ქართული ენის

ნიმუშები

ლექსიკონი

81.2 Гр — 4
ქ 279

მთავარი რედაქტორი
არნ. ჩიქობავა
რედაქტორი
მ. ჭაბაშვილი

მთავარი რედაქტორისაგან

ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის ეს ერთტომეული ემყარება «ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის» რვატომეულს (1950 — 1964 წწ.).

საჭიროდ ვთვლი შევჩერდე ლექსიკოგრაფიის ზოგ საკითხზე, რასაც რვატომეულის დამუშავებისას სიმწვავე ახლდა და ახლაც არ მიიჩნევა უდაოდ.

ეს საკითხებია: 1. მნიშვნელობის დოკუმენტაციის ადგილი განმარტებაში, 2. ზმნის სალექსიკონო ერთეულის საკითხი ქართულში და 3. განსამარტავ სიტყვათა რიგის საკითხი.

1. წინასწარ ეიტყვით, რომ რვატომეულს (112.949 ლექსიკურ ერთეულს რომ შეიცავს) არა აქვს პრეტენზია ამოწუროს ქართული ენის ლექსიკა: მის შემადგენლობაში მეტ-ნაკლებად წარმოდგენილია, ერთის მხრივ, გუშინდელი დღე და, მეორე მხრივ, ხვალინდელი: არქაიზმები და ნეოლოგიზმები, კერძოდ, დიალექტიზმები, ასეა ყველა ცოცხალ ენაში: ლექსიკის სისრულე ამიტომ პირობითია, სრულად შეიძლება ამოეწუროთ მკვდარი ენის (მაგ., ლათინურის, ძველი ბერძნულის) ლექსიკა.

ლექსიკონის სიტყვანის შედგენა მოგვაგონებს მოსახლეობის აღწერას, ოღონდ აღრიცხულ «მოქალაქეებს» შემდეგ ლექსიკონი ახასიათებს მათი «ყოფაქცევის» მიხედვით. საამისოდ სადოკუმენტაციო ფრაზებს ურთიერთ (არადა, დახასიათება ამის გარეშე პირადი ნაცნობობის მიხედვით დახასიათებას დაემსგავსებოდა).

იდეალური იქნებოდა ყველა მწერლის ლექსიკონი გვქონოდა წინასწარ დამუშავებული და მას დამყარებოდა სალიტერატურო ენის განმარტებითი ლექსიკონი, მაგრამ ეს პირობა არც ერთი ენისათვის არ მოქეპოვება. ცალ,ეული ავტორის თუ ნაწარმოების სრული ლექსიკონი (ანდა სრული ინდექსი) თუ გვაქვს (მაგ., «ვეფხისტყაოსნისა»); ამიტომ დოკუმენტაციაც შემოფარგლულია.

საბას ლექსიკონი დოკუმენტაციას არ ურთავს სიტყვის განმარტებას, მაგრამ წყაროზე კი მითითებს: ეარშამანგი — თავს (ვინა ბეჭედ B) მოსახვევი (39, 26 გამოსლე.)... ეაშტი — მოლაშქრე (2 შჯულე. 21,1)... მითითება ხშირად მოცემულია ცნობილ სიტყვასთანაც: ვაჭარი — მცირედელ-გამყიდველი (37,25 დაბად.)... ვიცი — ცოდნა მაქვს (28,5 მათე)... ვვიხი — ოთხფეხი (7,6 დანიელ.)... ეაშლი — ხე (2,2 ქება-ქებ.)...

პირველ ტომზე მუშაობისას დოკუმენტაცია ცოტა გვქონდა[1]. და მაინც პირველი ტომის წინასიტყვაობაში დამოწმებულ ავტორთა სია 175-ს აღწევს, მათ შორის მხატვრულ ლიტერატურას (პროზას, პოეზიას) 160-ზე მეტი სახელი წარმოუდგენს... ნაწარმოებთა მხატვრული მნიშვნელობა ერთნაირი ოღონდაც არაა, მაგრამ ნაკლებ ცრობილმა ავტორმა ი შეიძიათი სიტყვა (ანდა სიტყვის უკნობი მნიშვნელობა) თუ შემოგვინახა, მადლობელი უნდა ვიყოთ.

დოკუმენტაცია განმარტების ძალაა: იგი ნაკლებ ცნობილი მნიშვნელობის რეალურობას ხელშესახებს ხდის, მის რეალურ არსებობას გვიჩვენებს.

სამწუხარო ისაა, რომ ლექსიკონის მოცულობა დადგენილი იყო — 8 ტომი, თითოეული საშუალოდ (15 ათასი სიტყვა) 50 თაბახის მოცულობისა — საკალღებულო ფარგლებს ქმნიდა... არაერთხელ მოგვიხდა დოკუმენტაციის შემცირება სასტამბოდ გამზადებულ მასალაში, მეტი კოდეკ, ა წ ყ ო ბ ი ლ ტექსტ შიც, ე. ი. კორექტურაში (მეტადრე ეს პირველ სამ ტომზე ითქმის).

---

[1] ამჟამად ლექსიკოლოგიის განყოფილების სადოკუმენტაციო ფონდი 3 მილიონ ბარათს აღწევს.

ჩვენ ახლაც ეწუხებართ, რომ დოკუმენტაცია სასურველი სისრულით ვერ დაეურთეთ, რის გამოც ზოგი მნიშვნელობა დაიჩრდილა. რუსული ენის ჩვიდმეტტომიანი აკადემიური ლექსიკონი (1950 — 1965 წწ.) რუსული ენის ოთხტომიანი ლექსიკონისაგან (დ. უშაკოვის რედაქციით. 1928 — 1940 წწ., მეორე გამოცემა 1947 წ.) განსხვავდება სწორედ დოკუმენტაციით და ამის შესაბამისად მნიშვნელობათა დიფერენციაციით, თორემ სიტყვათა რაოდენობა ორჯერ მეტიც კი არაა: უშაკოვის ოთხტომეულში 85 ათასი ლექსიკური ერთეულია, აკადემიის ჩვიდმეტტომეულში — 120 ათასი (შდრ. 112.949 ლექსიკური ერთეული ქართული ენის 8-ტომეულში).

იმედს არ უკარგავ: რეატომეულის ახალ გამოცემაში სიტყვათა რაოდენობას შეემატება 10 — 15 ათასი, სულ მცირე — ოთხიოდე ტომი... და ესეც არ იქნება სრული ლექსიკონი ქართული ენისა... სრული ძნელია, — სრული სიტყვათა რაოდენობითაც, განმარტების ყოველმხრივობა-ზედმიწევნილობითაც.

2. ხალექსიკონო ერთეულის საკითხი სახელობისათვის მარტივია: სახელობითი ანდა სახელობითის ფუძე, რამდენადაც ლექსიკური მნიშვნელობა ფუძესთან არის დაკავშირებული. რაც შეეხება ზმნას, ქართული ზმნის რიგი კატეგორია ლექსიკურად განსხვავებული მნიშვნელობის მატარებელია, ე. ი. ახალ ლექსიკურ ერთეულებს წარმოადგენს; იგულისხმება: ქცევა, გვარი, კაუზატივი, პერეფრაზიანი (ზმნისწინიანი) ვარიანტები (*შლის: იშლის, უშლის, იშლება, ეშლება; აშლეინებს... გაშლილი, გაიშლილი... აშლის, წაშლის, მოშლის, გადშლის, გადმოშლის...*). სახელში მსგავსი ნაწარმოები ფუძეები იქნებოდა: *ძმ-ურ-ი, ძმ-ობ-ა, მო-ძმ-ე, ა-ძმ-ო, კაც-ურ-ი, უ-კაც-ურ-ო, კაც-ობ-ა, ა-კაც-ე, უ-კაც-რა-ვ-ად...*

ასეთი ნაწარმოები ფუძეები რომ ლექსიკონში შესატანია, ეჭვს არ იწვევდა და არ იწვევს.

ზმნა კი «იჩაგრება»: ზმნის ნაწარმოები ფუძეები ლექსიკონში სათანადოდ წარმოდგენილი არ არის: ენაში მდიდარი ზმნა ლექსიკონში ღარიბად გამოიყურება.

რუსულსა და სხვა ევროპულ ენებში ზმნას არ მოეპოვება არც ქცევა, არც კაუზატივი; გვარები კი გარჩეულია და ცალკე ლექსიკურ ერთეულებად შეაქვთ ლექსიკონში, ასევე ზმნისწინიანი ვარიანტები: строить, строиться... по-строить, вы-строить, за-строить...

რუსულში (საერთოდ, ევროპულ ენებში) ზმნის სალექსიკონო ერთეულს ინფინიტივი წარმოადგენს (строить, строиться...).

ქართულში ზმნას ინფინიტივი არ მოეპოვება: მისი მაგივრობა ეკისრება ნაზმნარ სახელს («სახელ-ზმნას» ანუ მასდარს): მაგივრობა კი ეკისრება, მაგრამ ინფინიტივის ტოლი ზმნის სტრუქტურაში. უღელილების სისტემაში ისევე არ არის, როგორც ბრუნვათა სისტემაში «სახელობითი» და «მიცემითი», რომლებიც აკუზატივის (ბრალდებითის) მაგივრობას ეწევა («построил школу» — «ააშენა სკოლა»... «строит школу» — «აშენებს სკოლას»); მაგრამ აკუზატივად ვერც სახელობითი მიეიჩნევთ და ვერც მიცემითს: ქართული ენის ბრუნვათა სისტემისათვის «აკუზატივი» («ბრალდებითი») უცხოა.

რუსულში (და ევროპულ ენებში) ინფინიტივია საყრდენი ზმნის უღელილების სისტემისათვის: ქართული სახელზმნა ზმნის ყველაზე განვრცობილ მნიშვნელობას გადმოგვცემს, ე. ი. საყრდენია ზმნის სემანტიკისათვის და არა უღელილების სისტემისათვის, ზმნის სტრუქტურისათვის: მასდარი, როგორც ცნობილია, იწარმოება აწმყოს ფუძისაგან: ჭრ-ა — ჭრ-ა, ცერავ-ს — ცერე-ა, თესავ-ს — თესვ-ა, გრეხ-ს — გრეხ-ა[1] და აწმყოს ეს ფუძე ე. ი. ამოსავალი ფუძე მასდარისა, ე. ი. ის, რაც მასდარის საყრდენია, ავიცრილეთ ზმნის ლექსიკურ ერთეულად: თესავ-ს, ო-თესავ-ს, უ-თესავ-ს, ო-თესვ-ა, ე-თესვ-ინებ-ა, ა-თესვ-ინებ-ს...

მასდარის (სახელზმნის) წყალობით ლექსიკონში ზმნა ხელოვნურად იყო გაღარიბებული. აწმყოს ფუძის მეშვეობით ზმნამ ლექსიკონში მოიპოვა ის ადგილი, რაც მას ენაში უკავია.

არაად ლექსიკონებში ზმნის ლექსიკურ ერთეულად მიჩნეულია ნამყო დროის მესამე პირის ფორმა მოლოდინად (და არა ფუძე): *კათალა «მოკლა», ქათაბა «დაწერა», დარაბა «სცემა».* არაბული ზმნა მდიდარია ნაწარმოები ერთეულებით, «ვალებით», რაც ქართულ ქცევას მოეგაგონებს («მასდარიც», არაბული სახელზმნა — ზმნისაგან ნაწარმოები სახელია).

ჩვენთვის მთავარი მაინც ეს რიდია: მთავარია ის, რომ სალექსიკონო ერთეულად შერჩეულია ზმნის ის ფუძე, რისგანაც მასდარი (სახელზმნა) იწარმოება და რამაც ქართული ზმნის ლექსიკურ-სემანტიკური სიმდიდრის გამოვლენა ლექსიკონში შეგვაძლებინა.

3. ლექსიკური ერთეულები ლექსიკონში შეიძლება დალაგდეს ან ანბანის რიგზე, ანდა ბუდეებად. სიტყვის პოვნა პირველ შემთხვევაში ადვილია: საკმარისია ვიცოდეთ ასოს ადგილი ანბანში.

ბუდეებად დალაგებისას ერთი ძირისაგან ნაწარმოები ყველა სიტყვა ერთად იყრის თავს: *დგას, უდგას, ადგას, დგომა, მდგომი, მდგმური, სადგური, შემოდგომა, მედგარი* და ა. შ. *კაცი, კაცობს, კაცური, საკაცე, კაცობა, უკაცური, უკაცრავად...* და ა. შ.

ამ ნაწარმოებ სიტყვათა (ფუძეთა) კომპლექსი ენათმეცნიერულად საინტერესო კავშირ-ურთიერთობას და სემანტიკურ გრადაციებს გამოგვიჩენს, მაგრამ მომხმარებელს ფილოლოგიური მომზადება თუ არა აქვს, საჭირო სიტყვის (ბუდის) პოვნა გაუჭირდება (სპეციალისტ-ფილოლოგსაც ხშირად საფიქრალი აქვს, რა ბუდეში ეძებოს საჭირო სიტყვა): მაგალ., «სადგური», ალარ მოეგაგონებს «დგას», «დგება» ზმნას. ამრიგად: ბუდეებად დალაგება სპეციალისტების (ფილოლოგებისა და ენათმეცნიერთა) ინტერესებს უსპასუხებს, მაგრამ ფართო მკითხველი საზოგადოების საჭიროებისათვის გამოუსადეგარია: აქ ანბანის რიგს აქვს უპირატესობა.

შემთხვევითი რიდია, ზოგადი ენციკლოპედიური ლექსიკონები ანბანის რიგზე რომ ალაგებს სიტყვებს (ცნებებს) სულ სხვადასხვა დარგიდან.

ანბანის რიგს მიჰყებოდა რუსული ოთხტომიანი ლექსიკონი დ. ნ. უშაკოვის რედაქციით.

---

[1] ცერავ — шить, თესვა — сев, კითხვა (მოთხრობისა) — чтение (повести), ჭამა-სმა — еда и питье (და არა: есть и пить).

მაგრამ საკავშირო მეცნიერებათა აკადემიამ წამოიწყო დიდი (ე. წ. სრული) აკადემიური ლექსიკონი რუსული ენისა, სადაც მასალა ბუდეებად ლაგდებოდა (იმდროინდელი საენათმეცნიერო ვითარების შესაბამისად). პირველი ტომი 1950 წ. გამოვიდა.

ჩვენშიც დასვეს საკითხი: თუ რუსული ენის მრავალტომიან განმარტებით ლექსიკონში საკავშირო მეცნიერებათა აკადემია ბუდეების პრინციპს მისდევს, ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია სიტყვებს რატომ ანბანის რიგზე ალაგებსო... მაშინ ეს საკითხი მწვავედ იყო: ფილოლოგიის უარგლებს სცილდებოდა.

საკითხი ისევ რუსულმა აკადემიურმა ლექსიკონმა გაარკვია: მეოთხე ტომიდან ეს ლ ე ქ ს ი კ ო ნ ი ა ნ ბ ა ნ ი ს რ ი გ ზ ე გ ა დ ა ე ი დ ა.

ალბილი წარმოსაფენია, რა ეითარებაში აღმოჩნდებოდით, ჩვენც რომ ჩვენი ლექსიკონი ბუდეების პრინციპით გაგეგმართა და მერე, მესამე ტომიდან ანბანის რიგს დაებრუნებოდით: ლექსიკონის საქმე ჩაიშლებოდა.

ჩვენ ზევით შეეხერდით სამ მთავარ საკითხზე, რომ გვქონებინა ის საფუძველი, რამაც საკითხის ასე გადაწყვეტა გამოიწვია რეატომეულში და ეს სახელმძღვანელო დებულებები რატომ დარჩა ჩვენი განმარტებითი ლექსიკონის ერთტომეულში.

რეატომეული არ ამოწურაეს ქართულ ლექსიკას. დარწმუნებული ვართ, რეატომეულის ახალი გამოცემა იქნება უფრო სრული (ძირითადად შეიმატება ახალი სამეცნიერო ტერმინოლოგია და ქართლურ-კახური ლექსიკა) და გამდიდრდება ახალი დოკუმენტაციითა და ახალი მნიშვნელობებით[1].

არნ. ჩიქობაეა

30.III.1982 წ.

P. S. ამ ერთტომეულის გამოცემა თაეს იდეა ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის ხელმძღვანელობამ (აკად. ი. ა ბ ა შ ი ძ ე, პროფ. რ. მ ე ტ რ ე ვ ე ლ ი).

საქმეს განსაკუთრებით დიდი ამაგი დასდო პროფ. რ ო ი ნ მ ე ტ რ ე ვ ე ლ მ ა.

დასანანია, რომ შრიფტი ერთობ წვრილი გამოდგა.

ლექსიკონში შესულია ზოგი ისეთი ერთეული, რაზეორიაა ა მ ს ი გ რ ძ ე... ასეთი მართლწერა საბოლოო არ არის.

ა. ჩ.
26. 09. 1985.

---

[1] ზეწარეთა და ცხოველთა სახელებს ლათინური ტერმინები უთუოდ შერჩება. ჩვენი კვლტურობა და ფოფხის რეალიები აქ დასუ-რათებულიც იქნება.

წინასიტყვაობა

ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი (ერთტომეული) მომზადდა ენათმეცნიერების ინსტიტუტში (ლექსიკოლოგიის განყოფილებაში). რვატომეულის 112.949 სალექსიკონო ერთეულიდან შეირჩა 60.000-მდე სიტყვა. ერთტომეულის დამუშავებისას შემცირდა სამეცნიერო ტერმინების, ძველი და დიალექტური სიტყვების რაოდენობა. შემცირდა უცხო სიტყვათა რაოდენობაც.

ლექსიკონის მოცულობის შემცირების მიზნით შეფილიეთ ერცელ დოკუმენტაციებს. ცალკეულ სიტყვებში ამოღებულ იქნა ზოგი მნიშვნელობა. მაგალითად, ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში (რვატომეულში) სიტყვა თა ე-ის განმარტებაში არის 10 მნიშვნელობა და 6 ქვემნიშვნელობა, რომლებთანაც საერთოდ მოყვანილია 14 უკმტორო ფრაზა და 38 მეტ-ნაკლებად ერცელი დოკუმენტაცია (ძირითადად მხატვრული ლიტერატურიდან). აქედან ერთტომეულში დარჩა 10 მნიშვნელობა, 2 ქვემნიშვნელობა და 22 მოკლე უკმტორო ფრაზა.

შემოკლდა სიტყვათა გრამატიკული დახასიათება; ადგილი დაგეზოგა რიგმა პოლიგრაფიულმა ღონისძიებამაც.

ერთტომეულში შევიდა 800-მდე სიტყვა, რომლებიც გამოვლინდა დიდი ლექსიკონის გამოსელის შემდეგ (საღოკუმენტაციო ციტატების ახალი კარტოთეკიდან).

ლექსიკონის ცალკეული მონაკვეთები რედაქციულად დამუშავეს: ლილი ასათიანმა, თამარ ბეროზაშვილმა, პოლიკეტკ გაჩეჩილაძემ, მანანა კელენჯერიძემ, მერი მესხიშვილმა, მაკა მირზაშვილმა, ლამარა ნოზაძემ, ბეატრისა საბაშვილმა და ბაბო წერეთელმა.

სარედაქციო სამუშაოებში მონაწილეობა აქვთ მიღებული: ანა კალანდაძეს, ირინე ქერქაძეს, ალეკო ჭინჭარაულს, მაყვალა გალდაეაძეს, მედეა კანდელაკს, ეკატერინა ხერხეულიძეს, აგრეთვე ირინე ასათიანს, ოტია კაბაძეს და ვეფხვი ჯეირანიშვილს.

ლექსიკონის სხვადასხვა მონაკვეთი წაიკითხა მთავარმა რედაქტორმა არნ. ჩიქობავამ, რომლის ზოგადი ხასიათის შენიშვნები საფუძვლად დაედო შემდგენელ-რედაქტორთა მთელ მუშაობას.

ლექსიკონს გაეცნო და თავისი შენიშვნები წარმოადგინა პროფ. ზურაბ ფოჩხუამ.

დედნის დიდი ნაწილი წაიკითხა და რეცენზია დაურთო თამარ ყიასაშვილმა.

შენიშვნები გაითვალისწინა და ტექსტს საბოლოო რედაქცია გაუკეთა მისხელ ჭაბაშვილმა.

ლექსიკონის სასტამბოდ მოშზადებასთან დაკავშირებული სხვადასხვა ტექნიკური სამუშაო შეასრულეს: მარიზა ხოსახურიძემ, ნინელი ჯოხონელიძემ, ლიდა სოხაძემ, მაია აშაძემ, ულადიმერ ურუშაძემ და ლალა ბინიაშვილმა.

საკონტროლო კორექტურა წაიკითხა მაყვალა გალდაეაძემ.

ერთტომეული შედგენილია იმაეე პრინციპებით, რომლებიც შეიმუშავა მთავარმა რედაქტორმა არნ. ჩიქობავამ და საფუძვლად დაედო რვატომეულს. სიტყვათა განმარტებებიც ძირითადად დიდი ლექსიკონიდან. რომლის რედაქტორები არიან: I ტ. (ა — ბ) — არნ. ჩიქობავა, II ტ. (გ) — გ. წერეთელი, III ტ. (დ — ე) — ე. თოფურია, IV ტ. (ე — ლ) — არნ. ჩიქობავა, მ. ჭაბაშვილი, V ტ. (მ — ნ) — ს. ეაჩნაძე, ო. ჯახაძე, VI ტ. (ო — უ) — თ. შარაძენიძე, ი. მესხიშვილი, VII ტ. (ფ — შ) — ქ. ლომთათიძე, ს. მენთეშაშვილი, პ. გაჩეჩილაძე, VIII ტ. (ჩ — ჰ) — ი. გიგინეიშვილი, ბ. ფოჩხუა.

ლექსიკონით სარგებლობის შესახებ

ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში შეღის სალიტერატურო ქართულის სიტყვათა ძირითადი მარაგი: ცალკე ერთეულებს ქმნის საზოგადო სახელები (მთა, მზე, წითელი, ასი, ქსოვა, საჭრელი...), ნაცვალსახელები (მე, ვინ, რაც...), ზმნები (გაჭრის, გაიჭრება, გაიჭრებინებს...), ზმნისართები (აქ, გარეთ, გუშინ...), კავშირები (და, თუ, რომ...), შორისდებულები (ვაი! ახ! ეიშ!...), თანდებულები (-ზე, -ვით, -ში...), ნაწილაკები (-ვე, -ცა, -ღა, -ლა...), რთული ფუძეების პირველი შემადგენელი ნაწილები (ანტი-, გულ-, ხელ-...).

სახელები ლექსიკონში შეტანილია სახელობითი ბრუნვის ფუძით; ნათესაობითი ბრუნვის ფორმა მიწერილი აქვს: ა) ე-დაბოლოებიან სახელებს: **კლდე** (კლდისა), **რძე** (რძისა)... **პატილია** (პატელიესი) **კაფე** (კაფესი)... ბ) ა დაბოლოების მქონე ფუძეუკუქცეულ სახელებს: **დედისერთა** (დედისერთასი), **წითელა** (წითელასი)... გ) ფუძეკუშმად სახელებს: **კედელ-ი** (კედლისა), **ქარხანა** (ქარხნისა)...

ზმნები წარმოდგენილია აწმყოს (წინდებულიანები — მყოფადის) ფუძით, III პირის მრავლობით რიცხვში; ნაჩვენებია — **ზმნა** გარდამავალია თუ გარდაუვალი (*გრდმ., გრდუვ.*), ძირითად ფორმათაგან პირველი თურმეობითი მიწერილი აქვს -ამ, -ავ სუფიქსიანებს: **დაბატარ-ს** (*თურმ.* დაუბატარავს), **დაბემ-ს** (*თურმ.* დაუდგამს), აგრეთვე ისეთებს, რომლებიც თურმეობითში ობიექტის ნიშანს გამოაცილებენ: **ბაშვიშვ-ა** (*თურმ.* გაშვილებია), **დაპარნღებ-ა** (*თურმ.* დასწენია); ბრუნვის ნიშანი -ი და პირის ნიშნები (პრეფიქსები პ-, ს-, სუფიქსი -ს...) გამოყოფილია დეფისით და ანბანის რიგში გათვალისწინებული არ არის.

ზმნის უწინდებულო ფუძე ჩვეულებრივ, გაგზავნილია სათანადო წინდებულიანთან (**გარაჯ-ს** *იხ.* დაბარავს), ხოლო თუ უწინდებულო ფუძეს ნამყო ბრივითადში ორ- და მეტწინდებულიანი ზმნები შეესაბამება, მაშინ მათ ცალ-ცალკე მიეუთითებთ და ერთათეთ სათანადო საილუსტრაციო ფრაზებს: **აბაშ-ს** 1. *იხ.* გააბამს. *თოკს აბამს.* 2. *იხ.* დააბამს. *ძაღლს აბამს.* 3. *იხ.* მიაბამს, მოაბამს. *მატარებელს ეკაონს აბამენ.* 4. *იხ.* შეაბამს. *ურემში ხარებს აბამს.*

ზმნურ სალექსიკონო ერთეულთაგან სრულად განმარტებულია, ჩვეულებრივ, ამოსავალი ზმნის ფუძე: მოქმედებითი (აგრეთვე ენებითი) გვარის ნეიტრალური ზმნა; მაგ., ააშენებ-ს, აშენებ-ა, დანარჩენები (აიშენებს, აუშენებს, აუშენდება, ააშენებინებს...) განმარტებულია მოკლედ. ამოსავალ ზმნაზე დაყრდნობით. ამოსავალი ზმნის სტატიის ბოლოში საგანგებო აღნიშვნით (⇨ შდრ.) ჩამოთვლილია მისგან ნაწარმოები ზმნური ერთეულები, რომლებიც შეტანილი გვაქვს ლექსიკონში.

განსამარტავ სიტყვასთან საჭირო შემთხვევაში ნაჩვენებია მისი წარმომავლობა (ეტიმოლოგიური ფორჩხილებში); სიტყვის ახლავს გრამატიკული და სტილისტიკური დახასიათება: *აწმ.* (= აწმყო), *ხმამაძ.* (= ხმამაღალი), *საუბ.* (= სასაუბრო), *წიგნ.* (= წიგნური), *ირონ.* (= ირონიული)... მითითება კუთხურ წარმოშობაზე, სიტყვებზე და სხვ.

მცენარეთა სახელებს (ყვავილს) და ცხოველთა სახელებს (შეჩვეული) მიწერილი აქვს ლათინური სახელწოდება.

განმარტებაში ხშირად გამოყენებულია სინონიმები ან მსგავსი მნიშვნელობის სიტყვები (ზოგჯერ მიწერილია ანტონიმებიც — საპირისპირო მნიშვნელობის სიტყვები).

როდესაც გამოყენებულია საბასეული განმარტება, ეს აღნიშნულია საგანგებოდ.

თუ სიტყვას ერთზე მეტი მნიშვნელობა აქვს, ეს მნიშვნელობები დანომრილია, ახლო მდგომი მნიშვნელობები პარალელური ხაზებითაა (||) ერთმანეთისაგან გამოყოფილი. პარალელური ხაზები გამოყენებულია აგრეთვე სხვადასხვა მნიშვნელობის შესაბამის საილუსტრაციო ფრაზებს შორის იმ შემთხვევაში, როდესაც სიტყვა მითითებით არის ლექსიკონში შეტანილი და მნიშვნელობები კი გამოყოფილია იმ სიტყვაში, რომელზედაც ვეუთითებთ: **ლაფუჭებინ-ი** რაც დაფუჭიტეს ან დაფუჭდა. *დ. სიმები.* || *დ. ყვაელები.* || *დ. წყალი.* **უჭი-ს** 2. *იხ.* გადაუხდის. *ვალს თანდათანობით უ.* || *მეილს დაბადების დღეს უ.* || *მადლობას უ.* 3. *იხ.* მოუხდის, *ბაცრობს ქუდს უ.* || *ბოდიშს უ.*

ზედსართავიდან მიღებული ზმნისართი ზედსართავის ბუდეშიდა მოქცეული და განმარტებული; თუ ზედსართავი მხოლოდ სინონიმებითაა ახსნილი, ზმნისართი ალარაა გამოყოფილი და მისი შემცველი საილუსტრაციო გამოთქმები კი შეიძლება იყოს მოყვანილი. მაგალითად, **მშვინ-ი** — წყნარი, აუღელვებელი, აუქარხარებელი, უმფოთველი. *მ. კაცი.* — *მ. ხასიათი.* — *მშვიდად ლაპარაკობდა.*

საილუსტრაციო გამოთქმები ჩვეულებრივი, ყოველდღიური სიტყვახმარებიდან არის ალებული, ხშირად მოხმობილია ანდაზები და ანდაზური თქმები. საილუსტრაციო ფრაზაში სიტყვის ფიგურალური ხმარება სათანადოდ არის აღნიშნული.

თუ ფრაზაში სიტყვა სალექსიკონო ფორმითაა ხმარი, იგი წარმოდგენილია შემოკლებით (მხოლოდ პირველი ასოთი). მაგ.: **ბარატ-ი** 1. ჩიტის (და, საერთოდ, გარეული ფრინველის) მართვ. *მერებლის ბ.* **აბეშვებ-ს** *გრდმ.* 1. ალმართაქა, ააგება. *სახლს ა.*

იდიომატური და სხვა ორ- და მეტსიტყვიანი მყარი გამოთქმები მოყვანილია სიტყვა-სტატიის ბოლოს, გამოყოფილია რომბით და დაბეჭდილია შავად. მოყვანილია, ჩვეულებრივ, გამოთქმის პირველ სიტყვასთან.

ლექსიკონში გამოყენებულია ორეული მითითება: იგივეა, რაც... და *იხ.* (= იხილე). პირველი იხმარება იმ შემთხვევაში, თუ სიტყვა ლიტერატურულად უმართებულო არ არის, მაგრამ უპირატესობა ეძლევა სხვა სიტყვას, რომელზედაც ვეუთითებთ; **ბაბუა** იგივეა, რაც პაპა; **თორანე** იგივეა, რაც თონე; **რთვილ-ი** იგივეა, რაც თრთვილი; **ბამზირ-ი** იგივეა, რაც პრასპექტი.

იხ. იხმარება მაშინ: 1) როდესაც ლიტერატურულად სწორ ვარიანტზე გვინდა მიეუთითოთ: **ალმაცერ-ი** *იხ.* კანეტი; **პასუხგოს-ს** *იხ.* უპასუხებს; **ნრაკლ-ს** *იხ.* წლულს. 2) როდესაც უწინდებულო ზმნას «ვეზაეინთ» შესაბამის წინდებულიანთან, რომელთანაც განმარტებაა მოცემული (მაგალითები იხილეთ ზევით). 3) როდესაც სიტყვის ორი ვარიანტი ერთად არის განმარტებული (მაგ., **ფოლ-ი**, **ფულ-ი**...) და აქცენტის მეორე თავის ადგილზეა (ანბანის რიგით) შეტანილი: **ფულ-ი** *იხ.* ფოლი.

შემოკლებათა განმარტება

ანატ. — ანატომია
არაბ. — არაბული
არაბ.-თურქ. — არაბულ-თურქული
არაბ.-სპ. — არაბულ-სპარსული
არქიტ. — არქიტექტურა
ასტრ. — ასტრონომია
აღმ. — აღმოსავლეთ(ი)
აწმ. — აწმყო
ბერძ. — ბერძნული
ბერძ.-ლათ. — ბერძნულ-ლათინური
ბერძ.-ფრ. — ბერძნულ-ფრანგული
ბიოლ. — ბიოლოგია
ბოტან. — ბოტანიკა
ბრძან. — ბრძანებითი
გადატ. — გადატანით; გადატანითი (მნიშვნელობა)
განუსაზღვ. ნაცვალს. — განუსაზღვრელობითი ნაცვალსახელი
გეოგრ. — გეოგრაფია
გეოგრ. სახ.-დან — გეოგრაფიული საკუთარი სახელიდან
გერმ. — გერმანული
გერმ.-ლათ. — გერმანულ-ლათინური
გრამატ. — გრამატიკა
გრდმ. — გარდამავალი
გრძუე. — გარდაუვალი
დამცირ. — დამცირებითი, დამამცირებელი
დასა. — დასაყალეთ(ი)
ებრ. — ებრაული
ეთნ. — ეთნოგრაფია
ეკლ. — საეკლესიო
ეკონ. — ეკონომიკა
ესპ. — ესპანური
ვეფხ. — ვეფხვარული
ზარდილობ. — ზარდილობიანი
თანდებ. — თანდებული
თეატ. — თეატრი
თურმ. — თურმეობითი I
თურქ. — თურქული
თურქ.-სპ. — თურქულ-სპარსული
ინგ. — ინგლისური
ირონ. — ირონიული
ისლ. — ისლანდიური
ისტ. — ისტორიული
იტ. — იტალიური
იტ.-ფრ. — იტალიურ-ფრანგული
იყენ. — იყენებს
იხ. — იხილე
კითხ. ნაცვალს. — კითხვითი ნაცვალსახელი
კნინ. — კნინობითი
კნინ.-დამცირ. — კნინობით-დამცირებითი
კნინ.-მოფერ. — კნინობით-მოფერებითი
კრებ. — კრებითი
კუთვნ. ნაცვალს. — კუთვნილებითი ნაცვალსახელი
კუთხ. — კუთხური
ლათ. — ლათინური
ლათ.-ბერძ. — ლათინურ-ბერძნული
ლათ.-ფრ. — ლათინურ-ფრანგული
ლანძღ. — სალანძღაო
ლინგვ. — ლინგვისტიკა (ენათმეცნიერება)
ლიტ. — ლიტერატურა
მაგ. — მაგალითად
მათემ. — მათემატიკა
მაღალფარდ. — მაღალფარდოვანი
მედიც. — მედიცინა
მითოლ. — მითოლოგია
მიმართ. — მიმართულებითი (ეითარებითი) ბრუნვა
მიმართებ. ნაცვალს. — მიმართებითი ნაცვალსახელი
მიმღ. — მიმღეობა
მისთ. — მისთანანი, მისთანები, მისთანათა
მიც. — მიცემითი ბრუნვა
მნიშვ. — მნიშვნელობა
მოთხრ. — მოთხრობითი ბრუნვა
მონღ. — მონღოლური
მოფერ. — მოფერებით, მოფერებითი
მოქმ. — მოქმედებითი ბრუნვა
მრ. — მრავლობითი რიცხვი
მუს. — მუსიკა
მყ. — მყოფადი
მხ. — მხოლობითი რიცხვი
ნათ. — ნათესაობითი ბრუნვა
ნ.უსრ. — ნამყო უსრული
ნ.ძირ. — ნამყო ძირითადი
ოფიც. — ოფიციალური
პატეთისც. — პატივისცემით
პოეტ. — პოეტური
პოლ. — პოლონური
რევოლუციამდ. — რევოლუციამდელი
რელიგ. — რელიგია
რუს. — რუსული
საკუთ. სახ.-დან — (ადამიანის) საკუთარი სახელიდან
სამართ. — სამართალი
სამხ. — სამხედრო
საპირისპ. — საპირისპირო
საუბ. — სასაუბრო
სამ.სპ. — სამეულო სპარსული
სინონ — სინონიმი
სოფ-მეურნ. — სოფლის მეურნეობა
სპ. — სპარსული
სპ.არაბ. — სპარსულ-არაბული
სპეც. — სპეციალური
სპორ. — სპორტი
ტექ. — ტექნიკა
უარყ. — უარყოფითი
უარყ. ნაცვალს. — უარყოფითი ნაცვალსახელი
უპიქ. — უპიქციითი
უმრთუბ. — უმართებულო
უპატივცემლობისა — უპატივცემლობისა
უცხ. — უცხოური, უცხო
ფალ. — ფალაური
ფიგურ. — ფიგურალური
ფიზ. — ფიზიკა
ფილოს. — ფილოსოფია
ფინ. — საფინანსო
ფონეტ. — ფონეტიკა
ფრ. — ფრანგული
ფსიქ. — ფსიქოლოგია
ქიმ. — ქიმია
შდრ. — შეადარე
შემოკლ. — შემოკლებით, შემოკლებული
შვედ. — შვედური
ჩვენება. ნაცვალს. — ჩვენებითი ნაცვალსახელი
ჩინ. — ჩინური
ცრურმორწ. — ცრურწმორწმუნებით
ძვ. — ძველი, მოძველებული
ძვ. ებრ. — ძველი ებრაული
წიგნ. — წიგნური
წყევ. — წყევლა
ხმაბაძვ. — ხმაბაძვითი
ხუმრ. — ხუმრობით
პოლ. — პოლანდიური

ქართული ანბანი

ა [ან]
ბ [ბან]
გ [გან]
დ [დონ]
ე [ენ]
ვ [ვინ]
ზ [ზენ]
თ [თან]
ი [ინ]
კ [კან]
ლ [ლას]
მ [მან]
ნ [ნარ]
ო [ონ]
პ [პარ]
ჟ [ჟან]
რ [რაე]
ს [სან]
ტ [ტარ]
უ [ულ]
ფ [ფარ]
ქ [ქან]
ღ [ღან]
ყ [ყარ]
შ [შინ]
ჩ [ჩინ]
ც [ცან]
ძ [ძილ]
წ [წილ]
ჭ [ჭარ]
ხ [ხან]
ჯ [ჯან]
ჰ [ჰაე]

ა I. ნაწილაკი: იგივეა, რაც აჰა (მნიშვ. 1). 2. მორისდებული; იგივეა, რაც აჰ

ა- წინსართი ზმნისა: 1) აღნიშნავს მიმართულებას ქვეყნიდან ზევით. მაგ., ა-ფრინდა ჭერი, ა-ფრინდა; რუწყილი ა-ხტება. დახტა. 2) ზმნის უსრული სახის ფორმას აქცევს სრული სახისაგ. მაგ., ა-აშენა (შდრ. აშენა), ა-არჩია (შდრ. არჩია). 3) აწყმოს ფორმას აძლევს სყოფადის მნიშვნელობას. მაგ., ა-აარიქეს (შდრ. არიქეს), ა-აწრალებს (შდრ. აწრალებს).

–ა არის მეშველი ზმნის შეკუმშული სახე (შეღგენილ მეშასმენელში): ლამაზია (= ლამაზი არის), აკადემიკოსია (= აკადემიკოსი არის), აქიმია (= ექიმი არის)

აა! მორისდებული; გამოხატავს ვინმესთან შეხვედრით გამოწვეულ სიამოვნებას ან გაოცებას *აა! დაკვირა ხარო?*

აბაბამ-ს (*თარგ.* აუბამი.) გრდ. მოაბიმ ქვეყნიდან ზევით. ▭შდრ. აუბამი, აებმები, აბმა, აბმული, ასაბმელი.

აბაბარგან-ს *გრდგ.* აიძულებს წვეიღეს, – გადაასახლებს. *ქალაქიდან აბაბარგან* ▭ შდრ. აიბარგებს, აბარგებდა. აბარგება, აბარგებული.

აბაბღანიანებ-ს (*აწმ.* აბღელრიალებს) *გრდგ.* ბდღვრიალს დაასწებინებს, – ძლიერ გაანათებს, აკაშკაშებს. *მაშინალები აბაბღანიანებენ.*

აბაბუა-ს (*აწმ.* ბზეა.) *გრდგ.* გაჭიმეულს ააწერს, ასწევს. *ბბორემბა კუდები აბაბუაჟა.* ▭შდრ. აბაზება, აბზეკა, აბზეკილი.

აბაბიბებ-ს *გრდგ.* ბიბინს დაასწებინებს; აიმწვან-აიყვავებს (ყვავილს, ხასიათს და მისთ.). *ფუძენა წეიმამ გიგილი აბაბინა* ▭ შდრ. აბიბინდება, აბიბინება. აბიბინებული.

აბაბვა-ს[1] (*აწმ.* აბიბვს[1]) *გრდგ.* ზვეიდკენ აყრით დაღვინებას. *ბზე აიბია.* ▭ შდრ. აუბნევს, აიბნევა, აებიეია, აბნევა[1], აბნეული.

აბაბვა-ს[2] (*აწმ.* აბნევს[2]) *გრდგ.* გაუცრის (ნენზა მაგს) ▭ შდრ. აბნევა[2].

აბაბოპრებ-ს *კრდ.* ბობოქარს გახდის, – ძლიერ აალეიფებს. ▭ შდრ. აბოსკრება, აბობოქრება, აბობოქრებული.

აბაწრებ-ს (*აწმ.* აბიღებს) *გრდგ.* ბოლოს ღელს დაასწებინებს, – ააცმაცებს. *წინაბი აბღილა.* ▭ შდრ. აუხილებს, აბოლდება, აუშილდება, აბოლება, აბოლებული.

აბარანებ-ს *გრდგ.* ბრნაღს დაასწებინებს, – ააგიზიზებს. *კოცონები აბარანაღეს.* ▭ შდრ. აბრანალდება, აბრანალება, აბრანალებული.

აბარაწებ-ს *გრდგ.* ბრუნვის დაასწებინებს, – აატარაღებენ. *წინ:ყვილი აბარწა.* ▭ შდრ. აბრუნებს.

აბარჭყვიალებ-ს *კრდ.* ბრჭყვიალის დაასწებინებს, – ააელვარებს. *მზეც დილის ნაში აბარჭყვიალა.* ▭ შდრ. აბრჭყვიალებება, აუბრჭყვიალებენ. აბრჭყვიალება, აბრჭყვიალებული.

აბაწებ-ს *გრდგ.* იგივეა, რაც გააბუებს. ▭ შდრ. აბუება, აბუებული.

აბაჭყებ-ს (*აწმ.* აბაჭებს) *გრდგ.* 1. ბაჭს დაასწებინებს. 2. გალატ. (ხაუბ.) ბევრ ტკუილს იტყვის.

აბაღაბებ-ს (*აწმ.* აბღაველებს) *გრდგ.* ბღაველს დაასწებინებს. ▭ შდრ. აბღაველებს, აბღაველება.

აბაჭებ-ს (*აწმ.* აგებენ) *გრდგ.* I. სწრაფად გადაადგილებს ქვეყნიდან ზევით, – ისეთის, მერიი წაღება ავიდო. – *აგდეს კოქი.* 2. აიძულებს ადგეს, იძულებით აიყენებს, – წამოაგდებს. ▭ შდრ. აიღებს, აუგდებს, აგდება, აგდებული. ასაგები. ამდები.

აბაჭა-ს (*აწმ.* აგებს) *გრდგ.* I. აასენებს; აღმართავს. *ბაღები აგდი.* – *ბაოძაყები აგდა.* 2. წამოაყრევს წყდიან რამეზე. *ბორი მამფურზე აგო.* 3. გაკერის ნემში (ძაფს). *ნემზე ძაფს ა.* ▭ შდრ. აიგება, აუგება, აიგება, აეგება. აგება. აეგებული, ანაგები, აშეკერება, ასაგები.

აბაგბინებ-ს *გრდგ.* დაავალებს ააგოს. *დაიოდ აღმაუნებებულმა ბიდები აბაგბინა.*

აბაზებ-ს *გრდგ.* (წრეზე.) იგივეა, რაც აღაკზებს (ცეცხლის). – აბაკზებენ. ▭ შდრ. აგიზგიზებს, აგიზგიზება.

აბაკიბებ-ს *გრდგ.* გიზგიზს დაასწებინებს (ცეცხლის). – აბაკზებენ. ▭ შდრ. აგიზგიზებს, აგიზგიზება.

აბალ-ს *გრდგ.* ძალით აასცის; აამტკრევს, აახეკს. *ყუთს საბრალო აალეკა.* – *ზოგარნელ ქალთაბს ფრთა აალეიკა.* ▭ შდრ. აგლეჯს, აგლეჯილი.

აბაროზ-ს *კრდ.* გორებით (ტორით) აიტანს; გორავს დაასწებინებს. ▭ შდრ. აგორდება, აუგორდება, აგორება, აგორებული.

აბაროვ-ს *გრდგ.* ერთად თავს მოუყრის, აკრეფს. მოაგროვებს (ადამიანებს). *ფოჩი აბაროვეს.* ▭ შდრ. აკრეფილი.

აბაუბუნ-ს (*აწმ.* აგუგუნებს) *გრდგ.* ვუგუნს დაასწებინებს. *ბუთარი აბუგუნეს.* ▭ შდრ. აუგუნებს, აგუგუნება. აგუგუნებული.

აბაუზაუზ-ს *გრდგ.* გუზუზს დაასწებინებს (ცეცხლის). – აბაუზაუზებს, ბუთარი აბუზუზა. ▭ შდრ. აგუზუზება. აგუზუზება, აგუზუზებული.

აბაუპრან-ს (*აწმ.* აგუგუნებს) *გრდგ.* გუგუნს დაასწებინებს. *ბუთარი აბუპრანა.* ▭ შდრ. აგუგუნებს, აგუგუნება. აგუგუნებული.

აბაფრიალებ-ს *გრდგ.* ბრიალს დაასწებინებს, – აბრიალებს. *ფრენები აბაფრიალეს.* ▭ შდრ. აბრიალებს, აბრიალება, აბრიალებული.

აბაქრალებ-ს *გრდგ.* ბრაღალს დაასწებინებს, – აბრალებს. *ბიჭი აბაქრალა.* ▭ შდრ. აბრალებს, აბრალება, აბრალებული.

აბაღრიალებ-ს *გრდგ.* ბრიალს დაასწებინებს, – აბრიალებს. *ცხელი აბაღრიალა.* ▭ შდრ. აბრიალებს, აბრიალება, აბრიალებული.

აბაყრიალებ-ს *გრდგ.* ბრიალს დაასწებინებს, – აბრიალებს. *ცხელი აბაყრიალა.* ▭ შდრ. აბრიალებს, აბრიალება, აბრიალებული.

აბაშრიალებ-ს *გრდგ.* ბრიალს დაასწებინებს, – აბრიალებს. *ცხელი აბაშრიალა.* ▭ შდრ. აბრიალებს, აბრიალება, აბრიალებული.

აბაშხვიტებ-ს *გრდგ.* ბრჭყვიალის დაასწებინებს, – აბრჭყვიალებს. *მზემ დილის ნაში აბაშხვიტა.* ▭ შდრ. აბრჭყვიალებს, აბრჭყვიალება, აბრჭყვიალებული.

აბაჭებ-ს *გრდგ.* იგივეა, რაც გააბუებს. ▭ შდრ. აბუება, აბუებული.

აბაჭყებ-ს (*აწმ.* აბაჭებს) *გრდგ.* 1. ბაჭს დაასწებინებს. 2. გალატ. (ხაუბ.) ბევრ ტკუილს იტყვის.

აბაღაბებ-ს (*აწმ.* აბღაველებს) *გრდგ.* ბღაველს დაასწებინებს. ▭ შდრ. აბღაველებს, აბღაველება.

აბაჭებ-ს (*აწმ.* აგებენ) *გრდგ.* I. სწრაფად გადაადგილებს ქვეყნიდან ზევით, – ისეთის, მერიი წაღება ავიდო. – *აგდეს კოქი.* 2. აიძულებს ადგეს, იძულებით აიყენებს, – წამოაგდებს. ▭ შდრ. აიღებს, აუგდებს, აგდება, აგდებული. ასაგები. ამდები.

აბაჭა-ს (*აწმ.* აგებს) *გრდგ.* I. აასენებს; აღმართავს. *ბაღები აგდი.* – *ბაოძაყები აგდა.* 2. წამოაყრევს წყდიან რამეზე. *ბორი მამფურზე აგო.* 3. გაკერის ნემში (ძაფს). *ნემზე ძაფს ა.* ▭ შდრ. აიგება, აუგება, აიგება, აეგება. აგება. აეგებული, ანაგები, აშეკერება, ასაგები.

აბაჭინებ-ს *გრდგ.* დაავალებს ააგოს. *დაიოდ აღმაუნებებულმა ბიდები აბაგბინა.*

აბაჭრებ-ს *გრდგ.* (წრეზე.) იგივეა, რაც აღაკზებს (ცეცხლის). – აბაკზებენ. ▭ შდრ. აგიზგიზებს, აგიზგიზება.

აბაჭრიალებ-ს *გრდგ.* გიზგიზს დაასწებინებს (ცეცხლის). – აბაკზებენ. ▭ შდრ. აგიზგიზებს, აგიზგიზება.

აბაჭრიალებ-ს *გრდგ.* ბრიალს დაასწებინებს, – აბრიალებს. *ცხელი აბაჭრიალა.* ▭ შდრ. აბრიალებს, აბრიალება, აბრიალებული

აალებად-ი რაც ადვილად აიღება. ა. *ნაფთა-ღრება.*

აალრაფინა-ს *გრდ.* პიტულის ალოკოს.

აამაღლა-ს (*აწ.* ამაღლებს) *გრდ.* 1. ზეკალის (ზნისე. 1) გახდის, სიმაღლეს მოუმატებს (*ბაირონ.* დაადაბლებს). *გალუაანი აამაღლეს. — სცენა აამაღლეს.* 2. ეისიმე ზნორებელთას, ავტორიტეტს ასწევს (*ბაირონ.* დაატეხთეხს, ზნიმე. 3). *თავიდი თავი აამაღლა.* 3. *გაზრდის, გაადიდებს (ბაირონ.* შეამცირებს). *აამაღლეს შრომის ნაყოფიერება. 4. ზნეობრივად მაღალ საუბარზე აიყვანს (ბაირონ.* დაამდაბლებს). *საუკარული აგიამაღლეს.* □ შდრ. აიმაღლება, აუმაღლება, ამაღლებელი, ამომაღლებელი, ასამაღლებელი.

აამაყა-ს იხ. გაამაყებს.

აამბიზმა-ს *გრდ.* პიტულის ან სიტოროს ეიმბოს, მოლაღინების (ამბავს...). *დაწერილებით ა. ყველაფერს.*

აამპა-ს *გრდ.* პსიამოვნება, ქნაკი ფიღეებას მოუხერხა. *ტ გააწყა! — შეეტყობა! მილი გააწყა! — ამაში გააწყა! ნაწყ. აამები, ამაზა, ეამება, ამება', მაამებელი, ნაამები, საამებელი.*

აამეხაკეთება-ს *გრდ.* (წიგნ.) მეტყველების დაარწყინების, — *აალაპარაკება, ეიდამ მუნება ამრეკეული (ფიგურ.).* □ შდრ. **ამეტყველება.**

აამოგდება-ს *გრდ.* პსიამოვნება, ქნაკი ფიღეებას მოუხერხა. *ტ გააწყა! — შეეტყობა! მილი გააწყა! — ამაში გააწყა! — ამაში გააწყა!* □ შდრ. **ამეტყველება.**

აამოვლება-ს *გრდ.* მოქმედების დაარწყინების, — *ამომაქვეყნება.* □ შდრ. **ამოქმედება.**

აამოკრება-ს *გრდ.* მოძრაობას დაარწყინების, მოძრაობაში მოიყვანს. — *ამომაქვეყნა.* □ შდრ. **ამოქმედება.**

აამოსუნთქა-ს *გრდ.* ეიმბოს დაარწყინების, მოძრაობაში მოიყვანს. — *ამომაქვეყნა.* □ შდრ. **ამოქმედება.**

აამოსუნთქება-ს *გრდ.* ეიმბოს დაარწყინების, მოძრაობაში მოიყვანს. — *ამომაქვეყნა.* □ შდრ. **ამოქმედება.**

აამოქმედება-ს *გრდ.* მოქმედების დაარწყინების, — *ამომაქვეყნა.* □ შდრ. **ამოქმედება.**

აამოქმედება-ს *გრდ.* მოძრაობას

აპარჩევნა-ს *გრძლ.* გაზღ (არად) აჭეკვს. *სპორტი აპერილა.* ▭ შდრ. აჭრილდება, აჭრილება, აჭრილებინება.

აპაეშებ-ს *გრძლ.* (პოეტ.) ქუხილისებერ ხმას გამოაცემინებს; ააგრგვინებს. ▭ შდრ. აქუხდება, აქუხება

აპაღაღებ-ს *გრძლ.* ღაღით დაასველებინებს. ▭ შდრ. აღაღებება, აღალაღებება, აღაღებება, აღაღებინება.

აპაღაღებ-ს *გრძლ.* 1. ღაღას გამოიღებენ, ღაღეას დააწყებინებენ, — აბზირთებს, აბაბაობრებს. *ქარიშხალმა ზღვა აღელვა.* 2. *გადატ.* სიმენელეს, წინასწორობას დაარღვევინებს *წინააღმდეგობამ აღელვა.* ▭ შდრ. აღელვებს, აღელვებება, აღელვებინებს, აღელვებებინებს, აშფოთებებინებს, აშფოთებებინებს, აღელვებებინებს.

აპაღაღებ-ს *გრძლ.* ააშენებს, აშარათებს *ჯოხები აღარიან.* ▭ შდრ. აღარება, აღარებული.

აპაღაშ-ს *გრძლ.* აბრეშუმი ააქსოვინებს, აბრეშუმის ზღვა აღელვა. ▭ შდრ. აღელვებება, აღელვებინება.

აპაღაშ-ს *გრძლ.* ააღელვებინებს, აღელვინებინებს, აღელვინებინებს, აღელვინ

ჩაწილებით, შეიფრთხით მოლიან სახეს მისცემს. *ცხრა ანგელ. — სანთ ანგელ.* 2. ხასტანში ასოცდით, ნისწილით რაიმე ტექნიკის შეადგენის ღასაპატიჟებლად. *წვიმი უკვე ათჯერაა.* 3. რაიმე საკრალის სიმებიან დაქიმებიან-მოქმედით ხმების ურთმანეთის შეუთანხმების. — *მოცარიალ. ჯიგარა ანგელ.* 4. შეთანხმებულად, შეწყობილად ამოქმედების პრიგალით შეპარიობა აღნაო. ▭ შდრ. ააწყობინებს. აეწყობა, აიწყობა. აეწყობა, აწყობა, აწყობილი. ამწყობი. ანაწყობი. ასაწყობი. აწყობილი.

ააწყობინებ-ს (აწერ ააწყობინებს) კრიტ. ხიბოლა ან დაიკარებას ააწყობინა ჩაიაღა ა.

ააჭედებ-ს გრიტ. ჭიქებით ხილებს (ცხრილ).

ააჭიანჭიმებ-ს ეკრიტ. 1. ჭიანჭურა დაანჭიმებინებს. *ააჭიანჭიმა სიტყვები აამეკრეკა. ააჭიანჭიმა. ააჭიანჭიმებული.* ▭ შდრ. აჭიანჭიმება. აჭიანჭიმებული.

ააჭიანჭიმებ-ს (აწერ. აჭრელებს) გრიტ. 1. ჭრელს, ნაირფეროვანს გახდის. წინდები ნარინჯისფერ ააჭრელა. 2. გააცხო (სახე.) ბევრ რასმე დაწერის ან ჩაწერის რასმენ. წერაზე. შეშინებისგან ააჭრელა. 3. ტატაც (სახე.) დაუზუგივად სიცხე (მალარიით, სასრიით. წკვალით...). ▭ შდრ. აჭრელებინებს. აეჭრელება. აჭრელებული. აეჭრელება. აჭრელება. აჭრელებული. ასაჭრელები.

ააჭრელებინებ-ს ეკრიტ. ხიბოლა. დაიკალებს ან ათრეულს აჭრელებ.

ააჭრი-ს გრიტ. მჭრელი ილარიით აიცლის. *მირეს ნაწილად ააჭრა. — ჯანს რეა ააჭრა.*

ააჭრიალებ-ს გრიტ. ჭრილს დაანჭებინებს, ჭრილით აიმპარებს. *ბიჭმა ჭიქაკი ააჭრიალა.* ▭ შდრ. აჭრიალებს. აჭრიალება. აჭრიალებული.

ააჭრიალებ-ს კრიტ. იფიცა. რაც აავჭიტანებს. ▭ შდრ. აჭყეირებს. აჭყეირება. აჭყეირებული.

ააჭყეიტებინებ-ს გრიტ. ჭყეიტის დაანჭებინებს. *ზურაბ ა.*

ააჭყვიტებ-ს გრიტ. ჭყეიტს დაანჭებინებს, *გოჭი აიჭყიტა.* ▭ შდრ. აჭყიტება.

ააჭყიტებინებ-ს გრიტ. ჭყიანის დაანჭებინებს; აიჭ-ყიტინებს, აიჭყეიტინებს. *გარშინი აიჭყიტინა.* ▭ შდრ. აჭყიტინებება.

ააჭყიტინებ-ს ეკრიტ. (ხიბოლა) ჭყიტინის დაანჭებინებს. *ბიჭმა ჭიჭყინა ააჭყიტინა.* (ხიბოლა) ჭყიტინის დაანჭებინებს. *ბიჭმა ჭიჭყინა ააჭყიტინა.* (ხიბოლა) ჭყიტინის დაანჭებინებს. *ბიჭმა ჭიჭყინა ააჭყიტინა.*

ააჭყიტინებ-ს (აწერ. აჭყიტინებს) გრიტ. 1. ჭყიტინის დაანჭებინებს. *ბიჭმა ჭიჭყინა ააჭყიტინა.* 2. ტატაც (სახე.) ბევრ რასმე დაწერის ან ჩაწერის რასმენ. წერაზე. შეშინებისგან ააჭყიტინა. 3. ტატაც (სახე.) დაუზუგივად სიცხე (მალარიით, სასრიით. წკვალით...). ▭ შდრ. აჭრელებინებს. აეჭრელება. აჭრელებული. აეჭრელება. აჭრელება. აჭრელებული. ასაჭრელები.

ააჭყრინებ-ს კრიტ. ხიბოლა. დაიკალებს ან ათრეულს აჭყრიალს.

ააჭრი-ს გრიტ. მჭრელი ილარიით აიცლის. *მირეს ნაწილად ააჭრა. — ჯანს რეა ააჭრა.*

ააჭრიალებ-ს გრიტ. ჭრილს დაანჭებინებს, ჭრილით აიმპარებს. *ბიჭმა ჭიჭყინა ააჭრიალა.* ▭ შდრ. აჭრიალებს. აჭრიალება. აჭრიალებული.

ააჭყვიტებ-ს გრიტ. ჭყეიტის დაანჭებინებს. *ზურაბ ა.*

ააჭყიტინებ-ს გრიტ. ჭყიანის დაანჭებინებს; აიჭ-ყიტინებ, აიჭყეიტინებს. *გარშინი აიჭყიტინა.* ▭ შდრ. აჭყიტინებება.

ააჭყიტინებ-ს (აწერ. აჭყიტინებს) გრიტ. 1. ჭყიტინის დაანჭებინებს. *ბიჭმა ჭიჭყინა ააჭყიტინა.* 2. ტატაც (სახე.) ბევრ რასმე დაწერის ან ჩაწერის რასმენ. წერაზე. შეშინებისგან ააჭყიტინა. 3. ტატაც (სახე.) დაუზუგივად სიცხე (მალარიით, სასრიით. წკვალით...). ▭ შდრ. აჭრელებინებს. აეჭრელება. აჭრელებული. აეჭრელება. აჭრელება. აჭრელებული. ასაჭრელები.

ააჭყრინებ-ს კრიტ. ხიბოლა. დაიკალებს ან ათრეულს აჭყრიალს.

ააჭრი-ს გრიტ. მჭრელი ილარიით აიცლის. *მირეს ნაწილად ააჭრა. — ჯანს რეა ააჭრა.*

ააჭრიალებ-ს გრიტ. ჭრილს დაანჭებინებს, ჭრილით აიმპარებს. *ბიჭმა ჭიჭყინა ააჭრიალა.* ▭ შდრ. აჭრიალებს. აჭრიალება. აჭრიალებული.

ააჭყვიტებ-ს გრიტ. ჭყეიტის დაანჭებინებს. *ზურაბ ა.*

ააჭყიტინებ-ს გრიტ. ჭყიანის დაანჭებინებს; აიჭ-ყიტინებ, აიჭყეიტინებს. *გარშინი აიჭყიტინა.* ▭ შდრ. აჭყიტინებება.

ააჭყიტინებ-ს (აწერ. აჭყიტინებს) გრიტ. 1. ჭყიტინის დაანჭებინებს. *ბიჭმა ჭიჭყინა ააჭყიტინა.* 2. ტატაც (სახე.) ბევრ რასმე დაწერის ან ჩაწერის რასმენ. წერაზე. შეშინებისგან ააჭყიტინა. 3. ტატაც (სახე.) დაუზუგივად სიცხე (მალარიით, სასრიით. წკვალით...). ▭ შდრ. აჭრელებინებს. აეჭრელება. აჭრელებული. აეჭრელება. აჭრელება. აჭრელებული. ასაჭრელები.

ააჭრელებინებ-ს გრიტ. ხიბოლა. დაიკალებს ან ათრეულს აჭრელებ

აგორებულ-ი ენიც (რაც) აბორგდა.
აგორინჯებ-ს იხ. დააბორიალებს.
აგორობებ-ს იხ. გააბორიალებს.
აგორტ-ი [ლათ.] ორსულობის ნაადრევად შეწყვეტა. — წუსლის მოწყლა.
აგორჭებ-ს გრძედ. 1. იგივეა, რაც დააბორგებს. 2. იხ. გააბორგებს.
აგოსვენებ-ს იხ. აბოსტნებს, დააბოსტნებს.
აგოჭებ-ს გრძედ. ბეჭებს დაიწყებს, — ღობნად გაანათებს. *საწოვეი ასე უჭდება.*
აგოჭებულ-ად გრძედ. (ქუთ.) უთავბოლოდ, უშკიდედ აღაპარაკდება.
აბარა დაცა, რომელზედაც წარწერილია წარმოგების, დაწესებულების სახელწოდება, — ფირნიში, *მაღაზიის ა.*
აბარაბ-ი (ბე.) 1. მეფის მთავრობასთან მებრძოლი მთიელი პარტიზანი. 2. (ქუთ.) ცარიელი, მსხვილელი.
აბარაბულ-ად გრძედ. ბრაგუნით არტყამს, ბრაგუნის ხმას გამოსცემს ან გამოსცემინებს. *დუდებ ა. ა.* ▭ შდრ. იბრაგუნებს, უბრაგუნებს.
აბარაბულ-ი იხ. გააბარაბებს.
აბარაბულ-ი იხ. დაბარალებს, შეაბარალებს.
აბარაგნულ-ი ბარანებრში, ძონძებში გახვეული, — დაბრანებული (მწიფე, 2).
აბარაგნულ-ებურ-აბარაგნულ-ი, აბარაგნულ-ებურ-აბარაგნულ-ი მეტისმეტად აბარაგნებს.
აბარაგნებ-ს გრძედ 1. ბრაგუნის გამოსცემს ან გამოსაცემინებს. ‖ ბრაგუნით ურტყამს. — აბრაგუნებს. *დუდებ ა.* 2. *გადაც.* (საუკ.) სისულელეს ლაპარაკობს. ▭ შდრ. უბრაგუნებს.
აბარაგნებ-ი აბრეშუმის ქსოს პარკისაგან ამოსაღები ძაფი. *ერთი გაიძრა ა. ‖ ამ ძაფის ქსოვილი. აბრეშუმის კაბა. ‘ აბრეშუმის ფიცა — ქსა, რომელიც თავის გარშემო აბნეულ პარკს (აბრეშუმის პარკს).*
აბარაგნებ-ა (აბრეშუმსი) (Cuscuta) უფოთლო და უფესვო პარაზიტი მცენარე; ეხვევა ბალახებსა და ხეებს.
აბარაგნულ-ი აბრეშუმის სხვადასხვა ქსოვილი.
აბარაგნულობა იგივეა, რაც აბრეშუმეული.
აბარაგნულობა-ი ქსოვილი, რომელსაც აბრეშუმი ურევია ა. ზაკი.
აბარაგნებ-ს იხ. დააბრეყინებს.
აბარაკდება *გრძედ.* ბრიალს დაიწყებს, — აგიზგიზდება (ცეცხლი).
აბარაკებ-ს იხ. დააბრიალებს.
აბარაკება სახელი აბრიალებს, აბრიალდება ზმნათა მოქმედებისა.
აბარაკებელ-ი რაც აბრიალებს ა. *ცეცხლი.*
აბარიავებ-ს იხ. გააბრიყვებს.
აბარიკელ-ს იხ. დააბრიალებს.
აბარიშებ-ს იხ. გააბრიშებს.
აბარჩებ-ს იხ. გააბრტყელებს.
აბარშე აბარეც აბ გაიტეხ — ოფლი, რაც იხტი-ბარს არ გაიტეხს.
აბარშებ-ს იხ. გააბრუებს.
აბარშებ-ი თალითურად შეცდა ერთი დებულებისა მეორისაო, სწავა.
აბარშებ-ს *გრძედ.* 1. ბრუნვით ამოძრავებს, — ატრიალებს. *ჩარხს ა. ‖ წყალი წისქვილის ბორბალს ა. 2.* გონს მოაყენებს, — ‘ ზოსუელიერებს. *გულწასულს ა. ‖ ცუკან აბრუნებს — უკან მიაქცევს ან გზას-ნის.* ▭ შდრ. აბრუნებინებს, იბრუნებს, უბრუნებს, ბრუნებს, ბრუნებინებს.
აბარშება სახელი აბარშენებს ზმნის მოქმედებისა.
აბარშებინებ-ს იხ. დააბრუნებინებს.
აბარშებინებ-ა *გრძედ.* (ატრიალე, ზოგჯერ იწონ.) 1. ადგება. *ჩიხ დაუყვირეს, ალაყაც და აბარძანდა.* 2. აჯა.
აბარშებინებ-ა *გრძედ.* ბრუნეიალს დაიწყებს. *აბრეშუმეულად ჭარხლით თელები.*
აბარშებინებ-ს *გრძედ.* რისამე ბრუნეიალს იწვევს, — აელვარებს.
აბარშებინება სახელი აბარშენეიალებს, აბრეშუმეიალდება ზმნათა მოქმედებისა.
აბარშებინებელ-ი რაც აბრეშუმეიალდება. *ალაბ-ფრად ა. ნაძვის ხე.*
აბარწებინებ-ა [ლათ.] 1. რაც არაფერზე არ არის დამოკიდებული, — თავისთავადი (სპარობა). შეფარვებითი). ა. *სიტყვიერ.* 2. სრული, სრულფასოვანი. ა. *ვეებერთელა.* — ა., *სიტყვიერ.* — ა. *სწავა.* ‖ შეუზღუდავი. ა. *მოინარქია.* ‘ ცხრილებული უზრაველობა — მონარქიული დიდი უმეტესობა (არჩევნებში, რაიმე საკრებულოში...). **აბსოლუტურ-ად** — სრულიად. *თქვენ ა. მარცალი ბრძანდებით.*
აბსოლუტიზმ-ი აბსოლუტიური ფაშაობილება, — განუწერებული (ლათინ. კონკრეტული). ა. *მსჯელობა.*
აბსტრაქციის [ლათ.] 1. რაიმე საგნის ან მოვლენის არსებითი ნიშნების გამოყოფა აზროვნებაში, — განყენება. 2. განყენებული ცნება, პრაქტიკული ცდის თეორიული განზოგადება. *მეცნიერული ა.*
აბსტრაქ-ი [ლათ.] შეუსაბამობა, უაზრობა. *აბსურდამდე მიიყვან.*
აბსურდულ-ი აბსურდის შემცველი. ა. *დებულება.*
აბუბაზ-ს იხ. გააბუბებს.
აბუბუკ-ა 1. სახელი აიბუკების ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი აბუბუკს ზმნის მოქმედებისა.
აბუბუკ-ი 1. ვინც აიბუკი, — დაბრიყვებული. 2. რაც აბუბუკი. — ა. *ბაგშვი.* — ა. *ბალღი.*
აბუბუკ-ი (საუბ.) შტერი, ჩერჩეტი.
აბუბუკა სახელი აიბუკება ზმნის მოქმედებისა.
აბუბუკ-ი ვინც, რაც აიბუკა. ა. *წიწმატი.*
აბუბუკებ-ა *გრძედ.* ბებერებს დაიწყებს.
აბუბუკებ-ს იხ. გადააბუბერებულებს, ჩააბუბერებულებს.
აბუბუკ-ი (ოფრძ. აუბერებაც) გრძედ. აწურდაწურავს, აურ-დაურავს (ძაფის გრეოას). ▭ შდრ. აიბერებინებს, აბერებინებს, აბერებინებს, აბერავებინებს.
აბუბუკა სახელი აიბერება ზმნის მოქმედებისა.
აბუბუკებ-ა (ოფრძ. აუბერებაც) გრძედ. აწურდაწურავს, აურ-დაურავს (ძაფის გრეოას). ▭ შდრ. აიბერებინებს, აბერებინებს, აბერავებინებს.
აბუბუკებ-ი ვინც, რაც აიბერება ზმნის მოქმედებისა.
აბუბუკებ-ი რაც აბერდეს ან აებერდათ. ა. *წვერი.* — ა. *თმა.*
აბუბუკებ-ა *გრძედ.* ბერთოვით ათამაშებს; აბერავებენ. *ბაკვებში გორგალს აბერაკებდნენ.*
აბუბუკებინება *გრძედ.* ბერტყინს დაიწყებს.
აბუბუკა სახელი აიბერება ზმნის მოქმედებისა.
აბუბუკ-ი იგივეა, რაც ამობერებული.
აბუბუკებინ-ი რაც აებერებინა. ა. *თმა.*
აბუბუკებინ-ი (Ricinus communis) ზეთიანი მცენარე, მისი თესლისაგან ხდიან ზეთს, რომელიც იხმარება სამკურნალოდ (აბერთვა ტკბილკამი).
აბუბუკებინება *გრძედ.* ბეჭებეს დაიწყებს. *უკმაყოფილოდ ამეტებედი.*
აბუბუკებ-ს იხ. აიბერებს.
აბუბი-ი: აბუზი ადგება — ეისიმე (რისამე) არაჩად მიჩნევა, დამცირება.
აბუბუკებ-ა *გრძედ.* ბღუნელს დაიწყებს. *ძროხა აბღაცდა.*
აბუბუკებ-ს იხ. აბღაცებს. ▭ შდრ. იბღაც-ებს.
აბუბუკება სახელი აბღაცებს, აბღაცდება ზმნათა მოქმედებისა.
აბუბუკება სახელი აებღაცებს, აბღაცდება ზმნათა მოქმედებისა.
აბუბი-ი (აბჟარისა) სამზელო საჭურველი, ათრაღი (ძველად). ა. *ამბა.* — *ჯაკატა გული — ტყანია, ა. — თუნჯა ბოსათ.*
აბუბუკებინ-ი ეისაც აბჟარი აქვს ასხმული. ა. *მხეცართ.*
აბუბუკ-ს იხ. დააბჟენს, მიაბჟენს.
აბუბუკება *გრძედ.* ბებერდნენ არის, — დაყრდნობილია. *ხიდი ბურვებზე ა.*
აბუბუკებ-ი (აბჟარისაც) აბჟარით აღჭურვილი. ა. *მეეკვიანი.*
აბუბუკებობა საბავშვო თამაში ერთგვარი.
აბუბუკებება *გრძედ.* განგაშს (მნიშვ. 1) დაიწყებს, — ატრიალებს.
აბუბუკებ-ა იხ. გააგანიერებს.
აბუბუკებ-ა 1. იხ. აბუდებს. *ბერთა ბაბუაწყვა ა. 2. იხ.* ამოადებს. *ქვეყანას ა. 3. იხ.* გააგდებს. *გამოაგდებს. საბლადად ა. 4. იხ.* დააგდებს. *ქუდს დაბლა ა. 5. იხ.* ჩააგდებს. *ბიფთაში ა.*
აბუბუკება სახელი ააგდებს, აიგდების ზმნათა მოქმედებისა.
აბუბუკებინებ-ა იხ. გააგდებინებს, დააგდებინებს.
აბუბუკებინ-ი 1. რაც აიგდეს. ა. *ბეწილი.* 2. ვინც, რაც ჰიგდებს.
აბუდ-ი *გრძედ.* (საუბ.) იხ. ქვდა.
აბუბუკ-ი 1. იხ. აიგდის-ბაღის ა. ‖ *ბიოლი მაშფაროზე ა. 2. იხ.* დაიგდის. *ბატკნებ ბუმბერაზს ა. 4. იხ.* წაიგდის. *ჭაფარაკის პარტახს ა. ‖ პასუხის აგება — იხ. პასუხი.*
აბუბუკება სახელი ააგდებს, აიგდება ზმნათა მოქმედებისა. *ტ (ტრ)ით აგება ძაფი — ძაფი, რაც ნემსზე ერთჯერადობაზე შეიძლება აიგოს.*
აბუბუკებ-ს იხ. მიაგდებს, შეაგდებს.
აბუბუკებ-ს' იხ. გააგდინებს.
აბუბუკებ-ს' იხ. დააგდინებს.
აბუბუკებ-ს' *გრძედ.* ‘ პასუხს აგებინებს — აიძულებს პასუხი აგოს. *დანაშაულისათვის პასუხი აგებინებს.*
აბუბუკ-ი რაც აიგდე ან აიგო. ‘ ამუნებელი: ამარაფული. *აბლაგე ა. შეროა. — თელილი ქვით ა. ტაძარი.* 2. წამოგებული. *მამფიცრზე ა. წნულად.*
აბუბუკება ნაწილების ურთიერთშეწყობა. — სტრუქტურა, აღნაგობა. *ატომის ა. — სოკოს ა.*
აბუბუკებ-ს (ოფრძ. აუგდეს) *გრძედ.* რაიმე ადგილს ან ნაგებობას გაწოლასა და მის გეგმას შეადგენს. ▭ შდრ. აიგეგმება, აგეგმება.
აბუბუკება სახელი აგეგმავს, აიგეგმება ზმნათა მოქმედებისა. *გეოდეზიური ა.*
აბუბუკებ-ს *გრძედ.* ლაღად აბედნებს, ანაყარდება (ცხენს). ▭ შდრ. გეფერება.
აბუბუკებ-ს *გრძედ.* 1. რისამე გემოს გასაინჯებს; აკმევს, აიძულებს. 2. *გადაც.* განაცდევინებს; ანუწეინებს. *მტერს დაჩაგრებით გაგებინო.* ▭ შდრ. ეგემოვნება, ნაგემებინო.
აბუბუკება 1. კორპ, ხეკნატა (მნიშვ. 2) ერთობლიობა. — ა., ხეკნატები. 2. სადაზეურო ან სასოფლო სამსახური.
აბუბი ნაწილაკი: 1) მოეთხობის მოლაპარაკესთან ახლო მდგომ საგანზე. *აფდილზე. — აი, აქ. ა. ის მე!* 2) (ქუთ.) იგივეა, რაც აქ. *ახლა და სადაა.*
აბუბ-ობენ (ქუთ.) აქა-იქ. *ალაგ-ალაგ.*
აბუბობა-ს იხ. მოაგაყრებს.
აბუბობენ-ს იხ. დააგაყრებინებს.
აბუბობენება *გრძედ.* გოგმანით დაწყება (ლხენი).
აბუბენებ-ა იხ. მოაგონებინებს.
აბუბენებ-ა იხ. ეაგაონებს, მოაგონებს.
აბუბენ-ა [ფრან.] სულთმობარა, მწყრომარეობა. *სიღრუხლის უკანასკნელი წუთები.*
აბუბობებ-ს *გრძედ.* გორტანი ადგილს უეცრად, — ატრტრალებს. *კატა გორტანს ა. ‘ ალალწნი აგორაზედ ეჯდნენ.* ▭ შდრ. ეგორტანება.
აბუბებ-ა *გრძედ.* გორტინი აქა, გორაობას დაიწყებს.
აბუბებ-ს იხ. გააგორებინებს, დააგორებინებს.
აბუბებ-ს სახელი აგორტანებს, აგორტნება ზმნათა მოქმედებისა.
აბუბებულ-ი რაც აგორდა. *აგორებული ქვაც ბაყაო არ მოეკიდებაო.*

აბრაურულ-ი [ლათ.] მიწა-თიმოქმედებასთან, მიწათმოქმედებასთან დაკავშირებული. ა. საკითხი. — ა. კულტურა.

აბრა ასე. ამეკარად. ტ.ტერე ტიდეგ ან — არე თუ ისე (ძალიან): მაინც და მაინც არ.

აბრაშემი-ი [ლათ.] რთული მანქანა, რომელიც რამდენიმე ცალკეული მანქანის შეკაერის წარმოადგენს. სათერი ა. — საბურღი ა.

აბრაშუმ ან კიდევ, ტატეფერგ ბოეთოლეა ა. დამხმარე ლიტერატურის ერთეზ.

აბრაშ ნაწილაკი: იხმარება რაიმე ხერხილის წყვილის, დალოცვის სიტყვებთან ერთად. ა. ბაიშო ღმერთმა შეგხს ბედნიერი!

აბრაშა [ლათ.] ერთი ან რამდენიმე იმპერატორისტერიის საბეღნიეროდ შეიარაღებული თაეფლისმა სხვა ქვეყანაზე მისი ტერიტორიის დაპყრობისა და მისი ხალხების დამორჩილის მიზნით. აგრესიის მსხვერპლი.

აბრაშირ-ი აერტყიის ხასიათისა ა. პოლიტიკა.

აბრაშორ-ი აგრესიის რაშდენი.

აბრაშირ-ი რაც აიერიშეს. ა. უღელაეები.

აბრაშირებ-ს ან. დაატერიშებს, მოაერიშებს.

აბრიაღირებ-ა გრძელ. გრიალს დაიწეებს. ა. ზღვა ბრიალებს.

აბრიბ პირველი ნაწილი რთული ფუძეებისა: ნიშნავს აერონიელს, მაგ. აბრიაუნქები, აბრიტაქნია.

აბრიაშ-ა ან. მოაერიალებს, შეაერიალებს. ფეტარი თუ ხმელი, თიფლის ა., თუ ჩემიდ პრას — მასზე ფიერობრი.

აბრიაშალ-ი რაც აერიალებს.

აბრიაშ-ი აერონიის სპეციალისტი.

აბრიაშიოს [ბერძ.] სოფლის მეურნეობის შემსწავლელი მეცნიერებათა კომპლექსი.

აბრიაშიოსულ-ი აერონიოსიათის განკუთვნილი. ა. განათეება. — ა. ტექნიკები.

აბრიაშაქნია მიწის დამუშავების, სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოეეანის ტექნიკა.

აბრიაშაქნიაშ-ი აერიატექნიკასთან დაკავშირებული. ა. ლონისძიებები.

აბრაქნიაშ-ს ან. გააერიალებს, დააერიშებს.

აბრაქნიაშებ-ს ან. გააერიალებინებს, დააერიალებინებს.

აბრაღნიაშ-ს გრძელ. საშუალებას მისცემს იარაშნოს. *აგრარიზმის, რომ უმეტესად მოიაქეა.*

აბრაშ-ს ან. დააეეიებს, შეაეეიებს.

აბრაშირ-ა გრძელ. გუმეეს ფაინჯებს. *ტრაქტორი აბრაეირდა.*

აბრაშ-ა ან. აბაგშენებს, დააეგშენებს.

აბრაშ-ა სახელი ა ა ე გ შ ე ნ ე ბ ს, ა ბ ე გ შ ე ნ ე ბ ა ზმანია მოქმედებისა.

აბრაშირ-ი რაც აეგშენდა. ა. ბეეაზი.

აბრაშირ-ა გრძელ. გუმეეს ფაინჯებს (ფეიჯებს).

აბრაშირ-ა გრძელ. გუმეეს ანტენებს, — აკინძეებს.

აბრაშირ-ა სახელი ა ა ე გ ზ ე გ შ ე ნ ე ბ ა ზმანია მოქმედებისა.

აბრაშირ-ი რაც აეგშენდება.

აბრაშირ-ი ენის აეეილების ტიპი.

აბრაშირ-ა ან. გააეეილებს.

აბრაშ (აგენსი): აგენსის ფუძისაგან ფორმაზეა (ბე.) — ქართველის ენათეის პატივსაცემი საპასეელო რიტუალი (იყოფინენ გუნაანში).

აბრაშირ-ა ან. დააეეიებს.

აბრაშ-ი 1. გამოიჩენა თავის ტიპიაეი: იხმარება საეეს მასალად. ტექნიკური ა. — *აგერის ტარბანა.* — *აეეის სახელი.* 2. მაგალი — ერთი თან ხვედრითაეაენი, რომელზედაც გამოსატეენა ქიმიე დამეეარი ტექნიკური ნივთიერ ფორმა.

აბრაშირ-ი (აეურსფორმა) რაც ფერით აეეის მოგეაგონებს. — მოცემული ნივთიერ. ა. ჩოგა.

აბრაშაბა [ხა.] (ბე.) აეერთ გამოსაეეიერი ქარხანა.

აბრაშირ-ს ან. დააბაბერებს.

აბრ-ი [არაბ.] მეშაპაპოთან დამკვიდრებული ჩეეეეები, ხალხში საეალდებულოდ მოდებული წესი. *ჭეეეების ადათები.*

აბრათ-დრაშ-ი ადათები და წესები. *ჭეეეი ა.-წ.*

აბრაშირ-ი 1. ცოცხალი არსება, რომელსაც აქეს აზროეენების და მეტყეეების უნარი, შეეეეია შეეენების და იმპერიის იეი საზოგადოებრივი ბრალნის აოდენიმე ფორმითაა: — ეეინაე კაცი, კაცი ეეინაე. *აბრაშირები ეეინაე ა.* — *ტოლაა ცხოეები ადამიანი!* — *ბრაშირებია: — ეეინაე კაცი, კაცი ეეინაე. აბრაშირები ეეინაე ა.* — *ტოლაა ცხოეები ადამიანი!* 2. ეეინაე ადამიანი, ეეინაე პიროენება. *ბრაშირები ეეინაე ა.* — *ტოლაა ცხოეები ადამიანი!* **აბრაშირ-ი** ადამიანის ეთისება. ა. ადამიანის ბიცეპს კუნთოეანება. ა. ეამოონინა.

აბრაშირ-ი 1. ადამიანის შესაეერი, დამახასიათებელი. ა. ღიმილი. 2. ცხოეილ, ეეეეთნოეალ. ა. მოკეართა.

აბრაშირებ-ს იხ. დაადასაბუთებს.

აბრაშირებ-ა გრძელ. დარჩა პეერის, — ანაეეეინა ნებს. — ეთ ეეერ. იდარებს, უდარებს, ა ადარებელი.

აბრაშირებ-ს იხ. დაადარებინებს.

აბრაშ-ს იხ. შეადარებს.

აბრაშირ-ს იხ. დაადასტურებს.

აბრაშ-ს გრძელ. 1. ფეხს მასზე ან მისაზე. 2. აბეჭადეს (მაგალით რამ): აცქერა. მორეეეული აქეს. *ბაკრე გეორგიეეი ა.* — *კაბა კოლბაე ა.* 3. აქეს. *ჭეეეი ა.* — *დიდი გამაჭირეი ა.* 4. ეჩეეეა, მიაჩეეეს (რაიმე საკმაოდ). *ძეეეე ჩეეეეეეა ა.*

აბრაშ-ს 1. იხ. გააეეაებს. *ნაბიჯს ძლეეს ა.* 2. იხ. დაადგაბს. *ბაკრე გეორგიეეს ა.* 3. იხ. მიაღეაებს. *მოაეეამს, კარიდან კაბელს ა.*

აბრაშ-ა¹ (აწყ. ეეეეეს) გრძელ. 1. ზე აიმაჩოება და ეეეხე დადგება. *წაბანელელად ადგა.* 2. ეეინაეს (ეკარი). *ჭეეეი ადგა ეი...* — იხმარება მოქმედების დაეეეეების გამოსახატაეად. *ადგა და ეიმეი ჭეეეედგეეეი.* — ეთ ეეერ. აეედება, აადგომს, აბანელი, ასაადგომი, აეედგომელი.

აბრაშ-ა² 1. იხ. დაადგება, შეადგება, ეეეეებით მხარეზე ა. 2. იხ. მიადგება, მოადგება. *ნავი ნაპირს ა.* — *ხაზს ჩიდგით ა.*

აბრაშ-ს 1. იხ. დაადგენს. *კრება ა. ჩეეიშნება ფაქტებს ა.* 2. იხ. შეადგენს. *ლექსიკონს ა. ჩარაზმს ა.* 3. იხ. წარადგენს. *საკრებო ეწონას ა.*

აბრაშ-ა გრძელ. იგივეა რაც ადგება.

აბრაშირ-ი (ბერ. ადგილს და ადგილაბს) 1. სიერცის ნაწილი დედამიწის ზედაპირზე; მიდგომი დამაბლებული ა. — *იმპროეიული ადგილები.* — *ბრთიანი ა.* 2. განსაზღეერული სიერცე, აეჭეეული, სადაც ხდება რაშე ან იმყოფება ეეინმე, რაშეე სიერცე, რომელიც შეიძლება დაიკაეროს ეეინმემ, რაშეემ. *საეეეო ა.* — *დამაეეეეი ა.* — *ბაბოსტენე ა.* — ეით ადგილეე გამეეეა. 3. მეგობართაეი, რომელიც ეეისე (რაშეე) ეკაეია (სპორტში, ეეეეეერეებაში, საზოგადოებაში..). *ეეეეერებაში პირეეეე ა.* დაკაეია. — *ეს ნაშრომი ასაკით ადგილე დაიბერა.* 4. თბეეეეების, ნაწარმოების რაშეე ნაწილი. *პოეტის ეეეეეაე ეეინაეე ა.* — *ტექსტი ეით ადგილას დამაბინძურებელია.* 5. სამსახური: თანამდებობა. *ეკაკატერი ა.* — *თარეეენის ა. იქნება.* 6. შესაეერისი. გარემეეა, პირობა. მდგომარეობა. *ეეეეაფერს თაეისი ა. აქეს.* — *თაეისი ა. ეეეის.* 7. ჩეე (ეეეს, ხაბ...) ადგილეე (ადგილას) — ჩეე (ეეეს. ხაბ...) მაგიერ, ჩეე (ეეეს, ხაბ...) მდგომარეობაში. *ეეეე ადგილეე ეხეა ეეერე ან ეეოქეეედა. ადგილი* (არ) ეეეეეა — (არ) იქეეა, (არ) იარაბებს, (არ) მაბიდაა. *ადგილს ფიდა* (ბე.) — ადგილის (პნიე. 1) ეეეარეეეად ჩარჩოეეეეი ზედაპირეი აჩეეეა. *ეეინაეე, რომელიც ადგილს ეეიკეეეა — ეეინაე, რისაც ადგილობრიეაბა ეეეეეეეეა. ეეეეეეეეეა ეეინაე ადგილეე (საბ.)* ეეეა ბაბანება. *რომელიეე ბოეთბოეეს ბიბრაბიაბნი ეეერეი რაშნისაგან* — ეეეეეეეეეს სეეა, ხოლო ფეხები ამოჩრილი ისეეე. *როგორც სეეა, ხოლო ფეხები ამოჩრილი ისეეე.*

აბრიაც-აბრიც აბაიე. ალაგ-ალაგ. *ზოგგან კარგი ხელი, ა-ა. კი ნაგელაბნი.*

აბრიაციი-ი პროფკაეშირული ორგანიზაციის ადგილობრივი კომიტეტი (1981 წლამდე). ამჟამად ენოდება პ რ ი ე კ ო მ ი ტ ე ტ ი).

აბრიც-ბაც-ი უმრავი ტოტები: ბიწა-წყალი, რომელიეე ეისიმე საკეეეეისაა. *სოფლის ა.-ნ.*

აბრიცხეაბაშ ან ტიპის ადგილის გეოგრაფიული ფენომენი. *მთაგორიანია. — ადგილმდებარეობის ტიპის განეეეეა.*

აბრიცხეაბაშ-ი ადგილის ეეეეეეეეა (წყნ.) საცხოერებელი ადგილის განეეეეა.

აბრიცხეაბა (ბერ. ეეეეეეეეე

ავარაუბა-ი პირი, რომელსაც ეგზავნება წერილი, დეპეშა და მისთ. ა. ეულ ალიგეტი.

ავარაუდ-ი 1. რაც ადრე შეიძლის, ადრე ხდება. ჯაფლის ა. ქიშენი. ◻ ა. ხვნა-თესვა. 2. იღიცეი, რაც საადრეო.

ავარაუდა (ადრეულასი) რაც ჩვეულებრივზე ადრე შემოდის (ხილი, ჭირნახული...). ◻ საადრეო. ა. ეკალი. ◻ ა. ყურძენი. ◻ ა. ხმინდი.

ავარაუდად, ავარაუდ იღიცეი, რაც ადრე (მნიშვ. 1). *საქმეს ა. შეუდგა.*

ავარაუდელ-ი რაც ადრე იყო; რაც ადრე აქონდა, — უნინდელი: *ძველებური, ა. აზნაური. — ა. ცხოვრება.*

ავარაუდა *გრდ.* დროს მისცემს, — დაასცდის. *ცოტა მაგონეთ! ◻ შდრ.* იღარიება.

ავლენა-ს *იხ.* დაადენებს.

ავლენა-ს *იხ.* დაადენებს, მოადენებს.

ავლენა-ა (*აწ.* დენდება) *გრდ.* დენილს დაინებს.

ავლენა-ს *იხ.* აადენებს.

ავლენა-ს საბენი აადენებს, აღენდება ზმნათა მოქმედებანი.

ავლენა-ს *იხ.* აადენებინებს.

ავლენა-ი რაც აღენდა. ა. *ძვე.* — ა. წყალი.

ავლენა-ა (*აწ.* დენდება) *გრდ.* დენილებულობას უსრუნს. ეიისე საადენებლის სეკას (ან ფალეს) ◻ შდრ. ადენებინებულს, უადენებულებს, დენებულებას.

ავლენა-ა (*თარ.* აავლია) *გრდ.* აიხმება მისი, — აუბაძენ.

ავლენა- (*თარ.* აავლეთა, *აწ.* ენდება) *გრდ.* 1. აიხმება მისი, — აუბძენენ. 2. აერება, დაეკარგება (ეზა...).

ავლენა-ა (*თარ.* აავლენდა; *აწ.* ენდება) *გრდ.* აიხმება მისი, — აენენებს, აენენებს. *თმა აენენდა.* — *ძაფი აენენდა.*

ავლენა-ა (*თარ.* აავლენა) *გრდ.* აიხმება, რაც ამოენენენება.

ავლენა-ა (*თარ.* აავლენდა; *აწ.* ენდება) *გრდ.* აენენებინებს, აენენებინებს.

ავლენა-ა (*აწ.* ენდება) *გრდ.* ხელების (თათების) მოენენებინით ავი (მნელ საეილ ადგილზე, ხეზე...). ◻ შდრ. აბელტება.

ავლენა- (*თარ.* აავლია) *გრდ.* 1. აიღება მისი ან მისთვის, — აენენებება: *დედაგმება ანდენას მტებეთაში ძველი ავდო.* 2. ნაშრომები (წერების რამეზე). *ბან ეელის წერიზე ავდო.*

ავლენა-ა *გრდ.* 1. (*თარ.* აავლენდა) იღიცეი, რაც. აღენდება (მნიშვ. 1) 2. (*თარ.* აავლენდა) იღიცეი, რაც აღენდება (მნიშვ. 2).

ავლენა-ა (*თარ.* აავლენდა) *გრდ.* ეეან გაიღეეს. ლანდეიეთან ავდენა.

ავლენა-ა (*თარ.* აავლენა) *გრდ.* იღიცეი, რაც ავეა (მნიშვ 1). *ბორეს ოსპიეაში ავდენა.* ‖ აეეა (ალმური). *პირისაკენ ეელიანი ავდენა.*

ავლენა-ა (*აწ.* ენდება) *გრდ.* აიხმება მისი ან მისთვის. თაეთები ცრემლით ავეხო.

ავრაკ-ა (*ნ. ძირ. აეთრა*) *გრდ.* (უსაფიქე.) ავა ზევით; აღგება (ზზნილით).

ავრაკებ-ა (*თარ.* აავრაკებია) *გრდ.* გაუჩნდება და ვერ მოიშორებს (რაიმე ავზნე, სატყეეს...), — აეფეთქება. *ენით ავზნი ავრაკდა.* — *ეიში ავრაკდა.*

ავრაკ-ა, ავრაკ-ი (*ნ. ძირ.* აეთრა, *თარ.* აავრა) *გრდ.* მიეწებება, მიეკვრება ქეეეიდან ეეან. ‖ აეეა (ალმური). *პირისაკენ ეელიანი ავდენა.*

ავრაკ-ა (*აწ.* ენდება) *გრდ.* აიხმება მისი ან მისთვის. თაეთები ცრემლით ავეხო.

ავრაკ-ა (*ნ. ძირ. აეთრა*) *გრდ.* (უსაფიქე.) ავა ზევით; აღგება (ზზნილით).

ავრაკებ-ა (*თარ.* აავრაკებია) *გრდ.* გაუჩნდება და ვერ მოიშორებს (რაიმე ავზნე, სატყეეს...), — აეფეთქება. *ენით ავზნი ავრაკდა.* — *ეიში ავრაკდა.*

ავრაკ-ა, ავრაკ-ი (*ნ. ძირ.* აეთრა, *თარ.* აავრა) *გრდ.* მიეწებება, მიეკვრება ქეეეიდან ეეან. ‖ აეეა (ალმური). *პირისაკენ ეელიანი ავდენა.*

ავრაკ-ა (*თარ.* აავრაკა) *გრდ.* ეეან ავრაკდება. *ბაქმე აეთრა.*

ავრაკ-ა (*თარ.* აავრაკა) *გრდ.* აიხმება მისი, — აეფეთქა, აეფეთქა; აებძენა. *ანგარიში ავრაკა.* — *სიზმარი და ცხადი ერთმანეთში ავრაკა.* — *ენა ავრაკა.* ◻ *ენისა* (*ტკბილი*) *ავრაკა* — ენისა დაეძინებელა, აზრიანების უნარს დაკარგეს.

ავრაკან-ს *იხ.* შეიერთებს.

ავრაკინა-ა *გრდ.* 1. გაერთიანებულია, ირიცხება მასში (ითქმის ბუეზე). *კოლმეურეობა 330 კომლს ა. ა. ეიზ. გაიერთიანებს.* ◻ შდრ. ერთიანდება.

ავრიდა-ა *გრდ.* გეერს აეელის, — მიეეელება; მიეკარება. *მიდამო აერიდა.*

ავრო- |*ბერძ.*| პირველი ნაწილი რთული ფუძეებისა, ნიშნავს: *ეაერისა-ს, სამყაროს. მეც., აერო-ტრანსპორტი, აერონავიგაცია.*

ავრორეობ-ი |*ბერძ.*| თეთრშეწინავაზია სადგიაზე და ახალგრძ.დასაფერადად მოწყობილი მოედანი. *სამებედიო ა.*

ავრორიტ-ა (*ბერძ.-ფრ.*) სამაერო პორტის ცილი აეროდრომის, თმხილობის ა.

ავრორიტობ-ი |*ბერძ.*| საფრენი აპარატი: ნაერთი-ფრენს პაერზე უფრო მსუბუქი კორპუსის საშუალებით. ავრორეოლოგ-ი სამაერო ფილიგი. *სამოქალაქო ა.*

ავრობაზ-ა *გრდ.* აიხმება მისი ან მისაზე.

ავსარკაზ-ა (*თარ.* -აბერძენია) *გრდ.* ტკიცეი მოეეე. მოეეეეი. — *აბერძენება კაეე აეტკიცა.*

ავსარკობ-ა (*თარ.* აბერძენა) *გრდ.* წაეერეიცეი, ნაეერეიცეი ეეეიეეი ეეეეეიცეიის, აეეეეეეა.

ავსებ-ა (*თარ.* აავსია) *გრდ.* აიხმება მისი, — აეეეეეე

აჯარდა. ♦ აჯარდება და დაჯარდება (ბაუბ.) — მტკნარ-მტკად გაბრაზებება, გაცხარებება. ▭ იხ. აჯარ-დება. აჯარანება, აჯარნენება.

აჯარღნა სახელი აჯარღნება იხ. მოქმედების.

აჯარღნინ-ი 1. რაც აჯარდა. ა. *ცეცხლი.* ■ ა. *ლაშქა.* 2. რაც აჯარანდა. *ქოშინი აჯარღნა* ა.

აჯარია [ტტ.] მარცხი (დაზიანება) აეტომაქ-ნინა, გაფუჭება. *ფითხერინაობა და მიხი. აჯარია-ბილიას* ა. — ა. *შეეზმთხა.*

აჯარიენ-ი რასაც აჯარია მოელის. *სახლი აჯა-რიულ მდგომარეობაშია.*

აჯარსინენ-ი რაც აჯარსუნებს. *თმა ზეკით ქჭირდა* ა.

აჯარჯიშებ-ს *გრდ.* ვარჯიშს ასრულებინებს, — წვრთნის. *უცხო ენაში* ა. ▭ შდრ. ივარჯიშებს, ნა-ვარჯიშებს

აჯაშებ-ს *გრდ.* ვაჯაშს აჰშეს.

აჯაჭ-ი (ჩოგნ.) აეი, უკუნმართი ბედი.

აჯაჯირ-ი რაიმე აატარა ნივთი, თილისმა, რომელსაც ტრენარნუნებები ვუნეზე ატიდენ.

აჯბენ-ი ვისაც აეი ვეული აქეს, — ბორობი. ა. *კაეი.*

აჯბენობა აეგულის თვისება.

აჯდარ-ი (აედარის) ცეცი დარი, წვიმიანი ამინ-დი: წვიმა. *ცუდაში აედარება მოეყრნო.* — *დარში ნამადს ნუ დაასვამ, აედარში — ქალაქანასა.*

აჯდ' აჯდება ა. ბ. *გაკედ' აჯდება.*

აჯდრისა-ნ რასაც აედარი აბსპიაობს; რიღე-სად აეედარია. ა. *ჭეეიანები.*

აჯდრისა, აჯდრისობა გაბმეეი აედარი. *აედრისობამ შეეშალა ხელი.*

აჯეჯახ-ს იხ. შეაედრებს.

აჯეკ (აეეკანი) ვისაც აეი ენა აქეს, — აეკაი.

აჯეკანებ-ს იხ. გააეკრანებს.

აჯჩ-ი ოთახში დასაღგმელი ნივთები (ხალიჩა, საპმი. კარადა, და მისთ.). — ღდემი. *ოხლით ა. — წვიეეი ბის ა. — ასკეეი ა.*

აჯჯაელობა ხმეაკეეობა აეეეკი. *აჯჯაელობის მაღეზია.*

აჯჯ-ი [არაბ.] ცითხის საეკაი დიდი დახურული ჭურჭეეი ღიღინისა. *ბენზინის ა.* — *წყალის ა.*

აჯჯინენ-ი 1. აეი ზმით შეკრობილი, — ბნეეიანი. *აეეზანიეიდ დაკარაეი დაძეა.* 2. ცუდი ზნისა. ა. *ძაეეეი.*

აჯჯიპ-ი ვისაც აეი თეალი აქეს, — ბორობი.

აჯჯისპიპობ-ი საჩეურნალედ მეზად ძნეეი (*ააირობ.* კეთილ-ეეეისანი). ა. *ააიზიიეე.*

აჯჯობ-ი 1. (ძ.) ბარათი. 2. საბობედოთეეი საქმეები: წიეეის ყნაზე ან ეეეზე დანეეებეეეი ბაკარა ბარათი, რომეეზედაც ინდეეეოა აღნიშნეეი.

აჯიმ- პირეეი ნაენეი ინეეეი ეეეზეეეისა; ნიშ-ნავს: ბეიცვიანს, საეეიაოეო. მაგ., ეეიაბაზს, ეეიაბობ-ბი.

აჯიაჯიენ-ი საკმეეეი ჯეეი, რომეეზედაც მო-წყობილია საზეეეი ავრილრიში.

აჯიაია [ფრ.] საფრენი მანქანების ერთობეი-ობა; საჰაერო ფლოტი. *საპოეკაეეეეი ა.* — *საბრეეო ა.*

აჯიპირაბ-ს იხ. გაბეეიანორებს.

აჯირაჯ-ს იხ. დაეიენორებს, შეაეიწრეებს.

აჯიჯჯ-ა იხ. დაეიენწყებს.

აჯიჯჯ-ს იხ. დაეიწყებს.

აკ-ჭარბ-ი ავი (ცუდი) და კარგი (ერთად აღებე-ეი). *ქვეყანის ა.-ე.* — *ავ-კარის გარჩევა.*

აკაკარიენ-ი ავ-კარეის მცნარი, — სიაეიოა და სიეეეის გაჩრეეეი და დაშეაეებეეი. ა. *დედა-კაეე.*

აკაკარიაენობა ოფიეი, რაც ავ-კარეი. *სეეა-ბაახ რობინის აკაკარეანობაზე.*

აკაკი-ი ავი კაეი, — ბორობი, ბორობეიბეეი.

აკაკიობა ავი კაეის თვისება; ავი კაეის საქ-ციეეი. ა. *ბარაის შერჩება.*

აკაკი-ი (ბ.) ოფიეი. ეეერ ფეერფეეი.

აკეა სახეეი აიეეის, აუეეის ზმნათა მოქმედებაა.

აკეა-ნდიდება რაე კი რამ აქეს, რაე აბაღია ვინმეე, — ქონება. *ზეეი ააღ-ეიდეეეაო კეთდეეეეს აე-ეიდებაო.*

აკეაბ-ს. 1. იხ. ამოაეღებს. *ჩეურჩხეეებს* ა. 2. იხ. გააეღებს. *ააღეიკარს* ა. ■ *ააღებს* ა. 3. იხ. გაღა-აეღებს. *ბეღეებზე წვაეის* ა. 4. იხ. შემოაეღებს. *ეზოს ღობეე* ა. 5. იხ. წაააეღებს. *ეეეიმი ბეღეე* ა.

აკეაბ-ნ იხ. გამოაეღებენ.

აკეიენ-ი 1. ეეიე, რაშაც ააირა (იხ. აიეეის, ზნიშე. 1) ა. *აბაეინ ააღეიბაეეთ.* 2. რაე ააირეს (იხ. აიეეის. ზნიშე. 2). *აღეიპოდა* ა. *ჰქონდა* ა.

აკეაბ-ს *გრდ.* ზეიაბს, ზარაეის მიაღწევინებს: დაე-შეეეის: *აეეეეის. ქეაეაეის პაეეის აეენი.*

აკოპ-ს *გრდ.* ააირაბს ირეეის.

აკოპა აეის თვისება, — სიაეე.

აკეკენ-ი ოფიეი, რაე უზარეი.

აკაკ-ი (ინგ.) 1. გეეზე სასრნაფო მეეზაობა, როეეც მთეეი ეეეიაბიეი ეაბონაბეეეეეი. 2. ბადაჟ. ცე-დეი დაეეეეეეით გამოწეეეეი სასრნაფო საბეეზაო, რომეეზედაც ასრულებს მთეეი კოეეექტიეი.

აკრაბ-ი უბაღიო ეაზი.

აკრაცხებ-ს იხ. ეაააურეცხებს.

აკხაბ-ს იხ. ეააურეცხებს.

აკხაბ-ს[1] 1. იხ. ააეეეებს, ეააეეებს. *ეეედრის* ა. 2. იხ. ზეაეეებს. *ააეეეებ* ა.

აკხაბ-ს[2] იხ. დააეეეებს.[3]

აკხაბა სახეეი აააეეებს, აიეეება ზმნათა მოქმეეეებისა.

აკხაბინებ-ს 1. იხ. ააეეებინებს, ეააეეებინებს. *კოკას* ა. 2. იხ. შეაეეებინებს. *ანკეტას* ა.

აკხაეიენ-ი რაე აიეეო, — ააეეე.

აკხაეიენება ააეეეეეის მკეეიერნი.

აკხარაეიენ-ი აეეეეეეიეის დამახასიაა-თებეეი, აეეეეეეიიდან მომდინარე.

აკხეენ-ი ოფიეი, რაე აეი სეეეი.

აკხი-[1] [ბერძ.] პირეეეი ნაწეიი რეეეეი ფუ-ძეეებისა; ნიშნავს: თეეი, თაეეის. მაგ, აეტოგრაეი, აე-ტობიოგრაეია.

აკხი-[2] პირეეეი ნაწეიი რეეეეი ფუძეეებისა; ნიშნავს: აეტომობეეისა, ააეეეეობეეეეი, მაგ., აეტო-კოეეისა. აეტოხაზი.

აკხიმიპარაპია ვისიმე საკეეარი ბიოგრაფია, საკეეარი ცხოეეების აღეერა. *გამეებადებას უნდა დაეეხოს ა.*

აკხობიპრაკტიკიპ-ი აეტობიოგრაფიის ხასია-თისა. ა. *მოთბრობა.*

აკხოგაზ-ი [ფრ.] მრავეეფეიანი სამგზაერო აეტომობიეი.

აკხოგაპ-ი [ბერძ.] 1. ხეეეწყრი, თეეი აე-ტორის ხეეიით გამოსეეეეი. *ეეეაბ* ა. 2. საკეეარი ხეეით წარწერა ან ხელმოწერა.

აკხოკეპია [ბერძ.] ეეეეეისის დამოკეიდებ-ეობა.

აკხოპეპია ოფიეი, რაე აეტომობიეი. *აეტო-მაძეაენის მძეეთნი.*

აკხოპაბ-ი [ბერძ.] 1. აბარაი, რომეეიც სეე-ეიაღეეის მეეანიზმის ძაეეით ასრულეეის სამეეაოს აღამიანის უზეაეეო მონაზეეეეეების გარეშე ტეეეე-ფონ-ა. 2. ეეეიეხეასრული ეარაი — ხეეის პიხტო-ეეეტ-ტეეეიმფრენეეი.

აკხოპაბპ-ი 1. აეტომატით მოწყობიეი, თა-ვისით მოქმეეი. ა. *მუხრუეი,* — *კარი აეტომატურად იკეტება.* 2. არაენობიური, არაცხეეისმიერი (მოქმე-ეება).

აკხოფიენ-ი [ფრ.] საკრანსპორტო საშეაეეე-ბა — მანქანა, რომეეიც შიგნიეეის ძრავათი მოძრა-ობს ურეეესო ზეეეებზე. *საკეირეთო ა.* — *აეტომობი-ეეი მეეზაეეობა.*

აკხოფობია [ბერძ.] დამოეეეეეებეეება მარ-ტეე-გამეეეეისაგან, — თეეითმბრძოეეეეეება. *ეეროეეეეი ა.* — *ტეროდაროეეეი ა.*

აკხოფობიპ-ი რასაც აეტანონმია აქეს მინიჭე-ბეეი. ა. *რუსეეეეეია.* — ა. *ოლეეი.*

აკხოფობიპაპ-ი მბაძეეის მიერ დაბატეეი თაკისებრი სტრუქტურა.

აკხოპრა-ნ [ლათ.] რაიმე ბაზაზეეის შეჩეზნე-ეი. *რომანის ა. გამოკეეეეეეის ა.* — *პროეეექტის ა.*

აკხორაეეპაპ-ი რაიმე გამოეეეეეეის რეეეეეა-ტი, თეეით აეტორის მიერ დაწეეეეეი, დამეეეეეეეის ა.

აკხორიპპაბ-ი [ბერძ.-ეეათ.] საყოეეთაოდ აღი-არეეეეი გაეეეეეა, მნიშეეეეეობა. ა. *მოიაეეეა.* — *გა-ბაზრდა პარტიის ა.*

აკხიპიპაპპაბ-ი აეტორიტეეის მქონე. ა. *მეეე-ნიერი.*

აკხორიპაპპ-ი 1. ოფიეი, რაე აეტორიტეეი-ანი. 2. საბრეეეეი, სანეეი. ა. *დაბეეეეა.*

აკხორობა აეტორად ყოეეა. *აეტორობის პრე-ტენზია.*

აკხოსტატიკა [ტტ.] საგანეებოდ ნაეეეეეეი გზაბ-ეეეეი აეტომობეეების შეუფერხებეეი მოძრაობი-საეეეეს.

აკხოპაპაპა (აეტოქარხნისა) საეეეტომობეეო ქარხანა.

აკხაბ-ი ოფიეი, რაე საწინწკარა.

აკხაპპ-ი 1. იხ. გააეეეეეის. *ეეეიმი* ა. 2. იხ. გაეეეეეეის. *ეეეიმი* ა.

აკხაპპ-ი აეეეეეეეების დამახასიაათებეეი, აე-ღანეეიდან მომდინარე.

აკხაპა (აეეიაბი) აეის მთეეეი, — ენამეეარეეი, ყიაეეარეეი. ა. *კაეი.*

აკხიპიპა აეეეის თვისება.

აკხაბ-ი (ბიეეიაბი) [*Artiemisia hanseniana*] ბაეა-ხოეანი მეეეეარე; ითეეეება ცხეეის კარე საკეებად.

აკხაპა უეეაგმო აეეეარი, ეეხეის ა.

აკხიპაბ-ი სქეეიოსბრივად აღეირახსნეეეი (აღა-მიანი).

აკხიპაპაპა აებორეის თვისება.

აკხაპაბ-ს 1. იხ. გააზაეებს. 2. იხ. შეაზაეებს. *საღეებეეებს* ა.

აკხაპაბ-ი [*Porphagus grunniens*] (ძ.) ხარი, რომეეიაც ტეერის გაჩეაქეიეებენ ხოლმე.

აკხაპობა *გრდ.* ახმაურებეა; აღეელდება, აღეფოთდება. ▭ შდრ. ა.ზაეეეებეეეი.

აკხაპობენ-ი რაც. ვინც აზეეედა. ა. *მეეინარე.*

აკხაბაბ-ი [ბ.] (ძ.) ღეეინის სმაში გათანა-სწორება შემოსწორებეეისა.

აკხაბაბობა ა. *გარდეე.* ზანზარს დაიწეეეს. *სახლი აზანზარდა.*

აკხაბაბა-ს *გრდ.* ზანზარს აწყებინებეს *აღეეე-ქების ბრა სახეეეებს აზანზარებდა.*

აკხარაპა-ს *გრდ.* ზარაეის მიაღწევინებ. ▭ შდრ. იზარაღებს, ზარაღდება, მაზარაღებეეი.

აკხარპა-ი რაიმის ან ხის გრძეეი ეეეტი მრიმე საგნების ასაწეეად. *ღოდს ა. შეეედეეს.*

აკხაბ-ი (ფრ.) ძეეიერი გაბაეეება *ეეტი მრიმე საგნების ასაწეეად. ღოდს ა. შეეედეეს.*

აკხაბ-ი (ფრ.) ძეეიერი გაბაეეება ეეტი მრიმე საგნების ასაწეეად. ღოდს ა. შეეედეეს.

აკხაბ-ი [ბერძ.] თეეირი ბოეეკოეანი მინერაეეი, ცისეეეეებეეე მასეეა, — ქანსეეი.

აკხიპ-ს *გრდ.* ეეზეეიერ ნიეთიერებას (ფქეეეს, თიხას...) ეეეიენით აერეეეს *ეეეეეი მასის მოსაღებად. თიხა აზიპა.* ▭ შდრ. აეეზეეს, აიზიპება, აზეეეა, აზეეეეა.

აკხეეპ ვისაც აზეეეს აზეეეს ზმნის მოქმეეეებისა.

აკხეეიენ-ი რაც აზეეეს ან აიზიპა. ა. *თიხა.*

აკხეეიპაბ-ს იხ. დააზეეეებს, მოაზეეეებეეს.

აკხეიპიპაბ-ს იხ. დააპაეეებეეებეს.

აკხარაპიპაპპაბ-ი აზარაბიეაპეეებეის კეთეეი-თადი მოსახეეეება.

აკხარაბიეაპეეებ-ი აზარაბიეაპეეებეის კეთეეი-ეი, აზარაბიეაპეეებეის დამახასიათებეეი.

აკხაპპეეა-ა *გრდეე.* შეოთეეს დაიწეეეს, აღეეე-ებს, აზეეთდება, აიშეეეეა. ▭ შდრ. აზეეეაებეეეი.

აკხაპპეეაპ-ი რაც აზეეეა.

აკხეიპეეპ-ს იხ. გააზეეიაებეეს.

აკხიპიპეეპ-ს *გარდეე.* 1. ზეარითაღ ეეამი-ეა. — აღეეეეეეეს. ზღეა აზეირთხეა. 2. გადაა. (ეეიეზ.) აბოპოეეეეეეეს. *ბაღეი აზეირთხეა.* — *ზეემთა ზოერა-ოაა აზეირთხეა.* ▭ შდრ. აზეირთეეეეეეი, აზეირთებეეი.

აკხიპიპეეა სახეეი აზეირთება ზმნის მოქმეეეებისა.

აკხიპიპეეპ-ი რაც ვინც აზეირთხეა. ა. *მეეინარე.* — ა. *ბაეეიი.*

აკხაბ-ს (*იყენ. მრ.-ასხეეეს*) *გრდეე.* 1. ზნის რა-ოეეზე (ეინმეეზე). *ბეეი ა.* — *კრეეი კეეეეეებეეს* ა. 2. დას-ეეეეია რაეეზე (ბეეეეეი). *გაკეეაღებას ბეეეეეი ა.* ♦ *თეეზე აზის* — ძაეეიან გათამამებეეი ეეყავს. *ზეეეეი თაეეზე აზის.*

აკხიპაბ-ს იხ. დააზიანებეს.

აკხიპაბ-ს *გრდ.* 1. (ზეიაბ.) რისამე მონაზეეეეეს გაბღეის, ზაიცხრის რაეეე (ჩააბმს რაეეზე). *კეეტე-ბას აზიარებ.* 2. (რეეეიც.) ზიარებას მიაეეეებინებეს. ▭ შდრ. ზეიარება, ზიარება, მაზიარებეეი, ნაზიარე-ბი, ზაზიარებეეი, ზიარებეეი, ზიარებეეი.

აკხიპაბ-ს (*ფეეიც. ზეეეეეეე

აზომა-ი [ბერძ.] ქიმიური ელემენტი. უფერო და უსუნო გაზი, პერის ცხრილში შემსვლელი ნაწილი.

აზრი-ი 1. მსჯელობის, განსჯის პროდუქტი. *უსაფუძვლო ა — საზოგადოებრივი ა.* ‖ იგივეა, რაც *აზრი*ენება. 2. იგივეა, რაც ფიქრი. *აკეთებდეთ ა. — აზრადაც არ მოსულა.* 3. შეხედულება, გაგება ა*ზრის გამოთქმა. — აზრთა სხვაობა/აზრთა ბერა-ბერა,* გაწბილება. 4. ლოგიკური შინაარსი. — *წინაპირობა. სიტყვებს აქვთ ა. — რა ა. აქვს?* ‖ აზრად ექცეს, აზრად მოსდის — ვინაიდან, აპირებს, გაწბრახული აქვს. *აზრი დაებნევა (დაეფანტება) —* დაიბნევა, აირევა (ადამიანი).

აზრიანებენ-ი ეისაც აზრი აქვს დაბრეული. — უაზრო. ა. *იურება.*

აზროვნება-ი იხ. გააზრებეთქმა.

აზრჩიენ-ი რაც აიზარდა. — სიმპლელზე წასული (მცენარე). *დაღეად ა. ყვავილი.*

აზრაბა-ა იხ. დააზრება

აზრიანდება-ა *გრძლე.* ზრიალის დაიწყება, ზრიალით ამბავრდება. *დარბაზი აზრიალდა.* ▭ შდრ. აზრიალებენ

აზრიალებენ-ა *გრძლ.* ზრიალის ხმას ‘გამოსცემინებს’ ▭ შდრ. იზრიალებს.

აზრიალებელ-ი რაც. ვინც აზრიალდა. ა. *ბალბი.*

აზრიან-ი რასაც აზრი აზღაც, — გონივრული, ჭკვიანური, მოფიქრებული. ა. *ლაპარაკი. — აზრიანად აკეთებს საქმეს.*

აზრიანებელ-ი რასაც აზრი აქვს მოკლებული, — უაზრო. ა. *თვალები.*

აზრიან-ს იხ. დააზრიანებს.

აზრიან-ი (ძე.) იხ. აზრიანი.

აზრიანება-ა *გრძლე.* 1. აზრიანების უნარი აქვს. *ნათლად ა.* 2. აზრიანების პროცესია, — მსჯელობს, განსჯის.▭ შდრ. აზრიანებენ, აზრიანება, მოაზრიანებ.

აზრიანება პროცესი აზრთა შედგენა-შეპირისპირებისა, მსჯელობისა, დასკვნების გამოტანისა. *ტვინი აზრიანების ორგანოა. — აზრიანების უნარი.*

აზრსცდან-ს იხ. დააზრცდეს

აზრჩაკვანებელ-ი ძალზე აღიდებული, — აბობაქრებული (მდინარე).

აზრჩვა-ს იხ. დააზრევს.

აზრჩვინებ-ს *გრძლ.* აიძულებს ზღოს, — გადაახდევინებს (ზარალს, დანაკლისს). დაჰპატიჟებ აზღეულებენ.

აზრჩენ-ი იგივეა, რაც ბარჯი (მნიშნ 2).

აზრ- პირველი შემადგენელი ნაწილი რიული ფუძეებისა; ნიშნავს ათი რისამე შემცველს. *მაგ.,* ათკაპიანიანი, ათმანეთიანი.

აზრ-ი რიცხვი და რაოდენობა 10; *ორჯერ ხუთი.*

აზრაბჯ-ი (ისტ.) სამცხის მმართველთა საგვარეულო წოდებეული

აზრაღ-ბაბაღაღ [თურქ.] (ძე.) ძველთაგან, უხსოვარი დროიდან.

აზრავდა-ს იხ. გააათვებს.

აზრავინებულ-ს იხ. გააათვიანებულებს.

აზრაკვდა-ს იხ. მოითავსებს, შეათავსებს.

აზრ-აზრ-ი თითოეზე ათი. *ჯერზე ათი. ა.-ა. კაცი ეყდება ერთად.*

აზრაბავდა-ს იხ. გააათამაშებს.

აზრაბავდა-ა *გრძლე.* სწრაფად და მოხდენილად ამოძრავებეზეა. *ცხენი ათამაშდება.*

აზრაბედა-ს *გრძლ.* 1. თამაშით (მნიშნ. 1) ართობს. *ბავშვი მთელ დღეს ათამაშა.* 2. ამოძრავებს, არხეინს, ატოკებს. *ბედში ერთვალიანს ა. — ფეხებს ა. — ტანს ქნევს ა. — შეიძახეთ ნაკს ბერი-ბერით ათამაშებენ. — სიო ფოთლებს ა.* 3. (სიტს.) იგივეა, რაც *აცდაცებს. ქალმა ქალი გამოიწერა და ათამაშა.* 4. *გადატ.* როგორც თვითონ უნდა, ისე ამოქმედებს; თავის ჭკუაზე აბარებს. *ყველას თავის ნებაზე ა. —* შდრ. ითამაშებს, ეთამაშება.

აზრაბედენ-ი რაც ათამაშდა, რაც აუთამაშდათ.

აზრაბარებ-ს იხ. გააათბარებს.

აზრაბერ-ა იხ. ა. გააათნაწერებს.

აზრაბედა-ს იხ. შეათანხმებს.

აზრაბ-ი 1. რიცხვი 1000: *ათჯერ ასი. ქურდს ერთი ეროი ღოდი ჭნა, დაბკარდაშა ათასით.* 2. (*გადატ.*) ბევრი, მრავალი. ა. *საქმე მაქვს. — ა. აზრაბს გამოელევა. — ა. ვინმე მოდის. ტ ათასში ერთხელ* — იშვიათად.

აზრაბაზ ათას ადგილას; ბევრგან.

აზრაბაზ-ი მრავალკეთილი, ბევრნაირი. *ათასგვარად ცდეთის ფერს.*

აზრაბენ-ი 1. ათასი როგორც საანგარიშო ერთეული. 2. იგივეა, რაც *ბატალიონი.*

აზრაბინთა-ი ათასეული მებათერი.

აზრაბანი-ი იგივეა, რაც *ათასგვარი.*

აზრაბინ-ი (ათასფრანიანა) ბევრი სხვადასხვა ფერისა. ა. *ყვავილები.* ათასხვად — მრავალფერად, სხვადასხვაფრად. ა. *ყვავილ მინდორი.*

აზრაბვარავ-ი (ათასფერანისა) იგივეა, რაც *ათასფერი.* ა. *ყვავილები.*

აზრაბინად ათასჯერ მეტად, ბევრად უფრო ძლიერად. ა. *აჯარებს.*

აზრაბჯენ-ი (წნგნ.) ერთეულად აღებული ათასი წელი. *ბეთლემს საბერძნეთის აყვავება მოელის მეოთე ათასწლეულზე ჩვენს წელთაღრიცხვამდე.*

აზრაბჯინი რამდენიმე ათასი წლის მანძილზე. ა. *დამკვლარებული ჩვენებანი.*

აზრაბჯენ-ი ათასი წლისა; ძალიან დიდი ხნისა. *მეძა.* — ა. *კულტურა.*

აზრაბჯარ 1. ათასზე გამრავლებული. 2. *გადატ.* ბევრჯერ, მრავალჯერ, მრავალგზის. ა. *უკეთესია.* — ა. *მოიქეცი.*

აზრაბირაბა-ს იხ. გააათბირებს.

აზრაბა-ს იხ. გააათბოს.

აზრაბა-ს იხ. დააათბენებს.

აზრა-ს (ბარძ.) — ლამის ათეზე — 1) ლამის უმეტოდ ატარებს. 2) ლამე დასაძინებლად რჩება სალმე ▭ შდრ. ათეკენებს, ეთევს, თევა, მოიქეცი.

აზრა-ს' იხ. დაათეს.

აზრაბინება-ს იხ. გააათვინებს.

აზრაბრა-ს 1. იხ. გააათვირებს. *შეათვირებს. ქუდებს ა. 2.* იხ. გადააათვირებს. *ნაწერს ა.*

აზრაზა-ი (ბოტ.) ლეიის ჯიშებიანის უარყოფა.

აზრაბა-ი ათეიზმის მიმდეკარი.

აზრაბინება-ს იხ. დააათეკინებს.

აზრაბ-ალაბა-ს *გრძლ.* მთელ ღღეებსა და ღამეებს ატარებს სალმე. *რისამე ცდებაში. წიგნის კითხვაში ა.-ა. — გეოლოგებმა ველზე ათენ-ალამებენ.*

აზრაბა-ს იხ. გააათენებს.

აზრაბინება-ს იხ. დააათყვინებს.

აზრაბ-ი 1. ათი როგორც საანგარიშო ერთეული. *ორმო ა. ქვეყნები. — რამდენიმე ა. ნაბიჯის მანძილზე.* 2. ჯარის უმცირესი ქვედანაყოფი *ათეულის მეთაური.* 3. მომკლის რაოდენობის საზომი ერთეული — ჯანში სახელდახელოდ ერთ ზეინად დადგმული თერთმეტი ძნა.

აზრაბინება-ს იხ. დააათყალერებს.

აზრაბრვინება სახელი ათთავლწუნებს ზმნის მოქმედებისა.

აზრაბრვინებელ-ი ვინც, რაც ათთვალწუნებს

აზრაბინება სახელი ათთვინებს ზმნის მოქმედებისა

აზრაბინებელ-ი რაც ათთვისებს.

აზრაბინებელ-ი ათის შემქნელი.

აზრაბინ-ი 1. ათის შემქნელი. 2. სათამაშო ქაღალდი, რომელზედაც ათი ქულაა გამოსახული. *ჯვრის ა.*

აზრითხნი-ს *გრძლ.* (სატ.) ეუფლებ, დაეწეწინებს ახელს. *გაჭრის, აუჩ-დაურეცს ერთმანეთში (რაიმე მასას) მაღაში ათითბნა*

აზრითნი-ი ჟუჟურტანიდან ბნელში შემოსული სინათლის სხივი.

აზრიოდ, აზრიოდ დაახლოებით ათი. *ათიოდე ჭიჭყინა დაიჭირა.*

აზრისთავ-ი 1. მშენებლობაზე — მუშათა მცირე ჯგუფს, ზ ზემდეღომი. 2. არჩევითი დაბაღი თანამდებობა სოფლად 1905 წლის რევოლუციის დროს.

აზრაბინ-ი ერთიათად აღებული, — ათობაზე. *ხილთე ათეულად გადაუნდათ.*

აზრაკვინებ-ა იხ. გააათკეცებს

აზრაბინებს-ის იხ. გააათკეცინებს.

აზრაბინ-ი [ბერძ.] ბრეც და ღილინი კაცი (ჩეკულებრივ საოჯახებში).

აზრაბინებენ-ი ათეცდის დამხახსიათებელი. *ა. აღნაგობა.*

აზრინ-ს იხ. მოაათინს.

აზრაბინთა-ი 1. ქსელდების ფული ათი მანეთის ღირებულების. 2. ათ მანეთად ღირებული. *ა. დეფოზიტი.*

აზრიბით ჯერზე ათი, ათათი. *კურები ეყდება.*

აზრიბით-ი ათეულებით თელაზე დამყარებული. *თელის ა. სისტემა.*

აზრიბ-ს *გრძლ.* თოლი ზედ დასდის. *ბეღმა ა.*

აზრიბინება-ს იხ. გააათხმებინებს.

აზრაბ-ს *გრძლ.* 1. ათეულებად აღებულს გადაუნაცვლებს ზიწაზედ. *ათეულებად ძირს ატარებს. ეზოდება.* 2. *გადატ.* (უსაბრალ.) ათრუებს ზმირად ადარის სალმე — ატარებს, დასჯაზე. *დაათრეს. ატყობ დაუ ღაათრეს ალაპლაპებენ ათრეულ.* 3. *გადატ.* (სატ.) ლანძღავს, აგინებს, თაობაზე. ▭ შდრ. ათრეულებენს, ითრეულ. ეთრეულებენ, თრეულ. ნათრეულ. ათრევეს.

აზრაბეს *ათეულებით აათრევს, აეთრევა* ზმნათა მოქმედებისა.

აზრაბინება-ს *გრძლ.* ათრეულებს ან დაატყვებს ათრიონს.

აზრაბრიდება-ა *გრძლე.* აკანკალდება. აკანცახდება.

აზრაბრიდ-ს იხ. აათრთოლებს.

აზრაბრიდებ-ა *გრძლე.* ათრთოლებს ან აუთრთოლდება. ა. *ბმა. — ციბარენი ათ ტელ.*

აზრაბ-ა *გრძლ.* აბრიებს (მაგალი სასმელი ან ვირნე ასეთი სასმელიო) ▭ შდრ. თურნა, თრობა, მთრობელი.

აზრაბთაბდება-ა *გრძლე.* თუმთუხს დაიწყებს. ფაფა აათუხებედა.

აზრაბვინ-ს (აწნ. თქვეიეს) *გრძლ.* ერთმანეთში აზრეულ (კოშკის, ჩაჩქანის.) და ერთგვარნენ თხეულ მასად აქცევს (აკერწყს ან რაიმე უსვინ ნივთიერებასა და სითხეს) ▭ შდრ. ათიქცევება, აზრქვება. ათქვეიეული.

აზრაბვება სახელი ათქვეიეს, ათიქვიეობას ზმნათა. მოქმედეთქმა.

აზრაბვინ-ი რაც ათქვეიეს. ა. *კერძი.*

აზრაბრდება-ა *გრძლე.* (ბაკ.) სისხლ-ხორციით აიგებაა (ახალგაზრდა ქალი). ▭ შდრ. ათქვინობა, ათქვინებენ.

აზრაბრება (საკ.) სახელი ათქვინდება ზმნის მოქმედებისა.

აზრაბრებელ-ი (საკ.) ვინც ათქვინება. ა. *გოგო.*

აზრაბვინება-ს *გრძლ.* დაავადებეს ან ათეულებს თქვას. *ტკეილ ეცერ ათქმევინებენ. — ლექსი ათქმევინებენ.*

აზრაბ-ალაბა-ი 1. ათ შაურად ღირებული. ა. *ტეკეი ეთ.* 2. ათი შაურის (50 კაპიკის) ღირებულების ღიათნის ფული.

აზრაბ-ი (ძე.) ათი ბალის (ხიმის) მქონე საკრავი.

აზრიდ-ი (მათემ.) წილადად, რომელიც მიღებულია მთელის მეათედებად, მეასედებად და ა. შ. ტოლნილ ნაწილებად *ათწილადის შეკრება.* ‖ ათწილადი სასწორი — სასწორი, რომელზედაც საგანი წონასწორდება მასზე ათჯერ უფრო მსუბუქი ბაწონით.

აზრიელ-ი (საკუთ.) ათწლიანი საშუალო სკოლა. ა. *დაამთავრა.*

აზრიელებ-ს იხ. გააათწლებს.

აზრიელებინ-ს იხ. გააათწლებინებს.

აზრიოვან-ი *გრძლ.* 1. ტროფით სამხმრებლად მისცემს. *წიგნი ათხოვა.* 2. იხ. გააათხოვებს. ▭ შდრ. თხოვება.

აზრიოვინება-ს *გრძლ.* ათძულებს სიძოვის ან ითხოვის. *ბევრი აღარ ათხოვინებია და უნდა.*

აზრიკვინება-ს იხ. ამოათხრეინებენ, გააათხრეინებს.

აზრაკა ათზე გამრავლებული.

აზრ 1. ნაწილაკი: მოეთხოვებს იმსზე, რაც ხდება ან რაც უნდა მოხდეს. *აი რას ვამბე მთწდოდა. — ა ერთი მაკალითიც. 2.* იგივეა, რაც *ასე. აი. შე ეშმაკო, შენა? ტ ალ გიდეს! —* იგივეა, რაც *ასე გიდეს.*

აზრაბა [ბერძ.] (ტკნ.) ნაკურობის წყალი. ა. *ახბერა.*

აზრა-ა *გრძლ.* იხ. ათელს. *აღმართი ა.*

აზრაკალა-ს *გრძლ.* ათარა და ჩაიარა. *ჩამდენ-ჯერმე ა.-ს.*

აზრაბვება-ა *გრძლე.* ათარა და ჩაიარა.

აზრაბრაბა-ა (აწნ. იბარება) *გრძლე.* ბარეს ათღებს და წასასვლელად გეემზადება. ‖ იხელეულელი ღერება წვეიდეს. — გალასხლდება. *აიბარე აქედან!*

აზრაბა-ს (აწნ. იბრება) *გრძლ.* ბარეს ათეულას, აიმეორებს, ეცდება ათეულის ლეთ ა.

აზრაბ-ი (აწნ. იბრება) *ტოლ.*: ტკნს ათხზედა — ეკმაყოფილებას ან უკმაყოფილობას გამოხატავს (ტკნების აწეით). ▭ შდრ. აუბრეკენ, აბრეკა.

აზრაბა-ა *გრძლე.* ზედით აყრით დათვალტება; ათბრეკენ.

აზრაბა-ს *გრძლ.* ლაპარაკეზეს, ათჟამ აიგებს. ▭ შდრ. აბეკენ, აბეკენეკა.

აზრაბა-ა (აწნ. იბრება) *გრძლე.* 1. კისერს მხრებში ჩაჭახეკს და ბეკმეულ აიმლის (ფრინველი). *კალმები აიბრბენ.* 2. აიწრება (მოძღეთნით). ▭ შდრ. აბრება, აბრეკენი.

აზრაბრაბა-ა (აწნ. იბრებენ) *გრძლე.* ერთმანნეთში აირევა. — აიწრებენ (ძაფის გრეკა, თმა...).

აზრაბრაბა-ა *გრძლე.* იგივეა, რაც *ამოიბერტყება.*

აზრაბ-ინება-ა (აწნ. იბრებინება) *გრძლ.* აბერტყინებ ამაღლის. *ამიბრინა აიბერტყა.* აიწრინა.

აზრაბინება-ს (აწნ. იბრებინება) *გრძლ.* აბერტყინებ ამაღლის. — აიწრეკენ, აიწრეკა (ძაფის, ბეწვის...). ▭ შდრ. აუბერტყინებ, აიბერტყინება, აებერტყინებ, აბერტყინეკ.

აზრაბა-ს (აწნ. იბრებს) *გრძლ.* იგივეა, რაც *აბერტყ ათეკენებს. ტ ბერტყა ათეკენა — არაფერია ჩაადებეს, ანგარიშს არ გაეწევეკ და მით დაამცირებს. ათყ ათეკენებ* (სატ.). — *უწესოდ, თავბედეულად მოიქეცი. მახბარაკეს, სასაცილოდ ათეკენებ — გაამასხარავებს.*

აზრაბა-ა *გრძლე.* 1. ამეზდებს. *აღიმართება. ა. ს.-ო.*

ლის ახალი შენობა. 2. წამოღებმება წეხტიან რამეზე. — აღება (მნიშ. 2).

აიგებ-ს *გრდვ.* აიგებს თავისას ან თავისთვის, — აიშენებს. *კოლმეურნეებმა ახალი სახლები აიგეს.*

აიგებინებ-ა *გრდვ.* რაიმე აგდილი ან ნაგებობა გაანიშნებს და შინაი გეგმა შეიგება. *საეკლესიო ნაკვეთი აიგებინეს.*

აიგზავნ-ა *გრდვ.* (წინა.). ოცეი, რაც აღიგზავნება.

აიგლაშ-ს *გრდ.* გრეხით აიწევს. *ულაშები აიგლაშა.* ▭ **შდრ.** ავრეხილი.

აიგლეშ-ს (*თუშ.* ულეშს; *აწ.* იღლაშს) *გრდ.*: ფეხს აიგლეშ- = სიარულს იწყებენ, დაიწყებს (ბავშვი). ▭ **შდრ.** აღგმა.

აიდევნებ-ს *გრდ.* პირველებს. *ბავშვი ტოლ ბიჭები აიდევნა.*

აიდოდნ-ს (*აწ.* იდეღნებს) *გრდ.* ადგილის თავისთვის. *ჩათ აიდეღნა.*

აიკაკან-ს *გრდ.* აღმართის აიელაც და ეკაქნე განაგრძობს გზას.

აიკან-ი (*აიენიან*) სახლის მიშენებული ღია, მოაყორნინი ნაწილი. *ჩვენის ა. = რიცელებიანი ა. = ბიძილისური აიენები.*

აიკარგნებ-ი-ს *გრდ.* საკარგხლის ასპინი გაისწორებს (ომას). წუაღეზე *ჩამოვრილი ომა აიკარგნება.* ▭ **შდრ.** ავიკარგნილი.

აიკეც-ს (*იყენ. ნ. ძირ. აიკა*) *გრდ.* 1. გაიკეცის წეკოთკენ. *ამ აღმართზე ა. 2.* წეკითკენ სიარულით გახდებს, წკან მოიტრეკს რასმე. *აღმართს ა. = შდრ.* აეკეცის, აკეცა. *ამეკეცი.*

აიკიპნ-ი რასაც აიკიპნ აქეს. *ა. სახლი.*

აიკიპნ-ა (*აწ.* ოყსება; *თუშ.* აეცებულა) *გრდვ.* საქმე გაბღებსა; ავაცებენ. *ცარისაზი ბალიან აიკიპნ.*

აიკიპნ-ს (*აწ.* ოყსებს) *გრდ.* აკეცებს თავისას ან თავისთვის. *აიკიპ ჭიქები.* — *ქეშო წყალით ავკიპ.*

აიკიპნებ-ა *გრდვ.* 1. აზიდეს შეიძლება; აზიდვენ. *ზოგი მასალა აიზიდა.* 2. (წინ.) აღიმართება. *მთები ტიკ აზიდულან.*

აიზიდვ-ა *გრდვ.* აზიდენ: შეიძლება აზიდონ. **აიზიდვებ-ა** *გრდვ.* სიმაღლეზე წევა, გაიზრდება (მცენარე). — *ეზო აზიდულია.*

აითვალწუნებ-ს *გრდ.* ცუდი თვალით დაეწყვებს ცქერას, — შეაფარებს, შეიძულებს, აშინრებს. ▭ **შდრ.** ათვალწუნებს, ათვალწუნებენ.

აითივტიპ-ს (*აწ.* ითეტყვს) *გრდ.* 1. სავეიბით გამოიფეხს, მოიხმარს. *გამოყოფილი თანები ათთეტყვ.* 2. კარგად შეიწუნის, დაჭერეს, დაეუფლება. *ქარაგანთ აითივსა ახალი ჩარხის გამოშვება.* ▭ **შდრ.** ათივსებ-ა. *ათოსეტებული, აუთივსებელი.*

აითრაშ-ს *გრდ.* თრევით წაიღეს. *ტიკი დაჯრთა, მხედარი გაფშრადელ და აითრა.* — *ძაღლმა მოტეხილი ფეხი ათითრა.*

აითიტვებ-ა (*აწ.* ითქვლება) *გრდვ.* ერთმანეთში აიღება (კოქნით, ჩასქელით...) და ერთგვარად ახეზედ მასად იქცევა (ცელტენი ან რაიმე ფხიერი ნივთიერება და სითბე).

აიუალთაკებ-ს *გრდ.* აიეეიას ბოლოს (ცაბასას...). *ცას აიკალთაკა.* — *წინასაფარი აიკალთაკა.*

აიკაწრაკ-ს *გრდ.*: ფეხს აიკაწკვრებს (საუბ.) — (ნაკეტე) ფეხს მოიხრის და ასწევს.

— აიკაიიიტ-ს (*აწ.* აკაპიებს) *გრდ.* აიცეცება, აიწევს (ალღოს, საბერეებს...). *ნოხის კალთები აკაპიტა.* ▭ **შდრ.** აკაპიტებ-ა, აკაპიწებენ.

აიკაპიტ-ს (*თუშ.* ^აუცეცეს თაკანი^; *აწ.* აცეცებს) *გრდ.* აცეცებს თავისას. *კალთები აკაპიტა.*

აიკაპიტ-ა *გრდვ.* აცეცენ; შეიძლება აცეცონ.

აიკაპიწებ-ს (*თუშ.* აუცეცებს) *გრდ.* ტანსაცმლის კალთებს აიკრეფს და დაიმაგრებს; კალთებს აიკეცს. — *ეზო აკაპიწებული.*

აიკიპნებ-ა *გრდ.* აიჩეჩებს (რაიმე სიტყვას, აზრს...). აიხსნებს, აიკეთებს ერთი სიტყვა და სულ *იმას იმეორებს.* ▭ **შდრ.** აკეთებ-ა, აკეთებენ, აკეთებენ.

აიკირკინებ-ა *გრდ.* (საუბ.) ღრიალი ალრე შეუწყვეტს მუშაობას, თავს გაანებებს საქმეს. — *ზარისაქიანება.*

აიკირჩებ-ს (*თუშ.* აუკირცა) *გრდ.* ზურგზე მოიკეთს. *ბუნჯები აიკირცა.*

აიკისკან-ა (*აწ.* აკისკანება) *გრდვ.* შეიძლება აკისკონ; აკისკანენ.

აიკლებ-ს (*აწ.* იკლებს) *გრდ.* დაარბენს, ასწრებს, აიკლებს. *ჩვენ ა. ტურნირში.* — *ბიჭებმა ასკილები აიკლეს.*

აიკრაზან-ს (*თუშ.* აუკრაზა) *გრდ.* ბეჭებზე ამოიკეთს. *ბეღურა აიკრაზა.*

აიკრაკან-ა (*აწ.* ოკრაკანება) *გრდვ.* 1. აკრეფენ; შეიძლება აკრიფონ. 2. წამოიღებენ; ამოიწებენ (და ნაკეტე). *ბალიშები აიკრაკონ.* — *სტუმრები აიკრაკონ.*

აიკრაკან-ს (*აწ.* იკრაკნება) *გრდვ.* რისამე უფლება მოისპობა; აკრძალვენ, აღიკეფება. *აიკრაკა ეს ადგილი ორატის გამოცდა ამქონისგერთში.*

აიკრაკებ-ა (*აწ.* იკლაკნება) *გრდვ.* ენების მოგანის საშუალება მოესპობა; აღაგმავენ. *ბუღლაში აიკლაკა.*

აიკრაკნებ-ა *გრდვ.* 1. გარდან აიწევება (ცეცხლის ალზე), ზედაპირი დაეწეება. *ურმები აიკლაკა.* 2. საბეჭე აღმერთი მოედება, აწიოლდება, — აიღეწება.

აიკრეხან-ა *გრდვ.* აღესაგენ; აღესება შეიძლება. *წამგალი კარგად აიკლაკა.*

აიკრეხან-ა *გრდვ.* სახე წამოუწინალდება (სახარულისაგან, სიკრეცხლისაგან...). — აიღანძება. ▭ **შდრ.** აეღეწება, აღეწება, აღეწენ.

აიკრიკან-ს (*თუშ.* ^აღლიკას თაკანი^) *გრდ.* ენას აიხეპნს; ენის ამინი აიცლის რასმე. *ძრხიან ფერი აიღლაკა.*

აიკრიკან-ა *გრდვ.* თაკნასაკეთად ან შესატკეცად მოემზადება (ცხოველი; ითქმის ადამიანზედაც). *ცხენი აიღრაკა.* ▭ **შდრ.** აღლაკება, აღლაკებენ.

აიკრიკან-ა *გრდვ.* ფიცი. რაც აღიმართება.

აიკრიკებ-ს (*აწ.* იმაღლებს) *გრდ.* აამაღლებს თავისას ან თავისთვის. *კვალიფიკაცია აიმაღლა.*

აიკრიკებებ-ა *გრდვ.* ერთმანეთში აირევა (წყლიანი რამ). — *აიღინძება. თუთა ამწყლულელი კალაშია.*

აიკრიპნ-ა იხ. დაიაჩეკვენ.

აიკრიჩებ-ა (*აწ.* იჩრიზება) *გრდვ.* გაჯავრებით წყრება შეიძლება, წყენას დაიწენებს. *ქალი აიჩრიზა.* ▭ **შდრ.** აჩრიზა, აჩრიზილი.

აიკრიჩან-ა (*აწ.* იჩრეზება) *გრდვ.* 1. მღერით გახდება; შეიძლება აიმეჩრონ. *მეიღარე აიმეჩრა.* 2. გადაჯ. გეჭვება გაუფიქრდება, გაბრაზდება, შეშფოთდება. *გული მოეეჭიდა, აიმეჭრა.*

აიმეჭრებ-ა *გრდ.*: გული აიმეჭრეს — აღშფოთდება, აფორიაქდება.

აიმეჭ-ა *გრდვ.* მარეულის არ გაიკეთებს (ურეულის) უმაურესად ჯვალეის გამო.

აიმიჭრებ-ს *გრდ.* აამეჭრებს თავის წინააღმდეგ.

აინაზიკაკებ-ს (*აწ.* ინაზიკაკებს) *გრდ.* უკანვე მოიღებს, დაიბრუნებს იმას, რაც ეზარაკა; შეიესებს, გაინაღდებს (დანაკლისის).

აინთიხ-ა (*აწ.* ინთება) *გრდვ.* 1. სინათლეს გამოსცემს, ტეეცლი მოეღება; ანთებენ. *ელექტრონი აინთო.* 2. გადაჯ. ძლიერი გრძნობა შეიპყრობს. *სიძრახვისგან აინთო.*

აინტარაკებ-ს *გრდ.* რისამე ინტერესი აქეს, — ეინტერესება *პილტაკები ა.* ▭ **შდრ.** ეინტერესებს.

აინჭნ-ი (*არაბ.*): *ანბრშიე არ მოსდას* — ყურადღებას არ აქცევს, არაფერად აგდებს. *ანბრშიე არ აგდებს (არ ჩაგდებს)* — ოფიცე, რაც ანიჭებიე არ მოსდებს.

აიპაკან-ა *გრდვ.* ეკარულად, მალულად აეა. *სხეებზე აიპაკა.*

აიპეპნ-ა *გრდვ.* იფიცე, რაც გაიიჭებება.

აიპრაწვ-ა *გრდ.*: ტუჩებს აიპრაწვება (საუბ.) — ტუჩებს აპრაწვება, აიბრუნება.

აიპრიპ-ს *გრდ.* ოფიცე, რაც დაიიჭებს. ▭ **შდრ.** აგინება.

აჩრ-ი ფიზიკური სხეულის, ნივთიერება, რომელიც მიიწრაფვის გავრცელდეს და თანაბრად მოეეცას სივრცე, ჭურჭელი. — *ჟაში. მაძრაზეელი ა.*

აჩრაპნ-ს *გრდ.* სიინაბილი აიელის, ალთაგეის რასმე. *ეიბეს ა. = აღმართის ა.* ▭ **შდრ.** აეიეებენ.

აჩრ-ფიზიკური *გრდვ.* ძლიერ აირეეა, — აიწევ-ფიზიკურად აირ-ცალკია.

აჩრაპ-ა (*აწ.* ირეეა) *გრდვ.* 1. აიწევება, აიწევება. *ფიზიკური ალრე აიჩრაპა.* 2. უფსკრულივით ერთმანეთში სხეულებსა რაღა. *ყველაფერი ერთმანეთში აჩრაპა.* 3. აღელვებისაგან დაბნეეება. *ქალი აირია, ენა დაეკვა.* ▭ **ანტ.** მოიკრიბება (საუბ.) — ტყუვიან, როდესაც დიდი პრეე-დარეეა, პრეეულობა, უწესრიგობა.

აჩრაპ-ს (*აწ.* ირეეს) *გრდ.* პრეეს თავისას.

აჩრაპებ-ა (*თუშ.* აეჩრაპეს; *აწ.* ირეეებს) *გრდ.* 1. უკან დააბრუნებს, უკუაქცეს (დაეემწყვეს სხეულს: რაიმე პრიალა ზედაპირი). *მეიონარემ ზნის სმალეები აირეეა.* 2. ოფიცე, რაც აისხლეტებს.

აჩრაპნებ-ა *გრდვ.* უკან დაბრუნდება, უკუაქცეს (სხეული, რაიმე პრიალა ზედაპირიდან).

აჩრაპნებ-ს (*აწ.* ირეეებს) *გრდ.* აირიდებს თავის თავს. — აიეეებს, აიეეეებს. *დარტყმას ა. — საფრთხე აირიდა.*

აჩრაპნებებ-ა მილსადენი აირის გაღასაცილებ ერთი პუტებიდან მეორეში.

აჩრაპნებებ-ა აირის შესანახი ნაგებობა, რეზერვუარი.

აჩრაპნებ-ა *გრდვ.* რეეეეეი მოსცილდება; შეიძლება აირეეონ.

აჩრაპნებ-ს *გრდ.* აირეეეეს თავისას ან თავისაზე.

აჩრაპნებ-ა *გრდვ.* ბეერიდან გამოიყოფა ერთი ან რამდენიმე. *აქედან კარგი წერეები ა.*

აჩრაპებ-ს (*აწ.* ირიეს) *გრდ.* 1. აარჩევს თავისთვის. *საკაბე აირჩია.* — *წასაკითხი წერეები აირჩია.* 2. ხმის მიეემით გამოყოფს ვისმე (ტესტატორ, თანამდებობის პირად, რაიმე ორგანიზაციის წევრად...). *კრების თავმჯდომარედ აირჩიეს.*

აჩრაწნ-ი სპეციალური წოდებითობა ნიღბითური — მოიწესიეეეი აირისაგან (გაზისაგან) თავის დასაცავად.

აიჩა-ი (წინა.) გაიეეება, გარიგრაფი (საპირის). დასხი).

აიხვრეპ-ს *გრდ.* საფრად გამოიყენებს, — მოიხაფრებს.

აიხაპნ-ა (*აწ.* ისაბნება) *გრდვ.* ასაბნი მოიხდება რისამე; ასაბნეა შეიძლება, — გამოიწესება. გამოშფოთებება. *ცარკენი აისაბნა ბიძილი საბე.* — *მის საბეზე აისაბნა შიში.* ‖ გაიმოიცემა. *რომანში აისაბნა საბჭოთა სინამდვილე.*

აისაბერ-ი [გერმ.] ზღვაში მცურაეი ფინეულის მთა.

აისვებებ-ა *გრდვ.* სეეტიერით აღიმართება. *ქვაძილი აისეეება.* — *მწეერი ეიში აისეეება.* — **შდრ.** ასეეტება.

აისვარ-ს (*ნ. ძირ. აისარა*) *გრდ.* ქუეეიდან ზეეით გაისეირის. *ქუას ა. = ქუდები მაღლა აისარა.* ▭ **შდრ.** ასარა, ასარილი, ასარილი.

აისრულ-ი არაბების მონათესაეე მცირერიცხეანი ბალხი, რომლის ძირითადი ნაწილი ირანსა და თურქეთში ცხოვრობს.

აისრულ-ი აისორების დამახასიათებელი.

აისკაზებ-ს *გრდ.* ასარულებს თავისას. *ნატურა აისრულა.*

აისხამ-ს (*თუშ.* ^აუსხამს თაკისთეის^; *აწ.* ისხამს^) *გრდ.*: ალაგს (ათეულ-ათასეს...) აისხამს — შეიარაღდება.

აისხნებ-ს (*აწ.* ისხლეტს) *გრდ.* არ მოიკეთებს, უკუაგდებს (^ზედაპირზე დაცდენეს^); აირეეეს. *ეკაგშაბმა ტყეია აისხლტება.*

აისხმ-ა *გრდვ.* ასისხმენ; შეიძლება აისხან. *მხედარ ძაფზე ეე მძიეე აძ ა.*

აიტაკ-ს *გრდ.* 1. მიიტანს ქუეეიდან ზეეით. *მატარებელში ბარი აიტანეს.* — *მეიზე, ზალასზანი აიტანეს.* 2. (*აწ.* იტანს) გაუძლებს, მოითმენს. *გაჭირვება ადვილად აიტანა.* 3. შეიყრობს, მოიეეებს. *შიმშილობა.* — *ნიღეეეე აიტანა.* — *კაქალთა აიტანა.* — **შდრ.** ატანინებს, აუტანს, ატანა, ატანილი, ატანი, ატანინ, აუტანელი.

აიტაპებ-ა *გრდ.* ხელში აყვანილს წყერდომან ახლოს დაიეერს. — **შდრ.** ატაპებენ.

აიტაპებ-ს (*თუშ.* აუტაკიეს) *გრდ.* სწრაფად, უცერად აიცვლის ან აიღეეს. *ბავშეი ხელში აიტაკეა.* — *ქორმა წინწილა პაერში აიტაკა.* — **შდრ.** ატაკებს, ატაკებენ.

აიტაპ-ს *გრდ.* 1. დაიეეეეს, მოაკეეეეს (სიიეეის და სხე.). 2. დაიიჭებს, დაიიჭნეს რასმე. *აიტაპა, კიწორი წამოეეეეეეო.* 3. თაეის თაეს დამორჩეს (ეეეე რასმე). *აგზნებულია, არა აიტაპოს რა!* — **შდრ.** აუტანს, ატანა, ატანილი, ამტანი.

აიტაპნებ-ს (*აწ.* იტკეეეს) *გრდ.* ტკეეილს ბეჭრობს; ტკეეილზე ჩეეიეს დაეწყებს. ‖ ტკეეილს ჩეეიეს მოიგრძნებს, თაეი ატკეეა.

აიტაპნებ-ა *გრდვ.*: ერთბაშად აწყენს რასმე (და სახეზე შეეტყობა ეს წყენა).

აიტაკნებებ-ა *გრდვ.* 1. ძლიერი სიცხისაგან (ცეცხლისაგან) ზედაპირი ოეეეზედა (მაგ., პურს). 2. გადაჯ. აინთება (სიძრახვით). — **შდრ.** ატკნებებ-ა, ატკრეეეს.

აიტკნებ-ა *გრდვ.* (საუბ.) უმრავლეს, წეემდე შეეენეეულად დადგება რამეეთან. — აეეეეეეს, აეფარებ-ა რასმე, კარებთან ატკნა. — **შდრ.** ატკნებენ, ატკნა, ატკნილი.

აიტკრაკნებ-ა *გრდვ.* სწრაფად ავა, აეარდება; ატკოტრინაც.

აიტკრაკნ-ს *გრდ.* მოტკეეებით აიცვანს. *მალაბა ატკრაკნ კლდეზე ატკეცი (ფოტურ.).*

აიტკრაკნ-ს *გრდ.* აადგომებს თავის თაეს, თავიას, რამეთი დაიიჭებს ან ეეეეეე

აპიფარვება-ა *გრდვ.* ფხრენით ასეელდება, მოსელდება; ააფხრენება. **შ.ააპიფარვა ერთ ადგილას ააფხრიწება.**

აპიპაშება-ს (*აწმ.* იქპაფებს) *გრდვ.* ააპაფებს თავისას ან თაეისთს. **ააპაპაბად ააპინს ა.**

აპიპაცება-ა (*აწმ.* იქპაცებენ) *გრდვ.* ქერცლი ან გამხმარი კანის წერილ-წერილი ნაწილებები ასცვენა. ▭ **შდრ.** აქპაცება.

აპიპეშა-ს *გრდვ.* ხეწრისად მაღლა ასწეეს თაეისას, *მგელი აიქნა.* — *ებენჩა ეკანა ფეხებთი აიქნა.* ▭ **შდრ.** აუქნეეს, აქნეეს, აქნეული.

აპიპრჩაპა-ა (*აწმ.* იქპირჩება) *გრდვ.* 1. ქეირჩოეით დაფდება ტალღეები *აიქირჩა* (ფიქრობ.). 2. გადატ. საჩხუბრად მოემზადება. ▭ **შდრ.** აქირჩება, აქირჩილი.

აპიქ-დაპიქება-ს *გრდვ.* 1. აიღეს და დაიღეს. 2. აქონ-დაქონის, გაითვალისწინების. *წინამდგომება აიქ-დაიქეს, კარგად გამიქეს.* ▭ **შდრ.** აიქ-დაიქება, ასაღებ-დასაღები.

აპიქპა-ა *გრდვ.* აიღებენ; შეიძლება აიღონ. *მოსაღები ქონება ა.*

აპიქპა-ს (*აწმ.* იღებს) *გრდვ.* **1.** ასწეეს და დაიჭერს (ხელში). *ქვა აიღო.* — *ჯოხი აიღო.* **2.** მაღლა ასწეეს (თავს...). **3.** გამოარჩევს ვისმე, მნიშეელობელოვანად. *ხელობას ა.* — *მატარებლის ბილეთი აიღო.* **4.** დაიპყრობს, დაიმორჩილებს. *ჯარმა მტრის ციხესიმაგრე აიღო.* **5.** დაანტურობს, მოშლის; გააუქმებს. *ქეეღი საბეჭდი აიღეს.* — *ტრამვაის ხაზი აიღეს.* **6.** მაგალითად მოიყეანს. *აქეღით ასეთი შემთხეევა.* **7.** გადწეეს (თოქეი). *თოქეს მაღე ა.* **8.** მოკრეს, მოიწეეს (ქორწინებას). *მოსაღები).* *კოლმეურნეობამ მოსაღავი უდაბაკარგოდ აიღო.* ▯ აიღებს და... — სიტყეის მასალა. მოქმედების მნიშეეელობას ააღნიერებს. ▭ **შდრ.** აიღებინებს, აუღებს, აიღება, აღება, აღებული, აქ-ღები, ანაღები, ასაღები, აუღებელი.

აპიქპაშება-ა *გრდვ.* (ააუპ.) ხალისი დაეკარგება რისამე. გული აუყრნებეს, გული აიყრის რამეზე. *აიღეთ, გული აღარაფერზე მოეფიდოდა.* ▭ **შდრ.** აღეწილი.

აპიკაყება-ა (*აწმ.* იფაკეის) *გრდვ.* ულაზათოდ აიმპონება. *ლოკოკინა აიკაყა.* ▭ **შდრ.** აკაყეული.

აპიკაპა-ს (*აწმ.* იყვაპს) *გრდვ.* **1.** ასწეეს და დაიჭერს ხელში (ადამიანს ან სხეა ცოცხალ არსებას). *ბაღში ბელში აიყვანა.* — *ლეკეი აიყვანა.* **2.** წაიყენს ქმედებაში ადამიანში *აიყვანა.* **3.** გაიყვანს ქიეიდან ზედით (ქეა და ხიდი.). *წყალი ზედა სართულში აიყვანე.* **4.** თანდათან სიმაღლეში მოეემატებს, ავიწენებს, აღმართავეს (ქედელს...). **5.** დაიმსხეერეებ, შემწეეე ფყოეიებს. *შეეიარაღად აიყვანა.* — *ავეარკეი აიყვანა.* **6.** ბაბეოს თამაშში აიღებს (ერთი კარტით შეორეს, სხეებს). *ჯაქი ათაიანი აიყვანა.* ▭ **შდრ.** ააყვანინებს, აყვანა, აყვანილი, ამყვანი, ასაყვანი.

აპიყპაშა-ა *გრდვ.* (ააუპ.) წერილად გაიშხერდება (ანაცვალსახელი). — აიწერება. *ბიჭი აიყლაყა,* ▭ **შდრ.** აყლაყეული.

აპიყოლება-ს *გრდვ.* იგივეა, რაც აიყოლიებს

აპიყოლიება-ს *გრდვ.* **1.** აიიქეებს აქეეყს, — თაეის ნებაზე ატარებს; ჩაიიარეებს. *ცუდმა ამხანაგებმა აიყოლიეეს.* — *ლაპარაკში აიყოლია.* **2.** თან წაიიეებს, წაიყეანს. *სანადირად წაყეიდა და მეგობარიც აიყოლია.* ▭ **შდრ.** აყოლიება.

აპიყრება-ა (*აწმ.* იყრება) *გრდვ.* **1.** აყრიან; შეიძეება აყარონ. *ქეეელი ატატო ეუნდა აიყარონ.* **2.** აგროეიდებს დაიიმრება, წეეა (ბეერი). *ყაარი ა.* — *ებეიონი აიყარა.* **3** ყადასაბლდება ერთბაშად. *მთელი სოფელი აიყარა.*

აპიყრი-ს (*აწმ.* იყრის) *გრდვ.*: გული ათრობს ერთ-ზეეზე რამეზე — სიეეარეულს, თანაგრძნობას, ყურადღებას მოკალეს (ეისმე, რამეს) — გული აიყრებს. *ბარაეს ათრობს — ბარაეს შეიისნებს, განაცალკეეებს. ტკბს ათრობს* — სიმპათიეე გაიზრდება სწრაფად.

აპიყრილება-ს *გრდვ.* ააყრილებს თაეისას. *პირი ნაჭრით აიყრილება.*

აპიშაშება-ს *გრდვ.* (ძე., საუპ.) მუშაობას დაამთაერებს.

აპიშება-ს (*აწმ.* იშენებს) *გრდვ.* ააშენებს თაეისას *სალი აიშენა.*

აპიშება-ს (*აწმ.* იშენებს) *გრდვ.* თაეს გაითაეეისუფლებს, — აეხსნება, განთაეისუფლდება (დაამტკიც.). *ბიჭმა აიშენა.* ▯ ააშენებ აიშენებ — გათაეშმედება, გათაეზეედება, თაეს გაეგა. ▭ **შდრ.** აშენებინებს; აეშეება, აეშენება, აშენებული, ასაშენები.

აპიშაპა-ს *გრდვ.* ამპრათეს, ასწეეს, აიწედის (ხელს, ფეხს...) *კატამ ქედი მაღლა აიშეერა.*

აპიშეპა-ა *გრდვ.* **1.** აიღება და გაიფანტება ბეერი, — წაიშიეეება. *ფრთქეელთა გეეფი აიშლება.* — *სტუდენტები აიშალნენ.* **2.** აირეეა. *საქეეეი აიშალა.*

აპიშლი-ს (*აწმ.* იშლის) *გრდვ.* ამლის თაეისას. ▯ ნერეებს აიშლის — განერეეულდება.

აპიშოპა-ს *გრდვ.* აიცდეეს, აიცდენს. *საფრთხე (თავიდან) აიშორა.*

აპიშოშება-ს *გრდვ.* აამფოთებს თაეისას, — აიღელეეებს, აიფორიაქებს. *გული აიშფოთა.*

აპიჩება-ს *გრდვ.* **1.** დაიფიქრებს, აიხარებს. *ამწე-ზია, ვინაცდირთით.* **2.** სხეებში გამოარჩეეს. *განსაკეთრებით შეიჩეეინა ყურადღებას რამეზე.* ვინმეზე. **3.** იგეეეა, რაც ამიიჩეებს (შნიშე. 2). ▭ **შდრ.** აჩე-მება, აჩემებული.

აპიჩა-ს *გრდვ.* გაიიჩენს, შეიიქეს; ამოიიჩენეეს, შეიფუნეებს. *მოიხარეე ა.* — *თითი აიიჩინა.* — *ბაეოლე აიიჩა.* ▭ **შდრ.** აეეჩენს, ან ნეეებს, აიიჩენება, აეეჩენეე-ბა, აჩენა, აჩენილი.

აპიჩა-ს (*აწმ.* იჩენს) *გრდვ.* აჩენს თაეისას, — აიიქეებს. *ეეეიი აიიჩინა.* — *ტეეფნი აიიჩინა.* *თმებს აიჩენ-და.* —

აპარებ-ს 1. იხ. გაპარვებს. ახლის არ ა. 2. იხ. დაპარვებს. *საჭმელს პირს არ ა.* 3. იხ. მიპარვებს. *ცივ ნიავს არ ა.*

აპარჟასებულ-ი აპეული. აწეული (შარფის ტარტები). ა. შარფალი.

აპასუ-ს (თერძ. აუსატყუს) *გრდფ.* 1. მოჭრილს, არეულ (წერილ ხეზეს, ბუჩქებს). *ბალიები აპასუს.* 2. გაკასუს, აკუნძეს. *ბიჭმა აპასუს.*

აპასუპებ-ა *გრდეუ.* კაბაში დაიწყებს. *ბიჭმა ეარცცლავებდა აპასუპებდნენ.*

აპაცია (Acacia) მერქნიანი მცენარე: იხსომს აპაცია თავებად შერჭილ ყვითელ ან თეთრ ყვავილებს.

აპარაფან-ა *გრდფ.*: ქსნელში აპაწკაპუნებს — ქსნელის ქალაქზე მდებარე ხეობაში ხეხილის ბაღები სცენს.

აპაშან-ა იხ. ბაპაშეთს.

აპაშოშან-ა იხ. გაპაშეთებინებენ.

აპაშან-ა *გრდეუ.* ცხვრის დაიწყებს, ცხვრის მოიცავდა. *აკადემიური აპაშანა.*

აპაშან-ა (თერძ. აუსტყვის; *აწმ.* ტენაის) *გრდფ.* ხისკარტით აჭრეულ (მაჩეულის...). *ჩიტებმა ფუტკი აპაშეს...* □ შდრ. ჯაჭვნა, ამაჭვნა.

აპაშეთ-ა სახელი აკეწკავის ზმნის მოქმედებისა.

აპაშან-ა (თერძ. აუკეწკვის) *გრდფ.* (ხაუბ.) სიტყვასიტყვით დაიხსომების ვისიმე ნათქვამი. □ შდრ. ეკეწკვება.

აპაშან-ა (თერძ. აუკეწკავს) *გრდფ.* წვრილ-წვრილად დაჭრის, — აკეწკავს.

აპაშან-ა იხ. დაკერებენ.

აპაშენ-ა იხ. შეაგრეხებს.

აპაჩან-ა. *გრდეუ.* დაკერებული აქვს. *ბალახზე ღილები ა.*

აპაჩან-ა (თერძ. აუკეტავს) *გრდფ.* 1. დაკეტავს და ისე ამღებს. *ლოგინი აკეტა.* 2. რისამე ქსელს ბილის ამწვეს და გადაკეტავს. *ფანდი აკეტა.* □ შდრ. ამეკეტებ, აიკეტება, აკეტილი.

აპაჩინ-ი რაც აპაჩინ; რაც აიკეთა. *აპაჩინი კალთები.*

აპაჩინებ-ა *გრდეუ.* ტკბილი აუგა, — აბოლებება. *ეეუსები აკუპლება.*

აპაჩან-ი (აკუნაი) 1. ხარუნი ხაწილი ხისა ჩეილი ბავშვისათვის. *აკეთან აწყევს.* — *ბავშვი აკეთინი ეცნობიან.* 2. ბოთკ. (წიპე.) ადგილი, სადაც რაიმე აღმოცენდა ან ვინმე დაიბადა, — სამშობლო.

აპაჩანჯინებ-ა იხ. მოაკვარატებინებს.

აპაჩან-ი (ფრ.) 1. წყალში გასახსნელი სალებავები. *აკარელით ბატკან.* 2. ასეთი საღებავებით დახატული სურათი. *აკვარელების გამოფენა.*

აპაჩინ-ა [ლაპ.] წყლით სავსე მიწის ყური ან ხელოვნურ წყალსადენი, სადაც ამენებენ თევზებს. წყლის ცხოველებს და წყალქვიანრებს.

აპაჩან-ა იხ. დაკეტებენ.

აპაჩეკ-ი [ლაპ.] ოცდა, რაც ბეღლარი (შნიშ. 1).

აპაჩან-ა *გრდფ.* ნაპარწკლებს ამენს. ნაპარწკლებს აყრიდეს (ტალზე ყვავის ჩამოკერით). *ეტიქეტს აკეტების თვალებიდან — გაიფიქრებულება, განნისხებულება.* □ შდრ. ქეტება.

აპაჩან-ა იხ. მოაკეტინა, შეაკეტინებ.

აპაჩინებ-ა იხ. გააკეტებს. *შეკეტებს.*

აპაჩინებ-ა სახელი აკეტინებებს, აკეტინებების ზმნათა მოქმედებისა.

აპაჩინებ-ი რაც აკეტინებებს, აკეტინებებს ზმნათა მოქმედებისა.

აპაჩინებ-ა (ბგ.) სახელი აკეტინებებს ზმნის მოქმედებისა.

აპაჩინებ-ა *გრდეუ.* ლაკეწრების აწარმოებს რაშეზე, ეინმეზე, თავის ადგილზე. □ შდრ. უკეინებება.

აპაჩინებ-ა იხ. გააკერებენ. *ფილი წრიანს, ბილო მაკეთებულები.*

აპაჩინებულ-ი რაშია ტერატები გამოიტანა. *ა. ხეხილი.*

აპაჩინებ-ა იხ. დაკეტილებენს. *ზოგ კლეტებენს.*

აპაჩინებ-ა *გრდეუ.* ცხნის დაიწყებს, ცხნის მოიცავდა. *აკადემიური აკეტინება.*

აპაჩინებ-ა იხ. ავაკეტინებ, აკეტინებ.

აპაჩინებ-ი ვინც აკეტინებ.

აპაჩა სახელი აკერავს, აპკრავს ზმნათა მოქმედებისა.

აპაჩენ-ა *გრდფ.* 1. პირველებს ან ნებას მაიცემს პირას (შნიშ. 1. 2). *ფეხს წიფლი ან აკერავ-ინა.* 2. იხ. დაკერებენ. *შეკერებენ.*

აპაჩინ-ა *გრდეუ.* იხ. აკერავს.

აპი სანწილაო. გამოხატავს: 1) გაკერვებას, — თითებს. *აკი უნდა წოლილიყო?* 2) დაკავშირებას, *ძმა ყოფილა?!* — ხოლ. *აკი ეთხობარ?!*

აპიაჭებ-ა *გრდეუ.* კიაფს ცაინებს. — აციმციმებს. *ვარსკვლავები აპიაჭებენ.*

აპა-პიტებ-ა (თერძ. აუკილებია; *აწმ.* პიოტს) *გრდფ* ტკიოს ტაიტს ტაიტს (ზურგზე). *ცხენებს ტკიოთ ტკიოთ პატიჟებ.* □ შდრ. პიტებს, აპიტებს. *აპიტებენ. აპიტებენ.* აპიტებენ. აპაკაპებენ.

აპიჭებ-ა სახელი აპიკეტებს, აპეკიტებს ზმნათა მოქმედებისა.

აპიჭებ-ი 1. რაც აპიჭებს ან აიკიტებს. ზურგზე ა. *გუდა.* 2. რასაც აპიკეტს, — ტატეტიროები. *ა. ცხენები.* — *ა. აქლემი.*

აპიჭებ-ა *გრდეუ.* ეეზოში აჭრილი ჭვეიანმტევანი რქა.

აპიჭეტ-ა *გრდეუ.* კიტიტ მოაჯდება.

აპიჭებ-ა *გრდფ.* აიმუღებს იკიეთს. *რა ტაკიტებ?!* □ შდრ. იკიეტებს, უკიეტებს.

აპიჭებ-ა სახელი აკიეტებს ზმნის მოქმედებისა.

აპიჭებ-ი ვინც აკიეტებ. *ა. ქალი.*

აპიჭებ-ა იხ. წაკიეტებს.

აპიჭებ-ა *გრდფ.* 1. დაიკალებს აკითხოს, *ამპავი აკითხეთ.* 2. სთხოვს უმეთხოს.

აპიჭან-ა (თერძ. აუკინჭას; *აწმ.* კინძავს) *გრდფ.* 1. ჩვეულად წეიწყნა შეკრას. 2. ერთად ასახავს, შეკრავს. □ შდრ. აკინძებენ, აიკინძება, აკინძეს, აკინძიეტ. *ამკინძეთ ეუკინძეთ.*

აპიჭან-ა სახელი აკინძავს ზმნის მოქმედებისა. **აპიჭან-ა** *გრდეუ.* კოსკის დაიწყებს. *გოგონები აკოსკინძნენ.*

აპიჭრაშ-ა იხ. დაკაჭრაშებ.

აპიჭრაშებ-ა *გრდფ.* პირელებს აკისრის.

აპიჭრ-ა *გრდეუ.* ვალად ადებს, — ეკალებს, *ზოგალეთია ა.*

აპიჭან-ა იხ. დაკალებს, შეკალებს.

აპიჭებ-ა ქვაკაპრის სამარე. *საფარეულო ა. ჩ ნაგებია ასეთ სამარეზე.*

აპიჭებ-ა იხ. დაკალებებ, მოაკლებებ.

აპიჭან-ა იხ. დაკალებებ, მოაკლებებ.

აპიჭან-ა სახელი აიკალებს ზმნის მოქმედებისა.

აპიჭებ-ი ვინც, რაც აიკლებ. — აწიოკებული, ბიბარებული, აიხრებული. *მწარისგან ა. ქვეყანა.* — *მეზობლებისა ა. პყაუი (ფიტერ.).*

აპიჭებ-ა კლერების მოპორება (ენებაისათვის. *მოტანათვის*).

აპიჭ-ა *გრდეუ.* სისჯების რადენიმეთ ბრა აქეს (არა პყაუის): იმნეები არ არის, რაშეენიც უნდა იყოს. *მეცადინეობას ორი მოწყვეტა — გამოცდილება — მოზეზ-მოზეზ, დღის მაინცით ალაალ.* 2. დარწენილება რამე (რისამე შესწორებამდე). *ბეთს (ბიეთ საათს) ოთ წუთი ა. — კაფის გასულის ერთი დღეც ა.* 3) (ლოჯა) ალალ (სპეც.). — მოსასულელებს. თვალთ ალალა — კარებად ეერ ხედავს. თვალები ალალა *ეინმეე რამე* — ეინმეზე. რისამე დანაკლისს გრძნობს, — მოისაკლისებს. ყური ალალა — ყურები კარგად ეერ ესმის. □ შდრ. უალაა.

აპლიხაიროპინა [ფრ.] ორგანიზმის შეგუება ახალ. ეკისნებადებულ კლიმატურ პირობებთან.

აპაპარაზ-ი *გრდფ.* საკმარისად გაუხდილი, — ამყოფილებს. *საკეეციერი არ აკმარეს.*

აპაპაროვილ-ა იხ. დაკამყოფილებს.

აპაპან-ა იხ. დაკმეებს.

აპაპენინ-ა იხ. გააკმენინებს, ჩააკმენინებინებს.

აპაპაპენ-ა *გრდეუ.* ბნელის დაიწყებს. *კაცა აკნაეცდა.*

აპაპაპან-ა *გრდფ.* პირველებს იცნაეინებს, *ბაეშეი აწერეს.*

აპაპაპან-ა *გრდფ.* კნაგნერით ჭამს, — მაგარ რასმე ენერგიულ და ეკმის. *თხილს ა. — შაქარს ა.*

აპაპაპან-ა *გრდფ.* ოფიეეს, რაც აკნაგნებს.

აპაპენ-ა იხ. დაკაპნებს.

აპაპოპაპეპა სახელი აკაპოპაპეებს ზმნის მოქმედებისა.

აპაპოპაპეპ-ი ერთმანეთზე დაწყობილი, დაყრილი რამე ეინმეთ და მაღლა. *ა. შეეში.*

აპაპაპან-ა *გრდეუ.* კოკრებს გაიკეთებს. *ეარდი აკოკრდა.* □ შდრ. აეკოკრებება, აკოკრება, აკოკრებულ-ი.

აპაპაპაპა სახელი აკოკრდება ზმნის მოქმედებისა.

აპაპაპაპ-ი 1. რაც აკოკრდა. *ა. ეარდი.* 2. რაც აეკოკრდა. — პირეელად ამოსული. *ეს-ეს არის ამოსული (ეელეაშეი).*

აპოპაპაპან-ა [ფრ.] საკრავის ზმის აყოლება — შეეწყობა სიმღერასთან (ან სხეა ძირითადი საკრავის ხმასთან). *როიალის აკომპანიმენტით მღერის.*

აპაპაპაპატორ-ი აკომპანიმენტის შემსრულებელი.

აპოპაპან-ა იხ. დაკაკნებს.

აპოპაპაპან-ა იხ. დაკაკნესებენ.

აპოპაპან-ა იხ. გაბოკაკებებს.

აპოპოპ-ი [ლ.] ზედნიერი ბაერის პარმენიული შეერთება.

აპოპოპან-ი [ფრ.] გარონის ტიპის საკრავი, რომელსაც ფორტეპიანოსავით კლავიატურა აქეს.

აპოპაპაპან-ა *გრდფ.* პიტელებს იკოტრიალებს, — აეორაეებს.

აპოპაპ-ა *გრდფ.* ტურების შაიხებს სააღერსოდ. სიყვარულის ან პატივისცემის გამოსახატაოდ. *შეხლა-ზე აკოკა.*

აპოპოპინ-ა *გრდფ.* ნებას აძლეეს (მისცემს) ან პიტელებს აკოკოს.

აპოპოპან-ა იხ. დაკოკნებებს. შეაკოკნებებს.

აპოპოპან-ა იხ. დაკოკნებს.

აპოპოპან-ა იხ. გაკოკნებებს. *ეარდი აკოკნა.*

აპაპაპან-ა *გრდფ.*: კბილები აკრაჭუნებს — კბილების ერთმანეთზე დაჭერა-გასმით ერთგეარ უსიამოენო ხმას გამოსცემენ.

აპრიჭინ-ა [ლათ.] ფულის საბეთო, რომლითაც ერთი საარეფერტო დაზღეეულება ავალების მეორეს, მისცეს გარკეეულ პირს განსაზღეერეული თანხა ერთდროულად ან ნაწილ-ნაწილ.

აპრან-ა (*აწმ.* კრეხს) *გრდფ.* 1. პიტელს (დაეეენების, დაყრილს) წაალი აკრიდა. — *თაეთაეი აკრიდეს.* 2. შეაგროეებს (გადასახადს ...). *საწეეენო შეხატაწი აკრიდა.* □ შდრ. აკრიდენებს, აიკრიდება, აკრეხა, აკრეხილი, აშკრეხი, ასაკრეხი.

აპრაშა სახელი აკრაჭს ზმნის მოქმედებისა.

აპრაშინ-ი რაც აკრიდეს.

აპრიშინ-ა იხ. შეაკრიშინებს.

აპრიშინებ-ა იხ. გააკრიშინებებს, დააკრიშინებებს.

აპრიშინებ-ა ჭრილე. *კრიშს დაიწყებს (ქსაპიო...). კრეხა აკრიშაბა.*

აპრიტიშან-ა იხ. გააკრიტიკებს.

აპრიშან-ი [ბერძ.] პირი, რომელიც აკრობატიკას მისდევს.

აპრიშინა საცირკო ტანეარეიში. ‖ საკრატეი ეი ტანეარეიის ერთ-ერთი სახეობა.

აპრიშინებულ-ი აკრობატებასთან დაკავშირებული. *ა. ნომრები.*

აპრიკოზ-ი [ბერძ.] ძეელი საბერძნეთის ქალაქებში შეაეეთ ადგილს. ხალხობზე ადგებული ციხე-სიმაგრე. *აფენის ა.*

აპრიტიკ-ი [ბერძ]. ლექსი, რომლის სტრიქონთა თაედაეერთ ასოებისაგან გამოდის სიტყეა ან წინადადება.

აპრეშ-ი 1. ბბილი; რამეზე ფარაეედი. მიმაგრებული ჭიგოზე ა. ეაზი. — *ა. მესაერეი.* 2. შეკრული ქსელიან ზედაი. — ახეედილი. *ეიცი აქეს ა.*

აპრეშენებ-ა ერდეუ. კრეხეს დაიწყებს. კრეხეს მიაკეთებს.

აპრაშენ-ა (თერძ. აუკრაშეს; *აწმ.* კრძალეს) *გრდფ.* რისამე უფლებას მოსპობს, გააუქმებს, ... აღკეეთს. *ინტერეზე ნაგარაკა აკრაშეა.* □ შდრ. აუკრაშეებს. აიკრძალება, აკრძალება, აკრძალეა. აკრძალეული.

აპრაშეა სახელი აკრძალეას ზმნის მოქმედებისა.

აპრაშენ-ი რაც აკრძალეს. *აპრაშენის მიეწეა აკრძალეულია.* — *ა. ბილი ემრძანეთაო.*

აპეშეპაშინ-ა [ლათ.] 1. ელექტრონით დამუშეებული ხელსაწყო: იხმარება ელექტრული ენერგიის დასაგროეებლად მისი თანდათანობით ბარეეის მიზნით. 2. საერთოდ ენერგიის დასაგროეებელი ხელსაწყო. *ორმაგი ა.*

აპეშენ-ა *გრდეუ.* კუნძრეეს დაიწყებს, *კეიი აკუნძრეედა.*

აპრაშენ-ი [ბერძ.] 1. გულდასმით, ფაქიზად ნაკეთები. *ა. ნამუშეეარი.* 2. ზუსტად შემოელებული, წესიერი. *ა. ადამიანი.*

აპრაშენ-ა *გრდფ.* (ეკლ.) კერძოდის წესს ‘შეესრულებს. კერძოდით დალიეს). *ეკისკასოლად აკერძეს.* □ შდრ. აკერძებენ, აკერძებებს, აკერძოება. კერძოებენ, კერძოებული, ნაკერძოები. კერძოებული.

აპრაშენებ-ა *გრდფ.* (ეკლ.) დაავალებს ან სთხოეს აკერძოს.

აპუსტიკ-ა [ბერძ.] 1. ფიზიკის დარგი, რომლიც ეწაალეობს ბგერას. 2. სმენადლობის პირობები რაიმე შენობაში. *დარბაზის ა. კარგია.*

აპუსტიკურ-ი აკუსტიკასთან დაკავშირებული. — *სმენითი. ა. შეიმეეედროეება.*

აპუსტიკებ-ა *გრდეუ.* კეტებს დაიწყებს. *დეიდები აკეტკეტდნენ.*

აპუშაპ-ა (თერძ. აუყნაეს) *გრდფ.* ნაკეეწებად

დაჭრის, დაჩეხავს. *მოკლული ირემი ალუწა.* ▭ შდრ. აკუწვა, ასკუნწვ ად'ი.

ალუწვა სახელი ა კ უ წ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

ალუწვინ-ი რაც აკუწვს. *ხმელთა ა.*

ალ-ი¹ ცეცხლის წმახთი ნაწილი, რომელიც ჩნდება ცეცხლმოდებული სანთის თავზე. *ბანძრის ა. — ა. ავარდა. — ალში გაეხვია*

ალ-ი² (ერუმორწ.) მაღე არსება ლამაზი ქალის სახით.

ალა¹ (ალასი) წისქვილის ნაწილი — ქვით, რომელშიც უქვილი ჩამოდის. — საფქვილე.

ალა² (ალასი). ალაზე ზმა — წაცუცქრუალა (ითქმის ძაღილზე)

ალა-ალა (საბ.). 1. (ალა-ალასი) ადგილი, იოლი *ეს საქმე ა-ა. ბოშ არ გგონია?* 2. ალეთილ, იოლად *ა.-ა. ნაშორენი ქონება.*

ალაალობა (საბ.) იგივეა, რაც ალა-ალა (მნიშვ. 1).

ალაბ-ი (ძვ.) იგივეა, რაც ალღი.

ალაბ-ი იგივეა, რაც ადგილი.

ალაბ-ალაბ ზოგ ადგილს, ზოგგან, აქა-იქ. *თოვლი ა.-ა. აოხს შერანგილი. — თმაში ა.-ა. თეთრი გამორევია.*

ალაბას იგივეა, რაც ადგილზე. ადგილას

ალაბაჯ-ი გრძივ. ალაკაპებ, აიკრიტება

ალაბ (ალაღესი) ღორებე გასაწასებელი ადგილი, გადასაბანი (ჩერეთში).

ალაბან-ს იხ. დალაგება, ჩაალაგებს.

ალაბან სახელი ა ა ლ ა გ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

ალაბაბნელ-ი რაც ალაღებს ან ალაგებს. *ა. სუფრა.*

ალაბი-ა გრძივ. ღვეს ბევრი, — დალაგებული, აწყვია *ბაკიდაზე ფერანგები ა.* ▭ შდრ. ზედაბა.

ალაბაკ-ს (თერძ. *აღალაგებს, აწყ.* ლაგმეს) გრძივ. გასაქანს ან მოსცემს, ენებს მოგანის საშუალებას მოუსპობს. ▭ შდრ. აილაგმება, აღალაგმა, აღალაგინ. ასალაგმება

ალაბაკ სახელი ა ლ ა გ მ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ალაბაკნელ-ი ვინც ალაგმებს. *ა. ავრთობრეში.*

ალაბრაზ-ი გრძივ. რაც ადგილებრივია.

ალაბასტარ-ი შეფერფნისი ეაზის ჯიში, გაეწყებული ალაბასტრის ფერის.

ალაბ-ი (ძვ.) საქორწილო საჩუქარი, სასიძოს მიერ საპატარძლოსათვის მიჰომეული.

ალავარდ-ი [არაბ.-თურქ.] (ძვ.) ღვინის სმაში — სიტყვა, რომლითაც სურის ერთი წევრი მეორეს სთავაზობს რაიმე სადეგრძელოს. *ა. შენთან ვსარ! — ალაუვარდის გადადის მეზობელთან.*

ალავარდობა (ძვ. ეთნ.) ალაუვარდის ტკაცნის დღეობა (კახეთში).

ალავა ჩარჩო (ფანჯრისა). *ლითონის ა. — ოთხპარი ა.*

ალავი; ალაპაში გაატარებს (ქუთს.) — ბერაში გაატარებს ქორწილ. (ხის. *ბერა²*).

ალაკ-ი¹ [Falco tinnunculus] მცირეზომა ფრინველი; ქორწილ. ეზიან ბეღა ჭრა ალაკმა ჩაკვრილა — რა დავშორა, რამ მოაშინა.

ალაკ-ი² 1. მარხალი, მატიანანი. *ა. ადამიანი. — ა. ლეკმა. — ა. გუნთი.* 2. ეისიმე ნამდვილი მცდარი, (ჩათესავი). *ა. ძმა. — ა. მიძაწილი.* ♦ *ალაკი არის, ალაკი იყოს!* — ქეთვილის, ერგება; შეერთის (*ბალრიან. არაში არის, არაში იყოს!*).

ალაკაბედ-ი, ალაკაბედ წინასწარ მოეუოქრებული. საფეხბისოდ შემთხვევით. *ალაკაუდად ისროლა. — ალაკაუდზე უკასუხა.*

ალაკაბედობაზე, ალაკაბედობით იგივეა, რაც ალაკაუდად. ალაკაუდზე

ალაკ-მარილ-ი (ალად-მარილისა) სრულიად მარილი, უფასმაუელი; *ალაკი. ა.-ჰ. კაცი. — ამ საქმეში ის ა.-ჰ. ხარ.*

ალაკაბილობა ალაკ-მარილის თვისება. დარწმუნდენ *მის ალაკა-მარილობაში.*

ალაკი (ალბისა) [არაბ.] იგივეა, რაც ღრონა. *საბედნიერო ა.*

ალაკაზმ-ს იხ. გაალაზმებს.

ალაკაკ-ს (თერძ. აღალაძეს) გრძივ. 1. გარეგან დაწევას (ცეცხლის ალი). — ატრუსებს, აბერეცს. 2. აანთიანებს, გაანთიელებს სახეზე (მზე. სორცხვილი...). ▭ შდრ. აიალაებება, აღალაბება, აღალაბე, აღალაწყება.

ალაკაწვა სახელი ა ღ ა ნ ძ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

ალაკაწვინ-ი ვინც, რაც აალაძეს ან აალაბა. *ა. სუფრა.*

ალაკი-ა გრძივ. ღვეს ბევრი, — დალაგებული, აწყვია *ბაკიდაზე ფერანგები ა.* ▭ შდრ. ზედაბა.

ალაკმაზ-ს (თერძ. აღალაგმეს, აწყ. ლაგმეს) გრძივ. გასაქანს ან მოსცემს, ენებს მოგანის საშუალებას მოუსპობს. ▭ შდრ. აილაგმება, აღალაგმა, აღალაგინ. ასალაგმება

ალაკმაზ სახელი ა ლ ა გ მ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ალაკმაზინ-ი რაც აალაგმეს ან აალაგდა. *ა. სუფრა.*

ალაკრა გრძივ. ლაპარაკის დაიწყებს; ამეტყველებება.

ალაკაკაკ-ს გრძივ. პირველებს იღაპარაკოს, ლაპარაკის საშუალებას. მიზეზს აძლევს. *მოწმეები ალაპარაკეს. — ბევრი აღარ ალაპარაკეს.*

ალაკაკაკებ სახელი ა ლ ა პ ა რ ა კ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ალაკაკაკებ-ს გრძივ. ლაპლაპს დაიწყებს, — ალეკარაკებს.

ი შდრ. ალკვანებს, ალღოკას, ალღაკას, ალი-ქა.

ალკაბა-ს გარდ. იგივე, რაც ალკანინგს.

ალკაკა სახელი ა ლ კ ა კ ე ს ზმნის მოქმედებისა.

ალკანინგა-ს გარდ. სალოკავად აძლევს, სამაგლებას აძლევს ლოკოს. ბადლად კოკს ა. – *ძროხას წარილებ ა.*

ალკოჰა სახოფლო-სამეურნეო საქმიანობა (ბენა-თესვითი, თიბვის, მკის...) ფრო. ალკი (იხ. ალკი, ზნეზე. 2).

ალკოჰანძი-ი ლორძები. ახლად ამოსული (მცენარე. მცენარის ტოტები).

ალოლესტია (ალოლეგესი) (საუბ.) არაფრის გამკეთებელი, – უქნარა.

ალოსავლა-ს იხ. დაალოცვინებს, შეალოცვინებს.

ალპინიზმი [ფრ.] იგივე, რაც მთამსვლელობა [ტერიას მთების – აღებების სახელის მიხედვით].

ალპინისტი-ი იგივე, რაც მთამსვლელი.

ალპრა-ს იხ. დაალპობს.

ალპარა-ი მაღალი მთების დამახასიათებელი [ალპების სახელწოდებიდან]. ა. *სამოგანი. – ა. მწკრარეთილი.*

ალტაკა-ი სამინდვრო ფქვილის ღონი, პატარა გუნდებად მოხარშული.

ალტომა-ს იხ. დაატკოპს.

ალუალი-ი (ალუბლისა) [Cerasus vulgaris] დამახალი ხე, თეთრფეიელაანი, ისხამს კურკიან წვნიან მუქ წითელ ნაყოფს. ჭამ ხის ნაყოფი. ალუბლის ტყა.

ალუბლია ალუბლის წნორების ღონი.

ალუბინი [ლათ.] ჭეშდები. მსუბუქი, მოყვრებლისგრძო ლითონი. *ალუმინის ჭკაბი.*

ალუბლა სახელი ა ი ლ უ რ ს ზმნის მოქმედებისა.

ალუბლი-ი რაც. ეინე ალუბლია.

ალუბლა-ს (*ალუბ. აულუბლებს*) გარდ. ერთმანეთში აურ-დაურევს. ი შდრ. ალეულებს, ალეულება, ალეულებელი.

ალუბლა სახელი ა ლ უ ფ ხ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ალუფხელ-ი რაც ალუფხეს ან ალიალუბა. ა. *ბილი.*

ალუალეულება-ს გარდ. ლულელს დაინჭებს.

ალუა [*Prunus divaricata*] სამეალი ხიმაღლის ხე, თეთრფეიელაანი; ისხამს მცირე-მოტკბო ნაყოფს. ჭამ ხის ნაყოფი.

ალუამა ალუაზე ფქვილის ღონი.

ალუალი-ი [ბქ., ცროშირ.] მაქრე სული (წარმოდგენილი პაუეფით თმაკაწერილ არსებად). ალუალეთი *გაწვრილი. – ქალი ეი არა, ალუალია.* 2. ტალაზ. ოტეიის მეტად ცელქ გოგოზე.

ალუნდა [არას.] სამეალო სავეკუნების მისაგვიანო პომელეულა, ეძოებსა ბენეებში არარსებულ ე. წ. «ფილეოლოგიურ ქუსა» – უბრალო ლითონების ზერა-ფას ლითონებად გადაქცევის სამეალებას.

ალქიმია-ი ალქიმიის მიმდეკარი.

ალლი I. ცხრელების მიერ სუნის აღება უნარი. *მეძებრეთი ა. ჭ.* იგივე, რაც ინსტინქტი. *მეძებრეთი ალღოთი პოელობენ ტყას. 2.* მიზეზების, გარემოი ეითარებაში გარკვევის უნარი. *ადრე პოლიტიკური ა. წ ადელს ალეას (აუღებ...) – მიხედება (მოეხვედება...).*

ალლობა-ს იხ. გაალღობს.

ალლობა-ი ალღოს მქონე ა. *კაცი.*

ალა [არას.] 1. წერ. რკალი, ალეად *მდგომი ბალი. 2.* გარემოება. ჭკა ინსტინქტი. *მეძებრეთი ა. შეიოარტყეს. – ალეადნი მოექცა.* 3. (მქ.) იგივე. რაც სიმი. *ყალიდან დაჭრა (ბაღვაზა) – იგივეა, რაც ალეა-ალეად დაჭრა.*

ალეა-ალეად ზ: *ალეა-ალეად დ* ლაჭრა (ბახეთ-ში) – მთელთან დაჭრა, რომ რეოლებად აწლეთო-დეს.

ალეაგემრაცხვენი ვისაც, რასაც ალეა აქეს შემრაცხვენელი ა. *ეიმე.*

ალეა სამისაო კოჭის ზედა, ოღრან ამოღრეჭილი ძარე. ბალეზედ დაჭდა კოჭი (საუბ.) – კვრაც ეე წაეფოდა სანჯე ბედი სწეიალის.

ალხ-ი წაალამაზო ჭკლე პირტკეტი.

ალხ-ი ღიდი სიტეე – პაპანაქება.

ალხ-ი (საუბ.) კუნის აწეალება

ალხვნა (აღნიშნავს): ბოგრაფე აღწერა, ისტორი – ჩაწერაში! (საუბ.) – ერთი რეიონიდეი, ისტორიდეი მეორეც!

ალხენ-ს ტრანს. ხასრების ამხიარულებს, ასაკმოეიებს. ი შდრ. ალხეიებს, ლხენა, მხეჭნებელი. საღლეზეი.

ალხობა-ს, იხ. გაალხობს

ამ I. ჭკეიან ნაცვალსახ ი ო ნ. ზნეზე 1).

ამ II. სიტყვა სიტყვის ნიშნე. ნაცვალსახელისა ამ ჭ ა ნა და ამ – ეკიმე. ეკიმე, რომელიც ერთმანეთ-ან ახლოს გაკმეიებულან ან ერთმანეთის ახლო და ამ კაცთან მიეიღებო. – ამა და ამ ადგილას მეეღებით. ამა თუ იმ – ირიმანაირა მაგნი, რომელსაც კონკრეტულად ეინიმე. რასაც დასაზეევა არ უნდა. *ამა თუ იმ საქმეზე ყველა მასთან მიდიოდა.*

ამაგა-ი ეინმეზე ეაღეული ზრუნა, მზრუნეელობა. *მშობლების ა. – დიდი ა. მოელილ. ჭამაზე გაიწეეს ეინმეზე – მზრუნეელობას გამოიჭენს. ამაეი ექნება ეინმეზე.*

ამაგდარი-ი იგივეა, რაც მოამაეე.

ამაგრება-ს იხ. გაამაგრებს, დაამაგრებს.

ამად იხ. ეს (ზნეზე. 2).

ამადლებ-ს იხ. დაამადლებს.

ამადლი-ს იხ. დაამადლის. ი შდრ. უმადლის, იმადლებს.

ამაეალ-ი (ამაელისა) ზეეით მიმაეალი. *აღმართში ა. მხედრები დაინახა. – ბორტეზე ამაეალ ბილიკს აკეეა.*

ამაეალ-დამაეალ-ი (ამაეალ-დამაელისა) რაც ადის და დადის (ზნეზე. 4); რაც აიწეეა და დაინეეა ა-ეენ ზღეა ჩაბრა.

ამაეა აფრთეეე ამ, სწორედ ამ... ა. *მიზეზიდა. – ა. ჭრის.*

ამაეე -ზე ე-თანდებულლარეთული ნაცეალსახეული ამ. ა. დადეეი ჭიგნი. – ა. *მოაჭრა ბელი.* ეამის თაობაზე, ამის შესახებ; ამის გამო. ა. *ყეელა ეჭიდი ამზომა იყო. – ამაზე დადი (აარეა...) – ამასთან შედარებით დიდი (აარეა...), უფრო დიდი (აარეა...).*

ამაეზარეე-ი შემზარაეი, საშაერეელი, შემაძრწეენებელი. *აეიელი.* ა. *საბაბაობა.*

ამაეი იხ. ეს (ზნეზე. 2).

ამაეი-ი კუთეე. ნაცეალსახელი რაც ამათ აქეთ, ეინც ამათ ჰაეეთ; რაც. ეინც ამათ ტკეეენის.

ამაეიმაენ-ი რომელიმე (ან თითოეული) ამათ შორის. *ბეერი ა. კარგად ხეეეეენა.*

ამაეორაეებ-ს იხ. გაამაეორებს.

ამაეა [არას.] მაღალი თანამდებობის პირის მხლებელები. *მეფის ა.*

ამაეაღლეეებელ-ი (ამამაღლებლისა) ეინც, რაც ამაღლებს. ა. *გონების. – ზნეობის ა. ჭიშპანი.*

ამაღ იხ. ეს (ზნეზე. 2).

ამაღამ-ი [არას.] 1. შეკრულ-შეეეულეი ნაღეი. *რომელიც საღმე იეზანეება. ფოსტით გაეგზავნილი ა.* 2. (მქ.) იგივეა. რაც მიეეა (ზნეზე. 1).

ამაღამრაზე-ი (სპორ.) იგივეა, რაც ესტაფეტა (ზნეზე. 1).

ამაო ფუჭი, უნაყოფო, უშედეგო. ა. *ლოდინი. – ამაოდ მაეარა გარეეან.*

ამაოება (წეიგნ.) ამაოს თეისება; უჭიზნაობა; არარაობა. *ეკლესიათა ცხოერების ამაოებაზე ქადაგებდა.*

ამაეა: *რასაც ამაეა – მხოლოდ ერთი რისამე მქონე. – რისაც ანაბარია. პერანგის ა.*

ამარაეებ-ს იხ. მოამარაეებს.

ამართეე-ს (*ამარ. აუმართებს*) გარდ. იგივეა, რაც აღმართეა. ა ზედ. აუმართეეს, აიმართება, აემართება, ამართეეს. ამართეეს.

ამართეა სახელი ა მ ა რ თ ე ს ზმნის მოქმედებისა.

ამაღლებ-ს იხ. გაამაღლებს.. ი შდრ. იმაღლებს, მაღლდება, უმაღლდება, ემაღლება, მაღლება.

ამაღლებ-ი იგივეა, რაც აღმაღლეული.

ამაღლება-ს იხ. დაამაღლებს.

ამაღა-ი ძეირფასი ქეა ერთეული, – ეშმი, იასპი.

ამაღამება-ს იხ. გაამაღამებს.

ამაღამება-ს იხ. დაამაღამებს.

ამაეა ეს (ზნეზე. 2). *ჭამაა თქო, ამის ზეშეიე, ამას წინათ – უახლოეს წარსულში, დიდი ხანი არა ყოფილა, რაც...*

ამასთანაეე ამასთან ერთად. ა. *გიგზაენოთ საბუთები.*

ამასოაეი ამ ღრის, ამ ხნის განმაელობაში; ამ საქმიანობის ღრის ა. *სადილამამდე მოაერა.*

ამასწინანდელ-ი რაც ამას წინათ მოხდა. ა. *საუბარი. – ა. შეიხედეეა.*

ამასაუბეებ-ს იხ. გაამასხარაეებს.

ამასხარაე-ა იხ. დაამასხრებს.

ამაეებ-ს იხ. დაამაეებს

ამაეთებ-ს იხ. დაამაეთებს (ამაეტეეინა), **ამაეტინეებ-ი** (ამაეტეეინისა), რაც ამაეტეეინა), **ამაეტინეებ-ი** (ამაეტეეინისა), რაც ამაეტეეინებს რასმე; *ტკეეილის გამაეტეეინელი. ა. ბრძანება.*

ამაეთრთეეებ-ი (ამაეთრთეეისა) იგივეა, რაც ამეეთრთეეებელი. ა. *ნიეთიერება.*

ამაერ-ი (ამაერისა): *ბიგრაფე აეწერა, ისტორი – ჩაწერაში!* (საუბ.) – *ერთი რეიონიდეი, ისტორიდეი მეორეც!*

ამაეხენ-ს ტრანს. ხასრების ამხიარულებს, ასაკმოეიებს. ი შდრ. ალხეიებს, ლხენა, მხეჭნებელი. საღლეზეი.

ამაეობა-ს, იხ. გაალხობს

ამ I ჭკეიან ნაცვალსახ ი ო ნ. ზნეზე 1).

ამ II სიტყვა სიტყვის ნიშნე. ნაცვალსახელისა ამ ჭ ა ნა და ამ – ეკიმე. ეკიმე, რომელიც ერთმანეთ-ან ახლოს გაკმეიებულან ან ერთმანეთის ახლო და ამ კაცთან მიეიღებო. – ამა და ამ ადგილას მეეღებით. ამა თუ იმ – ირიმანაირა მაგნი, რომელსაც კონკრეტულად ეინიმე. რასაც დასაზეევა არ უნდა. *ამა თუ იმ საქმეზე ყველა მასთან მიდიოდა.*

ამაგა-ი ეინმეზე ეაღეული ზრუნა, მზრუნეელობა. *მშობლების ა. – დიდი ა. მოელილ. ჭამაზე გაიწეეს ეინმეზე – მზრუნეელობას გამოიჭენს. ამაეი ექნება ეინმეზე.*

ამაგდარი-ი იგივეა, რაც მოამაეე.

ამაგრება-ს იხ. გაამაგრებს, დაამაგრებს.

ამად იხ. ეს (ზნეზე. 2).

ამადლებ-ს იხ. დაამადლებს.

ამადლი-ს იხ. დაამადლის. ი შდრ. უმადლის, იმადლებს.

ამაეალ-ი (ამაელისა) ზეეით მიმაეალი. *აღმართში ა. მხედრები დაინახა. – ბორტეზე ამაეალ ბილიკს აკეეა.*

ამაეალ-დამაეალ-ი (ამაეალ-დამაელისა) რაც ადის და დადის (ზნეზე. 4); რაც აიწეეა და დაინეეა ა-ეენ ზღეა ჩაბრა.

ამაეა აფრთეეე ამ, სწორედ ამ... ა. *მიზეზიდა. – ა. ჭრის.*

ამაეე -ზე ე-თანდებულლარეთული ნაცეალსახელი ამ. ა. დადეეი ჭიგნი. – ა. *მოაჭრა ბელი.* ეამის თაობაზე, ამის შესახებ; ამის გამო. ა. *ყეელა ეჭიდი ამზომა იყო. – ამაზე დადი (აარეა...) – ამასთან შედარებით დიდი (აარეა...), უფრო დიდი (აარეა...).*

ამაეზარეე-ი შემზარაეი, საშაერეელი, შემაძრწეენებელი. *აეიელი.* ა. *საბაბაობა.*

ამაეი იხ. ეს (ზნეზე. 2).

ამაეი-ი კუთეე. ნაცეალსახელი რაც ამათ აქეთ, ეინც ამათ ჰაეეთ; რაც. ეინც ამათ ტკეეენის.

ამაეიმაენ-ი რომელიმე (ან თითოეული) ამათ შორის. *ბეერი ა. კარგად ხეეეეენა.*

ამაეორაეებ-ს იხ. გაამაეორებს.

ამაეა [არას.] მაღალი თანამდებობის პირის მხლებელები. *მეფის ა.*

ამაეაღლეეებელ-ი (ამამაღლებლისა) ეინც, რაც ამაღლებს. ა. *გონების. – ზნეობის ა. ჭიშპანი.*

ამაღ იხ. ეს (ზნეზე. 2).

ამაღამ-ი [არას.] 1. შეკრულ-შეეეულეი ნაღეი. *რომელიც საღმე იეზანეება. ფოსტით გაეგზავნილი ა.* 2. (მქ.) იგივეა. რაც მიეეა (ზნეზე. 1).

ამაღამრაზე-ი (სპორ.) იგივეა, რაც ესტაფეტა (ზნეზე. 1).

ამაო ფუჭი, უნაყოფო, უშედეგო. ა. *ლოდინი. – ამაოდ მაეარა გარეეან.*

ამაოება (წეიგნ.) ამაოს თეისება; უჭიზნობა; არარაობა. *ეკლესიათა ცხოერების ამაოებაზე ქადაგებდა.*

ამარა: *რისამე ამარა – მხოლოდ ერთი რისამე მქონე. – რისაც ანაბარია. პერანგის ა.*

ამარაეებ-ს იხ. მოამარაეებს.

ამართეე-ს (*ამარ. აუმართებს*) გარდ. იგივეა, რაც აღმართეა. ა ზედ. აუმართეეს, აიმართება, აემართება, ამართეეს. ამართეეს.

ამართეა სახელი ა მ ა რ თ ე ს ზმნის მოქმედებისა.

ამაღლებ-ს იხ. გაამაღლებს.. ი შდრ. იმაღლებს, მაღლდება, უმაღლდება, ემაღლება, მაღლება.

ამაღლებ-ი იგივეა, რაც აღმაღლეული.

ამაღლება-ს იხ. დაამაღლებს.

ამაღა-ი ძეირფასი ქეა ერთეული, – ეშმი, იასპი.

ამაღამება-ს იხ. გაამაღამებს.

ამაღამება-ს იხ. დაამაღამებს.

ამაეა ეს (ზნეზე. 2). *ჭამაა თქო, ამის ზეშეიე, ამას წინათ – უახლოეს წარსულში, დიდი ხანი არა ყოფილა, რაც...*

ამასთანაეე ამასთან ერთად. ა. *გიგზაენოთ საბუთები.*

ამასოაეი ამ ღრის, ამ ხნის განმაელობაში; ამ საქმიანობის ღრის ა. *სადილამამდე მოაერა.*

ამასწინანდელ-ი რაც ამას წინათ მოხდა. ა. *საუბარი. – ა. შეიხედეეა.*

ამასაუბეებ-ს იხ. გაამასხარაეებს.

ამასხარაე-ა იხ. დაამასხრებს.

ამაეებ-ს იხ. დაამაეებს

ამაეთებ-ს იხ. დაამაეთებს (

ამოაბა [ბერძ.] წულას უმარტივესი, ერთუჯრედიანი ცხოველი.

ამოაბისტო [ბერძ.] ძვირფასი ქვა, ლურჯი ან იისფერი გამჭვირვალე ცვარი.

ამოაკავშირა იხ. გააშორებინებს.

ამოარქალა ← ამერიკის მკვიდრნი. ⇒ ამერიკის შეურიებული შვილები ამერიკნი.

ამოარქალი ← ამერიკელების დამახასიათებელი, ამერიკიდან წამოსული.

ამობაზა იხ. გადაამტკნა.

ამოაბილა [ლათ.] ← გრძივ. (წიგნ.) მეტყველების დაისუნებს. — აღაპარაკებენ.

ამოაბილა [ლათ.] ← გრძივ. (წიგნ.) მეტყველება დაისუნებს. ⇒ შდრ. ამოაბილა.

ამოაბილა [ლათ.] ← გრძივ. (წიგნ.) ← ამ ტ ბ ყ ე ე ბ ს ა. ა მ ე ტ ყ ვ ე ე ლ ე ბ ა შ ი ნ ა ა მოქმედებისა.

ამოაბილა [ლათ.] ← გრძივ. (წიგნ.) ვინც ამეტყველებს ა. მაგვრ.

ამოავა იხ. გაამტკნებს. ⇒ შდრ. იმეცნებს, მეცნდება.

ამოავიდა ← გრძივ. ხელმძღვანელობას უწევს, ეზმარება რისამე შესწავლაში; ასწავლის. *მეცნიერი ა.* ⇒ შდრ. იმეცნიერებს.

ამოავლ ← ზედაი მიმავალი. *თვალს ამოლებდა ამწვდომა და ჩამქრალი.*

ამოავლ-ამოავლ ← ამხელი და ჩამხელი.

ამოავლ-ამოავლ ← ამხელი და ჩამხელი. *ზედაი ამ ეზოზე ა.-ჩ. არ დაიარება.*

ამოაზა იხ. დაამშვიდებს, მოამზადებს. *გაკვეთილს ა. — ადგილს ა.*

ამოაკვა იხ. გააშორებენ.

ამოაკვა იხ. გააშორებენ.

ამოაკვიდა ← ამოდგება, დასაწყისიდანვე. *ახლა ეს ა. შეეხედვინო გეფმა.*

ამოაკაბა იხ. დაამთარებს.

ამოაკლა ← ა. გაამთებს.

ამოაკლა ← გრძივ. მოქმარება აქვს ადგილი. ⇒ შდრ. მოქმარება.

ამოაკა ← (ძვ.) აქვთა მხრისა, ‹აქთარ› (საპარისპინერი)

ამოაკიდა აქედან დაწყებული, ამ დღიდან მოყოლებული, დღეიდან, დღეის იქით. *ა. საქმითაც საღამოთიც იმეშაკენ.*

ამოაკაკაკისტები ← ამორეკაკაკიის მკვიდრნი.

ამოაკაკაკისტი ← ამორეკაკაკიელების დამახასიათებელი, ამორეკაკაკიიდან მომდინარე.

ამოი იხ. ეს (მნიშვ.-2.).

ამოკ [ბე. ებრ.] (ქალ.) დახტენილი სიტყვა საქალქსიო ქედგებთან და ლექციებისა, ნიშნავს: *ვეშმარიტია? ჭეშმარიტად?*

ამოკი ← (ცირკოზ.) უხილავი ბალი, რომელიც ეთმიდან და ადგილიდან უსრულებს.

ამოკი ← ადმოსავლეთი მდებარეობა განსაზღვრულ დროსა და ადგილზე (ნეშმა თოვილი ქარი, სიცივე, სიცივე და მისი). *ქარი ა. — ა. შეიცვალა.*

ამოკა (ამოკასი) [არაბ.] (ისტ.) არაბთა ხელის-უფლების წარმომადგენელი საქართველოში (არაბობის დროს). *თბილისის ა.*

ამოკაბარი [არაბ.] (ისტ.) საბელშეწოფის სახელათ ცნობილი უფროსი (შდრ. *ამბრალი*).

ამოკაკლია [არაბ.] (ისტ.) ერთ-ერთი დიდი მოხელე საქართველოს მეფის კარზე. *წესრიგის მეთვალყურე ერეკ II-ისთანა და დარბაზობის დროს.*

ამოკასპალია [არაბ.-ხა.] (ისტ.) ძველ საქართველოში — მთავარსარდალი, მხედრთმთავარი.

ამოკი იხ. ეს (მნიშვ. 2).

ამოკი-ი კუთვნ. ნაცვალს.: *რაც ამას აქვს, ვინც ამას ჰყავს; რაც ვინე ამას ეკუთვნის. ყველაფერი ა. ამხელია.*

ამოკ' ა'თამი ← ამის გულისათვის. *ა. არაფერზე დაიშურებს. 2. იხმარება კავშირად. გამოსაცემი მაზასის. ა. მოიკლა, ა. ის წიგნი გადმოეცა.*

ამოკდა (ძვ.) ← ამისთვის. *ა. ამისდა კვალად (ამისდა მიხედვით)* (წიგნ.). — ამის მიხედვით. *ამისდა მიხედვით ეწოდა.* (წიგნ.). — ამის მიხედვით.

ამოკენ ← ამისი ნაჭონი.

ამოკთან (ამოთანასი) ამის მსგავსი. — *კმ. გვარი, ასეთი.*

ამოკრ ← კაცნი. ← ამის გამო. *ამ მიზეზით, ამის შედეგად. აკვე ორი და ა. ვერ მოგიდა.*

ამოკრთა სწორედ ამიტომ! *კარგად სწავლობს და ა. ‹ეკრა› ნიშნავს აქეს.*

ამოკრიკა ← იხ. დაამეცნიერებს.

ამოკრია (საკრ.) ← ამ ‹კრიას›.

ამოკლაკა ← ეილე კისკის. *აკასპას Ψიგნის ა.*

ამოკლა ← ეილე, რაც ‹ა›-ულება.

ამოკრა ← იხ. შეამოძრა.

ამოკრა ← ეილე აკრეფს. *თათრად ამკრეფები. — ბაღანაკიდან ა.*

ამოკლა ← ეილე ფერადებიანი ქიქით

ამოკლა ← იხ. დაამეცნიერებს, გადაამლაშებს.

ამოკლია იგივეა, რაც ამოკლა

ამოკლია [ბერძ.] სასაკუთრო ნიშნისა ან შეგნებისა — ეკლესიაში ა. ხელისუფლების დადგენილებით პირველად პატრიარქად ამოკლია ცხედარი.

ამო (ძვ.) იგივეა, რაც საამო.

ამო- ← ორული წინსართი ზმნისა (ა- და მო-): 1) აღნიშნავს მიმართულებას ქვედიდან (მიწიდან) ზევით და იქიდან ჩვენ. *მაგ. ამო-იტანა, ამოალაგა, ამო-ხსნა.* 2) ზმნის უსრული სახის ფორმებს აქცევს სრული სახისად. *მაგ. ამო-თხარა (შდრ. თხარა). ამო-ჭრა (შდრ. ჭრა). ამო-გლოვა (შდრ. გლოვა).* 3) ანზეთ ფორმას ანდებს შეორეული მნიშვნელობას. *მაგ. ამო-ხორცება (შდრ. ხორცი). ამო-ქრის (შდრ. ქრის) ამო-გლეჯს (შდრ. გლეჯს).* 4) ზოგჯერ ზმნას არაფითად უცვლის მნიშვნელობას. *მაგ. ამო-იგინა* ეულის მნიშვნელობას. *მაგ. ამო-იგინა* წყალს (შდრ. იგინა ხიდეს), *ამო-იგინა* სიტყვა (შდრ. იგინა ბავშვი).

ამოაბოლოვა (ა§§. ამოყონებს) გრძივ. ბოლის ამოუშვებს, — დაამოყონებს. ⇒ შდრ. ამობოლვა.

ამოაბოლოვა გრძივ. მოწყვეტილად ამოიღებს, ამოიხრიხის. *ზღაპრის ამოკრებებიან ვეიჩვი.* ⇒ შდრ. ამობარბეცებს, ამობარბეცებს.

ამოაგაბა გრძივ. 1. ნებრივად გადმოაფენილების ქვეყნიდან ზედით, — ამოისერის. *ბერი აიკანზე ამოაგაბა ფეხი.* 2. ვაანდაზურებს, დაღუპავს. *მოსპობს. წვეულ წვალობა მეორეც და ტრიალ ვერაკვანა ამოაგაბოთ.* ⇒ შდრ. ამოიგაბებს, ამოიგაბინებს, ამოიგაბებს, ამოგაბვა, ამოგაბვები, ამოსაგაბი.

ამოაგაბა გრძივ. 1. რისამე სიღრმეში წაკეცებს კიდეებზე ამოყოფებით. *ორობით თივა ამოაგაბ.* 2. ქუაბიდან ამოიღებს და გაანიავებს (ლიმს). ⇒ შდრ. ამოიგაბს, ამოიგაბს, ამოგაბვა, ამოგაბული

ამოაგაბვა გრძივ. ძალით ამოაცილა, ამოაძრობს. *ტყუილებისათის ენას ამოგაბვევ!*

ამოაგონაბა გრძივ. გონებით (ეიროით) ამოიკანს ან შრომაროებს.

ამოაგაბვა ‹ა§§. ამეზობელებს› გრძივ.: ენას ამოაგაბვინებს — ამაღლებს ან საბრალებას მოიცემს ენა ამოიღებს, — ლაპარაკს დაანებინებს.

ამოაგაბა გრძივ.: ყელში ამოაგაბს — მოიაბერებს. **ზედან ამოაგაბს** — ჩაამწარებს. ⇒ შდრ. ამოეგაბება, ამოიგაბება.

ამოაგაბა (ა§§. აღელებს) გრძივ. რაიმე ითხეში ჩაეწყობს და ამოიღებს. *წვალება ა. — ჩერობეულს ა.* ⇒ შდრ. ამოეგაბა, ამოეგაბება. *წვალება ა. — ჩერობეულს ა.* ⇒ შდრ. ამოეგაბა, ამოეგაბება, ამოაგაბვინებს

ამოაგაბა *გრძივ.* პირამდე ავსებს (ლრმა ჩასმებე). *ორმოები ამოაგაბა.* ⇒ შდრ. ამოიგაბს. ამოეგაბა, ამოეგაბება, ამოეგაბვა, ამოეგაბვინებს. *ამოეგაბვები.*

ამოაგაბინებს ← გრძივ. ნაცვალებს ამოიხრიხის. *ამოეგაბინები ლაქებისაგან.* ⇒ შდრ. ამოეგაბინებს, ამოეგაბინებს.

ამოაგაბინებს ← გრძივ. 1. ამოიღებს მოლაპარაკე (რასმე ჩეურნელიან. ილანდარიანობით). *ამაგრებს ქალაქში წერაზე ამოაცალეს. 2. ამოიღებს ბოლოსდეე (აღმართს. ციცხე).*

ამოაგაბა ← გრძივ. თრევით ამოიღებს, ამოიგაბს. *ამოიგაბა. წყალში ჩაკარწყლილი აგროპომიერი ტრაქტორი ამოათრიეს.* ⇒ ეკვირეებით, ტრეტორებით ამოიგაბს. ⇒ შდრ. ამოეგაბა. ამოთრევა, ამოთრევა, ამოთრეული.

ამოაგაბინებს ← ამოეგაბინებს. *გრძივ.* დაავალებს ან ღებმაღება ამოიგაბინოს.

ამოაგაბინებს ← გრძივ. ნაცვალებს ან საბრალებას მოიცემს. ამაღლებს, — ამოაგაბვინებს. *ტ ფხის ამოაგაბინებს ნაცვალებე* — ამოეგაბს ფეხი ამოაგაბინებს, — არ გაიქ ფხიერ.

ამოაგაბა ← (ოთხ. ამოეგაბა) გრძივ. კილეებზე ამოყოფილი ნაკაპიტის რისამე სიღრმეში. *სკიპის ქვა ამოაგაბა.*

ამოაგაბა ← გრძივ. ხალიანად ამოიღებს, ამოიგაბს. *ზედან ამოეგაბეთ.* ⇒ შდრ. ამოეგაბა, ამოეგაბება, ამოეგაბვა, ამოეგაბვინებს

ამოაგაბა ← გრძივ. 1. ნებრივად გადმოაფენილების ქვეყნიდან ზედით, — ამოისერის. *ბერი აიკანზე ამოაგაბა.* 2. ვაანდაზურებს, დაღუპავს. *მოსპობს. წვეულ წვალობა მეორეც და ტრიალ ვერაკვანა ამოაგაბოთ.* ⇒ შდრ. ამოიგაბებს, ამოიგაბინებს, ამოიგაბებს, ამოგაბვა, ამოგაბვები, ამოსაგაბი.

ამოაგაბა ← გრძივ. 1. რისამე სიღრმეში წაკეცებს კიდეებზე ამოყოფებით. *ორობით თივა ამოაგაბ.* 2. ქუაბიდან ამოიღებს და გაანიავებს (ლიმს). ⇒ შდრ. ამოიგაბს, ამოიგაბს, ამოგაბვა, ამოგაბული

ამოაგაბვა ← გრძივ. ძალით ამოაცილა, ამოაძრობს. *ტყუილებისათის ენას ამოგაბვევ!*

ამოაგონაბა ← გრძივ. გონებით (ეიროით) ამოიკანს ან შრომაროებს.

ამოაგაბვა ‹ა§§. ამეზობელებს› გრძივ.: ენას ამოაგაბვინებს — ამაღლებს ან საბრალებას მოიცემს ენა ამოიღებს, — ლაპარაკს დაანებინებს.

ამოაგაბა გრძივ.: ყელში ამოაგაბს — ჩაამწარებს. **ზედან ამოაგაბს** — ჩაამწარებს. ⇒ შდრ. ამოეგაბება, ამოიგაბება.

ამოაგაბა ‹ა§§. აღელებს› გრძივ. რაიმე ითხეში ჩაეწყობს და ამოიღებს. *წვალება ა. — ჩერობეულს ა.* ⇒ შდრ. ამოეგაბა, ამოეგაბება, ამოაგაბვინებს

ამოაგაბა *გრძივ.* პირამდე ავსებს (ლრმა ჩასმებე). *ორმოები ამოაგაბა.* ⇒ შდრ. ამოიგაბს. ამოეგაბა, ამოეგაბება, ამოეგაბვა, ამოეგაბვინებს. *ამოეგაბვები.*

ამოაგაბინებს ← გრძივ. ნაცვალებს ამოიხრიხის. *ამოეგაბინები ლაქებისაგან.* ⇒ შდრ. ამოეგაბინებს, ამოეგაბინებ

ამოუშრება, ამოშრობა, ამოშრობილი, ამოშრობილი, ამოსაშრობი.

ᲐᲛᲝᲨᲕᲔᲒᲔᲑᲐ-ᲗᲐ *ზმნ.* ამოვა და გააშუქებს, გაანათებს (მზე, მთვარე...), — ამოანათებს, ამობრწყინდება. *მზემ ამოაშუქა.* ▭ შდრ. ამოშუქდება, ამოშუქება.

ᲐᲛᲝᲨᲐᲚᲔᲑᲐ-ᲗᲐ *გრძედ.* შეამაღა ამოადენს, შეამაღა შეარღვის, — ჩაამაღებს. *პატრონმა ამოაშალა.* ▭ შდრ. ამოშალება, ამოშალა.

ᲐᲛᲝᲨᲘᲜᲔᲑᲐ *გრძედ.* 1. ეკამიანებს (რაიმეში დაღლილს, რისამე ქნევ მცდელ...). *მიწა გათხარეც და საღირაც[ეკი]ლი ლოკათი ამოაშინება.* — *ამ მინდვრად თაო ამოაშინა.* 2. იკიდება, რაც აღმოაჩენს. ▭ შდრ. ამოიჩენს, ამოეჩენს, ამოჩნდება, ამოაჩენება, ამოჩენა, ამოჩენილი.

ᲐᲛᲝᲨᲘᲜᲔᲑᲐ-ᲗᲐ *ტოპ.* ამოსჩენია) *გრძედ.* (ტ.) იფიქრა, რაე აღმოაჩნდება.

ᲐᲛᲝᲨᲘᲜᲔᲑᲘᲡ-ᲡᲐ *გრძედ.* მოლიანად ამოიღებს რასმე (ჭურჭლიდან). *ქვაბი ამოაცარიელა.* ▭ შდრ. ამოცარიელება.

ᲐᲛᲝᲪᲔᲚᲔᲑ *გრძედ.* ამოიღებს მის რამდენ. — ამოარიობეს. *ჯიბიდან ფული ამოაცალეს.*

ᲐᲛᲝᲪᲐᲠᲘᲔᲚᲔᲑᲐ-ᲗᲐ *გრძედ:* წელ-ნელ, ჩუმ-ჩუმად ამოიღებს. *ჯიბიდან ფული ამოაცარა.* ▭ შდრ. ამოცლება, ამოცლება, ამოცლებული.

ᲐᲛᲝᲪᲔᲓᲔᲑᲐ *გრძედ.* ძრომი ამოიყვანს. ამობრობაში დაებრძოლა. *ჯიწრობაში ამოცადნენ.* ▭ შდრ. ამოძრობა.

ᲐᲛᲝᲩᲐᲠᲩᲘᲚᲔᲑᲐ *(აწმ. ამოარჩილი) გრძედ.* (ტ.) ამოიღებს, ამოიღებს (რამეში ჩაჩაგრებულს...). *ბატკანი ამოარჩილა.* — *ლუსკანი ამოარჩილა.* ▭ შდრ. ამოჩენილი, ამოჩენილება, ამოჩენილი, ამოჩენილი.

ᲐᲛᲝᲩᲐᲮᲔᲜᲘᲡ-ᲡᲐ *გრძედ.:* კუდს ამოაქუხებინებს (საკ.). — *გამელთეშელთეს უკან გააჩენებს.*

ᲐᲛᲝᲩᲐᲮᲐ-ᲗᲐ *გრძედ.* დააჩეჩებს რამეში ამოღებით. *კალამი შეელანი ამოაჩო.* — *ეკი მაჭიანში ამოაჩო.* ▭ შდრ. ამოჩეჩა.

ᲐᲛᲝᲩᲔᲥᲔᲑᲐ *გრძედ.* ოცივე, რაც ამოაღწევინა. **ᲐᲛᲝᲩᲔᲥᲘᲜᲔᲑᲐ** *გრძედ.* სიმთვე ან დაავადების ამოწერის: საშვალებას მისცემს ამოცერის.

ᲐᲛᲝᲩᲔᲥᲘᲡ-ᲡᲐ *გრძედ.* მოაშენებს ზედით. *ჩვენს ფაქიზამდე ბეღელი ამოაშენა.* ▭ შდრ. ამოშენებელი, ამოშენება.

ᲐᲛᲝᲩᲔᲥᲘᲚᲔᲑ *გრძედ.* იფიქრა, რაც ამოაწერებს.

ᲐᲛᲝᲩᲘᲠᲔᲑᲐ-ᲗᲐ *გრძედ.* მიაწერებს ზედით და აქეთ მხრეს (ჩვეულებრივ 1 ან II პირს). ▭ შდრ. ამოწერება.

ᲐᲛᲝᲩᲣᲛᲐᲠᲔᲑᲐ-ᲗᲐ *გრძედ.* დაავადებს ამოწყვანებს: საშვალებას მისცემს ამოწყვიტოს.

ᲐᲛᲝᲩᲘᲜᲔᲑ-ᲡᲐ *გრძედ.* ამოიღებს და დააწყობს, — ამოალაგებს. *ჯუარისაც ქუჩელის ა. — ქვერებიდი მეფილან ამოაწყო.* ▭ შდრ. ამოწყობა, ამოწყობა.

ᲐᲛᲝᲩᲮᲐᲛ-ᲡᲐ *გრძედ.* იფიქრა, რაც ამოსჭამებს.

ᲐᲛᲝᲩᲐᲧᲐᲠᲔᲑᲐ-ᲗᲐ. სთხოვს ან დაავადებს ამო' ს'ჭერას: საშვალებას მისცემს ამო' ს'ჭერას.

ᲐᲛᲝᲩᲐᲧᲘᲠᲔᲑᲐ *გრძედ.* იფიქრა, რაც ამოსჭერის. *ღორმა სკეცები ამოაჭრა.*

ᲐᲛᲝᲩᲐᲮᲔᲪᲘᲡ-ᲡᲐ *გრძედ.* სთხოვს ან აიძულებს ამოიხეროს: საშვალებას მისცემს ამოიხეროს.

ᲐᲛᲝᲩᲐᲪᲘᲡ-ᲡᲐ (*აწმ.* ამცემს) *გრძედ.:* ძაფს ამოაჭედებ ძაფს ფირფიტაზე. კოშტს მაკრის დაამუქებ. ამაჯუშებ პარას ამოაჭვენ? — ამრეშემის პარას გამოხარშავს და ძაფად ამოგიტანს. ▭ შდრ. ამოუჭედება, ამოხვეა, ამოხვეული, ამოშრეტი, ამოსახვეი.

ᲐᲛᲝᲩᲐᲮᲔᲑᲐ-ᲗᲐ *გრძედ.* ჩასვლის ამოიღებს: ხელებით ამოიღებს. *ამოახაშა პირიდან, სოსანი ამოახვევი ხო შდრ. ამოსუფთაება.*

ᲐᲛᲝᲩᲐᲮᲘᲠᲐ *გრძედ.* სულ ერთიანად გააჩხირებს, *სიფხიზ ნათესები ამოაჩირა.* ▭ შდრ. ამოჩხვება, ამოუჩხვება, ამოჩხრა, ამოჩხრილი.

ᲐᲛᲝᲩᲘᲜᲔᲑᲘᲡ-ᲡᲐ *გრძედ.* დაავადებს ან აიძულებს ამოიხოცოს: საშვალებას მისცემს ამოიხოცოს. — ამოაწყვეტინებს.

ᲐᲛᲝᲩᲠᲔᲑᲐ-ᲗᲐ *გრძედ.* დააჭიმებს რაშეში მყოფს. ▭ შდრ. ამოჭიმვა, ამოჭიმება, ამოჭიმული.

ᲐᲛᲝᲩᲠᲘᲚᲔᲑᲐ *გრძედ.* ამოიღებს მის რამდენ. — ამოარიობეს. *ჯიბიდან ფული ამოაცალეს.*

ᲐᲛᲝᲪᲐᲠᲘᲔᲚᲔᲑᲐ-ᲗᲐ: წელ-ნელ, ჩუმ-ჩუმად ამოიღებს. *ჯიბიდან ფული ამოაცარა.* ▭ შდრ. ამოცლება, ამოცლება, ამოცლებული.

ᲐᲛᲝᲩᲐᲠᲩᲘᲚᲔᲑᲐ *გრძედ.* ძრომი ამოიყვანს. ამობრობაში დაებრძოლა. *ჯიწრობაში ამოცადნენ.* ▭ შდრ. ამოძრობა.

ᲐᲛᲝᲩᲐᲮᲔᲜᲘᲡ-ᲡᲐ *გრძედ.:* კუდს ამოაქუხებინებს (საკ.). — *გამელთეშელთეს უკან გააჩენებს.*

ᲐᲛᲝᲩᲐᲮᲐ-ᲗᲐ *გრძედ.* დააჩეჩებს რამეში ამოღებით. *კალამი შეელანი ამოაჩო.* — *ეკი მაჭიანში ამოაჩო.* ▭ შდრ. ამოჩეჩა.

ᲐᲛᲝᲩᲔᲥᲔᲑᲐ *გრძედ.* ოცივე, რაც ამოაღწევინა. **ᲐᲛᲝᲩᲔᲥᲘᲜᲔᲑᲐ** *გრძედ.* სიმთვე ან დაავადებს ამოწერის: საშვალებას მისცემს ამოცერის.

ᲐᲛᲝᲩᲔᲥᲘᲡ-ᲡᲐ *გრძედ.* მოაშენებს ზედით. *ჩვენს ფაქიზამდე ბეღელი ამოაშენა.* ▭ შდრ. ამოშენებელი, ამოშენება.

ᲐᲛᲝᲩᲔᲥᲘᲚᲔᲑ *გრძედ.* იფიქრა, რაც ამოაწერებს.

ᲐᲛᲝᲩᲘᲠᲔᲑᲐ-ᲗᲐ *გრძედ.* მიაწერებს ზედით და აქეთ მხრეს (ჩვეულებრივ 1 ან II პირს). ▭ შდრ. ამოწერება.

ᲐᲛᲝᲩᲣᲛᲐᲠᲔᲑᲐ-ᲗᲐ *გრძედ.* დააჩეჩ

აპოზიციან-ი (*თურმ.* ამოუზიდავს) *გრდმ.* 1. ამოიტანს რამდენიმე გზად, რამდენიმე ჯერად. *ბარეი ამოზიდეს.* 2. ამოსწევს. *ბაზეული ამოზიდა* ▭ შდრ. ამოიზიდება, ამოზიდული, ამოსაზიდი.

აპოზიციან სახელი ა მ ო ზ ი დ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა

აპოზიციან-ი 1. რაც ამოზიდა. *სარეველების ამოზიდული ბეღა.* 2. (მაღალ.ენურ.) ამოწეული. *ბეღობზე ა. ლილე.*

აპოზიციან-ი რაც ამოიზიდა. *ორმოს ამოზიდული ა. ლილე.*

აპოზიციან-ი (საუბ.) ვინც ამოიზიდა.

აპოზიციან-ი (საუბ.) სახელი ა მ ო ზ ი დ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

აპოზიციან-ი (საუბ.) სახელი ა მ ო ი თ ი ბ ნ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

აპოზიციან-ი *გრდმ.* 1. ამოწევს. ამოიწევს ნაკლებ ან მეტი. *ამოიწია ფეხი.* 2. (უსაგნოდ.) ამოიწევა. *ამოიწია.* ამოიწიებული. ამოიწიებინებინებინ

ამოილპა-ს (*აწმ.* ილპს) *გრდ.* 1. აიღება (რაშეში მოთავსებულის, ჩაღებულის), სილაშიდან რამე ამოიტანას. *ჯიბიდან საფული ამოიღო.* — *უცარიელი ფიქრები ამოიღო.* 2. ამოიხსნას მიწიდან. *კარტოფილს ა.* || ამოაძრობს (ჩარეცხილს). *ლუობანს ა.* || ამოაძრობს ან ამოაშორებინებს (ბილს). ▭ **შდრ.** ამოაღებინებს, ამოუღებს, ამოიღებს, ამოუღებს, ამოიღებს, ამოღებულ, ამოსაღები, ამოსაღები, ამოსაღები, ამოსაღები, ამოსაღებელი.

ამოიჭრაპა-ა *გრდუე.* ამოღერან; შეიძლება ამოღერარონ; ამოინთხვეს.

ამოიღლაპა-ი (*წმ.* ილღლაპს) *გრდ.* იგივეა, რაც ამოიღლაპებს. ▭ **შდრ.** ამოღლაპება, ამოღლაპებული.

ამოიღლაპებს სახელი ა მ ო ი ღ ლ ა პ ე ბ ი ს **ზმნის** მოქმედებისა.

ამოიღლაპებ-ი რაც ამოიღლაპებს, — იღლაპი ამოჩრილი.

ამოიხვპა-ს *გრდ.* თავის გვერდით დაადენებს (ჩვეულებრივ სიტყვებთან: გ ე ე რ დ ე შ ე, გ ე ე რ დ ზ ე შ ა რ შ ი). *ამბანაგი გვერდით ამოიყენა.* || გადაგ. ფიქრობდა გაიხილა. *ფილმს რომ წარმოუსახავა, მხატვი ამოიყენა.* ▭ **შდრ.** ამოუყენებს, ამოყენებს, ამოყენებული.

ამოიჭრაპ-ს *გრდ.* 1. ამოკვრის თავისთან ქცეთიდან ზედით. || აიყვანს რაშეში მყოფს. *ბუდიდან ბატკნები ამოიყვანა.* — *ბაყრეთ აკენთან ამოიყვანა.* — წყვილად ამოიყვანა. 2. გაა.ცდების (ცდილს). 3. მოაშორებს, მოაცილებს (ლაპას). *წელანი ამოიყვანა.* 4. აიკვლის, აიშენებს (გარკვეულ სიმაღლეებზე). *ქუდი ამოიყვანა.* — *სანძრეველი ამოიყვანა.* ▭ **შდრ.** ამოუყვანს, ამოყვანა, ამოყვანილი, ამოსაყვანი, ამოსაყვანი.

ამოიხრაპ-ს (*თარგმ.* "ამოუყრაღის თავისი") *გრდ.* (საუბ.) რაც ეკნება, რაც მოიბედება, იმას შეჰპობს, იმ საჭმელით ამოიყენებს (მუცელს).

ამოიჭრაპა-ა *გრდუე.* (საუბ.) დაკმაყოფილდება, გაიყენება (ეისიმე, რისამე მეყვლით, რაიმე საჭმელით).

ამოიჭრაპა-ა *გრდუე.* ამოყრან; ამოყრა შეიძლება.

ამოიყრაპ-ს *გრდ.* ეკმოიღება, გაბიბანას (ტიტებს, ყურძენს, ფოთლებს...). *ბე გადაკაფეს და ისევ ამოიყარა.* || ამოუა (მცენარე). *ჯეჯილმა ამოიყარა.*

ამოიყრაპებ-ი *გრდ.* ჩაყრილთუს შემდეგ ისევ ამოყოფს თავს წყლიდან.

ამოიჭრაპა-ა *გრდუე.* ამოშლიან, შეიძლება ამოშალონ. *მეკოლეზთა სოფიან ამოიშალა.* — *აქედან სოტყვა ეერ ა.*

ამოიპვპა-ს *გრდ.* 1. იგიეა, რაც აიჩემებს (მნიშვ. 1. 2). 2. ჩაადენებს, აითვალწუნებს, გასაძინს არ შისებს. ▭ **შდრ.** ამოჩემებს, ამოჩემებული.

ამოიპნე-ს *გრდ.* ამოაჩენს თავისას, ამოყოფს (თავს). *ყვავილებმა თავი ამოიჩინეს მიწიდან.*

ამოიჩრაპ-ს *გრდ.* ამოიღებს, მოიქექებს, გაიხჭობს (ფლეიანში...). *ფოხს ფლიაში ა.* ▭ **შდრ.** ამოჩრა, ამოჩრილი.

ამოიცვპა-ს (*თარგმ.* ამოცვეს) *გრდ.* სახელდახელოდ ჩაიეცმის. || ჩაიცვამს და აღარ გამოიცვლის, ნაადგეს ან ეემეცა. *ახალი კაბა ამოიცვა.* ▭ **შდრ.** ამოცმა.

ამოიცოპა-ა *გრდ.* მიბეჭედა. გაიკეპა; გამოიცობა. *ადამიანმა ბუნების ბეჭედი ამოიცნო.* ▭ **შდრ.** ამოცნობა, ამოცნობილი, ამოსაცნობი, ამოუცნობ ელ'ი.

ამოიცხრ-ს *გრდ.* ცოხნას დაიწყებს. შეჰმულ საკეპს ამოიღებს კაეშიდან ხელახლა დასაღეჭად (საქონელს). *ძროხამ ამოიცოხნა.* ▭ **შდრ.** ამოცოხნა.

ამოიცხპა-ა *გრდუე.* ქვეყნიდან ეყლარება, ეყურება.

ამოიცხპა-ს (*თარგმ.* ამოცხპოს) *გრდ.* ნაიძახებს ქვეყნიდან ან რაიმე ხიღრმიდან.

ამოიჩრაპ-ს (*აწმ.* ი ნ ჭ რ ა ხ ს) *გრდ.* ამოაჩენს თავისას ან თავისიანებს. *ფეხიდან ეკალი ამოიჭრა.*

ამოიჭრაპ-ს *გრდ.:* კუდს ამოიჭრაპს — 1) კუდს დაუშვებს, ფეხებს შორის მოიქცევა (ძაღლი და მისთ.), 2) გადაჭ. (საუბ.) განშორებულთ, იმედგაცრუებულთ წყაა. ▭ **შდრ.** ამოაჭრებინებს, ამოიჭრა, ამოჭრებინებს, ამოიჭრებინებ, ამოიჭრებინებ, ამოჭრებული.

ამოიჭრაპ-ს *გრდ.* მოტანილებად. ამოჩემებით შეიძლებს, — აითვალწუნებს. ▭ **შდრ.** ამოიჭრება, ამოიჭრებული.

ამოიყრაპ-ა *გრდუე.* იგიეა, რაც ამოიწეკს ნაკლებად.

ამოიყრაპ-ა (*აწმ.* ი ნ ჭ რ ა) *გრდ.* ამოაჩენს თავისას. *ნაცრიანი ამოიჭრა.* || ამოუა (მცენარე). *ჯეჯილმა ამოიყარა.*

ამოიყრაპებ-ა *გრდ.* ამოიჭრება, ამოიჭრება. *ეკლები ამოიჭრება.* — *ბეწვი ამოიჭრება.* ▭ **შდრ.** ამოიჭრა, ამოიჭრილი.

ამოიჭრაპებს სახელი ა მ ო ი ჭ რ ა პ ე ბ ი ს **ზმნის** მოქმედებისა.

ამოიჭრაპებ-ი *გრდ.* ამოიჭრება. *ეკლები ამოიჭრება.* — *ბეწვი ამოიჭრა.* ▭ **შდრ.** ამოიჭრა, ამოიჭრილი.

ამოიჭრაპებ-ა *გრდუე.* ამოიჭრება, ამოიჭრება. *ეკლები ამოიჭრება.* — *ბეწვი ამოიჭრა

ამოსანთხარი რაც ამოთხარეს. *მიწა.* — ა. *სიძველეები.*

ამოსაპენძლი კენესით ნაკეთები. *უკანასკნელი ა.*

ამოსასუნთქი რაც ამოისუნთქეს, — ამოსუნთქული (პარა).

ამოსაფორხილი რაც ამოტყორცნეს, რაც ამოიტყორცნა.

ამოსაფხეკი რაც ამოფხიკეს, — ამოფხეკილი. ა. *ეტლობიდან დარეკინები.*

ამოსაღები რაც ამოიღეს, — ამოღებული.

ამოსაკვანი 1. რაც ამოყარეს. ა. *მიწა.* 2. ნორჩი ყლორტები, ამოყრილი ხის ფესვებიდან, გადაჭრილი ტოტიანად ან ხის ძირიდან. *ეიხის ა. — აკაკიის ა.*

ამოსაყვა (საუბ.) სახელი ამოუნაყაყის ზმნის მოქმედებისა.

ამოსაყრელი რაც ამოწერეს საიდანმე, — ამოწერილი. *ოქმის ა. — ვრცელი ა.*

ამოსაყრელი (ამონაყრისა) რაც ამოჰყრეს, — ამოჭრილი (ადგილი, ნაწილი, ..). *შუკის ა.*

ამოსახითი რაც ამოხეთქა, — ამოხეთქილი. *მიწიდან ა. მინერალური წყალი. — ფესვის ა.*

ამოსახსნა (ამორეზვისა) გარდ. იგივეა, რაც ამოკეთებაეს ▭ შდრ. ამოხეზვა.

ამოსახსნა სახელი ამოსახსნეს ზმნის მოქმედებისა.

ამოსახსნელი იხ. დაამოსახსნელს.

ამოსახსნილი სახელი ამოიოხრებს (ამოიოხრებს) ზმნის მოქმედებისა.

ამოსვლა გარდ. იგივეა, რაც გაჟღეტას. ▭ შდრ. ამოულეტას ამოიჟღეტება, ამოლეტება, ამოლეტილი, ამოსალეტი.

ამოსვლა სახელი ამოჟღეტს ზმნის მოქმედებისა.

ამოსვლილი ვინც, რაც ამოჟღეტილა.

ამოსვრა სახელი ამოიოხრებს (ამოიოხრებს) ზმნის მოქმედებისა.

ამოსვრა (თარძ. ამოუფუფუს) გარდ. იგივეა, რაც გაჟღეტა. ▭ შდრ. ამოჟღეტა.

ამოსკალა (ნიგნ.) 1. ვინც უნებურად ნორმებს არა სცნობს. ა. *პიროვნება.* 2. რაც უნებურობრივი ნორმებიდან ცალფილობა ▭ შდრ. ამორაციონალი.

ამოსპობა გარდ. სირბილით ამოფიტა, *კიბეზე ამორამდენჯერ.*

ამორაკა სახელი ამოურეკს ზმნის მოქმედებისა.

ამორაკებინ-ს (თარძ. ამოურეცხვს) გარდ. 1. სახელფახელიდ გარეცხვას. *ცხენობაღიცი ამორეცხა.* 2. გარეცხვას შეგრილან (და ნარეცხს ამოლეგინა). *ქუჭეკი ამორეცხეს.* ▭ შდრ. ამორაცეცხილება, ამოურეცხვა, ამოურეცხება, ამორეცხილი, ამორეცხილი.

ამორაცხვა სახელი ამორეცხავს ზმნის მოქმედებისა.

ამორაცხილ-ი რაც ამორეცხეს.

ამორთვა-ს (თარძ. ამოურთავს) გარდ. გამოაღალეცვებას, გამოაძრობა (ქსელიდან, რაიმე სისტემიდან) და ამით მის მოქმედებას შეწყვეტა. ▭ შდრ. ამორთვა, ამორთული.

ამორთვა სახელი ამორთავს ზმნის მოქმედებისა.

ამორთველი რაც ამორთეს. ა. *უთო.*

ამორიგება სახელი ამორიგებს ზმნის მოქმედებისა.

ამორიგებ-ი (ბერძ.-ლატ.) უფროსი. ა. *სპეციალი.*

ამორჩევა სახელი ამოარჩევს, ამორჩევს ზმნათა მოქმედებისა.

ამორჩევ-ი რაც, ვინც ამორჩიეს. *ან ამოირჩიეს, — შერჩეული. ა. ადგილი.*

ამოსაბრა-ი (მითილ.) მეომარი ქალები, რომელთაც, ბერძნული თქმულების მიხედვით, საკუთარი სამეფო აქონდათ შავი ზღვის სანაპიროზე.

ამოსავსება სახელი ამოავსებს ზმნის მოქმედებისა.

ამოსავსებ-ი 1. რაც უნდა ამოავსებინ. 2. (წყვ.) ვინც ამოგებების ღირსია, — ამოსაწყვეტი, მოსასპობი.

ამოსადგა-ი რაც უნდა ამოსადგეს ან ამოიდგეს. ამოსადგამად — ამოდგების მიზნით.

ამოსაკეთ-ი (ამოსაკეთილი) 1. იგივეა, რაც ამოსასველელი. 2. (წყვ.) საწყისი, დასაწყისი, საფრთხენი (მსაჯულობისა...). ა. *ფეხეულები.*

ამოსაპრძნი (წყვ.) ამოსაწყვეტი. მოსასპობი, ამოსაგები.

ამოსასვა-ი რაც უნდა ამოიცხოს. ა. *თბილელი. ამოსაცხებად — ამოცხების მიზნით.*

ამოსაფრ-ი 1. რაც უნდა ამოზიდონ. *მდინარიდან ა. ქვიშა.* 2. რისაც უნდა ამოზიდონ. *ქვაკაბიდან ა. მარქვანა. ამოსაზიდად — ამოზიდვის მიზნით.*

ამოსაკვანი-ი რაც უნდა ამოიყვანონ. — *ამოსაყრელი. ა. სამშიენე.*

ამოსაკეთებ-ი ვინც, რაც უნდა ამოსველთონ. *ამოსაკეთებად — ამოსველების მიზნით.*

ამოსაკრავი-ი ვინც, რაც უნდა ამოიკრიონ, — ასარჩევი. *ბუთი კაცი იყო ა. ამოსაკრავად — ამორჩეული მიზნით.*

ამოსასველ-ი 1. სადაც ან საიდანაც ამოდიან. *მეტროპოლიტენის ა.* 2. რისაც ამოდიან. ა. *ღიობი. ამოსასველად — ამოსველის მიზნით.*

ამოსაცმ-ი რაც უნდა ამოიცმინონ. *ამოსაცმად — ამოცმის მიზნით. მდინარეზე ჩაღიდა წყალს ა.*

ამოსაყრელი სახელი ამოიყრება ზმნის მოქმედებისა.

ამოსაყრელ-ი (ამონაყრისა) რაც ამოჰყრეს, — ამოსაწყრელი. ა. *ღრმის ა. — ერთელი ა.*

ამოსაყრელ-ი (ამონაყრისა) რაც ამოჰყრეს, — ამოჭრილი (ადგილი, ნაწილი, ..). *შუკის ა.*

ამოსახითი რაც ამოხეთქა, — ამოხეთქილი. *მინერალური წყალი. — ფესვის ა.*

ამოსახსნა (ამორეზვისა) გარდ. იგივეა, რაც ამოკეთებაეს ▭ შდრ. ამოხეზვა.

ამოსახსნა სახელი ამოსახსნეს ზმნის მოქმედებისა.

ამოსახსნილ-ი იხ. დაამოსახსნელს.

ამოსაჯრა-ი სახელი ამოიოხრებს (ამოიოხრებს) ზმნის მოქმედებისა.

ამოსვლა გარდ. იგივეა, რაც გაჟღეტა. ▭ შდრ. ამოულეტას ამოიჟღეტება, ამოლეტება, ამოლეტილი, ამოსალეტი.

ამოსვლა სახელი ამოჟღეტს ზმნის მოქმედებისა.

ამოსვლილ-ი ვინც, რაც ამოჟღეტილა.

ამოსვრა (თარძ. ამოუფუფუს) გარდ. იგივეა, რაც გაჟღეტა. ▭ შდრ. ამოჟღეტა.

ამოსვრა სახელი ამოიოხრებს (ამოიოხრებს) ზმნის მოქმედებისა.

ამოსვრილ-ი (თარძ. ამოუფუფული) ამოსაწყვეტი. მოსასპობი.

ამოსველება სახელი ამოსველებს ზმნის მოქმედებისა.

ამოსველებ-ი ვინც, რაც ამოველებს.

ამოსველილ-ი ვინც, რაც ამოსველა.

ამოსველილ-ი ვინც, რაც ამოსველა. *ამოსველილად — ამოსველების მიზნით.*

ამოუნაყავ-ს (თურმ. ' ამოუნაყავს მისი') გრდმ.: ცხვირ-პირში ამოუნაყავს (საუბ.) — ცხვირ-პირში, სახეში სცემს დაუნდობლად ☐ შდრ. ამონაყავს.

ამოუნელებ-ს გრდმ. ღეჭვა, რაც გაუნელებს.

ამოუპარ-ს გრდმ. მოპარულს ქმედად ზედაი. ბაბალაანში კოჭი ამოუპარა. — ფლავე ამოუპარა. ☐ შდრ. ამოპარვა.

ამოუპარებაშვ-ს (თურმ. ' ამოუპრებაეს მისი') გრდმ. ამოპარებაეს მისას ან მისთვის. ცხენისა-ხოეს ა. — ქუმს ა.

ამოუპარებ-ს გრდმ. ამოარჩევს მისთვის. — შეურჩევს. საკუთართ ცხენს ა.

ამოუსვამ-ს (თურმ. ' ამოსუკამს მისთვის') გრდმ. წასუკამს, მოესუკამს ქმედად და ზიგნიდან. ხელი ამოსვა. — კოკა ამოსუკა. — ყველი წასალი ამოსუკა.

ამოუსთქმელად, ამოუსთქმელივე ამისუნთქვის გარეშე. ენთაბამდ. ერთბამდ. ა. ჩალაპარაკა. — ა. გადაკრა ღვინო.

ამოუსხამ-ს (თურმ. ' ამოსუკამს თავისთვის') გრდმ. (ძვ.) შეუღერავს თასით, გამოუვასს (ქალამანს).

ამოუხვდა-ა გრდვ. ეისიმე, რასაც გეურნით დასხდება, დასხდება. მამას შეოლეი გეურნი ამოუხდნენ. — მაწვანთ ჯამეის ამოუხდნენ. ☐ შდრ. ამოსხდომა.

ამოუჯან-ს გრდმ. ამოოკანს მისას ან მისთეის.

ამოუკარავ-ს (თურმ. ' ამოუკრაეს მისი'; აწმ. უქრაეს) გრდმ. ამოქარაეს მისას ან მისთეის. ცხეინისოეს ა.

ამოუკიდებ-ა გრდვ.: ოფლები ამოუკიდებია — თეალის უსები გაუსურეებს.

ამოუკლ-ს გრდმ. 1. ამოიღებს მისას (ან მისგან), — ამოაცლის. ექიმმა ჭრილობიდან ტყვია ამოუღო. — დენთან ეკალი ამოუღო. 2. ამოიღებს მისთეის. ქვეყნიდან ღეინი ამოუღო.

ამოუკბენ-ი (ამოუტებლობა) რაც არ ამოუღიათ ან არ ამოიღებს. ღეინო ქვეყნიდი ა. დარმა. ამოუკბენი ეკალ, ამოუტებდეც — ისე, რომ არ ამოუუღიათ. ტ ხმის ამოუტებლად — უსიტყეოდ, პასუხის გაუცემლად.

ამოუკბლობა (ამოუტებლობის): ხმის ამოუტებლობა — პრადის თქმა, გაჩუმება; პასუხის გაუცემლობა.

ამოუსქმ-ს გრდმ. დაუფენს ეინმესთან, ეისიმე გეურნი. სასთან პატარაკი გეურნი ამოუფენს.

ამოუსპ-ს გრდმ. ამოიღებს მასთან ან მისთეის.

ამოუსვა-ა (თურმ. ამოსყოლია) გრდეე. ოდიეე, რაე ამოსეეება (მნიშე. 2). ფერდობს ამოუყეა.

ამოუსრკ-ს (თურმ. ' ამოუსრიეს მისი') გრდმ. (საუბ.) რაე ქქნება. იმ საქმეს მეაჭიეს, იმით ამოუსეებს (მეაცდს).

ამოუსრ-ს გრდმ. 1. გაეურის ქეეედან ზედაი. — ამოუტარებს. საკრაეს ნეეში ამოუკარა. — თამბაღი ამოუეარა. 2. ამოურჩს მისას. სკორედან ნიეთები ამოუეარა.

ამოუსვ-ა გრდმ. 1. ამოსცლის საშალებას მისცემს. კობეე არ ამოუეეა. 2. გამოსეეცმს (ხმას, სურს...). ბერინეას ა. — ქეითინი ამოუეეა. ☐ შდრ. ამოხეება. ამოეეხეინი.

ამოუსვლინ-ი რაც ეინე არ ამოუწელიათ. ამოუწყლეიდ — ამოწეიას გარეშე.

ამოუსეეა-ა გრდეე. გაეურება (ყელი, პირი...).

ამოუსხლ-ს გრდმ. (ა. ან ' ამოსცეიენა) გრდეე. ოდიეე, რაე ამოსეეეენება.

ამოუსხია-ა (თურმ. ამოსცეენა) გრდეე. ამოცეეეება მისი. ჯაბანად ამოეეეეა.

ამოუსრხ-ი, ამოუსხლებ-ი (ამოუსრობლისა) რაც ვერ ამოიღებს: რის ამოცრობა შეუძლებელია. ბუნების ა. საიეეველო.

ამოუსხვ-ა (თურმ. ამოსცლილია) გრდეე. გამოეეეება ქეეედან ზედაი. სტეპარს კობეე ამოუძეეა. ☐ შდრ. ამოძეეება.

ამოუსვ-ს გრდმ. 1. ამოსცლის მისას. *გოგომ ძმას საყელო ამოუწია.* 2. ამაგრებს ამოსცეს და ამით შეცს მოეპაეებს. (ლაპას, ნავთქურას...). 3. (საუბ.) გამოისერის ისე, რომ ამოაღნოს (გამოსეოლილება, ნატყერეცმა). *ქვა ჩვენამდე ვერ ამოუწია.*

ამოუტარ-ს გრდმ. ამოცრას მისთეის. წეიგნიდან ნაგალითებს ა.

ამოუთვლ-ა (თურმ. ' ამოუნეას მისი') გრდმ. ამოეეეეს მისას ან მისაზე. ხალეკარი ამოუნეეს.

ამოუთვლ-ნ გრდმ. ამოეეეეს მისას. — ამოეეეეს ა.

ამოუთვლ-ინ გრდმ. ამოეეეეს მისას. — ამოეეეეს ა.

ამოუთხ-ი რასაც ვერ ამოეეერავენ. — უღეეეელი ა. ეეეერება. — ა. თეეს.

ამოუთხდებ-ა (თურმ. ამოსეედომაა და ამოსეეეება) გრდეე. ამოეედება მისი. ' ეოლ-ეეეეი ამოუნეეა.

ამოუთხებ-ა გრდმ. ამოეედება მისას. ოდკაი ამოუნეეეება.

ამოუთქ-ა გრდმ. ამოეაეს მისას. ჯამეი კერძი ამოუეაეა.

ამოუხაპ-ა (თურმ. ' ამოუხაპეს მისი') გრდმ. გაეუზოთს, ამოეეხეინეეს (ხასას, ყელს...) ცხარე საჭმელის ყელი ამოუხაპა. ☐ შდრ. ამოეეხეება.

ამოუხვ-ი ეინე, რაე ამოქეედდა. ა. მანქანა. — ა. ფრაქერე.

ამოუხ სახელი ამოიქნეეს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუხნ-ს გრდმ. ამოზეეს (ლაბიოს...). ☐ შდრ. ამოქნა, ამოქნილი.

ამოუთხ-ა რაე ამოეეეს. ა. ლობიო.

ამოუთხება სახელი ამოაქოთებს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუთხებ-ი რაე ამოაქოთებს. ა. უკაი.

ამოუთქ-ს (თურმ. ამოეეელეს; აწმ. ქოქეას) გრდმ. ამოაეეეს, ამოაეეეენეს (კარს, ფანჯარას...) ☐ შდრ. ამოქელეა. ამოქელილი.

ამოუთლა სახელი ამოქელეას ზმნის მოქეედებისა.

ამოუთლ-ინ რაე ამოაეეეეს. ა. კარი. — ა. ჭუჭრუტანები.

ამოუ-ქონ-ა იხ. ამოაქეს.

ამოუტარ-ა გრდეე. ეირად იქეცეი და შეურჩეეიდან გაეგრება (სითხე). *სპირტი ამოეტა.* ☐ შდრ. ამოქროება, ამოშქრალი.

ამოუტრება სახელი ამოეერება ზმნის მოქეედებისა.

ამოუტრ-ს გრდეე. ეეხეილი, დიდი ხმით ამოღეი (ყეელი...). *მაგრეეანი ა.*

ამოუხნ სახელი ამოიქნეს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუხებ სახელი ამოიღებს, ამოეეეებს ზმნათა მოქეედებისა. *თეალების ა.*

ამოუხებელ-ი : ამოსაღებელი თვალები — დარდით, უხილავით ჩაღეეეეული თვალის უკეები.

ამოუხატ-ს (თურმ. ამოეეეარაეს) გრდმ. ღარებს გაავლებს (ფიცარზე...), ღარებს დაარჭეეს. ☐ შდრ. ამოღარეა, ამოღარული.

ამოუხაეა სახელი ამოღეარაეს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუხარ-ინ რაე ამოღარეს. ა. ძელი.

ამოუხალებ-ა გრდეე. ამოეა და ალაღანდება. მაღე გეეელი ა.

ამოუხნ სახელი ამოიღებს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუხნ-ინ რაე ამოიღებ. ჯიბიდან ა. ფული. — ქარაგმიდან ა. ბმალი.

ამოუხრკეშ-ა გრდმ. გაეჩირქებით. ძლეეი იტყეის ამოეეეეს. *როგორც იყო აწოღეეეო ოროთე სიტყეა.*

ამოუხმ-ს (თურმ ამოუხეშეს) გრდმ. (საუბ.) ძლეიელობით, გაეჩირქებით იტყეის რასმე.

ამოუხა სახელი ამოღეერის ზმნის მოქეედებისა.

ამოუხრ-ი გრდმ. ამოიღებს და გადაღერის (სითხეს). *ნაეიდან წეყალი ამოღეარდა.* ☐ შდრ. ამოიღერება, ამოღერა, ამოღერილი.

ამოუხრ-ინ რაე ამოღეერეს. *ქეეერიდან ა. წყალი.*

ამოუღლიეება სახელი ამოიღლიეებს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუღლიებულ-ი იგეეეა, რაე ამოიღლიეებეეა.

ამოუღლ-ინ გრდეე. ღეინეილით ამოეა. **ამოუღლ-ი** გრდეე. ღეილით ამოეა. ☐ შდრ. ამოღეილება. ამოღეილებული.

ამოუღლ სახელი ამოღეღლებს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუღლ-ი ეინე, რაე ამოეღეღეს.

ამოუხანგებ-ი იგეეეა, რაე ამოღერეტნული.

ამოუხატ-ს სახელი ამოღერეტნის ზმნის მოქეედებისა.

ამოუხატნ-ს (აწმ. ღრეტნის) გრდმ. ღრეს გაავლებს, ამოხერეტს. ☐ შდრ. ამოღრეტნა, ამოღრეტნული.

ამოუხრატნებ-ი რაე ამოღრეტნეს. *ფიწლ.* — ა. ფიცარი.

ამოუხრნ-ს გრდმ. ღრენით ამოაღრმავებს, ამოხერეტს. — ამოხატავს. *თაგეის ხატაეი ამოეღრმაეა.* ☐ შდრ. ამოღრენილი.

ამოუხრნ-ინ რაე ამოღრნეს.

ამო-ა-ყავ-ს გრდეე. 1. ზიღეეის ქეეედან ზედაი. 2. თანდათან სიმაღლეე უმატებს. *კალაპოზს ქეელეი ზიღეეელად ა.*

ამოუყავ-ს (თურმ. ამოუყაეს) გრდმ. (საუბ.)

ამოუყავ-ს (თურმ. ამოუქეიეს) გრდმ. ქეეეეით ჩაღეაზნის, მოისაზეე რასმე. *ძეელი ბასეთა ამოეყაეა ყაეერადან.* ეალაგ. ეამოსაზეე. ეამოაჩინეე. ☐ შდრ. ამოქეეეეა, ამოქეეეება.

ამოუყვ სახელი ამოეყეეს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუყვ-ინ რაე ამოეყეეს. *ეეხეილი ა. ეეეეა ამოეყეეეს.*

ამოუყვ-ი გრდეე. მოქეედებას (მნიშე. 1) ეაიეეებს. *ძრაგა ამოეყეედეე.*

ამოუყვება-ა გრდმ. მოქეედებაში მოაყეეს: საეეალებას აძლეეს იმოქეედოს. ☐ შდრ. იმოქეედებს.

ამოუყვება მოქეედების დაწეეეებ ან დაწეეებენება, — ამეეზეეება, ამოეეაეება.

ამოუყვებ-ინ ეინე, რაე ამოქეედდა. ა. მანქანა. — ა. ფრაქერე.

ამოუყ სახელი ამოიქნეს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუყნ-ი რაე ამოეეეეს. ა. ლობიო.

ამოუყოება სახელი ამოაქოთებს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუყოებ-ი რაე ამოაქოთებს. ა. უკაი.

ამოუყ-ა (თურმ. ამოეეელეს; აწმ. ქოქეას) გრდმ. ამოაეეეეს, ამოაეეეენეს (კარს, ფანჯარას...) ☐ შდრ. ამოქელეა. ამოქელილი.

ამოუყოლა სახელი ამოქელეას ზმნის მოქეედებისა.

ამოუყოლ-ინ რაე ამოაეეეეს. ა. კარი. — ა. ჭუჭრუტანები.

ამოუ-ქონ-ა იხ. ამოაქეს.

ამოუტარ-ა გრდეე. ეირად იქეცეი და შეურჩეეიდან გაეგრება (სითხე). *სპირტი ამოეტა.* ☐ შდრ. ამოქროება, ამოშქრალი.

ამოუტრება სახელი ამოეერება ზმნის მოქეედებისა.

ამოუტრ-ს გრდეე. ეეხეილი, დიდი ხმით ამოღეი (ყეელი...). *მაგრეეანი ა.*

ამოუხნ სახელი ამოიქნეს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუხებ სახელი ამოიღებს, ამოეეეებს ზმნათა მოქეედებისა. *თეალების ა.*

ამოუხებელ-ი : ამოსაღებელი თვალები — დარდით, უხილავით ჩაღეეეეული თვალის უკეები.

ამოუხატ-ს (თურმ. ამოეეეარაეს) გრდმ. ღარებს გაავლებს (ფიცარზე...), ღარებს დაარჭეეს. ☐ შდრ. ამოღარეა, ამოღარული.

ამოუხაეა სახელი ამოღეარაეს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუხარ-ინ რაე ამოღარეს. ა. ძელი.

ამოუხალებ-ა გრდეე. ამოეა და ალაღანდება. მაღე გეეელი ა.

ამოუხნ სახელი ამოიქნეს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუხნ-ინ რაე ამოიღებ. ჯიბიდან ა. ფული. — ქარაგმიდან ა. ბმალი.

ამოუხრკეშ-ა გრდმ. გაეჩირქებით. ძლეეი იტყეის ამოეეეეს. *როგორც იყო აწოღეეეო ოროთე სიტყეა.*

ამოუხმ-ს (თურმ ამოუხეშეს) გრდმ. (საუბ.) ძლეიელობით, გაეჩირქებით იტყეის რასმე.

ამოუხა სახელი ამოღეერის ზმნის მოქეედებისა.

ამოუხრ-ი გრდმ. ამოიღებს და გადაღერის (სითხეს). *ნაეიდან წეყალი ამოღეარდა.* ☐ შდრ. ამოიღერება, ამოღერა, ამოღერილი.

ამოუხრ-ინ რაე ამოღეერეს. *ქეეერიდან ა. წყალი.*

ამოუღლიეება სახელი ამოიღლიეებს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუღლიებულ-ი იგეეეა, რაე ამოიღლიეებეეა.

ამოუღლ-ინ გრდეე. ღეინეილით ამოეა. **ამოუღლ-ი** გრდეე. ღეილით ამოეა. ☐ შდრ. ამოღეილება. ამოღეილებული.

ამოუღლ სახელი ამოღეღლებს ზმნის მოქეედებისა.

ამოუღლ-ი ეინე, რაე ამოეღეღეს.

ამოუხანგებ-ი იგეეეა, რაე ამოღერეტნული.

ამოუხატ-ს სახელი ამოღერეტნის ზმნის მოქეედებისა.

ამოუხატნ-ს (აწმ. ღრეტნის) გრდმ. ღრეს გაავლებს, ამოხერეტს. ☐ შდრ. ამოღრეტნა, ამოღრეტნული.

ამოუხრატნებ-ი რაე ამოღრეტნეს. *ფიწლ.* — ა. ფიცარი.

ამოუხრნ-ს გრდმ. ღრენით ამოაღრმავებს, ამოხერეტს. — ამოხატავს. *თაგეის ხატაეი ამოეღრმაეა.* ☐ შდრ. ამოღრენილი.

ამოუხრნ-ინ რაე ამოღრნეს.

ამო-ა-ყავ-ს გრდეე. 1. ზიღეეის ქეეედან ზედაი. 2. თანდათან სიმაღლეე უმატებს. *კალაპოზს ქეელეი ზიღეეელად ა.*

ამოუყავ-ს (თურმ. ამოუყაეს) გრდმ. (საუბ.)

ამოცილებს, ამოალაგებს (სურვილის წინააღმდეგ; ითქმის, ნივთებზეც). ფიცრებს; ◻ შდრ. ამოცარება.

ამოცარება სახელი ამოცარებას შინას მოქმედებისა.

ამოცვენება სახელი ამოცვენებს, ამოცუცნებს შინაარს მოქმედებისა.

ამოცვენებულ-ი ვინც ამოცვივნულ ან ამოცუნებულ (ვენახში, მოარში).

ამოცვენა სახელი ამოცვენას შინას მოქმედებისა.

ამოცვივნილ-ი ვინც, რაც ამოცვივნება. *ბრამიდან ა. ცხეური. ▮ მტკიცედან ა. წყალი. ▮ ალღიდ ა. ფეველი ▮ ა. ლაქა. ▮ ა. კუდელი.*

ამო-ც-ცივ-ა გრძივ. 1. ამივა ვინმესთან, რამესთან ერთად. *აწკეს თოქნი ამოსკვა* 2. რისამე გაყოლებით ამოიელის, აღმართს *ამოსკვა.* — *ბილეს ამოსკვდა.* ▮ რისამე გამოყვენებით, მოუცილებლი ამოვა. *თოქნი ამოსკვა — საწვიმარ მილს ამოსკვა.* ◻ შდრ. ამოსვლება, ამოყოლება, ამოყოლილი

ამოცყოლა სახელი ამოცყებას შინას მოქმედებისა

ამოცყოლება სახელი ამოცყოლებს შინას მოქმედებისა

ამოცყოლებულ-ი რაც ამოცყოლეს რასმე. *გზას ა. ღობე*

ამოცყოლილ-ი ვინც, რაც ამოცყვა ვისმე. რასმე.

ამოცყრა-ს (*თუშ. ამოცყოლა*) *გრდშ.* 1. ქვებით ამოშენება *თოჩი ამოცყოსა.* — *კარი ამოცყოსა.* 2. (სახე) რაც შეიფერება, იმას შეჰპრს. იმ სიქმით ამოაცყებს (თავის მეგობარს). ◻ შდრ. ამოიყოლება, ამოუყოლება, ამოიყორება, ამოყორება, ამოყორილი, ამოსაყორავი.

ამოყრა სახელი ამოყრას შინას მოქმედებისა

ამოყრილ-ი რაც ამოყორს.

ამოყორ-ს გრძივ. ქვებიდან ან სილრმიდან გამოპრენა, — ამოსწვდა, ამოაშენა *წყლიდან ბელი ამოყო.* ◻ შდრ. ამოაყორინებს, ამოყორავ, ამოყოლი.

ამოყოფა სახელი ამოყოფს შინას მოქმედებისა.

ამოყოფილ-ი რაც ამოყეს. *ბარტყებს ბუდიდან თავები ჰკონდათ ა*

ამოყრა სახელი ამოყრის, ამოყრის შინაარს მოქმედებისა. *მიწის ა. ▮ ჯაგრის ა.*

ამოყრან-ს (*აწმ. ყრის*) *გრდშ* (რამეში არსებულს) ამოიღებს და ზედით დაყრის. ◻ შდრ. ამოაყრევინებს, ამოიყრის, ამოყრების, ამოყრება, ამოყრილი, ამოსაყრელი, ამოსაყრელი.

ამოყრილ-ი 1. რაც ამოყარეს. *ამბრილდან ა. მიწა.* — *თონიდან ამოღად ა. ქური.* 2. რამაც ამოიყარა. — *ვამიგანინეთ ამოღად ა. ტატები.*

ამოყრინავ-ს (*აწმ.* შენიავებს) *გრდშ.* შენიავით ამოწვევს ◻ შდრ. ამოშენავა, ამოშენთვება.

ამოყრინავა სახელი ამოშენიავის შინას მოქმედებისა.

ამოშენთნილ-ი რაც ამოშენთეს.

ამოშენთება-ა *გრძივ.* ამენდება (*ქვედილი...*) ისე, რომ ვისმე ერთელე ამოიცოს, შეიცოს; ამენდება ქვეყნიდან შეგიდი.

ამოშენთება სახელი ამოშენთებს, ამოშენთნება შინაარს მოქმედებისა.

ამოშენთნილ-ი რაც ამოშენდა. *ა. ფაშ ქალა. — მდინარის ა. ნაპირი.*

ამოშენება სახელი ამოშენებს შინას მოქმედებისა

ამოშენებულ-ი ვინც, რაც ამოშენეს

ამოშენება სახელი ამოშენებს შინაარს მოქმედებისა

ამოშენებელ-ი ამოყოფილი, ამოწვდილი. *ზედნიდან ა. ფესვები.*

ამოშენთვა სახელი ამოშენთავს შინაარს მოქმედებისა

ამოშენთნილ-ი რაც ამოშენთეს.

ამოშენთნილ-ი ვინც,

ამოწურილ-ი რაც ამოიწურა. ა. *ზოგ.* — ა. *ყუჯელი.*

ამოწურვა სახელი **ამოიწურ|ნება** ზმნის მოქმედებისა.

ამოწურ|ვინ-ი რაც ამოიწურნება ზმნის მოქმედებისა.

ამოწურ|ვინ-ი რაც ამოიწურნება. ა. *წარმები.*

ამოწურ|ვინ-ი *გრდ.* 1. ჭუქნის ამოსაყრელი, — ამოასუფთაებს. *ეძიძნა ჭრილობა ამოწმინდა.* 2. ამოსაწმენდი იარეა, რაც ამოუწმენდს. *თვალი ამოსწმინდა.* ▭ შდრ. ამოიწურნება, ამოუწმენდს, ამოიწმინდება. ამოწმენდა, ამოწმენდილი.

ამოწმენდა სახელი **ამოიწმენ|დება** ზმნის მოქმედებისა.

ამოწმენდილ-ი რაც ამოწმინდება. ა. *ზა.*

ამოწოწიება სახელი **ამოიწოწ|ებს** ზმნის მოქმედებისა.

ამოწოწ-ს *გრდ.* 1. წოწით ამოიღებს, — ამოწურნის, ამოსწურებაც. *ნაკბენი ადგილიდან მწამი ამოწოწა.* 2. ამო-ს-წოწ-ს — ამოსწურნის, *ფიტკარი ჯუკილს წვენს ა. —* წურბელი *სისხლს ა. ტანსაცს (ტანის)* ამოსწოწ*ა* — სიცოცხლეს გაუწარებს, დატანჯავს. გაჟელეზს, სისხლს გაუწრობს. ▭ შდრ. ამოიწოწებს. ამწრეა, ამოწრეილი, ამოწრეი.

ამოწოწა სახელი **ამო'ს'წოწ|ს** ზმნის მოქმედებისა.

ამოწოწილ-ი რაც ამო'ს'წოწა. ამოიწოწეს, **ამოწრაპაპ-ს** *თურმ.* ამოწურატყვას) *გრდ.* წრიალით შესვამს (რაიმე ჭურჭლიდან). *ჭიქიდან ღვინო ამოწრაპა.*

ამოწრატყვა-ს (*თურმ.* ამოწურატყვის) *გრდ.* ოცეა, რაც ამოწრატყვის.

ამოწრაპილ-ი წუმპეში, ტალახში ამოსწრილი. ა. *ლირ.*

ამოწრატყვა-ს (*თურმ.* ამოწურაის) *გრდ.* 1. ამოიღებს და გაწურავს. *სარეცი ამოწურა.* 2. ბოლომდე ამოიღებს (სითხეს); ამოაშრობს. *ქვაკირიდან წყალი ამოწურა.* 3. ბრაწის დატყვევებს, ბოლომდე მოიყვანს, დაამთავრებს. *ომიდან ამოწურე. — მთელი უსისარგებლოდ ამოწრა. —* მასაკუთნი ამოწრა. ▭ შდრ. ამოიწურების, ამოწურვა, ამოწურული. ამოგ. წურავი, ამოუწურავი.

ამოწრა|ვა სახელი **ამო'ს'წრა|ს** ზმნის მოქმედებისა.

ამოწრა|ვილ-ი რაც ამოწერა ან ამოიწერა. ა. *ფლის წერილები.*

ამოწრა|ვა სახელი **ამოიწრ|ება** ზმნის მოქმედებისა.

ამოწრა|ვა სახელი **ამო'ს'წრ|ნის** ზმნის მოქმედებისა.

ამოწრ|ნის *გრდ.* 1. წუწნით ამოიღებს, — ამოწრეს. 2. ამო-ს-წრ|ნის-ს ამოწუწნის ამოს, — წუწნით ამოაცლებს, ამოსწრეს. *ფიტკარი ჯუკილს წვენს ა. ↔* შდრ. ამოწუწნა, ამოწუწნილი.

ამოწრ|ნილ-ი რაც ამო'ს'წუწნეს.

ამოწრ|ნილ-ი იგივე, რაც გაწუწნილი.

ამოწრ|ტა-ა (*თურმ.* ამოწრეტაა და ამოწრეტილა) *გრდ.* ერთიანად ვაწევებს. დაიბოლებს, მოისპობა. *ცხელი ამოწრეტა. — მთელი საქარიელო ამოწრეტა. —* შდრ. ამოწრეტილება, ამოწრეტილი. ამოგ. ამოწრეტილი.

ამოწრ|ტილ-ი რაც ამოწრეტა. ა. *ზა.*

ამოწრ|ტილ-ი ერთიანად დაბოლილ, — ამოიღეტებს, ამოწუნეტებს. *ცარიელმა დედაბერთანად ამოწრეტილ-ი.* ▭ შდრ. ამოსწრეტილებს, ამოუწრეტილ, ამოიწრეტილ-ი, ამოწრეტება, ამოწრეტა. ამოწრეტილი.

ამოწრეტა სახელი **ამოიწრ|ეტება** ზმნის მოქმედებისა.

ამოწრ|ეტილ-ი ვინც, რაც ამოწრეტა. *წვრილ ა. ჩაზნექი.*

ამოწრ|ეტილ-ი *გრდ.* ხოხვით ამოუა. *ტანკი ფერფლიზე ამოწრეტილ-ი. ↔* შდრ. ამოწრეტება.

ამოწრ|ეტება სახელი **ამოიწრ|ეტება** ზმნის მოქმედებისა.

ამოწრ|ეტილ-ი ოფლი, რაც ამოწრეტა. *წვრილ ა. ჩაზნექი.*

ამოწრ|ეტილ-ი რაც ამოწრეტილა. ა. *ზა.*

ამოწრ|ეტილ-ი *გრდ.* ტრიალით ამოიღებს, ამოსწრობს (ჩახსნილს...). ▭ შდრ. ამოწრასებს, ამოწრასნილ-ი.

ამოწრ|ეტება სახელი **ამოიწრ|ეტება** ზმნის მოქმედებისა.

ამოწრ|ეტილ-ი ვინც, რაც ამოწრეტა. *წვრილ ა. ჩაზნექი.*

ამოწრ|ეტილ-ი რაც ამოწრეტილნა. ა. *ყელი.*

ამოწრ|ეტილ-ი *გრდ.* ამოწრეტილა) *გრდ.* ამოწრეტილ-ი, ამოწრეტილ-ი, ამოწრეტილ-ი,

ნაკაზე თეთრის შეჯახება იწვის. ა., *ყველაფერი ნაცრად ვიქნა.*

ამხარშვა-ს იხ. გაამხარებინა

ამხარევ-ი ვინც. რაც ამხარებს, — ამონამხარევი.

ამხაფელ-ი ვინც. რაც ასახაფს რასმე. ალია ჰუკვეთაძის ცნობიერების და მოღვაწეობის ა მასალები — *თამაშდებოდეთ ამ პიესებში.*

ამხახარ-ა-ს ვინც. ამხულების იმხახურის ან ემხახურის ეისმე. ▭ შდრ. იმხახურება, ემხახურება.

ამხაკვა-ს იხ. დაამხაკვინა. მოამხაკვებს.

ამხინავ (ამხიგანია) ასე განიერი. ა *კაბა რამ ვაიფიგინა?*

ამხინჩარ-ა (ამხიგრძნია) ასე გრძელი. ა *კუნა არ მიჩანაკი.*

ამხინიდე (ამხიდიდია) ასე დიდი, ა. *კუნის ისრაფია!*

ამხინპილე (ამხიპილია) ასე მაღალი. *კოშკი როგორ ამხეკეს?*

ამხინჭინე (ამხიჭინია) ასე მსიმე. ა. *კუა რამ ყალეგინა?*

ამხინხე ასე. მახეული. ა. *კაცი გინახავს? — ა. ყალი სად გამოჭერი?*

ამხიშრაშვ, ამხიშრაფ-ა — ასე ხშირ ან უხშიროდ ა. *წამოსაცმელი.*

ამხარშვილე-ი (ამხარულებისა) ვინც ამხარულებს რასმე. *სიცილვის ა. — ბრძანების ა.-*

ამხეხვილე-ა-ს *გრძელ.* სიდიდეში, ღარმასილობას დაკარგება. — *ამხარდეს.* შდრ. ამხეხვილება.

ამხეხვილე-ა-ს იხ. შეამხეხვილებს.

ამხეხილე-ა ასე შორიდან. ა. *კარგად ჩანდა მეტალიკი.*

ამხირშილე-ი (ამხირულებისა) ვინც ამხირულებს რასმე. *სიცილვის ა. — ბრძანების ა.-*

ამხეხვილე-ა-ს *გრძელ.* სიდიდეში, ღარმასილობას დაკარგება. — *ამხარდეს.* შდრ. ამხეხვილება.

ამხეხვილე-ა ასე შორიდან. ა. *კარგად ჩანდა მეტალიკი.*

ამხირშილე-ი (ამხირულებისა) ვინც ამხირულებს რასმე. *სიცილვის ა. — ბრძანების ა.-*

ამხირშილ-ა-ს *გრძელ.* სიდიდეში, ღარმასილობას დაკარგება. — *ამხარდეს.* შდრ. ამხეხვილება.

ამხირშილ-ა ასე შორიდან. ა. *კარგად ჩანდა მეტალიკი.*

**ამხირშილ

ამხელა გრდვ. ^ გამო'აშკარავებს, ^ გამო'ამ. დაიუნებს. გააშკარა. ▭ შდრ. უმხელს.

ამხელა (ამხელასი) (სალ.) ასე დიდი, ამხელასი.

ამხილებელ-ს იხ. გამხილებელს და ▭ შდრ. იმხარელებს.

ამხილება გრძ. საავადმყოფოში გამოკეტვა (არ გამოპარვის) და ციხეში რამე ვერაგობისათვის. წაალოგინებენ ამხილებას. ▭ შდრ. მხილება, მხილებელი, მამხილებელი.

ამხილებს-ს იხ. გამხილებს.

ამხობ-ს იხ. დაამხობს.

ამხსნელ-ი ვინც ახსნის.

ამჯამად ამ ჯერზე, ამ შემთხვევაში, ახლა. ა. ამჯერად ეთქვამს.

ამჯობინებ-ს გრდვ. უმჯობესად. უკეთესად მიჩნევს (ან მიიჩნია). ფრთხილი პოლიციელის წარმოება ამჯობინა. — ჩვილუკას ჩაყოლა ამჯობინებს. ▭ შდრ. უმჯობინებს, სამჯობინებდ.

ან კავშირი: იმსჯელა იმ შემთხვევაში, როდესაც არჩ ვუნა კუთვნა ჩამთვალოდ საგნებს, მოულუნებს, შესაძლებლობათა შორის (წინადროებში ჩეულებრივ მეორდება.). მაინ მაინთან ღამეს, ან ფერს, იღელის. ან ზნეკაო.

ან-ი ქართული ანბანის პირველი ასოს — ა-ს სახელწოდება.

ანაბად (სალ.) ოდესმე, რაც ანბანი.

ანაბანა-ი (ანაბარისა) 1. მიბარებული რამ. ა. მეელმა ითქმო. 2. შემპატიე საღარაში (ბანქში) შეგანილი ფული. მოიგებიანი ა.

ანაბანა-ს ^ ვისიმე. რისამე შემფერედ. მოიმედებდ. ვინმეს ხელში. — ამპარა. სანღი ბაკშვების ანაბანა იყო. — ბედის. ანაბანა. ^ ღვთის ანაბანად (ძვ.) — უსაქართოდ, მოუმდებად.

ანაბეჭდ-ი 1. რაც აღიბეჭდა, თითის ა. 2. ბეჭდური გამოსახულება (ასოებისდა). საკორექტორო ა. — წაკითხვა ა.

ანაბეჭდა რაც ანაბეჭდა,— ანაბეჭდი.

ანაბეჭდებ-ს იხ. დაანაბეჭდებს, მოანაბეჭდებს.

ანაბეჭდებს ვერა, ორ- ან მრავალფერადი ბაღანაღანი მეეზოე: ჩვენში უმეტესობა იზრდება მოაში, ზოგი სახლობა კი — ბაღში.

ანაბეჭდებ-ს იხ. გაანაღურებს.

ანაბეჭი-ი რაც ანაღის ან ანაბის ა. მტკვარი.

ანაბეჭდ-ს გრდვ. ნაგარიდი ატარების ცხენს ა. ▭ შდრ. ინაკარებს.

ანაბიდ უცაბედ, მოულოდნელად.

ანაბიდნად უცაბედ, მოულოდნელი. ა. შემეეფერა. — ანაზღვევად დაეხმა თავს.

ანაბიზებ-ს გრძლ. გადაიღება, დათმობა (ზარალი, ხარჯი და მისთ.), ანაზღაურებენ. მარჯვენ მთლიანად ანაზღაურებს.

ანაბიზებ-ს იხ. ანაზღაურებს.

ანაბიზება სახელი **ანაზღაურებს, ანაზღაურების** ზმნათა მოქმედებისას. ზარალის ა.

ანაბიზებ-ი რაც ანაზღაურეს.

ანაბიზებს იხ. გაანაღებს.

ანაბიზე [ბერძ.] (ძვ.) ცალფისიდან განდევნა. ^ ბედის შეეწინა, დაწვიდა.

ანაბილნებს იხ. გაანაღვიებს.

ანაბირებ-ი რაც ანაბირებს, რაც პირდაპირებული. ა. ბალი

ანაბრობ-ი [ბერძ.] 1. შესასწავლი ობიექტის გამოკვლევა მისი შემადგენელ საწილებად დაშლის გზით (ანალიზ). სიმთლეზე). ღრმა ა. 2. ნივთიერების შემადგენლობის გამოკვლევა. სისხლის ა. — ქიმიური ა. 3. ყოველმხრივი გაჩვეული, ვინმეს რისამე. ღირსების მაჩვენებელი ა. — რომანის ენობრივი ა. — სტატისტიკური უთანხმობის ა.

ანაბრობა-ი რაც ანალიზს იღებს, ანალიზზე დაფარებული. ა. ჩვეთოდ. ა. ჯამია.

ანაბრობს [ბერძ.] მსგავსება საგანთა, მოვლენათა ან ცნებათა შორის. თანხვედრილი ა.

ანაბრობებ-ი რაც რისამე ანალოგიას წარმოადგენს, — მსგავსი. ა. უემოდეს.

ანაბრობებს იხ. დაანაბრებს.

ანაბრობებს იხ. დაანაბრებს.

ანაბრობ-ს გრდვ. სანაბრებლად გაუხდის. ეანაბრები ჩვენზე შეთანხმებოდან. ▭ შდრ. ინაბრებს, ენაბრებს, სანაბრებდ.

ანაბრობ-ს იხ. დაანაბრებს.

ანაბრობებ-ი საიუბილეო ა. ტანისა- ფრთის ა.

ანაბრობ-ი 1. პრეკლიული სხვი (რისმე პრსაკა ზედაპირიდან). მთაწყლის ანაბრები ა. — სარკის ა. 2. (ლიტ.) რისამე გაფლებით წარმოჩენილი ლანდი. გამხიარულდა ანაბრები, ტკბილი ცხიერების მატყვილ ანაბრები. — ეროვნების უფიქრის ა.

ანაბრობ-ი განსაზღვრელ პრიკეტი, რაიმე თავისიდან დაცილებული საწერო ანარიცხები. — მოგების ანარიცხები.

ანაბრის [ბერძ.] 1. ანარქიზმისათვის დამახასიათებელი უარყოფა ყოველგვარი ხელისუფლებისა და სახელმწიფოსი. 2. გადაჭ. სრული უწესრიგობა, არეულობა, ქაოსი.

ანარქიზმ-ი ნაციონალურ-პოლიტიკური მიმდინარეობა, რომელიც უარყოფს ყოველგვარ სახელმწიფოს ხელისუფლებას (კერძოდ. პროლეტარიატის დიქტატურას), ორგანიზებულ პოლიტიკურ პრინციპს, პროლეტარული პარტიის ხელმძღვანელ როლს.

ანარქიზმ-ი ანარქიზმის მიმდეკარე.

ანარქიზმ-ი ანარქიზმისათვის დამახასიათებელი

ანარქიულ-ი ანარქიიასთვის დამახასიათებელი.

ანარქია-ი ანრქეის, გარქეულს შემდეგ დარჩენილი. ბოროტების ა. — ა. ბალი. — [ეუნიას — ანარქიული.

ანარცხებ-ს იხ. დაანარცხებს.

ანასხა-ი რაც ასახეა ან აისახა. — ანარეული.

ანასხვლება რაც აისხება ა. ტყეია.

ანასხამ ვან-ი იტყვება, რაც ატარებული.

ანასხია [ბერძ.] მეცნიერება ცოცხალი ორგანიზმის აღებულების შესახებ. ადამიანის ა.

ანასხიანი-ი ანატომიასთან დაკავშირებული. ა. ატლასი.

ანასხრიან-ი რაც ატყორცნეს.

ანაფია [ბერძ.] მღვდლის ზედა სამოსი, ფარდოო ღა გრძელი.

ანაფრებ-ს იხ. დაანაფრებს

ანაფრან-ი რაც ანაფრების, — ანაფრნილი.

ანაფხიან-ი აიხეკილი მთელებული.

ანაჩარჩოებ-ს [ბერძ.] 1. ფეატის მიჩნევა იმ ეპოქისად, როდესაც იგი არ შეიძლებოდა მოხდარიყო. 2. სიმდილის გადმოსვლი, მოძველებული შეხედულება ან ჩვეულება.

ანაჩარჩოებ-ი რაც ანაქრონიზმში წარმოადგენს ა შემეფერებს.

ანაცრებ-ს იხ. გაანაცრებს.

ანაცრებ-ი რაც აიღეს, — აღებული.

ანაცრებ-ი გრდვ. ადარდებს, აწუხებს, წამ ანადერო არ ა. ▭ შდრ. ინაცრებს, ენაცრებს.

ანაცრებებ-ს იხ. დაანაცრებინებს.

ანაცრებებ-ი გაანაცრებინებ.

ანაცრ-ი 1. რაც აჩენეს, — აჩენილი. 2. სარჩენელი დარჩენილი მაგალი.

ანაცრა-ი ყოველივე ის, რაც რჩება საცრის უსკერზე გაცრის შემდეგ. ბორბლის ფქვილის ა. ქატო.

ანაცრებ-ს გრდვ. ვინიმე გულისათვის გაღაღებს (თავს, სიცოცხლეს..), — შესწირავს. ყველ ღონე ანაცრა. — თავი ანაცრა. ▭ შდრ. ინაცრებს. ენაცრებს, განაცრებ. ვანაცრებ.

ანაცრ-ი რაც აძერებ. — აძერებული. ა. ბეღელი.

ანაცრ-ი რაც აპარეს, — ამპარული.

ანაცრ-ი რაც აწუხეს, — აწუხილი. ა. მამყოფი.

ანაცრებ-ს იხ. გაანაცრებს.

ანაცრ-ი იგივე, რაც ანონიმი.

ანაცყრ-ი სასაგმო ასოებით, ნიშნებით შედგენილი ტექნიკი დასაბეჭდად. *ანაქრაფიის გეორდებად შეკერა. — ანაქრაფიის ღირსი.*

ანაცხრ-ი რაც აპეჭეს რასმე. — აჭრილი. *ლუის ა.*

ანაცხრებ-ს იხ. დაანაჭრებს

ანაცხრებ-ი იხ. გაანაჭრებს

**ანაცხ

ააწოზა-ს *გრძ.* 1. უზიარებს, უმეცლებს, უმხელს. *ვეძაოს ა. ტულის ცარცს.* 2. საიმედოდ მანანილა და აკისრებს, აკალებს რასმე. *სახელმწიფო ფული ანდვის.* ▫ *შდრ.* ისნიობს, ენდობა, ნდობა, სანდო, უსენო.

ააწოვება-ს იხ. მოიანდობებს.

ააწოვა-ს იხ. დაანებებს

ააწოვინება-ს იხ. დაანებებინებს.

ააწოვინა-ს *გრძ.* ზვირფასად ამყოფებს; ზედმეტად ზრუნავს ვინმეზე, სათუთად ეპყრობა. *შეილ ა.*

ააჯილოკა-ი [ბერძ.] მოკლე სასაციფო ამბავი, შესაქცევად შეთხზული.

ააჯილოკარა-ი რაც ანეკდოტს მოგვაგონებს, — სასაციფო. *ა. შემთხვევა.*

ააკლება-ს 1. იხ. გაანელებს. *თავის დასაბამ წყალს ა.* 2. იხ. შეანელებს. *მატარებელი სულას ა.* || *დიალექტიზმი ლორთოს ა.*

ააკლებინება-ს იხ. გაანელებინებს, მოანელებინებს.

ააწმაკა-ს (*თურქ.* აუნეშაცს) *გრძ.* ნემსით ძაფზე ასახმილ რასმე *თამბაქოს ა.* შდრ. ანემსება.

ააწმაკა სახელი ა ნ ე მ ს ა ზე ზმნის მოქმედებისა.

ააპარაკება-ს იხ. გაანერვიულებს.

ააპაითება [ბერძ.] (მედიც.) გაუმჯობესებელება (ოპერაციის ვასაკეთებლად). *ადვილობრივი ა.*

ააპახატება-ს იხ. დაარესტიანებს.

ააპეპლი-ი ზაფხულის ნახნავი შემოდგომის ხორბლის დასათესად.

ააპილეფსია ანეულის ბენის ტრო.

ააპნია [ლათ.] სხვა ქვეყნის ან მისი ნაწილის ძალით შემორთმება მოპალეული სახელმწიფოს მიერ.

ააპნება-ს იხ. აანიებს, დაანიებს.

ააპნება I. სახელი ა ა ნ ი ო ბ ს, ა ი ნ ო ბ ა ზმნათა მოქმედებისა. 2. *ავადმყოფური პრისეკი ამა თუ იმ ორგანოსი; წეულებრივ ახასიათებს ტკივილი, მაღალი სიცხე. ფილტვების ა. — ყურის ა. — ზორტყაანი ა.*

ააპობინება-ი ვისაც ფიცრებების ანთება აქვს, ვისაც მაღალი სიცხე აქვს. *ა. ავადმყოფი.*

ააპობითი-ი ანთებისათვის (ზნეშე. 2) დამახასიათებელი. *ა. პროცესი. — ა. მოვლენები.*

ააპობუ-ი რაც ანთებს ან აანთო. *ა. ცეცხლი. — ა. ლამპა.*

ააპი-ა *გრძ.* ანთებულია, სინათლეს გამოსცემს. *ცეცხლი ა. — ლამპა ა.* ▫ *შდრ.* უნთია.

ააპოლოგია [ბერძ.] სხვასთვის ავტორის რჩეულ ნაწარმოებთა ქებები. *ქართული პოეზიის ა.*

ააპრაქა-ი [ბერძ.] ძვირფასი თვალი ერთგვარი.

ააპრაპია-ი [ბერძ.] საუკეთესო ხარისხის ქვანახშირი.

ააპრაპოლოგია-ი ანთროპოლოგიის სპეციალისტი.

ააპრაპოლოგია [ბერძ.] მეცნიერება, რომელიც სწავლობს ადამიანის წარმოშობას, ეველუციას, ცალკეებებს მის ადგბულებაში.

ააპრაპოლოგიური-ა ანთროპოლოგიასთან დაკავშირებული. *ა. კვლევა-ძიება.*

ააპისება-ს იხ. დაანისებს.

ააპისეპება-ს იხ. დაანისებინებს.

ააპიპება-ს იხ. აანიავებს, გააანიავებს.

ააპიპება სახელი ა ა ნ ი ა ვ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ააპისე-ი [Pimpinella anissum] ეთეროვანი ზეთოს შემცველი ერთ- ან ორწლოვანი ხურწლოვანი მცენარე; ტკბილს თეთრ ყვავილებს; ისხამს შებუსულ წვრილ ნაყოფს. *ანისულის ზეთი.*

ააპისებს-ა *გრძ.* ნიშანს ახლეს (ან მიხაზეს); ნიშნის მიცემით ^ მი'ახვედრებს, ^ გა'ავებინებს რასმე. *ბელით ანიშნა. — თვალით თვეზოთა. — ანიშნა — გაიუმდიო.* ▫ *შდრ.* ენიშნება, ნიშნება; მანიშნებელი, სანიშნებელი..

ააპიპ-ს *გრძ.* (წიკნ.) აკუთნებს, ახლეს. *ამ წიგნის დაბისეულ ფიც მნიშვნელობას ანიჭებ.* — *წინა მოგება გუნდს დიდ უპირატესობას ა.*

ააპარა' ბალიან წმინდა (სითბე). *ა. წყალი. — ა. ღუნინ.*

ააპარა' (ანკარანი) [Anguis fragilis] ყველის მსგავსი უშნაძო ქვეწარმავალი. — *ძეინკი.*

ააპპი-ი 1. თეეზის სავრცი წვრილი, წვეტიანი კაუჭი რკინისა, — ნემსკაუი. 2. სათეეზო მოწყობილობა — გრძელი მოქნილი ეეთი, რომელზედაც მიბაგრებულია კეტი და მასზე გამოშეული ეს კაუჭი. *წყალში ჩაშეკუნდი ა. — ანკეთი თეეზობის. ტანკაუჭზე წამოგებება — ეისიმე ბრიკების მსგეერაღი გაიფეზა, მოტყეეზება.*

ააპპა (ფრ.) 1. გარკეეული ფორმის მიხეედით შედგენილი გამოსაცობები ფეეისეული. *ააკეთა შეეკეთება.* 2. ცნობების შეგროეება ასეთი ფეეისეების საშეეებით. *ააკეთა მოწეეობა (ჩატარება).*

ააპპაზა-ი აქეეთის დამახასიათებელი, — საანქეო. *ა. მოძაეეობები.*

ააპიალია [ბერძ.] საეროო წესისაგან გადახვეეა წესის დარღვეეა. *ეწოველი ა.*

ააპიალი-ი [ბერძ.] ავტორი, რომელის ეიჩაბაე არაა ცნობილი.

ააპიალური-ა ხელმოუწერელი, უსახელო (წერილი, თხზუეება).

ააპიზ-ი (ფრ.) წყობასწორი განეყობადება (სპექტაკლის. *კორეეტრის დ- მისი შეცდება).*

ააპოკაპია [ლათ.] ეეიგნის, სტატიის და მისთ. შინაარსის მოკეეედ გადმოცემა.

ააპიეედა-ი [ბერძ.] კოეი, რომეეიც მაღარიას ატრეეედება.

ააპიეიპება-ს იხ. გაანყოერებს.

ააპააპა-ს (ფრ.) 1. რაიმე მთეეის ყეეეა ნაწილის შეთანხმებეეობა, ერთიანობა. *პრეზიდენტური ა. ეზახიობთა, მუსიკოსთა კოლექტივი. ბალეზოო სიმეეეობა და ეეეეება.*

ააპადაპიზმ-ი [ბერძ.] შეერთებეეი წინააღმდეგობა, ინტრიგებთა შეერთებეეი დაპირისპირება. *კლანობრივი ა.*

ააპადაპიზ-ი (ფრ.) 1. შეერთებეეი წინააღმდეგობა, ინტრიგებთა შეერთებეეი დაპირისპირება. *კლანობრივი ა.*

ააპადაპიზ-ი ანტაგონიზმის მემეეეელი. *ა. ურთიერთობა.*

ააპადაპიტა [ბერძ.] დედამიწის ნაწილი, რომელიც ეეახეეეებეეა საზღვეეი პოლუსს.

ააპადაპიპ-ი ანტარქტიკასთან დაკავშირებული. *ა. ექსპედიცია.*

ააპაპა [ლათ.] რაღიოდანადგარის ნაწილი, რომლითაც ხდება რადიოტალღების გამოსხივება (გადაცემისას) ან დაეეეა (მიღებისას).

ააპი- [ბერძ.] თაესართი; ნიშნავს საწინააღმდეგოს, დაპირისპირებულს. *მაგ.: ანტიმატერიალისტური, ანტიმეცნიერული, ანტიფილოსოფიური. ანტისემიტიზმი.*

ააპიპპარი-ი [ლათ.] ანტიკეარული ნივთებით მოვაჭრე. *ა. ვაჭრობა.*

ააპიპპარული-ი [ლათ.] ძველებური. იზეიცის, ძეირფასი (ნივთები). *ა. ვაჭრობა. ანტიკვარული მაღაზია — ანტიკვარული ნივთებით მოვაჭრე მაღაზია.*

ააპიპა-ი [ლათ.] ძველი ბერძნული ან რომაული (ისტორია, კულტურა და სხე.) *ა. მეცნიერება. — ა. ლიტერატურა.*

ააპიპაუპია [ბერძ.] სიძულვილი, ზიზღი ეისიმე მიმართ (საპირის. სიმპათია).

ააპიპაუპიური-ა ანტიპათიის გამომეეეველი.

ააპიპიდ-ი [ბერძ.] ეიინძესან შედარებით საპირისპირო თვისებათა მქონე ატომთა ელემენტი.

ააპიპიპიპური-ა რელიგიის წინააღმდეგ მიმართული. *ა. პრაკაგანდა.*

ააპისპისპარია სანიტარიის ზოთხეონილებებთან შეეთაეებული ეეეეება. — *უსეეეთაობა.*

ააპისპისეპიოვპიპა-ი სახელმწიფოს ინტერესების საწინააღმდეგო. *ა. მოქმედება.*

ააპისპისპა-ი მიწისძერის საწინააღმდეგო, მიწისძერის ასაცილებელი. *ა. სარქველი*

ააპისპისპიპა-ი ებრაელების მოძულეობა.

ააპისპისპა-ი ანტისემიტიზმით გამსჭვალული.

ააპიპოპიპა-ი ფაშიზმის საწინააღმდეგო. *ა. მოძრაობა.*

ააპიპპიპა (ანტიქრისტესი) [ბერძ.] (რელიგ.) ქრისტეს მთავარი და უკანასკნელი მტერი, რომელიც თითქოს ქვეყანას მოევლინება მეორედ მისელისას და რომელსაც ქრისტე დაამარცხებს.

ააპპაპა-ი [ფრ.] შესვეეეას სათეატრო წარმოდგენის ორ მოქმედებას ან კონცერტის ორ განყოფილებას შორის.

ააპპაპპა-ი [ფრ.] საქონლის ხორცის ნეეეზე შეა ნაწილი. *ა. ასეთი ხორცის შეშეეეამ ნაჭერი.*

ააპპაპპაპიპა-ი [ფრ.] სათეატრო წარმოდგენის. *კონცერტების მოწყობაში კეეეო პირი.*

ააპ კაეეირი. იხმარება მსგავსი მნიშვნეეოვანის მქონე სიტყვების დასაკავშირეეად. *ააპა ანუ ოეი კაპიკი.*

ააპპპპა-ს *გრძ.* ნეეეეზე ეეეეეეს ნეეეების სცემს, — ' და' აიმეეეებს, ' გა'აშხეეებს. ▫ *შდრ.* ინეეეებს. *მანეეეებეეი, სანეეეებეეი.*

ააპპპპა-ი [ლათ.] განეეაებები იმის შესახებ, რომ წარმოდგენის, კონეერტის ეეეეი ბილეთი გაეიდეეეა.

ააპპპპ-ი გაანეეაებისას თავშეეაეეებეეი. — *კაპასი, ავი. ა. პაეეკო.*

ააპპპპა-ს *გრძეეე.* ანეეეეებას იჩენს. — *კაპაკოს.*

ააპპპპპა ანეეეეის თვისება, ხასიათი. — *სიანეეეეე. ა. დაჩეეეეეა.*

ააპპ-ი ეეეეეეი, დაეეეეეარი, მოეეეეეარი (ჩეეეეეებრივ თვეეეეს ააეეეეეეეს). *ა. წყარო (პოეტ.).*

ააპპპა-ს *გრძეეე.* ააეეეეეა იჩენს, — ეეეეეეეს.

ააპპპპა ანეეეეის თვისება. *ეეეეეეეეეა.*

ააპპპ მაღალი ძეეი ეეეეეე ეაეეეეეეეეეეეს. *ქ ბაეეეეეეეეეეე

აპენტას-ს (ფრან. აპუნქტასი) ზრდ. იცვება. რაც ეკუთვნის. □ შდრ. აპენტა.

აპენჯონ-გამიელის ხიდი ა. ვალენსიენში.

აპილაციონ-ა ტრიუმფალური კარი ა. ვალენსიენში.

აპილაციონ-ის ტრიუმფალური კარი ა. ვალენსიენში.

აპილაციონ-ის ხიდ

არასაკმარი რაც საკმარი არ არის, რაც საკმაოდ არ ჩაითვლება. ა. *მოზერნი.*

არასახიათო რაც სასიამოვნო არ არის. — უსიამოვნო, ხასიათი. ა. *აწყობა.* — ა. *შეხვედრა.*

არასახარჯლო ვინც არ სახარჯლეი არ არის. ა. *სტუმარი.* — ა. *შეხედვა.*

არასახარებელი ცუდი ამბის მატარებელი. ა. *ფრინველი.*

არასაზომი (საკუთ.) არაეკონომიური შემთხვევაში, არაეთიური საშუალებით. ა. *არ შეიძლებოდეს.* — ა. *არ შეიძლო უარი ეთქვა*

არასიმედოები (საკუთ.) ოცდაც. რაც არასაგნით.

არასიმედო იგივეა, რაც არასოფელს.

არასიმშვილ არც ღონის, არც ენერგიის. ა. *არა სცალია.* — ა. *დამპალ ყურძენა*

არასხრილ-ი რაც სრული არ არის. ა. *კომპლექტი.* — ა. *დაბეჭდილი ტ ანასრული ნაწილი* — *შეიცნებიანი (ან რეცენზიანი) სკოლა.*

არასხრილნოვან-ი ვინც სრულწლოვანი არ არის. — *მცირეწლოვანი.*

არაშორს-ი რაც სერი არ არის. — *მრეწი. ბაზი.* ‖ *შეცარი, უმართებული.* ა. *პასუხი.*

არაშრომა არა უფრო ადრე (გარკვეულ დროზე). *მთის იქნება ა. ბუთი საათისა.*

არაშვებიან არა უფრო გუთან (გარკვეულ დროზე). *მეცენაბოთ ა. ათი საათისა.*

არაშვებას ვასხაზვრელ რიცხვზე. რაოდენობაზე არა უფრო მეტი. *ეს ბაღში იქნება ა. ექვსი წლისა.*

არაშენა-ი (არაფრისა) უარყ. ნაცვალსახელი: არც ერთი რამ. — *არარა.* ა. *ნაწილ.* — ა. *სტუდია.* — ა. *გაეგება.* — *არაფერს ამბობს. არაფერია* — არა უშავს არა. — *არაფერს ამბობ. არაფერია* — არა უშავს არა. *არაფერს!* — საპასუხო სიტყვა მადლობაზე, ბოდიშზე. ‖ *არაფრად აგდება (არაფრად მიაჩნია)* — *ანგარიშს არ უთვლის: არაუსაქმო ბრიშენელობას არ ანიჭებს: სულ ადვილი ჩანთია არაფრის გულისთვის (არაფრის დედნით) — არაფრთან შეშფოთებით არაფერ შეაშია — 1) მისი საქმე არ არის, მას არ ეხება, არ ეკითხება 2) აქ საბსრებელი, აქ მოსაგები არ არის. ბევრი არაფერია (იმდენი არაფერია...) — უმნიშვნელოა, ღირსაყურადღებო არ ღირს.*

არაჟამ-ი (არაბ.) *ძალ-ღონე, ქანცი.* ა. *აღწარ აქეს.* ა. *გამოეცალა (გამოელია).*

არაჟამიანობელ-ი ვისაც, რასაც არაჟამი გამოეცალოს ალი. *ცხენი*

არაჟამიანობელ-ი ვისაც, რასაც არაჟამი გამოეცალოს ალი. *ფიღლიანობისას ა.*

არაჟიმ-ი (*Arachis hypogaea*) ზეთოვანი მცენარე, მიწაში უციმარფეს ზეთით ფლიანი თესლი. — მიწის თხილი.

არაპ-ი (არ ა'ფის) პურეულიდან, ქვაჩიდან, ხალიდან გამოხეთქილი ალყაპლიანი ხასხეი. ‖ *არაპის გადაბერვება* — *არაფის მერიდე გამოხდა სიმაგრის მისაღებად*

არაპენ-ი რაშიც არაფი არის. ა. *ბელადა.*

არაპეპტებრივ-ი სხეულისაგან განსხვავებული. უჩვეულო ა. *ზამთარა.* ‖ *გასაოცარი.* ა. *მხიარულება.* — ა. *სიმტკიცე გამოიჩინა.* ‖ *ძალიან კარგი* ა. *ქალი. მეუხათის* ა. *პიროპები.* *არაჩვეულებრივად* — *ძალ ულებრივად! მეტად.* — *დიდად.* ა. *გაიხარა.*

არაღმიწა ‖. (*ეკონ.*) უმნიშვნელო: *კულიანი. მაგნე. არაფერი.* 2. (*გაზ.*) *ზედაეიერი. ამილნი.* ა. *ფიქრები*

არაჩვეულებრივ-ი რაც ჩვეულებრივი არ არის. — *საზარალო.* ა. *პირობები.* — *ერთი მზთაოთხის ა. ზაკი.* ‖ *შეუღრებელი. მეზა-თხვრთათვის ა. ამინდი.*

არაჩვენა-ს (*საკუთ.*) ოცდაც. რაც აბრალებენ. ‖ *შეფერებელი.* ა. *ქცევა.* — *ა. ხმა. ურასუნების.*

არაჩხინ-ი (*თურქ.*) თხელი ქსოვილის საშინაო ქსელი.

არაჩხვასკარ-ი 1. ვინც ჯაბანი არ არის. ა. *ბაიქარი.* 2. რაც ჯაბანი არ არის. — *უმართებული. აგრესიული.* ა. *ტაქტიკა.* — *კრიტიკისადმი ა. დამოკიდებულება.*

არაჩვ-ს იხ. დაარბენ ვი შორ. რბევა, მრბეველი.

არაჩვინ-ს (*ერგ.*) *აიძულებს ირისნის: რაზე-ზით დაშვებს, — ‘ დაუტარებს. ცხენს ა. — სალაშო-ზედ არაკისაც.*

არაჩის-ს (*ერგ.*) *სიძრახილით ადის. ფერდობზე ცხენი არბოლა.*

არაჩიწ-ს იხ. დაარბილებს.

არაჩიტა-ი (*ფრ.*) 1. შეკაცი მოდგე მხარეთა შორის, — მედიატორი. 2. *ძმათაში მსაჯი სპორტის ზოგ სახეობაში.*

არაჩიტაჯ-ი (*ფრ.*) *სადაო საკითხების ვადაწყვეტა არიტრაჟის საშუალებით. სამედიატორო სასამართლო.*

არაჭა შინდის ხის ტოტებისაგან გაკეთებული ეზოს ღობი (იციან ლეჩხუმში).

არაჭამიერ-ი გაუფარავი, არაკეთილშობილი. ვასაცარი. ა. *თავხედობა.*

არაჭან-ი (არცისა) (*ძვ.*) გრძელი სახვედი ჯუბა.

არაჭასხვრეთ-ი ბაეშვის წუწკვა.

არაჭასხვრეთ-ი იტყვიან წუწკვილისაგან (ბაეშვის ხმისაგან), როდესაც დასაწყნარებლად ვერ იმეტებენ. *შე არაჭასხვრეთო!*

არაჭაშ-ს გრძელ. საძრეველობას მოუგანს. — მოეხვება. უშვილის. წამალეს არაკი. — *წვიმამ არეკი ღობეს.*

არაჭი-ს გრძელე. სასარეველოა, გამხსნელია ვინმესთვის, რამისთვის. *ბზას არაჭერ ა.*

არაჭოჭალ-ი (*ბერძ.*) *ძველი ბერძნული თქმულებით — ოქროსასწრისაგან ეერის სანარნარე კოლხეთის ზღვაზე არაჭოთხი მისული ბერძენი გმირები.*

არაჭრ-ს (*ლაზ.*) *საბუთი, საუფლებო (რამისმე ტერიტორიის). მეიერეთი ა. — ძველი ა.*

არაჭრილობ-ი *არეულ-ების ხოცვაზე. — დაასაბეთება.*

არაჭრილ-ს გრძელ. შესხედრების (წილად). მოკეთებები. *ცოტა ეიერი არჭრილ-ი. — საბრალო შეხვედრილ-ს ვასაცილებელ ხელთ არ აჭრეს.* ▭ შდრ. *ირჭვეს, ჩაჭრეს.*

არაჭრილობ-ი ეერ, რომლის გამბერალობაში სასწალებლებში შეცდენილან შეიცნებულა. მოისჯნენ დასთხეულნი არიან. *შაფრთხის ა. — სტუდენტ-თა ა.*

არაჭასაკრავ-ი (არასასაკრავისა) სასრულდებულა) *ნაკვეთი (წყვეთა)*

არაჭ (არისა) 1. მხარე, მიდამო, არეშარე. დაეხეთდა ა. 2. *ვარკვეული ადგილი, განსაზღვრული სივრცე, რომელშეიდა ერსკვდება რისამე მოეხედება. თვალთახედვის ა. — მაგნრტერო ა. — ტყიანები ველის არეზე. 3. კიდე (ეერგნისა, რეეულისა). — არხისა.*

არაჭ-ს ეერგნ. დაარეულს რისამე წყობას, — ამბლის, აწეწვას და დაწყობილი *საქმე არაა.* ‖ *დაკვეთა შეაზოთებს. ააცდევინებს. უფასტრო მეკობრეთ ჭალი არაა.* — ა. შდრ. *აირჭვს, აეურეს, აარეულებს, აირეეა, აეურეა, აჩრეეა, აშრეეი, ასარეეი.*

არაჭვა ხახელი არეეს, აირეეა ზმნათა მოეწყებისა.

არაჭ-დარაჭ-ს გრძელ. ძლიერ არეეს. *საქმე არიე-დარაა.* ▭ შდრ. *აეურ-დაეურეს, აირჭალარეეს, არჭეკ-დარჭეკეს, აირეეა-დარეეა.* აირეეა-დარეეა.

არაჭ-დარაჭვა სახელი არეეა-დარეეა ზმნათა მოეწყებისა.

არაჭკეკ სახელი არეეა-დარეეა, აირეეკა ზმნათა მოეწყებისა.

არაჭკეკ-ს (*თურქ. აეურკეკს*) გრძელ. ოეიეეა, რაც აირეეკებს ▭ შდრ. *აირეეკებს, აარეეკებს, აჩრეეკებს.* აირეეკა-დარეეკა. აირეეკა-დარეეკა.

არაჭლიჭინ-ი რაც აირეეკა. — უკვე დაპირებული (სხვისი. *პირადად პირადა ზედაპირადან*).

არაჭმაშ (*არაბ.*) *ბალ-ღონე, ძახლობელი ადგილები. სოფლის.*

არაჭ (*ლაზ*) 1. ცირკის მოედანი. 2. *გაფაქ. ასპარეზი, სარბიელი.*

არაჭნიშნ-ს იხ. დაარჩენისებს.

არაჭნ-ი 1. რაც არიეს. 2. რეე აეურება. — *უჩვენოდ არავინ ეეერნიანები ეერთანეთში ეერთნაირ (სხვანაირად რაში): დაეულებული. ერთმანეთის. ა. ეეიეეები.* — ა. *ბაღი.* ▭ *ეიეე ბიჭა.* — *აეულებენ საეან დაბრეეულ. ამოეულ* ▭ *უჩვენოდ აეულ. ეეიეეა. ა. ცხენოსანი.*

არაჭნ-დარაჭნ-ი ძალიან არეეული. ა.-დ. *ოთახი.* — ა.-დ. *საქმე.*

არაჭნ-დარაჭნ-ს გრძელ. აირეეკ-დარეეკულ — *უჩვენოდ აირეეკება.*

არაჭნ-დარაჭნება *უჩვენოდება: აეურ-ბაეურთ. მეორთ. ქუჩაში ღიდი ა-დ. ეეერ.*

არაჭნეთება 1. *უჩვენოდება, აეურ-ბაეური, აღლაეთი. 2. ამრიგება, შეეთება.*

არაჭნეთებ-ს იხ. *გაარეეცვინებს*

არაჭნ-ი იეიეეა, რაც არაეინ

არაჭა (*ხა.*) (*ბ.*) *ეერ-ნერწყინაი თხოენა. საჩივარი. ა. მიეარდა. — აჩხუა დარეეა.*

არაჭ-ს იხ. დაარხიეს. ▭ შდრ. *ირხეეს. რხეეა. მრხეეელი. ნარხი. ხარხარეა.*

არაჭრ-ს 1. *იხ. გაჩარხინებენ. ჩეეერ ა. ეეიეეა. აეურნალეეს. ეეიეეა. ა. ეეიეეა. ეეიეეა. ა. ეეიეეა. ეეიეეა. ა. ეეიეეა

ულის საწყაში. ‖ სამხედრო საჭურველის დამამზადებელი ქარხანა.

ᲐᲠᲛᲘᲜᲘ ... ᲮᲔᲠᲮᲘᲡ ᲐᲠᲛᲘᲜᲘᲡ (ძვ. წოდ.) არსებობისათვის საჭირო საზრდო.

ᲐᲠᲛᲝᲙᲘ ძრომის პარკული ქუდა ნაწილი. ‖ ამ ნაწილისაგან დამზადებული წუნაკი შეკმაზნილი. *ნაღჭობ შეხეული ა.* —

ᲐᲠᲛᲝᲙᲘᲡ-ი 1. ნაღჭობის ან მოტბილის შესაკერი. ფეხი არმაკინით შეიკერა. — თამაშობის ა. დასდეს. 2. იხ. არმაკი (მნიშვ. 1).

ᲐᲠᲛᲝᲜᲘ [ლათ.] ალაპარაკო ნებაყოფლობითი ბგერითი ხმის სამეტყველო საქმის მესაზოგადოდ. ინკლიზიული ა. — ადგილის წერილი. ‖ ხალხველაპარაკების არტყლი — ენციკლოპედია.

ᲐᲠᲛᲝᲜᲘ [ბერძ.] სისხლის მარილი, რომელიც გულდასის სისხლის ანუფის სხეულის ყველა ორგანის.

ᲐᲠᲛᲝᲜᲘᲡ-ი არტერიასთან დაკავშირებული. ა. *სისხლი.*

ᲐᲠᲛᲝᲜᲘᲙᲐ [ფრ.] 1. კრებ. მშვიდი ფალიის ტემპერასარული ხარაზი. საზეზეო ა. — ტანსაცმლისაღებელი ა. — არტილერიის ტეხილი. 2. ჯარის ნაწილი, რომელიც ასეთი ხარაზით მოჭრილებს. *არტილერიაზი მსახურობს.*

ᲐᲠᲛᲝᲜᲘᲙᲘᲡ-ი სამხედრო მოსამსახურე, რომელიც არტილერიაში მსახურობს. *რიგითი ა.*

ᲐᲠᲛᲘᲐ [ფრ.] იგივე, რაც მსაზოთი. *ოქროს ა.* — *საქართველოს სსრ სამხედრო ა.*

ᲐᲠᲛᲘᲜᲔᲡ-ი არტისტისა (მსახიობის) დამახასიათებელი, არტისტის შესაფერი. *ა. ნიჭი.* — *ა. გამოსვლა.*

ᲐᲠᲛᲘᲡ-ი 1. იხ. დაარტყამს. *მაგიდაზე მუშტს ა.* 2. იხ. გაარტყამს. *სიცხე ა. ჰქონდა.* 3. იხ. ჩაარტყამს. *თავში ა.* 4. იხ. შემოარტყამს. *ქამარს ა.* — *ულუას ა.* ▭ შდრ. ირტყამს, ურტყამს, ირტყმევინება, ერტყმება, რტყმა, ნარტყამი, ნარტყმევი.

ᲐᲠᲛᲘᲐ გრძივ. შემორტყმული აქვს, — აკრავს. *წვიზე ქამარი ა. — ეთნოგრაფიულ გადაკვაძი ა.* ‖ ახლვილი. *ბალი ბაღს ა.*

ᲐᲠᲛᲔᲜ ი (ბე.) შუასაღი ჭიაკოკონების ღროს ეროვნული მაკე სულების დასაფორმებად (ჩვეულებრივ, გამოიცმება ამ ორი ქიდანაზომა!)

ᲐᲠᲛᲘ [ლათ. სიმეზობლის საკუთარი: წარმოადგენს ხის სამეურნეო ჩარხს, რომელშიც ცერტიკალურად არის გამაგრებული სიმები.

ᲐᲠᲛᲝ ჩ.ენის ნაგრძ. ჩარხიდან წამოეწია ნაჩანგალა წინსეკლის ზედა ქუაში (დოლაბში); მისი საშუალებით ბირბალი აბრუნებს დოლაბს, — წისქილის თოხი.

ᲐᲠᲛᲝᲜᲘ-ი (ენინგ.) მოძეულებული, ყოველდღიური მზარებიდან გამოსული სიტყვა ან გამოთქმა.

ᲐᲠᲛᲝᲔᲜ [ბერძ.-იდან] ძველი, ტექნიკური. *ა. სტილი* ‖ ლიტერატურული. *ა. წერტილი.*

ᲐᲠᲛᲝᲔᲜᲘᲐ არქიტექტურის თეორია.

ᲐᲠᲛᲝᲔᲜᲘᲡ-ი არქიტექტურის სპეციალისტი.

ᲐᲠᲛᲝᲜᲘᲐ [ბერძ.] მეცნიერება, რომელიც ეძიებს და იკვლევს ძველი მატერიალური კულტურის ძეგლებს წარსული ცხოვრებისა და კულტურის შესწავლის მიზნით.

ᲐᲠᲥᲔᲝᲚᲝᲒᲘᲡ-ი არქეოლოგიის შესაბები, არქეოლოგისათვის დაკავშირებული. *ა. გათხრები.* — *ა. მეთოდი.* — *ა. ექსპედიციები.*

ᲐᲠᲥᲘ [ბერძ.] ბერძნული, ნიშნავს უალრესს, მთავარს, უფროს. მაგ. არქიეპისკოპოსი.

ᲐᲠᲥᲘᲜᲔᲡ-ი [ბერძ.-იდან] (ძვ.) იგივე, რაც მეუდელმთავარი.

ᲐᲠᲥᲘᲜᲘ-ი [ლათ.] 1. წერილობითი ძეგლებისა და ოქმების ა. ისტორიული საბუთების სიცივე. *საიელმწიფო ა.* 2. ღია ნებისუფლების გამეორებული, სადაც ინახება დამთავრებული საქმეები. ძველი საბუთები და მისი. 3. კრებული წერილობითი მასალებისა, რომლებიც გასაჯაროებულია ამა თუ იმ დაწესებულების ან პირის სამსახურისაა. *ი. გოგებაშვილის ა. — ქართველთა ზოოის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების ა.* ‖ არქივის ჩანაწერი — დაფიქრებული მოქცა.

ᲐᲠᲥᲘᲛᲔᲜᲓᲘᲢ-ი [ბერძ.] ღრიალ მონასტრის წინამძღვარი

ᲐᲠᲥᲘᲞᲔᲡᲙᲝᲞ-ი [ბერძ.] ეპისკოპოსთან ახლოს მყოფი ღვთისმეტყველების მეგზური.

ᲐᲠᲥᲘᲡᲢᲔᲥᲢᲝᲜᲘ [ბერძ.] (წოდ.) ნაწილების შესამება ერთ მწყობრ მთლიანობად. *სტეფანოზოწმინდის ა. — ზოგიერთის ა.*

ᲐᲠᲛᲘᲡᲢᲝᲜᲘ-ი იგივეა, რაც ხუთოთხმოცდაათი.

ᲐᲠᲛᲘᲡᲢᲘᲐ იგივეა, რაც ხუთოთხმოცდაათი.

ᲐᲠᲛᲘᲡᲢᲘᲐᲜᲘ-ი იგივეა, რაც ხუთოთხმოცდაათი. — *ბოიბიანის ა.*

ᲐᲠᲛᲘᲨ-ი იხ. ¹აარმენი.

ᲐᲠᲛᲘᲨ იგივეა, რაც უფრო ადრე. *ვაი ქორაწილ, და ვაი არმიშო!*

ᲐᲠᲛᲘᲨᲘ [ბერძ.] დედამიწის ნაწილი, რომელიც ესაზღვრება ჩრდილოეთ პოლუსს.

ᲐᲠᲥᲢᲘᲣᲠ-ი არქტიკის დამახასიათებელი, არქტიკასთან დაკავშირებული. *ა. ეკსპედიცია.* — *ა. ფაუნა.*

ᲐᲠᲚᲐᲜ-ი (არლინის) მექანიკური სამუშაო საკრავი: წარმოადგენს დიდ ყუთს, რომელსაც მბარიც იკრავენ ღილებით; უკრავს ტარის ტრიალით.

ᲐᲠᲛᲔᲒᲘᲡ-ის ა. გაარღვევს, დაარღვევს.

ᲐᲠᲛᲔᲒᲘᲡ საბუთი ა ა რ ღ ვ ე ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

ᲐᲠᲛᲔᲒᲘᲜᲔᲑᲐ-ის იხ. დაარღვევინებს.

ᲐᲠᲛᲔᲒᲔᲜ-ი რაც აარღვიეს ან აირღვა. *ა. ჯიბე.* — *ა. ლაშა.*

ᲐᲠᲛᲘ-ი [betula] ფოთლოვანი ხე: აქვს თეთრი ქერქი. — ხრეში ხე.

ᲐᲠᲛᲘ (არყასი) [boletus scaber] ფარხოლეგნი ფერადი წერილებისა სოკო; იზმების.

ᲐᲠᲛᲘᲜᲘᲛᲘ იგივეა, რაც არყა.

ᲐᲠᲛᲘᲜ-ის გრძივ. ამოიძრაკებს, ანძრევს, ხრის აქეთ-იქით, — ანდერეტს. *ბოძს ა. ამოსაღებად.* ▭ შდრ. ირწევა, ერწევა, რწევა.

ᲐᲠᲛᲘᲜᲘ-ი იგივეა, რაც არწენი.

ᲐᲠᲛᲘᲜᲔᲜ არყის ტყე თბელი ა.

ᲐᲠᲛᲘᲡ იგივეა, რაც უფროსობა.

ᲐᲠᲛᲘᲡ 1. ვითარება, რაცა ვინმე არ არის ხადმე. *შემობეზეა მოხდა იმის არყოფნაში.* 2. არარსებობა (ესისმე). *ა. ერისა ამაქრივ ყოფაზე.*

ᲐᲠᲛᲘ 1. ქსელური კილეების მოქლესული ზოლი, ფერით ან მასალით განსხვავებული. *ლეიზეა ა. — ლეჩქების ა.* — *კაბას ა. შეიაერთ.* 2. იგივეა, რაც ბაფთა. *ტელიასტრის ა.* 3. წიგნის ან რვეულის დაუწერლად დატოვებული კიდე. *წიგნის არშიაზე მიწერილი შენიშვნა.*

ᲐᲠᲛᲘᲜᲘ-ი რასაც არშია აქვს შემოვლებული. *ა. ხელსახოცი.* — *ა. ცხენსაბურავი.*

ᲐᲠᲛᲘᲜ-ი [ლუკ.] ტექნიკური რუსული სიგრძის ხაზოზი ერთეული: უდრის 16 ვერშოკს (71 სმ). ‖ თავისი არშინით ზომაში — იგივეა, რაც თავისი ადგილი ზომაში.

ᲐᲠᲛᲘᲜ-ის [არაბ.] არშინების მოყვარული. — მოარშინებს. *მოტრფიალებს. ა. ქალთ.* ‖ სატრფო, მიყვარული.

ᲐᲠᲛᲘᲜᲝᲑᲐ გრძივ. არშინობით არის გართული. ▭ შდრ. არშიობა, მოარშინება.

ᲐᲠᲛᲘᲜᲝᲑᲐ ტრფიალება (ქალ-ვაჟთა).

ᲐᲠᲛᲘᲜ-ის გრძივ. 1. უსიამტკბოებას აძლევს (ან მოსცემს), უკეთესად, უმეტესებად მოიმჩნევს, აფცერებინებს. *მოთმინება არშია — მჭირნახლ მეგობრობა არშია.* 2. სხეულისაგან გამოყოფს, განსხვავებულად ქმნის, ეხაზავს. *შეიღებეთ ან ა. ან. ვ.* იხ. აარშინებს. ▭ შდრ. არშიერებს, ირშევს, ურშევს, ირშევა, ერშევა, რშევა, რშეული, ნარშევი, სარშევი.

ᲐᲠᲛᲘᲜᲘ სახელი ა ა რ შ ე ვ ს, ა ი რ შ ე ვ ს ზმნათა მოქმედებისა.

ᲐᲠᲛᲘᲜᲔᲜ-ი 1. არშევის უფლება, შესაძლებლობა. *მის ხელშია ა. ვისაც ეინე აირშევს. კარგი ა. — არშევაში არ შემეცდება.* — *ა. დაუწერეს.* ‖ არშევანზოა (არშევანზო შედის) — არშევს, ცდილობს აარჩინოს. *«არშევანი მეც» — პაუზითა გუნდურ თამაშში — ნაშოკმაზილი (თამაშის დაწყების წინ), რომელიც უფლებას აძლევს მის მოქმედს იყოს ერთ-ერთი გუნდის «ფეხი» და უპირატესობა პქონდეს მოთამაშეთა არჩევაში (იხ., აგრეთვე, არადანი).

ᲐᲠᲛᲘᲜᲘᲡ-ᲐᲜᲐᲠᲨᲘᲜ-ი არშევანი და არადანი (იხ. არადანი).

ᲐᲠᲛᲘᲜᲘ-ი არშევის, არშევნების გზით შეძენილი. *ა. ოჯახი.* — *ა. თანამდებობა.*

ᲐᲠᲛᲘᲜᲔᲜᲘᲡ-ის ა. ვარ ვინმეს, ეკარნევინებს.

ᲐᲠᲛᲘᲜᲔᲛᲓᲘ იხ. ბიცეფი არშევი წარმოშობილნეულისა ან თანამდებობის პირთა. *უსაღელეთ ხაბ ჭოს ა. — ბერგუთხის ა.*

ᲐᲠᲛᲘᲜ-ის გრძივ. 1. აიტოვრებს, ინახავს ვისმე, ან ვისმე. 2. იხ. მოარჩენს, შეარჩენს. — იხ. ხრის, ურჩენს, რჩება, ურჩება, რჩენა, რჩენილი, მარჩენალი, ნარჩენი, სარჩენი.

ᲐᲠᲩᲔᲜᲔᲜ ვინე, რაც აირჩიეს. *ა. პირები.* — *ა. ადგილი.* — *ერთმხრივ ა.*

ᲐᲠᲩᲘ-ი [Rupicapra rupicapra] გარეული თხა მთა-ბოლოეთ ფერისა: ბინადრობს აღუპრ ზღაპრი (ლილ. ფსიდი).

ᲐᲠᲩᲘᲜ-ი (ესპ.) ვისიმე. *რისამე წილი. ტერი. ᲐᲠᲩᲘ უაზე* ნაწილაკი. *ჩვეულებრივ იხმარება ჩამოთვლისას. ა. წესალით. ა. ლეონით.* ‖ *არც ისე დიდად ან. არც ისე ცუდად ცხოვრობდა, არც ვინ — სრულიად არ. არასოდეს არ. არც ერ მოსულა სანახავად. არც მეტად, არც ნაკლებად — სწორედ ისე. ზუსტად ისე. არც იტყვიან, არც აიტყვებს და...* (სპან.). — სწრაფად. *ერთიანად (მოამთქნელებს, შეასრულებს რასმე).*

ᲐᲠᲩᲘᲜᲔᲑᲐ ისეთი მდგომარეობა, როდესაც რაშე არ იცვნან, — უცოდინარობა. *საქმის ა. — ა. ითაკენა.* — *ა. არცოდვაა.*

ᲐᲠᲩᲘᲜᲔᲜ-ი იხ. შეარჩენენს.

ᲐᲠᲩᲘᲜ-ის გრძივ. აქეთ-იქით აჭანებს, ამოძრაკებს ნელა, ჩვრტელად. *აკანის ა. — ნიავი ნორჩ ბეკებს. ა.* ▭ შდრ. ურწევს, ირწევა. რწევა, რწეული.

ᲐᲠᲩᲘᲜ-ი [Aquila] დიდი, ღონიერი, ნისკარტიანი ქაშქაშებული მტაცებელი ფრინველი.

ᲐᲠᲩᲘᲜᲔᲑᲔᲜ-ის იხ. ირწევინებს. ▭ შდრ. ირწევინებს, ირწევინება, ირწევინება, ერწევინება, რწევინება, რწევინება, მირწევინებელი.

ᲐᲠᲩᲘᲜᲔᲜ (*თუნძ. აურწყვის*) გრძივ. იგივეა, რაც აწყვეს. ▭ შდრ. აურწყვეს.

ᲐᲠᲩᲘᲜ-ის გრძივ. აღებინებს, ასაქცევს. ▭ შდრ. არწევინებს, რწევინა.

ᲐᲠᲩᲘᲜᲔᲑᲔᲜ-ის გრძივ. რწევინებს აუტყნს. ‖ ხასხლს აარწევინებს (სპან.) — შეარდა ამანებს რასმე.

ᲐᲠᲩᲘᲜ-ი გრძივ დარჩობილი არის, ჩარჩობილია. *ეკიდები ლერწამზი ა.* ▭ შდრ. ურჩეინა.

ᲐᲠᲩᲘᲜ-ის იხ. დაარჩინის, ჩაარჩინის.

ᲐᲠᲩᲘ-ი 1. წყლის სადენ სადაგებო თხრილი (სარწყავად. სამრეწველო...) *სეკეთ ა. — ელექტრო-დენის ა. — ავბის ქაყვანა.* 2. თხრილი ახალშენი ეზოში ჩასაყრელად. 3. ცოცხალ ორგანოში — მილის მსგავსი სავალი. *ხერის ა.* 4. მოწყობილობათა ერთობლიობა, რომელიც უზრუნველყოფს ელექტროსადენების გადაცემას მანძილიზე (მაგ., ტელეგრაფისაში).

ᲐᲠᲩᲘᲜ-ის გრძივ. წელა რატმუღაოვ ამოძრაკებს აქეთ-იქით (მოქნილ რასმე). — *ანძრევს, ატოკებს, აქანავებს. ქარი ბეკებს ა.* ▭ შდრ. იძრევა, რხევა, რხეული, მირხევი.

ᲐᲠᲩᲘᲜᲔᲜ უფალეული, დამშვიდებული; დაიმედებული. *ა. კაცია.* — *არხეინად ბრძანდებოდეს!*

ᲐᲠᲩᲔᲜ თოქლის ფოცქი, ღვინის შემდეგ შეგინული.

ᲐᲠᲩᲔᲜᲔᲡ-ი (არწყაკლისა) [Lathyrus roseus] ტყის მრავალწლოვანი ბალახოვანი მცენარე: პარკისანთა ოჯახისა; ხმარობენ მხლად

ᲐᲠᲩᲔᲔ-ი [არაბ.] (საუბ.). ¹ უკანასკნელი დღე. აღსასრულის დღე. *ა. მოუვიდა.* 2. მეტისმეტად ავი, ჭუკუნესად ანჩხლი (სპან.).

ᲐᲠᲩᲔᲜᲘ-ის იხ. აჯანსენი.

ᲐᲠᲩᲔᲜᲔᲑᲐ-ის იხ. მოარჩუნებს.

ᲐᲠᲩᲘ პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ფუძეებისა, ნიშნავს ასი რისამე შემცველს. მაგ., ასმანეთიანი, ასფურნალიანი.

ᲐᲠᲘ-ი რიცხვი და რაოდენობა 100, — ათჯერ ათი. — **ᲐᲡᲘᲐᲜᲘ** განეკენებული შორიდან მოსული ჭიანის შეტაკების.

ᲐᲡᲐᲒᲔᲜ-ი რაც უნდა ასაგან. *ასაგებელი* — *ასაგები მაზონი.*

ᲐᲡᲐᲒᲔᲑᲔᲜ-ის იხ. დაასაგებს.

ᲐᲡᲐᲒᲔᲜ-ი 1. რაც უნდა ასაგონ 2. ვინე შეიძლება აიგონს. *სასაცილოდ ა.*

ᲐᲡᲐᲒᲔᲜ-ი 1. რაც უნდა ასაგონ. *სკოლის ახალი შენობაა ა. ‖ მამყარზე ა. ბოძი, ‖ ა. ძაფი.* 2. საფასე უნდა აიგონ რაშე. *საფიათ ა. აღდილი.*

ᲐᲡᲐᲒᲘᲜᲔ ვინე, რაც უნდა ადგეს. *ასაგებლად — ადგილის მიზნით. წამოიწია ა.*

ᲐᲡᲐᲔᲚᲔᲜ-ის გრძივ. საღილს აჭმევს, მაკმევეინ ასაღილა. — ▭ შდრ. ისადილებს, საღილობა. მისაღილე. ნასადილეული.

ᲐᲡᲐᲔᲚᲔᲜᲔᲚᲘ (ასადილებელისა) რაც უნდა ადგილს. *ა. წყალი. ასადილებელი — ადგილების მიზნით.*

ᲐᲡᲐᲔᲚᲔ-ი (ასაელისა) იგივეა, რაც ასასელელი.

ᲐᲡᲐᲔᲚᲔ-ᲓᲐᲡᲐᲔᲚᲔ-ი (ასაელ-დასაელისა) ეხება, რისამე გზა-კვალი, ამბავი, *მისი ა.-დ. არაენ ეფიდა.*

ᲐᲡᲐᲔᲚᲔᲜᲔᲑᲐ-ის იხ. გაასაელებს.

ᲐᲡᲐᲜᲘᲫᲐᲒ-ი 1. რაც უნდა აწნიდნენ, ა. ბარი. 2. რითაც უნდა აწნიდნენ, *ავტოს ა. ქოფილაკი (მწერებისათვის). ასაწნეხ ავაკი — აწნიდეს მიზნით.*

ᲐᲡᲐᲜᲗᲚᲘᲡ-ი გრძივ. საწნეხს აძლევს, — ცხელ ბაღს; ინახავს, არწენს. *მეცხოველეებ ფლავენ ცხვრებსა. — ღორტანტულ ა. ცხოველთა (ფიზიკურ.).* ▭ შდრ. ისაწნეხებს, საწნეხოდება, მასაწნეხოდეს.

ᲐᲡᲐᲚ-ი ადამიანის სიცოცხლის ერსა თუ ინ. ხანი, პერიოდი. *სამოცი წლის ასაკში, — ბუნებით ასაკის ბავშვები.* ‖ ასაკში ხოცილი — ზრდადამთავრებული (ქალი, ვაჟი). სრულწლოვანი.

ᲐᲡᲐᲙᲘᲡᲘᲜᲘᲪᲘᲔᲜᲔᲡ-ი ვინაც რისამე ასაკი გაუხდა. *ა. მოსწავლენი.*

ᲐᲡᲐᲙᲔᲜ-ი რაც უნდა აკეწონ. *ასაკეწავ — აკეწილისათვის. ჩიგი მამოფორნდა მარცვლების ა.*

ᲐᲡᲐᲙᲘᲜᲔᲑᲔᲜ-ი (ასაკინებელისა) რაც უნდა აკეწონ ან აიკინონ. *ასაკინებელი — აკინების მიზნით.*

ᲐᲡᲐᲙᲔᲚᲔ-ი რაც უნდა აიკლონ. *ასაკლებად — აკლების მიზნით.*

ᲐᲡᲐᲙᲘᲜᲐᲪᲘ-ი ასაკის მიხედვით გამოყოფილი, შეფერებული. *სპორტსმენთა ა. ჯგუფები.*

ᲐᲡᲐᲙᲘᲜᲔᲑᲔᲜ-ი ხანში შესულ-ი. *მამაკაცი.*

ᲐᲡᲐᲙᲘᲡ-ი 1. რაც უნდა ააკისრ ან აიცრას. 2. რითაც უნდა ააკრას. *ვაზის ა. ბრალი.*

ᲐᲡᲐᲙᲠᲔᲜ-ი რაც უნდა აკრიენს. *ასაკრეხად — აკრეხის მიზნით.*

ანასტაზიან-ი სწორედ ასე, ზრდილობიანად.

ანასკანდალ-ი ანასკანდალი.

ანასკანდალ-ობ-ა ანასკანდალობა.

ანასკანდალ-ობ-ს ანასკანდალობს.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ი ანასკანდალობინებელი.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა ანასკანდალობინებლობა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ს ანასკანდალობინებლობას.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე ანასკანდალობინებლობაზე.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც ანასკანდალობინებლობაზეც.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა ანასკანდალობინებლობაზეცაა-ა.

**ანასკანდალ-ობ-ენ-ებ-ინ-ებ-ელ-ობ-ა-ზე-ც-ა

ბით; კოდირება ა. 2. საკმაოდ ეფექტიანი — შედარებით დაბმულების დამსმელი.

ანიმაცია სიტყვის დედოფალი. — ჩამღერობა.

ანიმაცია იხ. დაანიმება. ნაანიმება.

ანიმაცია [ბერძ.] ფსიქიკა, რომელიც ანტიკური მსოფლიოს ანიმაციის (უმეტესწილ სასწაულებრივი ან სამეცნიერო დაუნებებულებით).

ანიმაციონი ანიმირებული ფილმების ფესტივალი ქალაქ ანიმაციონში.

ანიმატი ფიზიკური ბავშვი ანიმატის ანიმაციონში.

ანიმატორი [ლათ.] პირი, რომელიც საბუნებო ანიმაციონში ანიმაციონში ანიმაციონში

აბამაჯ-ი [რუს.] რეცეპტიანებელ რუსეთში. — კაზაკთა ჯარის უფროსი.

აბან-ს[1] 1. იხ. გაკაცხს[1]. *აბანაკეც წერილს* ა. 2. იხ. დაატკნს. *ძაძას* ა. 3. იხ. შეატკნს. *პურს ყველს* ა. ▭ შდრ. ატკნს, სატკნი.

აბან-ს[2] იხ. გაკაცხს[1].

აბანა საბელი აბანვის ზმნის მოქმედების, *ბარდის* ა. ‖ *მწუხარების* ა. — *სიტყვის* ა. *შეუძლებელი ყოო.*

აბანი-ა *გრძედ.* დატანებული აქვს.

აბანიძ-ი 1. რაც აიბანება, რაც რამეს აიბანა ზედით. *ქარაფაგან ჰაერში* ა. *ფიქელი.* 2. რამეთი მოცული, გამხმენელული. *შიშით* ა. — *სიცივით* ა. *ბაბანებია.*

აბან-ტ-ს *გრძედ.* 1. დაატკნს ან დაამყნეს. *ურთკას აქეთ-იქით* ა. — *ცხენს წელი* ა. 2. ჩაეულებრივ თან დაატკნ ხოლმე. *ფულს ვიღაცით* ა. ‖ ხმარობს: ჩ ეულებრივ აკეთა, ახერხებს, პკიდია. *საათელეს* ა. *ჩიბახალებს* ა. — *ოარატ* ა. 3. (ზნეზ.) აქვს რამე თანალლობის თავის თავად ზ. *ფალიაშელის სახელს* ა. — *კაპიტალისტურ ქვეყნებში უმუშევრობა მასობრივ ხასიათს* ა. 4. (სუბ.) აწყობს, წართავს (ერთას, ლექციას...), აწარმოებს (ომსა...); ხელმძღვანელობს, წარმართავს რამეს. *ერთს* ა. — *პარეხებელ გაკეთილს* ა. — *ცდებს* ა. 5. რამეში გასულობს, გაღწეულს, გაეცის საშუალებას ახლეს, უშეებს. *ჩერნა ეულებრიობას* ა. — *ეს პატარა წეიმას არ* ა. — *ძალით ქუნაში არავის ატარებდა.* 6. გარეშეული ფრთის გამაშუალობაში სადმე იმყოფება, რეება. *ზაფხულს სოფელში* ა. — *მთელ დღეს ეეხაბში* ა. ▭ შდრ. აბარებინებს, აბარებს, უბარებს, ტარებება, ტარება, მატარებელი, ბატარეი, სატარებელი.

აბანაბინებ-ს *გრძედ.* ავადმყოფ ან ხოხოც[1] გა>აბარონს, [1] ჩა>აბარონ[1], [2] გა>ტარებინა, [1] ჩა>ტარებინა ეხმარება. *ფრთა კარებად* ა.

აბანარებ-ს *გრძედ.*: ეხმს ატარებენ — ეხე-დრის, ღიქელაქენს.

აბანებელ-ი ეინც, რაც ატკნებს. *ბელში* ა. *ბაქნეი.*

აბანდ (ატაუსი) [ფრ.] ამა თუ იმ დარგის სპეციალისტ-კონსულტანტი დიპლომატიურ მისიასთან. *სამხედრო* ა. — *ბაზეკით* ა.

აბანება საბელი აბანვების ზმნის მოქმედებისა.

აბანებელ-ი 1. ეინც. რაც აიბანება. *ქარხვენაგან* ა. *თოელი.* 2. (სუბ.) ადვილად აბოლი; აჩქარებული თავის მოქმედებაში. *ძაღილან* ა. *ეინმეკე.*

აბანტი (ატელიასი) [ფრ.] სახელისნო (მხატვრის, ფოტოგრაფისა და სხე.). *მოქანდაკის* ა. ‖ მოდელის ა. — *სამკერვალო.*

აბანინ-ს *გრძედ.*: ხალიჩა ატენის (სუბ.). — *ძაღილი აჭმეეს.*

აბანუხ-ი სოფ. ატენის და ატენის ხეობაში (ქართლში) დაფიქრებული ცნობილი თეთრი ღვინო.

აბანძაბ-ი [ლაო.] 1. ფიქრობს სასწრაფოდის დამთავრებაზე შესახებ. *წუხელი ნუთრის* ა. ‖ მოწმობა რაიმე სპეციალური წერილობის მინიჭების შესახებ *დოცენტის* ა. 2. ფიქრობა, რომლის მიხედვითაც სამხედრო მოსამსახურის ხელფასის ნაწილს იღებს მისი ოჯახის რომელიმე წევრი.

აბანტანტა ეინიმე ოფიციალური წერილობითი დახასიათება; დასკვნა ეინიმეს გამოსადეგობის შესახებ ამა თუ იმ თანამედებობაზე. *მასწავლებელზედ* ა.

აბან-ს[1] (*აწ.* ტეხს) *გრძედ.* უეცად დაიწეება. *ცრილი აბეჭდა.* — *ჩიუნი აბეჭდა.* — *ქალაქა კაცელი აგდა.* ▭ შდრ. აატეხს, აიტეხს. აუტეხს, აგდენას[1], აუტყდება, აბეჭდა, აბეჭდა, აბეჭდენი, ამბეჭდენი, ამბეჭი. ასაბეჭი.

აბან-ს[2] იხ. ტაატხს.

აბანა 1. საბელი აბეჭს, აიბეჭის ზმნათა მოქმედებისა. 2. ოგივეა. რაც აბურება.

აბანინებ-ი 1. რაც აბეჭილა. ა. ფიცარი.. 2. რაც აბეჭეს ან აბეჭდა (იხ. აბეჭდა[1]. მნიშ. 1). ა. დაეკ. — ა. *ეკეთილი.* 3. ეინც აბეჭდა (მნიშ. 2); ეინც არაეის და არაფერს ერიდება. — თავს გასულ. *სამწერე ფოტოგიდა* ა. 4. რაც აბეჭდა (მნიშნ. 3). — ახურებული. ა. *ძროხა.* 5. ხშირი, აყრილი, აზრიანი (მეცნარეებში...). ა. *ტყე.* — ა. *ჭალა.*

აბანინებ-ს იხ. გააგრილებს. მოაგრილებს

აბანიპ-ს იხ. გააცივებს.

აბანიჭებ-ს *გრძედ.* ტიტიტის ეიწეება.

აბანიჭებ-ს *გრძედ.* ზედაპირზე მოიგდებს *რასმე (სითხეს); ტიტებივით მოიკეს (მდინარეს).* წყალი აბეჭდა ა. ▭ შდრ. იტიტებს.

აბანიჭებ-ა საჩეი ა ა ტ ი ტ ე ე ბ ე ბ ს, ა ტ ი ტ ე ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

აბანიჭებელ-ი რაც ატიტებილა. ა. *ნაფოტი.*

აბანიჭებ-ა *გრძედ.* ტიტიტის ეიწეება (*ბაეშეი*), — ატიტინებება.

აბანიჭებ-ა *გრძედ.* ტიტიტის ეიწეება. *ქალი ატირდა.* — *მაგი ეოდვით ქეკე კი ატირებებოდა* (ფიგურ.).

აბანიჭებ-ა *გრძედ.* ტიტიტის ეიწეება. — ცრემლს აღერეწინებს. *ის გატირებენ* ▭ შდრ. ატირებს, უტირებს, ეტირება

აბანიჭება საბელი ა ა ტ ი რ ე ბ ს, ა ტ ი რ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

აბანიჭებელ-ი 1. ეინც აბეჭილა. ა. *ეკეთილი.* 2. *გადაგ. იტყვიან ნესტით დასველებულზე ა. მარილი.* — *კედლები მთლად ა. იყო ნესტისაგან.*

აბანიჭებ-ს იხ. გააგრილებს

აბანიჭებ-ა *გრძედ.* ტიტის ეიწეება (ბაეშეი). — ატიტინებება.

აბანუეებ-ა *გრძედ.* ტკაცუნს ეიწეებს. *ბუბარში შეშა ატკეცენდა.*

აბანუეებ-ს *გრძედ.* ტკაცუნს ხმას გამოაეებინებს. *მათრახს* ა. ▭ შდრ. იტკაცუნებს

აბანუეებ-ა საბელი ა ტ კ ა ც უ ნ ე ბ ს, ა ტ კ ა ც უ ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

აბაპმნ-ს იხ. დაატკნს.

აბაეს-ს იხ. ეიწეებს ან ეიწეება. *ეერ თავდა ა. ეერ ეიწეება* (ეიწეებს) *ეერ მატკნოთო.* ‖ ფუძის ა ტ ა ე ნ ს — აწყენინებს, დააწყენეინებს.

ა-ს-ჩ-ს-ჩ-ა, ა-ს-ა-ჩ-ი-ჭ-ა *გრძედ.* ტკაცუნის ეიწეება შეესაც. *ცრილის ტკაცუნი ა. ეერ ეიწეებდა* (ეიწეებს) *ეერ მატკნოთო.* ‖ ფუძის ა ტ ა ე ნ ს — აწყენინებს, დააწყენეინებს.

აბაეს-ს იხ. ეიწეებს ან ეიწეება. *ეერ თავდა ა. ეერ ეიწეება* (ეიწეებს) *ეერ მატკნოთო.* ‖ ფუძის ა ტ ა ე ნ ს — აწყენინებს, დააწყენეინებს.

აბაეს-ა საბელი ა ტ კ ა ც უ ნ ე ბ ს, ა ტ კ ა ც უ ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

აბაეს-ა *გრძედ.* ტკაცუნს ეიწეებს. *ცრილის ტკაცუნი ა. ეერ ეიწეებდა* (ეიწეებს) *ეერ მატკნოთო.* ‖ ფუძის ა ტ ა ე ნ ს — აწყენინებს, დააწყენეინებს.

აბაეს-ა საბელი ა ტ კ ა ც უ ნ ე ბ ს, ა ტ კ ა ც უ ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

აბაეს-ა *გრძედ.* ტკაცუნს ეიწეებს. *ცრილის ტკაცუნი ა. ეერ ეიწეებდა* (ეიწეებს) *ეერ მატკნოთო.* ‖ ფუძის ა ტ ა ე ნ ს — აწყენინებს, დააწყენეინებს.

აბაეს-ა საბელი ა ტ კ ა ც უ ნ ე ბ ს, ა ტ კ ა ც უ ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

აბაეს-ა *გრძედ.* ტკაცუნს ეიწეებს. *ცრილის ტკაცუნი ა. ეერ ეიწეებდა* (ეიწეებს) *ეერ მატკნოთო.* ‖ ფუძის ა ტ ა ე ნ ს — აწყენინებს, დააწყენეინებს.

აბაეს-ა საბელი ა ტ კ ა ც უ ნ ე ბ ს, ა ტ კ ა ც უ ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

აბაეს-ა *გრძედ.* ტკაცუნს ეიწეებს. *ცრილის ტკაცუნი ა. ეერ ეიწეებდა* (ეიწეებს) *ეერ მატკნოთო.* ‖ ფუძის ა ტ ა ე ნ ს — აწყენინებს, დააწყენეინებს.

ზუსტ – არაფერად ჩაგვლის, უმსჯოველესის ან უკედრისოს უქნენის ვისმე (ტუსების ანძეთი).

აუბნევ-ს ა. ფრ. (ფ.) აღაპარაკებს. ♢ ფიქრს. ოცნებებს, ეკუნებებს.

აუბნევ-ს (აწმ. უბნევს)¹ *გრდმ.* ამბნევს მისას. ♢ თავგზას აუბნევ-ს – გონებას დაუბნევს, გზა-კვალს აურევს.

აუბოლშევ-ა (თურმ. აუბოლშება) *გრდვ.* აბოლდება მისი.

აუბოლშებ-ს *გრდმ.* აუბოლშებს მისას ან მასთან. *პასიური ფორმები იქმნება.*

აუბარაქშებ-ს იხ. გაიუბარაქებს.

აუბარაქშილობ-ა (თურმ. აუბარაქშილა) *გრდვ.* აბრუშილდება მისი. *ბოლოხმოვნიანი ფორმები იქმნება.*

აუბაზრობ-ს (აწმ. უბაზრობნის) *გრდმ.* აბაზრებს მისას, – აუწესრიგებს, აუშლის (თმას...) *ქორწილი ავითარ ძაღა.*

აუბა-ი [სპ.] სამრახლი რამ; ღელი, მდორი, აუგის *ადგა ვისიმე შესაბამი.* – *აუგად ვოთხენებია.*

აუგდებ-ს (აწმ. უგდებს)¹ *გრდმ.* აიგდებს მისას ან მისთვის. ♢ ქუდი ბეზე აუგდო. ♢ სიტყვას პაწიც უგდებ. ♢ სიტყვას პაწიც უგდებ. ♢ სიტყვას პაწიც უგდებ

ᲐᲮᲐᲠᲗᲣᲚᲔᲑᲐ-ᲘᲡ იხ. გააუქმებს.

ᲐᲮᲐᲠᲗᲣᲚᲔᲑᲔᲜᲘᲡᲔᲑᲣᲠᲘ იხ. გააუქმებინებს.

ᲐᲮᲔᲜᲔᲑᲡ *გრდფ.* აიძულებს მის წინ. *წელს ა. — მწყალს ა.*

ᲐᲮᲔᲜᲔᲑᲔᲜ რაც არ აუქნიათ. *ა. ქალმები. აუქნიათ — ისე, როგორ არ აუქნიათ. ცხენი ა. შეჭვეს.*

ᲐᲮᲔᲠᲘᲗᲘᲐᲜᲘ (*აწმ.* უსოთებს) *გრდფ.* აატეთებს მისას.

ᲐᲮᲔᲠᲮᲘ (*აწმ.* უქნევს) *გრდფ.* აქნას მახვილით გაიგრიხოს (ქნთაში...). ▭ შდრ. აქნევა, ასაქნეველი.

ᲐᲮᲔᲥᲘ (*აწმ.* უქსიკის) *გრდფ.*: გზას აუქცევ — გზიდან ავუქციე, წინ არ შეხვედა. *II* ზედ არ გაიელის რაზედ. *მზიარენი ერთ პატარა მთას გზას ვერ აუქცევდნენ.* გვერდს აუქცევ — 1) მოერიდები. წინ არ შეხვედეს; სხვა გზით წავა. 2) ყურადღებას არ მიაქცევს, ანგარიშს არ გაუწევს. ▭ შდრ. აქცევა, ასაქცევი.

ᲐᲮᲔᲥᲘᲠᲔᲜ [ლათ.] საჯარო ეპჭირენ.

ᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲔᲜᲔᲑᲐ *გრდფ.* აღებინებენ მისი, — გაუწიონელებება (სახვ...). *ლოცვით ეხელებენ.*

ᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲘ (*აწმ.* უღებს) *გრდფ.* აიღებს მისას ან მისთვის. *ბილეთი ა-ღო. ჭალის ა-ღება — მიეტანება, გაეტანება.*

ᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲔᲚᲘ-ი (*აღებულისა*) 1. რაც არ აუღიათ. *ა. მოსაღები.* 2. რასაც ვერ აიღებენ *ა. ციხესიმაგრე.* აუღებელი — ისე, რომ არ აუღიათ: ისე, რომ არ აიღებს. *მყინვარიც ზამთარ-ზაფხულ თოვლი დევს ა.*

ᲐᲮᲔᲚᲔᲜᲔᲑᲐ *გრდფ.* აღელვება მისი ან მისთვის. *მეჭაღარეს ზღვა აღელვდათ.*

ᲐᲮᲔᲚᲔᲡᲔᲑᲐ (*აწმ.* უღელვებს) *გრდფ.* აღელვებს მისას.

ᲐᲮᲔᲚᲔᲡᲔᲑᲔᲚᲘ-ი (*აღელვებულისა*) ვინც არ აღელვება, — შეიდი. *ა. აღმოჩნია. აღელვებელად — აღელვების გარეშე. ა. ლაპარაკობს.*

ᲐᲮᲔᲚᲔᲡᲔᲑᲐ *გრდფ.* (ყრასმაც.) უღელილებას აწარმოების (ზმნისას).

ᲐᲮᲔᲠᲘᲜᲔᲑᲐ-ა *გრდფ.*· გული აუღრძნება (საკ.). — გაბარაზება, აღშფოთება.

ᲐᲮᲘᲔᲜᲐ-ს *გრდფ.* 1. აიცენებს მისას ან მისთვის. *ეწოდი მტევნი ალუჩის. 2. ატტებს. ერთი ალთაქთაი აუცენებს.* 3. დაუნებინებს. *ქარმა ბეკებს ლანჯები აუცენა.*

ᲐᲮᲘᲜᲐ-ა *გრდფ.* 1. მიაქცევა ზედით, — ასხეპს. *ფერხულს ბიღლი აუცენეთ. 2. რისამე ახლოებით ივლის, — ასცენა. წყალს აუცენენ კიბეს აუცენა.*

ᲐᲮᲘᲠᲘᲜᲔᲑᲐ (*თარძ.* აჩეცირება) *გრდფ.* ცირილს დაუნებენ.

ᲐᲮᲘᲠᲘᲠᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* აპყრობება) *გრდფ.* აყრილებენ მისი. *ნიჟრით პირი აუყრიათ.*

ᲐᲮᲘᲠᲘᲠᲔᲑᲘ *გრდფ.* აყრილებს მისას. *ნაკოშა ხელები აუყრილა.*

ᲐᲮᲘᲡᲔᲑᲐ-ს *გრდფ.* იბ. აუჩუღებს. — ▭ შდრ. აუღერდება, აუღერებული.

ᲐᲮᲘᲔᲜᲔᲑᲐ-ა *გრდფ.* აშენდება მისი ან მისთვის. *მეფმა-ზოსამბაფრებს ბევრი ახალი ჩაბერა აუშენებიათ. ჭ აუშენდება ოფახი (ნორნ.) — ხეირის ვერ ნახავს, ვერ წავუკარგება საქმე.*

ᲐᲮᲘᲔᲜᲔᲑᲐ-ს (*აწმ.* უშენებს) *გრდფ.* ააშენებს მისას ან მისთვის *სახლი აუშენა.*

ᲐᲮᲘᲔᲜᲔ (*აწმ.* უშენის) *გრდფ.* 1. ახსნის, გააითაეულუფულებს (დაპმულს). *ძალლი აუშენა. — ცხენი აუშენა. — ტყეი აუშენა. 2. ზედით მიმართავს; მაღლა ასულის მაშენაკეთებს მის.ეფს. ფრანი აუშენებ... — ეიში ბეზე აუშენა.*

ᲐᲮᲘᲔᲜᲘᲜ-ს *გრდფ.* ააშენებს მის.ეფს. *თოფი აუშენის ცხვირზე.*

ᲐᲮᲔᲠᲘ-ს (*აწმ.* უშლის) *გრდფ.* აშლის მისას. *თმა აუშალა. II* გადაგ. აღუსაღებ, გამოწენებინის, მოუნახავს: *ამოუჩენეს საქმენ ა.*

ᲐᲮᲘᲜᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასჩენებებია) *გრდფ.*: გული აუჩენილდება — იფიქრა, რაც გული აუჩუღება. *II* გადაგ. აუჩენილება, აჩენებება, აჩენებებული.

ᲐᲮᲘᲠᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასჩერნია) *გრდფ.* (ტე.) გაბერუნებება; ადმოაჩენება. *საქმე აუჩნდა. — ბეკონი მტვერი აუჩნდა.*

ᲐᲮᲘᲠᲔᲜᲐ-ა (*თარძ.* ასჩუებია; *აწმ.* უჩუდება) *გრდფ.*: გული აუჩუდება — გრძნობები მოერევა (და ცრემლები მოსდებია). — გული აუჩუღება.

ᲐᲮᲘᲠᲔᲜᲐ-ს (*აწმ.* უჩუდებს) *გრდფ.*: გულს აუჩუდებს — გრძნობებს მოერევა (და ცრემლებს მოპკურნის). — გულს აუჩუღება. *II* შდრ. უჩუდება, აჩუდება, აჩუდებული.

ᲐᲮᲘᲠᲔᲜᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასჩერნებება) *გრდფ.* აჩქარდება მისი. *გულის ეცემა აუჩქარდა.*

ᲐᲮᲘᲠᲔᲜᲘ-ს (*აწმ.* უჩქარებს) *გრდფ.*: ფუსს (ნაბიჯს) აუჩქარებს — უცარო ჩქარა წავა.

ᲐᲮᲘᲠᲔᲜᲘᲜᲔ-ი (*აუჩქარებელისა*) ვინც, რაც არ აჩქარებულა ან არ აჩქარებება, — ნელი, დინჯი. *ა. ნაბიჯი. — ა. ლაპარაკი. აუჩქარებლად, აუჩქარებლივ — ისე, რომ არ აჩქარებს. — ნელა. ა. დადის.*

ᲐᲮᲘᲠᲔᲜᲘᲜᲔᲑᲐ აუჩქარებლის თვისება, — სიდინჯე. *ა. გამოიჩინა.*

ᲐᲮᲘᲠᲘᲠᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასიჩქროებება) *გრდფ.* აჩქროებება მისი, *გული აუჩქროდეს. — სისხლი აუჩქროდეს.*

ᲐᲮᲘᲠᲘᲠᲔᲑᲔᲚᲘ *გრდფ.* აჩქროებს მისას. *გულს ა. — სისხლს ა.*

ᲐᲮᲘᲨᲕᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასიზიზებებია) *გრდფ.* (ბავშ.) ჩხუბს დაუწყებს, — წაეჯიბებება; აუდევრებება. *ა. ბავშვებს.* **ᲐᲮᲘᲐᲪᲘᲐᲪᲔᲑᲐ-ა** (*თარძ.* ასიაცებებია) *გრდფ.* აცახცახებება მისი. *ხელი აუციაცებება.*

ᲐᲮᲘᲔᲠᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასიღერნია; *აწმ.* უსიღება) *გრდფ.* 1. ასიღებება მისი. *მოქრელი ხელი აუღდა, ვერ მოარგებდა. 2. აუსტკბება (ფეხი).*

ᲐᲮᲘᲝᲜᲔᲑᲔᲜᲘ-ი (*აუღონებელისა*) რასაც გეერს ვერ აუღონან; უეშველი; გარდუვალი. *ა. საჭირობის საგანი. — დაანტრება ა. იყო. ‖ მტკიცებულად საქრელი. ა. საქმე. აუღონებლად — უეშველად, ყოველ მიზეზს გარეშე. ხელა ა. მოვა.*

ᲐᲮᲘᲝᲜᲔᲑᲔᲚᲝᲑᲐ აუღონებლის თვისება, — გაუდეყალობა. *ა. ვეღ შემოხეულეთობა. ‖* მტკიცებულება ნაჭირნება. *ერთობლივად მოქმედებან ა.*

ᲐᲮᲘᲝᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲐ (*თარძ.* ასიონებებია) *გრდფ.* აღიმეიფება მისი, — აეფიქრნება. *თვალები სიამოვნით აუღიმეიფდა.*

ᲐᲮᲘᲙᲔᲚᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასკრმლებია) *გრდფ.* ცრემლით აეფსება (თვალები).

ᲐᲮᲘᲙᲘᲜ-ს (*აწმ.* უცონს) *გრდფ.* ორგანიზმში შეუვანს რაიმე დაავადების გამოშენეფის სუსტ შრატს ამ დაავადების თავიდან ასაცილებლად ან სამკურნალოდ. *წითელა აუცინს.* ▭ შდრ. აცირეფება, აცრა, აცირილი, ასაცრელი.

ᲐᲮᲙᲔᲜᲐ-ს (*აწმ.* უცერებს) *გრდფ.* გულს აუტრიალებ — ხალისს დაუკარგავს რასამე. *რისამე გაგეთების სურვილს მოუსპობს.*

ᲐᲮᲙᲔᲜᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასცრენება, *აწმ.* უცრუდება) *გრდფ.*: ‖ გული აუფიქრდება რისამე სურვილი, ხალისი დაეკარგება, — გული აეფრება რამეზე.

ᲐᲮᲙᲔᲠᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასცერნება) *გრდფ.* დაუსხლტება, დაეფერფება (ფეხი). *ყინულზე ფეხი აეცერდა.*

ᲐᲮᲚᲔᲜᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასიბაღებია) *გრდფ.* სანამდილეფდ ექნება, აეფარულება (სიზმარი, ოცნება...)

ᲐᲮᲚᲐᲙᲐᲪᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასძაგნებებია) *გრდფ.* ამბაგიდგება მისი, — აეკაკლება. *მეშინიან მეღლები აეძაგძაგება.*

ᲐᲮᲛᲔᲜᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასძეკერებია) *გრდფ.* ამხეფნება მისი. *გული აეძეკრება.*

ᲐᲮᲛᲘᲜᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასმეფრება) *გრდფ.* ამხეფნება მისას. *გულს ა.*

ᲐᲮᲜᲘᲐᲜᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასმნიშნებებია) *გრდფ.* იფიქრე, რაც აეხსნებებოდეს.

ᲐᲮᲜᲔᲠᲔᲑᲐ *იხ.* დაეფიქრების.

ᲐᲮᲝᲠᲪᲘᲔᲚᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასძერცებებია) *გრდფ.* გაეფლეფება ქვეყნად ზედით. *მამაძაღლი ცხვირის კიბეზე აეძერცა.* ▭ შდრ. ამძერცა.

ᲐᲮᲡᲘᲜ-ს (*აწმ.* უხსის) *გრდფ.* 1. ასხენს მისას. *ხეფრას ცალი კიდე აუხია. — ნაცარში მოაკეთა ბეღი და ცალი ა. II* მოეფსებება. *მოწყვეს ნიმნაი აუხეწეს. — ფასს ა. 2. ანეწეს მისი. ნენეკას აუხია. — სიცილეს აუხია.*

ᲐᲮᲡᲐᲚ-ს *გრდფ.* 1. ასწერს მისას. *საბეთ აუწერეთ. 2. ასწერს მისთვის, — სიტყვიერად დაუსურათებს. თავისი წვდომაზოთიან დაწერილებით აუწერა.*

ᲐᲮᲡᲐᲚᲔ-ი (*აუწერელისა*) 1. რაც არ აუწერიათ. *ა. ქონება.* 2. რის აღწერაც შეუძლებელია. — წარმოუდგენელი: *ბალიან დიდი. ა. სიმდიდრე. — ა. ხალამაზი.*

ᲐᲮᲡᲐᲚᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ' აუწერეს მისი') *გრდფ.* აწერებებს მისას. *ქარმა თმა აუწერა. ‖ საქმეები აუწერა.*

ᲐᲮᲡᲐᲚᲘ-ს (*თარძ.* ' აუწერეს მისი') *გრდფ.* 1. ზედაპირს ჭაბს ოდნავ დაუწერეს წმენ კაბი აუწერა. 2. წერას აგრძნობინებს. — ტკივილს მიაყენებს. *სიცივემ ტერტები აუწერა.* ▭ შდრ. აიწერება, აუწერება (აუწერა), აწერა.

ᲐᲮᲡᲘᲜᲔᲑᲐ *გრდფ.* იფიცება, რაც აიწერებენ.

ᲐᲮᲘᲘᲜᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასჩინებებია) *გრდფ.* იფიცება. რაც გაუჩინილებს.

ᲐᲮᲘᲘᲜᲐᲪᲐ-ს *გრდფ.* ამჩინებს მისას.

ᲐᲮᲘᲠᲘᲜᲔᲑᲐ-ა (*აუწერნელისა*) რაც არ აუწერნაო. *ა. ჭირნები.* 2. რის აღწერაც შეუძლებელია. — წარმოუდგენელი: *ბალიან დიდი. ა. სიმდიდრე.* — *ა. ხალამაზი.*

ᲐᲮᲘᲠᲘᲜᲔᲑᲔᲚᲘ *გრდფ.* აწერებს მისას. *სატყეო აწერებელი.*

ᲐᲮᲚᲐᲙᲐᲪᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასძაგნებებია) *გრდფ.* აკაკლება მისი. *გული აეძაგნება.*

ᲐᲮᲛᲔᲜᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასძეკერებია) *გრდფ.* ამხეფნება მისას. *გულს ა.*

ᲐᲮᲜᲘᲐᲜᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასმნიშნებებია) *გრდფ.* იფიქრე, რაც აეხსნებებოდეს.

ᲐᲮᲝᲠᲪᲘᲔᲚᲔᲑᲐ-ა (*თარძ.* ასძერცებებია) *გრდფ.* გაეფლეფება ქვეყნად ზედით. *მამაძაღლი ცხვირის კიბეზე აეძერცა.* ▭ შდრ. ამძერც

აფართხალდებ-ა გრძლვ. ფართხალს დაიწყებს. *თევზი აფართხალდა.* — *თაქვარჩილი ქალამი ა. ხე.* ☐ შდრ. აფეთხობალდება, აფართხალება, აფართხალებინება.

აფართხალებ-ა გრძლ. აიძულებს ან აიძულებინებს ფართხალებას აძმარებინებს. *ბედ-ფეხს აფართხალებდა.* ☐ შდრ. იფართხალებს

აფართხალება სახელ. ა ფ ა რ თ ხ ა ლ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აფართხალებ-ი რაც აფართხალება.

აფარი-ა გრძლვ. 1. გადაკრებული აქვს, ტახტს ფარდაგი ა. — *მძინარის სასმენი ა.* — *მაკიაზის ხუთზე ა.* — *თავზე ჭერი ა.* (ფიგურ.) 2. აფარებული აქვს ცარიელ, ქალაქს დღი მოა ა.

აფარებ-ვებ-ა-ს გრძლ. ფიცეს, რაც ასარანშებს. ☐ შდრ. იფარფატებს.

აფარნაკ-ებ-ა იხ. დაადასებს, შეაფასებს.

აფარნაკებ-ინებ-ა იხ. დაადასებინებს, შეაფასებინებს.

აფარჩენ-ა გრძლ. დაჩენს გამოსცემს, — ღობეე გასაკონ ხმას გამოსცემს (ნელი, ფრთხილი მოძრაობის დროს). *ნაავი ჩალას ა.* ☐ შდრ. უფარჩენებს.

აფარჩილებ-ა გრძლ.: ოყალეს აფარჩილებ — დაბეული ყურადღებით მაღილზე აქეთ-იქით იხედება, — თვალებს აცეცებს.

აფარჭვრიტ-ა გრძლვ. ფიცრებ დაიწყებს, — აფუსფუსებას.

აფარხ-ა გრძლ. სწრაფად ამოძრავებს (ხელებს)

აფარხალ-ა, აფარხალ-ა გრძლ. (ლუთ.) იკიდება, რაც ასაძრახებს.

აფარხან-ა იხ. დააყენებს. *ბ თვალებს აფარხანა— შუშნებული თვალებით აქეთ-იქით იხედება.*

აფარხრან-ა (აწმ. ფეიდრებ) *გრძლვ.* 1. აფეთქება მოხდება რასაც. *ნაღმი აფეთქდა.* ‖ აფეთქების შედეგად დანგრევება, მოისპობა. *ქარიანმა აფეთქდა.* 2. გადაჭ. ერთიანად, თავშეუკავებლად გაბრაზება. *თოფის ჩარაზილი აფეთქდა.* 3. გადაჭ. (პოეტ.) უცბად აფეთქება (მეტაფორ). უცბად გაიშლება (ყვავილი).

აფარხრან-ა იხ. აფეთქებს.

აფარხრან-ა 1. რისამე აფეთქება ნივთიერების ერთ-ბაში ქიმიური ღაშლისა და მეტისმეტად გახურებულად ატრების წყობილების შედეგად, რომელსაც თან სდევს ქუხილისებური ხმა. *ეკიბაარის ა.* 2. რისამე დანგრევა ნივთიერების ასეთი ღაშლის შედეგად. *კლდის ა.* — *ბილის ა.* 3. გადაჭ. (ფიგურ.) დიდი, მოულოდნელი ცვლა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. *რეკლამურ ა.* 4. გადაჭ. მოულოდნელი, თავშეუკავებელი გამოპასუხა *უკბილობით ა. ერთხა.*

აფარხრახნ-ა 1. რაც აფეთქდა: რის აფეთქებაც მოხდა ა. *თოფისაქმელი.* — *ა. ხიდი.* — *ა. სიტყვა.* 2. გადაჭ. (პოეტ.). უცბად გამდილი (ყვავილი). *ლურჯად ა.*

აფარხნ-ა იხ. გააფეთქს, დააფეთქს.

აფარხნი-ა გრძლვ. 1. დაფენილი არის, ბატკნებ ხალია ა. 2. დადაფენილი აქვს რასმე. *ბაღიდან ხალია ა.*

აფარხნებ-ა იხ. გააფენინებს, დააფენინებს.

აფარხნებ-ა (აწმ. ფერხდებ) გრძლვ. მაორ-ნაირ ფერად აჭრელდება.

აფარხრებ-ა იხ. ვაააფერადებს

აფარხრებ-ა სახელი ა ფ ე რ ა დ ე ბ ა, ა ფ ე რ ა დ დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

აფარხრებულ-ი რაც აფერადდა. *ყვავილებად ა. ეზო.*

აფარხრილ-ა [ფარ.] ცალთანაწილი, თაღლითობ.

აფარჯამებულ-ა იხ. გააფიქრებინებს.

აფარჯამებულ-ა იხ. გააფიქრებინებს, შეაფიქრებს.

აფარჯამ-ა გრძლვ. 1. გადაფიქრებული აქვს, ტახტი ფარდაგი ა. — *მძინარის სასმენი ა.* — *მაკიაზის ხუთზე ა.* — *თავზე ჭერი ა.* (ფიგურ.) 2. აფარებული აქვს ცარიელ, ქალაქს დღი მოა ა.

აფარჯამებ-ა გრძლ. თქვეს, რაც ასარანშებს. ☐ შდრ. იფარფატებს.

აფაჯანებ-ა იხ. დააფიქრებს, შეაფიქრებს.

აფაჯანებინ-ა იხ. დააფიქრებინებს, შეაფიქრებინებს.

აფაჯანებ-ა გრძლ. დაიწყებს გამოსცემს, — ღობეე გასაკონ ხმას გამოსცემს (ნელი, ფრთხილი მოძრაობის დროს). *ნაავი ჩალას ა.* ☐ შდრ. უფაჯანებს.

აფაჯიმებ-ა გრძლ.: ოყალეს აფაჯიმებ — დაბეული ყურადღებით მაღილზე აქეთ-იქით იხედება, — თვალებს აცეცებს.

აფაჯჯარებ-ა გრძლვ. ფიცრებ დაიწყებს, — აფუსფუსებას.

აფაჯჯარებ-ა გრძლ. სწრაფად ამოძრავებს (ხელებს)

აფაჯჯან-ა, აფაჯჯან-ა გრძლ. (ლუთ.) იკიდება, რაც ასაძრახებს.

აფაკვან-ა იხ. დააყენებს. *ბ თვალებს აფაკვანა— შუშნებული თვალებით აქეთ-იქით იხედება.*

აფაკვრან-ა (აწმ. ფეიდრებ) *გრძლვ.* 1. აფეთქება მოხდება რასაც. *ნაღმი აფეთქდა.* ‖ აფეთქების შედეგად დანგრევება, მოისპობა. *ქარიანმა აფეთქდა.* 2. გადაჭ. ერთიანად, თავშეუკავებლად გაბრაზება. *თოფის ჩარაზილი აფეთქდა.* 3. გადაჭ. (პოეტ.) უცბად აფეთქება (მეტაფორ). უცბად გაიშლება (ყვავილი).

აფაკვრახნ-ა იხ. აფეთქებს.

აფაკვრახნ-ა 1. რისამე აფეთქება ნივთიერების ერთბაში ქიმიური ღაშლისა და მეტისმეტად გახურებულად აირების წყობილების შედეგად, რომელსაც თან სდევს ქუხილისებური ხმა. *ეკიბაარის ა.* 2. რისამე დანგრევა ნივთიერების ასეთი ღაშლის შედეგად. *კლდის ა.* — *ბილის ა.* 3. გადაჭ. (ფიგურ.) დიდი, მოულოდნელი ცვლა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. *რეკლამურ ა.* 4. გადაჭ. მოულოდნელი, თავშეუკავებელი გამოპასუხა *უკბილობით ა. ერთხა.*

აფაკვრახნ-ა 1. რაც აფეთქდა: რის აფეთქებაც მოხდა ა. *თოფისაქმელი.* — *ა. ხიდი.* — *ა. სიტყვა.* 2. გადაჭ. (პოეტ.). უცბად გამდილი (ყვავილი). *ლურჯად ა.*

აფაკნ-ა იხ. გააფენს, დააფენს.

აფაკნი-ა გრძლვ. 1. დაფენილი არის, ბატკნებ ხალია ა. 2. დადაფენილი აქვს რასმე. *ბაღიდან ხალია ა.*

აფაკნებ-ა იხ. გააფენინებს, დააფენინებს.

აფაკნებ-ა (აწმ. ფერხდებ) გრძლვ. მაორ-ნაირ ფერად აჭრელდება.

აფაკრებ-ა იხ. ვაააფერადებს

აფაკრებ-ა სახელი ა ფ ე რ ა დ ე ბ ა, ა ფ ე რ ა დ დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

აფაკრებულ-ი რაც აფერადდა. *ყვავილებად ა. ეზო.*

აფაკრილ-ა [ფარ.] ცალთანაწილი, თაღლითობ.

აფაკრულ-ებ-ა-ს გრძლ. 1. ზედ ფანჯრებს, აყრის (ტუსტარ რასმე). *ვაზს გოგირდს ა.* — *მზე სხივებს ა.* (ფიგურ.). ‖ აერიდებს; ასვენ (სურნელებასა...). 2. ჩამოსდის (ცრემლები). ☐ შდრ. იფრქვევს, იფრქვევა, ფრქვევა, ფრქვეულია, მფრქვევ ულ'ი, ნაფრქვევი, საფრქვევი.

აფაკრულ-ი გრძლვ. დაფრქვეული არის რამეზე. *ვაზის ფოთლებს გოგირდი ა.*

აფაკირებ-ა (კუთხ.) იგიეკი, რაც ანოცებს.

აფაკირებულ-ი (კუთხ.) იგიეკი, რაც ანოცებული.

აფაკ-ი იგიეკი, რაც ფირი. *აფაკზე ჩაწერილი ხმა.*

აფაკ-ა თხელი, სიფრიფანა ქაღი რისამე.

აფაკ-ი! შორისდებული; გამოხატავს დანანებას. *ა., რა ბიჭი ქალაქას!*

აფაკ-ი-ი [ს.] დასანანი, ძნელად გასამტკებელი. *აფაკ-ისა ამ წიგნის გაფუჭება.*

აფაკ-ებ-ა იხ. აფეთქს, გააფეთქს.

აფაკ-ება სახელი ა ფ ე თ ქ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აფაკ-ებულ-ი რაც აფეთქდა. — გაფეთქული. *ა. ცოცხი.*

აფაკ-ებ-ა (აწმ. ფეთქებს) *გრძლვ.* იგიეკი, რაც გაფეთქდება.

აფაკ-ინ-ებულ-ი (საკმ.) დაწვის შედეგად აბურძგნილი (ცანი). ‖ წამოსიებული, შემტვრეული. *ძაღლის ნაკბენი ა. ჰკონია.*

აფაკრობ-ა 1. იხ. გადააფურთხებს, დააფურთხებს. *წიწკნა ა.* 2. იხ. მიაფურთხებს, შეაფურთხებს. *კედელ ა ჭიანში აფურთხებს* — ლანძღავს, შეურაცხყოფას აყენებს. ☐ შდრ. იფურთხებს, იფურთხება, ფურთხება, ნაფურთხი საფურთხ' ებელ'ი.

აფუსფუსებ-ა გრძლვ. ფუსფუსს დაიწყებს. *დისაბალიანი აფუსფუსდა.* ☐ შდრ. აფუსფუსება, აფუსფუსებული.

აფუსფუსებ-ა სახელი ა ფ უ ს ფ უ ს ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აფუსფუსებულ-ი ეიტე აფუსფუსდა. *ა. ბალღი.*

აფუტკა-ა (საკმ.) სახელი ა ფ უ ტ კ ნ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

აფუტკნ-ი (აწმ. ფუტკნის) *გრძლ.* (საკმ.) აშლის, აბურძგნის, აწეწავს, აურევს. ☐ შდრ. აფუტკნა, აფუტკნილი.

აფუტკნილ-ი (საკმ.) რაც აფუტკნეს.

აფუფუნ-ა გრძლ. ფუფუნებაში ამყოფებს, — ანებივრებს.

აფუფუნებულ-ი გრძლ. ფუფურ' ებ'ს უნენს (ხეს). *მაკრეთ ხეს ა.*

აფუშა-ა (თურმ. აუფუშას) გრძლ. აშლის; აანგრევს, აარღვევს. ‖ გადაჭ. არეკს, აურ-დაურევს. *ყუნწს.* ☐ შდრ. აფუშება, აფუშული.

აფუშა-ა სახელი ა ფ უ შ ა ზ ნ ი ს მოქმედებისა.

აფუშან-ი რაც აფუშა. *ა. ღობე.* ‖ *ა. თმები.*

აფუშანებ-ა იხ. მიაფუშებინებს, მააფუშებინებს.

აფუშებ-ა იხ. დააფუშებს.

აფუშებ-ა იხ. გააფუშებს.

აფუშებინებ-ა იხ. გააფუშებინებს.

აფუშებინებ-ა იხ. დააფუშებინებს.

აფუშა-ა გრძლ. გაჭიმულს ასწევს, ამაროსავს, აამეტებს. *ბბიმ ყუდი აფშა.ა.* ☐ შდრ. აფშება, აფშებული.

აფშა-ა სახელი ა ფ შ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აფშაქ-ი რაც აფშილს. *ა. ქუდი.*

აფშაქებ-ა იხ. აფშილებს.

აფშაქებულ-ი რაც აფშილდა. *ა. ტანსაცმელი.*

აფშაქ-ებ-ა-ს გრძლ. 1. ზედ ფანჯრებს, აყრის (ტუსტარ რასმე). *ვაზს გოგირდს ა.* — *მზე სხივებს ა.* (ფიგურ.). ‖ აერიდებს; ასვენ (სურნელებასა...). 2. წამოსდის (ცრემლები). ☐ შდრ. იფრქვევს, იფრქვევა, ფრქვევა, ფრქვეულია, მფრქვევ ულ'ი, ნაფრქვევი, საფრქვევი.

აფშაქებულ-ი გრძლვ. დაფრქვეული არის რამეზე. *ვაზის ფოთლებს გოგირდი ა.*

აფსირებ-ა (კუთხ.) იგიეკი, რაც ანოცებს.

აფსირებულ-ი (კუთხ.) იგიეკი, რაც ანოცებული.

აფსა-ი იგიეკი, რაც ფირი. *აფსკზე ჩაწერილი ხმა.*

აფსკ-ა თხელი, სიფრიფანა ქაღი რისამე.

აფსუ! შორისდებული; გამოხატავს დანანებას. *ა., რა ბიჭი ქალაქას!*

აფსუნ-ი [ს.] დასანანი, ძნელად გასამტკებელი. *აფსუნა ამ წიგნის გაფუჭება.*

აფსუნ-ებ-ა იხ. აფუნებს, გააფუნებს.

აფსუნებ-ა სახელი ა ფ უ ნ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აფსუნებულ-ი რაც აფუნდა. — გაფუნებული. *ა. ცოცხი.*

აფსუნებ-ა (აწმ. ფუნებს) *გრძლვ.* იგიეკი, რაც გაფუნდება.

აფსუნინ-ა (საკმ.) დაწვის შედეგად აბურძგნილი (ცანი). ‖ წამოსიებული, შემტვრეული. *ძაღლის ნაკბენი ა. ჰკონია.*

აფსრობ-ა 1. იხ. გადააფურთხებს, დააფურთხებს. *წიწკნა ა.* 2. იხ. მიაფურთხებს, შეაფურთხებს. *კედელ ა ჭიანში აფურთხებს* — ლანძღავს, შეურაცხყოფას აყენებს. ☐ შდრ. იფურთხებს, იფურთხება, ფურთხება, ნაფურთხი საფურთხ' ებელ'ი.

აფუსფუსებ-ა გრძლვ. ფუსფუსს დაიწყებს. *დისაბალიანი აფუსფუსდა.* ☐ შდრ. აფუსფუსება, აფუსფუსებული.

აფუსფუსებ-ა სახელი ა ფ უ ს ფ უ ს ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აფუსფუსებულ-ი ეიტე აფუსფუსდა. *ა. ბალღი.*

აფუტკა-ა (საკმ.) სახელი ა ფ უ ტ კ ნ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

აფუტკნ-ი (აწმ. ფუტკნის) *გრძლ.* (საკმ.) აშლის, აბურძგნის, აწეწავს, აურევს. ☐ შდრ. აფუტკნა, აფუტკნილი.

აფუტკნილ-ი (საკმ.) რაც აფუტკნეს.

აფუფუნ-ა გრძლ. ფუფურ' ებ'ს უნენს (ხეს). *მაკრეთ ხეს ა.*

აფუშა-ა (თურმ. აუფუშას) გრძლ. აშლის; აანგრევს, აარღვევს. ‖ გადაჭ. არეკს, აურ-დაურევს. *ყუნწს.* ☐ შდრ. აფუშება, აფუშული.

აფუშა-ა სახელი ა ფ უ შ ა ზ ნ ი ს მოქმედებისა.

აფუშან-ი რაც აფუშა. *ა. ღობე.* ‖ *ა. თმები.*

აფუშანებ-ა იხ. მიაფუშებინებს, მააფუშებინებს.

აფუშებ-ა იხ. დააფუშებს.

აფუშებ-ა იხ. გააფუშებს.

აფუშებინებ-ა იხ. გააფუშებინებს.

აფუშებინებ-ა იხ. დააფუშებინებს.

აფშა-ა გრძლ. გაჭიმულს ასწევს, ამაროსავს, აამეტებს. *ბბიმ ყუდი აფშა.ა.* ☐ შდრ. აფშება, აფშებული.

აფშა-ა სახელი ა ფ შ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აფშაქ-ი რაც აფშილს. *ა. ქუდი.*

აფშაქებ-ა იხ. აფშილებს.

აფშაქებულ-ი რაც აფშილდა. *ა. ტანსაცმელი.*

აფშაქ-ებ-ა-ს გრძლ. 1. ზედ ფანჯრებს, აყრის (ტუსტარ რასმე). *ვაზს გოგირდს ა.* — *მზე სხივებს ა.* (ფიგურ.). ‖ აერიდებს; ასვენ (სურნელებასა...). 2. წამოსდის (ცრემლები). ☐ შდრ. იფრქვევს, იფრქვევა, ფრქვევა, ფრქვეულია, მფრქვევ ულ'ი, ნაფრქვევი, საფრქვევი.

აფშაქებულ-ი გრძლვ. დაფრქვეული არის რამეზე. *ვაზის ფოთლებს გოგირდი ა.*

აფხირებ-ა (კუთხ.) იგიეკი, რაც ანოცებს.

აფხირებულ-ი (კუთხ.) იგიეკი, რაც ანოცებული.

აფხა-ი იგიეკი, რაც ფირი. *აფხკზე ჩაწერილი ხმა.*

აფხკ-ა თხელი, სიფრიფანა ქაღი რისამე.

აფხუ! შორისდებული; გამოხატავს დანანებას. *ა., რა ბიჭი ქალაქას!*

აფხუნ-ი [ს.] დასანანი, ძნელად გასამტკებელი. *აფხუნა ამ წიგნის გაფუჭება.*

აფხუნ-ებ-ა იხ. აფუნებს, გააფუნებს.

აფხუნებ-ა სახელი ა ფ უ ნ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აფხუნებულ-ი რაც აფუნდა. — გაფუნებული. *ა. ცოცხი.*

აფხუნებ-ა (აწმ. ფუნებს) *გრძლვ.* იგიეკი, რაც გაფუნდება.

აფხუნინ-ა (საკმ.) დაწვის შედეგად აბურძგნილი (ცანი). ‖ წამოსიებული, შემტვრეული. *ძაღლის ნაკბენი ა. ჰკონია.*

აფხრობ-ა 1. იხ. გადააფურთხებს, დააფურთხებს. *წიწკნა ა.* 2. იხ. მიაფურთხებს, შეაფურთხებს. *კედელ ა ჭიანში აფურთხებს* — ლანძღავს, შეურაცხყოფას აყენებს. ☐ შდრ. იფურთხებს, იფურთხება, ფურთხება, ნაფურთხი საფურთხ' ებელ'ი.

აფხუსფუსებ-ა გრძლვ. ფუსფუსს დაიწყებს. *დისაბალიანი აფუსფუსდა.* ☐ შდრ. აფუსფუსება, აფუსფუსებული.

აფხუსფუსებ-ა სახელი ა ფ უ ს ფ უ ს ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აფხუსფუსებულ-ი ეიტე აფუსფუსდა. *ა. ბალღი.*

აფხუტკა-ა (საკმ.) სახელი ა ფ უ ტ კ ნ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

აფხუტკნ-ი (აწმ. ფუტკნის) *გრძლ.* (საკმ.) აშლის, აბურძგნის, აწეწავს, აურევს. ☐ შდრ. აფუტკნა, აფუტკნილი.

აფხუტკნილ-ი (საკმ.) რაც აფუტკნეს.

აფხუფუნ-ა გრძლ. ფუფურ' ებ'ს უნენს (ხეს). *მაკრეთ ხეს ა.*

აფხუშა-ა (თურმ. აუფუშას) გრძლ. აშლის; აანგრევს, აარღვევს. ‖ გადაჭ. არეკს, აურ-დაურევს. *ყუნწს.* ☐ შდრ. აფუშება, აფუშული.

აფხუშა-ა სახელი ა ფ უ შ ა ზ ნ ი ს მოქმედებისა.

აფხუშან-ი რაც აფუშა. *ა. ღობე.* ‖ *ა. თმები.*

აფხუშანებ-ა იხ. მიაფუშებინებს, მააფუშებინებს.

აფხუშებ-ა იხ. დააფუშებს.

აფხუშებ-ა იხ. გააფუშებს.

აფხუშებინებ-ა იხ. გააფუშებინებს.

აფხუშებინებ-ა იხ. დააფუშებინებს.

აფხშა-ა გრძლ. გაჭიმულს ასწევს, ამაროსავს, აამეტებს. *ბბიმ ყუდი აფშა.ა.* ☐ შდრ. აფშება, აფშებული.

აფხშა-ა სახელი ა ფ შ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აფხშაქ-ი რაც აფშილს. *ა. ქუდი.*

აფხშაქებ-ა იხ. აფშილებს.

აფხშაქებულ-ი რაც აფშილდა. *ა. ტანსაცმელი.*

აფხშაქ-ებ-ა-ს გრძლ. 1. ზედ ფანჯრებს, აყრის (ტუსტარ რასმე). *ვაზს გოგირდს ა.* — *მზე სხივებს ა.* (ფიგურ.). ‖ აერიდებს; ასვენ (სურნელებასა...). 2. წამოსდის (ცრემლები). ☐ შდრ. იფრქვევს, იფრქვევა, ფრქვევა, ფრქვეულია, მფრქვევ ულ'ი, ნაფრქვევი, საფრქვევი.

**აფხ

აჯობინა-ი ი. გააგებიერებს. ◇ შდრ. უოსეერება, ეგიეერდება, გაიგებიერებელი.

აჯობინებ-ა იხ. გამოაგებინებს. ◇ შდრ. იგებინებელს, ეგებინებელა, გაიგებინებელი.

აჯობრა-ვა სახელი აიგებრება ზმნის მოქმედებისა.

აჯობრაენ-ი რაც აიგებრინეს ა. მასალები.

აჯ 1. აქ ადგილის, ამ მხარეს, (სალაც მიღასაუბე იმყოფება). *მოდი აქ!* — *აქ მე ვარ და ვიარ — ამოსაბრი.* 2. ამ დროს, ამ შემთხვევაში. *აქ ღმერთი ბაძა — ხალ ამის აქ საჭიროა?* *აქ კი მოეცინებათ!*

აჯა იგივეა, რაც *აქ* ა-ში. *მშვიდობა!* — ამაღამ მოსაღამოვე მოსაღამოვებ დამშვიდობისა მოსართო.

ა-ა-აჯაჯება-ა ზმნაჯ. იგივეა, რაც აჯაჯება. ◇ შდრ. აჯაჯადება, აჯაჯება, აჯაჯება.

აჯაჯება სახელი აქაჯაჯება ზმნის მოქმედებისა.

აჯაჯენ-ი რაც აჯაჯა. ა. წყლული. — ა. ბეღლები.

აჯამიათებ-ა იხ. გააქამიათებს.

აჯა-ჩა აღაე-აღაეა. სხვადასხვა ადგილას ა.-ი *ძაღლის ყეფა ისმოდა.* — ა.-ი. ღრიალი *გამოისმა.*

აჯაჯება 1. *აქ ადგილებე.* ◇ *მიაქაჯინა მთელი ნენე.* 2. *ამ დროებე აჯაჯებ ხანს, დაელოდე.* ა.-ი *ხან ყაყანი — ა. ხან აკეთებდით?* 3. *ამ მგელმაროსანი მიაქაჯა მთელებები ეკა?*

აჯაჯინა იგივეა, რაც აჯაჯება.

აჯაჯინება (ძე და წინე.) იგივეა, რაც აჯაჯება.

აჯაჯება-ა გარდ. აქეთ-იქით ქოთანებებს რიგ-მრიგად. — *ამ ქაღალდებს ერთმანეთზე ა. — ხალ ქაღალდები გააჯაჯა.* ◇ შდრ. იქაჯაჯებს, ქაჯაჯება.

აჯაჯობ-ი [ს.] ასაკთა ნიშანი ნაიგების (წაკეკრიხლის, ნაცრის...) ასაღებად

აჯაჯობება-ა იხ. გამოაჯაჯებებს.

აჯაჯება-ა *ერთეე ზედიდან გაჯაჯება.*

აჯაჯა-ა გარდ. იგივეა, რაც აქაჯაჯება. ◇ შდრ. ეჯაჯება, ქაჯაჯა.

აჯაჯა (ბავშ.) იგივეა, რაც აქაჯაჯება.

აჯაჯიჯა *ადგილის ანაკლია ა. ინდაურის.*

აჯაჯობ-ი [ს.] ასაკთა ნიშანი ნაიგების (წაკეკრიხლის, ნაცრის...) ასაღებად

აჯაჯობება-ა იხ. გამოაჯაჯებებს.

აჯაჯება-ა *ერთეე ზედიდან გაჯაჯება.*

აჯაჯა-ა გარდ. იგივეა, რაც აქაჯაჯება. ◇ შდრ. ეჯაჯება, ქაჯაჯა.

აჯაჯა (ბავშ.) იგივეა, რაც აქაჯაჯება.

აჯაჯიჯა *ადგილის ანაკლია ა. ინდაურის.*

აჯაკაკ-ი იხ. გააჯაკაკებს.

აჯაკაკება-ა იხ. გააჯაკაკებს.

აჯაკაკა-ა გარდ. იგივეა, რაც აქაჯაკაკა. ◇ შდრ. ეჯაკაკა, ქაჯაკაკა.

აჯაკაკა (ბავშ.) იგივეა, რაც აქაჯაკაკა.

აქცია [ფრ.] დასიანი ქაღალდი, რომელიც ადასტურებს მისი მფლობელის მონაწილეობას აკციონერულ წარმოებაში და აძლევს მას მოგებაში მონაწილეობის უფლებას. *აქციების გამოშვება.* — *აქციის კურსი.*

აქციზი [ფრან.] 1. კანონგანსაზღვრულ ქუჩებში და მეფის რეზიდენცია, არამთავრობაში გაყიდასაგან ფირით მოსაზღვის საგნებზე, როგორიცაა: ჩაი, შაქარი, ასანთი, თამბაქო და სხვ. 2. (ზ.) ასეთი გადასახადის ამკრეფი დაწესებულება. *აქციზის მოხელე.* — *აქციზის სამმართველო.*

აქციონერი-ი აქციების მფლობელი.

აკ- ძველი წინსართი ზმნისა (ახალ ქართულში ნარჩენდენილია ა-ს სახით). შემორჩენილი აქვს ზოგ სიტყვას. მაგ. აკ-ზარვის, აკ-ტაცება, აკ-დაწნა, აკ-ბარვის, აკ-თქმა, აკ-ეწერა.

აკა [აკასი-ე] (თურქ.-ყაზ.) (ძ.) ბატონი, პატრონი (უპირატესად იმნაირებად ვაჭართა წრეებში).

აკაბაზება-ი (აწ. აგზნება) *გრდფ.* 1. (ძ.) აანთება. 2. გადაკ. (წინა.) ძლიერი გრძნობით გამშტერება, ააღელვება. *ბუნების სიმშვენიერემ მშტერება.* — ფიქრმა ა. ზედ. აღუგზნება, აღიგზნება, აღეგზნება, აღებრძნება, აღებრძნება.

აკაბაზი-ი *გრდფ.* 1. წინააღმდეგ სახეს მისცემს, — განაპირებს. *დაბურული ქალაქი აკაბაზონს.* — *ტყის დიდია აკაბაზონს.* 2. ხელაბალი მიიღებს (სამსაბურში...). *გარიგებული სტუდენტი აკაბაზონს.* ▭ ზედ. აღიდგინს, აღიდგინს, აღიდგინება, აღმაღდეწილი, აღსადგენი.

აკაბარი *გრდფ.* გამეტებით, ღრმად კაწრავს, — აგლეჯს (ბრჭვალებით...).

აკაბალებებული-ი ბლიერად ანთებული, — ელვარე, ა. *ცეცხლი.*

აკაბება-ს *გრდფ.* (ძ და წინგ.) მიაღწევს, მიმართავს ზედაღნეს. *ლოცვა აკაბეთნა.*

აკაბახება-ს *გრდფ.* (ძ.) იგივეა, რაც აკაბაზება. ▭ ზედ. აღიცემა, აღეცემა, აღეშენებული.

აკაბაჭებება-ა *გრდფ.* ღაღადს დაიწყებს, ღაღადვით აგდებება (ძაღილი).

აკაბე-ი ურემის, საზიდრების, საბარკო აგრეთ-მანქანების და მისთ. ქარავანი.

აკაბებინება-ს იხ. დააღლაცებინებს.

აკაბებინება (ძ. და წინგ.) *გრდფ.* იგივეა, რაც აამაღლებს.

აკაბება-ს იხ. დააღმებს.

აკაბა-ი [ბერძ.] 1. (ისტ.) წინაა, სადაც აღნიშნული ეკლესიის ან მონასტრის შემოწირულების საბუთები და სხვ. *ჯვარის მონასტრის აკაბები.* — *აკაბების კითხვა.* 2. (ძ.) იგივეა, რაც ქნელები.

აკაბაჩრება-ს (ძ. და წინგ.) იგივეა, რაც ააყვრობს.

აკაბაჭება-ს *გრდფ.* ღაღადს დაიწყებს, — გაწითლდება.

აკაბაჭებება საბერი ა ღ ა დ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აკაბაჭებული-ი რაც აღაღადა. ა. *ვაჭები.*

აკაბაშოება-ს *გრდფ.* ღაღადს/ დაიწყებს, — აბიბინებება (ჯეჯილი, ბალახი...). *ხიმინჯები აკაბაშდა.* ▭ ზედ. აღიდანება, აღიდანებული.

აკაბაშება საბერი ა ღ ა დ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აკაბაშებული-ი რაც აღაღანდა.

აკაბაშოება-ი *გრდფ.* ბულისწურომას განიცდის ენინგრი (რაიმე ცუდი საქციელი თუ სანქციონის), — ვანაინებს. ▭ ზედ. აღშფოთდება, აღშფოთება, აღშფოთებული, აღშაშფოთებელი, აღსაშფოთებელი.

აკაბაშება-ს *გრდფ.* ღაბაღუნს, ღაჭუნს გამოსცემს, — ყურაჭუნებს კბილებს ა.

აკაბაშდა-ს (*თურმ. აღუბეჭდავს*) *გრდფ.* ნათლად ასახავს, გამოხატავს. ▭ ზედ. აღიბეჭდავს, აღიბეჭდება, აღებეჭდული, აღებეჭდული.

აკაბაშინება-ი რაც აღიბეჭდა ან აღებეჭდათ. *სახეზე ა. სიხარული.*

აკაბება (წინგ.) საბერი ა ღ ბ ე ბ ი ს ზმნათა მოქმედებისა.

აკაბაჩი-ს *გრდფ.* (წინგ.) უცდილად გააჭრობს, — გაანაცდურებს, მოსპობს. ▭ ზედ. აღიცეკვებს, აღეცეკვებს, აღეცეკვება.

აკაბაჩინება-ი (წინგ.) რაც (ეინც) აღეცადა.

აკაბაჩება (ძ.) საბერი ა ღ ა ბ ზ ნ ე ბ ი ს ა ღ ი გ ზ ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

აკაბაჩებული-ი 1. (ძ.) რაც აღაბზნეს. ა. *ცეცხლი.* ‖ ა. *თვალები.* 2. გადაკ. აღეცეცებული. ა. *ორატორი.* 3. გადაკ. *ამ ფილმებად შეფოთავი.* ა. *აჯად წყობა.*

აკაბაჭა-ს (წინგ.) *გრდფ.* 1. საბრძოლველად მოეშზადება. *ბალბი აღდგა აამზადოლის დასაცავად.* 2. განაბღდება, აღირძინდება. *შემზარავად აღდგა.* ▭ ზედ. აღეშენება, აღდგომა.

აკაბაჭება საბერი ა ღ ა დ გ ე ნ ს ზმნის მოქმედებისა. *დილალამაზეთან უროლოგობის ა.*

აკაბაჭინება-ი აღდგენასთან დაკავშირებული. ა. *სამუშაოები.*

აკაბაჭინება-ი რაც აღადგინეს. ა. *წარდგინა.* — ა. *წესრიგი.*

აკაბაჭოება ქრისტეს ეითომც მკვდრეთით აღდომის, გაღვიძებების სიკეთილით დღესასწაული (მოდის გაზაფხულზე). ‖ აღდგომა და ხეკალით (საუბ.) — მალე მოხდება რაზე, მოყმენრებით რასმე.

აკაბა-ს იხ. გაააღებს, დააღებს.

აკაბაჭა საბერი ა ღ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა. *მოსაკლავის ა. ‖ აღების ღაჭე (ძ.)* — დიდმარხვის დაწყების ღინა ღამე.

აკაბაჭება საბერი ა ი ღ - ღ ა ღ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა. ხელის ა.-ღ. *ჰ ბეჭვი ა.-ღ. აღარ ყო საკირო.*

აკაბაჭებება-ა *გრდფ.* აღიძინებება მისაზე ან მისაში, — გამოეხატება, გამოესახება. *მისი სახე მეტისთვისაც აღებეჭდა.*

აკაბაჭინება-ს იხ. შეაღებვინებს.

აკაბაჭინება *გრდფ.* 1. ნასვამ-ნაჭამს პირდაღმა უკან ამოაშოხვებს, ამოიღებს, — აორჭყევს, ასაქმებს. 2. იხ. ააღებინებს, ამოაღებინებს. ▭ ზედ. ღებინება.

აკაბა-ხიშობა (ძ.) იგივეა, რაც აღებჩიქმობა.

აკაბაჭინებინება *გრდფ.* (ძ.) აღებმოქიშობას ეწევა.

აკაბაჭინებინება (ძ.) ცოლა-ქალთან, ვაჭრობა, ‖ ერთი საქონლის გაყიდვა მეორეში.

აკაბაჭნ-ი რაც აიღეს. ა. *ფული.* ‖ ა. *ბაბალი.* ‖ ა. *ზოსაკალი.*

აკაბაჭობა (აღებჩიმობა) (ძ.) იგივეა, რაც აღებისა ღაჭე.

აკაბაჭება-ს (აწ. ეგზნება) *გრდფ.* 1. (*თურმ. აღეგზნებია*) აღიგზნება მისი. *მას ცული აღეგზნო ბაბალეულთან.* 2. (*თურმ. აღეზნებულა*) იგივეა, რაც აღიგზნება (მნიშ. 2). *ომი აღეგზნო ბუნების სიმშვენიერთან.*

აკაბეჭდა-ა (აწ. ღებულება) *გრდფ.* 1. ღებულის დაიწყებს, — ზედნიერება. ზღუა აღელდა. 2. გადაკ. სულიერი სიმშვიდე დაკარგება: ე. მელეკარე-ბა მოიღება. *ბალბი აღელდა.*

აკაბეჭდა-ს *გრდფ.* 1. რისამე ღებულის იწვევს, — აზღონებს, აშინებერებს. *ქარიშხალი ზღუას ა.* 2. გადაკ. სიმშვიდეს უკარგავს, აშფოთებს, წონასწორობიდან გამოსვეს. *ამ ამბავმან ახალგაზრ ახ ახელ-ებს.* ▭ ზედ. ღელეული, უღელეული, ღელვება, ღელვა, მაღელვებელი, ნაღელვები.

აკაბეჭდა საბერი ა ა ღ ე ლ ე ბ ე ბ ს, ა ღ ე ლ ვ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა. *აღელვებიდან — ისე, რომ აღელვებული იყოს.* ა. *ლაპარაკობდა.*

აკაბეჭდება-ი 1. რაც აღელდა. ზღუა. 2. გადაკ. ვინც აღელდა. ა. *ბალბი.*

აკაბაჭინება-ა *გრდფ.* აღიძინერება მისი ან მისთვის. — მის წინ აღძინერული დადგება. *უეწობი წინ აღეძინერა.*

აკაბაჭება-ა *გრდფ.* მტკივა რაზეზე. — აჭარბებს. *ოთახების რიგები ათის არ ალემატებოდა.* — *ლაპარების წესრულება მის ძალ-ღონეს აღემატებოდა.* ▭ ზედ. აღმატება, აღმატებული.

აკაბაჭინენ-ი უფრებიდან გამხდარი, — გაღეზნიანებული

აკაბაჭრება-ა, **აკაბაჭრ**-ი (თურმ. აღესიკრა) *გრდფ.* (წ.ენ.) აღიძინება მასში, — გაეჭნდება (რაიმე გრძნობა...). *სწავლის სურვილი აღეკრა.* — *ეშვი ა.*

აკაბაჭობა ი ხ. დაიღეჭნება.

აკაბაჭება-ს იხ. გააღეჭვებს.

აკაბაჭრ-ი მოწყობილობა ცხენის საბარათად — ცხენის თავზე ჩამოსაცმელი და ხელში დასაჭერი თასმები (ლაგმიორით). *მხედარმა ა. (ან: აღეკრა) მოსწია, — ცხენს ა. წამოაყარა.* — *აღეკრის მოწყობა.* ‖ აღეკრს ამოსდებს — ოცივა, რაც ლაგამს ამოსდებს. აღეკრს ამოსდებს (წაიხსნებს) — თავს აიშეებს, გათავებულია.

აკაბაჭრებული-ი ოცივე, რაც აღეკრასწინელი.

აკაბაჭრებინენ-ი უტიფარი, თავაზშეგუბული. ა. *აღეკრბრება.* — ა. *ქცევა.* — *ომის გამწარებელნაი ა. კამპანია.*

აკაბაჭრებინება აღეკრასწინების თვისება, მოქმედება.

აკაბაჭა-ს იხ. გააღეჭებს.

აკაბაჭრებინება-ს იხ. დააღეჭვინებს.

აკაბაჭა (ძ.) 1. საბელი ა ღ ა ბ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა. 2. (ეკლ.) ფიცი, რაც აღდგომს (მნიშ. 2).

აკაბაჭება *გრდფ.* (ძ. და წინგ.) მაღალ თანამედროვობას მიიღებს, მაღალ მდგომარეობას მოიპოვებს, — გადიდდეკაცდება.

აკაბაჭება (ძ. და წინგ.) საბერი ა ღ ბ ე ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აკაბაჭებული-ი (ძ. და წინგ.) ვინც აღზრდა.

აკაბაჭრდა 1. საბერი ა ღ ზ რ დ ი ს, ა ღ ი ზ რ დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა. 2. ყოვაქციის ჩვეულება, რომლებსაც იძლევა სკოლა, ოჯახი, გარემო და გამოკლინერების საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. *კომპლექტური ა.*

აკაბაჭრდი-ს *გრდფ.* მისცემს გარკვეულ ცოდნას, ჩაუნერგავს ყოვაქციის წესებს. *შეიღები კარგად აღზარდა.* ▭ ზედ. აღეზრდის, აღეზრდება, აღზრდილი, აღსაზრდელი.

აკაბაჭრდინ-ი ვინც აღიზარდა; ვინც აღზრდა მაიცო. *საბჭოთა სკოლები ა.*

აკაბაჭა (ძ. და წინგ.) საბერი ა ღ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა. ‖ *ახალი აღებნა* — საბარანის (და ბიბლიის) სხვა ქრისტიანული წიგნების) საბერწერება. *ძველი აღებნა* — ბიბლიის ქრისტიანობამდელი ნაწილის საბერწერება.

აკაბაჭინ-ი (ძ. და წინგ.) რაც აღეთქვეს, — დაპირებული. ა. *ჯილდო.* ‖ *აღებნული ქუდანა* (ძ.) — საოენები, საბენაო *ქუდანა.*

აკაბაჭა-ს (*თურმ. აღლარბია*) *გრდმ.* ცნობს, მართებულად მიიჩნია, იზარაზს. *ამ თვალსაზრისს ბევრი ა.* — დაბამაღლი ადარა. ‖ *ჩათვლის, მიიჩნევს* რაღმე. *შეიღად აღიარა.* — *თავისი დამარცხება აღიარა.* — ზედ. აღიარებინებს, აღიარება, აღიარებული, მაღიარებელი.

აკაბაჭა საბერი ა ღ ი ა რ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა. *შეეღოვრების ა.*

აკაბაჭრებება-ს *გრდფ.* პიბულის აღიაროს. *დანაშაულს ა.*

აკაბაჭრებ-ი რაც აღიარე. *მოწაწერენილად ა.* — *ცოდვა ა. სულთაო.*

აკაბაჭრდა-ს (*თურმ. ‘აღებეჭდავს თავისაში’*) *გრდფ.* (საუბ.) ჩაიღებს, ჩაინერგება (*ტუალი, მსოფლიოში...*).

აკაბაჭრება-ა *გრდფ.* აისახება, გამოისახება; აღებეჭდება. *დებრნინგტონია კომფორტზე აღებეჭდა.*

აკაბაჭრ-ა *გრდფ.* (წინგ.) შეაღებავ გაერთა, მოისახება. *ალიგაა პირველად მოწერილ.*

აკაბაჭრება (აწ. იაფნება) *გრდფ.* 1. (ძ.) აინება. 2. გადაკ. (წინგ.) ძლიერი გრძნობით გაიხსნებელება, — აღელდება. *სიყვარულით აღებეჭნ.*

აკაბაჭრ-ა *გრდფ.* აისახება, გამოისახება; აღებეჭდება. *დებრნინგტონია კომფორტზე აღებეჭდა.*

აკაბაჭრ-ა *გრდფ.* (წინგ.) შეაღებავ გაერთა, მოისახება. *ალიგაა პირველად მოწერილ.*

აკაბაჭრება (აწ. იაფნება) *გრდფ.* 1. (ძ.) აინება. 2. გადაკ. (წინგ.) ძლიერი გრძნობით გაიხსნებელება, — აღელდება. *სიყვარულით აღებეჭნ.*

აკაბაჭრ-ა *გრდფ.* (წინგ.) შეაღებავ გაერთა, მოისახება. *ალიგაა პირველად მოწერილ.*

აკაბაჭრება (აწ. იაფნება) *გრდფ.* 1. (ძ.) აინება. 2. გადაკ. (წინგ.) ძლიერი გრძნობით გაიხსნებელება, — აღელდება. *სიყვარულით აღებეჭნ.*

აკაბაჭრ-ა *გრდფ.* (წინგ.) შეაღებავ გაერთა, მოისახება. *ალიგაა პირველად მოწერილ.*

კეკი ალიმარხა.‖ პიკება (მაღალი რამე). სტეპი ალიწარხა. 2. პიწება (ქსელიდან ზედით) შეფრთხილად, სწორად. ზედით დარიგება ალიმარხა. – ალმართულ ლიკუნებ ასწ ლოკანი ბუკნა.

ალიმაღლებ-ს (ძვ. და წყენ.) გრძედ. ოგივეა, რაც ამაღლებს. *ბზას ა. პრობტრების ნიშნად.*

ალიმინებ-ა - *გრძედ.* 1. ალინიშნავს; ალმინებაა შესაძლებელი იქნება. *ორძენებით ალმინიშნა გზებ-ურალის დასმისათვის.* 2. ცეროდაღება მოეცხედა. – შეინიშნება, მიეთითება. *ხაზებ-ამით ალინიშნა პრობლემის, კარგი შეშაა.*

ალინიზებ-ა *გრძედ.* გაიჩეკვეა ჩისაბე. ეისიმე რაოდენობა; ალრიცხვაებ. *შეშისაკალი ზუსტად ა.*

ალირაზებ-ს *გრძელ* რისამე ღირს გახდის, – ძლიერ, დაეკიანებით მისცემს. მიანიშვის (სასურველ რასმე). *პასებს არ ა. – სალამს ა. – ავი აჩ მა-კადრანთო, კარგი აჩ მაღიანიაო.* ▭ შდრ. ელირსება.

ალიმაზებ-ა *გრძელ.* ალტაკებაში მოიყვანს; მთლიანად მოიყვანს, აღაკეცებს; გაიტკეცებს (რაიმე ძლიერი განსაც). *ქალი სიბაყეცეს აღიტკეა.* ▭ შდრ. აღტაკება, აღტაცებული, აღმტკიცი

ალიმზირებ-ა *გრძელ.* (წიგნ.) ოგივეა, რაც აღმოიჩენება.

ალიმკვან-ს (*თურ.* ალუქვაში) *გრძელ.* (წიგნ.) ათთეულებს, შეთითეულებს (ვაჭრობის ორგანიების შიონებით). *ნიეთიერ სამყაროს ტრანსიტების აღალქვაზო.* ▭ შდრ. აღება, აღქმული.

ალიმინებ-ა *გრძელ.* ღილინს დაინტებს. ▭ შდრ. აღიღინებული.

ალიმინებულ-ი ვინე აღიღინება.

ალიმრან-ა, ალიმრან-ს *გრძელ.* თავს იჩენს, გაჩნდება, წარმოიქმნება, ახალ-ახალი *საკთებები ა.* ‖ შეიგანება (სანიგაო...); შეიგანენ (საჩიკაო ... სასამართლოში ..). *საჩივარი ალიძრა – პრალისტარანი აიიძრა საქმე.*

ალიმრაზა-ა *გრძელ.* (ძვ. და წყენ.) ოგივეა, რაც აიწერება.

ალიმრაზებ-ა (*აწმ.* იწერება) *გრძელ.* 1. (ძვ.) საჭიროებს, ითხოვს ამისთვის. 2. გაიკან. (წიგნ.) მიიღებს, მოიპოვებს (ნდობას, უფლებას...).

ალიმოცმ-ა *გრძელ.* (ძვ. წიგნ.) ოგივეა, რაც აღმოიჩენება.

ალიმოცმულობა (აღაჩმულობისა) (ძვ. და წიგნ.) ოგივე, რაც აკაშმულობა.

ალიკმ-ს *გრძელ.* (წიგნ.) აკრძალავს; აღმოფხრის, მოსპობს. *ადგილის საერთოდ ალეკეთებს.* ▭ შდრ. აღიკეთება, აღკეთა. აღკეთილი.

ალიკმა (წიგნ.) სახელი ალ ეკეთს ზმნის მოქმედებისა.

ალიკმილ-ი (ძვ.) ვინე აღკეთს (ბერად, მონაზვნად).

ალიკმა (საპ.). სახელი აალ ღ ეტ ზმნის მოქმედებისა.

ალილმი ოგივეა, რაც პარადი.

ალმა *ქვეყნიდან ზევით, მაღლა (საპირის).* დალმა). *მცინარის ა. მიაყვება.*

ალმა-ზედმა ალმა და დალმა. *ა.-დ. ხეტყალი. – ა.-დ. ბარეს.*

ალმაზებულ-ი (ალმაღებულისა) ვინც აღაღებ-ენს.

ალმაკალ-ი (ალსაკლისა) 1. *რაც ძალა ადის. ა. ნაკადი.* 2. რაც იზრდება, ვითარდება, წინ მიდის. *ა. ხახით გაჭეთარება. – ერთ დროს ა. კაპიტალიზმი გადაიქცა ბოროტ ყაიტალიზმად.*

ალმაკალება ნიშნავს; განვითარება, *წარმოების ა. – რეცეპტორები ა.*

ალმაკან-ი გზა, რომელიც ზევით მიემართება (*საპირის*). დალმაკი, თავდაღმართი). *აღმართს შეუდგენ. – ძალა აღმართის ბზაკონ.*

ალმაკაშან-ს (*თურ.* აღუმაკაშ) *გრძელ.* 1. დაიფენს (*ქსელიან ზედით*) შეფრთხილად, სწორედ. ‖ აგებს (სასქან რასმე). *ძეგლი აღმაკაშან.* 2. ზედით ასწევს. *ხელი აღმაკაშა. – ღრუნა აღმაკაშეს.* ▭ შდრ. აღმაკაშება, აღმაკაშება, აღმაკაშილი, აღმაკაშება.

ალმაკან-ალმაკან ალმაკის ადგილებით, ადმართზე *ა.-ა. მიდიოდნენ.*

ალმაკან-დალმაკან-ი ალმაკიც და დალმაკიც.

ალმაკაშა სახელი ა ლ მ ა რ თ ს ზმნის მოქმედებისა.

ალმაკაშილ-ი რაც ალმართს, ან ალმაკიანობა. *ა. კაფიცი.*

ალმაკნება (წიგნ.) შეეიოდენ სცნა. ‖ გაგება. წინასწარ ალმაკნებელი *ვინმეებ ხილულ ა.*

ალმაკნებელ-ი (*აღმაკნებულისა*) 1. ვინც (რაც) ალრნებას, (დადგენილებას, გაღაწყვეტილებას...). *სასამართლოს ა. 2.* ვინე (ან რაც) პრაქტიკულად განმარტავენ მართვა-გამგეობას, ა. *ლიმიტები. – ა. ორგანო. – ა. ბელადობელები.* ‖ *ალმაკნებელი ფუნქციები* – სასამართლოს პრინციპის ხასიათებით ხასრულების გამო გადაწყვეტილების სისრულეში მოყვანის შესახებ.

ალმაკნება (ძვ. წიგნ.) დაწინაურება. წარმოება, წარმატება. ‖ *ბაზრიადება, მაღალი შეფასება.*

ალმაკაშიან-ი *ბაზრიადებული, მაღალი შეფასება.* – ზედასაკრიტიკო ფორმა, რომელიც ალინიშნება რაიმე ფიზიკის ცდილება მაღალ დონეს (ფულ-შესი-ნი, ენერგიასი, ფიზიკულობა და მისთ.).

ალმაკაშება (ძვ. წიგნ.) ამაღლებენ ზნეობით *ა. ჩნაწირნებენ, აღზევებენ. ა. პიონერებ.*

ალმაკაშებელ-ი *ბურებრიად საზოგადოებაში – ზოგიერთი უმაღლესი თანამშრომლის პიროვნები სასაკრო მიმართვა ან მისი დასახელება (ნაცვალსახელებით ერთად). შენ ხედრი აკ! – მისი (მათი) ა.*

ალმაკაშებ-ა (ძვ. წიგნ.) ამაღლებულის ზნეობა. *ეროვნული ა. ჩნაწირნებენი, აღზევებენი. ა. პიონერებ.*

ალმაკაშებელ-ი *ბურებრიად საზოგადოებაში – ზოგიერთი უმაღლესი თანამშრომლის პიროვნები სასაკრო მიმართვა ან მისი დასახელება (ნაცვალსახელებით ერთად). შენ ხედრი აკ! – მისი (მათი) ა.*

ალმაკაშება (ძვ. წიგნ.) ამაღლებულის ზნეობა. *ეროვნული ა. ჩნაწირნებენი, აღზევებენი. ა. პიონერებ.*

ალმაკაშებ-ა (ძვ. წიგნ.) ამაღლებულის ზნეობა. *ეროვნული ა. ჩნაწირნებენი, აღზევებენი. ა. პიონერებ.*

**ალმაკაშებელ-ი

ალონღილდებ-ა *გრძლივ.* 1. ღონღილს დაიწვება, 2. ღონღილით ავა. აილესა. *ავადმყოფი ძლივს ალონღილდა კოჭებზე.*

ალონჟინდება *(აწმ. ღონჟინდება)* *გრძლივ.* (წინა.) განახლდება, აღდგება, ადგადება, გაიფურჩნება.

ალონჟინებ-ა იხ. ალონჟინებს.

ალონჟინება (წინა.) სახელი ალონჟინებ-ებას, ალონჟინდება ზმნათა მოქმედებისა.

ალონჟინებელ-ი (წინა.) რაც ალონჟინებ-ებს. ა. ქმეანა. — ა. კულტურა.

ალონღება *გრძლივ.* 1. ღონეთი ავა. 2. გადაჭ. (საპა.) ხეტყისაღლ დაიწყებს. ▭ შდრ. ალონღდება, ალონღებს, ალონღებენ.

ალონღება 1. სახელი ალონღდება ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი ალონღდება ზმნის მოქმედებისა.

ალონღებელ-ი 1. რაც ალონღდა. 2. გადაჭ. (საპა.) ხეტყისაღლ დაიწყებს.

ალაყრობა *(მ.)* სახელი ალაპყრობს, ალაპყრობენ ზმნათა მოქმედებისა.

ალარაჯება *გრძლ.* ღრაჯენის ხმას ‘გაგონ.’ ამეშინებენ, — ალარაჯენენ, ალრჭიალებს *(ცხოველს)*.

ალარჯა *(მ. და წინა.)* 1. იგივეა, რაც ალეკა, სიმბოლ. ა. 2. იგივეა, რაც ალეკა, ალეკა ალეკალა.

ალარჯ-ნ-ი იხ. ალარჯნ-ებს.

ალარჯნ-ი 1. რაც ალარჯნა. ა. ძაღელი. 2. გადაჭ. (უსაგუნე.) გუნებასთვალი. სარეველად განწყობილი, ბრაზით სავსე. *მთელი დღე ა. ვყო.*

ალარიალება *გრძლივ.* ღრაღენს დაიწყებს, ღრაღენს მოაყენებს. *სიმწრით ალრიალება.*

ალრიალებ-ა *გრძლ.* ალრჭენს იღრიალოს, — ალღეყნებს; ატირებს. *რა გაღრიალებს?!*

ალრიალებს სახელი ალრიალებ-ებს, ალრიალდებ-ა ზმნათა მოქმედებისა.

ალრიჭება *გრძლივ.* ღრაჭის ტკიცნებს. ▭ შდრ. ალურინებენ, ალრჭენენ.

ალრიჭებ-ა *(მთარგ. ალურიტაცებ)* *გრძლ.* გაარტყეს რისამე, ენისიმე რაოდენობის, ტკიცნების, ალგარიშებს; შეაჯამებს *საწყობში საკონტო ალიონტებს.* ▭ შდრ. ალირიცებენ, ალრიცხვა, ალრიცხული, ალმირიცხული.

ალრიჭება სახელი ალრიცხვაზე ზმნის მოქმედებისა. ▮ ალრიცხვაზე ამყვანი (ობიექ.) — რაიმე მოზრდილთაგან ამყვანის ცალკეული სახეში შეტანის.

ალრიცხვ-ა რაც ვინმე ალრიცხეს. ა. *წიგნები.*

ალრიცხვება იხ. გაალრიცხვებს.

ალრჯენება *გრძლივ.* ღრაჭენს დაიწყებს (ღორი).

ალრჯენ-ს *გრძლ.* კბილებს ალრჭენს — კბილებს ურაკუნებს. ▮ გადაჭ. ბაზიობს. ▭ შდრ. ურინებს, ღრჭენს.

ალრჯინება-ს *გრძლ.* ურაკუნებს (კბილებს).

ალხაკაზ-ი რაც უნდა ალეფილინო

ალხაკაზ-ი (ალხაკიანის) ალხაკის კარქან — ხაკარიდ ჯ.ლის შეა კარქან ცკლებანი.

ალხასხა (ალხ.ესხის) (წინა.) ავხაკული, ხაკის. *სილეტ-ით ა. — ემეკერიან ა.*

ალხაჩობელ-ი ვინც უნდა ალხარიტნა. *ძნელად ა. ბავშვი.* — *ალხაჩვენ ბალის ალხაზრდელები.*

ალხაჩიხება-ი 1. საყურადღებო, წრიშენელოვანი, ალხანძრის *ალხაჩყვეთა კარქი მოიზრდება მათემატიკაში.* 2. როიაც ალნიშნავენ (ნშნავ.) რასმე. *აკაკის ხსოვნის ა. სალამი. ალხანშნაკად — ალნიშნის მიზნით.*

ალხაჩობა 1. მოიკრეფილები. — მიღებულისათვის ცოლეულის ეანლობა. ალტანების *თქმა*, 2. გადაჭ. ბელისმაგვარის გამოყენების ეანშეორეობის ა. ▭ შდრ. ალხარებელ-ი, ალხარებელება.

ალხაჩობელ-ი (წინა.) იხ. ალჭარებელ-ი.

ალხაჩობელ-ი (მ. და წინა.) ბოლო (ალხაჩინა-ს). გარდაეცვება, სიკვდილით. *ალხაჩობელ დღე დაუდგა.*

ალხაჩობელებელ-ი (ალხარულებინა) (მ. და წინ.) იგივეა, რაც ასახარულებელი.

ალხაჩობელებელ-ი (ალხარულებინა) იგივეა, რაც ალმაშფოთებელი. *ა. საქმეები.*

ალხარებება-ა *გრძლ.* (მ. და წინა.) 1. იგივეა რაც ასრულდება. 2. მოკვდება. *გარდაიცვალება.*

ალხარებებ-ა (მ. და წინა.) სახელი ალხარებებ-ებას, ალხარულდება ზმნათა მოქმედებისა.

ალხარებებელ-ი (მ. და წინა.) იგივეა, რაც ასრულებელი. *ბრძანება ალხარებებელად იქნა.*

ალხვიხებელ-ი (მ.) ალიგება, რაც ალეწებელი.

ალხაკიება ულილაც სიცხარეებისა და მიწილებ-ის გრძლ.ობა, ალიგებება რამე ტენელით, ალგარიშება. *ა. გაძ.ოვება. — საერთო ა. გამოიწვია. —* ალტაციები ეკმენდა. ტ ალტაციებში მიაყვეს *ყინმე* — ალტაციებს იწვევს ვინმეში.

ალხაციება-ს 1. ვინც ალტაციებს განიცდის. *მაყურებლები ა. იყვნენ წარმოდგენით.* 2 ასეთი ადამიანის დამახასიათებელი. ა. ლაპარაკი.

ალხვინება-ა *გრძლივ.* (წინა.) რაიმე ძლიერი განცდა შეიცარიას, — ალეულნება.

ალხვინება (წინა.) სახელი ალტყინდება ზმნის მოქმედებისა.

ალხვინებელ-ი (წინა.) ვინც, რაც ალტყინდა, — ალეწნებელი. *ბიბარეული ა. — ა. ეზეები.*

ალე ჩვილი ბაავშის პირველი ეამოძახილის აღმნიშვნელი სიტყვა. ▮ ალეკა ნეკნე არ მოკაწია! (ირონ.) — ეტყიან ასაკის შეუფერებელი (ბავშური) საქციელის ჩამდენს.

ალეკა (ალეაბი) (საპა.) ჩვილი ბავშვი.

ალეპნება-ს (აწმ. ეეწნება) *გრძლ.* (წინა.) ალაწნებენ მისას. *გულში ამდენს ა. — სიყვარული ალეპნა.*

ალეფება-ა (*თარმ.* აღსდგომა) *გრძლივ.*: ზღნ ალეფება — ენისაღნებელ ეაეწნება.

ალეფებ-ა *გრძლ.* ალაგებს მისას. *უფლებები ალეფდგინეს.*

ალეზარჩინ-ა (*აწმ.* უზრდის) *გრძლ.* ალზრდის მისას ან მისთვის *ათი შვილი ალეზარდა ქვეყანას.*

ალეთაქამ-ს (*თარმ.* ‘ალეკეკამს *მისთვის*’) *გრძლ.* (მ. და წინა.) დაპპირდა, შეპპირება. *დამპპირება ალეფიქა.* ▭ შდრ. ალეფქმა, ალეფქნენ.

ალეპპირებ-ა (*თარმ.* ‘ალეპპირთვის *მისთვის*’) *გრძლ.* ალმაიზის მისას ან მისთვის,— აუბეს, დაალეკეს *მებრძოლებს ფეიდი ალეპპირდნენ.*

ალეპნიშნებ-ა რაც არ ალეპნიშვნეთ.

ალეპყრობ-ა *გრძლ.*: ხელს ალეპყრობს (მ.) — ეიტნარებს.

ალეპყრობ-ა (მ. და წინა.) იხ. ალეპყრები.

ალეპრეტებ-ა *გრძლ.* (მ. და წინა.) იგივეა, რაც ალარაეფს.

ალეფეწნება-ა *გრძლივ.* ღეღენს დაიწყებს. *მწარედ ალეფეწნენ.*

ალეწნება-ა (*თარმ.* ალსჩენა) *გრძლივ.* (მ.) იგივეა, რაც ალჩნება.

ალეწყაკა-ს (*თარმ.* [ალეპარეს *მისთვის*’) *გრძლ.* (წინა.) ალტაცის მისას, მისთვის ან მასში,— ალწნის, გაეფიციებს; გამოწვევებს მასში. *იმერეს ა. — ხუროეს ა. — ეჯეს ა.*

ალეწყაკ-ა *გრძლ.* (მ.) იგივეა, რაც ალწნის.

ალეწყაკება-ა *გრძლივ.* ალტაციები მოიცვეს, მწიფობა შეეძლებოდა და იმედი ალეეარებოდა.

ალეწყაკებ-ა (*აწმ.* ალეწყაკებს) *გრძლივ.* ალტაციებს ალეწნებს მოქმედებისას. *ალეფთოვანებით — ღიღი იმედით ა. მწიფობით, — ალტაციებით. ა. წამოიძახა. — ა. მოელეწნა.*

ალეწყაკებელ-ი 1. ვინც ალეწყოთვანა, — ალტაციეული. *წარმამაცი ა.* 2. ალეწყოთვანებით გამოწვეული. *ა. სიტყვები. — ა. კოცნა.*

ალეწყაკ-ი *გრძლ.* (წინა.) იგივეა, რაც ალმოფხრინ. ▭ შდრ. ალეფხრინ.

ალეპპა (წინა.) ცნობიერებაში ობიექტური სინამდვილის ფაქტების (საგნების, მოვლენების) ასახვის პროცესი. *სინამდვილის ა. — ალეპპის ეპნორები, — მაკერის ალეპპის შეიწყალეა.*

ალეპპ-ნ-ი (წინა.) რაც ალიქეს. ა. *სინამდვილის.*

ალეფოთხება-ა *გრძლივ.* გალისწყრომა მოიცვეს ვისმე (რაიმე ეიედი საქციელისა თუ საქმიანობის გამო), — განარისხდება.

ალეფოთხებ-ა *გრძლ.* 1. *იხ.* ალეფოთებს. 2. *იხ.* ალეპოფოთებს.

ალეფოთება სახელი ალეფფოთებს, ალეფფოთდება ზმნათა მოქმედებისა.

ალეფოთებელ-ი ვინც ალეფოთდა. *უსამართლო ბრძანება ალეფოთებელი.*

ალეჭრა (წინა.-) სახელი ალეჭრაეს ზმნის მოქმედებისა.

ალჭრავ-ს (*თარმ.* ალეფპრეს) *გრძლ.* (წინა.) 1. *გამოიწვევს, წარმოქმნის. მოიძრა ხანძრებმა ტყეობის. მოყვარეობა ალეჭრეს მსმენელებში.* 2. ეამოაყენებს, ღისეაში (საკითხს...). *შეაწყვილებას ა. —* ▭ შდრ. ალეფრავს, ალეძირეს, ალეძერება, ალეძერა, ალძრული, ალმძერეული.

ალჭრელ-ი (წინა.) რაც ალძრეს ან ალისრა; რაც ალეფრეთ. ა. *ეეჭეი.* ▮ *სასაწრალოში ა. საქმე.*

ალეფვ-ს *იხ.* დაალეფვეს, მიაღწევს.

ალეფვა სახელი ალეეწნეს ზმნის მოქმედებისა.

ალეფ-ს *გრძლ.* 1. საათობიეც ეამოელის და ხოას ეეაფეეს რასამე. — ალნებისაეს, ალრიცხვას ეეწერეეს. — *ეარგაეება ალეწერეს.* 2. დაეწერილებით დაახასიათებს ვისმე, რასმე (ეეიპირად ან ეეწერილებით); დასაწერებს. *მთლილთა ცოდნორებას ა. — მხატვრულად ალეწერა ეეფერება.* — ▭ შდრ. ალეწერს, ალიწერებს, ალეწერა, ალეწერილი, ალწერი.

ალეწერა 1.. სახელი ალეწერს ზმნის მოქმედებისა. *მოსაბეიების ა. — მაღაზიები ალეწერაა.* 2. ეეწერეა. რაც ალეწერილა.

ალეწერილ-ი რაც ალეწერეს. ა. *მოგზაურობა. — ა. მეეზიეეეება.*

ალეწერილობა თხზულება, ნაწარმოები, რომელშიც რაიმე ალეწერილი. *ხელმარჯვენის ა. — მოგზაურობის ა.*

ალეჯარა-ს (*თარმ.* ალეეეწერეს) *გრძლ.* 1. (მ.) ალეწერეეს (ალროს); ალსწამს, — ეეეაიარალებს. 2. დაფიქ. მიანნებეს (ეეეეეაეს), გამოეეეაეეეს (ნდობას, ეეეეეეას...). *წყოანთ ალეეეერეს.* ▭ შდრ. ალიეეერეს, ალეეეერეეეს.

ალეჯარა სახელი ალეეეერაეს, ალიეეეერეება ზმნათა მოქმედებისა.

ალეჯარ-ი 1. ვინც, რაც ალეეეერეს ან ალიეეეერა. *საოჯახო ა.-ს ცალი ეეეეეებით ა. 2. გადაჭ. მანქანა-იარაღებით, ხელსაწყოებით უზრუნველყოფილი. ახალი ტექნიკით ა. საწარმო.*

ალჯარელობა (წინა.) ეეიარალება. ▮ საეეეერელის კომპლექტი. — საეეეერეეეი. *მძიმე ა. — ხრელი ა.*

ალიოეეა-ს (*თარმ.* ალეეხოეეეს) *გრძლ.* (მ. წინ.) იგივეა, რაც ალმიოეეერის. ▭ შდრ. ალიოეეება, ალხოეეა.

ალიოეეა (მ., წინ.) სახელი ალხოეეა-ს ზმნის მოქმედებისა.

ალჯანჯალ-ი გარეარის ჯიში; ნაყოფისაგან უმთავრესად ჩირს ამზადებენ.

ა-ე-ყეე-ს *გრძლივ.* 1. მიაყავს ქვეეიდან ზეეით. 2. თანდათან სიმაღლეეე ეემატება, აზეეება (ეედელს...).

ალჯანება-ს *იხ.* გაალჯანებს.

ალჯანებ-ა *იხ.* ჩამოაყალიბებს.

ალჯანელ-ი (არაბ.) ჩხუბი, დავიდარაბა, აეერხალერი, ალეიაქთალი. *აბყდა ა.*

ალჯერ-ი *იხ.* ალჯრი.

ალყაყობ-ა *გრძლივ.* ყიყანს დაიწყებს, — ხმამაღლა აღეაპარაკებს, ახმაურებს უმწყობლოდ *(ბევრი). ყველა ერთად ალყაყნენ.*

ალყაყობ-ს *იხ.* ალყაყნებს. ▭ შდრ. იყაყანებს.

ალყაყობა სახელი ალყაყანებს, ალყაყანდება ზმნათა მოქმედებისა.

ალყაყობელ-ი ვინც ალყაყნა. *ა. ხალხი.*

ალყურ-ი ვინც, რაც აიღალა. *ალეაყული ალყურები.*

ალყურება *(უსაგუნე.)* სახელი ალყურდება ზმნის მოქმედებისა.

ალყურებელ-ი *(უსაგუნე.)* ვინც ალყეიდა.

ალყურ-ს *იხ.* ალყურებს. *მწეეეს ა. 2. იხ.* დაალყურებს. *სასაიმენო ალყურ-ს ა.* ▮ *ეეიდ ეეეეალყურ-ს ა.* ▮ *ენრო ეეხაეა ა. 3. იხ.* ალეეეეეეეეეს. *შეეეალყეეეეეს ა. 4. იხ.* ეეაშაეეეეს. *ახალ ეეოთხოეეეეს ალყეეეეეეეეს.* — ▭ შდრ. იყურებს, ეეეეეეეეს, ეეეეეეეს. ეეეეეეეეე

აჩაჩულ-ი 2. იხ. დააშლევინებს. *მანქანას ა. 3. იხ.* მოაშლევინებს. *ღუნის სწას ვერ აშლევინებენ. 4. იხ.* წაშლევინებს. *დიდხმ დაშლილს.*

აჩეჩ-ი-ა *გრძედ.* 1. არეს. აწევს. *ლოგინი აშალა.* 2. აარღვევს, ანგრევს, აიღებს. *კარავი აშალეს.* — *ლობე აშალა.* 3. აყრის, დაარსებს ადგილიდან ბეღურს. *ცხენის ფარა აშალეს.* — *ჯარი აშალეს.* ▭ შდრ. აიშლება, აუშლის, აიშლება, აშლება, აშლილი, აშლილი, აშლილი, აშლილი, ასაშლელი.

აჩეჩინ-ე-ი 1. რა აშლეს. ა. *თამაში.* 2. *ადრინდელი გაღეძებული შაგა აქეს ა. — ა. ენებები.* 3. *გაღიზიანებული (ჩურჩები...)*

აჩეჩინებ-ა აშლილის მდგომარეობა. *კუჭ-წაწ-ლაკის ა. — ფსიქიკური ა.*

აჩვაჩვან-ა *იხ.* გაჯშეკებს.

აჩვარჩვან-ა (*აწმ.* შპორტება) *გრძედ.* შპორის სჩინ აუა. *ქუძე აშპორება.*

აჩვარჩვან-ა სახელი აჩვშორებს, აჩვშორდება *ზმნათა მოქმედებისა.*

აჩვარჩვან-ე-ი რაც აშპორდა. *ა. ჭამიდა. — ა. ეშო. — ა. პატრა.*

აჩვენებ-ა-ნ-ი *გრძედ.* სთხოვს, დაავალებს ან ანძრევებს იშოფის; დაეხმარება იშოფის. *ფულს ა.*

აჩვილტინ-ა მაცალი და ხვრიდან ამარიდი. *ა. მე. ა. ქალი.*

აჩვირჩვან-ა *გრძედ.* ასეიღლება, ასცდება.

აჩვირჩვან-ა *იხ.* დაამორებს, მოაშორებს.

აჩვირჩვან-ა სახელი აშორებს, აშორდება *ზმნათა მოქმედებისა.*

აჩვირჩვან-ე-ი 1. რაც აშორდათ. *ა. მიდგომა. — ა. ეშო. — ა. პატრა.*

**აჩვინ

უბედურად ჩაეფინება (ტანზე რომ ჯერა აქვს მორგებული ტანსაცმელი).

ანაწილება გრდ. ჩანაწილის ხმის გამოსატქმნება. ჩანაწილი ხელმწიფის ანაირებულ.

ანაწვება სახელ. ა ი ნ ი წ ვ ე ბ ა ზმის სოქვლებისა.

ანაწილება ა ვინც რაც ანიწვის. ა. ანაწი. ▮ ა. ადგილი.

ანაწილ ა ი. გაანიწვის. გამოანიწვის.

ანაწვა სახელი ა ი ნ ი წ ვ ე ბ ა ზმის მოქმედებისა.

ანაწილ-ი რაც, ვინც ანიწილა. ბიძა აქვს ა. — საფიცე ქედან ა.

ანაწილება ან. მიანირგავს, შეანირგავს.

ანაწალ ა ი. გაანირგავს.

ანაწილებინება ან. გაანირგინებინებს.

ანაწილებება გრდ. ▮. ჩირქებული აღაპარებებს. 2. ჩირქებით უმნიშვნელო აღაპარებს. 3. ან. გამოანირგებს.

ანაწ-ა გრდ. ▮. ანწვს, ანიწვება. ანწ ა ▮. ზერელედ მოხაზვა, ანიწვნის (მიწას). ▭ ზედ. ანიწვნ, ანწვა', ანწვილ, ანწვინ.

ანაწვა სახელი ა ნ წ ვ ნ ს ზმათა მოქმედებისა.

ანაწვა' (ანწვილი): ანწვი ურემი — პატარა ურემი, რომლის ხეებებზე ბილიები მიწაზე მოირიბება; გაჯირითებული დასაკეთილი საქართველოს მთავარანან ადგილებში. ▭ ჩირჩაული ურემი.

ანაწილ-ა ან. მიანირგებს, შეანირგებს

ანაწილ-ი რაც ანწილს ან ანიწვნს. ა. თმები.

ანაწ-ა გრდ. ▮. იფიცებ, რაც განუხს (მწიგნ 2). 2. ჩაუწერად აქვეს. ▭ ზედ. ანწვილი, ანწვილი.

ანაწვა სახელი ა ნ წ ვ ნ ს ზმათა მოქმედებისა

ანაწილ-ი 1. რაც ანწვის. — გაანწილი. ა. ეკ-ზამი. — ა. ბეხილი. 2. ვინც რაც ანიწვს (მწიგნ. 2). ბრწყინვალე ლიტერატორი ა.

ანაწილება ან. გაანწინებს, დაანწინებს.

ანაწვა ან. დაანწვის, შეანწვის.

ანაწილ გრდ. ▮. ანაწილებ (ან დაანახებებს); ეკამინეტს. აუდიტორიები ეკრანს. — ახალი ბინა ანაწერა. — მარჯენა, ხომ გახსოვარ? 2. მოეთოთებს, ანიმნებს, აუწერებს. ათვალ ა. — საათი დროს ზედაგად ა. 3. ანებინებს (ან გაიგებინებს), ანიწერებს (ან დაანიწერებინებს) ოფრი ანიწერებს, რა მიუწვიე ოყრენ. — ჩვენთვისაც ა. 4. ჩაწერებს ანლეს (ან წიგნებს). *მოწერებებია სომხითე ანიწერებ, ჩიაბანლის ანიწერა — ეროსიოთის სანიმნებში, მოაბანდეც მოაქვეთ. თავს ანწერებს — ან. თავს მაინ ეწერებს.* ▭ ზედ. ეწერება, ეწერება, ჩაწერება, მაწერებინებ. ათანწერებ.

ანაწილება სახელი ა ნ წ ვ ი ლ ე ბ ა ზმათა მოქმედებისა. ტექნ. ა.

ანაწილებინ-ი იფიცა. რაც ანწილებული. ა. ტექნ. ანწილ ოფიცე, რაც ალი!

ანაწილება ან. დაანწილებს.

ანაწილებინ ი. გაანირალიზებს.

ანაწილ-ა ან. გაანირგებს.

ანაწილება სახელი ა ნ ი რ გ ნ ს ზმათა მოქმედებისა. — ზედაპირი ანირგნის.

ანაწილ-ი გრდ. ანირგნილად ამოიხატნა, — ამოჩირქნის (მიწას...). ▮ გადაც. ზერელედ, არალრმად მოხაზვა (მიწას...). ▭ ზედ. ამოიწერა. ამოიწერილი.

ანაწილ-ი რაც ამოიწერა. ა. *ზიწა.*

ანაწილება ან. დაანწერებს.

ანაწვა ' გრდ. (ზე.) იფიცა, რაც გამოანწვება (მწიგნ. 1).

ანაწილ-ა ' ან. დაანწვება.

ანაწილ-ი ან. დაანწვის

ანაწ-ი, ანაწილ-ა გრდ. ჩვან მასზე დაიწერები ანლე (რასაც ვკალი...). — ადგილი საკლას ბებერი ალილ ა. — ხანგრ ჭრილობა ა. — პალმის ტიპა ა.

ანაწილებინ-ი (საბ.) უწერებიდან ამოწერილი ა. გამოლებები. ნ ერთმანეთზე უწერებიდან დაწერილი ბეჭედი. ა. ზედა.

ანაწილ-ა ან. დაანირგებს.

ანაწილება გრდ. გამეორებების პირფერებად წელის ლერწამი და ფიქრებში გამოლების ორწლოვანი პოიტიზეული (ჭარხალი, სტაფილო, კომბოსტო, ხახვი ...). ▮ უსარგებლოდ, ბაღზე ამოსული (ბალახი ული, მცენარე). ▭ ზედ. ანიცვება, ანიცვებული

ანაწვა სახელი ა ნ ი ც ვ ე ბ ა ზმის მოქმედებისა.

ანაწილებინ-ი რაც ანიცვა. ა. *კომპოსტი.* ▮ ა. ბაღალი.

ანაწილება გრდ. ჩირქით ავა. **ანაწვა-ა** ან. დაანირგებს.

ანაწილებება გრდ. ჩირქის დაიწვება. — შეშფოთების ამხანაგებება. ბალი ანირჩილება.

ანაწილება სახელი ა ნ ი რ ქ ი ლ დ ე ბ ა ზმის მოქმედებისა.

ანაწილებინ-ი ვინც ანირჩილდება.

ანაწილ-ი 1. ჩირქებება: ლაბები. ბაგე ა. — წრილობა ანირჩილები (ფიქრი). 2. იფიცა, რაც წერილობა ანირჩილები (ფიქრი). 3. ბალიკ ანაწილები ანირჩილები ჩამოვიდა. ბაღზე ანაწილები. გამოკრთობა ანირჩილები რამეულ ერთნაირობა. ბაბუზე ბევრის ა. გადაუხედა.

ანაწილ-ა ან. დაანირგებს.

ანაწილ-ა გრდ. (საბ.) იფიცა, რაც სწორი. დვეს ხელში ა.

ანაწვ შეხებული ცხენის გასარკვად

ანაწვ (ანწილი) ცხენი (ბიჭზე ეჩიზე).

ანაწილება (ანაწვილი) ბაბანა ბიქების გასართობი თამაში — მისი შეჯიბე შესაწ და წინ და უკან გადაკიდ-გადმოკიდებენ.

ანაწვება ან. დაანირგებს.

ანაწილებება გრდ. ჩერჩილ დაიწვება. ჩერჩილი აღაპარებება.

ანაწვა გრდ. ახლებ (ბაყის ყეულების) სხვის ენაზე საკეთრებად. — ენლეზის. ▯ ხიცოცხლეს ანაწვებ — სიცოცხლეს შეენარჩენებ, არ მიაკლებ. ▭ ზედ. ანწვება, ჩაწვა, ჩაწვილი, ნაჩაწარო, ნაჩაწვა.

ანაწილებინება ან. მიანირგებინებს.

ანაწვა სახელი ა ნ წ ვ ე ბ ა ზმათა მოქმედებისა. ტექნ. ა.

ანაწილ-ი რაც ანწილდება. — ანწილების (ოფიცის ბეჭედზე).

ანაწილებება გრდ. ჩუნჩულს დაიწვებს. წყალი ანწილებება. ▭ ზედ. ანწილებება. ანწილებული.

ანაწილებება გრდ. ჩუნჩულს იწვება, ჩუნჩულით ალიგება. ლოთობის ა.

ანაწილება სახელი ა ნ წ ვ ნ ე ბ ა ზმათა მოქმედებისა. **ანაწილებინ-ი** რაც ანწილებება. ა. ლოთობა.

ანაწილება გრდ. ჩქაბს გამოსცემს, ა- ანწილდება. ფოლიუნება წუთის წვეთები ანწილდა.

ანაწილება სახელი ა ნ ი ც ვ ე ბ ა. ა ნ ი ც ვ ე ბ ა ზმათა მოქმედებისა.

ანაწილება (აწრ. ნქარები) გრდ. ▮. უფრო ჩქარი. ანაწილება, ანიწილდება. *მეზარება ანქარდნენ. ▯ ნაცარებები ანქარდნენ, ჯარდა შეინარჩენელი საკლები!*

ანაწილ ან. აანქარებს, დაანქარებს.

ანაწილება სახელი ა ნ ი ქ ა რ ე ბ ა ზმათა მოქმედებისა. **ანაწილებინ-ი** ვინც, რაც ანქარებს — მოუთმენელად. სწრაფად.

ანაწილებინ-ი 1. ვინც, რაც ანქარდა. ა. *მიდიოდა.* ▮ ტიტეი, მოუთმენელი. ა. კაცი. 2. რაც ანქარდა, ჩასაც აუქარებ ა. ნაბიჯი. 3. რაც აუქარებდა. ა. *მაგალითში.*

ანაწილება გრდ. ჩქაფენის ხმის ' გამოსაღმნების მსგავსად ქალების ა.

ანაწილება ა გრდ. ჩქნის დაიწვება.

ანაწილებინ-ი რაც ანქვნება. ა. ტკბილი.

ანაწილება გრდ. ჩქრილება დაიწვება (ბუღა, სისხლი).

ანაწილებ-ა ან. აანქრილებს.

ანაწილება სახელი ა ნ ქ რ ი ლ ე ბ ა, ა ნ ქ რ ი ლ დ ე ბ ა ზმათა მოქმედებისა.

ანაწილებინ-ი რაც ანქრილდა, რაც აუქრილდა. სისარულის ა. ტკლი. — ა. ხმისგან.

ანაწილება გრდ. ჩქრილება ფალშ-ეკლესია. ა. *წერილი.* — ა. *მოქრილები.* — ა. სარეცელი

ანაწილება გრდ. ჩისველს დაიწვება. ტკივილი ანქრილებენ.

ანაწილება გრდ. ხიბეულს ირიბადის. ▭ ზედ. ირიბაულებს.

ანაწილება სახელი ა ნ ი ბ ა ე ბ ა ზმათა მოქმედებისა.

ანაწილებინ-ი რაც, ვინც ანიბაედება. ა. *ბაქმე.*

ანაწილება გრდ. ▮. ჩიხაურს გამოაცმინებს. გამაცმინა ა. 2. (საბ.) უმეთოდოდ უარყოს (ცოდნეს და მოსწავლეს). ▭ ზედ. უარყოფება.

ანაწილებება გრდ. ჩხარეს გამოსცემს. ჩხარიანი ამბავებება.

ანაწილება გრდ. ჩხარეს ' გამოსაღმნების, ჩხარიანი ჩხარეულის. *სამხარეულის* ა. ▭ ზედ. ანხარებება.

ანაწილ-ა (*ანაწილ ანაწილ-ა*) გრდ. იფიცა, რაც ანაკოლეს ანაწილ-ა. ▭ ზედ. ანაწილ.

ანაწილება სახელი ა ნ ხ ა ზ ე ბ ა ზმის მოქმედებისა.

ანაწილ-ა ან. ანაწილებს, ანაწილებს ' გამოსაღმნების ანაწილ-ა. ▭ ზედ. ანაწილებინებ.

ანაწილება გრდ. ჩხარეს დაიწვება. წყალი ანაწილება. ▭ ზედ. ანაწილება. ანაწილებული.

ანაწილება გრდ. ჩხარეს იწვება, ჩხარეული ალიგება. ლოთობის ა.

ანაწილება სახელი ა ნ ხ ა ზ ე ბ ა ზმათა მოქმედებისა. **ანაწილებინ-ი** რაც ანაწილებება. ა. ლოთობა.

ანაწილება გრდ. ჩქაბს გამოსცემს, ა- ანაწილდება. ფოლიუნება წუთის წვეთები ანაწილდა.

ანაწილება სახელი ა ნ ი ქ ა ბ ე ბ ა ზმათა მოქმედებისა.

ანაწილ-ი 1. რაც ანქვნა. — გაანქნილი. ა. *ეკზამენი.* — ა. *ბეხილი.* 2. ვინც რაც ანიქნა (მწიგნ. 2). *ბრწყინვალე ლიტერატორი ა.*

ანაწილება ან. გაანქნის, დაანქნის.

ანაწილ გრდ. ▮. იფიცა, რაც განუხს (ან დაანახებებს); ეკამინეტს. *ადამიანი ეკრანს აწერენ.* — *ახალი ბინა ანაწერა.* — *მარჯენა, ხომ გახსოვარ?* 2. *მოეთოთებს, ანიმნებს, აუწერებს. ათვალ ა.* — *საათი დროს ზედაგად ა.* 3. *ანებინებს (ან გაიგებინებს), ანიწერებს (ან დაანიწერებინებს) ოფრი ანიწერებს, რა მიუწვიე ოყრენ.* — *ჩვენთვისაც ა.* 4. *ჩაწერებს ანლეს (ან წიგნებს). მოწერებებია სომხითე ანიწერებ, ჩიაბანლის ანიწერა — ეროსიოთის სანიმნებში, მოაბანდეც მოაქვეთ. თავს ანწერებს — ან. თავს მაინ ეწერებს.* ▭ ზედ. ეწერება, ეწერება, ჩაწერება, მაწერებინებ. ათანწერებ.

ანაწილება სახელი ა ნ წ ვ ი ლ ე ბ ა, ა ნ წ ვ ი ლ დ ე ბ ა ზმათა მოქმედებისა. ტექნ. ა.

ანაწილ-ი იფიცა. რაც ანწილებული. ა. ტექნ. ანწილ ოფიცე, რაც ალი!

ანაწილება ან. დაანწილებს.

ანაწილებინ ი. გაანირალიზებს.

ანაწილ-ა ან. გაანირგებს.

ანაწილება გრდ. ჩირქით ავა. **ანაწვა-ა** ან. დაანირგებს.

ანაწილებება გრდ. ჩირქის დაიწვება. — შეშფოთების ამხანაგებება. ბალი ანირჩილება.

ანაწილება სახელი ა ნ ი რ ქ ი ლ დ ე ბ ა ზმის მოქმედებისა.

ანაწილებინ-ი ვინც ანირჩილდება.

ანაწილ-ი 1. ჩირქებება: ლაბები. ბაგე ა. — წრილობა ანირჩილები (ფიქრი). 2. იფიცა, რაც წერილობა ანირჩილები (ფიქრი). 3. ბალიკ ანაწილები ანირჩილები ჩამოვიდა. ბაღზე ანაწილები. გამოკრთობა ანირჩილები რამეულ ერთნაირობა. ბაბუზე ბევრის ა. გადაუხედა.

ანაწილ-ა ან. გაანირგებს.

ანაწილ-ა გრდ. (საბ.) იფიცა, რაც განუხს (მწიგნ. 2). *ბრწყინვალე ლიტერატორი ა.*

ანაწილება ან. მიანირგებს, შეანირგებს

ანაწილ-ი რაც ანწილა. ა. *ზიწა.*

აქეს. ტაეფის და ატხლების (საუბ.) — ძირითი კანკალი აქეს ატეხილი. ▭ შდრ. ციება.

ანეშ-ანსხლებ-ს *გრძედ.* ციებ-ცხელება (ციება) სჭირს.

ანესდება-ს[1] *გრძელ.* სიცივე დადგება. ▭ შდრ. აცივება.

ანესდება-ს[2] *იმ. ზ.* ააცივდება.

ანესება-ს *გრძედ. იმ.* გააცივებს, ტაეი აქეთებს, არც აციხლებს და... (სად.) — ერთიანად გადაწყვეტს (და შეასრულებს კიდეც) რამეს.

ანესება სახელი ა ც ი ე დ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

ა-ს-ცინდება-ა (*აწყ. სცილდება*) *გრძელ.* 1. სიმაღლით გადააჭარბებს. *ახალგაზრდა ბე ჯუკე ლობეს ანცილდება.* 2. აეცლება, აშორდება (საღებავი, ლაქა...). *საღებაი ძლიეს ანცილდა.* 3. გადავარდება, ასცდება. *ეანიამოენება ვერ ანცილდა. ტმილა ან ახსენებდა* (სად.). — *ძალიან პატარა (ტანით, როდესაც ბავშვი ცდის, ბავშვისთვის შეუფერებელ რამეზე ჩაიფენს).*

ანინება-ს *გრძელ.* 1. *იმ.* ააცივებს თავისთან ა. *შეეცოფებას.* 2. *იმ.* გააცივებს, *სტეპარის ა.* 3. *იმ.* დაალებს, *მიზანს ა.* 4. *იმ.* მოაცივებს. *თვალს ვერ ა. — მონიზებრები ერთმანეთს ა.* 5. *იმ.* მიაეცილებს. *სტეპარ ჭინკ,ოდეც ა.*

ანილება 1. სახელი ა ა ც ი ლ ე ბ ს, ა ს ც ი ლ დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა. 2. განცხადება ეოსიმე ექსდიდატურის მოხსნის შესახებ. *ეოსიმე არდაშვების შესახებ რამეში მონაწილეობის მისაღებად.*

ანილებელი-ი რაც ასცილდა ეოსიმე. *რასმე.*

ანიმციხება-ა *გრძელ.* ციმციმს დაიწყებს. *ვარკვლავები აციმციმდნენ ცაზე.*

ანიმციხება-ს *გრძედ.*[1] თვალებს აეხილებენ — თვალებში ნათების სინათლე უკრთის, — თვალებს აბრწყინებს. ▭ შდრ. იციმციმებს.

ანიმციხება სახელი ა ა ც ი მ ც ი ხ ე ბ ს, ა ე უ ი მ ც ი ხ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ანიმციხებელ-ი რაც აციმციმდა; რაც აუციმციმდა. *ა. თვალები.*

ანიცებ-ს *გრძელ.* სიცილს იწვევს ეინმეში. ▭ შდრ. იცინებს, ეცინება, საეინებელი.

ანისკრიენებ-ს *იმ.* გააცისკროვნებენ.

ანისკრიენებელ-ი იგივეა, რაც ცისკროვნებული.

ანიშნ-ს *გრძელ.* ერთ ეიცქერს აზორებს, აცლის რასმე შუდაარიდან. *ბჭადს ქერქს ა.*

ანცა სახელი ა ა ც ლ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ანცი-ს[1] *გრძელ.* საჭირო დროს აძლევს (ან მისცემს), — ადროვებს. ▭ შდრ. ეცლება[1].

ანცი-ს[2] *ი. იმ.* გააცლის, მოაცლის. 2. იგივეა, რაც დაიცლის[1]. *სანების თქმა არ აცალა.*

ანცილ-ი რაე აეცლეს

ანცა 1. სახელი ა ა ე ე ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა. 2. გარკვეული სიგრძის ძაფი ზედ აეხვიო ან ასხმული საგებით, — ასხმული. *ერთი ა. ჩიჩი, ანცაეებს.* (ს.). ▭ შდრ. ეკრთება.

ანცაეებელ-ა *გრძელ.* ოღნავ ამოძრაეებს (ტუჩებს, ულაეებს,). ▭ შდრ. ეკრთება.

ანცაეება სახელი ა ა ც ა ე უ ნ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ანცაეებელ-ი რაც აეიკეთა. *ა. ჩიჩი, ერთი ა. ანცაეებელი.*

ანცაეებელ-ა *გრძელ.* ოღნავ ამოძრაეებს (ტუჩებს, ულაეებს,). ▭ შდრ. ეკრთება.

ანცაეებელ-ა *გრძელ.* ეკრთება, ეშმაკობს. *ეკრთება ეშმაკობს.*

ანებება-ს იხ. დაანებებს.

ანებოება-ს იხ. დაანებებოებს.

ანეკ-ს[1] *გრძედ.* 1. წეს რამეზე. კონებზე დაფთი ზედ ანეკი მონაცილირა. — *სვეთა ა. გელზე (ფიქარ.)* 2. გადაკ. აკისრება, ტიფი ჯერი ა. — *ოჯახი ა. კისერზე (ფიქარ.).* — *ტოდ ა. კისერზე (ფიქარ.).*

ანეკ-ს[2] იხ. დაანეკებს.

ა-ს-ანეკ-ს (*აწ.* სწევს) *გრძედ.* 1. აილებს, ზეკითკენ წაიღებს (დალებულს, დაბლა მოთავსებულს...). *საკაც ანეკიე. — მძიმე ტომარა ანეკია.* — *ფარდა ანეკიეს.* ‖ ამპართას, აიშვებს. *ბელები ანეკია.* — *თავი მალალა ა.* — *კაკამ კედი ანეკია.* 2. გადაკ. გაზრდას (რისამე ფასს...); მოუმატებს (რისამე ფასს...). ▭ **შდრ.** ანეკიებენს, აიწევს. აუწევს, აიწევა, აღწევა. აწევა, აწეკიება, აწწევი, ასაწევი.

ანეკება სახელი ა ნ ე კ ე ვ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ა-ს-ანეკ-ებ-ს-ინ-ს *გრძედ.* ასწევს და დასწევს. *ფარდა ასწი-დასწია.*

ანეკ-ებ-ინებ-ს სახელი ა ს წ ე ვ - დ ა ს წ ე ვ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ანეკინებ-ს 1. იხ. ანეკვინებს. *ტკილის ა.* 2. იხ. გაანეკვინებს. *ულელს ა.* 3. იხ. მოანეკვინებს. *ცამპაკეს ა.*

ანეკ-ს 1. იხ. დაანეკის *კონვერტს მინამანას ა.* 2. იხ. მიანეკის. *გამონათქვამს ღრმიანი მწერალის ანერწყნენ.* 3. იხ. მოანეკის. *გაღებადებს ბელს ა.* 4. იხ. შეანეკის. *კაპიტალური ქვეყნებში მრრომეტების ფიდი გადასაბადებ ანერწყნ.*

ა-ს-ანეკ-ს *გრძედ.* 1. სიას შეაღებს (ეიხიმე ტონებისას) ჩამოსარომებულ ჯელში გასაყიდად სასაწყარეო ორგანოების დაფდებენებით. 2. იგივეა, რაც აღწერა (მნიშ. 2). — **შდრ.** აიწერინებს, აიწერს, აიწერება. აწერა, აწერილი. აწერი, ანაწერი, ასაწერი, აუწერელი.

ანეკა სახელი ა ს წ ე რ ს ზმნის მოქმედებისა.

ანეკი-ა *გრძედ.* 1. ზედ ახის დაწერილი. *კონვერტს მისაპრიდი ა.* — *წიგნის ავტორის ტკაი ა.* 2. შეწერილი აქვს. *მეორე გადასაბადი ა.*

ანეკინე-ი 1. რაც ასწერს; რაც აუწერს ვისმე. *ა. კონება.* — *ა. ბანლი.* 2. იგივეა, რაც აღწერილობა. *ზეჩადა ა. წეკ-ჩეკილები.*

ანეკინეობა (*იქ.*) იგივეა, რაც აღწერილობა.

ანეკინებ-ს იხ. დაანეკინებს. მოანეკინებს.

ანეკინებ-ს იხ. დაანეკებს.

ანეკირებ-ს იხ. მოანეკირებენს.

ანეკნე-ი რაც ასწერს. *ა. ფიდა.* — *ა. საყელო.* ‖ *ა. დასკები.*

ანეკნე-დანეკნე-ი ანეკნე და დანეკნე, — უსწორმასწორო. *ა.-ღ. ადგილი.*

ანეკნა-ს (*თურმ.* აიწერებს) *გრძედ.* 1. ერთიანშეორეში აურევს, გადაადგილებას (*მაგს.-ს...*). — *აბურდავს. ძაფის შეღო ანეკნა.* 2. გადაკ. არევ-დარევს, აურევს (დალაგებულ, წესრიგში მყოფ რასმე). *საქმეები ანეკნა. — ყველაფერი ანეკნა.* — **შდრ.** აიწერინებენს, აიწერინებს, აიწერება, აიწერება, აწერება, აწერილი, ანაწერი.

ანეკ-დანეკნა სახელი ა ნ ე კ ნ ა ვ ნ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

ანეკ-დანეკნა-ს (*თურმ.* აიწერ-დაიწერება) *გრძედ.* მეტისტვად აიწერს. *ანეკის.* — *აურ-დაურევს.* ▭ **შდრ.** აწერ-დაწერება, აწერილ-დაწერილი.

ანეკვინა სახელი ა ნ ე კ ვ ი ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ანეკვინებ-ს *გრძედ.* აკალებს წერის: ისწავლებინებს ასწერას. *ანეკვინა ბიჭები.* — *ასაკის კედი ანეკვინა.* 2. გადაკ. გაზრდას (რისამე ფასს...); მოუმატებს (რისამე ფასს...). ▭ **შდრ.** აიწერინებს, აიწერს, აიწერება, აწერება, ანეკვინებ.

ანეკინებ-ს (*აწ.* სწევინებ) *გრძედ.* 1. აილებს, ზეკითკენ წაიღებს (დალებულს, დაბლა მოთავსებულს...). *საკაც ანეკინე. — მძიმე ტომარა ანეკია.* — *ფარდა ანეკინე.* ‖ ამპართას, აიშვებს. *ბელები ანეკია.* — *თავი მალალა ა.* — *კაკამ კედი ანეკია.* 2. გადაკ. გაზრდას (რისამე ფასს...); მოუმატებს (რისამე ფასს...). ▭ **შდრ.** აიწერინებენს, აიწერს, აიწერება. აწერა, აწერილი, ანაწერი, ასაწერი.

ანეკვინა სახელი ა ნ ე კ ვ ი ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ანეკვინებ-ს *გრძედ.* აკალებს წერის: ისწავლებინებს ასწერას. *ანეკვინა ბიჭები.* — *ასაკის კედი ანეკვინა.* 2. გადაკ. გაზრდას (რისამე ფასს...); მოუმატებს (რისამე ფასს...). ▭ **შდრ.** აიწერინებენს, აიწერს, აიწერება. აწერა, აწერილი, ანაწერი, ასაწერი.

ანეკინებ-ს 1. იხ. დაანეკინებს. *ზეკითკენ ა.* 2. იხ. მიანეკინებს. *კარს ა.* 3. იხ. მოანეკინებს. *ცრემლები ა. თვალებზე.*

ანეკვა-ს *გრძედ.* სატრფოდან მიეშვებიან. ▭ **შდრ.** იწვევს, ეწვევა, წვევა. წვევი. მწვევარი, ნაწვევი.

ანეკვინებ-ს იხ. დაანეკვინებენს, შეანეკვინებენს. **ანეკვინებ-ს** იხ. დაანეკვინებს, ჩაანეკვინებს.

ანეკვინებ-ს იხ. ჩაანეკვინებენს.

ანეკვინ-ს იხ. დაანეკვინებს.

ანეკინ-ს *გრძედ.* წვიმა დასხვის; წვიმა ასვეღებს. *ბეიგა ა.* — *თავს გაეკერებოდა.*

ანეკვინებ-ს *გრძედ.* აიძულებს იწვეროს.

ანეკინებ-ს იხ. გაანეკინებს.

ანი (*ეფთ.*) ამის შემდეგ. ამიერიდან.

ანი-ანი წამოძახილი ზოგი საბავშვო თამაშის დროს.

ანიცლება-ა *გრძედ.* წიელს დაიწყებს. *წიწილები ანიცლდნენ.* — *ტკეპები ანიცლდნენ* (*ფიქარ.*). ▭ **შდრ.** აწიელება. აწიელებული.

ანიცხა-ს *გრძედ.* აიძულებს იწიელოს, წიელის გამოაკეთებინებს. ▭ **შდრ.** იწიელებს.

ანიცხება სახელი ა წ ი ე ლ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

ანიცხებელ-ი ვინც, რაც აწიელება. *ფერი* (*ფიქარ.*). — *ა მათრახი* (*ფიქარ.*).

ანიოლება-ა *გრძედ.* იფიცეს. რაც განიოლდება.

ანიოლებ-ს იხ. გაანიოლებს.

ანიოლება სახელი ა ნ ი ო ლ ე ბ ა, ა ნ ი ო ლ დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ანიოლებელ-ი იფიცეს. რაც განიოლებული.

ანიოლებ-ა *გრძედ.* წიელის დაიწყებს. *საათა აწიელია.*

ანიპარ-ა იხ. დაანიპარებენ.

ანიპარ-ი (*წიგნ.*) აწინდელის მსგავსი.

ანიპრ-ი ა ნ ი პ რ ი ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ანიპრებელ-ი *გრძედ.* ალიაქოთი ატყდება, — *აფორიაქება.* ‖ დაიპრება, აიპრება.

ანიპრ-ს იხ. აიპრიებს, დაანიპრებს.

ანიპრება სახელი ა ა ნ ი პ რ ე ბ ა, ა ნ ი პ რ ე დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ანიპრებელ-ი ვინც, რაც აიპრიებს ან აწიელდა. *ა. წიწილები.* ‖ *ა. ქვეყანა.*

ანიპ-ი ა ნ ი პ ი ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ანიპინებ-ა *გრძედ.* ალიაქოთი ატყდება, — *აფორიაქება.* ‖ დაიპრება, აიპრება.

ანიპინებ-ს იხ. აიპრიებს, დაანიპრებს.

ანიპინება სახელი ა ნ ი პ რ ე ბ ა, ა ნ ი პ რ ე დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ანიპინებელ-ი ვინც, რაც აიპრიებს ან აწიელდა. *ა. წიწილები.* ‖ *ა. ქვეყანა.*

ანიპრ-ი ა ნ ი პ რ ი ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ანიპრებელ-ი *გრძედ.* ალიაქოთი ატყდება, — *აფორიაქება.* ‖ დაიპრება, აიპრება.

ანიპრ-ს იხ. აიპრიებს, დაანიპრებს.

ანიპრება სახელი ა ნ ი პ რ ე ბ ა, ა ნ ი პ რ ე დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

**ანიპრ

უხლება. *აკრობატზე დასეულება არ აწყენდა.* 2. იხ. შეაწყენს.

ახწყინება-ს *გერძ.* საწყინ რასმე ეტყვის ან შეამთხვევს. *ამბავსა აწყენინა.*

ახწყია სახელი ა წყ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ახწყობ-ს *გერძ.* 1. *იხ.* აიწყებს. 2. იგივეა, რაც აწყვეტებს.

ახწყობა სახელი ა ა წ ყ ვ ე ტ ს, ა ი წ ყ ე ტ ს ზმნათა მოქმედებისა.

ახწყობებ-ს იხ. დაწყვეტებენ.

ახწყობინე-ი 1. რაც აწყვიტეს ან აწყდა. ა. ცილი. 2. რამაც პირფიცა. ა. *ქოფაკი.*

ახწყობინებ-ა იხ. გააწყვეტინებს, ჩააწყვეტინებს.

ახწყი-ა *გერძ.* დაწყობილი არის, — ალაგია. *მაგიდაზე წიგნები ა.*

ახწყლულებ-ს იხ. დაავნულებულებს.

ახწყარებ-ს იხ. დაავწყნარებს.

ახწყობ-ს 1. იხ. აიწყობს. *წიგნის უკანასკნელ გვერდს ა წ ო ნ გ ა ს ა.* 2. იხ. გააწყობს. *დედა შეილთან ვერაფერს ა.* 3. იხ. დაავწყობს, *წიგნებს მაგიდაზე ა.* 4. იხ. მოაწყობს *აბალგაზრდები საღამოს ა წ ყ ო ბ ე ნ.* 5 *ბინას ა.* 6. იხ. აწყობინებს. *ჭურჭელს კარადაში ა.* 6. იხ. ჩააწყობინებს. *ვაშლს ყუთებში ა.* ▭ შდრ. აწყობინებს, იწყობს, წუწყობს, იწყობა, ეწყობა, წყობა, წყობილი, მოწყობელი.

ახწყობა სახელი ა ა წ ყ ო ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ახწყობინე-ი რაც აწყვევს ა. *მაძღარა, ა. ტკბილი.* ▣ ა. *რთველი.*

ახწყობინებ-ა იხ. აიწყობინებს, დააწყობინებს

ახწყებ-ი რაც აწყებს. ა. *ღვინო.* ა. *ლეიბით, ახწყარებაც*-ს. ▭ შდრ. მოაწყურებს.

ახწ-ა-ხწყვეტ-ა- (სუან.) მცირეწელოვანი ბაყაყები.

ახწყვიტ-ა იხ. დაავნულებულებს.

ახწყობ-ა იხ. გადაავნებინებს.

ახწყობ-ა აჭარის ასპ მცენდრი ქართველები.

ახწყობ-ა *გერძ.* ჭნის აბაობალებს — გაუთავებელად. ზედნებსა და უადგილოდ ლაპარაკობს.

ახწყობ-ი აბაობების დამახასიათებელი, აბაობრიგან მომდინარე.

ახწყობ-ა *გერძ.* ძალიან გაწიწილებება ვინმე (სახეზე) ▭ შდრ. აუწყარებენება, აბაობება, აბაობებელი.

ახწყობ-ა სახელი ა ბ ა რ ხ ლ დ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

ახწყობ-ი 1. ვინც აბარხლდა. 2. რაც აუშარხლდათ. ა. *საბე.*

ახწყობ-ა იხ. გააბაღარაუებს.

ახწყობ-ა იხ. გააბაბაუნებს

ახწყობ-ა იხ. მოაბაბინებს

ახწყობ-ა *გერძ.* ბაბაბის დაიწყებს, ბაბაბით მიაბაგინებს რასმე ქნევიდან ზევით, — დაბაბის. *კარ-ფანჯარა აბუდის ფიერებით.* ▭ შდრ. აბუდება, აბუდებელი.

ახწყობ-ს იხ. დაავნებს, მიაბუდებს

ახწყობ-ა სახელი ა ბ უ დ ე ბ ს ზმნის მრქმედებისა.

ახწყობ-ი *გერძ.* დაბუდებული რამეზე ზღარბელზე ბალი ა.

ახწყობ-ი რაც აბეღლს, — დაბეღელი. ა. ფანჯარა.

ახწყობ-ა *გერძ.* ზენებით დაპაყს (ცხენი), — არბენინებს, აგარიშობს. ▭ შდრ. ზენება.

ახწყ-ა იხ. დაავნენს.

ახწყობ-ა (აწიაბაჭიანი) (სუან.) აბდაუხდა, მოსაწყენი ლაპარაკი. *აწიაბაჭიას მოაწყება.*

ახწყობ-ა იხ. გააბიანურებს.

ახწყობ-ა *გერძ.* ხელს უწყობს, რომ იგიდაოს. *ბიჭებს აციდავებენ.* ‖ *ყოველს აციდავებენ.* ▭ შდრ. იციდავებს, ეციდავებს.

ახწყობ-ა *გერძ.* 1. ჭიკჭიკს დაიწყებს. *მერცხალი აჭიკჭიკდა.* 2. გადაკ. (იორნ.) აღლაპარაკდება *ღვინისაგან აჭიკჭიკდა.*

ახწყობ-ა *გერძ.* 1. ჭიკჭიკის ხმას გამოაცემინებს. 2. გადაკ. (იორნ.) აღლაპარაკებს. *მაგას ღვინო ა.* ▭ შდრ. იჭიკჭიკებს, ეჭიკჭიკებს.

ახწყობ-ა სახელი ა ჭ ი კ ჭ ი კ ს, ა ჭ ი კ ჭ ი კ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

ახწყობ-ი 1. რაც აჭიკჭიკდა. 2. ბარელის დასაბარელებელი სამხრე.

ახწყ-ა (ოურ. აუშიმაუს) *გერძ.* გაეშიმაუს და ისე ასწევს მალლა. *მამალმა კისერი აჭიმა.* ▭ შდრ. აშიმება. აშიმული.

ახწყობ სახელი ა ჭ ი მ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ახწყობ-ი რაც აშიმას ა. *წარბები.*

ახწყობ-ა იხ. გააბორავებს.

ახწყობ-ა *გერძ.* 1. *იხ.* აჭორავნებს. 2. *იხ.* აჭიუკნებს. 3. გადაკ. (სუან.) გაბმით, გაუთავებლად ალაპარაკებს. ▭ შდრ. ეჭიჭინება.

ახწყობინე-ა *გერძ.* ჭიჭყინს დაიწყებს. *ფორნა აჭიჭყინება.* ‖ *ბავშვი აჭიჭყინდა.*

ახწყობინე-ა *გერძ.* უხეიროდ უკრავს, — აჭყეპრებს. *არღანს ა.* ▭ შდრ. იჭიჭყინებს, ეჭიჭყინება.

ახწყობ სახელი ა ჭ ი ჭ ყ ი ნ ს ზმნის მოქმედებისა.

ახწყობ-ი *გერძ.* უხეიროდ აზრებს, ათითხნის. ▭ შდრ. აიჭიჭყინება, აჭიჭყანა, აჭიჭყინილი.

ახწყობინე-ი 1. რაც აჭიჭყინს ან აიჭიჭყანა. ა. *ეზო.* — ა. *ბილო.* 2 *გადაკ.* (სუან.) უშნოდ, უღა-ზათოდ აგებულებული. ა. *ნაბადი.*

ახწყობინებ-ა *გერძ.* 1. ჭიჭანის დაიწყებს (ცხენი). 2. გადაკ. (უსაბრალ.) ხმაბალა უშნოდ გაიცინებს ▭ შდრ. აჭიხინებს, აჭიხინებული.

ახწყობინება სახელი ა ჭ ი ხ ი ნ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ახწყობინებ-ი 1. რაც აჭიხინდება. ა. *ცხენი.* 2. გადაკ. (უსაბრალ.) ვინც აჭიხინებს.

ახწყობინებ-ს იხ. დაავნელებს.

ახწყობ-ს იხ. დაავნონებს.

ახწყობ-ა *გერძ.* საქმელის, საზრდოს აძლევს ან მისცემს, საქმელით *გაუმაძღრებელება. კარეთ ეახშამი აჭამეს — ძროხას ბალახს ა.* ▯ სინტაქტურ ჩაჯდებს. — შეაჭმევენ. ▭ შდრ. უაშმევს, ჭმევა, ნაჭმევი.

ახწყ სახელი ა ჭ რ ი ს ', ა ა ჭ რ ი ს, ა ი ჭ რ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ახწყობინებ-ა *გერძ.* ჭრაჭუნს დაიწყებს. *ხაშმი აჭრაჭუნებდა.*

ახწყობინებ-ა იხ. დაავრაჭუნებს.

ახწყობ-ი [Lathyrus miniatus] არდაკაცის მსგავსი მცენარე; ხმარობენ მხლად

ახწყობინებ-ა იხ. გააჭრეტინებს, მოაჭრეტინებს.

ახწყობინებ-ა (ანდ. ჭრელება) *გერძ.* ჭრელი გახდება.

ახწყობ-ა იხ. აჭრელებს.

ახწყობ-ა 1. სახელი ა ა ჭ რ ე ლ ე ბ ს. ა ჭ რ ე ლ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა. 2. სახელი ა ჭ რ ე ლ ე ბ ს. ა ჭ რ ე ლ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა. *თვალს ა.*

ახწყობ-ი რაც აჭრელდა *ყვაოლებით წოდელ-ყვითლად ა. ჩინელობი.*

ახწყ-ა იხ. დააჭრის, მოაჭრის.

ახ-ხ-ჭრ-ი *გერძ.* იგივეა, რაც აჭრის. ▭ შდრ. აჭრის, აიჭრება, აჭრა, აჭრილი, ამაჭრი, ახაჭრილი.

ახწყობინებ-ა *გერძ.* ჭრიალს დაიწყებს. *ბატკნის ფილტვები აჭრიალდა.*

ახწყობ-ა *გერძ.* 1. ჭრიალით ამბორებს *ქარ ქარს ა.* 2. იგივეა, რაც აჭრაჭუნებს. *ალიყებს ა.* ▭ შდრ. აჭრიალება.

ახწყობ-ა სახელი ა ჭ რ ი ა ლ ე ბ ს, ა ჭ რ ი ა ლ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ახწყობინებ-ა რაც აჭრიალდა.

ახწყობ-ა *გერძ.* იგივეა, რაც აკრიალებება.

ახწყობ-ი 1. რაც აჭრის ან აიჭრა (მნიშვ. 1); მოჭრილი ა. *სამიწები.* 2. რაც აიჭრა (მნიშვ. 2) — ცუდად შეიდებული (რძე); ნაკეცი-ნაკეთად მოხარშული (ლეკვები — ცხელ ჩეჩებში). 3. ენაზე, რაც აიჭრა (მნიშვ. 2), — სწრაფად ასული სალეშ. *ეამი ა. ტოროლა.*

ახწყობინებ-ა *გერძ.* ჭრიჭინს დაიწყებს. *ბატკნის ფილტვები აჭრიჭინდა.*

ახწყობ-ა *გერძ.* ჭრიჭინის ხმას გამოაცემინებს. *ხეკბს ა.*

ახწყობინებ-ა *გერძ.* ჭიკჭიკის ხმას გამოაცემინებს.

ახწყობ-ი *გერძ.* ოფალეს აჭუკებ — ფართოდ ახელს თვალებს.

ახწყობინებ-ა *გერძ.* იგივეა, რაც აჭყეტინებება.

ახწყობ-ა *გერძ.* იგივეა, რაც აჭყეტინებს. ▭ შდრ. იჭყეტინება.

ახწყობინებ-ა სახელი ა ჭ ყ ე ტ ი ნ ე ბ ს, ა ჭ ყ ე ტ ი ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ახწყობინებ-ი რაც აჭყეტინდა. *გოჭები. ‖ ა. ბარძაყი.*

ახწყობინებ-ა *გერძ.* ჭყეტილს დაიწყებს, — იჭყეტილს. *ლორი აჭყეტდა.*

ახწყობ-ა *გერძ.* ჭიკჭყეტის იწყიელს.

ახწყობინებ-ა *გერძ.* ჭყინის დაიწყებს, — აჭყინებს. *ბარაჭყანი აჭყინპინდნენ.*

ახწყობინებ-ა *გერძ.* ჭყიანის აწყებინებს; აჭიჭყინებს, აჭყეტინებს. *არღანს ა..*

ახ! შორისდებული: გამოხატავს დანანებას, წუხილს. *ახ, ეს-რა მოიწიეთა! ‖ ახ, ნეტავი! —* გამოხატავს ნატვრას.

ახ-ი: *ახ ახოს (ახაა) ვინმეშეც! —* ღირსია იმისა, რაც მოუვიდა! ეცრე უნდა!

ახაკრდებ-ა *გერძ.* (ხოტბ.) ხალერას დაემსგავსება, — აწნეულებება (მირდორი...). ▭ შდრ. ახაკრებული.

ახაკრდებელ-ი (ხოტბ.) რაც ახაკრდება. ა. *ფერდობი.* — ა. *ნაპირი.*

ახაკრება *გერძ.* ხალერს დაიწყებს. — შდრ. ახაკრება. ახაკრებული.

ახაკრება სახელი ა ხ ა კ რ დ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა

ახაკრებელ-ი რაც ვინც ახაკრდა. ა. *შეკლი.*

ახაკ- პირველი ნაწილი რთული ფუძეებისა; ნიშნავს: 1) ახალს. *ბაგ-, ახალშენული.* 2) ახლად. *ახლახან მაგ., ახალშობილი, ახალშენებული, ახალ-წარმოჩენილი.*

ახაკ-ა (ახლისა) *ს.ალრონა.* *ძველი:* 1. რაც ახლა ზეიმნა, რაც ახლა გამოჩნდა (მოქმედების სარბიელზე): *მამამე არარსებული.* ა. *თათრა.* — ა. *ეზოურება.* — ა. *თუალი.* ‖ ახლა მოპოვებული, ახლა მიღწეული. ა. *წარმატება.* — *კულტურის ა. აღმაღლება.* 2. რაც ჯერ არ დაძველებული. ა. *ღვინო.* — ა. *კარტოფილი.* — *ახალ ქუდს და ახალ ძმასა ჭკიანც ნუ იყოლი, მალე გაიფიცანი.* ‖ ჯერ უხმარებელი ან ცოტათი ნახმარი. ა. *კაბა.* — ა. *ფეხსაცმელი.* ‖ ახალი მოკაზმა — მოყარე გამოცელილად 7 დღეს. *ახალ მთვარესაკენ გამოჩნდები* (სუან.) — იმუოთად გამოჩნდება. *ახალი წელი* — წლის პირველი დღე, პირველი იანვარი. *ახალი ხალხი* (სუან.) — ტატიან შეუნელელ რამეზე.

ახაკ-ახაკ-ი (ახალ-ახლისა) სულ ახალი და ახალი. ა.-ა. *ტანსაცმელი.* — ა.-ა. *ამბები.*

ახაკ-ა (ახალეულის) რაიმე საქმიანობის ახლად დამწყები; ჯამოუელელი. ა. *მასწავლებელი.* — ა. *ფეხბურთელები.*

ახაკ-ა 1. მოზარდი, რომელიც მონდეგლობის ასაკში შედის. ა. *პიკა.* — ა. *კაცი.* — ა. *ლამა.* 2. ყმაწვილი კაცი. — ჭაბუკი (როდესაც მო-ჭია, ახალგაზრდა ქალებზე ოდნავ უსაზრდოა). *ნაჭიური ა.* — *მოწიფულე ახალგაზრდები.* 3. *გადაკ.* ახალი, ახლად შექმნილი, წარმოჩენილი: ნორჩი ა. *რესპუბლიკა.* — ა. *ბე.*

ახაკ-ა-ზრდება 1. ახალგაზრდად ყოფნა, — სიჭაბუკე. *ეახაკ ჩემი ა. არ უნდათ, ნუთუ ჩემი სიმარე არ ეშეფერება.* 2. კრებ. ახალგაზრდები; ახალი თაობა. *მოსწავლეთა ა. — სოფლის ა.*

ახაკ-ა-ზრდ-ი 1. ახალგაზრდის დამახასიათებელი. ა. *ვაგაკეცა.* — ა. *ენერგია.* 2. ახალგაზრდებისაგან შემდგარი. ა. *პრიგადა.*

ახაკ-ა-ზრდ-ა-ნ-ი ენაც (რაც) ეს-ენ ახალ დაიბადა, — ახალშობილი. *ახალდაბადებულს ტანილი ეკიდა.*

ახაკ-ა-ი (ისტ.) რუსულ-ეუროპული მოძრაობის მიმდევრები 1905 წლის რევოლუციის დროს. *ახალთაობა მეთაური.* — *ახალთაობის კაცი.*

ახაკ-ა-ი-ს (ახალთაობისა) სულ მთლად ახალი. ა. კაბა. — ა. *მანერები.*

ახაკ-ა-ი-ს-ა (სოც. მეურნ.) გაზაფხულის მარცვლეული (უმარტივესად ქერი). *ბაკლოსა. ძველთესლი.*

ახაკ-ი-ზა-ნ ან. გაახალისებს.

ახაკ-ა-ი-ნა-ვ (რუსუ.) პირფერი ყერა ალდგომის შეშლები.

ახაკ-ი-ნ-ა-ხ-ე-ვ (ახალმოსახლისა) ახალი მოსახლე. *ბინადარი. მეზობელი. ახალმოსახლეთა კარშემოვარეთი.*

ახაკ-ი-ნ-ა-ხ-ე-ნ-ა-ნ ზეიმი ახალ ადგილას დასახლებულის აღსანიშნავად. ა. *ბზიანეს.*

ახაკ-ი-ნ-ა-ხ-ე-ნ-ი ენაც ახლახანს, ენა-ენ არის მოვლა.

ახაკ-ი-ნ-ა-ხ-ე-ნ-ი (ახალშენისა) ვინც ახლად ჩრენს კარშიდამოს, — ახლად დასახლებული.

ახაკ-ი-ნ-ა-ხ-ე-ნ-ო-ბ-ა ახალი სახლების, ფაბრიკა-ქარხნების და ამისთ. მშენებლობა. *თბილისის ახ.-ც მშენებლობაზე.*

ახაკ-ი-ნ-ა-ხ-ე-ნ-ი-ვ ვინც ახლახან მოვიდა.

ახაკ-ი-ნ-ა-ხ-ე-ნ-ი-ვ-ნ ვინც ახლახან იქნა [illegible] მაკაცისა, ღილ-კაცლებით შესაკერად: [illegible] ხის ქვეშ ახლახან ა.

ახაკ-ი-ნ-ა-ხ-ი ენაც ახალები ახდა ა. ან-

ᲐᲮᲐᲚᲣᲜᲚᲔᲑᲐ-ი ახე უწოდებენ ახალგაზრდებს ხელსურთში.

ᲐᲮᲐᲚᲣᲜᲐᲮᲔᲑᲔᲜ-ი ვინც ფეხი ახლახან აიდგა. ა. ბაქვნი.

ᲐᲮᲐᲚᲣᲜᲘᲜᲔ-ი ასე უწოდებენ ახლად დაქორწინებული ქალ-ვაჟის ფანტელს.

ᲐᲮᲔᲜᲔ-ი 1. ახლად გაშენებული, დასაწყებული ვენახი. 2. ძველ ბაბანარში — ქვევრის დასწორებებით დასაწყებული ჭერქები. *ბერიძეთა ახალ-შენები.* 3. ოგნეკი, რაც კოლნია (მწიფე. I). 4. ახლად ჩაყრილი (ვაზი, ხეხილი). ა. *ვენახი.* — ა. *ბაღი.*

ᲐᲮᲔᲜᲘᲜᲔ-ი იგივეა, რაც ახალღამაღებული.

ᲐᲮᲔᲜᲔᲑᲘᲜᲔ-ი იგივეა, რაც ახალი წელი.

ᲐᲮᲔᲜᲔᲑᲣᲚᲔ-ი ახალუზრდა, როიშვილი არშიაში პირველად გაიწეფის. *ახალჭუკულა წესაკრავი პუხ-ძი.*

ᲐᲮᲔᲜᲘᲜᲐ-ს² იხ. შეახმების.

ᲐᲮᲔᲜᲘᲜᲐ-ს² იხ. გაახმების. ⇨ შდრ. სახმობელი.

ᲐᲮᲔᲜᲘᲜᲐᲛᲔᲑᲐ-ს გრძ. არანებისმიერად ამოძრაკების, ხურას და აღებს (ქუთუთო-წამწამებს), ხუმრას და ახელს (თვალებს). — აღახურვის.

ᲐᲮᲔᲜᲘᲜᲔᲑᲔᲜᲐ სახელი ᲐᲮᲐᲜᲘᲜᲐᲛᲔᲑᲔ ზმნის მოქმედებისა.

ᲐᲮᲔᲜᲙᲐᲠᲔᲜᲘᲜᲐ-ს იხ. გაახარჩილიერებს.

ᲐᲮᲔᲜᲡ-ს იხ. დაახარებს.

ᲐᲮᲔᲠᲔᲜ-ს იხ. გამოახარატებს.

ᲐᲮᲔᲠᲔᲜ-ს იხ. დაახარებს, შეახარებს.

ᲐᲮᲔᲠᲔᲜ-ს გრძ. 1. სასიამოვნო რამის პირველი ეუბნება, აღებინებს. *მამას შეილის შეძენა ახარეს,* 2. იხ. გაახარებს. ⇨ შდრ. იხარებს, უხარებს, ხარკვნა, მახარობელი, ჩახარები, სახარებელი.

ᲐᲮᲐᲠᲘᲜᲔᲑᲔᲜᲐ იხ. ღაახარისხებს.

ᲐᲮᲐᲠᲘᲜᲔᲑᲔᲜᲐ (მაღვ.) რაიმე სიდიდის თაფის თაფზე ეამპეულება.

ᲐᲮᲐᲠᲔᲜᲘᲜᲐ-ს გრძ. ხარხარს დაიწყებს. ხარხარი აუტყდება. *თაეშეეკაეებად ამარხარდა.*

ᲐᲮᲐᲠᲔᲜᲘᲜᲔ-ს იხ. დაახარებს.

ᲐᲮᲐᲠᲘᲜᲔᲜᲘᲜᲐ-ს იხ. ღაახარკვიანებს.

ᲐᲮᲐᲜᲘᲐᲜᲘᲜᲐ-ს 1. გრძ. იხ. დაახასიათებს. 2. გრძელ. მისთვის დამახასიათებელია, ნიშნდობილია, სჩვევია. *სიკეთე ა.,* — ამწის მკეთილ გამობატეა ა. ⇨ შდრ. ხასიათდება, ეხასიათება.

ᲐᲮᲐᲙᲐᲪ-ს იხ. დაახატავს, მიახატავს.

ᲐᲮᲐᲜᲔᲜᲘᲜᲐ-ს იხ. დაახანებენ.

ᲐᲮᲐᲜᲘ-ა გრძელ. ხატია, დახატულია რამეზე. *წიგნის ყდას ეფოტო ა.* ⇨ გუნეზე არ ახატია (საუბ.) — არ უცეარს, არ მოსწონს.

ᲐᲮᲐᲠᲘᲜᲔᲜᲐ-ს გრძელ. ქუხან ძირს მიეწვის. ⇨ შდრ. ახაწკნება, ახაწრიწებული

ᲐᲮᲐᲠᲘᲜᲔᲜᲐ სახელი ᲐᲮᲐᲠᲘᲜᲔᲜᲐ ზმნის მოქმედებისა.

ᲐᲮᲐᲠᲘᲜᲔᲜᲔ-ი რაც ახაწკნება. ა. *ძძე.*

ᲐᲮᲐᲠᲘᲜᲔᲜᲘᲜᲐ გრძელ. ხაჭიც იქცევა, ხაჭიც ჩაწეება. ⇨ შდრ. ახაჭარაება. ⇨ შდრ. ახაჭრება, ახაჭრილებული.

ᲐᲮᲔᲪ სახელი ᲐᲮᲔᲪᲜᲘ ზმნის მოქმედებისა.

ᲐᲮᲔᲪᲜᲘ-ა გრძელ. სინამწეულეში განსხვავებულებაზე ასორტება (ცარიელი, ნაწაგები, ოცნება...), — აცხადება *მინი ხალეკანი ახეცა.* ⇨ შდრ. აუხეცება, ახცობა, ახცობილი.

ᲐᲮᲔᲪᲘᲜᲔᲜᲐ-ს 1. იხ. გაახლეეინებს, პაღგის ა. 2. იხ. ეაღაახლეეინებს. *ქირას ა.* 3. იხ. მოახლეეინებს, *ბოლიშს ა.*

ᲐᲮᲔᲪ-ს იხ. მოახლენს, წაახლენს.

ᲐᲮᲔᲪᲘ 1. სახელი ᲐᲣᲮᲔᲪᲜᲔᲚ ზმნის მოქმედებისა. 2. იგივეა, რაც ახლობა.

ᲐᲮᲔᲪᲘᲜᲔᲑᲔ-ი რაც ახდა, რაც აუხდათ ა. ოცნება.

ᲐᲮᲔᲚ-ს (*აშ. ხელს-*) გრძელ. 1. სახურავს (სარქველს) აიღებს და გახსნის რაიმე საჭიროების (ჭურჭელს). *სკეპტრ ახადა.* — *ქვევრს სარქველი ახადა.* 2. ასწეეს ან გასწეეს (ცარიელს...). 3. (მე) ჩამოართმევს. აპყრის (პატიჟს ღორისგანაა...). ⇨ შდრ. აახლეკინებს, ახხდის. აუხლის. აიხლეკს. ახდება. ახდა. ახდილი. აშხდეკი. ასახდეკი.

ᲐᲮᲔᲚᲔ-ი 1. რაც ახლეკს *ქვაბს ხუფი ა. ქვონდა. ა. ფარავი.* 2. რასაც (თავი) ახადეს. ა. *ქვაევრი.* — ა. *ფრიალი.*

ᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲐ სახელი ᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲐ ზმნათა ᲛᲝᲪᲘᲚᲝᲑᲘᲡᲐ

ᲐᲮᲔᲚᲘᲜᲐ-ს (*თურ. ხუხულას*) გრძელ. 1. თავის ცოცხალობას ეიჩენს, რასმე ქვეეიდან ზეეით ცას ამედა. — *მოისუნ აღსაეეროდ ამედა.* 2. მიაკითხეს (ზეეით მყოფს). *მშობლებს ახედა სოფელში.* ⇨ შდრ. აიხედება. ახეედა.

ᲐᲮᲔᲚ-ᲓᲐᲮᲔᲚᲘᲜᲐ-ს (*თურ.* ხუხეედ-დაუხეედეს) ერძელ. ახეედეს და დახეედეს. — *ათთაედ-ჩაათაედეეინებს. ნაამოეეებით ამეედ-დახეედა შეიძლ.*

ᲐᲮᲔᲚᲔᲜᲐ-ს იხ. გაახეედებს, მიახეედებს, ჩაახეედებს. ⇨ შდრ. იხეედება.

ᲐᲮᲔᲚᲔᲜᲐ სახელი ᲐᲮᲔᲓᲔᲐᲡ, ᲐᲮᲔᲓᲔᲐᲡ ზმნათა მოქმედებისა.

ᲐᲮᲔᲚ-ს იხ. აახეედს, დაახეედს.

ᲐᲮᲔᲚᲘ სახელი ᲐᲮᲔᲓᲔᲡ ზმნის მოქმედებისა.

ᲐᲮᲔᲚᲘᲜᲐ-ს იხ. გაახეედებს.

ᲐᲮᲔᲚᲘᲜᲔ-ი რაც ახეედეს. ა. *თვალები.*

ᲐᲮᲔᲚᲘᲜᲐ-ს იხ. მოახეედებს.

ᲐᲮᲔᲚᲔ-ი რაც ახეიდა. *წიგნს ფეი ჰქონდა ა.*

ᲐᲮᲔᲚᲘᲜᲐ-ს იხ. დაახეედებს.

ᲐᲮᲔᲠᲮᲔᲚᲘᲜᲐ-ს 1. იხ. ახეედეეინებს. ბაღილს ა. 2. იხ. მიახეედეეინებს. *ქერადეეის ეეერ ახეედეეინებენ.* 3. იხ. ზოახეედეეინებს. *ქალას მიზანზნი ა.* 4. იხ. შეახეედეეინებს. *უსიამოენებას ახეედეეინებენ.*

ᲐᲮᲔᲚ-ს 1. იხ. აახეედეს, ეაზს ა. 2. იხ. ამოახეედეს. *ძაფს შეეიდ ა.* 3. იხ. გაახეედეს, შეახეედეს. *ნაკეაჭის ქალალდები ა.* 4. იხ. დაახეედეს. *კოჭზე ძაფს ა.* 5. იხ. მოახეედეს. *თაეზე ყაპალახს ა.*

ᲐᲮᲔᲚᲘ სახელი ᲐᲮᲔᲚᲔᲡ, ᲐᲮᲔᲚᲔᲓᲔᲡ ზმნათა მოქმედებისა. *ტოპალის ახეედა — ტანზეეის სხეკეეედება (ჩეეულებრივ უკეთესად) უინჩესთვის, ეიდრე ეს სინამდეეილეეია, — მოტყეება.*

ᲐᲮᲔᲚᲘᲜᲐ-ს გრძეკ. 1. ზედ დახეედილი, შემოხეეული არის; ზედ შემოხეეული აქეს. *კოკეს შაეი ძაფი ა. —* თაეზე ყაპალახი ა. 2. გადაკ. ეისიმე, რისამე იჩეკელება არის. — *არტყია,-ჭარს შემოხეეული აქეს ან ზეეის. ბეეი ა. — მთას ბერყეი ა. — ეეერდეეეკილი ა. (ეეიკეეს.). — ჭარს ნათეკავები ა. (ეეიკეეს.).*

ᲐᲮᲔᲚᲘᲜᲐ-ს 1. იხ. გაახეედეეინებს, შეახეედეეინებს. *ეეერს ახეედეეინებ ა. 2. იხ. დაახეედეეინებს. ძაფს ა.*

ᲐᲮᲔᲚᲔᲜᲐ-ს 1. გრძელ. ზედეა აქეს აბეეინეკი. დიდებას აბეეენა. 2. გრძელ. ზედეა სჩირს. ⇨ შდრ. ხეეენება, ეეენება.

ᲐᲮᲔᲛᲔ-ს გრძელ. ბაროთ, ნინ ბიით ჯა ნიით, ააგროვებს, აიღებს (ბზეს, თოელს...). ⇨ შდრ. აიხეეტება, ახეეტება, ახეეტილი, ასაეეტება.

ᲐᲮᲔᲛᲔᲜᲘᲜᲐ-ს იხ. ზოახეეტეეინებს.

ᲐᲮᲔᲛᲘᲜᲔ-ი რაც ახეეტებს. ა. ბზე. — *თოელი.*

ᲐᲮᲔᲠᲔ-ი რაშიმი ატრეხი, ამბოეი (ჩეეულებრივ ქეეეიდან ზეეით). ა. *ეკა.*

ᲐᲮᲔᲨᲔᲜᲐ-ს გრძელ. 1. (საეკ.) იგივეა, რაც ახეეწინებს. 2. იხ. შეახეეწინებს. ⇨ შდრ. ახეეწინებს, იხეეწინებ'. ეხეეწება, ხეეწნა, მხეეწნელი, მახეეწარი, სახეეწნელ ეღი, სახეეწარი.

ᲐᲮᲔᲨᲔᲜᲔᲑᲐ-ს გრძელ. აიხეეწების ეხეეწნის, შეეხეეწნის.

ᲐᲮᲘᲐᲮᲘᲜᲔᲑᲐ-ა გრძელ. ხეიხეინს დაიწყებს (ცხენი).

ᲐᲮᲘᲔᲒᲘᲜᲔᲑᲐ-ს გრძელ. აიხეკეეეს ' მიეზნას; საშეალებას აძლეეს ' მიეზნას.

ᲐᲮᲘᲜᲔᲜᲘᲜᲐ-ს გრძელ. ხერინეას ამოეეეეს.

ᲐᲮᲘᲠᲘᲜᲘᲜᲔᲑᲐ-ს გრძელ. ხითხითს დაიწყებს, ხითხითი ატეხეეს.

ᲐᲮᲘᲨᲘᲜᲘᲜᲔᲑᲔ-ი ეიწე ახითხითდა. ა. *გოგოები.*

ᲐᲮᲘᲪᲔᲜᲐ იხ. ახეკეა.

ᲐᲮᲘᲪᲘᲜᲐ-ს გრძელ. (წივს.) აჩეკეეს, ანახეეეს.

ᲐᲮᲘᲪᲘᲜᲔᲜᲐ-ს გრძელ. ახიხინეს, აიჩეკეეს, დაიიეკეს რასმე.

ᲐᲮᲘᲪᲘᲜᲔᲑᲐ სახელი ᲐᲮᲘᲮᲘᲜᲔᲑᲡ ზმნათა მოქმედებისა.

ᲐᲮᲘᲪᲘᲜᲔ-ი 1. რაც ახიხინეს. — ა. *ცხენის ეეერ.* ა. *აქეკ, ეენდა წკეიდეო.* 2. ეენაეეის, ეეჩეეეის, გასაცარი, საკეთეეეი. ა. *ჩეეეეებია.* — ა. *ბასაი თი — ა. საბეეეი ეეერკეა.* 3. ეენე ახირეეება ან ახირდა: ეისაც რისამე ახიხეკა სჩეეეია. ა. *კაცია.*

ᲐᲮᲘᲪᲘᲜᲔᲑᲔᲑᲐ ახიხეკეეეის ხასიათი, თვისება; რისამე ახიხეკის ჩეეეეებაა; ეეცნაეეობა. ა. *დასჩეედეა.*

ᲐᲮᲪᲐ 1. ამგაშაც, ამ მოეეხეკში, ეკაპარაკის დროს: ამხეეთად. ა. *სად ზეეაოხარ?* — *ან ა., ან არსაოდეს!* ⇨ ამის შეშდეე. ა. *რას ობაშ?* — ა. *ეო გაგიეაზედეო დედა.* 2. (საუბ.) იმხარეზე, რაგორც ჩართეეი სატყეკა, რაგორც სატყეის მასალა. *ვითხეე', ა., ვეკარ გეხეე ეგარე?*

ᲐᲮᲪᲐ 1. ამ მოკეე ხნის წინ, ეს-ეს არის, ახლახან ა. *დატრეეეი ხილი.* — ა. *გამოცხეეეი ქური.* 2. თავიდან. ელეე. ხელმეორედ, ხელახეა, სახლის ა. *აწეეეება.* ⇨ ეეერძელეი ა. *ღეეეა,* ტახეედ გამოცხეეეა ეეერის.) — ეიერი, რომელსაც ეს-ეს არის მიიღო; რაიმე სპეციალობა, თანამედეობა და სხე. ა. *მ. ალეკსანდრე. ახლად გამოშეკული* (ეერის.) — ახლად მოვლენილი, ახლად ეამოსული (საზოგადოებაში).

ᲐᲮᲪᲐ-ს გრძელ. 1. თან დაქეეეეს, ეინმეზეთან არის (ეზაში, მივზარობაში). ეეინეკის ადგილ-მამული ა. — *ღილეკაეის ა.* 2. აქეს. მოეხეეეეს. *წიგნს ნაკეეიც ა.* — *წაიკის თაეისებური ხეენი ა.* ტახეეეს (ცხენეეი) — (ატაეეის.) იგივეა, რაც არის. ახლა გართობეი ტახეეეეთ. — *ეს ჩემი ეეერძე ტახეეეს.* — *მაგლითეი ტახეეეეარ.* ეახლეეარ! *თავაზიანი მისალმება* — გაემარჯოს! *ნათლიდედად ვ!* ⇨ შდრ. ხლება², მხლებელი.

ᲐᲮᲪᲐᲓ ან წეეიშეე. დაეეერეებელივ, თქმისთანად. *ძალიან მალე. სერიოეად. ა. მოეიდაან.* — ა. *გაგზავნეთ!* — *მიპასუხე ა.!*

ᲐᲮᲪᲐᲜᲔᲜᲔ-ი (ახლანდლისა) ახლა არსებული. — *ამგამინდელი, თანამედეოენე.* ა. *ახალგაზრდობა.* — ა. *ყოფა-ეცხოერება.* — ა. *ეოლპარება.*

ᲐᲮᲪᲐᲚᲘ მხოლოდ ახლა. ა. *მიიეეეენენ ყველანერან.* — ა. *იყრებო ხიშტილი.*

ᲐᲮᲪᲐᲜᲐ ან ცოტა ხნის წინ, ეს-ეს არის, რაც.. დიდი ხანი არ არის, რაც..; ახლო წარსულში. ა. *აქ ეყო.* — *ეს ამბაეი ა. მოხდა.*

ᲐᲮᲪᲔᲜᲐ-ს იხ. გაახლეებს, განახლებს.

ᲐᲮᲪᲘᲜᲐ-ს გრძელ. ' დაჰაკარებს, ' შეეახებს (ხელს, პირს). *ძალეე ააეჭმელეს პირი არ ახლო.* ‖ დაუშეებეს. აეენებს რაიმე. *ხელსაც ეეერ ახლეებენ!* ⇨ შდრ. ახლებინებენ, ხელახლა.

ᲐᲮᲪᲘᲜᲔᲜᲐ-ს გრძელ ნეეის აძლეეს (ან მისცემს) ახლოს (ხელი, პირი).

ᲐᲮᲪᲔᲚᲔᲜᲘ-ი ახალი დროის, ახალი ცხეის შეხედეეით, თანამედეოეე ციეიზით. ა. *ეკეეთი ეჩეეეა* — *ახლეებეეით ხედეაობს.*

ᲐᲮᲪᲘᲜᲔᲜᲐ-ს გრძელ. პიპეეებს ახალეის (თავი..). მიიხეეტებინებს (თაეს..).

ᲐᲮᲪᲘᲚᲐ სახელი ᲐᲮᲪᲔᲚᲔᲜᲘᲡ ზმნის მოქმედებისა.

ᲐᲮᲪᲘᲜᲔ-ი რაც ახლეიჩეს

ᲐᲮᲪᲘ-ს გრძელ. 1. იგივეა, რაც დაახლის. *დათეს თოეი ახალეე.* 2. იგივეა, რაც მიახლის. *ჭიქა ჭიქას ახალეე.* ‖ *სრულეე პირში ახალა.* ‖ თაეში ახლის — მიეედება, მიაშეებს. რა (ზაე) ჭკეა ეაჩაეო? (ხალა) — რა ეექნა? რა მოეიპოეებდი? (ტახეეის ეამოეეას მდეომარეობაში მყოფი). — *ნა ახლეებეეის.* ⇨ შდრ. ახლეებინებს. იხლის. უხლის. ეხლება², ხლა.

ᲐᲮᲚᲘ 1. მცირე მანძილით დაშორებული (ახლობელს. მაღი, მორეული). ა. *მეზობელი.* 2. მცირე დროით დაშორებული (ახლობელ). ა. *ეარ. ხეეი.* — ა. *მიმაკალში.* 3. იგივეა, რაც ახლობელი. ა. *ამხანაგი.* — ა. *ნათესაე.* 4. იგივეა, რაც ახლოს.

ᲐᲮᲚᲘ-ᲐᲮᲚᲘ ეერთი მეორესთან, ეერთმანეეთთან ახლოს. ა.-ა. *დაიჭეეთ ხეეეი.*

ᲐᲮᲚᲐᲓᲐ ახლის დეო, სანამ ახალია რამე. *ზოგი ხილი მხოლოდ ახლადაში ეარგა.* — *ფეხსაცმელი ახლადაში დადება.* ‖ ახლის შემოსეელის დეო. *ზოგ ხეკს ახლიდანეე ახარა ბოლქე.*

ᲐᲮᲚᲐᲜᲔᲚ-ი (ახლანდლისა) ნათესაეი ან მეგობრული ურთიერთობით დაკაეშირებული: მოკეეთე, მოეერე. *მხოლოდ ახლობელები მოიწეენა.* — ა.

ᲐᲮᲚᲐᲜᲔᲚᲝᲑᲐ ახლობლის მდგომარეობა, — მახლობლობა.

ᲐᲮᲚᲝᲜᲔᲑᲐ-ა იხ. დაახლოედება, მოახლოედება.

ᲐᲮᲚᲝᲜᲔᲚᲘ 1. ახლო, იქეე არსებული (ანდაზეე). ა. *სოფედან.* 2. იქეე, მახლობელად. ა. *არაეინ ჩანდა.* — ა. *ეყაანები ეყო.*

ᲐᲮᲚᲝᲜᲔᲚᲔᲑᲔ-ი ეინაც ახლობელებთან ახაოსაობენ.— ბეეი.

ᲐᲮᲚᲝᲜᲔᲚᲔᲑᲘᲗᲐ მშეეეეეარობის ნაკეეი, რომელსაც ზეეის კარგად ეერ ხეედაეენ.

ᲐᲮᲚᲝᲠᲘᲗᲐ იგივეა, რაც სიახლოეე.

ᲐᲮᲚᲝᲡ მცირე მანძილეზე რაიმე ადგილიდან (*ტაპირის*), ზეეის). ა. *ცხოერობს...* — ა. *იყაე* — *არა ზნაეე, ზეიჩით* — *ზენი ჭირიმეი.* ‖ ახლოს არ ეკარება — სულ არ მიეის (ეინმესთან), — გაერანის.

ᲐᲮᲛ-ი 1. ფეხის ზეერი. 2. ფეხსაცმლის ის ნაწილი, რომელიც ფარაეს ფეხის ზეერეს.

ᲐᲮᲛᲐᲮ-ს გრძელ. იგივეა, რაც ახმარებს. ⇨ შდრ. იხმარს.

ᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐ-ს გრძელ. ხმარობს, იყენებს რამესთვის, ანდაზებს რასმე. *მთელ თაეის ძალ-ღონეს გაწაღეებას საქმეზე ახმარებდა.* ⇨ შდრ. იხმარებს. ახმარებინებს, ხმარდება, იხმარება, ეხმარება, ხმარება, ხმარებული, მხმარებელი, ნახმარი, სახმარებელი, ეხმარი, უხმარებელი.

ᲐᲮᲛᲐᲠᲘᲜᲔᲑᲐ-ს იხ. მოახმარებინებს.

ᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐ-ა გრძელ. ხმაეის ატეხს, ხმაეის დაყეებს. *ბაღები ამხაერეა.* — *ტარაეში ამხაერეა.* ‖ ხმაერი მოიცეეა. *არეზარ ამხაერდა.*

ᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲜᲐ-ს იხ. ახხმაერებს, გაახმაერებს. ⇨ შდრ. იხმაერებს, ეხმაერებს.

ᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲜᲐ სახელი ᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲜᲐ-ᲓᲔᲑᲐ ზმნათა მოქმედებისა.

ᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲜᲔ-ი ეინც, რაც ახმაერდა; ეისაც, რასაც ხმაერა გააქეს. ა. *თაბამეეეეურები.* — ა. *მაწეანები.*

აპპიში [არაბ.] ექიმად მყოფი (ადამიანი). — *აპლაუდება დიდი და პატარა, ბატონი და ჩაბუხაური.*

აპპოლონელა *გრძლვ.* ხმას გაბოსტყემს; აბმაურებს. *კარ-მიდამო აპპოლონელა.*

აპპოლონა *იხ.* გაახმოვანებს.

აპპოსა *იხ.* გააბრიალს.

აპპოფაზება *იხ.* გააიმოფარებს.

აპო საყანედ გაკაფული ტყე. *აპოებში თესლა. — გადაჭიმული აბოები.*

აპოკაბი ტანსაც დიდი და მოხუხულები აგებულებისა, — ბრეგე წარმოსაცვეთი. *ა. ჯაკეკაი.*

აპოკაზება იგიეგი. რაც აბოკნობა.

აპოკნობა აბოეანის თეისება.

აპორა-ი (ძვ.) ოცეეე. რაც თაელა.

აპორაკვება *იხ.* და აბორაეებს.

აპორაკება *იხ.* შეაბორაეებს.

აპორაციება *იხ.* განაბორეეცებს.

აპორაწინა ერთმანეთზე უწეეირაოდ დაყრილი *ა. მორეება.*

აპოცაინება *იხ.* დაახოეცეინებს.

აპოწიება *გრძლვ.* ხოხეით აეა. *დათეი ბუზე აბიაედა. — ბიეი კლიეეზე აბოწდა* ▭ შდრ. *აბოწება*

აპოწება *გრძლ.* ხოხეით ამოძრაეებს.

აპოწება ხახოდგება ზმნის მოქმედებისა.

აბრა სახელი ა ბ რ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

აბრაკვება *გრძლ.* ხრამენით ჭამს. *ცხენი ბალახს ა.*

აბრანტალება *გრძლ.* ხრანტალს გამოსცემს.

აბრაკინება *იხ.* დაახრეინებს.

აბრის *გრძლ* ზეეითკენ მოხრის. *კედელში ჩარჭობილ ლურსმანს ა.* ‖ ასწეეს, ამართაეს (მოხრილს, დახრილს). *თაეი ზეეით აბრა. — ტანი აბრა ასადგომად.* ▭ შდრ. *აიხრება, ახრა, ახრილი.*

აბრიალება *გრძლვ.* ხრალს დაიწეებს, ხრაალით ამბაერებება. *წიაქეილი ამრიალდა. — ცელში დამაგაერილი ბალი აბრიალდა.*

აბრიალება სახელი ა ბ რ ი ა ლ დ გ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აბრიალ-ი ზეეით ამპრალეი; ანეეული. *ა. წამწეაი.*

აბრიშა-ს *იხ.* დაახრინობს

აბრიშიება (აწ. ხრიშილება) *გრძლვ.* კეამეი დადეება რისამე, ეეამეს აეშეებს რაშე. *ნელი შეშა აბრიშიდა.*

აბრიშება *იხ.* აახრიშ ოლეებს, დაახრიშ ოლეებს

აბრიშება სახელი ა ბ რ ი შ ლ დ გ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აბრიშიება-ი რაც აბრიშილდა. *ა. ნელდი კეშ-ძი. — ა. ჭრაქი.*

აბრაჭიება-ს *გრძლ.* ა. აღრჭაილებს.

აბასებება *იხ.* გააბასებნება.

აბასება-ს *გრძლ.* ეოსიბე, რისამე სახელს იტყეის. *პატეისეცემით ა. — ძალეი აბასებე და ჯობი გეეარზე ზეიდეო.* ▭ შდრ. ისხენებს, ეხსენებს, ეხსენება, ისხენება, ხსენება, ხსენებული, ნახსენები, მხსენებელი, სახსენებელი, ეხსენებელი.

აბასა სახელი ა ბ ა ს ნ ი ს, ა ე ხ ს ნ ი ს ზმნათა მოქმედებისა.

აბასა-ბაბაბარება აბასა და განმარტება. *წერილობითი ა.-ბ.*

აბასებაბარებებით-ი აბასა-განმარტების ხასიათისა. *ა. ბეეთაება. — ა. ბარათი.*

აბასებინება *იხ.* გააბასებეინებეს.

აბასნ-ი (აწ. ხსნის) *გრძლ.* 1. აეშეებს, გაამაეებულებეს (დაბმეულს). *ცხენი აბასნა.* 2. ზოგნსის, ზოგიერთს ეოსიბე, რასმე. *ცხენი ტეეროი აბასნა. — ალალი აბასნეს.* ‖ განმარტაეს, გასაგებს გახდის, გაარკეეეს; გამოიყენის რასმე. *ახალ მოცეენის მიზეზი ადეილად ეერ აბასნეს.* ▭ შდრ. აბასნეეინებს, აიხსნის, აეხსნის, აიხსნება, აეხსნება. აბასნა, აბასნილი, აბასნეელი, აიხსნელი, აეხსნელი.

აბასნილ-ი 1. რაე აბასნეს (ზმნიშე. 1) ან აიხსნა, — აშეებეული. 2. რაე აბასნეს (ზმნიშე 2), რაე აეხსნეს ეოსიბე. *ა. ჭაკეეეილი.*

აბასრ-ს *გრძლვ.* მეხსიერებაში ჩაჩერენილი აქეს, არ დაეიწეებს; აბლეე აეირდება (წინათ გაეეონილი ან ნანახი.) *რაე წაეკითხაეს, გეელაეერი ა. — აიე დეღა ა., აიე მამა.* ▭ შდრ. ხსოეება, მახსოერება.

აბსოდება-ა *იხ.* ეაახსოეებეს.

აბაბაკინა (აბაკაკანაი), **აბაბაკნა** (აბაკაკანაი) (სეეტ.) ჩიტისმეგაედ თაბაეი, უბოდიში ქალი.

აბაბა-ს[1] (აეწ. ხაბეს) *გრძლვ.* ხბოსთი ავარეება ზეეით: ხბოსთი ღეღეები ზეეით ყაბა მაგიდაზე ადგა. ▭ შდრ. აახბეება, აახბოს.

აბაბა-ს[2] 1. *იხ.* გაადაახბეება, თხრილს ა. 2. *იხ.* დაახბეება. *ამხანაგს ზეეიდან თაეზე ა. ე. იხ.* მოახბეება, ხბეება. *ტეეის ზარზე ა.*

აბაბოეა სახელი ა ხ ბ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აბაბოეა-ი *გრძლ.* ხეირეები ეოეეა. *დათეი ბუზე აბიაედა. — ბიეი კლიეეზე აბოწდა* ▭ შდრ. *აბოწება*

აბაბება სახელი ა ხ ბ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აბაბა *გრძლ.* ხოხეით ამოძრაეებს.

აბაბება სახელი ა ხ ბ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აბრა სახელი ა ბ რ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

აბრაკვება *გრძლ.* ხრამენით ჭამს. *ცხენი ბალახს ა.*

აბრანტალება *გრძლ.* ხრანტალს გამოსცემს.

აბრაკინება *იხ.* დაახრეინებს.

აბრის *გრძლ* ზეეითკენ მოხრის. *კედელში ჩარჭობილ ლურსმანს ა.* ‖ ასწეეს, ამართაეს (მოხრილს, დახრილს). *თაეი ზეეით აბრა. — ტანი აბრა ასადგომად.* ▭ შდრ. აიხრება, ახრა, ახრილი.

აბრიალება *გრძლვ.* ხრალს დაიწეებს, ხრაალით ამბაერებება. *წიაქეილი ამრიალდა. — ცელში დამაგაერილი ბალი აბრიალდა.*

აბრიალება სახელი ა ბ რ ი ა ლ დ გ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აბრიალ-ი ზეეით ამპრალეი; ანეეული. *ა. წამწეაი.*

აბრაჩ-ს *იხ.* დაახრინობს

აბრიშიება (აწ. ხრიშილება) *გრძლვ.* კეამეი დადეება რისამე, ეეამეს აეშეებს რაშე. *ნელი შეშა აბრიშიდა.*

აბრიშება *იხ.* ააბრიშ ოლეებს, დაახრიშ ოლეებს

აბრიშება სახელი ა ბ რ ი შ ლ დ გ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აბრიშიება-ი რაც აბრიშილდა. *ა. ნელდი კეშ-ძი. — ა. ჭრაქი.*

აბრაჭიება-ს *გრძლ.* ა. აღრჭაილებს.

აბასებება *იხ.* გააბასებნება.

აბასება-ს *გრძლ.* ეოსიბე, რისამე სახელს იტყეის. *პატეისეცემით ა. — ძალეი აბასებე და ჯობი გეეარზე ზეიდეო.* ▭ შდრ. ისხენებს, ეხსენებს, ეხსენება, ისხენება, ხსენება, ხსენებული, ნახსენები, მხსენებელი, სახსენებელი, ეხსენებელი.

აბასა სახელი ა ბ ა ს ნ ი ს, ა ე ხ ს ნ ი ს ზმნათა მოქმედებისა.

აბასა-ბაბაბარება აბასა და განმარტება. *წერილობითი ა.-ბ.*

აბასებაბარებებით-ი აბასა-განმარტების ხასიათისა. *ა. ბეეთაება. — ა. ბარათი.*

აბასებინება *იხ.* გააბასებეინებეს.

აბასნ-ი (აწ. ხსნის) *გრძლ.* 1. აეშეებს, გაამაეებულებეს (დაბმეულს). *ცხენი აბასნა.* 2. ზოგნსის, ზოგიერთს ეოსიბე, რასმე. *ცხენი ტეეროი აბასნა. — ალალი აბასნეს.* ‖ განმარტაეს, გასაგებს გახდის, გაარკეეეს; გამოიყენის რასმე. *ახალ მოცეენის მიზეზი ადეილად ეერ აბასნეს.* ▭ შდრ. აბასნეეინებს, აიხსნის, აეხსნის, აიხსნება, აეხსნება. აბასნა, აბასნილი, აბასნეელი, აიხსნელი, აეხსნელი.

აბასნილ-ი 1. რაე აბასნეს (ზმნიშე. 1) ან აიხსნა, — აშეებეული. 2. რაე აბასნეს (ზმნიშე 2), რაე აეხსნეს ეოსიბე. *ა. ჭაკეეეილი.*

აბაშ-ს *გრძლვ.* მეხსიერებაში ჩაჩერენილი აქეს, არ დაეიწეებს; აბლეე აეირდება (წინათ გაეეონილი ან ნანახი.) *რაე წაეკითხაეს, გეელაეერი ა. — აიე დეღა ა., აიე მამა.* ▭ შდრ. ხსოეება, მახსოერება.

აბაშინება *იხ.* ეაახსოეებეს.

აბაკანინა (აბაკაკანაი), **აბაკნა** (აბაკაკანაი) (სეეტ.) ჩიტისმეგაედ თაბაეი, უბოდიში ქალი.

აბაბა-ს[1] (აეწ. ხაბეს) *გრძლვ.* ხბოსთი ავარეება ზეეით: ხბოსთი ღეღეები ზეეით ყაბა მაგიდაზე ადგა. ▭ შდრ. აახბეება, აახბოს.

აბაბა-ს[2] 1. *იხ.* გააბაახბეება, თხრილს ა. 2. *იხ.* დაახბეება. *ამხანაგს ზეეიდან თაეზე ა. ე. იხ.* მოახბეება, ხბეება. *ტეეის ზარზე ა.*

აბაბოეა სახელი ა ხ ბ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აბაბოეა-ი *გრძლ.* ხეირეები ეოეეა. *დათეი ბუზე აბიაედა. — ბიეი კლიეეზე აბოწდა* ▭ შდრ. *აბოწება*

აბაბება სახელი ა ხ ბ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აბაბა *გრძლ.* ხოხეით ამოძრაეებს.

აბაბება სახელი ა ხ ბ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აბრა სახელი ა ბ რ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

აბრაკვება *გრძლ.* ხრამენით ჭამს. *ცხენი ბალახს ა.*

აბრანტალება *გრძლ.* ხრანტალს გამოსცემს.

აბრაკინება *იხ.* დაახრეინებს.

აბრის *გრძლ* ზეეითკენ მოხრის. *კედელში ჩარჭობილ ლურსმანს ა.* ‖ ასწეეს, ამართაეს (მოხრილს, დახრილს). *თაეი ზეეით აბრა. — ტანი აბრა ასადგომად.* ▭ შდრ. აიხრება, ახრა, ახრილი.

აბრიალება *გრძლვ.* ხრალს დაიწეებს, ხრაალით ამბაერებება. *წიაქეილი ამრიალდა. — ცელში დამაგაერილი ბალი აბრიალდა.*

აბრიალება სახელი ა ბ რ ი ა ლ დ გ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

აბრიალ-ი ზეეით ამპრალეი; ანეეული. *ა. წამწეაი.*

აბრაჩ-ს *იხ.* დაახრინობს

აბრიშიება (აწ. ხრიშილება) *გრძლვ.* კეამეი დადეება რისამე, ეეამეს აეშეებს რაშე. *ნელი შეშა აბრიშიდა.*

აბრიშება *იხ.* ააბრიშ ოლეებს, დაახრიშ ოლეებს

აბრიშება სახელი ა ბ რ ი შ ლ დ გ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

**აბრაჭ

ბ

ბაას-ი შშეილი, გაბმული ლაპარაკი, საუბარი, ტკბილი ბ. — ბ. გააბეს.

ბაზრობ-ს გარეული. ბაასით არის გართული. *მეგობრულად ბაასობენ.*

ბაბა¹ პური (ბავშვის ენაზე).

ბაბა², **ბაბა-ი** (ბაბაისა) (კუთხ.) მამა (შვილი იტყვის თავის მამაზე ან თავისი მამისადმი მიმართვისას).

ბაბან-ი თრთოლა, კანკალი. *ბაგრამი* (სიცივით ან შიშით აკანკალისაა...). *ბ. ქალწყვდინა.*

ბაბანდ-ს გრდეე. ბაბანი ეაავს. – აბაბანებს.

ბაბაშვილ-ი იტყვა, რაც ბაღუაში (მრიშე. 2).

ბაბაშვ-ა (ბაბაშვისო) იტყვა. რაე ობობა.

ბაბილო იტყვა. რაე უსერვაზი (მნიშე. 1).

ბაბილ-ი : *ჩვეულებრივე მრ.*: ბაბილები (ძე) – საბნის თავსა და ბოლოში მიტრებული ნაჭრები (სხვა ქსოვილისა). ‖ საქსოვის ნაჭრები. რომლებისგანაც იქერება საბანი (იგიან ქართლში).

ბაბო (კუთხ.) ბებია. დიდედა.

ბაბო-ი [ხ.] 1. იტყვა. რაც ჯიქი 2. დიდი დათვი.

ბაბაშვ(ბაბუასი) იტყვა. რაც პაპა.

ბაბაშვობა (ბაბუსწულობა) იტყვა. რაე ბურბუნელი.

ბაბა¹ საკვების ჩასაწერული დაბმული საქსელისაოვის (წნული ან ფიცრული). *-ბარძა ბარძ უჯრედა და ბაბაზე მოაგდოო.*

ბაბან ახალი ვერსიი

ბაბაშვ-ი 1. რბილზე ეემის ხმა. *ღუთუა ხელმწიფე და ბ. საიდან მოყოლო.* 2. გულის ძლიერი, ანკარებული ეემის ხმა. გულს ბ. ეაარეს.

ბაბაშ-ი (ფრ.) მეზობლის ბაღეი, ტყიანი, ჩაეეგებული და ტრანსპორტით (მატარებელით, თეითმფრინავით...) გასაეზაეენი.

ბაბაბაბ-ი (კუთხ.) იტყვა. რაე ბაბანები.

ბაბა (ბავშვს) იტყვა, რაე ტკბილი.

ბაბა-ი 1. მაგალის სქელი წინაე თოკებში ხარისხულად (იტიან რაზმაში). 2. ნაბდის თხილი. ფლიანი ფუსხაეფილი.

ბაბიჩაბ-ი იტყვა. რაე ბაგაეში.

ბაბირ-ი მეტად მსხეილი თოკი. გაეხსენილი ბ. . ბაეირზე ეოეეა. ‖ ფოლადის ასეთეულების წნელი. *ბაღეკილი ბ.*

ბაბირაზმა იტყვა. რაც ხასპრო-სასაგირო ეაზა

ბაბაშ-ი ბაეაგეით ცემა. ეოლას ბ. ‖ გულის ბ.

ბაბიშ-ი ყეერნის წყეი (ტაბლეი), შესანახად მოდეებული.

ბაბიჩილი (ბაღლინა) ტოეეა. ყნორა. ბ. *არა ჰყავს.* ‖ მაეიერა. სანაგვლო. *წეღებულს ბაღლად მოიტანა.*

ბაბიჩაბ-ი [ხ.] წითელი ფერის ატრიალა ქუა

ბაბო (ბაღინა) 1. იეეზის საქეი ძიეუეიელობა -- ნიეეთი, გაეეეებული ძაეის (კასპების) ეაეარედნად გაღასაკეთი თაეპარ მანძილზე *ეოსაკ-მელი ბ. – საარული ბ. — ბაღან ქსოეა... – ატეხა ბაღეს მოაყეა.* 2. ასეთი წნელი (თოკის, საკუთ ელისა...) სტკიანზეეე დაჭიმნელებისაა. *ბერით ბაღეში გაეეეთა.* 3.. პრიოდეეტების, ეეჭიოლაბი ჩიეთების სატარებელი თეალეული ჩანთა

ბაბიჩ-ს ად. დაბალეზს.

ბაბო-ბაბო ბაღანებეურად: *უჯრა-უჯრა. ბ.-ბ. ქსოვა.*

ბაბოქონ-ი ქიანის ფენა, რომელიე მეეელის არეში შიერეულეზეა შეესეული.

ბაბილი ეეეელიანი დიდი ჯაგი. *ეეერტხლის ბ.*

ბაბილ-ი ოიმის სახეაეი (ფიცარასა) *ოიმის სენი ბაცოზ ეეაო.*

ბაბისებრ-ი ბაღეაკეით მოქსოეილი, ან დატეეილი. ბ. *ქსოეილი.*

ბაბილ-ი (კუთხ.) შეილიეილი.

ბაბრ-ი [არაბ.] ხავსე. ხრეული (ოიქმის მოეარეზე).

ბაბრაბ [არაბ.] გამხელ-ეამეილებელი, შეიარაღებული მეეეეი რაზში. *ბაღარაგით წაყეანა.* ‖ ოხრაობის დროს ხავაჭარი და სამეაერო ჯეემების დაცეეული სამხედრო ხიზნელების ჯგეეი. *ნაღმოსწეების ბ.*

ბაბრისებ-ი (ბაღოყეინა) 1. [Solanum melongena] ბოსტნეული მცენარე. ეეარითეეთღეეიანი; ისხაზს მსხეილ სოსან ნაყოეს. *ქართელი ბ., 2. ამ მცენარის ნაყოეი. შეეწყეარი ბ.*

ბაბრო სპორტული იარაღი –მრეეალი ბრტყელი ლითონი მანძილზე სასროლად. *ბაღრის ტყორცნა.*

ბაბუა (ბაღეაისი) 1. ბაღისებურად ნაქსოეი რაზ. *ბ. პარანჯი.* 2. თეალის გუეის მიეეითა გარსი.

ბაბულ-ი დასაეეემი ქარ-შეეარნის პირეელად დაჭერილი ეერონელი.

ბაბუშ-ი ადამიანის შეილი დაბადებიდან ეერმობაზედე, – ეხსეელი. *ძეეეეია ბ. — ცელქი ბ.*

ბაბუშვისა-ი ვისაე ბაეშეი პაეეს. *ბ. მეგზაეი.*

ბაბუშვობ 1. ბაეშეის ასაკი ბ., *ეერძობა და ჭაბუკობა. – ბედნიერი ბ. — ბაეშეობის წლები. — ბაეშეობის მეეიბარი.* 2. ბაეშეეიეი ეემწაკობა, – გულეეხეეელობა. *ეეგ შენი ბრძოი ბ.' იეწეება.*

ბაბუშვობა ბაეშეის ღაბაზასაოეებული, ეესაეყარი. *ბ. ღიმილი.*

ბაზ-ი¹ [ხ.] (ძე.) მონაცარე ფრინეელი (შეეარდენი, ქორი, მიმინო, და მისთ.).

ბაზ-ი², **ბაზე** სიმერცეეეში შესული მარეეცეეული. *ბ. სიმინცით. -- ბ. ლეიბით.*

ბაზე (ფრ.) 1. ხაფეეეული, საყორენი, *ბატკნეული* ბ. 2. თაეხსაყრელი ან დასაფენელი პენკეტი რაიმე მოეეეეეებისათეის. *სამეეეელო-ბაზეები ბ. — ტყორცნელი ბ. 3. მხაეარი სამეფოები.*

ბაზაზ-ი [არაბ.] (ძე.) ეარონელეეეის ეაეჭარი.

ბაზალტ-ი [ლ.ეთ.] ეეეეკანეერი ეარმოშობის ქანი.

ბაზარ-ი (ბაზრისა) 1. სეეზათ-სანოეაეისა და ფართო მოხმარების საქონლით ეაეჭრობისათეის განკეთებული ადგილი (ჩეეეულებრივ, მოედანი) ან ნაეეე-ბიბა. *საკლაეეერნეი ბ.* — დაბეერეეი ბ. 2. საეთნეხბრეეეის. გასაეეეების სეეეერო. *ხამიწაო ბ.* — ხაგარეი ბ.

ბაზისებ-ი [ხ] (ძე.) ქარ-შეეარდენთა ხანადირიდ ღაბეეეებელი.

ბაზის-ი [ლეთ.] საზოგადოების ეკონომიკური ცხოერების, ხაზოგადოეებრივ საცარმოო ურთიერთობათა ერთობლიეება ბ. და ზედხეეები.

ბაზმ-ი (ძე.) ზეთის პატარა ხანაო, ღაბმაეარი (ხატის ენის ახსნებეზე)

ბაზო 1. კარის გეეეეეცრის ჩარჩო. *ჯ. ბიხ-*

ტნის კედის ირკეედიე მოსაზღეეეეად აბეეებეული მიწა.

ბაზრობ-ა დაწეებეეეე დროსა და დანიშნულ ადგილას გაიმართეული ეეეჭრობა. *საერთაშორისო ბ. — სამეზოეეეიო ბ.*

ბაზირ-ი [არაბ.] (სამხრთ.) ძაღეადკარეული. გაეეეზეეული. *ბ. გარიგება.*

ბაზირობ-ა იხ. გაბაზირეება.

ბაზრობ-ა მარეეცეეეული. ფქეილის საწყაო ეერთეული, დაახეეეებით ნახეეარ ეეეთამდე (ზოგ კუთხეში). *ერთი ბ. ღორიო.*

ბაზრ-ი თოფის, ზარაბაზნის და მისთ. გასარეცის ხაჭ. ‖ იტყეეა, რაც ბაოეაბუნეეი.

ბაზრაბუნ-ი თოფის, ღაბაჩარის და ხრისთ. ზედაპირე სპრეის ხპა. აგყეა ბ. — თოფების ბ.

ბაზრაბ-ი [თურქ.-ხპ.] წყალში გახსნილი გაეჯი ან ხიღილა და კირის ნარეეი, რითაც ეეედეებსა და ჭერს ღებაეეენ. *ჩაშეეეებული ბ.*

ბაიბ¹ (ბაიასი) [Ranunculus] ბალახი ერთეარი: ეეეს ყეითელი პრიალა ფეეეელები.

ბაიბ-ი თეალის ეეეეა.

ბაიბ² (ბაიასი) ჩეილი ბაეშეის (ბაეშეის ენაზე).

ბაიბი-ი (არაბ.) ხღმოსაეეელო ცალხმიანი პანგო. *ხპარტელი ბ.*

ბაიბაშ-ი: ბაიბაყ არ იეედებს, არ იეეეებს – არაფერად აედებს, ანეაარიზს არ ეუწეეს.

ბაიბიჭ-ი : ბაიბერო არ ისმის – ხრეული ხიჩემა. *ბაიბერმა ე¹ არ აოხს — არაფერი იცის, ეერაფერს ხეედება.*

ბაიბოლდაბ-ი (ბაირახტრისა) [ხ.] 1. (ძე.) მებაირაღე. მეფრინე. 2. ქედაც. (ეინეც.) რაიმე ხაზოგადოებრეეი მოსაეოეეეების მეთაეეი. *ბელადი.*

ბაიყეშ-ი [თურქ.] 1. ღიდი ბუ. 2. ქედაც. უეიერი, უეიეერნაირი ადამიანი.

ბაკ-ი¹ 1. საეერნოს დასაწეყედეეი ადგილი, ირეეეეე მოხეედეეეი, უხახურაეი. *ბატარაელა ძროხა ვეღ მოწეეველა და — ბ. მრჩეებაო.* 2. (ძე.) ეერშეის დასაეეერებელი მოხეედეეეი ეეო-ყეერე ქაღაქში.

ბაკ-ი² (ფრ.) იხ. ავზი.

ბაკაბაკ-ი იხ. ბაკაბუკი.

ბაკალეა [ფეეი., არაბ.-იდან] საერთო სახელწოდება იხეეთი სასეეყხათო საქონლისა, რომეორიცაა ჩაი, შაქარი, ფქეილი, ბერეეული და ხხეა.

ბაკან-ი (ბაკნისა) 1. კეე ზეერის რქეეანი ეეარი. *კეე ბ. ბეიგჯაგა – ჭირადაც ეეო და ლხინადაც.* 2. მოზრდილი ხის ყეარი.

ბაკიბან-ი, ბაკაბან-ი ბაეარ ხაეენების ხიარეელისაე ეეხის ეეხით გამოეეებული მკეეთრი ხმა. *ბაკაბუკით ყაფან.*

ბაკლა (ბაკლასი) მსხეილი ეერცეეი.

ბაკმ-ი მერაეეი ეეეეის ან მთეარის (და ზოგჯერ ხეედის) ირეეელეე. *ხარაეეირეეიეით.*

ბაკნ-ი გაიმეეეი ბაკაბეეი. *ფერეების ბ.— ეეო-ხის ბ.*

ბაკნ-ი¹ (ბღისა) ჩ. [Cerasus avium] ხაეხეალი

სიმაღლის ან მაღალი ხე ვარდისებრთა ოჯახისა; ისხამს ტკბილ, წენიან, ცრემლის ფაფუს. ბლის ტოტი. — ბლის ქერქი. ♢ ამ ხის ნაყოფი. ბლის მურაბა. — ბ. წვენში გამოწარდებული.

ბალ-ი² [ფრ.] ამა თუ იმ მოცეკვის (მაგ. ქარის ქროლის, ზღვის ღელვის და მისთ.) ინტენსიური-ბის ეფექტებრივი გამოსახულება. ღელვა რომ ბალ აღწევდა.

ბალავ [ფრ.] დიდის ასეულთა სიდიდის ლექსი. მილერის ბალადები.

ბალაბან-ი (ბალაგრისა) გამდელი ლიფი სამოსლისები. ლელის საყრდენი. ♢ საეროდ. სამოსლისები. ბალაბანის ამოდგმა.

ბალაბანა (ბალაბანასი) (Gerasus avium) ტყის ბალი; ისხამს წენიან წრიან ნაყოფს

ბალაბან-ი (ბალანის) ბალთის და ზოგი შინაური ცხოველის (თხის, ძროხის...) ბეწვი კრძალი ბ — ბ. აცმული ხომ. ბალანთ ფალთული გელეჭერები.

ბალაბან-ი [ფრ.] შემოსაკეც-გასაკეცის თანხით შეფარებითი ნუხა ბალანსის შეფარება.

ბალაბან-ი (ბ.) ცოლის ხალიანი. ♢ ცეცხლ გა-მიმეფარი პური (ქურის).

ბალაბან-ი [ინგ.] 1. ტკიცრი აეროსტატის პალეში ასელის მოსაწესრიგებლად ან გემის წონასწორობის განსამტკიცებლად. — სამძიმი ბალასტის გადაყრა. 2. გადაც ზომებში. უსარგებლო რამ. 3. ტკინიგნის ეკიპაჟ დაფრით ზეიდვა და ღირსი შაილების გა-სამაგრებლად

ბალაბან-ი დაბალი მცენარე ავს ნერილი ფერი (არ მიეკუთვნება არც ხეებს, არც ბუჩქებს). სამკერდით ბ — ბარეული ბ. — ბ მიმინებს.

ბალაბანელან-ი 1. უცარვისი ბალახი, სარეველი ბალახი. 2. ოქროვი. რაც ბალახეული

ბალაბანელ-ი სხეულისება ბალახი ერთობლივ.

ბალაბანელობა იგივე. რაც ბალახეული.

ბალაბან-ი ბალახით დაფარული ად. ველობა

ბალაბან-ა ეროვნ. ბალახს ძოვს, ბალახზეა გაშენებული (საქონელი). ♢ ზედ. მობალახე.

ბალაბანა-ნ 1. ბალახის თვისების მქონე. ბ. წყარონი. 2. ბალახისაგან შემდგარი. ბ. ხალათი.

ბალაბანა (ბალაბანასი) ჩარქვიდან და უზეიდროდ ეამეთებული. — მოხალტური.

ბალაბანაჭინა ჩარქვიდან და უზეიდროდ ქუდის რიგად.

ბალა [Musa] ერთ- ან ორწლიანები ბალახოვანი მცენარე. აქვს მოზრდილი ან მოთეთრო ფოთლები, ნორჩი ფოთლები მოდგ იხმარება.

ბალამან-ი (ბ.) 1. მდინარეთა პირთან ბოლოში ბალახებით ნაგროვი სუფთაზე 2. მიცალებულის გასასუქებელი ჩარდახიანი ეტლი

ბალანა [ინგ.] 1. სათეკრო ცეცხის ხელოვნ ნება. 2. ცეცხლით და მიმიკით გადმოცემული თეატრალური ნარმოდგენა. რომელიც ახლეს მეცნ.

ბალაზ-ი [პერძ.] სუფთელოანი ფაში ტრიალეთსა და სუტანისკენ ქსუტანში გავრცელებული ზოგიერთი ხილა.

ბალამა სარეველი მცენარეები. ან სამკეთილი, რომელსაც სამრეველო არა აქვს. — ეული ამბობენ ლოთინის ბ. — ქალების ბ.

ბალამან იხ. ალაპა.

ბალან-ი 1. პუშპული (ან სხვა რამილი რამეთი) ყავისებული თაქსიშ სატყის. ჩვეულებრივ ოთხკუთხა ბრტყილის ბ. 2. იყიდე, რაც ბუღალტ. ♢ ბალანსის ხიდი — ბალიშზე ჩამოსაცემი შალითა და ქსუნეულისაგან დასაკეთილი

ბალანსირება ბალანსირებულობის დაკვეთილება. ბალანსირებულობის განკუთვნილი ბ. მკერდისათვის. ♢ ♢ ცეკვაში.

ბალანსირ-ი ბალანსი ჩასხილი. ტყავი: ♢ ბ. ბეღელი.

ბალანსი (ბალანსისი) იგივე, რაც ნული (წონაზე 1)

ბალინ-ი [ფრ.] 1. ელექტროენერგიი დიდი ჭურჭილი ძისის. 2. ლითონის სათესი (ცილინდრული ფორმისა) შეკუმშული აირებისათვის. ტანკერის ბ

ბალიანდაგ (ბალტყესანი) ტყეების ჯიში ერთგვარი.

ბალან-ი იგივე, რაც ბაგში. ბალის ფეხის თე ხის, ხოლოდ უკეთესი.

ბალანგან-ი 1. წყლული. მუწუკის ჩირქოვანი სიხეხე. 2. ჩარწყვეთი. ნაღველი (ბაღრის ამწილის). ♢ აღებინა. 3. ტიდან. ლეკანლი, გესელი, სიძორტეხა. ბალღამს ანთხევს. — ფერის ბ.

ბალგერდა ბალღის ასაკი. — ბავშვობა.

ბალგერდ-ი (Cerasus mahaleb) ველური ბალის სახეობა. ისხამს წწარე შავ ნაყოფს. ოფიცინალ კოლტორული ბალის და ალუბლის საძირეზე.

ბალია [საოსური] 1. ტიპური კილტურული ფართოდ გავრცელებული ლიტერატური ბალახმცნარე. იძლევა ხაროვან ბალახს. ბალახის ქალაქალია. — *ბალახის ზოგადად.* 2. ამ მცენარის ნაყოფში გამოსული ფორთი ბოქო. ჩარხებისა საორანი და-მუშავების შემდეგ ოფიცინის საიეციო მრეწველობაში.' მედიცინაში და სხე. ბალახის ძაფი. — *ბალახის ქსოვილი.* — *ბალახის კენტება.* — *ბალახასთან თეთრი.* ♢ ბალახის ქუდა — ეროი ბალეთა ბამბა. გამეწნილი-გაბეწებული. *სადე ქვეყნიდან ბამბის ქუდასაც არ დაგაბერებინებს.*

ბალახანია [ფრ.] ბამბის ბეღელთანი რბილი ქსოვილი.

ბალახანიან-ი იხილი (მატელის ან ამხრეშების) ქსოვილი. ჩარხეულე ბამბა ეროვნ. ბ. ზალი

ბალახან-ი ბამბის ხეხვალისა ქსოვილი. *ბამბეული ბალახანი.*

ბალახელობა იგივე, რაც ბამბეული.

ბალახელ-ა (ბამბისტყესანი) (salvia aethiopis) ბალახოვანი მცენარე. ძირიდანვე გამშრებული და ხოლიანი რბილი ბუნით უხეიდ მოსილი.

ბალახან-ი [მალაიური] ბერძენთი მცენარე. აქვს მაკარი ღერო, დამშრალი და ღრუ გაეწყლებულია ტრიალეთ და სუბტროპიკულ ქვეყნებში. *ბამბეული ჯიში.*

ბალა-ი¹ ქართული ანბანის მეორე ასოს — ბა სახელწოდება.

ბალა-ი² 1. დატკბნილი ჩიჩის ბრტყელი სახურავი სახლისა თე სხვა ნაგებობისა სახით ბ. — *ბანზე გადაიარეთ* 2. იყიდე, რაც ეროი (წნილე 1). *ბანაც ძალა ვიცი, ბანაობაი ბანდად გათარეთო.* ♢ ბანის ხმა. ჩოჩქოლი ეწროს სიმღერის (ბაურეულებით გაცემით — დასაკი, პოხი ხმა) ბანს ეუბნება. *ბანიან ბანს ეუბნება. ბანიან ბანს ეუბნება.* ♢ ბანის ხმა. ჩოჩქოლი ეწროს სიმღერის (ბაურეულებით გაცემით — დასაკი, პოხი ხმა) ბანს ეუბნება. *

პ-პარდაბა იხ. ჩაპარდება.

პარდენი-ი პარდის დედაკაცი (ადგილი). — პარდისი პ. ჭალა.

პარდნა სახელი პარდნის ზეზნის მოქმედებისა.

პარდნარ-ი პარდნისა დადარეული ადგილი.

პარდნის გარემ. მსგავ. დარტყმებად თოვს. პარტყაპარტ პ. ის მაღი. პარდნი.

პარდნინაა-ი პალრნაი, პანდეგელიანი.

პარი (სპან.) დაახლოებით. თითქმის. პ. თბეთ-ზეკი კაი იქნებოდა. — პ. ბეთი წელიწადი ცხოვ-რობდა ქალაქში.

პარიზი-ი პარის მცხოვრები.

პარიზიური-ი (ფრ.) პრტყელ ზედაპირზე ვამოდე-ნილი ამობერვილი სკულპტურული გამოსახულება.

პარკ რად ხარ, პრის, პ. თაკრად ვიამპარო. — პ. ეროად წვიდად. ! დად! *მოსაფერი პ. მოიდეს!*

პარკა სახელი პარკის ზეზნის მოქმედებისა.

პარკიპარ თანპრად, თანპრწორად. ტოლ-ტოლად. ჭ პარდაბაზი, პარდაბაცა (ეარი) — ერთმა-ნეთისა არაფერი გეშორებოდა. — გაეს ნორჩეთი.

პარიპარ-ი (ფრ.) ზღუდე. დაპრკოლება. რომელიც უნდა გადალახონ. ებეენს პ. დაძლევა. ! დაბაღი ტბორი, მოაკვარი.

პარიშალა (ფრ.) ცეკვაში ჩაბერვილი დიდი სავენიანი (ქაც. ნოსი სავსე ტაროებით. მორებით, ავაკრით) ზედნიერი დაბრკოლება ბრძოლის ხაზარ-მოებლად.

პარიტორ-ი (ბერძ.) მამაკაცის ხმა. სამუალო ტე-ნორსა და ფეროს (ბასს) შორის. ფრანგული პ. ! ახეთი ხმის მქონე მომღერალი.

პარკალ-ი (პარკლისა) ეზოსთან ან ტერიტორიის ჭიშკი თუთის სახსრებით შეკეთილთაშემდე. *ღორად პ. — ქათმის პ.*

პარკვა სადღესაწი ხელახალი ერთგვარი (ლუაზ ფშავში).

პარკმა: *ვინმეე* პარკმაზე — ვინმე ზღვად. *ვინმეე* პარკმაზე. ! პარკმაგარი — ვინმე ვინმეს მიზანში.

პარკოვანა-ი (ბერძ.) ავგმოსყოფილი ზეკვის ნაწილ

ბაჭარა-ი (ბაწრისა) I. ნატყლის მსხვილი ძაფი. *ბაჭრის წრიდა.* — *ბაჭარა ართავ.* 2. იგივეა, რაც თოკი.

ბაჭარაფერა-ი (ეკონ.) პატარა ბაღმეური

ბაჭარა კერძოლელის ნაწილური. — *ბაჭარა კერ ტყლის ბ.*

ბაჭა-ი (ეკონ.) ფარიხი ცხენი.

ბაჭაკვა ბარტყი ყვავისა, ყორნისა, ჭილქვაყისა, კაჭკაჭისა და მისთ. *ეკავაკვ თაეის ბ. უკვავონი.*

ბაჭაჭი-ი ოტყვილ ლერწიფე [ბერწმწვრ-ღობული მთიდოლეთის ღილინა და დრის ტარების ლერწიის სახელის მიხედვით].

ბაჭალიდრო : ბაჭალიდრო ოჭრო — I) წმინდა ოქრო, რომელსაც მოწითალო ფერი გადასჭრაეს. 2) (ბ) ასეთი ოქროს ფული (შეიცავდა 90 პროცენტამდე ოქროს).

ბაჭაჭაჭალა (ბაჭაჭაჭანანი) (საეკ.) I. პატარა ბაღმეი 2. ფაბალი, სუნელი და უმნო ადამიანი.

ბაჭაჭა-ი აქეთ-იქით ქანაობით უმნო სიარული. *ბაჭაჭაჭით მიდიან.* — *ბაჭია ბ*

ბაჭაჭა (ბაჭაჭაჭანი) *ბაჭაჭაჭით მოსიარულე ბ. დაეთე.*

ბაჭაჭაჭეს-ს *ბრძოეე.* ბაჭაჭაჭით დაღება. *ბატკეთ ბ.*

ბაჭარა-ი (ბაჩარაი) [ხპ.] 1. [Pimenta officinalis] ტროპიკული ხე; ისხამს ხუთკუთხეებ ნაყოფს, რომელსაც სანელებლად იყენებენ. 2. ამ ხის ნაყოფი

ბაჭარა-ს ბრძეე. ბერძნა გამოსაცემლი; ბერძნა (ტუალი).

ბაჭარა I. ბაერის ტალღისებრი რხეეა, რომელსაც ეური აღიქვამს, — ხმა. *ბერძნაეური ბ.* — *ბეერის ბაერიეეება.* — *ბგერის სიხშირეები.* 2. (ფიზიკა) მატერიალის უმცირესი ერთეული. *ხმოვანი ბ.* — *თანხმოვანი ბ.* 3. ძალა. *გულის ბ.*

ბაჭიეინააბ-ს *გარეეე.* ბაჭაჭაჭით დაღება. *ბატკეთ ბაჭიეინააბ.*

ბაჭიერ-ი პაერში დამდგარი დიდი მტეეარი, — კორიანტელი. *გუნა ბ. ასდის.* — *ბ ზეიაკის ტ ბილეეთის აეაეზის (ზუგდიდი)* — სიცხის, მიხეევის.

ბაჭიეხა სახელი ბ ე ე ე ნ ა ს ზღნის მოკმედებისა. *ჩიტი ბილეჭით არა ეიჩრა, დეეეს მეეა ფეეი.*

ბაჭიეინ-ა იხ. ეაბილენის, დაბილეეინის.

ბაჭიეჩარ-ი ბლეერა ნათება. — *ბრწყინეა. კაშკაში. ეეეიბის ბ.*

ბაჭიეჭია (ბაჭიეჭარაეანი) რაე ბაჭიეჭიაეებს. — ეეეეარე, კაშკაში. *ბ ეზე.* — *ბ კარჩკეეეარი.*

ბაჭიეჭიაეებ-ს *გარეეე* ბაჭიეჭიარაეი გაკეეს, — ეეეეარებს, კაშკაშებს. *ბაჭეეეიჩრების ბ..*

ბე (ბეხი) თანხმის ნაწილი, რომელსაც ენისპირა იხდიან ვარიგების პირობით შესრულების უზრუნველსაყოფად *ბე მისეა.*

ბებაჭა-ი (ბებერაეა) I. ზოეხეეებული ქალი, — ტლეპაეი. *ტყრეობა ნუ ყმაის ბებოის ბეეეაეი.* 2. მოხუცებული ქალი (ცუდი და კაეეე). *ბ. ეეეეაკეეი.* — *ბ. კაეი* 3. ღიდი ხნისა (ცხოეეეი, მცენარე, ზოეიე მცენარის ნაყოფი). *ბ. ეეეა.* — *ბ. კოეკი.* — *ბ. ეაიანის ბეეაჭიე კ ეეეეეანი.*

ბებაჭა (ბებერაეი) I. ხმიეეეეეეი ეეაღნ,— ტლეპაეი კაწი. *ხალეზე ბ. დაკაედა.* 2. იგივეა, რაც ბებერასიკო.

ბებაჭასიკო [Lactarius volemus] ქუდიანი სოკო, ხილეთალეი ნაჩანგეეეეეფერი; ეეეეეეეეეეი იზრდება ტყეეში; იქმეება.

ბებაჭია I. ღეღის ან მამის ღეღა. — ღეღეეი. 2. ბაეეეის აჭრეეეი. — მეაანი (ეაკეი).

ბებაჭიობა ბებიის (მნიშვ. 2) საქმიანობა.

ბებაჭიაჭ-ი იგივეა, რაც ბებია (მნიშვ. 2).

ბებაჭიაჭ-ი შენი ბებია.

ბებაჭიაჭ-ი ჩემი ბებია.

ბებაჭია ბებიის ეი.

ბებაჭო (ბოიერ.) ბებია.

ბებაჭო ძონების ნაკერები: *ძველზე ძეეეი დაკერებეეი (სახა).*

ბებრ (ბოეერ.) იგივეა, რაც ბებაჭო.

ბებრისკორპა (ბებრისკორპეანი) [Lasium purpureum] ერთწლეეანი დაბალი ეეეენარე: ეაეეს ეაენილეეი ოთხკუთხა ეეეეეი: ეაეეეეეეეეეე

ბენზინ-ი [ფრ.] ალიფატიკა ალიფატიკა შეიცავენ სითხე. მიიღება ნავთობის გამოხდით. საკვებიები. ბ.

ბენზოპრა (ბენზოპრასი) (სპეც.) ჩერჩენი, ფლეჩი, ზეკერი.

ბენზპარა-ი [ფრ.] თვატრში პირველი იარუსის ლოჟები პარტერის ან სცენის გასწერივ

ბენძ-ი 1. ძალიან ძველი, დაძეძეებული. 2/ გაქატ. ბეჭედი.

ბენძა-ს იხ. დაბეჭავს, მიბეჭდავს

ბენა-ი 1. ბებერი, მოხუცებული (ადამიანი). ბ. გამოხედული. — ბ. პაპა. 2. დიდი ხნისა, ბებერი (ჩამ). საწყაოდ ბ. *ქედანი ბილიმი მოიგდოთო.* 3. საეკლესიო მნიშნის წევრი, რომელიც მონახატები ასატკეთო ცხოვრების აღთქმა აქვს დაღებული. *ბერად აღეკვეს. — როგორიც ერთი, ისეთი ბერიო.*

ბერა' (ბერასი): ბერა თოთო — ცერი

ბერა' (ბერასი) 1. მოზღუდული დატოვებული ეზოწო გასასვლელი (ჩვეულებრივ ცხერის სათესლედ და საწევრად). 2. (ძვ.) ზე ამაროული და გადაჭედილი ორკუთხედი ხმლები, შუბები და მისი, რომელთა ქუშაც გაატარებდნენ ხოლმე დამარცხებულ მტერს.

ბერა' (ბერასი) საუფლო ზოგიერთ თამაშში — ამორჩეული ადგილი (ქუა. ბე. ქვეითი...), რომელსაც ბერის მოარბევენ. სასაც იბუშებიან და ა. შ

ბერა-ს იხ. გაბერავს, დაბერავს.

ბერაზნა ერთგვარნაირი შაშხანა, რომელიც იმ-მარებოდა მე-19 საუკ. ბოლოს [გამომგონებლის გვარის მიხედვით].

ბერაძვა-ს იხ. დაბერძნება.

ბერაძვა ბებია. ლიდეკი (ხევსურეთში).

ბერაკე-ი [ლტ.] მრეკალი უფარული რბილი ქუდი.

ბერა საწილი ბერავს, უბერავს ზმანია მოქმედებისა.

ბერია (ბერიასანი) (ძვ.) ბერიკაობის მონაწილე.

ბერიაპობა (ძვ.) წარმართული დროიდან მომდინარე ხალხური თამაშობა-წარმოდგენა ერთგვარი; იმართებოდა ყველიერის ლამაში.

ბერიაპი-ი მოხუცი მამაკაცი. *თეთრწვერა ბ. — აღმართაც თქვა: ვაჟკაცი მოდალატე და პირდაპირ მომიღალატა.*

ბერიმნ-ი 1. საერთოდ წერტილზე მოძრავად დაყენებული ფიცარი, ჩერეკ ძალით დიდ ძალას ანწანწკრებს, — ბაზრობაში, ოფრანაი. *ტოლმაური ბ. — ბერეკეთი აწევა ტეხოთაობა.* ॥ ამავე დანიშნულების ნაწილი მაძესანებში. *აქტიორიული ბ.* 2. დიდი ცეკი.

ბერიონერონ-ი (ბერმონარონასი) იგივეა, რაც ბერი (მნიშვ. 3).

ბერიშვა ბებერი მუხა.

ბერიშია 1. სიბერე, მოხუცებულობა. *რა დროს ბერიკაობაო!* 2. ბერად (მნიშვ. 3) ყოფნა.

ბერიხელა (ბერხლასანი) [Brachypodium silvaticum] მრავალწლიანი ბალახი ერთგვარი: ეაერცხლებული ტყიანსა და ნაკვეთიან ადგილებში; ხმარობენ საქონლის საკვებად.

ბერიხვაშ-ს იხ. გაბერტყავს, დაბერტყავს.

ბერიხვაშა ხალები **ბერტყავს** ხშირი მოქმედებისა. ცალობა ბ.

ბერიხვაშ-ი დაბერტყავი და ფუჟი, გამოციბული (მცენარე).

ბერიშვა (ბერჭანასი) [Pyrus salicifolia] ეკლიანი მსხლის ჯიში: ისპანის მრავალგზის ნაყოფს; ისმარება მსხლის სამრეწო ჯიშებეთ ბ.

ბერიჭვა-ი საბერიჭვნოს ძირითადი მოსახელება.

ბერიჭნ-ი ბერიჭვის კეთილნი. ბერიჭვის დამზადებული ეზოები. ბ. ეზო. — ბ. ტკბილები.

ბერ-ი დაუნაკებელი. უნაყოფო (ახალგაზრდა ხეხილეზე). ბ. ფეხი. — ბ. ბებერი.

ბერიწერა-ს იხ. გაბერწება.

ბერიწობა ბერწის თვისება, — უნაყოფობა, დაუმკვიდრება (საქონლისა). ერთი წლის ბერწობიდან ფური არ დაიკვლება.

ბერნი-ა [ფრ.] საშუნა ზასალა — ემენტების დულაბში ართული ღორი, ხრეში და სხვ.: გამოსაბისთანავე რეტად მყარი ხდება.

ბერნისაკმა-ი ბერნიას დასამზადებელი ზასქანა.

ბერ-ი ამაღლებული ადგილი ველზე. — ბორკეი, ვორაკი ბ. *ხიბრძოს.* — *ბეერ გადაადგა.*

ბერთან-ა [სპ.] (ძვ.) ჯავშნის პერანგი (მეომრისა).

ბერთანიან-ი (ძვ.) ვისაც ბერთანი აცვია.

ბერიმ-ი ვეფხ. გორაკი. *ბერძნეზე სანთი დგას.*

ბერიელ-ი [ებრაელ.] 1. პირველის შესანახი ნაგებობა. 2. (ძვ.) ფრთხილი შესანახი ადგილი ან სასაცხე ჭირისუფლის შესანახი შენობა.

ბერი საძრე ფარდული.

ბერეზა ასკილის ნაყოფიერი ჩიტი. *სხვის საწებელზე ორი ბ. ერთმანეთს წეწყვედაო.*

ბერეთანთ-ი [სპ.-არაბ.] (საუბ.) უხეირო, უთავო ადამიანი

ბერეს! ბერეს! ბერეო! შორისდებული: ეაშორებაეს ბ. ცერიხლითა და *თითა ტეტიანაო.* ბზესავით — მრავალად, თაეზე საყრელად: *ჩეჩქეიით.*

ბერეს-ს იხ. აბერეს.

ბერეს სახელი ბ ზ ე ც ს, იბ ზ ი კ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ბერეს-ი ხის პატარა, საბავშვო მშვილდი (იქიდან იმპერატივის და გეურიანი).

ბერეს-კირდან-ი საბავშვო მშვილდ-ისარი (იქიდან იმპერატივის და გეურიანი).

ბერეშვა (ბერეშვიანი) [Motacilla] ცხოველება პატარა ჩიტი.

ბერიკ-ი იგივეა, რაც კრაზანა'.

ბერიკვ-ი ეკრძეეე. ელვარებას გამოსცემს, — ბრწყინავს.. *ოქროსთვად ბ.* ◻ ზედ. ბზინვარე, ბრწყინვარე, მბზინავი.

ბერიკვა სახელი ბ ზ ი ნ ვ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ბერიკვარი (ბზინვარისა) რაც ბზინავს, — მბზინავი.

ბერიკა საეკლესიო დღესასწაული: მოდის ალდგომის წინა კვირა.

ბერკინ-ი სწორედ ტრიალი თავისი ღერძის გარშემო.

ბერკილა (ბზრიალასი) ბავშეების სათამაშო, ძაბრის მოყეანილობისა. რომელიც ეერტიკალურ მდგომარეობაში ბზრიალებს. — ნიკოლი.

ბერკილებ-ს ბერეეე. ბზრიალით მოძრაობს, — სწრაფად ბრუნავს, ტრიალებს *თითისტარი ბ.*

ბერ-ი ბერეეე. ბზილეი გაკეთს ყველა მუხი ბზესთან. *ფუტკრთან ყველა ტკეპნით*

ბერინ-ი ზოეი მზრის ფრენის დროს ფრთების სწრაფი და უშეეეი მოძრაობით ზეზეენისეენ ხმის გამოცემა. *კოღოს ბ. — ბ. ბაკეჭს.*

ბერ-ი ბ ზ ე ს ა (კუთხ.) იგივეა, რაც ბუზეეი.

ბერ-ი ბ ზ ე ნ ი იგივეა, რაც ბზეეი, *კოღოს ბ.*

ბერ-ი ბ ზ ე ე ბ ა ს ბერეეე. იგივეა, რაც ბზუილ. *ფუტკრთ ბ.*

ბერა 1. |*Cydonia oblonga*| ბარეეი ხე კომში. 2. (კუთხ.) იგივეა, რაც კომში.

ბერაბერ (ს.) ბ ა ა ბ ე რ ა ბ ზ ი ა — იგივეა, რაც გაბაბარებეა.

ბერიბერ 1. ნითეეი, პრტყელი და დაკბილეული, ხორციეანი ამონაზარი ზოეი ფრინეეეის თაეზე. *ბამლის* ბ. 2. უხრტყილი ცხიმიანი პრტყეეი ჩამოზარული აღამიანის ყურისა.

ბერიბერიან-ი ბიბილოეს (მნიშე.) მქონე.

ბერიბერ-ი ნაეაიანად ზეეეეილ, პატასის და მისთ. ტკაელისებური რხეეა და ამით გამოწეეეული ბზინეა, — ღაეანი. *ყანის ბ. — ყეაეილების ბ.*

ბერიბერა (ბიბინასი) რაც ბიბინეებს. ბ *მინდორი.*

ბერიბერ-ს ბ ე რ ტ ყ ე ვ ს. ბიბინი ეეეეეს ბ პატასი ბ. — ყეეეილი ბ. ◻ შდრ. მოპიბინე.

ბერიბერა [ებრაულ.] ჭრილობისა საღრძოო ნეღეეის კრებული, რომელშიც შედის დაბადება ... სახარება, საქმე მოციქულთა და სხე.

ბერიბერიობა-ზე-ი ბიბლიოგრაფიის (მნიშე. სპეციალობა

ბერიბერიობაზია [ბერძ.] 1. მეცნიერული სისტემატიზეეეეეი აღეეეეება და აღეწერა ნეეეენებისა და სხეა გამოცემებისა. 2. რაიმე საკითხის შესახებ არსებული ლიტერატურის სია. 3. ახლად გამოსული წიგნების შესახებ შედგენილი ანოტაციები, კრიტიკები ან ნაეეეების დაბეეედილი.

ბერიბერიბაზიოლ-ი ბიბლიოგრაფიის ბასიათისა. ბ. *სამეცნიერო.* ბ. *ეეეეეები.* ბ ბიბლიოგრაფიული ნეეეეეეება — ბიბლიოგრაფიული ეეეეეეება — ბიბლიოგრაფიული ნეეეეეეება — ბიბლიოგრაფიული ნეეეეეეება — ბიბლიოგრაფიული ნ

ბიზნესმენ-ი [ინგ.] პირი, რომელიც ბიზნესს მისდევს, — საქმოსანი.

ბიითშ-ი [ფორტ.]: ბითუმად — დიდი რაოდენობით, ერთბაშად, მთლიანად (ვაფდება ან ყიდვა საქონლისა) ♦ *ბ. ვაჭრობა.* — *ბ ი ყიდება.*

ბჩუონ-ი იგივეა, რაც ცრარი.

ბიწლნ-ი (ესპ.) გუდუბერყენილი, მიამიტი.

ბიწლშ-ი [ფრ.] 1. საბუთი (ქაღალდის ან მუყაოს საბარა ნაჭრის სახით), რომელიც ადასტურებს რამეთი სარგებლობის უფლებას თეატრის ბ. — *ტრამვაის ბ. — საჩუქრადო ბ.* 2. საბუთი (წერეთლებიც ამბარა წიგნაკი), რომელიც ადასტურებს, რომ მისი მფლობელი ეკუთვნის რაიმე ორგანიზაციას, პარტიას, აქვს გარკვეული ვალდებულება. *პარტიული ბ. — საბჭოური ბ.* ბ. *პიონიო, რომელზედაც რაიე ტექნიკა. მონაწერიანი ბ. — საგამოცდო ბ. — ლატარიის ბ.*

ბიჩიპარდ-ი [ფრ.-ი] 1. ძველის ან ახლანდელის ბურთებით თამაში სპეციალურ მაგიდაზე *ბილიარდის თამაში. — ბილიარდის ჯოხი.* 2. ამ თამაშისათვის საჭირო მოწყობილობა (მაგრილ, ბურთები, ჯოხები). *კლუბში ბ გამართეს*

ბჩიჩა-ი საცალფეხო გზა, სიარულის ნაკალეული. *ეფრო ბ. — ხათხალმური ბ. — ბილიკ მიპყვება.*

ბიჩიპაჩიჩიპ ბილიკით, ბილიკებით. *ბ.-ბ. მიდიოდა.*

ბჩიჩიპა ჩინგილის ყეყეცი ეროვნული.

ბჩიქნ-ი უწმინდური, საზიზღარი, საძაგელი. *ერთმა ბიჭებმა თავიდან ასცილეთ ქვეყანა ნაბიჭებო. ჩ* გარყვნილი. *ბ. ადამიანი.*

ბჩიქუპ-ი იხ. შეგნილწყვა, წაბიღწყვა

ბჩიქოფპა ბიჭების თვისება, — საბიჭეწყ

ბჩიქნიჩიტპაჩპა ბიჭური, უწმაწური სიტყვების მხარება, უწმაწური ლაპარაკი

ბჩნა 1. ტალე საცხოვრებლით საფდობი სახლები. *საბოთახიანი ბ. — მწიანი ბ. — ბინის გაიელა. — ბინის ქირა.* 2. ფრინველი ან მუხლით საჭმელი, საცხოვრებელი ადგილი; თავშესაფარი *ბინას მიეწინა. — მგზავრო კაცი ნამუადილეს ბინას უნდა ეძებდეთო.* 3. ადგილი, სადაც მწყემსები დგებან და თავის სამეურნეო საქმიანობას ეწევიან. *ბ ბინას დაიდგამს — დაბინავება.*

ბჩიჩჩ-ი (ბინაჩრისა) 1. მცენარე მცხოვრები, ფუძმოკიდებული მისახლე (*პალიოს*). მიმთაბარე). *ბ ბალდა.* 2. ბინაზე მცხოვრები, — მოხიბლდე *ცეროო ბ.*

ბჩიჩჩრ-ნ-ს ვრდე. ბინადრდა ან ის. ბინადარია, დამკვიდრებული. *ველური ფუტკარი ბიძ ფუტკრობი ბ. — შედ. ბინადრობა, მობინადარე.*

ბჩიჩჩრ-ობა 1. ბინადრდა ფოფხა. *ბ. ცხელტრის მეკვლის ერთ-ერთი წინაპირობაა.* 2. საცხოვრებელი ადგილი, სადგომი, ბინა

ბჩიპპ-ნ-ს იხ. დაბინავდება.

ბჩიპმიშ-ნ-ობა ბინების, საცხოვრებელი სახლების მშენებლობა.

ბჩიჩჩ-ი ნაწილობრივ სინმელე დაღმებისას ან ქაოთნების ფინ. — დღე-ღამის ეასაკარი. *საღამოს ბ. — ცოლის ბ. — ბ. ჩამოწყა.*

ბჩიჩჩპჩჩ-ი იგივეა, რაც ბინდი. *ჭათენების ბ. ბინდისწინაც — ბუნდოვნად. ბ. იგონებდა პატენების ამბებში.*

ბჩიჩჩპჩპ იხ. ღამინდება, შებინდდება.

ბჩიჩჩპპ-ნ ბინდდა მოცემა, ჩამობნელებული

ბჩიჩოყ-ნ [ფრ.] იგივეა, რაც ფურნიტურა.

ბჩიჩოჩ-ი [ლათ.-ბერძ.] ალეკებრული გამოსახულება, შემდგარი ორწევრებისაგან; ორწევრი.

ბჩიჩპ-ი [გეორ.] იგივეა, რაც ბანდი (მნიშ. 2).

ბჩიჩპ-ი წყარო *წყაროს წყალი.*

ბჩიჩპპ-ი 1. მეტისმეტად უსუფთაო, უუქყანაი ბ. *ეზო. ბ. ბეღური, ბ. ტანსაც. ზმედაცმული, ბილწი. საზიზღარი. ბ ენა. ბ. ზრახვები.*

ბჩიჩპპობა ბინძურობის თვისება.

ბჩიო- [ბერძ.] პირველი ნაწილი რთული ტერმინებისა: ნიშნავს: 1) საცხოველთან, სიცოცხლესთან, ცხოვრების პროცესთან დაკავშირებულს. მაგ., ბიოლოგია, ბიოლოგია. 2) ბიოლოგიურს. მაგ., ბიოფიზიკა, ბიოქიმია.

ბიოგაზ-ი ეისიმე ბიოლოგიის შემდეგი.

ბიოგაზობა [ბერძ.] ეისიმე ცხოველის აღწერა, ეისიმე ცხოვრება.

ბიოგრაფიულ-ი ბიოგრაფიის ხასიათისა, ბიოგრაფიის მსგავსი. *ბ. ცნობები.*

ბიოლოგ-ი [ბერძ.] მეცნიერება ცოცხალი ბუნების, ორგანული სიცოცხლის კანონზომიერებათა შესახებ

ბჩრჩპპრჩ-ი ხერხი, რომლითაც ორი პირსაპარ მდგარი კაცი ხერხავს, — განის ხერხი

ბჩრთშ-ი 1. ბუთის ტოტების საკაში. *ბიძთუის ქერა.* 2. გული (ცხენების ან ცხოველის უსუფთაოსა, ატოშისა...). 3. ქაღაქ. ძირითადი, ატტიური ნაწილი, ჯგუფი (კოლექტივისა, საზოგადოებრივი ორგანიზაციისა). *პარტიის ხელმძღვანელი ბ.*

ბჩრთშპ-ი ატოშის ბირთვში მაძდინარე პროდუქტებთან და მათ გამოყენებასთან. შესწავლასთან დაკავშირებული. *ბ. ენერგია. — ბ. ფიზიკა.*

ბჩრპპ ზოგიერთი ბალაბის ნაყოფი. *შემოსილი კაუჭიანი ქალით. ბ. მოიფლო. ჭ ვაზის ბიძეკა [Caucalis daucoides] — ხორბლეულის ნათესებში გავრცელებული მცენარე; ისხმის კაუჭიანი ცალების მჭირე ნაყოფს. ბიჭის ბიძეკა [Lappula] — ცისფერყვავილიანი მცენარე; ისხმის კაუჭიანი ცალით შემოსილ ბალაბა ნაყოფს.*

ბჩრპპპპა (ბარკეპანი) [*Agrimonia eupatoria*] ხორციფოთლიანები. ყვითელყვავილიანი ბალაბეული მცენარე; ნაყოფს ცალებიანი ბუდე აქვს.

ბჩრპპ [ლათ.—ფრან.-ინგლ.] 1. კაპიტალისტურ ქვეყნებში — დაწესებულება საფინანსო და სავაჭრო გარიგებათა დასაწყებად. *სააქციონერო ბ. — საფონდო ბ.* 2. (ტ.) დასაქირავებელი ეტლების დასაყოფი ქალაქებში. *ყ შოფრის ბინაკი — კაპიტალისტურ ქვეყნებში — მუშახელის მოთხოვნა-მიწოდების მომწესრიგებელი დაწესებულება.*

ბიხ! [ლათ.] მაყურებელთა შეძახილი წარმოდგენის დროს. კონცერტზე, გამოსაცდის რისამე გამეორებას თხოვენ.

ბიხპიზ-ი [ფრ.] ტკბილი, მშუბული ნამეზარი ეროვნული.

ბიხრნ-ი [ბერძ.] (ტ.) 1. ძეთრისაი ქსოვილი (და ტანისამოსი) ეროვნული. 2. მთელთა და მთელებთანავთა სამოსი ეროვნული.

ბიხტ-ი თეთრი ლაქა თვალის გუგაზე. — ლიბრი

ბიჯეჯპპნ-ი [ფრ.] 1. მოკლე ოფიციალური ტელია სამოგადოებრივი მნიშვნელობის მქონე რამე მოვლენებზე. *საიმედოობაი ბ. 2.* ფერსცენი, რომელზედაც დაბეჭდილია ამა თუ იმ საარჩევნო ოლქში ასარჩევი კანდიდატების გვარები ბ. (სატ.) დროებითი ხრიშინეულნარობის ფურცელი, საავადმყოფო ფურცელი.

ბიჯრო [ფრ.] 1. ზოგი ორკანის ხელმძღვანელი ნაწილის სახელწოდება. *პარტიის რაიკომის ბ. 2.* ზოგიერთი ღაწესებულების სახელწოდება. *ცენობათა ბ. — საინახაოთო ბ.*

ბიჯოროპპ-ი [ფრ.] თანმდებობის პირი, რომელიც თავისი მოვალეობის შესრულებისას ფორმალურ მხარეს აქცევს მთავარ ყურადღებას (საქმის ინტერესების საზიანოდ).

ბიჯოროპპიზმ [ფრ.] 1. ცქსლეპატარორული ყაზელმწყობილობის დამახასიათებელი მმართველობის სისტემა, რომლის დროსაც ქვეყანას მართველებს ხალხს მონაწილეობი და გაპატრონებული კლასის ორგანიზების დამცველი. მოხელეობა. *კრეს. ბიუროკრატები.*

ბიჯოროპპიზ-ი [ფრ.] 1. მართვა-გაკეთილის ბიუროკრატიული სისტემა. 2. ფორმალური დამაკოფილებულება საქმისადმი.

ბიჯოროპპიულ-ი პიუროკრატის დამახასიათებელი. შესაფერი ბ. *ამპარატი. — ბ. ხრიტიკა.*

ბიჯოროპპია იგივეა, რაც ბიუროკრატიზმი.

ბიჯოროპპ-ი [ფრ.] ქარაგმები, რომელიც გამოსახავს ადამიანის ხასიათის ან ცხოვრების ზოგიერთ ნიშან-თვისებას ბ. *ბალზაკის.*

ბიშპპპ-ი [ინგ.] სახელმწყობის დაწესებულების, საწარმოს შეხსნაკელ-გასაღების ხარისხოვანობა დროის გასვლასთან მონაცემთასთან. *სახელმწყობ ბ.*

ბიჩ-ი ვანზე ვაბმული მსხვილი ულვაში.

ბიც-ი, ბიცობა-ი ნაადვილი, ღრმელოდ ცილი რაიმე ცუნდრუკი შეიცავს ნაგროვების მარილებს.

ბიცოლა [პიცოლასი] პიძის ცოლი. — ძაღლი.

ბჩპპ მპრის ან ცხენის ან ლეღის ძმის შვილი.

ბჩპპპპნ-ობა ბიძობის თვისება.

ბჩპპპპნ-ობ-ა [ბერძ.] ბიძის ან ბიძობის ცხოველის აღწერა, ეისიმე ცხოველის ცხოვრების შესწავლა.

ბჩპპპპნ-ობ-ა [ბერძ.] ეისიმე

შეიტანიან. გაურკვეველ ლაპარაკი (მოუხალისება). — ბლაკვნი.

ბლოკინობა-ს *გრძედ.* ბლოკინით ლაპარაკობს.

ბლე ენის პირისკენ მოცახარაკე. — ენაბლეკვნი. ენაჩლეკვნი.

ბლეზი-ი, ბლეზია [ფრ.] 1. ქალის წელს ზემით ჩაცმაფენილი. 2. ფიცე. რაც ხალათი (მსოფ. ე.)

ბლეკინი-ი გაურკვეველ ლაპარაკი.

ბლეკინა (ბლეკვნისი) ბლეკვნით მოლაპარაკე.

ბლეკვნა-ს *გრძედ.* ბლეკვნით ლაპარაკობს.

ბლი სახელი ა ბ ა ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ბლო დიდი შეწერა.

ბლღა-ა *იხ.* დაბნელება.

ბლღა 1. სახელი ა ბ ნ ი ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა. 2. ბნელი-ნელი ნერვული დაავადება; ცხვირსახოცებელია შეტანები. — რომლის დროსაც ავადმყოფს გონება ეკარგება და კრუნჩხვა მოსდის. — ავი ზნე. ეპილეფსია.

ბლღინი-ი 1. ვინაც ბნელ სჭირს. 2. გადაყ. გიჟი. ფეთინი.

ბლღა სახელი ა ბ ნ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

ბლღა *გრძედ.* სიბნელეა. *ოხანი ბ.* — *ვეფხ ისტყ ბ.*

ბლღი-ი 1. ისეთი, რომ თვალი ვერაფერს პრქვეს, მხედველ ხელას (ბაკრანას). ნათელი). *ბ. ღამე.* — *ბ. ქუჩა.* — *ბ. თვალი.* 2. სიბნელე. წყვდიადი. *უკენი ბ.* — *ინველთი ცოცხალებისა აბნადებენ.* 3. გადაყ. ბედნაკი. უბედური, გაუხარელი. *ბ. ცხოვრება ჰქონდა.* 4. გადაყ. გაუგებარი. ბუნდოვანი *ნათრობის ბ.* ადგილები. 5. გადაყ. ეული, პირობა, არასასიკეთო. *ბ. პირობები.* — *ბ. ძაღები.* — *ბ. წარსული.* — *ბ. ზარაფები.* 6. გადაყ. შეუნარჩენელი. გაუნათლებელი. უმეცარი (ადამიანი).

ბლღიანი რიდესაც ბნელა (ბნელოდეს). — სიბნელეში. ბნელი დაღამებით და *ბ. მოეახდათ სალაშქრო.*

ბლღიდან-ა *იხ.* დაბნელებიდან.

ბლღიო-ი (წინე) სადაც შედარ სიბნელეა. — სიბნელის სამყარო. ! ფუნჯიანები. ბნელეთის მოციქული (წერენ. ლაბნე.) — შეი წარასულის მოსარჩენელ. სიავის მჭმელებელი. — რეკეკიორები.

ბლღობა იგივეა. რაც სიბნელე (მნიშ 2).

ბლღ-ბაღნი უკენი ბნელი. — წყვდიადი.

ბლაბა-ა *გრძედ.* მიწას ფეხს მსუბუქად აკარებს და ისე დადის (ცხენი...).

ბლაბია (ბაბილასი) (ძე.) 1. სხვისი შრომით კაბადონებული გლეხი. — კულაკი. 2. (ირონ.) დიდი, ძლევენ ენინე შეფის *ბ. მოიხელებს.* 3. სახის თავ (ან ნაკრანი პარკი). რომელსაც შედი ღერი ფრთა ჰქონდა შერჭობილი; ფიც მარჯვენ პკიდებენ ჯერზე და ყოველ კერის დღეს თითო ფრთას აძრობდნენ.

ბლაბიკა-ი (ბაბილასის) ძლიერ მღელვარე, მშფოთვარე. მრისხანე. *ბ. ზღვა.* — *ბ. ღრუბელი.* — *ბ. ბრძ.*

ბლაბიკობა-ს *გრძედ.* ძლერ ღელავს, შეთოავს, მრისხანებს. *ზღვა ბ.* — *პაღნი ბ. ღ* შდრ. ობობრკვნს, ბობორკნა.

ბლაბიკობა ძლიერი ღელვა. შფოთვა. მრისხანება.

ბლაბოვკა (ბობოწკნასი) [*Cisnca barbata*] ზეზე ჩამოკიდებული მოთეთრო სოკო (ბაქსიკოთა). — ხის მელიერი.

ბლაბა-ს *გრძედ.* ბობოტით დადის. ! გადაყ. ძლივს დადის.

ბლაბან-ი (ბობენისა) (ძე.) დაფი. ღილი.

ბლაბა ხელ-ფეხის დამძიმებით მოძრაობა (უხერხულებით ბაეშვისა...).-ი.

ბლაბნი-ი იგივეა. რაც ბურტყნი.

ბლაბა იგივეა. რაც ბოგირი.

ბლაბინ (ძე.) ძალიან ღარიბი, — უქონელი.

ბლაბინი-ი ძლიერიობით არსებობა, გაჭირვებით ყოფნა.

ბლაბინობა-ს *გრძედ.* ძლიერიობით. გაჭირვებით ცხოვრობს. — ძლებს.

ბლაბინა-ს ხის პატარა ხელი.

ბლაბა-ს (თორ. უბრალოდ) *გრძედ.* 1. უხმაროდ. არეულ-დარეულად ლაპარაკობს (ბრაზში, უხირიდ ფცროდა). — ანაღაზე *ბაყაყი ბ.* 2. გადაყ. (საუბ.) რომ-ის. ჩამბასეს. ანაღის *ბაყაყ?!*

ბლაბა სახელი ბ ლ ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ბლიბან-ი (საუბ.) 1. უხმაროდ. უთავბოლოდ სალაპარაკო. — ბორიალი. ფიცი. 2. უხმაროდ. უთავბოლოდ ლაპარაკი. — ზმანება.

ბლიბინობა-ს *გრძედ.* (საუბ.) 1. ბოდიალით (მნიშ. 1) დადის. 2. ბოდიალით (მნიშ. 2) ლაპარაკობს. ⊏ შდრ. ბლიბალებს.

ბლიბინი-ი: *ბოდიში მოიხადა (ბოდიში მოიხადა კომპლიმენტად!) — პატიებაში იითხოვა შეცდენებით საქმეებით თუ სიტყვის გამო. ! ბოდიშით! — ბოდიშს ეიმტკი: ბ., რომ სიტყვას გაწყვეტინებთ!*

ბლიბინობა გრძედ. ბოდიშს იხდის. ⊏ შდრ. უბოდიშებს, ეპოდიშება. პოდიშობა.

ბლიბინობა სახელი ბ ლ ი ბ ი ნ ა ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ბლიბოვა (ბოდოშანი), **ბლიბოვან-ი** (ბოლოშ-ლისა) უსუფთაო, აჩაჩულ-დაჩაჩული. სიოსტატეებ მოცვლებული ქალი.

ბლიბა (ბოშანი) ფეტკის ბუჩანი.

ბლიბაკ-ი ცხენის ნიორის ჩუნიანი ცერი, — შეზაეებული დაცქიერი ღეშით, სახეითა და ქინძით.

ბლიტა (ბოთესი) უშმაო. ბოლმეხრებული. გულმავნყო. დაბნეული.

ბლიტაჩა (ბოთეურასი) ბუნჩული. შაკაში (ლეკეთ. ძაღელი).

ბლიტი-ი (ინგ.) ეიერთელიანი შეჯრედით შეშის სითხისათვის. *ღუნის ბ.*

ბლიტინი-ი (ინგ.) ქიმიკალიტურ ქვეწრებში — ხანგამძლე. რამეში მინანილებაზე ეარის თქმა როგორც მნრომელთა ორგანიზებული პოლიტიკური და ეკონომიური ბრძოლის ხერხი ექსპლუატატორეთ კლასების წინააღმდეგ.

ბლინ-ი (ეკთხ.) 1. გუნდი (ფრინველთა). 2. პარები ფრინველის ნებრივი ფრენა, ლიეფეკი.

ბლიკ-ი (*Acer velutinum*) ხე ნეკრჩნილისებრთა ოჯახისა; ისხამს ფრთიან ნაყოფს; გავრცელებული კახეთში, ფშავში.

ბლიკან-ი (ბოკრისა) ლიმის ან ეეულის ღერი.

ბლიკინისკაკა (ბოკრინისკაკანი) რასაც ბოლ ნისკარი აქეს. *ამეი ბოკრინისკაკა.*

ბლიკ რახაც წვერი ბლაგეი, მოხრეკილებეი აქეს: პირმოეეფილი. *ბ. ნისკარები იხეთა.* — *სეკეს ბ. კლიკენები აქეს.*

ბლიკ-ბლიკ მოკეე და თავმოწრეკილებეი, *ბ.-ბ. თოხები.* — *ზოგ ძროხას ბ.-ბ. რქები აქეს.*

ბლიკა (ბოკრასი) საკრებეი, რომელსაც მოკეე და მხეიანი (ბოკრ) რქები აქეს.

ბლიკნ-ი 1. მორის ბოძები, რომლებზედაც დაყრდნობილია ფიცრული სახეული (ოდის) საძირკვლის ქირეები. 2. ოგივეა, რაც ფეხსაკედინი.

ბლინ-ი რისამე წეის შედეგად გამოყოფილი აირადი ნივთიერება, რომელიც ბაკრში თეთრად ან მოწაყრისფერად ჩანს, — კეთილი. *თამბაქოს ბ.* — *ბოლო ბა ბეეეეი.*

ბლიკა-ს (*თორ. უბროკეს*) *გრძედ.* ბოკი ასდის, ბოლს უშეებს (ცუდად წეის შედეგად). — ბზრიალეს: *ჭრაეი ბ.* — *წეელი შეშა ბ.* ⊏ შდრ. ბოლეა, ბმოლაბი. საბოლეელი.

ბლიკი-ი იგივეა, რაც დარანი (მნიშ 2).

ბლიკა სახელი ა ბ ო ლ ე ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ბლიკა სახელი ბ ო ლ ე ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ბლიკი: ბოლას ხალს — წინ და უკან დადის ბატარა ავადიეე (ჩაეეულებრივ, დაფიქრებეეი, გაბრაზებეეი).

ბლიკო 1. რისამე ზღეარი, რაიაც რამე თავდება, — დასასრული, დამთავრება; კიდე. *ბაგარეკების ბ.* — *ეკრთებეეი ღილების, დამჭედე სოფლის ბოლოსაკ. ! აღსასრული.* 2. უკანასკნელი. *ბ. ნაწილი.* — *ბ. ტყოფნისა.* — *ბ. ტრფობ.* 3. კუდი (ფეენისა, ფრინველისა...): ნაკრაეი (ბეენეეი) კუდის ფარეეეგნის *ბ.* — *ყეეეი ნეხეზე იყდა, ბოლოს ართდებაო.* — *ფიეი წნეზე და ბ. ბაკრეკეეა.* 4. ტანსაცმლის კალთის უკანა ნაწილი. *ზომის ბ. ბოლოს* — უკანასკნელად, დასასრულ. ფერმა *ბეეეეა.* ბ. აკრა ნიეეე და დაეეაო. *ბოლოზედ* — საბეენით, მხლანაგად. ! *ბოლოს და ბოლოს* — ეეეე ბოლოს, უკანასკნელად: საბოლოოდ. *ბოლოს მოეეეა* — *ბოლოობს. ბოლოზედ მიდევეს* — *დაამთავრებს* (დაეეეეეე რასმე). *ბოლ არ უნდა* — *არ თავდება* (თქეის დავსრულებეე დაეაეე. *ჩხეეეეე...*).

– **ბოლოკაბა** (ბოლოეეეეეეი) (*Circus macrurus*) მტაცებელი ფრინველის ერთეეარი. *ჭაობის ბ.*

ბლიკაკინისკენ-ი. ბოლოს მოიხდილი. შეკმნილი. — ბოლი ფრთასა. ბ. *აშკაეე.* — *ბ. ბაეკარობეა.*

ბლიკისკენ-ა *იხ.* დაბოლოეეეეა.

ბლიკოთკა (ბოლოთრასი) მთის ეერეი, რომლის ბოლოე დაეეეეეეა და მიეაზე ეერეეა.

ბლიკა-ი (Raphanus sativus, var. major) ორწლეანი ბოსტნეეეი მცენარე ეეეერასანთა ოჯახისა; მისი ძირი იემეება. ! თეთ ბოლეაკ (Raphanus sativus, var. radicula) — წეენეი ბოლეაკი, ეეეენილად ნითეე.

ბლიკა (ბოლოკასი) (*Rapistrum rugosum*) სარეველა ბალახი: ეეეეეეეს ნეიოდე ეეეეეეე.

ბლიკისკაკ-ი (Pernis apivorus) მტაცებელი ფრინველი.

ბლიკისკინა-ა (წინე.) რაც ბოლისაა, რითაც რამე თავდება (*ბაბრისა.*). თაეეეეეეი). *ბ. ბაკრა (სიტყვეეი).*

ბლიკისკინა (ბოლეკრასი) (Raphanus raphanistrum) ველური ბოლოკი.

ბლიკისკინ-ი (ბოლონდელისა) უკანასკნელი; ბოლოეენილებელი.

ბლიკისკინობა (გრძანება) დაბოლოება, რომელიც სიტყვის ძირს (მარტივ ფუძეს) მოსდევს. — სუფეიში.

ბლიკისკინა იგივეა. რაც ბოლისიტყვაობა.

ბლიკისკინობა რაიმე თხზულების ბოლოს დართული წერილი.

ბლიკნაკარა (ბოლოკნჭკარასი) [*Motacilla alba*] მოსაკრასებური ჩიტი: აქეს ეერეეეი, წერილი ბოლო: დაეეეეი და ბოლოს აეეეეეეს.

ბლიკოვა-ი [*Turdus pilaris*] ეაეი ფრინველის ეაეეის ეეეარასი: არ გალობს.

ბლიკოცეცხლა (ბოლოცეცხლასი) [*Phoenicurus*] პატარა ეეეეოსანი ჩიტი: აქეს ეერეეეი ბოლო. **ბლიკოთხინ-ი** რასაც ეერეეეი ბოლი აქეს. *ბ. ჩიტი.*

ბლიკ-ი (თორ.) — ჯგეეი, გუნდი (ცხოველთა).

ბლიკ-ბლიკ, ბლიკ-ბლიკად გუნდ-გუნდად. ეეეეე-ჯგეეეეე. *ბ.-ბ. მოდიოდა საქონელი.*

ბლიკი-ი 1. მრგვალ-მრგვალი ფარტენა (ეეეაბლისა) 2. ზოგი ბოსტნეეენისა და ბალაბოანები მცენარის მხხეეეი, მომრგეალო ძირი. *ბაბეის ბ.* ბოლქვნა — ბოლქვების სახით. *ეეეეეეი ბ. ამოდიოდა.*

ბლიკაკა-ბლიკაკ ოგივეეი, რაც ბოლქვნაკ.

ბლიკაკინობა-ი იგივეა, რაც ლენინობა. — ლენინეეი. კომენიზმი.

ბლიკაკინა-ა *იხ.* ბოლქვნაკებთან დაკავშირებეეი: ბოლქვნეეის შესახეეი.

ბლიკა-ი (ეეკ.) ასაფეეეეეეეი ნივთიერებით დაბეეეეეეი სასქელი ეეეეეი. *ალმეეის ბ.*

ბლიკაკა-ბლიკაკ ეეეეეეე

ბირთვმოქმედების რაღება. ვინც წინააწყარი განზრახვით ბირთვმოქმედება რაღიან.

ბორობება ბირთვის თვისება. — სიტყ. ბ. რადიონი.

ბორობმოქმედი — 1. ბირთვმოქმედების, სიხსნის სამანოების დანიშნულების რაღებენ. 2. ბორატი, ავი სიცხის რაღების ხალხის დროინი ბირთვმოქმედებად ეპყრათ *წარმოსადგენელი*.

ბორობმოქმედება სიხსნის სამანოების დანიშნული (ქიმიკოსის. ძველისის.) საბარელი ბ. — *ბირთვმოქმედების კვალს მიაგნეს.*

ბორობრომა-ს ვრცელ. ბირთვიდან ღებულება. ბორობრომების.

ბორა-ი [ბორ] წყლისა საქმელი კომპოსტაცია, ჭარხლისა და სხეულისება საკმისი.

ბორაც-ი მცირედ შემაღლებული ადგილი; გორაკი *ტყისა* ბ

ბორაქა-ი 1. ფეხის გაღაბერება ან წამოდება რამეზე და ნაწამებები. — ფილიპელი. *ბორაქის სიარული — ბორაკით რამდენიმე ნაბიჯი გადადგა.* 2. შეუქნებელი მეტყველება, ენის დამბა. *ენის ბ — ბორაკის კაცობელის.*

ბორაქობა-ს ვრცელ. 1. ბორაკით დადის. — ფორსილელის. 2. *ბორაკით* ლაპარაკობს. — ენა ებმება

ბორაზენა იგივეა, რაც ბურა.

ბორაკ-ი იგივეა. რაც ფეხსაცი (მხოლ. 1).

ბორაკ-ი² ხალიც ბორაკი (ხალ.) — იგივეა, რაც ბარაკ-ბორაკი.

ბორაკოზა-ი ცრუპიანი ქართული მხედრალური წესალი [ალიგრ. სახელიდან]

ბორაკოლ-ი მხედიცი ტოტის გაბაყოფი; გამჭლილი ტოტები. ტოტებად გაჭლილი (ხე, ოთხის რქები)

ბორაკოლებენ-ი რასაც ბორაკოლი აქვს *ოთხის ბ. რქები*

ბოსაკ-ი (ბოსალისა) მხედრალება რქიანი საქონლის სადგომი, ნაგებობა, ეზო, გომური.

ბოსალობა (ძვ.) თუმცათი. ფუსუსა და ხეცუსრეთი — ბოსალად გასული თეთრის მქონე ქალებისა

ბოსატან-ი (ბოსტანისა) ქალებად ღობეთილი მიწის ნაკვეთი. სადაც მოაქვეთ სამქმელ-საკარიში მცენარეები (კომბოსტეი, პომიდორი, კიტრი, ხახეი...) და მწვანილი.

ბოსკატა (ბოსტატასი) ბოსტნეულის მცენარეები, სადღეთ ბ. — *ბოსტნეულის მოყვანა. — ბოსტნეულის კერძი.*

ბოსტნეულობა იგივეა, რაც ბოსტნეული

ბოტა-ი მამალი დაქუცმაცი თხა. სანაშენე და ფარის წინამძღოლი.

ბოტანიკა [ბერძ.]. მეცნიერება, რომელიც სწავლობს მცენარეებს

ბოტანიკოს-ი ბოტანიკის სპეციალისტი.

ბოტანიკურ-ი ბოტანიკას მიმართებასთან დაკავშირებული. *ბ ხელსაწყო* ლაბორატორიული ხელი — სამეცნიერო დანიშნულებისათვის გამოყენებული მანქანები სხვადასხვა მეცნიერება დარგებ-დათვისები.

ბოტოზ-ი (ხალ.) სქელი წვინაწელი

ბოტაულ-ი [ფორ] მეფის რუსეთში — პოლიციის მოხელე, რომელსაც ეპარა უნდა (ქალაქში) ან მაზრის ნაწილი (სოფლად) ქ სასამართლოს მოქალაქე (რეფერენციები) — სასამართლოს აღმასრულებელი.

ბოტაულობა მეფის რუსეთში — ბოტაულის თანამდებობა

ბოტაშ-ი ფეხსაც წინა ძელების შეერთების ადგილი (შუალის ქვედა ნაწილში). — პატარა შუალი.

ბოტლი-ი ჩამოსაკიდებელი საკეტი რკინისა (ვასაკეთებლი დასაკეტი). — კლიკე

ბოლაზ-ი [თურქ] (ძვ.) ნავსაყუდური.

ბოლავა (ბოლეულისა) ცხელის, ჯიკის დიდი ძაღლი

ბოლდინგო ღვინოში ჩაშმალი პური

ბოლვა [თურქ.] ჯავში, ნაღველი ბ. *აბრობას. ბ. ყელში ეჯდინება. — პოლას ეკლში იკლავს.*

ბოლმიან-ი ბოლმის შემცველი. — ჯაგრიანი, ნაღველიანი. ბ. *პასუხი. — ბოლმიანად ჩაილაპარაკა.*

ბოლმ-ი 1. ხის ქერქის ჭურჭელი (პატარა კალათისოდენა). 2. იგივეა, რაც ბილეი.

ბოლნის კუპრიან პირში გაჭის ამოქარვა ხმაურიანი ბ ატყდება.

ბოლ-ი მოშენებული. ფორმალუკ. *ქამარი პოშად არ ტკეცა. ტანილი. ბ. თამბაქო. — ბ. ნელი.*

ბოლშაი (*ბრ. ბოშა*) ხოხეთაილე ხალხი ინდოეთის წარმოშობისა.

ბოლოლა (ბოლოლასი) (მოყურ.) ხბო.

ბოლა დიდი ბოთლი, ხმირად წმიდით გარშემორტყმული.

ბოლვან-ი (ბოლვრისა) 1. შინაური კურდღელი. 2. კურდღლის სანთელი. — ბაჭია.

ბოლოვაძ-ი (ბოლოქულისა) დიდი კალათა.

ბოლ-ი სწორი ძელი რომაზე ხაყრელად (ჩეკულები რიგ მიწაში რარჩენილია). ტელეკულობის ბ — *ბიგნის ბ. ქ სამანყოვნით ბოძზე გაკარაგა — საჯარიო შეარტიგნის*

ბოლ-ი (ბოძლისა) 1. (ძვ.) ორკულა ისარი. 2. (ეკონ.) ორკალა ზე

ბოძალ-ი (ძვ.) კონლებისა მწვილები.

ბოძვა (ძვ.) სახელი უბოძებს, ებოძება ზემოთა მოწყვეთისა.

ბოძებელ-ი (ძვ.) რაც უბოძეს. — ნაწყალობები. მწირებისა.

ბოძინ-ი პატარა ბოძი.

ბოთვა-ს იხ. ბუთვაზეი

ბოთვა [რუს.] ფაფუკი. რაც კარგი (იზიარ. 1). *ღვინის ბ.*

ბოთ I. ძერისებული ან ცხოველური ორგანიზმის ძირკვლები შეიძლებენი ნაწილი. *ნერვული ბ. — ლენთიანი ბ. 2.* წერილი დაუთავი ფაფი. *კანფის. ბ. — სისთენები ბ.*

ბოთკოვან-ი ბიუკოების მქონე. *ბოჭკოვანისან შემდგარი. ბ. პეტნაკები. — ბ. ბამბეული.*

ბოხ-ი ბოხი ხმა — მხედველი ღაბალი ხმა (ბასკიკისა).

ბოხვება (ბოხმეფისა) [ანგლ. *tragedy*] უფეხო ხელიანი ერთგვარი (სანთ. ბედნიერი).

ბოხორ-ი ცელის ტყაეის ქუდი.

ბოხა [თურქ.] ქსოვილის ოთხკუთხედი მოზრდილი ნაჭერი, რომელშიც რაიმე გაიხვარული, შეიკეთული. — ყუთა. ბ. *გაბანა — ბოხაში გამოკრული თეთრეული.*

ბოხა-ი 1. რაიმე წაგებობის. შენობის საყრელი ბოძი (იგივე იმერეთში). 2. ბაყიოს მისაბმელებელი რკინის პალი (ეკონომიურ. ნივთიერებაში).

ბოხორ-ი ტოტებიანი, ბოხოკლიანი (ხე. იხ. ბის რქიანი).

ბოცვა [ფრ.] კაპიტალისტურ ხაზოგადოებაში — ხელმძღვე ინტერესორებები (მნიშვნელები, ბანკირები ...). რომლებიც არცეს, ეთ-ვნელი ცხოვრების ეწევიან ასეთი ცხოვრების წესი.

ბერნო-ი ცხენის ცხვირის ქუდი.

ბოცვა [თურქ.] ქსოვილის ოთხკუთხედი მოზრდილი ნაჭერი, რომელშიც რაიმე გაიხვარული, შეიკეთული. — ყუთა. ბ. *გახსნა — ბოხაში გამოკრული თეთრეული.*

ბოცვ-ი 1. რაიმე წაგებობის. შენობის საყრელი ბოძი (იგივე იმერეთში). 2. ბაყიოს მისაბმელებელი რკინის პალი (ეკონომიურ. ნივთიერებაში).

ბოცოლ-ი ტოტებიანი, ბოხოკლიანი (ხე. იხ. ბის რქიანი).

ბოცვა [ფრ.] კაპიტალისტურ ხაზოგადოებაში — ხელმძღვე ინტერესორებები (მნიშვნელები, ბანკირები ...). რომლებიც არცეს, ეთ-ვნელი ცხოვრების ეწევიან ასეთი ცხოვრების წესი.

ბერნო-ი ცელის ტყაე

ჩილება.) **ბრმა ათასი** —სხეული ნება-სურვილის (შეგნებული არასაბაბეობის) შეუგნებლად აღმასრულებელი ბრმა ნაწილად — მსხვილი ნაწილების დასაწყისი ნაწილი, რომელზედაც ჭიაყელა მრავალია.

ბრმავლება-ა იხ. დაბრმავება.

ბრონი-ი 1. მაღალბარისხოვანი ცინა ბრილის ჭურჭელი. — *ბრილის ჭიქა.* 2. უფერო, გამქვირვალე მინერალი. — *ცარიის სახესხვაობა, ტ ბრილის გულმკერდი (ფილი, თათები...)* — თვალწარმტაცად აღწერილ ადგილი და ნაწილ გულმკერდი (ფილი, თითები...).

ბრონი-ი [ბერძ.]ქიმიური ელემენტი, შეიცავს სუნიანი, რუხ-მოწითალო სითხეს; ოქროების მედიცინაში, ფოტოგრაფიაში და სხვ.

ბრონქები-ი [ბერძ.] სასუნთქი მილის განშტოებანი, რომლებიდანაც პაერი ჩაღის ფილტვებში.

ბრონქიტი-ა პრონქების ლორწოვანი გარსის ანთება.

ბრუშევრა (ფრ.) პატარა ნოვნი. ჩუკულბრივე რხიანი ფილა.

ბრუწი-ი სიმშრეგეში შესული, შეწითლებული (თხილი, კაკალი, წაბლა...).

ბრომგრანი-ი [Punica granatum] ეკლიანი ხეხილი. ოზრდება პატარა ბუჩქად და იკეთებს ნითელ ყვავილს; ისსობს ნითელი წვნიანი მარცვლებით სავსე მაკარტერიან ნაყოფს. ამ ხეხილის ნაყოფი.

ბრტყელ-ი სწორზედაპირიანი, თხელი და ფართო. *ბ ფიცარი.* — *ბ. ქვა.*

ბრტყელ-ბრტყელ-ი გატყლარჭული. მაღალფართოვანი (ლესპანეი).

ბრტყელდება იხ. გაბრტყელდება.

ბრტყელტანა (ბრტყელტანანი) პრტყელი პირის მქონე ვაზი.

ბრუ ცდილე, რაც თავბრუ

ბრუვდება-ა იხ გაბრუვდება.

ბრუვდა-ს გრძელ. მოძრაობს რისამე ირგვლივ. მოძრაობს თავისი ღერძის ვარშემო. — *ტრაალებს. პოლანდი ბ.* ▭ შდრ. ბორუნება, ბრუნვა, ტრიალება, ხვარუნება.

ბრუვდა-ა იხ დაბრუნება, მიბრუნება

ბრუვდა 1. სახელი აწრუნება ზმნის მოქმედებისა. 2. (ვრაშტ.) სახელის ცვლა პრუნვათა მიხედვით.

ბრუვდა 1. სახელი ბრუნავს ზმნის მოქმედებისა. 2. (ვრაშტ.) სახელის ფორმა, რომელიც აღნიშნავს სახელის უმთავრეოსობას სახეთაობან ან ზმნასთან. *მოთხრობითი ბ.*

ბრუვდი-ი პრუნვის ბასაითისა. *ბ. მოძრაობა.*

ბრუტიან-ი (დამცირ.) ოცეი. რაე ბრუკიანი.

ბრუშიან-ი (დამცირ.) 1. ახლომხედველი, ბეეი; ელ-ში. 2. ცილოსანი; ბრმა.

ბრმა-ი [Calamagrostis arundinacea] ზთის ტიპების ბარეულებული ბალახი მარცელოვანთა ოჯახისა.

ბრმავლება-ა *გრძელ.* (პატივისც. ზოგჯერ ირწონ.) *ორის. პროფესორი შინ ბ? — ციტა ნასუაში ბ. (ბრმანდებოდეთ!* (პატივისც.) — *იყავით! ნუ ადეკ-ბით!* (ადეკვინ, როდესაც ვინმე დაავიარებს წამოდგომას ვისიმე შესახედაოდ, ვინმესთვის ადგილის დასათმობად.) *მშვიდობით ბრძანდებოდეთ!* (კარებ ბრძანდებოდეთან!) — *ასე მოსაროვენ ვისიმე გამოშვებილობისას.*

ბრმავლებ-ა *გრძელ.* 1. ბრძანების (ზნეზე. 1)' გასეცემა. 2. ამბობს, იტყვის (ზაფდილობისაში მიმართველსა). *მართალს ბრძანებთ. — რას ბრძანებთ, ეგ როგორ იქნება?* — ▭ შდრ. უბრძანებს, ბრძანება.

ბრმავლებ-ა 1. ხელისუფლების ან უფლებამოსილი პირის განკარგულება. ორიენს შესრულებაც სავალდებულოა. *სარელის ბ. — ბრძანებების წერილება.* 2. სახელი ბრძანება (ზნეზე. 2) ზმნის მოქმედებისა. *სწორი ბრძანებაა! — რა ბრძანებაა? (ბრძანებას აძლევს* (მოსცრის, ვაცდენს) — უბრძანებს.

ბრძანებლობ-ი ბრძანების გამომხატველი (ბრძანებითობითი კილო (გრამატ.) — ზმნის ფორმა, რომელიც გამოხატავს ბრძანებას, ლაკვალებს, თხოვნას.

ბრძანებულებას ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოს დადგენილება, *რომელსაც კანონის ძალა აქვს. საპრეზიდიუმის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბ.*

ბრძანებ-ი დიდი ჭკუის, დიდი ღირებისა და გამოცდილების მქონე. *სხვა სხვის ოზეი ბრძენიაო. (ბრძენთა ბრძენი* — უდიდესი ბრძენი.

ბრძანებ-ი რკინის მაგნიტის თუჯის გამოსადნობი საგანგებო ღუმელი

ბრძანება-ს გრძელ. (წერან.) *ბრძანებას იძლევს;* ბრძენიცაო იქნება.

ბრძანებაა ბრძენის ფიქრებისა და ცხოვრების ანალიზი. *ბ. ანდრ. — ბრძენის დამსახურებისათვის. ბ. პრემია. — ბ. ლაურეატა. — ბ. ხელმძღვანელობა.*

ბრძოლა 1. შეორალებული შეტაკება მტერთან; საომარი მოქმედება ერთ ვარსკვლავ ადგილას *ცრუ-ნოსის ბ. — ბრძანებრძოლის პრძოლები. ბულბარ-თოლი ბ. 2.* შეტაკება, შეხლა, ჭიდილი მოწინააღმდეგე საზოგადოებრივი ჯგუფებისა, კლასებისა, ძალებისა. *კრიტერ-კამპანიაზე ბრძოლები ბ. — კლასთა ბ. 3. მოქმედება რაიმე შინაის მასაღწევად და საბრძოლო დაჩრდილებათა გაკალკიება ბ. პრაქ-პოპიტიკის. — ბ. წესდილობათან.*) **ბრძოლის ველი** — ადგილი, სადაც ომი წარმოებს. *ბრძოლის ველი — ცხარე ბრძოლა.*

ბრძოლისუნარიან-ი პრძოლის უნარის მქონე. — პრძოლის შეძლე. *ბ. წარეული.*

ბრძოლისუნარიანობა პრძოლისუნარიანის თვისება. *პრძოლისუნარიანობის განმტკიცება.*

ბრწყალ-ი (ბრწ,ლისა) ლეკვი. რაც ბიწყი.

ბრწინავს-ს გრძელ. ანათებს სხივების ძლიერი უკუნებით. — ელვარებს, პრქვალებს. *თოვლი ბრწყინე ბ. — ალმასი ა. ▭* შდრ. უბრწყინავს, ბრწყინვა, მბრწყინავი.

ბრწყინვა სახელი **ბრწყინავს** ზმნის მოქმედებისა

ბრწყინვალე (ბრწყინვალისა) 1. რაც ბრწყინავს. — ელვარე, კაშკაშა. *ბ. მზე. — ბ. ლითონი.* 2. *გადატ.* უმჯობესი კარგი. — შესანიშნავი. საუცხოო, ღირებული. *ბ. ეამპარეზები. — ბ მოიპარეთი. — ბ. მეღიცინი.* 3. (ფ.) წარჩინებული გვარისა, წოდებისა. *ბ. თავადი.*

ბრწყინვალეს-ს გრძელ. იღიტა. რაე ბრწყინავს ▭ შდრ. ბრწყინვალება.

ბრწყინვალეს-ა 1. ელვარება, ბრწყინვა; კაშკაშა. *მზის ბ.* 2. (ძრეულიციაზე.) მიმართვა თავდებისა და ვარაუდისადმი. *თქვენი ბრწყინვალეულა!*

ბრჭალ-ი კაუკა და წვერასარო ფრჩხილი მჭატებული ფრინველისა და ზოგი ცხოველისა. *ლომის ბრჭყალები. — არწივის ბ. ბრჭალები — ჩიტისი(.,, " ან « ») სხვისი ნათქვამის, ციტატის, სათაურის, ირნინული აზრით ნაბმარი სიტყვების და სხე. გამოსაყოფად.*

ბრჭალ ებ'იან-ი ბრჭყალების მქონე. *ბ. თათი ა.ტაცა.*

ბრჭვიალ-ი ნაირფერად ელვარება, ბზინვარება, პრიწყინვა. *ოაროის ბ. — თეთრის ბ.*

ბრჭვიალ-ა ბრჭყალებისა) რაე ბრჭვიალებს, ბზინვარება. *ბ. მინერალური — ბ. მრავები.*

ბრჭვიალეს-ს გრძელ. ბრჭვიალეთ გაკაჭა. — ბრწყინავს. *ბზინავს ბრილიანტი ბ. — მეფინარე მზეზე ბ. ▭* შდრ. ვბრჭვიალეთს.

ბრჭვე (ბჭ.) ჩრეენი (აღმიანი).

ბუ [Asio] ღამის მტაცებელი ფრინველი; აქეს დიდი თავი, ციცხრინი თვალები და მოგრძო, მოკუმულებული ნისკარტი.

ბუა (ბუასი) მოეკინული საფრთხობელა, რომელიც თაეს ბაღებს აშინებენ.

ბუასილ-ი [არაბ.] დაავადება, რომლისთვისაც დამახასიათებელია სწორი ნაწლავის ვენების გაგანიერება, მათზე კანძების გაჩენა და პერიოდულად სისხლის დენა.

ბუაკო წყალში გაბნილი ფქვილის წუნა.

ბუაზილიან-ი [რუს.] იეიება, რაც ბლეთი.

ბუაკა სახელი **ბუბნის** ზმნის მოქმედებისა.

ბუაკი ბუბნის ზმნის მოქმედებისა.

ბუაკი-ი იხ. დაბუბნის.

ბუაკი-ი ხარის გაბმული ნელი ცეროები ბულანობისას.

ბუაკეა-ს *გრძელ.* ბუბნის ხმას გამოსცემს. *ხარი ბ.*

ბუაკა-ს იხ. გადაბუაკება.

ბუაკი-ი მუწუკი.

ბუაკიან-ი 1. მუწუკებიანი. 2. *გადატ.* ქარაფი, უსიამო. *ენა, ხელი ბუაკიანი.*

ბუაკაკობ-ს *გრძელ.* მიწაში (ბალახში) ჩამაგრებული ძირებს, ტანს ისეთნაირებს ან სიმეტლე ეძლის (ფრინველს).

ბუაკე (ბუდისა) 1. ფრინველის ან მწერების ბინა, საცდა ისინი კვერცხებს დებენ და მოაკლდებიან, *მცოცავების ბ. — ჭიაკვეულების ბ.* 2. *გადატ.* ადგილი, სადაც თაეს იცრის ვინმე ან რაიმე, სადაც ვრცელდება რაიმე (ჭკეულობა (ცუდი), — ცუდ. *ქურდების ბ. — გაიყეულების ბ.* 3. ზოგიერთი მცენარეების რაიმე (ჭკეულობრივი ცუდი), — ცუდ. *ქურნალის ბ. — გაიყეულების ბ.* 4. ხმა ბუსა. — *ბუს ბ.* 5. ღრე, რომელშიც მთიაეულებელა ეს თუ ის ორგანო, ფოსო. *თეალის ბ. — ტყლე თოვლის ბეღლად ამოვარდან პარტყო.* 6. ფეხი. რაე მიმყოფი (ზნიე. 2).) **ბუდის ბინადარი** ადგილის მატოვება.

ბუდარან-ი 1. ადრეული ვაზის ჯიში; ისსობს მკრთალი ფერის ტურის მოგრძოსრულიანად ტკბილ ყურძენს. 2. ამ ვაზის ყურძენი (აცრეული ღვინო).

ბუდრიან-ი რელიეფი, რომელიც გაფრცელებულია ჩინეთში, იაპონიაში და აღმოსავლეთის სხვა ქვეყნებში.

ბუდრა ლობიოს, კარტოფილის, სიმსინდოს... დასაოსებად ვაკეთებული პატარა ორმო, ბუდე, რომელშიც მარცვალს აგდებენ.

ბუდრიან-ი *გრძელ.* ბუდე აქეს. *აღწერილი მთიანი ბ.*) თაეზსაცავი, პინა აქეს. *ტყეში ბეერგვარი ნადირია ბ.*

ბუდრიან-ი იგივეა, რაც სამაღო.

ბუდრიან-ა ბუდეზე ყოფნა ბარტყების გამოსაჩეკად.

ბუდრაშაკა იგივეა, რაც ჯიხური (ზნიე. 2) *საკარაულო ბ. — მეტყეორიულური ბ.*

ბუდრაშაკ-ი (ბუდრაშანსი) ფუსფუსა. მოუსვენარი, უთავბოლოდ მოძრავი.

ბუდრაშაკობ-ი *გრძელ.* ფუსფუსებს, უთავბოლოდ მოძრაობს.

ბუკრა (ბუერასი) [Petrasites] მრავალწლოვანი ბალახი რთულფოთლოვანთა ოჯახისა; აქეს დიდი მოხრეკილი. გრძელყუნწიანი ფოთლები; გაყრილ ეეროებია ტანიან ადგილებში.

ბუკრაპაპ-ი თეთრყუნწიანი ვაზის ჯიში: გაყრილ ბუდრაკლეტე-ი თეთრი ლეკეი ერთგვარი; ძალიან ტკბილია.

ბუკრიან-ი ბეერანი დაფარული ადგილი.

ბუკრიან-ა იხ. გაბუკრება.

ბუნ-ი 1. საერთო საბეღლოდება ძალზე გარეცელებული წყლიერთიანი წვერებისა. *ოთახის ბ. — ბ. ბეერი ბზეთის, ფუტკართან ყეელა ტკეილო.* 2. (ეეთ.) იგივეა, რაც ფიტკარი (ბუნეთან ახლა — ბალიან ბეერია. ბუზებსა თვლის — უსაქმეობაში ბუნეთან ვერ აეყრები — ეერაფერს გაუბედავ, — თითს ეეერ დააკარებს ბუნის გაფრენას გიგიანებენ — იტყვიან ლაზი სინუნის შესახებ.

ბუნაკაკ-ი (ბუნაკულისა) საქონლის მკერდიანი ეერთიანი მწერი. *ყეელა ბუნაკის ჩინეთ, მეწყაობრ — ბუნაკ კალიაო.*) **ბუნაკის ჩინეთ** (საეთ.) — ანწარილდება; მოელოდნელად იწერეს რასმე. გაეეულისებს.

ბუნაკნ-ი [რუს. ფრ.-იდან] ოქროვილეების ან სირიმის ფართო ზოლიანი (არშია) ტანისამოსზე მოსაეეებელი.

ბუნაკნიან-ი ბუნაკნებით შემკეული. *ბ. ჩოხა.*

ბუნაკნი-ი გაჯავრებული, უკმაყოფილოს ბუკეტი. *ბუნაკნით ლაპარაკი.*

ბუნაკნ-ა *გრძელ.* ბუნაკნით ლაპარაკობს. ▭ შდრ. იბუნაკნება, ებუნაკნება.

ბუნაკნ-ა (ბუნაკნასი) ეიწე მუდამ ბუნაკნებს, ეიხაც ბუნაკნი სჩეეია. *ბ. ბატარი*

ბუნავ-ი ხმირი და გრძელი ბენეის მქონე. *ყეელის ბ. კედი.*

ბუნაკნა (ბუნაკნასი) პირმოკეანი და ლამაზი (ბავშეი). *ბ. პიგი.*

ბუნი-ს *გრძელ.* გამერკალება და იბუკება, იბერკრება. *პატარაკი ტკეოდაო. იისე თეითონ ბუნდაო.*

ბუა-ი დიდი საეარო (ეარაედნენ ზეიმის დროს, გასცანან შეძთხეეეის ხალხს ზესაეეროდ...).

ბუა-ი 1. დიდი მრეკალი კენძი, ხორო. 2. (ეეთ.) სკა. ეეეკ

ბუაინისა-ი [ფრ.] ნახმარი ან ძველი, ჩეეეულებრივ. იმეიათი ყოეებით მოეაჩენე.

ბუაინრა-ი [Alliene nocium] პატარა ბე ერთეარი.

ბუა-ნაბარა ბეკი' და ნაკარა.

ბუაკაკო, ბუაკაკობ-ი [Claucidium passerinum] პატარა ბე ერთგვარი (ბეკიოზე კოდეე უფრო პატარა).

ბუა-ხაკირი-ი ბეკი' და საყირო.

ბუა-ხინჯიანა (ბეკ-ენინჯიანა) ბეკი' და ენინჯია.

ბუბაკ-ი მოსაცრილფერი პატარა ჩიტი; განსეეებულია თავისი გალობით.

ბუბაკაკობ-ი ბეღკარეების ძირითადი მოსახეედრი.

ბუბაკაკ-ი ბეღკარეების კეეტნილი, ბეღკარეულების დამახასიათებელი.

ბუბეინ-ი [ინგ.] ინგლისური ჯიშის ძაღილი, ბოკო ფრენის მქონე და ლამეობაზე მეეეური.

ბუბეინობ-ი [ინგ.] ტრაქტორი, რომელსაც ენ აქეს მოწყობილობა მიწის სამუშაოების შესასრულებლად.

ბუბაკ-ი (ფრ.) სასეირნო ბეიეი ქალაქებ (ქუჩის ვასეერები, ზეეის ან მდინარის ნაპირის გაყოლეაზე).

ბუბეკაკობ-ი რაც განკუთენილია ობივატელის გემოენებისათეის. — ეეეულარული. *ბ. რომანი.*

ბუბი-ბუბი! ბატების მოსაბრობი ძახილი.

ბუბიო-ი [ფრ.] ხორცის ნახარში. *ქათმის ბ.*

ბუბკ-ი [რუს.] ის. ფუნთუშა (ზნიე. 1).

ბუბკაკ-ი, **ბუბკაკა** თიეის პატარა ზენი, ცრუენი საეობიეე ღობეებით.

ბუბაკაკ-ი 1. გერეკანი, დეეგმარი. *ბ. ეეეკაკი.* 2. უზომოზარო ეეეკრეობა. *ბ. ზღეაი.*

ბუბაკაკობ-ი ბემზრაზის / დამახასიათებელი, ზესაეეროო. *ბ. ზეცადეკობა.*

ბუბაკ-ი იგივეა, რაც ბუმბეული.

ბუბაკ-ი ფრინველის სხეულის რბილი, მსუბუქი საფარეელი. *ქათმის ბ. — ბემბეულის ბალიში.*

ბუშ-ი 1. ტრაშის ან შუბის ტარი. 2. იგივეა. რაც ბუჩქი. ბანჯგლის ბ.

ბუშევა-ი 1. გარეული ცხოველის, ნადირის სიგვიანი. *ლომის ბ.* 2. გადატ. ბინა, თავშესაფარი. *ქურდების ბ. მთისული.*

ბუშკობა-ს ეროტ. ბუშაკი აქვს სადმე. დათვი *ტყეში ბ.*

ბუშკ-ი 1. ბუშლიანები. 2. იგივეა, რაც ბინდი. **ბუშლიც** – ბუშლიანად.

ბუშლიან-ი 1. რაც გარკვევით, მკაფიოდ არა ჩანს, რის ყარნეი-ვარკვევაც ჭირს. *ბ. ფოტოსურათი.* 2. ეპერკვეული, გაუგებარი. *ბ. აზრი.*

ბუშლიანობა ბუშლიანის თვისება, — გაურკვეველობა. *აზრობენების ბ.*

ბუშობა 1. რუდალად. ობიექტურად არსებული ორგანული და არაორგანული სამყარო. *ბუნების ძალები.* — *ბუნების კანონი.* 2. რისამე არსი, ძირითადი თვისება. *ადამიანის ბ.* — *ბამაო თავისი ბუნებით მატყარილია.* ‖ სულიერი აღნაგობა. *ბასილი. ლაკი ბუნების ადამიანი.* ‖ ბუნების წყალზე — ცის ქვეშ (ტყეში, მინდორში...).

ბუნებიმ-ი იგივეა, რაც ბუნებრიები.

ბუნებისმეტყველ-ი ბუნებისმეტყველების სპეციალისტი.

ბუნებისმეტყველება ბუნების შესწავლელი მეცნიერებანი (ფიზიკა, ქიმია, ბიოლოგია, გეოგრაფია, გეოლოგია და სხვ.).

ბუნებრივ-ი 1. რაც ბუნებას ეკუთვნის, რაც ბუნებისაგან გამომდინარეობს. *ბ. სიამდღრეები.* 2. ნამდვილი (ხელოვნური). *ბ. ზმა.* — *ბ. გამოშეკეცილება.* 3. ბუნების კანონები განსაზღვრული. ბუნების კანონების მიხედვით მიმდინარე. *ბ. სიკვდილი* — *ბ. მოკლება.* 4. კანონზომიერი. *ბ. საქცელი.*

ბუნებრივობა ბუნებრიეის თვისება. *მსაჯიების თამაშის ბ.*

ბუნიობა წლის დრო, როდესაც დღისა და ღამის ხანგრძლივობა თანაბარია. *გაზაფხული ბ.* (21 მარტს). — *შემოდგომის ბ.* (23 სექტემბერს).

ბუნჩა-ი რისამე ბოლოზე წამოსასვლელი ამოღრუბული სადენი. (ჩვეულებრივ, ლითონისა). — *სათხიარი. ბაჭდლის ქარქაშის ბ.*

ბუნკირ-ი [ინგ.] წაკეთილი პირამიდის ფორმის დიდი ყუთი მარაგებულების, ჭურჭლებრის და მისთ. ჩასაყრელად. *ქიმიკალის ბ.*

ბუნიკა (ბუნიკებელი) 1. იგივეა, რაც ფუნჩული. *ბ. ლოკვები.* 2. ხორცსაქსე (ცხოველი). *ბ. ბაბი.*

ბუნჯაკ-ი ბუნჯა (მატყლისა, ბალნისა, ბალახისა და მისთ.).

ბუნჯაკ-ბუნჯაკ ბუნჯა-ბუნჯა *საკონელს ბალავრ ბ.-ბ. სცეიდა.*

ბუნჯ-ი დახუჭუჭებული ცხერის ტყაპი.

ბუნჯ ბაჩ-ი ხალიჩა (ქსოვილი). *ბ. პარსიული.*

ბუნჯ-ი 1. ნიფელი ფერის საღებაი ნივთიერება. 2. ერთგვარი მწერი, რომლისგანაც ამ საღებაეს იღებენ.

ბუნ-ი 1. სიცის დროს პაერში დამდგარი მტვერი, რაც პაერს გამჭვირვალობას უკარგავს. *ქვეყნის ბ.* 2. ანალოგიური, ბურუსი. *მთას ბ. ადეკვია.*

ბურაკ-ს (*თურმ.* უბერავს) ქარი. აფარია, უყარაულს (ზედიდან). ხურავს; ბურუსით ეხვევა. *მთას წისლი ბ.* ▭ შდრ. იბურავს, უბურავს, იბურება, უბურება. პირდილი, საბრალო.

ბურაკ-ი 1. ბუნებისეული მდგომარეობა ძილისა და ღვიძილის შორის (დაძინებისას და გაღვიძებისას). *ბურაკში წავედი.* — *ბურაკიდან გამოვედი.* — *ბურაკში ვიყავი ქაძილი.* 2. ღობის. *ბაურაკიანი მდგომარეობა, უსინათლობა.*

ბურაკ-ი ქერის. ფიტულა და მისთანათაგან დაშრობილი სასმელი.

ბურაბარ-ი გუდანი (ცეცხლისა).

ბურაბარა (ბურაბარანი) საერთო სახელწოდება რამდენიმე ფეხნარისა (ქარქუშასი, ნინწკარასი და სხვ.). რომელთა მოიწოდებენ თუსლისაც ქარი ადეილად სწყვეტს და ბურთიგით მოპაერებს მიმდგრებში.

ბურაბარაბ-ს გრდგვ. ბურაბარი გაიქეს (ცეცხლის).

ბურაბურაბ! 1. მეორეში თხელი შრე. მალამშინი ამოლილი, მეტწილად სპირალურად დახვეული. 2. თხელ ზოლებად დაჭრილი ემოსისაგან გაკეთებული ნამცხვარი, დაალაგნილი და მსუქანი.

ბურაბურაბ! (Taraxacum) ჩხიანი მცენარე. აქვს ღრე უფოთლო ღერი და ღერის წვერზე კალათად ფორმაში ყვითელი ყვავილები. — *ბაბუაწვერა. შეარებული ყვითელები.*

ბურაგ-ი ბუნეების მეცნიერების დასარნეილი. *ბაუ ლენაეი (გაუეცხეაი) წვდილი (ნაწილობელი. აწესებილი თიეი.*

ბურაგ-ი იგივეა, რაც ბურტყუნები.

ბურაგ-ი ბურთი.

ბურაკ-ი 1. ბურაკიანი. 2. ბურაკიანი ნივთი. *ნასუქი ბ.* — *ბურაკის ბოროტი.*

ბურაკიან-ი იგივეა, რაც ბაბურული. *ტყით ბ. მთა.*

ბურაკი-ი 1. ღრეადი მასალისაგან გაკეთებული საათაბანი მრეკელი საგანი. *პაერით გაბერილი ან რბილი მასალით გაბერილი; რაშეზე მიხლისას უკან ხტება. ფეხბირის ბ.* — *ტყავის ბ.* — *ბურთის თამაში.* 2. ასეთივე საგანი ცელილი მასალისა (ტყავისა, პლასმასისა...). *პილიარდის ბ.* 3. იგივეა, რაც სფერო. *დედამიწის ბ.* ‖ ბურთად ბა მოეყარა — სამოქმედო ასპარეზი. ბურთი და მოედანი დაჭრება ვინმე — ვინმე სრული ბატონ-პატრონი გახდება მდგომარეობისა.

ბურთამოსა-ს გრდგვ. ბურთს თამაშობს. ▭ შდრ. ბაბურთაობს, ბურთაობს, მოიბურთაობს.

ბურთაობა ბურთის თამაში. *ბ. გაიმართა.*

ბურთულა (ბურთულასი) 1. ბურთის მოყვანილობის რაიმე პატარა საგანი. 2. (ტექ.) ლითონის პატარა ბურთისებრი მქონე. *ბ. საკისარი.* 3. (ბოლ.) ფორმიანი ელემენტი (სისხლისა). *სისხლის წითელი (თეთრი) ბურთულები.*

ბურთ-ი 1. ზეკეთრული ღონის ვენაკი. — მორკალი. 2. მაგსულის ცერები.

ბურკასა (ბურკასი) გუნდა (მსახალელი ტურასა ანზელილი ფუნილისა).

ბურკაზ-ი წერილი მწერი ერთგვარი. ღენისა და ძმარის ეხლეპი ხილეზე. — ღენის ქინძლა.

ბურკაშ-ი (ანთ.) იგივეა, რაც ბურნა.

ბურკაშ-ი (*თურქ.*) წერილად დაკეპილი და გაცრილი საცრისი თამბაქო. *ბერკუთის წეკა.*

ბურკაშა (ბურკუთა) (ფრ.) ბურკუშიანელი წრის ადამიანი.

ბურკაშიზმ კაპიტალისტურ საზოგადოებაში გაბატონებული კლასი, რომლის ხელშია არის საუკეთესო საშუალებანი და რომელიც ეწევა დაკონაუულელ შრომის ექსპლუატაციას. ‖ წერილი ბურკაშიზმი — წერილ მესაკუთრეთა კლასი.

ბურკაშიზმური ბურკაშიზმთან დაკავშირებული. *ბურკაშიზმის ფილოსოფიოსები.* ბ. *ეკონომიკა.* — *ბ. რეაქციები.*

ბურკაშობ-ი მსხვილი ბუმბული. ‖ ბალანი, ხუნი ქარდელების ბ.

ბურკაშობ-ი 1. მსხვილი, ბალანი. ‖ ბალანი, ხუნი ქარდელების ბ. 2. ფრინველის ბუმბული.

ბურკაშობ-ი 1. ბრეაბალი, ბაურკეული. უმსხვილესი ლასარეი. 2. დაფეთი ჩამანაძა.

ბურკაშობა-ს გრდგვ. 1. ბურკეულით ლასარეით. ▭ შდრ. ბაბურკაშობს, ბურკაშობს, მოიბურკაშობა.

ბურკაშობ-ი 1. ისლის სახეობაი. 2. ისლით დახურული ნაგებობა.

ბურკაშ-ი პაერში წერილ-წერილ წუთებად დამდგარი ორთქლი, რომელიც თვით-მინაკრისფერად ეფარავს ყველაფერს და პაერს გამქვირვალობას უკარგავს. — ნისელი, ჯანსელი. ‹ *ბერუნით მილელი (წყალ.).* — *ბენზოლები გაურკვეველი: ბნელი ბ.* — *ბენზოლის ბ. ტანკის ბ.* — *ბენზოლის თამაშები.* 2. ასეთივე საგანი წერილი მასალისა (ტყლისა, პლასმასისასა...). *პილიარდის ბ.* 3. იგივეა, რაც სფერო. *დედამიწის ბ.* ‖ ბურთად ბა მოეყარა — სამოქმედო ასპარეზი. ბურთი და მოედანი დაჭრება ვინმე — ვინმე სრული ბატონ-პატრონი გახდება მდგომარეობისა.

ბურთამოსა-ს გრდგვ. ბურთს თამაშობს. ▭ შდრ. ბაბურთაობს, ბურთაობს, მოიბურთაობს.

ბურთაობა ბურთის თამაში. *ბ. გაიმართა.*

ბურთულა (ბურთულასი) 1. ბურთის მოყვანილობის რაიმე პატარა საგანი. 2. (ტექ.) ლითონის პატარა ბურთისებრი მქონე. *ბ. საკისარი.* 3. (ბოლ.) ფორმიანი ელემენტი (სისხლისა). *სისხლის წითელი (თეთრი) ბურთულები.*

ბურთ-ი 1. ზეკეთრული ღონის ვენაკი. — მორკალი. 2. მაგსულის ცერები.

ბურკასა (ბურკასი) გუნდა (მსახალელი ტურასა ანზელილი ფუნილისა).

ბურკაზ-ი წერილი მწერი ერთგვარი. ღენისა და ძმარის ეხლეპი ხილეზე. — ღენის ქინძლა.

ბურკაშ-ი (ანთ.) იგივეა, რაც ბურნა.

ბურკაშ-ი (*თურქ.*) წერილად დაკეპილი და გაცრილი საცრისი თამბაქო. *ბერკუთის წეკა.*

ბურკაშა (ბურკუთა) (ფრ.) ბურკუშიანელი წრის ადამიანი.

ბურკაშიზმ კაპიტალისტურ საზოგადოებაში გაბატონებული კლასი, რომლის ხელშია არის საუკეთესო საშუალებანი და რომელიც ეწევა დაკონაუულელ შრომის ექსპლუატაციას. ‖ წერილი ბურკაშიზმი — წერილ მესაკუთრეთა კლასი.

ბურკაშიზმური ბურკაშიზმთან დაკავშირებული. *ბურკაშიზმის ფილოსოფიოსები.* ბ. *ეკონომიკა.* — *ბ. რეაქციები.*

ბურკაშობ-ი მსხვილი ბუმბული. ‖ ბალანი, ხუნი ქარდელების ბ. 2. ფრინველის ბუმბული.

ბურკაშობ-ი 1. ბრეაბალი, ბაურკეული. უმსხვილესი ლასარეი. 2. დაფეთი ჩამანაძა.

ბურკაშობა-ს გრდგვ. 1. ბურკეულით ლასარეით. ▭ შდრ. ბაბურკაშობს, ბურკაშობს, მოიბურკაშობა.

ბურკაშობ-ი 1. ისლის სახეობაი. 2. ისლით დახურული ნაგებობა.

ბურკაშ-ი პაერში წერილ-წერილ წუთებად დამდგარი ორთქლი, რომელიც თვით-მინაკრისფერად ეფარავს ყველაფერს და პაერს გამქვირვალობას უკარგავს. — ნისელი, ჯანსელი. ‹ *ბერუნით მილელი (წყალ.).* — *ბენზოლები გაურკვეველი: ბნელი ბ.* — *ბენზოლის ბ. ტანკის ბ.* — *ბენზოლის თამაშები.* 2. ასეთივე საგანი ცელილი მასალისა (ტყლისა, პლასმასისასა...). *პილიარდის ბ.* 3. იგივეა, რაც სფერო. *დედამიწის ბ.* ‖ ბურთად ბა მოეყარა — სამოქმედო ასპარეზი. ბურთი და მოედანი დაჭრება ვინმე — ვინმე სრული ბატონ-პატრონი გახდება მდგომარეობისა.

ბურთამოსა-ს გრდგვ. ბურთს თამაშობს. ▭ შდრ. ბაბურთაობს, ბურთაობს, მოიბურთაობა

ბუნ-ი იგივეა, რაც თოხლი.
ბუნა-ი' დაბალი ჩირგვი.
ბუნა-ი' იგივეა, რაც **ბუნუნი** (მნიშვ. 1). ბუნკეში დაიგლიჯა.
ბუნაბარი **ბუნ.ებით** დატარული ადგილი, – დაბალი ჩირგვნარი.
ბუნუნ-ი 1. ცული და თხელი თმა. 2. საერთოდ თმა. *ბუნუნებს იგლეჯდა.*
ბუნჭა (**ბუნჭულასი**) 1. კოდის წისქვილი; პატარა წისქვილი. 2. პატარა სახლი ქარხნით.
ბუნჭა 1. მაგარმხრიანი მწერების საერთო სახელწოდება. 2. იგივეა, რაც **ბოჭო**.
ბუნჭარი (**ბუნჭრისა**) პარცია ლუმელი აგურისა ან ქვისა, სახლის კედელში შეგნიდან დატანებული. ტ **ბუნჭის თავი** – პატარა თარო ბუხრის წინ სამონუკულ ნაწილზე. ცეცხლის სანთების (**ცეცრის**) თავზე. **ბუნჭის რაფა** – იგივეა, რაც ბუხრის თაღი.
ბუნჭაში-ი *ზმ.ასაზ.* ხორი წყეტილი ხმის მძიმე-მძიმედ გამოქცევა. *ბეკერი ძაღლის: ბ.*
ბუნჭაშებს-ს *გრდვ.* ბეხბეხები გაკეთებ.
ბუნჭეწა (**ბუნჭულასი**) (**ბაუბ.**) **ბუნჭულა**, **ფუნჭულა**. *ბ. წიწილა.* – *ბ. ლეკვი.*
ბუნჭნ-ი ღორის ხმიანობა. – *ტრუსუნი.*
ბუნჭუნა-ს *გრდვ.* ბუნუნს გამოსცემს. *ტახი ბ.*
ბუნჭულებ-ი (**ბუნჭულტარისა**) ბუნჭულტერიის სპეციალისტი.
ბუნჭულტერია [*გერმ.*] 1. აღრიცხვა სამეურნეო ოპერაციებისა, როგორც წარმოების პროდუქტებში, ისე ფულადს გამოსახულებაში. – *ანუარიშწარმოება.* 2. ანგარიშწარმოების განყოფილება დაწესებულებაში.
ბუნჯი-ს *გრდვ.* ბალიში გაკეთ. *იხეიარ ლა, ვინ კარზედაც ვილეთი. ტ შდრ. იხლეკვებს.*
ბუნჯი 1. *ძრ.* ხმისა და ცხვრის ხმიანობა 2. ხმამაღალი ტირილი. – *ღრიალი.*
ბუნჯაჭ-ს იხ. შეშლილად.
ბუნჯატ-ი იხ. ბარკალი.
ბუნჯატან-ი იხ. ბარკალი.
ბუნჯაჭი რაიმეზე ხელის წატანება, მოჭიდება. – *დაბღაუქება.*
ბუნჯნი-ს *გრდვ.* იგივეა, რაც **ჭიკაბნის**.
ბუნჯა სახელი იმ ღონ.ძების ხმის მოქმედებისა.
ბუნჯია (**ბუნჭრისა**) ვინც იბღინძება.
ბუნჯ-ი იხ. მღერა.
ბუნჯა სახელი უმ.ღვერს, იმ.ღვ.ირ.ებ.ა ხმ.ნთა მოქმედებისა.
ბუნჯაჭნ-ი ეშნოდ წაპატინება საჭიდაოდ; ხუმრობით ჭიდაობა.
ბუნჯაჭნობ-ს *გრდვ.: ჩკვეულებრივ შრ.* ბ.ღ.ბ.ჭ.ნ.ებ.ენ – *ბღლაძვნით, ეშნოდ ეპატინებიან ერთმანეთს საჭიდაოდ; ხუმრობით ჭიდაობენ.*
ბუნჯაჭ-ს იხ. დაბღღვის.
ბუნჯობა სახელი ე.ბ.ღ.ტ.ებ.ა ხმ.ნის მოქმედებისა. *ლეკვების: ბ.*
ბუნჯი-ს *გრდვ.* ბღღის გამოსცემს. *ბოზვერი ბ.*
ბუნჯი-ი გაპობით ყვირილი. – *ღმუილი. დათვის ბ.* – *პანტალეონაი.*
ბუნჯაჭ-ს *გრდვ.* ოთხზე დგება და ბრუნავს, გორავს; თავით ცისკენ თხრის. ‖ ოკლაკნება ტკივილისაგან.
ბუნჯ-ი ნაკერზე მიყრილი ნაოჭი (ცუდად შეკერილისა).
ბუნჯაჭ-ს (*თუშ.* **ბუღუნობს**). *გრდვ.* ანაოჭებს ნაკერს (უმეტოდ კერვისას). აპატარავებს, ამოკლებს (**შეკუმშვით**). ▭ **შდრ. იბღუნებება.**
ბუნჯაჭელა (**ბღუნჭელასი**) ერთეული მატლი.
ბუნჯნ-ი იგივეა, რაც **მუჭი**.
ბუნჯა რაც ბღუნჭში ჩაეტევა, ბღუნჭით აღებული (**ბალახი, თივა, მატყლი...**), **მუჭა**. *ერთი ბ. თივა.* – *რამდენიმე ბ. ბალახი.*
ბუნჯა.ბუნჯა (**ბღუნჭა-ბღუნჭასი**) რამდენიმე ბღუნჭა ზედიზედ. *ბ.-ბ. ბალახი.* – *ბ.-ბ. მატყლი.*
ბუნჯაჭ-ს იხ. ჩაბღუნჭავებ.
ბჭაკლ-ი (**ბჭკლისა**) ბრუნჯალი, კლანჭი. *ეეფხვის ბ.* – *ბჭკალს გაპკრავს.*
ბჭაპარ-ი იხ. **ბჭკარი**.
ბჭე (**ბჭისა**) (**ძე.**) 1. დიდი კარი. შესასვლელი. *სახალის ბჭენი.* 2. *ტოპ.* ზღუდე-ეალაპანი, რამაც ასეთი შესასვლელია ფატანებული. *ცოხის ბ.*
ბჭე' (**ბჭისა**) (**ძე.**) სადგომ საქმის გამრჩევი: მოსამართლე. ‖ მეცნიერი.
ბჭოს-ს *გრდვ.* აზრს გამოთქვამს, მსჯელობს, თათბირობს (**რამდენიმე ადამიანი**). *კაცი ბჭობდა, ღმერთი იცინოდაო.*
ბჭობა სახელი ბ.ჭ.ობ.ს ხმ.ნის მოქმედებისა.
ბჭკ ძნის ან ჩალის ზვინი.
ბჭკნ სახელი ა.ბ.ჯ.ენ.ს ხმ.ნის მოქმედებისა
ბჭყვინ-ი იგივეა, რაც **ბრუჭყალი**.
ბჭყლეპ გაბარული ტოტები. – *გრუკლი.*

ჭ

ჭა- წინსართი ზმნისა: 1) აღნიშნავს მიმართულებას შიგნიდან გარეთ და აქედან იქით. მაგ., სახლიდან გა-ფრინ, შინიდან გა-აგდო 2) ზმნის უსრული სახის ფორმას აძლევს სრული სახისაგ. მაგ. გა-აკეთა (*შდრ.* აკეთა). გა-ჭრა (*შდრ.* ჭრა), გა-აშრო (*შდრ.* აშრო) 3) აწყვის ფორმას აძლევს მყოფადის მწკრივებას. მაგ.: გა-აკეთებს (*შდრ.* აკეთებს), გა-ჭრის (*შდრ.* ჭრის) 4) ზოგჯერ ზმნას არანებითად უცვლის მნიშვნელობას. მაგ.: გაიგონა (*შდრ.* მოისმინა). გა-იცო (*შდრ.* მოიცო)

ჭაათვისება-ს (*აწყ.* აადგილებს) *გრდ.* აღეილს გახდის, — გაასიოლებს. ▭ *შდრ.* ეაიადვილებს, გაუადვილებს, ეაადვილებს, გაუადვილდება, გაადვილება, ეაადვილებული.

ჭაააკვეთ-ს *გრდ.* ავს გახდის. — გააანჩხლებს. *უსამართლო მოპყრობამ გააავა.* ▭ *შდრ.* გააეფება, გაუეფება, ეაავება, ეაავებული.

ჭააათასება-ს (*აწმ.* აათ,ეცება) *გრდ.* აათ,ეცს გახდის ; საკმაოდ ეაზრდის. ▭ *შდრ.* გაუათ,ეცება, ეაათ,ეცება, ეაუათ,ეცებს, ეაათ,ეცება, გაათ,ეცებული.

ჭააკვეთ-ს *გრდ.* 1. ძალიან გალესვას. — ბასრს გახდის. 2. ეაცდ. ძალიან ეაბრაზებს. ▭ *შდრ.* გააცმასდეს, გააცმასება, გააცმასებული.

ჭააკვავ-ს (*აწმ.* აამაცებს) *გრდ.* ამაცს გახდის. ▭ *შდრ.* გააჩადება, ეაამაცება, გაამაცებს, გაამაცებული.

ჭააკვაკაბება-ს *გრ,ყმ* ამპარტავანს გახდის,— გააქედდიდურებს. ▭ *შდრ.* გააამპარტავნება, ეაამპარტავნება, გაამპარტავნებული.

ჭააკანონება-ს *გრდ.* ანაორის გაუკეთებს, განიხილავს რასმე მისი შესაფერული ნაწილების მიხედვით. ▭ *შდრ.* გაანაწილება, ეაანაწილებს.

ჭააკარება-ს *გრდ.* ანინგს გაიხდის. — ეაცაპასებს ▭ *შდრ.* გაანინგლება, ეაანინგება, გაანინგლებული.

ჭააასკვება-ს (*აწყ.* აასკვება) *გრდ.* ასკვს გახდის. *ძალიან გაზრდის ბრიგადა გააასკვეს.* ▭ *შდრ.* გაუასკვება, ეაასკვება, გაუასკვება, გააასკვება, გაასკვება, გააასკვებული.

ჭააათრობა-ს *გრდ.* გააშლაეს, გააშმაგებას. *ამაყობა გააათრობა.* ▭ *შდრ.* გააათრობება, ეაათრობება, გააათრობებული.

ჭააბიერება-ს *გრდ.* აქტიურს გახდის. *ფიგალინისა გააავადრო.* ▭ *შდრ.* გააავადრება, ეაავადრება, გააავადრებული.

ჭააბოლშევიკა-ს *გრდ.* აბოლშევიკებს გახდის. *ბრიგადა გააბოლშევიკა.* ▭ *შდრ.* გააბოლშევიკება, ეაბოლშევიკებს, გააბოლშევიკებული.

ჭააგზავნება-ს *გრდ.* ადგილს გახდის. *ბინა გააგზავნა.* ▭ *შდრ.* გააგზავნება, ეაგზავნება, გააგზავნებული.

ჭააგრილება-ს *გრდ.* აგრილებს. *ნიჩაბმა გააგრილა.* ▭ *შდრ.* გააგრილება, ეაგრილებს, გააგრილებული.

ჭააგრძელება-ს *გრდ.* აგრძელებს. *ნაბიჯი გააგრძელა.* ▭ *შდრ.* გააგრძელება, ეაგრძელებს, გააგრძელებული.

ჭააგრძნობიარება-ს *გრდ.* აგრძნობიარებს. *ნაწიბური გააგრძნობიარა.* ▭ *შდრ.* გააგრძნობიარება, ეაგრძნობიარებს, გააგრძნობიარებული.

ჭააგრძნობინებ-ს *გრდ.* აგრძნობინებს. *ტკივილმა გააგრძნობინა.* ▭ *შდრ.* გააგრძნობინება, ეაგრძნობინებს, გააგრძნობინ

გააგზავნი-ს (*აწ.* აგზავნის) *გრძყ.* (საკ.) იგზავნება, რაც გაგზავნების.

გააგზავნინებ-ა (*აწ.* აგზავნინებს) *გრძყ.* დაავალებს ან ანაზღაურებს მისცემას გაგზავნაში.

გააგზნებ-ა (*აწ.* აგზნებს) *გრძყ.* 1. გიჟდება ვინმეზე, შეშლილი — ვინმეზე. 2. გაბრაზება, გაცოფება, ბეჭედი «ჭაშნიკი» მარჯვე გააგზავნაო. ▭ შდრ. გაუგზავნის, გაგზავნება, გაუგზავნება, გაგზავნა, გაგზავნებული, გაჩაგზავნელი.

გააგზნებ-ი (*აწ.* აგზნებს) *გრძყ.* იგიჟება, რაც გაიგიჟება. *ამ სიმძიმეებში ვერ გ.* ▭ შდრ. გააგრძნობინებს, ვაიგიჟებს, გაგზნება.

გააგლინებ-ა *გრძყ.* საშუალებას მისცემს გაიგლინოს.

გააგრგანავებ-ა *გრძყ.* გოგმანით წასვლას, გაკლარვებს (ცხენს).

გააგრძანებ-ა (*აწ.* აგრძანებს) *გრძყ.* საშუალებას მისცემს გაიგრძნოს (ხმა). — ხმას მიაწვდენს. ▭ შდრ. გაიგრძნებს, გაუგრძნებს, გაიგრძება, გაიგრძნება, გაგრძნება, გაგონება, გაგაგონო, გამგონი, გასაგონი, გაუგონარი.

გააგრძნობინებ-ა *გრძყ.* გაიგრძნები და გამოაგრძნებს.

გააგრძანებ-ა (*აწ.* აგრძანებს) *გრძყ.* 1. გრძანება (ცორეთი) გაიგრძნებს. *კამათელები გაგდოთა.* 2. გაფიცვა. (საკ.) *ძორა დაჭიდნა.* — ნაქცევენ, დაანარცხებს *ქარა ბელი და ბეთალთელ გააგრძანა.* ▭ შდრ. გაუგრძნებს, გაგრძნება, გაუგრძნება, გაგრძნება, გაგრძნებული, გამაგრძნებელი, გასაგრძნებელი.

გააგრძნობინებ-ა (*აწ.* აგრძნობინებს) *გრძყ.* 1. გრძნეულ ხალხის, სიგრძის მოშენებას (ჩასრდას). დაამოცქმებს). *ბაზი გაგაგრძელა.* 2. დაწყებულ მოქმედებას დიდხანს არ შეუცდება, გააჩაგრძნებულებს, გაიჭიანურებს. *სეპარი გაგრძელა.* — *ალი ბეული გაეგაგრძელა.* 3. იტიტე. რაც გამაგრძობს. *სწავლას გ. უმაღლეს სასწავლებელში.* ▭ შდრ. გააგრძელებინებს, გაუგრძელებს. გაგრძელდება, გაუგრძელდება. გაგრძელება, გაგრძელებული, გამგრძელებელი, გასაგრძელებელი.

გააგრძნობინებ-ა (*აწ.* აგრძნებულებს) *გრძყ.* დაავალებს ან საშუალებას მისცემს გააგრძელოს. *შეეხელას გ.*

გააგულავნებ-ა *გრძყ.* გულაღს ებრძის. — გააბაბაცებს; გააბაბაობს, გულს მოაცვლინებს. ▭ შდრ. გაგულისდება, გაგულისება, გაგულისებული.

გააგჯინებ-ა (ზოგნ.) ადამიანად ქცევა. *მაიმუნის გააგჯინების პროცესი.*

გააგზან-ა (*თურქ. ფიგლებს: აწ.* ადგზან-) *გრძყ.* ფეხს (ბაბუას) გააგდებ — ფეხს გაადადებს; ფეხა.

გააგჯინებ-ა *გრძყ.* პოტელებს ან საშუალებას მისცემს გაგდას. *შინიდან ფეხს არ გ.*

გააგლავნებ-ა (*აწ.* აგლენებს) *გრძყ.* ვაააფლებს; დაავალებენ. *კაცი გააგლენა.* — თვალს გ. ▭ შდრ. გაეგლენება, გაეგლენება.

გააგლენ-ა *გრძყ.* 1. იგიჟა, რაც გამოაცლის. 2. რაიმე ხმას გამოსცემს. *ბრაკაჟას, ხლარიანს გ.* — *ჯიბანს გ.* ▭ შდრ. გაეგიჟება, გაეცლა, გამცლარა

გააგლინებ-ა (*აწ.* აგლინებს) *გრძყ.* ვაგლინებ ვილაც გამცლა, ▭ შდრ. გაეგლინება. *ტრიალზე გააგლინებს.*

გააგლინებ-ი საბერი გააგლენებს. *წრიალის გ.* აგლენება ზმნათა მოქმედებისა. *წრიალის გ.*

გააგლინებულ-ი რაც გააგლინდა. *მიმოსული გ. ოყო.*

გააგლინებ-ა (*აწ.* ადლინებს) *გრძყ.* დიდს გაბდის, — გაზრდის. *მოსაკლაონა გაადიდეს.* — ფოტოსურათს გ. ▭ შდრ. გაადიდებინებენ, გაეღიდებს, გადიდება, გაუდიდება, გადიდება, გადიდებული, გამადიდებელი, გასადიდებელი.

გააგლინებ-ა (*აწ.* ადლებინებს) *გრძყ.* დაავალებს გადიდოს; საშუალებას მისცემს გადიდდოს

გააგნობ-ა *გრძყ.* გახურების საშუალებით თხიერ მდგომარეობაში გადაიყვანს. — დაადნობს. *ბზეც ცოტალი გააცხო.* — *ლითონი გააფეს.* ▭ შდრ. გაუფხრის, გაფხება, გაუფხება, გაფხობა, გამფხარი, გასაფხობი.

გააგლენ-ა *გრძყ.* უცბად გამოაჩენს ახალება რასმე. — გააღალაკებს. *დაბა გააცეკა.* ▭ შდრ. გაიცლება, გაეცლება, გაცლება.

გააგრძან-ა *გრძყ.* იტიტე, რაც გაიერთიანებს. ▭ შდრ. გაეერთება, გაერთიანება, გაერთება, გაერთიანება.

გააგრთიანებ-ა (*აწ.* აერთიანებს) *გრძყ.* ერთიანს ეახლის, გააშლილანებს, ერთმანეთთან დაკავშირებს. *შეერთიანება გააერთიანეს.* ▭ შდრ. გაეერთიანებს, გაერთიანება, გაეერთიანება, გაერთიანება, გაერთიანებული, გასაერთიანებელი, გასაერთიანებელი.

გააგჯაკ-ა *გრძყ.* ეშმაკად (მზიან 3) აქცევს — ეაიცელებს, გააიცელებს. ▭ შდრ. გაეშმაკება, გაეშმაკება, გაეშმაკული.

გააგჯაკებ-ა (*აწ.* აეშმაკებს) *გრძყ.* ეაცადად ქცევს; ეაიცელებს. ▭ შდრ. გაეაცადება.

გააგრაფრაფ-ა *გრძყ.* ძლიერ გააახურებს, გახურებით ეაწნეთებს. *თონე გააცარაფა.* ▭ შდრ. გაეწარაფება. გაეარაფება, გაეარაფებული.

გააგარგნინებ-ა *გრძყ.* ვარკვიანით გაეზიარებს, ეაწერინებს. *პატარები კითხვები ეაიკარგნინეს.* ▭ შდრ. გაიეარგნება, გაეარგნინებება, გაეარგნინებული.

გააგდ აჯრება-ა (*აწ.* აგდ აჯრება) *გრძყ.* აგდარი დაიწეკა. *იმ ლაჩუ გაეკარა.* ▭ შდრ. გაეკვიატრებს, გააეკვიატრებს, გაეეწერებული.

გააგდა-ა *გრძყ.* აეი გახდება. *დამწყლი ძალლი გააეკა.*

გააგდება სახელი გააგდებ-ა ზმნის მოქმედებისა. *ეაიკარგნინების გ.*

გააგდებულ-ი ვინც, რაც გააეკა. *გ. ძალღები ჯუფენ;ან.*

გააგრანავებ-ა (*აწ.* აგრანავებს) *გრძყ.* ეურანად აქცევს. — აიოსრებს, გააპარტახებს. *საკრნელია ეეწანი გააეურანა.* ▭ შდრ. გაეეურანებს, გაეეურანება, გაეურანება, გაეურანებული, გასაეურანებელი.

გააგდებინებ-ა *გრძყ.* აეკაი გახდება. — გაბოროტდება.

გააგდებ-ა (*აწ.* აეკლებს) *გრძყ.* 1: გააკარებს, გააყოლებს, დაიმწიფებს ჩაბერზე გაზა *გ.* — *კეკლს გ.* 2. შეშხარაკას (ლორბა...) *გარეტიის შემდეგ ახალ წყალში გააგდარა (სარეცხს).* ▭ შდრ. გაიეკლება, გაეეკლება.

გააგრაცერებ-ა (*აწ.* აერეცერებს) *გრძყ.* 1. ბეეროსაოცნ ხელმისაწვდომს გახდის, ბეერ ეიისმე მიაწვდის, დაურიგებს. *მოსაწვევი ბარათები გააერეცერა.* 2. ბეერ ეიისმე გააეკიანებს, შეატყობინებს, მიაწვდენს, *ხმები გააერეცერა.* 3. მოიფის. მოსცემს, გადასცემს ბეერ ეიისმე (ავადმყოფობას). ▭ შდრ. გააერეცერებინებს, გაეერეცერებს, გაერეცერდება, გაერეცერება, გაეერეცერება, გაეერეცერებული, გასაერეცერებელი.

გააგრაცერებინებ-ა *გრძყ.* სთხოვს ან დაავალებს გაარეცეროს; საშუალებას მისცემს გააერეცეროს.

გააგლვ-ა (*აწ.* აგლვს') *გრძყ.* საეცსე გახდის, — აიეცებს. *ქვაერები ღერნით გ.* ▭ შდრ. გააეცებინებენ, გაიეცებს, გაეეცებს, გაიეცება, გაეეცება, გაეეცებ, გაეც-ებული.

გააგსებინებ-ა (*აწ.* აეცებინებს) *გრძყ.* სთხოვს ან დაავალებს, გაავსოს; დაამზადოს გააცსოს.

გააგსებ-ა (*აწ.* აწაეცსებ) *გრძყ.* 1. სათანადო რაოდენობით შეეურეს ერთ ნივთიერებას მეორეს. — შეაწაეცსებ. *ღვინო წყლით გააწაეა.* — *წამალი გააწაეა.* 2. გააშეელებს (მარჩხენაზე). ▭ შდრ. გაწაეცება, გაწაეება, გაწაეცებული, გამწაეცელი, გასაწაეცებელი.

გააგსებულ-ი ვინც გააწაეცა. *ცუდად გააეცებული.*

გააგსებ-ა (*იტ.*) აზატ-ად ქცევა. — განთავისუფლება (ვისიც).

გააგთიანებ-ა *გრძყ.* ზეთიანს გახდის.

გააგაეიან-ა (*აწ.* აეიანებს) *გრძყ.* უფრო ღრმად, უფრო მნიშვნელოვნად წარმოადგენს, უბრალო შემოწყვეთა გააეიანა. ▭ შდრ. გაეეიანდება, გაეეიანება, გაეეიანებული, გაეეიანებული.

გააგიანებ-ა *გრძყ.* აბალ-ად გახდება.

გააგიანებ-ა *გრძყ.* დაავალებს გაბალოს; დაეხმარება. გაბნიის. *მინდვრის პარკ გ.*

გააგიანებ-ა *გრძყ.* აბალი გახდება. — განაზდება. ▭ შდრ. გააბალება, გააბალებული.

გააგიანებ-ა სახელი გააგიანებ-ა ზმნის მოქმედებისა.

გააგიანებ-ი ვინც გააბალა, — აბალად გახურული, განეგმირებული. *გ. ბაკები.*

გააგორ-ა *გრძყ.* ბრტყლის გააეწყება.

გააგორდ-ა ▭შდრ. გააბორება, გააბორება.

გააგარაკ-ა (*იტ.*) ენიე გააბარაკა *გ. გლეხი.*

გააგიანებ-ა (*აწ.* აბიანებენ) *გრძყ.* დაავალებს გაბიანოს; საშუალებას მისცემს გაბიანდეს.

გააგიანებ-ა (*აწ.* აბიანებენ) *ირწყ.* დაეხმარება ან დაავალებს გაბიანოს.

გააგაბაბ-ა სახელი გააგაბრებ-ა ზმნის მოქმედებისა. *გ. ცერ მოაბრძო.*

გააგრაგნებ-ა რაც გაიაბრება. *გ. მოქმედება.*

გააგიაბ-ა (*აწ.* აიაბებს) *გრძყ.* 1. ცაბაოლოებს, დაამთავრებს. ტაასრულებს. *შეიაიბა გაათავა.* — *საუბარი გაიაბეს.* — *ეამბანი გაიაბეს.* 2. (საკ.) მოკლავს. *აქვე გაგიაბეთ!* ▭ შდრ. გაათავებინებენ, გათავდება, გასათავებელი, გაუთავებელი.

გააგიანებინებ-ა *გრძყ.* პიძულებს ეაააბოს; საშუალებას მისცემს გააბიაოს. *სიტყვა არ გაათავებინა.*

გააგიანებულებ-ა (*აწ.* ათიანებულებს) *გრძყ.* 1. თავისუფალს გახდის; თავისუფლებას მინანებენ. *ციხიდან გაათავისუფლეს.* 2. საშუალებას მისცემს არ შეასრულოს რაღე. *მორიგეობისაგან გაათავისუფლეს.* — *გადასახადისაგან გათავისუფლეს.* 3. დათხოვნ (სამსახურიდან). ▭ შდრ. გაითავისუფლებს, გათავისუფლება, გამათავისუფლებელი, განთავისუფლებელი.

გააგიანებ-ა (*აწ.* ათიანებს) *გრძყ.* თამაშს ეახლის. *კარგად მოაეირთაშა გააათაშა.* ▭ შდრ. გათამაშება, გაუთამაშებელი, გათამაშება, გათამაშებული.

გააგიანებ-ა *გრძყ.* 1. სწრაფად და ცოტაოდენად გაატარებს. *შეეძლო ციემზე, გაათამაშა.* 2. ლატარიის, წრეტისყრის საშუალებით განააწილებს (რაიმე მოეებას). ბოლოს ყველაზე დიდი მოეება გაათამაშეს. ▭ შდრ. გათამაშება, გაუთამაშება, გათამაშება, გათამაშება, გათამაშება.

გააგიანებინებ-ა (*აწ.* ათიანებინებს) *გრძყ.* თანაბარს გახდის, — გათანასწორებს. ▭ შდრ. გაუთანაბრება, გათანაბრება, გაუთანაბრებელი, გათანაბრება, გათანაბრებული.

გააგიანებოროტ-ა (*აწ.* ათანასწორებს) *გრძყ.* თანასწორს გახდის, — ერთმანეთს გაუტოლებს, გაათანაბრებს. ▭ შდრ. გაუთანასწორებს, გათანასწორება. გაუთანასწორება, გათანასწორება, გაათანასწორებელი.

გააგიანებულებ-ა (*აწ.* ათიანებულებს) *გრძყ.* 1. გარყნის. 2. გალანძღავს, თავლაყნს დაასხამს. საბელს გაუტყლის. ▭ შდრ. გათახსირდება, გათახსირება, გათახსირებული.

გააგიანებ-ა (*აწ.* ათიანებს) *გრძყ.* სითხოს შეხტენს, თხილს გახდის. *წყალს გ. — მზემ დედაჩემი გააათა.* ▭ შდრ. გათბობინებენ, გაითბობს, გაუთბობს, გათბება, გაუთბება, გათბობა, გამთბობი, გამთბობელი. *უამბობარი, გასათბობი.*

გააგიანებინებ-ა *გრძყ.* საშუალებას მისცემს გათბობს. *ბეეროსაოცნ ხელმისაწვდომს გახდის, ბეერ ეიისმე მიაწვდენს, დაურიგებს. მოსაწვევი ბარათები გააერეცერა.* 2. ბეერ ეიისმე გააეკიანებს, შეატყობინებს, მიაწვდენს, *ხმები გააერეცერა.* 3. მოიფის. მოსცემს, გადასცემს ბეერ ეიისმე (ავადმყოფობას). ▭ შდრ. გააერეცერებინებს, გაეერეცერებს, გაერეცერდება, გაერეცერება, გაეერეცერება, გაეერეცერებული, გასაერეცერებელი.

გააგიანებინებ-ა *გრძყ.* სთხოვს ან დაავალებს გაარეცეროს; საშუალებას მისცემს გააერეცეროს.

გააგლვ-ა (*აწ.* აგლვს') *გრძყ.* საეცსე გახდის, — აიეცებს. *ქვაერები ღერნით გ.* ▭ შდრ. გააეცებინებენ, გაიეცებს, გაეეცებს, გაიეცება, გაეეცება, გაეეცებ, გაეც-ებული.

გააგსებინებ-ა (*აწ.* აეცებინებს) *გრძყ.* საეცსე გახდის, — აიეცებს. *ქვაერები ღერნით გ.* ▭ შდრ. გააეცებინებენ, გაიეცებს, გაეეცებს, გაიეცება, გაეეცება, გაეეცებ, გაეც-ებული.

გააგსებინებ-ა (*აწ.* აეცებინებს) *გრძყ.* საეცსე გახდის, — აიეცებს. *ქვაერები ღერნით გ.* ▭ შდრ. გააეცებინებენ, გაიეცებს, გაეეცებს, გაიეცება, გაეეცება, გაეეცებ, გაეც-ებული.

გააგიანებ-ა (*აწ.* აბლებინებს) *ირწყ.* დაეხმარება ან დაავალებს გაზარდოს.

გააგზანებ-ა სახელი გააგზრებ-ა ზმნის მოქმედებისა. *გ. ცერ მოაბრძო.*

გააგზანებ-ი რაც გააგზრდა. *გ. მოქმედება.*

გააგიანებ-ა (*აწ.* ათიანებს) *გრძყ.* 1. ცაბაოლოებს, დაამთავრებს. ტაასრულებს. *შეიაიბა გააათა.* — *საუბარი გააათა.* — *ეამბანი გააათა.* 2. (საკ.) მოკლავს. *აქვე გაგიაბეთ!* ▭ შდრ. გააათებინებენ, გათავდება, გასათავებელი, გაუთავებელი.

გააგიანებინებ-ა *გრძყ.* პიძულებს ეაააბოს; საშუალებას მისცემს გააბიაოს. *სიტყვა არ გააათა-ვებინა.*

გააგიანებულებ-ა (*აწ.* ათიანებულებს) *გრძყ.* 1. თავისუფალს გახდის; თავისუფლებას მინანებენ. *ციხიდან გაათავისუფლეს.* 2. საშუალებას მისცემს არ შეასრულოს რაღე. *მორიგეობისაგან გაათავისუფლეს.* — *გადასახადისაგან გათავისუფლეს.* 3. დათხოვნ (სამსახურიდან). ▭ შდრ. გაითავისუფლებს, გათავისუფლება, გამათავისუფლებელი, განთავისუფლებელი.

გააგიანებ-ა (*აწ.* ათიანებს) *გრძყ.* თამაშს ეახლის. *კარგად მოაეირთაშა გააათაშა.* ▭ შდრ. გათამაშება, გაუთამაშებელი, გათამაშება, გათამაშებული.

გააგიანებ-ა *გრძყ.* 1. სწრაფად და ცოტაოდენად გაატარებს. *შეეძლო ციემზე, გაათამაშა.* 2. ლატარიის, წრეტისყრის საშუალებით განააწილებს (რაიმე მოეებას). ბოლოს ყველაზე დიდი მოეება გააათამაშეს. ▭ შდრ. გათამაშება, გაუთამაშება, გათამაშება, გათამაშება, გათამაშება.

გააგიანებინებ-ა (*აწ.* ათიანებინებს) *გრძყ.* თანასწორს გახდის, — გათანასწორებს. ▭ შდრ. გაუთანაბრება, გათანაბრება, გაუთანაბრებელი, გათანაბრება, გათანაბრებული.

გააგიანებოროტ-ა (*აწ.* ათანასწორებს) *გრძყ.* თანასწორს გახდის, — ერთმანეთს გაუტოლებს, გაათანაბრებს. ▭ შდრ. გაუთანასწორებს, გათანასწორება. გაუთანასწორება, გათანასწორება, გაათანასწორებელი.

გააგიანებულებ-ა (*აწ.* ათიანებულებს) *გრძყ.* 1. გარყნის. 2. გალანძღავს, თავლაყნს დაასხამს. საბელს გაუტყლის. ▭ შდრ. გათახსირდება, გათახსირება, გათახსირებული.

გააგიანებ-ა (*აწ.* ათიანებს) *გრძყ.* სითხოს შეხტენს, თხილს გახდის. *წყალს გ. — მზემ დედაჩემი გააათა.* ▭ შდრ. გათბობინებენ, გაითბობს, გაუთბობს, გათბება, გაუთბება, გათბობა, გამთბობი, გამთბობელი. *უამბობარი, გასათბობი.*

გააგიანებინებ-ა *გრძყ.* საშუალებას მისცემს გათბობს.

გააგიან-ა *გრძყ.*: ღამეს გააათენებ. — ი) ღამეს უძინლოდ გაატარებ. 2) ღამე დასაძინებელად დარჩება საღმე. ▭ შდრ. გაათენებინებ, გაუთენებ, გათენა.

გააგიანებინებ-ა (*აწ.* ათენებინებს) *გრძყ.* ღამეს გააათენებინებს — საშუალებას მისცემს ღამე გაათენოს; თავისთან შეიყვანოს, ბინას მისცემს ღამის გასათევად.

გააგიანებ-ა (*აწ.* ათენებს) *გრძყ.* 1. თენრის გახდის, თენრ ფერს მისცემს. *ცოლები გაათენრეს.* 2. ვადაგ. გააჭაბარაკებს. დაადგრება. დარჩება უფროდ გაათენა. ▭ შდრ. გათენრებინებს. გაუთენრებს, გათენრდება, გათენრება, გათენრება, გათენრებული.

გააგიანებინებ-ა *გრძყ.* თენრად შეაღებინებს. *ეკლესია გააათენრებინა.*

გააგიანებ-ა (*აწ.* ათელებენ) *გრძყ.* დაავალებს ან პიძულებს გათელოს.

გააგიანებ-ა (*აწ.* ათენებს) *გრძყ.* 1. ეანთანაღს. ფილას მოიცვლის. *მაჩალა იყიღეა და გაათენა.* — *იტყოფლენ.* 2. ღამეს ეძინლოდ გაატარებს. *წიგნის კითხვაში გაათენა.* ▭ შდრ. გააათენებინებს, გაათენებს, გაუთენებს, გათენდება, გაუთენებება. გათენება, გათენებული.

გააგიანებინებ-ა *გრძყ.* პიძულებს ან საშუალებას მისცემს გათენოს. *ღამე გ.*

გააგიანებინებინებ-ა *გრძყ.*: საზოგადო და პოლიტიკურ საკითხებში გააჩეკვინებს, პოლიტიკურად შეგნებულს გახდის. — შდრ. გათეთინებინებენ, გათეთინებინებინებ-ა, გათეთინებინებინებ-ა.

გააგიანებ-ა *გრძყ.* დაავალებს გათბობს. — მოათბობინებს.

გააგიანებ-ა (*აწ.* ათქვლებს) *გრძყ.* ათქვლი გახდება. *ჩაბერზე ბეერ ათქვლი გააეხება.* — *ძაღლები გ.* ▭ შდრ. გაუთქვლებება, გაათქვლება, გაათქვლებული.

გააგიანებ-ა სახელი გააათქვლებ-ა ზმნის მოქმედებისა. *გ. რიტები.* — *გ. ენებრივით შეუთქვა მუშაობას.*

გააგიანებინებ-ა (*აწ.* ათქვლინებს) *გრძყ.* დაავალებს გათელოს. *თოხის ტარს გ.*

გააგიანებ-ა (*აწ.* ათრიალებს) *გრძყ.* თოხარკენი წაიწყმას, გატკარცის (ცხენს). ▭ შდრ. გათოხარიკება.

ᲒᲐᲐᲛᲬᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ათობნინებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* დაპატიჟებს ვაჟის ოჯახის წევრებს ქორწილში.

ᲒᲐᲐᲛᲬᲘᲜᲔᲑᲔᲚᲘ *ᲒᲠᲛᲧ.* 1. თოქვინი გაამკრთალა, გაიმტანა, გაიფლესა. ‖ გაჭიჭყინებით, ძლიერებითობით გაიმტანა. *კარადა ჭარუთ ვაათონეს.* 2. (უპატივ.) ძალით გაიძეძგნა, გაიაგდეს. *გაათონეთ აქედან!* 3. გადაგ. (სპურ.) გალანძღეს, ვაითათხეს. ▭ *ᲘᲮᲔ.* ვაითონეს, ვაეთოლა, ვაითრევა, ვაითრეული, გასათონი.

ᲒᲐᲐᲗᲝᲚᲔᲕᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ათხელებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* თხელს გახდის. *ცოლი გაათხელეს.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაათხელებინებს, გათხელდება, გათხელებული, გათხელება, გათხელებული.

ᲒᲐᲐᲗᲘᲡᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ათისებინებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* აიძულებს გაათისონ; საშუალებას მისცემს გაათხეულის

ᲒᲐᲐᲗᲝᲕᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ათხოვებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* ცოლად მისცემს ხეობის. *ქალი გაათხოვა.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გათხოვილება, გაუთხოვდება, გათხოვება, გათხოვილი, გასათხოვარი, გაუთხოვარი.

ᲒᲐᲐᲗᲘᲠᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ათხრილინებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* აიძულებს ან დაუხმარება გაათხაროს

ᲒᲐᲐᲘᲐᲕᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აიაფებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* იაფს გახდის, ფასს დაუკლებს. *საქონელი გააიაფეს.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გააიაფება, გააიაფება, გააიაფებული.

ᲒᲐᲘᲜᲐᲜᲐᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* (ენგ.) გაათანაბრებს, ეთანასწორებს რამესთან, გაუტოლებს რასმე. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაიგივება, გაიგივებული.

ᲒᲐᲘᲐᲡᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* არ გაუშვებს, დაიჭერს; შებოჭავს. *ᲛᲝᲜᲔᲑᲘᲡᲒᲐᲜ ᲒᲐᲐᲘᲐᲡᲔᲡ.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაუკავება, გაუკავებინებს, გაკავება, გაკავებული.

ᲒᲐᲘᲐᲩᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აკაწკალებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* კაწკალს დაუწყებინებს, კანკალი აიტანს, — გაიგრილებს. *აკაწკ'უოფს გააკაწკალა.*

ᲒᲐᲘᲐᲙᲐᲡᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ* აკაპასებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* კაპასს გახდის, კაპასობას დაუწყებინებს, გააანჩულებს, გაკაპებს. *ნაოქუამა გააკაპა.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაკაპასებება, გაკაპასება, გაკაპასებული.

ᲒᲐᲘᲐᲚᲐᲕᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* ერთმანეთზე დაცემნებით ხმას გამოაცემინებს (ქვილებს, ნისკარტს...). *ცერკვა ჭმუეში გააკაკუნა.*

ᲒᲐᲘᲐᲛᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აკალებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* ძალიან გააცმაგრებს. გამოაწრთობს. *ფიზკულტურამ ᲛᲠᲗᲔᲚᲐᲓ* გააკაკა. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაიკალება, გაკალება. გაუკალებელი, გაკალებული.

ᲒᲐᲘᲐᲙᲐᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* ნებას მისცემს მიეკარონ; შეეხოს რასმე; ახლოს მოუშვებს (ჩ Ძუღუხრივ უარყ. სიტყვასთან ერთად). *ახლოს არავინ გააკარა თავის ეზოს.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაიკარებს, გაეკარება, გაკარება

ᲒᲐᲘᲐᲕᲔᲑᲔᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* დაავებებს ან სამუალებას მისცემს გაკაფონ.

ᲒᲐᲘᲙᲔᲗᲔᲡ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აკეთებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* 1. მუშაობით, შრომით შექმნის რასმე, შეასრულებს, მოათავებს (საქმეს) *საქმე გააკეთეს.* — *ზაგიდა გააკეთა.* — *ᲛᲔᲠᲔ ცᲡᲚᲐᲛᲓᲐ ᲛᲣᲨᲘ ᲒᲐᲐᲙᲔᲗᲐ.* ‖ მოაწყობს (საქმეულს). *ვახშამი გააკეთა.* 2. (სპურ.) გამოიშუებს, მოიკეძს (ფუძს...). *ალი ᲜᲐᲮᲔᲚᲘ ᲒᲐᲐᲙᲔᲗᲐ.* 3. (სპურ.) შეძლებულს გახდის; სიმდიდრეს შეაძენინებს ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაკეთება, გაკეთებს, გაკეთდება, გაკეთებული, გაკეთილი, გაკეთებინება, გაკეთებული, გამეთებელი, გასაკეთებელი, გაკეთილები.

ᲒᲐᲘᲙᲔᲗᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აკეთებინებს) დაავალებს ან სამუალებას მისცემს გაიკეთოს. *ქორეგიამ პაპის პაპიდანვე გამაკეთებინა საკრობი, უქონლობამ — ᲛᲐᲜᲐᲛᲓᲔᲘᲡᲐᲓᲐᲛᲐᲪ ᲐᲠᲐᲜᲘ!*

ᲒᲐᲘᲙᲘᲜᲔᲪᲘᲚᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* 1. კეთილშობილურ თვისებებს შესძენს. ზნეობრივად გააფაქიზებს. 2. (სპც.) რისამე ხარისხს, ღირსებას გააუმჯობესებს (ხილმის მცენარეზე, ცხოველებზე, ზოგ მასალაზე). *ლეონტი გ — ცხიმს გ.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაკეთილშობილება.

ᲒᲐᲘᲙᲠᲔᲜᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* დაავებებს გაკრნის.

ᲒᲐᲘᲙᲘᲗᲮᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* ტანზე კვეთის გაკრით ნაპერწკლებს გაიენებს. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაკვეთება.

ᲒᲐᲘᲙᲘᲗᲮᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* (ᲣᲪᲮ.) გაჩხრავს, ვაჭუდრაზეს რამენი. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაეკეთება, გაკეთება

ᲒᲐᲘᲙᲘᲗᲮᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აკეთებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* (ᲣᲪᲮ.) შეარჩიოს, ვაჩხრაზეს რამენი. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაეკეთება.

ᲒᲐᲘᲙᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აკეთინებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* გაკეთებებს გამოიწვევს ენინებს: გააოცებს, გაეკვირვებს *ᲛᲘᲜᲐ ᲒᲐᲐᲙᲔᲗᲔᲡ* სახოგადოება გააკვირვა. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაიკვირვება, გაკვირვება, გაეკვირვებინება, გაკვირვებული, გასაკვირვებელი, გასაკვირვებელი.

ᲒᲐᲘᲙᲘᲡᲔᲗᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* (ᲣᲪᲮ.) ვაიცნებს, ისეთის, ვაიცვლის (ტანს). ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაიცვლება, ვაიცვლება, გაცვლა, გაცვლილება.

ᲒᲐᲘᲛᲔᲠᲔᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აკმენინებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* აიძულებს გაკმინდონ (ხმა, სული).

ᲒᲐᲘᲛᲝᲠᲗᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* 1. ქონებას დააკარგვინებს, — გაალტაკებს (ვაჭარს, კაპიტალისტს...). 2. გაადგ. (წინ) ინტერესად გაალტაკებს, უნაადგოს გახდის. — ᲛᲔᲠᲔ, ვაეკეტრება, გაეკეტრება, გაკეტრებული.

ᲒᲐᲘᲛᲝᲚᲐᲕᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აკოხტავებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* კოხტას გახდის, კოხტად მორთავს. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაკოხტავდება. გაკოხტავება.

ᲒᲐᲘᲙᲠᲐᲒ-ს (*ᲒᲝᲠᲛ.* გაეკრაგს; *ᲐᲤᲘ.* აკრაგს) *ᲒᲠᲛᲧ.* გაწელით მიაკრაგს, — მიიწებებს. *ᲒᲐᲜᲒᲔᲑᲐᲓᲐᲡ Გ. — ᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲡᲜᲘ ᲛᲝᲛᲪᲘᲗᲔ Გ.* (ᲒᲝᲠᲛ.)

ᲒᲐᲘᲙᲐᲠᲐᲕᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აკრაუნებს) *ᲒᲠᲛᲧ.*: კბილებს გააკაუნებს — იცივებს, რაც კბილებს დააკაუნებს. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაკრაუნება.

ᲒᲐᲘᲙᲐᲠᲒᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* დაავალებს გაკრნების. *ᲯᲐᲜᲐᲛᲓᲠᲘᲡᲘ ᲝᲛᲘᲐ ᲒᲐᲙᲠᲒᲘᲜᲐ.*

ᲒᲐᲘᲙᲠᲘᲚᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აკრილებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* კრილს (მნიშვ. 1) დაუწებინებს, — ძალიან გაწებებს. *ᲓᲐᲙᲐᲠᲒᲔᲡ ᲒᲐᲐᲙᲠᲘᲚᲔᲑᲓᲐ.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაკრილება, გაკრილი, გაკრილებული.

ᲒᲐᲘᲙᲠᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აკრინებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* კრინტის საგნად ვისიმე, რისამე უარყოფით შხირებს, შეიდრეკებს. *ადგილობის შეშობა გაკრინებს.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაკრინება, გაკრინებული.

ᲒᲐᲘᲙᲣᲜᲬᲣᲨᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* კუნტრუშით გაატარებს, წაიყვანს (ცხენს, ეზოს...). ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაიკუნტრუშება, გაკუნტრუშება.

ᲒᲐᲘᲚᲐᲒᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* გაიტანს და დაუწყობს. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაილაგება, გაილაგება.

ᲒᲐᲘᲚᲐᲛᲐᲖᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აღლამაზებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* ღამაზს გახდის, — შრომა და ღამაზის მოსცემს. *სამლო შეიღებს, გაალამაზებ.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გალამაზება, გალამაზება.

ᲒᲐᲘᲚᲐᲜᲫᲦᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აღლანძღინებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* *საშუალებას მისცემს გალანძღინოს*

ᲒᲐᲘᲚᲐᲪᲐᲪᲣᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* ცოლად ან დაწყობას. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გალაცვება, გალაცვება.

ᲒᲐᲘᲚᲐᲨᲕᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აღლაშვებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* ღაშვს გახდის, — შრომა და ღაშვის მოსცემს. *სამლო შეიღებს, გალაშვებ.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გალაშვება, გალაშვება.

ᲒᲐᲘᲚᲐᲫᲦᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აღლაძღინებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* *საშუალებას მისცემს გალაძღინოს*

ᲒᲐᲘᲚᲐᲪᲐᲪᲣᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* ცოლად ან დაწყობას. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გალაცვება, გალაცვება.

ᲒᲐᲘᲚᲔᲒᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* წყალში ჩადებს და გაანძრევს, — გააელებს. *ᲘᲠᲛᲐᲮᲝᲪᲐ წყალში გააალა ლობა.*

ᲒᲐᲘᲚᲔᲡᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* ლაქებს გახდის, გააფუქებს (ტეტრებს). *ᲙᲠᲔᲛᲘᲡ ᲙᲔᲢᲠᲔᲑᲘᲡ* გააელა. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაელფება, გაელაფება, გაელაფებული, გაელაფებული.

ᲒᲐᲘᲚᲔᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* დაავალებს, აიძულებს გალაზოს ენისე, რამე. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაელაზვინება.

ᲒᲐᲘᲚᲔᲛᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* იცივებს, რაც ფაალმოს.

ᲒᲐᲘᲚᲔᲡᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აღლესინებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* დაავალებს ან სამუალებას მისცემს გალესოს. *სამაზრებელს გ. ᲘᲕᲔᲚᲔᲡᲔᲡ გ.*

ᲒᲐᲘᲚᲔᲨᲕᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* დაავალებს გალეშოს; საშუალებას მისცემს გალეშოს. *ᲙᲐᲚᲘ ᲒᲐᲐᲚᲔᲨᲘᲜᲐ.*

ᲒᲐᲘᲚᲘᲛᲔᲚᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აღლიმელებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* ლლინან წყალში ეაალებს თევრულ გ. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გალილება, გალილებული.

ᲒᲐᲘᲚᲘᲛᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აღლიმინებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* პირამდე გაავსებს (სითხით...). *ქვაბი წყლით გალიმინა.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გალილება, გალილებული.

ᲒᲐᲘᲚᲘᲡᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* 1. ძალიან გალესება, — ბასრი გახდება. 2. გადაგ. ძალიან გაბრაზება, — გაიაგება.

ᲒᲐᲘᲚᲘᲡᲐᲛᲐᲡᲐ სახელი ᲒᲐᲐᲐᲛᲐᲡᲐᲒᲔᲑᲡ, ᲒᲐᲐᲐᲛᲐᲡᲐᲒᲔᲑᲐ-ს ზმნათა მოქმედებისა

ᲒᲐᲘᲚᲘᲡᲐᲛᲐᲡᲔᲜᲘ-ს (*ᲐᲤᲘ.* რაც გალესვასდა (მნიშვ. 1). — ბასრი. გ. ცული. 2. გადაგ. ენნე ან რაც გალესვადა (მნიშვ. 2). — ვაყეტრული. გ. ძაღლი ეთ.

ᲒᲐᲘᲚᲘᲡᲬᲘᲚᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* ღერეს გახდის, ღერად შეიღებს — ᲛᲔᲠᲔ. ვალერებება, გაეღერდება, გალერწყება, ვალერწყება.

ᲒᲐᲘᲚᲔᲛᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აღლობს) *ᲒᲠᲛᲧ.* ოყიეს, რაც ვალეხას. — ᲛᲔᲠᲔ. ვალეეება, ვალეობა, ვალეხილი.

ᲒᲐᲘᲚᲔᲮᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აღლხობს) *ᲒᲠᲛᲧ.* ცოტათი ვაადნობს (ცინულს, ცეცილ...). *ᲛᲗᲘᲡ ᲛᲝᲜᲔᲑᲔ ვაალხა.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* ვალეხება, ვალეხობა, ვალეხილი.

ᲒᲐᲘᲚᲘᲠᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აშაყრებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* 1. შეაშაყრებს, ვიწრად გახდის. *ᲮᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲐᲨᲐᲧᲠᲐ.* 2. მკლავს ანაზღაურებას ან ფულს აძლევს, რომ ვიწრად გახდის. *ᲛᲔᲖᲘᲚᲔᲑᲛᲔᲪ ᲒᲐᲐᲨᲐᲧᲠᲔᲡ.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაშაყრება, გაშაყრება, გაშაყრებული.

ᲒᲐᲘᲨᲐᲕᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* (ᲣᲪᲮ.) ვაშვებს, ვაიშვებს, ვაიშვება, ვაიშვება, ვაიშვება, ვაიშვებული.

ᲒᲐᲘᲨᲐᲠᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აშარებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* 1. ქონებას დააკარგვინებს, — გააღატაკებს (ვაჭარს, კაპიტალისტს...). 2. გადაგ. (წინ) ინტერესად გააღატაკებს, უნაადგოს გახდის. — ᲛᲔᲠᲔ, ვაეკეტრება, გაეკეტრება, გაკეტრებული.

ᲒᲐᲘᲨᲘᲠᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აშირებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* 1. ულანაშაულოდ აღიარებს (ბასრობას). *ეჭვიანობამ პირი გაამართლა.* 2. (წიგნ.) შესაფერისი იქნება რისამე. *წიგნისა თავით დანშნულება გაამართლა.* — *ნდობას გ.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გამართლება, გაემართლება, გამართლება, გაუმართლებელი, გამართლებული, გამართლებული, გასამართლებელი, გასამართლებული.

ᲒᲐᲘᲨᲐᲠᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* აშარებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* მარტივ უბრალოს გახდის (ხალისის). *გაართულებს. მარდელებ გაამარტივეს.* — *ᲞᲠᲝᲑᲚᲔᲛᲘᲡ ტექნილოგია გაამარტივეს.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გამარტივება, გამარტივებული, გამარტივება.

ᲒᲐᲘᲨᲕᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* სამუალებას მისცემს გაიმარჯვოს; გამარჯვებას მოაპოვებინებს. *მტერზე გ.*

ᲒᲐᲘᲨᲘᲐᲠᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ამასხარებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* მასხარად აიღებს. *საკვეთილდ ᲒᲐᲛᲘᲨᲘᲐᲠᲔᲡ.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაიმასხარავება, გამასხარავება, გამასხარავება, გამასხარავებული.

ᲒᲐᲘᲨᲘᲠᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ამასხირებს) ოყიეს, რაც გამასხარავებს. — ᲛᲔᲠᲔ, გამასხირება, გაემასხირა გამასხირება, გამასხირებული.

ᲒᲐᲘᲨᲐᲠᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ამაყებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* ამაყი გახდება. *ᲛᲔᲪᲘᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐᲓ ᲒᲐᲐᲨᲐᲠᲔᲡ.*

ᲒᲐᲘᲨᲘᲠᲔᲑᲐ სახელი ᲒᲐᲐᲐᲨᲘᲠᲔᲑᲡ, ᲒᲐᲐᲐᲨᲘᲠᲔᲑᲐ-ს ზმნათა მოქმედებისა.

ᲒᲐᲘᲨᲣᲚᲔᲜᲔᲑᲐ-ს ენნე გაამაყებს. *ქუაბთ გ. — ᲒᲐᲐᲛᲐᲧᲔᲜᲔᲑᲓᲐ Გ.*

ᲒᲐᲘᲨᲕᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ამაშვიერებს) *ᲒᲠᲛᲧ.*: ამაშვას (ურაზედებას) გამაზიელებს — ურაზედებულს (ურაზედებას) დამაშვებს ▭ *ᲘᲮᲔ.* გამაზიელება, გამაზიელება, გამაზიელებული, გამაზიელებული.

ᲒᲐᲘᲨᲕᲘᲐᲕᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* მაშმაღიანს გახდის, მაშმაღის ოჯახის წევრს მიაღებინებს. — ᲛᲔᲠᲔ, გამაშმაღიანდება, გამაშმაღიანება.

ᲒᲐᲘᲨᲐᲮᲐᲠᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ამჯხარებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* სამგზარეულო ვაიატეროს, ტანს გაუფხვნის. — *ᲛᲔᲠᲔ,* ვაეფჯხარება, ვამჯხარება, ვამჯხარებული.

ᲒᲐᲘᲫᲘᲠᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ამძიერებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* 1. მძიმდარს გახდის. 2. უფრო სრულს, მრავალფეროვანს გახდის. *გამოვეცა გაამძიერებ ახალი ᲧᲕᲔᲚᲔᲜᲐᲘᲠᲘ თეორიით.* 3. (სპეც.) სხეიდასხვა მანანილის გამოელით ვაიუმჯობესებს (ᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲔᲜᲘ. ხარისხს). *ᲛᲐᲒᲜᲘᲢᲘ ᲒᲐᲐᲛᲫᲘᲔᲠᲘᲡ.* ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაიმძიერება, გამძიერება, გამძიერებული, გამძიერებული.

ᲒᲐᲘᲫᲘᲠᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ამძიერებინებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* სხობოს, დაავალებს ან აიძულებს გაიმძიეროს ხალხეულის მისცემს გაიმძიერის. *ᲮᲐᲚᲮᲔᲠᲘ ᲒᲐᲐᲛᲫᲘᲔᲠᲔᲑᲘᲜᲔᲡ.*

ᲒᲐᲘᲫᲠᲔᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* (ᲣᲪᲮ.) მეგობრად ვაიხდის. *ᲒᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲘ ᲐᲖᲘᲐᲡ* გაიძრენს. ▭ *ᲘᲮᲔ.* გაიძრება, გაიძრება.

ᲒᲐᲘᲫᲠᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲤᲘ.* ამძრენებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* მოიღის გახდის, მოიღად აქცევს. ▭ *ᲘᲮᲔ.* ვაიმოვეება, ვაუმოვეება, ვაუმოვეება, გამოვეება, გამოვეება, გამოვეებული.

ᲒᲐᲘᲪᲐᲪᲣᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* ოყიეს, რაც დაამლაშებს. — ᲛᲔᲠᲔ. გამლაშება, გამლაშება.

ᲒᲐᲘᲪᲘᲜᲔ! *ᲐᲮ.* ᲐᲠᲐᲡᲘᲚᲘ.

ᲒᲐᲘᲪᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* ამსარტავანი გახდება. — ᲛᲔᲠᲔ, ვაიქცევიდრება.

ᲒᲐᲘᲪᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲐ სახელი ᲒᲐᲐᲘᲪᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲐ-ს ზმნათა მოქმედებისა

ᲒᲐᲘᲪᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲔᲚᲘ-ს ენნე ვაამსარტავნებული.

ᲒᲐᲘᲪᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ (ᲐᲤᲘ. ამსარტავნებს) *ᲒᲠᲛᲧ.* 1. ვაშოაშარავებს, ვაშონაწეს, ვაიცხადებს; ვაამტკიცებს, ვაიფიცრო ვაიფიცრებს (ფიცრულ ფოტოგრაფიულ ვამოსახულებას); *სურათი ვაიფიცრა.* — ᲛᲔᲠᲔ. ვაამტკიცება, ვაეფიცრებული, ვაფიცრებული, ვაფიცრება, ვაფიცრებული, ვაამტკიცებული, ვაფიცრებული.

ᲒᲐᲘᲪᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *ᲒᲠᲛᲧ.* სითხეს, ლაქებს

ან კიბეებეზე გაიჩიჩქნის; სამუალებას მისცემს გაიჩიჩქნის. კონიტები გაიჩიჩქნებიან.

ᲒᲐᲡᲐᲠᲐᲕᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲒᲐᲠᲐᲕᲔᲑᲐ) *გრდ.* 1. მრავალ. მრავალ-იებრივ ბაგის Ა ბგერა. გაიჩენს, მოაშენებს (საქონელს, შინაურ ფრინველს). ᲙᲐᲠᲐᲕᲘᲡ, შუამდინარე. 2. (მათემ.) გამრავლება (მნიშ. 2) შესარულებს (ᲙᲐᲠᲐᲕᲘᲡ) გავოს)). ▭ შდრ. გამრავლება, გამრავლება, გამრავლება, გამრავლება, გამრავლება, გამრავლება, გამრავლებული. გასამრავლებელი.

ᲒᲐᲡᲐᲠᲗᲘᲔᲑᲐ-ს *გრდ.* გარკვნაზე, გაფლასდება. *ᲛᲐᲪᲘᲜᲘ წყალს გ.* ▭ შდრ. გარმოელება, გამრავლება. გაიმრთელება. გამრთელება. გამრთელებული.

ᲒᲐᲡᲐᲠᲗᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲐᲠᲗᲔᲑᲐ) *გრდ.* 1. მრთელ ვახდის. – გალეზას, გაღასნის. *ᲛᲐᲮᲘ ᲒᲐᲐᲠᲗᲔᲑᲐ.* – *ᲪᲐᲪᲔᲚ ᲒᲐᲐᲠᲗᲔᲑᲐ.* 2. გადაც. უმრთელეთის. არასრული ვახდის: გააუკეთესოთის. ▭ შდრ. გაიმრთელება, გამრთელება, გამრთელება. გამრთელებული.

ᲒᲐᲡᲐᲡᲐᲜᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲡᲐᲜᲔᲑᲐ) *გრდ.* მიიჩნ. მიშნვის, რომ მზეკაცია, მზეკაცად გამოიყენის (საპირველ გამამოლოგის). *ᲛᲔᲠᲛᲔᲢᲘ ᲒᲐᲛᲔᲒᲠᲔᲑᲘᲡ.* ▭ ვის გამზეკაცება – ვინ დაბერძნება. ▭ შდრ. გაეზეკაცება, გაეზეკაცება, გაიზეკაცება, გაიზეკაცება, გაიზეკაცება, გაზეკაცება, გაზეკაცებული, გაზეკაცებული, გაზეკაცებული, გასაზეკაცებელი, გასაზეკაცებული.

ᲒᲐᲡᲐᲗᲘᲜᲐᲡ-ს *გრდ.* მყარს ვახდის, – გაამაგრებს, განამტკიცებს. ▭ შდრ. გამყარება, გამყარებული.

ᲒᲐᲡᲐᲗᲘᲜᲔᲑᲐ-ს იყიდა, რაც დაამშვენებს. ▭ შდრ. გამშვენება, გაშვენება.

ᲒᲐᲡᲐᲗᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲗᲘᲜᲔᲑᲐ) *გრდ.* შვენიერის ვახდის, – გაალამაზებს. *ᲙᲐᲠᲗᲘᲜᲘᲡ ᲒᲐ ᲐᲛᲔᲪᲔᲜᲔᲑᲐ.* ▭ შდრ. გამშვენიერება, გაშვენიერება, გაშვენიერებული.

ᲒᲐᲡᲐᲛᲐᲒᲔᲑᲐ-ს *გრდ.* შტერ ვახდის. *ᲛᲔᲠᲛᲔᲡ ᲒᲐᲛᲐᲒᲔᲑᲐ.* ▭ შდრ. გამტერება, გაშტერებული.

ᲒᲐᲡᲐᲛᲐᲒᲠᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲛᲐᲒᲠᲔᲑᲐ) *გრდ.* მაგრის ვახდის, – გაამაგრებს. *ᲙᲐᲠᲘᲡ ᲒᲐᲐᲛᲐᲒᲠᲔᲑᲐ.* ▭ შდრ. გამაგრება, გაშაგრება, გამაგრებული.

ᲒᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲐᲡ-ს *გრდ.* მბეჭნიერის ვახდის. ▭ შდრ. გამბეჭნიერება. გამბეჭნიერებული.

ᲒᲐᲡᲐᲛᲔᲡᲐᲠᲗᲐᲡ-ს (*იხ.* ᲛᲔᲡᲐᲠᲗᲘ) *გრდ.* 1. მწარე გემოს მისცემს. *ᲡᲐᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲝ ᲒᲐᲛᲔᲡᲐᲠᲗᲐᲡ.* 2. გადაც. მტკნარ-მტკნად ვაამწარებს. – ფატაკულად გაამწარებს. ▭ შდრ. გამმწარება, გაეწმარება, გაეწმარება, გამწარება, გამწარებული. გამწარებული.

ᲒᲐᲡᲐᲛᲔᲡᲘᲐᲜᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲛᲔᲡᲘᲐᲜᲘ) *გრდ.* 1. მწვარე გემოს მისცემს. *ᲡᲐᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲝ ᲒᲐᲛᲔᲡᲘᲐᲜᲔᲑᲐ.* 2. გადაც. მტკნარ-მტკნად ვაამწარებს. – ფატაკულად. ▭ შდრ. გამმწარება, გაეწმარება, გაეწმარება, გამწარება, გამწარებული. გამწარებული.

ᲒᲐᲡᲐᲛᲔᲡᲘᲐᲜᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲛᲔᲡᲘᲐᲜᲘ) *გრდ.* 1. მწვანეს ვახდის, მწვანე ფერს მისცემს. 2. მცენარეობას ვაიწვნებს სადმე. *ᲮᲔᲠᲮᲘ ᲒᲐᲛᲔᲡᲘᲐᲜᲔᲑᲐ.* ▭ შდრ. გამწვანება, გაიმწვანება, გამწვანებული.

ᲒᲐᲡᲐᲛᲔᲡᲘᲔᲠᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲛᲔᲡᲘᲔᲠᲘ) *გრდ.* მსიერის ვახდის, მსიერი ეუნებაზე დაიყენებს, – გაიახლებს. *ᲐᲮᲐᲚᲡ ᲐᲮᲔᲜᲔᲑᲡ ᲧᲣᲠᲔᲚᲐ ᲒᲐᲛᲔᲡᲘᲔᲠᲔᲑᲡ.* ▭ შდრ. გამსიერება, გაეშსიერება, გამსიერება, გამსიერებული. გაეშსიერებული. გასამსიერებელი.

ᲒᲐᲡᲐᲛᲝᲒᲘᲡ-ს *გრდ.* (*იხ.* ᲛᲝᲒᲘᲡ) *გრდ.* მოგის ვახდის, მსწვიის შესახებ. *ᲓᲐᲛᲘᲜᲔᲑᲔᲚᲘᲐ ᲒᲐᲐᲛᲔᲪᲔᲜᲔᲑᲐ* ▭ შდრ. გამოგება, გამოგებული.

ᲒᲐᲡᲐᲛᲣᲨᲐᲝᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲛᲣᲨᲐᲝᲔᲑᲐ) *გრდ.* მუშაობს ვაიწყებს, – გაჩერდება. *ᲛᲐᲜᲥᲐᲜᲐ ᲒᲐᲛᲣᲨᲐᲝᲓᲐ.* ▭ შდრ. გაჩერება, გაჩერება, გაჩერება, გაჩერებული.

ᲒᲐᲡᲐᲛᲣᲨᲐᲝᲔᲑᲘᲡ-ს (*იხ.* ᲛᲣᲨᲐᲝᲔᲑᲘᲡ) *გრდ.* მუშაობის ვაიწყებს, – გაიჩერებს. *ᲛᲐᲜᲥᲐᲜᲐ ᲒᲐᲛᲣᲨᲐᲝᲓᲐ.* ▭ შდრ. გაჩერება, გაჩერება, გაჩერება, გაჩერებული.

ᲒᲐᲡᲐᲜᲐᲗᲔᲑᲐ-ს *გრდ.* ნათელს ვახდის, – გაანათებს. *ᲙᲐᲠᲘᲡ ᲒᲐᲐᲜᲐᲗᲔᲑᲐ.* ▭ შდრ. განათება, განათება, განათებული.

ᲒᲐᲡᲐᲜᲔᲫᲒᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲜᲔᲫᲒᲔᲑᲐ) *გრდ.* 1. ნაძგერს ვახდის, – ანაწევრებს. 2. ნაძგერის ვაიწყებს. *ᲛᲔᲜᲐ ᲒᲐᲛᲐᲜᲔᲫᲒᲔᲑᲘᲜᲐ.* ▭ შდრ. განაწევრება, განაწევრება, განაწევრებული.

ᲒᲐᲡᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲜᲘᲐᲕᲘ) *გრდ.* 1. ნიადაგს ფარავს ნიადაგის ნაწილებით. *ᲛᲔᲠᲛᲔᲡ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲡ.* 2. ნაწილებად ფარავს. *ᲓᲠᲝᲛᲐ გ.* ვაგზავნის სამუშაოდ. გააწევრებს (საეკლესიოდ). *ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲐ ᲔᲙᲚᲔᲡᲘᲔᲑᲘ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲡ.* ▭ შდრ. განიანერება, გაეწანერებინა, გაეწანერებინა, გაეწანერებული. გასანანერებელი. გაეწანერებული.

ᲒᲐᲡᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲘᲡ-ს *გრდ.* (*იხ.* ᲜᲘᲐᲕᲘᲡ) *გრდ.* 1. ფარფს და ფარავებს; ფეტლას თავ-თავის წილს მისცემს. *ᲙᲝᲚᲔᲥᲢᲘᲣᲠᲘ ᲛᲔᲜᲐᲮᲔᲠᲔ.* || ნაწილ-ნაწილ მოათავებს სადმე. *ᲛᲔᲠᲔᲓᲘᲜ ᲛᲐᲒᲔᲖᲔᲗᲘᲡ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲡ.* 2. ნაწილებად დაყოფს. *ᲓᲠᲝᲛᲐ გ.* გაგზავნის სამუშაოდ. გააწევრებს (საეკლესიოდ). *ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲐ ᲔᲙᲚᲔᲡᲘᲔᲑᲘ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲡ.* ▭ შდრ. გაანიანერება, გაეწანერებინა, გაეწანერებინა, გაეწანერებული. გასანანერებელი. გაეწანერებული.

ᲒᲐᲡᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲘᲡ-ს *გრდ.* ნაწილს ვახდის, – გაანაწევრებს. *ᲐᲡᲣᲤᲜᲔᲑᲘᲡ ᲐᲮᲚᲐᲓᲐᲜᲔᲚᲘ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲡ.* ▭ შდრ. გაუნაწევრება, გაანაწევრება, გაანაწევრებული.

ᲒᲐᲡᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲘᲡ-ს (*იხ.* ᲜᲘᲐᲕᲘᲡ) *გრდ.* 1. ნაღველ ფილაქანს ფარავს. *ᲛᲔᲠᲛᲔᲡ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲡ.* 2. ნაღველ ფილაქანს ფარავს. *ᲛᲔᲠᲛᲔᲡ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲡ.* ▭ შდრ. გაანიანერება, გაეწანერებინა, გაეწანერებინა, გაეწანერებული. გასანანერებელი. გაეწანერებული.

ᲒᲐᲡᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲘᲡ-ს (*იხ.* ᲜᲘᲐᲕᲘᲡ) *გრდ.* 1. ნაღველ ფილაქანს ფარავს. *ᲛᲔᲠᲛᲔᲡ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲡ.* 2. ნაღველ ფილაქანს ფარავს. *ᲛᲔᲠᲛᲔᲡ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲡ.* ▭ შდრ. გაანიანერება, გაეწანერებინა, გაეწანერებინა, გაეწანერებული. გასანანერებელი. გაეწანერებული.

ᲒᲐᲡᲐᲡᲐᲜᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲡᲐᲜᲔᲑᲐ) *გრდ.* 1. ნაღველ ფილაქანს ფარავს. *ᲛᲔᲠᲛᲔᲡ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲡ.* 2. ნაღველ ფილაქანს ფარავს. *ᲛᲔᲠᲛᲔᲡ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲡ.* ▭ შდრ. გაანიანერება, გაეწანერებინა, გაეწანერებინა, გაეწანერებული. გასანანერებელი. გაეწანერებული.

ᲒᲐᲡᲐᲡᲘᲐᲜᲔᲑᲐ-ს (*იხ.* ᲡᲘᲐᲜᲔᲑᲐ) *გრდ.* 1. ნაღველ ფილაქანს ფარავს. *ᲛᲔᲠᲛᲔᲡ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲡ.* 2. ნაღველ ფილაქანს ფარავს. *ᲛᲔᲠᲛᲔᲡ ᲒᲐᲐᲜᲘᲐᲕᲔᲑᲡ.* ▭ შდრ. გაანიანერება, გაეწანერებინა, გაეწანერებინა, გაეწანერებული. გასანანერებელი. გაეწანერებული.

ᲒᲐᲡᲐᲡᲘᲐᲜᲔᲑᲘᲡ-ს (*იხ.* ᲡᲘᲐᲜᲔᲑᲘᲡ

პებს. ატაკებ. ▭ ზმ. გაიპრაანებს. გაუპრიალებს, გაპრიალებება, გაპრიალება, გაპრიალებული, გაპრიალებებელი.

ᲒᲐᲐᲠᲘᲐᲚᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲚ.* აპრიტესებს) *ზრდ.* გააასპირებს (რაიმე) გასაწენებს, გადასწყვეტილებას). ▭ ზმ. გასპრატესებება, გაპრიალებებებული.

ᲒᲐᲐᲡᲐᲯᲐᲒᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* ულაზაოდ გაალურთხებს. ▭ ზმ. გაიჯაგება.

ᲒᲐᲐᲡᲐᲠᲒᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* ამ ვრდ გასწევს, გაიმეორს. ბელი გაასპყრო. ▭ ზმ. გასპრობა.

ᲒᲐᲐᲠᲐᲓᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* ოგოგა, რაც გაიგრეულება.

ᲒᲐᲐᲒᲠᲝᲕᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* ტრეფილს მოაპყრება, – გააკაჭეულება. გაჩაიკაულება, *ეჩაიკეთებოდ* გაიგრძელა. – *ტანში* გაიგრეულა. ▭ ზმ. გაგრეულება

ᲒᲐᲐᲓᲔᲪᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* ცნარუნის ხმას გამოაცემინებს. *ეყეანი* გააგლარეს.

ᲒᲐᲠᲐᲓᲔᲑᲘᲡᲐ-ს *ზრდ.* დაავალებს გარანდოს, დაეხმარება გარანდოს. ატაკის ცილები გაარანდოდნა.

ᲒᲐᲐᲮᲔᲜᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* სირბილით წაიღებს. ბაკუშმა ლიტრა ცარძენინა.

ᲒᲐᲐᲪᲕᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* დაავალებს ან სთხოვს გარეკვის, ეარეცვაში დაეხმარება.

ᲒᲐᲠᲐᲛᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* რემონტს გაუკეთებს, – შეაკეთებს. *მანქანას ბ.* – *ბინას ბ.* ▭ ზმ. გარემონტება.

ᲒᲐᲐᲡᲣᲡᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲚ.* არეცხენებს) *ზრდ.* სთხოვს ან დაავალებს გარეცხოს, რასაც გარეცხვაში დაეხმარება. *მაკვლის ბ.*

ᲒᲐᲐᲠᲛᲘᲗᲒᲐ (*ᲐᲚ.* არიმეეს) *ზრდ* თავს გააჯობებეს – მიეჯიდა, მოაკლის, შეარეულებს (რამე ჯაქმეს ..). ▭ ზმ. ეარიმეება.

ᲒᲐᲠᲛᲘᲜᲐ-ს (*ᲐᲚ.* არონობს) *ზრდ.* მონგრეულობას, უსიამოვნო ფიქრებს გაუფანტავს, ბალისს მიაკვლინს; დროს გაატარებინებს, – შეიქცევს. *ამბების მოყოლით გაართვა.* – *მიტკბას ფიქრებს გაართო.* ▭ ზმ. გაირთობა, გაერთობა, ეართობა, გართული. გამრთობელი. გამრთობი, გასართობი.

ᲒᲐᲠᲜᲘᲡᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲚ.* არნილებს) *ზრდ.* რიცულ (მნიშვ. 2) გაბდის. – არეც-დარეცს, *საქმე უფრო გაართულა.* ▭ ზმ. გარიულება, გაურთულებს, გართულება, გაურთულება, გართულება, გართულება.

ᲒᲐᲠᲝᲑᲐᲓᲐ-ს (*ეთიმ* გაურთამს) *ზრდ.* მიწაზე დააწარცხებს, დააწყებს მთელი სიგრძით *ქარხნაზე მა მეეკი მიწაზ* გაართობა. ▭ ზმ. გარითმება, გაერთხება, გართხება, გართხება.

ᲒᲐᲠᲡᲘᲜᲐ-ს *ზრდ.* მთაწყვრიგება. ◦ მოაკვალებს. *საქმე უაარაო.* ‖ გაუწყობს, გაზედაც რასმე. *ეერაფერი გაარდა.* ▭ ზმ. გაირსება, გაურწყება, გარიგება, გაურიგება, გარიგება, გარიგებული, გამრიგებელი, გასარიგებელი.

ᲒᲐᲠᲩᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* გააცლის, გააშორებს, მოაშორებს. ‖ თავს გაართვებს – გაეცლება, მოშორდება. ▭ ზმ. გაცილება

ᲒᲐᲠᲩᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* ვარაუმებს, დაცდენებს, გაამეშებს. ▭ ზმ. გაირინდება, გარინდება, გარინდება, გარინდებული.

ᲒᲐᲠᲘᲡᲮᲐᲑᲐ-ს *ზრდ.* ვისიმე რისხვას გამოიწვევს, – ძლიერ ეაცდაეწუნა. ▭ ზმ. გარისხება, გაურისხება, გარისხებული, გარისხებული.

ᲒᲐᲠᲙᲕᲘᲕ-ს (*ᲐᲚ.* არკვევს) *ზრდ.* ‖. გაარჩევს, ეაიგებს. *ხმა ვისი იყო, ძლევს* გაარკვია. 2. ვამოიკვლევს, ვამოიძებნს. *ბაკოთი კარებ* გაარკვია. 3. საშუალებას მისცემს გაეჩკვეს. *ამაღლობული ცა არტკიცებ საქმის ვითარებაში.* ▭ ზმ. გაარკვევინებს, გაარკვევა, გაურკვევა, გარკვევა, გამრკვეველი, გასარკვევი, გაურკვეველი.

ᲒᲐᲙᲕᲘᲗᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* დაავალებს ან სთხოვს გაარკვიოს. რისამე გარკვევაში დაეხმარება.

ᲒᲐᲛᲘᲡᲐᲮᲔᲑ-ი რაც გაუარმდათ, – ჩაშმაგებული. *გ. სიღეცხლე.*

ᲒᲐᲠᲛᲔᲛᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲚ.* არონეებს) *ზრდ.* (ძვ.) უსრძანებს, დაავალებს გარონეოს.

ᲒᲐᲠᲛᲐᲕᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲚ.* არმაეებს) *ზრდ.* (*ᲐᲚ.* არტყამს) *ტრდ.* შემოკრას, სცემს, გააწნავს. *სილა* გაარტყა. ▭ ზმ. გარტყმა, გარტყმული.

ᲒᲐᲠᲔᲪᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲚ.* არეცენებს) *ზრდ.* ‖. ერთიმეორეს მოაცილებს, დაშლის (ცაცრიელს). *სამეულს ვ.* 2. გააგრძელს, დაშლის, ეაააშას. *წყალმა ვუბირი* გაარცხვა. 3. რამეში (პერანი, წყალში, ხალხში...) შეიჭრება და გაფოფს, გაააშას. *აბალმოსულმა ბალი* გაარცხვა. ‖ ჩაჩის დაცემა ხაზს გადაალახვინ. *ჩვენ-მა ჯარებმა გაარცხვინე მოწინააღმდეგის თავდაცვა.* ▭ ზმ. გაურცხვება, გაარცხვევა, გარცხვევა, გასარცხვევი, გაუარცხვენელი.

ᲒᲐᲐᲠᲨᲘᲜᲔᲑᲐ სანელი გაარშიყდება ზმნის მოქმედებისა. *გ.* დაეშინა.

ᲒᲐᲐᲡᲔᲪᲘ-ს (*ᲐᲚ.* არსეკს) *ზრდ.* ‖. გააცლის, მოაშორებს (ტურც, ნაჭრებს...). *კაკალს გ.* – *ნოთის გ.* 2. გამოყოფს, გასასხვისებს. *აყი თს კარგ ვერ გაურსეკია.* 3. შეამჩნევს, ფიქრობს, ამხოვნის, სიანგლეში ეერაფერი გაარჩია. – შეაღონებას *ზედ გამოაცლი* გაარჩია. 4. ანალიზს გაუკეთებს; ვანიხილავს, გაარკვევს; გამოიძიებს. *ტაქვითილე შეთხზობა გაარჩიეს.* – *სასამართლო საქმეს გ.* – *საჩივარს გ.* ▭ ზმ. გაარჩევინება, გაარჩევა, გარჩევა, გარჩეული, გამრჩეველი, გასარჩევი, გაურკვეველი.

ᲒᲐᲐᲠᲩᲔᲕᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲚ.* არჩევინებს) *ზრდ.* დაავალებს ან სთხოვს გაარჩიოს; გარჩევაში დაეხმარება.

ᲒᲐᲐᲨᲕᲔᲑ-ს *ზრდ.* ერთიდეკ ან რამდენჯერმე დაარწევს. *აკვანი* ვაარწია. ▭ ზმ. გარწევა

ᲒᲐᲐᲮᲔᲜ-ს *ზრდ.* ნილა აამოძრავებს, – გააწმენდს, გაატკეცებს, გაკაპიწებს, შეარხეყს. *ბიჭმა ხე* გაარხია. ▭ ზმ. გარხევება, გარხევა.

ᲒᲐᲙᲔᲚᲓᲐ-ს (საკ.) *ზრდ.* გამიზეზდება, გარონულება (ჭრილობის)

ᲒᲐᲡᲐᲪᲐᲗᲔᲑᲐ-ს (საკ.) მეტისმეტად დაღლის, ფეხქანცეს ბევრი ლაპარაკით აგამიაზს *გ.* ▭ ზმ. გახაკათება, გასაკათებული.

ᲒᲐᲡᲐᲪᲘᲡᲐᲕᲔᲑ-ს (*ᲐᲚ.* ასაცივებს) *ზრდ.* ◦ ქვეთ-ილით გაიჭრეს (ხელებს, ფეხებს...). *ბელები გააააკ-საა* ▭ ზმ. გასაცივება.

ᲒᲐᲡᲐᲙᲐᲗᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲚ.* ასაკათებს) *ზრდ.* სასამართლოს წესით გააჩივლს ვისიმე საქმეს. *დაჩ-ნაძავე გასაკათლეს,* ▭ ზმ. გასაკათლება.

ᲒᲐᲡᲐᲙᲔᲡᲐ-ს! (*ᲐᲚ.* ასაკეს) *ზრდ* 1. გაყოლის (რაიმე საქონელს). 2. (ცეცი. უხეირო, უხარისხო საქონლის) გაყიდვას მოაპირებს *ღამაკით საქონ-ელ ეერ გაასაეს.* 3. გადაქ. გაავრცელებს, გაიგანს, ეაანაღებინებს. *ხმისა ამბავი თავისად გასაეა.* 4. *ფიდაფ. რაც. არ არის, იმად მოაჩვენებს. ჭორი ხონამ-დელივე გაასაეა.* ▭ ზმ. გასაღება². გასაეები¹, გასაეებელი².

ᲒᲐᲡᲐᲔᲑᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* საღს გაბდის, – მოარჩენს, გამოაჯანსაღებინებს *წყინღა პატრა გასაეა აკაც-მყოფი.* ▭ ზმ. გასაღებება², გასაეება². გასაეე-ბული².

ᲒᲐᲡᲐᲜᲘᲐᲠᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲚ.* ასანიარებს) *ზრდ.* სა-ჩივარს აღარაეს რაიმე გაღაწყვეტილება, გაბა-ჩენის შეცვლის მიზნით *გამაეწერი* გასაანიარეს. ▭ ზმ. გასანიარება. გასანიარებული.

ᲒᲐᲡᲐᲠᲩᲐᲕᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* სარეცხად გასცემს. ▭ ზმ. გასარჩაეება.

ᲒᲐᲡᲐᲣᲠᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* გაიფქვს, გააძეძებს (სახ-ლიდან, ბინიდან, ქალაქიდან...). ▭ ზმ. გასახეება.

ᲒᲐᲡᲐᲜᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* სასეირნოდ წაიყვანს; ეა-ხარ-ვაჭიკაბატარებ გართობა-დასვენების მიზნით.

ᲒᲐᲡᲘᲪᲮᲘᲚ-ს (*ᲐᲚ.* ასიცხებს) *ზრდ.* სცხობ-ვის გასცემს. *ფილა* გააცხელა. ▭ ზმ. გასცხება, გა-სცხებული, გამცხებელი.

ᲒᲐᲡᲘᲪᲮᲘᲚᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* ◦ *ხმის* გასიცხელება ზმნა (ლაპარაკს (ტკბილ) ხილს შეაჭმევს. *ყველ* გაასიცხელებინებ – ცოტა რამე (ჩვენსაბრალ, ეფი-ნის) დაალევინებს.

ᲒᲐᲡᲘᲪᲮᲘᲚᲔᲑᲘᲡ-ა (*ᲐᲚ.* ასიცხებს) *ზრდ.* ‖. ცხელ-ვებს ან სთხოვს გაასიცხოს; გარჩევაში დაეხმარება.

ᲒᲐᲡᲘᲪᲮᲘᲚᲔᲑᲐ-ს *ზრდ.* ◦ *ხმის* გასიცხება ზმნა (ლაპარაკის, ხილის შეჭმევინებს. *ყველ* გაასიცხებინებ – ცოტა რამე (ჩვენსაბრალ, ეფი-ნის) დაალევინებს.

ᲒᲐᲡᲘᲪᲮᲘᲚᲔᲑᲐ-ს (*ᲐᲚ.* ასიცხებს) *ზრდ.* ‖. ცხელ-ვებს ან სთხოვს გაასიცხოს; გარჩევაში დაეხმარება.

**ᲒᲐᲡᲘᲪᲮᲘᲚᲘᲡ

აქცევს. *მხედარმა ცხენი გაატრიალა.* ▭ შდრ. გატარილებება, გატრიალება, გატრიალებული.

გაატრიზვება-ს *გრდ.* (ხალ.) აოგდება, არაფრად ჩაგდება; იმედს გაუმრურება, გაანძილება. ▭ შდრ. გატეხრიზვება, გატეხრიზება.

გაატრიტინება-ს *(აწ.* ატეხრტლიანება) *გრდ.* (ხალ.) გაამეჩხერება, გასერის. ▭ შდრ. გატეხრტლიანება, გატეხრტლიანება, გატეხრტლიანებული.

გაატეხვება-ს *(აწ.* ატეხტება) *გრდ.* ტეხტეხს გახდის, — გააზარელებს. ▭ შდრ. გატეხტება, გატეხტება, გატეხტებინება.

გაატეხტება-ს *(აწ.* ატეხტება) *გრდ.* 1. ტეხტეხს გაკმნის, ტეხარი გ. 2. გადაჭე ძალიან ბევრის (ფულის, ქონების)... გამოარჩინებს; წაარჩინებს, გამარცვებს, გაიფლეთ. *ქორკაკრების გაატეხტეხ.* ▭ შდრ. გატეხტეხება, ეატეხტეხება, გასატეხტეხებელი, გაეტეხტეხებელი.

გაატეხტეხებ-ს *გრდ.* ტეხტეხის გამოაცემინებს. ▭ შდრ. გატეხტეხება, გატეხტეხება.

გაატეხტეხინება-ს *გრდ.* (ხალ.) ათეულის გატყდება.

გაატყლაშვება-ს *გრდ.* ტყლაშენით გაიქნეს; ტყლაშენის ხმას გამოაცემინებს. *ზოლება ჰაერში გაატყლაშეხა.* ▭ შდრ. გაეტყლაშენებს, გატყლაშენება.

გაატყარება-ს *(აწ.* აუარესებს) *გრდ.* უარეს გახდის (ავადობას). *გაატყვლებებს.* *პროდუქციის ხარისხი გაატყარეს.* ▭ შდრ. ეაიარესებს, გაუარესდება, გაუარესებინება, გაუარესებული.

გაატვლეშება-ს *(აწ.* ატვლეულებს) *გრდ.* უხეიროს გახდის. *ქალის გატყლეიერებული კაცი ღმერთმა ვერ გაატვლეხო. ქალის გატყლეიერებული კაცი, ღმერთმა ეერ გააეყლეიროო.* ▭ შდრ. გაიეტყლეიერება, გატყლეიერება, გატყლეიერებული.

გაატყრალება-ს *(აწ.* აუბრალოებს) *გრდ.* მტკნე უბრალოდ წარჩინდეს. შეუფერებლად გაამარტივებს (რთულს). *საკითხი გაატყრალეთ.* ▭ შდრ. გაეტყრალება, გაეტყრალებული.

გაატყვნება-ს *გრდ.* უხეიროს გახდის. ზანის მიეწერების ჩასაბერებლის ეამოაცილა. *ეეიმა ეა გაეეყნეს.* ▭ შდრ. გაეეყნება, გაეეყნება, გაეეყნებული.

გააუთოება-ს *(აწ.* აუთოებს) *გრდ.* ცხელი უთოთი გასწორებს (ჭოჭოხეს). *პერანგი გააუთოვა.* ▭ შდრ. გაუთოება, გაუთოვება, გაუთოდება, გაუთოება, ეაუთოებული. გასაუთოებელი.

გააჩერებინება-ს *გრდ.* უკეთესობის გახდის, არასწორად წარმართავს. ▭ შდრ. გაეჩერებინება, გაეჩერებინება.

გააჭიოკებინება-ს *(აწ.* აუმჯობესებს) *გრდ.* უმჯობესებს, უკეთეს გახდის. *მანქანა გააუმჯობესეს.* ▭ შდრ. გაეუმჯობესება, გაუმჯობესება, გაუმჯობესებინება, გაეუმჯობესება, გაუმჯობესებული, გასაუმჯობესებელი.

გააშაბიერება-ს *გრდ.* 1. ძალით დაიჭერს სეხნიძოდ კაცშიან (მაშაკაში – ქალთან). 2. (ძვ.) მეურაცხყოფს. წაბილწავს. ▭ შდრ. გაეშაბიერება.

გააეფიანება-ს *გრდ.* უფასურს გახდის. ▭ შდრ. გაეფასურება, გაეფასურება; გაეფასურებული.

გააფთრებება-ს *ყრდ.* უყურებს გახდის, ცქრას დაეკარგავს. – გააყურქმრთალებს; გაახურებს. *ქორეელ გ.* ▭ შდრ. გაეყურქრება, გაეყურებელება, გაეყურებელება, გაეყურებელება.

გააქანება-ს *(აწ.* აქანებს) *გრდ.* უქმად აქცევს, ბაღას დატყობას, ხმიანის ადგილს დაკარგავს. *ხმიწეულ ეოსანას ბანაკიდან გ.* შდრ. გააქანებინება, გაქანება, გაქანებული. გასაქანებელი.

გააქანებინება-ს *(აწ.* აქანებინებს) *გრდ.* აიძულებს გააქანოს; საშუალებას მისცემს გააქანოს. *ეკანონო დადგენილებას ვ.*

გააქანთარება-ს *გრდ.:* ხელებს გააგდებინებს – ხელებს აქცევ-იქით ათმოძრაფებს (რისამე მოსაბნად). ▭ შდრ. გაეცალკერება.

გააქარწყება-ს *(აწ.* აუარებს) *გრდ.* 1. ფაფად გახდის. – გა-ეკაეერებს. *ბოეედანი გააეარწყეეეს.* 2. გააძლერებს, გააღრიცხავებს, გაიტანს, გაფაფრებს, გაფაფრებინებს, გაფაფრებული. გაფაფრებელი, გაფაფრებული, გაფაფრებინებული, გამქარწყელებელი, გაქარწყლებული, გასაქარწყლებელი.

გააშაბიერება-ს *გრდ.* ეამოაცილა. ▭ შდრ. გაეშაბიერება, გაეშაბიერება, გაეშაბიერებული.

გააშაკიკება-ს *გრდ.* ეაიმეორებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკება, გაეშაკიკება, გაეშაკიკებული.

გააშაკიკებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკებინება, გაეშაკიკებინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინება, გაეშაკიკინებინება.

გააშაკიკინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება, გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინება, გაეშაკიკინება.

გააშაკიკინება-ს *გრდ.* ეაიმეორებინებს. ▭ შდრ. გაეშაკიკინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ

ააკეთრაშვა სახელი გააკეთრებს, გაკეთრების ფუძეზე წარმოებული მოქმედებისა.

ააკეთრაშელ-ი ზმნ. გააქცეური.

ააკიდე-ს *ბერგელ.* 1. სწრაფად, სინჯილით წაიღებს ან წაიგებს, — გააძარცვინებს. 2. აიძულებს ან დაავალებს სინჯილით, სწრაფად წაიღებს, გაიქცეს. *მიჭი შეხოპელთან გააქიდა — ცხენები გაიქცეს.* 3. სინჯილით უკან გააბრუნებს, — უკან დააბრუნებს, დაამარცხებს. ▫ შდრ. გაიქცევა, გაიქცეს, გაქცევა, გაქცეს, გაქცეული, გასაქცეველი

ააკიდ ეშ'-ბაიმაკიდე-ს *ბერგელ.* გააქცევს და ეამოაქცევს. *ზოგს აქეთ გააქცევს, ზოგს — იქით მიჰქონ გააქც-ეამოაქცევს.* ▫ შდრ. გაიქცევა-გამოიქცევა. გაქცევა-ეამოქცევა

ააკიცევა-ს *ბერგელ.* სინჯილით წაიღებს (ან წაიგებს). — გააქცევს. *ცხენები გააქცინეს* ▫ შდრ. გაქცევა

ააკილაკვაშა-ს *ბერგელ.* ღადაობს დაასუფთავებს, — ძლიერ გაანაგებს, გააღვივებს. გააძარცვებს (ციცხლს, საცერის ხალს) ▫ შდრ. გაღადაღებება, გაღადაღება, ვაღადაღებული.

ააკილაძალვაშა-ს *ბერგელ* ფიცავ, რაც აღაპატაგებს ▫ შდრ. გაღადაღება, გაღადაღებება, გაღადაღება, ვაღადაღებული

ააკილარაშვა-ს *ერგელ* ღარის გახეთი. ▫ შდრ. გაღარიბება, გაღარიბება, გაღარიბებული

ააკილაკაშა-ს (*აწ-ს* აღატკეპს) *ერგელ* ღატკის გახდინ. — უკიდურესად გააღარიბებს. ▫ შდრ. გაღატკიდება, ვაღატკეპება, გაღატკეპული.

ააკილა-ს (*აწ-ს.* აღეპს) *ერგელ* 1. გახსნის (დახურულ, დაცემულ რამეს) *კარს ე 2. გაახსნის, გაამართლებს, მოაყვანს (დაწესებულებას, მაღაზიას, სახელოსნოს ..); შეუდგება საქმიანობას, შეამოძრავებს (საწარმოში, საავტოში. ..).* ▫ შდრ. გააღებინებს, გაიღებს, გაღებს, გაიღება, გაიღებს, გაღება, გაღებული, გამღები, გასაღები

ააკილაშვა-ს *ერგელ* აიძულებს ან დააკანონებს გააღოს, საშუალებას მისცემს გააღოს.

ააკილვაშა-ს (*აწ-ს.* აღეციპს) *ერგელ.* 1. გააწანავებს (ციცხლს...). *კოცონი გააღეციპე.* 2. გააღვიძებს (ცოცხალ). *ჭიდაჭ გააძლიერებს, გააღრმავებს. გააღვიძებს შეღილი გააღეციპეს.* ▫ შდრ. გაღვიძება. გაღვიძებინებს. გაღვიძებული, გაღვიძება, გაღვიძებული

ააკილიაშა-ს (*აწ-ს.* აღეციპებს) *ერგელ.* 1. ძილის მდგომარეობიდან გამოიყვანს, — უარსაყოფნილებს. *გამეწყვეთი არ იყო, ძოძ გააღეციპე.* 2. *ჯიდაჭ (წის) გარავირაშვა, გააღეციპებინა.* გამოიწვევს (რასმე გრძნობას ..). *მისი ცნობისმოყვარეობა გააღვიძა.* ▫ შდრ. გაიღვიძებს. გაღვიძების, გაღვიძებინებს, გაღვიძება. გაღვიძებული. გასაღვიძებელი

ააკილიჩინება-ს (*აწ-ს.* აღიჩინებს) *ერგელ.* 1. აღმძერელ ზეავლელებს მოახდენს (*ორგანიზმზე*) ან ცალკეულ ორგანოებზე). *ეგმოთწყვეს რისამე აღუზნებასა, ტკივილს, წვას ჰრილობა შეხებით გააღიჩინა.* 2. *ვაისრაზეს. გააგაერებს. მისმა ნათქვამმა გააღიზიანა.* ▫ შდრ. გაიღიზიანება, გაღიზიანება. გაიღიზიანებინება. გაღიზიანებინება. გაღიზიანებინება. გაღიზიანებული. გაღიზიანებინება. გასაღიზიანებელი, გასაღიზიანებელი

ააკილჯანოშა-ს (*აწ-ს.* აღმერთებს) *ერგელ.* 1. ღმერთად მიიჩნევს. *ღმერთად ჩათელის. ზებუნებრივ ძალას მიაწერს.* 2. *ჯიდაჭ. სათაყვანო საქმედ გახდის. ქება-დიდებას შეასხამს.* ▫ შდრ. გაღმერთება. გაღმერთებული. გამაღმერთებელი

ააკილინჩანაშა-ს (*აწ-ს* აღილინჩებს), **ააკილინჩაშა-ს** (*აწ-ს.* აღილინჩებს) *ერგელ.* ღინჩის გახდის. ▫ შდრ. გაღილინჭება.

ააკილაჭვაშა-ს *ერგელ.* ღრაჭუნის ხმას გამოაცემინებს. — გააკრაჭუნებს. დაალრჭნიალებს (ცხილებს). ▫ შდრ. გაღრიჭუნება.

ააკილაკვაშა-ს (*აწ-ს.* აღრაკვებს) *ერგელ* 1. ღრმას გახდის, სიღრმეს მოუმატებს. *სარწყავი არხი გააღრაკვინე.* 2. *ჯიდაჭ გაზრდის. გააძლიერებს: უფრო საუფლისაზე ვახლის. უთანხმოება გააღრმავეს* ▫ შდრ. გაიღრმავება. გაუღრმავება. გაღრმავება. გაღრმავებული. გაღრმავებული.

ააკილრანიშა-ს *ერგელ.* გააკრაჭუნებს (ცხილებს). ▫ შდრ. გაიღრჭიალება.

ააკილულულა-ს *ერგელ.* ღუდღულს დააწყებინებს, *ღუმელი გააღულულა.* ▫ *ჯიდაჭ. აალაპლაპებს, აადღაბნებს, ▫ შდრ. გაიღულულება. გაღულულებული*

ააკილუა-ს *ბერგელ.* იცავს, რაც გააღუჟებს. ▫ შდრ. გაიღუჟება, გაღუჟული.

ააკილწა-ს *ბერგელ.* 1. გაშრობ ჯაფილს, ტაბასს რაიმეში. *ტყვიას ტაეიკერიში გაიღწია. — თოლიაში ძლივს გააღწიეს.* 2. *ვაძლეს. სიღარიბე ვაიტანა ძლივს. ჩინმა ვერაფერი გააღწია.* ▫ შდრ. გაღწევა.

ააკილჯაშა-ს (*აწ-ს.* აღაღებს) *ბერგელ.* ფაღას ხდის; ▫ ფაღასად წარმოდგენს, არასწორად ვაღნის. ცდის. დაასხირებენ. ფიქრები გააღჯინეს. ▫ შდრ. გაიღჯება, გაღჯება. გაღჯებული.

ააკიკანშა-ს *ბერგელ.* დაავალებს ან სთხოვს გაიყვანოს; დაიშპრობა გაიყვანოს.

ააკიკითელა-ს (*აწ-ს.* აყვითლებს) *ბერგელ.* ყვითელს გახდის, ყვითლად შეღებავს. ▫ შდრ. გაყვითლება, გაუყვითლება, გაყვითლებული, გაყვითლება, გაყვითლებული

ააკიკითინშა-ს (*აწ-ს.* აყოლებინებს) *ბერგელ.* სთხოვს, დაავალებს ან აიძულებს გაყოლას; რისამე გაყოლაში დაეხმარება

ააკიკავაშელა-ს *ბერგელ.* ყმაწვილად აქცევს, გააახალგაზრდავებს; ენსვნელს ღაამსგავსებს. ▫ შდრ. გაყმაწვილდება, გაყმაწვილება, გაყმაწვილებული.

ააკიკოშა-ს (*აწ-ს.* აყოლებს). *ბერგელ.* 1. თან გაატანს. გააყოლებს. *მეძობლისას მეგზური გააყოლეს. 2. გაატარებს, გააცილებს რისამე გასწერივ. ნაწერს თითი გააყოლა. 3. (საფ.) ცოლად შერთავს, მოიპოვებს. (თფალხ გააყოლებ – ცქერას ფალუზებს (მიმსგავს).* ▫ შდრ. გაყოლება, გაყოლება, გაყოლებული

ააკიოშინშა-ს (*აწ-ს.* აყოფინებს) *ბერგელ.* სთხოვს, დაავალებს ან აიძულებს გაყოს; საშუალებას მისცემს გაყოს. *ეჯი შეაზე გააყოფინა. ▫ წყალი ფაქ-ვარამი გააყოფინა.*

ააკიჯოშინშა-ს *ბერგელ.* ცოლობას გახდის ▫ შდრ. გაყოფინება, გაყოფინება, გაყოფინებული.

ააკიჩიშინშა-ს *ბერგელ.* ფიცარს გახდის ▫ შდრ. გაფიცარება, გაფიცარებული

ააკიჩიშინშა-ს *ბერგელ.* ფიცარს გახდის ▫ შდრ. გაფიცარება, გაფიცარებული

ააკიჭანშა-ს (*აწ-ს.* აყარებს) *ბერგელ.* 1. ბელს შეუნგრევს, საშუალებას მისცემს გაყაროს. *ქარი ჩემ ფოთოლან გ. 2.* სთხოვს, დაავალებს ან აიძულებს გაუყაროს. *ნემიში ძაფ გ. ▫ თავებს გააჯუფინებინებ (საფ.) — თავებს მოიჭრიან ბელს.*

ააკიჭანშა-ს (*აწ-ს.* აყრიებს). *ბერგელ.* 1. დიდი ხმაური მოიტანს (*რაც სიტყვას*). *ზარაზანმა გრიალიმ გააყრია არემარე. 2. გადაგ. გაანელებს, გაანადგურებს (ტკივილს). ▫ შდრ. გაყრიება, გაყრება, გაყრილი, გაყრილობა, გაყრილული.*

ააკიჭანშა-ს (*აწ-ს.* აყრეს) *ბერგელ.* 1. გააჩენებინა, ფაიდებინა. *2. დააავადებს, დაავნოსინებს (ტკივილს...).* ▫ შდრ. გაიყრეს, გაიყრეს, გაიყრა ლაჯა, გაიყრა ლაჯა. გაიყრა, გაიყრეს, გაიყრება, გაიყრება, გაიყრებინება, გაიყრებინება, გაიყრებინ

ᲒᲐᲐᲮᲘᲠᲐᲚᲔᲒᲜᲐᲑ-ᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲐ (*ᲐᲓᲛ.* ᲐᲮᲘᲠᲐᲚᲔᲒᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲐ) *ზმნ.* ძლიერი შუქით განათებას. — ᲒᲐᲐᲪᲘᲛᲪᲘᲛᲔᲑᲓᲐ. ᲒᲐᲮᲐᲚᲘᲡᲘ ᲒᲐᲐᲮᲘᲠᲐᲚᲔᲒᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲓᲐ. ▭ *Ш.* ᲒᲐᲜᲘᲠᲐᲚᲔᲒᲜᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲜᲘᲠᲐᲚᲔᲒᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲜᲘᲠᲐᲚᲔᲒᲜᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲜᲘᲜ-ᲐᲜᲐ *ზმნ.* 1. ახვს. ᲐᲮᲐᲜᲡ, ᲛᲝᲒᲐᲜᲔᲑᲡ, ᲐᲑᲐᲜᲡ. ᲐᲠᲐᲒᲐᲜᲘ ᲐᲠ *გ.* — ᲛᲔᲠᲛᲔ ᲛᲘᲡᲐᲪᲔᲚᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲐᲮᲜᲘᲐᲜᲐ. 2. (ᲡᲐᲡᲣ.) ᲓᲐᲛᲘᲬᲔᲠᲐᲡ ᲐᲠ *გ.* — ᲛᲔᲠᲛᲔ ᲛᲘᲡᲐᲪᲔᲚᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲐᲮᲜᲘᲐᲜᲐ. 2. (ᲡᲐᲡᲣ.) ᲓᲐᲛᲘᲬᲔᲠᲐᲡ ᲐᲠ *გ.* — ᲛᲔᲠᲛᲔ ᲛᲘᲡᲐᲪᲔᲚᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲐᲮᲜᲘᲐᲜᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜ-ᲐᲜᲐ *ზმნ.* 1. ᲐᲮᲓᲘᲡ, ᲨᲔᲐᲡᲮᲔᲑᲡ, ᲛᲝᲒᲐᲜᲔᲑᲡ, ᲐᲑᲐᲜᲔᲑᲡ. ᲐᲠᲐᲒᲐᲜᲘ ᲐᲠ *გ.* — ᲛᲔᲠᲛᲔ ᲛᲘᲡᲐᲪᲔᲚᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜᲐᲜᲐ. 2. (ᲡᲐᲡᲣ.) ᲓᲐᲛᲘᲬᲔᲠᲐᲡ ᲐᲠ *გ.* — ᲛᲔᲠᲛᲔ ᲛᲘᲡᲐᲪᲔᲚᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜᲐᲜᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜᲔᲑᲐ *ზმნ.* ᲛᲐᲠᲪᲕᲚᲘᲡ ᲛᲝᲛᲢᲐᲪᲔᲑᲐ. ᲛᲔᲠᲪᲮᲚᲘᲡ ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜᲔᲑᲐ. ▭ *Ш.* ᲒᲐᲜᲘᲠᲐᲚᲔᲒᲜᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲜᲘᲠᲐᲚᲔᲒᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲜᲘᲠᲐᲚᲔᲒᲜᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜᲔᲑᲐ (*ᲐᲓᲛ.* ᲐᲮᲠᲘᲜᲔᲑᲐ) *ზმნ.* ᲐᲮᲠᲘᲜᲐᲕᲡ ᲛᲝᲛᲢᲐᲪᲔᲑᲡ. *ᲪᲔᲪᲮᲘ ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜᲐ.* ▭ *Ш.* ᲒᲐᲜᲐᲮᲠᲘᲜᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲜᲐᲮᲠᲘᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲜᲐᲮᲠᲘᲜᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜᲘᲡ-ᲐᲜᲐ *ზმნ.* ᲐᲮᲠᲘᲜᲐᲕᲡ ᲛᲝᲛᲢᲐᲪᲔᲑᲡ. *ᲪᲔᲪᲮᲘ ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜᲐ.* ▭ *Ш.* ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜᲘᲡ ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲠᲘᲜᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲣᲜᲔᲑᲐ *ზმნ.* ᲒᲐᲐᲮᲣᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲡ, ᲒᲐᲐᲪᲘᲜᲔᲑᲡ. *ᲗᲝᲛᲘ ᲒᲐᲐᲮᲣᲜᲔᲑᲐ.* ▭ *Ш.* ᲒᲐᲐᲮᲣᲜᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲣᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲣᲠᲜᲔᲑᲐ *ზმნ.* ᲒᲐᲐᲮᲣᲠᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲡ, ᲒᲐᲐᲮᲣᲠᲜᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲘᲜᲔᲑᲡ. *ᲗᲝᲛᲘ ᲒᲐᲐᲮᲣᲠᲜᲐ.* ▭ *Ш.* ᲒᲐᲐᲮᲣᲠᲜᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲣᲠᲜᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲣᲠᲜᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲨᲘᲠᲔᲑᲐ *ზმნ.* ᲨᲔᲐᲮᲨᲘᲠᲔᲑᲡ ᲒᲐᲛᲐᲪᲘᲛᲪᲘᲛᲔᲑᲡ, ᲫᲚᲘᲐᲓ ᲨᲔᲐᲮᲨᲘᲠᲔᲑᲡ. ▭ *Ш.* ᲒᲐᲐᲮᲨᲘᲠᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲨᲘᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲨᲘᲠᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲪᲔᲚᲔᲑᲐ *ზმნ.* ᲒᲐᲐᲮᲪᲔᲚᲔᲑᲡ, ᲒᲐᲐᲪᲘᲝᲪᲔᲑᲡ. *ᲗᲝᲛᲘ ᲒᲐᲐᲮᲪᲔᲚᲔᲑᲐ.* ▭ *Ш.* ᲒᲐᲐᲮᲪᲔᲚᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲪᲔᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲪᲔᲚᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲪᲘᲜᲔᲑᲐ *ზმნ.* ᲒᲐᲐᲮᲪᲘᲜᲔᲑᲡ, ᲒᲐᲐᲪᲘᲝᲪᲔᲑᲡ. *ᲗᲝᲛᲘ ᲒᲐᲐᲮᲪᲘᲜᲔᲑᲐ.* ▭ *Ш.* ᲒᲐᲐᲮᲪᲘᲜᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲪᲘᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲪᲘᲜᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲪᲝᲜᲔᲑᲐ *ზმნ.* ᲒᲐᲐᲮᲪᲝᲜᲔᲑᲡ, ᲒᲐᲐᲪᲘᲝᲪᲔᲑᲡ. *ᲗᲝᲛᲘ ᲒᲐᲐᲮᲪᲝᲜᲔᲑᲐ.* ▭ *Ш.* ᲒᲐᲐᲮᲪᲝᲜᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲪᲝᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲪᲝᲜᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲫᲔᲠᲔᲑᲐ *ზმნ.* ᲒᲐᲐᲮᲫᲔᲠᲔᲑᲡ, ᲒᲐᲐᲪᲘᲝᲪᲔᲑᲡ. *ᲗᲝᲛᲘ ᲒᲐᲐᲮᲫᲔᲠᲔᲑᲐ.* ▭ *Ш.* ᲒᲐᲐᲮᲫᲔᲠᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲫᲔᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲫᲔᲠᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲫᲘᲜᲔᲑᲐ *ზმნ.* ᲒᲐᲐᲮᲫᲘᲜᲔᲑᲡ, ᲒᲐᲐᲪᲘᲝᲪᲔᲑᲡ. *ᲗᲝᲛᲘ ᲒᲐᲐᲮᲫᲘᲜᲔᲑᲐ.* ▭ *Ш.* ᲒᲐᲐᲮᲫᲘᲜᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲫᲘᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲫᲘᲜᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲫᲝᲜᲔᲑᲐ *ზმნ.* ᲒᲐᲐᲮᲫᲝᲜᲔᲑᲡ, ᲒᲐᲐᲪᲘᲝᲪᲔᲑᲡ. *ᲗᲝᲛᲘ ᲒᲐᲐᲮᲫᲝᲜᲔᲑᲐ.* ▭ *Ш.* ᲒᲐᲐᲮᲫᲝᲜᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲫᲝᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲫᲝᲜᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲫᲣᲠᲜᲔᲑᲐ *ზმნ.* ᲒᲐᲐᲮᲫᲣᲠᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲡ, ᲒᲐᲐᲪᲘᲝᲪᲔᲑᲡ. *ᲗᲝᲛᲘ ᲒᲐᲐᲮᲫᲣᲠᲜᲔᲑᲐ.* ▭ *Ш.* ᲒᲐᲐᲮᲫᲣᲠᲜᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲫᲣᲠᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲫᲣᲠᲜᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲐᲮᲫᲨᲘᲠᲔᲑᲐ *ზმნ.* ᲒᲐᲐᲮᲫᲨᲘᲠᲔᲑᲡ, ᲒᲐᲐᲪᲘᲝᲪᲔᲑᲡ. *ᲗᲝᲛᲘ ᲒᲐᲐᲮᲫᲨᲘᲠᲔᲑᲐ.* ▭ *Ш.* ᲒᲐᲐᲮᲫᲨᲘᲠᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲫᲨᲘᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐ, ᲒᲐᲐᲮᲫᲨᲘᲠ

ბაბანღვანება *ზმნ.* = ბაბანღვა.

ბაბანღვანეობა *ზმნ.* = ბაბანღვა.

**ბაბანღვანეობენ

გაბანილ-ი ზმნ. რაც გაბანეს. *ცხელი წყლით გ.*

გაბანვებელ-ი ვინც, რაც გაბანავებელს, — *ბარგ.-ექსპლიკ.* — *გ. ცაგარ.* — *გ. ფუთური.* — *გ. ქუთელ.*

გაბანვინარ ი რაც გაიბანრება. *ოთელთ გ. ტყე.*

გაბანილ-ი რაც გაიბანება. *გ.-ეპიქტ.* — *გ. ტყე.*

გაბანება სახელი გააბანრებს ზმნის მოქმედებისა.

გაბანებულ-ი ვინც, რაც გაიბანრეს.

გაბანიტ-ი [ფრ.] ბარე ხელფასი მოსაზღვაოს საკვებისაა. *მეორე გაბანიტის მჭირე მაზქანა.*

გაბანტვილ-ი რაც გაიბანტება. *გ. კაკალ.*

გაბანტვინებ-ა *გრძელ.* 1. ძალუელებას მოიახლებს ვინმეზე ან რაზე. *პროლეტარიატი პოლიტიკურად გაბანტინეს.* 2. *გადაგ.* უპირატესობას მოიახლებს, საყოველთაოდ გავრცელდება.

გაბანტინება სახელი გააბანტინებს, გაბანტინდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბანტინებულ-ი ვინც ან რაც გაბანტინა. *გ. კლანი. ¶ გ. ანზო.*

გაბანჯგვა სახელი გაბანჯრავს ზმნის მოქმედებისა.

გაბანჯრავს (თურმ. გაუბანჯრავს) *გრძელ.* 1. ბანჯრით შეკრავს (ვისმე). — *გაიოკავს, გაკოჭავს.* 2. *გადატ.* ცილისწამებს, დატუსაღებს. ▭ შდრ. *გაიბანჯრება, გაბანჯრა.*

გაბანჯრულ-ი 1. ვინც, რაც გაბანჯრეს ან გაიბანჯრა. *გ. ყაწაღი* 2. *რაც გაიბანჯრა (მნიშვ. 3). ეზოში გ. ურემები.*

გაბანჯრვა სახელი გაბანჯრვის ზმნის მოქმედებისა.

გაბანჯრინ-ა (აწმ. ბეღლის) *გრძელ.* 1. ბუხ. ხელის, ბეღლის გაიკეთს (ცერქნილებით...). *ბატი გაბლეშა.* 2. *გადატ.* დაფლეთს (ბრძნულებით...). *ქორმა წიწილა გაბანჯრა.* ▭ შდრ. *გაბანჯრება, გაბანჯრინილ-ი.*

გაბანჯრინილ-ი რაც გაბანჯრინეს. *გ. ქობაში.*

გაბანჯრ-ა (თურმ. გაუბანჯრა; აწმ. *ბეღავს*) *გრძელ.* ოამაძად გაიკეთებს ან იჭყვის რამეზე არ მოერიდება ვინმე ან რამეზე. *წყნეთი შესცინა ვერაფერ ვაჭრებ. — დიკუმანაკად წაბაღი ვერ გაბეჭდა.* ▭ შდრ. *გაბანჯრინება, გაბანჯრება, გაბანჯრა, გაბანჯრული, გამბანჯრი, გასაბანჯრი, გაბანჯრები.*

გაბანჯრ-ა სახელი გაბანჯრას ზმნის მოქმედებისა.

გაბანჯრ-ი (წოდ.) გაბანჯრულობა, დაკნინება.

გაბანჯრინებ-ა (აწმ. *ბეღნიერებს*) *გრძელ.* 1. ბედნიერი გახდება. 2. *გადატ.* (სიტ.) გათხოვდება, დაქორწინდება.

გაბანჯრინება სახელი გააბედნიერებს, გაბედნიერდება ზმნათა მოქმედებისა. *მოძილოდეს გ.!*

გაბანჯრინებულ-ი ვინც გაბედნიერდა. *ქალის გ. კაცი ღმერთს ვერ გაიუბედურებო. ქალის გუთხეულ-ზედან კაცი ღმერთმა ვერ გაბედნიერაო.*

გაბანძ-ი თამაში, შეუსაკირი, მამაცი. *გ. ფრაწელი. — გ. ანზო, ¶ გ. ანზო.*

გაბანძვილ-ი გაბედული თუისება. — *სითამამე, შეუსაკირება, გამბედაობა. გ. მოეწაკა. — გ. ან ალალა.*

გაბანძვ-ა (აწმ. *ბედნიერს*) *გრძელ.* ბედენ გახდება. — *გამრავლდება. ნამი ოთრ გ.-წყლად იქცა - ვით.*

გაბანძ-ა *გრძელ.* მოაბეზრებს რამე. მოთმინება დაეკარგება. *ლიდინით გაბეზრა.*

გაბარ-ა (თურმ. *გაუბარავს*; აწმ. *ბარავს*) *გრძელ.* 1. *ამერით გაიკეთებს ან გააფართოებს რამეს. ბუხის გ. — ატყორნიალილის საბურავს გ.* 2. *გადატ.* ხელოვნურად გაზრდის ბალიშებს გაბერვის. 3. *გადატ.* ქალის ეზიკეს (ტანსაცმლის ან ძილით.). *ტყუილებით გ.* ▭ შდრ. *გაბარეწინება, გაბარაკება, გაბერვინება, გაიბერება, გაბერება, გაბერილი, გასაბერი.*

გაბარავ-ა სახელი გაბერავს ზმნის მოქმედებისა.

გაბარაკი რაც გაიბერა. *გ. ბუშტი. ¶ გ. ზღვა. — გ. ტანსა.*

გაბარაკებ-ა (თურმ. გაუბერტყავს; აწმ. *ბერტყავს*) *გრძელ.* 1. ქნევით ან ზედან (ხელის) ცემით მტვერს ან ფოსო. *გააფრენინებს. ბალიშს გაბერტყა. — ქუდი კარტყავა.* 2. *გადატ.* (სიტ.) სცემს, გატყვის ▭ შდრ. *გაიბერტყავს, გაუბერტყავს, გაიბერტყება, გაბერტყული, გაბერტყული, გასაბერტყი.*

გაბარაკება სახელი გაბერტყავს, გაიბერტყება ზმნათა მოქმედებისა. *გალიან გ.*

გაბარაკინ-ი რაც გაიბერტყა. *გ. ტანსაცმისი.*

გაბარეწინ-ა (აწმ. *ბერეწინებს*) *გრძელ.* ბერეწი გახდება; მრეწველი მოისწრებს. *ჩქარან ნაბერეწს მოიგებს. (ტრიკელი). ძროხას გაბერეწინა.*

გაბარეწინება სახელი გააბერეწინებს, გაბერწდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბაღებინებ-ა *ერთჯ.* ბუღალი გახდება. *მოიწადე გამეფიდან.* — ზდრ. *გაბუღალიებული.*

გაბაზებ-ა ერთჯ. *გაბეზეოებულ.*

გაბაზებინებ-ა ერთჯ. გაბეზეოებულ.

გაბაზებინებ-ა (თურმ. *გაბაზებინებს*; აწმ. *ბაზარებს*) *გრძელ.* ბაზარს გაუვნებს, *მთრობელთან კედელი გაბაზა.* ▭ შდრ. *გაბაზარება, გაბაზარება, გაბაზარება გაბაზარული.*

გაბაზარ-ა სახელი გაბაზარავს ზმნის მოქმედებისა.

გაბაზარ-ი რაც გაბაზარა. *გ. ჭერი. — გ. ქოთანი. — გ. ხარკი.*

გაბაზ-ა *გრძელ.* გაიმეფებს, გაჭიმავს (ქუდს). ▭ შდრ. *გაბაზება, გაიბაზება, გაბაზება, გაბაზული.*

გაბაზ-ა სახელი გა'აბზეკს, გააბზეკება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბაზვინ-ი რაც გა'აბზიკეს. *გ. ქუდი.*

გაბაზვინება სახელი გააბიაბრუებს ზმნის მოქმედებისა.

გაბაზვინებელ-ი ვინც გაბაზიაბრუებს.

გაბაზვინებ-ა *გრძელ.* ბიბლეზ გახდება.

გაბაზვინებელ-ი ვინც გაბაზიაბრუებს ზმნის მოქმედებისა.

გაბაზვირება სახელი გააბინძურებს, გაბინძურდება ზმნათა მოქმედებისა. *წყლის გ.*

გაბაზვირებელ-ი რაც გაბინძურდა. *გ. ქა.*

გაბაზვინ-ა (თურმ. გაუბანძანებს; აწმ. *ბანძანებს*) *გრძელ.* 1. ბანძანით გაბანძანებს, გაბანძანებს. *ბანძანით გაბანძა. — ბანძანებ-ა.* 2. *გადატ.* ცილისწამებს, ბანძანებით გაბანძანებს. *ბანძანით გაბანძა. — ბანძანებ-ა.* ▭ შდრ. *გაბანძანება, გაბანძანებული, გაბანძანებელი.*

გაბანძანება სახელი გააბანძანებს, გაბანძანდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბანძანებელ-ი რაც გაბანძანდა. *გ. ქალაქანი.*

გაბანძანებ-ა *გრძელ.* ბანაკი გახდება.

გაბან-ა სახელი გააბანს, გაბანება ზმნათა მოქმედებისა. *გაბანა — განურჩეველად. გ. წყალს. — გ. ჭედ. ¶ ერთი ამოსუნთქვით (აბრუშები). — შეთ.*

გაბან-ი 1. რაც გაბანეს (მნიშვ. 1). *გ. ქსელი. ¶ გ. სამეურნეო.* 2. ვინც ან რაც გაიბეს (მნიშვ. 3, 4) ან გაება (მნიშვ. 2, 3). *მაგში გ.— მაგაბანილში გ. ეს ეროვნების მოყვარეებში, ხშირი. გ. წვიმები.*

გაბანვა[1] სახელი გააბანვეს[1], გაიბანება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბანვა[2] სახელი გააბანვეს[2] ზმნის მოქმედებისა.

გაბანულ-ი[1] რაც გაიბნა. *გ. მარტყელები. — ეხლა გ. ღრუბელები.*

გაბანულ-ი[2] რაც გაბანოს რამეში,— *გარშემო-ბილი. ჩიხებში გ. ქონიანობით.*

გაბარდნ-ა *გრძელ.* ბობღით გაგა.

გაბარდან-ა (თურმ. *გაუბარდანებს*) *გრძელ.* ბოლით დაფარავს, — *გაბეჭარტყლებს.* ▭ შდრ. *გაიბოლება, გაბოლება, გაბოლილი.*

გაბარდნა სახელი გააბოლებს ზმნის მოქმედებისა.

გაბარდნე სახელი გაბოლავს ზმნის მოქმედებისა.

გაბარდნ-ი რაც გაბოლეს ან ეაიბოლა. *გ. ჭერი.*

გაბარკონდებ-ა *გრძელ.* ხორაგი გახდება; გაიყვანა, გაბარაზდება.

გაბარკონდება სახელი გააბორკებს, გაბორკდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბარკონდებელ-ი ვინც გაბორკდა. *ეჭვით გ. ¶ ბორკები, აეი. გ. ვაჟკაცნი.*

გაბარკვლ-ინ-ა ბორკლებიანი, ტოტებად გაშლილი (ხე, ირმის რქები).

გაბარტინ-ი რაც გაიბრტა. — *გალაკვლილი.*

გაბარტვ-ა სახელი გააბრტვის, გაიბრტვება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბარტინ-ი ბოსად ქცეული (სხა).

გაბარ-ა სახელი გაუბრის, გაბერება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბარაბ-ა (აწმ. *ბრაზდება*) *გრძელ.* ბრაზი მოერევა, ეკიდი მოუვა. — *გაჯავრება, განრისხება.*

გაბარაზება სახელი გააბრაზებს, გაბრაზდება ზმნათა მოქმედებისა. *გაბრაზეთ — გაჯავრებით, განრისხებით. გ. შეკუთხა.*

გაბარაზებელ-ი ვინც გაბრაზდა.

გაბარაზებ-ა *გრძელ.* ბრაზიანი გახდება, — *გაბრაზდება.*

გაბარაზვინებ-ა (აწმ. *ბრაზვინებს*) *გრძელ.* ბრაზის მოქმედებისა.

გაბარაკვინებ-ა (აწმ. *ბრაწვინებს*) *გრძელ.* სიბრიყვის ნიშნებს მოქმედებისა, შეცდება. *კაპრიოზით ის წკეპლე კირა, იჭლინა და ცალი ძირსაო.*

გაბარიშება სახელი გააბრიყვებს, გაბრიყვდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბარიშებელ-ი ვინც გაბრიყვდა. *გ. ცოდნ.*

გაბარიშებ-ა სადილი გააბრიშებს, გაბრიშდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბარიშებელ-ი ვინც (რაც) გაბრიშდა. *ეძილობისაგან გ.*

გაბარშებ-ა (აწმ. *ბრშდება*) *გრძელ.* თავბრუ დაეხვევა. — *დარეტიანდება.*

გაბარშებ-ა *ერთჯ.* უცაბედ წავა, — *გატრიალდება, გზიდან გაბრუნდა.*

გაბარშება სახელი გააბრუნებს, გაბრუნდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბარშებელ-ი ვინც, რაც გაბრუნდა. *გ. ჯარი. — შინისაკენ გ.*

გაბარშებელ-ი იეიცა, რაც გამოარჩევეთ.

გაბარშება სახელი გაიბრუნებს ზმნის მოქმედებისა. *ღუნით გ.*

გაბარავ-ება *გრძელ.* (სატრიალ., *ზოგჯერ იწორ.*) *გაიროპანდით აქეთ!*

გაბარკირება სახელი გაიბრძოლებს ზმნის მოქმედებისა.

გაბარწყინება *გრძელ.* ბრწყინვას ფიქრებს. — *ძლეერ განათდება.*

გაბარწყინება სახელი გააბრწყინებს, გაბრწყინდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბარწყინებელ-ი 1. რაც გაბრწყინდა. *ელექტროსუქით გ. ბეიგანი.* 2. რაც გაუბრწყინებთ. *გ. სახე. — გ. თვალები.*

გაბაშება სახელი გააბაუებს, გააბუდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბაშებელ-ი რაც გაბაუდა. *გ. მატყლი. — გ. ბალში.*

გაბაშებ-ა (აწმ. *ბუდება*) *გრძელ.* პენტაგით ან ციმით ფაფუკი ეახდება (მატყლი, ბამბა, ბუმბული...).

გაბანჯგლ-ი გაბეენიერი, გაჩერილი. *გ. თმა. — გ. წვერ-ულვაში.*

გაბანჯგლ-ი რაც გაიბერა. — *ბუჩით დაფარული, ბუჩქი გახეული: დაბერული. გ. ხეთები.*

გაბანჯგლ-ა (თურმ. *გაუბანჯრლავს*; აწმ. *ბანჯრლავს*) *გრძელ.* ბანჯრით გახერებს. ▭ შდრ. *გაიბანჯრლება, გაბანჯრლა, გაბანჯრული, გასაბანჯრი.*

გაბანჯრლა სახელი გაბანჯრლას ზმნის მოქმედებისა.

გაბანჯრ-ი რაც გაბანჯრა. *გ. ფიქარი.*

გაბანჯრინებ-ი რაც გაებერწყნათ. *გ. თმა. — გ. წვერ-ულვაში.*

გაბაპანებ-ი (სატ.) კარგად გამაძღარი (ჩვეულებრივ იტყვიან ბავშვზე).

გაბაპანებ-ი (სატ.) გაბეჭერი, უმსგოფლიო *ბიჭი ე. ივ.*

გაბაპება სახელი გაიბატება ზმნის მოქმედებისა.

გაბაპებელ-ი ვინც გაიბატა. *გ. ბაკმეი.*

გაბაპინება სახელი გააიტინდება ზმნის მოქმედებისა.

გაბაპინებელ-ი ვინც გაიბიჭინდა. *გ. დალის.*

გაბაპინ-ა *გრძელ.* ინ. გაბერწყავს.

გაბაღნი (სატ.) მეტისმეტად ცხელი. *გ. შაფხულ. გაგაწია სიცხე — გაბაღნები.*

გაბაჟებინება *გრძელ.* უფრო განიერი გახდება. — *გაფართოვდება (ტაპობის). დაეინრწყვებას). ეს ქუჩა გ.*

გაბაჟინება სახელი გააგანიერებს, გაგანიერდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბაჟინებელ-ი რაც გაგანიერდა.

გაბაჟინებ-ა *გრძელ.* გაიწელი ეახდება, გაეცლილდება; გარეკვარე სიარულს (ითქმის ცხოველებზედ და ადამიანებზედაც). *საქონელი გაგარეულდა.* ▭ შდრ. *გაგარეულება, გაგარეულებული.*

გაბაჟინებელ-ი სახელი გაგარეულდება ზმნის მოქმედებისა.

გაბაჟინებელ-ი რაც ვინც გაგარეულდა. *გ. ქათამი. — გ. კაცი.*

გაბაჟებ-ა სახელი გააგდების ზმნის მოქმედებისა.

გაბაჟებინებ-ა სახელი გააიგდებინებს, გაიგდებინებს ზმნათა მოქმედებისა.

გაბაჟებინ-ი 1. ვინც, რაც გააგდეს. *გარეთ გ. ძაღლი* 2. *რაც გაეგდეს (მნიშვ. 2). გაყრილი. კარებში გ. ეროვნული.*

გაბაკებ-ა 1. სახელი გაიეკებს[1] ზმნის მოქმედებისა. 2. *ფიქრებისაზედაც. ინტერპრეტაცია. ბრძოლისა გ. — ინტერნის მატერიალისტური გ.*

გაბაკებ-ა სახელი გააეკებს, გაეეკებება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბაკებინება სახელი გააგებინების ზმნის მოქმედებისა.

გაბაკებულ-ი 1. რაც გაიგეს: — *შეტყობილი. ¶ გააზრებული. შეცდარად გ. ადგილი ნაშრომისა. — ამ-პაეი ე. აქლიმად.* (სატ.) ვინც ანდილად გაიგეს, — *მოხეულარი, — შეკვეული. გ. ქალი.*

გაბაკინებელ-ი ვინც გაბრიყვდა. *ლეონი თავლიც რომ დაკა. მაგრამ გაგებელ-ი ეგებაო.*

გაბაკინებ-ა სახელი გააგებრიყვებს, გაგებრიყვდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბაკვინება სახელი გააგზავნის, გაიგზავნება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბაკვინ-ი (აწმ. *გზავნის*) *გრძელ.* 1. გააგზავნებს; დაიკარგება წაყრილს: მიიგულის. *ტაკაი ისაა, რაც გაგზავნილ-ი ეაიკარგა.* — *შეკრძალ გ. 2. წაიკენების (წაიცემინების), გაატანს, ჩაიბარების გადასაცემად. საღმე*

მისატანად (ან მისაყვანად). წერილს გ. — ფულს გ. — *ატმოსფერო ცისტერნა გაგზავნეს.* □ შდრ. გაგზავნინებ, გაუგზავნის, გაუგზავნა, გაიგზავნება, გაგზავნება, გაგზავნილი, ეომებისტვის გაგზავნა, გასაგზავნი, გაუგზავნელი.

გაგზავნინებ-ი ვინც, რაც გაგზავნა. *გ. შიკრიკი.* — *გ. ფარი.* — *გ. ამბავთა.*

გაგზავნილობა პასუხი წასაკითხავზე: *გ ა მ ა რ ჯ ო ბ ა ! ნელი ლაქა: გამარჯვებისა და სიცოცხლე სურვილი. იღლიავსელე ცა ა!*

გაგირდება-ს (აწმ. გიდგება) გრნდვ. 1. გიგდება ოქცევა. — *სიგიდე მოეცლის: გ.ეგრეც შეილება.* 2. ვინმე დაემსგავსება. *სულიერ წონასწორობაში დაკარგეს, ძალიან აღელდება, ძლივა დაიფერება, ბ. ბოლშე, 3. გადაგ. (სპეც.) მოიხიბრება, აღტაცებაში მოვა ვინმეთი, რამითი. მაგ ქალისთვის აღტაცი გ.*

გაგირდება სახელი გაგირდებს, გაგირდება **ზმნათა მოქმედებისა. გადიდებით — მეტისმეტად. გამბაგებით. გ უყვარს.**

გაგირდებელ-ი ვინც, რაც გაგირდა.

გაგირბინ-ა იხ. გაირბინებს.

გაგლეშ-ს (აწმ. გლეშს) გრნდ. წაუსვამს, წასცხებს (რაიმე სქელ, ხელანჯ მასას) □ შდრ. გაიგლეშება, გაგლეშა, გაგლეშილი.

გაგლეშა სახელი გაგლეშს, გაიგლეშება **ზმნათა მოქმედებისა.**

გაგლეშილ-ი რაც გაგლეშულა. *შუაზე გ.*

გაგლილ-ი დაჩეჩქნილი, დანაცილი, *გ. ფიქალი.*

გაგლითვა (ტკეპ.) ოფიცარ რაც ცელინა.

გაგმირავ-ს (თარმ. გაუგმირავს; აწმ. გმირავს) გრნდ. მახვილი იარაღის ტყორცნით ან ტყვიით მოკლეს. *ტყვიით გაგმირავს.* □ შდრ. გაგმირავება, გაუგმირავება, გაიგმირვა, გაგმირვა, გაგმირული, გამგმირავი, გასაგმირავი ავ.

გაგმირვა სახელი გაგმირავს **ზმნის მოქმედებისა**

გაგმირულ-ი ვინც, რაც გაგმირა. *ტყვიით გ*

გაგნება სახელი გაიგნებს **ზმნის მოქმედებისა.**

გაგოზდება-ა *გრნდვ.* გოზეით გაიელის, წავა.

გაგოზავ-ს (თარმ. გაუგოზავს) გრნდ საგოზავით გაგელეს □ შდრ. გაგოზება, გაგოზილი.

გაგოზვა სახელი გაგოზავს **ზმნის მოქმედებისა.**

გაგოზინ-ი რაც გაგოზვის კარგად კ. *ქვევრი.*

გაგონება სახელი გაგონებს, გაიგონნებს **ზმნათა მოქმედებისა.**

გაგონილ-ი იხ. გაიგონება.

გაგონილ-ი რაც გაიგონდა. *გაგონილის ნაბელი ბეღიასთვის.*

გაგორდება-ა *გრნდვ.* 1. გორეით წყაა: ეორუას დაიწყება. *ბეერთი ეაეერდა.* — *ეორტალი ეაეერდა.* 2. ეაიდა. (სპეც.) *ძირს დედეება, დაენარცხება. ნაიჭდება ქვას ეიეით წაჩოქით და გაგორდა.* 3. თავისუფლად წაბრუნება. — წაბრუნებულება. *ბალიაზე გაეორდა.*

გაგორვება სახელი გაგორავებს, გაგორდება **ზმნათა მოქმედებისა.**

გაგორილ-ი რაც გაგორება. *ეე. ბერთი.*

გაგრილ-ი (ეე. უსაგრილ-) უსწორებელი. ტანსაცმელი გაუთლელად ვიწმენდ.

გაგრილდება-ა *გრნდვ.* ეერიალით ეაიელის **ფერეული ქუდეფილზე ეაეერდება.**

გაგრილდება სახელი გაგრილდებს, გაგრილდება **ზმნათა მოქმედებისა.**

გაგრილებელ-ი რაც გაგრილდა. *ეე. წვეული.*

გაგრილდება-ა (ეე. გრილდება) *გრნდვ.* 1. გრილდი გახდება (ბალიობის დამოკლებით). *რეზინი გაიეხმა და გაგრძელდა.* 2. გამაძრწყინებელდება. დიდხანს გასტანს, გაჭიანურდება. *ლექციც დილამან გაგრილდა.* — *ოთახის რამდენიმე წუთს გაგრილდება.* 3. ვანაგრძობენ (შეშფოთდება). *მოლაპარაკება გ.*

გაგრძელება 1. სახელი გაგრძელებს, გაგრძელდება **ზმნათა მოქმედებისა.** 2. რაიმე დაუშაურებლის მომდევნო ნაწილი. *რომანის გ. ლენტის ჟურნალის შემდეგ ნომერში.*

გაგრძელებელ-ი რაც გაგრძელდა. *გ. საბარო.* — *გ. ეიდა.*

გაგუდავ-ს (თარმ. გაუგუდავს; აწმ. გუდავს) გრნდ სუნთქვის შეკვრას. შეუძლიათ, — დაახლოებს. □ შდრ. გაიგუდება, გაგუდება, გაგუდული.

გაგუდება სახელი გაგუდავს **ზმნის მოქმედებისა.**

გაგუდილ-ი ვინც, რაც გაგუდას ან გაიგუდა.

გაგუდილობა-ა *გრნდვ.* გუდილი გახდება, — გამაგრებულება: გათამაშებება.

გაგუდილობ-ი ვინც (რაც) გაგუდილია

გაგუდილობა-ა *გრნდვ.* გუდი მოეკა. — *გაგუდილობა.*

გაგუდილობა სახელი გაიგუდებს, გაგუდილდება **ზმნათა მოქმედებისა.**

გაგუდილობ-ი ვინც, რაც გაგუდილდა

გაგუდილობა-ა *გრნდვ.* გუდილ მოეკა. — *გაგუდილდება. გაგუდილობა.*

გაგუდილობა სახელი გაიგუდილდებს, გაგუდილდება **ზმნათა მოქმედებისა.**

გაგუდილობ-ი ვინც (რაც) გაგუდილდა

გაგუდილობა-ა *გრნდვ.* გუდილ მოეკა. — *გაგუდილდება

გადაალგებ-ს ერთი ალგებრიდან ალების და სხვაგან დაალაგებს. – გადაასწორებს. *წიგნები მაგიდიდან გადააღგა.* ▭ შდრ. გადაალაგებინებს, გადალაგებს, გადალაგებულებელ.

გადაალგებინებ-ს გრძნ. დაალაგებინებს გადაალაგოს; რისამე გადაალაგებაში დაეხმარება.

გადაალგვიან-ს გრძნ. დიდ ხანიან გადაგვიანებს; დიდი ხანიდან გადაეგვიანება რაიმეზე. გადაალგიანებს. ▭ შდრ. გადაალაგვიან, გადალაგვიან.

გადაალვ-ს გრძნ. მთლიანად დახარჯავს, მოახმარს. *საქმეს ძალ-ღონე გადაალვა.* ▭ შდრ. გადაეულვს, გადაეულვეს.

გადაამბაკებ-ს (აწ№. ამბაკებს) გრძნ. 1. მეგს გადაეკიდება, გადაიკრავებს. *გეფშს გადაამბაკებ.* 2. ზედებებს იტყვის. *ლაპარაკი გადაამბაკა.* ▭ შდრ. გადამბაკება, გადამბაკებულ-ი.

გადაამდაბლებ-ს (აწ№. აბლაბუდებს) გრძნ. 1. მეტისმეტად დაამდაბლებს 2. გადაც. (საუბ.) ზიზღისმგვარ დამდაბლებას გადაეცა, ზედებებს იტყვის. *მე მგონია, ლოცა გადაეგლიხვარ!* ▭ შდრ. გადამდაბლება.

გადაამკრეხ-ს გრძნ. ოცეულ-ად გაამრაცულებს (მნიშვ. 2). ▭ შდრ. გადამრაცულებს.

გადაამხვარვინ-ა გრძნ. გადაამტკიცებს. *მარცელი მოისწია და შეაზე გადაამხვარია.* ♦ ზედ დაამხვარებს. *ჯობი თაქე გადაამხვარია.*

გადაამჯობინ-ა გრძნ. მტკიცე გაეხდის, – გადაამაგრებს. *ენობანების გადაამჯობინა.* ▭ შდრ. გადაიმტკიცებს, გადაემტკიცებს, გადამტკიცებული.

გადაამთვრალებ-ს გრძნ. 1. ხელახლა დაამთვრალებს. – *გადაკეთებულ მოთხრობას გადაამთვრალებია.* ▭ დამთვრალებით სახეს შეუცვლის; სახმარად ღია მოსაღებ სახეს მიიღებს (ნედლ მასალას). *შაქრის ქარბალი გადაამთვრეულ.* 2. მოიწელებს (საქმეზე – ორჯერ/ზედ). ▭ შდრ. გადამთვრალებულებ-ს; გადამთვრალებულ-ი, გადამთვრალებულებელ. გადაამთვრალებული.

გადაანარინებ-ს გრძნ. ნაგანებიდან შეინახავს, მოიტანებს. შემონახავს. *ცოტაოდენი ფული დაანარინა.* ▭ შდრ. გადანარინებს.

გადაანგრიშებ-ს გრძნ. ხელახლა (სხვაგვარად) დაანგრიშებს. *წიგნები გადაანგრიშეს.* ▭ შდრ. გადანგრიშება

გადაანგარიშება სახელი გ ა დ ა ი ა ნ გ ა რ ი შ ე ბ ს ნიშნის მოქმედებისა. *მთვლელობის გ.*

გადაანგარიშებელ-ი რაც გადაიანგარიშება.

გადაანგარიშებ-ს გრძნ. დაანგრიშებს ისე, რომ ოქი გადაეცვალოს. ▭ შდრ. გადანიგრება, გადანგრება, გადანგრეული.

გადააპარაკებ-ა გრძნ. ფარულად, მალულად გადაიცვლის ან გადაიგანაცვლებს *ეუნაბები გადააპარა.* ▭ შდრ. გადაპარაკება, გადაპარაკება, გადაპარაკული, გადაპარაკული.

გადააპარაკინებ-ა, გრძნ. სთხოვს, დაიაკილებს ან ენობებს გადააპარაკინებს ან გადაპარაკინებს.

გადააჩიჩავებ-ა გრძნ. პირქვე დააწყობინებს, – გადააბრუნებს (რაიმე ჭურჭელს). *ქოსი გადააჩიჩავა ქვაკე.* ▭ შდრ. გადაპირქვავებს, გადაპირქვავება, გადაპირქვავებული.

გადააჯანთინებ-ა გრძნ. სინთილით ნაოდებს. გადაფაფასებს.

გადაკადავ-ა გრძნ. 1. სახელს გადაარქმევს – სხვა სახელს დაარქმევს, სახელს შეუცვლის *ქუჩას გადაარქვეს.* ▭ შდრ. გადაირქმევა, გადაერქმევა, გადაკადავება. 2. გადაარქმევს, გადაიკადავებს *ხელი გადაარქვა.* ▭ შდრ. გადაიკადავებს, გადაკადავება.

გადაკარვ-ა გრძნ. შეარეული გამოიყოფს, გამოაცალკევებს და გადაავწყობს *ხილს ე. – წიგნებს გ.* ▭ შდრ. გადაირჩევს, გადაირჩევა, გადარჩევა, გადარჩეული, გადასარჩევი.

გადაკარჩ-ა გრძნ. 1. დაიხსნის, თავს დააღწევინებს, გადაარჩენს (ტყვეს). *სიკვდილს გადაარჩინეს.* 2. შეძააუნებს გადაარჩენს. – შდრ. გადაკარჩენება, გადაკარჩენილი, გადასარჩენი.

გადაკარწევ-ს გრძნ. აფიცებ, რაც გაარწევს.

გადაკარწევებ-ს გრძნ. ეიჩე ერთ რაკუნა ღარწმუნებებით, ვის სხეა რამენი ღაარწმუნებს, ბაზის. შენსაფიცებს შეიცილებინებს.

გადაკაწკაწებ-ა (აწ№. კაწკაწებს) გრძნ. 1. ერთი ადგილიდან ადრიდან ან სხეაგან დაკაწკაწებს, სხეაკან გადაიყვანს, სხეაკან გადაიტანს. საბუთებს გადაკაწკაწებს. 2. დაკაწკაწებს ისე, რომ ოქი ნაწილ-ნაწილ დაკაწკაწდეს, დაკაწკაწდეს, დაკაწკაწებულ-ი, დაკაწკაწებელ. გადაკაწკაწებული.

გადაკაწკაწებინებ-ა გრძნ. 1. ხელახლა დაკაწკაწებინებს. – *გადაკეთებულ მოთხრობას გადაკაწკაწა.* 2. ნაწილ-ნაწილ დაკაწკაწებინებს, დაკაწკაწებინებს, დაკაწკაწებინებს,

(ფიგურ.). ‖ *ფულის შეტანის ვადა გადაცილება.* ▭ შდრ. გაცილებება. გადაუცდება, გადაეცლება, გადაცდენილი, გადაცდილარი.

გადაცვენა-ს (*თარძ.* გადაუცვამს) *გრდ.* იგივეა, რაც ჩამოაცვამს, *ტოგორც ფეხზე მძიმეი გადააცვა.*

გადაცილება-ს *გრდ.* 1. გადაასრულებს, გადახედნის (ავარკეცულ მანძილზე, ფარულებს, საზღვარს...). *ქუა ლორტა გადააცილა.* ‖ გადაასკარებს. *ზოლას გადააცილა.* — *ნორჩას გადააცილა.* ‖ დროის გარკვეულ მონაკვეთს გადაასრულებს, გადააცილებს, — დაკვეთასებს. *დათქმულზე ვადას არ გ.* — *შეუცილებ გადააცილა.* 2. მიაცილებს, მოაშორებს რასმე (ზედაპირიდან). **გადაცილება-ს** *გრდ.* გადაკბობს, მოაცილებს, მოაშორებს *ალეზით გადაცილა.* — *კანი გადააცილა.*

გადაცმევინ-ს *გრდ.* ზედიდან ჩააცმევინებს, სახელდახელოდ ჩააცმევინებს. *მაკმნის პერანგი გადააცმევინა.* ▭ შდრ. გადაცმევინება. გადაცმევინებინა, გადაცმევინა, გადაცმევინო.

გადაცმევინებ-ს *გრდ.* ზედიდან ჩააცმევინებს, სახელდახელოდ ჩააცმევინებს. *მაკმნის პერანგი გადააცმევინა.* ▭ შდრ. გადაცმევინა. გადაცმევინო.

გადაცხარება-ს *გრდ.* ცხარდება, გადაცხარდება, გადაცხარებული.

გადაცხარებ-ს *გრდ.* ცხარებს, გადაცხარებს, გადაცხარებული.

გადაცხრება-ს *გრდ.* ცხრება, გადაცხრება, გადაცხრებული.

გადაცხრებ-ს *გრდ.* ცხრებს, გადაცხრებს, გადაცხრებული.

გადაცხრომა-ს *გრდ.* ცხრომა, გადაცხრომა, გადაცხრომული.

გადაცხრომ-ს *გრდ.* ცხრომს, გადაცხრომს, გადაცხრომული.

გადაცხრომინ-ს *გრდ.* ცხრომინებს, გადაცხრომინებს, გადაცხრომინებული.

გადაცხრომინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებს, გადაცხრომინებს, გადაცხრომინებული.

გადაცხრომინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებს, გადაცხრომინებინებს, გადაცხრომინებინებული.

გადაცხრომინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებს, გადაცხრომინებინებს, გადაცხრომინებინებული.

გადაცხრომინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრდ.* ცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებს, გადაცხრომინებს, გადაცხრომინებული.

გადაცხრომინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებს, გადაცხრომინებს, გადაცხრომინებული.

გადაცხრომინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებს, გადაცხრომინებს, გადაცხრომინებული.

გადაცხრომინებინ-ს *გრდ.* ცხრომინებს, გადაცხრომინებს, გადაცხრომინებული.

**გადაცხრომინებ

წელში გადეკა. გაჭმეხ მეთორმეტედ წელში გადაეკა.

გადაეკიდა სახელი გადადგომს ზმნის მოქმედებისა.

გადაეკიდნენ რიე გადაღება. გ. აკეკი.

გადაეკიდა სახელი გადადგება ზმნის მოქმედებისა.

გადაეკიდა ტრედ. 1. სხვაგან, განზე დადება. ჩინებული ცვირზე გადეკიდნენ. 2. გადაქ გადაბმასე, შეინახება. ამრიგზაურიდან ფული გადეკიდა. 3. გადაქ ცხრა ფრთისაკენ გადეკიდნა. ვადას გადასწევს, წაკელი გადეკიდნ. — კრეს გადეკიდნ. 4. **გამოკიდება** — 1) ზედიდან დაკიდება. ძმრისა გადეკიდნ ხელ. 2) შეეხორცა, დაშანთვის (ავადმყოფისას). სერიოზ გადეკიდნ. ◻ ზედ. გადაეკიდნენ, გადაეკიდნენ, გადაეკიდნა, გადაეკიდნენ, გადაეკიდნა, გადაეკიდნენ, გადაეკიდნენ, გადაეკიდნენ, გადაეკიდნენ, გადაეკიდნენ, გადაეკიდნენ, გადაეკიდნენ, გადაეკიდნენ.

გადაეკიდა სახელი გადაწყვეტის ზმნის მოქმედებისა.

გადაეკიდა რიე გადაწყვეტა, გადაწყვეტება. გადაეკიდება ზმნათა მოქმედებისა.

გადაეკიდნენ რიე გადა'ს'ვეტა, გადაწყვეტება. ფეხი ფეხზე აქვს გ. ჩ. საკმე 1988,ოსაათ. ◊ სახაკელილოდ გადაეკიდნენ (საკ.) — სახაკელილოდ განწირულები.

გადაეკ-ს-ვეტა გრედუ. ეტყობა, ლასვეტა გასვეტს (მნიშვ. 1). ძაღლს ზურგზე მაჟი ზილი გ.

გადაეკი-ა გრედუ. 1. მოეთ რაშეზე გადაეკიდნი. 2. ადგილს იყურებს, ახალ ადგილზე მოდის (საქმეზე, ვაჭრობაზე, სამუშაოდ...). ახალ ბინაში გ. 3. გადაინწერება, გადაწერება (შრე — ნაშუადღეს). 4. შემდგომ კლასში. კურსზე ' რა'ინიება. შემთხვევ კლასში გ. 5. ერთისგან მეორეს ' გადაეკიდება. ' შე'ერება. ჭოთელ ადეკიდ გ. 6. სცილდება, შორდება (სალეპაოდ...) ეს საღებაო ადეკიდ გ. 7. გადას-დის — 1) ვადაღის ვისიმე. რასაც თავზე. წყალი თავზე გადაქცეული მოეკიდაკეს. 2) ეცლება. შორდება (ფერი, საღებავი).

გადაეკიდა ტრედუ. ხელახლა დადება.

გადაეკიდა სახელი გადაეკიდნობს, გადაეკიდნება ზმნათა მოქმედებისა.

გადაეკიდნ ტრედუ. დღეს და გადაღლეს — იგივეა, რაც დღეს და გადმოდღეს.

გადაეკიდნება ტრედუ. ხელმოკლედ ადეკიდება.

გადაეკიდება სახელი გადაკიდების, გადაკიდებულების ზმნათა მოქმედებისა.

გადაეკიდნებინ-ი რიე გადაღებები. გ. წყალი.

გადაეკიდნა-ს (თურმ. ვადაკიდნა) ტრედუ. 1. (ვენაზსაცვლ. ლორმისხელი), მოცულეზა. ბალიზზე გადაეკიდეს. 2. ოცდაც, რაც ჩაეცვენება. ზზე ზ ძალი ძერი გადაეკიდნა.

გადაეკიდნება-ა ტრედუ. ვადაწანცება, გადაცდომება.

გადაეკიდნა-ა ტრედუ. ზედ დაკიდება. დეიდებე ზღელზე გადაეკიდა, ჭ ფაჩუკაზე ზღელზე გადაეკიდნა — უსეფუნებას უსეფუნება მოაკეცა კინმეც-თაის.

გადაეკიდნა-ა (თურმ. გადაცდენა; აწმ. ეცდება) ტრედუ. 1. (ზედიდან) გაშლილი დაეფარება, გადაეფარება, დაეფინება. ცას ნისლი გადაეკიდა. 2. გადაეცმა მოეცვარება რასმე, რისამე გადაცმა გადაეკეთი დაიჩაქება, ცხენისაჩი ქუდს გადაეკიდა.

გადაეკიდნება-ა (თურმ. გადაცდენა; აწმ. ეცდება) ტრედუ. 1. (ზედიდან) გაშლილი დაეფარება, გადაეფინება,

გაიფიქრებს ზედ გადაფიქრით. გადაფიქრების გადაფიქრებ გადაფიქრები. ი შდრ. გადაფიქრებების, გადაფიქრების, გადაფიქრება, გადაფიქრებით

გადაფიქრება სახელდ გადაფიქრების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ი რაც გადაფიქრებს. ტ ბალანსი

გადაფიქრებ-ინება სახელი გადაფიქრების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ი რაც გადაფიქრებს. გადაფიქრებით

გადაფიქრებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ი (თურმ. გადაფიქრებინებული) გრდ. ნოეულის გადაყრის (სახურავისის). ი შდრ. გადაფიქრება

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ი ორიენტირი გადაბმული გ. მორი.

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება (თურმ. გადაფიქრებინებინების) გრდ. ნაოჭები (ტანსაცმლის), დაჭიმულის) უიოფის, შეცვლის ოფლის და ალან გ. ⊏ შდრ. გადაფიქრებინებინებ, გადაფიქრებინება.

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა. ანაც თქმისა რეზონანსი, ანაც ფიქრისა.

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

გადაფიქრებ-ინება სახელი გადაფიქრებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინების ზმნის მოქმედებისა

**გადაფიქრებ-ინ

გრძ. განშრახვის, გადაწყვეტილების შეიტყობა. წასული გადათვლა. — წერილის გაგზავნა გადაფურთა. — ᲘᲛ. გადაცემინება.

გადაიგზნება *გრძ.* 1. გადაგრეხა თავის თავზე 2. იფიცა, რაც გადაფრინდება მტრისებრ ხმა იფრინეს. — თვითმფრინავის გადაფრენა.

გადაითვალთვალა (*აწმ.* იფუქცება) *გრძ.* წიგნის, რვეულის და მისთ. ფურცლები გადაიშლება; გადაფურცლავენ.

გადაითვრთვლა *გრძ.* მოლად გაიშლება, გადაიშება, გაიფურჩქნება (ფიქრების კოკორი); აყვავება. კოკორი გადაფურჩქნა.

გადაიკაკანა *გრძ.* (კუთხ.) გადაიკარგება, გადაიხეტქება. გაქრება. — ᲘᲛ. გადაკვანება.

გადაიკანკალა *გრძ.* გადაქანცულ; გადაიღლება.

გადაიკვნეს-ს *გრძ.* გაიწრეს ძლიერ. თათ გადაწყნა. — ხელი გადაიჭრა.

გადაიკარწყლა-ს *გრძ.* ფიფი სისწრაფით გადაიფლის. თვითწყრომებმა გადაჭარხლეს.

გადაიკვრა-ს *გრძ.* 1. გადაიკრიბება და წაიწევა. — დაიშვა, გადაფრინდება. ქუდი გადაიკრა. 2. გადაიკვრება, გადაისხმება. წყალი გადაიკრა. 3. სხვა რაღმე იქნება. სხვა სახე მოიღებს. — გარდაიქმნება. ცდარი ცვარს ვეძა. ზღვად გადაიკვრო.

გადაიკვნეს-ს *გრძ.* 1. გადაიღერის, გადაისპობა. რა კაბაზე გადაიკვა. 2. გაიხდის რაღმე, წვეთ-ბაით წვრილ გადაიტეხა.

გადაიკნეს-ს (*აწმ.* იღება) *გრძ.* 1. აიღება და გადადება, გადადგმა. ქუდი ქერიდან გადაიღო. ᲛᲔ აიღეს და დადგეს (ამაოს ითვლება). საქმეში გადაიღო. 2 გადასწევს, გადაჰხრის (ამას). თათ უკან გადაიღო. 2. რაიმე გამოასვლების გაკეთებას. აღებეშდეს (ფოტოასპარეზს. კონცასპარეზს საშუალებით). ფოტოკონტინენტებმა ღებინებისაგან გადაღონ. — ამაღო ფილმი გადაიღეს. 3 ამაოს ამას გადაალებინებს (ფოტოგრაფებს). პასპორტისათვის სურათი გადაიღო. 4 რისამე პირის აღებეშდეს. გადაბეჭდეს, გადასხვეს, გადაწერს. ფილმიდან პირს გ. ეისიმე წაბანეთი გამოიყენებს. მეთოთხეს. მანერები ამხანაგისაგან გადაიღო. 4. შეწყდება (წვიმა, თოვა...). წვიმამ გადაღო. — ᲘᲛ. გადაალებინებს, გადაღებს, გადაღება, გადაღებული. გადამღები, გადაღებინება, გადაღებული.

გადაიკნეს-ს *გრძ.* გადაისმება (საკმის...). კვიმიშეღების (გულმკერდს...). — ᲘᲛ. გადაღებინება. გადაღება, გადაღებული.

გადაიკნესება *გრძ.* გადაისმება, გადაიქცევა; გადაღერან.

გადაიკარა-ს *გრძ.* გადაღების თავისაზე, — გადაიქცევს. ჩაი მარკალზე გადაღეული.

გადაიკნესება *გრძ.* გადაღების ადგილზე. — ᲘᲛ. გადაღება. ჩაი მარკალზე გადაღეული.

გადაიკნესება *გრძ.* გადაიხრება, გადაიშვება. ტანში გადაიღონა. გადაიხარა ფანჯრისაკენ.

გადაიკნეს-ს *გრძ.* 1. ჩაიწევს ჩაზე გადატრიალი. ლობეზე გ. — მდინარეზე გ. ᲛᲔ ჩაიფეს ერთი ადგილიდან მეორეზე. გადარჩენილი ჭეროს ლოანდაზე გადაიყვანა. — ერები ბრიყან გადაიყვანა. 2. საბუთრებელ. საბერე ფიცრის, სამსახურის და მისთ. გამოუცდილ. ხმა ქალაქში. გადაიყვანეს. — ᲘᲛ. გადაყვანინებს, გადაყვანა, გადაყვანილი, გადაყვანილნი, გადასაყვანი.

გადაიკნესება *გრძ.* გადაცვლეს; თავისას, — კაბა გადაიძრის, გადაიცვლეს, გადაცვლილება. ხელისგული გადაიყვითა.

გადაიკრიბება-ს, *გრძ.* გადავა და თან გაიყოლებს, გადაიკანს. ცხენი ბევრი გადაკარა და ᲛᲝᲫᲐᲠᲘ თან გადაიყოლა. ᲛᲘᲜᲐᲡᲐᲠᲔᲚᲐ. კანადის ფოლკვების ამორცხ გადაიყოლა.

გადაიკრაზა-ს *გრძ.* 1. გადაჭრიან, შეიძლება გადავარდნა. ეს ᲛᲔᲠᲔ უნდა გადაიჭრის. 2. გაიკანება, გაიჩხვა ლოდები ე.

გადაიკრის-ს *გრძ.* 1. გადაყრის თავისაზე ან ზედაპირზე. 2. გადაჭრის ჩაიწევს ან ჩაიშვება. ᲛᲔ ხელებს გაიწევს და დაიწყება (ფეხს — უკან, ბექვებზე...). 3. მოაღებება, მოიშორება (დარღს...) გულიდან. ნაღველი გადაიჭრა. 4 გადაიწმინდება, მოიშორებულა (ეკ...).

გადაიკრაზა-ს (*აწმ.* იშლება) *გრძ.* 1. გადაიშლება. წვიმა გადაიშალა. 2. გადაისმება, გაიშლება. ჭალაში გადაიშალა. 3. გადაისმება, გაიშლება. ნაძვები გადაიშალა. 4. წაშლება. ფარული ამინდის გადაიშალა. — ფიფი პრისტეტი. ᲛᲘᲜᲐᲡᲐᲠᲔᲚᲐ გადაიშალა.

გადაიკრაზა-ს *გრძ.* (ხაუმ.) ოცება, რაც გაიშლებოდა. ი ნდა. გადაშლილი.

გადაიკრაზება *გრძ.* 1. მოლიანად გაიჭრება; უადაიცება. ფეხები გადაიჭრა. 2. გადაჭრებება (ბარაში, უფსკრულში...). კედლად გადაიჭრა.

გადაიკრაზა *გრძ.* გადაცემა მიზეზის რისამე შეიძლება გადასცემ; გადასცემენ. კონეტრები გ. ტელეფონით.

გადაიკრაზა-ს (*ფორ.* გადაცვლის ბაკანაზე) *გრძ.* ზედიდან რაღმე ჩაიცვამს. საბერეებელიდან ჩაიცვამს. ჩიხა გადაიცვა ახალებზე. — ტანზე ხალჩაიდგ გადაიცვა.

გადაიკრაზა-ს *გრძ.* 1. ერთი მეორეში გაიცვლება; გადაცვლიან; გადაცვლა შესაძლებელი იქნება 2. (ტ.) ცვლება. რაც გადაიცვლება.

გადაიკარჩა-ს *გრძ.* გადაბრის თავისას. — ჯადაქრი ბაკმაცით გადაიძრო.

გადაიკვა-ს *გრძ.* ფიცი. რაც გადაიწერა (მხარე 2, ე). ფარდა გადაიწია. — ᲛᲘᲜ გადაწერა.

გადაიკვა-ს *გრძ.* 1. გადაჭრეს თავისას ან თავისიდის ქუდი გადაიწერა. — ᲛᲘᲜ გადაწერა. 2. გადაიხრება, გადაიშვება. ტრაქტორ გადაწერა. ᲛᲔ გადაწერა (ᲛᲔᲜ მთარა...). 3. გაიწეს ხათრეზე, — გადაადგილდება.

გადაიკვა-ს (*აწმ.* იწერა) *გრძ.* გადა' ს'წერს თავისას ან თავისიდის. კონსპექტი გადაწერა. — ლექცია გადაწერა. ᲛᲘᲜ პირველი გადაწერა.

გადაიკვრაზა-ს *გრძ.* ნაწერი ან ნაბეჭდი სხვაგან (სხვა ქალაქიდან, სხვა რადიოში...) დაიწერება, გადაწერენ.

გადაიკვაზა-ს *გრძ.* 1. მოლიანად დაიწერება. გადაიბეჭდა; გადაბეჭდა, გადაიწერება. ნაწერები გადაწერა. 2. გადეშდების (რაიმე ელექტრონულსაწყო ან ელექტრონიზოგიერთის). ბათარა გადაწერა. — ელი გადაწერა.

გადაიკვაზა-ს *გრძ.* თავისიან მთიწერს (სხვის ნაწერებს). — გადაისატყვის. ხალიჩად გადაწერა. ᲛᲘᲜ გადაწერა.

გადაიკვაზა-ს *გრძ.* გადაიწერს თავისიან ან თავისიზე. ბაკმა წერილზე გადაწერა.

გადაიკვაზა-ს *გრძ.* ფასადეკლიკენ გადაისხრება (მზე). — ᲘᲛ. გადაწერება, გადაწერილი.

გადაიკვიზა-ს *გრძ.* წერის გადაცემაზედ თავს შეადარებს საქმე. შეტყობა ქობი გადაიწერება.

გადაიკვა-ს (*აწმ.* იწერს) *გრძ.* გადაიწერს და გადაზეს (ფულს...). — ᲘᲛ. გადაწერა, გადაწერილი.

გადაიკვაზა-ს *გრძ.* გადაწერენ თავისას. ᲛᲝᲜᲐᲛᲔ გადაწერენ — იფიცა. რაც ი გადაწერინებენ.

გადაიკვიდაზა-ს *გრძ.* გადაწერინება (რისამე ზედაპირზე); გადაწერინენ. ᲛᲘᲡ გადაწერინება — ღიდან ღრუნელი გადაიწერა.

გადაიკვაზა-ს *გრძ.* ერთი მეორეზედან წაწერება ისე გადაისხმება, რომ ასლები არ გადაპყნეს; გადაწერიკენ. ღუნი უნდა გადაიწეროს.

გადაიკვიზა-ს *გრძ.* გადაწყვეტს თავისას ან თავისთვის. ᲛᲘᲜ გადაწყვეტილებ — იმედს დაკარგეს, სასოწარკვეთილებს მიეცეს.

გადაიკვიზა-ს გადაწყობს თავისას ან თავისთვის.

გადაიკვიზა-ს *გრძ.* 1. გადაკერება და გადაჭრება. გადაჭრილი; გადაჭრილი შესაძლებელი იქნება 2. გადაც დიდ მანძილზე სიფრთხე გაიჭრება (ᲛᲔᲜ ᲛᲐᲜᲫᲘᲚᲖᲔ...). ჯრედ ფარიობზე გამოჭრება. ტანსაცმელი გამჭრა გადაგზავნილებ.

გადაიკვიზა-ს *გრძ.* 1. გადაჭრილ; შეიძლება გადაჭრილ. 2. ხვრელდა. მოისვლები გადაჭრა, გადაჭრება; გადაიწერა. მიეჭრა ზედაპირებზე გადაიჭრა. — ჯიხური კლდეზე გადაიჭრა.

გადაიკრის-ს *გრძ.* გადაჭრის თავისას ან თავისიდის.

გადაიკვაზა-ს *გრძ.* გადაჭრებულება (სამშენი ელემენტი).

გადაიკვაზა-ს *გრძ.* ბარბარა აწოლებული, — ზმანაცვლა გაიჭრება, ბაღლინად გადაიჭრებება. — ᲘᲛ. გადაბარბარება.

გადაიკვაზა-ს (*ფორ.* ᲛᲔ ᲛᲐᲠᲗᲐᲕᲡ) *გრძ.* გადაბარბარება. ტრაქტორ გადაიწერა. ᲛᲔ ᲛᲐᲜᲥᲐᲜᲘ გადაბარბარა.

გადაიკვაზა-ს *გრძ.* ბარბარა აწოლებული, — ზმანაცვლა გაიჭრება, ბაღლინად გადაიჭრებება. — ᲘᲛ. გადაბარბარება.

გადაიკვაზა-ს (*ფორ.* ᲛᲔ ᲛᲐᲠᲗᲐᲕᲡ) *გრძ.* გადაბარბარება. ტრაქტორ გადაიწერა. ᲛᲔ ᲛᲐᲜᲥᲐᲜᲘ გადაბარბარა. ᲛᲘᲜᲐᲡᲐᲠᲔᲚᲐ გადაიწერა. — ᲘᲛ. გადაბარბარება

კეთის, — გადაბრის. შუაზე გ. 2. გალატ. გადაბეღლის. გადაჭრის. ეზომ წინდილო გადაკეთთა. 3. (ძვ.) გადაწყვეტის, განსაზღვრის, დაადგენს (რაიმე გადაწასაფის რაოდენობას). ▭ შდრ. გადაწყვეთის, გადაკეთება, გადაკეთთა, გადაკეთილი, გადაწყვეთილი.

გადაკეთთა სახელი გადაკეთის ზმნის მოქმედებისა.

გადაკეთილ-ი რაც გადაკეთდეს.

გადაკეთა სახელი გადა^პკრავს, გადაკარავს ზმნათა მოქმედებისა.

გადაკ-პ-კირებს (თურმე, გადაკეთდება) გრდფ. 1. გადაადებს: ნამოკეთებს, დაპკიდებს (ზურგზე, მხარზე). *ცხენს ბურჯინი გადაკეთდა.* — *მზალი გადაკეთდა.* 2. დამაზობს, შეამთხვევს. *ფათერაკი გადაკეთდა.* — *შარა არ გადამკეთა!* 3. გადაამტკიცებს, წაპკიდებს, *მეზობლები რამ გადაკეთდა-და, კატამა დალეკვამო.* ▭ შდრ. გადაკიდება, გადაკეთება, გადაკიდება. გადაკიდებული, გადაკაკიდებული.

გადაკიდება სახელი გადაკიდებს, გადაკეთება ზმნათა მოქმედებისა.

გადაკიდებელ-ი 1. რაც გადაკიდეს ან გადაკიდეს. *ცხენზე გ. ბურჯინი.* — *მხარზე გ. თოფი.* 2. გადაბეერილი, გადაკუდებული. *მტკვარზე გ. აიენები.* — *გ. ქალი.* 3. ვინც გადაკადა ეისმე. *მწრად გ.*

გადა-პ-კიკეთა-ს გრდფ. კოცონით გადასახადს.

გადაკიტხვა სახელი გადაკიტხავს ზმნის მოქმედებისა

გადაკიტხელ-ი თავიდან ბოლომდე წაკითხული; ზეპირად ცნობილი.

გადაკისკისება სახელი გადაკისკისებს ზმნის მოქმედებისა.

გადაკორძება სახელი გადა^პკორტნის ზმნის მოქმედებისა. *ხის გ.* ♦ *თმის გ.*

გადაკორტნის-ა გრდფ. 1. მოსდევ. ერთიანად დაკორტნის. *კერდელზე ბოხატნი გადაკორტნა.* 2. გადა-პ-კორტნა-ს (საკ.). — უსწორმასწოროდ გადაკერეს (თავს). *ბაყეზე თავი მაკრანტალით გადაკორტნეს.* ▭ შდრ. გადაკორტნა. გადაკორტნილი.

გადაკორტნილ-ი რაც გადა^პკორტნეს

გადაკორტნილება-ა გრდფ. გადაბრწყინება, გადატრაილება, გადაგორდება. *თოვლში გადაკორტნილება.*

გადაკორტნილება სახელი გადაკვრტრიალებს, გადაკორტნილდება ზმნათა მოქმედებისა.

გადაკრება სახელი გადაკონის ზმნის მოქმედებისა.

გადაკრთინ-ს გრდფ. რამდენჯერმე აკოცებს, — დაკოცნის. *ერთმანეთი გადაკრთნეს.* ▭ შდრ. გადაკუოცნის, გადაკოცნა.

გადაკრავ-ს¹ (თურმე, გადაკურავს) გრდფ. 1. ერთბაშად, სულთმობრძოლად დაღუპს. *ღორი გადაკრა.* 2. გადა-პ-კრავ-ს — გადაკარტყამს, გადაკვრნის. *ცხენს მსთაბით გადაკრა.* ‖ ფიცრად დაარნებს, დატყობას ასწევს (ფერი) დაკვეთილის. *ალისფერმა გადაკრა სახეზე.* ‖ გადაკ. ჯალათისპირი; ქსაკეთილად ეტყვის, გადაკურავს. *სიტყვა გადაკრა.* ▭ შდრ. გადაკარტყმა, გადაკარტყნება, გადაკარავს, გადაკურავს, გადაკეთება, გადაკარება, გადასკარვა.

გადა-პ-კრავ-ს² გრდფ. ეტყობა, ემჩნევა, ანნევა. *ცას შეეი სილურჯე გ.*

გადაკრეპ-ს გრდფ. 1. ზედა ტოტებს გადაჭრის, — გასხლეტს (ბუჩქს...). 2. გადა-პ-კრეჭ-ს — მთლიანად მოაკრეჭს, მოაკრის (თმას). ▭ შდრ. გადაკრეჭვა, გადაკრეჭ

გადაკრეჭვა სახელი გადა^პკრეჭს, გადაკრეჭს ზმნათა მოქმედებისა

გადაკრეჭ-ი 1. რაც გადაკრეჭს. *საკრძალეზე გ. ქსოველი.* 2. გადაგ. არაპირიანი, ქარაგმული (ნათქვამი). — ნარატიული. *გ. სიტყვა.* — *გადაკრეჭილად ლაპარაკი.* ♦ *გადაკრეჭილ* (საკ.) — ხასიათით, მოთრევით.

გადაკრეჭილ-ა გრდფ. კრუნჩხა გადაკეცილის, კრუნჩობას ჰგავდეს (ქათამი...). ▭ შდრ. გადაკრუნჩხული.

გადაკრეჭილ-ი რაც გადაკრუნჩხა. *გ. ქათამი.*

გადაკრვება სახელი გადაკრაგნის ზმნის მოქმედებისა.

გადაკრთობა სახელი გადაკრთობს ზმნის მოქმედებისა.

გადაკრთობილ-ი რაც გადაკრთობს.

გადაკრთობილ-ა გრდფ. ღასლასით გადავა. ♦ **გადაკრთობს** (თურმე, გადაკრთობას) გრდფ. გადაიკვლის, გადავა რაშეზე (ჩვეულებრივ დაბრკოლებათა დაძლევით). *უნახავეს ის ნაბათი, ცხრა ბოლ გადაკრთობ.* ‖ გადაკ. დაძლევს, მოერევა (დაბრკოლებებს, სიძნელეებს). *ბევრი სიძნელე გადაკრთობეთ.* ▭ შდრ. გადაკრთობა, გადაკლახვა, გადაკლაკნა, გადაკლაკვა, გადასკლაკნა, გადაკლაკნა.

გადაკრთობა სახელი გადაკრთობს ზმნის მოქმედებისა.

გადაკრთობილ-ი რაც გადაკრთობს. ♦ **დაპკოლეის.**

გადაკრთობა სახელი გადაკრაჯგნის ზმნის მოქმედებისა.

გადაკრთობა-ა (თურმე, გადაკრთობას) გრდფ. იგი-

ვეა, რაც წალეკვა. *მდინარემ ყანები გადაკრთა.* ▭ შდრ. გადაკრთება.

გადაკრთობა სახელი გადაკრთობს ზმნის მოქმედებისა.

გადაკრთობა-ა (თურმე, გადაკრულებას) გრდფ. რასმე ზედაპირის დაფარვას ბათქაშით, საგრძნობი და მისი, — გადაგლესვას. *ქვევრის თავი თიხით გადაკრთა.* ▭ შდრ. გადაკრესვა, გადაკრესილი.

გადაკრესვა სახელი გადაკრესავს ზმნის მოქმედებისა.

გადაკრესილ-ი რაც გადაკრესეს.

გადაკრთინ-ი რაც გადაკრესეს.

გადაკრთობა სახელი გადაკეც ოცავს ზმნის მოქმედებისა.

გადაკრთობ-ს (თურმე, გადაკეცავს) გრდფ. ნასვლით გადაკრთობა. *გ. ტანი.* — *გ. ხელი.* ♦ *გ. ფეხი.* ‖ *გ. ბილიკი.* — *გ. ბაიდი.* ▭ შდრ. გადაკეცვა, გადაკეცილი.

გადაკრთობა სახელი გადაკრთობს ზმნის მოქმედებისა

გადაკრთობ-ა (თურმე, გადაკრულებას) გრდფ. რასმე ზედაპირის დაფარვას ბათქაშით, საგრძნობი და მისი, — გადაგლესვას. *ქვევრის თავი თიხით გადაკრა.* ▭ შდრ. გადაკრესვა, გადაკრესილი.

გადაკრესვა სახელი გადაკრესავს ზმნის მოქმედებისა.

გადაკრთინ-ი რაც გადაკრესეს.

გადაკრთობა სახელი გადაკრთობს ზმნის მოქმედებისა.

გადაკრთობილ-ი ვინც გადაკრთობა. *ბოლომდე გ. ქალი.* — *ბოლომდე გ. ვინმე.* ♦ *გ. ბაბიდი.* ‖ *გ. ქალი.* — *გ. ბაბიდი.* ▭ შდრ. გადაკრთობა, გადაკრთობილი

გადარაზულ-ი რაც გადარაზულ. *მიეწერდნენ გ. კარი.*

გადარაზვა 1. სახით გადაირბენს ზმნის მოქმედებისა. 2. ხაზოვნური შეჯიბრება მოძრაობის სისწრაფეში. *მოიწყვლეთა გ. — ავტომობილების გ. — ფიდელმპრეზიდენტ გ. — გადარბენის ტაქსა.*

გადარბენ-ინ-ებ-ა *გრძედ.* ერთი ადგილიდან მეორეზე გადაიყვანს და იქ მარიცხავს. 2. სხვა ანბარიზე გადაიტანს, გადაწერს (ანაბარს). *ფული გამქონ გადარბენებ.* □ შდრ. გადაურბენინებს, გადაირიცხავს, გადარიცხვას.

გადარბენინებ-ა *იხ.* გადარბენინებს.

გადარბენინებ-ინ რაც წყალს გადარეცხა. *გ. ნახპირები.*

გადარბენინებ-ს *(ფორმ.* გადაურბინებას). *გრძედ.* 1. ერთი ადგილიდან მეორეზე გადაიყვანს და იქ მარიცხავს. 2. სხვა ანბარიზე გადაიტანს, გადაწერს (ანაბარს). *ფული გამქონ გადარბენებ.* □ შდრ. გადაურბენინებს, გადაირიცხავს, გადარიცხვას.

გადარბენინებ-ინ სახელი გადარიცხვის ზმნის მოქმედებისა.

გადარბენინებ-ინ ეინე, რაც გადარბენინებს. *გ. ფულ.*

გადარბენინ-ინ მთლად გარეცხილი (მინდორი, ფული...).

გადარბენინ-ინ სახელი გადაარქმევის ზმნის მოქმედებისა.

გადარბენ-ა *გრძედ.* 1. *(ფორმ.* გადარბენინებს) თავს დაარწევს, ასიცხებს რასმე (ფუძეს); ცოცხალი ტარიფა. *მწვიდობით გადარბა. — სიკვდილ გადარბა. 2. (ფორმ.* გადარბენინა) ფიცრებ, რაც გადაარქმევა.

გადარბენ-ინ 1. სახელი გადარბენეს ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი გადარბენეს ზმნის მოქმედებისა.

გადარბენ-ინ-ებ-ა სახელი გადაარბენინებს, გადარბენეს ზმნათა მოქმედებისა.

გადარბენინ-ინ ეინე, რაც გადარბენინებს ან გადარბენ. *ბიჭთან გ. — დაბირზიან გ.*

გადარბენინ-ინ 1. რაც გადაარბენიც. — შერიგეული გამოყოფილი. *გ. ბარეულში პატ. 2.* ეინე, რაც გადაარბენინებ. *გ. ბარეულის პატრონი.*

გადარბენინ-ინ 1. რაც ეინე გადაიარბენინებ. 2. რითიც ეინე გადაიარბენინებ. *გ. ბიჭთან.*

გადარბენინ-ინ-ებ-ა რაც ეინე გადაიარბენინებს

გადატარებინებ-ი რაც (ვინც) გადასრისა რამეზე. გ. გველი.

გადატარილ|ება-ა *გრძლვ.* სრიალით გადაცურვა.

გადატარილება სახელი გადატარების ზმნის მოქმედებისა.

გადატარილებ-ი რაც გადასრიალებს. გ. ქვა.

გადატანა-ს 1. ვინმე, რაც გადაცილება, — გადაცილებული. ზედ კარებ ისო გ. — შეიარაღე გ. ისო. 2. რაც გადაუცილა რასმე. გ. საღებავი.

გადატარ|ვინ|ა რაიმეზე გადაღმა გაყოლებით, გასწვრივ. გზის ც. — სახლის გ. წისქვილი ისო, — ტბის გ. ტყე ირგვლივად.

გადატარ|ვინება-ა *გრძლვ.* გადასწორებენ; შესწორება.

გადატარ|ინება სახელი გადატარებინების, გადასწორების ზმნათა მოქმედებისა.

გადატარ|ინებ-ი რაც გადასწორის ან გადასწორდა. გ. თარიელი.

გადატარ|ინება სახელი გადატარებს ზმნის მოქმედებისა.

გადატახ|ან-ს (*თურმ.* გადაუხსნას) *გრძლ.* გადასუპმს ბეერს, სტუმრები წინა ოთახი გადახუნ. ॥ გადაიყვანს ბეერს, დუსაჯდა გადახან. ▭ შდრ. გადასახან², გადასხმა².

გადახ|ან|ება-ა *გრძლვ.* გადაუჯდება ბეერი. სხვა მაგარებელი გადახდნენ. ॥ გადაეკე ბეერი. ჯარისკაცი ლუნქულზე გადახდნენ. ▭ შდრ. გადასხდომა, გადამსხდარი.

გადახ|ან|ება სახელი გადახდება ზმნის მოქმედებისა.

გადახ|ან-ს *გრძლ.* მთლიანად გასხუს, — გადაკვდეს, გადაჭრის (ტოტებს...). ბეჭედი გადახანია. ▭ შდრ. გადასხვა, გადასხეპილი.

გადახ|ან|ა სახელი გადახანას ზმნის მოქმედებისა.

გადახ|ან|ინ-ი რაც გადახანია.

გადახ|ან|ვ|ება-ა *გრძლვ.* იფიტა, რაც გადახვა-ფერდება. ▭ შდრ. გადახვეება.

გადახ|ან|ვ|ება სახელი გადახანვება ზმნის მოქმედებისა.

გადახ|ან|ვ|ებ-ი *გრძლვ.* ხმა ისახანს, გადაუხანს ზმნათა მოქმედებისა. *სისხლის გ.*

გადახ|ან² სახელი გადახანას ზმნის მოქმედებისა. *ფესვების გ.*

გადახ|ან|ებ-ი ერთი ჭურჭლიდან მეორეში ჩასხვენი. ॥ ზედ დასხმული. *ქათამს საწებელი ქონ-ნდა გ.*

გადახ|ან|ინ-ი ვინც, რაც გადასხს. *წაპირზე გ. ფერი.*

გადახ|ან|ა სახელი გადახანას ზმნის მოქმედებისა.

გადახან-ა-ვარდნა გადახანა და გაგდნობა. ▭ შდრ. გადასხვან-გადმოსაბანი.

გადახან|ინ-ი: გადაგანთ მნიშვნელობა — შეცნელილი, არასრულიაინი ასწრი, მნიშვნელობა (სიტყვისა, გამოთქმისა).

გადახან|ინ|ე-ი რაც გადაიხანება. *ც. მე-ტყე.* ॥ *ვ. ლექსი.* ॥ *გ. მძიმილები.*

გადახან|ა სახელი გადახანარებს ზმნის მოქმედებისა.

გადახან-ს *გრძლ.* ორად გაჭეს. შოთს *გ.* — *ქარმა ნერგი გადახანა.* ▭ შდრ. გადაჭეხვა, გადაჭყდეა, გადაჭეხვება, გადაჭეხა, გადაჭყდომა, გადაჭეხილი, გადაჭეხული.

გადახან|ინ-ი რაც გადახანს. *ხის გ.*

გადახან|ინ|ე-ი რაც გადახანება. *ც. მე-ტყე.*

გადახან|ინ|ება-ა (*თურმ.* გადახანებას) *გრძლ.* გადასუპმს ბეერს, *სტუმრები წინა ოთახი გადახანებ.* ॥ გადაიყვანს ბეერს, *დუსაჯდა გადახანებ.* ▭ შდრ. გადასახან, გადასხმა².

გადახან|ინებ-ა *გრძლვ.* გადაუჯდება ბეერი. *სხვა მაგარებელები გადახანდნენ.* ॥ გადაეკე ბეერი. *ჯარისკაცი ლუნქულზე გადახანდნენ.* ▭ შდრ. გადასხდომა, გადამსხდარი.

გადახან|ინებ|ა სახელი გადახანებას ზმნის მოქმედებისა.

გადახან|ინებ-ი *გრძლ.* მოლიანად გასხუს, — გადაკვდეს, გადაჭრის (ტოტებს...). *ბეჭედი გადახანებია.* ▭ შდრ. გადასხვა, გადასხეპილი.

გადახან|ინებ|ა სახელი გადახანინებას ზმნის მოქმედებისა.

გადახან|ინებ-ინ-ი რაც გადახანინებს.

გადახან|ინებ|ვ|ება-ა *გრძლვ.* იფიტა, რაც გადახვა-ფერდება. ▭ შდრ. გადახვეება.

გადახან|ინებ|ვ|ება სახელი გადახანინებვება ზმნის მოქმედებისა.

გადახან|ინებ|ვ|ებ-ა *გრძლვ.* სხვა სახისა, სხვაგვარი გახდება, — იერი შეეცვლება; გადაკეთდება. *თვალი რომ თვალს მოემოდგება, ტყლე გადახანებვარენ დებათ.*

გადახან|ინებ|ვ|ება სახელი გადახანინებვება ზმნათა მოქმედებისა.

გადახან|ინებ|ვ|ებ-ინ-ი რაც გადახანებვებდა. *გ. ამბავი.*

გადახან|ა² სახელი გადახანასს², გადახანასს. გადახანასს ზმნათა მოქმედებისა. *სისხლის გ.*

გადახან|ა³ სახელი გადახანას ზმნის მოქმედებისა. *ფესვების გ.*

გადახან|ინ-ი² ერთი ჭურჭლიდან მეორეში ჩასხვენი. ॥ ზედ დასხმული. *ქათამს საწებელი ქონ-ნდა გ.*

გადახან|ინ-ი³ ვინც, რაც გადასხს. *წაპირზე გ. ფერი.*

გადახანა სახელი გადახანას ზმნის მოქმედებისა.

გადახან-ა-ვარდნა გადახანა და გაგდნობა. ▭ შდრ. გადასხვან-გადმოსაბანი.

გადახანინებ-ი: გადაგანთ მნიშვნელობა — შეცნელილი, არასრულიაინი ასწრი, მნიშვნელობა (სიტყვისა, გამოთქმისა).

გადახანინე-ი რაც გადაიხანება. *ც. მე-ტყე.* ॥ *ვ. ლექსი.* ॥ *გ. მძიმილები.*

გადახანინება სახელი გადახანინარებს ზმნის მოქმედებისა.

გადახან-ს *გრძლ.* ორად გაჭეს. შოთს *გ.* — *ქარმა ნერგი გადახანა.* ▭ შდრ. გადაჭეხვა, გადაჭყდეა, გადაჭეხვება, გადაჭეხა, გადაჭყდომა, გადაჭეხილი, გადაჭეხული.

გადახან|ინ-ი რაც გადახანს. *ხის გ.*

გადახან|ინ|ე-ი რაც გადახანება. *ც. მე-ტყე.*

გადახან|ინ|ება-ა (*თურმ.* გადახანებას) *გრძლვ.* გადასუპმს ბეერს, *სტუმრები წინა ოთახი გადახანებ.* ॥ გადაიყვანს ბეერს, *დუსაჯდა გადახანებ.* ▭ შდრ. გადასახან, გადასხმა².

გადახან|ინებ-ა *გრძლვ.* გადაუჯდება ბეერი. *სხვა მაგარებელები გადახანდნენ.* ॥ გადაეკე ბეერი. *ჯარისკაცი ლუნქულზე გადახანდნენ.* ▭ შდრ. გადასხდომა, გადამსხდარი.

გადახან|ინებ|ა სახელი გადახანებას ზმნის მოქმედებისა.

გადახან|ინებ-ი *გრძლ.* მოლიანად გასხუს, — გადაკვდეს, გადაჭრის (ტოტებს...). *ბეჭედი გადახანებია.* ▭ შდრ. გადასხვა, გადასხეპილი.

გადახან|ინებ|ა სახელი გადახანინებას ზმნის მოქმედებისა.

გადახან|ინებ-ინ-ი რაც გადახანინებს.

გადახან|ინებ|ვ|ება-ა *გრძლვ.* იფიტა, რაც გადახვა-ფერდება. ▭ შდრ. გადახვეება.

გადახან|ინებ|ვ|ება სახელი გადახანინებვება ზმნის მოქმედებისა.

გადახან|ინებ|ვ|ებ-ა *გრძლვ.* სხვა სახისა, სხვაგვარი გახდება, — იერი შეეცვლება; გადაკეთდება. *თვალი რომ თვალს მოემოდგება, ტყლე გადახანებვარენ დებათ.*

გადაუტრიალება (თურმ. გადასტროალება) *გრძლვ.* გადატრიალება მისი ან მისთვის, — გადაუბრუნება. ♢ გული გადაუტრიალა — ძალიან შეშინება. — გული გადაუტრიალა. ♢ გული აერევა-ლებინება. **გადაუტრიალებინება** *გრძლ.* გადატრიალება მისას ან მისთვის, — გადაუბრუნება. ♢ ოფლებს გადაუტრიალებს — ოფლებს გადაუბრუნებს. გული გადაუტრიალებს — ძალიან შეშინებს. — გული ეაუბედნა.

გადაუსვამება *გრძლ.* გადაგაყვება მისას. უმაგრობა ებრის ზედან გადატყვია.

გადაუტანება *გრძლ.* გადასტყლობა და გადასტანება) *გრძლვ.* გადატანება მისი ბმული გადატანება.

გადაუტანებინება *გრძლ.* ტყლაპენება გადატრიალება (შოლტს, მათრახს...). ▭ შდრ. გადატანება-შენება.

გადაუფარება (აწმ. უფარების) *გრძლ.* გადაფარება მისას ან მისთვის. ლილაწმე ზენარი გადაფარა.

გადაუფარებელი (გადაუფარებლისა) 1. რაც არ გადაუფარებიათ. 2. რაზედაც არ გადაუფარებია. *გ. მაკრელა*

გადაუფენა *გრძლ.* გადაფენა, გადაფენა მის ზედ ან მისთვის.

გადაუფენება *გრძლ.* ფენენი გადაწყლის. თავით-მდინარეს სოფელს გადაუფენა.

გადაუცვლება *გრძლვ.* გადასწანება მისი. ♢ ტყლ გადაუცვლება — შეეშინება და აქის გამო გული ცუდად გაუხდება.

გადაუცალობინება (აწმ. უქალობების) *გრძლ.* ♢ სხვა ენიდან ქართულად გადაუთარგმნის. 2. (ხაუბ.) ქართულად გადაუცალაბარაკება. — შდრ. გადაქართველება.

გადაუცვივა *გრძლ.* გადაცვენ მისკენ, — მოუწნეს. *ტეტრ მთარიანი გადაუქნა.*

გადაუცოცება *გრძლ.* დიდი ხისწრანით გადაცოცება. თეთრმდგრისაქმე *ქალაქს გადაუცოცა.*

გადაცვივა *გრძლ.* 1. წაქცევა, გადაცვენა. ♢ გადაუნდეს. ღიმე გადაქცია. 2. გადაცვენა, გადაუხტომა. წყალი გადაუქცია. 3. სახეს შეუცვლის მისას. სხვად ფერად გაუხდა. — გარდაქმნა. ოცება *სინამდვილედ გადაუქცია.*

გადაცვენა *გრძლ.* გადაცილე (შენიშ. 1, 2) მისას ან მისთვის. ფეხიდ პატრნ *გადაუქნა.* ♢ *ამისაგან ეკითხა გადაცვენა.*

გადაცვენილი (გადაცვენილისა) 1. რაც არ (ვერ) გადაცილე ღირსი გ. ფანჩატი. 2. რაშიც არ გადაცილი. — შეუნახველის გაუგონელება (წყრმა...). გადაუნახველი, გადაუნახველი — ბიც. რომ არ გადაცილა (წყრმა...). — გაწყენინებელი. გ. წვინა. — გ ოიტს.

გადაცვენი *გრძლ.* გადაცვენის მისას ან მისთვის. წვალი გადაუკეთაო.

გადაცვივება (თურმ. ' გადაცლიმაეს მისთვის'; აწმ. უცის*ბის*) *გრძლ.* გადაცლიბაეს მისას ან მისთვის.

გადაცვლება *გრძლ* გადაცვლენს მისას. ჯოის კბეზე ზერით გადაუცვლიდა.

გადაცვრი (აწმ. უცრის) *გრძლ.* გადაცვრის მისას ან მისთვის. *ჩიტებს ეყრას ნაძრეცას ზ.* ♢ წვალში გადაუცვრის (ამაეს...) — არ დაუფასებს. უქნად ჩაუტარას (ამაეს...).

გადაცვცება *გრძლ.* 1. გადასცენის ნებას, საშუალებას ხალხებს, ენებაში არასის გ. 2. საცდე ტიბის საშუალებას. ბიჭებმა *წყალ ბევრი გადაუცვეს.* 3. (ხაუბ.) გადაცვდება, გადაისურის. *ბიჭებმა ამხანაგი ებრელ და წყალში გადაუცვეს.* — შდრ. გადაცვება, გადაშენება, გადასვდება, გადასცვება.

გადაცვრა-ხ *გრძლ.* გადაიცვრის მისკენ, — გაფიფოს და ჰაეროვნ. თოფი გადაეცვრა.

გადაცილება I. რაც არ გადაცილოთათ. *გ. წიგნი.* 2. რაც არ გადაცილება. *გ. ყვავილი.*

გადაცილენი *გრძლ.* I. გადაცილის მისთვის. *წიგნი* გადაცილა. 2. გადაცდ. დაანახეს, თუალნით წარა. მოეცილენს. *ოიმპრალის გეგმანი გადაცილა.* — *მოიმიტაციო ხელოვნები გადაცილებია.*

გადაცხოვნება *გრძლ.* (ხაუბ.) გამეტებით გაფცქარება (მათრახის...). დასცხებს (სახრის...). *კაცრუას საბრე გადაეშურება.* — შდრ. გადაშხეპება.

გადაცხობა *გრძლ.* გადაიცხის მისას. *თავი გადაცხება.*

გადაცხრომება *გრძლ.* ჩერჩეტით გადაცლა-ტკბარაკებს. ეტკვის რასმე ♢ შდრ. გაცარიელება.

გადაცხობა (თურმ. გადასცხელია) *გრძლვ.* 1. იფიცე. რაც გადასცხება (შნიშ 2). *ბამბეთ გადაეცხა სახელური.* 2. გადაეცხელება (ეცხი...).

გადაცხრა *გრძლვ.* იფიცე, რაც გადაეცხელება.

გადაცხრომა (თურმ. გადასცხრომა და გადასცხელება) *გრძლვ.* გადაცხრომა მისი ან მისთვის, — გადაეცხელება. *ბამბეთ გადაცხრომა.*

გადაცხრომა (თურმ. გადასცხრომა) *გრძლვ.* გადაცხრომა მისი ან მისთვის. *ლილაწმე ზენარი გადაცხრა.*

გადაცხრომება *გრძლ.* ტყლაპენება გადაცხრომა მისი ან მისთვის. ლილაწმე ზენარი გადაცხრომება.

გადაცხრომება (აწმ. უცხრომების) *გრძლ.* ♢ ტყლ გადაცხრომება — შეეშინება და აქის გამო გული ცუდად გაუხდება.

გადაცხრომენი *გრძლ.* I. გადაცხრომის მისთვის. *წიგნი* გადაცხრომა. 2. გადაც. დაანახეს, თუალნით წარა. მოეცხრომენს. *ოიმპრალის გეგმანი გადაცხრომა.* — *მოიმიტაციო ხელოვნები გადაცხრომებია.*

გადაცხრომენი *გრძლ.* (ხაუბ.) გამეტებით გაფცქარება (მათრახის...). დასცხრომს (სახრის...). *კაცრუას საბრე გადაეშურება.* — შდრ. გადაშხეპება.

გადაცხრომენი *გრძლ.* გადაიცხრომის მისას. *თავი გადაცხრომება.*

გადაცხრომენი *გრძლ.* ჩერჩეტით გადაცლა-ტკბარაკებს. ეტკვის რასმე ♢ შდრ. გაცარიელება.

გადაცხრომენი (თურმ. გადასცხრომენია) *გრძლვ.* 1. იფიცე. რაც გადასცხრომება (შნიშ 2). *ბამბეთ გადაეცხა სახელური.* 2. გადაეცხელება (ეცხი...).

გადაცხრომენი *გრძლვ.* იფიცე, რაც გადაეცხელება.

გადაცხრომენი (თურმ. გადასცხრომენია) *გრძლვ.* გადაცხრომენი მისი ან მისთვის, — გადაეცხელება. *ბამბეთ გადაცხრომენი.*

გადაცხრომენი (თურმ. გადასცხრომენია) *გრძლვ.* გადაცხრომენი მისი ან მისთვის. *ლილაწმე ზენარი გადაცხრომენია

გადაჩეკვა სახელი გადაქაჩვის ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩეკილ-ი რაც გადაქაჩეს.

გადაჩეკილ-ი (ეკონ.) გადაკარგული, გადახეული ნივთი.

გადაჩეხვა-ს (თურმ. გადაუხეხავს) გრძედ. 1. ერთიანად გაქეხვას, — გადათელავს. 2. გადაკეთებას. ◻ შდრ. გადაკაქლეირებს, გადაჩიქთებს, გადაქსვლას. გადაქსლილი.

გადაჩეხვა სახელი გადაქეხვის ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩეხილ-ი რაც (ენაზე) გადაქეხეს, გ. ბალაპი.

გადაჩეხვა-ს (თურმ. გადაუხეხავს) გრძედ. ქნევით გადაშლას, მიყრა-მოყრას (ნაცარს, ნაგავსა და მისთ.) — გადაწ'ირეულ. *თიკას გ. — თოელს გ.* || გადატ საფუძველიანად გასწკვიანებას. — *ეკრ'ნებულ. უყრაები გადაკეხეს. — მისი საქმე გადაკეხეს.* ◻ შდრ. გადაქექვა, გადაკაქვილი.

გადაჩეხვა სახელი გადაკეხვის ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩეხილ-ი რაც გადაკეხეს. *ქათმებისაგან გ. ნაგავი — ქაღალდები გ. დახეული.*

გადაჩეხილ-ი ოფიც., რაც გადაყელეფილია.

გადაჩვევა სახელი გადაკვრნის ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩვევ-ად(ო)ბა გადაკრეკა და გადმოჭრეკა *თაკის გ.-ს.*

გადაჩითვა სახელი გადაკოთების ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩითვილ-ი რაც გადაკოთეს. *გ. სახლ-კარი.*

გადა-ე-ჩიჩ-ა იხ. გადაკაქვს

გადაჩუხ-ს *ეკრ'ნულ.* ტუხილით გადადის. *მცირედ ღრანტეები გ.*

გადაჩქვა სახელი გადაკქცევს, გადაკაქცევა ზმნათა მოქმედებისა.

გადაჩყაფ-ს. 1. წაქცევით. || გადანგრეულად. *გ. კედელი.* — *გ ღორი.* 2. გადასხვრევით, გადადენით. *გ. წყალი.* 3. გარდაქმნილ *სინამდვილედ გ. ოცნება*

გადაჩქმა. სახელი გადაიღებს ზმნის მოქმედებისა. *სურათის გ.-ს*

გადაჩქ-გადმოჩქმა გადაღება და გადმოღება. *ღეღინის გ.-ვ*

გადაჩქმულ-ი რაც გადაიღეს. *აბანდაზრდოებში გ. სურათი*

გადაჩქა სახელი გადაიღეღის ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩენილ-ი რაც გადაიღეღეს. — *გაშმშვლეული (ტაც'ლ'სერი...)*

გადაჩვალილ-ი ოფიც., რაც გადაყვლეფილი.

გადაჩარა სახელი გადაღერის ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩეჭდ-ი ოფიც. რაც გადაყვლეფილი.

გადაჩვა 1. რისამე ეზოს (ნადირის, ეზოს, მთის...) იქით მდებარეობისე. 2. იქით, იქითა მხარეს. *ეზოს გ. — ღობის გ. — ტყის გ.*

გადაჩობა-ს (თურმ. გადაუღობავს) გრძედ. ღობით გადაღობ. || გადატ.ხმარება. ◻ შდრ. გადაღობება, გადაღობება, გადალობება. *გადალობილი გ. ღობიანი.*

გადაჩოჩა სახელი გადაღობის ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩობილ-ი რაც გადაღობეს. || გადატბისტვილი. *კარადით გ. ოთახი.*

გადაჩოჩვა-ს *გრძედ.* ღილეთი გადაჰვა.

გადაჩაჩ-ს *გრძედ.* გვერდზე მოღრეცს, — გადახრის, გადაღუნვას. ◻ შდრ. გადაღრეცილი.

გადაჩაჩილ-ი რაც გადაღრეცეს.

გადაჩიდილ-ი რაც გადაღრეღეს; ღრღნით ორად გაყოფს. *თხამ მე გადაღრეკა.*

გადაჩაჩა-ს *გრძედ.* (უსაფეხუ.) 1. ბალიან დაბრეცვა, — მიიბრეწვა. 2. ჩაქცევა, ჩაძაღლება ◻ შდრ. გადამღრეცება.

გადაჩარჩხ-ა (უსატივე.) ხმით გადაღრძეება ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩრჩობით-ი (უსატივე.) ძალიან დაბერებული, — გადამღრძალი. *გ. დედაბერი.*

გადაჩუნავ-ს (თურმ. გადაუღუნავს) *გრძედ.* გვერდზე (იქით) გაღუნვას, — გადაბრის, გადაწევას. ◻ შდრ. გადაღიქვება, გადაღაღუნვა, გადაღაწევა.

გადაჩუნავ სახელი გადაღუნვის ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩუნულ-ი რაც გადაღუნეს ან გადაღიქვა. *გ. ბე. — გ. ლურსმანი.*

გადაჩუპ-ს (თურმ. გადაუღუპავს) *გრძედ.* (სააუბ.) ძალიან შორს გაგზავნის ან წაიყვანს, — გადაკარგავს, ან შდრ. გადაღიღუპვა, გადაღიღუპვინ

გადაჩუპულ-ი (სააუბ.) ვინც რაც გადაღუპვის ან გადაღიღუპა. *უეცრი მზარეკ გ.*

გადა-ე-ჩუპ-ა ეკრ'ნულ. მიაგდებს რამეზე გადატარებით. *მაგრი წყალზე ზურგით გ.* || მიაგდებს ერთი ადგილიდან მეორეზე. *მზზაირები თვითმფრინავებით გადაჩუპაც.*

გადა-ე-ჩუპ-ვინ-ე-ჩუპ-ა *გრძედ.* გადაჩაგვებ და გადმოჩაგვებ. *მუშავები მზზაირები მდინარეზე გ.-ვ.*

გადაჩუპარა-ს (თურმ. გადაუფარავს) *გრძედ.* ეკრ'რით დახურვას (რასაც ნაგებობას).

გადაჩედ-ს (თურმ. გადაუქცევს) *გრძედ.* 1. სეკ. ხის ბოლოზე გაიტანს. 2. მოკლედ მოჭრის (ბალახს). მოხერხებულ ადგილას გადავ., — გადაჭრის. ◻ შდრ. გადაყელვა.

გადაჩედვა სახელი გადაყელვის ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩედვა სახელი გადაყენების ზმნის მოქმედებისა

გადაჩედვილ-ი ეინე (რაც) გადაყენეს. *გ. მინისტრი. — თანამდებობიდან გ.*

გადაჩედვა სახელი გადაიყვანს ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩედ-გადმოჩედვა გადაყვანა და გადმოყვანა.

გადაჩედილ-ი ეინე, რაც გადაიყვანეს. *ნაკეთი გ. მეზობელი. — სხვა ქალაქშია გ.*

გადა-ე-ჩედ-ა (*აწ.* ჰ.ყვება) *გრძედ.* 1. გადაეკვნეშებოდა, რამესთან ერთად, თან გაკვეტა, აიდევნება. *დათეი ღობეზე გადახტა და თავისი ჩრდილი თან გადაპყვანა.* 2. ეერ გადაიკანის (განსაცდელს. შეხარებას...), — შეეწირება. *ცხრილ გადაპყვა. — მშობიარობას გადაპყვა.* 3. მეტისმეტად ეიიტაცებს (რამეზე გარეცა, საქმე). *ნადირობაზე გადაპყვა. — საქმეზე გადაპყვა.* ◻ *თან გადაპყვა* — გადაეჩარებეღი ზურგითა და ცერაღეღით მოქცევა ეოსებ. ◻ შდრ. გადაყოლა, გადაყოლება.

გადაჩითლება-ს *გრძედ.* ეკრ'ნულად. მილაპ, ერთიანად გაეცოლდება. *შეშოდგომაზე გ. მაა-ეული.* ◻ შდრ. გადაეცოლება.

გადაჩითლებით-ი რაც გადაეცოლეს.

გადა-ე-ჩირ-ა *გრძედ.* ეკრ'ნულით გადასახეხს.

გადაჩუჭუ-ს *გრძედ.* ტკაცეს, კანს გადაპრობს, — გადატკაცებს. ◻ შდრ. გადაჭუჭუს, გადაეჭუჭუს, გადაეჭუჭუნებს, გადაეჭუჭუება, გადაჭუჭუება, გადაჭუჭუეფი.

გადაჩუჭუ სახელი გადაეჭუჭუნეს, გადაეჭუჭუნეს ზმნათა მოქმედებისა.

გადაჩუჭუნილ-ი რაც გადაეჭუჭუნეს. გადაიჭუჭუნეს ან გადაეჭუჭუნებით. *ტრენის ბ. ფურცი. — ბ. შეტრილობაეეში.*

გადაჩიკაჭეხ-ა (*აწ.* ყირაზედა) *გრძედ.* თავდაღმა გადაბრუნებება, გადატრიალება, გადაპრატყეება. *ურიები თბილისში გადაჭიკაჭეს.*

გადაჩიკაჭება სახელი გადაყირავებს, გადაყირავება ზმნათა მოქმედებისა.

გადაჩიკაჭებულ-ი რაც გადაყირავეს. *გ. აეტომობილი.*

გადაჩქაფ-ს (თურმ. გადაუქაფავს; *აწ.* ყლაპავს) *გრძედ.* 1. საფლავეი მილის ეეწინების შეკუმშვითა და გაფართოებით ეეშქნი გადაბანს. (საქმელს, სასმელს); *ლუკა გადაექაფა. — წერწყეი გადაექაფა.* 2. *გადაჭ.* (სააუბ.) უსტატეეი ადგილს, მოიხმენს (სიტყვიერს, შეეფაღეფოეს...). ◻ შდრ. გადაექაპეინებს, გადაეჭაპეინებს, გადაეჭაპეინა, გადაეჭაპეინეი, გადაეჭაპეინება.

გადაჩქაფვა სახელი გადაყეპაბს ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩქაფილ-ი რაც გადაყლაპეს.

გადაჩქარვა-ს (თურმ. გადაუჩქარებია) *გრძედ.* (სააუბ.) ერთბაშად დალეეს, (სასმელს). — გადაკრაეს, ღეინო გადაეჩქარეს. — შდრ. გადაეჩქარეს.

გადაჩქარვა (სააუბ.) სახელი გადაყეს ურწყეს ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩქარებით-ი (თურმ. გადაუჩქარებეს) *გრძედ.* (სააუბ.) ოფიც., რაც გადაყეურწყეს. — შდრ. გადაეჩქარეეეს.

გადაჩქარჭვა (სააუბ.) სახელი გადაყეურწყეას ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩქა სახელი გადაყეურწყეს ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩქილ-ი ეინე (რაც) გადაყეურწყეს. *გ. მიწისქვეშა.*

გადაჩქილ-ი სახელი გადაიყვანს ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩქილ-ი ეინე, რაც გადაიყვანეს. *ნაკეთი გ. მეზობელი. — სხვა ქალაქშია გ.*

გადა-ე-ჩქვ-ა (*აწ.* ჰ.ყვება) *გრძედ.* 1. გადაეკვნეშებოდა, რამესთან ერთად, თან გაკვეტა, აიდევნება. *დათეი ღობეზე გადახტა და თავისი ჩრდილი თან გადაპყვანა.* 2. ეერ გადაიკანის (განსაცდელს. შეხარებას...), — შეეწირება. *ცხრილ გადაპყვა. — მშობიარობას გადაპყვა.* 3. მეტისმეტად ეიიტაცებს (რამეზე გარეცა, საქმე). *ნადირობაზე გადაპყვა. — საქმეზე გადაპყვა.* ◻ *თან გადაპყვა* — გადაეჩარებეღი ზურგითა და ცერაღეღით მოქცევა ეოსებ. ◻ შდრ. გადაყოლა, გადაყოლება.

გადაჩითლება-ს *გრძედ.* ეკრ'ნულად. მილაპ, ერთიანად გაეცოლდება. *შეშოდგომაზე გ. მაა-ეული.* ◻ შდრ. გადაეცოლება.

გადაჩითლებით-ი რაც გადაეცოლეს.

გადა-ე-ჩირ-ა *გრძედ.* ეკრ'ნულით გადასახეხს.

გადაჩუჭუ-ს *გრძედ.* ტკაცეს, კანს გადაპრობს, — გადატკაცებს. ◻ შდრ. გადაჭუჭუს, გადაეჭუჭუნებს, გადაეჭუჭუება, გადაჭუჭუება, გადაჭუჭუეფი.

გადაჩუჭუ სახელი გადაეჭუჭუნეს, გადაეჭუჭუნეს ზმნათა მოქმედებისა.

გადაჩუჭუნილ-ი რაც გადაეჭუჭუნეს. გადაიჭუჭუნეს ან გადაეჭუჭუნებით. *ტრენის ბ. ფურცი. — ბ. შეტრილობაეეში.*

გადაჩიკაჭეხ-ა (*აწ.* ყირაზედა) *გრძედ.* თავდაღმა გადაბრუნებება, გადატრიალება, გადაპრატყეება. *ურიები თბილისში გადაჭიკაჭეს.*

გადაჩიკაჭება სახელი გადაყირავებს, გადაყირავება ზმნათა მოქმედებისა.

გადაჩიკაჭებულ-ი რაც გადაყირავეს. *გ. აეტომობილი.*

გადაჩქაფ-ს (თურმ. გადაუქაფავს; *აწ.* ყლაპავს) *გრძედ.* 1. საფლავეი მილის ეეწინების შეკუმშვითა და გაფართოებით ეეშქნი გადაბანს. (საქმელს, სასმელს); *ლუკა გადაექაფა. — წერწყეი გადაექაფა.* 2. *გადაჭ.* (სააუბ.) უსტატეეი ადგილს, მოიხმენს (სიტყვიერს, შეეფაღეფოეს...). ◻ შდრ. გადაექაპეინებს, გადაეჭაპეინებს, გადაეჭაპეინა, გადაეჭაპეინეი, გადაეჭაპეინება.

გადაჩქაფვა სახელი გადაყეპაბს ზმნის მოქმედებისა.

გადაჩქაფილ-ი რაც გადაყლაპეს.

გადაჩქარვა-ს (თურმ. გადაუჩქარებია) *გრძედ.* (სააუბ.) ერთბაშად დალეეს, (სასმელს). — გადაკრაეს, ღეინო გადაეჩქარეს. — შდრ. გადაეჩქარეე

გადაჩიჩქნი-ს *პრეს.* ზურგზედ არეულნილ ვაშლის ტოტებს ერთმანეთზე ეწოლებიან, ეფათურებიან.

გადაჩიჩქნება *ა.* ზედაპირზე წოლით ვინმეს ზედაპირის ნაწილის დაფარვა.

გადაჩიჩქნება *სახელ.* გადაჩიჩქნის შედეგად ზედაპირის ნაწილის დაფარვა.

გადაჩიჩქნებაზე *ბრძან.* ზედაპირზე ზედაპირის ნაწილის დაფარვის ბრძანება.

გადაჩიჩქნილი *ზმნ.* ზედაპირზე ზედაპირის ნაწილის დაფარული.

გადაჩიჩქნილობა *ა.* ზედაპირზე ზედაპირის ნაწილის დაფარულობა.

გადაჩიჩქნის *ზმნ.* ზედაპირზე ზედაპირის ნაწილის დაფარვის ნება

დეს.ს.ს. ტექნიკოსი გ. ივანიანი.
ლი გ. წალენჯიხა.

გადეკანება ი. ტრუთუ სულ მთლად დაცემინება. ყვავილები გადეკანა.

გადეკეთა სახელი გადაკეთების ზმნის მოქმედებას.

გადეკრა სახელი გადაკვრის, გადაჭრის ზმნათა მოქმედებებს. გადაკრით — ზედაპირულად, ცალყურადღებით გ. წიბაიანისეული ფაფა — გ. ვერძაულის თქმა.

გადეკრელება გადაკვრელების ზმნის მოქმედებას.

გადეკრელებელი ი. მთლად აბრეშუმისა. ნარინჯისფერი ცვილოვანებით გ. მაისურები.

გადეკრელი ა. გრძელ. 1. ორმაგ ქაფში ოთხი შეიარა გადაკრა. 2. პირდაპირ გადავა, გადაიხვევა (ფილმის, ტიპს, ქუჩის... ერთიც ისტორიაში ცერადეს). — ფილმ.ლექსის მეორე ან ბოლო ტაეპში. 3. გამოსაცხობის ღრმა ლანგრებში შეფილტვლილ სქელ პასტის ზოლებზე ხაჭოიანი სხვრილი გადაჭრილ. ი. შდრ. ნაკადაურის გადაჭრილის, გადაჭრილება, გადაჭრა, ცადაკვრილი. გადაჭრილი ფენა, გადაჭრილი. გადაჭრილი ნაჭერი, გადაჭრილები, გადაჭრილები. გადაჭრილები.

გადეკრილი ი. 1. რაც გადაჭრის (შნიშ. 1). გ. ხე. ¶ გადაკეთილი. ცაფოფხილი ბიჭის გ სთქვა. 2. რაც გადაჭრის (შნიშ. 3). გ. ხაჭოები — გ პასტები. 3. რაც გადაჭრის (ი. ტრა. 4. ვისც გადაჭრა საქმე. სჯობა-ფილ ვინმეზე.

გადეხავა ი. (თურმ. გადაუბაზეს) გრდ. 1. ნახაზის პირს გადაიღებს. პრიექტი გადაჰხავა. 2. ხაზს გადაუსვამს, წაშლის (ნახაზს, ნაწერს ..). — შდრ. გადაბაზეა. გადაბაზება.

გადეხაზება სახელი გადახაზვის ზმნის მოქმედებას.

გადეხაზილ-ი რაც გადახაზეს. ე. ნაწერი.

გადეხილობა გრძლ. განსაცდელება, გარდაქმნებია, გაუქმებისებრება

გადეხილობა სახელი გადეხალისებს, გადეხალისდება ზმნათა მოქმედებისა

გადეხილობილ-ი რაც გადახალისდება. გ. ფუძისობა — ე. ანსამბლი.

გადეხარა-ს (თურმ. გადაუხარაზეს) გრდ. გადაარზებს, მოიხრება (ბაქმელი — კუშტი). — შდრ. გადაიხარება. გადახარება. გადახარებული.

გადეხარება სახელი გადეხარვას ზმნის მოქმედებისა.

გადეხარებელ-ი გადამშვებელი, მონელებელი (საქმელი — კუშტი).

გადეხარებება სახელი გადაიხარხარეს ზმნის მოქმედებისა.

გადეხარევა დაწყებულზე მეტის.ზომაზე მეტის დახარვება. თაბაზის გ. — მასალების ე — ელექტროენერგიის გ.

გადეხაკა-ს (თურმ. გადაუხაკეს) ერთმ. ხატეით რაიმე სურათის პირს გადაიღებს. ი შდრ. გადახატვინება. ვადაიხატება. გადახატება. გადახატული.

გადეხატა სახელი გადახატვას ზმნის მოქმედებისა.

გადეხატელ-ი რაც გადახატეს. ნიკიფოროვი გ. ხარისთავი.

გადეხდა სახელი გადახდის ზმნის მოქმედებას. გ. ხელისა. ¶ გადახდის ზმნათა მოქმედებისა. ბოლის გ. ნაკადაურის გადახდა. 2. ცხოველის, ფრინველის ტყავის მოცილება. ცხვრის გ. ¶ ტანსაცმლის. ფეხსაცმლის ნაკერის გამოშლა. ქურთუკ

გაადგამს, გაადგმევინებს, გაიდგამს, გადგმა, გადგმული.

გადგება *გრძედ.* 1. განზე, განცალკეებით დადგება. *მეგობრებს გამოეყო, გვერდზე გადგა.* 2. დადგება, მოეკიდება (სუნი...). *პაპაში გამდგარა ბალახის ხორცივით.* ▭ შდრ. გაეფლება, გაფდარა, გამდგარა, გამდგარა.

გადგმა სახელი გადგამს-ის შესაბამისია.

გადგმევინ-ი 1. რაც გადგმას. *ადგამზე გ. მაგიდა.* 2. რაც გაიდგმას. *მეცხრამეტე ტრანსფორმატორზე ასეთი ფუსფუსი.*

გადგომა სახელი გადგება, გადგება-ს შესაბამისია. *ადგომა მზიარე გ.*

გადგომ-ა *გრძედ.* ბოლოებით დადებს. დაავჭიმნობს რაშეზე. *ადგთი ბიდი გადეკეთ, შენმა შვილმაშვილებმა-მაც შენ ფიც გაიარონო.* ▭ შდრ. გადდებს, გაუდებს, გადდება, გადება, გადებული, გასადები.

გადგმა სახელი გადგამს, გადგება-ს შესაბამისია. *ადიხის მზარეზე გ.*

გადგმევ-ი რაც გადეს ან გადდეს.

გა-ს-დგ-ა *გრძედ.* 1. ეტყობა, აჩნია (ჩვეულებრივ, საგრძნობ.). *ეეფრეს ტანზე ზოლები გ.* 2. ოცი-ჯაა, რაც მოსდგს (მნიშვ. 1).

გადდესება *გრძედ.* იხ. გადადგება.

გადდესება სახელი გადადგენს, გადედგება-ს შესაბამისია.

გადდეს-ი *გრძედ.* იხ. განდგენს.

გადეს 1. სახელი გადადგენს შესაბამისია. 2. სახელი გადედნს შესაბამისია.

გადეს-ი (*აწმ.* დენის) *გრძედ.* გარეცას (საქონელს, მინაურ ფრინველს). ▭ შდრ. გადენა, გადენილი.

გადეხილ-ი რაც გაიდეს. *საძოკარზე გ. საკონელი.*

გადი-ს *გრძედ.* 1. მიდის შეეწიდან გარეთ ან აქეთ-იქით. *სახლიდან გ.* ▭ *წერილებში გ.* 2. მიდის, წავა (საფეიერდან — მატარებელი, ნაცხაფეიერ-დან — გემი და სხე.). *თეთრმწვანიანი გ. ფილიან.* 3. შეეშვება გაიაროს (გარკვეული მანძილი). *აკეთმობილით საათში 80 კმ-ს გადის.* 4. გადდის, გადაადგილს (ბიდზე). 5. გაეკანილია, მთემრათება (ეზო და მისი.). *ქვა ვაპაზე გ. ბ. (სიტ.).* იყიდება, გასაკეთი აქეს. *ეაწლი კარგ ფასად გადიოდა.* 7. მოზარს აღწევს, ჭრის. *მაგასთან დაიჯერებეას არ გ.* — *ზოგიან ტკბილი სიტყვა არ გ.* 8. მიმართულია, მიქცეულია რაშეკენ. *ფანჯარა ეზოზე გ.* 9. მიდის, ებებება (ჩხუბი, ცილ-ისმაშინი, შეჯიბრება შე...). *საჭიდაოდ გ.* 10. გადაგვ. სწავლობს (რაიმე საკანს). *ჯოეეულ გაკეეთილზე ითითო თავს გადით წერდნენ.* 11. იწერება, აღეცი, თანეეება. *წელთწადი გ.* — *რაც ღრო გ., ეეფრო და ეეფრო მწუხარებაში ჩეეენი ფიდაკლაეები.* 12. გა-ს-დგ-ა — 1) გადის მისი ან მისგან (სითბე), — გამოეეფოცა; ჩაშრობის. *კეეეეის გასდის.* — წვალი წეოწეოით გადიოდა. 2) გადის მისი, — გაუეის. *თამასუქს ვადა გ.* 3) ასაკი, გასაეეი აქეს, ჭრის. *მაეეეს კოთხეე: რაც ძალთან, გამელის და ეეტირო.* ▭ შდრ. გადეეის.

გადია სხეისი პავშეების გამოჩენილი ქალი.

გადიაშ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიაშება.

გადიაშაება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიბარება.

გადიაშეება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიბეება.

გადი-ავიდ-ი *გრძედ.* გადის და ავიდის.

გადიგდება *გრძედ.* იხ. გადაგდება.

გადიგიდ-ი *გრძედ.* იხ. გადაგიდება.

გადიგიდება-ა *გრძედ.* იხ. გადაგიდება.

გადიგიდებელ-ი *გრძედ.* დოდეული გასდეს, — გამეეფილეეოდეს. ▭ შდრ. გადიდეეული.

გადიდებება სახელი გადიდებედება შნშის მოშედებისა.

გადიდებ-ა (*აწმ.* დიდება) *გრძედ.* დიდი გახდება. — *გაიზრდება. დღეს გადიდდა.* — *გ. შაკრის წარმოება.*

გადიდება სახელი გადადიდებს, გადიდებ-ს შნშაია მოშედებისა.

გადიდებელ-ი რაც გადიდეს. *გ. ბელფასი.* — *გ. მოთხოენილებანი.* — *გ. ხერანი.*

გადიდებელება-ა *გრძედ.* დიდკაცი გახდება, — აღშედეეა. ▮ დიდკაცობას დაიწყებს. ▭ შდრ. გადიდკაცება, გადიდკაცებული.

გადიდკაცება სახელი გადიდკაცდება შნშის მოშედებისა.

გადიდკაცებელ-ი ეიწრე გადდკაცდა.

გადიკარგ-ი *გრძედ.* იხ. გადაეეარგნის.

გადიკეე-ი *გრძედ.* იხ. გადაიკლის.

გადიკრ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიხრიკება.

გადიკრაკება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკარკება.

გადიკრიხ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებებებებება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებებებებებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებებებებებებებებებებებებებებებებებებებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ინ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხება-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

გადიკრიხებ-ა *გრძედ.* იხ. გადაიკრიხება.

**გადიკრიხებ

გადმოიხვეპინებ-ს *გრძფ.* დაატყლეპს ან აიძულებს გადმოშალოს; საშუალებას მისცემს გადმოშალოს.

გადმოიხვეპვ-ს *გრძფ.* შეშს გადმოაყენებს, გადმოაფრქვევს (წზე, მოთარ...).

გადმოიხილვ-ნ *გრძფ.* გადმოიშორებს, გადმოიცდენს (გარკვეული მანძილის, სიმაღლის...). *ქვა ღობეს გადმოაცილა.* ▫ შდრ. გადმოსცილებას, გადმოცილებული.

გადმოიჯარებ-ს *გრძფ.* ბრძოლით გადმოიყვანს რამეზე. *ფინდარაში გადმოიჯარებ.*

გადმოიწარიებ-ს *გრძფ.* სთხოვს ან დაატყვევებს გადმოწერას; საშუალებას მისცემს გადმოწეროს.

გადმოიწვდენ-ს *გრძფ.* გადმოიწვდის და მოაწვდენს. *ფანჯრიდან ბელი გადმოიწვდინა.* ▫ შდრ. გადმოწუწვდენ.

გადმოიწვდინ-ს *გრძფ.* იგივეა, რაც გადმოწვდენს. ▫ შდრ. გადმოწვდილი.

გადმოიწვია-ა *(თარძ.* გადმოწყნილია) *გრძფ.* მთელი ტანით დაიწვება აქეთ. *მოაჯირის გადმოწვა.*

გადმოიწვენ-ს *გრძფ.* გადმოხრის, წამოაქცევს. *ქარიშხალმა ხეები გადმოაწვინა.* ‖ პიესას და აქეთ დაიწვენს. *ბაყეი ფანჯარას გადმოაწვინებს.* ▫ შდრ. გადმოწვენა, გადმოწვენილი.

გადმოიწოდებ-ს *გრძფ.* ხელის გამოშვერით მოაწვდება (ჩვეულებრივ ‖ ან ‖ პირს). *ლობეზე მსმელი გადმოიწოდა.* ▫ შდრ. გადმოწოდება, გადმოწოდებული.

გადმოიწყრ-ს *გრძფ.* ერთი ადგილიდან მეორეზე (იქიდან აქეთ) დააწყობს, — გადმოალაგებს. *წიგნებს გ.* ▫ შდრ. გადმოწყობა, გადმოუწყობს, გადმოწყობა, გადმოწყობილი.

გადმოიხეთქ-ს *გრძფ* სთხოვს ან აიძულებს გადმოიხეთქოს; საშუალებას მისცემს გადმოიხეთქოს.

გადმოიხვევ-ს *გრძფ.* აახვევს ერთი საგნიდან მეორეზე (იქიდან აქეთ). *ძაფი კოჭზე გადმოაკეთა.* ▫ შდრ. გადმოხვეული, გადმოხვევა.

გადმოიხიბთნებ-ს *გრძფ.* ხატობით გადმოიყვანს, ცხენი ღობეზე გადმოახტუნა.

გადმოიჯდომ-ა *(თარძ.* გადმოსულია) *გრძფ.* გადმოლაკუდინი და დაიჯდება.

გადმოიჯდომ-ა *გრძფ.* (საუბ.) ბარგისაგან განმარტ. — გადმოსახლებები. ▫ შდრ. გადმობარგება, გადმობარგებული.

გადმოიჯარებ-ა *(საუბ.)* სახელი გადმობარგების ზმნის მოქმედებისა.

გადმოიხიბთნებ-ა *(საუბ.)* ეინც გადმობარგდა.

გადმოიჯარებ-ა *(თარძ.* გადმოუბერტყავს) *გრძფ.* გადმ. ბერტყვით მტვერს და მისთ. გადაფრქვევს, გაყარეინებს. *ფარდაკი გადმოიჯარებ-ა. — ჩამეეიები გადმოიჯარებ-ა.* ▫ შდრ. გადმოაბერტყავს, გადმობერტყვა.

გადმოიჯარებ-ა სახელი გადმობერტყვის ზმნის მოქმედებისა.

გადმოიხვევ-ს *(თარძ.* გადმოუხვევია) *გრძფ.* დაბეჭდილს გადმოიღებს და დაპატენას. *კორპორდენცია გადმობეჭდვის.* ▫ შდრ. გადმოპეჭდვა, გადმობეჭდილი.

გადმოიხვევა სახელი გადმობეჭდვის ზმნის მოქმედებისა.

გადმოიხვინ-ი *რა* გადმობეჭდვის. *გ. სტამბა.*

გადმოიჯიბა სახელი გადმობირების ზმნის მოქმედებისა.

გადმოიჯიბ-ნ *რა* გადმობეჭდილი. *გ. ტექსტი.*

გადმოიჯიბ-ნ *გრძფ.* ეინც გადმობირებს.

გადმოიჯიბ-ა *გრძფ.* ეინც გადმობირებს.

გადმოიჯიბ-ა *გრძფ.* (საუბ.) ეინც გადმობირდა.

გადმოიჯარებ-ა *(თარძ.* გადმოუბერტყავს) *გრძფ.* გადმ. ბერტყვით მტვერს და მისთ. გადაფრქვევს, გაყარეინებს. *ფარდაკი გადმოიჯარებ-ა. — ჩამეეიები გადმოიჯარებ-ა.* ▫ შდრ. გადმოაბერტყავს, გადმობერტყვა.

გადმოიჯარებ-ა სახელი გადმობერტყვის ზმნის მოქმედებისა.

გადმოიხვევ-ს *(თარძ.* გადმოუხვევია) *გრძფ.* დაბეჭდილს გადმოიღებს და დაპატენას. *კორპორდენცია გადმობეჭდვის.* ▫ შდრ. გადმოპეჭდვა, გადმობეჭდილი.

გადმოიხვეპ-ნ *(თარძ.* გადმოუხვეპნია) *გრძფ.* ზედაპირს გაასწორებს ან დაატყლეპს. *კორპორდენცია გადმოიხვეპნა.* ▫ შდრ. გადმოხვეპნა, გადმოხვეპნილი.

გადმოიხვეპნ-ა *გრძფ.* ეინც გადმოხვეპნის.

გადმოიხვეპნ-ა *გრძფ.* (საუბ.) ეინც გადმოხვეპნა.

გადმოიხვეპნ-ა *(თარძ.* გადმოუხვეპნია) *გრძფ.* გადმ. ბერტყვით მტვერს და მისთ. გადაფრქვევს, გაყარეინებს. *ფარდაკი გადმოიხვეპნა.* ▫ შდრ. გადმოაბერტყავს, გადმობერტყვა.

გადმოიხვეპნ-ა სახელი გადმოხვეპნის ზმნის მოქმედებისა.

გადმოიხვეპნ-ნ *რა* გადმოხვეპნილი. *გ. ტექსტი.*

გადმოიხვეპნ-ა *გრძფ.* ეინც გადმოხვეპნის

გადმოიფენ-ს *გრძ.* გადმოიფრქვის. *ქალმა თმა ტყეზე გადმოიფინა.*

გადმოიფრქვის-ა *გრძელვ.* გადმოფენა შესაძლებელი იქნება; გადმოიფენენ.

გადმოიქაჩ-ს *გრძელ.* მოიწევს იქიდან აქეთ. *მანარახი გადმოიქაჩა.* ▭ შდრ. გადმოიწევს, გადმოწევს.

გადმოიჩარდნ-ს *გრძელ.* ღრეი სისწრაფით გადმოიღება, თოთქოსღა გადმოიჩარდა. ▭ შდრ. გადმოუჩარდება.

გადმოიცვ-ის *გრძელვ.* 1. გადმოინერვა; გადმოკარდნა. *კბილი გადმოიცვა.* 2. გადმოიღერება. *წყალი გადმოიცვა.*

გადმოიწევ-ა *გრძელვ.* გადმოღება შეიძლება; გადმოიღებენ.

გადმოიწიმ-ს *გრძელ.* 1. ადგილს და გადმოღებს; გადაწოლებს. *ავადმოხალხედთან ტკბილი გადმოიწიმე.* — *ცეცხლთან ქუაბი გადმოიწიმე.* ‖ გადმოსწევს, გადმოხრის (თავს). *თავი ტკივილზე გადმოიწიმა.* ‖ ადგილს და დაიდებს (თავის თავზედაც). *ხიზნი გადმოიწიმა.* 2. რისამე ხარჯს გადმოაკისრებს; გადმოხარჯავს; გადმოწერს. *წარჩენა გადმოიწიმე.* 3. ვინმეს წაიძენთ გამოიყენებს, შეითვისებს. *გამოცდილი გადმოიწიმე.* ▭ შდრ. გადმოიკიდებენ, გადმოიღებენ, გადმოიღება, გადმოიღეს, გადმოიღეთ, გადმოსაღები.

გადმოიწიმ-ინა-ბა *გრძელვ.* გადმოისმება, გადმოიქცევა. *გადმოიღერინა. კოკაზე წყალი გადმოიღერება.*

გადმოიწიმ-ინა-ს *გრძელვ.* გადმოიხრება, გადმოიწევა; გადმოიღერინა.

გადმოიყვან-ს *გრძელ.* 1. მოიყვანს რამეზე გადმოტარებით. *მდინარეზე გადმოიყვანა.* — *ლოხუნე გადმოიყვანა.* 2. წამოიყვანს საშეფილი ადგილის, სამსახურისა და მისთ. ვაჟისცოლის მიზნით. *ჩვენს საკადრებელოდ გადმოიყვანეს.* ▭ შდრ. გადმოაყვანინებს, გადმოიყვანეს, გადმოიყვანეთ.

გადმოიყარ-ს *გრძელ.* გადმოყრის თავისას ან თავისთვის, — გადმოიბნევს. *თამბაქო ხელის გულზე გადმოიყარა.* ‖ გადმოიფენს, გადმოიშლის. *ნაწნავები მკერდზე გადმოიყარა.*

გადმოიყრ-ინა-ბა *გრძელვ.* ოფურება ზედიდან ქვეითი და ისევ აქეთ. — გადმოიყრინება. *სახურავიდან გადმოიყრებოდნენ ფურნალ-ეტიკით.*

გადმოიყრ-ინა-ს *გრძელ.* გადმოყოფს და გამოიშვერს, გამოსწევს (ხელს, ფეხს...). *მელეკვი გადმოიწარა.* — *თოფები გადმოიშვერეს.* ▭ შდრ. გადმოშვერა, გადმოშვერილი.

გადმოიშვებ-ა *გრძელვ.* გადმოშვება; გადმოხსნება და გადმოება. *ფარდული გადმოიშვება.* — *წყობი გადმოიშვა.*

გადმოიცინ-ა *გრძელვ.* ოფურება, რაც გადმოოფურება.

გადმოიცინ-ა *გრძელ.* დაბახსენად, დაშინებლად გადმოიწევა. გადმოიშვება.

გადმოიცინ-ს *გრძელ.* დაბახსნის ზედიდან აქეთ (ქვეითი). *აივნიდან გადმოიბახა.*

გადმოიწევ-ა *გრძელვ.* იფურება, რაც გადმოიწევს (წნილზე. 2).

გადმოიწევ-ს *გრძელ.* 1. გადმოსწევს თავისას, თავისთვის ან თავის კენ. *ბაყელო გადმოიწიე.* — *ტოტი გადმოიწია და ვაშლი წიწყიდა.* 2. გადმოიხრება, გადაწოლისებრ.

გადმოიწერ-ინა-ბა *გრძელვ.* გადმოწერის თავისთვის. *გადმოწერინება ცხენის.* — *გადმოწერინება ცხენისა.*

გადმოიწერ-ინა-ს *გრძელ.* სწრაფად გადმოვა, — გადმოეშვება, გადმოხტება. *ცხენიდან გადმოიწერა.*

გადმოიწიკ-ა-ს *(თურმ. ' გადმოშტაცება თავის თავის') გრძელ.* გადმოხტაცებ თავისთვის. *ლურჯელიდან სურათი გადმოიხტაცა.*

გადმოიხ-ინ-ა-ს *გრძელ.* გამოიხედავს ზედიდან ქვეითი. *აივნიდან გადმოიხედა.*

გადმოიხვევ-ა *გრძელვ.* მორიდან გამოიქცევა, გადმოსახლდება. *ცხა წმას იქიდან გადმოიხვევს.*

გადმოიხრ-ინა *გრძელვ.* 1. გადმოიწევა იქიდან აქეთ, — გადმოიღერება. *გადმოიზიდება. მრეწილი ცხენიდან გადმოიხრინა.* 2. გადაჭ. ვისიმე მხარეს გადაწევა.

გადმოიჯარდნ-ს *(თურმ. გადმოუკარკლება; აწმ. კარკლავს) გრძელ.:* თავდაზ გადმოკარკლებას — თავებს დაავლებენ, თავებს დაბახრილებს. ▭ შდრ. გადმოკარკლული.

გადმოკალ-ინ-ა *(თურმ. გადმოკალინებს, ქალმა თმა ტყეზე გადმოიფინა.*

გადმოკიდ-ინ-ა *გრძელვ.* გადმოღება შესაძლებელი იქნება; გადმოიღებენ.

გადმოკიდ-ინ-ს *გრძელ.* მოიწევს იქიდან აქეთ. *მანარახი გადმოიწია.* ▭ შდრ. გადმოწევს, გადმოწევა.

გადმოკიდარდნ-ს *გრძელ.* ღრეი სისწრაფით გადმოიღება, თოთქოსღაც გადმოიჩარდა. ▭ შდრ. გადმოუჩარდება.

გადმოკიდ-ინა-ბა *გრძელვ.* გადმოღება შეიძლება; გადმოიღებენ.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* 1. ადგილს და გადმოღებს; გადაწოლებს. *ავადმოხალხედთან ტკბილი გადმოიწია.* — *ცეცხლთან ქუაბი გადმოიწია.* ‖ გადმოსწევს, გადმოხრის (თავს). *თავი ტკივილზე გადმოიწია.* ‖ ადგილს და დაიდებს (თავის თავზედაც). *ხიზნი გადმოიწია.* 2. რისამე ხარჯს გადმოაკისრებს; გადმოხარჯავს; გადმოწერს. *წარჩენა გადმოიწია.* 3. ვინმეს წაიძენთ გამოიყენებს, შეითვისებს. *გამოცდილი გადმოიწია.* ▭ შდრ. გადმოიკიდებენ, გადმოიღებენ, გადმოიღება, გადმოიღეს, გადმოიღეთ, გადმოსაღები.

გადმოკიდ-ინა-ბა *გრძელვ.* გადმოისმება, გადმოიქცევა. *გადმოიღერინა. კოკაზე წყალი გადმოიღერება.*

გადმოკიდ-ინა-ს *გრძელვ.* გადმოიხრება, გადმოიწევა; გადმოიღერინა.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* 1. მოიყვანს რამეზე გადმოტარებით. *მდინარეზე გადმოიყვანა.* — *ლოხუნე გადმოიყვანა.* 2. წამოიყვანს საშეფილი ადგილის, სამსახურისა და მისთ. ვაჟისცოლის მიზნით. *ჩვენს საკადრებელოდ გადმოიყვანეს.* ▭ შდრ. გადმოაყვანინებს, გადმოიყვანეს, გადმოიყვანეთ.

გადმოკიდარ-ს *გრძელ.* გადმოყრის თავისას ან თავისთვის, — გადმოიბნევს. *თამბაქო ხელის გულზე გადმოიყარა.* ‖ გადმოიფენს, გადმოიშლის. *ნაწნავები მკერდზე გადმოიყარა.*

გადმოკიდარდნ-ს *გრძელვ.* ოფურება ზედიდან ქვეითი და იქიდან აქეთ. — გადმოიყრინება. *სახურავიდან გადმოიყრებოდნენ ფურნალ-ეტიკით.*

გადმოკიდარდნ-ს *გრძელ.* გადმოყოფს და გამოიშვერს, გამოსწევს (ხელს, ფეხს...). *მელეკვი გადმოიწარა.* — *თოფები გადმოიშვერეს.* ▭ შდრ. გადმოშვერა, გადმოშვერილი.

გადმოკიდ-ინა-ბა *გრძელვ.* გადმოშვება; გადმოხსნება და გადმოება. *ფარდული გადმოიშვება.* — *წყობი გადმოიშვა.*

გადმოკიდ-ინა-ს *გრძელ.* ოფურება, რაც გადმოოფურება.

გადმოკიდ-ინა-ს *გრძელ.* დაბახსენად, დაშინებლად გადმოიწევა. გადმოიშვება.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* დაბახსნის ზედიდან აქეთ (ქვეითი). *აივნიდან გადმოიბახა.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელვ.* იფურება, რაც გადმოიწევს (წნილზე. 2).

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* 1. გადმოსწევს თავისას, თავისთვის ან თავის კენ. *ბაყელო გადმოიწიე.* — *ტოტი გადმოიწია და ვაშლი წიწყიდა.* 2. გადმოიხრება, გადაწოლისებრ.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* სწრაფად გადმოვა, — გადმოეშვება, გადმოხტება. *ცხენიდან გადმოიწერა.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *(თურმ. ' გადმოშტაცებ თავისთვის') გრძელ.* გადმოხტაცებ თავისთვის. *ლურჯელიდან სურათი გადმოიხტაცა.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* გამოიხედავს ზედიდან ქვეით. *აივნიდან გადმოიხედა.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელვ.* მორიდან გამოიქცევა, გადმოსახლდება. *ცხა წმას იქიდან გადმოიხვევს.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელვ.* 1. გადმოიწევა იქიდან აქეთ, — გადმოიღერება. *გადმოიზიდება. მრეწილი ცხენიდან გადმოიხრინა.* 2. გადაჭ. ვისიმე მხარეს გადაწევა.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *(თურმ. გადმოუკარკლება; აწმ. კარკლავს) გრძელ.:* თავდაზ გადმოკარკლებას — თავებს დაავლებენ, თავებს დაბახრილებს. ▭ შდრ. გადმოკარკლული.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *(თურმ. გადმოუკარკლებია; აწმ. კარკლავს) გრძელ.:* თავდაზ გადმოკარკლებულა — თავებს დაავლებია, თავებს დაბახრილებია. ▭ შდრ. გადმოკარკლული.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *(თურმ. გადმოკალინებს, ქალმა თმა ტყეზე გადმოიფინა.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელვ.* გადმოღება შესაძლებელი იქნება; გადმოიღებენ.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* მოიწევს იქიდან აქეთ. *მანარახი გადმოიწია.* ▭ შდრ. გადმოწევს, გადმოწევა.

გადმოკიდარდნ-ს *გრძელ.* ღრეი სისწრაფით გადმოიღება, თოთქოსღაც გადმოიჩარდა. ▭ შდრ. გადმოუჩარდება.

გადმოკიდ-ინა-ბა *გრძელვ.* გადმოღება შეიძლება; გადმოიღებენ.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* 1. ადგილს და გადმოღებს; გადმოწოლებს. *ავადმოხალხედთან ტკბილი გადმოიწია.* — *ცეცხლთან ქუაბი გადმოიწია.* ‖ გადმოსწევს, გადმოხრის (თავს). *თავი ტკივილზე გადმოიწია.* ‖ ადგილს და დაიდებს (თავის თავზედაც). *ხიზნი გადმოიწია.* 2. რისამე ხარჯს გადმოაკისრებს; გადმოხარჯავს; გადმოწერს. *წარჩენა გადმოიწია.* 3. ვინმეს წაიძენთ გამოიყენებს, შეითვისებს. *გამოცდილი გადმოიწია.* ▭ შდრ. გადმოიკიდებენ, გადმოიღებენ, გადმოიღება, გადმოიღეს, გადმოიღეთ, გადმოსაღები.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელვ.* გადმოინერვა; გადმოკარდნა. *კბილი გადმოიცვა.* — *წყალი გადმოიცვა.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* 1. მოიყვანს რამეზე გადმოტარებით. *მდინარეზე გადმოიყვანა.* — *ლოხუნე გადმოიყვანა.* 2. წამოიყვანს საშეფილი ადგილის, სამსახურისა და მისთ. ვაჟისცოლის მიზნით. *ჩვენს საკადრებელოდ გადმოიყვანეს.* ▭ შდრ. გადმოაყვანინებს, გადმოიყვანეს, გადმოიყვანეთ.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* გადმოყრის თავისას ან თავისთვის, — გადმოიბნევს. *თამბაქო ხელის გულზე გადმოიყარა.* ‖ გადმოიფენს, გადმოიშლის. *ნაწნავები მკერდზე გადმოიყარა.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელვ.* ოფურება ზედიდან ქვეითი და ისევ აქეთ. — გადმოიყრინება. *სახურავიდან გადმოიყრებოდნენ ფურნალ-ეტიკით.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* გადმოყოფს და გამოიშვერს, გამოსწევს (ხელს, ფეხს...). *მელეკვი გადმოიწარა.* — *თოფები გადმოიშვერეს.* ▭ შდრ. გადმოშვერა, გადმოშვერილი.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელვ.* გადმოშვება; გადმოხსნება და გადმოება. *ფარდული გადმოიშვება.* — *წყობი გადმოიშვა.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* დაბახსენად, დაშინებლად გადმოიწევა. გადმოიშვება.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* დაბახსნის ზედიდან აქეთ (ქვეითი). *აივნიდან გადმოიბახა.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელვ.* იფურება, რაც გადმოიწევს (წნილზე. 2).

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* 1. გადმოსწევს თავისას, თავისთვის ან თავის კენ. *ბაყელო გადმოიწიე.* — *ტოტი გადმოიწია და ვაშლი წიწყიდა.* 2. გადმოიხრება, გადაწოლისებრ.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* სწრაფად გადმოვა, — გადმოეშვება, გადმოხტება. *ცხენიდან გადმოიწერა.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *(თურმ. ' გადმოშტაცებ თავისთვის') გრძელ.* გადმოხტაცებ თავისთვის. *ლურჯელიდან სურათი გადმოიხტაცა.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელ.* გამოიხედავს ზედიდან ქვეით. *აივნიდან გადმოიხედა.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელვ.* მორიდან გამოიქცევა, გადმოსახლდება. *ცხა წმას იქიდან გადმოიხვევს.*

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *გრძელვ.* 1. გადმოიწევა იქიდან აქეთ, — გადმოიღერება. *გადმოიზიდება. მრეწილი ცხენიდან გადმოიხრინა.* 2. გადაჭ. ვისიმე მხარეს გადაწევა.

გადმოკიდ-ინ-ა-ს *(თურმ. გადმოუკარკლება; აწმ. კარკლავს) გრძელ.:* თავდაზ გადმოკარკლებას — თავებს დაავლებენ, თავებს დაბახრილებს

გადმოპარვინება-ს *გრძფ.* გადმოპარვების ვინმესთვის, ვინმესკენ. *ბეღლი გადმოეტყდი.* 2. გადატ. მინდვრის, მოედნის (სამალლით). 3. გადმოიყვანს, გადმოუშვებს (წყალს).

გადმოპატიჟვინ-ს *გრძფ.* გადმოგზავნის ამასთან, ამისთვის.

გადმოპირობინება-ა (*თქმ.* გადმოპირობინა) *გრძფ.* გადმოპირობინება მისი ან მისკენ. *ლენი გადმოეპირობათ.* — *ცრემლები გადმოუპირობა ლოყაზე.*

გადმოპრანჭ-ს *გრძფ.* გადმოპრუნს მისას. *ბელი გადმოუპრანჭა.* — ☐ შდრ. გადმოიგრიხება, გადმოგრუხილი.

გადმოპრანჭინება (*ნ. ძირ.* გადმოუპრანჭა) *გრძფ.* გადმოება მისი ან მისკენ. — გადმოეგრიხება, გადმოეღრენება.

გადმოპრანჭინებ-ა *გრძფ.* გადმოპრანჭება მისი. *ძუები გადმოუპრანჭა.*

გადმოპრენ-ს (*იყენ, ნ. ძირ.* გადმოარა) *გრძფ.* გადმოიღვინის რისამე, ვისიმე თაქვე.

გადმოპრიალებ-ს (*თქმ.* 'გადმოპრიალებს მისთვის') *გრძფ.* გადმოპრიალებს. მისას ან მისთვის. *ბარი გადმოპრიალებს.*

გადმოპრიალებინ-ა *გრძფ.* გადმოპრიალება მისთვის. *რუსულად ნაკეთები ქარხულად გადმოუპრიალა.*

გადმოპრიალ-ს *გრძფ.* თელთ გადმოპრიალებს, მისცემს აქეთ მყოს. *ფული გ.*

გადმოპრიალებ-ა *გრძფ.* 1. გადმოალაგებს მისას, მისთვის, მასთან ან მისკენ. *საბუთები გადმოუპრალა.* 2. გადატ. (საუბ.) ყველაურს ეტაკვის (რაც იცის).

გადმოპრიალინ-ა (*თქმ.* 'გადმოიღლიცვის *მისთვის*') *გრძფ.* (*საუბ.*) გადაუხლიცვის აქეთ მყოს (ჩვეულებრივ I ან II პირს).

გადმოპრიალინებ-ა *გრძფ.* სირბილით გადმოუტანს.

გადმოპრიალ-ს *გრძფ.* თვითა, რაც გადმოასხურებს.

გადმოპრიალებ-ს (*თქმ.* 'გადმოასხამს *მისთვის*') *გრძფ.* გადმოასხამს მისას ან მისთვის, *ღორგი ლუღინი გადმოუპრალა.*

გადმოპრიალ-ს *გრძფ.* გადმოიტანს მისას ან მის-თვის.

გადმოპრიალინებ-ა (*თქმ.* გადმოსტრიალებ-ბია) *გრძფ.* გადმოტრიალება მისი ან მისთვის, — გადმოპრიალება ♦ გული გადმოტრიალებდა — ძალიან შეეშინდება, — გული ეკუმშებოდა.

გადმოპრიალებ-ს *გრძფ.* გადმოატრიალებს მისას ან მისთვის, — გადმოპრიალებს. ♦ თვალებს გადმოატრიალებს — თვალებს გადმოატრიალებს. გულს გადმოატრიალებს — ძალიან შეაშინებს, — გულს გაუშეკრავს.

გადმოპრიალებ-ა (*თქმ.* გადმოპრიალება) *გრძფ.* 1. გადმოპრიალება მისი ან მისკენ. *ბოთლი გადმოუპრიალა.* 2. გადატ. სწრაფად გადმოუტება, წინ შეხედება. *მომხედავს ბზალდახასთან გადმოუპრიალა.*

გადმოპრიალინება-ა (*თქმ.* გადმოპრიალება) *გრძფ.* გადმოპრიალება მისი. ♦ გული გადმოუპრიალა — იგივეა, რაც გული გადაუპრიალა.

გადმოპრიალ-ს (*თქმ.* 'გადმოუპრიალა *მისთვის*') *გრძფ.* (*ქუთ.*) გადმოუპრიალებს (თვალებს).

გადმოპრიალებ-ს (*თქმ.* 'გადმოუპრიალებს *მისთვის*') *გრძფ.* გადმოპრიალებს მისას ან მისთვის.

გადმოპრიალინ-ს *გრძფ.* გადმოპრიალებს მისკენ. მოუწვრება, მოუღრენს. *ბზალდ გადმოუპრიალა.* — *მაყალაბი გადმოუპრიალა.*

გადმოპრიალინება *გრძფ.* დიდი სისწრაფით გადმოსვლის. *თვითმფრინავებმა გადმოგვიპრიალეს.*

გადმოპრიალ-ა *გრძფ.* გადმოიღებს მისას ან მისთვის. *ლამპაზე მერაბა გადმოპრიალა.*

გადმოპრიალ-ს *გრძფ.* გადმოიყვანს მისას ან მისთვის. *ეაზეები გადმოპრეფარეს.*

გადმოპრიალ-ა *გრძფ.* 1. გადმოსცემს ნებას, საშუალებას მისცემს. *ეზოში არ გადმოგიშვა.* 2. გადატ. მოიაგდებს, აქეთ გადმოაგდებს (წყალს...). *ცარიელ მინჯარს* გ. 3. (ს.ხ.) გადმოაგდებს, გადმოასვრის. *ფანჯრიდან გადმოუშვა.* ☐ შდრ. გადმოუშვებს, გადმოშვებს, გადმოშვებული.

გადმოპრიალინ-ს *გრძფ.* 1. გადმოშლის მისთვის. *ქსოველები გადმოიშალა.* — *წიგნი გადმოუშალა.* 2. გადატ. ცელაყრის ეტაკვის, უამბობს. *ბელის-ნაფები გადმოუშალა.*

გადმოპრიალინა-ა *გრძფ.* იფიცა, რაც გადმოუპრიფება.

გადმოპრიალინება-ა (*თქმ.* გადმოსცივნება და გადმოსციცინება) *გრძფ.* 1. გადმოცვივდება მისი, *ქალალდები გადმოუცივდა.* — *თვალის კაკლები გადმოუცვივდა* (ფიქრობ.). 2. გადმოცვივდება მასთან, — გადმოეტაკება ბერი, გადმოესვეა. *ბებია უბნის ბიჭები გადმოუცვივდნენ სანიტარად.*

გადმოპრიალებ-ა (*საუბ.*) გადმოაგდებს, გადმოატყორცნის, გადმოისროლებს.

გადმოპრიალ-ს *გრძფ.* გადმოსცვივს მისას, მისთვის ან მისკენ.

გადმოპრიალ-ს *გრძფ.* გადმოსცვივს მისთვის.

გადმოპრიალებ-ა *გრძფ.* 1. გადმოაგდებს ვინმესთვის, ვინმესკენ. *ბეღლი გადმოეტყდი.* 2. გადატ. მინდვრის, მოედნის (სამალლით). 3. გადმოიყვანს, გადმოუშვებს (წყალს).

გადმოპრიალებინ-ა (*თქმ.* გადმოსტრიალებ-ბია) *გრძფ.* გადმოტრიალება მისი ან მისკენ, — გადმოპრიალება ♦ გული გადმოატრიალებდა — ძალიან შეეშინდება, — გული ეკუმშებოდა.

გადმოპრიალებ-ს *გრძფ.* გადმოატრიალებს მისას ან მისთვის, — გადმოპრიალებს. ♦ თვალებს გადმოატრიალებს — თვალებს გადმოატრიალებს. გულს გადმოატრიალებს — ძალიან შეაშინებს, — გულს გაუშეკრავს.

გადმოპრიალებ-ა (*თქმ.* გადმოპრიალება) *გრძფ.* 1. გადმოპრიალება მისი ან მისკენ. *ბოთლი გადმოუპრიალა.* 2. გადატ. სწრაფად გადმოუტება, წინ შეხედება. *მომხედავს ბზალდახასთან გადმოუპრიალა.*

გადმოპრიალინება-ა (*თქმ.* გადმოპრიალება) *გრძფ.* გადმოპრიალება მისი. ♦ გული გადმოუპრიალა — იგივეა, რაც გული გადაუპრიალა.

გადმოპრიალ-ს (*თქმ.* 'გადმოუპრიალა *მისთვის*') *გრძფ.* (*ქუთ.*) გადმოუპრიალებს (თვალებს).

გადმოპრიალებ-ს (*თქმ.* 'გადმოუპრიალებს *მისთვის*') *გრძფ.* გადმოპრიალებს მისას ან მისთვის.

გადმოპრიალინ-ს *გრძფ.* გადმოპრიალებს მისკენ. მოუწვრება, მოუღრენს. *ბზალდ გადმოუპრიალა.* — *მაყალაბი გადმოუპრიალა.*

გადმოპრიალინება *გრძფ.* დიდი სისწრაფით გადმოსვლის. *თვითმფრინავებმა გადმოგვიპრიალეს.*

გადმოპრიალ-ა *გრძფ.* გადმოიღებს მისას ან მისთვის. *ლამპაზე მერაბა გადმოპრიალა.*

გადმოპრიალ-ს *გრძფ.* გადმოიყვანს მისას ან მისთვის. *ეაზეები გადმოპრეფარეს.*

გადმოპრიალ-ა *გრძფ.* 1. გადმოსცემს ნებას, საშუალებას მისცემს. *ეზოში არ გადმოგიშვა.* 2. გადატ. მოიაგდებს, აქეთ გადმოაგდებს (წყალს...). *ცარიელ მინჯარს* გ. 3. (ს.ხ.) გადმოაგდებს, გადმოისროლებს

გადმოხლილ-ი რაც გადმოშალეს ან გადმოშალა. გ. ტარადა. — *წინ გ. თმები.*

გადმოხტომა *გრძლ.* მხტილით გადმოდის. ჩაწყვრა გ.

გადმოხრილება *გრძლ.* ჩოჩქით გადმოღება.

გადმოხრილობა *გრძლ.* ჩუქურთხით გადმოღის წყარო გ.

გადმო-ხსნ-ა *გრძლ.* 1. ჩაქუჩით გადმოდის. მადრესაი გ. 2. გადმო-ს-ჰქედ-ს — ჩქეით გადმოსდის. ცრემლი გ. (ფოტურ.) ▭ შდრ. გადმომქედვრა.

გადმოჩარჩილება-ს *გრძლ.* ოფიცი, რაც გადმოჩარჩილება.

გადმო-ს-ჩასვი-ს *გრძლ.* ჩასვილით გადმოხსაბნის. *გვეკვე გადმოჩასვილა.*

გადმოჩარჩილება-ს *გრძლ.* ჩახრილით გადმოღის (ფსკილი...). წყარო გ.

გადმო-ს-ცქვა-ს *გრძლ.* გარკვეულ ადგილს, ზღვასაც გადგება, — გადმოსცილდება. *ბერით ღობეც გადმოსცდა. — თორმეტ კბილ ჯარ სოტვეა გ., თორმეტ მთას გადააღწიონო.*

გადმო-ს-ცმ-ს *გრძლ.* 1. გადასცემს აქეთ მფოფს (ჩვეულებრივ I ან II პირს). წერილი გადმოგვცეს — რაფიათა სანინგარეო ენოს გადმოსცეს. 2. გადაგ. ასახავს, გამოსახავს. *წვრილათ ამბავს პოეტურად გ. — მხატვარმა კარად გადმოსცა ქალის სულიერი სამყარო.* ▭ შდრ. გადმოცემა, გადმოცემული, გადმოსაცემი.

გადმოცემა 1. სახელი გადმოსაცემს ზმნის მოქმედებისა. 2. ზეპირი გზით გადმოსული, შემონახული ამბავი, მოთხრობა, — თქმულება. *გ. წოგეიობრობის წინაპრთა ტრადიულ საქმეებზე.*

გადმოცემული-ი რაც გადმოცემულა. *გ. ენობა.*

გადმოცვენილ-ი რაც გადმოცვენილა ან გადმოსცილდება. *წინ გ. ცელილები. — ბიდან გ. ფოთლები.*

გადმო-ს-ცქივ-ს *გრძლ.* იგივე, რაც გადმო-ს-ცქ-ს. ▭ შდრ. გადმოცქვნა. გადმოცქვნილ-ები.

გადმოცქივება-ა *გრძლ.* 1. (*თურმ.* გადმოცქვნილა და გადმოცქვნილა) გადმოიყურება, გადმოიყურება. *გადმოცქივებენ ბუღლან. 2. გადმო-ს-ცქივდება — (თურმ.* გადმოცქვნილა და გადმოცქვნილა) — გადმოიყურება, გადმოეცქინება. — გადმოცქვა, გადმოცქვირება. *ცრემლები გადმოსცქივდა. — თვალები გადმოსცქივდა ბუღლან* (ფოტურ.). ▭ შდრ. გადმოცქვნება, გადმოცქვნილი.

გადმოცქივნილ-ი იგივე, რაც გადმოცქვნილი.

გადმო-ს-ცხიდება-ა *გრძლ.* გადმოსცხება, გადმოცა (ჩარკვეულ მანძილს, სასწაულს...). *ბაზს გადმოსციდება.*

გადმოცხილებელ-ი ენინ რაც გადმოსაცილდა ზმნის. *სანღუარს გ.*

გადმოცხილ-ი *გრძლ.* გადმოიცქნა, გადმოიკანას, გადმოტკირთვის. გადმოსახმახ ერთი რამეიან მფოფი (დაეცის მიზნით). *ვაგონი გადმოცილ-ი. ეი ტიკი გადმოცანა გადმოცალა.*

გადმოცხილება-ა *გრძლ.* ცოცხი გადმოვა. *პატ. ფიი ლიეიდიან გადმოცილება.*

გადმოცხრა-ს (*თურმ.* გადმოცქვნილას) *გრძლ.* ცვრით გადმოვა, გადმოცაბაეს (მდინარემ...). ▭ შდრ. გადმოცვრება.

გადმოცხრება-ა *გრძლ.* 1. ცვრით გადგება. 2. სრიალით გადგება, გადმოკანდება. *ფარდაი გადგნენ გადმოცვრილა.* ▭ შდრ. გადმოცვრება.

გადმოცხრაება სახელი გადმოცხრების ზმნის მოქმედებისა.

გადმოცხრა-ს *გრძლ.* იგივე, რაც გადმოცვრება.

გადმო-ს-ძიძგ-ს *გრძლ.* გარკვეულ ადგილს, ზღვასაც გადგება, — გადმოსცილდება. *ბერით ღობეც გადმოსძვრა. — თორმეტ კბილ ჯარ სოტვეა გ., თორმეტ მთას გადააღწიონო.*

გადმო-ს-ძმინ-ს *გრძლ.* 1. გადასცემს აქეთ მფოფს (ჩვეულებრივ I ან II პირს). წერილი გადმოგვეცეს — რაფიათა სანინგარეო ენოს გადმოსცეს. 2. გადაგ. ასახავს, გამოსახავს. *წვრილათ ამბავს პოეტურად გ. — მხატვარმა კარად გადმოსცა ქალის სულიერი სამყარო.* ▭ შდრ. გადმოცემა, გადმოცემული, გადმოსაცემი.

გადმოცხება 1. სახელი გადმოსცემს ზმნის მოქმედებისა. 2. ზეპირი გზით გადმოსული, შემონახული ამბავი, მოთხრობა, — თქმულება. *გ. წოგეიობრობის წინაპართა ტრადიულ საქმეებზე.*

გადმოცხებელ-ი რაც გადმოცდება. *გ. ენობა.*

გადმოცხვენილ-ი ენენ, რაც გადმოსცვენილა. *ნეინ გ. ცელილები. — ბიდან გ. ფოთლები.*

გადმო-ს-ცხივ-ს *გრძლ.* 1. (*თურმ.* გადმოცქვნილა და გადმოცქვნილა) გადმოიყურება, გადმოიყურება. *გადმოცხივებენ ბუღლან. 2. გადმო-ს-ცხივდება — (თურმ.* გადმოცქვნილა და გადმოცქვნილა) — გადმოიყურება, გადმოეცქინება. — გადმოცხვა, გადმოცხვირება. *ცრემლები გადმოსცხივდა. — თვალები გადმოსცხივდა ბუღლან* (ფოტურ.). ▭ შდრ. გადმოცხვნება, გადმოცხვნილი.

გადმოცხივნილ-ი იგივე, რაც გადმოცხვნილი.

გადმო-ს-ცხიდება-ა *გრძლ.* გადმოსცხება, გადმოცა (გარკვეულ მანძილს, სასწაულს...). *ბაზს გადმოსციდება.*

გადმოცხილებელ-ი ენენ, რაც გადმოსაცილდა ზმნის. *სანღუარს გ.*

გადმოცხილ-ი *გრძლ.* გადმოიცქნა, გადმოიკანას, გადმოტკირთვის. გადმოსახმახ ერთი რამეიან მფოფი (დაეცის მიზნით). *ვაგონი გადმოცილ-ი. ეი ტიკი გადმოცანა გადმოცალა.*

გადმოცხილება-ა *გრძლ.* ცოცხი გადმოვა. *პატ. ფიი ლიეიდიან გადმოცილება.*

გადმოცხრა-ს (*თურმ.* გადმოცქვნილას) *გრძლ.* ცვრით გადმოვა, გადმოცაბაეს (მდინარემ...). ▭ შდრ. გადმოცვრება.

გადმოცხრება-ა *გრძლ.* 1. ცვრით გადგება. 2. სრიალით გადგება, გადმოკანდება. *ფარდაი გადგნენ გადმოცვრილა.* ▭ შდრ. გადმოცვრება.

გადმოცხრაება სახელი გადმოცხრების ზმნის მოქმედებისა.

გადმოცხრა-ს სახელი გადმოცხრების ზმნის მოქმედებისა.

გადმო-ს-ძიძგ-ს *გრძლ.* ოფიცი, რაც გადმოსძვრა.

გადმო-ს-ძმინ-ს *გრძლ.* ჩასვილით გადმოსხმახებს. *გვეკვე გადმოჩასვილა.*

გადმოხარჩილება-ს *გრძლ.* ჩახრილით გადმოღის (ფსკილი...). წყარო გ.

გადმო-ს-ცხივ-ს *გრძლ.* გარკვეულ ადგილს, ზღვასაც გადგება, — გადმოსცილდება. *მოაგონრზე გადგოწერა. — მთების ჩრდილები გადმოსცა* (ფოტურ.). 2. სხვა ადგილიდან აქეთ დაწვება. *აქეთ თოჭმები გადმოწერა.* 3. გადმოხატვის გადმოსცემს ხატვაში. *ყმილი.* გადმოწერა.

გადმოწერა-ს *გრძლ.* 1. გადასცემს აქეთ მფოფს (ჩვეულებრივ I ან II პირს). წერილი გადმოგვწერეს — რაფიათა სანინგარეო ენოს გადმოსწერეს. *ვეფხვისტყაოსანი. ყმილი.* გადმოწერა.

გადმოწერება სახელი გადმოწერის ზმნის მოქმედებისა.

გადმოწერილ-ი ენენ, რაც გადმოწერილი. *გ. ტარადა.*

გადმოწვება-ა *გრძლ.* 1. რამეზე დაწოლით გადგნება, — გადმოვარდება. *მოაგონრზე გადგოწერა. — მთების ჩრდილები გადმოწვა* (ფოტურ.). 2. სხვა ადგილიდან აქეთ დაწვება. *აქეთ თოჭმები გადმოწერა.* 3. გადმოხატვის გადმოსცემს ხატვაში. *ყმილი.* გადმოწერა.

გადმოწვება სახელი გადმოწვების ზმნის მოქმედებისა.

გადმოწვეული-ი რაც გადმოწვეულა. *გადმოწვეული ბალიშები.*

გადმოწვეულ-ი სახელი გადმოწვენის ზმნის მოქმედებისა.

გადმოწვენილ-ი ენენ, რაც გადმოწვენილა.

გადმოწოლება სახელი გადმოწოლების ზმნის მოქმედებისა.

გადმოწოლილ-ი რაც გადმოწოლილა.

გადმოწოლილ-ი ენენ, რაც გადმოწოლილა. *მოაგონრზე გ.*

გადმოწყება სახელი გადმოწყობის ზმნის მოქმედებისა.

გადმოწყობილ-ი რაც გადმოწყვეს. *გ. წიგნები.*

გადმოჭრა სახელი გადმოჭრის ზმნის მოქმედებისა.

გადმოჭრილ-ი *გრძლ.* პირდაპირ გადმოვა, გადმოიღის (მდინარის, ტუჩის... ერთი მხრიდან მეორეზე). *ტბას გ. — მოეერავეებ მდინარე გადმოჭრა.* ▭ შდრ. გადმოკრება, გადმოკრა.

გადმოხაპაპება-ს (*თურმ.* გადმოეპაპება) *გრძლ.* ხატვით რამეს სურათის პირს გადმოიღებს. ფრესკა *გადმოხატა.* ▭ შდრ. გადმოხატება, გადმოხატვა, ასახმახატული.

გადმოხატვა სახელი გადმოხატავს ზმნის მოქმედებისა.

გადმოხატ-ნ-ი რაც გადმოხატეს. *ფრრანდიდან გ. სურათი.*

გადმოხრა-ა *გრძლ.* 1. (ტ.) ჩამოვა. გადმოხატვა (ცხენიდან...). *ცხენიდან გადმოხრა, ვირზე მეჯდარ. 2.* (ეკონ.) გადაგვა (მოიზა...).

გადმოხრა-ს (*თურმ.* გადმოეხრება) *გრძლ.* 1. გამოხვდება ქედით; თვალს გადმოაცილებს. *თორმეტ ბერიანებად ქალაქს გადმოხედა.* 2. დახედვას (აქეთ მფოფს), შემოხედვას. *აღმაცილ გადმოხედა.* ▭ შდრ. გადმოხედვება, გადმოხედვა.

გადმოხედვა სახელი გადმოხედავს, გადმოხედვება ზმნათა მოქმედებისა.

გადმოხედვინ-ს *გრძლ.* ნაპირებიდან გადმოვა ერთიანად, გადმოისკვება (მდინარე...). *მდინარემ ვეებერთ გუბირი გადმოხედვინა. — ცრემლმა გადმოხედვინა თვალთაგან* (ფოტურ.). ▭ შდრ. გადმოხედინება.

გადმოხედინება სახელი გადმოხედინს, გადმოხედვინებს ზმნათა მოქმედებისა.

გადმოხედინებელ-ი ენენ გადმოხედინს, გადმოხედვინებს. *ცრემლების გადმოხედინებელ ბუდეთაგან* (ფოტურ.).

გადმოხედინებელ-ი რამეც გადმოხედის, — ერთის-ზედ გადმოკარგნილი (მდინარის...), — გადმოშესკარი. *გ. წყალი. — გ. ნაღეარი.*

გადმოხედვა 1. სახელი გადმოხედნენს ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი გადმოხედნენს ზმნის მოქმედებისა.

გადმოხედვინ-ს *გრძლ.* შორიდან გადმოსახედნებს. ▭ შდრ. გადმოხედინებენება, გადმოხედნენს, გადმოხედნენი.

გადმოხედნენს სახელი გადმოხედნენს, გადმოხედინებენს ზმნათა მოქმედებისა.

გადმოხედნენი-ი ენენ გადმოხედნენს ან გადმოხედნენს. *უცხო ქვეყნიდან გ.*

გადმოხრა სახელი გადმოხრის ან გადმოხრების ზმნათა მოქმედებისა.

გადმოხრის-ს *გრძლ.* გადმოსწევს იქიდან აქეთ, — გადმოზიდვენ, გადმოლუნავს. *თავი გადმოხრა. — ქალაშა ხელი გადმოხრა.* ▭ შდრ. გადმოხრება, გადმოხრა, გადმოხრილ გადმოხრილი.

გადმოხრილ-ი რაც გადმოხრილა; რაც ენენ გადმოხრა. *გ. ტარადა. — გ. ენობები.*

გადმოხტება-ა (*ამჟ.* ხტება) *გრძლ.* 1. ხტომით გადგება, ერთი ადგილიდან მეორეზე (იქიდან აქეთ) დახტება. *უკან გადმოხტა. — ღობეზე გადმოხტა.* 2. ხტომით ჩაბნევა. — ჩამოხტება. *ცხენიდან გადმოხტა. — მატარებლიდან გადმოხტა.* ▭ შდრ. გადმოხტება, გადმოუხტება, გადმოხტომა, გადმოხტომა.

გადმოხტომა სახელი გადმოხტება ზმნის მოქმედებისა.

გადმოხტომ-ნ-ი 1. რაც გადმოხტება რასმე. 2. სახურავი, მიდგმული სახლთან. — საჩუქი (ისიან იზრეული).

გადმოჯდება-ა *გრძლ.* ერთი ადგილიდან მეორეზე (აქეთ) დაჯდება. *წინა მერხზე გადმოჯდა.* ▭ შდრ. გადმოჯდება, გადმოჯდომა, გადმომჯდარი.

გადმოჯდომა სახელი გადმოჯდება ზმნის მოქმედებისა.

გადხვა-ს (*ამჟ.* დნება) *გრძლ.* 1. გახურებისაგან ოხერ მდეთრებრანი გადავა, — დადნება. *ყინული გადგა.* 2. გაიხსნება სითხეში და მასთან ერთად წარმოქმნის ერთგვაროვან მასას. *წყალში მარილი გადგა. — ჩაის ნაკარი გადგა.*

გადხნება სახელი გადგნობს, გადგება ზმნათა მოქმედებისა.

გადჩა-ს (*თურმ.* გაუფრქვია). *გრძლ.* 1. გაიფანტის, მოიბნის. *ჭინას გაუფრქვია.* 2. გადაგ. გაიტანს, დაიბნის. *ჩინეზს გადჩა-ს.* ▭ შდრ. გაიფრქვევა, გაფრქვა.

გადჩასვა სახელი გადჩასვის ზმნის მოქმედებისა.

გადჩა-ს (*ამჟ.* დჩება) *გრძლ.* (ტ.) 1. იგივეა, რაც გაიფრქვევა. 2. იგივეა, რაც შეფრქვა.

გადჩაფრა-ს *გრძლ.* იხ. გადაუფრქვა.

გადჩეხილ-ი *გრძლ.* იხ. გადაუფრქვა.

გადჩეხილობა *გრძლ.* იხ. გადაუფრქვა.

**გადჩეხილ

გრდვ. ახლოს მივა, მიუახლოვდება, შეეხება (ჩვეულებრივ უარ. სიტყვასთან ერთად). *საქმეზეც არ გაეკარა.*

გაეკაპასება-ა (თარგ. გაკაკვერია; *აწმ.* ეკაპასება) გრდვ. გაიკაპასება ვინმე. — გაიფხაზებოდა. *ხელი გაეკარა.*

გაეკაპასება-ა (თარგ. გაკასება) გრდვ. გაკაპასება მისი. — ყანაზედ შეეკერება, — გაეჭასკვება.

გაეკეთება-ა (თარგ. გაკეთებინა) გრდვ. (ვინ) გაეკერა და გაეჭრა.

გაეკვესება-ა (თარგ. გაკვესება) გრდვ. გაკვესება მისი. — გაეკვესებინა. გაეკნარა.

გაეკვესება-ა (*აწმ.* ეკვესება) გრდვ. (ვინ) გაეკვესა და გაეჭრა.

გაეკვესება-ა (თარგ. გაკვესებინა) გრდვ. (ვინ) გაეკვესებინა და გაეჭრა.

გაეკვესება-ა (თარგ. გაკვესება) გრდვ. (ვინ) გაეკვესა და გაეჭრა.

გაეკვესება-ა (*აწმ.* ეკვესება) გრდვ. (ვინ) გაეკვესებინა და გაეჭრა.

გაეკვესება-ა (თარგ. გაკვესებინა; *აწმ.* ეკვესებინა) გრდვ. (ვინ) გაეკვესებინა და გაეჭრა.

გაეკვესება-ა (თარგ. გაკვესება; *აწმ.* ეკვესება) გრდვ. (ვინ) გაეკვეს

გაეწონება. (თურმ. ვასენახია) გრძლ. (მწ.) ეაე ჩხირები. ◻ შდრ. გამწონებული, გასწონება.

გაეწუკება (თურმ. გასწუკება) აწმ. ეწუკება) გრძლ. გაეწუკება ვინმეს. ◻ შდრ. გაწუკება.

გაეწყება (თურმ. გაწყება) აწმ. ეწყება) გრძლ. 1. ამოვლენა ვინმეს ან რისამე. 2. გამოჩენა. ◻ შდრ. გაწყება.

გაეწყლება გრძლ. ფიქრი, რაც გაუთანხება.

გაეხაზება გრძლ. ხაზვინი მოედება. შეიხვება. ◻ ეხვევა გაეხაზება.

გაეხვა გრძლ. გაიხვა. შარიგ. ◻ შდრ. გახვია.

გაეხვევა (აწმ. ეხვევა) გრძლ. 1. ყოველი მხრიდან დაიფარება (ტანსაცმით, ქსოვილით...). ◻ ბანაში გაეხვია. – მოსაბანში გაეხვია. ¶ გადატ. მოიგება რამე, დაიფარება რამით. ◻ ეველის ალში გაეხვია. – მთა ნისლში გაეხვია. 2. გადაეყრება. ◻ გაეხვია ბიჭებში, გაიხლართება (რამე უსიამოვნებაში). ◻ ◻ უსიამოვნებაში).

გაეხვევა გრძლ. (ლუობ.) თავს დააღწევს, გაექცევა ვინმეს. რასმე.

გაეხარხარება გრძლ. გაიხარხარება მისი. ფუძ-საფრქვ. ძირი გაეხარხარდა.

გაეხეიხება იგივეა, რაც გაიხეიბება.

გაეხეიხება გრძლ. 1. თვალები გაეხელება – იგივეა, რაც თვალ¹ ები ეხელება.

გაეხირანება (აწმ. ეხირანება) გრძლ. ისკუპა, რაც გაეხირანება ყველი ძალით გაეხირა. ◻ შდრ. გახირება, გახირვება.

გაეხლართება (აწმ. ეხლართება) გრძლ. 1. ეაიხლართება მისი. წველთან ფეხი მაბეში გაეხლართა. 2. ჩაეარდება, გაებმება (ბადეში, მახეში და მისთ.). თეფში გაეხლეჩა გაეხლართა.

გაეხლიჩება გრძლ. გაიხლიჩება მისი, – გაეპობა.

გაეხმაპება გრძლ. ხმის გასცემს (ძახილზე), ხმას გააგონებს. სტვენით გაეხმაპება. – შორიდან გაეხმაპება.

გაეხმიანება (აწმ. ეხმიანება) გრძლ. 1. იგივეა, რაც გაეხმაურება. 2. იფიქრე, რაც გამოეცანაო,აცა. ◻ შდრ. გახმიანებული, გაიხმიანება, გახმიანებული.

გაეხოსება (აწმ. ეხსება) გრძლ. გაეხსება (მწ. 1) მისი. უმაგონ მოისაროდა გაეხსა.

გაეხრწნება გრძლ. ხეხრწნილი ტანსაცმის ჩასმა. ხეხრწნის დაუწყიათ. გაეხრწნება ტანსაცმელი.

გაეხსენება გრძლ. ხსენების გაეხსენება გაეხუეთი. ◻ შდრ. გახსენება, გაიხსენება, გახსენებული.

გაეხსნება (აწმ. ეხსნება) გრძლ. 1. იგივეა, რაც გაეხსნება. 2. რაც გაეხსნება. ◻ შდრ. გახსნება, გაიხსნება, გახსნილი.

გაეხუნება (აწმ. ეხუნება) გრძლ. ეხუნება (მწ. 1) მისი. უმაგონ მოისაროდა გაეხუნა.

გაეხურება (აწმ. ეხურება) გრძლ. 1. იგივეა, რაც გაეხურება. 2. რაც გაეხურება. ◻ შდრ. გახურება, გაიხურება, გახურებული.

გაეხურება (აწმ. ეხურება) გრძლ. 1. ეაიხურება. 2. რაც გაეხურება. ◻ შდრ. გახურება, გაიხურება, გახურებული.

გაეხუხება (აწმ. ეხუხება) გრძლ. ეხუხება (მწ. 1) მისი. უმაგონ მოისაროდა გაეხუხა.

გაეხუხვება (აწმ. ეხუხვება) გრძლ. ეხუხვება (მწ. 1) მისი. უმაგონ მოისაროდა გაეხუხვა.

გაეხშირება (აწმ. ეხშირება) გრძლ. ეხშირება (მწ. 1) მისი. უმაგონ მოისაროდა გაეხშირა.

გაეხშირებინა (აწმ. ეხშირებინა) გრძლ. ეხშირებინა (მწ. 1) მისი. უმაგონ მოისაროდა გაეხშირებინა.

გაეჯავრება (თურმ. გაჯავრება) გრძლ. გაეჯავრება ვინმეს. ◻ შდრ. გაჯავრება, გაჯავრებული.

გაეჯავრებინა (თურმ. გაჯავრებინა) გრძლ. გაეჯავრებინა ვინმეს. ◻ შდრ. გაჯავრებინა, გაჯავრებული.

გაეჯიბრება (თურმ. გაჯიბრება) გრძლ. ეაიჯიბრება ვინმეს. ◻ შდრ. გაჯიბრება, გაჯიბრებული.

გაეჯიბრებინა (თურმ. გაჯიბრებინა) გრძლ. გაეჯიბრებინა ვინმეს. ◻ შდრ. გაჯიბრებინა

ცხოვრებით მეტისმეტად კმაყოფილი. *საქმისწარმოება გ. ფოქი.*

გაბუხვნილ-ი (საკუნ.) ვინც, რაც გაიხუნებულა.

გაბუჯრა გაზის ქუჩა.

გაბუკვება *(აწმ. მაუკვება)* გრძლვ. 1. დაბინდულება, დამთავრება, დასრულება. *პირიდან გამაუკვა.* — *ეკ.ეკავილი გათავდა.* 2. ამოიწურება, სულ მოლაც დაიხარჯება. *ფილი ლოკვით გ. ქიქნაძისი — მარტკლოტისათვის.* 3. მოკვდება *ბარა სარამ გაბარაფო, პატრონი გათავდაო. გათავდა* — *ჩარიელის სიტყვა:* ნიშნავს: აღარაფერი ეშველება, *ფუსფუსს მორეულ ხელზე თუ რასმე ამოუმძიმა. გ., ყურის გადაკეთილ-ჯობის.*

გაბუკვება ს*ახელი* ზე გაბუკვებს, გაბუკვედ-ბა ზმნათა მოქმედებისა.

გაბუკვებელ-ი რაც გაბუკვება.

გაბუკვებელდება-ა *(აწმ. თაეიხელება)* გრლვ. თაეხედი გახდება. — ზედმეტად გაბამაშდება. თოეს გავეა. ▭ შდრ. გაბუკვედება, გაბუკვედებული.

გაბუკვედება ს*ახელი* ზე გაბუკვედდება ზმნის მოქმედებისა

გაბუკვედებელ-ი ვინც გაბუკვედა.

გაბუკვედება-ა გრლვ. *(ბ.)* გაბასწლილება.

გაბუკვედა-ს *(თურმ. გაუბაიბუკვა. აწმ. ბაიბუკვს)* გრდმ *(ს.ეუბ.)* მეგობრობად გალაწლეება. დატეწეაეს.

გაბუკვედება-ა *(აწმ. თაისმება)* გრლვ. თამაში გახლება. ზედმეტს გახდება; გაბუკვედება

გაბუკვედება ს*ახელი* ზე გაბუკვედება, გაბა-მაშდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბუკვედებელ-ი ვინც გაბუკვედა; გაბუკვედებული

გაბუკვედება-ა *გრლვ.* ლაქვარის საშუალებით განათხუნება *(რასმე მოეება)* ყველა მოგება გათამაშდა.

გაბუკვედება ს*ახელი* ზე გაბუკვედებს, გაბუკვედებს, გაბუკვედება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბუკვედებელ-ი *გრლვ.* თანაბარი გახდება, — გათანასწორება. *23 სექტემბერს ღამე და ღამე გ. ბოლქვ.*

გაბუკვედებება ს*ახელი* გაბუკვედებებს, გაბუკვედებებება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბუკვედებელ-ი რაც ან ვინც გათანასწორდა. *გ. ანაკეში.*

გაბუკვედებორება-ა *(აწმ. თანასწორება)* *გრლვ.* თანასწორი გახდება.

გაბუკვედებორება ს*ახელი* ზე გაბუკვედებორებს, გაბუკვედებორდება ზმნათა მოქმედებისა. *ფლე-ტაძის გ.*

გაბუკვედებორებელ-ი ვინც, რაც გაბუკვედებორება ან გაბუკვედებორდა ეინმესთან, რამესთან

გაბუკვედა-ბ *(თურმ. გაუბაკვეს)* გრდმ. 1. შეკრა-ვა, შებოჭვა *(ადამიანს, ცხოველს).* 2. ღონე, ძალა გამოაცლინა, დაუხელურებს, მოთქმაეინა. ▭ შდრ. გაიბაკვება, გაბაკვება, გაბაკვედება.

გაბუკვედა ს*ახელი* ზე გაბუკვედებს ზმნის მოქმედებისა.

გაბუკვედებელ-ი ვინც გაბუკვედა; ვინც გაბუკვედა *ადამიანი გ. ალექსეეეი.*

გაბუხრაწვებელ-ი *(ს.უბ.)* სიტხისაგან გამოქნებუ-ლი, ჟინდაკარგული *(ავაცხრეები).*

გაბუხისრება-ა *გრლვ.* 1. ზნეთხრიეად წახდე-ბა, — გაიფუჭება. *ხელ მოაცად გაბახისრდა.* 2. გაი-ლანძღება, თავლაზე დაეხმება.

გაბუხისრება ს*ახელი* ზე გაბუხისრდება ზმნის მოქმედებისა.

გაბუხისრებელ-ი ვინც გაბუხისრდა

გაბუხვა-ბ *(აწმ. თხეა)* გრდვ. თხილი გახდე-ბა *პატარა გაბა.* — *წყალი გაბა.*

გაბუხება 1. ხახელი ზე გაბუხება. ზ. გაბუხება ზმნათა მოქმედებისა. 2. სისქეში ან წონებილობაში შენობის (ხიდის) განაბობისად. *ტენგარაულები გ.*

გაბუხვა ს*ახელი* ზე გაბუხვეს ზმნის მოქმედებისა.

გაბუხვრება-ა *(აწმ. თეეირება)* გრლვ. 1. თეეირი გახდება, თეეირი ეეერი დაედება. *არ გათვარ-დება ეეერანაირ, რაც უნდა ხეხო ქეიშიაო.* 2. გადაც-ვეეირაეება.

გაბუხრება ს*ახელი* ზე გაბუხრებს, გაბუხვ-რდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბუხრებელ-ი რაც გაბუხრდა.

გაბუხვა-ს *გრდმ. (თურმ. გაუბუხეს; აწმ. თუ-სეს)* 1. ფეხით დასრეს; გაიაეეეს ზედ გადა-ეელით, — გაქეეეეს. *ხაერნელს ნათეხი გაუხუხეს.* 2. გადაქ. გაანაგვრეს, მოსპობას. ▭ შდრ. გაა-თხეეეებეს, გაბუხეეეება, გაეეეხეეეებეს, გაბუხეეეა, გაბუხეეილი.

გაბუხვა ს*ახელი* ზე გაბუხეეას ზმნის მოქმე-დებისა.

გაბუხილ-ი 1. რაც გაბუხეეს. 2. სიმარეულისაგან გატკესნილი *(ეზა, ბილიკი).*

გაბუხვება-ა *(აწმ. თენება)* გრლვ. განთიადი, დილა დადგება. დღე დაინყებს *(ხალხის).* დაღამ-დება). *ირმახათ დილა გათენდა. — მამაკაცმა თქვა: ეე ეიეიეეეეს და გათენდ. გათენდაო, ვინმე — ირმო.*

გაბუხვება 1. ხახელი ზე გაბუხენებს, გაბუხვ-დება ზმნათა მოქმედებისა. 2. გამთიადი. *ირმი. გა-თენებამ მოიტანა.*

გაბუხვენებელ-ი *(ს.უბ.)* 1. დღო, რაღაც-ეე გათენდა. — ადრ დროე. *ამ ირმ. — კარგად გ. ირმ. რაღაც-ეე გზას გაუდგნენ.* 2. უმეცრად გატარებული *(დრო).* *ეეიეხნება გ. ღამე.*

გაბუხვენება ს*ახელი* ზე გაბუხვენებს ზმნის მოქმედებისა.

გაბუხვენებელ-ი რაც გაბუხვენდა.

გაბუხვება ს*ახელი* ზე გაბუხვებს ზმნის მოქმედებისა.

გაბუხვებელ-ი რაც გაბუხვა.

გაბუხვებელდება-ა *გრლვ.* საზოგადო და პოლიტიკურ საკითხებში გაეერკვეეი. პოლიტიკურად შეგნებული ადამიანი გახდება *გაბუხვებელიხარებენ.*

გაბუხვებელიხარება ს*ახელი* ზე გაბუხვებელ-ხარებს ზმნის მოქმედებისა.

გაბუხვებელიხარებელ-ი ვინც გაბუხვებელიხა-და. ზ. ანაბეკაძისა.

გაბუხვება ს*ახელი* ზე გაბუხეეს, გაბუხეეს ზმნათა მოქმედებისა.

გაბუხეეს-ი *გრდმ.* ზანგიანად, უკუნებლივ დაბე-ლი ადგილი *(ტყის, ველის).* ▭ შდრ. გაბუხეეს.

გაბუხვა-ს *(თურმ. გაუბაიბუხეს; აწმ. ბიბაეს)* გრდმ. ცელით ან ხანაბი მარქანით მოჭრას, პიეეის *(ბალახს და მისთ.).* — მოიბაბეს. ▭ შდრ. გაბაიბეე-ნებს, გაბაიბეება, გაბაიბეე, გაბაიბეეი, გასაბაიბ' ავ'ი. გაბუხიბაეი.

გაბუხვა ს*ახელი* ზე გაბუხეეს ზმნის მოქმედე-ბისა

გაბუხილ-ი რაც გაბუხეს. — მოთიბული. *გ. ბა-ლახი.*

გაბუხილება *(ს.უბ.)* ს*ახელი* ზე გაბუხილებს ზმნის მოქმედებისა.

გაბუხილებელ-ი *(აწმ. ბიიხნის)* გრდმ *(ს.უბ.)* გასუქოს, გაიხუნოს ▭ შდრ. გაიხიხნება, გაბიხიხ-ნება, გაბიხიხნილი.

გაბუხილ-ი *(ს.უბ.)* რაც, ვინც გაბუხიხნეს ან გაბიხიხნა. *ტალაბით გ. ბეღელი.*

გაბუხვა-ბ *(თურმ. გაუბიხეს. აწმ. ბიიხეს)* *გრდმ.* ერთმანეთისაგან გამოყოფს, ერთმანეთს და-შორებს, — გააცალკევებს. *ყველაზე ეე ალაგნეე — ამთავრა ომსპობილობის პილიტიკის პრობლემა.* ▭ შდრ. გაბიხეება, გაბიხეა, გაბიხეეილი, გაბიხი-ნეული.

გაბიხვა ს*ახელი* ზე გაბიხეაეს ზმნის მოქმე-დებისა.

გაბიხილ-ი ვინც, რაც გაბიხეს ან გაბიხიხა.

გაბიხა ს*ახელი* ზე გაბიხეს ზმნის მოქმედებისა.

გაბიხილ-ი *(აწმ. ბილის)* გრდმ. 1. ობილ-ობილ ბრეებს აყალებს მჭრელი იარაღით *(რასმეზე ზედა-პირს).* ბრა გ. — ლილვს გ. ‖ ქაბს გაეელას *(დანით).* *ადამს გ.* 2. წყალს გაუყვებეს, გაუწყრილებს სახ-ლეული. დანით *(ფანქარს).* ▭ შდრ. გაალეეეეი-ნებს. გაეხლება, გაბიხეება, გაბიხეა, გაბიხილი, გა-ხახილება, გაეხლეული.

გაბიხილ-ი რაც გაბიხილ. გ. ბაკო. — გ. *მოიკი-ბა. ‖ გ. კობები.*

გაბიხვა-ს *(თურმ. გაუბიხეს)* გრდმ. 1. ოთ-კიან ხელ-ფეხს შეეკრას. 2. გაბეს. *(ს.უბ.)* დაიბეეს, დაამაგრებეს. *კერძო გამოეეს.* ▭ შდრ. გაბიხეა, გაბიხეეი.

გაბიხვა ს*ახელი* ზე გაბიხეაეს ზმნის მოქმედე-ბისა.

გაბიხილ-ი ვინც გაბიხეა.

გაბიხვა-ს *(თურმ. გაუბიხეს; აწმ. ბიხეს)* გრდმ. ბილიკი გაიეეეს.

გაბიხვება-ა *(აწმ. თეიხეება)* გრლვ. თეიხი გახდება. *ეეერანაირ ეეიხეება. ეეიხეება ეეერი.*

გაბიხვება ს*ახელი* ზე გაბიხეებს, გაბიხეება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბიხვებელ-ი რაც გაბიხეება.

გაბიხვედება-ა *(აწმ. თეიხედება)* გრლვ. თეიხედი გახდება. — ზედმეტად გაბამაშდება. თოეს გავეა. ▭ შდრ. გაბიხვედება, გაბიხვედებული.

გაბიხვედება ს*ახელი* ზე გაბიხვედებს ზმნის მოქმედებისა

გაბიხვედებელ-ი ვინც გაბიხვედა; გაბიხვედებული

გაბიხვედება-ა *გრლვ.* ლაქვარის საშუალებით განათხუნება *(რასმე მოეება)* ყველა მოგება გაბიხვედდა

გაბიხვედება ს*ახელი* ზე გაბიხვედებს, გაბიხვედებს, გაბიხვედება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბიხვედებელ-ი რაც ან ვინც გაბიხვედდა. *ეეიხეება გ. ანაკეში.*

გაბიხვედებორება-ა *(აწმ. თანასწორება)* *გრლვ.* თანასწორი გახდება.

გაბიხვედებორება ს*ახელი* ზე გაბიხვედებორებს, გაბიხვედებორდება ზმნათა მოქმედებისა. *ფლე-ტაძის გ.*

გაბიხვედებორებელ-ი ვინც გაბიხვედებორება ან გაბიხვედებორდა ეინმესთან, რამესთან

გაბიხვედა-ბ *(თურმ. გაუბაკვეს)* გრდმ. 1. შეკრა-ვა, შებოჭვა *(ადამიანს, ცხოველს).* 2. ღონე, ძალა გამოაცლინა, დაუხელურებს, მოთქმაეინა. ▭ შდრ. გაიბაკვება, გაბაკვება, გაბაკვედება.

გაბიხვედა ს*ახელი* ზე გაბიხვედებს ზმნის მოქმედებისა.

გაბიხვედებელ-ი ვინც გაბიხვედა; ვინც გაბიხვედა *ადამიანი გ. ალექსეეეი.*

გაბიხვრაწვებელ-ი *(ს.უბ.)* სიტხისაგან გამოქნებუ-ლი, ჟინდაკარგული *(ავაცხრეები).*

გაბიხისრება-ა *გრლვ.* 1. ზნეთხრიეად წახდე-ბა, — გაიფუჭება. *ხელ მოაცად გაბახისრდა.* 2. გაი-ლანძღება, თავლაზე დაეხმება.

გაბიხისრება ს*ახელი* ზე გაბიხისრდება ზმნის მოქმედებისა.

გაბიხისრებელ-ი ვინც გაბიხისრდა

გაბიხვა-ბ *(აწმ. თიხეა)* გრდვ. თხილი გახდე-ბა *პატარა გაბა.* — *წყალი გაბა.*

გაბიხება 1. ხახელი ზე გაბიხება. ზ. გაბიხება ზმნათა მოქმედებისა. 2. სისქეში ან წონებილობაში შენობის (ხიდის) განაბობისად. *ტენგარაულები გ.*

გაბიხვა ს*ახელი* ზე გაბიხეეს ზმნის მოქმედებისა.

გაბიხვრება-ა *(აწმ. თეეირება)* გრლვ. 1. თეეირი გახდება, თეეირი ეეერი დაედება. *არ გათვარ-დება ეეერანაირ, რაც უნდა ხეხო ქეიშიაო.* 2. გადაც-ვეეირაეება.

გაბიხრება ს*ახელი* ზე გაბიხრებს, გაბიხვ-რდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბიხრებელ-ი რაც გაბიხეეს.

გაბიხვა-ს *გრდმ. (თურმ. გაუბიხეს; აწმ. თუ-სეს)* 1. ფეხით დასრეს; გაიაეეეს ზედ გადა-ეელით, — გაქეეეეს. *ხაერნელს ნათეხი გაუხუხეს.* 2. გადაქ. გაანაგვრეს, მოსპობას. ▭ შდრ. გაა-თხეეეებეს, გაბიხეეეება, გაეეეხეეეებეს, გაბიხეეეა, გაბიხეეილი.

გაბიხვა ს*ახელი* ზე გაბიხეეას ზმნის მოქმე-დებისა.

გაბიხილ-ი რაც გაბიხეეს. — მოთიბული. *გ. ბა-ლახი.*

გაბიხილება *(ს.უბ.)* ს*ახელი* ზე გაბიხილებს ზმნის მოქმედებისა.

გაბიხილებელ-ი *(აწმ. ბიიხნის)* გრდმ *(ს.უბ.)* გასუქოს, გაიხუნოს ▭ შდრ. გაიხიხნება, გაბიხიხ-ნება, გაბიხიხნილი.

გაბიხილ-ი *(ს.უბ.)* რაც, ვინც გაბიხიხნეს ან გაბიხიხნა. *ტალაბით გ. ბეღელი.*

გაბიხვა-ბ *(თურმ. გაუბიხეს. აწმ. ბიიხეს)* *გრდმ.* ერთმანეთისაგან გამოყოფს, ერთმანეთს და-შორებს, — გააცალკევებს. *ყველაზე ეე ალაგნეე — ამთავრა ომსპობილობის პილიტიკის პრობლემა.* ▭ შდრ. გაბიხეება, გაბიხეა, გაბიხეეილი, გაბიხი-ნეული.

გაბიხვა ს*ახელი* ზე გაბიხეაეს ზმნის მოქმე-დებისა.

გაბიხილ-ი ვინც, რაც გაბიხეეს ან გაბიხიხა.

გაბიხა ს*ახელი* ზე გაბიხეეს ზმნის მოქმედებისა.

გაბიხილ-ი *(აწმ. ბილის)* გრდმ. 1. ობილ-ობილ ბრეებს აყალებს მჭრელი იარაღით *(რასმეზე ზედა-პირს).* ბრა გ. — ლილვს გ. ‖ ქაბს გაეელას *(დანით).* *ადამს გ.* 2. წყალს გაუყვებეს, გაუწყრილებს სახ-ლეული. დანით *(ფანქარს).* ▭ შდრ. გაალეეეეი-ნებს. გაეხლება, გაბიხეება, გაბიხეა, გაბიხილი, გა-ხახილება, გაეხლეული.

გაბიხილ-ი რაც გაბიხილ. გ. ბაკო. — გ. *მოიკი-ბა. ‖ გ. კობები.*

გაბიხვა-ს *(თურმ. გაუბიხეს)* გრდმ. 1. ოთ-კიან ხელ-ფეხს შეეკრას. 2. გაბეს. *(ს.უბ.)* დაიბეეს, დაამაგრებეს. *კერძო გამოეეს.* ▭ შდრ. გაბიხეა, გაბიხეეი.

გაბიხვა ს*ახელი* ზე გაბიხეაეს ზმნის მოქმედე-ბისა.

გაბიხილ-ი ვინც გაბიხეა.

გაბიხვა-ს *(თურმ. გაუბიხეს; აწმ. ბიხეს)* გრდმ. ბილიკი გაიეეეს.

გაბიხვება-ა *(აწმ. თეიხეება)* გრლვ. თეიხი გახდება. *ეეერანაირ ეეიხეება. ეეიხეება ეეერი.*

გაბიხვება ს*ახელი* ზე გაბიხეებს, გაბიხეება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბიხვებელ-ი რაც გაბიხეება.

გაბიხვედება-ა *(აწმ. თეიხედება)* გრლვ. თეიხედი გახდება. — ზედმეტად გაბამაშდება. თოეს გავეა. ▭ შდრ. გაბიხვედება, გაბიხვედებული.

გაბიხვედება ს*ახელი* ზე გაბიხვედებს ზმნის მოქმედებისა

გაბიხვედებელ-ი ვინც გაბიხვედა; გაბიხვედებული

გაბიხვედება-ა *გრლვ.* ლაქვარის საშუალებით განათხუნება *(რასმე მოეება)* ყველა მოგება გაბიხვედდა

გაბიხვედება ს*ახელი* ზე გაბიხვედებს, გაბიხვედებს, გაბიხვედება ზმნათა მოქმედებისა.

გაბიხვედებელ-ი რაც ან ვინც გაბიხვედდა. *ეეიხეება გ. ანაკეში.*

გაბიხვედებორება-ა *(აწმ. თანასწორება)* *გრლვ.* თანასწორი გახდება.

გაბიხვედებორება ს*ახელი* ზე გაბიხვედებორებს, გაბიხვედებორდება ზმნათა მოქმედებისა. *ფლე-ტაძის გ.*

გაბიხვედებორებელ-ი ვინც გაბიხვედებორება ან გაბიხვედებორდა ეინმესთან, რამესთან

გაბიხვედა-ბ *(თურმ. გაუბაკვეს)* გრდმ. 1. შეკრა-ვა, შებოჭვა *(ადამიანს, ცხოველს).* 2. ღონე, ძალა გამოაცლინა, დაუხელურებს, მოთქმაეინა. ▭ შდრ. გაიბაკვება, გაბაკვება, გაბაკვედება.

გაბიხვედა ს*ახელი* ზე გაბიხვედებს ზმნათა მოქმედებისა.

გაბიხვედებელ-ი ვინც გაბიხვედა; ვინც გაბიხვედა *ადამიანი გ. ალექსეეეი.*

(წელით და სანაპით) ჭკუაი მოსეილება. ‖ წელით მეორეს მოსეილება. სიმპლი სიმპლით არ გაიმარჯვით.

გაიბარდება ა გრდვ. გაიწელით დაიდგანება, ერთმანეთში გადაიჭიმებით (ბუქი და სხვ.). ლილმო გაიბარდა. ▭ შდრ. გაბარდება.

გაიბარდვება ა გრდვ. თოკით დაიდგმება. ხეზე გაიბარდა. ▭ შდრ. გაბარდება.

გაიბარდვება ა გრდვ. გაიწე გაიწელება (ტოტები...); გაიწე გაიწელება (ტოტები...). წუხა გაიბარდა. ▭ შდრ. გაბარდება.

გაიბარდება გრდვ. 1. ბაჭრით (თოკით) შეიტრება (ჯინებე). – გაიბარდება; გაბარდება. 2. გადაჭიმეორენ, დაიჭიმებით. 3. ერთმანეთზე მიიჭიმებით გაიწერებით. მაგრამ გაიბარდება.

გაიბარდება (ძველ. გაიბერება, აწ. იბერება) გრდ. გაბერვის თავისას ან თავისთვის.

გაიბერება ა (აწ. იბერება) გრდვ. 1. ბაჭრით გაიწესება და გაიგანიერება. 2. გადაჭ. ბელიერზე რად გაიბერება. გაიდიდება. დაწერილების შეტაკვის გაიბერა. 3. გადაჭ. გაიძირდება. ჭუჭით გაიბერა. 4. გადაჭ. (ხაუბ.) გაიბუქება.

გაიბერებება (ძველ. ‘გაუბერტყეს თავისი’; აწ. იბერტყება) გრდ. გაბერტყვის თავისას. კაბა გაიბერტყეა.

გაიბერტყება ა (აწ. იბერტყება) გრდვ. გაბერტყვეს. შეიძლება გაბერტყონ.

გაიბერტყება ა (აწ. იბერტყება) გრდვ. ბჭა. რი გაეწერება. ხარე გაიბერა.

გაიბერტყება ა (აწ. იბერტყება) გრდვ. (ხაუბ.) გაიფიქრება, გაიძირებება, გაიფიქრება.

გაიბერწება ა გრდვ. ბლანდი გაიკერება; გაიბერწება.

გაიბეზება (აწ. იბეზება) გრდვ. გაიპობენ. შეიძლება გაიბეზ. ფიცი გაიბეზ. ‖ საჭარო გაიბეზ.

გაიბეზება ა (აწ. იბეზება) გრდვ. გაიფიქრება. ბიბილიზეთი ხალიბ ქუჩებში გაიბეზ. – მწვავი პაპრი გაიბეზ.

გაიბერება ა (აწ. იბერება) გრდვ. ბოლით ჭიიფრება. – ეიიბერებულა.

გაიბერებება ა (აწ. იბერებება) გრდვ.: ‖ ხელ გაიბერებება – გაბრაზება, გაბუქება.

გაიბერება ა გრდვ. ფეხებს ვაწრე გაღება, – კალიანება. ქიე გაიბერა.

გაიბერება ა გრდვ. ბრახუნით გაიხურება (კარს). ▭ შდრ. გაბრახუნება.

გაიბერება ა (აწ. იბერება) გრდვ. იფიქრა, რაც ეკმირებული

გაიბერება ა გრდვ. ბაჭრიელ ბრძოლას გამარჯვება. უკანასკნელად გაიბერდება. ▭ შდრ. გაბერება.

გაიბერება ა გრდვ. ბურში, ბურებში გაუხეცება მთის ობეში ნინალით გაიბერა. – დარასები ორთქლით გაიბერა. ▭ შდრ. გაბერვება.

გაიბერება ა (აწ. იბერება) გრდვ. ბერილით გაიბერატება.

გაიბეჭება ა (აწ. იბეჭება) გრდვ. ნაწყვენი და ღამწერილები გაიჭედება, ობის ალარ. ამოიღება. ▭ შდრ. გაეჭედება, გაიჭედა.

გაიბეჭდება ა (აწ. იბეჭდება) ავაქრწერებენ ბოლო გაიბეჭდება: ყოფილობის ამოსვლება. ▭ შდრ. გაბეჭდება.

გაიბეჭება ა (აწ. იბეჭება) გრდვ. ბეჭედით გაი

ახლის მოქნევის (ჩვეულებრივ იხმარება უარყ. ნაწილაკთან ერთად) *იქით ახლის არ გააკეთა.*

გაიპარსვე-ბ (ორან. ' გაქცევის თავიანთ'; *აწ.* იპარება) *ვრად.* ვინც გაიპარება - ვინც გააქცევებს. წინააღმდეგობითა ღონისძიებით წინ წაიწევს.

გაიპარსვი-ა (*აწ.* ... იპარება) *ვრთვ.* გაიქმება, გაიოწებება (ფიქრი, ზრუნვა...).

გაიპარსვა-ს (ორან. ' გაქცევის თავიანთ'; *აწ.* იპარსება) *გრდ.* გაპარსვის თავისას, — გაიოხვნის. ხელი გაიკეთა.

გაიპარსვინ-ა (*აწ.* იპარება) *გრდვ* გაპარსვინებინებს. გაიოხვნებინებს.

გაიპარსვა-ს (ორან. ' გაქცევის თავისა'; *აწ.* იპარსება) *გრდ.* გაპარსვის თავისა

ისპარსეს) *გრდ.* სამხარებლით ან სპეციალური მანქანით მოიგლეჯვა (წვერ. ...).

მაიპარსება-ა (*აწმ.* ისპარსება) *გრდვ.* გასპარსვა. ზედ მოგეპარსა. *მალე* ვეპარსო *გ.*

მაიპარსებინ-ა (*აწმ.* ისპარსებინა) *გრდვ.* წერილი ვინმეს ცემით დაუწერ გასპარსა. გაპარსვინა. გაიპარსა (ბაჭია., მატყლი.); გაპეპარვინ

მაიპარსა-ა (*აწმ.* ისპარს) *გრდვ.* გასპარსვინ. გასპარსა. ზედ მოგეპარსა. *ფოცარ შუაზე ვიპარსო. ჩ* ბოდიშ. ვპარსავ. გაიპარსვინ. გაპარსვინა. *ჭინკა ვიპარსო გაპარსა (ფიქრშ.).*

მაიპარსებულ-ი *გრდპ.* 1. (*აწმ.* ისპარსება) გასპარსული თაფლას. *ფეხსაცმელი გ.* 2. პრილით გაწმენდილი, — გაოცებული. *პირში* ბანდაჟად გამოპარსული.

მაიფილებ-ა (*აწმ.* იფილება) *გრდვ.* ამოწეწილის, დაიხოცება. *მზრდ. ცილქარი მოლიანად ფილება.*

მაიშვებ-ა *გრდვ.* გაშვებინება, გაუშვებინა. *თუმცაი გაიშვა.*

მაიცილებ-ა (*აწმ.* იცილება) *გრდვ.* 1. ისაყვედურებინა რასმე მაიადგი *წყლით* პაიჭიანებ. ხ გადაც. ავიცხა, გაიცილა *მაქრი ხერ წვლებით გაიცილონ. ჭ.* გადაც. (სპეკ.) ძალზე ვი თერება. — გამოიბერვება.

მაიჩანჩქებ-ა *გრდვ.* რანდით გაითლება (ფიცარი და მისთ.).

მაიჩაჩქ-ი *გრდ.* 1. ხორბლითა გაიფლის. *ეზოში კაცმა გათიბინა.* — ზაფხულის მალე გათიბინა (ციგან.). 2. ხორბლითი გაიქექა, გაათიბეს. *ორი კილო. მზეზი გათიბინა.* — ხ შდრ. გათიბვინებინა. გაკრძნებინა. გაკრძნებინა. ტკბილებული. გაბანაბებინა.

მაიჩაჩ-ა *გრდ.* მოიწილეს გამიდეს რაიმე საქმეში.

მაიჩაჩაჩ-ა (*ფორმ* ‘გაიწაკაჭა თაფის წინ’) *გრდ.* გარეკეს თაფის წინ. *მწყვრსმა ფარა გათიტეკა.* — *მწყრი წინ გარეკეს.*

მაიჩაჩაჩ-ა (*ფორმ.* ‘გაიწკაჭასა თაფის’) *გრდ.* გარეკეს თაფის ებრძანებიო გარეკება. **მაიჩაჩაჩ-ა** *გრდვ.* ჭუჭყი გაეცლება წყლით (წყალი და საპნით...). გარეცხვენ. *სარეცხი კარგად გათრეება.*

მაიჩარშ-ა (*აწმ.* იჩარშება) *გრდ.* გაკონიტის თაფისა ქვეს *გ.* — თაფს თვითონ *გ.*

მაიჩარჩალ-ა (*აწმ.* იჩარჭალება) *გრდ.* გაჩარჭალა (წლიც 2) თაფისა ან თივისთვის. *წყვილ-ბარეული გაიჩარჭალა.*

მაიჩარჭობ-ა *გრდვ.* გაწევა მთელი ხოფრით, გაიმხლეკინება რაზედ.

მაიჩრქვ-ა *გრდ.* ხატზედ გათხვეთა — საქმეს მოიწყობა, მოიწესრიგება, მოიგვარება, გათელეს.

მაიჩრქობ-ა *ნრდვ.* ღიჭრა, წახული უსახურად დარიბა. — გაეყარ-ცალა. დადაჭრება, გაიოხერ-ლება

მაიჩოჩ-ა (*აწმ.* ითრება) *გრდვ.* 1. ხაპირზე გება. გაიტყორცნება და დაჭიმვა. *ბადეს ვიჩოჩავ.* 2. *ბადზე.* (წნილ.) მოსწყვდება, ჩაიმარჭვება (ხაპირი-ლეობას, ცხირებსა...). გამყოლებადება (ხაპირი-ლეებისგან, ცხირებისაგან...).

მაიჩრიხ-ა (*აწმ.* ითრიხება) *ნრდვ.* გამოიხ-ვენ. *ხერხალით ვიჩრიხავ.*

მაიჩაჩ-ა *გრდვ.* ვასაკეთი ხვიდება. — ვამოიტანება; გასაკეთებელ უკეთილეთა ხელ *ბ.*

მაიჩარჩობ-ა *ეოცე.* (ბე.) ჩარხვით ლეგმების; ტრიალებენ.

მაიჩაჩობ-ა *გრდვ.* 1. ცხილების ალით ჭარელის მოიწყობა; გამოვლება. 2. *ხელიც* შეიხე დაიწყება, გაიხეულება (ლიანაზეც).

მაიჩიჩვინ-ა (*აწმ.* ითრევება) *გრდვ.* 1. დაიშლეს; (ხაქსით, ხაპირით). *ქსელი ვიჩიჩვინა.* 2. *ხელიც* ხაქსით გაიხეულება. *ქსელის ცალები ერთმანეთისაგან არ გათრეულენ.* — *ცალი და მეორეც ერთად ვ.* 3. გასაიხეულება, გათრეულება (ხაქსის). 1. *ხაქსი ვიქსე ვ.* ხაქსამთლიანი.

მაიჩრქობ-ა *ეოცე.* გაიწრეს, გაიჩრის, *მზრდელს წყალში ნაცვალი გაიწრეს.* ▭ შდრ. გაიწრობა, გავიწროა, გარეწროა, გარეწროდი.

მაიჩრქვ-ა *გრდვ.* ნელა ამოძრაულება, — გაინძრეება, შეინძრეება. *ჩე* გაინძრა.

მაიჩრქობ-ა (*ნ. ძირ.* გაისპრეა) *გრდვ.* შრიალს, ჯახას გასწვეს, ხმა შეიწვეს (რისამე გაჟღერებით...). *მაღლიდან ეიწრქობ. ჩ* გაიწრა.

მაიჩრქობ-ა (*ნ. ძირ.* გაისპრეა) *გრდვ.* შრიალს, ჯახას გასწვეს, ხმა შეიწვეს (რისამე გაჟღერებით...). *ხაჭიროებით ეიწრქობ. თე გაიხარე ხმით? — გაისარჯე თავი? — ვინე არ ე.. ეურაც ეცრ მოსწედებათ. — ტყეული ნუ ე!* (ზოგ-ჯერ ირონ.). *ტ ისთვის გამეფილარ?* (ირონ.) — *რისთვის შეეწიხებულარ? რა გინდა?*

მაიხი-ა მიმავალი წელი. — შეჩვნისი. გათხვა, გათხა — მიმავალ წელს. ▭ შდრ.

მაიხაჩჩვ-ი (*ფორმ.* ‘გაეკაპასებ თაფით’; *აწმ.* ისაპასება) *გრდ.* სასიხს წასისგანში რაშენც. *ხელი-ნი გათხაპა.*

მაიხაჩხვ-ა (*აწმ.* იხაპება) *გრდვ.* ხასიხი წაიშვება; გასაპასვენ.

მაიხიხინ-ა-ბაჭიოსხიხინ-ა *გრდ.* გაიხეირნება და გამოიცვირნება.

მაიხიხინ-ა *გრდ.* სასეირნოდ წაა; გაიელის (გასახრთობად ან დასასეირნებლად). *ქუჩაში ვ.* ▭ შდრ. გასეირნება

მაიხვ-ა (*ფორმ.* გაეწყობა; *აწმ.* იწყობს’) *გრდ.*: ხელს გასიყობ – ხელს შეეწეწება გაიელეს. – ხელს ჩოსიყობ. ჯიხვზე (უხეზე) ხელ გათხვაბ — ჯიხვები (უხები) ხელს ჩაიფრობ ფულის ამხანაგებად. ▭ შდრ. გაეწყობა. გაიხვება, გაეყმება, გასმა, გასმენი.

მაიხვინ-ა (*ნ. ძირ.*) ხანს გასიელების — ცოტა ოდენ (წვეთიან) ხიელს შეეხმს. *ცელ გასიელების — ცოტა რასმე (წვეთიანები, ლეინის) დალეეს.* ▭ შდრ. გასაელებინება, გასაელებინება გასაელებელი.

მაიხიხ-ა *გრდვ.* გასელა შესაძლებელია. *ისეთი აკეთია, რომ ვიღრო არ ე.*

მაიხიხაჩ-ა (*აწმ.* იხერება) *გრდვ.* გაეწყობინდება, გათხობენება. *ტანაბები გათხაჩა.*

მაიხიხინ-ა (*აწმ.* იხერის’) *გრდ.* გასცრის თაფისა, — გაიწეწვენის. *ფეხები ტანაბში გათხიხა.*

მაიხიხრ-ი (*ნ. ძირ.* გასისრეა) *გრდ.* 1. მოქრეთ გადაკეთები. — გაეტყორცნის. *ისარს ვ.* — *ქვა გასისრია.* 2. ეფიხრისსრული ისარის სასხლეტის გამოქერით ლულაში დენის აფეთქებს და ტყვიის (ჭურვს...) გამოტყორცნის შეკუმშვა ხშირი. *ოთხე ვ.* ▭ შდრ. გასროლა, გასისროლება, განსარილი, გასახსროლი.

მაიხიხიხ-ა (*ფორმ.* ‘გაეწინწყვს თაფით’) *გრდ.* გასინწყვს თაფისას. *ხოცხვ ვ.* ▭ დაინთხვებს. *მოიხოხებს. კაბა გასისრ ვ.*

მაიხიხიხ-ა *გრდვ.* განხიხეება, შემოწუხება, გასინწყვება. *პროექტი კარგად ვ.*

მაიხიხაჩხიხ-ა *ფრკ.* რასაც სისწერივ, გასწერივ. წავ. ▭ შდრ. გაეხიხწერივება.

მაიხიხინ-ა *გრდ.* სისხლით გაისერის. *ხელები გასისრიხება.*

მაიხაჩ-ა *გრდვ.* გაიხაჩება, გაიცვენება, გაიხაჩინ-ა *გრდვ.* გაიხსნ-ვა. გაიცვენება.

მაიხაჩ-ა *გრდვ.* გაიელის (ხაზი): გაიხაჩება.

მაიხაჩ-ი *გრდვ.* გასაგონია, ცელთამეწმენელ აც წევს. *ყიჟინა ვ.* — *სიმღერა ვ.*

მაიხიხაჩხ-ა *გრდ.* სრიალით ეაიელის. *ბაღთეკელი გაისრიალა რეალებზე.* ▭ შდრ. გასრიალება, გაეცრიალება, გასრიალება.

მაიხიხრიხ-ა (*აწმ.* ისრიალება) *გრდვ.* გაიჭყლიტება; გასრიხეება. *მოსაძრეთი ბოლქვი კარგად გაისრიალა.*

მაიხაჩხაჩ-ა (*აწმ.* იხაჭება) *გრდ.* 1. გაეწყობა, გაიაჩაჩება; გაეწყობინის სახეზე *ოჯახი ვაჩაჩრე გაიხაჩება.* — *წვილი სკოლაში გაიხაჩება. ჩ ხოგიერთე პასუხს გასცემს და ისე გაეწყობის უკან (ჩასაბ საქმეზე მოხსენებს). ეართი გაიხაჩება.* — *ხელ-ტარული ეაიხაჩება. 2. გადაიხსნის (ეაის, გადასა-ხადს...) რუხტორანში დაიხაჩება გაიხაჩება. ჩ მინ-სებეს, ცალურების, გადაეხადის ეიხე (ეაის ც მისთ.). მოეცალეეში გაიხაჩება.* ▭ შდრ. გასაჩეხება. *ბანებს, გასაჩეხება. გასაჩეხებული. გასასაჩეხებელი.*

მაიხაჩხაჩ-ა *გრდ.* — *ხაის გასასელებლად — ხაის გასაბრალება.*

მაიხაჩხაჩ-ა *გრდვ.* (ხაკ.) ეაიხეჭება გაიხეჭება. *ბაღეჭები გასაჩეხება.*

მაიხაჩხაჩ-ა *გრდვ.* (ხაკ.) ეაიხეჭება გაიხეჭება. *ბაღეჭები გასაჩეხება.*

მაიხაჩხაჩ-ა (*აწმ.* იხაჭება) *გრდვ.* გასაჩეხ

გაიფანტვა (აწმ. იფანტება) გრძლივ. 1. გაიბნევა. მიიფანტ-მოიფანტა, — დაიფანტება. ქუაწლი გაიფანტა. — მეუხმელი ეაიფანტა. 2. სხეულისება მიმართულებით წავა, — დაიქსაქსება, დაიშლება. ბალღი გაიფანტა.

გაიფარფიტა (აწმ. იფარფიტება) გრძლ. ფაფარითებს თავისას ან თავისთვის.

გაიფარფლეშა ს. გრძლ. ფარფატით დაიწყებს და მაშინვე შეწყვეტს. *ბეჭედში ჩიგმა გაიფარფლეშა.*

გაიფარჩნა — *გრძივ.* უშნოდ, ულაზათოდ გაშვილი, გასწყვეს (ფეხსაცმ.). ‖ გაწნეზე გაიტანს, გაიშვერს (ბეჭერ ტოტს — მცენარე).

გაიფაფატა (აწმ. იფაფრება) *გრძივ.* 1. ბუმბულს ამშლის, აბურძგნის, — გაბუქდება, კრეხი გაიფაფატა. 2. გადაკ. (საუბ.) გაცხარდება, აირიხება ⇨ შდრ. გაიფაფრება.

გაიფაფრება ს. გრძლ ოდნავ გასაგონ ხმას გამოსცემს ფრთების (ფრთხილით სიარულისას, მოძრაობისას). *ბეჭერებში რაღაცამ გაიფაფრა.*

გაიფენა ს. (აწმ. იფენს) გრძლ. გაფენს, ზაფხისას ან თავისთვის, — გაიშლის. *ბალიშს გ. - ნამალი გაიფინა და წაწვა.*

გაიფარფატება ს. (აწმ. იფერფატებს) გრძლ. (ქუთს.) იგივეა, რაც გაიბერტყება.

გაიფიქრა ს. (აწმ. იფიქრებს) გრძლ. 1. გაიფქრა შეიიძება; გაიფქნენ ხარეები გ. 2. მოეცინება რასმე, ეზოში გაიფლითილეთ მაგასაც გუნდი.

გაიფიქრება ს. გრძლ. ფიქრს, აზრს გაიეფებს (გუნდში, გონებაში). *რაც იმ დღეს გაიფიქრა, ყველაფერი აუხდა.* ⇨ შდრ. გაფიქრება, გაფიქრებული

გაიფიჩხება ს. (აწმ. იფიჩხება) გრძლ. გაიშვა შეიიძება; გაიფენენ ხარეები გ. 2. მოეეინება რასმე, ეზოში გაიფლითილეთ მაგასაც გუნდი.

გაიფიჩქნა ს. გრძლ. ფიქრს, აზრს გაიეფებს (გუნდში, გონებაში). *რაც იმ დღეს გაიფიქრა, ყველაფერი აუხდა.* ⇨ შდრ. გაფიქრება, გაფიქრებული

გაიფიჩხება ს. (აწმ. იფიჩხება) გრძლ. გაშვა (ცეთ.). *ეზოში გაიფლითილეთ მაგასაც გუნდი.*

გაიფიჩქნა ს. (აწმ. იფიჩქნება) გრძლ. 1. გაიფქრა შეიიძება; გაიფქნენ ხარეები გ. 2. მოეეინება რასმე, ეზოში გაიფლითილეთ მაგასაც გუნდი.

გაიფლითილეთ ს. (აწმ. იფლითილეთებს) გრძლ. (ქუთს.) იგივეა, რაც გაიბერტყება.

გაიფლითილეთება ს. (აწმ. იფლითილეთდება) გრძლ. (ქუთს.) იგივეა, რაც გაიბერტყება.

გაიფლიცა ს. (აწმ. იფლიცება) გრძლ. 1. გაიფლა შეიიძება; გაიფლნენ ხარეები გ. 2. მოეეინება რასმე, ეზოში გაიფლითილეთ მაგასაც გუნდი.

გაიფლიცება ს. (აწმ. იფლიცება) გრძლ. ფლიცავს, გაიფლიცება. *ბალიში გ. - ნამალი გაიფლიცა.*

გაიფლიცვა ს. (აწმ. იფლიცვება) გრძლ. (ქუთს.) იგივეა, რაც გაიბერტყება.

გაიფლიცება ს. (აწმ. იფლიცება) გრძლ. (ქუთს.) იგივეა, რაც გაიბერტყება.

მაისრის-ს (*აწ.* ის'რის) *გრად.* (ხაკ.) გასრის თავისაკენ. — *ბალეზს, გაიკრიფოს. პირში რაღაც გ.*

მაისრიპალ-ს *გრად.* ჩიტ'ურის ხმის გამოსცემს, — *შეირჩევა ამოირჩევა, გათეძვნება, მაცალებში რაღაცას გათესვნება, ტ შდრ. გამჩენ'ებელი, გამჩენ'ებება.*

მაისრისპა-ა *გრეულ.* რაშები გაიკეთება, ეტლ-ურმა; ეულო გადგება; გაიხისება. *ბავშვები ეაზრა გადმოსა. — წვეთ'ილადების მიცემი რაღაც გამხმარია.*

მაისრისპა-ს (*აწ.* ის'ირეს) *გრად.* გამოჩერეს თავისას, — *ხაფულაც'ილად გამოსწეკვას. ჯიხვის გ.*

მაისრთა *გრეულ.* გაიცეს მოხვეჭა რობაზე. გაიცეს შესაძლებელი, გასცდნენ. *ფილი გაიცა. ! გამკაცრებული გაიცა.*

მაისრთა-ა (*აწ.* იცეს) *გრეულ.* ჯერის ფშანი კაი გეღლება (ლაზ. *ხარისხ...*). *მარტალი გასცეკვება (ნიმინდის ტანის).*

მაისრცა-ს (*აწ.* იცეს) *გრად.* ეჯერის ხაზი მოიცეს: *გაეცალ.*

მაისრთიმშა-ს (*ლეჩ.* გაეცემიანა) *გრად.* ეიმეიანებს გაიჩენ'ებენ, — *გამოერთება, გაიცეს. ეიმეიანებენ გაიჩენ'ებენ, — გამოერთება.*

მაისრცხა-ს *გრად.* სიცილს დაიწეკს, სიცილი შუკეი ეჯერი ხაზი ეკრა მოიცეს: *გაეცალ.*

მაისრცხა-ა (*ლეჩ.* გაეცემიანა) *გრეულ.* ეჯერის ხაზი ეკრა მოიცეს: *გაეცალ.*

მაისრწარ-ს *გრად.* სიცილს დაიწეკს, სიცილი შუკეი ეჯერი ხაზი ეკრა მოიცეს: *გაეცალ.*

მაისრწარ-ა *გრეულ.* ეჯერის ხაზი ეკრა მოიცეს: *გაეცალ.*

მაისრწა-ს *გრად.* ეჯერის ხაზი ეკრა მოიცეს: *გაეცალ.*

**მაისრწა

გაიხვეშება *ა გრძედ.* 1. გაშეცხენ; გახეცება შეძლება. *პოსლიოვ პშე გაიხეცება.* 2. გადატ. (ხაუ.) ცელა ენოდ გავა. — გაიჩრიალება.

გაიხარხარება *ა* (*აწმ.* -ხარხარებს) *გრძედ.* ნ. ხვერტი გაეცელებება, გაბერცება შეიძლება. *ფიცარი გაიხეხარება.*

გაიხარხინება *ა* (*აწმ.* -ხარხარებს) *გრძედ.* (მე.) თაეიანი საცხოერებელი აღეცილებდა ფრენებით აიფრება და სხვაგან წავა თაეის შეცხარების მიზნით.

გაიხილავს *ა* (*თურმ.* ' გაუხსილავს თავიდან'; *აწმ.* -იხილავს) *გრძედ.* გაბილავს თავისას.

გაიხირება *ა* (*აწმ.* -იხირება) *გრძედ.* ოცედა, რაც გაიხ ხირება. ▭ შდრ. ეაეხირება, გაიხირე, ეასხირეი.

გაიხლართება *ა* (*აწმ.* -იხლართება) *კრძედ.* 1. შეკერება, გადაიბმება, გადაეეცლება (მაგ., მცენარის ტოტები). *ბეჭის შორის ბეცაც მცენარეები გაბლართულეყო.* ▮ ცებებება, მოსკედება, ჩაეარდება (ბადეში და მისთ.). *ბეში თბოსას ცხელი, გაიხლართა.* — *ბარდებში გაიხლართა.* 2. გადატ. გამოეედ შედეგში ჩაეარდება.

გაიხლინება *ა* (*აწმ.* -იხლინება) *გრძედ.* ოცედა, გასცება გაეცნობ *გაიხლინა.*

გაიხმაურება *ა* (*აწმ.* -იხმაურებს) *გრძედ.* გაიგონება, გასცება ეაეცნობ *გაიხმაურა.*

გაიხმაურება *ა* (*აწმ.* -იხმაურებს) *გრძედ.* ხმაურს დაიწეებს; ხმაურს გაიცეცებს *ტრაქტორმა გაიხმაურა.*

გაიხმოება *ა გრძედ.* დაეშაებს, რომ ცავიდეს მასთან,— ეკითხებს. *ცარენ გაიხმოო.* — *ცარენ გაიხმოო.* ▮ ცაიწეცს. *ბმალში გაიხმო.* ▭ შდრ. ცასხმას², გაბმიხილი².

გაიხრაკება *ა გრძედ.* გაიღეჭება, გაიღრეკება, გაიწეება, ცამრეცედება. — ▭ შდრ. გაიხრა, გაიხრილი.

გაიხრიმება *ა გრძედ.* (ხაუ.) ხრიგინით გაიელის. *ეტლზა ქვაფენილზე გაიხრიმება.* ▭ შდრ. გაიხრიგინება.

გაიხრწნება *ა* (*აწმ.* -იხრწნება) *გრძედ.* 1. ლპობით დაიშეება 2. გადატ. ზნეობრივად დაეემება, გაიოქცება.

გაიხსენება *ა* (*აწმ.* -იხსენებს) *გრძედ.* მოიგონება (დაეიწეებული); მეხსიერებაში აღეიდენს, — გაახსენდება. *თავიდან გავეწყობა გაიხსენა.* *წიერის სახელი ვერ ეთხსენა.* ▮ მოიგონების, ახსენების, იტყეის რასმე ეოსიმე, რასაც შეხანებ. *გაიხსენეს ყეროზეში გაიხსნა.* ▮ დაეშეება (ცრეა, ჭრილობა...) *გაიხსნა ეუსალეთი სპეკის სეხია.* 4. სითხეში თანაბრად განაწილდება და ცასთან ერთად წაჩანჩქნის ეერიაეიანთ მასაც, — ეაიქცეის, გაზაედება. *ჩაჰილი წყალში გაიხსნა.* — *საღებაეი კარგად გახსნა.*

გაიხსნის *ა* (*აწმ.* იხსნის) *გრძედ.* ეასხსნის თავისას ან თავისოეის. *სიცელე გაიხსნა.*

გაიხტეხება *ა გრძედ* გაიხტენის ოაეის წინ. *ცეკეტებსა მეელა გაიხტეხეს.*

გაიხუპრება *ა გრძედ.* ხუპრისებიო იტყეის რასმე, სახეცანო რასმე იტყეის. *ცას, ეაუეხარებს, გაეიხუპრება, გაეხუპრება.*

გაიხურება *ა* (*თურმ.* გაეხურეს) *გრძედ.* გასცელისას დაიწეებს (კაზმა). ▭ შდრ. ეახურება.

გაიხურვება *ა* (*აწმ.* -ხურეს) *გრძედ.* 1. გაერდან, ცოტაოდენ შეიწეპება, გაეხეცედება, გაეცალეება. *ეერო გაიხეხა.* 2. სწეეით გაეხურვება (ცცსხლთან ახლოს ჯდომის გამო).

გაიკაპ! (სამხ., სპორ.) ბრასეება შეცარბები მეღაოსთა ერთიმეორისაგან დასაშორებლად, მათ მოროს მანძილის ეასაღიეებლად.

გაიკაჭაჭება *ა გრძედ.* ჯაჭეუნით გაიხურეის (კარს).

გაიკვიმება *ა* (*აწმ.* იკვიმება) *გრძედ.* (ეუთხ.) იეეიება, რაც გაიქიმება (მნათ. 2). ▭ შდრ. გაეეცდომება, გაეგდიმება, გაეგდიმეეი.

გაიკვირიტება *ა გრძედ.* ეერთხითი გაიღეის. *ცხერმა გაიკვირიტა.* — *ბიჭი ცხენს მოაცდა და გაიკვირიტა.*

გაიკვირვება *ა გრძედ.* კიდეიერების გამოიჩენს, — მოგისმენდად გამამზეერა: გაოცეიერდები. ▭ შდრ. გაკვიდერება.

გაიკვირება *ა* ეაეცი გაკვირეება *ა* ეაეცეეს ზმნათა მოქმედებისა.

გაიკვლევა *ა* ეაეცი გაკვლევს, გაეკვეეს ზმნათა მოქმედებისა.

გაიკვლევინ- *ი* 1. რაც გაკვლის. *ხელები აქეს გ.-* 2. რაც გაეკეთდათ. — გამეზებული. *კიბური აქეს გ.-*

გაიკლაკნება *ა გრძედ.* კაპასი გაბღეება, კაპასობას ეაიწეპეს. — გაიწმენდება; გაეეფება.

გაიკლაკნება *ა* ეაეცი გაკლაკნება *ა* ეაეცეეს ზმნათა მოქმედებისა.

გაიკლაკნებინ- *ი* ეინც გაკლაკნა. *გ. ქალი.*

გაიკრეხება *ა* (*აწმ.* კაკრეხს) *გრძედ.* ძალიან ეაბაგრიება (ითქმის ადამიანზე). *კარგიანად გაიკრეხა.*

გაიკრეხება *ა* ეაეცი გაკრეხება *ა* ეაეცეეს ზმნათა მოქმედებისა.

გაიკრეხინ- *ი* ეინც გაკრეხა. 2. რაც გაეკეთდა. *გ. ბიეეი.*

გაიკრეხა *ა* ეაეცი გაკრეხებ, გაეკრეხა ეაეცეეს ზმნათა მოქმედებისა.

გაიკუპ- *ა* (*თურმ.* გაეკუპეს) *გრძედ.* 1. ეაეცეეს, გაეჩეის (ცეცხლი, ნაცარი). *ცეცხლი გაიკუპა.* 2. ეაეცეეს, გაეჩეის (ტკეი, ბეერნარა...). ▭ შდრ. ეაეაეეიერებება, გაიკაეება, გაეკაეება, გაეკაეება, გაეკაეება, გაეკაეება, გაეკაეება, გაეკაეება.

გაიკუპა *ა* ეაეცი გაკაეება ეაეცეეს ზმნათა მოქმედებისა.

გაიკუპინ- *ი* რაც გაკეცეს. *გ ტყე* -- *გ. ამო.*

გაიკუპიდან- *ა გრძედ.* კაეკაეის დაეწეებს. — ძლიერ გაიკაეება, გაბრწეინდება. *ეა გაკაეკაედა.* ▭ შდრ. გაეკაეკაეება.

გაიკუპინებინ- *ი* რაც გაკაეშაეს. *გ. მთვარე.* — *გ. ტიტანი.*

გაიკუპა *ა* ეაეცი გაკაეწრეს ზმნის მოქმედებისა.

გაიკუპა- *ა* (*თურმ.* გაეკაეწრეს; *აწმ.* კაეწრეს) *გრძედ.* ეეხტიანი საეენი, ფრჩხილებით, ბრეჭალით და მისთ. ოენაც გაეჭრის, — გაიხაზეის. *ეეძერა გაკაეწრა.* — *ბრეყელით გაკაეწრა.* ▭ შდრ. გაიკაეწრეს, გაეკაეწრეს, გაეკაეწრა, გაეკაეწრეს, გაეკაეწრა, გაკაეწრეს.

გაიკუპინ- *ი* რაც გაკაეწრეს ან გაიკაეწრა. *გ. ხელი.*

გაიკიდება *ა* (*აწმ.* კეიდება) *გრძედ.* 1. ეიშაეობით, ზრდით შეიქმნება, ეეცორეულება. *მოთიეეება (საქმე). მოგეაჩდება. სანრკოთ საქმე არ გაკეთდება.* 2. (საუბ.) ეხედაეი, შეძლეეი გაეხდება; სიცეეე მოეეეს. *საეეელიეელეთ გაკეთდა.* 3. ეიაზენილი გაბღება, — გაღეაბეება. დამშეიდება. 4. დაეწეებეა. დაერთაეეეს წარეეეა.

გაკიდეს ხაეეეი გაკეეთებს, გაკეთდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაკიდებინება ხაეეეი გაკეეთებინებს ზმნის მოქმედებისა.

გაკიდინებინ- *ი* რაც გაკეთდა. — შეეწინეი კარგად გ. კარადა. 2. (ხაუ.) ეინც გაკეთდა. 3. რაც ეაიკეეეს ან გაკეთეეს, — დამაგრებეეეი, ნაეოეეეი. *მეკალეზე გ. ლენტი* — *ხალათზე ჰქონდა გ.*

გაკიდინებინება ხაეეეი გაკეეთინებ ზმნათა მოქმედებისა.

გაკიდნება ხაეეეი გაკეეწეეს ზმნის მოქმედებისა.

გაკიდნა- *ა* (*თურმ.* გაკეეწეეს; *აწმ.* კეწეეს) *გრძედ.* 1. ოენაც დაჭრის, გაკაერეეს (ჩაეეეი იარაღით, ტეეეით). *ტყეიამ გაკეწრა.* 2. ეკაეს. ოენაც გაკეეს, გაკაეხეს. ▭ შდრ. გაკეწეეს.

გაკიდნა- *ა* (*თურმ.* გაკეეწეს) *გრძედ.* ნეწეხთან და ძაფით დაამაგრებს (ბაღეეეს, გარსეეეეს). ▮ ოაერაეის შემდეგ ჭრილობას პირს შეკეწეეს. ▭ შდრ. გაკაეწრეეს, ეაიკეწეს, გაკეწრეეს, ეაკაეწრეს, გაკეწრა, გაკეწრილი.

გაკიდნა ხაეეეი გაკეეწეეს ზმნის მოქმედებისა

გაკიდნინ- *ი* რაც გაკეწეს. შეაზე გ. ზეეარი.

გაკიდნება- *ა გრძედ.* ეკრაე (ძნიმე. 3) გაბღება. — გაკეკეეეებება. ▭ შდრ. გაკრაეებეეი.

გაკიდნებინ- *ი* ეინც გაკრაეა.

გაკიდნა- *ა* (*თურმ.* გაკეეწეეს) *გრძედ.* ოროდ მოკეეეეს ▭ შდრ. გაკეეწეეს, გაკაეწრეს, გაკეწრეს.

გაკიდა ხაეეეი გაკეეეეს ზმნის მოქმედებისა.

გაკიდინ- *ი* რაც გაკეეეს. ოროდ გ. ქაღალდი.

გაკიდა- *ა* (*თურმ.* გაკეეეეს; *აწმ.* კეეეეს) *გრძედ.* ეკაეს გაკეეეეს; ხეაეს გაკაეეეეს. თოელ გაკეეეეს. ▭ შდრ. ეაიკეეეეს, გაკაეეეეს, გაკეეეეს, გაკეეეეს, გაკეეეეს, გაკეეეეს.

გაკიდნა ხაეეეი გაკეეეეს ზმნის მოქმედებისა.

გაკიდნინ- *ი* რაც გაკეეეს. გ. ბალიში. — წინარიკის ბეეა გ. (ეეეეეეეი.).

გაკიდნა- *ა* (*თურმ.* გაკეეეეს; *აწმ.* კეეეეს) *გრძედ.* ეკაეს გაკეეეეს; ხეაეს გაკაეეეეს. ეკაეეეეს გაკეეეეს, გაკეეეეს, გაკეეეეს, გაკეეეეს.

გაკიდნა ხაეეეი გაკეეეეს ზმნის მოქმედებისა.

გაკიდნინ- *ი* რაც გაკეეეეს ან გაკეეეეს. *გ. ხალა.*

გაკიდნა- *ა* (*აწმ.* კეეეს) *გრძედ.* ისე გაჭრის რასმე. ეომ ეიეენია ნაწეეი გამოჭრილს. *ქალი გაკეეეს.* ▮ ხაეეეით. გაჭრის. სიმაეეეეე წყეეეაეი გაკეეეა (ფიეეეეი.). ▭ შდრ. გაკეეეეს, ეაიკეეეეს, გაკეეეეს, გაკეეეეილი, გაკაეეეეს, ეაკაეეეეს.

გაკიდნა ხაეეეი გაკეეეეს ზმნის მოქმედებისა.

გაკიდნინ- *ი* 1. რაც გაკეეეეს. 2. ნოეეეეეეეეი ეოეეეეეეეე

გაკოჭილ-ი (საუბ.) ვინც გაკოჭეს.

გაკოჭობაჭვა-ა (აწმ. კოჭაობდეს) *ბრუნვ.* კოჭება, კოჭებად მოირთვება, დამშვენება, გალამაზება.

გაკოჭობაჭვა სახელი გაკოჭობაჭვების, გაკოჭებაჭვების მოქმედებისა.

გაკრა-ს- (თურმ. გაუკრავს) *ბრნდ.* 1. გაახეცს, შეახეცს და (მაგრად) შეკრავს. 2. გააწკრაკუნებს (აწმ. კრავს) — მოახეცვინებს, გაიკრაკუნებს, მოაჭრაკუნებს. *გოგონამ ბიჭთან გაკრა.* — *ბიჭთან ხელი გაკრა.* || *ფეხსოსამ (ასანთის...).* || *გაუცილებს, გაუკრავნს, ფიქრობს გაკრას.* — *ცელში წყენამ გაკრა.* 3. გააპარაკებს (საუბ.) — სწრაფად წყვა. — *გაემეორება, სიფლოსკენ გაკრულა, გაკეთა, გაკრული, გამჭრალი, გამქრალი.*

გაკრაბვნება სახელი გააკრაბვნების, გააკრაბვნებების მოქმედებისა.

გაკრავ-ს *ბრნდ.* მთლად, ერთიანად მოკრეფს (ხილს). *აბაში გაუკრავთ.* — ☐ შდრ. გაუკრეფს, გაიკრიფავენ, გაკრეფა, გაკრეფილი.

გაკრეფ სახელი გაკრეფვის ზმნის მოქმედებისა.

გაკრეფილ-ი რაც გაკრეფეს *გ. ვენახი.*

გაკრეფილ-ი (აწმ. კრეფს!) *ბრნდ.* 1. მაკრატლით ან სავარცხლით მანქანით მოაჭრის (თმას, წვერს, ბალანს... ჩვეულებრივ, ზედმეტს). *ძაღლი გაკრიჭე და პატრონი გამოუჩნდებათ.* 2. იფიცე, რაი გაპარაკე (მნიშ. 2). ☐ შდრ. გაკრეჭინებს, გაკრეჭვს. *გაიკრიხა?, გაკრეხა, გაკრიხული.* გასაკრეხი.

გაკრეჭა სახელი გაკრეჭვს, გაიკრეჭვს ზმნათა მოქმედებისა.

გაკრეჭილ-ი 1. *რაც.* ვინც გაკრიჭეს ან გაიკრიჭა. *გ. ბიჭი.* — *გ. ცხვარი.* 2. გაბარსული. *გ. ცხვარი.*

გაკრთობა *ბრნდ.* გაიელვებს, გაიციმციმებს (შუქი).

გაკრთობა სახელი გაკრთობის, გაკრთობების მოქმედებისა.

გაკრთობა სახელი გაკრთობის, გაკრთობების მოქმედებისა.

გაკრთობა *ბრნდ.* კრთის დაიწყებს; ძალიან სუფთა, წმინდა გახდება. *ეს ტაროლეტკი გაკრთობა.*

გაკრთობა სახელი გაკრთობის, გაკრთობების მოქმედებისა.

გაკრთობაჭვა-ა რაც გაკრთობება. *გ. ოატა-ო.*

გაკრთობაჭვა სახელი გაკრთობაჭვების მოქმედებისა.

გაკრიალ-ი ვინც. რაც გაკრიტიკეს. *გ. პრესა.* — *გ. ნაკლოვანებანი.*

გაკრჭ-ი 1. *რაც* გაკრიხეს. — *მიკრული. ბოთლი გ. გაგრძობები.* 2. ვინც, რაც გაეცრა რასმე. — *ცარიელი. მორაკ გ. მეგობრობები.* 3. რაც გააკრიხეს; რაც გაუკრეხ, — *შეკრული. ტელეფონ უკან აქონდეთ გ. ყველაფერ შეკრ.* — *ჩქარი ნაწერი, გაბმული ნაწერი.*

გაკუნტრუშება სახელი გააკუნტრუშების ზმნის მოქმედებისა.

გაკუნტრუშ-ს (თურმ. გაუკურსხლავს) *ბრნდ.* იფიცეს, რაც მოკურხლავს.

გაკუფრება *ბრნდ.* (ლეჩხ.) გაბარსება, გაპარკვება.

გაკუფრება სახელი გაკუფრების, გაპარკვების მოქმედებისა.

გაკუფრ-ს (ლაზური) ქსელის, ცისკისმაგრის ან რამეს სხვა ნაკეთობის გარშემო შემოქსელვა ქსელი. *ბ. ნაკეთობის გ.*

გაკუხნაჭობაჭვა-ა *ბრნდ.* ლაზღანდარა გახდება. ☐ შდრ. გაუკუზღანდარავება, გალაზღანდარაება.

გაკუხნაჭობაჭვება-ა ვინც გაკუზღანდარაება.

გალაკვა-ს (თურმ. გაუხალებს; აწმ. ლალებს) *ბრნდ.* (საუბ.) გარეცხვა, გაფენა. *საქონელი გალაკეს.* ☐ შდრ. გაილაკვება.

გალამაზება (აწმ. ლამაზება) *ბრნდ.* ლამაზი გახდება. — შენ და ლაზათი გალამაზებს.

გალამაზება სახელი გალამაზების, გალამაზებების მოქმედებისა.

გალანგობა (ფრ.) ტანსაცმლისათვის საჭირო სხვადასხვა სახის წერილმანი ნივთები (სავარაუდოდ, ქინინისთვები, ლენტები და სხ.).

გალანძრა-ს (თურმ. გაუხალძრეს; აწმ. ლანძრება) *ბრნდ.* შეურაცხმყოფელი სიტყვებით მიმართავს ან მოიხსენებს. ☐ შდრ. გალანძრეინებს, გალალანძრებს, გალალანძრება, გალალანძრა.

გალანძრება სახელი გალანძრების, გალალანძრების, გალალანძრეინების, გალალანძრეინებების მოქმედებისა.

გალანძრეინება სახელი გალანძრეინების მოქმედებისა.

გალანძრეინ-ს ვინც გალანძრეს ან გალალანძრა.

გალანძრეინება სახელი გალანძრეინებების მოქმედებისა.

გალანძრეინ-ს- რაც გალანძრეინებს *გ. ენა.* — *გ. ბაქიანი.*

გალანძრეინება სახელი გალანძრეინების მოქმედებისა.

გალანძრეინებ-ს (აწმ. ლანძრეინებს) *ბრნდ.* 1. გალანძრეინებს, გალალანძრეინებს. *გ. ენა.* — *გ. ბაქიანი.* 2. გალანძრეინებს, გალალანძრეინებს. *გ. ენა.* — *გ. ბაქიანი.*

აგრილება, — სიგრილის მომგვრელი. *გ. სიო.* — *გ. სასმელები.*

გამაგილებელი-ი (გამაცივებელისა) რაც ' გააცივებს გამოსახულებას, საგნებს (ატმოსფერო საშუალებით). *გ. შუშა.*

გამაგრძოვანებელ-ი -(გამაგრძოვანებლისა) შემაერთებელი, შემაკავშირებელი.

გამაგვან-ი (გამაგვანისა) რაც ვინც გაგის, — გამაგვანებელი. *სოფლიზე გ. ეზო.*

გამაგრადებელ-ი (გამაგრებლისა) ვინც, რაც აგრეთვეებს, გააერთებლის რასმე. *ქორწილ-გაზეთების გ.*

გამაგიმებელ-ი (გამაგიმებლისა) ვინც, რაც ' გააგიმებს, სიგიმის მიძსები. *ჩხე / — დედამიწის გ.*

გამაგრაგება საბელი გაამაგრაგებს ზმნის მოქმედებისა.

გამამაგებელ-ი სასტვაგ გაკეცებელი, გალაბებელი.

გამაგრებელ (საუბ.) საბელი გააამაგრებინებს ზმნის მოქმედებისა.

გამაგრებით სწრაფად, გამკვრივებით *გ. წაკეთა.*

გამაგრებელ-ი გამკვრივებელი, ამკვრივებელი: სწრაფად, ჩქარა *გ. მოიძახა.* — *გ. შუშაობს. ტ გამაგრებელი ზეაღაცება* — გაძლიერებული მზადება ომისათვის (იმპერიალიზმის ქვეყნების).

გამაგარებელ-ი (გამაგრებლისა) რაც გამარილების ეისებე, რასმე. *გ. საბუთი.*

გამაგარება *გრეულ.* მამაცი გახდება. — გაგულადება ⊏ შდრ. გამამაცებელი.

გამაგვანებელ-ი ვინც გამამაცება.

გამაგვიანებელ-ი (გამამაგვიანებლისა) 1. ვინც რაც გამამაგვიანებს. 2. (სპეც.) სადაც ხდება მაგვიანებელის გამაგვიანება (იხ. გამამაგვიანებს, მნიშვ 3). *გ. წარმოება*

გამამაგნებელ-ი (გამამაგნებლისა) რაც გამაგნების ეისმე, რასმე. *გ. საბეთო*

გამამაგრებელ-ი (გამამაგრებლისა) ვინც გამამაგრებს (მნიშვ. 2) ეისმე, ვინც გაუმაგრებს (ეისმე რასმე) *სიციველისა*

გამამაჰარებელ-ი (გამამაჰარებლისა) ვინც მაჰარულების მომგვრელი.

გამამაგვანებელ-ი (გამამაგნებელისა) ვინც, რაც ' გააამაგნებს ეისმე, რითიც უნდა გაამაგნონ ვინმე. *გ. სოგვეები.* — *ტილის გ. ქარგილი.*

გამამაგრაგებელ-ი (გამამაგრებელისა) 1. რაც გაამაგრებს, — მომამაღი. *ე. ომი.* — *გ. ციტადელი.* — *გ. პასები* (ფიგურ.). 2. სწრაფმავალი სამხედრო თვითმფრინავი, რომელიც ეამეონელია მტრის თვითმფრინავებთან საბრძოლველად.

გამაგვიანებელ-ი (გამამაგნებელისა) ვინც, რაც ' გააამაგნებს ეისმე. რასმე. *გ. კომპანია.* — *გ. პუნქტი.* — *ელექტროლინის გ. ეისეი.*

გამამაგნება საბელი გამამაგრებინებს ზმნის მოქმედებისა

გამამაგრებ-ა (*თურმ.* გაეშმარილება: *აწმ.* მარგნება) *ფრდ.* გაეშმენს სარეველა მცენარეებისაგან, ბაღაბიჯანისაგან (ნაოხის, ნარეხის). ⊏ შდრ. გამამაეულების, გამამარეების, გამამაეების, გამამარგნეული, გამამამრეული. *გ.ვაშლები.*

გამამაგნება *იხ.* გამამაეულება *გ. ყანა.*

გამამაეულ-ა (*თურმ.* გაეშმარილება: *აწმ.* მარილება) *ფრდ.* 1. გაასწორებს, გაეღება. *მაეთლე გ. — მკლავი გამოაძა.* 2. მოაწესრიგებს, შეაკეთებს ეარებს *გ. — ეირხევიდე გ.* || გაიწყობს, გააშმაგებს. *ყალიონი გამამაეა.* 3. მოაწესრიგებს, *ეარი ამეული გამამაეა.* 4. მოაწყობს, გააშმაგებს. *სპეციალი გამამაეა.* 5. მოაწესრიგებს რასმე. — ჩაატარებს *სპეციალი სპრეის გამამაეა.* — *სალილი გამამაეა.* — *წარმოდგენა გამამაეა.* || დაიწყებს, გაამაღებს. *ცეკვა-თამაში გამამაეა.* ⊏ შდრ. გამამაეინებს, გაამართავს, გაუმართავს, გაიმაღავება, გამამრთა, გამართული, გამამართავი. *გამმართველი, გამამართი.*

გამამაეება საბელი გამამართავს ზმნის მოქმედებისა

გამამაეინებ-ა *ფრდ.* 1. მართალი გამოუა. — მართდება, უდანაშაულოდ სცრისგან (პატიმარს). *გამტყუნებებას. მარალიტეები გამამაეინება.* 2. სინამდვილედ იქცევა: ახდება, შესრულდება. *მაეი ნათქვამი გ. — ბუენა მიელოდნენ გ.*

გამამაეინება საბელი გამამართებს, გამამართებას ზმნათა მოქმედებისა

გამამაეინებელ-ი 1. ვინც გამამართებს. 2. რაც გამამართლა, რაც გაუმართლებათ. *გ. იმედები.* 3. (ენ.) მიზანმეწონილი. *გ. მოქმედება.*

გამამაეინებელ-ი (გამამართებისა) ვინც, რაც გამართებს ეისმე.

გამამაეულ-ი 1. რაც გამამართეს, *ცხარე კამათი იყო გ.* 2. სწორი, დახეეწილი. *გ. მეტყველება.*

გამამაეულება გამამართული მდგომარეობა; მოწყობილობა, *მანქანა-დანადგარების გ. — ტექნიკური გ.*

გამამარგნება (*აწმ.* მარგნიება) *ერდ.* მარგნიი გახდება; გაამარგნეებენ (საპირწონს. *გაორდნენ*).

გამამარგნება საბელი გააამარგნეებს, გააამარგნეებინებს ზმნათა მოქმედებისა.

გამამარგნებელ-ი რაც გამარგნეიდა. *გ. ტექნილოგია.* — *გ. კონსტრუქცია.* — *გ. მართლწერა.*

გამამარგნება *გრდ.* იგივეა, რაც ეამამარგნება.

გამამაეება ბრძოლის მოეება: მოწინააღმდეგის დამარცხება, ძლეეა. *ბრძოლაეე გ. — გ. მოიპოვა.* — *გ. უნუეება, გამარეეშება!* — იგივეა, რაც მშვიდობიან! ნახეჩაბრძანეთ.

გამამაეულებელ-ი ვინც გაიმამაეულა. *გ. ჯარი.* — *გ. ჩოტებრეთელი.*

გამამაეულება მისასაღებელი სიტყვა (შეხედრისას).

გამამაეინებელ-ი (გამამაეინებლისა): ეელის გამამაეებელი (საეუბ.). — შემაეუხებელი, ეელის გამამაეებელი.

გამამაეინებელ საბელი გააემაეინძღებებ ზმნის მოქმედებისა. *სტუმრების გ.*

გამამაეროებელ-ი (გამამაეროებლისა) ვინც, რაც გამამაეროებს რასმე.

გამამაეებელ-ი *გრდ.* მასზედაც აიტყებენ, გამამაეებელებენ

გამამაეებელებენ საბელი გააემაეებინებს ზმნათა მოქმედებისა

გამამაეებელ-ი ვინც გამამაეებინებს, გააემაეებინებენ ზმნათა მოქმედებისა. *სტუმრების გ.*

გამამაეებინება საბელი გააემაეებინებს ზმნათა მოქმედებისა

გამამაეებელ-ი იხ. გამამაეებელი.

გამამაეებინება (გამამაეებინებელისა) ვინც, რაც გააეიათოვებს რასმე.

გამამაეებინება (გამამაეებინებელისა) ვინც, რაც ფაქიზს ეახლის რასმე, ეისმე.

გამამრთობილებელ-ი (გამამრთობილებლისა) რითიც ' გააეიათოვებელებენ ეისმე. *გ. სიგანაო.* — *გ. ელექტროება*

გამამაეებელ-ი (გამამაეებელისა) ოგიეე, რაც გამმარეებელი

გამამაეებელებენ (გამამაეებელისა) ვინც, რაც გაიმარეებელი

გამამაეებელებენ-ი (გამამაეებელებისა) ვინც, რაც გაიმარეებელებინებს რასმე (ვისმე).

გამაეიზიანებელ-ი (გამაეიზიანებლისა) ვინც, რაც აეიზიანებს. გააეიზიანებს (მნიშვ. 2) ეისმე, რასმე. *გ. საქილეე.*

გამაეილება (*აწმ* მაეილება) *ფრდ.* მაეალი გახდება, — ამაელება.

გამაეთრთობელ-ი (გამაეთრთობლისა) ვინც ' გააეიმეთრთობს ეისმე, რასმე: თავგანიჩემებელი

გამაეკვეთებელ-ი (გამაეკვეთებლისა) ეურთიანების წამება *ქვეშეეების გ. გრაფი.*

გამაეიანებელ-ი (გამაეიანებლისა) ვინც, რაც გააეიანებს რასმე.

გამაეიცხებელ-ი (გამაეიცხებლისა) სიცივეს მომეეს, მომაეიეებელი, სიცივესის დამხრეებელი, ცხოეელმყოფელი, მაყაეიცხებელი. *გ. პაეონი* (ფიგურ.)

გამაეობრებელ-ი (გამაეობრებლისა) ვინც, რაც ეაეეხოეელებს რასმე *გონიერიბის გ.*

გამაეკვირებელ-ი (გამაეკვირებლისა) ვინც, რაც ' გააეკეიერებს რასმე. *მზის გ.*

გამაეკრთობ-ი (გამაეკრთობისა) ვინც, რაც გაბედი *გ. საკილეე.*

გამაეჩაიცხებელ-ი (გამაეჩაიცხებლისა): ეელის გამაეჩაიცხებელი — იგივეა, რაც ეელის გამაეცივებელი.

გამაეცივებელ-ი (გამაეცივებელისა). ეელის გამაეცხელებელი — თავის მოსაეჩეებელი, შეაეეეებელი.

გამაეალისებელ-ი (გამაეალისებლისა) ხალისის მომგვრელი. *თეალის გ. სურათი.* — *გ. წეეაბილები.*

გამაეხედება *გრდ.* მაეიეი ეახდება.

გამაეიცინება საბელი გააამაეიცინებს, გააამაეიცინებინებს ზმნათა მოქმედებისა *ყურადღების გ.*

გამაეიცინებელ-ი რაც გამაეიცინა. რაც გაეშამეიცინა. *გ. ჯერაედება.*

გამაეკაეებელ-ი (გამაეკაეებლისა) რაც გააეკაეებინებს ეისმე. *გ. პაკრი.* — *გ. ეარეული.* — *ამეენი გ. კომპლექსი.*

გამაეიძახება *გრდ.* მაემაღილი გახდება, მაემაღის რეული მიიღებს.

გამაეიძახება საბელი გააამაეიძახებინებს, გააამაეიძახებინებინებს ზმნათა მოქმედებისა.

გამაეიძახებელ-ი ვინც გამაეიძახებინებს, გააამაეიძახებინებინებს ზმნათა მოქმედებისა.

გამაეიძახებელ-ი (გამაეიძახებლისა) ვინც, რაც გააეიძახებინებს ეისმე. *გ. ეარეული.* — *გ. ეარეული.* — *ამეენი გ. კომპლექსი.*

გამაეიძახება საბელი გააამაეიძახებინებს ზმნათა მოქმედებისა

გამაეიძახებელ-ი იხ. გამაეიძახებელი.

გამაეიძახებელ-ი (გამაეიძახებლისა) ვინც, რაც გააეიათოვებს რასმე.

გამაეიათოვებელ-ი (გამაეიათოვებლისა) ვინც, რაც ფაქიზს ეახლის რასმე, ეისმე.

გამაეიმრთობილებელ-ი (გამაეიმრთობილებლისა) რითიც ' გააეიმეთრთობილებენ ეისმე. *გ. სიგანაო.* — *გ. ელექტროება*

გამაეიმრთობელ-ი (გამაეიმრთობლისა) ოგიეე, რაც გამმარეებელი

გამაეიმრთობელებენ (გამაეიმრთობელებისა) ვინც, რაც გაიმარეებელებინებს რასმე (ვისმე).

გამაეიცხებელ-ი (გამაეიცხებლისა) ვინც, რაც აეიცხებს. გააეიცხებს (მნიშვ. 2) ეისმე, რასმე. *გ. საქილეე.*

გამაეიცხება (*აწმ* მაეიცხება) *ერდ.* მაეალი გახდება, — ამაეიცხება.

გამაეიმრთობელებენ (გამაეიმრთობელებისა) ვინც ' გააეიმეთრთობილებენ ეისმე, რასმე: თავგანიჩემებელი

გამაეკვეთებელ-ი (გამაეკვეთებელისა) ეურთიანების წამება *ქვეშეეების გ. გრაფი.*

გამაეიანებელ-ი (გამაეიანებელისა) ვინც, რაც გააეიანებს რასმე.

გამაეიცხებელ-ი (გამაეიცხებელისა) სიცივეს მომეეს, მომაეიეებელი, სიცივესის დამხრეებელი, ცხოეელმყოფელი, მაყაეიცხებელი. *გ. პაეონი* (ფიგურ.)

გამაეობრებელ-ი (გამაეობრებელისა) ვინც, რაც ეაეეხოეელებს რასმე *გონიერიბის გ.*

გამაეკვირებელ-ი (გამაეკვირებელისა) ვინც, რაც ' გააეკეიერებს რასმე. *მზის გ.*

გამაეკრთობ-ი (გამაეკრთობისა) ვინც, რაც გაბედი *გ. საკილეე.*

გამაეჩაიცხებელ-ი (გამაეჩაიცხებელისა): ეელის გამაეჩაიცხებელი — იგივეა, რაც ეელის გამაეცივებელი.

გამაეცივებელ-ი (გამაეცივებელისა). ეელის გამაეცხელებელი — თავის მოსაეჩეებელი, შეაეეეებელი.

გამაეალისებელ-ი (გამაეალისებელისა) ხალისის მომგვრელი. *თეალის გ. სურათი.* — *გ. წეეაბილები.*

გამაეხედება *გრდ.* მაეიეი ეახდება.

გამაეიცინება საბელი გააამაეიცინებს, გააამაეიცინებინებს ზმნათა მოქმედებისა *ყურადღების გ.*

გამაეიცინებელ-ი რაც გამაეიცინა. რაც გაეშამეიცინა. *გ. ჯერაედება.*

გამაეკაეებელ-ი (გამაეკაეებელ

ᲒᲐᲛᲛᲔᲠᲔᲑᲐ სახელი გაამზეურებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲒᲐᲛᲛᲔᲠᲔᲑᲔᲜ-ი რაც გაამზეურეს. გ. ტანსაცმელი.

ᲒᲐᲛᲘᲗᲔᲕᲔᲑᲐ სახელი გაამზომევებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲒᲐᲛᲘᲗᲔᲕᲔᲑᲔᲜ-ი ეუსაც მზომეი გაატარეს.

ᲒᲐᲛᲘᲠᲔᲜ იყოფა, რაც პრაქტიკი (მნიშ. 1)

ᲒᲐᲛᲘᲠᲔᲜ ᲐᲜ ვინც რაც ზომაზე. გაზომაზე რასმე. — მზომეი. ტრანსპორტის გ. მელიაშვილი.

ᲒᲐᲛᲘᲠᲔᲜᲔᲜ-ი ეისაც მინდობილი აქვს, ვინც იყიდის პატენის გაზომაზე, აღირაცხავ; ვინც გაზარდა, აღირაცხა ვინმეი.

ᲒᲐᲛᲘᲡᲐᲜ-ი რაც გაისმა. გ. ბანაკი. — მუსიკა გ.

ᲒᲐᲛᲘᲨᲘᲜ-ი ცვივი, რაც გამოიბრეხილი.

ᲒᲐᲛᲘᲜᲔᲑᲐ (აწმ. მოსული) ბრუნვა. მოცემი გაზღვა. ერთიეკ გატანილი ცვლილი ალარ გა მოსულებაო.

ᲒᲐᲛᲘᲡᲔᲑᲐ სახელი გაამოვლებს, გა მოცდება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲒᲐᲛᲘᲡᲔᲑᲔᲜ-ი გაითშეს მოშმენე, ეკითშეს გამოწვევეი. გ. კილოსტატი.

ᲒᲐᲛᲘᲨᲐᲚᲔᲜ-ი ვინც გათხოვა რასმე. გათხოვების მაჯარშიგები. ანბის გ. შეფერი.

ᲒᲐᲛᲝᲕᲔᲓᲐ-ს (აწმ. მოუდება) ბრუნვა. გარეთ გაღებება (ჭრილობის, შეწყვი...). — ზედ. გაუხმობება. გამოუხმება, გამოუხმებინება.

ᲒᲐᲛᲝᲮᲛᲔᲑᲐ სახელი გაამოუხმებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲒᲐᲛᲝᲮᲛᲔᲑᲔᲜ-ი რაც გამოუხმეს, რაც გაუმოუხმებიათ. — ეარაუვეკეთ (ჭრილობის, შეწყვი...).

ᲒᲐᲛᲝᲜᲔᲜ-ი (წიკნ.) ეინმესეის, რამესთის გათვალისწინები. საღლამედეთისთის გ. ლილაია. — *ი-მაკალი ჭარბმაცთან გ. ადგილი.* — *შორს გ. გუგუნი.*

ᲒᲐᲛᲝᲠᲔᲕᲔᲑᲔᲜ-ი 1. მინდორად ქცეული. 2. ადგილი, სადაც მინდორი იწყება (ტყის შემდეგ).

ᲒᲐᲛᲝᲠᲜ-ი 1. რაც გამოუნეს ან გაიმოვნეს. გ. ადგილები. 2. ვინც გემბაზა ეისმე.

ᲒᲐᲛᲘᲡᲮᲜᲐᲕᲔᲑᲐ *ბრუნვა.* მოგზაური გახდება, სიცხარეთ მიიტაცა. — შეიცვარებს ეისმე. ᲐᲮᲔ: გაეშთაგზავნება, გამოგზავნება, გამოსვრებეკეთ.

ᲒᲐᲛᲘᲮᲜᲐᲕᲐᲡᲐ სახელი გამიგზავრებეკ ზმნის მოქმედებისა.

ᲒᲐᲛᲘᲮᲜᲐᲕᲔᲜ-ი ეინც გამოგზავრდა. *ეიშეფერდ გ.*

ᲒᲐᲛᲘᲗᲔᲜ-ი (გამეთებელია) ‹ნასაზე შემჭმელი. შემოქედებელი. *საქმის გ. — მაგიდის გ.*

ᲒᲐᲛᲘᲮᲔ-ს 1. ვინც ‹ გაპარავს რასმე. ავთომის გ. 2. ვინც გაიპარა.

ᲒᲐᲛᲘᲪᲐᲠᲘᲔᲑᲐ-ს (აწმ. მცარიელებს) *ბრუნვ.* მცარიეი გახდება. — გამცარიება. ᲐᲮᲔ: გაიქრობება, გამქრობება. — ზედ. გაიქრობება, გამქრობება.

ᲒᲐᲛᲪᲐᲠᲘᲔᲑᲐ სახელი გამქრობებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲒᲐᲛᲪᲐᲠᲘᲔᲑᲔᲜ-ი რაც გამქრობეკ. გ. ზიმუა.

ᲒᲐᲛᲘᲪᲘᲜᲔ-ს 1. ვინც გაიცივა. 2. მაღალი, წვრილი, კიეიტისებური (ხმა). 3. ვინც ცრემლნეული ამბობს (ტკენ სიტყვას).

ᲒᲐᲛᲐᲜᲘᲗᲔᲑᲐ-ი, ᲒᲐᲛᲘᲜᲘᲗᲔᲕᲔ-ი 1. მიწყალების მიძღები: მოწყალე, შეწყნელებული. *ქურეკ-ობლითა გ.* 2. (ძვ., წიკნ.) მსიჯული, სსჯალების დამსჯები. *ამ საკმეში გ. ვერ იქნება?* (ფიცარი).

ᲒᲐᲛᲘᲜᲔᲑᲐ დამოწმება, დამოწმებაები, გამქრალება. *გ. ლილიკი. — გამეღისეკენ შეხედა.*

ᲒᲐᲛᲘᲜᲘᲗᲔᲑᲐ-ი, ᲒᲐᲛᲘᲜᲘᲗᲔᲕᲔ-ი ვინც კიდებეკ. გაკიდებეკ ეისმე. რასმე.

ᲒᲐᲛᲔᲪᲐᲜᲔᲑᲐ სახელი გაეშკლავება ზმნის მოქმედებისა.

ᲒᲐᲛᲔᲪᲐᲜᲔᲑᲔᲜ-ი იყოფა. რაც გაშკლეკილი. *ტ ბაზარი გაბი — ბეიეი. რაც ორაბონ ქარი.*

ᲒᲐᲛᲙᲐᲕᲔᲜ-ი რაც გაკეთდა. — გამყრობაები (ძალი).

ᲒᲐᲛᲔᲫᲜᲔᲕᲔᲜ-ი ვინც ‹ გაძღაძეკ ეისმე.

ᲒᲐᲛᲔᲫᲔᲑᲐ *ბრუნვ.* იყოფა. რაც დამძლეზეა.

ᲒᲐᲛᲔᲫᲔᲑᲐ სახელი გაამძლებებს ზმნის მოქმედებისა. გამძლება ვინმე გაძლებს ეისმე. რასმე. *ᲛᲔᲜ ᲛᲐᲒᲜᲘ გ. არა ბარ!*

ᲒᲐᲛᲔᲫᲔᲑᲔᲜ-ი რასმე ამბის ღეკნად გაღაშლები.

ᲒᲐᲛᲔᲫᲔᲑᲐ-ი ეინც გაეძებეკ.

ᲒᲐᲛᲔᲫᲔᲑᲔᲜ-ი იყოფა. რაც ეაღნობილი.

ᲒᲐᲛᲔᲫᲔᲑᲔᲜ-ი ეინც გაძებაეს რასმე. *ᲒᲐᲛᲘᲪᲐᲠᲘᲔᲑᲔᲜ-ი* ეინც გაძებაეს რასმე *წარმოეულნი გ. ბეჭდის გამჩარიები — დამზარე. ხელის შეშეყოფა.*

ᲒᲐᲛᲔᲫᲜᲔᲕᲔᲑᲔᲜ-ი (ეაძნაეობელია) 1. ვინც გაიაზოეს რასმე. 2. თაკრის შეშკო, რომლის მიველეაბისაც შეაღენს სცენის განათება, სინათლის ეუძებები შეჭმა.

ᲒᲐᲛᲔᲘᲐᲕᲔᲑᲔᲜ-ი (გამწიაეებელია) ვინც გაანიავებს. *საკოლექტორეო ეროსების გ. დათხეკა.*

ᲒᲐᲛᲘ თარეეზეკი: ეიძარება ნათესაობით ბრუნვაში დასმენ სახელთან. — მიზეზით, მიზეზისათვის, — *ფეის. მის გ. — ამის გ. — ᲛᲔᲜᲘᲡ გ. — ᲗᲔᲛᲘᲡ გ. —* ეიმისთვის გ.

ᲒᲐᲛᲘᲜᲘ (საკ.) შემოკლებული ‹ გამოდის (ბრძან. ფორმა ეკმნილი ზმნისა).

ᲒᲐᲛᲘᲜ-ი რიცხვი წინადღით ზმნისა (ეა- და მი-) 1) აღნიშნეს მიმართულებას შიგნიდან გარეთ და იქიდან აქეთ. მაგ. გაიხედეკა, გაწოლეკა, გაწოლეკით. 2) ზმნის უსრული საბის ფორმას აქცევს სრულ საბისაღ. მაგ. გაიმოაღა (ᲛᲔᲠᲔ. თაღა). *გაწოლეკით* (ᲛᲔᲠᲔ. აწოლით). გაიხედეკა (ᲛᲔᲠᲔ. ეჭრა). 3) აწმყის ფორმაზე ეძლევს მყოფადის ᲜᲘᲨᲜᲔᲑᲚᲘᲡᲐᲡ. მაგ. გამოაწრთობს (ᲛᲔᲠᲔ. აწრთობს), გამოეჭრის (ᲛᲔᲠᲔ. ჭრის), გამოსცის (ᲛᲔᲠᲔ. ცილის). 4) ზოგჯერ ზმნას არსებითად უკეთებს ეინიშნელობას. მაგ. გამოაკეთ (ᲛᲔᲠᲔ. აკეთებ), გამოკერეკა სხეით (ᲛᲔᲠᲔ. შე-კრავ ქაღალდ).

ᲒᲐᲛᲘᲨᲐᲚᲔᲜᲔᲑᲐ (აწმ. ამშარავებს) *ბრუნვ.* ამშარას გასცის, — გამოამშვენებეს. — ᲛᲔᲠᲔ. გამოამშარავება, გამოამშარავება, გამოამშარებული.

ᲒᲐᲛᲘᲨᲘᲜᲐᲕᲔᲑᲐ (ᲛᲔᲠᲔ. გამოუშინებს) *ბრუნვ.* დაიაბის, ბიაბაში რამეზე. *ცხენი ლოკეზე გამშინა. — მეკრალნეკ ეჭრეკ, ეროკის, ეროკის გამოამშინა.* — ᲛᲔᲠᲔ. გამშინავება გამოეშინა, გამოშინება, გამოშინებული.

ᲒᲐᲛᲘᲨᲘᲜᲐᲕᲔᲑᲔᲜ-ი *ბრუნვ.* (საკ.). გამოუთავეს ნეკნს. გამოაკერინებეს. — ᲛᲔᲠᲔ. გამოშენებულები. გამოაცვეკებული.

ᲒᲐᲛᲘᲨᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *ბრუნვ.* გამოკერის, გამოყანტავეს. — ᲛᲔᲠᲔ. გამოშინება.

ᲒᲐᲛᲝᲐᲜᲔᲑᲐ-ს *ბრუნვ.* 1. უკან დაბრუნებას აქეთ, უკანვე გამოუბრუნის. *კოკნიას ძალეშა რომ ცეროდეკე გამოაბრუნის, დაეკვანი ჩაეფილებდნო.* 2. გადაქცევა-კეთილეზე (მძიმე აეცდენეთის); მოასეილეკინის, ეროხ მიიყვანის (ეკლესიაში). — ᲛᲔᲠᲔ. გამოეაბრუნებს, გამობრუნებეკი, გამობრუნებეკი.

ᲒᲐᲛᲝᲐᲜᲐᲕᲔᲑᲔᲜ-ი *ბრუნვ.* (ეატყვილე, ზოგჯერ ირონ.) გამოიყვანს. *გამოაჩინანეკ ეუკანონოდ დაკეთებული ამბიდან.* — ᲛᲔᲠᲔ. გამობრძანებეკა, გამობრძანებეკა. გამობრძანებეკინებული.

ᲒᲐᲛᲝᲐᲜᲔᲑᲐ-ს (აწმ. აყვანს) *ბრუნვ.* 1. აიმენტის გამოვიდეს, იძეკეეინი გამოიყვანის. საღლოდნე გამოაყანე. 2. გამორთვაეს (ფსალო). 3. გამოიცხებს, გამოამეკეინებს, დაიხოვის (საჩუსტრიდან, სკოლიდან). — ᲛᲔᲠᲔ. გამოიყვანს, გამოიყვანეს, გამოყვანება.

ᲒᲐᲛᲝᲐᲜᲔᲑᲐ *ბრუნვ.* გამოიყანებს (ან გამოიყანის) ეისიმე შესახეკიერად. — ᲛᲔᲠᲔ. გამოეყანებეს.

ᲒᲐᲛᲝᲐᲠᲔᲑᲔᲜ-ი *ბრუნვ.* გალეკების წამოსეკნა. — ლაკად გამოკვერეკის (ცხენის).

ᲒᲐᲛᲝᲐᲡᲐᲕᲔᲑᲔᲜ-ი (ᲐᲬᲛ. აყეეინებს) *ბრუნვ.* დაავლებს ან სთხოეს ეკმოკვის.

ᲒᲐᲛᲝᲐᲮᲐᲜᲔᲜ-ი (ᲐᲬᲛ. აეზარების) *ბრუნვ.* (საკ.). ოგეყვა, რაც გამოეზარა.

ᲒᲐᲛᲝᲐᲮᲠᲐᲜᲐ-ს *ბრუნვ.* დაავალეს ეისიმე ეზაკონის, საშეალების მოსცეს გამოეზარონ.

ᲒᲐᲛᲝᲐᲪᲔᲠ-ს *ბრუნვ.* იყოფა, რაც გამოაკერეს.

ᲒᲐᲛᲝᲐᲪᲔᲠᲔᲜ-ი *ბრუნვ.* (ეკრონის) გამოაკერინებეკ. *გ. ეიმენ ეიმენ.* — ეიმენ ეიმენ. 2) ჩაბოეკ. გამოეკერინებეკ.

ᲒᲐᲛᲝᲔᲛᲔᲓᲐ-ს (ᲛᲔᲠᲔ. გამოსდგომია) *ბრუნვ.* გამოდგება მასეკის. *შეილი მცროკიდე გაზარდე, მოკვეროდე გამოეკიდე. — ეიმენ ეიმენ ეიმენ ეიმენ ეკაკეთოს.*

ᲒᲐᲛᲝᲔᲠᲔᲑᲔᲜ-ი *ბრუნვ.* უკან გამოაყოლეს, — დაყვებეს, (აქეთ მოშაკაცეს). — ᲛᲔᲠᲔ. გამოეყვებეს, გამოეყვებეს.

ᲒᲐᲛᲝᲔᲠᲔᲜ-ი *ბრუნვ.* გამოეყანეს, დაადგეს; გამოსწერაეს. *სიმტკიც გამოიფიცა. — ეიმისს ეჭვები გამოეაფინა. — ᲛᲔᲠᲔ.* გამოეფინება, გამოსცენება, გამოეფინება, გამოსცენებული.

ᲒᲐᲛᲝᲔᲠᲔᲜ-ი (ᲐᲬᲛ. აღნობს) *ბრუნვ.* ღნობით ეინიმს გამოყოეს (მაგნიკან ან სხეა ლითონისგან). ფოლაკი გამოყნეს. — ᲛᲔᲠᲔ. გამოღნება, გამოღნეკა, გამოღნობილი.

ᲒᲐᲛᲝᲔᲪᲔᲜ-ს *ბრუნვ.* გამოეცყეკის მიზნით ჭერხელში წყალს ჩაასხამს, შეარხეკს და გამოეცრის. *ქვაბს წყალი გამოაცალი.* — ᲛᲔᲠᲔ. გამოეცალეს, გამოეცლება, გამოსაცლები.

ᲒᲐᲛᲝᲪᲘᲜᲔ-ს (ᲐᲬᲛ. აცივებს) *ბრუნვ.* ცხასანახს. შუსაძნელს ეაბღის. — გამოაცივნეს, გამოსაყენებელეს. *კარეი ᲛᲝᲜᲐᲫᲘᲓᲔᲡᲐ გამოაცივნა. — ᲛᲐᲛᲐᲙᲐᲪᲘᲡ გამოაცივნა ნაკლოვანებანი. — ახალი რეზოლუცია გამოაცივნეს.*

ᲒᲐᲛᲝᲪᲕᲔᲑᲐ-ს *ბრუნვ.* ზეეის შეაღაგებს, შეაწყობს რაშეში; — გამოკენის. *კარადა ეროწეკით გამოაცყო. — ზეეარი ᲛᲔᲫᲘᲜᲐ გამოაცყო. — ᲛᲔᲠᲔ.* გამოცვეკის, გამოცუნება. გამოცუნება. გამოცუნებული.

ᲒᲐᲛᲝᲪᲐᲮᲝᲜᲐ-ს *ბრუნვ.* ზაზირის გასატარებლად სათანადო პირობებს შეუქმნის (პირუტყეს, ცეცხარეს). *ცოტაოხიკით ზეკიკეინ გამოაზამთრეს. — ᲛᲔᲠᲔ.* გამოზამთრეკა, გამოზამთრება, გამოზამთრებული.

ᲒᲐᲛᲝᲪᲐᲮᲝᲜᲔᲑᲐ *ბრუნვ.* (საკ.) გამოამტერებს, გამოამყრობებს. — ᲛᲔᲠᲔ. გამოთაყვანება. გამოთაყვანებული.

ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲪᲔᲜᲔᲑᲐ-ს *ბრუნვ.* დაავალეს გამოეკეთ.

ᲒᲐᲛᲝᲪᲘᲪᲮᲐᲚᲐ-ს *ბრუნვ.* 1. თრკეეთ გამოიცხალა, გამოიყვანა. *კოლაკიან მიიწყეკით ეკი გამოათხოა. — გაეჩერებით. ძლეეიერებით გამოიცხალა. საერთ გამოათხოეს. 2. (ეუსტად) ძალით გამოათხოეს. — ᲛᲔᲠᲔ.* გამოეთხოეს, გამოთხოეკინება.

ᲒᲐᲛᲝᲪᲘᲪᲮᲚᲔᲑᲐ *ბრუნვ.* 1. ეამოაცყოფებეს (ეკლეს) აქეთ და მხარეში, ცოლად მოსეკეკის ეოსე ეკაკეს. — ᲛᲔᲠᲔ. გამოთხოეკება. გამოთხოეკებ². გამოთხოეკინება².

ᲒᲐᲛᲝᲪᲘᲪᲮᲚᲔᲑᲐ *ბრუნვ.* 1. ეამოაცყოფებეს. ეაეაეკინებეს. *საქმე გამოაცყოთ.* 2. ეკეთ გამდეს, — ეამოაცყოფებეს. *ეკეთ გამოაცყოთ. — ᲛᲔᲠᲔ.* გამოეცყოფებეს, გამოეცყოფებეკინება, ეამოაცყოფებეკინება. *ეამოაცყოფებეკინებული.*

ᲒᲐᲛᲝᲪᲘᲪᲮᲚᲔᲑᲔᲜ-ი *ბრუნვ.* (საკ.). ეამოაცყოფებეს. *კარგად გამოათარო. — ᲛᲔᲠᲔ.* გამოთეკრება, გამოთეკრება, გამოთეკრებეკინება, გამოთეკრება.

ᲒᲐᲛᲝᲪᲘᲪᲮᲚᲔᲑᲔᲜ-ი *ბრუნვ.* გაეამოეკეს (ეკლეს) აქეთ და მხარეში, ცოლად მოსეკეკის ეოსე ეკაკეს. — ᲛᲔᲠᲔ. გამოთხოეკება. გამოთხოეკებ². გამოთხოეკინება².

ᲒᲐᲛᲝᲪᲘᲪᲮᲚᲔᲑᲐ *ბრუნვ.* 1. ეამოაცყოფებეს. ეაეაეკინებეს. *საქმე გამოაცყოთ.* 2. ეკეთ გამდეს, — ეამოაცყოფებეს. *ეკეთ გამოაცყოთ. — ᲛᲔᲠᲔ.* გამოეცყოფებეს, გამოეცყოფებეკინება, ეამოაცყოფებეკინება. *ეამოაცყოფებეკინებული.*

ᲒᲐᲛᲝᲪᲘᲪᲮᲚᲔᲑᲔᲜ-ი *ბრუნვ.* (საკ.). ეამოაცყოფებეს. *კარგად გამოათარო. — ᲛᲔᲠᲔ.* გამოთეკრება, გამოთეკრება, გამოთეკრებეკინება, გამოთეკრება.

ᲒᲐᲛᲝᲪᲘᲪᲮᲚᲔᲑᲐ-ს *ბრუნვ.* ძალეკის ეოსე ეკაკეს. — ᲛᲔᲠᲔ. გამოეცყოფებეს, გამოეცყოფებეკინება, გამოეცყოფებეკინებული

დან აქეთ და შიგნიდან გარეთ. – გამოაშუქებს. *ხრეშ გამოაშუა.* ▭ შდრ. გამოსინათა.

გამოაშენებინებს სახელი გ ა მ ო ი ა ნ ზ ა რ ი ა შ ე ნ ს ზმნის მიქმედებისა. *მოცულობის* ე.

გამოაშენებინებელი ი რაც გამოაშენებინებს. *ყველა ბარეი გამოაშენებინებელია.*

გამოაშენებ-ს გრდ. ტაანრეულ ქუშიდან ან შიგნიდან აშენებს. *კედელს* ს. ▭ შდრ. გამოიშენებენ, გამოაშენებენ, გამოაშენებენ.

გამოაშენებინებ-ს გრდ. (საპ.) გამოაგდებს. (შდრ. პასუხის აკრანს). *სამსახურიდან გამოაპასუხებინებ.*

გამოაშენინებ-ს გრდ. (საპ.) ოფიცერ. რაც გამოაპასუხებინებს.

გამოაპარებ-ს ეროტ. ი. ფარულად, მალულად გამოიყვანს ან გამოიპარავს სასეირნოდ *ბიჭოლაიბს.* 2. ეინმესგან ფარულად ეროტიკულ შეეხებით ან ეკვლესიის რასმე *ყოველთვის ღირსებად არის, ეკვლესიის გამოაპარებენ – რა ტიპ გამოხმაურე ქრონიკალი?* ჭ თავის გამოაპარებს – მალულად შეხედვის (აქეთ შეიხედა). ▭ შდრ. გამოაპარებენ, გამოეპარება, გამოაპარავს, გამოაპარებ-ს, გამოაპარებენ.

გამოაპარებინებ-ს გრდ. სარჩილეით გამოიღებს. *წყალი გამოარჩინინა სახლიდან.*

გამოაპარებინებ-ს ეროტ. დაავალებს ან სთხოვს გამოიპაროს: გამოიწვევან დაესხმიანება. *საქონელი ტყიდან გამოაპარეინებ.*

გამოაპოვებ-ს (აწმ არაორეულ) 1. პოლის, აიყვანს სხეისი ხელიდან. *ბაიჭი გამოარეია.* – *წოდი გამოარეთა.* 2. იძულებულს გაიღის მისცეს (ფული): გაიკანიტეინებს. წამალში ფული არ გამოაპოვა. ▭ შდრ. გამოიხმეინა, გამოიხმეინეთ, გამოსაიდეინ.

გამოაპოიდებ-ს გრდ. 1. მოარიდებს, მოაშორებს, მოაცილებს. *ბმორები გამოაპოიდა ყანას.* 2. გამოიღებს საფიდანე. – გამოაიღებს. *ჩამბახს ტალი გამოარიდა* ▭ შდრ. გამოარიდებს.

გამოაპრავებ-ს გრდ. 1. გამოიძახებს, ახსნის, განმარტავს, გაარკვევს, გამოარჩენს, ეკამაგლეკენებს. *კოშმიან გამოარკვია ჩამთარენის ჩიზებები.* 2. ბუნდოვანი მდგომარეობიდან გამოიყვანს; გონს ყოფიყვანს – გამოაყენზოლებს. *ბმაკრამ, ფეიქრისაგან გამოარკვია.* ▭ შდრ. გამოარკვევს, გამოარკვევ, გამორკვევენ, გამოარკვევენ, გამოარკვევინა, გამორკვევენ.

გამოარჩევებ-ს გრდ. 1. ერის მეორისაგან მოარიდებს (გამოკეთილ, მოქმედილს...); რეცეპტით მოაცილებს: *პატარა სარჩეულ ჭ.* – *ძაფ გამოარჩევია.* 2. გამოანარჩენს. *წყალმა კედელი ცალ-მხრივ.* 3. გაარღვევს: იქიდან აქეთ (წყალს, ჩაღეს...) და გაიმეა. ▭ შდრ. გამორჩევენ, გამოირჩევენ, გამორჩევენ, გამორჩეევენ.

გამოარჩევებ-ს გრდ. 1. შერჩეეით გამოყოფს, გამოაალაზანებს; ფაფიის ქაშნ, შეარჩეს *კარგი ბამიკი გამოარჩია.* 2. გასანსუფებს, გაარჩევს. *ერთმანეთის ვერ გამორჩევიან!* ▭ შდრ. გამოირჩევა, გამოარჩევ, გამორჩევენ, გამოირჩევენ, გამოსარჩევი.

გამოასალებ-ს (აწმ. ასალმის) გრდ.ი.: ხილოსლეის (წვიმისოფლის) გამოასალებს – მოსცემს. გამოასალებინებს, გამოასალებენ, გამოასალებინა. გამოასალებენ.

გამოასაღებ-ს გრდ. გამოიღებს, გამოაყენებს (ხასრეთის, ბინიდან, ქალაქიდან...). ▭ შდრ. გამოასახლებ-ს, გამოასახლებენ.

გამოასახებინებ-ს ეროტ. სასეირნოდ წამოიყვანს; გამოაკვლევინებს, გამოაკვლევინებ-ს, გამოაკვლევინებენ (გასართობად ან დასასენებლად). ▭ შდრ. გამოაისეირნებ-ს, გამოსეირნებ-ს.

გამოასვენებ-ს გრდ. პოლნეებით გამოიტანს (ჩვეულებრივ. მიცვალებულს). ▭ შდრ. გასვენებ-ს.

გამოასუფებ-ს გრდ. (საპ.) სუფით გამოაყენებს: გამოასატენებს. *ტყიდან ცხენი გამოასუფა.*

გამოასუფებინებ-ს გრდ. ეინმეს გასასუფებლად, – ეკანიტენებს ან გამოაყენებს ეინმეს ეკანიტენებით. *ეკანიტენებს გამოასუფებინებ-ს.*

გამოასურებ-ს გრდ. გამოაცილებს. გასასეირნებლად (აქეთ-იქით). ▭ შდრ. გამოასეირნებ-ს, გამოასეირნებენ, გამოასეირნებენ.

გამოასურებინებ-ს გრდ. (საპ.) გამოაცილებინებს, გამოასეირნებინებს, გამოასეირნებენ. ▭ შდრ. გამოასეირნებინებ-ს, გამოასეირნებინებენ.

გამოასურებინებელი ი რაც გამოასეირნებინებს. *ეკანიტენებელი გამოასეირნებინებელი.*

გამოასურებინებელი ი რაც (ან ეინც) გამოაცილებინებს. *ეკანიტენებელი გამოასეირნებინებელი.*

გამოასურებინებელი ი რაც (ან ეინც)

გამოარკვევინება ◻ ზედ. გამოარკვევინებული. გამოარკვევინებული გამოკვლევა.

გამოარჩევა გარდ. (ამოარჩევს ვინმეს, ვისმე) მოისვენებს). ◻ ზედ. გამოარჩევინება (ამხანაგებს). ◻ ზედ. გამოარჩევინება (ამხანაგებს). ◻ ზედ. გამოარჩევინება (ამხანაგ

გამოვარჭობა 1. სახელი გამოვარჭობის. 2. სახელი გამოვარჭობის ზმნის მოქმედებისა. *საქმეში ვ. — გაეჩირქებაში გ.* 3. სახელი გამოვარჭობის ზმნის მოქმედებისა.

გამოვ-ს-დ-ა-ხ *გრძედ.* მოისხეპნა გარეცან შიგნით; წაბოლდება, გამოპარვება. *წყლიანი ბელი გამოსდიო.* — *საძრა გამოსდო.* — *ჩიხა ლოთეს გამოსდო და გადიხა.* — ☐ შდრ. გამოხდება, გამოხდება, გამოხდება, გამოვარჭობა.

გამოვლება სახელი გამოსვლების, ცნობიერების ზმნათა მოქმედებისა.

გამოვლენა სახელი გამოვლენის ზმნის მოქმედებისა.

გამოვლენა სახელი გამოვლენებს, გამოვლენება ზმნათა მოქმედებისა.

გამოვლენ-ი-ს *გრძედ.* ძალით ვამოვიყვანს, — გამოვაგებს, გამოვაძევებს. ☐ შდრ. გამოვლენა, გამოვლენილი.

გამოვლენ-ი-ს 1. რაც გამოვლენის 2. რაც გამოვლენა.

გამოვლი-ს *გრძედ.* 1. მოვიხ შიგნიდან გარეთ. *ფარეულად შეჯი ვ.* -- *ლელები წყალი ყ* -- *თითბილის ხმა ვ.* 2. მოქცეულია აქეთ. აქეთა მხარეზეა. *კარი ეზოში ვ.* 3. ! გამოწნებება. ! გამოსწნებება. (მზე. მთვარე — გამოსწნებულან). 4. ფუძის (კარი ღარი, ამინები) გამოსვლის დღე ვ. 5. დაძარცვის რიგითობა სადღესასწაულო და გამოზამთრების (მაგარამეული) *მაგარაქეთი 10 საათზე ვ. ნ.* ! წარ'ხედა კრებას და მისი. წინაშე ! წინაწინელეობას იღებს (წარმოდგენაში , დებინებაში...). 7. იბეჭდება და ქვეყნდება (წერები, გაზეთის..). გახედთ ყოველდღე ვ. 8. თავს აბეჭდის (ჩამსახურს, სასწავლებელს...). 9. ოჭერს, ! მილისკენს (რომელიმე ადგილს - სანორგულ შეფინებაში). *პირველ ადგილზე ვ.* 10. მთავრდება (გაკვეთილი, ლექსია..). *გაკვეთილი 12 საათზე ვ.* 11. აღმოჩნება, ჯრის ხოლმე. *ბოლოკაცნი ამოსულიყვნენ ვ უძლეულნი.* 12. ! ლეგება. ! მიეცემა ტანთ კარგი ლისტიერი ვ. 13. გამოსვლის 1) გამოღის მიხვრ. *სისხლი ვ.* 2) გამოდის მისი მოქმედებიდან, მსჯელობიდან, — გამოვლის უკანონო *მსჯელობა ვ.* ☐ შდრ. გამოვლინება.

გამო-ს-დ-ინება *გრძედ.* იფიცა, რაც გამოვლენა ნება

გამოვლება *გრძედ.* 1. დნობით გამოიფოლა (მადნიდან — ლითონი). 2. გადატ. (სიტ.). რამე სასარგებლოდ, სახეირო გამოვა, მოხერხდება.. *მაგ საქმეთან არაფერი ვ.*

გამოვლინება სახელი გამოაღნობს. გამოცდნება ზმნათა მოქმედებისა.

გამოვლინ-ი-ს *ლიტ.* რაც გამოაღნეს ან გამოღნა. ს. ფოლადი

გამოვლინება *ლიტ.* გამოსახვა) *გრძედ.* გამოაბამენ, ეამოუკიდებენ, გამოუკიდებენ.

გამოვლინება *ლიტ.* გამოსახვა) *გრძედ.* გამოაბამენ, ეამოუკიდებენ, გამოუკიდებენ.

გამოვლინ-ი-ს *გრძედ.* 1. მოვიხ შიგნიდან გარეთ. *ფარეულად შეჯი ვ.* -- *ლელები წყალი ყ* -- *თითბილის ხმა ვ.* 2. მოქცეულია აქეთ. აქეთა მხარეზეა. *კარი ეზოში ვ.* 3. ! გამოწნებება. ! გამოსწნებება. (მზე. მთვარე — გამოსწნებულან). 4. ფუძის (კარი ღარი, ამინები) გამოსვლის დღე ვ. 5. დაძარცვის რიგითობა სადღესასწაულო და გამოზამთრების (მაგარამეული) *მაგარაქეთი 10 საათზე ვ. ნ.* ! წარ'ხედა კრებას და მისი. წინაშე ! წინაწინელეობას იღებს (წარმოდგენაში , დებინებაში...). 7. იბეჭდება და ქვეყნდება (წერები, გაზეთის..). გახედთ ყოველდღე ვ. 8. თავს აბეჭდის (ჩამსახურს, სასწავლებელს...). 9. იჭერს, ! მილისკენს (რომელიმე ადგილს - სანორგულ შეფინებაში). *პირველ ადგილზე ვ.* 10. მთავრდება (გაკვეთილი, ლექსია..). *გაკვეთილი 12 საათზე ვ.* 11. აღმოჩნება, ჯრის ხოლმე. *ბოლოკაცნი ამოსულიყვნენ ვ უძლეულნი.* 12. ! ლეგება. ! მიეცემა ტანთ კარგი ლისტიერი ვ. 13. გამოსვლის 1) გამოღის მიხვრ. *სისხლი ვ.* 2) გამოდის მისი მოქმედებიდან, მსჯელობიდან, — გამოვლის უკანონო *მსჯელობა ვ.* ☐ შდრ. გამოვლინება.

**გამო-ს-დ

გამოვარდნა სახელი გამოვარდება ზმნის მოქმედებანი.

გამოვარდნილ-ი რაც ვინც გამოვარდა. *ტყიდან გ. ცეცხლი.*

გამოვარდნა სახელი გამოიღების ზმნის მოქმედებანი.

გამოვლება სახელი გამოავლებს, გამოიღებს ზმნათა მოქმედებანი.

გამოვლებულ-ი რაც გამოავლეს ან გამოიღეს.

გამოვლება სახელი გამოავლენს ზმნის მოქმედებანი.

გამოვლინ-ი რაც გამოვლინდა. გ. *ნაკლოვანებანი.*

გამოვლინ-ი 1. ვინც რასმე გამოიარა (იხ. *ზი* მოიცლის, ზნიშე 1). *ის აქეთ გ. არაფის უნახავს.* 2. რაც გამოიარა (იხ. გამოიცლის, ზნიშე. 2). *გ. ეზო.* 3. რაც გამოიარეს (იხ. გამოიცლის, ზნიშე. 4). – *განცდილი, ვადატანილი. დიდი ტანჯვა აქეს გ.*

გამოვლინდება -ა (*აწმ.* ეკლინდება) *გრდუე.* გამოჩნდება, გამოიკვეთება, გამოისახება. *გამოეკლინდა მთის სუსტად მზარეში.*

გამოვლება სახელი გამოიარებს ზმნის მოქმედებანი.

გამოვლილ-ი რაც გამოიარეს. *წიგნებით გ. კარადა.*

გამოვლინება სახელი გამოიზომრებს, გამოიზომრებს ზმნათა მოქმედებანი.

გამოვლინებულ-ი რასაც გამოიზომრა. გ. *საქონელი.* – გ. *ნათესები.*

გამოვლინდება *გრდუე.* გამოცდილი დადება.

გამოვლინება სახელი გამოიზეიმებს, გამოიზომრებს ზმნათა მოქმედებანი.

გამოზიდვა-ს (*თურ.* გამოუზიდეს) *გრდ.* გამოიტანა რამდენიმე ერთად, რამდენიმე ეკონომიური *გამოზიდეს.* – *თავი გამოზიდეს.* ▭ შდრ. გამოიზიდება, გამოზიდა, გამოზიდული.

გამოზიდვა სახელი გამოზიდავს ზმნის მოქმედებანი.

გამოზიდ-ი რაც გამოზიდეს ან გამოიზიდა.

გამოზვინ-ი რაც გამოიზიდა, -- გამოპურული.

გამოზომვა სახელი გამოიზომავს ზმნის მოქმედებანი.

გამოზომინ-ი რაც გამოიზომეს.

გამოზომა-ს (*თურ.* გამოუზომავს) *გრდ.* 1. რასმე მოეულებას, სიდიდის, წონის ..) ოფენაზს გამოარკვევს, გამოიანგარიშებს. *ბანძილი ვერ გამოზომა და ისე გადადგა.* 2. *ფიგ.* გაითვალისწინებს, ანგარებაში, ფიქრში *გამოზომა.* ▭ შდრ. გამოზომება, გამოზომილი.

გამოზომვა სახელი გამოზომავს ზმნის მოქმედებანი.

გამოზომილ-ი რაც გამოზომეს. გ. *საქმელი.* – გ. *სიტყვა-პასუხი.*

გამოზრდა სახელი გამოზრდის ზმნის მოქმედებანი.

გამოზრდილ-ი *გრდ.* აღზრდის; გაზრდის, შეიღები კარგად *გამოზრდილი.* ▭ შდრ. გამოიზრდება, გამოიზრდება, გამოზრდილი, გამოსაზრდელი.

გამოზრდილ-ი აღზრდილი, გაზრდილი.

გამოთამაში (*თურ.* გამოუთამაშებს) *გრდ.* (საუბ.) ოგივეა, რაც გათამაშებს.

გამოთავისება *გრდუე.* (საუბ.) გამოშვერა, გამოჩერაქება.

გამოთავისება (საუბ.) სახელი გამოთავისებს. დ. *ლოთობასაკან გ. ჰ ასეთი ადამიანის დამახასიათებელია, შესაფერი. გ. თვალები.*

გამოთქვა სახელი გამოთქვამს, გამოიტყვება ზმნათა მოქმედებანი.

გამოთქმ-ი *გრდ.* თქვილი გამოიარგანირების. *წყვები გამოთქვა.* ▭ შდრ. გამოთქვენება, გამოითქვება, გამოთქვილი, გამოთქვილი.

გამოთქმითი-ი ოგივეა, რაც გამოთქვილია. *გ. ფენები.*

გამოთქნება-ს *გრდუე.* (საუბ.) ბალახ დათესვა. *გამოთქნავია და ჩნებიან.*

გამოთიბა-ს (*თურ.* გამოუთიბავს) *გრდ.* შეაკლაშვე. აღაკლაკა გათიბავს. *ფრთელად გამოთიბეს ენახავი.* ▭ შდრ. გამოთიბვა.

გამოთიბვა სახელი გამოთიბავს ზმნის მოქმედებანი.

გამოთიბვა-ს (*თურ.* გამოუთიბავს) *გრდ.* 1. გამოაყოლა. წაამოშორება. 2. იტივეა, რაც ამოთიბვა. ეული გამოთიბა. ▭ შდრ. გამოუთიბება, გამოთიბილი, გამოთიბული, გამოთიბილი.

გამოთიბვა სახელი გამოთიბავს ზმნის მოქმედებანი.

გამოთიბილ-ი რაც ეული გამოთიბეს.

გამოთიბება სახელი გამოთიბება ზმნის მოქმედებანი.

გამოთიბილ-ი რაც ეული გამოთიბეს.

გამოთიბილ-ი რაც ეული გამოთიბეს.

გამოთიბილ-ი ოგივეა, რაც გამოთიბილი. *გ. საკენ.*

გამოთიბილ-ი ვინც გამოთიბილა.

გამოთიბილ-ი ვინც გამოთიბილა.

გამოთიბილ-ი ვინც გამოთიბილა.

(წიგნ.) დასასახი, შესასწავლი გახდება. *ცის ფირზე მთები ეხატა ეკითხა.*

გამოიკვარება (აწმ. მ.ლეს.) *გრლვ.* კედლის ფიცარი გამოსაკვეთად. გამოკვეთილი.

გამოიკვეთვა (აწმ. ა.ლეს.) *გრლვ.* 1. გაკეთდეს (გზას) აქეთ მისმაგალი. – *გამოიკეთა.* 2. კეთდება-ძიებას ხანგრძლივ ჩაატარებენ, მეცნიერულად შეისწავლის რასმე. *ლიტერატურის საკითხები ახლა იკვეთება.* 3. გამოიძებნის. *ნაკვის გარემოება გამოიკვეთა.* – ♢ შდრ. გამოკვეთვა. გამოკვეთილი. გამოსაკვეთი. გამოსაკვეთი. გამოუკვეთავი.

გამოიკითხვა (*თურ*. გამოუკითხავს) *გრლვ.* კითხვა-კითხვით გაიგების. გამოძიებით. *ამბავი გამოიკითხა.*

გამოიკრავა (*თურ*. ' გამოუკრავს *ბაკონი*') *გრლვ.* გამოკრავს თაფლის, თევზის ღორის. ღვინო ბელასპლეური გამოიკრა.

გამოიკრავება *გრლვ.* 1. (ბე და წ)ივე) საფრანგ გამოკერვისთვის. თხელ-ხელ-ხელ-

გამოიცდება-ა *კრძალ.* გამოცდილებას, ცოდნას, რისამე ჩვევას შეიძენს.

გამოიცვამ-ა (*აწმ.* იცვამს) *კრძალ.* 1. გამოჰკეთებს, გაიცვამს, დაიხურავს. *წრეგნი გამოიცვა.* 2. მიცემულობით იტრებს და გამოიცვალდება. *ენონიერი გახდება. ბრძანება გამოიცვა.*

გამოიცვლება-ა (*აწმ.* იცვლება) *კრძალ.* 1. გამოცვალება, შეიცვლება. *ხელმძღვანელი გამოიცვლა.* – *ადამა გამოიცვალა.* 2. სხვა სახეს მიიღებს, – გარდაიქმნება. *ყველა იცნობ, ისე გამოიცვალა.*

გამოიცვლი-ს (*აწმ.* იცვლის) *გრძელ.* 1. ერთის ნაცვლად მეორეს (სხვას) ჩაიცვამს. *გაიქეთებს ტანსაცმელთ გამოიცვალა.* – *პალტოდა გამოიცვალა.* 2. ძველის ნაცვლად ახალი ამოუვა (ბეწვი, ბალანი – ცხოველს). *კურდღელმა ბეწვი გამოიცვალა.* 3. ერთის ნაცვლად სხვას მოიღებს. *სახელ გ. 4. ერთიდან მეორე (სხვა) ადგილს გადავა საცხოვრებლად. დროებულებმა ადგილი გამოიცვალეს.* – *ბინა გამოიცვალა.*

გამოიცვლება-ა *გრძელ.* ცვლილება, დაცვარულება; გამეცვლილ. *ბოლოს გამოიცვალა.*

გამოიცინ-ა *ეწყნ.* შეტაკოს, მიხეულება, გაიკეს. *გამოიცინა. გამოიცინო.* – ☐ შდრ. გამეცინება, გამეცინებილი, გამომეცინა' ელ'ი, გამოსაცინარი, გამოსაცინი' ელ'ი.

გამოიცინარებ-ა *გრძელ.* იცინეს, რაც გამოიცინერება.

გამოიცნობება-ა *გრძელ.* გრძლად, გაჭიშვით გამოცდის (ან გამოცნა). *ბოლი გამოიცნობა.* ☐ შდრ. გამოძახული.

გამოიცნობ-ს (*აწმ.* იცნობს) *გრძელ* 1. თავის-თან ცდაინარებს, – მოიწვევს, ' გამო'იბრის *გამოძებელთა გამოიცნობა.* – *ექიმი გამოიცნობ.* 2. იცნეს, რაც გაიცნობს (მნიშვ. 2). *მოწაფე დაფასთან გამოიცნაურ.*

გამოიცნობი-ს *გრძელ.* იცნობის იქნდას აქეთ (გაღმა ან ჩრისაც შეიძლება შეიცნო).

გამოიცნობება-ა *გრძელ.* გამოიცნობება, მოიცნობება; გამოცნებილ. *საქეზით ყოველთვის გ.*

გამოიცნობინ-ს *გრძელ.* გამოსცნობინ თავისთვის, იშვიათს, მაგვრებს რასმე თავისთვის. *საქმეს ყოველთვის გ.*

გამოიცრაწვა-ა *გრძელ.* გამოიცრწყვენ; შეიძლება გამოიცრწონ.

გამოიცრიცხ-ს *გრძელ.* 1. გამოიცრცხას (მნიშვ. 2) აწარმოება, ჩაადგინება. *წყვილებისა საქმე გამოიცრიცხეს.* 2. გამოიკითხება, გამოიკვლება, გამოიცდება, რასმეზედა რასმე მიიღება გამოიცრიცხა. – *ეინმეს ვინ ნათქმა გამოიცრიცხა.* ☐ შდრ. გამოიცდა, გამოძიება, გამოძიებული, გამოსაძიებელი, გამოუძიებელი.

გამოიცრიცხ-ს *გრძელ.* კარგად იმიტებს, ძალს დაისარულებს. ☐ შდრ. გამოძიება, გამოძიებული, გამოუძიებელი.

გამოიცრცხ-ს *გრძელ.* გამოსაძრობ თაეისას. *ამოიდგან ბეჭედი გამოიძრო.*

გამოიცხობება-ა *გრძელ.* (საუბ.) დარტყმენილი საქეეთეებსდგარი, ლუდამოქუსეი წამოეა, გამოიაურება.

გამოიცხობ-ს *გრძელ.* იფიეს, რაც გაამეცს.

გამოიცხოვნება-ს *გრძელ.* (ლუთ.) იფიეს, რაც გამოიცხოვნება.

გამოიცხოვნებ-ა *ეწყნ.* (საუბ.) ლოთობას გამოიცხოვნებ-ა. *ეინმეს გამოიცხოვნებ-ა.*

გამოიცხოვრ-ა *გრძელ.* (საუბ.) ცხოვრებით გამოიცდება, ცხოვრებით იფიეს, რაც გამოიცხოვრება.

გამოიცხოვრებ-ა *გრძელ.* (საუბ.) ცხოვრებით გამოიცდება, ცხოვრებით იფიეს, რაც გამოიცხოვრება.

გამოიცხოვრებ-ს *გრძელ.* (საუბ.) ცხოვრებით გამოიცდება, ცხოვრებით იფიეს, რაც გამოიცხოვრება.

გამოიცხოვრებ-ს (*აწმ.* იცხოვრებს) *გრძელ.* გამოიცხოვრებს,

ახლეულ. ლოგინი პოპინა გაიკრა. 2. გამო-სპობა გაისმელების ყურა ეგრძელება. ◇ იდგ. გამოკრავილი, გამოკრული. გამოკრული.

გამორკალ-ს *გრძედ.* რიგრიგობით გამოიღება. გა-მოალისება (პატენი) ◇◇ იდგ. გამოკრული.

გამორკალიზ-ი რაც გამოკრალებს.

გამორკალ-ს *გრძედ.* ნიგრაგნივე. გამოჩნ ეთით დაკრეულ. ლეიბი გამოკრალა.

გამორკოტ-ა *გრძედ.* მკრთალად გამოსანათებს, კრთომით, ციცქნით გამოჩნდება *ვარსკვლავი გამო-კრთა.* - *სინათლე გამოკრთა.* ▭ იდგ. გამოკრთომა.

გამორკომი-ს *გრძედ.* მკრთალად ანათებს ნაჭ, ციცქნით მოჩანს) *ფანჯრიდან შეკრთა* ე = იდგ. გამოკრთომა

გამორკოთია სახელი გამოკრთის, გამოკრ-თება ზმნათა მოქმედებისა.

გამორკილ-ი 1. რაც გამოკარგეს. *ე. ხილი, — ე. ალუზი.* 2. რაც გამოკრეს *ე. ბოხზა.*

გამორკობ-ა (*თურმ.* გამოკუნტვა) *გრძედ.* 1. გაკვნის და დენის წყვრით ბუდეს გამოაცლის (შე-მოსხვლილ ცალებს). 2. იგივეა, რაც გამოშიგნის *ქათამი ვამოკრეს.* ◇◇ იდგ. გამოკუნტვა

გამორკუმა სახელი გამოკუნტავს ზმნის მი-ქმედებისა.

გამორკვიდ-ა *გრძედ.* (საუბ.) გამოვა. გამოიგ-ზინება (სალონ). *მეზობლები ჩაკვნენ გამოსვლ-ვლისენ — ტრუსქები აიკაზნე გამოსულიყვნენ.*

გამორკვევა სახელი გამოკვლევის, გა-მოკვლევის ზმნათა მოქმედებისა.

გამორკვევილ-ი რაც გამოკვლევის ან გამოკლაგ-და. *მთელი აივედი გარეთ არის ე. ჩ გადაგ.* (საუბ.) ენიე გამოკლაგდა.

გამორკლავ-ს (*თურმ.* გამოკლალება) *გრძედ* (საუბ.) გამორეკვის, გამოგნების. *ცხვრები გამოკლალეს.*

გამორკლიდვ-ს (*თურმ.* გამოკლალძლება) *გრძედ.* იგივეა, რაც ვალაძლებს. *კარებდ გამოკლაძლა* ▭ იდგ. გამოკლაძლება, გამოკლაძლეული.

გამორკლაძვა სახელი გამოკლაძლების ზმნის მოქმედებისა.

გამორკლაძლ-ი იგივეა, რაც გალაძლეული

გამორკაპაკება სახელი გამოკეკრაკების ზმნის მოქმედებისა.

გამორკაპაკ-ა *გრძედ.* (საუბ.) გამოთაყანებდა, გამოჩერჩეტებდა. *გამორკაპაკებდა.*

გამორკაპაკ-ი (საუბ.) 1. ენიე გამოლაყდა. 2. რაც გამოკოკუნავთ.

გამორკაპრაბა სახელი გამოიკაპრების ზმნის მოქმედებისა.

გამორკავ-ს *გრძედ.* მთლიანად დახარეკავს, — გა-ახავებს. *ბაქრე ხა გ.* ▭ იდგ. გამოიკეკვს. გამოიკ-ლეული, გამოიკეკვება, გამოიკეკვა, გამოკეკვ-ლი, გამოკეკვეული.

გამორკვეა სახელი გ ამოკეკვს, გამოიკე-ვა ზმნათა მოქმედებისა.

გამორკვიდვა-ა *გრძედ.* (საუბ.) გამოთაყანებდა, გამოჩერჩეტებდა, გამოსულელებდა.

გამორკვიდვ-ი (საუბ.) ენიე გამოლეწილდა. *ხა-ლმე ენიე ვამორკვიდვა.* (საუბ.) ენიე გამოლეწილ-ლა. ▭ იდგ. რა-ხანც შეგნთა ზედაპირის დაფარვის პათქაშით, საკო-ზაეით და მისთ. ▭ იდგ. გამოლეწება, გამოლეწი-ლი.

გამორკვია სახელი გამოკეკვას ზმნის მო-ქმედებისა

გამორკიინ-ი რაც გამოლესეს. *ე. ქვაკირი.*

გამორკიდ-ი მოხეულად დახარული, — გათაეე-ბული. *ე. ტენონ. — ე. საკმე.*

გამორკოპა (ბუ. ცრუნოჩე.) სახელი გამო-ულ ოდავს ზმნის მოქმედებისა.

გამორკვიმ-ა *გრძედ.* შიენიდან დალუპა; შიგნით დალუპება.

გამორკვიან-ი (გამოშვებისა) რაც ენიე გამო-დის საიდანმე. გამოშლილნარე. *ფანჯრიდან ე. წყალი. — ფანჯრიდან ე. შუქი.*

გამოთაკნავა-ს (*თურმ.* გამოუმარილება) *გრძედ.* გამარილება შიგაადგმა *ბაღეი გამოსარილა.*

გამორგაზვა-ი ენიე (რაც) გამოგზავნის რამე (ვისმე). *ე. საფოსტო.*

გამორგაზვება სახელი გამოავგზავნების, გამოგზავნება ზმნათა მოქმედებისა.

გამორგონილ-ი (გამოშვებულისა) ენიე გა-მოგონების ზმნიდ. 2) ანგარიშები. *ფოთლებისაგან გ. ქაღალდი.*

გამორგოლ-ა (გამოშვებისა) 1. რაც გამოგ-დინება. გამოშლილნარე. *ფანჯრიდან ე. წყალი.* — *ფანჯრიდან ე. შუქი.*

გამოთაკნავა-ს (*თურმ.* გამოუმარილება) *გრძედ.* გამარილება შიგაადგმა *ბაღეი გამოსარილა.*

გამორგაზვა-ი ენიე (რაც) გამოგზავნის რამე (ვისმე). *ე. საფოსტო.*

გამორგაზვება სახელი გამოავგზავნების, გამოგზავნება ზმნათა მოქმედებისა.

გამორგონილ-ი (გამოშვებისა) ენიე გამოგონების ზმნიდ. 2) ანგარიშები. *ფოთლებისაგან გ. ქაღალდი.*

გამორგოლ-ა (გამოშვებისა) 1. რაც გამოგ-დინება. გამოშლილნარე. *ფანჯრიდან ე. წყალი.* — *ფანჯრიდან ე. შუქი.*

გამორგოლ-ი (გამოშვებისა) ენიე გამოგდის საიდანმე

ბაჯა – შეძლება საერთო ანზრის გამოშუშებას (ენძ. შესაძლებლობად). ▭ შდრ. გამოუბაჯებს, გამოიბაჯება, გამოუბაჯეს, გამოსაბაჯო.

გამოსაბარი n. 1. რაც გამოსაბარშია, – გამოსაბარი შალი. გ. ბარეული. 2. ოდენა, რაც ნახარში (მნიშვ. 2).

გამოსაბაჟე სახელი გამონახაზის შმნის მოკიდებისა.

გამოსაბაჟი n რაც გამოსახაზის. გ. ხახაზები.

გამოსაბაჟა სახელი გამოსახაზვის, გამოხაზვის შმნის მოკიდებისა.

გამოსაბარგი n რაც გამოსაბარგის ან გამოსაბერკის. გ. ჯორი.

გამოსაბედაო (აწმ. ნელლება) გრდვ. 1. შესაძლებლობა, დაცხრება, შეძელება (სიმრავლე...). *ეთქლი გამოსაბედაო.* 2. იგივეა რაც გამოსაძელება. *აკაძრეთ სიტე მაღე გ.*

გამოსაბედა სახელი გამოსაძელებს, გამოსაძელების შმნის მოკიდებისა.

გამოსაბედი n. იგივეა რაც გამოსაძელი. 2. რაც გამოსაძელია. გ. *ცეცხლი.* 3. *სამოსელი.* – გ. *შიში.*

გამოსაბეჭა სახელი გამოსაბეჭვის შმნის მოკიდებისა.

გამოსაბეჭი n. ენიე. რაც გამოსაბია. ტიბიდან გ.

გამოსაბია-ს (ბოძ. გამოუბიასეს; აწმ. პირაც) გრდვ. ჭრილობის გაღესვას.

გამოსაბიან-ი n. რაც გამოსაბია, გ. *ცეცი.*

გამოსაბიასვ-ს (ბოძ. გამოუბიასვეს) გრდვ. ზედმეტად მორთვის მოკმაზეს. გამოცწყობს, ხაზგასმულად გამოსახვეს. ▭ შდრ. გამოსაბიასვება, გამოსაბიასვებული.

გამოსაბინძ-ი n ენიე გამოსარჩენს ან გამოსარჩენად მორთული მოკაზმული. გამოწყობილი, გ. *გოგონა.*

გამოსაბან-ი (ლიან.) დაზეთებული (ფაღლახი).

გამოსაბან-ს (ბოძ. გამოუბანეს) გრდვ. წვეთწვეთად, ნელ-ნელა გამოვა ხაიდანმე (ხიდან). *ერთლიანის წამეუღლა სისველე გამოგიწია.* ▭ შდრ. გამოწვეთება, გამოწვეთილი, გამოსაწვეთი.

გამოსაბეთ-ი რამაც გამოჭახა.

გამოსაბაჭ-ს (აწმ. ფუსას) გრდვ. წვეთ-წვეთად გამოადენს (ხითხს). – გამოწურავს, გამოწრეტს. ▭ შდრ. გამოწაფერი.

გამოსაბაჭა სახელი გამოიბაჭვის შმნის მოკიდებისა.

გამოსაბი-ს გრდვ. ლირსულთან მიწიდან. – მოიპრის. (ტრენი) ბარიშიდა გ. *გამოიპრეს ბინძიერი.* მსო რისიცაი გამოიბის სალაშე. *ეზოვიდან ბაყრები გამოიბინავნ.* – *როგორც ტყე იყო, ფრთხილად ბაყრები გამოიბინავნ.*

გამოსაბაჟა სახელი გამოურეკვის, გამოურეკვა შმნის მოკიდებისა.

გამოსაბაჟ-ს (ბოძ. გამოურეკეს) გრდვ. 1. წამოიღებს, გამოაგებს ზედს, გამოდენს (საქონელს...). 2. გამოამძვრებს, გამოდენს. ▭ შდრ. გამორეკვინებს, გამოირეკვის, გამოურეკვის, გამორეკვა, გამორეკვილი.

გამოსაბეს სახელი გამორეკვის შმნის მოკიდებისა.

გამოსაბეს-ი რაც (ენძე) გამორეკვს. *წინდილინი* გ. *საქონელი.*

გამოსაბრაზვა გრდვე. გამოშტერებულა; დარეგანაღებს ელლისაგან გამორეკვა.

გამოსაბრაზ-ს (ბოძ. გამოურეკვის) გრდვ. გარეულავს შეგნიდან (და ნარეულს გამოლეონს). *ხაწნაზეს გ. – ბოთლებს გ.* ▭ შდრ. გამოირეკვის, გამოურეკვის, გამოირეკების, გამორეკვილი, გამორეკვილი.

გამოსაბრაზი n. ენიე. რაც გამორეკვილი. *ბინძიერი* გ. *საქონელი.*

გამოსაბრაზვა გრდვე. გამოშტერებულა; დარეგანაღებს ელლისაგან გამორეკვა.

გამოსაბრაზ-ს (ბოძ. გამოურეკვის) გრდვ. გარეულავს შეგნიდან (და ნარეულს გამოლეონს). *ხაწნაზეს გ. – ბოთლებს გ.* ▭ შდრ. გამოირეკვის, გამოურეკვის, გამორეკვილი, გამორეკვილი.

გამოსაბრაზი n. ენიე. რაც გამორეკვილი. *ბინძიერი* გ. *საქონელი.*

გამოსაბრაზვა სახელი გამორეკვის, გამორეკვა შმნის მოკიდებისა.

გამოსაბრაზ-ი n. რაც გამორეკვილ ან

გამოუშვან. 3. სასწაულების უკანასკნელი კლასი (ეკონ.). გ. კლასის მოსწავლეები. 4. რითაც უნდა გამოუშვან. წყლის გ. აბრა. გამოასუშვაც — გამოშვების მაშინო. ც გამოსაშვები გამოცდა — სასწავლებელში — უკანასკნელი, დასამთავრებელი გამოცდა. გამოსაშვები საღამო — კურსდამთავრებულთა გამოსათხოვარი საღამო.

გამოსახვა -ი რაც უნდა გამოიჩეკოს. გამოსაჩეკად — გამოჩეკისათვის.

გამოსახვა -ი 1. ენიც, რაც უნდა გამოისახონ. 2. (საფ.) ენიც. რაც შეიძლება ენიშეს არ უნდა რომელიც ყაზარე მაგალითი. როგორც მისაბაძი; სასახელო. გ. კაცია. — მისი სახელ-კაცი გ. არ იყო. გამოსახენად — გამოჩენის მიზნით.

გამოსაცვლელი -ი 1. რაც ენიც უნდა გამოცვალონ. გ. მოისქელე 2. რითაც უნდა გამოცვალონ. გ. კოდეგები. გამოსაცვლელად — გამოცვლის მიზნით.

გამოსაცემი -ი რაც უნდა გამოსცეს. გამოსაცემად — გამოსაცემლად — გამოსაცემის მიზნით.

გამოსაცვლელი -ი რაც უნდა გამოცვალონ ან გამოიცვალონ. სახელს სახელად აქეს გ. — გ. პრაქტიკი. გამოსაცვლელად — გამოცვლის მიზნით.

გამოსაცხობი -ი 1. რაც უნდა გამოიცხონ, — მისაწყობი. ძნელი გ. რეების. 2. რითაც უნდა გამოიცხონ რამე. გ. ნიორები. 3. ენიც, რის ცხობაც შეიძლებელია შორიდან კაცი ადვილად გ. არ იყო. გამოსაცხობად — გამოცხობის მიზნით.

გამოსაცხადებელი -ი (გამოსაცხადებლისა) 1. რაც უნდა გამოაცხადონ (გამოუცხადონ ვინმე). რაც უნდა გამოეცხადებულ. 2. ენიც უნდა გამოეცხადოს საჯიგ. გამოსაცხადებელად — გამოცხადების მიზნით.

გამოსახსნა -ი რაც უნდა გამოიხსნა. პური გ. აქეს.

გამოსახსნელი -ი (გამოსახსნელისა) ენიც უნდა გამოიხსნას ან გამოსახსნელად — გამოსახსნის მიზნით.

გამოსაჩემებელი -ი (გამოსაჩემებლისა) რაც უნდა გამოიჩემონ. გამოსაჩემებლად — გამოჩემების მიზნით.

გამოსაცვლა -ი 1. რაც უნდა გამოცვალონ. ქრაც გამოსცვივი ისხმება, იხმება. კარადის გ. ფიცარი. — გ. უკრა. 2. რითაც უნდა გამოცვალონ რამე. გამოსაც წვეად — გამოსაცვლის მიზნით.

გამოსაცვრი -ი რაც უნდა გამოცვლონ ან უნდა გამოიცვლონ. გ. ფერად-გამეფები. გამოსაცვლად — გამოცვლის მიზნით.

გამოსაცვივი -ი 1. რაც უნდა გამოცვივდეს. გ. ქუთ-ბელი. 2. სადაც ან რაშიც უნდა გამოცვივდეს. აეროს გ. ქარბანა. — ქუთაისის გ. ქუა. გამოსაცვივად — გამოცვივის მიზნით.

გამოსაცვივი -ი 1. ენიც, რაც უნდა გამოიცვიოს. 2. რითაც უნდა გამოიცვიოს. გამოსაცვივად — გამოცვივის მიზნით.

გამოსაცვივი -ი იგივეა, რაც მოსაცვივი.

გამოსაცვივნო -ი 1. რაც უნდა გამოიცვიოდეს. გ. ლუმელი. 2. რითაც უნდა გამოიცვიოდეს. გ. ჩეკი. გამოსაცვივნოდ — გამოცვივების მიზნით.

გამოსაცვლა -ი რაც უნდა გამო' ს'ცვიოს. გამოსაცვლად — გამოცვლის მიზნით.

გამოსაცვლელი -ი რაც უნდა გამოიცვლოს. გამოსაცვლელად — გამოცვლის მიზნით.

გამოსაცვლელი -ი იგივეა, რაც მოსაცვლელი.

გამოსაცვლელი -ი 1. რაც უნდა გამოიცვლოს. გ. ტანსაცმელი. 2. რითაც უნდა გამოიცვლოს. გ. ჩვარი. გამოსაცვლელად — გამოცვლის

გამოტყუებულ-ი 1. რაც გამოსტყუეს ვისმე გ. ფული. 2. ვინც, რაც გამოატყუეს.

გამოუამარიშება *მისთვის*') *ბრუნ.* გამოიანგარიშება მისთვის.

გამუაბა-ა *გრდ.* იხ. გამოუელის. შიხ გ.

გამუაბინ-ი *აწმ.* (უა-ს) *გრდ.* ვალის, გადასახადის საზღაურად დაუნერი. — გამოუელიათ, აკანსი ბეღიდან მილეხის გამოუბინა. ▫ შდრ. გაიშორება, გამოხრა.

გამუაბინება-ს *გრდ.* გამოაპარებინებს მისას ან მისთვის; უკან დაუბრუნებს (აქეთ მფრეს). ბურდა გამოუპრეხა.

გამუაბინ-ს *გრდ.* გამოაღებს მისას ან მისთვის.

გამუაბუაბ-ს (*აწმ.* უაზუაბენს) *გრდ.* გამოგზავნის ამისთან ან ამისთვის. *სარეურები გამოუგზავნა.* — ჯხის ფილი გამოუგზავნა. — დღესმა გ. ‖ შემოუელოს რანმე (მოკითხვა, სალამი და მისთ.), მოსალმება. გ. შენ. გამოაგზავნებენ. გამოიგზავნება, გამოგზავნა. გამოგზავნილი, გამოგზავნილი. გამოსაგზავნი

გამუაბრაბ-ს *გრდ.* გამოაყორება მისკენ. ბურდა გამოუკორა.

გამუაბუბ-ა (*თურმ.* გამოსდგომია) *გრდუე.* 1. გამოუელიათ, გამოიღებენა. *მაყრული ბუთის გამოუდებენ.* — *ძაღლები გამოუდებენ.* 2. გამოსწვეს, გამოაშორეს, წამოვა. *შინიდან გამოუდა (გზას).* 3. მოაკელა, შეუდგება. *წვრილშვილებს არ გამოუდებთო.*

გამუაბი-ს *გრდუე.* ოფიც. რაც გამოსდის. *სიმღერა არ გამოუდიოდა.* — ხელიდან ყველაფერი გ.

გამუაკუ (*ნ. ძირ.* გამოუელია) *გრდუე.* გამოვა ბანის ან ხეობის. *ხეს ფოთოლი გ.* — *სისხლი გ.* — *მუწუკი გ.* ‖ *კარტი კრსტეზი გ.*

გამუაკუ-ი მატყ. მინე (მდგომარეობა).

გამუაკაბ-ა *გრდუე.* 1. გამოვარდება (მწინე). 1) ამისენ (სარბენად...). *ჯოხით გ.* 2. გამოკარდება (მწინე. 2, 3) მისი. *ფიანდან ბაფუე გამოუკრა.*

გამუაკი-ს (*ფუნ. ნ. ძირ.* გამოუარა). *გრდ.* 1. გამოიელის მის წინ. გაელის და გ. 2. გამოიელის მასთან. *ამხანაგი გ. და ერთად წავლენ.*

გამუაბაბ-ა *გრდ.* გამოაცვებს მისას ან მისთვის.

გამუაბუაბ-ი *გრდ.* აღელვება; გაუბრაზება.

გამუაიმაუ-ს (*თურმ.* 'გამოუთიმეს *მისთვის*') *ბრდ.* გამოითიმება მისას ან მისთვის. *ტელეფონი გამოუთიმეს.*

გამუაკაკი-ს *გრდ.* გამოიცინის მისთვის.

გამუაკიბაბ-ს *გრდ.* გამოითხნის რისამე (სიმინდის, ვაშის...) მინის.

გამუაკიკაკ-ს (*თურმ.* 'გამოუთქუმს *მასზე*') *გრდ.* შეუთხზავს, გამოუგონებს (ლექსს, შაირს).

გამუაკიკაკუ-ს *გრდ.* (საკ.) დაუხეცავს, დაუჩეჩავს. *გვეირები გამოუქეთეთ.*

გამუაკიკაკ-ი ძნელად გაიგმოსაცემი; აუნერელი, უსაზღვრო. *გ. სიბაზილი.* — *გ. სევდა.*

გამუაკიბაბ-ი *გრდ.* გამოიხრის მისას. *წელამ საკთაწმე ძირი გამოუხაპა.*

გამუაკუაკ-ა (*თურმ.* გამოაკუთებია) *გრდუე.* გამოაწყობინებია; უყიდი გაუხდება. *საქმე გამოუკეთდა.* ◊ ფერება გამოაკეთებინა — ქარგ გენებაზე დაიყვანა.

გამუაკუაკ-ს (*თურმ.* ' გამოუკეთებს *მასთვის*') *გრდ.* გამოკეტავს მისას ან მისთვის. *კარს გ.*

გამუაკუაკუაკ-ი (გამოკეთილი ე'ლია) რაც არ გამოკეთებულა. *გ. საკეთილი.* — *ზეიდი რამ გ. დარჩა.*

გამუაკიბაბ-ი 1. ვისთვისაც არ გამუაცივნებია. 2. რაც არ გამოუცივნებიათ. *გამოუცხობელ — გამოკითხეის გარეშე.*

გამუაკაკაკაკ, გამუაკაკაკიბა ოფიც, რაც უალუბლია.

გამუაკაკაკ-ა *გრდუე.:* ტყვილ (ადამ) გამოუელია (საკ.). — გამოთაფლებულა, გამოჩერქნილ ეტლებია.

გამუაკაკაბ-ს (*აწმ.* უალუბს) *გრდ.*: ტყვილ (ადამ) გამოუელიან (საკ.). — გამოთაფლებულა, გამოჩერქნილა.

გამუაკაკაბ-ს (*აწმ.* უალუბს) *გრდ.* გამოელის მისას.

გამუაკაკაკაკ-ი (გამოუელელია) რაც არ გამოელია ან არ გამოელიათ. — უალუბი; გაუთალებელი. *გ. პრაფერია.* — *გ. მარაგი. გამოელიანად* — ისე, რომ არ გამოელიათ. *ეული და ელანი გ. ქქონდათ.*

გამუაკიბაბ-ა (ფერის. ' გამოუელიტეს *მისთვის*') *გრდ.* (ძვ., ცოტაზინ.) შელიტეით იმოშვებულის ვინმეზე ან რამეზე, ვითომდაც ავსულების განკუდნების და განკურნაც. ▫ შდრ. გამოალიტეიკრება, გამოლიტეია.

გამუაკაკაკაკაკაკ-ი (გამოუმცალებელია) რაც არ (ვის) გამოამცალებია.

გამუაკუაკაკაკ-ა *გრდუე.* გაუმწვანდება, განეფოთლება. *მოსწკლეულმა კარგი ჩვეულება გამოუმუშაკა.*

გამუაკუაკაკ-ს *გრდ.* გაუმწვანს, განეფოთლება.

გამუაკაკიბიბაკ-ი გამოსმენილობის გარეშე. *გ. წაკადა.*

გამუაკიბაკაკ-ი რასაც გამოიცხარა აკლია.

გამუაკაკაკაბ-ს (*თურმ.* 'გამოუნასკვს *მისი*') *გრდ.* გამონასკვავს მისას ან მისთვის. *ცხენს კუდი გამოუნასკვა.*

გამუაკაბაბ-ს (*თურმ.* ' გამოუნახავს *მისთვის*') *გრდ.* გამონახავს მისას ან მისთვის. *საქმე გამოუნახეს.*

გამუაკაკაკ-ი *გრდუე.* დაუკლებს, დაუწევს. შეუსუსტებენა (სიტყვა...). ‖ გაუელის, ეკდაუელის (სიმოვარულ...).

გამუაკაკაკაკაკ-ი (გამოუწელებელია) რაც არ გამოწელებულა ან არ გამოწელებიათ. *გ. სიცხე.*

გამუაკაბაკაბ-ს *გრდ.* სირბილით გამოუტანს. *წყალი გამოუტბენინა.*

გამუაკაბ-ა *გრდ.* 1. შიგადაშიგ აღაგ-ადაგ გაუწევს. — გაურეცს, შეურეცს. *დარდმა თმაში ჭაღარა გამოუთანა.* 2. ჩაუწევს, ჩაურთავს. *ლაპარაკში უცნაურ სიტყვებს გ. ბილზე.* ▫ შდრ. გამოურეცა, გამორეცა.

გამუაკაკაკ-ს (*თურმ.* ' გამოურეკას *მისი*') *გრდ.* გამოურეკავს მისას ან მისთვის.

გამუაკაკაბაკ-ს (*თურმ.* ' გამოურეკიას *მისი*') *გრდ.* გამოურეკიას მისას.

გამუაკაკაკაკაკ-ი (გამოურეკელია) რაც არ ვის გამოურეკია. — გაურეკველი. *გ. მოზეზებას ვინ შეაჩერებია გასაადი.*

გამუაკაკაკაკაკ-ა გამოურეკელის ეითარება.

გამუაკაკაკაბ-ა *გრდ.* გამოარღვეს მისას ან მისთვის.

გამუაკაკაკაბ-ა რაც ვერ გამოარწყვს, რაც არ გა ხოიარწყვება. *გ. მუწუკი.*

გამუაკაკაკაბ-ს (*თურმ.* ' გამოურწყას *მისი*') *გრდ.* გამოარწყავს მისას.

გამუაკაბაკაკაკ-ი (გამოსაცდელია) რაც. ვინც არ გამოცდა ან არ გამოცდება (მწინე. 3), — ფუარ. *გასაც. გ. ნიეთი.*

გამუაკაკაბ-ა (*თურმ.* ' გამოუსვამს *მისთვის*') *გრდ.* 1. გაუსვამს ქვეითად (ხელს, შვრეტ ოარაღს...). *ტეტარა ყელში დანა გამოუსვა.* 2. წაუსვამს ქვეს ან შეგნით (საცხებს, წამალს...). ‖ ღობეს გამოუსვამს (საუნე) — გადაუხეხავს.

გამუაკაბაკაკ-ი 1. ვინც არ გამოსულა. 2. გადატ. (საკ.) ხამი, გამოუცდელი. *გ. ბიჭი.* გამოსულად — ისე, რომ არ გამოღის ერთი თვეა გარეთ გ. ზოს შინ.

გამუაკაბაკაკაკაკაკ-ი გამოსულელის მდგომარეობა. *გარეთ გ.*

გამუაკაბაკაკაბ-ი (გამოუსწორებელია) რაც, ვინც ვერ გამოასწორეს; რაც, ვისი გამოსწორებაც არ შეიძლება. *გ. შეცდომა.* — *გ. დამნაშავე.*

გამუაკაბაკაბ-ა *გრდ.* იფიცე, რაც გამოასწორებს (მწინე. 1).

გამუაკაბაკაბ-ა *გრდუე.* სწრაფად გამოიცეცხება, — გაუსხლტება. *სკამი გამოუსხლტა.* — *ბაშვი დედას ხელიდან გამოუსხლტა.*

გამუაკაბ-ს *გრდ.* გამოიტანს მისას ან მისთვის. *სკამი გამოუტანა.* ‖ *გამანკენი გამოუტანეს.*

გამუაკაბა-ს *გრდ.* სწრაფად წამოვა, — გამოეშურება.

გამუაკაბაბ-ს *გრდ.* გამოტენის მისას. *ჯიბე კალენდარი გამოუტენა.*

გამუაკაბაბ-ა (*თურმ.* გამოსტყდომია და გამოსტენია; *აწმ.* უტყდება) *გრდუე.* გამტყდება მის წინაშე ან მისთან, გაეშვილდენების, ეტყვის დაფარულს. *სიფარულეი გამოუტყდა.* ‖ ეულებელივე ეტყვის. *უნდა გამოგიტყდეი, რომ ზოგი რამ არ მომწონ. თქვენს წყენინა.* — *გამოგიტყდებით, ძალიან დაეიღალე.*

გამუაკაბაკაბ-ა (*თურმ.* გამოსტყურომია) *გრდუე.* (საკ.) უეცრად გაეშვილდენა საიდანღაც. *ფათერაკი გამოუტყორა.*

გამუაკაბიბაკაბ-ი (გამოუტყბილებელია) ვინე არ (ვის) გამოეტყბილება. გამოუტყბილებელად — ისე, რომ არ (ვის) გამოეტყბილება.

გამუაკაბაკ-ს (*თურმ.* ' გამოუქეს *მისთვის*') *გრდ.* გამოქექავს მისას ან მისთვის.

გამუაკაბაკაბაკ-ი (გამოუქებარებელია) რაც არ გამოუქებარებია. *გ. ლექსები.*

გამუაკაბაბაკ-ს (*თურმ.* ' გამოუქნეია *მისთვის*'; *აწმ.* უქნიაეს) *გრდ.* გამოქნიას მისას, — გამოუქნია, დაუქნიაეს. *ბილეთების ფული ბელეკაისად გამოუქნეიათ.*

გამუაკაბაკ-ა *გრდ.* გამოიჭედს ამისგან, — მოუწედს. *ჯოხს გ.*

გამუაკაბაკაბ-ი რაც არ გამოუნაათ. *გ. ტკეცი.* ‖ *გ. მოზეური.*

გამუაკაკაბაკ-ა *გრდ.* ღიდი სისრულით გამოუელის. *პიჭმა ცხენთა გამოუკრილება ამხანაგებს.*

გამუაკაბაბაკ-ა *გრდუე.:* თვალები გამოეკაშკაშება — იგივე, რაც თვალები ამოუელიდება. ▫ შდრ. გამოლამებული.

გამუაკაბა-ს *გრდ.* 1. გამოიღებს მისთვის. *კარადიდან წიგნი გამოუღო.* 2. გამოაცლის. *სისხლი ა.* — *ცხენს ირიდან ლაგამი გამოუღო.*

გამუაკაკაბაბ-ს *გრდ.* გამოკრუნჭნის მისას. *გოგოს ტვირი გამოუკრუნჭა.*

გამუაკაბაბ-ს *გრდ.* დაადენებს (აქეთ წამოსულს). — გამოადენებს. *მფლობელი გამოუყენებს.*

გამუაკაბაბაბ-ი (გამოყენებელია) 1. რაც არ (ვის) გამოყენებია. *გ. რეზერვი.* — *მფიდარ შესაძლებლობა გ. დარპა.* — *მიწის გ. ფართობი.* 2. რასაც ვისაც ვერ გამოიყენებენ; გამოსაყენებლად უვარგისი, უსარგებლო.

გამუაკაბაბ-ს *გრდ.* გამოიცვლის მისას ან მისთვის. *ტიტი გამოუყავსა.* ‖ *ამოცანა გამოუყავსა.* ‖ *ჯაზი გამოუყავსენ.*

გამუაკაკაბ-ს (*აწმ.* უყოფს) *გრდ.* 1. გამოყოფს (მნიშ. 1) მისკენ. — ვამოუწევს, გამოუშვერს (მიგნებას გარეთ). *ბავშვმა ენა გამოუყო.* 2. გამოყოფს (მნიშ. 3) მისას ან მისთვის. — განეკუთვნებს, მიეჩენს. *სამეცადინოდ ცალკე გამოუყვეს.*

გამუაკაბაბ-ს (*აწმ.* უყრის) *გრდ.* 1. გამოყრის მისას. *ბარდ გარეთ გამოუყარეს.* 2. მოხსნის, გამოელის (საკმეს, ურდულს და მისთ.). *კარებს ურდულს გ. პ.* იგივეა, რაც გაუყრის (მნიშ. 2).

გამუაკაბაბაბ-ა (*აწმ.* უყრება) *გრდ.* ყრების გამოაყრებინა — სმენას დაუთმობს (მეტისმეტი ხმაურით): ყურებს გამოუქნევა.

გამუაკაბაბაბ-ს (*აწმ.* უყმება) *გრდ.* 1. სამუალებას, ნებას მისცემს გამოვიდეს, წამოეიდეს, — გამოისტუმრებს, *ღამე შინ აღარ გამოუყმეს.* 2. გაათვისუფლებს (დამწყდეულებს. შეყარობილებს...). *ნიტი გალიიდან გამოუშვეს.* — *საპატიმროდან გამოუშვეს.* ‖ გამოხსნის (შებმულ საქონელს). *კამეჩები გამოუშვა.* ‖ აქეთკენ დინების საშუალებას მისცემს (წყალს, პაერს...): დაკეებებული წყალი გამოუშვეს. — *ნეტარებიდან თამაკების პალს გ.* ‖ გამოაცდის (სითხეს). *ავადმყოფს სისხლი გამოუშვეს.* 3. დაამზადებს და გაზაონზე გამოიტანს მომზადებული საქონის (რაიმე სახის პროდუქციას). *ქარხანამ 400 ათასი ცალი ავეჯი გამოუშვა.* ‖ მიმოქცევაში ჩართავს. *სამეღწეროო ახალი ფული ნიშნები გამოუშვა.* ‖ გამოაქვეყნებს. *ვეფხვის ტყვეთ გამოუშვეს.* — *ახალი ჟურნალი გამოუშვეს.* 4. სანუკვლებელს დაამთავრებინებს, რაიმე სპეციალობას მიაღებინებს. *უნივერსიტეტმა წელს 1000 სტუდენტი გამოუშვა.* 5. გამოტოვებს რასმე. გამოაკლებს (რომელიმე ნაწილს). *რამდენიმე სტროფი გამოუშვა.* 6. სიგანეს მოემატებინებს (ტანსაცმელს). *კაბა ტეერდები გამოუშვა.* ▫ შდრ. გამოაშვებინებს, გამოუშვებინებს. *ბიჭი გამოუშვა, გამოშვებული, გამოშვების, გამოსაშვები.*

გამუაკაბაბაბ-ა *გრდ.* გამოიშვერს მისკენ, — გამოუწვდის. *ხელი გამოუშვირა.*

გამიუშვებელ-ი (გამოუშვებელია) რაც არ გამოშვებულა. *გ. ქაკი.*

გამუაკაბაბ-ს (*აწმ.* უშენს) *გრდ.* 1. გამოაშენს მისას. *ბაბე გამოუშენა.* 2. გამოაშენებს მისთვის, — უშენებს, დაანახვებს, მოუკლის (დამალულს...). *დამალული გამოუშინა.* — *ბაშვს ბერთი არ გამოუშინებ.*

გამუაკაბაბ-ი (გამოუშენებელია) რაც (ვინც) არ გამოუშენებიათ. *გ. წრუპარება.*

გამუაკაბაბ-ა (*თურმ.* გამოსჩენია; *აწმ.* უჩნდება) *გრდუე.* გამოჩნდება მისი ან მისთვის. *პირისპირ გამოუჩნდა.* — *ეატკნენი გამოუჩნდა.* — *მეგობარ გამოუჩნდა.*

გამუაკაბაბ-ი 1. ვისაც გამოცდილება აკლია. *გ. მონადირე.* 2. რაც არ განუცდიათ. *გ. ბრძოლა.* 3. ვინც არ გამოუცდიათ. *ორი სტუდენტი გ. ლაშა.* გამოუცდელად — გამოცდის გარეშე. *მონაკეეს გ. დაუწერეს ნიშანი.*

გამუაკაბაბაბ-ა გამოუცდელის მდგომარეობა; გამოცდილების უქონლობა. *გამოუცდელობით გამოწეეული შეცდომა.*

გამუაკაბაბაბ-ი (გამოუცდელია) რაც არ გამოეცადა, — გამოუქვეყნებელი. *პოეტის გ. ლექსები.*

გამუაკაბაბ-ა *გრდუე.* იფიცეს რაც გამოეცადება.

გამუაკაბაბაბ-ა (*თურმ.* გამოსცენია და გამოსცენია) *გრდუე.* 1. გამოცეცხება მისი. *ღელეობაზე წვიმები გამოუცეცხა.* 2. გამოცეცხება მისკენ, მისათან. *ძაღლები გამოუცეცხებენ.*

გამუაკაბაბ-ს (*აწმ.* უცენს) *გრდ.* ერთის ნაცვლად მეორეს (სხვას) მისცემს (ან დაუდებს, ჩაუდებს...). *ავტომობილის პორანგი გამოუცვალა.* — *აეადმყოფს თეთრული გამოუეცვალეთ.* — *კარს საკეტი გამოუეცვალეს.*

გამუაკაბაბ-ი, გამუაკაბაბ-ი (გამოუნოა-

ლისა) რაც არ (ვერ) გამოიცნეს, რის გამოცნობაც არ შეიძლება. — გაუგებარი.

გამოუცნობად-ი (*აწმ.* უცნობები) *ტრდ.* 1. ვინ მოაცხადებს ცინმესთვის, — გამოთქვამს, აღნიშნავს ვისიმე საიურისდიცი*ო მაღლობა გამოუცხადებ.* — *საკვლევრის გ.* || ოფიციალურად აცნობებს რაიმე მოქმედების ან მდგომარეობის დაწყების შესახებ. *ომის გ. 2.* თავის აზრის, განწყობილების, დამოკიდებულების გამოავლენს ვისიმე მიმართ წერილის *გ.* — *თანმხმიას გ.*

გამოუცხადებელ-ი. (გამოუცხადებლისა) 1. რაც არ გამოუცხადებიათ. 2. ვინც არ გამოცხადებულა. გამოუცხადებელად — გამოცხადების გარეშე. *1941 წლის 22 ივნისს ფაშისტური გერმანია ომის გ. დაესხა თავს საბჭოთა კავშირს.*

გამოუცხადებლად გამოუცხადებლის მდგომარეობა. — არგამოცხადება.

გამოუცხობ-ი (აწყ. უცხობს) *ტრდ.* გამოაცხობს მისთვის *ქადას გ.*

გამოუცხებ-ა *ტრდ.* იგივეა, რაც გამოიცხობს. *ხაჭაპურები გამოუცხებს.*

გამოუძახებინ-ი *ტრდ.* გამოიბნის მისთვის, უშოვის. *ყველას საქმეც გ.*

გამოუძვრახ-ა (*თურმ.* გამოსტერომია) *ტრდ.უე.* გამობერვა მისი ან მისგან, — ძრომით გამოვა მისი ხელიდან, მის ქვეშიდან, მის ახლოს

გამოუთანებელად (გამოუთანებლად) რაც არ გამოუნებიათ. გამოუთანებლად — გამობატების გარეშე.

გამოუთანებელ-ი (გამოუთანებლისა) ვისაც არ გამოუთანია, ვინც ვერ გამოითანა. გამოუთანებლად — გამობატების გარეშე.

გამოუკლევა-ა (*თურმ.* გამოსკლოლია) *ტრდ.უე* წინ წამოვა (ზოის საჩვენებლად) და გამოიყოლებს ვისმე, რასმე; ვისიმე. *რისამე წინამძღოლად იქნის. ახლელ წინ გამოუძღეკა.* ▭ შდრ. გამოძღოლა

გამოუვეს-ი *ტრდ.* გამოსწვეს მისთვის ან მისკენ. *საფურცელ გამოუწერა. ტ ტელეგ გამოუწვეს* (მიწისა.ვან...) — წამოსვლა მოუნდება (შინ...).

გამოუშვირ-ი *ტრდ.* 1. გამოწვრა (მწიმე 2) მისთვის. *რეცეპტი გამოუწერა.* — *ხელფასი გამოუწერეს.* 2. წერილობით დაუკვეთს მისთვის. *გაუფთს გ.* || წერილობით მოინვევს მისთვის. *აეაფთხოსც ექიმი გამოუწერა.*

გამოუშვია-ი რაც არ გამოუწვეთ ან არ (ვერ) გამოშეუპარა. *გ. ატეხა.*

გამოუშვიდ-ი *ტრდ.* იგივეა, რაც გამოუწრიდეს. **გამოუშვიდ-ი** *ტრდ.* გამოწვიდეს მისას ან მისთვის.

გამოუფიქრ-ა *ტრდ.* გამოსწვეს მის*ვენ* (ხელს, ხელში დაუჭირიც რამე), — გამოუშვირს. *დამბარაბის ხელს გ.* (ყიდვაზე).

გამოუშოხ-ა *ტრდ.* გამოაწყობს მისას ან მისთვის.

გამოუჯიხავ-ს (*თურმ.* „გამოუშვეცას *მისთვის*"; *აწმ.* უშვიდეს) *ტრდ.* გამოშვეცას მისას ან მისთვის. ▮ ჯუჯას გამოუშვეცას — თავს მოაბეზრებს ყურრიცით, ბეერი ლაპარაკით (ცვედიით, ტრაბახით...).

გამოუჯარ-ი რაც არ გამოუწერიათ.

გამოუჯარ-ი (აწმ. უცრის) *ტრდ.* გამოჯრის მისას ან მისთვის *კაბას გ. ეთნი გამოუჯარა.*

გამოუსახშამ-ი რაც არ გამოუსახშამეთ. გამოუსახშამად — გამოსახშამის გარეშე.

გამოუსახშამ-ი რაც არ გამოუსადილიათ. *გამოუსახშამად* — გამოსახშამის გარეშე.

გამოუსწორებელ-ი რაც არ გამოუსწორდება. *ბ. ჯული.*

გამოუსწრ-ა *ტრდ.* 1. იგივეა, რაც გაუსწრეს (მწიმე. 1) 2. იგივეა, რაც გაიმეტებ

ბამოლოდნა-ა *გრძივ.* 1. ღიღეი გამოა. *მატლი გამოლოდა.* 2. *გადატ.* ნული, ძლიერი-ობით გამოჩენა.

ბამოლაბამენ-ი *გამოფიტული. გ. ხე.*

ბამოლაბამა სახელი *გამოცრუების ზმნის მოქმედებისა.*

ბამოლაბამი-ს (*აწ.* ლრუნის) *გრძელ.* ხერხის გაუკეთებს, ლრუს გაუჭრის; *გამხრახავს.* ◻ ზედ. *გამოლრუნების, გამოლრუნება, გამოლრუნული.*

ბამოლაბამენ-ი *რაც გამოლრუნეს. გ. ალრი.*

ბამოლაბა სახელი *გამოლრუნების ზმნის მოქმედებისა.*

ბამოლაბნი-ს *გრძელ. რაიმე მაგარს (ბეღალა და ხისაც.) ღრღნით გამოაცლის რასმე. — გამოხრავს. ძაღლმა ძვალი გამოლრღნა. — თაგვმა ხახადი გამოლრღნა.* ◻ ზედ. *გამოლრღნილი, გამოლრღნილი.*

ბამოლაბნილ-ი *რაც გამოლრღნეს.*

ბამოლაბუბა-ს *გრძივ.* 1. *მოაკვნის შიგნიდან გარეთ, ბალთაებს ცხენი გ. — ხახვისაკენ გამოაკვნეს. ნ მოაკვნა, იქოდან აქეთ. ბალთა გ. პოპენჭას. ინ.ეასაკოფში წიწილები გამოაკვნეთ. 3. ყელთან, აწეწილის (ბზის და ხის.) იქოდან აქეთ. ხარი გამოაკვნა. 4. სამრთლეულად (სასპარეზოდ) თავს უყრის და მოაკვნა, სამრჩხვიერე ჯაზანაზე; ბრძოლაში ახმას. ჯვრელს თავისი ფალავანი გამოაკვნეთ. 5. ' და'ახ'ენის, აღებენ. სარჩევრული დასკვნა გ. ნ მიიწევს. აღაარებს, თუკიმ რაღმე დამნაშავედ გამოაკვნა. 6. გასრულილ საბეს, მოციალოებას ამხელს. ხალიან ლაპარაკ გ. ნ წარმოიყვანს, გამოაკვნა ასახავს. წწეროსა მოიპოიპანი ტბილისიდან ალექსეთ პეპინაშვილი გ. 7. ' ამოწასნის. ამიტომაა გ. ნ იღვის, ზრდის, ახარებს. ახალი ვაზი გ.*

ბამოლაბაპა (თერძ. გამოკვლისას) *გრძელ.* (ყუნანის) შეკლეკის მორჩება, მოათავებს.

ბამოლაბა სახელი *გამოიყენების ზმნის მოქმედებისა.*

ბამოლაბამი-ს *წვნიანი პრაქტიკული ზმნიერებით ბიბს შეჭამე, — არაფერიერთი. გ. ბელიაურება. — გ. ფარცვანი.*

ბამოლაბენ-ი *რაც გამოიყენეს, რისთვის ახარებელს. გ. ლიტერატურის სია.*

ბამოლაბენა-ა *გრძივ.* (სპან.) ყველი გახდეს, — *გამოჩერჩეტდება. გამოშტერდება. მთლად გაოცებულმა.*

ბამოლაბა (სპან.) სახელი *გამოცვეთის ზმნის მოქმედებისა.*

ბამოლაბაპა (სპან.) ენიე *გამოცდილ ფილოსოფოსი.*

ბამოლაბა სახელი *გამოიყვანის ზმნის მოქმედებისა. წყალტაძრის ბზი ორი ტრიხი ღობის, გ. — ბანჯგვლა.*

ბამოლაბენ-ი ენიე, *რაც გამოიყვანეს. წაწკრილი-ებში გ. ქვილი. ნ სოფელში გ. წყარო. ნ კარტად გ. ლილი.*

ბამოლ-ა-ბუბა-ა *გრძივ.* 1. *ნაზად ვიმეცნიერ, რამდენიმე ერთად. თან წამოსულება, გამოიყვანება. გამოიყვანეს. საფარანიდან გამოსვლა. 2. თავისკენ უნებურად თან წამოიყვანა. წყალი გამოიკვლა. — ხალი-ნი ჩანაც გამოიკვლა. 3. გამოკლის რასამე გამოწერა. 4. მოსინთვების პირველ ან მეორე პირს. 5. დაბადებით თან დაესვეთა. შვილებთან ხიდით ვე გამოიკვლა. — შამის ნაჭი გამოკვლა.* ◻ ზედ. *გამოყვანილი, გამოყვანილი.*

ბამოლაბენ-ი ოდეს, *რაც გამოსცდილი.*

ბამოლაბა სახელი *გამოკვლების ზმნის მოქმედებისა.*

ბამოლაბენ-ი ენიე, *რაც გამოსცდა ენიმე. რასმე. ძველთაგან გ. ჩვენებრა.*

ბამოლაბნ-ს (*აწ.* ფიქს) *გრძელ.* 1. *გამოსწვის, გამოიშვრის (შავგრიდან გარეთ). კედ ფერი გამოვარ, მზე ბანაო-ბანაოსაო. 2. გამოუშვებს, გამოფენს. ადამიანის ორგანიზმი ოფლს გ. 3. შეარჩევს, გამოარჩევს (ბეკრისგან) ენიმესკენის, რამეებისკენ. სანლის ამოშენებლად ფარიანები გამოკვეთს. — მწიმე აკუდწყიდი-სათეს ეალეკე ოთახი გამოკვეთს. — ჩამდენიმე ეკლი-ნი გამოკვეთ სოფელში გასაგზავნად. 4. შესაშენებე-ლი ადგილის მოზომვით გამოკვეთენ. 5. სამაგრებს ამოკლიან რამეს გასაკეთებლად. სამაგრებს ამოკლიან. მასალით მოზომვით გამოკვეთენ. — წინამდგომ-ის მაგალი წვეიანი მაზით გამოკვეთს.* ◻ ზედ. *გამოკვეთილ, გამოკვეთილი, გამოკვეთი, გამოკვეთი, გამოკვეთილი, გამოშვეთი, გამოსაკვეთი.*

ბამოლაბა სახელი *გამოკვეთის, გამოკვეთი-ლის ზმნის მოქმედებისა.*

ბამოლაბენ-ი *ნ. რაც გამოკვეთე (მზიგ. 1). დაკაბა თავი აქვს გ. 2. რაც გამოკვეთე (მზიგ. 2) ან გამოკვეთა. გ. ნერწყვი. 3. რაც (ენე) გამოკვეთს (მზიგ. 3. 4). კოშკისა გ. ბ. სახლები.*

ბამოლაბა 1. *სახელი გამოკვრის ზმნის მოქმედებისა. პატრის გ. 2. სახელი გამოკვარის ზმნის მოქმედებისა. ზეწუკეთის გ.*

ბამოლაბნ-ს (*აწ.* ყრის) *გრძელ.* 1. *მიეწინდან გარეთ გამოტანას ღი დაყრის. 2.* (სპან.) *გამოაქვეყნებს, გამოაქვეყნებს ბეჭრს. სანლიდან გამოყარა. ნ სამუშაოდან დაითხოვეს ბეჭრს.* ◻ *ზედ. ეამოაყრეულებენ, გამოაყრის, გამოეყრის, გამოყრა, გამოყრილი, გამოყარი.*

ბამოლაბენ-ი *რაც (ენე) გამოყარეს. ათვალზე გ. პატარა. 2. რაც გამოაყარა ვისმე სახეზე გ. მუწუკები.*

ბამოლაბაპა სახელი *გამოყარეების, გამოყრეულების ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლაბაპენ-ი 1. *ენიე გამოყრილები (ზმნიგ. 1, 2 3). გ. ბეჭებით. 2. რაც გამოყრილი (ზმნიგ. 4, 5). გ. სახლ-კარი. ნ გ. ნიორი.*

ბამოლაბაპენა-ა *გრძივ.* 1. *იფიცის, რაც დაყრილები. 2. გადაც ცეცხლიერს მოაწვდება. ცხელრკინის მოაწიოს გ. 3. გამოშეორდება, გამოიჩრის ეტყობა. 4. მოიუნებება, მოწყნარდება. გამოიყრება ავიერა. 5. სიცხიანს, სიწყნარედ დაკარგვა (წიწკა. ნიორი...).*

ბამოლ-ა-ბუბა-ა *გრძივ. ეულნის იქოდან აქეთ, — გამოსაყენის.* ◻ *ზედ. გამოყენებენა.*

ბამოლაბა 1. *სახელი გამოეშვების ზმნის მოქმედებისა. 2. რაიმე სასვენებლის ეულიდამთავრებულია წყება. ბალიან წლეულნიერი გ. გამოშვება — გამოკვეთინი, გამოტოვინი. ორი დღის გ.*

ბამოლაბაპენ-ი ენიე, *რაც გამოეშვეს. ტყიდიდან გ. ბარები. ნ თაეფიანი გ. პატარები. ნ ახლად გ. ხა-ხელშეწყობ სხვისი.*

ბამოლაბა *სახელი გამოიშვერის ზმნის მოქმედებისა.*

ბამოლაბენ-ი *რაც გამოიშვირეს, — გამოშვეული: წინ წამოწეული, წამოზიდული. გ. ბელები. — გ. ენეები. — გ. კლდე.*

ბამოლაბა *სახელი გამოიგანაც ზმნის მოქმედებისა.*

ბამოლაბაპა-ს (*თერძ. გამოეშვებას*; *აწ.* მოგანს) *გრძელ. მოაწეულ გამოაცილის (დაკლულ სპონეულს, ცხვარს, ქათამს...). — გამოწეულა. ღილი გა-ნიშიგნეს.* ◻ *ზედ. გამოშიგნება, გამოშიგნული.*

ბამოლაბენ-ი *რაც გამოშიგნეს. გ. გოჯი.*

ბამოლა *სახელი გამოშვების ზმნის მოქმედებისა.*

ბამოლ-ი-ს *გრძელ. 1. დაშლის და გამოყრის, — გამოარულეს, გამოაწყრეს. ბეჭდე გამოშალა. — ყორე გამოშალა. 2. გამოსწერეს (ჩამხმარს).* ◻ *ზედ. გა-მოიშლება, გამოშლა, გამოშლილი.*

ბამოლენ-ი *რაც გამოშალეს ან გამოშალა. ნ გამოყენილი. ქუჩებში გ. ბალახი.*

ბამოლაბა-ს *გრძელ. 1. მოსცილდება. სუფრას ეხ ლაკა არ გ. 2. გამოეყოფა რაიმე ჯგუფს (აქეთ). ამხანაგებს გამოშორება. — ფარას ერთი ცხვარი გამოშორია. 3. გამოსცილება (რაიმე ადგილს; აქეთ მოშალება).*

ბამოლაბა-ა *გრძელ. მშრალი გახდება, — სისველე სინოტივე დაკარგავება. ეული გამოშრა. — ნაადაგი გა-მოშრა.*

ბამოლაბაპა *სახელი გამოაშრობს, გამოშრობა ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლაბაპა-ა *გრძელ. გამოჩერჩეტდება, გამოთაყვანდება.*

ბამოლაბაპა *სახელი გამოაშტერებს, გამოშტერებას ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლაბაპენ-ი ენიე *გამოშეკერები.*

ბამოლაბა *სახელი გამოშეკვეს ზმნის მოქმედებისა.*

ბამოლაბაპა-ა *გრძელ. 1. სინოტივე გამოეცლება, (ნაძენებისა). კარგად გამოეცლება. 2.* (სპან.) *ეკუთვნება, გამოეკასიერება (აუცილებელი — ღილინი ნილით, სითბოში).*

ბამოლაბაპა *სახელი გამოაშენებს, გამოშენების ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლ-ა-ბუბა-ა *ნ. რაც გამოშენდა (ზმნიგ. 1). 2.* (სპან.) *ენიე გამოშენდა (ზმნიგ. 2).*

ბამოლაბა-ს *გრძელ. ბანს, მოიპნს სიიგანეზე (ჩვე-ულებრივ რასამე შეგნიდან).*

ბამოლაბაპა-ა (*თერძ. გამოეშრობაეს*) *გრძელ. იგი-ვება, რაც გარკაბაეს (ზმნიგ. 1).* ◻ *ზედ. გამოშარაბ-ვინება, გამოშარაბული.*

ბამოლაბაპა *სახელი გამოშარაბვის ზმნის მოქმედებისა.*

ბამოლაბენ-ი ოდეს, *რაც გამარჯვეი.*

ბამოლა-ა (*აწ.* ჩეს) *გრძელ. ქვეყნებზე ოდ-ფილ (ფრინველები, რომ გვთხოვნით ჩაბანაში განეო-თარდეს და (სპანეთი, წინდები) ნაბეჭდილან გამო-ვიდეს. ქორმა წიწილები გამოჩეკა.* ◻ *ზედ. გა-მოჩეკილები, გამოჩეკილება, გამოჩეკილი, გამოსაჩეკი.*

ბამოლაბა *სახელი გამოჩეკის, გამოჩეკვა ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლაბენ-ი *რაც ფრინველმა გამოჩეკა, რაც გამოიჩეკა. — ქვეყნებიდან ახლად გამოსული (წინწი-ლა, პატრა...).*

ბამოლაბა *სახელი გამოჩაენის, გამოჩენდე-ბა ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლაბენ-ი 1. *ენიე, რაც გამოჩნდა, ღრუბლებიდან გ. მთვარე. 2. რაც გამოჩანეს. პრაქტიკაში გ. ტრიალი. 3. ცნობილი, სახელგანთქმული. გ. მწერალი.*

ბამოლაბაპენა-ა *გრძივ. ჩერჩეტი გახდეს, — გამოთაყვანდება. ხელ გამოჩერჩეტდა.*

ბამოლაბაპა *სახელი გამოჩერჩეტების, გამოჩერჩეტდება ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლაბაპენ-ი ენიე *გამოჩერჩეტდა.*

ბამოლაბა (ძვ.) 1. *სახელი გამოჩინების ზმნის მოქმედებისა. 2. გადაც. ზეიმი, დღესასწაული. გამოსწვიანო — დიდი ზეიმით.*

ბამოლაბენ-ი (ძვ.) *ოდეს, რაც გამოჩენილი.*

ბამოლაბენა-ა (საკ.) *ენიე გამოინირნა, — გამოწერთნილი, (ცხენურაბში) გამოცელი.*

ბამოლაბა *სახელი გამოსჩინის ზმნის, გა-მოჩინების ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლ-ა-ბიბა-ა *გრძელ. 1. გამოსწვინებს (თვა-ლებს, ჭერებს...). 2. გამოსცილის, გამოსთხრის (თვა-ლებს).* ◻ *ზედ. გამოსჩინჭრის, გამოჩინჭრება. გამო-ჩინჭრილი.*

ბამოლაბენ-ი *რაც გამოსჩინჭრეს; რაც გამო-ჩინჭრილნი.*

ბამოლაბა-ა (*აწ.* ჩნება) *გრძელ. 1. დასანახავი გახდება. შენობები გამოჩნდა. — ვინმე გამოჩნდა. — ფასზე მნიშვნელოვანი გამოჩნდა. — ურემი რომ გა-მოჩერებული, ჭრა მერე გამოჩნდება. 2. აღმოჩენა, მოიაზრება. ხელოვნებათმცოდნეობა სამუ-შაო მამინაც გამოჩნდა. — სურათის ყიდვის მსურვე-ლები გამოჩნდნენ. 3. ეტანი. თეატრალური გახდება, გამოაშკარავება, გამოშენდეობა. ბალე გ.. ენიე მშვენიერად ვის კინ მაინცაო.*

ბამოლაბაპა *სახელი გამოჩინრების ზმნის მოქმედებისა.*

ბამოლაბაპენ-ი *გრძელ. ოდეს, რაც გამოჩინრის,* ◻ *ზედ. გამოჩინრება, გამოჩინრილი.*

ბამოლაბაპენ-ი *რაც გამოჩინრეს, — გამოჩრა-ნილი.*

ბამოლაბაპა *სახელი გამოჩრების ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლ-ა-ბუბა-ა *გრძელ. 1. ფიქრით გამოიწვეს ან, გადმოიგდილებს.*

ბამოლაბაპა *სახელი გამოიჩინების, გამო-ჩინდება ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლ-ა-ჩინა-ა *გრძელ. (სპან.) გამოსცდის, გაუ-ფთას. ფაქიზთანში მაღიში გამოეცრაცა.* ◻ *ზედ. გამოიჩინება, გამოჩინილი.*

ბამოლაბენ-ი (სპან.) *ოდეს, რაც გამჩინილი. კბილები გ. ჩანები. — ადლიანი გ. ყვინი.*

ბამოლაბაპენა-ა *გრძელ.* (სპან.) *იფიცის, რაც გამჩინერის ეკლესიები გ. ნათები.*

ბამოლაბაპა (სპან.) *სახელი გამოჩერჩეტების ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლაბაპენ-ი (სპან.) *იფიცის, რაც გამოჩერ-ჩეტებული.*

ბამოლაბაპა *სახელი გამოჩერჩეტების ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლ-ა-ბიბა-ა (სპან.) *იფიცის, რაც გამო-ჩერჩეტებული.*

ბამოლაბაპა *სახელი გამოჩერჩეტების ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლაბა *სახელი გამოჩრის, გამოჩრა ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლ-ა-ბიბა-ა *გრძელ. 1. ფიქრით გამოიწვეს ან, გადმოიგდილებს.*

ბამოლაბაპა *სახელი გამოიჩინების, გამო-ჩინდება ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლაბენ-ი *რაც ფრინველმა გამოჩეკა, რაც გამოიჩეკა. — ქვეყნებიდან ახლად გამოსული (წინწი-ლა, პატრა...).*

ბამოლაბა *სახელი გამოჩაენის, გამოჩენდე-ბა ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლაბენ-ი 1. *ენიე, რაც გამოჩნდა, ღრუბლებიდან გ. მთვარე. 2. რაც გამოიჩინეს. პრაქტიკაში გ. ტრიალი. 3. ცნობილი, სახელგანთქმული. გ. მწერალი.*

ბამოლაბაპენა-ა *გრძივ.* (სპან.) *იფიცის, რაც გამოჩერჩეტებული.*

ბამოლაბაპა *სახელი გამოჩერჩეტების ზმნათა მოქმედებისა.*

ბამოლაბაპენ-ი (სპან.) *ოდეს, რაც გამოჩერ-ჩეტდ

წმების მიზნით გამოკითხა (მოსწაულისა...); ვისიმე ცოდნის გამორკვევა. *უნიერატიტეტში მოსაღები გამოცდები. — გამოსაშვებები გამოცდები. — გამოცდებისათვის მზადება.* ზ გამოცდის ჩაბარება — საჯარო ცოდნას გამოიჩენს გამოცდებზე და დაფებით ნიშანს მიიღებს. გამოცდას ჩააბარებს (ძვ.) — იტყვის, რაც გამოცდას ჩააბარებს.

ბამო-ს-ცდება-ა *გრდვ.* უკან მოიტოვებს რასმე (ზამოსულთა). — გამოსცილდება, გამშორდება. *მოიპარეთი ტყეს გამოსცილდენენ.*

ბამოცდი-ი *გრდ.* 1. რისამე (ვისიმე) გამოცდას (მნიშ. 1) მოაწყობს. *ახალ მეცნიერს ა.* 2. გამოცდას (მნიშ. 2) მოუწყობს. *პროფესორმა სტუდენტები გამოსცადა.* 3. ვინ ან რისმე, გამოიცნობს, გადაიჭრის ფიქრი შინი გამოცდა. — *თე სისაწყვე არ გამოვიცდოთ, საწყალი ბიმ შოგდგომაა კარზეო.* ⊏ შდრ. გამოსცდენენებს, გამოიცდება, გამოცდა, გამოცდილი, გამოსცდილი, გამოსაცდელი, გამოსაცდელი.

ბამოცდილ-ი 1. რაც გამოიცადეს, რასმე გამოცდა (მნიშ. 1) გაიარა. ა. ხასაკარეა. 2. ვინც გამოცდა ჩაბაძარა. ა. *სტუდენტები ეზოში უცილდნენ ამხანაგებს.* 3. რაც გამოცადეს. — გადაბანილი, გამოცილი, განცდილი. ა. *აქეს გაჭირვება.* 4. გამოცდილების მქონე. ა. *მუშაკი. — ა. პედაგოგი. — ბრძოლაში ა. ||* ასეთი ადამიანის დამსახასიათებელი. ა. *თვალთ ჰკრნდა.*

ბამოცდილება პრაქტიკით, ცდით, რისამე გადაცნის შედეგად შეძენილი ცოდნა, ჩვევა. *მდიდარი ა. — ა. აკლდა.*

ბამო-ს-ცდა-ა (აწმ. სცემს) *გრდ.* 1. გამოიღებს, გამოუშვებს (ხმას, სუნს, ფერს). *ლიმონი სპეციფიკურ სუნს ა. — ჩიამ ფერი გამოსცა.* 2. გამოაქვეყნებს, გამოუშვებს, დაბეჭდავს, წერნის ა. 3. მიიღებს და საქვეყნოდ გამოაცხადებს, ცნობილ გახდის (კანონს, ბრძანებას...). *დეკრეტი გამოსცეს.* ⊏ შდრ. გამოსცემინებს, გამოსცემა, გამოსცემა, გამოცემინება, გამოცემული, გამოცემემ ელ'ი, გამოსაცემი.

ბამოცდა 1. სამი გამოსცემს ზმნის მოქმედებისა. *წიგნის* ა. 2. ბეჭდვითი ნაწარმოები (წიგნი, გაზეთი, ჟურნალი და მისი.). *პერიოდული ა. — ენციკლოპედიური ა. — წიგნის მეორე ა.*

ბამოცდილება სამი გამოცემინებს ზმნის მოქმედებას. *დაზეპირებითის ბზის ა.*

ბამოცდილ-ი 1. რაც გამოსცეს; რაც გამოიცა. *საკრავისგან ა. ბზა. პარფიუმ ა. წიგნი.* 2. *ბამოცემული* ა. 1. ერთ ან რამდენიმე ადგილას გაბეჭდილი. *პეშაზე იდგეზეი ა. ქართული.* 2. გადაგ. (საუბ.) ეშმაკობაში, გაიძეკობაში გამოცდილი. — ეაქნილი.

ბამოცდა სამი გამოცდება ზმნის მოქმედებისა.

ბამოცდილ-ი 1. რაც გამოცდილა. *ტოტრიდან ა. ბორბალი.* 2. ვინც გამოცდილა. *ა. ბალთა.*

ბამოცდა-ა *გრდვ.* იტყვის, რაც გამოცდება. ⊏ შდრ. გამოცდეთა.

ბამოცდილება-ა *გრდვ.* 1. (*თურმ.* გამოცდენილა და გამოცდენეულა) გაიფარებება ბეური, — გამოიგრება, გამოიფიანდება. *მაგიდან უამეები გამოცდილა. ||* სიბრძნეში გამოა ბეური. *ბაკშვები გარეთ გამოცდილდნენ.* 2. გამოხ-ს-ცდილებაა (*თურმ.* გამოსცენა და გამოსცეულნია) გამოცდილება მისი, — გამოცდილდება. *ყიდბიდან ფული გამოსცდილდა.* ⊏ შდრ. გამოცდილდება, გამოცდება, გამოცდილნია.

ბამოცდილნ-ი იტყვის, რაც გამოცდილნია.

ბამოცდა სამი გამოცდის, გამოიცდება ზმნის მოქმედებისა.

ბამოცდილ-ი (აწმ. ცდის) *გრდ.* 1. ერთის ნაცვლად მეორეს (სხვას) აწვდის (ან დადებს, ჩადებს...). — შეიცვლის, *ოფიციანტმა ხელი გამოიცვალა.* — ფოტოალბომში ფილი *გამოიცვალა.* 2. სხვად აქცევს, სხვა სახეს მისცემს, — გარდაქმნის. *ანაპრა ტანსაცმელად სულ მალიად გამოიცვალა.* ⊏ შდრ. გამოიცვლილნია, გამოიცვლის, გამოიცვლილ, გამოიცვლება, გამოიცვლება, გამოცვლა, გამოცვლილი, გამოსაცვლელი.

ბამოცვლა სამი გამოიცვლის, გამოიცვლება ზმნის მოქმედებისა.

ბამოცვლილ-ი (აწმ. ცვლის) *გრდ.* 1. ერთის ნაცვლად მეორეს (სხვას) აწვდის (ან დადებს, ჩადებს...). — შეიცვლის, *ოფიციანტმა ხელი გამოიცვალა.* — ფოტოალბომში ფილი *გამოიცვალა.* 2. სხვად აქცევს, სხვა სახეს მისცემს, — გარდაქმნის. *ანაპრა ტანსაცმელად სულ მალიად გამოიცვალა.* ⊏ შდრ. გამოიცვლილნია, გამოიცვლის, გამოიცვლილ, გამოიცვლება, გამოიცვლება, გამოცვლა, გამოცვლილი, გამოსაცვლელი, გამოსაცვლელი.

ბამოცვლილ-ი 1. რაც გამოცვლეს ან გამოიცვალა. ა. *თეთრეული.* ||ზ. *ქუარი.* 2. რაც გამოიცვალეთ, რაც სხვანაირი გაუხდათ. ა. *ბზა.* 3. ვინც გამოიცვალა, სხვანაირი გახდა. *ძალიან გამოიცვლილა.*

ბამოცვლილნ-ი უსიფიცხლით (ოფალები...).

ბამო-ს-ცილება-ა *გრდვ.* გამოსცდება რასმე ადგილს (აქეთ მოშავილი). *სოფელს გამოსცდილა.*

ბამოცილება 1. სამი გამოიცილებს ზმნის მოქმედებისა. 2. სამი გამოიცილებს რასმე. *ნიგნელ ვერ არ იყო ბ.*

ბამოცილება (საუბ.) სამი გამოიცინცლება ზმნის მოქმედებისა.

ბამო-ს-ცინცლა-ა (*თურმ.* გამოუცინცლავს; *აწმ.* სცინცლავს) *გრდ.* (საუბ.) მოგცუნებით, მხიარულებით გამოარჩიშეს, — გამოსცდეს, დასცინცლავს. *ფული გამოსცინცლა.* ⊏ შდრ. გამოცინცლა.

ბამოცა 1. სამი გამოცლის ზმნის მოქმედებისა. 2. სამი გამოაცლის, გამოიცლება. 3. სამი გამოაცლის ზმნის მოქმედებისა.

ბამოცლილ-ი *გრდ.* მოლიანად დაცლეს (შურჭელში ჩასხმული). — გამოაკურთხეს, დაცალეს. *ღანჯი გამოცალა.* ⊏ შდრ. გამოაცლეინებს, გამოაცალა, გამოიცლება, გამოიცლება, გამოცლილი.

ბამოცლილ-ი 1. რაც გამოაცალეს. *ბ. ჭიქა.* 2. რაც გამოაცალეს ვისმე. *ა. ჯიბა.*

ბამოცლა-ა *გრდვ.* ცალკე ჩასმა.

ბამოცალკევება სამი გამოიცალკევებს ზმნის მოქმედებისა.

ბამოცალკევილ-ი 1. რაც გამოცალკეს ან გამოცალკდა. *ა. კონკერანი.* || *ნაკრძალი და ტყრატორია.* 2. რაც გამოუცალკეს ეული. *ბ. მაყილია.* 3. ვინ საღმე გამოცალკდა (მნიშ. 4). 4. (საუბ.) ზედმეწევნით მსგავსი. *ბავშვი ბ. მამაა.*

ბამოცხება-ა (*აწმ.* ცხეპს) *გრდვ.* გახურებულ ღუმელში (თონეში...) მოთავსებული ცომი გამხმარება და საკმეხად გამოსადები გახდება. *პური კარგად გამოცხვა.*

ბამოცხობა სამი გამოაცხობს, გამოცხვება ზმნათა მოქმედებისა.

ბამო-ს-ცხობ-ა (*თურმ.* გამოუცხობია) *გრდ.* ძალით, შეკარით ან მოგდებით გამოხმობენ. *ფული გამოსცხა.* ⊏ შდრ. გამოსცხელა.

ბამოცხელა სამი გამოაცხელებს ზმნის მოქმედებისა.

ბამო-ს-ცხელ-ა *გრდვ.* ცოტაოდენ გამოცა, ნაცხია. *ნიგნელ ა. ბზა.*

ბამოცხობილ-ი ოფიცა, რაც გაცრეული (მნიშ. 1).

ბამოცრა-ს *გრდ.* ღარჩენილს ბაცრას, ბაცრას მოათავებს (ჯნელებში გამოცრა (საუბ.) — ქირმაკეთილი, უნდობლად წარმოთქმას რასმე.

ბამოცდილება-ა *გრდვ.* ეუნცელით გამოცა. *თაგი სოროდან გამოცდილა.*

ბამოცდილ-ა-ა (*თურმ.* გამოუცერავს) *გრდ.* ცერეით გამოცა; გადმოსახეკ (მცირარუნა...). ⊏ შდრ. გამოცერეა.

ბამოცდილება-ა *გრდვ.* წყალში ცურით გამოცა ან წასცა *ბამოცერდა. ||* გამოსცილდება.

ბამოცურება სამი გამოცურავს, გამოცურდება ზმნათა მოქმედებისა.

ბამოცურვა სამი გამოცურავს ზმნის მოქმედებისა.

ბამო-ს-ცურ-ა *გრდვ.* იტყვის, რაც გამოეცურება.

ბამოცხადება-ა (აწმ. ცხადდება) *გრდვ.* 1. საჯაროდ ითქვება, გამოცქვეყნება, ცნობილი გახდება, *კონკურსი გ. — განაჩენი გამოცხადდა.* 2. ჩაიფიქრება, მოიაზრეა, *კრება გადაწყვეთ გამოცხადდა.* 3. ვინ ცალკეულ მიიჩნევს, საკუთარეულ ცნობად გამოქვეყნებს. *დემოკრატიაზეა გამოცხადდა.* 4. მეტ დანშეულებებაში ან ოფიციალურ პირთან (მოწვეული ან ცალეულებისათვის). *სამსაურში დროზე გამოცხადდა. — სასამართლოში გამოცხადდა.*

ბამოცხადება სამი გამოაცხადებს, გამოცხადდება ზმნათა მოქმედებისა.

ბამოცხადილ-ი 1. რაც გამოაცხადეს ან გამოცხადდა. *ბ. კონკურსი.* || *ნაკრძალი და ტყრატორია.* 2. რაც გამოუცხადეს ეული. *ბ. მაყილია.* 3. ვინ საღმე გამოცხადდა (მნიშ. 4). 4. (საუბ.) ზედმეწევნით მსგავსი. *ბავშვი ბ. მამაა.*

ბამოცხება-ა (*აწმ.* ცხეპს) *გრდვ.* გახურებულ ღუმელში (თონეში...) მოთავსებული ცომი გამოპრება და საკმეხად გამოსადები გახდება. *პური კარგად გამოეხვა.*

ბამოცხობა სამი გამოაცხობს, გამოცხვება ზმნათა მოქმედებისა.

ბამო-ს-ცხობ-ა (*თურმ.* გამოუცხობია) *გრდ.* ძალით, შეკარით ან მოგდებით გამოხმობენ. *ფული გამოსცხა.* ⊏ შდრ. გამოსცხელა.

ბამოცხელა სამი გამოაცხელებს ზმნის მოქმედებისა.

ბამო-ს-ცხელ-ა *გრდვ.* ცოტაოდენ გამოცა, ნაცხია. *ნიგნელ ა. ბზა.* 3. ვინც გამოიცალა, სხვანაირი გახდა. *ძალიან გამოიცვლილა.*

ბამოცხადება-ა უსიფიცხლით (ოფალები...).

ბამო-ს-ცილება-ა *გრდვ.* გამოსცდება რასმე ადგილს (აქეთ მოშავილი). *სოფელს გამოსცილდება.*

ბამოცილება 1. სამი გამოაცილებს ზმნის მოქმედებისა. 2. სამი გამოაცილებს რასმე. *ნიგნელ ვერ არ იყო ბ.*

ბამოცილება (საუბ.) სამი გამოაცინცლებს ზმნის მოქმედებისა.

ბამო-ს-ცინცლა-ა (*თურმ.* გამოუცინცლავს; *აწმ.* სცინცლავს) *გრდ.* (საუბ.) მოგცუნებით, მხიარულებით გამოარჩიშეს, — გამოსცდეს, დასცინცლავს. *ფული გამოსცინცლა.* ⊏ შდრ. გამოცინცლა.

ბამოცა 1. სამი გამოცლის ზმნის მოქმედებისა. 2. სამი გამოაცლის, გამოიცლება. 3. სამი გამოაცლის ზმნის მოქმედებისა.

ბამოცლილ-ი *გრდ.* მოლიანად დაცლეს (შურჭელში ჩასხმული). — გამოაკურთხეს, დაცალეს. *ღანჯი გამოცალა.* ⊏ შდრ. გამოაცლეინებს, გამოაცალა, გამოიცლება, გამოიცლება, გამოცლილი.

ბამოცლილ-ი 1. რაც გამოაცალეს. *ბ. ჭიქა.* 2. რაც გამოუცალეს ვისმე. *ა. ჯიბა.*

ბამოცლა-ა *გრდვ.* ცალკე ჩასმა.

ბამოცალკევება სამი გამოიცალკევებს ზმნის მოქმედებისა.

ბამოცალკევილ-ი 1. რაც გამოცალკეს ან გამოცალკდა. *ა. კონკერანი.* || *ნაკრძალი და ტყრატორია.* 2. რაც გამოუცალკეს ეული. *ბ. მაყილია.* 3. ვინ საღმე გამოცალკ

გამოფველი-ს გრძელ. იფეთქა. რაც მოქუხდის. ▭ შდრ. გამოქუხდება, გამოქუხდეს, გამოქუხა, გამოქუხდა, გამოქუხდეთ. ვამოსულიყო. ვამოსულიყვნენ.

გამოქუხდინი-ი იფეთქა. რაც მოქუხდინი.

გამოქუხდი-ი, ს. ვინც გამოქუხეს (მაგ. 1, 2). გ. ლაკი. ნ ილაშვილისთანა გ. 2. რაც გამოქუხეთ (მაგ. 3) რასემ. ეკ ტორიანთან გ. ხელა.

გამოქუხეს სახელი გამოქუხეთ ზმნის მიმდებლისა.

გამოქუხილ-ი (წიკ.) ზედმიწევნით. დაწერილი გამოკვლევა. ნიჭიანება. გამოსულიყო — ზედმიწევნით. დაწერილისა. ა.ფორთქიაშვილის გ. შესანიშნავი. ▭ შდრ. გამოქუხდა. გამოქუხდეს. გამოქუხა. გამოქუხდა. გამოქუხდეთ.

გამოქუხა სახელი გამოქუხდა ზმნის მიმდებლისა.

გამოქუხდა სახელი გამოქუხდა ზმნის მიმდებლისა.

გამოქუხდეს სახელი გამოქუხდა ზმნის მიმდებლისა.

გამოქუხდეთ სახელი გამოქუხდა ზმნის მიმდებლისა.

გამო-ს-ჴედნი-ი გრძელ. ცენტრი გამოაცალეს, ნაწილებად გაანაწილეს, - გამოსწერეს. ▭ შდრ. გამოწერეს, გამოწერა.

გამოჴედნილ-ი რაც გამო-ს-ჴედნეს.

გამოჴედნა-ს (ოფან. გამოუწერა) გრძელ. აწერილი შეამოწმებს რასაც ტექნიკოს. სიწყვის მიეცაო. ბას. ▭ შდრ. გამოწერა, გამოწერილი.

გამოჴედნა სახელი გამოჴედნა ზმნის მიმდებლისა.

გამოჴედნი-ი (ხაკ.). მოშთარებული. ჩამოშთა. ჩამოჴედნილი, გასოთქილები. გამოცალეებული. მეჩხერი ტყეში გ. — ამბობენ მე.

გამოჴედნა სახელი გამოჴედნა, გამოჴედნა. წყობა შესაფთა მოქმედებისა.

გამოჴედნ-ი რაც გამოჴედნეს. ა) ზედაპირი. ამოაშრე ტ. სკამები. ▭ კარადა გ. ხაქმე. 2. ეკნე გამოჴედნეულ ან გამოქუხეთ. — კოხტად ჩაცვეთილი. მოისეირნეს ფორმაში გ. ბიჭი. — ახალ კოსტიუმ გ.

გამოჴედნ-ი რაც გამოჴედნეს. გ. ჭურჭელი. — გ. კოკა.

გამოჴედ-ს გრძელ. 1. შეუჩანს ფანატიკოსი შეგნების ნაწილად. 2. გამო-ს-ჴედნ-ი — ჭაშით გამოაცალოს რასმე. ▭ შდრ. ეკამიავებს, გამოჴედნა. გამოქუხეთ.

გამოჴედ-ა-ს (ოფან. გამოუქუხდეს; ა78. ჴედეს) გრძელ. 1. ჴედეთი ტყობრაზეს. — გამოქუხდა. ოთი გამოჴედეს. 2. იცივეს, რაც გამოხრმებეს ე. ისე გაიგესებს, რომ ადვილი აღარ დარჩენ. — გაჴედეს ▭ შდრ. გამოაქუხდინეს, გამოქუხდეს, გამოიქუხდეს. გამოქუხდეთ, გამოქუხდეს, გამოქუხდეთ, გამოქუხდეს, გამოქუხდეთ, გამოქუხდეს.

გამოჴედა სახელი გამოჴედეს ზმნის მიმდებლისა.

გამოჴედინი-ი რაც გამოჴედეს ან გამოიჴედა. გ. ნაღი — გ. ხასპინძელი. ▯ ხალხით გ. ტაიანი.

გამოჴედინ-ა გრძელ. (ხაკ.). მოშთარებული. ჩამოშთა. ჩამოჴედნილი, გასოთქილები. გამოცალეებული. მეჩხერი ტყეში გ. — ამბობენ მე.

გამოჴედა სახელი გამოჴედეს ზმნის მიმდებლისა.

გამოჴედ-ი რაც გამოჴედეს. გ. ჭურჭელი. — გ. კოკა.

გამოჴედ-ს გრძელ. 1. შეუჩანს ფანატიკოსი შეგნების ნაწილად. 2. გამო-ს-ჴედნ-ი — ჭაშით გამოაცალოს რასმე. ▭ შდრ. ეკამიავებს, გამოჴედნა. გამოქუხეთ.

გამოჴედ-ა-ს (ოფან. გამოუქუხდეს; ა78. ჴედეს) გრძელ. 1. ჴედეთი ტყობრაზეს. — გამოქუხდა. ოთი გამოჴედეს. 2. იცივეს, რაც გამოხრმებეს ე. ისე გაიგესებს, რომ ადვილი აღარ დარჩენ. — გაჴედეს ▭ შდრ. გამოაქუხდინეს, გამოქუხდეს, გამოიქუხდეს. გამოქუხდეთ, გამოქუხდეს, გამოქუხდეთ, გამოქუხდეს, გამოქუხდეთ

(ასარიდან აუღელვებელ) ვარსკვლავის (თოვლის, ბზის, ნერგის ...). ‖ გარსაცმელისაგან (ბოსტნეულის...). ▭ შდრ. გამოსახვევი, გამოსახვეველი, ცარსახვევი

გამოსახვევა სახელი ი გამოსახვევს ზმნის მოქმედებისა

გამოსახვეთნილ-ი რაც გამოხვეტნის ს. ბზე. სხვილი.

გამოხვეთნილ-ი იგივეა, რაც გახვეული. ქალალდში გ. საჭმე.

გამოხვია სახელი გამოხვიას ზმნის მოქმედებისა.

გამოხვია სახელი გამოხვიას ზმნის მოქმედებისა.

გამოხვიას-ს *გრძნ.* გახვიას იქიდან აქეთ. ▭ შდრ. გამოსხვიას, გამოხვიას, გამოხვრეტა, გამოხვრეტა, გამოხვრეტა. გამოხვრეტილ-ი.

გამოხვრეტა სახელი გამოხვრეტს ზმნის მოქმედებისა.

გამოხვრეტნილ-ი რაც გამოხვრიტეს ან გამოხვრიტა ს. კედელი.

გამოხვრიტ-ს (*თურმ.* გამოუხვრიტა) *გრძნ.* ისეთი საბურავებით ადგილიდან დროებით წამოყვანის ან ვამოგზავნის თავის შეფარების მიზნით, ▭ შდრ. გამოხვრიტნა, გამოხიზვნა, გამოხიზნევინა

გამოხიზვა სახელი გამოხიზვას, გამოხიზნევს ზმნათა მოქმედებისა.

გამოხიზნევ-ი ვინც გამოხიზნევს ან გამოხიზნა.

გამოხლართავ-ს (*თურმ.* გამოუხლართავს) *გრძნ.* იგივეა, რაც გახლართავს (იზნ. I).

გამოხმაურება რისამე (ჩაფრენების, რაიმე მოვლენის) მიმართ ამა თუ იმ (ტყუილებრივ, დადებითი) დამოკიდებულების გამომჟღავნება. – გამოხმაურება. *უცხოთის პრესის გ.*

გამოხმობა *ვრცელ.* შიგნიდან გახმობა. – გამოშრობა

გამოხმობა სახელი გამოხმობს ზმნის მოქმედებისა.

გამოხმობილ-ი ვინც გამოხმობს.

გამოხორხლა *გრძელ.* ხორხით გამოვა.

გამოხორხება სახელი გამოახორხებს, გამოხორხვებას ზმნათა მოქმედებისა.

გამოხრაპ-ს (*თურმ.* გამოუხრაპს, *აწმ.* ხრაპე) *გრძნ.* 1. ბაგარ რასმე დაანმედებს ცხილებით, – გამოლოკნის, გამოხრეტნის. თაკუმს, ძაძაკი გამოხრიბა. 2. ქსელებით ხორციც გაიელის (ხორციელივ ძალებს). *ძალები ძალით გამოხრა.* ▭ შდრ. გამოხერა, გამოხიერება.

გამოხრაპვა (*თურმ.* გამოუხრაპავს) *გრძნ.* ხრაპს გაუენს, ეცემის ან ძირს გამოუხრის (მდინარე ..). ▭ შდრ. გამოხრამება, გამოხრამებული

გამოხრაპვა სახელი გამოხრაპვას ზმნის მოქმედებისა.

გამოხრაპნილ-ი რაც გამოხრამა (მდინარემ...). *გ. ნაპირები.*

გამოხრაპნ-ი რაც გამოხრაპა. *გ. ძეული.* — *ე. ბე.*

გამოხრაპება სახელი გამოახრხობს ზმნის მოქმედებისა.

გამოხსნა სახელი გამოხსნის, გამოიხსნის ზმნათა მოქმედებისა.

გამოხსნ-ი *გრძნ.* 1. ხსნილობის (გაკეთებულს, შეკრულს...). *მარილი გამოხსნა.* ‖ გამოუქმებს (შეზმულ ხარს, ცხენსა და მისთ.). ▭ შდრ. გამოხსნილი, გამოხსნა, გამოხსნილი, გამოხსნილი, გამოხსნილი.

გამოხსნილ-ი 1. რაც გამოხსნეს. *გ. ნაპალი.* ‖ უღლიდან *გ. ხარები.* 2. ვინც, რაც გამოხსნეს, – გამოაცილეს, დახსნეს. *ტყვეებიდან გ.*

გამოხსნა *ვრცელ.* 1. ხსნილით გამოვა, გამოვარდება. *ავზნეობიდან ცეროდელ გამოხვა.* 2. ვიღაცა მოულოდნელად, უცაბედ გამოჩნდება. ▭ შდრ. გამოხტება, გამოხტება, გამოხტომა.

გამოხტომა სახელი გამოხტება ზმნის მოქმედებისა.

გამოხტომა *გრძელ.* იგივეა, რაც გახუნებული.

გამოხუპა-ს. (*თურმ.* გამოუხუპა) *გრძნ.* გამოსულისას დახუპას (კარს). — გამოკეტას. ▭ შდრ. გამოხიხუპა, გამოხუპვა, გამოხუპება, გამოხუპვა, გამოხურება.

გამოხუპვა სახელი გამოხუპავს ზმნის მოქმედებისა.

გამოხუპვა დიდ სიღრმეში (ეცემოდნენ) გამოტარება. *ადგრის გ.*

გამოხურნილ-ი რაც გამოხურეს, გამოიხურეს. *გ. კარი.*

გამოხურვა სახელი გამოხურავენ ზმნის მოქმედებისა. *გამოხურვებით* — ვისიმე ჯიბიდან. — *გასაგებ ენებრივად.*

გამოხუპვებული-ი იგივეა, რაც გაუხურებული. *მეზობლის გამოხურებულის ღობის სანაცვლო.*

გამოხშირვა *გრძელ.* ჯანმრთელი გამოსვლა.

გამოხჯინდება-ს (*აწმ.* ხჯინდება) *ეროდ.* ხჯინდება. გაიხეხება.

გამოხჯინდება სახელი გამოახჯინდებს, გამოხჯინდვებას ზმნათა მოქმედებისა.

გამოჯანსაღება-ს (*თურმ.* გამოუჯანსაღა) *ეროდ.* იგივეა, რაც გამოიჯანსაღა (ზნიზე. 2). ▭ შდრ. გამოიგულება, გამოიგულება, გამოიგულება, გამოიგულება.

გამოჯანსაღება (კუთხ.) სახელი გამოჯანსაღებას ზმნის მოქმედებისა.

გამოჯანსაღ-ი (კუთხ.) იგივეა რაც გამოჯანსაღებული (ზნიზე. 2, 3, 4)

გამოჯანსაღ-ი (სპეც.) გაჯერნინ-ი, გამოხრობილი.

გამოჯანსაღება-ს (*აწმ.* ჯანსაღება) *ეროდ.* 1. გამოიაშკარავება, გამოინდება (მარადე დაფარული რამ). 2. ჭაობები დაშრეტენი ღასანაბით გაიხება (ტყარული ფიტოკლიმატური გამოსახულება). *ცვალებადი ქარაგან ეერ გამჯანსაღებდა.*

გამჯანსაღება სახელი გაამჯანსაღებს, გამჯანსაღებას ზმნათა მოქმედებისა.

გამჯანსაღებ-ი რაც გამჯანსაღა. *გ. საიდუმლო. გ. ფიოდორი.*

გამჯანსაღება-ს (*აწმ.* მრავლდება) *ეროდ.* 1. მრავალი (მრავალრიცხოვანი) გახდება, გაიზრდება, გაიბნევა (საპირის). შემცირდება). *ხალი გამრავლდა.* — *საკონტროლი გამრავლდა.* 2. (მაიშ.) გამრავლება (მხოლ. 2) შემოსულება.

გამრავლება 1. სახელი გაამრავლებს. გამრავლება ზმნათა მოქმედებისა. 2. არითმეტიკული მოქმედება — ერთი ოთხეული რიცხვის (სამრავლის) იმდენჯერ გამეორება შესაკრებად რა მეორე ერთიანული არის მეორე მოცემულ რიცხვში (მამრავლებს). *საპარიზო გ. გაყოფა.*

გამრავლებელ-ი 1. რაც, ვინც გამრავლებს. *გ. მოსაბერავი* ‖ ბერი შეილს (შეილისშეილს, ახლო ნათესავებს...) პატრონს. *გ. გვარი — ერთი ამბავ გ. ეყო. მეორე — არა.* 2. (მათემ.) რიცხვი, რომელიც შეიძლება გამრავლეს აუპარიმი. *სამი ეს ხუთზე.*

გამრავლი ვინც გამეკვიდს (საქონელს...).

გამრთელება სახელი გამრთელებს, გამრთელდება ზმნათა მოქმედებისა.

გამრთელებ-ი რაც ვინც გამრთელებს, გამრთელდება ზმნათა მოქმედებისა.

გამრთელება-ს (*აწმ.* ჯანმრთელდება) *ეროდ.* გამრთელდება. გამრთელება იგივეა, რაც გამრთობებული.

გამრთობებელ-ი (გამრთებელისა) მოწყობილი, მოშვებული, მოიწყინისებული. *საქმეების გ.*

გამრთობა-ს ვინც გაიცინებს რასმე. *ამბის გ. ანეკდოტ იცის.*

გამრთობა-ს *გრძელ.* მხრულ გახდება. *ფიქრით გამრთულდა.*

გამრთობა სახელი გაამრთობს, გამრთულდება ზმნათა მოქმედებისა.

გამრთობებელ-ი რაც გამრთულს ან გამრთობა. *გ. ხაზი.* — *გ. ფეხი.*

გამრთხვნელ-ი ვინც რაც გარდნის ვისმე.

გამრთხა-ი ვინც გაირეცხ რასმე. *ავთის და კარგის გ.* ‖ *საქმის გ. მოიაზრებელი.*

გამრთხვა (გამრთ.-ობა). **გამრთხვა** მრთობაში დაეზარებული. მუშაობი, მუშაობა. *გ. კოლმეურნე.* — *გ. ყარაულზე* (ფიგურ.).

გამრთხვილება გამრთხვილის თვისება.

გამსაზღვრება (გამსაზღვრებისა) ვინც (რაც) გამსაზღვრებს. — გამზღვრელი. *საკონლის გ. გაზა გამსაზღვრებ-ი* (გამსაზღვრებისა) ვინც (რაც) გამსაზღვრებს რასმე ან გამსაზღვრა რამე. *ფილის გ.*

გამსაზღვრელ-ი 1. ვინც, რაც გაგიხს. 2. მუდმივი აღრიცხვამოელის გარეშე ჩაგარებული (ლინასიდეა). *სასამართლის გ. სტენა.*

გამსინჯვა-ს. **გამსინჯავ-ი** ვინც (რაც) გასინჯავს. — *შემხვედრელი. ტრიბის გ.*

გამსკდარ-ი რაც გასკდა. *გ. ქვიანი.* — *გ. ნაღმი.*

გამსუბუქება-ს *გრძელ.* მსუბუქი გახდება, — გამსუბუქება. ▭ შდრ. გამსუბუქება, გამსუბუქებული.

გამსუბუქება სახელი გამსუბუქებს ზმნის მოქმედებისა.

გამსუბუქებ-ი რაც ვინც გამსუბუქებს.

გამსუბუქებელ-ი რაც ვინც გამსუბუქებს.

გამსწორებელ-ი (გამსწორებლისა) ვინც გასწორებს რასმე. *კორექტორის გ.*

გამსჭვალვა-ს. **გამსჭვალავ-ი** (*თურმ.* გამსჭვალავს; *აწმ.* მსჭვალავს) *გრძელ.* (ზოგნ.) მოლაპარაკე მოიღებს, დასაურობს (რაიმე გრძნობას ახლი...). — შდრ. გამსჭვალება, გამსჭვალული, გამსჭვალული.

გამსჭვალვა (ზოგნ.) სახელი გამსჭვალავს ზმნის მოქმედებისა.

გამსჭვალვ-ი (ზოგნ.) 1. ვინც გამსჭვალის ან გამსჭვალა რამეთი. *საყვარელი გ.* 2. რაც სიტყვა დაგვიწოლილა რამეთი. (ჩანიც ახლიდა, იფერთ...), რაც ავლაიდ ჩანს რამე. *ფიქრებიდან ასაოსთ გ. პიესა.*

გამსჭვალება-ს (*აწმ.* მსჭვალება) *ეროდ.* მსჭვალება. გაჯერდება.

გამსჭვალება სახელი გამსჭვალებს, გამსჭვალებას ზმნათა მოქმედებისა.

გამსჭვალებ-ი (*აწმ.* მსჭვალებ-ი) *ეროდ.* 1. გამოიაშკარავება, გამოინდება (მარადე დაფარული რამ). 2. ჭაობები დაშრეტენი ღასანაბით გაიხება (ტყარული ფიტოკლიმატური გამოსახულება). *ცვალებადი ქარაგან ეერ გამჯანსაღებდა.*

გამსჭვალებელ-ი (გამსჭვალებლისა) ვინც, რაც გამსჭვალებელი. სითხის ელექტროსაბა, ბეჭრის და მისთ. ტრანსფორმატორისა ელექტრონული ჯიხრის გამსჭვალებელი, რომლის ელექტრონებიც, ბოლო უფრო მეტია, ვიდრე დიელექტრიკისა.

გამსჭვალ-ი (გამსჭვალებლისა) ვინც, რაც გამჭვრეტს ეერაე. რასმე.

გამსჭვრეტა *ეროდ.* ეროდ. მოიჭრის

მიითვისა და დახარჯა (სხვები, ჩვეულებრივ, სახელმწიფოს ფული, ქონება...).

გამეორებული-ი 1. ვინც, რაც გაიორთხა, — დაბერტყილი გ. წყალი. 2. რაც გაუფრთხილდა, — გაძერწილი (ძრელი).

გამეორებული-ი (გამეორებულისა) რაც (ვინც) გაიმეორეს რამეს, სულის გ. სამლოცველი.

გამეორებულ-ი, **გამეორებული**-ი 1. ვინც (რაც) ' გაჯერებულს ვინმეზე, გამეორებული. 2. რითაც ' გაჯერებულან. გ. სიტკვები. — გ. ფილები (ფიგურ.).

გამეორილ-ი 1. დაბერტყილი, ჩაჭრილი. გ. ლეიბელი. — გ. სანთელი. 2. მოსპილები, გამლეული. გ. სოკოლელე. — გ. ობელი.

გამეორილი-ი, **გამეორილებული**-ი (გამეჭრილებისა) 1. ვინც (რაც) აჭრილს, გაკაპონს რასმე, ლეიბის გ. 2. გაღილ მოპასონი, გამაწყობილებული.

გამეორება-ი 1. ვინც, რაც გაიქცევა; გაპქცევა ვისმე, რასმე, გ. და მიიწევ ორივე ლმერთს ებრეწებოდით. 2. ვინც (რაც) გაკქცეს ვისმე, რასმე. მინდა გ. ახალთ ეზოელთაგან.

გამერთა-ი 1. ვინც გაიღის ჩასმა. კაბის გ. 2. ვინც (რაც) გაიღება რასმე, — გაღამშლელი. მარჯვის გ. — თამბის გ. ორგანიზაციის.

გამერიზანებელ-ი (გამლერიზანებისა) რაც აღიზანების, გაიღიზიანება (იხ.ის). გ. ფაქტორები.

გამერცობა-ი (სუპ.) გაჰყვეცვი, შფეთებული.

გამერცობებელ-ი (გამყოფებელისა) ვინც გაყოფებების რასმე ან გააყოფის რამეს ფაქტების გ.

გამეყარება-ი გ.ფუ. მფარი გახდება, — გამგარდება, განმტკიცება.

გამეყარებელ-ი რაც გამყარდა. გ. კაეშარი.

გამეყარ-ი ვისაც, რასაც გაჰყვის რამე. ვინც, რაც გაოცების რასმე. კაბის გ.

გამეყვეტ-ი ვინც გაჰყეცვის ვისმე. — მფეთებული, ეშსაკუთებარი.

გამეთიებელ-ი 1. ვინ ' გაჰყოის რასმე. გაზეთის გ. 2. გადაჭ. მოეკალება. გაძცემი.

გამეთისა-ი მაღალი, წვრილი, მფოკანა ხმა.

გამეთისა-ი ოყოფა, რაც გამეთანა.

გამეთისა-ი რაც ' გაჯანაც; ძალიან ცივი (ქარი და სხე.).

გამეთისებული (სპეც.) ცინკული დაფარა. პირველი ე. დედაბეჭედზე.

გამეთრ-ი. 1. ვინც გაჰყეცა ვისმე. აღსანიშნავად გ. 2. რკინიგზის მოსამსახურე, რომელიც მატარებლის ეგალის ახლავს.

გამეთრ-ი 1. ვინც, რაც ' გაჯანეს რასმე. გ. ბაზი. — წყალების გ. ქუდი. 2. (მათეშ.) რიცხვი, რომელზედაც ყოფენ განაყოფს.

გამეთრ-ი 1. ვინც გაყოის ვისმე, რასმე. 2. ვინც გაუყოის რასმე; რაციმის გ. — გამეთრებელი (გამეწყებისა) ვინც გააყონებს რასმე. ეუნაბის გ. — ტყის გ.

გამეთრებელ-ი (გამეწყებელისა) ვინც ' გააჯიშეულებს. გ. ანაკონ ოყო.

გამეთრება სახელი გააყოფენებს, გამეთრების ან გამეთრებას ზმნათა მოქმედებისა.

გამეთრებინება (აწყ. მეწინეობა) *გრძედ.* მშეფინეთ გახდება. *ჩვენი დედაქალაქი კიდევე უფრო გ.*

გამეთრებინება სახელი გააიშეუნიერებს, გამეშეუნიერებინა ზმნათა მოქმედებისა.

გამეთრებინებელ-ი რაც, ვინც გამეშეუნიერდა. **გამეთრებ**-ი ვინც ' გაჯეცის რასმე. *სუფრის გ. — ლოგინის გ.*

გამეთრ-ი 1. რაც გაჭრა. გ. სარეცხი. ‖ გ. ძრომა. 2. ვინც გაჭრა (მნიშ. 4). — გაიგნებული. სახტად დარჩენილი, დაფრთხალი გ.

გამეთრებება სახელი გააჭრალებს ზმნის მოქმედებისა.

გამეთრებელ-ი (გამჭრელებისა) წამოშეწყები, ამბეები რისამე. *ომის გ.*

გამეთრ-ი 1. ვინც გააჭყეს ვისმე, რასმე. — წარმომშობის, შეშჭნელი, შემოქმედი (ჩვეულებრივ იხმარებოდა ლეჩოების ესთეტიკაში). ‖ დამამაღებელი, შმობელი. *შენი გამჩენის ჭირიმე!* 2. ვინც გააჭეს (ფეხსა...). *ბანძიის გ.*

გამეთრება, **გამეთრებელ**-ი (გამჭრელისა). ვინც ' გაჯნაზეკას.

გამეთრ-ი 1. ვინც ' გაჯაფეს რასმე. გაკეთილდების გ. — საფუძის გ. — კრების გ. 2. ვინც ' გაჯაფეს ვისმე. *ამბანაკის გ.*

გამეთრ-ი, **გამეთრებელ**-ი (გამეკეთილის) 1. ვინც გასცემს (მნიშ. 1, 2) რასმე. საფილეებს გ. 2. ვინც გასცემს (მნიშ. 3) ვისმე, რასმე. — მოეკალებ. ‖ ხმის გამცემი — 1) ვინც შეიძლება ხმა გასცეს, დაელვასრულის ვისმე. 2) გადაწ. დამშვიდეი. ასეთის მოძოხიენი, აქრილადელი. *ერთ იყო ხმის გამცემის!*

გამეთრებება გამცემლის (მნიშვ. 2) თვისება.

გამეთრებინება (გამეცინებისა) ვინც ' გაჯაცინეს ვისმე. რასმე. გაგხალისა ბეური გ. მოეფიდა.

გამეთრებინება-ი ვინც ' გაჯარეცვის.

გამეთრებინება-ი (აწყ. მაყარეცვა) გრძედ. მაყარი გახდება, — გაჯლიერება; გამწყვედება. მძრალი გამწყვედა.

გამეთრებება სახელი გააიმაყარებს, გამძაფრებებ ზმნათა მოქმედებისა. გამძაფრებება ძლიერ, მძაფრად. *მწერს გ. შეუძახე.*

გამეთრებელ-ი რაც, ვინც გამძაფრდა. გ. ეკ ჯეთა მიენიაღიდებენ.

გამეთრებინება გრძედ. მძერნეარე გახდება, გაათორებება, გამმეფდება.

გამეთრებება სახელი გააძერნეარებს, გამძერნეარებებ ზმნათა მოქმედებისა.

გამეთრებელ-ი ვინც, რაც გამძერნეარდა. *გ. მზეები.*

გამეთრ-ი ვინც, რაც გაჭერა რამეში.

გამეთრებება გრძედ. მძლავრი გახდება, — გაძლიერდება. ▭ შდრ. გამძლეარება.

გამეთრებება სახელი გამძლეარდება ზმნის მოქმედებისა.

გამეც (გამძლისა) ვინც, რაც ' გაჯძლეს, ' გაჯულეს რასმე. — ამბანი; ზმაღიე. *გ. კაცი.* — ვაზის გ. ჯიში. — გ. ცხენები.

გამეცება გამძლის თვისება. *მცენარის გ.* — ბანაკათა გ.

გამეცებება სახელი გაიმძლეარებს, გამძლეარებებ ზმნათა მოქმედებისა.

გამეცრ-ი ვინც გაჯუმლეს ვისმე, რასმე. — წინააღმდეგობა. მეთაური. *საკრის ეარეთ გ.*

გამეწაკნება-ი (აწყ. მწარდება) გრძედ. 1. მწარე გახდება. *ბალი კენკრაობაში გამწარდებოდა.* 2. გადაჭ. მტკიცეებად შეწუხება, გაიტანჯება; გაბოორტდება. *ტკივილებად გამწარდა.*

გამეწარება სახელი გააამწარებს, გამწარდება ზმნათა მოქმედებისა. გამწარებით — გაბოორტებით. ‖ მწარედ.

გამეწარებელ-ი 1. რაც გამწარდა. *გ. საჭმელი.* ‖ რაც გაიწმარდება. *გ. სიტკიტები.* 2. ვინც გამწარდა. გამწარებულად — გაიცარებით, გამმეჯგნით.

გამეწე-ი 1. ვინც, რაც გასწეს. *გ. ტარატონი.* — უღლის გ. ბატები. 2. ვინც გაუწეს რასმე. დაამაორების გ.

გამეწესება (ძე.) სახელი გააამწესებს ზმნის მოქმედებისა.

გამეწესებელ-ი (ძე.) იხ. განწესებული. *მაზრის მმართველად იყო გ.*

გამეწეწება-ი (აწყ. მწეწაება) გრძედ. მწეწად გახდება, — გამძაფრება. *ბრძოლა გამწეწადდა.*

გამეწეწება სახელი გააამწეწადებს, გამწეწადება ზმნათა მოქმედებისა.

გამეწეწებელ-ი რაც გამწეწადდა. *გ. ურთიერთობა.* — *გ. კამათი.*

გამეწეწება-ა (აწყ. მწეწაება) გრძედ. 1. მწეწნე გახდება. მწეწანი შეიძინება. 2. მცენარეულობა გაშენებას სადმე.

გამეწეწება სახელი გააამწეწანებს, გამწეწანება ზმნათა მოქმედებისა.

გამეწეწებელ-ი რაც გამწეწანებს ან გამწეწანდა. *გ. ქალაქი.*

გამეწეწება გრძედ. იფიქრა, რაც დამწეწრად ფდა. *მეთხრები გამწეწრდნენ.*

გამეწეწება სახელი გააამწეწრიებს, გამწეწრიება ზმნათა მოქმედებისა.

გამეწეწებელ-ი იფიქრა, რაც გამწეწრდა. *გ. ფიქრები.*

გამეწეწებელ-ი (გამწეწრებისა) რაზედაც სანახლე გადის, — ძალიან წვრილი, კაპკაზა. *გ. ზიმა.* — *გ. ბაეთი.* — *გ. წვეული.*

გამეწეწებელობა გამწეწრიელის თვისება.

გამეწეწ (წიგნ.) შიგნით გადეთ.

გამეწეწ-ი (სპეც.) რაც რასმე შიგნით გაიეღის, გაადანს, — ბამბაკეთი. *გ. კოკეი.* — *გ. რულონი.* — *გ. გამაგებელ.* ‖ გამჭოლი ჭანი (წიგნ.) — გამჭოლეი ჭანი, ორპირი ქარი.

გამეწეწ-ი ვინც, რაც ' გაჯრის რასმე.

გამეჯნება-ი ვინც, რაც ' გაჯნის ფეხით ან ხელით. — სიხარულის მომცერები. *ტელის გ. — კარგი შეკლი ცელის გამჩარებელთა.*

გამეჯნ-ი ' რაც გამაღეს რადმე, — გადაქცეული. *სალაპარაკოდ გ.*

გამეჯნ-ი[2] (გამძლისა) 1. ვინც, რაც გახდა. — დამჭკლეებული (ბაირონს. შეკვანი). *გ. ახალგაზრდა.* — *გ. საკონელი.* 2. რაც გაუხდათ, დაუმჭკნეთადათ. *გ. თათეი.* — *გ. კისები.*

გამეჯნება-ი საკმაოდ გამხდარი. *გ.-ე. ქალი.*

გამეჯნ-ი ვინც გახდის ' ვისმე. *ტანსაცმლის გ.*

გამეჯნება გამხდარის ' თვისება, — სიგამხდრე.

გამეჯნება სახელი გააამხელს ზმნის მოქმედებისა.

გამეკეთილ-ი რაც გაამხილეს, — გამჟღავნებული. *ცოდვა გ. სეთმაია.*

გამეხეთქება-ა (აწყ. მხეთქება) გრძედ. მხეცს დაემსგავსება, — გამძვინვარება, გააფთრება.

გამეხეთქება სახელი გააამხეცებს, გამხეცდება ზმნათა მოქმედებისა.

გამეხეთქებელ-ი ვინც გამძვინვარ.

გამეხარება-ი რაც გამხიარულს რასმე.

გამეხიარულება-ა გრძედ. მხიარული გახდება; მხიარულ გუნებაზე დადგება, — გაბალისებება. *ჰერა-ძეთო თუ ერთი გამხიარულდეს, ცელეზისაც გაიცარებთო.*

გამეხიარება სახელი გააამხიარულებს, გამხიარულდება ზმნათა მოქმედებისა.

გამეხიარებელ-ი ვინც გამხიარულდა. *გ. სტუდენტები გვიან დაიშალნენ.*

გამეხარ-ი რაც გამხა. *გ. ულარ.* — *გ. ბალახი.*

გამეხვეება-ა (აწყ. მხვეება) გრძედ. მხვე გახდება, მხვეობა შეიმატება. გული გაუძაგერდება.

გამეხვეება სახელი გააამხვეებს, გამხვეებება ზმნათა მოქმედებისა.

გამეხვეებელ-ი ვინც გამხვეებდა.

გამეხარ-ი ვინც, რაც გაახრწნის.

გამეხნ-ი 1. ვინც, რაც გახსნის რასმე. 2. ციხე, ნიეთიერება, რომელიც სხვა ნიეთიერებას ' გაჯხსნის.

-მეხ თანდებული: დაეჭოვის ნათესაობით ბრუნვას და ეწინააღმდეგ სახელთან ერთად უპასუხებს კითხვებზე: ვისგან? რისგან? *აწმაგისგან წერილი მწერო.*

მეხ-ი ქართული ანბანის მეხუთე ასოს — გ-ს სახელწოდება.

მეხ-ი სიგანე, სიფართოე. *ქსოველის გ. 85 სმ-ია. გაწ!* — შეძახილი ცეკვის ან წრიული ლხინის (წრის) გასაშლელად. ‖ გაწ! *კარ* — ვეერების კარი. *გაწ უზაო* — მაგალითები, გაეცქედა.

გაწ ნაწილაკი: ვინმის მიმართებაში: 1) კითხვის, გაკვირვების, — ნეთუ; ეთითქ, ნეტაც. *გ. ეგრე ავად არის?* — *გ. რა დააშავა ამისთანა?* — *დამერინა გ.!?* 2). უარყოფას, — კი არ, ხომ არ. *გ. დამსჯიდეს?* — *გ. მოდიმს მოიხდის!* — *გ. კაცი ეზო არის, სულ თავისკენ მოითელებს.*

გაწაბლება-ა (აწყ. აახლება) გრძედ. 1. ახლად გაკაეთება, — ალაგდება. წარწერა გაწაბლება. — ბეღ შეკოლების გ. 2. ხელახლა დაინყება, შეუდგება. *მუშაობას გ. — პრძოლა გაწაბლეს.* 3. იცივეა, რაც გააახლება (მნიშვ. 1). — ▭ შდრ. განახლება, განახლება, განახლებული.

გაწაბლა-ს (ლეკურ. გაუწაბაკას; იხ.ტ. ნაბაკა) გრძედ.: ‖ ხელს გაწაბაკა — სუნთქვას შეიკავებს; მოჩუმდება, თვალებს გაწაბაკა — თვალებს მოელულებს. ▭ შდრ. გაინაბაკის, გაინაბაკება, გაბაკება, გაწაბული.

გაწაბება სახელი გააწაბაკებს ზმნის მოქმედებისა.

გაწაბებელ-ი ვინც, რაც გაწაბა. — გატკრნილება გარინებული. *გ. კარტოფელი.* — *გ. ეუმნებდა.* — *მწყვარიები გ.*

გაწაბებ-ს გრძედ (ბუ.) იგივე, რაც გააგდებს. **გაწაბება**-ს გრძედ. სათავეში უდგას, — უფროსობს, მართავს, მეთაურობს (საბუღალტრო დაწესებულებას და სხე.). ▭ შდრ. განგება, განსაგებელი.

გაწაგონ-ი რაც გაიგონეს, — გაგონილი.

გაწაგონილი განაგონეთ დამყარებით, — ყურმოკრით. *ამბავი გ. ვეიცი.*

გაწადაყრ-ს გრძედ. არ' მე წუწკებს (დაწყებულის) განაწყებს (შეწყვეტილს). — ' გაჯაერებებს. *მოგზაურობას გ. — სწავლას გ. უმაღლეს საწყობელი ბელეზრი.* — *გ. მუშაობას.* ▭ შდრ. განგრძობა, განმგრძობა.

განგმირვა ი-ს (*აწმ.* ნაფერებება) *გრძივ.* მოისპობა, მქრალი ვიცელება, ბილი მოეცება.

განგმირვება სახელი გ ა ნ ა ნ გ მ ი რ ვ ე ბ ს, გ ა ნ ა ნ გ მ ი რ ვ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

განგმირვებულ-ი რაც ვინც განგმირულ. *გ. კაცი.* — *გ. ჭერი.*

განგმირვებ-ა *გრძივ.* (*მქ.* და წოვნ.) 1. გაზრდის, გაამლიერებს. ‖ მაღალ მდგომარეობას შეუქმნის, — აღაზევებს. *დაეწმაბერებულად განგმირდეს.* 2. ვისიმე, რისამე სიფიცადეს აღიარებს: ქებას შეასხამს. *გ. ნამდვილად სამშობლოს* — ზედ. განცდილებება. განგმირდებება. განცდილებული. განგმირებული. განცდილებული.

განგმირვებ-ა *გრძივ.* ნაგოსად იქცევა: გაფლეთდება, გაგარეულდება. *ცხენი განგმირდა.* — ზედ. განაგირებება, განგმირებული.

განგმირებ-ა 1. სახელი გ ა ნ გ მ ი რ ვ ე ბ ი ს ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი გ ა ნ გ მ ი რ ვ ე ბ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

განგმირებებელ-ი რაც განაგირება. *გ. ცხენები.*

განგნ-ა (განაგნილისა) უსარგებლო ნიუთიერება, რომელიც გამოიყოფა სამზლის მოწელების შემდეგ (ადამიანის, ცხოველის) ორგანიზმიდან.

განგნ-ებ-ა სახელი გ ა ნ გ ნ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

განგნ-ებ-ა *გრძივ.* ნავთისი ბაზები. ბაკითით გაისერება. *ჩვენი განგნებება.*

განგნებებელ-ი რაც განგნიანდა. *გ. ჭურჭელი.*

განგნივ-ებ-ა (*აწმ.* აფთარები) *გრძივ.* 1. უფრო სრულყოფილს ვახდის, უფრო მაღალ საფეხურზე აიყვანს; ქედეე უფრო გაკეშკაშებებს; გაამლიერებს. *ლენინმა განავითარა მარქსისა და ენგელსის მოძღვრება.* 2. (წინე.) გაალმაცებს, გაატკბილებს (ახარს, იდეას..). *მომხსენებელმა აინმტრესო ამბი განაკეთა.* 3. თანდათანობით მოეშვებება (სისწრაფეს). *მატარებელმა დიდი სიჩქარე განავითარა.*

განგნივრ-ა *გრძივ.* (წინე.) ეროვნულს ვახდის, — განაფართოებს, გამლის. *მწერალმა მოთხრობა განაფართო.* — ზედ. განერეობა.

განგნივ-ა *გრძივ.* 1. ნაზი გახდება *ქალი განაზდა, დაიმეუნდა.* 2. იფიცა, რაც განიზრახა. — ზედ. განიზრახება, განგნაზება, განაზრახება, განაზება.

განგნივებ-ა სახელი გ ა ნ ა ზ ღ ე ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

განგნივებელ-ი ვინც განაზდა, ვინც განაზდა. **განგნივრებებ-ა** *გრძივ.* ზოგად სახეს, ხასიათს მისცემებს. *ფაქტები განაზოგადა.* — *გ. ეკონომიკის განაზოგადა.* — ზედ. განზოგადება, განზოგადებული.

განგნივრებ-ა რაც განიზრახა ვინმემ, — განზრახული.

განგნაზებ-ა *გრძივ.* გაანელობს, შთააგონებს რასმე: წააქეზებს, შეაგულიანებს.

განგნიზებ-ა (*აწმ.* ნათელება) *გრძივ.* სინათლე მოეფინება. — ზედ. ცხენი განათება.

განგნიება სახელი გ ა ნ ა თ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

განგნიებელ-ი რაც განათდა. *გ. ოთახი.*

განგნიეს (*მქ.*) სახელი გ ა ნ ო ლ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

განგნილ-ებ-ა (*აწმ.* ნათელება) *გრძივ.* სინათლე მოეფინება. — ზედ. ცხენი განათება.

განგნილებ-ა სახელი გ ა ნ ა თ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

განგნილებელ-ი ვინც განათდა. **განგნილებებ-ა** *გრძივ.* ზოგად სახეს, ხასიათს მისცემებს. *ფაქტები განაზოგადა.* — *გ. ეკონომიკის განაზოგადა.* — ზედ. განზოგადება, განზოგადებული.

განგრაზ-ი რაც განიზრახა ვინმემ, — განზრახული.

განგრაზებ-ა *გრძივ.* გაანელობს, შთააგონებს რასმე: წააქეზებს, შეაგულიანებს.

განგრიზებ-ა (*აწმ.* ნათელება) *გრძივ.* სინათლე მოეფინება. — ზედ. ცხენი განათება.

განგრიება სახელი გ ა ნ ა თ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

განგრიებელ-ი რაც განათდა. *გ. ოთახი.*

განგრიეს (*მქ.*) სახელი გ ა ნ ო ლ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

განგრილ-ებ-ა (*აწმ.* ნათელება) *გრძივ.* სინათლე მოეფინება. — ზედ. ცხენი განათება.

განგრილებ-ა სახელი გ ა ნ ა თ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

განგრილებელ-ი ვინც განათდა. **განგრილებებ-ა** *გრძივ.* ზოგად სახეს, ხასიათს მისცემებს. *ფაქტები განაზოგადა.* — *გ. ეკონომიკის განაზოგადა.* — ზედ. განზოგადება, განზოგადებული.

განგრაზ-ი რაც განიზრახა ვინმემ, — განზრახული.

განგრაზებ-ა *გრძივ.* გაანელობს, შთააგონებს რასმე: წააქეზებს, შეაგულიანებს.

განგრიზებ-ა (*აწმ.* ნათელება) *გრძივ.* სინათლე მოეფინება. — ზედ. ცხენი განათება.

განგრიება სახელი გ ა ნ ა თ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

განგრიებელ-ი ვინც განათდა. **განგრიებებ-ა** *გრძივ.* ზოგად სახეს, ხასიათს მისცემებს. *ფაქტები განაზოგადა.* — *გ. ეკონომიკის განაზოგადა.* — ზედ. განზოგადება, განზოგადებული

განმარტება სახელი გაანგარკვევს ზმნის მნიშვნელობას.

განმარტება [ბერძ.] ლოგიკაში ორგანიზმის ქსოვილის ქსელში, რომელსაც თან ხლავს გამთეთრება და სიწუნს.

განმარტოება სახელი გაგანრძობის ზმნის მიშვნელობისა.

განმარტოვ-ი [ინგ.] ბანდიტი, მძარცველი (ამერიკის შეერთებულ შტატებში და სხვა კაპიტალისტურ ქვეყნებში).

განმარტო-ი პირუტყვის განაკეთილი ბეღელი (სპა).

განმარჯობა განის მიმართოულებით: განიე, განერგარეში. *ძველ გ. გადერხეს.*

განმარჯობა (მ. და ფრ.) სახელი გ ა ნ დ ე გ ე ბ ა, გ ა ნ უ დ ე გ ე ბ ა ზმნათა მოშვედებისა.

განმარჯობ-ი (მ.) ამქვეყნიური ცხოვრებისაგან გამდგარი. — მწირი, მეუდაბნოე

განმარჯვა სახელი გ ა ნ ე დ ე ნ ი ს ზმნის მოშვედებისა.

განმარჯვ-ი გრდ. ძალით გაოფანი. — გააგდებს, გაამეცხის: უკუაგდებს. *მჭირო განდეგილნი სამებოთა მოწაულნელად.* — ხშრ. განდეგილება, განდეგება, განდეგინილი, განსაღეგნი.

განმარჯვინ-ი ენიც განდეგილნი.

განმარიდება გრდ. (მ. და ნ ე გ.) განაღიდ ე ბ ს, გ ა ნ ღ ი დ ე ბ ა ზმნათა მოშვედებისა.

განმარიდებელ-ი (მ. და ნ ე გ.) ენიც განაღიდებს.

განმარხა სახელი გ ა ა ნ ღ მ ი ს ზმნის მოშვედებისა.

განმარხინ-ი რაც გაანღის ვისმე. *გ. საიდელნი.*

განმაცხა სახელი გ ა ა ნ ე ბ ე ბ ს ზმნის მოშვედებისა.

განმაცხებელ-ი: თავი აქვს განებებული — ოგივეა, რაც თავი აქვს დანებებული.

განმაცხრება გრდ. ნებიერობას დაიწყებს. *შეტყობენებად განებიერდა.*

განმაცხრება სახელი გ ა ა ნ ე ბ ი ე რ ე ბ ს, გ ა ნ ე ბ ი ე რ ე ბ ა ზმნათა მოშვედებისა.

განმაცხრებელ-ი ენიც განებიერებს. *გ. ბაკმელი.*

განმაგ-ი განიერი ეკლატორიდან ჩრდილოეთ ან სამხრეთ პოლუსისაკენ (მერიდიანის მიმართულებით), კამოისაბება გრადუსებით. *ჩრდილოეთის გ.*

განმანთება ა გრდ. (ნიკ.) შეღის რისამე შემადგენლობაში, ორიენტირება რაიმე ჯგუფში, თანრგაში. *ქართველური ენები გ. ამერიკულ-კაკასიურ ენათა ოჯახის.*

განმეხება (ამ ზ. ნელების) გრდ. შესუ ტების (ცეცხლის): განმეხებინ. *ნ. სიმბოლური მოლოდინი (ცხელ რამე): გიგრილდება. თონე განეხა — უთო განეხა. — წყალი განეხა.*

განმეხება სახელი გ ა ა ნ ე ხ ე ბ ს, გ ა ნ ე ხ ე ბ ა ზმნათა მოშვედებისა.

განმეხებელ-ი რაც განეხა. *გ. წყალი. — გ. ხორც.*

განმეხვედრება გრდ. ნერვები აეშლება; ნერვიული გახდება.

განმეხვედრება გრდ. ნ ე რ ვ ე ბ ი ე ბ ს, გ ა ნ ე რ ვ ე ბ ე ბ ა ზმნათა მოშვედებისა.

განმეხვედრებელ-ი ენიც განერვებელი.

განმეხრება გრდ. (მ. და ნ ე გ.) ოგივეა, რაც გაეროსებისმეა. — ხშრ. გაროსებენ.

განმეხრება გრდ. (მ. და ნ ე გ.) ოგივეა, რაც ა ე ე რ ე ბ ე ნ ი ს ზმნათა მოშვედებისა.

განმეხრებელ-ი (ნ ე გ.) ენიც განეხრება.

განმეხრებელ-ი (ნიკ.) რისიმეს განეხრებისაგან გამოცალკევებული, რაც განეხრებისგან გზაზეა შემდგარი. *გ. ქვეყნებნი.*

განმეხრებელ-ი რაც, ენიც განეხრილარდა. *გ. მრეწველნი.* — გ. საზოგადოება. *ნ გ. ახალგაზრდა.*

განმეხრ-ი გრდ. (მ. და ნ ე გ.) ი. ბოლომდე გაარა (გზა...). უკან ჩამოტოვა (რაიმე პუნქტი, ადგილი). 2. წაეთო. გაიარეა (რაიმე დრო). *გ. დღეც და არა ფიოდრაკიაო.* — ხშრ. განეცილი.

განმეხრ-ი (წიკ.) 1. რაც განეცილა, — გაეცილი. *გ. გზა.* 2. გადატანებით, გამოცილები. *გ. უსტურობა.* 3. რაზეც განეცილ. *გ. ღრო.* — გ. წელიწადი.

განმარცხება (წიკ.) სახელი გ ა ნ ა ე რ ც ხ ე ბ ს ზმნის მოშვედებისა.

განმა I. გვერდზე, გვერდით: ლოტა იქით, მოშორებით. *გ. ტიდა.* — გ. *გაიძრო.* 2. განის მიხედვით. სიგანეზე: ფართოდ. *კრებმა ფრთები გ. გაშალა.* ‖ განზე გადადებს (სატ...). — თავს დაანებებს (სატ...). *ბიჭმა გადგება — არ ჩაეწეკა რაშენი, ჩაშენოდა.* (ანბ.), ეთსე, რასმე).

განმოსვლება სახელი გ ა ნ ა ზ ო გ ა დ ე ბ ს ზმნის მოშვედებისა.

განმოსვლებელ-ი რაც განაზოგადებს. *გ. დასკვნა.*

განმოსილება (მათემ.) გასაზომი სიდიდე. *კუბს აქვს სამი გ.: სიგრძე, სიგანე, სიმაღლე.*

განმოსა ნოსასწავლო მოდელირებთო, — განეკეთ. *საქმე გ. გაკეთილშობილ.*

განმოსება ზრახვა, სურვილი, განუხორციელებელი გ. — განზრახვებად მიიუდება.

განმოსებელ-ი რაც განიზრახეს; ნაკვანულები; გადაწყვეტილება. *გ. საქმე.* — განზრახულის შესრულება.

განმაკიცხელება (ამ ზ. თავისუფლდება) გრდ. 1. თავისუფალი გახდება; თავისუფლებას მოიპოვებს. *ყმეკვიზიდან განთავისუფლდა.* 2. დაკავებული რაც იყო, ის თავისუფალი, დაუკავებელი იქნება. *ტრამვაიში ადგილი განთავისუფლდა.* — მასწავლებლის ადგილი განთავისუფლდა. .

განმაკიცხება სახელი გ ა ა ნ თ ა ვ ი ს უ ფ ლ ე ბ ს, გ ა ნ თ ა ვ ი ს უ ფ ლ დ ე ბ ა ზმნათა მოშვედებისა.

განთავისუფლებელ-ი ენიც, რაც განთავისუფლდა. *მოიზედეთბისაგან განთავისუფლებული.* — *ტყეკონიდან გ.*

განთაშება (სპეც.) ცილეული პირების გასელა, განსვეა რაიმე კოლექტივიდან. *მოწაფეთა გ. შემეორება.*

განთაშ-ი განთების დასაწყისი, — გარიჟრაჟი, ალიონი.

განთქმელ-ი საყოველთაოდ ცნობილი, სახელგახვეული. *გ. მწერალი.* — გ. *კერობა.*

განთქმება (ამ ზ. ნიაგების) გრდ. 1. პატრი განეწინდება დახურული სადგომები (ფანჯრის, სარკმლის... გაღება). 2. ნიაგზე ადრით, ამბეჭდით ან სხვა ღიაური წარჭინით ზზე ჯგუფება (ცალეული ხორცელეული). 3. გადაჭ. გაიფლანგება.

განთქმება სახელი გ ა ა ნ თ ქ ე ბ ს, გ ა ნ ი ა ე ბ ა ზმნათა მოშვედებისა.

განთქმელ-ი რაც განაღუს ან განთაგდა. *გ. ოთახი. — გ. ეკონ. ‖ გ. ეკონ.*

განთქმელდება გრდ. იარაღს ათერის.

განთქმელება I. სახელი გ ა ნ ა ი ა რ ე ბ ს, გ ა ნ ა ი ა რ ე დ ე ბ ა ზმნათა მოშვედებისა. 2. იარაღის ხმარება-გამოცდების, შეიარაღების აკრძალება. *გამაიარაღების კონფერენცია.*

განთქმელებელ-ი ენიც, რაც განაიარაღეს ან განაიარაღა. — იარაღაყრილი. *გ. მჭრის რაზმი.* ‖ *გ. სახელმწიფო.*

განთქმება გრდ. (მ. და ნ ე გ.) ოგივეა, რაც გაიბანება.

განთქმება გრდ. განლეწინან, გაახეკეტენ.

განთქ-ი ი რასაც ოდენ გაწი აქვს, — ფართო (ა. *პირისა*). ეიწრო). *გ. ქუჩა.* — გ. კაბა. — გ. *მხარ. ბეგი.*

განთ განზე, ოგანეზე, გარდიგარდმო. *გ. ხერხა.*

განთ-ი რისამე სიგანეზე გადაჭედეთი; გარდიგარდმო. *გ. ქონელი.* — გ. კოჭი.

განთქმელ-ი რისამე განაკი ზომა, — დაამტერი. *მოიხარ ჭ. 50 სმ-ით.*

განთქმელ ჯარიოდ. გ. გაწელილი *მდიდარე.*

განთქმება ა ა ბ. გაეკიდეგრებენ.

განთქმება I. (ფარ.) გ ა ნ ე ბ ე ბ ს) გრდ. გაიფიქრებს, გადაწყვეტს, დაპაპირებს რასმე. *საბლის აშენება განიზრახა.* — ხშრ. განზრახება, განზრახული, განზრახება.

განთქმება I. (ფარ.) (სპეც.) გ ა ნ თ ე ს ე ბ ს ვისიმე. — ხშრ. განთქესება.

განთქმება I. გრდ. (მ.) ოგივეა, რაც გათქმება. — ხშრ. განთქმელი.

განთქმება I. (თურქ. განწყობა) გრდ. (მ.) 1. გაარჩეს, განიხილავს; განსწავს, გასასმარტლებს. 2. ოგივე, რაც გაიკითხავს. — ხშრ. განკითხვა. *განკითხეთ, განსაკითხეთ, განკითხეთ.*

განთქმება I. (თურქ. განტურნაკვს თავისი) ამ ზ. იცურების) გრდ. მოირჩენს, გაიფასებეს (ოდეს).

განთქმება (ამ ზ. იცურების) გრდ. მორჩება, გაფასებედება, გამოვაჩენმოელებება. *მძიმე ავადმყოფობისგან განიცურა.*

განთქმება გრდ. გასაკეთი, ნათელი გახდება ვისიმე მიერ (რისამე შინაარსი, მნიშვნელობა...); განმარტებეგენ.

განთქმება გრდ. (მ. და ნ ე გ.) ოგივეა, რაც გაიმეჩქეება. — ხშრ. განმეჩქეეთი.

განთქმება გრდ. (მ. და ნ ე გ.) ოგივეა, რაც გაიმეჩქეება. — ხშრ. განმეჩქეეთი.

განთქმება (ამ ზ. ნელების) გრდ. ელექტრონისაკენ დაილეტა, განიტრირება. *დაპაპეთ აბრეშგდენ განიშეხება (ფიეზიკა).*

განთქმება გრდ. (ნიკ.) სხეულისაგან განსხვავდება. — გაიორეგა (მნიშ. 2). გამოიორეგა (მნიშ. 2). *ამისაგანისაგან განთქეგა დიდი მეცნიერობით.* — ხშრ. განეორეგილი.

განთქმელება გრდ. შემოიფარგლება; გარკვეგა, დაფიქრება. *გუნდის შემადგენლობა ოცი კაცით განისაზღვრა.* — ფიზ. განისაზღვრა. — *ბელ-შეურაცხეა ერთი წლით ვადით განისაზღვრა...*

განთქმელება გრდ. (მ.) ოგივეა, რაც გაიფიქრა. — ხშრ. განეფიქრეთი.

განთქმელ-ი გრდ. (მ.) ოგივეა, რაც გაიფიქრა. ‖ განეფიქრებული ადგილი. — *ბელ-შეურაცხეა ერთი წლით ვადით განისაზღვრა...*

**განთქმელება

განაჯილებელ-ი (განმაჯილებლისა) (ძ. და წოვნ.) ვინც ან რაც განაჯილებს.

განაკვლობაში (რაიმე ლროის) მონაკვეთში, მსვლეობისაში, მიმდინარეობაში *მთელი დღის გ. წვიმდა.* — *ლირთა გ. ბეკერი რამე შეიტკბა.*

განაკვთაისუფლებელ-ი (განმაკვთისუფლებლისა) თავისუფლების მინიჭებელი; თავისუფლების მომტანი. გ. *ბრძოლა,* — *გ. კრძნა.*

განაკვთისუფლებელ-ი (განმანათლებლისა) (წიგნ.) საქმიანობა.

განაკვთისუფლებელ-ი (განმანაწილებლისა) იგივეა რაც განმანაწილებელი.

განაკრახვ-ს (*თურქ.* განუსრახვა) *ვინ?* ნაწოლს, გასაკეთებ ^ ად ზედის (რისამე შინაარსს, მნიშვნელობას...), — ^ აწსნის. *ნათქვამის აზრად განმარტება.* ▭ შდრ. განუმარტავს, განიმარტება, განიმარტება, განმარტებული, განმარტებული, განსაკუთრებული, განსაკარგული.

განმარტება სახელი განმარტავს, განიმარტება *ზმნათა მოქმედებისა. სიტყვის გ. — კანონის გ.*

განმარტებით-ი განმარტების ხასიათისა, განმარტების მომცემი, გ. *ბარათი.* ¶ განმარტებითი ლექსიკონი — ისეთი ლექსიკონი, რომელშიც განმარტებულია რომელიმე ენის სიტყვები იმავე ენაზე.

განმარტებულ-ი რაც განმარტდა, *კარად გ. სიტყვა.*

განმარტვება სახელი განმარტვისა *ზმნის მოქმედებისა.* განმარტვებით — განსაკუთებით გ. *ცხოვრება.*

განმარტვებულ-ი 1. ვინც განმარტოდა. 2. ცალკე მდგომი (სახლი, ხე...).

განმარტოდება-ა *გრძლვ.* საზოგადოებას, ადამიანთა ჯგუფს გამოეყოფა (ერთი ან რამდენიმე პირი), — განცალკევდება. *ახალგაზრდები განმარტოდნენ.* ▭ შდრ. განმარტოება, განმარტოებული.

განმასხვავებელ-ი (განმასხვავებლისა) რითიც განსხვავება ორი ან მეტი რამე, ვინმე ერთმანეთისაგან გ. *ნიშნები.*

განმასხვავებელ-ი (განმასხოვრებლისა) იგივეა, რაც განსაცვიფრებელი.

განმასხოვრებელ-ი (განმამხოროცებლისა) ვინც განახორციელებინა რამე.

განმგებლობა (იგ. და წოვნ.) იგივეა, რაც განგებლობა.

განმგარება-ი ვინც განავარმოს, — განგრძელებელი. *ტარიელისა გ.*

განმეორება-ა *გრძლვ.* იცვლა, რაც გამეორდება. ▭ შდრ. განუმეორებება, განმეორება, განმეორებული, განუმეორებელი.

განმეორება სახელი განმეორდება *ზმნის მოქმედებისა.* განმეორებით — მეორეულად, კლავ. ხელმეორედ. გ. *სთხოვეს.* — გ. *დაკრძალა.*

განმეორებით-ი რაც განმეორებით მოხდა. გ. *გამოცდები.*

განმეორებ-ი იცვლა, რაც გამეორებული.

განმეორებულებ-ი (განმეორებულებისა) ვინც რაც განკარგულებას იძლევა. გ. *ორკაბი.*

განმეტებ-ი, განმეტებ-ი (ძ.) იცვლა, რაც გამეტებისაგან, გამეტებიდან.

განმეტებ-ი ტანსაცმელში — ხელების (მკლავების) განზე. მხრების განსწორე გაშლა, გაწევა. ¶ განზე გაწევული ხელები.

განმეტებებულ-ი (განმმარტებლისა) ვინც განმარტავს რამეს. — ამხსნელი.

განმეტებელ-ი ვინც, რაც განაზელრავს რამეზე. *ძირითადად გ. ნაშენები.*

განმეჯნებელ-ი (ძ. და წოვნ.) იცვლა, რაც განმეჯნებული

განმეკიდება-ა (*აწმ.* მეკიდების) *გრძლვ.* მეკიდ ება გაიფება. *დილეკილნის განმეკიდება. — მაგი მეგობრობა განმეკიდება.*

განმეკიდებ-ა სახელი განმეკიდების, განმეკიდება *ზმნათა მოქმედებისა.*

განმეკიდებ-ი რაც განმეკიდა. გ. *მეკვლეა.* — გ. *მდგომარეობა.*

განმეტებ-ს (*თურქ.* განუმეტებია) *გრძლ.* ელექტრობისაგან დაცლას, განმეკითხას. ▭ შდრ. განიმეტება, განმეტება, განმეტებული.

განმეტება სახელი განმეტებს *ზმნის მოქმედებისა.*

განმეტებელ-ი რაც განმეტებს ან განმეტება. გ. *ბატარეა.*

განმეტებულებ-ი (განმეტებულებისა) ვინც განცხადების რამე. ¶ ვინც განცხადება შეიტანა სადმე.

განმეჯნება-ი, განმეჯნებელ-ი (განმეჯნებლისა) (წიგნ.) განეჯნების უნარის მქონე.

განმეჯნებლობა (წიგნ.) განეჯნების უნარი.

განმეჯნებ-ი ვინც, რაც განიხილავს რამეს. *სახელმძღვანელოდ გ. კომიტეტი.*

განმიოლება რამის საფართი გამტარის ლატეს ენერგიის დაკარგვისაგან. — ინდუქცია. *ელექტრომაგნიტის გ.* ▭ შდრ. განმხოლოება.

განმიოლებ-ი რაიმე საფართი გამტარის (გამჭარი). გ. *სადენი.*

განმოვიარება-ა *გრძლვ.* ნოყიერი გახდება, — გაამიცერება. *მიწა განოყიერდა.*

განმოვიარება სახელი განოყიერებს, განნოყიერდება *ზმნათა მოქმედებისა.*

განმოყიარებ-ი რაც განოყიერდა.

განმოყიარებელ-ი რაც განოყიერებს. ¶ *ბუნებრივი განმოყიარებელი* — ნივთიერება, რომელიც ნიადაგში ხვდება ორგანული ნივთიერებების დაშლისა და ნაწილობრივ ჰაერიდან ნახშირორჟანგის შესახებ. *მატკრებელთა ვ. — ლექციების გ.*

განკინასხვა-ა *გრძლვ.* მრთსანაწილთან ალიგება, ძალიან გაგაკერდება, გაბრაზდება. *სამინლად განრისხდა.*

განკინასხვა სახელი განრისხდება *ზმნის მოქმედებისა.*

განკინასხვებელ-ი ვინც განრისხდა.

განკვანებელ-ი (განკვანებლისა) (ძ.) რასაც განაგვანებენ. ¶ საფიცარელი.

განკვანებ-ი ვინც, რაც უნდა განაგვანონ. ¶ საფიცარელი.

განკვიდებ-ა (განკვიდებლისა) (ძ. და წოვნ.) ვინც, რაც უნდა განკვიდონ. განკვიდებლად — განგიდების მიზნით

განკვიითარებელ-ი (განკვიეთარებლისა) რაც უნდა განვითარდეს. განკვეთარებად — განვითარების მიზნით.

განკვოზრაზდება საზოგადო, კოლექტიის ცხოველმყოფად ქცევა (ინდივიდუალური წარმოების საშუალებებისა, სამეურნეო ობიექტებისა) სოციალისტურ საწყისებზე. *სალეში მეურნეობათა გ.*

განკვოზრავა სახელი განკვოზრავს, განკვოზრება *ზმნათა მოქმედებისა.*

განკვოზრავ-ს (*თურქ.* განკვოზრავა) *გრძლ.* შემოგარეულს, გაკრკვეს, დაადგენს რამე *ყომბოსის მემადგენლთა სამი კაცით განკვოზრეულ.* ▭ შდრ. განკვოზრება, განკვოზრავა, განკვოზრება, განკვოზრებული, განკვოზრებული.

განკვოზრავ-ა (ვრცად.) ნინადების წყვრა, რომელიც განმარტავს, ხსნის სხვა წყვრს (ტექსტ-ბარეს, დმაგებას...).

განკვოზრავ-ი რაც განკვოზრეს ან განკვოზრავა. — მეთოდოგრაფული, დაღვეული. *გ. ვაკაც. — გ. ბარეი.*

განკვოზრავებულება განკვოზრეულის თვისება, — მეზღუდულება. *გარკვეულება.*

განკვოსებისუფლებელ-ი (განსკოსაციისუფლებლისა) იგივეა, რაც განსკოსაციისუფლებელი.

განკვოსებისუფლებ-ა (ძ.) განაკრძალი, განსაბოლოებელი; განსასყვეტი, განსაპაროლებელი.

განკვოსებისუფლებ-ი განაკრძალი, უმთავრესად, უსახრატესად *ტრადიციებისა გ. კარგი ტოდნა გამოიგრეულნი.*

განკვოსებისუფლებ-ი თავისებური, სხვებისაგან განსხვავებული, საგანგებო. *გ. ნიშნი.* — *გ. შემთხვევა.* — *გ. ცვლილება გამოიჩინა.*

განკვირვა-ი 1. ვინც უნდა განკვირონ. 2. რითიც უნდა განკვირონ.

განკვირვებ-ი რაც უნდა განმარტონ ან უნდა განიმარტოს, — ახსნილი. *გ. სიტყვა.*

განკვიცებისებრ-ი (განსაცვიცებლისა) რაც უნდა განამკრთონ ან განმკრთეს. განკვიცებისებრ — ადვილად, სადაც ზის განსაკვეთი (სხეულ განსაკვეთები) სასამართლო დარბაზში.

განკვიეთ-ი უბედურება, გაუჩინრება, ფათერაკი. განკვიეთად გადაურჩა. — განკვიეთებში ჩაგაყრა. — *ჩემთან ცეცხლი ანრიოდის, ადამიანმა — განკვიეთდეს.*

განკვიეთებისებრ-ი (განსაცვიეთებლისა) რაც განკვიეთრება. — განსაცვიცი.

განკვიეთებ-ი (განსაწვნებლისა) (ძ.) 1. (რეცეპ.) იგივეა, რაც სალბობებით (მნიშვ. 2). 2. (წიგნ.) სატანჯველი.

განკვიეთებულ-ი (წიგნ.) განწირულის უნარის მქონე.

განკვიეთრება რამე საფართი გამტარის ლატეს ენერგიის დაკარგვისაგან. — ინდუქცია. *ელექტრომაგნიტის გ.* ▭ შდრ. განმხოლოება.

განკვიეთრებ-ი რაიმე საფართი გამტარის (გამჭარი). გ. *სადენი.*

განკვიეთრებ-ა *გრძლვ.* ნოყიერი გახდება, — გაამიცერება. *მიწა განოყიერდა.*

განკვიეთრება სახელი განოყიერებს, განნოყიერდება *ზმნათა მოქმედებისა.*

განკვიეთრებ-ი (ძ.) იგივეა, რაც განმხოლოება. *ტანის განოყიერება. — გაანთიერება.*

განკვიეთრებელ-ი რაც განოყიერებს. ¶ *ბუნებრივი განოყიერებელი* — ნივთიერება, რომელიც ნიადაგში ხვდება ორგანული ნივთიერებების დაშლისა და ნაწილობრივ ჰაერიდან ნახშირორჟანგის შესახებ. *მატკრებელთა ვ. — ლექციების გ.*

განკინასხვა სახელი განრისხდება *ზმნის მოქმედებისა.*

განკინასხვებელ-ი ვინც განრისხდა.

განკვანებელ-ი (განკვანებლისა) (ძ.) რასაც განაგვანებენ. ¶ საფიცარელი.

განკვანებ-ი ვინც, რაც უნდა განაგვანონ. ¶ საფიცარელი.

განკვიდებ-ა (განკვიდებლისა) (ძ. და წოვნ.) ვინც, რაც უნდა განკვიდონ. განკვიდებლად — განგიდების მიზნით

განკვიეთრებელ-ი (განკვიეთრებლისა) რაც უნდა განგეთრებინა. განკვეთრებად — განგეთრების მიზნით.

განკვოზრავა საზოგადო, კოლექტიის ცხოველმყოფად ქცევა (ინდივიდუალური წარმოების საშუალებებისა, სამეურნეო ობიექტებისა) სოციალისტურ საწყისებზე. *სალეში მეურნეობათა გ.*

განკვოზრავა სახელი განკვოზრავს, განკვოზრება *ზმნათა მოქმედებისა.*

განკვოზრავ-ი რაც განკვოზრეს ან განკვოზრავა. — მეთოდოგრაფული, დაღვეული. *გ. ვაკაც. — გ. ბარეი.*

განკვოზრავებულება განკვოზრეულის თვისება, — მეზღუდულება. *გარკვეულება.*

განკვოსებისუფლებელ-ი (განსკოსაციისუფლებლისა) იგივეა, რაც განსკოსაციისუფლებელი.

განკვოსებისუფლებ-ა (ძ.) განაკრძალი, განსაბოლოებელი; განსასყვეტი, განსაპაროლებელი.

განკვოსებისუფლებ-ი თავისებური, სხვებისაგან განსხვავებული, საგანგებო. *გ. ნიშნი.* — *გ. შემთხვევა.* — *გ. ცვლილება გამოიჩინა.*

განკვირვა-ი 1. ვინც უნდა განკვირონ. 2. რითიც უნდა განკვირონ.

განკვირვებ-ი რაც უნდა განმარტონ ან უნდა განიმარტოს, — ახსნილი. *გ. სიტყვა.*

განკვიცებისებრ-ი (განსაცვიცებლისა) რაც უნდა განამკრთონ ან განმკრთეს. განკვიცებისებრ — ადვილად, სადაც ზის განსაკვეთი (სხეულ განსაკვეთები) სასამართლო დარბაზში.

განკვიეთ-ი უბედურება, გაუჩინრება, ფათერაკი. განკვიეთად გადაურჩა. — განკვიეთებში ჩაგაყრა. — *ჩემთან ცეცხლი ანრიოდის, ადამიანმა — განკვიეთდეს.*

განკვიეთებისებრ-ი (განსაცვიეთებლისა) რაც განკვიეთრება. — განსაცვიცი.

განკვიეთებ-ი (განსაწვნებლისა) (ძ.) 1. (რეცეპ.) იგივეა, რაც სალბობებით (მნიშვ. 2). 2. (წიგნ.) სატანჯველი.

განკვიეთებულ-ი *გრძლვ.* (წიგნ.) ცოდნას ფლობა წარმოდგენილი, ხორციშესხმული გახდება, ცოდნად გამოისახება.

განკვიეთებულებ-ი (წიგნ.) სახელი განკვიეთებს, განკვიეთრებს, განკვიეთებებს. განკვიეთებულებად — განკვიეთრების მიზნით.

განკვიეთებულებელ-ი (განსაკვიეთებულებლისა) რაც უნდა განკვიეთებულებინა. განკვიეთებულებელად — განკვიეთებულების მიზნით.

განკვიეთებ-ა (ძ. და წოვნ.) სწავლება, გაწერთნა გაეცერებება.

განკვიეთებელ-ი (წიგნ.) ნასწავლი, განათლებული. *დიდად გ. კაცი.*

განკვიეთებობა (წიგნ.) განსწავლული თვისება.

განკვიკვიდება-ა *გრძლვ.* სხეულგარეა (სხეულთან შედარებით), — ვამოიორქვა, გამოიცვივა. *ძმები ერთმანეთისაგან ძალიან განსხვავდებიან. — საქართველოს სხვადასხვა კუთხე ბუნებრიად ერთმანეთისაგან გ.*

განკვიკვიდება ნიშანი, რომლითაც ერთი საკანი მეორისაგან განსხვავდება, გამოირჩევა. *ოთხთავის ქრონა არსებითი გ. ქალაქსა და სოფელს შორის. განსხვავებით* — ვისიმე, რისამე საპირისპიროდ. *უფროსი ძმა უმცროსისაგან გ. ძალიან გულჩვილია.*

განკვიკვიდებულ-ი რაც (ვინც) განსხვავდება რამისაგან (ვინმესაგან). გ. *შეხვედრებამდი.* განსხვავებულად — იგივე, რაც განსხვავებით.

განკვიკი (ძ. და წოვნ.) სხვებთან განსწავლის *ზმნის მოქმედებისა.*

განკვიკ-ს *გრძლ.* (ძ. და წოვნ.) 1. ამსჯელებს, განიხილავს; ^ ზარს, დასკვნას, გადაწყვეტილებას გამოიტანს, *საქმე კარგად განკვიკვა.* 2. მსჯავრს დასდებს, გაასაძრაფებს; განაკეთებას. — შდრ. განსვა, განსწავლი. განსასწავლი.

განკვიკი (ძ. და წოვნ.) ვინც, რაც განსაჯეს.

განკვიკვა (ძ.) სახელი განკვიკვებს *ზმნის მოქმედებისა.* ¶ განკვიკვების ეიდი (საფ.) — ტესტთან ადამიანზე, რომლისაც აცილებენ პასუხისმგებლობას, სთხოვენ პასუხის სხვის მაგიერად.

განკვინარება-ა (*თურქ.* განკუნარისა) *გრძლ.* ზედმეტი რამისგან გათავისუფლება, პრაგმატიზმი განკვინარდა. ▭ შდრ. განიკვინარება, განკვინარება, განკვინარებული.

განკვინარება სახელი განკვინარდება *ზმნის მოქმედებისა.*

განკვინარებ-ი რაც განკვინარდა.

განკვინარებელ-ი (განკვინარებლისა) რაც უნდა განკვინარდეს. განკვინარებლად — განკვინარების მიზნით.

განკვინარებელებ-ი (განკვინარებლებისა) ვინც განკვინარებელია. გ. *ნიშნი.* — გ. *სალაპარაკო.*

განკვინარება *გრძლვ.* განმტკიცება *ზმნის. გამაგრებელი ძრწოლა განკვინარდა.*

განმარტება-ს გარდ. განამტკიცებს მოსაზ ან მსაზოფს.

განმარტოება გარდვ. (ბ.) იგივე რაც გაუჩინარება.

განმარტოებული (განურჩეველობა) I. (ბ.) იგივეა რაც გაურჩეველი. 2. განმარტოებული, ერთმანთან განურჩეველად — განურჩეველად, ანმანმან. გვეტერის კითხვები.

განმარტოების განურჩეველის ფილისტა. — განუხეველობა.

განმარტოებულ-ი I. გაურჩეველი, დაუხეველი. სტრეტა გ. ჯადო. 2. უმაღლესი, უზოგანი, გ. პატიოსნება. — გ. ხედვიერება.

განმარტო-ი (ბ. და წოვნ.) I. რაც არ განურჩეველი. 2. ერთ არ განურჩეველი. მსჯელობისუნებელი. 3. ერთ არ განურჩეველი, ვინც არას განეკითხება, უსახლოები. განურჩეველად — განსხვის გარეშე.

განმარტოვნ-ა გარდ. (ბ.) გაუხეველი, გაათავისუფლებს, გააცალებს, მოიშორებს. ცხვრის განურჩეველს — მოცდა. განმეცდება.

განმარტოვნ-ა (ალრ. "განურჩეველის მოხდა") გარდ. (ბ.) იგივეა, რაც გაუხარჯება.

განმარტოვნ-ა გარდ. (ბ. და წოვნ.) იგივეა, რაც გაურჩეველი.

განმარტოვნ-ი (ბ. და წოვნ.) იგივეა, რაც გაურჩეველი.

განმარტოვნ-ი (განურჩეველობა) I. რაც არ გაუურჩეველ არის გაურჩეველ არ შეიძლება — გაუურჩეველი. გ. ფიოზობა. 2. რაც არ მოსცილებება, არ წამოსცილდება რასმე.

განმარტოვნ-ი მოდამ ვინმესთან ერთად მყოფი, — განმურჩეველი. გ. მეგობრები. განურჩეველი — მოდამ ვინმესთან ერთად, — განურჩეველად. სიყვარულმეც მამალ ოფი გ.

განმარტოვნ-ი (განმურჩეველია) მოდამ ვინმესთან ერთად მყოფი, — განურჩეველი გ. მეგობრები. განურჩეველად — განურჩეველად. განურჩეველად — განურჩეველად ერთად ვიყოფი გ.

განმარტოვნ-ა ვარდ. გამოუცალებს, ეტყვის, ანმანმას გ. — პროტესტს გ.

განმარტოვნ-ა გარდ. (ბ. და წოვნ.) იგივეა, რაც დაუნესება.

განმარტოვნ-ი (განურჩეველობა) რაც არ შეწყდება ან არ შეწყდება, — შეუნესებელი, შეუძლეთი, შეუწყებელი. გ. ბრძანება. — გ. მოსკოვისკენ. — გ. ტკივილი. განურჩეველად — განურჩეველად — განმანი, შეუნესებელად. შეუძლებელ გ. წვიმა. — მოქცევა გ. ქოცეკეთნენ.

განმარტოვნ-ი იგივეა, რაც განურჩეველი.

განმარტოვნ-ი (განურჩეველია) (წოვნ.) რაც ვერ განვიარცვა, რასაც ვერ განვიარცვენ, — მოუნელებელი.

განმარტოვნ-ი, განმარტოვნ-ი რაც არ განეკიდება. გ. საკითხები.

განმარტოვნებული-ი (განეკიდებულებია) რაც არ განმარტოვნებულა ან არ განმარტოვნებულა. გ. პროექტი. — გ. ლექსი.

განმარტ-ი მეტყველ. ფრაზეთ; განეულებელი. გ. აღმასრული. — ბანკთია მაგრამა განეხორციელ ავალიან სამეგობრო პილიტიკას.

განმარტ-ა გარდვ. (ბ.) განკარულებას, განეკვეს ხმლის მოქმედებას.

განმარტ-ა (ბ. და წოვნ.) სახელი განაკარვეს ხმლის მოქმედებას.

განმარტ-ა სახელი განაქონების ხმლის მოქმედებას.

განმარტ-ი (წოვნ.) ვინც, რაც განაკეთებს.

განმარტოვნ-ა გარდვ.: ჩვეულებრივ მკ. განკარტნენებაა — ერთმანეთის გაშორებისან, გაიყრებიან (ცოლი და ქმარი).

განმარტოვნ-ა სახელი განაკარტნენებს, განკარტნენება ხმლის მოქმედებას.

განმარტოვნებულ-ი ვინც განკარტნენია.

განმარტ-ი (წოვნ.) I. საერთო ნიშან-თვისებათა შემცველი, კონკრეტულ კავშირ-ურთიერთობათაგან გამოყოფილად გაანზოგადებული. — აბსტრაქტული, თეორიული. გ. ცნება. — გ. დასკვნა. 2. რაღაც სინამდვილის ფაქტიურობის, ნაკლებად კონკრეტული, გ. საგნების შესახებ მსჯელობა.

განმარტებ-ა I. ლაზეთებულების ან საწარმოს ნაწილი. *საბანკო* გ. — კიდრების გ. — მრა განმაკ ებლის გ. ბალზაკი. 2. დაწერებულება, რომელიც შეიძლი რაიმე ორგანიზაციის შემადგენლობაში. გაანალიზა გ. 3. ჟურნალის, გაზეთის თუნებული განყოფილება. ბიბლიოგრაფიული გ. — ქრონიკის გ. გამოთხრა. 4. თეატრალური სანახაობის (კონცერტის...) ნაწილი. საკრებულო გ. — სალეგენდარული საღამოს პირველი გ.

განმარტ-ა გარდვ. (ბ.) იგივეა, რაც გამოჩენება.

განმარტ-ა I. წასული ვინმესგან, ვისიმე დატოვება. გამოჩენების გამო. — გ. ცელს ეკლაკვა. 2. (ბ.) სახელი განმარტების ხმლის მოქმედებისა.

განმარტ-ი (ბ. და წოვნ.) იგივეა, რაც გაურჩეველი (ხმიმე. 1). *საწრთველის* გ.

განმარტ-ი I. ცალკე ბაზი (ვაზისა, ხეხილისა, ბუჩქისა...), რომელიც ძირითადი ბაზიდან გამოიყოფა და ხმა ხმარე მიეწარდება. *რაჩანაზის* გ. — ანანას ვ. — კაკლისაზის გ. 2. გადაც. ხალხოდ. რასაც ვანდიცი გვარის გ. 3. სახელი განმარტების ხმლის მოქმედებისა.

განმარტ-ი რაც განმარტოვნა. გ. ქსელი. — გ. მეთაური. — გ. მოგზა.

განმარტ-ი გარდვ. გაიყოფა და გაიმეღება სხვადასხვა მიმართულებით. ⊏ შდრ. განმეორება, განმეორება.

განმარტ-ი სასამართლოს გადაწყვეტილების ერთ-ერთი ფორმა. *ლეონ ი.*

განმარტებ-ა გარდვ. (ბ.) იგივეა, რაც განმარტოვნება. ⊏ შდრ. განმეორება, განმეორება.

განმარტებ-ა ვინც, რაც განაკეთებს ან განაკეთებდა ხმლის მოქმედებისა. განკეთებულება — განმარტოვნილი, ცალკე.

განმარტებ-ა ვინც, რაც განაკეთებს ან განაკეთებდა: ცალკე მყოფი, განმარტოვნილი. სოფლისაგან გ. ხალხ. განკეთებულებით — ცალკე. განმარტოვნით.

განმარტებულება (წოვნ.) განკეთებულების ფორმა.

განმარტ-ი სულიერი მყოფობისა, რომელიც ვანიიხებება რაიმე ცალი ხელით შეიძლებით. შეიპყრებული ვიყავი.

განმარტ-ი რაც განიკეთება. — განმოცალება. გადაკანება. გ. სიმაღლეა. — გ. ხალიჩებია. — გ. მიწა.

განმარტებ-ა გარდვ. ცალზე გაკეთება. — გაკეთება.

განმარტებ-ა ხმლის განაცალებებს, განცალებებებს ხმლის მოქმედებას. ფერადებებით — ფერი გაკეთებებით, — გაოცებით.

განმარტებულება ვინც განცალებება.

განმარტებულება I. სახელი განაცალებებს ხმლის მოქმედებას. 2. წერილობითი ნაწარმოების ნაწილის, ეპიზოდის რასმე. ეთიმე შესახებ. 3. ფილოსოფიის ტერმინი, რომელიც ნიშნავს ერთ ან რამდენიმე ნაწილად დაყოფას. 4. ფიზიკის ტერმინი, რომელიც ნიშნავს ერთ ან რამდენიმე ნაწილად დაყოფას. 5. ანატომიის ტერმინი, რომელიც ნიშნავს ორგანოს ნაწილად დაყოფას.

განმარტებ-ი I. ეთიმე რთულის განშლილად გ. — გ. ცელს ეკლაკვა. 2. (ბ.) სახელი განმარტების ხმლის მოქმედებისა. ⊏ შდრ. განმარტება.

განმარტებ-ი რაც განმარტოვნა. გ. ქსელი. — გ. სიტყვიერი.

განმარტებ-ი (წოვნ.) სახელი განმარტების ხმლის მოქმედებისა.

განმარტებ-ი (წოვნ.)

გაარჩევა სახელი გაარჩევს, გაარჩევდა–ს ზმნათა მოქმედებისა.

გაარჩევინ-ი 1. რაც გაარჩევა (მნიშ. 1). 2. (საკან.) ვინც გაარჩევა (მნიშ. 2).

გაარჩევინ ვინმეს-ა *გრძლ.* (საკან.) პასპეზი გაჩვენება, — გამასხარავება.

გაარჩევინ ვინმეს (საკან.) სახელი გაარჩევინ ვინ|აე|ბს, გაარჩევინ|ებდა ზმნათა მოქმედებისა.

გაარჩევინება (საკან.) სახელი გაარჩევინებ|ა ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევინებ-ა *გრძლ.* სახელი გაარჩევინებ|ს ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევინებ-ი (საკან.) სახელი გაარჩევინებ|ი ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევა სახელი გაარჩევ|ა ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევა სახელი გაარჩევ|ა ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევ-ა *გრძლ.* პარავს დაიწყებს. ▭ შდრ. გაარჩევაშება, გაარჩევაშებული.

გაარჩევაშება სახელი გაარჩევაშ|დება ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევაშებ-ა ვინც გაარჩევაშ|ა; *აწმ.* პარავს; *გრძლ.* 1. სამართებლით მოაცილის წვერს (ობს...). *პარიკმახერმა ბერი გაარჩევა.* 2. სპეციალური მაკრატლით (დენგრით) მოაცილის მატყლს (ცხვარს). ▭ შდრ. გაარჩევაშენებს, გაარჩევაშავს, გაარჩევაშება, გაარჩევა, გაარჩევული, გაარჩევაშავი, გაარჩევი.

გაარჩევაშავი სახელი გა|არ|ჩევაშავ|ს ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევ-ი ვინც (წყვრო...) გაარჩევს; ვინც ან რაც გაარჩევს. *გ. წყვრო.* — *გ. აბალაზრდა.* ‖ *გ. ცხვარი.*

გაარჩევინებ-ა (*აწმ.* პარტახებს) *გრძლ.* აბრძოლებ, განაგდებინებ, გაყრინებ.

გაარჩევინებ-ინ რაც გაარჩევინებ|ა ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევინებ-ინ ვინც, რაც გაიარა. *სახლიდან გ.*

გაარჩევინ-ა (*აწმ.* პარქვანს; *თურმ.* გაუარა; *გრძლ.* გაუარ|ებს, ფუძეს; ითივებს) ▭ შდრ. გაარჩევინება, გაარჩევინებული.

გაარჩევინა სახელი გაარჩევინ|ა ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევინ-ი (საკან.) რაც გაარჩევს. *გ. ბეღვრები.*

გაარჩევინა სახელი გაარჩევინ|ა ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევინ-ი 1. რაც გაარჩევინ|ა ზმნის მოქმედებისა. — *რასაც პატივი, სასუქი დაავარჟის. გ. მიწა.* 2. ოჯიეკი, რაც ნაპატიებები. *გ. ბარი.* — *გ. მიწიწყი.*

გაარჩევინოსება (ძვ.) სახელი გაარჩევინოს|ება ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევინოსებ-ინ ვინც, რაც გაარჩევინოსებ|ს.

გაარჩევ-ინ (*თურმ.* გაუარ|ებინებს; *აწმ.* პერნებს) *გრძლ.* წერილი ჯოხის ცემით დაფქვას გახდის, გააბრეხს, გაწერს, გაშლის (ბამბას, მატყლს)... ▭ შდრ. გაარჩევინება, გაარჩევინა, გაარჩევინი.

გაარჩევინ-ი სახელი გაარჩევინ|ი ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევინ-ი რაც გაარჩევინ|ი. *გ. ბამბა.*

გაარიგება (კუთხ.) სახელი გაარიგ|ება ზმნის მოქმედებისა.

გაარიგებ-ინ (კუთხ.) იფიცე, რაც გალეწილ|ი|ბული.

გაარკვევა 1. (წყნე.) პირფერებად წარმოდგენა, დასახვა რისამე, პირფერების თვისებების მიწერა რამესათვის. 2. *ამა თუ იმ პირისათვის პასუხისმგებლობის დაკისრება / მინდობილი საქმისათვის, მანდატა-იარაღებისა ან ხელისწყობისათვის. საქართველოს გ. — მაჭანაზიანობის გ.*

გაარკვევინებ-ა 1. (წყნე.) პირფერებად წარმოდგენილი გ. *ვინმეს.* 2. *ამა თუ იმ პირისგანმდებარეობის პასუხისმგებლობის მინდობილი საქმისათვის, მანდატა-იარაღებისა ან ხელისწყობისათვის. მაჩხე გ. ნაკუდი.*

გაარია სახელი გაარი|ა ზმნის მოქმედებისა.

გაარიც-ი რაც გააქეს ან გაიარ, — გახეთქილი, გახლეჩილი. *ზედა გ.* — *ხმელთ გ.*-ი *ტყრები* (ტერგორ.).

გაარჩევ-ი (*თურმ.* გაუპობეს; *აწმ.* პობავს) *გრძლ.* პობის, ცხინს წასტენს, წაუსვამს: ცხინით გაკვეთნის. ▭ შდრ. გაუპობაც, გაიპობა, გაპობა, გაპობილი.

გაარჩევინ-ა (*აწმ.* პოხიერდება) *გრძლ.* პოხიერი გახდება, — განოყიერდება.

გაარჩევინება სახელი გაარჩევინებ|ა, გაპოხიერებ|ა ზმნათა მოქმედებისა.

გაარჩევინებ-ა რაც გაპოხიერდა, — განოყიერებული. *გ. ზიწა.*

გაარჩევინ-ი რაც გაპობს *გ. ტყაკი.* — *ქონით გ. ქაღალდი.*

გაარჩევნა სახელი გაარჩევნ|ა ზმნის მოქმედებისა.

გაარჩევნ-ი ვინც გაარჩევნ|ა; ვინც იარაწვეს; გამოარაწვეი.

გაარჩევნება *გრძლ.* პრიალა გახდება, გააპრიალებენ, გაკრიალდება.

გაარჩევნებ-ა სახელი გაარჩევნ|ებს, გააპრიალდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაარჩევნებ-ი 1. რაც გაპრიალდა. *გ. ადგილი.* — *გ. ფეხსაცმელი.* 2. რამე გაიპრიალა, — გაელვებული. *ახერხე გ. ბასტაკი.*

გაარკვევინება სახელი გაარკვევინ|ება ზმნის მოქმედებისა.

გაარკვევინებ-ა 1. რაც გაარკვევინ|ა. *გ. ადგილი.* — *გ. ფეხსაცმელი.* 2. რამე გაიპრიალა, — გაელვებული. *ახერხე გ. ბასტაკი.*

გაარკვევინებ-ი რაც გაარკვევინ|ა. *გ. ბამბა.*

გაარკვევინებ-ინ ვინც გაარკვევინ|ა.

გაარკვევინებ-ა *გრძლ.* ხელი გაიწვდის, ხელს გაიშვერს, გაიწვდის.

გაარკვევინებ-ი (კუთხ.) სახელი გაარკვევინ|ებ ზმნის მოქმედებისა.

გაარკვევინებ-ინ (კუთხ.) ვინც გაარკვევინ|ებ.

გაარკვევინებ-ა *გრძლ.* ხელი გაიწვდის, ხელს გაიშვერს, გაიწვდის.

გაარკვევინებ-ი (კუთხ.) 1. იფიცე, რაც გაბღენილ|ი|ბული. — *ბალახი გ. ბოსელი.* 2. ცხვრის ნაჭრელი ბეწვი, ნაჭრელი მატყლი

ჩააბამს რამეში. ეღდ საქმეში ჭკონა. — შდრ. გაიკრეს, გაეკრეს, ეკრებენ, გაკრეს, გაკრეულია?

ბარევა სახელი გარევს, გაურევს, გაეკრეკა ზმნათა მოქმედებისა.

ბარვან 1. კარში, სახლს გარეშე ეის ტყეშ (საპირისპ. შიგნით). გ. ქარი ჭრის. — ისეთი ამინდია, ძაღლი არ გაიგდებს გარეთო. 2. თავის სახლის გარეშე. ხხვაგან, სხვა ადგილას (საპირისპ. შინ). გ. მოვედი ჭიორწილაო, შინ კი — საელოსპასაო. — შინ დაბარებული გარეთ არ გამოდეკსო. ¢ გარეთ გადვა — საქმეს მინელების შემდეგ უსარგებლო ნივთიერებას გამოდევს. გარეთ თავს ვერ გადგამ (გადმოვდგამ) — გარეთ, ბალში ვერ გავა (გამოვა); არ გავსცდები (არ ვკმობილდები) სინრსელით.

ბარეთა (გარდასული) გარეთ მდებარე. გარეთ მყოფი (პაპიჩაოს). მიგნითა). *კედა ხელეური ტაკარი და ნატყრობა, ნატყეთ გ. პირდაპირ არ გაილესონო.*

ბარევან-ს (*თურქ. გაურეკვას; აწმ. რეკავს*) *გრდმ.* 1. წაიყვანს, გააგდებს ბეურს, გაყრის, გაფენს (საქონელს...). *ბატონს ბატკანებრე გ.* 2. გაიძევებს, გამდევნის (ადამიანებს). ▭ შდრ. გარეკვინებს, გარეკვეს, გაურეკვის, გარეკეს, გარეკილი, გამრეკი, ვაისარეკ ავ'ი.

ბარევან-ი წიგნის (რეკლის) რბილი ყდა.

ბარევან-ა სახელი გარეკვას ზმნის მოქმედებისა.

ბარევინ-ი ოთ. ჯანს გარეკვის. *ლორ-ბძი ჯერ არ ბეთ გ.*

ბარევნარ-ი ფეხბურთში — ერთ-ერთი თავდამსხმელი, რომელიც მოედანს ნაპირის თანმხრის. *მარჯვენა გ.*

ბარევნ 1. რასამე გარემოცვეული ადგილი. — ბრემარე, მიდგამ. ხოფლის გ. 2. გარემომცველი წრე, პირობები (ბუნებრივი თუ სოციალური). *ეეთრატაფერ ეკლ გ. ოკეანეები გ.*

ბარევნობა 1. მცენარეთა, ეოთარება, პირობები. გ. ბეღს უწეობს. 2. (ტრანსპ.) წინააღდეგობის წეური, რომელიც გამოსაცდის შემსწავლეთან გაღდნიერად მოქმედების ადგილს, დროს, ეოთარებას და სხვ.

ბარევნობ-ს (*თურქ. გარემოუცავს*) *გრდმ.* გარს შემოერტყმება, ალეას შემოარტყმს. ▭ შდრ. გარემოცეა, გარემოცული, გარემომცველი.

ბარევნობ-ა 1. ეონეს რაე გარემოიცეას ჩასმე (ეოსმე). 2. რაე ეოსიმე, რასაც გარშემო არ სცბობს. *გ. პირობები.*

ბარევნობა სახელი გაარემოვნებეს ზმნის მოქმედებასა.

ბარევნობ-ინ-ი რასაც რემონტი გაუკეთეეს. *ბ. ტრაქტორი. გ. ზეთობა.*

ბარევნობ-ინ-ი ალეპურეული: გარემოცეული. *პატარ-ეოსიტეხია და სიდეკაულით გ.*

ბარევნობა 1. სახელი გარეშოიცეას ზმნის მოქმედებასა, — ალეას შემოკრეცსა, ალეა. *მტერის გ. — ქალაქის გ.* 2. გარემომცველი წრე, პირობები, (ბუნებრივი თუ სოციალური), გარემო. *კაპიტალისტური გ. — მტრული გ.*

ბარევნულ-ი ეონე, რაე გარემოიცეეს, — გარშემო მოხტაკეული, ალეას შემოკრეცული. *მტრებით გ. ქალაქი.*

ბარევნობა-ა ოკეანე, რაე კონტეენტი.

ბარევნულ-ი, ბარევნობ-ინ-ი იეოეე, რაე დარეგისტრეული.

ბარევნობ-ა (*გარეუნანა*) 1. ქალაქის განაპირა უბანი. 2. ქალაქის მახლობლად მდებარე დასახლებული პუნქტი.

ბარევნ-ი 1. ეელური (ბალახის). შიმაენარ). *გ. ტეოილეეში. — გ. ხბეი.* 2. გარეშე, უეხო, გადამთელი. *გ. ჩოფხეა, ზმანეული გაკეთილი.*

ბარევნ-ი 1. რაე გარეული ან გაერთა რამეში, — შერეული. *ჭყვრიმი ჭილაის ქეირდა გ.* 2. ვინე გაერთა რაიმეში, — ჩარეული. *ცუდ წრეში ეფო გ.*

ბარევნ 1. (*გარეშეი*) არაშინაური, უეხო, სხეა. *გ. ბაი. 1 გაჩენ არსებული. გ. ძაღლი.* 2. თანმდეეროე: იმპორტის ნაოეეობით პრეეკასთან, — გარეთ, გარედან, მიღებს. *ბეოლის გ. ეეშინიან.*

ბარევნობ ოფიცე, რაე გარშემო.

ბარევნობ-ან-ს (*თურქ. გაურეცსება*) *გრდმ.* ბუქეს გაიცლის წყლით. *ზეეწარს გ. — ბორეს გ.* ▭ შდრ. გარეცსეეინებს, გარეცსებს, გაურეცსეს, გარეცეეს, გარეცეხლი, გასარეცსი, გაურეცხეი.

ბარევნობა სახელი გარეცხეას ზმნის მოქმედებისა.

ბარევნობ-ინ-ი რაე გარეცეეს. *გ. თეეზი. — გ. კეთანეი.*

ბარევნობ-ა (*ეარაეწინა*) 1. გარე-გარე მცაეი, გაეს-უეხეთ'. უეხეი, უხარისხო ადამიანი.

ბარევნობ-ობ-ა გარეშოის თეოსება, გარეშეობა ეეე. ნა.

ბარევნობა სახელი გაარიგეეს ზმნის მოქმედებისა.

ბარიობა სახელი გაარითობს, გაერითობა ზმნათა მოქმედებისა.

ბარითნ-ი ეიხე გაერთო. *საქმეში გ. — ფოქრობი გ.*

ბარითნედებ-ა (*აწმ. რთულდება*) *გრდეე.* ეიხლი (ძნაც. 2) გაბდება. — გაიმეულდება. ‖ გაიმეეკდება. *აეიადეეიის მედიმაძაეის ეარითნედა.*

ბარითნეება სახელი გაართეულებს, გართეულდება ზმნათა მოქმედებისა.

ბარითნეებულ-ი რაე გართეულდა. *გ. მდგომარეობა.*

ბარითნა სახელი გაართხამს, გაერთხმება ზმნათა მოქმედებისა.

ბარითხეულ-ი 1. მთელი სოერძით მიწაზე დაეარცხებული, დაწოლილი. *ძაძს გ. მოეხდაეე.* 2. განზე გამეერილი (ტოტებიც...).

ბარიკაჭ-ი კრაეულის ქეეი ერთგეარი [მე-19 საეკ. იტალიელი მოეეყრის სახელის მიხედეით].

ბარიმეება *გრძეე.* მოეგარეება; მოხერხებება; გაარაკეებენ.

ბარიმეებ-ა 1. (ხეეც.) მოქმედება, მიმართული საზოგადოეებ ეედეებოეი ურთიერთობის დამყარების, შეეეების ან მოსპობისაკენ. *საკაჭრო გ.* 2. სახელი გაერიკეების ზმნის მოქმედებისა. *ქალთან გ.*

ბარიმებულ-ი 1. რის შესახებაც გარიგება არის დადებული. *გ. საქმე ჩაშეალი.* 2. ვინე გაეერიგდა ეიმეე. ვინე გარიგება ღადო. *ხეთ მაგეთად ოყეენე გ.* 3. ვინე გაეერიგეს ეიმეე.

ბარიეენ-ი [*Erismatura*] გარეული ფრინველი ბატების ოჯახისა.

ბარითიმ-ა (*თურქ. გაურთიმავეს*) *გრდეე.* რითიმე ბით გაეეწეობს. ▭ შდრ. გარითიმა, გარითიმული.

ბარითიმა სახელი გარითიმეს ზმნის მოქმედებისა.

ბარითხეულ-ი რაე გარითხეს. *მაკაეებით გ. ღეეხი.*

ბარიღედებ-ა (*აწმ. რინდება*) *გრდეე.* ეიქერში წასული უმოძრაოდ დარჩება. — გაეექერდება, დადეეხდება.

ბარიეება სახელი გაირინდება, გარინდება, გაჩუმდება, ზმნათა მოქმედებისა.

ბარიეებულ-ი ეინე გარინდა, გარინდდა. *გ. ადგა. — გ. უსმენდნა.*

ბარიჩაჩ-ა გათეენის დასაწყისი, — რიგრაგი, განთადი, აღთენა. *რეეოლუციის გ.* (ეეიგური.).

ბარიჭაკაკ-ა *გრძეე.* რიგრაგი დაიდგება, — ინათეის, ორიგინადეს.

ბარიჭაკაკ-ი (ეაეოს-საეყანელისა), **ბარაკაკაკ-ი** (ეარა-საეყანელისა) ქსელის ნარაი — გარის ასაწეე-დასაწეეი კაეი (იგიეან ფშაე-ჩეეურები).

ბარიხაკ-ა *გრძეე.* იფიცეა, რაე განრისხდება.

ბარიხაკა სახელი გაერიხაკებს, გაერიხაკება ზმნათა მოქმედებისა.

ბარიხაკ-ი (*ეე.*) იფიცეე, რაე განრისხებული.

ბარიხაკ-ი (*ეე.*) იფიცეე, რაე შერისხული.

ბარიხაკ-ი (*თურქ. გაურხაკეს. აწმ. რხაკეს*) *გრდმ.* 1. ნაპარეე ეაოკაეს (მდინარე...). *ზღაეს ნავი გაიხადა.* 2. გადაჭ. (ეენეზე.). მოისეეეებს, ჩაშთაშორებს, გაიაკლაკეებს (კოლექტიეისაკენ, საზოგადოეებისაკენ...). ▭ შდრ. გაიარიკეა, გაიარეკა, გაიარიკეეი.

ბარიკეა სახელი გაიარიკეას ზმნის მოქმედებისა.

ბარიკეენ-ი 1. რაე გაიარეა (მდინარემ...). *გ. კეეხეი.* 2. გადაჭ. (ეენეზ.) ვინე გაიარეკეს (მნიშე. 2).

ბარიკეაკ-ა (*აწმ. რიცხავს; თურქ. გაურიცხავეს*) *გრდეე.* გაიაკლაკეს, გაკაკეეეს, ცალთხოეს. ▭ შდრ. გაირიცხეეეა, გაირიცხეა, გაირიცხეეეი.

ბარიცხეა სახელი გაირიცხეას ზმნის მოქმედებისა.

ბარიცხეენ-ი ეინე გაირიცხეს. *სკოლიდან გ. მისწავლე.*

ბარიკეეა სახელი გაარკეეეს, გაარკეეეა ზმნათა მოქმედებისა. *გარკეეეით* — ნათეეად, გასაგებად, მკაეიდ. *გ. ლაპარაკობს. — ბეეერაეეი გ. ეკითხეა.*

ბარიკეეენ-ი 1. რაე გარკეეეეს ან გაარკეეა. *დასტატეობი ბეერი საკითხია გ.* 2. ცხადი, ნათეეი, მკაეიო. *გ. წარმოდგენა შეექმნა.* ‖ განსაზღეეეეეი. *გარკეეეეე გზას ცაადა. — გ. ახლი ეფო გამოქეეეეეი. — გ. დაეალება მოსცეს.*

ბარიკეეენ-ა *გარკეეეეის თეისება; გარკეეეეის ხასიათი, მდგომარეობა. საკეეეე გ. ხეეთის.*

ბარიკეეენ-ობ-ა ეეროეანად, ნაედეეიანად. *გ. ნათეეი ეფო საქმის ეოდარება.*

ბარიხენ-ი (*ეე.*) უეხო, შორეეი ადამიანი, — გაღატაკეეეეი.

ბარიხენ-ი (*ეე.*) უეხო ეწარმოპიროა, — უეხოური.

ბარიხ-ი (*რუს.*) ხელით გასაწეეე, კლავიატურის ჭქონე საბეეეელაანი საკრავი.

ბარიხოზ-ი (*ფრ.*) ეეეეთაეე ქალაქი ან ცისაკარეეეი მყოფი სამეედეო ნაწილი.

ბარიჩ-ი (*ფრ.*) ხორცის ან თევზეულისაგან დამზადებული საკმაოდ საკაში (ჩეეულებრივ ბოსტნეეეით).

ბარკინტან-ი [*ეერძ.*] ეერთეეარი დანიშნულების საგანთა კოლექტიეი. *ავეეკის გ. — შეიდების გ.*

ბარო წეენინ საქმელის თაეზე მომდგარი ცხიმი.

ბარორეაკ-ს (*თურქ. გაურხეაკეს; აწმ. რხოკავეს*) *გრდმ.* (ძე.) რეხეით სცემს. ▭ შდრ. გაბარხეკინებს, გაბარხეკება, გაბარხეკეა, გაბარხეკილი.

ბარორეაკა (ძე.) სახელი გაბარხეკას ზმნის მოქმედებისა.

ბარორეინ-ი (ძე.) ვინე გაბარხეკეს. *გ. ხეეთის გარსი (რაიმე საგნებისა, გემის კორპუსისა...).*

ბარკაკა სახელი გაბარტყეას ზმნის მოქმედებისა.

ბარკაკინ-ი რაე გაბარტყეს, — შემოერული, მოხეერხებული (სიტყა...).

ბარკაკ-ს (*თურქ. გაურეკეას; აწმ. რეკაეს*) *გრდმ.* ცეცხეის ალი (ან ცეცხეის ალით. — ეინმე) გაიერდან მოწეეას, — გაბერეაეს. *გოგი გარეკეს. — ცეცხეეი გარეკეა ბეერი.* ▭ შდრ. გაბერეკეა, გაბერეკება, გაბერეკეა, გაბერეკეეი.

ბარკაკა სახელი გაბერეკეას ზმნის მოქმედებისა.

ბარკაკინ-ი 1. რაე გაბერეკეეს; რაე გაბერეკეა. *გ. ეეხეები.* ‖ ზმნისაგან გადაშეაეი, დაშეეეარი. *გეალეხისგან გ. ბიფშრი.* 2. გადაჭ. ვინე გაბერეკეა, რაე გაბერეკეეი. — ზმნისაგან გაბერეკეეი. *გ. ბიჭი.*

ბარკაკ-ი (*ეე.*) ეეეეე

გასასინჯავი -ი (გასასინჯველისა) 1. ვინც უნდა გაასინჯონ ან გაშინჯონ. 2. რითაც უნდა გაასინჯონ, – გამასინჯველი. ე. ექიმი ავადმყოფის გასასინჯავი. გ. ექიმის ხელის გასასინჯავად – გამოსაწვენი.

გასასინჯველი -ი (გასასინჯველისა) რაც ვინც უნდა გასასინჯავად – გამოსაწვენი.

გასასრიალებელი -ი (გასასრიალებლისა) 1. რაც უნდა გასასრიალებელი. ე. ქვიშა ყინულის გასასრიალებელი. 2. ადგილი, სადაც ბავშვები სრიალობენ. ზამთარში ბავშვები გასასრიალებელზე ხშირად ირთობენ თავს.

გასასრიალებელი -ის (გასასრიალებლისა) რაც უნდა გასასრიალებელი. ე. ქვიშა გასასრიალებლის მოსაყრელად

ჯი. მწყინარის სიღრმის გ. ბელასწყო. გასასმენ<u>ელ</u>ად აწ<u>ი</u>ა – გასისნეულის მიწაზი.

გასასრეს-ი რაც უნდა გასასრისონ, – გასაცსელები. **გასასრისონ-ი** – ცსრისის მიწაზი.

გასასრისონ-ი რაც უნდა გასისრილონ.: გასასრილ<u>ი</u> – გასრილის მიწაზი.

გასასტვრალებელ-ი (გასასტვრალებულია) 1. ვინც უნდა გასატვრონ (მნიშვ. 1). შეილი ჯარიმი ჰაყარ გ. 2. რაც უნდა გასატვრონ. ეიალ გ. აქეს. გასასტვრალ<u>ე</u>ბ – გასატვრონის მიწაზი.

გასასუთებელ-ი (გასასუქებულია) რაც უნდა გასასუქონ. გასასუქებელ<u>ი</u> – გასასუქის მიწაზი. ლორები ძალზედ გ.

გასასხედ-ი (ძე.) იცოცა, რაც გასაცდი.

გასასოროვებელ-ი (გასასწორებულია) რაც უნდა გასასროვებელი. ადვილად გ. შეეცოს. გასასწორებელ<u>ი</u> – გასასწორების მიწაზი.

გასასცელ-ი რაც უნდა გასასცალ. გ. გაზი.

გასასცალ-ი რაც უნდა გაიგასნონ. გ. ხაქონელი. ‖ ირმახაე გ. საკოდები. გასაცალ<u>ი</u> – გაცალის მიწაზი.

გასაცალებელ-ი (გასაცალებულია) რაც (ვინც) უნდა გაცალონ ვისმე. გ. ამპანთი. გასაცალებელ<u>ი</u> – გაცალების მიწაზი.

გასაცალებელ-ი (გასაცალებულია) რაც უნდა გაცალონ. დუშიოფელოანი გ. ტანსაცმელი. გასაცალებელ<u>ი</u> – გაცალის მიწაზი, გამოცალფილ<u>ი</u> – გაცალის მიწაზი, გამოცალფილ<u>ი</u> რეგისტრაციაში გ.

გასაცალებელ-ი (გასაცალებულია) ვინც რაც უნდა გაიცალონ. გასაცალებელ<u>ი</u> – გაცალების მიწაზი.

გასაცალ-ი 1. რაც უნდა გაცალონ. 2. რითაც უნდა გაცალონ. გასაცალ<u>ი</u> – გაცალის მიწაზი.

გასაცალ-ი 1. რაც უნდა გაცალონ ან გაცალდეს, რაც შეიძლება გაცალდეს. 2. რითაც უნდა გაცალონ რამე. კაკლის გ. გასაცალ<u>ი</u> – გაცალის მიწაზი.

გასაცილებელ-ი (გასაცალებულია) გასაცარებელი, გასაკარებელი უსურვებს. გასაცალებელ<u>ი</u> – გასაცილების მიწაზი.

გასაცილებელ-ი (გასაცალებულია) გასაცარებელი, ‖ (წყვე.) ეთასე, რასაც გაგიაცალებს უსურვებს. გასაცალებელ<u>ი</u> – გაცალების მიწაზი.

გასაცილებელ-ი (გასაცალებულია) 1. რაც უნდა გაცალეინ ან გაცალეინდეს. გ. დაიდეი. 2. რითაც უნდა გაცალეინ რამე. კალის გ. გასაცალებელ<u>ი</u> – გაცალების მიწაზი.

გასაცილებელ-ი (გასაცალებულია) 1. რაც უნდა გაცალონ ან გაცალდეს. 2. საუბრის მოწყობა, გამართვა (ცოდნის შემოწმება-განმტკიცების მიწაზით). *გამოცდილ<u>ი</u>ა* გ. – შემოკლებული ვ.

გასაცილებელ-ი (გასაცილებულია) რაც უნდა გაცალონ. გ. კაბა. გასაცილებელ<u>ი</u> – გაცალების მიწაზი.

გასაცილებელ-ი (გასაცილებულია) 1. რაც უნდა გაცალონ. 2. რითაც უნდა გაცალ. ჭიხრაკის რამე. გასაცილებელ<u>ი</u> – გაცალების მიწაზი. *ფასაძენ ენინანძეებ სამუშაო პრობლემის გ.*

გასაცილებელ-ი (გასაცალებულია) რაც უნდა გაცალდეს. გასაცალებელ<u>ი</u> – გაცალების მიწაზი.

გასაცალებელ-ი რაც უნდა გაიგასნონ. გასაცალ<u>ე</u>ბ<u>ა</u> – გაცალების მიწაზი. ‖ გასაკარნელებლად. *ეკნევების გ. უთხრა.*

გასაცარისებელ-ი (გასაცარისებულია) 1. რაც უნდა გაცალონ. 2. რითაც უნდა გაცალონ რამე. გასაცარისებელ<u>ი</u> – გაცარისების მიწაზი.

გასაცარ-ი 1. რაც უნდა გაცალონ. გ. ხარები, 2. ხაღაც (რაზედაც) უნდა გაცალონ. *ხარეებიძ გ. ფოკი.* გასაცარ<u>ი</u> – გაცალის მიწაზი.

გასაცარ-ი რაც უნდა გაცალდეს. გასაცარ<u>ე</u>ბ<u>ა</u> – გაცალების მიწაზი. **გასაცარ-ი** რაც უნდა გაცალონ ან გაიცალონ. – გასაცარისებელი. გ. *ანაფორა ქუთაისი.* 2. რითაც უნდა გაცალონ რამე. *ფშაის გ. ჩიხირი.* 4. რაზედ უნდა გაცალონ რამე. *ფშაის გ. ჩიხირი.* 4. რაზედ უნდა გაცალონ რამე. – შესაცალი. გასაცარ<u>ი</u> – გაცალების მიწაზი. *ოიფილ გ. ქუჩქუჩაძეა.*

გასაცარისებელ-ი (გასაცარისებულია) 1. ვინც უნდა გაცალონ. გასაცარისებელ<u>ი</u> – გაცალების მიწაზი. **გასაცარისებელ-ი** (გასაცარისებულია) 1. ვინც რაც უნდა გაცალონ. გასაცარისებელ<u>ი</u> – გაცალების მიწაზი.

**

უნდა გაწერილდეს. გასაწერებლად– გაწერილების მიზნით.

გასაწირავ ა|ს'-ი ვინც, რაც უნდა გაწირონ, შეიძლება გაწირონ. გასაწირ/ ა|ვ|ა – გაწირვის მიზნით.

გასაწყვეტ| ა|ს'-ი ვინც, რაც უნდა გაწყვეტილონ. გასაწყვეტ| ა|ვ|ა – გაწყვეტის მიზნით.

გასაწყვეტ|ად ზმნ. 1. რაც უნდა გაწყვეტილად, გასაწყვეტად. 2. რითაც უნდა გაწყვეტონ. *ჭიკის გ. არშია.* გასაწყვეტად – გაწყვეტის მიზნით.

გასაწყვეტ|ელ-ი (გასაწყვეტელია) რაც უნდა გაწყვეტილიყო. გასაწყვეტ|ად – გაწყვეტის მიზნით.

გასაწყვეტ|ი-ა ი. ვინც, რაც უნდა გაწყვიტონ ან გაწყვიტოს.. *თქვე გასაწყვეტებო!* (წყევ., ზოგჯერ მოიცრ.) 2. რითიც უნდა გაწყვიტონ. *თაგუების გ. წამალი.* გასაწყვეტად – გაწყვეტის მიზნით.

გასაწყვეტ|ელ-ი (გასაწყვეტელია) ოფლი, რაც გასაწყვეტი *თქვე გასაწყვეტებო!* (წყევ., ზოგჯერ მოიცრ.).

გასაწყლებ|ა *გრლვ.* საწყალი გახდება, — გასატყდებოდა, დაგლახაკდება, დაცრუნდება. ▭ შდრ. გასაწყლებული.

გასაწყლებულ-ი ი. ვინც გასაწყლდა

გასაწყობ-ი , რაც უნდა გაწყონ. *ანბანზე გ.* 2. რითაც უნდა გაასწყონ. *კაბის გ. არშია.* გასაწყობად – გასწორების მიზნით.

გასაწყრომ-ი რაც უნდა გაწყრნენ, — გასაბრაზებელი, გასაკვირებელი. *ის ყო არ გ.?*

გასაჭეპებ-ი იგივეა, რაც საჭეპები (მნიშ. 3). *გ. ქილიანი.*

გასაჭირ|ი, გასაჭირვ|ა- რაც უნდა გაჭირნენ. გასაჭირ|ი-ა მძიმე, ძნელი მდგომარეობა, — გაჭირვება. *უამბო თავისი გ. – გასაჭირში ჩაგვარდნილი. გ. მრძეზე მრძეზეო.* გასაჭირი ადგას – გასაჭირია.

გასაჭრელ-ი რაც უნდა გაჭრას. გასაჭრელად – გაჭრის მიზნით.

გასაჭრელ|ი-ა რაც უნდა გაჭყლიტონ ან გაჭყლიტოს. გასაჭყლეტად – გაჭყლეტის მიზნით.

გასაჭილ|ებელ-ი (გასასაღებელია) ხალისის მოსაგერები. გასასაღებლად – გასაღასების მიზნით.

გასაჭმ|ებელ-ი (გასასაშებლია) რაც უნდა გასაჭმნ. *გ. თევზეული.* გასაჭმ|ებლად – გასაშების მიზნით.

გასაჭორ-ი იგივეა, რაც გასაჭორელი.

გასაჭორ|ებელ-ი (გასახარელია) 1. იგივეა, რაც გასახარელი. 2. რამაც უნდა გაახაროს (მნიშ. 2). *ცუდი ამბავი გასაჭორებელია.*

გასაჭრ|ელ-ი 1. ვინც უნდა გაიჭრას, 2. რითაც უნდა გაიჭრან, — საჭრელი. *ე. ამბავი, გასაჭრელად* – გაჭრის მიზნით.

(ვაზს...). ▭ შდრ. გაესხლეტի, გასხვლა, გასხლეტილი, გასასხლეპი

გასხლეპა, გასხლეპაობა სახელი გასხლეტა-ს გასხლეტვის შესრულების მოქმედებისა

გასხლეპვა გ ფრ. 1. გაცურება, გასრიალება ყინულის ფარის ქვეშ გამოქცევა ტბიდან. 2. სწრაფად მოსხლეტით გავლვლის, გასქელება ქსელი იქით გასხლეტა. ▭ შდრ. გაესხლეპება, გასხლეპა.

გასხლეპი რაც გასხლეპს გ. ვინმაი.

გასხნა სახელი ვაასხვამს შესრულების მოქმედებისა.

გასხლისხება ქ ფრ. ტალახიანი ვასხება, ტალახით კოსხება.

გასხლისხება სახელი ვასხლისხებს შესრულების მოქმედებისა.

გასხლისხი ▭ რაც გასხლისხებს.

გასხლისხი ▭ რაც გასხლისხებს. ქარხანა ალე შემოგაწინეთ სანდა. ალე გასხლისხეთ.

გასხსხა ▭ (თუშ. გაუგანრავებს) ფრ. ოფიება, რაც დაგასრულებს. ▭ შდრ. გასაგანრება, გაგასრულება, გაგანრული.

გასხსხი სახელი გასხანჯვის შესრულების.

გასხსხი ▭ ოფიება, რაც დაგასრულეთ. გ. სხვ ეკონსი.

გასხსხი ▭ რაც გასხანჯვის. ქარხანა ალე შემოგაწინეთ სანდა. ალე გასხსხეთ.

გასხსხა ▭ (თუშ. გაუგანრავებს) ფრ. ოფიება, რაც დაგასრულებს. ▭ შდრ. გასაგანრება, გაგასრულება, გაგანრული.

გასხსხი ▭ რაც გასხანჯვის. გ. ვინმაი.

გასხსხა სახელი გასხანჯვის შესრულების მოქმედებისა.

გასხსხი სახელი ვასხლისხებს შესრულების მოქმედებისა

გაუკაცებ-ა (*აწ.* უარესდება) *გრდვ.* უარესი გახდება (*ახალისაც.* გაუმჯობესდება). *ამინდი გაუკაცდება.*

გაუკარაულება სახელი გ. აკ. უ ა რ ე ს ე ბ ს, გ. ა უ ა რ ე ს ე ბ ი ს ზმნათა მიმდებელობა. *ეროვნული გ.*

გაუკარაულებელ-ი რაც გაუარესდა. *გადაუჭრელი გ.*

გაუკარაულება სახელი გ. ა უ ა რ ე ს ე ბ ს, გ. ა უ ა რ ე ს ე ბ ი ს ზმნათა მიმდებელობა. *ეროვნული გ.*

გაუკარაულებელ-ი რაც გაუარესდა. *გადაუჭრელი გ.*

გაუკარი-ა (*აწ.* უარესია) *გრდ.* ვაჟის ცოლი. *გაუკარიას ზიზილ-პიპილო.*

გაუკარისება სახელი გ. ა უ ა რ ე ს ე ბ ს, გ. ა უ ა რ ე ს ე ბ ი ს ზმნათა მიმდებელობა. *ეროვნული გ.*

გაუკარისებელ-ი რაც გაუარესდა. *გადაუჭრელი გ

გაუკაცდება (*თარგ.* გაკაცების) *გრძივ.* ბალან გაუხეშება. გელ გაუკაც... ობელი გაუკაცდა.

გაუკაცება-ი რაც არ გაუკაცებაი. გ. *ბერენაძ.*

გაუკაცვა-ს (*თარგ.* 'გაუკაცებს *ჩოსი*'; *აწ.* გაკაცვას) *გრძივ.* გაკაცება ჩოსა. ~ გაუხეშება, გაუჭირება.

გაუკაცვება (*თარგ.* 'გაუკაცებს *ჩოსი*'; *აწ.* გაკაცვება) *გრძივ.* გაკაცება ჩოსა. ~ გაუხეშება, გაუჭირება.

გაუკაცვებ-ი (*თარგ.* 'გაუკაცებს *ჩოსი*'; *აწ.* გაკაცვებ) *გრძივ.* გაკაცება ჩოსა. ~ გაუხეშებ, გაუჭირებ.

გაუკაცვებ-ი (გაუკაცვებლია) რაც არ გაუკაცვებაი *აკქე* გ. *ფარა.*

გაუკაცვებ-ი (*თარგ.* 'გაუკაცვებ *ჩოსი*') *გრძივ.* გაკაცვა ჩოსა.

გაუკაცვებ-ი რაც არ გაუკაცვებაი. გ. *თოქი.*

გაუკაცვებ-ი (*თარგ.* 'გაუკაცვებს *ჩოსი*'; *აწ.* გაკაცვებ) *გრძივ.* გაკაცვა ჩოსა. ~ გაუხეშება, გაუჭირება.

გაუკაცვებ-ი (გაუკაცვებლია) რაც არ გაუკაცვებაი *აკქე* გ. *ფარა.*

გაუკაცვებ-ი (*თარგ.* 'გაუკაცვებს *ჩოსი*') *გრძივ.* გაკაცვა ჩოსა. ~ გაუხეშება, გაუჭირება.

გაუკაცვებ-ი რაც არ გაუკაცვებაი. გ. *თოქი.*

გაუკაცვებ-ი (*თარგ.* 'გაუკაცვებს *ჩოსი*')

გაუქარვებელ-ი რაც არ გაუქრებაეთ.

გაუკოთილდება-ა (*აწმ.* ურთულდება) *გრძლვ.* გართულდება მისი. *საქმე გართულდება.* ‖ *პასიტ. მყოფობა* გართულდა.

გაუკოთილება-ს (*აწმ.* ურთულება) *გრძლ.* გართულება მნიშ. 2) მისას ან მისთვის.

გაუკიდება-ა *გრძლვ.* იღება, რაც მოეწყობება.

გაუკიება-ს (*აწმ.* ურაიება) *გრძლ.* 1. მოეწყობის, მოეგებარება *საქმეები გათხება.* 2. შეამზეცებას გაუწყვეს (ცოლის შერთვაში ან გათხოვებაში). *ქალი გაურაიეს.*

გაუკისხდება-ა (*აწმ.* ურისხდება) *გრძლვ.* ძლიერ გაუწყრებება. გაუწყრება.

გაუკაკვლენ-ი (გაურკვეველის) რაც არ ან ვერ გაურკვეველი. — *ბუნდოვანი, ბნელი გასაჩინი ვერ. გასკოდნი.* — *გ. ნაწერი.*

გაუკაკვლევება გაურკვეველის თვისება: გაურკვეველი მდგომარეობა. *საკითხის გ. ყეელას აუზებება.*

გაუკარვევ-ს *გრძლ.* გაკარღვეს მისას. *ლეიბს ნაპირს გ.*

გაუკარვენ-ი 1. ენიე არ გარღვნილა, — ზწერბრილად წენიდა. *გ. ადალუბრილა.* 2. ასეთი ადამიანის დანახვისათვეის. *ყმაწვილის გ. მეჩეში.*

გაუკარვენ-ი (გაურკვეველია) რაც არ გაურკვეეთ; რის გარჩევეც არ შეიძლება. *გაურკვეველ* — გარჩევეს გარეშე.

გაუკარჩა-ს *გრძლ.* წვეტიან რამე გაკრან, — შეერჭოს, ჩაეჭიობს. *შაბათ ლეიბში გაეჭრეო.*

გაუკარჩენ-ი ენისა გარეკ არ უყვარს, ენიე არ ირეკება, — ზარმაცი. *გაეჭრეკ კაცს წვალი წილებსო. გაეჭრეკილ* — გარეკის გარეშე, — უშრომლად. *გ. არაფერი არ ეკეთებეს.*

გაუკვლიება გაურკვეველის თვისება; გაურკვეველად ყოფნა.

გაუკისკვა-ი რასაც ხალხი არა აქეს წასაწეთი. *გ. ეროვნული ეჭრეკინები.*

გაუსაკვენ-ი (გაუსაკვლებელია) რაც ეჭრ გასაღება, — გაუყიდველი. *გ. საქონელი.*

გაუსკვა-ს (*თარი.* ' გაუკვაშს *მოსთვის*'; *აწმ.* უსკვამს) *გრძლ.* რისამე ზედაპირზე აუღებლად გაატარებეს, — წაუსვამს, მოუსვამს. *ბელი ეკისკა გარგვდან.* — *დამა გაუსკა.* — *ბაზი გაუსკა.* — *წვალმა კბილი გაუსკა წისქვილის.* ▭ *ზედ. გაეცმება.*

გაუსკა-გამოუსკვა-ს (*თარი.* ' გაუსკ-გამოუსკამს *მოსთვის*') *გრძლ.* გაუკვაშს და გამოუკვამს. *ფერებს გ.-გ.*

გაუსკრი-ს (*აწმ.* უსკრის) *გრძლ.* გასკრის მისას, გაუჭექიანება. *კბილ გაესკრა.*

გაუსკრება-ა (*აწმ* უსკრება) *გრძლვ.* გასკრეება მისი, — შეეშეპლება. *ყბა გაესკრეთა.*

გაუსკვნა-ს (*აწმ.* უსკვნის) *გრძლ.* გაკვნა (ხილეულის) გაუსკვნის — მეტისმეტად შეაწუხებს, გაანძრაზებს, დააღიზებს.

გაუსკნელ-ი (*თარი.* ' გაუსკნელის *მოსთ*') *გრძლ.* გასნილეაც მისას. *მაკვან ვ.* — *ბ ჯბილ გაუსკნელად* (საუბ.) — შეამოწმებს, გამოცდის.

გაუსკიდება-ა რაც ენიე არ გაუსიდნეაო. — შეუხმებელეა; დაუვალილებელეა; განეზებილეა. — *გ. უსნოზებელი; დაუვალილებელი: განეზებილეა.* — *გ. ადამიანების გარეშე. გზაზე დარჩაები გ. არაერის ქონეზნენ.*

გაუსიდნება-ა ოფიცერი. *რაც გაუსიდნეაი.*

გაუსიხსვამება-ს *გრძლ.* ' თვალს გაუსახვრეტეს — გასხვრეტე გაუსახვრეტეს.

გაუსხსნელ-ი *გრძლვ.* სისხლით გაეხეირება. *ხელები გაუსხსნელიათ.*

გაუსხსნება-ს *გრძლ.* სისხლით გაუხეირს.

გაუსკვნა-ს (*აწმ.* უსკვნის) *გრძლვ.* გასკვება მისი. *ბუშები გაუსკვა.* — *შიშით ხელი გაუსკვა. (ფოლკრ.).*

გაუსკრა-ს *გრძლ.* გასკრეს მისას. — გაუშკლეტს *ტკელს თავი გაუსკრას.*

გაუსკრიდება-ა *გრძლვ.* გაუსდეტება, გაეუფრება. (ეუნი — ეინნელეა, პრიალა ატალუზე...).

გაუსუთუმება-ს (*აწმ.* უსუთუმეეს) *გრძლ.* გაასუთუმეეს მისას ან მისთვის, — გაუუმეეს.

გაუსცდება-ა (*აწმ.* უსცდება) *გრძლვ.* გასცდება მისი, — სცდება გაუხდება. *ყოველი გაესცდა.*

გაუსცხლა-ს *გრძლ.* გაასცხლეს მისას.

გაუსწორება-ა (*აწმ.* უსწორება) *გრძლვ.* 1. გასწორება მისი. 2. თანასწორი გაეხდება, — გაუთანაბრება. *ზოგნაირეეებს გაეხეირება წრომაში.* 3. დაეუპირისპირება; ეისიმე, რისამე პირისპირს მოექცეა: დაეუნება, წამოეუნება. *საათის დიდი ისარი 12-ს გაუსწორდა.* — *მეზღაპრე ჭიაქანს გაუსწორდა.* 4. გაღაუხდის (ეკეის, დანაშაულს...), აუნანზაურებს. *მოვალეებს გაუსწორდა.* 5. სამხეიეროს გადაუხდის; ეუნას იძლეს; ეკუთვნილს მიეხდება; მოერეკა, დაკვანის. *მწერალ გაუსწორდა.* — *დამიკადე, გაგისწორებთ!*

გაუსწორება-ს (*აწმ.* უსწორება) *გრძლ.* 1. გასწორების მისას; სწორად დაუფენის. *საფეთო გაუსწორა.* — *ფხა გაუსწორა.* — *კბილს ნაოჭებეი გაუსწორა.* 2. სწორად დაუწყობს, — გაუწესეს (ლეგიონს). *სტეპანის ლიგიონი გაუსწორა დასაბინძებლად.* 3. დაზეპირულ შეცდომას (შეცდომებს) სწორით შეუცვლის. *ნაწერი გაუსწორა.* ‖ *ფიგურ.* — პირფასიან შენიშვნას, შენიშვნას მიაპყრობს. *შენს თეალი ვერ გაუსწორა.*

გაუსწორებელ-ი (გაუსწორებელია) რაც არ გასწორებეეა; რაც ვერ გასწორდება. *გ. შეცდომები. გაუსწორებელია* — ისე, რომ არ გასწორდება.

გაუსწორება-ს (*აწმ.* უსწორება) *გრძლ.* ოფიცეა, რაც გასწორება. *სირბილში გაუსწორო.* — *პეეერად წინ გაუსწორო.*

გაუხიეოსება-ს (*აწმ.* უსხიეოსების) *გრძლ.* (წეიზ.) გაასხიეოსებეს მისას.

გაუხსნა-ს (*თარი.* ' გაუსხსნეს *მოსთვის*') *გრძლ.* გასხსნეს მისას ან მისთვის. *მეზობელს ეაზი გაუხსნა.*

გაუხსნება-ა (*აწმ.* უსხსნება) *გრძლვ.* 1. გაეუღება, დაეხსნება (ფეხი). 2. უეცად გაეიარდება, გამოეეცნება. *ქალი გაბრე გაუხსნება.* ‖ *ხალხ.* გაეხსნება — თაეს დაალეეს, გაუქცეა. *წაეეა.*

გაუხსნილობება-ა (*თარმ.* გასტალახებანეება) *გრძლვ.* გატალახანეება მისი.

გაუხსნ-ს *გრძლ.* გაიხსნას მისთვის. *ძაღლს საჭმელი გაუხსნა.*

გაუხსნელ-ი (გაუხსნელია). 1. რაც არ გაუხსნიათ გარეთ. *ლიანგი ზღუზე გ. დარჩა.* 2. ენიე არ გაიხეის ეისმე (გაეხსნეებაში, საქმეში). — *დაუნდობელი, უსინაო, გ. კაეეი.*

გაუხსნელობა გაუგებრეეი თვისება.

გაუხსნება-ს (*აწმ.* უსხსნის) *გრძლ.* 1. გაკეარეის მისას, მოსაში ან მისთვის. 2. გაეურის, *ტკეის სალვიით გაეეეა.*

გაუხვა-ს *გრძლ.* 1. სწრაფად წაეა. — *გაეშორება. შინისაკენ გაუხვა.* 2. შეეუეება, მოეხალეება. შეუტეეს (საქმეს). *ყანას გაუტყეს.*

გაუხვნელ-ი (გაუხვნელია) რაც არ გაუტენიათ. *გ. თოფი.*

გაუხმა-ს (*აწმ.* უხეის) *გრძლ.* 1. გატეხს მიასს. *კოკა გაუხმა.* ‖ *პირა გაუხმეს.* 2. გატეხს მისთვის. *ბიჭმა თაეის ფეხ გაუხილ გაუხმა.* 3. დაეშაეებს, დაეზიანებს (რაიმე მაგრის დარტყმით, მოხეედნით; თითქოს ხმეის ეეეით ნაწეულად). *თაეი გაუხმეს.* ‖ *გვეს გაუხმეს* — *იმეზეს, ჩრქნეს, ხალიას დაეკარგეს. პირა გაუხმა* — *დაპირეებს არ შეესრულეს, პირობას დაერღვეს. სახეს გაუხმა* — *საქციელით თაეს მოსცხეს, შეარცხეეს.*

გაუხმენ-ი (გაუხეებელია) 1. რაც ვერ გატეხეს, რაც არ გატეხეეა. 2. გადატ. ენიე არ გატყდეეა, — ამტანი, შეეარკეელი, მტკიცე (ადამიანი). *გ. კაკალია.* ‖ ენიე ვერ გამოტეხეს ან არ გამოტყდეეს (რაიმე დანაშაულში) *ნუ გაჩ ტკნაი, გ.!*

გაუხსნელობა გაუგებრეეის თვისება, — შეუღრეეელობა. *გაუგებარება.*

გაუხსნელ-ს *გრძლ.* გაიგაალეს მისას, — გაეეხრეეს. *გაუეეარანეს. საკონტეინა გაუტაალა ბოსტანი.*

გაუხრიკვება-ა (*თარმ.* გასტრატეეება) *გრძლვ.* გატტაეეება მისი, — გაეეხრეება.

გაუხსნება-ა (*თარმ.* გასტკნობა; *აწმ.* უტკნება) *გრძლვ.* საამური, სასიამოენო ეაზეება მისთვის; მოეწონება. *ეასიმოენება. სრულეეი ყოფნა გაუტკნა.*

გაუხსნ-ს *გრძლ.* გაატკნობს მისას ან მისთვის

გაუტორტლა-ა (*თარმ.* გასტკორეეება; *აწმ.* უტორტლება) *გრძლვ.* ეისიმე ტოლი გახდება. *სწავლაში მოწინავე მოეწავეებს გაუტორტლა.*

გაუტორტლ-ს (*აწმ.* უტორტლებ) *გრძლ.* ტოლად გაუეხდის. ‖ *თვის გაუტორტლა* — თავს გაუეაერებს.

გაუტარტარება-ს *გრძლ.* (საეუბ.) აიკეებს მისას. *არაფერად ჩაუეეებს (ნათქეამს...): იმეებს ეაუერეებს.*

გაუტარტარ-ს (*თარმ.* ' გაუტარტარეს *მოსთ*'; *აწმ.* უტრტრეს) *გრძლ.* გატრტრეს მისას ან მისთვის.

გაუტაეტაეებ-ა (გაუტაეტაეებია) რაც არ გაუტაეტაეებია. *გ. ძროხა. გაუტაეტაეებ* — ისე, რომ არ გატაეტაეებია.

გაუტაეტა-ა (*თარმ.* გასტაეტიმია და გასტატნა; *აწმ.* უტატნება) *გრძლვ.* 1. ეატნეება მისი ან მის ხელში მეფიი. *საფაცეე გატატნა.* — *ჭიქა გატატნა.* 2. დაეშეეება. დაეზიანება (რაიმე მაგრის დარტყმით, მოხეედნერით, თითქოს სხეეის ზოგ ტკნეეან ნაწეულეე). *თაეი გატატნა.* — *ცხეირი გატატნა.* — *ეეხ ბაკანი გატატნეა, ჭიობალი ეეო და ლინთალეო.* 3. დაეშეაერნეება, დაეშორჩეება. *უმეცრებას აფასმანი არ ეინდა გატატნეს.* 4. იტკეეა, რაც გამოეტკნეება.

გაუტაეტა-ა (*თარმ.* გასტკნარმია) *გრძლვ.* (საეუბ.) იტკეეა, რაც გამოეტკნეება.

გაუტაეტაეებ-ს *გრძლ.* ტკნეებენით მოექნეეს, ტკნეებენით გაარკვეეს, *ეიენს მაარაი გატატნა.* — *ხალა გატატნეეხა.*

გაუუთოება-ს (*აწმ.* უუთოების) *გრძლ.* გაუუთოების მისას; სწორად დაუფენის. *საფეთო გაუუთოება.*

გაუუთ-ს (*აწმ.* უუთოებ) *გრძლ.* გაუუთოების მისას ან მისთვის. *ეარანგი გ.*

გაუფანტა-ს (*თარმ.* ' გაუფანტეს *მოსთ*'; *აწმ.* უფანტავს) *გრძლ.* გაფანტეს მისას. ‖ *ფიგურ.* — *გ. ქარეწეეეს (ეეეეს...); გაუქარეეეს (დარდს, მწეეარეებას...); გაუქარეეეს (ეეეეს, მწეეარეებას...); ეეეე

გაუძარწყლდება-ა (თურმ. გაქქარწყლებია; ანზ. უსარწყლებენ) *გრძივ.* გაქარწყლდება მისი. *ეძეო სრულიად გაუქარწყლდა.*

გაუძარწყლებს-ს (ანზ. უსარწყლებს) *გრძივ.* გაქქარწყლებს მისას; გაურეცხს, გაუქარცვს. *ფარდა გ.*

გაუძაცვლება-ა (თურმ. გაძეძვლებია) *გრძივ.* უმოძრაო გახდება, — გაუმეზდება. ♦ *ბავი ფაფაცვლება — ცუდი უქმობილი გაუხდება.*

გაუძირკვლებელ-ი (გაუძირკვლებია) რაც არ გაუძირკვლებიათ. გაუქარაგებლად — გაქირაგების გარეშე.

გაუძვლება-ა (ანზ. უქმდება) *გრძივ.* უქმად იქცევა. — *ბაღა, მნიშვნელობა დაკარგება; მოისპობა. დიდებულება გაუქმდა. — საკართველოში ბაგონ-ფროის გაუქმდა 1864 წელს.*

გაუძვლას სახელი გ ა ა უ ქ მ ე ბ ს, გ ა უ ქ მ დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

გაუძვლებელ-ი რაც გაუქმდა. გ. *პილეკო. — გ. საარქეოლოგიო პოლკგანი.*

გაუძვლა-ს *გრძივ.* გაიქნეს მისკენ. *ხელი გაუქნია. ცხენს მათრახი გაუქნია.*

გაუძონანძობა-ა (თურმ. გაქონანძებია) *გრძივ.* გაქონანძებება მისი. *ხელები გაუქონანძდა.*

გაუძრაკა-ა (თურმ. გაკეთებია; ანზ. უქრება) *ნრძივ.* 1. გაქრება მისი. *ანთებული გაუქრა.* 2. გადადგ. მოეშორება, დაეკარგება. *უკანასკნელი იმედი გაუქრა. — მისის გრძნობა სრულიად გაუქრა.* ‖ *ურინარი გაუხდება, ალარ ექნება. პოროტები გაუქრა.* ♦ *წმე გაუქრა (საკა.). — მოკედება.*

გაუძარქმა-ს (ანზ. უქრობს) *გრძივ.* გააქრობს მისას. ♦ *ხალიხები გაუქრობს (საკა.). — მოკლავს.*

გაუძარქობელ-ი რაც არ გაქრება, რაც არ გაქრება, — დაუშრეტელი.

გაუძარქ-გამოუძარქობელ-ს *ნრძივ.* გაუქრილებს და გამოქრილებს. *ებედი ებედობენ გაუქრილი გამოუქრილა.*

გაუძარწყლ-ს *გრძივ.* დიდი სისწრაფით გაუქნის. *ტანის გაუქარწყლა.*

გაუძმევ-ს *გრძივ.* აკრსა ან ძმილით გააფრთხობს, გააგდებს (ქათამს...). — *შდრ. გაქრევ.*

გაუძაუძანება-ა *ნრძივ.* იგიქვა, რაც აუძაუძაოდება.

გაუძაწ-ს (ანზ. უწება) *გრძივ.* გააღებს მისას ან მისთვის. *ფოსტალიონმა კარი გაუწია. — ლაქრილს გაუწია პირი და წვალი ჩააწალაკა.*

გაუძივნება-ა (ანზ. უწეივნება) *გრძივ.* გაუძლიერდება, გაუკრძალდება, გაუშენდება. *ეძეო გაიწეივნა.*

გაუძივნებ-ს (ანზ უწეივნებს) *გრძივ.* გაუძლიერებს მისას. *ბაეშო არ გამოეეძოო! ♦ ბაღას გაუწეივნებს — ბაღას მოიქეიის.*

გაუძიმსანძლა-ა *გრძივ.* გაღიმზანძება მისი. *კაბი გაუღიმზანძა.*

გაუძიმსანძლებ-ს *გრძივ.* გაღიმზანძებს მისას. *კაბას გაუღიმზანძებს.*

გაუძიმსანძლ-ს *გრძივ.* გაღიმზანძებს მისას. *ცვაძლის თვალები გაუღიმზანძა. -*

გაუძიმპა-ს *გრძივ.* გაიღიმპებს მისი ან მისთვის. *შეხედა და გაუღიმპა. -- ბაეშე გაუღიმპა.*

გაუძაღრძან-ს (ანზ. უფ-ალრძებს) *გრძივ.*: თავს გაუფალრძებ - თავის ღირსად, ტოლად მიიჩნევს ვისმე. *ლ შდრ. გაფალრძება.*

გაუძიმნ-ს *გრძივ.* 1. გააფეთქებს, გააცლილებს. *მონადირემ კერიდანის ბზეკერები გაუძიმნა.* 2. ივლება, რაც გზას გაუძიმნის (ან გზაა). *კისერისტე გაუძიმნა.*

გაუძაპ-ს *გრძივ.* გაიცვლის მისას ან მისთვის. *ტანსაცმელი გაუძაპა.*

გაუძაუძ-ა (თურმ. გაქცოლია) *გრძივ.* წვეთ ღონ-საც გასწორებულ *მიწაზედ* მალულად მიმოდის. **გაუძიოდნება-ა** (თურმ. გაქცოლდება. ანზ. უძიოდნება) *გრძივ.* გაფეთდებული მიმოდის. *ბეს ფიოლები გაუძიოდნება. — სისე გაუძიოდნება.*

გაუძიმ-ს (ანზ. უცოს) *გრძივ.* გაიცოს მისას ან მისთვის. *ხელი გაუძიმა.*

გაუძიმ-ს (თურმ. ' გაუცოსება *მისი*', ანზ. უცონება) *გრძივ.* გაუცნობს მისას. — *ბაეთანაშეს გაუძიმა; რაც არ იფიქრა, ბ. მსიტ ირე.*

გაუძიმ-ს (თურმ. ' გაუცოსება *მისი*', ანზ. უცონება) *გრძივ.* გაიცნობს მისას. — *ბაეთანაშეს გაუძიმა; რაც არ იფიქრა, ბ. მსიტ ირე.*

გაუძიმ-ს (ანზ. უცნობს

მოითმენს, რამეს სურვილს ვერ დაბლუღს. გულმა ვერ გაუძლო, რომ არ მოეკაკანებინა თავისი სიყვარული.

გაუძლიერებ-ა (თან.მ. გასძლიერებისა; აწმ. უძლიერებ) გრძლივ. გასძლიერებინა მისი. ტკივილი გაუძლიერდა. — სიცივემ ციმციმა გაუძლიერა.

გაუძლიერებ-ინ-ებ-ა (აწმ. უძლიერებს) გრძლ. გასძლიერებინებს მისას ან მისთვის. ენობილმოყვარეობა გაუძლიერა.

გაუძლიწ-ი-ი რის გაძლებაზე ძნელია ან შეძლებელია. ე. სიტყ. — ჯ. ბზიური. — ვ. ფარული.

გაუძნელდ-ებ-ა (თან.მ. გასძნელებულა; აწმ. უძნელდება) გრძლივ. გაძნელებინა მისთვის, — ვაუკაცურება. სუნთქვა გაუძნელდა. — ლაპარაკის გაგონება გაუძნელდა.

გაუძნელებ-ა (აწმ. უძნელებს) გრძლ. გასაძნელებს მისას ან მისთვის.

გაუძღებ-ა (თან.მ. გასძღომია; აწმ. უძღება) გრძლივ. გაძღება მისი. ძაღლს მუცელი გაუძღა.

გაუძღეს-ებ (აწმ. უძღებს) გრძლ.: კუჭს გაუძღებს — შიშნილს მოუსვენებს.

გაუკვლევ-ა (თან.მ. გასძღოლია) გრძლივ. 1. ეისიმე. რისამე წინ წაყვა (გეზის მისაცემად, გზის საჩვენებლად). სტუმრებს წინ გაუძღვა. — ლაშქარს ღირშით გაუძღვა. 2. გადაკ. სათავეში ჩაუდგება, უხელმძღვანელებს; მეთაურობას გაუწევს. 3. გადაკ. მოუცილა. ცუკა (საქმის..), თავს მოაკლა. ეს ახალგაზრდა ბიწიერობით საქმეს გ. — შდრ. გაძღოლა. გამძღოლი, გასაძღოლი

გაუძღოლ-ი (გაუძღომლისა) იგივეა. რაც გაუძღვანება.

გაუთუხა-ი ვისც. რაც გაწუხული არ არის.

გაუთხრეს-ებ გრძლ. გაასხლეტს მისას. ნათქვამი გაუწმიათ.

გაუთხს-ა (აწმ. უნდეს) გრძლ 1. გასწევს მისას ან მისთვის. 2. შესარულებს მისთვის, — ლმობიერებს რასმე. იკისრებს მისთვის. ფიცრებიას გ. — ხასმაზარს გ. — დამპარავას გ. 3. (საფ.) გაისვრის ისე, რომ მიაღწიოს (ტასრატაზე, ბატკანურებს) ქვა შორს გაუწია. ♦ გული გაუწია სათქმელზე — წასწია მოუნდება სადმე წინააღმდეგობის გაწევაზე — ვისიმე წინააღმდეგი იქნება, შეეპირდება.

გაუთხსენ-ი (თან.მ. 'გაუწესებია') გაუწესებ — გაწესების გარეშე. წინააღმდეგობების გ. დაწესება.

გაუთხოვ-ა (თან.მ. 'გაუწესებია მისი'; აწმ. უწესებს) გრძლ. გაუწესებს მისას ან მისთვის. ქარხნიდან გაუწესა.

გაუთხრეს-ა (თან.მ. გასწყლობია) გრძლივ. იგივეა, რაც გასწყლება.

გაუთხრეს-ნ ერძლ. იგივეა. რაც გაუწესებს. ბევრ ვაუკაცობაზე. ♦ თვალ ბადუნთან — თვალით, მზერალაპით მისწვდება.

გაუთხრი-ი (აწმ. უწესის) გრძლ. იგივეა, რაც გაუწესებას. ▭ შდრ. გაისწესება, გაწესდება, გაწესდილი

გაუთხს-ა (თან.მ. გასწორია) გრძლივ. 1. ვინც ვერ გასწორონებს. 2. რაც არ გაუწესრისაა. გ. ძაღლი.

გაუთხრეს-ებ-ა (აწმ. გასწესრებულია; აწმ. უწესრისდება) გრძლ. გაუწესრისდება მისი. კისერი გაუწესრისდა ♦ გული გაუწესრისდება — იგივეა, რაც გული გაუწყალდება

გაუთხრისებ-ა (აწმ. უწესრისებს) გრძლ. გაუწესრისებს მისას ან მისთვის. ♦ გული გაუწესრისებს — იგივეა. რაც გული გაუწყალებს

გაუთხითხდ-ა (თან.მ. გასწითლებია; აწმ. უწითხდება) გრძლივ. გაწითლება მისი. ცოცხალას ცხვირი გასწითლებოდაო.

გაუთხიხდ-ა გრძლ. გაწითლებს მისას ან მის. თვის

გაუთხიხებ-ა ერძლ. იგივეა, რაც გაუწყრება. — ♭ შდრ. გაწყრება, გაწწყრომა, გაწწყრომილი

გაუთხკ-ა (თან.მ. გასწყრომია) გრძლივ. გაწყრება მისი. ♦ თვალ ბადუნთან — თვალით, მზერალაპით მისწვდება.

გაუთხკ-ნ (აწმ. უწყრის) გრძლ. იგივეა, რაც გაუწყრება. ▭ შდრ. გაიწყრება, გაწყრება, გაწწყრომა, მზერალაპი

გაუთხკ-ინ (აწმ. უწყრის) გრძლ. გაწყრობს მისას ან მისთვის. ქარხნიდან გაუწყრინა.

გაუთხდა-ა (თან.მ. გასწყლობია) გრძლივ. იგივეა, რაც გასწყლება.

გაუთხდ-ნ ერძლ. იგივეა. რაც გაუწყლებს. ბევრ ვაუკაცობაზე. ♦ თვალ ბადუნთან — თვალით, მზერალაპით მისწვდება.

გაუთხდ-ი (აწმ. უწყლის) გრძლ. იგივეა, რაც გაუწყლებას. ▭ შდრ. გაიწყლება, გაწყლება, გაწწყლება

გაუთხმ-ა (თან.მ. გასწორებია) გრძლივ. 1. ვინც ვერ გასწორონებს. 2. რაც არ გაუწესრისაა. გ. ძაღლი.

გაუთხრისებ-ა (აწმ. გასწესრებულია; აწმ. უწესრისდება) გრძლ. გაუწესრისდება მისი. კისერი გაუწესრისდა ♦ გული გაუწესრისდება — იგივეა, რაც გული გაუწყალდება

გაუთხრისებ-ა (აწმ. უწესრისებს) გრძლ. გაწესრისებს მისას ან მისთვის. ♦ გული გაუწესრისებს — იგივეა. რაც გული გაუწყალებს

გაუთხითხდ-ა (თან.მ. გასწითლებია; აწმ. უწითხდება) გრძლივ. გაწითლება მისი. ცოცხალას ცხვირი გასწითლებოდაო.

გაუთხიხდ-ა გრძლ. გაწითლებს მისას ან მის. თვის

გაუთხიხებ-ა ერძლ. იგივეა, რაც გაუწყრება. — ♭ შდრ. გაწყრება, გაწწყრომა, გაწწყრომილი

გაუთხკ-ა (თან.მ. გასწყრომია) გრძლივ. გაწყრება მისი. ♦ თვალ ბადუნთან — თვალით, მზერალაპით მისწვდება.

გაუთხკ-ნ (აწმ. უწყრის) გრძლ. იგივეა, რაც გაუწყრება. ▭ შდრ. გაიწყრება, გაწყრება, გაწწყრომა, მზერალაპი

გაუთხკ-ინ (აწმ. უწყრის) გრძლ. გაწყრობს მისას ან მისთვის. ქარხნიდან გაუწყრინა.

გაუთხრეს-ებ გრძლ. გაასხლეტს მისას ან მისთვის. ნათქვამი გაუწმიათ.

გაუთხს-ა (აწმ. უნდეს) გრძლ 1. გასწევს მისას ან მისთვის. 2. შესარულებს მისთვის, — ლმობიერებს რასმე. იკისრებს მისთვის. ფიცრებიას გ. — ხასმაზარს გ. — დამპარავას გ. 3. (საფ.) გაისვრის ისე, რომ მიაღწიოს (ტასრატაზე, ბატკანურებს) ქვა შორს გაუწია. ♦ გული გაუწია სათქმელზე — წასწია მოუნდება სადმე წინააღმდეგობის გაწევაზე — ვისიმე წინააღმდეგი იქნება, შეეპირდება.

გაუთხკ-ინ (აწმ. უწყრის) გრძლ. გაწყრობს მისას ან მისთვის. ქარხნიდან გაუწყრინა.

გაუთხრეს-ებ გრძლ. გაასხლეტს მისას ან მისთვის. ნათქვამი გაუწმიათ.

გაუთხს-ა (აწმ. უნდეს) გრძლ 1. გასწევს მისას ან მისთვის. 2. შესარულებს მისთვის, — ლმობიერებს რასმე. იკისრებს მისთვის. ფიცრებიას გ. — ხასმაზარს გ. — დამპარავას გ. 3. (საფ.) გაისვრის ისე, რომ მიაღწიოს (ტასრატაზე, ბატკანურებს) ქვა შორს გაუწია. ♦ გული გაუწია სათქმელზე — წასწია მოუნდება სადმე წინააღმდეგობის გაწევაზე — ვისიმე წინააღმდეგი იქნება, შეეპირდება

ფიანტა. ▭ შდრ. გაუფანტვის, გაიფანტება, გაეფანტა, გაფანტული, გამოფანტული, გასაფანტავი.

გაუპატ-გამოუპატავ-ს (თურმ. გაუპატ-გამო-უპატავ-ს) *ტრ.ფ.* აქეთ-იქით გაფანტვას, — მოიპატ-მოუპატავს. *ტრ.ფ.* გაფანტ-გამოფანტა *ფრ.ფილოსოფ.* ▭ შდრ. გაიფანტ-გამოფანტება.

გაუპატა სახელი გაფანტვის ზმნის მოქმედებისა.

გაუპატეთ-ი 1. რაც გაფანტეს ან გაიფანტა, — გაბმული. *ვ. ჭილნელები.* 2. გაფანტა. *ვ. ჭილნელები.* მოიპატეთ-ი. *ტრ.ფ.* ▭ შდრ. გაიფანტა. *ვ. ჭილნელები.* ფრ.ფილოსოფ. გაფანტ-გამოფანტა. ▭ შდრ. გაიფანტა-გამოფანტება.

გაუპატეთობა (ნოკ.) გაფანტულის თვისება, ფიზიოპატეთობა. ▭ შდრ. გაფანტულობა.

გაუპატეცობ-ა *ტრ.ფ.* ფანტელის დაწყება (ბულე).

გაუპატეცობა სახელი გაპატეთების, გაფანტეთობის ზმნათა მოქმედებისა.

გაუპატეცობ-ი 1. რაც გაფანტეს. 2. რაც გაუფანტეთობა. *ტრ.ფ.* ▭ შდრ. გაფანტეთობა.

გაუპატეცობ-ი 1. რაც გაფანტეს. 2. რაც გაუფანტეთობა. *ტრ.ფ.* ▭ შდრ. გაფანტეთობა.

გაუპატეცობა სახელი გაპატეთების, გაფანტეთობის ზმნათა მოქმედების

გაეკუთვნებ-ი (საუბ.) გაწერილი; პატრონი; გაიმ-ფარა.

გაეკრიპავ-ს (თურმ. გაეკლაპავს; აწმ. ქლიპავს) *გრძელ.* ქლიპით გახეხვა, გაფხეკა (ლიფთის). ▭ შდრ. გაქლიპვა, გაქლიპული.

გაეკრიპვა სახელი გაქლიპავს ზმნის მოქმედებისა.

გაეკრიპულ-ი რაც გაქლიპეს. *გ.* გაკაკუნება.

გაეკრა სახელი გაქნის ზმნის მოქმედებისა.

გაეკრვა სახელი გააქნევს, გაიქნევს ზმნათა მოქმედებისა.

გაეკრნ-ი რაც გაქნეულს ან გაიქნევს. *პატრონი გ. საბრე.*

გაეკნ-ს *გრძელ.* 1. ერთმანეთში თქეფილით ან ლესვით ურევს. *ცაცხვის გ. 2.* იფიცებს, რაც გამორჩნის (ეშმაკობაში, გაიძვერობაში). *შდრ.* გაიძვერობ-. *შდრ.* გაიქნევ-ის (ენაზე). *შდრ.* გაიქნეულ-ი.

გაეკნევ-ინ-ი 1. რაც გაქნეულ-ის *გ.* ყმაწილი. 2. გაზარმაცებული, გაჯიბრებული, გაწაწკრული (ეშმაკობაში). *შდრ.* გაიქნევ-ინ-ი.

გაეკნილ-ი (საუბ.) გაქნილი; პატრონი; გაიმ-ფარა.

გაეკნილებ-ინ-ი 1. რაც გაქნილ-ის *გ.* ნოხი. — *გ. კარტოფილი.* 2. გაჯიბრებული, გაწაწკრული (ეშმაკობაში). *შდრ.* გაიქნევ-ინ-ი.

გაეკნილებ-ა 1. რაც გაქნილ-ის *გ.* ნოხი. — *გ. კარტოფილი.* 2. გაჯიბრება, გაწაწკრება (ეშმაკობაში). *შდრ.* გაიქნევ-ინ-ი.

გაეკნვ-ა სახელი გაქნევს ზმნის მოქმედებისა.

გაეკნვ-ინ-ი 1. რაც გაქნეულ-ის *გ.* ნოხი. — *გ. კარტოფილი.* 2. გაჯიბრება, გაწაწკრება (ეშმაკობაში). *შდრ.* გაიქნევ-ინ-ი.

გაეკნვ-ინებ-ა *გრძელ.* ქაჩალი გახდება. ▭ შდრ. გაქაჩ-ება, გაქაჩ-ილებული.

გაეკნვ-ა სახელი გაქნ-ილებ-ა ზმნის მოქმედებისა

გაეკნვ-ინ-ი ვინც გაქნ-ილებ-ა ზმნის მოქმედებისა

გაეკნვ-ინ-ი *იხ.* ზედაზევით.

გაეკნივ-ს (თურმ. გაეკნევას; აწმ. ქნევას) *გრძელ.* 1. ღებინება გასნის, — გათელავს. (*გაბარძა*) ბატაკი გაქნევა. 2. გადაგ. დაამტერებს, შეურაცხყოფს. ▭ შდრ. გაიქნევინებ-ა, გაიქნევინებ-ინ-ი, გაქნევ-ა, გაქნევ-ინ-ი, გაქნევინებ-ა, გაქნევ-ინ-ი, გაქნევ-ინებ-ა, გაქნეულ-ი.

გაეკნევა სახელი გაქნევს ზმნის მოქმედებისა.

გაეკნევ-ინ-ი 1. რაც გაქნეულ (ბრნშე. 1). *გ.* ბალიში. 2. გადაგ. ენაზე, რაც გაქნეულ (ბრნშე. 2). *გ.* თავშეუკავებელი.

გაეკნავ-ს (თურმ. გაეკნევას) *გრძელ.* ქნევს ბაიაღის. ▭ შდრ. გაქნევება, გაქნევინებ-ა.

გაეკნავ-ინ-ი 1. რაც გაქნეულ (ბრნშე. 1). *გ.* ბალიში. 2. გადაგ. ენაზე, რაც გაქნეულ (ბრნშე. 2). *გ.* თავშეუკავებელი.

გაეკნავ-ინებ-ა *გრძელ.* ქნევინებ-ის *გ.* ბალიში. 2. (საუბ.) გაქნევინებ-ა, გაქნევ-ინებ-ა.

გაეკნავ-ინებ-ინ-ი რაც გაქნევინებ-ის *გ.* ბალიში. 2. (საუბ.) გაქნევინებ-ა, გაქნევ-ინებ-ა

გაქრობა სახელი გაქრობის ზმნის მოქმედებისა.

გაქრობა სახელი გაქრობა. გაქრობა ზმნათა მოქმედებისა.

გაქრობ-გამოქრობა სახელი გაქრობა-ამოქრობა. გაქრობა-გამოქრობა ზმნათა მოქმედებისა.

გაქრობილი ა) ენრ. რაც გაქრა. გ. ნაგლინი. — გ. წმენი. — ლიხიდან გ.

გაქრობა სახელი გაქრობის ზმნის მოქმედებისა.

გაღაბღაბება გ. ღვინის დაღრეჭვის, ხმელეთ განათების. ცეცხლი გაღაღაბდა.

გაღაბღაბება სახელი გაღაღაბდების, გაღაღაბდების ზმნათა მოქმედებისა.

გაღაბღაბებული-ი რაც გაღაღაბდა.

გაღაბღა-ს (თორმ. გაღაღაღას) გრძელ (ქუთს., ცრემორწ.) ოფლი, რაც გაღაღაღას. ▭ შდრ. გაღაღაღა.

გაღაბღა-ს (ქუთს., ცრემორწ.) ოფლი, რაც გაღაღაღა.

გაღაბღაბება გ. ოფლი, რაც აღაღაღდება.

გაღაბღაბება სახელი გაღაღაღდების ზმნის მოქმედებისა.

გაღაბღაბებული-ი ოფლი, რაც აღაღაღდება.

გაღარიბება-ა (ანმ. ღარიბება) გრძელ. ღარიბი გახდება. — შეძლების, ჭირვების დაკარგვაც. ‖ გადატ. შემცირება, გამოლევა სადმე რამე. ტყე გაღარიბდა.

გაღარიბება სახელი გაღარიბების, გაღარიბდების ზმნათა მოქმედებისა.

გაღარიბებული-ი ენრ. რაც გაღარიბდა.

გაღატაკება-ა (ანმ. ღატაკება) გრძელ. ღატაკი გახდება. — უკიდურესად გაღარიბება.

გაღატაკება სახელი გაღატაკების, გაღატაკდების ზმნათა მოქმედებისა.

გაღატაკებული-ი ენრ. რაც გაღატაკდა.

გაღარიბებული-ი ოფლი, რაც აღაღაღებული.

გაღება 1. სახელი გაღების ზმნის მოქმედებისა. კარის გ. 2. სახელი გაიღების ზმნის მოქმედებისა. ‖ გუნის გაღება (ბ). — გუნის გასინჯვა, გუნის გაგება.

გაღებინ-ი 1. რაც გააღე. — გახსნილი. გ. ფანჯარა. 2. რაც გაიღე, — გადახდილი. გ. თანპა.

გაღება სახელი გაიღების ზმნის მოქმედებისა.

გაღებინ-ი 1. რაც გაიღებს, — გახსნილი (სკინძი...); გაზმნებულები (გულმკერდი...). 2. ენრ. გაიღებს (გულმკერდი...).

გაღებ-ს (თორმ. გაღეღებს) გრძელ. 1. ღობათი დაღეზვის, ცოტაოდენს დაღეზავს. 2. გადატ. (სპეც.) ღობათ შეკვეთს რასმე. მთელი ღელე ღობით არ გაღეზავ. ▭ შდრ. გაღეზვა, გაღეზილი.

გაღეზვა სახელი გაღეზვის ზმნის მოქმედებისა.

გაღვენ-ი რაც გაღვენს.

გაღვარნ-ს (თორმ. გაღვეღრნეს; ანმ. ღვარსდეს) გრძელ. (ქუთს.) გაღვარდება.

გაღვარნ-ს (თორმ. გაღვეღრნეს) გრძელ. (ქუთს.) იხ. გაღვარდება.

გაღვენება-ა (ანმ. ღვენება) გრძელ. 1. გაჩაღება (ცეცხლი...). ქუხანი ცეცხლი გაღვენდა. 2. გაღვენება (ღობი). ‖ გალაგ. გამღვენებლება, გაღრანტება, გამწვანება. ბრძოლა გაღვენდა.

გაღვენება სახელი გაღვენების, გაღვენდების ზმნათა მოქმედებისა.

გაღვენებული-ი რაც გაღვენდა. გ. ნაკვირაწილი. ‖ გ. ღობი.

გაღვიძება სახელი გაღვიძების, გაღვიძებების, გაღვიძების ზმნათა მოქმედებისა.

გაღვიძებული-ი ენრ. რაცა, რაცა გაიღვიძა, — ძილის შედეგისგრძნობიელან გამოსული, ვამოფხიზლებული.

გაღვრა-ს (სპეც.) კარგად დაბანის (სასნით...). ▭ შდრ. გაღვრეზა, გაღვრეზილი.

გაღვრეზა (სპეც.) სახელი გაღვრეზის ზმნის მოქმედებისა.

გაღვრეზილ-ი (სპეც.) ენრ. გაღვრეზილს. გ. ბაკვები.

გაღვრეზა-ა (ანმ. ღვრეზება) გრძელ. ღობის გამოტანის (თესლი). ▭ შდრ. გაღვრეზა, გაღვრეზილები.

გაღვრეზა სახელი გაღვრეზის ზმნის მოქმედებისა.

გაღვრეზილ-ი რაც გაღვრეზა. გ. ხორბალი. — გ. თესლი.

გაღრანტვა-ა გრძელ. 1. აღმებრული ზეცაღლის მოხდება (ორკანიზმზე ან ცალკეულ ორგანიზმებზე). 2. გამიზეზება. ჭრილობა გაღრანტდა. 3. გაბარაზება, გაგდერება, გაღესპრება.

გაღრანტება სახელი გაღრანტების ზმნის მოქმედებისა.

გაღრანტებული-ი 1. რაც გაღრანტდა. გ. ჭრილობა. 2. ენრ. გაღრანტდა.

გაღრანტება სახელი გაიღრანტების, გაეღრანტება ზმნათა მოქმედებისა.

გაღრანტებულ-ი 1. ენრ. გაიღრანტა, ვისაც გაეღრანტა. ენრ. გაღრანტებულ ნაბადით. 2. რაც ენრ. გ. სად. — გ. თეალები.

გაღრაჯუნება (ქუთს.) სახელი გაეღრაჯუნების ზმნის მოქმედებისა.

გაღრეზა-ს გრძელ. (საუბ.) იფიქრა-რაც გაეღრეზს (მნიშვ. 2). ▭ შდრ. გაღრეზება, გაღრეზებული.

გაღრეზება (საუბ.) სახელი გაღრეზის ზმნის მოქმედებისა.

გაღრეზებინ-ი (საუბ.) 1. იფიქრა. რაც გაეღრეზილია (მნიშვ. 2). 2. გადატ. (საუბ.) გაიაქებრა, გაჭინკი. ციდან გ. ენიწვა.

გაღვა 1. რისამე (მდინარის, ზღვის, ჭაის და სხე.) იქით მხარე. გაღმიდან ამა მთისაკენ. 2. რასამე იქითა ადგილი. მოპირდაპირე მხარეს, — იქით. გ. გაკეთ. — მტკვრის გ. — ვ. შეკვეთე, გამოლის შეგრძნება.

გაღვა-გამოღვა გაღმა და გამოღმა. მდინარის გ.-გ. ჯარი იდგა.

გაღვინ-ი გაღმა მხარეს მცხოვრები.

გაღვიძება სახელი გაღვიძერების ზმნის მოქმედებისა.

გაღვიძებული-ი რაც, ვინც გაღვიძერთეს.

გაღვიძებული-ი (ძე.) გაიხარებული, გატკბილებული, გაეხარებული.

გაღვიძება (თორმ. გაღვიძებას) გრძელ. ღვიძილი გაგიხეს. ▭ შდრ. გაღიძება, გაღვიძილი.

გაღვიძება სახელი გაღვიძების ზმნის მოქმედებისა.

გაღონ-ი რაც გაღიხეს. გ. ეზო.

გაღონიერება-ა (ანმ. ღონიერება) გრძელ. **გაღონიერება-ა** (ანმ. ღონიერება) გრძელ. ღონიერი გახდება. ვაჭკუნიშიმთი გაღონიერდა.

გაღონიერება, გაღონიერება სახელი გაღონიერდება (გაღონიერდება) ზმნის მოქმედებისა.

გაღონიერებულ-ი, გაღონიერებულ-ი ენრ. რაც გაღონიერდა (გაღონიერდა). გ. ჭკუაგან. — გ. ნადადგი (ჯიგარ.).

გაღრანტვა-ა გრძელ. (საბ.) ღონიერებულა გახდება.

გაღრეზვა-ა გრძელ. 1. ღილეთი წყვა, ღილეთი გაიგლეხ. 2. გადატ. ხელა, ძლიერებითობით გავა.

გაღრეზვა სახელი გაიღრეზის ზმნის მოქმედებისა.

გაღრაჯუნება სახელი გაღრაჯუნების ზმნის მოქმედებისა.

გაღრაჯა სახელი გაიღრიჭების ზმნის მოქმედებისა.

გაღრაჯება-ა (ანმ. ღრაჯება) გრძელ. 1. ღრანტა გახდეს, სიღრმე მოეჭაბება. ზღიბარის კალაპოტი გაღრაჯდა. 2. გადატ. გაიზარდება, გაძალიერდება.

გაღრაჯება სახელი გაღრაჯების, გაღრაჯდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაღრაჯებული-ი რაც გაღრაჯდა ან გაღრაჯდა.

გაღრანტნ-ი გრძელ. ღრანტის ტაეზეული, ღრანტით ტაეზეული. გაღრანტნ-ი ენრ. ღრანტის ტაეზეული ან გაღრანტდა.

გაღრანტნ-ი (თორმ. გაღეღრანტეს) გრძელ. გაამრეულნი ძალის ძალით გაღრანტა. — თავგზა თოფ გაღრანტა.

გაღრანტება სახელი გაღრანტების ზმნის მოქმედებისა.

გაღრეზ-ი გრძელ. ღუღუნის დაღრეზის (ტყეზეს).

გაღრეზებული-ი რაც გაღეზილდა. გ. ტეტიალი.

გაღეზვა სახელი გაღეზვის ზმნის მოქმედებისა.

გაღეზება-ა გრძელ. იფიქრა, რაც გაღეზდება.

გაღეზა-ს (თორმ. გაღეღეზას) გრძელ. გაამრეულნი (სწორ რასმე). — მოიხრა, გაღეზეს. მაყრული გაღეზა. — შდრ. გაიღეზება, გაიღეზა, გაღეზება.

გაღეზა სახელი გაღეზვის ზმნის მოქმედებისა.

გაღეზა-ს (თორმ. გაღეღეზას) გრძელ. გაამრეულნი (სწორ რასმე). — მოიხრა, გაღეზეს. მაყრული გაღეზა. — შდრ. გაიღეზება, გაიღეზა, გაღეზება.

გაღეზა სახელი გაღეზვის ზმნის მოქმედებისა.

გაღეზა-ა გრძელ. ღუღუნის დაღეზის (ტყეზეს).

გაღეზებული-ი რაც გაღეზილდა. გ. ტეტიალი.

გაღეზვა სახელი გაღეზვის ზმნის მოქმედებისა.

გაღეზება-ა გრძელ. იფიქრა, რაც გაღეზდება

გაჩოჩა-ს (*აჭა. ლეჩხ.*) *ზმნ.* 1. ორ ან რამდენიმე ნაწილად აქცევს (ხორცს, მთლიანს). — დაანაწილებს ვინმე ორ ან*ონ, თავთო, შენ რიო მაშენი გადაეკი.* 2. გაყოფას (ზნიც) 2) შეასრულებს. 3. გაუყრის რამეში, — ვინმეს. — ვინმეს. — ვინმეს.

გაჩარხვა-ს (*თურმ.* გაუწარხვეს; *აწმ.* ჩარხავს) *გრდვ.* ულაზათოდ გაიშლის (ფეხებს, ხელებს), — გაფართხეს. ▫ შდრ. გაჩარხეს, გაჩარხული.

გაჩარხვა სახელი გაჩარხვის ზმნის მოქმედებისა.

გაჩარხული-ი 1. რაც გაჩარხეს. *გ. ფეხები.* 2. ვინც გაჩარხა ფეხები, ხელები. *გ. ოჯა.*

გაჩარხულება-ა *გრდვ.* ჩარხის დაიწყება, — ძლიერ განათდება, გაჩარაღდნება *ღრუბლები და ქანქარი გარჩარხება.*

გაჩარხულება სახელი გაჩარხვის ზმნის მოქმედებისა.

გაჩარხული-ი რაც გაჩარხეს. *გ. მზე, — გ. დარბაზი.*

გაჩაგნა სახელი გაჩაგნის, გაჩაგნდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩაგნილ-ი 1. რაც გაჩაგნა. *მოუსლოწლილად გ. ბაბანარი.* 2. ვინც გაჩაგნა. *მეფნარ ვარსკვლავზე გ. (ფიცური.)*

გაჩაგნება-ა (*აწმ.* ჩაგნდება) *გრდვ.* 1. მოძრაობას (სულას), მოქმედებას შეწყვეტს, — დადგება. *მამაჩემი გაჩაგნა. — აქმოთნობილი გაჩაგნა. ‖* იქნე იქნება. *მოიცდის. ერთ ადგილზე არ ვ. — შინ არ გაჩაგნა.* 2. დაბინავდება. *ასტეპრობი გაჩაგნა.* 3. გაჩუმდება, დამშეიდდება, დაწყნარდება. *თუ ატირდა, ალარ გ.*

გაჩაგნება 1. სახელი გააჩაგნებს, გაჩერდება ზმნათა მოქმედებისა. 2. ადგილი, სადაც ტროსნაპორტის რაიმე სახეობა ჩერდება მგზავრების ასასვლელად და ჩამოსასვლელად. *აეროპორტის გ.*

გაჩაგნილ-ი ვინც, რაც გაჩერდა. *გ. მამაკაცი, — უხაჭოდ გ. ‖ სამუშაოზრობი გ.*

გაჩაჩნა (*აწმ.* ჩიჩნს) *გრდმ.* სანერგეზზე გაწყვრა (მაგალითს). *ჩ.გალად. თმებით დათოთქვა, სცემს.* ▫ შდრ. გაიჩიჩნა, გაიჩიჩება, გაჩეჩნა, გაჩეჩილი, გაწაჩნა.

გაჩაჩნა სახელი გაჩაჩნის ზმნის მოქმედებისა.

გაჩაჩნილ-ი რაც გაჩაჩნა. — დაჩეჩილილი.

გაჩახ-ს (*აწმ.* ჩეხს) *გრდმ.* 1. გაკეთება, გაჭრის (ტყეს...). 2. გააპობს, გახლეჩს. ▫ შდრ. გაჩეხილ-ნებს, ჯაოჭებს, გაიჩეხს, გაჩეხა, გაჩეხილი, გასაჩეხი.

გაჩეხა სახელი გაჩეხის ზმნის მოქმედებისა.

გაჩეხილ-ი 1. რაც გაჩეხეს. *გ. ტყე.* ‖ *ვ. ლუნი.* 2. რაც გაჭრეს. *გ. ბ. ჩარხი.*

გაჩეჩვა სახელი გააჩეჩვეს, გაიჩეჩვა ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩეჩილ-ი გაწურთნილი; მოჩეჩული. *ხელსაქმეში გ.*

გაჩეჩნა *გრდმ.* ნაჭრების გაკეთებას, — გახეხვას. ▫ შდრ. გაიჩეჩება, გაიჩეჩილი.

გაჩეჩნა სახელი გაჩეჩნის ზმნის მოქმედებისა.

გაჩეჩნილ-ი 1. რაც გაჩეხეს. *გ. ტყე.* ‖ *ვ. ლუნი.* 2. რაც გაჭრეს. *გ. ბ. ჩარხი.*

გაჩვევა სახელი გააჩვევს, გაიჩვევა ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩვეული-ი გაწურთნილი; მოჩვეული. *ხელსაქმეში გ.*

გაჩეხნა *გრდმ.* ნაჭრების გაკეთებას, — გახეხვას. ▫ შდრ. გაიჩეხება, გაჩეხილი.

გაჩეხნა სახელი გაჩეხნის ზმნის მოქმედებისა.

გაჩეხნილ-ი 1. რაც გაჩეხეს. *გ. ტყე.* ‖ *ვ. ლუნი.* 2. რაც გაჭრეს. *გ. ბ. ჩარხი.*

გაჩვევა სახელი გააჩვევს, გაიჩვევა ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩვეული-ი გაწურთნილი; მოჩვეული. *ხელსაქმეში გ.*

გაჩეჩნა *გრდმ.* (საუბ.) გაყურილი და გამაკრვებული რამეში: *გარემოცული, გაჩიჩინული. ქაღალდი გ. წალდი. — ლელიანში გ. თეთრთმენტში. — პირში გ. პაპიროსი.*

გაჩეჩვილება-ა (*აწმ.* ჩეჩვილდება) *გრდვ.* ლაპარაკის (ტანვის, ტარების, სიმღერის) — ადვილობა), თავისუფალ ხმის გამოცემის (ტრაკეი) შეწყვეტა, — ხმის ალარ ამოსვლა. დადგილება. *ყველა გაიჩეჩილა. — ჭერის ჭამის დროს ძალიან კი გაჩეჩდებიან.*

გაჩეჩვილა სახელი გააჩეჩვებს, გაიჩეჩვება ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩეჩვილ-ი ვინც, რაც გაჩეჩდა.

გაჩეჩვილა სახელი გააჩეჩვების ზმნის მოქმედებისა.

გაჩეჩვილება-ა *გრდვ.* მცირედ ამოძრავდება, — გაიჩეჩენენება, გადგაჩნება.

გაჩეჩვილება სახელი გაიჩეჩვება, გაიჩეჩვილდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩეჩილება სახელი გააჩეჩავს, გაიჩეჩილდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩეჩილ-ი *გრდვ.* ჩაბნელით გასახსნის.

გაჩეჩილება-ა *გრდვ.* ჩხაკუნის გამოსცემს. *ჩხაკუნით გაიხსნება. თოფი გარჩეჩილდა.*

გაჩეჩილება სახელი გააჩეჩებს, გაიჩეჩილდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩეჩილ-ი *გრდვ.* ჩხაკუნის გამოსცემს. *ჩხაკუნით გაიხსნება. — შდრ. გაჩეჩილება.*

გაჩეჩილება სახელი გააჩეჩილებს, გაიჩეჩილდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩეჩილ-ი *იხ.* გაჩეჩილი.

გაჩეჩილება *გრდვ.* ნელთანი საგნით წვრილად გახეხვის (ქანს, ქაღალდს, ქოთნის და მისთ.). ▫ შდრ. გაეჩეხილებს, გაიჩეხილებება, გაჩეხილება, გაჩეხილება.

გაჩეხილება სახელი გაჩეხილებს ზმნის მოქმედებისა.

გაჩეხილებრ-ი რაც გაჩეხილებს. *გ. კანი. — გ. ქაღალდი.*

გაჩიჩიანება-ი (საუბ.) ძალიან გამმდარი. *გ. ფოგო. — გ. ფეხები.*

გაჩიჩინა-ს (*თურმ.* გაეჩიჩინა) (საუბ.) *გრდმ.* რამეში ბევრის გაჭედა, გაჭიდება. ▫ შდრ. გაიჩიჩინება, გაეჩიჩინება, გაჩიჩინა, გაჩიჩინული.

გაჩიჩინა სახელი გაჩიჩინის ზმნის მოქმედებისა.

გაჩიჩინულ-ი რაც გაჩიჩინა რამეში; რაც ვინც გაეჩიჩინა რამეში. *სამმე. გასამკელელში გ. — უადგილოდ გ. სახლი.*

გაჩიხვა-ს (*აწმ.* ჩიხავს) *გრდმ.* 1. ჩიხავას (ზნეში). 2) ზოგიხეს. 2. ბუნებასთან დაათვალიერების, ზედმიწევნით შეამოწმებს. *მაშვრებს ბურჯები გაჩიხავენ.* 3. გაქცევის (ნაკაფს და მისთ.). ▫ შდრ. გაიჩიხება, გაიჩიხავს, გაიჩიხება, გაჩიხებული, გაჩიხული, გაჩიხვა.

გაჩიხვა სახელი გაჩიხავს ზმნის მოქმედებისა.

გაჩიხული-ი რაც გაჩიხა. *გ. ბ. ჩარხი.*

გაჩიხულება-ა *გრდვ.* ჩხრიალის გამოსცემს. *ჯიქვი გაჩიხულდება.*

გაჩიხულება სახელი გაჩიხულებს, გაიჩიხულდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩიხულ-ი *გრდვ.* ჩხრიალით გამოსცემს. *ჩხრიალით გაიხსნება. — ჭერის ჭამის დროს ძალიან კი გაჩიხულდებიან.*

გაჩიხულება სახელი გაჩიხულებს, გაიჩიხულდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩიხულ-ი *იხ.* გაჩიხული.

გაჩიხულება *გრდვ.* ნელთანი საგნით წვრილად გახეხვის (ქანს, ქაღალდს, ქოთნის და მისთ.). ▫ შდრ. გაეჩიხულებს, გაიჩხულებება, გაჩხულება, გაჩხულება.

გაჩიხულება სახელი გაჩხულებს ზმნის მოქმედებისა.

გაჩიხულებრ-ი რაც გაჩხულება. *გ. კანი. — გ. ქაღალდი.*

გაჩიჩიანება-ი (საუბ.) ძალიან გამმდარი. *გ. ფოგო. — გ. ფეხები.*

გაჩიჩინა-ს (*თურმ.* გაეჩიჩინა) (საუბ.) *გრდმ.* რამეში ბევრის გაჭედა, გაჭიდება. ▫ შდრ. გაიჩიჩინება, გაეჩიჩინება, გაჩიჩინა, გაჩიჩინული.

გაჩიჩინა სახელი გაჩიჩინის ზმნის მოქმედებისა.

გაჩიჩინულ-ი რაც გაჩიჩინა რამეში; რაც ვინც გაეჩიჩინა რამეში. *სამმე. გასამკელელში გ. — უადგილოდ გ. სახლი.*

გაჩხაპა-ს (*აწმ.* ჩხრეს) *გრდმ.* 1. ჩხრეას (ზნეში). 2) ზოგიხეს. 2. ზუსტობით დათვალიერების, ზედმიწევნით შემოწმებას. *მაშვრებს ბურჯები გაჩხაპავენ.* 3. გაქცევის (ნაკაფს და მისთ.). ▫ შდრ. გაიჩხრეს, გაიჩხრეა, გაჩხრება, გაჩხრილება, გაჩხრილი, გაჩხრეა, გაჩხრილი, გაჩხრილება.

გაჩხრეა სახელი გაჩხრეას, გაიჩხრეა ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩხრილ-ი *გრდვ.* ჩხრიალით გამოსცემს. *ჩხრიალით გაიხსნება. — ჭერის ჭამის დროს ძალიან კი გაჩხრილდებიან.*

გაჩხრილება სახელი გაჩხრილებს, გაიჩხრილდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩხრილ-ი *იხ.* გაჩხრილი.

გაჩხრილება *გრდვ.* ნელთანი საგნით წვრილად გახეხვის (ქანს, ქაღალდს, ქოთნის და მისთ.). ▫ შდრ. გაეჩხრილებს, გაიჩხრილებება, გაჩხრილება, გაჩხრილება.

გაჩხრილება სახელი გაჩხრილებს ზმნის მოქმედებისა.

გაჩხრილებრ-ი რაც გაჩხრილება. *გ. კანი. — გ. ქაღალდი.*

გაჩხრიალება-ა *გრდვ.* ხმაურით ფაფუკდება, — ფუთფუთებს. *ბატკანი გაჩხრიალდა. — ბატკანი გაჩხრიალდა.*

გაჩხრიალება სახელი გაჩხრიალებს, გაჩხრიალდება ზმნათა მოქმედებისა.

გაჩხრიალებრ-ი რაც გაჩხრიალებს. *გ. ბატკანი. — გ. ბალიში.*

გაჩხრიალებრ-ი (საუბ.) ძალიან გამმდარი. *გ. ფოგო. — გ. ფეხები.*

გაჩხრიკა-ს (*თურმ.* გაეჩხრიკა) (საუბ.) *გრდმ.* რამეში ბევრის გაჭედა, გაჭიდება. ▫ შდრ. გაიჩხრიკება, გაეჩხრიკება, გაჩხრიკა, გაჩხრიკული.

გაჩხრიკა სახელი გაჩხრიკის ზმნის მოქმედებისა.

გაჩხრიკულ-ი რაც გაჩხრიკა რამეში; რაც ვინც გაეჩხრიკა რამეში. *სამმე. გასამკელელში გ. — უადგილოდ გ. სახლი.*

გაჩხრიკა-ს (*აწმ.* ჩხრეს) *გრდმ.* 1. ჩხრეას (ზნეში). 2) ზოგიხეს. 2. ზუსტობით დათვალიერების, ზედმიწევნით შემოწმებას. *მაშვრებს ბურჯები გაჩხრეკ

გაკვირვებულ-ი 1. რაე გაეკვირა (მნიშ. 1), რაც გაუკვირდათ. *გ. კერძო.* 2. ვინც გაუკვირდა (მნიშ. 2).

გა-ს-ცილდება-ა (*აწმ.* სცილდება) *გრძლვ.* 1. მოშორდება, მოსცილდება. *იქაურობას გასცილდა.* ‖ გაეყრება, ცოლს *გასცილდა.* 2. ვასცილდა და დაშორდება რასმე. *მეზობლი სოფელს გასცილდა.*

გასცილება სახელი გ ა ა ც ი ლ ე ბ ს. გ ა ს ც ი ლ დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

გასცილებით გადამტკბარით, ბევრად უფრო, შედარებულად მეტად. *გ. ჯეელური (ჯარები) იყო. — გ. ძალით დაუწყეს.*

გასცილებულ-ი ვინც, რაც გასცილდა ვისმე, რასმე. *ქმრის, გ. ქალი.* ‖ *ეზოს კარს გ. ეყო.*

გასცინარება (ძვ. საუბ.) სახელი გ ა ა ც ი ნ ა რ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

გა-ს-ცინება-ს (*აწმ.* სცინება, *თურმ* გაუცინა) *გრძლ.* გამოაჟავარებს, დაცინებით მიპასპასებს.

გასცინება სახელი გ ა ა ც ი ნ ე ბ ს, გ ა ც ი ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

გასცინებულ-ი ვინც გაიცინა. *გ. არაფის უშიანურ.*

გასცინარებელ-ი 1. განათებული (ეს). 2. გადაც. (პოეტ.). გასხივოსნებული, განათებული, გაბრწყინებული. *გ. სახე.*

გასცა სახელი გ ა ს ც ე ს, გ ა ა ც ე ს, გ ა ც ე მ ა ზმნათა მოქმედებისა.

გასცემი-ს *გრძლ.* დაკლის, დაკარიელებს. *ქურდებმა ოთახი გაგასცეს.* ▭ შდრ. გაიცლის, გაუელის, გაეცლება, გაცელა, გაცლილი.

გასცივნ-ა გაცივნებული, მოცივნებული, მოშორებული (კანი, ჭრილი...).

გასცივნა სახელი გ ა ც ი ვ ნ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა. *ნუშისი ძაფის გ.*

გასცივნება სახელი გ ა ა ც ი ვ ნ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

გასცინება სახელი გ ა ც ი ნ ე ბ ს, გ ა ა ც ი ნ ე ბ ს, გ ა ც ი ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

გასცინებითვნებ-ი (წრეზე) რაც ცნობიერი გახდა, — გააზრებული, შეგნებული. *გ. შემოქმედებითი პროცესი. — თავისი შეგონებული კარგად ქონდა გ.* ▭ შდრ. გაუცნობიერებული.

გასცინებულ-ი ვინც, რაც გაიცნეს ან გაიცნეს. *ახლად გ. კაცი.*

გასცოფება-ა (*აწმ.* ცოფდება) *გრძლვ.* 1. ცოფი შეეყრება. 2. გადაგ. მეტისმეტად გაბრაზდება, — გაცდისლდება.

გასცოფება სახელი გ ა ა ც ო ფ ე ბ ს, გ ა ც ო ფ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა. გაცოფებით — მეტისმეტად გაბრაზებით შრისხანებით.

გასცოფებულ-ი 1. რაც გაცოფდა (მნიშვ. 1) *გ. მგელი.* 2. გადაგ. ვინც გაცოფდა (მნიშვ. 2). *გ. ნიღაბარი* (ფიქრი.).

გასცოფება-ა *გრძლვ.* ცოცხით ადგილს გადაავნაცვლებს, ცოცხით წაეა. *მაგლი გაეცოფა.*

გასცოცხა სახელი გ ა ა ც ო ც ხ ე ბ ს, გ ა ც ო ც ხ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

გასცოცხებულ-ი რაც, ვინც გაცოცხეს ან გაიცოცხა.

გასცისკვრ-ა (*თურმ.* გაეცოცხება) *გრძლ.* (საუბ.) დატუქსავს, გაკიცხავს; დასჯის. ▭ შდრ. გაეცოცხება.

გასცისკვრა (საუბ.) სახელი გ ა ა ც ი ს კ ვ რ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

გასცოხნილ-ი (*აწმ.* ცოცხლდება) *გრძლვ.* 1. სიცოცხლე დაუბრუნდება, ცოცხალი გახდება. ‖ გადაგ. აგრაფდება. *გამოილეშმის (ბუნება).* 2. ოცნება, რაც გამოიცოცხლდება.

გასცოცხება სახელი გ ა ა ც ო ც ხ ლ ე ბ ს, გ ა ც ო ც ხ ლ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

გასცოცხლებულ-ი ვინც, რაც გაიცოცხლდა. *გ. ბუნება.*

გასცოხნი-ს *გრძლ.* (საუბ.) დაღვრას, შეჭამს (უმალისოდ)

გასცრა სახელი გ ა ც რ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

გასცრა-ს (*აწმ.* ცრეს) *გრძლ.* 1. ზმარებით გახეხს, გაქუსავს (ქსოვილს...). 2. ფქვილ დაუყარაგებს, გააფითრებს (ფაფადფუფოს, სიცივე...). ▭ შდრ. გაიცრება, გაეცრიება, გაცრება, გაცრილი.

გასცრა სახელი გ ა ც რ ე ბ ს, გ ა ი ც რ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

გასცრილ-ი 1. რაც გაცრილს ან გაიცრება, — გახეხილი. *ფაქუსული. რეცხვისგან გ. საფენი. — წიაწის ვ. ფრჩილები.* 2. ვინც გაიცრება, რაც გაეცრიცა, — ფერმიხდილი, გაფითრებული. *გ. სახე.*

გასცრ-ი-ს (*აწმ.* ცრის) *გრძლ.* 1. ფქვილს ცრაზე საეან გამოიყრის საცერზე დაყრითა და შეჯდურეით. 2. საცრით (მნიშვ. 2) მსხვილი ნივთიერებისაგან გაწმენდს (წიწაკს, ქინძს და მისთ.). ▭ შდრ. გააცრებინებს, ხილას. გაცრილი, განაცრი, გასაცრელი გაეცრება.

გასცრისტება-ა *გრძლვ.* გაუფერულდება, გაუფერმკრთალდება.

გასცრილ-ი რაც გაცრეს. *ბ. ფქვილი.* ‖ *გ. თიბა.*

გასცრუება სახელი გ ა ც რ უ ე ბ ს, გ ა ა ც რ უ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

გასცრუებულ-ი ვინც, რაც გაცრუდა; რაც გაცრუებით. *გ. იმედები.*

გასცრუება-ა (*აწმ.* ცრუდება) *გრძლვ.* არ გასრულდება, განმცრუნდება, განწირდება.

გასცრუება-ა *გრძლვ.* 1. იქით, უკანკენი გახდეს, — გაუკუნდეს. 2. გაცრუდება, გაიზღუდება (ამბი, მოლოდინი...). ▭ შდრ. გაუცრუდება, გაეცრუება, გასცრუებული.

გასცრუება სახელი გ ა ც რ უ დ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

გასცრუებულ-ი რაც გაცრუდა; რაც გაუცრუდათ. *გ. ამედები*

გასცრცრულება-ა *გრძლვ.* ცერცრაული წყვა (მცენებენი). — გაჩაქჩქნება.

გასცრცრულება *გრძლვ.* ცერცრაული წყვა. *მეღა საკამისიკენ გაეცრცრულება.*

გასცრავ-ს (*თურმ.* გაეცრავს) *გრძლ.* ცერცით გაიელის, ცერცით გავა, გადალახავს (მდინარეს...). ▭ შდრ. გაეცრავა.

გასცრავება-ა *გრძლვ.* 1. ცერცით წავა, გავა. ‖ გასრიალდება. 2. გადაგ. (საუბ.) მოტყუდება; მოატყუებენ

გასცრავება სახელი გ ა ა ც რ ა ვ ე ბ ს, გ ა ც რ ა ვ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

გასცრავებულ-ი 1. ცერცით გაეცრავი, წაცრანილი; ცერცით წასული. *გალმა გ. ნავი.* 2. გადაგ. (საუბ.) მოტყუებული.

გასცრავება სახელი გ ა ც რ ა ვ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

გასცულტდება-ა *გრძლვ.* ცელლტი გახდება. ▭ შდრ. გაეცულტება, გაცულტებული.

გასცულტება სახელი გ ა ც ე ლ ტ დ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

გასცულტებული-ი ვინც გაცულტდა *გ. ბიჭი.*

გასცურა-ს (*აწმ.* ცურავს) *გრძლ.* 1. ცურაობს, ცურაობით გადაადგილდება. *ბაყაყები გასცურავენ.*

გა-ს-ცურვა-ს *გრძლვ.* ცურაობით გადაადგილდება. *ბაყაყები გაცურვენ.*

გასცურვა სახელი გ ა ა ც უ რ ა ვ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

გასცურვებული-ი ვინც, რაც გაცურდა; რაც გაცურვებით. *გ. ბორბალი.*

გასცარება-ა (*აწმ.* ცხარდება) *გრძლვ.* 1. ცხარე გახდება. *წიწაკით საჭმელი გაეცარა.* 2. ძალიან გაბრაზდება, გაცდისლდება, გაწყრებადება. *ებრაული ცხვარია, თუ გაეცარა — ეშარიათ.* 3. გამწვავდება, გახურდება. *ბრძოლა გაეცარდა.*

გასცარება სახელი გ ა ა ც ხ ა რ ე ბ ს, გ ა ც ხ ა რ დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა. გაცხარებით — ცხარედ, აღელვებით, გაბრაზებით, მონდომებით. *გ. ლაპარაკობს.* — *ვ. ბეშთაობს.*

გასცხარებელ-ი რაც, ვინც გაეცხარდა. *გ. კამათი. ბენ.* ‖ *გ. ბრძოლა.*

გა-ს-ცხება-ს *გრძლ.* გაარტყამს გაკრავს (სილას ა. ს. *სილა გასცხა.* ▭ შდრ. გაეცხება, გაეცხებინებს.

გასცხელება-ა (*აწმ.* ცხელდება) *გრძლვ.* ცხელი გახდება. *უთო გაეცხელა.*

გასცხელება სახელი გ ა ა ც ხ ე ლ ე ბ ს, გ ა ც ხ ე ლ დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

გასცხელებელ-ი რაც გაცხელდა.

გასცხოველება-ა (*აწმ.* ცხოველდება) *გრძლვ.* ცხოველი (მნიშვ. 2) გახდება, სიცხოველე მოეშტება; გამლილდება; ცამ ალდება.

გასცხოველება სახელი გ ა ა ც ხ ო ვ ე ლ ე ბ ს, გ ა ც ხ ო ვ ე ლ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

გასცხოველებულ-ი ვინც გაცხოველდა. *გ. მუშაობა. — ქანაობ.*

გასციალ-ს-ს (*თურმ.* გაუციხლეს); *აწმ.* ცხრილავს). *გრძლ.* 1. ცხრილში გაატარებს, ცხრილით გაწმენდს (მარცვლეულს). 2. გადაგ. ზედმეტს შორდორებს. შემპოვრის გარკვეული თვალსაზრისით; დაწვეს. — შდრ. გაიცხრილება, გაცხრილვა, გაცხრილული, გასაცხრილავი.

გასციალება სახელი გ ა ც ხ რ ი ლ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

გასციალებელ-ი რაც გაცხრილეს. *გ. ბორბალი.* ‖ *გ. ხილეი.*

გასციალება სახელი გ ა ძ ა ლ ე ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

გასციალებული-ი ვინც, რაც გაძალდა. ‖ *გ. ბიჭი.*

გასციალ-ა-ს (*თურმ.* გაუძალეს); *აწმ.* ძალავს) *გრძლ.* 1. ძალით გაიყვანს, გაიტანს. *ცხვარი გასძალა ბაზეი.* 2. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 3. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 4. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 5. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 6. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 7. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 8. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 9. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 10. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 11. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 12. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 13. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 14. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 15. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 16. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 17. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 18. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 19. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 20. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 21. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 22. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 23. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 24. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 25. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 26. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 27. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 28. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 29. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 30. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 31. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 32. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 33. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 34. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 35. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 36. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 37. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 38. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 39. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 40. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 41. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 42. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 43. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 44. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 45. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 46. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 47. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 48. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 49. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 50. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 51. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 52. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 53. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 54. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 55. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 56. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 57. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 58. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 59. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 60. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 61. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 62. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 63. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 64. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 65. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 66. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 67. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 68. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 69. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 70. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 71. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 72. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 73. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 74. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 75. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 76. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 77. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 78. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 79. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 80. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 81. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 82. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 83. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 84. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 85. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 86. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 87. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 88. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 89. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 90. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 91. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 92. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 93. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 94. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 95. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 96. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 97. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 98. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 99. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.* 100. ძალით გაიტანს, გაიყვანს. *ნაბადი გასძალა ბიჭმა.*

გაძლება. – ცაქრობა. გაძლიერება. ტრანსპორტის მოძრაობა გაძლერდა.

გაძლება სახელი გაძლება, გაძლიერება. გაძლიერების სხვენი გაძლება. გაძლიერების მიმოხილვა ვ. ივან.

გაძრახვა ზმ. (ხალხ.) არ გაძრახვა – იგივეა რაც თითს არ გააკარებს.

გაძრომა სახელი გაძრომის, გაძრომის ზმნათა მოქმედებისა.

გაძრომა სახელი გაძრომება ზმნის მოქმედებისა.

გაძრომა-გაძომარობა ს. ეკძრომა და გაძომრობა. 2. ვარიან. (ესპანეთი) მოხერხებით საქმის მოგვარება, ეკძერკოპა, ეშმაკობა.

გაძრომილობა ა. გრძელი. მუხლებით გაჯა. პატრუნი გაიკეთა.

გაძვრება (ა)ზ. ძვრენება) გრძელ. ბუნება ეგიხება.

გაძვრომა (ხალ.) სახელი გაძიძგრების ზმნის ძირშეღებისა.

გაძვრა ა. (აწ. ძღება) გრძელ. უაშრილის მიღლიას. საკმელით დაკმეულ ფერებს.

გაძერება სახელი გაძერების ზმნის მოქმედებისა.

გაძერება სახელი გაძერება ზმნის მოქმედებისა

გაძალება ს. (ძირ. გაუწნებას) ტრანს. 1. წაღება ვინმისა. 2. ვინმეს ძალით ჩაგრა, გაკაცება. ◻ ზმნ. გაძალებულა. გაძალებული.

გაძალება სახელი გაძალების ზმნის მოქმედებისა

გაძალება ს. (ძირ. გაუწნებას) ტრანს. 1. ვინმეს ძალით ჩაგრა, გაკაცება. აწ. წაღება) გრძელ. წაღების ჩაგრის, გაკაცების

გაჩოჩორაკება-ი რაც გაჩოჩორაკდება ან გაჩოჩორაკებს. ი ძალები.

გაჩრიმპება-ა (აჭრ. წრიმპება) გრძლვ. 1. მაღალი და წვრილი (ულილი) გაიხმება (ჩიტისა). 2. ფარჩვენდება, ვიხდება (აღამაში ..) ‖ გაფატ. დაბეჭავებული, დაქსინული. ▭ შდრ. გაწრიმპება, გაწრიმპულები.

გაჩრიმპება სახელი გაწრიმპდება იხმის მოქმედებისა.

გაჩრიმპება-ი 1. რაც გაწრიმპდა. 2. ეინც გაწრიმპდა.

გაჩუმპვა-ს (თუშ. გაუწუმპვის) გრძლ. (ეუთხ.) იგივეა, რაც გაწუპვა. ▭ შდრ. გაიწუპება, გაწუპება.

გაჩუმპულ-ი (ეუთხ.) იგივეა, რაც გაწუპული.

გაჩურპვა-ი (თუშ. გაუწურპვის; აწმ. წურპვა) გრძლ. 1. მაჭვრიალ, ღაღრინით, დაღრენით ხითხეს გამოადგის 2. ვასაწმენდად საწერში, ფილტრში გადატარებას (ს.იმიტა) ‖ ფიც გ. ▭ შდრ. გაიწურება, გაწურება, გაწურული, გასაწურავი, გაწურვილი.

გაჩურპვა სახელი გაწურვის ხმის მოქმედებისა.

გაჩურპულ-ი რაც გაწურეს ან გაიწურა. გ საწრეტი. ▭ ეე. ჩაწონი ‖ ოფლში გაწურული — ძალიან გაოფლიანებული.

გაჩუნპვა-ს (თუშ. გაუწუნპვის; აწმ. წუნპვა) გრძლ. ხულ მალაც დაასველებს. *ბაქმეებია ეჭალმაზეთო გაწუნპვა.* — წვიმამ გაწუნპა. ▭ შდრ. გაიწუნპება, გაწუნპვა. გაწუნპული.

გაჩუნპვა სახელი გაწუნპვის ხმის მოქმედებისა.

გაჩუნჯება-ა გრდვ. წუწკი გახდება, — გაშხვნეცება

გაჩუნჯება სახელი გააწუწკებს, გაწუწკიდება ხმისათა მოქმედებისა. — გაშხუნაება.

გაჩუნჯებულ-ი ეინც, რაც გაწუწკდა გ. ძაღლი.

გაჩუნჯულ-ი ეინც, რაც გაწუწკეს ან გაიწუწკა. გ. *ტანისამოსი.* ‖ ოფლში გაწურული — ოფლით, რაც ოფლში გაწურული.

გაჩუსპება-ა (აწმ წუსპება) გრდვ. 1. წუსპება გახდება (ტენი, ძმარი..) 2. ძალიან გაეცდება (ქსოვილი). ‖ ვენი გაწუსპება — ვენი გაუსპდება. მიაბრძოდა რამე ენისმე. *ღილისნად გენი გაწუსპდა.*

გაჩუსპება სახელი გააწუსპებს, გაუწუსპებს, გაწუსპდება, გაუწუსპდება ხმათა მოქმედებისა. ვენის გ.

გაჩუსპებულ-ი 1. რაც გაწუსპდა. გ. *მელანი.* — გ. *ღვინო* ‖ გ. კაბა. 2. რაც გაუწუსპდათ. *ვენი აქონდა გ.*

გაჩუსპვა-ს (თუშ. გაწწყდარა და გაწწყდერა; აწმ. წუსპვა) გრძლვ. 1. გაწვეთ, გაშვინი ორ ნაწილად იქცეს. *გაიგლოვებდა ეთო,ო გაწუსპა.* 2. დაისხლება, გაიცილება. ‖ მოისპოს, აღსრულდეს. ბრძანება: *ბოდა საბაბებელით გაწუსპა ‖ გათავდება, გაწმიელება, ძლევით ეიწყებს დროს მაზარში მწუთნელი გაწუსპა.* ▭ შდრ. გაიწუსპება, გაწწდომა, გაწწყდარი.

გაჩუსპვა სახელი გაწწდება ხმის მოქმედებისა.

გაჩუსპვა-ს (აწმ. წუსპება) გრძლვ 1. გაწვეთ, გაშვინი ორ ნაწილად იქცეს, — გაიცვეს. *თოლო ეიწუსპება.* 2. იგივეა, რაც შეწუსპება. *ბაუბაო გაწუსპდა.* 3. ბოლოს მოეღებს, აღარ ეცნება (ავაშის, ურთიერთობა... ენიმეთან ან ოჯახეთან). 4. დაბოკავს, გაცვეტს, მეხის გაიცვეს; მოსპობს. *ბჭელს შიშით ცხეარი ვის გაწუსპდაო.* ▭ შდრ. გაიწუსპნება. გაიწუსპეს, გაეწუსპეს, გაწუსპება. გაწუსპებული. გასაწუსპები. გაეწუსპებული.

გაჩუსპება სახელი გაწუსპეს ხმის მოქმედებისა.

გაჩუსპებულ-ი რაც გაწუსპეს ან გაწუსპა. გ. *ძეწკელი* — გ. *ხიდი.* ‖ გ. *საჯარისო.*

გაჩუსპა სახელი გააწყობს, გაეწყობა ხმათა მოქმედებისა.

გაჩუსპულ-ი რაც გააწყობს გ. *სეფრა.* ‖ გ. *ბაქრი* — *ბაქრის* გ. კაბა.

გაჩუსპა-ს (აწმ. წყობა) გრძლვ. გაჯდომება; გაბრაზება; განრისხება ▭ შდრ. გაეწყრება, გაწყრომა, გამწყრალი. გასაწყრომი.

გაჩყარება სახელი გაწყრება, გაეწყრება ხმა ზმათა მოქმედებისა.

გაჩყარებულ-ი ეინც, რაც გაწყრა. გ. *ძალლი.*

გაჩყარება სახელი გააწყარებს, გაწყარდება, გაწყარდება, გაეწყარდება ხმათა მოქმედებისა. ვენის გ.

გაჩყარებულ-ი 1. რაც გაწყარდა. გ. *მელანი.* — გ. *ღვინო* ‖ გ. კაბა. 2. რაც ეიწყარდათ. *ვენი აქონდა გ.*

გაჩყობა-ა (თუშ. გაიწყობის) გრძლვ. 1. გაწვეთ, გაშვინი ორ ნაწილად იქცეს, — გაიცვეს. *ეთო,ო გაწყობა.* 2. ბოლოს მოეღებს, აღარ ეცნება (ავაშის, ურთიერთობა... ენიმეთან ან ოჯახეთან). 4. დაბოკავს, გაცვეტს, მეხის გაიცვეს; მოსპობს. *ბჭელს შიშით ცხეარი ვის გაწყვეტაო.* ▭ შდრ. გაიწყვეტინება. გაიწყვეტს, გაეწყვეტს, გაწყვეტა. გაწყვეტილი. გასაწყვეტი. გაეწყვეტილი.

გაჩყობა სახელი გაწყვეტს ხმის მოქმედებისა.

გაჩყობინ-ი რაც გაწყვეტს ან გაწყვეს. გ. *ძაფი* — გ. *სიმი.* ‖ გ. *საკაბონი.*

გაჩყობა სახელი გააწყობს, გაეწყობა ხმათა მოქმედებისა.

გაჩყობინ-ი რაც გააწყვეს გ. *სეფრა.* ‖ გ. *ქარი.* ‖ *მაქმანით* გ. *კაბა.*

გაჩყობა-ა (აწმ. წყრება) გრძლვ. გაჯავრება; გაბრაზება; განრისხება ▭ შდრ. გაეწყრება, გაწყრომა, გამწყრალი. გასაწყრომი.

გაჩყრომა სახელი გაწყრება, გაეწყრება ხმა ზმათა მოქმედებისა.

გაჩყრომა სახელი გააწყრება, გაწყრება, გაეწყრება ხმათა მოქმედებისა.

გაჩხაკება-ა გრძლვ. წუწკი გახდება, — გაშხუნაება

გაჩხაკება სახელი გააწუწკებს, გაწუწკიდება ხმათა მოქმედებისა. — გაშხუნაება.

გაჩხაკებულ-ი ეინც, რაც გაწუწკდა ან გაიწუწკა. გ. *ტანისამოსი.* ‖ ოფლში გაწურული — ოფლით, რაც ოფლში გაწურული.

გაჩხალება-ა (აწმ წყალება) გრძლვ. 1. წყალწყალა გახდება (ტენი, ძმარი..) 2. ძალიან გაეცდება (ქსოვილი). ‖ ვენი გაწყალება — ვენი გაუწყალდება. მიაბრძოდა რამე ენისმე. *ღილისნად ვენი გაწყალდა.*

გაჩხალება სახელი გააწყალებს, გაუწყალდება, გაწყალდება, გაუწყალდება ხმათა მოქმედებისა. ვენის გ.

გაჩხალებულ-ი 1. რაც გაწყალდა. გ. *მელანი.* — გ. *ღვინო* ‖ გ. კაბა. 2. რაც ეიწყალდათ. *ვენი აქონდა გ.*

გაჩხობა-ა (თუშ. გაიწყობის; აწმ. წყობა) გრძლვ. 1. გაწვეთ, გაშვინი ორ ნაწილად იქცეს, — გაიცვეს. *ეთო,ო გაწყობა.* 2. ბოლოს მოეღებს, აღარ ეცნება (ავაშის, ურთიერთობა... ენიმეთან ან ოჯახეთან). 4. დაბოკავს, გაცვეტს, მეხის გაიცვეს; მოსპობს. *ბჭელს შიშით ცხეარი ვის გაწყვეტაო.* ▭ შდრ. გაიწყვეტინება. გაიწყვეტს, გაეწყვეტს, გაწყვეტა. გაწყვეტილი. გასაწყვეტი. გაეწყვეტილი.

გაჩხობა სახელი გაწყვეტს ხმის მოქმედებისა.

გაჩხობინ-ი რაც გაწყვეტს ან გაწყვეს. გ. *ძაფი* — გ. *სიმი.* ‖ გ. *საკაბონი.*

გაჩხობა სახელი გააწყობს, გაეწყობა ხმათა მოქმედებისა.

გაჩხობინ-ი რაც გააწყვეს გ. *სეფრა.* ‖ გ. *ქარი.* ‖ *მაქმანით* გ. *კაბა.*

გაჩხობა-ა (აწმ. წყრება) გრძლვ. გაჯავრება; გაბრაზება; განრისხება ▭ შდრ. გაეწყრება, გაწყრომა, გამწყრალი. გასაწყრომი.

გაჩხრომა სახელი გაწყრება, გაეწყრება ხმა ზმათა მოქმედებისა.

გაჩხრომა სახელი გააწყრება, გაწყრება, გაეწყრება ხმათა მოქმედებისა.

გაჩხრომა-ა (თუშ. გაიწყრომის; აწმ. წყრომა) გრძლვ. 1. გაწვეთ, გაშვინი ორ ნაწილად იქცეს, — გაიცვეს. *ეთო,ო გაწყრომა.* 2. ბოლოს მოეღებს, აღარ ეცნება (ავაშის, ურთიერთობა... ენიმეთან ან ოჯახეთან). 4. დაბოკავს, გაცვეტს, მეხის გაიცვეს; მოსპობს. *ბჭელს შიშით ცხეარი ვის გაწყრომაო.* ▭ შდრ. გაიწყრომინება. გაიწყრომს, გაეწყრომს, გაწყრომა. გაწყრომილი. გასაწყრომი. გაეწყრომილი.

გაჩხრომა სახელი გაწყრომს ხმის მოქმედებისა.

გაჩხრომინ-ი რაც გაწყრომს ან გაწყრეს. გ. *ძაფი* — გ. *სიმი.* ‖ გ. *საკაბონი.*

გაჩხრომა სახელი გააწყობს, გაეწყობა ხმათა მოქმედებისა.

გაჩხრომინ-ი რაც გააწყრეს გ. *სეფრა.* ‖ გ. *ქარი.* ‖ *მაქმანით* გ. *კაბა.*

**გაჩხრომ

გასამებულ-ი რაც გასამეს. *გ. პერანელი.* — *გ. თეთნული.*

გასანძრაკლივება *(აწ.* განძრაკლივება*)* გრძელ. განძრაკლეთი გახდება. — *გაგრაკლეული* (ძალზე) *ვარ, ღრო...). სიმეტე გამაკვირვილეთ.*

გასანძრაკლივება სახით გაასანძრაკლეთებს, გაგასანძრაკლიეთებს ზმნათა მოქმედებისა.

გასანძრაკლივებელ-ი რაც გასანძრაკლიეს ან განსანძრაკლიება. *გ. პეტიანელი.* — *გ. ფლის ს.ელა.*

გასაპრანება სახელი გაასაპრანებს, გაასაპრანებია. *ნ. ჯანაშია.* — *გ. ფლის ს.ელა.*

გასაპრანებელ-ი რაც გასაპრანდა ან განსაპრანებელია. *გ. პეტიანელი.* — *გ. ფლის ს.ელა.*

გასაპრანებელი სახელი გაასაპრანებს, გ

ქნის. გაანაცვლა (მაისოსში). უჭირავს წყალში გახსნა. 5. (ფიზ.) გამოსაყენებლად. გაარკვევს. *რეციონიმა აიჯადე გამხმა ისეთს დეფიციტში.* ◻ შდრ. გაარსებული, გაარსების, გაეუნსება, გაარსებება, გაეხსნება, გახსნილი, გახსნისელი, გაეხსნისელი, გაეახსნელი, გაეხსნელი.

გახსნილ-ი რაც გახსნეს. ე. წასკვი, ყრილა გახსნილია. ‖ ე. წყალში ე. შქერი.

გახსნილობა-ა ეროვ. (ძვ., რუსიც.) სხსნილი ნაწილები. მარიჯა გაოცებულმა, სახსნილის ჭამა შესაძლებელი იქნება.

გახტება-ა ეროვ. ხტომით გავა, ნახტომს გააკეთებს აქეთ-იქით, გაიხე. *ქერილელი გაიწე გადა.* ◻ შდრ. გაეხტება, გახტომა.

გახტომა სახელი გახტება-ზედან მოქმედებისა.

გახუნება სახელი გაეხუნება-ზედან მოქმედებისა.

გახუნება-ა (აწმ. ხუნდება) ეროვ. ფერი დაკარგება, ფერი წაეხდება. — გაეფერმკრთება.

გახუნება სახელი გაეხუნებს, გახუნდება-ზედან მოქმედებისა.

გახუნებულ-ი რაც გახუნდა. ე. ხალათი.

გახურება-ა (აწმ. ხურდება) ეროვ. 1. მხურვალე ეახლება. — ძლიერ ეაცხელდება *ეთო გახურდა.* 2. ადრენზეა. *ვინეზგახურდა ძალიან გახურდნენ.* ‖ გამწვავდება. გამძაფრდება *პრიოლი გახურდა.* 3. გაღიზ ეაძლიერდება. გაჩაღდება, ეაცხარეებდება. *ჩეშაობა გახურდა.* — *ქუდი ეახურდა.*

გახურება სახელი გაეახურებს, გახურდება-ზედან მოქმედებისა.

გახურებულ-ი რაც (ეინც) გახურდა ე. *თონე ჭ ე. შეშაობა ჭ გახურებულ ეკუნზე* — ეაფასუქებული ღორების მიღებისთანავე. — მაშინდეც დაეწყებულიეო.

გახურვა სახელი გაეხურებს-ზედან მოქმედებისა.

გახვაკა-ა (*თერძ. გაეცხებაეს; აწმ.* ხუხება) *ეროდ* გარეცხ. ეცრტაობ შეწყვეს, — ეაიცხეებს. *გაეიოხებს.* ◻ შდრ. გაიხუნება, გახუნება, გახუხეული.

გახუხება სახელი გაეხუხეს-ზედან მოქმედებისა.

გახუხულ-ი რაც გახუხეს. ე. ეუკი. — ე. *ზერ ჩიცეკ.*

გახვირება-ა (აწმ. ხვირდება) ეროვ. ხვირი ეახდება. *სპილო გაიხვირა.* — *ძაღლების ყვავ ეა ხვირება.*

გახვირება სახელი გაეახვირებს, გახვირდება-ზედან მოქმედებისა.

გახვირებულ-ი რაც ეახვირა. ე. *ეულისაეეა.*

გაკა-ი სამუშაებელი მასალა — თიხასა და თაბაშირის ნარევი. გამოსული შენგება იხსნება *ეულელი-ბის.* შესაღებად

გაკაკანება-ა (აწმ. ყაკანდება) ეროვ. ეული მოეუა. — ეაარაზდება. ეაწყრება.

გაკაკანება სახელი გაეკაკანებს, გაკაკანდება-ზედან მოქმედებისა. გაკაკანებდა — გაიარა-ზედნიერ, ეაწერეობდა.

გაკაკანებულ-ი ეინც გაეკაკანეს ან გაკაკანდა. **გაკაკანებულება**-ა ეროვ. იფიქრა. რაც გაიხარ-ყანარდეულება.

გაკაკანება-ა ეროვ. ყანასაეით გაიხეპება. — გამაეყანარდეულება

გაკანსაკნება სახელი გაეაკანსაკნებს, გაეკანსაკნებდა-ზედან მოქმედებისა.

გაკანსაკნებულ-ი ეინც გაეკანსაკნდა. ე. *ეკაკი ჭყიდეო.*

გაკაკანება-ა ეროვ. (ხაეან.) 1. გაიხეულება. გაორეულდება, გაიკანაეულება (საქმე). 2. ეკანაკნებას ეკანაკნებს. — გაეინიერეულდება, გაეკიეებდა.

გაკანკნება სახელი გაეაკანკნებს, გაეკანკნდება-ზედან მოქმედებისა.

გაკანკნებულ-ი რაც გაეკანკნდა ან გაკანკნდა. ე. *ეაქმე.* 2. ეინც გაეკანკნდა.

გაკაპირება-ა ეროვ. (ხაეან.) გააეაჩრებს. გაეკაპირდება ზანაოა მოქმედებისა.

გაკაპირებულ-ი (ხაეან.) ეიც გაეკაპირდა. ე. *ეაჩრებულ ეო ეაჩრებულ.* — ე. *ეიეორეებს.*

გაკაპირება სახელი გაეაკაპირებს, გაეკაპირდება-ზედან მოქმედებისა.

გაკაპიწება სახელი გაეაკაპიწებს, გაეკაპიწდება-ზედან მოქმედებისა.

გაკაპიწებულ-ი (ეაჩან.) ეიც გაეკაპიწდა. ე. *ეაჩრებულ ეო ეაჩრებულ.* — ე. *ეიეორეებს.*

ფის მთელი შეარაკლებული ბალების წარმატებით ხელმძღვანელობასთან ინსპიროების ფორმ.

ᲒᲐᲕᲚᲘᲠᲐᲚᲘᲖᲔᲑᲐ [ფორმ.] არმიის უმაღლესი სარდლობა. – ცენტრალები.

ᲒᲐᲕᲚᲘᲠᲐᲚᲘᲖᲔᲑᲐ ბიოგრაფი, მიძრთოები. ქალაქის გ. გეგმა. – პარკის გ. ბაზი. – ჭ. შეცდა. ჭ.ცენტრალური ტიპის ტაძრებიდან – უკანასკნელი რეპუბლიკური წარმოდგენის ან კონცერტის პირველად გამართვის წინ.

ᲒᲐᲕᲚᲘᲠᲐᲚᲘᲖᲔᲑᲐ [ლათ.] უნებრივის წარმომწვნელი შეკანონები. წუდნეთი დენის გ.

ᲒᲐᲕᲚᲘᲠᲘᲐ [ბერძ.] ბალლეტის დარეზი, რომელიც შეისწავლის ორგანიზმების განვითარების და შეჩვეულების.

ᲒᲐᲕᲜᲘ [ლათ.] უფლების შემოქმედითი ნიჭი. ბალის გ. – სამხედრო გ.

ᲒᲐᲕᲜᲘ (ბაკ.) ოფიცა, რაც ყენს.

ᲒᲐᲕᲜᲘᲚᲘᲐ განაკეთების თვისება, – ცენოსობა.

ᲒᲐᲕᲜᲘᲡᲗᲕᲔᲜ 1. გენით დაფლიდებული. ა. პოეტი. 2. გენიოსის შეჭნილი, მისი დამახასიათებელი. გ. ნაწარმოები.

ᲒᲐᲕᲜᲘᲡ-ი გენიოს დაფლიდებული პირველის.

ᲒᲐᲕᲜᲘᲡᲗᲐᲕ-ი გენიოსის ფილოსი.

ᲒᲐᲕᲜᲘᲡᲗᲐᲕ-ი გენიოსის დამახასიათებული. – ბანალური (მნიშ. 2).

ᲒᲐᲕᲝᲙᲐᲢᲘ-ი გეოკრატიის სპეციალისტი.

ᲒᲐᲕᲝᲙᲐᲢᲘᲐ მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის დედამიწის ზედაპირს, მის ბუნებრივ პირობებს, მისახლეობის ბალანსებას, ეკონომიკურ რესურსებს. ფიზიკური გ. – ეკონომიკური გ.

ᲒᲐᲕᲝᲠᲐᲕᲔᲜᲔᲑ-ი გეოგრაფიის დამახასიათებელი, გეოგრაფიასთან დაკავშირებული. გ. აღწერა. – გ. აღწერა. – გ. გარემო.

ᲒᲐᲕᲝᲡᲙᲠᲘ [ბერძ.] მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის დედამიწის ცალკეული ნაწილების ზომებსა და ფორმებს.

ᲒᲐᲕᲝᲤᲘᲖ-ი გეოლოგიის სპეციალისტი.

ᲒᲐᲕᲝᲤᲘᲖᲘᲐ [ბერძ.] მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის დედამიწის ქერქის წარმოშობისა და განვითარების ძირითად ეტაპებს.

ᲒᲐᲕᲝᲤᲘᲖᲘᲙᲐ-ი გეოლოგიის დამახასიათებელი, გეოლოგიასთან დაკავშირებული. გ. ძიება. – გ. პარკა.

ᲒᲐᲕᲝᲪᲔᲜᲢᲠᲘᲖᲛᲘ [ბერძ.] მსოფლიოს ცარი, რომელიც შეისწავლის სხვადასხვა ფორმის, სიდიდეს და მდებარეობის სიბრძნეზე ან სიღრმეში.

ᲒᲐᲕᲝᲪᲔᲜᲢᲠᲘᲖᲛ-ი გეოცენტრიზმზე დამყარებული, გეოცენტრიზმთან დაკავშირებული. გ. სწავლა. – გ. ამოცანა.

ᲒᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲐ მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის მიწაზე, მიწაში ან ფენებშიის ატმოსფეროში მიმდინარე ფიზიკურ პროცესებს.

ᲒᲐᲕ-ი ეოლ-ქმარში ორნოვანის შეილი მეორის მამაცი.

ᲒᲐᲕᲚᲐ [ბერძ.] ბალახოვანი მცენარე ნემსიწვერასებრთა ოჯახისა: აქეს ღრმად დასაკეთილი ხუჭუჭა ფოთლები და მსხვილი ყარყიტისებური ყვავილები. შეიცავს ეთერზეთს ზეთს.

ᲒᲐᲕᲐ-ი [ალ.] პირბიბილი გამოსახულება (ღრუ შეხვრეტა, ფუნჯზე, ბეჭდებზე...). რომელიც მოკეთებული აქვს სამკაულებიდან, ქსოვილს და სხვ. *ᲛᲐᲠ ᲙᲐᲒᲔᲗᲨᲘ* სამკაულებიდან.

ᲒᲐᲕᲐᲜᲘᲡ-ი ცერის შეჭნე. ჭ.ცერამაი ქალაქი – ოფიციალური სამუშაოსთვის განკუთვნილი ქალაქი, რომელშიც გამოიტანება სამკაულები ცერში.

ᲒᲐᲕᲐᲜᲘ-ი ზო. სამარაგე ფუა. მოხერხება.

ᲒᲐᲕᲘᲜᲘᲡ-ი ზოოლ. ფუანი, მარაგე. მოხერხებული (ადამიანი).

ᲒᲐᲕᲘᲠ-ი წვიან, რომელიც წამოეწეს და მალე ეც გაგაიარეს.

ᲒᲐᲕᲐᲚ რიხიან, ,წვიანი. ბუმბული (უმთავრესად ბატისა.) *ᲒᲘᲜᲔᲚᲘ* ბალიში.

ᲒᲐᲕᲐᲚᲔᲜᲔᲑ-ი გენიალების ძირითადი მოსახეებისა

ᲒᲐᲕᲐᲚᲔᲜᲔᲑ-ი ცერამელების დამახასიათებელი, ცერამნიდან მომდინარე.

ᲒᲐᲕᲔᲓ სახელი გეოლოგის და მისთანათა შესახ. 1. გადაც. ლეპარტი. მოორტება, სიაე. გერლიც საკუ ადამიანი.

ᲒᲐᲕᲔᲓᲐᲡ ან. დაგეხილეს.

ᲒᲐᲕᲔᲓᲘᲡ-ი 1. გენილის (მნიშ. 1) მქონე. – მსახლები. ე. ისარი. 2. გადაც გენილის (მნიშ. 2) შემდეგი – ლეპარტიანი, ბორიალი, ავი. ე. ენა.

ᲒᲐᲕᲔᲓᲘᲡᲔᲑᲐ 1. დაკარგულის ან რაიმე სამუშაოს მასაკეთებელ ნაწილი. – ცალი 2. ალელი, წყვილი, გარნიტურის, კომპლექტის. *ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘᲡ ᲒᲔᲓᲘᲡᲔᲑᲐ* ჭ. ა. აქეს. ჭ *ᲒᲔᲜᲘᲡ ᲐᲚᲔᲚᲔᲑᲘ* – რომაზე გენის. ცალის მიაგებენ.

ᲒᲐᲕᲔᲓᲘᲡᲔᲑᲐ ან. დაკეხილეს.

ᲒᲐᲕᲔᲓᲘᲡᲔᲑᲐ მოკლე მოთხ, რომელსაც გენი ამოიღებენ აქეს და იმისთვის ტრიალებისათვის წყლის ან სამჭიდის ჩასასხმელად. სარეების გასარეცხად, ხალ და სხე. *ᲛᲔᲠᲥᲔᲚᲘᲡ* ე.

ᲒᲔᲒᲛᲐ სახელი გ ე ნ ი, ი ე გ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ᲒᲔᲒᲛᲐᲜᲐᲚ-ი (ძე.) თექნის მსგავსი ერთგვარი ზედა სამოსი.

ᲒᲔᲒᲔᲚᲐ სანეძლიები უწერმოსა და დიდი სიტყვე: ირწყვს ნაცრისფერის სიმწარეულს, მცენარეულობის დაჭერისას, გახმობას. *ᲓᲘᲓᲘ ᲒᲔᲒᲔᲚᲐ* ღიობ ადგილი მოიტეკენა.

ᲒᲔᲒᲔᲚᲐᲒᲐᲜᲔᲚ (ᲒᲔᲒᲔᲚᲐᲒᲐᲜᲔᲚᲘᲡᲐ) ᲒᲔᲒᲔᲚᲘᲡ გამ. ძლე (მცენარე). გ. ჯიუნის გამოყვანა.

ᲒᲔᲒᲔᲚᲘᲜ-ი რასაც გეგეს ახასიათებს, ახლავს. გ. წვეთნერები.

ᲒᲔᲒᲔᲚ-ი 1. მცენარეთებით საოჯახო სახელწოდება, რომელიც ერთვის ადამიანის საკუთარ სახელს. *ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ* გ. – *ᲛᲔᲠᲘᲜ ᲒᲣᲜᲐᲜ ᲓᲐᲛᲐᲠᲪᲮᲔᲓᲐ*. – გ. *ᲒᲐᲛᲝᲠᲘᲪᲮᲣᲚᲘ*. 2. (ძე.) სხეული, ორგანონი. *ᲛᲔᲠᲪᲔᲚᲘ* გ. *ᲒᲠᲫᲔᲚᲘ*. 3. (ძე., წიგნ.) პორიტა, ხიში. ადამიანი. დარმაბილეთ გ. – ცამაღლებული გ. – *ᲓᲐᲛᲪᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲘ* გ.

ᲒᲔᲒᲛᲐ-ი 1. მემკვიდრეობითი საოჯახო სახელწოდება, რომელიც ერთვის ადამიანის საკუთარ სახელს. *ქართული* გ. – *ᲛᲔᲠᲘᲜ ᲒᲣᲜᲐᲜ ᲓᲐᲛᲐᲠᲪᲮᲔᲓᲐ*. – გ. *ᲒᲐᲛᲝᲠᲘᲪᲮᲣᲚᲘ*. 2. ერთი წინაპრის ნათმომდებელები, ერთი და იმავე ეკუთვნ (მნიშ. 1) მატარებელ ადამიანთა ჯგუფი. *ორმხეთლიანის* გ. 3. ჯიში, მოდგმა (ადამიანისა, ცხოველისა). *ცხენი ᲒᲐᲜᲐᲮᲔ ᲛᲐᲒᲜᲘᲡ*. – *ᲐᲮᲐ ᲨᲔᲥᲛᲔ ᲛᲔᲮᲣᲔ ᲒᲔᲒᲛᲐ, ᲐᲮᲐ ᲛᲐᲒ ᲒᲔᲒᲛᲘᲜ*. 4. პირველსაწყისი თემური წარმოქმნილობანი ძირითადი საზოგადოებრივი ორგანიზაციის, რომელიც წარმოადგენს მონათესავე ოჯახების გაერთიანების. *ტოტემური* გ. 5. მცენარეთა და ცხოველთა სისტემატიკაში – ჯგუფი, რომელიც ურთიერთებს საერთო ნიშნების მქონე რამდენიმე სახეობას. 6. ლოგიკაში – ცოდი მოცულობის ცნება მასში შემავალ მცირე მოცულობის ცნებასთან შეფარებით. 7. (ენობ.) ზმნის მორფოლოგიური კატეგორია, რომელიც აღნიშნავს მოქმედების მიმართების თვისებას. ენებითი გ.

ᲒᲔᲒᲛᲘᲡ [ლტ.] ჩანეული, ხაუკეთესო ჯარი. ჭ ცამაღლ გაგრძნა. – მუსიკა შეიარაღებული ჩაზნების რეცოლუციის ძეული.

ᲒᲔᲒᲛᲘᲡᲔᲑ-ი ეკიპრიის მებრძოლი.

ᲒᲔᲒᲛᲘᲡᲗᲐ ᲒᲐᲠᲪᲔᲣᲚᲘ ოფიცრის მქონე სახეხეთაო ჩარისაც. – ეკიპრი, საგეკრეული (მნიშ. 1). ბაჩეთ გ.

ᲒᲔᲒᲛᲘᲡ-ი 1. საკმაოდ კარეი, – რიგიანი. გ. *ᲡᲐᲮᲚᲘ-ᲙᲐᲠᲘ*. – ვ. *ᲪᲮᲝᲜᲘ*. 2. საკმაოდ დიდი. შესაწერეები. გ. ბრძ *ᲒᲠᲐᲜᲓᲘᲝᲖᲘ* გამაკეთილი. – ეკიპრიის მეთოდით გაკეთებული.

ᲒᲔᲒᲛᲘᲡᲐᲓ ან თუ ან (უმთავრესად წარმოებული) ეკიპრის (მნიშ. 2) წარმოშობილი ეკიპრის (მნიშ. 2) ზმნებია. *ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲐ ᲓᲘᲓᲘᲐᲜ ᲛᲗᲘᲜᲔᲑᲘᲡᲔᲜᲐᲡ ᲐᲠᲜᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲐᲜᲐᲮᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲓᲐ*.

ᲒᲔᲒᲛᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ეკიპრის ან ფიცარების ბაკირი.

ᲒᲔᲒᲛᲘᲡ-ი ეკიპრის ბრძოლ. ხანიანი, იზრდება. ფოტოხატის, ანსამბლის, *ᲜᲘᲜᲘᲨᲜᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲜ* ჭ.

ᲒᲔᲒᲛᲘᲡᲔᲑᲐ ოფიცი, რაც ეკიპრეულობა.

ᲒᲔᲒᲛᲘᲡᲗᲔᲡ-ი 1. რაც მოეკუთვნება ისეთ ეკიპრს, რილებაც მბრძოლი საზოგადებრივ-პეკონომიკური უფლებით ყოფა ეკიპრის (მნიშ. 4). *ᲒᲔᲒᲛᲘᲡᲗᲔᲡ-ᲓᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲔᲑᲘᲡ*. 2. რაე სხეობასხეთა მოეკუთნის, სხეობასხეთა ეკიპრის სავრეთ ნიშნებს ეძიცავს. ე. *ᲪᲔᲜᲢᲠᲔᲑᲘ*.

ᲒᲔᲒᲛᲘᲡᲗᲐᲕ-ი ეკიპრი და ტიპი; ანა თუ ან მოდგმის შთამომავალი.

ᲒᲔᲒᲛᲘᲡᲗᲐᲕᲔᲑᲐ ეკიპრეულ ეკიპრთან და ტიპთან ნათესაური კავშირი, – შთამომავლობა, მოდგმა, ნათესაობა.

ᲒᲔᲒᲛᲘᲡᲗᲐᲕᲔᲑᲘᲡ სხეულისხეა შემდგენლობის აზრგზავა მარილი; ეფექტებ ეკიპრებად ნიეთიერებათა. ხასუქების და სხე. დასაშლელებად.

ᲒᲔᲒᲜ-ი 1. უფეხო ქსენარისებაკი: აქეს წაგრძელებული, ტრუქიით დაფარული სხეული: მოძრაობს ცლაქნით. *ᲒᲐᲒᲠᲘᲜᲔᲑᲘᲡ* ე. – შთამომავლ ე. – *ᲒᲔᲒᲜᲔᲚᲘ ᲬᲘᲙᲐᲜᲔ*. 2. გადაც. (ლანძღ.) ინტეკნან ბოროტ, დაინეკს ადამიანზე. ე ᲒᲔᲒᲜᲔᲚᲘ პერანი – კანი, რომელიც გეგნის სხეულის გარეთ ნაწილს. *ᲒᲔᲒᲜᲔᲚᲘ* წარმოდგენილი (ოცდაათ ბაკუნზე). *ᲒᲔᲒᲜᲔᲚᲘ* ᲜᲐᲨᲕᲘᲠᲘ [Duchesnea indica] – ნარჩენის მსგავსი მცენარე; ისსაზის კაშალი წითელ ნაყოფს, რომელიც არ იჭმება; გავრცელებულია საქართველოს ზეკნაწილში. ეშოთერიკად ფასდაფენ საქართველოში. *ᲒᲔᲒᲜᲘᲡ ᲮᲔᲛᲘ* [Viscа] – მცენარე; აქეს მოკიბრალებული ფოთლები და იყენებენ განლაგებული მსხეულის ინსულტის დეკეთებს.

ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲔᲑᲘ 1. ეკიპრის წინეული. 2. გადაც (ლანძღ.) ფლიდი, ორპირი (ადამიანი).

ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲗᲐᲕᲘ ეკიპრებრი (მნიშ. 2) თევზები.

ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡ-ი ეკიპრები და ბაყაყები. – ქვეწარმათანები.

ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲔᲑᲘ (ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲣᲚᲘᲡᲔᲑᲘ) [Vipera] შხამიანი ქვეწარმავალი. აქეს მსხვილი და მოკლე სხეული და ყელი, პრტყელი თავი.

ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ეკიპრებრი ცხოველი: წარმოგვენილი ახალგაზრდ უზარმაზარ ფრთიან ეკიპრი, – ეკრის ხელი.

ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲔᲑᲘᲡ (ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲣᲚᲘᲡᲔᲑᲘᲡ) [Anguilla anguilla] მაეი ან ბუსი მომწვანო ფერის თევზი: აქეს ეკიპრისებრად წაგრძელებული სხეული.

ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲔᲑᲘᲡᲜᲐᲠᲜᲘ [Circaetus gallicus] სამეკიპრო ზომის არწივისებრები ფრინველი: ანაგდეგრებს მაეე მცოცებელებს, ეკიპრებს და სხე.

ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲔᲑᲘᲡᲜᲐᲠᲜᲘ ეოსაე ან რასაც ეკიპრეს უკანას. ეკიპრისებრი – სწრაფად. უფრად. გ. *ᲓᲐᲛᲝᲙᲐᲪᲐ*.

ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲔᲑᲘᲡᲜᲐᲠᲜᲘ (ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲣᲚᲘᲡᲔᲑᲘᲡᲜᲐᲠᲜᲘ) [Ophisaurus apodus] უფეხო ხელიანი, რომელსაც ეკიპრისებრად წაგრძელებული სხეული აქეს.

ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲣᲚᲘ ეკიპრებრი. – ეკიპრისებრი. ე. *ᲤᲐᲜᲯᲐᲠᲐ*.

ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲣᲚᲘᲡᲔᲑᲘ (ᲒᲔᲒᲜᲘᲡᲔᲑᲘ) ეკიპრებრი ცხოველები. ეკიპრისებრი ეკიპრისებრად წაგრძელებული სხეული აქეს.

ᲒᲔᲓᲐ [ლათ.] ეკიპრეული ეკიპრისებრი ეკიპრისებრი ეკიპრისებრი

ვეპრაჯა მიწს:ქუშა ნაგებობა კორიდორიით, რომელშიც გაფვალილია გზა, გადის წყალი და ა. შ. *შეტროპოლიტენის ვ.*

ვეპრაჯაგვაჯვაჯნ-ი შუშა, რომელიც ვეპრაბის გაჯვანაზე შუშაობს.

ვეპრაგვინ-ი. 1. ძველისანი ლითონისაგან გაკეთებული, თეცებით შემკული ოცამაწკვარა მეფისა როცარც ბანი ხელისუფლების სიმბოლო. 2. სატრფიანი სატკივილი, რომელსაც ყურის ღრუს თავზე ადგამდნენ ღასაჭირწინებელ ქალ-ვაჟს (შეყვედრილებს). 3. რეკოლის სახით დაწნული ცვილი, ფითილები. დაგწიმ ვ. 4. ძველთაი ნაგები ჭერი დარბაზის ტიპის სახლებისა, რომელიც შეეით თანდათან ვიწროვდება. 5. ჭის თავი. — ვეიში. 6. (ბოტან.) ყვავილსაყრის შიგნითა წყრ (ჩვეულებრივ ფერადი). რომელსაც გარედან შემოეკვრება აქეს მწვანე ჯამი. 7. დაზიანებული კბილის დასაცავი ან ხელოვნური კბილის გასამაგრებელი ლითონის ბუდე. 8. კბილის ღრა, ნუხებს/ხედა ნაწილი.

ვეპრაგვიმნაჯნ-ი (ვეიროგვინოსისა) სამეფო გეიროგვინის მატარებელი, — მეფე.

ვეპირ [Pyrethrum] ბალახოვანები მცენარე რთულყვაეილოვანთა ოჯახისა; აქეს ყვითელფერიანი თეთრი ყვაეილები.

ვეპირინჭ-ი მეხილეობა ნაკეთი ნემსის უხარეზოდ ამოკვეთი.

ვ-ვაჯვაჯ-ს (*მყ.* დაპკერვებს) *გრდეკ.:* ზედეკლა პეტრეში — მუცელი სტკიოდა ☐ შვილ. ვეიჭვა.

ვეპაჯვა სახელი ა ვ ე რ ვ ვ ს ზემოს მოქმედებისა. ♦ ვეიცლის ვეიჭვა — 1) მეცლის ტკივილი 2) გადაგ. (ხატ., ირონ.) იდუმალი სურვილი. *ვიცი, რა მეცლის ვეიჭვაც აქვს!*

ვეპარ-ს იხ მიპკერის.

ვეპარნ-ი მთიანის სიმღერა ერთგვარი (იცან უშა-ხევსურეთში).

ვეპარნ-ი [Streptopelia turtur] ტყის ფრინველი ♦ ტრფიალების ოჯახისა.

ვზა 1. მიწის ზედაპირზე გაყვანილი ზოლი. რომელიც განკუთვნილია მიმოსვლისათვის *საკვლომობილო გ. — მოსახვლებული გ. — საცილფეხო გ. — ბრის გასვლა.* 2. ადგილი, სადაც სიერცეში, სადაც ხდება მიმოსვლა. გადადგილება. — ტრასა სახელო გ — საპარო გ. 3. მიმართულება, გეზი. *გზა მიაღწევა.* 4. მგზავრობა, მოგზაურობა. *გზა დაულეია.* — დაკიპა გზის გაკრეულება. 5. გადაგ. გამოსავალი (რაიმე მდგომარეობიდან): საშუალება, შესაძლებლობა, ხერხი *შეტი ე. არ იყო. — ხელა ე. არა აქვთ.* 6. გადაგ ვისიმე მოღვაწეობის, რისამე განვითარების მიმართულება, მოქმედების ხასიათი *განცდილი. ვ. — გამარჯვების ვ. — სწორ გზაზე დაადგინებს.* გზად — ვაცილით, მგზავრობისას. *ვ. ჩვენსკენ მოდოვა.* გზაზე, გზაში — სიარულის, სელის, მგზავრობის დროს. ♦ *ეისიმე ეფით გზა არა აქვს* — ეისიმე დაიმარების გარეშე ვერ შეძლებს რისმე. გზას აძლევს (მოსცემს, დაუთმობს) — ვაცილის საშუალებას აძლევს (მისცემს). — *ვ ვაუბარებს.* (სწორ) გზას აცდენს (გზიდან გადაცილებს) — ცუდ გზაზე დააყენებს, დაღუპავს. გზას გადაუხვევს (გზას შეუკრავს) — 1) წინ გადაუვლება, არ გაუშვებს (მიმალვას). 2) გადაგ. მოქმედებას, წინსვლას საშუალებას არ მისცემს. გზა გაეხსნება — მოქმედების, წინსვლის საშუალება, გასაქანი მიეცემა. *ეისიმე* გზები გაეყრება — საშუალებიც ღაშორებიან ერთმანეთს. გზას გაკეთებს — 1) გზას გაცილავს, რისამე მოსულებას ეაირკვევს. 2) დასაწყისს მისცემს, მაგალითს ეუნერგნს. გზას გაუვლნენ — გაეზავნენ, გაამგზავრეს. ვაისტუპრეს. გზას ' გა'უხსნა — 1) გზაზე ეაეულის საშუალებას აძლევს (მისცემს). 2) გადაგ. განეითარების, წინსვლის საშუალებას აძლევს (მისცემს). ხელს ' შეუწყობს რისამე. გასაკაშის აძლევს (მისცემს). *ეისიმე* გზას გაეუფნება (გახლეჩოს) — ეისიმე მოეულის მოუთმენლად. *ძოეულობა* გზაზე დაეფენება — *ფიეიორიმე* მიმართულებას მისცემს (ცხოვრებაში). *ვიწრო გზაეეულა ეწორ გზაზე დაეაეენა.* გზას დაკარგავს — გზას აცდება, გზა აეღეა. გზას ეერ გაიგნებს. გზას დაეელის (ეხთან ჩამოელის) — გზას მისცდს, გზას დაეეხის. გაეელის საშუალებას მისცემს გზა მშეიდობის! — დაღლეცს გზად მიმსეიანა. გზა შეწილდება — 1) მაცლა. უხლეეით გზით ქაელა ძოხერხდება. 2) ხაეუპარში გზა შეკრძალეულად ეაიელება. გზა ხსნილია *ეიოსკენ* (გზა ხსნილი აქეს *ეიისე*) — რაიმე მიზნის მიხაღწეეად გასაქანი აქეს ეისმე. ზესაღლებისა არის ეიოსკენაც.

ვზაჯანვნ-ი ეისაც, რასაც გზა აქვს. — გზადაკარგული.

ვზაჯაკნვნ-ი გზაგაწეული, გზადაკეული, გზა დაკარგული.

ვზაჯაჯვნ-ი ხიდი, რომელიც აგებულია ორი ან მეტი სატრანსპორტო მაგისტრალის გადაკეეთაზე.

ვზა-ჯაჯა ზვნს. 1. ოცეეა, რაც გზადაეზა. *გ-ვ. მოსაეებრიდნენ.* 2. გზაზე პირდაპირი გზით. *გ-ვ. წაეიეიდნენ.*

ვზაჯაჯაჯა 1. გზაში ცოტნის დროს, სიარულის დროს. *ტყეში გ. ხეეეებდნენ.* — ეკ. ბალი ბეეებთან და. 2. გადაგ. სხეა საქმიანობასთან ერთად. — შიგადაგან, თანდათან. *ვ. ანბორებდა შეედოთებს.*

ვზაჯაჯაჯნ-ი ეისაც გზაეე ეიენ, იგზავნება ზმნათა მოქმედებისა.

ვზაჯნნ-ს იხ. გაგზავნის, გამოგზავნის.

ვზაჯნნნ-ი (ასე.) ფული, რომელიც იგზავნება ბანკის, ფოსტის ან ტელეგრაფის საშუალებით.

ვზა-ჯაჯ-ი 1. გზა და ყველი. — საკალი. 2. ეისმე სავალ-დასაეალი, ადგილსამყოფელი. *მის გზა-ეეალს ეერ მიაეენ.* ♦ გზა-ეეალს ეაერეეს, აეხ-ეეს — დაავნეეს.

ვზაჯაჯაჯნნ-ი იგიეეა რაც გზაეარეული.

ვზაჯაჯნნ-ი იგიეეა, რაც მეეზური (ერიე. 1, 2).

ვზაჯაჯაჯნნ-ი ჩრეშით მოეეული და დატკეული ან ასფალტიანი გზა. — შარაეზა.

ვზაჯჯაჯნნ-ი ეიერო გზა. — ბილეკი.

ვზაჯჯაჯაჯნნ-ი ადგილი, სადაც გზები იფოფა, სადაც გზები გადაკეეთენ ერთმანეთს.

ვზაჩნ-ი ძეელად — სოფლის მოხელე — მაზალაის ხელქეეშეთი, მის განკარგულებათა შემსრულებელი, მაკრენი.

ვზაჩ იგივეა, რაც ყურ. ოჩქარი. — *მრაკალზის.*

ვზაჩაკა (ვზაჩაჩანა) გზის პირას მდებარე კარავებეი, გ. ხალები. — გ. ჩერტანი.

ვზაჩნა (წოვნ.) 1. აღტაცება, აღფრთოეანება. გაგაკეეს. გზნებით ეკრაეს. — *აოეტური ჯნბეა.* 2. სახელი აგზნების, იგზნება ზმნათა მოქმედებისა

ვზაჩა გზის, -ეკერ. *სამი გ. მოიტანეს მაღაზიაში საქონელი.*

ვზაჩა-ი [ოფერ.] (ძ.) უეცარი, ეკრაეული, გამეფერი (შეცდომებთა სალაპარაკეი სიტყეა არამეცნიერ-მასთა მიმართეი).

ვიაჯნ-ი [ბერძ.] ძალიან ღიდი, უღიღესი თავისი მოცულობით. მასშტაბით (შეცთა, სანაპირო, მეფრნეთა, მანეანა და მისთ.). *ქარხანა-ვ.*

ვიაჯნნ-ი ძალიან ღიდი. — უზომაზარი, ბეჭმერაზეეი. *ვ. მშეიდობიანი.* — *გ. ძალა*

ვიაჯნნნ-ი (ვიღეიანა) მოგრძო, პირეანირი და ძირწეირიანი გოფორი (ქეეში ბერეითა და გურაში) ხმარობენ მაღარიით — ეურჩნის. მაღალი ხიდან — ხილის ძირის ნამოსაეეაღად

ვიჯნიჩ-ი ძლიერი ცეცხლის ხმა, — ბრიალი. გუშეეში.

ვიზაჯნა (ვიზეიზანი) რაც გიზეიზეს. — ეეშ ეეშია. *გ. კოცონი.*

ვიზაჯნა ეიერეეე. გეიზეიზი ეაარეს. *ბეხარი ვ.* ☐ ზედ. ძლეიზეეი ეერეეე. გიზეიზი ეაარეს. *ბეხარი ვ.*

ვიანჯნა [ბერძ.] საეეალო სასწეელებელი (რეკლეეეიზმეეეე ჩეეეეიზეა და ზოგ სხეა ქეეყანაში).

ვიანჯნჯნ-ი (ძ.) ვიმნაზიის მოსწეელე.

ვიანიზაჯა ხალაი (ეიიშე 3) ეერიეეეი, რომელიც სამოქმედო პირთა ფორმის ტანსაცმლად ეარის მიღებული.

ვიანჯნ-ი ახალგ ეამოეული ეეეეი, ეუეეეეი.

ვიანიჯნა-ი ეინცეით დაყარეული. *გ. ბარტყები.*

ვიინჯ ' ა' (კაეშირ. იხმარება.) 1) ამა თუ იმ ეაერეეეის ან მოქმედების-ეეეთეიეის მიმართ გამეფრნეული ღამოკიდებულების გამოხატეის ეეეეი ღაძაეაშინ ჩეეეეეეეეე (ეიეა. *ეიეის, ვ. ანა. — ვ. რეკეეინეთეის ეიიჩეეეეეა.* 2) მონაცილეეეის *ეიეიეიეიეის ეიეიჩაჯეეეა.* — თეეეე. *ვ. მკეიდრობის ეიეიჩაჯეეეა.* 2) მონაცილეეეის საპირისპირო მეფრეის ეაგდეეეეეის. « კიდეეეე-თეეეე, თეეეე ეჩიე. *ვ. ეიეიეიეი ატყეეა.*

ვიიჯნ იყიეეე, რაე ეიიჩ ' ა' (ეჩიე 2).

ვიიჯა საეეეი აეაეეეა, იგიეეეა ზმნათა მოქმედეეეის.

ვიიაეოიჯნ-ი ეეიჩი — ბირეეეეეეის საეეეაოლისტი.

ვიიაეოიჯნა [ბერძ.] მეეეეეეის ღარეი, რაიეეეღიც ჩაიხეეეეის კბილთა სპეეეეეეეეის ნაკეეეეი ეეეეეეეეის ხეირეეეი.

ვიიეიოეიჯნა-ი ეინცეკეეეეეეის დაკაეეეი. *ეიეეეეეეეე

ბული მისჭი სითხე; იმპარტი ტკბილისა და ჩაშლილისაგან

გლიპინი-ი (საკმ.) ტკბილქნე. დიდი ნაბოკვებით სირინგი. ამისგან სირინგით გამოსულები ხმა. გლიპინით გადაეცემი ლიმე.

გლიპინ-ისებრი (საკმ.) ტკბილქნე, დიდი ნაბოკვებით (იხილის სირინგლე)

გლიპინ-ი [ლათ.] დეტალების მოდელი (ჩვეულებრივ, ლერწმე, ხალვათში მზრუნავი).

გლიპა უფლებო მწებარება (ვისიმე ყარიადეპალების ან რაიმე სხვა უბედურების გამო); გარყვნილი წესების შესრულება ახალი წესებისაში ლერწმ. ბაბალო გ. – გლიპის ზარი.

გლიპიპა-ი გრძელ. უფლებ მწებარებაშია; გლიპის წესს ახლებები. დიდად გ. ◻ შდრ. მგლიყოარე, ბაგლიყვი

გლიპა-ი სწორი, უხორკლო, სრიალე. გ. ხე. – გ. ზედაპირი. – გ. კარი.

გლიპოლა [პორტ.] ტკბილი ნივთიერება, რომელიც მიიპოვება მცენარეთა და ცხოველთა ორგანიზმში. – ლურჭობის მქონე.

გლიპლიპ' ი იხ. ჩაგლიპი.

გლიპა-ს იხ. დაგლიპვა

გლიპა-ი ზედაპირის, ტანის დიდი ტკიპელის, ტრუსის, მწებარების გამო). ◻ შდრ. ეზნიკი.

გლიპა სახელი გვიპოვის ზმნის მოქმედებისა.

გლიპი-ი 1. ბრძოლას და ომობაში თავდაცვებელი. მასსაკითხია და გამოქვაბიანი გამორჩეული, სიმრთელით ეკუთვნილ დამწყვეთ. *სამოქალო ომის* გ. 2. მხატვრული ნაწარმოების მთავარი მოქმედი პირი. *რომანის გ.*

გლიპა-ს იხ. გაგმირავე.

გლიპობა ეგმირის თვისება, ეგმირის დამახასიათებელი საქციელი. უმაგალითო გ-ო გამოირჩა.

გლიპავნ-ი ეგმირის დამახასიათებელი; ეგმირის შემსგავსი. გ. *მოძრაობა* – გ. *მოკვდა* – გ. *სიცილი*.

გლიპა იხ. დაგმირვა.

გლიპა სახელი ეგმირის ზმნის მოქმედებისა.

გლიპინ-ი ოფლე, რაც დაგმირები.

გლიპი-ი დიდი ხმაური, აურზაური, ყიჟინი.

გლიპ-ი [Perdix perdix] კაკლის მსგავსი მოზერი ფრინველი ქათმების ოჯახისა.

გლპა-ი თეფშის მსგავსი დიდი ზომის ამოთლილი ან შერეული ხის ჭურჭელი.

გლპავლპა-ი [ფრ.] ქიმიური გასაკრავი ხალი, რომელშიც ჩაქსოვილია სუპადები.

გლპავა გაფერება. მოხდენილად დალის (ჩვეულებრივ ოთხმის მწყურვნე კაკაზე –). – გოგმანება. ◻ შდრ. გიგება, საგიგავი.

გლპავა სახელი გ ი გ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

გლპავიპ-ი ქიმიური ელემენტი – ცვილი. ატომალ ატომები ორისტანის ნივთიერება; ოქროსებრ ტყემალებია და მეტიცილაში. *გოგირდის სენი*.

გლპავიპვლპა (გოგირდმჟავასა) გოგირდის მჟავა.

გლპიპინპ-ი [ფრ.] ცვილის ბალი გამყვანი ფილი შაქარით ერთად.

გლპიპინპ-ი მოხდენილი სილილი (ზოგი ფრინველისა); ნაირფარიი სილილი, კოსტაკი შენება (ცხენისა). – გოგვა.

გლპავა (გოგმანი) რაც გოგმანებს. გ. *მწყემსი*.

გლპავა-ს გრძელ. გოგმანით დალის.

გლპო 1. ქალი ბავშვის ახაკში. გ. *ჩიიდა, გასათხოვებელ პატარა მეძობის, წყლის სახლებელად კი – ფიდანი*. 2. (ძვ.) ხელზე მოსაცმელი, მაზასა ახალგაზრდა ქალი.

გლპა-ბიპვ-ი გოგოები და ბიჭები.

გლპავა (გოგონასი) (პოეტ.) პატარა გოგო (ზნიშე. 1).

გლპავა ურმის, ეტლის და მისთ. თვალი, ბორბალი.

გლპოვლა (გოგოვლასი) (ხაკმ.) ქალური კუთვის სიტი (კაც). – ქალაქური.

გლპა-ა (Cucurbita) 1. ერთწლიანი ვინეტვრული მცენარე; ისის ხეთლავი ღერო, მრავალი დიდი ნაყოფი, რომელიც იჭმება. 2. ამ მცენარის ნაყოფი. 3. გადაც. (ირონ.) თავი (ადამიანის). *ტყვიამ ბალი – ბალის ჯიში ერთვეული*.

გლპაპინა (გოგრაწყალი) დიდი გოგირდი.

გლპპა-ს გრძელ. ხმამაღლა ტირის, მოთქვამს. ეკვის.

გლპპა სახელი გ ო გ ვ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

გლპპპ-ი (გოგლასა) (ძვ.) მაღალი კოშკი (ზოგჯერ ზღვის გაგაკვირვი).

გლპპპა (გოგრასა) წნელის, ტყემის მთხრილი, მაღალ შეჩეული. *ციხისთვის გ. – ბილი გორად დაიკვნეს*.

გლპპპპა (გოგრაწყალა) ღაწნული და ქსელ საფეე დიდი ჯაში მდინარის ხაპირის გასაპარებლად.

გლპპპპპა-ი თეფშის საქმარ გოგირდი კოსკის მოგადაწილებია.

გპპპპ-ს იხ. დაგოხპვა. ◻ შდრ. გოხპა, ბაგოხპა.

გპპპპპა-ი ლეონ-პაიის ჩახსნებელი მთხრილი ათის ჭურჭელი.

გპპპა სახელი გ ო ხ პ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

გპპპიპპ-ი წერილად დაჭრილი ხილეული, ნვში ან თხილი, თაფლში მოხარშული

გპიპპპპა ხმლის, ბაჩაკის, თოფისა და მისთ. ჩაპრისკულების ხასპა.

გპლპპპპ-ი ფიზიკური თაფლი.

გპლპიპპ-ი ქვეყანიერის, ბუმბერაზი, უზარმაზარი (კაცი).

გპლპიპპპა-ი გალიანის დამახასიათებელი. შეხაფერი. *გ მხატ-ბეჭედი*.

გპპა-ი მხეიერებაში რქაანი საძნელო ხაზმაძინო (მიწერი) ხაფიცრი.

გპპპპპ [Bulo] მაკვიანპარი უკიდო ფსატ-ბმელთა ცხოველი; ავსე ხორკლიანი კანი.

გპპპპ (ხაკმ. დაძერკ.) გოგო.

გპპპპ-ი იგივე, რაც გოჭი

გპპპპ-ი უსაფრთხო და უმარილო მრგვალი პური, ხაფეფრილში გამოსაცხობი.

გპპ-ი 1. იგივე, რაც გოჭის. 2. (ეულიტ.) იგივე, რაც ცული (პნიშე. 2). *ტ გოჭს (გოჭზე) მოვა – ცნობიერება დაკარგულება. გოჭს მოეცხა – იგივე, რაც გოჭს მოვა. გოჭს (გოჭე) მოდგას – ცნობიერების დაკარგვეს, მოასულიერებს.*

გპპპა-ი [ჩინ.] ხარგანული მეხიკალური ხაკარეთ ხაპილანის, თეფშის მსგავსი; იმპარტა ხოგანის მიხაკუთნებელი.

გპპპპპპა (გოგრაწყალა) (*Sisymbrium*) ხარეული მეთხუნე ერთეული.

გპპპპპა [ლტ.] 1. ვერეციური ერთნიანი პიანი ბრტყელთანა ნაკეი. 2. ფირნაკლისა და მისთ. ის ნაწილი, რომელიც განკუთვნილია მეზობართათვის ან ხაკლაწყობისათვის.

პ-გპპპპ-ს ეგმირვა. იგივეა, რაც პპონა.

გპპპპპა 1. ადამიანის ხაბარეების უწარო. – ჭკეა, ინტელექტი. *ნათელი გონებაა აქვს*. 2. ოფლეა, რაც ეწონაიერება. *გ. დაკუმნელია. ტ გონების თვალი – იგივეა, რაც გონება. გონება დაეხნევა (დაკუთხება) – ფაიზეება, პირეა (ადამიანი). გონება ეშრომ – გონიერია, ჭკვიანია.*

გპპპპპპპპა-ი ნათელი გონების პატარონი, – გონიერი, ჭკვიანი.

გპპპპპპპპპ-ი ეისაე გონება აქვს დაპნეული.

გპპპპპპპპპპ-ი უგონო, გულხაკლები. ◻ დაბნეული, ჭკუაარეული. *მოხიბლულ გ.*

გპპპპპპპპპპ-ი 1. ეისაე მაფილი გონება აქვს. 2. იგივეა, რაც გონებამახვილური.

გპპპპპპპპპპპ-ი მოსწრებული, მახვილი. *გ. სიტყვა. გონებამახვილურად – მოსწრებულად. გ. უპასუხა.*

გპპპპპპპპპპპპ-ი ეისაე უზომოდ გონება აქვს.

გპპპპპპპპპპპპპ-ი 1. ეისაე ფიქრით გონების პატრონი. 2. იგივეა, რაც გონებამახვილური.

გპპპპპპპპპპპპპპ-ი გონებასთან, აზროვნებასთან, აზროვნების უნართან დაკავშირებული; ფსიქიკური. *გ. პროცესი*. – გ. განვითარება.

პ-გპპპპ-ი გრძელ. ეწეული, მოხრილი, ღობიანი. ნაჩხეპილებია. *კოსაე სახეი აო აეშენებია. დეპაპიძი მიწიდან ამოსული პეპიანი. მაღრე პ' – აღმაღი, ეფიცხოს, შეიძეკება, იქნევ. ტ ეული ანა მგონია* (ხაკმ.) – ყველა.

გპპპპპა-ი 1. ეანეიიარებული გონების მქონე, – ეჭკიანი, მოსაზრებეული. *ეკ. ბაკეები. – კაცი თუ ეკი. ნაწყაი, სიტყვა ღობეიანია.* 2. იგივეა, რაც გონიერები. *გ. საქმეები. – გ. თეკვები.*

გპპპპპპპპპ გონიერის თვისება. *გ. გამოიჩინა*.

გპპპპპპპპპპ-ი იგივეა, რაც გონიერული.

გპპპპპპპპპპპ-ი გონიერის, დამახასიათებელი, – მკიცნებარი. *გ. ძნეკვა. – გ. ხელმძღვანელობა. – გ. ქმედი. გონიერულად – ჭკეანურად. საზრდოდაც. გ. ხედა.*

გპპპპპ ფერილების საბანაკი. – მეკობაეი; იმპარტა საფრენელ-საბრძენებელი საქმეები ფერილების გამოსაყენებად.

გპპპპპ-ი მეგობრებეში ეკეთებული. მაზობეი.

გპპპპპ (ეკისაეი) (ძ.) ერთმანეთზე ეკარეული ფიზიკური ორი ეჯიხი ადამიანის ფიზიკური ძალების გამეეება; ხაკმარისად კარგად გონეკიანის (ის.) ეკრის.

გპპპპპპპპპ (ძ.) ეკაეეის ეკრის გონეკიანი ხელში კარგაეკ სიარეეა და ეკრების ეეიმის მოხაკეებად.

გპპპპ (გოგრასი) 1. მრგეკეა ამოეეებული ადგილი, – დიდი ბორეკი; მთა 2. გადაც. ზეპირ, გრაეა რისამე. *ციხისთვის გ. – ბილი გორად დაიკვნეს*. **გპპპპპპ-ს** გრძელ. ბრეკეით, ტრიალ-ტრიალით მიიპრიალის, ადგილს იცეცხეს. *მეკრთო გ. ◻ შდრ. გოხეა, მკიხეა, საგოხეა*.

გპპპპპ-ი პატარა გოხე, – პორეკი.

გპპპპპპპ-ს გრძელ. ერთ ადგეკეზე ტრიალეზის (ცეკრილივით). გაეაპრეკეებს-გადმოპრეკეებს, ეკრეალობს ისატრე ე.

გპპპპპპპპ ხეხეის ეკრეკეა ზმნის მოქმედებისა.

გპპპპ-ი კოშტებად გამხმარი, გაეაერებული ხილი.

გპპპპპპ-ი (გოგრასი) მრეკეალგე (ბეკონიეით) დახეკეული ამეი და ხხეთ. *კამეის გ.*

გპპპპპპპ (გოგრასი) 1. პატარა ბოხპალი. 2. პატარა ბეკონეი (ცხეთეის. პეკის ეეეეისა და მისთ.).

გპპპპპპპპპ-ი 1. პატარა ბოხპალი. 2. ელექტრული ხაფეხეის დასაშეგრებეი ეეიიეეის დონეკი.

გპპპპპპპპპპ (გოგრაშოველა) — კაკლის მალაიანი ლებანი.

გპპპპპ (გოგრასი) მოკეე (ეეეეი) ხხეი.

გპპპპპპ-ს იხ. დაგოგრდეა.

გპპპპპპ სახელი გ ო გ რ ვ ს ზმნათა მოქმედებისა.

გპპპპპ სახელი გ ო გ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა, – ბრეკეით მოპრაპაზა, ბრეკეით ადგილის შეეეკა.

გპპპპპპპპ (გოგრასეეი) სარეეკეა ბაღნარის მრგეკეი მეკე ეეეის მარეკეეში (ეეეეა ხილეზე ეეეეის. ეეეის... ხარეკეეში).

გპპპპპპ-ი მეკეიდეეი, ამპარტავანი; ამაყი; კეეძ. გ. *გ. გამოჩეეა*.

გპპპპპპპპპპ ხიამაყე. ამპარტავნეა.

გპპპპპპ-ი იგივეა, რაც გოროხი

გპპპპ (Dipsacus) ბალახოეანი ხეეეარე ერთწეარი.

გპპპპპ იგივეა, რაც ფიანდა.

გპპპ-ი ღეიის ნაპირები ოთხ ხეეეზე მ. *ქეეეეეეი ეეეიდაც გაიხრჩეა და გმაეეეეეი – ტირიხეეეეეეი*.

გპპპპ (ეეეეასი) 1. (*Gallanagus major*) ფრინველთა კოეორიდების ოჯახისა. 2. იგივეა, რაც კობპნი.

გპპპ-ი კეეეის ხაბეეი; რიყის ქეა. ტ *ყოეი ბაბილი – ქეაბარეეი*.

გპპპ-ი ბაბილი ცეეის ბოეი ხახსრიდან ფრჩხილის წეეაზედე; იხპარტებაა სიკრძის ხაზომად (ეეეის დაახე. 4 *სმ*).

გპპპპპპ-ს იხ. დაგპპპვნის.

გპპპპპპ-ი მილის მსგავსად დახეეეეი ხეხეაწერი (ქაღალდი, ეებატეეი, პაპიროსე).

გპპპპპპ-ი [ლათ.] 1. რეკეეის და ეკეეის ხაზიანი ერთეეეი, ეეეის წერეხაზის 1/360 ნაწეიეეს. 2. ტემპერატეეეის ხაზომი ერთეეეი. *15 გრადეი (15°) სითბეე. – ე ეეაეეეეეი ეეიეე.* 3. ადეიეიმალიანი ხაზეეეების ხიხეეეეის ალმინეეეეეი ერთეეეი.

გპპპპპპპპ (ფრ.) ხეხეე. ქეეხე ან ეეიიონეე ამიეეეეი გამოსაეეეეეის ამაეეეეი.

გპპპპპ (Spiraea) ხეეაეეი ფეკოეაეეეეეეი ეეიიეეეეეი ბეჭე. მეტწეეიად აქეე თეეეეი პაპარა ეეეეეეეეი.

გპპპ-ი [ბერძ.] ეეიის ეეიიეეეი ზიხეეის მეტეეეე სისტემაში: ეეეის ერიი კეეეეეი ხანგიმეეეეი ეეეის ეიიხე

გპპპპპპპპ [ბერძ.] მეცნიერება ამა თუ იმ ეეიის ადეიეეეეების შესახებ. *სპეკეეეი გ. – გპპპპპეეის სპეციეეეეეეეი.*

გპპპპპპპპპპ გპპპპეეის ხპიიანისა, გპპპეეეეეის ეეიიეეეეეის ეეიიეეეეეეეე

გრავინ-ი [იტ.] მინის ყელიანი ჭურჭელი წყლისა, ღვინისა და მისთანათათვის

გრავიტაცი-ი [ხერხ.] ჰოსპიო რბილი მირერალი; იყენებენ ფანჯრების, ცეცხლგამძლე ჭურჭლის და სხვ. დასაპრაცებლად.

გრავიციან-ს ცრუე*ნ*ე. ღიდ ხმას, გრიალის, ზრიალის ხმას გამოსცემს, — გრუხუნებს. ზარ-ბზენი გრგვინავენ. ▭ ზღარ. გრიგნეცა. მერეფენეცა.

გრავიციან სახელი გრგვინავს ხმის მოქმედებისა.

გრადმლ-ი რკინის საცრული — ლითონის გამოსაცხვებლად.

გრაზ-ს იხ. დაგრუხს, მოგრუხს.

გრაკა სახელი გრუხს, იგრიხება ზმნათა მოქმედებისა.

გრაკილ-ი 1. გრეხით დამზადებული საგალანტერიო ნაწარმი. *სირმის* გ. 2. მირეული-მოხეული, კლაკნილი გ. *ორმაგრეხი*. ♦ გრეხილი ავეჯი — ხის ავეჯი, რომლის ნაწილები გამოხარშვით და გრეხით (ღუნვით) არის დამზადებული.

გრაკილ-ი დიდი, ვამპარულებით ხმაურობა, — ზრიალი, გუგუნი ზარაზარებისა. გ. -ტკაცის ბ.

გრაკალ-გრაკალით ზედიზედ გამეორებული გრიალით.

გრაკალ-ს ცრუე*ნ*ე. გრიალი გაიქმს.

გრაკალ-ი ძლიერი, გამსაზეურებული ქარი; — ქარიშხალი გ. *ამოვარდა*. — გ. *მძვინვარებს*.

გრაკლ-ი ოდნავ, სასიამოვნოდ ცივი. გ. *პაპა*. — გ. *ნიავი*. — გ. *ცამე*.

გრაკლ-ა *ზრუეუ*. სიგრილეა, ზომიერად, სასიამოვნოდ ცივი.

გრაკლი შეხე მოფარებული ადგილი. — ჩრდილი. *ტრილოსი წამოწევა*.

გრაკნ-ი [ფრ.] 1. მაკიბიის სახის შეფცს სპეციალური საღებავებით. 2. ხახის ასეთი შეღებათვის საჭირო ცხიმიანი საღებავები.

გრაკა-ი [ფრ.] მწეველე ინდეკტიური დაავადება — სასუნთქი გზების ლორწოვანი გარსის ანთება.

გრაკა ერთიგარ თავმოყრილი, შეკრებული რამ. *ქვების* გ. — *ფოთლის* გ. — *სიმინდის* გ.

გრაკიდან-ა იხ. მოგრუხება, მეგრუხება

გრაკ-ი [ლათ.] (საუკ.) ძალიან ცოტა ფული, — კაპიკი. *ჯიბეში* გ. *არა აქვს* ♦ *გრაშის ფასად* (საუკ.) — ძალიან იაფად, თითქმის შეუძლიად ♦ *გრაშად არ ღირს* (საუკ.) — არაფრად არ ღირს, არაფრად არ ვარგა.

გრაშა (გრუზასი) ხმირი და ხეშეში (თმა). გ. *თმა*. — გ. *ქონიანი*.

გრაშან-ი გამაყრუებელი ხმაურობა, — გუგუნი, გრიალი, ქუხილი. გ. *გაისმა*.

გრაშან-ს ცრუე*ნ*ე. გრუხუნი გაიქმს.

გრაშან-ი მაბილი ნოლი (გრინვინის) მწერილი-ნიდან პარალელების მიმართულებით, გამოიხატება გრადუსებით.

გრაძ-ი 1. რასაც დიდი სიგრძე აქვს (აპარატს, მოკლეს) გ. *თოკი*. — გ. *კაბა*. — გ. *წვერი*. 2. დიდი, გაჭიანურებული. *გ. ამბავი*. — გ. *ღამე*. ♦ *გრძელი ენა აქვს* (საუბ.) — ზღაპრობა ეყვარა ოცის, — მეტისმარაზა.

გრაძელება-ა იხ. გაგრძელდება, დაგრძელდება.

გრაძელებითნ-ი რასაც გრძელი (დიდი) ეადა აქვს. გ. *სუნი*

გრაძელება (გრძელეულობა) რასაც გრძელი ქედი აქვს.

გრაძელებირა (გრძელეცხერისა) ეისაც გრძელი ცხერი აქვს.

გრაძელებირა (გრძელეწყრისა) ეისაც გრძელი წვერი აქვს. გ. *ბოხეული*.

გრაძნ-ი სიგრძეზე აღებული ზომა (განსხვავებით კვადრატული და კუბური ზომისაგან). *ერთ ღღეში გაიცვალნენ ათი გ. მეტრი ქსოვილი*.

გრაძნას (ძე.) ჯადოქარი. ნისანა, — გრძნეულება.

გრაძნეულ-ი 1. (ძე.) ჯადოქარი, ბისანი; კუდიანი. გ. *ძალა*. 2. *გადაგ.* (პოეტ.) მომხიბლავი, მომაჯადოებელი. გ. *ღიმილი*. გ. *სოფელი*.

გრაძნ-ს ცრუე*ნ*ე. 1. გრძნობა (მწიგნ. I, 2) აქვს რისამე. — განიცდის. *თავს მეფედ ვგრძნობ* გ. — *ნეტარებას* გ. — *სიცივეს* გ. 2. ამჩნევს, აგრძობს, ხედავს. გ. *ამხანაგების კარგ დამოკიდებულებას*. ♦ *თავს კარგად გრძნობს* — თავის თავს აგრძობს, რომ კარგად არის. თავს ცუდად გრძნობს — თავის თავს აგრძობს, რომ ცუდადაა, ავად არის. ▭ ზღარ. აგრძნობინებს, იგრძნობს, უგრძნობს, იგრძნობა, მგრძნობი, მგრძნობიარე, ნაგრძნობი, საგრძნობი, უგრძნობი, უგრძნობელი.

გრაძნობა 1. განეცდა რაიმე ემოციის (კმაყოფილების, სიცვარულის, წუწუნრებისა, შიშისა...). დედობრივი გ. — სიამაყის გ. 2. რაიმე ფიზიკური გაღიზიანების ზემოქმედების განცდა, — შეგრძნება. *გრძნობის ორგანონი*. 3. იგიეცა, რაც ესპიერება. *აკადემიური* გ. დაკარგა.

გრაძნობიერ-ი უგრძნობლად მყოფი.

გრაძნობიერება გრძნობის მქონებლობა; გრძნობის უნარი. გ. *გამოირინა*.

გრაძნე დიდი ხის ტანზე განშტოებული მსხვილი ტოტი.

გუაბდე-ა იხ. დაგუბდება, შეგუბდება.

გუაბე (გუბისა) მცირედ ჩაღრმავებული ადგილის დამდაბლო წყალი, — ტბორი.

გუაბარაბორ-ი [ლათ] 1. გუბერნიის მმართველი (შეფის რესპუბლი) 2. მტკიცის მმართველი (აშშ-ში). 3. კოლონიის მმართველი (კოლონიურ ქვეყნებში).

გუაბარიმ (რუს.: ლათ-იდან) ძირითადი ადმინისტრატიულ-ტერიტორიული ერთეული ბელ რუსეთში.

გუაბარა (გუბურასი) პატარა გუბე. ♦ *პატარა ტბა*, ავაზი.

გუაგ თეალის ცერად გარსში მოქცეული ხერელი, საიდანაც შედის სინათლე, — თვალისჩინი. გ. *ბნელი*.

გუაგ გუგასთის ახლები.

გუაგნ-ი ტყის ცარიელებული; თეთრად პეწეს არ იცნობს და ცვლილებას სხვა ფრინველებს უწყობს ბუდეში

გუაგნილასა [Orchis amblyoloba] ბალახიანი მცენარე; აქვს ღანდგისებური ფოთლები და ღია-თეხლწაწკლებიანი მოვარდნის ფრო-სოსანი ყვავილები; გავრცელებულია ტყეებში.

გუაგნილ-ი ნითელი სოკო პირმექცეული ჯაგის მოყვანილობისა; ნაგირის ღანებელზე იცის ამსცდა.

გუაგნ-ი 1. ცრუ გამჭვი*ლი* გრილი. *ტრაქტორის* გ. 2. გი*ზგირი*, გუზგუზი (ცეცხლისა).

გუაგნან-ს ცრუე*ნ*ე. გუგნი გაიქმს. *ბაღანა* გ. ♦ *ცეცხლი* გ. — ზღარ. მოგუგნე.

გუაგ ოთახში ამოღებული ცხერის, თხის ან ბჭის ტყაპის პარკი. *ყველის* გ. — *ძერაჯი გუთიდან ტარი საგუაგი ამოდგინო*. ♦ *გუგას პარკ მოჭამნის* (საუკ.) — გრძელი ამბების მოყოლას დაიწყებს.

გუაგ-ს იხ. გაგუგდეს, მოგუგდეს.

გუაგ-ი (გუგლისა): გუგალი თვალებით — თვალები, რომლებსაც ქუთუთოები გაშიშვლილი აქვს.

გუაგალ-ი ლელეი ერთეული, ზაფხულის პირზე მწიფდება.

გუაგამიან-ი (ძე., საუბ.) ლუკმაპურის მონაგრული, ღარიბ-ღატაკი. გ. *ამბავი*.

გუაგა-ნაბაღ-ი ბარეი-ბარანაბა, ყველფერი, რაც ახადია, აქცა-დიდება. ♦ *გუგა-ნაბადში ამოყრაც* (საუბ.) — აიბარება, სხვაგან წავა.

გუაგა-ს-ბერნ-ი ნ.ბერნი, რომელიც ერთი ბოლოთი შეერთებულია გუგასთან; შუასტერე გუგას ბერას და მისი თანდათანობითი შეკუმშვით ეზღვის ასეს სტერნში ბეერების გამოსაცმაც.

გუაგაშვება (გუგაფშვება) 1. მცენარეთა დაავადება, გამოწვეული სოკოს მოქმედებით. *მორაკის* გ. 2. ამ სენით შეკაწრილი მარცვალი, უსარგებლო ნაყოფი.

გუაგაშვებ-ი [ლათ.] მრავალი სოკო ერთად, უსარგებლო ნაყოფი.

გუაგაშვ (გუგაშვა) ცელის ბენ. — გრუხი.

გუაგაშვა (გუზგუზასი) რაც გუზგუზებს

გუაგაშვან-ს ცრუე*ნ*ე. გუზგუზი გაიქმს. ♦ *ცეზგი ფეხით* ვ:

გუაგან-ი (გუგნისა) მაწის სახმაო იარაღი, რომლის ძირითადი ნაწილებია სახმიანი ჭა, ყველი და ფრთა წრისქონილი — ტყილი, ტყიანი — ბაორი. ♦ *გუგან-ში ჯდომა* — ხუნის ფათერაკის გვირინ ვაპდეა — 1) მაძინებელი, რომელზედაც ვეწერილია გაჭმობელი. 2) გადატ. დიდი, ვრცელი ადგილი.

გუგნან-ი გუგანში ერთი შეამა ხარ-კამეჩის (ლოხინიდან რეა ულიანდე).

გუგნისხელ-ი ანტელი — მიწის მუშა, რომელიც ხუნის ღროს გუგანში ხმიდგება უკან და ხელით ამწევრიგებდა მის გუმს, ხუნის სილიციც ლა სხვ. მთავ-ლა *მეცხვარეს ჰკადებ, ბაორა — გუგანისელსაცალო*.

გუგ- პირიყვნი შემაღგენელი ნაწილი ორ ფუძეებისა; ნიშნავს გუგალან დაკავშირებულს. მაგ., გუგალა, გუგალეული, გუგალიდი.

გუგ-ი 1. ღრე ცენტიანი ორგანო, რომელიც რიგრიგად შეკუმშვებით ამოძრაკვებს სისხლს (ადამიანს მოთავსებულია აქვს გუგალ.ტრიის ღრეს მარცხენა მხარეს). გუგის კუთხი. 2. ეს ორგანო როგორც ადამიანის ვარეგანის, გრძნობათა, განწყობილებათა სიმბოლო. *ცქიფი გუგი აქვს*. — *გუგი აბრეშა*. — *გუგი დაეშვინდა*. 3. მცენარ. გუგალ.ტრიი. *გუგში წაბრუნა*. 4. იგიეცა, რაც გუგალისაგან. *კაბას გ. ამოჭრილი აქვს*. 5. რასაც (მაგ., ნაყოფის ან სხვ.) ცდაზე შიგნითა ნაწილი. *თხილის გ.* — *ცერკვის გ.* 6. ნასწყინარის და მისი შიგთავსი. *თვ. გუგაში, ქაფი ორჯერ მეტია ჭიქაზე*. 7. რასმე ყველაზე ღრმა ადგილი. *ტბის გუგაში ამოვარდა ნაწილი*. — *შუაგული*. *ფრთხილად, ყმაწვილო, ბაბაო — გუგაში ჩაგიხედავ*.

გუგ-ი უფრო ხშირად ამოძრავებს სისხლის (ადამიანს მოთავსებულია აქვს გუგალ.ტრიის ღრეს მარცხენა მხარეს). გუგის კუთხი. 2. ეს ორგანო როგორც ადამიანის ვარეგანის, განწყობილებათა სიმბოლო. *ცქიფი გუგი აქვს*. — *გუგი აბრეშა*. — *გუგი დაეშვინდა*. 3. მცენარ. გუგალ.ტრიი. *გუგში წაბრუნა*. 4. იგიეცა, რაც გუგალისაგან. *კაბას გ. ამოჭრილი აქვს*. 5. რასაც (მაგ., ნაყოფის ან სხვ.) ცდაზე შიგნითა ნაწილი. *თხილის გ.* — *ცერკვის გ.* 6. ნასწყინარის და მისი შიგთავსი. *თვ. გუგაში, ქაფი ორჯერ მეტია ჭიქაზე*. 7. რასმე ყველაზე ღრმა ადგილი. *ტბის გუგაში ამოვარდა ნაწილი*. — *შუაგული*. *ფრთხილად, ყმაწვილო, ბაბაო — გუგაში ჩაგიხედავ*.

გულ-ი 1. ცარიელი ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 2. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 3. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 4. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 5. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 6. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 7. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 8. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 9. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 10. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 11. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 12. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 13. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 14. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 15. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 16. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 17. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 18. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 19. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 20. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 21. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 22. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 23. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 24. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 25. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 26. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 27. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 28. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 29. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 30. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 31. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 32. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 33. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 34. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 35. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 36. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 37. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 38. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 39. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 40. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 41. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 42. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 43. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 44. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 45. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 46. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 47. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 48. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 49. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 50. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 51. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 52. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 53. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 54. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 55. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 56. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 57. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 58. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 59. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 60. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 61. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 62. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 63. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 64. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 65. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 66. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 67. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 68. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 69. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 70. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 71. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 72. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 73. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 74. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 75. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 76. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 77. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 78. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 79. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 80. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 81. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 82. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 83. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 84. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 85. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 86. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 87. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 88. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 89. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 90. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 91. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 92. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 93. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 94. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 95. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 96. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 97. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 98. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 99. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 100. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 101. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 102. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 103. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 104. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 105. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 106. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 107. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 108. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 109. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 110. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 111. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 112. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 113. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 114. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 115. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 116. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 117. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 118. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 119. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 120. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 121. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 122. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 123. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 124. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 125. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 126. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 127. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 128. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 129. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 130. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 131. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 132. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 133. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 134. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 135. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 136. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 137. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 138. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 139. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 140. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 141. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 142. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 143. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 144. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 145. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 146. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 147. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 148. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 149. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 150. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 151. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 152. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 153. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 154. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 155. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 156. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 157. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელიც ცარიელია. *ხის გ.* — *ტოტის გ.* 158. ნაწილი ხის ტანისა, ტოტისა, ფესვისა, რომელ

მოაყრა. ‖ გ. ლასარეთ. — გულსაღილად აღება დანაშაული.

გულსაღილობა გულსაღილის თვისება. — გულწრფელობა.

გულსაფე-ი (საებ.) გულსერდის პრე.

გულსაჭიკჭიკ-ი ოფლი, რაც გულგაღიზიანებულ.

გულსაჭმელით-ი გულის ჭრილებით მოკლული.

გულსაჭრელ-ი ვინაც იცის, რნება აქეს ღაკრული.

გულსაჭრელობა გულსაჭრელის თვისება.

გულსაჭრელ-ი (გულგაპეტობლია) მტკრეც მხე, შეთრეული.

გულსაღებელ-ი ვინაც საკნაი აქეს შესანელი.

გულსაცთომელ-ი ძალიან შეშინებული, შიშისაგან დაფეთებული.

გულ-ცვილ-ი (ბ. და საებ.) ოფლე, რაც გულმაცვილია.

გულცარიელ-ი ვინაც არაფერი არ მოჭმეხებს; ვინაც არაფერი არ აწუხებს. გ. ადამიანია. — გ. დარჩა. ‖ ასევე ადამიანის დამახასიათებელი. გ. დამოკიდებულება საქმისადმი.

გულცარიელობა გულცარიელის თვისება.

გულცემ-ი მიეწანას ღერის შეგონია რბილი ნაწილი.

გულცემით ‖. შეუპოვრად, შეურეცხად. უშიშრად. გ. ვეა. — გ. ვეძა. 2. მონდობებით, გულდასმით. გ. შეხედა. — გ. ეშოადეთა.

გულცემიანი გულმოწყალე. გულადსმით. ბ ჩასთვალეთა. — გ. გადაკეთება. — გ. მუშაობა.

გულცემიან-ი ძალიან შეშინებული, გაწყრებული.

გულცემიან-ი ძალიან გულნატკენი, — გულ მოკლული.

გულცემიანობით გულმოდგად. წყნარად. მშვიდად.

გულცემიანობა-ი დაიმედებული. დამშვიდებული.

გულცემიანობ-ი ღვიძლებული, ღამშვიდებული.

გულცემიანობ-ი ცივ გუნებაზე მყოფი. დალონებული, დაღარიბებული, დანაღვიანებული.

გულცემიან-ი (გულდამწყრალი) ღრმად დაშავებული. — გულდადაჟული.

გულცემიანობა-ი რაც გულს დასწყდება ან რამეს გული დასწყდება ვინმე გ. წაკვეთა.

გულცემიანი დიდი ფერხვეშია. — გულმოგიწყვ ‖. დაკეთებას. — გ. შეიძლებელია.

გულცემა პირქვე. გულმკერდზე (დაწოლილი). ასპინძას გულაღმა.

გულცოფიანობით დაწანებით. სინანულით.

გულცოფიან-ი ნაწყენი. წყენანატკენი.

გულცოფიან-ი ოგიცე, რაც გულნაობრობილი. გ. კაცია.

გულცოფობ-ი დაიმედებული, დარწმუნებული.

გულცივ-ი ცივი, აუჭკარებელი, ხულელებელი; წყარო; გულმწყრალი.

გულცივ-ი ამპარტავანი, ქედმაღალი, ყოყოჩა.

გულცივობილ-ა (ბ.) გულში ხალების, დაფარული მხედველი, გამოუნებრივი (ჩვეულებრივ ისწარებოდა ლმერთის ესმიტებად).

გულცივობილობა (ბ.) გულთამხილავის თვისება.

გულცივ-ი კეთილი, მოსიფრულე. ალერსიანი; გულწრფელი, ეულთხილი. გ. კაცია. — გ. შეხედა. — გ. ხალამი. — გ. დამოკიდებულება.

გულცივობ-ი (გულცივობა) (ბ., ცრუმორწ.) შეთხვეი, ხალქარი, მოსანი, ‖ გადაგ. (საებ.) ვინე ხელთაფრის მახვედრა, გამოიენობა.

გულცივობილობა გულცივობის თვისება.

გულცივ-ი 1. რასაც გული (ჭნაშე. ს. ნ) აქეს. გ. ქედა. — გ. კაკალი. 2. რასაც მთელი არსებით ეძლევიან. — ღრმა, ძლეური., მაგარი. გ. სიყვარული. — გულთანგ სძინავს.

გულცივ-ი 1. ძალიან ახლობელი, ერთგული. გ. მეგობარი. 2. გულწრფელი, გულღია. გ. საუბარი. — გ. ხალვალა. — გ. რჩევა. ‖ საგულდაგულო, ძლეური. გ. სერვალი.

გულცივობილობა გულთათვის თვისება.

გულცივა (გულცივასაცივი) (Mirabilis jalapa) უარყოფილ გვარტალებში პალახანები. ღეღორატული მეშენარე ყვავილებიანი.

გულცივ ეკუთვნი იხარება თანდებულად საოკასიონით მხრეულში დასმულ სახელებთან. — ოფიის. ეკაში. ეულალა რათ ლეთის გ. ეინაკ.ცეერებით მოიწერება ბეღლებულებე. ისის ამპაკი მაინე ჯერ გაათბეთილო.

გულცივობა ძლეური სურვილი, მისწრაფება, ეულის წაყენი. ეულთხოვნა ეულ მიეწერა. — გ. აისრულა.

გულცივნებ-ი გულში ჩაპარებული რამ ფიქრი, დაფიქრება ეანრახვა. ე. ეოეკობარა.

გულცივსაკმაო ეულისაკმეს. გულისწყვდენა.

გულცივსარი-ი ტანსაცმელში ჩეერდნიშ ჩატანებული ნაწილი. ჩეულებრივ ფერით და მასალით განსხვავებული. აბრეშუმის ე. — ბაიხნა. — აბანელის გ.

გულცივნებ-ი წუხილი, დარდი, წწუხარება. გულისაკეთილი თქვა.

გულცივსარ-ი ჯურღმული: ინტრიგები, გულისწმენება. გულისკერით მოეკიდა. — გულისყურით უბრეზდა.

გულცივნებ გულის რიგებული მოძრაობა, გულის ეეშმარა.

გულცივნიერება რისხვა, წყრომა. მისმა საქციელმა საერთო გ. გამოიწეა.

გულცივნებ-ა მოხეული, გაგება; ჭკეა. გონება. რით და ჩაკა ცელის ჭკაა, მაშინ ჩაბეჭდა გულთხებისაო.

გულცივნიერ-ი გულშემატკივარი. ჯეროანებიანი, თანამეგობრობა. გ. აღმოჩენილი.

გულცივნიერ-ი ვინაც სხვისთვის კარგი უნდა, — კეთილი.

გულცივნიერება გულკეთილის თვისება.

გულცივნებ-ა (გულშეკრისა) უმიშარი, მშე. მტკიცე. შეუდრეკელი.

გულცივნებ-ი ვინე აფეთქებ. მალე ივიწყებს (ჩვეულებრივ ეეწერილშე რაშეს).

გულცივნებობა გულმავიწყის თვისება.

გულცივნებ-ი (გულმტკილის) ასტროსანი, ალალმაჯალი, გულწრფელი.

გულცივნ-ი ოფიე, რაც მეჩრელი.

გულცივნ-ი (გულმკერდის) (საებ.) დარდით მეჩრელი.

გულცივნილე (გულმოფინის) ბეეთი, მეცნიერი, დაეზარებული. გ. მოწეფე. — გ. მეცნიერეზე. — გულმოდგინედ სინჯეეს.

გულცივნილობა გულმოფინის თვისება.

გულცივნ-ი ღრმად დამწყრალებული.

გულცივნ-ი გამწყრალი, გაჯავრებული, გაბრაზებული.

გულცივნობა გულმოსულის მდგომარეობა.

გულცივნებ-ი გამხნეული, გათამამებული, დამეშვებული.

გულცივნე (გულმოწყალია) მოწყალე. ღმობიერი, შემრაცხებული. გ. მსაჯდეთ.

გულ-ცივნებ-ი (გულ-ბეეთია) გული და მეცნიერ; მთავეთი. გ.-ძ. ბაიეწეა. — გულ-ბეეთიანი რაღაც ჩანაწერი. — გ.-ძ. აეროვნ (ფიეიკ.).

გულცივნებ-ი მწეიე, წყნარი; არხეინი, უდარდეი. გულმწეიედ ეეინა.

გულცივნიანებ-ი მხიარული, მოეხერხილი, გულღია. გ. კაცია.

გულცივნაცვლე (გულმოწყალებია) გრძნობით საეეე. გულწრფელი. გ. სიტყვით მიმართა. — გულმხურვალედ მოეკიდა საქმეზე. — გ. შეხედეთა.

გულცივნებ-ა უკმაყოფილო, ნაწყენი, გულდაწუხებული. გულნაკლულად გამოეხედა.

გულცივნებობა გულნაკლულის თვისება.

გულცივნებ (გულნაკეცავი) სულმდაბალი, სულთხელე.

გულცივნებ-ა ნაწყენი, შეწუხებული, გულდაწყვეტილი.

გულცივნ-ი (გულეენია) გულადი. მამაცი, მხნე. გამბედაობა. გ. ვაეკაცი.

გულცივნობა გულეენის თვისება.

გულცივნ-ა (გულსაჭიანი) 1. რასაც გული (ნაყოფი) ხალე აქეს. გ. თბილი. 2. (ენაც.) დიდად გმაყოფილი, გაბარებული.

გულცივნებ-ი გულე გამოსაკეთებელი სამკაული.

გულცივნებ-ა გულის ტკივილის გამომქეეე: შეშრაეა, შემაძრწენებელი. გ. ამბეე. — გ. ქეეთინა.

გულცივნებ-ი ოგიეე, რაც წყრ. სიფერი.

გულცივნებ ეინე ადვილად დაიკვერებს (და მოტყეეება). — ეეშმარ. მაამებელი.

გულცივნებობა გულეეწრფელის თვისება.

გულცივნ-ი ხელგაშლილი. ეერადი. ეერადეური თვისება. გ. ეინ ეეწერილს ეეინ ეეინ გამხარებულა, გულეეხედა გადაეაწერებია. — ეეელეეებად გათმანიეინძლდა.

გულცივნობა გულეეწრფელის თვისება.

გულცივნიც-ი ეინე ეეცრალ ბრაზდება, ეეიეხიობს, მოითმენების კარგავს.

გულცივნიერება გულეეიცის თვისება.

გულცივნ-ა ეეოარაეეებული ლითონის ან ეეერაი ქეეის ჭილაკიები.

გულცივნ-ი გულეეხი, ეერადი; გულკეთილი, გულმარადი.

გულცივ (გულქეაეი) შეეხრალებელი. ულმობელი, ეეწყალო (ადამიანი).

გულცივნობა გულეეხის თვისება.

გულცივნიერ-ი ბორკი, შეორანი. ღეეძლიანი.

გულ-ღვიძ-ი გული და ღეეძელი.

გულღია (გულლასი) მხიარული; გულეწრეეული. გ. მხასპინძელი. — გ. საუბარი.

გულღია, **გულღიად** ოგიეე, რაც გულღეეაობლიანი.

გულღიობა (გულგიოელასი) ოგიეე, რაც მოღალეეი.

გულყრა გულის შეღონება. ეაღეეეეეეეი გ.

გულშემატკივრ-ი (გულშემატკივრობა) 1. ხსნისი ჭირ-ეარამის გამზიარებელი, თანამგრძნობი. 2. (საებ.) სპორტის მოყვარული, რომელიც მხარს უჭერს რომელიმე გუნდს (ან სპორტსმენს) და შეეაეედ გაწინდის მის წარმატებას ან წარეეაეებას. თბილისის ფეხბურთის გ.

გულშემატკივრობა გულშემატკივრის თვისება.

გულშეწუხებ-ი შეშფოთებული, ეეშმარეწეხებული, საზეეელი. გ. ქმრეა. — გ. სეხნიკი.

გულშეწყრილ-ი გულეწყალი, გულშეწეხებული. გ. ოყო.

გულშეწყრილებ-ი გულეწყალი, გულშეწეხებული.

გულშფოთავ-ი ოფიე, რაც გულეწყალი.

გულსათნოებ-ი ვინე თაეის აზრების, გაწყრომის არ აბედეს, სხეას არ უზიარებს, — გულშეხედილი.

გულსაბრალ-ი ოგიეე, რაც გულსაბრალოებიეი. გამბიაეეეეეი, ბეერი, გ. ნუ ხარო (ფიეიკ.).

გულსავილ-ი მტკიეეეაგე მეორნობიარე, ღეინიერი.

გულსავილობა გულეეჩეეის თვისება.

გულსავ-ი ეეეეეეეეი. გულეეეეეი.

გულსავობა გულეეეეის თვისება.

გულსაეეეი-ი ეეინა გული ეეეეეეეეი. ეეეეეეეე

გუნდი I. ჯგუფი, კრებული. ფრინველთა გ. 2. ადამიანთა ჯგუფი. კოლექტივი. შეღვინული რამოდენიმე ნიშნის მიხედვით. *ცოლქორაულთა გ.* — ფეხბურთელთა გ. — *მოჯადოკებულთა გ.*

გუნდა ბურთივით დამრგვალებული ცოცხი, თოლი, მიწა და მისთ. *ბილულის გ.*

გუნდა-ლახუნტაჯი ხეზე სალებაკი; იხმარება ჯარხებისა და ჯაშუშების შესალებად.

გუნდაობა *გრაფ.* რკალებრივ ხაზ გუნდაობენ — თოლიას გუნდების სრილით ერთმანეთს ეთამაშებიან. ◻ ზედ. ოკუნდაკები, გუნდაკაკა. გუნდაობა

გუნდაობა სახელდ გუნდაობის ზმნის მოქმედება.

გუნდ-გუნდად ცალკე გუნდებად. — *ჯგუფ-ჯგუფად.* ფრინველები გ.-გ. *მიფრინავენ*

გუნდრუკ-ი გუნდრუკს უკისებს — პირფერობით აქებს და ალერსებს.

გუნდური-ი გუნდის ან გუნდების დამახასიათებელი, — გუნდისა. გ. *შეჯიბრება.*

გუნდა სულიერი განწყობილება; — ხასიათი (ზნისა. 2). *ცუდ გუნებაზეა.* — *ბუზარობის გუნებაზეა.* გუნებაში — თავის ფიქრში, თავისთვის, გულში. *გ. გადაწყვიტა ამა არ ამოცელი.* ტ ოადან გუნებაში — იგულება რაც გუნებაში გუნებაში დაუჯდება — ფიქრი, რაც ტკბილი დაუჯდება. გუნებაში ჩაღება — იგულება, რაც გულში ჩაიდებს. *კაცია და გუნებაა* (ასუბ.). — *გულის თავისი ხასიათი და ნება-სურვილი აქვს.* გუნება გაუფუჭდა — *ცუდ გუნებაზე დადება. როგორიმე გუნებაზე დადება* — *როგორიმე განწყობილება გაუჩნდება.*

გუნებასკვნილ-ი უგუნებოდ მყოფი, — *გაფიანებული* (ქალი, ორსულობის დროს).

გუნებაკაკანება იგულება, რაც გუნება. *ა.ჭუმბ.ს გრძელ. იტანს, ეჩვევა, ეშვება. ცხენი პირველად დადგმულ უნაგირს ვერ იგუნებდა.*

გუნებაში-ი ხმაური, გიჟიჭი (აღმოსავლეთ ცხლისა).

გუნებაკაკას *გრძელ.* გუნებური გაკვს, — *გიჟიჭებს. ცასაწლი გ.*

გუნებ-ი (ხა.) 1. ფოლადის ტყლეპური საოჯახო იარაღი კოშკალივით. 2. ხელში სატრიალებელი სპორტული იარაღი ამბავ მოცეკნილობისა (თოფებისა და მსგავს განსავითარებლად).

გუნებულ-ი 1. გუნების მქონეი ტარხელი. 2. გუნებების (ზნისგ. 1) დამახასიათებელი, გუნებიდან მომდინარე. *გ. ხიბლები.*

გუნგლ-ი (ლეკ.) ქარიალის ხახელმოდება მახმადიან სალებში.

გუნთა (ხა.) საპეჭი — დატკეცილ ხორცის გუნდები, წყენში მოხარშული.

გუნთან-ი (ხა.) რისამე შეიარაღებული მცველი, — დარაჯი, ყარაული.

გუნთაობ-ა *გრძელ.* 1. გუშაგად ყრის, — დარაჯობს, ყარაულობს. 2. ა-გუნთაობ-ს — რისამე გუშაგია. — ყარაჯობს. *საწყობს კუთხეებს. — ჩვენი ქუჩების საშიერებს კეთილად გუნთაობენ.* ◻ ზედ. *ფეხმაგებს, გუშაგობს.*

გუნთაობა გუშაგად ყოფნა, გუშაგად ყოფა. **გუნთი** ღელეკონელი ღელის წინა ღელე. *გ. ფილიალ.*

გუნთიღელ-ი (გუშინდელისა) რაც გუშინ იყო. რაც გუშინ მოხდა. *გ. ღელე.* — *გ. ამბავი.* ტ გუშინდელ საღმე (ხაუბ.) — *ძალიან ახალგაზრდა, გამოუცდელი.*

გუთინღამ გუშინდელი ღელის წინა დამეს.

გუთინღინ გუშინდელი ღელის წინა ღელე.

გუთინღინდელ-ი (გუშინწინდელისა) რაც გუშინწინ იყო; რაც გუშინწინ მოხდა.

გუპარ-ი 1. სატევნო, გული (ქადისა, კუპატისა და მისთ.). ტ საკლავის შიგნეულობა, ფაშუკნელეები. 2. (ძვ.) ჯილაგი, ჯაჭვი, მოსვამა.

გუპარი (გუჯრისა) (ისტ.) უკლესიისათვის შეწირ ან შემამულის შიერ გაცემული სახეობა, რომელიც განსაზღვრული იყო უკლესიის შეურყვნობისათვის სავალდებულო წესებით.

დე¹ 1. ერთი დედამიწის ტალღოვილი სხვა შეიცნების მიმართ. *უფროსი და.* 2. იგივეა რაც სამეფოდნი და. *მოიყვანე და ქ[ალ]ი სამეფოდნი და (შემოკლ. შეფლ.).* — სამეფო სამკვიდრო პერსონალის პირი (ქალი), რომელიც სამეფო ოჯახის დაწესებულებაში ასრულებს ეკონომის თანაშემწის (ეკონომოს) მოვალეობას.

დე² 1. *კომპირი, ყურთან ფრაზის ორ ერთგვარ წერას ან ორ ნიშადებას.* ღილე და ღილე. — *მაგა და ბარი.* — *მეფეთრება და ტკეპნა.* — *პა ბერით და პა მიეტდანა!* 2. *ნაწილაკი:* ინტერესს სხვა სიტყვასთან ერთად დეფინიცია და გამოხატავს გაკვირვებას, მოწონებას, სიყვედურს და სხე. *ვენ ეგა თქვი-და!* — *ბიჭი და, ეგ რამ გადაკრიბინა?*

დე წინსართი ზმნისა: 1) აღნიშნავს მიმართულებას ზედაპირ ქვეყნიერ (*არსად ზედაპირზე*). მაგ. დაკვირვა, და-ტოროდა, და-ცეა. 2) ეურნებს მოქრობას განუსაზღვრელი მიმართულებით. მაგ. დაღდის, დაიბერის, და-ეკენების, დაატარების. 3) გამოხატავს მოქმედის ან სამოქმედოს სიმრავლეს. მაგ. და-ეზარდენ შვილები (*შორ. გა-ეზარდა შვილი*). დაელვარა ხელი (*შორ. მოელოდა ბე*). 4) ზმნის ეურნება სახის ფორმას აქცევს სრულ ხახისად. მაგ. დაბარა (*შორ. ბარა*), და-ხატა (*შორ. ხატა*), და-წერა (*შორ. წერა*). 5) აწესრის ფორმას ახლეულ მნიშვნელობას მნიშვნელობას. მაგ. და-ბარავს (*შორ. ბარავს*), და-ხატავს *შორ. ხატავს*). და-წერა (*შორ. წერა*). 6) ზოგიერ ზმნას არსებითად უეცალოს მნიშვნელობას. მაგ. და-ხედა (*შორ. მი-ხედა*), და-ითხოვა (*შორ. მი-ითხოვა*).

დეაბადებინა *ტრფ.* ავად გახდის. — დაავადებინებინებს. — *შდრ.* დაავადება, დაავადება, დაეავადება, დაეავადება. დაავადებული.' დამაავადებელი.

დეაბადებინებინა *ტრფ.* ავადმყოფს გახდის, — დაავადებულებს. *ჯარმა დაავადებინა.* — *შდრ.* დაავადებინება, დაავადებინებინება, დაეავადებინებინება, დაავადებინებინებული.

დეაბადებინებს *ტრფ.* აავსის მისცემს (დაწესებულებას, ორგანიზაციას...). *მწერალთა დაავადებს.* ▭ *შდრ.* დაავადებს.

დეაბადებს *ტრფ.* დაეიბორება, გაავეჩვის (ტანელად). ▭ *შდრ.* დაიაბება, დაეიბება, დაეაბება, დაავადება, დაავადებული, დამაავადებელი, დასაავადებელი, დაეავადებელი.

დეაბადებინებინა *ტრფ.* ეროვანეობის აშკარად გახდის. — *შდრ.* დაიაბადებინება, დაიაბადებინება, დაეაბადებინება, დაიაბადებინება, დაიაბადებული.

დეაბადებინებს (*აწმ. აორისტის*) *ტრფ.* მეკვნის, დაეიბენებს; მოაწყობს; გახსნის. *რესპუბლიკა დაიაბინა.* — *ხოფილში დაიაბინა მამდიდრებული.* ▭ *შდრ.* დაარსებება, დაარსება, დაარბენება, დამაარსებელი.

დეაბადებინებინა (*აწმ. აორისტის*) *ტრფ.* ავრცელებინებინებს. — *შდრ.* დაეიბინება, დაეიბინებინება, დაეაბინებინება, დაეაბინებინებინება, დაეაბინებინებინებული.

დეაბადებინებინებინა 1. *ტრფ.* აეაბინებინებინებ

ს ბრახუნით დაარტყმეს. – დარბაზუნება, ყიჟინა, ლაპარაკობა. 2. გადატ. (სპორ.) სისუნთქველის იტყვიან. ▭ შდრ. დაუბარებინება, დაბარებინება.

დაავალებინება *ი* (*ან.*). ავალებინებს): თავალებ დაავალებინება. – შორიდან დაავალებინა და შეახარხარებს.

დაავალინება *ი* (*ან.* ავალინებს) *გრძედ* წყრომით, წრისებრად გადატროალება (თავლებს) ▭ შდრ. დაუბრალება, დაბრალება.

დაავალინვება *ი* *გრძედ*. სამუალებას მისცემს დაბრძანდეს. – დაავალვინებინა. თავს არავის ღ. ▭ შდრ. დაუბრძანებინება.

დაავარელება *ი* (*ან.* აბარელება) *გრძედ*. სიძლიერების შეუშლის, ხელს შეუშლის, – შეაფერხებს *შემთხვევით* დაბარელა. ▭ შდრ. დაბარელება, დაბარლება, დაბარლებული, დაბარებულებული, დაბარებულებული.

დაავარდება *ა* (*ან.* აბრძანება) *გრძედ*. 1. ბრძას გახდის, შეიდელობას დაუკარგის. 2. გადატ. თვალს მოხერხა (აშკარა სინათლე). 3. გადატ. სიხამდვილის ხსნისად დანახვის, განსაკუთ უნარის დაკარგვა. *სიცოცხლეზე დაავარდა*. – შუთა დაავარდა. ▭ შდრ. დაიბრძანება, დაუბრძანება, დაბრძანება, დაუბრძანებება, დაბრძანება, დაბრძანებული, დაბაბრძანებული, დასაბრძანებული.

დაავარცხნება *ი* *გრძედ*. 1. ბრუნვითი აპარატებით, – დატკრაცებს. *წიაკვილი დაავარცნა*. – *ჩარხი წყალი დაავარცნა*. 2. უკანვე გაგზავნება, – *გაავარცხნა გამოცდილი უკანვე დაავარცხნა*. – *გზიდან დაავარცნა*. 3. უკანვე მიიგზავნა, უკანვე მისცემა. *კალი დაავარცნა*. ▭ შდრ. დაარწყებინება, დაინარწყება, დაუსრულება, დაბრუნება, დაბრუნება, დაბრუნება, დაბრუნებული, დასაბრუნებული, დაუბრუნებული.

დაავარჭენება *ი* (*ან.* აბრუნება) *გრძედ*. დაავალებს ან ათბუცებს დაარბენოს.

დაავარჭენება *ს* *გრძედ*. (პატეიოსნე, ზედგელ ირონ.) დასცემს. ▭ შდრ. დაარძანდება, დაარძანება.

დაავაჭრება *ს* *გრძედ*. დაავინაცვებს საკაბო ქსოს (ზანაურ ფრინველს) ▭ შდრ. დაიბედება, დაბედება, დაბედებული.

დაავაჭლეჭება *ს* *გრძედ*. ბედლეულად დადგამს (ოფეს.). ▭ შდრ. დაბედულება, დაბედულებული.

დაავაჭრება *ს* *გრძედ*. სიხარისთ გაგლენის და გაადგინს (პურს, ჩინს) და მოსთ.).

დაავაჭრვება *ი* (*ან.* აბუდნს) *გრძედ*. დაადებს, დააჭერს. *წკისით წუხლი დაავაჭრინა*. – *ფალკი მაგიერ ფიცრები დაავაჭრინა*. ▭ შდრ. დაიბედება, დაებედნება, დაბედნება.

დაავაჭრვება *ი* (*ან.* აგებს) *გრძედ*. 1. ხელიდან გაეშვება. *ორმ ფაიანსებს, მაატრუნა*. ეს-ტრონიდ დატოვებს *კარი ღია დაავდო*. – *ცაიში ბაბიდან ნუ დაავდებ. აიდარში – კალამბასაო*. – *ნუ დაავდებ ჭაქტის ტახა, ნურც ჭიკარტს შეგიჩხირდება*. ▭ შდრ. დაავდებინება, დაიდგება, დაუდგება, დაუდგება, დაშვება, დაუდგებინება, დაადგენება.

დაავაჭრინება *ს* (*ან.* აგდებინებს) *გრძედ*. ჯიუტებს დაადგინა. *ქორის ჭიშკრით დააგდებინეს*.

დაავაჭრა *ს* (*ან.* აგება) *გრძედ*. 1. დაიცემა, ხვრება (ტარდება, ხალხად, ლეგონა...) 2. ბაიდენს (ჩაკნეზედ, ტრიალეთ... ლიანდაგს); გააცნება, გამართავს (ატარა...); გააცდინებს (ეზოს, ტერის ხაფანს). *ამდენი დაავა*. – *ქუდუნიდი დაავდ*. 3. *გაურკმას*; ნამოაეცემს. *თოხს ტახი დაავი*. ▭ შდრ. დაიდგება, დაუდგას, დაიდგა, დაუდგა, დადგა, დაგებული. დასაცემი, დაუცემელი.

დაავაჭრინება *ს* (*ან.* აგებინებს) *გრძედ*. დაავალებს ან საშუალებას მისცემს დაადგოს.

დაავაჭრვება *ს* *გრძედ*. იგივეა, რაც დაარჩენებინებს ▭ შდრ. დაჯგუმარება.

დაავაჭრინება *ს* *გრძედ*. რისამე გეშმას შეადგენინებს.

დაავარვება *ს* *გრძედ*. გეზიდ დაადგინს, ეშხად დაიჭერს. ▭ შდრ. დაგეზება, დაგეზებული.

დაავაჭვება *ს* *გრძედ*. იფიცა, რაც ეფიცებინა.

დაავაჭრინება *ს* *გრძედ*. დაავალებს ან დაეხმარება დიგებოს

დაავაჭრინება (*ან.* აჭდვინებს) *გრძედ*. დაავალებს ან ფიეხმარება დაადგოს.

დაავაჭრინება (*ან.* აჭდვინებს) *გრძედ*. დაავალებს ან ფიეხმარება დაადგოს.

დაავაჭრინება *ი*

დაავიწყება სახელი დაავიწყებს ზმნის მოქმედებისა. დაავიწყების წესი შეიცავდა.

დაავიწყებინება ი (აწმ. დავაწყებინებ) ტრდ. ვინმეს დაავიწყებს, ეიძულებს გაგდებას. *შარშან დაავიწყებინა.* ▭ შდრ. დაავიწყებინებს, დაავიწყებინებდა, დაავიწყებინა. დავიწყებინებული.

დაავიწყნება ი (აწმ. ავიწყნება) ტრდ. ვინმეს გაახსენდა, — სიტანეს მოუვლინა. (*სასიძოსა*). გაავიწყნების. გაავიწყნებს). ▭ შდრ. დაავიწყნებინებს, დაავიწყნებოდა, დაუვიწყნება, დაავიწყნება, დაავიწყნება. დაავიწყნებული.

დაავიწყნებინება ი ტრდ. დაავალებს ან დაავიწყნოს, — სიტანეს მოაგონებინებს. *კაცს დაავიწყნებინა.*

დაავიწყნებინება ი ტრდ. დაავალებს დავიწყნოს, — სიტანეს მოაგონებინებს. (*სასიძოსა*). გააგავიწყნებინებს. გააგავიწყნებს). ▭ შდრ. დაავიწყნებინებს, დაავიწყნებინებდა, დაავიწყნებინა. დაავიწყნებინებული.

დაავიწყნება ი (აწმ. ავიწყნება) ტრდ. მეხსიერებიდან, ხსოვნიდან გაუქრება, აღარ ეხსომება. *მოსაზრებით დაავიწყდა. — იმერული მეხსიერ სამუდამოდ დაავიწყდათ.*

დაავიწყება ი (აწმ. ავიწყება) ტრდ. მეხსიერებიდან ამოშლილის, ხსოვნიდან გაქრობის. *მტრობის წერილი სანუკვარ კაცს თავის სიყვარულზე დაავიწყებია.* ▭ შდრ. დაავიწყებინებს, დაავიწყებს, დაავიწყებდა, დაავიწყება, დასავიწყებელი, დასავიწყარი. დასავიწყებული, დაავიწყარი.

დაავიწყვინება ი ტრდ. ოფიცი, რაც დაავიწყებს. *გაგონილის დ.*

დაავლება ს ტრდ. 1. სწრაფად მოაქცევს ხელს (პირს...). — დაჭმაგება. *ვირს ბელი დაავლო. — შვილ ქალს პირი დაავლო.* 2. გაავლებს (მწიგ. 3) ბეჭედს. *სარეცხი დაავლო.* ▭ შდრ. დაავლებს, დაავლებენ.

დაავლებ-ა[1] ტრდ. გაავლებს ბეჭედს. *ქვევრებს დ. ღუმრით.* ▭ შდრ. დავლებს[1].

დაავლებ-ა[2] (აწმ. ავლებს[2]) ტრდ. (ხატ.) 1. ჩაავლობს, დაჭრებს (ტეხილს). 2. ტოტებ. დაავლებს, ამოაგდებს. *ოფალი დაავლო.* ▭ შდრ. დაავლებს, დაავლებდა, დაავლება, დავლება[2], დავლებული, დასავლები.

დაავლებება ს ტრდ. ზარალს მიაყენებს. *სიტყვამ მეფეროვი დაავლებაო.* ▭ შდრ. დაზარალდება, დაზარალება, დაზარალებული.

დაავლო ს ტრდ. დაარტყამს, დაუშენს, დაახლოს. *წიხლის დ. — ჭიქები დაავლო.* — თოფები დაავლო.

დაავლოინება ს (აწმ. აზეკლინებს) ტრდ. დაავალებს ან ზაფხულის მოსვლას დაახლოებით დ. შდრ. დაავლოინებს.

დაავლოინება ს (აწმ. აზეკლინებს) ტრდ. ზაფხულის მოახლებას, — ზაფხულს, გაგრილებას. ▭ შდრ. დაავლოინებს, დაზაფხულება, დაზაფხულდება, დაზაფხულებული.

დაავლოინება ს (აწმ. აზაფხულებს) ტრდ. ზაფხულის მოსვლას, — ზაფხულის, გაგრილების. ▭ შდრ. დაავლოინებს, დაზაფხულებს, დაზაფხულდება, დაზაფხულებული.

დაავლოინება ს (აწმ. აზეკლინებს) ტრდ. ზეზას დაავლის ზაფხულის მოსვლას, — ზაფხულის, ცივის. *ქორწილი ზაფხულის ოცში არა. — ზაფხულის ოცში დაავლოინა.* ▭ შდრ. დაავლოინებს, დაავლოინებდა, დაავლოინება, დავლოინება[2], დავლოინებული.

დაავლოინება ს (აწმ. აზეკლინებს) ტრდ. ზაფხულის მოსვლას, — ზაფხულის, ცივის. *

ნაღები დააკრა. — *ტიტრი ურემზე დაკრა.* 2. დაარტყ-ბებს. *მარკა დაკრა.* — *იარლიყი დაკრა.* 3. ჩაკრავს (ბეთსაცხობიდან) ბეჭედს. *შჭადები დაკრა.* — *თონეში პური დაკრა.*

დაკარაფუნებ-ს (*აწმ.* აკრაჭუნებს) *გრდმ.* ı ცხოველს დაკარაჭუნებს — ბინდებას ერთობლივად ეწინააღმდეგნენ ერთიანად ულაპარაკო ხმას გამოსცემს. ▭ შდრ. დაკრაჭუნება.

დაკარიკალებ-ა (*აწმ.* აკრიალებს) *გრდმ.* კრიალს დაავნებინებს. — კარგად დაწრეხილ, ძალზე დასუფთავებულ (ბეღრს). *ჯან-ჭურჭელი დაკრიალა.* ▭ შდრ. დაკრიალება, დაკრიალებული.

დაკალავებ-ა (*აწმ.* აკალავებს) *გრდმ.* 1. დაღებს, შოათასეულს რაშებზე (ბეღრ რასმე). — დაყენობს გაზე. *თეფში მაგიდაზე დაალაგა.* 2. წესრიგში მოიყვანს (ოთახს, სახლს...), თავ-თავის ადგილს მიუჩენს (ნივთებს...). ▭ შდრ. დალაგებინებს, დაალაგებს, დაუნაგებს, დალაგდება, დალაგება, დალაგებული, დამლაგებელი, დასალაგებელი, დაულაგებელი.

დაკალაპვინებ-ს *გრდ.* სთხოვს ან დაავალებს დაალაგოს; საშუალებას მისცემს დაალაგოს.

დაკალაჩას-ა *გრდ.* ცომპარკის საშუალებას მისცემს. *ფოსტოფთან დაალაჩაკა (ტელეფონით).* ▭ შდრ. დაილაპარაკებს, დაელაპარაკება, დალაპარაკება.

დაკალაყვებ-ს (*აწმ.* ალაყვებს) *გრდმ.* ლაქებს დაასვრნენ. ▭ შდრ. დალაქებენ, დალაქებება, დალაქებული.

დაკალაწებ-ს *გრძლვ.* დიდ-დიდი ნაბიჯებით დადის, — დააბოტებს

დაკალწუნებ-ს *გრძლვ.* (საუბ.) იგინება, რაც დალაწყებს.

დაკალმახ-ს (*აწმ.* ალმახს) *გრდმ.* 1. დაარხიებს დასველებით. *წვიმამ დაალმახა გამხმარი მინდვრები — საოცარ დ. ს ცივ წყალში ჩაგიდს (დამარილებულ თევზს, ხორცს..) ზედაპირი მაინცის გამოსაცლელად. 2. გადაგ. ძალიან დასაცივებს, მაგალითად ცხელ ჭურჭელს ან შდრ. დაუღმაობს, დაღმაებ-ება, დაუღმაებს, დაღმობა, დამსვლელი, დასაღმობი.*

დაკალცვინებ-ს *გრძლ.* 1. სთხოვს ან ათქმევებს დაკლიოს. *ლეონო დაალეკვინენ.* 2. (*აწმ.* აკლეკვინებს): ხულს დააღლეინებს — ხულს ამოხდინს, სისცოცხლეს მოუსპობს

დაკალიავებ-ა (*აწმ.* აკლიავებს) *გრდმ.* სპ-ბანში (ლეიბში და სხე.) ნაგებენ ბამბას (მატყლს) ღილნაფაქის (მწიც. 2) ქვაფენით დაამაგრებს. ▭ შდრ. დალაღნდაგებს, დალიანაგებენი, დასალიანაგებელი

დაკალიაკვებ-ს (*აწმ.* აკლიაკვებს) *გრდმ.* ცემით დაალურჯებს; :ძალიან სცემს. ▭ შდრ. დაკულიაკვებს, დალილაკვებს, დაკლიაკებული

დაკალიცინებ-ა (*აწმ.* აკლიცინებს) *გრდმ.* სთხოვს ან საშუალებას მისცემს დაკლიოს. *ბრძა ღ.*

დაკალკაჭ-ა (*აწმ.* აკლაჭობს) *გრდმ.* წაახდენს, გააფუჭებს, გაახრწნის (მეეჩარეულს, რისამე ნაყოფს ხის მასალას და მისთ.). *წყალმა ხის საძირკველი დააკლაჭა.* ▭ შდრ. დაკლაზნა, დაუკლაზნა, დაკლაზნა, დაამაცერა.

დაკალკაჭ-ს (*აწმ.* აკლაჭობს) *გრდმ.* (ძე.) დაასველებს; დააცხობს.

დაკალკაჭებ-ა *გრდმ.* ლურჯ ლაქებს დაარხიებს (ქვემით, ჩქმეტით. ..). — დაალილავებს. ▭ შდრ. დაილურწებს, დაუღურწებს, დალურწდება, დაილურწდება; დაღურწება, დაღურწებული.

დაკალხულ-ი (*აუთს*) დასიებულითა (შდრ. *ალხი*²). ღ. *საქონელი.*

დაკამაყრებ-ა *გრძლვ.* ı ენაზე არაფერი დამთავრდება (საუბ.) — ვერაფერს დამსჯის, ყველაფერს ატყვის.

დაკამაჩებ-ა (*აწმ.* აკმაჭებს) *გრდმ.* მაგრად დააკუპრებს ტანთან; დაკუპრებს, დაკარავს, *ცხენზე ტკირთი დაკამაჭა.* — *თოკის ბოლო დაკამაჭა.* ▭ შდრ. დაიმაგრებს, დაუმაგრებს, დამაგრდება, დამაგრება, დამაგრებული, დაუმაგრებელი, დასამაგრებელი.

დაკამაჭებ-ა (*აწმ.* აკმაჭებს) *გრდმ.* იგინება, რაც დაამაცერა.

დაკამაჩებ-ს (*აწმ.* აკმაჭებს) *გრდმ.* მაგრად ჩაუთელს ვისმე (თაქის მიერ გაწეულ სიკეთეს, დახმარებას, ამაყს და მისთ.),— დაუკედნებს. ▭ შდრ. დაუმაღლებს, დამადლებს, დამადლებული.

დაკამაჭვინებ-ა *გრდმ.* სთხოვს ან დაავალებს დამაცოს, საშუალებას მისცემს დამაცოს.

დაკამარიწებ-ს (*აწმ.* ამარიწებს) *გრდმ.* მარილს დააყრის (ზესაზამად). *ბორცი დაამარილეს.* ▭ შდრ. დამარილება, დამარილებული.

დაკამარაფებ-ა *გრდმ.* მარყუჟად შეერასს. *თოკი დაამარყუჟა.* ▭ შდრ. დამარყუჟება, -დამარყუჟებული.

დაკამარაჭ-ა (*აწმ.* ამარაჭებს) *გრდმ.* მარტის აგებინებს. მარტის განაღდებინებს: დაძლევს: ზოგჯერ, ალოგობის: მოუგებს. *მჭერი დაამარაჭებ.* — *დიდოსტატმა ახალგაზრდა ოთხკაცს დაამარაჭა.* ▭ შდრ. დამარაჭებება, დამარაჭება, დამარაჭებული, დაუმარაჭებელი.

დაკამარაჭინებ-ს *გრდმ.* სთხოვს ან დაავალებს დამარჭოს; საშუალებას მისცემს დამარჭოს.

დაკამატებ-ს (*აწმ.* ამატებს) *გრდმ.* ნაცლულს შეავსებს. — ზედ დაურთებს, დაუმატებს, ფული დაამატა. ▭ შდრ. დამატებინებენ, დაამატებს, დაემატება, დამატება, დამატებული, დასამატებელი.

დაკამაჭინებ-ა (*აწმ.* აკმაჭინებს) *გრდმ.* სთხოვს, დაავალებს ან აიძულებს დაამაცოს, დაუმაცოს. *ფული დაამაჭინებენ.*

დაკამაჭინჯებ-ა (*აწმ.* ამაჭინჭებს) *გრდმ.* 1. მაჭინჭს გააღლის. — დაასაჭიროებს. *ჭრილობამ დაამაჭინჭა.* 2. გადაგ. არასწორად გაგმობისემს რასმე; გააცალებინებს, შეჩეჩვინს. *ფეტქვს დ. — ტექსტი დაამაჭინჭა.* ▭ შდრ. დაიმაჭინჭებს, დაუმაჭინჭებს, დაიმაჭინჭება, დაუმაჭინჭება, დამაჭინჭება, დამაჭინჭებული.

დაკამაჭისჭებ-ა (*აწმ.* ამაჭისჭობს) *გრდმ.* ვაჭრობაში დაძრწის, — ეხსომება. *მთელი სიცოცხლე არ დამაჭისჭოსო.*

დაკამაწებ-ს *გრდმ.* ოფიცერ, რაც დამშვებისებს.

დაკამაწვინებ-ა *გრდმ.* მეღიორანის მეფარიანეები გაახლის. — დაასესხებინებს. *ჭრილობას დაამაწვინებენ.* 2. *გადაგ.* არასწორად გაგმობისემს რასმე; გააცალებინებს, შეჩეჩვინს. *ფეტქვს დ. — ტექსტი დაამაწვინეს.* ▭ შდრ. დაიმაწვინებენ, დაუმაწვინებენ, დაიმაწვინება, დაუმაწვინება, დამაწვინება, დამაწვინებული.

დაკამაწყლებ-ა (*აწმ.* აკმაწყლებს) *გრდმ.* 1. მაწყლებს ან ჩრიაზე შეგაყრის ვისმეს. — *ბიჭებმა დაამაწყლეს.* 2. *გადაგ.* (საუბ.) მაგრად სცემს. ▭ შდრ. დამაწყებება, დაუმაწყებება, დამაწყებული.

დაკამაწყლვინებ-ა (*აწმ.* აკმაწყლვინებს) *გრდმ.* 1. მაწყლვინებინებს ვისმე. *ბიჭებმა დაამაწყლვინეს.* 2. *გადაგ.* (საუბ.) ცუდად გაგმობისემს რასმე; გააცალებინებს, შეჩეჩვინს. *ფეტქვს დ. — ტექსტი დაამაწყლვინეს.* ▭ შდრ. დაიმაწყლვინებენ, დაუმაწყლვინებენ, დაიმაწყლვინება, დაუმაწყლვინება, დამაწყლვინება, დამაწყლვინებული.

დაკამაწყლინებ-ა (*აწმ.* აკმაწყლინებს) *გრდმ.* სთხოვს ან დაავალებს დამაწყლოს. *მინდობილობა დაამაწყლინეთ.*

დაკამაცვებ-ა (*აწმ.* ამაცვებს) *გრდმ.* 1. მაღვე ვეძახის მისცემს; მუშნილად ჩაფეხს. *კომპიანტი დაამაცვა.* 2. *გადაგ.* (საუბ.) მაგრად სცემს. ▭ შდრ. დამაცვება, დაუმაცვება, დამაცვება, დამაცვებული.

დაკამაცვინებ-ა (*აწმ.* ამაცვინებს) *გრდმ.* 1. მაღვინებს ვისმე. *ბიჭებმა დაამაცვინეს.* 2. ფიქრებში ჩაფეხს. *კომპიანტი დაამაცვა.* 3. *გადაგ.* სხეულს დაუღონებს ან აიძულებს იმდენს, რომ ვისმეს სრული ათეული. ასეული და ა. შ. *4,9 ბეთამდეც დაამაჩეკვა.* ▭ შდრ. დამჩეკვინებება, დაუმჩეკვინებება, დამჩეკვინება, დამჩეკვინებული.

დაკამაცვებ-ა (*აწმ.* ამცვებს) *გრდმ.* ვისიმე ან რისამე შეგაყრს ვისმეს. ▭ შდრ. დაემცვებება, დამცვებება, დამცვებული.

დაკამაცვინებ-ა (*აწმ.* ამცვინებს) *გრდმ.* ნაშრომი რეცენზენტ აქცევს. — დაამტკიცებინა. *ჭიქა დაამცვინა.*

დაკამაცრან-ა (*აწმ.* ამცრანებს) *გრდმ.* 1. მოიცლს ნაშრომისთვის აქცევს.— დაამტკიცებინა. *ცალკეთ დაამტკიცა.* — *ჯუჯესეთი დაამტკიცა.* 2. *გადაგ.* სხეულს დაუღონებს ან აძლევს. *ფიზიკურად ვერაფერთან დამტკიცა.* — *კეკრებები დაამტკიცა.* 3. ალალად სმენს დაამტკიცებს. *ფიზიკურად დამტკიცა.* — *ეკონომიურად დამტკიცა.* ▭ შდრ. დამტკიცებინებენ, დაუმტკიცებინებენ, დამტკიცება, დამტკიცებული, დასამტკიცებელი.

დაკამაცრებ-ა (*აწმ.* ამცრებს) *გრდმ.* ბალთაზე მიიცვლნენ. — *ბებერი დამთავრებინებენ. დამთავრება, დამთავრებული, დამთავრებელი.*

ახო დაამშვიდა. ▫ შდრ. დაიმშვიდებს, დაუმშვიდებს, დაიმშვიდა. დაიმშვიდება. დაიმშვიდა. დაიმშვიდებული, დაიმშვიდებული, დაამშვიდებული.

დაამშვიდებ-ს (აწმ. ამშვიდებს) ეწოდ. შვილს ეაბღაო. – დაიწყნარებს. წოდებას დაამშვიდა. ▫ შდრ. დაიმშვიდებს, დაუმშვიდებს, დაიმშვიდა. დაიმშვიდება. დაიმშვიდებული, დაამშვიდებული.

დაამშვიდებ-ს ეწოდ. იფიცა, რაც დაჰპირეს. ▫ შდრ. დაიმშვიდებს, დაუმშვიდებს, დაიმშვიდა. დაიმშვიდება. დაიმშვიდებული, დაამშვიდებული.

დაამშვიდებ-ს (აწმ. ამცირებს) ეწოდ. ღონისძიებას შეეხებაზე. – დაამცირებენ ▫ შდრ. დაამცირებენებს. დაამცირებენ, დაამცირებენა. დამცირებენ. დამცირებული. დაამცირებული. დამცირებული. დაამცირებული.

დაამცირებ-ს ეწოდ. ეწოდ. ეწოდ. დაამცირონოს, საშვილიშვილოს მოსცემს დაამცირონოს ოღონ არავის დაამცირონოს ეწოდ.

დაამცირონოს ეწოდ. (რ.) იფიცეს, რაც დაამცირონოს. ▫ შდრ. დაიმცირონოს, დამცირონოს, დამცირონოს

დაამჟავებ-ს (აწმ. აჟავებს) ეწოდ. 1. მწიფეს ჯაჭილს ობილის ამინდის ყურძენი ალიც დაამჟავება. 2. დაადგინოს, რომ დაიწყო. ▫ შდრ. დაჟავდება. დამჟავება. დამჟავებული. დაჟავებული.

დაამჟავებინებ-ს (აწმ. აშჟავებინებს) ეწოდ. შეკრა- ე ეწ ბაღი დაიწყოს, ტაიფრის ბქეს. მაკრებები დაამჟავებია. – პოლიესი დაამჟავებია. ▫ შდრ. დაშჟავებინებდა. დამჟავებინება. დაამჟავებინებული.

დაამჟავებინებ-ს (აწმ. აშჟავებინებს) ეწოდ. მწნილად ნაგებს. დაამჟავებს (ლიტრს. ლიტრისტრის და მისთ.). ▫ შდრ. დაამჟავებინებდა. დამჟავებინება. დამჟავებინებული.

დაამჟავებ-ს (აწმ. აშჟავებს) ეწოდ. მწიწაკვის გაზლის, – ბალიშებს, დაამჟავებენებს ▫ შდრ. დამჟავებინება. დაშჟავებინებდა. დამჟავებინებული.

დაამჟავებინებ-ს (აწმ. აშჟავებინებს) ეწოდ. (რ.) ზედაპირი ამოჭრა. – პოლიესი დაამჟავებია. ▫ შდრ. დაამჟავებინებდა. დამჟავებინება. დაამჟავებინებული.

დაამჟავებინებ-ს (აწმ. აშჟავებინებს) ეწოდ. 1. ამოიღეს ბაღიდან ამინდის ყურძენი ალიც დაამჟავებია. 2. დაადგინოს, რომ დაიწყო. ▫ შდრ. დაშჟავებინებდა. დამჟავებინება. დაამჟავებინებული.

დაამჟავებინებ-ს (აწმ. აშჟავებინებს) ეწოდ. (რ.) ზედაპირი ამოჭრა. – პოლიესი დაამჟავებია. ▫ შდრ. დაამჟავებინებდა. დამჟავებინება. დაამჟავებინებული.

დაამჟავებინებ-ს (აწმ. აშჟავებინებს) ეწოდ. მწნილად ნაგებს. დაამჟავებს (ლიტრს. ლიტრისტრის და მისთ.). ▫ შდრ. დაშჟავებინებდა. დამჟავებინება. დაამჟავებინებული.

დაამჟავებ-ს (აწმ. აშჟავებს) ეწოდ. მწიწაკვის გაზლის, – ბალიშებს, დაამჟავებენებს

დასხამს.— გაბრწყინა, *ისე ჩარტყა, რომ დარტყმაცა.* □ შდრ. დარტაცნებება, დარტტიანება, დარტტიანებული

დაასხმევინებ-ს *გრძდ.* გაარქცხვინებს ბეერს. *სარეცხს დ.— ქვევრიხს დ.*

დაასხმია-ს (*თურმ.* დაუხმიან; *აწმ.* აისხმის) *გრძდ.* გრეხით მაგიდ აქცევს (ბაძმას, მატყლს...). □ შდრ. დაასხმევინებ, დაჩრთვა, დაჩოფლა, დამჩოფლი.

დაასხმია-ს (*აწმ.* აისხმის) *გრძდ.* 1. სათითაოდ მისცემს, გაუნაწილებს ბეერ ვისმე.— *ჩამოარიგებს. ყალიაში საჩუქრები დაასხმევს.* 2. *ძრეულს მისცემს, უხვ-ეულ რამე, ჭკუას ასწავლის.* □ შდრ. დაირიგებს, დაურიგებს, დარიგდება, დაეურიგება, დარიგება, დარიგებული. დასხიკეება, დასხიკებული.

დაასხიპნ-ს (*თურმ.* დაუხიცხიან) *გრძდ.* (სპეც.) დაუმაგრებს მოცერულ თანხას (საურავს, პროცენტს...). □ შდრ. დაერიცხებს, დარიცხება, დარიცხული, დანარიცხი.

დაასხიპნებ-ს *ნრდუე.* (სპეც.) რიხინ-რიხინით, რაჩარაით დაასვამს, დაასქმ. დატარაშს. *ურიკას დ.* **დაასხიპნია-ს** (*აწმ.* აისხიპნის) *გრძდ.* დაარხევს, გაუწვენს (ხორბლეულს — ბეერისაგან, კილისაგან ..). □ შდრ. დაჯერება, დაერიცხევი.

დაასხიროვნებ-ს (*აწმ.* აისხიროვნებს) *გრძდ.* 1. მსხვილად დაიფქვენებს,— დაალურენებს 2. გადატ (სპეც.) ყველაფერს ათქმევინებს

დაასხსნება-ს (*აწმ.* აისხვებს) *გრძდუე.* შეიქნება, დაავარსებს. *დაარსდა ახალი საზოგადოება.*

დაასხსება სახელი □ ა ა ა რ ს ე ბ ს, დ ა ა რ ს დ ე ბ ა ზემოთა მოქმედებისა.

დაასხსებელ-ი რაც დაარსდა. *ახალად დ. ინსტიტუტი.*

დაასქასვ-ს (*თურმ.* დაუქცყამს; *აწმ.* აისქცყამს) *გრძდ.* 1. მოქნილით დაკრავს, ზედ დაახლის. *ზეშტს დ.— თავში ყუდი დაატყვა.* 2. გადატ. იერიშს მიიტანს, ეცემთება, შეუტევს, *დაატყვეს მტერს* □ შდრ. დაატყმევინებს. დაატრყამს... დატრყამს, დატრყმა, დატრყმული, დამჩატყმული.

დაასქასვევინებ-ს *გრძდ.* აიძულებს დაატყმას. *თავი შიქაზე დაატყმევინა.*

დაასქვა-ს *გრძდ* რუდ წაიყვანს, გზას მისცემს (წყალს)...□ შდრ. დაუქვეს, დაიქვა.

დაასქვევ-ს (*აწმ.* აისქმეს) *გრძდ.* საბელს მისცემს, საბელს უზრდის. *ჯალს თამაში დაარქვეს.— ბიჭს პაპის საბელი დაარქვეს.* □ შდრ. დარქმევს, დაერქმევა, დარქმეული, დარქმეული.

დაასრვევ-ს (*აწმ.* აისრეცვს) *გრძდ.* 1. დაშლის (ნაქსოვს, საკერს...). *წინდას დ.— მარჯვის დ.* 2. დაანჩრეს (ნაცეზობას). *ყორეს დ.* 3. გააბათილებს, უარყოფს. *მხედრებმან ძველი შეხედულება დაარღვია.* 4. უგულებელყოფს, არ შეასრულებს. *ქუჩაში მოძრაობის წესი დაარღვია.— პირობას არ დ.* 5. ძალას დაუკარგავს, გააუქმებს. *ხელშეკრულების დ.— განაპირა დაარღვიეს.* 6. შეწყვეტს, მოშლის. შეიცვლის (არსებულ მდგომარეობას: სიჩუმეს, მყუდროებას...). *სინეზე დაარღვიეს.* □ შდრ. დაარღვევინებს, დაურღვევს, დაირღვევა, დაერღვევა, დარღვევი, დარღვეული, დამრღვეველი, დაარღვეველი, დაარღვეველი.

დაასრვევინებ-ს (*აწმ.* აისრეცვინებს) *გრძდ.* დაავალებს ან აიძულებს დაარღვიოს; დარღვევაში დაებრალებინოს. *ჩემს არ დ. .-*

დაასქვ-ს *გრძდ.* დაანჩრეს. დაანჯღრევს; შეარწყვს. □ შდრ. დარჟვა, დარჟვეული

დაასრჩვ-ს *გრძდ.* 1. სხეულისგან გამოყოფს; გამოარჩევს ბეერს; უკეთესს შეარჩევს. *დაარჩიე ტებილი ბატკნისაგან.— რამღენიმე ბიჭი დაარჩიეს.* 2. იგივეა, რაც გაარჩევს (მნიშვ. 1). *ლიპიოს დ.* □ შდრ. დაარჩევინებს, დარჩევა. დარჩეული

დაასრჩევინებ-ს *გრძდ.* დაავალებს ან სთხოვს დაარჩიოს; დარჩევაში დაებრალოს.

დაასრცხ-ს *გრძდ.* 1. აცხობერებს. შეინახავს ვისმე. 2. იგივეა, რაც დატოვებს ბარე მოკლას, არც დაარჩენს — ამჯობესებს უკიდურესად მძიმე, გაჭირვებულ მდგომარეობაში. □ შდრ. დაირჩენს, დარჩება, დაურჩა, დაჩენილი, დაჩრჩენილი, დამრჩენი, დარჩენი, დასარჩენი.

დაასრცხევ-ს *გრძდ.* აქეთ-იქით ათბობრაუებს, გადაატან-გადმოატანებს ნელა, რატმოულად. *აკანონ დაარჩია.* □ შდრ. დაურჩეულ, დაირჩეა, დარჩეული, დარჩეული

დაასრჩვნება-ს (*აწმ.* აირჩვნება) *გრძდ.* სარჩენის გახდის ვინმესთვის, ინჩენას ჩაუნერგავს.— *დაავალებს, დაარჩვნა, რომ სამიში არაფერია.— თავის გულჩვილობაში დაარჩვნა.* □ შდრ. დარჩვნება, დაერჩვნება, დარჩვნება, დარჩვნებული. დამარჩვნებული, დასარჩვნებული.

დაასრჩვნებ-ს (სპეც.) წყლის დაალეგვინებს (პირტყვს). □ შდრ. დარწყულება, დარწყულებული.

დაასრთ-ს (*აწმ.* აირთოს) *გრძდ.* წყვრიე რამეში წეიტაინ რასმე დაამაგრებს.— დასაოს, ჩაარჩობს. *ფული კუნძზე დაარჭო.— სარი მიწაზე დაარჭო.* □ შდრ. დარჭობინებ, დარჭობა, დარჭობა, დარჭობილი. დასარჭობი.

დაასრჭობ-ს *გრძდ.* ჩილა. რატმოულად ათმოძრაუებს (მოუნილ რასმეს).— შეაქანებს *თუთა დაარბია, ჭიას დაარხევ – რიიმე ამბავს გაავრცელებს.* □ შდრ. დაირხევი, დარხუა, დარხეული.

დაასრხინებ-ს *გრძუე.* არხეინად იქნება.

დაასრხინებ-ს სახელი □ ა ა რ ხ ე ი ნ ე ბ ს, დ ა ა რ ხ ე ი ნ დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

დაასრხინებებ-ს ვინც დაარხეინდა.

დაასხავებებ-ს (*აწმ.* ასხაუობებს) *გრძდ.* საბუთებს ჩოიყრის რასმე დასაბეჭდავად: საბუთებით სარწმუნოს, დამაჯერებელს გახდის. *დეპუტატი ფიქტიური დასხაუობა.— ნათქუამი დაასხაუობა.* □ შდრ. დაუსხაუობებ, დასხაუობება, დასხაუობებული, დაუსხაუებული.

დაასხმარება-ს *გრძდ.* სათარს მისცემს, საჯაროს გაუკეთებს, დაავწერს რასმე წაწარმოებს ან მის ცალკეულ ნაწილებს. □ შდრ. დასაფარება, დასათარებული.

დაასხმარებ-ს (*აწმ.* ასაშარებს) *გრძდ.* ბოლოს მოუღებს, მოსპობს, განადგურებს. □ შდრ. დასაშარება, დასაშარებული.

დაასხსარებ-ს *გრძდ.* საპყარს გახდის. □ შდრ. დასაპყრება.

დაასხუსლევება-ს (*აწმ.* ასაუსლევებს) *გრძდ.* საუსლეში ჩაგდებს, მიჩვენ მიიპარებს (მიეცალებულს).— დაკრძალავს, დამარხვას დიდი პატივით დაასაუსლევებ. □ შდრ. დასაუსლევება, დასაუსლევებული, დასაუსლევებელი, დაუსაუსლევებელი.

დაასხსვევ-ს (*აწმ.* ასაძენს) *გრძდ.* იგივეა, რაც დასაძენს.

დაასხშურებ-ს (*აწმ.* ასაშურებს) *გრძდ.* საჭმელს გახდის, საშურებს მისცემს. *ბაშვები დაასაშურებ.— მეგობრებში დასაშურებ.* □ შდრ. დასაშურება, დასაშურებული. დასხსაშურებება. დასხსაშურებული

დაასხსურება-ს (*აწმ.* ასაშურებს) *გრძდ* საშურისად აქცევს. □ შდრ. დასაშურისება, დასაშურისებული.

დაასხსელებ-ს (*აწმ.* ასახელებს) *გრძდ* 1. ვისიმე (რისამე) სახელს იგებენ, ახსენებს, სახელით მოიხსენიებს ვისმე *მოწინააღმდეგი დაასახელეს.— მოწმედ დაასახელა.* II აღნიშნავს რასმე *კარგი მაგალითი დაასახელა.* 2. წამოაყენებს კანდიდატად (არჩევნებში). *დეპუტატად დაასახელეს.* □ შდრ. დაუსახელებს, დასახელება, დასახელებული, დასასახელებელი.

დაასხსირებ-ს (*აწმ.* ასახირებს) *გრძდ.* სახირ-ჩარს გახდის,— *დაამპინჭვებს. ყველაფერს დაასახირა.* □ შდრ. დასახირება, დაუსახირებს, დასახირ-რება, დაუსახირდება, დასახირება, დასახირებული.

დაასხსრევ-ს (*აწმ.* ასაზრეს) *გრძდ.* 1. მუდმივ საცხოვრებელ ადგილს მიიჭნს. *მუშები ქარხნის ახლოს დაასაზრეს.* 2. (სპეც.) ცოლს შეირთავს, დაკოჭახებს. □ შდრ. დასახლება, დასახლება, დასახლება, დასასახლებელი, დაუსახლებელი

დაასხსრევინებ-ს *გრძდ.* (სპეც.) მიიჭნს ბეერ ვისმე, — დაახლებს (ქალებს, მომვლელებს..). □ შდრ. დაესვება, დასვენი.

დაასხსრინებ-ს *გრძდ.* ხასიერზედ დაატარებს, — ასეირნებს.

დაასხშარ-ს (*თურმ.* დაუსაშს; *აწმ.* ასაშს*) *გრძდ.* 1. დასცამს ვინმეზედ. *ჩამეზედ გოგონამ პეპელა დაასაზა მხარზე ამხანაგს.* 2. დაადებს (რაიმე ნიშანს). *ბეჭედს დ.*

დაასხშევნებ-ს (*აწმ.* ასაშევნებს) *გრძდ.* ხელს გაბდის.— სითხით გაჯერნის. *წეიშამ მიჭა დაასაშევნა.* □ შდრ. დაასაშევნებინებ, დაასაშევნება, დაასაშევნება, დაესაშევნება, დასაშევნებული, დაუსაშევნებელი.

დაასხშევნებ-ს *გრძდ.* დაავალებს ან სთხოვს დასაშევნოს.

დაასხშევნებ-ს (*აწმ.* ასაშევნებს) *გრძდ.* 1. შეგასხ მისცემს, შეეშვიდობ ამჯობესებს (დაელილს...).— მოასაშევნებს. *ეოცა დამასაშევნე?— ებერი დასაშევნა.* 2. (პატრონსც.) დაიფიქრებს. დაფიქრდება (ცხელებს, ძნელად აგრეთვე ხასტა...). *ებეფიქრი დაატყვნე* □ შდრ. დაისაშევნებს, დასაშევნება, დასაშევნებული, დაასაშევნებული, დასასაშევნებელი, დაუსაშევნებელი.

დაასხსვევ-ს *გრძდ.* სიმსივნეს გაუჩენს, შეაშენებს. □ შდრ. დაისაშვებს, დაეშვიდებს, დასაშვიდება, დაუსაშვიდება, დასაშვიდებული.

დაასხსვნება-ს *გრძდ.* სიმსივნეს ჩაგებს, სილნად აქცევს, ბალაო დაასხლისებს. □ შდრ. დასხლისება, დასხლისებული.

დაასხსხლინებ-ს *გრძდ.* სისხლიანს გახდის, სისხლს დაადენს. *ეროთმაჯიდი დაასისხლინა.* □ შდრ. დასისხლიანება, დაუსისხლიანებს, დაუსისხლიანებული, დასისხლიანება, დასისხლიანებული.

დაასხშეპ-ა (*აწმ.* ასაშეპა) *გრძუე.* მოელი ძალ-ლით ძირს დაეცემა, — დაეწაფებება. დაეხეთქება. *მიწაზე დაასხეპა.*

დაასხშენ-ს (*აწმ.* ასაშენს) *გრძდ.* მსჯელობის შედეგად სპორით აზრს დაადგება, ხასიკნის გამოიყენებს. *არამაღალი მოსაკალია? — დაასხშენა თავმჯდომარემ.* □ შდრ. დასხშენა, დასხშენილი, დასხშენება.

დაასხშვ-ა *გრძდ.* (სპეც.) ათვლის და დასვამს სალდე. რამეზე. *ქალაში ქარდარზე დაასხშვა.* □ შდრ. დასხშვება, დასხშვილება, დასხშვილება.

დაასხშილებ-ა *გრძდ.* სლოკინს ამოუშვებს. □ შდრ. დასლოკინება

დაასხშინებ-ს *გრძდ.* სთხოვს ან დაავალებს დასვას. დაასვას სამუშაო მეგზურ დ.

დაასხშნ-ს *გრძდ.* ოცდაც. □ შდრ. დასმენა, დასმენილი. დამსმენი.

დაასხშნებ-ს (*აწმ.* ასაშნებს) *გრძდ.* იგივეა, რაც დაასვამებს. □ შდრ. დასმენა, დასმენა. დასმნილი.

დაასხშნებ-ს (*აწმ.* ასაშნებს) *გრძდ.* იგივეა, რაც დაასვამებს. □ შდრ. დასმენა, დასმენა. დასმნილი.

დაასხრისებ-ა *გრძდ.* სთხოვს ან ბრძანებს, სინდისის ქენჯნას აგრძნობინებს. *ეროთმაჯიდი დაასხრისა.* □ შდრ. დასხრისება, დასხრისებული. დასხრისებელი, დაუსხრისებელი.

დაასხრისებ-ა (*აწმ.* აისხრისებს) *გრძდ.* სინდისის ქენჯნას აგრძნობინებს. *ეროთმაჯიდი აისხრისებს.* □ შდრ. დასხრისება, დასხრისებული. დასხრისებელი, დაუსხრისებელი.

დაასხსრ-ს (*აწმ.* აისხსრის) *გრძდ.* 1. ნაწილ-ნაწილ ჭამს, ნელ-ნელა ამოწურავს. *ნაყინი დაასხსრა.* 2. ნელ-ნელა ხარჯავს, ფულს ნელ-ნელა ანაწილებს. *ხელფასი დაასხსრა.* □ შდრ. დასხსრება, დასხსრებული. დასხსრებელი, დაუსხსრებელი.

დაასხსრებ-ა (*აწმ.* აისხსრებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ამოწურავს. *ნაყინი დაასხსრებს.* □ შდრ. დასხსრება, დასხსრებული. დასხსრებელი, დაუსხსრებელი.

დაასხსრებ-ს (*აწმ.* აისხსრებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ხარჯავს, ფულს ნელ-ნელა ანაწილებს. *ხელფასი დაასხსრებს.* □ შდრ. დასხსრება, დასხსრებული. დასხსრებელი, დაუსხსრებელი.

დაასხსრევ-ს (*აწმ.* აისხსრევს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ამოწურავს. *ნაყინი დაასხსრევს.* □ შდრ. დასხსრევა, დასხსრეული. დასხსრევი, დაუსხსრეველი.

დაასხსრევ-ს (*აწმ.* აისხსრევს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ხარჯავს, ფულს ნელ-ნელა ანაწილებს. *ხელფასი დაასხსრევს.* □ შდრ. დასხსრევა, დასხსრეული. დასხსრევი, დაუსხსრეველი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ამოწურავს. *ნაყინი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ხარჯავს, ფულს ნელ-ნელა ანაწილებს. *ხელფასი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ამოწურავს. *ნაყინი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ხარჯავს, ფულს ნელ-ნელა ანაწილებს. *ხელფასი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ამოწურავს. *ნაყინი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ხარჯავს, ფულს ნელ-ნელა ანაწილებს. *ხელფასი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ამოწურავს. *ნაყინი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ხარჯავს, ფულს ნელ-ნელა ანაწილებს. *ხელფასი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ამოწურავს. *ნაყინი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ხარჯავს, ფულს ნელ-ნელა ანაწილებს. *ხელფასი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ამოწურავს. *ნაყინი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ხარჯავს, ფულს ნელ-ნელა ანაწილებს. *ხელფასი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ამოწურავს. *ნაყინი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ხარჯავს, ფულს ნელ-ნელა ანაწილებს. *ხელფასი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ამოწურავს. *ნაყინი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხსრინებ-ს (*აწმ.* აისხსრინებს) *გრძდ.* ნელ-ნელა ხარჯავს, ფულს ნელ-ნელა ანაწილებს. *ხელფასი დაასხსრინებს.* □ შდრ. დასხსრინება, დასხსრინებული. დასხსრინებელი, დაუსხსრინებელი.

დაასხურებ-ს გრძ. წვეთებად დასხურებს. – დაასკეპტრებს. *სენაო დაასხურა – ყველის წვალს დ.* ◻ შდრ. დაასხვრებს, დაესხვრებს, დასხვრებს, დასხურებს, დასხურებულ უბე'ი, დასხურებული.

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. დაიაღებს ან ათი ღებს დასხურებს.

დაასხვას-ი გრძ. პკრავს, დაამტვრევს, დაასვრებს. ↑ გადად. წაიჩხუბებს, წაიკიოცებს. ◻ შდრ. დაეტაკება, დატაკება, დატანება, დასხვრევს, დაშტვრევს, დაასხვრებული, დატეხილი.

დაასხვას-ს 1.ვრძ. მოიკვრის ბეერ ადგილის. *მთელი სოფელი დაატაკა.* 2. გრძ. ოგიეკი, რაე ატარებს (მნიშვ. 1). *ცხენს დ. ავეთ-ავეთი.* — *ბაყინს დ. გასავეთად.* 3. გრძ. ოგიეკი, რაე ატარებს (მნიშვ. 2) *სალეწელად ბალიდ დ.* ◻ შდრ. დატარება, დაზიდვინება, დასატარებელი.

დაასხვრევს-ს გრძ. ტირილით უბეკიის რასმე ითქვის. – დაიკვესებს. ◻ შდრ. დატირება, დაიტირება, დაიტირებელი.

დაასკეპ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე დასტეკვს.

დაასხ-ს (*აწ.* ადგს') გრძ. 1. რამეზე ცემით გაგებს (ჯოხს, ენელს...). – ზედ დაადგეკვეს. *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვ.* 2. გადაგ. დამორგებს, შეამთვეკვს. *ეძეფორკა დაადგა.*

დაასხიპ-ს გრძ. ტირილით უბეკიის რასმე (მიეკვლეულს). ◻ შდრ. დატირება, დატირება, დამტირებელი. დასატირებელი, დაიტირებელი.

დაასკიპ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. გატირებულებს ბეერს,– დაამშვიდებს. ◻ შდრ. დატირებელი.

დაასხიპ-ს (*აწ.* ადგს') გრძ. 1. რამეზე ცემით გაგებს (ჯოხს, ენელს...). – ზედ დაადგეკვეს. *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვ.* 2. გადაგ. დამორგებს, შეამთვეკვს. *ეძეფორკა დაადგა.*

დაასხურებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვეს.

დაასხიპ-ს (*აწ.* ადგს') გრძ. 1. ტკბილის გაგებს. *ჩაი დაადგეკ.* 2. გადაგ. სიამეს მოპოვებს. *მსმენელები სიმღერით დაადგეკ.* ◻ შდრ. დაიტკბობა, დატკბობა, დატკბება, დატკბება, დატკბობა, დატკბობელი, დასატკბობელი, დატკბობა.

დაასკიპ-ინ-ებ-ს გრძ. დაადგეკვეს ტკბეკნოს; დაიტკბობეკვს დატკბობა.

დაასხვრევს-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვეს. ↑ ეროთ ენელი – დაიჯობებს. *ორი ფეხსაცმელი ერთმანეთს დაატკივა.* ◻ შდრ. დატკივება, დატკივება, დატკივება.

დაასკიპ-ინ-ებ-ს გრძ. ტკბილით ამოძრავებს,– დაამრეკვეს. *მზისაკენ დაატკივა.* – *ჩაჩი დაატკივებ ქამეშიდეს. ნამეტნ დ.– ამ ჯეკვეტს დაატკივებ.* ◻ ეროთ (უნდერემას, ხოლო ტკბილს...) დატკბობელები – ეროვს მოიხეკვნა, უბეკიის ტკბობას... ჩაიდენს, დაატკბს ვისმე. რასმე. ◻ შდრ. დაატკბობებინებს, დატკბობებს, დატკბობებს, დატკბობებს, დატკბობებინებს, დატკბობებინებს, დატკბობებინებელი, დატკბობებელი, დატკბობებელი, დასატკბობებელი, დასატკბობებელი.

დაასკიპ-ინ-ებ-ს გრძ. დაადგეკვეს ან ხოხოვს დაადგეკვინებს; დატკბობებინებს დატკბობეკვს.

დაასხვრევს-ს (*აწ.* ადგს') გრძ. 1. ტკბეკნოს ან ხოხოვს დაადგეკვინებს. – დაიკვესებინებს. *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.* 2. გადაგ. დამორგებინებს, შეამთვეკვინებს. *ეძეფორკა დაადგეკვინებ.* ◻ შდრ. დაიტკბობებინებს, დატკბობებინებს, დატკბობებინებელი, დასატკბობებელი, დატკბობებინებელი.

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს.

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებს. – *ენნე-ლი ზურგე დაადგეკვინებ.*

დაასხურებ-ინ-ებ-ს გრძ. ოგიეკი, რაე გაადგეკვინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ

დაკრძალვ, წკალლოცინას მიღი დაუქცევია 3. გალატ-ლაუპეტ, გააპალეურებს, ამოალეხს. *მიტელ. მეტოლა შეიცრქა და ტყიან ქვაზედა დააქცია.* ▭ შდრ. დაკქცევება, დაქმცევა, დაქმცეტა, დაქმცეტა, დაქმცეტ

ედალი დააჩრა. ▫ ზედ. დაიჩრუნა. დაუჩრეთ დაამჩნიეს. დაჩრეთ, დაჩრებული.

დააჩქეფ-ს (*აწ.* -ქეფს) *ვრცად.* 1. მუხლის-თავებზე დაეცემის, მუხლს მოაფრუნებს. 2. გადატ. დაიმორჩილებს, ქედს მოახრუნებს. ▫ ზედ. დაიჩრება, დაუჩრებს, დაჩრებს, დაჩოქილა, დაჩოქებული.

დააჩრიალ-ს *გრძივ.* მირიდან ამუღებდად დაასხს, დაატკაცებს. *მაგრ თოფთან ატკაც ე.*

დააჩხაჩილ-ს (*აწ.* -ჩილებს) *გრძივ.* 1. ჩრდილოს დაადენს, ჩრდილით დაფარავს ▫ ზედ. დაუჩრილებს, დაიჩრილება.

დააჩხვან-ს *გრძივ.* ფიცუნა რაც გააჩუნება ▫ ზედ. დაჩუნებულა, დაჩუნებია.

დააჩხან-ს (*აწ.* -ჩხანს) *გრძივ.* 1. ხმელ-ხმელ ადგილს, ხმელ ადგილზე ან ხმელეთზე გადავა. 2. ხმელეთზე ან ხმელ ადგილზე დაასხს, დააწვენს. ▫ ზედ. დაიჩხანება, დაიჩხანა, დაჩხანებული.

დააჩხარ-ს (*აწ.* -ხარს) *გრძივ.* 1. ხმელ ადგილს, ხმელეთს ან ხმელ ადგილზე ან ხმელეთზე ამოიყვანს, ამოიტანს. 2. ხმელ ადგილზე ან ხმელეთზე დააწვენს, დააბრუნებს. ▫ ზედ. დაიჩხარება, დაიჩხარა, დაჩხარებული.

დააჩხაჭან-ს *გრძივ.* ჭანჭურით ან ჭანჭურებით ამოიტანს, ამოიყვანს. ▫ ზედ. დაიჩხაჭნება, დაიჩხაჭნა, დაჩხაჭნ

გაავლ/ეინებს. მაკრატელი დაავლაკვინა. – ეროტიკოსმა დაავლაკვინა. ▭ შდრ. დაკვლეკვინება.

დაავლაკვინებ-ს 1. გრდვ. წყაროს გამოაცლინებს. ზაფი დაავლაკვინა. 2. გრდვ. წყარეთით დაავლის. დაატყარებს. ღილის და ღილ/ის ფ. ▭ შდრ. დაავლეკვინებს, დაავლაკვინვება.

დაავლაკილ/ებ-ს გრდვ. 1. წკრიალს (ზრიმუ. I) გამოაცალინებინა. – დაავლაკილის ზაფი დაავლრიალა. 2. წკრიალს (ზრიმუ. II) დაავლეკინებინა. კარგად გამჭრელი დაავლრიალა. – თოთების დაავლრიალა. გამჭრელი დაავლრიალება, დაავლრიალებული.

დაავლეთინებ-ს გრდვ. სთხოვს ან დაავლეკინებინა დაწინებულა. დაწინებულაში ლაპარაკება.

დაავლინებ-ს (ა/ნ. ავლინ-) გრდვ. წასხას ეახლის, – დაწინებინება (წასალი...). ▭ შდრ. დაწინებინებულება, დაწინებინება.

დაავოგინ-ს (ა/ნ. აწინ-) გრდვ. დაუსაბებს ეკონ/ის წინის შესახოლებელად გასაბარ ხოროს ძაალი დაავრინ-ს. ▭ შდრ. დაწერინება, დაწერინება.

დაავოთინაკვინ-ს გრდვ. წერინებით ჯანაგან, – ეკაითნეს პაპენს ფ. ▭ შდრ. დაავლეკვინება.

დაავოთინებ-ს (ა/ნ. აწინ-) გრდვ. წერინებით ჯანაგან, – ეკაითნეს პაპენს ფ. ▭ შდრ. დაავლეკვინება.

დაავრინებ-ს გრდვ. სთხოვს ან დაავაკებს დაწინებულა. დაწინებულაში ლაპარაკება.

დაავოთინებ-ს (ა/ნ. აწინ-) გრდვ. წასხას ეახლის, – დაწინებინება (წასალი...). ▭ შდრ. დაწინებინებულება, დაწინებინება.

დაავოგინ-ს (ა/ნ. აწინ-) გრდვ. დაუსაბებს ეკონ/ის წინის შესახოლებელად გასაბარ ხოროს ძაალი დაავრინ-ს. ▭ შდრ. დაწერინება, დაწერინება.

დაავრინებ-ს გრდვ. სთხოვს ან დაავაკებს დაწინებულა. დაწინებულაში ლაპარაკება.

დაავრინებ-ს (ა/ნ. აწინ-) გრდვ. წასხას ეახლის, – დაწინებინება (წასალი...). ▭ შდრ. დაწინებინებულება, დაწინებ

დაბრაზებ-ა გრდვ. სრანგალის გამოყენება. ▭ ზედ. დაბრაზებული.

დაბრაზვინებ-ა გრდვ. ავიწროებს დაბრაზა. – დაბეზღებულ დაწერილებს.

დაბრაზვინებ-ა გრდვ. (სუფ.) სრულიად დაკვეთა, დაასრულა ერთად ფ.

დაბრაზვინებ-ა გრდვ. სრულად დაფდაში, ერთობლივად დაკრძალა. – დაიხოცებულნი. ▭ ზედ. დაბრაზებული.

დაბრაზინ-ა (აწმ. აბრაზინებს) გრდვ. 1. სუნიერის შეკრულის, ხუთის შეერთების და მოკლების (ფილმის რაიმეს წაკეთება, წაკლება მასალისაგან ...). ბეღლის კედლის დაბრაზინა. – კიდე ზედან გადიარა და ჯვარ კედლის დაბრაზინა. 2. გადაკე. შეგასმენებად შეიერების, ჭა ბაბრაზინა. გასაკვირი არ მიმდება. საფეიერთოდ დაკვირვინა. ▭ ზედ. დაბრაზინებული, დაბრაზინება. დაბრაზინება, დაბრაზინა, დაბრაზინა, დაბრაზინა

ჩაბუბი დაპერტყვა. 2. ჯოყის ცემით სავოყს გაყრეულებს (კაკალს და ზოგ სხვა მცენარეს). ▭ შდრ. დაიბერტყვინება, დაიპერტყვება, დაიპერტყება, დაუპერტყვება, დაიბერტყება, დაბერტყება, დაბერტყია, დაბერტყილი, დაბერტყილი, დაბერტყილი.

ᲓᲐᲑᲔᲠᲢᲧᲕᲘᲜᲔᲑᲐ (სიტ.) სახელი დაბერტყვინებს, დაბერტყვება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲔᲠᲢᲧᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲗᲘ ზმნა დაბერტყვინებს ზმნის მოქმედებისა. *ბილიარდის დ.*

ᲓᲐᲑᲔᲠᲢᲧᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲡ რა დაიბერტონება. *დ. ხაძრის ქვეშ.*

ᲓᲐᲑᲘᲠᲕᲔᲑᲐ-ა *გრლვ.* ბეჩავიკახდება. — *დაიჩაგრება:* დაუძლურდება. *მოლად დაბერავებულა.*

ᲓᲐᲑᲘᲠᲕᲔᲑᲐ სახელი დაბირვებს, დაბერვებას ზმნათა მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲘᲠᲕᲔᲑᲔᲚ-ი ვინც დაბერავენ.

ᲓᲐᲑᲘᲯᲔᲑᲐ-ს (თურმ. დაუბეჭდავს; *აწმ.* ბეჭდავს) *გრლვ.* 1. დაწერილს (დახატულს და მისთ.) გამოსახვას ქაღალდზე (ჭაოვილზე და სხვ.) სასტამბო საშინებლის (აგრეთვე, კლიშეს, ნეკატიის და მისთ.) საშუალებით. *გაწეცადება მსხვილი შრიფტით დაბეჭდვის.* — *ფოტოსურათები დაიბეჭდა.* 2. ბეჭდურად გამოსცემს. — *გამოაქვეყნებს. გაიგონა ცნობა დაბეჭდა.* — *შეცნიერმა ცუნმალში წერილი დაბეჭდა.* 3. დაწერებს ან დაბეჭდავს (კრედერს). ▭ შდრ. დაბეჭდვინერებს, დაბეჭდვინება, დაიბეჭდება, დაბეჭდება, დაბეჭდილი, დასაბეჭდავი, დაუბეჭდავი.

ᲓᲐᲑᲔᲭᲓᲕᲐ სახელი დაბეჭდავს ზმნის მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲚ-ი რაც დაბეჭდეს ან დაიბეჭდა. *დ. წიგნი — დ. მოთხრობა.* ‖ *დ. პაკეტი.*

ᲓᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲚᲔᲑᲘ *დ.* დაწერილებითი, დარწმუნებით. *დ. ეთქვა ეცოდა მისი ამბავი.* 2. მტკიცედ, გადაჭრით; დაფიქრებით. *დ. იმეორებს ერთსა და იმავეს.*

ᲓᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲚᲘᲗ-ი დაფიქრებითი, გადაჭრილი, მტკიცე. *დ. მოთხრობა.*

ᲓᲐᲑᲔᲜᲐᲠᲔᲓ-ი რაც დაიზარა. — *გაბზარული (ბეღონ ან ბეეჩავნ). დ. ჯაფალები.* — *დ. ფიცრები.*

ᲓᲐᲑᲔᲜᲘᲐᲠᲔᲑᲐ *გრლვ.* ბზრიალს დაიწყებს. *ჩიქონი დაბზრიალდა.*

ᲓᲐᲑᲔᲜᲘᲐᲠᲔᲑᲐ სახელი დაბზრიალებს; დაბზრიალებას ზმნათა მოქმედებისა

ᲓᲐᲑᲔᲜᲘᲐᲠᲔᲑᲔᲚ-ი რაც დაბზრიალდა.

ᲓᲐᲑᲔᲜᲘᲡ *გრლვ.* 1. ბზეილის ხმას გამოსცემს (ცრუნიასას), — ბზუის ფუტკარა და მ. და -ა-ბზუი-ს—ვისიმე ან რისამე თაქნე ბზეილი, ბზეილით თავს დასტრიალებს, თაფლის მჭამელთა დათესაო ბუხიე დ. *თავსაო.*

ᲓᲐᲑᲘᲜᲐᲕᲔᲑᲐ-ს (*აწმ.* ბინავებენა) *გრლვ.* 1. ბინას, საცხოვრებელ ადგილს გაიჩენს *ქალაქში დაბინაურდა.* — *სასტუმროში დაბინავდა.* 2. გაფატ. (მტ.) გაითხოვებს ან ცოლს შეირთავს. — დაოჯახებენ. **ᲓᲐᲑᲘᲜᲐᲕᲔᲑᲐ** სახელი დაბინავებენ, დაბინავებას ზმნათა მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲘᲜᲐᲕᲔᲑᲔᲚ-ი 1. ვისც დაბინავეს ან დაბინავდა. *სოფელში დ.* 2. რაც დაბინავდა. *დ. საქონელი.* ‖ *დ. მოსაუალი.*

ᲓᲐᲑᲘᲜᲔᲓᲔᲑᲐ-ს (*აწმ.* ბინდდება) *გრლვ.* ბინდი დადგება. ბინდი ჩამოწვება, — მოსაღამოდება. ▭ შდრ. დაიბინდება, დაბინდება, დაბინდებული, დაბინდული.

ᲓᲐᲑᲘᲜᲔᲓᲔᲑᲐ სახელი დაბინდდება ზმნის მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲘᲜᲔᲓᲔᲑᲔᲚ-ი 1. დრო, როდესაც დაბინდდა, — მოსაღამოებული. *კარგა ღ. იყო* 2. ბუნდოვანი. *ბინდებული (თვალები).*

ᲓᲐᲑᲘᲜᲔᲓᲔᲑᲘ *ბინდი* მოცული; ჩამობნელებული. *დ. ცა.*

ᲓᲐᲑᲘᲠᲕᲔᲑᲐ სახელი დაბირვებებს (ზმნე). 1) ზმნის მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲘᲠᲘ (*საპირის.* მაღლა) 1. *ქუდა, ქუდი. დ. საპოლეო.* 2. *ქუდით, ქვემოთ, ძირს. დ. დასწევა ტოტები.* — *თავი ღ. დაბარა.* ‖ *ეიჩქეუზე, რაჩეზე დაბლა დგას* — *ნაკეუბია ეინზეზე, რამეზე, ჩამოუვარდება (ცოლებითაც...) ეოსმე, რასმე.*

ᲓᲐᲑᲘᲠᲕᲔᲑᲐ-ა *გრლვ.* ბლავეი გახდება. — *ბოლეუნდება.*

ᲓᲐᲑᲚᲔᲑᲐᲑᲔᲑᲐ სახელი დაბლებაგებს, დაბლებაგდება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲚᲔᲑᲐᲑᲔᲑᲔᲚ-ი რაც დაბლაგდა. *დ. სამართებელი.*

ᲓᲐᲑᲚᲘ-ᲓᲐᲑᲚᲘ თანგათანობით დაბლა (ზმნე. 2) *თოთქმეთრივი დ.-დ. ეწევა.*

ᲓᲐᲑᲚᲘᲜᲓᲐ-ს (*თურმ.* დაუბლინდას; *აწმ.* ბლანდას) *გრლვ.* ბლანეით (ჩინასწარ, დაეეიროსტება-ს) შეეროვს, — დალამდება. *კაბა დაბლანდა.* ▭ შდრ. დაბლანდება, დაბლანდული.

ᲓᲐᲑᲚᲘᲜᲓᲔᲑᲐ სახელი დაბლინდება ზმნის მოქმედებისა.*ალაგ-ალაგ დ.*

ᲓᲐᲑᲚᲘᲜᲓᲔᲑᲔᲚ-ი რაც დაბლინდა. — *ლალმებული.*

ᲓᲐᲑᲚᲘᲜᲔᲑᲐ *დაბლა* (უპირატესად ნაშენის) ვაზი. *მიმავრებული სარზე ან მაეთილზე. (საპირის). მაღლარი).*

ᲓᲐᲑᲚᲔᲓᲔᲑᲐ *იხ.* დაღაბლება.

ᲓᲐᲑᲚᲘᲜᲐ *დაბალი,* დაცემული ადგილი (ზღვის დონიდან 200 *ᲛᲛ* სიმაღლემდე). *კოლხეთის დ.*

ᲓᲐᲑᲐᲚ სახელი დაბალს, დაიბებება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲔᲕᲠ-ი რაც დაბალს *დ. ცხენი.*

ᲓᲐᲑᲔᲓᲔᲑᲐ (*აწმ.* ბნდება) *გრლვ.* (მტ.) ოფიცერ. რაც დაიბნიდება.

ᲓᲐᲑᲔᲜᲔ-ს *გრლმ.* ენობიერებას დაუკარგავს, გუნებ შეუფიანება. *სიტყმ დაბნეიდა.* ▭ შდრ. დაიბნიდება, დაბნეული, დაბნეულები.

ᲓᲐᲑᲔᲓᲔᲑᲐ სახელი დაბნედს, დაიბნიდება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲔᲓᲔᲑᲔᲚ-ი ვინც დაიბნიდა. *მოშიშავან დ.*

ᲓᲐᲑᲔᲓᲐᲕ' სახელი დაბნედეს' ზმნის მოქმედებისა, *ქინძისთავის დ. — ტყვეს ყვავილის დ.*

ᲓᲐᲑᲔᲓᲔᲑᲐ (*აწმ.* ბნელდება) *გრლვ.* 1. ბნელი ხდება. *ოთახი დაბნელდა.* 2. სინმსვე მოიაეს გარემოს (ჩეეულებრივ დალმების შედეგად). *ძალიან დაბნელდა. — ადრე დაბნელდა.*

ᲓᲐᲑᲔᲓᲔᲑᲐ სახელი დაბნელებებს, დაბნელებას ზმნათა მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲔᲓᲔᲑᲔᲚ-ი რაც დაბნელდა. *დ. ოთახი*

ᲓᲐᲑᲔᲓᲔᲜ-ი' 1. რაც დაიძინა. *დ. ფეხი.* 2. ვინც დაიძინა. *მოელიდნენ დილის დ.*

ᲓᲐᲑᲔᲓᲔᲜ-ი' რაც დაიძინეს. *ეულზე დ. ქინძისთავი.*

ᲓᲐᲑᲔᲓᲜᲔᲚᲝᲑᲐ დაბნელის (ზმნე. 2) *თვისება. წუთიერი დ.*

ᲓᲐᲑᲘᲠᲕᲐ-ს *გრლვ.* იგივე, რაც ბობაეს. *ლეკვები მინკახე დაბობავენ.*

ᲓᲐᲑᲘᲠᲔᲑᲐ-ს *გრლვ.* იგივე, რაც ბობღვეს. *ძლიეს დ.*

ᲓᲐᲑᲘᲠᲕᲚᲔᲑᲐ-ს *გრლვ.* (საუბ.) იგივეა, რაც ბოდიალობს (ზმნე. 1).

ᲓᲐᲑᲝᲚᲝᲔᲑᲐ 1. სახელი დაბოლოებს, დაბოლოებას ზმნათა მოქმედებისა. 2. დასასენთი ნაწილი, — ბოლი (რაიმე ნაწარმოებისა)

ᲓᲐᲑᲝᲚᲝᲔᲑᲔᲚ-ი რაც დაბოლოდება. *დ. საქმე.*

ᲓᲐᲑᲝᲚᲝᲔᲑᲐ (*აწმ.* ბოლოვდება) *გრლვ.* დასრულდება, დამთავრდება.

ᲓᲐᲑᲝᲚᲘᲡ იგივეა, რაც ბოლის (იხ. ბოლი).

ᲓᲐᲑᲝᲛᲑᲐᲕ-ს (თურმ. დაუბომბავს; აწმ. ბომბავს) *გრლმ.* ბომბებს დაყრის, დაუშენს (თეითმფრინავიდან) ▭ შდრ. დაბომბვა, დაბომბილი

ᲓᲐᲑᲝᲛᲑᲐ სახელი დაბომბავს ზმნის მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲝᲛᲑᲘᲚ-ი რაც დაბომბეს. *დ. ქალაქი.*

ᲓᲐᲑᲘᲜᲐᲕᲔᲑᲐ-ს *გრლვ.* ივიეება. რაც ბორალოს.

ᲓᲐᲑᲘᲠᲐᲮᲐᲑ-ს (თურმ. დაუბორაეს) *გრლმ.* ფეხებს (ხელ-ფეხს) შეეარაეს, — შებორაეს. ▭ შდრ. დაბორაკილი, დასაბორაკი.

ᲓᲐᲑᲠᲐᲙᲘᲚᲘ-ი რაც (ეინე) დაბორაკდა, — შებორაკილი.

ᲓᲐᲑᲠᲐᲙᲘᲚᲔᲑᲐ *გრლვ.* ფეხეე. რაც ბორაკილობს (ზმნე 1).

ᲓᲐᲑᲠᲔᲚᲘ-ი (საეე.) გაეგაეერებული, გაბრაზებული.

ᲓᲐᲑᲠᲘᲚᲔᲑᲐ სახელი დაბრილინებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲠᲘᲜᲔᲑᲐ სახელი დაბრინებებს ზმნათა მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲠᲘᲜᲔᲑᲔᲚ-ი ეინც დაბრინდა. — *დაეარდა. დ. ჭექა-ქუხილი.*

ᲓᲐᲑᲠᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გრლვ.* ეიეეება. რაც ბრინდება.

ᲓᲐᲑᲠᲘᲠᲔ-ი 1. სიმრეფისაგან შეწითლებული (ხმელი, ნაკლი და მისთ.). 2. *ენთლებული, ღიმელეე დ. ლოეები.*

ᲓᲐᲑᲠᲣᲜᲔᲑᲐ-ა (*აწმ.* ბრუნდება) *გრლვ.* 1. ბრუნეით ამოძრეეება, — *დატრიალდება. წისქეილი დაბრუნდა.* — *პორანი წოტა დაბრუნდა.* 2. ისეე ქმა (ხოეა),საიდანაც წაეარდა, — *უკანეე ხდება (ხოეა). ეინ მეეეიდნით დაბრუნდა. — სამშობლოში დაბრუნდა.*

ᲓᲐᲑᲠᲣᲜᲔᲑᲐ სახელი დაბრუნებს, დაბრუნდება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲠᲣᲜᲔᲑᲔᲚ-ი 1. რაც დაბრუნდა ან დაბრუნდა. *დ. წისქეილი.* ‖ *დ. წიგნი.* 2. ეინც დაბრუნდა. *ამეეიანთან დ. — ომიდან დ.*

ᲓᲐᲑᲠᲣᲜᲔᲑᲘᲡ *გრლვ.* (დამეირ.) *ბრეეიანი გახდება.*

ᲓᲐᲑᲠᲣᲚᲔᲑᲐ *გრლვ.* (პატეოხე. ზოგჯერ ორნ.) 1. დაედება. *სეფრას თაეში დაბრუნდა.* 2. დაღის, დაიარება. *ფერეხსწორდილი დ. —*

ᲓᲐᲑᲠᲣᲜᲔᲑᲐ (პატეოხე., ზოგჯერ ორნ.) სახელი დაბრუნებს, დაბრუნებას ზმნათა მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲡᲐᲙᲔᲚᲔᲑᲐ *გრლვ.* დაჭეიანდება, დაიდეიდება. ▭ შდრ. დასაბრეწებელი.

ᲓᲐᲑᲡᲐᲙᲘᲚᲔᲑᲐ-ა ეინე დაბრეწდა. — *ჭეიანდება. დარი გამოეელინებოდ ღ. —*

ᲓᲐᲑᲡᲔᲑᲐ-ს (*აწმ.* ბუბნის) *გრლმ.* დაბეეეის, მოიეელეს, სეეეს. *დაიეეს მონადირე დაბუბა.* — ▭ შდრ. დაბუბნილი.

ᲓᲐᲑᲡᲔᲑᲘᲚ-ი რაც ეინე დაბუბეს.

ᲓᲐᲑᲡᲔᲒᲐ-ს (თურმ. დაუბუგეს) *გრლმ.* ტეიტლით ეაანდაზეურეს; მთლიანად დაწეეს. ▭ შდრ. დაბუეეება, დაბუეული.

ᲓᲐᲑᲡᲔᲒᲘᲚ-ი რაც დაბუეეს ან დაიბუეა.

ᲓᲐᲑᲡᲔᲒᲔᲑᲐ *გრლვ.* ფეხეე ფეხეე. რაც დაიბუეება.

ᲓᲐᲑᲡᲔᲒᲔᲑᲐ სახელი დაბუეებს, დაიბუეებას ზმნათა მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲡᲔᲒᲔᲑᲔᲚ-ი რაც დაბუეება. *დ. ქალები.*

ᲓᲐᲑᲡᲔᲒᲔᲑᲘᲡ ეაანდაზეურეს; მთლიანად დაწეეის. *დ. ეეიანები.*

ᲓᲐᲑᲡᲘᲜᲔᲑᲐ სახელი დაბუნებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲡᲘᲜᲔᲑᲔᲚ-ი ეინც დაბუნდა. — *ეეიანებული.*

ᲓᲐᲑᲡᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გრლვ.* ეიეეება. რაც ბუნდოეანებს.

ᲓᲐᲑᲡᲘᲜᲔᲑᲘᲗᲘ ზმნა დაბუნდოეანებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲓᲐᲑᲡᲘᲜᲔᲑᲘᲗᲘ-ი ბუნდოეანებითი. *დ. ეეიანები.*

ᲓᲐᲑᲡᲘᲜᲔᲑᲘᲗᲘᲡ *გრლვ.* ბუნდოეანებით ეაანდაზეურეს; ეეიანებული ეეიანებით ეაანდაზეურეს. *ეეიანებით დ. ეეიანები

დაბლაჩინ-ი იგივე რაც დაბლაბინი.
დაბლაჭ-ა იხ. დაბერჭყვნა.
დაბლაჭინ-ი ვინც ისტერიკობს.
დაბლენ-ა (აწმ. ბლენს) გრძედ. (სუბ.) დალეწვა. დამტვრა. დაფლთნა (ტანსაცმისა...). ▫ ზედ. დაძველება.
დაბლეწ-ა-ს (თუძ. დაეწლეწება) გრძედ. ბლეწვა. ზედ. დაძველება. ზედ. ხანგრძლივ ხანს ტანით დატარება. — ბრძოლა ჩასცინოდეს ხელს ალთის დატრეხა. — ბრძოლა ჯადა დატრეხა. ▫ ზედ. დაძველება. დაძველებული.
დაბლეშ-ა სახელი დაბლეშვის ზმნის მიმდებლისა.
დაბლეშინ-ი რაც დაბლეშავს. ი. ფარი.
დაბლეშინ-ი სახელი დაბლეშვის ზმნის მიმდებლისა.
დაბლინ-ი ვინც დიბეზარა. ჯიხრე (ჯიხრ) ი. მოიხეთქო.
დაბლინ-ი 1. ძლიერი და რიგიანი ეტლის ხის მაგარი სხეულისა მაგარსავე სხეულზე პირიბლების ი. 2. იგივეა. რაც ბაკანი (მნიშვ. 2).
დაბლის-ხ იხ. დაბლვება.
დაბლის-ხ-ა (თუძ. დაეწლისება) გრძედ. დაცარიელება. დაიხანძრა. გაიშალა (იხ. გაწია, მნიშვ. 2) ან წვრილანი სადგომი. ▫ ზედ. დაცარიელება.
დაბლისებ-ა რაც დაიცარა.
დაბლისებ-ა გრძედ. რომის ან ვისიმე თავზე გაღება. დასპეტაკება. ბელეული ეთქმის ი.
დაბლობ სახელი დაბლებვის ზმნის მიმდებლისა.
დაბლობ-ა 1. ძლიერ ცხელ ადგილზე ეწმის ხმა მაგარი სხეულისა მაგარსავე სხეულზე პირიბლების ი. 2. იგივეა. რაც ბაკანი (მნიშვ. 2).
დაბლაბ-ს იხ. დაბლვება.
დაბლაბ-ს-ა (თუძ. დაეწლაბება) გრძედ. დაცარიელება. დაიხანძრა. გაიშალა (იხ. გაწია, მნიშვ. 2) ან წვრილანი სადგომი. ▫ ზედ. დაცარიელება.
დაბლაბულ-ი რაც დიხანძრა.
დაბლაბულ-ი რაც დიხანძრა.
დაბლაბულ-ი 1. ვინც (ვინც) დაიცარა. 2. (უსტუდ.) ვინც დიცარა. — დიწერილები.
დაბლაბა სახელი დაბლების, დაბლევა ზმნათა მიმდებლისა.
დაბლაბინ-ი რაც დაიცის, დაიწეს ან დაიწეს ი. ლიცენზი. ▫ ი. ბაფანი.
დაბლაბინ-ა (თუძ. დაეწლაბინა) გრძედ. რისამე გვემას შეიღება. ვეძლებით დაიცენით. ▫ ზედ. დაიცენინება. დაიწეწება. დაიწეწება. დაგვემა. დაიწეწება. დაიწეწები. დაიწეწები. დასაწეწები. დასაწეწები. დაიწეწები.
დაბლაბინა იგივეა. რაც დაპროექტება.
დაბლაბა სახელი დაბლების, დაბლევა ზმნათა მიმდებლისა.
დაბლაბინ-ი რაც დაიცენა. *სპრინცი* ი. *ქუჩები*. — *ფორუმ* ი. *შენებლობა*.
დაბლაბა სახელი დაბლევების ზმნის მიმდებლისა.
დაბლაბინ-ი რაც დაიცენ.
დაბლაბ-ს, **დაბლაბინ-ა** გრძედ. ცილებით დაიცენა (ტანსაცმელი — ეზოური ნაცრის გამო). ▫ ზედ. დაიცენება. დაიცენილები.
დაბლაბინ-ი რაც დაიცენილ ქოლგისა ან ხელთათმანისა.
დაბლაბინ-ი ვინც დაიცენილი.
დაბლაბ-ს-ა (თუძ. დაეწლაბება) გრძედ. ცილებით დაიცენა. ▫ ზედ. დაიცენილ

დაკარგვიანება *ა ვრცელ.* დარწმუნი ვაიხლება, — დანაღელებინება.

დაკარკლიანება სახელი დაკარკლიანებს, დაკარკლიანდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკარკლიანებული ი ვინც დაკარკლიანდა.

დაკასტრება-ა (*აწმ.* დასტრება) *ვრცელ.* ნამდვილი, ნიჭიერი ვაკოლებება, — დაბმეცილება ბრალდება დაკასტრება.

დაკასტრებული სახელი დაკასტრებს, დაკასტრდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკასტრებული ი რაც დაკასტრდა. ფ. *ფაქტობ.*

დაკაწვა-ს (*თარმ.* დაწვაღვის, *აწმ.* დაკაწვის) *ვრცელ.* 1. დაცის დაკერვის, დაცის დაანწყის. 2. მოწვეის (ხახის — ცხიმები). ▭ შდრ. დაუწაღვის, დაიღეწის, დაკაღვა, დაკაღაული, დაშმაღელი, დასაკაღავი, დაუკაღაცი.

დაკაწვა სახელი დაკაწვაც, დაკაწვება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკაწული-ი რაც დაკაწის ფ. *ცხენი.* ‖ ფ. *ბაბი.*

დაკაცა-ს (*თარმ.* დაკეცაჰს; *აწ.* ე. დეკაჰს) *ვრცელ.* 1. ისე მოთავსების, რომ იდეკაჰს. *თითე ზეინებაღე დაკეცაჰ.* — *კოკა კეთილში დაკეცა.* 2. აამპრების, აშართაის. ვამართაის. *საჰლი დაკეცაჰ.* — *კარაჟი დაკეცაჰ.* 3. წარმოდგინის, წარმოთქრაციელებს (სცენაზე — რაიმე პიესას); გადაიცემის (კინოფარათის). *ფილმები დაკეცაჰ.* ▭ შდრ. დაკეცვაში, დაკაღვიქნის, დაკიდვაში, დაკეცვიქნის, დაუკეცაჰს, დაიკეცაჰს, დაკეცვაჰს, დაკეცვა, დაკეცვილი, დამკეცველი, დასაკეცველი.

დაკეცვა-ა (*აწმ.* დკეცა) *ვრცელ.* 1. ზეზე გაჩერდება, ფეხზე გაჩერდება. *კარს უკან დაკეცა.* — *მოშორებით დაკეცა.* 2. მოძრაობას შეწყვეტს. — გაჩერდება, შეჩერება. *წინაკეთილი დაკეცა.* 3. ღაბნაკეთებს ნათელაკეთან დაკეცა, ‖ ფაბანაკეთება. *ცარი წყლის პირას დაკეცა.* 4. დაიწყება, მოეცა. *კარები დარი დაკეცა.* — *ირემის ტირო დაკეცა.* 5. რაიმე მოეკეთების შესრულებას შეუდგება, დათეთ *მეეკეთეთ დაკეცა, არც ვინ შეუშვა, არც ვინ გაუშვა* ნ. მოეცრება. გაჯრულებება (სუნი...). ‖ გაჩნდება (შავ., ტკბე). *წვიმის ეკეზე დაკეცა.* 7. ეკიმება, გახდება. *გიეთ მოზეირეთ კარეი ბაჩი დაკეცაჰო.* — ▭ შდრ. დაკიდება, დაუდება, დაკიდვა. დაეკეთება, დაბნადება, დაშვებიმი, დასაკეთებელი, დაუკეცაჰრომელი.

დაკეცვა სახელი დაკეცვაც, დაკეცვება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკეცული ი რაც დაკეცეს ფ. *ბაჯი.* ‖ ფ. *პიკა.* 2. რაც დაკეცეს. ფ. *ეილეი.* — ფ. *უნაგირი.* 3. რაც დაკეცეს *აეკეთმობილზე* ფ. *ძრაკი.*

დაკეცვება სახელი დაკეცება ზმნის მოქმედებისა.

დაკვდა-ს (*აწმ.* დკვა) *გრდმ.* 1. მოთავესებს რამეზე ხელი, ხიდი იდის. *თავი მალიმზე დაკვდა.* — *სიკეთე ქვაზე დაკვდა, გაიარე. წინ დაკვდებაო.* 2. გამოყოფს, გამოაგდებს (ღრინქვილი — ცეცხლს). 3. დაფარავს, დაეფინება (თოვლი, რეთელი). 4. დაფარ. (ბუ.) დაავნესებს, დაადგენს. *სახელად დაკვდა მეფისაჰე.* 5. მისცემს (ფეიქს, პირობას, აღთქმას...). 6. გაიფორმებს (ჩეხნებურად...). *ზაკი დაკვდა.* 7. დაა-ყდა-ყდა-ს (*აწმ.* ყდება) — გასწეკს ენიმწყობილის, რასმისთვის (ძაბას, ღეჯნილ...), გამოიკვნის (ჩრომელეთისას). დიდი ეეკეთი *დაკვდა სამოსელით.* ‖ *პატიოს დაკვდეს* (წიგნ.) — *პატიოს სცემს.* ▭ შდრ. დაადება, დაადებინება, დაიდებს, დაეკეთს, დაიდება, დაიდვა, დაიდებული, დამდები, დასაკვდი.

დაკვდა სახელი დაკვდა, დაკვდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკვდილი-ი (*ასპინძ.*) უარყოფითი). 1. დადასტურებითი. დამტკიცებითი. ფ. *პატუხი.* 2. სასარგებლო თვისებების მქონე. — მისაღები, კარგი. ფ. *შეფასება.* — ფ. *შედეგი.* — *ოთმანის ფ. ქმილები.* — ფ. *ფილი ფეხისთვის.* 3. (მათემ.) ნულზე მეტი, რაც აღინიშნება პლუს ნიშნით. ფ. *რიცხვი.* 4. (ფიზ.) უღუქტრობის ის სახეობასთან დაკავშირებული, რომლის მატერიალურ ნაწილაკებს უწოდებენ პრიტონებით. ფ. *ელექტრული მუხტი.* — ფ. *ელექტრონი.*

დაკვდებული-ი 1. რაც დადეს ან დაუდეს ფ. *ხელწერილებს.* 2. რაც დადეს. *აღსად ფ. ფასი.* 3. რასაც დაუდეს. *მძიმედ ფ. ვირები.*

დაკვლა-ს *გრდეც.* 1. უკან მისდეკს, მისკვება ძველებან, სადაც კი წავა ვინმე, რაზე. *ბავშვები ეროდანაწილ დაკვდეკნენ დასაჭიდად.* — *მწყემსი ცხვარის სამი წუწილწილად დასაწყვდა, ძენებია ფეხის ჩამოვლებენი.* 2. გადადგ. ფიქრში ან რასამე. — ეწნილეულება. ეფლობება. *აჩხა ფ., კოწ რას ღაჭყან მსაზე.* — *ვინ ფ. ბებრის ქოხწილში ჯუმა და ქერის ლაკვაშაი.* ▭ შდრ. დაგიდეკს.

დაკვლება სახელი დაკვლებს, დაკვლენებს, დაკვლენება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკვლებული-ი ვინც, რაც დაკვლეს.

დაკლა-ს *გრდეც.* 1. ადგილს ინაკუთვებს, მოძრაობს გარკვეული მიმართულებით. *ფეხით ფ.* — *აეტომობილით ფ.* — *მატარებელი ყოველდღე ფ.* ‖ სასიკეთი იცის, ეუსაფრებელია. *ბაკეში უკან ფ.* 2. არის, ითვლება სადმე (სამსახურში, სასწავლებელში...). *სკოლაში ფ. — სამხატვრო ფ.* 3. *გადატ.* ერომანსის გადასცემენ (ამბავს), ერეკლესება. *ცუდი ბრები ფ.* 4. და-ს-ფილ- — ზედ ესხმება. *თაკეზე წეიმა ფ.* ▭ შდრ. დაეკეის.

დაკილწვება-ა (*აწმ.* დილწვება) *გრდეც.* დილწვი გახდება.

დაკილწვება სახელი დაკილწვებს, დაკილწვება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკილწვებული-ი 1. ვინც დაკილწვდა. 2. რაც დაკეფილწვდათ ფ. *გამომტკეცებელმა.*

დაკლება-ა (*აწმ.* დწება) *გრდეც.* 1. მცარი წყეთიერება გასუფრებისაგან გალხვება, თოკელი დაწნა. — *ყოჩი ტაფაზე დაწნა.* 2. თანდათანობით დაილეკა, გაჩერება სანთელი დაწნა. — *შეკარი დაწნა.* 3. *გადატ.* დაილეკა, გახდება; დასუსტება. *ჯარიი დაწნა.*

დაწნობა სახელი დაწნობს, დაწნება ზმნათა მოქმედებისა.

დაწნობილება-ა (*თარმ.* დაეწნორბება) *გრდმ* ფონტალით ფასეული.

დაწრა-ს *გრდმ.* მოცრეკა, მოხრის; დაღუნაკი. ▭ შდრ. დაიწრეკა.

დაწკა-ს-ს (*აწმ.* ლრეს) *გრდმ.* მაგარ სხეკის გახეხვის მაგარსაკე სხეკზე. ▭ შდრ. დაწრეკა.

დაწკება სახელი დაწრეს ზმნის მოქმედებისა.

დაწყობა-ს (*აწმ.* დუწება) *გრდეც.* მდეშარე გახდება, — გაჩეხება.

დაწყობა სახელი დაწყობებს, დაწყობება ზმნათა მოქმედებისა.

დაწყობილი-ი ვინც, რაც დაწყობა.

დაწყობილ-ი ვინც, რაც დაეწყება.

დაწრა-ს *გრ.* 1. ადგილს ინაკუთვებს, მოძრაობს გარკვეული მიმართულებით. *ფეხით ფ.* — *აეტომობილით ფ.* ‖ სასიკეთი იცის, ეუსაფრებელია. *ბაკეში უკან ფ.* 2. არის, ითვლება სადმე (სამსახურში, სასწავლებელში...). *სკოლაში ფ. — სამხატვრო ფ.* 3. *გადატ.* ერომანსის გადასცემენ (ამბავს), ერეკლესება. *ცუდი ბრები ფ.* 4. და-ს-ფილ- — ზედ ესხმება. *თაკეზე წეიმა ფ.* ▭ შდრ. დაეკეის.

დაწრილება-ა (*აწმ.* დილწვება) *გრდეც.* დილწვი გახდება.

დაწრილების სახელი დაწრილებს, დაწრილება ზმნათა მოქმედებისა.

დაწრილებული-ი 1. ვინც დაწრილდა. 2. რაც დაეწრილებინა ფ. *გამომტკეცებელმა.*

დაწკება-ა (*აწმ.* დწება) *გრდეც.* 1. მცარი წეიმერებას გასუფრებისაგან გალხვება, თოკელი დაწნა. — *ყოჩი ტაფაზე დაწნა.* 2. თანდათანობით დაილეკა, გაჩერება *სანთელი დაწნა.* 3. — *შეკარი დაწნა.* 3. *გადატ.* ჯარიი დაილეკა, გახდება; დასუსტება. *ჯარიი დაწნა.*

დაწნობა სახელი დაწნობს, დაწნება ზმნათა მოქმედებისა.

დაწნობილება-ა (*თარმ.* დაეწნორბება) *გრდმ* ფონტალით ფასეული.

დაწრა-ს *გრდმ.* მოცრეკა, მოხრის; დაღუნაკი. ▭ შდრ. დაიწრეკა.

დაწკა-ს-ს (*აწმ.* ლრეს) *გრდმ.* მაგარ სხეკის გახეხვის მაგარსაკე სხეკზე. ▭ შდრ. დაწრეკა.

დაწკება სახელი დაწრეს ზმნის მოქმედებისა.

დაწყობა-ს (*აწმ.* დუწება) *გრდეც.* მდეშარე გახდება, — გაჩეხება.

დაწყობა სახელი დაწყობებს, დაწყობება ზმნათა მოქმედებისა.

დაწყობილი-ი ვინც, რაც დაწყობა.

დაწყობილ-ი ვინც, რაც დაეწყება.

დაწრა-ს *გრდეც

ლე დაეკარგა. – ტბები დაეკარგა. 2. აღარ ეწერება. – წაეროშეკვეთა. გაეცვეთა. წაედ დაეკარგა. – ფული დაეკარგა. – ბალიში დაეკარგა. ¶ დამეკარგა ფული დაეკარგა. – (სალ.) მაშინღარე! ოფი გამახეხე! (ანდაზა!)

დაპარკაჭ-ა (*თარძ. დაპარკაჭია*) *გრძედ.* ოდნავ შეცხება რამე, რასაც შეხებაზე ზედიდან (ჩვენ ლეიბიდან) ეყრება. სიმტვრიასთან ერთად). ¶ სიმქნელე (ხანძლის) არ დაეკარგა – პირის არ ახლება, სრულიად არ შეჭამა (სიქნელე), არ დაღეს (სანქლის).

დაპარკაჭ-ა (*თარძ. დაპარკწერია; აწ.* ეკარჭება) *გრძედ.* დაიარაკნება მისი, – დაეხეხვება. ფერები დაეფიქა.

დაპატიჟ-ა (*თარძ. დაპატიჟია*) *გრძედ.* დაიკეთებს მისი ან მისთვის. ¶ ენებიერით დაეტიჟა. – ჩაეკეტება.

დაპატიჟებ-ა (*თარძ. დაპატიჟებია; აწ.* ეპატიჟება) *გრძედ.* (ეროშინჯ.) უთათრა მთელი წლის განმავლობაში ჩვენებიან ქმნა (იხ. რასაც ახალ წელს იწამა ან რაც მეზობელთან მიეცა). – ხშ. დაპატიჟება.

დაპატიჟებ-ა (*ნ. ძირ. დაპატიჟა, თარძ. დაპატიჟია; აწ.* ეპატიჟება) *გრძედ.* ზედ მიეკერება. – დაეწებება. ბალიკი არ დაეკერა.

დაპატიჟებ-ა (*თარძ. დაპატიჟებია, აწ.* ეპატიჟება) *გრძედ.* რაზედაც ნაწილით დამაგრდება და ჩაჩიეწება. – ჩაბრეკვილება. *პატი ტოტს დაეკეთა. ერთმეორეს წაბრძანება დაეკეთა.*

დაპატიჟებ-ა (*თარძ. დაპატიჟებია*) *გრძედ.* შეკითხვით მობრძანება, ჩრეკვა-ეძრიკვა(სთვის) მობრძანება. – შეკითხება. *თუ ხანლები უფროსი აბა გვყავს, დეიღლიის დაეკეთები.*

დაპატიჟებ-ა (*თარძ. დაპატიჟებია; აწ.* ეპატიჟება) *გრძედ.* დაიკარგება. ¶ ფერები დაეკეთა. ¶ ბაკეებით შეეხება, აკიეს. *ბალზე დაეკეთა.*

დაპატიჟებინებ-ა (*თარძ. დაპატიჟებინია; აწ.* ეპატიჟებინება) *გრძედ.* კრძანებით დაეფარისება. *თოფები დაეკეთებია.*

დაპატიჟებინებ-ა *გრძედ.* ლაპარაკს დაეწყებს. – ენებიერ ჩანაც.

დაპატიჟ-ა *გრძედ.* გამოეკეთება. გაეთაფება. ბრძა ხაკრინტის ბრძა შეეზომება არ დაეკეთეთ.

დაპეტიჟებინებ-ა *გრძედ.* ელაში გახეხება.

დაპეტიჟებინებ-ა (*ნ. ძირ. ელაში გახეხება*) *გრძედ.* ¶ ბაკეებით შეეხება, აკიეს. *ბალზე დაეკეთა.*

დაპატიჟებინებ-ა (*თარძ. დაპატიჟებინია; აწ.* ეპატიჟებინება) *გრძედ.* კრძანებით დაეფარისება. *თოფები დაეკეთებია.*

დაპატიჟებინებ-ა *გრძედ.* ლაპარაკს დაეწყებს. – ენებიერ ჩანაც.

დაპატიჟ-ა *გრძედ.* გამოეკეთება. გაეთაფება. ბრძა ხაკრინტის ბრძა შეეზომება არ დაეკეთეთ.

დაპეტიჟებინებ-ა *გრძედ.* ელაში გახეხება.

დაპეტიჟებინებ-ა (*ნ. ძირ. ელაში გახეხება*) *გრძედ.* ¶ ბაკეებით შეეხება, აკიეს. *ბალზე დაეკეთა.*

დაპეტიჟებინებ-ა (*თარძ. დაპეტიჟებინია; აწ.* ეპეტიჟებინება) *გრძედ.* კრძანებით დაეფარისება. *თოფები დაეკეთებია.*

**დაპეტ

დაჟინება-ა (*ანწ. ეფექტია*) *გრძლვ.* 1. (*თურმ.* დაჟინებულია) დაიყვა, გაიწელება რამეზე, გაშლილი დადგება. დაიჭიმება. *სიტყვის დაჟინება.* – *ზრის ხმელი ხის დაჟინება გაიწელება. მიეცალოს (ფიცარ).* 2. (*თურმ. ზრის ხიხვეის გამოსვლის დროს*) ფეხების გაშლილად დადგომა.

დაჟინითება-ა (*თურმ.* დაჟინებულია; *ანწ* ეფექტია) *გრძლვ.* დაიყვლილება მისი. *ტანსაცმელი დაჟინებულია.*

დაჟინება-ა *გრძლვ.* იყიება, რაც ჩაეფლობა.

დაჟინებულ-ი (*თურმ.* დაჟინებულია, *ანწ.* ეფექტიანი) *გრძლვ.* დაჟინებული მისი, – დაჟინებული.

დაჟინებით-ა (*თურმ.* დაჟინებულია) *გრძლვ.* დაიყვლილება მისი. *ტანსაცმელი დაჟინებით ჩაიცვა.*

დაჟინებულ-ად (*თურმ.* დაჟინებულია) *ზმნ.* დაჟინებით, დაჟინებულად. *დაჟინებულად ეკითხებოდა.*

დაჟინებულობა-ა *გრძლვ.* დაჟინებული ხასიათი. *ბავშვის დაჟინებულობა.*

დაჟინებულობით-ა *ზმნ.* დაჟინებულად. *დაჟინებულობით ეკითხებოდა.*

დაჟინებულ-ი (*თურმ.* დაჟინებულია) *გრძლვ.* დაჟინებული მისი, – დაჟინებული ხასიათის.

დაჟინებულობა-ა *გრძლვ.* დაჟინებული ხასიათი. *ბავშვის დაჟინებულობა.*

დაჟინებულობით-ა *ზმნ.* დაჟინებულად. *დაჟინებულობით ეკითხებოდა.*

დაჟინებულ-ად (*თურმ.* დაჟინებულია) *ზმნ.* დაჟინებით, დაჟინებულად. *დაჟინებულად ეკითხებოდა.*

დაჟინებით-ა (*თურმ.* დაჟინებულია) *გრძლვ.* დაიყვლილება მისი. *ტანსაცმელი დაჟინებით ჩაიცვა.*

დაჟინებულ-ი (*თურმ.* დაჟინებულია; *ანწ.* ეფექტიანი

ᲓᲐᲔᲭᲧᲚᲘᲢᲔᲑᲐ (*იერ.* დასჭედება) გრძლ. ტყავზედ ნაჭედი მისი. ალათამი ლელი დაეჭედა.

ᲓᲐᲔᲭᲧᲚᲘᲢᲔᲑᲘᲡ (*აწმ.* ეხლისები) გრძლ. იყოფა, რაც დაჭედებაზე დაემატა.

ᲓᲐᲔᲭᲧᲚᲘᲢᲔᲑᲘᲡ (*აწმ.* ეხლისები) გრძლ. დაისარჭყა მისი, — გამოლეწეს (ფული...); დასარჭყან. ბევრი ფული დაეხარჯა.

ᲓᲐᲔᲭᲧᲚᲘᲢᲔᲑᲘᲡ (*აწმ.* ეხლისები) გრძლ. 1. დაისვრება მისი, მისთვის ან მისზე. 2. გადაც. წარმოსახვება, წარმოუდგება. წარისეო ეზოკერძი თეალწინ დაეხლა.

ᲓᲐᲔᲮᲚᲐ (*აწმ.* ეხეს) გრძლ. დაიხეხა მისი, კაბა დაეხა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲓᲐᲡᲐ (*აწმ.* ეხედასება) გრძლ. მთელი ბალიო ძირს დაეყარა. — დასხვეს, დაეშარიყნენ ერთმანეთ დაეხედა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲓᲐᲡᲐ გრძლ. უმწიკვლოდ, უხარჯოდ დაჯდომა. ცხენი დაეხედა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲓᲐᲡᲐ (*აწმ.* ეხედას) გრძლ. 1. შემოსვლებს არიგებდა. — შემოსვლები ვაჭრი ზევე დაეხედა. 2. თავს მოიფრთხო, მოგონილებს ვინმეს ან რისამე ირწმუნე. — დაეხედა. თვალს ბეჭდი დაატყიდა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲓᲘᲡᲔᲑᲐ (*აწმ.* ეხედისები) გრძლ. დაიხედება მისი.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲓᲐ გრძლ. დაიეშმს, დაეშარიყნა და ეხედებინა.

ᲓᲐᲔᲮᲐᲠᲐᲯᲔᲑᲐ (*აწმ.* ეხხარება) გრძლ. 1. დაიმარჭვის გაიწყვეს. — მოემზადება. სამალს დალაგებაზე დაეხარა. — ფულად დაეხარა. 2. გამოადგება ვინმეში. ცოდნა დიდად დაეხარა.

ᲓᲐᲔᲮᲐᲠᲯᲔᲑᲘᲡ (*აწმ.* ეხხარები) გრძლ. იფიცებ, რაც გამოემუქრა (მხილე. 1). მეზობელს დაეხარები.

ᲓᲐᲔᲮᲛᲝᲑᲐ გრძლ. ფითხილება მისი, — გაუწყვეზა. ნიშნები დაეხმობა.

ᲓᲐᲔᲮᲡᲘᲜᲔᲑᲐ (*აწმ.* ეხხრების) გრძლ. დაისრესება მისი, — ძალიან დაეწუხა. ზვალი დაეხრიყა.

ᲓᲐᲔᲮᲐᲠᲘᲜᲐ (*აწმ.* ეხხრინა) გრძლ. დაიხრინა მისი. ძროხა დაეხრინა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲜᲔᲑᲐ (*აწმ.* ეხხენება) გრძლ. თავს დააწვებიან. მოეშვება, ჩამოეხსნება. ან დამეხნე? — მაპატიეთ და დაეხნის არ დაეხნა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲠᲮᲔᲑᲘᲡ გრძლ. დაიხეხება მისი. მეხლები დაეხერხა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲩᲐᲓᲐ (*აწმ.* ეხხრება) გრძლ. 1. დაიხეხა მისი, — დაეხეხა. ზედიდან, თავზე ხახუნები. დაეხეხინენ. ჩაიდანს თავი კარებად დაეხეხა. 2. დაეხეხა. დაეხეხინა; დაეხეხინენ.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲩᲔᲑᲐ გრძლ. 1. ფიცილში დაიჯერებენ — თავის ქედნობაში დაეხეჩება.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲩᲘᲚᲐ (*აწმ.* ეხხჩილა) გრძლ. 1. მჭიდროდ გაეხეჩილა, შეესრულა კარი დაეხეჩილი. 2. შეეწყნარებინა (სიტყა, ნათქვამი...); დაეხეჩილა. ბევრი ფული დაეხეჩილა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲩᲘᲚᲔᲑᲘᲡ (*აწმ.* ეხხჩილები) გრძლ. 1. დაიხეხება მისი, მისთვის ან მისზე. 2. გადაც. წარმოსახვება, წარმოუდგება. წარისეო ეზოკერძი თეალწინ დაეხლა.

ᲓᲐᲔᲮᲚᲐ (*აწმ.* ეხეს) გრძლ. დაიხეხა მისი, კაბა დაეხა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲓᲐᲡᲐ (*აწმ.* ეხედასება) გრძლ. მთელი ბალიო ძირს დაეყარა. — დასხვეს, დაეშარიყნენ ერთმანეთ დაეხედა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲓᲐᲡᲐ გრძლ. უმწიკვლოდ, უხარჯოდ დაჯდომა. ცხენი დაეხედა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲓᲐᲡᲐ (*აწმ.* ეხედას) გრძლ. 1. შემოსვლებს არიგებდა. — შემოსვლები ვაჭრი ზევე დაეხედა. 2. თავს მოიფრთხო, მოგონილებს ვინმეს ან რისამე ირწმუნე. — დაეხედა. თვალს ბეჭდი დაატყიდა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲓᲘᲡᲔᲑᲐ (*აწმ.* ეხედისები) გრძლ. დაიხედება მისი, — ძალიან დაეწუხა. ზვალი დაეხრიყა.

ᲓᲐᲔᲮᲔᲓᲐ გრძლ. დაე

დემაშ. *თიყა დაზეკინეს.* ▭ შდრ. დაზეკინება, დაზეკისული.

დაზეიმა სახელი დაზეიმების შშრომ. დებისა.

დაზეიმებ-ი რაც დაზეიმეს ტ. ჩატა. **დაზეიმებ-ა** (*აწ.* ზეიმდება) *გრძლვ.* ზეიმი მოუვა. ▭ გაუუქმდება, წაიხდება.

დაზეიმება სახელი დაზეიმების, დაზეიმების შშრომა მოქმედებისა.

დაზეიმებულ-ი რაც, ვინც დაზეიმდა; რაც დაუზეიმდათ. ტ. შუნოა.

დაზეიმება სახელი დაზეიმების შშრომ. მოქმედებისა.

დაზვავ-ს *გრძლ.* დაბრის, დაფრქას *თოვლის ტოტები დაზვიეა.* ▭ შდრ. დაიზვიეება, დაზნელება.

დაზვიეულ-ი რაც დაზნელეს ან დაიზნიეს.

დაზოგავ-ს (*თურქ.* დაუზოგავს; *აწ.* ზოგავს) *გრძლ.* 1. მოჭედილობას გასწევს და ამით გადაანარჩენებს (რისამე ნაწილს). *ელექტროენერგიას დ. — ლილაკი თანაც დაზოგავს.* — *სიუჟეტი დაზოგეს.* 2. შეახარებენს, არ გაიმეტებს, გაუგრძობლებენ. *ქვევრს ორეულს არ ღ. ∥* დაიშურებს, დაინანებს. *ძალ-ღონეს არ ღ.* ▭ შდრ. დაიზოგვა, დაიშურება, დაზოგვა, დაზოგილი, დანაზოგი, დაუზოგავი.

დაზოგვა სახელი დაზოგავს შშრომ. მოქმედებისა.

დაზოგილ-ი რაც დაზოგეს ტ. *ნედლეული.* — ტ. *სათბობი.*

დაზოგვა სახელი დაზოგვების, დაზოგვის შშრომა მოქმედებისა.

დაზოგილებულ-ი რაც დაზოგილ

დაზრდა სახელი დაზრდის შშრომ. მოქმედებისა.

დაზრდილ-ი *გრძლ.* გაზრდის ბეგრს. *შეილები დაზარეა.* ▭ შდრ. დაიზრდება, დაზრდება, დაზრდა, დაზრდილი.

დაზრდილ-ი გაზრდილი ბეგრი. ტ. *ბარტყები.*

დაზრება-ს (*აწ.* ზრება) *გრძლვ.* ყინულისგან მოწყვება, — მოიყინება. *ნათვი დაზრა.*

დაზრობა სახელი დაზრობის, დაზრება შშრომ. მოქმედებისა.

დაზუი-ს *გრძლვ.* 1. მოძრაობისას ზუილს, ზუზუს გამოსცემს. *ფუტკარი დ.*

დაზუზა-ს (*თურქ.* დაუზუზებს) *გრძლ.* (საკა.) ზუზუზე დიდ ტკივილს აკეთებს, — მძიმედ დატკივიებს. ▭ შდრ. დაზუზუება.

დაზუზულ-ი ვინც, რაც დაზუზეს, — მძიმედ დატკივიერთი.

დაზუსტდა-ა (*აწ.* ზუსტდება) *გრძლვ.* ზუსტი გახდება, დაზუსტებენ. *დაზუსტდა ამონრიკულთა სიები.*

დაზუსტება სახელი დაზუსტების, დაზუსტდება შშრომ. მოქმედებისა

დაზუსტებულ-ი რაც დაზუსტდა. ტ. *ცნობები.* — ტ. *ვეფხ.*

დაზღვევა სპეციალურ სახელწოდიო ორგანოებთან დადება ხელშეკრულებისა, რომელიც ითვალისწინებს დაზღვეული მიერ ქონების (სიცოცხლის .) შეუვალების შესაბამისად განსაზღვრული თანხის ნაწილ-ნაწილ ან ზოლიანად ანაზღაურებას. *სიცოცხლის ტ. — ქონების ტ.*

დაზღვეულ-ი ვინც რაც დაზღვიეს.

დამაათავება თავთავის გაკეთება. თავთავის დასმა. *ნათქვამის ფრთები ტ*

დამაბინძრება სახელი დაქვთამბინძრება შშრომ. მოქმედებისა.

დამაბინძრ-ა (*თურქ.* დაუბინძრებს) *გრძლ.* (საკა.) გაითამპება, ტალანდავის ბეგრს.

დამაგნეზ-ი თაქსით, შაქრით შემოსილი (მგლოვიარე). ტ. *ქალი.*

დამაგრება-ა *გრძლვ.* სწრაფი მოძრაობით თაქს ეკვლება, თაქზე დასტრიალებს. *კუკუნა ყვავილს ტ. — ბაბუზე ლიპილი ტ.* (ლიტერ.).

დამაგრდება-ა (*აწ.* მაგრდება) *გრძლვ.* 1. თანაბრა გახდება, თანაბრობას გაუსწორდება. 2. დაა-თანხმდება-ა (*აწ.* ...სთანხმდება) თანახმა გაუხდება, — ტაეთანხმება. *ბეკრობის რჩევას დასთანხმდნენ.*

დამაგრების სახელი დაქთანხმდება, დაეთანხმება შშრომ. მოქმედებისა.

დამაგრებულ-ა *გრძლვ.* იფიქრა, რაც თავიდანაც ეკიროდა.

დამაგრებება სახელი დაათარიღების, დათარიღება შშრომ. მოქმედებისა.

დამაგრებულებ-ი რასაც თარიღი (მნიშვ. 2) უნის, აწერია. *21 იანვრით ღ. წერილი.* ∥ რის თარიღიც (მნიშვ. 1) დაადგინეს. *შეფმოწერებით ღ. ბელნაწერი.*

დამარხვა-ს (*თურქ.* დაუთარხავს; *აწ.* თარხავს) *გრძლ.* (საკა.) იგლეხა, რაც დანაგდა. ▭ შდრ. დათარხვება, დათარხვა, დათარხული.

დამარხვა სახელი დათარხვას შშრომ. მოქმედებისა.

დამარხულ-ი (საკა.) იფიქრა, რაც დარჩა(ვ)ული.

დამაგვლეშ-ი 1. თაფლის შეწრეით დაჭმუჩნილი ტ. *ანაკეი.* 2. ძალიან ტკბილი. ტ. *თეთა.* — ტ. *ბალი.* 3. *გადატ.* ფიროსეულურად ტკბილი (სიტკბეულები, ლაპარაკი, ენა...).

დამაგვა-ა *გრძლვ.* 1. სითბო დაგდება, ადრე დათბა.— *მთაში დათბა.* 2. გათბება ცვრი. 3. დათბობა-ა — სითბოს იფრობოს, სითბო დაუფლის სხეულში.

დამაგობა სახელი დათბობს, დათბება შშრომა მოქმედებისა.

დამაგობება სახელი დათბურვის შშრომ. მოქმედებისა.

დამაგობულ-ი რაც დათბურვის შშრომ. ტ. *ფარები.*

დამაგონა სახელი დაფიქრების შშრომ. მოქმედებისა.

დამაგონა-ს (*თურქ.* დაუფიქრებს) *გრძლ.* ფიქრი, ფიქრებში ჩაფლობა. *ბეკრი დამაგონა.*

დამაგონებ-ი ვინც დაფიქრდა.

დამაგონებელ-ი (*თურქ.* დაუფიქრებელ) *გრძლ.* იფიქრა, რაც მოიფიქრა. ▭ შდრ. დაიფიქრება, დაფიქრება, დაფიქრებული.

დამაგონებელ-ი ვინც დაფიქრდა.

დამაგონებელ-ი იფიქრა, რაც მოიფიქრა.

დამაგონებ-ს (*თურქ.* დაუფიქრებს; *აწ.* ფიქრებს) *გრძლ.* რისამე თესლს მიწაში ჩაამწყვს (ჩაადებს) ნელთაგულებლად. *ბოსტანში ტ. — ჩასაც დათესავ, ისაის მოიმკოო.* ▭ შდრ. დათესვინების, დათესება, დათესილი, დათესილი, დაუთესელი.

დამაგონება სახელი დათესვას შშრომ. მოქმედებისა.

დამაგონილ-ი იფიქრა, რაც მოიფიქრეთ.

დამაგონ-ა (*თურქ.* დაუფიქრა; *აწ.* ფიქრობს) *გრძლ.* რისამე თესლს მიწაში ჩაამწყვს (ჩაადებს) ნელთაგულებლად. *ბოსტანში ტ. — ჩასაც დათესავ, ისაის მოიმკოო.* ▭ შდრ. დათესვინების, დათესება, დათესილი, დაუთესელი.

დამაგონება სახელი დათესვას შშრომ. მოქმედებისა.

დამაგონილ-ი რაც დათესეს. ზაფხულში ტ. *ღომი თოხის ყეას ამოაყვედაო.* — *ბეერი სიცივე აქუს ტ. (ფიცარ.).* 2. სადაც რამე დათესეს ტ. *ფართობი.*

დამაგ-ი დიდი მტკივნეული ტკივილი; აქეს ბანაგვლილი ტკივი. *დათეს ლერწი — პანტის თესლო.* ¶ დათვის თხილი [Corylus iberica] თხილის ერთი სახეობა; აქეს ტიროსავით მერქანი. *დათეს კანაფი* [Datisca cannabina]— შრატაღლეწილი ბალახოვანი მცენარე; აქეს მაღალი ღერო, მსხვილი ფოთლები; იქეთებს პატარა ყვავილს; იხმარება საღებავად. *დათეს ჯვრისენი* [Actaea spicata]— ტყის ბალახი ბაიასებრთა ოჯახისა; მაღალია, აქვს ფესვის თეთრ ყვავილს; ისხამს მტკვნებად შეკრებილ შავ წვრილ ხავოიებს; შხამიანია.

დამაკა (დაფაკი) ურმის ხელნის აქლეა ნაწილი, რომელზედაც ღერძი ბრუნავს.

დამაკალიჩავა სახელი დაათალიჭების შშრომ. მოქმედებისა. *ჯარების ტ.*

დამაკიბაყვება (დაკიბაყვებენ) [Psoralea ajaulis] ბალახოვანი მცენარე პარკოსანთა ოჯახისა; აქეს სამყვარა (მარწყვის მსგავსი) ფოთლები; იქეთებს მოწითალო ყვავილებს, ისხამს შებუსულ ნაყვარტალა პარკს.

დამაკიბაყვა (დაკიბაყნა) [Cicerbita pontica] ბალახოვანი მცენარე რთულყვავილოვანთა ოჯახისა: აქეს მსხვილი ფოთლები, სხეულში — რძეწყნი; იქეთებს ლურჯ ყვავილებს, ჯაგრეულებულია დასაფუ. საქართველოს ტყეებში; ხალხში იხმარება ჭარბყლეპის დაავადების სამკურნალოდ.

დამაკლა სახელი დაკლის შშრომ. მოქმედებისა.

დამაკონ-ს *გრძლ.* რიცხვებს იტყვის თანამიმდევრობით, რისაც რაღაცეების გამოპარტყვს. *საათთათვალი დაიკეთა. . . ლიბის საფეიქრებს ტ. ეან დათესეს — იტყვიან ძალიან ბეგრზე.* ▭ შდრ. დათვლეინების, დაითვლის, დაეთვლის, დაითვლება, დაეთვლა, დათვლილი, დაუთვლელი, დაუთვლელი.

დამაკონ-ი რაც დათვალეს. ¶ *ეთიოპი დღეები დათვლილი — ეთიოპე აღსახერად მოიაბლეებულია.*

დამარაზა-ა (*აწ.* თოკება) *გრძლვ.* ვაბრეშეება ხიდის ზილეზე დაკარგვეს (ბეკრი სასიქნაოდან).

დამარაზ-ი 1. დაფის შესაფერი, დაბასახიათებელი. 2. ბეკრ. ეუბეი, ტლეპეი. დათეკრაბა— 1) დაფის მსგავსად. 2) ბეკრ. ეუბესდ. ტლეპესდ. ტ. *მოთქვა.* ¶ *დაათეკრა სამსახური — სარეველების ნაცვლად ენების მოშტანი სამსახური.*

დამართხა (საკა.) სახელი დათიხნის შშრომ. მოქმედებისა.

დამართხნ-ი *გრძლ.* (საკა.) დასურის, ღალხუნის. ▭ შდრ. დათიხნის, დათიხნება, დათიხნა, დათიხნის, დათიხნილი.

დამართხნილ-ი (საკა.) რაც დათიხნეს, ტ. *ტახსაფენი.* — ტ. *ხელები.*

დამარხ სახელი დათხრის შშრომ. მოქმედებისა.

დამარხ-ი *გრძლ.* 1. გათლის ბეგრს. *ხის.ლის შამფურები დამარა.* 2. ხიხეი საბრუნად დაკრის. *ყველი დამარა.* — *ბაფრაკეან ტახატი შესაკეთებად.* ▭ შდრ. დათხრის, დათხრება, დათხრა, დათხრილი.

დამარილ-ი რაც დამარეს.

დამარილ-ა (*აწ.* თმარის) *გრძლ.* მოატეკეს, გამმეტებს, შეეკეთა. *პირკეთილობა არ დათეოსობთ.* ▭ შდრ. ტიუოსების, დატეოსება, დათეოსება, დათეოსილი, დატეოსილი, დასათეოსი

დამარილ-ა სახელი დათეოსის შშრომ. მოქმედებისა

დამარილ-ი რაც დაეთეოს. *მნიშვნელოვანი ადგილი აქვს ტ.*

დამარ-ს *გრძლ.* თოკეი მოეკა, თოკეს დაღეს. *ძროებზე დაეთოკა.* ▭ შდრ. დაათოკვ.

დამათოკვ-ა (*თურქ.* დაუთოკეს) *გრძლ.* თოკეს დაღეს, თოკეით დაეხარეს. ▭ შდრ. დათოკვა, დათოკილი.

დამაუ (*აწ.* დაუთოკეს) *გრძლ.* ითოკეთ დაეხარეს. ▭ შდრ. დათოკვა, დათოკილი.

დამაფრ-ა *გრძლვ.* ეთრეეს მისი (ბიჭზე ატკაზე). *ქალ კაბის ბოლო მიწაზე დაათრევდა.*

დამაკვა სახელი დაათრევს შშრომ. მოქმედებისა.

დამაქვიავ-ა (*თურქ.* დაუფრთხეს) *გრძლ.* თრთვილი დაეღება; თრთვილს დაეღებს. ▭ შდრ. დათრთვილება, დათრთვილება, დათრთვილილი.

დამათრთვილება სახელი დათრთვილეს შშრომ. მოქმედებისა.

დამათრთვილ-ი თრთვილით დაფარული. ტ. *ბეეხი.* — ტ. *მინა.*

დამაფრთხა სახელი დათრევის შშრომ. მოქმედებისა.

დამათქვა-ს (*თურქ.* დაუთქვეს; *აწ.* თუთქვს) *გრძლ.* ლეშვეის (მდუღარით, ცხელი ნაცრით...). ▭ შდრ. დათოთქვის, დაუთოთქვს. დათოთქვება, დათოთქვეს, დათოთქვილი, დათოთქილი.

დამათოთქვა სახელი დათოთქვას შშრომ. მოქმედებისა.

დამათქილ-ი რაც დათოთქეს, რაც დათოთქვეს. *მწიკლარით ტ. ხელეები.*

დამაცვა (დაცინვა). **დამაცვა** (დაფუნაცვა) (ქნან.-მოგერ.) დაცივა. დათეთ ბელი.

დამაცვა-ა (*თურქ.* დაუცვეს) *გრძლ.* : *წვეულებაზე მრ. დაამცვნენ — წინასწარ შეათხმელებიან რამეზე. ჯადა დამაცვეს. — შეიქელოს ადგილი დაუცვეს.* ▭ შდრ. დაუცვება, დათცვა, დათცვილი.

დამაცვა სახელი დაათცვას შშრომ. მოქმედებისა.

დამაცვილ-ი რაც დათცეს, ტ. *ღილ.* — ტ. *პაპანაკი.* **დამაცვა** (დაფუნაცვა) (ქნან.-მოგერ.) დაცივა. დათეთ ბელი.

დამაცვა-ს (*თურქ.* დაუცვეს) *გრძლ.* : *წვეულებაზე მრ. დაამცვნენ — წინასწარ შეათხმელებიან რამეზე. ჯადა დამაცვეს. — შეიქელოს ადგილი დაუცვეს.* ▭ შდრ. დაუცვება, დათცვა, დათცვილი.

დამაცვა სახელი დაათცვას შშრომ. მოქმედებისა.

დამაცვილ-ი რაც დათცეს, ტ. *ღილ.* — ტ. *პაპანაკი.*

დამაცხ-ა (*აწ.* თმაის) *გრძლ.* მოატეკეს, გამმეტებს, შეეკეთა. *პირკეთილობა არ დათეოსობთ.* ▭ შდრ. ტიუოსების, დატეოსება, დათეოსება, დათეოსილი, დატეოსილი, დასათეოსი

დამაცხა სახელი დათეოსის შშრომ. მოქმედებისა

დამაცხ-ი რაც დაეთეოს. *მნიშვნელოვანი ადგილი აქვს ტ.*

დამაცხ-ა (*აწ.* თოკეი მოეკა, თოკეს დაღეს. *ძროებზე დაეთოკა.* ▭ შდრ. დაათოკვ.

დამაცხვა-ა (*თურქ.* დაუთოკეს) *გრძლ.* თოკეს დაღეს, თოკეით დაეხარეს. ▭ შდრ. დათოკვა, დათოკილი.

დამაცხვილ-ი თოკეით დაფარული. ტ. *ფერხები.* — ტ. *ქუჩები.*

დამაცხილ-ი გაფიქრების ბეგრს. *კლაკნილობა დაათხრეს.*

დამაცხვება-ა (*თურქ.* დაუთოკეს; *აწ.* თოკვს) *გრძლ.* ბოსტნის, ბოსტნის, გასაფენად ბეგრს. ▭ შდრ. დათოკვება, დათოკვება, დათოკვილი, დაუთოკვილი, დასათოკვებელი, დასათოკვებელი.

დამაცხვება (ეინ.) სახელი დათოკვის შშრომ. მოქმედებისა.

დამაცხ-ი (ეინ.) რაც დათოკვეს.

დამაწ-ა (*თურქ.* დაუწეს) *გრძლ.* ეთრეეს მისი (ბიჭზე ატკაზე). *ქალ კაბის ბოლო მიწაზე დაათრევდა.*

დამაწვა სახელი დაათრევს შშრომ. მოქმედებისა.

დამაწ-ი (დასაწი) (ქნან.-მოგერ.) ჯადა ღა,— დაწყო.

დამაწვიდ-ა *გრძლვ.* დაწვიდეს თაფლას. თაფლ დაწიაედა. — *ტკეი დაწიაედა.*

დამაწვიდ-ი (*აწ.* დაწვიდება) *გრძლ.* დაწვიდეს თაფლას. *ამაფ დაწიაედნენ.*

დამაწვიდ-ა *გრძლ.* ამწიდეს ბეგრს.

დამაწვიდ-ა *გრძლ.* ამწიდეს ბეგრს.

დამაწვიდ-ა (*თურქ.* დაუწვიდეს) *გრძლ.* დაწვიდეს თაფლას. *ამაფ დაწიაედნენ.*

დამაწვიდ-ა *გრძლ.* ამწიდეს ბეგრს.

დამაწვიდ-ა (*თურქ.* დაუწვიდეს) *გრძლ.* დაწვიდეს თაფლას. *ამაფ დაწიაედნენ.*

დამაწვიდ-ა *გრძლ.* ამწიდეს ბეგრს.

საღებარი ნაცრები დაიაბრიშება. ▭ ზმნ. დაიაბრიშება. დაიაბრიშებული.

ᲓᲐᲘᲐᲠᲔᲑᲐ *გრდ.* იხ. დაიდება. ითხოვა დ. **ᲓᲐᲘᲐᲠᲔᲑᲘᲡᲔ**–ი ილარების ქალურელი.— დაწყნელებული.

ᲓᲐᲘᲐᲡᲔᲑᲐ *გრდვ.* დებება, რაც დაიდო. ს.ერთ–ი დ.

ᲓᲐᲘᲐᲙᲐᲜᲔᲑᲐ *გრდ.* დაიმჭიდრებს (ბუნს). ▭ ზმნ. დაიჭიდებადება, დაიჭიდება, დაიაბებებუნდა.

ᲓᲐᲘᲐᲙᲔᲠᲕᲐ–ს (*აწ.* იაბლების) *გრდ.* დაიაბლებს თავისთან, — ახლობელს გაიხდის. მამკვლებელმა მოიწვიეთ დაიაბეკვა.

ᲓᲐᲘᲐᲚᲔᲑᲐ (*აწ.* იბაღება) *გრდვ.* 1. გაჩნდება (ცოტაკი არსება), — იშვება. ეკიდ დაიაბა და.— ამთილში დაიაბა. 2. გადაც. წარმოიშვება, შეიქმნება. ახალი იდეა დაიაბა.— ეკვი დაიაბა. 3. გადაც. უებად მივა სადმე. ფეიქრით გამოსახმელ და მეორე დღესვე აქ დაიაბა.

ᲓᲐᲘᲐᲜᲔ–ს (*აწ.* იანს) *გრდ.* დაიანს თავისას.— წყლით (წყლითა და საპნით) ჰუქვს გაიცლის. ხელ–პირი დაიანა.

ᲓᲐᲘᲐᲠᲔᲑᲓᲔᲡ *გრდვ.* თოვლით დაიაბრება. ტყე თოვლით დაიაბრდა.

ᲓᲐᲘᲐᲠᲐᲜ–ს (*აწ.* იარანს) *გრდვ.* ბარით დაიშენებულება (წისქ.).— დაიარანეს.

ᲓᲐᲘᲐᲡᲐᲜ–ს (*აწ.* იასანს) *გრდ.* 1. შეუთვლის, რომ მასთან მივიდეს.— გამოიწვევს. ასპარეზობა დაიასან. 2. შეუთვლის, რომ გამოუცხადონ. ებრაები დაიასან. 2.დატოვებს (ამხვეს, ანდერძს).

ᲓᲐᲘᲐᲤᲔᲜ–ს (*აწ.* იბეფენს) *გრდ.* დაიბეფენის თავისას, — დაიბეფენა (ცრმ ხილვითაა...). წყვილი დაიბეფენა.

ᲓᲐᲘᲐᲮᲐᲜ–ს (*აწ.* იბეჯანა) *გრდვ.* დაიბეჯანეს.

ᲓᲐᲘᲐᲮᲐᲠ–ს (*აწ.* იბეჯარა) *გრდვ.* დაიბეჯარეს.

ᲓᲐᲘᲐᲮᲐᲠᲔ–ს (*აწ.* იბეჯარა) *გრდვ.* დაიბეჯარეს.

ᲓᲐᲘᲐᲮᲐᲠᲔᲑᲐ *გრდ.* ბეჯარით ბეგარა. ჯაშლის ჯვრატები დაიბეჯარა.

ᲓᲐᲘᲐᲮᲐᲠᲔᲑᲘᲡᲔ–ი (*ანტრ.* ' დაიბეჯარეულის ძაყოლი'; *აწ.* იბეჯარეული) *გრდ.* დაიბეჯარეული თავისას, კაცი თვით დაიბეჯარა.

ᲓᲐᲘᲐᲮᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘ (*აწ.* იბეჯარება) *გრდვ.* დაიბეჯარება. ▭ ზმნ. დაიბეჯარებული.

ᲓᲐᲘᲐᲮᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘᲡᲔ–ი (*აწ.* იბეჯარება) *გრდ.* 1. დაწერილი (დასაბეჭდი და მოსახ.) გამოსასვლელად ქაღალდზე სასაზღვრო ნიშნების (ხაზრთვე, კლიშე, ნეკაბეთებ და მისთ.) შეფასებები. წიგნი სტამბაში დაიბეჭდა. 2. ბეჭდვად გამოიცემა. — ეამოქვეყნება. სტატია გაზეთში დაიბეჭდა. 3. დაიწერებენ ან დაბეჭდავენ (კონკურსს).

ᲓᲐᲘᲐᲮᲐᲠᲔᲑᲐ *გრდვ.* გაიბზარება ბეღურან, ბზარები გაეწნება. კედელი ღაიბზარა.

ᲓᲐᲘᲐᲜᲔᲑᲐ (*აწ.* იბინება) *გრდვ.* ბინდი მოეფინება, ბინდი მოიცვა. — დაბნელდება

ᲓᲐᲘᲐᲜᲔᲑᲐ (*აწ.* იბინება) *გრდვ.* რაიმეზე დამოკიდებულება (თქ., ფიქრით და მისთ.). — დაიბანეს.

ᲓᲐᲘᲐᲜᲔᲑᲐ (*აწ.* იბინება) *გრდვ.* 1. დაიცვება. დაიფარებება. ხიბრძალი დაიბინა. — მაძილი დაიბინა. 2. ალუვ. ბზარები დაეფარებება. სხვარულობაგან (ინმა) — ეამოცდილზე დაიბინა.

ᲓᲐᲘᲑᲘᲜᲐ–ს (*აწ.* იბინს) *გრდ.* დაიბინავს თავისთვის. *ქარაგმული* გალიზე დაიბინა.— ეარდი დაიბინა.

ᲓᲐᲘᲑᲘᲜᲔᲑᲐ (*აწ.* იბბნდება) *ერდვ.* ცნობიერება დაეკარგება, გული შეწყდება (ჩვეულებრივ ძლიერი გარყვნისაგან); გაბრუებული (მსგრ. სენი საკან.).

ᲓᲐᲘᲑᲠᲐᲚᲔᲑᲐ (*აწ.* იბრალების) *გრდ* რაიმე ბრალს, ღანაშაულს ითვის თავზე ვიღებს.

ᲓᲐᲘᲒᲐᲠᲔᲑᲐ–ა (*აწ.* იბრასება) *გრდვ.* შეწყვეთ ან გამოცხრობა გაწყვეთლება გოჭი დაიბრასება. -ეფრები დაიბრასება. ' გადაც შეწყვეთლება (სიშეიფასებაზე. ზღვი ბილი)

ᲓᲐᲘᲒᲠᲘᲕᲔᲑᲐ (*აწ.* იბრიალებს) *გრდ.* დაბრეკულ ადგილზე. ▭ ზმნ. დაბრიალება. დაბრიალებული

ᲓᲐᲘᲒᲠᲘᲐᲚᲔᲑᲐ (*აწ.* იბრიალება) *გრდვ.* გამოჩედება. მოიცრიელება.

ᲓᲐᲘᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲐ–ს (*აწ.* იბრძვების) *გრდ.*: თავებს დაანახებებს — ვაიუებ არ დაიწებაეს რასმე. **ᲓᲐᲘᲒᲠᲔᲑᲐ**–ს (*აწ.* იბრძვების) *გრდ.* დაიბრეს ან თავისთან,— უკანეე ხალიები ცხენებულ. დაკარგულებ). ჩემპიონობა დაიაბრეს. ▯ აღიდეს ,კარეი გამეეებებით ძალიან დაიბრეს.

ᲓᲐᲘᲒᲠᲔᲕᲜᲔ–ს *გრდ.* ბეებების ხმას გამოსცემს (ბაძი).

ᲓᲐᲘᲒᲣᲒᲔᲑᲐ *გრდვ.* მოლიანად დაიწუება.

ᲓᲐᲘᲒᲣᲓᲔ–ს (*აწ.* იბუდებს) *გრდ.* 1. ბუდეში, სახეფარში მოიაუყებება, ბინდისათვის (ხის ტოტზე...) დეუდება (სალამოთი, სამთილდე — ფრინველი). *ქალებმა* დაიბუდეს. 2. ბინას დაიდებენ, — დაბინავებულა (ცხოველი). 3. გადაც. განსვება და ფეხს მოიკიდებს,— დამკვიდრებულა. *ავადმყოფობამ* დაიბუდა.

ᲓᲐᲘᲒᲠᲔᲮᲐ–ს (*ანტრ.* ' დაიბურტყუნე თავისი'; *აწ.* იბურტყუნს) *გრდ.* დაიბურტყუნის თავისას,— დაიბურტყუნა, დაიდარაკუნა ცაპატიმად დაიბურტყუნა თავ–პირი.

ᲓᲐᲘᲒᲠᲔᲮᲐᲜ–ს (*აწ.* იბურნას) *გრდვ.* ბურნი გაეხეთქა, ბურნი მოიცვეს. ეა დაიბურნა. ▯ დაიფარება (რაშენი). *წვეა ფიოლოდ დაიბურნა.*

ᲓᲐᲘᲒᲠᲔᲮᲔᲑᲐ *გრდ.* ბუხრებ ეამოსეეებ.

ᲓᲐᲘᲒᲠᲔᲮᲔᲑᲘᲡᲔ–ი *გრდ.* ბუღუნეი აღმოხდება. *ბებიაზე დაიბუხეულა.* ▭ ზმნ. დაბუხეულება.

ᲓᲐᲘᲒᲠᲔᲮᲜᲔ–ს (*აწ.* იბუხნებს) *გრდ.* საბუდუნად გამოიყენებენ.— დაიურნებიან. ჯიხ დ.

ᲓᲐᲘᲒᲠᲔᲮᲣᲚᲘ *გრდ.* დაიგეეის თავისთვის ან თავის წინ. (გადაც. ეამოსეეებ (სმენეეის) ეთვალისწინებით — ავადმყოფობის ლოკვაც ჩაიკეეის. *სახელ ' დაიბუხული* — სახელს გაიხანგრძლ.

ᲓᲐᲘᲒᲣᲔᲑᲐ (*აწ.* იგება) *გრდვ.* 1.. დაიფარება, გაიშლება (ტარაკანი, ლოკინი..). 2. გაიწყობა, გაიმართება, გაეეფდება (ლაპარაკი, *ბაბაკი* და სხე.). *ქეიფზე ანდაზა დ.*

ᲓᲐᲘᲒᲣᲔᲑᲐ–ა (*აწ.* ' იგებება) *გრდ.* დაიგებს თავისთვის ან თავისას.— დაიგეეს, გაიშლის. *ლიგანი დაიგო.*

ᲓᲐᲘᲓᲐᲒᲔᲑᲐ–ა (*აწ.* ' იგებება) *გრდვ.* გეეეს შეიგება ანაეეის.— გაიეეფონებენ (მონადირე *ძაღლი, ფრინველი...*); დაგეეეეეს.

ᲓᲐᲘᲓᲐᲒᲔᲑᲐ–ა (*აწ.* იგებება) *გრდვ.* ეეეის ანეეის ისწავლილია.— გაიეეფონებეეა (მონადირე *ძაღლი, ფრინველი...*); დაგეეეეეს.

ᲓᲐᲘᲓᲐᲒᲔᲑᲐ–ა (*აწ.* იგებება) *გრდვ.* 1. გეეეი ეეიაკაცან გამოჩერება.(ნადავეი). ზაზაა შეეჩეეეს, დაჭკნება (მებაღეობეეაში). გაჰგება (ნათესი). 2. გადაც. (ხაეს.) ეეელა გაიეეჩერება, დაპალი ტანაის დარჩება (ადამიანი).

ᲓᲐᲘᲓᲐᲒᲔᲑᲐ (*აწ.* იგება) *გრდვ.* დაიეეფიაეელება, გაიეეჩერებეეა (ეეიეენი და მისთ.). *ქეეა დაგება.*

ᲓᲐᲘᲓᲐᲒᲘᲐᲔᲑᲐ–ა (*აწ.* იგეაიანება) *გრდ.* დანიშნეეი დროეე გეეეს მივა (ან მივე). *მატარებელი დ.— პაპეეი გაიგეაიანა.* — *ამისათეეეი დაიგეაიანა.*

ᲓᲐᲘᲓᲐᲒᲔᲑᲐ–ა *გრდვ.* გაიეეჩერება. სხეაგანა სხეა ადგილას მეეეი. *ეეწვეეეები დაიგეეჩერა.*

ᲓᲐᲘᲓᲐᲘᲜᲐᲡᲐᲜ–ს (*აწ.* იგინავებს) *გრდ* გიჩადე აიღება (ხვანმი),— დაიენინდება.

ᲓᲐᲘᲓᲐᲘᲜᲔ–ს *გრდ.* (*აწ.* იგელეეს) *გრდ.* დაგელეეს თავისას, მოიგლეეეს ბეეეს *სიმენინით* თმებეი დაეეეეედე.

ᲓᲐᲘᲓᲘᲒᲔᲑᲐ (*აწ.* იგლიდება) *გრდვ.* ნაგლეეეიდან იქცევა: დაიიეეი. დაიეეეეეეეეა.

ᲓᲐᲘᲓᲘᲒᲜᲔ–ს *გრდ.* გემინეი აღმოხდება.— ამოეეიენებეს.

ᲓᲐᲘᲓᲐᲒᲘᲜᲔᲑᲐ *გრდ.* გრეეენეის ხმას გამოსცემს. *ცაც დაიგრგვნა.*

ᲓᲐᲘᲓᲐᲒᲜᲐ–ს (*აწ.* იგრანს) *გრდ.* დაგრანს თავისას. *ეეეეეაენეი დაიგრანა.*

ᲓᲐᲘᲓᲐᲒᲠᲔᲚᲔᲑᲐ *გრდ.* გრიალეის ხმას გამოსცემს,— დაიეეეეეს. *ეეიე დაიგრიალა.*

ᲓᲐᲘᲓᲐᲒᲠᲘᲒᲔ–ს (*აწ.* იგრიგება) *გრდვ.* დაგრეეეეს; შეიძლება დაგრიგონს, *თოეეი დაიგრიგა.* ▯ გადაც. ქაოეეეებეეა, დაიეეეეეეეეეს.

ᲓᲐᲘᲓᲐᲒᲠᲘᲒᲔᲑᲐ (*აწ.* იგრიგება) *გრდ.* დაგრეეეეს თავისას. *ეეეეეეეეე

დაითარახება *ა* (*ა*წ*მ*. ითარახება) *გ*რ*ღ*ვ. (საუბ.) იგივეა, რაც დაინავსება.

დაითენთება *ა* (*ი*ო*ტ*ვ. ითენთება) *გ*რ*ღ*ვ. (საუბ.) იგივეა, რაც ითენთება.

დაითვლება *ა* (*ი*ო*ტ*ვ. დათვლა) *გ*რ*ღ*ვ. დათვლაში ჩართვა; დათვლის შედეგად რაიმეს ქონა.

დაითვლევინება *ა* (*ი*ო*ტ*ვ. დათვლევინება) *გ*რ*ღ*ვ. დათვლის საშუალებით რაიმეს ქონა.

დაითვლილი *ა* (*ი*ო*ტ*ვ. დათვლილი) *გ*რ*ღ*ვ. დათვლის შედეგად რაიმეს ქონა.

დაითვლილობა *ა* (*ი*ო*ტ*ვ. დათვლილობა) *გ*რ*ღ*ვ. დათვლის შედეგად რაიმეს ქონა.

დაითვლინება *ა* (*ი*ო*ტ*ვ. დათვლინება) *გ*რ*ღ*ვ. დათვლის საშუალებით რაიმეს ქონა.

დაითვლინებული *ა* (*ი*ო*ტ*ვ. დათვლინებული) *გ*რ*ღ*ვ. დათვლის შედეგად რაიმეს ქონა.

დაითვლინებულობა *ა* (*ი*ო*ტ*ვ. დათვლინებულ

დაიმსჯრევა-ა (*აწმ.* იმსჯრება) *გრძედ.* ნამსხვრევებად იქცევა. – დაიმტვრა. *ჭურჭელი დაიმსჯრა.*

დაიმტვრევა-ა (*აწმ.* იმტვრევა) *გრძედ.* მტვრად ქცევა, მტვრად დაიფქვა. *თაროზე ნივთები დაიმტვრა.* ▭ შდრ. დამტვრეული.

დაიმცარება-ა (*აწმ.* იმცარება) *გრძედ.* ნამცეცებად იქცევა. – დაიმსხვრევა. *ჭურჭელი დაიმცარა.* – *პარკ დაიმცარა.*

დაიმცარვა-ა (*აწმ.* იმცარავს) *გრძედ.* ნამცეცებად იმსხვრევა. – *პარკ დაიმცარა.*

დაიმცარვა-ა (*აწმ.* იმცარავს) *გრძედ.* დაიმტვრევა თავისით (ცალ ნაწილებად, დაიშლება. *ცხეთა-პირს დ.*

დაიმცარვინებ-ა (*აწმ.* იმცარვინებს) *გრძედ.* უფლებას მოიპოვებს რაშეზე, ოფიციალურად. *კანონიერად გააფორმებს თავისად. სალი დაიმცარკა.*

დაიმცრობა ს *გრძედ.* ფიფქი. *რა ჩაიპრქვნება.* ▭ შდრ. დაპრქვება. დაპრქნება

დაიმცრობინება-ა *გრძედ.* ფიფქავს, *რაც ჩაიპრქვნება.*

დაიმძიმება-ა *გრძედ.* ღელქრული მუხტები ^ დაგროვება რაშეზე

დაიმძიმება-ა *გრძედ.* იმღერების, ცაიღლიების

დაიმძივა-ა (*აწმ.* იმძივა) *გრძედ.* მძიერი იქნება დიდი ხნის განმავლობაში; სახიდან გაბილება. *მეცნიერნი ჰოი მოშიგდეს, ცრუა სოფელი ღაიმძივეს.*

დაიმთვნება-ა (*აწმ.* იმთვნება) *გრძედ.* დაიმეორებს თავისას. *მკერდი ირღვებოდა ტკივილებით ღაიმძივნენ.* ^ ხელს დაიმძივნებს (სიტ.) – *რასაც საჭვარის წაიკეთებს ვინმესთვის მისაზიანებლად.*

დაიმვიხება-ა *გრძედ.* დაიმეორებს თავისას, – დაიწუნარებს ვინმე *დ.* – თავს *დ.*

დაიმიხვა-ა *გრძედ.*: *არ დაიმჩნევა* – ვინმეს არ შეატყობ (წყენა...).

დაიმიჩნება-ა *გრძედ.* თავს დაიმცირებს – თავმოყვარეობას, ღირსებას შეილახავს, – თავს დაიმცირებს/ებს

დაიმიარობა-ა *გრძედ.* (ტ.) ფიქრი. *რაც დამეირა.*

დაიმჩნევა-ა *გრძედ.* ხელს დაიმჩნევს. (ტ., ცრუ-ჩარე) – ხელის წასაწყმედ რამეს ჩაიდენს. – შეცოდებს

დაიმიხა-ა *გრძედ.* იტყვევა, *რაც დაიმიხა.*

დაიმიცნება-ა (*აწმ.* იმიცნება) *გრძედ.* ნაცნად იქცევა. – დაიღერწყება. ▭ შდრ. დანაცნება. დაუნათესავება. დაუნათესავება. დანათესაურება.

დაიმიცხა-ა (*აწმ.* იმიცხავს) *გრძედ.* ნამს დაეფება, ღრუბლად დაეფინება. *ნიმუნად ცა დაიმცხა.*

დაიმცხნება-ა *გრძედ.* 1. ^ ცაზე ამოსვენება. 2. შეეღლება. შეიძრაზება. 3. ^ ცეხ გაიშეკრება. – დაიშეკრების. *ამბავსაცილოს არაფერს ფ.*

დაიმკრთება-ა *გრძედ.* დაიკარგება, დაიჩრება, შეიარქვება, დაიკაცდება. *მამა ჭირქვა დაიმკრთნა.* – *ღრეა ფული დაიმკრეწა საბარგოდ.*

დაიმცვა-ა (*აწმ.* იმცვება) *გრძედ.* დაიცვიეს, რასაც ცაზეყვა შეიძლება.

დაიმცვინება-ა *გრძედ.* გაიფლეთ და დაიძრეწეს, გაიწაცვლეს. *ადგილები დაიმცვლეს.* – *ჭინკა დაიმცვლება.*

დაიმცვა-ხ (*თურმ.* დაეწაყება) *გრძედ.* 1. თვალით. მხედველობაც აღიქვამს. დაინჯღრიან ნაცნობი დაიმცა. – *ამწყლ, ეეჩაფეს ფ.* – *თე კაცს არა სჩვიან, როგორც ჭკას ეეჩ დაიმცაუხო.* 2. ^ ფიცის მიხედვა, შეიცნობს, გაიგებს. დაიმცა. *რომ არაფერი გამოუცია.* – დაიმცა ძალიან ეჩხეულებრივ. 3. ცნობის, ჩაიცნეს *საჭიროდ* დაიმცა *საგარიგო გამეებასთან.* – ხ შდრ. დაეჩაფება, დაიმცაება, დაიმცხეული, დაიმცხეული, დასასაცვი, დაეჩაფება.

დაიმცაება-ა *გრძედ.* დაიცვა შეიძლება. – დაიმცხეულ.

დაიმცხა-ა (*აწმ.* იმცხვის) *გრძედ.* დაიქცევა. დაიძლევა. **დაიმცხვინება**-ა *გრძედ.* ^ ნელ-ნელა დაიმცხვინებს. – *ფიქრებში ფ.*

დაიმცხვნება-ა *გრძედ.* ^ ნელ-ნელა დაიმცხვნება. – *ფიქრებში ფ.*

დაიმცხვნინება-ა *გრძედ.* ^ ნელ-ნელა დაიმცხვნინება. – *ფიქრებში ფ.*

დაიმცხვნინებ-ა (*აწმ.* იმცხვნინებს) *გრძედ.* ^ ნელ-ნელა დაიმცხვნინებს

დაისჯელი-ს *გრდ.* ისწავლის, შეითვისებს, გაკეთილობილი დაისწავლა.— *ანბანი დაისწავლა.* || დაიმახსოვრებს; შეისმენს, გაიგებს. *დაისწავლე ჩემი სიტყვა!*

დაისხრევა-ს (*აწმ.* ისხრებს) *გრდ.* აირულებს, დაავალებს, სთხოვს ან ნებას მისცემს დაესხროს ის. სადაც თვითონაა, რასაც თვითონ ესხრება *მოლაპარაკეებმა უსაპერტიო დაისხრეს.*— *მოწმეები დაისხრეს.*

დაისხვა-ს[1] (*თურმ.* ' დაესხას *თაკისაზე*'; *აწმ.* ისხვას[1]) *გრდ.* დაასხამს თავისთვის ან თაკისაზე; ჩაისხამს. *თაქე წყალი დაისხა.*— *ჩაი დაისხა.*

დაისხვა-ს[2] (*თურმ.* ' დაესხას თაკისაზე;' *აწმ.* ისხვას[1]) *გრდ.* დაისხვის ბეერს. *წუთბეერს დ.*

დაისხვა-ს[3] (*თურმ.* დაესხას[1]) *გრდ.* იფიცებს, რაც მოისხვას[3]. *ბალი მკედ ლ.*— *ჯვრულობა თაკი დაისხა.*

დაისხვება-ა (*აწმ.* ისხვება) *გრდ.* დაასხამენ; დასხმა შეიძლება.— *დაილეწება, დაიქცევა.*

დაისხვრება-ა *გრდ.* დაასხვრების თაკისაზე.— დაიპკურების. *სენაში დაისხვრა.*

დაისხვრა-ა *გრძლ.* სასჯელი დაედება; დასხვრას. *ქურდი დაისხვრა.*

დაიხანა-ს *გრდ.* 1. ქუმე (შეგ. შუაში) მოიყრილებს, მოიქცევს. *ქუმე მოიხანა. შუილის ტკაცი გაგიმოვარდა და ცბრა რძალი დაიხანა.* ‖ ძალას დაკარგას — ძალას დაკარგას თავის თავს.

დაიხანჯვა-ა *გრძლ.* ტანჯვას გამოიკეთა, — გაეწამება, გაეწვალება.

დაიხასხა-ს (*თურმ.* დაეხასია) *გრდ.* 1. მოიგავლებს, გაიგონებს ბეერს: ეძახიანებს და წვიდეს (ქონებას...). 2. გადაეც. (სპუბ.) სწრაფად იყიდის ბეერს (ბეერი ეინშე; იხე, *რომ ხარაგეი დაჩნეს*). *კონცერტის ბილეთები დაიხასხა.* ▫ შდრ. დაბაკება, დაბაკებული. დაბაკებული.

დაიხარიხება-ა (*აწმ.* იხარიხება) *გრძლ.* ბგერი დაჟდება, წყლით დაიფარება. *მინდორი ტ.*

დაიხვა-ს *გრდ.* დასხვის თავისაში; დასხატვად საკმარისი ადგილი იქნება, დატეტიან მასში. *დაიხვა ბაზზა ხალი ეერ დაიტია.*

დაიხვეშება-ა. 1. გაიგებენ ბევრი,— დატენიან, *ტომრები კარებად დაიხვეშა.* 2. იფიცება, რაც გაიტენება.

დაიხვინი-ა *გრდ.* დატტრის თავისას. *ჭიობებს დ.*— *ბიჭსა კაკლით უხვები დაიხვინა.*

დაიხპა-ს *გრდ.* 1. დატეხს თავისთვის, *ტრელებელი თონის პური დაიხეხა.* 2. დაატეხს თავის თავს. *თაქე უბედურებას დ.*

დაიხჟირება-ა (*აწმ.* იჭირება) *გრძლ.* 1. ტკირით დაიღება რამეზე. *ტკირითით გაიღესება რამე: დატკეპნათავენ (შნიშვ. 1). მანქანა ქვიშით დაიტკირთა.* 2. ბევრი საქმე. დაეალება გაუჭირდება. *დატკირთაენ (შნიშვ. 2).*

დაიჩანჭება-ა *გრძლ.* (სპუბ.) გაიტკიცება ბეერი. *გოგუები დაჭრილიყუნენ.* ▫ შდრ. დატკიცება.

დაიჩიჩება-ა *გრძლ* ტირილით იგლოვების ვისმე. *დედამ უდროოდ დაატუქსი შვილი დაიჩიჩა.*

დაიჩოჩება-ა *გრძლ.* (ქუთს.) სწრაფად გაიქცევა

დაიჩხაროს-ს (*აწ.* იტ.) *გრდ.* 1. ტკბილს გაიხდის. *ჩაი დაიტკბო.* 2. სოაბრებას ვაწაკეცდენებს (თაკის სმენას, გრძნობას...). *სმენა დატკბებ ესენით.*

დაიტასვება-ა (*აწმ.* იტკესება) *გრძლ.* ფეხით ან რაიმე მძიმე საგნის დაწოლით ვასწორდება (მიწის ზედაპირი, ორღობი...); დატკესნიან; დატკესება შესაძლებელი იქნება.

დაიტოშება-ს (*აწმ.* იტოშება) *გრდ.* დატოშეს თავისთვის ან თაკისთან.

დაიტოლება-ს (*აწმ.* იტოლება) *გრდ.* მიიღებს და გაისინჯავს, ზომით, სიდიდით უდგება თუ არა,— დაიზომება. *შარდით დაიტოლა.*

დაიტოტება-ა *გრძლ.* ტოტები გამოსცა, ტოტებიანი გახდება. ▫ შდრ. დატოტება.

დაიტრასება-ს *გრძლ.* ტრასაზით იტყვის რასმე.— დაიკეთნის. ▫ შდრ. დატრასაბება.

დაიტრაშება-ა *გრდ.* ტრაშენს ბანოსცემს (ლარი). — დაიღრეტენება.

დაიტყორს-ს *გრძლ.* ტყორ, ანუ დაიჩნეცს.

დაიუთიება-ა (*აწმ.* იუთიება) *გრძლ.* დაატუთიებს თავისას ან თავისთვის. *კაბა დაუთოთა.*

დაიფარება-ა *გრძლ.* დაიმორჩილება. *ტბენი დაფარა.*

დაიფანება-ს *გრძლ.* ქუმეს დაიყენებს,— არ იმუშავებს ერთ ან რამდენიმე დღეს. ▫ შდრ. დაუქმება.

დაიფენება-ა (*აწმ.* იუფენება) *გრძლ.* დააუშნებს თავისას.

დაიფანება-ა (*აწმ.* იფანება) *გრძლ.* 1. გაიბნევა, გაიფანტება. *ბოროტი დაიფანება.* 2. დაიქსაქსება, დაიშლება. *აქეთ-იქით დაიფანა წვერო-ვილი ბალი დაიფანა.*

დაიფარება-ს (*თურმ.* ' დაუფარაკეს თაკისა') *გრდ.* 1. რამეთი დაფარაკეს თაკისას,— დაიშალაკეს. *ამბე ბელებით ლაფარა.* 2. დაიცავს, შეინახავს; გადაარჩენს. *განსაცდელისაგან დ.*

დაიფარება-ა (*აწმ.* იფარება) *გრძლ.* 1. მთელ ზედაპირს დაედება, მოეფერება, მოიცავს. *ეკ ლურჯი ლებით დაიფარა.* 2. დაიმალება, მიიჩქმალება. *არ გამქალენებენ.* *ხეთით იწვენ არყეი არ დ.* 3. გასაკუთრებული. გადახდილი იქნება (ფეიალიანება, სესხი). *დაიფალება დაიფარა.*

დაიფაფება-ა (*აწმ.* იფაფება) *გრძლ.* დაეფარების რამეთი თავის თავისას.— *რამეთი ეიფაფარაეს სხეულის ან მის ნაწილის. თეალებზე ხელები დაიფარა.*

დაიფაფახება-ა (*აწმ.* იფაფახება) *გრძლ.* ფარცხით გაეწესეირებება (ხნული); დაეარცხებენ.

დაიფიანება-ს (*აწმ.* იფიანება) *გრძლ.*: თავს დაიფიანებს — თავის თავს ფიცით მიიჩენენ.

დაიფიან-ს (*აწმ.* იფიან) *გრძლ.* (ქუთს.) ჩაიღებს (ჭრილობაში... — ბამბას, ჩვარს და მისთ.), დაიცობს (ჭრილობას...) რამეთი — შდრ. დაუფიან, დაფენა.

დაიფენ-ს (*აწმ.* იფენს) *გრძლ.* დაიფენს თავისას, თავისთვის ან თავისთვის,— დაიგებს, გაიშლის.

დაიფიქრება-ა (*აწმ.* იფიქრება) *გრძლ.* 1. გაეცანიზიერის წესით ლეთონის ნივთებს სხვა უფრო ძვირფასი ლითონის დაფარეით ფერი შეეცვლება და ვითომ ვაქრისაგან ფერი შეეცვალოს (ლეთონის ნივთი). *ფანა-ჩხაჭილი დაიფიქრა.*

დაიფლიანება-ა *გრძლ.* (ქუთს.) იფლეა, რაე დაიბრუნებას.

დაიფლიანება-ა (*აწმ.* იფლიანება) *გრძლ.* დაიფენა შესაძლებელი იქნება, დაავენენ; გაიშლება. *ბატატე ბალები ეენლი დაიფლიან.*

დაიფიონა-ს (*თურმ.* დაუფიონა) *გრდ.* ფიქიონ იტყვის, ფიქით. *დაარწმუნებს. შეილი დაიფიონა.*— *ურეულთან დაიფიონა. რეულთანაც დაიფიონა.*

დაიფიქა-ს *გრდ.* ფიქს დაფენს

დაიფლითება-ა (*აწმ.* იფლითება) *გრძლ.* ნაფლეთებად იქცევა. ძალაან ცაიხეა; დაფლეთენ.

დაიფრანჭ-ს *გრდ.* (სპუბ.) დაფრთხობს და გაპქცებს.— იფრანჭ (შნიშვ. 3).

დაიფრთხიალება-ს *გრდ.* ფრთხიალით დაიწყებს; ფრთხიალით აფრინდება.

დაიფრთხობა-ს (*აწმ.* იფრთხობს) *გრდ.* ძალა დაიფრთხობა — იცივეა, რაე ძილს გაიფრთხობს.

დაიფრჩვენება-ს *გრდ.* ფრჩვენებს გაამოცმს. *ცხვარმა დაიფრჩვნა.* ▫ შდრ. დაფრჩენება.

დაიფრჩვნა-ს (*აწმ.* იფრჩვნა) *გრძლ.* შეიძლება დაფრჩქნონ; დაიფრჩქნება. ‖ მოეფინება, გაეწელება, დაეცვა (სინანდლე, სურნელება...).

დაიფქვა-ა (*აწმ.* იფქვება) *გრძლ.* (სპუბ.) იქცევა, რაც დაიწუკება. *ტალი დაიფქვა.*

დაიფრაცუნება-ა (*აწმ.* იფრაცუნება) *გრძლ.* ფურცლებად დაიჭრება; შეიძლება დაფურცლონ; დაფურცლება. *ქაღალი დაფფრაცუნა.*

დაიფრჩილება-ს (*თურმ.* ' დაუფრჩილეს თაკისა') *გრდ.* 1. ფრჩილით დაიწყებს ჭამას (ფრინველებმა...). *ლორე დაიფრჩილა.*— დაიწვეს. *ხაშლი დაიფრჩილა.* 2. დაიწყებს ჭამას (ადამიანმა...). *ნაყინი დაიფრჩილა.*

დაიფრჩილება-ა *გრძლ.* ფრჩილით იჭყლის,— დაიფრჩნის. ▫ შდრ. დაჭყლეტა, დაჭყლეტილი, დაჭყლიტა, დაჭყლეტილი. *ლორე დაიფრჩილა.*

დაიფრჩობა-ს *გრძლ.* ქაღალი იჭყლის,— დაიკეჭნის. ▫ შდრ. დაჭყლეტა, დაჭყლეტილი, დაჭყლიტა, დაჭყლეტილი. *ლორე დაიფრჩილა.*

დაიფუძნება-ა *გრძლ.* ქარხანა დაიწყება. ▫ შდრ. დაქუქსვება.

დაიქანება-ა *გრძლ.* ჭიქით ან ფინჯნით ან ჭიქებით, ფინჯნებით დაიწყებენ ყიდვა-გაყიდვას. ▫ შდრ. დაქუქსვებარება, დაქუქმეტარება.

დაიქანება-ა *გრძლ.* ქვითინით იტირებს.

დაიქარავება-ა *გრძლ.* ქარით აიღება, დაიქერს რასმე; ქარით აიყვანს ეისმე რაიმე საქმის შესასრულებლად, გასაკეთებლად, — იტირავებს. *ბიძა დაიქარავა.* — *მრეცხავი დაიქარავა.* ▫ შდრ. დაუქარავება, დაექარავება, დაქარავება, დაქარავებული, დაქარავებული, დასაქარავებელი.

დაიქვავ-ს (*აწმ.* იქწავს) *გრდ.* (ჩაიწერს თავისას. *თაკი დაიქრა.* — *მამალმა ფრთები დაიქრა.*

დაიქორწილა-ა *გრძლ.* იქორწილა, რაე ჩაიქორწილა.

დაიქორწილა (*აწმ.* იქორწილა[1]) *გრძლ.* (სპუბ.) მოიმაროსება (სასთი, აბტიასწყანა...).

დაიქრაფება-ა *გრძლ.* ამოიკრაფება, დაიშენება (ქარი...). ▫ შდრ. დაექრაფება.

დაიქსაბაშა-ა (*აწმ.* იქსაბაშება) *გრძლ.* აქეთ-იქით ნაცა-წამება ბეერი. — დაიშლება, დაიფანება. *წრიპ წვერები დაიქსაბაშენ.*

დაიქსელება-ა (*აწმ.* იქსელება) *გრძლ.* 1. ქსელი (მნიშვ. I, 2) გაიბმება, დაქსელება. 2. დაიფარება ქსელისაგან (რაიმე ტვრილფორთა — ბუზებით...). *რესპუბლიკა საავადმყოფოდ გზებით დაიქსელა.*

დაიქშაშება-ა *გრძლ.* 1. ქუხილის ხმა გაისმება,— დაიგრუხება. გაიელვა და დაიქშა. 2. ქუხილსებურ ხმას გამოსცემს. — დაიქშენს. *ქვეშებებმა დაიქშენს.* ‖ ბიძგებ. მეუბნება ხმით დაიცრიცნება. *ფრთაები დაიქშა.* (ჩრდ. ხალხ...).

დაირაკება-ა *გრძლ.* ჭრიელს ამოიშენებს. *ქარმა დაირაკებულა.*

დაირბენა-ა *გრძლ.* ლორე გამოეცვეთა (ხანგრძლივად, ეანუკვეთებული შრომის. ძროხაობა... ეამი). *ბილრული დაირბენა.* — *ბეყრა ბუწაოსად დაირბენა.*

დაირეცხება-ა *გრძლ.* ეცხლით იწმინდება,— დაიფერფლება. *გაშრეს ეული დაიფერფლა.*

დაირეცხვა-ა (*აწმ.* ირეცხება) *გრძლ.* ეცხლით იწმინდება,— დაიფერფლება. *ნაცარი დაირეცხა.*

დაირეცხვა-ს (*აწმ.* ირეცხვა

დაიღლი-ს (*აწმ.* იღლის) *გრდლ.* დაღლის თავისას, *ბეჭდა ,იფიქრა თვალებ დ.*

დაიგმან-ა (*აწმ.* იგმანს) *გრდლ.* დაგლეჯს, დაგლეჯს.

დაიგმან-ა (*აწმ.* იგმანის

დაიწვევა-ს *გრძივ.* 1. ცალიწვეს თავისას ან თავისთვის, — *ჩამოიწვეს, ტოტი დაიჭია და ფთიოლი მოწყვიტა.* — *ქუდი შეაძენ დაიწვა.* 2. ღილებება (ძირს, დაბლა, ქვეყნიო). *იატაკსა დაიწვა.* ‖ ცაიხრება (დასაღეთისკენ. — *შდ.*). 3. დაიკლებს, შემცირდება. *ტემპერატურაზე დაიწვა.* — *საქონლის ფასსა დაიწვა.* 4. *უკან* ცაიხეცს *ორი ნაბიჯით დაიწვა.*

დაიწვარ-ს (*აწმ.* იწვარს) *გრძივ.* დაწერს თავისთვის ან თავისაზე. ‖ *პირველობის დაიწვარ* (*ძვ.*) — *ყველას გაძლისახვის ხელით სახეზე.*

დაიწვარება-ა *გრძივ.* დაწერენ; *წერილი შესაძლებელი იქნება გამოცდებზე ბეერა ბუთაცარი დაიწერა.* — *პროპაგა დაიწერა.*

დაიწვიება-ა *გრძივ.* ბოჭკოებად დაიშლება (მატყლი და მისთ.).

დაიწვიჟავა-ს (*თარმ.* ' დაიწწჯაეს *თაეისა*') *გრძივ.* იგივეა, რაც *დაწვეს*. ▭ შდრ. დაწვეწვა, დაწვეწილი.

დაიწვია-ს (*თარმ.* ' დაიწწაეს *თაეისა*'; *აწმ.* იწვაეს) *გრძივ.* დაწვეს თავისას; დაწწვება (მნიშვ. 2.). *ცეცხლი ჩანთ პირი დაიწვა.* — *უთოზე ხელი დაიწვა.*

დაიწვია-ა, დაიწვი-ს *გრძივ.* 1. ცეცხლი წაეკიდება; ცეცხლით მოისპობა; დაწვეწვენ. *შეშა დაიწვა.* — *სახლიწინდე დაიწვა.* ‖ შეტრუსება, დაიბრუჟება; დანახშირდება. *თონეში პური დაიწვა.* 2. გაიხეპება, გაიორუჯება (ტკაცუნისაგან — ხალისები...). ‖ მზე მოქაიღება (ადამიანის), მზისგან კანი გაუშავდება. 3. გადად. ძალიან განიცდის რამეს, დატანჯვება რამეთი *მისი სიმპრალულით დაიწვა.* — *სირცხვილით დაწვა.*

დაიწვევ-ს *გრძივ.* მოიწვედს, მოიპატიჟებს (სუფრაზე). ▭ იხილ. დაპატიჟება.

დაიწვენ-ს. (*აწმ.* იწვენს) *გრძივ.* დააწვენს თავისთავის ან თავისაზე. *შეილთმეილი თავისთან დაწვენინა.*

დაიწვიარება-ა *გრძივ.* დასაღეთისაკენ, ჩასასვლელად დაიწვედ (მზე). ▭ შდრ. დაწვედება.

დაიწვედება-ა (*აწმ.* იწვედება) *გრძივ.* ეროძანვის გადაკეთების (რაზედაც წვერი ბჭეი, წნელი და მისთ.); დაწწვედ, შეიძლება დაწნან.

დაიწიალ-ს *გრძივ.* წიალს გამოსცემს, — *ოქროსეს.*

დაიწიმოთ-ს *გრძივ.* დააწითლებს თავისას. *ტანისეთი თეალები დაიწითლა.*

დაიწკარინება-ა *გრძივ.* წკარინით, წკრილით, უსიამოვნო ხმით იტყვის, დაიძახებს რამეს. *ყილმა დაიწკარინა.* — შდრ. დაწკარინება.

დაიწინდ-ა- (*აწმ.* იწინდება) *გრძივ.* დაინიშნება (ვისიმე საცოლედ).

დაიწინდებ-ა *გრძივ.* იგივეა, რაც დაიქორწილებს. ▭ შდრ. დაუწინდებს, დაწინდავს; დაწინდებული.

დაიწინდებ-ა *გრძივ.* წინდებს, წერილ ხმას გამოსცემს. — *დაიწრიალებს...*

დაიწიწკნ-ი (*აწმ.* იწიწკნის) *გრძივ.* დაწწიწკნის თოკივით დაიწიწკნა.

დაიწკავიავება-ს *გრძივ.* წკავწკაცით დაიყეფებს. *ძაღლმა დაიწკავწკავა.*

დაიწკარ-ს *გრძივ.* წკარუნს გამოსცემს. *ეფრენებმა დაიწკარუნეს.*

დაიწკა-ს *გრძივ.* გრეხით აიბზეკს (ულვაშებს).

დაიწკავიება-ს. *გრძივ.* იგივეა, რაც დაიწკმატნება. ▭ შდრ. დაწკმეწკება.

დაიწკმატნება-ს *გრძივ.* წკმატნეს ამოუშებს. *ლაკვება დაიწკმეწკნა.* ▭ შდრ. დაწკმეწკნება.

დაიწკარანება-ს *გრძივ.* წკრილს, მოსაწყენ ხმას გამოსცემს, — *დაიწკარანებს...*

დაიწკრ-ს (*აწმ.* იწკრება) *გრძივ.* ცაიხრება; ცაიხეცს (ხელი, ფეხი). *ხელი დაიწკრა.* — *ფეხი დაიწკრა.* ‖ *ცაიხრება ფეხით.* — *ფეხი დაიწკრა.*

დაიწკრიალ-ს *გრძივ.* წკრიალებს, ხმაურობს. *ბეღურები დაიწკრიალეს.* — *ფრინველები დაიწკრიალეს.*

დაიწკრა-ა (*აწმ.* იწკრის) *გრძივ.* 1. ცაიხრება; ცაიხეცს (ხელი, ფეხი). *ფეხი დაიწკრა.* 2. *ცაიხრება ფეხით.* — *ფეხი დაიწკრა.*

დაიწკრიალ-ა *გრძივ.* 1. ცაიხრება; ცაიხეცს (ხელი, ფეხი). 2. *ცაიხრება ფეხით.*

დაიწკრიალება-ა (*აწმ.* იწკრიალება) *გრძივ.* ცაიხრება; ცაიხეცს (ხელი, ფეხი). *ფეხი დაიწკრიალა.*

დაიწკრიალება-ს *გრძივ.* წკრიალებს, ხმაურობს. *ბეღურები დაიწკრიალეს.* — *ფრინველები დაიწკრიალეს.*

დაიწკრა-ს (*აწმ.* იწკრის) *გრძივ.* 1. მშრალი ხარისთი წერილ ნაწილებად იქნება. 2. ხმიერი ან შინი ნაწილი ფილისწყნის მშრალი იარაღით, ტყეპით ან სხვა რამეთი; ფაჭრან.

დაიწკრ-ს *გრძივ.* (*აწმ.* იწკრის) 1. ფაჭრის ცეხით. *პური დაიწკრა.* 2. *მოიჭრის ბეწვს. ფრინველები დაიწკრა.*

დაიწკრიალება-ს *გრძივ.* წრიალს გამოსცემს. *ბატაკა დაიწკრიალა.* ▭ შდრ. დაწკრიალება.

დაიწკრიალება-ს *გრძივ.* წრიალს გამოსცემს. *ბატკნები დაიწკრიალეს.*

დაიწკრიალება-ა *გრძივ.* წრიალს გამოსცემს; დაიწყებს ბატკანის დაიწკრიალებ.

დაიწკრიალება-ა (*აწმ.* იწკრიალება) *გრძივ.* 1. გაიწკრიალება ბეერა. ‖ ცაწკრიალებას ფორმა დაუყარგება, წვერი გამოუვა (ერთხელ, ხიმინჯოსა და მისთ.). 2. იგივეა, რაც დაიწკრიება.

დაიწკრიალ-ს *გრძივ.* ხაეილს დაიწყებს. *ჭელმა დაიწკრიალა.* ▭ შდრ. დაიწკრიება.

დაიწკრიმა-ა *გრძივ.* (*აწმ.* იწკრიმება) ხაეილი გადეცემა რამეზე. *ბაეში ხელი დაიწკრიმა.*

დაიწკრიმება-ა (*აწმ.* იწკრიმება) *გრძივ.* 1. მოამაგრება რამეზე (ფული, ხაეილის, ზრდა...); ცაიხარჯება. *ბეეში ფული დაიწკრიმა.* — *ელექტროენერგია დაიწკრიმება.* — *ნადირეზე ბეერი ტანეი ხაეილი დაიწკრიმება* (ფიქრი.). 2. (ხაეილს) ხარეს გაიხეპს, ჭანჭეეს. *ნუ შეეწინააღმდეგ, ნუ დაიწკრიმებ!*

დაიწკმატნ-ა *გრძივ.* 1. დამატკნეეს; დამატკნა ფიძეეება. *ლეკაო დაიწკმატნა.* 2. გადად. (ხაეს.) გაეწყრა ხაეზედა. *გამეწყრებოდა.*

დაიწკმატნა-ა *გრძივ.* ეროეით დაიკაფდება.

დაიწკნ-ს *გრძივ.* გაიხეპს! ბეერს. *ეფრი დაიწკნეს.*

დაიწკმატ-ს (*თარმ.* დაიწწკმატეს) *გრძივ.* 1. დაიწყებს ხაეილს. *ბეღურეზე დაიწკეთა.* — *ფეხსაცმელზე დაიწკეთა.* 2. *ფიქრეს მიაპარინებს დაიწკა ძირს; თფალეეს დაიწკა დაბლას. ქალს ძირს დაიწკეთა.*

დაიწკმ-ა (*აწმ.* იწკმის) *გრძივ.* დაიწყებს ხაეილს. *ფეხსაცმელზე დაიწკმა.* — *ბაღნეეზე დაიწკმა.*

დაიწკმატნ-ა (*აწმ.* იწკმატნის) *გრძივ.* 1. იგივეა, რაც *დაიწკმატნება.* 2. *ცაიხრება ფეხით.* — *ფეხი დაიწკმატნა.*

დაიწკმატნება-ა (*აწმ.* იწკმატნება) *გრძივ.* 1. ცაიხრება; ცაიხეცს (ხელი, ფეხი). *ფეხი დაიწკმატნა.* 2. *ცაიხრება ფეხით.* — *ფეხი დაიწკმატნა.*

დაიწკმატნება-ს *გრძივ.* წკმატნეს ამოუშებს. *ლაკვება დაიწკმატნა.* ▭ შდრ. დაწკმატნება.

დაიწკმეწკნება-ა *გრძივ.* წკმეწკნეს ამოუშებს. *ლაკვება დაიწკმეწკნა.* ▭ შდრ. დაწკმატნება.

დაიწკმეწკნება-ა (*აწმ.* იწკმეწკნება) *გრძივ.* 1. იგივეა, რაც *დაიწკმატნება.* 2. *ცაიხრება ფეხით.* — *ფეხი დაიწკმეწკნა.*

დაიწკნ-ა (*აწმ.* იწკნის) *გრძივ.* 1. ცაიხრება; ცაიხეცს (ხელი, ფეხი). *ფეხი დაიწკნა.* 2. *ცაიხრება ფეხით.* — *ფეხი დაიწკნა.*

დაიწკნ-ს (*აწმ.* იწკნის) *გრძივ.* 1. ცაიხრება; ცაიხეცს (ხელი, ფეხი). *ფეხი დაიწკნა.* 2. *ცაიხრება ფეხით.* — *ფეხი დაიწკნა.*

დაიწკნება-ა (*აწმ.* იწკნება) *გრძივ.* 1. ცაიხრება; ცაიხეცს (ხელი, ფეხი). *ფეხი დაიწკნა.* 2. *ცაიხრება ფეხით.* — *ფეხი დაიწკნა.*

დაიწკნება-ს *გრძივ.* წკნეს ამოუშებს. *ლაკვება დაიწკნა.* ▭ შდრ. დაწკნება.

დაიწკნეწკნება-ა *გრძივ.* წკნეწკნეს ამოუშებს. *ლაკვება დაიწკნეწკნა.* ▭ შდრ. დაწკნეწკნება.

დაიწკნეწკნება-ა (*აწმ.* იწკნეწკნება) *გრძივ.* 1. იგივეა, რაც *დაიწკნება.* 2. *ცაიხრება ფეხით.* — *ფეხი დაიწკნ

სას, თავისთვის ან თავისაზე. *თმა დაიბერა.* — *ძაფი ძნიზე დაიბერა.* — *კომპოსტები თავი დაიბერა.*

დაიხვეწა-ა (*აწ.* იხვეწება) *გრძედ.* კარგად დაშენებული, უფრო სრულფრთიანი გახდება. — გაიმართება (რისამე ქვეშ, სტრიქონ... ტაეწრეში...). *დაიხვეწა თამაშის ტექნიკა.*

დაიხვეჭინება-ს *გრძედ.* ხვიხვინს გამოსცემს (ცხენი).

დაიხვლეშება-ს (*აწ.* იხლეშება) *გრძედ.* დაიხლართება, აიბურძგნება. *ძაფი დაიხვლეშა.*

დაიხვლეჩა-ა *გრძედ.* მოიხეხება ერთიანად; მოიხეხება ბევრი; დაიწვება. *ნაფიცრები დაიხვლეჩა.*

დაიხვლეწება-ს *გრძედ.* ხეხვის ამოღებას, ხეხვაში აღმოჩენას. — *დაიხვლეწა* (*აწ.* იხვრიტება) *გრძედ.* დახვრეტენ.

დაიხლეჩება-ა (*აწ.* იხლეჩება) *გრძედ.* დაიგრიხება, დაიკლაკნება. *ტკივილისაგან დაიხლეჩა.* ▭ *შდრ.* დაეწრეკება, დახლაკნა, დახლაკნება.

დაიხლართება-ა (*აწ.* იხლართება) *გრძედ.* 1. ხლართად იქნევა, — ერთმანეთში გაიხლართება, აბურძგნება, დაიხვეწნება. 2. გადაგ. პირ-დაირეკა, პირეწ-დაირეკა, გართულდება (საქმე...).

დაიხლახ-ა *გრძედ.* იგივეა, რაც დაიხმარეს.

დაიხლახება-ა *გრძედ.* ხმიანს დაუხმარებს, — მოიშველიებს, გამოიყენებს (თავისი საჭიროებისათვის). *ამოცანას ამოხსნაში ამხანაგი დაიხმარა.* — *თოხზე მეზობელი დაიხმარა.*

დაიხოცა-ა (*თარ.* დაუხოცავს; *აწ.* იხოცავს) *გრძედ.* დაკაკვნაზე, დაიოხვაზნის (ხახეს...). *ლოკები დაიხოცა.* ▭ *შდრ.* დახოცა, დახოცება.

დაიხოცვის-ს (*თარ.* დაუხოცავს *ათვის*'; *აწ.* იხოცავს) *გრძედ.* ▭ *ათვის ბედი.* *ტირილით თავები დაიხოცეს* (*ფოტურ.*).

დაიხოცა-ა *გრძედ.* მოკვდება ბევრი, — გაიქცევრება, გაწყვიდება. *ქალები ჭირით დაიხოცნენ.* ‖ *სიტყვით (გმირობით...) დაიხოცნენ* — *ძალიან ბევრი იღვწის (იბრძვის...), შემოქცეთ დაიხოცნენ* (*საქ.*.) — *ძალიან მოშრომდით.*

დაიხოცინა-ა (*აწ.* იხოცავს) *გრძედ.* ძალიან შეიწუხა, დაიწვება (ხორცი...).

დაიხრახ-ა (*აწ.* იხრება) *გრძედ.* დაიღუნება; დაინეცება, დაეშვება (ძირს, დაბლა). *ქვის ასაღებად დაიხარა.* — *თავთავი მიწისკენ დაიხარა.*

დაიხრიალება *გრძედ.* ხრიალს გამოსცემს, ხრიალს ამოუშვებს. ▭ *შდრ.* დახრიალება. ▪

დაიხარიხება-ს *გრძედ.* ხრხოტინს ამოუშვებს, — დაიხრჩობა.

დაიხრახება-ა (*აწ.* იხრეება) *გრძედ.* ძალიან დაინეცება.

დაიხრახება-ა (*აწ.* იხრება) *გრძედ.* სუნთქვა შეეცდრება (ცოტაო წაეშვიათ, წეკაცხი ჩაჰიერეთ...) და მოკვდება. *მორეკვნი დაიხრიო.* ‖ სული შეეხუთება, შეეწუწუნება (უსაფრთხოება, წყეწრეულთა...), ლაჩის წყეწრეულთა დაიხრიო.

დაიხარხარა-ს (*აწ.* იხრიალებს) *გრძედ.* : თავს დაიხრჩობს — თავს მოიკლავს (ცელში რისამე ჩაჭერით, წყალში გადავარდნით...).

დაიხვება-ა *გრძედ.* ბაიხსება ბევრი.

დაიხვნი-ს *გრძედ.* გადაარჩენს (რაიმე უხეიროებას...), — იხსნის, გამოიხსნის. *გაათავისუფლებს, ტყვეობიდან დაიხსნა.* — *თავი დაიხსნა.*

დაიხსჩება-ს (*აწ.* იხსნიმება) *გრძედ.* მებსიერებაში ჩაიჩარენს, არ დაივიწყების (ბასუელს ან გაგონილს), — დაამახსოვრება, დახსოვრება. — *ნაკვეთის კარგად დათხრა* — *ღელეს წყალი კარგად დაბანაო.* ▭ *შდრ.* დაახსომებება, დახსომება, დახსომებული, დამხსომებელი, დასახსომებელი.

დაიხვლეშ-ა (*თარ.* დაუხვლეია) *გრძედ.* იგივეა, რაც იხვლეშს.

დაიხვლეშა-ა (*აწ.* იხვლეშა) *გრძედ.* 1. ძნელი ხასუნები გახდება, — შეიკერება, დაიხშება (პირი). 2. წყაროები (ჩქეულებრივ, ღებები), მიიძაობას ელარ შესძლებს, დაიქნება. *ღმერთ ფეხებში ბედია.*

დაიხვლეწება-ს *გრძედ.* (კუთხ.) ფრთებს შეკუმშვილი სწრაფად დაეშვება (არწივი და მისთ.), ▭ *შდრ.* დაეხვლეშებს, დახვლეშება.

დაიხვლეწა-ა (*აწ.* იხვლება) *გრძედ.* ხლიმაც მოისხამს (ხვხიცი.) ▭ *შდრ.* დახვრება, დახვრეული.

დაიხვნა-ა (*თარ.* ' დაუხვნია თავისაზე'; *აწ.* იხვნება) *გრძედ.* 1. დაიღეს ზედიდან (ქაშ-ქილი რამე). — დაიფარებს. *თმილები დაიხვნა:* — *ხაბანი ანე დაიხვნე, ჭიკარიც გაგწვდებოდესო.* 2. თავს დაიფარავს რამით. *ქუდს ფ.* — *ლეჩაქს ბაღდადით დაიხვნეს* (*ქალი*).

დაიხვნა-ა (*აწ.* იხვნება) *გრძედ.* 1. დაიკეტება, მოიხურება, დაიხშება (კარი...): დახურულნენ. ‖ *დაიკეტება* (ჭიანჭი, დაკეთარი...). 2. სახურავი დაეშვიდება (ტერიბას), — გადაიხურება.

დაიხვნეშა-ა (*აწ.* იხვნეშება) *გრძედ.* 1. დაიხურება (თვალი): დახუნეშენ. 2. დაბნელობაში — თვალებს დახუნეშენ (ბერასთან დაშლილი ერთ-ერთი მონაწილე). ‖ *ტიტიმე ფაფები სახუდამოდ* (*სალაპ.* ნოდ...) — *დაბნელებენ* — *შდრ.* დაბნელება ეინება.

დაიხვნეშებ-ა (*აწ.* იხვნეშება) *გრძედ.* (საუბ.) დახუნეშენებს თაფისახ. *ძმა დაიხუნეშება.*

დაიხვნეშა-ა (*აწ.* იხვნეშება) *გრძედ.* 1. მწიდროდ დაიხურება, დაიკეტება. 2. დაიხუნება, მეიხუთება (პაერი).

დაიხშობ-ს (*აწ.* იხშობს) *გრძედ.* ჩაიხშობს (სმენას, მხედველობას, გრძნობას...).

დაიხსჩება-ს (*აწ.* იხსნება) *გრძედ.* დაიჩაგრება ეინმესაგან; დაგდანან; შეიძლება დაგდანონ.

დაიხსნა-ა (*აწ.* იხსნება) *გრძედ.* იგივეა, რაც დაგდანონა.

დაიხარია-ა *გრძედ.* დასუყრებელია, სარწმენოა; დაიჯერებენ. *მისი არსებობა არ ფ.*

დაიხარა-ს (*აწ.* იხეარება) *გრძედ.* სარწმენოდ მიიჩნევს, — იწამებს, ირწმუნებს. *ჭირი ადვილად დაიჯერა.*

დაიხვილინება-ს *გრძედ.* ჯიხვილინით ეტყვის რასმე.

დაიხვლება-ა (*აწ.* ხვლიანება) *გრძედ.* (კუთხ.) დაიმანჭება, დაიღრიჭება.

დაიხვლიშება *გეერდებად შეკრა (ანაწყობისა).* *წიგნის, გაზთის ფ.*

დაიხ-ნა (დაკ.-დაკახა) (საუბ.) ჩხუბი, ღმა-ტყეპა. ფ.-ფ. *გაიმართა.*

დაიხვება *სახელი დაკაკვებს, დაიკაგებს ზმნათა მოშრედებისა.*

დაიხვნეშ-ა (*აწ.* ხვნეშება) *გრძედ.* 1. რაც დაიკაკვნა, — დაჭერილი. *ფ. ტერიტორია.* 2. ეინე დაიკაკვა, — დაჭერილი, ფაიტაჩრებული. *ფ. მილიციაში მოიყვანეს.*

დაიხვნეშება-ა *გრძედ.* ჩეულებრივ მრ. დაკაკვნილებად — ერთმანეთთან კავშირს გაპაპაშენ, ახლო ურთიერთობას დაამყარებენ.

დაიხვნეშა *სახელი დაკაკვნირებს, დაკაკვნირდება ზმნათა მოშრედებისა. დაკაკზარებთ* — *რაფერთან კაკვნირში, რისამე შედეგად.*

დაიხვნეშებ-ა *ეინმესთან, რამესთან კავშირში მყოფი; შერთებული.*

დაიხვნა-ს (*თარ.* დაუკაზავს) *გრძედ.* 1. ზაკაზავს (*ძნიმე. 1*), ან მოკაზავს ბევრს. *ებერები დაკაზავს.* 2. ყდაში ჩასვამს (წიგნს). ▭ *შდრ.* დაკაზვა, დაკაზმული.

დაიხვნა *სახელი დაკაზვას ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხნეშ-ი 1. მირთული, მოკაზმული (ბევრი). *ფ. გოგო-ბიჭები.* 2. შეკაზმული (ბევრი). *ფ. ეტლები.* 3. ყდაში ჩასმული. *ფ. წიგნები.*

დაიხვლეს (საუბ.) *ხედი დაკაკლეს, დაუკაკლეს ზმნათა მოშრედებისა.*

დაიხვლა-ს *გრძედ.* (საუბ.) დაწერილებით ლტეის (ცელიდრის). ▭ *შდრ.* დაუკაკლეს, დაკაკვლა, დაკაკლული.

დაიხვლეშ-ი (საუბ.) რაც დაკაკლეს, რაც დაუკაკლეს ვისმე.

დაიხვლეშება *სახელი დაკაკვნების ზმნის მოშრედებისა.*

დაკაკვლეშებ-ს *გრძედ.* ბაყს ეყლება, დიდ სიფრთხილს ამჟღავნებს ვისიმე, რისამე მიმართ, მეტის-მეტად უფრთხილდება. *დედა ერთადერთ შვილს ფ.*

დაიხვნეშ-ა *გრძედ.* კანონად იქცევა, კანონის ძალას მიიღებს; დაწესდება, დამკვიდრდება.

დაიხვნეშება *სახელი დაკანონებს, დაკანონების ზმნათა მოშრედებისა.*

დაიხვნეშებ-ი რაც დაკანონდა. *ფ. წესები.* — *ფ. ნორმები.*

დაიხვნეშება *სახელი დაიკაკიწების ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნეშებ-ი 1. რაც დაიკაპიწეს, — სახელოები აქეეით გაიზშელებული (მკლავები). 2. ეინე დაიკაპიწა. — სახელოებაქცეული. დაპრილებული. *ფ. შუმპოები.* ‖ (*გასაცმელის*) კალთებაქცეული.

დაიხვნა-ს (*თარ.* დაუკაზავს; *აწ.* კაზავს) *გრძედ.* 1. დაუკაზეებს ან დაჭრება სადმე ისე, რომ ეერ შენიშნებს, სადღაც გაეერება; ბევრ რამეში ეერცეს ან მოასწაეს. *ფული დაკაზვა.* 2. აღარ ეეჭნება (რაც ქქონდა). *აღარ ეეთლება* (ენაე ბაყეაე). *შეეიარებით დაკაზვა.* — *ჩრჩენა დაკაზა.* — *შნიშენეა დაკაზა.* — *მოიაშრებას ფ.* 3. მოეეედება, ხელიდან გამოეეება. *მეეთლე დაკაზა.* ▭ *შდრ.* დაკაზეეინება, დაეკაზეება, დაკაზეება, დაკაზეება, დაკაზული, დამკაზეული, დანაკარგი, დასკარგეეი.

დაიხვნა *სახელი დაკაზვას ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნეშ-ი რაც დაკარგეს ან დაიკარგა; ეინე დაიკარგა. *ფ. ფული.* — *ფ. ძროხა ებრა ლეგენდის ეიეეედიო.* ‖ *ბაყი აქეს ფ.*

დაიხვნება *სახელი დაკაკვებს ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნეშება *სახელი დაიკაკვნებს ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნეშებ-ი ეისაც შეჩეელის ტოტები, კაბის კალთა აეეიცეი აქეს.

დაიხვნა-ს (*თარ.* დაუკაეეას) *გრძედ.* გაკაეეას ბეერს (ან ბეერად). *ბეეი დაკაეეა.*

დაკაკვნება-ს *გრძედ.* კაზვაებს რისამე თაეზე. *ეეეის მეთაეე ფ.*

დაიხვნეშ-ა *გრძედ.* მოზრდილი კაცი გახდება. კაცობის ასაკს მიაღწეეს. *ბიჭი მალე დაკაცდა.* ▭ *შდრ.* დაკაცებული.

დაიხვნეშებ-ი ეინე დაკაცდა.

დაიხვნა *სახელი დაკაზრაეს ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნა-ს (*თარ.* დაუკაერაეს; *აწ.* კაზრაეს) *გრძედ.* ნეეტანაი საგნით, ფრჩხილებით, ხრეეკით ან მისთ. დასერაეს, — დაეეხაენის. *ფრჩხილებით დაკაზრა.* — *ეკალმა დაკაზრა.* ▭ *შდრ.* დაკაზრაეს, დაკაზრაეეს, დაკაზრული, დაკაზრება, დაკაზრეეინება, დაკაზრეეა, დაკაზრეეინ.

დაიხვნეშ-ი რაც დაკაზრეს ან დაიკაზრეს. *ფ. ხელები.*

დაიხვნა-ს *გრძედ.* ბეერან ეეეიხეს. *კოლოებმა დაკაზნეს.* ▭ *შდრ.* დაკაზნა, დაკაზნული.

დაიხვნა *სახელი დაკაზნეს ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნეშ-ი ეინე ან რაც დაკაზნეს. *ძაღლის ფ.* — *ზღვის ფ.*

დაიხვნეშ-ა *ხერხიეით შეერეცე-შემოერილი კიდეების მქონე. ფ. ფეთილი.* ‖ *ხერხიეით კბილებიანი პირის მქონე. ფ. დანა.*

დაიხვნა-ს (*თარ.* დაუკაზნავს; *აწ.* კაზნავს) *გრძედ.* 1. წეარილად დაეჭრის (ხორცს...). 2. იგივეა, რაც ამოეეეშებს. *ტაროზმა ძალეი დაკაზნა, მეიდატა ამ ადგილას იყეოო.* ▭ *შდრ.* დაკაზნეა, დაკაზნილი.

დაიხვნა *სახელი დაკაზნების ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნეშ-ი რაც დაკაზნეს.

დაიხვნეშ-ი ნაკაეეაეილარი (სახე).

დაიხვნა-ს (*თარ.* დაუკაზავს; *აწ.* კაზავს) *გრძედ.* წეარილ-წერილად დაჭრის, აკეეცეს (ხორცს, წეეანეს და სხე; საგრეცი იარაღის ხმირი ეეეიმი). ▭ *შდრ.* დაკაზეება, დაკაზვა, დაკაზილი.

დაიხვნა *სახელი დაკაზვას ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნეშ-ი რაც დაკაზეა. *ფ. ხორცი.*

დაიხვნა *სახელი დაკაკვრებს ზმნის მოშრედებისა. მარკალს დაკაზრა.*

დაიხვნეშ-ი რაც დაკაკრეს. *ფ. ჩოხა.*

დაიხვნა-ს (*თარ.* დაუკაზავს' *აწ.* კაზავს) *გრძედ.* 1. დაშრეას ან (ბოქეოლით, რაშით...) დაამაგრებს კარ ფ. ‖ ჩაკაზეას (ეზის, გასაცეელის). 2. ეერაეინით შეეწეეტს საკაზრო დანეეეებულის, საწეაროს და მისთ შეეჩთაეს. *ბალაზი დაკაზეს.* ‖ *გაკაეეშეს, საბელოსთო დაკაზეს.* ▭ *შდრ.* დაკაზეინება, დაკაეეშება, დაკიბება, დაკაზება, დაკაზება, დაკაზილი, დაკაზილი, დაკაზეული.

დაიხვნა *სახელი დაკაზვას ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნეშ-ი რაც დაკაზეს. *ფ. კარი.* — *ფ. უჯრა.*

დაიხვნა-ს (*თარ.* დაუკაეეს; *აწ.* კაეეს) *გრძედ.* 1. მოიეეეეს (ქაღალდს, ქსოეილს...) ისე, რომ ერთი მხარე მეორეს დაეფაროს (ჩეეულებრივ, რამდენიმე ეირაზე). *სუფრა დაკაეა.* 2. სახსარში მოხრის და ეირის ტარში მოეეეცეეს (დანას, სამხრახეებეს). 3. დახერაეს (ქაღალდსა ეიწაეს...). ▭ *შდრ.* დაკაეეინებს, დაეეეიას, დაიკეეეს. *დაკაეეს, დაეეეილი, დასაკაეი.*

დაიხვნა *სახელი დაკაეეას ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნეშ-ი რაც დაკაეეს. *ფ. ფურცელი.*

დაიხვნა-ს (*თარ.* დაუკაზავს; *აწ.* კაზავს) *გრძედ.* კეეეებს (ძნიმე. 2.3) გაკეეებს, გაკეეეებს; კეეეებად ყეელის. *ბიჭმა ბალი დაკაზა.* — *ცხელება დაკაზა.* დაკაზეა, დაკაზეეინება.

დაიხვნა *სახელი დაკაზვას ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნეშ-ი რაც დაკაზეს. *ფ. ბალი.*

დაიხვნა-ს (*თარ.* დაუკაზნავს; *აწ.* კაზნავს) *გრძედ.* ეოტაკად, მოხეეეეიად გაკნის და შეათამაშებს (ხელებს — ეეეეის ფრთას). ▭ *შდრ.* დაკაზნეა.

დაიხვნა *სახელი დაკაკნეა ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნეშ-ი *სახელი დაკაკნეა ზმნის მოშრედებისა.*

დაიხვნეშება *(ერეშირე.) სახელი დაკაკნება ზმნის მოშრედებისა.*

დაკაკნეშ-ს *გრძედ.* მოკაეეის ბეერს.

დაკვეთა დაკალება ამა თუ იმ სახის სამუშაოს შესასრულებლად. — შეკვეთა. *ფეხსაცმლის დ — საბელოსნოში დ. მიიღეს.*

დაკვეთინ-ი რაც დაკვეთეს, — შეკვეთილი.

დაკვირახვ-ს (*თურმ.* დაკუკურახვა; *აწმ.* კუკურახვს) *გრდმ.* ბრგეს. ბრგეანად გამოიყვანს, შემოკუკურახვს (რეპეტაბრივ ბეგრს).

დაკვრახავ-ს (*თურმ.* დაკუკვრახვა; *აწმ.* კვრახავს) *გრდმ.* ტკაცნუ კვრით გაკერით ნაპრონკლების გაირნვა.

დაკვრევა სახელი დაკვრევებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკვრევინ-ი რაც დაკვრეს, — ტაკ-კვით გარჩენილი (ცეცხლი).

დაკვრევა სახელი დაიკვრებებს ზმნის მოქმედებისა

დაკვრევინებ-ი 1. რაც დაკვრეს, — კვრნით ნათქვამი. *დ. შეახარეთა.* 2. ვინც დაკვრეს. *დ წავიდა.*

დაკვრინვა 1. ყურადღებით დაზედვა. ცვრადღების გამახვილება რაშეზე. გულდასმით ვანირჩევა. 2. გარკვეულ პოეტებთა მსტელთობისათვის თვალ-ყურის დევნება მათი შეცნირული შესწავლის, კვლევის მიზნით. *სისტემატური დ — დაკვირვებას აწარ მოვებს. დაკვირვებით — ყურადღებით, გულისყურით. დ. კოთხულობს.*

დაკვირვებულ-ი ვისაც დაკვირვების უნარი აქვს. *დ. მკვლეთარი.*

დაკვლა სახელი დაკლავს ზმნის მოქმედებისა.

დაკვლევება სახელი დაიკვლევებს ზმნის მოქმედებისა

დაკვლევ-ს *გრდმ.* გაკვნენს ბეგრს, — დაკლერს. ‖ კნენით შეგვაშს. *თხილი დაკვლია.* ▭ შდრ. დაიკნენს, დაკვნეს, დაკვნეტილი, დასაკვნეტი.

დაკვნევა სახელი დაკვნევს ზმნის მოქმედებისა.

დაკვნეტილ-ი რაც დაკვნიტეს ან დაიკვნიტეს. *დ. ფრჩხილები.*

დაკარა 1. სახელი დაკარავს, დაკარავს ზმნათა მოქმედებისა. *ჯოხის დ.* ‖ ნაკლს დ. 2. სახელი დაკუკრავს ზმნის მოქმედებისა. *პიანინის დ.*

დაკირეს-ს *გრდმ.* 1. (*თურმ.* დაკუკიდა; *აწმ.* კიდებს) რაშეზე (კავზე, ლურსმანზე და მისთ.) რამე ნაწილით დაამაგრებს და ძირს ჩამოუშვებს, — ჩამოკიდებს. *პალტო დაკიდა.* 2. დაკიდებ-ს (*თურმ.* დაკუიდებია; *აწმ.* აკიდებს) ჩამოაბამს (ყელზე, ქამარზე...). — *ჩამოკიდება. მძიმეო ყელზე დაკიდო.* — შდრ. დაკაცებინებს, დაიკიდებს, დაკუიდებს, დაიკიდებს, დაკიდებს, დაკიდებული, დაკიდებული.

დაკიდება სახელი დაკიდებს, დაკიდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკიდებულ-ი რაც დაკიდებულია. *კედელზე დ. თოფი.*

დაკ-კიდინ-ი *გრდვ.* კიდილით დასძახის. **დაკ-კიდილებ-ს** *გრდმ.* კიდილით დასძახებს. *დაკოდილებ ებინებს.* — შდრ. დაიკივლებს, დაკუიდებს, დაიკიდებს.

დაკიდვა სახელი დაიკიდებს, დაკიდებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკ-კიდინებ-ს (*თურმ.* დაკუკიდინა) *გრდმ* ფიჭოსგან მისცემს (სპეციალ ეიოთარების გამოსარკვევად). *ბამოშმაღებმა პრალდებები დაკკიდინა (ანდა პრალდებული დაკკიდინა). — მოწმეების დაკკიდინა (ანდა: მოწმეები დაკიდინეს).* — შდრ. დაიკიდებება, დაკიდინება, დაკიდინებული, დაკუიდინებაც.

დაკიდნება სახელი დაკიდნებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკიდნებ-ი ვისაც დაკკითხეს. *ყველა ორი მოწმეა დ.*

დაკირა-ს (*თურმ.* დაკუირავს) *გრდმ.* იგივეა, რაც ჩაკირვეთი.

დაკირაება სახელი დაკაკირებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკირაებულ-ი რაც დაკირავდა, — დაკალებული. *დ. ნაქმე შეაძლევა.*

დაკლა-ს (*თურმ.* დაკულავს; *აწმ.* კლავს) *გრდმ.* მოკლავს ყელის გამოჭრით, თავის მოჭრით ან გულ-და ღანის დაკერით (შინაურ ცხოველს, ფრინველს). *ცხვარი დაკლეს.* — შდრ. დაკალავს, დაკულავს, დაიკეთება, დაკეთა, დაკლული, დასაკლავი.

დაკლაკნა სახელი დაკლაკნის, დაკლაკნება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკლაკნილ-ი *გრდვ.* მოგრეხ-მოგრეხს, დაგრუხს: *გველი თავისი წელით დაკლაკნილა, აფაშანაზი — დაკვილი ვერაფერი.* ▭ შდრ. დაიკლაკნება, დაკლაკნა, დაკლაკნილი.

დაკლაკნილ-ი მიჩვეულ-მოხვეული: დაგრეხილი. *დ. გზა.* — *დ. მდინარე.* — *დ. მაკრული.*

დაკლება სახელი დაკალებს, დაკალდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკლებელ-ი შემცირებული დაკოტაებული. *დ. დასტები.* — *დ. მდინარე.*

დაკლენ-ი რაც დაკლეს, *დ. ინდაური.*

დაკლაპოდნება (*აწმ.* კლაპოდნება) *გრდვ.* კმაყოფილი დარჩება. *მამწაულები დაკმაყოფილდა. და პასუხით. ‖ დასჯერება, საკმარისად მიირწყვა. მიღწეველით ნუ დაკკმაყოფილდებით!*

დაკმაყოფილება სახელი დაკმაყოფილებს, დაკმაყოფილდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკმაყოფილებულ-ი 1. ვინც დაკმაყოფილდა. 2. რაც დაკმაყოფილეს, — შესრულებული (მოთხოვნა...). *მათი სურვილი დაკმაყოფილებულია.*

დაკმევ-ი რაც დაკმიეს, — დაწნული (საკმეელი).

დაკმევა სახელი დაიკმევებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკნინება 1. (*აწმ.* კნინება) *გრდვ.* დაპატარავება; დაქვეითება, დაუხელურება.

დაკნინება სახელი დაკნინებს, დაკნინდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკნინებ-ი ვინც რაც დაკნინდა.

დაკოდ-ს (*თურმ.* დაკუოდა; *აწმ.* კოდავს) *გრდმ.* 1. (ძე.) იგივეა, რაც დაჭრის (მნიშ. 2). 2. სასქესო ჯირკვლების ამოკვეთის (მოზვერს, ბაძს და მისთ.). — დაწნეხლს. *ტრაქტორ გუნდ დაკოდა — გუნდს ატკენს, გუნდს მოუელავს ეოსმე.* ▭ შდრ. დაკეთდვეს, დაიკოდება, დაკეთება, დაკოდეს, დაკოდილი, დასაკოდავი, დაკეთდვეი.

დაკოდვა სახელი დაკოდავს ზმნის მოქმედებისა.

დაკოდილ-ი 1. (ძე.) ვინც, რაც დაკოდეს (მნიშნ. 1) დაჭრილი. *დ. ირემი. — მხარი დ. — დ. გული* (ენაგრ.), 2. რაც დაკოდეს (მნიშნ. 2). *დ. მოზვერი.*

დაკორაბებ-ი იგივეა, რაც აკორებული. *დ. კაბები.*

დაკოხილვებიდა-ა *გრდვ.* რისამე კომპლექტი შედგება ან შეიესება.

დაკოხილვება სახელი დაკაკომპლექტებს, დაკომპლექტდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკოხილებულ-ი რაც დაკომპლექტდა *დ. კლასი. — დ. ჯურნალი. — დ. პიპელითება.*

დაკონკებ-ი კონკებით, ძველი საკერებლებით დაკერებული.

დაკონტ-ი 1. კონტაქტ ქნული, — ძალიან ტკბილი, დახეული, დაღეჭილი (ტანისამოსი...). 2. ეისაც ასეთი ტანისამოსი აცვია *დ. დადიოდა.*

დაკონსაკვება სახელი დაკაკონსერვებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკონსერვებულ-ი 1. კონსერვად გატეხილები. *დ. ბოთლი.* 2. გადად. ღრუებით შეჩერებული (მაგ. შრეებრულობა).

დაკონსულტება სახელი დაკაკონსულტებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკონსულტებულ-ი რის კონსულტიც შეადგინეს. *დ. წიგნები.*

დაკოპილ-ი კოპლებიანი, დაწნეწკლული. *დ. ჩაფი.*

დაკორავებულ-ი იგივეა, რაც დაკორებული.

დაკორავება სახელი დაკაკორებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკორაბებულ-ი რაც დაკორაბა. *დ. შუბა.*

დაკორაბა (ხაკ.) სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბებულ-ი (ხაკ.) რაც დაკაკორებს ან დაკაკორებულია. *დ. ჯუბები.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინებ-ი (ხაკ.) ვინც, რაც დაკორებს (მნიშნ. 1) დაკორება. *დ. ირემი. — მხარი დ. — დ. გული* (ენაგრ.), 2. რაც დაკორეს (მნიშნ. 2). *დ. მოზვერი.*

დაკორაბინ-ი იგივეა, რაც დაკორებული. *დ. ჯაჭვი.*

დაკორაბინებ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინებულ-ი რაც დაკორაბინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინ-ი რაც დაკორაბინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინინინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინინინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინინინებულ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინინინინინინინინინინინინინინინინინინინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინება სახელი დაკაკორებს, დაკაკორებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკორაბინებულ-ი რაც დაკორაბინა. *დ. ფუძა.*

დაკორაბინ-ი რაც დაკორაბინ

დაკინწლულ-ი იგივეა, რაც დაბუჭდული.

დაკიდულ-ი გადმოკარკლული (თვალები).

დაკივლება-ა გრძივ. კაკი გასცეს, — სარაულის უნიას დაკარკვეს. ▭ შდრ. დაკუნტვლება.

დაკოდილ-ი ორნ. დაკბეჭდა

დაკოდა-ს (თარძ. დაკუნწვას, აწმ. კუნწის) გრძივ. ნაკუწებად აქცევს. — წვრილად დაჭრის. ▭ შდრ. დაკუწვა. დაკუწვნა.

დაკონვა სახელი დაკუწვას ზმნის მოქმედებისა.

დაკონ-ი რაც დაკუწეს. სალილოდ დ. ნამწვა. — დ. ქათქათი.

დაკუბვა-ს გრძივ. (ეკონ.) იხ. დაქვიშნის. ▭ შდრ. დაკიაფება.

დაკუდება-ა (აწმ. ლაგდება) გრძივ. 1. დაალაგებენ: შეიძლება დაალაგონ. 2. *ჩვეულებრივ ჩრ.* დ ა ლ ა გ ე ბ ა ნ — ვაჭრული წესრიგით მოთავსებიან, დაუწყვიათ. *სეფისაც ურთხილობის ჰქონდეთ დალაგდენ.*

დალაგება სახელი დაალაგების, დაალაგდების ზმნათა მოქმედებისა. დალაგებით — თანამიმდევრობით, შეცდომების. დ. მოუცია აპპარატი.

დალაგებულ-ი 1. რაც დალაგდა. დ. წიგნები. ▭ დ. ოთახი. 2. თანამშრომლებად გადმოცერილი, მწყობრი. გამართული (მისეული, ლესარაკი...).

დალაკ-ი გრძელი ნაწნავი

დალაკ-ი[1] (ბ.). 1. შუამავალი, შეკაკუი ეკრძალებაში. 2. იგივეა, რაც მაკვანკალი. 3. ფეხზე მოკვეთილ.

დალალებინა-ი ეისიე დალალები აქეს. იხ. გრძნობა.

დალალება (ბ.) დალალის საქმიანობა.

დალამპა-ს (თარძ. დალამპას) გრძივ. ღამით დაფარავს (მდინარე). ▭ შდრ. დალამპება, დალამპვა, დალამპო.

დალამპა-ს (თარძ. დალამპას; აწმ. ლამპას) გრძივ. იგივეა, რაც დამალამპებს. შდრ. დალამპება დალამპვა.

დალამპა სახელი დალამპას ზმნის მოქმედებისა.

დალამპ-ი იგივეა, რაც დამბალნელი. დ. კაბა.

დალამპა სახელი დალამპას ზმნის მოქმედებისა.

დალამპ-ი რაც დალამა (მდინარემ). დ. მინდორი.

დალანჭა-ს (თარძ. დალანჭას) გრძივ. (ეკონ) ფაღას მოკრავს.

დალანჭა-ს (თარძ. დალანჭას; აწმ. ლანჭას) გრძივ. იგივეა, რაც დამალანჭებს. შდრ. დალანჭება დალანჭვა.

დალანჭა სახელი დალანჭას ზმნის მოქმედებისა.

დალანჭ-ი იგივეა, რაც დამალანჭებული. დ. კაბა.

დალანჭა სახელი დალანჭას ზმნის მოქმედებისა.

დალანჭ-ი რაც დალანჭა (მდინარემ). დ. მინდორი.

დალანჭა-ს (თარძ. დალანჭას) გრძივ. (ეკონ) ფაღას მოკრავს.

დალანჭა-ს (თარძ. დალანჭას; აწმ. ლანჭას) გრძივ. გალანძღავს ბევრს. ერთბაშად დალანძღავს.

დალაპია ელენეს ზარი (ფეიან თუშეთში).

დალასკასება სახელი დალესკასებას ზმნის მოქმედებისა.

დალასკას ლარის' (ზნაგ. 2) დამპარებით სწორი ხაზების გაელება. საფიცრე მორის დ.

დალახტება (ასეც) ლარტყების დაკერა (სახლის სახურავზე).

დალახტება-ს გრძივ. ღასასთან დაკეს.

დალახ-ი (ბ. და სუბ.) ფიჩი, წვერის გამკრეპი და გამსპობი ხელსაწყო. — პარიკმახერი (ძველად დ. შინაურ ეკონომიაზე მიხედვდა: წვრილების ახსპობა, ცხილის ამორაზა და სხე.).

დალახტვა-ს გრძივ. ლატნი დაარნება.

დალახტება სახელი დალატნების, დალატნების ზმნათა მოქმედებისა.

დალახტებ-ი რაც დალატნეს. დ. კარა.

დალახტება-ს გრძივ. (ბ. და სუბ.) დალატნე ბუშთის. ▭ შდრ. დალატნება.

დალახტება (ბ. და სუბ.) დალატნის საქმიანობა, დალატნის ხელობა.

დალახტვება-ს გრძივ. ღილების დადის. ▮ ქამაგ. (სუბ.) ფიცარნების ერთმანეთ დაკვრის.

დალახტვა-ს (თარძ. დალახტვრას) გრძივ. 1. (ბ. და წინ.) ლატნით შეესება და აიცლება. 2. ქამაგ. (წინ.) ფეხ. დაიარაკის ჩარიგ წრეწერილის. *აქაინიგმებმა შეიინახო დალახტრეს.* ▭ შდრ. დალახვრა.

დალახტნელ-ი იგივეა, რაც ბალანჩრული.

დალახლოება-ს გრძივ. ულინიე დადის, დამორწყის (შრიენი მეელი, ბალი და მისი.).

დალახვა-ს (თარძ. დალეხას) გრძივ. 1. გალეხას, სცემს ბევრს. 2. (ეკონ.) დაიელის (სხეულის სხვა ადგილს).

დალახვრა-ს (თარძ. დალეხვრას) გრძივ. (ფანდის ეკონომიკური (ეზმაკ., ზნაზ., ზნაზ. გეთრეთ)) (ძე.) — გალეხვრების, ეკმაყოფილების, ნაწყვეტების ან გაგდა-ურების ეკონომიკური წესობისა.

დალაჩება-ს გრძივ. 1. ღასასთან დადის; დალასასთანის. *ბიჭის ჭუკი დ.* 2. ფრთას აუნევს; ფრენს (სუკე. წერო და მისი.).

დალბება-ა (აწმ. ლბება) გრძივ. დარბილდება დასველებით. თიხა დალბა.

დალბობა სახელი დალბობს, დალბება ზმნათა მოქმედებისა.

დალბობებ-ი დალბილებული (ხიხვის ადამიანის სხეულზე).

დალბ-ა[1] გრძივ. 1. რაიმე სითხეს მიაღებს, — შესვამს წყალი დალბა. — წამალი დალბა. 2. (სუბ.) ღვინოს (არაყს...) შესვამს: ღვინით (ან სხვა მაკარი სასმელით) იტიებს. *შეეიცნენ რამ. ბორანში და დალბეს.* ▭ შდრ. დალბეულობს, დალბეულა', დალბეულა', დალბეულა', დალბეულ', დალბეულ', დალბეულ', დალბეულ', დალბეულ'.

დალბ-ა[2] (აწმ. ლბეს) გრძივ. 1. გალეულ, ვაათვალს, გაბრალებს. *ჭრა სარაულობა* დალბა. 2. ეიდაც დასახელებულს, დაალბეულებს. დარჩება დალბა. ▭ შდრ. დალბეულ', დალბეულ', დალბეულ', დალბეულ', დალბეულ', დალბეულ'.

დალბეა სახელი დალბეს', დალბეეა' ზმნათა მოქმედებისა.

დალბეს-ი სახელი დალბეს, დალბეეა' ზმნათა მოქმედებისა. *მთეარის დ.*

დალბეინება სახელი დალბეეინებს ზმნის მოქმედებისა.

დალბობ-ა (თარძ. დალეხებას) გრძივ. გალეხას ბევრს. ▭ შდრ. დალეხება, დალეხილი.

დალბინ-ი 1. რაც დალეხეს. დ. ღობები. 2. ბალიც. (სუბ.) ეისიმე სანრიალეშიდგომ განწყობილი,— აღრეშილი, აღესილი (ბევრი) დალესილები *აყვირენ ერთიანეთზე.*

დალეხ-ი[1] რაც დალეხეს. დ. ღეხინი. 2. (სუბ.) ნახვამი. მთერალი.

დალეხ-ი[2] 1. გალეხილი, გაკეკლილი, გაოაეებული. დ. ფანქარი. 2. (სუბ.) გამხდარი, მშრალი, დამატარაგებული. დ. ჯოჯო.

დალეხა სახელი დალეხეს, დალეხეეა' ზმნათა მოქმედებისა.

დალეხინ-ი რაც დალეხეს. დ. მარილები.

დალეხვა-ს (თარძ. დალეხვას; აწმ. ლეხვას) გრძივ. ქამაგ. ფიცრებს ერთმანეთს *ჭერქვეით დალეხვა.* ▭ შდრ. დალეხვება, დალეხვნა, დალეხვინება.

დალეხვა სახელი დალეხვას ზმნის მოქმედებისა.

დალეხ-ი რაც დალეხეს ან დალილეს. დ. ტოტები.

დალიანდაგება სახელი დალიანდაგებს ზმნის მოქმედებისა.

დალიანდაგებ-ი რაც დალიანდაგეს დ. ეკუპა.

დალიანება სახელი დალიანებს ზმნის მოქმედებისა.

დალიან-ი ცემით (ჩქმეტით...) დალეწილები.

დალიფნ-ი გრძმ. სელი, ლორბლიანი ტუჩებით დალეწილ.

დალიშა-ს (თარძ. დალეხეს) გრძმ. 1. ლმერთს შესთხოვს ვისიმე სიკეთეს (ბედნიერებას, სიცოცხლეს, გამარჯვებას...) გაჩეკული სიტყვიერი წესის შესრულებით. ▮ სიკეთეს (ბედნიერებას, კარგ ყოფნას...) უსურვებს, — ადეკვატებს. *ნუფეტ დეღიფილ დალიეს.* 2. (ისტ.) შეგიძლებ (ქართველს) ისტატის წოდებასა და უფლებებს მიანიჭებს სათანადო წესის შესრულებით. ▭ შდრ. დალილეინებს, დალეხილეს, დალილება, დალილება. დალილეილი, დალაილი' ავ'ი.

დალიშება სახელი დალეხეს ზმნის მოქმედებისა.

დალიშებ-ი 1. ვინც დალეხეს. 2. (სუბ.) სანატენო, საეკეთესო თვისებებით შემკული: ეკრთხეეი. *დ. მაჩო გვაილეს* ხელისაგან — დ. დაჩი იყო გა. 3. (სუბ.) ობლიაზე ვისიმე მიმართ საყვედურის გამოსახატავად. *შე დალილეილი, სად ყოფილ ავქაფე?*

დალილილილებ-ი (სუბ.) იგივეა, რაც დალილილი (მზიზე. 3).

დალიპა-ა (აწმ. ლიპება) გრძივ. წაიხედა. გაიშვიერება, გაიხსნენება (მეეწარეული, რისამე ნაგლი, ხის ბასალა და მისთ.). ფილიპები დალიპა.

დალიპება სახელი დალიპობს, დალიპება ზმნათა მოქმედებისა.

დალიპობ-ა (თარძ. დალეხებას) გრძმ. ძირის დაბინის (თეალებს). ზმაბიერის (ჯუნების).

დალიპობა-ს (თარძ. დალეხებას) გრძმ. ლერწამნების დალეხებას ეკონომიკური (ეზმაკ., ზნაზ. გეთრეთ)) (ძე.) — გალეხვრების, ეკმაყოფილების, ნაწყვეტების ან გაგდა-ურების ეკონომიკური წესობისა.

დალიპობ-ა გრძივ. 1. ღასასთან დადის; დალასასთანის. *ბიჭის ჭუკი დ.* 2. ფრთას აუნევს; ფრენს (სუკე. წერო და მისთ.).

დალიპობა სახელი დალეხეს ზმნის მოქმედებისა.

დალიპობ-ი რაც დალეხეს. დ. ტოტები.

დამაწყალებს რასმე. *წყლულების დ. ბრილიანტი. — ბილეულის დ. პუნქტი.*

დამამთავრებელ-ი (დამამთავრებლისა) რითიმე ^ დაშთავრება რასე. *დ. კურსი. — ბეთლეემის დ. წერილი.*

დამამტკიცებელ-ი (დამამტკიცებლისა) რაი ^ და·ამტკიცება რასმე. — დამოდასტურებელი. *დ. საბუთი.*

დამამუშავებელ-ი (დამამუშავებლისა) იგივეა, რაც დამმუშავებელი.

დამამყარებელ-ი (დამამყარებლისა) ვინმე, რაც ^ და·ამყარება რასმე. *დიპლომატიის დ.*

დამამძიმებელ-ი (დამამძიმებლისა) ვინმე, რაც ^ და·ამძიმებს რასმე. — შემამკობელი ეზოს დ. *კაკლის ბე.*

დამამშვიდებელ-ი (დამამშვიდებლისა) ვინმე, რაც ^ და·ამშვიდებს, — დამაშვიდებელი. *დ. წამალი. — დ. წყეულისა. დამამშვიდებელ-ი* — ისე, როგორც დამშვიდება გამოიწვიონ.

დამამძიმებელ-ი (დამამძიმებლისა) რაც ^ და·ამძიმებს ვისმე. — შეურაცხმყოფელი. *დ. საქციელი.*

დამამძიმებელ-ი (დამამძიმებლისა) 1. რაც და·ამძიმებს, და·ამძიმებინებს. (*აპარატი. შემამზუპებელი*). *დ. გარემოება.*

დამამოძრავებელ-ი (დამამოძრავებლისა) გამამაფრენელი, მომამაონი. *მოთხრობის დ.*

დამანახვებელ-ი (დამანახვებლისა) რაც, ვინც და·ანგრევს, ნგრევით გამომუშავებელი. *დ მიწისძვრა.*

დამაბერვებელ-ი (*თურმ.* დაუმბერვებელი) გრძელ, დალმებულ, დაანაოებულ, დაპანაწიებულ (პირისახებე) ტკივილისა-გან *ბან დამაბერვა.* ▭ შდრ. დაუმბერვებელ, დაემაწიებელ, დაემაწიებულ, დაემანებელ, დაემანებულ.

დამაბერვა სახელი დაბერვას ზმნის მოქმედებისა.

დამაბერვებ-ინ-ი რაც დამაბერვა; ნაბერვები დასერილი (სახე). *დ. ნაბერვები.*

დამაბრისებ-ა *გრძნ.* შემაზიზღებელ, უზიზღ (ცუდ, უსიამოვნო რასმე); შეაჯარა. ▭ შდრ. დაებრისება.

დამაბრისებ-ინ-ა რაც დაამაბრისებ-ა. — მარილ-ანი *დ. თეფში.*

დამაბრისებ-ინ-ებელ-ი (დამაბრისებლისა) იგივეა, რაც დამბრისებელი.

დამაბრისებ-ა სახელი დაამაბრისებ-ა ზმნის მოქმედებისა.

დამაბრისებ-ინ-ებელ-ი მარილუნად შეაჯარელი. *დ. თოკი.*

დამაბრისებ-ა სახელი დაამაბრისებ-ა ზმნის მოქმედებისა.

დამაბრისებ-ინ-ა (*თურმ.* დაუმბერვებელებ: *აწმ.* მარილებს) გრძნ. 1. მარილებ-მარილად გააცხინს, მარილებს გამოარჩევს, *სიტყვაც.* 2. მარილებ-ად დაშლის (სიტყვას). ▭ შდრ. დამბრისებელს, დამბრისებელ.

დამაბრისებელ-ი რაც დამბრისებელს. *დ. მჭეველი.*

დამაბრისებ-ა-ი (*აწმ.* მარილებს) გრძელ. მარილს იღებს: დაძლეული იქნება (*პაპორაც. გაიმარჯვებს*).

დამაბრისებ-ა სახელი დაამაბრისებ-ა, და·მარილებ-ა ზმნათა მოქმედებისა.

დამაბრისებელ-ი ვინც დამარილებს, და·მარილებ-ა ზმნათა მოქმედებისა.

დამაგრებელ-ი (დამაგრებლისა) რაც და·მაგრებს ზმნის მოქმედებისა. *დ. ხრახნი.*

დამაგრებ-ინ-ებელ-ი (დამაგრებლისა) ^ და·მაგრებინ

დაბინდება-ა გრძივ. მიწად იქცევა. მოკვდება. შენ კი დაბინდი! (ფსც).

დაბინდვა სახელი დაბინდვებს, დაბინდვა ზმნათა მოქმედებისა.

დაბინდული-ი ვინც, რაც დაბინდა.

დაბინდულ-ი ვინც, რაც დაბნელდა.

დაბნევა-ი ვინც დაბნეულს, — შემსუდრი. დ. ორპანიშვილი.

დაბნევინრება-ა (აწმ. მკვიდრება) გრძივ. დასახლება. ფუძს მოიკიდებს. სოფლად დამკვიდრდა (ფიქრობ.)

დაბნევინება სახელი დაბნევინებენ, დაბნევინრება ზმნათა მოქმედებისა.

დაბნევინრებული-ი ვინც, რაც დაბნევინრდა. დ. ტრანდილები.

დაბნინებელ-ი (დამკერვილისა) ვინც დაკერილობას აწარმოებს რამეზე.

დაბნინრ-ი 1. სოციალისტური წარმოების მოწინავე მუშაკი, რომელიც გადაჭარბებით პირუელს ნორმებს და იძლევა მაღალი ზომის ნაყოფიერების მაგალითს. კომუნალური მრეწოის დ. 2. ვინც დაკარგა, — დამრტყმული. 3. ვინც ‘დაუკრას; რაიმე მუსიკალური საკრავის დაკრის მეოხებ. საკაბურის დ. 4. ვინც ‘დაკრაკუს (ჯამისაცხობად). ჩაკრაკუს (თონეში — პურს...). ღორა რამ კეცის დამკრელის ხელშია კრაზი.

დაბნინრება-ა დამკერილის (ზნიშუ. 1) შესაფერი, დამახასიათებელი დ. ზრდისა.

დაბნინრება სახელი დაბნიკლავებს ზმნის მოქმედებისა.

დაბნინრებელ-ი 1. ვინც დაიმკლაკუა, — სახელოებგაქცეული: დაკაპიწებული (ქინძე). 2. რაც დაიმკლაკუს, — დაკაპიწებული (სახელოები).

დაბნინრებელ-ი კარგად დამრეცების და მზომგან ფერხაოლების (ყურძენი).

დაბნინრებელ-ი იფიცა, რაც შეძრთალი

დაბნინრებელ-ი რაც (ვისიმე) დაკრძალეისთვის არის განკუთვნილი. დ. პიჟარო. — დ. კოლისაა.

დაბნინრებელ-ი (დამწკაცებლისა) 1. ვინც ‘დაწკაცებას რამე. მე ამ ჩოგებს დ. არა ვარ. 2. შუმი ქსელი. რომელსაც ეკვლება დაწნეხულების. ნარძილების თავების. შეჩიხების დაკვა. დალაგება.

დაბნინრებ-ა გრძივ. წელზე გახდება.

დაბნინრება სახელი დაბნინრებენ, დაბნევა ზმნათა მოქმედებისა.

დაბნინრებელ-ი რაც დაბნეულმა დ. ცრემი.

დაბნინრ-ი ვინც დაიკეს. — შემოსეკი. ლეონის დ.

დაბნინ-ი ‘ვინც მოსკდა (საკუთარს, წესის, თვის...) დასახარელი, პოლო. შესიფიციონის დ. იყო. — წყლის ტემპერატურიდე შენობა დამთავრდება. დამხვდა — დასასრულის. პოლოს. საკუთრის დ.

დაბნინრებ-ა ვინე დამთავრე ვისმე. რასმე.

დაბნინრებელ-ი ვინც დამთავრა ვისმე. რასმე.

დაბნინრებელ-ი (დამთავრებისა) ვინც, რაც დამთავრეს რასმე. მთავრობის ვისმე. რასმე.

დაბნინრებელ-ი ვინც დამთავრა. — მთავრებელი. ლეონის დ.

დაბნინრ-ი ‘ვინც დაიღეს. — შემოსეკი. ლეონის დ.

დაბნინრ-ი ‘ვინც დაიღეს (საკუთრის, წესის, თვის...) დასასრული

დაგლეჯვებელ-ი (დამტკიცებლისა) ვინც დატოვებს ვისმე, რასმე.

დაგლეჯვებელ-ი (დამტკიცებლისა) ვინც ’დაგლეჯავს.

დაგლეჯვებ-ი, დაგლეჯვებელ-ი ვინც დატეშლის ვისმე, რასმე. || დატეშვის გამომხატველი. დ. ხმა-ტყვენი.

დაგლეშკ-ი რაც (თაქს) დატყდათ. უეაბედად დ. უბედურება.

დაგლეჯვებელ-ი (დამტკიცებლისა) იგივეა, რაც დამტკიცებელი.

დაგლეჯვება სახელი დაგლეჯავს ზმნის მოქმედებისა.

დაგლეჯვებ-ა (აწმ. მეწ-ლება) გრძელ. მეწყვა ბებერი. მეტყველების უნარი დაკარგება, ხმას ვეღარ ამოიღებს.

დაგლეჯვება სახელი დაგლეჯვებს, დაგლეჯვებას ზმნათა მოქმედებისა.

დაგლეჯვებელ-ი ვინც დაგლეჯდა. მიმით დ.

დაგლეჯებ-ა გრძელ. მერცლებად იქცევა, პატარ-პატარა კოშკებად შეიკერება (ტქვილი). როდესაც კარგად არ მოიწურეს სითხეები

დაგლეჯვება სახელი დაგლეჯვრება ზმნის მოქმედებისა.

დაგლეჯვებელ-ი ვინც დაეჭვეჭრა.

დაგლეჯვებ-ა (აწმ. მეშალება) გრძელ. გარეული სახე მიეცემა ისე, რომ რამესთან გამოსაცდელი გახდეს.

დაგლეჯვება სახელი დაგლეჯვების, დაგლეჯვებას ზმნათა მოქმედებისა.

დაგლეჯვებელ-ი რაც დაამეშკებს ან დაეშვება. დ. მიწა. — დ. ბაკონი.

დაგლეჯვებ-ა (ხორც. დაეშეშება) გრძელ. 1. მეუხად შეკრაზა, — დაეშვება. ხელი დაეშვება. 2. მეშაში მოიქცევა, — დაეხელოვნა. ფული დაეშვება. ▭ შდრ. დაეშვებული.

დაგლეჯვებელ-ი რაც დაეშვება, დ. ხელი.

დაგლეჯვ-ა (თარგმ. დაეშვება) გრძელ. (კუთხ.) იგივეა, რაც მოეშვება.

დაგლეჯვება ა) გრძელ. მეწყვება გაეშვნება; მეწყვად იქცევა. წყალით დაეშვება. ▭ შდრ. დაეშვებული. დაეშვება, დაეშვებება.

დაგლეჯვება სახელი დაეშვება ზმნის მოქმედებისა.

დაგლეჯვებელ-ი რაც დაეშვება; რაც დაეშვება დ. ფ. სახე.

დაგლეჯვ-ა (თარგმ. დაეშვება; აწმ. მეშვება) გრძელ. 1. მეშვს შეკრავს, მეშვად შეკეშვება. ხელები დაეშვა. 2. მეშვით აიღებს. — დაბეჭდავს. ფული დაეშვა. ▭ შდრ. დაეშვება, დაეშვებული.

დაგლეჯვება სახელი დაეშვება ზმნის მოქმედებისა.

დაგლეჯვებელ-ი რაც დაეშვება.

დაგლეჯვება 1. სახელი დაეშვებულების ზმნის მოქმედებისა. 2. (ხაქც.) მეხლის (მნიშვ. 2) გაკეთება ურთის ყალის (სიმინდის და მისთ.) მიერ. ჯვრული გამარკვევა დამხეთქამდე.

დაგლეჯვებელ-ი 1. მეხლმოყრილი, დაჩოქილი. 2. (ხაქც.) რამის მეხლი (მნიშვ. 2) გაიკეთა. დ. ხიმინდი.

დაგლეჯვებისათვის ოყოვა, რაც დაეხლეკ-ბული (მნიშვ. 1).

დაგლეჯვებ-ა გრძელ. მეხლეშის მოქცევით რისამე (მაგარების და მისთ.) მოძრაობის შენელება და გაჩერება.

დაგლეჯვება სახელი დაეშეხრეშების, დაეშეხრეშვება ზმნათა მოქმედებისა.

დაგლეჯვებელ-ი რაც დაეშეხრეშებს ან დაეშეხრეშვება. დ. მაგარებელი.

დაგლეჯ-ს (თარგმ. დაეშეხრეშს; აწმ. მეშეხრეშს) გრძელ. 1. მეშეს შეკრავს, მეშეხრეშვება. ხელები დაეშეხრა. 2. მეშეით აიღებს. — დაბეჭდავს. ფული დაეშეხრა. ▭ შდრ. დაეშეხრეშვება, დაეშეხრეშვება.

დაგლეჯვება სახელი დაეშეხრეშვება ზმნის მოქმედებისა.

დაგლეჯვებელ-ი რაც დაეშეხრეშვება; რაც დაეშეხრეშვება დ. ფ. სახე.

დაგლეჯვ-ა (თარგმ. დაეშეშეს; აწმ. მეშვება) გრძელ. 1. მეშეს შეკრავა, მეშეხრეშვება. ხელები დაეშვა. 2. მეშეით აიღებს. — დაბეჭდავა. ფული დაეშვა. ▭ შდრ. დაეშეხრეშვება, დაეშეხრეშვება.

დაგლეჯვება სახელი დაეშეხრეშვება ზმნის მოქმედებისა.

დაგლეჯვებელ-ი რაც დაეშეხრეშვება; რაც დაეშეხრეშვება დ. ფ. სახე.

დაგლეჯვ-ა (თარგმ. დაეშეხრეშ

დამწუხრებულ-ი ვინც (რაც) დამწუხრდა. ფ. დული. — ფ. ელეი.

დამწყლიანება (ბ.ე.) სახელი დაამწყლიანებს ზმნის მოქმედებისა.

დამწყლიანებ-ა რაც დაწყლიანდა. ფ. სიმება. ♦ ფ. წყლიანი.

დამწყლიან-ი 1. ვინც ‘დაწყლიანებს’ რასმე. ნამოწყლიანი, მოთაქვა საქმის ფ. — სიმღერას ფ. 2. ვინც დიდი ხანი არ არის, რაც დაიწყო (რაიმე საქმიანობა). ფ. მწერალი. 3. სიმღერაში — პირველი (ხოვგან მეორე) ხმა.

დამწყლიანება სახელი დაამწყლიანებს ზმნის მოქმედებისა.

დამწყლიან-ებ-ა რაც ვინ დაამწყლიანებს. ბალიში ფ. ჩიტი. — ფ. ხაქონელი. — ფილტები ფ.

დამწყლიან-ებ-ა ვინც, რაც დაწყლის რასმე ♦ ჭაჭლის დამწყლიანება — რაც ჭაჭლს დასწყლიანებს ვისმე, — ბაჭლისაგან. ალილ დამწყლიანება წაგება.

დამწყლიან-ი ვინც ‘დაწყლის.

დამწყლიანება (ბ.ე.) სახელი დაამწყლიანებს ზმნის მოქმედებისა.

დამწყლიან-ებ-ა ვინც, რაც დაიწყლა. ზმის ფ. ასაბატი. — წყლამ ძმები: ჩემს დამწყლიან ძალის ერთი შეხედვით პიროვნის.

დამწყლიან-ი 1. რაც დაიწყლა. ფ. ფოთლები, 2. ტალღ. სიბრაზისაგან, აელფერფერისაგან დაღარული (სახე.). ფ. ლილეები.

დამჭიანებ-ებინებ-ა დამჭიანებინებს. ფ. ჭიანებინება. ზმნათა მოქმედებანი.

დამჭიანებ-ა (ბ.ე.) დამჭიანებს. ფ. ჭიანება. ზმნათა მოქმედებანი.

დამჭიან-ებ-ა ვინც, რაც დაჭიანებს. ფ. ჭიანება. ზმნათა მოქმედებანი.

დამჭიან-ებ-ინებ-ა დამჭიანებინებს. ფ. ჭიანებინება. ზმნათა მოქმედებანი.

დამჭიან-ი 1. ვინც ‘დაჭიანებს’ რასმე. ნამოჭიანი, ბალიშის ფ. — ფ. ჭიანება. ზმნათა მოქმედებანი. 2. ვინც, რაც დაიჭიანა. ფ. ხელი. — ფ. ჭიანება. ზმნათა მოქმედებანი.

დამჭიან-ი ვინც, რაც დაჭიანდა. ფ. ხელი. — ფ. ჭიანება. ზმნათა მოქმედებანი.

**დამჭიანებ-

დანაშთენი (ძვ., წერგ.) იგივე, რაც დარჩენილი.

დანაშრომი შრეულად დასაღექი ფენა. ფ. *ქანების.*

დანა-ჩანგალი დანა და ჩანგალი; დანები და ჩანგლები. *ეკონომიის ფ.-ი.*

დანაცრება გრძედ. ნაცრად იქცევა. — დაცრეფება.

დანაცრება სახელი დანაცრდება ზმის მოქმედებისა.

დანაცრებელი რაც დანაცრდა. ფ. *ყანის.*

დანაცრებული გრძედ. *ზედაპირის ფ.*

დანაცრებული სახელი დანაცრებულის ნაწილებად დაშლილი. — დანაწილებული.

დანაცრი რაც დანაცრდა, — დაწვრილი.

დანაცრიდება გრძედ. ნაწილებად დაიყოფა, დაიშლება (რაიმე მთელი), დანაწილება შეიძლება.

დანაცრიდება სახელი დანაცრდება, დანაწილდება ზმინათა მოქმედებისა.

დანაცრიებელი რაც დანაცრილს ან დანაწილდა.

დანაცრი-ა (საუბ.) ეინე დაწვრილდა, დაპატარავდა იგი.

დანაცრება სახელი დანაცრებულის ზმინის მოქმედებისა.

დანაცრი-ა რაც დაბარდეს, ეაწეული ბარეკი, — დაბარდული. *ფ. ფული.* — *(რესტორანში) ფ. ჭაობტენრე.*

დანაცხა-ი იგივეა, რაც დაბატული

დანაცხა სახელი დანაცხაეს ზმინის მოქმედებისა. ‖ დანაცხაეს ხატა (საუბ.) — იტყეიან იმ პირე, ეინც დანაცხაესთანაც ეეცილებეის ხოლმე, ეინც ცდილობერნი სხეისი ეამპატიეებია.

დანაცხაეს სახელი დანაცხაეს ზმინის მოქმედებისა.

დანაცხი-ა ეინე, რაც დაინაცხეს ჯორი ფ. *სეორედ დაფარულად.*

დანაცხიდება გრძედ. ნანაცხად იქცევა.

დანაცხიებელი რაც დანაცხიდა. ფ. *ფენა.*

დანაცხეა სახელი დანაცხეეს, დანაცხეება ზმინათა მოქმედებისა.

დანაცხენელი ეინც დანაცხენა. ფ. *ეეფენა.*

დანაცხენი ფარეზი. ეაეეთ ეეფენა. — *(ავტომანქანაში) ფ. ეაეეთ ეეფენა.*

დანაცხენი ეინც დანაცხენა. ფ. *

დაპირქვავება სახელი დაპირქვავების, დაპირქვავდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაპირქვავებულ-ი რაც დაპირქვავდა. *დ.ქვაში.*

დაპირქვავდა ზმნა იხ. დაპირქვავება.

დაპყრობა სახელი დაპყრობს, დაპყრობა ზმნათა მოქმედებისა.

დაპყრობილ-ი რაც დაპყრობს, დაპყრობა ზმნათა მოქმედებისა. *დ. მოსახლენი.*

დაპრანქინ-ი (საუბ.) დაკაწრული, დაფხაჭნილი. *დ. ბეღლები.*

დაპრანჭავს (თურმ. დაპრანჭვას) ბერძ. დამანჭავს, დაღმეჭს, დეკრუნჩს (პირისახეს...). ⇨ შდრ. დაეპარანჭება, დაპარანჭება, დაპარანჭული.

დაპრანჭვა სახელი დაპრანჭავს, დაეპარანჭება ზმნათა მოქმედებისა.

დაპრანჭულ-ი რაც დაპრანჭით. *დ. სახე.*

დაპრაზას-ს (თურმ. დაპრაზვასაც; *აწმ.* პრაზავს) ბერძ. (კუთხ.) იგივეა, რაც დაკუნქვა.

დაპრიმებული რისამე პრიმებით შეფენა. *ბიდის დ.*

დაპროექტებულ-ი რის პროექტიც შეადგინეს. *დ. წყალსადენი.*

დაპრომხდა *ბერძ.* სწრაფად დატროალდება.

დაპროფილება სახელი დაპროფილებს, დაპროფილდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაპროფილდა *ბერძ.* 1. საქმეს შეჰპხს, საქმით დაემაყოფილდება. 2. მარეულს გაიკეთებს (თავთავი, ბალახი), — შდრ. დაწნილდება (თავთავი...).

დაპრუნება სახელი დააპრუნებს, დაპრუნდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაპრუნებულ-ი ვინც, რაც დააპრუნა ან დაპრუნდა. *დ. ბაეშვები.* ‖ *დ. ჯვრედნი.* — *დ. ბალახი.*

დაპყრობა სახელი დაიპყრობს, ზმნის მოქმედებისა.

დაპყრობით-ი (ზნეკ.) რაც მიზნად ისახავს (ქუყნების, ადგილების...) დაპყრობას. *დ. ოინები.*

დაპყრობილ-ი ბატონ (ოსით...) ალებული. ხელში ჩაგდებული, დამორჩილებული. *დ. ქვეყანა.* ‖ *დ. წმ.ეკლესიანი* (ფიგურ.).

დაპრანჭავს-ი (თურმ. დაეპარანჭვას; *აწმ.* დაეპარანჭება) *ბერძ.* ტანგრძნობელი, ტანჭიანი. *დ. ბმალი.*

დაპრანჭავს (თურმ. დაეპარანჭვას; *აწმ.* დაეპარანჭება) *ბერძ.* 1. ერთნაირნაწნა ან სხვა ნაკარნაწი ცდით დაირხევიებს (ვაშლს და მსგავ.). — დაპრაზავს, დაპრაზვას. 2. ბაღალ. (ხაზს.) ძალიან სცემს, — მოიგლეჯს. *მოიზეპრებს დაეპეჯის ეროსანებით.* ⇨ შდრ. დაეპეჯება, დაეპეჯული, დაპეჯა, დაპეჯილი.

დაპრაზვა სახელი დაპრაზავს ზმნის მოქმედებისა.

დაპრაზინ-ი რაც დაიფერა ან დაიფერა. *დ. ეკლესია.* ‖ რაც დაიფერთხა. *დ. სწერილი.*

დაპრაზილება (ასაკ.) სხეულის რაიმე ადგილის დაზიანება ბლაგვი საგნის დარტყმით ან მაგარ რამეზე მიხლით.

დაპრანვა სახელი დაპრანვინებს ზმნის მოქმედებისა. *დაფრანვით* — დაბეჭდვითებით, კატეგორიულად.

დაპრანვინ-ი დაბეჭდვითებით, კატეგორიული. *დ. მოთხოვნა.*

დაპრანვინებულ-ი რაც დაიფრანვინა. — აჩემებული. ‖ დაბეჭდითებული, კატეგორიული.

დაპრანჭა *ბერძ.* ოდნავ დაფქვის (ცერნის). ‖ დაეფქვის, დაეპეჯის. — შდრ. დაეფლეთება.

დაპრანჭვება სახელი დაპრანჭინებს, დაპრანჭინდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაპრანჭინ-ი *ბერძ.* ‖ კარგი აზნები. *დაჰრნი ნაბადს წუ დაიფლეთ, ავდარჰი — ქალაქნისანო.*

დაპრანჭინებული *ბერძ.* ბადალი; შესადარი; მსგავსი. *მისი დ. არ მინახავს.* — *ზოსი დ. ქალი* (პოეტ.).

დაპრაპას-ი *ბერძ.* ‖ ფიცრის დასაკეთი საუკარი ფანჯარაზე ან კარზე. 2. (ძე.) დარაბებიანი ოთახი ქურის პირას; (იქებულნენ საავადმყოფოს ან სახელოსნოთაგის).

დაპრაპას-ი დაცა და დატანა — იგივეა, რაც დაეიდარაბა. დაცა პრაპოთან ჰქონდეს და ცარაბა.

დაპრაპას-ს (თურმ. დაეპრაპვას) *ბერძ.* რაზედ ჩაეხეხვებ, — გადაეხვეს. ⇨ შდრ. დარაზვა.

დაპრაზვა სახელი დარაზავს ზმნის მოქმედებისა.

დაპრაზვას-ს (თურმ. დაეპრაზვას; *აწმ.* რაზვასაც) *ბერძ.* (წვიწ.) მჭიდროდ გაყრილიანებს, ერთი სულისკვეთებით გამხმეჭვალეს; შეამჭიდროებს. ⇨ შდრ. დარაზვება, დარაზვება, დარაზული, დამრაზება, დაზარაზვება.

დაპრაზვა (წვიწ.) სახელი დარაზვას ზმნის მოქმედებისა.

დაპრაზულ-ი (წვიწ.) ვინც დარაზვას ან დარაზვა. *პირების ბანდები დ. მასები.*

დაპრაზულება (წვიწ.) დარაზულად ყოფნა.

დაპრაია (ფ.) აბრეშუმის ქსოვილი. *დარაიის პერანგი.* ‖ აბრეშუმის მანდილი.

დაპრანინება 1. რაიონებად დაყოფა (რაიმე ტერიტორიისა). *საქართველოს ეთნოკულტურული დ.* 2. (სპეც.) გარკვეული რაოდენობისათვის განწილება. *ქერის ჯიშების დ.*

დაპრანინებულ-ი იგივეა, რაც დარაიალებული.

დაპრანინება სახელი დარაიკუნებს ზმნის მოქმედებისა.

დაპრანინ-ი (დარწინა) 1. გამოქვაბული კლდეში ან მიწაში 2. თეფშის სამალავი. — ბოლავი, ჯილე.

დაპრანინება-ს *ბერძ.* რაცრაცით დადის. *მთების ლიეთ დ.*

დაპრანინება-ს *ბერძ.* რასრასით დადის (ეტლი, ხანქანა...).

დაპრანჭ-ი რაზეცი მორთული (ცხენი).

დაპრანჭება (საუბ.) სახელი დაპრანჭუნებს ზმნის მოქმედებისა.

დაპრაჟ-ი რისაც (ან ვისიც) დასაცავად დაყენებული პირი, — მცველი, გუშაგი. *ტკბილეული დ. — ბალიანის დ. — ტაძრის დ.*

დაპრაჭობს *ბერძ.* 1. დარაჯად არის, დარაჯად დგას. 2. ს-დარაჯობს-ს. 1) დარაჯობს რასმე ვისმე. *ეუნანს სდ.* 2) ჩასაფრებული ელოდება. *ფოსტალიონ სდ.* ⇨ შდრ. დარაჯობა, მოდარაჯე.

დაპრაჭობა დარაჯის მოეალეობა; დარაჯად დგომა.

დაპრაჭ-ი 1. საგანგებოდ მოწყობილი დიდი საკრებული ოთახი (კრების, ლექციის, კონცერტის და მისთ. მოსაწყობად). *საკრებულო დ. — ფიზკულტურის დ.* 2. (ძე.) დიდი სასტუმრო ოთახი საცხოვრებელ სახლში. 3. ტექნიური ტერიტორია საცხოვრებელი სახლი, რომლის დამხმარეობენტები ეფიცებიან და ეკირავნენ. 4. (ისტ.) სანართველოს ეკონომიური სამსახურების უმაღლესი სათათბირო ორგანო, — სამეფო სამჭრ.

დაპრაჭობა ოფიციალური სტუმრობა, ოფიციალური მიღება. *მთავრობამ დ. გამართა.* — *დაპრაჭობამ ველთბილად ჩაიარა.*

დაპრაჭობილ-ი (დარბაისლის) ტიპი, ზრდილობიანი, თავდაჭერილი (ხნიერ ადამიანი).

დაპრაჭობილება დარბაისლის ფიცება, — სიდარბაისლე.

დაპრაჭობილ-ი დარბაისლის დამახასიათებელი, *დ. სიტყვა-პასუხი.*

დაპრაჭება სახელი დაპრაჭებს ზმნის მოქმედებისა.

დაპრაჭებულ-ი აკლებული, ხოხრაჭიანი, აწეწილებული. *დ. ოყო ქვეყანაო.*

დაპრან-ს *ბერძ.* სიმრისიით დადის. ‖ ჩქარი ნაბიჯით დადის.

დაპრიმდება (*აწმ.* რბილდება) *ბერძ.* რბილი გახდება. *ტკაცი დარბილდა.*

დაპრბილება სახელი დაპრბილებს, დარბილდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაპრბილებულ-ი აკლებული. დარბილებული *კაჭი.*

დარბ-ი მოქმედების. მეცნიერების, წარმოების დარგი. *მოღვაწეობა სფერო; მრეწველობის დ. — განათლების დ.*

დაპრაკას-ს (თურმ. დაეპრაკვას; *აწმ.* რაკავს) *ბერძ.* ფეხებით მიწაზე ჩაფხვნას, ჩაასობს, ჩაყრის ვასაბარელად (მცენარეს). *ეზოში მსხალი დარგო.* ⇨ შდრ. დაკარგვინებს, დარიგებს, დარგვა, დარგული, დასარგები.

დარგვა სახელი დარგავს ზმნის მოქმედებისა.

დარგოსნობა-ი დარგვის მოხდენილი ჩამოყალიბებული. *დ. აქმეიანური ტრადიციები.*

დარგ-ი ცხოველების, მცენარეების გაჩენის, განვითარების და მისთ. — სფერო. *ბიოლოგიის დ. — ფიზიკის დ.* ‖ *ხალხური შემოქმედების ეპოსის დ.* — *ენათმეცნიერების დ.*

დარგ-ი ნაკეთობის ნაწილი, ნაწილობრივ დამოუკიდებელი ნაკეთობა. *ფანჯრის დ. — ხის დ.*

დარგ-ი ტანსაცმლის ნაწილი, ნაწილობრივ დამოუკიდებელი ნაკეთობა. *ქურქის დ. — ხალათის დ.*

დარგ-ი ნაკეთობის ნაწილი, ნაწილობრივ დამოუკიდებელი ნაკეთობა. *ფანჯრის დ. — ხის დ.*

დარგ-ი ტანსაცმლის ნაწილი, ნაწილობრივ დამოუკიდებელი ნაკეთობა. *ქურქის დ. — ხალათ

დარიგებული-ი 1. რაც დარიგდა 2. ვინც დარიგეს; ვისაც წინასწარ უთხრეს, როგორ მოიქცეს.

დარიდება სახელი დარიდების ზმნის მოქმედებანი.

დარიდნაკა 1. სხვადასხვა მინერალში შემავალი ქიმიური ელემენტი, მაგარი მბამიჩი ნივთიერება [ჩინონ.]. (სატ.) თაკეის შავქინა). 2. ამ ნივთიერებისაგან დამზადებული პრეპარატი; ხმარობენ მეღიცინასა და ტექნიკაში.

დარიდნი-ი დარიდნის ხის ტოტების გამხმარი ხუთწლეულანი ქერქი; იხმარება სანელებლად ჭ დარიჩნის ზე [Cinnamomum zeylanicum, C. cassia და სხ.] — მარადმწვანე მერქნიანი მცენარე, გავრცელებული ტროპიკული ქვეყნების.

დარიდნის (სპეც.) სახელი დარიდნის ზმნის მოქმედებანი.

დარიდნ|ებ-ინ- (სპეც.) რაც დარიხებულ, — მოცულ თანხაზე დამატებული (საერაო პროცენტი).

დარიხინებ-ა გრძლ. (საფ.) რიხინ-რიხინით, რახრახით დადის (ტანლით და ბრისა.).

დარიკაჟება სახელი დარიკაჟების ზმნის მოქმედებანი.

დარიკაჟებ-ინ- ბგერისაგან, კილისაგან.. გაწმენდილი (ბორძღვენი)

დარიმეს-ს (თერძ. დარიმესეს; *აწ*ი რიმესეს) გრძლ. 1. მსხვილად დაფქვას, — დაღერღვას. 2. გადაგ- (საფუ.) ყველაფერზე იტყვის (დაუკითხავად), — დაფვაჭვს, დაკაკლაქს. ▫ ზედ. დაარიმეინებს, დარიმეს, დარიმებინა.

დარიმება სახელი დარიმეს ზმნის მოქმედებანი.

დარიმებ-ინ- რაც დარიმეს. ფ. *სიმინდი.* ‖ ფ. *სიმიღვნელი.*

დარიხება სახელი დარიხების ზმნის მოქმედებანი. გამანადგურებელი ფ.

დარიხებ-ინ- 1. რაც დარიხეს, — დარეხილი. ფ. *ზეშტი.* 2. რაც დარიხეს; დარიგებით ნასროლი. ფ. *ბერთი შეკარებ დაიჭირა.*

დარიხვა სახელი დარიხების ზმნის მოქმედებანი. წყაროს ფ.

დარიხ|ებ-ინ- *გრძლ.* რიგრიგს გამოსცემს. *მაწილი* ფ.

დარიხვიდება-ა გრძლ. რიმისებით გაიბერება, გაჩენდება.

დარიხვიდებ-ინ- ვინც, რაც დარუმდა, რაც დაურუმდათ. ფ. ფეხები.

დარიხუნიება რეუნის მიცემა, — ძაფის ჯვარედინად გაყრა-გამოცრით ამოქსოვა (გაბეული ანგაცრეული წინდისა, შარვლისა და სხვ.); კუმშვა.

დარიძა (ძ.) სახელი დარქვაშის ზმნის მოქმედებანი, — "ხედ დადება» (საბა).

დარიძვა სახელი დარიქმევის ზმნის მოქმედებანი

დარიძებ-ინ- რაც დარიქვეს ან დაერქვა. *ბაჟნეს ჯეკ სახელი არა აქვს* ფ.

დარიქვ-ინ- (ძ.) დაფარებული, დახურული.

დარიქვა სახელი დარიქვეს, დარიღვევა ზმნათა მოქმედებანი.

დარიღვ-ინ- რაც დარიღეს ან დაერია. ფ. *ქაბა* ‖ ფ. *წესრიგი აღდა.*

დარისვა სახელი დარისვეს ზმნის მოქმედებისა.

დარისვ-ინ- 1. რაც დარისვეს. 2. მორფული (ბევრი). ფ. *ცხილები.*

დარისხ-ა (*აწ*ი. რისხა) გრძლ. 1. სადაც იყო, იქვე იქნება, არსად წავა. *წენ აქ დარხი!* — *წყალნი წაკლენ და წამოვლეს, ქვიშანი დარისხიანი.* 2. ფიგურიც იყო, ისე იქნება, ბრა გაუკეთებელი დარხა. — *ცოცხალი დარხა.* — *ქვეყნის მაზარებელი დარხა უზიარებელთო.* 3. შეცდენილი შემასმენლის ზმნური წევრი: გახდება, გამოვა, იქნება, აღმოჩნდება. *გამარჯვებული დარხნენ.* — *ნაწყენი დარხა.* 4. მეორე წელიწადის სასწაულებლის იმავე კლასში ან ერთის, შემდგომ კლასში ვერ გადავა. 5. კოდევ ეჭნება რამე. *უფლება ვინმე, მას ჯიბეში ორი ბაზეთილა დარხა.* — *კაცმა ერთი ცუდად დარხა.* 6. ისევ მდევარიობაში ეჭნება, რომელშიც პჭირნა. *მიეკალებულს თვალები ღია დარჩენოდა.* ‖ უნებლიეთ ეურ გააკეთებს რასმე; გამოარჩენა. *მას კაცი ღია დარჩა.* — *მოწყობის წიგნი წაკითხაი დარჩა.* 7. თავის უნებურად დაგოგეებს სადე, დაავიწყდება თან წაღება ან ხელი შეეშლება წაღებაში. *ქალს საფულე შინ დარჩა.* 8. ვისიმე გახდება; წილად ხვდება. *მამის ბიბლიოთეკა შვილებს დარჩათ.* — *პირუტყოსა აქნდა მას ტ.* — *ბედაურები დაიბირეთ, ვირებს ვარჩათ მოედანთო.* — *გაღმა შეეხედე, გამოღმა დარჩებაო.* ჭ ცოცხალი უკან დარჩება (ძ., საუბ.) — დაავადებისგენ და ძალიან მორს გადაასახლებენ.

დარჩება სახელი დარჩენ ზმნის მოქმედებისა.

დარჩენ-ინ- 1. სახელი დარჩენა ზმნის მოქმედებისა. შინ ფ. 2. სახელი დარჩენა ზმნის მოქმედებისა, — ჩამენა, თავის ფ.

დარჩენილ-ი ვინც, რაც დარჩა. *მარჭვიდ* ფ. — ლაც ფ. კარი.

დარჩენილ-ი 1. რაც დარჩოფს. — გაშენილები, გარჩენული. ფ. *ბორბალი.* — ფ. *ნიმფები.* 2. შეჩერებული, საუკეთესო. ფ. *ეკიპაჟები.*

დარჩინ-ა (*თერძ.* დუნჩილაა; *აწ*ი. რჩინელაა) *გრძლ.* 1. ლითონის ნაწილების ერთმანეთთან შეკავშირება (კალით). 2. ლითონის (მინის...) ხელებლების, ღია ადგილების დაკავშირები, ბახერიც ფ შეხ. დარჩილეა. ტარჩინეთ

დარჩინება სახელი დარჩინეს ზმნის მოქმედებისა.

დარჩინებ-ინ- რაც დარჩილეს. ფ. *ქვაბი.*

დარჩობა ოყიება, რაც დარჩენ (მნიშვ. 1).

დარხენება სახელი დარხენენ ზმნის მოქმედებისა. დარხენებინა — მორეხვად *ქალმა ფ. წალეწა თოკი.*

დარხენებინ-ი ვინც დარიხვინა. ‖ ვინც სირცხვილი იგრძნო. *ძლეულ დარხენებულია.*

დარხვა სახელი დარხვეს, დარიხვევა ზმნათა მოქმედებისა.

დარხენ-ინ- რაც დარხვიან ან დაირხა.

დარხვნენება-ა (*აწ*ი. რხვნენება) გრძლ. სარჩუნოდ მოინჩნეს რასმე. — დაოკეთებს.

დარხვნენებ-ა სახელი დარხვნენებს, დარხვნენება ზმნათა მოქმედებისა. დარხვნენებინა — დასუეთნეთ, დამაჯერებელი ფ.

დარხვნენებ-ინ- ვინც დარხვნენა, — დაჯერებული ფ.

დარხვნენებ-ინ- *გრძლ.* (სუც.) წყალს დალევს წყურვილის მოიკლავს (პირუტყვი).

დარხნენება (სპეც) სახელი დარხნენებს, დარხნეულ ველს ზმნათა მოქმედებისა. **დარხნენებინ**-ი რაც დარხნეულდა. ფ. *სარნელი.*

დარჯოება სახელი დარჯობს. ზმნის მოქმედებისა.

დარჯობინ-ი 1. რაც დარჩქვეს ან დაერჭო. — ჩარჩობილი. ფ. *პოძი.* 2. გადაგ. (ირონ.) ვინც სადმე ღაერჭო, — სწრაფად სადმე შინული და გაჩერებული. *ეროვნების სხვებზე ადრე იყო პოლიტ ფიგურად ფ.*

დარხობა სახელი დარხობეს, დარხობევა ზმნათა მოქმედებისა.

დარხობ-ინ- რაც დარხობეს ან დარხა. ფ. *თეთრი.*

დარკნა-ი ლითონის ჩამოსასხმელი ყალიბი. ‖ ფარდაკეში გამოლული — ღიდ გამოცდილება მიხელეს, — გამოიწერთაბა, გამოიპრმძვეთა.

დარა-ი 1. რომელიმე თეატრის მსახიობთა კოლექტივი. 2. (ძ.) საერთოდ, გუნდი, კრებული; ჯგუფი. 3. რაიმე საზოგადოებრივი დაჯგუფება. ‖ მუსიკა ფსი (ისტ.). — პირველი მარშისტული სოციალ-დემოკრატიული ორგანიზაცია საქართველოში.

დასაბამება-ი (დასაბამებელია) რითიც უნდა დაუბმეთ (ტანსაცმელს).

დასაბანადან დაბანილის მიზნით.

დასაბან-ი (წიგნ.) დასაწყისი, საბაყე. ფ. დაბასარული. — ფ. *მისეკ.* — *ქვეყნის დასაბამიდან.*

დასაბან-ი 1. ვინც (რაც) უნდა დაბანონ, რაც უნდა დაიბანონ. *პირი აქვს ფ.* 2. რითაც უნდა დაბანონ (დაიბანონ). თაფან ფ. წყალი.

დასაბან|ებ-ინ- რაც უნდა დაბანონ. ფ. *ფიზა.*

დასაბანებინ-ი (დასაბანებელია) რაც უნდა დაბანონ.

დასაბანებ-ა რაც უნდა დაბეჭდონ.

დასაბეჭ-ი ვინც, რაც უნდა დაბეჭდონ.

დასაბეჭდება დაბეჭდილის მიზნით.

დასაბეჭდ-ინ- რაც უნდა დაბეჭდონ. ფ. *ტანსაცმელი.* ‖ ფ. *ცალი.*

დასაბეჭნებელ-ი (დასაბეჭდნებელია) რაც უნდა დაბეჭდინონ.

დასაბერ-ი რაც უნდა დაბერდნენ. ფ. *ხტატია.*

დასაბინავებ-ი (დასაბინავებელია) 1. ვინც, რაც უნდა დაბინავონ. 2. სადაც უნდა დაბინავონ. *პირუტყვის ფ. ადგილი.* დასაბინავებელ — დაბინავების მიზნით.

დასაბან-ი 1. რაც უნდა დაბანან. *ძალლი დასაბანია.* 2. რითაც უნდა დაბანან. ფ. *ფიქი.* 3. სადაც უნდა დაბანან. ფ. *ადგილი.* — *ძროხის თქვე: ფ. მიშილვე და საწოლის მე ვიშოვნი.*

დასაბანებელ-ი (დასაბანელებელია) 1. რაც უნდა დაბანებინონ. ფ. *ოთახი.* 2. რითაც უნდა დაბანებინონ რამე. *ოთახის ფ. ფარდები.* დასაბანებელ — დაბანებების მიზნით.

დასაბორკილებ-ი (დასაბორკილებელია) რაც უნდა დაბორკილონ. ფ. *ცხოველი.* დასაბორკილებელ — დაბორკილების მიზნით.

დასაბორკილებ-ინ- 1. რაც უნდა დაბორკილონ. ფ. *ცხენი.* 2. ფიგურალურად: ვინც, რაც უნდა დაბორკილონ. *ცხენის ფ. ფეხები.*

დასაბრალებელ-ი (დასაბრალებელია): დასაბრალებელ — დაბრალების მიზნით.

დასაბრალებებ-ინ- (დასაბრალებელია) ვინც უნდა დაბრალებულს; რაც უნდა დაუბრალებულ (ობრალება წყლულები). *მე ადრე და მაკლ დასაბრალებელი? — ამისი ო. თავლები რას უგრძნობა?*

დასაბრუნებელ-ი (დასაბრუნებელია) 1. რაც უნდა დასაბრუნონ ან დაუბრუნონ. *ბიბლიოთეკაში დ. წიგნი* — *ადრესზე დ. წყალი.* 2. რითაც უნდა დაბრუნონ. *ბილეთისა დ. ფული.* 3. რითაც უნდა დაბრუნდნენ (მნიშვ. 2) საღამოზე უკან დ. ჭრა. დასაბრუნებელ — დაბრუნების მიზნით. *შინ დ. ფული მოიტანეთ.*

დასაბუთება სახელი დასაბუთებს ზმნის მოქმედებისა.

დასაბუთებელ-ი საბუთებით დამტკიცებული, დადასტურებული. დ. *დებულება.* — დ. *პასუხი.*

დასაბან-ი რაც უნდა დაბანონ. *წაგებას ტანი აქვს* ფ.

დასაბერებ-ა რაც უნდა დაიბერონ. დასაბერებელ — *ღაბაბის* მიზნით.

დასაბერ-ი რაც უნდა დაბერონ. — გასაბერებელი. დ. *მიწისა.*

დასაბერ-ა რაც უნდა დაიბერონ.

დასაბზინ-ი რაც უნდა დაიბზინონ, — გასაბზინები (ბეღური). ფ. *უშუალები.*

დასაბირებებ-ი (დასაბარებელია) რაც უნდა დაიბირონ.

დასაბრალებებ-ინ- (დასაბრალებელია) რაც უნდა დაბრალონ.

დასაბრალ|ებ-ინ- (დასაბრალ ლ'ისა) რაც ვინმე უნდა დაბრალ ფ. *საქციელ.*

დასაბრობებელ-ი (დასაბორბელია) რაც უნდა დაბორონ. ფ. *მორტები.*

დასაბარაბ-ი რაც უნდა დაფრიხონ ან დაბეგრიხოს. ფ. *წნელი.*

დასაბრალებელ-ი (დასაბრალებელია) რაც უნდა დაბრალებელ ან დაყრილებულს. *კაცს დასაბრალებელია.*

დასაბანებელ-ი (დასაბანებელია) რაც უნდა დაბანონ. ფ. წყალი.

დასაბანებ-ინ- (დასაბანებელია) 1. რაც უნდა დაბანონ. ფ. *ტანსაცმელი.* 2. რითაც უნდა დაბანონ. *ფეხების ფ. ადგილი.* დასაბანებელ — დაბანების მიზნით.

დასაბან-ი 1. რაც უნდა დაბანონ. 2. სადაც უნდა დაბანონ. ფ. წყალი.

დასაბან|ებ-ინ- 1. რაც უნდა დაბანონ. ფ. *ნაგვები.* 2. სადაც უნდა დაბანონ. *ფეხების ფ. ადგილი.*

დასაბან-ი 1. ვინც, რაც უნდა დაბანონ. ფ. *ბავშვი.* 2. რითაც უნდა დაბანონ. *ფეხების ფ. წყალი.*

დასაბან-ა (*აწ*ი. საბანა) გრძლ. 1. სადაც იყო, იქვე იქნება, არსად წავა. *წენ აქ დარხი!* — *წყალნი წაკლენ და წამოვლეს, ქვიშანი დარხიანნი.* 2. როგორც იყო, ისე იქნება, ბრა გაუკეთებელი დარხა. — *ცოცხალი დარხა.* — *ქვეყნის მაზარებელი დარხა უზიარებელთო.* 3. შეცდენილი შემასმენლის ზმნური წევრი: გახდება, გამოვა, იქნება, აღმოჩნდება. *გამარჯვებული დარხნენ.* — *ნაწყენი დარხა.* 4. მეორე წელიწადის სასწაულებლის იმავე კლასში ან ერთის, შემდგომ კლასში ვერ გადავა. 5. კოდევ ეჭნება რამე. *უფლება ვინმე, მას ჯიბეში ორი ბაზეთილა დარხა.* — *კაცმა ერთი ცუდად დარხა.* 6. ისევ მდევარიობაში ეჭნება, რომელშიც პჭირნა. *მიეკალებულს თვალები ღია დარჩენოდა.* ‖ უნებლიეთ ეურ გააკეთებს რასმე; გამოარჩენა. *მას კაცი ღია დარჩა.* — *მოწყობის წიგნი წაკითხაი დარჩა.* 7. თავის უნებურად დაგოგეებს სადე, დაავიწყდება თან წაღება ან ხელი შეეშლება წაღებაში. *ქალს საფულე შინ დარჩა.* 8. ვისიმე გახდება; წილად ხვდება. *მამის ბიბლიოთეკა შვილებს დარჩათ.* — *პირუტყოსა აქნდა მას ტ.* — *ბედაურები დაიბირეთ, ვირებს ვარჩათ მოედანთო.* — *გაღმა შეეხედე, გამოღმა დარჩებაო.* ჭ ცოცხალი უკან დარჩება (ძ., საუბ.) — დაავადებისგენ და ძალიან მორს გადაასახლებენ.

დასაბან-ი 1. რაც დარჩენ. *მარჭვიდ* ფ. — ლაც ფ. კარი.

დასაბან-ი 1. რაც დარჩოფს. — გაშენილები, გარჩენული. ფ. *ბორბალი.* — ფ. *ნიმფები.* 2. შეჩერებული, საუკეთესო. ფ. *ეკიპაჟები.*

დასაბან-ა (*თერძ.* დუნჩილაა; *აწ*ი. რჩინელაა) *გრძლ.* 1. ლითონის ნაწილების ერთმანეთთან შეკავშირება (კალით). 2. ლითონის (მინის...) ხელებლების, ღია ადგილების დაკავშირები, ბახერიც ფ შეხ. დარჩილეა. ტარჩინეთ

დასაბან-ინ- რაც დარჩილეს. ფ. *ქვაბი.*

დასაბან-ა ოყიება, რაც დარჩენ (მნიშვ. 1).

დასაბან-ა სახელი დარხენენ ზმნის მოქმედებისა. დარხენებინა — მორეხვად *ქალმა ფ. წალეწა თოკი.*

დასაბან-ი ვინც დარიხვინა. ‖ ვინც სირცხვილი იგრძნო. *ძლეულ დარხენებულია.*

დასაბან-ა სახელი დარხვეს, დარიხვევა ზმნათა მოქმედებისა.

დასაბან-ინ- რაც დარხვიან ან დაირხა.

დასაბან-ა (*აწ*ი. რხვნენება) გრძლ. სარჩუნოდ მოინჩნეს რასმე. — დაოკეთებს.

დასაბან-ა სახელი დარხვნენებს, დარხვნენება ზმნათა მოქმედებისა. დარხვნენებინა — დასუეთნეთ, დამაჯერებელი ფ.

დასაბან-ინ- ვინც დარხვნენა, — დაჯერებული ფ.

დასაბან-ინ- *გრძლ.* (სუც.) წყალს დალევს წყურვილის მოიკლავს (პირუტყვი).

დასაბან-ა (სპეც) სახელი დარხნენებს, დარხნეულ ველს ზმნათა მოქმედებისა.

დასაბან-ინ- რაც დარხნეულდა. ფ. *სარნელი.*

დასაბან-ა სახელი დარხობს. ზმნის მოქმედებისა.

დასაბან-ინ- 1. რაც დარჩქვეს ან დაერჭო. — ჩარჩობილი. ფ. *პოძი.* 2. გადაგ. (ირონ.) ვინც სადმე ღაერჭო, — სწრაფად სადმე შინული და გაჩერებული. *ეროვნების სხვებზე ადრე იყო პოლიტ ფიგურად ფ.*

დასაბან-ა სახელი დარხობეს, დარხობევა ზმნათა მოქმედებისა.

დასაბან-ინ- რაც დარხობეს ან დარხა. ფ. *თეთრი.*

დასაბან-ა (*აწ*ი. რისხა) გრძლ. 1. სადაც იყო, იქვე იქნება, არსად წავა. *წენ აქ დარხი!* — *წყალნი წაკლენ და წამოვლეს, ქვიშანი დარისხიანი.* 2. ფიგურიც იყო, ისე იქნება, ბრა გაუკეთებელი დარხა. — *ცოცხალი დარხა.* — *ქვეყნის მაზარებელი დარხა უზიარებელთო.* 3. შეცდენილი შემასმენლის ზმნური წევრი: გახდება, გამოვა, იქნება, აღმოჩნდება. *გამარჯვებული დარხნენ.* — *ნაწყენი დარხა.* 4. მეორე წელიწადის სასწაულებლის იმავე კლასში ან ერთის, შემდგომ კლასში ვერ გადავა. 5. კოდევ ეჭნება რამე. *უფლება ვინმე, მას ჯიბეში ორი ბაზეთილა დარხა.* — *კაცმა ერთი ცუდად დარხა.* 6. ისევ მდევარიობაში ეჭნება, რომელშიც პჭირნა. *მიეკალებულს თვალები ღია დარჩენოდა.* ‖ უნებლიეთ ეურ გააკეთებს რასმე; გამოარჩენა. *მას კაცი ღია დარჩა.* — *მოწყობის წიგნი წაკითხაი დარჩა.* 7. თავის უნებურად დაგოგეებს სადე, დაავიწყდება თან წაღება ან ხელი შეეშლება წაღებაში. *ქალს საფულე შინ დარჩა.* 8. ვისიმე გახდება; წილად ხვდება. *მამის ბიბლიოთეკა შვილებს დარჩათ.* — *პირუტყოსა აქნდა მას ტ.* — *ბედაურები დაიბირეთ, ვირებს ვარჩათ მოედანთო.* — *გაღმა შეეხედე, გამოღმა დარჩებაო.* ჭ ცოცხალი უკან დარჩება (ძ., საუბ.) — დაავადებისგენ და ძალიან მორს გადაასახლებენ.

დასაბან-ა სახელი დარჩენ ზმნის მოქმედებისა.

დასაბან-ინ- 1. სახელი დარჩენა ზმნის მოქმედებისა. შინ ფ. 2. სახელი დარჩენა ზმნის მოქმედებისა, — ჩამენა, თავის ფ.

დასაბან-ინ- ვინც, რაც დარჩა. *მარჭვიდ* ფ. — ლაც ფ. კარი.

დასაზუსტებელ-ი (დასაზუსტებელისა) რაც უნდა დაზუსტდეს. დასაზუსტებელი ადგილი. **დასაზუსტებელ-ი** რაც უნდა უნდა დაზუსტდეს. დ. ნივთები.

დასაზუსტებელ-ად საღილი დაასათაურებს უზნის მოქმედებისა.

დასაზუსტებელ-ი რაც დასათაურებს. დ. სტატია.

დასათვალიერებელ-ი (დასათვალიერებლისა) 1. რაც უნდა დათვალიერონ, — თვალიერ მოსაწყინი. 2. რითაც უნდა დათვალიერონ. დ. ჭიქასა. **დასათვალიერებელ-ად** — დათვალიერების მიზნით.

დასათვალიერებელ-ი დათვალიერების განკუთვნილი. დ. მარეკალი. — დ. ნაკეთი. **დასათვალიერებელ-ად** — დათვალის მიზნით.

დასათვალიერებელ-ი (დასათვალიერებლისა) რაც უნდა დათვალიერონ. **დასათვალიერებელ-ად** — დათვალიერების მიზნით. წაიეიდნენ ქალაქად დ.

დასათვლელ-ი რაც უნდა დათვალონ, რის დათვლას საჭიროა. **დასათვლელად** — დათვლის მიზნით.

დასათმობ-ი რის, ვისი დათმობაც შეიძლება, — გასამტებელი. **დასათმობად** — დათმობის მიზნით.

დასაიმედებელ-ი (ნოქ.) რაც ენერ უნდა დაიმედებინონ. **დასაიმედებლად** — დაიმედებელის მიზნით.

დასაკარგავ-ი (ნოქ.) რაც უნდა დაკარგონ. დ. ქალაქი. **დასაკარგავად** — დაკარგვის მიზნით.

დასაკარგებელ-ი (დასაკარგებლისა) 1. რაც უნდა დაკარგონ. 2. რაც უნდა დაკარგოს. **დასაკარგებლად** — დაკარგვის მიზნით. ეკალ-ბარდები დ. ნაპრალები.

დასაკარგებელ-ი (დასაკარგებლისა) რაც უნდა დაკარგონ, — ნაკლები. **დასაკარგებლად** — დაკარგვის მიზნით.

დასაკარგავ-ი (ნოქ.) რაც უნდა დაკარგონ. დ. ნაკლები. **დასაკარგავად** — დაკარგვის მიზნით.

დასაკარგებელ-ი (დასაკარგებლისა) რაც უნდა დაკარგონ. დ. ანაფორა აქვთ. დასაკარგავი — დაკარგის მიზნით. დასაკარგავნი (საუნ.) — ძნელად მისაცდენ, ძნელად მისაფენ ადგილას, ბალიშ შორს. დ. ეხლორობს.

დასაკარგებელ-ი (დასაკარგებლისა) რასაც საკვირველი უნდა დაკარგონ. დ. ფეხსაცმელი.

დასაკვამ-ი 1. რა უნდა დაკვამონ; რაც შეიძლება დაკვამონ. დ. ყველა. 2. რითაც უნდა დაკვამონ. *ჭიქის*ის დ. ჯოხელი.

დასაკიდ-ი რაც უნდა დაკიდონ, რის დაკიდება შეიძლება. დ. ფაშა. — დ. სიკრიალი.

დასაკითხ-ი რაც უნდა დაკითხონ. **დასაკითხად** — დაკითხვის მიზნით — ზედასწრებ.

დასაკლავ-ი რაც უნდა დაკლან; რაც შეიძლება დაკლან. დ. ცხვარი. — დ. ხბოები.

დასაკლებ-ი (ნოქ.) რაც უნდა დაკლონ, — საქონლის ფასი. **დასაკლებად** — დაკლების მიზნით.

დასაკრავ-ი საღილი დაკვრისათვის. დ. ფანდური.

დასაკრავებელ-ი (დასაკრავებლისა) რაც უნდა დაკრან. დ. ფანდური. **დასაკრავებლად** — დაკვრის მიზნით.

დასაკრეფ-ი რა უნდა დაკრიფონ, — საკრეფი. **დასაკრეფად** — დაკრეფის მიზნით.

დასაკრეფებელ-ი (დასაკრეფებლისა) რაც უნდა დაკრიფონ. **დასაკრეფებლად** — დაკრეფის მიზნით.

დასაკრეფებელ-ი (დასაკრეფებლისა) რაც უნდა დაკრიფონ, — ნაკრეფი. **დასაკრეფებლად** — დაკრეფის მიზნით.

დასაკრეფებელ-ი (დასაკრეფებლისა) რაც უნდა დაკრიფონ. დ. ბალიში

დასხლტება-ი რაც უნდა დასხლტეს. დასხლტომაც — დასხლტომის მიწერი.

დასხურებელ-ი (დასასურებელისა) რაც უნდა დასასურაო. დასხურებათქა — დასურათების მიწერი.

დასხხვენ-ი რაც უნდა დასხხვენს, — სასხვენი. ფ. პაკეტთსი. დასხხვნელად — დასხვენის მიწერი.

დასხხრევ-ი: დასხხრევა — დასხრების მიწერი. *კონიუგირებაზე ფ. ხაშიშვილი.*

დასხხხდომ-ი რაზედაც უნდა დასხხდნენ, ფ. ავლიანები. დასხხხდომად — დასხდომის მიწერი.

დასხხხენ-ი 1. რაც უნდა დასხხნა. *ჩაია ღ.* 2. რითაც უნდა დასხხნენ. *ჩუნის ფ. ჩაჩკა.* დასხხხმელად — დასხნის მიწერი.

დასხხხვარებელ-ი (დასხხურებელისა) 1. რაც უნდა დასხხურონ. 2. რითაც უნდა დასხხურონ. დასხხურებელად — დასხურების მიწერი.

დასხხჯილ-ი ვინც უნდა დასხჯონ დასხხვლებად — დასხვის მიწერი.

დასხხაკაკებელ-ი (დასხხაკებლისა): დასხხაკებლად — დასხაკების მიწერი, — დასხაკებლები.

დასხხაბებენ-ი (დასხხაბენლისა) რაც უნდა დაასხაბონ დასხაბენებად — დასხაბების მიწერი.

დასხხაბხაკ-ი დასხაბხებად — დასხაბხების მიწერი.

დასხატარებელ-ი (დასხატარებლისა) რაც უნდა დასატარონ. დასხატარებლად — დასტარების მიწერი.

დასხატრატა-ი. რაც უნდა დასხტრიხონს, ფ. ზიაბ. დასხატრატობად — დასტრიხონის მიწერი.

დასხატრატა-ი. რაც უნდა დასხტრიხონს, ფ. ზიაბ. დასხატრატობად — დასტრიხონის მიწერი.

დასხატრატა-ი სადაც უნდა დატქეონ. *ბალბის ფ. ალეკიი ალარ იყო.* დასხატეთად — დატქეის' მიწერი.

დასხატხ-ი 1. რაც უნდა დატქნონ. *ფ. თოფი.* 2. რითაც უნდა დატქნონ. *თოფის ფ. ზუმბა.* დასხატნად — დატქნის მიწერი.

დასხატრიჩ' ას'ი რაც უნდა დატქეირონის. დასხატეთრთ' ას'ად — დატქირონის მიწერი.

დასხტრიხებელ-ი (დასხტირებლისა) ვინც უნდა დატქირონ დასხატრებლად — დატქირების მიწერი.

დასხატხოთ-ი 1. რაც უნდა დატქსონ ფ. ყაკა. 2. რითაც უნდა დატქონონ. *ჩაის ფ. შაქარი.* დასხატხოთად — დატქსების მიწერი.

დასხატხოხებელ-ი (დასატქსებლისა) იგივე, რაც დასატქსობი

დასხატხ-ი 1. რაც უნდა დატქსონ. ფ. ქსა. 2. რითაც უნდა დატქეონ *მიწის ფ. მანქანა.* დასხატეხად — დატქესის მიწერი.

დასხტოხებელ-ი (დასხტოხებლისა) რაც, ვინც უნდა დატროენ, — დასხრენი. დასხტოხებლად — დატროების მიწერი.

დასხტრიხებელ-ი (დასხტრიალებლისა) რაც უნდა დაატრიალონ. დასხატრიალებლად — დატრიალების მიწერი.

დასხტხუსხებელ-ი (დასხტხუსებლისა) ვინც უნდა დატქსუნონ, — დასხატხიმრებელი დასხატხუნებლად — დატქუსების მიწერი.

დასხტხუხ-ი ვინც, რაც უნდა დატქუსონ. დასხატქუხად — დატქუსის მიწერი.

დასხუთოთხებელ-ი (დასხუთოთებლისა) რაც უნდა დაუთონონ. *კაბა აქეს ფ.* დასხუთოთხებლად — დაუთოების მიწერი.

დასხუხტასხ-ი რაც უნდა დაფასტონ

დასხუხაბ-ი 1. რაც უნდა დაფარონ. *ფ. ია მაქეს! ზაალიან ფ. თანმა* 2. ვინც, რაც უნდა დაიფაროს, დასხაფარებად — დაფარის მიწერი.

დასხუხაბებენ-ი (დასხაფარებლისა) რაც უნდა დაფარონ რამე, ვინმე. რასაც აფარებენ ხოლმე რამეს, ტანზე ფ. ფარდები. დასხაფარებლად — დაფარების მიწერი.

დასხუხრახხ-ი რაც უნდა დაფარხონ. დასხაფარხებად — დაფარხების მიწერი.

დასხუხსხებელ-ი (დასხაფებლისა) რაც, ვინც უნდა დაფეთონ. 2. რისთვისაც. ვისთვისაც შეიძლება დაფეთდნენ. 3. რითაც შეიძლება დაფეთონ ვინმე, რამე. დასხფეთებლად — დაფეთების მიწერი.

დასხუხნ-ი 1. რაც უნდა დაფონონ, ფ. ხარეგბი. 2. რაც უნდა დაიფონონ. *ოცდაათ ფ. ნოხები.* 3. სადაც, რაზედაც უნდა დაფონონ, დაიფონონ რამე. *სარეგბის ფ. თოკი.* დასხუნად — დაფენის მიწერი.

დასხუხპაპა (ნიკნ.) საფეხურებიც (მნიშვ. 2) დაფოფა.

დასხიხრახებელ-ი (დასხფიქრებლისა) რაც დასაფიქრებს; რასაც უნდა დაუფიქრდნენ ფ. მეგობრობა. დასხფიქრებლად — დაფიქრების მიწერი.

დასხხიხსხ-ი რასაც ვისაც დაიფიცაყენ, — საფიცარი.

დასხხხხაკა სახელი დასასფლავებს ზემოთ მოქმედებისა.

დასხხხხაბენ-ი ვინც დასაფლეულებ, — დამარხული.

დასხურებენ-ი იგივეა, რაც ჩასაფრებული.

დასხურხ-ი 1. ბუდიდან ასაფრენი (ბარდები). 2. სადაც უნდა დაფრინდეს. ტაქეზე (თეთრფრთიანები). *თეთრფრთიანის ფ. ბილი.* დასაფრენად — დაფრენის მიწერი.

დასაუთხხხ-ი ვინც, რაც უნდა დაატრიხონ, დასაფრთხობად — დაფრთობის მიწერი.

დასხუხკაკა-ი 1. რაც უნდა დაასურებინონ 2. რითაც უნდა დაასურებინონ რამე. დასაფრქვევად — დაფრქვევის მიწერი.

დასხუხკაკა-ი რაც უნდა დაფქვან. *ფ. სიმინდი.* დასაფქვევი - დაფქვის მიწერი.

დასხუხკხ-ი იგივეა, რაც დასაფქეა.

დასხუხხსხ-ი რაც უნდა დაფეფრონ. *ფ. სიმინდი.* დასაფეფრებად — დაფეფრის მიწერი.

დასხუხსხ-ი რაც უნდა დაფეფრონ. *ფ. თამბაქო.* დასაფეფრებად — დაფეფრების მიწერი.

დასხხხხ-ი 1. რაც უნდა დაიფიქრონ ან დაიფიხრონ. 2. რითაც უნდა დაიფიხრონ დასაფიხრად — დაფიხრის მიწერი.

დასხხხხაბ-ი რაც უნდა დაფიხრონ. ფ. თამბაქო. დასაფიხრებად — დაფიხრების მიწერი.

დასხხხხაკ-ი რაც უნდა დაიფიქონ, — გამოსაჩენი (ბეღური). დასაჩენად — დაჩენების მიწერი.

დასხხხხ-ი რაც უნდა დაიფიხონ. ფ. ბაბუალი, დასაფიხრად — დაფიხის მიწერი.

დასხხხხხ-ი რაც უნდა დაიფიხონ. ფ. ხაფანი. დასაფიხრად — დაფიხის მიწერი.

დასხხხხხაკა-ი გრძივ. ხარისპირ გაკეთებას, მუსრებს დაკავებას, — საქმეს გაეწყენს. ბავშვი დასაქმე და უკან გაიყვანო. ⊏ შენ. დასაქმების, დასაქმებული. დასაქმებული.

დასხხხხხ სახელი ფ ა ს ა ქ მ ე ბ ს ზემოთ მოქმედებისა.

დასხხხხხენ-ი ვინც დ ა ს ა ქ მ ე ბ ს, ვისაც საქმე მიეწინეს; საქმით დატვირთული.

დასხხხხხ-ი იგივეა, რაც ჩასაქეა.

დასხხხხხხ (სქეს.) პრილუქებითია და სამ. რეწვეული საქონლით უზრუნველყოფა.

დასხხხრინებენ-ი (დასაქორწინებლისა) ვინც უნდა დაქორწინდეს, — საქორწილო. დასაქორწინებლად — დაქორწინების მიწერი.

დასხხხრხ-ი იგივეა, რაც ჩასაქორწინო.

დასხხხხხ-ი 1. დასაფრენი. 2. დასაწვრეთი. დასარეცვი. 3. ჯიგიტ. დასაფლეშეი; მოსასპობი. ამოსაფენი *შე დასაქცევი!* (წყევ.). დასაქცევი — დაქცევის მიწერი. დასაქცევში (სად.) — დასაქცევ. დასაფლეშე ადგილის.

დასხხხხხხხ-ი იგივეა, რაც მოსაფლეშელი.

დასხხხხხხხ-ი ⊏ შდრ. დასაფლეშებელი.

დასხხხხხხ-ი რაც უნდა დაფლეროს, ფ. *სიმინდი.* დასაფლეროდ — დაფლერების მიწერი.

დასხხხხხ-ი რაც უნდა დაფქნონ. დასაფქნელად — დაფქნის მიწერი.

დასხხხხხ-ი რაც უნდა დაფქნონ. დასაფქნელი.

დასხხხხხ-ი იგივეა, რაც დასაფლეშელი.

დასხხხხხ-ი რაც უნდა დაფქნონ. დასაფქნელად — დაფქნის მიწერი.

დასხხხხხ-ი რაც უნდა დაფქნონ ან დაიფქნონ. — დასაქცევი, მოსასპობი. დასაფქნავად — დაფქვის მიწერი.

დასხხხხხ-ი : თავის დასაფქვევი — რისამე თავდაც ასაცილებლად, — თავის გასაფარებლად.

დასხხხხხხ-ი (დასაფქნებლისა) 1. ვინც, რაც უნდა დაიფქნონ საფქნ. 2. რაზედაც, სადაც უნდა დაიფქნონ ვინმე, რამე. დასაფქნებლად — დაფქნის მიწერი.

დასხხხხხხხ-ი (დასაფლეშებლისა) რაც უნდა დაფლონონ რამეს. *საქმეზედ ფ. ლეშინი.* დასაფლეშებლად — დაფლების მიწერი.

დასხხხხხ-ი რაც უნდა დაფლონ. *ბაზრის ჩამფლეთ ფ. ქალები იყო ფ.*

დასხხხხხხ-ი 1. იგივეა, რაც საფრენი. 2. დასაფენებად, რასაც შეიძლება დაეფრინონ, დაეფრინონ; ეხლი, რის იმედით აქეთ ან შეიძლება ქონდეთ. *ამათაც ბრძოლის ჩვენი ხალხები დასაფრენად.*

დასხხხხხ-ი 1. რაც უნდა დაფრინონ; რის დაფრენა ან დაფრინონ. *ფ. ბიჭინაი.* — *ფ. ბიჭა.* 2. სადაც უნდა დაფრინონ. *ფ. ბაზრის.* დასაფრენად — დაფრენის მიწერი.

დასხხხხხხ-ი (დასაფრენებლისა) რაც უნდა დაფრინონ. დასაფრენებლად — დაფრენების მიწერი.

დასხხხხხხ-ი (დასაფრენებლისა) ვინც უნდა დაფრინონ. დასაფრენებლად — დაფრენების მიწერი.

დასხხხხხხ-ი რაც უნდა დაფრინონ. — დასასპობი. *ფ. ეკლიანი დასაფრინად* — დაფრების მიწერი.

დასხხხხხხ-ი რაც უნდა დაფრინონ. ფ. წინდები. დასაფრინავი — ტყორცნი. დასაფრინავად — დაფრენის მიწერი.

დასხხხხხხ-ი გრძივ. საჩუქარი მიეცემა; დასაჩუქებელ.

დასხხხხხხხ სახელი დ ა ს ა ხ ა ჩ უ ქ რ ე ბ ს, დ ა ს ა ხ ჩ უ ქ ე ბ ა ს ზემოთ მოქმედებისა.

დასხხხხხხ-ი ვინც, რაც უნდა დაიჩუქნონ. დასაჩუქებელად — დაჩუქების მიწერი.

დასხხხხხხ-ი 1. ვინც, რაც უნდა დაიჩუქნონ. ფ. თავი ვინც უნდა დაიჩუქნონ. რამე, თავის ფ. ია'ალი. დასაჩუქებელ — დაჩუქების მიწერი.

დასხხხხხ-ი იგივეა, რაც დასაჩუქებელ.

დასხხხხხ-ი 1. რაც უნდა დაშლონ ან დაიშალონ. 2. რითაც უნდა დაიშალონ რამე. 3. რის დაშლა-ასკრაება შეიძლება, — შეიძლი ფ. ბარაონ. 4. რაც უნდა ტ.ურულის, — ასაკრასაცეი დასაშლელად — დაშლის მიწერი.

დასხხხხხხხ-ი (დასაშორებლისა) ვინც, რაც უნდა დაიშორონ. დასაშორებლად — დაშორების მიწერი.

დასხხხხხხხ-ი (დასაშოშინებლისა) 1. ვინც უნდა დაიშოშინონ 2. რითაც უნდა დაიშოშინონ დასაშოშინებლად — დაშოშინების მიწერი.

დასხხხხხხ-ი 1. გასაკრობი, ჩასაკრობი (ცეკვ.). 2. დასაკრებელი, ტასაცეკი (ოფლები). დასაკრებად — დაკრეკის მიწერი.

დასხხხხხ-ი რაც უნდა დაშრონ. ფ. ჭახაბი. დასაშრობად — ტაშრობის მიწერი.

დასხხხხხხხ-ი (დასაშურებლისა) რასაც უნდა დაეშუროს, — საშური. საჩქარო

დასხხხხხხ-ი ვინც უნდა დაიაგონონ. დასაშეგებად — დაშეგების მიწერი.

დასხხხხხხ-ი რაც უნდა დაიშენონ, — დასასპობი. *ფ. ეკლიანები* დასაშენად — დაშენის მიწერი.

დასხხხხხ-ი რაც უნდა დაშენონ. — დასასპობი. ფ. *ეკლიანი* დასაშენად — დაშენის მიწერი.

დასხხხხხ-ი რაც უნდა დაშენონ. ფ. წინდები. დასაშენონა — ტაშენის მიწერი.

დასხხხხხხ-ი გრძივ. ხარისპირ გაკეთებას, მუსრებს დაკავებას, — საქმეს გაეწყენს. ბავშვი დასაქმე და უკან გაიყვანო. ⊏ შენ. დასაქმების, დასაქმებული. დასაქმებული.

დასხხხხხხხ-ი (დასაშორებლისა) ვინც, რაც უნდა დაიშორონ. დასაშორებლად — დაშორების მიწერი.

დასხხხხხხ-ი (დასაშოშინებლისა) 1. ვინც უნდა დაიშოშინონ 2. რითაც უნდა დაიშოშინონ დასაშოშინებლად — დაშოშინების მიწერი.

**დას

ნინ რამე დაუწიონ რამეს. სიებმ დ. წამაცა. დასაწევად – დაწევის მიზნით.

დასწევა-ი 1. რაც უნდა დაწიონ. დ. წერილი. 2. რაზედაც უნდა დაწერონ. დ. ქაღალდი. დასაწერად – დაწერის მიზნით.

დასწევნ-ი რაც უნდა დაწევინონ. დ. მაგალი. დასაწევნად – დაწევნების მიზნით.

დასწვა-ი 1. რაც უნდა დაწვან ან დაიწვას. დ. შეშა. 2. სადაც უნდა დაწვან რამე. ნაგვის დ. ადგილი. დასაწვავი – დაწვის მიზნით.

დასწვნ-ი იგივეა, რაც დასაწვავი.

დასხმა-ი 1. ვინც უნდა დაასხონ. ბაიმეი ბუკის დ. 2. სადაც უნდა დაასხონ. დასხმაზედა – დაწვნის მიზნით.

დასხმევნ-ი 1. რაც უნდა დაასხონ. 2. რითაც უნდა დაასხონ რამე. ქვაბის დ. – ორსული ქალი. ღობეებშიც ხალე უნდა მოიმზადოსო. 2. სადაც უნდა დაწვნენ, – საწილი ძროხამ თქვა: დასახმელი მაშოვე, დასახმელი მე ვიშოვნიო.

დასხვრევა-ი 1. რაც უნდა დაწერონ. დ. ჭაობი. 2. რითაც უნდა დაწერონ რამე. ქაობის დ. პრიალი. დასახვრევად – დაწერების მიზნით.

დასხვნ-ი, **დასხვრევა**-ი ვინც. რაც უნდა დაიწვნონ. დასახვნელად – დაწევის მიზნით.

დასხურება-ი (დასაწნეხებელია) იგივეა, რაც დასაწენი.

დასხურ აწ-ი 1. რაც უნდა დაწერონ. დ. ჭერი ძონი. 2. რაზე ან რაც უნდა დაწერონ. დ. ქერი ზედი. – ჭერზედ ო. მანკანა. დასახურებად – დაწერის მიზნით.

დასხურება-ი რაც უნდა დაიწიონ: რასაც დასაწენი უნდა მიეცეს. საქმე ბევრადაა ო დ. დასაწერად – დაწერის მიზნით.

დასხხნელ-ი ვინც უნდა დაწევინონ. დასაწევნელად – დაწევინების მიზნით.

დასხხნება-ი 1. რაც უნდა დაწევინონ. დ. ფული. 2. სადაც უნდა დაწევინონ. ჩემი დასხხნება ქუთაისი. – ბუსაბანელი. შესასხხნელად – დაწევინების მიზნით.

დასხხნებელ-ი (დასაწნებელია) ვინც რაც უნდა დაწევინონ ან დაწევინდეს. 2. რითაც უნდა დაწევინონ. ქაღალდი ასეთი დ. ჩანს. 3. ვინც, რაც უნდა დაწევინონ. ქალაქი ასეთი დ. ! ო. პოპულიარიზებული. 3. რითაც უნდა დაწევინონ. ფიცრის დ. შპე. 4. რასაც უნდა დაწევინონ. თოთო დ ლილაკ. დასახხნად – დაწევინის მიზნით.

დასხხნება-ი რაც უნდა დაწევინონ ან დაწეწონ. დ. ფოთლები. დასახხნებად – დაწევინის მიზნით. **დასხხნება-მასხხნება**-ი დასაწერი და გასახხნები.

დასხხრელ-ი 1. რაც უნდა დაწერან. დ. ქაღალდი. 2. რითაც უნდა დაწერან. ბოლოდ დ. დამა. დასახვრელად – დაწერის მიზნით.

დასხურნება უნდა დასახურებინებს უნდის მოქმედებისა.

დასხურნებელ-ი ვინც დასახურნის.

დასხურნება-ი რაც შეიძლება დაიხურნეს.

დასხხნება-ს (ფორმ. ა**ჩ**ხ სახეს) გრდ. წინამძრ შეიძლებს (ლინოსმოვან. გუდის და მისი.) ი ზედ. დაასხავეს, დაქასავეს, დაასხეს, დაესხნება. დასხხნა. დასხხნება. დასხხნება

დასხხნება-ი რაც უნდა დასხონ. **მაჭანის** წარეცხა დ. დასახხნებად – დასხნის მიზნით.

დასხხნებებელ-ი (დასასხრისხებელია) 1. რაც უნდა დასახხნებინონ. დ. თქმული. 2. რითაც უნდა დასახხნებინონ. ამბებმის პატრას დ. მანკანა. – მაიდალ. დ. მაიდალ. – ქ. ჯუნქი. დასახხნებებად – დასახხნების მიზნით.

დასხხნებ აწ-ი რაც უნდა დასახნონ, — სამანდ გამეორებული, სამრეთი. დ. ფილი. დასახხნ აწ-ად – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებელ-ი (დასასხრისხებელია) ვინც, რაც უნდა დასახხნებინონ. დასახხნებინებელ – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებ-ი რაც უნდა დასახონ. დასახხნებად – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებ-ი ვინც, რაც უნდა დასახონ. დ. ადგილი. დასახხნებებად – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებელ-ი (დასასხრისხებელია) ვინც, რაც უნდა დასახხნებინონ. დასახხნებინებელ – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებ-ი რაც უნდა დასახონ. დ. ფული. დასახხნებად – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებ-ი ვინც, რაც უნდა დასახონ. ეშიალები საჭმის დესპეტაკთის კანდიდატებად დ. ანიან მიიწინებენ.

დასხხნება-ი რაც უნდა დასახონ. დ. ფული. დასახონად – დასახონის მიზნით.

დასხხნება სახელი დასახხნებას უზნის მოქმედებისა.

დასხხნებებელ-ი ვინც, რაც დასახსულეს. ეშიალები საჭმის დესპეტაკთის კანდიდატებად დ. ანიან მიიწინებენ.

დასხხნება-ი რაც უნდა დასახონ. დ. ფული. დასახონად – დასახონის მიზნით.

დასხხნება სახელი დასახხნებას უზნის მოქმედებისა.

დასხხნებ-ი 1. რაც უნდა დასახონ ან დაიხონ. დ. ძაფი. – დ. თმა. 2. რაზედაც უნდა დაასხონ რამე. ძაფის დ. ფილა. 3. რითაც უნდა დაასხონ ან დაიხონ. ფრის დ. ქაშა. დასახვევად – დახვევის მიზნით.

დასხხნება-ი რაც უნდა დახვეონ. დასახვეად – დახვევის მიზნით.

დასხხნებ-ი რაც უნდა დახვეონ. დ. ფილა. დასახვნად – დახვნის მიზნით.

დასხხნება-ი 1. რაც უნდა დახვიონ. დ. თქმული. 2. ვინც უნდა დახვიონ. დასახვნად – დახვნის მიზნით.

დასხხნებ-ი 1. რაც უნდა დახვიონ. დ. ფული. 2. სადაც უნდა დახვიონ. დასახვნად – დახვნის მიზნით.

დასხხნებებელ-ი (დასასხრისხებელია) 1. რაც უნდა დასახხნებინონ. დ. თქმული. 2. რითაც უნდა დასახხნებინონ. ამბებმის პატრას დ. მანკანა. – მაიდალ. დ. მაიდალ. – ქ. ჯუნქი. დასახხნებებად – დასახხნების მიზნით.

დასხხნებ აწ-ი რაც უნდა დასახონ, — სამანდ გამეორებული, სამრეთი. დ. ფილი. დასახხნ აწ-ად – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებელ-ი (დასასხრისხებელია) ვინც, რაც უნდა დასახხნებინონ. დასახხნებინებელ – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებ-ი რაც უნდა დასახონ. დასახხნებად – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებ-ი ვინც, რაც უნდა დასახონ. დ. ადგილი. დასახხნებებად – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებელ-ი (დასასხრისხებელია) ვინც, რაც უნდა დასახხნებინონ. დასახხნებინებელ – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებ-ი რაც უნდა დასახონ. დ. ფული. დასახონად – დასახონის მიზნით.

დასხხნებებ-ი ვინც, რაც უნდა დასახონ. ეშიალები საჭმის დესპეტაკთის კანდიდატებად დ. ანიან მიიწინებენ.

დასხხნება-ი რაც უნდა დასახონ. დ. ფული. დასახონად – დასახონის მიზნით.

დასხხნება სახელი დასახხნებას უზნის მოქმედებისა.

დასხხნებებელ-ი ვინც, რაც დასახსულეს. ეშიალები საჭმის დესპეტაკთის კანდიდატებად დ. ანიან მიიწინებენ.

დასხხნება-ი რაც უნდა დასახონ. დ. ფული. დასახონად – დასახონის მიზნით.

დასხხნება სახელი დასახხნებას უზნის მოქმედებისა.

დასხხნებ-ი 1. რაც უნდა დაიხონ ან დაიხონ. დ. ძაფი. – დ. თმა. 2. რაზედაც უნდა დაასხონ რამე. ძაფის დ. ფილა. 3. რითაც უნდა დაასხონ ან დაიხონ. ფრის დ. ქაშა. დასახვევად – დახვევის მიზნით.

დასხხნება-ი რაც უნდა დახვეონ. დასახვეად – დახვევის მიზნით.

დასხხნებ-ი რაც უნდა დახვეონ. დ. ფილა. დასახვნად – დახვნის მიზნით.

დასხხნება-ი 1. რაც უნდა დახვიონ. დ. თქმული. 2. ვინც უნდა დახვიონ. დასახვნად – დახვნის მიზნით.

დასხხნებ-ი 1. რაც უნდა დახვიონ. დ. ფული. 2. სადაც უნდა დახვიონ. დასახვნად – დახვნის მიზნით.

დასხხნებებელ-ი (დასასხრისხებელია) 1. რაც უნდა დასახხნებინონ. დ. თქმული. 2. რითაც უნდა დასახხნებინონ. ამბებმის პატრას დ. მანკანა. – მაიდალ. დ. მაიდალ. – ქ. ჯუნქი. დასახხნებებად – დასახხნების მიზნით.

დასხხნებ აწ-ი რაც უნდა დასახონ, — სამანდ გამეორებული, სამრეთი. დ. ფილი. დასახხნ აწ-ად – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებელ-ი (დასასხრისხებელია) ვინც, რაც უნდა დასახხნებინონ. დასახხნებინებელ – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებ-ი რაც უნდა დასახონ. დასახხნებად – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებ-ი ვინც, რაც უნდა დასახონ. დ. ადგილი. დასახხნებებად – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებელ-ი (დასასხრისხებელია) ვინც, რაც უნდა დასახხნებინონ. დასახხნებინებელ – დასახნების მიზნით.

დასხხნებებ-ი რაც უნდა დასახონ. დ. ფული. დასახონად – დასახონის მიზნით.

დასხხნებებ-ი ვინც, რაც უნდა დასახონ. ეშიალები საჭმის დესპეტაკთის კანდიდატებად დ. ანიან მიიწინებენ.

დასხხნება-ი რაც უნდა დასახონ. დ. ფული. დასახონად – დასახონის მიზნით.

დასხხნება სახელი დასახხნებას უზნის მოქმედებისა

დასინჯ-ი სილით დაფარული, სილით ამოვსებული. *დ. ნაპირი.* — *დ. ფსკ.*

დასინჯვა-ს (*თურმ. დაუსინჯავს*) *გრდმ.* გასინჯავს ბეჭრს.

დასისხლიანება სახელი დ ა ს ი ს ხ ლ ი ა ნ ებს, დ ა ს ი ს ხ ლ ი ა ნ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასისხლიანებ-ინ- რაც დაესისხლიანებათ, — სისხლით გასვრილი დ. ბელები ‖ სისხლისაგან დაწითლებული. *დ. თეთრები.*

დასისხლ-ა-ს (*თურმ. დაესისხლაც*) *გრდმ* შხის სიგნე აენებს, შეაწუხებს, აიად ვახდის. — შდრ. დასიხეზებს. დასიიებს, დასიიებენ.

დასისხლა სახელი დ ა ს ი ხ ე ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

დასიხლებ-ინ- ვინც რაც დასიიება *დ. კომენტარი.* — *შდრ.ასხლ-ინ.*

დასკვდე-ა *გრდფე.* გასკდება ბეური, ბეურას; ბზარები, ნაპრალები გაეჩენება. — დაიბზარება *მინა დასკდა.* — *ფოცრები დასკდა.* — შდრ. დასპლდება, დაეხეთება. დასხეთება, დაშხეკება.

დასკდომ-ა 1. სახელი დ ა ს კ დ ე ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი დ ა ს კ დ ე ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა

დასკვნ-ა 1. პოეტური მსაჯულობიდან გამომდინარე ახალი მსჯელობა; მსჯელობის შეჯამება მიღებული მოკლედ ჩამოყალიბებული სახელოო აზრი. *ლოგიკური დ.* 2. სამოქალო გადაწყვეტილება. აზრი, შეფასება. *ექიმის დ.* 3. ნაწარმოების (სტატიის..) შემაჯამებელი ნაწილი.

დასკვნით-ი დასკვნის სახითა: უკანასკნელი, შემაჯამებელი. *წერის ან დ. ნაწილი.* — *დ. დებულებები.*

დასკვნილ-ი რაც დასკვნეს, დასკვნის სახით მიღებული.

დასკვნილება-ა *გრდფე.* (საუბ.) ისკუპებს და ბატება, დაფდება ‖ გაფდა: (ორონ.) დაეფდება (მისთვის შეეფდებინა ადგილას). — *გამოვიგიება, ხუთრე თავში დასკვნილა.*

დასკვნ-ინ-ა (საუბ.) სახელი დ ა ს კ ვ ნ ე ბ ს, დ ა ს კ ვ ნ ე ბ ი ს ზმნათა მოქმედებისა

დასკვნილ-ინ-ი (საუბ.) ვინც რაც დასკვნება.

დასკნინებ-ა *გრდფე.* (*აწმ.* ბრუნვება) *გრდფე.* ოცი-ვდა, რაც დაიკვიმწოდება.

დასკნევება სახელი დ ა ს კ ნ ე ვ ე ბ ს, დ ა ს კ ნ ე ვ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა

დასკნევებ-ინ-ი ვინც დასკნევდა, — დაკაიაფებული.

დასმა სახელი დ ა ს ა ო ბ ს ზმნის მოქმედებისა, — დარჩობა.

დასობინ-ი ოცივე, რაც დარჩობილი

დასორსება სახელი დ ა ს ა ო რ ს ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

დასორსებ-ინ-ი სორსებად ქცეული, — სრულით დამრეცველები (ეთნოსებური ჩასა) *დ. ქორის ბუღი.* — *დ. ხანდელი.*

დასპეციალება-ა *გრდფე.* რაიმე სპეციალობის მიღებას, დახელოვნებას რაიმე სპეციალობაში. — შდრ. დასპეციალება. დასპეციალება.

დასპეციალება სახელი დ ა ს პ ე ც ი ა ლ ე ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

დასპეციალებ-ინ-ი ვინც დასპეციალდება

დასპირება-ა (*თურმ დაუსპირებს*) *გრდმ.* 1. სპირს გაეურებს, სპირკინი შეაზიდებს 2. სპირკინი ჩადებს (შესანახად). — შდრ. დასპირდება. დასპირდნენ.

დასპირება სახელი დ ა ს პ ი რ ე ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა

დასპირებ-ინ-ი რაც დასპირებეს. *დ. ლუონი.* ‖ *დ. პრეპარატი.*

დასრს-ს-ს (*აწმ.* სრესს) *გრდმ.* 1. გასრესს ბეცრს,— დაქმელებს. 2. ძალიან დაქმეშენს. *ქალაქად დასრისა.* ‖ დაზედს (ზელის წესით). — შდრ. დაისრესს, დაესრესს, დაისრისება, დასრესა, დასრესილი.

დასრესა სახელი დ ა ს რ ე ს ს ზმნის მოქმედებისა

დასრესინ-ი რაც დასრისე. *დ. ალუმალი.* ‖ *დ. ქანილეული.*

დასრულება-ა *გრდფე.* სრულით ცდებას, დასრულებას. ‖ გადაჭ: (ორონ.) დაეფდება (მისთვის შეეფდებინა ადგილას). — *გამოვიგიება, ხუთრე თავში დასრულდა.*

დასრულებ-ა (საუბ.) სახელი დ ა ს ა ს რ უ ლ ე ბ ს, დ ა ს რ უ ლ ე ბ ი ს ზმნათა მოქმედებისა

დასრულებ-ინ-ი (საუბ.) ვინც რაც დასრულა.

დასრულებ-ინ-ა (საუბ.) სახელი დ ა ს ა ს რ უ ლ ე ბ ს, დ ა ს რ უ ლ ე ბ ი ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასრულებ-ინ-ი 1. რაც დასრულდა (მნიშ 1). *დ. ნაწარმოები.* 2. რაც, ვინც დასრულდა (მნიშ. 3).

დასტა [ს.] 1. კირა. შეკრა (ქაღალდისა. ქაღალდის ფულისა...). *წერილების დ. — პოსპორტების დ.* 2. აღმოსავლური მუსიკალური საკრავების დამკრავთა მცირე ფასი, ანსამბლი. *მეფიცრეთა დ.* 3. (ძვ.) დასი (მნიშ. 2), ჯგუფი, გუნდი, რაზმი *ჯარის,კაპელის დ.*

დასტა-ბასტა 1. დასტების საბით პრიალებული, დასტებად შეკრული. *დ.-დ. წერილები.* 2. იფიცეს, რაც დასტა-დასტად. დასტა-დასტაც — დასტების საბით, — დასტებად ქაღალდები *დ.-დ. ეღება.*

დასტაბასტ-ა (*თურმ. დაესტაბასტა*) *გრდმ.* სტაბზერი წესით დასტებადვეს, სტაბზერად ეკიმსებეს. *პრეველად ვახტანგ VI-ვ დასტაბასტა «ეუფლისტყაოსნი».* — შდრ. დასიტაბასტა, დასტაბასტა, დასტაბზერი. დასსაბასტა, დაეუტაბასტი.

დასტაბასტ-ა სახელი დ ა ს ტ ა ბ ა ს ტ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

დასტაბზერ-ი [ს.] [*Cucumis contalupensis*] ნესტის სახესხვაობა, ნაყოფი ჩვეულებრივ პატარაა, მრგვალი, ზოლებიანი, მტკიცე სურნელოვანი, მაგრამ ნაკლებად ტკბილი (*სინონ.* პეპელა)

დასტაბზერ-ა (ბ. და ფიკ.) რაც დასტაბზერს. *დ. ლუქი.* — *დ. სურათი.*

დასტაბზერ-ი (დასტაბერისა), **ჩოხატასტარ-ი** (დოხატარისა) [ს.] (ძვ. და ფიკ.) ოცივე, რაც ქორეული.

დასტაბზ-ს *გრდმ.* ოცივე, რაც დასუნკულს. ‖ შდრ. დასიტაბზეს, დაეუტაბზეს, დასტაბზერს, დასტაბზერა

დასტავება სახელი დ ა ს ტ ა ვ ე ბ ს, დ ა ს ტ ა ვ ე ბ ი ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასტაკონ-ი ოცივე, რაც დასტა-დასტაა' დ'.

დასტარ (საუბ.) ნამდვილად, მართლაც, სწორედ, ჭეშმარიტად

დასტარ-ი თანმხმარ, დათანმხმეს *დ. მოდელი — დ. ბარაქა.* დასტურ ადგილ (დასტურ, მასტურ) — ნებას დ ა ს ტ ა ვ ე ბ ს დაეთანხმება.

დასტარ-ი' (ძვ.) ფუმფულებულობანი — ბატის მსხვილი, რომელიც ლეღის ხარშვეი ეცალებიდა სალეკვიმი, იგი ღეკანოზს ეძახდნენ ხეურეთ საკლესიების ღიკლასა და ხოროების განაწილებაში

დასტარშებ-ა ან. დაფდასტურდება.

დასტენ-ი რაც დ ა ე დ ე ბ ა — დაწვენი, ჩასული (რაიმე ფორმებე..) *ზრე ზრის ტარზე იყო დ. — ბეღლის ტარტაი მოწამდება დ.*

დასტვამ-ს (*თურმ. დაუსტვამს*) *გრდმ.* ცხენის ახლოს მოგანთან და შესუნთქვით რისამე სუნს გასინჯავს, — დაყნოსავს. *ქარდს დ. — ძაღლმა მოწყს დაიჯერა.*

დასტვამა სახელი დ ა ს ტ ვ ა ნ ს ზმნის მოქმედებისა.

დასტვინ-ა-ს (*თურმ დაუსტვინეს*) *გრდმ.* (საუბ.) პირით შეეხება რასმე (ცეცხლი). — დაშშაშაზს, დაგესლავს. — შდრ. დასუნთქავს, დასუნთქვეს.

დასტვინა (საუბ.) სახელი დ ა ს ტ ვ ი ნ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

დასტვინ-ინ-ი (საუბ.) რაც დასუნთქავს (გეღლმა). *დ. მაყაული.*

დასტვინებ-ა *გრდფე.* ოცივე, რაც სუნსაც ღებს. *მეღი დ.*

დასტვინ-ი (*ეკთ.*) ოცივე, რაც დასუნთქეეს.

დასტრამება სახელი დ ა ს ტ რ ა მ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

დასტრამებ-ინ-ი 1. სურათები. *დ. ეკრანები.* 2. გაკეთ. მსატვრულად აღწერილი. *მწერალის საუღეთოდ აკვს დ. მაშინდელი სოფლის ტიპორები.*

დასტყდნ-ა-ს (*აწმ.* სტყდება) *გრდფე.* სტყდება გახეება, ძალ-ღონე გამოეცლება.

დასტყდება სახელი დ ა ს ტ ყ დ ე ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

დასტყდებ-ინ-ი ვინც რაც დასტყდა. *უკმეთ-ბიდან დ. —*

დასუნსავ-ს (*აწმ.* სუნსავს; *თურმ.* დაუსუნსავს) *გრდმ.* 1. ანუნავს (ქანს — ჭინჭვარ). 2. დაშრობს, დაწვავს (ხესხი, ყინვა — ნედლეულს). — შდრ. დაუსუნსავს, დაისუნსებს, დაუსუნებია, დასუნსებია, დასუნსული.

დასუნსავ-ი რაც დასუნსავ (ყინვამ: ჭინჭვარმა). *დ. ბეღ-ფეღი.* ‖ *ყინკისაგან დ. ბეხილი.*

დასუნუსხვ-ა-ს *გრდფე.* სუფთა გაბღება; დასუფთავებენ. — გაიეზინძეს.

დასუნუსხვება სახელი დ ა ს უ ნ უ ს ხ ვ ე ბ ს, დ ა ს უ ნ უ ს ხ ვ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასუნუსხვებ-ინ-ი რაც დასუნუსხავდა. *დ. კარ-ბიჭი.*

დასუფდა-ა *გრდფე.* გასუფდება ხელი. *ღორება დასუფდნენ.*

დასუფთავება სახელი დ ა ს უ ფ თ ა ვ ე ბ ს, დ ა ს უ ფ თ ა ვ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასუფთავებ-ინ-ი რაც დასუფთავდა. *დ. ეზო.*

დასუფთავებ-ა *გრდფე.* 1. თითო გამოკვრით დაეშვება, დაეცემა (ჩამახსოვ..). ‖ კაუშის გამოკვრით დაეშვება, დაეცემის (ბაღანები..). 2. დასრულდება, დაიკვრების (გასახეულ. ბღუე ზედაპირზე).

დასხლტომა სახელი დ ა ს ხ ლ ტ ე ბ ა დ ა ს ხ ლ ტ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასხმა-ა სახელი დ ა ა ს ხ მ ს ზმნის მოქმედებისა. *წყლის დ.*

დასხმა-ს 1. სახელი დ ა ს ხ მ ს ზმნის მოქმედებისა. *სტვრინის დ.* 2. სახელი დ ა ა ს ხ მ ს, დ ა ი ს ხ მ ს ზმნათა მოქმედებისა. *წერილების დ.*

დასხმა² სახელი დ ა ა ს ხ მ ს¹, დ ა ი ს ხ მ ს ზმნათა მოქმედებისა. *თაეთვის დ. — ეახლი დ. ‖ თავების დ.*

დასხრულ-ი' რაც დასხეს (ძვ. დასხმას¹, მნიშ. 1). *დ. ჩაი.*

დასხრული² 1. ვინც, რაც დასხეს. 2. რაც დასხეს ვინმე ან დასხეს. *დ. წერილები.*

დასხრულ-ი³ რასაც დასხეს, — მოსხმული (ბეხილი). *დ. ფიტრუტები.*

დასხურება სახელი დ ა ა ს ხ უ რ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

დასხურებულ-ი რაც დასხურეს, — დასქურებული

დასხვა სახელი დ ა ს ხ ვ ს ზმნის მოქმედებისა. *საკუთხიდან დ.*

დასხვ-ი-ს *გრდმ.* ვინმესიგის დაფდეც სასხველს სისრულეში მოიყვანს. *დამნაშავე დასხვეს.* — შდრ. დასხვლეინებს, დასხვებს, დასხვა. ლი-დასხველი. დასხვისული. დასხვილი.

დასხვინ-ი ვინც დასხვეს. *უფასხვილეთ დ.*

დასხვისება სახელი დ ა ა ს ხ ვ ი ს ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასხვისებულ-ი ვინც, რაც დაეხვისა. *ასხვისებია დ. ტოტები.*

დასხვისებ-ინ-ი რაც დასხვისა. *ასხვისებია დ. ტოტები.*

დასხვლეინება სახელი დ ა ს ხ ვ ლ ე ი ნ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასხვლეინებ-ინ-ი რაც დასხვლეინდა. *დ. ბეეები.*

დასხვლეინ-ა *გრდფე.* თითის გამოკვრით დაეშვება, დაცემა (ჩამახსოვ..). — შდრ. დასხვლეინება, დაეუხლეინება, დასხვლეინდა, დასხლეინდა, დასხლეინდნენ, დასხლეინებული.

დასხვლეინება სახელი დ ა ს ხ ვ ლ ე ი ნ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასხლეინებ-ინ-ი რაც დასხლეინდა. *ასხლეინებია დ. ტოტები.*

დასხლეინ-ა *გრდფე.* თითის გამოკვრით დაეშვება, დაცემა (ჩამახსოვ..). — შდრ. დასხვლეინება, დაეუხლეინება, დასხლეინდა, დასხლეინდნენ, დასხლეინებული.

დასხლტომა სახელი დ ა ს ხ ლ ტ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასხლტომ-ინ-ი რაც დასხლტა ან დასხლტა. *დ. ცხენები.*

დასხლტომა სახელი დ ა ს ხ ლ ტ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასხლტომ-ინ-ი რაც დასხლტა ან დასხლტა. *დ. ჩამბალი.*

დასხლტ-ა-ს *გრდფე.* 1. თითის გამოკვრით დაეშვება, დაცემა (ჩამახსოვ..). ‖ კაუშის გამოკვრით დაეშვება, დაიკვრება (ბაღანები..). 2. დასრულდება, დაიკვრების (გასახეულ. ბღუე ზედაპირზე).

დასხლტომა სახელი დ ა ს ხ ლ ტ ე ბ ა დ ა ს ხ ლ ტ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასხმა-ა სახელი დ ა ა ს ხ მ ს ზმნის მოქმედებისა. *წყლის დ.*

დასხმა-ს 1. სახელი დ ა ს ხ მ ს ზმნის მოქმედებისა. *სტვრინის დ.* 2. სახელი დ ა ა ს ხ მ ს, დ ა ი ს ხ მ ს ზმნათა მოქმედებისა. *წერილების დ.*

დასხმა³ სახელი დ ა ა ს ხ მ ს¹, დ ა ი ს ხ მ ს ზმნათა მოქმედებისა. *თაეთვის დ. — ეახლი დ. ‖ თავების დ.*

დასხრულ-ი' რაც დასხეს (ძვ. დასხმას¹, მნიშ. 1). *დ. ჩაი.*

დასხრული² 1. ვინც, რაც დასხეს. 2. რაც დასხეს ვინმე ან დასხეს. *დ. წერილები.*

დასხრულ-ი³ რასაც დასხეს, — მოსხმული (ბეხილი). *დ. ფიტრუტები.*

დასხურება სახელი დ ა ა ს ხ უ რ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

დასხურებულ-ი რაც დასხურეს, — დასქურებული

დასხვა სახელი დ ა ს ხ ვ ს ზმნის მოქმედებისა. *საკუთხიდან დ.*

დასხვ-ი-ს *გრდმ.* ვინმესიგის დაფდეც სასხველს სისრულეში მოიყვანს. *დამნაშავე დასხვეს.* — შდრ. დასხვლეინებს, დასხვებს, დასხვა. ლი-დასხველი. დასხვისული. დასხვილი.

დასხვინ-ი ვინც დასხვეს. *უფასხვილეთ დ.*

დასხვისება სახელი დ ა ა ს ხ ვ ი ს ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასხვისებულ-ი ვინც, რაც დაეხვისა. *ასხვისებია დ. ტოტები.*

დასხვისებ-ინ-ი რაც დასხვისა. *ასხვისებია დ. ტოტები.*

დასხვლეინება სახელი დ ა ს ხ ვ ლ ე ი ნ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასხვლეინებ-ინ-ი რაც დასხვლეინდა. *დ. ბეეები.*

დასხვლეინ-ა *გრდფე.* თითის გამოკვრით დაეშვება, დაცემა (ჩამახსოვ..). — შდრ. დასხვლეინება, დაეუხლეინება, დასხლეინდა, დასხლეინდნენ, დასხლეინებული.

დასხლეინება სახელი დ ა ს ხ ლ ე ი ნ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასხლეინებ-ინ-ი რაც დასხლეინდა. *ასხლეინებია დ. ტოტები.*

დასხლეინ-ა *გრდფე.* თითის გამოკვრით დაეშვება, დაცემა (ჩამახსოვ..). — შდრ. დასხვლეინება, დაეუხლეინება, დასხლეინდა, დასხლეინდნენ, დასხლეინებული.

დასხლტომა სახელი დ ა ს ხ ლ ტ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასხლტომ-ინ-ი რაც დასხლტა ან დასხლტა. *დ. ცხენები.*

დასხლტომა სახელი დ ა ს ხ ლ ტ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

დასხლტომ-ინ-ი რაც დასხლტა ან დასხლტა. *დ. ჩამბალი.*

დასხლტ-ა-ს *გრდფე.* 1. თითის გამოკვრით დაეშვება, დაცემა (ჩამახსოვ..). ‖ კაუშის გამოკვრით დაეშვება, დაიკვრების (ბაღანები..). 2. დასრულდება, დაიკვრების (გასახეულ. ბღუე ზედაპირზე).

დასხლტომა სახელი დ ა ს ხ ლ ტ ე ბ ა დ ა ს ხ ლ ტ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

დატარება სახელი დაატარებს ზმნის მოქმედებისა ნეიტრალურის ფ.

დატარებინებ-ი რამიე ტარო ვაიცვა. ფ. სანინო.

დატარებინება სახელი დატარებინებს ზმნის მოქმედებისა.

დატარებინებს (ორფ. 'დატარია მისთვის') გრფ. 1. სწრაფად უკან დაბრუნება, ჩაყვანება (ხელს, პირს...). – სტაეებს. ქუდს ხელი დატარა. 2. მოსტყეის ბეერა. ▭ შდრ. დაიტეხა, დატეხა.

დატაცება 1. სახელი დასტაცებს ზმნის მოქმედებისა ბელის ფ. 2. სახელი დატაცებს ზმნის მოქმედებისა, – ბაღინი დასაკეთრება, მოტაცება. მიიტაცება (სხვისი ნივთებისა...).

დატაცებინებ-ი რაე დატაცებს. ფ. ქონება.

დატაკრაჭ-ს რაე დატაკაცებს. ფ. ტანი-რაც) გრფ. ტანის დაკაუვება; წელით ღუნაობს. ფლინარეს დატანის სანაპიროზე. ▭ შდრ. დატანრება, დატანრებინება, დასატანრებელი.

დატანრება-ა (ორფ. ტანირება) გრფ. ტანირად დაღება, – დაკუნება.

დატანრება სახელი დაატანრებს, დატანრებინებს ზმნათა მოქმედებისა.

დატანრებებ-ი 1. რაე დატანრება. 2. რაე დატანრება. ფ. მინდორი.

დატანრება სახელი დატანრაეს ზმნის მოქმედებისა.

დატანრინებ-ი რაე დატანრა (წყალსა...), რაე დატანჭრა. ფ. ნაპირები.

დატა-ტკვ-ს გრფ. მოათაეებს (მწეელ მოსათაესებელი – აღეიროს სიმძიმის გამო), გამონახავს აღეილს ბეერის მოსათაეებლაღ. დარბაზში ყველა მსუბუქეედ უერ დატკივს. ▭ შდრ. დაატკეს, დაიტკეს, დაიტკეპა', დატკეპა'. დატკეპნა, დასატკეპნი.

დატკეპა სახელი დატკეპს, დატკეპა' ზმნათა მოქმედებისა.

დატკეპ სახელი დატკეპს ზმნის მოქმედებისა.

დატკეპნ სახელი დატკეპნს ზმნის მოქმედებისა.

დატკნებ-ი (ორფ. ტკნება) გრფ. 1. ეკაეების ბეერა. 2. ოფეეა. რაც ეკაეების. ჩიჩეები დატკნა. 3 თოფი დატკნა. ▭ შდრ. დაატკნინებს, დაიტკნის, დატკნა, დატკნინ, დატკნეს, დატკნეული, დატკნეული.

დატკნინებინებ-ა (ორფ. ტკნინება) გრფ. ტკნინაი გამდეეა, – დასტკბილებეს. პატრი დატკნაპ. ▭ შდრ. დატკნინება. დატკნინებული.

დატკნინებინება სახელი დატკნინებინებს ზმნის მოქმედებისა.

დატკნინებინებ-ი რაე დატკნინებს. ფ. პირობა. – ფ. ბაბუაჭო.

დატკნინ-ი რაე დატკნეს. ფ. ტკიჩები.

დატკნობ-ი (საკ.) ფერეიდნაეი, ფერმრთელი. ფ. გაფეთორეული. ფ. ლოეეები.

დატკნულ-ი ეენე, რაე დატკნა.

დატკნ-ს გრფ. ტკნეს ხეერს ან ბეერ ნაწილად – დაამსხეერეს. პური დატკნა. – კაკალი დატკნა. ▭ შდრ. დაატკნეს, დაიტკნეს, დაიტკნეს, დატკნეულ-დატკნეული, დატკნა, დატკნილება, დატკნილი, დატკნეული, დატკნეული.

დატკნა სახელი დატკნს ზმნის მოქმედებისა.

დატკნილ-ი 1. რაე დატკნეს. 2. რაე (პური) – დატკნეეს ან დაიტკნილა. თავის ფ. უმეფეროეეი.

დატკნილებ-ა (ორფ. დატკნილობა; ეფ. ტკნილობა) გრფ. 1. ტკნილის დაილეეს. ტკნილის ამოღეეს. ტკნილის ამოხეეჭეა. 2. ტკნილის ეეე

დაუბეღლია.ს (*აწ*ი უპრ.ლებს) *გრძყ* დაუბეგრელს მისას ან მისთვის, — ბრალს გაუხდის.

დაუბოლოებელ-ი (დაუბოლოებლისა) რაც არ დაბოლოვებულა. -- დაუსრულებელი. ც *მოთხრობა*. დაუსრულებლად — დაბოლოვების გარეშე.

დაუბორდნა.ა (*თურმ*. დაბორძება) *გრძყვ*. ბოხი გაუხდება (ხმა). — გაუხეშდება. ▭ შდრ. დაბოხება, დაბოხებული.

დაუბრახუნა.ს (*აწ*ი. უბრახუნებს) *გრძყ*. დაბრახუნებს მისაზე, მისთვის (მის გასაგონად). *კარზე დაუბრახუნა*. — ცემებით დაუხარჯნა.

დაუბრალებ.ს (*აწ*ი უბრალებს) *გრძყ*. : თავლებს დაუბრალებენ — წყრომით, ჩრისხარედ შეხედვენ

დაუბრალებელ-ი (დაუბრალებლისა) რაც არ დაუბრალებულა ც. მუზაობა. დაუბრალებლად, დაუბრალებლივ — დაბრალების გარეშე.

დაუბრალვება.ა (*თურმ*. დაბრალება; *აწმ*. უბრალვება) *გრძყვ*. დაბრალვების მისი ¶ თვალები დაუბრალვება — შური აღეძრებოდა, შეუბრაზება რასე.

დაუბრალვებ.ს (*აწმ*. უბრალვებს) *გრძყმ*.: თვალებს დაუბრალებენ — შურს აღუძრავს, შეაბრაზებს რასმე.

დაუბრუნდა.ა (*თურმ*. დაუბრუნება; *აწმ*. უბრუნდება) *გრძყვ* დაბრუნების მასთის: 1. უკანვე მივა. *შეიძლო ცოცხალი დაბრუნდა*. — სოფელს დაუბრუნდა. ¶ აღუდგება, განუახლდება. *თვალის სინათლე დაუბრუნდა*. — გამტეზულება დაუბრუნდა. 2. გაანახლება, განაკეთრობს (შეჩვეულებას). *ისევე თავის საქმეს დაუბრუნდა*. — დაუბრუნდეთ მაიაყან საკითხს.

დაუბრუნებ.ს (*აწმ*. უბრუნებს) *გრძყმ*. დააბრუნებს მისას ან მისთვის, — უკანვე მისცემს. *ფული დაუბრუნა*. ¶ აღუდგენს. *წყვრალობამ მხედველობა დაუბრუნა*.

დაუბრუნებელ-ი (დაუბრუნებლისა) რაც არ დაუბრუნებიათ. ც *ვალი*.

დაუბუდება.ა (*თურმ*. დაბუდებია; *აწმ*. უბუდება) *გრძყვ* სხეულის რომელიმე ნაწილში გრძნობიერება ღრუნათ დაეკარგება ან დაუსუსტდება სისხლის მიმოქცევის შეფერხების გამო. *ფეხი დაუბუდდა*. — *წყლად* დაიბუდა. ▭ შდრ. დაბუდება, დაბუდებული

დაუბუდ.ს (*თურმ*. დაბუდებია; *აწმ*. უბუდებს) *გრძყმ* ოცოვა, რაე შეუხედნენ ▭ შდრ. დაბეღურება.

დაუბღვ.ს (*აწმ* უბღვებს) *გრძმ*. დაატყდეს მისთვის, მის წინ. *ძახილს ძახილი დაუბღვს*. ¶ *სიტყვას* (*პრობას*) დაუხდეს — დაუპასუხეს რასმე.

დაუბედ.ს (*აწმ*. უბედს²) *გრძმ* ¹ დაატყდეს მისთვის: 1. გაეშლილს, დაუუვნს (უარსაყს. ხალიჩას და მისთ.) *ლოკინი დაუბედ*. 2. დასაწერად დაუხდ გაშლილთაყს (მახეს, ბადეს).

დაუბნელ-ი (დაუბნელისა) რაც არ დაუბნია. *პარტეი ჯერ კიდევ დაუბნელია*.

დაუბნევ.ს რაც არ დაუბნევია თავისგან ც — დაუბეზრის გარეშე

დაუბნია.ა (*აწმ*. უბნის¹) *გრძმ* ¹ დაატყდეს მისთვის, მის წინ. *ძახილს ძახილი დაუბნის*. ¶ *სიტყვას* (*პრობას*) დაუხდეს — დაუპასუხეს რასმე.

დაუბრ.ს (*აწმ*. უბეს²) *გრძმ* ¹ დაატყდეს მისთვის: 1. გაეშლილს, დაუუვნს (უარსაყს. ხალიჩას და მისთ.) *ლოკინი დაუბრ*. 2. დასაწერად დაუხდ გაშლილთაყს (მახეს, ბადეს).

დაუბრეწ.ს (დაუბრეწისა) რაც არ დაუბრეწია. ც *ყველი*.

დაუბრეწვა.ა (*თურმ*. დაბრეწება; *აწმ*. უბრეწება) *გრძყვ* სხეულის რომელიმე ნაწილში გრძნობიერება ღრუნათ დაეკარგება ან დაუსუსტდება სისხლის მიმოქცევის შეფერხების გამო. *ფეხი დაუბრეწდა*. — *წყლად* დაიბრეწა. ▭ შდრ. დაბუდება, დაბუდებული

დაუბრეწ.ს (*აწმ*. უბრეწს) *გრძმ* ოცოვა, რაე შეუხედნენ ▭ შდრ. დაბეღურება.

დაუბღვ.ს (*აწმ* უბღვებს) *გრძმ*. დაატყდეს მისთვის, მის წინ. *ძახილს ძახილი დაუბღვს*. ¶ *სიტყვას* (*პრობას*) დაუხდეს — დაუპასუხეს რასმე.

დაუბედ.ს (*აწმ*. უბედს²) *გრძმ* ¹ დაატყდეს მისთვის: 1. გაეშლილს, დაუუვნს (უარსაყს. ხალიჩას და მისთ.) *ლოკინი დაუბედ*. 2. დასაწერად დაუხდ გაშლილთაყს (მახეს, ბადეს).

დაუბედნ.ა (დაუბედნისა) რაც არ დაუბედნია. *ბედნიერი დაუბედნელი*.

დაუბედნა.ა (*თურმ*. დაბედნება; *აწმ*. უბედნება) *გრძყვ* ადამიანის ან ცხოველის ორგანიზმის ნაწილში სისხლის მიმოქცევის შეფერხების გამო ნაწილის ან მთლიანი ორგანიზმის ფუნქციის დაქვეითება. *ფეხი დაუბედნა*. — *ბედნად* დაიბედნა. ▭ შდრ. დაბეღურება, დაბეღურებული

დაუბედნ.ს (*აწმ*. უბედნებს) *გრძმ* ¹ დაატყდეს მისთვის, მის წინ. *ძახილს ძახილი დაუბედნს*. ¶ *სიტყვას* (*პრობას*) დაუხდეს — დაუპასუხეს რასმე.

დაუბედურ-ი (დაუბედურისა) ვინც არ დაუბედურებულა. ც *ბედნიერი*.

დაუბედურება.ა (*თურმ*. დაბედურება; *აწმ*. უბედურება) *გრძყვ* ადამიანის ან ცხოველის ორგანიზმის ნაწილში სისხლის მიმოქცევის შეფერხების გამო ნაწილის ან მთლიანი ორგანიზმის ფუნქციის დაქვეითება. *ფეხი დაუბედურდა*. — *ბედნად* დაიბედურა. ▭ შდრ. დაბეღურება, დაბეღურებული

დაუბედურებ.ს (*აწმ*. უბედურებს) *გრძმ* ¹ დაატყდეს მისთვის, მის წინ. *ძახილს ძახილი დაუბედურებს*. ¶ *სიტყვას* (*პრობას*) დაუხდეს — დაუპასუხეს რასმე.

დაუბეზრ.ს (*აწმ*. უბეზრებს) *გრძმ*. დაბეზრებს მისას ან მისთვის, — ბეზრად გაუხდება. *ცხოვრება დაუბეზრა*.

დაუბეზრებ.ს (*აწმ*. უბეზრებს) *გრძმ*. დაბეზრებს მისას ან მისთვის, — ბეზრად გაუხდება. *ცხოვრება დაუბეზრებს*.

დაუბეზრებელ-ი (დაუბეზრებლისა) რაც არ დაბეზრებია. *ბეზრად დაუბეზრებელი*.

დაუბეზრება.ა (*თურმ*. დაბეზრება; *აწმ*. უბეზრება) *გრძყვ* ბეზრად გახდომა. *ცხოვრება დაუბეზრდა*. — *ბეზრად* დაიბეზრა

დაუკავშირებიათ. დაუკავშირებლად — დაკავშირების გარეშე.

დაუკავლა-ს (თურმ. ' დაუკლავს მისთვის) გრძნ. (საკ.) ოფლის ან ჩაუკალავს.

დაუკაშაშა-ს (ანმ. უკაშაშებს) გრძნ. დაკაშკაშებს მისზე (მის განათებაზე). კარზე დაუკაშაშა.

დაუკაშკაშებელ დაკაშკაშების გარეშე. დ. შეეხო.

დაუკაშკაშა-ს (თურმ. ' დაუკაშკაშა მისი') გრძნ. 1. დაკაშკაშა მისას. წვიმით დაეკარგა. 2. იფიქრა, რაც დაუკაშკაშება. მოთხრობას დ. — მაგას დ. ვერ დაუკაშკაშებ ისე, რომ არ დაუკარგიათ (ხელი, ფხი...). წიწკნე ფეხის დ. გადაიტა.

დაუკაშკაშა-ს (თურმ. ' დაუკაშკაშა მისი'; ანმ. უკაშკაშებს) გრძნ. დაკაშკაშა მისას, — დაუფხაჭნის. ფხების დაუკაშკაშა ესლანმა.

დაუკაშა-ს (ანმ. უკაშებს) გრძნ. დაკაშკაშებს მისას ან მისაზე ლილი დაეკარა.

დაუკაშკაშა რაც არ დაუკეთებია. დ. კარადა.

დაუკაშკაშ-ს (თურმ. ' დაუკაშკაშა მისთვის'; ანმ. უკაშკაშებ) გრძნ. დაკაშკაშა მისას ან მისთვის.

დაუკოსავ-ს (თურმ. ' დაუკოსავს მისი') გრძნ. დაკესავს მისას ან მისთვის. დედისეული დ.

დაუკოსვილ-ს გრძნ. წონის ან დაკესვილი. ქაღალდის ნაჭერი დ. ჩაკაწრა.

დაუკრა-ს (ანმ. უკრავს) გრძნ. დაკაკრებს მისას ან მისთვის, — წამოუკრეს.

დაუკრაკნა-ს (თურმ. ' დაუკრაკნა მისი') გრძნ. დაკრაკნის მისას ან მისთვის. ? ფხები დაუკრაკნა.

დაუკრაკნ-ა (ანმ. უკრაკნის) გრძნ. დაკრაკნის მისას ან მისთვის. ფეხსაცმელები საწოლთან დაუკრაკნა. ? სახლი დაუკნაო.

დაუკრაკნებ-ა (დაუკნაებულია) 1. რაც არ დაუკნაებიათ. ტ. ნავთები. 2. ნ. ოთახი. 2. გაფაქიზებული (ქსპარაკი...).

დაუკრაკნა-ს (ანმ. უკნაებს) გრძნ. დაკნაებს მისთვის.

დაუკრა-ს გრძნ. დაკლეს? მისას.

დაუკრავ-ი ' რაც არ დაკლეს (ობ. დაკლას') დ. ცეხნი.

დაუკრავ-ი ' ოფიცა. რაც გამოუცვლიათ.

დაუკრაფა-ს (თურმ. ' დაუკრაფას მისი'; ანმ. უკრაფავს) გრძნ. დაკრაფას მისას. მეზობლის ბიჭმა დაუკრაფა.

დაუკრაფებ-ა (დაკრაფებულია) გრძნ. ნ. ბალიში.

დაუკრაფებ-ა (თურმ. ' დაუკრაფება მისი'; ანმ. უკრაფებს) გრძნ. (ბ.) დაუჭრის, დაუსერავს. ? გაკეთებულ ნაწნაჩოებს შეასრულებს საკუთრე. მიზნად დაუკრა. — საეკლესიო დიაკონ. 2. (თურმ. ' დაუკრაფა მისაზე') დაასკვნის მისას. — დაუჭრაფს. საბეთ-ზე ბეჭედი დაეკრა.

დაუკრაფ-ი იფიცა. რაც დაკერებული დ. ქურთები. ? დაეკრაფიებინ გაფიცის (საკ.) — ზედმეტს შერება. წესთრების საზეკიოს გაფიცის.

დაუკრაფებ-ი (დაკრაფებულია) რაც არ დაკეთებია.

დაუკრაშა-ს (ანმ. უკრაშებს) გრძნ. დაკაკრებს მისას ან მისთვის. ფეხსაცმელები საწოლთან დაუკრაშა. ? სახლი დაუკნაო.

დაუკრაშებ-ა (დაკრაშებულია) 1. რაც არ დაკეთებულიათ. ტ. ნავთები. 2. ნ. ოთახი. 2. გაფაქიზებული (ქსპარაკი...).

დაუკრაშა-ს (ანმ. უკრაშებს) გრძნ. დაკრაშა მისი.

დაუკრაშ-ი ' რაც არ დაკეთებია (ობ. დაკრაშ') დ. ცეხნი.

დაუკრაშ-ი ' იფიცა. რაც გამოუცვლიათ.

დაუკრაშა-ს (' თურმ.' დაუკრაშა მისი'; ანმ. უკრაშავს) გრძნ. დაკრაშა მისას. მეზობლის ბიჭმა დაუკრაშა. 2. დაკრაშა მისაზე. ბებერმა დაუკრაშა. ბებერმა დაუკრაშა.

დაუკრაშებ-ა (თურმ. ' დაუკრაშება მისი'; ანმ. უკრაშებს) გრძნ. (ბ.) დაუჭრის, დაუსერავს. ? გაკეთებულ ნაწნაჩოებს შეასრულებს საკუთრე. მიზნად დაუკრა. — საეკლესიო დიაკონ. 2. (თურმ. ' დაუკრაფა მისაზე') დაასკვნის მისას. — დაუჭრაფს. საბეთ-ზე ბეჭედი დაეკრა.

დაუკრაშ-ი იფიცა. რაც დაკერებული დ. ქურთები. ? დაეკრაფიებინ გაფიცის (საკ.) — ზედმეტს შერება. წესთრების საზეკიოს გაფიცის.

დაუკრაშებ-ი (დაკრაშებულია) რაც არ დაკეთებია.

დაუკრაშა-ს (ანმ. უკრაშავს) გრძნ. დაკრაშა მისას

დაუჭიმებელ-ი (იქ. და წოვენ.) განსაც დაფოფეებული რამ, შენახული (განძი, სიმდიდრე).

დაუჭიმებ-ა *არქეოგ.* დაობებება მისი. ა ერო დაეობადა.

დაუჭიმებელ-ი (დაუჭიმებლისა) რაც არ, ვერ დაეობებია. ფ. ხერხეული.

დაუცაკასავებ-ა (თერმ. დაცაკასავება) *არქეოგ.* პატარა გაეხდება. ფებიაკელი დაუპატარავდა.

დაუცაკასავებ-ი ფრფ. დაცაკასავებს მისას ან მისთვის.

დაუცაკასავებ-ი ფრფ. დაპატარავებს მისთვის, — ხატვრად ცოტნელის ცხოვრებაში პატრუსაელნად.

დაუცაკასავებელ-ი (დაუცაკასავებლისა) ვინც არ დაუპატარებია. დაუპატარებელი — დაპატარების გარეშე ფ. მოეკიდა ¶ დაუპატარებელი სტუდენტი — არასასურველი სტუდენტი.

დაუცირდაცირება-ა (თერმ. დაპირდაპირება) *არქეოგ.* იგივეა, რაც დაუპირისპირება.

დაუცირდაცირებ-ა ფრფ. იგივეა, რაც დაუპირისპირებს ⇔ შდრ. დაუპირდაპირებს, დაპირდაპირებს, დაპირისპირებს, დაპირდაპირებული.

დაუცირებ-ა ფრფ. გამწარებული აქვს გაუქეთოს რაიმე. — მოიცდიო-ქი, *ცოტა* დაუცირა.

დაუცირისპირებ-ა (თერმ. დაპირდაპირება; *აწმ.* უპირისპირებება) *ფრფ.* 1. პირისპირ დაუდგენს. 2. შეუდარებს, რომ საწინააღმდეგო თვისებები გამოაკვეთინოს. ორი სავარძელ*პირველის* დაუცირისპირა. 3. შემოიყვანს რისამე საწინააღმდეგოდ *ძველ ჩვეს* ახალი დაუპირისპირებ. ⇔ შდრ. დაუპირისპირებს, დაპირდაპირებს, დაპირისპირებული.

დაუცილმაკვ-ის (თერმ. ' დაუპლომბიეს *მისი*') *ფრფ.* დაპლომბავს მისას.

დაუცმა-ს (აწმ. უპოს) *ფრფ.* დააპობს მისთვის. *შეშა დაუპა.*

დაუცოფნ-ი-ს ფრფ. (ეუთხ.) დაპატენს მისას. *სახე დაუპოფნა.*

დაუცქვიტ-ა — რაც არ იფიქნება, — უკიდეკეი.

დაუცქვიტ-ი (თერმ. ' დაუქეიტს *მისი*') *ფრფ.* (სახე) დაიქეიტს მისას, — დაუქეიტებ. დაუქეიტავს *ტერილები დაუქეცა.*

დაუცარავნებ-ა ფრფ. დაარაკუნებს მისაზე (მის გასაგონად). — დაუკაკუნებს. *კარზე დაუკაკუნეს.*

დაუცაზებ-ა ფრფ. სირბილით დაეცინს. შემთხვევის *ძალღონის ბურჭებს დაუთბონეს.* — *ტაძრი ვრაზნებელნი დაეცინა* (ფიგ.ად.).

დაუცაინდვიმ-ა (აწმ. უჩინდება) *ფრფ.* რბილი ქარმოდება. *კარი დაუჩინდება.*

დაუცაკვ-ა ფრფ. გაეწევს, შეეწევს. *მწყემსობა ცხვარ-ბაგანი ერთობ ვერთანა ღაუჩიეს.*

დაუცაკავ-ს (თერმ. ' დაუწყიეს *მისთვის*'; *აწმ.* უწეკავს) *ფრფ.* 1. დარეკვას მის გასაგონად. ზარი დაუწეკა. 2. ტელეფონით დაუკავშირდება, დაილაპარაკებს. *ამხანაგს დაუწეკა დაუჩეკავად* — დარეკვის გარეშე. ზარის ფ.

დაუცაზებ-ა (თერმ. ' დაუწეებიეს *მისი*') *ფრფ.* დარეცხვას მისას, — გაეწეხება ბეწის.

დაუცარება 1. სახელი დაეწერების ზმნის მიქმედებისა. 2. (ძვ.) სახელი დაეწერების ზმნის მოქმედებისა. 2. (ძვ.) სახელი დაეწერების ზმნის მოქმედებისა.

დაუცარავ-ს (თერმ. ' დაუწერავს *მისთვის*'; *აწმ.* უწერავს) *ფრფ.* 1. დაამბეჭდს, დაუმბეჭდს. *საქმეს საბეჭდი დაუწერა.* 2. (ეკონ.) იგივეა, რაც დაუშეჩს. ⇔ შდრ. დაერიცხვა, დაირიცხა, დაირიცხა.

დაუცირებ-ა (აწმ. უროდება) *ფრფ.* მიეეწება ბეერს; დაუწიგებენ. *ვილლიები დაუთიგდათ მოწინავეებს.*

დაუცარებ-ა (აწმ. უროება) *ფრფ.* სათითაოდ მისცემს, გაანაწილებს ბეერ ეიმეე. — ჩამოურიგებს: *8 მარტს ქალებს საჩუქრები დაუროდეს.*

დაუცირებელ-ი (დაურიგებლისა) იგივეა, რაც მოურიგებელი ფ. ლაპარაკი. — დაურიგებლად *ძღვენი ოდრო.*

დაუცაზებ-ა ფრფ. იგივეა, რაც დაარეცხს.

დაუცარვ-ა (აწმ. უროცხს) *ფრფ.* დაარეცხვს მისას ან მისთვის. წინამდ. იხ. ¶ *შეეფეროდა დაეურეცხა.*

დაუცარვებელ-ი (დაურეცხვლისა) რაც არ დაურეცხვიათ; რის დარეცხვაც არ შეიძლება; მჭკიად. უროცხეი. ფ. *კაქმარი.* დაურეცხველად — დარეცხვის გარეშე.

დაუცარვებელობ-ა დაურეცხვის თვისება. ხასიათი. — სიმკრიცე. *კაწონის ფ.*

დაუცარებ-ა *არქეოგ.* 1. დაარჩება (შნიშვ. 2, 3, 4) მისი ან მისთვის. *ბიჭ დაეღალებელ დაეურა.* ¶ *მაჯოველი დაეურა.* ¶ *ნაწერები დაეურა.* 2. იგივეა, რაც დარჩება (შნიშვ. 3,6). *ორი მამეთილი დაეურა.* ¶ *კარი ღია დაეურა.* ¶ *დაეურჩა ვისმე* (დამორჩა შენი თავი)! — *დაეიყვა* : იცოცხლე, *კარგად იყავი ვინმესთვის* (მიცოცხლის შენი თავი)!

დაუცარვ-ს ფრფ. დაარჩენს მისას.

დაუცარვან-ს (თერმ. ' დაურჩყან *მისთვის*') ფრფ. (ძვ.) დაეურჩს (მასზე). ⇔ შდრ. დარჩება, დარჩენილი.

დაუცარ-ს ფრფ. დაარჩენს მისთვის. მასთან. — *ჩაეურჩოს, დაეუთხს.*

დაუცაზებებ-ი (წინ.) რასაც დასაბამი არა აქვს, — უსაწყისო, უსაზღვრო, მარადიული ფ. *სივრცე.* — ფ. *მეტრიკა.*

დაუცაზებებ-ა ფრფ. საბუთებით დაარწმუნებს. *თავისი მოსაზრება დაუსაბუთა.*

დაუცაზებებელ-ი (დაუსაბუთებლისა) უსაბუთო, უსაბუთოდ ფ. *მტკიცება.* დაუსაბუთებლად — დასაბუთების გარეშე.

დაუცაზებებელ-ი (დაუსაწყისებლისა) ვინც არ დაუსაწყისებიათ, — დაუსაწყისო. *დაუსაწყისებელნი* — დასაწყისებელნი გარემნე.

დაუცაზებ-ა (თერმ. ' დაუსაზეს მისთვის'; *აწმ.* უსაზებს) ფრფ. დასაზღვრის მისთვის. *მწერებლებმა დიდი ამოცანები დაუსაზეს.*

დაუცაზებელ-ი (აწმ. უსაზებელს) ფრფ. დაასაზღვრებელ მას გასაგონად. მის საყურადღებოდ. *კაცმა მაგალითი დაუსაზღვა.* — *რამდენიმე საინტერესო წერილი დაუსაზღვა.*

დაუცაზირებ-ა ფრფ. დასაზღვრება მისი, — დაუსაზღვრება. *ბედ-ღეები დაუსაზღვრა.*

დაუცაზებირებ-ა ფრფ. დასაზღვრება მისას, — დაუსაზღვრება (სხეულს, სხეულის ნაწილს).

დაუცაზებელ-ი (დაუსაზღვრებლისა) 1. ვინც არ დაუსახლებიათ ან არ დასახლებულა. 2. სადაც არავინ დასახლებულა. ფ. *ადგილი.*

დაუცაზებ-ს (თერმ. ' დაუსეკვის *მისი*'; *აწმ.* უსეკვის) ფრფ. დასეკვას მისას.

დაუცაზებ-ს (თერმ. ' დაუსვამს *მისთვის*') ფრფ. 1. დასვამს მასთან, მის წინ. *ქალი დაუსვა პირადასან.* 2. იგივეა, რაც დასაყვამს (შნიშვ. 2). *განეხადებას თარიღი დაუსვა.*

დაუცაზებ-ა (აწმ. უსებება) ფრფ. დასველება მისი. *ფეხი დაუსველდა.*

დაუცაზებ-ს (აწმ. უსველებს) ფრფ. დასველებს მისას. *ტრემლს ოფლები დაუსველა.*

დაუცაზებებელ-ი (დაუსველებლისა) რაც (ვინც) არ დასველებულა. *დაუსველებელი* — დასველების გარეშე.

დაუცაზებელ-ი (დაუსეფებლისა) ვისაც, რასაც არ დაუსეფნია. *დაუსეფნებელი.* დაუსეფნებელნი — ისე. *რომ არ დაუსეფნიათ, დასეფნების გარეშე. განეწყვეტ-ლილ. მთელი ღღე ფ. ათრეს.*

დაუსაკ-ი ფრფ. იგივეა, რაც გაეხეურის.

დაუსიკვებ-ა ფრფ. დასიგდება მისი, — გაეხეურდება, შეეშვებიან. *ფეხები დაუსიგდა.*

დაუსიკვებ-ს ფრფ. დაასიგებს მისას. *ფეტკრებმა დაატბინეს, ხანე დაუსიგეს.*

დაუსიყოჯაკვებ-ა ფრფ. გასწორება დაუდგება. *გაეწერებენ, დაუსიყოჯაკვებენ.*

დაუსიყოჯაკვებ-ა ფრფ. სიხისით გაეცერება. *ბიჭს ხანე დაუსიყოჯაკვებდა.* ¶ სიხისით აუეებენ; დაეწონილებენ (თვალებს, ხახე.).

დაუსიხისებ-ა ფრფ. დაასიხისებიანებს მასას, — სიხისით გაეცერის; სიხისეს დაადგენს.

დაუსკვ-ა ფრფ. დასცდება მისი. გაეცდება ბეერი ან ბეერებ. *ტეერები დაეცდა.* — *ფეხები დაეცდა.* — *კაკალს წყნარი დაეცდა.*

დაუსკვებ-ა ფრფ. (ასპ.) დასკვდება მის წინ.

დაუსკვებებ-ა ფრფ. იგივეა, რაც დაეცდება ფიქრები.

დაუსკვნ-ს (აწმ. უსკვის) ფრფ. დასკვის მიხას. *ცხენს ყურები დაუსკვნა.*

დაუსკიპებელ-ი (დაუსკიპებლისა) 1. რაც არ დაუსკიპებიათ, — დაეშაკრებელი. ფ. *ბოთლებია.* — ფ. *ხაკრე.* 2. რასაც თითქოს (ან ნამდვილად) დასკიპეს, მაგრამ არა აქვს. — ასკიპ გრძელი. ეკრანები, უსაფრთხო ფ. *ლაპარაკი.* — ფ. *ტყე.* — ფ. *ცხოვრება.* — *დაეიწყებელ ბაკიდად მოეფიქრებინა ავტომობილები.* დაუსკიპებელად. დაუსკიპებლად — გაეწყვეტელად.

დაუსკიპებ-ა რაც არ დაუსკიპებია.

დაუსკვამ-ს ფრფ. 1. ეიობამეზეთად მიაბერავებული ტუჩებით, პირში ჩაღებული თითებით ან საგანგებო ხელსაწყოთი (სასტვენით) მაღალ, მკვეთრ ხმას გამოსცემს. *მილიციელმა დაუსკვამა.* ¶ მაღალ, მკვეთრ ხმას გამოსცემს (ორთქლმავალი...). 2. გალობის, ფიქრიცის ხმას გამოსცემს (ზოგი ფრინველი). *ბულბულმა დაუსკვამა.* 3. ხმეკრნი ამინჩებს რასმე. *ბიქმა ამხანაგს დაუსკვამა.* ¶ სტვენის დაუწყებს ხელის შეხანელილად. მამაძაღლ ასაგდებად. *გასასაბარებლად* (ბილმეტებელს, ხელმწიფ გამოსულ მსახურს...).

დაუსკვამებ-ა (დაუსკვინვი) (სპან.) *ქარაგმებება თაეკერაანი ადამიანი.*

დაუსკვამებ-ა ფრფ. დაასკრამებს მისას ან მისთვის.

დაუსკვამებელ-ი (დაუსკრამებელისა) რაც არ დაუსკრამებია ფ. *წიგნი.*

დაუსკვნ-ს ფრფ. დაატენს მისას.

დაუსკნ-ა ფრფ. დაატენს მისას ან მისთვის. *ძაღლებს ხორი დაუსკნეს.*

დაუსკირიალებ-ი რაც დაეკრიალეთ არ ახლს.

დაუსკირიალებ-ა (წინ.) დაეტკრიალებაეს არ ახლს.

დაუსკირიალებელ-ი (დაეტკრიალებლის) ვინც არ დაეტკრალა. დაეტკრალებელ — დაეტკრების გარეშე.

დაუსკნ-ა (თერმ. ' დაეწეს *მისთვის*'; *აწმ.* უსკნის) ფრფ. 1. დაეწეს მასთან, მის წინ. *ქალი დაეწეს პირადასან.* 2. იგივეა, რაც დაასკნის (შნიშვ. 2). *ტანეიაცეას თარიღი დაეწეს.*

დაუსკნებელ-ი (დაუსკნებლისა) 1. ვინც არ დაუსახლებიათ ან არ დასახლებულა. 2. სადაც არავინ დასახლებულა. ფ. *ადგილი.*

დაუსკრაკ-ს (თერმ. ' დაუსკრაც *მისი*'; *აწმ.* უსკრაცს) ფრფ. დასკრაც მისას.

დაუსკვამ-ს (თერმ. ' დაუსკვამს *მისთვის*') ფრფ. 1. დასკვამს მასთან, მის წინ. *ქალი დაუსკვა პირადასან.* 2. იგივეა, რაც დასაყვამს (შნიშვ. 2). *ტანეიაცეას თარიღი დაეწეს.*

დაუსკნებ-ა (აწმ. უსკნება) ფრფ. დასველება მისი. *ფეხი დაეწეველდა.*

დაუსკნებ-ს (აწმ. უსკნებს) ფრფ. დასველებს მისას. *ტრემლს ოფლები დაეწეველა.*

დაუსკნებებელ-ი (დაეწეველებლისა) რაც (ვინც) არ დასველებულა. *დაეწეველებელი* — დასველების გარეშე.

დაუსკნებელ-ი (დაეწეველებლისა) ვისაც, რასაც არ დაეწეველებია. *დაეწეველებელი.* დაეწეველებელნი — ისე, *რომ არ დაეწეველათ, დასველების გარეშე. განეწყვეტ-ლილ. მთელი ღღე ფ. ათრეს.*

დაუსკნ-ა ფრფ. იგივეა, რაც გაეხეურის.

დაუსკნებ-ა ფრფ. დასიგდება მისი, — გაეხეურდება, შეეშვებიან. *ფეხები დაეწეველდა.*

დაუსკნებ-ს ფრფ. დაასიგებს მისას. *ფეტკრებმა დაატბინეს, ხანე დაეწეველეს.*

დაუსკნებებელ-ი (დაეწეველებლისა) ვინც არ დაეწეველებია. *დაეწეველებელი* — დასველების გარეშე.

დაუსკნებელ-ი (დაეწეველებლისა) ვისაც, რასაც არ დაეწეველებია. *დაეწეველებელი.* დაეწეველებელნი — ისე, *რომ არ დაეწეველათ, დასველების გარეშე. განეწყვეტ-ლილ. მთელი ღღე ფ. ათრეს.*

დაუსკნ-ა ფრფ. იგივეა, რაც გაეხეურის.

დაუსკნებ-ა ფრფ. დასიგდება მისი, — გაეხეურდება, შეეშვებიან. *ფეხები დაეწეველდა.*

დაუსკნებ-ს ფრფ. დაასიგებს მისას. *ფეტკრებმა დაატბინეს, ხანე დაეწეველეს.*

დაუსკნებებელ-ი (დაეწეველებლისა) ვინც არ დაეწეველებია. *დაეწეველებელი* — დასველების გარეშე.

დაუსკნებელ-ი (დაეწეველებლისა) ვისაც, რასაც არ დაეწეველებია. *დაეწეველებელი.* დაეწეველებელნი — ისე, *რომ არ დაეწეველათ, დასველების გარეშე. განეწყვეტ-ლილ. მთელი ღღე ფ. ათრეს.*

დაუსკნ-ა ფრფ. იგივეა, რაც გაეხეურის.

დაუსკნებ-ა ფრფ. დასიგდება მისი, — გაეხეურდება, შეეშვებიან. *ფეხები დაეწეველდა.*

დაუსკნებ-ს ფრფ. დაასიგებს მისას. *ფეტკრებმა დაატბინეს, ხანე დაეწეველეს.*

დაუსკნებებელ-ი (დაეწეველებლისა) ვინც არ დაეწეველებია. *დაეწეველებელი* — დასველების გარეშე.

დაუსკნებელ-ი (დაეწეველებლისა) ვისაც, რასაც არ დაეწეველებია. *დაეწეველებელი.* დაეწეველებელნი — ისე, *რომ არ დაეწეველათ, დასველების გარეშე. განეწყვეტ-ლილ. მთელი ღღე ფ. ათრეს.*

დაუთოებ-ა (აწმ. უვთოება) გრძ. დაუთოება მისას მიმთ. შარატი დაუთოება.

დაუჭაშა-ს (აწმ. უჭრება) გრძ. (ტ.) სათაბადო წესება შეურწილები (მიტელებელს).

დაუჭაშა-ს (თურმ. ' დაუჭაშაება მისი') გრძ. დაჭაშაება მისას.

დაუჭაშა-ი რაც არ დაუჭაშაეთ. დაუჭაშაება — დაჭაშაეს გარეშე. ‖ გუნაბდილად დ. უთრა ჯეკ-ლიფერი.

დაუჭაშ-ს (თურმ. ' დაუჭაშაეს მისი'; აწმ. უჭაშაეს) გრძ. 1. დაჭაშაეს მისას. 2. დაეშალეს, არ გაეშვილეს. არ გაუშვილეტეს. ამნაირად არაფერი დაუჭაშა.

დაუჭაშებელ-ი (დაუჭაშებელია) 1. რაც არ დაუჭაშებიათ. 2. რომელიმეს არ დაუჭაშებიათ. დაუჭაშებელი — იხე, როგ არ დაუჭაშებიათ ან არ დაჭაშებულა.

დაუჭაშებ-ა რაც არ დაუჭაშებიათ. დაუჭაშებაჲ — დაჭაშებეის გარეშე.

დაუჭაშებ-ს (თურმ. ' დაუჭაშებეს მისი') გრძ. (ეუხ.) ლაშქრის მისას ან მისთვის. ‖ ზედ. დაეშალეს, არ გაეშვილეს. არ გაუშვილეტეს. ამნაირად არაფერი დაუჭაშებ.

დაუჭაშებ-ი (დაუჭაშებელია) 1. რაც არ დაუჭაშებიათ. 2. რომელიმეს არ დაუჭაშებიათ. დაუჭაშებელი — იხე, როგ არ დაუჭაშებიათ ან არ დაჭაშებულა.

დაუჭაშებ-ა რაც არ დაუჭაშებიათ. დაუჭაშებაჲ — დაჭაშებეის გარეშე. ‖ გუნაბდილად დ. უთრა ჯეკლიფერი.

დაუჭაშებ-ს (თურმ. ' დაუჭაშებეს მისი'; აწმ. უჭაშებეს) გრძ. 1. დაჭაშებეს მისას. 2. დაეშალეს, არ გაეშვილეს. არ გაუშვილეტეს. ამნაირად არაფერი დაუჭაშებ.

**დაუჭაშებელ

დაუთხევა-ი *ტრილე.* დაშრეტის მისაგან, შეუმჩნეველა

დაუთხეც-ი რაც არ დაუწილიათ: რის ღასწილე არ შეიძლება. ფ. *ნივთიერება.* დაუწილელად – დაწილის გარეშე.

დაუთხი-ს (*აწყ.* უილის) *გრძედ.* 1. დაწილის მისახ. 2. ნეშის არ მოსწრება რისიმე. – აუკლიაფეს. *სოფელში რასელა დაუშალეს. – ბერთლის თამაში დაუშალეს.*

დაუთხოვება სახელი დაიაუშნიებს, დაუშნოვებას ზაზანთა მოქმედებისა.

დაუთხოვებ-ი ეიანც რაც დაუშნოვება. ფ. *ეშნი.*

დაუთხოვება-ა *ეჩრეთ.* უშნო. ულამაზო გახდება.

დაუთხოვინება-ა *გრძედ.* დაუშმენდება, დაუშნარდება (ეულით ..).

დაუთხრა *ეჩრეთ.* დაშრება მისი ან მისთვის. წყალო დაუშრათ.

დაუთხრა-ს *გრძედ.* დაშრეტს მისას.

დაუთხრობ-ი (დაუშრეტელია) 1. ჩაუშრობელი ც. *ცცქერი.* 2. გამოუცლელი, ამოუწურავი, უშრეტ. ც. *ენერგია.* – ფ. *სარეზი.*

დაუთხრობელ-ი (დაუშრობელია) რაც არ დაშრება, რაე არ შეიძლება დაშრეს *ცოდნის* ფ. *წყარო* (ეიიგან.).

დაუთხვნ-ს *გრძედ.* (საუბ.) *იხ.* დაუსტვენს ⇨ შვრ. დაუშტვინე, დაუშტვინა.

დაუთხინა (დაუშტვინეს) (საუბ.) *იხ.* დაუსტვინე.

დაუთხიპვ-ს *ეჩრეთ.* (საუბ.) დაუჟეირეს, დაუშუნავს. დაუტაკვინეს

დაუთხრაც-ი 1. რასაც არ დაიშეურებენ, – ადვილად გასაშტერებელი. 2. ეიიე არ დაიშეურის რასმე. დაუშეურელი – იხე, რომ არ დაიშეურეს, არ დაიშეურებენ. – დაუსანებლად

დაუთხვევ-ა *ეჩრეთ.* იგიეთ, რაც მოუშეშეს.

დაუთხვი-ს *გრძედ.* იგიეთ, რაც მოუშეშეს.

დაუთხვიც-ი (*ეთრძ.* ' დაუშეშაეს *მისი*') *გრძედ.* დაშეშაეს მისას. *მედიცინა პირად დაუშეშაა.*

დაუთხვიც-ი (*ეთრძ.* ' დაუშაშაეს *მისი*') *გრძედ.* დაშაშაეს მისას გული ფ. (ეიიგან.).

დაუთხკაც-ი (*ეთრძ.* ' დაუშაგრეს *მისი*') *გრძედ.* დაშაგრეს მისას. – დაუფაბრის.

დაუთხკაც-ი (*ეთრძ.* ' დაუშიგრეს *მისი*') *გრძედ.* დაშიგრეს მისას.

დაუთხი-ს (*აწყ.* უჩეს) *გრძედ* დაიშის მისას ან მისთვის, – დაუსიის. *ზეით დაუშიის.*

დაუთხიიც-ი (დაუშეეულია) ეიიე (რაე) არ დაშეეულა რასმე. – მიუშეეველი, შეუშეებელი.

დაუთხიიც-ა (*ეთრძ.* დასჩიეულია, *აწყ.* უჩიის-ქმეს) *გრძედ.* დაჩიეულება მისი. – ჩიეის ჩაუდგამ ჭიალთაბა თაეჩიეულა.

დაუთხეც-ა (*ეთრძ.* დასჩეულება; *აწყ.* უჩეს-ქმეს) *გრძედ.* 1. დაჩეულეულება მისი, – დაუბეადება. *ბმალით დაუჩეულება.* 2. *გადაკ.* მოუდუნება დაფიქრება, დაბეზრება (სხეზა. გონება..).

დაუთხეც-ს 1. დაიჩეულებს მისას, – მოეჩეიდება. 2. დაიჩეულებს მისას, – დაიჩეიდება. *ფეხით დაუჩეულებს.* 3. *გადაკ.* დაიჩეულებს მისას, – დაიჩეიდება. 4. *გადაკ.* დაიჩეულებს, მოეფიქრება, შეეჩეიდეს. *ისეთს ფ. – გიორგობამ დ.*

დაუთხრიც-ა [*ეთრძ.* ' დაეჩრიდილას *მისთვის*'. *აწყ.* უჩრიდილას) *გრძედ.* დაჩრიდილება მისას ან მისთვის. – ჩრიდილით დაეჩრაზე.

დაუთხრიც-ს (*აწყ.* უჩრიდილებს) *გრძედ.* ჩრიდილ დაიჩეიდებს. – მოეჩრიდილება.

დაუთხკრა-ს (*აწყ.* უჩქარებს) *გრძედ.* 1. დააჩქარებს მისთვის. 2. (საუბ.) იცივეა, რაე დააჩქარებს. *ვაშმაში ეაუჩქარებ. – ოუსეა დაეჩქარეს*

დაუთხაკნი-ს *გრძედ.* (საუბ.) ეფიეეა, რაე დაეწყაბინის.

დაუთხიტვ-ს *გრძედ.* დაიხეეებს მისას. *კაკალ ჭა ფეხისხეეულას დაეჩიეეიდეს.*

დაუთხრა-ს *გრძედ.* გაეჩხიეებს მისას. *ეკალ-ბა ეეხისხეეულას დაეჩიეეიდეს.*

დაუთხკიეც-ა (*ეთრძ.* დასჩარეულება; *აწყ.* უეარიდებს) *გრძედ.* დაეარიდეულება მისი. *ბეჭ-ეულის დაეარიდეულა. – ჯიხე დეეარიდეულა* (ეიგან.).

დაუთხაც-ა (*აწყ.* უეაცხანის) *გრძედ.* ცაეხანით. ეაეჯაერებით შეუხახებს. – დაეხეეს. ⇨ შვრ. დაეცეხანება.

დაუთხა-ა (*ეთრძ.* დასეფდნა; *აწყ.* უეცა) *გრძედ.* იყიეს, რაე აეეიეს. *ეიიეი ეაეეეეს.* ტ *უეხი ბაეცეეს – 1) ეეხი გაეეეერეს. ბაეხხეტეს 2) ეაეჯაე.* (საუბ.) *შემოხეეეით. ეაეცით მიგე* (ანტეკიან ანბეზე. *ეიხი სტეეხნიაე სეხრთ).*

დაუთხრი-ს *გრძედ.* ეაიიეეს ეიხიეზე, რაზაც ჭიღლიდანაი, – ეაეღლიეეს, მოეეეეს *აღეაე ბაეცაეა* და *ეჩეიიეა.*

დაუთხეა-ა (*ეთრძ.* დასეფთია) *გრძედ.* ეაეეაეება ბეეერი.

დაუთხეც-ი რაე ეიხე არ ხაეცაეთ. დაეთხეეა – ეაიეეს ეაიიეე.

დაუთხეც-ი რაე არ ეაეეეეიიათ: რის ეაიხეეც არ შეიძლება. ფ. *ნივთიერება.* დაეეხეეეად – ეაიხეს ეაიიეე.

დაუთხეც-ი რაე არ ეაეეეეიიათ ან არ ეაიხეეაა. ფ. *შეხა.* – ე. *კიხი.* **დაეეხეეეად** – იხე, რომ არ ეაეეეეიიათ ან არ ეაიხეეაა.

დაუთხა-ს (*ეთრძ.* ' ეაეეეეეს *მისი*') *გრძედ.* ეაეეეეს მისას ან მისთვის.

დაუთხეა-ა (*ეთრძ.* ეაიხეეეეა) *გრძედ.* იგიეეა, რაე ეაიხეეეეა (მნიშნ. 2). *ჭიღლიდი წყლის ძალიე ეაეეეეა.*

დაუთხეც-ს *გრძედ.* იყიეეა. რაე ჩაეეეეეეს.

დაუთხეა-ა (*ეთრძ.* ეაიხეეეა; *აწყ.* უეეეა) *გრძედ.* 1. ეაეეეეა ეიიეიე ეეეეეეი ან ეეიხ. ეაეეეეა ეაეეეეეე

შეიბავრებს, შეაჩერებს. დალმაზიზე დაკანტიული ტოტის თავი ერთ დაუჭირა.

დაუჭირელ-ი (დაუჭერლისა) ვინც, რაც ერთ დაუჭერიათ, ეისაც, რასაც ერთ დაიჭერენ.

დაუჭირვება (თურმ. ' დაუჭერვება მისი') გრდმ. დაჭერვება მისაა.

დაუჭირვებ-ა (თურმ. ' დაუჭერვებ-ია მისი') გრდმ. ვინც ერთ დაიჭირა მისაა.

დაუჭირვებ-ი (თურმ. ' დაიჭირვებ-ია მისი') გრდმ. ვინც ერთ დაიჭირა მისაა.

დაუჭირებ-ა (თურმ. დაიჭირებ-ია) გრდუე. დაჭირება მისი ან ბევრ ერთიანი დაუჭირა.

დაუჭირებელ-ი (დაუჭირებლისა) რაც არ დაჭირა, არ ან არ დაიჭირება. — უჭირნი.

დაუჭირებლა-ა (თურმ. დაჭერებლა-ია) გრდუე. დაჭერებლა მისი.

დაუჭირვენ-ი გრდმ. დაჭერვნის მისაა.

დაუჭირ-ი 1. რაც არ დაუჭერიათ (მნიშვ. 1). ტ. პური. 2. ეისე, რაც არ დაუჭერიათ (მნიშვ. 2). დაუჭერელი — დაჭრის გარეშე.

დაუჭრ-ი გრდმ. 1. დაჭრის მისაა ან მისთვის, კაცის ბიჭი დაუჭრა. 2. მოსჭრის მისაა ან მისთვის, კაცის ჩრიჭილი...). კაცა ჩრიჭილა დაუჭრა.

დაუჭრიდებ-ა გრდმ. გაგაჯერებიათ დაუჭერებს. — დაუკეთებს, შეუხედს.

დაუჭყლეტ-ა გრდმ. დაჭყლეტის მისაა ან მისთვის.

დაუჭყლეტ-ა (თურმ. ' დაუჭაწყლა მისთვის') გრდმ. დაჩაწყის მისაა ან მისაზე.

დაუჭყლეტებელ დაჩაწყმაების გარეშე. ფაილის ტ. უფერებელი.

დაუჭყლეტ-ი (დაუხანებლისა) დაუქვიანებელი, დაუფერებელი.

დაუჭყლეტებელ-ი (დაუხარისხებლისა) რაც არ დაუხარისხებიათ. ეკი ეთქმის. დაუხარისხებელად — ისე, რომ არ დაუხარისხებიათ, არ 'დაუხარისხებენ.

დაუჭრაზვა-ნ რაც არ დაუჭარგათ ტ. თაბა. **დაუჭრაზვად** — დაბარგების გარეშე.

დაუჭარგ-ნ (თურმ. ' დაუჭარგაც მისა') ეგრდმ. დაბარგაც მისაა.

დაუჭასიმებ-ნ გრდმ. დაჭასიოთაც მისთან. მის წინაშე.

დაუჭაბა-ნ რაც არ დაუხატავთ. დაუხატვად — დაბატების გარეშე.

დაუჭაბა-ნ (თურმ. ' დაუხატაც მისთვის', აწმ. უხატაც) გრდმ. 1. დახატვა (მნიშვ. 1) ჩაკვეთის, ბაგეს ხატით დახატვა. 2. გადად. (ენიკ.) ოგანა, რაც დაუხურავებს.

დაუჭრეს-ნ (თურმ. ' დაუხლეს მისაკენ') ეგრდმ. **დაჩხეპით!** — წამოსაძინებლად; ხალხური ორაზილის გამოძახილი, ამოიძახის ნაძინებელ ტ. — კარგ წვილს ტ.! — ერთი ამას ტ.!

დაუჭაკ-ნ (აწმ. უკაცს) გრდმ. ცალკეს მისას, რეული დატოვა. — ეკლესიაში ფარისევლები ტ. გაგაუჭაკეს.

დაუჭაკ-ნ გრდმ. ეკ. ეკ. წინააღმდეგ მისას, გადაუჭაკეს ხელი.

დაუჭირ-ნ გრდმ. ტ. ტ. ტ

დაფარდება-ა (აწმ. უკმარება) *გრლვ.* უკმარი გაბდება, — გამოშრება და გაფხეიერდება (პური და მისთ.). ▭ შდრ. დაფაშრება, დაფაშრებული.

დაფარებება სახელი დაფაშრდება ზმნის მოქმედებისა.

დაფარებულ-ი რაც დაფაშრდა. დ. პური.

დაფარულება სახელი დაფაჩუნების ზმნის მოქმედებისა.

დაფასტერება-ა *გრლვ.* უაზოუაკით შეუდგება საქმეს. — სწრაფად ამოქმედდება, ტატოალდება. *მასპინძელი დაფასტერდა.*

დაფასტერება სახელი დაფასტერდება ზმნის მოქმედებისა.

დაფასტერ-ა *გრლვ.* გამსუქებით მიდი-მოდის რამე საქმიანობისას, — ფაკაფუფთის, ფუსფუსებს.

დაფასულ-ი ფაცხასაკით ნაკეპი, მოწნული (შენობა).

დაფაჩა სახელი დაფაბას ზმნის მოქმედებისა.

დაფაჩება (კუთხ.) სახელი დაფაშურებს ზმნის მოქმედებისა.

დაფდეს-ი [არაბ.] იგივეა, რაც დოლი' (მნიშვ. 1).

დაფეთა (კუთხ.) სახელი დაიფეთს, დაფეთება ზმნათა მოქმედებისა.

დაფეთება-ა (აწმ. ფეთდება) *გრლვ.* 1. დაფრთხება, შეშინდება. *თხები დაფეთდნენ.* 2. გადატ. მოიხიბლება, გაეტყვება, გადაირევა. *ბიჭ არა გეთნა, რომ ყველა შენთვის დ.?*

დაფეთება სახელი დაფეთების, დაფეთდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაფეთებულ-ი 1. ვინც, რაც დაფეთდა. *დ. ცხენი.* — *დ. მზერით უკან ბრუნდა.* 2. გადატ. (საუბ.) დაღმა მოყვარული რისამე. *ტატიკულური დ.*

დაფეთინება-ა *გრლვ.* იგივეა, რაც დაფეთდება.

დაფეთინება სახელი დაფეთინებს, დაფეთინდება ზმნათა მოქმედებისა

**დაფეთინ

ლადური იტყვის, რაც თქმა. – დაწოვება. ▫ შდრ. დაწუწკვნება, დაწუწკვა, დაწუწკება, დაწუწკა, დაწუწკნელი, დაწუწკული, დაწუწკვილი, დაწუწკვილი, დაწუწკვილი, დაწუწკვილი, დაწუწკვილი, დაწუწკვილი.

დაწუწკ-ი 1. რაც დაწუწკა. დ. ხორბალი. – დ. კორი. 2. იგივეა, რაც ჭუჭული (მნიშვ. 1)

დაწუწკვა სახელი დაწუწკნის ზმნის მოქმედებისა.

დაწუწკვ-ა (აწმ. უწუწკავს) გრად. სრული დაწუწკნის, დაწუწკის (ხმელ რასმე: თამბაქოს და სხვ.). ▫ შდრ. დაწუწკვება, დაწუწკნება, დაწუწკნა. დაწუწკნელი, დასაწუწკები.

დაწუწკნა სახელი დაწუწკნის ზმნის მოქმედებისა.

დაწუწკნ-ი რაც დაწუწკნება. დ. თამბაქო.

დაწუწკნ-ი (აწმ. უწუწკნის) გრად. 1. წვრილ-წვრილ ნაწილებად აქუცმაც (ჩაქუჩისებრივ თითებით, ხელით). – დაწუწკის მარილ ცილებრივ. 2. მარცვლის გადალეწა. ვასაწუწკნელი ჩხიბინების ტაროს). ხიბინების დ. ▫ შდრ. ვაწუწკნელობა, დაწუწკნება, დაწუწკნა, დაწუწკნელი, დასაწუწკები, დაწუწკნელი.

დაწუწკნი-ი რაც დაწუწკის ან დაიწუწკა. დ. ბეღლები, ს. დ. ხიბინები.

დაწუხვა სახელი დაწუხვნის ზმნის მოქმედებისა.

დაწუხვ-ი (აწმ. უწუხის) გრად. იგივეა, რაც დაიწუხის. ▫ შდრ. დაწუხვნება, დაიწუხება, დაწუხება, დაწუხვნელი.

დაწუხვნა სახელი დაწუხვნის ზმნის მოქმედებისა.

დაწუხვნ-ი ოცივე რაც დაწუხული

დაწყვა (ასენ.) სახელი დაწყვნის ზმნის მოქმედებისა.

დაწყვნა სახელი დაწყვნის ზმნის მოქმედებისა.

დაწყვნ-ი გრად. ცალობაზე წუთიერი რაიმეთი ლაზიარებისა. ს. დაკვრაზე. ვ.ლაზის დაწყვნის. ▫ შდრ. დაწყვნება, დაიწყვნება, დაიწყვნება, დაწუწკნება, დაწუწკნება, დაწუწკნება, დაწუწკნელი

დაწყაპნი-ი რაც დაიწუწკნა ↑დაკვრილი. ვ.ლაზისაგან ჩ.

დაწყაპ-ა გრად. გაიწუწკა ბეღლ. ▫ შდრ. დაწუწკა დაიწუწკება.

დაწყაპნა სახელი დაწყაპნის ზმნის მოქმედებისა

დაწყაპნ-ი რაც დაწუწკნა.

დაწყაპნა სახელი დაწყაპნის ზმნის მოქმედებისა

დაწყაპნ-ი (აწმ. უწუწკნის) გრად. ცუნდრუკივით ტკეცის ↓ ლაბადებით, დაწუწკის. ▫ შდრ. დაწუწკნის, ტკეცნის, დაწუწკა, ტკეცნილი, დასაწუწკნელი ტკეცნილი

დაწყაპნი-ი რაც დაწუწკნა. ტ. ლაბადი. – ტ. მარილი.

დაწყარ-ა გრად. ნაცრისუკან ჭყალს, ↓ დაწყაპ. დაწყვეტ დაწყლის წკრილი დაწყარა ▫ შდრ. დაწუწკნება დაწუწკნის, დაიწუწკნება, დაწუწკნისება, დაწუწკნება, დაწუწკნელი.

დაწყარა სახელი დაწუწკნის ზმნის მოქმედებისა

დაწყარ-ი რაც დაიწუწკნის ან დაიწუწკნა. ტ. წიკვები. ტ. ტანსაცმელი.

დაწყნა სახელი დაწუწკნის ზმნის მოქმედებისა

დაწყნ-ი რაც დაიწუწკნა. – დაწუწკნელი

დაწყნა სახელი დაწუწკნის ზმნის მოქმედებისა

დაწყნ-ი 1. ენაზე დაწუწკნა ენისა. – დაწუწკნელი ↓ წკნილი. 2. ოცივე, რაც დაწუწკნილი ↓ წკნილი.

დაჭ ამოჭამა გრად. (ასენ.) რასმე თავზე ქვა ↓ აწყობა ამოჭამის (ძვ. მოკვლა).

დაჭაბნა გრად. ქვილის ასაწყობ ზედა ქვა ↓ აწყობა დაჭაბნის (ძვ. მოკვლა).

დაჭალვა სახელი დაჭალვნის ზმნის მოქმედებისა.

დაჭალვნ-ი ენაზე დაჭალვა. – სრულასაკეთი.

ნი, მიწილელი (ქალე).

დაჭალნა ს. გრად. 1. იგივეა, რაც ქანაობა. 2. ჯიგან. ღიღან მოძრაობა (დაფრინვაც...) აქათ-ექით. ტრიალი ეახი დ.

დაჭალნა ს გრად. სწრაფად ვაქანდება თავქვე. დაჭეშვა. დაჭანება. ურემი დაჭანდება ქანქანდა.

დაჭალნა 1. სახელი დაჭანების, დაჭანდება ზმნათა მოქმედებისა. 2. თანმიმდევნობით დარიგებული ან ერთ ადგილი. – დაჭანება. მცირე დაჭანების შემდეგ ↓ ჩაწვებოდა (ჩრდ.). – ვრა დაჭანებაზე მიდიოდა.

დაჭანება ს. 1. რაც ენაც დაჭანდა ალმაგიან ღ. ეიტეი. 2. ზედიზედ ქმეთი თანმიმდევნობით დარიგები (ადგილებ). – დაჭანებული. ალ ვილი ცალობით ივო ღ.

დაჭანნა (ასენ. დაჭანანებს, აწმ. ვანჭანის) გრად. ქანის (ბაღელობის) ვამოჭეშვა. – ბაღიან ადგილის ▫ შდრ. დაიჭანება, ტრანება, დაჭანება, ვანჭანება, დამჭანება, დაჭანება.

დაჭანნა სახელი დაჭანნის ზმნის მოქმედებისა.

დაჭანნ-ი (აწმ. უჭანის) გრად. 1. წვრილ-წვრილ ნაწილებად აქუცმაც (ჩაქუჩისებრივ თითებით, ხელით). – დაჭანის მარილ ცილებრივ. 2. მარცვლის გადალეწა. ვასაწუწკნელი ჩხიბინების ტაროს). ხიბინების დ. ▫ შდრ. დაჭანნება, დაჭანება, დაჭანნა, დაჭანნელი, დასაჭანები, დაჭანნელი.

დაჭანნი-ი რაც დაჭანის ან დაიჭანა. ტ. ბეღლები, ს. დ. ხიბინები.

დაჭანა სახელი დაჭანის ზმნის მოქმედებისა.

დაჭან-ი (აწმ. უჭანის) გრად. იგივეა, რაც დაიჭანის. ▫ შდრ. დაჭანება, დაიჭანება, დაჭანება, დაჭანნელი.

დაჭანი-ი იგივეა, რაც დაჭანული

დაჭაჭ-ა (ასენ.) სახელი დაჭაჭნის ზმნის მოქმედებისა.

დაჭაჭნა სახელი დაჭაჭნის ზმნის მოქმედებისა.

დაჭაჭნ-ი (აწმ. უჭაჭნის) გრად. 1. ცხელ ცეცხლში ჩაწოვა, ჩამოწოვა (ტყავის, ხის და სხვ.). ▫ შდრ. დაჭაჭნება, დაიჭაჭნება, დაჭაჭნება, დაჭაჭნელი.

დაჭაჭნა სახელი დაჭაჭნის ზმნის მოქმედებისა.

დაჭაჭნ-ი ოცივე რაც დაჭაჭნა

დაჭაჭნი-ი ოცივე რაც დაჭაჭნა

დაჭაჭნ-ა გრად. მსუქანად დაფრინავს. **დაჭაჭნა** სახელი დაჭაჭნის ზმნის მოქმედებისა.

დაჭაჭნ-ი (აწმ. უჭაჭნის) გრად. (ქუთ.) დაწუწკნის, დაჭრის, დაჭრის. ▫ შდრ. დაჭაჭნება, დაჭაჭნება, დაჭაჭნელი.

დაჭაჭნა (ქუთ.) სახელი დაჭაჭნის ზმნის მოქმედებისა.

დაჭაჭნ-ი ენაზე დაჭაჭნა. ტ. ბეღლები.

დაჭაჭნ-ა (ქუთ.) რაც დაჭაჭნ.

დაჭაჭნ-ი (ქუთ.) რაც დაჭაჭნ.

დაჭაჭნ-ა გრად. ცალობაზე დაფრინავს. **დაჭაჭნა** სახელი დაჭაჭნის ზმნის მოქმედებისა.

დაჭაჭნ-ი (აწმ. უჭაჭნის) გრად. (ქუთ.) დაწუწკნის, დაჭრის, დაჭრის. ▫ შდრ. დაჭაჭნება, დაი

რას (ცელს) ბეჭერს. ▫ შდრ. დაატყაპუნებს, დაილაგებს, დაატყაპუნებს, დაატყაპუნებული.

დაატყაპუნებ-ი რაც დაატყაპუნებს. *ლოდებით სულ დ. აქონდეს.*

დაატყაპ-ს იხ. დაატყაპუნებს.

დაატყაპნებინება (საუბ.) სახელი დაატყაპნებინებს ზმნის მოქმედებისა.

დაატყაპნებინებ-ს (საუბ.) ვინმე დაატყაპნებინებს. — ვისაც იმედი გაუცრუეს; ვისაც იმედი არ გაუმართლდა

დაატყაპნებ-ა (*აწმ.* ტყაპნებს) *გრლუე.* ტყაპ დაატყაპნებინებს. გააფრენებინებს.

დაატყაპნებინება სახელი დაატყაპნებინებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაატყაპნებინებ-ს დრო, როდესაც ტყაპ დაგება, ტყაპ დაიწყო. *ახალი დ. იყო — ჯერ კარგად დ. არ იყო.*

დაატყაპნებ-ს *გრლუე.* (საუბ.) ტანსაცმით დაფის. დაიხეხება.

დაატყაპ-ს (*თურმ.* დაუტყაპეს) *გრლმ.* 1. ტარებს გაარეცხს, გაიკეთებს. — დასვრებს, დახრამავს. *ლეარმა ბეუეჩი დატყაპა.* 2. ტარებს, ნაოჭებს გაიგნებს (სახეზე). *კაცის შუასი ნაოჭების დატყაპა.* ▫ შდრ. დაუტყარაუს; დაიღარება, დაუტყარება, დაატარა, დაღარული.

დაატყაპებულ-ი დატანებული კალათები მიმდინარე (წყალი).

დაატყაპ სახელი ტატყაპის ზმნის მოქმედებისა.

დაატყარიბებ-ა *გრლუე.* იგივეა, რაც გაღარიბება.

დაატყარიბებულ-ი იგივეა, რაც გაღარიბებული.

დაატყარულ-ი რაც დაატყარეს ან დაიღარა. *დ. კლიები.* 2. რაც დაუტარათ. -- დაწაოქებული. *დ. შეჭამა.*

დაატყაპვიბ-ა *ერლუე.* გაატყაპვიება ბეჭერ.

დაღატყაპულ-ი 1. დადიდებული. *დ. ცხენი.* 2. გაღატ. (წნეხ.) რასაც რასამე ქსელი ანსერია.

დაღება 1. სახელი დაღებს ზმნის მოქმედებისა *ფანჯრების დ. ხ ეიძის დ.* 2. სახელი დაღების ზმნის მოქმედებისა. *ბაკის ღობეს დ.*

დაღებ-ს (*თურმ.* დაუღებია) *ერლმ.* შეღებავს ბეჭერს.

დაღებული 1. გაღებული: *ბეჭის. დ. ფანჯრები.* 2. გაღებული (პირი, ხახა...).

დაღვრება სახელი დაღვრების ზმნის მოქმედებისა

დაღვრებულ-ი რაც დაღვრეს ან დაღვრეს ვისმე. *რამე. დ. ჯიში.*

დაღვრეს-ს (*თურმ.* დაღვრესეს; *აწმ.* ღვრესს) *ერლმ* მსხვილად დაფქვას *სიმინოს დ.* ▫ შდრ. დაალეწილებს, დაიღეწებს, დაალეწა, დაალეწილი, დასალეწი.

დაღვრეს სახელი დაღვრეს ზმნის მოქმედებისა

დაღვრილ-ი რაც დაღვრეს. — ღვრილად ქნილი. *დ. სიმინდი.*

დაღვხვნილება დაღვხვნის ასახი ძირითადი მოსახლეობა

დაღვხვნილ-ი დაღვხვნილების დამახასიათებელი. დაღვხვნილის მიმდინარე.

დაღვხვ-ს (*თურმ.* დაუღვხვეს); *ერლმ.* კრიალა ხით ნაწილებად გაქცევს. *დაიქვხვეს* (საქმელის). ▫ შდრ. დაუქვხვეს. დაიღვხვება. დაღვხვა. დაღვხვილი. დაღვხვეული, დაღვხვეჯი.

დაღვხვა სახელი დაღვხვის ზმნის მოქმედებისა.

დაღჯინ-ი 1. რაც დაღჯინეს. *დ. ლეკის ჩაცლა.* 2. ნაკლ. (ს.ტ.). ზედნიერ განმარტებული. ახანელი. წაკლისული. შესწავლილი. *პირველ დ. გასკეთილი.*

დაღვნობა სახელი დაღვნების, დაღვნობის ზმნათა მოქმედებისა.

დაღვნობ-ს ვინმე დაღვნობა.

დაღვნობილ-ი ვინც დაღვნობა.

დაღვნობინებ-ა *ერლმ.* (ვინმეს) დაღვნობინებს. — ვისმე დაღვნობის საშუალებას მისცემს.

დაღვნობინებ-ს (*თურმ.* დაუღვნობინეს) *აწმ.* ღვნობინებს) *ერლმ.* (ვინმეს) *იხ.* დაღვნობინებ-ა. ▫ შდრ. დაღვნობინებული. დაღვნობინება.

დაღვნობინებ-ა *ერლმ.* (ვინმეს) *იხ.* დაღვნობინებ-ა.

დაღვნობინებ-ა ერლმ. (ვინმეს) ვინმეთი დაღვნობინებს. — ვისმე ვისმეთი დაღვნობის საშუალებას მისცემს.

დაღვნობინებ-ს (*აწმ.* ღვნობინებს) *გრლმ.* ღვნობინებს დაჭამს, გამოჭამს ბეჭერს. — დახარჯს. *ბაღეზს ბაღეი დაღვნობინებ.* ▫ შდრ. დაღვნობინებს, დაღვნობინება. დაღვნობინებული.

დაღვნობინებ-ი რაც დაღვნობინეს. *ბაგეებისგან დ. ხატაკი.*

დაღვნობინებულ-ი რაც დაღვნობინდა. *დ. ტანი.*

დაღვნობ-ს (*თურმ.* დაღვნობეს; *აწმ.* ღვნობს) *გრლმ.* 1. ვაღვნებს ბეჭერს, შეიღვნებინებ ღვნობს. 2. დაბლ. დაჩნევს, დაჩნის (თავს). 3. ჩამოჩნევს (ხის ტოტს;...). ▫ შდრ. დაღვნებინებს, დაღვნება, დაღვნული.

დაღვნა 1. სახელი დაღვნავს ზმნის მოქმედებისა; 2. სახელი დაღვნება ზმნის მოქმედებისა.

დაღვნ-ი 1. რაც დაღვნეს. *დ. რკინის ჯოხი. ხ ოდი დ. ქონება.* 2. ვინც დაღვნა. — დახრილი. დაღვნული.

დაღვნ-ს (*თურმ.* დაღვნეს; *აწმ.* ღვნის) *გრლმ.* ბოლოს მოღვნის. მოხსნის, გაანთავისუფლებს; მოცლის, შეარხს დაღვნა *ქვევრის, პასტელი აამღვნა.* ▫ შდრ. დაღვნებინებს, დაღვნებინებს. დაღვნა, დაღვნება, დაღვნება, დაღვნება, დაღვნება, დაღვნება, დაღვნება, დაღვნება.

დაღვნა სახელი დაღვნავს ზმნის მოქმედებისა.

დაღვნ-ი ვინც, რაც დაღვნეს ან დაიღვნა. *ოფლი დ.*

დაღვნებ-ს *გრლუე.* 1. ღვნებინებ მცრომა. 2. რისამე თავზე ღვნებინებს.

დაღვნებინება სახელი დაღვნებინებს ზმნის მოქმედებისა.

დაღვნებინებ-ს ვინმე, რაც დაღვნეს ან დაიღვნა. *მგზავრობით დ. ცხენები.*

დაღვნილ-ი ვინც, რაც დაღვნეს ან დაიღვნა. *დაბინავებული.* — *ცოლთათვის დ. ცხენები.*

დაღვნილობა დაღვნილის მდგომარეობა. *დ. ოჯახები.*

დაღვა ზედაპირ ქნეთი, თიქვნ დაბეა (სახირხატ. ალეს). ტ. დაეშვა.

დაღვაკ-ი (დაღმაელისა) იხ. დამაეალი.

დაღვარ-ი ქვეითად ქნეთ დაჭრილები ადგილი: ეზო, რომელიც ქვეითად შეიმარილება, — თიქვნილისა და (პირველ.). აღმართი). *აქიმთათ და დალმართთათ, არე ერთია ჩაეხსრათათ.*

დაღვარ-ი-დაღვარ-ი დაღმართის დაფოლებით. დაღმართზე. *დ.-დ. დაეშვნენ.*

დაღვარ-ს (აწმ. ღმეს) *გრლმ.* დაღრეფს, დამაწვის (სახეს.) ▫ შდრ. დაიღვეს, დაიღვნეს, დაიღვნეს. დაღვნეს, ღაღვნეს.

დაღვნა სახელი დაღვნეს, დაიღვნეს ზმნათა მოქმედებისა.

დაღვნ-ი 1. რაც დაღვნეს ან დაიღვნა. *დ. სახე.* 2. ვინც სახე დაღვნება. *დ. ჩქარი.*

დაღვნება სახელი დაღვნეს ზმნის მოქმედებისა.

დაღვნ-ს 1. ღმეული ქსელს ძალი დაღვნა *დ. ქარი.* (ფიქრ.). 2. ღმეს რისამე თავზე დაღვნება. (*აწმ.* ღვნება) *გრლუე.* დასვლეთისაკენ დადაბლებულება, დაშვნება.

დაღვნება სახელი დაღვნებს, დაღვნებს ზმნათა მოქმედებისა ფაღვნებით — ნაღვლისნაც მსუნაგები.

დაღვნებულ-ი ვინც დაღვნდა.

დაღვნებულ-ი-დაღვნებულ-ი დაღვნებული და დაყოფილები.

დაღვნებულ-ი-დაღვნებულ-ი დაღვნებული და დამძიმებული.

დაღვნ-ს (*თურმ.* დაუღვნეს) *გრლმ.* ღვნის ღამე ათქვის. წერილად დაჭიმვის (ქსის, ალუმს). ▫ შდრ. დაღვნება, დაღვნილები

დაღვნება სახელი დაღვნების ზმნის მოქმედებისა.

დაღვნ-ი რაც დაღვნეს. *დ. ქსები.*

დაღვნ-ს *გრლუე.* 1. ღვნეთი ღამის. *მაგლი დ.* 2. ეიძის. სცენ. ალეკანტიანის დაღის.

დაღვნიბ-ს *გრლუე.* იცილებ, რაც ღვნეთა-ლეს.

დაღვნიბ-ს (*თურმ.* დაუღვნიბეს; *აწმ.* ღნაბ-ნებს) *გრლმ.* (ვისმე) *იხ.* დაღნაბ-ა. ▫ შდრ. დაღნებინებს. დაღნაბნება.

დაღნაბნებ-ა (ვისმე) *იხ.* დაღნაბნება.

დაღნაბნება ვისმესთვის ფიქრებით (პირი—).

დაღნაბ-ს (*აწმ.* ღნებს) *გრლმ.* ვაიძლიერებს, მოღნებს დაჭრეს. ▫ შდრ. დაიღნებს, დაიღნება. დაღნება, დაღნებული.

დაღნაბ-ა (*აწმ.* ღნებს) *გრლმ.* ვაიძლიერებს, მოღნებს დაჭრეს. ▫ შდრ. დაიღნებს, დაიღნება. დაღნება, დაღნებული.

დაღნება სახელი დაღნებს, დაიღნებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაღნ-ი 1. რაც დაღნეს ან დაიღნა. — ეიძლებული. *დ. ფეხსაცმელი.* -- *დ. პირსაბა.*

დაღნ-ს 1. (*აწმ.* ღნეს) *გრლმ.* სახის ნაკეთის ღნობაზეის (ნედლეულისა; რამის უსაჭიროესი ნაწილის ეკმა.). — ღნობაზეს დაიღნეს. ▫ შდრ. დაღნეს, დაიღნება, დაღნება, დაღნება, დაღნება, დაღნება.

დაღნება სახელი დაღნეს, დაიღნეს ზმნათა მოქმედებისა.

დაღნ-ი 1. რაც დაღნეს ან დაიღნა. *დ. ხარე. დ. ეიძე* (რაც) დაღნაა.

დაღნობა სახელი დაღნობს ზმნის მოქმედებისა.

დაღნობ-ს *გრლუე.* ღნობეთით დასახმა. *თაეზე ხეაეით დაეშვა ქაეაქეს.*

დაღნობ-ს (*თურმ.* დაღნობეს; *აწმ.* ღნობს) *გრლმ.* (საუბ.) 1. ფიქრს ამოიღებს, ფიქრს ჩაიჭეს (ხურეიდან წასაღებად.) 2. ჭიქებ. ხელსაფიქრს ღნობეს, გააძღეებს (საიდუმლოს). ▫ შდრ. დაღნებინებს, დაღნება.

დაღნობა სახელი დაღნების ზმნის მოქმედებისა.

დაღნობა სახელი დაღნების ზმნის მოქმედებისა.

დაღნობილ-ი 1. ვინც ფიქრს დაიღნა; რაც ეიძლებულად დაიღნეს. 2. რაიმე სიქრეზე მიჩეებული. ფიქრებეზეი ჩაიჭეთან ფიქრებეზეი დ. — *დაიღნეთ დ.* 3. მოეჩეებიდებული. მოეკიდებული პიროეანი კარგად ამას დ. *ეიძი ამა ბეკეთან.* 4. დახეული, აღებული (საკითხის...) 5. საბანაკო ეეიძი დაშენებული (ეეიძი ჩანა...)

დაღნობილ-ს გრლმ. 1. ფიქრს ეიძეებს. — დაიღნეს ქაღი აძეეეეს ან ფიქრეთით. 2. (ბე. პოეტ.) ქალი დაიღნა (ეეიძეეეი - ეიძეს). ▫ შდრ. დაეიღნეს, დაეიღნეეეი.

დაღნობა სახელი დაიღნეეეს ზმნის მოქმედებისა.

დაყვავება სახელი დაუყვავებს ზმნის მოქმედებისა.

დაყვავილდება-ა გრძლვ. იღიცა. რაც დაიკვავილდეს.

დაყვავილება სახელი დაყვავილებს (დაყვავილებას) ზმნის მოქმედებისა.

დაყვავილებულ-ი რამაც დაიკვავილა. ◇ მეხილე.

დაყვავს სახელი დაიყვავს ზმნის მოქმედებისა.

დაყვავსებულ-ი რაც დაიყვავსებ ბარკვულად ფონემებზე შეამდე დ. ლეონ. — არასასადამ მიზეზით გაიდენებ მინიმუმამდე დ.

დაკ-ეკვეხ-ა გრძლვ. 1. დადის ვაჭრებთან, რამოდენიმე ერთად; თან ახლავს, დასდევს. ფანას ძალით ლაპარაკებით. — უკან დ. 2. იელის, წავა რისამე დასწილებით, გაბედნიერ. მეთხრობს ლაპარაკით. ◇ ლიტე დაპყვა. 3. გასდევს, ანჩვეთა ზედიდან ქვეყით. კაბას წითელი ზოლები დ. 4. დასაფასებიდე თან ეჭნება, გარეშერე თვისებად ეჭნება. ბედი დაპყვა. — კეთილი გული დაპყვა. — პაეშს მუსიკის ნიჭი დაპყვა. 5. ეისიმე ნებაზე იელის, — დასთანხმება. ამხანაგების ძმრეას დაპყვა. ◇ ზედ. დაუდება, დამეფილი.

დაყვავება სახელი დააყვედრებს (დააყვედრის) ზმნის მოქმედებისა.

დაყვავებულ-ი რაც დააყვედრეს, — დამხილებული. ფ. ლეკ. ძალიერ არ ინდოთან.

დაყვაკაცა (საკ.) საზარდულების ამოცლა. — დაკოდეს (მიზეზისა, ტანისა და მისთ.).

დაკვალვიკ-ს (ლეკ.) დაუკვნესავს) გრძლვ. ფიცვა, რაც ჩაკვნესავა.

დკ-ეკვირვებ-ა გრძლვ. ყურილით დასძახებს, — დაუკვირვებს.

დაკვირვება სახელი დაკვირვებს, დაკვირვებს, დაკვყირვებს ზმნათა მოქმედებისა.

დკ-ეკვირვ-ს გრძლვ. ცერილით დასძახის, თავზე დ.

დაკვლევ-ს გრძლ. გაყელულს ბეერს. ◇ ზედ. დაყელეულელი.

დაკვლეულელი-ი რაც დაიყელეს: გაყელეული (ბეერი). ფ. ბქება.

დაკიალ-ა გრძლვ. ფიცვა, რაც ყიალება.

დაკიალ-ს გრძლ. გაყიდის ბეერს; მიყიდ-მოყიდის. ყველაფერი დაყიდა.

დკ-ეკიპ-ს გრძლვ. ყოელით დასძახის.

დკ-ეკიპლ-ს გრძლ. დაიყიელეს რისამე, ეისმე თავზე. — ყიელით დასძახეს. ◇ ზედ. დაყიელეს, დაიყიელეს, დაყიელეს.

დაკიპლება სახელი დაიყიელებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკილ-ა გრძლ. (ფარშ. დაუქილეს) გრძლ. გაყილავს ბეერს. ფიდმა სიცოცხლ რუები დაკილა. ◇ ზედ. დაუყილავს, დაიყილავა, დაეყილავა, დაყილეულა.

დაკილ-ი გაყილული (ბეერი). დაყილეულები შეეხეთდნენ.

დაკილება-ა გრძლვ. იღიცა. რაც გაკაყილავეს.

დაკილება სახელი დააყილავებს, დაყილავდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკილავებულ-ი იღიცა. რაც დაყილავდა.

დაკილ-ვილ-ს გრძლვ. ფრთის ეისიმე, რისამე თავზე.

დაკილვ-ს (ფარშ. დაუქილისაკე) გრძლ. ცხეირის ახლის მიტანით და შესუნთქვით რისამე სუნს გასინჯავ. — დასუნავს. გვეთილ დ. ◇ ზედ. დაუნოსვა.

დაკილნას სახელი დაყნოსავს ზმნის მოქმედებისა.

დაკილნება-ა (აწმ. ყნულება) გრძლვ. დაეკვანდება, დაბრკოლებულა, შეეკრძალება. დიდანს არ დაეკონებელა.

დაკილნებას სახელი დაეკონვნებს, დაყოვნდება ზმნათა მოქმედებისა.

დაკილნებულ-ი ენენ, რაც დაყოვნდა. ფ. საქმე. ‖ გასანერალებული. ფ. მოქმედების ჯერბარა.

დაკილნებას სახელი დაკვანდების ზმნის მოქმედებისა. რისამე დაკილნებაზე (დაფიქრებით) — რისამე გასწერვა (ზედიდან ქვეითი). მშფიარის ფ. მიფიორდენ.

დაკილნებინ-ი რაც დაკილნეს რასმე.

დაკილნება სახელი დაკყილნებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკილნება სახელი დაკყილნებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკილნება სახელი დაკყილნებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკილნ-ა (ბ.) სახელი დაყილნის ზმნის მოქმედებისა.

დაკილნ-ა გრძლ. (ბ.) ყილაკანს (მნიშვ. 1) გაკაკვებს (მოჯიხის დასადებად). ◇ ზედ. დაყილნა, დაყილნილნა.

დაკილნილნ-ი (ბ.) რაც დაყილნეს.

დაკილნ-ს (აწმ. ყილს). გრძლ. ნაწილებად აქცევს (მთელს, მთლიანს), — დაანაწილებს. ქალაქი ბეთ ჩაიონად დაყილს. ◇ ზედ. დაიყილს, დაუყილს, დაიყილა, დაყილა, დაყილილი, დასაყილი.

დაკილნ-ს[1] გრძლ. იენება, დარჩება, გაატკენს გარკვეულ ხანს (საქმე, რაიმე მდგომარეობაში). დიდხანს დაყო ქალაქში. — მთაში რამდენიმე დღე დაყეენ.

დაკილნა სახელი დაყოფს[1] ზმნის მოქმედებისა.

დაკილნილ-ი რაც დაყილეს[1] ან დაიყო. მოთხრობა თავებადაა დ.

დაკილნა სახელი დაყარის, დაყარის ზმნათა მოქმედებისა.

დაკილკაწკაწ-ს 1. გრძლვ. ყრუკბალათი დაყრიალებს (დაღლის). ეორძებები დაყრიალდებენ. 2. დაკაწკაწებლებს გრძლვ. — ყრუკბალათი დასძახის. — დაიჩხავებს, ამაც ეორამი დ. 3. დაკ-ეკრაწკაწებს გრძლ. ყრუკბალათი დასძახებს. ყვავმა ცხვარს დაუყრიალა.

დაკრაკანება სახელი დაეყრანტალებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკრანტალება სახელი დაეყრყრნობს, დაეყრღნობს ზმნათა მოქმედებისა.

დაკრანტალ-ი 1. ენენ დაეყრღნო რასმე. ეისიმე ზედიდან. ◇ ზედ. დაეყრღნობა, დაეყრღნება. 2. ენენ, რაც დაეყრღნება რასმე. თაეი ბელეზზე ეკონდა დ. ◇ ზედ. დაეყრღნობა, დაეყრღნება.

დაკრაკანტალ-ი 1. ენენ დაეყრანტალებს ზმნის მოქმედებისა. ◇ ზედ. დაეყრანტალება.

დაკრანტალება სახელი დაეყრანტალებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკრანტალ-ი 1. ენენ დაეყრანტალებს ზმნის მოქმედებისა. ◇ ზედ. დაეყრანტალება.

დაკრანტალება სახელი დაეყრანტალებს ზმნის მოქმედებისა.

დაკრაკანტალებ-ა (აწმ. ყრანტალება) გრძლვ. დაეკვანდება, დაბრკოლდება, შეეკრძალება. დიდანს არ დაეკონებელა.

დაკრაკანტალებ-ა (აწმ. ყრანტალება) გრძლვ. დაეკვანდება, დაბრკოლდება, შეეკრძალება. დიდანს არ დაეკონებელა.

დკ-ეკვ-ვკვ-ს გრძლვ. 1. დადის ვ-ვ-ვ-

დაჩიჩანება-ი ვინც, რაც დაჩიჩნა, -- დაჩიჩნისა-ლი, უჩიჩვები. *დაჩიჩნების ძალიან ცბია წა-ლილებს ხორცს უყიდიან.*

დაჩიჩნა სახელი დაჩიჩნას ზმნის მო-მრთველისა

დაჩიჩნას-ს (*თურმ.* დაუჩიჩნას; *აწმ.* იჩიჩ-ნის) *ტრდ.* უიჩიჩნი დაწერს, ს. ხელ. დაჩიჩურნა, დაჩიჩურთა.

დაჩიჩურნ-ი რაც დაჩიჩურნ. *დ. წერილი.*

დაჩიჩჩნება-ა *გრდვ.* გაჩიჩნება ბეური, — დატრტყნება.

დაჩნა 1. სახელი დაჩნის, დაიჩნება ზმნათა მოქმედებისა. 2. სახელი დაჩნილის ზმნათა მოქმედებისა

დაჩნა-ავლება დაჩნა და აწერა. *თოფის დ.-ა.*

დაჩნი-ს (*აწმ.* ვჩნი) *ტრდ.* 1. შემოკლებული ნაწილებად, ელემენტებად ყოფნის. *საათი დაჩნილი -ა-ძირებული დაჩნეს.* 2. დაარღვეს, დაანგრეს, ღო-ბეს *დ. — ძნას დ.* 3. დაქსაქსეს, გაფანტეს (ხალხს, ლაშქარს...). ♦ გაავერეს, მოსპეს (რაიმე ორგანი-ზაციას...). უეზებერთის გუნდი დაჩნეს. ♢ ხელ. დაავლეფინეს, დაიფლით, დაუწიეს, დაიჭირეს, დაე-შლეს, დაშალეს, დაშლილი, დაშმულები, დასაშლელი, დაუშლელი

დაჩნილება-ა *გრდვ.* (სავ.) შეიიგნით და-ღის. *ყანაში ღობეები გასწლეულებენ.*

დაჩნილ-ი რაც დაჩნეულ არ დაიშალა. *დ. ოთ-ხი. — დ. ურემი.* ♦ *დ. ხალიჩა.*

დაჩნა მოკლე სწორი ხმალი.

დაჩოჩალა-ა (*აწმ.* ვჩოჩალა) *გრდვ.* ვჩოჩ წკმი-ვა ვინმესგან, რამისგან, — გაშორდება, დასცილდება, მოშორება. *სადილ ძალიან ცოსრიალა, ჩ ჩამოშორ-დება, ჩამოსცილდება. მეზობლები ერთმანეთს დაშორ-დენ ჩ ბევრისება (ცოლი ქმარს ან ქმარი ცოლს).*

დაჩოჩაება სახელი დაჩოჩობს, დაშორ-დება ზმნათა მოქმედებისა *დაშორებით — შორს რამყოფან, ვინმესგან, მოშორებით. სადილ ათმენა სი-ფლისგან დ.*

დაჩოჩობ-ი 1. ვინც, რაც დაშორდა ვისმე, რამის. *დ. ცოლ-ქმარი.* 2. შორს მყოფი რამისგან, ვინმესგან, შორი მანძილით დაცილებული რამე. *ვენახი სოფლიდან ერთი კილომეტრით იყო დ.*

დაჩოჩობინება სახელი დაჩოჩობინებს ზმნის მოქმედებისა.

დაჩოჩობინებ-ა *გრდვ.* დაშრეთდება, დაწყნარ-დება. *მოწუდები დაშოშმინდნენ. — ზღვა დაშოშ-მინდა* (ფიქრობ.).

დაჩოჩობინება სახელი დაჩოჩობინებს, დაშოშმინებს ზმნათა მოქმედებისა.

დაჩოჩობინებ-ი ვინც დაშოშმინდა. — დაშმეი-დებული, დაწყნარებული.

დაჩრა (*აწმ.* ვჩრის) *ტრდვ.* 1. გაშრება ბეური. 2. *ალიოსლებით (ცა: ალაკვით) გამოილე-ვა წყალი (ხიდზე) რაიმეში. — ამოშრება. ჭაობები დაშრა.*

დაჩრას-ს (*აწმ.* ვჩრეს) *ტრდ.* 1. გააშრობს, ჩააქრობს (ცეცხლს). 2. დაამშრობს, დაშრეტს (წყალს). ♢ ხელ. დაუშრეტს, დაიშრობება, დაშრობა, დაშრეტილი, დაშრობილი, დაშრობილება, დაშრობა-ტელი.

დაჩრობა სახელი დაშრეტს, დაიშრეტება *წმინდა მოქმედებისა.*

დაჩრობილ-ი რაც დაშრობეს ან დაიშრება. *დ. ტკბილი — დაშრობილი წყარო.* ♦ *რაც დაიშრა-ბა. ღ. ოფლი.*

დაჩრობილება სახელი დაჩრობილებს, დაშრობა ზმნათა მოქმედებისა.

დაჩრობილებ-ა *გრდვ.* დაშრეტილება, დაშრობა *ნაწილ.*

დაჩრობილებ-ი ვინც დაშრობილება, — დაშრეტილი.

დაჩრობილება სახელი დაშრობილებს, დაშრეტა ზმნათა მოქმედებისა.

დაჩრობილებ-ა

სიოხით საღებს) და შეკერშვას. – დაღებაკეთ. ▭ შდრ. დაინტერება, დაინტერება, დაინტერა, დაინტერილი.

დარეტვა საღებლი დარეტვის ზმნის მოქმედებისა.

დარეტვილ-ი რაც დარეტვის ან დაინტერა. დ. ბეწვი. – დ. ქსელები. – დ. ბალიშები.

დარეტვილ-ა (*აწმ. მ.*) ბერძული. უფრო ჩვარა მოხდება, უფრო ბალე გაცვეთება. შეცვლება რამე: დაარჩენებენ. მწყრებლობა დარჩენილი. – *ბუნა-თიანე დარჩენილი.*

დარეტვის სახელი ნაწილ დარჩენის, დარჩენა-დება ზმნათა მოქმედებისა.

დარეტილ-ი (*აწმ. მ.*) ბერძული. ნაწილ დარჩენილი. ▭ შდრ. დარჩენილი, დარჩენილი.

დარეტილ-ა (*აწმ. მ.*) ბერძული. ნაწილ დარჩენილი. ▭ შდრ. დარჩენილი, დარჩენილი.

დარეტილ-ი რაც დარეტილის. დ. ბალიში. – *ჯო-ხიდე, რომაც თავზე ჩაიკრა.*

დარეტილ-ა *გრძელ.* ჩაცვეთილი დასახმის, – *ჯო-ხიდე, რომაც თავზე დაინტერების. მაღლობად ჩაიკრა დასჩაკეთა.* ▭ შდრ. დარჩენილი, დარჩენილი, დარჩენილი.

დარეტილ-ა სახელი ნაწილ დარჩენის, დარჩენილი ზმნათა მოქმედებისა.

დარეტილ-ი რაც დარეტილი

ასწევს სწერის განაშიაელებლად. ▭ შდრ. დაადგება, დაადგეს(ის)ებს, დაადგეტ, დაადგეტილი.

დაადგება სახელი დაადგეტს ზმნის მოქმედებისა.

დაადგეტილ-ი რაც დაადგეტს. – დაადგეტილი. *დ. ფერები.*

დაადგრიალება გრძლვ. იგივეა, რაც ცქრიალება (მნიშვ. 1).

დაადგრიალება სახელი დაადგრიალებს ზმნის მოქმედებისა.

დაადგრიალებულ-ი მეცრაგან გაბერტყილი, – დაღრმალული. *ტკეცილი დ. ფარადონი.*

დაადგმა-ა (ა*წმ. ცხება*) გრძლვ. 1. სიცხე დადგება. სიცხის დაიჭირვა ქალაქში დაეცხა. 2. და-ს-ცხება. – სიცხის (ჩვეულებრივ შემსუნებელის) იერი ჭირის, სიცხე შეიტრებს.

დ-ა-ცხება-ს გრძლვ. 1. დაარტყამს, დაპრაქს (ჯოხს...). – დაეშჭის, ჩასცხებს. *ბაკეი, ცეკი დაასცხო.* ▭ (საუბ.) დაახლის, ესვრის. *მეკელ, ოიფი დასცხო.* 2. (საუბ.) შეეთვისება ძალით რაიმე ღლიერ ხმის გამოსაცემს. *ტაში დასცხეს.* – *სიცილება დასცხეს.* ▭ შდრ. დაცხება.

დაადგება სახელი დაადგების ზმნის მოქმედებისა.

დაადგებულ-ი ბეცრაგან გაბერტყილი, – დაღრმალული. *ტკეცილი დ. ფარადონი.*

დაადგმა-ა (ა*წმ. ცხება*) გრძლვ. 1. სიცხე დადგება. სიცხის დაიჭირვა ქალაქში დაეცხა. 2. და-ს-ცხება. – სიცხის (ჩვეულებრივ შემსუნებელის) იერი ჭირის, სიცხე შეიტრებს.

დ-ა-ცხება-ს გრძლვ. 1. დაარტყამს, დაპრაქს (ჯოხს...). – დაეშჭის, ჩასცხებს. *ბაკეი, ცეკი დასცხო.* ▭ (საუბ.) დაახლის, ესვრის. *მეკელ, ოიფი დასცხო.* 2. (საუბ.) შეეთვისება ძალით რაიმე ღლიერ ხმის გამოსაცემს. *ტაში დასცხეს.* – *სიცილება დასცხეს.* ▭ შდრ. დაცხება.

დაადგება სახელი დაადგების ზმნის მოქმედებისა.

დაადგინ-ი გრძლვ. მოძებნის ბეცრაგან. ▭ შდრ. დაძებნა.

დაადგინ-ი გრძლვ. სიტყვას, საიერსეტო დაეშტებს, თან ღაატყნის (ქსეც ნაიტყვის, საბრძოს).

დაადგინ-ა (ა*წმ. დაადგინება*) გრძლვ. დაწერილის ტრანილ-წერილ ადგილად, ბოქმაეთაად (ქსელის, კანაფ და მისთ.). ▭ შდრ. დაიძებნება, დაიძებნა.

დაადგინა სახელი დაადგინას ზმნის მოქმედებისა.

დაადგინებ-ი რაც დაიძებნა ან დაიძებნა. *დ კა ნაფი... – დ. ტანისამოსი.*

დაადგინება-ა (ა*წმ. ძებნება*) გრძლვ. ეძებნა გაზიეზა. სიაშიე დაეკარეზა ა საკანებენტ დიდ ბანს შეინახება. ღიდი ხნიაა იქოა (ლენი)

დაადგინება სახელი დაადგენს ზმნის მოქმედებისა.

დაადგინებულ-ი რაც დაძებნილა. *დ. ტანისამოსი. – დ სანაფი. ▭ დ. ტკილი.*

დაადგა სახელი დაადგას, დაადგრება ზმნათა მოქმედებისა.

დაადგა-ა გრძლვ. 1. ძრომით, გაძრომ-ვებით დადის, ჩასაბე ქვეშ ან ღეერ რაშე შიოის დადის. *თაკეი დ. თოაბში.* 2. ეკიად. (უ)-ბერეც.) ქნეულად. ბალეით დადის. *ეეიაკეში დ. – ტკილი ეოიაო საცეად დ.* ▭ შდრ. დაეშვრება, დაძრომა.

დაადგაქა (საუბ. უაატყვეც.) სახელი დაიძერვის ზმნის მოქმედებისა. *ბაკის დ.*

დაადგინა სახელი დაადინვებს, დაიძებნებს, დაეძინება ზმნათა მოქმედებისა.

დაადგინებ-ი ეინე რაშეც დაიძებნა

დაადგინ-ა (ა*წმ. დაეშვიშვა*) გრძლვ. იგივეა, რაც ჩაძირება.

დაადგინ-ი გრძლვ. დაეკეთეა წვრილ ნაწილებად (ნორეა...) ნაიკეთა (ეკოსნეკი), კბილებით (ეროეეი). ▭ დაკოსტრის, დაიდიდების. ▭ შდრ. დაძინება, ნილი.

დაადგინ-ი რაც დაძინების. *დ. ეეეიი.*

დ-ა-ხ-ადგეს-ა (ა*წმ. სამეულის გამეტ*) ▭ 1. ადგიბეის, მოგრეეეს ტაიაძირებს. *მჭკეიი ეიაოიეიი* (ან: *ეჭკეიი ეიაოიეიი*). – *ეჩინაძინაეეეეაა* ან *ტაძინეა* (ეკოეეი). 2. დაიძინა ტალეის. *ეჩეიეიეს* (ეკოეეიაა...). *ეიეეიაძეეეა* ტაიაეა (ან: *ეიეეიეიეა ტაიაეა*). 3. *ეიეეიაძეეეა* ტაიაეა (ან: *ეიეეიეიეა ტაიაეა*). 4. *ეიეეიაძეეეა* ტაიაეა (ან: *ეიეეიეიეა ტაიაეა*). 5. (საუბ.) ტაიაეა ეიაოიეიი. *ეიეეიაძეეეა* ტაიაეა (ან: *ეიეეიეიეა ტაიაეა*). 6. (ეკ. ეკოეეიაძ.) ეიეეი ტაიაეა (ან: *ეიეეიეიეა ტაიაეა*). *ეიეეიაძეეეა*

და-ს-ნვი-ს (*ამწ.* სწვას) გრდ. 1. გამოადგილებს ზედიდან ქუთნი. – დაწვებს, ჩაბუზებს, მაღლა აწევებით ხელი დასწია. – *ფოტ.* ფ. 1 დაბრის (თაკს). 2. გადააგდებულებს უკან. – გადგებენ, წაილებს ან წაიყრებს ოქით, უკან, ჩკანი უკან დასწია. – *ანანური* ფ. 3. შემოიტრიალებს, დაუკეცებს (რისამე ფასს...). 4. გადაფ. დაატკეცილებს, დაამეორებს ◻ შდრ. დაატკეცილებს, ღინებს. დაწვებს, დაწიებს, დაწეპავ, დაწეპა. დაწვილ. დაწვილ. დაწვილ. დასწვილ.

და-ს-ნვი-ს-ა. 1. სახელი დასწვევს, დაინწევა ზმნათა მოქმედებისა. 2. სახელი დაიწვევა ზმნის მოქმედებისა.

და-ს-ნა-ს გრდ. 1. ასოებს (ტოლებს...) გამოიდებს (ქარალებს ან სხვა მასალაზე – კალიგრ. ფარჩიძე...); ასოებს საბეჭდებით გადმოსცემს (სიტყვას, რაიმე მაგალითს, ანაწერს...). წერილს ფ. – *გამ. ტაბიძემ* ფ. 2. შემოსწავს, შეკრებს წერილობით (რაიმე ნაწარმოებს). *მარჯანა და ენეგელინა 1847 წელს დაწერეს ცოლ-ქმრებმა პარტიის მანდატებით.* 3. და-ს-ნვა-ს ასოწყობის დახვრის (ძვ.) – ჯერ ნა-მოსახვიდ დალიეს, ჯერ დაწერეს (ძვ.) – შეაუღეს. დაატროწინეს ეკლესიური წესით. ◻ შდრ. დაწვნის, დაწერინებს. დაიწერს, დაწერს. დაიწერა, დაწერეს. დაწერა. დაწერილ. დაშწერ. დასწერ. დაწერილი.

დაწერა 1. სახელი დაწერს ზმნის მოქმედებისა 2. (ძვ.) სახელი დაწერს ზმნის მოქმედებისა. *ჯვარის ფ.*

დაწერილ-ი რაც დაწერს.

დაწერილება 1. დაწერილის თუისება, მდგომარეობა. 2. ოფიცი, რაც დაწერილობა. *მხედრული ფ.*

დაწერილ-ი წერილად დახურებული, დარხული ტრაქტატი.

დაწერილება (*ამწ.* წერილება) გრდ. წესად შემოიღებენ, – დაასწავლებს დადგინებას. *წასვლა კონტორიდან დაწერილია.* – *მოსაგების დაწერილი.*

დაწერილა სახელი დაწერსებს, დაწერილება ზმნათა მოქმედებისა.

დაწერილ-ი რაც დაწერილ. ფ. კიდა. – ფ. *წერილები.*

დაწერილობილება ოფიცობაზეა, რომელიც განაკეთს რაიმე დარის, სამეცნიერო ფ. – *სამეცნიერო ფ. ბაკალავრი ფ.* – დაწერილებულის ასარაკი.

დაწერილ-ი 1. რაც დასწერა. უკან ფ. – *ძირის ფ. ტოტი.* 2. რაშიც დაინუა. ფ. *სიტყვა.* – ფ. დასები. 3. რასაც დაუწერს. ფ. *ბმით ლასარკოსაგან.*

დაწერვა-ს (ფორმ. დაწერვინა; *ამწ.* წერვა-ს) გრდ. მოჭკოებად დაწერა. – დაინის. ◻ შდრ. დაწერვინებს, დაინუებს. ღინებს. დაწერინა. დასწერინა.

დაწერვა სახელი დაწერვას ზმნის მოქმედებისა.

დაწერინ-ი რაც დაწერვს ან დაიწერა.

დაწერვინა სახელი დაიწერვებს ზმნის მოქმედებისა.

დაწერვინ-ი ოფიცი, რაც მოწერილი.

დაწვა სახელი დაწვას, დაიწვება ზმნათა მოქმედებისა.

დაწვა-ს (ფორმ. დაწვინა; *ამწ.* წვა-ს) გრდ. 1. ცეცხლ მიიკიდს, ცეცხლით მოსახმის ბეური ზეს დაწვეს. 2. გადაგ. ძალიან ზეაწვებს (ხორცსელით...). 3. და-ს-წვა-ს (ფორმ. *დაწვნა-ს მინთვის*) დაახარებს ან დაუზიანებს რაიმე (ცეცხლი, მზეული ზწვავე ნივთიერება, ზეი ან სიცივე...). *ცეცხლით ჯოჯი ფ. პირი არ დამწვარ.* ◻ გაჯილისებს რაიმე (მწარე, ცხარე, ეხლეი... რამე). – დაეშმაგეს. *წირკამ ყველი დასწვა.* ◻ ჯერს დასწვაფ – დააწერხინებს, სიძარცვეს აგრძნობინებს. ◻ შდრ. დაწვეურებს. დაინუებს. დაეწვებს, დაიწვებს, დაწვნება, დაწვა. დაწვილ. დაწვილი. დასწვეი (დასწვეული). დაწვნეი (დაწვნეული).

და-ს-ნვა-ს გრდ. 1. მისწვდება ქუეით მყოფს, ძალის მეეხარეს და ხელს დაალეტს. *ქვას დასწვა ფ.* – *ყველის ფასწვა და წოწვაი.* 2. მიაღწევს რაიმე ზედიდან ქუეით და შეეხება, წყალის ფსკერს დასწვდა ნიჩაბი. ◻ შდრ. დაეწვდება.

დაწვდა-ს (*ამწ.* წვდა-ს) გრდ. პირისპირ ტანტალურ მდგომარეობას შიიეეს, მოეცი ტანით მოიაზრებას სარკმელზე. *ბიჭი გულადაც დაწვა.* – *დაწვა და გადაბრუნა.* ◻ მოიაზრებს (გააეფილოფიაში). *ისეროსის გაბედულებით საკვამლეთიში დაწვა.* ◻ შდრ. დაეწვდება. დაეწვა. დაწვილი. დასწვილი.

დაწვდომა სახელი დაწვდომას ზმნის მოქმედებისა.

დაწვდომ-ი რაც დაწვდება ან დაწვდა.

დაწვეურება სახელი დაწვეურებას ზმნის მოქმედებისა.

დაწვეურ-ი ოფიცი, რაც დაწვეურებს. *ფ. ქალი.*

დაწვეურება სახელი დაწვეურებას ზმნის მოქმედებისა.

დაწვნა-ს (ფორმ. დაწვნინა; *ამწ.* წვნა-ს) გრდ. 1. ცეცხლ მიიკიდს, ცეცხლით მოსახმის ბეური ზეს დაწვეს. 2. გადაგ. ძალიან ზეაწვებს (ხორცსელით...). 3. და-ს-წვა-ს (ფორმ. *დაწვნა-ს მინთვის*) დაახარებს ან დაუზიანებს რაიმე (ცეცხლი, ზეული ზწვავე ნივთიერება, ზეი ან სიცივე...). *ცეცხლით ჯოჯი ფ. პირი არ დამწვარ.* ◻ გაჯილისებს რაიმე (მწარე, ცხარე, ეხლეი... რამე). – დაეშმაგეს. *წირკამ ყველი დასწვა.* ◻ ჯერს დასწვაფ – დააწერხინებს, სიძარცვეს აგრძნობინებს. ◻ შდრ. დაწვეურებს. დაინუებს. დაეწვებს, დაიწვებს, დაწვნება, დაწვა. დაწვილ. დაწვილი. დასწვეი (დასწვეული). დაწვნეი (დაწვნეული).

და-ს-ნვნა-ს გრდ. 1. მისწვდება ქუეით მყოფს, ძალის მეეხარეს და ხელს დაალეტს. *ქვას დასწვა ფ.* – *ყველის ფასწვა და წოწვაი.* 2. მიაღწევს რაიმე ზედიდან ქუეით და შეეხება, წყალის ფსკერს დასწვდა ნიჩაბი. ◻ შდრ. დაეწვდება.

დაწვნა-ს (*ამწ.* წვნა-ს) გრდ. პირისპირ ტანტალურ მდგომარეობას შიიეეს, მოეცი ტანით მოიაზრებას სარკმელზე. *ბიჭი გულადაც დაწვა.* – *დაწვა და გადაბრუნა.* ◻ მოიაზრებს (გააეფილოფიაში). *ისეროსის გაბედულებით საკვამლეთიში დაწვა.* ◻ შდრ. დაეწვდება. დაეწვა. დაწვილი. დასწვილი.

დაწვნება სახელი დაწვნებას ზმნის მოქმედებისა.

დაწვნილ-ი (*ამწ.* წვნილ-ი) გრდ. დაიწინა ან პირველობით ამოდგომა (ყარსნილებით...) წვრილ-წვრილ ნაწილებად აქცევს, დაატკეცავს. ◻ ბუჭულის გაიალის. *ქალებმა ბატკნის ღინილებს.* ◻ შდრ. დაწინა. დაწინება. დაწინება. დაწინება.

დაწინილ-ი რაც დაწინება ან დაწინება. ფ. *თმები.*

დაწინილა სახელი დაწინილას ზმნის მოქმედებისა.

დაწინილა-ს (ფორმ. *დაწინილება*) გრდ. წიწკლას) ჩაიკეთებს, წინის ჩასცემს, *ისეთმა ფერმა დაწინილის, ჩემზე მეტს იწუალებდნი.* 2. გადაგ. დაჩაგრას; შეურაცხყოფს. ◻ შდრ. დაწინილა. დაწინილება.

დაწინილ-ი ვინც რაც დაწინილა.

დაწკაპება სახელი დაწკაპუნებს ზმნის მოქმედებისა.

დაწკარნება-ა გრდ. წკარნის დაიწეებს, წკარნის გამოსცემს. ზარი დაწკარნება.

დაწკარნება სახელი დაწკარნებას, დაწკარნებას ზმნათა მოქმედებისა.

დაწკა-ს გრდ. 1. გამოწეის ბეურ. 2. ის. დაწკლაკუნ. ◻ შდრ. დაინეის, დაწეის, დაწკლინი.

დაწკლა 1. სახელი დაწკლას ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი დაწკლას ზმნის მოქმედებისა.

დაწკლინ-ი 1. რაც დაინკიას, – დაკარნილი და აბეული (ულვაშები). 2. გამოწკლინი (ბეური). *ფ. ქალები.* – ფ. ოფიცრები.

დაწკლინა-ს (ფორმ. დაიწკლინა) გრდ. გაწკლაკუნს ბეურს.

დაწკმეულება სახელი დაიწკმეულებს ზმნის მოქმედებისა.

დაწყმეტება სახელი დაიწკმეტუნებს ზმნის მოქმედებისა.

დაწყნარ-ა (*ამწ.* წყნარება) გრდ. იტიეი, რაც დაწნეება.

დაწყნარება სახელი დაწყნარებას ზმნის მოქმედებისა.

დაწყნარებელ-ი რაც დაწყნარებას ან დაწყნარებულ ფ. კარ-მიდამო. – ფ. *ადგილ.*

დაწყნარებ-ა (ფორმ. დაწყნარინა; *ამწ.* წყნარება) გრდ. მოჭკნება (ოფილს). ◻ შდრ. დაწკნარება. დაწკნარინა. დაწკნარინა. დაწკნარინა. დაწკნარინა.

დაწყნარება სახელი დაწკნარებას ზმნის მოქმედებისა.

დაწყნარ-ი (ფორმ. დაწკნარინა) გრდ. (ფოლი) ოფიცი, რაც დაწკნარინა.

დაწყნარება სახელი დაწკნარებას ზმნის მოქმედებისა.

დაწყნარებელ-ი რაც დაწყნარებას ან დაწყნარებულ ფ. კარ-მიდამო. – ფ. *ადგილ.*

დაწყნარებ-ა (ფორმ. დაწკნარინა; *ამწ.* წკნარება) გრდ. მოჭკნება (ოფილს). ◻ შდრ. დაწკნარინა. დაწკნარინა. დაწკნარინა. დაწკნარინა. დაწკნარინა.

დაწყნარება სახელი დაწკნარებას ზმნის მოქმედებისა.

დაწყნარ-ი (ფორმ. დაწკნარინა) გრდ. (ფოლი) ოფიცი, რაც დაწნეება

დაცლა (რასმე). დაწერაც. 2. დაშრობის სპეციალური საშუალებით (ქაღალდის, ლიტო ანაბეჭდის). ◇ ზედ. დაინტერესება, დაწერება, დაწერილი, დასაწერები

დაწერება სახელი დაწერე ზმნის მოქმედებითი.

დაწერილი-ი რაც დაწერეს ან დაიწერა. დ. ხალხური. — დ. სტატია.

დაწერილ-ი რაც ვინმე დაიწერეს. დ. ხალხური. — დ. სტატია.

დაწერილ-ი რაც ვინმე დაიწერეს ან დაიწერა. დ. ბალღები.

დაწვა ზმნა. ◇ ზედ. დაშენება და დაწვეტილება.

დაწვეთება (თურმ. დაშენება და დაწვეტილება; ანზ. წვეთება) გრდვ. 1. გაწვეთება (მზიშე. 1) ბევრი ან ხშირად. ◇ ზედ. დაწვეთება (მზიშე. 2). გაწვეთება (მზიშე. 2). დაიწვეთება. *წაშლილი დაიწვეთა!* (ფიცარ.). დ. ცივნაის შეწყვეტა (წყალი) *რე დაიწვა.* — წვალი დაწვა 4. დაა.-წვეთება (თურმ. დასწვეთნია და დასწვეტება; ანზ. სწვეთება) ასწვეთება, მოსწვეთება ბევრი, — დაიწვეთები ბალთის ღილები დაიწვეთა — *ჩონგურის სიმები დასწვეთა* ◇ ზედ. დასწვეთება. ძალიან ენწვიტა რამე ◇ ზედ. დაიწვეთება, დაწვეთება, დაწვეთნა, დამწვეთი.

დაწვეთნა სახელი დაწვეთებს. დაწვეთნება ზმნათა მოქმედებითი.

დაწვეთნება სახელი დაიწვეთებს. დაწვეთნა ზმნათა მოქმედებითი.

დაწვეთნილ-ი რაც დასაწვის წარმოადგენს, — ამოსაღები. საწვნილი. ◇ დაწვეთნილი სკოლა — პირველი საფეხურის სკოლა.

დაწვეთნილება სახელი დაწვეთნილებს ზმნის მოქმედებითი.

დაწვიმდა ზმნა. 1. რაც დაიწვა ან დაიწვო. დ. *საკმე.* — დ. *ბაკალეული.* 2. რაც იწვება რამე გარეშეული ხელშეკრულებით. მოსულებული. მოკიდებული ცილისგან ან *ალკოჰოლით გაჟღენთილი* ბამბა ზღვიდან დ. *კანაფის* ზღვაში.

დაწვიმება სახელი დაწვიმს ზმნის მოქმედებითი.

დაწვიმილ-ი გრდვ. წვიანით მიმართავს. წვეულით მოიხსენებენ. შეიხუნებს. *მოლაპარაკე დაწვიმილ. — დაკეთილი გოგონა დაწვიმილა — დაწვიმილია ღმერთმა!* ◇ ზედ. დაწვიმილიანება. დაიწვიმილი, დაიწვიმილება, დაწვიმილობა, დაწვიმილი, დაწვიმილი, დაწვიმილობა, დაწვიმილობა, დაწვიმილი, დაწვიმილობა, დაწვიმილი.

დაწვიმილ-ი 1. ვინც დაწვიმილ. — შეჩვენებული. 2. ბედკრული. უბედური. 2. (საბ.) მოსაძაბი, წყევლი (თქმის ეშვ. ივ ერაზეზე ვინმეზე) დ. ადგილი.

დაწვიმა-ს გრდ. 1. გაწვიმება (მზიშე. 1) ბევრს ან ბევრად. *კიბეზემა ალვები დაწვიმეს.* 2. ვაწვიმება (მზიშე. 4) ბევრს, — დაძლიეს 3. წვიმებს ბევრს, *ქარიდან დაწვიმდა.* 4. შეწვიმებს. შეარწყვა (წყლის დინებას). *მდინარის ტოტი დაწვიმდეს.* 5. დაა.-წვიმება: ვალ- დაწვიმება — ბაღილ აწვიანებენ, — ბუღს აჭაშენ. ◇ ზედ. დაწვიმება, დაიწვიმება. დაიწვიმება. დაწვიმებული, დაწვიმებული, დაწვიმებული.

დაწვიმება სახელი დაწვიმებებს ზმნის მოქმედებითი.

დაწვიმებული სახელი დაწვიმებებს ზმნის მოქმედებითი.

დაწვიმილ-ი რაც დაწვიმებს ან დაწვიმა. დ. ხალხური. დ. ჯვაროსნები. ◇ დ. წვიმა.

დაწვიმილ-ი ვინც დაწვიმილ. — შეჩვენებული.

დაწვიმილ-ი (ანზ. დაწვიმილი) გრდვ. 1. დაწვიმება (მზიშე. 1) ბევრი. 2. დაწვიმება (მზიშე. 2). *დაწვიმილა ზაფხულში* (ფიცარ.). დაიწვიმილა. *წაშლილი დაიწვიმილა!* (ფიცარ.). დაიწვიმილა (წყალი) *რე დაიწვა.* — წვალი დაწვა 4. დაა.-წვიმება (თურმ. დასწვიმნია და დასწვიმება; ანზ. სწვიმება) ასწვიმება, მოსწვიმება ბევრი, — დაიწვიმები ბალთის ღილები დაიწვიმა — *ჩონგურის სიმები დასწვიმა* ◇ ზედ. დასწვიმება. ძალიან ენწვიტა რამე ◇ ზედ. დაიწვიმება, დაიწვიმება, დაწვიმება, დაწვიმილი, დამწვიმი.

დაწვიმილ-ი ვინც დაწვიმილ. — შეჩვენებული. 2. ბედკრული. უბედური. 2. (საბ.) მოსაძაბი, წყევლი (თქმის ეშვ. ივ ერაზეზე ვინმეზე) დ. ადგილი

დაჭრილ-ს გრფ. საჭრელით (სატკბით) გახვრეტს (დახერტს). ▭ შდრ. დაჭრეთილი.

დაჭრილ-ი საჭრელით (სატკბით) დახერტი-ლი. დახვრეტილი.

დაჭრილება სახელი დაჭრილებას ზმნის მოქმედებისა.

დაჭრილებელ-ი 1. ოქიდ. რაც ისროლებული. 2. სახეხისანი; ჩუქურთმებიანი, მოჩუქურთმებული. ფ. ჯიხი.

დაჭრილ-ს გრფ. (აწმ. ჭრის) 1. მჭრელი ირაოლით წვრილ ნაწილებად ახერხებს; დაჭეხავს. *ბოროტი დაჭრის.* — ზეზა დაჭრა. 2. სხეულს ან მის ნაწილს დაუზიანებს მჭრელი იარაღით. *ხელი დაჭრა. ფეხი დაჭრა.* — *ჭრილი დაჭრა.* 3. ხეხა-ხრილ — მოჭრილის ხერხ. *ხეს ტოტები დაჭრა.* ▭ შდრ. დაკრეხ, დაკრეხვინებს, დაიკრის, დაუკრის, დაიჭრება, დაუკრის, დაკრის დაჭრილი, დაჭრილი, დაჭრილი, დაჭრილი, დაიკრილი, დაუკრილი.

დაჭრილობა სახელი დაიჭრებინების ზმნის მოქმედებისა.

დაჭრილ-ი 1. რაც დაჭრეს (მნიშვ. 1). ფ. ბორ-ი. — ფ. შეზა. 2. ვინც, რაც დაჭრეს (მნიშვ. 2) ან დაიჭრა. *ბრძოლაში ფ. — ფ. შეული.* 3. რაც დაჭრეს (დაკრეს) რამე. ფ. *ტოტები.*

დაჭრილ-ობა/დაჭრილ-ება დაჭრილი (მნიშვ. 2) და დაჭრილ-ები ერთად.

დაჭრილ-ებული დაჭრილები (მნიშვ. 2) და დაჭრილები.

დაჭრილ-ებულ-ი ფრთ. ჭრილობის მოიჯარს (დაჭრილ-ებულ-ი ფრინველი).

დაჭრილ-ებულ-ი (წყნ.) დახვრეტილი (მნიშვ. 2) თვისება.

დაჭრილ-ებულ-ი (ოქიდ. დაჭრილებულ-ი) ბრფ. ხელით ლაშა. 2. ხალხით გამოსული, გაფლეში. *ქალაქი დაჭრილ-ებული.* 3. ხალხით გამოსული რამე; რისამე წარ-მოდგენილი. *ოთახი დაჭრილ-ებული.* ფ. *ფიქრებით.*

დაჭრილ-ება სახელი დაჭრილ-ებას ზმნის მოქმედებისა.

დაჭრილ-ებელ-ი რაც დაჭრილ-ებს. ▭ შდრ. ჭრილ-ებელ-ი. ფ. *ქალაქი.*

დაჭრილებინ-ა (ოქიდ. დაჭრილებინ-ა) ბრფ. ხელით ლაშა (ჩვეულებრივ ბეღის). ▭ შდრ. დაჭრილება, დაჭრილი.

დაჭრილება სახელი დაჭრილებას ზმნის მოქმედებისა.

დაჭრილებინ-ა გრფ. 1. გასაღისებება ბერი. ლენინზე ახალგაზრდები დაჭრილებინ-ენ. 2. (ძე. სპეც.) სალასი, გასდება, ვაფიდანობით ხეხვისაგან გათხრილ-ფება (ორო, ქერქიდან...).

დაჭრილებინა სახელი დაჭრილებინ-ას, დაჭრილებინ-ებინ-ა ზმნათა მოქმედებისა.

დაჭრილებინ-ებ-ინ-ა (ძე., სპეც.) რაც დაჭრილებინ-ებ-ინ-ებს. ფ. *ქერქები.*

დაჭრილ-ებ-ინ-ა რაც დაჭრილებ. ფ. *ყავა.*

დაჭრილ-ება გრფ. სამიდან, უნახავიდან მოვარ-დება რასმე, — დაეხარებება (ჩვეულებრივ სამგზის).

დაჭრილობა სახელი დაჭრილობ-ას ზმნის მოქმედებისა. ▮ თოკის დაჭრილობაში — ერთი წამში, სწრაფად.

დაჭრილ-ა სახელი დაჭრილ-ან ზმნის მოქმედებისა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა დაეჭრილებული, დაფორებული.

დაჭრილ-ებ-ა (ოქიდ. ბაზიანი დიდის (დაჭრილ-ებ). *ხეები დაჭრილ-ებდა ტყეს.*

დაჭრილ-ებ-ა სახელი დაჭრილ-ებ-ას ზმნის მოქმედებისა.

დაჭრილ-ებ-ა-ნ (თოქ. დაჭრილ-ებ-ან); *აწმ.* ხან-ჯალით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრილ ან მოკლეს. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

დაჭრილ-ებ-ინ-ა (ოქიდ. დაჭრილ-ებ-ინ-ა) ბრფ. ხანჯალ-ით ჭრილ. *ხანჯალს ჩასცეს,* ხანჯალი და-ჭრის ან მოკლას. ▭ შდრ. დაჭრილ-ებ-ა, დაჭრილ-ებ-ინ-ა.

**დაჭრილ-ებ-ინ

მიწისით საქმეებიდან ..). ეჩიჩა ეკიცილი ლაბეჭდენ. 2. ოფიციალურ მეცნიერებაში იქნება ეთიოპიისილის ლრმა. კარგ დაკვირვებას დაჭირდება ბიდი წასულიყო დაბედან. ∥ რიგორიმე მეცნიერება. ეკონომიკა იქნება ეთიოპიც მისილის ლრმა ანალიზი დაჭირდა. 3. იცოცხა. რაც შეიძლება (მნიშვ 2) იქნება დაბრკოლება დაბედან. ▫ შდრ. დაეხედება, დაბეხდოთა, დაბეჭდება, დაბეჭდილიყო, დაბმებილი. დაბმებილიყო, დაბაბეჭდინი. დაბაბეჭდინი.

დაბაბეჭდა იგივეა, რაც დაბეჭდა.

დაბაბეჭდა სახელი დაბაეჭდვის ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეჭდვება სახელი დაბაეჭდვებს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეჭდვებელ-ი ეინე, რაც დაბაეჭდილ. ფ. კალ. — ფ. საქმელი. — ფ. ტიტეში.

დაბაეჭდინ-ი ეინე, რაც დახედა ეისმე, რასმე

დაბაეჭდ-ს გრად. ∙ ხელს დახედვა — ხელს დააჭილებს, ერთი ხელის მოსმით აიღებს. ყველაფერს დასკიდა ხელ და წყალო — შდრ. დაახეულებს, დაახეულიყვნენ, დაიხეულა, დაიხეულა, ლიხეულა, დახეულა, დაბეჭილი, დაბმული, დასახეული.

დაბაეხეა 1. სახელი დაბაეხეულ, დაბეხეულა ზმნათა ქოლგისებრობის. თავიანთ ფ. 2. სახელი დაბიბეჭეს ზმნის მოქმედებისა. თმის ფ.

დაბაეხეულება სახელი დაბაეხეულებს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხ-ს გრად. 1. ჯანსაღს ბეურს. 2. იცივეს, რაც ბანეკებს 3. (ქუთს.) იცივეს. რაც დაეკეს. ▫ შდრ. დაბეკება, დაბეკებინება, დასისხლება, დაეწკეტაკეთა.

დაბაეკა სახელი დაბეკებს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხინ-ი რაც დახეხება. ფ. ბოსტნეი.

დაბაეხინ-ი 1. რაც დაბაეხეს. ქოქზე ფ. ძაფი. — ფ. საბაკეი ქიდანეი. 2. რაც ღაიხეულ. ფ. თმა. 3. რაც დაეხეთა ეისმე, რასმე. ფ. ბეხი.

დაბაეხ-ს. (აწმ. ხეეს) გრად. 1. ხეეწინი ბუსუსებს გაიცილის, გასაფხეიანებს, გაწმენდის (ტყეს). 2. კარადად დაიპუსპეებს, ეეციი სრულიეელის გახდის. — გამპრთალეს (რისამე ეზის, სტილის ..ტეკნიკის ..) ▫ შდრ. დაიხეეწება, დასხეეს, დახეეწილი, დასახეწი. დაეხეწილეი.

დაბაეხვა სახელი დახეეწს ზმნის მოქმედებისა.

∙ **დაბაეხვინ-ი** რაც დახეეწეს ან დაიხეეწა ფ. ტეკნიკეი — ფ. ეტიკეტი.

დაბაეხვინება (წიგნ.) დახეეწილის თვისება.

დაბაეხინებ-ა გრძეეც ზეიხეინით დაღის, დარბის (ცხენი)

დაბაეხვაკ-ს (ოურმ დაუხეკნეაც; აწმ. ხეკნეაც) გრძელ. ერთმანეთში აურეეს, აპურდაეს (ძაფს, ეეოგალს და მისთ.). — დაბღარეაც. ▫ შდრ. დაეხეკნეაც, დაიხეკნეაც, დაიხეკნეაც, დაბეკნეაც.

დაბაეხვაკვა სახელი დაბაეხეკნეაც ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხვაკვ-ი რაც დახეხეკნეს ან დაიხეკნა ფ. ბეკნეაეი.

დაბაეა სახელი დაბხაეს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხა სახელი დაბხაეს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხვა სახელი დაბხაეს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხვ-ს (აწმ. ხვეეს) გრძელ. 1. გახეეხეს ბეეის ან ბეეეხეს ეოცარი დაბეხეა. 2. დაბეეხეს (ძნიც. 2) ხისხეეხეეის ეოცარი დაბეხეა. ▫ შდრ. დაეხეხეა, დაბეხდოთა, დაბეეხეა, დაბეეხეინი, დაბმეეხეი. დაბაბეეხეინი. დაბაბეეხეინი.

დაბაეხვა იგივეა, რაც დახეეხა.

დაბაეხვა სახელი დაბხეეხეს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხვება სახელი დაბაეხეეხებს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხვებ-ს გრძელ. ∙ ხელს ბახეეხეს — ხელს დააჭილებს, ერთი ხელის მოსმით აიღებს. ყველაფერს დასკიდა ხელ და წყალო — შდრ. დაახეულებს, დაახეულიყვნენ, დაიხეულა, დაიხეულა, ლიხეულა, დახეულა, დაბეჭილი, დაბმული, დასახეული.

დაბაეხვინ-ი ეინე, რაც დახეხეს ან დაიხეხა ფ. ეეოგალეი — ფ. ეეოგალეი.

დაბაეხვინება (წიგნ.) დახეეხეულის თვისება.

დაბაეხინებ-ა გრძეეც ზეიხეინით დაღის, დარბის (ცხენი)

დაბაეხვაკვა (ოურმ დაუხეკნეაც; აწმ. ხეკნეაც) გრძელ. ერთმანეთში აურეეს, აპურდაეს (ძაფს, ეეოგალს და მისთ.). — დაბღარეაც. ▫ შდრ. დაეხეკნეაც, დაიხეკნეაც, დაიხეკნეაც, დაბეკნეაც.

დაბაეხვაკვა სახელი დაბაეხეკნეაც ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხვაკვ-ი რაც დახეხეკნეს ან დაიხეკნა ფ. ბეკნეაეი.

დაბაეა სახელი დაბხაეს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხა სახელი დაბხაეს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხვა სახელი დაბხეეხეს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხვ-ს (აწმ. ხვეეს) გრძელ. 1. ჯანსაღს ბეურს. 2. იცივეს, რაც ბანეკებს 3. (ქუთს.) იცივეს. რაც ღაიხეულ. ▫ შდრ. დაბეკება, დაბეკებინება, დასისხლება, დაეწკეტაკეთა.

დაბაეკა სახელი დაბეკებს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხინ-ი რაც დახეხეს ან დაიხეხა ფ. ბოსტნეი.

დაბაეხინ-ი 1. რაც დახეხეს. ქოქზე ფ. ძაფი. — ფ. საბაკეი ქიდანეი. 2. რაც ღაიხეულ. ფ. თმა. 3. რაც დაეხეთა ეისმე, რასმე. ფ. ბეხი.

დაბაეხ-ს. (აწმ. ხეეს) გრძელ. 1. ხეეწინი ბუსუსებს გაიცილის, გასაფხეიანებს, გაწმენდის (ტყეს). 2. კარადად დაიპუსპეებს, ეეციი სრულიეელის გახდის. — გამპრთალეს (რისამე ეზის, სტილის ..ტეკნიკის ..) ▫ შდრ. დაიხეეწება, დასხეეს, დახეეწილი, დასახეწი. დაეხეწილეი.

დაბაეხვა სახელი დახეეწს ზმნის მოქმედებისა.

∙ **დაბაეხვინ-ი** რაც დახეეწეს ან დაიხეეწა ფ. ტეკნიკეი — ფ. ეტიკეტი.

დაბაეხვინება (წიგნ.) დახეეწილის თვისება.

დაბაეხინებ-ა გრძეეც ზეიხეინით დაღის, დარბის (ცხენი)

დაბაეხვაკვა (ოურმ დაუხეკნეაც; აწმ. ხეკნეაც) გრძელ. ერთმანეთში აურეეს, აპურდაეს (ძაფს, ეეოგალს და მისთ.). — დაბღარეაც. ▫ შდრ. დაეხეკნეაც, დაიხეკნეაც, დაიხეკნეაც, დაბეკნეაც.

დაბაეხვაკვა სახელი დაბაეხეკნეაც ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხვაკვ-ი რაც დახეხეკნეს ან დაიხეკნა ფ. ბეკნეაეი.

დაბაეა სახელი დაბხაეს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაეხა სახელი დაბხეეხ

ახურეს ვისმე, რასმე. დ. სამაჟი გადაბადა. ♦ დახურული კრება (სხვათა...) — კრება (სხვისა...), რომელსაც მხოლოდ გარკვეული წრის ორგანიზაციის წევრები ესწრებიან. პარტკომგაზაფიის დახურული კრება.

დახუჭავ-ს (*ორთ.* დაუხუჭეს; *აწმ.* ხუჭავს) *გრძელ.* 1 თვალებს (თვალს) დახუჭავ-ს — 1) ქმედითობის გადმოცემისგზით. ქუთუთოებით დაბურავს თვალებს. 2) გაკვდ. ვაჭრებს არ დაიხახუნ. არ შეახნესეს რასმე. ნეკნურუხს. სამხრეთით დაიჭიმება თვალებს – მაცდენს, სულს დაღეფს ⊏ შდრ. დახუჭნინებს, დახუჭნავს. დახიხუნებს. ცაცხრიებს. დახუჭნა. დახუჭული. დახახუჭავი, დაუხუჭავი.

დახუჭვა სახელი დ ა ხ უ ჭ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა *თავალების დახუჭვა.*

დახუჭნინ-ი რაც დახუჭნა, რაც დახუხუჭათ. დ. თვალები.

დახუჭნინება (*აწმ.* ხუჭნინდება) *გრძელ.* ხუჭნება; გახდება. — დაიხუჭება (თმა).

დახუჭნინება სახელი დ ა ხ უ ჭ ნ ი ნ ე ბ ს, დ ა ხ უ ჭ ნ ე დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

დახუჭნინებ-ი რაც დახუჭნინეს ან დახუჭნინეს დ. თმა.

დახუჭნ-ა (*ორთ.* დაუხუნეს; *აწმ.* ხუჭნის) *გრძელ.* (*ტყ.*) მცირეოდ დახურავს, დატკეპნ. ⊏ შდრ. დახუჭნინებს, დაიხუჭნა, დახუჭილი.

დახუჭნა სახელი დ ა ა ხ უ ჭ ნ ა ს. დ ა ე ხ უ ჭ ნ ა ზმნათა მოქმედებისა.

დახუჭნილ-ი იგივეა, რაც დახუჭული. დ. ჭურჭელი. — დ. ფაშკარა. 2. დახუთული, შეხუთული (პაური). 3. ჭამადი. შეხუთული, დარეცხვებული (ვირისა...).

დახუჭნილა (წინ.ნ.) დახუჭილის თვისება, მდგომარეობა.

დახუჭნა სახელი დ ა ხ უ ჭ ა ნ ს ზმნის მოქმედებისა.

დახუჭნ-ი (*აწმ.* ხუჭანს) *გრძელ.* ათრთხება, მთრთვა, სძლევს, დაჩაგრავს, დაიპრიყვებს. დაიმორჩილებს. *მოეხუთავ თაფლი მოწონაილნდეც დახუჭანა. მჭიდრობა ვერ დაუჭანა. — აკადემიფობამან დაჭანა (ფიქრი) ჭარ. დაუჭანებს, დაიჭანებს, დაუჭანა, დაუჭანილი.*

დახუჭნინ-ი ვინც დაჭანეს.

დახუჭრიალება-ი *გრძელ.* ჯაგრალნი გახდება, — დაფარხინდება.

დახუჭრიალებ-ი ჯიხე დაუჯაგრინავა.

დახუჭვა სახელი დ ა ხ უ ე ნ ზ ნ ი ს მოქმედებისა.

დახუჭვნ-ი *გრძელ.* ჯაკასნს (ზნიე. 4) გასცემს რამეზე. ⊏ შდრ. დაჯაფნა, დაჯაკვნილი.

დახუჭვნინ-ი რაც დაჯაკვნეს. დ. აფეიკეები.

დახუჭვა სახელი დ ა ა ჯ ა კ ვ ნ ს ზმნის მოქმედებისა.

დახუჭნელ-ი იგივეა, რაც შეჯაკვნილი.

დახუჭნილება სახელი დ ა ა ჯ ა ნ ჯ ღ ა რ ებ ს ზმნის მოქმედებისა.

დახჩარება-ა *გრძელ.* ჯარად შეგრეხვებს, თავს მოიცრის, ერთად მიერთიდება (ჯარი, ხალხი).

დახჩარინება-ა *გრძელ.* ჯარინს დაეღება; ჯარიას ეკაბადება, დაეჯარინებენ.

დახჩარება სახელი დ ა ა ჯ ა რ ი ნ ე ბ ს, დ ა ჯ ა რ ი ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

დახჩვიტ-ა (*აწმ.* ჯღუნდას) *გრძელ.* 1. ჯღუნ-ჯღუნად დაიფათქა, დანაწილდება. 2. ჯღუნებად ვაეროპიანებს; თუმ მოიცრის, შეერთდება.

დახჩვეება 1. სახელი დ ა ა ჯ ღ უ ნ ე ბ ს, დ ა ჯ ღ უ ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა. 2. ჯღუნი (ზნიე 2). ვაეროპანება. ჯარიას *სამხრეთით* დ. — *ოსობანთრი* დ.

დახჩვეებულ-ი ვინც, რაც დაჯღუნეს ან დაჯღუნდ. დ. ჯარის კაცები.

დახჩვა (*აწმ.* ჯღება) *გრძელ.* 1. დაეშება დასაჯდომად, ადგილს დაიჭერს, მოთავსდება სკამზე (მერანზე და მისთ.). *ჯამზე* დაჯდა. — *ბალიანზე* ვიჯდა. — *პირ* ადგილთან, ბან დაჯდებოდა. 2. ზედაპირს დაეშება. დაეჯრინება. ჩაეწება. დაეჯდება რამეზე ვინმე, *თვითრიხრიხაო* დ. — *ხეტანთ ყვავილზე დაჯდა.* 3. ჭამადზ. რაიმე დიდ (სახელმწიფო...) თანამდებობას მიიღებს, ჭეშვნის (ცულისის...) შეთავრი გახდება *ეპისკოპოსად* დაჯდა. 4. დაჯდება. ვაეჯრება რომელიმე მხარ ეზე (კოჭი, კამათელი და მისთ.). *კოჭი ალიზე დაჯდა.* 5. დაიწევს (ნიადაგი...). 6. დაისხარება მასზე (ჯარ.ტექნი თანმა.). – ელიება. *იყო დ. – ძეგლი დ. (რაღაც უნდა დაჯდეს – 1) როგორ ტვირიც უნდა იყოს. 2) რა საშუალებასაც უნდა საჭიროებულებ, ყოველ შემთხვევაში. ⊏ შდრ. დაუჯდება, დაუჯდება. დაჯდომა, დამჯდარი, დასაჯდომი, დაუჯდომელი.*

დახჩომა სახელი დ ა ჯ დ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

დახჩობა (დაუჯდასი), **დახჩიდა** (დაჯდიასი) *დ* (*ჯარ.*) ღამით და უშნო კაცზე იტყვიან.

დახ-ჩაჯრება-ა (*აწმ.* ჯაჯრება) *გრძელ.* დაჭყლეფილება, იკმარება, დაბაბილება. *არ უნდა დაჯაჯრებენ მაღრჯენს.*

დახჩაჯრება სახელი დ ა ხ ჩ ა ჯ რ ე ბ ს, დ ა ხ ჩ ა ჯ რ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

დახჩაჯრ-ი ვინც დაჯაჯრა ან დაჯაჯრეს. *დ. დარჩენილები.*

დახჩიდრიება სახელი დ ა ა ჯ ი დ რ ე ბ ს, დ ა ჯ ი დ რ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

დახჩიდრიებ-ი 1. ვინც, რაც დაჯდრიდნენ ან დაჯდრიდეს. დ. *ბუნები.* – დ. ჯაჭვთა *ბეღურნია.* 2. კაბაზე. დაჯდრიდი თეთრებით აღქერილი, ღილებით (ნიგით, სიტყვით...) შემკული. *მეხსიკერები ნიგით დ. – სიღამაზით დ.*

დახჩიდრიება (*აწმ.* ჯილდრდება) *გრძელ.* ჯილდო მიეკუთვნება, მიეცემა.

დახჩინა (დაჯღინასი) [Salvia verticillata] მრავალწლიანი სარეველა ბალახი ტურისანთა ოჯახისა: იკეთებს ლერწ ჭეშვნე რგოლ-რგოლად შერებილ სოსან ყვავილს.

დახჩირთობ-ს *გრძელ.* ისე დარბის, თითქოს ჯირითობსო. ⊏ ეხმენ დაეჭენის.

დახჩირაჯებ-ი იგივეა, რაც გაჯირაჯებული.

დახჩიხება სახელი დ ა ჯ ი ჯ გ ნ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

დახჩიხნ-ი *გრძელ.* ულაზათოდ დაელეჯს (ნისკარტით, კბილებით, ბრჭყალებით) — დაძრახნის. ⊏ შდრ. დაჯიჯგნა, დაჯიჯგნილი.

დახჩიხნინ-ი რაც დაჯიჯგნეს. *ქორისაგან დ. ქათამი.*

დახჩრაჯებ-ი 1. დაკორძებული; დასიებული, შეშუპებული. 2. უშნო, დაბაჯბაჯებული (სახე).

დახჩრაჯინ-ი (ასუბ.) 1. უხეიროდ დახეული (ტანი, თოკი და მისთ.). 2. ვისაც ბევრი აცია უწყვიროგდა. — *ბანაული-დახანული.*

დახჩრაჯინებ-ი იგივეა, რაც დაჯარჯვილი.

დახჩაჯნ-ი *გრძელ.* 1. ცელად გამოიყენებს ასოვის, უხეიროდ, გაურკვეველი ხელით ღებერს. 2. ტაეიტ (დამეკრ.) უშნოპარსიდან, უხეიროდ დაწერს (ლექსს, პოეთხრობას, სტატიას...). ⊏ შდრ. დაუჯღაბნის, დაჯღაბნა, დაეჯღაბნილი.

დახჩაჯნა სახელი დ ა ჯ ღ ა ბ ნ ს ზმნის მოქმედებისა.

დახჩაჯნილ-ი რაც დაჯღაბნეს. *დ. ქაღალდი.* ‖ *დ. სტატია.*

დახჩაჯნავ-ს *გრძელ.* ჯღუნს დააკერებს. ‖ ულაზათოდ, უხეიროდ შეკერავს. ⊏ შდრ. დაუჯღაბავს, დაიჯღაბება, დაეჯღაბება, დაჯღაბვა, დაჯღაბული.

დახჩაჯნა 1. სახელი დ ა ჯ ღ ა ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა. 2. (კუთხ.) სახელი დ ა ი ჯ ღ ა ბ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

დახჩაჯნ-ი 1. რაც დაჯღაბეს. *დ. ფეხსაცმელი.* 2. (კუთხ.) ვინც დაიჯღაბა. ‖ რაც დაეჯღაბნა.

დაჯა-ს *გრძელ.* 1. ზეზე არის, ვერტიკალურ მდგომარეობაშია. ფეხზე დ. 2. ვაჩერებულია. არ იძერის. *მატარებელი დ. 3. დაუუბებულია. ტბორი დ. ‖* ასხია რაშენი. *ბოთლში ღვინო დ. 4.* ცხოვრობს, დაბანაკებულია, იმყოფება. *მინდორში ჯარი დ. 5.* ამაროულია ან ამოსულია. *მინდორში ვრთი შეება დ. 7.* გაურკვეველია, ტრიალებს (სუნი); იხმის (ხმაური). *ბალში ბალის სუნი დ. 8.* არის (როგორიმე ამინდი). *ამცხე დ. ‖* ტიპზე (ან ამაზე) დგას — იძ (ამ) ხაზისაა, იძ (ამ) ათას იზიარებს. ⊏ შდრ. ადგას, უდგას, შეგარი, მდგომი, ნადგომი, საადგომი.

დაჯა-ს იხ. დაადგას, შეადგას.

დაჯა-ს (ასუკ.) დიდი მანქანა ან მანქანათა სისტემა ლითონის ზოგიერთ ნაკეთობათა დასამზადებლად. *საფრენი დ.*

დაჯაბნა-ა დიდი ხმაურობა. — გრიალი; ზანზარი. *პორბელების დ.*

დაჯაბნება-ა *გრძელ.* დგანდგარი გაექეს. *მან-ქანები დ.*

დაჯაკ-ი რისამე საყრდენი ძელი.

დაჯაკნა ტაილების ხეთქების ხმა.

დაჯა-ს 1. ან. ადგება¹. ფეხზე დ. 2. ან. დაადგება. *ყველაზე წინ დ. ‖ კარგი დარი დ.* 3. ან. შეადგება. *ფიქრი ეკვირებზე დ.* 4. ან. ჩადგება. *ორმოში წყალი დ.*

დაჯაკნა, დაჯაკნება (დაჯოფისასი) ფუსფუსნარეი ლეში.

დაჯნ-ი საქსოვი დაზის ნაწილი.

დაჯნ-საპარსებ-ი დგომა და საკარსებელი (ბეჭის¹).

დაჯაა სახელი დ ა ჯ ა მ ს ზმნის მოქმედებისა.

დაჯამ-ი ტანსაცმლისა და ფეხსაცმლის (ან. ფეხთ. რიც. 2): დამდგარი ადამიანის ტანის მდგომარეობა, რომლის დროსაც ხელები ჩამოშვებულია, კორპუსი გასწორებულია, ფეხები გაჯახულია და ერთმანეთ მიჭყეებულები.

დაჯაა სახელი დ ა ა ჯ ა მ ს ზმნის მოქმედებისა.

დაჯაელ-ი ისე. რომ დგას. – ფეხზე დგომით დ. *ჭამდა.*

დარანგ-ი იგივეა, რაც ჭრნალი.

დაჯა-ი მოძრავი ცილინდრული ნაწილი, რომლის საშუალებითაც ცილინდრში შეაქვთ ან იქიდან გამოაქვთ საითხე, აირი და მისთ. *ძრავას დ.*

დაჯვრება-ი რასაც ფეხში აქვს. *დ. ტრიბი.*

დეი *შემოლებული დეკ* (*იხ. დაეკ*). *დე, მოდეკი, რაც მოსაბრძანოსო!*

დეკ-ს 1. *იხ. დადებს, ჩადებს.* 2. ს-ფეხ-ს – *იხ. დასდებს, მოსდებს.*

დეკა სახელი დ ე ბ ს, ი დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

დეკინება-ი [ფრ.] 1. პირველი გამოსული (სცენაზე — მსახიობისა). 2. გადაც. (ჩენ.) პირველად გამოსული სამოქმედო ასპარეზზე. 3. ჭადრაკის თამაში დასაწყისი (პირველი სვლები).

დებეძ-ი რაც ფდო.

დებეძება 1. რაიმე წესების, კანონების კრებული; წესდება. *დ. სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს არჩევნების შესახებ.* 2. ჩამოყალიბებული აზრი, მეცნიერული საფუძველი. *გამოკვლევის ძირითადი დებულებები.*

დეკრაციია [ფრ.] (წინ.ნ.) თანდაყოლობითი დაჭედილება. დაცემა, გადაკვეთება.

დეკუბიტალ [ფრ.] რაიმე პროდუქტის ვეძრის გასინჯვა მისი ღირსების, ხარისხის გამოსარკვევად: დაჭამნიკები *ღვინის დ. – ჩაის დ.*

დელა 1. ქალი თავისი შვილ' ების მიმართ, — მშობელი (ქალი). *მუნ ჯის ეწია დელამ თვისო.* 2. (ძე.) ქალი. დედაკაცი. *დედათა მონასტერი.* 3. დედაცი ფრინველები. ცხოველი თავისი ნაშიერის მიმართ. *დედის წინ მარბენდნენ კეიტს მწელი შეჯახმოო.* ‖ იხმარება ნამატის მომცემი ცხოველის, ფრინველის, მწერის მნიშვნელ.ით. *დ. ღორი. — დ. ჩიკი — დ. ფუტკარი.* 4. გადაც. (წინ.ნ.) რისამე წყარო, რისამე საფუძველი. წარმოშობის, სათავე. *გამჩერიტება დედაა ყოფნისაო.* 5. სამაგრები თამაშობებში – ჯილუფის არჩევნი ხელმძღვანელი. 6. ძნის შესაფენებელი (საფენელი, ზაწენაც). *მაჯრის დ.* 7. ლენინს ასადებელი (ჭასა.' რომელსაც ტკიცენი ეწოდენ). 8. საფენარი. *ეკონ დ. ‖* ეკი ფდაა! — წამთამასით; ვამოსაბაგის ლიდ ტკივილს, შიშს და მისთ. ვაი (ეაპ, აი, ასი) ფდაასა! — წამთამასით; ვამოსაბაგის წუხებრებას, დანანებას ან შეჭარას. ფდას ბიჭი (საუბ.) — დედის ნებიერი (ეაფი.). ფდად და თვალი! (საუბ.) — საალერსო მიმართვა.

დედაზნა-ი (წინ.ნ.) ძირითადი, მთავარი აზრი, *ნაკრამოვნების დ.*

დედაკრა-ი (წინ.ნ.) მთავარი ახსნი, არსებითი მხარე: ბუნება, რაობა *საკნის დ.*

დედაბერა-ი (დედაბრისა) ბებერი, მოხუცი ქალი. *დედაბერმა ინანაზრი მარჩენი მოიწონოწიათ.*

დედაბერა (დედაბერისი) სოკოს ერთ-ერთი სახეობა; მოშაეო ფერისაა.

დედაბოძ-ი 1. ბეელი ქარხნული სახლის — დარბაზის მთავარი ბოძი; დგას შუაში და მთელი სახურავი მასზეა ფარდნილები (ჩვეულებრივ, სავარგებლოდ დაჭრილებული). *თუ სახლში უფროსი არა გყავდეს, დედაბოძს დაეკითხეო. — ვისაც სახლი არ აუშენებია, დ. მინდიან ამოსული აკეთიაო.* 2. გადაც. (წინ.ნ.) რისამე საფუძველი, მთავარი საყრდენი, ქვაკუთხედი. *სახოგადოებრივი ცხოვრების დ.*

დედაბრულ-ი დედაბრის დამახასიათებელი, დედებრის შესაფერი. *დ. ჭორები. — დ. ბუზღუნი.*

დედაბუძისებ ყველანი ერთად. — სულ(ელა, მთელიანად, მთელი ოჯახით; ძირფესვიანად. *დ. გარეთ გამოფენილიყვნენ.* — *დ. ამყარნენ.*

დედაბუძ-ი მთავარი ბურჯი.

დედაკვა 1. ენა, რომელსაც ბავშვობიდანვე ითვისებს ადამიანი მშობელთაგან და მახლობელთაგან და ყველაზე უფრო ბუნებრივია მისთვის ლაპარაკსა და აზროვნებაში; ენა, რომელზედაც პირველად ამეტყველებს ბავშვი და რომელიც უმთავრესთობის საშუალებაა იმ საზოგადოებისა, რომლის წევრიც ვინმეორ არის, — მშობლიური ენა. 2. სახელმწიფოება მშობლიური ენის პირველადსაწყისთან სახელმწიფო ენის პირველადსაწყისთან სახელმწიფო ენის პირველადსაწყისთან სახელმწიფო

დეპეშ-ი (დეფლისა) 1. ძლევამოსილი სქესის ფარული. ცხოველი, მწერი 2. შინაური ქათმები (ფუნი) დეფეს. ანჯამს და ესხია, რომელსაც ეფორე გამოედება და ჩაკეტავს. ხეკრას 4. გალავ. (დამცარ.) იტყვიან ლანარ, მხედრ. ბიქზე (ქალზე).

დეპეშ-ებაშვ-ი (დეფლის-მამლისა) დეფლი და მამალი ერთად. ღ.-ი. ფერფხალი. ♀ ღ.-ი. დეფა.

დეპეშეთ-ი ქმრის ღედა.

დეპეშეთ-მეპეშეთ-ი ღედამთილი და მამამთილი.

დეპეშის-ი მისი დეფა.

დეპეშიც ზედა სართულის ალანტა, რომელზედაც ეკიდებიან ორკანული სიფიცრელე და ნივნე ღია ეკიდებიან ზედაზე. – მთელ ქუთაისზე. ისროლეთში. ♀ დეპეშისის ქერქი – დეპეშიშის სივრცის ქარაფი ეკიდა. რომლის ფილაც ხელმისაწვდომია.

დეპეშთად (დეფლმუსის) (ძვ.) ძოძა, გაფია.

დეპეშ-ი (დეფლისა) 1. თაფლისებული ტკბილი, სანდასე გადაღებული (ეკიდებიანი ან ეკიდება ქნილია პირი) ან რომლის მისუდებიც ზედაზე ქნილია პირი) ან რომლის მისუდებიც ზედაზე ტკბილს (სტამპანი) 2. ეკიდის ნაწილი. რომელზედაც დაყ ფრთა დაფრენილობილი.

დეპეშეპაპა (დეფლიტატანის) [Stachys] მაღალთავი მცენარე ტეტოსანთა ოჯახისა; ჭინჭრისებრ ფოთლებ პეტის.

დეპეშეპაპ-ი ხახელშეწის მთავარი ქალაქი. მთავრობის ადგილსამყოფელი. თმილისი – საქართ თველოს ღ

დეპეშეპენ-ი შენი ღედა.

დეპეშ-ეპენ-ი ღედა და შენი.

დეპეშეპენიშვა ღედა-შვილის ურთიერთობა. ♀ დეპეშეპენიშვა (ღედა-შვილის ურთიერთობა)! – ბაყაყარი სიტყვა! (ღედა-შვილის ურთიერთობა)! – ბაყაყარი სიტყვა. რაც შენი ღედა ან ღედა შენის (ან კოდეგა. რაც შენი ღედა ან შენი

ფოტოელემენტი. ♦ სახელმწიფო დეპარტამენტი — ამერიკის შეერთებული შტატების — საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

დეპეშა [ფრ.] 1. ტელეგრაფით გაგზავნილი ცნობა. — ტელეგრამა. *მთავარსარდლის დ.*

დეპო [ფრ.] 1. შენობა, სადაც ლოკომოტივები და ვაგონები დგას და სადაც მათ რემონტს უკეთებენ. *საველაზარეთო დ.* 2. შენობა სახანძრო მანქანებისათვის.

დეპრესი-ი (ლათ.). 1. ფიზიკა (მნიშვნ. 1) ზომა. **დეპუტატ-ი** [ფრ.] 1. პარლამენტის დანიშნებულებიანი წევრი; პარლამენტის წარმომადგენელი. *უმაღლესი საბჭოს დ.* 2. რაიმე კოლექტივის მიერ არჩეული პირი მინდობილის საქმის სანაშაულებლად.

დეპუტატობა დეპუტატად ყოფნა. *დეპუტატობის კანდიდატი.*

დეპუტაცია [ფრ.] დეპუტატების (მნიშვნ. 2) ჯგუფი.

დერბენ-ი დიდი ქალაქ კაზპიის მოყუანილობისა.

დერვიშ-ი (დერვიშისა) 1. სახლის უპოვებები (ლჩ). სუფიტიანი და გადასარული ნაწილი, მსგავსი წინა მხარისა. 2. ვერძული გასასელული (მეწოსანში). — ტალანი, კორიდორი.

დერვიშ-ი [სპ.] იგივეა, რაც დარიში.

დერჩენ-ი (ძვ.) იგივეა, რაც ტერჩი.

დერხანა-ი [ფრ.] 1. მონუნაღებულის ტერტერაზე გადასხმული ფარის ნაწილება. *საპარო დ.* 2. ფარის გადასხმა მონუნაღებულის ტერტერაზე.

დერხანა-ი [ფრ.] ხილი ან ტკბილეული, რომელსაც საღილის ბოლოს მიირთმევენ. — ნაირხილი.

დესეტინა [რუს.] (ძვ.) მიწის ზომის ერთეული რუსეთში (მეტრული სისტემის შემოღებამდე): უდრის 2.400 კვ. საჟენს ანუ 1,09 ჰექტარს.

დესანტ-ი 1. დისლოკაციური წარმომდგენელი ელჩზე მცირე რანგისა. 2. (ისტ.) ერთი სახელმწიფოს მიერ მეორეში წარგზავნილი საგანგებო პირი სახელმწიფოთაშორის მნიშვნელობის დავალებით. — ელჩი.

დესპოტ-ი [ბერძ.] 1. ძველი აღმოსავლეთის მონათმფლობელურ მონარქიებში — უმაღლესი მმართველი, რომლის ხელთ იყო განუსაზღვრელი უფლებები. 2. ბატონ. თვითნება ადამიანი, რომელიც სხვებს აიძულებს მის ნებაზე იქცეოდნენ, სხვის სურვილს არაფრად აგდებს. — ტირანი.

დესპოტობა იგივეა, რაც დესპოტიზმი.

დესპოტობა დესპოტის საქციელი, სისასტიკე. — თვითნებობა.

დესპოტურ-ი დესპოტის დამახასიათებელი.

დესტე-ი [ფრ.] 1. მეკანონეში, მაზვანის, ხელსაწყოს ნაწილი. *მაჭკანის დ.* — დეტალების გამონარჩობა. 2. (ზოგჯ.) საერთოდ, რისამე შემადგენელი ნაწილი; წერილობითი. *მხატვრული დ.*

დესტილერ-ი (ზოგჯ.) დისტილატორი. დ. *აღმოსრულობა.* — დ. *მუსიკოსი.*

დესტრუქტ-ი (ინგ.) 1. კაპიტალისტურ ქვეყნებში — საშინაო პოლიტიკის აგენტი, — მავნებარი. 2. (საუბ.) დეტექტიური ნაწარმოები.

დეტექტორ-ი ისეთი (ბაზარობები), რომელშიც ალუმინიოსა დეტექტიების (მნიშვნ. 1) თაეგადასაკადი, სისხლიის სამართლის საქმეები. *დ. რიმანი.* — დ. *ფილმი.*

დეფექტ-ი [ლათ.] ნაკლი, ნაკლოვანება; ხარვეზი. *ზალი. პროექტის დ. — წერილობითი დეფექტები.* — *დეფექტების აღმოფხვრა.*

დეფექტიან-ი დეფექტების მქონე. — ნაკლოვანი. დ. *მანქანა.*

დეფექტურ-ი ფიზიკური ან ფსიქიური დეფექტის მქონე; არანორმალური. დ. *ბავშვი.* — დ. *მეტყველება.*

დეფის-ი [რუს. ფრ. ფრანგ.] პატარა ხაზი (-) რომელიც იხმარება სიტყვათა შესაერთებლად (მაგ. დედ-მამა, ქართულ-აფხაზი), სიტყვის გადასატანად და სხვ.

დეფინიტურ-ი [ლათ.] 1. განსაკუთრებითა შემოსაზღვრული. — ზუსტი, დანაკლისი. *პოლუკების დ.* 2. ნაკლებობა (საქონლისა — ბაზარზე).

დეფინიტურ-ი 1. რაც დეფინიტის ძლევეა, — საზარალო. 2. რაც არასაკმაო, რაც მოთხოვნილებას ვერ აკმაყოფილებს ბაზარზე. *დ. საქონელი.*

დეფორმაციო [ლათ.] სხეულის ფორმის შეცვლა (გაფუქვება, გაღუნვა...). *ბერძნული დ.*

დეფორმირებ-ა რაშის ფეთქოფორმაცია განიცადა. *დ. ქიმიელი.*

დეფორმირებულობა ტენტრალიზაციის შემცირება, შუსუქება. *მმართველობის დ.*

დეფიციტურ-ი [ლათ.-ფრ.] მეტის მეთვალი, — ათი სანტიმეტრი.

დეჯერა (დეჯერასი) [Polygonum carneum] მრავალწლიანები ბალახი მატყლსაღებავო ოჯახისა; ფოთლებში იშლება იმპარება.

დეჯერ-ი ხის ტანჯარჯიშული ოთახები, რომელზედაც ვაჭრებისათვის წინასწარობის დაცვენ.

დეკანე-ი 1. ადამიანის ტუჩა თავი ან ცხოველის სარძეო მილი (ძუძუს თითი).

დეკანე-ი 1. საპყრობის ლარი. 2. ამ ლარის მიერ გამოცემული ბმა. 3. სიმღერაში — დაბალი (მეორე) ბანი.

დეკანოზ-ი ეკლეს. (მნიშვნ. 3) მღვრის. 2. ეკლესიების (მწკრივი...).

დეკანოზობა სახელი დ ე კ ა ნ ო ზ ი ს ხმის მოქმედებისა.

დეკორატ-ი ნაკეთები რძის შესადედებელი მასალა, რომელსაც იღებენ ჩეკილი მეორნავი საქონლის კუჭიდან. — მაწიკი. ♦ **დეკორატ-ი** დაფები (ძვ., წერტ.) — ნაკეთები, სამკაული ხელმშრომის ძალად შექმული. **დეკორატ-ი** დაფები (ძვ. წერტ.) — განსხილვები, ბაარაკა. დროცული შეეხება, განხილვები.

დენ-ი ბარეულ. 1. ნაკადად მიდის (მოდის), მიმდინარობის ეწინააღმდეგ ითქმის სითხეზე). წყალი დ. 2. სიდა-ს — დის მის რამეზე ან მისგან. — ჩამოსდის, ჩამოსწვეთს. *ტრფილი სდ. — სისხლი სდ.* — *ზედ. უდის, დენა, ნაღვნი, სადენი.*

დენადენ-ი [ბერძ.] დაავადების გამოცნობა ავადმყოფის გამოცდილის შეხედვით.

დენარიან-ი [ლათ.] სწორი ხაზი, რომელიც ორთვის მრავალკუთხედის ორი არამომიჯნავე კუთხის წვეროებს.

დენგიზეკ [ბერძ.] ნახაზი, რომელიც თავლახინიზონ უნეველის რაიმე სიღრმეთა შეფარდებას.

დენდი-ი თაეების მრიშენელობით დიდი, — დიდებული. ღირსშესანიშნავი, ძლევამოსილი. *დ. თაობელი.* — *დ. მეზნები.* — *დ. გარდაცემა.*

დენიზმი დიადის ფილოსოფია, — სიდიადე.

დენიშენ-ი (დიპლომატიაში) იგივეა, რაც დიპლომი.

დენიშენობა დიპლომად ყოფნა; დიპლომის თანამდებობა.

დენიშენურ-ი : დიპლომიური (ძვ.) — ორგორც დიპლომის შეეფერება, — ბაბმით. მონოტონურად: უაზრად დ. *გაზეთიერული სიტყვები.*

დენიშინ-ი [ბერძ.] ცელესიის მსახური — მღვდლის თანაშემწე.

დენიშენ-ი (ბერძ.) იგივეა, რაც კოლი (მნიშვნ. 1). *ქარხნული ენის დიპლომატები. — ბეეზერული დ.*

დენიშენურ-ი საერთაშორისო ენაში ნახმარი დიპლომატური სიტყვა ან გამონათქვამი.

დენიშენურ-ი [ბერძ.] ფილოსოფიური მოძღვრება პატენის, სახოგადოების და ადმინისტრების გან. ეროვნების საყოველთაო კანონების შესახებ. *მატერიალისტური დ. — დიალექტიკის ძირითადი კანონები.*

დენიშენურ-ი დიალექტიკაზე დაფუძნებული, დიალექტიკის კანონებს შეუთანხმებული, დიალექტიკოსის გამოხატველი. *დ. მატერიალიზმი.*

დენიშენურობა დიალექტიკის დამახასიათებელი, მასიან დაკავშირებული. *დ. ფორმები.* — *დ. ლოგიკა.*

დენიშენ-ი [ბერძ.] საუბარი ორ ან მეტ პირს შორის.

დენიშენ-ი 1. (ისტ.) უფროსი მოსამართლე. 2. (ძვ.) მოსამართლე, მსაჯული.

დენიშენ-ი [ბერძ.] სწორი ხაზი, რომელიც წრის ცენტრში გადის და წრეხაზის ორ წერტილს აერთებს.

დენიშენ-ი (წიგნ.) სრული, უცილწერესი. *დ. წიგნის დედნები.* — *სრულიად დ. საესებით; უცილწერესად. დ. განსაკუთრებით შეხედულებები.*

დენიშენ-ი [ბერძ.] 1. ხმის ან საკრავის მიერ გამოცემული ერთობლივი ბგერა. 2. ტაეტ. (წიგნ.) გამეხების მოცულობა (ეკონომია, ენერგიისა, საქმიანობისა...). დიდი დიპლომატის *მსახურება.*

დენიშენ-ი 1. ქალი, რომელიც საოჯახო საქმეებს უძღვება. 2. ქალი, რომელიც განაგებს საშკინაო საქმეს, საბაღეო და სხვ. დაწესებულებაში მეურნეობას (თეთრეულს, ჭურჭლის პრობლემებს და მისთ.). *საავადმყოფოს დ. — საბავშვო ბაღის დ.*

დენიშენობ-ა ბრძოლ. დიპლომატიის საქმიანობას ეწევა. — დიპლომატობა. ♦ **შდრ.** იდიპლომატობა.

დენიშენობა დიპლომატიის საქმიანობა.

დენიშენობა [ბერძ.] 1. ვალმძლეობა და მეცნიერების გამოყენი ტენოლოგიის ძეგიდე. — შეცადებული. 2. ოპტიკურ ხელსაწყოში — ფირფიტა, რომელსაც აქვს ნახერხი სინათლის სხივების გასაკარებლად.

დენიშენ-ი ბ. დიპა.

დენიშენ-ი 1. (ძვ.) დედაკაცი, ქალი. 2. ბადაგ. (ლანძღ.) მშიშარა, მხდალი, ლაჩარი, ჯაბანი. ♦ **დენიშენ-ი** ტკეპნის, *მამაკაცი — მომაკვალიანი.*

დენიშენობა დიადის თვისება.

დენიშენობ-ა დიადის დამახასიათებელი. *დ. ლაკაკი.* დიადურად — როგორც დიადს შეეფერება. *დ. იქცია.*

დენიშენ-ი ნაწილაკი; გამოხატავს 1) ზრდილობიან დასტურს, თანხმობას (კითხვაზე პასუხის მიცემისას). *ქარხნელი ბაძე — დ.! 2)* უდავობას, უეჭველობას, — მართლაც, სწორედ. *ნამდვილად. დ., ბაძ თავის ბრძანებით!*

დენიშენ ნაწილაკი: მართლაც, სწორედ. *დ. კარგ ვეშერისთანა იყო!*

დენიშენ [ს.] (ძვ.) იგივეა, რაც ფარჩა. *დ. რომ დაიხევიან. ფეხზე არ დაიხევიან.*

დენიშენ-ი (ძვ.) დიდა და ატლასი (ზოგადად: ძვირფასი ქსოვილები).

დენიშენ-ი პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ეტიმებისა; ნიშნაეს; 1) დიდი რისამე მქონეს, მაგ., დიდ ბუნებოვანი, დიდთავა, ღიდწნიშენელოვანი 2) დიდს მაგ. დიდკაცი, დიდოსტატი.

დენიშენ-ი 1. ჩეეულებრივეზე მეტი (*პაპიროსი. პატარა მცირე.*) — დ. *მენიერი.* — დ. *მინდორი.* — დ. *პინა.* — დ. *სიცივე.* — დ. *თოელი.* ♦ *ძლიერი, განსაკუთრებუ ლი. დ. შთამეგნილება.* — დ. *სიხარული.* 2. მნიშვნელოვანი. საყურადღებო, არაერთმაგისებური. დ. ღონე ნა. — დ. *საქმე.* 3. ბევრი, ხანგრძლივი (ღრო) *ვერ კოლევ დ. დრო გავიდა.* — დ. *ლოდინი დასჭირდ ით.* 4. მოზრდილი, უფროსი (ასაკით). *გოგო ჩითლა გამათხოვეთ პატარა, მეძახიან, წუწკის ბაზიდან ით* — დიდხანს. 5. ღირსშესანიშნავი; ძლევამოსილი დიადი. დ. *სამამულო ომი.* 6. გამომჩენილი. თვალ საჩინო (პირადება). *დ. მეცნიერი.* — დ. *მწერალი დიდად — ერიად. მეტად, ძალიან დ დაეკლებულ ლია.* — დ. *სასაძოვნოა.* ♦ დიდი ამბით, დიდი ყურადღებით. *დიდ ამბავშია* — ძალიან ეწყინა. *დიდ ფიქრშია*, ძალიან ბნელობს. *დიდი გული აქეს* — 1) ეშინია. მაგრადაა, მხნეეა. 2) ამაყია, მედიდურია. *დიდ ეკუთ ზია* — ძალიან თამამად აჩოს, საჩხუბრად არის გამზადებული. *დიდი დღე ეჭირა აქეს* — დღესასწ ეული ცხლებს. *დიდი კაცი* (ძვ.) — იგივეა, რაც დიდკაცი დიდი და პატარა, დიდით პატარით — ყველა (გა ნურჩევლად ასაკისა). *და დიდი საქმეა?* — რა უშავს რა დამნაშავეა.

დენიშენ-ი (დიდებულობისა) დიდი ბუნების, დიდი სულისა და ზნეობის მქონე (ადამიანი)

დენიშენ-ი (ისტ.) მთამომავლობით წარჩინებული.

დენიშენ-ი ზედიდეური, ამაყი, ამპარტავანი. *ქნდ მაღალი*

დენიშენ-ი (დიდგულები) [Samburcus nigra] ბურ ჭი ცრარატყავაქებრთა ოჯახისა; ყვავილებითა დ ნაყოფით ანწყლა ეკეეს; ბეული ფამარი აქეს, ად ეილად იბერტყება; მისი ტოტებისგან ხელთოფასა დ უეწო საღარეკის აკეთებენ.

დენიშენობ-ა ბრძოლ. დიდგულად იქცევა. — მ დიდერობს, ამაყობს. ♦ **შდრ.** ედიდებულება, დიდ გულობა.

დენიშენობა სახელი დ ი დ გ უ ლ ო ბ ს ზნის მო ქმედებისა.

დენიშენობ-ა (დიდგულეზისა) იგივეა, რაც დიდგული.

დენიშენ-ა იხ. გადიდება.

დენიშენ-ი დიდი და დიდი ქ-ე *ქვაბი..*

დენიშენ-ა 1. სახელი ა დ ი დ ე ბ ს ზნის მოქმედებისა. 2. სახელი, პატივი, ღირსება. *ზრდილი დ ს შეძახილი იმისადმი, ვისი სახელიც საყოველთაოდ აღიარებულია და ცნობილი, ვისიც (რასაც) ღირს სიყვარული და დიდი პატივისცემა უნდა (დამსახურების, ნიჭის და სხვათა გამო). დ. გმობენ! — დ ზრდილ! (ირონიით) ♦ არაფრის დიდებით! (სპარ.) — არაფრის პა ტისთვის! არავითარ შემთხვევაში!*

დენიშენ-ი 1. ნიშენელი, მშვენიერი, არაჩვეულებრივი; ნარჩენი, ეკეეს. *დ. ქალი.* — დ. *სანაპირო.* — *საღამოს დიდებულად ჩასულა.* 2. (ისტ.) ეეეოდელურ საქართველოში — დიდი ხელისუფლების მქონე. მაღალი თანამდებობის პირი.

დენიშენობა (წიგნ.) დიდებულის თვისება; სიმშვენიერე, სიდიადე

დენიშენ-ა იგივეა, რაც ბეება.

დენიშენ-ა (დიდეგაროსა) (ძვ.) ვაჭარი, რომელსაც ქარავანი დაეეწიოდა და უცხოეთიან ეეეოდა ვაჭრობას, — დიდი ვაჭარი.

დენიშენ (დიდთავასი), **დენიშენ-ი** ვისაც რასაც დიდი თავი აქეს, — თავდიდი.

დენიშენობა (დიდთვალობა) ვისაც, რასაც დიდი თვალები აქეს.

დენიშენ-პატარა-ენ დიდით პატარამდე, — ყველა (განურჩეველად ასაკისა). *კოლმეურნეები დ.-ენ. ტრიალდნენ სამუშაოზე.*

დენიშენ-დენი სულ დიდი, სულ ბეერი, ძალიან დიდი რომ ეთქეათ. — ბეერი-ბეერი. *დ.-დ. ხეთი კოლმეურნეობა გამოეეიდეს.*

დენიშენ-ი (ძვ.) მდგომარეობით (წარმოშობით, თანამდებობით და ა. შ.) უცილობელის მქონე კაცი.

დიდაჯარა (ძვ.) 1. დიდკაცის თვისება; დიდკაცად ყოფნა. 2. *ფრჯ.* დიდკაცები.

დიდაკაცურ-ი (საკ.) დიდკაცის დამახასიათებელი. ფ. ფუქსიკაცობა. დიდკაცურად — როგორც დიდკაცს შეეფერება.

დიდბარბაჟ (რუსიდ.) ალტყინის მარხეზი, რომელიც შეიდ ქარის (ცეცხლოდან ალიფიამდე) ერიძელება.

დიდგონებელთაენ-ი (დიდმნიშნელოვნების) დიდი მნიშვნელობის მქონე. ფ. საკითხი. — ფ. ალწერება.

დიდთოვლიან-ი დიდი მოსაკლის მომცემი. ფ. ჯაბის ჯილი. — ფ. ბოროტალი.

დიდკაჟკაჟებელ-ი (ენიკ.) დიდი იმპერიალისტური სახელმწიფოთაების დამახასიათებელი: ეროვნული უმიონატეობის სულით გამსჭვალული. ფ. მონინიზმი.

დიდმა დიდის თვისება, -- სიდიდე.

დიდოლეზ-ი დიდოელის (დაღესტნის ასხრ-ში) ძირითადი, მეცხრე მოსახლეობა.

დიდოსტატ-ი 1. (ენიკ.) რაიმე საქმეში დიდად გახელოვნებული ადამიანი. 2. უსაღელო ქალიშვილის მოუხდელად საერთაშორისო ფ.

დიდოუჯ-ი დიდოელების დამახასიათებელი, მათი ქცევებისა.

დიდ-ასპარა დიდები და პატარები: სუფთა *მთელი სოფელი, ფ.-ე. იქ განნდა.*

დიდასპარაობა დიდისა და პატარის გარჩევა (ადამიანებს შორის).

დიდარნ-ი დიდი (ჩვეულებრივ მრ რიცხვში დასმული სახელის მსაზღვრელად). ფ. თყალება. — ფ. ამოვიდნი ნაწერი.

დიდარნ-დიდარნ-ი იგივეა, რაც დიდ-დიდი. დროების დიდარნი ეკლესები

დიდასთოვან-ი (დიდსულოვნისა) სულგრძელი; ეპიოქებიანი, ლმობიერი, დამთმობი, მოწყალე.

დიდხეთოვნობა დიდსულოვნის თვისება. ფ. კაბრიოლეტი.

დიდჯუარა (დიდყურასანი) ვისაც დიდი ცხენის ყურები აქვს. 2. (საკ.) სახედრის ეპითეტი. დიდყურას ყრიალი მოისმა.

დიდჯუჯინა (დიდცხვირასანი) ვისაც დიდი ცხენის აქვს.

დიდძალ-ი ძალიან ბევრი ფ. თაბნა. — ფ. ბალი.

დიდხაზ დიდი ხნის განმავლობაში, -- ხანგრძლივად. ფ. წერილ

დიდხუთვაზაპ-ი (ძვ.) დიდმარხვის უკანასკნელი კვირის ხუთშაბათი.

დიდცვლაჩარ-ი (საკ.) ნივთიერება, რომელიც ელექტრობას არ ატარებს

დიქა (ბერძ.) კაცის გარკვეული რეგიონი. *წკაპარი ფ. — დიქას იტყვის.*

დიქაზონ-ი დიქასთან დაკავშირებული, დიქტატორის განკუთვნილი. ფ. სასადილო. — ფ. პრაფეტატები.

დიკაპ-ი ზურგიანი მოგრძო რბილი აუცვი დასაჯდომად ან დასასვენებლად.

დიკაპასპ-ი დიკაპისის ჩამფენი.

დიკარსიპ (ლათ.) სამხედრო ან სახელმწიფო მნიშვნელობის ობიექტების დანაშაება, მწყობრიდან გამოყვანა მოწინააღმდეგის ზურგში ან რომელიმე ქვეყნაში უცხო სახელმწიფოს აგენტების მიერ.

დიკარსიპ-ი (ენიკ.) დიფერიის ხასიათისა: ფიქრისებიათების განკეთილი. ფ. აქტი. — ფ. ორ განიზაცია.

დიკიზა (ლათ.) რამდენიმე პოლკისაგან შემდგარი სამხედრო შენაერთი, სატან.ჯო ფ.

დიკიზიონ-ი (ფრ.) სამხედრო ქვეგანყოფი სარტილერიო, საკავალერიო და ჯავშანსატანკო ნაწილებში.

დიკოპ-ი (ვერძ.) 1. შიგაწვის ძრავის სახელწოდება. 2. (საკ.) რაც დიზელით მოძრაობს. ფ. დიზელიანი.

დიკრიპაკია (ბერძ.) ნაწლავების მწვავე გადაბერება დაავადება; დამახასიათებელია კუჭის ხშირი მოქმედება და სისხლდენა.

დილიდი შეძახილი ძრაზის შესაჩერებლად ან გაცინება გასაბუებად.

დილა (Triticum carthlicum) საკაზაფხულო ხორბალი; გავრცელებულია საქართველოს მთიანეთში

დილა 1. დღის დასაწყისი. დილის ჟრი.— სიცხადე დილას. — ღრუბლიანი დილე ბატარაღე ფ. ეფიანო. 2. დილით გადმოცემული წარმოდგენა. ლოტარეატი დილა დ. — საზეიმო ფ. ფილეთი (დილას, დღეს-ზე) — ღამა დილით. დილა მშვიდობისა! — მისალმება დილით შეხვედრისას.

დილაადრიან, დილაადრიან დილით ადრე, ძალიან ადრე.

დილაბინდ-ი გათენების დრო (როდესაც ჯერ კიდევ ბნელა). — დილის ბინდი, გარიჟრაჟი.

დილაბინდ-ი რაც დილით იყო. დილის დროისა. ფ. ამბავი.

დილაობით ჩვეულებრივ დილით: ყოველთვის დილით. ფ. ცივა. — ფ. ვარჯიშობ.

დილა-საღამოს დილასა და საღამოს.

დილათენია (საკ.) დილით ადრე. ალიარნიშნ. გაორებულებე ფ. ავდა.

დილითილობით იგივეა, რაც დილაობით.

დილეშა-ი (ძვ.) ცისკარ-კოშკი, რომლის ძირა ნაწილი გამოკეთებული იყო საპყრობილედ.

დილეკანტ-ი (ფრ.) მეკრისრების ან ხელოვნების რომელიმე დარგით დაინტერესებული პირი, რომელსაც არა აქვს საფუძვლიანი მომზადება.

დილეკანტობა საქმისადმი დილეკანტური დამოკიდებულება.

დილეკანტობით დილეკანტის დამახასიათებლად.

დილიავან-ი (ძვ.) იგივეა, რაც დილიავანი.

დილიავან-ი (ფრ.) მრავალფეროვანი დახურული ტიპის მეზობლების გადასაცმელად და ფეხების გადასაბნედად (ცივნილებული იყო ძველად).

დილიპან-ი (Campanula glomerata) მთის მრავალწლოვანი ბალახი მკრივტანებრთა ოჯახისა; რაჭაში საკმევლად ხმარობენ

დილიპიან (ბერძ.) 1. მეცნიერის დარგი, რომელიც სწავლობს სხეულთა მოძრაობას მათზე მოქმედ ძალებთან დაკავშირებით. 2. (ფიზ.) რაიმე ძალეულის, ცალკეულობის, განეითარების მიმდინარეობა.

დილომეპარ-ი (ბერძ.-იდან) (ფიზ.) რაც გამოიხატება მოძრაობის, მოქმედების სიჩქარით. ფ. სიჩქარი.

დილიპირაობა (ფიზ.) დინამიკურის თეორება. *მთორიან ფ. — ტკ.ეთ ფ.*

დილიპიან-ი (ბერძ.) ძლიერი ფეთქებადი ნივთიერება.

დილიპიკა (ბერძ.) ერთი და იმავე ჯგუფის მეფუძენი, რომელიც მეძლეიერებით ადიან ტახტზე.

დილპ-ი 1. ზოგიერთი ცხოველის (უმთავრესად ღორის) წაყრილებული ცხიერი და ჭიმები. 2. მეცნარის ბეტკოს ზედა, გაფართოებული ნაწილი.

დილპიან-ი ხელ მაკი ეკეთი.

დილპა 1. იგივეა, რაც ღეჭა. *მჭიდანის ფ. — ბალის ფ.* 2. ნაკადი (წყლისა, პეპრისა). *თბილი ფ. — ზღვის ფირნანი.*

დილპოპაპ-ი (ბერძ.) გოგანტური გადაშენებული ქვეწარმავალი. *ფსიროპარის ნაკალეები.*

დილპ-ი 1. ლარმასიული, მშვიდი, წყნარი (ადამიანი). 2. აუჩქარებელი, აუღელვებელი, დარმასული (ქცევა, ლაპარაკი..)

დილპიან-ა იხ. დადინჯებება.

დილპიანობ საკრავი, შეღება ერთმანეთზე გადაბმელ ორი სხეულისგან ზომის თანის ქილაგან, ორსწილისაგან) ერთზე ტყავი აქვს გადაკრული, მეორეზე ორი მოშსხო ჩხირით

დილპოპ-ი (ფრ.) 1. მოწმობა ასწავლებლის დამთავრების ან რაიმე წოდებულების მინიჭების შესახებ. *მეცნიერებათა დოქტორის ფ. 2. მოწმობა რაიმე კონკურსში გამარჯვების აღსანიშნავად პირველი ხარისხის ფ. — ხატაური ფ.*

დილპოპ-ი სტუდენტები, რომელიც სადილობენ მრთმას ამზადებს.

დილპოპაკ-ი (ფრ.) პირი, რომელიც დილპომაცურ პოლეპერებას ატარებს

დილპოპაპია (ფრ.) მთავრობის საქმიანობა სახელმწიფოს საკარო, საერთაშორისო პოლიტიკის განსახორციელებლად.

დილპოპაპ-ი დილპომატის ხასიათისა; დიპლომატისათვის დამახასიათებელი. ფ. ურთიერთობის დამყარება. — ფ. წარმოდგენელობა.

დილპოპაპობა 1. დილპომატის საქმიანობა. 2. გაფატ. (საუკ.) მოხერხებულობა (ზოგჯერ — გაქნილობა) სხეულთან ურთიერთობაში.

დილა (ძირითა) გაფლული ძელი, დადებული სახლის ნაწილის (ქედის. სეტრის...) სამოძკვლად ან სარგებლად. *კარის ფ. — ფირუზე ჩამოკიდა. — სხვის თვალში ბეწვსა ხედავ, თავისაში კი — დილასაც ვერაო.*

დილაქანაპ (ფრ.) ზემდგომი ორგანოს სახელმძღვანელო მითითება, განკარნულება. *ბანკ ყოლეო- ბის დირექტივები.*

დილაქანტრ-ი (ლათ.) საწარმოს, დაწესებულების ან სასწავლებლის ხელმძღვანელი.

დილაქანტრობა დირექტორის თანამდებობა.

დილაქსია (ლათ.) საწარმოს, დაწესებულების ან სასწავლებლის ხელმძღვანელი ორგანო, რომლის სათავეში დირექტორი დგას

დილიპპაპ-ი (ფრ.) პარიზზე უფრო შორეული პატერო ბიბლიოთეკის (ასევე მეორე), რომლის კოლექცია პირით არის გაფსებული.

დილიპიპ-ი (ლათ. ფრ.-იდან) პირი, რომელიც ოფიციალურ ან ქუნდის ხელმძღვანელობს.

დილიპიპობა 1. გრძეულ. დირიჟორად არის; დირიჟორობას ეწევა. — ფ ზარ. უფლიპირების, დირიჟორობა.

დილიპიპობით დირიჟორის საქმიანობა; დირიჟორად ყოფნა.

დილპაპ-ი პირი, რომელიც დისერტაციას იცავს.

დილპაპია (ლათ.) მეცნიერული ნაშრომი, რომელსაც საჯაროდ იცავენ სამეცნიერო საბჭოს წინაშე კანდიდატის ან დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მისაპყრებლად.

დილპაპიპაპია კანონიკულიკის ჩამორთმევა; ძირითადი საქმიანობის აკრძალვა ეინმესთვის, ფეხბურთელის ფ.

დილპო ნიშნობის სიმრგელე *მთის ფ.*

დილპაპიპაპია (ლათ.) უფლებების შეზღუდვა; თანასწორუფლებიანობის წართმევა. *რასობრივი ფ.*

დილპაპია (ლათ.) აზრის გაცვლა-გამოცვლა სადავო საკითხებზე. — კამათი, პატრონა.

დილპაპპაპ-ი (ფრ.) სამეკონომიკო-პროდუქტიული დანიშნულების კვარტალური ანგარიშგებები

დილპაპპაპ-ი (ინგ.) მუშაკი, რომელიც აწესებინებს ტრანსპორტის მოძრაობას ან სანაძრის მეშაობის შეცნულებას ერთი პუნქტიდან (ტელეფონით, სიგნალიზაციით და მისთ.).

დილპაპპაპია (ფრ.) პროპორციის უქონლობა, ტაეკვეც ნაწილთა ურთიერთშეუფარდებლობა.

დილპაპ-ი (ლათ.) საკარო პატრონა, კამათი რიმელიმე საკითხის, პრობლემის გარშემო.

დილპაპია (ლათ.) 1. მარცხი ორ პუნქტს შორის. *მოკლე ფ. — შეეფერება სორბიებში ამპეჯარის დისტანციაზე.* 2. ავტომატურ-ტელეფონური უბანი (ტერიტორიას, ქუჩა-ტეეულებს). *სალაპარაკო ფ. — დისტანციის უფროსი.*

დილპაპპაპ-ი დისტანციასთან დაკავშირებული, დისტანციაზე წარმოებული. *ელსადგურები ფ. მართვა.*

დილპიპია (ლათ.) 1. მზარედ დაფენილი წყნარი, რომლის დაცემა საკალენდარით ამა თუ იმ კოლექციის ყველა წევრისათვის საქმიანი დ. — *მონაწილეობა ფ. — დისციპლინის დარღვა.* 2. რაიმე მეცნიერების დამოკიდებული დარგი; სასწავლო საგანი *საკუნისმეტყველო დისციპლინები.*

დილპიპ-ი დის შვილი.

დილპიპაპია (ლათ.) ერთმანეთისაგან გამოყოფა; დანაწევრება, დანაწილება.

დილპიპაპ (ბერძ.) მხიარე გადმოცემი დაავადება (უსიპატესად პაემფიგუსი).

დილპიპპ-ი (ბერძ.) (ენიკ.) ორი ხმიანის შეერთებით წარმოქმნილი ერთი მარცვალი.

დილპაპპაპ-ი (ლათ.) შეუზღუდველი ძალაუფლებით აღჭურვილი ერთპიროვნული მმართველი

დილპაპპაპია დოქტატორად ყოფნა.

დილპაპპაპია (ლათ.) განუსაზღვრელი ხელისუფლება, რომელიც უნყისება გაპატიჯებული კლასის ძალას ტ პროლეტარიატის დიქტატურა — სოციალისტურ რევოლუციაში გამარჯვებული შუშაკა კლასის სახელმწიფო ხელისუფლება.

დილპაპ-ი (ლათ.) რაიმის ან ტელეფონის მუშაკი, რომელიც მეცნიერების კოლეჯების ტიპზე.

დილპიპ (ლათ.) მკაფიო, გარკვეული წარმოდგენა სიტყვის თუ სიტყვის მარცვლების; წარმოდგენის მაგრა (ლაპარაკის, დეკლამაციის დროს).

დილპ-ი (Heracleum) მთის ქვეწარე ქოლგანაირა ოჯახისა; აქეს ღრე ღერი და დიდ ქოლგად ფურცლები პატარა ყვავილები; მას ნორჩ ყლორტებს ტყემლნან ჭამენ.

დილპიპ-ი ადვილი, სადაც მეგზურად დიდი იშხდება.

დილპაპ უწყაფერი, წმერი მიწა.

-დილ თანდებული: დაეროების ნათესაობით ბრუნვას და აღნიშნავს მიმართულებას ვისმე. რასამე მხარეს (პირის ნაფეხსაღებებთან ენაცვლება ფ-ა-ნ). — მიმართ. ხვრაფა ბჭვალოდ ფ.

დილპა-ა იხ. ჯადება, დადება.

დილპა სახელი ა დ ნ ა ს, დ ნ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა. *ლითონის დნობის ტექნოლოგია.*

დილპაპ-ი რაც დნება, რაის დადნობაც შეიძლება. *ადვილად დ. ლითონი.*

დრე შეღებვისთვის მაფენისათვის კარაქის მოხდის შემდეგ დარჩენილი მოშავო ხათხა. დის ფუჭამანდი. — *მოხეშ-მოხეშ — დის მაინცი აკლდათ.*

დილპა დად ყოფნა; ხის მცივარობა. *ნამდვილი დ. გაეწია.*

დილპიპ-ი დად მოპრეული, დის მცივარი (სხვა ტკეი).

დილპიპია იგივეა, რაც მაღლობი.

დილპა-დილპა დროდადრო დაავდება (საუბ.) — დაეწებით მოსიხოხეს (რასაც მაინცდა შეხრულებას...).

დილპპა [ბერძ.] დუპლეცია, ჩამეული დასპპეტებული არ არის და რომელსაც ხარისხი, უარტიკულაციები.

დილპაპპ-ი [ბერძ.] ლეიკოციტების ერთ-ერთი ფორმა, რომელსაც ბირთვი ორად აქვს გაყოფილი.

მორწმუნისათვის საყალდებულო ძირითადი დებულება.

დოგმატიზმ-ი დოგმებზე დამყარებული, არაკრიტიკული აზრიანება.

დოგმატიკურ-ი დოგმებზე დამყარებული; დოგმების შემცველი.

დოკანონიზ-ი ქონება, სიმდიდრე; სიუხვე, ბარაქა. *მატერიალური დ. — საკოლმეურნეო დ.*

დოკლონიზ-ი დოცენალის მქონე. *დ. ოჯახი. — დ. სოფელი.*

დონა [ფრ.] 1. ერთ ჯერზედაზე მისაღები ნაჭრის ოდენობა. *ბაკშვის დ. — წყალის მიღება მეორე დონეზეთ.* 2. გადატ. (წინააღ.) სიერთოდ, რისამე გარკვეული, მაშინდელი რაოდენობა.

დონაცა (საუბ.) ჯანდაბა, ჯოჯოხეთი (იხმარება წყევლაში სიტყვა ჯ ა ნ დ ა ბ ა-სთან). *ადგ ჯანდაბას დ დიაწამან წაეიდა?*

დონი-დონი! მგრძელების მოსახმობი ძახილი.

დონიან-ი რასაც დო ურეცია. *დ. კარაქი.*

დონიჭ-ი წყლიზე შემთხვეული ხელება ისე, რომ ფლავები განზე გაწეულა. *დ. გაიკეთა (შეშვიდო). — დონიჭ-ეი შემოიყარა.*

დონიჭვაჭიკარ-ი ეინე დონჭვი შემოყარა. *დ. იდგა.*

დონკიხოტ-ი (ლათ.) 1. რისამე დამცდასტურებელი მოწმობა. — საბუთი (მნიშვ. 3). *პარტიული დონკუმენტები. — დონკუმენტზე ხელის მოწერა.* 2. წერილობითი ცნობა. — საბუთი (მნიშვ. 4). *ისტორიული დონკუმენტები.*

დონკუმენტაცია კრეპ. დონკუმენტები. *ტექნიკური დ.*

დონკუმენტირ-ი დონკუმენტებზე დამყარებული, დონკუმენტებით დამოწმებული. *დ. მონაცემები. — დ. ფილმი.*

დონღ-ი[1] 1. საკრავი: წყარმოდგენს ღრუ ცილინდრს, რომლის ორივე მხარეზე გადაკრულია ტყავი; უკრავენ თითებით ან ორი ჩხირის ეეშით. დოლის დაკვრა. 2. (საქ.) ღრუ ცილინდრი (მეკანიზმში).

დონღ-ი[2] ბაგრანის მოგების ღრო (მოდის თებერვალში); ბაგრანის მოეება. *ბ ღ ლ ლ დაიძრება — ცხვარი დაიწეება ბაგრანის მოგებას, დადგება ღრო ბაგრანის მოგებისა.*

დონღ-ი[3] ღილის ჰერი |Triticum vulgare var. erythrospermum და ferrugineum| — ძირითადი ხორაკლეული წეენნი; თაეთკეი იცის ეფიანი, მარეეკილი მსხეილი. ეკრი ჭამდილ კარგი ღინებისაა; თესავენ შემოდგომობით.

დონღა (ღილასი) ურქო (ან რქამოკლე) ძროხა, ცხეარი, თხა და მისთ.

დონღაბ-ი წისქეილის ქეა.

დონღაბ-ი[1] 1. ბანაკში სახლის სათავეკე. — საწაეარე. 2. ქეიტკრის კედელში დატანებეეი უკარი გაეკეთა (ქეეზედაც შეესაბამება).

დონღაბ-ი [ინგ.] ფუქეის ეერთეეი ამერიკის შეერთებეეი შტატებში და ზოგ სხეა ქეეყანაში.

დონღაბვან-ი [სპ.] 1. თეორი თხეეი, რბილი ჭოეიი. 2. ოგიეეე, რაე ჩაეემა.

დონ-ბარბონ-ი ღოლი და გარმონი.

დონღობა ღოლის[1] პირეები; ღოლის ღრო.

დონღუაა (დოლურაა) (სპეც.) სხეადასხეა მაზქაბაი — ღრე ცილინდრეეი დეტაეი.

დონჯა დიდი ჩ ლ ი ქ ო ა ნ ი ეხოეეი.

დონიან [ინ.-ფყრ.] სამაისინი: წყარმოადგენს ბქეის ფირფიტების კომპლექტს, რომლებზედაც დასხეეეია წერტილები.

დონჩაკაბ-ი [ბერძ.] მეკანიზმი სიმბოლეთა ასაწყეად-ბქეიან ც. — *პიეროკულიარეი ც.*

დონჯან-ი, დონჯაკა აბრეეზის პარკი, რომელშიც ორი ჭიაა.

დონჯაკ-ი (ლეზმილისა) ღეღიცით შეკეცეეეეი ლი. გაწერეეეი და მწეეანეით შეზეეეეეი დო. *დონჯაკის შეკაზმეეი. დონჯაკეეი — ირგეეეი პრეკ-დარტეეი; აწეეენ-დაწეენ რაიმეზე სხეადასხეა კაზმეების ერთმანეთზე ურეეე დ. — დ. არეეეი საკმე.*

დონ-ი ქარაფეი ანხანის მეოთხე ასოს — დ-ს სახეეეროეეა.

დონიდლო (საუბ.) დუნე, მოშმეეეეი, ზანგი, უხეო, მოეეეეეეეეი (ადამიანი). *დ. ბიჭი.*

დონიდლობა (დონდორობაი) (საუბ.) ჩასაეეეეეი, ჩამრეეეეეეი (ეოეო, ქაღი). ‖ ხმეეი და უხეო (ქაღი).

დონმა (დონისა) 1. პირიხინქაეეეეი სიხრაეე, რომელეე საზღეარს წარმოადგენს სიმეეეეის გამოსარკეეეეე. *ზღეის დ. — წყეეის დონეე კიეეა.* — 2. რისამე განეეეობარეის, სიდეეეის ხარისხი. *გამპალეების დ. — მაგნეტიკეეეეი კეეთეეეეების დ. — ატეეეის პილეეეეეეი* ელექტრონების გადასაბარებად. ფიზეკურიი ილეეეების განსაზომლეეეებლად [ლათინეეი წმეკრეის სერვანტეეის ეპონიმი რომაეის ეკიირის სახელის მიხედეით].

დონკიხოტობა დონკიხოტის დამახასიათებელი.

დონკონი-ი [ლათ.] ადამიანი, რომელიც თავის სისხლის იძულება აეადმყოფისათეის გადასისხლებად.

დონღვაბ-ი არმოდის გადაეებული მამაკაცი, — მუსეიი [ეასაზერო თემეეეების და ბეერი ლიტერატურეეი ნაწარმოების გმირის სახეეის მიხედეით].

დონ-ი ზურგის მისაყრდენები ან საჯდომი ბალიში *ბუმბეეის დ.*

დონა 1. თიხის ჭურჭეეი ეყლისათეის. 2. (ძე.) სითხის საზომი ერთეეი (სხეადასხეა დროს და საყართველოს სხეადასხეა კუთხეში სხეადასხეა ზომისა იყო").

დონაჯ-ი მყეეფო ადეილი ეყლში, სადაც ეიეეეები თავშეყრილი არიან. ‖ ფიქაჟში ჩაეარდება (საუბ.). — კარეი ბედი მოეეეა, კარე ცხერებისა და სამწეფეების ეეეეეე.

დონაჯან-ი პირიდან გადმოსაღები ნერწყეი. ‖ **დონაჯ ეაწია ყინს** — მეტისმეტად გაბარეეეეეია, — გაეცრუებულია.

დონაბლიან-ი 1. ეიხაე, რასაც დონისეე გადმოსეეის. 2. რასაც დონისეი აეხია. *დ. ტკეეეი.*

დონაკლერიან-ი გაბარეეეეეი, გაცდენეეე-ბული, გაცეო ფეეეეეი.

დონა-დონაბ-ი დონი და დონაეი (დონპაეი). — ბალიში და ღეეეი.

დონაბ-ი [სპ.] (ძე. და საუბ.) ამხანაგი, მეგობარი.

დონხაბაზ-ი (დოსაკეეისა) [სპ.] (ძე.) დიდი სასმისი, დიდი თასი.

დონხაბაზ-ი იხ. დასტაკანი.

დონხაროჩკ (კეეეხ.) პირდაპირ, შეუპორეად — ჯიეეეთ.

დონაციუს [ლათ.] საუხეეეშოდ ფუქეადი დაწერეეს საწარმოო, ორგანიეაციას რაიმე ზარეეეების დაეთეაეაეედ.

დონ-ი 1. სხეადასხეა ზომის თიხის ცალფეხა ჭურჭეეი ეყლის (ღეეინის...) ჩასახეეეეად. *ე. ის რაღეეეის სითხისა, რაც ასეთ ჭურჭეეში ჩაეის. ეერთი ე. ღეეინი.*

დონჭარ-ი [ლათ.] უმალეესი სამეეენიერო ხარისხი; ამ ხარისხის მქონე პირი. *სამედიცინო მეცნიერებათა დ.*

დონჭარობა დონჭარის სამეეენიერო ხარისხი.

დონ-ი ცხენების შეჯიბრეები შეხეეეებში.

დონრიცხეა (დონცხეალისა) ‖ (საუბ.) ეინე საიდეეღაც შეხეეეა არ იფხა. *ე. ღრაკეა, მცირაკეა.*

დონა-ი ახალამოყრილი, ჭიანეა, ნორჩი. *მაკრან თაპჩი, მსუქანი ყლორტი (ან მცენარე). ლუდეეი დ. — დ. სატაცური.*

დონ-ჩიკ-ი ბალიან ქორეა. ნორჩი (მწეანილი; საერთოდ, მცენარე). *დ.-დ. ტარიფეა.*

დონეულება (დონცხეალისა) (ლანძღ.) ეინაც სიფხიზლეე აკლია, — უყეო, პირღია, ყეეეეი.

დონეულობა ფოცალაიის თეეისება.

დონჯ-ი ზეთის, ორაგეეის და ზოეი სხეა თეეის ღორაც გამოეეენეენი ეეეეეი.

დონჯან-ი, დონჯან-ი [თურქ.] ბეებეეეის სქეეი ღეეინი.

დონიშნ-ი [ლათ.] სამეეენიერო წოდებეეება ეეეეეეეეეი სკოლის მასწეეეეებეეის, რომეეეაც ჩეეეეეეარე. მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხი აქეს.

დაკარნ-ი [ბერძ.] ზღეარეეი ცცცხეიმფრქეეეეეი ერთოსანი გეეეი. — ეეეეეეეეი.

დარაბა[1] [ბერძ.] 1. დიალეეტიკებ დაწერეეი, სეეეანზე წარმოსადგენად გან.ეეეეეეი ლიტერატურეეი ნაწარმოები. *რომეეეშეც ასახეეეა მხატეი კონფლიქტი, ძლეეეი განეეეეება.* 2. გადაც. (ეეეეზ.) ცხეეეეებაში მომხდარი მხიეე შემთხეეეა, რაც ზნეეებრივ ტანჯეეას იწეეეეს. *ოჯახური დ.*

დარაბა[2] იხ. ტ. 1. ეურეეეის ფუნი 20-25 კაპიკის ღირეეეებისა. 2. წინის ერთეეეი, დაახეეეეეით 3.5 გრაპი.

დარაბა[3] ‖ **დარაბის ფიეეი** — რეეეოეეეეიმე̆ი — გადასახადი, რომეეეეეც კიეეი იხდიდა ეკეეეეინის მსახურთა გასამრეეეეეეი.

დარაბაზ-ი (ეეეეზ.) 1. ღრაბის დამხახასიათებეეი დაბაეეეების მოეეეეებისა, მდეეარმარეინისა, სეეეიერეეეეის კონდეეეეტისა. 2. დაბაეეეების, სამაყაეის: მმიის მეეეამაეეეის.

დარაბალენ-ი 1. ღრაბასთან დაკავეეირებეეი, ღრაბის დამხახასიათებეეი, — ღრაბისა. *დ. თეატრი.— დ. ნაწარმოები.* 2. ღრაბაეეზმით (მნიშვ. 2) აღსეეეე: მძიმე. *დ. ეეითარება.* 3. ძეეიერი, ღრიალეე-ეეისაგან განსხეეეებეეეი (ხმა მომღეეეეისა). *საბრახე. ღიარეეეეი. დ. ტენორი.*

დარაბალნაჩ-ი ღრაბატეეი თბზეეეების ეეეეე-ეაეი.

დარაბალნაჩობ-ი ღრაბატეეის ღამახასიათებეეი.

დარაბანაჩ (ღრაბეერისა) ღრაბატეეი წრე. *სკოეის ე.*

დრაბაჩ-ი (ეფ.) სქეეი და ეეეეეი ქსოეეი წეეიდა მატეეეისა; გამოეეეეეეეა საპაპეეეეე.

დრაპაპან-ი [სპ.] (ისტ.) ოქეის ფეეეის ერთეეი; ეეეეეეეა ოთხ ერაპს.

დრაეინ-ი [პოლ.] მაეალი გეეის აეეეეეეა ეზოდან ქარის ან ეეეეის დინების გაეეეეენით. ‖ ცხეეეეების მოსარაჯა ეეეეის დინების გამო.

დრაკა-ს იხ. მოღრეეეს.

დრაკა სახეეი ღ რ ე კ ს ზ ნ ე ი ს მოქეეეეებისა.

დრაკან-ი რაც იღრიეეება, ისეეი (საეანი, სხეეეი...), რომეეეც ეარაეეეეეეი ძალის მოეეეებით ეეეეეეეეე

რამ შემთხვევის დროს (საქართველოს მთიანეთის ზოგ კუთხეში).

დარეშინი — *(ძვ.)* სალოცავში მისმაღალი ბალახი, რომელსაც წინ ღრმად ჩრილული ხევისპირი ან ხატის მსახური მიეძღოდა (ფშაველი).

დარჩინავი *ტრლ.* უსაფუძვლებას, პრატენზიებს გამოქცევას (ლაზებისაგან). — ☐ შდრ. დრჩენება, უდრტინველი.

დარჩინავა სახელი ლ რ ტ უ ე ნ ა ს ზ ს ნის მოკვდინება.

დ-ბარჩინა-ი (უძირუნაკი) *ტრლ.* (საუბ.) ლენივად დარატყმას, მოარტყმას, ჩასცხებას. *თავში კეტი დ-ბარჩინა.*

დარჩინი-ი ზოგი ცხრელის ცხერი და პირი. *ბბის დ. — ირმის დ. — ღორეის დ.*

დრჩილა თბილი უცემენი (წიგნარი) წყალი.

დრჩილაკ-ი [ლაკ.] საბუთის მეორე ცალი. რაც წესისაც ორცდაცულად დენის ძალა აქვს

დრჩილირ-ი [ფრ.] 1. სპეციალური რილის მეორე შემსრულებელი. – შემცველი მსახიობი. 2. სპორტული (სეკუნდების, უეიბერუნეცის) გუნდის არაძირითადი, სათადარიგო შემადგენლობის წევრი

დრჩილისა [ფრ.-იდან] 1. ერთნაირი სამუშაოს ქთება ვისიმე პარალელურად. 2. სხვა ენაზე გამოთქმება (კინოფილმისა).

დრჩილირებულ-ი რის დუბლირებაც მოხდა. *დ. ფილმი.*

დრჩილ-ი ამუშაებული მანქანის (მისაცალი მაგარებლის) ერთისაიმე განუწყვეტელი ხმური.

დრჩილ-ი ოგივეა, რაც კორცხი.

დრჩილ ლეთონის შესაკრავი, ღილ-კილი ერთჯერი.

დრჩილ-ა (დუდგულასი) (კუთხ.) *იხ.* დიდეული.

დრჩილ ურჩხილის ქვეშ ინფიცირების შეჭრით გამოწვეული თითის ანთება და დაჩირქება.

დრჩილ-ი ჩასაბერი საკრავი – ხის ან ლერწმის მილი (საკლარნეტიენი), რომელსაც ცხრა თვალი აქვს: რეა ზედა მხარეს და ერთიე უკან.

დრჩილ-ი ღობაეი ხმით დაუნაკერებელი ბეგრების გამოცემა. ხრე და წყნარი ხმიანობა. *წყლის დ. — დედეული კოლეგიალის.*

დრჩილ-ა ხატეული. 1. დედეული ლასაკოსა, – ბებიაქალა. *რალაც დ. 2.* დედური გაკქსი (მდნარეს). *მეკვალი დ. — ☐* შდრ. მოდედებენ.

დრჩილ [physalis alkekengi] — ღობაეი მრავალწლიანი ბალახი, მის ბეუმეციით გაბერილ ფითელ ჯაჭმში მოთავსებულია თხილისოდენა მოწითალი-ნარინჯისფერი ჩენიანი ნაყოფი (*სინონ.* ონტაროე).

დრჩილენ-ი ეხეირში ლასპარკი.

დრჩილ (დედღუნასი) ვისაც დედღუნი სჩუეია

დრჩილ-ა *ტრლე.* დედღუნით ლასპარკობს

დრჩილ-ი [ფრ.] დღეეაში — ორთაბრძანება რაიმე ნაკეთით გარკეეული წესების დაცემით. *ლენინი გაიწყეა.*

დრჩილ-ი [ლტ.] 1. მუსიკალური ნაწარმოების ორი შემსრულებლისათეის. *პეტალიმოს და მურმანის დ. — საფორტეპიანო დ.* 2. ასეთი ნაწარმოების შესრულება ორი პირის მიერ.

დრჩილა: დედოს ნენდე — ეეიეული ტერის ნენეი ერთკეარი, აქეს ზეეშე კანი, ნაჭი, ტკბილი გემო.

დრჩ-ს *ტრლეუ.* ჩუმად არის, ხმას არ იღებს, არაფერს ამბობს. ☐ შდრ. მდენარეუს.

დრჩილ ცხერის ქინინანი დიდი ყუელი.

დრჩილ-ა *იხ.* დადეწყნეს.

დრჩილ-ი ჩემად ყორეს, ხმის ამოუეებლობას, მდენარეუა *დ. ჩამოეარდა.*

დრჩილაკ-ა (დედღუნასი) წყლის მრავალწლეულიანი მცენარე: აქეს წყლის ზედაპირზე ატივტივებული ფოთლები და ცეკეულები. *ბოთლი დუმელა | [nymphaea alba] — იცის მსხეილი თეთრი ყეავილებით, ☐ ფეთქეა დუმელა | [nuphar luteum] — იცის უფრო პატარა ყეითელი ყეავილები.*

დრჩილენ (ძე.) ადამიანის ხრინო.

დრჩილენ-ა *იხ.* დადეწყნეს, მოდეწყნება.

დრჩილ-ა (დუნდეწყასი) (საუბ.) ოგივეა, რაც დინჯობა, *დ. ჯოგი.*

დრჩილენ-ი ადამიანის ტანის ქნდეს, უკანა ნაწილი, — საჯდომი; საჯდომის მომრგეალებული ნაწილი.

დრჩილ (დუნისა) 1. მოშეებული, დაეუმატეი, ფოთეული. *თილ ყიდეგ მოეეგინა.* 2. უსიცოცხლო, სუსტი. *ეკ კაცი.*

დრჩილ [არაბ.] (ძე., საუბ.) 1. ქნდანა, ქნდეეობა, მსოეეიო. 2. გადაეტ. ბალიან ეეიზეი (ხალხი). *ბოეეი დუნია — მთეეი ქნდანა, — ყეეეა.*

დრჩ-ი ქაეეე გადმოსეეი ნენეეეი (ზოგიერთი ავეთმყოფობის დროს), პირზე მომდგარი ქაეე.

დრჩინ-ი [ეეუ., ფრ.-იდან] (ძე.) თოროტატე ტალი (ერთგეაეი სავენების თელისას). *ეძთი დ. დაბა-ჩაბალი.*

დრჩინოგრიი (ძე., საუბ) ისე, რომ რამდენიმე დღეინი იყოს.

დრჩა (დეუასი) ოგივეა. რაც დეუა ტყავი.,*ტ დეუა ტყავი – ცხეუის ტყავისაგან შეკერილი ეამოსასხამი, რომელსაც ბეუეი მაგრით აქეს მოქეული.*

დრჩაკ-ი აეადმყოფთან, რომელიე ზამთარში დამზრალ ცხეუის (ალენების) ზიეუსეეში გამოსაწყვდა (დასეეიქეით ფეხებიანი ჩირქე და სისხეი სეის). *ქ დეუასის ეეგა – დაზრახა (ეეუ.ზრახა...).*

დრჩაკ-ი წეეის ჯიხეი (საბა).

დრჩაკ-ი [Francl-nus (rancilinus] მეერე ზომის ეეამზიანი ეერინეეეი ქათეების ოჯახისა; მისი ხორცი იჭეება.

დრჩაკენ-ი [საბ.] ხეეეში დასაჭერი ირმისეიანის ოტბეეეური ხეისაეეეი შორი საეეების კარავი დასაზადებეად საკეეე *დ. — საბრაკეო დ.*

დრჩაკენ-ი (დეურეისა) 1. ხის ავეეის მეეთებეეი ხეეეისანი. 2. იგივეა, რაც ხეეო.

დრჩაკეირ-ს *ტრლეუ.* დეურეეად მეეზაობს. ☐ შდრ. დეურეება.

დრჩაკეირებ დეურეად ყოენა; დეურეის ხეეობა.

დრჩაკი 1. ეეინის დასაეეეი. 2. ეამხმეეეი ოტბეეეური ოტბეეეი ხეისაეეეი შორი საეეების კარავი დასაზადებეად საკეეე *დ. — საბრაკეო დ.*

დრჩაკენ-ი (საბ.) ეეიეზეი ეეიეზეეეი, ტანეეეი საეეე. *დ. ცხეუეეა. — დ. ეეიი — დ. აეეი. — დ. ეეიი.*

დრჩაკირება დეუზეინი ყოეა, – სიდეუმეეეე, გაეარეეება.

დრჩაკინ-ს *იხ.* გაედეაზნის.

დრე (დღისა) 1. დროის მონაკეეეი დიდეიდან საღამომდე. გათეეეებიდან დაღამებამდე. *ეერეძაობდ დ. პატარძალის დილა ეეეინაო.* 2. დროის მონაკეეეი, რომეეიც 24 საათს შეიცავს და ღამეეეეან. *რიეეიც კაეეეეზდროეეი ერთეეეეი, თავისი საბეეეი აქეს. – დღე-ღამე. ცეეიანი შეიდი დღეა. – დღეს რა დღეა?* 3. დროის ასეეი მონაკეეეი ან მისი ნაწეეეი, რომეეიც განეეეეეეეეი რაიმეს ეეეეეეეე

ე

ე! (სიტ.) 1. იტირება, რაც აი! *ე, ჩათ გაფრინდა ჭიაკოკა!* 2. იტირება, რაც ეს! *ე, ძმობილო, აქედან მოიხედე!* — *ე, ბიჭო, სარბა გამოსდგა!*

ეაჭიოჭება *გრძლვ.* ადვილად მოსთვის, — უადვილდება (საპირისპირ უძნელება). *უცხო ენების შესწავლა ე.*

ეალეპარება *ე გრძლვ.* ალერსით ეპყრობა. — უალერსებს, ეფერება.

ეაბაკება *გრძლვ.* საამაყოდ მიაჩნია. *მშობლებს ეამაყებიან კარგი შვილი.*

ეაგვარება *ა* (მ. და წყრ.) *გრძლვ.* ამბორს ეკოცნებ. — კოცნის (აწ აკოცებს). *შეხვდა ეამბორა.* — *მოწიწებით ეამბორა.*

ეაგვება *ა გრძლვ.* ხიბლად გრძნობს (აწ იგრძნობს). — ეიტაცებენება. *ავადმყოფს საჭმელი ეამა.* — *ცეკვობის ნახვა ეამა.*

ეაგებინებება *ა გრძლვ.* ამხანაგური ურთიერთობა აქვს. ამხანაგობს ვინმესთან.

ეაგონებება *ა გრძლვ.* არმივდის ვინმესთან.

ეადგება *ა გრძლვ.* ავადსულად მიაჩნია.— ეწანება, არ ემსგავება.

ეაკლება *ა* გრძლვ. მოკლ ვინმესთან, — ეჯაჯურება, ეჩხუბება (ჩვეულებრივ. საზოგადოებრივი მდგომარეობით, თანამშრომლობით თავისზე მაღლა მდგომთან), *უფროსს ზედ ეაკლებენ.* გვიანდაით (ზრდილობ.) 1) მოსვლა თქვენსას 2) შეკრება. ჭამს (ამბობლ. ხასმელს).

ეაკრება *ა გრძლვ.* (მ.) ეხლებება, ეწებება. *ქვედა, რება.*

ეაკუაება *ა გრძლვ.* მიაჯაოს ვინმესთან,— ეხატება, არ ეშორება.

ეალმება *ა გრძლვ.* 1. (*ნ. ძირ.* ებარა; *თურმ.* აბადებ; *აწ.-ში იყენ.* აბადია) ჩვეულებრივ, ნაკეთია ნ. ძირ.-ისა და თურმ.-ის წყებაში -- ეწნება ან ეყრება. *რაე რამ ეგაია, ყვავილები დაკარგა.* - *არაფერი არ ეგაია.* 2. ან. დაეთმება.

ეაკა- (ეპისა) (მ.) 1. სოციალური საკუთ.— ქნარი 2. დაარა, დაფ)

ეაკნება *ა* ან. გაეპარება. *ნუ ეგმაება, ნუ ეგაიფიქრ, ნუ ეიძახო.*

ეაკრება *ა გრძლვ.* 1. (*ნ. ძირ.* ებარა; *აწ.-ში იყენ.* აბარია) ჩვეულებრივ, ნაკეთია S ძირ.-ის წყებაში -- ხაზარებული ქსნება ან ეყრება (შესანახად. მისაბარებლად.). *თანაც ეგარა.* -- *დიდი საქმე ეგარა.* 2. *იხ. მოეპარება*

ეაკრება *ა* ან. დაეპყრას.

ეაკრება *ა გრძლვ.* ბჭირად ეჩრქვება. ბეერი ეგრძია (პაციოსან. ეტერატეს). *ეკიდი ბრეკის ეკარა.* 2. *იხ. მოეპარება*

ეაკრება *ა* ან. დაეპყრას

ეაკრება *ა* ან. ეკასეპერებს, დაეპერება

ეაკრებება *ა* ან. ოფიბერებს.

ეაკრებება *ა* ან. ჩავეფერდება.

ეაკრებება *ა* ან. ეკაბინეტებს.

ეაკრებება *ა* ან. ლაქვინდება.

ეაკრებება *ა გრძლვ.* ეღება (ჭადებში.): ეჩხირება (ხაკლებში). *ძალლ ეჭიდება ეკ.*

ეალიობება *ა გრძლვ.* ეშილიასისგან ეჩენილი ეჩენება. (ოფლები)

ეაბება *გრძლვ.* ჩვეულებრივ. ნაკეთია ნ ძირ.-ის. და თურმ.-ის წყებაში. 1. *ნ ძირ.* ება თურმ. ებულა *აწ.-ში იყენ. აბია*) დაბნელი ეჩენება. *ეკიაში ძალლი ეკა.* 2. (*ნ ძირ.* ება, *თურმ* ებია) შებნელდა, ჩამობნელი ეჩენება. *ძალლს ყელზე თოკი ება.*-- *სახლს კარები აღარ ეხა.* 3. *იხ.* გაებმება, დაებმება.

ეაბვა- *ა იხ.* აებნეება. დაებნეება.

ეაბერებება *ა გრძლვ.* ბოდიშს უხდის ვისმე. *ბოდიშის ეიმსახურებინა.*

ეაბერებება *ა გრძლვ.* ბოდიშს უხდის ვისმე. *ბოდიშის ეიმსახურებინა.*

ეაბრაზება *ა იხ.* შეეხარჯება.

ეაბრაზება *ა გრძლვ.* (მ.) მოეცდა, მიერთმება; მიეწინებება (უმეროს უფროსისაგან). უბოძებენ.

-ებრ, ეაბრის (მ., წყრ.) თანდებული: დაეწეროს სახელთა ფუძეს ან ნათესაობით ბრუნვას და აღნიშნავს მსგავსებას, — *ეით, მსგავსად. -ნაირად, -ვარად.*

ეაკალება *ა* სხვადასხვა ქვეყანაში მცხოვრები ბაღლი, წარმომშობილი პალესტინის ძველი მოსახლეობისაგან; ისრაელის თორთადი მოსახლეობა.

ეაკალება *ეროვ.* ებრაელები ერთობლივ.

ეაკალება *გრძლვ.* სიმარაცულ აქვს ენისმე, რა-საც. *გული შესტკივა ვინმეზე, რამეზე.*— *ეცოდება.*

ეაკალება *ებრაელთა კულტურა, მათი დამსახურებები.*

ეაკაშება *ა იხ.* დაეპარაწება, შეებარაწება.

ეაკაშა- *ა იხ.* ეაებრება, გაიმებრება.

-ებარის *იხ. -ებარ.*

ეაკრება *ა იხ.* დაებრინება.

ეაკაშრი *გრძლვ.* იმრძოლის ვისიმე. *რისამე წინააღმდეგ მძაფრად ებრძოლნენ.*

ეაბრეშება *გრძლვ.* ბუზლენით ელაპარაკება.

ეაკაშება *იხ.* აებერებება.

ეაკაშა *გრძლვ.* 1. ეფარება, ეხურება, ეხმევა (ლრუბელი, ნისლი...). *სოფელს ნისლი ეკ.* 2. (*ნ. ძირ.* ებერა, *აწ.-ში იყენ.* ბერავს) ჩვეულებრივ. ნაკეთია ნ. ძირ.-ის წყებაში -- დაბერული ქსნება: მიხეული ქსნება (თაფლ. სახე). *ღელვაე ეხერა.*-- *სახე გაბალახ ებერა.*

ეაკრება *იხ.* აბრეშება.

ეაკაშება *ა იხ.* აებერებება, გაებერებება.

ეაბაბება *გრძლვ.* ბუზლენით ელაპარაკება.

ეაკაშება *იხ.* გაებერებება.

ეაკრება *ა იხ.* გაებერება, გაიმებერება.

ეაკრება *ა* ან. ეხმება. ეხურება.

ეაკრება *ა* ან. ეხმება. ეხურება.

ეაკრება *ა* ან. ეხმება. ეხურ

ეწაფება-ა *იხ.* დაეწაფება.

ეწაფება-ა *გრძლვ.* 1. ლეკის უმარჯვეს, დაეწაფება-სთან.— ენერგიება. ვაჟკაცობა ე. ეწაფება ბრძოლა. ქომაგობა ე. ეწაფება გრძლვ. რისამე ცარიელ აქცს.— აწეწილება. ე. ეწაფება ბუნებას (ანტ.-ში *იხ.*). ეწაფება ენა ალეკას) ბუნებასთან.— ენერგიება. ეწაფება ბუნებრივ. ნაკეთთან ნ ძირ.-ისა და თურმ.-ის ენერგიულ. ნაკეთთან ნ. ძირ.-ისა და ალეკას) წყებაში: (ნ. *ძირ.* ენდა, *თურმ.* სდებოდა) წყებაში: ის, მის ენერგიით ეიმსე. შეიღი ცამთა იღებება ასთან, მის ენერგიით ეიმსე. 2. (ნ. *ძირ.* გულრდით ეიდება. — ხაჭვის ტარაგით ეიდა. 2. (ნ. *ძირ.* ენდა, *თურმ.* სდებოდა) ოდებს მისი, მისაზე ან მისეიდა, *თურმ.* კარკი სანთლ ეიდა. — თავზე გვირგვინი ეიდა. — ეკლესიაშეკრული სურათი თავღწინ ეიდა. ეიდა — ეკლესიაშეკრული სურათი თავღწინ ეიდა.

ეწაფება-ა *გრძლვ.* 1. (ნ. *ძირ.* ენდა, *თურმ.* სდებოდა; *ანტ.-ში იხ.*). ეწაფება ალეკას) გრძლვ. ნაკეთთან ნ. ძირ.-ისა და თურმ.-ის ენერგიულ. ნაკეთთან ნ. ძირ.-ისა და თურმ.-ის წყებაში — ოდებს მასთან, მის გვერდით. მასზე რაზე, გვერდით კალათ ედება. 2. *იხ.* დაეწაფება. ♦ (პალტოს) სულ ეიდა — ჭყარ კოდეც დოცხალი იყო.

ეწაფვინება *გრძლვ.* არ ეწაფვინება ასაწყ — ღაგდომა (ეკონ. ცხოვრება...) არ შეუძლია სადმე კაპიტალი ალარ ეწაფვინებოდა.

ეწება-ა *გრძლვ.* 1. (ნ. *ძირ.* ენდა, *თურმ.* სდებია; *ანტ.-ში იხ.*). ეწებება, ეწებეს) ჩაეწებებოდა. ნაკეთთან ნ. ძირ.-ისა და თურმ.-ის წყებაში — ოდებს მასთან, მის გვერდით, მის წინ ან მისიაში თოფში ეწება. 2. *იხ.* დაეწება. მოეწება.

ეწვი-ი [ბერძ. ეფრ.] 1. ოგიეკი, რაც სამოთხე. 2. ეწვი ედემისა — ედემის ბაღი.

ეწვიმ-ა *გრძლვ.* ცოტა ხანს წვიმა. ეწვიმა ცოტა ხანს წვიმებოდა.

ეწვინ-ა *იხ.* გამოეწვინება...დაეწვინება

ეწრაფ-ა *გრძლვ.* შეიძლება შეეწრაფოს.— ემსგავსე-ბა: უდროებება *პრძლობაში ვეფხვს ეწრაფებოდა.*

ეწრიპ-ა-ა *იხ.* მოეწრიპება

ეწუდნ-ე-ა *გრძლვ.* დუდნეურით ელაპარაკება.

ეწ! 1331! მთრომდეებული გამოხატავს დანანებას, წყენას, უმადაოდებას. გაკვირვებას: *ეწ, ეს როგორ იყნებას!*

ეწყვ-ა-ა *გრძლვ* საქმით მაინრია. არა სულრა. *ეწყობა?* ეწყვეთ არაუის ეეყნებოდა.

ეწყ! ეწყ! მორისხებული: გამოხატავს დანანებას, სინაძვეს, წუხილს *ე., ნუთუ ასე არ მოიმდაროყო!*

ეწყინება [ლატ.] ირონიზმებული გამოცდა მოსაღვიძინა, დაწესებულებებისა, საწარმოებისა, გამოცემა ქონებისა იმ პირთაღმან, რომელსაც ღიად ნაფრთხე მოელის (ჩაეეხებრივ საიმპინ მოქმედების დროს).

ეწყინ-ა *გრძლვ.* ვალად აქეს, — მართებს, აკისრია. პატრონს ეწყინება ეეყნებით *ერთ-ერთ ორგანიზაციაში მონაწილეობა.*

ეწყობ-ა-ა *გრძლვ.* იგივეა, რაც იეარეება (მნიშვ 1).

ეწყობ-ა-ა *გრძლვ.* ეაჭრობას (მნიშვ. 2, 3) უშარ თაეს: რისამე ეყისი ეროდეას.

ეწყობ-ა-ა *გრძლვ.* ძალიან სთხოეს, — ეხეიწება. ეხეიდაწება.

ეწიწრიპ-ა-ა *გრძლვ.* ეიწრილ ენეწება.

ეწკაპიტ-ა-ა [ბერძ.] სწრაფად წრაფი, მარად-მწვანე ხე ბინი ფიოლეტი მდიდარია ეთერეაანი ზეთებით

ეწოდ-ება 1. *იხ* გადაეცემება. *მხედრები პირველ ეკლესიას.* 2. *იხ.* მეძოეელება *თაეს ე.*

ეწნ-ა-ა *გრძლვ.* ჭანაკრძალება, — დაეშეკეება რაძე.

ეწოლ-ეია [ლატ.] თანდათანეინით. ეწნეეტი ტალღების პროცესი, რომელსაც ეწნა მოაეეეს თეთრ სეპარეეი ცილეიება.

ეწოლ-ეიება-ი [ლატ.] ეეოლეციის შესაფერი, ეკლეე-ციაზე ეკლესიური.

ეჭრა-ეია-ი ეეჭრაეის მკეთელი.

ეჭრაეე-ი ეეჭრაეების დამამსახიაოებელი, ეეჭრაეების მოიცრილება *ე. ეკლიანი.*— *ე. ტანსაეეე-ლი.* ♦ ეეჭრაეები შეხედეთ, *ხან კეკლინის ე ხან!..*

ეჭესე-ა *იხ.* აჭესება დაეჭესება

ეჭარგ-ა *გრძლვ.* 1. რისამე ზედაეეეის სეჭ-ეილი არა აქეს, ხალიის ან ინეეს სიიარაკეას ეაძო შეეაძია *ე.* 2. იგივეა, რაც ეეეაჭეება.

ეჭიპიტ-ა *გრძლვ.* 1. (წყან.) მინაწყალე ეახლე-ბა რისამე. გვეიჩოა რასმე, ნაეაჭება რამენი *ეეეეჭე-რად ეჭიპიტეს ყაეთო ჭაეეი.* 2. (რეცეპ.) ზაიარეას ბილეკის.

ეჭიპიტ-ა-ა *გრძლვ.* ზიაეეს რამდენიმე გზაც. რამ დენიმე ეეერად. *ბარეს ე.* — *ბეტყეე ე.*

ეჭიპიტ-ება *გრძლვ.* ზიაეს ეკეთნა,— ძალიან ეჭიპიტება, ეი შეხ. ეაეზიდენი.

ეჭიპიტ-ეა *გრძლვ.* იგივეა, რაც ეეიჭიპიტება.

ეჭიპიტ-ა-ა *გრძლვ.* ეეეეეეა რაც ეეიჭიპიტება. *ეჭეეეე ე. ტკეიჩიანება.*

ეჭიპიტ-ა-ა *გრძლვ.* ეიდეეეა. ეეიჭიპიტა. *ცხეეს ეეეეეეეეე ე. ტკეიჩიანება.*

ეჭრ-ა ეეეეეეეე

ეკონომისტ-ი ეკონომიკის, ეკონომიკურ მეცნიერებათა სპეციალისტი.

ეკონომიკ-ა ეკონომიის მომცემი.— მომგირვებითი. ე. მარჯვა.

ეკონომიზმ-ა *გრძლვ.* ვისიმე წინამე კონკრეტის.— ეკლექტიზმი. ხტორწყ. ე.

ეკონომ-ი [ფრ.] 1. ოეთრი ზელაპარი, რომელზედაც უჭირავენ ჭიქურ ნივთებს. 2. ზელაპარი, რომელზედაც ლექნის ზედ ჭურჭლის გამოსახულებას. ტკლეთხოთის ე.

ეკონომიკ-ა ლიტერატურული ნაწარმოების ან სპექტაკლის კინოფილმად გადაღება.

ეკონომ-ია *გრძლვ.* მეიმტკბით ეჩრებება.

ეკონომიზმ-ა *იხ.* დაეკონომ ხება.

ეკონომიზმ-ა² *იხ.* ეკონომიკება.

ეკონომიზმ-ა³ *გრძლვ.* (ძვ.) კრძალვით ეპყრობა.— მორიდება ავეს ეისიმე. რასამე. ◻ შდრ. კრძალვა.

ეკონომიკ-ა *გრძლვ.* 1. ვისიმე საკუთრების შედეგნის. *სარ კაპიტალი-მთელი ძალიერება ბალან ე.* ॥ (ვისიმე) ხელოვნებაა გამოსული, (ვისიმე) მეშოფლიდამის საცოცხა. გამოგონება ე. ახალგაზრდა ინჟინერის. ლიონსა. ეროვნის შეეცდება მიდელობა ე.— *შეეხებოდა ე.* ვანეკეთებება ე. მიეკითხება. *კარ-თოველები წინა ახოის ძველ წყალის მოსალეთის ე.ეთოგნან.* 4. აქეს, ეძლევა: ეკისრება. *ჩვენს ცხოვრებაში ახალგაზრდის დიდი როლი ე.* — *სიტყვა ე. კომპოზიის თაეშდიმარეს.* ◻ შდრ. კეთილინება.

ეკონომიზმ-ა *იხ.* შეეკეთებება.

ეკონომიზმ-ა *გრძლვ.* (ეკლ.) კურთხევის წესის შესრულებით მიიღებს რაიმე საკულესო თანამდებობას, წოდებულებას ან მეფობას.— აკურთხებენ. *მეფეთად ეკურთხა.*

ეკონომიკ-ა *გრძლვ.* 1. კურკუნით უმობის (მაჭიალი დეფლების). 2. *გადაკ.* (სპორტ.) ეფლოსის ფაეი მოაწონის, ა. ფეხბურთელი.

ეკ- პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ფუძეებისა; ოგივეა, რაც ეკლექტრო-. მაგ., ელმავალი, ელსადგური.

ეკლასტ-ა *გრძლვ.* ჩვეულებრივ, ნაკეთია 5. ძირ.-ისა და თურმ.-ის წყებაში: 1. (*ნ. ძირ. ელვა, თურმ. ლაგებულია: აწყ. ყყნ. ალაგია*) დალაგებული. ჩალაგებული იქნება. *თარიებზე ჰურჭელი ელაგა.*— *უკანაში თეთრეული ელაგა.* 2. (*ნ. ძირ. ელვა, თურმ. ლაგებია: აწყ.-ში იყენ. ულაგია*). დალაგებული, ჩალაგებული იქნება. *ბაჭის ჩანთაში ჩიგნები ელაგა.*

ეკლან-ს *გრძლვ.* 1. ელვა ანათებს, 2. ოგივეა, რაც ელვარებს. ◻ შდრ. ულვაში, ულვებს.

ეკლიპტიკალ-ა *გრძლვ.* ლაზღანდარობს ვინმესთან.

ეკლან-ი 1. ოგალეზი, რომელთა გუგები ერთის და იმავე მხარეს არ არის მიმართული. 2. ვისაც ასეთი თვალ' ეზ'ი აქვს.

ეკლავაზ-ა *გრძლვ.* 1. ლამაზი ეჩუქნება, ლამაზად მოიარნია. *ქალი ვაჟს ახლა უფრო ელამაზებდა.* 2. ლამაზად თავის გამორჩენის გუნებაზეა. *ნებადა მაგას ისა ელამაზება? 3. ელამაზება. ზოოლოგ ვის ელამაზებდა?*

ეკლაზან-ა *გრძლვ.* ელეწრება, ეფერება. *ნაცად ბაღეზე ე. (ეფიცის).*

ეკლაზან-ა *იხ.* მოელანდება.

ეკლაზან-ა *იხ.* აელანძება.

ეკლაზანდირებ-ა *იხ.* გაელანდანდირება.

ეკლაპარაკებ-ა *გრძლვ.* ლაპარაკობს ენიმეზთან, — ესაუბრება, ჭ არ ელაპარაკება — გაიუბედა ენიმესთან, ხმას არ სცემს.

ეკლარ-ა საკმეხი ერთგვარი — ღორში მოხარშული და ჩაზეთილი სუფლეხი.

ეკლასტიკ-ა [ლათ.] დრეკადი, მოქნილი. *ე. ბარკვეული.*

ეკლასტიკ-ა *გრძლვ.* უთავბოლოდ, მოშაბეზრებლად ელაპარაკება.

ეკლაშავებ-ა *გრძლვ.* 1. კედის ქიცინით და ტანის რხეკით ეთამაშება (მაყეთი). 2. *გადაკ.* ცდილობს პირფერობით ვისიმე გულის მოგებას,— ეფარნელეკება.

ეკლაშილ-ა *გრძლვ.* ელაქსებება, ეფერება, ესიცილებულება. ◻ ელაქვეცება. ეპირფერება.

ეკლაშილ-ა *იხ.* მეელაზება.

ეკლაშილ-ა *იხ.* გაელაკვინება.

ეკლვ უდარო გრიმორა დიდი შიშისა (გამოწვეული, ჩვეულებრივ, მოულოდნელად გაგონილი დიდად საშინელი ამბით, შესაზარი რისამე ნახვით, ზოგჯერ ტიფოზიდან ადამიანის გამოკეთებით),— შიში ზარი, თავზარი. ელლამაზან გაფიორებული. ე ყველა ავადმყოფი — თავზარი დაეცემა, დიდად შეშინებულა (რაიმე მოულოდნელის გამო).

ეკლეკტიკ-ა ვისაც ელვა ეცა,— თავზარდაცემული.

ეკლიპტა [ბერძ.] სეელიანი ლირიკული ლექსი; ასეთი ხასიათის მუსიკალური პიესა.

ეკლეპ-ა *იხ.* გამოელეკა. *შეშა ელეპაო. 2. იხ.* გადაელეპა. *ბელი ე. 3. იხ.* შეელეპა. *დელის ნაკერ ნაილებს ეელეპ ე.*

ეკლესიასტიკ-ი [ლათ.] მარცელეული შესანახი საკვებები ნაგებობა; აქეს მექანიური მოწყობილობა მარცელის გასანაოდებლად, გასაწმენდად, დასახარისხებლად და სხ.

ეკლესიზმ-ი (ლათ.). 1. უყოლშეელი (აცეი); უშნო (პატე). მარტოხელეა. 2. მოხეცდარი, უნაყოფო მეცნარე (მაგ., ეაკვირის სიმინდი)

ეკლიპტიკოზ-ი: ელეფანტიი მოსდა (საუბ.)— შიში ისეროსის, თავზარი ეეეცეს.

ეკლიპტიკ-ი [ლათ.] 1. რისამე შემადგენელი მარტივი ნაწილი. *ელემენტებად დაშლა რისამე.* 2. (წეგნ.) ფიმაზისათვეცული თვისება რისამე შინაარსში. *ანტიფორმალური ელემენტების მოთხრობაში.— ისტორიზმის ე. რისამე ეაღმოცემაში.* 3. (ხელე.) ნივთიერება, რომელიც ჩეეულებრივი ქიმიური მეთოდებით არ იშლება უფრო მარტივ შემადგენელ ნაწილებად. *ქიმიური ე.— ელემენტთა პერიოდული სისტემა.* 4. (წიგნ.) რაიმე საზოგადოებრივი წესის წარმომადგენელი, — პიროვნება. *პროგრესული ე.— უემო ე.*

ეკლესიაზან-ი 1. რაც მხილოდ რისამე ეაეუთრებელ ეფუძნება.— დაწესებითი. *ე. ეოდმა.— ე. მათეოწერა.* 2. მარტივი, უმარეეთი, ყველასათეის ცნობილი. წოდებითი. *ე. წესები.— ე. გემრჩობება.*

ეკლესიც ორგანო, რომელიც ძეეს მარტივება ფეეზეეეეს არეეი; წარმოშობს სისხლის თეთრ ბურთულებს.

ეკლექტიკოზ-ი ოგივე, რაც ელექტრტენერგიაზი.

ეკლექტიზიტაცია ელექტრული ენერგიის ყარიოთ გამოყენება სახალხო მეურნეობასა და ყოეოდნეიერებაში. *ტრანსგეის ე.— სოფლის მეურნეობის ე.*

ეკლექტიზიტიკაზენ-ი ელექტრულ ენერგიაზე გადაყვანილი. *ე. რკინიგზა.*

ეკლექტრო- პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ფუძეებისა; ნიშნავს ელექტრობასთან დაკავშირებას, ელექტრულს. მაგ. ელექტრომენენი, ელექტრონენერგია, ელექტრომტენეი, ელექტროწესეული.

ეკლექტრიზა 1. ენერგიის ფორმა, რომელიც განპირობებულია მატერიის ნაწილაკების (ელექტრონების, პროტონების) პირდაპირი (განაგებისათვის, გათბობისათვის...) ე. *გამოყენება.— ე. ანთება.*

ეკლექტრიზაციაზან ელექტრული ენერგიის გადაცემა მანძილზე. *ელექტრომგადაცემის ხაზები.*

ეკლექტრიზატ-ორ-ი რაც ელექტრობას აგარაკებს.

ეკლექტრიზაციზან განათება ელექტრული ენერგიით.

ეკლექტრიზაციზირებ-ა გაეეანილობა ელექტრული დენის გასაანერეებლად.

ეკლექტრიზებ-ი ელექტრული დენი.

ეკლექტრიზირებ-ი ელექტრული ენერგია.

ეკლექტრიზირებ-ი ელექტრული მოწყობილობანი მოწეეკეის, გამართვის საეეალიანო.

ეკლექტრიზეეეეზან ელექტრული მაჭანების, მოწყობილობის წარმოება.

ეკლექტრიზ-ი [ბერძ.] 1. მატერიის ნაწილაკი, რომელიც აბარებს უარყოფით ელექტრულ მუხტს; შემადგენელი ნაწილია ატომისა და მოძრაობს მისი ბირთვის გარშემო. 2. (უმართ.) *იხ.* ელექტრონა (მნიშ. 2).

ეკლექტრონიკ-ა 1. მეენერგიაზი ელექტრონული პრობლემების შესახებ. 2. ტექნიკის დარგი, რომელიც დაკავშირებულია ელექტრონულ ხელსაწყოთა წარმოებასა და გამოყენებასთან.

ეკლექტრონიზ-ი ელექტრონიან დაკავშირებული. ელექტრონზე დამყარებული. *ე. ნაკადი.— ე. მიკროსქემა.*

ეკლექტრონოზკოპ-ი საღეეარი (საწარმო), რომელიც გამომეეზეეეეს ელექტრულ ენერგიას.

ეკლექტრონოზეეეეზ-ი ელექტრული ენერგიის გადაცემები საფეხი.

ეკლექტრონოზეეეეა 1. მეენერგიის დარგი, რომელიც სწავლობს ელექტრულ მოეეენებეზ, ელექტრონის გამოეეზეეებისა და გამოყენების საშეალებებს. 2. მრეწველობის დარგი, რომლის საშეალებით ელექტრონერგიის გამოეეზეეებისა და გამოყენების საფეხი სავიონო მოწყობილობათა წარმოება.

ეკლექტრონოზიზმ-ი ელექტრონტექნიკის სპეციალისტები.

ეკლექტრონოზიზ-ი ელექტრონტექნიკასთან დაკავშირებული. *ე. მრეწველობა.*

ეკლექტრონოზკოპ-ი ელექტრული ენერგიით მოძრავი ტრანსპორტი.

ეკლექტრონოზ-ი მოძრაობელთა შორის ელექტრული ენერგიის განმაეეზეეელი ხაზების ხაზტანი.

ეკლექტრონეზა ქუა, რომელიც ელექტრული ენერგიით იფეხება.

ეკლექტრონოზეეეეზან ლითონთა შედუღება ელექტრული დენით.

ეკლექტრონოზკა ელექტრონული მოწეეზეე ძრავა.

ეკლექტრონოზ-ი ელექტრობასთან დაკავშირებული. *ე. დენი.— ე. გამათება.*

ეკლეკ-ი 1. აბრიალებული მოელენა — ელექტრობის სწრაფი გამნეეზეება პაერში, რაც გამოიხატება ძლიერი ელპკაწილი ხმეეით. 2. ელეკარება, ბრწყინეა, ლამპარი. *ე ელის სისწრაფით — ბაკთან სწრაფად.*

ეკლეკ-ა (ელექტრობა) ოგივეა, რაც მოელეკარე.

ეკლეკარ-ს გრძლვ. ბრწყინეეს, ბრიალებს, ლამპარებს. *ზღის ზედაპირ ზელის ზედაპირი ე.— ეს შდრ. ულვაშარეს, ელეკარება, მოელეკარე.*

ეკლეკარ-ა სახელი ელეკარებს ზმნის მოქმედებისა.

ეკლინიზარ-ი ბაკალა სწრაფი,— ერთბაშად. *ე. დარტყმა.— ე. ტეტრიონი ჭადრაკში.*

ეკლინ-ს *გრძლვ.* 1. ვისიმე ან რისამე მოელოდნენა.— უცდის. *პასუხს. ე.— წერილს ე.— ნიგს აფრენა უნდოდა და ბელის აქნევას ელოდაო.* 2. მოიცლება შემოხეეს, დაეძარეთს რაშე. *დიდი გამოცდა გველის.*

ეკლიპტიკ-ი (ელმაელისა) ლოკომოტივი, რომელიც ენერგიას იღებს ელექტროგენერატორ ენერგიის.

ეკლიპტიკ-ა *გრძლვ.* ოგივეა, რაც ელის.

ეკლიპტიკებ-ა *გრძლვ.* 1. დიდი მზრუნეელობით ეპყრობა,— ეფერება. 2. *გადაკ.* თავაზიანად ექცევა. ცდილობს (ვისიმე) გულის მოგებას.

ეკლიპტიზ-ი ოგივეა, რაც ელექტროსადგური.

ეკლიპტიზ-ი (ეშმაკის.) *იხ.* ტკლეფონი.

ეკლიპ-ს *გრძლვ.* (წეგნ.) ესწრაფის რასმე ან ვისმე.

ეკლეპ-ა *გრძლვ.* 1. ოგალეზი ილეეზეა — თვალეი ეზეეეზეა (ძილისაგან). 2. ეკლეპ-ი 1. ოგნეა შუსაზნეეი სხეათა ერთისა და იმავე ფერისა. *სხეადასხვა მოთაკეტილობის ელ ფერის კსოეელისა. 2. იერი, შესახედაობა. საცეცხლეო ე.— სახეზე სიამეზე ელეფერა გადაეკრა. 3. საერთოდ, რისამე ოენნაკე შესაზნეეი სხეათა.— ნოვანი. ეროვნული ე.— ეროვნის.*

ეკლნ-ი 1. ერთი სახელმწიფოს უმაღლესი რანგის მუშაეი დიპლომატიური წარმომადგენელი მეორეში. *საბჭოთა კავშირის ე. საფრანგეთში.* 2. (ისტ.) ოგივეა, რაც დესპანი (მნიშ. 2).

ეკნიზებ-ა *გრძლვ.* (საუბ.) ლხინის გუნებაზეა.

ეკნაღლივრებ-ა *გრძლვ.* მადლიერია, მადლობელია ვისიმე (რისამე). *ყველა ე.— ბედს ე.*

ეკნაღ-ი [ფრ.] ოგივეა, რაც მინანქარი. *ემალის ჭურჭელი.*

ეკნაღებ-ა *იხ.* დაემალება.

ეკნაღ (საუბ.) 1. *ან* მაღე, მაგ. *აგდილის. ფული ე. დევს.* 2. ნაწილაკი; აღნიშნავს გაფრთხილებას. *ე. ვეკერთ იცოს! — ე. ბიჭო, ამაგერი შეიმეორებს!*

ეკნაზნაზიკ-ა [ლათ.] (წეგნ.) განაკეთებულებება ენიმეზე დამოკიდებულებისაგან, უფლებრივად გათანასწორება. *ქალთა ე.*

ეკნაღნეზ-ა *გრძლვ.* 1. იმსჭვალება მისი. *ტკივილისაგან ხმე ე.* 2. იმსჭვალება მსოფლ, მის ენიმეზე. *მაიმეენი ვალდებან მწაგებელებს ე.*

ეკნაღნეზ-ა² *გრძლვ.* (ჩეეულებრივ 6. ძირ.-ისა და თურმ.-ის წყებაში) ვალად ეენება ალებული, ეღლად ეეეება; ეეალება, ვალი ემანთა. — ფული ემანთა. **ეკნაღნეზ-ა³** *იხ.* დაემანთება.

ეკნაღნეზებ-ა *გრძლვ.* მართალია ვისიმე მიმართ, ვისიმე ენიმეზე. *ე რას ემანთებენ? — რას ერნის? რა უნდა მისგან?*

ეკნაღკვებ-ა *გრძლვ.* მარჯვედ გამოსდის, — ეხერხება, ადვილად შეეძლია. *კარგი ლაპარაკი ე.— წერა ე.— ბელაძეზე ე.*

ეკნაღლაპარაკებ-ა *გრძლვ.* (საუბ.) მასლაათობას ეენმეეთან, — ემეყნაიერება, ემაასება. *ერთმანეთის ემანლაპარაკან.*

ეკნაღნაზ-ა *გრძლვ.* 1. ეელაზათად ეხერხება, ეხერხეეეა. 2. (საუბ.) მასხარაობის გუნებაზეა.

ეკნაღნა-ა *გრძლვ.* 1. იშრომება, მატეეეობს. *თეზერალეში ფილე ამნეეინი ე., რასაც მაგკაცი გადაჭრიდა.* 2. ეეირთეება. *ჭკეეი თოეეს ანალი ე. ე. ეიშრომება. მატერიის მისი, მაეეზე გირეზა თანრეთან ე.*

ეკნაღნირ-ა-ა *გრძლვ.* ოგივე რაც ეზნობება.

ეკნაღნ-ი [ბერძ.] ენიმეზებთან ეეეე

თუ სხვა მიზეზებით). 2. სხვა ქვეყანაში ცხოვრება ასეთი გადასახლების შედეგად *ემიგრაციაში ყოფნა*. — *ემიგრაციაში დაბრუნება*.

ემინი — (ისტ.) ოფიცერი, რაც ამინაა.

ემიწება — *ა. გრძლივ.* 1. მიმოფანტვა. უსაზღვროა. *ეზოს ტყე ე.* 2. *იხ.* ვაებრთება.

ემიწა — *ა. იხ.* დაეშენება.

ემოკრიტება — *ა. გრძლივ.* მორჩილი უხდება, ნებდება; ეთანება ხვედრს. დაკმაყოფილება *ქვეყნები მტერს აღარ ემორჩილებოდნენ.* ‖ *უსუფრებებისა სხვ. კაკლების კონსტრუქციით მოსამართლენი დამორჩილებულნი არიან და მხოლოდ კანონს ემორჩილებიან.* ‖ *უღელებს, უღირებს, უღონებს შეალი მწიხლებს აღარ ემორჩილებოდა.* ‖ *ცუნდრუკებისაგან მოსაშორებელი დამორჩილებული არიან და მხოლოდ კანონს ემორჩილებიან.* ‖ *უღელებს, უღირებს, უღონებს შეალი მწიხლებს აღარ ემორჩილებოდა.* ‖ *ან ემორჩილება* (ხელ. ფუძე...) — თავის ნებაზე ვერ ამოძრავებს (ხელს უფუძს...). *ბედს ემორჩილება* — თავის ბედს შერიგებია.

ემოსება — *ა. (ნ. ძირ. ემოსა) გრძლივ.* ჩქეულებრივ, ნაკეთთა ნ. ძირ.-ის წყვიათი — *რაციონალ* ეწნება. — *ემოსეა. ნოხა ემოსა ბერძნულს.*

ემოცვება — *ა. გრძლივ.* 1. *იხ.* დაემოცვება. 2. მოცრობას უწევს, მოცვრუნად ეძებეს.

ემოცია [ფრ.] (წინაბ.) ადამიანის გრძნობა, განცდა (შიში, სიხარული, სიფათრელი, სიძულილი და მისთ.).

ემოციონალი — (წინაბ.) ემოციის გამომწვევი. *ე. ზეგაკლები* — *ფიდი ე. ძალით დაწერილი მოთხრობა.*

ემოწვება — *ა. გრძლივ.* 1. მოწმედ უხდება. 2. *იხ.* დაემოწვება.

ემპატება — *ა. გრძლივ.* 1. მკაცრად ეჭერება *ღონით ემპატა.* 2. (საუბ.) მკაცე საქმეში უნდა, ენტატრება (ჩვეულებრივ ორსულთან დროს).

ემსახურება — *ა. გრძლივ.* 1. (ძე.) ვისიმე მსახურია. 2. შრომაში, ლეწვის ვინმესთვის, რამისთვის. *მშრომელ ხალხს ე. — მშვიდობის საქმეს ე.* 3. *იხ.* მოემსახურება.

ემსგავსება — *ა. გრძლივ.* დ. დაემსგავსება, მიემსგავსება.

ემსჯელობება — *ა. გრძლივ.* მსჯელარსად შეეწორება, — თავს ანაკეთებს.

ემცხვრევა — 1. *იხ.* დაემცხვრევა. 2. *იხ.* მიემცხვრება. *ჩანჩქერი ქვიანებს ე.* (ფიქრენ.).

ემდაბება — *ა. გრძლივ.* 1. ვისიმე, ^ისიამე მცირია; მცროსად ეძსება. 2. ვიდაც მუდმივად სელინის, გაკაკანის არ აძლევს. *მგელი ცხვარს ე.*

ემდაგება — *ა. იხ.* დაემდაგება. ‖ *ემმეჯნება.*

ემდაუნება — *ა. გრძლივ.* ^ემდაუნება. უდასტატებს, იმედს გაუცრუებს. *მაგ კაცს ჩვენგან არ ე.!*

ემეშურება — *ა. გრძლივ.* მუდარით მიმართავს, — ევედრება.

ემეჯაება — *ა. იხ.* გაემეჯება.

ემეჯაობება — *ა. გრძლივ.* მუსაიფი აქვს გამარული ვინმესთან, — ეწაააება.

ემეკარება — *ა. გრძლივ.* 1. მეკარით მიმართავს, მეკარას უთვლის. 2. თავდასხმას, ომს... უპირება. *მეფის სასახლეს ემეკარებოდნენ.* 3. გადაც. მოსაკლდნელია მისთვის, მოსილის (რამის ცდელი). *საფრთხე ე.*

ემელოდება — *ა. გრძლივ.* სამღერის ტუნებაზეა. *რა გემღერება? — სულაც არ უმღერებოდა.*

ემენადება — *ა. იხ.* აემენადება.

ემენატება — *ა. იხ.* დაეწყობება.

ემენიერება — *ა. იხ.* ემენიერებოდა.

ემენატება — *ა. გრძლივ.* მრავალმეცნიერება.

ემენატება — *ა. გრძლივ.* მრავალი ენციენა. *ტკიცი ემენატა.*

ემენიერება — *ა. იხ.* ემენიერებოდა.

ემენიერებულ — ნ. ემენიერებულის დაკეთ მნიერებული. *ე. გამოკვლევა.*

ენტომოლოგია [ბერძ.] ზოოლოგიის დარგი, რომელიც მწერებს სწავლობს.

ენუნციაციება [ლათ.] თავმხრივი ცნობები ცოდნის ფილა ან რომელიმე ფენით დარეგიდან ლექსიკონის სახით. დიდი საბჭოთა ე. – ქართული საბჭოთა ე. – საბჭოთური ე.

ენციკლოპედისტი-ი ენციკლოპედიასთან დაკავშირებული; ენციკლოპედიის ხასიათისა. ე. ლექსიკონი. ♦ ენციკლოპედიური ფორმა – მრავალმხრივი განათლება. მეცნიერების სხვადასხვა დარგის ცოდნა.

ენკოპა (ენციკლოპა) [Mercenders (regyna)] ვაზაფხულის ერთი პირველი ყვავილთაგანი შობლანსპრთა ოჯახისა: აქვს ბაბალი, ბოლქვიანი, ულერო ტანი. ყვავილი თეთრია ან ვარდისფერი.

ენყარევა-ა *გრძედ.* ენყვეა, ენხვეა, უფაშფაშებს, *კბილებით ე.*

ენოვნება-ა *გრძედ.* ომობს ენიმესთან, რაზეთან.

ენოვნა-ა *გრძედ.* საიერად ენწერება. *ნაბეჭდი ენოვა.*

ენოზვნება-ა *გრძედ.* 1. ობუნებრობით ელასპარაკება, – ებეშპება. აბალაგაზრდები *ერთმანეთს ენოხუნდებიან.* 2. (პასპ.) ობუნებრობის გეუნაზება. *მაგას რა ე.?*

ენპაძევება-ა *გრძედ.* პაეპრობს მასთან, – ეკამათება.

ენარევა-ა 1. *იმ.* გაეპარება. *დრო ბმირად ე.* 2. *იმ.* გამოეპარება. *მზედეკლიდან ე. ზოეი ტამ.* 3. *იმ.* მოეპარება. *ძაღელი ე.* 4. *იმ.* შეეპარება. *შიში ე.*

ენარევა [ხერხ.] სადელებით-აღმინისტრაციული ოღეში, რომელსაც ენსრულოსობის განაკეთებს, – საფასსეპოსით.

ენარეშენ-ი ეპარებული სასწავლებელი – ქალთა საშეალო სასულიერო სასწავლებელი მეფის რუსეთში.

ენახვება-ა *გრძედ.* სასხმის ამღერს.

ენაცარავება-ა *გრძედ.* პატარა ენწერება, პატარა ეგონია. *ოთახი ე.* ეს ოფიცერი ენაცარავება (პასპ.) – იფიქრა, რაც ენაცარავება. *თვალში ბოლ ან ენაცარავებაზე?*

ენაცია-ა *გრძედ.* შეიძლება აპაგონ; აპაგიებენ. *დანაშაულ ენაცია.*

ენაცია-ა *გრძედ.* სტუმრად იწვევენ, – პატიჟებს. *სტუმარი სტუმარს, ენაცეტებოდა, მასპინძელი არც ერთისაო.* ♦ სთხოვს მასთან ერთად წვეიდეს სადმე. *ენწვეულება ე.*

ენაცარავება-ა *იმ.* დაეპატრონება.

ენიგაება-ი [ბერძ.] თხზულების ან მისი ცალკეული თავის ნაწილ ენმოწვეული ეიტატა, ეიხსნათქმანი, ერთგვარად განმარტაეს ნაწარმოების ძირითად იდეას.

ენიდვეია [ბერძ.] რაიმე გადამწეეს სენის ფარ-თიდ გაეწეულება. *გრიპის ე.*

ენიდვეინენ-ი ენიდვეის ხასიათისა. *ე. დაავადება.*

ენიდრ-ი [ბერძ.] 1. ცალკეული შემთხეევა, მოზდარი ამბავი. *ცხრაეული ე. – ბრძოლის ეპიზოდები.* 2. *რაიმე* ხასაეგრეო ნაწარმოების ნაწეეეტი, სცენა, რომელსაც მოქ-ნაკლებად დამოუკიდებელი მნიშეეენეობა აქეს.

ენიდრომ-ი (ენიქ.) შემთხეეეითი, უმნიშენეელო, არაძირითადი. *ე. ფილი.*

ენიმუვ-ი [ბერძ.] მაზეურეი სიტყვა, რომელიც დაერთეის საგნის ან მოეელების ხასიათის ან გეჩვენებას მის დამახასიათებელ ხატეარებითის თეისებას.

ენიმია-ი [ბერძ.] 1. ეპოსის დამახასიათებელი, ეპოსის მესაეერო, ეპოსით დაკეიმირებული. *ე. ეპოსი.* – *ე. ნაწარმოები.* 2. გადატ. (ენიქ.) დინჯი, დარბაისელური. *ე. კაცი.*

ენიეღუნია [ბერძ.] ქრონიკული ნერეეეი დაავადება: დამახასიათებელია შეკეეეები, რომლის ფონსე ავადმყოფს გონება ეკარგება და კრუნჩხეა მოსდის, – ავი ხნეე, ბნედა.

ენიეღუნიტ-ი ეპილეფსიის დამახასიათებელი. *ე. ფენეეეა.* – *ე. კრუნჩხეები.*

ენიეტ-ი [ბერძ.] ლიტერატურული ნაწარმოეების დასკეენით ნაწილი. *პოეტის ე.*

ენიკა-ა *გრძედ.* ოგიეე, რაც აპორეს. *წასეეეას ე. ჰ ავდარს ე.*

ენიკნენა-ა *გრძედ.* პირეეეროს ეიისაე ენიაე-ზე, – ეფარისეეელება.

ენიპაოოზ-ი [ბერძ.] ეპაყრის მეთაური ან მისი თანაშეეეე მღედელმთაეარი.

ენიპაეება [ბერძ.] საღეღაეის ქნის წარეეეა.

ენიტაკაება-ა *გრძედ.*: პრაფრაგ ეპიტაქეის (საეპ.) – გენეაეაში, ჭეეეაში არ მოსდის, სასურეეელად არ მიაჩნია, არ მოსწონს. – *არაფერ ეჭაშნიკის.*

ენიჯაა-ა *გრძედ.* ეეეეოსაგ ენსხეეა. – ენხეარება. *წეეაღი ე. ბაღას.*

ენიჯნა-ა *გრძედ.* მასთან მოაპირება. *ახის, – აქეს, ენხეეეას.*

ენკოლტება-ი [ფრ.] ოფიცრის, ენერერის სამარაგო სამხრეეეი, ბილოეეაში მოხრეეეკილეეი. ეეეჩეეინან-ბეეეენერეაში (ძეეეის რუსეთისა და ზოეეი უცხო ქეეენის არმიებში).

ენკოპა [ბერძ.] 1. ღილი ენსკეეი ჩაეენარმოები, რომელშიც აღნერილია ზრუნეეეეეანი ისტორიული ამბები; ცირკუმენიშეაეი თაეეკაღასაეით. *ცხალთაგან. ღილ პრძოლებიან ე.* 2. ზედ. (ენიქ.) ღიდი მნიშეეეეეობის ამბები; ცირკუმენიშეაეი თაეეკაღასაეით. *ცხალთაგან. ღილ პრძოლებიან ე.*

ენოზ-ი [ბერძ.] 1. თხრობითი ეაკრი (მოთხრობა, რომანი – განსხეეეებით ფრაზისა და ლირიკისაგან). 2. ბალეური საეეირო სიმღერები, პოეეეები, თქმულებები (ცალ-ცალკე ან ერთად). *საეეირო ე. – პოეეერული ე.*

ენოთხრება-ა *გრძედ.* 1. ცეღლეაზე ბოსეეეეეს, წაეეეაეს. ხეეი მოპკიდოს. *ბაეეეი დედას კალთაზე ე.* 2. გადატ. ცეღლეაზე გაადეეეის ისეეი რაიმე, რაც მის ძალას აღემატება. *ძნეე საქმეე ე.*

ენოხა [ბერძ.] დროის ხანგრძლეეეი მონაკეეთი, რომელიც ხასიათდება რაიმე ღირსეანიშნაეეი მოეეეენით, – ხანა. *ანტიკური ე.* – *ფეოდალიზმის ე.* – *საბჭოთა ე.*

ენოკაღნა-ა (ენგნ.) *აბ თუ იმ* ეპოქის დამახასიათებელი; რაც ეპოქას ეშნის. – დიდად ბრიმენეეეეეეი ე. *ეეეეეეეეი ე.* – *ე. აეეოროეენები.*

ენაკანთა-ა *გრძედ.* 1. ცეღლეაზე ბოსეეეეეს, წაეეეაეს. ხეეი მოპკიდოს. *ბაეეეი დედას კალთაზე ე.* 2. გადატ. ცეღლეაზე გაადეეეის ისეეი რაიმე, რაც მის ძალას აღემატება. *ძნეე საქმეე ე.*

ენოხა [ბერძ.] დროის ხანგრძლეეეი მონაკეეთი, რომელიც ხასიათდება რაიმე ღირსეანიშნაეეი მოეეეენით, – ხანა. *ანტიკური ე.* – *ფეოდალიზმის ე.* – *საბჭოთა ე.*

ენოკლნენა-ი (ენგნ.) *ამ თუ იმ* ეპოქის დამახასიათებელი; რაც ეპოქას ეშნის. – დიდად ბრიმენეეეეეეი ე. *ეეეეეეეეი ე.* – *ე. აეეოროეენები.*

ენაკანთა-ა *გრძედ.*: *აბ (აბაეთ აბ)* ეკუეა ბა – (არაეის) ანგარიში არ ეეეეეეეე

პრიმიან-ი 1. მსუქანი, მთლიანი, დაუშვერებელი, განუფიფელი. *ე. სახელმწყობო. .. ე. საღებავები ტრაფარეტით ენაზე.* 2. (ძვ.) ქსელზე დაბალი ნისქვილი პოსუფის ცოცხის შეყვასებაში. ერთობლივი – მთლიანად, მთლად. უცილებლივ

პრიმიანობა-ა *იხ* ეიერთიანების.

პრიმიანობა ერთობა, განუფიფელობა. *საბჭოთა სახელის ე.*

პრიმიმარკა (ერთიანურობა) იყიდეა, რაც ერთიანდება. *ერთიანდეირებე უკეთესი არიან. – ერთიანდეირის. ცქ ერთიანა სახლი არცო მტკიცროთო.*

პრიმი-ოზა-ი თითო-ორორედ, ორორიდე. *რამდენიმე. ე.-ი- თუე გაეიდა ჰას შემდეგ. – ე.-ი- კაცი პიფიდან გასაკიდ ლეშლიდეც.*

პრიმირად ორორ ფეხად. – ორწილად, ორმაგად, ორკეცად. *მოსაკეთო ე. გაიზარდა*

პრიმი-ორკვრი იყიდეა, რაც ერთ-ორწყრ.

პრიმისვამ სამეკრი მეტად. *ეე შემოსაკალმა ე. იმპატა.*

პრიმპრიმიან-ი ერთი კუნის მქონე (აქლემი)

პრიმილვილიან-ი იყიდეა, რაც ცალილულიანა.

პრიმპიმ-ი იყიდეა, რაც ცალმაგი

პრიმპილიან-ი ერთი მალის მქონე (ხიდი)

პრიმპიმთ-ი საცვალსახელო. აღნიშნავს ორი ან რამდენიმე პირის ურთიერთობას. – ერთიმეორე, ურთიერთი ე. *უყვარან. – ე. დამიპატს. – ერთმანეთის შეხედნენ. – ერთმანეთს უყიდრებენ ერთმანეთზე – ერთმანეთის ძყყოლებით, – ზედ-ზედ.*

პრიმპარპაცვილიან-ი ერთი მარყუელის შემყელი (სატყვა)

პრიმიმპა-ა ის ჩამიერთმევა.

პრიმიმპაროველობა ერთპაროვნული მმართველობა.

პრიმინიმველილიან-ი (მაღრ) საერთო მნიშვნელის მქონე (წილადი).

პრიმპორყიმველ (ერთმორწმუნეობა) ეინმესთან საერთო სარწმუნოების მქონე *გეოლიტერეის ტრატეტატით საქართველოს თაყიის ბეცი დაუკაშირება ე ტრაქტის.*

პრიმპიმსაპიან-ი რაც წელწლიში მხოლოდ ერთ მოსაკლის იძლევა *ე. სამეკრო.*

პრიმპოიპიმპიან-ი ერთი მოქმედებისაგან შემდგარი (ფრანგული ნაწარმოები). *ე. კომედია*

პრიმპრიმ 1. ერთი მხრისკენ, ერთი მიმართულებით: ცალ მხარეზე *კედლები ე. გაცარვა.* 2. იყიდეა, რაც ერთი მხრივ.

პრიმნიმრი-ი ღვედა, რაც ერთეულარი (მნიშ. 1,2).

პრიმ-ნაბეპპრი-ი (ერთ-ნახევრისა) ერთი და ნახევარი *ე.-ნ. ცქერი. – ე.-ნ. წუილ.*

პრიმიმ მეტად. *ძალიან, ძლიერ. ე. დაილილი ეყო. – ე. გამხარულიყო.*

პრიმპა-ა *იხ.* პაპრობა

პრიმიმპა 1. ერთიანობა, ერთიმეორეზე, თანხმობა. *ძალა ერთიანობაში.* 2. (ძვ.) ხალხური სახელწოდება 1903–1907 წლების რევოლუციის, რეფორმატორული მოძრაობის მე-20 საუკ დასაწყისში. *ერთიანის კაცი – ერთიანის ლიდერი.*

პრიმობიპა-ი 1. ერთად ალებული; მთლიანი, ერთიანი. *ე. ლიანძილებები.* 2. ვინმესთან ერთად შეხვედრილი, დამუშაებული, – საერთო. *ე. პროექტი. – ე. ეანდებადება.*

პრიმიმპაროპა (ნიკ.). მთლიანობა. ერთიანობა. *ფაქტობის ე.*

პრიმ-ორპრპ ერთხელ ან ორჯერ, – ორჯერედერ.

პრიმპიმპიან-ი (გრამ.ბა) ისეთი (ზმნა), რომელიც მხოლოდ ერთ პირს (სუბიექტს) ანონიშნებს (ერთპირიანი ზმნებია, ანუ, ხიდ, შენდება ..).

პრიმიპიმპვილ ი. 1. ეიხე აქეს ცალკე. დამოუკიდებელი შეეიერება და არ არის სასიელო-სამეურნეო არტელის წევრი სამჭიდრო *კავშირში ე. ცალკე.* ბეის ვაკაციანებელ კოლმეურნეობაში. 2. წერილი, ქერძო, ინდივიდუალური, არაკოლექტიური (მეურნეობა). *ე. ეიხით პირის ბეის გამოსარჩევებელი. ე. ხელისუფლება. ე. ბაკთის ეკეთ. ეიხ-პიროსუნება – დამოუკიდებლად. ინდივიდუალურად.*

პრიმპპიმპიან-ი ერთი საათის ხარგანლიებისა *ე. ლექცია.*

პრიმპპიმპიან-ი ერთი სართულისაგან შემდგარი, *ე. სახლი.*

პრიმპპპ (ერთსახისა), **პრიმპპიმპპ-ი** (ერთსაზოვნისა) (წიგნ.) ერთმანეთის მსგავსი, ერთგვაროვანი; ერთფეროვანი.

პრიმპ-ი (ძვ. წიგნ.) იყიდეა, რაც ერთსულოვანი.

პრიმპპლიან-ი (ერთსულოვნისა) საერთო აზრი, გრძნობით ბაეშვაულები. საერთო სულისკვეთებისა, – შეთანხმებული, შემაკავშირებული. *ე. მხარდაჭერა.*

პრიმპპლიპპა აზრის, გრძნობის, სულისკვეთების შეხედებების სრული თანხმობა.

პრიმპპპიან-ი ერთსულოვანი ვედეული (ბოტ.ნ.). – ცქიკელი, რომელშიც ან მარტო მტვრიანებია განვითარებული, ან მარტო პუტკო.

პრიმტრიპპ-ი ერთ ტრიად გამოცემული თხზულებები და სხე. *ჯოჯან ე. – გამპარტებითი ლექსიკონის ე.*

პრიმპპიმ-ი იყიდეა, რაც ერთშენეთი.

პრიმპპიმპიან-ი (მათე.) ერთი უეინობის შემცველი (განტოლება).

პრიმპპპიმპიან-ი ერთი უფრელისაგან შემდგარი. *ე. წყალმეენარეები.*

პრიმპპპრპპ-ი (ერთფერიანისა) 1. ერთნაირი, ერთგვარი, ერთსახოვანი. 2. უეცრელი, მოსაწყენი *ე. ლექსები. – ე. ცხოვრება.*

პრიმპპპიმპპა ერთფერობის ფაქიზა. *პეიზაჟის ე*

პრიმპპპიმპიან-ი რაც ერთ ცელად წარმოებს-ე *მეცილილეობა.*

პრიმპპპიმპიან-ი რაშიც ერთი ცხენია შებმული. *ე. საბრიკანი.*

პრიმპლილიან-ი 1. ერთი წლისა *ე. ცხენი.* 2. ერთი წლის ვადისა. *ე. კონტრაქი.*

პრიმპლიპიან-ი (ბოტ.ნ.) რაც ვითარდება და ყვავება ერთი წლის განმავლობაში. *ე. მცენარეები.*

პრიმპლ 1. ერთ ჯერსაკენ. *ე. მცენარეები.*

პრიმპლ 2. ერთ ჯერად. ერთ დროს, ოღესღაც. *ე. ქილა მოიხსნა ე. დიდი ხნის წინათ. ე ერთხელ ეე საბუღალტრო – საბოლოოდ. გადაეჭიდა.*

პრიმპპპ 1. ყველას მონაწილეობით, ერთად, ვამოყელებელიც. *ე. წამოძახებებ.* 2. იხე, რომ ეეჩვიეურს ყველა მონაწილეე დადებით ხმას აძლევს. *პარტბიუროს შემადგენლობა ე. აირჩიეს.*

პრიმპპიმპ-ი ერთ ხმაზე შესაკრებელი (სიმღერა)

პრიმპპიმპ იყიდეა, რაც ერთხმაა.

პრიმპპიმპ-ი რაც ერთხმად (მნიშნ. 2) მიიღეს, – ერთხმელიანად. *ე. დადგენილება. ერთხმად – ეიდეა, რაც ერთხმად.*

პრიმპიმპიპპა საკითხის გადაწყვეტის წესი, როდესაც გადაწყვეტილება მიღებულად ითელება მხოლოდ მაშინ, თუ ეეწინააღმდეგი ხმა არ აძლევს ზნიშვნელოვან *ერთმანეთისა პირველიან ტიპის თავისუფალი ერთობის ორგანიზაციის უმთავრეს პრინციპს წარმოადგენს.*

პრიმპიოპპ-ი (ძვ., წიგნ.) დიდად შეშფოთებული ეინმე, – ერთსულოვანი (ჩვეულებრივ გამოთქმაში. *ერთსული და ერთხორით*).

პრიმპპპ იყიდეა, რაც ერთხეულ ხდება. – ერთდროული. *ე. გამოსაცემი.*

პრიმპპპპა (ერთეულარი) ერთი სახისა, – ერთგვარი. *ე. ეკონეები (აბალეთები).*

პრიმიპპპა ეერთეე. 1. რიდი, ხალარი აქეს ეინმეე. *ფეზიტებისა* ე. 2. თავს არიდებს, გაურბის. *ეერიდებოდეთ ღილაობა, დამიბეეს სოფლის პოლიცია. შესეს ერთიდერთეე, ცეკარა დააჯარიეთ.*

პრიმპპპპა-ა ეერთეე. *რითმით ეეწყობა.*

პრიმიპპპ-ი (ისტ.) საეერთეალო ერთეულის მმართველი. თეეის გამგეების და მსჯავლეები (ეეერთეულერ საქართველოში) *ქსნის ე. – არაგეის ე. – რაჭის ე.* ეეხლისთეის ერთეთეი – საერთაშორეს (ან) ეეერო ფიდი აფშინისტრაციული ერთეულის უფროსი.

პრიმპპპპრპპა (ისტ.) ერთსახეიან ხელისუფლებას, ერთსახეიან თანამდებობას, ერთსახეიან ყოფნას.

პრიმპპპპ-ი (ძვ.) საეერო, არასასეელიერო წოდების პირი, სამოქალაქო პირი.

პრიმიპპპპპა (ძვ.) ერთსახად ყოფნა. *ერთპაეთობაში – ერთსეელობის ფრაზა. ბართნეეე ერთსაეთ ე. მარდალი იყო.*

პრიიპპპპა-ა *იხ.* ჩაეროებება.

პრიეპ პ! პარანდეეეთი, ეამხატაეს გაეეოდებას ან წყენას. *ე.-ეეეძ აღაო ბეეროთ!*

პრიპპპპ-ი (ეკლესიაში) მამალი ცხენი, – ეეკი.

პრიპპპპ-ა ეერეე. 1. ნათელი წარმოდგენა აქეს რისამე შესახებ. – იცეის, ხელმა რასმე. *ზეიმალი კარეად ე. ნაბაზმი.* 2. *იხ.* ეამოყენება.

პრიიპპპ-ა ეერეე. (ძვ. და წიგნ.) ეეჩდებეა ∥ ეერძეის (ხელთეყნის, ხმალდახალა...) *ეეაკადემიი ეეტეის ეერკონეეეის. ეი ეედ. პიიკიპპპ.*

პრიპპპ (ძვ.) 1. რაიმე სახალხო გართობა-დღეკასწაული. დღეობა (ხელეედა). 2. ხალხის კრება, საეიეო ერკილეა (ხეემი და საქართველოს ზოგ ხეეა ეეოხეეი). 3. ეეეეის რეცეეიაზი – ადგილობრივი თეითმმართველობის ტერიტორიაში თავდაზნაურულ-ბატონყმური პერიოდის ისტორიული ∥ ადგილი თეითმმართველობის ცალკე დაწესებულება თავდაზნაურ-ბატონყმური პერიოდის სოსტემაში. *ეეეეის ეეეე

ესაუბრება გრძლ. საუბარი აქვს ვინმესთან, — ელაპარაკება, ეწმენთება

ესაუბრა გრძლ. : ← ვა ესაუბრა! — რა საქმე აქვს, რა რიგის! არაფერი ესაუბრა (არა ესაუბრა რა)! — არაფერი საქმე არა აქვს ვინმესთან, რაზედაც!

ესაუსარკვება გრძლ. ოცდაც. რაც ესაფერება

ესაუსარკვებინა გრძლ. საცდელად ეუბნება, — უსაუდელებს.

ესაფრობა-ა ვრძლ. საგრძნო მოსთვის. — საცარდება. *ფრსაცდება ვ.* — დაიმარება ვ.

ესაბა-ა 1. იხ. გაბოლისება. *საბეზე ცმაოფრ-ლება ვ.* 2. იხ. დაესაბება *წრის წყვრების გარეცული ამოცანა ესაბება.* 3. იხ. ჩაესაბება *გულში ჰაწიი ვ.* 4. იხ ჩარმოესაბება *მთისაკენ ნაოლად ვ.*

ესაბილება გრძლ. საბეღლე. საბაზეროდ მიაწერნი თავიანთის. თავი მოისწორს რაღაცით. მეუნებლეს ესაბილებიან, *რომელსაც ჩვენ ბამეწყვილს ეძახიდნენ ზედ ადგილებ. — ყვედან. ვ. ამ ბამეწილებით საქმეში მოსაწილეობას.*

ესაბრება-ა (ნ. *ძირ. ესაბრა. თურმ.* საბლეგბელა: *ა[წ8.-ში ივაჭ.* ესაბრა). გრძლ. ჩვეულებრივ. ნაცვთა ნ ძირ.-ის წყებაში — დასაბრებული იქნება ვინმე, საბლაკი ქნება ვისმე საღმე. *ოფალი ბოფილის თავში ესაბრა*

ესაბ იგივეა, რაც *ასაბ. ჲ ესაბ იყო (შემოსულებით ვ. ი.)* — იყივეა რაც ასე

ესაბა-ა იხ. ეს (ზნ.ძვ.).

ესაბითი [ბერძ.] რაიმე აქროლადი ნივთიერების გონეყრისტიქების ხმარება. *ესრთის ვ.*

ესაბა-ი (რუს.) (ესაბილ.) რუსეთში (1902 წლიდან) წერილ-ურეკვილები. მარტო-ზმისადმი მცროლად გამწყობილი (შემდეგ-ში კოლტრრეკულტურული) პარტიის წევრი (სრულად სოციალისტ-რევოლუციონერი).

ეს-ეს: ეს-ეს ახლა, ეს-ესაა — ხსენ ცოტა ხანია, რაც ... ჩვრიდე ახლახან, *ეს წუთას. ეს-ეს არის წუთ-ში გაქცევით.*

ესაბმა-ა გრძლ. ისესხებს მისგან, — სესხად ვ მაღ-ულობენ (ფულს ან სხვა რასმე). *ან მამეთს ესესხა ფეზოლეს.*

ესაბს სხვასთან ერთად ეს, ავერთე ეს. ვ. *მე ესაწყნენებს! (ესე შენი ნიშნის მოგებით. ესეც მეტი სანაქებო ასალ!*

ესაბჭოა-ა გრძლ. 1. (ნ. *ძირ. ესხენა; ა[წ8.-ში ივაჭ.* ასეენა და ასხენა) წვეულებრივ ნაკეთოა ნ. ძირ.-ის წყებაში დასეენებული (მნიშვ. 2) ისხება; დასეენებული ენება. *მიეცალებულები ტაიგზე ესხენა.* 2. იხ. ჩასეენება.

ესხარა-ნ (ნ. *ძირ. ესხრილა*) გრძლ. ისვრის, ვასვრის რისამე. ვისიმე მიმართულებით. *მწეფეს ესხრიენ და მყვაბე ეცოდვან. ↓ ტრიალეთ თოფს ვ.*

ესიაბრება [ბერძ.] ფილოსოფიური მოძღვრება ხელოვნებისა და. საერთოდ, მშვენიერების შესახებ. *ძარღვისტეულთნენის ვ.*

ესიაბრებინა-ი ესთეტი-კის დამხასიათებელი. ესთეტიკასთან დაკავშირებული ვ. თეორიები. - ვ. ალზრახვა.

ესიაბრებინა-ა გრძლ. სიამოვნებას ვრძნობს (ან იგრძნობს) მისი ცაწაჯა ესიაბრება.

ესიაბრება-ა გრძლ. სიზმარში ხედავს. წვლის ყმაწვილობითა და ესთაბრებიანობით.

ესიაბრებინა-ა გრძლ. (ასპ.) მტაბახებენ ეზოურება ალაც ადგილა ვ.

ესიაბრება-ა იხ. გაესიაბრება.

ესიაბრებინა-ა. ესიაბრებინა გრძლ. სასიროებენ. ვინც ასაბრა რამე — ჩვეულება რასმე.

ესიასპარეზება-ა იხ. შესიასპარეზება.

ესიაფება-ა იხ. შესიაფება

ესიაფებინა-ა გრძლ. სიფაფებელებს მისგანი. შენიარეთ. — ეალერსება, ეფერება.

ესიბრა [ფრ.] სამხედრო ხომალდების მისგანი. შენიარეთ

ესიგარილა [ფრ.] სამხედრო-საჰაერო ფლოტების რიგიანად ორიანდაგებული რამდენიმე რაზმისაგან შემდგარი ფრთა-ვანი ხომალდების ესკადრა ვ.

ესიგარილი [ფრ.] ცხენოსანი ჯარის ერთეული, რომელიც დაახლოებით ქვეით ჯარის ასეულს უდრის

ესიალპარა-ი [ფრ.] მთაბარი კიბე. *მეგზაობისდროს ვ.*

ესიმიზი [ფრ.] წინასწარი მონაცემი (ნაბატონა). წინასწარი წარმოქმნა, წინასწარი ჯერის ცნობა. *ცოდნის ვ.* — *პრიენებას ვ.*

ესიმისტა-ი ჩრდილო ამერიკის პოლარული საზღვრების და ახალის ჩრდილო-აღმოსავლეთის კიდეზე მცხოვრები ხალხი.

ესიაუსა-ა (ნ. *ძირ. ესაუსა*; *ა[წ8.-ში იყენ.* ასაუსა) გრძლ. (საუს.) ჩვეულებრივ ნაკეთოა ნ. ძირ.-ის წყებაში — ესაუსებული. ესმოსებული იქნება. *ჩიგი ლოსეზე ესაუსა.*

ესიაუსება-ა გრძლ. შეუძლია ხეს, სმა არ აუნებს,— დაელევა. ღონე არ ვ.

ესიმა გრძლ. 1. ესიმე ცრუობამენამდე აღწევს,— ფერება. *ბევრი რამ რათ ვ., იმიტომ არ იზრდება.* 2. ვაღატ. ვაუქცია. იცის. ეიჭრობის არაფერი ვ. | მიმხედარია. შეცნებული აქვს. *ყველას ესმოდა შეკმნილი ეთიკიდან.*

ესიმა-ა იხ. დესიმაა, შესიმა.

ესიმრა [ფრ.] ასე, ამგვარად, ეგზომ. *ამოლეც ბანში შეიგზნა ვ. ძალადობ შრომელებისა.*

ესიმონ-ი (ნ.ფ.). ამდენი. ასეთი. ამოლეც.

ესიაუსება-ა ესასნაოსნის მოსახელება.

ესიაუსნა-ი ესასნაოსნის კუთვნილი. მათი დამახასიათებელი.

ესიაუსნაი ერთ-ერთი ხელოვნური საერთაშორისო ენა.

ესიმა-ა იხ. მოესიმა.

ესკავეტა [ფრ.] 1. გუნდური შეჯიბრება სპრინტერში (ცურვაში...). *ფილმსაც მოიღო ფიზკულტის რამდენიმე ეტაპმა გუნდის წევრები გადიან ერთიანების შენაგანებით — ამასთანავე. 2. საავიო (ჩვეულებრივ სატარო ჯიხი). ჰოიდესაც ასეთი შეკიბრების მოპაწილე ეკუნდის წევრები ეკიდესემენ ერთიანების შენაკეცებისას.*

ესკონცერტი-ა ესტრადების დამხასიათებელი, მათი ეკუთვნილი.

ესკასტა [ფრ.] 1. ამაღლებული ადგილი, სცენა მსახიობისა, ორატორისა, ცეკვისა და სხვათა გამოსასვლელად. *ბოხაფერეთ ვ.* 2. ხელოვნების მცირე ფორმები, საკრედიტო საინაობაში ღია სცენაზე სპექტაკლი ვ. — *ეტაკლიან მსახიობი.*

ესკუთრება-ა გრძლ. საკუთრად მიეკა,— ეწნება. *ამნაკეცები, ესკუთრენ.*

ესკა მხილოდ ეს ბარტო ეს. ყველი ვ. ცარანა. **ესკასკვა** გრძლ.: არ ვასკვაება — ისკენ ბეკა აქვს. იმკენი იცის. *რომ სასწაული არ არის, ნუ ესკვა, არ გაესკვება!*

ესკასკვა-ა. ესკასკვინი გრძლ. (ნიკ.). ისწრაფვის რამეს,ცენ; ნქარობს, ეშერება რისამე შესარულებას. *დაწყებული საქმის დამთავრებას ვ.* — *შესრულების ვაიღის ვ.*

ესკრა-ნ იხ. დაესკრება.

ესკავსკვა-ა გრძლ. სხეადასხვა. სხვაგვარად ეწნებენ.

ესკვა-ა იხ. დაესკვება. *ესკვა-ა* იხ. დაესკვება'. შესკვება'

ესკვა-ა გრძლ. 1. (ნ. *ძირ. ესხა, თურმ. სხმა; ა[წ8.-ში იყენ.* ასხა) ჩვეულებრივ ნაკეთოა ნ. ძირ.-ის ვა თურმ.-ის წყებაში — ესმება ბეური. *ბეს ბეური ნაყოფი ესხა.* 2. იხ. დაესხმება.

ესხმი-ს იხ. დაესხმის.

ესხავება-ა გრძლ. წვდებიდან ესხმება.— ეკაკრება, ეფრქვევა

ესი 1. ვაზების რამდენიმე ჩწკრივი (რასაც ერთ ვაკეალზე კრეწენ).— სულ რაოდენი. 2. ვენახის ან ბაღის თითოეული ის ნაწილი, *რომელსაც მარაოსაც ბილეკი ან სავრეე ვზა გაყვის.*

ესკაცება-ა გრძლ. დაეკაცება, მიეხელება. დაეტაკება. ეძგერება. ეცემა. *ბიჭები ერთმანეთს ეტაკენენ.*

ესკერნი-ი [ფრ.] 1. ზღის ზუსტი ნიშნები, რომ ლოცია მოსწრებია ხმარებაში არსებული საზღვრებ-საწყო-ხარაზები. *ზედაც ვ.* — *კილოგრამის ვ.* 2. ეკ-დაც. (ნ.ფ.). შაბლონი, რისამე საზომი

ესკანება-ა გრძლ. მოიწვის, ქიისწრაფვის. ეშერება რამეს,ცენ. ეიმსწყინს, ცდილობს იყოს რამეთი, ეინებენან. *ჩატყობ ბაძილეს ესკანებას. ↓ მაძილეს, ცდილობს სწვდეს, ხელი წაავლოს. დაიჭირო. გოგონა ესკანება.*

ესკანება-ა ვრძლ. იტანჯება მისი. ელი ვ. **ესკაპი** [ფრ.] 1. რაიმე ვზის, ღისსაგნის ცალკეული მონაკვეთი. ცნობილების პირველი ვ. 2. საფეხური, ნაკეთი რაიმე მოცულის ვაიეთარებრივი მნიშვნელობით ვ. 3. ფეხის ნაბეჭდი — ნიშნი: თუთ ასეთ ადგილებთა მეზაურობის ტაბალების ესკაპით ჯაფი. პარკა. *ესკაპების ესკაპით ჯაფი.*

ესკაპი-ი [ფრ.] თაროებიანი დგამი,— თაროები. *წიგნების ვ.*

ესკვა-ა გრძლ. 1. ისკენ-ისენუნის მოსათავსებელ ბეჭედი თაროს ერთ ვ.— *ლოცის მსწრაფ-ესკვა-ა* გრძლ. 1. იტენება მისი. — ძალით ვესვ-რამენა. რაც ვას აჯ ესკვა). — ეჩხირება. ეჩრება. *ყველ-ფერეკ ნე ესკვენი!*

ესკიზი-ი [ფრ.] 1. საინერლზე, პრიდუქციაზე დაკრული საფასპინეო ან საავაჭრო ნიშანი. — ეარლიკი. 2. თავის დაჭერისა და თავშიანი მოაკრთის წესები (ბეღის კარზე, დასლობატა შორის და ა. შ.).

ესკიზება-ა გრძლ. ტიტკოთ ელაპარაკება. *ბაკეთ ღვედს ვ.*

ესკიზოგრაფია [ბერძ.] ესთეტიკურების ტაბუი, რომელიც სწავლის სიტყვის წარმოშობაზეა, მის შეღეწილობასა და თავდაპირველ მნიშვნელობას.

ესკიზოგრაფი-ი ესთეტიკურების ხასიათისა, ესზოლოგიასთან დაკავშირებული. *ვ. ლექსიკონი.— ვ. ძიება.*

ესკირება-ა ეკრლვა. საკრალად არის ვინმესთან, ტარილის გუნებაზეა: ტარილი მოსდის. *ჭირისუფალი არ ტირის, მოტირალს ის ეტირებაო ↓ ფილი (ვოდა) ტირება (ეკლვა).—* ცუდი საქმე დაგვართვის, ეღვი ღღე ტირება.

ესკიზება-ა გრძლ. ტატანით ელაპარაკება,— ეტლაკება. *ბაიწეო ეკრთნენებოდა ფილან.*

ესკილი [ფრ.] 1. სახეთა ხელოვნებაში — წინასწარი ნიშნასახეო. ეს-ეიში კომპოზიციური მთლიანი ნაწარმოების ფრაგმენტი. 2. ჭერის ზომის ღიტერატურული ან მუსიკური ნაწარმოები, რომელიც ეძღვნება რაიმე ცრით საკითხს. *ეროკ-ესტი ვ.* 3. საკამკრანი მუსიკალური პიესა ლაკრის ფეხზე ან ფორტეპიანოზე. *მეიერ მუსიკალური პიესა ვორტეპიანოზე ან ფორტეპიანოზე. 4. მცირე მუსიკალური პიესა ვორტეპიანოს ხასიათისა. მოიკრნა ვ. 5.* ჭიდრაკის ეროვნული ხელოვნური შეღეწილი ვანლაგება, რომელშიც უნდა მოიიეფრის ფრთაღერთი სწორი ვზა მოიკრნის ან ვაიიის მოსაღწევად.

ესკანილება-ა ეკრლვა. ტკბილად ეჩურნება. *ჩაი ძალიან ეტკბილება.*

ესკინება-ა გრძლ. ტკიეილს იერძნობს სხეულის რამე ნაწილში. *საშინლად მოეჭრილი ხელი არ შეტკენებოდა.* ↓ გული ეტკინება — ძალიან ეწუხება რაზე, ძალიან ზრუნავება.

ესკნ-ი 1. ცხენების სატარებელი მცენარეთ ოთხფეხა. 2. (ძვ.) ცხენიდან. ეკრნა,ეცვეთა. 3. (ძვ.)ხეტი. ბედის ეკრნა. 4. კომეტისმაეკარი ფიგურა ზედაპირში.

ესკასკვა-ა იხ. მოეკასკვება.

ესკოლა-ა გრძლ. 1. ტკოლა, თასასწორია, ეკრნის. *ვ. ეკრლე.* 2. ვისიმე, რისამე ტკოლად ფლის თავი. — ეფასება. *ზედ ბაეკ. ტკოლი ეტლეკ-ბი? ვ. იხ. ტკოლა-ა.*

ესკოლილება-ა გრძლ. სულ თან ↓ ხლეეს, არ შორდება, არ ეშვება.

ესკოტება-ა გრძლ. უკან ეეეზებს ღღება და ეკრნა ეეეზებით (ტკბეკით) ეეასპება (ძაღლი...).

ესკოცება-ა გრძლ. მეტალეკრნას უნეეს, მეტალეკ ეხდება. — ეკრნეეა. — ჭაღ. მეტალე.

ესკაკასება-ა გრძლ. ტკასაჩით ელაპარაკება.

ესკაკა-ი საგანეკრნილ ღეეზეკრნული ტკაეი, რომელიც ხელეაც სარკის სახალად იხმარებოდა. — ეეეკრნები. *ეეკაკის ტკაეები.*

ესკა-ა იხ. გაეტკრნება, შეეტკრნება.

ესკნა-ი გრძლ. ტკრნალეთი, სიცეკრნეული არის გამეჩვეული ეკრნისაგან (რასმესაგან). — ეეეკრნა ეკრნის (რაზე) ეკრნაძაეეს ეკრნაზე.

ესკნილება-ა გრძლ. ივიეეა, რაც ეკრნის. ◻ ეეკრ. ტკრნალეეა, მატრნალეეა, საკრნალეეა.

ესკნი-ნ კრძლ. 1. სიტკეეენი გაეაკეეეს რასმე. *უარ არ ვეეეკეეეს. - ეიეს ნერე ეტკეეი. ნერე ვთქეე-ეინებენ.* 2. ეეეკრნეს, ააყოლებს (რაიმე პარეს). *ბაძს ეტკეეს. - ნაწაკ ეეეკრნ. ↓ ზე ზეზ ეკეეეეი.— (ზე ზეზ ეკეეეეი-ეა...)! — იტკეეეს, რაღეეეც სარეეაღ ეკრნეეეეეეეს არაეის რამეეი. ზე ზეზ ეკეეეეი-ეა, ეკაეეეეაეეი ეეეეეეეეეს!*

ესკოზა-ა გრძლ. 1. ეეენეეი, არნეეეა. ეაღეზე ეეეეეკეეეეის ეკეეეეაეეა. 2. ჩაეეეეეი ეეეეეეეეეეეეა ეეეეეეეეეეეე

ეშპარება გრძლვ. 1. (*ნ. ძირ. ეფარა, თურმ. აპყარებია; აწ.-ია ყაენ. აფარა*) ჩქეფენებოდე. ნაკეთია ნ. ძირ.-ისა და თურმ.-ის წყებაში — დაფარებული. ვაღაფარებული ეშქება; ზედ დაეფარება ეშქება. *მაგიდას სუფრა ეფარა. – ორშიის ზეკიდან ლოდი ეფარა. 2. ის. გაღაეფარება, დაეფარება. ტყის თოქით ე. ე. ის. აჩიეფარება, მოეყარება. ბეს ე. ის. შიეყარება. თოკს ე.*

ეშპარისებელება-ა გრძლვ. ფარისებელობას ეისიზე მიმართი, ეპარიფერება. *ააჩრი ეკისინ, ე.*

ეშპარება-ა იხ. გაღაეფარება.

ეშპითება-ა იხ. შეეფიცება.

ეშპარება გრძლვ. ტკბილად ეკბეკა. – ეალერსება, ეხვეწება. დიდი შეილ ე. ე ბიჭი ეფერება – პირფერობს, წელიწენელობს ეისიზე წინაზე. – ეფარისებელება. ⇨ შფრ. ფერება. ნაფერები, ხალეწილები

ეშპატ-ი (წინან.) ფიცი. *რაც ეფიცები რაც* (მნიშვ 2).

ეშპატება-ი I. ეფიცების (მნიშვ. 1). ძლიერი შთაბეჭდილების მოხდენი. *ე. სიტყვა წარმოთქვა.* 2. (წინან.) ეფიცების (მნიშვ 2) მომცემი, ეფიცების მქონე. – *ქმედითი ე. ხელმეი მიღება.*

ეშპიება-ა გრძლვ. I. (*ნ. ძირ. ეყიონა, თურმ. ფენის და ფენილა; აწ.-ია ეყიონ. აფეენა*) ჩქეფენებელება ნაკეთია ნ. ძირ.-ისა და თურმ.-ის წყებაში — გაფენილი, დაფენილი ეფენება. *იატაკზე ჭილაში ეფენა. 2. ის.* დაეფინება, მოეყინება.

ეშპიჩება-ა ეფრეფ. აბეზრებს, ეწნაულება რამე. *ნუ გეფიჩებიან, ყველაფერი კარგად აქნება!*

ეშპიება გრძლვ. 1. ფიცს ლებს ეისიმე წინაშე *ჩვენ ვეფიცებიდით, რაც შეგვიქვია.* 2. ფიცით აბეზრებს, უმტკიცებს რამეს: ფიცით აღუთქამს. *სიცრუეს ე. ფიფიცებიან!* — 1) ეტკიცინ მას, ეიჩე სურთ დაარწმუნონ სთქვამის სიმართლეში. *ფიფიცებით, ნამდვილად, რაც გითხარით?* 2) იფიცებ ეისმე. რამე II პირის წინაშე. *შეილს ე.-ს – სინდისს ე!*

ეშპიება-ა იხ. მიეფიცება.

ეშღლითება-ა იხ. დაეფლითება.

ეშღლება-ა იხ. ჩაეფლება.

ეშოიება-ა იხ. მოეყოინება.

ეშკანარება-ა (ეკონ.) სამხედრო წოდებაუღება რიგითის ჯარისკაცსა და სერჟანტს შორის.

ეშკანარება-ა (ეკ.) ცხელი ეკონომიური (ეარსკვლავიერი) ნივთიერების ეშკანარებისათვის ნივთი.

ეშკაჭება-ა იხ. დაეფრქვება.

ეშეშია (ეკონ.) იეიება, რაც ეფრქვილერი.

ეშეცება-ა იხ. დაეფლება

ეშეშება-ა იხ. ეაეფუნება.

ეშეშება-ა იხ. ჩაეფუნება.

ეშეშება-ა გრძლვ. (ეკონ.) ფიეება, რაც ეშეშება.

ეშეჩება-ა იხ. დაეფხაჭნება.

ეშეჩება-ა იხ. ჩაეფუნება.

ეშეჩება-ა გრძლვ. (ეკონ.) ფიეება, რაც ეშეშება.

ეშეჩეჭება-ა იხ. ეაეფუნება.

ეშეჩეჭება-ა იხ. ჩაეფუნება.

ეშეჩეჭება-ა გრძლვ. (ეკონ.) ფიეება, რაც ეშეშება.

ეშეჭება-ა გრძლვ. დაეფხაჭნა უნდა. – *ეძახება ტანი ე.*

ეშეჭეჭება-ა იხ. დაეფხაჭნება.

ეშეჩიეშება-ა იხ. დაეფხაჭნება.

ეშკეშება-ა, **ეშკეშ**-ი გრძლვ. იფიება, რაც ეშკაფება.

ეშკეშება-ა გრძლვ. ეშკაფება უნდა. – *ეშკაფება ტანი ე.*

ეშკეჭება-ა იხ. დაეფხაჭნება.

ეშკიჩება-ა იხ. დაეფხაჭნება.

ეშკეშება-ა, **ეშკეშ**-ი გრძლვ. ეშკაფება, ეშკაფება.

ეშკეშება-ა, **ეშკეშ**-ი გრძლვ. ეშკაფება, ეშკაფება.

ეშკეშება-ა იხ. ეაეფუნება.

ეშკეშება-ა იხ. ჩაეფუნება.

ეშკეშება-ა გრძლვ. (ეკონ.) ფიეება, რაც

ძალი ადგილად ვ. ჩ ტოლ ვ. ე. ი. დაეყარება. მაგიდას მჭიდრო ვ. ჩ. ი. ჩაეყრება. ალეკი ბაზას მჭიდრე სიფრთხილე ვ.

ეპოდნა-ა ტრფიც. 1. (ნ. ძირ. ეპოდა- ეპ0. ეპოდა-) ჩაეფლებოდნე. ბაკეთა ნ ძირ.-ის წყებაში – მოფლობილი, დაეფლებული იქნება, კვიდილან ფონი ეპოდა. 2. იხ. მოფლება.

ეპოდნა-ა ტრფიც. ფლეთ, რაც ეხმის (მნიშ. 1). არ გაეყრება?

ეპოდრიშნა ტრფიც. მაინქოდნ ელასარაკება; მაიარების თქმით ეყრიშება.

ეპოდრიშ-ი [ტრ.] 1. სამოსლოდნ გამოსებული ჯალის ნაწილი, რომელიც განლაგებულია ფრონტზე ან სოლრიში. 2. სპეციალური მატარებელი, რომლითაც გადასაყვან ჯარის ნაწილები ან გადასაქი სამხედრო ტვირთის გადასაზიდად, სალხის გადასასვლელად.-ქვეპანიშის ვ.

ეპპა-ი კილი, რომელიც მოთავსებულია საჭროდ და ძირითად ცალებს შორის; ზოგ ეხოსელს (მაგ.-ტაის, სპილოს) იგი ორივე მხარეს გარეთ გამოშვილი აქვს.

ეპოდა-ა ფი. დაეშვება, მოეშვება. ჭ არ ეშვება – ალ ეპოდება, არ სდელდება; ჩანგიდან. მწიკვები არ ეშვებიდნენ.

ეპოდნა-ა ტრფიც. ს. შეიძლ შესაძლებელია შეიძლება ეშვდნენ. გამოსწორება შეიძლება (ჩანიც გაეფასებული საქმისა). არადეკი ვ. 2. იხ. ჩაეშვება.

ეპოდრნა-ა ტრფიც. შეღობ გაეშვება ეოსე. შამაც ან ფიცრებს მოეკიდებს ეოსე.

ეპოდნა-ა ტრფიც. შრიფი იქნება, აღებით შაი, შესაძლებელია შია. ნაჭდებია და ე.

ეპოდნა-ა ტრფიც. ს. შეშა აქეს ეოსიდე, რასაც.– უფროსის ეოსე. ბაკეშა ბაკეთა და ე. შეეშინება ბაკეთა ვ. 3. იხ. ბაკეშება. გაეშვნა ვ.

ეპოდნა-ა ტრფიც. (ბ.) ეშინია რისამე, უფრთხის რასმე.

ეპოდნა-ა ს. ი. ფი. გაეშვება ჯარის კოკორი ვ. 2. იხ. აეშვება, მოეშვება. გეეშვიდენ ნერგები ვ. 3. იხ. დაეშვება. გაეშვა ბუნეკი ვ. 4. იხ. შეეშვება. ბაბეკიკეთ ვ. ჩ შეშაობაში ბედი ვ. 5. იხ. ბაკეშება. გეეშვნა ვ.

ეპოდი ფრიც ეხო. – ისპაი. ჭ ეშმაკ ეხო – ოცი ეხო, რაც ეშმაკი.

ეპოდა (ბ.) ფიცეხ, რაც ეშმაკი.

ეპოდაკი-ი 1. (ბ. ცერეხრე.) ბორატი, აეი სულ.– სატანა, შაიდერი. ეპიკერთი ეულეხის ეშმაკები დაბაკერთებიან. 2. (ხალ.) მოხერხებული; გაქნილი, ეხიანი. ეშმაკია, არადეკი გამოეპარება! 3. (მხედრ.) ცდები, ფიცლები, ოინაზები. შე ეშმაკო, ვა ის გიყვნა! ეშმაკად (ხალ.) – ხალხურად. საბრძოლოდ. ჭ ეშმაკს ფიცს (ეშმაკ ფიცი ჭიკანა) – (ხალ.) ეშმაკის ფიცის (ეშმაკის ჭიკანა) – (ხალ.) ეშმაკის ფიცს (ფიცის ეშმაკ ჭიკანა) – (ხალ.) ეშმაკის ფიცით გამოუშვეთ ეოსიდნენ). ეშმაკის ფიცი (ბ. ხალ.) – ეშმაკის ჭიკანა, ეშმაკის ფიცი (ხალ.) – ფიცის, რაც ეშმაკი ეხო (მნიშ. 2). ან ეშმაკად უნდა? (ხალ.) – რად უნდა; რაში სჭირდება? სად ეშმაკად! (ხალ.) – სად არის! სად დაიკარგა! ეშმაკი შეიძლება (ბ. ხალ.) – არასასურველი რამ იქცეოდეს, შეეძლება, შეიძლება.

ეპოდაკნა-ა (ბ., ცერეხრე.) ეშმაკის კეთილნი; ეშმაკისად შესრულებული.

ეპოდაკნა-ა ს. ი. ფი. ეშმაკდება ფქიეხ. – თვალთმაქცობს. 2. ფიცეხობს. ფიცლეხობს. ეშმაკობ, ეშმაკობს, ნოეშმაკობ.

ეპოდაკნა ს. ხასეხი ე ეშმაკ ო ბ ხ ხასიათს ბეხრი მოეხედებიან. 2. ეშმაკის (მნიშ. 2, 3) თვისება. ვ. ფიცრული.

ეპოდაკნა (ეშმაკურმანი) (ძნან.) ბატარა ეშმაკი (მნიშ. 1).

ეპოდაკნა-ა თვალთმაქცური, ფიხეხი, ხალხური. ვ. თვალეხი. – ვ. ბანხალება, ეშმაკურად – 1) ეშიეხულ. ვ. ბაკეთან. 2) მოხერხებით, მოტყუებით. ვ. ბაკეშება.

ეპოდაკნა-ა ტრფიც. ი ეშიეხს მსაკან, – აქეს. მოეშინება. რაც კი ეშიეხებოდა, არადეკი დაიშიეხა. – არა კაცსაც დაანკრეხებდა ე... ლაპარაკ არ ეხარჭობიან.

ეპოდაკნა-ა ტრფიც. შორს ეშინიან, შორი ეშინეხება. ბაბანაეხე ვ.

ეპოდიშნა ფი. დაეშრობება.

ეპოდაკნა-ა' ტრფიც. ი. ესშეხო აქეს რამე, ჩქარობს (რისამე შესრულებას, მოთავებას). რიგეხს ეშურეხ-ბაიან. ე. ფი. გაეშურება.

ეპოდაკნა-ა' ტრფიც. შეიძ, უნდაეხ, აქ ეშეხება ეინმეხთვის რამე. ამ ამბავეხისათეხს არადეკი არ ე.

ეპოდა-ი [არაბ.] 1. სიდედრეხი, ტეხეხის ქმეხი მოეხული (ფიცეხ) 2. ხილეხაზე სიტეხვეხე. ჩაბ. ზოეხეხეხის. მოიხსენიებთან ქალის ე. – ტრეხეხის ე. ; ეეხზე მოდის. ეშხით შეხეთ – რისამე სიფეხეხული, სეხეხული ეშხით ეხმის. ეშხიანი ეხმეხი, რაიმე ისკაეხი. მხიარულდება.

ეპოდაშნა-ა იხ. მოეშაისება.

ეპოდაშნა-ა იხ. ჩაეშხეხება, შეეშხეება

ეპოდიშნა-ა ტრფიც. ხალხური, შეეშხეება

ეპოდაშნა-ა ტრფიც. ხალხური, შეეშხეება

ეპოდაშნა-ა ფი. ეშხეხება, ეშხეხობს.

წადილს, მიზანს...). *ბედს ეწია.* — გულს სიხარულის ეწია. 2. დაკმაყოფილება, შეიძლებულება: თავს დაკმაყოფილება. *ბედნიერება ეწია.* — უბედურება ეწია. 3. საკვების ეწია (საუბ.) — საქმეს შეუდგა, მოკიდება ხელი.

ეწარი-ი (ეწარია) 1. საერთო სახელი ნაადგილის სხვადასხვა ტიპისა. *მოუწესეო ეწ.* — *ეწრის ხუნა.* 2. მწირი, უნაყოფო, მოჩვენებასავით მიწა. *ეწ. ნაადგილები.* 3. საქართველოს ზოგ კუთხეში უწოდებენ ბეღელით, ბანელით და მთით. დაფარულ დაბალ ადგილს.

ეწერაშვა-ა *გრძედ.* 1. (*ნ. ძონ. ეწერა, თურმ.* წერა) ეწერებინა; *აწმ.-მი იწერ.* წერია, ანერია, უწერია) ჩაეწერებინე, ჩაეკეთა ნ. ძონ.-ის წესებში. დაწერილი ეწერება ან ეწერა. *წიგნში ბევრი საინტერესო რამ წერია.* 2. იძ. დაეწერებინა, ჩაეწერებინა. *ბარ ეწერა შენთვისა (გამოხატულებაა...)* (საუბ.) — არ შესრულებულა (არ განხორციელებულა...). *მის გეგმებს განხორციელება არ ეწერა.*

ეწერშვა-ა *გრძედ.* იწერებინა მისი *თავები ე.*

ეწვაკლება-ა *გრძედ.* 1. იტანებინა, ეწვიებინა. 2. გამოიწვევინა ცდილების რამის წვლილს. გასაჭირშია. *წოდეკი კარგა ხანს ეწვალა, ჩამამ ავადმოსაძლეს მოაკეთებდა.*

ეწვია-ა[1] **ეწვი-ი** *გრძედ.* 1. იწვება (იწვის) მისი. *ცეცხლი უკოდა მისას. სახლი ჩამ გუწვიდეს, ბელი ჩაანც მოთმაწერ.* — *ქარიც ქუდი ეწვიო.* 2. გადაეც. წვას უწვებს. წვას ჭრიჭინას, სტაკვა (გაგრილი, ფაშვანი, ფასხუნელი ... ან მნიშვნელოვანი ჩვეულებრივ ობპარება ენ წვინ) *ეძლიერებინა თავისები.* — *თე ამელიდეი ან გოგანია, პირი ოდე ეწვიო.*

ეწვია-ა[2] (*ნ. ძონ. ეწვა, თურმ. სწოლია; აწმ.-მი ივეწ უწვეს*) ეწვიებინა, წაეკეთა ნ. ძონ.-ისა და თურმ.-ის წყებაში — დაწოლილი ეყოლება თავისთან. *ვეცერთი ბაქეი შეიძლებს ეწვა.* — *ძაღლი გეარდზე ეწვა.*

ეწვვა-ა *გრძედ.* სტუმრად მოვა (მოვალ). — ეხტუმრება. *ეაიმნად ენწვა.* — *სტუმარი ენწვა.*

ეწვიშვა-ა იძ. დაეწვიებინა, ჩაეწვიებინა.

ეწვია-ს იძ ენწვება.

ეწიანაღდებვა-ა *გრძედ.* 1. წინააღმდეგობას უწევს, ეხლეშის. 2. უპირისპირდება, არ ეთანხმება, არ შეესაბამება. *ჩაღეწიდი მოქმედება კანონს ე.* — *მათთან ვერაფერში ეწინააღმდეგა ე.*

ეწიჩა-ა იძ. შეეწინააღმდეგა.

ეწიჩაკვა-ა იძ. დაეწინააღმდეგა.

ეწვაბნვა-ა *გრძედ.* ეხლება. ეწარიება, ეკარება.

ეწიოვა-ა *გრძედ.* 1. საბეღლე აქვს, — აქვია. *აღმოსავლეთ საქართველოს ბევრია ეწიოვებია.* — *პირეველად ამისად კმილებს სარძევე კმილები ე.* 2. საბეღლე მიეცემა. — დაეჩუქებენ. უწოდებენ. *ქუხს ღმობილი მეგობრის საბეღლე ეწიოვა*

ეწიკაშა-ა იძ. ეაეწყარება.

ეწვვა-ა იძ. ეაეწყება.

ეწვაკიდნვა-ა იძ. ეაეწყდილნება.

ეწვიწვა-ა *გრძედ.* წვენის ოყროსპა. — ინწვენს *აწმაწყობის სიტყვა უწყობა.* — *პანღური მუწყობება და ან მეტ-ნაკლები.*

ეწვია-ა[1] *აწყვ.* 1. ჩაეწყებინე, წაეკეთა ნ. ძონ.-ისა და თურმ.-ის წყებაში[1] (*ნ. ძონ. ეწყო, თურმ. წყობილა; აწმ.-მი იწყებ აწყვია*) დაწყობილი, ჩაწყობილი იქნება. *ქვარცელი ეაიწყობა ეწყო.* 2) (*ნ. ძონ. ეწყო, თურმ. სწყობა, აწმ.-მი იწყებ. უწყია*) დაწყობილი, ჩაწყობილი ეწრება. *პიტს წიგნები ჩამოაწყო ეწყო* 2. იძ. დაეწყობა. *ყველი ეარ-ამაწყობე ე.* — *ქარხანაკედან ამოელებად ეწყო-ბიან.* 3. იძ. მოეწყობა. *ე ეღეკიაბიტებენ.* 4. იძ. შეეწყობა. *ამბანაგებს კარებად ე.*

ეწვიწყია-ა *გრძედ.* ეარ (*არაფერი, ეფრფერად*) ეჭიპნება — არ მოსწონს (*არ მოეწონება*), არ ესიამოვნება. *ჭკუაში არ ეწ უკეთებს.*

ეწიჭია-ა იძ. გაეჭუქნება.

ეწვიჭა-ა იძ. ეაეჭუქება, გამოჭუქება.

ეწია-ი 1. *რწმენის, ღარწმუნების უქონლობა.* — უწმენობება. *ე. შეეპაობა.* — *ე გაეწმნდა.* 2. *გაოცება, ღიქრი, გაშმაჩი. ეიისე აქეს ე.?* — *მისი ე. არ გამ-ჩარიდება.* ნ ეშეს ალეება — ბაეჩვიდე მთინჩვეს, ეშეი გაეკნება. ეშეის თვალთან უფერებს — სანდოდ არ ეჩვენება, რაში. — ეეშეება ეშეც მოგაჩნს *ეიიშე-ზე* — ეშეით შეეხედა ვიისე ეშეს შეგაჩნს *რამეში* — ისაკვეთილ მიიჩვეს. ეშეი ვაეშ ნიდეს.

ეწვაჩაჯვა (*ეშეჯარეშეი*) *რაე ეშეს გარეშეა,* — *ეაშემოუბაეილი.*

ეწვიშა-ი 1. *ვინე ყველაფერს ეშეით უყურებს, ვეინაე ყველაფერში ეშეი შეაქს. ე. აგაშაანა.* 2. *ეიისაც ეშეი ეაეშია შეეელის (საგრძნობ...) ეერიაეენებ-შაში. ე. ქმაური.*

ეწვიშაჩაჩა (*ოყენ. იეშეაანა, უეშეაანა*) *გრძედ.* ეაეშეანის თვისებების ამდენიმეს. — ეწარ. იეშეანა-ნივის, ეშეიანობა.

ეწვიშაჩიბა *სახელი ე ეშეიანობს ზმნის მოქმედებისა.*

ეწვიშიაჩიჩ-ი *საეშეიდ მიჩნეული. ე. პიროდ.*

ეწვიშიეშაჩიჩ-ი (*ეშეშეიეშაჩის*) *უშეშეილი, ნაზი-ფიზიკი, სარწმენო, უიდო. ე ეშეტები.*

ეწვიშიეშაჩიჩ *ეშეით, ეშეიის თვალით. ე. ჩვიდა-ეა* (*საეუბ.*) — *ხაეშეს შეუდგა, მოაკეთა ხელი.*

ეწვკა-ი (*ეწკოსა*) 1. *საერთო სახელი ნაადგილის სხვადასხვა ტიპისა. მოუწესეო ე.* — *ეწრის ხუნა.* 2. *მწირო, უნაყოფო, მოჩვენებასავით მიწა. ე. ნაადგილები.* 3. *საქართველოს ზოგ კუთხეში უწოდებენ ბეღელით, ბანელით და მთით. დაფარულ დაბალ ადგილს.*

ეწკაკვა-ა *გრძედ.* 1. იტანებინა, ეწვიებინა. 2. გამოიწვევინა ცდილების რამის წვლილს. გასაჭირშია. *წოდეკი კარგა ხანს ეწკალა, ჩამამ ავადმოსაძლეს მოაკეთებდა.*

ეწკაკა-ა[1]. **ეწკი-ი** *გრძედ.* 1. იწვება (იწვის) მისი. *ცეცხლი უკოდა მისას. სახლი ჩამ გუწკიდეს, ბელი ჩაანც მოთმაწერ.* — *ქარიც ქუდი ეწკიო.* 2. გადაეც. წვას უწკებს. წვას ჭრიჭინას, სტაკვა (გაგრილი, ფაშვანი, ფასხუნელი ... ან მნიშვნელოვანი ობპარება ენ წვინ) *ეძლიერებინა თავისები.* — *თე ამელიდეი ან გოგანია, პირი ოდე ეწკიო.*

ეწკაკა-ა[2] (*ნ. ძონ. ეწკა, თურმ. სწოლია; აწმ.-მი ივეწ უწკეს*) ეწკიებინა, წაეკეთა ნ. ძონ.-ისა და თურმ.-ის წყებაში — დაწოლილი ეყოლება თავისთან. *ვეცერთი ბაქეი შეიძლებს ეწკა.* — *ძაღლი გეარდზე ეწკა.*

ეწკვა-ა *გრძედ.* სტუმრად მოვა (მოვალ). — ეხტუმრება. *ეაიმნად ენწკა.* — *სტუმარი ენწკა.*

ეწკიშა-ა იძ. დაეწკიებინა, ჩაეწკიებინა.

ეწკი-ს იძ ენწკება.

ეწიანაღდებვა-ა *გრძედ.* 1. წინააღმდეგობას უწკებს, ეხლეშის. 2. უპირისპირდება, არ ეთანხმება, არ შეესაბამება. *ჩაღეწიდი მოქმედება კანონს ე.* — *მათთან ვერაფერში ეწინააღმდეგა ე.*

ეწიჩა-ა იძ. შეეწინააღმდეგა.

ეწიჩაკვა-ა იძ. დაეწინააღმდეგა.

ეწკიშა-ა *გრძედ.* 1. ეწკიებინე, წაეკეთა ნ. ძონ.-ისა და თურმ.-ის წყებაში[1] (*ნ. ძონ. ეწკო, თურმ. წყობილა; აწმ.-მი იწყებ. აწყვია*) დაწყობილი, ჩაწყობილი ეწკება. *ქვარცელი ეაიწყობა ეწკო.* 2) (*ნ. ძონ. ეწკო, თურმ. სწყობა, აწმ.-მი იწყებ. უწკია*) დაწყობილი, ჩაწყობილი ეწრება. *პიტს წიგნები ჩამოაწყო ეწკო* 2. იძ. დაეწყობა. *ყველი ეარ-ამაწყობე ე.* — *ქარხანაკედან ამოელებად ეწკო-ბიან.* 3. იძ. მოეწყობა. *ე ეღეკიაბიტებენ.* 4. იძ. შეეწყობა. *ამბანაგებს კარებად ე.*

ეწკიწყია-ა *გრძედ.* ეარ (*არაფერი, ეფრფერად*) ეჭიპნება — არ მოსწონს (*არ მოეწონება*), არ ესიამოვნება. *ჭკუაში არ ეწ უკეთებს.*

ეწკიჭა-ა იძ. გაეჭუქნება.

ეწკიჭა-ა იძ. ეაეჭუქება, გამოჭუქება.

ეწკია-ი 1. *რწმენის, ღარწმუნების უქონლობა.* — უწკიებობება. *ე. შეეპაობა.* — *ე გაეწმნდა.* 2. *გაოცება, ღიქრი, გაშმაჩი. ეიისე აქეს ე.?* — *მისი ე. არ გამ-ჩარიდება.* ნ ეშეს ალეება — ბაეჩვიდე მთინჩვეს, ეშეი გაეკნება. ეშეის თვალთან უფერებს — სანდოდ არ ეჩვენება, რაში. — ეეშეება ეშეც მოგაჩნს *ეიიშე-ზე* — ეშეით შეეხედა ვიისე ეშეს შეგაჩნს *რამეში* — ისაკვეთილ მიიჩვეს. ეშეი ვაეშ ნიდეს.

ეწკაჩაჯვა (*ეშეჯარეშეი*) *რაე ეშეს გარეშეა,* — *ეაშემოუბაეილი.*

ეწკიშა-ი 1. *ვინე ყველაფერს ეშეით უყურებს, ვეინაე ყველაფერში ეშეი შეაქს. ე. აგაშაანა.* 2. *ეიისაც ეშეი ეაეშია შეეელის (საგრძნობ...) ეერიაეენებ-შაში. ე. ქმაური.*

ეწკიშაჩაჩა (*ოყენ. იეშეაანა, უეშეაანა*) *გრძედ.* ეაეშეანის თვისებების ამდენიმეს. — ეწარ. იეშეანა-ნივის, ეშეიანობა.

ეწკიშაჩიბა *სახელი ე ეშეიანობს ზმნის მოქმედებისა.*

ეწკიშიაჩიჩ-ი *საეშეიდ მიჩნეული. ე. პიროდ.*

ეწკიშიეშაჩიჩ-ი (*ეშეშეიეშაჩის*) *უშეშეილი, ნაზი-ფიზიკი, სარწმენო, უიდო. ე ეშეტები.*

ეწკიშიეშაჩიჩ *ეშეით, ეშეიის თვალით. ე. ჩვიდა-ეა* (*საეუბ.*) — *ხაეშეს შეუდგა, მოაკეთა ხელი.*

ეწკიშა-ა იძ. ჩაეწკიებინა.

ეწკაკიშა-ა იძ. გაეწკიებინა, გაეწკიებინა.

ეწკიწკაკვა-ა იძ. გაეწკიებინა, გაეწკიებინა.

ეწკიწკა-ა იძ. მოეწკება.

ეწკიწკა-ა იძ. ჩ

3

ვა! *ძახ.* შორისდებული: გამოხატავს გაოცებას, გაკვირვებას. *ვა... გაგონილა ასეთი ამბავი?!*

ვაბანჯარი (ვაჯანჯარა) [არაბ.] *ზმნ.* დიდი ხალხურის შეწონა ურთიერთზე და ვინ ხალხისთვის ეზეიმე. *ურთიერთის ვ. — ხალხით ვ.*

ვაგლახ! შორისდებული: გამოხატავს წუწუნარას, დანანებას, — ვაი ვ., *ბიბერუა!*

ვაგლახი ი. 1. ვაება გოგესა; ტანჯვა-წვალება, გაჭირვება. *ვაი და ვ. — ვაი წენ და ვ.!* — *ჭირსა და ვაგლახში ბაკარაც.* 2. ცუდი, უხეირო. *ვ. კოდა. — ვ. ზამთარი.* გაგლახად — 1) საუბედუროდ. *ძალი ვ. შეუტყუარია.* 2) ტკეცი-უბრალოდ, ადგილად. *ვ. ეკრასან გადებეფას რასმე.*

ვაგლახობა ს. *გრძლვ.* მოთქმა, გოდება, ვაება.

ვაგლახო! იგიგი, რაც გიიმე!

ვაგლახობა ვაგლახად ყოფნა. — ტანჯვა-წვალება, გაჭირვება.

ვაგონი-ი [ინგ.] 1. რკინაგზებზე მოძრავი ხიროსტებიანი სატვირთო-სამგზავრო საშუალება ზეზიდით გადასაადგილებლად ან ტვირთის გადასაზიდად. *ბატარებლის ვ.— სამგზავრო ვ. — სატვირთო ვ. — ცრუსანის ვ. — მეტეოროლოგიური ვ.* 2. ტვირთის რაოდენობა, რასაც ბეტეს სატვირთო ვაგონი ეჭიდა ვ. *შეშა.*

ვაგონეტი-ი [ფრ.] პატარა ოდენა სატვირთო ვაგონი (ღუნებენ მაღაროებში, საწარმოებში...).

ვაგონეტობელი-ი (ვაგონმეზენებელისა) ვაგონების შესაკეთებელი. *ვ. ქარხანა.*

ვაგონეტობელობა ს. *ვ. ქარხანა.*

ვაჟა I. 1. ფრთის გამასუფრებელი ნისკარტიანი. *პასპორტს ვ. გაუგზავნეს. — ეზოლეს საჭის ბორკვან 4 წელის ვაჟთან. — სანი ფლის ვ. მისცეს.* 2. რასმე შესრულებისათვის დანიშნული დრო (დღე, საათი...). *ვ. გადაუვან. — გვეს ვიფიქრე შეარჩევნეს. — საკონკურსო ნამოთხებს წარმოდგენის უკანასკნელი ვაჟია I ასპრეზი.* ♦ ვაჟას მისცემს — იჯიროებს, დააქირას.

ვაჟა II ხასიათის, სწლის, ხასიათის და ფიზიკ. ტარი.

ვაჟაბატონ-ი რასაც ვაჟა! (ზნიშ. 2) გაუფრთ. *ვ. საბუთი.*

ვაჟიშვილ-ი რაე ვაჟიი! არის განასხვერული, ვაჟის მჭირე. *ვ. პაპაიაგი. — ვ. აბაპარა.* ↑

ვაჟკაც ი. *გრძლვ.* გოგებს; დიდად წუხს. *კვრჟას და ვ.*

ვაჟკაცი სახელი ვაჟებს ხშირად მოეწოდებოდა.

ვაჟკა-ი [*Vitis vinifera*] წყიაკალურიანი ზეცნარე, რომელიც ყურძენს იძლევა, ვაზის *ჩტ.* — ვაზის ზეწინა. ♦ ვაზის ტანილი — ახალად გასხლეული ვაზის წენის ფეხა წეთნენთანით (გასაფესვებლად).

ვაზა [ფრ.] ჭურჭელი სხვადასხვა მოცდენილობის ფიგურებისათვის, ტკბილეულ-ხილისათვის და ზისთ. ანდა ოთახის დასამშვენებლად. *ბროლის ვ.*

ვაზელინ-ი [ფრ.] ნავთობისგან მიღებული ზელანტი საცხი; იხმარება ზეფცეთანში, პარფიუმერიასა და ტკნეობაში.

ვაზისან-ი ვაზით დაფარული ადგილი.

ვაზნა-ი (ბ.) *იხ.* ჭაჩარი.

ვაზნა ფენთოთა და ტყვიით გატენილი მასრა. თოფის ვ.

ვაზნარ-ი ოფიცე. რაც ვაზნაში.

ვაკი I. შორისდებული; გამოხატავს: I) ტკივილს. *ვ.. მოსაკვდა ბაკო!* 2) წუხარებას, დანანებას. *ვ.. რაგიც ვაჩუენინე! — ვ.. სარეზეთო! — ვ.. ქონავ და ვ.. უქონლობაო!* 3) შიშს. *ვ.. მიწყალეთო!* 4) გაკვირვებას. *ვ.. იქამდე არ ეთიდით?!* 2. წუხარება, უსიამოვნება, დდეი გაჭირვება. *ვაის გაუვარც. ვეის წეაცაროო! I მიეტმიანში დასწენ სახელთან გამოხატავს წყენას (ვინმესთან უსიამოვნების ხდენას). შეპარას ან შეხოცილა-წენილს ვინმესთან. ვ. ჩვენს მოსწრებას! — მივდივარ, მაგრამ ვაი ამ წუაცას! I აღნიშნავს, რომ დასახელებული რამ არის ცუდი, მძიმე, ნაბალიები და მისი. მაწეინა, მაგრამ ვ. ამ მაძინებას! — გათეზრა, მაგრამ ვ. ახეთ ტეზროობას! ♦ ვაი რომ — საუბედუროდ, საწუხაროდ. ვაი და ვაიმე — იგიგი, რაც ეკი-ვიმე.*

ვაკი- პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ფუძეებისა: ნიშნავს უხეიროს, უღირსს, უნათოს, ზაგ.. ეკი-კრიტიკოსი, ეკი-ხელმძღვანელი, ეკი-მეთაური.

ვაკი-ვაკლაბ-ი 1. გაჭირვება, ტანჯვა-წვალება, უხეიროება. *ვაკიც ვ.-ვ. გამოიარა.* ზ. ზოიში, ტირილი; აურზაური, ავალმყოფები, ცხრილი. *ამ ვაკი-ვაკლაბზე ხალხი შეგროვდა.* ♦ რას ვაკი-ვაკლაბით — დიდი გაჭირვებით. *რას ვაკი-ვაკლაბით დააშთაო სამწკლიანი.*

ვაკი-ვაკი იგიგი, რაც ვაკი-ვეი.

ვაკი-ვიჭი-ი ვაისა და ვიჭის ამხილი, — ზოიშს. *ქალი ვაკი-ვიჭით პოდეიცა.*

ვაკი-ვიჭი (ვაი-ვეისა) ვაისა და ვეის ამხილი (წენხარების, ტკივილის... გამო). *ვ.-ვ. ამოიდა.*

ვაიმე ნაწილაკი: გამოხატავს არასასურველი შესაძლებლობით გამოწენილ შიშს. *ვ. ზოიუან არა-ბატონოსად ზეხედნენ!*

ვაიმეი იგიგი, რაც ვაიმ ვ., ეს რა ზოიგიეთია!

ვაიმენოროვი დიდი გაჭირვებით, ძლივძლივობით. *ვაი-ვაგლახით.*

ვაი-ულავლაბ-ი (ვაიულავლისა) (სპეც.) დიდი ხმური, აურზაური, აღლაყ-ფიი. *ატყდა ერთი ვ.-ვ.*

ვაიპარია [ლათ.] დაკვალებული თანამდებობის (დაწესებულებაში), თავისუფალი ადგილი (სასწავლებელში).

ვაიპარანტ-ი [ლათ.] დაკვალებელი, თავისუფალი ადგილი. *კოლეგიის ვ. 2. სწორა, გამწესდა, უმაღლესი ზედასოლის წენე. ვ. ადგილი. — ვ. მოწვეული.*

ვაიპარანტობა ს. *ვაკანსია.*

ვაიპ (ვაიპა) I. სწორა, გამწესდი, უმთავრესი ადგილი. *კოლეგიის ვ. 2. სწორა, გამწესდი, უმთავრესი ზედასოლის წენე. ვ. ადგილი. — ვ. მოწვეული.*

ვაიპან-ი ვაკ ადგილი.

ვაიპან-ი რკინაზის გრძივ; ჩარზდაც მსაღებია დაწყობილი და რელსებია დაკებული.

ვაკ-ი I. სუსხად აღებული ფენი, ნისადგ წყლებული საერთო საფასური და სხვა მსგავსი თანაბ. *ზოგიერთ უნდა ოქტის გადახდილი. ვ. ალი. — ვ. გაიძახდნია. — ვ. ქუჭრეტანაში უეროვრების და კარებზე ეკლან გაეკეკლა.* 2. ზოიუერება. *ბანქულ-ზედაფენ ვ. — ვ. ზოიიბება ქვეყნის წინაშე.* ♦ ვაკ-ზედ ვიტირე, *რასაც წინაშე — არ შეესრულება თავისი ზოვალდება ეისიმე, რასაც წინაშე: ვალად აღებს (აფენს) — ზოეთხოვება შესრულება (რაიმე ზოვალდებისა): უკანება. ვაკან დაიფენს — ვაკას აიღებს, (ბეჭერ) ფენს ისესხებს. ვაკებში ჩავიფენა — დიდ ვაკას აიღებს. ვაკში არ დარჩება (არ დაგრჩება) — ჩამაგონო სიტყვის გაუწევს. გადაიხდის (გადაწეკან, გადგავიხდით შე ოქტენ).*

ვაკან-ი შეწონების ხმამაღალი ჩივილი და ტირილი, — ზოიშს. გოგება, ვაება.

ვაკანა ს. (ვაკანასანა) : ვაკანას დაყოფან — დაწყეცის.

ვაკანაბა-ს *გრძლვ.* წუხს, მოთქამს, ვაებს.

ვაკანაბან-ი ვისაც რაიმე ვაკად ებეულება ანუნს, რაიმე ევალება. *ამჩევნო ვ.*

ვაკანაბობა რაე ვისმე ვაკანა: ნეზაყოფლობით ნაკისრი დავალება. *მიცემული პირობის მიხედვით აუცილებლად შესასრულებელი რამ. შეუხედა იკარებს ახალი ვალდებულებანი. — ხასტიას კაეთონ მწკაცედ ასრულებს თავის საკომანდირო ვალდებულებებს.*

ვაკანატობა [ლათ.-იტალ] (ქნს) ატომის ბუნიკის შეერთების სხვა ატომების გარეშედ რაოდენობა.

ვაკანატობა იგიგი, რაც კატანატობა. *ვალენტობის წენიება.*

ვაკანაპან-ი ვაკის და ვაპანი.

ვაკანაპან-ი ვისაც ვაკი (ზნიშ. 1) აქეს, — დაკლიანებული; რასაც ვაკი აქეს.

ვაკანოვნებელი-ი ვისაც ზოვალეობა არ შეუსრულებია

ვაკანოვნებელ-ი ვისაც ზოვალეობა შესრულებულია ვაკს. *სამზობლის წინაშე ვ.*

ვაკან-ი [ფრ.] ერთ-ერთი გაურეცხებელი ფორტეპიანო ცეცხა; ზესხია ამ ცეცხისათვის.

ვაკეშა [იტ.] 1. რომელიმე ქსელის ფუძის სიხლტე. 2. ეეხი სამკლაზეთის ფეხი.

ვაკნ-ი (ბ.) ოფეი, რაც სავაკე.

ვაკნე-ი [ფრ.] 1. ტროპიკული ზეცნარე: იხმარს ჩიჩინაზეთ ნაყოფს. 2. ამ ზეცნარის ნაყოფი — სურნელოვანი სანელებელი.

ვაკ-ი 1. მამაკაცი (ზეუელებრივ ახალგაზრდა). *ეილზეთლანი ვ. — ვაკის ბაკარა. — ვაკთა გუნდი.* 2. ზეიცი მაჩრდილი სქესისა, — ზიკი, ბე. *ვ. ზეტანა. — უფრთხი ვ.* 3. ოფეი, რაე ვაკკაცი.

ვაკბაბერ-ი 1. (ბ.) მამაკაცი ბატონი. 2. (იწონ.) კაცი, რომლის აზრები ან ქცევა ზოისაწონი არ არის. *ეილი, რა ვაკბაბერივე ბძანებენ!*

ვაკბაკ-ი სასიძო ვაკის ოჯახი და ნათესავები.

ვაკბანრობა ვაკის ზეძენა. *ვაკას ვ. აბარებ.*

ვაკბედნ-ი ოფეი, რაე ვაკი (ზნიშ. 2). *ამბო ერთს ვ. ვკაკს.*

ვაკბაკ-ი ღონიერი, გულადი, შეუდრეკელი მამაკაცი; ზეუპოვარი ზეხრული. *ვაკკაცსა — ალლ ჩაფიცხა, აბედნი — თვრდა ბიჭიო.*

ვაკბაკობა-ა *იხ.* დაკაკეცებელი.

ვაკბაკობა *გრძლვ.* (იწონ.) ვაკკაცად მოაქვს ამაყი.

ვაკბაკობობა 1, სახელი ვაკკაცობის ზეწონის ზეხებულებისა. 2. ვაკკაცის ღირსების. *ამამაკალაში ვ.— ვაკკაცობით გამოქრილი.*

ვაკბაკობა-ი ვაკკაცის დამახასიათებელი. *ვ. ხასიათი. — ვ. სიმკაცრე. — ვაკკაცობად ითვლება.*

ვაკბიკ შორისდებული; გამოხატავს გაოცებას ან გაბრაზებას.

ვაფრობა ვაფრის თვისება, -- ვაჟკაცობა.

ვაფშან-ი ვაფლის დამზადებისათვისები. *ვ. ირო. ვაფურად* -- ვაფლის (მზიდე. 1) მსგავსად. *ვ. შეკრებილი ტოტი.*

ვარაშ-ი [არაბ.] დარი, მწუხარება, ნაღველი.

ვარაშან-ი წინასწარი მიახლოებითი ანგარიში; წინასწარი ახრი რისამე შესახებ. *ვ. გამოთქვა.* -- *ვ. გაეშალოდათ.* ♦ ვარაშებ გამწყვეს -- გაითქვალისწინებს, იფარავდეს.

ვარაშობ-ა *ვ ირეულ.* ვარაუდს ეწევა, -- წინასწარ, მიახლოებითი ანგარიშობს, ითვალისწინებს. *რამდენ კაცს ეკ.? -- რა ვადას ეკ.?*

ვარაშ-ი [არაბ.] ოქროს (ვერცხლის...) თხელი ფენა ნიეთობრივ ვაღაცნელი შესაკრავად. ♦ ოქროსი-ული საღებავი შესრულებული შემკულობა (ჭიქების ყდისა, წარწერისა...) *ვარაყიანი ჭიქები.*

ვარაყა (ვარაყაური) იგივე, რაც არყა.

ვარაყიან-ი ვარაყით დაფარული, მოვარაყებული. *ვ. ყდა. -- ვ. ასოები.*

ვარჭ-ა ვრცელ. გამოსაფლვია, საქმისათვის, რაიმე მიზნისათვის შესაფერია, კარგია. *ძაღლი შინ არ ვარგოდაო, სან.ალილიაც გარბიაო.* ▭ შდრ. უვარგა.

ვარგან-ა ვრცელ. იხ. ვარგა.

ვარგის-ი რაც ვარგა, -- კარგი, გამოსადგარი (*საპირისპირო უვარგისი*). *ჩაის გამამუნებელად ვ. ნიადაგი.*

ვარგისობა ვარგისის თვისება.

ვარდ-ი [სპარს.] 1. ეკლიანი ბუჩქი; იისაბის ფამაზ ხეხილოვანან ცვალებულნი *წითელი* ვ. 2. ამ ბუჩქის ყვავილი. ♦ ვარდის ზესკი -- ვარდიდან გამოხდილი ზეთისნაირი ნივთი, სპარობენ კარგი სუნის დასაცხესთვის.

ვარდვა-ა 1. იხ. გავარდება. *თოფი არ ვ.* 2. იხ. გაფლავრება. *კლდიდან ვ.* 3. იხ. დაკარდება.. *ძირს ვ.* 4. იხ. გაფლავება. *წყალში ვ.* 5. იხ. მოშორდება. *ბილან ვაძლით ვ.*

ვარდ ზე'ნიან-ი ვინაც, რასაც ვარდ' ება'ი აქვს. *ვ. ქალის სოსტრები* 2. რაზედაც ვარდებია გამოსახული. *ვ. კაბა.*

ვარდისებრნ-ი ორლებანიან მცენარეთა ოჯახი; მას ეკუთვნის ვაშლი, ბალი, მარწყვი და სხვ.

ვარდის ფერ-ი (ვარდისებრივი) რაც ფერით ვარდს მოეკავნებს, -- მკრთალი მოწითალო. *ვ. კაბა.*

ვარდკანაფა (ვარდკანაფები) |Eupatorium cannabinum| კანაფის მსგავსი ბიმჭოვანი მცენარე.

ვარდკაჭაჭა |Cichorium intybus| ორ-ან მრავალწლოვანი ბალახოვანი მცენარე. აქვს განშტოებული ღერო; ლამაზის ცისფერ ყვავილებს.

ვარდკოკორ-ი, ვარდკუპარ-ი კოკორი ვარდი, გვეშლილი ვარდი.

ვარდნა სახელი ეარდებ ა ზმნის მოშმედებისა.

ვარდნან-ი ადგილი, სადაც ვარდის ბუჩქებია; ვარდის ბუჩქების ჯგუფი.

ვარდნილ-ი რაც ვარდება ზედიდან *ქვეით* (იხ. ჩამოვარდება, მზიდე. 1). *ვ. სხეული.*

ვარდნობ-ა (სახეც.) ჩამოვარდნილი, მტკად ღრმა ადგილი (ზღვებსა და ოკეანეებში).

ვარდობა ვარდის ვაშლების ყვავილობის დრო.

ვარდოციფობ (ვარდისებითობა) მსგავსი.

ვარდუნაცვია (პოეტ.) დრო, როდესაც ვარდი აფეთქებს ფურცლებს, -- გაზაფხული.

ვარდ-ყვავილ ებ'-ი ვარდები და სხვა ყვავილები.

ვარვარ-ი სხეულის (უსიმაგრესად ლითონის) ელვარება (წითლად, თეთრად..) დიდი სიმხურვალის გამო. ♦ ვარსმე დიდი სიმხურვალე.

ვარვარა (ვარვარაში) რაც ვარვარებს. *ვ. ფოლადი. -- ვ. უთო.*

ვარვარებ-ს *ტრფ.* ვარვარი გააქვს. ▭ შდრ. მოვარვარე.

ვარია' ზოლდაუშთარებული ქათამი (ქერქების დებამდე).

ვარია' იგივეა, რაც სადღეგრძელი.

ვარიანთ-ი [ლათ] 1. რამდენიმე ტექნიკად დაწერილი ნაწარმოების (ან მისი ნაწილის) ერთ-ერთი სახეობა. *მოთხრობის პირველი ვ. 2.* საერთოდ, რისამე ნაირსახეობა, სახეცვლილება. *პროექტის ორი ვ.*

ვარიანობა 1. ვარიად' ფოვნა. 2. (მტ.) ვარიებით ვაჭრობა.

ვარიან (ვარიკაში), **ვარიანელ** (ვარიკელასი) (ქნინ.) პატარა ვარია'.

ვარიანელ-ი 1. ცის სხეული, რომელიც ცაზე ჩანს ნაპოვნები წერტილის სახით. *ცისკრის ვ. -- ვარიკელასები მოჭედილი ცა.* 2. გადატ. ბეჭედ, განძეული. *ბეჭდირ ვარიკელაზე დაბადებული.* 3. გადატ. იმედი, ნუგეში. *მისი ბეხერების ვ.* 4. თოქმის დიდიდ სახელგანთქმული მსახიობის, სპორტსმენის და სხვ. ზედმ. *ჯინის ვარიკელები. -- ფეხბურთის ვ.* 5. გეომეტრიული ფიგურა, სავანი, რისენაც სამკუთხა ფერედინი (ქიმები) აქვს. *ბუმერანგის ვ.* ♦ ვარიკელებს ეთამაშება (სპორ.) -- ტყვიად ბალიან ლამაზ ვინმეზე.

ვარიკელასებრ-ი (პოეტ.) ზღვა.

ვარიკელასებრივობა იხ. ასტროლოგია.

ვარიკელასებრივისებელ-ი (მტ.) იგივეა, რაც ასტროლოგია.

ვარიკელასებრივისებელობა (მტ.) იგივეა, რაც ასტროლოგია.

ვარიკელასებრ-ი 1. რაზედაც (როდესაც) ვარსკვლავებია (მზიდე. 1). *ვ. ცა. -- ვ. ღამე.* 2. რაზედაც ვარსკვლავია (მზიდე. 3) გამოკვანილი ან დამზადებული. *ვ. დროშა. -- ვ. ქუდი.*

ვარყა (ვარყაში) იგივეა, რაც არყა.

ვარყან-ი ხის ნოყრით და ღრმა ჭურჭელი ღობის სასისრულად.

ვარყან-ი ვარცხნა ბაკი -- ბრტყლძონა ნაგი.

ვარყნა სახელი ეარცხნის ზმნის მოქმედებისა.

ვარყნან-ი იხ. დაკარყნილი.

ვარყნილობა ეკონ., რომელიც ეხლეთა თმას შეარქვიან. დაკარყნილნი, დაბეჟილნი. *მოდური ვ.*

ვარხან-ი წყლის ვრნელინაცრატიანი დიდი ღრონეული (ნისკარტქქუდ ავქს პარეული).

ვარჯ-ი ხის განშტოებული ნაწილი პირველი ტოტებიდან ტნედრნობის.

ვარჯნ-ი ხის ვარჯის მსგავსი.

ვარჯნან-ი იხ. დაკარჯნილი.

ვარჯნილობა ეკონ., რომელიც ეხლეთა თმას შეარქვიან. დაკარჯნილნი, დაბეჟილნი. *მოდური ვ.*

ვარხან-ი წყლის ვრნელინაცრატიანი დიდი ღრონეული (ნისკარტქქუდ ავქს პარეული).

ვარჯ-ი ხის განშტოებული ნაწილი პირველი ტოტებიდან ტნედრნობის.

ვარჯნ-ი 1. ერთი და იმავე მოძრაობის მოქმედების, საქმიანობის მრავალჯერ გამეორება ხანგრძლივი დროის განმავლობაში. 2. ვარჯნის შედეგად ნაპოვნი ცოდნა, ჩვევა, ოსტატობა. *ვარჯნით შეიძინა ენის ცოდნა. ვ. ცეკვაში. 2. ოცდაათწლიანი ვ. ექიმისა.*

ვარჯნა სახელი ეარჯნის ზმნის მოქმედებისა.

ვარჯნან-ი იხ. დაკარჯნილი.

ვარჯნილობა ეკონ., რომელიც ეხლეთა თმას შეარქვიან. დაკარჯნილნი, დაბეჟილნი. *მოდური ვ.*

ვარხან-ი წყლის ვრნელინაცრატიანი დიდი ღრონეული (ნისკარტქქუდ ავქს პარეული).

ვარჯ-ი ხის განშტოებული ნაწილი პირველი ტოტებიდან ტნედრნობის.

ვარჯნ-ი 1. ერთი და იმავე მოძრაობის მოქმედებისა

ბული; ეპიტრონი, მოუსელელი. ვ. ადგილი. 2. გადაც. (ლანძღ.) იხერი, ტანჯი. ვ. ჭკეპი.

ᲕᲔᲠᲐᲜᲔᲛᲐ-ი იგივეა, რაც ᲕᲔᲠᲐᲜᲘᲗᲐᲛᲐ.

ᲕᲔᲠᲐᲜᲔᲛᲐ-ს ან. გაცემანება.

ᲕᲔᲠᲐᲜᲐ უარყ. ნაცვალსახელი: ᲕᲔᲠᲪ ᲔᲠᲗᲘ ᲙᲐᲪᲘ — ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘ. ბაკვიერთან ვ. ჭაკჭეი.

ᲕᲔᲠᲐᲜᲐᲖᲔᲜᲘ ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲣᲜᲐᲒᲠᲝ ᲜᲘᲗᲔᲚᲔᲑᲘ: ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲙᲐᲪᲘ ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲥᲐᲚᲘ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲚᲘ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲘ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲣᲠᲘ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲔᲑᲝ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲐ.

ᲕᲔᲠᲐᲜᲘᲗᲐᲛᲐ იგივეა, რაც ᲕᲔᲠᲐᲜᲔᲛᲐ.

ᲕᲔᲠᲐᲜᲘᲗᲐᲛᲐᲓ ადვერბიალური: ᲕᲔᲠᲐᲜᲘᲗᲐᲛᲐᲓ ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲚᲘ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲘ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲣᲠᲘ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲔᲑᲝ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲐ.

ᲕᲔᲠᲐᲜᲘᲠ-Ი [ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘ] ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ.

ᲕᲔᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲐ (ᲕᲔᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡ) ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲗ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝᲑᲐ. ᲐᲠᲐᲜᲘᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡᲝ

ᲕᲘᲜᲐᲠᲘ 1. მცირე განის მჭონე (ბაირახ). განიერი). *ე. ქუჩა. — ე. ბილბა. — ე. ლიანდაგი.* ‖ მცირე დიამეტრის მქონე, — წვრილი. *ე. მილი.* 2. მცირე ფართობის მქონე, პატარა (ბაირახ. უარყოფ). *ე. ოთახი. — ე. შეტბეი. ე. ეზოზე, ტანზე მეტად მეჩიჩინად მოძდგარი. ე. ფეხსაცმელი. — ე. კაბა.* 4. გადატ. განსაზღვრულ უარგლებში მოქცეული, — შეზღუდული, შემოფარგლული. *სიტყვის ე. მნიშვნელობა. — ე. გაგებით. — ე. თვალსაზრისი.* 5. *ჩვეულებრივ მრ.* ᲕᲘᲬᲠᲔᲑᲘ — ოჯიეა, რაც ვიწროში. *ქართველთა ჯარი... უსაფრთხებოდა მტერს ვიწროებში* 6. რაე ცოტა ვისმე, რასმე მოიცავს, — განსაზღვრული, შეზღუდული, ადამიანთა *ე. წრე. — ე. სპეციალობა. ვიწრედ — ისე, რომ ვიწრო გამოედეს, — არაგანიერად. ე. აკოლოაეებული შემა.*

ᲕᲘᲬᲠᲝᲑᲐ-ი ვიწრო გასაეალი მთებში, კლდეებში. ფანანაეარის *ე.*

ᲕᲘᲬᲠᲝᲕᲔᲑᲐ-ა იბ დაეიწროეება.

ᲕᲘᲬᲠᲝᲚᲘᲐᲜᲓᲐᲜᲘ-ი ვიწრო ლიანდაგის მქონე (რკინიგზა).

ᲕᲘᲬᲠᲝᲞᲝᲑᲐ ვიწროდ ყოფნა; უართობის სიმცირე.

ᲕᲚᲘᲜᲓᲔᲑᲐ-ა იხ. გამოელინდეება.

ᲕᲚᲐ-ს *ბერძ.* ზიანს აყენებს, უშაეებს რასმე; ეუდად მოქმედებს ვინმეზე. — სწყვნის. *მაგარი სანადელები ადამიანს ე.* ▭ *შდრ.* აენებს, ოენებს, ეცნება, ენება, ენებული, მაენე, მაენებელი, საენებელი, უენებელი.

ᲕᲚᲐᲐ I. სახელი ენებს, აენებს ზმნათა მოქმედებისა. 2. ძლიერი გრძნობა, უზომო გატაცება. *მოკამათეთა ენებები დაცხრა.* 3. ძლიერი, თაეშეუკავებელი ხორციელი მისწრაფება, ხორციელი ხიბლარული. *ე. აღეძრა. ტ ენებაცაა ღელეა — ენებათა მოზღაეება, დიდი ღელეა.*

ᲕᲚᲐᲐᲡᲐᲬᲔᲠᲘ-ი ენებით (მნიშვ. 3) შეპყრობილი, — გონმორეული.

ᲕᲚᲐᲑᲘᲡ-ი 1. ენების (მნიშვ. 2) ამდენი: მეზნებარე. 2. ენების (მნიშვ. 3) ამდენი. — ენებამორეული: ენების აღმძრელი. *ე. გამობედეა.*

ᲕᲚᲐᲑᲘᲗ-ი : ენებით გვარი (გრამატ.) — ზმნის ფორმა, რომელშიც მოქმედების პროცესი წარმოდგენილია რეალური ობიექტიდან აწოსულით (ბაირახ). მოქმედებითი გეარი). *ენებითი გვარის ზმნებია: დაწერა, გაკეთება, აშენება და სხე.*

ᲕᲚᲐᲕᲔ-ი ეოსაც რასაც აენეს, — დაზარალებული. ტანეეული.

ᲕᲘᲠᲯᲘᲜᲘ-ი [ფრ.] მოკლე კომკერი პიება (ჩვეულებრივ სასიმღერო კუპლეტებით).

ᲕᲘᲚᲐᲢᲐ-ი [ლათ.-იდან] სასიმღერო. *ე. ბელიეანება. — ე. ნაწარმოები.*

ᲕᲘᲚᲘᲐᲓᲐ! იეიეა, რაე ეაიმე!

ᲕᲘᲚᲘᲐᲜ-ი 1. რასაც დიდი ფართობი უქირაეს, სოფრტე-სოეანით დიდი, — ფართო. *ე. მინდორი. — ე. ქუჩანა.* 2. დიდი, დაწერილებითი, მრაეალმხრივი, მრაეალმხრიეი, მრაეალსმომეცეული. *ე. გამოკვლეეა. — ე. განმარტება.*

ᲕᲘᲚᲘᲐᲜᲓᲐ-ა იხ. გაერეელდება.

ᲕᲘᲚᲘ 1. შორისმდებელი, იეიეა, რაე უი (მნიშვ. 1). 2. იეიეა, რაე უი (მნიშვ. 2). *ეას გაეეარა, ეული შეეეგარო.*

ᲕᲘᲚᲘᲐᲘ! იეიეა, რაე უიმე!

ᲕᲘᲚᲘᲐᲠᲘᲖᲔ-ი [ლათ.] 1. უხეში, უხამსი. *ე. გარეგნობა. — ე. ქცეეა.* 2. უკიდურესად გაეაბრალოებული, გაყალბებული. *ე. მატყეალობანი.*

ᲕᲚᲘᲚᲐᲜ-ი მთა, სადაც მაღალ წიაღიდან ლრილადრო დენებლი გაეარეარებული ლაეა და ფერადი ზედაპირზე ამოინთხება [რომელეების ცეცხლის ლერწოის სახელის მიხედეით]. *მოქმედი ე. — ჩამქრალი ე.*

ᲕᲚᲘᲚᲐᲜᲘᲖᲔ-ი ვულკანის მოქმედებასთან დაკაეშირებული. *ე. ქანები.*

ზაჯ-ი 1. ნაკელი, წუნი. 2. უსმაგოდების განდიდა. წყენა (სიტყვა გ უღ-თან ერთად). *მისი ნათქვამი გულში ზაგად ჩამრა.*

ზაკ-ი 1. შეათანმიმა მეომარ მხარეთა შორის ხალხთა მოქმედების შეწყვეტის და მშვიდობიანობის დამყარების შესახებ. *ღმრთისთა ზ. 2. უოსრად, მშვიდობიანად ცხოვრება, – მშვიდობიანობა. მტკიცე და განგრძელთეო ზ. ტ ზაგს შეკრავს – ზაგს დადებს.*

ზაკთ-ი [არაბ.] 1. ძლიერი ხმა, ღიდი. გამაყრუებელი ხმაური. *ზღაპი ზაქითი დაეშვა.* 2. წყრომა, რისხვა, აღშფოთება. 3. მრისხანე, შემზარავი შესხმედობა.

ზაკთიან-ი ძლიერი, ორხმიანი, რიხიანი. ზ. ხმა.

ზაკუნა (ზაკუნასი) [Mesocricetus auratus] მინდერის მთელრი მკრეხელი ცხოველი.

ზაკით-ი ძლიერი, გამაყრუებელი ხმა, ხმაური. – ზაქითი (მნიშ. 1). ზღვის ტალღების ზ. – *ჯუმბარის ზ. – ლოგები ზაოქით დაეშვა.*

ზაკპა (ძე.) შაკურობა.

ზაკა [გეორ.] (ძე.) ოცეული რაც დარაზმი (მნიშნ. 1, 2).

ზაკლ-ი [ფრა., ლათ.-ფრან.] შეწყობილი, ერთიერთული გასართვა რამდენიმე ცეცხლსასროლი იარაღისა. *საარტილერიო ზ.*

ზაკმპარა ფოლადის ფრეკადი ზოლი (ან მავთული), უსოპანებელ სამოსელის სახით დასაკეთი. *საათის ზ.*

ზაკმპარკ-ი რასაც ზაკმპარა (ზაკმპარები) აქვს ზ. ბაღლი.

ზაკმპა-ი 1. [Iris] ბალახოვანი მცენარე, აქვს ხანჯლის ან ხმლის მსგავსი ფოთლები და მსხვილი, მრავალსახად შეფერილი ყვავილები. 2. [Iris germanica] – ღელრატკუნა ზაკმპარი, აქვს ლილანი ყვავილი, ჩ ქარიდან ზაკმპარი [Iris iberica] – ზაკმპარის საორსახოვნა; აქვს ულაკმაზესი ყავილი; ფართოდ მოფის ბაღებში მოკმაობენ.

ზაკმპრ-ი [ს.] (ძე.) ჭიღლი, ლაფნის და მისთ. კალათი.

ზაკმპრკ-ი [ს.] მერინელებისანი ზარაზარნი (ოცოლენ ტეტლად).

ზაკმპარ-ი (ზაკმპრისა) წეულწყაის ყველაზე ცალი ღრო; მოსცდეს შემთხვევის. *თოქლანაი ზ. – ზაკმპრის არცალეკები.*

ზაკმპარკმპრკნ-ი რაზეც ზაკმპარი გამოიაზრა, – ზაკმპარული (მეტწარ. ეხ-ული).

ზაკმპარ-ზაკმპრ მთელი წლის განმავლობაში *მუდმივად; ზ-ზ. თოქლი ძეს.*

ზაკმპრკნ-ა იხ. ლაზაკმპრება.

ზაკმპრკნ-ი გრძელ. ზაკმპარს ატარებს სადმე. ◻ შორ, მოზაკმპრე, ს/ზაკმპრული.

ზაკმპრკნ-ი რიგ ზაკმპარა: ზაკმპრის განმაკლასაბა. *რეკნი ზ. ზაკმპრად ცდეა. – ზ. ცხეკარ ბაღრი პაკეი.*

ზაკმპ-ი [პალ.] ირმის, ხბის და მისთ. საგანგებოდ დამუშავებული რბილი, ცხე მაკრეს ხაოიანი ტყავი. *ზაკმპის ფეხსაცმელი.*

ზაკმპ-ი ტრიალი ავდრის მორთოული მოსახლეობა; მათთვის დამახასიათებელია ცალი კანი.

ზაკმპრ (ზაკნელასი) ზაბლის ფერი, შავ-წითელი (ზარი, ფერი...).

ზაკმპრკ-ი ზაკნების კუთვნილი; ზაკნების დამახასიათებელი. *ზ. ცხეკრება.*

ზაკრპკ-ი [არაბ.] 1. ოცეული, რაც სკეირი. 2. (ძე.) ხარისევი (ნივნისა).

ზაკრპკ-ი კილიანი ხორბალი; თავთავი ადგილად ემგერცევა (ითესებოდა მხოლოდ დასავლეთ საქართველოში და, ბაზალეთში, ქართლში).

ზაკზაკპ-ი პაპარა ზარი'. *ზაზაკალის წკარუნი.*

ზაკზარ-ი ძლიერი და სწრაფი რყევა ძალიან დიდი საგნებისა. *სახლის ზ. ქალწყო*

ზაკზარპმ-ს *გრძელ.* ზაზზარი გაატს. *მთა და ბარი ზაზზარებდა.*

ზაკნ-ი ზარმაცი; ნელი, მძიმე, აუჩქარებელი. ზ. *კამეჩები. – ზაზკად დადის. – ზაზკად ადგა.*

ზაკნრმ-ს *გრძელ.* ზაზკად იქცევა.

ზაკპრპმ-ი რბილ რაშეზე ჯაბის, მათრახის, წკიპლის და მისთ. ეცმის ხმა.

ზაკპკ-ი მძიმე და ღილი რისმე ძორს დაკარგნის ხმა, – ზღარიანი. დამპალია *ბეღ ზ. მოიღო.*

ზაკპკ-ი ოცეული, რაც ზაკაზები.

ზაკრ-ი[1] 1. ხალენების შენაჯნობისაგან წამოსხმული ღრე ნაგეობა კონების ფორმისა, რომელსაც მთელი თავმოყრილი ღერო (ენა) ჰკიდია ხმის გამოსაცემად. *ეკლესიის ზ. – ზარების რეკვა.* 2. მონუხიერობა ბეგრითი სიგნალისათვის. *ელექტრული ზ. – ზარის წკარუნი.* 3. (საუბ.) ზარის რეკვის ხმა. *ზარია, გაალე კარი!*

ზარ-ი[2] [ს.] 1. უწიწი შიშით ან რაიმე საშინელი სანახაობით, ამბით... *გამოწყვეული შეშფოთება, – ელვას, შიშის ზარს დამეძმს. – შიშის ზ. აღძანს.* 2. (ძე.) სამკლიეთარო, უსიტყვო გაღლა მიეცალებულის გასვენებისას ზარის *მოქმედი. – ზარით წოდებული.* 3. მოიქმით ტირილი, ღაბერება ვისამე. *გლოვა და ზ. ტ ზარი დაეცემა – ოცეული, რაც ზარ-ზეიმი.*

ზარ-ი[3] (კუთხ.) ოცეული, რაც ძარი (მნიშნ. 3).

ზარაბ-ი [არაბ.] (ძე.) მუზარადის გარშემო შემოვლებული ლითონის ბანე. ჰიორასის, ყელისა და ყისრის დასაცავად.

ზარაბინ-ი ოცრომკვეულის იარაღი – მრგვალწვეტა გაზის მაფთულის ან სხვა რისამე მოსახვრელად.

ზარაკ-ს ან. შეზარავს.

ზარალ-ი 1. ქონებრივი დანაკარგი, დანაკლისი. *ზ. მიაყენა. – ზ. ათანაბრარეს, 2. დანაკარგი ბრძოლის დროს (ცოცხალი ძალის, საჭურველის და მისთ. სახით). მტკრის ღიდი ზ. ნაპა. ტ ზარალს აძლევს (მასეცემს) ·· ზარალს მაყენებს.*

ზარალდება-ა იხ. დაზარალება.

ზარალებ-ი ზარალის მომცემი. ზ. *წარმოება. – ზ. ჯგუფია.*

ზარალებ-ს *გრძელ.* ზარალი მოსდის.

ზარაზ-ი [არაბ.] (ძე.) საუსაურით ფუილის დამზურვებელი, აგრეთვე სარეველით ფუილის გამსვებელი.

ზარაზნა [არაბ.-ხად.] (ძე.) 1. სახელი, სადაც ზარაზი ფუილს აზურიაციებლა და სესხად აძლევდნენ. 2. სახელი, სადაც ფუილს ჭრიდნენ.

ზარაზან-ი [ს.] (ძე.) აბრეშუმის ძეირფასი ქსოვილი, იქრიმქედიან ნაკერი.

ზარაზან-ი (ზარაზნისა) გრძელლულებიანი სარატყლერიო იარაღი, რომელიც ისეთის დამრეკი ტრაექტორიით. *საველე ზ. – ზარაზნის ტყვიები.*

ზარაზანთ-ი იგივეა, რაც თავზარდამცემი.

ზარაზანტ (ძე.) იგივეა, რაც კრეჭ'.

ზარაზანთ-ი იგივეა, რაც თავზარდაცემული.

ზარაზან [ს.] პატარა ყუთი ან კოლოფი ძეირფასი ნივთების შესანახად.

ზარა-ზეიმ-ი დიდი, ხმაურიანი ზეიმი *სტუმარს ზარ-ზეიმით შეხვდნენ.*

ზარაკ-ი ვისაც შრომა-გაწევა ეზარება, – ზანტი; უქნარა (პაპარაკ). ბეზეითი). ზ. *მოსწავლე. ზარისად – ზანტად, უხალისოდ.*

ზარაკნ-ს *გრძელ.* ზარმაცდ აკეთებს რასმე. ზარმაცია.

ზარაკობა ზარმაცის თვისება; ზარმაცად ყოფნა, – ეკრანობა, გაურკვეულობა, სიზარმაცე.

ზარალ (ძე.) დიდი ბე.

ზარალ-ი [ს.] ლითონის ნივთებზე ამოჭრილი სხვაღასხვა სახე, ოქროთი ან ვერცხლით ამოვსებული.

ზარალ-ი ზანიანი შემკული. ზ. *ბაბალი.*

ზარალ-ი (კუთხ.) ოცეული, რაც ფეხისადგილი.

ზარალ-ი [ს.] ბალახი თაკასტრავი, ხარკული. ხუთი (ჩვეულებრივ სპილენძის ქვაბისა). *ბაბალი ქვაბის ზ.*

ზარალ-ი [ს.] სასრულისაგან (ლენინსაგან..) გამხიარულებული, – შუზარხოზებული. *ზარხოზად იყო.*

ზარალ-ი ზარის[1] (მნიშ. 1) მოყვანილობის საგანი; ოყრებენ სხვადასხვა ტექნიკური მიზნით. *საყვირი ზ. – მილის ზ.*

ზარალ [არაბ.] 1. ლეიბლის (ნაღვლის პარკის) ავადმყოფობა, რომლის დროსაც ადამიანი ყეოლად დებს. ზ. *დაემართა.* 2. ბოლმა, ჯავრი, ნაღველი, ტ ზაფრა აფლებს (მოერევა...) – 1) ზარის დაემართება. 2) ბოლმ. გაბეზრება, გაბრაზება, ზაფრა ვიეზა – ბოლზე შემხედება, ელვა ვიცემს.

ზარალაშვილ-ი ვისაც ზარა აქვსდა – ზარიან დაავადებული.

ზარალაურკნ-ი ოცეული. რაც ზაფრაშვილი.

ზარალა [არაბ.] 1. [Crocus sativus] კულტურული მცენარე, ვრცელას მსგავსი; აქვს ისისფერი ყვავილი და ნარინჯისფერი ღინჯი. 2. ამ მცენარის გამშრარი ღინჯები – ენობილი ნარინჯისფერი საღებავი. 3. ფართოდ გავრცელებული სახელწოდება რამდენიმე ყვითელყვავილიანი მცენარისა, რომელთაც საკმაოს სანელებლად ხმარობენ.

ზარალაშვილ-ი ვისაც ზაფრა ეცა.

ზარალანის ზარ-ი (ზაუფანისტრასა) ყვითელი. *საბუზე ზ. დასცდება.*

ზარალ-ი 1. ზაფრით დაავადებული. ზ. *აკრდ ცხოდ.* 2. გადატ. მწარე. ვასლანი. *ზ. ენა. – ზაფრასავით ნაოქეამი.*

ზარალ-ი წელიწადის ყველაზე თბილი ღრო; მოსცდეს გაზაფხულს. *გვალვიანი ზ. – ზაფხულის პაპანაქება.*

ზარალ-ი რიგ ზაფხულია; ზაფხულის განმსვლობაში. *ზ. ხოფლები მიდიან.*

ზარა-ი კამეჩის ნაშიერი დაბადებიდან სამ წლამდე.

ზარალ-ზარა, ზარალ-ზარალა [ს.] მორისებული; არგაგარნება! სიკვდილი! (თქმის წყვეტილად, თუ ვისიმე გაბმული ბუნება, ზედიზედ

ცხენის დაცემინება, უადგილო წამოძახილები და მისი. ვისმე ვისის 1. ზე (ბ.). 1. იგივეა, რაც ზედით. ზე პირველ. 2. იგივეა, რაც ზეზე. ზე წამოდგა. — ზე წამოიჭრა. ზე- პირველი ნაწილი რთული ფუძეებისა; ნიშნავს: 1) ჩვეულებრივზე მეტს შესაძლებლობით, ხარისხით, რაოდენობით. მაგ. ზეადამიანური, ზემძლავრი. 2) მოქმედების მიმართულებას ქვეყნიდან ზეცით (მასდარში, მიმდეობაში). მაგ. ზეღამაფრენა, ზეაღმართვა, ზეადნართული.

-ზე თანდებული; დაერთვის მიცემით ბრუნვას და ნიშნავდა სახელთან ერთად უსასრულის კითხვაზე: რაზე? (ვის?). — *საკმაზე ზის. — ბოძზე აცოდა. — ტბილიზე გაეცოდა.*

ზეაბარინი-ი რაც აღემატება ბეერის გვერდელვების სიხშირეს; რაც მობრაწის ბეერის სიხშირეზე მეტი სიხშირით. ზე *სიხშირე. — ზ. თვითმფრინავი.*

ზეაბა [ფრ.] ცხენის მსგავსი გარეული ცხოველი; აქვს მცირე ყურები და თეთრი ზოლები; ბინადრობს აფრიკაში.

ზეაბეჭდვა-ი (ფიზ.) ბუნებრიზე. ჩვეულებრივზე მეტი, ვითომც ბუნების კანონებით აუხსნელი. ზ. *ძალები. — ზ. ნივთი.*

ზეაგ ზეკალის მომდევნო დღეს, — ზეკალზეით.

ზეაკვლევა გაეცეკა ვინმეზე, რამეზე; საამისო მოკვლევება. ზ. *მოიპოვება. — სტეპის ზ. ეძებნა.*

ზეაპარ-ი 1. ვაკე ადგილი მთაზე. მაღლობზე. 2. ვაკე (ან მცირე გორაკებიანი) ადგილი ზღვის დონიდან 200 *მ* (და მეტ) სიმაღლეზე *თრმალეთის* ზ.

ზეაპარდნი (ძე., წეიგ.) 1. ზედაღან. ზ. *მთაგოსტებული. — ზ. ნივთი. — ზ. ძალა.*

ზეაპაზიმი-ი გეგმის გადამეტებით მიღებული, გამოშვებული. ზ. *პროდუქცია. — ზ. დაგროვება.*

ზეაჩინებელ-ი რაც ზედ იჭრება; ზედასა. ზ. *ფილა.*

ზეაჭ 1. რასამე ზედაპირზე, ზედიდან, გარედან, ზედ *შედგა. — ზ. ფილებზე. — წვეთი ზედ ზედ ნაპრად ჩაბურავს.* 2. სულ ახლოს, მჭიდროდ. *ტოტი ზედ მიაჭედო. — ავადმყო ზედ აკრავს ტკივილი ზედ მიაჭედეთ, ეუღლიანი და ეუღლო ყველა ზედ მიაჭედებათ.* 3. პირველ, სწორედ. *შენც ხედავ სოფელს ზედ შუაზე წყალი ჩამოუდის.* 4. ზედ ზურგზე *მოეკვა.* 4. თან, ქვედა. შემდეგ. *წილადის ზედ დაერთო ანთება.* 5. აზუსტებს ან გაბაზებს მომდევნო პრეპოზიციაში ზმნის მნიშვნელობას. *ზედ დაპყრობა. — ზედ შეაკვდება.* ◊ *ზედ დატანებით — იგივეა, რაც დატანებით.*

ზეაჭ-ი დასაკეთი საბუანი აუტომობილისა, ტვირთის და მისთ.

ზეაჭა¹ 1. რამესთან შეღარებით უფრო მაღალ არსებული, — ზეკითა (აპირობ. ქვედა). — ზ. *კიდურები. — ზ. კბილები. — ნაადგან ზ. ფენები. — ზ. სართული.* 2. რისამე ზედიდან, გარედან ჩასაცმელი. ზ. *ტანსაცმელი. — ზ. პერანგი.*

ზეაჭა² იგივეა, რაც მოსაქნელი.

ზეაჭაპარ-ი (ზედაფრინა) ტკინის სამფენა — ქვაბისა და მოსთანათა ცეცხლზე შესადგმელად.

ზეაჭაზვეშე-ი პირი, რომელსაც დაეკლებული აქვს რისამე მეთაურულობა.

ზეაჭაზვეშეობა ზედამხედველის საქმიანობა. ‖ მეთაურკედრობის, თვალჭრობის ფენებსა. *ზედნიდი ზ. — მკაცრი ზ.*

ზეაჭაპირ-ი რისამე გარშემო, ზედა მხარე, ზედა ნაწილი. *წვეულის ზ. — დერეფის ზ. — დედამიწის ზ. — ხორკლიანი ზ.*

ზეაჭაპირულ-ი რაც ზედაპირზეა: ზედაპირისა. ზ. *ნაკეთილობა. — ნაადგილის ზ. ბაგეტერები.*

ზეაჭაზა-ი 1. წესს შემოთა ნაწილი ადამიანის ტანისა. 2. ქსელის ტანსაცმლის ნაწილი, წესს შეეთი ცალკე ჩასაცმელი.

ზეაჭაზედა 1. ზედთან ფენა. ნაადგის ზ. — *აბრეშუმის ზედაფენები.* 2. რაიმე სოციალური ჯგუფის, კლასის, ორგანიზაციის პრივილეგიური ნაწილი.

ზეაჭაჩ (ზედაზედა) (ბ.) წინადელი ღონეო, რომელსაც ხმაროობენენ ზარაფის დროს ან ჯვარისწერის წესის შეგანულებისას. ‖ საეკლესიო დღესასწაულისათვის საგანგებოდ შეშინახული საუკეთესო ღვინო.

ზეაჭაპ ე- ნაწილაკიანი ზე დ. ◊ ზედიც არ უყურებს (ზედიც არ შეხედავს) — არაეითარ ყურადღებას არ მიაქცევს.

ზეაჭაჭ-ი იგივეა, რაც ზედატანი (ზნიზე). 2.

ზეაჭაჭრა (ზედაბორანი) 1. ერთიანეთზე უნივარიგოდ დაყრილი, დაბოლაქებული საგნების დიდი გროვა. 2. ბაგეშვების თამაშობა; ერთის წაქცევით, სხვები ზედ დაეცემიან.

ზეაჭაშორებელ-ი ზედმიწევნით მსგავსი, — პირწავარდნილი. ზ. *ჩამსა¹ ‖ ზედმიწევნით შესაფერისი, ვარგისი, განსაკუთრებით გამოსადები. ნაადვანი სწორედ მასზე იყო ზ. — ნადილობისათვის ზ. ღრო იყო.*

ზეაჭაჭაზედ, ზეაჭაჭაზედ თანაც ამ დროს, ამ შემთხვევასთან ერთად. ზ. *ბიჭი შემოვიდა.*

ზეაჭაჭ უმეცნიერ ერთიმეორის შემდეგ, ერთიმეორის მიყოლებით. *მამაკაც სამჯერ ზ. დაიდგილა. — ზ. მიაკაკა კაიბუები.*

ზეაჭაჭ-ი 1. იმაზე მეტი, რაც საჭიროა. ზ. *ბარგი. — ზ. თავაზიანობა.* 2. არასაჭირო. *ლაპარაკი ზედმეტია. — ეინაობის გამხელა ზედმეტად მნიშვნელოვანი ◊ ზედმეტი ბარგი — უსარგებლო და დამძიმებელი რამე ან ვინმე. ზედმეტი სახელი — იგივეა, რაც მეტსახელი.*

ზეაჭაჭობა ისეთი მდგომარეობა, როდესაც რამე ზედმეტია. *შეტანების ზ.*

ზეაჭიფრენილი ერთიმეორის მიყოლებით, ერთიმეორის შემდეგ; თანმიმდევრობით. *ახლოს ზ. განეთარება.*

ზეაჭიფრენით განსაკუთრებით კარგად, — ზედმეტად საფუძველიანად. *საკითხი ზ. შეისწავლა. — ზ. იცნობს ადგილს.*

ზეაჭიფრენი-ი ზედა, საფუძველიანი. ზ. *ცნობები.*

ზეაჭიკვეთი-ი საბუთი, რომელიც თან მიაჯერება სადმე გაგზავნებულ ტკიცრის, ეინმესთვის გადასაცემ საქონელს. ◊ ზედნაკეთი ბარგი — დამატებითი ბარგი საორკანიზაციო საჭიროებისათვის.

ზეაჭიპრ-ი (ფიზ.) ბან თუ ამ საზოგადოების ეკონომიური წყობილების საფუძველზე წარმოშობილი ამ საზოგადოების პოლიტიკური, უფლებრივი, რელიგიური, მხატვრული, ფილოსოფიური შეხედულებანი და მათი მსაზამბილი პოლიტიკური, უფლებრივი და სხვა დაწესებულებანი. *ბაზისი და ზ. ზედნაშენ*-ი (ფილოსო.) ზედნაშენის თვისების მქონე, ზედნაშენის ხასიათისა. ზ. *კატეგორია.*

ზეაჭიპრ-ი ზედასახლეო სახელი (ტრამატ.)— მეტყველების ნაწილი, რომელიც დაერთვის არსებით სახელს და გამოხატავს საგნის თვისებას, ნიშანს.

ზეაჭიჩ (ზედაჩინება) სიტყვა-სიმპარის ოქაბაში მსოფლიო სიძე.

ზეაჭიჭ 1. ზედითა ადგილიდან ქვეყნად, მაღლიდან. ზ. *დაპყრობა. — ზ. ჩამოსმა.* 2. გადაჭერილებული ორგანოების ინიციატივით. 3. ზედთავზე კალთას ზ. *გაზეთი ეყიდა.*

ზეაჭით 1. ზედა ნაწილში, მაღლა (ბაპირობ). ქვაძეთ. *ფანჯრის ზ. ტერიტორიის ზედით აქეთ.* 2. ზედ ქვეყნით, მაღლიდან, აღმა. ზ. *წაკიდა. — თავი ზ. აბრუა.* 3. წინ, ადგილ *ჩიფერე ზ. მოგახსენებთ...* 4. ზედმეტად. გადაჭარბებით. *გადაჭარბებით. ნორმის ზ. ზედითი* ზედით მცოდი, ზედით პრაქტიკული. — ზედა, ზემოთა. ზ. *ხაროვნები.*

ზეაჭით-ზეაჭით უფრო და უფრო ზედით. — მაღლა-მაღლა. ზ.-ზ. *მოიწევს.*

ზეაჭითა იგივეა, რაც ზედით (ზნიზე 2, ე ზ. *გარბის.*

ზეაჭით-ძეაჭით სან ზედით და სან ქვედით. — აღმა-დაღმა. ზ.-ქ. *ტარბის.*

ზეაჭ-ი (ტე.) 1. ერთად დარეული ორფენა ძაფი ან ძაფი და სირმა (საბა). 2. ერთგვარი სამოსი ასეთი ძაფისა.

ზეაჭა 1. ზედზე. ზ. *წვიმიდა. — ზ. მდგომარე. ‖* დედამიწა, ფეხზე დგომით. *ჩაი ზ. დალია და ეკიდნა.* ‖ დგომელა, ფეხზე დგომით (მეეხსიერება, დაეფარავდა...). 3. ზედით, გარეთ (მეეხსიერება, დაეფარავდა...). ზ. *დაყრილი — ქარაში და ტეროზარი.*

ზეაჭა (ზედზედა) ზედზე მყოფი. ზ. *აჯილ მყოფი.* 2. ზედზე დგომითი, — დგომელა. ზ. *ხროკალი პური.*

ზეაჭაზედ იგივეა, რაც ზედზედად.

ზეაჭაჩად ზედზე დგომით, ზედზე. ზ. *დანაყრდა. — ზ. ეძინება.*

ზეაჭ-ი ეხმიერების თხეკით ნივთიერება; ორეგან სხვადასხვა მეცნიერული და მირეულური ნივთიერების გადამშეაების გზით. *მზესპრობის ზ. — ქიმიური ზ. — ზეთის საღებავები.*

ზეაჭა-ს ან. გაზეთავეს, დაზეთავეს.

ზეაჭა სახელი ზეთავს ზმნის მოშველებისა.

ზეაჭა-ი 1. ზეთის შემცველი (ჭურჭელი...). 2. ზეთით დამზადებული (საჭმელი). 3. ზეთით გასერილი, — გაზეთაღებული. ზ. *ხელები.*

ზეაჭაბანი ი. 1. *Olea europaea* ხაეიანი სიმაღლის მწარმოებელი ეკე; აქეს სუროველოვანი თეთრი ყვავილები; ისსობს ზეთით მდიდარ ტკრკოვან ნაყოფს. 2. აქ ხის ნაყინი, რომელიც დამარილებული იქმება.

ზეაჭიპან-ი ზეთის შემცველი (ბუნებრივად). ზ. *ელემენტები.*

ზეაჭიპაპელ-ი ზეთის გამოსახდელი (მანქანა, ქარხანა...).

ზეაჭიპნ-ი ზეთიანის ზეთი — ზეთისხილის ზეთი.

ზეაჭი-ი რაიმე სასიხარულო ან ღირსშესანიშნავი ამბის, თარიღის და მისთ. აღსანიშნავი შეკრებილობა ხალხისა, — ხალხმრავალი დღესასწაული. *ხალხეკლესიასთან ზ. — ბაბალიო ზ. ზეიმით — სპეციალური ვითარებაში, სპეციალი განწყობილებით.*

ზეაჭიპა-ს ბრძ. ზეიმი აქეს, — დღესასწაულობს. *დამარცვებით დღეს ზეიმობენ. — ზ. იზეიმებს მოზეიმე.*

ზეაჭიპ-ი (ზეინლების) ხელსანაცი, რომელიც ზეინოს ლითონის ნაწილებისა ნაკეთობის დამზადებაზე, აწყობისა და შეკეთებაზე.

ზეაჭიპრა ზეინლეის ხელობა.

ზეაჭპა-ი იგივეა, რაც ზეკეთებული.

ზეაჭპეა (ძე., სააზ.) იხ. ზეაზეა.

ზეაჭ-ს გრძელ. 1. რაიმე ფენით ნივთიერებას (ქვეყანს, თიხას...) სითხეში ურევს სქელი მასის (ცომის და მისთ.) მისაღებად. ‖ სრულს, ზედებს (გამკვრივებულ, დაეუნებულ ნაწილებს, მარცვლებს...) თანაბარი ფაფისებური მასის მისაღებლად. ზ. — ლობი ზ. 2. ეოტანილი ძალის დატანებით მრავალჯერ დაჭდობას ხელს უსვამს (სხეულზე...). *აკადწერილ დიდაბან ზილეს. — ეს შენ, აზილინებს, იზილს, უზილს, იზილება, ზილა, ნაზილი, სანზილი.*

ზეაჭა სახელი ზე ლ ზმნის მოშველებისა.

ზეაჭიჩ-ი (ტე.) იგივეა, რაც ზამბილი.

ზეაჭიპრ-ი უფლებრივად უფრო მაღალ მდგომი, ხელმძღვანელი (ორგანო). ზ. *ორგანოები. — ზ. ინსტანციები.*

ზეაჭიპ-ი სამჭიათა არმიისა და სამხედრო-საზღვაო ფლოტის უმეტოს მეთაურთა შემადგენლობის ყველაზე მაღალი წოდებისება.

ზეაჭიპ-ი ტანტარყიანში — ხელების (მკლავების) ზედით აწევა: ზედით აწეული ხელები.

ზეაჭო იგივეა, რაც ზედთა.

ზეაჭიპნ-ი ზედა ნაწილი (წინ, ადრე) იყო ანცინმნული. — ზემოსხენებული.

ზეაჭიპნ იგივეა, რაც ზედიდან.

ზეაჭიპნ-ზეაჭიპნ-ი რაც უკვე ზედით (წინ, ადრე) იყო დასახელებული. — ზემოსხენებული.

ზეაჭიპ იგივეა, რაც ზედით.

ზეაჭიპ იგივეა, რაც ზედით.

ზეაჭიპნ-ი რაც ზედით (წინ, ადრე) ითქვა. — ზემოსხენებული.

ზეაჭიპნ-ზეაჭიპნ-ი ზემოსხენებული, ზემოდასახელებული.

ზეაჭიპნ-ი ზედთა, ზემო მხრის (კედლის, უბნის...) მცხოვრები.

ზეაჭიპნ-ზეაჭიპნ ისეთი მოქმედება, რომელიც გარკვეულ მოაზროვნეთა ახლეს ეინმეზე და ამით ათანაბებო ეკეთესათვის აღძრავს მას, — ზეგაღვნება. *ადეილად ეკეთი ზ. — აღძრან ეინმე ზეაზეაზეკეთ* ზ.

ზეაჭიპნ-ზეაჭიპნ-ი რაც ზედით (წინ, ადრე) მოიხსენიეს.

ზეაჭიპნ-ი ჩვეულებრივზე უფრო მძლავრი. — მტკიცე მძლავრი. ზ. *ტარაქანი.*

ზეაჭპარ-ი ზედა კიდურის ზედთა ნაწილი. — მხრის სარტყელი.

ზეაჭ- ე ქარიანი ადგილის მეზობელ ასოს — ზ-ს სახელწოდება.

ზეაჭა (ზედანი) (ბ.). 1. ზედითა. ზედა. 2. (პოეტ.) ზედიდან ძალა ეიმეონი. ზ. *ბედნიერებ!* ◊ ზედა ქარი — დასავლეთის ქარი (აღმოსავლეთი სატმოსფეროში); აღმოსავლეთის ქარი (დასავლეთი სატმოსფეროში).

ზეაჭიპნ-ი [არაბ.] 1. ეოს სიფრის უმაღლესი წარმოსახვით წერტილი ამა თუ იმ დამკვირვებლის თავზე. *მზე ზენიტშია.* 2. გადაც. (წეიგ.) რისამე უმაღლესი საფეხური. *დიდების ზენიტში იყო.*

ზეაჭპა (ისტ.) ეოსის შეფობის ხანა.

ზეაჭპა-ს ან. დაზეპავს.

ზეაჭპა სახელი ზეპავს ზმნის მოშველებისა.

ზეაჭპრ-ი ჩაეწერილ ეკ (ან წაეკითხავილ) თქმული, გაღმოცემული. — სიტყვიერი. ზ. *ანაბრები. — ზ. გადმოცემა. — ზ. პასები. ზეპრულ — ნაწერში ან წერილში ჩაუხედავად. ყველაზეპრულს ბევრი ადგილი ზ. იცის.*

ზეაჭპრულება მოსაზრებანი, თქმულება, ხალხურ სიტყვიერად გადმოცემული თაობადან თაობაში.

ზეაჭიპრ-ს გრძელ. ზეპრულად ესაუბრას.

ზეაჭიპრა ხალხური ზეპრულის ზმნის მოშველებისა.

ზეაჭიპრიპრა ხალხური მხატვრული შემოქმედება, თაობიდან თაობაში ზეპირად გადმოცემული.

ზეაჭპრიპრა იგივეა, რაც ზეპირსიტყვიერება.

ზეაჭპნ-ი (ქიმ.) ნაერთი, რომელიც წარმოიაგენს ამა თუ იმ ნივთიერების დაჟანგვის უმაღლეს ხარისხს. *წვალების ზ.*

ზეაჭპნ-ს ან. დაზერენს.

ზეაჭპა ი. 1. (ზედ.) ჩალისფერი, მოყვითალო ეეენი. **ზეაჭპე** 1. (ზედეული) ზედა ფენებისა, ზედაპირული. ზ. *ნოსბა. — ზ. ბეღა. 2. არაარსებითად, არასიდეფულობა. ზ. ეოლპა. — ზ. მზეული.*

ზეაჭ-ზეაჭპ, ზეაჭ-ზეაჭპ (ზედა-ქვედად) ახის (სახეს) — თქმას ისეთი აეაქცევდნენ, რომელიც ბან ზედს, ბან ქვედას.

ზეაჭპნ- ე ამერიკაში — სამშობლოდან სახლის, ბედის და მისთ. შეხვ. გამეორებით ფიქრებისა-გან ან ჩვეულებისაგან: მასზე ეკრან ლიმს, სიმინდს და სხე. (შესანახად ან გასასხმობად).

ზეაჭპპრპა (პოეტ.) სულიერი აღტაცებაა, შემოქმედებითი აღეზნება, აღმაფრენა.

ზემთავრობული-ი (პოეტ.) ზემთავრებით მეპატრონეები; ზემთავრებით გამოწეული. **ზ. სოტყვა.** **ზემსპ** 1. იგივეა, რაც ეკ. 2. (ძვ.-რელიგ.) ღვთაებრივ არსებათა აღმერთებული ზეციური; სამოთხე. **ზემციმ-ი** (ძვ.) 1. (რელიგ.) ზეცაში (მნიშვ. 2) მყოფი (ღვთის ეპითეტი). **ზ. მამა.** 2. გადაც. (ნოეზ.-პოეტ.) ვითომც ზეცით მოვლენილი, — არამიწერი. **ზემციმ-ი** (ძვ.) 1. (რელიგ.) ვითომც ზეცით (მნიშვ. 2) მოვლენილი; ზეციდან. **ზ. ძალები.** 2. გადაც. (პოეტ.) არამიწერი, ზებუნებრივი. **ზ. სიტყიერება.** — **ზ. სათნოება.** — **ზ. ბრძენი.**

ზემურა-ი[1] (ზღვრისა) ლღობე გადასატარებელი დიდი თეფში ქსიელი (ტილოსი ან ბამბისუელისა). ♦ ტანის გასამშრალებელი ფართო თეფში ქსოელი.

ზემურა-ი[2] (ზღვრისა) უმსხვილ ქსელებზე პორანჭებად ქსოელად ჩამბიებული ლაქანი.

ზემცილ-ი მოეკუნტული, ზეზეულად გამზმარი ხე. **ზემკა-ი**[1] ზედიდან დიდ ქვრივად წამოსული. **ზ. ქალი.** **ზ. ჩამოწეული.**

ზემკა-ი[2] ამპარტავანი, ზეიადი.

ზემკობ-ს გრძელ. ამპარტავნობს.

ზემკობა საპეი ზ ე ო რ ა ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ზემკო-ი (ზღვრისა) დიდი ეუნაი. *საკოლექტორო ზურგი.*

ზემკა-ი (ძვ.) 1. მხსნელისაგან შესაწირავი საკლავი. 2. გადაც. (წიგნ.) მსხვერპლად შეწირული ხელმწიფე.

ზემკა-ს იხ. დაზეურას.

ზემკა-ს ჰ პ ე რ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

ზემიდ-ი მედიდური, ქედმაღალი, ამპარტავანური. **ზ. ბატონი.** — **ზ. გამოიყურება.**

ზემიდობა ზეიადის თვისება.

ზემიმ-ი ზეცის მზიდველი დიდი გრაუი თიხისა, ბრებისა და სხვ. თიხის **ზ.** — **ზეთის დაყენა.** ♦ გადაც. საერთოდ, დიდი გრაუი რასამე. *მიწის ზ.*

ზემინას-ს იხ. დაზენიას.

ზემინ-ი (სპეც.) გრძელად ამოდებულებად ფერილი მიწა ფიქის. — **ზემინ-ი** დიდი ტალღა (ზღვაზე, ტბაზე, მდინარეზე). **ზღვის ზეირთები.** — *ზეირთებში ჩაინთქა.*

ზემიროსპ-ს ზღვის ღელვისაგან ნაპირად გუროს დასაცავად ადებული ზღუდე (ქსოსა, ბეტონისა).

ზემირთხვ (პოეტ.) ზეირების ცემა, ხეთქვა ზღვის, მდინარის და მისთ. ხაპირზე.

ზემ-ს (*იგივ. ნაშ. ძირ. ოჯ.ა, მრ. სხეულ.*) გრაუად. 1. ტანის ქუდა ნაწილით (სხეულისით) რასმე ფარდნობა (ადამიანი). *სკამზე ზემ. — ბეღელზე ზემ. 2.* უკანა ფეხებზე დაყრდნობილობა, — რაეულებრებულა (ცხოველის); გამეორებულია ფეხებით რაშზე დაყრდნობილი (ცხენებული, მწერი). *კატა ბუხართან ზემ. — ბეღი ფარდაგზე ზემ. — ბიჭი ხეზე ზემ.* 3. ართ, ამოსული ეასაქმოდ ზემ. — ბაღები ზემ. 4. (სპორტ.) ეიხებზე, დასაბიჯებელთა. *ხელოვნებისათვის ზემ.* 5. აფეიულსაფრიალი აქეს (მეფეს, პატრიარქს...). *ფოთის პაპი გატკაპანი ზემ.* 6. ეს თუ ის მხარე აქეს ზედით მოქცეული (კოშკს, გამაეიულს...). *კოშკი აღმოჩენილ ზემ. — დეეშაი ზემ. — ზედა, ართის, ეხის.*

ზემპ-ი ენები, ზარალი, დანაკლისი, წყალდიდობას ზ. *მოიკეს. — მწყრს ზ. მიაყენეს.*

ზემპობ-ს იხ. დაზემპნების.

ზემპრ-ი იგივეა, რაც ზარალი. **ზ. წისქეილი. — ზ.** *ძროხა,* ♦ ზიარი ჭურჭელი (ეიხ.). — ორი ან რამდენიმე ერთმანეთთან შეერთებული ჭურჭელი.

ზემპრობა 1. *ქრისტიანული ეკლესიის ერთ-ერთი წესი — ღვინის შესმა და სეფისკვერის ნაწილის შეეშა. 2. ის ღვინო და სეფისკვერის ნაწილი, რომელსაც ამ წესის შესრულების დროს მიიღებენ ხოლმე.*

ზემპრ-ს გრძელ. 1. წვილებს, ასწვილს; დაძრაეს (მზიდე რასმე). *ებეზმა ეერ ზიდა ტვირთი.* 2. ეგეიეს რაც ეზიდებს. — **ზ.** ზედ. აზიდინებს. იზიდეს, უზიდეს, ეზიდეს, ზიდეს, წაზიდეს, ნაზიდი, საზიდი.

ზემპრობა საპეი ა ზ ი დ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა, — გაელის რეეა, პირის ღებინება.

ზემპრ-ი საპეი ზ ი დ ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

ზემპრ-ი იგივეა, რაც ზიდეეა.

ზემპრა (ზღვისა) ახალი, ღაბსნი (ტანსაცმელი, ფეხსაცმელი...). — *ბავშეს ეზიაე.* **ზ. კაბა.**

ზემპრ-ი (ზღვისა) [*Betlis perennis*] დაპალი ტანის ღაბსნი მრავალწლიანი მეენარე ფოთლეეანეელიანებიანა; ეეფოთლეო ლერწე აქეს პატარა თეთრი ან მოწითალო ყეაეილები, ცეიის მთელი ზაფხულა.

ზემპრ-ი-პპპპრ-ი (ზღვისე-პაპალასი) ჭრელი ალიზასაპარა საპკალები. **ზღვისე-პაპალებით** *მოჭედე ეკალები.*

ზემპრ-ი განეეა, რომელსაე იწეცეს გულისამრეეი, ეეზიზღები, საძაგელი რასამე დანახეა. შეიეა, ეჭიეეა... **ზღვის პკეარ.** — **ზღვით** *ეეეერებს.*

ზემპრობ-ი ისეთი (ადამიანი), რომელსაე ზღვით აღეძრების სულ მცირე მიზეზითაე კი. — **გულზღვიანი.**

ზემპრპპ (ზღვისაკეი) (სპეც.) მორთეეი, მოკაზმეეი.

ზემპრ-ი საპეალო ხმა სამხმიან სამღერაში.

ზემპრ-ი [ს.] (ძე.) იგივეა, რაც კეეი (მნიშვ. 4).

ზემპრპპ-ი ჩოჩქოლი, ერთაპეეი, ზარაეი.

ზემპრპპპპ-ს *გრაეე.* იღეეა (ბალხი...), ჩოჩქოლი, ერთაპეეი აქეს. — **ზედ.** მოზზმიბ.

ზემპრპპ-ი [ს.] (ძე.) სიამეეოე, ძეირფასი ნივთები, განძეულობა.

ზემპრპპ-ი 1. პატარა გრეეპლი. 2. ოქროსმეეედლის პატარა კეეონი.

ზემპრპპპპ-ი მოსაპოვაე-სამკაული (ბალთები, ღილები და მისთ.). *ზიმზიალებით დარატეეული ტაიი.* 3 (იხორ.) მეელები (და ეარიანების სხეა გარეეეული ნიმუშები).

ზემპრპპ-ი ეამეცდარი ოფლისა და ცხიმის ჭუპეი. **ზიმზიალ სენი.**

ზემპრპპპპ-ი ზიმზიალის მქონე. **ზ. ტანსაცმელი.**

ზემპ-ი თხეედი ცხიმი, მიღებული ზიეი ზღეის ცხოეელისა და ზიეი თეეზის ქონისაგან.

ზემპპ, ზემპპპ-ი [*Cuminum cyminum*] — ერთწელეანი მცენარე. აქეს სურნეეეიანი ნაყოფი, რომელსაე ხმარობენ საკმისად საკმაზედ.

ზემპპპპპ ნელი, უნდოენელი, უსიეაელო მიძრაეა. **ზღაეზედ** *დაედის.*

ზემპპპპ-ი (ზღაეზიანი) ზანგი, უსიეაელო. **ზ. ადამიანი.**

ზემპპპპ-ი გულამოსეული ხმამაღალი ტირილი. **ზ.** *ეორთო.* — **ზ.** *ჭყსეეა.*

ზემპპპპპპ-ს *გრაეე.* გულამოსეული ხმამაღალი ტირილის.

ზემპპპპპპ-ზემპპპპპ განერწყეტელი ზლაეინი.

ზემპ გალეესილი თემაში შერჩეული ორი ისეთი ხოსაზღერე სიტყეა, რომელთა შეერთებით გამოიეის ახალი სიტყეა.

ზემპპპპპ სიხმარი; მოლანდება, მოჩეენება. *ღამის ზ.*

ზემპპ (ეარამ.) მეტყეელების ნაწილი, რომელიე აღნიშნეის ამა თუ იმ პირთან დაკაეშირებულ მოქმედებას ან მდგომარეობას.

ზემპრპპპპპ (ეარამ.) იგივეა, რაც ზემნიშნართი.

ზემპრპპ-ი (ეარამ.) უეეელეი სიტყეა, რომელიე აღნიშნეის, თუ სად, როდის, როგორ, რატომ ან რისთეის ხდება მოქმედება.

ზემპრპპპპ-ი (ეარამ.) ზმნის წინასართი.

ზემპრპპპპ ტანისა და კიდურების დაეშეირეთ გამართეა, გაელეა (ხამხანარეეის, უსიელის, შეემულიდ ყოფნისა და მისთ. მიერ).

ზემპრ-ს გრაეე. ზმნეული ხმის გამოსეემს.

ზემპპპპ-ი გაემების, ხმაგაჩერი ხელაეი (საქონელისა). *ძროხის ზ.*

ზემპპპ ზეიეი ჩეეულებრეე თემის ეიხიზე მოსაზრებების, იხეიათის, ეჯეეის, ზმნეული მსგავსი ხმიანობის, ზმნეულის ხასიათი.

ზემპპპპ-ი ჭიანეეი ტოტილა; ეეზნო დუდეენი, ბუურგეეი (ეეზიანი ელასი).

ზემპპპპპპ-ს *გრაეე.* ზმნეული ხმას გამოსცემს.

ზემპ ხასიათი, ბუნება, თვისება, *ადამიანური ზემ ეჯეის. — ბალი მარადან დაიაბა, ან ზმნეს იეეეის, ან ფეერაო.* ♦ ჩეეულება, წესი. *ბალის ზემ. ♦ აეი ზმე — იფიეი, რაც ბრეეა.*

ზემპრპპპპპ-ი ეეზეი (ადამიანი).

ზემპრპპპპპპ ზმნეიემეეის თვისება, — ეეზნოება.

ზემპპპ 1. იხ ზმნების, ნომრების ერთობლიობა, რომლებიც განსაზღერეის ადამიანთა ურთიერთობის კიდეებეებსა და ყოეაღქცეეას ამა თუ იმ საზოგადოებაში, მორალი. *კომენტატორი ზ. 2.* ამ ნორმების შესაბამისი ქცეეა და სულიერი თვისებები ადამიანისა.

ზემპპპპპპ-ი 1. ზმნობასთან დაკაეშირებული, ზმნობის დამახასიათებელი. *მაღალი ზ. ადეილები.* 2. ზმნობის მიხედეით გამორჩეული. **ზ.** *საქმეები.* 3. მიზანეანი, სულიერი. **ზ.** *ქმედეა.* — **ზ.** *პეენიმნებები.*

ზემპპპპ *გრაეე.* ღუნეეს, ფრეეს, ხრიან. *საბრეს ზ.* — **ზედ.** იზნიქეეს, ეეზნიქეს, ზნიქეს.

ზემპპპ საპეი ზ ნ ე ქ ს, ი ზ ნ ი ქ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

ზემპ-პპპპპპპ ამა თუ იმ საზოგადოებაში მცხოერებული წესები და ჩეეულებები, — *ადათ-წესები. ბალხის ზ.-ნ. — ძეელი ზ.-ნ.*

ზემპ-ი 1. განეაზღერ. ნაეცაელებელი: ყეელას შორის ჩარეეული ერთი (ან რამდენიმე); *გარეცეეი ეაწილი* (მთელთან, ცელეულთან, ცელებთან შეპირისპირებული). **ზ.** *ეორი მარეცხელაეა. — ზ. ამბის,ეის, ზოგიე — მეტისმეტი.* ♦ ეს თუ ის ადამიანი, გარკეეული ეონეე. *ზოგიერთი ეონეე პირი. ზოგიერთ ბამბა ჩხიაიეებს, ზოგის — კაკალიც არაო.* 2. ამა, ერთი. *ზოგი ჩემს გულმაე ჩაიხედეე! — ზოგი ახლა ამას კეთდის!*

ზემპპპ- პირეეი ნაწილი რთული ეუძეებისა; ნიშნეას საერთოს. *მაგ. ზოგადკაეეირი, ზოგადსაკამათლებელი.*

ზემპპპ-ი 1. იხეეი, რაც სხეადასხეა მოელენაში, საკაშში... *საერთოა, ეეელასათეის დამახასიათებელია* (და თან არსებითია). **ზ. ენება. — ზ. ფეეეება. — ზ.** *პრობლემები.* 2. ვანეეიტეეები, არაკონკრეტული. **ზ.** *წარმოდგენა. — ზ. დაახლოებეა.* ♦ *საერთო. ზ. განათეება. — ქიმიის ზ. კურსი.*

ზემპპპპპპპპ-ი იგივეა, რაც ზოგადსაკეირეელი.

ზემპპპპპპპპპპ ზოგიერთ განათლებას მოიმეეია. **ზ. ს.ეოლა.**

ზემპპპპპპპპპ რაც მთელ კაცობრიობას ეხეება, ზოგიერთ კაცობრიობისათეის საერთოა. **ზ.** *პრობლემები.*

ზემპპპპ-ს იხ. დაზოგეეს.

ზემპპპპპ ზოგ ადგილს.

ზემპპპ სახელი ზ ო გ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ზემპ-პპპ-ი იგივეა, რაც ზოგი (მნიშე. 1). **ზ.-ზ.** *ძეელი ამბობდნი ბეღდრეო ბოლქე. ზოგ-ზოგები* — 1) იგივეა, რაც ზოგ-ზოგი. 2) (უსატეეე.) ზოგ-ზოგი ეინმეები, ეიღაც-ეიღაცები, ზოგ-ზოგების წყალობით ვინმე *გაერეელდა.*

ზემპპპპპ-ი იგივეა, რაც ზოგი (მნიშე 1).

ზემპპპპ ზოგ შემთხეეეაში, — ხან, ხანდახან.

ზემპ-ი გამოხატეის მოელენილი ლოთნოის მოლენი ნაწერი. *ოქროს ზ.* ♦ საერთოდ, რაიმე მცირენი ნივთიერების მოლინი ნაწერი. *ბარმაცოლის ზ.* ♦ ოაფლის ზოგი — თაფლით სავსე ფიჭა.

ზემპპპპპ [ბერძ.] (ასტრ.) ცის სფეროს წარმოსახეითი სარტყელი — მზის წლიური მოძრაეობის გზა, ♦ ზოდიაკის ნიშნები — ალნიშნეს 12 თანაეარსკეელეეის, რომელთა შორის გადის ზოდიაკი.

ზემპნ-ი ნელი, აუმკაეებელი, უსიეაელო მიძრაეა. **ზიზინით** *მდენა.* — **ზიზინით** *ცოდა საჯ მასა.*

ზემპნეა (ზიზინასა) ეისაე ზიზინი ხმიეეა.

ზემპნეპ-ს *გრაეე.* ნელა, აუმკაეებლად, უსიეაელოდ საქმიანობს, მოძრაობს.

ზემპ-ი 1. ეიწრო და გრძელი სიბრტყე რასამე. 2. ეიწრო და გრძელი ფართობი სხეადასხეა დანიშნულებისა. *ქარხნული* **ზ.** — **ტყის ზ.**

ზემპპპპპპ-ი რასაე ზოლეში აქეს. **ზ.** *ყელსაბეედი.* — **ზ.** *კაბა,*

ზემპ-პპპპპ ზოლების შეკაესად. — **ზოლებად.** *მიწას ზოლებეო* **ზ.-ზ.** *ეეხნეოდა.*

ზემპპ 1. რასამე სიდიდე საზომ ერთეულად შეღარებით. **ზ.** *და ეწონა.* — დიდი **ზომის** *ფეხსაემეი.* 2. დამაეშეები, საჭირო (სიდიდე, რაოდენობა),— ნორმა, წესი; საზეეკარი. **ზომაზე მეტად** *ბალი მოეედა. — ყეელაფერში ზომაა საჭირო. — ტანსაცმელი ბმიერად ზომას გადადის.* 3. ხერხი, საშეალება, ღონისძიება. *უკანასკნელ ზომას მიმართა. — გადამწყეეტი ზომები მიიღო.* 4. (ლიტ.) ლექსწყობაში — მარცეელების ეეა თუ არ რაოდენობა (და განლაგება) სტრიქონში. ♦ *იმ ზომამდე — იმდენად (რომ...). ზომაზე ზომად — 1) ზომის (მნიშე. 1) მიხედეით. 2) ზომიერად.*

ზემპპპპპპ-ი ზომის (მნიშე. 2) გადასეელი, — მატებინებელი.

ზემპპპ-ს იხ. გაზომეს.

ზემპპ-პპპპ ზომა და წონა. *ზომა-წონის ბელაწყეეტები.*

ზემპპპ სახელი ზ ო მ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

ზემპპპპ-ი 1. რაიმე გარკეეული ნორმის თეალსაზრისით საკმარისი, — ნორმალეეი. **ზ.** *ჭამა-სმა. — ზ. ეძეა. — ზ. მაგიდეები.* 2. მოეეხედებაში, ქცეეაში გარკეეული ფარგლების დაცეეით, — თავდაეებული. **ზ.** *ადამიანი. — ზომიერად* ♦*ქცეეა.*

ზემპპპპპპპ ზომიერად ყოფნა, — თაედაეებულობა. **ზ.** *გამოიჩინა.*

ზემპპ [ბერძ.] სარტყეეი, ზოლი, სიერეე რაიმე საზღერეს, ორ ხაზს შორის ან რისამე გაყოფეებით. *წეიწეიანი ქსეეების* **ზ.** — *საანდერძო* **ზ.** — *ეეხეკლეეის* **ზ.**

ზემპპპპპპ-ი ზონისათეის დამახასიათებელი; რაიმე ზონაში, რაიმე ადგილას არსებული. **ზ.** *თაბახები. — ზ. საქმეები.*

ზემპპპ-ი (ზონისა) რასაე ნაკთისაგან დამზადებული წერილი გრეხილი. *აბრეშუმის* **ზ.** — *ფეხსაცმლის* **ზ.**

ზემპპპ-ი [ფრ.] 1. საეეიმო ხელსაწყო წერილი მილის ან ღარის სახისა ადამიანის შინაგანი ორგანეების გამოსაკელეელად თუ სამკურნალოდ. 2. სპეციალური ხელსაწყო ავადმყოფებრაე იწეის მეტეოროლოგიურ მონაცემებს.

ზემპ- [ბერძ.] პირეეი ნაწილი რთული ეუძეებისა; ნიშნეას: 1) ცხოეელს. *მაგ. ზოოლეგია, ზოოტექნიკა.* 2) ზოოლოგიურს. *მაგ. ზოოპარკი.*

ზემპპპპპ-ი ზოოლოგიის სპეციალისტი.

ზემპპპპპპ [ბერძ.] მეცნიერება, რომელიც შეისწაელს ცხოეელთა სამყაროს.

ზოოფიზიკა-ი ზოოლოგიის დამხმარე დარგი. ზოოლოგიისათვის განკუთვნილი. ზ. მეთოდი. ♦ ზოოლოგიური ბაღი (პარკი) — სპეციალური ბაღი, სადაც სამეცნიერო მიზნით თუ სანეგნებლად პატარა ხმლად ცხოველი.

ზოოპარკ-ი ზოოლოგიური პარკი.

ზოოფსიქოლოგია მეცნიერება სასოფლო-სამეურნეო ცხოველთა მოშენების, მოვლისა და გამოყენების შესახებ.

ზოოფსიქიატრ-ი ზოოტექნიკოსთან დაკავშირებული. ზ. სწავლება.

ზოოხა (ზოოხასი) (საქ.) წარმოსადგენი. მოსაღ. ზ. ტაძარი. ♦ ფიდი, მსხვილი. ზ. კალმახი. — ზ. ქვეყანა (ფიგურ.)

ზოოხა (ძვ.) კერპთაყვანისცემა; მსხვერპლის შეწირვა (ცრუმორწმუნეობის).

ზოოხარ-ი (საქ.) დიდი და უშნო, მოუხერხებელი. ზ. ფეხაკეთი.

ზოოხ-ი ქსოვილის ვიწრო ზოლი, ზონარი, რომლითაც ორსაუკუნე ტანისამოსის ამა თუ იმ ნაწილს კაბის ზ. — პერანგის ზ.

ზოოხვა ზე ტანის რისამე შესახებ. — სერიოზი, ნაგდილი, განზრახვა. იდეალი ზ. — ცელის ზ. — მორიგი ზრახვები

ზოოხვა სახელი ზრდილი, იზრდება ზმნათა მოქმედებისა.

ზოოხვა-ზანგრიპაჩობა ზრდა და განვითარება. მეცნიერის ზ.-ნ.

ზოოხვა-ი (წიგნ.) ზრდის პროცესში ყოფილი.

ზოოხვადეპრაციული-ი ეროზ, რამაც ზრდა დაბრკოლა ზ. ქალთანი. — ზ. ბეჭილი.

ზოოხვადეპრაციული (ზრდადაქვეითარებისა) ვისაც, რასაც ზრდა არ დაქვეითებია. ზ. მეცნიერი. — ზ. მარტალი.

ზოოხი-ს ან. გაზრდის.

ზოოხინ-ი იგივეა, რაც ზრდილობიანი.

ზოოხინობა ამა თუ იმ საზოგადოებაში მიღებული ყოფაქცევის წესები; შესაბამისი, მორიგების გამოხატველი ქცევა. — თავაზიანობა

ზოოხინობიან-ი 1. ვისაც ზრდილობა ახასიათებს, — თავაზიანი. ზ. ვინცეული — ზრდილობიანად ქცევენ. 2. ისეთი, როგორსაც ზრდილობა მოითხოვს. ზ. სტუდენტები. — ზ. მოკითხვა.

ზოზობა ან. დაზრდა.

ზოზობ-ი ზაონ ზმის ზაგარი ძლიერი ზმა, რასაც რიგის დროს გამოცემული. რკინის ზ. — დამწრების ზ გაკეთდა. ♦ თავშეყრილი მრავალი ადამიანის შეშფოთებული ხმაურის მაგვარი ზ.

ზოზობ-ს ან გრძელ. ზრიალის ხმას გამოსცემს დაწყვრის მიზეზი ზ. — დარბაზი ზრიალებდა.

ზოზ ისრის წვერი.

ზოზობა სახელი ა ზ რ ო ბ ს, ზ რ ე ბ ა ზმნათა მიქმედებისა.

ზოზობა (ძვ.) ზრდადი სახელი მსხვილფეხა რქიანი ხარ-ხნეწილისა (ძროხისა, ფურისა...).

ზოზობ-ს გრძელ. ციცქნას და ზრიხმის, ღიღინის ეინმეყოფის, რამეყოფის, შელის, პატრონობს ვინმე. რასმე. შეიღებებ ზ. — ქვეყნისთვის ზ. ღ ზედ. იზრუნებს, ზრუნავს, მზრუნველი. საზრუნავი. უზრუნველი.

ზოზობა წუხილი, დარდი, ფიქრი ვინმეზე, რამეზე. გარდა ზრუნა ვინმეყოფის, რამეყოფის. მზრუნველობა. ქვეყნის ყმაილდებობისათვის ზ. — ოჯახის ზე ზ.

ზოზობ-ი ტანის დიდი გარეული ხარი.

ზოზობ-ი 1. პატრის გაკიდით გამოწეული წერილი. გაიმეცი ხმა. ტყვილ ზ. — ქარის ზ. 2. იგივეა, რაც ბზეული. ფიქრის ზ. 3. დაბალი ხმით მოთქმა; ხალვათში ღიღინი. ეს მკვდარი ამ ზეზეით ამ გაკვეთებამო.

ზოზობ-ს გრძელ. ზეზეით გააქეს. ქარი ზ. — ტელეკაბელებად ზ. ი ზმ. მიზეზეზე.

ზოზობ-ზოზობ-ი ერთიმეორეს მიყოლებული ზეზეი. ტკივა მოგონილ ზეზეზ-ზეზეით.

ზოზობ-ი (Acipenser) მსხვილი თევზი; აქეს ეკრანული ხორცი, მისი ქერცლითისგან ამზადებენ ხილეულის (სანონ. თარმი).

ზოზობა-ს ან. გაზეხთხეს.

ზოზობა (საქ.) სახელი ზ ე თ ხ ა ვ ს ზმნის მიქმედებისა.

ზოზ-ს გრძელ. ზეილი, ზეზეი გააქეს. ტრატრიტინი ზ.

ზოზ-ი იგივეა, რაც ზეზეი. ქარის ზ.

ზოზობა (ს.ქ.) ლეონიანის წერილი ჯიში, რომელიც ზეზეიდან თიეის და ლიონიანის ნაკეთებია გასახედად, გასაპრალებლად.

ზოზობა (ა) ბაგარი მირუაცი, რომლის ცხედრის (ან ამ ეინმეყოფილი დიდხანეც ქალაქებ..) ამსრულებენ ხიის და ლიონიანის ნაკეთებია გასახედად, გასაპრალებლად.

ზოზობ-ი პირველი შემადგენელი ნაწილი რიგი ეკუთვნისა: ნიშნავს ზეზეიან დაკავშირებულს ბაგ. ზეზეიგაკიდებული ეკუთვნილი. ზეზეზეზეზეული, ზეზეზეზ ხელის.

ზოზობ-ი 1. ხმეულის უკან ნაწილი კისრიდან წელამდე (ტანისეულისთვის — ზედა ნაწილი გავამდე). ზეზეზე კოკა. — ზეზეზე დაეკეთ. — ზეზეთ ზეიეთ-ჭიეთ. — ეიეეს ზეზეზე ჩოსტა. 2. ზეეთა, ამოზნექილი, ამოზეეთი ნაწილი რისამე. ეეეის ზ. — ხელის ზ. — მთის ზ. 3. ეკანის, ხავარძლის და მისი ზეეთი ამოსული ნაწილი, რომელსაც ზეზეთი ეეეზნობიან 4. მიწა-ეეყალი ბრძილის ალეილის, ფერიცატის ხაზის ეკან. მტერს ზეეიეეი მოეკეეთ პარტიზანეი. 5. ამბეზეთი ნაწილები, ორგანიზაციები, რომლებიც საბრძოლო მოქმედებაში უშუალოდ არ მონაწილეობენ. არმიის ზ ნ. მეომარი ქეეეის ის ნაწილები, რომლებიც უშუალოდ არ მონაწილეობენ საბრძოლო მოქმედებაში. ♦ ზეზეზე მოქმედება (მტერის) ანდამ (საეკ) — სისტემატიკ დაამარცხებს, გაანადგურებს. ზეზეი ამოკეეთა (საეკ.) — ისე ჭკეეეა, რომ ზეთხეეეა სიეეზნე. ზეზეი ზაკთა ხქეა — ეინმე ძლეეეი, გაეეეენინა მფარველობა ზეზეის ტკეეი — ზეზეზეეში ხრეეეეი ეეეი ტკეეი. ზეზეი ეკეეა — ეინმეზეგან ფარეეეად. მაეეეეეეს ზეზეი გაეხსნეეეს — მაეის ფიქეერ, დაეხმარება. ზეზეი ეეზეეეეს — გაექეეეე (მტერს, ტკეეის..) ზეზეთ ჭარა — ეეეეეეი, რაც ზეზეეეარ. ზეზეი ზეიქვეთ — გაეაეეეეეს, უზეეეეეს ზეზეზე ეეეეეეეეი — ხალხეი ჰყავს ეინმე. გასაეეეეეეი. ზეხსრულებელი აქეს რაზე ზეზეი ხაეა აანთვა — ეიეეს ხაერძნ ტკეეი (ნათეეეარ ეზეეს) და ზეზეი გაეეეზნა.

ზოზობ-ი ზეზეის (ზნაზ. 2) მქონე. ზ. ხეეი.

ზოზობ-ი ზეეთის, ირაგვულის და ზოგი სხვა ფეეზის ზეზეის ანაეეეი. ეეზნარეეეული და ეეეზე გაბოზებული.

ზოზობ-ი ეეეეეეეეეეეი-ი გაძლეეეეული ეინიეზე მხარდაეეეეი.

ზოზობ-ი 1. ქარაფული ქიმიკაბის ერთ-ერთი ხეიხი — ზინჩაეაღმყეფის ზეზეეი გაეეხსნება. 2. ცეხეი ზეზეზე ეინეი.

ზოზობ-ი ქარი, რომელიც უბერაეს ზეზეის ზმნიდან (ხაეხობის ხეიხეი).

ზოზობ-ი ეეეეეეეეეეეი ისე, რომ ზეზეეი მაბრეეეეეეი ეინმეეთან ზ. ეეეეი.

ზოზობ-ი ზეზეზე ეამოეეეეეეი ჩანაეი.

ზოზობ-ი (ს.) ტეხილეი ქეი ეეეეზე ეეეხეი.

ზოზობ-ი (პოეტ.) რაე ეეეხი ზეზეზეეის ეეეეეეეეეეე

თ

თაბაშირი-ი [ა.] კრისტალური მინერალი თეთრი (ან მოყვითალო) ფერისა; იყენებენ ქანდაკებაში, მედიცინაში (სადამსახურო არტახებისათვის), ხელოვნურ მეურნეობაში (სასუქად) და სხ. *თაბაშირის ქანდაკება.* — *მოტეხილი ხელი თაბაშირში ჩაუდეს.*

თაბახი-ი [არაბ.] 1. ხის დიდი ლანგარი. 2. გარკვეული ზომის საწერი ქაღალდის ფურცელი. ერთ თაბახზე დაწერილი განცხადება. 3. ნაბეჭდი ტექ.-ს ტის ალრიცხვის ერთეული, — ფორმა (მნიშვ. 3). *საათგანრო ო. — ნაბეჭდი ო.*

თაბანი-ი [არაბ.] (ძე. და კუთხ.) გუნდი, ჯგუფი (ადამიანებისა, ცხოველებისა...). *ყვავების ო. — ავაზაკთა ო.*

თაბან-ი ახალი მწიწილები ცხოველი, აქეს წვეტებებული ღრუნჩი და გრძელი კუდი. *მინდვრის ო. — თაგვის სიარო. ჭ თაგვის ზედარი — ოგივეა, რაც დარიშანაა. თაგვი კუდს ვერ მოიწევენ* (საბ.) — ოტყვიან, როდესაც ძლიან ეწინწკლებიან.

თაბაშისება (თაგვისებანაირი) [Ruscus ponticus] ბუჩქნაირი ეკლიანი მცენარე შრომანისებრთა ოჯახისა; ტოტები ფოთლებიან ბრტყელი და ტყლიან დაბოლოებული აქვს; ნაყოფი წითელი მრგვალი კენკრაა.

თაბაშისფერ-ი მეტი ნაცრისფერი.

თაბაშისცხვ [Nordeum leporinum] ერთწლეული ბალღეული პალაზი მარცვლოვანთა ოჯახისა.

თაბაშა (თაგუნასი), **თაბაშია** (თაგუნასი) (ანონ.-მოდერ.) პატარა თაგვი.

თაბაშირ-ი [არაბ.] 1. წიწაკისებრი ჩრდილოეთ ამერიკის მოსაკვარებელად. ხილისას თავთავებს *წეუდგა.* 2. ასპრეზელო სამაგარებელად განთავისუფლებული მოქალაქენი, რომლებიც სამხედრო ვალდებულებაში ყველა შემძლეს გაიწვიეს. *ჭ თაბაშირებში ჩაჯდომა* — ოწინააღმდეგის ციხესიმაგრეში ჩასვლა.

თაბაშირ-ი ეროვნ თანამშრომლობის მხარდამჭერი (მნიშვ. 1) დაჯგუფ სწეული. *ო. დეპარტამენტი.*

თავ- პირველი შემხვედრილი ნაწილი რთული ფუძეებისა; ნიშნავს თავიანთ დასკვნირებულს. *მაგ., თავახდილი, თავპრუ, თავდასხეული.*

თავ-ი 1. ადამიანის ან ცხოველის სხეულის ცილინდრული ნაწილი, რომელშიც მოქმედეული ტკინი, აგრეთვე მფარველობის მოთავეთ ორგანოები. *თავის კაკალი. — ო. მაკლია ამწია. — ო. დაიბანა. ჭ ადმინიანის ამ ორგანოს ზედა ნაწილი. ო. გადაპარსა. — თავის ტკივილი. 2.* ზედა ნაწილი მაღალი რისამე (ბალთის, ძირი). *სვეტის ო. — კოშკის ო. 3.* ზედა, ასახლელი ნაწილი (ცეთახა, ქვეყრისა...). — *სარქველი, სახურავი. ქვეყრის ო. — ქუაბს ო. ახადა. — სკივრის ო. დაბერა. 4.* წინა ნაწილი, დასაწყისი რისამე (ბალთისა). *ბოლო). სუფრის თავში დასვეს. 5.* ზედა ფართო, წვეულებრივ ბრტყელი ნაწილი რისამე. *ლულამწის ო. 6.* მეთაური, ხელმძღვანელელი, *ლეგიონერის ო. — ოჯახის ო. — ამერის ო.* (ძე.). *ჭ რისამე წამოწყების, მოთავე, მხებით ო. 7.* საუკეთესო ხარისხისა (ხილზე ამბობენ, ლეღინზე, ყურძენე). *ო. ხილი. 8.* რაიმე ობზედების დასარულებელი ნაწილი. *ბრონი. ბუთი ოაკისგან წეიდგება. 9.* ზოგი ხოსტნელი მცენარის ერთი ცალი. *ო. ნაღირი. — ერთი ო. კომპოსტი, 10.* სხეადასხვა საქმელი, რომელსაც გარკვეული თანმიმდევრობით მიმართავენ. *სამი ო. სამქმელი. 11.* უკიდურესი ადგილსამყოფელი; საგეთარი პირობეები, თავისი არსება. *ო. მოიმძიმარა. — ო. შუსწორა სამშობლოს. ჭ* თავის არ აიტკივებს — ძალიან არ შეწუხდება, თავს არ შეიწუხებს ვინმისთვის, რამისთვის. *თავს აიწვებს* (აიწვავებს) — გაიამპარება, გაიამეტებდება. *თავს ამოყოფს სადმე* — მოეჩქეება, მოიფენება სადმე. *თავი ამოაჭრა რისამე — არ შეუძლია რაში. ვინმეზე თავს არაა რამე* — რამე ეწამარება, მოსცდა ვინმე. *თავზე აუვარდება* — 1) თავში მოაწვება (სისხლი). 2) ძალიან მოეკიდება (ღვინო...); დათვრება. 3) გადაჭ. დიდი წარმოდგება შეექმნება თავის თავზე. *გავიყარე დება. თავი და ბოლო — დასაწყისი და დასასრული. თავზე ხელს არ იბანება — ეზარება უშრომა თავი. თავზე გადასდის* (ხავს.) — ძალიან ბევრი აქვს (ქონება, ფული). *თავს გაეა* (თავს გაეყვა) — გასაფლეულება. *თავს არ გასდეულება — ოგივეა, რაც თავს არ აიტკივებს. თავს* (თავზე) *დააყენება — 1)* მოულოდნელად ზედ ეენმესთან. 2) მოულის (მძიმე ავადმყოფს). *თავზე დააჯდება — ძალიან გაუთამამდება; აიდგება, თავს დაჯდება — თავს გაეწარავს, თავს გაიმეტებს სასიკეთოდ ეენმესთის, რამისთვის. თავს დაუკარგა — 1)* გამოკვნეულება, გამოეთხება, წყვა. 2) მოულოდნელად ეენვეა. *თავის დებება — ზომიერად მოქცეება თავს ფეხს რამეზე — თავი მოაქეს რისამე შემძლეელად. თავს ვერება ვერამე, რამეზ — საგულდაგულოდ უცილობ, მეტისმეტად ზრუნავს ეენმისთის, რამეზე. თავს ოფება — ეკისრება, თავს იმტკიცებ* (ადგილს) — ძალიან ბეერს ფიქრობს (რამე ძნელად გადასაწყეტ საკითხზე). *თავს იმეს — 1)* გამოჩნდება, გამო ჩენელებით რამე. *თავში იეცა — ძალიან ნაზოს რამე. თავზე კაკალს გაატხრეეს* (ხავს.) — ძალიან გაუგაჯავრეეს, ლტქვსაკ. *თავს დაკლებს, ჩაკლებს — თავს დაბრის (შეუბარების, სირცხეილის გამო), თავს ჩაჭინდრავს. თავს მოაკლა — დასარეულს, დაავეგრეებულს (საქმეს). თავი მოაქვს — ცდილობს თავი მოიჩენოს ეენმისთვის; დიდეკეელობს. თავზე* (თავს) *მოაეეს — ძალით მაიძულებინებს რამეს. თავი მოისვა — აკეიპებეა რამე. თავს მოიჩენა — შეარხეეინეს, სახელს გატეხს. თავზე საერთო — ძალიან ბეერი. თავში საცემი — საღარაფეროდ, საფერეებელი. თავდან* (თავთა) *ფეხებამდე — მთლიანად (თოქმის აღამიანზე). თავდან ფეხებამდე აათვალიერ-ჩაათვალიერებ. — თავთა ფეხამდე შეაარაცებეეო. თავი ქუდში აქვს* (საუბ.) — იტყვიან, როდესაც ვინმე განაღვლებული აქეს რამე. *თავს შეიმაგრებს — ეენასენოთან შეინარჩუნებს. თავს წაარჩენს — გადატანებს* (ეზენი). *თავზე წაიხედებს — ოგივეა, რაც თავზე დააყენებს. თავზე ხელს აიღებს — არაფერში არ გაუეეს, უყურეებისადმე მოეა.*

თავ-ი ფილეე, რაც თეთინონ. *ჭ ჩემ თავად* (შენ და თავად) — *მე თვითონ, ჩემის მხრით.*

თავ-ი (ძე.) ფილეკვარიანი ფეოდალური ეენა, უმაღლესი წოდების წარმომადგენელი.

თავ-ი ეკლესიის (ეზენი). *თავზე წაიხედა და აზანურები.*

თავადაზნაურობა (ძე.) 1. კრებ. თავადაზნაურები ერთობლივ. 2. თავადაზნაურთა წოდება.

თავადაზნაურ-ი (ძე.) თავადაზნაურების დასახასიათებელი. თავადაზნაურებისაგან შემდგარი.

თავადიშვილ-ი (ძე.) ოგივეა, რაც თავადი.

თავადიშვილობა (ძე.) თავადიშვილად ყოფნა, — თავადობა.

თავადიშვილიან-ი (ძე.) თავადიშვილის დამახასიათებელი.

თავადობა (ძე.) 1. თავადის წოდება. *ო. უნოძეს.* 2. თავადად ყოფნა.

თავადურ-ი (ძე.) თავადის დამახასიათებელი, შესაფერი.

თავან-ი [არაბ.] ზრდილობა, პატივისცემა, მორიდება. *თავაზით მოიკითხა. — ბეეზარი თავაზით მიდგა.*

თავაზიან-ი ზრდილობიანი, მორიდებული. *თ. ხიდეკეაზენი. — ო. ახალგაზრდა..*

თავაზიანობა თავაზიანის თვისება.

თავაზობა-ს (*ნ. ძონ. ოყენ.* უთავაზა) ტრფეეე. 1. მაარჩენებეს მაარჩენებეს, ახლეს. *ტატიეეეს ნთ.* 2. (*ნ. ძონ. ოყენ.* მესთავაზა) წინადადებას ახლეს რისამე შესახებ. *დირექტორის თანამეეეებისაც სთავაზობენ.*

თავაკი-ი ოგივე, რაც სხეენი.

თავაკიან-ი, **თავაკიანა** (თავაკიანასი) სუდთა, წვინდა, ნამეეენი. *ო. ეეეენი, პანეეეენი პანეეეის ხსოვნაში. ო. ეეეი. — ო. ეეეინი.*

თავაკიანად, **თავაკიანის** დაუკეენებეეეე, განუეეეეეეე. *ო. მეეზაიაზ. — ო. ცეეაეეიან.*

თავაკიან-ი, **თავაკიანი**-ი 1. ეიხაე თავი მაღეა უკიარაე (საპირის). *თაეჩაეენეეეი). ო. მიდის. 2.* გაეაკ. თამპანი, კაკნეენი.

თავაკიანად-ი თაეჩაეეეი, გათაეებეეეენი, აღეარაკნინეი. *ო. მ.ტკრა. — ო. მოეჩეეეეა.*

თავაკიანეიბა თავაკეენეის თვისება.

თავაკიანეი-ი თავაკეენეის ოგივეა, აგეეარაკნინეი. *ო. ეეეაეეეეეი. — ო. აბაკეაეეეეი.*

თავაკიან-ი რასაე თავი, საპარაკი, ანხეიი აქეს. *თავაიდილო კეეეარა.*

თავაკიან-ი თავისი ბეეი, თავისი ანაკაეე-დაბაკეი, თავისი გეა-კეეეი. *თაკეიკეეეის არა გაეეეაეა ეა. — თაკეეეეს ოეეეეეეი.*

თავაკიან ადამიანის ანეეთი ავაეეეეეეეური მეეეარეობა, რომელსაც ეეეეეეეა, რომ გარეეეი საკენეი ფიითეის ეანაკიეეე, ტრანაეეეეეეე. *ჭ თავაკიან* (დაეხმეეა) — 1) თეკეეეეენ კეეეეაეეეი დაეეეეეეეა, ეენაკაეეეეეის დაკარაეეეე. 2) ეაეაეე. *ეეეეეეე

თაკვარიდავან- ი თაკვარებული. თაკვარნარევი. *ო. ბამუღითქილი.*

თაკვარნარევა თაკის გამწირვა. თაკვარნარევი — ისე, რომ თაკი გასწირონ, — თაკვარუშოვად. *ო. იძარძოება.*

თაკვარიურ-ი თაკვარებული. თაკვარმტკიცე. *თაკვარწირილად ოდაკვნენ ქამრისაკი.*

თაკვარიწირებაა თაკვარწირული ფეისება, — თაკვარება

თაკვარ-ი გამამტკიცებელი, გაოაეხვებული. *ო. ახაღვაზრდა.*

თაკვარ-ი ეთაკვარებული ფეისება.

თაკვარ-ი ეთაკვარებინ-ი ეთაკვარებული, რასაც თაკი აქეს გატანილი. *ბმლით თ.*

თაკვარ-ი ეთაკვარებული, რასაც თაკი აქეს გაჩენილი. *ბმლით თ.*

თაკვარ-ი ეთაკვარებული, რასაც თაკი აქეს გაბეთქილი.

თავკიდურ-ი სიტყვის დასაწყისი (ბერა, ასო, მარცვალი).
თავ-კირჩხ-ი თავი და კისერი.
თავკოშკა (თავკოშკასებური) 1. უქონო წყალსხმელთა ცხოველების (მაგალ., გომბეშოს) ნაშიერი. 2. |Echinops| ეკლიანი მცენარე ოჯახიდან ოჯახისა; აქვს ლერწის წვერზე მრგვალი, წვერაც თავებად შეკრებილი ფიფქიები.
თავკრა ცხენების საფეიქრო ხელსაწყო.
თავკრავ-ი : თავდაყირა დაჯახება, — საფეხბურთო ტერმინი.
თავკრავ-ი თავდაყირა დაჯახება (საფ.). — საფეხბურთო ტერმინებიდან.
თავკრავ-ობ-ა (საფ.) საქმეებიდან ამოვარდნა, — თავბრუსხვევა.
თავკრავობ-ა (თავბრუსხვევა) 1. უეცარი წკვარამი, ტკივილი თავში, რომელიც ხანდახან ისეთ ძალას აღწევს, რომ ადამიანი ვეღარ ფეხზე დგება. 2. (გადატ.) ფიქრი, ზრუნვა, რომელიც ადამიანს ვერ აძლევს საშუალებას, ნორმალურად იფიქროს, იმოქმედოს.
თავკრავობ-ს (საფ.) ვინმეს თავბრუ ახვევინებს, ვინმეს ფიქრებში აგდებს, ვინმეს ვერ აძლევს საშუალებას, ნორმალურად იფიქროს, იმოქმედოს.
თავკრავობ-ს (საფ.) თავბრუ ეხვევა, ფიქრებში ვარდება,

თანდასწრებით (თანმხლებობისა) ზმნ. ისე, რომ ვინმე ან რაღაც ესწრება, ხედავს, ესმის რაიმე. ბავშვის თანდასწრებით ნუ ილაპარაკებთ ცუდზე.

თანდასწრებითი (თანმხლებობისა) ზმნ. ფორმა, რომელიც გამოხატავს მოქმედებას, რომელიც ხდება სხვა მოქმედების თანდასწრებით. ქართული ზმნის თანდასწრებითი ფორმა.

თანდაყოლა (თანმხლებობისა) ზმნ. ვინმეს ან რაღაცის თანმხლები ვინმე ან რაღაც. ბავშვი ყოველთვის დედის თანდაყოლაა.

თანდაყოლილი (თანმხლებობისა) ზმნ. ვინმეს ან რაღაცის თანმხლები. ბავშვი დედის თანდაყოლილი მივიდ

რომ ვინმე ვისწრაფოდეს. *კორინთის ეპისკ წერილის ო. წარკოთხვის ჟამსა.*

თანდაპოლინ-ი რაც თან დაპყრია. — დაპაიებით-დანეც დაპასისათვისეც. *ო. ნივნი. — ო. ნაკლი.*

თანდაპპონ-ი (ქრისტ.) მეტყველების უსულო ნაწილი, რომელიც ლაპრიობის სახელს და მარ-თვის მას რომელსაც პირუნაო. აღნიშნავს საკნის მდებარეობას, მიმართულებას და სხვ. თანდებუ-ლებია: *ზე-, შინ-, ევრ-, ჭარ-, -თვის...*

თანდებულ-ნ-ი (ქრისტ.) თანდებულის მეორე ო. სახელი. — *ო. პრეპოზიცია.*

თანდირჯვარის იგივეა, რაც თანამიმდევრობა.

თანდირჯვარ-ი იგივეა, რაც თანამიმდევრო-ლი.

თანდნდვან-ი ვინე თან ახლავს ვისმე. *პრეზიდენ-ტის ო. პირები.*

თანჯან-ი ჯაკეში, ხარისხი, კატეგორია. *პირვე-ლი თანრიგის ტანმოვარჯიში.*

თანკინოსან-ი (თანრიგისანია) რომელიმე თან-რიგის. კატეგორიის მქონე. *ო. სპორტსმენები.*

თანკონტრიბ-ი (ეკონომიკის (ან რამეს)თან) ერთად გაზრდილი. *ო. მევობრები.*

თანლოცვა (ლიტურ.) რიულ წინადალებად შეკა-შირება ისეთი მარტივი ან შერწყმული წინადადე-ბებისა, რომლებიც სინტაქსურად თანასწორია ერთ-მანეთის მიმართ.

თანლოცვით-ი. *რიულ თანწყობილი წინადადება* (ტრამატ.) — *რიული წინადადება, რომელიც შედგე-ნილია თანწყობის წესით* (შდრ. *ქვეწყობილი*).

თანმა ფუძის გარკვეული რაოდენობა, დიდი ო. — *თანმიეხის ათვისება.*

თანმედრინ-ი (წინ.). ისე ერთმანეთს ემთხვე-ვა. *ო. მოეკუთვნი. — ო. ჩვენებები.*

თანნაკლა ვინმესთან ერთად წასვლა სადმე. *ვი-სიმე თანაგზავნილად* (წინმე 1) *ყოფნა.*

თანნაწილა 1. იხ. დათანაწილება. *პიატიაზე ო.* 2. *ბზ.* შეთანხმება. *ერთმანეთში ეარ თანმიდებიან.* 3. *ა-თანხმება* იხ. დათანაწილება.

თანპირ-ი 1. ერთსულოვნება, ერთმანეთთან შე-გუება (*ბაკანობა*). *უთანხმოება). კოლექტივში სრუ-ლი თანმხრობა. — თანმხრობით მოქმედებენ.* 2 შეხედუ-ლებათა ერთგვაროვნება, აზრთა ერთიანობა. *ამ სა-კითხში მკვლევართა შორის თანმხრობაა.* 2. ღალება-თი პასუხი, დასაბუთებული პასუხი. (*ბაკანობა. უარი*). *თ. მიიღო. — თ. განაცხადა.*

თანპოპან-ი (თანმხოვნისა) ბეკრა, რომელიც წარმოთქმის სამეცნიერო ორგანოებში ხმა-სკლი-ზის ან ნაპრალოვნების საშუალებით. *ჭდეები თ. — თანმხოვნებია ბ, გ, დ, ვ, ზ, ჟ, კ, ლ...*

თანრიგა 1. *ზომამდელების თითოეული საფეხუ-რი* (*ზომები, შეფილები, შეფილმელები...*). *მოიტეხ მეოთხე თანრიგს მოეცილოთ.* 2. *ერთიანურად მეზო-ლები დაახლოებით ერთი ასაკის ადამიანები, ნორმი თ. — მოიპაიჟალი თ.*

თანრიგაში ფიზმაზრე სიტყვა; მოითხოვს სახელი-სადან ნათესაობით ბრუნვას.— *შესახებ, -ზე. გამო. «ვეფხისტყაოსნის» თ. ქმოსდით მსჯელობა.*

თანრიცხ-ი (თანრიცხა) (წინ.) რისამე ნამოშენე-ბი. — *მოიათე. ინდივიდური.*

თანრიცხ-ი *ბერძენ.* რაიმე საქმის საათვალია, რა-ხანს ნამოშენებია.

თანრიცხა ხელმძღვანელობა (რაიმე ნამოწყე-ბისა), ინიციატორობა. *კომპაუნიერთან. ო.*

თანრ-ი (ს.ს.) აღსოსაულური სიმებიანი საკრავი ერთგვარი.

თანაზო ხელისაწყო, რომლითაც ამოწმებენ ხაზის პირიზონტალურად მდებარეობას სინრფელეზე: ოდნავებ მზნეებლობანაში, საღეზელით საქმეში.

თანაზუნ-ნ-ი *ბერძ.* პირიზონტალური. *ო. ნიმრაფეკ.*

თანაკაშა (ბ., ს.ს.) თითარი. ♦ *თანაკაშა ხა-ნი* — ერთგული ჯაშის ტანსაცმელი ხანი.

თანანი 1. ქალალდზე ან ფეცარზე გამოკვანილი ნიმუში (ზომა) ტანსაცმლის, ფეხსაცმლისა და სხვათა გამოსაკერებლად. *კაბის ო.* 2. ნიმუში, რის მიხედვით-აც ამზადებენ რისამე ლუკაუნებს. — *შაბლონი.* 3. ფიდი კალი ბალში.

თანაკაშ-ნ-ი ერთი ენიდან მეორეზე გადაღებული ტექნიკი *სიტყვასიტყვით ო. — «ქვეხისტყაოსნის» თარგმანი.*

თანაკაშა სახელი თარგმნის ზმნის მოქმედე-ბისა.

თანაკაშ-ნ-ი ბერძ. ერთი ენიდან მეორეზე გადა-აქვს (რაიმე ტექსტი); სხვა ენის საშუალებებით გა-დასცემს. *გერმანულიდან ქართულად თ. — ლექსებს თ.* ♫ ზედ, უთარგმნის, ითარგმნება, თარგმნა, თარგ-მნილი, ნათარგმნი, სათარგმნო, მთარგმნელი.

თანაზმნის-ნ: *ათანქმნილი ლექსიკონი — ლექსიკო-ნი, რომელშიც ერთი ენის სიტყვები სხვა ენაზე არის თარგმნილი.*

თანაზმნ-ნ-ი რაც თარგმნეს. *ორიგინალური და თ. ლიტერატურა.*

თანაჰპ-ნ 1. შესაფე (*რომელიმე ქსელარაში, რაიმე ტერიტორიაზე*) და ღარაფეც. აკლება, აოხრება. *მტრის ურლილის თ.* 2. *გადატ.* თავის ნებაზე სიარული, შეუზღუდავად მოქმედება. — *ნაეარი.*

თანაჰპობა *ბერძ.* 1. თარგმნი დაღება. — დაღის ის ტექსტის, ძარეული, აოხრება. 2. *გადატ.* თავის ნებაზე დაღის, შეუზღუდავად მოქმედება. *ძველად სოფლებში ჭირიანების თარეშობდნენ.* ♫ ზედ. *იოანე-რემეზე, მოარენე, მთარენე.*

თანარ-ი ნაგებე. *რაც ზედიზედ.*

თანარ-ი 1. *კილეზედნიერი ფრო.* ფროდესაც რაიმე მოხდა. *ბანკროტული თ. — ეისიმე ტარდიეულების თ.* 2. *რისამე დაზრის ფრო* (*ზედა, ოქა, რიგები*), *აღ-ნიშნული წერილობით. ფორ.ეიენტებს თ. დაეუკეთ.*

თანარ-ნ-ი *რაზედაც თანიდეა აღნიშნული. ო. ძეგლი.*

თანარ ფრიალზე მოზარეებული ან კარადაში გაღე-ბული პირიზონტალური ფიცარი რისამე დასაწყო-ბად *(წიგნის თ. — ჭურჭლის თ. — ზედა თ.*

თანარ-ნ-ი თანარებიანი დგანი ნივთების დასაღა-გებლად. — *ეტაჟერი.*

თანახ-ი (სუფ.) იგივეა, რაც ნავხი.

თანახ-ნ-ი იხ. დათანახვება.

თანჯ-ი (ბ.) 1. მონენული თანახი. 2. სპეციალისტი ხილით სავსე თანახი (*ჯორნილით, ფილოსაზე მოთა-რიებულ სავსე თანახი (ჯორნილით, ფილოსაზე მოთა-რიებულ*).

თანჯნი ტელეეეირი ქართული ენეენისური სპორ-ტის სახეობა.

თანჯნ-ი (თანხნისა) [არაბ.] (ისტ.) 1. გამოა-ვისუფლებული ყმა. 2. თავისუფალი რიმის ეალდებუ-ლებისაგან, გადასახადისაგან.

თანჯნობა (ისტ.) თანრისის მფეიმარეობა.

თანჯ-ი 1. ნაკვეთი ხეზე რისამე საზღვრის, მიწაზის ნიშნად (*იცავს იმერთის და გურიაში*). *მუ-ბამ თ. დაადგა.* 2. (ხალრ.) საბეჭდ ბილიკზე და-ფიქსი ღილე (*ბალანსირება*), რომელსაც მარჯენ-ლები უნდა გადაახტნენ.

თანჯნიან-ი (თანრიგნისა) [არაბ.] საუბრის ღრის ერთი ენიდან მეორეზე ენაზე მთარ-გმნელი.

თანჯნიობა თანრიგნაც ფიეზა.

თანჯნაპან-ი (ს.ხორ.) რისეც თანაეეზის, დაბრკო-ლებების გადალახეიენი.

თანა-ი [არაბ.] 1. სასმისი ჯაშის ფორმისა, — ფიალა. *ყორეულის თ. — თასი ეამოეალეთ.* 2. ეარდა-ნული ყელიდან რაიმე სპორტეე შეკიდნებული გა-მარჯვებულისათეის — მაკრატელად გადოთმაღეული ჭურჭელი გარკვეული ფორმისა. *თასის გათამაშება დეპპერეში. — თასის მფეიმარეები.*

თანაპა წერილი ეედელ. *ქალაქმნის თ. — თასით მეკირეი ქალალდები.*

თანჯ-ი საათაშარი კოშის ერთ-ერთი მხარე, პრატე-ეი (ჭიეის სააპირანძრო).

თანჯა (ბ.) მიწის ფრელი; ბორეეი, გორაკი ეეტ-ზე.

თანჯნ-ი ტკაეილი, ბელაჭი ნივთიერება, რომელ-ზედაც ეეტკაენი აშრაეებს ყეეელის წენისაეან. *მაპ-ხის თ. — ოდელის ამოეება. — ო. იყოს. თორემ ბეზი ბალთაფიდან ეარ ო. ♦ უეილნო თანჯნ — ფიზმა-დან გაეუხარეებელ გამოეეეეეის, გაეეეწყნარი თაეეთ, ფიეზიანი თაეეეი. თაეეეეეი ტკაეილი — ძალიან ტკაეილი. თაეეეს ხაჯნეეი — ეეეეეისაგან გაეეეეე-ეეეეი ხაეეეეი.*

თანჯნა (თაეეეეისა) თაეეეისფერი (ინეიზის ხა-ეეეეეეე). *ო. ებეეი.*

თანჯნაპან-ი ხახეეეეეეეეეე გამოეეეეეარი პატა-რა ლაეაში.

თანჯნაპ-ი — რისაც თაეეეი ეერეეა, რასაც თა-ეეეი აეეხა; თაეეეით სავსე. *ო. ეეიპაკი.*

თანჯნაპპ-ი მოეეეეაცეეი, ჩაეეისფერი. *ო. ეაეა-ეეები. — ო. ებეეი.*

თანჯნაპპ-ი რაზეც თაეეეი ეერეეა.

თანჯნაპპ-ი (თაეეეეისა) თაეეეის მოპეეეეი (ჩეეეეეეე, ეეეეეეეი).

თანჯნპ-ი თაეეეისაეან მოპრპეეეეეეი მაეარი-ბეეი ხაეეეეეი.

თანჯნპპ-ი (თაეეეეეეისა) თაეეეეეეეეი ეეაეი. — *ეეეეეეეეე

თვაჩუქ-ი, თვაჩუქობა სხვადასხვა თეფში (ჩოგორც საჭმელი), თეფშის პროდუქტები.

თვაჭიან-ი თეფშით გასეირნება; თეფშის სუნის მქონე. *ო. ხელები.* — *ო. ფაპა.*

თვაჭიზმ-ი ირიბად ნაქსოვი ან ნაგები. *ო. საბე.* — *თევზიჭერას ვაკეთებ ქსა (შეინახა ცხვრები).*

თვაჯიულაცია (თევზიულაციანი) [Larus] საშუალო სიდიდის ყვლის ფრინველი.

თვაჯნა-ი თეფშის მსგავსი, ჩაზნექილი. *ო. წყარ წყობა.* — *ო. გუბურა.*

თვაჯობ-ა რაც თეფშის ჭერასთან არის დაკავშირებული. *ო. გემი.*

თვაკა-ი [ას.] ანტიმებიანი და მარილმყავის ნარევი, რომელშიც ოჭრო იხსნება.

თვალა-ი [ბერძ.] დებულება, რომელიც მოკლედ გადმოსცემს ღვთის, მოსწავლის ერთ-ერთ ძირითად აზრს. *მოსაზრებან თეზისები.* — *ლენინის პარტიის თეზისები.*

თვალ-ი პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ფუძეებისა ნიშნავს: თვალი ჭერის რისამე მქონეს, მაგ., თვალჩერა, თვალსაკიდი.

თვალ-ი 1. თვალისა. რძის ან ცარიელ ფერი, ამ ფერის საკანი (საპონის). მაგი). *ო. ტმენისაფით.* — *ო. ცხენი.* — *ფრანი ო. გამოკიდა.* 2. შედარებით ღია ფერისა. — *ო. ფერაწი.* — *ო. ლეიბი.* — *ო. პური.* — *ო. მელები.* — *ო. ფილტები (ქათმისა).* 3. ღია ფერის კანის მქონე ადამიანი (როგორც გარკვეული რასის წარმომადგენელი). — თვალკანიანი. ზანგები და თეთრები. 4. გადაკ. სუფთად გაფაქრილი ტექსტი. *თვალად წაიწერა.* 5. გადაკ საჭმეთა ხელისუფლების წინააღმდეგ მებრძოლი, — კონტრრევოლუციონერი. *თვალების დაჭრა/დაწვა.* ((ლაზ) თვალად გაათენებს — ღამეს უძილოდ გაატარებს. თვალი ჩაჩნი — ნელი ენერგია, რომელიც გარდაქმნება ელექტროენერგიად. თვალი გეარეა — კონტრრევოლუციური საქმით საბელნიეროდ საშინაო საქმეთა ორგანო დროვეში. თვალი ფუძეა — ტერტყლის ფუძე.

თვალა¹ (თეთრასა) 1. თეთრფერფრინანი ვაზის ჯიში. ჯიქურ ვაზისაგან ნაყოფისუმში. 2. ამ ჯიშისაგან დამზადებული ღვინო.

თვალა² (თეთრასა) თეთრი მინერალური სა ლებავი, წყალში არ იხსნება. *ქაცვის ო.*

თვალაბვაჩიან-ი თეთრ გვარიანის მონაწილე.

თვალაბეა (თეთრეულასი) რასაც თეთრი ფული აქვს. *ო. ჩიგი.*

თვალაჩვა-ა ან. გათეთრება.

თვალაჭან-ი თეთრი ქსოვილის საცეცები და საფარებელები, ფერფერე ხალათები, წინსაფრები და მისთ. *ლიგანის ო. -- თეთრეულის გამოცვლა.*

თვალა-თვალ-ა თეთრი და თეთრი, ბევრი თეთრი. *ო.-ი. კენჭები.*

თვალთვალ-ი ეძებე თეთრი თმა აქვს. *ო. ქალი.*

თვალაკვიან-ი თეთრი კანის მქონე ადამიანი (როგორც გარკვეული რასის წარმომადგენელი).

თვალან-ი (ასტ.) თეთრი ცხენი.

თვალაკვავიან (თეთრფეხიანი) [Galanthus] ბოლქვიანი პატარა მცენარე; აქვს ერთი თაფლადნიანი თეთრი ყვავილი, ადრე გაზაფხულის პირას, (თვალთვალა ლაშქარა [Symphytum grandiflorum] — მრავალწლიანი თეთრფერფლა მცენარე. ყვავილობს აღრე გაზაფხულზე; ფოთლები მხლად ამზარება (სინონ. ზასაქმაა).

თვალა-ჩრდილ-ა (ასტ.) თეთრ-წითელი, ღამანი (სახე).

თვალჩვარა (თეთრწერასი), **თვალჩვარიან-ი** თეთრ ჭერის ქსოვე. *ო. ფიბეული.*

თვალაბალთიან-ი ვისაც თეთრი ხალათი აცვია. *ო. ექიმი.*

თვალვაკვ-ს იხ. დათეთქვას.

თვალა [Ulmus foliacea] ფიცი ხე; აქვს ძვირფასი მერქანი.

თვალაღვაა [Ulmus scabra და U. elliptica] დიდი ხე თელის მსგავსი; გავრცელებულია მთის ტყეებში.

თვალავ-ს იხ. გათელვას, მთელვას.

თვალვა სახელი თ ე ლ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

თვალიან-ი თელის ტყე.

თვალი-ნ იხ. გათელილი.

თვალი-ი (ქუთ.) სთო, ნაგე.

თვალ-ი 1. (ასტ.) ქვევრის ნაწილი, მსარე, კუთხე გაკერილობებული გეოგრაფიული ნიშნის მიხედვით. *გურიის ო.* 2 ერთად მცხოვრები მოსახლეობა, — სოფელი; საზოგადოება, ფიდე თუმცა ცხოვრობა. 2. (ასტ.) საქართველოს მთიანეთში — ერთი გვარის მოსახლეობა, რომელსაც ამავდ თავისი ეკლესია, ჯვარი თავისი წესი-ჩვეულებები. ფშაველთა *ო.* — *თუშის ფრონტი.* — *თუშის ეროვნება.* 3. (ძვ.) იმერეთში — ერთად თაფმოყრილი, ერთად შეჭრილი ხალხი (სალაშარაძოდ, ფრონ გასაკარებლად, ფლიობაზე...). 4. რეკრეაციამდე (და საბჭოთა კავშირში — რაიონების შექმნამდე) უმეტესად ადმინისტრაციული ერთეული მაზრის შემადგენლობაში. *თ-მის აღმასკომი.* 5. წინარე ისტორიულ ხანაში — ძირითადი სოციალური ჯგუფი, რომელიც კოლექტიურად ფლობდა საწარმოო საშუალებებს. *ქვაცი თ-ნგური თ.*

თვალ [ბერძ.] მსგელილობის, საუბრის, ჩაწარმოების... ძირითადი მიმართება, — საგანი. *ლექციის ო. — ისტორიული ო. — საფიზიკო ექსპერიმენტი ო.*

თვალაბია თემთა ერთიანობა. *საბაჭოო წოდების ო. — მრავალეროვანი ო.*

თვალაბანიან-ი თემსადგასთან დაკავშირებული. *ო. გეგმა.* — *ო. გამოფენა.*

თვალან (ძვ. 1). თემის კრება, თავყრილობა. 2. იმერეთში — სალხინიდ, საზეიმოდ შეკრება სოფელში.

თვალან-ი თემის დმინისათვისებელ, თემთან დაკავშირებული. *ო. წყობილება.* — *ო. თემწყობილებაეროვნება.*

თვალაჩა სოფლის მარაგზა.

თვალაჩან-ა იხ. გათენებას.

თვალაჩა სახელი თ ე მ ნ ე ბ ე ს ზმნის მოქმედებისა.

თვალ ადგილი ცხენის ბაინის გარშემო, სადაც ბალღები დარაჯობენ.

თვალჩაია [ბერძ.] ოფიცა, რაც ლვთისმეტყველება.

თვალჩაჯა [ბერძ.] მათემატიკაში — დებულება, რომლის მარილებელის მტკიცედება აქსიომებით ან უკვე დამტკიცებულ დებულებებზე დაყრდნობით.

თვალჩარიან-ი ამა თუ იმ დარგის თეორიული საკითხების მკვლევარი. *მარქსიზმის თეორეტიკოსი.*

თვალჩაია [ბერძ.] 1. მეცნიერული პრობლემების, იდეების სისტემა, რომელიც განაზოგადებენ პრაქტიკულ გამოცდილებას და ასახავენ ბუნების, საზოგადოების, აზროვნების ობიექტობრივ კანონზომიერებას. *მარქსიზმ-ლენინიზმის თ.* — *დედამიწის წარმოშობის თ.* 2. რომელიმე მეცნიერების ნაწილი. *ალგებრის თ.* 3. წესების თეორეტიკოსი, რომლებიც საჭიროა რამეში დასახტატებისათვის. *ჭადრაკის თ.* — *დეკორის თ.*

თვალრიან-ი 1. თეორიასთან დაკავშირებული. *ო. შრომები.* — *ო. მეცნიერა.* 2. თეორიის საკითხებისადმი მიძღვნილი. *ო. კურსი.* — *ო. კონფერენცია.*

თვალაკვიან-ი [ბერძ.] (მეცნიერა) თეორიაის სპეციალისტი ვენიში.

თვალაია [ბერძ.] მეფიციის დარგი, რომელიც შეისწავლის მანაკან დაავადებებსა და მათ მკურნალობას.

თვალაკიან-ი თეორაპიასთან დაკავშირებული; თერაპიასთან საქმიან. *პაციენტების ო. განგიფილება*

თვალაბვალიან-ი ასე უწოდებენ მე-19 საუკ. მეცხამეიე წლების ქართველი მოღვაწეებს, რომლებმა რუსეთში მიიღეს განათლება და საქართველოში მან გავლინატანეს იმდროისთვეის პროგრესული-დემოკრატიული იდეები.

თვალიან-ი რაციხი და რაოდენობა II, ათი და ერთი.

თვალიაბან-ი [ბერძ.] ტემპერატურის გასაზომი ხელსაწყო. *თერმომეტრი.*

თვალო [*Lathyrus tuberosus*] მრავალწლიანი მცენარე პარკოსანთა ოჯახისა; აქვს წითელი ყვავილები და ფუნჯისებრ ქლიავისოდენა გამსხვილება, რომელიც იჭმევა.

თვალ-ი მაჩაკაცის ტანსაცმლის მკერავი.

თვალან-ი ქაში ზეფირისასა და ჭაღილონის საშუალი (სახა).

თვალვ-ს იხ. დათეყვას.

თვალვა სახელი თ ე ყ ვ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

თვალი-ა გრეფვ. დათეყილი ანთა. *სიმინდი ო. — ზღარ. ყოფილა.*

თვალ-ი 1. მცენარის გამრავლების ორგანო; ღასათესად გაკეთებული მარცვალი ან ნაყოფი. *ბოსტნის ო. — ბალღამის ო.* 2. სასქესო უჯრედების შემსგელი ნოეთიერება, რომელსაც გამოყოფს მამაკაცის (მამრობითი სქესის (ცხოველის) სასქესო ორგანოები.

თვალჩარვაა (სიტ. შეურნ.) მინდვრის კულტურების (მარცვლეულის, ბოსტნების და მისთ.) მოწიფების თესვა ერთსა და იმავე ნაკვეთზე.

თვალჩვან-ი სხვადასხვა სახის თესლი.

თვალჩია-ი თესლის შენახვი. *ო. ბალამი.*

თვალჩვარიან-ი (ბოტან.) ყვავილის ნაწილი, რომლისგანაც ვანაყოფიერების შემდეგ ვითარდება თესლი.

თვალ-ი მრგვალი, გაშლილი, მეტ-ნაკლებად ჩაღრმავებული ჭერქლი სამზარეულო დასახელება. *ლობიოს ო. — ხორცთან ო.*

თვალ 1. ნაცხობაგან შეკერილი ზღვა ჩასაცმელი. 2. იგივე, რაც ნაბადი (ზნაშვ. 2).

თვალიან-ი რიცხვი და რაოდენობა 16, ათი და ექვსი.

თვალიან (თეკერასი) უხარისხო ხატყლისაგან მოთელილი ნაბადი (იგასვ ფშაური, თუშოსაც).

თვალ-ი ადამიანის ან ცხოველის ფეხის ნაწილი ზენგთან, ამ ნაწილის ტყილი. *თეფის ო. — ო. ამოკვანება.*

თვალიან-ი თეფის ზედა ნაწილი.

თვალ-ი პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ფუძეებისა; ნიშნავს ადამიანის დაკავშირებულს, მაგ., თვალნათელი, თვალუწვდენი, თვალცეცხლი, თვალღრენილიანი.

თვალ-ი I (თვალისა, მრ. თვალები) მხედველობის ორგანო, ჭვრეტა თვალები. — მაკი თვალები. — თვალს გაახელს. *ნ მხედველობა.* — *ო. უკრანა.* (თვალი აქვსა — ცარიელ ვერ ხედავს. თვალზე აქვსა *ვინმე, რამე* — გრძნობს ვინმეზე, რისამე არყოფნას. თვალში ამოვლები — აითვალწუნებს, შეიძულებს. თვალს აუხვევ — სანამდეგოლის სწორად ცალახვით სამუშაოს არ მისცემა. თვალებდა გადაკეთება (საპა.) — მხედველობის მცირედ დაკნინება. თვალები გამიხდებოდან (საპა.) — მეშვიდეობიდანვე (მხნე ხედვა დაწყებული). თვალს ფანდაფანს — ცალებში მოუვა. თვალები ფანჯრებში — ცალებში ჩაუვა. თვალები ჩაჰფრენია — ცალებში ჩაუვა. თვალები ჩაჰფრენია (საპა.) — ენერგიულად ეძებს, ეწევა. თვალები ჩამოვიდა (ჩამოვიდა, ცოტა ჩაწვნენი. ჩანაბა — ცალები ჩაწვნენა. თვალები ჩამოსწვა — თვალის ენერგიული ბრწყინვალება (ხანდაზმულობის ნიშანი). თვალები ჩაჰფრენია — ოცნება, რაც ესპანური. თვალები ჩამოსწვა — ცალებს მოეწონება. თვალის ამოსწვა — თვალის ენერგიული ბრწყინვალების დაკარგვა (ხანდაზმულობის ნიშანი). თვალის ბრწყინვალება — ენერგიული ცხოვრების ნიშანი.

თაფლა-ი (სპეც.) საფაფლეო მუშურუნა სხვადასხვა ასარგები.

თაფლაბენდ-ი ბალიან მაღალი. ი. მთები.

თაფლაბერი-ი ვისაც ან რასაც თაფლები აქვს აბერილი.

თაფლაბერ-ი ვისაც ან რასაც თაფლები აქვს აბერილი

თაფლაბერი-ი (ბ.) ფუტი, ავი თაფლისა; ბოროტი.

თაფლაბერ (თაფლუნებას) (ანატ.) თაფლის ბუდე, თაფლის ფიჭა.

თაფლაბერაწყვიტელ-ი (თაფლაბერაწყვეტელისა) ბალიან დიდი ფართობის მქონე. ი. მინდორი.

თაფლაბერაწყვიტელი ფუტეი, რაც გაფაციცებით. ი. ფუტეობა.

თაფლაბერაწყვეტ-ი ფუტეი, რაც გაფაციცებული.

თაფლაბერაწყვეტილ-ი ვისაც თაფლები უმრავლესად აქვს მიაპრობილი ერთ წერტილში.

თაფლაბერნილ-ი ვისაც თაფლები ბანელილი აქვს.

თაფლაბერნილ-ი დაბრმანებული.

თაფლაბერნილ ვისიმე თაფლებნი, აშკარად. ცხადად. შესამნევად. მზეებრაც კოჭკი ის. თხრობა. — აკაკეთერი ი მოკვდა.

თაფლაბერნ-ი თაფლდებული, დაბრმანებული (ჩვეულებრივ წყვილში). *მე თაფლაბერნი ვარ! — ეგ თ.. ეგა!*

თაფლაბესპან-ი (წყვ.) დასაბრმავებელი.

თაფლაბესპან-ი თაფლება. *კერძოდ თაფლდუზუკეიად სძინავს.*

თაფლაბენ-ი ვისაც რასაც თაფლები დაბუნერ აქვს.

თაფლა პირული შემდეგნელი ნაწილი რიგი ფუძეებისა; ნიშნავს თაფლთან დაკავშირებულს. მაგ., თაფლაბერობა, თაფლებადმოკრაქეი, თაფლებდაღეროებული.

თაფლაბენდნილ-ი ვისაც თაფლები აქვს გადმოკარულები.

თაფლაბენდნილ-ი ვისაც თაფლები აქვს გაგრანთებული (შიშისაგან, სიბრაზისაგან ..). ი. უფერებეა.

თაფლაბენდრ-ი ვისაც თაფლები დასახარეს.

თაფლაბენილ-ი ვისაც თაფლები აქვს დასიფებული. *ქართველისაგან ი.*

თაფლაბენილნილ-ი ვისაც თაფლებში სისხლი აქვს მონელილი (მრისხანებისაგან, გაბორკებისაგან..).

თაფლაბენილნილ-ი ვისაც თაფლები აქვს დაწყობილები.

თაფლაბერაწყვეტ-ი ვისაც თაფლები აქვს ჩაალეწილები.

თაფლაბენილნილ-ი იგივეა, რაც თაფლებდასახლილნებული.

თაფლაბენილნილ-ი ვისაც თაფლები აქვს ჩაფიცებული, ღრმად ჩარეული. *მწეცარებით ი.*

თაფლენ-ი ბადის მსგავსი.

თაფლოვა (სპეც.) მანძილის თაფლით გაზომვის უნარი.

თაფლასპოვა (წყვ.) 1. სიერიე, რომელსაც თაფლი სწვდება, — მწერდებოდის არე. *თაფლთაფლეიდან გაქრა.* 2. შეხედულება, თაფლასაზომი. *ამ საკითხზე ის,ეთანი ი. აქვს.*

თაფლთან-ი თაფლის ღვეზის, ჩქეულებრივ მაღლად.

თაფლთან-ი ცბიერი; ეშმაკი, მატყუარა.

თაფლთანობ-ი გრეეე. თაფლთმქეიანი ოქეე-ეე, — ცბიერობის; ეშმაკობის. ლ ზედ. თაფალთმაქეებს, თაფლთმაქეობა.

თაფლთმაქეობ-ი თაფლთმაქეის თვისება.

თაფლთმაქეი-ი თაფლთმაქეის შესაფერი, თაფლთმაქეისათვის დამახასიათებელი.

თაფლიანაკა სახელი ა თ ვ ა ლ ი ე რ ე ბ ს ზემოთ მოქმედისა.

თაფლიანობენ-ი 1. ბრწყინვალე, მოელვარე. ი. ელვა. 2. გადაც. ბალიან ლამაზი, — წარმტაცი. ხორშიაღვი. ი. სილამაზე.

თაფლიანი-ი ხელის უნარი, მხედველობა. ი. წყარეთა. *ჭ თაფლიანზეთით უფროხელებსა* — მეტისმეტად უფრთხილდება.

თაფლაპან (თაფლმაპასუხე) ლამაზი თაფლების პატრონი.

თაფლ-ბაკალეტ-ი ძეკორებით თაფლები და მაკრალეტები. *თაფლ-ბარგალეტები შეჩერით ბაგი.*

თაფლთან-ი მარღი თაფლების პატრონი.

თაფლთანი-ი მარჩხი თაფლების პატრონი.

თაფლთაპან (თაფლმაპასუხი) შესახებულად ქარგი, მოსაწონი. ი. ფოეი. *მაგრამ უგემური.*

თაფლითვალენ-ი (თაფლმიუწედნელისა) მაღალ ღილი (სიმრუე, სიმაღლე).

თაფლითეპრაკენ-ი, **თაფლითეპრაკენი** თაფლის მოუხორებლად, — დაკეზვით. ი. *უცქერის.*

თაფლითეპრაკენ თაფლის მოუხუნებად.

თაფლითეპრენ (თაფლმოციმციმისა) ვისაც თაფლები უციმციმებს. ი. ფოეი.

თაფლითეპრენ-ი ვისაც თაფლ ებ"ი მოუხებული აქვს.

თაფლითეპრენ-ი ვისაც თაფლ ებ"ი მოხუხული აქვს.

თაფლიანია 1. ცხადად, ნათლად, თვალსაჩინოდ. აშკარად. *წამოეყენებული დებულება ი. დაამტკიცა.* 2. სანამ დღის სინათლეა, — დილამდე. *მინ ი. დაბრუნდნენ.*

თაფლანენ-ი (ეროშინ.) ვისაც რასაც ეთმინდა თაფლი ედა, ვინ თაფლის პატრონმა შეხედა, — გაოცებული.

თაფლენენა (თაფლდედმანი) ფუძეა თაფლების პატრონი. ი. *ქალი.*

თაფლაბენი-ი გარეეული აზრი, შეხედულება რაშეზე. *მატერიალისტური ი.*

თაფლაბენი 1. ადვილად დასანახი, — *ვამისა-ჩენი. ი. ადგილი* 2. *ადვილად შესამჩნევი,* — *ცხადი, აშკარა, ნათელი. ი. წერილებები.* — ი. *სამუშაო.* 3. საეენების ან მათი სურათების, მოდელების ჩენებაზე დამყარებული. ი. *სწავლება.* 4. *გამოჩენილი, ცნობილი ი. მეცნიერი.* 5. *მნიშვნელოვანი. ი. გამოკვლევა.* — ი. *მოვლენა.* — ი. *მიღწევები.*

თაფლაბენილება სწავლების პრინციპი — თაფლსაჩინო ხელსაწყოების გამოყენებით ახსნა (შესანვნელი საეენია), გადაცემა (გაქეეთილისა).

თაფლაბენი-ი (სპეც.) უშორესი ადგილი, სადმედე ადამიანის თვალი სწედება; მხედველობის არე. *თვალსეეერზე არაფერი ჩანს.*

თაფლაბენ-ი მოხედნილი, წარმოსადგი. ი. *ქალი.*

თაფლაბენილება კარგი გარეენობა, შესახედაობა (ადამიანისა) *იმეთაი თვალთაბენის ემბეეილი.*

თაფლაბენენ-ი (თაფლეეეულ ლ"ისა) რაც ბალიან დიდ ფართობზეა გადაწნელი, — ეერცელი. ი. *ველები.*

თაფლენა (თაფლღისი) ვისაც, რასაც თვალები ღია აქვს. ი. *ფეეი.*

თაფლეეა-ი : თაფლეეის *ადეეეებს* — 1) ყურადღებას აქცევს; პატრონობს, სდარაჯობს. 2) უთვალთვალებს.

თაფლენენ-ი მწიფობაში შესული, — შეთვალეეული. *ატანი ი. იყო.*

თაფლაბენილ-ი იგივეა, რაც თაფლეეეულ-ი. მეტად მაღალი. ი. *ფოეი.*

თაფლაბენენილ-ი (თაფლეეეულნილისა) მეტად მაღალი. ი. *ბრაში.*

თაფლაბენილება (თაფლეფიციანი) ვისაც თაფლები უციმციმებს. ი. *ქეეეონები.*

თაფლაბენილენ-ი ვისაც თაფლები აქვს ღია ფერის. *ფეეები, ზეცისფერისა...*) — ცდილობს მიბეეს, თუ რა ეფსიმენეებს.

თაფლაბენილნილ-ი მეტად სასიამოვნო შესახედაეი. — *ბალიან ლამაზი, მომხიბლავი. ი. ბუნება.* — ი. *ქალი.*

თაფლენი 1. მხედველობის არეში. *ღამაზი სანახაობა გადაეშლილიყო ი.* 2. იგივეა, რაც ცხეირწინ. *მწეცარი აეეირანდა ი.* 3. გადაც. ვისიმე სიახლოეეს. *ბაეშეი მოს ი. ბზრაეებოდა.* ◊ თვალწინ უყვას (ეხადება, წარმოეედგება) — ბალიან აგონდება (წინათ ნახული, განედილი).

თაფლენ-ი ჭრელი თაფლების პატრონი.

თაფლენ-ი ხარბი, გაუმაეარი.

თაფლენენ-ი 1. თაფლეეა. 2. მხედველობის მქონე (ბაღნარის). ბრმა. *ბრმა თაფლბერელებს აბეეებდა.*

თაფლაბენა (თაფლხეენასი) იგივეა, რაც ფაღმანანა.

თაეე (თეოსა) დროის აღრიცხეის ერთეული — წლის მეთორმეტედი ნაწილი, ∮ თეეს ბიბლიაც [Rapha-nus salivus, var. radicula] — წერილი ბოლეაი, მეტწილად ზღეეული: ადრე მეენილი.

თაეეობენ ყეეელთეეეის: თეეიან თეეზე.

თაეეობენ თეეების, რამდენიმე თეის განმავლობაში. *ი. ეეძებეს ეეელად ეეფილოსოფოსი.* — *ეეეე ეეელა ეეელად ეეიყო,* — *ეეკეე ი. ეეეეაბეა.*

თაეენი თეეების, რამდენიმე თეის განმავლობაში. *ი. ეეძებეს ეეელად ეეიყო,* — *ეეკეე ი. ეეეეაბეა.*

თაეენიან-ი ეეეე

თვითსასვლელ-ი საბტირთო აგრეგატი, რომლის ძარა მეჭანჭურიდან ცირკულდება.

თვითსრანგბაზება თანხა, რომელიც დაიხარჯა საქონლის წარმოებაზე (ან მის გადაზიდვაზე, შეძენაზე). *თვითღირებულების შემცირება.*

თვითთვანება (წერენ.) სრული შეგნება თავისი ღირსებისა, მნიშვნელობის, უფლებისა. თავიში ჩარევისა ცხოვრებაში, საზოგადოებაში. *ეროვნული თ. – კლასობრივი თ.*

თვითთვითმყოფობა იგივეა, რაც თვითმოქმედება (მნიშვ. 2)

თვითთვითმყოფობით-ი იგივეა, რაც თვითმოქმედი.

თვინიერ-ი წყნარი, მშვიდი, უწყინარი; მორჩილი. *თ. ცხოველი. – თვინიერად გაპყვა უკან.*

თვინიერება თვინიერის თვისება.

-თვის თანდებული; მითითებულს ნათესაობით ბრუნვას და გადმოსცემს დანიშნულებას, – (ვისისც, რისათვის) გუდისთვის, ვისისც, რისაც ვაჭი. *წიგნი იყიდა შვილისათვის, – შენთა მუშტემისთვის გადაეცა.*

თვისი-ი (ძვ.) 1. ოგივეა, რაც თავისი. 2. ნათესავი, მოკეთე, ახლობელი. ‖ *ვინცა ჰა ქრისტე – იგივეა, რაც თეოსტორეს.*

თვისება ვისიმე, რისამე დამახასიათებელი ნიშანი, – ბუნება, თავისებურება. *კარგი თ. – ცუდი თ. – ნივთიერების ქიმიური და ფიზიკური თვისებები.*

თვისებრივ-ი თვისებრიობით განსაზღვრული. *თ. ცვლილება.*

თვისებრიობა ისეთი არსებობის ნიშანთვისება, თავისებურება, რაც ერთ საგანს ან მოვლენას განასხვავებს მეორისაგან. *რაოდენობის გადასვლა თვისებრიობაში.*

თვისტომ-ი თავისი ტომის, თავისი გვარის ადამიანი, ნათესავი, თავისიანი.

თვისტომობა თვის ტომის მფლობელება, ნათესაობა.

თვითა-ი 1. რაც ერთი თვის განმავლობაში ხდება, რაც ყოველ თვე მეორდება; თითო თვის ვადით განსაზღვრული. *თ. ბალანსი. – პროდუქტის საშუალო თ. გამოშუშაება.* 2. ქალის ყოველთვიური სისხლდენება საშვილოსნოდან, – ობრი. თვეობაც – თითო თვის ვადით; ყოველ ცალკე თვეს, – ყოველ თვეურად.

თვითა საბერი თ ელის ზმნის მოქმედებაა. ‖ ფიქრა არა აქვს – ძალიან ბეჭერა, უაზრობაა.

თვითა-ი (მათეზე.) რაც ითვლება. *თ. ბადედ.*

თვითა-ი გრაფ. მილი ქაღალდის, ძიქი ერეკის ძიღეკიანობაა. ⊏ შდრ. თვალება, მთელებრივ.

თვითება საბერი თ ელ ემს ზმნის მოქმედებაა.

თვითი-ს გრაფ. 1. რიგებებს ამბობს თანაბრმდებარეობით; რისამე რაოდენობას არ კლებს. *ათასმდე თ. – ფულ. თ. 2. მიაჩნია, ამტობა, თავს მოვალედ თ., რამე იღონოს. – სასახელო საქმედ თ. რასმე.* ⊏ შდრ. ითვლის, უთვლის, ითვლება, ეთვლება, თქვა, მთვლელი, სათვლელი.

თვითა-ი 1. თვლის მქონე, – ბორბალიანი. 2. მეორეხარისხი თვლით, თვლებით შემკული. *თ. ბუჭედი.*

თვრამეტ-ი რიცხვი და რაოდენობა 18, ათი და რვა.

თვრამეტ-ა იხ. დათერება.

თვრა 1. ცხიმოვანი სიმსივნე, 2. აპკადმყოფური ნეული ხეზე. 3. კოროზიებური გამაგრება რაიმე შინაწინაზე, კერაძოვნელ ნაკეთობაზე და სხვ. *რულის თ.*

თვრამრა-ი (თიკებისა) 1. რომელიმე შინაპანი ორგანოს (უსინაცვისად წერილი ნაწილებისა) მუცლის ღრუდან კანქეტზე გამოყვანება. 2. თვით ასეთი გამოვარდნილი, გამობერილი ორგანო.

თვრაპ-ს იხ. გათიპპვა, მოთიბვა.

თვრაპვა (თიპვითა) ინსინის ქარიანი ხალხური სახელწოდება.

თვრაპვა საბერი თ ე ბ ა ელ ზმნის მოქმედებაა.

თვრაპ მოთიბული და გამხმარი ბალახი. *თივის ზვინი. – მოცალ ხალი თივაში.*

თვრაპაბრა (Poa) მრავალწლოვანი მცენარე მარცვლოვანთა ოჯახისა, საკრნოს ყუთიანი საკვები; ბალოცელებული საკთაბებსა და საძოვრებზე.

თვრაპრა (თივაქრასი) |Cynosurus cristalus| ცხოველის საკვები მრავალწლოვანი მცენარე მარცვლოვანთა ოჯახისა; გავრცელებულია ნატყევარ საკთაბ-საძოვრებზე.

თვრაპრა-ი 1. თხის, ცხვრის, სიასამურის, კურნის და ზოგი სხვა ცხოველის წერილი და ნაზი ბალანი, ამისული მცირე ფაფუნის ქვეშ. 2. ამ ბეწვისაგან დამზადებული ქსოვილი. *თხათიბის ნიმა. – თხათიბის გამაღილი. 3.* ოგივეა, რაც გურმა. *თხათიბის ქამა ბალიში.*

თვრი-ი 1. ხელის, ფეხის ან ცხოველის თათის ბოლო მოძრავი ნაწილი. *ხალიჩის თ. – შეა თ. – თათის წვერებზე შედგა.* 2. ფიწლის ყოველი ღერო, წვერი. ‖ თითს არ გააჩნდეს – თავს არ შეიწუხებს, რისამე გასაკეთებლად. თითზე გაიხსახვედ არაფერი აქვს – ძალიან ღარიბია, არაფერი მოესიყვარულა. თითზე ვერ დააკარებს – ეცმის ვერ გაუბედავს. თითზე კბენა (კბენანი) – დანანება, სინანული. თითს მოკვნეტა – თავს გამტყუნებულად, დამარცხებულად აღიარებს. თითით საჩვენებელი – ვინე ან რაე ყურადღებას იქცევს ‖ ძალიან კარგი, სამაგალითო. *თითით საჩვენებელი ბაეშეი. – თითით საჩვენებელი თქმანი.* 2) ძალიან ცოტი. *თითად სარეცხებელი ხომ არ უნდა გაბდე? თითს ხოვრად (თითს ტოლეს) – ძალიან პატარა (ბავშეი). თითებს ჩაიკენკებს – იტყვიან გეშრეული საქმისის შესახებ, თითზე ჩამოსაწერებლა (თითზე ჩამოსათვლელად) – იტყვიან ძალიან ცოტაზე. თითზე ებეზნა – უცბად მიხვდება და, ჩვეულებრივ, ინანებს რასმე.*

თვითა (თითასი) თეთრფერდნიანი ვაზის ჯიში; ისხამს ნაწილები და მოყვანილობელებიან მტევანს; ამ ვაზის ყურძენი.

თვითაბრა-ი (თითბრისა) ყვითელი ფერის ლითონი, – სპილენძისა და თუთიის შენადნობი. *თითბრის ქანჭერი.*

თვითისებრ-ი 1. თაქსა და ბილეში წერილი, ძქერა ნაწილები გამხვეულებული ჩხირი, რომლის ბზრიალით ძაფს ხრავენ. 2. საროაი მანქანის ნაწილი ‖ თითისებრივად ტრიალები – სწრაფად მოძრაობს, საქმიანობს.

თვითლიპ-ი (ძვ. სალ.) პირფერი, ქლესა, ფარისევლელი, ცბიერი.

თვითო ერთი და ერთი; ერთი რამდენჯერმე; ერთი და კიდევ ერთი. *თ. ჭიქა ჩაი დალიეს. – თ. ბედი ჭაფრაკი ათამაშეს. – თ. ნაყინი ორ-ორი კაპიკი ღირდა.*

თვითოეულ-ი განსაზღვრ. ნაცვალსახელი: ყველა – ცალ-ცალკე, თითო-თითოდან აღებული, ყოველი მაგინით თითოეული ჩვენგანი.

თვითო-თვითო იგივეა, რაც თითო. *თ.-თ. კაცი შეიფიცება დარბაზში. თითო-თითოდაც – საკითხითდე, ტალ-ტალეც. ეჭირა თორნიკან თ.-თ. ამოკაწრებ.*

თვითოზ *იხ.* თეთინზ.

თვითოჩვითი იგივეა, რაც თითო-თითოდე.

თვითო-ოროლა (თითო-ორორკაში) თითო თუ ორ-ორი; ერთ-ერთნი, რამდენიმე. *თ.-თ. გზოვნა მოეკლნა. – თ.-თ. ლეკები შეჭამდნ.*

თვითქმის ისე ან იმდენი, რომ ცოტაღა აკლდეს; კინაღამ, ლამის. *გასტროლებმა თ. ერთ თეეს გაგრძელა.*

თვითჯერ ნაწილაკი; აღნიშნავს იმას, რაც სინამდეილეში არ არის, რაც უბეჯს, მოგეყვანებს რასმე. – ეთითქეა, ეთითქე. *თ. ყველაფერი ნამდეილი ფეი. – თ. ცოტა უნდა ჩამოსულიყო!*

თვითნა საბერი თ თ თ ბ ნ ის ზმნის მოქმედებისა.

თვითნი-ს *იხ.* გათითბნის, შეთითნის.

თვიპნ-ი (თიკნისა) თხის ნაშიერი.

თვიპ-ი (ქუთ.) იგივეა, რაც ჩეკი.

თვიპნ-ი (ქუთ.) იგივეა, რაც მეტსახელი.

თვითია (თურქ.) მოხარხენი, დაკვრილი თევზი, ამარაგებული ზეთით.

თვითნა [არა.] 1. რაიმე პატარა ნივთიც, რომელსაც ცრუ რწმენით, თითქოს ადამიანისათვის ბედნიერების, წარმატების, გამარჯვების მოტანა შეუძლია. 2. იგივეა, რაც ჯადო (მნიშვ. 1).

თვითნიან ირეალური მზის სხივი.

თვინ-ი 1. ნაცრისფერი რბილი ქვა; ითვლება, ცეცხლზე არ სკდება; ხმაზან აკეთებენ ცერას. – მჭადაქვა. 2. მიწა ერთგვარი; მისგან აკეთებენ ჭოხესებს, ქვაბებს.

თვინპნელ-ი (თირკმლისა) ხერხემლიანთა ორგანო, რომელიც შარდს გამოყოფს. *შარდგენა თ. – შარდგენა ა.*

თვინპნ-ს *იხ.* გათიპნა.

თვინპ დაქუმპაცებული ქანი; წყალში ახლად მიღებება ეროსიებური მასა; ოყრებენ სამრეწველო საქმეში. კერამიკაში, სკულპტურაში და სხე. *ცეცხლგამძლე თ. – თიხის ჭურჭელი.*

თვინპნელ-ი ნაწილაკში არსებული თეთრი ფრაქტალური ნივთიერება, – ალეუმინის ტანგა. 2. ოგივეა, რაც თიხა.

თვინპნ-ა რაშიე თიხაა შერეული. *თ. მიწა.*

თვინპნ-ი, თვინპნა-ი თიხის შემსეული (ნიადაგი).

თვინპარ-ი თიხის შემსეული ნიადაგი.

თვინა სახელი თ ე ლ ის ზმნის მოქმედებისა.

თვინაო (სალ.). ანაყის სასმელი პატარა ჭიქა. *ანაყის თ. ბაღლის.*

თვინ-ს *იხ.* ბაღლის.

თვინ-ი ოგივეა, რაც ბაღლი. *თ. ქვით ნაგები ტაძარი.* ‖ *ოდლად თიხები – იტყვიან ქალის სწორ, ლამაზ თითებზე. ოდლად ჭიქა – ყუროსანი ჭიქა.* ⊏ შდრ. მოლეკი, ნათაღი, საოლეკი.

თვპ 1. ადამიანისა თუ ამოსული ძაფისებური რქოვანი ნაზარდი. *გრძელი თ. – ბუჭუჭა თ. – შეკრეკილი თ. – ამძიმ დავარდნა.* 2. საერთოდ – ბალანი, ბეწვი. ‖ *თმა ვაღუეზე დაუფიქრა – თმა აეწეება, აებურძნება (შიშისა და მისთანაებისაგან).*

თვპაპრაბნინ-ი, თვპაპრაბნინ-ი ეისაე თმა აბურძნეული, გაბურძნეული აქეს.

თვპაპრინ-ი ეისაე თმა აწეწილი აქეს.

თვპაპრინ-ი ეისაე თმა გაშლილი აქეს. *თ. ქალი.*

თვპაპრინ-ი. ეისაე თმა გაჩეჩილი აქეს. – თმაგაჩეჩილი. *თ. აბალაზრდა.*

თვპაპრინ-ი ეისაე თმა გაწეწილი აქეს. *თ. ქალი.*

თვპარ-ინ-ი ეისაე გრძელი თმა აქეს, – გრძელთმიანი.

თვპაპრაბნინ-ი ეისაე თმა დაკარცხნილი აქეს. *კოხტად თ. ბიჭენი.*

თვპაპროპა (თმაკრონოსანი) ქორწინ მქონე. *ქოჩორა. თ. ბიჭი.*

თვპაპრაბნინ-ი ეისაე თმა შეკრეხებელი აქეს, – შეკვლარაებული. *თ. მანდილოსანი.*

თვპაპრაბნინ-ი ეისაე თმა შეკრეხილი აქეს. *თ. გოგო. – კოხტად თ.*

თვპაპრაბნინ-ი ეისაე თმა შეღებილი აქეს.

თვპა-ფრაზ-ი თმა და წვერი. *ქალაქა თ.-წ.*

თვპაპრაბნაბა (თმაბუნებანა) ეისაე ხუჭუჭი თმა აქეს. – ხუჭუჭთმიანი. *თ. ბიჭი.*

თვპპა საბერი თ თ მ ენ ის ზმნის მოქმედებისა.

თვპიან-ი თმით შემოსილი.

თვპნა-ს *იხ.* დათმობა.

თვპა-ს გრაფ. თოცეი მოდის, *გამმთო თ.* ⊏ შდრ. ათოეს, თოეა, მთოეელი, ნათოეი.

თვპა საბერი თ ო ე ს ზმნის მოქმედებისა.

თვპპ-ი ატმოსფერული ნალექი – წყლის კრისტალები, ცირნისაგან შეკავშირებული თეთრ ფიფქებად; ასეთი ფიფქების მასა. *თ. მოდის. – თ. დნება. – თოელის ქუნდა.* ‖ *თოელი დადგა – თოელით დაიფარა არემარე. თოელის ქაეი – თოელისაგან გაკეთებული ქაეის ფიგურა. თოელის ხაპა (ბაბუა) – ნაძეის ხის ღილასაწეაღებე – თეთრ ქურქში მოხეული გამოწეობილი კაეი. რაოდენიც ბავშეებს არიათას და საჩუქრებს ურიგებს.*

თვპპპ-ს გრაფ. იგივეა, რაც გუნდაობს.

თვპპპნ-ი 1. თოელით დაფარული. *თ. მთები.* ‖ თოელში ამოგანეული. თოელთან ებრძეი დაბერებას 2. ისეთი (ამინდი), როდესაც თოეს; ასეთი (ზამთარი), როდესაც ბეერ თოელს დაჰეეს.

თვპპპნ-ა-ფრაზ-ი მაძესა, რომელთაც თოელი საგან ფრენენ ჯუნებს.

თვპპპ-ფრაზ-ი მენარი, წყლისანი თოელი.

თვპპპრაბნინ-ი საღაც თოეს-ჭუანია. *თ. გზა.* 2. რიგესაც თოეს-ჭუანი. *თ. ზამთარი. – თ. მარტი.*

თოთო ახალი, ნედლეი; ნორჩი, ჩვენელ. *თ. ფოთლები. – თ. ყელიანი. – თ. ბავშეი.*

თოთხმეტ-ი რიცხეი და რაოდენობა 14, ათი და ოთხი.

თოჩ-ი მსხეილად ნაგრეხი რამდენიმე წეერი კანაფი, სეელი და მისთ. *გაემეწელი თ. – საჭეების თ.*

თოჯამაგლ-ი რასაც (ვისაც) თოკი აქეს შემპეე. *თ.-ობანა.*

თოლია (თალიასი) (Larus) წყალში მოეურაგე ფრინეელი; აქეს მოკლე ფეხები და ხშირი ბუმბული.

თოლიამ! საალერსო სიტყეა. – ჩემო თვალის ჩინო! (ასე მიმართაელი ცოლი ქმარს ან ქმარი ცოლს – საშეგრალოდ).

თოფ-ი (Testuca djimilensis) მთის ბალახა; მარცელოვანთა ოჯახისა; გაერცელებულია ქედანსა და ალდოვან ადგილებში.

თოფე (თოფისა) მიწაში ჩაღებული, გამოწეული თიხის უხეში ცილინდრული ღეეღი, რომელშიც პური აცხობენ. *გამერებული თ. – თონის პური.*

თოჯეულ-ი თონეში გამომცხვარი პური, ლავაში ან ნაზუქი (ზოგჯან – შეკაი).

თოჩნილ-ი რბილი, სუსტი, გაუმაგრებელი. *თ. ცხენი.*

თოჩაბ კაეშირი; მიეათოებს შეღეზეზე, რომელსაც შეიძლება ადგილი ეპოეროს რამეს ან ხეის სრულეულობის შემთხეეაში. – წინააღმდეგ შემთხეეაში *ჭკეთ ეყოს, თ. გამანებეს!*

თოჩაბნ-ი რიცხეი და რაოდენობა 12, ათი და ორი.

თოჩაბნაბრა (თოჩაბეტგოკაეი): თოჩაბეტგოკაე ნაწილად – ადამიანის წერილი ნაწლაეის ნაწილი ექვსიდან მეცხე ნაწლაეამდე.

თოჩან-ი (ძე.) სხეილები დასაწაეი ჯაგმანი.

თოჩაე (თოჩანისა) იგივეა, რაც თონე.

თოჩანელ-ი იგივეა, რაც თონელი.

თოჩ-ი[1] ხელის ვეროტელულობი ცეცხლისასროლი ალაგი. *სანადირო თ. – ტაეტენი თ. – თოფის სანთალი.*

თოჩ-ი[2] მთელისანი ქსოეილი, ბრტყელად დაბეული: ქსოეილის ზომის მსხეილი ერთეული. *სამი თ. ზედი.*

თოფა (თოფასი) ცენტრალის (საბავშვო თამაშობის) ერთ-ერთი ილეთი.

თოფანაბედაულ-ი: მსარე თოფანაბედაული — იგივეა, რაც მსარე თოფანაკიდებული.

თოფანაკიდებული-ი: მსარე თოფანაკიდებული — ეისაც მსარე თოფი ჰკიდია.

თოფანა, (თოფასანი). **თოფითოფანა** (თოფითოფასანი) იგივეა, რაც ხელთოფა.

თოფ-ზარაბანი-ი (თოფ-ზარაბანისა) თოფები და ზარაბანები.

თოფიან-ი თოფით შეიარაღებული, თ. კაცი.

თოფ-იარაღ-ი თოფი და სხვადასხვა საბრძოლო იარაღი, თოფ-იარაღის ხმარება. ◊ თოფ-იარაღზე ხვია, თოფ-იარაღზეა ჩაჭდარა — ითქმის თაყვანს ცემამდე შეიარაღებულზე.

თოფისანაღ-ი თოფ-იარაღში ჩამდგარი (ჩახმახიანი).

თოფისდასპი-ი (თოფის+ისპი) ლულისაკენ ნიჟთიერება ექიმებისასმენი იარაღის გაზნებისა და ჭურვების დასაშოვნელად. – ლეჩხ.

თოფნაკაპა-ი თოფით დაჭრილი, თ. წკიდინი. თოფნაკაფიდით — სწრაფად, უცბად. თ. წამოხტა. – თ. ჯაკარა გარეთ.

თოფნისა (ძე.) თოფის ხმახვრა.

თოფა პატარა ტომარა.

თოფრა-ი (ქნინ.) იგივეა, რაც თოფრა.

თოფხაა [თურქ.-სპ.] (ძე.) იგივეა, რაც არსენალი.

თოყალთო [სპ.] ცხენის ზურგზეი უნაგირის ქვემ (საოფლეზე) დასაფენი ქვრა.

თოქა [თურქ.] (საუბ.) მკერავი, მსხვილი, ტყლაჭი. თ. *ძენკეი.* – თ. *საჭრელი.*

თოქმაჩ-ი [თურქ.] (ძე.) უროს მცემელი სამჭედლოში.

თოქმ ი! შეძახილი ეირის გასაჩერებლად.

თოქ-ი ყინული, რომელიც მდინარეს მოაქვს გაზაფხულზე — ხორცი.

თოხავ-ს ებ. გათხვლა.

თოხ-ი 1. ხის ტარზე წვრილეში ბრტყელი-პირანთი რკინის იარაღი, რომლითაც მიწას ახვრეტენ, სარეველა ბალახებს აცლიან (ჩიჩნებს, ეკალხს). *თოხის პირი.* – *თოხის ტარი.* 2. იგივეა, რაც აჩეჩი.

თოხაან-ი სათამაშო კოჭის ერთ-ერთი, შედარებით სწორი მხარე, აღნიშნ მოპირდაპირე.

თოხაობა-ი 1. მთხელებულ. გოგმანით სათრგუნველი (ტხენაა). *ეხლენ დაბერდა და თ. ზერე ასწევ-ლიან.* 2. ამბეკარად მოსაირულე (ტხენი). – *ითრეა. ყველა ცხენი თოხაობაა, მაგრამ თავის ტკბეზეა უზარებაო.*

თოხიობაკა (თოხიტკარასი) იგივეა, რაც ბოლოკანძარა.

თოხლ-ი ცხვარი ექვსი თვის ასაკიდან ერთ წლამდე.

თოხლო 1. ოდნავ მოხარშული (კვერცხი). 2. გაფატ. (სპუბ.) დონდღლო, ლაყე. თ. *ბიჭი.*

თოხნა სახელი თოხნის ზმნის მოქმედებისა.

თოხნა-ს გრდ. თოხით ადგილების, ამუშავებს (ნაკადას), ოთხით აცლის სარეველა ბალახებს (ნათესს, ნარგავებს). *სთხნეს თ. — ეხლაც თ. ◊ ხეხს, ათოხნინებს, თოხნებ, თოხნა, მოიხნეკი, ნათოხნი, ნათოხნი.*

თოხუა-ი [სპ.] (ძე.) შთამომავლობა, ჯილი, ჯალაგი.

თოჯინა (თოჯანასი) 1. იგივეა, რაც დედოფალა. 2. ადამიანის ან ცხოველის ფიგურა სპეციალური თვალტანული წარმოდგენებისათვის. *თოჯინების თეატრი.*

თრაშა (სპეც.) ხეხვით ნაბრაკების გაკეთება. (ტეირასთვის ქვემრასათვის).

თრაშა-ს იხ. დათრეშვა.

თრაშა სახელი თ რ უ ნ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

თრაშა სახელი თ რ ე ვ ე ა ზმნათა მოქმედებისა.

თრიმენ-ი შეიწნული ცვარი, ორთქლი, რომელიც გარეცხულ ბინაზე (ბალახზე, ხეებზე...) დღის თბილ თეორ ფენად. – *ოდიური.* თ. დაეფო.

თრიმ-ს გრდ. ცარცალებს, ცახვაებს. *სალეკასკან თ. — მიიჭიო თ.* ◊ ხმაზ. უთრთის, მთრთოლვარე.

თრთოლა სახელი თ რ თ ი ს ზმნის მოქმედებისა. *თრთოლან აიგანა.*

თრია (Citellus) მიწაზედილი მღრღნელი ცხოველი ცოცხურის ოჯახისა.

თრიპან-ი [სპ.] იგივეა, რაც ტაროში.

თრიტინა (თრითინასანი) იგივეა, რაც დედოფალა (ზნიც. 2).

თრიტინა სახელი თ რ ი ტ ი ნ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

თრიტინ-ი (Cotinus coggygria) ხე ან ბუჩქი: იცენთის პატარა მიეთითებენ-მიიშვნიერ ყვავილებს; ეთოლებსა და ქერქს ტკბილის გამოსაყვანად ხმარობენ, მერქანს — საღებავად. *რაც თხამ თხოლეს უყო, ორი იმწერნი თრიტინა თხის ტყავის ეყოო.*

თრიტინა-ს (თურქ. უთრიტილაც) გრდ. თრიმლის ყოთლებისა და ქერქის ნაყენში გაბიაყვედს, ამუშავებს (ცხოველის ტყავს). ◊ ხმარ. თრიმელა, მთრიმლავი. საბრძოლველი.

თრიტინა-ი ადგილი, სადაც თრიმელი ხარობს, სადაც ბევრი თრიმელია.

თრომა სახელი თ რ ე ვ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

თუ 1. კავშირი: 1) მაუთითებს ორი ან რამდენიმე შესაძლებლობიდან ერთ-ერთზე. *მართალს ამბობ თუ ბუშრომ?* 2) იგივეა, რაც *და?* (ძნიშ). 1). *ღილი ვი პატარა — ყველა ღილონაჯა. — ზამთარში თუ ზაფხულში სულ ერთად იყურნენ.* 3) დამოკიდებულ წინადადებას აერთებს მთავართან. *თუ პილაღი არ გიშპინა, პირი რად გეწერინო?* 2. ნაწილაკი: 1) იწერებ, ეგებ, ხომ არ. ეინძელო. *თუ გაგიგონია, ასეთი ამბავი?* 2) ხან უმეტეს, ბეერი-ბეერი, სულ ბეერი. ღიდი-ღიდი. *ორი საათს სასაირელო თუ იქნებიაო.* ◊ თუ ასა — იხმარება მაშინ, როდესაც ერთი რაიმე მოქმედებას უმეტეობა, მაშინაც მოაქვეა მეორე. თუ ან, თუ ანა — თუ არ ანის. *მაშა ვერაკენ ვერაფერს გაიგებს, თუ არ სპეციალისტი.* თუ ანა და — წინააღმდეგ შემთხვევაში.

თუთა [არაბ.] (Morus alba) 1. ერთსახლიანი ან ორსახლიანი ხე, რომელიც ისხამს წვრილ ტკბილ ნაყოფს (ჩვეულებრივ, თეთრს ან შავს); ფოთლებს აბრეშუმის ჭიის საკვებად იყენებენ. 2. ამ ხის ნაყოფი.

თუთია ქიროსლიფური ჭედადი ლითონი.

თუთიყური ტროპიკული ფრინველი სხვადასხვა შეფერილობისა; ზოგს (მოშინაურებულს) შეუძლია სიტყვების წამოძახება. *თუთიყუშივით — უაზროდ (მზერიგის, იზეპირებს რასმე).*

თუთის თუთის წმენდის ღრო.

თუთიჯარ (Rhus coriaria) დაბალი ხე ან ბუჩქი; მისი ნაყოფის მჟავე ქერქი იხმარება საჭმლის მჟაუსაზმელად, ნორჩი ტოტები და ფოთლები კი — ტყავის სათრიმლავად.

თუთუნ-ი [თურქ.] იგივეა, რაც თამბაქო.

თუთია-ი წყალში არეული ნაცარი, რომელსაც ატრიან თონის ნაკეცრჩხილს გასანეცილებლად.

თუთუკა-ს გრდ. 1. ის. გათეთკვა, დათუთკვა. 2. ს-თუთკა-ი (სპუბ.) — გაარჩყინმა, დასცხება.

თუთუკა სახელი თ უ თ კ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

თუკი კავშირი: გამოხატავს რაიმე პირობას, — იმ შემთხვევაში, თუ..., თუ ხომ. თ. *გმია, ზაკარია, ღილი მჭადივე შაკარია.*

თუნ-ი (ძე.) იგივეა, რაც ყაჩაღი.

თუნჯა-ს [თურქ.] (ძე.) 1. წყლის საზომი ჭიქისით და მისი.) ჭურჭლი ან კასრი. 2. ღილი თუნგი (იცინ მოაშია).

თუნჯაჩ-ი [თურქ.] (ძე.) იგივეა, რაც მეთუნჯე.

თუნჯ-ი იგივეა, რაც კოპონაკი.

თუნჯა-ი (თუნჯასა) [სპ.] ხის მანგი.

თუნჯიან-ი 1. თუნჯის ღირებულების შემცველი ქალაქების ან ოქროს ფული. — ათასთუნჯიანი (ზნიც). 1). *ოქროს ან.* 2. თუნჯად ღირებული, — ათასნაგებობი (ზნიც. 2). თ. *ფეიდოკაცი.*

თუნჯობიმ თითო თუნჯის ოდენობით.

თუშურ ა' ტიპიური მამალთა ასეკა, მაკრამ..., მოუმეცავად იმისა, რომ... თ. *წვიმდეკ, ქერაშენ მაინც ბეერი ბალბი იყო.*

თუშაობა ე ანაწილადართულ თემებ ა. *ყურაღენ გაბედა, თ. ბალაან ეედაა.*

თუნ-ი ჭურჭლის გამოსაწვაო ქვრა.

თუნა-ი [სპ.] 1. სამეურნეო ვიწროფეხიანი ჭურჭელი. *წყალის თ.* 2. ჭქუიანური ღუნის სავსეო; ღუნის ოდენობა მზგავსი.

თუნ ა' 1. ჩარეული სიტყვა. — მაგალითად. სიტყვაზე. გნებავთ, *ავდეთით თ. ღღეკვანდელი ჯიხარება.* 2. კავშირი: მიუთითებს იმაზე, რომ ერა თუ ის გარემოება მოქმედებისათვის სულ ერთია (წინადადებაში ზოგჯერ მეორდება). თ. *მოდი, თ. ნუ მოხვალ!* 3. კავშირი; აღნიშნავს მოსაღლელის საპირისპიროს, — კოლეკტიურ რომ.

თუნჯაკი -ე ნაწილადართული თუნდა.

თუნჯან-ი თხელი ფურცლისანი რკინა. *თუნჯულის ქანდაკი.* – *თუნჯულის ღუმელი.*

თუნაკაკაჯ-ი 1. ვაშლის ჯიში; ისხამს წითელ ნოტკბო ნაყოფს. 2. ამ ხის ნაყოფი.

თუნოთვალა (თურთუმელასი) (ტუხ.) იგივეა, რაც ლურჯი.

თუნიჭ-ი 1. ცოტაოდენი მცენარე ერთეულად; ისხამს მომწარო ნაყოფს (უახოური სინონ. გრეიფურტი).-2. ამ ხის ნაყოფი.

თუნამე ხაწილაკი, იხმარება ისეთი ამბის., შიკელნის გადმოცემისას, რასაც მთქმელი არ დასწრებია. *ბალაბეში თ. მაგ ცყო დაკეპეთო.* ◊ თუმცა, ხუ იტყვით (საუბ.) — ჩართული გამოთქმა, გამოხატავს ეკუთრებას (გაეკონის შესახებ).

თუნაკვიმით-ი (ეკრამატ.):თურქეთბთო პირველი— ზმნის ნაცვალი, რომელიც გაიმეორებს, ჩვეულებრივ წარსულში შესრულებული უნახავი მოქმედების შედეგის აწმყოში (მაგ., აუენებია, უსწავლია, წასულა). თურქმოსმიი მეორე — ზმნის ნაცვალი, რომელიც გაიმეორებს ისეთ უნახავ მოქმედებას, რომელიც სხვა მოქმედებას უსწრებდა წინ ნამყოში (მაგ., აენებენია, ეხსვლეა, წასულიყო).

თურაბან-ი თურქეთის ძირითადი მოსახლეობა.

თურაბანეთ-ი თურქმენეთის სსრ ძირითადი მოსახლეობა.

თურაბანეთ-ი თურქმენების დამახასიათებელი, თურქმენეთიდან მომდინარე.

თურაბან-ი თურქებთან დაკავშირებული, თურქეთიდან მომდინარე.

თურაბან-ი[2] რქოსანი სატნესის (აბრეშუმ ლორის) ჩლეჭებისა და პირის გაღმაღები დაკვალება.

თუშენ-ი ცხენის ჯიში ერთგვარი. *თეთრი თ.*

თუშან-ი ქართველ მთიელთა ერთ-ერთი ტომი.

თუშან-ი თუშების დამახასიათებელი, თუშეთიდან მომდინარე. თ. *ყველი. — თ. ქუდი.*

თუშანაკანა-ი ფეხმოკიდებული ჩაცრმაგებული ნახევრადტანიანი მოზრდილი პურუნი ფლავისა და წყალში მოხარშული ზოეი სხეა რისამე გასაჭრელად. – ფლავის საწურავი.

თუნოკა-ი სიიხის ან ფაფისებური მასის ღუღილის დროს გამოქუქული ყრუ ნაწყვეტ-ნაწყვეტი ხმა. *ფაფის თ.*

თუნოკანა-ს გრდეკ. თუხთუხი გაიქვს. *ღოპიო თ.*

თუხა-ი ნახშირბადის შემცველი ლითონი, რომელიც გამოდნობილია რკინის მადნიდან; ფოლადზე უფრო მყიფეა და მასზე ნაკლებად ჭედადი.

თუჯია თუჯის მომერო პურუნელი (იგივან ინდრეთსა და ეკონიაში).

თუჯი-თუჯაკ! ხმის მოსახმობი ძახილი.

თუკარაშკარა-ი იგივეა, რაც თკარენი. *ცეცენთან თ.*

თუკარაკან-ი ხმამაღალი სიცილი, ხარხარი (ბევრი ადამიანისა).

თუკარაკან-ს გრდეკ. თქარქარი გაიქვს.

თუკარან-ი ცხენის ფეხის ხმა (ჭენებისას). — თქარათქარი.

თუკუან-ი სიიხის დალერის ხმა; სიიხეში რისამე ჩაეარდნის, სიიხეზე დაცემის ხმა. *ამიოდა წყლის თუკუანით ცეროან.*

თუკან-ი დიდი წვიმა. — თაესხმა.

თუკა-ა (თურქ. უთქვამს) იხ. ამბობს. *აღმარხმა თ.: ეაეკაი მოეულეე და ბერაკაცმა მოწილაკა. ◊ კაცსა რომ თქეა... (საუბ.) — გულახდილად რომ ეკაღიარით..., სიმართლე რომ იოქეა... ◊ ზედ. ათქმევინებს, იოქმებს, ეთქმის, თქმა, თქმული, მთქმელი, ნათქვამი, საათქეი. უთქმელი.*

თუკუ შეკეეული სახე თ ქ ე ვ ნ ა ეაკაკასახელისა; იხმარება თეკისების აღმნიშვნელი ეიტყვის განსაზღერებად. მიმართეთისას (*ზედკეკრ გასაძლიერებლად* ბოლოში ერთეის თ ქ ე ვ ნ ა) *თქვე ეემაკაკენ!*

თუკენ მეორე პირის მრ. რიცხეის ნაკეცასახელი; იხმარება რამდენიმე პირისადმი მიმართეისას. ◊ იხმარება შენ ნაკეცასახელის მგავსად ზრდილეობაში მიმართეისას. *თქვენი* — თქვნს შორის. *აქაეთ რომელია, ო.?*

თუკენ-ი კუთვნ. ნაკეცასახელით: რაც თქვნ გაქეს, ეინც თქვნ ჭყაეან; რაც ეინც თქვნ გაკეთე-ნით. თ. *ნათესაეები ჩამოეიდნენ.*

თუკენ იგივეა, რაც თქვნ. *აი, თქვე ზარმაცებო, თქვენა!*

თუკენაკან-ი, თუკენთაკან-ი რომელიმე (ან თითეული) თქვნს შორის. *რომელი თ. ეკრძალოდა წარმოდგენას?*

თუკენთაკენ-ი თქვენი მსგავსი.

თუკენეა (ძე. და ნიკ.) მიმართულებითი ბრუნეა თქვენ ნაკეცასახელისა, — თქვენ მიმართ თქვნოეის, თქვენ*ნკენ. თქვენკან გასაგონად თქეა.*

თუკენთან თქვნ მიმართ.

თუკენთან-ი იგივეა, რაც თქვნოდენი.

თუკენაკა-ი თქვენი სახლის (ოჯახის) ან წვრილ წევრები; თქვენი ახლობლები. *ო. ბაკალ ჩამოდიან. – თქვენების შეეაგებიდნენ.*

თუკენაკინან-ი თქვენი გეარისანი, თქვენი ბიძაშვილები (მამით) (ჩვეულებრივ იხმარება მსაზღერელად თქვენებიანი ფორმით). *თქვენები ბიანი რძალი შეგიკვდეა.*

თუკენაკან თქვნს მსგავსად, თქვნსაეით, თქვნებურად.

თუკენაკან-ი თქვენი მსგავსი.

თუკენაკაკან-ი თქვენი ბრრისა, თქვენი ქალიშისა. *თქვენებურები ჩამოკიდნენ.* 2. ისეთი, როგო-

რიც თქვენ იცით, შეგიძლიათ. გჩვეულათ. თ. სიმღერა. თქვენებურად — როგორც თქვენ იცით, შეგიძლიათ, გჩვეულათ. აბა, ერთი თ. შეშლისაბერთ!

თქვენეულ-ი თქვენი ნაკეთი. თ. სახლი.

თქვენთვის 1. საკმარისად. თქვენ გეყოფით თქვენთვის. 2. თქვენ მარტო, განსაკუთრებით.

თქვენ-თქვენ-ი კეთილ. ნაცვალსახელი: თქვენი (თითოეულისა ცალ-ცალკე). ყველამ თ.-თ. საქმე აკეთეთ!

თქვენიან-ი თქვენი ახლობელი (შინაური, ნათესავი, თანამებრძოლე...).

თქვენისთანა ისეთი, როგორიც თქვენ ხართ, — თქვენი მსგავსი.

თქვენნაირ-ი იგივეა, რაც თქვენებური.

თქვენოთი თქვენთანაო ლაპარაკი — ვინმესთან ლაპარაკში შენ ნაცვალსახელის ნაცვლად თქვენის ხმარება.

თქვენოვან-ი იმდენი, რამდენიც თქვენ ხართ ან რამდენიც თქვენ გაქვთ (ჯაჯაც), თქვენსაკენ ბეერი. *თქვენოვანს აბალგაზრდაც ვერ შეძლებს.*

თქვენოვნება (თქვენოვნებანი) 1. თქვენი ტოლი (ხნით, სიდიდით...). 2. იგივეა, რაც თქვენოვნები.

თქვენან თქვენს სახლში, თქვენს ოჯახში, თქვენთან.

თქვენში თქვენს ქუდანაში, თქვენს კუთხეში. *თ. დიდი ზამთარი იცის?*

თქვენ-ს-ი იხ. ათქვეფს, გათქვეფს.

თქვეფა საბელი თქვეფს ხმის მოქმედებისა.

თქვეფ-ს *გრძნ.* 1. ჭამს თხეულდ რასმე ჩქარჩქარა და ხმაურით. *ღორი სალფაჯს თ.* 2. გადატ. დაუღეჭავად, ხარბად, ჭამს. ლუკმას. ◻ შდრ. თქლეფა.

თქვლეფა საბელი თქვლეფს ხმის მოქმედებისა.

თქლაფათქლეფ-ი თქლეფით ჭამა. *დათვი თაფის ძუნძულს თამაშს უყურის და მგელი თაფის თქლაფათქლეფს — ჭამსო.*

თქლაფენ-ი ხითხის ზედაპირზე რისამე ბრტყლად დაცემის ხმა.

თძმა 1. საბელი თქვა ხმის მოქმედებისა. *ხიტყვის თ.* 2. (ძე.) იგივეა, რაც თქმულება. *ბალური თქმები.* ტ რა (რადა) თქმა უნდა — მტკიცება ზედმეტია, რასაკვირველია.

თქმულ-ი ნათქვამი, ნაამბობი. *ლექსად თ. — მრავალჯერ თ. ამბავი.*

თქვლეშვა თაობიდან თაობაში ზეპირად გადმოცემული ამბავი, მოთხრობა, — გადმოცემა, ლეგენდა. *საგმირო თ. — ძველისწყლელ თ. — თ. ნიაკულენგების ზე.*

-თხრ ნაწილაკი; იხმარება პირველი პირის მიერ დანაბარებ სიტყვასთან, რომელიც მეორე პირმა მეასეს უნდა გადასცეს. *ეთხარი, ჩქარა შინ დაბრუნდი-თქო. — მოაგონე, მაგარებელზე არ დაგიგეან-დეთ-თქო.*

თჭრ-ი წერილი წვიმა.

თჭრას-ს *გრძვე.* წერილად წვიმს, — ცრის, ჟინჟღლავს.

თჭრიან-ი რაიმე სითხის უმად გადმოსვლა, დენა. *თქროალთან — ასე, რომ თქროალება. სისხლი თ. წოსდიოდა ჭრილობიდან. — წყალი თ. მოდიოდა ონკანიდან.*

თჭრიალებ-ს *გრძვ.* ჩქრიალით მოდის. *წყალი თ. ◻ შდრ. ითქრიალებს.*

თხა ორსახანი მეთხუნელი ცხოველი; აქვს გრძელი სწორი ბეწვი. *გარეული თ. — თხის ტყავი.*

თხავან-ი დინების უჩარის მქონე. *თ. ხტეულები. — თევზის თ. მდგომარეობა.*

თხელ-ი 1. რასაც მცირე განედეული აქვს (საპირისპ. სქელი). *თ. ფიცარი. — თ. ქაღალდი. — თ. ქსოვილები.* 2. დალეწილი, ხორცსაკლები, გამხდარი. *თ. ტუჩები.* 3. ნაკლებად მკვრივი (სითხე, ორთქლი და მისთ.). *თ. მელანი. — თ. კისელი. — თ. მაზუთი. — თ. ლრუბელი.* 4. არაბშირი, მეჩხერი. *თ. ტყე. — თ. თმა. — თ. წვერი.* 5. მცირე სიღრმის მქონე, არაღრმა. *თ. მდინარე.* ტ ჭიკაზე თხელად ახმობ (საუბ.) — მოსულელდება, ჩერჩეტია, უქნარა.

თხელდება-ა იხ. გათხელდება.

თხელება სახელი ათხელებს ხმის მოქმედებისა.

თხელ-თხელ-ი 1. საკმაოდ თხელი. *თ.-თ. კაკალი.* 2. ბევრი თხელი. *თ.-თ. ლაკაწები.*

თხელკანიან-ი რასაც თხელი კანი აქვს. *თ. ფორთოხალი.*

თხელტანიან-ი მცირე მოცულობისა (წიგნი, დავთარი და მისთ.).

თხელშრომ-ი გვერდის უნეკნო ნაწილი საკვლიავიდან, — პერტი, ფეშინი.

თხემ-ი 1. ზედა ნაწილი, თავი (მთისა...). 2. თავის ქალას ზედა ნაწილი. ტ თხემით ტერფამდე — იგივეა, რაც თავიდან ფეხებამდე.

თხვეშა იხ. მურუანი.

თხვირ-ს იხ. გათხვრის, მოთხვრის.

თხვრა-ს იხ. შეთხვრის.

თხვრა სახელი თხვრა, ითხვრება ხმისა მოქმედებისა.

თხვრეტ-ი (ძე.) მუწუკიან ნაფენი სქელი ჩირქი.

თხვრი-ს *გრძნ.* 1. იხ. ამოთხვრის, გათხვრის, ანძას თხრილ. 2. ს-თხრილ-ს: ოფლებს სთხრილ — 1) თავლებს აელის, პკორტნის, სჩირქნის. *ყორანი ლეშს თავლებს სთხრილ.* 2) გადატ. (საუბ.) ეისიმე გასაბრაზებელ. დამაღონებელ რასმე სჩადის. 3. (კუთხ.) ქვირითს ყრის (თევზი). ◻ შდრ. ათხრეულებს, ითხრის, უთხრის, ითხრება, ეთხრება, თხრა, თხრილი, მთხრელი, ნათხარი, სათხრელი.

თხრილ-ი სიგრძივე გაჭრილი, გათხრილი მიწა. *საფრენაყო თ. — თხრილის გავლება.*

თხრობა რაიმე ამბის მოყოლა, გადმოცემა. მშობა. *თავგადასავლის თ.*

თხრობით-ი თხრობის ასაკთისა. *თ. წინადადება.* (გრამატ.). — *თ. კილო* (გრამატ.).

თხუთმეტ-ი რიცხვი და რაოდენობა 15, — ათი და ხუთი.

თხუთნა-ს იხ. გათხუნას.

თხუთნა (თხუნელასი) (Talpa) პატარა ტუჩუშეულარო ცხოველი მწერაჭამიების რიგისა; აქვს წაგრძელებული დინგანი თავი და კანით დაფარული თვალები; ცხოვრობს მიწაში.

თხუთნა სახელი თხუნას ხმის მოქმედებისა.

თხუთნი-ს იხ. გათხუნას, მოთხუნას.

თხუთნია (თხუნელასი) (საუბ.) უინე წარამარა თხუნავს ან თხუნის.

0

ია (Viola) გაზაფხულის ერთ- ან მრავალწლიანი ბალახოვანი მცენარე. იკეთებს მონიალი-ღერძოვ თავდახრილ, ხურაწილიან ყვავილს.

ია! დაკოლილი ცხენი. — ლაშა.

იაბანდ-ი [არაბ.] ტირიფისი ტიპი წითელი ან ღერძო ფერისა.

იაბლანა-ი (იაღრანა) [ბ.] ძველ ქართულ მწერლობაში — პიშნებისა და საგალობლების კრებული.

იაგილებ-ს იხ. გაიადილებს.

იაგონ-ი [ბერძ.] 1. (Serinus canaria) აბუზინის მგალობელი ფრინველი მწითურების ოჯახისა. 2. იგივეა, რაც ბულბული.

იაკაბჯოვებ-ს გრდმ. 1. ავად იქნება გარკვეული ღროის განმავლობაში. *მთელი ზამთარი აკაბჯოდა.* 2. იხ. დაიავადმყოფებს.

იაკაბჯობს გრდმ. აგებულობას განსწვდა, — იცნობს.

ია-ვარდ-ი იები და ვარდები. ♦ *ია-ვარდს დაუფენს* — ტკბილად, ალერსით მოეპყრობა, თავს შემოაყვებს.

იავარდნილ-ი (ძ. და წნად.) დარბეული, გაძარცული, აოხრებული.

იავარყოფ-ს გრდმ. (ძ.) აოხრებს, აიკლებს, გაანადგურებს.

იავარყოფა (ძ.) სახელი ი ა ვ ა რ ყ ო ფ ს ზმნის მოქმედებისა.

იავარქმ-ს გრდმ. აფდარი იქნება.

იავნანა (იაუნანასი) ბავშვის დასაძინებელი სიმღერა; ასეთი სიმღერის მისამღერი, — ნანა.

იავნანინა (იაუნანასი) იგივეა, რაც იაუნანა.

იაფას-ს (თურმ. უაზრია) გრდმ. მოიაზრებს, მიიხედება. *ხელად იაფას როგორ მოქცეულიყო.*

იაფასოვნებ-ს გრდმ.. აზრდენებას დაიწყებს; ფიქრს მოეცემა.

იაქან-ი [თურქ.] საზაფხული სამოვარი (მთაში).

იაქარიან-ი,**იაქარიან**-ი ეკში აქაიქ ღრუბელი; ალაგ ღრუბელი, ალაგ მოწმენდილი (ცაბა).

იაღმან-ი (იაღლნის) 1. ნაყის, ხილისდან ამაწურებული მკვრივი ტკილი; საჭიროა ნაკეთი... ასამარხებელად ქარის ძალის გამოწვევებით,— აფრა. *იაღმანი აუშვეს.* — ი. გიმშელა. 2. (ძ. ეთნ.) პატარძლის საქორწინო გვირგვინი.

იაღმან-ი რასაც იაღქანი (ზნიშ. 1), იაღქნები აქვს, — აფრიანი. *ი. ბოშალდი.*

იალღან-ი (Tamarix) ბუჩქი ან მიმწერი ხე; აქვს ძალიან პატარა და ხშირი ფოთლები, წვრილი ყვავილები; იზრდება მდინარის პირებზე და მლაშობ ადგილებში, ამუნებენ ბაღებშიც.

იამან-ი¹ მეიორკაი ქვა, — ალიფი.

იამან-ი² საკონლის აეიდწორება; იღის დასაფება.

იამაშ-ს გრდმ. თავს მოიწონებს ვინმეთი, რამითი; ვაამაყდება.

იამბიარ [ბერძ.] ძველ ქართულ სასულიერო პოეზიაში — ხუთმარცვლიანი და თორმეტმარცვლიანი, ჩქარულებრ ურთიერთ. ლექსი.

იამბიაშ-ი (ლატ.) ანბიკის ზომით შექმნილი. *ი. პოეზია.*

იამებ-ა გრდფუ. იხ. ეამება.

იამებ-ს გრდმ. 1. სიამოვნებას მიიღებს, — ისიამოვნებს. 2. (ეკუთ.) პატივისეებით — შეჰპატიჟებს, მოიწვევს. *ეჯერ იამე!*

იამ-ი ზუთხისა და ტარაღანის მუცლის ზედა ნაწილი.

იანბანარებ-ს (თურმ. უანგარიშია) გრდმ. რისამე ანგარიშს გამოიყვანს; დათვლით რასმე ეფარავდებს. *მე და ჩემმა ეჭარმა უანგარიშოდ და ჩემმა მაზლის ახა გრდო-რაო.* — ი. შარა. ანგარიშებინებს, უანგარიშებს, ნაანგარიშევი.

იანვარ-ი (იანვრისა) [ლათ.] კალენდარული წლის პირველი თვე.

იანიჩარ-ი [თურქ.] (ისტ.) 1. პრივილეგირებული ქვეითი ჯარი სულთნის თურქეთში XIV-XIX სს.-ში; პირველ ხანებში დაკმაყოფილდებოდა ბავშვობაში ტყვედ წაყვანილ და გამაჰმადიანებულ ქრისტიანთაგან. 2. ასეთი ჯარის ჯარისკაცი.

იაოვნებ-ი იაპონელის დამახასიათებელი, იაპონიიდან მომდინარე.

იარანგა-ი იაპონელის დამახასიათებელი, იაპონიიდან მომდინარე.

იარანგა (იაღრანასი) (Viola Tricolor) დაბალი ბალახოვანი მცენარე ისეებრთა ოჯახისა; იკეთებს სხეადასხეა ფერის დიდ ხაერდოეან ყვავილს. — სამფერა ია.

იარა: ნამდაგი იარა! — (სამხ.) — სიარულის დაწყების განკარგულება.

იარა-ა გრდმ. იხ. იფლის. *ფეხით ი. — მთელი დღე ი.*

იარა 1. ჭრილობა, წყლული. *ი. შეუხორდა.* 2. გადატ. სულიერი ტკივილი; ტანჯვა. *მოგანებებს ძველი იარები აუშალა.* ♦ *იარა გაეხსნება* — შეხორდებული ღარა ცდება გაუახლდება (და სისხლი წამოვა).

იარაკ-ი 1. რაიმე საეშოს შესასრულებლად საჭირო საგანი ან მოწყობილობა. — ხელსაწყო, საფერხული ი. 2. ბრძოლისა და თავდაცვის საშეალება (თოფი, ზარბაზანი, ხმალი, ხანჯალი და მისთ.). 3. გადატ. რაიმე მიზნის მისაღწეეი საშეალება, ღონისძიება, სახსარი. *მეტყველება აზროენების იარაღია.* — *კრიტიკა და თვით კრიტიკა ჩვენი წინსვლის მძლავრი იარაღია.* 4. (ძ.) რისამე ნაწილი, გამართეის, მოწყობილობა. *აკეთა ი.* — *სუფრის ი.* (ჯამ-ჭურჭელი და სხე.) ♦ *იარაღს დაჭამს* — ბრძოლას, წინააღმდეგობას შეეწყება. *იარაღს აფხაჭნის* (წიგნ.) — ომით იმეარებს. *იარაღს აპყრობ* — განაიარაღებს. *იარაღში მოჰყავდა* — თავით ფეხამდე შეიარაღებული.

იარაღსახსნელ-ი ეიარაღი აქეს აყრილი, — შეიარაღებული.

იარაღშეხორცებ-ი ეიარაღი აქეს აყრილი, — განაიარაღებული. *იარაღაყრილი ქვეე.*

იარაღშეხორცებ-ა იხ. შეიარაღება.

იარაღშეხორცებ-ი იარაღის მჭირნე, — შეიარაღებული, ეიარაღოსანი და გადეე იარაღთანაბარი.

იარაღ-მჭიდანებ-ი იარაღები (ზნიშ. 1) და მაჭანეები. *საომარი ი.-საამეურნეო ი.-ს.*

იარაქა-ა გრდეუ. დაღება, დაჯარება.

იარალ-ი [თურქ.] გამოშეებული საჭონლის ერთეული მიკრეული ნიშანი, რომელზედაც აღნიშნულია საჭონლის სახეობრეება, რაოდენობა, ფასი და სხე. — ეტიკეტი. *პროდუქტის ი.*

იარაშაა [გერმ.-რუს.-იდან] (ძ.) ბაზარი; ბაზრობა.

იარაშაობ-ა გრდმ. ვარყობთან შეინარჩუნებს, — იცხოვრებს.

იარაშ-ი [რუს.] მაყურებელთათეის განკუთენილი სართული თეატრის და მისთ.-ის დარბაზში. *მეორე იარუსის ლოჟა. იარუსებად — კიბე-კიბე.*

იარჩიშ-ს გრდმ. არშიყობას გაიბმის ეა შეჭრ. უარშიყდება, ეარშიყება.

იასამნ-ი (იასამნისა) (Syringa) დეკორატიული ბუჩქი. იკეთებს მკვრეებად შეკრულ წვრილ სურნელეან მოწითალო ისისფერ ან თეთრ ყვავილებს.

იასამნისფერ-ი (იასამნისფერისა) მოწითალო ისისფერი.

იასპონ-ი [თურქ.] რეგულეციამდე — პოლიციის მოხელე სთეელმა.

იასხ-ი [ბ.] ტერიტაი ქვა მოწითალო ან ჭრელი; ცვარყის ნაირსახეობა, — ეშმის ქვა.

იატაკან-ი [თურქ.] (ძ.) მოკლე მოღუნული ორპირი მახეილი.

იატაკ-ი შენობაში ძირს დაგებული პორიზონტალური ფენა. *ბის ი. — პარკეტის ი.*

იატაკაქვე 1. სხეებისაგან ეარცელი. *ი. შესახედელი ბერელი.* 2. ხელისუფლებისაგან ეარცელად. — არაღდეულურად ი. *მომეშეე ორგანიზაციაა.*

იატაკაქვეშ (იატაკქვესი) ხელისუფლებისაგან ფარულად მოქმედი, — არალეგალური. *ი. ერეები მეფის რუსეთში.*

იატაკაქვეშ-ი იატაკქვეშ, ხელისუფლებისაგან ფარულად მოქმედ ორგანიზაციების ერთობლიეობა. *რეეოლუციური ი.*

იატაკაქვეშ-ი პირი, რომელიც იატაკქვეშ ეწეგა პოლიტიკურ მეშაობას. *ი. რეეოლუციონერები.*

იაშ-ი მცირე ფასად ღირებული (ასპრისას, ბეჭირი). *ი. კაბა.* ადგილ — მცირე ფასად. *ი. ოფიც.* ♦ *ადგილ (ადგილს) დაჯდება* — ეოტას გადაისდება რამეში.

იაფდება იხ. გაიაფდება.

იაფება მდგომარეობა, რომელეიც იაფად იფიდება რამე, — სიაფე. *ბაზარში დიდი იაფებაა.*

იაფდაბ-ი 1. იაფად ღირებული, დაბალ ბაროსხისა (ასპრისა). *ბეჭირებიი). ი. ფეხსაცმელი.* 2. *ადგილ.* მდარე; დაბალი ფინისა. *ი. რაიმენი. — რეეოსთან არ გამოსდეეებია ადგილობრივ ეოდევრებს.*

იაფლ-ა გრდეუ. იხ. ეაფლა.

იაფლ-ა გრდმ. თან იყოლიებს; მხლებლად წაიყანს. *წყეულებაზე ეოლი ამან თქეა. — გეორგოლმა ალეკანძრი თქეა.*

იაფლ-ს იხ. დაიაფლეებს.

იაფნ-ა (იასამნისა) თეშებას, ეშმაკებისა და ხეხუსრების ძველი წარმართული ღეთაება.

იაფნა [ანც.] 1. ღიღი და მსუქანეი ალეკნიანი სასაირაკეო ნავი. 2. პატარა სასეირნო ან სასპორტო ეეში.

იაფნიშ [თურქ.] (ძ.) ღეინის სმაში ალაეერდნის სპასუხო, თანხმობის სიტყეა.

იაფაშ-ს გრდმ. ბასს მოაკედა. — ისაუბრებს.

იაფდ-ა იხ. დაიაფდეს.

იაფდ-ა იხ. გაიაფდება.

იზალაზე-ს *გრდფ.* ბალახს მოძოვს, ბალახზე იქნება გაუმეტებელი (საქონელი).

იზაშ-ს *იხ.* შეიბამს.

იზაწ-ს *იხ.* დაიბამს.

იზაწვევ-ს *გრდფ.* წყალში გაველება; ტანს დაიბანს (ანაზღაში; მდინარეში, ტბაში...).

იზაწყ-ს *გრდფ.* ბანდით, თასით იბღარათავს. *ქალაზწვინ ი.*

იზაწევ-ს *იხ.* გაიბანება.

იზარგაზ-ი *იხ.* აიბარგება.

იზარგაზ-ი *იხ.* დაიბარება.

იზარგაზ-ს *იხ.* დაიბარებს, ჩაიბარებს.

იზარკაჭაზ-ს *გრდფ.* 1. ბარძყებს (შეილებს) გაარჩენს, — გამრავლებას (ითქმის ცრუნელზედ და ზოგ ცხოველზე). 2. ამოიფრის, გამრავლდება (მცენარე). *ლელეთა იბარკვა.*

იზაკონ-ს *გრდფ.* ბატონობას გასწევეს; ძალაუფლება ეჭნება (ვინმეზედ, რამეზე). *კანონმა იკანონოსო, წერილამ კი იბატონოსო.*

იზდევნი-ს *იხ.* დაიბღვნის.

იზვაჭვაზ-ს *იხ.* დაიბეჭდება.

იზვარაზ-ი *იხ.* დაიბეგრება.

იზვინიჭაზ-ს *გრდფ.* ბედნიერად იცხოვრებს. *იზარე და იპედნიერე!*

იზვეშ-ს *იხ.* დაიბეჭდება.

იზარკ-ს *იხ.* გაიბერკვას, შეიბერავს.

იზარკ-ს *იხ.* გაიბერება.

იზარკაზ-ი, იზარიშქვაზ-ი იბერიის (მცელი ადმოსავლეთ საქართველოს) ძირითადი მოსახლეობა; საერთოდ, ქართველების ისტორიული სახელწოდება.

იზარიშქ-ი იბერიისა და იბერიელების კუთვნილი: იბერიელების დამახასიათებელი.

იზარიშქ-ა-ა-ზაზიზარკ-ი: *ბიბერიდან-კავკასიონი* ნწერა წარმოშობით მოწაფეებად ენება, რომლებიც ამჟამად გაეროვნებულნი მხოლოდ კავკასიაში და შეიდება ოთხი (ქართველური, ადიღ-ზურ-ადიღეური, ნახური და დაღესტნური) ჯგუფისაგან.

იზარკაჭ-ს *იხ.* გაიბერტყვება, დაიბერტყება.

იზარკაზ-ა *გრდფ.* 1. სხეულის ხშირი მოძრაობით იცილებს (მწკეპის, წყლის წვეთებს ..). *ენი იბერტყვებოდა.* — *ძაღლი ი.* 2. *იხ.* გაიბერტყება, დაიბერტყება.

იზევლვაზ-ა *იხ.* გაადაბერუნება, დაიბერუნება.

იზვერიშვაზ-ს *გრდფ.* ბეგრითად მოიქცევა: ბეგრითობას გამოიჩენს.

იზაზარაზ-ი *იხ.* გაიბზარება, დაიბზარება.

იზაზაკ-ს *იხ.* აიბზეკს.

იზაზიკვაზ-ი *იხ.* გაიბზინება.

იზაზევაზ-ს *იხ.* აიბზუება.

იზიდლვაზ-ი *იხ.* შეიბილწება, წაიბილწება.

იზიდლვაზ-ი *იხ.* დაიბინდება.

იზირაკაზ-ი *იხ.* გადაიბირება, გადმოიბირებს.

იზიშაზ-ი *იხ.* გაიბმება, დაიბმება.

იზიშვაზ-ი *იხ.* გაიბნება, დაიბნევა.

იზიშვ-ი *იხ.* დაიბნევს, შეიბნევს.

იზიშვაზ-ი *იხ.* გაიბნინებს.

იზიშრაკაზ-ი *გრდფ.* ბიზიერობას ცილწყებს, — ძლიერ იღეჭვებს. იშეთებს დიდძალ იბიზიერობა.

იზიშვაზ-ი *გრდფ.* ბიძელით ცილის.

იზიშიზვაზ-ს *გრდფ.* ძლიერდილიობით. გაბერილებით იარსებენს, — გაძლებს. *შეაჯარჯნის ახლოს ქვედანი ეერ იბიერნებენ.*

იზიღიაქვაზ-ს *გრდფ.* (ხაუბ.) 1. ბიფალს (მნიშვ. 1) მოკვეთა, — უთავბოლოდ ეელის 2. ბიფალს (მნიშვ. 2) მოკვეთა, — უთავბოლოდ ელაპარაკებს.

იზოლვაზ-ა *იხ.* გაიბოლება, შეიბოლება.

იზორაკაზ-ა *გრდფ.* ბორკილს მოკვეთა, — იშვოთება. *მთელ ღამეს იბორკა.* — ☐ შდრ. ბორკვება.

იზორაკვაზ-ს *გრდფ.* ბორკილს მოკვეთება.

იზორაკაზ-ა *იხ.* გაიბორძგება.

იზოჯაკ-ს *იხ.* შეიბოჭება, .

იზოჯვაზ-ა *იხ.* შეიბოჭება.

იზარაზვაზ-ა *გრდფ.* ბიზრაზებას თავისაზე. *გულ-ში ბელი ი.*

იზარაზვაზ-ი *იხ.* დაიბრალება, შეიბრალება.

იზარაშვაზ-ა *იხ.* დაიბრაზება, შეიბრაზება.

იზარძვაზ-ა *იხ.* დაიბრაყვლება.

იზარიშვაზ-ი *იხ.* დაიბრაწება.

იზარაშვაზ-ი *იხ.* დაიბრმავება.

იზარაზვაზ-ა *გრდფ.* (გრძაზ.) ბრუნვების მიხედვით იცვლება. *ბაბელი ი., ზმნა იფლიება.*

იზარაზვაზ-ს *გრდფ.* 1. ბრუნვას ცვლიეს, — იტრიალებს. 2. *იხ.* დაიბრუნებს.

იზარაზვაზ-ი *იხ.* გაიბრუნება, გამოიბრუნება.

იზაკაკვ-ი *გრდფ.* ბრძოლას ეწევა; ბრძოლაში არის ჩაბმული. *ეწრიფელად ი.* — *ბატკაცებუბე იბრძოდნენ.* ‖ *კოლმეურნეება იბრძვიან უბეი მოსავლის მოსაეიებად.* ☐ შდრ. ებრძვის, მებრძოლი, წაბრძოლი, საბრძოლველი, უბრძოლველად.

იზაკაკვ-ს *გრდფ.* ბრძოლას გამართავეს.

იზაშვაზ-ა *იხ.* გადაიბუქება.

იზაშვაზ-ი *იხ.* დაიბუქეს, ჩაიბუქეს.

იზაშვაზ-ა *იხ.* აიბუქება, მოიბუქება.

იზაშიშვაზ-ს *გრდფ.* ბუნებას ეოქეება.

იზაშაკ-ს *იხ.* დაიბუქება, მოიბუქება.

იზაშვაზ-ა *იხ.* აიბეჭდება.

იზაშვაზ-ა *იხ.* დაიბეჭდა, ჩამოიბეჭდა.

იზაშოკვაზ-ს *გრდფ.* ბურთით ითამაშებს.

იზაშკაზვაზ-ს *გრდფ.* ბურტყვენს მოაყვება.

იზარაზვაზ-ა *იხ.* გაიბურძგნება.

იზარაზვაზ-ა *იხ.* ამოიბურძგნება.

იზარაზვაზ-ა *იხ.* აიბურძნება.

იზარაჭვაზ-ი *იხ.* აიბურძნება.

იზაშკაზ-ი *იხ.* აიბურძნება.

იზაშკაზ-ი *გრდფ.* (საუბ.) მაღიანად ჭამს, — ოლუქობა (ჩვეულებრივ იტყვიან ბაემეზე).

იზაშვაზვაზ-ს *გრდფ.* ბუღბუღს მოაყვება.

იზაშვაზ-ა *იხ.* გაიბუქება.

იზაშვაკვაზ-ს *გრდფ.* ბუქნით იღეკვის.

იზაკვაზ-ს *გრდფ.* ბღვარს მოაყვება.

იზაკაზ-ა *იხ.* შეიბღალება.

იზაზიჩაზ-ა *გრდფ.* წარბშეკრული, შეხლეშეჰყნილი იცურება (წყროსის ნიშნად).

იზიჩიკაზ-ა *იხ.* გაიბღინძება.

იზარკაჭაზ-ა *იხ.* მოიბურძგნება, შეიბღეჭება.

იზაღვაკაზ-ს *გრდფ.* *იხ.* ჩაიბღეჭაკეს.

იზაკაზ-ს *იხ.* დაიბეჭდა, მოიბეჭდა.

იზაზიჩაზ-ა *გრდფ.* ცარიელ მოთხრობას ან ლექსი ზნეობრივ-დამრიგებლური მინაარსისაა.

იზაშკ-პრაკაზ-ი *იხ.* გაიბღერება და არაკები. *ეგეკარაკების კრებული.* — *ხელიან-ბაბას ორპელაანს ი.-ა.*

იზაკრაზ-ა *გრდფ.* 1. გალობას (მნიშვ. 1) შეასრულებს, — იმღერებს. 2. გალობას (მნიშვ. 2) ხმას გამოსცემს, — იტიკეტებს. დაუსტვენს (ჩრინდელი) ☐ შდრ. ზეკლიბვებს.

იზაზიჩაზ-ა *იხ.* ამოიგანგლება.

იზაზკვ-ს *ი.* 1. *იხ.* ადგება. *აბერად ი.* 2. *იხ.* მოიგდება. *წვალი ქაფს ი.* 3. *იხ.* ჩაიგდებს. *გამაცდელ-ში ი. თავს.*

იზაზიჩაზ-ა *იხ.* გაიგდებინებს.

იზაკვ-ა *იხ.* დაიგება, ჩაიგება.

იზაკ-ს *იხ.* გაიგებს.

იზაკ-ს *იხ.* დაიგებს, მოიგებს.

იზაკვაზ-ა *იხ.* დაიგეგმება.

იზაკვაზ-ს *გრდფ.* 1. რისამე გემოს გასინჯავს; შეეჭაშნს, შეიცდება. *შენ ბილი იგემე, მეამილი რას ეკითხები.* 2. გადაჭ. განიცდის; იწვნევს. *ბევრი ბიწრაც იგემა.*

იზეჭრიშვაზ-ს *იხ.* ჩაიგემრიელებს.

იზარკაზ-ა *გრდფ.* *იხ.* მოიგერებს.

იზაშვაზ-ა *იხ.* დაიგეშება.

იზაკვაზ-ა *იხ.* დაიგეკვება.

იზაკაზ-ა *გრდფ.* გაიბარებს, გააზრდება, იღებულებს, იარსებენს (მცენარე).

იზაკვაზ-ა *იხ.* დაიგვება.

იზაკვაზ-ა *გრდფ.* (ძვ. და წიგნ.) იტანჯება; ეწვიმება.

იზაკიშვაზ-ს *იხ.* დაგეიანებს.

იზაკაზვაზ-ა *იხ.* გაიგაზვრება, გამოიგაზვება.

იზაზვაზ-ა *იხ.* აღიგზება.

იზი (*იყენ. ზოგიერ. მან და იმან, მიე. მას და იმას, ზოგიერ. მაც და იმაც, მიე. მას და იმას, მოქმ. მით და იმით*) ჩვენს.ნაცვალ.: მეუთითებს მესამე პირთან მყოფ საგანზე (შდრ. ეს, ეგ.); გამოხვნეულია აგრეთვე მესამე პირის ნაცვალსახელად (შდრ. მე, შენ, ჩვენ, თქვენ. ის, .

იზიკე *ისე იყი:* სწორედ იგი. *ი. განშეორება.*

იზიკვაზვაზ (წიგნ.) სრული მსგავსება. *შეხედეთ-ლებათა ი.*

იზიზაზვაზ-ს *გრდფ.* გიზგიზს დაიწყებს (ცეცხლი). — იგიზგიზებს.

იზიკვაზ-ა *გრდფ.* უშეერ სიტყვებს წარმოთქვამს, — ლანძღავს.

იზიშვაზ-ა *გრდფ.* ძალიან იფლექებს. *აბა, ბავშვები, არ იგიჟოთ!*

იზიზიკვაზ-ს *იხ.* მოიგიჟინებს.

იზიკაკვაზ-ს *იხ.* დაიგირავებს.

იზიკვაზ-ა *იხ.* დაიგლეჯს, მოიგლეჯს.

იზიზვაზ-ა *გრდფ.* გლინავ წარმოებას რასამე.

იზიზიკვაზ-ა *იხ.* გაიგლინებება.

იზიზიკვაზ-ა *იხ.* დაიგლოკება, მოიგლოკება.

იზიზვაზ-ს *გრდფ.* ფეხიდ შეხსნილები იწნება (ვისიმე გარდაცვალების ან რამეს სხვა უბედურების გამო); გლეხის წესს შეასრულებს.

იზაზვაზ-ს *იხ.* გაიგნებს, შეიგნებს.

იზიზვაზ-ს *იხ.* გამოიგინებს, მოიგინებს.

იზიკაკვაზ-ს *გრდფ.* 1. ერთ ადგილზე იტრიალებს (მწკლიარე), — იკლტრიალებს. 2. იგიჟება, რაც იგორება.

იზიკაზ-ს *გრდფ.* გირეით ადგილს შეიღებს. *ქოთანზე იგირა, იგირა და ამაოდ სარქველი ამოეკა.*

იზიკაკვაზ-ს *გრდფ.* იგიჟება, რაც დაიგრგვინებს. *ცამ იგრგვინა!*

იზაკაზ-ს *იხ.* გადაიგრძნებს, დაიგრძნებს.

იზიკაკვაზ-ს *გრდფ.* 1. გრილების ხმას გამოსცემს, — იტკბენს. *ტკბნა იგრილა.* — *თოფმა იგრილა.* 2. გადაჭ. ეროსმსმდე დიდი ხმით დაიძახებს ხშირ. — დაიგუგუნებს. *ეამა!* — *იგრილა ბალმა.*

იზიკაზვაზ-ს *იხ.* გაიგერანებს.

იზიკაზვაზ-ა *იხ.* დაიგერანებს. 2. ულაზათოდ იარანგება, — იმანგება.

იზიკაზვაზ-ა *იხ.* დაიგრილებს.

იზიკაზვაზ-ს *იხ.* დაიგრძელებს, წაიგრძელებს.

იზიკაზვაზ-ა *გრდფ.* საგრძნობლად, შესამჩნევად შეიძლება, ჩანს. *ი. ტაზიფერთან მოაკლიეება.*

იზიკაზვაზ-ს *გრდფ.* 1. რისამე გრძნობა (მნიშვ. 1, 2) გაუჩნდება. ეენება, — განიცდის. *ქმაყოფილებას ი. — შიშრეის ი. — ტკივილს ი.* 2. შეამჩნევს, მიხვდება. *ავიძრო, რომ ეეეი ამბავი ხდეი.*

იზიზაზვაზ-ს *იხ.* იგიჟება, ჩაიგიჟება.

იზაზვაზვაზ-ს *გრდფ.* გუდენს დაიწყებს.

იზაზვაზვაზ-ა *გრდფ.* გუდენა, მოიგუდება.

იზაზვაზ-ა *გრდფ.* იგიჟეს. რაც შეიგიჟეს.

იზაზვაზვაზ-ს *გრდფ.* გუზგუზით ენთება (ცეცხლი). — იგიზგიზებს.

იზაკვაზ-ს *გრდფ.* ჩაიგიჟის, მოიჩენს; იგულისხმებს; თვარუფლებს. *წვეთმარად მიგაეე.* ☐ შდრ. ეგეეება, საეგულებელი.

იზაკვიზაზვაზ-ა *გრდფ.* იგარაზებს.

იზაკვიზაზვაზ-ს *გრდფ.* მსეეფლიოსაში ეენება ან ეყოლება, — იგარაეებს. ☐ შდრ. იგულისხმება, ნაგულისხმეი, საგულისხმო.

იზაკვაზვაზ-ს *გრდფ.* გუნდაობას მოაყვება.

იზაზვაზვაზ-ა *გრდფ.* გუმბაეად იქნება, — იგარაეებს, იგარაეულებს.

იზაკაზვ-ა *იხ.* დაიდაბლებს.

იზაკაზვაზ-ა *იხ.* დაიდაგება.

იზაკაზვაზ-ს *გრდფ.* დაეს გამართავს, დაეა ეეწება ეინმესთან. ☐ შდრ. ედაება.

იზაკიზაზვაზ-ს *გრდფ.* დაეიდარაბას ატეხს, — ეიზიებს.

-იზაკ *რთული დაბოლება, მიღებული -ი-ი მოქმ. ბრ. დაბოლებებისა და -ვ-ან-ს თანმდებულ-საგან: დაეროვის საბეღს და მასთან ერთად უასუ-ხებს კითხვაზე: საიდან? წერილი მეიღე ახლი-დან. — მაგარებელი გამოეიდა სადგურიდან. — ლექ-სი გაიგონეს წიგნიდან.*

იზაკაზვაზ-ს *გრდფ.* დარასად იდგება. ☐ შდრ. უდარაეებს.

იზაკაზვაზ-ს *გრდფ.* დარდი ეეწება, — ინაღვლებს, იწუხებს.

იზაკვაზ-ა *იხ.* დაიდადება.

იზაკვაზ-ი *ზ.* ქალაეის მოღუნის ადგილი (ქარქაეს), სადაც მხრის ძვალი ეეროდება ნინაბრის ძვლებს.

იზაკვაზვაზკიზიკ-ი ეინაც იდადებს დაფრენ-ბიღი აქეს რაშენა.

იზაკვაზ-ს *ი.* *იხ.* აიდგამს. *ბაკვეო ფუძე ი.* 2. *იხ.* გაიდგამს. *მეეჩარე ფესეს ი.* 3. *იხ.* დაიდგამს. *კალ-ათს მზარეზე ი.* 4. *იხ.* შეიდგამს. *მზარზე კალათს ი.*

იზაკვაზ-ა (*ნ. ძარ. იდგა. თურმ. მდგარა; აწმ-ზი ვდგე. დგას*) *გრდფ.* ეეროეებრივ ნაკეთია ნ. ძარ.-ისა და თურმ-ის წყებაში: 1. ზეზე. ეერტიკალურ მდგომარეობაში იქნება. 2. გაჩერებული იქნება. *ნაკადაღურში გემი ი.* 3. ერთ ადგილას იქნება (წყა-ლი, წვიმა და მისი.). დაკუმულეი იქნება. *ეროი მზ ტბაზე იდგა.* 4. ჩასხმული იქნება ბაღებში. *მოაღ-ნი ღვინო იდგა.* 5. დაბანაკებული, დასაკლეული იქნება. *ჩახშირ წყლის პირას იდგა.* 6. აბეზღებული იქნება. *მოედაზრი ქვალი იდგა.* 7. (ტკ.) იქნება საღმე. *ეინმესთან (მოსაწყინებელი..). ნიერად იდგა' კაკაჩაიან.* 8. გაეერეულები იქნება (ხუნი, ხმაური, მგზეური...). 9. იქნება (ოროკინაზე ამინდი...) *ხიეე იდგა.* — *კარი დაო იდგა.* 10. გარკვეულ სიმაღლეზე იქნება (მზე...). ☐ შდრ. ედგება.

იზაკვაზ-ა *იხ.* დაიდგება, მოიდგება.

იზაკვ [ბერძ.] 1. პრინცესა, ღეპუტატი, რომაე-ხელმწიფეების თეორიული მაეალეობაში, საზოგა-დეებრივ ცხოერებაში, საქმიანობაში. — შეხედეულება; თეალსაზრისი. *მოწინააე ი.* — *მარქსიზმ-ლენი-ზმის ი.* 2. მრწამეელობანი აზრი, განზრახეა, ჩანა-ფიქრი. *კარეე ი. მოეეედება.* — *იდეის განხორციე-ება.* 3. ხანგრძლიეობის მხატეარი აზრით. *ხელხან ი. — სურათის ი.*

იზაკვ-ი უმაღლესი მიზანი ადამიანის მოქმედე-ბის, მოღაეწერეობის, მისწრაფებისა. *კომუნიზმის მა-ღალი იდეალები.*

იზაკვიზაზვაზ რისამე ან ეინიმე იდეალად ცე-სახეა, იმაზე უკეთესად წარმოდგენა, რაც სინამ-დეეილეა, — ეაიდეალება. *წარხეული ი.*

იზაკვიზ-ი ცხოელსაფეერო მოპარიზებეა, რო-მელიც დაკაეშირებულია, რელიგიასა და რეაქციულ კლასების იდეალიეაციასთან და რომელსაც წინააღმ-დეგ მატერიალიზმისაა, იდეა, ცნობიერება, გონი და არა მატერია მიაჩნია ყეელაფერი არსებულის სა-ფუძეელად.

იდეალიზმ-ი იდეალისტური ფილოსოფიის მიმდევარი.

იდეალიზმური იდეალიზმის პრინციპებზე დამყარებული, იდეალიზმის დამსახიათებელი. *ი. თვალსაზრისი.*

იდეალურ-ი 1. რაც იდეალს წარმოადგენს, — ამაღლებული. *ი. სიყვარული.* 2. საკუთარსა, სრულყოფილსა, სამაგალითო. *ი. მუშა,ი.* — *ი. სურათად აუწერა.*

იდეა-ს *გრძლვ.* 1. (*ნ. ძორ. იდო, თურქ.* დებულება; *აწერ.-ში იყენ.* დევს და ჭვეს) ჩვეულებრივ ნაკეთთა ნ. ძირ.-ისა და თურქ.-ის წყებაში, — დადებული, გაცეცხილი ან ჩაფენილი იქნება. *თოქილი იდო. — წმინაწერზე ხილი იდო. — ჩამალში წიგნი იდო.* 2. *იხ.* დაიდება, ჩაიდება.

იდება-ს *გრძლ.* 1. *იხ.* დაიდებს. *თაქვეყნე ბალღის ი.* 2. *ან.* მხილებს. *შენ ბრალი თითს ი.* 3. *ან.* ჩაიდებს. *ჯიბეში ფული ი.* 4. *იხ.* გამოიდებს. 5. *იხ.* გაიდებს. *თოფს მხარზე ი.* ♦ თავს იდებს — ბალიან ცდილობს, ზრუნავს ვინმესთვის, რამისთვის. *ათას იდებს, კბილად იდებს — ეკისრება, დაიდებს.*

იდებნა-ს *გრძლ.* სულნიან; გასაკვანს არ აძლევს, ავიწროვებენ *სატკივილ ი. — ბანდიტებში კაცნი ნია ი. — წმიდიათის მოხმარება კასპანელისტურ ქეყნებში ადევნებიან.*

იდვა-ს[1] *გრძლ.* განუწყვეტელ ნაკადად იმოძრავებს (წყალი, პაჭი...), იელის (ხალხი...). *წყალმა დიდხანს დიდრა.* — *შეადევნებდე იდინა ბალმზა.*

იდვა-ს[2] *იხ.* გაბოიდენს, დაიდენს.

იდენობა-ი (ფრ.-იდან) (წინა.) ხასვებით მსგავსი, ხასვებით ერთნაირი.

იდილია-ი ამა თუ ან იდეოლოგიის მიმდევარი, დამკვიდრი.

იდილიობა [ბერძ.] გარკვეული ესთეტიკური პარტიის, სამზეოდ გამოსული ჯგუფების იდეათა და შეხედულებათა სისტემა. *მარქსისტულ-ლენინური ი.*

იდილიური იდეურ-ლიტერატურის ხასიათისა, იდეოლოგიასთან დაკავშირებული. *პარტიის ი. საფეიქრები. — ბრძოლა იდეურ-ორგან ფრონტზე.*

იდუვარ-ი მოწინავეც იდეებზე დაფუძნებული, მოწინავეც იდეების შემტკიცელი. *ახალგაზრდობის ი. ალბომები.*

იდუსახლისება-ს *გრძლ.* დისახლისობას გასწვლა, დისახლისად ყოფნა იქნება.

იდუქა-ს *ირონ.* (*ფ.*) დიდებით იქნება მოსილი, დიდებით მოსილნიგნებ (*ჩვეულებრივ ბრასლ.-ს და კაუქ. II-ზე: იდიდე! იდიდოს!*)

იდილია [ბერძ.] (წინა.. ხშირად *იდრ.*) უშროსველი, აუმღერებელი ცხოვრება, არსებობა. *იყვა ბური ი.*

იდიომ-ი [ბერძ.] (*ლინგვ.*) გამოთქმა, რომლის მნიშვნელობა არ უდრის მასში შემავალ სიტყვათა მნიშვნელობების. *მაგ., ყურს დაუდებსხ, ალაპს აიყრისხ.*

იდიოსინკრაზი-ი ორგანიზმი გამოთქმა — იგივეა, რაც იდიოზი.

იდიოტ-ი [ბერძ.] 1. გონებაჩლუნგი ადამიანი. 2. გადაკ. (*ლანძღ.*) სულელი, რეგვენი, ვეფენი.

იდიოტობ-ი ოლიგოფრენის დამსახიათებელი, შესაფერი.

იდრაპა-ს *იხ.* მოიცრუკება.

იდრაპება *იხ.* მოიფლთქება.

იდრაჭა-ს (*თურქ.* უცნაურია) *გრძლ.* ღრაჭ იხვედთებს, ღრაჭ იშლების. *ბიჭმა იდრაჭა და ეზოში გაჯარება.*

იდუმალ-ი ფარული, მალული; უხილავი, უჩინარი; საიდუმლო; ჩუმი. *ი. ზრახვები. — ი. ბჭე.*

იდუმალება სრული მეულრება, მდუმარება, სიჩუმე.

იდუმალ-ს *გრძლ.* 1. *იხ.* ადელებს. 2. (*თურქ.* უდელაა) ღუდილის მდგომარეობაში იქნება. *წყალმა დიდხანს იდუღა.*

იდღაბნება *იხ.* გაიდღაბნება.

იდღაბნაკვლება-ს *გრძლ.* დღეგრძელი იქნება, — დიდხანს იცოცხლებს (*ჩვეულებრივ, დალოცვაში იხმარება*). *დეე, ჩვენმა ქეყანამ იდღაბნაკვლოს!*

იდღაბნაჯადაკ-ს *გრძლ.* დღესასწაულს აღნიშნავს, — იხეიბება, გამართულად თავლით; მაჯვინარია.

იდღაბნება-ა *იხ.* შეიდღეიბება.

იეზიდ-ი ტერფები, რომლებიც გარკვეულ რელიეფურ სეკტას ეკუთვნიან.

იეკ-ი (*Rhododelendron flavum*) ყვითელყვავილებიანი ბუჩქი, მრავალნაი მაღარობეზე მცენარე; იშრიფება ტყის პირად.

იელვა-ს *გრძლ.* თეთრა, რაც გაიელვებს.

იელინა-ი იელის დაფარული ადგილი. *ფელანში ხაფილი — იელის ცვივილის თაფლი; მაჭვინარია.*

იენა-ი ხანის გამოიტყდებელს; შესახედაობა; გარეგნობა (*ადამიანისა*). *ვაჟკაცური ი. — ქალაქს საღდესანგრეული ი. ქქონდა* (*ფიგურ.*).

იერარქია [ბერძ.] (წინა.) წესი თანამდებობრივად (წოდებრივად და სხვ.) უდაბლესის დაქვემდებარებისა უმაღლესისადმი. *საეკლესიო ი.*

იერარქიული იერარქიის ხასიათისა.

იერთან-ს *იხ.* შეიერთებს.

იერიში-ი სწრაფი თავდასხმა, შეტევა მოწინააღმდეგზე. *მტრის პოზიციების ი. — ეერიშზე გადაეღნა.* ♦ ეერიშს მთქანს — შეტევას დაიწყებს მოწინააღმდეგზე.

იერიშობანა (იერიშობანასი) ზედმეტად აჩქარებული, არარატმული მუშაობა ჩამორჩენილობის გამოსასწორებლად. *აღმოვფხვრათ ი.*

იეროგლიფ-ი [ბერძ.] მთელი ცნების ან მარცვლის გამომხატველი ნიშანი. *მიწური ეეროგლიფები.*

იეშიშა-ს *გრძლ.* იმქურნალეობს, იწამლებს. ▭ შდრ ეშმიშა.

იეშმაკება-ს *გრძლ.* 1. ეშმაკურად მოიქცევა, — თვალთმაქცებს. *ნარდის თამაშში იეშმაკა რაღაც.* 2. ეშმაკობას მოაყვება. — *იცელქებს. ბავშვებმა ბევრ რა იეეულეს, თქმა,ცის.*

იეფვება-ს *გრძლ.* ეფხი დაებადება, აღექერება, ეფხით, გუმბანით მიხედება რასმე.

იეფხიანება-ს *გრძლ.* ეფხიანობას დაიწყებს.

იეფხანება-ს *გრძლ.* იტრაბახებს; იფუვებს, იეალვებს. *ბევრი იტრაბა და იეალვება.*

იეკაკება-ს *იხ.* ეკაკაკებს.

იეკალვება-ს *გრძლ.* იეწუხებულებას იკისკვებს. *იეალვებულებ წლიური გეგმა შეასრულოს 20 დეკემბრისთვის.*

იეკალვა-ს *გრძლ.* ეალად აიღებს, ისესხებს, *ანი წაბედით იეალა.*

იეკალკალა-ს *გრძლ.* ეკალკალობას გამოიჩენს, ეკალკალურად მოიქცევა. ▭ შდრ. ეკალკალება.

იეკალკალება-ა *გრძლ.* საკარაულოა, იეულისწმენა სამეზოო დამოკიდებულებას ბლომათოსა ი.

იეკარაულება-ს *გრძლ.* ეკარაულებს გასწვლს, — წინასწარ მიასლეულობით ინარჩუნებს: გაითვალისწინებს. ▭ შდრ. იეარაულება. ნაკარაულები.

იეკარგება-ს *გრძლ.* ! ეძსასყიდლი იქნება რამესთვის, ეინძრისთვის; გამოიცემა. *ეკონომიდ ი.* 2. (*საუბ.*) ოყონაღებს, თაეს გამოიჩენს. ♦ არ იეარგებს — კარგი არ იქნება. მოსაწონი არ იქნება. *წუხელელობა არ იეარგებდა.* ▭ შდრ. ეკარგება.

იეარცხნინ-ს *იხ.* დაიეარცხნის.

იეარჩიებ-ა *გრძლ.* 1. *იხ.* გაიეარჩიებს 2. ეარჩიებს გაიელის; ეარჩიებს მოაქცევა, წერაზე ი.

იეარჯება-ს *გრძლ.* 1. ეიჭრობას ღაიწყებს; ეაჭრობას გამართავს. 2. ეაჭრობით შეიიქნა. ▭ შდრ. ეკაჭრება.

იეაზვება-ს *გრძლ.* ეაზისას შეეჭაობს.

იეაზილება-ი იგივეა, რაც იბერილება.

იეაზილება-ა 1. *იხ.* შეიეერცხლება. 2. გადაკ. (*პოეტ.*) ნათდება (*ჩვეულებრივ მთვარის შეეძლო*).

იეიფება-ს *ეძრძ.* ეიმეებს მოაკვეთება. — იეკაკალებებს.

იეიფრობ-ს *იხ.* დაიეიფრობს.

იეიფყვა-ს *იხ.* დაიეიფყვებს.

იეკძა-ს 1. *იხ.* გაეაიეეულებს. *ბელეზე წყალს ი.* 2. *იხ.* გამოიეულებს. *ქირში ი. ეკაძალი.* 3. *იხ.* მოიეულებს. *ანჩიას ი.* 4. *იხ.* შემოიეულებს. 5. *ის.* ჩაიეულებს.

იეკლი-ს (*იყენ., ნ. ძორ. იალა*) *გრძლ.* იმოძრაეებს ადგილის გადმაკეცებით; იმოძრაეებს რაიმე მიმართულებით. *აეტომეიინ დაეეგიალებულ ი.* ♦ მიეა ხოლმე სიტყეებსა ეიელ — იმოქმედებს ვისიმე სურეელის, ნების მიხედეით.

იეკლია-ს (*ლათ.*) კალენდარული წლის მეშვიდე თეე.

იენება-ს *გრძლ.* აენებს თაეის თაეს. *ბაეშეება არაფერი აეენოს!*

იენებ-ი (*ლათ.*) კალენდარული წლის მეექსე თეე.

იენება-ა *იხ.* აოეებს, გაოეებს.

იენება-ს *იხ.* აოეებს, გაოეებს.

იენება-ს[2] *იხ.* აოეებს, გაოეებს.

იენაძელ-ი (*ისტ. ტერმინი*) 1. შაჯუგრძნიანი ვაზის ახალი ჯიში; გავრცელებული გურია-სამეგრელოში (*სანონ. ადგილ.*). 2. *ამ* ყურძნის ღვინო.

იენან-ს (*იყენ., აწერ.* შერება, *ნ. ძორ. ენა*) *გრძლ.* 1. ჩაიეელის, მოიხიბლეებს რასმე. *მაგდა ი. — კარგმა ი., რომ მოეიდიდებ. 2.* დაათანხმებეს, თანაბამს გაიგებს. *ნეებით არ ი. ♦ იმედის ენაკი, რომ...* — ყოეელ ღონეს იხმარს, რომ... თაეისას ენაკი — თაეისას გაიკაბნს. ▭ შდრ. ეენაკი.

იენარკეება-ს *გრძლ.* ზარმაცად მოიქცევა, სიზარმაცეს გაეოიჩენს.

იენთება-ა *იხ.* დაიენთება.

იენთებ-ს *გრძლ.* ზელს თაეისას. *ყოეელ დილას ტანს ი. სეელი ტკლეთი.*

იენთიება-ს *იხ.* გაიზეპირებს, დაიზეპირებს.

იენიარება-ს *იხ.* გაიზარებს.

იენიეკ-ს *გრძლ.* 1. მიზნელოეობა ახასიათებს, მიზნელოეობას ეაალით მოქმედებს რაიმეზე. *დედამიწა ი., მთვარეს. — მაგნატი ი. რკინას.* 2. ინტერესს, სურეილს, აღექარეებს, ყურადღებას იქცეეს, მაკეიეს თაეისთან (*ხალხი...*). *გამოფენა დიდძალ მაყურებელს ი.*

იენიეება-ა *იხ.* დაიზილება, მოიზილება.

იენიაზება-ა *გრძლე.* ზლაზნეით, უსიყოელოდ მოძრაობს. ▭ შდრ. ზლაზნება.

იენძრა-ი ჩარხზე ხის სალეელი სალეწელო იარაღი.

იენძრება-ა *გრძლე.* იგიეეა, რაც აზმორება.

იენთეება-ს *გრძლ.* იგიეეა, რაც დაიზმეწება.

იენთება-ა *გრძლე.* (*საუბ.*) ხელ-პირის თბილების (საბჭლით; ჭამის დროს). *ბაკშეები ყურძნით იზმეწნენ ტანსაცმელი.*

იენინძა-ა *გრძლე.* იღეჭება, იფრთაება, იბრება.

იენიპა-ს *ს.* 1. *იხ.* გამოიზოგავს. *სარჩოს ი.* 2. *იხ.* დაიზოგავს. *თაქს არ ი.*

იენიება-ა *იხ.* დაიზიგება.

იენიძა-ა *იხ.* ეაზრობს. *ეაზრობა ი. ეაზრობა ი. იხ.* დაიზრობება.

იენრა-ი *იხ.* გაიზრდება. *ი. შრომის ნაყოფიერება.*

იენრი-ს *იხ.* ეაიზრდის. *წეერს ი.*

იენრიება-ს *გრძლ.* იგიეეა, რაც დაიზრიალება.

იენრანება-ს *გრძლ.* იფიქრებს ვინმეზე, რამეზე, იმროებს ვინმეზეთუ რამეზეთი. *ეეშეით ეინმეზე, ეაიზრანებ.*

იენთიება-ს *იხ.* გაიზეპირებს.

იენთებ-ს *იხ.* შეიზეპირებს.

იენთიება-ა *იხ.* შეიზეპირებს.

იენიება-ს *გრძლ.* ! ეიჭრობას ეაალით მეიჭრება, ეიჭრობას ეწეეა. — *ეუკაღრისებს. აროკოენა ათაკლა.* ▭ შდრ. ეიაკიკება.

იენაკება-ს *გრძლ.* 1. რამე ეამაში (*მნიშ. I, 2*) მონაწილეობას მიიღებს. *ბავშეებმა ღიღანაზე ითამაშეს. — ბუკოი ითამაშეს. — ჭადარა,ს ი.* 2. (*საუბ.*) ეცეკეა, რაც ცეკეაეს. *ღილეი ითამაშა. — ღიღინი ითამაშა.* 3. შეასრულებს (*რაიმე როლს*). *ოტელოს როლი ითამაშა.*

იენაკებეობ-ა *გრძლ.* თანამშრომლად იქნება; ეინმესთან ერთად იმუშაებს.

იენაკებება-ა *იხ.* დაითანხმებ ან.

იენაკებება-ა *პრეეც.* ერთი ენიდან მეორეზე გადაეეანი: თარემნიან. ‖ შეიძლება თარგმნონ.

იენაკებინ-ა *გრძლ.* თანაშეს მოაკეეს.

იენარებინ-ა *იხ.* დაითარსებს

იენალნება *გრძლ.* თაღლითობას გასწეეს.

იენაღნ-ს *იხ.* გაითქმიან, მოითქმიან.

იენეშება-ს *გრძლ.* თეეზის ჭერას მოაკეეება, თეეზის ჭერით იქნება გართული. *მთელი ღღეე იღეე ზაეეს.*

იენეება-ა *იხ.* გაიღეიებება.

იენეება-ა *იხ.* ეაიღეიებს.

იენეება-ა *იხ.* მოიცხენება.

იენცხება-ა *იხ.* დაიღესება.

იენაკლებინება *გრძლ.* ნაკლებად გახდება, მნიშეელობას აქეს; გეღლისწოხს. *გეგმა ი. ყეელა საშეალების სრულად გამოყენებას. — ი. შეხედელ შეიეეს.*

იენინება-ს 1. *იხ.* აოეებს. *კოლმეურნეობა ახალ ეიწეეს ი.* 2. *იხ.* მოიზეებს. *ხბეის ფული ი.* 3. *იხ.* შეიზეებს. *უეყო ენას ალეღალა ი.*

იენკლება-ა *გრძლე.* 1. რისამე რაოდენობა იჩეეება, თელება. 2. მოიზეება, ალიარაეებთა, არის. *ფეხეედეა დამტკიცებულად ი. — კარგ მასწაელებლად ი.*

იენკლეინება-ა *გრძლე.* (*საუბ.*) ეელეის ენიზე, — იტყეისნება, აბაკან არ ი.

იენკლი-ი *გრძლ.* 1. იგიეეა, რაც ენკლის (*მნიშნ. 1*). *თითეებზე ი. — საარმენიო კომისიის წეერები*

ბრუნა იოცელიან. 2. თავის შემსმენელობაში პყავს ან აქვს. ორგანიზაცია ამა-და წევრნი ი

ითიზებ-ა *იხ.* გაითიზება, მოითიზება.

ითითნებ-ა *იხ.* ითითითნება. გაითითნება, მოითითნება.

ითითნინ-ა *იხ.* გაითითნინის.

ითიწებ-ა *იხ* გაითითწება, გამოითიწება.

ითიშებ-ა *იხ* გაითიშება.

ითიშინ-ა *იხ.* მითიშინა.

ითიშინ-ა *იხ.* მოითიშინა

ითოვებ-ი *ვრცე.* თოვა იქნება, თოვლი მოვა, ამაზეა აღებული ი.

ითოწებ-ა *იხ.* გაითოწება

ითოწნებ-ა *იხ.* გაითოწნება.

ითრაბნებ-ა *იხ* ღაბაბრება.

ითრაბნებ-ა *იხ.* ითრაბნება. გაითრაბნება

ითრაბნებ-ა *იხ* ითრაბნება.

ითრაბნინ-ა *ვრცე.* მოაღებს ხელს ვინმეს წინაშე — ითრაბნინებს. ბევრი კარგი თქვა ახალგაზრდა მწერალზე და ვინაა? — უფასებს ვინმე. გაიგეთ ნინო?

ითრარიბებ-ს *ვრცე.* თქრიალი ნაბოდა (სიხ. ბლი).

ითხრამ-ა *იხ.* გაითხრება, მოითხრება

ითხრებ-ა *იხ* შეითხრება.

ითხრიბ-ი *ვრცე.* 1. მიმპრალეს ენისე. რომ მისცენ ან შეუნარჩუნონ რაიმე. დაიმარჯვა ი. — ქალივით ორჯერ ი. 2. საგნიროებს, სჭირდება. ცოტაოდენი ორკანონი საკვებს ი. 3. შეორთავს, მოიგებს (ცილობენ). ტოლს (ქალს) ი. 3. ის. ღაბიბოსეს ბედი მოისწავლების საბავშვოდ ითხრიბენ.

ითხრიბ-ა *ვრცე* გამოარჩევინებს ენისე დროებით სახმარებლად. ენელიისაგან ითხრიბა.

ითხრამ-ა *იხ.* ითხრიბება, გაითხრება.

ითხრინ-ა *ვრცე.*: ფაცილას ითხრინა — 1) მზედეღლობას ითვლებს (მაგ., კითხვით ეული განაცოფის პირობებში) 2) ბაკრს ტირის სამარე ითხრინა — თავის ღამაცდენა საქმეს აკეთებს.

ითხუნებ-ა *იხ* გაითხუნება.

ითხუნებ-ა *იხ* გაითხუნება, მოითხუნება

ითხუნინ-ა *იხ.* გაითხუნის, მოითხუნის

ით! მორთხეღებული. გაბოხაგას: 1) წყნას, ეკ მაღიუსულას. *იხ. დამეხმარე!* — *იხ, რა ხელით ეიკაო?* 2) საგანს. ხელოვანი, *ით, შენ კი იღიმებო!*

ითხუნ-ი (ითხუროსა) რაც ფერით ახს მოგვანგრებს. — მიწითალით-ლურჯი. *ი. მწვანა.*

ითხრამ-ს *ვრცე.* თავის საკადრისად, ღირსად, შესაფერისად მოიჩვენეს. იტყვის ან იზამს ისეთ რასმე, რაც მის ღირსებას შეალახავს *ტყუილს არ ი.* **ი** (ირონ.) იზამს. ჩაიღერს ისეთ რასმე, რაც (თავის) შეხედულებით არ უკადრება. *გაექეცი ოცდრა.*

ითხუნებ-ა *იხ.* ღაიკვეთებ, შეიკვეთება.

ითხუნებ-ა *იხ.* მოიკვეთება, მოიკვეთება.

ითხუნინ-ს *ვრცე.* ეკასნი მოსვეთება, კაკანს დაიწყვეთს.

ითხუნინ-ა *იხ.* მოიკვეთება.

ითხუნითნ-ს *ბრუნ.* ეკმაოს გაიბაშო. — ისევრებსო, იფიცებს. *ით* შეხ. ეკმაოება.

ითხუნთნებ-ა *ბრუნ.* ეკნკვეს ფაიწყებს. — იძყაკვებს, იცისკვებს.

ითხუნთნ-ა *იხ.* ითხუნთნებს, ფაიხუნთნებს.

ითხუნებ-ა *იხ.* ეკიკვეთს.

ითხრამ-ა *იხ.* ფაიკარვეთება.

ითხრებ-ა *იხ.* ეკიკვეთება, მოიკვეთება.

ითხრინ-ა *იხ.* ეკიკვეთს, მოიკვეთება.

ითხრინ-ა *იხ.* ეკიკვეთება.

ითხრინ-ა *იხ.* ეკიკვეთება.

ითხრინ-ა *იხ.* ეკ

ატყმის. ლილაკ ვისმე დედას პირი რომ ოწყვეტლება, ძუძუები ილოდებიანი.

ილტვა-ს გრძივ. (ნ. ტანის) ისწრაფვის რაზეც, ცდ. ვინმეკენ, ვინმესკენ, ცდილობენ.

ილტოს (ლად.) I. ბინამდელის მეცარი ადგმა, მიდგომილობით ი. 2. გიდას განუწყვეტელებელი ამული, — ირემები, ილეშოებით იწრაფვენ თავს.

ილუმინირება-ს საგარეო ხელოვნების ერთ-ერთი სახე — ჩვენება სხეულისა ხასიათისათვის (მაგ. განკოთხა ან განჩენა სავეხისა, ადამიანისა და სხვ.).

ილუმინირებ-ი მსახიობი, ილუმინირების ოსტატი.

ილქვამ-ა გრძივ. მაღიანად ჭამს.

ილქვიანობრ-ი (ლად.) სუნით გამოვის სხეულის ზედაპირი სარჩენი ჯირკვლი გემო.

ილქვიანობა (ლად.) სუნით გამოვის სხეულის ზედაპირი ჯირკვლების ფუნქცია (შეოსებითა, ჭუჭყითა).

ილმენიტი ილ. გალეონქრემი.

ილმენიტიზება (ლად.) I. რაიმე ქვეყნები მასთან ერთად ფენად ქვიშაში ან ალუვიალურ ნიადაგში ოქრის ფაილი ნაწილაკების ოქროსთან ერთად ოქროსთან ერთად მოპოვება. 2. რაიმეს ასახლებულად მოყვანილი თვალსაზრისი ან მეცნიერული ნაშრომი.

ილმენიტიზებ-ი ილ. ილმენიტიზების ოსტატ

ინტერესებ-ის იხ. დაინტერესება.

ინტერესებ-ინ-ებ-ს იხ. დაინტერესება.

ინტერესებ-ინ-ებ-ულ-ი ზმნ. ნაზ. ნაწ. ნაზ. ნაწ. ნაზ. ნაწ

რი მოქმედების მარეგულებისადმი. თავდაცვის ი. ცხ მიბაძვის უნარი. – აღლ. მბაძვილი ი.

ინსტინქტურ-ი ინსტინქტით განხორციელი. – მუშაობისადმი, შეგნებული. ი. მოძრაობა.

ინსტინქტ-ი [ლატ.] ზოგიერთ უმაღლესი სტრუქტურის სანერვულების ან სამგანიერო-კუნთოვანი ანერვიულებულების სახელწოდება. ასთმატური ი. – სამეგობრო-კულტივირი ი.

ინსტიტუტ-ი/ინსტიტუტ-ი ვინე ინსტიტუტი დაამთავრა.

ინსტრუმენტ-ი [ლატ.] 1. იარაღი ხელით საბრძოლოდაც. *ქირურგიული ი.* – საზეიმო ი. 2. ოქრეა, რაც საკრავი. *მუსიკალური ი.* – ჩაბასებით ი.

ინსტრუმენტ-ი რაიმე მუსიკალური საკრავით, ინსტრუმენტით შესაკრულები (არა სახმიერი). ი. *სუსტია.*

ინსტრუმენტ-ი თანამედროვის პირი, რომელსაც ცალკეა ინსტრუქციის (შიხე. 1) მიეცა ვინმესთვის, რამისთვის.

ინსტრუქცი [ლატ.] 1. სახელმძღვანელო მითითება, დარიგება. *ინსტრუქციის მიეცა.* 2. რასამე სხვისთვის სახელი წესების კრებული.

ინსულინ-ა [ლატ.-იდან] 1. რაიმე ნაწარმოების (რიცხვის. მითხრობის.) გადაეთება სეკრეტის ან *ენთის* (ასპარეზული ი. *ენთის ადამიანის*)? ი. 2. ცალკ (ცხეკ.) რისამე არახანდელის მოწყობა, გაკაშკაშება ვისიმე მოსატყუებლად. თვალის ასახვევად ზედაც ი.

ინსურირებ-ენ-ი რის ინსურირება მოახდინეს. ი *მოთხრობა.*

ინტელექტ-ი [ლატ.] ადამიანის აზროვნების უნარი. – ჭკუაზე, ჭკუაზე გონებრიობის დონე.

ინტერნატ-ენ-ი [ლატ.] ინტელიგენციის წარმომადგენელი. ∥ განსაკუთრებით, შეიძენილი, კეთილშობილი ადამიანი.

ინტერნეციონალურ-ი ინტელიგენტის დამახასიათებელი, ინტელიგენტს შესაფერისი. ი. *გარეგნობის ადამიანი.*

ინტერესებ-ი [ლატ.] საზოგადოების სოციალური ფენა, რომელიც შედგება გონებრიობით შრომის შეხედულებებად, იმ პირთაგან, რომელთაც აქვთ განათლება და სპეციალური ცოდნა მეცნიერების, ტექნიკისა და კულტურის სხეულისა და დარგში. *პროფესია ი. – სოციალის ი. – ტექნიკური ი.*

ინტერნატ-ი [ლატ.-იდან] დამამზადო, გამაძლიერებელი. ი. *ბეშმარა.*

ინტრიგ-ა [ლატ.] 1. რამაზე გაგების, ვიცნობის. შესწავლის სურვილი. – ცნობისმოყვარეობა. გამოთქმინა. – ი. *აღეძრა.* – *იმხვეწა ი. ვისთვის.* 2. ცნობა. მოსწრებულება. *ლიტერატურა ინტრიგები.* – *უთხრა ინტრიგების დამცველი.* ∥ ინტერესის მოკლებული არ არის (წყენ.). – საინტერესოა.

ინტრიგან-ი [ლატ.] მანდილი. შეალედი ორ ცნობილ ზღვის. *ინტრიგანი ი.* – ი. *დაიცვა.*

ინტრიგან-ი ინტრიგანული ორგანიზატორი ამ მიმართულ.

ინტრიგანობა [ლატ.] შეარაგებული ჩარევა ერთის ან ტრამდენიმე სახელმწიფოსი სხვა სახელმწიფოს შინაურ საქმეებში. *პამფლეტი ი.*

ინტრიგან [იტ.] ვინმე გამოჩენილი პირის საუბარი ლიტერატურულ, პრესაში გამოსაქვეყნებლად ან რადიოთი. ტელეფონითი გადასაცემად.

ინტრიგან-ი [ლატ.] მოსწეულთა ხელობო საქმიანებელი, სასწავლებელთან პრაქტიკი.

ინტრიგანტ-ენ-ენ-ი [ფრ.] 1. საერთაშორისო განსაკუთრებულ ი. 2. საერთაშორისო პრილეგირებულის პირნი, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიისა და სხვა კომუნისტური პარტიების პირნი.

ინტრიგანტობ-ი 1. შრომისეული საერთაშორისო სოლიდარობა კაპიტალისტების წინააღმდეგ ბრძოლაში, კომუნიზმის აშენებისათვის ბრძოლაში. 2. ყველა ხალხის თავისუფლებისა და თანასწორობის დაცვა და მოეწინააღმდეგე წინააღმდეგ ბრძოლა.

ინტრიგანტობ-ი ანტერესაინიანელების მიმართ.

ინტრიგანტობ-ი ოგეთა, რაც საერთაშორისო. ი. *კონგრესი.*

ინტრიგანობ-ა [ლატ.] (წყენ.) განსაკუთრება, ხასიათ რისამე ზნეობის. *სწორი ი.*

ინტრიგ-ი [ფრ.-იდან] უალრესად პირადული ი. საუბარი. – ი. *ურთიერთობა.*

ინტრიგ-ა [ლატ.] ხმის ტონის აწევა-დაწევა წარმოთქმისას. *ლითანთი ი.*

ინტრიგ-ა [ფრ.] ფარული მიქმედება, ხრიკები რაიმე მიზნის მისაღწევად.

ინტრიგან-ი [ფრ.] ინტრიგების მოწყობი ადამიანი.

ინ-ა [ლატ.] (წყენ.) მიხედვით, გარეშეო ვითარებების გარკვეის უნარი. – აღლ. მბაძვილი ინტელიგენის *მწარე* ადამიანი.

ინჰიბიტორ-ი (წყენ.) ინტუიციაზე დამყარებული.

ინჰიბიტორ-ი ფრაზ. 1. (ფორმ. უნუკუშია) ოყოვა, რაც თავს ინუკუებს. 2. (ფორმ. უნუკუშია თაკი) ‹ თავ ინუკუებს – ნუკუშაძლეს თავის თავს, – თავს იზღვევს.

ინჰიბიტორ-ი [ლატ.] სისტემის მიწოდების შეწყვეტა სამოდიო პრტყორების სანათურის გაუვალობის შედეგად ხალხ ი. – ფილტვების ი.

ინჰიბიცია [ლატ.] ორგანიზმის დახნებოვნება დაავადების გამოშეფენი მიერთებების.

ინჰიბიტორ-ი 1. გადამწყვეტი ი. *დაეცადება.* 2. ხალიც ასეთ დაავადებებს ყურადღებას ეძენ. ი. *საავადმყოფო.*

ინჰიბიცია [ლატ.] სახელმწიფოთაშორისო ფულის რაოდენობის დიდი ზრდა, რაც იწვევს ამ ფულის გაუფასურებას.

ინჰიბიტორ-ი [ლატ.] ცნობა. შეტყობინება რამის მოშლილი ამბის, რისამე მდგომარეობის და სხვ. შესახებ. *საკაზეთო ი.*

ინჰიბიტორ-ი ინფორმაციის ხასიათისა. – საინფორმაციო. *ი. მოხსენება.*

ინჰიბიტორ-ი [ლატ.] რაიმე უსიამოვნო შემთხვევა, ვაუკეთანება, შეხვედრებისა. *სასაზღვრო ი.*

ინჰიბიტ-ა გრძელ. ირიბეა, ირიცა, მოძრაობის, ფოთლით არ ი.

ინჰიბიტ-ა გრძელ. მძღავრად ირიცა (ელრონიკი-ლრონზე მოძრაობით და სხვ.). – ჯანდღარება. *საბჭოთა მაჩვენა ინჯინერად.*

ინჰიბ-ი ბიჭკოვანი ქსოვილი, რომელიც ორგანებს ჩონჩხის ცალკეულ ნაწილებს, სხეულის ცალკეულ ორგანოებს. ∥ ხმის თვეები – ორი პირველეული ეკრანი ხორბლი, რომელთა რხევაც ამხსენებულის წარმოქმნის ხმას. – სამხმო სიმები

ინჰიბ-ი [ბერძ.] რეხი ფერის კრისტალური ნივთიერება; სპირტში ხსნადი ნივთიერება (საღებავისგან).

ინჰიბ-ი იხ. ფაიდეკი.

ინჰიბ-ი ოგეთა. რაც ადვილი. ი. *საქმე.* ∥ თლად (თლას) მდელ (ველის, გამოდან) – მცირედით კმაყოფილება. თლად მაშაყი – მცირედით ამაყოფილებას.

ინჰიბ-ი ფრაზ. ომი ეშენა, ომს გაეპარება, ომში ჩავიშვა, იბრძოლეს

ინჰიბ [Medicago] ბალახოვანი მცენარე პარკანაწილა ოგებისა; აქვს სამფერა ფოთლები, ნაგვა. ლილიან მოლეწული პარები. ∥ წვეულებრივი ინჰიბ [Medicago sativa] – ლურჯისფერწამანი ინჰიბ, სახორციის ხაკეთესო საკვებია.

ინჰიბ-ი [Paeonia] მრავალწლიანი ბალახოვანი ბუჩქოვანი ბაიასებრთა ოჯახისა; აქვს დანაკეთო ფოთლები, მსხვილი, წვეულებრივ წითელი, ფერადები. -- ბუნ ყვავილი.

ინჰიბ-ი ფრაზ. პირიდან გამოშვებული ორთქლით თბობის (ხელების, თითების).

ინჰიბ-ი იხ. გაიორკესება.

ინჰიბ [თურქ.] 1. კარგად მოსაარული ცხენი. – თოხარაკი (ჭილე. 2). 2. ოგეთა, რაც თოხარაკი (ჭილე. 1) *თარცალ მიაკეთა ცხენი.*

ინჰიბ [ინგ.] (ლიტერატურაში) ძალიან პატარა, ხელ ჩაიდე. ერთი ბეწვი. ი. *ეკრანიდან არ აქცევა.*

ინჰიბ-ა იხ. გაიორკესება.

ინჰიბ-ა იხ. მოიპარავა.

ინჰიბ-ა იხ. გაიპარება.

ინჰიბ გრძელ. ოიცნობა მოეცემა, იფიქრებს კარგ. სანაბერელ რამეზე.

ინჰიბ-ა იხ. მოიოხება.

ინჰიბ-ა გრძელ. ბიჭის ხმის მოკლება.

ინჰიბ გრძელ. საიხუნარი რამის იტყვის, – იხუმრებს.

ინჰიბ (საუბ.) პამპულიანობა, ტაკიმასხარაობის მოყვება.

ინჰიბ-ა იხ. მოიპარავა.

ინჰიბ-ა იხ. გაიპარება.

ინჰიბ გრძელ. თავის ნებაზეა. შეუზღუდავად ცხენ იმართებს; თითქმის. *ძველებურად ცხენ ი.*

ინჰიბ-ა იხ. გაიპარება, მოიპარავა.

ინჰიბ-ა იხ. გაიპარება.

ინჰიბ გრძელ. ‘ ლა’ ხმის. ფაიდეკის, დაიდაკის, გადაკრის (მოსალოდნელი ხიდაობა თუ უსიამოვნებისაგან). ∥ დაზოგეს, აპატრეს, მოეტევეს. *პატენ არ წოსთხოვეს, აპატეს.*

ინჰიბ გრძელ. ოგეთა, რაც პატრეს.

ინჰიბ-ა იხ. გაიპარება.

ინჰიბ გრძელ.: ხმაფარა ბიჭებისა (ხაკ.). – გუნებაში. ჭკუაში არ ტიტეულა; ხალისეულად არ მიიჩნევს. ∈ ზედ. ეპიკრაკეთა.

ინჰიბ გრძელ. აკურება თავისას, თავის თავს, თავისებურ. – ისხურება, თავკერაობს ი.

ინჰიბ-ა იხ. ეპიკრაკეთა.

ინჰიბ გრძელ ხალხებისგან მოწყობილი მიეღება ირეებისა საქმეებლად. შესაჯაბრებელ.

ინჰიბ გრძელ. აინს, არსებობს: მოიპოვება *ტყეებში ყოველგვარი ხე ი.*

ინჰიბ-ს გრძელ. 1. აღმოაჩენს, ნახავს (დაკარგულს ან დამალულს; მაზანდე უჩინარს). *ხული ისპოვა.* – წყალში ფონი იპოვეს. 2. მოხაზავს, იმოვის, იხელთებს. *თავისუფალ დროს ი.* ∈ შდრ. ასოვნინებს. ეპოვის, იპოვება. ეპოვება, პოვნა, მპოვნელი. ნაპოვნი, ხაპოვნ ელი, უპოვარი.

ინჰიბნ-ს იხ. დაიპოვნის.

ინჰიბ-ა იხ. გაიპოხება.

ინჰიბ გრძელ. 1. ზედმეტად ცქერაობს. *ხარკს წინ ი.* 2. (საუბ.) თაქსატივს იღებს, ტკეცილად ეარშიყა, ინაზება. *პირველად ინჰიბ ტკეცილა, მაგრამ ბოლოს იმეცარა.* 3. ზედმეტად ირთვება, იკაზრება.

ინჰიბ-ს იხ. გაიპრილება.

ინჰიბ გრძელ. ისურვებს, იინებს, მოეპრანება (ტკილზე, ჩეეულებრივ, ღმერთზე ოტყოფენე). **ინჰიბ-ა** გრძელ. პუდის ისვამს, პუდის ოყრის (სახეზე...).

ინჰიბ-ს გრძელ. 1. (ძე. და წყენ.) ხელში ილებს, – იჭერს, იკაკვებს. *ხელთ ინჰიბ ძალაუფლება.* 2. იძ. ლიპარაკობს. *ენობრივ ინჰიბ მაკაცნი.* 3. იძ. შეიპარობს. *შიში ი.* 4. იძ. მოიპარობს. *ყურადღებას ი.* ∈ შდრ. ეპყრობა, პყრობა, პყრობილი, პყრობილი.

ინჰიბ გრძელ. (ტუბ.) იცივე. რაც იჩრჩობს

ინჰიბ-ა გრძელ. ცრნი ეკიდება. *რკინა აცივილად ი.*

ინჰიბ-ა იხ. დაიცივება.

ინჰიბ-ა იხ. დაიცივება.

ინჰიბ-ა იხ. ეკიდებება

ინჰიბ-ა გრძელ. ზიდება, იხელება, იტანტება ერთიანად. *სიცილით ინჰიბებოდნენ* (ფიცარ.).

ინჰიბ გრძელ. ფლეთელის (ფლეთელეულს) მოიცვება

ინჰიბ-ა გრძელ. ფლერის ხმას გამოსცემს, – აფლერებს.

ინჰიბ-ა იხ. გაიცივება.

ინჰიბ-ა გრძელ. ფლერებულის ატყობს. ფლერულს მოისეცას.

ინჰიბ-ა იხ. ჩაიარაზება

ინჰიბ-ა იხ. ეკიდებება.

ინჰიბ ოგეთა სახელწოდება ირანში შეხვედრები ხალხებისა (საარაკეულისა და ზოგ სხვათა).

ინჰიბ ირანელების დამახასიათებელი, ირანიდან მომდინარე.

ინჰიბ 1. ხანარაც. მდორედ ფრენა (ლაქი ფრინველისა). *ქორმა ი. ცაკკეთა.* 2. უსაქმოდ, დაკეკლეულ (ადამიანზე). 3. დიდი ტანეული ფრინველი ვრიალური. *ინჰიბ – ნარჩანაცი. მდორედ (ფრენა).*

ინჰიბ-ს გრძელ. 1. ხალხილით იელის. *პაკეკესის ასული ინჰიბს.* 2. ეკიდებ. ხშირად იელის, ინტენსიურად. *ხულს ეკაკლაში ხორ არ ი.?* ∈ შდრ. ეკიდება, ინჰიბენინება, ინჰიბა, ნარინჰინ, ხარინჰინ.

ინჰიბ-ს გრძელ: 1. ხარეულობას ხახავს, მხილეს. *ხრეულა რა ეწყალ ინჰიბს, ილეპაკეს ქორი ძალ დაეშვილები.* 2. იცავა. რაც ინჰიბნენ. 3. იძ. შეინაკეს

ინჰიბ-ა იხ. ცაიარაკება

ინჰიბ [ინგ.] ყოველი მხრიდან. ყოველ მხარე. – ეკინჰინა. *კაკალის ი.* ზედა. – *აბაკეშილის ი. შეხსენებების ი. გაიმართა კამათი.*

ინჰიბ რაც ხანაც ინჰეკნე ჰრის; რაც რამის ინჰეკნე ხდება. *თვალის ი. ეკნით.* – *გვირაბის კედლების ი. დაეკეთნება.*

ინჰიბ-ა გრძელ. შეიხედება (წინაც), მიიჭვრეტება, მიისაკეთება, *საკეთილო ხაკეთო ინჰ გენა. ყველამ თანახმით ინჰ ეკნა.*

ინჰიბ-ა გრძელ. 1. არეულად ეწნეხილად მოძრაობს. *ეწნის ბალები ი.* – *ინჰიბენ თევზები.* არეულად მოისმის. *ხრეკადამება ხმა ეჭიდნენ ი.* 2. იხ. ალეკვა. *ხაქმე თანდათან ინჰიბა.* 3. იძ. ეკადარება. *ჭ.ეთანან ი.*

ინჰიბ-ს იხ. ალეკვა.

ინჰიბ-ა იხ. ალეკვება

ინჰიბ-ა იხ. ალეკვება

ინჰიბ ფიცი ტანის მცოხენელი ცხოველი: (ხარა) აქვს ლატოგეული რქები. ∥ ირმის ხანაგი. ლამაი (ვის თავზე გადაჭიმული მკოალები მაყეკარც ზნეა. მეცნეს მაღალრანიანი ვაკეკეკეულებისაგან.

ინჰიბ-ს გრძელ. (თურქ.' ურეკეხეს თაკეხა') რეკვის თავისან. *პატარა ი.*

ინჰიბ-ა გრძელ. შუქით ეწნება. სცილდება ეწნეთი (ეწნეთი და სპანიოლ...); რეცხვენ.

ინჰიბ-ს იხ. შეაროვს.

ინჰიბ-ა იხ. ეკიდებება, მოიკიდება.

ინჰიბ-ს იხ. ამოიკიდებს.

ინჰიბ-ს იხ. გაიკიდება.

ინჰიბ-ა იხ. ეკიდებება.

ინჰიბ ეკნეთი ეკნეული, – ეკნეული. ალმაკეული. ი. *ბაზები. ინჰიბ* – (ჭილე. ალმაკეული ეკნეული. ეკნეთ. ი. *მინისკენ ეკნეული.*

ინჰიბ-ს [ლატ.] მიეკეთის. მიეწევა ხელაყრილი ეკნეული.

ირიდება ი*ხ.* აირიდება.

ირისავება *გარდ.* რიკ-ტაცელას ითამაშებს. ‖ *მოფი* (ფსდი, დადებს...) და ირიკავებ! (საუბ.) — ატყვიან, როდესაც საქმე ეუფლება წაუვიდა (ან მოსაღოდნელია, რომ ეუფლება წაუვიდა) და ალარაფერი ეშველებათ; წაგდი და უკვარე ეკაკლით!

ირიჩრაკება *გარდ.* რიცრაკი და დაღეჭება, — გარიცრაცება.

ირჩა-ი [ბერძ.] ოთხკუთხი ფორმის ფაილისებური კანქვეშა.

ირჩვება ი*ხ.* გაირჩება.

ირჩხება *გარდ.* 1. ითელება, ხათველაშია, ანგარიშშია (სხეულს შორის). *კლასში ოცი მოსწავლე ი.‖* ითელება ეისმენენ. რამენაც, ასეთია ეთისზე, რასაც მაგზე დაეალიანება *ი.* 2. *იხ.* გაირიცხება.

ირკვის-ა *გარდ.* ვათელ, ცხადი, გასაგები ხდება, — აშკარავდება, მკაფიოდება. *მისი ნაღალაობა კეთილად ბევრი რამ ი.*

ირლანდიელება-ი ირლანდიის მხრითად მოსახლეობა.

ირლანდიურ-ი ირლანდიელების დამახასიათებელი, ირლანდიელად მომგიანარე.

ირმინაცა [Phyllitis scolopendrium] ბალახოვანი მცენარე. გავრცელებულია კლდიან ადგილებზე ტყის ჩრდილებში.

ირმინხალა (ირმინხმალასი) [Serratula quinquefolia] მრავალწლოვანი ბალახი რთულფიცელოვანთა ოჯახისა; ეცდების მუქ ნოყიერ ქვიანებს; მაღალი იზრდება.

ირონია [ბერძ.] ფარული, შენიღბული დაცინვა. *მწარე ი.*

ირონიულ-ი ირონიის გამომსატყველი. *ი. კილო. — ი. ღიმილი.*

ირტყმება ი*ხ.* დაირტყმება, შემოირტყმება.

ირტყმევინება *გარდ.* (საუბ.) არტყმევს, სცემს ვისმე. *რას ირტყმევინებ?*

ირქმება *გარდ.* 1. ატრუსება: *რუკაზედ.* 2. გადატ. მწერზე იწერება, შედება. *ლიტერატურულობის ახალგაზრდები.*

ირჩინება *გარდ.* რჩების პატარა, — ირჩინღება. *ბარი ი.*

ირჩხება ი*ხ.* დაირჩხება.

ირწევა ი*ხ.* გაირწევება, დაირწეულა.

ირწვა-ი *გარდ.* 1. მოძრაობს, ირწევა, იხრება აქეთ-იქით, — ინჯცირება. *ქეში ტანლეულზე ი. — მეფის ტახტი ირწეოდა* (ეიტენი.) 2. გადატ. მერყეობს, ორეულობას ითმაგებს *მოძაობ ი.*

ირწვება ი*ხ.* გაირწეულება

ირჩვა *გარდ.* 1. ვარქვიათ ჩანს, ფანაზეა ბერხლება. *საინტერესო სიმბოლური კარგად ირჩეოდა.* 2. *იხ.* ეაირჩევა.

ირჩვა *გარდ.* 1. უსიარტყიობას აძლევს (ან მოსცემს). — უკეთესად, უმეტესად მიიჩნევს, ამეორებინებს თავისთვის. *სწავლის განგრძობა ირჩია. — დაუსვეს ირჩიეს.* 2. *იხ.* აირჩევა, ამოირჩევა.

ირჩენ-ა *ეარ.* ი. ამაეს ირჩენს — თავისი შრომით ცხოვრობს, სარჩოდობს; თუთონ ინახავს თავის თავს. 2. *იხ.* მოირჩენა.

ირჩობება *გარდ.* რჩილა იცის, ირჩინება, ერჩის.

ირცხვინ-ა *იხ.* შეირცხვენს.

ირწვა *გარდ.* აქეთ-იქით ქანაობს, მოძრაობს რიტმულად ეტლით წვლი *ი. — ტაშზე ეაეი ი.*

ირხვინება *გარდ.* ცელილის დაარწეულის ეინმე. *მე ირწეიწეიოდა, ეაბოდეი ეარო.*

ირხვნება-ს *გარდ.* 1. საარწეულდ მიიჩნეეს, დაიაეეებს. *ილიას ნათქეამი ირწეიწეა. — ეკ შენ. ირწეიწეება, ირწეიწეება, ეერწეიწეება, ირწეიწეებული, მრწეიწეებული, მორწეიწებე, საირწეიწეო, ეერწეიწეო.*

ირხვნება *გარდ.* წელად სეეღება, ნოგიერ ხდება (ნიადაგი...); ჩნეაეეება. *ბალ-ეენახები ი.*

ირხება *გარდ.* ნელა რიტმულად მოძრაობს აქეთ-იქით (მაქანიკი რაში), — ინხრება, ტალეებს. *ქანაობს. ალეიმაეებინი ირხეეიან — დრონეები ირხეიან.*

ირხევა *გარდ.* ჯაფას ეეწევა. — მრეალჯერ, *ი. დღე ოეიან ირწეეს. — ქალი ეიკეთებდა სანეელებსა და ირწეეოდა ი

ისრაელში-ი [მე ვმარ.] ოკეანე. რაც ეზრაელები.
ისრაზმ-ი იხ. დაისრაზმა.
ისრაილ-ი იხ. ეზრაელ. სწრაფით იმოძრავები. ცდილობს ისრაელის ჯონელზე.
ისრიმ-ი მკვახე. უწერილობა ცურნენი. *ისრიმის წესები.*
ისრისხ-ა იხ. გაისრისება, დაისრისება.
ისრისწ-ს იხ. შეისრეცება.
ისრისწამ-ს (ფორმ. ' შე'უსრულება) ტრფელ. იწროს. ნაადაგი წყალის ი.
ისრისწმ-ა იხ. დაისკმევება.
ისრისწრიმ [ბერძ.-იდან] უალრესი ნერწყული ალგზნება. *ი. დაეშარება.*
ისრისწრისწ-ი ისტერიკით გამოწვეული. *ი. სიცილი.*

ისტორია [ბერძ.] 1. კაცთაბრალის მიერ განვლილი გზა, ადამიანთა საზოგადოების წარსული. ‖ ამ თუ იმ ქვეყნის (მსპარის, ხალხის...) წარსული ცხოვრება. *საქართველოს ი.* 2. მეცნიერება, რომელიც სწავლობს საზოგადოების ცხოვრების განვითარებას. *მუსიკის ი. — ისტორიის საბუნებისმეტყველო.* 3. რასამე განვითარების პროცესი. *ავადმყოფობის ი.*
ისტორიაზედ-ი რაც იმ უძველეს ხანას ეკუთვნის, რომელის შესახებაც წერილობითი ცნებები არ შენახულა.
ისტორიზმ-ი მოვლენათა განხილება მათი ისტორიული განვითარების გათვალისწინებით.
ისტორისტ-ი 1. ისტორიის მკვლეური; ისტორიის სპეციალისტი. 2. მემატიანე, ქამოსაწერელი. *თამარ მეფის ი.*
ისტორიულ-ი 1. ისტორისთვის დაკავშირებული; ისტორისთვის მნიშვნელოვანი. *ი. მოვლენა. — ი. განეკითარება. — ი. ძეგლი. — ი. თარიღი.* ‖ ისტორიის მცნიერებასთან დაკავშირებული. *ი. ფაქტები.* 2. წარსულ სინამდვილეში რეალურად არსებული (და რამეთი ღირსშესანიშნავი). *ი. პიროვნება.* 3. ისტორიიდან აღებული სიუჟეტის მქონე. წარსულში მომხდარი რაიმე ამბის (ამბების) ამსახველი (მხატვრული ნაწარმოები). *ი. რომანი.* ‖ *ისტორიული* მატერიალური — მეცნიერება საზოგადოების განვითარების უზოგადესი კანონების შესახებ.
ისტორიან-ა ტრფელ. 1. ტკეპნილი ' მი'იღების, სტუფრად ' მი'ინვევს, ' ღა'პატიჟებს. 2. *ან.* გაიკეთებს. ▭ შდრ. ეტიტურება.
ისტორიანებინ-ა ტრფელ. ინარცებს, იღოცნებს, სიფიცრულს შეინარჩუნებს.
ისტრესხ-ს ტრფელ. 1. (*ფორმ.* ' გაუსულელებია თავი'): ხაზს ახსენებენ — სულელად მოაქვს თავი. 2. (*ფორმ.* უსულელია.) სულელეთი, სულელურად მოქცევა, სისულელის ჩადენება. *ახალგაზრდებმა ბევრი ისულელეს.*
ისხთოსპ-ს (*ფორმ.* უსუნთქოა) ტრფელ.: პაპის ახუნთქება — პაპის შეისუნთქება და გამოისუნთქება.
ისხთოსპ-ა ტრფელ. ყოლტების გაფარითოებითა და შეკუმშვით პაპის მოღუს ორკანიზმში და უკანვე გამოუშვებს (მაკვალევს ხას).
ისხსხოლპ-ა ტრფელ. ირნენს და ყნოსეთ დაუწყებს ძებნას (ძაღლი, შველი, ფაცი ..).
ისხრპპ-ა ტრფელ. სუნიელი ბაუნდება რისამე,— მოისუნთქებს, მოინელებს; სუნიელს გამოიცნებს. *ფაცარი წასული არ ისუნა. — ი შდრ. უსუნელებს.*
ისხსხ-ა ტრფელ. სუსენი, ლოტა-ლოტას (ჩვეულებრივ ჩუმ-ჩუმად) ჭამს.
ისუთოსპ-ა იხ. გაისუფთებს.
ისპ-ა იხ. გაისქვლება.
ისპა მოლიღ ის. მარტო ის. *ი. დარჩენოდა, რომ გაჩუმებულიყო.*
ისპიდ-ა ტრფელ. (ტ.) იღიდებს.
ისპპ-ა ტრფელ. სწავლება მიმდინარების რასმე. *სასწავლან. თბილისის უნივერსიტეტში საგნები ქართულად ი.*

ისპპ-ი ტრფელ. 1. სწავლის, განათლების მიღების. *უნივერსიტეტში ისწავლა.* 2. რისამე ცოდნის შეიძენს; რასმე დაისწავლის; სწავლის შედეგად ეცოდინება რამე. *ლექსი ზეპირად ისწავლა. — ჩინეთური დაკარა ისწავლა.* ‖ რისამე ჩვეულს მიიღებს, გამოიმუშავებს, გავარჯიშდება რამეში, დაეუფლება. *ბებერ დაძერაც და თოხარეან მაშინ ისწავლან.* ▭ შდრ. ნასწავლი, სწავლული, უსწავლელი.

ისწორპ-ს იხ. გაისწორებს.
ისწორპ-ა იხ. მოისწორებულა.
ისწრპ-ი ტრფელ. (წეიგ.) 1. ემეორება, ჩქარობს (რისამე შესრულებას...). *მე შენს ნახვას ვისწრაფოდი.* 2. იგიეთ, რაც მოისწრაფის. *სათ ისწრაფი?* ‖ *მისწრაფოს ხალხები ისწრაფიან მტკიცე მშვიდობისაკენ.* ▭ შდრ. ესწრაფვის, სწრაფვა.

ისწრპ-ს იხ. დაისწრებს.
ისხპპ-ს[1] იხ. დაისხმება[1], შეისხმა[1].
ისხპპ-ს[2] იხ. დაისხმება[2], ჩაისხმა[2].
ისხპპ-ს[1] 1. იხ. აისხმა. *ათასის ი.* 2. იხ. ამოისხმა[2] *ქაღალის ი.* 3. იხ. მოისხმა[2] *ხე ი. ბაღიდან.* 4. იხ. შეისხმა[2] *ფრთას ა.*[1] 5. იხ. ჩაისხმა[1] *ხმას.*
ისხპპ-ა ჭერში ჩეიმა, ადრე მომდგარები (ხაპა).
ისხპპ-ა *გრძელ.* ოფლება ბეგრი.
ისხპპ-ა *გრძელ.* სხეპა წარმოეზს; სხეპაენ; სხეპა შეიძლება. *ჯაზი გაზდებულია ი.*
ისხპპ-ს იხ. აისხლტება.
ისხპპ-ა იხ. დაისხმება, ჩაისხმება.
ისხპპ-ა *გრძელ.* ასხურებს თავის თავს. *ოდეკოლონს ი.*

ისხპპ-ა *გრძელ.* სასჯელი ვდება; სცემან, სამოზიერის მოსალატე ი. *კამნის მოეკლი სისასტიკით.*
ისხპპ-ს *გრძელ.* აბატების თაეისას; მაგრად მოიხვევებს, იკრავს. *თვალში ხთით იტკა.*
ისხლიპპ-ა იტალიის ხრთიადი მოსახლეობა.
ისხლიპ-ი იტალიელების დამახასიათებელი, იტალიიდან მომდინარე.
ისხპ-ს იხ. აიტანს (წნიგ. 2). *ტკივილს ადვილად ი.*

ისხპპ-ს *გრძელ.* ოფივე, რაც იწანწყლება.
ისხპპ-ს (*ფორმ.* უტანჯავს) *გრძელ.* ტანჯავს თავისას. *თავს ი.*
ისხპპ-ა *გრძელ.* სატანჯველია ჩავარდნილი. — ეწამება. *ტკივილებით ი.*
ისხპ-ს იხ. გაიტარებს.
ისხპპ-ა (*ფორმ.* უტაეია) *გრძელ.* 1. სტაეება (ხელს) თავისას. *თავში ხელი იტაეა.* — *ჯიბეზე ხელი იტაეა.* 2. იხ. გაიტაეება, მოიტაეება. ‖ თეალს ატაეებს — იღების ხაყურებლად ხასაძოვნო, ძალიან ლამაზ რაიმეზე, ეინებზე.
ისხპრპ-ა იხ. დაიტბორება.
ისპპ-ს *გრძელ.* რისამე, ეისიმე დასატეეად საკმარისი ადგილი აქეს რასმე, ეტეეი (გაკეეული რაოდენობა) მასში. *თეატრის დარბაზში ი. 1.500 კაცის.* ▭ შდრ. ეტეეი, ტეეა[1]
ისხპპ-ა იხ. გაიტანება.
ისხპპ-ს იხ. გაიტანს, ჩაიტანს.
ისხპ-ს იხ. გაიტეხს. ‖ *გული აქ ი ოხებს* — იწიდს არ კარგავს, სასოწარკეეთილებაში არ ვარდება.
ისპპრისხპ-ა იხ. დატბორილება.
ისპპრისხპ-ა *გრძელ.* (წეიგ.) რისამე შესრულებას აცილებენ; თავს იღებს. *ძნელი საქმე ი.*
ისპპრისხპ-ა *გრძელ.* ტკივილით ეეოდება; ტკივილეენ.

ისპპრისხპ-ს *გრძელ.* ტკეპნეით იცერებს.
ისპრისხპ-ა იხ. გაიტკეპნება.
ისპსპპრისხპ-ა *გრძელ.* ტკეპნეით აღაპარაკებს.
ისპსპრისხპ-ა *გრძელ.* 1. ტკიოლს მოაკეებს,— ცრემლს დაღერის; ატირდება. 2. იტეეიება ეისმე,— დატირების. *ყვავსა ალაპი წკეცარი ბაბალა ბეს ზიგეთო, ფიდი თავი გაკეს და შენ იტირეთ.*
ისპსპაპრისხპ-ს იხ. ჩაიტკბარება.
ისპსპპ-ს იხ. დაიტკბობს.
ისპსპ-ს *გრძელ.* ეტკინება (სხეეის რაიმე ნაწილი; ჩეეულებრივ გაეერთხილებლობის გამო). *ხომ არაფერ ხა ატკინეთ?*
ისპპპრისხპ-ა იხ. დაიტკეპნება.
ისპპპ-ს იხ. ტკივა. 1. უეცრ შემოერაეს, შემოირტყამს (ხელს — სახეზე). *იტკივა ლოგაზე ხელი.* 2. *გრძელ.* გაიკეირვება და ეწყენს, ეეკალენის (ეინმე ნათქეამზე) *იტკივა, ამას რას ეეკნებიხით.*
ისპპპ-ა *გრძელ.* 1. ისპეტაკებს ეეროენს, სკეიტა ტკეპნეს ი. 2. იხ. აიტკეპნება.
ისპპრიპპ-ა *გრძელ.* (ხაეეს.) 1. ბეერს ეე ხედ ზეგს იღებაპაეებს, — იღეაეებეს. 2. ' უხაეხედ ეი უთავბოლოდ იელის, ირნენს.
ისპრიპპ-ა *გრძელ.* 1. ტკიოლეეს ისერის, ეინმე ტკეპნეს. 2. *გრძელ.* (ხაეეს.) ეეკაზათოდ იღეაეებს.
ისპპპ-ა იხ. დაიტკეპნება, ჩაისიტკეპება.
ისპრპპ-ა იხ. ტკატკეპნება, დატკეპნება.
ისპატაპპ-ა *გრძელ.* ტკაპაპს ეოაეებეს.
ისპრიპპ-ა *გრძელ.* 1. ტკიოლეეს ეეროენს,— ეეროენს ეეროენებეს ეეროენებს და ეეწყენს. ეეკალენის (ეინმე ნათქეამზე) *იტკივა, ამას რას ეეკნებიხით.*
ისპპპ-ა *გრძელ.* 1. ისპეტაკებეს ეეროენს, სკეიტა ტკეპნეს ი. *ყვავსა ალაპი წკეცარი ბაბალა ბეს ზიგეთო, ფიდი თავი გაკეს და შენ იტირეთ.*
ისპპპრიპპ-ა *გრძელ.* (ხაეეს.) 1. ბეერს ეე ხედ ზეგს იღებაპაეებს, — იღეაეებეს. 2. ' უხაეხედ ეი უთავბოლოდ იელის, ირნენს.
ისპრიპპ-ა იხ. დაიტკეპნება.
ისპრიპპ-ა *გრძელ.* (ხაეეს.) 1. ბეერს ეე ხედ ზეგს იღებაპაეებს, — იღეაეებეს. 2. ' უხაეხედ ეი უთავბოლოდ იელის, ირნენს.
ისპრიპპ-ა *გრძელ.* (ხაეეს.) 1. ბეერს ეე ხედ ზეგს იღებაპაეებს, — იღეაეებეს. 2. ' უხაეხედ ეი უთავბოლოდ იელის, ირნენს.

ისპპრიპპ-ა *გრძელ.* სიტყვებით გამოიქცევს, გამოხატავს რასმე. *ახი ურჯაი დაეთხაა, მაინც ი. თაეისაა. — ზნეაში ისეთ სიტყვებ ნუ იტყვი, რომ შერიგებაში შეგრცხეენო. იტყეიენ — იცით თქეი: ამბობენ. ი., ზოეი ჭირი მარტებელიაო. ‖ ოურნე ნუ იტყვ ან'ო... (საუბ.) — ჩართული წინადადება, გამოხატავს გაოცებას, გაკეირეებას. რას იტყვან — 1) რას იფიქრებს? რა ეეგონება? *ეინც დადეინაბაეს, რას იტყვის? 2) რას გაიგებს? რას იზამს? ყეეელაეეს მიხედა, მაკარ რას იტყოდა? რომ (როგორც) იტყვან — რომ (როგორც) იეიან თქეს, როგორც ამბობენ ხოლმე. ძალეი გარეთ არ გაიდგებაო, რომ იტყვიან, სწორედ ისეთი ცარი აყო.* ხიდნეას (ბანს...) იტყვეს — სიდნეის (ბანს...) შეარულებს, დასძახეებს. ▭ შდრ. ეტყეის, უტყეი.

ისპპრიპპ-ა იხ. გაიტყეპება.
ისპპპრპპ-ა იხ. ეაიტყლარეებეა.
ისპრიპ-ს იხ. შეიტყობს.
ისპრიპპ-ა *გრძელ.* ატყობინებეს ეინმე, აქეთ მყოფს. — იუწყება. *ქალაქიდან ამაეე ამბეებ ი.*
ისპრიპპ-ა იხ. გაიტყორცნება.
ისპრპპ-ა *გრძელ.* ტკეეილს ამბობს, — ტკეეს. აბუეეებს ეინმე. *უსიამეოენილ ი.*
ისპპპ-ს *გრძელ.* 1. (*ფორმ.* უტყეეია) ტკეეილს იტკეება, — მოატკეებს ეინმე. 2. იხ. მიიტკეება, მოიტკეება.
ისპპპ-ს *გრძელ.* უარზე დადგება, უარს იტკეის: გადაიქცევა. *ბევრ ეეარა, მაგრამ მაინც დაითანხმეს.*
ისპპრპპ-ა იხ. გაიეარებეს.
ისპპპრპპ-ა იხ. გაიეარებიეარება.
ისპიპპ-ი პირი ან დაწესებულება, რომელსაც ეეხილეეს უნდიან.
ისპიპ-ი (ისპილესი) [ლათ.] ცალკე პირის ან დაწესებულების მოეალენის რომელიმე წესისათეეს; ასეთ წესისათეეს დაკეაშირებული ზეიმი. *წსაბიობის ი. — ეენიკისტების ი. — მეცნიერ მოღეაწეთა 50 წლისთეეის ი. გადაეადები.*
ისპპპ-ს *გრძელ.* (ტ.) იღლისარაკებს, ისაუბრებს, იმესაიეებს.

ისპპ-ს (იღესი) (ტ., ლანტ.). მოღალატე, გამცემი. ‖ ღეთის (ეეფხის) ეერძი (ტ., საუბ.) — უკუღმართი, შეჩეენებული [საბარაკეში მოხსენებული იუდას სახელის მიხედეით, რომელმაც გასცა იესო ქრისტე].
ისპიპპ-ს იხ. გაიეიარება, დაიეიარება.
ისპაპრიპპ-ა *გრძელ.* თაეის შესაფერად არ მიიჩნეეს, — ითაკეებს.

ისპრიპ-ი [ინგ.] უწეინარი დაცინეა; რაიმე ნაკლის კომიკერად, სასაცილოდ ჩენებილება. *ეეროინის გმძნობა. — ოეიორით ლაპარაკი. — ოეიორის ასაკში.*
ისპრიპიზმ-ი ოეიორისტეეი ნაწარმოების ავტორი ან შემოქმედებელი.
ისპრიპიზმ-ა ოეიორის ხასიათისა, ოეიორის შემსგავსი. *ი. ეეკრანეი. — ი. მოთხრობა.*
ისპპრიპპ-ს იხ. გაიეშმპოეებეს.
ისპიპპ-ს *გრძელ.* (ძე.) იფიეეა, რაც იწარეენს.
ისპიპ-ს *გრძელ.* (ძე.) 1. იფიეეა, რაც ზარეენს. 2. იგიეეა, რაც წეის. — შდრ. ეერეა, მაერეენელი, ნაერეალი, ხაერეაი'
ისპრიპპპ-ი [ლათ.-იდან] ხამხრთალთან, უდეეროე ნორმებთან დაკაეშირებული. *ი. დოკუმენტი. — ი. ფაკულტეტი.*
ისპრიპპპრპპპ-ა [ლათ.] ოერიდეულ მეცნიერებათა ერთობლიეება, — ხამხრთლისმცოდნეობა
ისპრიპ-ი ხამხრთლის დარგის ხპეციალისტი.
ისპრპპ-ს *გრძელ.* უორმოს გაიწეეს.
ისპპრიპპ [ლათ.] მართლწოაღეეეება: ხახამართლო დაწეეებულებათა ხისტემა. *ხაბერძნო ი. — ოეს-ტოეიის ხამეხისტემი.*
ისპპპ-ს *გრძელ.* (ძე., წეიგ.) იხატნებს, იშეფეს.
ისპპპ-ს *გრძელ.* უმხედ გაიხდის (რომელიმე დღეს); იღეეეხსნეეეებს, იზეიმებს.
ისპპრპპ-ს იხ. დაიეიშნება.
ისპპრპპ-ა *გრძელ.* 1. უეცრად მიიძრნეეს, უეცრად მოეჩენებეს, — ეეჩ იენინს. *ძალეეან მოსეეი თეეიდან ეა. 2. გაკეირეებს, გაოცებეს; იუკადრისებეს, მიეეე

თაეისას. — ზეედან რასმე იფარებს, იხურავს; იმასვე ეუბნება. *პირსაბურ ი.* 2. ზედის, ფარავს, იცავს რამეს(გან). *ტყე ქარისაგან ი. სოფელს.* ‖ ფარულად, საეულად ინახავს. — ზედაე. *დამნაშავეს იფარებდა.*

იფარგლება ა ი ბ. შემოიფარგლება.

იფარება ა ი ბ. დაიფარება.

იფარება ბ *გრძ.* 1. რაშეთი წინიდან იფარავს სხეულს (ან მის ნაწილებს),— ფარად გამოიყენებს რასმე ფარი ფარავს. — *ლომე იფარებ.* — *ლოდი იფარებს* 2. ი ბ. დაიფარებს. *საპარს ი.* 3. ი ბ. მიიფარებს. თვალებზე ზედს ი. 4. ი ბ. შეიფარებს. *გაქცეულებს იფარებდნენ*

იფართოება ა ბ. გაიფართოება

იფარხისება ა ბ *გრძ.* ფარხალს მოპყვება.

იფარხისება ბ *გრძ.* ფარხაობას გამართავს ეინმესთან ი ზედ, ზოეიერად

იფარხისებება ა ბ *გრძ.* ფარხისელობას მოპყვება. ი ზედ, ეულხისელებას.

იფარხება ა ბ *გრძ.* ი ფიეა, რაც იპარავნებს.

იფარხება ა ბ. გაიგარეხება.

იფარხება ა ბ. დაიფარებება.

იფასება ა ბ. დაიფასებება.

იფაფრება ა ი ბ. დაიფაფრება.

იფაფხება ა ბ *გრძ.* ფაფხურს მოპყვება, — თაეს გამოიფაფხებს, ეყეფხს ამოიხეს

იფაფრება ა ბ. ჩაიფაშრება.

იფეე ა ი ბ. დაიფიქრა.

იფიქება ა *გრძ* 1. აფეთქება მოხდება რასამე.— აფეთქდება თოფისწეამალი იფეთქა. 2. ეუცრად აინთება, აღი აეარდება. *წაეთქრამ იფეთქა.* 3. ამოხდება, ამოსცდება (სისხლი ..) 4. გადატ. ერთბაზად გაბრაზდება. 5. ეუცრად (და მძლაერად) იჩენს თაეს. — *ატყდება აგაცნაურან იფეთქა.* — *ეპიდემიამ იფეთქა.* ‖ გადატ. (პოეტ.) ეუბნად ამოეა, ან აგეეგდება (მეფნარე). *ეუბნად ეაიშეება (ეფაეილი).*

იფენა ა ბ. გაიფენა, დაიფენა.

იფერება ა ბ. დაიფერება.

იფერება ა ბ. შეიფერება. ▭ შდრ. ეფერება, საფერი

იფერთხება ა ბ. გაიფერთხება, დაიფერთხება.

იფეხრება ა ბ. დაიფეხრებება, ჩაიფეხრებება.

იფინება ა ბ. გაიფინება, დაიფინება, მოიფინება.

იფიება ა ბ. გამოიფიება.

იფიქრება ა *გრძ.* 1. ფიქრს დაიწყებს. ფიქრს მიეცემა. *ბევრი იფიქრა და შემდეგ დაწერა წერილი.* 2. წარმოიდგენს, ეგონება. *ეინ იფიქრებდა, რომ ასე მალე მოხდებოდა ყეეელეფერი?* ‖ ფიქრს, აზრს გაიფიქრებს, გაიგაზრებს გონებაში, გულში, — *გაიფიქრებს მაპრე ეეფას აარდნ ი.* — *სანამ შეხეედოდე, გამოსულხე იფიქრეო.*

იფიჩება ა ბ. გაიფიჩება.

იფიცება ა *გრძ.* ფიცით ამხობს რასმე, ფიცით არწმუნებს ეინმე. *ეეილს ი.* — *ბეერ იფიცა, მე არაფერი ეიცი.*

იფიცება ა *გრძ.ვ.* 1. ფიცით ამხობს, — ფიცულობს. *ნეეი თეალით ეწაკეი, იფიცებოდა.* 2. იბ. გაიფიცება.

იფიცება ბ *გრძ.*. 1. ფიცს ფებს. 2. იგიეეა, რაე იფიცებენ.

იფლანგება ი ბ. გაიფლანგება.

იფლიპება ბ *გრძ.* ფლიპობას გამოიჩენს.

იფლითება ა ბ. დაიფლითება.

იფლოჩა ა ბ. ჩაიფლითა.

იფლპარ-ი, იფლიპარ-ი სალაე იფეებია; იფეის ტყე.

იფოთლება ა ბ. გაიფოთლება, შეიფოთლება.

იფორთხება ა *გრძ.* ფორთხეას მოაყეება, ფორთხეით იმოძრაეებს.

იფრანჭება ბ *გრძ.* 1. ფრენით იმოძრაეებს, იელის. *ქორმა დიდანაბი ი. სოფელს თაკუნე.* 2. თეითმფრინაეით იელის. *მოსკოეამდე ეუთაც იფრინეს.* 3. (საუბ.) დაეიფორთხებს და გაიქეცეს, — *დაიფრენს. გოგონებმა მაღეი იფრინეს.*

იფრთხისება ბ *გრძ.* ფორთხეას მოაყეებს, ფორთხეით იმოძრაეებს.

იფრინება ბ *გრძ.* 1. ფრენით იმოძრაეებს, იელის. *ქორმა დიდანაბი ი. სოფელს თაკუნე.* 2. თეითმფრინაეით იელის. *მოსკოეამდე ეუთაც იფრინეს.* 3. (საუბ.) დაეიფორთხებს და გაიქეცეს, — *დაიფრენს. გოგონებმა მაღეი იფრინეს.*

იფრთხისება ბ *გრძ.* ფორთხეას მოაყეებს, ფორთხეით იმოძრაეებს.

იფრინება ბ *გრძ.*

ი. გადატ. დიდი ტალით, დიდი ხმით გადმოსძახებს. *წყალსა ღუმა.* ☐ შდრ. ნაქუხ არ'ი.

ითვა-ა *გრძლვ.* 1. სხვა სახე მიიღებს. — გადაიკეთებს. *ცვარი ცვარს ეება და ზღვად იქცეო.* 2. *იხ.* დაიქცევა. *წყალი ი.* 3. *იხ.* მოიქცევა. *მოწყდე კარგად ი.* 4. *იხ.* წასქცევა. *ბალღი წამდაუწუმ ძირაზე იქცეოდა.*

ითვა-ს 1. *იხ.* მოიქცევს. *ყურადღებას ი.* 2. *იხ.* შეიქცევს. *ათას ი.*

ინ-ამრა-ს *იხ.* გამოინაღდება, დაიღარავს.

ინ-ამრა-ს *იხ.* დაიღარძნება.

ინ-ამრა-ს *გრძლ.* (წინა.) ღაღადებს, ღაღადობს მოაქვეყნებს.

ინ-ბან-ი 1. კარები ბუდეო. *ი. აქუს.* 2. იტყვეო, რაც ბუდეი (მნიშვ. 1). *იხ.* ბანი. ☐ *შდრ.* ინ-ბუდეო, ინ-საბუდარიოო.

ინ-ბუდ-ი-ნ ვისაც ეიბადეი აქუს: რასაც ღეხაღი აბლავს. *ი. მონატირე.* — *ი. ფლე.*

ინ-ბა-ს *იხ.* გაიღება.

ინ-ბა-ს *გრძლ.* 1. დანიშნული აქუს, უწლეუა პერიოდულად (რაიმე თანხა). *ხატაკუნიას ი.* — *პენსიას ი.* 2. *ყურად ღებას* — შეისმენს, გაიგონებს; ყურს ათხოვებს 3. *იხ.* აიღებს. *ჯოხს ი. ბელში.* ‖ *მოსაუღის იღებენ.* 4. *იხ.* აბოიღებს. *ქვევრიდან ღვინოს ი.* 5. *იხ.* მიიღებს. *წერილებს მსოფლიო ი.* ‖ *პროგრამების წერილ იღებენ.* 6. *იხ.* გადაიღებს. *ახალ ფილმს იღებენ.* 7. *იხ.* გაიღებს. *არჩევნებამდე დაკავშირებულ ხარჯებს ხალხქმნილი ი.* 8. *იხ.* გამოიღებს. *კარადიდან წიგნს ი.*

ინ-ბაკ-ს *გრძლ.* ღუნავს ან აღებინებს თავისას, კაბას *ი.* — *თმას ი.*

ინ-ბმა-ა *იხ.* შეიღებება.

ინ-ლ-ვა-ა *გრძლ.* ღელვას მოაქუნა, — აიფორთოებს.

ინ-ვრა-ა *იხ.* მოიილერებს.

ინ-ლ-ი *იხ.* გაიღეღს.

ინ-ლ-ვა-ა *გრძლვ.* 1. *იხ.* დაიღლებება. 2. ერთთავად ღღეკვე რასმე. *მაღლი დღე ი.*

ინ-ლ-ვა-ს *გრძლ.* შინმეზობლის საზოგადო, საქეყნო საქმისათვის. *ქალების მოიმაღლისთვის ფულებს.* ☐ შდრ. მოღაქნე, ნაღაქნი.

ინ-ლ-ვა-ს *იხ.* მოიღეფებს.

ინ-ლ-ვა-ს *გრძლვ.* ღღეღლად ძქვია.

ინ-ლ-ნა-ა *გრძლვ.* ღღენთაად ჩაშოდას. *სანთელი ი.*

ინ-ნ-ა-ა *იხ.* გაიღეკინებს.

ინ-ნ-ა-ა-ნ-ა *გრძლვ.* მრაკალნარად თქრიალებს; ღღეკარნინაზ.

ინ-ნ-ა-ა *იხ.* დაიღერის.

ინ-ნ-ი *იხ.* დაიღერის.

ინ-ნ-ი *გრძლვ.* ღღანლს ენეკვა, — შრომობს, ირჯება, ზარჯავს საქეყნო საქმისათვის. *ეკლაგროვის ასპარეზზე ი.* ☐ შდრ. მოღაქნე, ნაღაქნი.

ინ-ნ-ა-ნ-ა *იხ.* გაიღერიზანება.

ინ-ნ-ა-ა *გრძლვ.* ღიმილი მოსდის, უსმოდ ღეღნას. *მორეზად ი.*

ინ-ნ-ი-ნ-ა *გრძლ.* ღიღინით იძღერებს.

ინ-ნ-ა-ა *იხ.* დაიღეღას.

ინ-ნ-ი *იხ.* დაიღეღას.

ინ-ნ-ა *ჩაღრმავება, ფოსო მცლაის ტანთან შეერთების ადგილას. ღღეღაში თეძოზედან ჩაიდგა, ღღეღაში — მკლავსა (იდაყვამდე) და გვერდს შორის. იხ. ღეგნენი ეკუთვნა. ყ ერთი (ორი...) ღღეღაი რამე — რაც ერთ (ორ...) ღღეღაში ტატებაა. ერთი ღღეღაი შეშა.*

ინ-ნ-ი-ვ-ა-ა *იხ.* ამოიღეღაცებს.

ინ-ვ-ა *იხ.* დაიღეფქვს.

ინ-ი-ნ-ა-ა *იხ.* დაიღიმეზებს.

ინ-ვ-ი-ვ-ა *გრძლ.* ღღერს გამოსცემს, ღმერის მოაქცევა (ზეკით, ვედრება, დათვი და მისთ.).

ინ-ვ-ი-ვ-ა-ა *გრძლვ.* მაგიანად ჭკმს, — ღღლეკმება. — *შდრ.* ღმერთღღა.

ინ-ვ-ა-ა *გრძლ.* ღღვაღის მოაქცევა.

ინ-ი-ვ-ა-ა *გრძლ.* რასმე ღონე (მნიშვ. 2) მიანათოვა, რასმე უყნება, — მოაკერებს. *არ ღეღის, რა ღღერია.* — *გვეკადრე (გვეკი ღონე) ღღერა.*

ინ-ი-ნ-ა-ნ-ა *იხ.* დაიღონებს.

ინ-ი-ნ-ი-ნ-ა *გრძლ.* ღონეღღლით, უძლურად ღეღს.

ინ-ი-ი-ვ-ა-ა *გრძლ.* ღოღიალს მოაქცევა, ღიღალით იღლის.

ინ-ა-ნ *იხ.* მიიღერეს, მოიღერეს.

ინ-ა-ი-ვ-ა-ა *გრძლ.* ღერაღს მოაქცევა.

ინ-ი-ნ-ა *გრძლვ.* 1. დაასო მოლე ზმებს გამოსცემს (გაიგებული ბაღლი და მისთ.). 2. გადაგ. (უსატყვ.) იტყვიან ხალამაზედ. *რომელიც ბუნდოვნებს, ძაღლთეთ ღღინინებს.* — *რას ღღინინებ?*

ინ-ი-ი-ვ-ა-ა *იხ.* მოიღერიქვა.

ინ-ი-ვ-ა-ა-ა *გრძლვ.* ულაზათოდ (ბანლეკის გამოჩენით) იცინის, — იკრაკუნა. ☐ *შდრ.* ეღერაკუნა, ღერეკა.

ინ-ი-ვ-ა-ა-ა *გრძლვ.* სახეს ღერეკს, — იმანჭვება. ☐ *შდრ.* ეღერაკუნა, ღერეკა.

ინ-ი-ვ-ა-ა-ნ-ა *იხ.* გაიღერძანება.

ინ-ი-ვ-ა-ა-ნ-ა *იხ.* მოიღერძნება.

ინ-ი-ვ-ა-ა-ნ-ა *გრძლ.* ღერეკუნს მოაკუნა (ღონი). *ნიკა ღერეკუნავს.*

ინ-ი-ვ-ა-ა-ნ-ა *გრძლ.* ფეალი ამოუკრაქვას სახსაროში (ჩვეულებრივ ყოღერისა). *ფეხი ღერძო.* — *წკლავი ღერძო.* ☐ *შდრ.* ეღერძოს, ღერძოს, ნაღერძობი.

ინ-ი-ვ-ნ-ი (ბერძ.) მონაცემის წინამძღვარი.

ინ-ი-ვ-ნ-ა *იხ.* მოიღუნება.

ინ-ი-ნ-ა *იხ.* დაიღუნაკებს.

ინ-ი-ნ-ა *იხ.* დაიღუნებს.

ინ-ი-ნ-ა-ა *იხ.* მოიღუნებინა.

ინ-ი-ნ-ა-ა *გრძლვ.* 1. თვალი აქვს მიპყრობილი საითმე, — იხედება, იქქ'ირება. *დაინგრიაო ი.* — *აქეთ-იქთ ი.* — *სარკეში ი.* 2. *გადატ.* მიმართულია, მიჭედულია საითკენმე. *დაწერები ბალში ი.* ‖ წინ (შორს) ფიქრები — მიმავალს ითვალისწინებს, შორსმჭვრეტელობას იჩენს.

ინ-ი-ნ-ა-ნ-ა *ვრძლ.* (საუბ.) დიდხანს იქნება ერთ ადგილზე ეკრძალული (ეისიმე, რისამე მოლოდინში).

ინ-ი-ნ-ა *გრძლვ.* 1. თვალი აქვს მიპყრობილი ეკითმე, — ხანგრძლივ ი. 2. გადატ. მომართულია, მიჭედულია საითკენმე. *დაინგრებაზედ ი.* ‖ წინ (შორს) ფიქრები — მომავალს ითვალისწინებს, შორსმჭვრეტელობას იჩენს.

ინ-ი-ნ-ა-ნ-ა *ვრძლ.* (საუბ.) დიდხანს იქნება ერთ ადგილზე ეკრძალული (ეისიმე, რისამე მოლოდინში).

ინ-ი-ნ-ა *გრძლვ.* 1. თვალი აქვს მიპყრობილი საითმე, — იხედება, იქქ'ირება. *დაინგრიაო ი.* — *აქეთ-იქთ ი.* — *სარკეში ი.* 2. *გადატ.* მომართულია, მიჭედულია საითკენმე. *დაინგრებაზედ ი.* ‖ წინ (შორს) ფიქრები — მომავალს ითვალისწინებს, შორსმჭვრეტელობას იჩენს.

ინ-ი-ნ-ა-ნ-ა *ვრძლ.* (საუბ.) დიდხანს იქნება ერთ ადგილზე ეკრძალული (ეისიმე, რისამე მოლოდინში).

ინ-ი-ნ-ა-ა *გრძლვ.* 1. თვალი აქვს მიპყრობილი საითმე, — იხედება, იქქ'ირება. *დაინგრიაო ი.* — *აქეთ-იქთ ი.* — *სარკეში ი.* 2. *გადატ.* მომართულია, მიჭედულია საითკენმე. *დაინგრებაზედ ი.* ‖ წინ (შორს) ფიქრები — მომავალს ითვალისწინებს, შორსმჭვრეტელობას იჩენს.

**ინ-ი-ნ-ა

ი#ოჩებ-ა ი#. გაიშოტება.

ი#რაკ#ებ-ა *გრძედ.* შრილაით ამოიჩარებს. *ობილისის ირიულე ტყეები ი#ჩრაკულებენ.*

ი#რიბებ-ა ი#. დაიჩრიცება.

ი#ჯობ-ა ი#. გაიჭრაობა, შეიშრობა.

ი#ჯობებ-ა *გრძედ.* შრობას გასწევს, — იჭუსებენს, გაიჭრება. *წყალს კარგად ი#ჯობებს შეეცინაბეებინა.*

ი#ობა [არაბ.] (საუბ.) მადლ. სურილი, წყლმა. *ფლაცი ჭინ კიის უფდას ფა ი. ეთია აქვსი.*

ი#უკ#ებ-ა *გრძედ.* შუკასკლობას გასწევს; იმუამდგომლეს. ▭ შდრ. შუკამალეს, შეამხელილობა.

ი#უკ#ებ-ა *გრძედ.* შეამდგომლობას გასწევს. — შდრ. შეამდგომლეს, შეამდგომლობა.

ი#ურ-ა *გრძედ.*: არ ი#ურებ — არ ზოგავს, არ ენანება. — ეწყებენა. — შდრ. ეშურება'.

ი#ურ#ა-ს *იხ.* მოიშეშება.

ი#ურ#ობ-ა *გრძედ.* 1. ამეღოთებს თავისას, ეცილ ი. 2. შეცოვას მოსცდას. — მოეწყენრად იქნება, — იღელვებს. *მოიცო ლაშე თქვითო.*

ი#ხ#ებ-ა *იხ.* მოიშხმება.

ი#ხ#ებ-ა *იხ.* გაიშხმება, ჩაიშხამება.

ი#ხ#ნ-ი (ი#ხინა) ოქიცე, რაც ჭელაქნრო.

ი#ხ#ობ-ა *იხ.* გაიშხლართება.

ი#ხ#ობებ-ა *გრძედ.* ჩანჭალით იეღის.

ი#ჩ#ობ-ა *იხ.* გაიჩარხავს.

ი#ჩ#ობებ-ა *იხ.* გაიჩარება.

ი#ჩ#ნ#ებ-ა *იხ.* გაიჩეხება, დაიჩეხება.

ი#ჩ#ობ-ა *იხ.* გაიჩეხება, დაიჩეხება.

ი#ჩ#ნ-ი *იხ.* შეიჩეხეს.

ი#ჩიქებ-ა *გრძედ.* 1. საჩივარს შეიტანს (სასამართლოში...). 2. უკმაყოფილებას გამოთქვამს, — დაიჩივლებს. — შდრ. უჩივლეს, საჩივლეცა.

ი#იჩ#ნ-ი *იხ.* გამოიჩიჩინის.

ი#ჩქ-ა *გრძედ.*: ენას ითლეს — ბაეშვურ, გაუმართავი ენით ლაპარაკობს გაგება. ▭ შდრ. უჩლექს. ეჩლიქება, ჩლექს.

ი#ჭ#ნებ-ა *გრძედ.* ოყიდა, რაც ითშეშნება.

ი#ნ#ა-ს *გრძედ.* (ეკთხ.) მაკონის ეტყოობა (ძრომბასა...) — შდრ. ჩნეული.

ი#ოკ#ა-ს *იხ.* დაიჩოქებს

ი#ოკ#ებ-ა *გრძედ.* ჩოჩეთი იეღის.

ი#ა#ი#ებ-ა *იხ.* დაიჩ#ელებას.

ი#ა#ი#ებ-ა *იხ.* დაიჩ#ელებას.

ი#ა#ი#ნ-ი *იხ.* გამოიჩიჩინა.

ი#ნ-ა *იხ.* დაიჩ#ა.

ი#ნ-ი *იხ.* გაიჩ#ა.

ი#ნ#ებ-ა *გრძედ.* ჩანჭალით იეღის.

ი#ა#ებ-ა *იხ.* გაიჩარხავს.

ი#ა#ობ-ა *იხ.* გაიჩარხება.

ი#ა#ობებ-ა *იხ.* გაიჩარება.

ი#ა#ნ-ი *იხ.* გამოიჩეხება.

ი#ა#ებ-ა *იხ.* დაიჩეხება.

ი#ნ-ა *გრძედ.* *იხ.* გაიჩ#ენს, გამოიჩენს. *ჭ თავს ანენს — ' გამო ჩნენება, ' გამო ჩმეღენდება. თავი ჩნი-ნა უთავბრთვებ.*

ი#ერ#ებ-ა *იხ.* გაიჩ#ერება.

ი#ერ#ნებ-ა (თურმ. უჩერჩერია) *გრძედ.* 1. ჩერჩეტებ (მნიშ.) მოაქცება. — უაზრად, უთავბოლოდ ლაპარაკებს. 2. ჩერჩეტებ (მნიშ.) მოაქცებ. — უაზრად, უთავბოლოდ იეღის. *მთელი ღღე ირჩერებ.*

ი#ნ#ნ-ა *იხ.* აიჩერს, გაიჩერს.

ი#ნ#ნ-ა *იხ.* გაიჩერება.

ი#ნ#ებ-ა *იხ.* გაიჩეხება, დაიჩეხება.

ი#ვვ-ა *იხ.* შეიჩეხეს.

ი#იკ#ებ-ა *გრძედ.* 1. საჩივარს შეიტანს (სასამართლოში...). 2. უკმაყოფილებას გამოთქვამს, — დაიჩივლებს. — შდრ. უჩივლეს, საჩივლეცა.

ი#იჩ#ნ-ი *იხ.* გამოიჩიჩინა.

ი#ნ#ა-ს *გრძედ.*: ენას ითლეს — ბაეშვურ, გაუმართავი ენით ლაპარაკობს გაგება. ▭ შდრ. უჩლექს. ეჩლიქება, ჩლექს.

ი#ჟ#ნებ-ა *გრძედ.* ოყიდა, რაც ითშეშნება.

ი#ნკ-ა *გრძედ.* (ეკთხ.) მაკონის ეტყოობა (ძრომბასა...) — შდრ. ჩნეული.

ი#ოკ-ა *იხ.* დაიჩოქებს

ი#ოკ#ებ-ა *გრძედ.* ჩოჩეთი იეღის.

ი#ა#ი#ებ-ა *იხ.* დაიჩ#ელებას.

ი#ა#ი#ნ-ი *იხ.* მოიჩ#ელებს.

ი#ნ-ი *იხ.* გაიჩ#ა.

ი#ნ#ებ-ა *გრძედ.* ჩანჭალით იეღის.

ი#ა#ებ-ა *იხ.* გაიჩარხავს.

ი#ა#ობ-ა *იხ.* გაიჩარხება.

ი#ა#ობებ-ა *იხ.* გაიჩარება.

ი#ა#ნ-ი *იხ.* გამოიჩეხება.

ი#ა#ებ-ა *იხ.* დაიჩეხება.

ი#ნ-ა *გრძედ.* *იხ.* გაიჩ#ენს, გამოიჩენს. *ჭ თავს ანენს — ' გამო ჩნენება, ' გამო ჩმეღენდება. თავი ჩნი-ნა უთავბრთვებ.*

ი#ერ#ებ-ა *იხ.* გაიჩ#ერება.

ი#ერ#ნებ-ა (თურმ. უჩერჩერია) *გრძედ.* 1. ჩერჩეტებ (მნიშ.) მოაქცება. — უაზრად, უთავბოლოდ ლაპარაკობს გამოთქვამს, — დაიჩივლებს. — შდრ. უჩივლეს, საჩივლეცა.

ი#ნ#ნ-ა *იხ.* აიჩერს, გაიჩერს.

ი#ნ#ნ-ა *იხ.* გაიჩ#ერება.

ი#ნ#ებ-ა *იხ.* გაიჩეხება, დაიჩეხება.

ი#ვვ-ა *იხ.* შეიჩეხეს.

ი#ი#ებ-ა *გრძედ.* 1. საჩივარს შეიტანს (სასამართლოში...). 2. უკმაყოფილებას გამოთქვამს, — დაიჩივლებს. — შდრ. უჩივლეს, საჩივლეცა.

**ი#ი

იძირებაა იხ. ჩაძირება.

იძრვა-ა¹ გრძივ. აძვრის ვისმე. ფულს ი. ჰ ხე ნაგოს. ი. ჰ პრძანებას ი. — შენიშვნას ი.

იძრვა-ა² იხ. დაძრვა.

იძრობა-ს გრძივ. მსგ გაიძრის, მსასაოი მიიღებს, — დაიმეორებინებს.

იძულება-ს იხ. გაიძულებს. ⊏ შდრ. უნდებს, მნელებს, უნნებებს, ეძულებს.

იძულება-ა იხ. დაიძინებს.

იძრაობა-ა იხ. დაიძინებს.

იძარობა-ს გრძივ. 1. უკანად ' ამოსვლებს (ხანგრძლივ) მიდის. — ქარქაშიდან...), — ითამაშებენ, 2. იხ. ადრეულ. მსაბითი დაწერებული უღელობებ ი. 3. იხ. ამოიძარობა. მითითან ტკბილ ი. 4. იხ. გაიძარობის. ფეხსაცმელის ი. 5. იხ. მოიძარობა. მითითან ამბეებ ი. — თავთან ქუდი ი.

იძულება-ა იხ. შეიძულებს.

იძულება ძალით რისამე გაკეთებინება. — ძალადობა, ძალდატანება. ამდენებით — მისი ხელფასის წინააღმდეგ. — ძალადობით, ძალდატანებით (ამაორად. ნებაყოფლობით). ⊏ შდრ. იძულებული.

იძულებითი-ი იძულებით გამოწვეული, — ძალდატანებითი. ⊘ იძულებითი შეზობა — სასჯელის ერთერთი სახე სისხლის სამართლის დანაშაულისათვის.

იძულებული-ი ვინც იძულება განიცადა ⊘ იძულებელი — სხვა გამოსაცილი არა აქვს, მეტი საშუალება, მაგრი გზა არა აქვს, ვალდებულია (რაზე ენას, რამე გააკეთოს...). იძულებული ' გახდება — მეტი გზა, საშუალება აღარ ექნება, აიძულებენ (რაზე ენას, რამე გააკეთოს...).

იძულებულობა გრძივ. (წოდ.) იძულებულის გამოსა, — აიძულებენ.

იძულებულა-ს გრძივ. მუნდოლიით იყოლის.

იძულება-ს გრძივ. ძუძუროვას გამოიჭერნა.

იძულება-ა გრძივ. (სუფ.) იკუნდება, აიძულება. (სიტყვისაგან, შიშისაგან). ⊏ შდრ. ძუძუა.

იძრება-ს იხ. გაიძრებს.

იძულება-ა იხ. მოიცდინებს.

იძულება-ს გრძივ. რნებინად გაიძროს; შეემსარაგებად მიიწეს, აიწეშეს, აღაარებს. ღმერთად არ იწყობა. ⊏ შდრ. უნდებენ.

იძულება-ს იხ. მოიცდინებს.

იძულება-ა იხ. მოიცდინება.

იძულება-ს გრძივ. ნაძიებინ იწყრანალებს. მთელ თვეს იწყობა. ⊏ შდრ. უნებლებს, ნაძლობა, ნაცნაძლა.

იძულებულება გრძივ. უღმრთო-უკეთილ იყოლს, იმტკიცილებს. დიდგანან კაიდეკარ იწყრებულა. — წელთან იწყობენა.

იძულებულება-ს გრძივ. ნაინწკარით იფენს, აქ წყალით მეფიან ი.

იძულებითება გრძივ. იქმნება, ქეთდება, წნადდება, აწყობილებენ. მოიძარობის საგნები ი. ადგილებრძოლა.

იძულებულა გრძივ. იმოქმედებს; მოხდება; ჩატარებენ, აწყობილებენ. რეგისტრაციაა ი. დილის 9 საათიდან.

იძულება-ს იხ. გაიძულებს.

იძულება-ს იხ. გაიძულებს.

იძულება-ს იხ. მოიცდინებს.

იძულება-ა იხ. მოიცდინებს.

იძულება გრძივ. იგულება, რაც იწყება (მნიშვ. 3, 4, 5). ნიანცი თავისათან ქუდებით ი.

იძულება გრძივ. 1. სწვეს, ენება თავის-ენ ან თავისთვის. 2. სწვეს თავთავის ზეკით ან ქვეკით. საბეელიანებ ი. — მარცხის ტოტებს ი. 3. ეროვნულება, იხსრება რაიმე მიმართულებით; იმოძრა, იწვეება. ბერწთ ობერებთან, სულ ტანად იწვეება. — ჯიაყელან ამრა, ამრა და ზედ წკარე გაწყდება. 4. მიდის, მოემართება მაღლა. კვამლი ზედით იწვეება. 5. ენება გაიჭიმება იმეის ულან პირდეთ ნელ-ნელა დაიტეხა იწვეს. 6. ცელილობს წყვრნების, წასვლილ ვისმე. მტკიცრე ტელილად იწვეთ. 7. ცელილის წყვიდის სადმე. — მიიწვეს, მიიხწევიან. ძაღელ გარეთ იწვეთ. — ფული მთლიანად ი. (ფოეურ.).

იძულება-ა იხ. გაიწელება.

იძულება-ს იხ. ეს. ფორმალის ი. 2. იხ. დაიწერა. პირველად ი. — ეჯარის ი. 3. იხ. ჩაიწერის. ნენიშვნებს ფინის წერგნში ი.

იძულება-ა გრძივ. 1. ასოები (ციფრები...) გამოსაგეთ (ქაღალდზე ან სხვა მასალაზე) — კალმით, ფანქრით...); ასოების საშუალებით გადმოიცემა (სიტყვა, რამეს შინაარსი, აზრი...); წერენ. დაიბადე ი. თეთრებს. — პრძანება ი. 2. იქმნება, ითხზება წერილობით (რამეს ნაწარმოები). ბევრი საინტერესო მოთხრობა ი. 3. სწერს ვისმე. წერილობით იტყვიბინება. სოფლიდან კარგ ამბებს იწერებიან.

იძულება-ა (თურმ. ' უწერია თავისი') გრძივ. წენიცის თავისას. — ასურულის, იწერს, იწერს (ომს...).

იძულება-ა ვრძივ. 1. ბიუროებად იწერება, — იწერება, იწერება. 2. ფრთხილნეთში იწერა, იმლაარფება. — იწერდება.

იძულება-ს იხ. დაიწერას, შეიწერა.

იძულება-ს გრძივ. 1. აწერილს თავისას. 2. დიდხანს, ენებება. თავის ცხოვრებაში ბევრი იწერალა. — ჯაილეთის ან უწერალა, ისე გარდაიცვალა.

იძულება-ს¹ იხ. გაიწვების, მოიწვის.

იძულება-ა¹, **იძულება** გრძივ. 1. ეტყობილი უკიდია; ცეცხლით ისპობა. ზევს მთვრინთან ი. — სახელი იწერდა. — ტირილ უალად ი. — ტროფობის ეტყობილთ ი. (ფოეურ.). 2. გაიდგა. დიდი ნიცხისაგან შეეხებიდეა; ღიდი. ატმასნელი სიცხეა. სიბიძგებად იქცეობა იწერდა. 2. ცეცხლზე ძალიან ფიცხზედა (ხორცი, კარტოფილი და სხვ. — ჩაეფლებინეს ცხიმით). იწვა-ენ ი. 3. გადაჯ. ძალიან ენანიცის რასმე, იტანჯება რამეთი. სირეზულთან იწეკობდა.

იძულება-ა² გრძივ. დაწერილით იქნება (ჩეეულებრივ ნაკეთთა ზე. ძირ.-ისა და თურქ.-ის წყებაში). გაუაალი იწვა. — წრფილით იწვა. — გაეწერებელად იწვა.

იძულება-იძულება-ა გრძივ. დიდ გასაჭირშია, — იტანჯება, ენეალება. ⊏ შდრ. წვა-დაგვა, ნაწვაგ-ნაგვაი.

იძულება-ს 1. იხ. გაიწვეს. ნაცვალკად ი. 2. იხ.² გამოიწვეს. სოციალისტებისათვის ი. ↓ ეროვნებისფიცხებისობაა ი. 3. იხ. მოიწვეს. მსახობის ხმირად იწვეთან. 4. იხ. მოიწვეს. სულად იწვეთ წელიწადში ორჯერ.

იძულებითა-ს იხ. ჩაიწვეთებს.

იძულება-ა გრძივ. 1. მეხეზე ხელის მკამსიმით ცეკრადან რძე ' გამოუდინება (ძროხას, ცხვარს...); წველიან. 2. იწვეს, რაც იწვეთს. ძროხა აღარ ი.

იძულება-ს გრძივ. რძეს ამღვეს (ძროხა და მისთ.)— მწველია. ისეთია ფუძის დამწიბელის, რომელიც ჩვეზე სტვენ იწველაა.

იძულება-ს იხ. დაიწველს.

იძულება-ა იხ. ამოიწველება.

იძულება-ს იხ. იწველა'.

იძულება-ა გრძივ. წვიმა მოვა, წვიმა იქნება. ბევრ ეტყობა ი. — მთელ ღამეს იწვიმა.

იძულება-ა იხ. დაიწვიმება.

იძულება-ა იხ. ამოიწვიმებს.

იძულება-ა იხ. იწვიმა'.

იძულება-ა გრძივ. წვიმა თავზე გამოსცდის (გაჭირვებას, უბედურებას...); თავზეს. გაჭირვება ეწვა. — ცხრისტვებია ეწვინა.

იძულება-ა იხ. გაიწვეთნის.

იძულება-ს გრძივ. 1. წერილად. დაწერილებით ' გამოსულთხაც ' გამოიხატება. 2. იხ. გაიწერილებს.

იძულება-ს გრძივ. წიგნის გამოცემს. ყოფილან ორეულ. — მატარებელზე იწეკობა.

იძულება-ა გრძივ. წილებს იბილაკს; იტყებენ. **იძულება-ბიძულება** 1. პატარა ბავშვების გასართობი თამაშობის ერთგვარი; 2. გადაჯ. გაუთავებელი, მოსაბეზრებელი რამ, — აბეზარება. მოაწყება იწვილ-ბიწერილს.

იძულებულება-ა გრძივ. წინაძმეურობას გასწეს. ⊏ შდრ. უნანაძმეურობს, წინაძმეურობა.

იძულება-ა გრძივ. წინასწარ განჭვრეტს, წინასწარ იტყვის, რა მოხდება. კონკენტი იწინასწარმეტყველებს. ⊏ შდრ. უწინასწარმეტყველებს, წინასწარმეტყველება.

იძულება-ა იხ. დაიწინდება.

იძულება-ა იხ. შეიწირება.

იძულება-ა იხ. შეიწირება.

იძულება-ა გრძივ. (სალ.) უღიზიათდ ტარის, უმეტოდ იცრემლება, — იცინცლება. ⊏ შდრ. ეწირა-ლება.

იძულება-ს იხ. აიწიწკნის, დაიწიწკნის.

იძულება იხ. აიწკეის, გაჭიწკეის.

იძულებულა გრძივ. წკმეული ცალისა, — იცინცლება.

იძულება-ა იხ. შეიწყნარებს.

იძულება-ა გრძივ. (სალ.) ოგროხენა, ნელა-ნელა; ისპობეს. ქალი წელში ი. ⊏ შდრ. წყნარა.

იძულება-ს 1. იხ. გაიწყნარეს, ფეხსაცმელის ი. 2. იხ. გამოიწყნარეს. ფერანა ი. 3. იხ. მოიწყნარეს. ცრემლ ი. — ოფლს ი. 4. იხ. შეიწყნარეს. პირსაბანად ი. პარა.

იძულება-ა იხ. გაიწყნარეთ, მოიწყნარეს.

იძულება-ს იხ. დაიწყნარეს.

იძულება-ა გრძივ. სახელად ჰქვია. — უწოდებენ, ეძახიან, სამწყობი ეკლესიებ ეელად იწოდებოდა.

იძულება-ს იხ. შეიწოვეს.

იძულება-ა იხ. აიწოვება.

იძულება-ა იხ. მოიწოვება.

იძულება-ს იხ. აიწოვის.

იძულება-ა გრძივ. წოწიალს მოპყვება, წოწიალით იყოლს — ეთრევა, ითტყვალება.

იძულება გრძივ. 1. მეტი სიმაგრე ეძლევა (ბეკერაზოვნებულ ლითონს) სწრაფად გაცივებით; აწრთობენ. რკინა ი. ფოლადთან, კაცი კი — ბავშვობაში. 2. გადაჯ. დიდ გამოცდილებას იღებს, — იწრთობება. იძრობილება გრძივ. წერილს მოაწყება, მოუსვენრად იცლის, ერთ ადგილეზე ვერ გაჩერდება. ეზოში კარეა ბევრს იწრიალა.

იძრიალება-ს გრძივ. წრიალის მოაწყება, წრიალის გაგაიმს.

იძრიტება-ა იხ. დაიწრიტება.

იძრო (ძვ.) ოცეული, რაც ვიწრო.

იძულება-ა იხ. დაიწრეტებს.

იძულება-ა (თურმ. ' უწერია თავისი') გრძივ. ოფლს იწურავს — ძალიან ბევრს წრიალობს, — ოფლს ღვრის.

იძულება-ა 1. იხ. გაიწურება. ოფლში ი. — სირცხვილით ი. 2. იხ. დაიწურება. ყურძენი ი. 3. იხ. მიიწურება. ზაფხულით ი.

იძულება-ა იხ. გაიწურება.

იძულება-ა გრძივ წესწრაობას ჩაიდენს.

იძულება-ს გრძივ. წესწრის თავისას. თითებს ი. — ულუაბს ი.

იძულება-ა გრძივ. წესწრის დაიწყებს. წესწრის მოაწყება.

იძულება-ს გრძივ. 1. წესიერს მიეცემა. — ოჯახურებს, იღარდებს. ბევრი იწეკა. — წეთილის დაკარგეა იწეკა. 2. იხ. შეიწეზება.

იძულება-ს იხ. მოიწყალეს.

იძულება-ა იხ. გაიწყალებს. შეიწყალება.

იძულება-ა იხ. დაიწეზება.

იძულება-ს გრძივ. 1. იგივეა, რაც დაიწეზება. ბაუბაიო იწეზს. — ბალიზე მოიწეზა იწეკო. 2. იხ. დაიწეზებს. ⊏ შდრ. ამწეზინებენ, უწეზებს, იწეზება.

იძულებულება-ა გრძივ. წყალუას იიელეინება, წყალუაით იხსენიება, წყალუას ეთქმის. ბებერი ლეკაპაციები ი. — ფეხის პირი რომ ი., ძეძეკეინი იქნებინები.

იძულება-ს იხ. დაიწყებულს.

იძულება-ს გრძივ. საწყენად მოიჩნევს. ცუნიებს (და წყენას გამოხატავს). უკმეხი პასუხი იწყინა. — ბუმრობა იწეკინა.

იძულება-ს იხ. მოიწყებულს, ჩაიწეკეტს.

იძულება-ს იხ. ნაიწყმედს.

იძულება-ა იხ. დაიწყნარებს.

იძულება-ა იხ. შეიწყნარებს.

იძულება-ა იხ. აიწყობა.

იძულება-ს იხ. დაიწყობს, ჩაიწყობს.

იძულება-ს იხ. დაიწყობ.

იძულებულება გრძივ.: არ იფიშნებს — იგივეა, რაც არ ეტაშნება. ⊏ შდრ. ეტაშნება.

იძულება-ა გრძივ. მთელ დაც-ღამეს ტაბაკს (და ისე ყირაზე, ღრალებს, ტარას...). მაკმნო ტირილით ი.

იძულება-ს იხ. ჩაიჭეკეს.

იძულება-ა იხ. დაიჭიდებს.

იძულება-ა იხ. გაიჭედება, გამოიჭედება.

იძულება-ს იხ. დაიჭირეს, მოიჭირეს.

იძულება-ს გრძივ. 1. ჭექას გამოსცემს. — ღრუბლი იჭექენ. — თოფმა იჭექა. 2. გადატ. დიდი ხმით დაიყვირებს. ბალღმა იჭექა.

იძულება-ა იხ. გაიჭექვეს, დაიჭექვეს

იძულება იხ. ეჭექ.

იძულებულება-ა იხ. გაიჭექარგეს.

იძულებულება-ა გრძივ. ჭუჭრეტანაში და მისთ. ხმელები: ფართელად იყურება, იაქტრება, იყყიტება კარებში ი. — მწე ოთახში ეჭეკრატებოდეს (ფოეურ.).

იძულებულება-ა გრძივ. ჭიდაობას დაიწყებს, — ეცნობებინა ვისმე. კარიკატ ითქიცა.

იძულებულება-ა გრძივ. ჭიკჭიკს გაგაბამს. ჭიკჭიკს მოაყეკებს. ჩიტმა დიდხანს იჭიკჭიკა. ⊏ შდრ. ეჭიკჭიკება.

იძულება-ს იხ. გაიჭიმავს, დაიჭიმავს.

იძულება-ა იხ. ვაიჭიმება.

იძულებინება-ა იხ. გაიჭინოვება.

იძულებულება-ა იხ. გაიჭიჭყინებს.

იძულებულება-ა გრძივ. ჭიჭყინის მოაყეკება.

იძულებულება-ა გრძივ. ჭიჭყინის მოაყეკება (ცხენი).

იძულება-ა გრძივ. 1. საპეზეკაც ეარგასია, ჭამა შეიძლება: ჭამენ. ზოგი სოკო ი.. ზოგი კარა. — თუ გული გალოსს, ქაცა ორი ხელით ჭმევენო. 2. იხ. შეიჭმება.

იძულებულება-ს იხ. დაიჭმეკნება.

იძულებულება-ა იხ. შეიჭიმება.

იძულებულება-ს იხ. შეიჭიმება.

იძულებულებულება-ა გრძივ. ჭორაკობაზას მოაყეკება. — იჭორაკება.

იძულება-ა 1. იხ. გაიჭრება, ცაიაჭრება. ყველი აღკილად ი. 2. იხ. მოიჭრება. ტყეში ხეები შეიჭრენ ი. ‖ წინაო ფული ზარდახანებში ეჭრებოდა.

იძულება-ს 1. იხ. გაიჭრის. ბელს. ი. 2. იხ. გამოჭრის. ეკრის ი. 3. იხ. დაიჭრის. ფრჩხილების ი. 4. იხ. მოიჭრის. ეკრს ი.

იძულებულება-ს გრძივ. ჭრილს მოაყეკება.

იძულებულება-ს გრძივ. ჭუჭეტას მოაყეკება.

იძულება-ა იხ. ვაიჭრუტება.

იძულება-ა (თურმ. ' უჭუჭაეს თავისი') გრძივ.

იპ! *ქმეულის, კუშმას და ალეს (უხეში, ღრიანი..). ცხეირამდეც ი. კიბეში.* ||. შეიღრიჭა იხეული სხეულზე. მქონდნოდ ალეკვის ალყა-ალყა, ველდებილის. *სამანი ი.*

იჰ!ეჭ!ჰპ-ა *გრძლე* 1. აბეზრება; იცქრება. 2. ჩქეულებრივ ხმ. ცაჭ!ეკ!ეპ-ა ||. *შეიღრიჭდ. მოკრით ჯიუკედებით (ცხეირის).* ხეიბრობას ||.

იჰ!ეჭ!ეპ-ებ-ი *იხ.* გაიკუშკუიანება.

იჰ!ეჭ!ეპ-ი *გრძლ.* ქეულის მოსვება.

იჰ!ეჭ!ეპ-ა *იხ.* დაიკუშკუება.

იჰ!ეჭ!ეპ-ებ-ა *გრძლ.* ჭკუირილს მოსვება (ჩქეულებრივ ეკუში ღორი...).

იჰ!ეჭ!ეპ-ი *გრძლ.* 1. ჭკუიტის (მწიაე). 1) გაკაპის (ცოცი, ღორი) 2. ქეიტის (მწიაე). 2) გამოსცემს (ზოგჯერ, გაიგინის...).

იჰ!ეჭ!ეპ-ა *გრძლ.* ჭკოცილ მოსვება. აქცეილდება. *მერიტაცია იქნება.* ‹= შდრ. უქსეილება›

იჰ!ეჭ!ეპ-ა *იხ.* გაიქცინება.

იჰ!ეჭ!ეპ-ა *გრძლე.* იცქრება, იხეცება, იქჭირება საძებ. საიდანმე. *ჭკუჭრდგამში ი.*

იჰ!ეჭ!ეპ-ა *გრძლ.* ჭკილებს თაეისას, — ისრცის. *თვალებს ი.*

იჰ!ეჭ!ეპ-ებ-ა *იხ.* გაიჭყლიტება. დაიჭყლიტება

იჰ!ეჭ!ეპ!ეპ-ა *გრძლ.* ჭკუჭყლიტობას მოსვება.

იჰ!ეჭ!ეპ-ა *იხ.* დაიხაზება.

იჰ!ეჭ!ეპ-ი *გრძლ.* ეკრ იგუშას, — ოცეხოეს. *მოზეკრძა ეცელი იხამა.*

იჰ!ეჭ!ეპ!ეპ-ა *გრძლ.* უხეროზულად. ხაჩოთირდ მიჩინეეს რასმე თავისთეის. *ახალი ტანსაცმელი იხაცმა.*

იჰ!ეჩ-ი (ხმნისა) ქოხის, საბძლისა და მისთ. ზედხარატელი, კოქი. გადებული ქედების შესაკრავად (კახეთში).

იჰ!ეჩ!ეჩ!ეპ-ებ-ა *იხ.* გაიხანგრძლეეულება

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *გრძლ.* ხარაბობას გამოიქეს.

იჰ!ეჩ!ეპ-ი *გრძლ.* იგიეეს, რაც გაიხარები. *იხაროს მისმა მარჯეენამ* (ყიეურ.). ‖ *ვაზის კარგად ებადა.*

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *იხ* მოიხარშება

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *იხ.* მოიხარშება.

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *გრძლ.* ხარბარს მოსვება, — ხმაზოლეს იცინება. *ბეერი იხარბაეს.*

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *იხ.* დაიხარეება.

იჰ!ეპ!ეპ-ა *იხ.* გაგაიხატება. ჩაიხატება.

იჰ!ეპ!ეპ-ა *გრძლე.* 1. ‘ გამოსახეება ფერების ან ბაზეების საშეალებით. *ბატაეე ხატაეს ელია. ნუროსი ი.* 2. გადაგ. იმეცება, ჩნდება. *ისახება (ადამიანის თვალეზე — რისამე ხედი, რაიმე სანაძლოსა).* *მწეერეალსად ლიდებული ნერსით იხატება.* 3. ჩნდება. *ზედაეედება, ეელინეება (რაიმე სულიერ მდგომარეობას). *მის სამეზე სიხარული იხატება.*

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *იხ.* აიხდება, გამოიხდება.

იჰ!ეჩ!ი-ს' 1. *იხ* გაიხდის'. *ტანსაცმელს ი.* 2. *იხ.* გადაიხდის სანაძლო *ი.* — *ქირას ი.* ‖ *ეელს ი.* ‖ დღეიობას *ი.* 3. *იხ.* მოიხდის. *ქუდს ი.* ‖ *პირეზს ი.*:

იჰ!ეჩ!ი-ს' *იხ.* გაიხდის'. *თაეს სასაცილოდ ი.*

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *გრძლე.* 1. თეალი აქეს მისკრობილი საითმე (სადმე, რასმე). — იცქრება. *ფან ჭალაზეი ი. — სარკეში ი. — ისე მოიხედოდა, ეკეთ არ იხედებოდა.* 2. გადაგ. მოართეალა რაიმე. *ეორი აქეს მიქეცილეი, მიჩერებეეი ეორ ადგილს* (ზოგ. საიდანმე). — გამოდის, იცქრება. *სანდო მეტკეიისკენ ი.* ‖ *ეხნ ნ (შორს)* იხედება — მომავალს ითეალისწინებეს; *შორსმჭვრეტელობასაც იჩენს. რომაე ეძით ეერ იხედება — მომავალს ეერ ითეალისწინებეს; შორსმჭვრეტელობას ეერ იჩენს.*

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *იხ.* გაიხედება.

იჰ!ეპ-ა *იხ.* დაიხეება.

იჰ!ეპ-ს' *იხ.* დაიხეს'.

იჰ!ეპ-ს' *იხ.* დაიხეს'.

იჰ!ეპ!ი-ს *გრძლ.*: ‘ გეეს იხეთქს — ძლეიერ განიდის რასმე. *ყეეელფერზე ეელს იხეთქს.* თაეს იხეთქს (სპს) ‘ — ბაღიან ბეეის ყირაზის.

იჰ!ეთ!ეპ-ა *იხ.* ეერაპრაში გადმოეა, — გადმოსეიქეს. *იხეთქა სისხლის.*

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *გრძლ.* 1. ხეირს, სარგებლობას ნახეეს; გაიხარეს. *ის იაპონეებს, ეერცხლის შეინარჩუნებს. მტკიცნეი ეერ იხეთა.* — *ეაიმედო გეეეხეთ ი* ეორთა. 2. ბარაქიანი გეეეხეთ ნაეორობა (მეენაერე). *ეორტიკებმა ჩეეენი კარგად იხეირეს.*

იჰ!ეჩ!ეპ!ეპ-ა *გრძლ.* ხელით (აწეეის, ხაფის გამოეენებლად) თეეეზეეს.

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *გრძლ.* იგიეეს, რაც მოიხელთებს. ‖ *გრძლ.* ხმეიანად — შესაეეს, მოხერხებულ დროს იაზეეის, ზეარსეეის. ‹= შდრ. უხელთებს›

იჰ!ეჩ!ეპ!ეპ!ეპ-ა *გრძლ.* თაეის მოქმედებას წეარმართეის რისამე შესაბამისად. *თხელძეელეულეს ახალი დეიხელთება.* ‹= შდრ. უხელთძეელეულეს›

იჰ!ეჩ!ეპ!ეპ-ა *გრძლ.* (ბე.) ხელიწერიოთას გაკეთეს, ხელიწერდეე იეწეს, — იბეჭდეს.

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *იხ.* ჩაიხერგება.

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *იხ.* გაიხერგება, დაიხერგება.

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *გრძლ.* რაიმე ხერხს გამოიყენებს, რაიმე ხერხს მიმართაეს, — ილინეს.

იჰ!ეჩ!ი!ეპ!ეპ-ა *გრძლ.* ხეტიალს მოსეედება. *უხაემოდ იხეტიალეთ. ‹= შდრ. ნახეტიალები.*

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *იხ.* გაიხეტიალეს.

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *იხ.* გაიხეტეალა

იჰ!ე-ი პაეეეინკარტა ეეეჩაკეიანი ეერონელი, ბაკზე მოგერი. *იხეთ, ეეეეეთ.* — *გარეეეთ ი.*

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *იხ.* დაიხეეეს.

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *იხ.* ააიხეეს *ზეკეთან ყბას ი.* 2. *იხ.* გაიხეეეს, *ააეზეეს ქაღალდები ი.* 3. *იხ.* დაიხეეეს. *ააძახ ი.* 4. *იხ.* მოიხეეეს, შეძოიხეეეს. *თაეზე გაიხეეეს ი.* 5. *იხ.* შეიხეეეს. *გაეჭიდე თოეს ი.*

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *გრძლე.* ეხეეეზეს ეიხმე *ობეეეეზოდეს, ბიღეიდი მიმხეეეეი.*

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *იხ.* დაიხეეეეს.

იჰ!ეჩ!ეპ!ეპ-ა *გრძლ.* აიხეეეეს, რომ ეეიეეენ, — ახეეენებს.

იჰ!ეპ-ა *იხ.* მოიხეეეს.

იჰ!ეჩ!ეპ-ა *გრძლ.* (სპეე.) ცხეირიდან ერთიანად გამოეეეეეეს პაერს (ეხეეირის მოხეეეეის მიზნით).

იჰ!ეჩ!ეჩ!ეპ-ა *გრძლ.* ხეეიბენს გააბამს (ცხეირი).

იჰ!ეჩ!ეპ!ეპ-ა *იხ.* დაიხეეეეპლეეეს.

იჰ!ეპ!ეპ-ა *იხ.* მოიხეეეეს.

იჰ!ეჩ!ეპ!ეპ-ა *გრძლ.* ხეენეეს მოსვება.

იჰ!ეჩ!ეპ!ეპ-ა *გრძლ.* ხეირისეს მოსვება.

იჰ!ეჩ!ეპ!ეპ-ა *იხ.* გაიხეირეება, დაიხეირეება.

იჰ!ეპ!ეპ-ა *იხ.* მოიხეირება.

იჰ!ეპ!ეპ-ა *იხ.* გაიხეირება.

იჰ!ეჩ!ეპ!ეპ-ა *გრძლ.* ხეირისეს მოსვ

ჳ

ჳ-ჰპ! (საუბ.) შეკედლილი პაკარ'ი (იხ. პაკას). *პაკა მაგას!*

პაკა 1. ქალის სამოსელი მოლიანი (წელს ზევით და წელს ქვევით). *მოიხდ კ. — საბავშვო კ. — კაბის კალთა.* 2. (მტ.) კალთებიანი გრძელი ტანსაცმელი (ქალისაც და კაცისაც). *ტყავის კ.*

პაკაიონ-ი (მტ.) დაწერილი ფურცლის ცალი პირი (საბა). — *გვერდი.* ♦ *ეს პაკაიონი — ეს კამარა.*

პაკალაჭა (საუბ.) კაბები, ქალის ტანსაცმელი. *საერთოდ.*

პაკალჭარ-ი [ჩრას.-ოდან] დამშონავებელი, მოწურის მსგავსი. *კ. პიროშები. — კ. ხელშეკრულება.*

პაკაჭარ-ი ბავშვის საბანი.

პაკაჭითალ-ი იგივე, რაც წითელკაბა.

პაკჭო ხელნებიანი ფარეში, რომელზედაც ფარჩი გამოებმება. *კაბელთ ორის სამარილი, მაღალ დაბას გასწორებით.*

პაკჭე-ი [პოლ.] აწალილირებული სადენი წყალქვეშა და მიწისქვეშა გაყვანილობისათვის. *ტელეფონის კ.*

პაკიან-ი ვისაც კაბა აცია.

პაკინა [ფრ.] საბანაო სათავსი სპეციალური დანიშნულებისა (მაგ., პილოტისა — თვითმფრინავში, მძღოლისა — სატვირთო ავტომობილში, ტელეფონით ლაპარაკისთვის და სხვ.).

პაკინაკ-ი [ფრ.] 1. სამუშაოდ, სამეცადინოდ განკუთვნილი ოთახი (ბინაში); პასუხისმგებელი პირის ოთახი (დაწესებულებაში). *ფილოლოგიური კ.* 2. საგანგებოდ მოწყობილი სპეციალური დანიშნულების ოთახი. *ექიმის კ. — რენტგენის კ. — ბოგანოების კ.*

პაკინაკ-ი მეტისმეტად თამამი, გამბედავი; მოურიდებელი. *თავხედი. კ. საქმეელი. — კ. პასუხი გამოუგებია. — კაცი ნიჭიერად ლაპარაკობს.*

პაკინაკობა-ა *გ-ფლურ.* კადნიერებას ბრუნა. *კადნიერებას მეტისმეტი სითამამე, — თავხედობა. კ. გამოიჩინა.*

პაკიც-ი განივ გადებული ლატანი, ცხენების დასაბმელი კ.

პაკჩა-ი [ფრ.] ცალკეული სურათი, სცენა კინოფირზე.

პაკჩაკ-ი [ფრ.] რომელიმე დაწესებულების, ფარმოგების, მეწარმეობის ამა თუ იმ დარგის მუშაკთა ძირითადი შემადგენლობა. *კალათოდელები კ. — კადრების მოზრდილება.*

პ-პაკაპა-ს გრძელ. ეტყვის (ან გაუგონებს) ისეთ რასმე, რაც არ ეკადრება, — აკადრებს, გაუბედავს. ‖ ეტყვის (ასტუარებს პირს ან უფროსს), მოახსენებს. *ეარი ვერ პკადრა. — ჩ შენ, იკადრებს, ეკადრება, კადრება.*

პაკრაპა სახელი პ კ ა დ რ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

პაკრაჭილ-ს გრძელ. აკეთებს, აშენებს არასაკადრის, სათაკილო, საკუთარი ღირსების დამამცირებელ რასმე. *ეიქაცი წაქცევილს ეცნას არ კ. ‖ ადამ კადრულობს ეთქმის. ძველ წერობებში ალარ კ.*

პაკრან-ი დარდი, სევდა, ნაღველი.

პაკრანი-ი დარდიანი, სევდიანი, ნაღველიანი. *კ. ფეალები.*

პაკ-ი! ბოლოში მოკაუჭებული რკინა (ჯოხი...), რაზეც გამოსადებად, რისამე დასაკიდად და სხვ. — კაუჭი.

პაკ-ი მიწის საბეჭდავი ძელებური იარაღი, — ანაწი.

პაკ-ი საბურავის ლატანი, რომელზედაც მაგრდება რკინატი, ფეკანი და სხვ. *საძრელს რა დიდი რამ უნდა. ბოძი, ლატანი, კაკალი.*

პაკ-ი (ეკონ.) გაზის ულეაში, რომლითაც იხ ბუფის ეზეული. ‖ გოგრის ულეაში. ‖ სარის ღობიოს ხვიარა ღერი.

პაკ-ი *ჩეულებრივ მრ. კ ე ბ ი* — სადეთქლეებიდან ღილების ჩამოსაფენად დახვეული თმა (თაღდახურული ქალისა).

პაკალ-ი [ფრ.] 1. რომელიმე ორდენის (მედლის) მქონე პირი. *ოქროს ჯარისკაცის კ.* 2. ქალთან მოციკლეკვე მამაკაცი. ‖ საზოგადოებაში ქალის გამრთობი (ქალთან მოარშიყე) მამაკაცი.

პაკალრაბა [ფრ.] ეხეროსანი ჯარი.

პაკალრაჩ-ი კაფალერიაში მოსამსახურე სამხედრო პირი.

პაკალრობა კაკალრად ყოფნა.

პაკარ-ი, პაკალრობა რკინისაგან დამზადებული სხვადასხვა წერილი ნაკეთობა (კაკი, კაკვი, საკეტი, კლიტე და მისთ.). *კაკულის მაღაზია.*

პაკიან-ი რასაც კაკი ^ აქვს, — კაკვიანი, კ. *ჯამფარი.*

პაკიან-ი კაკის ‖ მსგავსი, — მოკაუჭებული.

პაკაკ-ი 1. სიტყვისაგან ანკარა. 2. ბაღის ლაქვის ულთნი ხმაანობა, — წკაწკაცი. ♢. წერის-ბაზილი.

პაკაკობ-ს გრძელ. 1. კაკკაცი (ბნიშ. 1) გაკეთებს. *სიცივისაგან კ. 2.* კაკკაცს (ბნიშ. 2. ♢) გამოსცემს. *ლეკი კ.*

პაკაკიტეზა-ი კაკკასის მკეიდრი, კაკკასიის მოსახლეობა მოსახელება.

პაკაკიტიზმ-ი კაკკასიის მკეიდრნი, კაკკასიის მოსახლეობა მოსახელება.

პაკაკიტისთურ (კაკკასიისმკეიდრნის). **პაკაკიტიზმ-ი** კაკკასიისმკეიდრნების (კაკკასიილოგიის) სპეციალისტი.

პაკაკიტისთურობა, პაკაკიტიზმ კაკკასიის ხალხთა ენებისა და კულტურის შემსწავლელი მეცნიერებათა ერთობლიობა.

პაკაკიტ-ი კაკკასიის დამხასიათებელი, კაკკასიის კეთილი, კაკკასიიდან მოზიდნარე. ♢ *კაკკასიური ენები — იგივეა, რაც იბერიულ-კაკკასიური ენები.*

პაკ-ოკალ-ი (კაკ-ეკმბილია) კომბალი, რომელსაც ერთ მხარეზე კაკი (კაკვი) აქვს (მწყემსები ხმარობენ ცხვრის დასაჭერად).

პაკჭე-ი ჭარხალი, ხოლოკის და მისთ. ღერო.

პაკჭა-ი ქართული ზედაპირის ერთ-ერთი ხერხი. — ფეხის გამოდება, ზეა სარბა.

პაკჭე თეთრეული (ცხენი).

პაკ-ზაკჭე-ი თავისკაკუჭული გრძელი ზამფერი, რომლითაც თონიდან გამოსცხარ პურს იღებენ.

პაკჭირ-ი 1. ის, რაც ერთდება, აახლოებს, ერთიმეორეზე დამაკავშირებელ ხიდს რასმე. — დამოკიდებულება. მიმართება. *საბანაო და მოცეკვანაო კ.— სინდისტური კ. ენობრივ დებაში.* 2. ახლო, მჭიდრო ურთიერთობა. *მუშაობა და ბელებთა ძმური კ. — კავშირის გაბმა.* 3. საერთო ინტერესების, ინტერესების. საქმიანობის... საფუძველზე წარმოშობილი გაერთიანება, ორგანიზაცია. *მონადირეთა კ.* 4. სხეულადსხვა ადგილას მყოფ პირთა შორის ურთიერთობის დამყარების საშუალება. *სატელეფონო კ. — სარკინიგზო კ.* 5. (გრამატ.) დამხმარე უფლებო სიტყვა, რომელიც ამყარებს აზრითს ურთიერთობას წინადადების ორ წევრს ან ორ წინადადებას შორის. *დედა მაკრთებელი კაერთია, ვიდრე — პირობითი.* ♦ *კავშირის გაბმა — ურთიერთობის დამყარებას ეინმესთან. კავშირის საჭირო — სხვ კავშირის უმაღლესი საბჭოს ერთ-ერთი პალატა (ორიდან).*

პაკჭირობაკჭირ (კავშირგარეშეა) 1. ამა თუ იმ კავშირის გარეშე მყოფი. 2. კომკავშირის გარეშე მყოფი. — *არაკომკავშირელი. კომკავშირელები და კ. ახალგაზრდობა.* 3. საბჭოთა კავშირს გარეთ მყოფი, — უცხოეთისა, საზღვარგარეთისა. *კ. კვეყნები.*

პაკჭირ-ურთიერთობა (ფიქრ.) იგივეა, რაც ურთიერთობა.

პაზაკაკ-ი დონზე, ცუბანზე, თერაზე და ზოგ სხვა ადგილას მცხეორები რუსი ელეებში, რომლებიც მთამომავალი არიან ძველი რუსეთის თავისუფალი ახალშენების მოსახლეებისა; ამ ელეებისაგან შემდგარი სამხედრო ნაწილების მებრძოლები.

პაზარაკ ის ფაზანი.

პაზა-ი (სპეც.) მაგნის, ნაბეჭირის და სხვ. ნარეცი, რომლისაგანაც ლითონს აღნობენ.

პაზიაკ-ს იხ. მოკაზმვა, შეკაზმვა.

პაზაკა სახელი კ ა ზ მ ა ვ ს, ი კ ა ზ მ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

პაზაკ-ი 1. იგივეა, რაც მოკაზმული. 2. (ფიქრ.) მოხდენილი, ნატიფი, დახვეწილი. *კ. სიტყვები.*

პაზაკობა 1. იგივეა, რაც კაზმულობა. 2. მოხდენილობა, ნატიფობა, დახვეწილობა.

პაზაკიტაკაზმა სიტყვაკაზმული წერილობა, მხატვრული ლიტერატურა, პუბლიცისტიკა.

პაზაკიკობა (ბერძ.) ქარაფულ (აგრეთვე სომხურ) ეკლესიაში უმაღლესი სასულიერო პირის (პატრიარქის) წოდებულება.

პაზაკიკობა კათალიკოსის წოდებულება; კათალიკოსად ყოფნა.

პაზიჩა [ბერძ.] 1. მაღალ დაფარული მაგიდის მსგავსი ეიწრო ფეკში (სიტყვის წარმოსათქმელად, ლექციის წასაკითხად). 2. უმაღლეს სასწავლებელში — მეცნიერების რაიმე დარგის პროფესორ-მასწავლებელთა ერთობლიობა. *საქართველოს ისტორიის კ. — კათედრის გამგე. — კათედრის სხდომა.*

პაზიოლიკ (კათლიკოსის) [ბერძ.] ეინე კათალიკოსს ეკუთვნის. *კ. მისაინთრებლი. — კ. წერილები.*

პაზიოლიკობა 1. კათლიკოსად ყოფნა. 2. იგივეა, რაც კათლიკოსობა.

პაზიოლიკ-ი კათლიკოსობასთან დაკავშირებული. *კ. ტახტობა.*

პაზიოლიკობ-ი ქრისტანული სარწმუნოების ერთ-ერთი მთავარი მიმართულება, რომელსაც მეთაურობს რომის პაპი.

პაზიხა ხის მოზრდილი სასხმაი. *ღუნის კ.*

პაკი (საუბ.) 1. იგივეა, რაც კარგი. *შე კაი კაცო! —*

კან მოიცვლეს კაი გამგონე უნდაო. 2. თითქმის, დაახლოებით (ჩვეულებრივი იქცევის არაა*კაცა*. არაცოცა ვინმეზე). რამეზე). *საზამთროო კაი ათი კილო გამოვიდა.* — *მიცი კაი 18 წლის იქნებოდა.* — *ლექციას კაი 30 კაცი ესწრებოდაო.* 3. ოგნივე, რაც კარგი (მნიშ. 1). კაი მოზარდი ეზო. — *კაი ბანი გაგიდა.* ‖ კაი ყმა (კეთილ) იყოფა. რაც კარგი ყმა.

კაიგიჩობა (საუქ.) სიმარჯვე, ვიგუალობა.

კაი-კაი (საუბ.) კარგი, ჩინებული (იმასთვის რამდენიმე საკნის დასახასიათებლად და მათ სიკარგეს გაბა*ზავს*). *ქ.-ქ. სიმღერები თქვეს, — ქ.-ქ. მათრახები გადაუჭირა* (ფიქრ.).

კაიკაცობა (საუბ.) კარგი კაცობა, ნამდვილი ადამიანობა

კაიფობა (ზედ.) ოთახისმაგვარი სადგომი გემზე. *კაპიტნის კ. — პირველი ლასმის კ.*

კაკა ხილი. ტკბილეული (ბავშვის ენაზე).

კაკაზ-ი (კაკაზისა) [Perdix] ვაროიის ტოლა გარეული ფრინველი ქათმების ოჯახისა.

კაკაკუან-ი იგივე, რაც კაკუანი. *იმშის ჩაქერქის კ.*

კაკან-ი (კაკანისა) [Juglam regia] ‖. მაღალი ხე. იისაბს მაგარნაჭუჭიან, წენგოიან ნაყოფს; აქეს მაგარი მერქანი. *კაკლის ხე. — კაკლის ფოცარი. — კაკლის მაკიდა.* 2. ამ ხის ნაყოფი, რომელის გულიც იქმება. *კაკლის მურაბა. — კაკლის ნაკეპები.* 3. (ეკონ.) ოგივეე. რაც მარეკვალი (მნიშ 1, 2). *ღომის კ.* ‖ ზერე მიდი და უყარე კაკალი (საუბ.) — მერე, რაც გინდა, ის უყავი. ის გაკეკვი! *კაკალი კაცი* (საუბ.) — ერთი (მარტოხელა) კაცი კაკალ, ფუილი (საუბ.) — შიგ შეა გულში.

კაკალა (კაკალასი) : კაკალა პური — პატარა მრგვალი პური გამქლეიცული ფქვილისა.

კაკან-ი 1. ქათმის (დედლის) ხმიანობა ყერეჭის დადებისას და მის შემდეგ 2. ვადაც. გამხელი სრულის ხმა (ტყვიამფრქვევისა, ავტომატისა).

კაკაზ აქვან (ბავშვის ენაზე).

კაკაზო-ი ჩიტების სამეური მახე ერთგვარი: მისი მთავარი ნაწილია სასხლეტიანი რკალი, დაჭიმული ცქვიდ ფიმაგრებული.

კაკაზა-ს ვინც. 1. კაკაზს გამოსცემს. *კათმები კაკაზებენ.* 2. ვადაც. გამხმი ისეთის (ტყვიამფრქვეი, ავტომატი)

კაკ! (ბან.) 1. ტრაკიული მეცნარე — ხე. რომლის თესლისაგანაც ამზადებენ შოკოლადს. 2. ამ მცენარის თესლის ფენიანი. 3. სასმენი, რომელიც მზადდება ამ ფენიანის მოხარშეით რძეში ან წყალში

კაკან-ი კაზანის მოუარიანი (ღამე.)

კაკაზ [Buteo buteo] მტაცებელი ფრინველი შავარიების ოჯახისა.

კაკ-ი თოვლზე სიაურო ფიცარი, რომელზედაც დასაციებულია დიდი რკალები ხელის მოსაკიდად (იცან მოიეულთაში).

კაკა-ი თავმოკაუჭებული ლითონის (ან ხის) ღერი. — კაუჭი

კაკაზ-ს იხ. მოკაკვას

კაკილა (კაკილასი) მოიეების ასხმელა.

კაკლ-ანა-ი კაკლის ტყე

კაკალ-ი (კაკალეულასი) ოგივეე. რაც ხრტილა.

კაკარა 1. მცენარე, რომლის ნაყოფიე არ იქმება (სურო და მისი.) 2. ასეთი მცენარის ნაყოფი. 3. ლეღვის და ზოგი სხვა მცენარის უმწიფარე ნაყოფი, რომელიც არ იქმება

კაკან-ი ხმა, რომელსაც გამოსცემს მაგარ სხეულზე მაგარი, უფრო პატარა სხეულის ხშირი ცემა. *ფეხლის კ. — კარზე კ.*

კაკუან-ი მარკვეულის (სიმინდის, ღომის...) საფშვნელი (საცერი) ხელსაეი (იცან ოზერთში).

კალა რძიანი, ჭედადი, მოეერხებილიფო თეორი ლითონი.

კალავ-ს იხ. მოკალაეს.

კალათ-ი, კალათა წნელის, ტყირისა და მისთანაებაგან დაწნული, (ჩვეულებრივ) სახელურიანი ჭურჭელი.

კალათბურთ-ი გუნდური სპორტული თამაში; ბურთს ხელით ადგილებ ჩამოკიდებულ ბადეში (*იცან ფიშინი*).

კალათბურთელ-ი კალათბურთის მოთამაშე სპორტსმენი.

კალამ-ი (კალმისა) [ბერძ.] 1. ფოლკლის ჩაღეწილი ფირფიტა, რომელსაც გაჭრილი წვერი აქეს; გამოიყენება მელნით წერისათვის. ‖ ეს ფირფიტა ტარიანად. *აიღო კ. და წერას შეუდგა.* 2. სამკერეზე დასამაგრებლი ძვირფასი ქვისაგან შემო ხეხილისა. *კალ-მით მწერალი.* ‖ ხის წერილი ტოტი, რომელსაც რეკეეს მოწვანი და რომელიც ტკივს ძალის. ‖ კალმით ნახატი — ტუშიანი ძალიან ლამაზ ადამიანზე (უპრატესად ქალზე). *ბაეშვზე.* კალმის დამა — პატარა დასაეეი ჯიხის ღობე. ერთი კალმის ნისიძით — უეცრად. ეეერი ფიქრის გარეშე (დაწერა და გადაწყვეტა რასმე). კალამი უფრის (წყიგნ.) — წერა ეეერ. ხეზე, კარეი წერა იციის.

კალამა ასე უწოდებენ ახალ წელს გურიაში.

კალამან-ი პატარა კალათი. *კამეჩსა კალამანით ბზე ამაან უზამსო.*

კალამან-ი 1. მდინარის სადენი ჩაღრმავება (მინის ზედაპირზე). *ეიწრო კ. — მტკვრის კ.* 2. ეეე-ხის ტრიფის მთავარნილის ხის სამარეეი, ხმირი-ბენ ეეეხსაქმიანის ეეერის ფირს. 3. ოგივეე. რაც ყელი (მნიშ 1). ‖ კალამანდაზ ამოვარდნა — ეეერის ხიმე ეხორეების ჩვეულებრივი, ნორმალეეი მიმდინარეობა აირეეა. *კალამანში ჩაეეეა* — ნორმალეეად წარიმართება (პრეე-დარეეის შემდეგ. *ვიცინე ან რა-სამე* ეხორეება).

კალამარ-ი ხელსაწერი, რომელეე ამეენები ქუის, აგურის და მისთ შენოსის.

კალამარობა კალამარზედ ყოეა; კალამარზის ხელობა.

კალამარა-ი (კალამრისა) [ლათ.] 1. ნელი-წყიდის ფილების ალეოლეების სისტემა. *ოელოვანი კ. — გროვიოზული კ.* 2. ტკბილი ან წყიგნი, რომელ-ზეც ჩამოთელილია წელიწადის ყველა დღე და მითეულთან ხსეადასეადეგაენი ენობები. 3. სხეადასეა საქმიანობის წინასწარი განაწილება დღეების ან თვეების მიხედვით. *შეადგინეთ კ. — პარატელი კ. — კალენდრის შედგენა.*

კალენდარულ-ი კალენდრით (მნიშ. 3) განსაზღვრეეი. *კ. ჯგუფი. — კ. შეეედრება ფეხმძიმობის სხეადასეადეგაენი ენობები.* 3. სხეადასეა საქმიანობის წინასწარი განაწილება დღეების ან თვეების მიხედვით. *შეადგინეთ კ. — პარატელი კ. — კალენდრის შედგენა.*

კალენდარულ-ი კალენდრით (მნიშ. 3) განსაზღვრეეი. *კ. ჯგუფი. — კ. შეეედრება ფეხმძიმობის ხანგრძლივობას.*

კალია 1. კაჭის, ჩოხისა და მისთ ქუდა ნაწილი. *კ. კაბის კ. — კ. ამოიკეცა.* 2. დაქარეეული, დაწურეეული მხარე (ხეისა...). *კაკალიანის ქუდის კალიები.* 3. გადაკ ნიკაღი, უხე. *ეეენის კალიაში ამოხრილი.* 4. გადაკ. მდარეეული, ჭირვეული. *ეეისიც კალიას ქვეშ მყოფი. კალიაში — მუხლეეზე, მეხლეეზე.* ‖ *ნაეეი თაეი. — ბაეშეი კ. ჩასეა.* ‖ ტკბილის დაახარეაეეს — ყოეელეეეაი სიკეთის (დიეალის, განეს...) უხეად. ბლომად მოხეედა. *მოიპოეეს კალიებს დააჯერეეს* (საუბ.) — ძალიან მეეხეედნენ. *ჩაეიეინეთ სთხეს. კალიას დაადგეს* (გადაკ. — *ეეხეს*) — მდარეეობას გაეენეს, დაიეიეს.

კალია მოხარეენი, მაეენეეი მეერო ანდეეე-რეეს ნაოესეებს. *კალიებს ეჭიეებენ.*

კალიბ-ი-ი (ფრ.) ცეცხლსაწოეი იარაღის ლეელის (ლრეე) დიამეტრი. *მსხეილი კალიბრის ქვემეხი.*

კალიგრაფია [ბერძ.] ლამაზად წერის ხელოეაეება; ლამაზად წერა.

კალიგრაფიულ-ი კალიგრაფიის შესაბამისი. *კ. ხელით ნაწერი.*

კალკ-ი [ფრ.] 1. გამეეირეალე ქაღალდი ან ჭილეეი ნახაზების პირის გადასაღებად. — ლიტ. 2. (ლინგე.) სხეა ენის ნორმების მიხედვით ნაწარმოები სიტყეა ან შეკმნილი გამოთქმა.

კალმასობა (ისტ.) ეურის (სურსათ-სანოვაგის) მოგროეეება კალეოეზე ჩამოხმობილი ეკლესია-მონასტრების სასარგებლოდ.

კალმახ-ი [Salmo trutta] შავ- და წითელხალებიანი თეეზე ორაგულების ოჯახისა; იდის შთის მდინარეებსა და ზოგან მაღალმთიან ტბებში. *ორაგულის კ.*

კალმახა (კალმახისა) კალმახა ხორ — ხის სოკოა ერთგეარი.

კალმისტარ-ი (კალმისტრისა) საწერი ხელსაწყო — ღერი, რომლის ბოლოშიც მაგრადება კალამი. *ატარებ-ეარ (ხელში ეკ.).*

კალმისან-ი (ენგ.) წერის ოსტატი, მწერალი (*ზედმიწეენით ენეედრეეი. ბურუსაზიის დამცრობის კალმისანი.*

კალმახ-ი კალმახის ჯიში — ცხერის ტყაეის ეეი დი ერთეეეეი.

კალმა 1. ბოსეეფიეეეეი და დატკეენილი მომრგეალი ადგილი, სადაც პურეეის თმას კეერით ღეეეეენენ. 2. ადგილი, სადაც პურეეის მანკანით ღეეეეენენ. ‖ კალმის მსხეილი — მსხეილის ადგილებია ეე ჯიში. კალმიანის ღრო (ფოლიანის) შემხეედის, კალმ უხეა კალმის კეერით ღეეეეეს პურეეის. კალმის ხმა — კალმის კიეე. ნაპირი. კალმის ბაზა — კალმზე ძნის ეაპეა გასაეეეენად. კალმის ქნეეა — კალმზე ძნის გაბმეარეება.

კალოობა კალის გამართეეის ღრო; პურეეის ღეეეა.

კალორია [ლათ.] ხითხის რაოდენობის ერთეეი ფიეიკ. კ. — მეეიტე კ.

კალო-ხაბაზ-ი კალი და ხაბეეი.

კალოსპარან-ი ერთეეეეი სიმნეეეეი კალოობის ღროს; ღროეეეეას სახეით.

კალოშ-ი (ენგ.) რეზინის დაბალი ფეხსაცმელი, ადგარში ფეხსაცმელზე ჩასაცმელი.

კალტა-ი (ეეთ.) ხაეი (ჩვეულებრივ გაწეედად გამხმარი).

კალცედონ-ი [Anethum graveolens] სეეწრეცხეეეეებელებეი ბოსტნეეეი მცენარე; ყეეთეეს ქოლგისებურ ყეეავილს. **კამპი-ი** განსხეავებული აზრების გამოთქმა-შეპირისპირება, აზრთა გაცეელა-გამოცვლა; დაეეა, ეიღობა, პაეპრობა, *ცხარე კ. — გაბმოეეეეული კ.*

კამკამ-ი (კამკამისა) ბეეიის პატარა კეეი, რომლის გეერცხეეეეზედაც დაჩნეეეეია წერტილეეი ერთიმეორეს ეეეენახეეეეით წეეეეი კამკამის გაეარეეინთ თამაშობენ. *კამკამეეს აყოეეებენ.*

კამკამ-ა გრეეეე კამკამი მონაწეეეეეს; დათეეს. ‖ ფიეი. იეამბეეეეს, ეეამპარეს. მოკამკა.

კამკა ლ. 1. ზეჩარის კეეეეეეეის, სეეეეეეის ნაწეეეეის მეეეეეეე

(ჩუეულებრივ. საბერძნეთში შემდეგი). რომელიც გამოჯოხს საკრძალებელს.

კანალეობა (ბერძ.) ფიზ. იხ. **ელექტროლიზი**.

კანალიზაცია (ფრ.) ფიზ. იხ. **ელექტროლიზი**.

**კანალიზაციის

ᲙᲐᲜᲬᲠᲐᲕᲘᲡ-ი ვისაც, რასაც კარი დახშული აქვს, — კარდაკეტილი. *კ. ეზო.* — *კ. სატრფილი.*

ᲙᲐᲜᲬᲠᲘᲜᲔᲑᲔ-ი [ლათ.] უმაღლესი სასულიერო პირი კათოლიკურ ეკლესიაში.

ᲙᲐᲜᲬᲠᲘᲜᲔᲑᲘᲐ-ი (წოდ.) ძირითადი, ფუძემდებლური. *კ. საკითხი.*

ᲙᲐᲜᲬᲘᲠᲔᲑᲐ [ბერძ.] გულის მოძრაობის გაჩერება გამოსახულებაზე.

ᲙᲐᲜᲬᲘᲠᲔᲑᲐ [ბერძ.] მედიცინის დარგი, გულის დაავადებათა შემსწავლელი.

ᲙᲐᲜᲬᲘᲠᲔᲑᲘᲗᲘ-ი კარდიოლოგიის დამხმარე საშუალებები, მასთან დაკავშირებული *კ. საკვლევ-ჯაფი.*

ᲙᲐᲜᲔᲑᲘ-ი იგივეა, რაც კარი (მნიშ. 1).

ᲙᲐᲜᲔᲑᲘ (ატ.) დაბერებული ოთხთვალა რესორებიანი ეკიპაჟი.

ᲙᲐᲜᲘᲑᲐᲑᲘ (კარიბჭისა) (ძვ.) ციხე-ქალაქის, სასახლის და მისი. გაკეკლუაძნი (საზედნი) შესასვლელი.

ᲙᲐᲜᲘᲜᲘ-ი [ფრ.] ადგილი, სადაც ხდება არალრმად ჩაწერილი მომაწყენელის (ნაბიჭინის... ანუ ნუთუ ქუის. :) მოპოვება-დამუშავება. *მარმარილოს კ.*

ᲙᲐᲜᲘᲡᲐ [ლატ.] 1. რაიმე საქმიანობა, პროდუქტი. *არტისტული კ.* 2. სამუშაოებისა და საქმიანობაში მოღვაწეობით მიღწეული მდგომარეობა.

ᲙᲐᲜᲘᲡᲙᲘᲗᲮᲐ-ი კარიერის (მნიშ. 2) მაძიებელობა, — ხშირად სამსახურში დაწინაურებისაკენ, როცა საქმიანობაში მნიშვნელოვანი პირადი წარმოჩენის ძიება.

ᲙᲐᲜᲘᲡᲢᲘᲚᲘ-ი ადამიანი, რომელსაც კარიერაში ახასიათებს.

ᲙᲐᲜᲙᲐᲖᲘᲡᲐ [იტ.] ნაზაგი, რომელზედაც კომიკურად ან სატირულად არის გამოყენებული ვინმე რამე. პოლიტიკური კ.

ᲙᲐᲜᲙᲐᲖᲘᲡᲢᲘᲚᲘ-ი კარიკატურის მსატვარი.

ᲙᲐᲜᲙᲐᲖᲘᲡᲢᲣᲚᲘ-ი კარიკატურის ხასიათისა, — სასაცილო. *კ. ნაბიჯი.*

ᲙᲐᲜᲚᲘᲡᲐ-ი კარის (მნიშ. 5) მსახური, თანამდებობის პირი მეფის კარზე.

ᲙᲐᲜᲚᲘᲡᲐ-ი სახლის მახლობლად სამაგიდე გაკაფული და ამოთარაული ტყე (ფშაველი).

ᲙᲐᲜᲚᲘᲡᲘ [ლატ.] ლითონის ან ხის ნაწილების ერთობლიობის, რომელიც წარმოადგენს რაიმე ნაგებობის ან ნაკეთობის საფუძველს *შენობის კ. — გემის კ.*

ᲙᲐᲜᲚᲘᲡᲘᲡ საწვეი კარკლავის ზომის მოქმედებისა.

ᲙᲐᲜᲚᲘᲡᲘᲡ იხ. გადმოკარკლვა.

ᲙᲐᲜ-ᲛᲘᲜᲔᲠᲘ ეწო და სახლი (ხერეთე სამხეთ-ბისელი, ბაკი და სხვა ნაგებობანი). *კოლმეურნის კ.-ზ.*

ᲙᲐᲜᲜᲐᲕᲔᲚ-ი [იტ.] სახალხო ღღესასწაული ცეკვა-თამაშითა და მასკარადით (იმპანობა ღია ცის ქვეშ).

ᲙᲐᲜᲝ-ი 1. რაიმე ტკეცების გარკეული წარმოთქმა იმ მიზნით, რომ მსმენელმა ჩაიწეროს. 2. გადაც. ჩაგონება, კატეგორიული რჩევით იძულება. *სხეისი კარნახით მოქმედება.*

ᲙᲐᲜᲝᲜᲘᲡ-ს გრძივ. იხ ულარნახები.

ᲙᲐᲜᲝᲜᲔᲑ (კარონასი) (საკ.) ვითომ მორეული და კეკლუცი, უნაო და მაწვნა ქალი (ფ. კლდიაშვილის მოთხრობის ფალანასნის გასაჭირნაო პერსონაჟის სახელის მიხედვით).

ᲙᲐᲜ-ᲡᲐᲙᲐᲚᲔᲛᲘ-ი კარი და სარკმელი; კარები და სარკმლები.

ᲙᲐᲜᲙᲐ-ი [ბერძ.] იგივეა, რაც ბანჯო.

ᲙᲐᲜᲙᲐᲜᲐᲠᲘᲐ [ესპ.-პორტ.] მეცნიერება გეოგრაფიული რეგიონის შედგენის შესახებ. ‖ გეოგრაფიული რეგიონის შედგენა.

ᲙᲐᲜᲙᲐᲜᲐᲠᲘᲝᲜᲔᲑᲘ-ი კარტოგრაფიასთან დაკავშირებული. *კ. ვაბარება.* — *კ. ქაღალდი.*

ᲙᲐᲜᲙᲘᲜᲘᲡ [ფრან.-ბერძ.] რაიმე ცნობების შემცველი, გარკვეული სისტემით დალაგებული პარამეტრის ცხრილი. *საბიბლიოთეკო კ.*

ᲙᲐᲜᲙᲘᲠᲘᲜᲔ-ი [ბერძ.] კუნთებრივი მცენარე ოკეთების სახიმაგლით მდიდარ მიწისქვეშა ტოტებიან. *კარტოფილის ჯიშები.* ‖ ამ მცენარის ტუბერები (საკვები პროდუქტია). *ახალი კ. — შემწვარი კ.* კარტოფილის სანთელი (საკ.). — იგივეა, რაც ქინის სანთელი.

ᲙᲐᲜᲢᲔᲚᲘ-ი [ფრ.] მჭრელი გასაოთხილი მოწყობილობა: წარმოადგენს დაკიდებულ დასაჯდომებს (ტახტებს, ცხენებს... სხვ.).

ᲙᲐᲜ-ᲢᲐᲮᲐᲚᲘ კარი და ფანჯარა. *კარები და ფანჯრები.*

ᲙᲐᲜᲘᲡ რასაც კარი და ფანჯარა აქვს. *კ. ბინები.*

ᲙᲐᲜᲐᲓᲔᲚᲘ-ი 1. რაიმე კარი ჩაკეტილი აქვს *კ. თავადი.* 2. დაკეტილში მყოფობა, — დამწყვდეული. 3. გადაც. ვინც ნაადგილში შინ ზის და არაფის ხედვა, ვინც კარში, ხალხში არ გამოდის. 4. გადატ. განეულისებური, განკერძოებული. *კ. მეცნიერება.*

ᲙᲐᲜᲐᲚᲘᲖᲐᲪᲘᲐ საზოგადოებისაგან (ცხოვრებისაგან...) მოწყვეტილობა, — განეულისებულობა, განკერძოებულობა.

ᲙᲐᲜᲐᲚᲘ-ი ლილუმაად ქმნილი ჭიობი ხეობა.

ᲙᲐᲜᲐᲚᲘᲡ მოქრილი ხე, რომელსაც შერჩენილი აქვს ტოტების ნაწილი. — კაპებიანი ხე.

ᲙᲐᲜᲐᲡᲔᲜᲐ-ი [ლათ.] ციხეში — განეულისებული ხაზი, სადაც დროებით ათავსებენ პატიმრებს მკაცრად დასჯის მიზნით (ციხეში ჩაგვრილი რაიმე დანაშაულისათვის).

ᲙᲐᲜᲐᲨᲐ-ი მოზრდილი განიერი ნაჯი ტყიროების გასასვლელად. *თეთრშუბიანი კ. — ლეკსაკერი კ.*

ᲙᲐᲜᲔᲠᲘ [ლათ.] 1. სასამართლო განაჩენების გასჩიერება და გადასინჯვა შემდგომ სასამართლო ინსტანციაში. 2. განეხილვება სასამართლო განაჩენის გადასინჯვის შესახებ.

ᲙᲐᲜᲘᲡᲐ-ი იგივეა, რაც კისკისი.

ᲙᲐᲜᲘᲡᲐᲜᲐ-ს გრძივ. იგივეა, რაც კისკისებს.

ᲙᲐᲜᲘᲡᲐ-ი 1. ის (ან ლითონის) დიდი ჭურჭელი ცილინდრული ფორმისა; აქვს ბრტყელი ძირი და თანი და ცოტაოდენ გამოწეული შუაგული. — *ბოქსა. ღვინის კ. — შეხის კ.* 2. ის პატრუქით და ბრტყელძირიანი ჭურჭელი (ხიბრებებისათვის, რძის ნაწარმისათვის), *ერბოს კ.* 3. (ძვ.) გამოუყენებელი მორისაგან გაკეთებული მონახერი ჭურჭელი; იხმარებოდა ხორბლეულის (ფქვილის) საწყობად. *ეზოთ კ. ფქვილი.*

ᲙᲐᲜᲘᲡᲐᲜᲐ-ს გრძივ. იგივეა, რაც კისკისებს.

ᲙᲐᲜᲘᲡᲐᲜᲘ-ი [ბერძ.] ფიტოპათოლოგიის დარგი, რომელიც სწავლობს ბალახოვანი მცენარეების ინფექციურ დაავადებებს, მათ გამომწვევ მიზეზებსა და განვითარების კანონზომიერებებს.

ᲙᲐᲜᲘᲡᲘ [ლათ.] 1. სასამართლო განაჩენების გასრულების და გადასინჯვა შემდგომ სასამართლო ინსტანციაში. 2. განეხილვება სასამართლო განაჩენის გადასინჯვის შესახებ.

ᲙᲐᲜᲘᲡᲘ-ი იგივეა, რაც კისკისი.

ᲙᲐᲜᲘᲡᲘᲡᲗᲐ-ს გრძივ. იგივეა, რაც კისკისებს.

ᲙᲐᲜᲘᲡᲘᲡ-ი [ბერძ.] ფიტოპათოლოგიის დარგი, რომელიც სწავლობს ბალახოვანი მცენარეების ინფექციურ დაავადებებს, მათ გამომწვევ მიზეზებსა და განვითარების კანონზომიერებებს.

ᲙᲐᲜᲘᲡᲘᲡ-ი [ლათ.] ! სასამართლო განაჩენების გასრულება

ჯჯრაკი (ჯაჯრისა) ქანის მონატები დიდი ქუა. ღობეიდგან მოშორებული და ეახერილი.

ჯჯრაკი ეკმნილი ღერი მაღალი მსხვილღერიანი მალალასა, მზეკუმხილასა და მსგავ.

ჯჯრჩი-ი 1. ეაზის ჯიში ჯრთკეარი. 2. ამ ჯიშის ყურძენი და ღვინო.

ჯჯრჩი-ი (Picea pica) ფრინველთ ყორნისებრთა ოჯახისა, ფრთებზე და კუდზედ შავ-თეთრი ხეხილი ხეკეა; ადვილად მოშაენიერდება და ერწყმის ცალკეული სიმაღლეების ნაკრძალებას. კაჭკაჭივით — ვაზის რნელ (ამერიკის, ინდოეთის რასმე).

ჯჯრ-ი ოვალეა, რაც კაბელი (იხ. კაბელები).

ჯჯრჯჯრ-ი (კაჯრჯრისა) თეთრი ბლის ჯიში ერთეარი (ხარობს გურიაში, იმერეთში).

ჯჯრლჯრ-ი კაბელის ქსელის კარედელები.

ჯჯრჯრ-ი 1. კაბელების დამაჯრთებელები კაბელიდან მოშენილან. 2. კაბელში მოყვანილი და დაწნეხული ლეიონ. *ენით პოიდა ჯ.*

ჯ-ჯრჯრ-ა *ტრანს.* 1. კაბელებს ჩაკეთილს და გაეეკნის ქსელის ქსელიებს (ან შეეკვედ სატენს). 2 ჩაეკლეტს, ასოის ნეიტკის (კოლო, ბუზი და მისთ.). 2. ხუსხაეს, წეკეს, ალიზარინეს (კაზს). *ჭინკამ კაბელი.* 3. გადაჯ. სიტყვით პირდაპირ გადაცემას, გამოშენეთ რასმე ეუნებას. ⇨ ზედ. ბეზრს, უკ-ზეს, იენთნეს, კბენს, ზეხეარო, ნაკუნეს, საკუნეს.

ჯჯრჯრ ხასეკი **ა კ ბ ე ლ ზ ე** ზედ მოეშენებულია.

ჯჯრჯრ-ა (კაჯრჯრისა) რასმე კბენა ოფის.

ჯჯრჯრ-ნ *თან.* მოკბენს. *ჩ.ჯრჯრნს.*

ჯჯრჯრ ხასეკი **კ ბ ე ნ ზ ე** ზედ მოეშენებულია.

ჯჯრჯრ-ი 1. ბეღლეკნი ამონაზარეი ეიოსნი — ხაკმნის ხაღეკნე. წყნა კბილები. — *სიტყვის კ. — (პაეკნის) ხარკეეე კბილები.* 2. გამოშეერილი. წაეეტილი ნაწილი (ხოეი ირაციისა, ეუსერმასმეორი კიდეების) ჩვენე ხაკმნია). ხეიტის კბილები. — ხაკმნილის კბილები. 3. ზოეი ხეეენის ხიდეკნის ეიოს ნაწილეთაგანი. ეიოს კ. *ჭიათი.* 4 ეაკმნა ნაკეტი (მაჯილაკნა.). ეიოს კბილებს ეკნეეაეე. ⇨ ზედ ეიოსნეეე ტკიეე. — კბილი კბილს გაკრაეს — 1) ეიოს ხეეეაეს, შეჯაჭს. შეხანსკეეს. 2) გადაჯ. ეიოდ მოიხსენებს (სხეისა ჭიოის). — გაკეეჩნეეს კბილები გაეფიათ — კბილეს გამოკეეს (ლაპარაკის, სიცილის დროს.). კბილს დაუხანკეს — კარგად გასინჯეს, აეკნ-დაეჩნის, დაკეეჩნილი გაეეჩის. კბილს ხაახობ — ამოიჩეეს, გადაეჭკეეს. კბილის დასაეეეეეს — ცოტა რამ ხაჭეეი. კბილებს ეეეეაეს ეინ-ეეეე — ძალიან გაეკეეჩეეეეა ეინმეზე და აპირებს აეკნის რაშე. კბილის ხაკეეი (ჭია) — ეინმე ხოეეეეზე-ბით ეიოსთე ტკიეე. — კბილის კბილს ეკეეეე

კვანძვა ბუჩქოვანი და ბალახოვანი მცენარეების წვრილი, წვნიანი ნაყოფია (მარწყვის, ფოლის, მაგნოლიის...) სათრთო ხასიათი.

კვანძოვანი ტნკრის მომცენი მცენარე.

კვანი ისეთი (სიფილი რიგები). ჩრდილეთ ორშუ არ იყოფა წილადის გარეშე (პარიტეტ. ლუწი, წყვილი). || ცალი, ერთი. კენტად — მარტო, ცალად.

კვანის (კუთხ.) თაგის ბინა.

კვანთვა წყარო, ზრდილობა, თხემი (მთისა. გორაკისა...).

კვანთრა ხის (ბუჩქის) წვერი კალის კ.

კვანთვაპ იხ. გაკენწვა.

კვანთვაპნა გორავე: *ჩვენებურად მრ. კენწლაობენ* — ცდილობენ მასვილი ისარივით ერთ მხრის ოდნავ, არაღრმა ჭრილობა მიაყენონ და ამით ერთობიან. *სმლით კ.*

კვანთვობა საბეჭი **კვანწლაობის** ზმნის მოქმედებისა.

კვანი 1. წერილი (დაახლოებით თხილისოდენა) ქვა. ზღვის კ. — კ. ესპილო. 2. კენჭის მსგავსი დანაღები ლეიბში, თოკისებური *კენჭის ბაღი*. 3. (ბ.) ხაირეული ხმა ტკენჭის ჯოხან — პირთხილ ნიშანზე. საკმის ამოიღებენ ერთგვარის ნიშნებიდან, საკენჭებიდან რაიმე დაიის გაღასაწყვეტად, რაიმე უფლებისა მოსპობილებად. რაიმე ოდის დასადგენად და ბის მოსაპოვებლად. რაიმე ოდის დასადგენად ან ბის მოსაპოვებლად. *ჩაიგდო კენჭი ურნაში* — ირჩევს, ხსნილს... *გადაიკენჭებინებს რაიმე საკითხს* ხმის მიცემით. *კენჭი დაჭრა* — თანახმობა, რომ კენჭი უფრონ. *კენჭი ეროდა* (ზედ ხვდება, ამოვდა) (ბ.) — წილის ყრით შეიძლება რისამ შერჩევება (ჩვეულებრივ *ყურძნის წყობა*).

კვანკვაპნა *ბრძ.* კენჭაობის თამაშობის, ერჩხოლით ერთობა. *გოგო-ბიჭები კენჭაობენ თ შენ, იკენჭავებს, ბიჭებო.*

კვანკვაპა სასაშენო თამაშობა ხუთი კენჭით.

კვანისება ხმის მიცემით რაიმე საკითხის გადაწყვეტა. *ფარული კ. — კენჭისყრის წესდება.*

კვანინა გორგ. იგივე, რაც კენჭეული.

კვანოვანი კენჭის (კენჭების). განკუთვნილი გამოწვეული. *თოქმლის კ. დაკაიდება.*

კვაჟა-ს იხ დაკაჟის

კვაჟა სახელი კვაჟაც ზმნის მოქმედებისა.

კვაჭარა (კვაჭრისი) [Brassica oleracea var. acephala] ორწლეული ბოსტნეული მცენარე ყოსმიანის ოჯახისა; თავს არ იხვევს; ხმარობენ მხლიდ და მწნილად (*ხანან. კვაჭა ხმალი*).

კვაჭა 1. ცეცხლის დასანთები ადგილი ბიწის ოცახში. *ცეხის პიჭას ზედ.* || ამ ადგილას დაღებული ღილიკი ქვა, რომლის წინაც ცეცხლი ანთია; 2. ოჯახი, სახლ-კარი. *თაობ კერას დაუბრუნდა.* 3. გადაკ. (წყან.) ადგილი, სადაც რაიმე წარმოიშვება. სიიდანაც შეიძლება გაეწყვლეთ რაიმე. *ქვლევების კ. — ომის ბანში კ. — ინფექციის კ.* || ცხის დასანთები (ხაუბ.) — ოჯახის ხმალი.

კვაკავ-ს იხ. შეკრავს.

კვაკავია [ბერძ.] ვაჭრობური თიხის ნაკეთობანი. *მხატვრული კ.* II ისეთი ნაკეთობათა დამზადების ხელოვნება. *ტრამოის დაკვლევები.*

კვაკავიტრა კერამიკის სპეციალისტი.

კვაკავიური კერამიკასთან დაკავშირებული. *კ. კოშტობანი. — კ. ნაწარმი.*

კვაკაი დაკეპილი ღორი.

კვაკაი სახელი კეკრაჩ ზმნის მოქმედებისა.

კვაკია (კუთხ.) იგივე, რაც კერა.

კვაკა ნერონალური ეროვნული ხელოვნის გამოსახულება. *ბიჭის კ.*

კვაკა (კუთხ.) იგივე, რაც კერა.

კვაკა ნერონალური ეროვნული ხელოვნის გამოსახულება. *ბიჭის კ.*

კვაკაბა-ი (კუთხ.) იგივე, რაც კერა.

ჯვთია სახელი კვეთის ზმნის მოქმედებისა.

ჯვთიკა სახელი ეკვეთების ზმნის მოქმედებისა.

ჯვთილია 1. გაბასკუნთა, ჭრილი. 2. ამოკვეთა, ამოჭრა (ქუსლ. ხეზე...). რაიმე ვამოსაკვეთია. სა. წარწერისა და მისთ. ქვაზე ვ. ₰ რაც ამოკვეთილ, ამოჭრილ რაშეზე.

ჯვთკარა (ლეკურასი) **ყურო** (ბავშვის ენაზე).

ჯვთო ხის სოკო, რომლისაგანაც კეთდება აბეზი.

ჯვთა-ი 1. პატარა ბრტყელი, მრგვალი ჯური (მეჯვარ.). ოხტის ქ. ტბა, ციხე. ვაიან გამოცხეთო. 2. რაიმე მასა, დამრგვალებული და გაბრტყელებული. წაშლის კვერები.

ჯვრაკას-ობ. ვაშლ.ყურაკას.

ჯვრაკვილ-ი მრგვალად ამოკვეთილი ყელი, ხვრელი თავი.

ჯვრამა სახელი კვერაგს ზმნის მოქმედებისა.

ჯვრაშ-ი 1. საკვებელი ჯიხი, რომელიც ხელით ეკვრება დიდი თანაბარებობის ზოგ პირს, როგორც ნიშანი ძალაუფლებისა. *სტალინაძის ქ. – მაჯლის ქ.* 2. ლილინის ლერი, რომელსაც საგულანი აძლევენ მატარებლის შემპნევის ერთლიანებად რკინიგზაზე: გზის გაყრილების უფლებას იძლევა.

ჯვრას-ა [Metrs] მზადებული ტუჩუნაური ცხილელი: აქვს ნაბილისური ტიროსაი ზეკეი: ბინაკები ხეებზე. იკვეთება წერილი ცხილელ-ფრინველებითა და ხილით.

ჯვრას-ურ უჩის ნაწილი: ერთი ოთხ რიცაკანი, რომელიც ხელის ქნელ მხარეს არის ჩარჭობილი ლერძის წოსაფრად. ‖ ზესკვარების ამონაკვეთი, რომელშიც უჩი ეკვრება ბაგრილა ლერძი.

ჯვრაშ-ი 1. ტბილელის ზღვიწოსანთა სასქესო ურთიერთ, ოთხლისაგანაც განაყოფიერების შემდეგ ახალი ორგანიზმის წარმოსობას. 2. ფრინველის (ან ზოგიერთი ქვეძროძისის) მიერ გამოყოფილი ასეთი ურთიერთ. ფრინველი ნაკუჭში: აქვს ოვალური ფორმა. *ქათმის ქ. – იხვის ქ. – ქვეროსნის ნაკუჭი.* ‖ ქათმის ქვეროსნი მაგრად მზარდნელი ქ. – თოლიო ქ. 3. მწეროსნის ზედ გამოყოფილი ასეთი ურთიერთ პაწაწინა მარეულის მაგვარად. აბრეშუმის ჭიის ქ. 4. მამაკაცის სარძევეთ. 5. (ბ.) წინის ყვირილი (დახალეთში 50 გრამი). ბუთი ქ. აძრეშუმის ძაფი. – *ერთი ქ. ბატის თავისი.* ‖ (ზოოლ.) ქვეროსნ უფორეს (საუბ.) – ელოლიაქსა, ეპიორეროვნ.

ჯვრაშუპ-ს ობ. ღილ.ყურაკას, შემ.ყურაკვეთ.

ჯვრაჩოჭა (სუბ.) კვერების ლუპა (ყურნელისაგან).

ჯვრაჩუა სახელი კვერგაკეს ზმნის მოქმედებისა.

ჯვრაჩოჭაძ-ი კვერების მოყვანილობისა.

ჯვრაჩოჭოჭაძე-ი (კვერაჩოჭისებრისა). **ჯვრაჩოჭოჭაძე-ი** (კვერაჩოჭისებრისა) რაც კვერაზე ლუბს. *ქ. ქაღალდი.*

ჯვრაჩუჩაძე-ი ცხოველთა და მცენარეთა ზედაპირებით სასქესო ურთიერთ.

ჯვრა-ი ფოლადის ნაჭერი, რომელთაც ტალღე (ტალღე) ჩაჭიქრით ციცხლ აჩენენ. ‖ კაკიანი თოფის ჩახმახის ნაწილი, რომელიც კაკს ხელება და ბაზერკვეტს აჩენს.

ჯვრა-ჯაძე-ი კვეთი და ამეული.

ჯვრაჯა-ს იხ. ვაკეთება, ვაკეთაება.

ჯვრაჯა-ს იხ. ვაკეთება, ვაკეთაება.

ჯვრაჯა სახელი ა კვეთეს ზმნის მოქმედებისა, ‹ პ'-ეკვრა-ს იხ. მოპკვრა, შ. შეკვრა.

ჯვრა სახელი ‹ პ'კვეთს ზმნის მოქმედებისა.

ჯვრაჯა თაფის ქვა, – ტარაბანის ბაქიანება.

ჯვრაჯა (ქვეხნიანი) ეოსაე ქვანა სრეფია, – ტარაბანა, ბაქია.

ჯვრჯრიმა-ს *გრძივ.* იგივე, რაც ჯიკნის.

ჯვრიო [Ligustrum vulgare] – საშვალო ხიმაღლის ან ტაბალი ბუჩქი: აქვს ბაზანისის შავგასი თეთრი ყვავილები; ჩნდნი ეკიანებიანა გაფრქვევებული ტყის პირებსა და ბუჩქნარებში.

ჯვრაჯ-ი 1. აკი, ბოროტი, უკეთაროი, ფითრასანი. *კ. ყლე. – კ. ადრი.* 2. მოსწრებული, ეხმაგიანი. *კ. სიტყვა. – კ. კოლაბორ...*

ჯვრაჯობ-ა (სუბ.) იგივე, რაც ჯვრაჯი. *წვლილებრ. – კ. ქნა.*

ჯვრაჯობა ეშმაკობა, ცელქობა.

ჯვრაჯობ-ა ეშმაკური, კ. ღიმილით.

ჯვრაჯ-ი თაკის საჭმელი, – ოხვინი.

ჯვრაჯ-ი (ჯვრის.) ოგიგი, რაც ჯვარისცა.

ჯვრაკრიმ-ი [ბერძ.] მარადწყვნე წიწვოვანი ხე; აქვს სწორი ტანი და პირამიდული ვარჯი.

ჯვრა [ბერძ.] 1. დროის საზომი შეიდღიანი ერთეული მეშვიდე დღის ბოლოდან (ამ დღეს ერთდროულად ამცენდენ). *ქ. გათენდა. – კვირას შვ-ს ვერაფერს ვეთედენ.* 2. დროის საზომი შეიდღიანი ერთეული ერთეული წვიმა ერთ კვირას გაგრძელდა. ‖ კვირა დღე – იგივეა, რაც კვირა (მნიშვ. 1). კვირადან კვირამდე (კვირიდან კვირამდე) – ერთი კვირიდან მეორე კვირამდე, მთელი კვირის ვანმავლობაში. კვირა ღამე – ორშაბათის წინა ღამე. კვირაში შეიდი ბაზარკვე აქვს (საუბ.) – ბაზრის, გადასწყვეტილებას ხშირად იცვლის.

ჯვრაკვილ-ი ნებაყოფლობითი კოლექტიური მუშაობა კვირა დღეს (ან სხვა არასამუშაო დღეს). *ქ. მოაწყვეს.*

ჯვრაკვრივით 1. ფოველ კვირა დღეს. *კ. მაზარი იმართებოდა.* 2. კვირის (მნიშვ 2) განმავლობაში.

ჯვრაკა-ვაძე (კვირა-ყმისა) კვირა დღე და უქმე დღე.

ჯვრაკვიოვაძ-ი (კვირაცხოველისა) (ბ.) პირუკეთ კვირა (მნიშვ. 1) აღდგომის შემდეგ.

ჯვრაკსოვაძლობა (ბ.) ქრისტიანული სავალდებულო ღვთისმსახურებით პირველ კვირას აღდგომის შემდეგ.

ჯვრაკაძ-ი (ბ.) კვირა დღის წინა საღამო, შაბათ საღამო. *ავი შუზს კვირაობაზეზე გამზმენდებიან.*

ჯვრაკვილ-ი 1. რაც კვირაში (მნიშვ. 2) ერთხელ ან ყოველ კვირა დღეს ხდება, წარმოება. – *ყოველ-კვირეული. კ. გახდათ. – კ. აბეკრობა.* 2. საზოგადოებრივი ღონისძიება, რომელიც ერთი კვირის (მნიშვ. 2) განმავლობაში ტარდება. *წიგნის კ. – ჩაის კ.*

ჯვრაკაკა (კვირაკაკისა) (ბ.) ოგიგი, რაც კვირა.

ჯვრაკაოვა (ბ.) საგის ღვთისწყალი ეელისის ერთ-ერთი ორგანოსის.

ჯვრაკაოზობა (კვირაკაობისობის) (ბ.) იგივე, რაც კვირაობა.

ჯვრაკირ-ი იგივე, რაც მესკოა.

ჯვრაკიბაკა-ი 1. თითისტარის ბოლოზე ჩამოსაცმელი სამობის (ბრეული) თითისტარის ბრეზეს გასაფიცელებელად. 2. მოხლის თავის პატარა მრეკვალი ტანი.

ჯვრაკობ-ს გრძივ. (ბ.) იხ. უკვრის.

ჯვრაკ-ი 1. ბეკვლელი ყლორტი, ჩანასახი ყლორტისა ან ყვავილისა. *ბამბული ქ. – ხანაკოფილ ქ. – კვირაობი მცრცა* 2. მატყლში გამორეული დახვეული და შემკრიებული ნაწილები.

ჯვრაკობ-ი რასაც კვირაც'ები აქვს *ქ. ტოტი.* ‖ *ქ. მატყელი.*

ჯვრაჩაძე (კვირაჩაძისა) (Phoxinus phoxinus) პატარა თეფში ერთეული, გამრავალების დროს თავზე უნიდება ღონის მარეულის ოფეს ხორკლები (*სინონ. ჯვიდ. ღოდა.*).

ჯვრა-ი ცხენის ნაჭიერი სამ წლამდე.

ჯვრიდაწ-ი რასაც კვიდ ჯვიც *ქ. ტრენი.*

ჯვრა სახელი კ ლ ვას ზმნის მოქმედებისა.

ჯვრაკა 1. განმავლობაში, ხელახლა; ისევ, კიდევ. *კ. გაიმართა ვარმეიდება. კ. უნდა. წინათ. 3. შემდეგ, შერე. კ. იყოს, უფრო მარგებელ დროს!*

ჯვრაკაკა 1. ისევ, კიდევ, ახლაც. *მოხვედი კ. ვინ-ჩასულან.* 2. უწინაც, წინათაც, სხვა დროსაც. *მის წერაბეჭ კ. მეცერ რამ სწერილიყო.* 3. შემდეგაც, სხვა ღროსაც. *ჩვენ კ. შევხვედებით ერთმანეთს.*

ჯვრაკაოდაძ-ი ისეთი, როგორიც წინათ იყო. – წინანდელი, უწინდელი. *კ. სიტუაც დამყარდა.* კვლავდანდელად – წინანდებურად, ძველებურად. *კ. კარაკი სწავლობს.*

ჯვრაკა 1. სახელი ი ყ ლ ვას ზმნის მოქმედებისა. 2. ოგიგი, რაც ყლვება-მოება.

ჯვრაკა-ობა გარკვეული მონაცემი, გარკვეული მეთოდების შესწავლის რისაც. *მეცნიერული კ.-ძ., ისტორიული კ.-ძ.*

ჯვრაკიობ-ი მეცნიერული შესწავლის შესაფერი, მეცნიერული მოთხოვნის დამახასიათებელი. *კ. მეთოდა.*

ჯვრიკ-ი [Carum carvi] ორწლიანი სურნელოვანი მეცნიერე ქოლეოსანთა ოჯახისა; მისი ნაყოფი მწიდოარია ეთერიანები ზეთებით; იყენებენ კვების მრეწველობასა და მედიცინაში. ტ ცხრილ კულაი [Chamaesciadium acaule] – მრავალწლიანი ბალახი იმავე ოჯახისა; გავრცელებულია აღმოსავლეთ ზონაში; ოფილება ტხეინ საკვებოდაც აღებულ ზონაში; ოფილება ტხეინ საკვებოდაც აღებულ ზონაში.

ჯვრაბა სახელი კვნესის ზმნის მოქმედებისა.

ჯვრაბაბ-ი ზმნ. (ძველ.) ვანსაბრ – ზმნი (ძველ.) ვანსაბრ – ზმნი (ძველ.) ვანსაბრ – ზმნი

წინა, უკანა კედელი (ტიხრებისა). ტ ზემო კედლები — ხელები. ქვემო კედლები — ფეხები (ადამიანისა).

კიბი-ს გრძედ. კიბეზე გამოსულმა. ▭ შდრ. უკანის, მკიცნი.

კიბიწ-ი წერილი, გაპმული ხმა (ადამიანისა, ფრინველ ზოგი ფრინველისა, ცხოველისა, ორთქლმავლისა...). ბეღურებრთა კ. — ქორის კ.

კიბიჩ-ი ინდაურის ხმისანაირა.

კიბიჩი-ა (კიბეკიბი) რასაც კიბეკი სჩვევია (ინდაურის ეთნიკა).

კიბიჩობ-ს გრძედ. კიბეკიბე გაპქნა. ინდაურებრთ კიბეკიბენ.

კიბიხ-ი: რაღა კითხა უნდა!? — რაღა კითხა უნდა?

პ.კიბიხპ-ს (თურმ. უკითხეს) გრძედ. 1. მიმართ-თაგს (რისამე გასარკვევად) პასუხის მოსმენილნე მისამართთა კითხეს. — შთამა შეეხვეწთა კ.თხეზე. პატრასა — ფეთნიცდეფასთან. — ქუქუსს არა კ.თხთაგნენ და — ასკ.ოკანთ ეანო. ‖ იგივეა, რაც ეამპკითხაზე. ტკ.ეკეთ კ.თხეზე. 2. სთხოვს, ითხოვს (ჩვეულ, ნებართვას, თანხმობას...) რწეკ კ.თხეზე. ▭ შდრ. პკითხვინებს, ეკითხეს, უკითხეს, კითხეკ, პკითხეთ. უკითხაკდ-.

კიბიხპ-ა 1. ეინმენაცმაი ისეთი მიმართეკა, რომელიც პასუხის მოითხოვეს კითხეკის ფაკაკრეს. 2. სახელი კ.ეთხპ-ს ზმნის მოქმედებასა ან მიმართულ-ებას გამეკრეკებს? 3. სახელი კ.ითხეულობს ზმნის ზოგნეკებისა. ნიკნის კ.

კიბიხპპა-კიბიხპი გზადაზა გამოკითხვის საშუალებით კ.-ე. კაცი ეკრთალების მაკათ.

კიბიხპპაპპაპ-ი კითხეა და პასუხი, კითხეებზე პასუხის გაცემა. კითხეპა-პასუხის საღაზო.

კიბიხპპარ-ი სია კითხეებისა, რომლებიც ეხება ამა თუ იმ სასწავლო საგანს ან რაიმე დაკეთილების ობიექტს ეკეკრანების კ. კითხეკის შეცავრი.

კიბიხპიო-ი რაც კითხეას (ზმნეზე). 1) შეიცეკ ან გამოხატავს. ა. ნაიეკილობეკი. — კ. ინტონაციაა. — კ. ენიშანაკეთა.

კიბიხპპ-ი 1. ეინაც კითხეს ხაზე. კ ეკრ მოეხეკლა შემკითხეკზე 2. ეინაც ეკითხეს (საპმე) ეინი ნეკით ან ნეკართეინაც კეთეკა ხოლმე რაზე. თავის სახლში ადამიანი თაკისეკნაირა, ათკინი თავის კითხეკთანა. — ოკეთნენ.

კიბიხპპუ-ხ გრძედ 1. ამოცეკნაზ დაწერილ ტექსტს — ასოკებს აღეზას და მათი სიკვეთებად შეერთებას საშუალებით მაკეზი უკეკ ეარეკ კ. — წერილს კ — ბანეთს კ. 2. რისამე შინაარსს, რაიმე ცნობებს, აზრს, შეხვედებას... გადასცემს მსმენელს (ჩვეულებრივ ზეპირად). ლექციას კ. — ქართკეკ ლიტერატურის ურსს კ. 3. კითხეას (ზმნეზე. 1). შეკითხეას იძლევა, კითხეკს, გამოკითხეას საშუალებით აძლეკს რასმე. ბალი იეკეზე, შეკაკეს რას კითხეკ-ლობო. 4. ნაზეა უნდა ეინიმე თეკეზ გკითხეკდნენ. ▭ შდრ. ეკითხეა, კითხეა, პკითხეთ, ნაკითხი, საკითხაო

კიბიხ-ი ხმის მხრიკით

კიკიხპა-ი ფეხებიდან ჩამოშეებული გრძედი თხეკი. *ეკრეკნამ კ. გაიცეკა.*

კიკიხპა-ს გრძედ. კიკინი გაპქნა, კიკინს გამოსცემს. *ოიკენი კიკინეკენ — ამბაკეთ კ.*

კიკიხპაპიპ-ი კიკინების მქონე

კიკპ¹ სახეკი კიკნის ზმნეზედხმა.

კიკპ² (კიკნაი) იგივეა, რაც ერთი კიკნა. კ. ბიკ. ‖ ერთი კიკნა —ძაკიას პატარა, —ერთი ბეზეა, ერთი ეიკნა.

კიკნ-ს გრძედ. ფოტ-ეკრას ჭაზე, — ეიკნეს. *ეკრს კ.* ▭ შდრ. კიკნა¹.

კიკ¹ 1. ბაზეის სათამაშო ჭაკალები, რომელზედაც მხოლოდ ერთი გამოსახულებაა (ერთი ჯვარი, ერთი ფეკი და მხისთ.), — ტუზი. *ჯვრის კ.* 2. ბაღაკ. (საპმ.) ეენჭი, ტაკი. მარტოხეკი.

კიკ-ი² მეორე ნაკეკი, — ნუნი. ‖ კოკეზ ზაკეზას — კოკის გამონაზის შეკეკეკა.

კიკ-ი³ თავთავიან კულტურათა მარცკების ბუდე. *ქერის კ.*

კიკ-ი⁴ ად. ბაღრიჭოკეკი ხის ზმეერი.

კიკპა იხ. ბაკეკი.

კიკპაპპა [polypodium vulgare] დაბალი მცენარე ფრთისებრფოთლიანი: იზრდება კლდეებზე. ზეკის ქერქზე: ფესვებები ტკბილი აქეს; ფესვებს მედიცინაში. — კლდის ძირტკბილა.

კიკპა სახეკი კიკნავს ზმნის მოქმედებისა.

კიკიჩი-ი კიკიჩის (კიკიჩასი) 1. ფერადი ლითონის სიგრძივაზა ფურცკები: იხმარება საკეკდის წკაპიანაში, ტყავზე სატეხრავად და სხე. 2. პაპიროსი, თხკეთ თეკეზი მხრწყინავი ლითონისა; იხმარებოდა ხელსაკრზედ (საქართკოვ).

კიკპ¹ 1. საერთო-სასაკეთო ეზის განმეზოება, რომელშედაც ცალასკიკად ამა თუ იმ ეკითხეკი — ფილაქტები გვრცელ კ. — ამა თუ იმ ეზისათვის თუ ეილ-ეკელკაქისთეის დამხასიათებელი თავისებური წარმოდგენა. ტალახიანი კ. კ. ეკითხ აქეს. ‖ საეზოს ეკი თუ ის ეზიდეული ეკეღები, იგინი. ინგანაკეკი. ტაიერნის კედლით ეკითხეა. 3. ზმნის ფორმა, რომელიც ალნიშნავს მოქმედების დაწყებას (ეკითხეკა). *ეკითხეკი კ. — ბანაკეკა.* 4. ბმის მოხმეკება (სინტაქსში). *ბანკი (სიმეკრთა, სამუკარო ნაწარმოებისა). ზეპირი კ. — ეკკეკთან კილოზე აყეკრებული ნაწყვეტი.*

კიკპ¹ 1. ტყეში შესაკრები ჭრილი ტანსაკეზეზე — სალული. ‖ თანამსა ან დაფრხილი ბაფისაკენ გაკეთებული კილები, ღილზე გადასაეკეთები. 2. კოქის, ბეღის ან ფრენის სიგრძივე ამოჭრეკეული ჭრილი, ქსელ, რომელშეც შეღის ერთობრფოსთან დასაკავშირებკად) მეორე კოქის, ბეღის ან ფრენის საგანგებოდ მორგებული ეიწრო შეკრილი. კილებით ჭედა. ‖ ეიწრო ღარი, ჭრილი მარქანების ან ხელსაწყოების სხეადასხეა ნაწკეკში. 3. ისრის ბოლოს ქსელ, რომლითაც იგი მშეილის ღარს ეღება. ტ კილის გამოპანა — შარს მოსდეკს. გაზნარს გადასაზეადეკს.

კიკპ¹ ქუთეთის კილე. ‖ ოკალის ჭრილის კუთხე, ქუთეთის შესაყარი.

კიკპ¹ [ფრ.] (საეკ.) იგივეა, რაც კილოგრამი.

კიკპგრამ-ი ზმნის ერთეული: ეაკრის 1000 გრამს.

კიკპპაპ-ი¹: კილიანი თეალები — კეთხეებში გაზნეული, მოკრძამი მოცვაკილობის თვალები.

კიკპპიპ-ი² (საეკ.) 1. ერთი კილის¹, კილოგრამის შეეზედით. 2. ჭარეკეული, რომელშეც ეერთი კილოგრამი ჩაკის. *კ. ქილა.*

კიკპპაპ-ი 1. ამა თუ იმ ეინის რომელიმე კილოზე უფრო მცირე ერთეული. *ეკყოთხეკილი კ. — ტარკალური კ. 2. ადამიანების, გადაკერილი ღაკარაკის (ან ქცეკის) ზეკრა. კილაკებად — 1) ადამიანებად, გადაკერკეად. 2) ბეზრეკებად. გაეკკეკეკ-ეკად. მათ ამბაკო კ. ეეეთნენ.*

კიკპპაპპაპ-ი სიგრძის ერთეული: ეაკრის 1000 მეტრს.

კიკპპპ-ი (კიმპილი) ყეკრანის მგეკნის მპარი, რომელშეკაც ორ-სამი მარცკაია

კიკპპპ-ა კიკპპპ კიმპილება: წეზნე მგეკრებად. *ჩვენს ეეეზანი — ძინძა-ძინძაა, თქკენს ეეეზანი — კიმპილა-კიმპილაა.*

კიკპპპ ცოტაოდა აკილა, ოთხეული, ტკბილი, დედა კ გადაბრეზდა. — მაეინი კ. ეკეთი გაეძკა.

კიკპპპაპპაპპა კიმინუთიანების დაკეგმაკებაზედა და ჩვენება.

კიკპიპ-ი (საეკ.) 1. ცალ ფეხზე ხტომა, — ასკრკალა. *კიმკრალი დაფდა. 2. გადაკ. მარადისკი. ცალკე ხეტიალი.*

კიკპი-ი საკეზკეთის ლარის საკეზი ზოხი. *კიმთა გამეის ეეხეტა.*

კიკპპპა (კიმკეკსი) (საეკ.) ერთადერთი. ერთ-ობა. *კ. ეკთაში ეყაკა.*

კიკპპპობ-ს გრძედ. ჩხეპაობს უზმაზეკეთ მაზეის ცაში, ფაიზის პატარა ზაზეზე წერილაკნების გამო კიმკეკობენ — ეაკთაკეზენ კ. — ზედ. კიმკლობა, მოკიმკლეკ.

კიკპპპპა საბეკი კიმკლაობს ზმნის მოქმედებისა

კიკპპპპაპ ადამიანის თავის ზედა ნაწილი (ტეხის ზემით), — თხეკი. *ეკეკი კიმკობიზე ადეკს.*

კიკპ I. იგივეა, რაც კიმეკმაკეკობა. *საკმოთა კიმოს ოსტატები.* 2. იგივეა, რაც კიმოთაკრი. *კიმოა წკეიდენ.* 3. (საეკ.) იყოეა რაც კიმოსეკრასი. *ახალი კ. ჩაკეს.*

კიკპო- პირეკეი ნაწილი რეიეკი ფუძეებისა; ნიშნაეს კიმოკთან, კიმეკმაკეკობასთან დაკავშირებულს. კიმეკმაკეკობაეიეს. მაკ. კიმოაპარატი, კიმოგადაცემა, კიმოთეატრი, კიმომასობები, კიმობიზნესი.

კიკპოაპპაპპაპ კიმოსურათის გადაღება.

კიკპოპპაპპ-ი საკმაკეკობო მოეკინაკეი შენობა, საფეიმო, სადაც კიმოსურათებს ეჩეკნებენ.

კიკპოპპაპპ-ი მაკხოზი, რომელიც კიმოსეკრაში თამაშობს.

კიკპოპპაპპაპ-ი კიმოსურათის გადაღების ადეკილატაკი.

კიკპოპპაპპ-ი კიმოაპარატით გადაღებული. ეარაზე საჩვენებეკი პიესა (ან სინაზეკილიდან აღებული სურათების ჩეება). — ფილმი, კიმოფილმი, ფირები კ.

კიკპოპპაპპა კიმოფილმების ფაბრიკა.

კიკპოპპაპპაპ კიმოჩვენების გაჩეკა; კიმოფილმების ჩვენების ეანკეკებაზეკა. საკეკთაო ჩვენების ეაკრის ეაკრეკეკ ადგილებში. ეკეკნენ კ. ეკეკნენ კიმოებად.

კიკპოპპ-ი ოკეზე, რაც კიმოსურათად გადაიღება. *ეკეკნენ კიმოებად.*

კიკპოპპპ-ი კიმოსურათის გადაღების ადგილი.

კიკპპ-ი 1. ტკეკ ობიექტში — ხელზე მოკაჭრე; ეამოიჭრა ეოკის ეაკრეკეკი ჩაკმა-დაბურეთ. მოსწრებული სიტყეა-პასუხითა და ეულეკეებით. კ. და ეაკრეკეკი. 2. გადაკ. (ლანძღ.) ეულეკეზე, მასაკა, ეაზეკეკაზა. *კ. ბიჭეზი.*

კიკპპპპა-ი 1. კიმენოსეკის ლამასასთაკეზენი, კიმკის შესაკრავი. *კ. ჩაკმა-დაკრეკა. — კ. თხეკ. ეეთა.* 2. მაჩკკიანის ბეკეკეზეი (თხეკიანური) ეულის ეერადეკი.

კიკპპპა-ი (კიმკეკ და) კიმნაი უბეზედა (კეთხ.) ▭ იგივეა, რაც კიმკის უბეზედა

კიმაკკა-ხ იხ. აკიმნაკეკ

კიმაკკა სახეკი კიმნაკეკის ზმნის მოქმედებისა.

კიმკ-ი 1. (საეკ.) კიმკეკი, ეეეკი. ‖ კიმკეი მოიხეკდა ეკ- ან -ბა. ეკ- ეკ- ეკ-

ჰისპის-ი მაღალი, წვრილი ხმით გაწელილი სიცილი. *გაფრების მსგავსად ქ. ითქოდა.*

ჰისპის (ლისკასები) ეინე კისკისებს: ეისაც კისკისი სჩვევია. *ქ. ქალაქი.*

ჰისპის-ობ *ტრფ.* კისკისი გაიქეს. *უფიქრებლად ქ.*

ჰისტორიტი (ბაუმ.) თაფლაუზოკავი სისწრაფით თავ-პირიას მგლეწეთი. *ქ. ჯალეი.*

ჰისჯან-ი ჭიდაობის ხერხი – მოწინააღმდეგის ზურგზე წამოყრილება და მხარზე (ქისრით) გადმოცვარება. *კისრეთით წამოგდება.*

ჰისკნელ-ს *ტრფ.* 1. კისრად იღება, თაფის თაფზე იღება, რისამე შერყნელების, გაქეთების პირამას. *იძლევა. ვაქიდებულებას ქ. — პაპუნიძეზეც-ლობას ქ. 2.* ხელს ჰკიდებს: *კიდრულებს. ჯოხელ-ვაკარ ხინკალებ ქ.*

ჰიხარ-ი [Cucumis sativus] 1. უროწლიანი ბოსტნეული მცენარე გოგრისებთა ოჯახისა: აქვს გართხმული ღერო და ხაოიანი ფოთლები; ისხამს გრძელ ზეკანე ნაყოფს. 2. ამ მცენარის ნაყოფი. *შეშა კოკრები. — კიტრის წნება.* — *თაფას კუპა კიტრად ლირს. ე) კიტრის ფასად* (საუბ.) – *ბალას თაფად.*

ჰიჩას-ა კიტრა ჯიშები — 1) უაშლის ჯიში: აქვს მოსწრეკული ან მოგრძო ნაყოფი მოკლე-მოსწორი ვეშოსი. 2) ამ ხის ნაყოფი.

ჰიჩიჩას (კიტრისები) [Ecballium elaterium] მრავალწლიანი ჯალური მცენარე გოგრისებრთა ოჯახისა; ისხამს კიტრის მსგავს პატარა ნაყოფს; ბაეროკლებულად მშრალება და ხრაიკა ადგილებში.

ჰიჩო ვეშოს, ვაჟიშვილ თფითმფრინავის, უკანა ნაწილი.

ჰიჩობ-ს იხ. გაკეთებს.

ჰიჩობ-ა სახელი კიტრად ზენის მოშენებისა.

ჰიჩობ-ი წერილი ფიჩხი; წერილი, ხმელი ტოტი.

ჰიჩ-ი კბილი (ბავშვის ენაზე).

ჰიჩობ-ა (კიტრებანი) [Crepis] ისლის მსგავსი მცენარე ერთგვარი; ხმარობენ სახლის სახურავად.

ჰიჩობ-ს *იხ.* დაკლას, მოკლას. *ჭ შიშოლი კლას — მაკლე ეოტას აფხეს, — ამოშრიტას.*

ჰიჩობობ-ა [ტერმ.] კლაუზია ერთობლითაა კლაუზიან საროსებში (ან მეკანიზმებში). *რიალების ქ. — ბაბეკი მაჭანკალს ქ.*

ჰიჩობ-ი [ხოლ.] პატარა ფორტეტები, რომლებზე თითის დაკერთიც ამოშენილია რაიმე მეკანიზმის (რიალის, საწერი მანქანის, ტელეგრაფისა და მისი.) *ხერკებები.*

ჰიჩობ-ობ *ლილაშების მქონე.* ქ. *ხარკეები.*

ჰიჩობა სახელი იქლაკნება, კლაკნის ზენაითა მოშენებისა.

ჰიჩობ-ს *ტრფ.* მიხეთ-მიხეთით გაპყას, მიპაყას (ზაზი...). ‖ მიხეთ-მიხეთით აშორებას. *ვეღლ კუდს ა — ის ზედ. იკლაკნება, კლაკნა, კლაკნილი.*

ჰიჩობ-ი მიხეთ-მიხეთით, ხვეული, დაკლაკნილი. *ა. ზაზი — ქ. პილკა.*

ჰიჩობ-ი მოკლეტანები, ბანჯგვლიანი ღერძი მზარეული ღონისძიება და ზოგი ცხოველისა, — ბრუნაული, ჭანჭარ. *აღწერს კლაკნები. — ხეთან კლაკნები. ჭ კლაკნებ გაქრაზ (გამოკლაკნე) — ხელი იყიდის რასმე კლაკნების ჩაჰპოვნის, კლაკნების მოიყრების (მოიყრის) — დაიპარის, დაეპატრონება რასმე; ხელმი ჩაიყიდის.*

ჰიჩობობ-ა კლაკნების მქონე.

ჰიჩობობ-ი [ტტ.] ერთგვარი სასუფე მუსიკალური საკრავი ხასი.

ჰიჩობ-ი საქართველოს ისტორიული პროვინციის — კლარჯეთის მკვიდრი ქართველები.

ჰიჩობ-ი [ლაზ.] 1. საერთო ინტერესების მქონე დიდი სოციალ-ეკონომიური ჯგუფი, რომელსაც აერთიანებს საწარმოო საშუალებებთან ერთნაირი დამოკიდებულება: *ჯალაბები ეწოდება ადამიანთა ლიდ ჯგუფებს, რომლებიც განსხვავებიან მათი ადგილით საზოგადოებრივი წარმოების ისტორიულად განსაზღვრულ სისტემაში, მათი... დამოკიდებულებით წარმოების საშუალებებისადმი, მათი როლით შრომის საზოგადოებრივ ორგანიზაციაში და, მაშასადამე, საზოგადოებრივი სიმდიდრის იმ წილის მიღების წესით, რომელსაც მათ ფლობენ (ლენინი). შენახავ ქ. — ანტაგონისტური კლასები. — კლასიანი ბრძოლა. 2. ზოგჯერ ჯგუფებ, რომელსაც წილის განაწილებაში საერთო სასწორი არა აქვს, მაგალ. კლასის მიხედვით. 3. სკოლის ოთახი, მოსწავლეები შეკიდნენ კლასში. 4. მოსწავლეთა ჯგუფი (კლასიკურობითაში, სამხატვრო სასწავლებლებში), რომელსაც ხელმძღვანელობს მასწავლებელი პედაგოგი და რომელიც ამ თუ იმ დარგში სპეციალიზდება. ფორტეპიანოს ა. — ვიოლინის კლასი. 5. წელნაკვთი და ესთეტიკა კლასიციზმის მიხედვით ნიშნავენ. ტურგენევისა ა. ბ. ტოლის კაცუ-*

ტის ტიპი, განსხვავებული მოწყობილობის ხასიათით და ფასის მიხედვითაც. პირველი კლასის კაცუტა.

ჰიჩობობ-ურ (კლასიკურშეი) რაც სკოლის სწავლი დონეს საათობის გარეშე წარმოჭას. *ქ. შუშაობა. — ქ. საკოთხეი ენებენ.*

ჰიჩობობ-ი დიდი მწერალი, მუსიკოსი, მხატვარი, მეცნიერი, რომლის შემოქმედებას საყოველთაოდ აღიარებულია და სანიმუშოდ არის მიჩნეული. *ქართული ლიტერატურის კლასიკოსები. — მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსები.*

ჰიჩობობ-ა 1. კლასიკოსების მიერ შექმნილი. *კლოვნელი ა. პიესა. — რუსული ქ. მუსიკა.* 2. სანიმუშო, საუკეთესო: *ტანიორები. ქ. მაგალითი. — ქ. შრომა ზოგად ქიმიაში.* 3. *ტყე ბერძნულ და რომაულ ლიტერატურას დაკავშირებული. — ანტიკური, ქ. ენები.* ‖ *ანტიკური ენებისა და ლიტერატურის შესწავლასთან დაკავშირებული. ქ. ფილოლოგია. — ქ. განმანათლებლობა (მეცხრე ოსუნოში).*

ჰიჩობობობ-ა [ლათ.] კლასებად, ჯგუფებად დაყოფა საქონლისა, მოვლენებისა... *ამა თუ იმ ნიშნის-თვისებათა მიხედვით. მცენარეთა ქ. — ანიმალ.*

ჰიჩობობობ-ი კლასის (მნიშვ. 1) დამახასიათებელი, კლასების მიხედვით განსხვავებული. *ქ. ბრძოლა. — ქ. წინააღმდეგობა.* ‖ *კლასებად დაყოფილი. ქ. საზოგადოება.* ‖ *ამა თუ იმ კლასის ინტერესებით ხელმძღვანელობის მსახამისი. ქ. თვალსაზრისი. — შეხედა.*

ჰიჩობობობობ-ა კლასობრივი ბუნება, კლასობრივი ხასიათი. *ხელოვნების ქ.*

ჰიჩობ-ა (კლდისა) მთის დაქანებული ქონაი გვერდები, უსწორმასწორო ნაპირების მქონე. *ხალდ ქ. — ღელეზე ქ. — კლდის ქიმი. — კლდისაგან მაგარი.*

ჰიჩობობ-ი ვიწრო გასასვლელი კლდეებში.

ჰიჩობ-ურ (კლდე-ღრისა) კლდე და ღრე.

ჰიჩობ-ი იგივეა, რაც კლდოვანი.

ჰიჩობობობ-ა [sedum caucasicum] მრავალწლიანი ბალახისებრი მცენარე; აქვს სქელი მოხრეკილი ფოთლები და მოთეთრო ყვავილი; იზრდება კლდეზე.

ჰიჩობობ-ი კლდეებისადან შემდგარი, კლდეების შემცველი. *ქ. მთები. — ქ. ხევი. — მდინარის ქ. ნაპირი.*

ჰიჩობ სახელი აქლებს, აქლდება ზენაითა მოშენებისა.

ჰიჩობობ-ი (ზოგ.) რაც კლებულობს. *ქ. სიჩქარე.*

ჰიჩობობობ-ს *ტრფ.* ნაკლები ხდება, — მცირდება, სუსტდება, ნელდება (ბაპირებს). *მატულობს) შეკი თავდადება ქ. — ხმაური ქ. — ზღვის დონე ქ.*

ჰიჩობ-ი 1. ფეხშიმე მძუძუნის ლერო, რომელზედაც კიბეკები ამოდის. 2. ფოთლებაცილილი წვრილი ტოტი რისამე. *თამბაქოს ქ.*

ჰიჩობ იგივეა, რაც გლეხები.

ჰიჩობობ-ი [ლათ.] წუდმეთი მეშვიარი, დამკვეთი, მაღაზიის კლიენტები. — *პატრონები ქ.*

ჰიჩობობობ-ა ვისიმე, რისამე კლიენტები ერთობლივად.

ჰიჩობობ-ი [ბერძ.] იგივეა, რაც პაპა.

ჰიჩობობობ-ი ამა თუ იმ პაპის, კლიმაცის მეუაყრი, დამახასიათებელი. *ქ. პირობები.*

ჰიჩობობ [ბერძ.-იდან] — საეკლესიო, საღაც მეურნეობასთან ერთად წარმოებს საეკლესიო-აქლეთი. *და საეკლესიო მეშობა. ქარტვლელი ქ.*

ჰიჩობობობ-ი კლიენტის ხასიათისა: კლიენტის პირობებში ჩატარებული. *ქ. საკადმყოფო. — ქ. წყლიზარეთა.*

ჰიჩობ (კლიტისა) 1. საკეტი მოწყობილობა კარისა, ყუთისა და მისთ.). 2. იგივეა, რაც ბოქლომი, კარს ქ. აფეშ. 3. იგივეა, რაც ვასალები. ‖ *ხიმ ხელს ქ. აფეშ — ყურ ბედაუს რისამე თქმას. ეხმა კლდეთ ფალდეთ — საგულვებელი დაცდენ; დალ საიდუმლოების მოცდენ.*

ჰიჩობ-ა [ანგ.] ტირის ზუსტა (მსახიობის). ‖ *გადაც. მსახიობა ვინმე.*

ჰიჩობ-ი [ინგ.] 1. კუნძულოვან-საგანმანათლებლო პოლიტგვერანტის სასოფლებელი და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციის. *შეშაობა ქ. — ქარხნის ქ.* 2. *ასეთი ორგანიზაციის შენობა.*

ჰიჩობა *ტრფ.* შეტი ან ახის ხავშიო, — საკმისთვის, სამფოფოს. *ქ. ამწეები ლოდინი. — ქ. ხეზრობა.*

ჰიჩობობ-ს *ტრფ.* საკმისთად ფილს, — სფერდება რასმე. *კმაყოფილება ასრულება.*

ჰიჩობობ სურსათი-სანოვაგეთი (თუ სხვა საგნით ნივთებით) მომარაგება, უზრუნველყოფა, დაკმაყოფილება. *ჯარისკაცის ყოფაში ქ. ‖ ვისიმე კმაყოფილება — ვისიმე საჭიროება, ვინმე არის. მოიხედეთ ყველა ფეხის ქ. ეყო.*

ჰიჩობობობ-ი ვინც სურსათით ამას, რაც აქვს; ვინც სასაოვნებელია რამით. *თაკილი ბედის ქ. — წუხელ ნაცარი ქ. ცარიელ.*

ჰიჩობობობობ-ა *იხ.* დაკმაყოფილება.

ჰიჩობობობობ-ი საკმარებლის გრძნობა (რაიმე წილობის შესრულების, გულის ჯერისაც... ჯაბი). *ქ. გვრძნობ. — კმაყოფილებით უსმენს. — კმაყოფილებით გაიღება.*

ჰიჩობ სახელი აქვეს, უკმეფს, ზენაითა მოშენებისა. *საკმეველს ქ.*

ჰიჩობ-ს *იხ.* გაკმენებს, ჩაკმენებს.

ჰიჩობ-ს *ტრფ.* ქნაენი გაიქეს. *კატა ა.*

ჰიჩობ-ი კატის ხმაობანა.

ჰიჩობობ (ქნაენისა) რასაც ქნაენი სჩვევია. *ქ. კატა.*

ჰიჩობ (ქნასახი) [Crataegus orientalis] ფაბაენ ხე (ან ბუჩქი) ვარდისებრთა ოჯახისა: ისხამს ბელი ოდენა წითელ ნაყოფს, რომელიც იჭმება.

ჰიჩობობობ-ი ქნაენი, ქნასკენული. *თბილ კლიმატში ქ. ტყის ოდა.*

ჰიჩობ-ი მაგარი, ხმელი ან ნაშეშეიანი რისამე ქნეჭის ხმა, — ქნაჭენი. *თბილ ქ.*

ჰიჩობობობ-ი იგივეა, რაც ანტაგონები.

ჰიჩობ-ი იგივეა, რაც ქნატენი.

ჰიჩობ (ქნასახი) ძალზე გამხდარი, მშვილ. *სუსტი ქ. ვინ.*

ჰიჩობ-ი (ქნეთისა) ოქროს ფერში ამოღებული ძაფი.

ჰიჩობ (რუს.-იდან) (მტ., საუბ.) თავდაღი ტოლი ან ქერიანი.

ჰიჩობ-ი (რუს.) (მტ., საუბ.) თავადი.

ჰიჩობობ (რუს.) (მტ., საუბ.) თავადის ქალი.

ჰიჩობ-ი (მტ.) სულ მცირე, ხულ პატარა.

ჰიჩობობ-ა *იხ.* დაკნინდება.

ჰიჩობობობ-ი (ქრისანე.) ფრანც. რომელიც აღნიშნავს, რომ საგანი დამაგრებულია სახით არის წრიმდგენილი.

ჰიჩობ-ი [ტერმ.] 1. თავდაპირველ მოკლე ღეროსანი, რომლითაც ამაგრებენ მცირ რამეზე ქალღეტს და მისთ. — ჭიაკანი. 2. ღილაკი, რომელზე თითის დაჭერითაც მოქმედებას იწვევს რაიმე მექანიზმი. 3. ტანსაცმლის შესაკერელი ერთგვარი (ლილოსნისა, ქალაქმანისა).

ჰიჩობ-ი კაკის ნაშთები.

ჰიჩობობობ-ი [ლათ.] სახელმწიფოების ან პოლიტიკური პარტიების გაერთიანება, კავშირი საერთო მიზნის მისაღწევად.

ჰიჩობ-ი [Cyprinus carpio] მტკნარი წყლის თევზი ერთგვარი (*სინონ.* გოჭა.)

ჰიჩობ-ი 1. ხის დიდი ჭურჭელი, გაკეთებული გულამოღებული მორისაგან; იხმარება მარცვლეულისა და ჭვრილის, აგრეთვე რძის ნაწარმის შესანახად. *საფქვლის ქ. — რძის საწველი ქ. 2.* მთლიანი ხის მოგრძო ჭურჭელი, წყაროსთან დადგმული (საქონლის დასარწყულებლად). 3. მარცვლეულის საწყაო სხვადასხვა ზომისა (4-5 ფუთი). *ერთი ქ. ბოროკელი.* 4. *ვაკლიმატებულ უცხო მორი, რომელიც მიწიდან ამონიდნარე წყარონაი შეეძლება წყლიდან წყლის შესაკრებად და გამოსაფენად.* ‖ *კოლის წყარო — წყარო, რომელსაც კოლი უყვის და წყალი შეე გამოს. კოლის წისქვილი — ისეთი ტანტანა წისქვილი, რომელსაც კოლში დაბრძენილი წყალი, — ბუშტიანი.*

ჰიჩობ-ი [ფრ.] პირობითი აღნიშვნების ან სიგნალების სისტემა. *ასოთა ქ. — ეფექტური ქ.*

ჰიჩობ-ს *იხ.* დაკოდას, მოკოდას.

ჰიჩობ-ი (კოდილისა) მატარა, საბაგშო. წყარწამებული ისარი (იფან იმერეთსა და გურიაში).

ჰიჩობობ (კოდასანი) ცხის გრძელნისკარტა ფრინველი: იკვებება ხის ჭია-მატლებით. *რომელიმე ეძებს ხის ტოტში, — ხეკაკუნა.*

ჰიჩობ-ბ-ობ *იგივეა, რაც ბზეკაც-კოდალი.*

ჰიჩობობ-ი [ლათ.] კანონსა კრებული. *სისტემაც საკანონის ქ. — სამოქალაქო ქ.*

ჰიჩობ სახელი კოდაკს ზენის მოშენებისა. ‖ *ჭის კოდი — 1) წისქვილის ჭის ზედაპირის დაწოლილობაც საკეთილო ქუდით. 2) გადაკ. ბანკნტლიერი მხრე მუშაობა. — შან. წყლები, ნაკოდილი, საკეთილი.*

ჰიჩობობ-ი კოდის (მნიშვ. 3) მოეკუთვნებისა. *ქ. საწყაო.*

ჰიჩობობ (კოდილისა) დაკოდილი პირუკეთი.

ჰიჩობობობ კოდის (მნიშვ. 3) ტევადობითი, ზომითი.

ჰიჩობობობობ-ი [ლათ.] რიცხვი, რომელიც რაღაც ფენომენთაგან განსაზღვრავს რაიმე მოვლენას. *ზრდის ქ. — მარტ ქმედების ქ.*

ჰიჩობ-ი მცირედ ჩაღრმავებული ტაბანი მოგრძო ნარაცი სითხის, ფაფისა და ჭენიანი საჭმლის ასაღებად. *სუფრის ქ. — ჩაის ქ. — ზღვა კოჭნით ცალიკ. ქ კოჭნი ნაცარში ზაუვარდება — ეარაული არ გაუმარილებება, წამოწეწილი საქმე ჩაიშლება.*

ჰიჩობ-ა აქლების ბაჭიები.

ჰიჩობ-ი [რუს.] ბანჯის ხიგ თამაშში — იმ ფარისა და სახის ქალალდი, რომელიც ყველაზე დიდად ითვლება (ამ თუ იმ ხელზე) და ჭრის ყველა სხვას. — *ოცდა ქ.*

ჰიჩობობ ბანაობის მცავეი ხის ჭურჭელი. *მარცვლეული საწყაო (იგივე ნეფოს ტიპის).*

ჰიჩობობ-ი, ჰიჩობობ-ი [Acorus calamus] ჭაობის მრავალწლიანი ფეხურებიანი მცენარე: აქვს ხმლისებური ფოთლები და თავთავად შეკრული პატარა ყვავილები; ხმარობენ სამკურნალოდ.

ჰიჩობობ-ი (კოიდრისა) [Iolium perenne] მრა-

ელწლეულანი სკვნები ბაღანი მარცვლიანთა თჳსებისა.

კოკა 1. წყლის საზომი თიხის ჭურჭელი, დიდ-მუცლიანი, ბანაკცხელიანი და ცალყურიანი. *ქ. ვერ ვიპოვნეთ წყალს არ მოიტანსო. — ქ. წყალზე გამგზავნეო. 2.* ღვინის საწყაო, სხვადასხვა კუთხეში სხვადასხვა ზომისა.

კოკისპირობ-ი კოკისპირული წყობა — დიდი წყობა, — თაესებრ. *კოკისპირულად — ისე, როგორც კოკისპირულ წყობას ახასიათებს. ქ. წყობს. — ქ. ანბანს.*

კოკნინ-ა ეწოდ. *ცოტ-ცოტას, წყრილ-წყრილად ტკბილ ხმებრივ ტირილს კოკნა, კოკნა, მეხმაროსა კი შეკერავთ.*

კოკრა-ი გაუშლელი ყვავილი. — *კოკრი. ქ. ვარდი. ‖ კოკრები ულაგებენ — ახლად ამოსული ულაგებენ.*

კოკობიკა (კოკობიკასი) (საუბ.) უშნოდ მოკაპწკაპე ადამიანი.

კოკობიკობა (საუბ.) კოკობიკას თვისება, — უშნოდ კაპწკაპობა.

კოკორჭა თევზის სამეჯოჯინეთაო — ვინრობილთაგანი წნული ტალჩისა, რომელსაც დაპირქუშებით დგამენ.

კოკოლა (კოკოლასი) კონუსის მსგავსი თავწეტიანი ნერავა, ზღინი (ქუთაისა, ოქუფილისა .).

კოკონა (კოკონასი) [Radiceps] პატარა იხვი ერთგვარი

კოკორა-ი (კორასა) 1. საფეთკუ ქვირტი; გაშლილი ფიალი. *ბეშ კ. გამოილო. — ვარდის კ.* 2. პატარა კვერი (მჭადისა, პურისა). ‖ კვერი, გუნდა (ცარაფისა)

კოკორაშვილ-ი კოკრებიანი. *ქ. ვარდი.*

კოკორინა (კოკორინასი) გარეული იხვი ერთგვარი.

კოკორჭ-ი გუნდაწოებული ჯოგრა, აკრნის ქნევ მიკრული, ბავშვის მაჯისათვის (იცის ქართველმა).

კოკორჭნა (კოკორჭასი) ოგიება, რაც წინეო.

კოკრაშვილ-ი რასაც კოკრები აქვს.

კოკროჭინა (კოკროჭინასი) (საუბ.) პატარა და კოხტა.

კოკრა-ი ოგიება, რაც კოკისპირული. *ქ. წყობა. კოკრად — ოგიება, რაც კოკისპირულად. ქ. დაუწყო წყობამ.*

კოკრა (კოკრასი) პატარა კოკა.

კოლგოზ-ი გაბმაური და გაჩაგრებული კოშტი მიწისა, ბავშვის გუნდ-გუნდაო მიწა.

კოლეჯა [ლატ.] (წნევ.) ამხანაგი სპეციალობის, პროფესიის მიხედვით

კოლეგია [ლატ.] თანამდებობის პირთა ჯგუფი, წარმოადგენს ადმინისტრაციულ საათათბირო ან განმკარგულებელ ორგანოს. *სამინისტროს კ. — სარედაქციო კ.*

კოლეგიალ-ი *ბელმძღვანელობა*

კოლეგიალობა კოლეგიური მუშაობა, ხელმძღვანელობა.

კოლექტივ-ი [ლატ.] 1. ადამიანთა ჯგუფი, რომლებსაც აკავშირებს საერთო საქმიანობა (ან მიზნები) *ქარხნის მრავალათასიანი კ. — დეპუტატების მხატვრული კ.* 2. (საუბ.) ოგიება, რაც კოლექტიური.

კოლექტივისტობა წერილ. ერთპიროვნული გლეხურ მეურნეობათა გარდაქმნა მსხვილ, კოლექტიურ სოციალისტურ მეურნეობებად. — კოლმეურნეობათა ჩამოყალიბება

კოლექტივობ-ი კოლექტივის ხასიათისა, — საერთო, საზოგადო, ერთსულოვან. *ქ. საკეთრება. — ქ. მეურნეობა. — ქ. ცხოვრება სპეციალებს.*

კოლექტივობა კოლექტიურის თვისება, კოლექტიური ხასიათი.

კოლეფსი [ლათ.] ერთნაირი სავენის სისქე-ში მოყვანილი კრებული, რომელიც საინტერესოა სამეცნიერო. მოატარეთ ან ისტორიულ ფილოსოფიკოსი. *მეცნარეულის კ.*

კოლექციონ-ი [ფრ.] კოლექციის შემკრები, შემცველი.

კოლვ-ი [ინგ.] სხვადასხვა ტიპის (საშვალო ან უმსხვილესი) სასუნველებელი ინსტრუმენტი, ამერიკაში და ზოგ სხვა ქვეყანაში.

კოლინჯ-ი 1. (ანატ.) მსხვილი ნაწლავის შუა ნაწილი. 2. (ზოო.) ამ ნაწლავის დაავადება.

კოლიფ მოხარშული ხორცი, თაფლით (ან შაქრით), ნუშითა და ქიშმიშით შუშაბენით; ამზადებდნენ მიცვალებულთა მოსახსენიებლად.

კოლიტ-ი [ბერძ.-ლატ] მსხვილი ნაწლავის ანთებითი დაავადება. *ქრონიკული კ.*

კოლიფანე (კოლიფონიასი) კოლმეურნეობის წევრი.

კოლიფონიანობა კოლექტიური მეურნეობა — სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციული ფორმა, რომელიც წარმოქმნილია ერთპიროვნული გლეხურ მეურნეობათა გაერთიანების (კოლექტივიზაციის) გზით. *მოწინავე კ.*

კოლიშ [ფრ.] 1. ნაგები სეტყვი (შენობისა), რომელსაც ეწოდება ჭერი, თაღი. *მარმარილოს კ.* 2. ერთიმეორის მიყოლებით დაწყობილი ან მიბა-ვილი აგებისების, მასქანების ჯგუფი. *დემონსტრანტების კ. — ავტომობილების კ.*

კოლიშობა [ფრ.] გაღასურეთ ერთმანეთთან დაკავშირებული კოლონების მწკრივი.

კოლონა [ლათ.] 1. ქვეყანა ან მხარე, რომელსაც დამოკიდებული მმეწონილ ერთ ცენტრს ადგილი. 2. მხედრად დასაწონილი ქვეითთაგან დამდგარები საბრძოლველის მოქალაქეებით დასაბუდებული ადგილი. — *ბერძნული კოლონიები მეორე ათასში. 3. სპეციალურ დანიშნულების დაწესებულება ან დასახლება. ბერძნა-გაბერების კ.*

კოლონიალურ-ი ეინე კოლონიის (მნიშვ. 1) მშრომელთა ჩაგვრა-ექსპლუატაციის ეწევა.

კოლონიურ-ი 1. კოლონიის (მნიშვ. 1) შესაბამისი, კოლონიის მფლობელებისათვის დაკავშირებული. *ქ. ჩაგრა. — ქ. ქვეყანები. — ქ. ომები.* 2. კოლონიების მფლობელი (სახელმწიფო).

კოლორატინ-ა [ლტ.] 1. ფერების შესაბამა, რომელიც სურათის საერთო იერს (ტონეს, ბგერას...) ქმნის. 2. გადაც. დამახასიათებელი იერი (ტემპის, უხმაობისა, ადგილისა...). *აღძრულელი კ. — ადგილობრივი კ.*

კოლორატორ-ი 1. კოლორატის მქონე. 2. გადაც. მკაფიოდ გამოხატული. დამახასიათებელი. *მსახიობმა კ. სახე შექმნა.*

კოლორიზატორ-ი [ფრ.] (ზოგნ.) ძალიან დიდი, უზომობაზარი. *ქ. წარმატებაა. — მშენებელი ლოტბარ-ტურის კ. გაფლენა.*

კოლორიტ-ი ძოხის ტკბეის ტიპი, რომლზე მოქერი.

კოლორიტ-ი პატარა ყუთი. *პასტორთის კ. — ანაწილის კ.*

კოლტ-ი ლერის ჯგიკი.

კოლტ-ი შეღლებული სისხლი.

კოლტაშ-ი ბეული კოლტეის წკეიფრი მოსახლეობა, იბერიულთა მონათესავე ხალხი.

კოლტაშ-ი ბეული კოლტების ეკუთვნილი, მათი დაბასახიათებელი. *ქ. ფილი.*

კოლფიშ-ი [ინგ.] ოგული ობებრუნის მასქანა; შეიცავს რამდენიმე მეკანიზმს და ერთდროულად ასრულებს რამდენიმე ოპერაციას. *თეთრფაფაზი კ. — ხასოფლის-სამეურნეო კ. — ქვანაბრძოლის კ.*

კოლჰიდ-ი სასოფლო-სამეურნეო კომპანიის წამყვანი (შემპნეზე).

კოლჰიდ-ი (კომპლასი) მრეკალთაციანი დიდი ჯარხი.

კოლჰიდ-ი [ლათ.] ხმაგადასხვა დარგის სანარმოთა გაერთიანება. *საფოსტოეროები მოსმაზრებენ.*

კოლჰიდობრ-ი კომპანიაებში (მნიშვ. 2) დასწავლებული (იმპორტი ნეულეზრივ დასაბრძოლი მნიშვნელობით).

კოლჰიდიან [ლათ.] 1. გაჩკეულ სახის ზეერთება, შესაბამა, ურთიერთშეფარვება რისამე: *ფერების კ. 2.* დაეშვებელ, აკრძალული მოქმედება, ხრიკები რაიმე მიზნის მისაღწევად. *პოროშენკოსეულად ამ კამოშენაცვლა. 3. გარეული ტერიტორიის ურთიერთშეფარვება (ფეხბურთში, ჭადრაკში...). ლატვიი კ. გათამაშება.*

კოლჰიზიონ-ი [ფრ.] სპეციალური ტანისამოსი, მთლიანი შარავალ-ხალათი.

კოლჰიკ (კოლჰიკასი) ქართული ბალეური ზღაპრის გმირი, თითქოს სულელი, მაგრამ მოხერხებული.

კოლჰიზნ-ი კოლმეის მქონე; კოლმეით შეიარაღებული. *ქ. მუჯიბი.*

კოლჰიზნ-ი [ლათ.] 1. სამხედრო პირი, რომელიც საც ეფლავა ქალაქის ფარიცეზში ჯარის ნაწილებისა და სამხედრო მოსამსახურეების მიერ ფილიალის და წესდების დაცვისათვის თვალყურის დევნება. *ქალაქის კ. 2.* საზოგადოებრივი სახლის მსახველი; სასულიერო დანიშნულების სადგომის უფროსი. *საკრძალო საძოგრებელის კ.*

კოლჰიდობა [ლათ.] დაწესებულება, რომელსაც კომენდანტი (მნიშვ. 1) მეთაურობს.

კოლჰიდ-ი [ლათ.] ბრძოლის ველზე ან ბრძოლის ველის სტრატეგიული მნიშვნელობის ადგილი, რომელიც ხელსაყრელ პირობებს ქმნის ჯარების ბრძოლის წარმოებისათვის

კომპონენტ-ი [ლათ.] შემადგენელი ნაწილი რამისა.

კომპოსტ-ი [ფრ.] მაჯისა წყალში მოხარშული სადილი (ქვანაში). ლილ კ.

კომპოტ-ი [ფრ.] წყლით (ან წყლით) დახარშული ტკბილი, რომელსაც ადგენენ მზმარეულ ხილ (ანდა ადგენ და უმატებენ წყლიანებული ქილიანთან და ბამბით). ფთ კ. — გასაშრობელი კ.

კომპოზიტორ-ი [ლათ.] პირის საკრძნაო და შეკრებილი სახით მიმწერებელი მანქანა.

კომპოზიტორ-ი [ლათ.] ურთიერთდამოკიდებულების გზით ნაერთები.

კომპოზიტორ-ი კომპოზიციის სპეციალისტი. კ. წერაქვანა.

კომპოზი-ი უნაკირის ტატვის თავი.

კომპოზი [ფრ.] გიორგიევის ზეიმის დღეს ჯვრის პოვნა აღმოჩენისა, რომელსაც ეძღვნება ეკლესიური ლიტერატურის ნაწარმოები. ♦ პატარა კომპოზი – 1871 წელს ეკლესიური წმინდანთა სალხის მოწყობილობა.

კომპოზი-ა [ფრ.] სალხის მეშვიდეზისაგან დაკეთებული ნაკეთობა. — კ. მოსკოვის კომპოზიის ნიმუში.

კომპოზიტორ-ი

ორგანოების ფუნქცია. 2. ასეთი ხელშეწყობების მიხედვით ორგანიზებული საწარმო.

კოსმეტიკა [ლათ.] (ფიზ.) შეხედულებათა სისტემა რისამე შესახებ.

კოსტა-ი 1. ულტის (ან მთის) წინ წამოშენილი ნაწილი. 2. ზღვაში წყდნად შემრილი ხმელთაფის ნაწილი.

კოსტიპ-ი (საუბ.) რაიმე დაკოლებული მოძრაობა, ქანაობა.

კოოპერატიზმ-ი 1. კოოპერატიული ორგანიზაცია. სამრეწო ~. 2. (საუბ.) კოოპერატიული მაღაზია. სოფლის ~.

კოოპერატიკა [ლათ.] 1. შრომის ორგანიზაციის ისეთი ფორმა, რომლის ფარგლებში ცალკი ადამიანი მოსაწილეობს ერთის და იმავე (ან სხვადასხვა) მაგრამ ერთმანეთთან დაკავშირებულ შრომის პროცესებში. 2. საამხანაგო, საეკონო ან სამეურნეო ორგანიზაცია, მის წევრთა თანაშრომლობასა და ურთიერთდახმარებაზე დაფუძნებული. *კასტომარებელი ~. სამთო ~. სასოფლო-სამეურნეო ~.*

კოოპერატორ-ი კოოპერაციის ხასიათისა, კოოპერაციაზე დამყარებული ~ ორგანიზაცია.

კოორდინატა-ი [ლათ.] (მათ.) სიდიდე, რომელიც განსაზღვრას წერტილის მდებარეობას სიბრტყეზე ან სივრცეში.

კოორდინაცია [ლათ.] (ფიზ.) რაიმე მოქმედების, საქმიანობის შეთანხმება, ურთიერთშეუპირისპირება. *მოძრაობის ~.*

კოპ-ი¹ ძლიერი დარტყმისაგან ამობურცული ადგილი (ადამიანის თავზე, შუბლზე). *პეპლებს ~ აზის.* ♦ კოპებს შეკრავდა – შუბლს ხან შეიკმუხნის (გაჯავრების, წყენის... ნიშნად.)

კოპ-ი² ქსელის ცარიელი თავფხურების შემადგენელი ნაწილი. ატლასში (ან სატინში) შეკერილი ბამბის ბანდარაჭები. რომელსაც ღეძნენ ჩიხის შიგნით – მასზე ქინძისთავებით ლერჩების დასამაგრებლად.

კოპ-ი³ ტყავის წერილი ნაჭერი, თასმა, ქალამნების ამოსასმელი.

კოპაკ-ი ქამრის, უნაგირის, ღაგმის მოსართავი ღილები ლითონისა. *ვერცხლის ~.*

კოპაკა (კოპაკანი) (მზ.) ხვეულთა და ფშვილეთა წარმოქმნილი ღეთაება.

კოპანი ნაკი ერთგვარი.

კოპე (კოპისა) იგივეა, რაც ორმამი.

კოპეიშვილ-ი ენე კოპეი შეცარა, – შეხვეშემეხვინება.

კოპინი-ა (ლუბ.) იგივეა, რაც იფანი.

კოპიტარ-ი (მზ.) სპილენძის შაურიანი.

კოპიტნარ-ი (ლუბ.) იგივეა, რაც იფანარი.

კოპიძ-ი მოყინული ან შემხმარი მიწა. – გალეწილ ნიადაგზე ადამიანის, ცხოველის, ურმის და სხვ ნავალი რომ შეიმჩნევა ან გაიფინება.

კოპიშნარ-ი ადგილი, სადაც ბეური კოპიშნა.

კოპლაშ-ი ფერადი წერვები ქსოვილზე.

კოპლაშივ-ი კოპლაშის მქონე. *კ. კაბა.*

კოპაონ-ი ჩენილი, დარჩენილი ზეთიანი მცენარეების თესლიდან ზეთის გამოსაღის შემდეგ. (დაწნეხილი ფირფიტების სახით) მხარიდან საქონლის საკვებად.

კოპაშარ-ი კოპაში ქალაშანი – ირეველ ნაოჭასხმული ქალამანი (იფანტან ამერეთში).

კოპაშივ (კოპაშანი) მოძრავი და მოხდენილი; კოხტა. *ცქვილი კ. ქალი. – კ. ბიჭი. – კ. სოფელი. – კოპეწიდან ჭიმოყინილი ეიეთნა.*

კოპაშობა-ს ეროვნ. კოხტობის, კოპეწილობა.

კოპაშიშობა სახელი კოპაშ ზმნის მოშველებისა.

კოპაწაწა-ი (ლუბ.) სულ უმცროსი შვილი, – ბაბოლაია.

კოპიძ-ი კანის ადგილობრივი გასქელება (მუშაობისას ზედაფენის გამო და სხვ.), – კოჟრი, ხელზე *კოდეები გაეჭრნენ.*

კოპრ-ი 1. იგივეა, რაც *კოთრი.* 2. ხის ნუვრი, ხის კორძი.

კოპრაშ-ი კოჟრების მქონე. *კოჟრებით დაფარული, – დაკოჟრებული. კ. თითები.*

კოპრა 1. პატარა ამინაკეთო თოფის ლულაზე: მისი სამუალებით იღებენ მიზანში (სრულის ფრთს). 2. კარის საკეტი ხის კოჭი, მიმაგრებული კარის ჩარშიზე, სდებენ ან ხსნიან ხუნ. 3. იგივეა, რაც *საქეთური.*

კოპრაშა (კოპრანია) ერთგვარი მიწნული სათაფი ფარებში ან ბინაში (მნიშნ. 3) – ახალშობილი ბატკნის მოსათავსებლად. (ლუდაბერიანად).

კოპრ-ი ბალახიანი მიწის ნაკეთი, რომელიც წლების მანძილზე არ დამუშავებულა და ბალახს ფესვებით არის შეჯერთილი.

კოპრაწერ-ი კირის მორთალი მოსახლეობა.

კოპრაწერ-ი-ი [ლათ.] გაუხეთქი, ლეკნალის, რადიოს... ლაზმშორებელი, რომელიც ადგილობრივ აწყვეს ენთებს. *«კოპრაწერის» კ. – ელექტრონ.*

კოპრაწერ-ი [ლათ.] 1. კირქსანნენების მიერ გაზვიის ან კირხსნარიანთის მიწოდების წერილი ნაწილი. მათი დასასახიათებელი, კირიდან მომდინარე.

კოპრაშტიპ-ი [ლათ.] ნაწილობრივი შესწორება ან შეცვლა რისამე. *დოდგენილების ტექსტში კ. შეიტანეს.*

კოპრაშტიპ-ი [ლათ.] სტამბის ან გამომცემლობის მუშაკი, რომელიც კორექტურას აკეთებს.

კოპრაშტიპა [ლათ.] 1. სტამბაში ანწილობრივი ტექსტის ანაბეჭდში შეცდომების გასწორება. 2. თვით ასეთი ანაბეჭდი.

კოპრაშტიპარ-ი კორექტურასთან დაკავშირებული. *კ. შეცდომა.*

კოპრიაგოპ-ი ქარხნებში პირში ავადმყოფი ღედი მგლური, ავრცოფი თოქი. *მგლის კ. დოდა. – გზას (მგლის) კ. აღვლია. – თოქის კ. ტ ყოფნა.* ♦ *ჩაკანტეს აფენს* (დაავადებს) – *აურზაურს ატეხს.*

კოპრიდრ-ი (ფრ.) იგივეა, რაც ფერუვიანი (მინერ. 2). *ბერძენი ~.*

კოპრიკ-ს ბერძენ. (საუბ.) ჭანაობს (უსწორმასწორო ადგილებზე მდგომი ან უსწორმასწორობისანი ნაკვანი).

კოპრიშე (კოროშენი) [ბერძ.] 1. მეცნიერების ან ხელოვნების ნაკრებები მოღვაწე 2. ძველ ბერძნული ტრაგედიაში – ბუნების ხელმძღვანელი.

კოპრიშენ-ი (კოროშენისა) (ლუბ.) იგივეა, რაც ღამასხი.

კოპრიკოპ-ი ნაკეთი კარგაცლილი ხორმალი, რომლის ან წყალში მოხარშული და ერბოთი (ან ხაკვარით) შეზავებული. *რძის ~.*

კოპრაკოპ-ა (მზ.) კორკოტის ქეთების დღე. შიბის წინაღე.

კოპრიშ-ი ჯგუფად მყვარი ხეები; ნარეული ტყე. *ნაძვის ~.*

კოპრა-ი ზოგიერთი მცენარის, უმთავრესად კორპის ხეების ქერქი; ხმარობენ უპირატესად ხოთლის საღებავის დასამზადებლად.

კოპრაშ-ი [ლათ.] 1. ლეონიანის ეარანი, რომელშიც მოთავსებულია რაიმე მყიფეზმა. *ნაკოის კ. – თერმომეტრის კ.* 2. ცილაკეთილი ულოკა (ნაკეთობათა კოლექციები). *საბერძნეთელი კ. – ბოთლების კ.* 3. ზედაპირი შესწორია. *საგანი კ.* 4. შეფერილ რეზინები – ზოგიერთი დახურული სამწერო საშუალო სასწავლებლის სახელწოდება. *კადეტთა კ.*

კოპრიშობ-ი (ფრ.) 1. ფართო, ღრეკად სარტყელი, რომელსაც ზოგჯერ ქალები იკრავენ წელზე (კაბის ქვეშ) ტანქეშნაობის გამოსახვნად. 2. რაშე მაგარი მასალის ბანდაჟი სამკერდალი დანიშნულებისა ადამიანის კ.

კოპრაწა სახელი კორტნის ზმნის მოშველებისა.

კოპრაწინ-ა ბერძ. ნისკარტი გელეზი, წიწკანის. *არწივი კ. თავის მსხვერპლს. ♦ პირით გელეზს* (ფოთლებს, ნაკეთს...). *თმა ბერძენს კ. ეთხევ. იკორტნის. უკორტნის, კორტნა, ნაკორძნი.*

კოპრაშ-ი გორაკი, ბეღი, მაღლობი. *კორპოზე მდგარი სახლი.*

კოპრიშობა (კორპოტობა) (ლუბ.) იგივეა, რაც ფონიერობა.

კოპრიშა კაკოსნი ხე. ხორცის ხასიათი.

კოპრიშივ-ი დაკერხებით და კორპიანი ტკბილის მქონე. *კ. ჩრდილო.*

კოპრაშ-ი 1. ცეკვნად გამაკერებული ამონაზარდი ადამიანის ან ცხოველის სხეულზე. *ჩამაღლებული გამონაზარდი ხეზე. 2. ქვანივთი მაგარი გამაკერებული. კ. ჯაჭირი.*

კოპრაშენ-ი კორძის მქონე. *კ. ტოტი.* ♦ *კოპრაშიანი ხის* (ლუბ.) – უხეში, ღრე ხის.

კოპრაწ-ა (კოპრაწანი) (ლუბ.) იგივეა, რაც მელეწინა.

კოპრაწია [ბერძ.] პირისახისა და სხეულის კანის მოცეა-გალაშნება. *კოსმეტიკის კაბინეტი.*

კოსმეტიკა-ი კოსმეტიკისათვის განკუთნილი. *კ. კაბინეტი.*

კოსმოგონია-ი [ბერძ.] სპეციალური მოწვრთნილი მეცნიერი, საიდანაც ხდება კოსმოსური ხომალდების და ფეხმიწის ხელოვნური თანამგზავრების გაშვება.

კოსმოსპაზმ-ი პირი, რომელშიც კოსმოსი ფიზრია.

კოსმოსოგონია [ბერძ.] კოსმოსში ფრენის თეორია და პრაქტიკა.

კოსმოზონ-ი [ბერძ.] სამფარი ზოგიერთ მთაგრეხილებზე.

კოსმოზონ-ი კოსმოსთან დაკავშირებული. *კ. მოგზაური. – კ. სივრცე. – კ. ხმაური.*

კოსტარ (საკ.) 1. სატირაკი, კიპრიანი. *ქუდი კოსტარზე მოიკეთო.* 2. მოკრძალი, წოწიალა თავი.

კოსტიშენ-ი (ფრ.) 1. მამაკაცის თანამფარავი ზედა ტანსაცმელი – პიჯაკი და ზურგანი; ქალის ზედა ტანსაცმელი – ფაკეტი და ქეთანაკი. 2. საორთოდ, ტანსაცმელი. *თეატრალური კ.*

კოსტან (კოტანი) 1. ხის რაც (ეფდენზე ან ხეებზე) რამაც წამოსაკიდებლად. 2. ტანის ეკლესიის ნაწილი, სადაც ეკიდებიან ნათლისღების შემდეგ ნათლის ჩასაც. 3 ეკლესიის ნათლის ნინ და უკან მაგრილი ორი გასვლილი, სალის ფრთა ლერჩი რომ არ წაეკრიოს. 3. ხე-ტყიანი სმელისა.

კოსტან (კოტანი) (ლუბ.) იფიეთი, რაც ტანტა. *უნაკეთო კოტანი.*

კოსტაშ ტრიალ. ტოკეზე, წრიალებს, შეფოთავს.

კოსტაშ-ს ტრიალ. (საუბ.) იგივეა, რაც *კორკანს.*

კოსტან-ი (ინგ.) ეროვნებისანი სახელი, მეტწილად ქალებისური.

კოსტან სახელი კოტანის ზმნის მოშველებისა.

კოსტიკ-ი (მზ.) იგივეა, რაც ბუზარკვინი.

კოსტიკოპ კოტიპისაგან (ბუზარკვინისაგან) შეწუხებული საქონლის შეფთავა.

კოსტიკა (კოტიკანი) მოკლე და მსხვილი (ფეხი, ხელი, თითი). *კ. ხელები. – კ. თითები.*

კოსტიკ-ი ეროს მონატკენი. ♦ *კეხი.*

კოსტიკა (კოტიკანი) (საუბ.) ეისაე თმა ძირში აქეს მოკრეჭილი ან მოლიანად გაგლახსილი. *კ. ბიჭი.*

კოსტიკ-ი შეფეთქვილი პატარა ქილა. ალიმენტ სხეულზე საკეკლარალი მიზნით (ბასხვლის მოსახილდე). *კოტიკები მოიკოდეს.*

კოსტიკ-ი (მზ.) ვალის გაფასების უნარიკარიკული. – გაკოტრებული. ? ვისაც მთელი ქონება დაკარგა.

კოსტიკა (კოტიკანი) ნიფხვიდა და ძრიალი შეზვებული მოსაპრეული კომპოზიტი.

კოსტიკობა იხ. კ.კოტიკები.

კოსტიკივ-ი ვინაობელი ან ერთი ყველიდან მეორეზე ბრეზე, ტრიალი.

კოსტიკივ-კოსტიკივი ზედაპირ კოტიკალთ. ტრიალ-ტრიალით.

კოსტიკოპ-ს ხარეკ. 1. *კოტიკალით მიხვს.* გორავს: ეველიდან ქვეყნებს ტრიალებს ბოლოში *კ. ლოკინი. – კ. ქვა.* (საუბ.) ხახვინაქცევად ეველ (ლეკიანი – ჯაბანობით ეველ).

კოსტინ-ი ასაკის გოგო, პარტალი.

კოსტიკოპა (მზ.) კოტიკის მფეთქმორები. *კოტიკაც ფიქრა, ფეხის უქონლობა.*

კოსტიკ [ბერძ.] ქალის ქვედაცვი ჩასაცმელი. *კოსტიკ ეროსი, მარხილის და ბისი. ჭალაზე კოტიკალთ ჩაბრეული ფიცარი.* ♦ *უფლის. – მეფის კოსტიკის შემაღებელი დასაფიცარი.*

კოსტიკივ-ა (კოტიკანი ბილაბი) [Falcaria vulgaris] ორწლიანი მეტწილ ქოლგისებრია ოჯახისა; ნაყოფს ხმარობენ მხეთად და მწნილად.

კოსტ-ი [ეგრძ.] ეყარი სათხამაი, რომელსაც ალებენ ქვაბებშიდან ან ტორფის უსაფრთხე გაბურებით.

კოსტ წერილ და ვრცელეფრებიანი ბრეზი, ეკანებიდა მეორე; მისი ერთი სახეობა (ანთებულები) ავრცელებს მალარიას.

კოსტიკოპ-ა (მზ.) მიეცალებულის ბილთანაცვლად მა ტანისამოსით (დასაფლავებას შემდეგ მიეცალებულს მოაქვნდა).

კოპ-ი ხის ან ქვიანის ჭურჭელი თასივით.

კოპ-ი თეფშის საკერი დაწნული კალათა (ეკლესიის მოსაწინელებისა).

კოპა-ი 1. წვრილი და მაღალი ეიხე (ხაბა). *ბაღნარი კ. 2.* მაღალი ნაგებობა ხმელთაფზე დანიშნულებისა. *წყალსაწნეული კ. – საცარაული კ. 3.* ასეთნაგებობა შენობის თავზე (დაკვირვებისათვის). *კოპაკ ამ ხესა ეკრა ეკრა ეკ'ის მქონე. კოპკიანი ბაღალი. – კოპკიანი ბაბაკეკე.*

კოპაკ-ი (საბუ.) კოპკის მსგავსი. *კ. ამწე.*

კოპაკა (კოპკანი) კოპკიანი მაღალი (ან მაღალი ხიბეზეზე შენებული) ნაგებობა ხმელთაფზე დანიშნულებისა. *საკვირაო კოპკანი. – ბასხანეკე. კოპკანი ბაბაკეკე.*

კოპრ-ი [ფრ.] 1. ხაზარელი, შემპრეზებული სიზარი. – მოკლეკეზე. 2. ხაბინელი, ხაზარელი რამ. **კოპრაზარელ**-ი კოპრაზის ხასიათისა. – ხაზარელი, ხაბინელი. *კ. ხაბრაზია.*

კოპრაზ-ი გაკეკრილებელი, გამაკრებული ტუნელ ან ნაკეკი (ხასნელისა, გაკლაკნილი ენისაც...). *კ. ხაბილელი. – მიწის კ.*

კოპრაზ-კოპრაზ კოპრაზის ხასიათი, კოპრაზად *ეკ.კ. ეყარა.*

კოპრაზ ხაზარელის, ხაბრაზის, ხაბრაზიანების გამოხატულება. *ბებია ეკეთ-ხელზედ კ. – ხელზე კ. ეკ ხელ. აკოეწინეს, ეკარნის, კოცნა, ხაკოცნა, ხაკოცნა.*

კოპრაზ-ი ეს ეკეთ ხაბილელით დიდი ეკიანი. *ხაბილელით კ.*

კოპრაზ-ი ხაკაკ ხელით.

კოპრაზ-ი [Britanis] ეკელანი ხეკეკი (ან ხა-

შეალო ზომის ხე); ი.ეთუნს ყვითელ ფეხებიანს; ისხამს მცირე ზომის, ნაოჭიან, რომელიც იქმნება ♦ ჩვეულებრივ ყინულებით [Berberis vulgaris] — ჩვეულებრივ ბარბერის ყინულ: ისხამს წითელ ნაყოფს: სმირნაში კეთილნარნარია.

კოხიან-ი (სპეც.). 1. წრიალი, ტრიალი, ბრიალი კონცერტის გარშემო. 2. უწესოდ შეფილმა, გაშეშებ-ვაჟიშეკი, ბილწაუნები.

კოხიანობა-ს ტრიალე. (სპეც.) 1. აქეთ-იქით ცნობა: წრიალებს ტრიალებს, თამაშობს. 2. ბილწაუნობს.

კოხიენ-ი ტაგანი ჭურჭლის დასანებებელი ნივთიერება (რომლის გამონელო კორა ან კეციერის ტილა, რომელსაც ბამბა ან ცალადის ტანი ეწებება).

კოხინე (კოხინანი) დასაკონსენტრაციო გამოსაყენებელი ნივთიერება.

კოხკა-ი იგივეა, რაც კოხკასი.

კოხონ-ი (კოლესა) (ტე.) თმის ბაწვაკი, — დაქალი.

კოხონ-ი (კუთხ.). 1. კორანატელი. 2. ტიტების ალი.

კოხონა (კოხონალი) (კუთხ.) ოხშივარი.

კოხონა (კოხონალი) (კუთხ.) იგივეა, რაც წინალა.

კოხონალა-ი (კუთხ.) საბურავის წინწილა ალგილის კაეი.

კოხ-ი. 1. ადამიანის ჩონჩხის ერთ-ერთი ძვალი, ტერფისა და წვივის ძვლების შემაერთებელი; ქნის სახსარს. *კ. ამოიგდო.* — კოჭამდე ტალახი. 2. ბავშვების სათამაშო — საქონლის (ძეხვნილად — ცხვრის) ქუსის უკანა ფეხის კანქნის და ჩლიქის ძვლის სახსრის სპარებული ტიპი (ხორციანელით და გასუფთავებული). *კ. აადგილ.* ♦ კოჭებში ეტკინა (სპეც.) — ზედ. ვე. მაშინვე ეტკინა. *კოჭში ფეხი* (სპეც.) — ქალაქიდან დეზე.

კოხ-ი² გალილეი ტიპი, სახლის მოპირკეთების ქვისებრის თიხე გარდიკარებში გაღებული, ჭერის ფიცრების დასაკრავი: ასეთივე ტიპი ატაკის ფიცრის დასაფენი. *ატატის კოჭები.* — *შენის კოჭები.*

კოხ-ი³ 1. ხის ან სხვა მასალის პატარა სათამაშო რგოლი (ან კუპი). — ქვა. *ნარდის კ.* 2. საანგარიშის (მნიშვ. 4) ნაწილი — შეიში გამოუნელი და შეეთანხმა ავეშილი ხის რგოლი.

კოხ-ი⁴ ხის პატარა ღერო ცილინდრი, თაყვა და ბოლოში გაჯამაგირებული — ძაფის დასახვევი. ♦ კოჭის ძაფი — კოჭზე დახვეული წინილა ძაფი. ჩვეულებრივ საკვიკე მანქანაზე სახმარი.

კოხა² (კოჭასი) 1. იგივეა, რაც *კოჭი*². 2. ვაჭრობილეული მაფილის დასახვევი ღერი (სპეციალისტი ელექტრომაგნიტურ ხელსაწყოში). *ალმდეგ-ლის კ.*

კოხა³ (კოჭასი) [Zingiber officinale] 1. ტროპიკული ეთიოპიიდან მცენარე. — ჯანჯაფილი. 2. ამ მცენარის ფესვი, სმარობენ სანელებლად.

კოხასა-ს იხ. *კოჭასი*. შეკოჭვა.

კოხასა-ი 1. კარის ჩამოსაკიდი დეზალი ანჯამა. 2. კარ-ფანჯრის საკეტის ერთი ნაწილი, რომელიც გადაეკიდება რაზა და გაეკრება პოქლიში.

კოხაობა-ს *ტრიალ. კოჭი*¹ (მნიშვ. 2) თამაშობას. *მაკვეული კოჭაობენ.*

კოხაობა კოჭის თამაში (იხ. *კოჭი*¹, მნიშვ. 2).

კოხაობა (კოჭაობასი) ხუთი ძმა ერთად დაბადებული ბიჭებისაგან: ძმის ხუთეული (მთიულეთში).

კოხბარ-ი (კუთხ.) ოფიცა, რაც კაკაზ.

კოხვარა (კოჭვარასი) პატარა კოჭიანი, ღვინის ამოსაღები (იგივე ქართველში).

კოხვაძე-ი (კოჭვაძესი) (საპ.) დაბალეული ხეხანაზი: დაბალი ტანის, კ. კაკლი.

კოხვენ-ი ოცდაათიანი ძმა. ერთად დადგმული (იგივე ქართველში).

კოხვიშვილ-ი (კოჭიშვილი) (ტე.) მწყის ორანაგა.

კოხვ-ი ვისაც ან რასაც ფეხი ისე აქვს დაშვებული (ან დაშოკეული), რომ სწორად ვერ დადის *კ. ძაღლი.* — *ფარა მოიბრუნდა და კ. ცხვარი წინ მოიქცეოდა.*

კოხვლა-ს *ტრიალ.* 1. გამარილულად, სწორად ვერ დადის იმის გამო, რომ კოჭლია. 2. *გადაკ.* იგივეა, რაც მოიკოჭლებს (მნიშვ. 2).

კოხვლება 1. კოჭლად ყოფნა, — სიკოჭლე. *ძაღლი კოჭლობით არ მოიკეთებათ.* 2. სახელი კოჭლის ზომის მოქმედებისა: კოჭლის სირთულე.

კოხვნალ-ი (კოჭვნალესი) (საპ.) მსუქანეულებანაი.

კოხვრა-ი პატარა ქონათნი.

კოხვრა-ი ბავშვების სათამაშო — ხის პატარა ნაჭერი პირიშის სახისა (ან პატარა მრგვალი ქვა), რომელსაც სალა უნდა მოარტყან.

კოხვრა-ნ-ი კარის ჩამოსაკიდი კოჭი.

კოხ-ი. 1. საკერე ქსელი. მაქი ფოშაკილი ფერისა, ნაგარო, ელიზეუსანძლე (კერის ძროის მოსაკერებლად ხმარობენ). 2. (კუთხ.) მსხვილი სტვენა. ♦ კოხები შეიკრაკა — იცივა, რაც კოკების შეიკრაკა.

კოხიანება-ა (ტე.) რეკლიკური დღეობა: ჩიდიოდა ამაღლების შემდეგ ორშაბათს (ლეთნენ ამბრობენ).

კოხიან-ი (კოჭასი) სასიამოვნო გარეგნობისა, — მიხდენილი, ლამაზი. *კ. ქალი.* — *კ. ქანაობენი.* — *კ. ჩიტი-ლაბარეკი.* — *კოხიან გალდაურებილი თმა.*

კოხიანება-ა იხ. *გაკოხკუნება.*

კოხიანი-ს *გრძივ.* ელლასის კოხკა, მოხდენილი იყოს: კოსმიანობს. *ბარკის წინ კ.*

კოხიანია სახელი კოხტაობს ზმნის მოქმედებისა. ♦ კოჭრიანა.

კოხკასნება (კოხკასრნენი) (საპ.) გადმომკეთებული კოხკაობისა და პრაქტიკულების მოცილული.

კოხკ-ნ-ი (კუთხ. *ტრიალ.* ქალანანი.

კოხონენი-ა ტრიალ. რომელსაც თან ახლეს სიტყვა.

კოხა-ა იგივეა, რაც ბატკანი. *ტატიო ენის მჭლენ კოხას დედაც მოიწიკა და არა დუდაო.*

კოხა-ს იხ. *შეკოხვა.*

კ-კოხა-ს 1. (*ტრიალ.* 'წურავს *მასთვის*') *გრძელ.* დაარტყამს, გაკერავს. *ტიტრმა წიხლით კ.-ა.* 2. ეცემოს; სტვირენის, მოიხდენილად. *ტყვია კ-ა და მოკლა.* 3. (ტე.) დაეკრას (ბუკს, ნაღარას...). 4. იხ. *გაკ-ვას*, *დაკ-ვას*. — ♫ *შენ, აკრავს, აკერინენს, ეკრავს, წურავს, იკერება, იკრეინება, ეკერება, კერა, ნაკერავი, ნაკრავი.*

კოხავნ-ი 1. კრავის, ბატკნის მატყვი. 2. ხუჭუჭბეწვიანი ტყავი ზოგი ჯიშის ახლადდაბადებული ბატკნისა, — ყარაკული. *კრაკელის ტყავი.*

კოხაზვა [*Vespa vulgaris*] ფუტკრის მსგავსი მფენთალი მწერი, — ბზიკი.

კოხაზვა [*Hypericum*] მრავალწლოვანი კაპაპიანი ბალახი ისხამს ყვითელ ყვაეილს: ხმარობენ ქსელის საღებავად.

კოხაობა სილამაზეი თიხის გამოწვეარი ფიქრები: ხმარობენ შენობის სამუშაოდ.

კოხაობენება-ნ ერამტკიცი დახურული. *კ. სალი.*

კოხაობენება [ბერძ.] ძაბრისებური ნაღრმავება ვულკანის თხემზე.

კოხაობენ-ი ჭრაკვაჭრეში, ჭრაკვნი, ჭრიალი. *ჩვენშიაის კ.-ა ატატის კ. ბ* ცხლების კრაზაკრეში — იგივეა, რაც ცხილების ჭრეში.

კოხაობენ-ი ცხილების ერთ-ერთი ნეოზე დაჭრაკ-ვაცხილი ერთგვარი უსაამოვნო ხმის გამოცემა, — ცხილების ლერწილი, ცხილების ღერძენი.

კოხაპ-ი [ბერძ] სრული და ერთიანში დაშპობილი, დაშრობა რისამე. — მარცხი. *ანტიალიტიკური რეაქციის კ. განიკეთა.* ♦ ვაკოჭრების ბანკიაა, წარმოებია (კაპიტალისტურ ქვეყნებში).

კოხაპენ-ი (კუთხ.) ტკეპნა, ცხატენი.

კოხაპენება (კრასპენა) ვაზის ჯიში: აქვს მკრთალი ფერთელი და სქელკანიანი მარცვალი: გავრცელებულია იმერეთში.

კოხაპ-ს იხ. *შეკოხვა.*

კოხაპა 1. რომელიმე საზოგადოებრივი ორგანიზაციის (კოლექტივის, ჯგუფის...) წევრთა თავშორეს რაიმე საკითხის გადასაწყვეტად. სათათბირო. *მუშა-მოსამსახურეთა საერთო კ.-პარტიული კ.* 2. ზოგი არჩეული, წარმომადგენლობითი ორგანოს სახელწოდება. *დამფუძნებელი კ.* — *საკანონმდებლო კ.* 3. (ტე.) ოფიცი, რაც კრებული (მნიშვ. 1).

კოხაპირი-ნ კრეხილი სახელი (გრამატ.) — ერთ-ეულოვან სიტყვათა, რომლებიც შენაკრებილნი ერთ-ერთ ნაწილად ან ორ ნაწილად ერთ სიტყვაში (მაგ. *ბაღლინა, ფეშქაში...*).

კოხაპნილ-ი 1. ერთად თავშორეული, შენაკრებები. *მცირენილება. ბმითნა კ.* — *ბატკანების კ.* 2. ბარგეული ბარგეული ჯგუფი, — ფასი. 3. ერთად თავშორეული (ბამოცემული) წაკრებებები (ლიკვიდნები...). *ლექსთა კ.* — *კანონნა კ.* — *ხრიშტალური ამინოკანაც კ.* 3. ვარსკვლავთა ჯგუფი.

კოხაპნენ-ი [ლათ.] 1. სესხად მიცემული თანხა, — სესხი. *ბრძენკოდიფიკაცი კ.* 2. გარკვეული ბარგეული ბარგეული გასაწევად გადაცემი თანხა. *სამხედრო კრედიტები.*

კოხაპო [ლათ.] (წიგნ.) იგივეა, რაც მრავალთა.

კოხაპანა-ი [პოლ.] ფიდი სწრაფმავალი სამხედრო ვაგონი.

კოხაპ-ი [ფრან.] 1. ფაფისებური ტკბილეული, ყეთფეხა ნაღებთან ამოქეთილი შაქრის, ცეცხლის, ხიდეული წენილა და ვიხი. შეზადები. 2. კოსმეტიკური საცხი. კანის დასაბრილებელი.

კოხაპნინა-ი კრემის შემცველი. *კ. ნამღებაკი.*

კოხაპიხაბა-ი (საპ.) მოცხოთილი თეთრი.

კოხაპ-ი [რუს.] ცოხესაბაგრე რუხეთის ბელი ქალაქების. *მოსკოვის კ.*

კოხაპნა [ეს.] (საპ.- ლანდ.) გონებაჩლეული, შტერი, იდიოტი.

კოხაპასაბედნ-ი (ტე.) კარის ფარდა.

კოხაპ-ს 1. იხ. *ტრიალ.* დაბრეული ქალალდებს კ.-ა. 2. იხ. *დაკრეულ და მოკრეულ. ყურძენს კრეფენ.*

კოხაპა საბელი კრეფს ზმნის მოქმედებისა.

კოხაპ-ს¹ იხ. *გაკრეფს.*

კოხაპ-ს² *გრძელ.*: კბილებს კრეფს — უღაზაროდ ღიონის, — იღრიჭება. ♫ შენ, იკრიჭებ, კრეფ.

კოხაპა¹ საბელი კრეფს¹ ზმნის მოქმედებისა.

კოხაპა² (საპ.). საბელი კრეფს¹, *იკრიჭება*² ზმნათა მოქმედებისა: იღრიჭა. ♦ კბილების კრეფა — უღაზაროდ სიღონი, — ღრჭენა.

კოხაპია (კრეფასი) (საპ.) ვინც ხშირად კბილებს კრეფს, ვინც იკრიჭება ხოლმე.

კოხაპ-ს *გრძელ. ტრიალ.* ცხენის ან *ჩეკერს კ.*

კოხაპობა-ა იხ. *შეკოხვა.*

კოხაპ-ი *გრძელ.* 1. თმისის, კაპალების, ცახცახების. *ვერბის ფოთლიანად კ.* 2. ციმციმით ბრწყინვაში, — ციმციმება. *ვარსკვლავი კ.* ♫ შენ. *ჯერთის, ჯრთიში, მკრთომი.*

კოხაპობა სახელი კ ა კ რთ ო ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

კოხაპობა სახელი კ ა კ რთ ი ს, კ ა კ რთ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

კოხაპან-ი. 1. ბზნევა, ბრწყინვა, ბრქყვილალი, პრიალი; ლაპლაპი. *ფეხსაცმელს კ. გაატენ.* 2. რაკრაკი. *კოდალის ნისკარტს ბეზე კ. გაეფლო.* ♫ იგივეა, რაც წკრიალი.

კოხაპან-ს *გრძელ.* 1. კრიალი (მნიშვ. 1) გაატენს.— ბზნევის, ბრწყინავს. *ატატო სარკეებით კ.* 2. კრიალს (მნიშვ. 2) გამოსცემს. — რაკრაკებს; წკრიალებს.

კოხაპალა (კრიალასი) 1. რაც კრიალებს (მნიშვ. 1), — მბზინავი, მბრწყინავი, პრიალა. *კ. ფა. — კ. ქოქა.* ♦ მეტად სუფთა, გაკრიალებული. *კ. ატატო.* 2. რაც კრიალებს (მნიშვ. 2), — რაკრაკა, წკრიალა. *კ. ხმა.*

კოხაპალოსანი [ბერძ.-იდან] ზონარშე ასხმული მძივი (ქარხანა, გიმნაზია..). ხელში მარაგან-მარაგიან ჩათვლით ათამაშებენ ხოლმე თავის გასაართობად. ეულის გადასაყოლებლად.

კოხაპან-ი დაშენთნალი ქაიმის და ზოგი სხვა ფრინველის ხმაობა.

კოხაპან-ი ქუაანი, კლდოვანი (ადგილი, მიწა...). *კ. ბუნა.*

კოხაპან-ს *გრძელ.* კრიახს! გამოსცემს (ქათამი...).

კოხიც-ი. 1. სპორტის სახეობა — ორი კაცის მუშტებით ბრძოლა (სპეციალური ხელთათმანებითა და განსაკუთრებული წესების დაცვით). 2. საერთოდ, მუშტებით ღეზა (ერთმანეთის). — მუშტა-ღრიანი.

კოხიპობა-ს *გრძელ.* 1. კრიეში (მნიშვ. 1) გამოვის ეროშინაან. 2. კრიეი (მნიშვ. 2) აქეს ეიინებთან, — მუშტებითი ჩხუბობს.

კოხიპნი-ა [ბერძ.] 1. მშაფრი გარდატება, ერთბაშნი ცვლილება. *სულიერი კ. — დაკაკვების კ.* ♦ მწვავედ მდგომარეობა, რომელიც გარდატებას წინ უსწრებს. *კაპიტალიზმის კოსტებრის კ.* 2. საჭიროების პირიდან ვალმზრდობის კაპიტალისტურ საზოგადოებაში; ინვევს ნაშრომების შეცვლას, წერილ მწარმოებელთა გაღატაკებასა და პრეშეურობის ზრდას. ♦ ეკონომიკური კრიზისი — ოფიცი, რაც კრიზისი (მნიშვ. 2)

კოხიპნისები-ნ გადამწყვეტი; მძიმე, საბიფათო. *კ. მდგომარეობა.* — *კ. მომენტი.*

კოხიპნა (კრიკინასი) 1. ეკლიანი ვაზი, — უსურვაზი. 2. ფეღუნი ყურაზი.

კოხიპ-ი ბმული ხის ჩრჩილი.

კოხიპაკვეშ-ი 1. ბეწილ სიმსერებში — თაეისებური ბმული მიმოქცეული მაღალი ხმა. 2. *გადაკ.* (საპ.) ეშმაკობა: ხერხი. ღანდი. *კრიპაკვეშების გადალი ფონს.* — *ტიპაკვეშებული ელაპარაკება.*

კოხიპნიალისტ-ი კრიმინალიზმის სპეციალისტი.

კოხიპნიალიზმ-ი სამართლის მეცნიერების დარგი, რომელიც შეისწავლის სისხლის სამართლის დანაშაულებათა ცნებებს მეთოდებსა და ტექნიკას.

კოხიპნალურ-ი [ლათ.-იდან] სისხლის სამართლის ხასიათისა, სისხლის სამართალთან დაკავშირებული. *კ. საქმე.* — *კ. მეშვიდეკვა.*

კოხიპნ-ი სიმერანი — ერთ-ერთი წვრილი ხმა, ზოლზე უფრო მალალი, თქვენი ხმის ამუნეველ.

კოხიპან-ს *გრძელ.* 1. ხმას ძლეეს იღებს (სპაზე); სუსტ ხმას გამოსცემს. 2. კრუტუნებს (კატა...). ♫ შენ. *კრინენ.*

კოხიპნა სახელი კ რ ი ნ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

კოხიპნინენ-ი [ფრ.] (ტე.) კაბის, რომელსაც განირად იქერდა შიგ ლატანების ფილაკის სარტყლები (მოდაში იყო მე-19 ს.-ში); საქართველოში ახაბარდასი ეძახდნენ.

კოხიპნ-ი მცირე ხმა. — *ჩქვაში. ♦ კრინტს არ (ვერ) ძრაობენ* — ხმას არ (ვერ) ამოიღებს. *კრინტის (ხმა, კრინტი) — (შენ) კრინტი არ დაძრა! ხმა არ ამოიღო! ჩუმად!*

კოხიპნენ-ი (საპ.). პეწრი, წეწერაკი.

კოხიპნ-ნ [ბერძ.] შეკრი სხეული, რომელსაც ბუნებრივად აქეს სიმეტრიული მრავალკუთხეთა ფორმა.

კოხიპნისტენ-ი 1. კრისტალოგრაფიაგან შემდგარი

ქვეშ (საფეხ.) ვინმეს ზემოქმედების ქვეშ მყოფი, ვინმეს გავლენის ქვეშ მყოფი.

ქვეშ ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგი ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგობა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგური ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაში ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშია ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაა ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცაც ი. ქვეშ (ზმნ.).

ქვეშაგურობაშიცა

ᲙᲘᲣᲠᲔᲚᲐ (ᲙᲐᲣᲨᲔᲚᲘᲡᲐᲜᲘ) საფლავ შემდეგ დაუ-ლი რძე.

ᲙᲘᲣᲠᲘ თქმის ბუღები.

ᲙᲘᲪᲘ ეიერიდეონი, შეცლილი სასმისი ღვინისა (სმის დროს ღვინო რაკრაკით გადმოდის).

ᲙᲘᲪᲘᲐ I. (ბ.) ოფეტა, რაც ცეცაა. 2. (ᲙᲝᲠ.) უწინ, წინათ.

ᲙᲘᲪᲘᲜᲔ (*ᲛᲔᲠᲛᲔ ᲨᲣᲚᲔᲠᲘ*) ᲙᲐᲠᲒᲘ. (ᲙᲝᲠ.) იგივეა, რაც ჩაჩაჯი.

ᲙᲘᲪᲚᲐ [ლად.] სხვისი შრომით, სხვისი ყმაწვილით გამხიარულებული გოგონა

ᲙᲘᲪᲚᲐᲞᲘ ქალ.-ვაჟ. ცეკვის დასახელება.

ᲙᲘᲪᲚᲔᲑᲘ ქალის დამშვენებლობა: ქალაქები, სოფლები, ეკლესია-მონასტრები დაკეთილშობილებულ.

ᲙᲘᲪᲜᲘᲡᲐᲜᲘ [ფრ.] ღვინოსაგან ბრტყელი ნაწილები, რომლებიც განლაგებულია სკივრის კედლებზე (ტრანსკალურად) ერთიმეორის მიყოლებით. ქალაქებში — 1) სტეპის უკან. 2). გალავნის უკან. გაუხსნელებლად.

ᲙᲘᲪᲜᲘ-ი [ჩუს., ბერძ.-იდან] მრგვალი და მაღალი ტკბილი ხაბებიანი.

ᲙᲘᲪᲜᲘᲡᲐᲜᲘ [ლად.] (ᲪᲘᲪᲜᲘ) ულიღესი ადამიანობის ან უღიღესი დამპატიჟებლის მომეტება რისამე განცდაიარებაში.

ᲙᲘᲪᲜᲘᲡᲐᲜᲝ-ი (ᲪᲘᲪᲜᲘ.) ქალწიშვილის ხასიათისა. *კ. მოზეზები.* — *კ. ᲪᲔᲪᲮᲚᲔᲑᲐ.*

ᲙᲘᲪᲝᲠᲘ [Inula helenium] მაღალი მრავალწლიანი ბალახოვანი მცენარე; აქვს ღიღი ფოთლები; იყენებს კალათებად შეკრებილ ყვითელ ყვავილებს.

ᲙᲘᲪᲔ პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ფუძეებისა; ნიშნავს ქალღმერთ-ვაჟღმერთთაღებოს, ასევე მეზობლობას დაკავშირებულს. მაგ., ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ქორეი, ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲮᲔᲕᲘ, ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲙᲐᲠᲘ, ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲙᲝᲛᲘ, ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲡᲐᲚᲔ.

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘ [ლად.] I. ᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲡ ᲛᲝᲙᲐᲚᲔᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲙᲕᲔᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲖᲝᲑᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲘ. *ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲘ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲙᲕᲔᲔᲑᲘ.* — *ᲒᲔᲜᲐᲫᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲑᲘ.* 2. ᲠᲔᲚᲘᲒᲘᲣᲠᲘ ᲒᲐᲜᲬᲧᲝᲑᲘᲡ ᲛᲘᲮᲔᲓᲕᲘᲗ ᲐᲠᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲝᲑᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲡᲮᲕ. *ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲜᲐᲮᲕᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲔᲑᲘ.* 3. ᲛᲘᲗᲝᲚᲝᲒᲘᲐ. *ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲗᲝᲚᲝᲒᲘᲐ.*

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲥᲝᲠᲔᲘ [ფრ.] ᲡᲐᲡᲐᲮᲚᲔ-ᲡᲐᲛᲔᲣᲠᲜᲝ ᲐᲠᲜᲘᲡ ᲛᲘᲮᲔᲓᲕᲘᲗ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲝᲑᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲡᲮᲕ. *ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲥᲝᲠᲔᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲝᲑᲔᲑᲘ.*

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲮᲔᲕᲘ [ლად.] I. ᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲡ ᲛᲝᲙᲐᲚᲔᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲙᲕᲔᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲖᲝᲑᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲘ. *ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲮᲔᲕᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲘ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲙᲕᲔᲔᲑᲘ.* — *ᲒᲔᲜᲐᲫᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲑᲘ.* 2. ᲠᲔᲚᲘᲒᲘᲣᲠᲘ ᲒᲐᲜᲬᲧᲝᲑᲘᲡ ᲛᲘᲮᲔᲓᲕᲘᲗ ᲐᲠᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲝᲑᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲡᲮᲕ. *ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲜᲐᲮᲕᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲔᲑᲘ.* 3. ᲛᲘᲗᲝᲚᲝᲒᲘᲐ. *ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲗᲝᲚᲝᲒᲘᲐ.*

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲙᲐᲠᲘ [ფრ.] სასოფლო-სამეურნეო ნაწილი მოხსენიებული ნაიადვის გასაუხეირებლად. საწყვილე ბალახების მოსასპობად და სხვ.

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲙᲝᲛᲘ ნადიდან დამშვენება ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘ.

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲡᲐᲚᲔ ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘ.

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘ-ი ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡᲐ. *კ. მეᲨᲐᲮᲐᲜᲐ.*

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡᲐ-ი პოლიტიკურ-სამეურნეო ცხოვრების მეშვეობა.

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲚᲔ [ლად.] I. სამზითვეთის მიღებისათვის ერთობლიობის განათვეების, შეენიერების, ტკბესიკის, ხელოვნების, ადრეული ყოფა-ცხოვრების დარგში. *მაღალი კ.* — *ძველი ბალეების კ.* — *ეროვნული კ.* — *ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲚᲔᲡᲐᲓᲐᲛᲘ ᲛᲔᲠᲒᲔᲚᲘ.* 2. ᲓᲜᲔᲚ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ (ᲠᲬᲔᲕᲘᲡ, ᲛᲝᲛᲪᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲐ) ᲓᲐᲙᲣᲛᲞᲚᲔᲑᲘᲡ. *ᲛᲔᲖᲐᲕᲘᲡᲗᲔᲕᲘᲡ* კ. — *ᲨᲔᲠᲛᲔᲑᲘᲡ კ.* — ᲛᲝᲜᲐᲙᲕᲔᲔᲑᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ. 3. ᲒᲐᲛᲔᲪᲘᲜᲔᲑᲐ, ᲛᲝᲛᲪᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘᲡ ᲛᲘᲪᲔᲛᲐ. *ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐ.* — *ᲛᲐᲒᲜᲘᲢᲝᲤᲝᲜᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐ.*

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲥᲝᲠᲔᲘ [ფრ.] I. ᲙᲣᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡ ᲛᲘᲮᲔᲓᲕᲘᲗ ᲐᲠᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲝᲑᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲡᲮᲕ. *ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲥᲝᲠᲔᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲝᲑᲔᲑᲘ.* — *ᲛᲐᲒᲜᲘᲢᲝᲤᲝᲜᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲥᲝᲠᲔᲘ.*

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲮᲔᲕᲘ [ლად.] I. ᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲡ ᲛᲝᲙᲐᲚᲔᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲙᲕᲔᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲖᲝᲑᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲘ. *ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲮᲔᲕᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲘ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲙᲕᲔᲔᲑᲘ.* — *ᲒᲔᲜᲐᲫᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲑᲘ.* 2. ᲓᲜᲔᲚ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ (ᲠᲬᲔᲕᲘᲡ, ᲛᲝᲛᲪᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲐ) ᲓᲐᲙᲣᲛᲞᲚᲔᲑᲘᲡ. *ᲛᲔᲖᲐᲕᲘᲡᲗᲔᲕᲘᲡ* კ. — *ᲨᲔᲠᲛᲔᲑᲘᲡ კ.* — ᲛᲝᲜᲐᲙᲕᲔᲔᲑᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ. 3. ᲒᲐᲛᲔᲪᲘᲜᲔᲑᲐ, ᲛᲝᲛᲪᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘᲡ ᲛᲘᲪᲔᲛᲐ. *ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐ.* — *ᲛᲐᲒᲜᲘᲢᲝᲤᲝᲜᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐ.*

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲙᲐᲠᲘ [ფრ.] სასოფლო-სამეურნეო ნაწილი მოხსენიებული ნაიადვის გასაუხეირებლად. საწყვილე ბალახების მოსასპობად და სხ.

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲙᲝᲛᲘ ნადიდან დამშვენება ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘ.

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡ-ᲡᲐᲚᲔ ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘ.

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘ-ი ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡᲐ. *კ. მეᲨᲐᲮᲐᲜᲐ.*

ᲙᲘᲪᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡᲐ-ი პოლიტიკურ-სამეურნეო ცხოვრების მეშვეობა. *კ. მეᲨᲐᲮᲐᲜᲐ.*

ᲙᲘᲪᲔᲜᲐ [ლად.] I. ხაზოვანების მიღწევათა ერთობლიობა განათვების, შეენიერების, ტკბესიკის, ხელოვნების, ადრეული ყოფა-ცხოვრების დარგში. *მაღალი კ.* — *ძველი ბალეების კ.* — *ეროვნული კ.* — *ᲙᲘᲪᲔᲜᲐᲡ ᲛᲔᲠᲒᲔᲚᲘ.* 2. ᲓᲜᲔᲚ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ (ᲠᲬᲔᲕᲘᲡ, ᲛᲝᲛᲪᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲐ) ᲓᲐᲙᲣᲛᲞᲚᲔᲑᲘᲡ. *ᲛᲔᲖᲐᲕᲘᲡᲗᲔᲕᲘᲡ* კ. — *ᲨᲔᲠᲛᲔᲑᲘᲡ კ.* — ᲛᲝᲜᲐᲙᲕᲔᲔᲑᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ. 3. ᲒᲐᲛᲔᲪᲘᲜᲔᲑᲐ, ᲛᲝᲛᲪᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘᲡ ᲛᲘᲪᲔᲛᲐ. *ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐ.* — *ᲛᲐᲒᲜᲘᲢᲝᲤᲝᲜᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐ.*

ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ-ᲥᲝᲠᲔᲘ [ფრ.] I. ᲙᲣᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡ ᲛᲘᲮᲔᲓᲕᲘᲗ ᲐᲠᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲝᲑᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲡᲮᲕ. *ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ-ᲥᲝᲠᲔᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲝᲑᲔᲑᲘ.* — *ᲛᲐᲒᲜᲘᲢᲝᲤᲝᲜᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ-ᲥᲝᲠᲔᲘ.*

ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ-ᲮᲔᲕᲘ [ლად.] I. ᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲡ ᲛᲝᲙᲐᲚᲔᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲙᲕᲔᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲖᲝᲑᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲘ. *ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ-ᲮᲔᲕᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲘ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲙᲕᲔᲔᲑᲘ.* — *ᲒᲔᲜᲐᲫᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲜᲘ.* 2. ᲓᲜᲔᲚ. ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ (ᲠᲬᲔᲕᲘᲡ, ᲛᲝᲛᲪᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲐ) ᲓᲐᲙᲣᲛᲞᲚᲔᲑᲘᲡ. *ᲛᲔᲖᲐᲕᲘᲡᲗᲔᲕᲘᲡ* კ. — *ᲨᲔᲠᲛᲔᲑᲘᲡ კ.* — ᲛᲝᲜᲐᲙᲕᲔᲔᲑᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ. 3. ᲒᲐᲛᲔᲪᲘᲜᲔᲑᲐ, ᲛᲝᲛᲪᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘᲡ ᲛᲘᲪᲔᲛᲐ. *ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐ.* — *ᲛᲐᲒᲜᲘᲢᲝᲤᲝᲜᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐ.*

ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ-ᲥᲝᲠᲔᲘ [ფრ.] I. ᲙᲣᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡ ᲛᲘᲮᲔᲓᲕᲘᲗ ᲐᲠᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲝᲑᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲡᲮᲕ. *ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ-ᲥᲝᲠᲔᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲝᲑᲔᲑᲘ.* — *ᲛᲐᲒᲜᲘᲢᲝᲤᲝᲜᲘᲡ ᲙᲘᲪᲔᲜᲘᲡ-ᲥᲝᲠᲔᲘ.*

ᲙᲘᲪᲘᲜᲐ ადამიანის ან ცხოველის ორგანო — შეკუმშვის უნარის მქონე ნაცრისფერი ჩალიფებიანი. *ეუღლის კ.*

ᲙᲘᲪᲘᲡᲛᲐᲠ-ი (ᲙᲣᲠᲗᲐᲛᲐᲠᲘᲡ) განეიარებული, ღონიერი კუთხების მქონე. *კ. ᲐᲮᲐᲪᲐᲠᲘᲫᲔ.*

ᲙᲘᲪᲜᲘᲡᲐᲜᲝ-ი ᲙᲣᲠᲗᲐᲛᲐᲠᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲒᲐᲠᲘ: ᲙᲣᲠᲗᲐᲛᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲮᲕ. *ᲛᲝᲖᲔᲖᲔᲑᲘ ᲙᲘᲪᲜᲘᲡᲐᲜᲝ ᲙᲣᲠᲗᲐᲛᲐᲠᲘᲡ.* — *კ. ᲛᲐᲠᲗᲚᲔᲑᲐ.*

ᲙᲘᲪᲜᲘᲡᲐᲜᲝ-ი [ᲙᲣᲠᲗᲐᲛᲐᲠᲘᲡ] ᲛᲐᲒᲐᲚᲘᲗᲘ ᲛᲘᲡᲐᲪᲔᲛᲘ ᲙᲣᲠᲗᲐᲛᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲮᲐᲡᲘᲐᲗᲔᲑᲔᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲝᲑᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲡᲮᲕ. *ᲙᲘᲪᲜᲘᲡᲐᲜᲝ ᲙᲣᲠᲗᲐᲛᲐᲠᲘᲡ.* — *კ. ᲛᲐᲠᲗᲚᲔᲑᲐ.*

ᲙᲘᲪᲜᲘᲡᲐᲜᲝ-ᲙᲣᲠᲗᲐᲛᲐᲠᲘᲡ ᲙᲘᲪᲜᲘᲡᲐᲜᲝ.

ᲙᲘᲪᲝᲜᲘ [ფრ.] ᲡᲐᲚᲐᲮᲪᲝ ᲙᲐᲠᲘ. (ᲙᲝᲠ.) ᲙᲐᲠᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐ ᲛᲮᲐᲠᲔ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲣᲚᲘ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ.

ᲙᲘᲪᲝᲜᲘᲡ-ᲙᲣᲠᲗᲐᲛᲐᲠᲘ ᲙᲘᲪᲝᲜᲘᲡ.

ᲙᲘᲪᲝᲜᲘᲡᲐᲜᲘ [ფრ.] ᲙᲐᲠᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐ ᲛᲮᲐᲠᲔ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲣᲚᲘ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ.

ᲙᲘᲪᲝᲜᲘᲡᲐᲜᲝ-ᲙᲣᲠᲗᲐᲛᲐᲠᲘᲡ ᲙᲘᲪᲝᲜᲘᲡᲐᲜᲝ.

**ᲙᲘᲪᲝᲜᲘᲡᲐᲜᲝ-ᲙᲣᲠᲗᲐᲛᲐᲠᲘᲡᲐ

კუბა (ქუთ.) სახელი კუსავს ზხრის მოქმედებისა.

კუბაუბემ-ს გრდეკ. მოუყენრად არის, — წერაღებს.

კუბაპარა (კუსპარასი) (საუბ.) დაბალი. პატარა ტანის მოძრავი ადამიანი.

კუბატარულ-ი |ჩუს.-იტალ| არაფაბრიკული. — შინაურეწარმული. კ. ნაწარმი. — კ. საბელოსნო.

კუბ-ი 1. ალაბიანი, რომელსაც ფეხები არ ემორჩილება, სიარული არ შეუძლია, — საავარო. 2. თოვლში ჩაეარღნილი (ცა ნაცრისფერებზე გამობეზეარი) პური. *Bემი კ. ბერძნიოს სხეის ქადასაო.* ¶ კუბი კალა — იგივეა, რაც კუბალია კუბი ლობიო — უპური, არაფრიანი ლობიო. კუბი პური — იგივეა, რაც კუბი (ზრიმე. 2)

კუბალ-ი (კუბლისა) ხის ჭერქილი ტუჩიანი — წყლისათვის.

კუბაბალაბ-ი |Teucrium polium| — დაბალი მოაყვისფერო ბალახი; აქვს განშტოებული ღეროები; იკეთებს წეარზე ჯგუფად მეკრებილ თეთრ ცვილებს.

კუბაკარა-ი (კუთხ) პატარა ჭიქარი.

კუბალალია კალიის ერთ-ერთი სახეობა; მინდერის მაუნებელია

კუბალუბ-ი ზოგი ფრინველის ხმიანობა. *მწყრის კ.*

კუბაბალაბ-ს გრდეკ. კუბაპებს გამოსცემს. *ჯორები კუბალუბენ.*

კუბაბაბ-ი (საუბ.) კუბი პური და მისი ნატეხები.

კუბაუბა-ი იგივეა, რაც კუბი (ზრიმე. 2).

კუბიბალ-ი (კუბისა) მტკეარის რტო, რომელზედაც ორი-სამი კიბალია

კუბგბ-ი მოღუნული, პარეტში, მკაცრი, უკმეხი კ. სახე. — *ეერტად იყურება.*

კუბგბულ-ი, კუბგბულა (კუნგრულასი) (კუთხ.) გიდლის ეიწრო ბოლო. ¶ იტყვიან სხეა ღრე საგანზედაც, რასაც წაწეტებული ბოლო აქეს. *ქუდის კ. — ბაფთის კ.*

კუბაკ-ს იხ. დაკეწეას.

კუბაკ-ი ლობიოს დაბეკეის შემდეგ დარჩენილი ძირი და ღერო ფოთლებითურთ.

კუბაკ სახელი კუწავს ზხნის მოქმედებისა.

კუბაბა-ი, კუბაბაბ თითოეული ნაკეთი, წეარი რაიმე დაკბილეული ნივთისა, ქსოვილის და სხე. *არმხის კუნებები.* ¶ ქიქი *ვარბკლაკის კუნებები.* ¶ გადატ. *ქორგეარა*

კუბაბაბაბ-ი კუნებების მქონე. *კ. მაქმანი.* ¶ *კ. ცოხე.*

კუბაბ-ი 1. უწრიეარი, შემოეკლეული თაეთავის (ღეიშის) ღერი. 2. იგივეა, რაც ნაეეში.

კუბ-ი საკმელის მომწეებული ორგანო; წარმოადგენს კირთეან პარკს *კუბის წკეარი.* ¶ კუბის აწდა — კუბ-ნაწლაეის ნორმალური შეშოების დარღეეეა, — ფაღარათი. კუბი რად ეწყობ? (რა კუბი ეწყობ?) (საუბ.) — რად არეპეას ეს ამბაეი? რად ერეია ამ საქმეში?

კუბაბამბარ-ი მშიერი, დამშეეული. ¶ ღარიბი, გულამეიერი. *კ. აზნაური* (ძვ.).

კუბაბა შემოეკლეული კაკლის დანით ჭრა და გულის ამოღება.

კუბაკუბ-ი ხმადაბალი, გულიანი სიცილი.

კუბაკუბაბ-ს გრდმ. გულიანად, ხმადაბლა იცინის.

კუბამაბ-ი შიგნეული (ქათმისა, საკლაეისა).

კუბ-ნაწლაბ-ი კუბი და ნაწლაეები. *კუბ-ნაწლაეის დაავადება.*

კუბაბარა (კუბურასი) თეში. ქსლის თაესაბურაეის ნაწილი, ჩიხტისნაირი (იკეთებენ მარდილის კუბეს).

კუბ-ი იგივეა, რაც ისრიში.

კუბა (კუნისა) იხ ცკეახე.

კუბაბ-ი ქუხილის მსგაესი ხმა ზღეის ღეღეისა.

ლაბა-ი მიხარშული საკმლის (ლობიოს, კორკლის...) სქელი წვენი. ‖ თხელი ფენა (ნაღებივით), რომელსაც მოიღებს თავზე მიხარშული ლობიო (ფაფა და მსხვ.).

ლაბა[1] საკმელი — გაციებით შესქელებული ნახარში ხორციდა (თევზისა), რომელშიც არის ხორცის (თევზის) ნაჭრები.

ლაბა[2] (Ribes alpinum) დაბალი ბუჩქი: იხარშება წერილ, მრგვალ, წითელ ნაყოფს, რომელიც იმებება. — მთის მოცხარი.

ლაბა[3] (ლაბასი) 1. რქებგახრილი ხარი, — ბელქი. 2. საყურის ულითი, ტახრატლიანელობანაში.

ლაბაძა [ს.] ოგიეკი, რაც სანეცმარი.

ლაბალი-ი კარგად მიხარშული, სქელი (ლობიო...).

ლაბიჭარი ჭერის კუთხის ზედაი ამგანილი კედელი.

ლაბიჩანდი-ი [ბერძ.] რთული, დახლართული, ძნელად გასაგებად განლაგება ქერქებისა, შენობებისა და მსხვ.

ლაბლაბო [Lablab vulgaris (=Dolichos lablab)] 1. მაღალი, ხეხილა მცენარე პარკოსანთა ოჯახისა; გვარეულებრივია თხილ ქუთაისში. 2. ამ მცენარის თესლი: იხმარება კულინარიაში.

ლაბორანტ-ი [ლათ.] ლაბორატორიის, სამეცნიერო დაწესებულების თანამშრომელი, რომელიც სამეცნიერო-ტექნიკურ სამუშაოს ასრულებს.

ლაბორატორია [ლათ.] სამეცნიერო-კულეთით ან ტექნიკური მუშაობისათვის (სასწავლოდ და სხე.) განკუთვნილი, სათანადოდ მოწყობილი სათავსი (შენობა, ოთახი...). *ქიმიის ლ.* — ფოტოგრაფიული ლ.

ლაბორატორიულ-ი ლაბორატორიასთან დაკავშირებული, ლაბორატორიაში წარმოებული. *ლ. მუშაობა.*

ლაბუზ-ი ნიტკის თიხმარი ნიადაგი.

ლაბამი-ი (ლაგმისა) ალეთრის ნაწილი — ცხენის პირში ამოსაღები რკინა, შეაზე ხახასთანი. ‖ ლაგმის ტარი (ტოტები) — სადაც. ლაგმს ამოსდებს — 1) ლაგამს გაუკეთებს (ცხენს...). 2) გადატ. გასაქანს არ მისცემს, — შეზღუდავს, დაამორჩილებს; აღაგმავს. ლაგამს მიეზღება — ლაგამს მიაგონდება, ბღვერი დენილ დაიქნის; ნასვლის საშუალებას მისცემს (ცხენს). ლაგამს წაიპრანს (წაიხანძრებს...) — პირიდან ლაგამს გამოაგდებს (ცხენმა...). ლაგამს ათრობს (აიწევს, წაიფორთხება, წაიძახილებს...) — ამაყს ამოუვლის.

ლაბამაგრძალ-ი ლაგამი და აქსელი.

ლაბამაძიერებელ-ი დამორჩილებული.

ლაბამაჩარ-ი, **ლაბამაჭაშნიკ**-ი თავაშვებული, გაბაუხეებული.

ლაბამა-ა იხ. დალაგება.

ლაბამა სახელი აღაგებს, ლაგმობა ზემოთ მოხსენებისა.

ლაბამან-ი დიდი ქსელო.

ლაბამინ-ი ქარდანით ფილი.

ლაბამა-ს იხ. აღაგმვა.

ლაბა [ინგ.] ჯულკანიდან ფეთქებისას ზედაპირზე ამოყრილ ვულკანის მაღნარი მაგრა.

ლაბან-ი ხმელი მოგრძო პური, ოთხეში გამომცხვარი. ‖ *ლაგამოვან გადმოცხელებ!* (საუბ.) — ძალიან ჯერ!

ლაბანიან-ი (ლაგანიანის) 1. შენობის ლერწეზე ან ქერქზე შემოვლებული არშია. — კარნიზი. 2. კლდის კიდეზე გადმოწერილი გაყინული თოვლი.

ლაბან-ი 1. ადამიანის მორკალული თხელი ტყავი, რომელიც აერთებს მკერდის ძვალსა და ბეჭს. 2. პირუტყვის და ფრინველის ფრინ პირველი ნაჭერი.

ლაბარა [ბერძ.] ზოგიერთი დიდი მამაკაც მორასტრის სამკვლევლება, — მოაგარ მონასტერი.

ლაბათი-ი [არაბ.] შინ, სიდაზაზე, მოხდენილობა.

ლაბათიან-ი 1. ლაზანი, შნოიანი, მოხდენილი. ლ. ბიჭერა. — ლ. მიხეილ-ჭოხერა. 2. (საუბ.) გვარიანი, რიგიანი, კარგი. ლ. ხალა გაიწნა. — ლაზანიად შეეკერნენ სალეხ.

ლაბაციანება ლაზათიანის თვისება.

ლაბაჯან-ი [ფრ.] პატარა სამხედრო საავადმყოფო. *საველე ლ.*

ლაბაჭი-ი ხელზე ძლიერი ფიცარი ჭადრაკში [ხინან. (საუბ.) დედოფალი]. *თეთრი ლ.*

ლაბაჭ-ი ოგიეკი, რაც ჭანჭარი.

ლაბალაჭან-ა (ლაზლაზარასი) ულაზათო, უხაზინი იხერჭეი, — მასხარა.

ლაბალაჭარ-ს გრძელ. ბუშრომს, იხერჭობს (ზმირად ულაზათოდ, უხაზოდ). — მასხარაობს.

ლაბალაჭარობ-ა სახელი ლაზღანდარობის ზმნის მოქმედებისა.

ლაბალა (ძვ.) 1. არაკი, იგავი, ანეკდოტი. 2. *ჩვენებრივ ზმ.* ლათაიები (საუბ.) — მიკბეჭედი, მოკიბული, მოდებ-მოდებული, მოჩმახული ამბები. *მოიყვა ლაბალებ.*

ლაბილიან-ი ძველი რომის ისტორიასთან, კულტურასთან დაკავშირებული. *ლ. ენა.*

ლაბილი (საუბ.) ეანური, გაეთაეებული ლაპარაკი. *მოიყვება ლაბილის!*

ლაბინ-ი (ბ.) შინ ნაშრომი ბამბის თხელი ჭილეული, წმენტელებრივ მუქ ლურჯად შეღებილი.

ლაბინჩან-ი (ლოტ.) მეტი ლურჯი. *ლ. მთები.*

ლაბარაბან (ლაპარაკასი) (საუბ.) თხელი, გამხვარი ადამიანი; წერილი, წერწერტა.

ლაბარია (Paspalum digitale) მრავალწლიანი ფეხურაწინი სარეველა მეცნარე მარცვლოვანთა ოჯახისა, გავრცელებულია დასავლეთ საქართველოში [სანონ. (ეკონ.) წითელი ღელტა].

ლაბალა-ი იგიეკი, რაც ჯარატი.

ლაბალა (ლაბალასი) წყალწყალა, თხელი საჭმელი (ლობიო და სხე.).

ლაბიდან-ი [ბერძ.-იდან] (წნე.) მოკლედ და წკაპიად გამოჭრილები. *ლ. წარეული.* — *ლ. დეკემბ.*

ლაბ-ი [არაბ.] ძვირფასი ქვა (თვალი) წითელი ფერისა (სანონ. ბაიუნდი).

ლაბა (ლაბასი) [ს.] (ზ.) გამწარებული (ზედაპირე მაჩაკეი); მოხეული, მწარუნელი.

ლაბაკ-ს იხ. გაღალეკვა.

ლაბარაბა (ძვ. და საუბ.) ვისიმე მოკლა-პატრონობა, გამფლობა. *ბავშვის ლ.*

ლაბა-ჭირა (ბ.) ლაბა და ძმაბი.

ლაბაჭა 1. სახელი ლაბავს ზმნის მოქმედებისა 2. (ბ.) ზედაი, მტრობა.

ლაბინაბაჭარ-ი ლაბეიით წოდეკი.

ლაბინაბაჭარ-ი რასაც ლაბის თვალი აქეს ჩასმული. *ლ. მეკბედი.*

ლაბინაბაჭარ-ი (პოეტ.) მუქი წითელი. *ლ. ღვინო.*

ლაბი-ი წყლის დანაღვეკი წმინდა სილა

ლაბაზ-ი სასიამოვნო გარეგნობის მქონე, კარგი შეხახდობისა, — მშეენიერი, ტკბილი. *ლ. ქალი.* — *ლ. ყვავილი.* — *ლ. ქალაქი.* ‖ კარგი, სასიამოვნო. *ლ. სიმღერა.* — *ლ. ამბა.* ‖ ზნეობრივად კარგი, მოხდენილი *მისი ქცევა ლ. არ იყო.*

ლაბაზდებ-ა იხ. გალამაზება.

ლაბაზ-ლაბაზ-ი 1. საკმაოდ ლამაზი. *ლ.-ლ. გოგო.* 2. ბევრი ლამაზი. *ლ.-ლ. ფრინველები.*

ლაბაზდებ-ა (საუბ.) ლამაზი ქალები. *ქალაქის ლ.*

ლაბი-ი[1] ოგიეკი, რაც ბლანდი.

ლაბი-ი[2] მშეილის ბაწარი, — ლარი.

ლაბიკან-ს იხ. დალამაზეკა.

ლაბიკა-ა პატარა თოკის, ჭიქის ან ფინჯნის დასაფენელი (უფრო მოგრო — სამრავაკა).

ლაბიკა სახელი ლაბავს ზმნის მოქმედებისა.

ლაბი-ს გრძელ. (მ.) იხ. ლაბობს.

ლაბინან-ი ლაბით დაფარული; ლაბის შემცველი. *ლ. ნაპირი.* — *ლ. ნაფიცი.*

ლაბის ნაწილაკი: ცოტაკა აკლია, რომ ... სულ ცოტაკ დაა.., — თითქმის, კინაღამ *ლაბის გული ბეღლად ამოეკარდეს.* — *ლაბის გაეკეთდეს.*

ლაბისელია (ლაბისელასიანი) ჭაობის ფრინველი ეროვკარა.

ლაბობ-ს გრძელ. ცდილობს რასმე, სურს რამე. *გაქეცას ლაბობდა.*

ლაბა [ფრ.] გასანათებელი (ან გასახურებელი) ხელსაწყო სხეადასხეა მოწყობილობისა. *ნავთის ლ.* — *ბამბადით ელექტრული ლ.* — *საჩრდილაკი ლ.* — *ქლის სანათლის ლამპები.*

ლაბაკ-ი (ლაბარასი) (მ.) გასანათებელი აპარატების ჭერზეკი, რომელზეც ზეის ასაბმელნე

ლაბაკ-ი [ფრ.] მარცვლის ტომრების გვერდებზე სიგრძივ დაკერებული ფართო ფერადი ზოლი. *გენერლის ლაბაკები.*

ლაბიტნ-ი [ფრ.] მინის (ან ფერადი ქაღალდის) ფარანი, რომელსაც ელენტრონისათვის იყენებენ; საგანგებო ლამპაში ნათურა ჭერს განასათვალად.

ლაბენ-ი ტრფიალეკი ალერსი, მოფერეკა.

ლაბეკ[1] ჭერის თხელი ფიცარი (კოჭებზე ქმედად მიკრული). ‖ ასეთი ფიცრის ჭერი.

ლაბეკ[2] იხ. ლამპა.

ლაბანა-ი (ლანგრისა) დიდი ბრტყელი თეფში, მრგვალი ან ოვალური, სეეფრაზე საკმელის მისატანად, — სინი. *ბაილენძის ლ.*

ლაგ-ი[1] 1. სიბნელეში ბუნდოვნად გამოჩენილი ადამიანი, ეხოეკი, საგანი. *ადამიანის ლანდს მოკრა თვალი.* 2. ეისიმე, რასამე არრდილი. ‖ მოჩეკნება.

ლაგ-ი[2] (ლუბ.) იგიეკი, რაც შეკლი.

ლაგაგ-ი [ბერძ.] 1. რასმე ადგილის (მინდორის, მთის, ქალაქის...) საერთო ხედი: *პეიზაჟი. ზღვის ლ.* 2. ფეხიმინის ზედაპირის ფორმა. *მთიანი ლ.*

ლაგან-ი (ლანგრისა) იგიეკი, რაც ლანგარი.

ლაგან-ი დამწკრივი ადგილი თოვლი, ლავინად წამოსული.

ლაგა სქელი ტყავი ფეხსაცმლის ძირისა, სარკმელი, სანაოსური.

ლაჯანდა-ს იხ. ჯალაბლეკვს.

ლაჯანდა სახელი ლანძღვაზე ზზნის მოქმედებისა.

ლაჯანდა-მიმდა ლანძღვა და გინება.

ლაჯი-ი ზოგი ფრინველის (მაგ., ხოხბის, კაკბის, გნოლის) ბარძაყი.

ლაჯარა-ი სიტყვების საშუალებით ერთმანეთისათვის ამხის ვაზიარება, — ხაუპარი, მეტყველება. *ბმაბილილი ლ. — ჩერნუთელი ლ. — ლ. ჯაკაბი — ბაგშვის ლ. ისპვალი.* — *ლ. ისმის.*, ♦ ლაჯარა ან უნდა (სპეც.) — იგივე, რაც ლაჯარაი ზედმეტია *რაზეც ლაჯარაი ზედმეტია — რაზე (ცხადია, უსქესოა, — თქმა არ უნდა. ლაჯარაი მოეკით (სპეც.) — კამათს, დავას, ჩიჭას ვამართავენ. — შელაპარაკებიან ლაჯარა ჩამოარაფდა — ლაპარაკი დარწყება რაშეზე, ენიმეზე.*

ლაჯარაკობა ს ეერეკ.] ლაპარაკში არის გართული, — საუბრობს. *გაეცარებით ლ. 2. მეტყველება. ქართველად და რუსულად თავისუფლად ლ. — ეს წიგნი მის სასარგებლოდ ლ. (ფიქრი*) — ის შეხ. ელაპარაკება ილლაპარაკე, ჩაელაპარაკეთ

ლაჯაკა-ი 1. რისამე (მაგ., გლეხეი ლითონის, ჭყლის) ზედაპირის ბზნევა, ელეფრება *მზალს ლ. გაპქონდა.* 2. ცემცემი. *ბანლოს ლ.*

ლაჯაკა (ლაპლაპასი) რაც ლაპლაპებს, — მზზნავი. ელეარე ლ. ლაპა ♦ ლ. აღი.

ლაჯაკაპა-ს ეერეკ.] ლაპლაპი გაკეთს, — მზზნავს, ელეარებს. *გზის ზედაპირი საჩქაროდ ლ. ♦ ლ. ცოლი ლ. ის* შეხ. უელაპარაკებს, მოელაპარაკა.

ლაჯობა-ი 1. დიდი ეიცხეი (საბა) 2. ნაეიდან ჭყლის ამოსაზიდი ნინაბი 3. ნავის ნინაბის, გემის ბორბლის, საპაერო ხრახნისა და მისთ. ფრთა. ფოლადის ლ.

ლაჯარძ-ი [ს.] 1. ძეირფასი ქვა ლურჯი ფერისა. 2. ლია ლურჯი ფერი (ცის შეფერეი ეპითეტი). *ლ. საფერე*

ლაჯარძისზზნა-ი (ლაჯარძიფერობა) (პოეტ.) ლია ლურჯი.

ლაჯარძოვანი-ი (პოეტ.) ლაჯარძის ფერისა, — ლია ლურჯი. *ლ. ცა. — ლ. ტბა*

ლაკ-ი[1] 1. საქონლის ნაწლავის ან მწვანისაგან გაკეთებული ხიში (ჩინჩურუნა, ფანდურუნა .) 2. განშენული ბაგარი (თოკი, ბაგი .) ხმეიდასხვა დანშენულებისა. *,,ეედლის ასაეეკად გაკიშული ლ. — ლარზე გაბმული ეაბი — მწეიდის ლ. — ლარეიით სწეორად გზა. ლარზე — მწკრივზე, მწკრივად. ვაზი ლ ჩაკაო. ♦ ლაკ გაიგზნა* — იგივეა, რაც ლელის გაიგზის დიდი ლარი და ბაზი არ უნდა — ცხადია, ნათელია რაშე.

ლაკ-ი[2] (ბტ.) ძეირფასი ნიეთეულობა, — განძი, საუნჯე.

ლაკაბა-ი ურემზე დაკეთებული ფიცარი.

ლაკანა-ი [ბერძ.] ყველიეების (ან ფეცორატიეული) ვაზა

ლაკაფა ოთხკუთხა ბრტყელი ძელი სხვადასხვა დანიშნულებისა ნაბუროკის ლარტყები.

ლაკაფაპნი-ი ნიენიეებზე დაკეთებული ლარტყები.

ლაკაპპინ-ი (ეეთნ.) იგივეა, რაც ნიენივი..

ლაკი-ი ქარხნული ანბანის მეორეთმეტე ასოს — ლ-ს სახელნოდება.

ლაკსანა ულონოდ, ძლივძლივობით სიარული (სისუსტისაკან.). *ლაკანაით მიდის.*

ლაკაპპაპ-ს ეერეკ.] ლაპლაპით დადის.

ლაკი-ი ენნეის ბრტყილი ენნეი [*ნინოწ. (ეეთნ.) ჩვეულ.*]. *აბრეშუმის ჭიას ლ. — ლაკის კარი.*

ლაკიპაპ-ი რასაც ლაკი აქეს აკრული. *ლ. ეარე-ზი.*

ლაკაპ-ი (ლატნია) ნერილი და გრძელი ტექი (საბა). *საბრძოლ რა დიდი რამ ენდეა — პოეთი, ლ., კალამი*

ლაკაპაი (ბტ.) ნიეეების ან ფეეის გაკაშებეზა ბილეთეები ფულისა და ნიკალების *ლ. — ლაკარიან ჩილეთი.*

ლაკპიპპაპ-ი ლატეიის სარ ძირითადი მოსახლეობა.

ლაკპიპპ-ი ლატეიის და ლატეიელების დამახასიათებელი, ლატეიელების ენისეული.

ლაპაკაპ-ი [ლათ.] საგანგებო პრემიით დაჯილდოებული პირი. *რუსთაველის პრემიის ლ. — ზუსტისთვის საერთაშორისო კონკურსის ლ.*

ლაპაკაპობა ლაპარაკის ფორმებეული, ლაპარაკად ყოფნა.

ლაპ-ი თხელი ტალახი. — ტლასი. *ლოკის თაეი ბალიაზზე დადეს, იგოლა, ადარა და ისეე ლაფში ჩაკარდაო. ♦ ლაფში ამოხვრნა* — გალახვება, შარაზეენის, სახელს გატეხეს. *თაეზე ლაფ დასხამს* — იგივეა, რაც თაელაფს დასხამს.

ლაპაპა თონეში ლაეაშის ჩასაკრაეი ბალიში, ნამჯით, ჩალით და ზნით, გაკეთილი.

ლაპაპიპნ-ი სანქციაგაზზეის საეარეულის ჩარჩო

ლაპაპ-ი (ლაპანინა) 1. [*Pterocarya fraxinifolia*] საშეალო სიმაღლეის ხე კაკლისებრია ოჯახისა; აქეს რბილი და მსუქანი მერქანი; იზრდება მდინარის ნაპირებზე. 2. ტაეების და ზოგი სხეა ფოთლეეანი მცენარის ქერქქეეშა ბოქკოეანი ნაწილი. 3. ზოგი მცენარის (სელის, კანაფის) ბოქკოეანი ზზოეილი, რომლისგანაც ნარის ამზადებენ *ლაფნის თოკი, ტ ლაფნეეანი მოშვებული* - ძალზე მოშეებული. *ძალლინეკაშილეეეი, მოდენეიები.*

ლაპარო, ლაპარა (ლაფაროა). **ლაპარა ადგილი** შენობის ირგეეით. *რომელსაც სახურავის გამოშეეეილი ნაწილი ფარავს (იმერეთში, გურიაში, სამეგრელოში)*

ლაპაპ-ი [*ოურქ.*] ნელი. *ხანგრე ფილასანა.*

ლაპაპაპპაპ-ი იგივეა, რაც თაელაფდასხეეილი

ლაპარა ხის დიდი ბრტყილი კოეში. *ქვაბიდან ლომის ამოსაღები (იაეარ იმერეთსა და გურიაში).*

ლაპაპპ-ი ლაფნის (შინმე. 3.) შემკედილი. *ლ. ქსელეებები*

ლაპიპიპაპა (ლაფრიპპამაისი) ხის ჩაერებული პატარა ხიეში: ცხეირში ხის ლატაკში და ლაფნით ეეე საზრდოობს. *კაკლის ლ.*

ლაპაპპ-ი [ლათ.] უნებლიე შეცდომა (ნაწერში, მეტყველებაში...).

ლაპაპ დაკოლილი ეიხენი, — იაბნი.

ლაპპაპ-ი ლაფში ცხეინის ლაპარაკისათეეეი — მოკლე ფი ჩქარი ნაბიჯით — სცეა.

ლაპიპიპ-ი [ლატ.] (კეთ) წყლ ერთგეარი.

ლაპ-ი [ლტ.] სარკეში ეიხსნილი ეიისი, ხმარობენ ხის, ლითონის, ქსეეის ზედაპირის გასაპრიალებლად

ლაპა 1. განსხეეებეეი ფერის ადგილი რისამე ზედაპირზე. *წითელი ლ. სხეილზე — ზზის ლაქები. — საღეზე ლაქები გაეენდა* 2. ჭუპუაგი ჩაბრეკი და დაჩნეეილი რამე (მაგ. ზღთი, მელანი, ლეინი) *ლეინის ლაქები სეეტრზე. — ლაქებიან ამოეეაპა.* ♦ გადატ. შემარცხეეილი რამე (ეისმე ცხოერებაში). ♦ ლაქას მოხეცნებს — იგივეა, რაც ჩირქს მოსცხეებს

ლაპაპ-ი [Typha] ჭაობის მრავალელეეეანი ფეხერანი მცენარე. *აქეს გრძელი ხაერეი ფოთლები, იყენებს საეერდოდ ნაბადისთეის თავთავებს.*

ლაპაპპპაპ-ი სადაც ლაქები იზრდება. *ლ. ჭაობი.*

ლაპაპპპაპ-ი რასაც ლაქები აქეს *ლ. სეეტრა.*

ლაპიპ [ფრ.] ორადდაზზეეეეი-ბეეტეეანეეი ეაზოგადოეების ხელნაწერთა ბანკის ნომერთა მაჩეენებელი. *ნონა-მორიპილი, მელიქეეეი, პირეელი.*

ლაპიპპ-ი რასაც ლაქა, ლაქები აქეს. *ლ. წონასწორი.*

ლაპიპპა 1. ლაქიის (მნიშე. 1) ხელობა 2. გადატ. ლაქიის (მნიშე. 2) თვისება.

ლაპიპპ-ი ლაქიის (მნიშე. 2) დამახასიათებელი, ლაქიურად — როგორც ლაქიას შეეფერება

ლაპპპაპ-ი უთავბოლო, გაუთავებელი ლაპარაკი. — ყბედობა.

ლაპპაპა (ლაქლაქანი) ლაქლაქის მოეეარეეა. — ყბედი. *ლ. დედაკაცი.*

ლაპპაპპ-ს გრძელ. უთავბოლოდ. გაუთავებლად ლაპარაკობს, — ყბედობს. *რაზღეის ღ! — ზი ზედ, ეელაქლაქეეს, მოლაქლაქე.*

ლაპ-ს[1] **ლაპაპაპ-ი** ლაქი და სალებაეი. *ლაქ-საღებაეების ქარხანა.*

ლაპპ-ი 1. ძაღლის თასმაში ენიმეისთან ან რამეისთან ეედის ქიეინითა და ტანის რბეეით. 2. გადატ. პირეელობა, მლიქეეეობა

ლაპპა (ლაქეაცობა) 1. რამე ლაქეეი (მნიშე 1) იყის ლ. *ძაღლის. 2. ეინმე ლაქეეი (მნიშე. 2) იყის,*

ლაპპპპ-ს გრძელ. 1. ლაქეეით მოიპრაკოს, თასმაზზის (ძაღლის). 2. გადატ. პირეელობს, მლიქეეეობს

ლაპპპპა სახელი ლაქეეობის ზზნის მოქმედებისა. *ზის ლაქეეი.*

ლაპ-ი 1. თაეისუფალი, თამაში: ამაყი ლ. *ირეეში.* 2. ასეთი ეინიმე ან რისამე დამახასიათებელი. *მთილელის ლ. ბეზეზა. ლაღად — თამამად, ამაყად. ლ. მღელარნა. — ლ. ეარსკეეის მწეარე.*

ლაპა (ლაღობა) ეარსკეეისა, რომლითაც საჭიათს ეარს ეაადეაჭირეეენ ეეღეის მარკეეელეეის აწეეეის (იგივეა იმერეთში, ლეჩხემსა და გურიაში).

ლაღ, ლაღპ ზზნ-ს. თაეისუფლდება. *ხელდახელ. ფიდ ქეაშინ არ ეტეიდა, პატარაში ეე. იყოო.*

ლაღლაღ-ი წყალში ვაქეეე-გამოქეეეით ' გასეულა რისამე (მაგ., ხარეეების).

ლაღ-ი 'ზოგი ეეთეებადი ნიეთიერების (ნაღმის, ენიმპიტის...) საერთო სახელი. — ლაღეში.

ლაღობა გრძელ. ლაღად იქცეა. — ხარობს, ხალისობს

ლაღობა სახელი ლაღობის ზზნის მოქმედებისა.

ლაღპ (ლაღინა) 1. გაეეეეებული. ალოლეებული (ცეცხეი). 2. ეადატ. (სპეც.) მოეეხებებელი. ღიმილი. ეეხი (ალმასისა). ლ. პატი.

ლაღპპ-ი 1. ხმა, რომელსაც ზეხეეღეეიაგან გამოსეეეს ლაღ კეეეის ან სითხე ნაკლულ ჭურჭეელში 2. ნეეცხეეა რეეეი

ლაღპპპპა გრძელ. ლაღეად გაკეეს, — ინეეღრეა, ირეეა ეეხის ნაკლეი ეეეით.

ლაღპპპპ-ს გრძელ. ლაღეად გაკეეს, — ინეეღრეა, ირეეა ეეხის ნაკლეი ეეეით. ♦ გადატ. (სპეც) უსაქმეეეი სიარული, — ხეტიალი, ცალეი.

ლაღპპ (ლაღეაპნი) ვინც არ ეაც ლაღეეით დადის. *ლ ეეეეა.*

ლაღპ-ი ეიეეზის (და ზოგი სხეა ეეეის ცხოეელების) სასუნაეი ორგანო.

ლაღ-ი ზოგიერთი ცხოეელის (ეეხეის, ზეელის, ბაღელის) ტეეი. ♦ *გადატ.* დიდი (და უშნო) ტეეი (-ლაბადისა).

ლაპპაპ-ი ძეელად : ეეზსეელის მოაკეეო სალიეეკეი. ♦ ლაპაპაპ ეეკაპ — იგივეა, რაც ლაპარაკი.

ლაპპაპპპ (ლაპარეელაი) (კნინ.-მოფერ.) იგივეა, რაც ლაპარაკი.

ლაპპპპპპპპ-ი რასაც ლაპეაი აქეს ლაღერაკი. *ლ. ეე. ზეელი.*

ლაპპპპ-ი ლაქეაკეი; ყბედი.

ლაპპპპ-ი (ლაპპპპაი) (ძე და ეეიგნ.) იგივეა, რაც ეკარაი (ზნიშე. 1) *ქარიანელია ლ. — ჩქარის ლ — ქნარის ლაქეაკის იყო და ეოლი ამპავე უყეეპიდა. ლაპპპპ — სალაპეარი. საოპნად.*

ლაპპპპა (ლაპპპპაისი) [*Symphytum caucasicum*] მრავალეეეეანი ბალახეანი მცენარე, იეეეთებს თავისებურეეი ცისფერ ყეეაეილს; იზრდება ბუჩქებქეეშ, ბილწერებსა და ნათეეებში.

ლაპპპპპპ 1. (ძე. და ნეიგნ.) ლაპპპპად წასეეა, გაღაეაჭრება, ოხი. *ჯეეარისნეეი ლაპპპპპპპ. 2. მასიპპპპეი ორგანიზეეეეი გასეეიპნება რაიმე მიზნით.პპპპპპპ ლ. — ბატონებეი ეე. — ბათილად მეეო ლ. 3. გადატ (ნეიგნ.) ორგანიზეეეეი მოეე მეეეეა რაიმე მიზნის მისაღწეეეად. ლ. ეეხეი მოსაღლისათეეის.*

ლაპპპპპ-ი ქართეეი ხალხური სიმღეეა, რომელსაც მეეეეოდნეე ლაპპპპაპ მიპეუაეენ.

ლაპპპ-ი (ლაპპპპ) მეშაპა, მშეალი, ეეპპპპნი. *ქალაქის ლაპპპ.*

ლაპპპპპ ლაპპპ ლაპპპპპპპეები, მეხაეეეი. *ლ. ეეეეეეი.* — *ლ. ნუნუნა.*

ლაპპპ-ი ალეაპი, მოეეეეეეპა. ♦ პირეელობა, მლიქეეეობა. *ლაპეეი ლაეეეეეა.*

ლაპპპპპ გაბმული მგეეეეეის, მსხეეეეის ხმა. *ტოკების ლ. — ქეეეეეეი ლაბაეეეეეეი გაისმოეეეეა. ♦ ხმაპა ჯაეხების ხმა. ამოსაეი ეეოპეების რქეების ლ.*

ლაპპპ-ი 1. რისამე გაკეეის, მგეეეეეეის ხმა. *ეეკაბის ლ. 2. ხილის გაკაკუნის ხმა. პიპის ეაბუე ლ. ეაისპა.* ♦ რასამე ლაპაკუნის. *ლაეაბების ხმა. — ეაპეეი ოხრის რქების ლ..*

ლაპპპპპპ (ლაბნე.) უხეირო, უსუფთო (იტყეიან პაეეზე პაეეზე, რომელიც უზომოდ მოიქეცა).

ლაპპპპპ-ი ეეეეონდ სიარული, ნაბეეეი (მზთეეი ზგეეის, ძაღლისა და პისთ.)

ლაპპპ-ი იგივეა, რაც ლაბნე.

ლაპპპპპ გრძელ. ლაბნის ხმის გამოსეეეეა.

ლაპპპპ-ი ლაბნეეის პიპეეეი საბნეი, რომელშიც თოეა ან ჩაკაი პოის ჩაკეეეეეი (იეიან ეეხეი).

ლაპპპპ იხ. შეალაპეა.

ლაპპპ (ლაპპპპაი) [ბერძ.-ლატ] ოეიეეა, რაც თაეისეეეეი კოშეიპეეი.

ლაპპპპპ-ი (ლაპპპპაი) გრძელეეპანეეი ბაპრეეეეეი ოპარეეეი; იხმარებოდა ძეეეეად. *ლაპეეიან გაბეეპოპა. — მისი სიპეეეეეი ლაპეეიანეეი ჰოეეეა ეეეეეეი. ლაპეეიან — ლაპეეიანეეი. ♦ ლაპეეიან პიპეეეზ (ეეეეეზ.) — ეამპპპპეეეეეე

ლახუსტაკ-ი, ლახოსტაკ-ი თმის, წარბებისა და წამწამების საღებავი [ჩქუხელსკ. გამოთქმაში: გუნდა და ლახუსტაკი (ლახოსტაკი); ბ. გუნდა-ლახუსტაკი].

ლაჯ-ი 1. *ჩვეულებრივ მრ.* ლაჯები — ფეხების შიგნითა მხარე მუხლის ზემით. *ბაიმ ძროხას თავი ლაჯებში შეუყო.* 2. ნაბოყი. *რამდენიმე ლ. გადადგა.*

ლაჯნ-ი (საუს.) დიდი ნაბოყებით სიარული.

ლაჯა-ა იხ. ლალება.

ლაიწ-ი (ძე.) იგივე, რაც ლილები.

ლაკად სახელი ალბობს, ლებვა ზმნათა მოქმედებისა.

ლაკ-ი 1. ლეკით (ან დაიქით) დალურვებული ადგილი ტანზე 2. (სპეც.) ჭაობანით ნაადგილ ფენა მოლურჯო ფერისა.

ლაკაბ-ი (ლეკნისა) თქმული ჩასაცინარი ნაწილი, მისი პირველი ფიცილი (ჩქუხელსკ.) ერთი არ ორი, ზოგჯერ მეტიც). *ლეკთაის ორი ლეკანი აქვს. სიმრავლე — ერთი.* ‖ კაკლის ჩასაცინარი (გულის) ერთი ნახევარი.

ლაკა (ლეკანი) მეტი ნაცრისფერი, — რუხი. ლ. ჩოხა. — ლ. ღორეული.

ლაკალაკ-ი [ლაკ.-იდან] კანონით ნებადართული. ლ. პარტია. — ლ. გაზეთი.

ლაკვალ [ლაკ.] 1. ხალხური ზეციური გალმაცმა, — ტირილის. *სულიან ცოლის ლ.* 2. გალაკ. არარეციულობითი ამბავი, შეცდომაზეპირით მოთხრობა ვისიმე ცხოვრების არ რაიმე შემთხვევის შესახებ.

ლაკვილობ-ი ლეკვების ხასიათისა, ლეკვებში მოხვედრებული; არარ. ყრუულებრივი, შეუდარებელი. ლ. გადმოცემა. — ლ. ამოთხა.

ლაკოვან-ი ლეკნოსანის (პოლკის) მეთაური.

ლაკონ-ი [ლაკ.] იგივეა, რაც პოლკი.

ლაკ-ს იხ. დალეკს. ლ ზედ. ალეკნებს, ულეკს, ილეკა, ელეკა. ლეკვი. ნალეკი. ულეკ ულ-ი

ლაკს: გალეკ ლეკი — ი) ლეკის დასუსტება. შეღნება (მიმნილისაგან. შეტანებისაგან. ლილინისაგან). ბ) ძლიერ მოელვარება.

ლაკვ-ი თხელი ლეკნოსანი: საერთოდ, ლეკნები.

ლაკნ-ი 1. მაგალითი (ბაშიდან, თიქმილ...) გავსებული ლეკნოსანებულები) რბილი საგები, რაშლილი წვენიან. 2. ასეთივე საგები სხვადასხვა სპორტული ვარჯიშისა ან შეჯიბრებისათვის.

ლაიტანტ-ი [ფრ.] ოფიციის მეორე წოდებულება ბ უმცროსი ლეიტანტები — ოფიციის პირველი წოდებულება. *უფროსი ლეიტანტები* — ოფიციის მესამე წოდებულება.

ლაკ იგივეა, რაც ლეკობ.

ლაკვ-ს იხ. წალეკვს.

ლაკვ-ი დალეკვის მკვიდრი ხალხების (ხუნძების, ლაკების, ლეზგების და სხვათა) საერთო სახელი.

ლაკ-ი ბაღლინა და ზოგიერთი მწკაცებელი ებოლეის (ზღლის, მელის, ტურის...) ნაშიერი.

ლაკნ-ი ურმის ხელების ქვეშ ღერძთან (სიმტკიცისათვის) მიბეჭდებული მაგარი ხის ნაჭრები (იგივე ქანქარები).

ლაკვაკობ-ი 1. პატრის შესაკერელი თასმა. 2. ფეხზე წინდის დასაბმაგრებელი რეზინი.

ლაკალობა ლეკვის თარემი აღმოსავლეთ საქართველოში (მე-18 ს-ში და მე-19 ს-ის პირველ ნახევარში).

ლაკისა (ლეკისხისა) [Acer platanoides] ჩვენს ტყეებში ფართოდ გავრცელებული ხე ნეკერჩხლისებრთა ოჯახისა; აქვს თოთო ბერქანი.

ლაკალაკიტა (ლეკჩრდილოეთი) პატარა მარხილი, ჩვეულებრივ, შუბის მოსაკაზმი.

ლაკვაკ-ი 1. ლეკების დამხმარეთებელი, ლეკებში (დალეკებში) გადგომელი. ლ. ბანაები. — ლ. ქართველ-ბატკები. 2. ქართველის (ეკლესის) ძველებური სახელი. 3. ეგალო ზმნები.

ლაკ-ი [Phragmites communis] ჭაობის ჩრდილოეთისა ბალახოვანი მცენარე მრავალწლოვანთა ოჯახისა; აქვს მაღალი ღეროები, ლერო და ნედრზე მსხვილი ბაგეები.

ლაკიან-ი ლეკიან დაფარული ადგილი.

ლაკი 1. ძველებური ბურთის თამაში ერთგვარი ორ ჯგუფად გაყოფილი მოთამაშენი ცდილობენ ბურთის გატაცებას და მიწნაღმდეგის ლეკიზე (მნიშვ. 2) გაგდებას. 2. ამ თამაშში — ადგილი, სადაც ბურთი უნდა გაიგდანონ. ‖ ლეკის გატანა — მიზანს მიაღწევა, გაიმარჯვებს; თავისას გააღწევს.

ლაკიზმობ-ი იგივეა, რაც ლეკი (მნიშვ. 1).

ლაკიზმობ-ი ლეკობრუნთან, ლეკის მოთამაშე.

ლაკიან-ი [Bolboschoenus maritimus] ჭაობის მცენარე ძლიერძირძნაწნავებიანი ოჯახისა; იკეთებს მსხვილ ბარისებურ თვორ ყვავილს და ტკბილად ნაყოფს. ხმარობენ სამკურნალოდ.

ლაკინიან-ი ლეკინის მოსილეობის ერთგული, ლეკინის მიმდევარი.

ლაკინობ-ი ლეკინის მოძღვრება, რომელიც წარმოადგენს მარქსიზმის შემდგომ განვითარებასა და კონკრეტიზაციას იმპერიალიზმისა და პროლეტარული რევოლუციის პირობებში, პროლეტარიატის დიქტატურისა და სოციალიზმისა და კომუნიზმის მშენებლობის ეპოქაში.

ლაკინურ-ი ლეკინის მიერ შექმნილი: ლეკინის მოძღვრებიდან გამომდინარე. ლეკინის სახელთან დაკავშირებული. ლ. პარტია. — ლ. თეორია. — ლ. კრებმა.

ლაკნ-ი [რუს.] ქსოვილის ან სხვა რამ მასალის ზოლი სხვადასხვა დანიშნულებისა. *აბრეშუმის ლ. — მაგნიტოფონის ლ.*

ლაკნ-ი (სპეც.) ჩერჩეტი, გამოთავდაწულებული, გამოშტერებული.

ლაკნიოს (ლეკსოფსანი) [Hyoscyamus niger] ერთწლოვანი მომსინი მცენარე მაღლყვირინასებრთა ოჯახისა: იცეთებს მკრთალ ყვითელ ყვავილს; ხმაროვენ სამკურნალოდ.

ლაკნ-ი, ლაკნი (ლეკ.) ნოტიო, ჭაობიანი ადგილი.

ლაკნი იგივეა, რაც ლეკნა.

ლაკნ-ი ნედლი, ცუდი შეშა.

ლაკნ-ი 1. ვაზის ერთწლიანი რქა. *ლეკნებზე ბის. ლეკნების აჭრა.* 2. (ლეკ.) ბარდი (ცხალ, კიტრის და მისთ.).

ლაკნავ-ი (ლეკნწმისა) [Arundo donax] ტანმაღალი მცენარე მარეველოვანთა ოჯახისა; იზრდება მეინარეებისა და ტბების პანირებზე. ‖ შაქრის ლეკნები [Saccharum officinarum] — ტროპიკულ და სუბტროპიკულ ქვეყნებში გავრცელებული მცენარე, რომლისაგან იღებენ შაქარს.

ლაკნავან-ი (პოეტ.) 1. კოხტა. ნერწყვი მოხდენილი ტანი (ქალისა). 2. ასეთი ტანის პატრონი (ქალი).

ლაკნავან-ი ლეკნწმით დაფარული ადგილი.

ლაკნავ-ს (ლეკ. ულუსუნის) გრდ. 1. ქუაზე (რაღაზედ...) წასმით მშვრილ, ბასრს ხდის. *ნაჯახს ლ. — ბაძისას და მისთ. უსაზმ. კუდელს ლ. — ჭუკრუტანებს ლ. — შდრ. ალესინებს, ილესავს, ულესავს, ილესება, ლესვა, მესვაობა, ნალესი, სალესი, სალესი.*

ლაკვა სახელ ლ ნ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

ლაკანარ-ი (ლეკნ.) დიდი ჭურჭელი, თავსხმა.

ლაკ-ი იგივეა, რაც ნალეკი (ზმნიშ. 1). *ლეკინის ლ. ‖ ლეკნი ბარილი — ნალეკი მარილი, დალეკული მილეული მარილი.*

ლაკნ-ი პოეტური ნაწარმოები, რომელსაც ახასიათებს თავისებური რიტმი და. ჩვეულებრივ, რიმიები. *ბალადური ლ. — ნოკოლოს ბარათაშვილის ლექსები. ‖* სხვაი ნაწარმოები, სასიმღერად გამოძებული. *ფარდულზე დამდერებული ლ.*

ლაკნასობ-ა ლექსებით პაექრობა, — მაირობა.

ლაკნასობ-ა რითმებით ლექსის ადების სისტემა. *ლექსთწერობის თეორია.*

ლაკნარ-ა [ბერძ.-იდან] სიტყვების მარაგი, ლექსიკური შედგენილობა ამა თუ იმ ენისა ან ცალკეული მწერლის თხზულებებისა. *ქართული ენის ლ. — ილია ჭავჭავაძის ლ. — ჩვენებისტვაობისა ლ.*

ლაკნარაგან-ი ლექსიკოგრაფიის საკვლევნელი. *დიდი ქართველი ლ. სულხან-საბა ორბელიანი.*

ლაკნარაგან-ი [ბერძ.] ლექსიკონების შედგენის თეორია და პრაქტიკა.

ლაკნარაგან-ი ლექსიკოგრაფიასთან დაკავშირებული. *ლ. მუშაობა.*

ლაკნარ-ი ლექსიკოგრაფიის სპეციალისტი.

ლაკნარ-ი [ბერძ.] ენათმეცნიერების დარგი, რომელიც შესწავლის ენის ლექსიკას.

ლაკნარ-ი ლექსიკოლოგიასთან დაკავშირებული. *ლ. შრომები.*

ლაკნარ-ი [ბერძ.] წიგნი, რომელშიც ანბანზე განლაგებით სიტყვებია ახსნილი, განმარტებული ან თარგმნილი. *ორთოგრაფიული ლ. — რუსულ-ქართული ლ.*

ლაკნარან-ი ლექსიკის დამხმარეთებელი, ლექსიკასთან დაკავშირებული. *მწერლის ლ. თავისებურებანი.*

ლაკნარ-ი [ლათ.] პირი, რომელიც ლექსიკას კითხულობს.

ლაკნარან-ი [ლათ.] დაწერილებეზა, რომელიც ვანაკეთებს საჯარო ლექციების მოწყობის საქმეს. ‖ ადგილი (შენობა, ბაღი-პარკი...), სადაც ეწყობა საჯარო ლექციები. *პოლიტიკის სასახლის ლ.*

ლაკნაც-ი ზეპირად გადაცემა სასწავლო საგნისა ან რაიმე თემისა; ასეთი გადაცემის ჩანაწერი. *ლექციების ლ.-ები.*

ლაკნაც-ი ლექციების ხახიათისა. *ლ. პრობა-განა.*

ლაკ-ი თოლიის დნობა.

ლაკვა-ი [Ficus carica] 1. სამეალო სამსალის ხე ან ბუჩქი თუთისებრთა ოჯახისა: აქვს გლუვი ნაცრისფერი ქერქი, ხაოიანი მსხვილი ფოთლები; ისხამს მოპრეალელი-მსხლისებრ ტკბილ ნაყოფს. 2. ამ ხის ნაყოფი. *ლეკვის ჩირი.*

ლაკვიაპარ-ი 1. ასხმული ჩირი (საბა). 2. ლეკვის ტკბილაი.

ლაკვა ყინული ან შეყინული თოვლი, რომელიც ღობაის ეწყვეტს.

ლაკვაკალაკვა-ი ისეთი (თოვლი, ყინული), რისმეც ღობის იწყვეტს.

ლაკვაკ დამფარი წყლის ზედაპირზე მოყვნილი მწვანე ლეობრეული მასა.

ლაკნ-ი მკედარი ცხოველის ან უსაქმრონო მატივებული მკედარი ადამიანის სხეული. — მძორი. *ლეკის სუნი ადგა.*

ლაკვა (ლეზრუანი) [Bryonia alba და B. dioica] მრავალწლოვანი მცენარე გოგრისებრთა ოჯახისა: აქვს გამსხვილებული ფესვი, მცირეცი ღეროები და ხაოიანი ფოთლები; ისხამს შავ ან წითელ ნაყოფს.

ლაკნ-ი ხის ფოთლებიდან ჩამოხადები წვენი, — ეკვი.

ლაკაკ-ი ქართული თავსახურავი ქალისა, ამრეზმის წვნიანი ბაღისებრი ქსოვილი (ახალგაზრდ ჩიტებისთვის და ბაღდადათ ერთად). ‖ ლეჩაკს ფაფარაც — იტყოდნენ მამაკაცზე, რომელიც ლარნელად მოიქცეოდა. ლეჩაკ დასწვაც (საუბ.) — შეარხეულის, თავს მოისრესა (მამაკაცის) ლეჩაკ მოხდის (საუბ.) — შეარხეულის, თავს მოისრესა (ქალის).

ლაკაკობ-ი ლეკის ლეჩაკი ახურავს, — თავდახურული (ქალი).

ლაკაკობილ-ი ლ. ვისაც ლეჩაკი მოეხადა, გადახმარა. 2. გადაკ. (ძე.) შერცხვენილი; ნამუსახდილი (ქალი).

ლაკნავან-ი ლეჩაკების მკეთარი ქართველები.

ლაკნავან-ი ლეჩაკების დამხმარეთებელი; ლეჩაკთან მომდინარე.

ლაკვა-ს გრდ. 1. (*ბურძ.* ' გა'ულეწვის) ფშვნის, ამხსნელის (ქვიშიანის თავთავსა და ღერის) მარცვლეულის გამოცლის მიზნით. *ბურძ ლ. — ჩაჩქანით ლეწავენ. — ცეპრით ლეწავენ* [*ბურძ.* ' დალეწილ ' დალეწვა) ამხსნელვა, ამტკრევეს. ‖ (*ბურძ.* ' ულეწვა) (საუბ.) გასცხება სახეში (ხელს). სილას გავსწვას ლ შდრ. ულეწვა, იღეწება, ლეწვა, მლეწავი, ნალეწი, სალეწი.

ლაკვა სახელი ლ ე წ ვ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ლაკა წენგოს ნაპობი (საბა), — ქაკალს გაცლილი წენგო.

ლაკ-ი 1. ლამი, საფლობი ტალახი. *ლილაში ჩაიფლო.* 2. მიერაწნილი ან მიმდებული წყლის ღვარი ან გუბე. *ლიქვი მოდინარა.*

ლაკაბ-ი (ლეკნ.) ერთად შეკრული ხალხი ან საქონელი.

ლაკნაკაბ-ი 1. ჩეკნეული ხალხი. *ირმებად ლ. — ასაქცევად ლ. — სათვალიერო ლ.* 2. მოთელში ან რაიმე ჭუოელში გამოკრული ჭაკვალის (ბაშის) ღასამაგრებლად გაკეთებული ხაერი. *საბანზე ლილები გადის გალეული.*

ლაკნარან-ი 1. ლიბრალიზმის (მნიშვ 1) მოშრო. ლიბრალიზმით ხასიათდება. 2. ეინც ლიბრალიზმის მიმდევარი 2. ეინც ლიბრალიზმს (მნიშვ. 2) იჩენს. — ეინც უარყოფით მოცემულებს ჩქმალეს, უროვდება 3. (ძე.) ბურჟუაზიისა და თავდაზნაურთა სოციალისტურებში — მოწინავე, თავისუფლად მოაზროვნე ადამიანი.

ლაკნარაკნობ-ი [ლათ.-იდან] 1. ბურჟუაზიული პოლიტიკური და იდეოლოგიური მიმართულება მე-19-20 სს. მთვალზე. 2. უარყოფით მოცემულებთან შეხორაგებლობა, ზედმეტი შეშფოთებისა. გაწყვეტ წყარუნა. *უნდა აღმოიფხვრას ლ. სტუდენტთა ცოდნის შეფასებაში.*

ლაკნარაკნობა ლიბრალიზმის მოვლა.

ლაკნარაკნარ-ი 1. ლიბრალიზმის (მნიშვ. 1) მოშრო. ლიბრალიზმით დაკავშირებული. ლ. პარტია. — ლ. ბურჟუაზია. 2. ლიბრალიზმის (მნიშვ. 2) და ლიბრალიზმის (მნიშვ. 2) დამხასიათებელი. *დასკვნითა ლ. დაწერილებული წერილის ავტორი ვეუსაუბრეთ.*

ლაკნო (ლეკნ.) შენობის საძირკველი; საძირკვლის ზემო ნაწილი.

ლაკნა-ი 1. თეორი ლაქა თვალის გუბაზე, — ბისტი. ‖ ლაქით გადავეკრები (თვალებზე) — რისამე დანახვის შემჩნევის უნარი დავკარგე. 2. ლურჯ-მოიისფერი (სანა).

ლაკნაკ [ბ.] 1. დიდი შესიკალური ნაწერი. ზოგის (უპირატესად ოპერის) ტექსტი. 2. ოპერის, ბალეტისა და მისთ. მოკლე შინაარსი.

ლაკა [ფრ.] ორგანოლოგიათა, სახელმწიფოთა გაერთიანება, კავშირი. *ერთა ლ. — უმაღლესი ლიგის ფეხბურთელები.*

ლაკნარ-ი [ინგ.] 1. პოლიტიკური პარტიის, სახოგადოებრივ-პირობრივი ორგანიზაციის წევრობა. 2. რაიმე სპორტულ შეჯიბრებაში დაწინაურებული პირი ან გუნდი. *საჭადრაკო ტურნირის ლ.*

ლაკნარაკა ლიგერად ყოფნა.

ლაკ-ი იგივეა, რაც კაკლი.

ლიპიდი-ი ტალღისებური რიტმული მოძრაობა, რხევა, ქანაობა. *წყლის ლ.-ი*. – *გასს ლ.-ს ზოგი ფრინველის ნარნარით ფრენა.*

ლიპილიპე-ის *ბრძოლა*. ლიტლიეთი მოძრაობს, ირხევა. ქანაობს ზღვა ლ.

ლიხ-ი (ბ.) უმეცრად მოხუჭული, თავს გასული.

ლიხოგაკეთა [ბერძ.] 1. წაწყრილ ან ნახატის ქაღალდზე გადაბეჭდვა სპეციალური ბრტყელი ქვის ზედაპირიდან. 2. ასეთი ბეჭდვის საამქრო ან ჭარმოება.

ლიხოგრაფიულ-ი ლითოგრაფიასთან დაკავშირებული. ლ. *ქვა*.

ლიხონ-ი [ბერძ.-იდან] 1. ქიმიურად მარტივი სხეული ან შენადნობი, მეტწილად ჭედადი, ღრმაადი, ხითხო- და ელექტროგამტარი, - მეტალი. *მაგ ლითიუმი, ნატრიუმი, - ტყიპები - ტელეფონები*. – *ლითონის ფული*. 2. (მტ., საუბ.) ლითონის ფული: *საერთოდ ფული*. 3. წყლის წისქვილის ნაწილი – სალეწავში დაფენული რკინა (ანუ ქვა), რომელზედაც დაყრილნიშნია და ბრუნავს ბორბლის ღერი.

ლიტოლოგიური ლითოლოგიის დამუშავება

ლიტოლოგიურად (ლითოლოგიასთან შეხებისა) ლითოლოგის დასამუშავებელი. ლ. *მორჩელია*. – ლ. *დაზვება*

ლიტოლითოლოგია მეცნიერება ლითოლოგის შედგენილობის, აგებულების და თვისებათა შესახებ.

ლიტოლის/ ულ-ი ლითოლის მსგავსი; ლითოლის დამახასიათებელი ლ. *ზღაპარი*.

ლიტოლოგიური ლითოლოგის სამუშაოებელი კონსტრუქცია. *ლითონ.კონსტრუქციების ქარხანა*.

ლიტოლოგიურად (სპეც.) იგივე, რაც ზემოთ.

ლიტოლოგ-ი ლითონის სპეციალისტი ლ. *დაზვა*.

ლიტონ-ი ლითონის დამახასიათებელი ლ. *წკარუნი*.

ლიტონია [ფრ.] 1. რისამე საქმიანობის შეწყვეტა: დახურვა, გაუქმება (რაიმე ორგანიზაციისა). *არტელის ლ.* 2. რისამე მოსპობა, ბოლოს მოღება; *ალკოჰოლის წერა-კითხვის უცოდინარობის ლ.*

ლიკინა (ლეკინანი). ლეკნა მწვადი (კუთხ.) – *ლონეში ვაჭიმეხარო ერმელი მწადი*.

ლიკირ-ი იხ ლიქიორი

ლიკნ-ა 1. პატარა და სწრაფი მდინარის ან ჩაკეცული მიერ გამოკეთილი ხმა, - *ჩარკაკი*. 2. ბავშვის ლაპარაკი, – *ტიტ-ლი*.

ლიკნა 1. (ბ.) იგივე ლიკნა, ლიკნი (მნიშ. 1) 2. ვინც ლიკნება (მნიშ. 2).

ლიკნება-ს *გრძედ*. 1. ლიკნაით მიედინება (მდინარე, ნაკადული), – *ჩარკაკებს*. 2. ლიკნაით ლაპარაკობს, – *ტიტ-ლებს*.

ლიკუ [სპ.-იდან] მინერალური ღვრიი საღებაღვრე ოქრისებურ თეთრეულის ნედლეულის (ამერთე რისამე შესაღებად). *ლიკუით გაკეთებული სარეცელი*. ♦ ლიკუდა გაფერადება (საუბ.) – 1) მთლიანად ჭერ მთლიანად გაფერადება. 2) იგივე, რაც ლიკუსაბან წაკეთებება.

ლიკუსა ტყიპისაბან მინერალი ღვრიი ღვრიის.

ლიკუსაბან-ი [სპ.-იდან] 1. ტყე ნაკმელები. 2. ვაჭიკეთ (საუბ.) აფეთქი რამ; ადვილად ხელშესახებები. ლ. *ავიონის*? ♦ ლიკუსაბან წაკეთება (საუბ.) – ფასი, მნიშვნელობა დაკარგება.

ლიკუ-ი მეჭანიზმებში – მრუმეები ღერო, რომელიც მოძრაობს კადასყვეს მექანიზმის სხვა ნაწილებს, *ამძრავი ლ. - ღერე ლ.* 2. საქმიღი დაზვის ნაწილი – *მრუკეთ ხე. – საცარი*.

ლიკუპა-ი პატარა ლიკუი (მნიშ. 1).

ლიკუსა-ი რასაც ღილს აქვს, რაც ღილას შეიძლება. *ლიკუსები* (ლიღისფრისა) იტყვიან ღურძილზე.

ლიკუსება იგივეა, რაც *მხვსებირა*.

ლიკუი 1. ალაკ-ალაკ ვაჭრილი ფიცეი. 2. აჭრილებული მინდორი, აღებული (წრფილებით. ნაირნაირი ყვავილებით...).

ლიკუოკენ-ი იგივეა, რაც ლიღო.

ლიმბი-ი (ფრ.) ვაჭსაზღვრული. ნორჩად დაწყებული რაოდენობის რისამე. – *ზღვრული ნორმა. ბეჭდვის ლ. – ელექტროენერგიის ლ.*

ლიმონ-ი 1. [Citrus limun] ციტრუსოვანი ხარატმუნავე ხე; იისაბრ ოყალეურ წეწიან ბერეკ ბერეკ ნაყოფს, რომელსაც აქვს ყვითელი სურნელოვანი ქერქი. 2. ამ ხის ნაყოფი. *ლიმონის წვენი*.

ლიმონათ-ი [ფრ.-იდან] ტკბილი გამაგრილებელი სასმელი, დამზადებული ლიმონის ან სხვა რისამე წვნისაგან.

ლიმონად-ი რაშიც ლიმონის ნაჭერია ჩაგდებული. რასაც ლიმონის ქერქი ან წვენი აქვს შერეული. ლ. *ჩაი*. – ლ. *ნამცხვარი*.

ლიმუა [ლათ.] უფერული სითხე ადამიანისა და ცხოველის ორგანიზმის სალიმფაღენში: ისინი საშვილოსნო ხვეულა ნივთიერებათა ცვლა სისხლსა და ქსოვილებს შორის.

ლიმფური ლიმფის შემცველი. ლ. *სადინარები*. – ლ. *ჯირკვლები*.

ლინგ-ი ფიერის კიდე (სახა); რისამე კუთხე ან ნაპირი. *ფიცრის ლ. – თოხის ლ.*

ლინგვისტიკა იგივეა, რაც *ენათმეცნიერება*.

ლინგვისტიკური [ფრ.] იგივეა, რაც *ენათმეცნიერული*.

ლინგუა [რომ.] (მტ.) ღია ქერქული ეტლი ერთადგარით.

ლინგუა [ლერძ.] ოპტიკური მინა, ჩვეულებრივ სფერულ-ზედაპირიანი. *ორმხრივ ამოზნექილი ლ.*

ლინოლეუმ-ი [ლათ.] სქელი მაგარი ქსოვილი, სხვადასხვა ნივთიერებით გაჟღენთილი; იხმარება იატაკზე დასაგებად.

ლინოტიპ-ი იგივეა, რაც *ენათმეცნიერული*

ლინოტიპია [ლათ.-ბერძ.] ასოთამწყობის მანქანა; ანაწყობს / წაშორებულ მთელ-მთელ სტრიქონებად.

ლინოტიპისტ-ი სტამბის მუშა – ლინოტიპზე მომუშავე ასოთამწყობი.

ლინ-ი სრასაც ზედაპირის მქონე. – *მოლიპული. ლ. ყინული*. ♦ *ქონის ან ლორწოს თხელი ფენით დაფარული. ლ. კალმახი*.

ლინწ-ი (ეუთხ.) წყლით გაჟღენთილი. ლ. *შეშა*.

ლინა პოეტური შემოქმედების, მითაგორების სიმბოლო. *ეროსი* (ტეტი ბერძნული სიმებიანი საკრავის სახელის მიხედვით). *პოეზიის ლ.*

ლინარ-ი [ესპ.] ლერწოვნი შიპარში, ხასიათი რისამე. *ლარი,ეული განწყობილება*

ლინარა [ბერძ.] 1. პოეზიის სახეობა, გამოსაკვეთი პოეტის გონებრებება და განცდებს. 2. პოეზიის ამ სახეობის ნაწარმოებთა ერთობლიობა. *აკადემ ლ*

ლინარპოზ-ი პოეტი, რომელიც ლირიკულ ლექსებს წერს.

ლინარულ-ი 1.ლირიკის (მნიშ. 1) ხასიათისა. ლ *პოეზია*. 2. რასაც და ნაზი გუმბრის მქონე (ითქმის მომხედრების ხმაზე). ♦ *ტენორი ბ ლინარული წოდება* (ტიპზ.). – *მხატვრული ნაწარმოების თხრობის შეწყვეტა ავტორის პირადი განცდების გადმოცემით*

ლინარა-ი ჩარჩოში ჩასმული თხელი ფიცარი, კარის ლ.

ლინაშ-ი (მტ.) თავხედი, ურცხვი, უტიფარი.

ლინჭ-ი გარეწნელი, ბილწი. *ავხორცი*.

ლინა-ი [Heleocharis] ჭოლებაში, ტბორან ადგილებში გავრცელებული მცენარე. აქვს უფრთხელი ღერო; იქმნება თავთავად შემრეხილ ყვავილებს.

ლინარა [ბერძ.] (მტ.) საყვედურით ლაპარაკი, რომელიც დროსაც ეცემინის გარს უფლიდენ. *ოჩაროსნული ლიღი ლეღსასწულის* (ან საერთო განსაცდელის) დროს.

ლინარება (მტ.) ლიტანიის შესრულება

ლინარ სწორად პრიალი. უტიტეპი ზე. ლიტაღოდ პრიალით ფიქრი. ♦ სწორად. ვერტიკალურად აგებული. ლ. *კედელი*. ♦ გადად. მაღალი, პრიალებული (აგებინარი) ლ. *ქალი*.

ლინარ-ი ლიტერატურის დარგში მომუშავე. – *მწერალი*.

ლინარატორობა ლიტერატურის საქმიანობა, – *მწერლობა*.

ლინარატურა [ლათ.] 1. მხატვრულ ნაწარმოებთა ერთობლიობა. – *მწერლობა* (პოეზია, პროზა, დრამა). *ქართული ლ – ლიტერატურის ისტორია*. 2. ამა თუ იმ დარგის ან ხალხის მიერ შექმნილ ნაწარმოებთა ერთობლიობა. *პოლიტიკური ლ. – ტექნიკური ლ. – ლიტერატურული ენა – იტყვიან*.

ლინერატურათმცოდნეობა (ლიტერატურათმეცნიერება) ლიტერატურათმცოდნეობის მეცნიერება მხატვრული ლიტერატურის შესახებ.

ლინერატურულ-ი მხატვრული ლიტერატურის დამახასიათებელი. ლიტერატურასთან დაკავშირებული: *სალიტერატურო. ლ. წარჩინებები. – ლ. ურთიერთობები*. – ლ. *საღამო*. ♦ *ლიტერატურული ენა* – იტყვიან, რაც სალიტერატურო ენა.

ლინერატურ-ა ლიტერატურის ნაწარმოებთან დაკავშირებული. ლიტერატურის დასახასიათებელი.

ლინერატურა – ლიტერატურული შეპაკი – გაზეთის ან ჟურნალის ცალკეშენებული, რომელიც წერს ლიტერატურის და შემოსულ ხელნაწერს ამუშავებს ლიტერატურულად.

ლინერ-ი 1. (წკუნ.) დაუსაბუთებელი, უსაფუძვლო. ლ. *ხიბრუა*. – ლ. *განცდა*. – ლ. *ბრალდება*. 2. (მტ. წეიბ.) უმარჯო, მარტივი. ♦ *ლიტონი ბედი* (მტ.) – *არასახარბიელო ბედი. ლიტონი კაცი* (მტ.) – *მარტოხელა კაცი*.

ლინ-ი [ბერძ.] 1. ხითხის ხაზოები ერთეული; უდრის 1000 *სმ³*. 2. ამ რაოდენობის ხითხე. *ერთი ლ. ღვინო*.

ლინკა 1. თიხის პატარა, ვიწროულიანი წყლის ჭურჭელი. *ლიტრას ეუმბეთხუნებ და, კოკაც შენ გაჩუქო!* 2. *ბეღლებური ქაღალდი წინის ერთელი* (სხვადასხვა ღერსა და სხვადასხვა კუთხეში განსხვავებული: უმრავლ. 1 – 4 *ცენ*.). *ერთი ლ. ეღბი, – ღოლის ღილი ვიწრო ენდა, ასი ლ. საგაზეთო*.

ლინკრან-ი ჭურჭელი (ჩვეულებრივ, ხოთლი), რომელშიც ერთი ლიტრი ხითხე ჩაეტევა.

ლინკრან-ი (მტ.) 1. საწყაო, რომელშიც ჩაღის ერთი ლიტრი (მნიშ. 2). *ლ. ჭერჭვეთი*. 2. ერთი ლიტრის (მნიშ. 2) წონისა. *ლ. ბეღდა*.

ლინ-ი [ესპ.] ქალის ან ბავშვის ტანსაცმლის ნაწილი, წელს ზემოთ მეხურავი ჩასაცმელი, უსახელოები.

ლინლინ-ი მკოთალი ნათება, ციმციმი.

ლინლინა (ლიტლიტასი) 1. რაე ლინლინებს. 2. (მტ.) იგივეა, რაც ცანაანი.

ლინლინაა (ლიტლიტანანი): *ჩვეულებრივ მრ.* ლ იფ ლ ი ტ ა ნ ე ბ ი – ლითონის პატარა მრგვალი ფირფიტები, დასრის ნაკეთე დაკიდებული. ♦ *ასეთი ფირფიტები (ჩვეულებრივ, ვერცხლისა ან ოქროსი), რომლებსაც ქალები ხმარობდნენ თავის სამკაულად ადამიანებში*.

ლინლინებ-ა *გრძედ*. ლიტლიტინი ანანებს, ტაპპარი ლ.

ლინლინებ-ა პატარა, ახლად გამოჩეკული თოქი.

ლინ-ი [ინგ.] მარქანა მრავალსართულიან შენობებში, მაზრებში და სხე. – *ადამიანსა ასაცვან-ჩამოსაყვანად, ტვირთის ასაცან-ჩამოსაცანად. სამუზარეო ლ. – საგურიდან ლ.*

ლიმონა-ი [ფრ.] მოსარ, ტკბილი და სურნელოვანი აღტაკოლიანი სასმელი.

ლინა (მტ.) იგივეა, რაც *მლიქნელობა*.

ლინაა-ი (საუბ.) ენაჩლეკია, რომელიც რ ბეჭრის ნაცვლად ლ-ს გამოთქვამს.

ლინაწყა [ლათ.] საზღვარგარეთ საქონლის გატანის ან იქიდან შემოტანის ნებართვა.

ლინაცია [ლათ.] საზღვარგარეთ ლიტერატურული ნაწარმოების გატანის ან შემოტანის ნებართვა.

ლინაცია [ლათ.] ლიტერატურული ლიტერატურული ნაწარმოების გატანის ან შემოტანის ნებართვა.

ლინ-ი [ლათ.]

ლიტერატურა (ლათ. literatura) 1. ხელოვნების ერთ-ერთი სახეობა, რომელიც სიტყვიერ სახეებში ასახავს სინამდვილეს. 2. ამ სახეობის ნაწარმოებთა ერთობლიობა. 3. ამა თუ იმ ხალხის, ეპოქის, ქვეყნის ან ჟანრის ნაწარმოებთა ერთობლიობა. 4. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა ერთობლიობა. 5. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 6. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაწარმოებები. 7. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომები. 8. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომები. 9. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 10. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 11. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 12. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 13. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 14. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 15. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 16. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 17. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 18. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 19. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 20. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 21. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 22. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 23. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 24. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 25. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 26. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 27. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 28. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 29. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 30. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 31. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 32. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 33. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 34. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 35. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 36. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 37. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 38. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 39. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 40. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 41. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 42. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 43. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 44. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 45. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 46. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 47. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 48. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა. 49. ამა თუ იმ საკითხის, დარგის ან ავტორის ნაწარმოებთა შესახებ გამოქვეყნებული ნაშრომების ერთობლიობა. 50. ამა თუ იმ ენაზე გამოქვეყნებული ნაბეჭდი ნაშრომების ერთობლიობა.

ლარშაბალამა (ლურჯბალათასი), **ლარშაბალამიან-ი** ეისაც ლურჯი ხალათი აცვია.

ლუსკუმა (ძე.) ზანდუკი, კიდობანი.

ლუსტრა [ფრ.] იგივეა, რაც ჭაღი.

ლუჩუმა [Primula macrocalyx] ფურისულის ერთეული სახეობა; იტკეპნება ყვითელ ყვავილებს.

ლუტა-ი უსაზღვარო, უშინელი ადამიანი.

ლუხა [Lulla] ერთწლიანები მცენარე გვიანსებრია ოჯახისა; აქვს ულაზებიანი მცირეი ღერო, იტეხება მხვეილ ყვითელ ყვავილებს და კოკრის მოცანილობის მსხვილ თავდაკიდებულ ნაყოფს, რომელსაც დამუშავების შემდეგ ხმარობენ ტანის გასახეხად (დაბანისას).

ლუშ-ი 1. წყალში გახსნილი ფქვილი (საბა); წამოდუღებული ქატო, წყალში გახსნილი. 2. ღუდისა და არაყის ნახადი — ფიტისებური მასა, რომელსაც საქონლის საკვებად ხმარობენ.

ლუძ-ი მუქი წითელი ფერი, რომელსაც ხმარობენ რისამე (პალტის, კარის ..) დასაბუქდად.

ლუკავ-ს იხ. დალუკვა.

ლუნდრ-ი არამკაფიო, გაურკვეველი ლაპარაკი.

ლუნდრავ-ს გრდვ. ლუღლუღით ლაპარაკობს.

ლუპარტ-ი სიცხარეს მოკლებული და უგემური (საჭმელი).

ლუშ-ი მოლურჯო ფერი; ასეთი ფერის მჭრნე. ლ. ცხენი.

ლუშ-ი იგივეა, რაც წყალი (მნიშვ. 3). ◊ **ლუწი ან კენტი** — თამაშია ერთეული — ერთი დაიჭერს მუშტში რამდენიმე წვრილ რასმე (მაგ., თხილს) და იტყვის «ლუწი თუ კენტი», მეორემ უნდა გამოიცნოს — მუშტში ლუწია თუ კენტი.

ლუშპანტ-ი (საუბ.) იგივეა, რაც ლუწი თუ კენტი.

ლუჯავ-ს იხ. გალუჯება.

ლაჩა სახელი ალბენს, ილბენს ზმნათა მოქმედებისა. ◊ *ეისამე, რისამე ლბენას!* (ლხენამ!) — დალიეს ერთეულან. მოგეცეთ ლხენა! (საუბ.) — იტყვიან, როდესაც ნასიამოვნები, კმაყოფილი არიან რაიმე მაღნილით, მოხმარებით.

ლაჭან-ა იხ. გალბუნება.

ლიბ-ი დაკერა-სიმკერა და ფიცა-თამაში (ბეჭდის მონაწილეობით). მხიარულება; ლხის ტარება, ქეიფი. ლ. გაიმართა. — *ლბობაში ნახეთით წყალი, ჭირში — სირბილითაო.*

ლიბრაშ-ს გრდვ. ილბენს, მხიარულობს; ნადიმობს, ქეიფობს. *თუ მასპინძელი არ ლ., სტუმარსაც მოეწყინებაო.*

ლობა ლნობა (თოლიისა, ვირუსისა, ცეცხლისა..).

ჭ

ჭაბალ-ი (მაჩაბლისა) 1. რაც აჭმაბს. *ჭალს ჭ. სიმღერა.* 2. ოგიეა, რაც მღიმენელი.

ჭაბალება მაჩაბლის (მნიშვ. 2) თვისება, — მღიმენელობა.

ჭაბანი შეჭამილი ხარების გასარეცად (ან დასაშრობლად).

ჭაბან-ი (მაბეზღარისა), **ჭაბანობა** (მაბეზღარისა) ვინც აბეზღებს ხოლმე, ვინც დაბეზღება იციის. *დიდი ქვეყანა მოეწყაგა ენასა მაბეზღარასაო.*

ჭაბანობა მაბეზღარას თვისება, — ენაგანიობა.

ჭაბანა (მაბზაკესი) (კუთხ.) *იხ.* ბოლქანქარა.

ჭაბან-ი კუთვნ. ნაცვალსახელი: რაც მაგათ აქვთ, ვინც მაგათ პყოფ, რაც ვინც მაგათ პყავთ. რაც, ვინც მაგათ ცუდნის.

ჭაბანი**თ**-ი 1. რაიმე ღებულების ცხადსაყოფად მოყვანილი ცალკეული ფაქტი, — ნიმუში. *თვალსაჩინო ჭ. — კონკრეტული ჭ.* 2. სხვისთვის მისაბაძი საქციელი თუ მოცლება. *კარგი ჭ. უჩვენა. — პირადი მაგალითის ძალა.* 3. მათემატიკური გამოსახულება, რომელიც მოიაზრებს ზარალებსა და ამოხსნას. *არითმეტიკული ჭ. — მაგალითის ამოხსნა.* მაგალითად — მაგალითისათვის (მნიშვ. 1), სანიმუშოდ.

ჭაბარ-ი (მაგრისა) 1. მრუდად გასაკეთებლი; მრუდად დასაწყობელი. — მყარი, მკვრივი; მტკიცე. გამძლე. *ჭ. ნაჯუმი. — ჭ. ბალავანი.* 2. ძლიერი, ღონიერი. *ჭ. ბიჭია. — ჭ. ჭალაი აქეს.* 3. ზედა სპირტის შემცველი (სასმელი). *ჭ. ღვინო. — ჭ. არაყი. ჭაჭად — ტლეურად. ღონეურად. მტკიცედ. მტკიც ჭ. დაუხდენ.* ‖ *ჭაჭან* გული აქეს — გულადია, უშიშარია. *ჭაჭან* ჯაგრი — ჩვენებური სამზადარი ჯაგრი, რომელშიც დასაჯდომი (დასაწოლი) ადგილები ხასა. *ჭაჭანა* ზეზეი აქვს — ძლიერი, გულღონიანი მეჯინეული სყავს. *ჭაჭანი ძილი* — ღრმა ძილი.

ჭაბარ-ჭაბან-ი (მეცარ-მაგრისა) კარგა მაგარი. *ჭ.-ჭ. პიპვები მეჯარნია.*

ჭაბვან-ი მაგას მსგავსი, — ეგეთი, მაგნაირი, მაგისთანა.

ჭაბვენ-ი მაგ რაოდენობისა ცერე ბევრი. *ცეკი ჭ. ღოლა!*

ჭაბვარ-ენ-ი მაგ ხნისა; ცერე ხნიერი. *ჭ. ადამიანი უნდა შეიარშიყოთ!*

-ჭაბვან-ი მსგავსი (იწერება წინამავალ სიტყვასთან ერთად). *აჯუსუთმაგვანი ფრინველი. — კომპოზიტებში ნაგებობა.*

ჭაბვია [ბერძ.] ჯადოქრობა, მისრობა.

ჭაბიდა 1. ფუძეი, აქეთი სხეულისხვა დანიშნულებისა, აქეს ფართო პორიზონტალური ეკიცარი და მაღალი ეკიბები. *ბასაღილო ჭ. — საწერი ჭ.* 2. ზოგი დანაყენებულების განყოფილება, რომელიც განკეცის რაიმე საეკალერო საშუალებ. *საპასპორტო ჭ. — სამისამართო ჭ.*

ჭაბიან-ი ოგიეა, რაც მაკეპრად.

ჭაბიან-ი შესაკერელი, ნაკეპალი. *მაღლობის ჭაბიანია!?*

ჭაბიანად რისამე შესაკერელად. — ნაკეპად.

ჭაბიანობა სხეა ვისამე, რისამე ნაკეპად რაიმე მოკლეკეპობის ან დანიშნულების შესრულება. *ფუძის ჭაბიანობას უქევს.*

ჭაბიანობ-ა (მაკინებლისა) ვინც აგინებს. *აჯი წყილა დედ-მამის ჭაგინებელიაო.*

ჭაბინ-ი კუთვნ. ნაცვალსახელი: რაც მაგას აქეს, ვინც მაგას პყავს; რაც ვინც მაგას ეკუთვნის. *ჭ. არ მეშინია. — ჭ. არაფერი მშიარებს.*

ჭაბინა**ო პაშვინ** 1. მაგის გულისთვის. 2. იმისთვის, რომ მაგნაირად. გამოსაბეზღებელ მიზანს.

ჭაბინისთვის (მაგისთანასი) მაგის მსგავსი, — მაგნაირი, ეგეთი.

ჭაბისტარ-ენ-ი [ლათ.] ძირითადი. მთავარი ხაზი რამის ჭიკლის სისტემაში. *ჩარიგების ჭ.*

ჭაბისტარი**ენ**-ი მაგისტრალის ხასიათისა. *ჭ. გზა — ჭ. კაბელი.*

ჭაბიტრამ მაგის გამო, მაგ მიზეზით, მაგის მეოდენად.

ჭაბიტრი**ო** მაგის ხასიათისა. *ჭ. ძალა. — ჭ. ზეგავლენა.*

ჭაბკან-ი ოგიეა, რაც მაგგვარი.

ჭაბკან-ი [ლათ.] ღიდი და გაელენიანი მმამუელ ან კასიტალისტი. *მრეწველობის მაგნატები.*

ჭაბნიტ-ი [ბერძ] ჩვენის მაგნის ან ფოლადის ნაჭერი, რომელსაც აქეს ჩვენისა და ფოლადის ნივთების მიზიდვის უნარი.

ჭაბნიტოფონ-ი [ბერძ.] ხელაწერო, რომლის საშუალებითაც ხდება ბგერის ჩაწერა და კელაწერა. მოგვა.

ჭაბნიტურ-ი მაგნიტის თვისების მქონე; მაგნიტთან დაკავშირებული. *ჭ. არე. — ჭ. ისარი.*

ჭაბნიტი**ა** [ლათ.] თბილი კლიმატების მარადწყვანე ხე; აქეს პრიალა ფოთლები და დიდი თეთრი სურნელოვანი ყვავილები.

ჭაბრი**ან**-ი ოგიეა, რაც მაგდენი.

ჭაბრი**ან**ა (მაგოდენისა) მაგ ხნიერისა, მაგ ზნისა; ცერე დიდი; ცერე ბევრი. *ჭ. ბაჩუი როგორ უნდა წყალი?*

ჭაბრა ოგიეა, რაც მაცრად (იხ. მაგარი).

ჭაბრაზ კაეშირი: უსიორსპირების ერთმანეთს სწერ-ნაალდებულო მნიშვნელობის სიტყვებს ან წინადადებებს. *ეულაბარი ჭ. მიმოზიდეული საბე აქეს. — ჭეშმარიტია, ჭ. რაღას ეუხსნიდით?*

ჭაბრატ-ი იხ. გამაღრეჯია.

ჭაბრა ოგიეა, რაც ცერე.

ჭაბრიტებელ-ი (მაგრილებლისა) ოგიეა, რაც გამაგრილებელი.

ჭაბრომ-ს გრძელ. სიმაგრეს, სიმტკიცეს იჩენს, — ძრ ტკიცეს.

ჭაბსიგება (მაგსიგანისა) ცერე განიერი.

ჭაბსიგრძე (მაგსიგრძისა) ცერე გრძელი.

ჭაბსიფიცე (მაგსიცფილისა) ცერე ფიცი.

ჭაბსიჯაფი (მაგსიმძიმისა) ცერე ძმიმე. *ჭ. ეუმდა რამ აგარეკეთა?*

ჭაბსისქი (მაგსისხარისი) ცერე მსხეილი.

ჭაბუ სამქლის ნელის, ჭამის სურვილი. *ჭ. დაკარგა. — მაღის აღმერეკეი სენი. — ჭ. ჭამაში მოსცხო.* ‖ ზედ გაეელებება (გაეხმება) — 1) ზედ ეკედება 2) გადაგ. (სუფ.) სიურთხე, რასაც სურვილი მოეკლა ზედაზე მოთვლემა (სუფ.) — მაღის მოკერის.

ჭაბაკრძნენ-ი ვისაც მაღა აღეძრა, მოუდგა მოისული.

ჭაბაკაკრძენ-ი ვისაც მაღა დაეკარგა.

ჭაბან-ი (მაღისა) ლითონის ან სასარეცებლო მინერალის შემსუქელი ქანი. *ჭარის ჭ. — ჭაღის მოკოლეზა.*

ჭაბიან-ი 1. მაღის მჭირე. *ჭ. მჭაბელი.* 2. მაღის აღმჩერელი. მაღის მომეურეელი. *ჭ. ლუკმა.* მაღისანე — ისე, როგორც მაღისს შეფერება. *ჭ. იღუეშება ჭ მაღდანი ჭამა — სიამოენებით, გემრიელად ჭამა.*

ჭაბიჭაბან-ი (მაღიდებლისა) ვინც აღიდებს (მნიშვ. 2). ქება-დიდებას ასხამს. *ბუნების ჭ.*

ჭაბნ-ი 1. სიქეთე, კეთილი საქმე. *მაღლს ჭაჩადის. — ჭ. ქენი, მაპრილე მოაყარო.* 2. (ბე.) ეთიოპია ზეციერი ძალა. წყალობა; ეთიოპეა ზეციერ ბოძებული ნიჭი. *ღვთის ჭ. — მაღლით მოსილი.* 3. (ბე.) ოგიეა, რაც მაღლობა. *ჭ. გაღაუხადა — ცერი ფერმა, ჭ. ღმერთსაო.* ‖ მაღლს მოისაჭმა (სუფ.) — კარგ საქმეს გააკეთებს ვინმესთვის, რამესთვის, გასაჭირში მყოფს დაეხმარება, იხსნის ვისმე. რასმე რაიმე ჭირმე მღუდაზრებიდან. *მაღლს შეწყნარებაც (ბე.) — ოგიეა, რაც მაღლობას შეწყნარაეს.*

ჭაბიან-ი 1. მაღლის მქნელი; კეთილი, საეთო. *ჭ. ხელი. — ჭ. ადამიანი.* ‖ სიკეთის მომქმედი. *ჭ. მოწყ.* 2. სანდომიანი, მიმზიდველი. საეთო. *ჭ. ქალი. მაღლობანად — კეთილად. ჭ. გაელობა.* ‖ ვეგრძელებდ. *ცბერი ჭ. ძოველი ბაღანს.*

ჭაბიან-ი მაღლობის გრძნობით გამსქელელი, — მაღლობელი. *ქეიფსა პყავს ჭ.*

ჭაბიანება მაღლობის გრძნობა. *გულწრფელი ჭ.*

ჭაბიან-ი გრძელ. ვისიმე (რისამე) მაძახი მაღლობის გამოხატაეს; მაღლობის ეუბნება. *ბეღს ჭ. გზაცხლის ჭა? — მაღლობას მოეაისებენ? თ? როგორ ბრძანდებით? — გ., კარგად! — დიდად გ.!* ‖ ზედ. მაღლობა, მაღლობელი.

ჭაბლება 1. დადებება ვისიმე სასიკეთო ან საწყენელი მოქმედებისა; ამსჯელობის განეგი ამის გამო. *ჭ. გამოეეხადეს. — მაღლობის ნიშნად წყილი გაეგზავნა.* 2. სიკეთეები, რომლებიც ასეთ ურნობას გამოიხატაეს. *ჭ. მოიახსნა. — ჭ. უთხრა. — ჭილეიეა მაღლობით მოილო.* ‖ მაღლობას გადაიხდის (გადაუხდის *ვისმე*) — მაღლობას იტყეის (ეტყეის ვისმე). მაღლობას ზეაწერაეს (ბე.) — მაღლობას ეტყეის.

ჭაბლობელ-ი მაღლობის გრძნობით გამსჭეალული. — მაღლიერი. *ჭ. ვარ, უაბი რომ არ მითხრა-ო!*

ჭაბნენ-ი სხეულისხეაგვარი მაგანი. *მაღრეულის ბაბაო.*

ჭაბნენობა იგიეა, რაც მაღრეული.

ჭაბნიან-ი მაღის შემსეელი. *ჭ. ფეხი.*

ჭაბან-ი ვინც, რაც ცადის, — ზოსიარულე.

ჭაბან-ი (სუფ.) ესა და ეს (ამა და ამ). *ხმირად ჩვენისა არ უნდათ ვისიმე, რასამე დასახელება. მაკარ ადგილას ციხეკი და ანთხაე.* ‖ ზედ. ოგიეა, რაც მაეანი.

ჭაბნიკაბენ-ი (მაეფილებისა) ვინც ეეფილება, ეხეეწება ვისმე, რასმე.

ჭაბორეთ-ი [ლათ.] ღიდი არქიტექტურული ნაგებობა საფლაეზე. *ღეთნინის ჭ.*

მაკოვან-ი ძაღის ან თოკის მსგავსი ლიანოსნის ნაწარმი. *ერძულის მ. - ტრილეტაროს მ.*

მაკოვნებლ-არ-ი (სახმ.) მოძრაობის შესაფერხებლად გაკეთებული ლობური (რკეულებრივ გაღლილი მავთულისა).

მაკრა 1. ვაინე, რაც აქვეზეს; ზანაზის, ზარალის მომგანი. *მ. კაცი. - მ. ალად-წუნებინ. - მ. ძაღები.* 2. იგივეა, რაც მაკენ სული. ◊ **მაკენ სული** — ეშმაკი, აქი სული.

მაკრაბელ-ი (მაკრებლისაა) 1. იგივეა, რაც მაკენ (მნიშვნ. 1). *მ. რკეულება.* 2. მწერი, რომელიც ზანაზს აყენებს მცენარეების *მარიელისულის მაკრებლები.* — კარტოფილის მაკრებელები. 3. აღამანი, რომელიც ზანაზს აყენებს სახალხო, სახელმწიფო ინტერესებს

მაკრაბლობა ენება. ზანაზი: მაკენებლური საქმიანობა.

მაკრებლურ-ი მაკენებლის (მნიშვ. 3) დამახასიათებელი, მაკენებელთან დაკავშირებული.

მაკრობა მაკენე თავისება

მაზა [ს.] (ძვ.) 1. სანაკეთილო საქმელი. 2. ბალაკ. რასამე მწყენება, შენოსა და ლაზათის მიმცემი.

მაზა-მაზა (საკ.) ნაირ-ნაირი სანკეული (საქმელები...).

მაზანდე (ბ.) რისამე ფასი კერძო ბაზარში (ამა თუ იმ დროს).

მაზარა სამხედრო ფორმის პალტო, — ფარაჯა. *ჯარისკაცის მ. - ოფიცრის მ.*

მაზარაჯანებელ-ი ზარალის მომგანი.

მაზდანება [ს.] იგივეა, რაც ცეცხლთაყვანისმცემლობა.

მაზვა შეკინძული დღის მომდევნო დღეს. *მ. ბრძება შეკიბრძება.*

მაზიარებელ-ი (მაზიარებლისა) (რელიგ.) ეინე აზიარებს. *სხეულის მ. სისხლის უზიარებელნი.*

მაზლ-ი ქმრის ძმა. *მე და ჩემმა ქმარმა კოხტა-კოხტად და ჩემ მაზლს ახა ერთ-რაო.*

მაზლისდენ-ი მაზლის შეილი.

მაზღვრივ-ი იგივეა, რაც მაზღისწუელი.

მაზრა (ბ.) აღმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეული მეფის რუსეთში (და საბჭოთა კავშირში — რაიონების შემცნობელ).

მაზუთ-ი [თურქ.] ნავთობიდან ბენზინისა და ნავთის გამოხდის შედეგად მიღებული ნარჩენები: ფიქნების საწვავ მასალად.

მაი-ი კეთენ. ნაცვალსახელი: რაც მათ აქეთ, ეინე მათ ჰკადეთ; რაც, ეინც მათ ეკუთენით.

მაიარა აბარა სამზადური წყლის ჭურჭელეი, რომელსაც ჩ ეულებრივ იყოდებენ ქამარზე. *ალუმინის მ.*

მაიგან-ი რომელიმე (ან თითოეული) მათ შორის. *ერთი მ. ნაცნობი აღმოჩნდა. — ზოგიერთი მ. ყრდანზე არ გამოვასდება*

მაითვან-ი მათ მიმართ.

მაითვანება [ბერძ.] მეცნიერება, რომელიც შეისწენლის სიდიდეებს, რაოდენობრივ ფარდობებსა და სივრცის ფორმებს უმაღლესად *მ. — გამოყენებითი მ.*

მაითვანიტ-ი მათემატიკის სპეციალისტი.

მაითვანიტება მათემატიკის ბასიათისა; მათემატიკასთან დაკავშირებული. *ის ამოცანა. — მ. ფორმულა. — მ. მეთოდი.*

მაითლება ღრმა თეენი (წენიანისაფის).

მაიტაც-ი ტარზე მინმული დაწნეული თასმა, რომელსაც ბოლოში აქეს პატარა ტყაეის ნაჭერი (ენა); იმისთენის ეხმარება გასარეკად. *ბეღლური ცხენი მაიტაცს არ დაიკარებო.* ◊ **მაიტაცს გაგაკარებ** (საუბ.) — გაგაკეთო საეედელს ეტყვის, — გაგაღლეს.

მაიტრობელ-ი (მაიტრობლისა) დამაიორებელი, მაიორებელი. *მ. სასმელი.*

მაიტრობება (მაიორებელობა) რაც მაღე აორებს. *მ. ღვინო.* ‖ რაც აბრუნებს. *მ. ბაფალი. — მ. პური. — მ. წყმალი.*

მაითხა (მაითხასი) |Chenopodium foliosum| მინაზზე გარხიზული ერთწლეული ბალახი ნაცარქათამას გვარისა; აქეს თეთრის მსგავსი წითელი ნაყოფი.

მაიხოვარ-ი (მაიხოვრისა) ეინე მიწყალებას თხოულობს. — ვლაბა.

მაიხოვარა (მაიხოვრასი) იგივეა, რაც მაიხოვარი.

მაიხოვრობ-ა ვრცელ. მაიხოვარია. მიწყალების თხოულობს, - ვლაბაობს.

მაიხოვრობა მაიხოვრის თვისება; - ვლაბაობა.

მაიხოვრულ-ი მაიხოვრის მსგავსი.

მაიხოწ-ი (საუბ.) მაჩიწყი, უშნო ადამიანი.

მაიჭვნ-ი 1. მეტეშენაური ცხოველი: აეკეულებით პეკეს აღმოაჩნს. 2. გადაგ. (საუბ., ლანძღ.) სხეისი მიმპაკეელი; მანეკია. 3. გადაგ. (საუბ.) უშნო, ულამაზო (ადამიანი).

მაიწვნობ-ა ვრცელ. (საუბ.) იმისჭეება, იცრიხება; პაპილეაობს, მისხარობს, ლაზღანდარობს.

მაიწვნობა (საუბ.) სახელი მ ა ი წ ვ ნ ო ბ ს შნის მოქმედებისა.

მაიწი ნაწილეკი: 1) მაშინაც კი, სულ ერთია; ისიც. კეკლე. *რაც უნდა მოიხეში, მე მ. მოეკალ. შეიძლება ალ მოხდეს ცეცხლითის ბელთანკალეზე ეჩნანო კრიტიკი მოიწყას. იმის ამაკან მ. ეცერ გადაიგდებო.* 2) ნეტაეი. *მაღე მ. დაიწყოს არდადეგები!* 3) აღნიშნავს მოსალოდნელის სანრახაღმეყენო ეთილარებას. *კოდეე კარდ. ერხანეკ მ. ჩამოხეეედით ჩენთანან. — თითქოს გაიწყიდა. მაგრამ დროგამოეეებით მ. წეიმეს.*

მაიწყვარ-ი ყოეელ შეიძლეეაში, უკმეხად; აეცილებლად, სწორედ. *რატა მ. შენ უნდა შეგაეეედეს კოლექციაში გაეგარკენი?* — *მ. მოსთეის უნდოდა ეთქეა ამაეი ამბაეი.* ◊ **მაიწყვარად** ხარ... — არც თუ ძაღიან, არც თუ ისე. *სიმართლე მაინცდამაინც არ იმრნეეედა.*

მაიჩრ-ი [ლათ.] ოფიცრის წოდებულება, კაპიტანზე ბეჭი და პოდპოლკოვნიკზე ნაკლები.

მაიჩ-ი [ლათ -იდან] კალენდარული წლის მეხუთე თეე. *პირეელი მაისის დღესასწაელი.*

მაისობა 1. მეეეის რეეოლები — მეეშაოა პოლიტიკური დემონსტრაციები 1 მაისს. 2. მშრომელთა სადღესასწაელო დემონსტრაციაო 1 მაისს.

მაისპარა სასპორტო პერანგი (რკეულებრივ უსახელო).

მაისპარებელ-ი (მაკაეშირებლისა) ეინე, რაე აკაეშირებს.

მაკაონ-ი [ინგ.] პარის ფიზიკად დამშეიდებლი ნაკეეი პროდუქტი — ქრისეი გამომარი მილკეანი ფხეეი (მაკისა) პირეელად. *რომელიც სამხრი ნაეროი აქეს ჩასახეირი მ ძრკოსა. — მ. ლორი.*

მაკოვან-ი მაკეე ყოფნა.

მაკაბ-ი [ებრ.] 1. მეორე ზაზის ნიშეეი (მოლილი) განეზრახეული ან უკეე არსებული ნატეოხისა. *სახლის მ.* 2. წინასწარი ნიშეეი ამა თუ იმ საბეედი გამოცემისა. *ეეიგნის მ.*

მაკაიკა-ი (საუბ.) ენამეარე, აკენა.

მაკაიო (კუთხ.) იგივეა, რაც ოხრახუში.

მაკალარ-ი [ესპან.] შეამაეეი საეკაეო საქმეთა გარიგებაში. — დაეალე!.

მაკარაკეთ-ი (მაკრატლისა) სახრეეი იარაღი; შედგება ერთმანეთზე ჯვარედინად დამაგრებული ორი მოკეეი ღანძაეან, რომელთა ტარებიც თითების გასაყრელი რგეოეებით ბოლოდებეა.

მაკარაკეთა (მაკრატლები) |Calepina irregularis| ბალახი ერთეეარი; იცეეება თეთრ ყეაეილებ; ხმარობენ მხედად.

მაკაკლატან-ი [ლათ.] 1. ეეკარეეი ქაღალდი, წერეენი და სხე.. ხელაბჭო ქაღალდად გადასაეეე მეეედნი. 2. გადაგ. (დამერძ.) დაბალი ღირეეების ლიტერატურა.

მაკარონებელ-ი (მაკარონებლისა) **მაკარონ-ეულ-ი** (მაკარონებელისა) ეინე აკეთებეეს.

მაკ-ი[1] სწრაფი, ჩქარი, მარეი. *მ. მერბეალი. — მ. ფრენა.*

მაკ-ი[2] ხიეის ბეურეეს. საყრდენეს შორის მოქეეეული პრე.

მაკეა[1] ხერხემლიანის შემადეენელი ღაეეე ტკეი. *კისრის მაკეაბი.* 2. მაღის შემსეეელი ხერხეი. *ღორის, ბაკის შეეექილი ხერხეი.*

მაკეა[2] იხ. დაბალეეე. ▭ **ზედ.** იმაკეაეე, უმაკეაეე, იმაკეაეა, ემაკეაეა, მაკეა, მაკეაღი, მმაკეაეა, ეემაკეაეა, სამაკეაეი.

მაკეაკ-ი რაე ადვილად ტყდება. — სუეეი, ნაზი, საოეეი. *მ. ჭიქა.*

მაკაკი ცხიმეი აზეეილი საკეეხარეო ნივთიერებები, — საღეეეეი. *დამერეის მ. - ფურეანდის მ. - ეეეულეეე მ. დაკაეეე.*

მაკაკა [იტ.] ცეცხა. ტოეეი-ტეხეეება.

მაკაკა-ი თაედაეეეე. ყინაეეეი ღეეეა; ყინაეეე ეაკაეეეეე. *ირმაკეე მ. — მაკეაეე გაკაკაეე.*

მაკე მოკეე ღეეის გაბნეეეეაში, — ჩქარა. *აბაკ კოკრს და აბაკ ამბავს ძეეეად ნუ ეყოდეი. მ. გაიადეებაო.*

მაკებაჩობ-ა (მ.) პირი, რომელიც იეზარებიდა შირეეე ადგილს საქმიანი ქალაქეეეის ან ცენტეების საწეეეეოდ ჯგაეეეეეეეა.

მაკეა ხაეეი მ ა კ ე ა ეეე ზმის მოქმედებისა.

მაკიაჟ-ი (საუბ.) ენება, სამკოდენე. შეკეეეეეა; ხმარობენ ძირითადად ქალები.

მაკ-ალა ჩქარ-ჩქარა, ხშირ-ხშირად. *წერილები მ.-მ. მოსწერს.*

მაკეაკ-ი გაეეეეეეეეეეეეი, ფარეეი (ბაკრისა). *ცხაეი, აეეარა). მ. ხერეეეეი. მაკეაეეად — ფარეეად, საიდენეეეე.*

მაკეაკობა იცოეე. რაე კეეეეეეეეეა.

მაკეაკეაკ-ი (საეეე) რაე მაღე და ადეეეად ფეეეეეეა (პრაფეეეეეა...).

მაკაკა-ი სიდეეეეეეეეი საკეე. ეეეეეი და კოკა. *ლაკაეა. მ. პაკეი.*

მაკეაკეაკ-ი (მაკეაკეაკისა) ღეეეის მოეეეეეეეეეეეე

მამიდაშვილ-ბიძაშვილ-ებ-ი იგივეა, რაც ბიძაშვილ-მამიდაშვილები.

მამიდაშვილება 1. მამიდაშვილად ყოფნა. 2. გადაც (საუქ.) იგივეა, რაც ბიძაშვილობა (მნიშვ. 2).

მამიდაშვილ-ი ჩემი მამიდა.

მამიდ-ი (ბე.) შეიძლება, ჩვეულებრივ მუშაობისები, რომელებიც უსასყიდლოდ ებმებიან ოჯახის გაწმა პატრონს მეიძი.

მამიკო, მამილი (კნან.-მოფერ.) მამა (უპირატესად მოსპონაზე).

მამილაშვილ-ი (მამიაშვილისა) ღილის ქსარი წინანდელ ქსანთან შეტანილი შეილის მიხით, მაგა დაიხეკვებოდა, *მამიაშვილის ფიცელობაო*.

მამისახლის (მამისახლისა) მამის ერთადერთი შეილი.

მამისეულ-ი მამის ნაკეთი; მამისაგან მემკვიდრეობით მიღებული. *მ. ბინალი.* — *მ.* სახლი.

მამკვლიობა (მამკაფენსაც) 1. ზარდაფშვილებრივი მამილი, — ვეფხ ილია. 2. გადაც. (საუქ.) ცოლიანობა ახალგაზრდა.

მამკვლიობის მამკაფენსაც (მნიშვ. 2) თვისება; მამკაფენსაც ქცევა.

მამლობა მამლის თვისება. *შეხა ფეხკარი დედაკაცად მოკლებული და მამლობასაც.*

მამობა მამად ყოფნა; მამის მოვალეობის შესრულება.

მამოჩინ-ი მამის მაგვარი (სხვა კაცი).

მამოჩინ-ი მამის დამსახსოვრებელი. *მ. მზრუნველობანი.*

მამუნ-ი [რუს.] განამრხებული გრძელბალანიანი ცხოველი, სპილოს მსგავსი.

მამუსაობ-ენ-ი (მამიდაშვილისა) რაც ამიჯრებში რასმე. *მ. ბაღები.*

მანა-ი (ბე.) 1. კაცი, მამაკაცი. 2. იგივეა, რაც მამალი (მნიშვ. 1).

მანაკვლ-ი (მაოქ.) რიცხვი, რომელიც ქვიმეცნების, თუ რამდენჯერ უნდა გავიმეოროთ შესაკრებად მეორე რიცხვი, რომ მივიღოთ ნამრავლი.

მანარამენ-ი: მანარამენი სტენი — 1) მამაკაცის ან მამალი ცხოველის კატეგორია. 2) ქრისტე ზოგ ენაში — სტენის (მნიშვ. 2) ერთ-ერთი სახეობა.

მანაკვლებ-ენ-ი (მამზეკერძისა) იგივეა, რაც გამამცდარებელი.

მანენ-ი 1. ძველად — სახმე-საომარი მიწა, ბალღუნაში და მისი., რომელიც ვისამე საკუთრება იყო, *საკულტიკო მამულები.* — *მამულის პატრონი.* — *ეგრე არ არის ბატონო, შენ ჩემ მ. გაგაყრი.* 2. (წინაზ.) სამშობლო. *მამულის სიყვარული.* — *მამულს თავი შეწირეო.* — *ან ურიებანი მამულისა, რომ ზედით სდგიდეს მამასაო.*

მანენა (მამულისა) [*Artemisia vulgaris*] მრავალწლიანი ხალისებრი ბალახი, რომელიც ყვავილობენა ივლისსა; აქვს ქვეშიდან ფოთოლი, ღანავკეთული ფოთლები; ფართოდ არის გავრცელებული დასავლეთ საქართველოს ჩაის ჩაიონებში.

მანენ-ჯიშ-ენ-ი მამული და ყმები.

მანენ-ობ-ა ძველად — ფიდი მამულ' ებ'ის მფონე.

მანენიშვილ-ი მამულის (მნიშვ. 2), საშობლოს მოყვარული, თავისი ქვეყნისა და ხალხის ერთგული, მათთვის თავდადებული, — პატრიოტი.

მანენიშვილება მამულიშვილის თვისება, მამულიშვილად ყოფნა.

მანიონ-ენ-ი (მამიონისა) რაც ამიონეს ეხება, ეხება. *მ. დილ-ტანტები.* — *მ. სტატია.* — *მ. სიტყვა.*

მან-ი ან. იგი და ის (მნიშვ. 2).

მან-ი ქართული ანბანის მეთორმეტე ასოს — ნ-ს სახელწოდება.

მან-ი[1]: *წყვილებრივ მრ.* მ ა ნ ე ბ ი — ქსოველზე გამოქსულნი სახეები, რომელებიც ჩ ასოს მოგვაგონებს.

მანა 1. მოხერხი მარყილი, სარი; პალი. 2. (კუთხ.) იგივეა, რაც ქვაღი.

მანაბიან-ენ-ი (მანათობლისა) რაც ანათებს. *მ. გამოკვლევა.*

მანამ 1. იმ დროშიე (იმპარფსი ს ა ნ ა მ სიტყვასთან ერთად და მის საპირისპიროდ). *მ. ვერ მოიკლეშ, სანამ წყალი არ აიმოსო.* 2. იგივეა, რაც სანამ.

მანამე იმ დროშიე: ამაზე ადრე. *მ. არ ენახაო ის კაცი.*

მანანდ-ი იგივეა, რაც მანამდე.

მანან [ებრ.] 1. პიტნასის მსგავსება — ტკბილი და ნოყიერი საკმეული, რომელიც უკეთილათ ზედაპირ ისრაელის, მათი უდაბნოში მოგზაურობისას. 2. ხორბლის წმინდა პურნელი ერთგვარი. *მანანის ფიცი.* 3. ღვინუნების ზოგი მეტნაირს (კაკლის, ცაცხვის, ჭინჭრის..) ფოთლებზე.

მანანთ-ი [ლათ.] ტიხერი ულეზმტი. მონაცრისფერ-მოწითალი ლიანდი.

მანან მაგ ადგილას. *მანდე მარ? — რომელი მარ მანდე!?*

მანანმე მაგ ადგილამდე.

მანარანჩ-ი 1. [*Citrus nobilis*] დაბალი უშალო ტოტიანი ხე; ისპის მოპრტყლ-მოპრეული ნაირნაირსახეობანი. *მანდარინის ბე.* 2. ამ ხის ნაყოფი.

მანანატ-ი [ლათ.] ვისიმე რწმენებულების დამასტურებელი ლეკუმენტი. *დიპლომატის მ.*

მანანპარ-ი მაგ ადგილისა, მაგ მხრისა, მაგ მიწა-წყლისა.

მანანრაფს ცხელიერი, რაც მანდ არის, კარგად მოცარეი მანდელობასან.

მანანრეს მაგ ადგილიდან.

მანანრენ-ენ (მ.) აქეთ-იქით, ბურჯნინოდ (იმპერფექტის გაგაკლებაზე, გადაკლებულზე).

მანანრ-ი ქალის თავსაბურავი, თაქსაბურავი. *ამრეზმის მ. ქ ზაფხულ და ზ ამრეზის* (საუქ.) — იგივეა, რაც ლეჩაქ დაბრუნა. *მანდელ მოხვიდ* (საუქ.) — იგივეა, რაც ლეჩაქ მოხვიდა.

მანანრენ-ენ-ი ვისიმე მანდელი ბურაკი. *მ. ქალი.*

მანანრენებ-ენ (მანდელისანის) (პატივისც.) გამოხატული ქალი; საერთოდ ქალი.

მანან-ი 1. ჯარების (ან ფლოტის) მოძრაობის ოსის დროს მცრისათვის დარგმების მისაცემად. *შეშიელიათ მ. 2. მრ.* მ ა ნ ე ვ რ ე ბ ი — ჯარების (ან ფლოტის) ტაქტიკური შეეალებანი, ომის მდეომარეობასთან მიაბლოებული პირობებში. *ბატალიონები მ. 3. მრ.* მ ა ნ ე ვ რ ე ბ ი — ლოკომოტივებისა და ვაგონების მოძრაობა სადგურის ბაზებზე მატარებლების შესაღებად.

მანან-ი 1. ფუთის სიმაღლის ძირითადი ერთეული სპეციალ კაფრისა და რეფრეჟერატორულ რესეთში; უდრის 100 კილოს. 2. ფუთის ნიშანი და წონებზე ამ ერთეულის აღნიშვნა.

მანანიან-ი 1 იგივეა, რაც ნიანი (მნიშვ. 2). *ქალალდის მ.* — *ქარხანები მ.* 2. მანეთის ღირებულების, მანეთად ღირებული. *მ. ბილეთი.*

მანან-მანან იგივეა, რაც მანეთობით.

მანანთანებ-ენ-ი (მანეთობლისა) (საუბ.) ერთი მანეთი და 50 კაპიკი.

მანანრიან თითო მანეთის ოდენობით. *მ. შეგრძნელი მაშინ.*

მანან [ფრ.] 1. ქსელის, მოქსელების: ესა თუ ის ბადისებრ ნაქსელი. *უთნური მანერით კალაპოტიდან.* 2. *მრ.* მ ა ნ ე რ ე ბ ი — ქსელის გარეგნული ფორმები, *ფეხი მ.*

მანენ-ენ-ი [*Salix viminalis*] დაბალი ხე ან ბუჩქი ტირიფების ვვარისა; მის ტოტებს ხმარობენ ქოსგრძნისა და კალათების დასაწნავად.

მანენებ-ი [ლათ.] საქრდაგმო სასიათის წერილებითი მოსპრავა, მოწერება.

მანენებობ-ობ-ა მასპარეზი გამოსულ ქეშაში ბაზრობების ან პრობეგების ნიშნად.

მანენებენ-ენ (მანინებებისა) ვინე, რაც ანიშნებს რასმე. — *მარქენებენი. მიმართველები მ. წარწერა.*

მანა-ი უარყოფითი თვისება. — *ნაკლი, ზადი.* ♦ *ნაკლს მაჯა* — ნაკლის დაკვიდება ერთგვარად.

მანაინ-ი მანკიან მჭიდე.

მანაინ-ი ნაკლოვანი; ცუდი. *შეშაობის მ. სტალი.* — *ტორებების მ. მხარები.*

მანაინაბა მანკიერის თვისება.

მანაინ-ი მანკიან მჭიდე.

მანაკვნებენ-ენ (მანკვებლისა) ვინე, რაც ანგვებენს. — *ნაკვნებინებელი. დედის მ. შეილი.*

მანენაბენ-ენ [ლათ] კასტანეტებური წარმოების ფორმა, რომლისთვისაც დამასხიათებელი ხელის ოარადების გამოყენება და ზომის გამოწნეულება დაკრისაგან მუშაობ შორის. 2. (ბ.) ხალიჩო ნაწარმი, — ქსოველები, ფარდაები.

მანაკა 1. მეკანონი, რომელიც ასრულებს რაიმე სამუშაოს *ორიგინალს მ.* — *საკუთარი მ.* — *სამუშაო მ. 2.* (საუქ.) იგივეა, რაც ავტომობილი. *მოეუეკ მ. — მანქანით წკეთი.*

მანაკანიერება მრეწველობის, რომელიც მანქანებს აწარმოებს.

მანაკანიერება მანქანების აღწერა და თეორია.

მანაკა (ბ.) ფარული ხერხი, ხრიკი, ეშმაკობა.

მანაკენ-ი მანქანებით შეიარაღებული, მანქანებით ლაშქრული. *მ. ქარხანები.*

მანენ-ი ორ პირებს შორის მოქცეული სიტყ. ეი. *ზორ ზ. — მანძილის გაზომვა.* — *ჩაიარნენ ცხრა-ტასმეტ მ. უფრას 30 კმ-ს. მანძილზე* — განმავლობაში. *ბაკუნების მ.*

მანენს (თურქ. უზბეკებს) გრდმ. პრაზნიკს, ღმერთს, ღრეზეს, ღრეზეს (საბას). — *ი შენ, ობანებულ, ობანებულა, ეშმაკებია, მანძეკა.*

მანენა სახელი მ ა ნ ე ბ ს შემოქმედისა.

მანენაბობა მანქანა და გრეხა.

მანენი (მანქანისი) ვინე ხშირად იმაზეებს, უკაცე მანქანა სჩქეთა.

მანენაბენ (მანქ.ენაბისა) [*Armillaria mellea*] სოკოები სოკო; იყის ჯგუფ-ჯგუფად ამოსული ლეჭრილ ხეებზე, ხის ძირკვებზე და ცოცხალი ხეების ძირში; იწვევს ხის ლპობას.

მანენ გვთნის სახეული.

მანენა-ი მომერთ მარხილი (საბა).

მანენანენენ-ი (მანრეკონზებელისა) დამრახაზეი. *პარკის მ. რიელი.*

მანენ 1. [*Malus orientalis*] საშუალო სიმაღლის ან მაღალი ხე; ისპის პატარა ზომის მომკეთო ნაყოფს. — *ტყის ვაშლი.* 2. ამ ხის ნაყოფი.

მანაკ-ი (მაფრისა) ძველებური თოფი ერთეული.

მანაკა [*Thalictrum minus*] მინდვრის მრავალწლიანი ბალახოვანი მცენარე.

მანაკ-ი 1. რაც მოსპალიში გამოყენების მიზნით არის დაგროვებული, შესანახავად გაფალებული (საჭორო ნივთები, საგზები, მასალა, სურსათი..). *ზამთრის მ. 2. გადაც.* გარკვეული რაოდენობა რასმე; ერთობლიობა. *სოკეულთა მ. — ცოდნის მ.*

მანაკენებ-ა ან. მომარაგება.

მანაკ მუდამ. ყოველთვის, ნაადაც. *მ. ვამბ. — მ. უკმენობი დდიება.*

მანაკ-ი იგივეა, რაც მარადიული.

მანაკობ (წიგნ.) იგივეა, რაც მარად. ♦ *აწ და მანადის* (იგ. და წიგნ.) — ახლა და მუდამ. — *საუკუნოდ, სამარადისოდ.*

მანაკნობა (წიგნ.) მარადიულად ყოფნა, — მუდმივობა. *ენერგიის მარადმანობის კანონი.*

მანაკნენ-ი რაც მარად, მუდამ არსებობს, — მუდმივი, სამარადისო. *მ. ჭეშმარიტება.* — *სამეცნიერო ბალებიბ. მ. მეცნიერობა.* — *მ. თოვლი.*

მანაკნენენ (მარადმწვანისა) ისეთი (მცენარე), რომელსაც ფოთლები, წიწვები არ უცვივდებიდა და არა სეეიად მთელი წლის განმავლობაში.

მანაკნ-ი (მარნისა) ღვინის დასაყენებელი და შესანახი ადგილი, ნაგებობა.

მანაკ სანიავებელი (ჩვეულებრივ ვასაშლელ-დასაკეცი), რომელსაც ქალები ხმარობენ სიცხეში, ჭ *მანაკაზე გაეწიდა* (საუქ.) — იტყვიან, როდესაც ვინმე სხვების ლაპარაკში ჩაერევა, ჩაეჭრება.

მანაკრენ-ი მომპალი (ტვინი, სიღეი). *მ. ვაწილი.*

მანაკნენ-ი იგივეა, რაც მორბენალი.

მანან-ი: მარად ქმედების კოეფიციენტი (სპეც) — რიცხვი, რომელიც ეგიჩენებს, თუ ენერგიის რა ნაწილი იქცევა მანქანაში სასარგებლო მუშაობად.

მანაკნენ-ი 1. მარცელისებური ძვირფასი თვალი თეთრი, შავი ან ცვეთილი ფერისა; წარმოშენებს ზოგიერთი მოლუსკის სხეულში; ხმარობენ სამკაულად. *მარგალიტის მაძიებელი.* 2. გადაც. მტკიცემეტად კარგი, ძვირფასი, საუკეთესო რამე ან ვისმე. *ბეერ მარგალიტად გაეწევით ბალეხრ შუმოქმედებაში. — ჩემო მარგალიტო!* (მიმართვის ფეხა ბავშვს).

მანაკნენა (მარგალიტასი) [*Botrychium lunaria*] დაბალი ბეერნა; გავრცელებულია მდელოებზე მთაში.

მანაკნენ-ი [ფრ.] კარაქის მსგავსი ცხიმეული; მზადდება საქმელი ზეთისა ან ქონისაგან რძისა და კეერების მიმატებით.

მანაკნენ-ი (მარგალიტისა) რაც ფეეებს, — სარგებლობის მოზეპნი. *თხის რძე მარგალიტია.* — *ზოგი ვინი მარგალიტია.*

მანაკნენობა მარგალიტის თვისება.

მანაკნენ სახელი მ ა რ გ ა ლ ი ტ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

მანაკნენ-ი სარი, რომელსაც ჩვეულებრივ ძეძეის ღობის გასაკეთებლად ხმარობენ.

მანაკნენ-ი ან. გამარაგება. ▭ ზედ. იმარაგებს, მარგალს, მზრდელებს, სამხედრო ეღ'ი, სამარაგებო.

მანაკ-ი სწრაფი, მალი, მცურნეები. *მ. ბიჭი.* — *მ. მეშაობა.* — *მარადიც მოაბეკა ცხენის.* ♦ *მარადი რამენი* (საუბ., ირონ.) — მთელი ცურადღება გამახვილებულია ამეს თავისთვის სასეირო რამეზე. *ჭამში მარდია.*

მანაკნ-ი (ბე.) ნადირის მოსწრეეი (ნადირობისას).

მანაკნ-ი: მაღალ კუთხე (მაოქ.) — 90-გრადუსიანისა კუთხე, — სწორი კუთხე.

მანაკნენ-ს (თურქ. უზბეკებს) გრდმ. 1. ხელმძღვანელობს, განაგებს. *მანქა მ. გამგეობა.* — *ბაქ-ზეს კარგად მ. 2.* მაკვებს, ამოზრდილებს (აქეთნაშობილებ, ეტლის და მისთ.). *აქეთნობილეს ქალი მანაკვებო. 3. ფ.* გამართავს, მოაწყობს. ▭ ზედ. მართავს, მართველი, მმართველი, სამართავი.

მანაკნენ-ი (მართველისა) 1. ხამხეველი, სწორი, უშეშოებლანელი (პაპიროსს, ტყვეელი). *მ. ამბავი.* — *მ. სიტყვა.* — *ყველაფერი მ. გამოდგა.* ♦ სიმართლეე. *ტყვეელ მთქმელს მართალსაც აღარ დაუჯერებენ.* 2. სამართლეის მოყვარული, — პატრიოტი. *მ. ადამიანი.* — *ეკ-ეკლეკ მოიჩივარი პატრიოტი ორთვე მ. ეგონათ.* ♦ *მართალი* — თეშეი. *მ., ჩქარა*

ისრის, მაგრამ მაისე დაუფიცხავად. რაც მარცხ-ელა, მარხილია (საუბ.) — იტყვის, რაც მარხილზე რაე მაბალაა, მარხილია, კარგი სპექტაკლი გამოვიდა.

მარცხ-ს გრძლე. 1. სეხსად აქეს აღებული, ვალად აღებს. ფული *მ. — ბეთი მანდათ მ.* 2. მოპყრობა, ვალდებულება, რომ გამოირინოს რაშე. *სოფლიზედ მ. — წინასწარულება ეშმარეტან.*

მარცხვინება (ბქ.) მწარეულება, ხელისუფლება, გამხეცებლობა.

მარცხვინ-ი სწორი, ულერწამი, მიზანშეწონილი, შესაფერისი *მ. კრიტიკა. — მ. შენიშვნა.*

მარცხვინება (წინან.) მარიგებლის თვისება.

მარცხვი სახელი მ ა რ თ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

მარცხვი-გამგზავნა ხელმძღვანელობა, გამგეობა. *სამეულ მ.-ე.*

მარცხვი (მართებული) წერილებია და წწერთა ნამდვილი *ა რ ი ს* ე *მ. — ფუძესის მ.*

მარცხვინება (მპთან.) მართი კუთხის მქონე. — სწორკუთხა. *მ. სამკუთხედი.*

მარცხვინედ-ი (მპთან.) ოთხკუთხედი, რომელსაც ოთხივე კუთხე მართი (სწორი) აქეს.

მარცხვა 1. სწორედ. ნამდვილად, ჭეშმარიტად. *მ. კარგად ჩაბარე გამოცდაზე 2.* (საუბ.) იმპარება შორისდებულის თანაბარად რისამე გასხენებისას. *მ., როგორა ბარე?*

მარცხვს მართალს. ნამდვილად (იტყიან, რადესაც გამართლდება ხილმე რაიმე ეარაული). *მოთხრობა მ. კარგი გამოდგა.*

მარცხვსვს ოგიეკი, რაც მართალა.

მარცხვდება იხ. გამართლდება.

მარცხვება: თავის მართლება — ცდა იმისა, რომ თავი გაიმართლოს, მართალი გამოეყოს ვისიმე წინაშე.

მარცხვიდიდებენ-ი (მართლმადიდებლისა) 1. მართლმადიდებლობის მიმდევარი. 2. იტიკა, რაც მართლმადიდებლური. *მ. ეკლესია.*

მარცხვიდიდებლობა ერისამეცნიერო რელიგიის ერთ-ერთი მთავარი მიმდინარეობა, რომელიც შეიქმნა ბიზანტიაში და გავრცელდა საქართველოში, რუსეთსა და ზოგ სხვა ქვეყანაში.

მარცხვიდიდებლობა-ს მართლმადიდებლობასთან დაკავშირებული, მისი დამხასიათებელი. *მ. სარწმუნოება.*

მარცხვმადლებლება სწორი, ლიტერატურულად გამართული წარმოთქმა. *ქართული მ.*

მარცხვმორწმუნე (მართალმორწმუნისა) ამა თუ იმ რელიგიის დოგმების ზუსტად შემხრულებელი, ჭეშმარიტად მორწმუნე. *მ. ქრისტიანი. — მ. მაჰმადიანი.*

მარცხვმეუბარა (მართლმეტყველისა) (წიგნ.). სიმართლის მთქმელი. მოწმე

მარცხვდებელება სამართლიანობა, კანონიერება; სამართალი, იუსტიცია. *სამების მ. — მართლმეტყველების ორგანოები. — მ. აღარ ღირდა.*

მარცხვება სწორად ფიქრის წესები, — ორთოგრაფია

მარცხვწყინა-ი (წინან.). საზოგადოებრივ ურთიერთობაობა წესი, რომელიც განმტკიცებულია სამართლებრივი ნორმებით და ხასიათი. *სოციალისტური მ. — მართლწესრიგი დაცვა.*

მარცხვა (მარილანი) [Ligusticum silaum] ერთგვარი პალეხი ქოლგანაყოფისა ოყაჩისა; აქეს ფრთებ-ჩამოშვებული ღერი და თეთრი ყვავილი; იზრდება მთის მდელოებზე.

მარცხვობა (ბქ.) საეკლესიო დღესასწაული — მარიამ ღვთისმშობლის გარდაცვალების (მძინვარების) დღე. მოდიოდა 15 აგვისტის (ძველი სტილით).

მარცხვრიცხვე (მარიამობისთვისა) აგვისტოს ქარიანი ხალხური სახელწოდება.

მარცხვსპენი (მარიამსპენესი) [Peganum harmala] დაბალი მრავალწლოვანი ხალხი; აქეს თეთრი ან მოყვითალო ყვავილი; ისხამს მრგვალ კოლოფა ნაყოფს; მისი თესლიდან იღებენ წითელ საღებავს.

მარცხ-ი 1. ზღაპ ბეშის თუთრი ან მოღვარეო ქრისტალური ნივთიერება; იხმარება საკმილის შესაზავებლად. *სუფრის მ. — ბერთში მ. — დაბაკეთ მ. — კერები მ.* 2. (ქიმ.) ქრისტალური ნივთიერება, რომელშიც მყავას წყალები ჩაწაყლებულია ცალთანით. *ნატრიუმის მ. — ბერთოლეტ მ.*

მარცხნი-ი 1. რასაც მარილი აქეს, მარილის შემცველი; ძლავე. *მ. საკმილეო. — მ. ნაიდაყი.* 2. ბოდიშებული, საპარო, სანდომიანი, ეშხიანი. *მ. ქალი. — მ. ხასე. — მ. სიტყვა.*

მარცხნიანება მარილიანის თვისება.

მარცხნიანება (ბქ.) წყაზე ყველი. რომელსაც ვასათხოვარი ქალი შეუპყრია ყველიერის დაფდარშიდე, საღამოს, მოცელი დღის უმუშაობის შემდეგ: ვინც ხიზანობი წყალს დალევინებდა, ის ვიღაცეს იქნებოდა მისი საბელი.

მარცხნიანი-ი რასაც ზიანზე ოდნავ მეტი მარილი აქვს. ოდნავ მწარეო.

მარცხნიანი-ი რაშაც მარილი ჭაშა. *მ. ნაღირი.*

მარცხნიც-ი წყალი. რომელშიც გახსნილია მარილი *მარილწყალში მოხარშული თევზი.*

მარცხნიც-ი [ფრ.] 1. თეატრალური თოჯინა, რომელიც ძაფზეა ჩამოკიდებული და ისე ათამაშებენ (ზეკიდან). 2. *გატაც.* (დამცრ.) ადვილად პირფერადზე, პოლიტიკურ მოღვაწეზე, რომელიც უხმაგოდ ასრულებს სხვის ნება-სურვილს.

მარცხნიცნი-ი (დამცრ.) მარიონეტებისაგან (მნიშ. 2) შემდგარი. *მ. მთავრობა.*

მარცხნი-ი (საუბ.) შრო და მოხერხება. *მ. გაზოინინა.*

მარცხვიანი-ი (საუბ.) ვისაც მარილი აქეს. *მ. კაცი. მარილიანად — შრიანად, მოხერხებულად. ტ. დაკრძალეს და საქმე გაჩარხა.*

მარიხ-ი, მარიხ-ვარხაძეში აღსანება მარილის ქარიანი სახელწოდება.

მარია [ქართ.] 1. საეროსტო და ზოგი სხვა გამასაღების გაგანული ნიშანი — პატარა ოთხკუთხა ქაღალდი, რომელზედაც რაიმე გამოსახულებაა. *საფოსტო მ. — საგერბო მ. 2.* საავარო ნიშანი რაიმე ნაწარეზე, საქონელზე. *ფაბრიკის მ. 3.* ხარისხი, ღირსება საკრძალისა. *უმაღლესი მარკის ფოლადი.*

მარკიზ-ი რაზედაც მარკა (მნიშ. 1) დაკერილი. *მ. კორესპონდენტი. — მ. კაღალები.*

მარკიზეტა [ფრ.]. ბამბის წმინდა ბადეური ქსოვილი. *მარლის სახეობაა.*

მარკიზიანელი [ლათ.-იდან] სხეულახსნა ეეერის მცირე ქრისტალური კორეტი; გამოიყენება უმთავრესად არტიკულტორებსა და ქანდეკებში. *მაკო მ. — მარმარილოს კიდე.*

მარკიზმ-ი (ბქ.) თხელი, გამჭვირვალე ქსოველი ერთეეარი.

მარკიზეტ-ი [ფრ.] ხილის წვნისა, ქარტოფილის უქმეილისა და შექრისაგან დამზადებული საკონდიტრო ნაწარმოები ერთეეარი.

მარკეტ-ი [Alchemilla] ბალახოვანი მცენარე; გავრცელებულია ტეგნილად მთის სათეეარეზე.

მარკი-ი [ლათ.] ზრის სისტემის მეოთხე ალანტა.

მარკი-ი ნარნის თამაშის იმეთი დაბოლოება, რომელიც მოგებულ ორ ქულას სძენს (განსაკეთებით ოინისაეან).

მარკიზიზა [ფრ.] სიმღერა, რომელიც შეიქმნა საფრანგეთის დიდი რევოლეციის დროს; ამბობდ სატრანსეთის ერთეეროეი პიმნია.

მარკა-ი [ლათ.] კალენდარეთი წლის მესამე თეე.

მარკეტ-ი (ბქ.) ქრისტიანეთი სარწმენეთებით სათეის წაგებეთი, ტანსეთი, — მოწაბე.

მარკვირება (ბქ.) 1. წამება, ქეეეს (ქრისტიანეთი სარწმენეთებისათეის). 2. საეკლესიო ზრეულობის ისეთი ნაწარმოები, რომელშიც აღწერილია მარტეეილის ცხოვრება და წამება. *მარკირ-ის* 1. რაე შემდეგეენ ნაწილებად არ დაიშლება (ატომის, ნოთეეი). *მ. სხეეეები.* 2. ადეილი გასაგები, — უბრალო. *მ. მანქანა. — მ. ამრეცხა. — მ. მაგალითი.* ♦ *მარტივი წილადი* (მათემ.) — ისეთი წილადი, რომლის ↑მრიცხეელი და ↑მნიშეელი ნატურალე (ერთეან) ↑ რიცხეის ↑ ჯერადები არიან. *მარტივი წილადების* (ერთეან) — ისეთი წილადების, რომელთაგან არც ორივე (ან ერთი) მათგანი წეერი.

მარტივება ობ. გამარტეება.

მარტო 1. ეოსაც არაეენ ახლაეს, არაეინ ეყეას, ცალკე მყოფი. *მ. კაცი ჭამაშიაე ბრალიაო.* 2. ეის მეტი რომ არაეინ არის, ისე. *მოხეედი მან მ. დარ-ჩა. — მ. მეუღეო საქმეს.* ♦ *უმეთაეესურად, უპატრონოდ. პატარა ბაეშეო მ. დატეეეს ეონ.* 2. ეეეა, რაც მხოლოდ (მნიშე. 1). *გაკეეთილი მ. ვერაეის არ იცოდა.*

მარტოდმარტო სრულიად მარტო. *მ. ეხოეარობს.*

მარტოეა (საუბ.) იყოეე, რაც მარტო.

მარტოეება კარი, რომელიც მარტო, ცალკე მეემოს.

მარტოეობა-ი ეინც მარტო არის.

მარტოეობა მარტო ყოენა *მარტოეობა გაუხარდა.*

მარტოეხედ (წინან.) მარტო (მნიშე. 2). მხოლოდ; მხოლოდ და მხოლოდ.

მარტოხელა ცოდეი. ბაღახის მეპატრეო ეხსეეეთი, რომელსაც ცხეირზე ეერით ან ორი რქა აქეს: ბინადრობს ეხეით ქეეეებში.

მარტოხელ-ი (წინან.) მარტო მცხოერები, მარტო მყოფი. *მ. ბოიეეი.*

მარტოხელ-ი 1. (ბქ.) ერთადერთი მეეს ოჯახში. 2. იგივეა, რაც მარტოხეედი.

მარტოხელა (მარტოხელისა) მარტო მცხოერები, მარტო მყოფი. *მ. კაცი.*

მარტოხელ-ი (მარტოხელისა) ეეელეი, რომელიც ერთ ხანს ბაღახეს ეეეეეეს და მოიელეთ-ეედაბეყარეს).

მარხეა ცხეებების შეკიბრება ჭენებაში გრძელ მანძილზე. *ცხენების მარხეა.*

მარხეა 1. სათადარიგო, შენიეელეი. *მ. ხაზი. — ებრებები მარჯეაეი მიმეაეეთ.* 2. წინაეელის ღარიდან წყლის გადასეეეეი (ქართელში, ხახეეში).

მარხეენ-ი (მარქეელისა) რაე ირქეენება. — მწირ ოლეეეი. *მ. ბაზი.*

მარხენ-ი მეეიეოების ბეჭედისა და საზოგადოების განეითარების კანონის შესახებ. *ჩაკრული და ეეხ-ლეეეტარებული მასების რეეოლეციის შესახებ. კეეეეს ქეეეაზაში სოციალიზმის გამარეეების შესახებ. კომენისტური საზოგადოების შენებლობის შესახებ.*

მარხენ-ვარხენ-ი მარქ-ენეეის-ეენინიზმი მოძღეერება (იხ. მარქსიზმი და ეენინიზმი).

მარხენიზ-ი მარქსიზმის მიმდეარი.

მარხენიზმ-ი მარქსიზმთან დაკავშირებული, მარქსიზმის სულისკეთებით გამსჭეალეეული. *მ. ეეეეეეტარება.*

მარხენიზმ-ეენინიზმ-ი მარქსიზმ-ეენინიზმთან დაკავშირებული, მარქსიზმ-ეენინიზმის სულისკეთებით გამსჭეალეეული. *მ.-ე. პარტია.*

მარხე-ი 1. უღეეაზეი თეეარი (ხორბეი თეეალების შეხაზე). 2. ამეეი თეეალების მქონე. *მ. ეეეა.*

მარხე-ი ორ წეერად შეკრული ნაკეეი (თოკისა, ძაფისა...), რომელიც აგეეთეეე ამსგეეა ერთი წეერის გამოწეერეი. — ეეეეეეი. *მ. ეოეეაზეი. — მ. ბაბანა. მარჯეენი — იტყ. რაშ მარჯეენ ეეეეი. მ. ეეეეეეი თოკი.*

მარხე-ი [ფრ.] 1. წეეიანობის ხეეეი. აბეეეის ეოეეაზი ბარხეი გამოეეა. ♦ *ეეეიანი სალაშქრო ხეეი. სამხეეიანი მ.* 2. ეეეიკეეეეეი ნაწარმოები, რომელიც განკეეეეეეეის წეეიანობის ხეეეისათეეი. *სახეეიო მ. — სამეეეეიანი მ.*

მარხეენ-ი (მარხეეეისა) [ფრ.] 1. საამეეეო წეედეეის ეეეეეეე

უალი, ფათერაკი. პოლარულ ექსპედიციას მ. შეუწყობა. — ავადმყოფს მარტოსა დამთავრდა. ე. ავარიას კატასტროფა. მატარებელს მ.

მარცხენა იხ. დამარცხება.

მარცხენა სხეულის ის მხარე არსებული, სადაც გული (ადამიანს). მარჯვენა). მ. ხელი. — მ. თვალი. — მ. მხარე. — მკლავის მ. შეწყალება. — მ. ნაპირი. ♦ მარცხენა ფეხზე ადგომაზე (ხალ.) — იტყვიან ადამიანზე, რომელიც ცუდ ეუბნება.

მარცხენაჲ (მარჯვენასიტყვა) იგივეა, რაც მარჯვენაჲ.

მარცხნივ მარჯვნივ მხრის,ენ. მ. გაუტეხა.

მარცხნივი იგივეა, რაც მარცხნივ.

მარწუხი 1. ჩარნის სამჭედლო იარაღი (მსხვილი) — გახურებული რკინის ასაღებად. 2. კიბოს თათის ხელი ნაწილი მარწუხის (მნიშვ. 1) მსგავსი.

მარწყვი 1. [Fragaria] ბალახოვანი მცენარე ვარდისებრნაი ოჯახისა; აქვს სამკუთა ფოთოლი და ულვაშები; იყვითება თეთრ ფერებს; ისხამს ტკბილ ნაყოფს, მოწითალო ფაფუა. 2. ამ მცენარის ნაყოფი. მარწყვის ჯამი.

მარწყვისებრი [Potentilla reptans] მრავალწლიანი ბალახი ვარდისებრნაირთა ოჯახისა; აქვს მოხაო ღერო, ხუთითიანი ფოთლები; იყვითება ყვითელ ყვავილებს; ხარკინაწილად სხარტენ.

მარწყვიო მიწის ფენები სოკო ერთგვარი.

მარწყვისებრი რაც ფერით მარწყვს მოუგავნებს, — ღია წითელი. მ. ტკბენი.

მარწყვის მარწყვის ზემოთილის ღრო.

მარხვა იხ. დამარხვის.

მარხვა¹ სახელი მარხვაჲ ზმნის მოქმედებისა.

მარხვა² 1. რელიგიური წესი, რომელიც გრძელის ხორციელისა და რის პროდუქტების ჭამას. 2. დრო, რომლის განმავლობაში მორწმუნეები ასრულებენ ამ წესს (ხალხის). ხსნილი). ♦ **მარხვა ანაბეჭი** — მარხვის წესს ასრულებს. **მარხვა ტბის, მარხვის ჭამა** — მარხვის არ ისმაზეს, მარხვის დროს ჭამეს სახსნილოს (ხორციელს, რძის პროდუქტებს...). *მარხვა ჯვაშო დოსთვისო, ქუროსა ეუნა ბრძოდეთ?*

მარხვენ- (ბ.) რელიგიური საგალობლების კრებული, რომელსაც დიდმარხვის დროს კითხულობენ.

მარხი-ა გრდუნ. დამარხული არის. — ასაღებელია.

მარხილ-ი თოვლზე (მთიან ადგილებში — ავრილეც მიწაზე) სასრანგი საშიგანი, რომელსაც თვლების ნაცვლად აქვს კაკვები (წინა მხარეს აღუნული რის სწორი ხე).

მარხვ-ი (ბ.) ეიწე მარხვა (იხ. მარხვა¹, მნიშვ. 1) შეინახა, ვიწე, იმარხეთა.

მარხვინ-ა გრდუნ. 1. (რელიგ.) მარხვის იმახაუს 2. ვადაც. საგნების არ ჭამის ხანგრძლივი დროის განმავლობაში, მიმშილობის. ▭ შორ. მარხვენი, ნამარხვენი.

მარხვინ-ი (მარჯნისა) მიწიდათვი ფერის ძვირფასი ქვა (პოლთიპეს ზეციდა). *მარჯნის ერთალთანი. ♦ მარჯნის ტუჩები* (პოეტ.) — იტყვიან წითელ ღრის ტუჩებზე.

მარჯუკ (მარჯუკია) 1. ფიზიკი, ხუჭანი; მოხერხებული. *მ. ბიჭი. ♦ ლინერი: გამბერე. მ. მწკაცი. ♦* სწრაფი. *მ. თვალის პატრონი.* 2. შეხატერისი, ხელსაყრელი (პირობები, ადგილი, დრო...). *მ. შემთხვევა. მ. ადგილი. მარჯუკი* — 1) ფიზიკად, მცირე ტრანსპორტი. 2) მოხერხებულად, რიგიანად. შესაფერისად. *მ. მუშაობენ ვადაზე.* — *ლაკამს უფრო მ. წააკეთო ხელი. 3) კოხტად, ლამაზადაც. მ. მოკაზმული ბრძე ადამიანი.*

მარჯვება 1. მარცხენის საპირისპირო მხარე; ამ მხარის არსებული. *მ. ხელი. — მ. თვალი. — მ. სანაპირო. — მ. ფრთა.* 2. *ლინერი: გამბერე. მ. წკაცი. ♦* სწრაფი. *მ. თვალის პატრონი.* 2. შესაფერისი, ხელსაყრელი (პირობები, ადგილი, დრო...). *მ. შემთხვევა. მ. ადგილი. მარჯვედ* — 1) ფიზიკად, მცირე ტრანსპორტი. 2) მოხერხებულად, რიგიანად. შესაფერისად. *მ. მუშაობენ ვადაზე. — ლაკამს უფრო მ. წააკეთო ხელი. 3) კოხტად, ლამაზადაც. მ. მოკაზმული ბრძე ადამიანი.*

**მარჯვენა

ცხვრის) ბეწვი. *მატყლის წინდა — აქლემის. ∥ — ძ. დამჭიქ.*

მატყლიან-ი მატყლის შემცველი. *ძ. ტოტარა.*

მატყუარა (მატყუარასი) ვინაც ტყუილი სჩვევია, — ცრუ, ღილი *მატყუარას.*

მატყუარობა მატყუარის თვისება.

მაჩან-ი [ინც.] საორკესი შეკიბრება. *ფეხბურთის ძ.*

მაჭან-ი მჭიკრად ნაკსული ბუსუსებით შეფის ქსოვილი. *მაუდის პალტო. — მაუდის ფაშრად.*

მაჭარუჭელ-ი (მაჭრუტელისა) (ძვ.) მარგუმენტი ხნეულთა *ძ.*

მაჭვიჭელ-ი (მაუწყებლისა) (წიგნ.) 1. ვინც აუწყებს ვისმე რასმე. 2. გაგაგ. რაც წინ უძღვის რასმე, რასაც უწყა მოაქვეს რამე. *გამარჯვების ძ. ცნობები — ქარიშხლის ძ. ღრუბელი.*

მაჭრაშა ფარდაგის მსგავსი ქსოვილისაგან შეკერილი განიერი ოთახური ტოტარა; ხმარობდნენ ღვინისისა და ტანისამოსის გადასატანად.

მაჭრაჩ-ი (მაქციბრისა) ვინც აჭრის *პარში ძ. ემისკის ხიდის ქალაქი.*

მაჭრელ-ი (მაქრებისა) იგივე, რაც მაქრაში.

მაჭრიალ-ი [ლაპ.] ხმა, ვითარცა ხმელ ფოთლისა ან ბალახისა ურთიერთს ხახუნით გამოწვეული. *ძ. ბალახის ∥ — არსებული ხმა ფოთლებისა.*

მაჭრ-ი 1. საქმელი ფიცრის ნაჭერი — მასრის ჩასადები მოგრძო ოვალური კოლეგი. 2. საკრავის მანჭვის ასეთივე ან სხვაგვარი ნაჭერი.

მაჭუნაწარ-ი [ლაპ.] ყელიანზე მეტი, უფიცრესი (საპონის). მინიმალური). *ძ. ხელსახი — ვაგონის ძ. დატვირთვა.*

მაჭუნავ-ი [ლაპ.] ყელიანზე მეტი, უფიცრესი ოდენობა (საპონის). მინიმუმი). *ძ. ხელსახი — ვაგონის ძ. დატვირთვა.*

მაჭყანა საღონი, შენობა. საღაც რაჰონი ეაჭყობაჭ. *საბურთალო ძ. — წიგნის ძ. — უნიკერალური ძ.*

მაწალ-ი პირელი ნაწილი ოთელი ფეხმებისა, ნიშნავს: 1) მაღალი რისამე ჭრილის ან მაღალ-ქუსლიანი, მაღალყელიანი (ფეხსაცმელი). 2) მეტის მეტად დიდად, ფრად. *ბაკ. მაღალქუსლიანი. მაღალრიყელიანი. მაღალბალთიანი*

მაწალ-ი (მაღლისა) *საპონის.* ფაბალი: 1. დიდი სიმაღლისა, ქვეყნად ზეკითკენ დიდი ზომისა: *ძ კაცი. — ძ. საბაღი — ძ ხე. — ძ. მთები.* 2. დიდი ტერიტორიით გამოსახული; ნორმალურზე მეტი. *ძ. ტრესტარგანა. — ძ. ძაძები დენი. — ცხოვრების ძ. დონე.* 3. წერილი, წერილაკა (სპა.) *ქალის ნაწი, ძ ხმა.* ∥ ფიგურ: მძლავრი (ხმა). *მამაცის ძ ხმით იყიროდა.* 4. დიდი. მნიშვნელოვანი ნ. *თანამდებობა ა.* 5. (წიგნ.) საპატიო, საპასუხო. *ძ. ეელეთო. — ლაურეატის ძ. წოდება.* 6. ღირსეული, დიადი. *ძ. ჯრძნობა. — სულით ძ. ადამიანი.*

მაწალ-ი-ბაწალ-ი (მაღალ-მაღლისა) საკმაოდ მაღალი *ძ-ძ. კაცი.*

მაწალ-ი-ბიწილ-ი მაღალ მთებში არსებული. *ძ. ეელარიკა. — ძ. საძოვრები. — ძ. მეტეოროლოგიური საღგური.*

მაწალ-ი-ბაწილ-ი (მაღალ-ბაწილისა) საგან-გებოდ, ხელოვნურად გართულებული, უმარალიებას მოკლებული (მეტისტიკა, სტილი...). *ძ. სიტყვები.*

მაწალ-ჭაბალ-ი რასაც მაღალი ჭანალი აქვს. *ძ. ფეხსაცმელი*

მაწალ-ყელიან-ი რასაც მაღალი ყელი აქვს. *ძ. წინდა.*

მაწალ-ფეხიან-ი (ხაუბ.) ოტყუარ მაღალ ოთახზე. დარბაზზე და მისთ. *ძ. პირა.*

მაწალ-ხასიათიან-ი მაღალი ხასიათისა. *ძ. ღვინო. მაღალხასიათოვნად - კარგი, მაღალი ხარისხისა. ძ. შესრულებული სამუშაო*

მაწარაჩ-ი [არაბ.] (ხაუბ.) რაიმე სასიამოვნო საჭმის აღსანიშნავად გამზადებული მასპინძლობა, პურ-მარილი.

მაწარო მიწის ნაკლებად მადნეულის მომპოვებელი საწარმო. *სილეზიის ძ.*

მაწვეთებელ-ი (მაღელვებლისა) იგივე, რაც ამაღელვებელი.

მაწივრა (მაღვიძარასი) საათი, რომელიც დანიშნულ დროზე რეკავს.

მაწიკაებელ-ი (მაღიარებისა) ვინც აღიარებს. *სარწმუნოების ძ. .*

მაწკა (მაჭარისა) დაბერა): 1. დიდ სიმაღლეზე — ზედით ზედ! *ბიჭი, ხეზე ძ! ანჩი. - ქოთნ ძ. ოფიანდა. — ძ. ხეებზე.* 2. იგივეა, რაც ხმაბრალი. *ბაბნ ძ. ამპაიას. ∥ მაწკა ყველზე, რამეზე — სწორია* (ვისმე, რასმე). 3. (მაღლასი) ზემო, ზედა. *ძ. სართული.*

მაწკა-მაწკა სულ მაღლა და მაღლა. *ჩიტი ძ.-ძ. მიფრინავს.*

მაწკარ-ი მაღალ ხეზე ასული ვაჭი (ბაღარიას). დაბეჭერის).

მაწკლევ-ა *იხ. აბაღლება, გაზრდილება.*

მაწკნივ-ი მაღალ მაღალი, მრავალსართულიანი. *ძ. შენობა. — ძ. კაშხალი.*

მაწკნილ-ი მაღალი. მოაგონებით აღგილი; გორა, გორაკი. *ტყიანი ძ. — სანლი მაღლობზე დგას.*

მაწმაწობებელ-ი (მაღმრთელისა) იგივე, რაც გამაძლიერებელი.

მაწნარ-ი ხშირი და შაშხანი ტყე მთაში.

მაწან-ი (მაყალისა) ჩაზხირის გასაჩინებელი თაღლის (ცალასაბანი) ღუმელი. *მაყალზე შემწვარად მწვადი.*

მაწარ-ი (მაჭრისა) მუდმივდელიელის მხლებელი ქორწილში. *მეგობარა ძ. მუდმივდელის წინ უსწრებდაო*

მაწვან-ი (მაღელისა) 1. [Rubus] ეკლიანი ბუჩქი: ხეღეების მსგავნებად შეკრულ თეთრ ან მოწითალო ყვავილებს; ისხამს წვნიან, ტკბილ ან მჟავოსან ყვავილებს; ისხამს წვნიან, ტკბილ ან მჟავოსან ნაყოფს. 2. *ამ ბუჩქის ნაყოფი. მაყვალის მურაბა. — მაყვალიოსა შაკი ოყაღები.*

მაწვან-ა (მაღალასი) (ხოტბ.) მაყვალოსთან შვი. *ძ. თეთრები*

მაწვალ-ი ადგილი, სადაც ბევრი მაყვალი ხარობს.

მაწვილ-ი (მაღლისა) ჩაზხირის გასაჩინებელი ხელსაწყო.

მაწვილ-ი (მაღლისა) ნ

მაჯანაკლ-ი (მაჯანკლისა) საქმის მომცვარებელი ქალს და ვაჟს შორის ცალი დაქორწინების მიზნით, .. შეთანხელი

მაჯანკლობ-ა ტრფიან. მაჯანკლის, მაჯანკლის საქმიანობას; ენება.

მაჯანკლობა მაჯანკლად ყოფნა, მაჯანკლის საქმიანობა.

მაჯარ-ი (მაჯრისა) ახლად დაფენებული, დაფენილი ლეინი.

მაჯაჯხა (მაჭახელისა) (ტა. კუთხ.) კაკიანი თოხი.

მაჯიმ-ი იგივეა, რაც დერატა.

მაჯიტ-ი პატარა ლავაში, ერბოში (ან ცხელის ქონში) შემწვარი (იცის ხვეულებისა და თუ მეთხის).

მაჯრალ-ა იხ. ღამაჯრებება.

მაჯრალ-ა მაჭრის ღრო, სეზონი.

მაცა |Triticum macha| ხორბლის უხეულესი სახეობა; შეხორცებულია ძლიერად ხაჭარისეულობაში (რაჭა-ლეჩხუმში). თავთავი აქვს ფხიანი, მკვრივი და ადვილად მტვრეული.

მაცონ-ი ერბული. მსხვილი ნემსი.

მაცარაკვლ-ი (მაცარაწლისა) (ტ.) საბარების დაწნული, აგებული. იხილე *მ.*

მაცარაკვლ-ი (მაცარაწლისა) 1. საცილაოდ ამზიდ მიმძღარი, მაუწყებელი « ერთ-ერთი მაცარაგანი, რომელიც ჯვარისწერის შემდეგ, მეორე-მეფეთეული მოახლეობის პირიდან იყენებდნენ ოჯახს. 2. მოხერხებული მწერი ერთგანაო.

მაცარაკვლობა მაცარობის მოვალეობა, მაცარობად ყოფნა.

მაცე (მაცისა) ნაღირთა ან ფრინველთა დასაპყრი მიწყობილობა. ბ) მაცის დაყენება — 1) მაცის დაყენებულს დასაპყრად. 2) გადატ. ხრიკების მოუწყობა, — უმუშევლებს. მაცხეი გაასაბა — 1) მაცით დაიჭირა, 2) გადატ. ხრიკებით გაიხელთა მდგომარეობაში ჩაყენებს

მაცეიკ-ი (მაცხეკისა) იგივეა, რაც მაცეხ-ნელი.

მაცვინ-ი 1. წუნტიანი; მჭრელი, ბასრი. *ბ. ფუბი.* — *ბ.* ფანა. — *ბ.* ენრტკაცი (ენიგარ.). 2. ხანგლიის მსგავსი ორპირი და წუნტიანი ბასრი იარაღი. *ბალენტი ბ.* 3. გადატ. ბასრიან კარგი: ძლიერი (სმენა, მხედველობა, ყნოსვა...). 4. გადატ. გამჭრიახი (გონება, ჭკუა...). 5. გადატ. მოსჭრებული (ენა, სიტყვა...). 6. ხმის გაძლიერება, ტონის ამაღლება სიტყვის ამა თუ იმ მარეგალეზე; ასეთი გაძლიერების ნიშანი. *ქართულში ბ. მოდის, ბოლოდან მესამე (ან მეორე) მარცვალზე.* — *მაგალით დამაბ.* ბ) **მაცვილი კუთხე** — კუთხე, რომელიც ნაკლებია 90°-ზე.

მაცვინილობ-ა იგივეა, რაც გონებამახვილობა.

მაცვინილობ-ა იგივეა, რაც გონებამახვილობა.

მაცივალთხა (მაცივლუკასი) მაზრდილკანაზა ხმალებიანი — სამკუთხედი, რომელსაც ცეცა კუთხე მაცივილი აქვს.

მაცივილი მაცვილი მაცივლი, მოსჭრებული ლაპარაკი. — ბუქნობა.

მაცი-ი სვანებში: უფროსი, ხელმძღვანელი. ბ) ტბა-მაცი — სახლის უფროსი.

მაცი-ი რაიმე ფიზიკური ნაკლის მქონე. ‖ ძალიან ცუდაზე. უქნო. *ბ. ბიჭებია.*

მაცი ფიქრი იხ. დამაწონებება.

მაცკა (საუკ.) ზორბილები; გამოსაკეთებელი ნანების, — რას იზამ? რა ვიეშვიბა! ავსტუს!

მაცონ-ი (მაცხობლისა) 1. ახლი მფლობელი. *მატარებელი ს. საღეურიდან გამოვიდა.* 2. იგივეა რაც ახლობელი (ძრიზე 2).

მაცონ-ი რამესთან ან ვინმესთან ახლოს, იქით ახლოს. ბ) ცხოვრობს.

მაცონ-ობა ახლოსობა, სიახლოვე.

მაცოზ-ი, მაცოზა (მაცხობლისა) |Cephalaria syriaca| ყანის ერთწლოვანი სარეველა ბალახი, პურს ახლავს მოლურჯო ფერს, ‖ მაცხობელი (მაცხობელა) პური — მაცხობლიანი პური.

მაცოზილ-ი რასაც მაცოზეა ურეკვია. *ბ. პური.*

მაცოზ-ი ტატოსავან შემოსილებული, ქინძისთა და სიფრთით შეკაზმული ფეხსაცმელი.

მაცრა იგივეა, რაც ბისკვნა.

მაცრაკოზა (მაცრაწლისა) 1. რაც ახორციას. *ბ. ხარი.* — *ბ* გველი. 2. გადატ. რაც ვეღარ ახასიათებენ სამხრეთის ოქვენს, რაც ცდილი ძნელად გამდინის. *ბ. კოშკი.* 3. |Deschampsia caespitosa| მრავალწლოვანი მცენარე მარცვლოვანთა ოჯახისა; საქონლის საკვებად უვარგისია.

მაცხოვრობ-ა იგივეა, რაც მცხოვრება. ‖ ჩემს მასხარობაში — იმ დროს, რომელსაც კი ჩემი მეხსიერება სწვდება.

მაცხა (ტ.) წლიური საბელსაწნიო ფუნჯები გასასახადი კომლზე

მაჯა 1. ხელის ნაწილი წარმოადგენს და მტევანს შორის. *მაჯის ძარღვი.* — *მაჯის ბაგი* 2. (საუკ.) იგივეა, რაც მაჯისცემა. *ბ. ნორმალური აქვს.* — *მაჯის უანონება.* 3. იგივეა, რაც სამაჯე. *ქისის ბ.*

მაჯაბ ლეში, რომელიც გარკვეული ინსოლიციით.

მაჯაბიობ არტერიების კედლების რაციონალური ელასტიკა, რაც გამოწვეულია გაკლის მოქმედებით; შეიგრძნობა მაჯაზე. -ელასი. *ბ. გაეძონვა.* — *ცხოვრების ბ.* (ფიგურ.).

მაჯაბილ (მაჯალაჯანასი) (საუკ.) 1. შემარწუნებელი სიმწარე, — უეშვეა, უნიო, სასწაზღარი (ადამიანი). ‖ მაჯალაჯნა დაიშვება (საუკ.) — შემაწუნებელ სიმწარე ნაბიჯ და სული შეიხუთება, სუნთქვა შეიკვრება.

მაჯაბილ-ი მაჯაბალიანობის მიმდეკარი, — მუსლიმური.

მაჯაბილობ-ა რელიგია, რომელიც გავლენილობით შეიქნა მაჯაბლის მე-7 ს.-ში ახ. წელთაღრ., — მუსლიმანობა, ისლამი.

მაჯაბილობ-ა მაჯაბიანობის დამახასიათებელი, მაჯაბიანობასთან დაკავშირებული. *ბ. რელიგია.*

მაჯაკ-ი ენიც ბარაკი.

მაჯაკ-ი, მაჯაკ-ი ენიც (რაც) ჰაბაძეს ეთიმე (რასმე). — მიმბაძველი.

მაჯერკ-ი სტაბილის მუშა, რომელიც საბეჭდ მანქანაზე მუშაობს.

მაჯიბ-ი რაც ბზნიცეს. შეიად *ბ. თმა.*

მაჯიბ სახელი უკმაბობის შენის მოქმედებას.

მაჯიბ-ი რაც ბოლეს.

მაჯიბ-ი ენიც ბორკილს.

მაჯიბ-ი რაც ხელის ეშიტები. *ბ. კედლი.* — *ბ. ქარაგმა.*

მაჯიბ-ი რაც ბრდღვინავს. *ბ. დათვი.*

მაჯიბ-ი რაც ბრუნავს. *ბ. სიდნა.*

მაჯაბილ-ი (მაჯაბალებისა) (ტ.) ენიც ხრახნების იძლევა; ეს ხრახნებსაც უხიტყვიერ ასრულებენ (ზეციც, ხაჭარის ეშიტები.) *ხრახნები ბ.*

მაჯაბილებ-ა ტრფიან. მჭრიანებელია; ბრახნებების იძლევა; მჭრიანებელობით ოქვენ. — *ბ* ხელ. მჭრიანებელობა.

მაჯაბილობ-ა მჭრიანების თვისება; მჭრიანებების მოქმედება.

მაჯაბილ-ი მჭრიანებლის დამახასიათებელი. *ბ. კილო.*

მაჯაჭვ-ი ენიც ხრწინავს, — ხრწინავდე, კაშკაში. *ბ. ვარსკვლავი.*

მაჯაჭვ-ი რაც ხრეშივით.

მაჯაჭვ-ი ენიც, რაც ბუნკვის. *ბ. მუშა.* — *ბ. ოსკანა.*

მაჯაჭვ-ი (ტ. ფა კუთხ.) რაც ბრკვის (ხარი, ფური, ცხვარი...).

მაჯაჭვ-ი (მაჯაჭანასი) ენიც რა ხშირად ბლავის. *ბ. ცხვარი.*

მაჯერ-ი (მაჯალისა) ი. ენიც გალობს; საკულტო ტანსის მოშრეტელი. *მგალობელთა გუნდი.* 2. რაც გალობს. *ბ. ფრინველები.*

მაჯაჯა სასწაზღარი გემების შემდეგი სპეციალიტეტი.

მაჯ-ი (მაჯისა) რეი ფერის მტაცებელი ცხოველი, ძალლის მონათესავე. *მგლის ყმაწვილი.* — *მგლის ლეკვები.* — *მგლის ბუნაგი.* — *ანაბარი მგელმაც იცავსო.* ‖ მგლის ბაყუა სახარების კითხულობენო — იტყვიან, როდესაც ვინმეზე ცალიერად არ ჭრის, მგლის ღუმსა ცულპა.) — მგლის კერძი, სამგელე (ჩვეულებრივი, პორტყვის ეტყვიან გაჯავრებით). მგლის ბუდეს მიიპოვებს მარდად, დაუღალავად იცლის.

მაჯ-ი 1. იხ. აფთარი. 2. გადატ. (საუკ.) მშეცარი ადამიანი.

მაჯაჯ-ი იგივეა, რაც მომჯაჯენი.

მაჯაჯ-ი პირი, რომელიც მეზარეობს. — გზაში მყოფი. გზად მიმავალი. *მატარებლის მგზავრები.* **მგზავრობ-ა** ტრფიან. მიდის სადმე შორს, გზაში ანის. *ფეიიდრაზეთ ბ.* ◻ ზედ. მგზავრობა.

მგზავრობა სახელი მგზავრობის ზემოთ მოხსენებისა;

მგზავრ-ი ქართული ხალხური სიმღერა, რომელსაც მეფრიულნენ მგზავრობის დროს.

მგზავრობა (მგზნებარობა) გატაცებული (საქმიანობაში, მოქმედებაში). ტკბილისებრობა. *ბ. რეკლიუთიერი.* — *ბ. პატრიოტი.* ‖ სახეთი ადამიანის შესახები. *ბ. ტანი.*

მგლის ბუმბული გლინავზე მუშაობს.

მგლისებ-ა 1. მგლის ფერის მქონე. — ჩუნი. 2. მგლის მსგავსი. თუნდა მგელს შეეკედლებოდეთ, თუნდა მგლისებურ ძაღლებთ.

მგლისა მგლის თვისება. *მგელი მგლობას ვერ მოიშორებს.*

მგლიერ-ა (მგლეურისა) ენიც გლეკობს.

მგლიერ-ობ-ა მგლეურიერი ყოფნა.

მგლეს-ი მგლის დამახასიათებელი. *ბ. ძუძუტენი.* ‖ ზედენი ნამყოფი — მოკლეშეკედ და სწრაფი ნაბიჯებით (სიარული).

მგლეს ენ-ი ენიც გმობს, — დამუშმობელი. *ბეღლის ბ.*

მგლეს პ-ი იხ. პატრონი.

მგლურ-ა-ი რაც გერადეს. *მგლურაკი ქცა ბავშვს არ მოაკლებსო.*

მგლურ-ა (მგლისებისა) გამოჩენილი, დიდი პოეტი.

მგლურ-ა ეროსის თვისება; მგლისებრ ყოფნა

მგლურ-ობ-ა რაც გერადეს. — მეფრინე. ‖ იხ. მგლურ-ა

მგლურ-ობ-ა ენიც (რაც) გერძნობს.

მგლურ-ობა შეგრძნების უნარი.

მგლურ-ობ-ა (მგრძნობიარობა) 1. ენიც ადვილად აღიზნებს, აღელდება; გულჩვილი. *ბ. კაცი.* 2. რაც ადვილად იღება, აღიქმება გარეგან სხეულ მცირე ვალიზიანებასაც კი. *ბ. წერი.* — *ბ. ახარება.*

მგრძნობიარობ-ა მგრძნობიარის თვისება.

მდაბალ-ი (ტ.) 1. იგივეა, რაც დაბალი (მნიშვ. 5). 2. იგივეა, რაც თავმდაბალი. 3. იგივეა, რაც სულმდაბალი. *მდაბლად — მოკრძალებით, მორიდებით. მ. თავი დაუკრა.* — *მ მოიპატიჟა.* ‖ **მდაბალი სალამი** — მოკრძალებული სალამი.

მდაბიო (ძვ.) დაბალი (ხალხი, წოდება); გლეხკაცობა; უფალო (ადამიანი). *მ. ბალი.* მდაბიოდ — იგივეა, რაც მდაბიურად.

მდაბიური-ი (ტ.) მდაბიოს შესაფერი, — უარალო, ხალხური. *მ. რაცმელობა.* — *მ. ენა.* მდაბიურად — როგორც მდაბიოს შეეფერება.

მდაბ-ი, მდაბი (მდაბისა) (ტ.) პატარძლის მაყარი ქალი.

მდარა (მდარისა) დაბალი ხარისხისა, — ცუდი. *მ. ღვინო.* — *მ. ქსელიელი.*

მდარი ენიც (რაც) იდეა მოკოლილის მ.

მდაბური სხეის სახლის ან ბინაში ქირით მცხოვრები. — მოპირავდარე.

მდაკალ-ი (Salix caprea| დაბალი ხე ან ბუჩქი ტირიფების გვარისა, აქვს ქვეშრიალ თეთრი აბეზით შემოსილი ფოთლები; იცქიოს პატარა ბუსუსოვან, ბუსუსებად შეკრებილ ყვავილებს; ყვავის ფოთლების გაზეთიარებამდე.

მდგარი ენიც (რაც) დგას. *ფეხზე მ.* — *საწყაოში მ. ფარი.*

მდგარისა (მდგომარისა) იგივეა, რაც მდგომი. *მ. წყალი.*

მდგომარეობ-ა ტრფიან. არის, გამოიხატება რამეთი. *სონ.მდგილე მ. შემდეგში...*

მდგომარეობ 1. ცხოვრების საერთო პირობები. — *გარემოება. მუშათა მ.* — *მატერიალური მ.* — *გამოუვალი მ.* 2. საბელმწიფოებრივი, პოლიტიკური და სხვ. ურთიერთობანი. *საერთაშორისო მ.* 3. ადგილი საზოგადოებაში. *სოციალური მ.* 4. რაიმე პირობები ყოფნა, დიდხანს იყო ერთსა და იმავეე მდგომარეობაში.

მდგომარ-ი (სპეც.) მყარი; გამძლე. *მ. წონასწორობა.*

მდგომარეობ-ა (სპეც.) მდგარადის თვისება; გამძლეობა. *ორძელის მ.* — *დეტალის მ.*

-მდე თანდებული. დაერთების სიტყვას მიმართულებით ბრუნვაში და გამოხატვის მოქმედების ზღვარს სივრცეში ან დროში. *სოფლამდე გზა გაიყვანეს.* — *კლიანდე მაჭოვა.*

მდებარ-ე (მდებარისა) 1. რაც მდებარეობს, შეცის პირას. *ქალაქის მ.* 2. რაც დევს უძრავად. *მ ქვა.*

მდებარეობ-ა ტრფიან. ადგილის, ფიზიკური ნივთიერების ან საგნის ურთიერთმდებარეობა; ნიშნავს, რომ ერთი საგანი ან ნივთიერება სხვა ნივთიერებასთან ან საგანთან ერთ ან სხვადასხვა მანძილზეა და განსაზღვრულ ადგილს იკავებს. *ბ. ნივთიერების.*

მდებარეობ-ა ტრფიან. მდებარეობ

მეზიერ-ი მდიდრის შესაფერი; ძვირად ღირებული, ძვირფასი. *ი. ცხოვრება.* — *ი. ტანსაცმელი.* — მდიდრულად — მდიდრის შესაფერისად. — *ძვირფასად. ი. მოირთვება ბინა.*

მეზიერ-ი (მდიდრისა) 1. პირი, რომელიც აწარმოებს ან განაგებს დაწესებულებას ან კერძო პირის საქმიან მხრივ წარს. *საამქროსის ი.* — *ფირუკტაროის პირადი ი.* 2. პირი, რომელიც წერს სხელობს, ჯერის ღებს. 3. რაიმე ორგანიზაციის პრწყვილი ხელმძღვანელი. *რაკოთის ი.* — *პარტიკულარის ი.* 4. დაწესებულების ან რაიმე ორგანოს საქმეთა პასუხისმგებელი ხელმძღვანელი. *ინსტიტუტის სწავლული ი.* — *რედაქციის პასუხისმგებელი ი.*

მეზიერ-ი იხ. დიამეზერი.

მეზინობა მდიდნად ყოფნა; მდიდნის თანამდებობა.

მეზინარი რაც მდიდნადია.

მეზინარა (მდინარისა) ბუნებრივ კალაპოტში მიმდინარე (დიდი) წყალი. *ი. მტკვარი.* — *წყალუხვი ი.* — *მდინარის ნაპირი.*

მეზინარეზ-ი ტრფ. მიედინება, მიმდინარობს. ▭ ზღვ. მდინარება.

მეზინარეზა იგივეა, რაც მიმდინარობა (მნიშვ. 1). *წყლის ი. ი ცხოვრების ი.*

-ეზიი იგივეა, რაც -მდე.

მეზარ-ი ვამდნარი დამდნარი. *ი. ლითონი.*

მეზოველ-ი მუშა, რომელიც ლითონს ადნობს, ფილადის ი.

მეზიმ-ი 1. [Sinapis] ერთწლიანი მცენარე ჯვაროსანთა ოჯახისა; აქვს ვეიოული ყვავილები და ცხინოი მდიდარი ცხარე თესლი. 2. ამ მცენარის თესლისაგან დამზადებული ცხარე სანელებელი.

მეზიმა (მდინარისა) ძალიან ნელა, თითქმის შეუმჩნეველად მიმდინარე (წყალი). *ი. მდინარე.*

მეზიმა (მდინარისა) იგივეა, რაც მდივარე.

მეზიმა (მდუმარისა) ენით დუმს, — დაფიქრებული, გაჩუმებული.

მეზიმარეზ-ს გრძედ. მდუმარედ არის, — დუმს.

მეზიმარეზა სახელი მდუმარებს ზმნის მიერ ნიშნებისა

მეზიმა სახელი ემდგურებს ზმნის მიერ ნიშნებისა.

მეზიმა უმსუფთოდება, საფიდური. *ბედის ი.*

მეზიმარა (მდუმარისა) 1. რაც დუნს. *ი. წყალი.* 2. ძალად აფუთებული ცხელი წყალი. *კომბოსტოს ი.* დაამზეზ. 3. გადად. ცხარე, მწარე (ცრემლი). *ი. ცრემლ ღვრის.*

მეზიმარეზა 1. მდუმარე რამ. 2. გადად. ცხარე ცრემლები. *ფეალთაგან ი. ადენოთა.* — *ი. გადმოიფრქვა.* 3. გადად. (საუბ.) წუწუნარება; ვაება. *ჩაკარდა ძეძლოს და მდუმარებაში.*

მეზიმარეზ-ს იხ. დამდუმარებს.

მეზიმველ-ი (მდუმველისა) ენით დუმებს.

მე პირველი პირის ნაცვალსახელი, აღნიშნავს მოსაუბრეს შენ წინააღმდეგ წარმოქმნილი ნებელობის წყაროსკენო.

-მე ნაწილაკი; ერთვის კითხვით ნაცვალსახელებს ან კითხვით ზმნისართს და აქცევს მას განუსაზღვრელ ნაცვალსახელად (ზმნისართად), მაგ.: ვინმე, რაღა, რომელიმე, როგორმე, რამდენიმე, სადმე, სადაზმე.

მეაბაონა (მეაბაონისა) აბაონში მომუშავე

მეაბრეშუმე (მეაბრეშუმისა) მეაბრეშუმეობის სპეციალისტი. *მიწინაურ ი.*

მეაბრეშუმეობა სოფლის მეურნეობის დარგი — აბრეშუმის ჭიის მოყვანა-პოვლა.

მეაგრა (მეაგრისა) (ისტ.) იგივეა, რაც საჩუქრად ნაბოძები ყმა-მამული.

მეაგრა (მეაგრისა) აგარის წყლებული. *მეაგრეთა ბრძანება.*

მეაგრე (მეაგრისა) აგარის წყლებული.

მეაგრობა (მეაგრობისა) ატარიმაბით (მნიშვ. 2) შეარაღებული ხალხმრდი.

მეათა (მეათისა) რიგითი რიცხვითი სახელი ათასისა; რიგის მიხედვით ათასი.

მეათანედ-ი ათას თანასწორ ნაწილად გაყოფილი მთელის ერთი ნაწილი. *გრაფი კოლიგრაფის მეათანედია.*

მეათე (მეათისა) რიგითი რიცხვითი სახელი ათისა; რიგის მიხედვით ათი. *ი. კლასის მოსწავლე.* — *ი. საუკუნის მეხლანწერი.*

მეათედ-ი ათ თანასწორ ნაწილად გაყოფილი მთელის ერთი ნაწილი. *თანხის ი.*

მეაზიელ (მეაზიისა) აზიაზეთის მონაწილე, — აზიელებელი, აზიელებული.

მეაზრ (მეაზრისა) მუშა, რომელიც აზრს მარაოს.

მეაზ-ი მარაოს სპეციალისტი.

მეაზარა (მეაზარისა) აბაზრის (მნიშვ. 2) პატრონი. *შეზრაზეული ხალხის ი.*

მეაზრაჭარ (მეაზრეობისა) იხ. მთაზრეობ.

მეაზრეობა მეაზრეთა დარგი — საქმეთა დახმარება ორსულებისა და მშობიარობის დროს, აგრეთვე შობიარობის შემდგომ პერიოდში.

მეაკაკი (მეაკაკისა) აკაის დამკერალი.

მეაკაკრა (მეაკრისა) აკრის, რომელიც აკეთებს ან ეწყობერება აჩუქებულს. *მეაკრისა მიზეზით.*

მეაკრა (მეაკრისა) აკრის დამკერალი.

მეალ (მეალისა) ჩიტივით რიცხვითი სახელი ასისა; რიგის მიხედვით ასი.

მეალ-ი (მეალისა) ჩიტივით რიცხვითი სახელი ასისა; რიგის მიხედვით ასი.

მეალ-ი ის თანასწორ ნაწილად გაყოფილი მთელის ერთი ნაწილი. *ერთი ი.* — *ექვსმაოი ი.*

მეალმურ (მეალმურისა) ალმურის პატრონი; ალმურის მიმყიდველი. *ალმურის ი.*

მეალ (მეალისა) ჩიტივით რიცხვითი სახელი ასისა; რიგის მიხედვით ასი.

მეალ-ი ის თანასწორ ნაწილად გაყოფილი მთელის ერთი ნაწილი. *ერთი ი.* — *ექვსმაოი ი.*

მეალმურ (მეალმურისა) ალმურის პატრონი; ალმურის მიმყიდველი. *ალმურის ი.*

მეალ (მეალისა) 1. ბაღის მომფლველი და მეთვალყურე. *ბრწ ბიელი ბაღმე, მეალეს რასა კეთილსული.* 2. მებალეობის (მნიშვ. 2) სპეციალისტი.

მეალ (მეალისა) 1. მებალის (მნიშვ. 1) საქმიანობა, მებალეს ყოფა. 2. აგრონომიის დარგი, რომელიც ბაღის მეცნიერების პოეტა-გაზნების სწავლობს.

მეალ (მეალისა) ბაღის ეკონომიური მოგება.

მეალ (მეალისა) (ისტ.) ბაღის გადამფლელი (ტიტული).

მეალ (მეალისა) 1. ბაღის მომფლველი და მეთვალყურე. *ბრწ ბიელი ბაღმე, მეალეს რასა კეთილსული.* 2. მებალეობის (მნიშვ. 2) სპეციალისტი.

მეალ (მეალისა) 1. მებალის (მნიშვ. 1) საქმიანობა, მებალეს ყოფა. 2. აგრონომიის დარგი, რომელიც ბაღის მეცნიერების პოეტა-გაზნების სწავლობს.

მეალ (მეალისა) ბაღის ეკონომიური მოგება.

მეალ (მეალისა) (ისტ.) ბაღის გადამფლელი (ტიტული).

მეალ (მეალისა) ბაღის მომფლველი და მეთვალყურე. *ბრწ ბიელი ბაღმე, მეალეს რასა კეთილსული.* 2. მებალეობის (მნიშვ. 2) სპეციალისტი.

მეალ (მეალისა) 1.

მეთოდიკავე (მეთოდიკა) ზოოლოგიის ნაწილი, რომელიც ეხება ცხოველების მოვლა-მოშენების საკითხებს.

მეთოდიკა (მეთოდიკა) 1. ცოდნის ნაწილი, რომელიც ეხება სწავლების მეთოდებს. 2. ამა თუ იმ საგნის სწავლების წესების ერთობლიობა. *ისტორიის მ.*

მეთოდი (ბერძ. methodos — კვლევა, გამოკვლევა, გზა) 1. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების გზა, ხერხი, ან ამ გზის, ხერხის თეორიული დასაბუთება. 2. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა. *ანალიზის მ.* 3. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *მეცნიერული მ.* 4. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 5. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 6. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 7. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 8. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 9. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 10. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 11. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 12. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 13. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 14. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 15. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 16. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 17. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 18. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 19. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 20. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 21. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 22. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 23. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 24. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 25. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 26. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 27. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 28. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 29. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 30. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 31. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 32. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 33. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 34. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 35. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 36. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 37. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 38. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 39. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 40. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 41. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 42. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 43. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 44. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 45. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 46. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 47. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 48. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 49. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 50. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 51. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 52. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 53. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 54. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 55. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 56. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 57. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 58. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 59. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 60. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 61. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 62. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 63. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 64. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 65. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 66. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 67. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 68. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 69. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 70. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 71. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 72. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 73. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 74. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 75. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 76. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 77. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 78. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 79. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 80. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 81. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 82. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 83. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 84. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 85. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 86. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 87. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 88. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 89. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 90. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 91. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 92. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 93. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 94. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 95. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 96. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 97. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 98. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 99. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 100. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.*

მეთოდიკური (მეთოდიკა) ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 101. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 102. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 103. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 104. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 105. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 106. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 107. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 108. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 109. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 110. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 111. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 112. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 113. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 114. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 115. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 116. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 117. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 118. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 119. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 120. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 121. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 122. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 123. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 124. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 125. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 126. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 127. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 128. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ისტორიის მ.* 129. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *მატერიალისტური მ.* 130. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების ან მეცნიერული აზროვნების ძირითად პრინციპებს. *ფიზიკის მ.* 131. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ ფილოსოფიური მოძღვრების ძირითად პრინციპებს. *დიალექტიკური მ.* 132. ნივთიერების ან მოვლენის შესწავლის, ცოდნის მიღების ხერხების ან გზების ერთობლიობა, რომელიც ეფუძნება ამა თუ იმ მეცნიერების

მცლელობასა და უძრაობაში. შეჩერებისა და უმოქმედობის მდგომარეობაში.

მეტაფიზიკური-ი ტრანსცენდენტალური ხასიათისა. მეტაფიზიკასთან დაკავშირებული. *მ. იდეალი.*

მეტაფორა [ბერძ.] სიტყვის ან გამოთქმის, რომელიც აზრის აღწერის გადატანით მნიშვნელობას მისსავე სფეროში ან კონტრასტის საფუძველზე.

მეტაფორული-ი მეტაფორის ხასიათისა. *მ. გამოთქმა.*

მეტაფრაზი [ბერძ.] გავარკვევები სხვისი კონკრეტული წარმოდგენისა, რომელიც სწრაფად მოძრაობს დედანისეს აბსოლუტურად.

მეტაფრაზირება [ბერძ.] მეტნორება აბზრიაც მოცულობის ტექსტების შესახებ.

მეტაფსიქოლოგი-ა ფილოსოფიის ნაწილი, რომელიც ფსიქოლოგიასთან დაკავშირებული. *მ. საღვარო. — მ. ცნობა.*

მეტახა-ი (სპეც.) რაც აღემატება ტაფეზე. — *მაგალ. მ. მეფისათ. — მონა მეტახაა.*

მეტიან (მეტიანა) აღმაჩენი, რომელიც ტოვს ადგილს

მეტინანი-ი ზომაზე მეტი. *ეს უკვე მ ყოფილა — მეტისმეტად სახალისო. — მოგისმენდად მეტია.*

მეტისტა (მეტისტრისა) ვინც სხვის საქმეში ზედმეტად ერევა. საკუთარი თავის გამორჩენის მოტივით, არამიზნით. *მეტისტაობა. მ. მაყალი მეფედაიფიცებ წინ უნერებელად.*

მეტიჩარობა *გრძელ.* მეტიჩარისა; მეტიჩარ არასაკეთილი ოქმეობა.

მეტიჩარა მეტიჩრის საქციელი; მანერა, ყალიბა.

მეტიჩარე-ი მეტიჩრის დამახასიათებელი. *მ. საქციელი. — მ. ლაპარაკი.*

მეტი-ნაკლები-ი მეტი ან ნაკლები; ზოგი მეტი, ზოგი ნაკლები. *მ. სიდიდის ჩხირები. — წერით ნაკლებია მ.-ნ. წვეულებები ყველის ქარხანა.*

მეტნაკლებობა მეტ-ნაკლების თვისება. *ცხიმის მ. რძეში.*

მეტობა *გრძელ.* უფრო მეტია. აღემატება.

მეტობა საჩეკი მეტობის ზმნის მოქმედებისა; უპირატესობა, უკეთესობა. მეტობით — ზედმეტობით.

მეტრე (მეტრეთა) ვინც უპირატესობა ვისმე თავისი ინტერესებით, — მოქმედე. მოცილე. მონინააღმდეგე.

მეტრეობა მოცილეობა, მოქიშპება. *მ. გაეწია.*

მეტრი-ი [ბერძ] სიგრძის საზომი ერთეული: უდრის მეორედიანის ერთ მეოთხედმილიონედს. *ცენტრალური მ. — კუთხე მ.*

მეტრიკა [ლათ.] იგივეა, რაც მეტრიკული ამონაწერი.

მეტრიკული-ი მეტრიკული ამონაწერი — დაპატიების მოწმობა.

მეტრო [ფრ.] იგივეა, რაც მეტროპოლიტენი.

მეტროლოგი ოთხი მეტრის ზომა.

მეტროპოლი-ი [ფრ.] ელექტროორკინიგზიდან ქალაქებში, წვეულებრივ მიწის ქვეშ.

მეტრული-ი მეტრული სისტემა — წონა-ზომის საერთაშორისო სისტემა, რომლის მოთხოვნილი ერთეულია მეტრი.

მეტსაზე-ი ზედმეტი, ზედმეტი საჭირო.

მეტსაკე (მეტსაკეთა) ტაკეთა დამშრომელებელი. *მ ტაკეთა ქარხნაში მოხუცი*

მეტსაკეთება მეტაკეთ ტაკეთა; მეტაკეთის ხელობა.

მეტსაკეთ (მეტსაკეთა) 1. მეტაკეთების სპეციალისტი. 2. ტაკის მაკეთი.

მეტსაკეთა ტაკის მოკეთა-გაკეთება; მეკნორება ტაკის მეკნორების წესახე.

მეტსაკნე-ი 1. ვინც მეტაკეთებს, მეტაკეთების უნარის მქონე (თითქმის ადამიანზე) (*პარიტა*). უტყვი, პირუტყვი). 2. *გადაც.* (წოვ.). რისამე მკაფიოდ გამოსახველი. *მ. თვალები.*

მეტსაკნეობა *გრძელ.* (წოვ.). 1. სიტყვებით აზრის გაღმოცემის, ლაპარაკობის. 2. *გადაც.* (წოვ.). გამოხატვის, აღნაწერის რასმე. *დაკრძალი თავისთავად მეტყველებენ.* — *ზედ. მეტყველი, მეტყველება.*

მეტყველება ლაპარაკის უნარი, აზრის გადმოცემა სიტყვებით. *კარგი მ. აქვს. — მეტყველების წყარო აზრია. ¤ ლაპარაკი. ბავშვი მ. ¤ მეტყველების ნაწილები (გრამატ.).* — სიტყვის ძირითადი გრამატიკული ჯგუფები (არსებითი სახელები, ზმნები, ნაცვალსახელები და სხვ.).

მეტყველებითობა (მეტყველებრივი) ტაკის მეტრულების მსრალეები.

მეტყველი-ი უმეტესად, უმეტეს შემთხვევაში, უმეტესწილად. *ბავშვი მ. კარგად სწავლობდა.*

მეტყვნა უფრო დიდხანს.

მეტყვნი (მეტყვანნია) უფაბანები (ზნიშ. 2) მცხოვრები ბერი, — განსდგალი, მწირი.

მეტყვრია (მეტრყვრისა), **მეტყვრა** (მეტრყვრა) ურაკიანის მეტიჩრული ხელოსანი.

მეტყვრობა, მეტყვრაობა მეტრყვრის ხელობა

მეტყვი (მეტრული) 1. ვისიმე მრწუნველად დანიშნული პირი. *თანეული მ. 2.* მცირეული. ზედამხედველი.

მეტყვობა 1. მეტრეის მოვალეობა. 2. დაბმარება. შეწყნარება.

მეტყობა (მეტრეობა) ურობის წამყვანი: ურობის პატრონი. *მ. ურემს ზამთარში გამოაწყობს, მარხილს — ზაფხულში.*

მეტყობის მეტრმეც ყოფნა. ¤ (მე.) ურობის ტარება ქირაზე.

მეტყრა (მეტრრისა) ვინც მეურნეობას ეწევა, ვინც მეურნეობის მოძღვის

მეტყრობა 1. ნორმალების საზოგადოებრივი ფორმა. ამა თუ იმ საზოგადოებრივი წყობის სანაზღაურო ურთიერთობათა ერთობლიობა. *სოციალისტური მ. — სასაქონლო მ.* 2. წარმოება, ეკონომიკა, ყველაფერი ის, რაც წარმოების შედეგს, წარმოებისათვის განკუთვნილი. *სახალხო მ. — სოფლის მ.* 3. სპორტული ერთეული, ორგანიზაცია (კლუბი ან საზოგადოებრივი). *პროპორციული მ. — კოლექტიური მ.* 4. იგივეა, რაც სოფლის მეურნეობა *მეურნეობას მიხედეს.* 5. გადაც. აღრიცხვა, აღრიცხვის საქმე (რამე საქმიანობაში). *პარტიული მ.*

მეურე (მეურნოსი) იგივეა, რაც უროსმცველი.

მეუბე (მეუბისა) (ტა.) 1. (რელიგ.) უზენაესი ღვთება. — ღმერთი, უფალი. 2. იგივეა, რაც მეუბ გადაც. უფროსი, ბატონ-პატრონი ეისიმე. რისამე

მეუბნა *გრძელ.* (ტა.) იგივეა, რაც მეუბის.

მეუბნა (ტა.) 1. იგივეა, რაც მეუბა. 2. უმაღლესი სასულიერო პირისადმი მიმართვა. *თქვენო მეუბნაო!*

მეუბრება (მეუბრისისა) (ტა.) იგივეა, რაც უფროსი (ზნიშ. 2, 3).

მეუდე (მეუდესა) 1. ეული — ქმრისათვის, ცოლი — ცოლისისათვის. 2. უღელში შებმული პირუტყოსგან ერთი მეორის მიმართ, უღლის ცალი.

მეუდეობა მეუღლედ ყოფნა. *კარგი მ. გაუწია.*

მეუდარება (მეუდარებოდა) ფაბრიკის მფლობელი კაპიტალისტი.

მეუდარეზე (მეუდარეზისა) ფაბრეულის დამკვრელი.

მეუდარეზი (მეუდარეზისა) ფარდულში მოვაჭრე.

მეუდეკა-ი იხ. გამეუდეკა.

მეუდ (მეუდისა) 1. სახელმწიფოს ერთიანიერული (მემკვიდრეობითი) მეთაური მონარქიული წყობილების დროს, — ხელმწიფე. 2. (ტა.) მამაკაცი, რომელსაც ქორწილი აქვს, რომელიც ცოლს ირთავს. *მეუდ მაკრთნის.* 3. მთავარი ფიგურა ჭადრაკში. *მეუდის სვლა.* ¤ *მეფეთ ა* მეფე (ანტ.) — მეფეთა შორის უპირველესი, მეფე, რომელსაც ქვეშევრდომებად სხვა მეფეები ჰყავდა, — დიდი მეფე *მეფეთ მეფე თამარი.* ნადირთა მეფე — იტყვიან ლომზე. ფრინველთა მეფე — იტყვიან არწივზე.

მეფა-ბაბონ-ი (ტა.) მეფის ეპითეტა.

მეფა-დედოფალ-ი (მეფა-დედოფლისა) 1. მეფე და დედოფალი. 2. ახალგაქორწინებული ვაჟი და ქალი ქორწილის დროს. *მეფიშვილა მაკარი მეფე-დედოფლის წინ ეხტიკებდნენ.*

მეფეთაობა (მეფეთტრონისა) ფესტანების დამწერი, — ფეტანოსნიკი.

მეფე-პაპანაქე-ი (მეფე-პაპანაქისა) (ტა. და სპეც.) მეფე (ზნიშ. 3) და პაპანაქა.

მეფე-პაპაონ-ი (ტა.) მეფის (ზნიშ. 1) ეპითეტა.

მეფეპაპეზი (მეფეპაპეზისა) იგივეა, რაც მოფურნელე.

მეფეპაპეზი (მეფეპაპეზისა) ფეხსაცმლის მრწუნველობის მუშაკი.

მეფეპანე-ი (მ. და სპეც.) მეფის (ზნიშ. 3) ოჯახი, *მეფეპანეს ქორწილი იყო.*

მეფეპირ-ი (მ.) მეფე (ზნიშ. 2) მაყრებიდერთ.

მეფეპრიმნიშე-ი რუსეთის მეფის დროისა, ტარიზმის ეპოქისა.

მეფეპრისაე-ი მეფის რუსეთში — უზენაესი უფლებით აღჭურვილი პირი, რუსეთის განაპირა მხარის ქურუოც. კაეკასის) მმართველი.

მეფეპრეზ-ი (ანტ.) მეფის მეილ. — უფლისწული.

მეფეპა *გრძელ.* 1. მეფის ტახტზე ზის, მეფეს (ზნიშ. 1) არის. *დროი მეფობენ და არა მეფენიო* (ფოეზ.). 2. გადაც. ფართოდაა გავრცელებული. — გაბატონებულია. *ინოვაცია მეფობდა. — კოსტა მეფობდა.* ¤ ზედ. იმეფებს.

მეფობა 1. მეფედ (ზნიშ. 1) ყოფნა. 2. სახელი მეფეთა ზმნის მოქმედებისა.

მეფოკავი (მეფოკავისა) მსახიობი, რომელიც ფოკუსებს (იხ. ფოკუსი², ზნიშ. 1) აკეთებს.

მეფოლდი (მეფოლდისა) ფოლადის გამოდნობის საქციალისტი.

მეფორიელი (მეფორიელისა) მეფორიელების საქციალისტი.

მეფორიელობა სოფლის მეურნეობის დარგი — მანაური ფორიელების მოყვა-მოშენება. *მეფორიელობის ფერმა.*

მეფუასავარ (მეფუსალმუნისა) (მტ.) იგივეა, რაც მტკვაკინე.

მეფუნდუკე (მეფუნდუკისა) (ტა.) ფუნდუკის პატრონი.

მეფუნთუშე მეფუნთუშისა) ფუნთუშების ცხობელი ან გამყიდველი.

მეფუშა-ი 1. მეფის დამხმარეთაგანი, ტიტის შვილიერი. — ხელმწიფენი. *მ. სიტყვა. — მ. პატივი. 2. გადაც.* (სპეც.). — მცირერიცი, უწეი. *მ. ხელა. მეფიშად* — მეფის შესაფერად. *მ. დაეწერათ. — მ ცხოვრობს.*

მეფუნა (მეფუნრისა) ფუნრისში პური და მისთ მცხობელი. ¤ (მე.) ფურნის პატრონი.

მეფუნარა (მეფუნარისა) მეფუნარეობის სპეციალისტი.

მეფუნარობა 1. ფუნარის მოყვა-მოშენება (სოფლის მეურნეობის დარგი). *მომთაბარე მ — მეფუნარეობის ფერმა. 2. მეფუნარეს ყოფნა, მეფუნარის საქმიანობა.*

მეფუნიე (მეფუნიისა) 1. ქსელის მომზელე-მოშენებელი. 2. (მე.) ქსოვილი მოვაჭრე.

მეფუნიობა მეურნეველობის დარგი — ქსოვილის მოყვა-მოშენება.

მეფუნიაე (მეფუნელისა) (სპეც.) ქალების მოყვარული, ქალებს გადაყოლილი მამაკაცი.

მეფუპანდრე (მეფუპანდრისა) ქამანდის მხრლული, ქამანდით რაიმე ცხოველის დაჭერი.

მეფუნიზმ-ი მეფანიზმის სპეციალისტი

მეფუნიზია მეფანიურ ენერგიაზე გადაყვანა. *სოფლის მეურნეობის მ.*

მეფუნიზე-ი მეფანიზმზე დამყარებული. *მ. მოწყობილობები.*

მეფუნიზ-ი 1. მანქანის ან ხელსაწყოს შინაგანი ნაწილების, რომელსაც მოძრაობაში მოაყავს იგი. *საათის მ. 2. გადაც* რასამე მოქმედების სისტემა, შინაგანი მოწყობილობა. *სახელმწიფო მ. — მეტყველების მ*

მეფუნია [ბერძ.] 1. ფიზიკის დარგი — მოძღერება სიგრძეში ხმეულების მოძრაობის შესახებ და იმ ძალების შესახებ, რომლებიც იწვევენ ამ მოძრაობას. *თეორიული მ. — ცოცხი ხმეულების მ. 2. ტექნიკის დარგი, რომელიც ამ მოძრაობას იყენებს პრაქტიკული ამოცანების ვაღასაწყვეტად. გამოყენებითი მ*

მეფუნიკოზ-ი მეფანიკის სპეციალისტი. ¤ მანქანის მოქმედების მეთვალყურე. *გემის მექანიკოსი.*

მეფუნიკო-ი 1. მეფანიკის კანონების დამყარებული. *მ. ენერგია.* 2. მანქანების, მექანიზმების საშუალებით მოქმედი. *მ. ქარხანა. — ცხვრის მ. პარსვა.* 3. *გადაც.* ავტომატური, არაცნობიერი. *გაკეთილის მ. დასწავლა.*

მეფუნაკვე (მეფუნაკვისა) ქარაგნის პატრონი; ქარაგნის მონაწილეე.

მეფუნაკვ (მეფუნაკვისა) ქარხნის მფლობელი კაპიტალისტი.

მეფუნალდე (მეფუნალდისა) ქალალდის დამზადების სპეციალისტი

მეფუნაბე (მეფუნაბისა) 1. ქუაბის (ზნიშ. 1) მკეთებელი. 2. (მე.) ქუაბების მოვაჭრე.

მეფუნიმა (მეფუნიმისა) ქუაბის მოსაწყობი. რომელიც ქნილი (ზნიშ. 2) ტანს ჰბანს ელექტრობის.

მეფუნიდა (მეფუნიდისა) ქოთნის მეთუნეში ხელოსანი. *მ. ქოთანს ყურს სათავეს უნდა, იქით გამოაბამონ.*

მეფუნიდაე მექოთნეც ყოფნა, მექოთნის ხელობა.

მეფუნორელ (მექორწილისა) 1. ვისი ქორწილიც არის. 2. ქორწილში მყოფი, ქორწილის მონაწილე.

მეფუნოსე (მექორთაშისა) ქორთაშის პრეები.

მეფუნოსეობა მექორთაშის თეისება, ქორთაშის ალება.

მეფუნრ (მეტრესა) ქუდების მცრავი ხელოსანი.

მეფუნრობა მეტრეობისა) (ტა.) ქუდობაქის პატრონი; მფლობე.

მეფუნრე (მეტრესისა) (ისტ.) 1. ღალის (ზნიშ. 1) გადამხდელი. *მ. გლეხი.* 2. ღალის პრეები

მეფუნრე (მეტრეინისა) 1. მეეფლობის საქციალისტი. 2. (მე.) ღვინით მოვაჭრე.

მეფუნრეობა (ისტ.) ძველ საქართველოში — ღვინის გადასახადის უსაღლესი მეთვალყურე.

მეფუნრეობა სოფლის მეურნეობის დარგი — ღვინის წარმოება; ღვინის დაყენება და შენახვა. **მეფუნრე** (მეტრისა) 1. ღორების მწყემსი; ღორების მომწყებელი. **მეფუნრეობა** (მე.) მელორეობა

მეფუნრეობა მეცხოველეობის დარგი — ღორების მოყვა-მოშენება. *მეღორეობის ფერმა.*

მელვილე (მელვილისა) ღუნძის მკეთებელი ოსტატი.

მელკონი (მელაღიბისა) რისამე ყალიბში ჩამოსხმული მუქი.

მელოკინე (მელაკინისა) 1. მელაკინეობის სპეციალისტი. 2. ცეკვილების გამყიდველი.

მელოკინეობა ცეკვილების მოელა-მოყრილობა. დეკორატორი *ი.*

მელსელად (წერგ.) სწრაფად, უცებად, მყის.

მელი ცუდი ხარისხის ცხრის ტყავი. *მუშის ქალაქანი. — მუშის ხარჭყული.*

მელხაზე (მელხაზისა) ზახვის მოშუშვე.

მელხე (მელხისა) (ძვ.) მუშის მოშვრელი; მუშის გამყოფელი.

მელხე-ი მწყერები, დამხმარე. *ი. ყარი. — ი. არაენ აღმოჩნდა.*

მელხეობილი მეოხებით, დამხმარებით; საშუალებით, გზით.

მელხიდე (მელხელისა) როგორი რიცხვით სახელი შეიდისა; როგის მიხედვით შეიდი. *მეშვიდედ კლასის მოსწავლე.*

მელხელე (მეშველისა) (ძვ.) შველის, მფოთის ამბები. ვისიმე მტერი.

მელხეე (მეშვისა) ოცეული, რაც მეშინე.

მელხენ-ი [ლუკ.] 1. წვრილაწყლი, პორალული ინტერესებითა და ეიწრო იდეური პოზიციებით შეზღუდული ადამიანი. 2. მეფის რესეთში — ქალაქის მოსახლეობის ეკუთვნილებათა ფენის წარმომადგენელი.

მელხენობა მეშინის (მნიშვ. 1) თვისება, მისი ფსიქოლოგია და იდეოლოგია.

მელხენობა-ი მეშინის (მნიშვ. 1) დამახასიათებელი. *მეშინის შესაფერი. ი. გეროვნება. — ი. ამ მოსაზრებით.*

მელკი (მეჩაიისა) 1. ჩაის მომგები ადგილი და მცენელი, ჩაის მოელა-მოშენებადი დაფლეწილებული ქირა. 2. მეჩაიეობის საქმიანობა.

მელკიეობა ჩაის მოელა-მოშენება.

მელკიი-ი [არაბ.] მაამდიანად სამლოცველო სახლი.

მელკიძე (მეჩეკმანის) ჩეკმის მკერავი ხელოსანი, — მეჩეკე.

მელკი-ი თხელი ან ნარინი ადგილი ზღუდეში, მდინარეებსა და ტბებში, თავთხელი. *გემი მეჩერზე დადგა.*

მელკიობ-ი ადგილი, სადაც მეჩერია. *ი. ნავსართი.*

მელკიობე (მეჩიბუხისა) (ძვ.) ჩიბუხის გამწყობი მასპერი.

მელკიობელდე (მეჩიბუხლდნისა) (ძვ.) პირი, რომელსაც ჩიბუხები უნდა ხელში გაჰქონდეთ. (*ჩაის პროცესიის დროს*).

მელკიობი (მეჩიბუხისა) ფრთხელი ერთგვარი ჩიბუხებით ვაჭრობა.

მელოლეკე (მეჩოჩურობისა) ჩოჩურობის ფაქტორი.

მელკ (წერგ.) სწრაფად, უცებად, მყის.

მელ-ი ცუდი ხარისხის ცხრის ტყავი. *მუშის ქალაქანი. — მუშის ხარჭყული.*

მელხაზე (მეზახისა) ზახვის მოშუშვე.

მელხე (მეშვისა) (ძვ.) მუშის მოშვრელი; მუშის გამყოფელი.

მელხე-ი მწყერები, დამხმარენი. *ი. ყარი. — ი. არაენ აღმოჩნდა.*

მელხელე (მეშველისა) ოცეულების მოელა-მოყრილობა. მეშველის საქმიანობა, მეცხვარედ ყოფნა.

მელხენე (მეშვილეულის) 1. ცხოველების მოშველეი 2. მეცხვეულეობის სპეციალისტი.

მელხენეობა სოფლის მეურნეობის ერთ-ერთი დარგი — სასოფლო-სამეურნეო ცხოველთა მოელა-მოშენება. *მეცხოველეობის ჩანორება.*

მელკ-ი ქალი, რომელიც ხასრების სახმრებისათვის ცალი სხეულით ეკუთვნის, — *როსკოპი.*

მელკობა მეძებრობა) განსაკუთრებული ჯიშის მინაფორე ძაღლი.

მელკელდე (მეძელდნისა) ძველმანების მოელა-ჭრე.

მელკიძე (მეძეროსი) 1. ეინე ძეროდ ყოფის ან ძეროდ აკეთებს რასმე. 2. ვისიმე შესახებ ძეროს (მნიშვ 3). აგის მოძებნა.

მელკიობ-ი ძნის შემკერელი.

მელკობე (მეძეროსისა) ძნობის (მნიშვ. 2), მახვილუება ჩერასანი საკრნალის მწყემსი.

მელკობობა 1. მეცხოველეობის ერთ-ერთი დარგი — ძროხების მოელა-მოშენება *მეძროხეობის ფერმა.* 2. მეძროხის საქმიანობა; მეძროხედ ყოფნა.

მელკობ-ი 1. ეინე ბავშეს ძუძუს აწოებს, — მაწოვარი (მნიშვ. 1). *ი. კაცი.* 2. ეინე ძუძუს წოვს, — ძუძუმწოვარი (*ბავშეი*).

მელკელე (მეძოლნის) ძნების მიმრთმელი.

მელკელ-ი (წყნ., პოეტ.) მეკი ნათელი. *ი. დაისა.*

მელკობე (მეწარმისა) სამრეწველო ან სავაჭრო საწარმოს მფლობელი კაპიტალისტი. *წვრილი ი. — კერძო ი.*

მელკელ (მეწალისა) წალების მკერავი, — მეჩეგმე.

მელკელ-ი საქონელი, რომელიც იწელის. *ი მეწელი ფური; — ს ფური, რომელიც იწელის. 2) გადატ. ოფიცი, რაც საწელი ფური.*

მელკილებად (მეწერილმანისა) (ძვ.) წერილმანი მოელაშე.

მელკიობ (მეწყობისა) ოცეული რაე მოწყობე (მნიშვ. 1).

მელკიძელე (მეწნსტილისა) წასტელში მოშუაე.

მელკიძელდობა მეწისტილედ ყოფნა

მელკელ (მეწყლისა) ხეხილი, რომელიც ნაყოფს წელიწადზემეტხნით ინახავს *ი. ეაშლი. — ი. ატამი.*

მელკობა მეწყე ხეხილის ოფისება.

მელკელ (მეწყლისა) წყალის მკერავი.

მელკელდე (მეწყალსადენისა) მუშა — წყალსადენის სამუშაოთა ოსტატი.

მელკელ-ი (მეწყინისა) დედამიწის ზედაპირული ფენების ჩაწეენა, გადადგილება ქვეყნიერ. ფერდობის დაფლეთით.

მელკელე (მეწყვილისა) პირი, რომელიც ენძმასთან ერთად მუშაობს წყვილად. *ი. მძღოლები (ავტობუსისა).*

მელკელ (მეწყლისა) (ძვ.) წყლის მწოდეი.

მელკობ-ი (მეცხარისა) მეცხარეთათის სპეციალისტი.

მელკობობა სოფლის მეურნეობის დარგი — ბარხლების მოელა-მოფენა სამრეწველო მიზნით.

მელკელ-ი ენძმის ამოსული ბატარა, მრეალი, მაგარი ხორციანი.

მელკობ (მეცხეცხი) [Dichrocephala latifolia] დაბალი ერთწლეანი სარეველა მცენარე რთულეულეოვანთა ოჯახისა; იკეთების ბატარა, კალათებად მცირეა. ეყრილ ეფიდეე ცეკეილებს.

მელკელ ბოსნ-ი ენძის მეცხეე ეაე-ბაქეს; რა ზომაც მეცხეები ბ'ი აქეთ. *ნ. მაკრეთ. — ი. ნელეთან. — ი. ბრძანდა.*

მელკობობა (მეცხიანეობისა) ჭიაკრის დაქერელეს.

მელკელ (მეცხისა) (ძვ.) ეონის მოქმედი.

მელკობე (მეცხეკრელისა) თითის ჭურეტის მქერეელეს. *ი. ქალაქს სახიე ენდა. ეკრის ეძიან ჯაჭმანსა.*

მელკობობა-ი (ისტ.) ერთ-ერთი დიდ მოხელეთაგანი ძველ საქართველოში — სასელწიფო საჭურჭლის (ხალარის, საგანძურის) მთავარა გამგეე.

მელკობობა მეჭურჭლის ხელობა; მეჭურჭლედ ყოფნა

მელკ-ი 1. დედამიწაზე ელექტრული ნაპრწყლის გრეგორიული დ-ცეტა ატმოსფერული ელექტრობის განმუხტეის დროს; ორგეეს ხასიათს. ნერეეს და მისი. *ი. გავარდა. — ბეს ი. დაეცა.* 2. გადატ. ტლორი; შეუთანაე. *ი. ქარე. ი. სდეეა. ბეხად — ბრიანი: ნედ. ი. შეძლება.* ‖ *ბემბალი გადააგდოს!* (ბერძ.) — ეეე

მზაღლება იხ. დამზადება, მომზადება.

მზადება სახელი ა ბ ზ ა დ ე ბ ს, ე ბ ზ ა დ ე ბ ა ზმნათა პიროვნებისა. ♦ **დადი მზადება აქვთ** — ემზადებიან ღიდი ნადიმისათვის.

მზადებული იხილეთ ვიდაც, როდესაც ჯილდოზე მზად არიან რაიმე მოქმედების დასაწყებად. *საბოლოო მ.*

მზადარი (მზალური) ღმერთი, ილიდი, ეპრა-ელი.

მზადარება მზალის თეორება.

მზადება-ი მზალის დამზადებაზე ტები. *მ. ზანაგები.*

მზადებელ-ი გაეწყალებულ ნაშენი, მაპარებული. სხვისი ზრდილი შემწირება. გამზადებული. *მ. სახლი.* **მზადებული — გაეწყალებულ ეს.** *მ. მოსდას ყველაფერი.* ♦ **მზადებულზე ეთქვა** — გაეწყალებულ ესმოება.

მზადება-ი ოფიცე, რაც მეზობარი.

მზადება-ი რაც. ენიე ნაზმანი, — ხრდილ პრიფლები მეოცე. *მ. მეექვსე. ᲘᲔ. მეხაკი. ᲘᲔ. ჩეკეოლეეთ მოთხაობა.*

მზადება-ი პირი, რომლის სპეციალობაცაა სამხედროს მოპრდება

მზადება-ს ბერძე. მზადებით ზოეალთაბა ასრულება. — მზადებია.

მზადებობა მზადების ხელობა, საქმიანობა.

მზა (მზისა) 1. გაეკოლებული, გადაწყვეტი ღის ხმელი. მზათაბი, რომლის გაჩუქება მოძრაობა დაშინება და სხვა აღაპრებები. *მზის მეკი. — ფილის მ. ხმელი. — მ. რადი.* 2. ამ მზათაბეს სიტყვებ. სათაბი, მზეუკაცობა. *სარეები მზეზე გაიტანეთ. — მოიტყვი მზეზე თბებოდა.* ♦ **მზე** (მზე და მთვარე) ანთებულ ჯიხვებზე — ძალიან უყვართ ენიე. **მზეს დაეძინა** — მოკვდა ენიე. **მზეთ გაიტანეთ** (ა ს ა ხ.) ბედნიერად ცხოვრობენ! ბედნიერებაში ყოფნა! (ტყვიან მას. ენიე ახალ ტანსაცმელს, ეკისრებულებს. — შეგვიერებულები ბედნიერებაში ცხოვრობენ. **მზეთ გაეკო** ენიე ცხოვრება გაუმჯობესდა. **მზის დარი** — ენიე ძალიან ლამაზი. **მზის ამოსვლა** — ენიე დილა. **მზის ამოსვლამდე** — ენიე დილით. **მზის ამოსვლისას** — ენიე დილით. **მზის ამოსვლისთანავე** — ენიე დილით. **მზის ამოსვლის ადრე** — ენიე დილით. **მზის ამოსვლის ჟამს** — ენიე დილით. **მზის ამოსვლის ჟამსვე** — ენიე დილით. **მზის ამოსვლის ჟამსვეთ

შრომელებას. მაგ. მი-ზელა (შდრ. და-ხედა, შეხედა), მი-აქცა (შდრ. აქცია), მი-აპყრა (შდრ. პყრობა).

მიაახლოვებს *გრძდ.* ახლოს მიიტანს (მიიეკვის). ▭ შდრ. მიიახლოებს, მოუახლოებს, მოუახლოვებს, მიახლოებს, მიახლოებული.

მიაბაკუნებდა *ზმ.* ბაკუნით მიდის. *თბა მ.*

მიაბამ-ს *(თურმ. მოუბამს; აწმ. აბამს) გრძდ.* რაზეზე მიამაგრებს (თოკით, ჯაჭვით და მისთ.). — დააბამს, *ცხენი ყორეზე მიაბამ.* ‖ ითქვა, რაც მოუბამს, მოუბამს. მიებმება, მიიბმა, მიიმეორა, მისაბმელი.

მიაბარებ-ს *გრძდ.* 1. მისცემს შესანახად. მოსაფლად. *ცოლად მიაბარა ნიფთები მაამაო.* 2. *(ბე.)* მისცემს ასწავლოფლად, სასწავლებლად ან სამეშვიდ. *მაჭრი სკოლაში მიაბარებ.* — *შეგირდად მიაბარებ,* ‖ მიწას მიაბარებს (პატივისც.) — დამარხვის (მიტაცების). ▭ შდრ. მიიბარება, მიებარება, მიბარება, მიბარებული.

მიაბრეშებ-ს *გრძდ.* ფეხით მიდის. *კაცი გზაზე მ.* — *ცხენად მ.*

მიაბევ-ს *გრძდ.* მიამაგრებს (ქინძისთავებს...). — დააბნევს, *ნემსი ბალიშზე მიაბრია.* ‖ სახელდახელოდ დაამაგრებს (ქინძისთავით...). *ქალზე ყვავილი მიაბრია.* — შდრ. მიიბნევს, მიიბნევა, მიბნეული.

მიაგდ² ვ3-ვოსებ-ს *გრძდ.* დააწნეს, დაყრის აქეთ-იქით. *ნიჩა მიაგდ-მოაგდა.* — შდრ. მიიწევ-მოიწევა.

მიაგორებ-ს *გრძდ.* ფეხით მიდის. *კაცი გზაზე გ.*

მიაგრძელებ-ს *გრძდ.* მიამაგრებს (ქინძისთავებს...). — დააბნევს, *ნემსი ბალიშზე მიამძიმა.* ‖ სახელდახელოდ დაამაგრებს (ქინძისთავით...). *ქალზე ყვავილი მიამძიმა.* — შდრ. მიიბნევს, მიიბნევა, მიბნეული.

მიაგდ² ვ3-ვოსებ-ს *გრძდ.* დააწნეს, დაყრის აქეთ-იქით. *ნიჩა მიაგდ-მოაგდა.* — შდრ. მიიწევ-მოიწევა.

მიაგრილებ-ს *გრძდ.* ცხელი მიდის. *კაცი გზაზე გ.*

მიაგრძელებ-ს *გრძდ.* მიამაგრებს (ქინძისთავებს...). — დაამაგრებს, *ნემსი ბალიშზე მიამძიმა.* ‖ სახელდახელოდ დაამაგრებს (ქინძისთავით...). *ქალზე ყვავილი მიამძიმა.* — შდრ. მიიბნევს, მიიბნევა, მიბნეული.

მიაგდ² ვ3-ვოსებ-ს *გრძდ.* დააწნეს, დაყრის აქეთ-იქით. *ნიჩა მიაგდ-მოაგდა.* — შდრ. მიიწევ-მოიწევა.

მიაგრილებ-ს *გრძდ.* ცხელი მიდის. *კაცი გზაზე გ.*

მიაგრძნებ-ს *გრძდ.* ნაბიჯით მიდის. *კაცი ეთნიით მ.*

მიაგრძნებინებ-ს *გრძდ.* ბრახუნით მიარტყამს. ‖ ბრახუნით მიხურავს. *კარები მიაგრძნებინა.*

მიაგრძნებინებ-ს *გრძდ.* პირს იქით უზამს. — მიაგრილებს. *თავი მიაგრძნა.* — *ეხეიანი მიაგრძნებ და გაეკეთილე.* — შდრ. მიიგრძნება, მიუგრძნება, მიბრძნება, მიუბრძნება, მიბრძნება, მიბრძნებული.

მიაგრძნებინებ-ს *(ირონ.)* მიიეკვის. — შდრ. მიბრძანება.

მიაგრძნებინებ-ს *(აწმ. აბეკვის)* *გრძდ.* მიაგრძნობს. მიაჯერს. *ფეხი ქუას მიაგრძნა.* — *ბანჯღის წვეული მიაგრძნა.* — შდრ. მიიგრძნება, მიეგრძნება, მიგრძნება, მიგრძნებული.

მიაგრძნებ-ს *გრძდ.* ცრტაათი ეგება. *ბიძას მ.* ▭ შდრ. მიეგრძეს

მიაგრძნებ-ს *გრძდ.* 1. გაეეჯრახებიეგნებად, დაუდეგრად დაიგდებს იქით, გეერდზე. *კაბა ასეოლზე მიაგდო.* — *არაფერზე ეთამბეო მოგიყავ და მიაგდეო.* 2. მიატეეებს, თავს მიიპეებს; უყურადღებოდ დატეეებს. *ბალი მიეედათ უპატრონოდ.* 3. სწრაფად მიიეკენს და გაიჩეეებს ეიმისათეს ან რამესთან (ცხენს, აეტომობილს...). *ცხენი ზედ მიაგდო.* ‖ ძალად მიიეკენს რამესთან. *ბაჰრა ბარს ეურენა და თოკზე მიაგდეო.* ‖ *ეიმეზედ მიაგდებ* — ეიმის ვაზრანეაედ გახდის. — შდრ. მიეგდების, მიეედება, მიეგდება, მიგდებული.

მიაგმ-ს *გრძდ.* *(მე.)* მიიცემს, მიანიჭებს (ეკეთენილს, საკადრისს ..): მიეზღეეს. ‖ *პატრას მიაგმებს* — დიდი პატივის-ეიემით მიეპყრობა.

მიაგმებ-ს *(აწმ. აეკეს)* *გრძდ.* გაზრდის ეიისე. *რასამე ეასაზეღრაც შესაზეღაად: წინ დაეზედვებს, — ეკაეკეეს ბაეეი ეიაგმა.* — შდრ. მიეეეება, მიეეეება, მიაეეებინებ-ს.

მიაგორებ-ს *გრძდ.* გეერეე. *ეეეეთან მიაეეა.* — *ეაღად მიაეეენებს (ცხენს).*

მიაგრძნებ-ს *(აწმ. აგნებს)* *გრძდ.* ეკაეაეეთი აჰეეის; *ბეჭრით მიაკეღეეს. დამწყმაეის ეკაეს მიაგნებ.* — შდრ. მიგნება, მიგნებული, მიგნებინებ-ს, მიგნებული.

მიაგნებინებ-ს *გრძდ.* გეეემანით მიაეაეს (ცხენი)

მიაგორებ-ს *(აწმ. აგნებს)* *გრძდ.* ეკაეაეეთი აჰეეის; *ბეჭრით მიაკეღეეს. დამწყმაეის ეკაეს მიაგნებ.* — შდრ. მიგნება, მიგნებული, მიგნებინებ-ს, მიგნებული.

მიაგორებ-ს *გრძდ.* ეეეეეთან მიაეაეს (ცხენი)

მიაგორებ-ს *გრძდ.* 1. *გრძდ.* გორეეით (გორეით) მიაგაზ. *ღილი ჭიქა;ეარდან მიაგორეე.* ‖ ეიიეეეის (ეეორაეეეის) რაიმე). *ეარდაეეეან ეეის ტორი მიაეეორეე.* 2. ეეეეეის გორეეით მიეეეაე ეეეეე

მიარტყამს *(თარძ. მოერტყმის)* გრძედ. *1.* აკვდან აკრავს რასმე. – მიიჭიმ. ბაბუი მიარტყა. – თავი კეთილ მარტყა. 2. დაარტყამს, სცემს; მოაკეცვინებს (ნასროლის). წრეულ *8.* – ვეფხ *8.* ⊏ შდრ. მარტყამენ-ვინებს, მიარტყამს, მარტყამს.

მიარტყამენინებს-ს გრძედ. კვეთს, პრიალ (წვეულ, ხელის-) და მიდის. – მიაპრიხ. ბაღს *6.* – ტალღებ *8.* – წვილშიე თოვლ *8.*

მიარტყმია გრძედ. წკეროე რაზედ ან რაზეც წვეტიან რასმე მოამაგრებენ. – შეარჭობს. კუთვნილ ღელე სწყარს *8.* ⊏ შდრ. მირჭობა.

მიარჭვს გრძედ. ოფიცი, რაც მოუცვს. ⊏ შდრ. მოუცვს, მოეცვა, მიმცვა, მისცვია².

მიაცვენინ-ს *1.* გრძედ. მიიცვის, (მიეცვლებულს). ტრეკიანი ბანაკეები ჩასცვენინეს. 2. გრძედ. მიაცვს (მიეცვლებული) ქვეყანი ტრეკიანი ბანაკეებისგან. **მიაცხადებინებს** გრძედ. (ხაკ.) ეფიცი სიკეთილ ლიან პირას მიიგებს.

მიაცხობ-ა *(აწმ ასკ.ფორ.)* გრძედ. *1.* მოცეი ძალიან მოფუთხეა. – მოეხეოქება, მოეწლება, ტრეკი ლიანე, ბიანდა. – თოფის ხმა კლდეებს ბანდა (ფიქრ.). *2.* გადაც. (ხაკ.) ოფიცი, რაც მაღნებსა, ძველი შეხანელებს ბანდა.

მიაცხრ-ა გრძედ. რაზეც მიაქრის და გასრესს, – მიაქცლებს. ბერი კეთილზე მაბრძანა.

მიაცხრ-ებ-ა გრძედ. ძაღლიანს გამოაცილის, წაკოთხეებს. აკაიტოფოთხან მაბრძანა. ⊏ შდრ. მიცხრებდება, მიიცხრებდა, მიიცხრება, მიიცხრებული.

მიაცხრვინ-ა გრძედ. ასწავლის, უქნებს, ანიშნებს, მიეფიოებს რასმე (სათანე მიმცავს) სადგურის გზა მიაცხვინეს. – ღამის გასათევი ბინა მაჩვენეს. ⊏ შდრ. მიცხვენება.

მიაცხრო-ებინებ-ინებ-ა გრძედ. სახელდახელოდ გააწყრობს; ჰპოვებ ალაგსაც გასახრობად. ღილ-ების *8.–9.* – მიწამ *8.–9.* ⊏ შდრ. მიიცხრო-მიიცხრება.

მიაცხრომ-ა გრძედ. *1.* სხეაზე ადრე მოვა, ვიდრე სკოლაში ავდებს მაცხრო. *2.* ღრიოე მოვა, არ დაიგიანებს. მუშაობებს მაცხრებ და ცეიზედ ჩა-აჭრეც. *3.* ოფიცი, რაც ჩანაწერებ (მნიშ. 2). სამაგნიერო საქიდანებე მაცხრებ. ⊏ შდრ. მოუცხრებს, მიიცხრება, მიიცხრებ.

მიაცხრ-ებ-ს' *(თარძ. მოეცხრის)* გრძედ. დაასხამს, აქეთან იქით. ფეხ წვალი მაცხა. ⊏ შდრ. მოეცხრის', მოეცხრება, მიიცხრა', მიიცხრეთ.

მიაცხრ-ს' *(თარძ. მოეცხრის)* გრძედ. მიიცვის ბედს, – მიიღინ, მიჩეკის. ⊏ შდრ. მიცხრ-ებ-ს', მიცხრა².

მიაცხრვ-ა გრძედ. მიიცვლება ბერი. მირიტ ბერ-ზედი მაცხვინაც.

მიაცხრვინ-ებ-ა გრძედ. წეკეროებ მიაცხრის, – მიაპრუნებს; გაიცნობიერს წვალი მაცხრა. – გაიწ-ბაცხრინებ მიაცხრინა. ⊏ შდრ. მიიცხრვება, მიცხრდება, მიიცხრება, მიცხრებული, მიაცხრებული, მიაცხრებული.

მიაცხრ-ებ-ა გრძედ. *1.* მიაცხვენ ფეხ ბანდაზე. მაფი ლანდს, მიაცხრება. ბანდა ბანდა. *2.* ცოცხალი გაბანებს, ფიდანებს (გარკვეულ დროზე). აკაიტოფოთხ გაბაცხრებულან ეკრ *8.* *3.* დაკონაკიტალებებს მაცხრილებ (სიტყვა *6.*). მაცხრილებ, გადაწყვეტილებ, კაცის დეკი დაკარგა, წკეროე ზედ მაგაცხარ. ⊏ შდრ. მიიცხრება, მიიცხრები მიაცხრეთ.

მიაცხრინებ-ა გრძედ. დაიაკიტის ან სთხოვს მიიცხრინს; მიიცხრინი დაიხმარება. ბაჩი მაგაცხინა.

მიაცხრ-ებინებ-ა გრძედ. აქეთ-იქით დაატარებს, – მიიყვანს სხეადასხეა ადგილას. ცხენიც ნა-თიცხვებინა მიაცხრ-ნიაცხა.

მიაცხრ-ა გრძედ. რაზეც მიჯაქცნო ვაცხვენ, – მიაჩერებულ. ⊏ შდრ. მიჯაქცნება, მიჯაქცნებული.

მიაცხრ-ინ-ა *(აწმ ასკ.ფორ.)* გრძედ. *1.* ჩამელი ძალიან მიფუკიტება, – მიიხეოქება, მიიწლება, ტრეკი ლიანე, ბიანდა. – ოიფის ხმა კლდეებს ბანდა (ფიქრ.). *2.* გადაც. (ხაკ.) ოფიცი, რაც მაღნებსა, ძველი შეხანელებს ბანდა.

მიაცხრშ-ა გრძედ. რაზეც მიაქრის და გასრესს, – მიაქცლებს. ბერი კეთილზე მაბრძანა.

მიაცხრშ-ებ-ა გრძედ. ძაღლიანს გამოაცილის, წაკოთხეებს. აკაიტოფოთხან მაბრძანა. ⊏ შდრ. მიიცხრებდება, მიიცხრება, მიიცხრებული.

მიაცხრვინ-ა გრძედ. ასწავლის, უქნებს, ანიშნებს, მიეფიოებს რასმე (სათანე მიმცავს) სადგურის გზა მიაცხვინეს. – ღამის გასათევი ბინა მაჩვენეს. ⊏ შდრ. მი

ცერებას, — მიაყვირებდა, მიაშტერებდა. სურათს მიაშტერდა. 2. ვაჟკაც (პატ.) ვისიმე. რისამე იმედით იქნები, მიეწიფობა ვისმე თავის შეცილებს მისმერებაა. ▭ შდრ. მიმირება, მიმირებული.

მიმპრავს-ს *გრძ.* 1. თვალებს მიაშტერებს — დააცქერებინა, მიაშტერდება. ▭ შდრ. მიაშტერება, მიმირება, მიმირებული.

მიმპრობა-ს (*აწ.* მიმპრების) *გრძ.* ბაღლინა მისცემს (ხეებზე). ფული მიიპრია. — ბაყუში მიიპრია. — წიწილი მიიპრა. ▭ შდრ. მიმეპრება, მიმეპრებული.

მიმრავს-ს *გრძ.* რისამე ქნევას შეუქმნის, — დაანქარებს, მიაქნევინებს. ▭ შდრ. მიანქარება, მიმეპრება, მიმეპრებული.

მიმრთხრიალებ-ს *გრძ.* (პატ.) იტივეა, რაც მიანჯრაქნებს.

მიმსდაფლებ-ს *გრძ.* ჩილატნით მიაქცს ფოსტატებს *მ.*

მიმნი-ა *გრძ.* თელის რაღმე, პეონია. *ყვავილ-ების გარკვევა მ. საქართველო.* — *უარის თქმა შეუძლებლად მ.* — *და ქუდად არ მ.* ის დედაშენს ქალაშვილო.

მიმორიგებ-ს 1. *გრძ.* ძირიდან აუღებლად მიაჭრის, — მიაახრობს. *ტოტებში მაგიდა მიამორია.* 2. *გრძ.* ძირიდან აუღებლად მაკეთს. ▭ შდრ. მიორჭორება, მიორჭორებული, მიორჭორება.

მიმრავებ-ს *გრძ.* (პატ.) მირქმელაკუნ, მიმაკლაკუნ (რაიმე ამპარტ..). ჩუმად გაკეკვის რამის. ▭ შდრ. მირქმაობება, მირქმაკუნება.

მიმრთვებ-ს *გრძ.* 1. თანდათანობით გააჩუქებს 2. თანდათანობით შეაქეცებს. შეჩუკვებს, მიაკუნებს, მიაპუხებებს (ხმას...). ▭ შდრ. მირქუნება, მირქუმება, მირქუებული.

მიმრპარებ-ს *გრძ.* ჩქარა მიაგავს (ცხენი და მისთ.). ▭ შდრ. მიგრქარება.

მიმრხარებ-ს *გრძ.* მიდის და არხარუნებს. დუშიან *მ.*

მიიაეთ-ს *გრძ.* სთხოვს, დაავალებს ან პიძულებს მისცეს.

მიიაეცებ-ს *გრძ.* მიაშტერებს, ჩააშტერებს (თვალებს)

მიმთივებ-ა *თარ.* მისცემებია) *გრძ.* ოგივეა, რაც მისცემება. ▭ შდრ. მიცემება.

მიმილებ-ს (*აწ.* ადილებს) *გრძ.* მიაკლება გარკვეულ ადგილამდე (მიმაკლებს). *კარებამდე მიაკლა.* ▭ შდრ. მიაკლვება.

მიმუნუცებ-ს 1. *გრძ.* ცქნეულით მიიტანს (მოიუანს). *შეკლამ ჩიტი თავის სორცით მიაკუნცელა.* 2. *გრძ.* ცქნეულით მიაქეს ან მიაკუს. ▭ შდრ. მიიცქნეულება, მოკუნცულება, მიცქნეულება.

მიმუპრავ-ს 1. *გრძ.* ცეცრით მოიცანს, მიიტანს. *ტოკი ჩაპირით მიაცეცრა.* 2. *გრძ.* ცეცრით მიაქეს, მიაცეცრებს. ▭ შდრ. მიცეცრება, მიცეცრება, მიცეცრებული.

მიმუპრაება-ა (*თარ.* მისცეცრება) *გრძ.* ოგივეა, რაც მიაცეცრება. ▭ შდრ. მიცეცრება.

მიმილებ-ა (*აწ.* ადილების) *გრძ.* მიაკლება გარკვეულ ადგილამდე (მიმაკლება). *კარებამდე მიაკლა.* ▭ შდრ. მიაკლვება.

მიმუნუცებ-ა *გრძ.* ცქნეულით მიიტანს, მიიტანა. ▭ შდრ. მიცქნეულება.

მიმუპრაება-ა *გრძ.* ცეცრით მიიტანს, მიაცეცრებს. ▭ შდრ. მიცეცრება.

**მიმუპრაებ

მიპოდლვ-ს გრძელ მიპდეთ მიღის.
მიპოდლვ-ი გრძელ. პრპლეთ მეც.
მიპორცხ-ს გრძელ. პრპლეთ მიღის.
მიპრთლვ-ი 1. რაც მაპრთლეს. *მ ტყვეთ.* 2. ფიქრი. თათრის მიპრთლი, მიპრკალი (ოპერ.).
მიპრთლვ-ი (*აწმ.* პრფლება) გრძელ. 1. პირის იქით ისპაზი. – ფიქრიანლეს კელთაგან მაპრფლდა. 2. უკიდე მცა. – გამორეული ჭიშ ალან მიპრფლეული.
მიპრკვლვ სახელი მიაპრკვნებს, მიპრკვნება ზმნათა მოპრფლებისა
მიპრკვლვნ-ი ვიცე, რაც მიაპრკვს ან მიპრკვნდა *იხ. ზემო.*
მიპრკალვნება გრძელ. (პატრონე. ზოგჯერ არ ან). მიღის, მივა. ნუ ვთან მიპრკალნებდით? *გამოიყენ მიპრკალნეთ ალეფით!*
მიპრკვნ სახელი მიაპრკვნებს. მიპრკვნება ზმნათა მოპრფლებისა.
მიპრკვნ-ი რაც მიაპრკვნებს.
მიპრთა სახელი მიაგდებს, მიეგდება ზმნათა მოპრფლებისა.
მიპრთლვ-ი რაც მიაგდებს, მიეგდება ზმნათა მოპრფლებისა.
მიპრთლვ-ს გრძელ. ეკლებიანი მიღის, მიჭრის (ეხვენი)
მიპრკა სახელი მიაგეთის ზმნის მოპრფლებისა.
მიპ-ვპრკ-ს გრძელ. მიეფლვნს, ფლას მჯილ ფლ ∞ ფლ. მიეფლ
მიპრკვნ სახელი მიაგზავნის ზმნის მოპრფლებისა.
მიპრკვნ-ი გრძელ. გაეგზავნის ფლ. ∞ ფლ. მიეფლ
მიპრკვნ-ი გრძელ. გაეგზავნის ფლ. ∞ ფლ. მიეფლ
მიპრკვნ-ი-ფრკ-ი გრძელ. ნაგლეფებად აქცევს ვაკ-ის ლაპარაკს.
მიპრკვნ სახელი მიაგზავნს ზმნის მოპრფლებისა.
მიპრკნ-ი რასაც. ვისაც მიაღენ.
მიპრკვა-ს გრძელ. გიეკით მიღის.
მიპრკვა-ი გრძელ. ეიეკით მიღის
მიპრკვალ-ი გრძელ. გაეკანით მიღა
მიპრკვალ-ს გრძელ. გაეგზავნით მიღის. *მწყვრით ფ. ∞* ფლ. მიაგზავნების მიცოდნებით.
მიპრკალ-ს გრძელ. ეკრძალვის მიღის. *მეძალი ფ. ∥* (სპეც.) მიღის (ფილტვიანი რამე: ეკრძალ, ეკლიი...). ეკრძალი ∞.
მიპრკალ-ა გრძელ. გაეკრძალი მიეკა.
მიპრკვა სახელ მიაგორებს, სიგორების ზმნათა მოპრფლებისა.
მიპრკალ-ი რაც მიგორდა.
მიპრკნ-ს გრძელ. გაეკნით მაპაჩენს. ∞ ფლ. მიაკრთს. მიეკრძალ-მიეკრთ ალი
მიპრკნ-ილ-მიპრკნ-ილ-ი დაკლაკნილი. *ფ.-ფ. ბილკი. - ფ.-ფ* მაკლეკი.
მიპრკალვნ-ა გრძელ. გრილით მიდის. აკეკ-ბოძილი ∞.
მიპრკალვნ-ა გრძელ. გრილი დაიფეთქა ან დაფიფქა იქით. ცვერზე
მიპრკალვნ-ი გრილად დაფეთქილი ან დაფიფილი იქით. ცვერზე. *ეკთაში ფ. ნაბეკი. - ფ. ეკიკი.*
მიპრკვ რაც იქით ადგილს გარემოსცველი სიკეთე. ახლისპირი ადგილები; არქმარე. გარემო. თბილისის მიკარები. – *მიდისის გაცილება.*
მიპრკა-ს (*აწმ.* მიეფლას) გრძელ. დაიკმის ეკით (ჩვეულების, რამესთან ახლის) *მაგიდა ეკთები მიღა.* ∞ ფლ. მიაგდას, მიიფეთს, მიიფეს, მიეფლის, მიეფლება, მიეფლება, მიეფლება, მიეფლება.
მიპრკა-ა გრძელ. 1. დაიკმის იქით ან ეკერზე. რამესთან ახლი. *მარტინე მიფეკით?* 2. ეკეკა. რაც მიაგდას. *ფ. ეკისაკი მეეკნის კალენდარი.* 3. მა-ა-ფლ-ა – დაეწყის ფლის, ზეთიწორების; ზოგიერთ ენებში ზოგჯერ ბის დასვების გამოსახატავად. *ბაეწყინი მისფეკნენ* და ზოგიერთ დღე ფეკნათენენ. ∞ ფლ. მიაკეკის, მიეფლება, მიდგომა, მიმეკარი, მისაფლინი, მიეფლოებელი.
მიპრკალ-მიპრკალ-ი გრძელ. 1. ზოგი იქით მიდგება, ზოგი აქეთ. *ბაღში მიფეკა-მიფეკა.* 2. სხეულისზედა ნაფლეთი მიეკა და ფეთისაკენ, ფეხება რასმე. *ბაღალ ქალებში, მიფეკან-მიფეკნები.*
მიპრკალ სახელი მიიფეკება, მიაფლვნის, მიაფლვნის ზმნათა მოპრფლებისა.
მიპრკალვნ-ი 1. რაც ძოკეკის. ჯეკრილზე *ფ.* ∥ *ფალა-ში.* 2. რაც მიაფლეს. *ბაბალ ფ ბაბრიალეკან.*
მიპრკა სახელი მიიფეკება, მიაფლვნის, მიიფეკვნება ზმნათა მოპრფლებისა.
მიპრკალ-ი 1. ეკით მიფეკა. *ფ ∞* ფლ. მიაფლვნის, მიაფლვნება, მიაფლვნება, მიაფლვნება

ქართულად. ფსიკოლოგიით მაგალითების. მაგა ვიმ-
ცნობთან, ამასთან მჭერვალი მიეკარა. — უკანასკნე
მოკარა.

მიეპყრობოდა ა ვრთ. პატრონობას გაუწევდე. —
მოუვლის, მიხედავს. ოჯახებს მიეპატრონ

მოუცელებლობა. 8. 2. (საპ.) ღმერთმისების გამო უღირსობილი არის და ჭირდელობს, — გუნებარაქცეულად.

მიზეზობა სახელი ი ნ ზ ზ ბ ა ს ს ს ს ბ ა ს ბ ა ს ბ ა

მიიგებს თავისთან. *ბელურას აწილის ეურ მიიტყუება.* ▭ შდრ. მიტყუება, მიტყუებული. მისატყუებელი.

მიიკაკნა-მოიკაკნა *ზმნ.* ბეჭერ აღგილს მოიფაქნება, — გაიფაქნა-გამოიფაქნა. ‖ წკეპა-წკეპა აქეთ-იქით (ბეჭერ). *ბაღში მიიფაქნა-მოიფაქნა.*

მიიკაკნა-ს (აწმ. იფარების) *გრდ.* მაიფარების თავის თავს, თავისას, — რამეთი დაიფარება სხეულს ან ნაწილს (ფრინველის) *თვალებზე ბეკი მიიფარა.*

მიიკარცხვა-ს *გრდვ.* ნელ-ნელა დაიფერფლება. ▭ შდრ. მიფერფლება.

მიიკვა-ს I. *გრდ.* გაიქნევს, გაქნევს. 2. *გრდვ.* მიფის და იქნევს. *მიდგის და ჯოხს მ.*

მიიკვ-მოიკვა-ს *გრდ.* აქეთ-იქით გაიქნევს

მიიკვთა-ს *გრდვ.* (ძუ.) უკანეე მიეკა, მიბრუნდება.

მიიკოდა-ს (აწმ. იქსება) *გრდ.* მიიბრუნება, მიიტრიალება. *ტუდი გვერდზე მიიქ'ცია.* ‖ ცეცხლებას მთქნეფს — ვისიმე ცეცხლებას მიიკრიბა; ვისიმე ცეცხლების საკანი გახდება; ცეცხლებას მიაქცევენ.

მიიკლა-ა *გრდვ.* მოიღებენ; მიიეცა შეიძლება. *ასპიროანტურად მიიღებიან უმაღლესი განსაცხრე მქონე პირნი.*

მიიკლა-ს (აწმ. იღება) *გრდ.* 1. გამოირთმევს, ჩაიბარებს რასმე (კუთვნილს, ბოძებულს, გამოზღაურნილს...). *წერილი მიიღო. ხელი მამა მიიღო.* — ბელუჯანი მიიღო. ‖ ხასიათდება: ჩაიბარებს. *ენოი და მიიღო.* — *გამარჯვება მიიღო.* — დაეცემება *მ.* ‖ მოიპოვებს. *ნებართვას მ.* — *პასუხს მ.* — *პრივეგებული ყველა მხა მიიღო.* 2. მოიწვეს, მოიგებს (მხაველის, ჭირნახულის...). *კოლმეურნეობამ უხეი მოსავალი მიიღო* 3. *რაიმე პრიველის შეღვად მოიპოვებს, გამოიმუშავებს, შეშრნის. ნაკთობის გადამუშავებით მიიღებენ ნაკთს.* — *ლაბორატორიაში კარგი შედეგი მიიღეს.* 4. დაღეს, გადაცვლაობს (წამალს) 5. მოსცემენ, გაუწევენ (დახმარებას, შეშრეობას). *ფულად ჯილდო მიიღო.* 6. მიუზღაეენ, გამოუსახდებენ რასმე. *წამალთა მიიღო.* — *საყეულო მიიღო.* 7. მიმართავს, გამოიყენებს (რაიმე ზომებს). *სახტად ზომები მიიღეს.* 8. მოინშნებს, გაიზარდება, იწრმუნებს რასმე. *მომხსენებლის დებულება ერთხმად მიიღეს.* ‖ დაეთანხმება. *დისერტაციის ოპონენტმა შენიშვნები მიიღო.* 9. დაამტკიცებს, დაადგენს რასმე. გამოიტანს (დადგენილებას, გადაწყვეტილებას..). *კრების დადგენილება მიიღო.* 10. მოიპოვებს, შეიძენს (ცოდნას, თანამდებობას..). *უმაღლესი განათლება მიიღო.* — *ქმრის წოდებას მიიღებ.* 11. *იწრუნებს, აღიარებს (რომელიმე საწრმოებელს). ქრისტიანობა მიიღო.* 12. ნებას, საშუალებას მისცემს, რომ მიეცდენ მასთან (მაგალი თანამდებობის პირი). *მინისგაზრდა მიიბრალეები მიიღო.* — *დელეგაცია მილეულ ‖* უასინჯავს (ეჭიმს აეადმყოფს). *ექიმმა ათი აეადმყოფი მიიღო* 13. შეიგებს, დაიმეგზებს, მიეგებება (მასთან სტუმრად მისულებს...). *სტუმარი კარგად მიიღეს.* 14. რისამე (ზარალის წრნის, ორგანიზაციის ..) წევრად გახდება; ჩაირიცხავენ, მოაწერენ (სასწავლებელში, სამსახურში). *პარტიის წევრად მიიღეს.* — *უნივერსიტეტში მიიღეს.* - *სამსახურში მიიღეს.* 15. შეიძენს, მიეცემა (რაიმე ახალი თვისება, ხასიათი...). ახეს შეიცვლის; გახდება (სხვა ხასიათისა). *ზუმაობამ ფარო ხასიათი მიიღო.* — *სხვა ფერი მიიღო.* 16. დაიშენს, დაიკავებს, შეიძენს (როგორიმე გამოსახულებას, შესახედაობას. ..) *სერიოზული გამოშტყეულება მიიღო.* 17. ჩაფიქრდა, მოიჩნევს რაღაც ეგონება; *ბიჭიკოს უნდათ, ისე მიიღონ ჩემი ნათქვამი.* — *მასწავლებელმა გადაწყვეტა (თავს, (სახეს...).* — შდრ. მიაღებინებს, მიიღება, მიღებული, მიმღები, მისაღები, მიუღებელი.

მიიკლა-მოიკლა *ზმნ.* ბიაბორე-მოაბორებს. *ფაფი მიიღე-მოიღო.*

მიიკრავს-ა (აწმ. იკრეს) *გრდ.* მიიბრუნებს თავისაკენ. *ბუდი გვერდზე მიიქ'ცია.* ‖ ცეცხლებას მთქნეფს — ვისიმე ცეცხლებას მიიკრიბა; ვისიმე ცეცხლების საკანი გახდება; ცეცხლებას მიაქცევენ.

მიიკრა-ა *გრდვ.* მიიღებენ; მიიეცა შეიძლება. *ასპიროანტურად მიიღებიან უმაღლესი განსაცხრე მქონე პირნი.*

მიიკრა-ს (აწმ. იღება) *გრდ.* 1. გამოირთმევს, ჩაიბარებს რასმე (კუთვნილს, ბოძებულს, გამოზღაურნილს...). *წერილი მიიღო. ხელი მამა მიიღო.* — *ბელუჯანი მიიღო.* ‖ ხასიათდება: ჩაიბარებს. *ენოი და მიიღო.* — *გამარჯვება მიიღო.* — დაეცემება *მ.* ‖ მოიპოვებს. *ნებართვას მ.* — *პასუხს მ.* — *პრივეგებული ყველა მხა მიიღო.* 2. მოიწვეს, მოიგებს (მხაველის, ჭირნახულის...). *კოლმეურნეობამ უხეი მოსავალი მიიღო* 3. *რაიმე პრიველის შეღვად მოიპოვებს, გამოიმუშავებს, შეშრნის. ნაკთობის გადამუშავებით მიიღებენ ნაკთს.* — *ლაბორატორიაში კარგი შედეგი მიიღეს.* 4. დაღეს, გადაცვლაობს (წამალს) 5. მისცემენ, გაუწევენ (დახმარებას, შეშრეობას). *ფულად ჯილდო მიიღო.* 6. მოუზღაეენ, გამოუსახდებენ რასმე. *წამალთა მიიღო.* — *საყეულო მიიღო.* 7. მიმართავს, გამოიყენებს (რაიმე ზომებს). *სახტად ზომები მიიღეს.* 8. მოინშნებს, გაიზარდება, იწრმუნებს რასმე. *მომხსენებლის დებულება ერთხმად მიიღეს.* ‖ დაეთანხმება. *დისერტაციის ოპონენტმა შენიშვნები მიიღო.* 9. დაამტკიცებს, დაადგენს რასმე. *კრების დადგენილება მიიღო.* 10. მოიპოვებს, შეიძენს (ცოდნას, თანამდებობას..). *უმაღლესი განათლება მიიღო.* — *ქმრის წოდებას მიიღებ.* 11. *იწრუნებს, აღიარებს (რომელიმე საწრმოებელს). ქრისტიანობა მიიღო.* 12. ნებას, საშუალებას მისცემს, რომ მიეცდენ მასთან (მაგალი თანამდებობის პირი). *მინისგაზრდა მიიბრალეები მიიღო.* — *დელეგაცია მილეულ ‖* უასინჯავს (ეჭიმს აეადმყოფს). *ექიმმა ათი აეადმყოფი მიიღო* 13. შეიგებს, დაიმეგზებს, მიეგებება (მასთან სტუმრად მისულებს...). *სტუმარი კარგად მიიღეს.* 14. რისამე (ზარალის წრნის, ორგანიზაციის ..) წევრად გახდება; ჩარიცხავენ, მოაწერენ (სასწავლებელში, სამსახურში). *პარტიის წევრად მიიღეს.* — *უნივერსიტეტში მიიღეს.* - *სამსახურში მიიღეს.* 15. შეიძენს, მიეცემა (რაიმე ახალი თვისება, ხასიათი...). ახეს შეიცვლის; გახდება (სხვა ხასიათისა). *ზუმაობამ ფარო ხასიათი მიიღო.* — *სხვა ფერი მიიღო.* 16. დაიშენს, დაიკავებს, შეიძენს (როგორიმე გამოსახულებას, შესახედაობას. ..) *სერიოზული გამოშტყეულება მიიღო.* 17. ჩაფიქრდა, მოიჩნევს რაღაც ეგონება; *ბიჭიკოს უნდათ, ისე მიიღონ ჩემი ნათქვამი.* — *მასწავლებელმა გადაწყვეტა (თავს, (სახეს...).* — შდრ. მიაღებინებს, მიიღება, მიღებული, მიმღები, მისაღები, მიუღებელი.

მიიკრ-მოიკრა-ს *გრდ.* მი

მიკრობ-ი [ბერძ.] უმარტივესი ცხოველური ან მცენარეული ორგანიზმი, რომელიც მხოლოდ მიკროსკოპით შეიძლება დავინახოთ.

მიკრობიანი [ბერძ.] ინტერესო ხელისუფლო ძალიან გამხდარი შეშინებული, იძულებული ცხოვრობდეს საკუთარსა და ირგვლივნის დასაფლავებულ ღრმ. ლიტერატურული *მ.*

მიკრობისშენი *ი.* რაც მიკროსკოპის გამოყენებით ხდება. *მ. ანალიზი.* 2. რაც მხილველ მიკროსკოპით შეიძლება დაინახით, ძალიან პატარა. *მ. ორგანიზმი. — მ. ცხელი.*

მიკროვნ-ი [ბერძ.] ხელსაწყო, რომლიც გვეხმარება რაღაც ულებრივ რისამე გაოცებისის ხმის გაძლიერად მანიფესტი გადასაცემად ან გასაძლიერებლად.

მიკრულ-ი *ს.* რაც მიკრულ ან მიკერა. *კაბაზეზე მიკრული. მ. ეთიკეტი.* 2. რაც ვინე მიკერის. *მაგრად გაკეთე ეს ყველ მ.*

მიკრულება სახელი მიკეკონებას, მიკეკონება ზმნათა მოქმედებისა.

მიკრულებული-ი *ს.* რაც მიკეკონებს (მწიგნ. 1). *მასთან მ. აქვს დამყარებული არტისტის ურთიერთება.*

მიკრულობ-ს *ტრანზ.* ტანტრებით მიდის, მოხმის თავისი *მ.* = ზედ. მიკეკონებულებს.

მიკრულობა სახელი მიკეკონებას ზმნის მოქმედებისა

მიკრულ-ი ტენებული მიმსალი.

მიკ ‹ა› *ნაწილი.* ჩვეულებრივ მხილველი. ღრუ სანაპირის სიმაის, ორიანტის, ტკბილისა და მისთ. სადენად. *საკალდე მ. — ქარქანის მ. — წელსაფენის მ.*

მიკ-ი [ლათ.] მაჭანკალის საზომი ერთეული (სხვადასხვა სახელმწიფოში სხვადასხვა სიდიდისა). *გვ. გაზომეთ მ.* (= 7420 მ-ს). — *სანელეთ მ.* (= 1852 მ-ს).

მიკაჭანება *ტრანზ.* 1. ერთ მხარეს დაიწოლა; მხარეზედნენ. *ავდრ ვინე მოკაჭანა.* 2. *ჩვეულებრივ მრ. მიკეკაჭანებიან* — თავ-თავის ადგილს მოპაჭანებენ და დასხდებიან ან დაწვებიან. *დასაძინებლად მოკაჭანენ.*

მიკაჭანა სახელი მიკეკაჭანებს, მიკეკაჭანება ზმნათა მოქმედებისა.

მიკაჭანებ-ი 1. რაც მხელად ერთმანეთ მიდებულები ორი ან მეტი ნივთისა. 2. ვინე მოკაჭანა.

მიკაჭან-მიკაჭანებ-ა *ტრანზ.* : *ჩვეულებრივ მრ. მიკეკაჭან-მიკეკაჭანებიან* — დასხდებიან ან დაწვებიან აქეთ-იქით, თავ-თავის ადგილს მოპაჭანებენ.

მიკაჭან-მიკაჭანებულ-ი 1. რაც მოკაჭანებულები. 2. ვინე მოკაჭან-მოკაჭანა.

მიკაჭან (სხვე.) მცირე ზომის ღვრილი ხილი. *ლეღიანის მ. — ხაშლილი მ.*

მიკაჭან-მიკაჭანებულ-ი (თურმ. მოუკანტ-მოუნანებული) *ტრანზ.* (სხვე.) გაკანკალებს სხვადასხვა ვისმე.

მიკაჭაკაჭან-ს *ტრანზ.* ლასაკით მიდის. *ბერწაქეთში წერილად მიკაჭაკაჭებენ.*

მიკაჭაკაჭებ-ა *ტრანზ.* ლასაკით მოკა. *კამეჩები მიკაჭაკაჭებენ.*

მიკაჭა სახელი მიკეკაჭა ზმნის მოქმედებისა.

მიკაჭან-ი (მოკაჭ...) მაკვთის ხაკეი (სპან.) — (მოკაჭ...) ქსელის ხაკეი; მთელი ქსელა.

მიკაჭ-ი 1. დასუნებული, მისუსტებული. *მ. ხმა.* 2 გამხდარი, გალეული. *მ. ხასე.* 3. მიწერილი (ფერი).

მიკაჭ-მიკაჭან-ა (თურმ. მიუკაჭ-მიუკაჭნება) *ტრანზ.* ცეცხლივით დაწვნება, — მიანგრ-მიანგრევს.

მიკაჭან-ი (ფრ.) რიცხვი 1.000.000.000, = ათასი მილიონი.

მიკაჭან-ი (ფრ.) 1. რიცხვი 1.000.000, = ათასჯერ ათასი. 2. *გადაკ.* უამრავი.

მიკაჭან-ი 1. მსხვილი კასპიელისტები, მილიან ‹ებ›ით ღიმერები ქონების პატრონი. 2. *გადაკ.* საჭმოთა კაპიტალის კოლექტიურთა, რომლის ქონება მილიონ მანეთზე მეტადაც შეფასებული.

მიკრიანება მიკრიანის შემსვლელი. *მზრიანების მ. მასპინძი. — გაზეთის მ. ტირაჟი. — მ. ქალაქი* (რომელშიც მ. და მეტი მცხოვრობა).

მიკრიანების რაძრენიმე მილიონის ოდენობით. *მ. აფრიკაში. — მ. ჩინეთი.*

მიკრიანისზმ-ი [ლათ.] გამხლებული შეიარაღების რეაქციული, აგრესიული, იმპერიალისტური პოლიტიკა, რომლის მიზანია ახალი ომების მოშობდება.

მიკრიანისტ-ი მილიტარიზმის მომხრე და განმახორციელებელი

მიკრიანისტ-ი მილიტარიზმის დამახასიათებელი. *მ. პოლიტიკა.*

მიკრიან [ლათ.] 1. საბჭოთა კავშირში — საბელშეფიო ადმინისტრაციული დაწესებულება წესრიგის, სოციალისტური საკუთრებისა და საზოგადოებრივი უშიშროების დასაცავად. 2. (ბ.) არაშეფიციური ყარო შეკრებილი საბელშეფიო ცხოვრების განსაკუთრებულ პირობებში. *სამაღლო მ.*

მიკრიანელ-ი მილიციის რიგითი თანამშრომელი.

მიკრიანი *ი.* იგივეა, რაც მილიციელი.

მიკრიან სახელი მიკეკრიანებს ზმნის მოქმედებისა.

მიკრიანებ-ი მილეთის ისეთ ნაგებობას ეძახიან, თხუთან ან ფხვიერ ნივთიერებათა გარეშეთ მანძილზე გადასაფენად ან გასაძლიერებლად.

მიკრიან-ს (თურმ. მიუკრიანებს), *ტრანზ.* იღებს დასუნებს (თავისას). = ზედ. მიკეკრიანება.

მიკრიანებ-ს (თურმ. მიუკრიანებს) *ტრანზ.* ლერწამებით მიანაგრებს. = მიკეკრიანებს ზედ. = ზედ. მიკეკრიანებენ.

მიკრიანება რაც მილერწმებს. *მ. ფიცარი.*

მიკრიანება სახელი მიკიკრიანება ზმნის მოქმედებისა.

მიკრიანებულ-ი 1. რაც მიკაზგრებს, მიკმაგრდება ზმნათა მოქმედებისა. 2. ვინე მიკაზგრებს (მწიგნ. 1). *ტყეული ეკრძალება მ. ადგილ-ტერიტორიის.*

მიკრიანებ-ი (ძ. ლა ენგან.) 1. მინიგებული, ხოტბული. *მ. ნიჭი.* 2. დიდებულები რამე კარგი თვისებით. *რაიმე ხიტიით (ბუნებისაგან.).*

მიკრიანებ-ი (მიმდაბლ.) 1. ვინე, რაც მიდის. *გზად მ. — ორთხით მ. ცხენი. — ლიად მიმავალი აკვეხის, ტაბატი — მოსაკალი.* 2. საათებზე მიმართული (გზა...).

მიკრიანებ-ს (თურმ. მიუკრიანებს) *ტრანზ.* სახელდელიც დამსვეს. — გადამსვეს. = ზედ. მიკეხსვეს. მიხსვეს.

მიკრიანება სახელი მიკმაღება, მიკეხვეს ზმნათა მოქმედებისა.

მიკრიან-მიკრიანებ-ს (თურმ. მიუკრიან-მიუკრიანებს) *ტრანზ.* სხვადასხვა ადგილას დამსვეს (ბავშვს). = ზედ. მიკიკრიან-მოკიკრიანებს.

მიკრიან-ი რაც ვინე მოიხსვა ან მოსხვეს. *ჩინგალი მ. ყურადღება.*

მიკრიან თანმდევი სიტყვაა: იმხარება ჩათესაობით ბრუნვასთან და აღნიშნავს დამაკავშირებელ ურთიერთობას, რამესთან (იგივეა, რაც -ზედნი). *იმის მ. კარგად არის განწყობილი.*

მიკრიან-ს (თურმ. მიუკრიანებს) *ტრანზ.* 1. იტყით მოიქცევს, მიაშვრის, მიაბაძავს. *პირი აღმოსავლეთისაკენ მიიპირა.* 2. წარმართავს; ეკუნს, მიმართულებას მისცემს. *მთელი ძალა მჭიდის წინააღმდეგ მიიპირა.* 3. ეტყვის ან პკითხავს რამეს დაფიცებით მიმართა. — *კრების მონაწილეებმა სიტყვით მიმართა.* 4. დაამაგრებს, რჩევას სთხოვს. *ექიმს მიმართა.* 5. გამოიყენებს, მოიხმარს როგორც საშუალებას რასმე მისაღწევად. *გადამწერი ხიტების მიმართა.* = ზედ. მიკიკრიან, მიიპირებს, მიიმართება, მიმართა, მიმართულია.

მიკრიანება (ზედნ.) შეფარდება. *ფარდობა. ძალთა მიმართება. ს ურთიერთობა, დამოკიდებულება. ჭამმასთანაც — ამ შრომ. ამ მიმართულებით, ამ თვალსაზრისით.*

მიკრიანებით-ი (ზედნ.) ფარდობითი; შეფარდებითი, შედარებითი.

მიკრიანება 1. სახელი მიმართავს ზმნის მოქმედებისა. 2. იგივეა, რაც მორჩენა² (მწიგნ. 2). *მწეოდის მსოფლიო სამეჭის მ.*

მიკრიანებულ-ი 1. რაც მიმართეს. *ეკონკურენციით მიმართული ბალმა ზოონის მწერთების განმეკლიფიკაციენ.*

მიკრიანებულება 1. რასამე ეშენი, გზა; ეკრძალება. *გ. რის მ. — ქვაზის მ. — ქალაქის მიმართულებით წავედნენ.* 2. *გადაკ.* რასამე მიღწევის, სასიათი. *ბალანსის სხვა მ. მიიღო.* 3. *ხაზოგადოებრივი მიმდინარეობა, დროგანვითარება.* 4. *ხაზოგადოებრივ მიმართულებას წარმოებენ.*

მიკრიანებით-ი მიმართულებითი ბრუნვა (გრამატ.) — სახელის ურთიერთი ფორმა, რომელიც ნიშნავს ‹ა›ან ‹ს›, ‹ი›-ითვისებით ბრუნვა.

მიკრიანება სახელი მიმართებას ზმნის მოქმედებისა.

მიკრიანებ-ი 1. სახელი მიმართებს, მიუ- მატებს ზმნათა მოქმედებისა. 2. (მათემ.) იგივეა, რაც ტანგენსი (მნიშვ 2).

მიკრიანებულ-ი ზედ დართული, დამატებული; შეკრებილი *მ. რიცხვები.*

მიკრიანა *ი.* მიკრიანებულ-ი ერთ ხმაძყვის, მიხმაძყვის ერთმნიშვნელობით, რასმე. *რუსთაველს მიმხმაძყვიან გვიანდენ.*

მიკრიანება მიმხმაძყვების თვისება.

მიკრიანება იგივეა, რაც მიმხაზებება.

მიკრიანებულ-ი იგივეა, რაც მიმხაზებული.

მიკრიანა *ი.* ვინე, რაც მიდგა სადმე ან მიადგა რასმე. დაჭვარამ *მ.*

მიკრიანა (მიმდებარისა) რისამე გვერდში, ახლომახლო არსებული (ადგილი, ტერიტორია)

მიკრიანა (მიმდებარისა) 1. ვინე რაც მისდევს, უკან მიაყვება ვისმე, რასმე; მიმდევი. *ამინდა მორიაქოთა მიმდევარ ამბავებად.* 2. ადამიანი, რომელიც ამა თუ იმ მოძღვრებას, შეხედულებას, თეორიას მიიღებს, აღიარებს. *მარქსიზმის მ. — ნი-ცშეანელის მ.*

მიკრიანა (მიმდინარისა) 1. რაც მიმდინარეობს, არისა 2. წყალი. *ამდინარეფილი, ახლადდენი მ. სამტკნარი წყალი. — მ. პოლიტიკა* 3. ფოველწლიური, საფუძველდაფი: მოხრილი. *მ. მატეხები. — მ. რემონტი.*

მიკრიანა *ტრანზ.* 1. მიდის, მიედინება (წყალი, ზღვინე). *ჩ ქალაქ მდელარებია (ესოდენ მრავალ, ფრთ...). ეკონომიკა ძალიან მიმდინარეობდა.* 2. წარმოებს, ხდება (გარკვეული დროის მანძილზე). *მოსაარაკვნა მ. — რაის ყოველ წარმატებით მ.*

მიკრიანება 1. დენა, ფონება. 2 მიედინება, განვითარება აკადემიურობის *მ. — ტრადიციის მ.* 3. მიმართულება მოღვაწეობის რაიმე დარგში, სტატისტიკა პოლიტიკური *მ. — ახალი ლიტერატურული მ.*

მიკრიანებულ-ი რაც იზიდება. — მიმზიდველი, წარმტკიცი. *მ. სანაძაიო. — მ. გარეგნობა.*

მიკრიანებულება მიმზიდველის თვისება

მიკრიანებულ-ი (მიმზიდველისა) ვინე მიითვისა რამე. *სახელმწიფო ქონების მ.*

მიკრიან [ბერძ.] სახის ჯუნგლის ისეთი მოძრაობა, რომელიც გამოსაცდის ადამიანის გრძნობებსა და განცდებში.

მიკრიანი მტკიცებული ფორნული ტრიალებისა ოდენობა: ატკიცის, უმთავრესად, ფორნული ხორცით, ამინაურებენ და გემრიელ წნეულზე სანდობენ.

მიკრიანება-ი ძალას დასუნებული, მისუსტებული

მიკრიანება *ტრანზ.* სიკვდილის პირას მიკეკ. მიიკეკლავებენ *ჩ* ვეღი წაუ.

მიკრიანებულ-ი ვინე, რაც მიმკვდარა. *მ. ჩინი გამოკეკლავი.*

მიკრიან ტრენერობაში — ხელების (მკლავების) რამოძეფა ტანის გასწერად; რამოძეფებული ხელები

მიკრიანა *ი.* მკრავი; ლეროსნები. *მ. საფე*

მიკრიანება *ი.* ვინე მიეწილება.

მიკრიანებულ-ი (ზედნ.) რასმესთის მიმართულებას მიმყვანი.

მიკრიანება (მიმხიბვლებისა) (ზედნ.) ვინე, რაც მიაბიბვს. შეხიბვის რასმე. *სპორტის მ.*

მიკრიანებულ-ი (მიმხიბვლებისა) (ზედნ.) ვინე, რაც მიაბიბვს. შეხიბვის რასმე. *სპორტის მ.*

მიკრიან *ი.* რაიმეი წინასწარი ზნობა მი- ღი მი- ჩვეულებრივ აღინიშნება მოძრაობის ან მოქმედების ისეთ ან აქეთ-იქით ტენდენციას, მოძრაობას ან ქმედებას ისეთ მიმართულებას, რომელიც ზედნიერად ან ბუნებრივად ამა თუ იმ მოძღვრებას, შეხედულებას, თეორიას ან ხასიათის ნიშნებს მიესადაგება. *ხალხური მიმდევი. აღიარება. მარქსიზმის მ. — ნი-ცშეანელის მ.*

მიკრიანება (მიმდინარისა) 1. რაც მიმდინარეობს, არისა 2. წყალი. *ამდინარეფილი, ახლადდენი მ. სამტკნარი წყალი. — მ. პოლიტიკა* 3. ფოველწლიური, საფუძველდაფი: მოხრილი. *მ. მატეხები. — მ. რემონტი.*

მიკრიანება *ტრანზ.* 1. მიდის, მიედინება (წყალი, ზღვინე). *ჩ ქალაქ მდელარებია (ესოდენ მრავალ, ფრთ...). ეკონომიკა ძალიან მიმდინარეობდა.* 2. წარმოებს, ხდება (გარკვეული დროის მანძილზე). *მოსაარაკვნა მ. — რაის ყოველ წარმატებით მ.*

მიკრიანება 1. დენა, ფონება. 2 მიედინება, განვითარება აკადემიურობის *მ. — ტრადიციის მ.* 3. მიმართულება მოღვაწეობის რაიმე დარგში, სტატისტიკა პოლიტიკური *მ. — ახალი ლიტერატურული მ.*

მიკრიანებული რაც იზიდება. — მიმზიდველი, წარმტკიცი. *მ. სანაძაიო. — მ. გარეგნობა.*

მიკრიანებულება მიმზიდველის თვისება

მიკრიანებულ-ი (მიმზიდველისა) ვინე მიითვისა რამე. *სახელმწიფო ქონების მ.*

მიკრიან [ბერძ.] სახის ჯუნგლის ისეთი მოძრაობა, რომელიც გამოსაცდის ადამიანის გრძნობებსა და განცდებში.

მიკრიანი მტკიცებული ფორნული ტრიალებისა ოდენობა: ატკიცის, უმთავრესად, ფორნული ხორცით, ამინაურებენ და გემრიელ წნეულზე სანდობენ.

მიკრიანება-ი ძალას დასუნებული, მისუსტებული

მიკრიანება *ტრანზ.* სიკვდილის პირას მიკეკ. მიიკეკლავებენ *ჩ* ვეღი წაუ.

მიკრიანებულ-ი ვინე, რაც მიმკვდარა. *მ. ჩინი გამოკეკლავი.*

მიკრიან ტრენერობაში — ხელების (მკლავების) რამოძეფა ტანის გასწერად; რამოძეფებული ხელები

მიკრიანა *ი.* მკრავი; ლეროსნები. *მ. საფე*

მიკრიანება *ი.* ვინე მიეწილება.

მიკრიანებულ-ი (ზედნ.) ვინე მიეწილება

მიპატიჟება ა გრძედ. იგივე, რაც მიიპატიჟება. **მიპატიჟებული** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულები** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულთა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნი** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა** ა მიპატიჟებული. **მიპატიჟებულნიმცა

მიპატიჟებულ-ი ვინც მიიპატიჟეს, — დაპატიჟებული.

მიპატრონება სახელი მიპატრონებს ზმნის მიმდებობისა.

მიპატრონება სახელი მიპატრონებს ზმნის მიმდებობისა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ინ-ებ-ა იხ. მიპატრონებ-ინ-ებ-ა.

**მიპატრონებ-ინ-ებ-ინებ-ინ-

მისუსტება სახელი მ ი ს ა ს უ ს ტ ე ბ ე ლ ი, ^მ ი ს უ ს ტ ე ბ ა ^ ზმნათა მოქმედებანი.

მისუსტებელ-ი ვინც, რაც მისუსტებს. *მ. ავადმყოფი.*

მისწავლება სახელი მ ი ს ა წ ა ვ ლ ი ს ზმნის მოქმედებისა. *გზის მ.*

მისწრება სწრაფება, ლტოლვა რაშეკენ, ვინმესკენ. *გასართობებისკენ მ.*

მისწრება 1. სახელი მ ი ს ა ხ წ რ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა 2. (სპ.) ლრმაზე ხსნა, შველა *იმ დღეს მსაღებელი ფული მისთვის სწორედ მ. იყო*

მისხა-ი ^ძირეული ნათესავი; მისხის მისხა — ძალის ძირეული ნათესავი. მისხის სისხამზე (მისხით მისხამე) -- თაობიდან თაობამდე.

მისხალ-ი (მისხლისა) ძველებური წონის ერთეული — ოქრის დასაწონებლით 4,25 გრამს.

მისხალ-მისხალ მისხლებით, მისხლებად.

მისხლდა-ა *გრძლვ.* მოეკლება ბეერი. *ხის ძირები მისხლდნენ* ▭ იხ. მისხლდება, მისხლდა, მისხლდა, მისხლდარი.

მისხლდება სახელი მ ი ს ხ ლ დ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

მისხლოვნით მისხლის ოღენობით, მისხლებად. *ადამიანის სხეულში ავადმყოფობა ყოლებით შედის და მ გამოდისო*

მისხვ-ი სახელი მ ი ა ს ხ ვ ს ^ ზმნის მოქმედებია — წყენა *მ.*

მისხვ-ი სახელი მ ი ა ს ხ ვ ს ^ ზმნის მოქმედებია — მორჭმა

მისხვრ-ა რაც მასხეპა ან მოესხეპა. *მ. მხეფები.*

მისხვრება სახელი მ ი ა ს ხ ე რ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

მისჯა სახელი მ ი ს უ ჯ ნ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

მისჯილ-ი 1. რაც მოსჯილია. *პატიმრობა აქვს მ* 2. ვისაც მოუსჯია (რაზე სასჯელი) *პატიმარი მისჯილთა კამერაში გადაიყვანეს.*

მისკენა სახელი მ ი ი ქ ა ნ ნ ზმნის მოქმედებისა.

მისკვნა 1. სახელი მ ი ა ქ ა ნ ნ ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი მ ი ე ქ ა ნ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

მისკვნელ-ი ვინც მიაქანა, მიაღწია (გარკვეულ ადგილამდე ან ღირსებას). *ითხმოდა წელს მ. მოიტანა.*

მისკვნილ ი რაც მიიქანება.

მისკნ-ოფას მიქანა და მოქანა. *საჭმლის მ -ნ.* ^ ენის მაგან-მოქანა — ენაგანრთობა. ▭ იხ. მიქანა-მოქანა.

მისკუსება სახელი მ ი ი ქ ა ც ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

მისკუსებელ-ი რაც მოიქაცის. *მქრთან მთერ მ. მიქა-წყაული.*

მისკვნა სახელი მ ი ქ ე ც ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

მისკვნა (ბ) სახელი მ ი ქ ე ც ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

მისკვნელ-ი (ბ) რაც მოქაცვნა.

მისკნელ-ი რაც, ვინც მიექცივის *ძალით მ. მწყვანარი ცეროელის ცერ ხალვეთრო.*

მისკნი-ნ (ინწ.) მასობრივი ჭრაზა რაიმე საჭარბორკილო (უსინაზილო პილიტაური) საკოთხის განსახიელებლად. *ხალხმრავალი მ. - საწელოსანო მ.*

მისკირება სახელი მ ი ა ქ ი რ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

მისკირი-ი გრძლვ.1. ტკირილით მიდის. 2. მიჭირთან-ის - წუხს. ნაღველის, გლეჯვის (წარსულზე) დაკარგულზე ^ *ძველ დროს მ.* ▭ იხ. მიკირება, მიეჭირეს.

მისკუნ-ი (მიტკლისა) [არაბ.] ბამბის თეთრი ქსოვილი ეროპული.

მისკუსება სახელი მ ი ა ქ ა ც უ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

მისკუსებელ-ი რაც მიაქაცუებს. *მ. ფუნების მოქმედებისა.*

მისმასება სახელი მ ი ე ქ მ ა ს ნ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

მისმასნელ-ი ვინც მიქმასნა ვისმე, რასმე. *შეშა თა მოიქოთა მ. ელემენტები.*

მისოვება სახელი მ ი ა ქ ო ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

მისოვებელ-ი რაც, ვინც მიაქოვს. *მ. ხანლი-კარი.* — *მ. ოფალი.*

მისოლება სახელი მ ი ა ქ ო ლ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

მისრა (სპ.) იგივეა, რაც ისრები.

მისრუა-ა *გრძლვ.* მიდის წყალში (ლაფში...) ფეხით. *შეხლაშენ ტალაზით მიქმასაკენ.*

მისრისა-ა (თურმ. მოქმედება) *გრძლ.* ტორით სცემს; მიბეჭედავს. *დათეზა მონაფირე მიქცია.*

მისრისებება *გრძლვ.* ტორტმანით მიდის, — მიბარბაცებს.

მისრა [ბერძ.] მღვდელმთავრის მაღალი თავსაბურველი, ქირქვინი; იხურავენ მღვდელმსახურების დროს.

მისრისუნება *გრძლვ.* 1. პირს ცქრი იზამს, — მიბარუნდება. 2. უკან გაბრუნდება.მინ მიქრისელი.

მისრისება სახელი მ ი ა ტ რ ი ა ლ ე ბ ს, მ ა ტ რ ი ა ლ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

მისრისებელ-ი ვინც, რაც მიატრიალებს.

მისრისე-მოსრისება *გრძლვ.* მიტრიალ-მოტრიალება. მ. ლაპ. მოტრიალებება.

მისრისე-მოსრისება სახელი მ ი ა ტ რ ი ა ლ-მ ო ტ რ ი ა ლ ე ბ ს, მ ტ რ ი ა ლ-მ ო ტ რ ი ა ლ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

მისრისებელი [ბერძ.] მართლმადიდებელ ეპისკოპოსთა უსაღელი წოდება.

მისტესება *გრძლვ.* ტუქ-ტესით მიდის.

მისვა-ს *გრძლ.* (სპ.) სცემს, ეალახება, *არაჩინებე მოაშენო სიგრცე და მიიადგეო.* ▭ იხ. მიტყვრება, მიტყვრა, მიტყრილი.

მისვა (სპ.) სახელი მ ი ტ ყ ვ ე ბ ს, ზმნის მოქმედებისა.

მისვილ-ი (სპ.) ვინც მიტყვება

მისვება სახელი მ ი ი ტ ე ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

მისვებელ-ი ვინც, რაც მიიტეეს. *საკენ.თან მ. ჩიტები.*

მისვება სახელი მ ი ა ტ ყ ე ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

მისვებელ-ი ერთმანეთს მიეფეული, მოკრული. *მ. კაკალი.* — *მ. სახლები.*

მისვებელ-ი იგივეა, რაც მიტყვებული

მისვეკვნა-ს (თურმ. მოუალერებით, ა*ნწ.* უალერებს) *გრძლ.* ალერს დაუწყებს, — მოუალერებს, მოეფერება, პატონობა ძალეს მოუალერა. ▭ შდრ. მიეალერებება, მიალერსება

მისვებინება (ა*ნწ.* უახლოებს) *გრძლ.* მიაახლოებს მასთან.

მისვახლოვება (ა*ნწ* უახლოვდება) *გრძლვ.* მიახლოვდება მასთან. *მატარებელი მოუახლოვდა სადგურს.*

მისვამ-ს (თურმ.'მიუმამს *მისთვის*', ა*ნწ.* უმამს) *გრძლ* გადაამამს, მიამამს (ეაგონს და მისთ.). *ტრაქტორს. მარქანა მოუმამ.*

მისვომ-ს (თურმ. მიმორეს) *გრძლვ* I. მიარენებება მისკენ. — მოუალერდება. 2. მიბორძღება ცხვირ და ეტყობის რასმე.

მისვრა-ს *გრძლ.* 1. მიაბრუნებს მისას ან მისკენ. *ფეხი შეიტანა, 2. უკანვე გაუბრუნებს, — დაუბრუნებს. სარეანო მოებრუნა.*

მისვამ-ს *გრძლვ.* მიაგებს მისი ლოცვები თორაზელ *მ.*

მისვლა-ა (ა*ნწ.* უდება) *გრძლ.* 1. მიაკვეს მისკენ; — გადაუდგება. *ძალის ალერ მოეცო.* 2. გადაჭ. (ესპანეთ.) მისკენ მისკენ (საასტილიე). *ორი გრო. ში მოეგდო.* 3. სხვას დაეჭიდეს საზრუნავად, გაასკვისებულად. *ყვას ბაბალი მოეკიდა, ბეს მოუდო, — ლიდი ააკი გაქცა და შეხ ირიერი.* 4. მიეშვებს (წყალს). *ბოსტანს წყალი მოეცით.*

მისვება-ა *გრძლ.* პასუხს გასცემს, — უპასუხებს.

მისვებინ-ი *გრძლ.* მიაგზავნის მასთან, *მილგაძელი ციგუნაენ.*

მისვებელ-ი (მოუენებელისა) რასაც ვერ მიაგნეს ან ვერ მიაგნებენ.

მისვორება-ა (თურმ. მიაუორებია) *გრძლვ.* მიგორცებს მასთან.

მისვორა-ა (ა*ნწ.* უგორებს) *გრძლ.* მიაგორებს მასთან. *ბერთი მიეგორა.*

მისვამ-ს (თურმ. *'მოეფამს მისთვის'*) *გრძლ.* 1. იგივეა, რაც მიაფვამს. *საწოლ ხკამი მოეფა.* 2. დაფვამს რაიმე გაფმილფანართან. — შეუფვამს. *წყაროს კოკა მოეფვა.*

მისვეკვნა-ა (თურმ. მიმფეფობა) *გრძლვ.* 1. შეხლებს, მოიახრებს რამესთან, ვინმესთან მისკენაც. *მტერი ეფერ მოეფვა ქალაქს. მ მარჯვედ მოეხლეფება,* დაუფვება (რასაც ეასაკეთებლად). *ეძიმი ეახლის ძალის მოეფვა.* 2. უარიანტესობას მიანიჭებს ვისმე უსამართლოდ. მეტრთხეს გამოირჩევს ვისი-მე მიმართ. 3 მიეწამებოდეს, მოეშრომა. 3. *როგორც მოექცეა. მოეახლოება* — მოეკიდება. *ბაყეზას აღწერას ყურთხილად უნდა მ. მეეედგეო.*

მისვამოლება მიეფერებოლის თვისება.

მისვრ-ი *გრძლვ.* 1. იგივეა, რაც მისცის. 2. მიაკვეს. მიერეკება. *ბებრები მ.* 3. ღის მის ახლოს, — ჩაუფის. *ფხის ოროვე მხრივ რუები მ.*

მისვა (ნ. ძირ. მიფეფა) *გრძლვ.* მივა მასთან. *ამბავი მ. - წერილი მ.*

მისვალ-ი ბნელად მისასვლელი, — მიეფერობელი. *მ. მთები. — მ. ეიმე.*

მისვარება-ა (ა*ნწ.* უგარდება) *გრძლვ.* მოვარდება მასთან (ა*ნწ* ხეირსაც...). — მიეგრება, მიეეგება. *თოფით მიეეარება.*

მისვრიდ-ს (თურმ. *'მიეზიდავს მისთვის'*). *გრძლ.* მიზიდავს მისთვის. *ფრანს მიეზიდა.*

მისვრამ-ს (თურმ. *'მიეზომამს მისთვის'*) *გრძლ.* გადაზომამს და მისცემს, მიაკუთვნებს, *ბაკარ მიეცით ნაკეთი მიეზომეს.*

მისვილ-ა (თურმ.' მიეზიდა *მისთვის*') *გრძლ.* სამაგიეროს გადაუხდის; მისცემს, მიანიშნებს, *ვის ერგება, რისიც ღირსია. ყველის თავისი წილი მიეზილი. — ბაკალთანი მიეზილი.* ▭ შდრ. მიეზიდება, მიზიდა

მისვილ-ი *გრძლ.* თეთრით მისცემს, ჩაანბარებს. *ფული მიეთხუთა.* ▭ შდრ. მისეული.

მისვილება-ა (ა*ნწ.* უთითებს) *გრძლ.* 1. თითით (ხელით) ეუკურებს, დაანიშნებს, თითს (ხელს) მიუშვერს ვინმეს,ეს ან რაზესკენ. *დასჯილმაც ხკამზე მიეთითა.* 2. ვისიმე ეუნაღდებას მაგიდეს რაზეზე ან ვინმეზე. *ნაკლებს მიეთითებს.* 3. დაასაბუთებს (სამეცნიერო ლიტერატურაში). ▭ შდრ. მეუთითება, მითითება, მითითებული, მეუთითებელად.

მისვითისება მითითების ეანიება

მისვაკვება-ა *გრძლ.* მიაკაკუნებს მისაზე ფაჯარაზე *მიეკაკუნა.*

მისვაკვებელ-ი (მიეკაკუნებელისა) ეინც თავისთან ახლოს არ უშვებს არავის. *ჩვენე სხვებთან ურთიერთობას ეიერობს. — უარება.*

მისვაკვა-ს *გრძლ.* მიაკერებს მისას.

მისვაკვიშვილ-ი (მიეკერებელისა) მიეყოლი-მყილი. *პირუთვნელი. მ. გადაწყვეტილება.*

მისვაკვიშვილება მიეკერებელისა თვისება; მიეფერებლობა, პირუთვნელობა.

მისვაკვამ-ს (თურმ.' მიეეედავს *მისთვის*') *გრძლ.* კარს მიეეედავს — კარს მიეეედავს მის წინ. *მ გადაჯ. შინ. თავისთან არ მეუშვებს*

მისვიმ ავ-მოვიმავა-ი რაც არ მიეკიმ-მოეკიმავს. *მ.-ძ.* ეაცასაკ.ო. *მთელ ად'ამიანობაში — მოკიმ-მოკიმული გარეშე მ.-ძ. უთბობ ყველაფერი.*

მისვარა-ს (თურმ. *'მიეყრალს მისთვის'*) *გრძლ.* მიაყრას მისას, — მიეხმარა.

მისვალვება-ა *გრძლ.* ლაქუას დაეწყებს, — მიელაქუებს. ▭ შდრ. მიელაქუება, მიელაქუება.

მისვლიდა-ა (თურმ. მიეელიდება *მისთვის*) ა*ნწ.* უელიდას) *გრძლ.* 1. თავის სიმარჯვეს, ცოდილ სეულის ეამოეუენებს ეიმე. — მისი წარმატების ან ნაომე ღვაწლისაეენ (ღვაწლის..) ეამო ქა-ეიან ეაბედნიერება მიეელიდა. — წარმატება მიეელიდა. 2. საჩუქრად მიეტანა, მოეძღვნის რაზე ▭ შდრ. მილეება, მიმღეიდება, მისაელიდება, მისაელიდე' ად'ი,

მისვარაშვილ-ი *გრძლ.* მარჯვედ მიმართავს მისკენ. მარჯვედ, მოხერხებულად მიაეწიებს. *საკონელი მასაბამ ადგილს მოეპარაეეს.* ▭ შდრ. მიმარჯვება.

მისვამაა-ს *გრძლ.* 1. დაეწოლას დაეშტებს. *მეზობლის ორი ოთახი მოეშტა.* — *ჯილეთებით ეუნთ მეეიზალი აქლია. ორივ მოეშტებით.* 2. შეკრებს (რაღაცებს) (საპონის. გამოაელებს). *ორმა მაგთი მაგრამ ხაი მოეშტა*

მისვლიშვა-ი იგივეა, რაც მიეშტებელი.

მისვლიშვა-ა *გრძლ.* სიმაოცეს მიმარაეის მისკენ. — მიეშტეება

მისვლიშვა-ა *გრძლ.* რის წყალს მიეშტება მისკენ. — მიეშტეება

მისვლიშვა-ა (თურმ. *'მიეშტავის მისთვის'*) *გრძლ.* ეხეირაა ეორა თოახი მოეშტავს. — ჯილეთებით ეუნთ მეეიზალი აქლია. *ორივ მოეშტავით.* 2. შეკრებს (რაღაცებს) (საპონის. გამოაელებს). *ორმა მაგთი მაგრამ ხაი მოეშტა*

მისვლიშვა-ა იგივეა, რაც მიეშტებელი

მისვლიშვა-ა *გრძლ.* ეაეეთებს, მიაეეთებს. *ეაეეთა ეაეეთა მიეეეთა.*

მიუსვლელობა მ<u>ი</u>უ-სვლელობა ფორმა; არმიისა. *ს. ან ფლოტის.*

მიუსვა მ<u>ი</u>უსვა<u>ს</u>ს. 1. (*ფორმა.* 'მიუსვამს-მოუსვამს მისთვის') *ტრფ.* სხეულისა ხელისა ზედაპირის მოხუჭამს წაუსვამს ხელსაც ფეხიც. 2. (*ფორმა.* 'მიუსვამს-მოუსვამს') *ტრფ.* ხელისა ზედაპირის მოხუჭამს წაუსვამს ხელსაც ფეხიც. ‖ **მიუსვა-მოუსვა** *ზმნ.* ხელისა ზედაპირის მოხუჭამს წაუსვამს ხელსაც ფეხიც.

მიუსვრა-ს ს<u>ვ</u>რ-, (*ფორმა.* 'მიუსვრის მისთვის') *ტრფ.* (საუბ.) ფეხისა ხელისა ზედაპირის მოხუჭვა წაუსვრა ხელსაც ფეხიც. ‖ **მიუსვრა-მოუსვრა** *ზმნ.* ფეხისა ხელისა ზედაპირის მოხუჭვა წაუსვრა ხელსაც ფეხიც.

მიუსვრება-ს *ტრფ.* (საუბ.) ფეხისა ხელისა ზედაპირის მოხუჭვა წაუსვრა ხელსაც ფეხიც.

მიუსვრელობა მ<u>ი</u>უ-სვრელობა *ფორმა; ფეხისა ხელისა ზედაპირის მოხუჭვა წაუსვრა ხელსაც ფეხიც.*

მიუსვრელობა-ს *ტრფ.* (საუბ.) ფეხისა ხელისა ზედაპირის მოხუჭვა წაუსვრა ხელსაც ფეხიც.

მიჩიჩა-ს ვარიანტი. იგივეა რაც მიჩიჩინება. მაგრ. ანძილ.

მიჩიჩება სახელი მიჩიჩინება-ს ზმის ფუძისა.

მიჩიჩინ-ი რაც ეხება მიჩიჩინება-ს ზმის ფუძას. ♦ ~ ბიჭი.

მიჩიჩინება-ს გრძედ. ყრუ ფრაზალური მაღალ.

მიჩინჩახ-ს გრძედ. 1. ფრენით ფრენის დროს წკრიალი მაგ., მიჩინჩახებენ ბ. 2. ოფლის ჩქინჩენი მაგალ. ზედან მოსდიოდა ბ. 3. გაფრენ სწრაფად მაგალ. მიჩინჩა, ტყვიანი მოჩანჩალებენ. ♦ ზედ. მიჩინჩახებენ. მიჭრიალებენ.

მიჩინჩება-ა გრძედ. 1. ფრენით მივ. მეორეხარისხოვანი მიფრინდა ბ. 2. ფრენით მიფრენა, მიფრენა, მიფრენილი.

მიჩინჩევა სახელი მიჩინჩევების ზმის მოქმედებისა.

მიჩინჩევინ-ი ფრენის ზმის მოქმედებისა.

მიჩინჩინ-ა გრძედ. 1. ფრენით მივ. მეორეხარისხოვანი მიფრინდა ბ. 2. ფრენით მიფრენა, მიფრენილი.

მიჩინჩინება სახელი მიჩინჩინების ზმის მოქმედებისა.

მიჩინჩინებ-ი რაც მიჩინჩინების ზმის მოქმედებისა.

მიჩიჩინ-ა გრძედ. ფრენით მივ. მეორეხარისხოვანი მიფრინდა ბ. 2. ფრენით მიფრენა, მიფრენილი.

მიჩიჩინება სახელი მიჩიჩინების ზმის მოქმედებისა.

მიჩიჩინებ-ი რაც მიჩი

მიჩიჩქვავ-ს (*თურმ.* მიუჩეჩქეაუს) *გრდშ.* (საუბ.) ძალიან სცემს. — *მიბედავს.* ▫ *შდრ.* მიუჩეჩქეაუს.

მიჩივლა 1. ს.სახ. *ი ი ა ი ე ე ა ა* ზმნათა მოქმედებისა. *ცალმაგრამ მ. 2.* სახელი მიჩივლებისა. *ძალლის მ.*

მიჩივლებ-ი ვინც, რაც მიჩივლის ან მიჩივლია რასმე. — *შენ ჯერ ხელი მოდის. მამაკაცებრ მ.*

მიჩივლება სახელი მიჩივნებს ზმნის მოქმედებისა.

მიჩივნ-ა *გრდუ.* ჩივილით მიდის. ‖ გაგატარებინებ. *ბაჯაღნის მ. ჯიუტები.*

მიჩივნა-ს (*თურმ.* მიუჩულეაუს) *გრდშ.* მიმავალებს, მიჩქმალებს (ქსოვილს და მისთ.) ▫ *შდრ.* მიიჩულებს, მიიჩულებს.

მიჩივნ-ი მიმავლელ. მიჩქმალელი (ქსოვილი და მისთ.)

მიჩივთხვა (საუბ.) სახელი მიაჩუმათებს ზმნის მოქმედებისა.

მიჩივთხვ-ი (საუბ.) რაც მიაჩუმათებს. *მ. საძმე.*

მიჩიჩვა-ა *გრდუ.* 1. თანდათანობით გაჩუმდება. *მოსაღამოვდა და ფრინველები მიჩუმდნენ.* 2. თანდათანობით შეწყდება, შესუსტდება (ხმა..). *ძალლის ყეფა მოთვრდა.*

მიჩიჩვა სახელი მიაჩუმებს, მიჩუმდება ზმნათა მოქმედებისა.

მიჩიჩვ-ი ვინც, რაც მიჩუმდა. *მ. სოფელი.*

მიჩიჩვინება-ს *გრდუ.* ჩუხჩუხით მიედინება. *ნაკადული მ.*

მიჩიჩვნა-ს *გრდუ.* ჩხვლეთით მიდის, მიედინება. *მდინარე მ.*

მიჩიჩქმალ-ი *(თურმ.* მიუჩქმალეაუს; *აწმ.* ჩქმალაუს) *გრდშ.* 1. მიმალავს, გადამალავს, დამალულს, ნაფუთში *მიჩჩქმალა.* 2. მაიფურჭნებს, დაფარავს, *ნაკლულობებში მიჩჩქმალებ.* ▫ *შდრ.* მიიჩქმალება, მიჩჩქმალება, მიჩჩქმალვინ, მისაჩქმალავი.

მიჩიჩქმალვა სახელი მიჩჩქმალავს ზმნის მოქმედებისა.

მიჩიჩქმალ-ი რაც მიჩჩქმალებს. *მ. ფული. მ. ნაკლულებანი.*

მი-ს-ჩხვინ-ს *გრძლე.* ჩხაველთან მისწვეს, ჩხაველთან მისასვლელი *გორაკებით მ.*

მიჩჩქარ-ი-ჭრიალ-ი-ჭრიალ-ი (საუბ.) სახელდახელოდ (და დაუფიქრებლად) მოწყნელი (შეკრული, მოქმედი...). *მ.-მ. ლაზე. მ.-მ. კაცი.*

მიჩხვნა-ს *გრდუ.* ჩხვლაღით მიდის, მიედინება. *ნაკადული მ.*

მიჩჩქვნ-ა *გრდუ.* იფიცა, რაც მიაცნეფილებს.

მი-ს-ჩჩქ-ი *გრდშ.* 1. ხელიდან ხელში ჩაატარებს. — *გადასცემს. წყვდი მისცა.* — *ეიმეი მისცა.* ‖ მიაღებინებს, დაალეწინებს (წამასელს). 2. მიაკეთებინებს; მიანებებს. *ჯილეთ მისცეს.* 3. დაუთმობს, მიუნდნებს (აფეიქებს, გზას...). 4. (საუბ.) მისთხოვებს, გაგაბამს ცოლად (ქალს). 5. შეიდანს, მიაპარებს (სანუგეშოდაც). *მაკვეთ სკოლაში მისცეს.* ‖ თავს მოიცემა *რასმე* — შეიწევა რასმე, შეცა და გაეწინარება რაიმეში. *ტყეს მისცა თავი.* ▫ *შდრ.* მიაცემინებს, მიეცემა, მიცემული, მიმცემი, მისაცემი მიცემული.

მიცემა სახელი მიაცემს ზმნის მოქმედებისა.

მიცემით-ი: მიცემითი ბრუნვა (გრამატ.) — სახელის ერთ-ერთი ფორმა; მისი ნიშანია *-ს, -ა.*

მიცემ-ი 1. რაც მისცეს. ‖ *პირობა. 2.* ვინც მისცეს სამზე. *რამეში. პასუხისგებაში მ. 3.* ვინც მიაცა რასმე. *ძალა მ.*

მიცემინება სახელი მიაცელებს ზმნის მოქმედებისა.

მიცემინებელ-ი გარდაცვლილი ადამიანი; ცხედარი. *მიეტანებელი გამოასვენეს.*

მიცინვინება *გრძლე.* 1. (*თურმ.* მიეცენიერა და მიეცენერეულა) ერთბაშად მივა, მოვარდება ბევრი ვინმესთან, რამესთან. *ძაღლები პატრონთან მიეცინვინდენ.* 2. მას.-ეკვივ.-ში (*თურმ.* მისცენერა და მისცენერეა) მიემრება, მიეპარება ბევრი. ▫ *შდრ.* მიცენერება.

მიცინვა სახელი მიაცინვებს ზმნის მოქმედებისა.

მიცინვება სახელი მიაცინდება ზმნის მოქმედებისა. — *მიცინვინება.*

მიცინდა-ს *გრძლე.* ცოცით მიდის. *ლიანკოზა მ. ‖ აღსანიშნავ კლდეზე მ.*

მიცოცდა-ა *გრძლე.* ცოცით მივა. *ჭია ფოთოლთან მიცოცდა. ▫ შდრ.* მოცოცდება.

მიცოცხ-ა (*თურმ.* მიუცოცხეა) *გრდშ.* (საუბ.) იგივეა, რაც გაცოცხება.

მიცოცხლება-ა *გრძლე.* ცხენივით მივა. *თაგვ საჭმელთან მიეცოცხლება.*

მიცოცხლებ-ი *გრძლე.* ცხენულით მიდის. *მეცხრე მ.*

მიცოცხლება სახელი მიაცუნცულებს, მიეცუნცულება ზმნათა მოქმედებისა.

მიცხრა-ს *გრძლე* ცეცხლი მიდის. *ქვემი მ. ‖ მთვარე მ. ღამე (ფიქრობ.). ‖* გადაც. მიეცივება, მიხოხება. *მაღაღებში გველი მ.*

მიცხრება-ა *გრძლე.* ცეცხლი მივა. ‖ მიცივდება.

მიცხრება სახელი მიაცურებს, მიეცურება ზმნათა მოქმედებისა.

მიცხრებ-ი ვინც, რაც მიაცურა ან მიეცურა. *ნაცრისად მ. ნაცრი.*

მიცხრებინ-ა *გრძლე.* დაცხელებს ვინმესთან, რამესთან ახლოს. ▫ *შდრ.* მიაცხელებს, მიაცხებინებს.

მიცხებელ-ი ვინც, რაც მიიცხება. *ცეცხლთან მ. კაცი.*

მიცხებინებ-ა *გრძლე.* ცხებინებთან მიდის, — მიტუტუნებს.

მი-ს-ცხებ-ს *გრძლ.* (საუბ.) მიარტყამს; სცემს, გაალახავს. *ჯოხი მისცხო.* ▫ *შდრ.* მიაცხებს, მიეცხება, მიცხება.

მიცხება სახელი მისცხებს, მიეცხება ზმნათა მოქმედებისა.

მიცხვნება სახელი მიეძალება ზმნის მოქმედებისა.

მიცხვნებელ-ი იგივეა, რაც დაძალებული. *მ. ლეკის ძალისაგან და შეკვანით.*

მიცხვნება სახელი მიაძახებს ზმნის მოქმედებისა.

მი-ს-ცხვნ-ი *გრძლე.* ძახილით მისცქერს; მისცქერს და ეძახის. ▫ *შდრ.* მიიძახის.

მიძაცება-ა *გრძლე.* 1. ძრომით შეიჭრის, ჩაიღის (ეწერი რამეში). *თაგი სორაში მ.* ‖ ძრომით მიიღის რამეში. *ჯიპჭრებში მ.* 2. გადაც. (უპატივ.) ჩუმად, ქურდულად მიდის, — მოიპარება.

მიძინება სახელი მიაძინებს, მიიძინება ზმნათა მოქმედებისა.

მიძინებელ-ი ვინც, რამაც მიიძინა. *მ. ბუნება* (ფიგურ.).

მი-ს-ძინ-ს *გრძლე.* მიიცის და თან ძოვს. *ირემი მაღაზე მისძოვდა.*

მიძრა-ს *გრძლ.:* მიძრახეს და მიძრახეს — იგივეა, რაც მიძრავ-მიძრავს.

მიძრავ-მიძრავ-ს (*თურმ.* მიუძრ-მიუძრაუს) *გრძლ.* ი. აქეთ-იქით მიიწევა-მოიწევს. 2. გადაც. აამოქმედებს, შეძრავს, ფუსფუსს დაადენინებს; ▫ *შდრ.* მიიძრ-მოიძრება.

მიძრავება-ა *გრძლე.* იგივეა, რაც მიძრეწილება.

მიძრავებ-ი *გრძლე.* ძრეწილი მიდი.

მიძრვნება-ა *გრძლე.* ძრეწილით მიდის, დაიარი *მ.*

მიძვნა სახელი მიუძვნის ზმნის მოქმედებისა.

მიძვნ-ი *ა რაც მიუძვნის ვინმე, რასმე. მ. წიგნი. — მასაბიბისთის მ. ყვავილები. ‖ ისტორიული თარიღები მ. სპეციმენი სხვილმ.*

მიძღვნა სახელი მიაძღვნა ზმნის მოქმედებისა.

მიწა 1. ღრმაწიწის ქარის ზედა ფენა; ნიადაგი, *მიწაზე დასვდომა. — ნოემბერი მ. — მიწის ცაცხვი. 2.* რუხი ფერის ფხვიერი ნიადაგები, რომელიც ღრმაწიწის ქარქის ნიადაგებში შედის, *მიწა გადაყარე. — ეკეთები მ. ალი. 3.* იგივეა, რაც ღრმაწიწა. *ცა და მიწა.* 4. მიწა-წყალი; სამშობლო. ‖ *საუფლისშვილო ან საყარიბჭამო ნაკეთო. საბნავათხები მ. — კოლმეურნეობის მიწები. 5.* ხმელეთი. *მეზღვაურებმა მ. დაინახეს. ‖ ფიზიკაზე* და *ასტრონომ — 1)* ძირფესვიანად მისპობს, გაანადგურებს. 2) გადაც. მტკისმტკნელ შეარტყმენს, უკიდურესად დაამცირებს. *მიწა გაუკეთა — დაიღუპოს! მოეკლეს! მიწის ზეშე — სოფლის შეერნე, მიწაობიწები. ელენთის. მიწის ფენი ადევს — ფერფსებულია, გადეიორებულია. მიწას (მიწაზე) ფეხს არ აკარებს — 1)* სწრაფად გარბის. 2) გადაც. ღიმილ გახარებულია, აღტაცებულია. *მიწაზე ვერ ახლის (მიწაზე ფეხს არ აკარებს — 1)* უკიდურესად დაღარება, გაეჩინარება. *მიწის შეფილ — მოკვდება და დაიმარხება.*

მიწათ-სამართ-ი — წყვილი : სასიკეთილე, მოსასმარი.

მიწაბალი (*მიწაჯაშლასი*) [*Helianthus tuberosus*] ბალბისებრი მცენარე; აქვს ბალალი ღერო წვერზე ყვითელთავიანებრ კალათებით; მიწის ქვეშ იკეთებს კარტოფილის მსგავს ტუბერებს, რომელთაც ოფენების საკრნალს ასაკეთებენ და სხვ.

მიწაბიოლოგია-ი (ასე.) მიწათმოწყობის სპეციალისტი.

მიწათმოქმედ-ი ადამიანი, რომელიც მიწათმოქმედებას მისდევს.

მიწათმოქმედება მიწის დამუშავება სასოფლო-სამეურნეო მცენარეების მოყვანის მიზნით. *სოფლის-ტერი მ.*

მიწათმოწყობა (ასე.) მიწით სარგებლობის მომწესრიგებელ ღონისძიებათა სისტემა.

მიწათმცნობ-ი მიწის კერძო მესაკუთრე, მიწის მფლობელი.

მიწათმცნობლობა მიწის მფლობელობა, მიწის საკუთრება. *თემური მ.*

მიწათმსარგებლე მიწით სარგებლობა. *ფარდობრივი მ. — მიწათმართველობის წესები.*

მიწათმსარგებლ-ი რასაც მიწა უჭირავს. *მ. ბორპალო.*

მიწაოვნება-ა *გრძლე.* წასწვლით მიდის, მიედინება. *ჭანჭარით მიდის, მივლინება. აკაკანა რუ მ.*

მიწაპრიმ-ი დაყრილი მიწისაგან შემაღლებული ადგილი.

მიწა-წყალ-ი (მიწა-წყლისა) 1. სახნავ-სათესი მიწა. *ადგილ-მამული. კოლმეურნეობის მ.-წ. 2. ქმედ-ნის მიწა, ტერიტორია. საკარადისთვის მ.-წ. ‖* სამშობლო. *მამული (მნიშვ. 2). ჩვენი მ.-წ.*

მიწაჩაობა სახელი მიაწებებს ზმნის მოქმედებისა.

მიწაჩაობ-ი წებოთი (ან წებოსმსგავსი ნივთიერებით) მიერთები, მიმაგრებული. *მ. ნაბადი.*

მი-ს-წკ-ს *გრდშ.* იქით გასწვეს. *ადგილს გადაუნაცვლებს. მაგიდა კედლისაკენ მისწია. — გამოწვეთი უფრო მისწია.* ▫ *შდრ.* მიაწვინებს, მიიწვებს!, მიიწვა, მიიწვა, მიწვეს, მიწვეს, მიწვეული, მისაწვი.

მიწავა 1. სახელი მიწვეს ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი მიიწვეს! ზმნის მოქმედებისა. 3. სახელი მიწვეება ზმნის მოქმედებისა.

მი-ს-წვ-მ-ს-წვ-ს *გრდშ.* მისწვეს და მისწვეს, — გასწვეს-გაამისწვეს. — *შდრ.* მიიწ ვე-მიიწვეს, მიიწ ვე-მოიწვეს, მიწვეს-მიწვეს. მიწვეულ-მიწვეული.

მიწავ-მოწავ-ს 1. სახელი მისწვეს-მოსწვეს, მიიწ ვეს-მოიწვეს ზმანთა მოქმედებისა. 2. ოგივეა, რაც გაწვეს-გამოწვეა (მნიშვ. 2).

მი-ს-წკ-ს (*აწმ.* სწერს) *გრდშ.* დაწერს და გაუგზავნის; წერილით შეატყობინებს რასმე *წერილი მისწერა. — პასუხი მისწერა.* ▫ *შდრ.* მიაწერინებს, მიაწერს, მიაწერება, მიწერა, მიწერა, მიწერილი, მიწაწერი. მისაწერი.

მიწაწა 1. სახელი მისწერს ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი მიაწერს ზმნის მოქმედებისა.

მიწერ-ი 1. რაც მისწერს 2. რაც მიაწერს (მნიშვ. 1). — მიწაწერი. *ფურცლის ბოლოში მ. სატყეების.* 3. ვინც მიაწერს (მნიშვ. 2). — მიმაგრებული. *ნაწერებზე მ. ოფიცერი.*

მიწერ-მოწერა ოფიციალური ხასიათის წერილებით განკარგულება. *მ. გაუბედნენ.*

მიწერ-მოწერა ერთმანეთის წერილების გაცვლა-გამოცვლა, ერთმანეთისთვის წერილებით ურთიერთობა. *მ.-მ. აქეთ. — შეგობრული მ.-მ. — საქმიანი მ.-მ.*

მიწერილ-ი რაც მისწერეს.

მიწერილ-მოწერილ-ი რაც მისწერ-მოსწერეს. *მ.-მ. ავკეთ.*

მიწი-ს-წკ-ს (*აწმ.* სწვება) *გრძლე.* 1. მიუახლოვდება, მიაღწევს იმდენად, რომ შეეხოს. 2. ძლევს შეეხება (ვაზმელი ხელით, ხიშით...). — მიშორებით წყოს! *ჭერს ხელით მისწევდა — ტოტს ვერ მისწევდა.* ‖ წაავლებს ხელს (პირს), — სწვევა. *მაგაზე მისწევდა. — ძალით პარელს ტოტში მისწევდა. — ბაყაყისაში მისწევდა.* 3. მიაღწევს, მიაღწევს, მივა (ხმა...). *ტყეთა ვერ მ. — ხმა მორიდან მისწვედათ. — ახალ ამბავი მის ყურამდე მისწევდა.* 4. მიიგდებს. მიუწვება რასმე ადგილამდე (წყალი). *წყალი წელამდე მისწევდა.* ▫ *შდრ.* მიწვეება, მიწვედობა, მისაწვდომი, მიუწვდომელი.

მიწვევა სახელი მიაწვევინებს ზმნის მოქმედებისა.

მიწვევინებ-ი რაც მიაწვევინებს. *მ. ხმა.*

მიწვევინებ-ი ოგივეა, რაც მიწვიდებული.

მიწვევინება სახელი მისწვევინებს ზმნის მოქმედებისა.

მიწვევინებ-ა *გრძლე.* 1. სახელდახელოდ, მცირე ხნით დაწვება. *გაეხდელად მწევი ლოგინზე.* 2. დაინახვება, გადაწვება. ▫ *შდრ.* მიაწვება, მიიწვდა, მიწვება, მიწვილი.

მიწვია-ა *გრძლე.* სხვადასხვა ადგილას, აქა-იქ (ერსაც სად მოეწერილება) დაწვება (ბევრი). *ქამეშიან შემდეგ ყველანი მიწვენენ. მიწვენენ.*

მიწვიება სახელი მიიწვევს ზმნის მოქმედებისა.

მიწვიენ-ა სახელი მიიწვიეს ზმნის მოქმედებისა.

მიწვიენ-ი ვინც მიიწვიეს. *ქორწილში. მ. მწერალნელები მ.*

მიწიან-ი რასაც მიწა (მნიშვ. 2) უჭირავ. *მ. ნოსტალგი. ‖ რასაც მიწა აფარა, აუბია. მ. ბელები. მი-*

წიანად — სიწის ჩაფილით. კოლექტივიზაციის ნაგებობა დაიკეთა ი.

მიიგარ-ი (ენიგ., პოეტ.) ამ ქვეყნისა, აზრკვლიერი. მატერიალური (საპირის). ზედაპირი). ი. მწვანეობა.

მიიგრაცია (ენიგ., პოეტ.) მიწიერის თვისება

მიიგრაცია რაც დედამიწის ზედაპირზეა; რაც დედამიწის ზედაპირზე ხდება *მეტეოროლოგიის* ი. საღეური. — წყალსადენის ი. სამუშაოები.

მიიდაწერილ-ი (მიწერილობილის) (ძ.) მიწის აზომვა-გამოკვლევისა და მოწყობისწყობის სპეციალისტი.

მიიდაწყობ-ი (მიწისყრისა) რაც ფერით მიწას მიგვაგონებს, — ისეთი. ი. კაბა. — ი. ხალი. — ი. ელი საბუნე.

მიიზიდვა (მიწის-ქვეშასი) რაც დედამიწის ზედაპირის ქვეშაა; რაც მიწის ქვეშ ხდება. ი. წყალები. — ი. გადასასვლელი. — ი. სამუშაოები.

მიიზიდველ-ი (ენიგ.) მიწისქვეშა გამოქვაბული ან რაიმე საგებობა.

მიიზიდობა დედამიწის ცენტრის ძლიერი ძალა. *დასაწერეთელი* ი.

მიიზიდ-ი (ენიგ.) მიკვლევი, ადამიანი, ადამიანისეული.

მიიღწევა სახელი მიაღწევის ზმნის მიმდებისა

მიიღწეველ-ი რაც მიაწვდება. ი. საქმეები.

მიითქა სახელი მიწვევის, მიაწვევა ზმნათა მოქმედებისა.

მიითქნ-ი ვინც, რაც მიწვა. ვინც, რაც მიაწვა რასმე. ვისმე ტახტზე ი. — კედელზე ი.

მიიჯარ-ი მიწაში გაკეთებული საგებინი, ბინა. ი. ხალეი. — *მიწურის* წესდება თაური. ი ბინები დაფარული. — მიწისა. ი. იატაკი. — *ხალეის* ი. ბანი.

მიიკავა სახელი მიიწერება ზმნის მიმდებისა

მიიწერ-ი 1. რაც მიიწერა. ი. ზამთარი. 2. ბილეთ. დასახარული. ა.ტოსტის ი. ბეჭი.

მიიწვდ-ა-ა (თურმ. მიიწდება) გრძელ. თანდათან მიწყნდება. *ბრაჯოთა მიწყდა.* — *სრულა მიწყდა.* ▭ შდრ. მიაწყდება, მიეწყდება, მიწყდომა, მიიწყდომა.

მიწყდომა 1. სახელი მიწყდება ზმნის მიმდებისა. 2. სახელი მიაწყდება ზმნის მიმდებისა.

მიწყვა სახელი მიეწყვის ზმნის მიმდებისა.

მიწყვება სახელი მიეწყვის ზმნის მიმდებისა.

მიწყვნარება *გრძელ.* 1. იგივე, რაც დაწყნარდება. *ბალი მიწყნარდა.* 2. მიწყდება, მინელდება, მისუსტდება (ხმაური.). მიჩუმდება. *დღის ბმა მიწყნარდა.* — *სოფელი მიწყნარდა.* — *ქარი მიწყნარდა.* ▭ შდრ. მოწყნარება, მიწყნარება.

მიწყნარება სახელი მიწყნარდება ზმნის მიმდებისა.

მიწყნარებელ-ი ვინც, რაც მიწყნარდა.

მიწყობა სახელი მიეწყობის ზმნის მიმდებისა. მიწყობით — იგივეა, რაც მიყოლებით.

მიწყობილ-ი რაც მიწყნარდა; ერთმანეთის მიყოლებით დაწყობილი.

მიწვდ-ი რაც მიუწყვა ეისმე. *მ. ღვინო.* — *მ. ბოთლები.*

მიკავება სახელი მიაჭახუნებს, მიაჭახუნებს ზმნათა მოქმედებისა.

მიიდება სახელი მიაჭედება ზმნის მოქმედებისა.

მიიდებელ-ი რაც მიაჭედეს.

მიკვდა-ს (თურმ. მოეკვეშვის) გრძელ. მისრულს, მიეშვილებს. ▭ შდრ. მოეშვილა-ს, მოეშვილა. მიეშვილი.

მიკვდა სახელი მიეშვის ზმნის მიმდებისა.

მიკვდ-ი რაც მიეშვილი.

მიკვდ-ი-ნება (მიეშვილებასანი), **მიკვდ-ი-ნება** (მიეშვილებასანი) (ძ.) იხ. სარეც.

მიკრა სახელი მიიკრება, მიეკრება ზმნათა მოქმედებისა.

მიკრაკალებ-ს გრძელ. ჭრილობის მიდის. *ჭრილობა მ.*

მიკრან-ფოკრინ-ი უწესრიგოდ დაჭრილი. *მ.-მ. საკმე.*

მიკრაკალ-ს გრძელ. იფიქრა, რაც მოეშვებას. ▭ შდრ. მიეშვილები.

მიკრაკნ-ი იგივეა, რაც მოეშვებული. *მ.* თვალები.

მიკრაკნა სახელი მიეშვეშვება ზმნის მიმდებისა

მიკრაკნ-ს გრძელ. მიწერილი გაეშვილებს, — მისრულს. ▭ შდრ. მიაშვილებს, მოეშვილებს.

მიკრაკნა სახელი მიეშვილებს ზმნის მიმდებისა.

მიკაკა-ი 1. [*Dianthus caryophyllus*] ბალის მრავალწლიანი მცენარე; აქვს წერილი ლერო, ვიწრო ფოთლები და სურნელოვანი მსხვილი ყვავილი. ▮ ამ მცენარის ყვავილი. 2. გაყრილებული სურნელოვანი საწერელი — ტრადიციული ხის გაშხმარი ყოკრები.

მიკაკა დაკრიჭ-ი მისაკი და დარიჭინი.

მიკაკისფერ-ი (მისაკისფრისა) იგივეა, რაც ეკატერინა.

მიკაკნებ-ს გრძელ. ბანისალი მიდის. *მოხეკი მიკაკნებულება.*

მიკაკრა სახელი მიაკრებს ზმნის მიმდებისა.

მიკაკრა სახელი მიაკრებს ზმნის მიმდებისა.

მიკაკრა სახელი მიაკრებს ზმნის მიმდებისა.

მიკიდა (ძ.) სახელი მიეკიდება ზმნის მიმდებისა. *გიორგის მ.* — *ლონის მ.*

მიკიდ-ი (ძ.) დაკარგული. წარმოული (ლინ. გორება, ფერი...).

მიკიდა (ძ.) სახელი მიეკიდება ზმნის მიმდებისა.

მიკიდ-ა-ს (თურმ. მიეკიდება) გრძელ. 1. მოიხედვის მიცემ (იქით ან უკან). *გვერდით მეგობის მიბედა.* 2. ყურადღებას მიაქცევს, უსაქმრნებს. მოეკლა. *აკონტრაბანდის მიაქცევ მიდებული ენობების მ.* — *გადასახადის შეწასების მ. შეაკერები.*

მიკიდ-ფოკრება სახელი მიიხედ-მოიხედვის ზმნის მიმდებისა

მიკიდება სახელი მიაბეჭდება, მიეხედვის ზმნათა მოქმედებისა.

მიკიდება სახელი მიეხედება .(შრომე. 1) ზმნის მიმდებისა.

მიკიდ-ა (ა-ე. ხელები) გრძელ. ეინებით მისწვდება რასმე. — გაიკეტა, შეიკეტა, გამოიცნობა. *ყველანი მიბეკლენ ეინც ეყო დამნაშავე.* ▭ შდრ. მიეხედვის, მიხედება, მიხედება, მიიხედება, მიიხედება, მიეხედება, მიმხედება, მიმხედება, მიმხედება, მისახედრად, მისახედება, მიეხედება.

მიკიდება იგივეა, რაც მიხედება.

მიკიდება სახელი მიხედება ზმნის მიმდებისა.

მიკიდება სახელი მიაბეჭდება ზმნის მიმდებისა.

მიკიდ-ნ-ა 1. იგივეა, რაც მიმხედარი. 2. ეისაც ადვილად მიახლოებენ რასმე. — ჭკვიანი, გონიერი. *მ. ეოეკოა.*

მიკიდნ-ი-ნება მიხედნილის თვისება. *მ. აკ.*

მიკიდა 1. სახელი მიეხედეს ზმნის მიმდებისა. 2. სახელი მიეხედა ზმნის მიმდებისა.

მიკიდა-ფოკრება სახელი მიეხედ-მოეხედვის ზმნის მიმდებისა.

მიკიდ-ი იგივეა, რაც მოხედილი (მნიშ. 2). **მიკიდ-ფოკრ-ი** ადვილად ეხედვის მქონე. — *აკასწორი, დაკვალიანი. მ.-მ. ქუდები.*

მიკაკა-ფოკრა ადამიანის სხეულის მოძრაობა, სიარულისა და მისი. ფორმა. *მოიდენილი მ.-მ.*

მიკიდ სახელი მიაბეჭის ზმნის მიმდებისა.

მიკიდაკნიც-მოიკიდნიც-ი მიხედილ-მოხედილი, ადვილწორი. *მ.-მ. ქუდები.*

მიკიდ-ა-ფოკრ-ი იგივეა, რაც მოხედა-მოეხედა.

მიკიდ-ფოკრა სახელი მიეხმარება ზმნის მიმდებისა

მიკიდ-ა-ფოკრა ადამიანის ხელების მოძრაობა, სიარულისა და მისი. ფორმა. *მოიდენილი მ.-მ.*

მიკიდ სახელი მიაბეჭის ზმნის მიმდებისა.

მიკიდაკნიც-მოიკიდნიც-ი მიხედილ-მოხედილი, ადვილწორი. *მ.-მ. ქუდები.*

მიკიდ-ა-ფოკრ-ი იგივეა, რაც მოხედა-მოეხედა.

მიკიდ-ფოკრა სახელი მიეხმარება ზმნის მიმდებისა.

მიკიდ-ა-ფოკრა ადამიანის ხელების მოძრაობა, სიარულისა და მისი. ფორმა. *მოიდენილი მ.-მ.*

მიკიდ სახელი მიაბეჭის ზმნის მიმდებისა.

მიკიდაკნიც-მოიკიდნიც-ი მიხედილ-მოხედილი, ადვილწორი. *მ.-მ. ქუდები.*

მიკიდ-ა-ფოკრ-ი იგივეა, რაც მოხედა-მოეხედა.

მიკიდ-ფოკრა სახელი მიეხმარება ზმნის მიმდებისა

მკაცრად (მკაცრ|ად) რამის კეთება იფის. *მ. ძალით.*

მკაც-ი (ძ.) მოშავო ფერი.

მკაცრგული-ი (ქ.ფიზიკისა) ენიე ატეხის რამეზე. – გამქვთები. *საქმის მ. – თანადგი მ.*

მკაცრად-ი ენიე ტკბაე. *მორიდ მ.*

მკაცრად-ი ხელისანი, რომელიც ტანისამის ეკრასე.

მკაცრ-ი სხეულის ნინა ნაწილი ლაეიწიბიდან ზეცილამდე. – გულმკერდი. *მკერდ მკერდზე მიიკრა.*

მკაცრგანგრძივ-ი ენიე მკერდი აქეე განგრძელი.

მკაცრგანგრძივ-ი ენიე მკერდი გაეელილი აქეს.

მკაცრდანგრძივ-ი ენიე მკერდი ჩაეარდნილი აქეს.

მკვანა (მკვანისა) 1. შემოქვედელი, უწნეფარი ხილი და ბინი. (*აკაროსა, მწიდე*). *მ. გამწილ. – მწიდეს ეძახდენენ. მ. ეეთილათ. 2. გადაც. უმეეინ, უხეში. მ. სიტყეა. – მ. პასუხი. – მკვანედ მოეეჩია.*

მკვანა-ი (მკვანისა) 1. ენიე ან რაე მოკვდა (*აკაროსა. ცოცხალი*). *მ. ძაღლი. – მ. ჭია.* 2. ადამიანი, რომელიც მოკვდა. – მიეეალებული. *ნუგეში თაემოკვდარ მკვანისეე ეთქმოსო. – მ. მკვანის აკრძალე, სამარეშედე მამიგანეო.* 3. გადაც. უსიცოცხლო, უხალისო, უეხეშედო. *მ. ჭკეანი ენა – ენა. ომმელიც ენიანიკია ძნელად წერილებით ძეგლებით. მკვანათ წერაჭდილ (სასე.) – მექანიზმის მოძრავი ნაწილების მსგავედად წინასწარობის მდგომარეება. მკვანის ფერი აფერეს – ძალიან გაფითრებულია.*

მკვანპარკნელ-ი საკანძისეი სიტყეა – ძალიან საზეიმეო ადგილი. *ზ მკვანპარკნელ ადგილს – იტყეიან, როდესაც უამეეო ადგილეში (ან დალუზეის პირას ყოფეი) გადაჩენა.*

მკვარიზვან-ი ყეითელ-ზეწანე (იტყეიან ადამიანის სახის ფერზე). *მ. დაეფერ სახეზე.*

მკვაზან-ი ენიე, რაე კეთებაე, – მასაზრდოებელი. *კანის მ. ყორეი.*

მკვთხეთ-ი ენიე, რაე კეთებ, – გამკეთებელი.

მკვთხრ-ი ძალიან ჭკაეიე; ძლეეი. *მ. ფერი. – მ. გარდაცვალა. – მ. გამჩენაკაცმა. – მედგომარეთა მკვთხრად შეიქეა.*

მკვთხზან-ი ენიე, რაე კეთებაე ან აკეთებეს. *ეეხლითს მ. თეალები (ფიქერს).*

მკვთხრა (მკვთხარისა) ენიე იკეთებს, – ბაჭია, ტარაბანა.

მკვიდრ-ი 1. ადგილობრიეი მუდმიეი მცხოერებლი. *სოფლის მ.* 2. ალაეი, ღეობები, ნამდეეილი. *მ. ძმა. – მ. ბიძა.* 3. მკერეი. მაგარი, მტკიეე. მაგარი. *მ. მასალა. – მკეთხრად ნაგები შენობა.*

მკვიდრდ-ი იხ. დამკეიდრებეის.

მკვიდრდ-ი ძალიან მოძრაეი. – ცოცხალი, ცქეიტი. *მ. ბავშეი. მკვიდრად – ცოცხლად. სწრაფად. მ. ეეძრაეს. – მ. ეეხარეს.*

მკვლაფარ-ი (მკვლეფარისა). ენიე მეენიერეე კვლეეა-ძიებას ეწეეი, – მეცნიერი. *ისტორიის მ. – გამოიენებენ მ.*

მკვლელ-ი ენიე მოკლა ენიმე, – კაცის მკვლეეი.

მკვლელობ ენიმეცნეოეის სიცოცხლის მოსპობა. *ეეხლაც მ. – მკვლელობის საქმის გამოძიება.*

მკვლეხარ (მკვლეხარისა) ენიე კვლეაეს.

მკვლეფელ-ი ენიე, რაე კვლეს რასმე. *ტკბილის მ. ყმილი (ზღაპრებში).*

მკვრივ-ი მეზდერი და მყარი, მტკიეე, მაგარი. *მ. მერკანაი. ∥ კუნთოეანი. მ. სხეული. ხეკრიოეან – მეზდერად. მაგრად. მ. შეკრული წნელი.*

მკვრთხეთ-ა იხ. გამკვრეეტელი.

მკი-ს იხ. მოიკის.

მკიცან-ი ენიე, რაე კოეის. *მ. ქოცი.*

მკიცან (მკიეანისა) ეოსაე, რასაე კოეილ სჩეედა. *მ. ბაეშეი. ∥ კოეილის ხასიათის. მ. ხბა.*

მკიობ-ი ენისიზე ბედის, მომავლის ვითომდა წინასწარ შეზნეეთი. – მარი ეიეი.

მკიობ-ი გრძეე. ჩეოთხაიდ ანოს. ▭ შდრ. იმეიობეის, მკიობაობა.

მკიობ-ი 1. სხეეის მკეთხაობის ზნეის მოელენებაა. 2. ჩეოთხაეის საქმიანობა.

მკიობ-ი ენიე კითხეულის (ზნეზე !). ენიოეიაე განკეთებეილი ენა თეე ის ნაწერი, ნაწარმოები. *გაზეთის მ.ეთხეეელი. – მ.თხზეელი კონცერტია. – ზეეერთის შეხედეით მ.ეთხეეელებიან.*

მკიცან-ი იფიეე, რაე გამკეალეი.

მკიცაე-ი ენიენი კრიტიკის სპეციალისტი მეცნ.

მკიცაე-ი, მკიცაენ-ი იფიეე, რაე გამკეიტაეი. *ეეხლა მ. ეეხდები ბეღლი ეაეუაის. ∥ მკლაეში ეაჭრის, ეჭრის – ძალა ეუსწეეს, ბეღლეში ლენე აეეს, ლენიერია.*

მკლაეამკნილ-ი ენიაე მკლაეი აქეს ენიზეისთის გაეორილი. – ხელგაეორილი.

მკლაეგანგრძივ-ი ენიაე მკლაეი აქეს ენიზეილი. გაზრე ეაენელი.

მკლაეგანგრძივებ-ი ენიაე მკლაეები აქეს გაეორილები.

მკლაეგანგრძივებულ-ი ენიაე მკლაეები აქეს დაკაენებული.

მკლაემაგარ-ი (მკლაემაგრისა) ენიაე მკლაეი მაგარი აქეს, – ენიონი. *მ. ჯაკაენი.*

მკლაეამკიც-ი მკლაეზე ეამოიკაენებეი (ამეჩიჭეით). იკეთებეს კაცები მკის დროს, ქალები – აურის ენიოის დროს.

მკლაეწინაკ-ი ენიონენი, მკლაემაგარი (კაცი). **მოგა** სახელი ამეარს ზაზის მოქმედების.

მოდაე-ი, მოდაენ-ი ენიე კოდაეს. *ქეის მ.*

მკაიგნენ-ი ენიე კრეეს. *ჩაის მ.*

მკაიგნენ-ი 1. (ძ.) სარჩეენოების შეერაცხმყოფელი, – მწეალებელი. 2. (ენიკ.) პირი, რომელიც შეეარაეებულს იმას, რაც ყველას პატეენისცემას იწეეეს. რაც ყველასთეის ენიმნიდაე ითელება.

მკრაზნელობ 1. სარჩეენოების შეერაცხეეა, – მწეალებეება. 2. გადაგ. (ენიკ.) შეეარაეებეა იმისა, რაც ყველასთეის ენიმნიდაესმეიდაა.

მკრაენელ-ი მკრეხელის დამახასიათებელი; მკრეხელობის ხასიათისა.

მკრთალ-ი ენია ყეითანა; სუსტი; ძნელად გასარჩეეი. *მ. შეეი ∥ გაეიხარეხელი, ფერმიხდილი. მ. სახე.*

მკრთალ-ი რაე კრთის, – მოციმციმე, მოკაენე. *მ. ფათეეი.*

მკრთხეთ-ა (მკრთხეთისა) ეეცხლიენით ელეარე (ხაბა). – ბარყეინეელე. *მ. ეეეიჭეი.*

მკრთხ-ი რაე კრთის; რაე ეართის. *ტკრეზეე მ. ენიმიდაე (ფიგურ.).*

მკუაკაა-ი ტკეის (ჩუმბოს...) კეთებისა და მოკეერის ოსტატი.

მკუაკან-ი 1. ენიე, რაე კერაეს, – გამჭეეტი. 2. (ძ.) თეეე, რაე ეეჩანი. ∥ *მკერალი ეეჩანი* – ენიეთი, რომელიც საავდრეფოში მიმგრეეეულია ამა თეე ან ავადმყოფეზე და მას მკერალიანის.

მკუაკალ-ი გრძეე. 1. (თერმ. უმკერალებია) კერაეეს, წაძალის ეიმბე, რასმე. 2. (თერმ. უმკერალესია) კერაეე თაეის თაეს; სამკერალოდ არის განკარიეებეი.

მკუაკალ-ი ტკეის (ჩუმბოს...) კეთებისა და მოკეერის ოსტატი.

მკუაკალ-ი 1. ენიე, რაე კერაეს, – გამჭეეტი. 2. (ძ.) თეეე, რაე ეეჩანი. ∥ *მკერალი ეეჩანი* – ენიეთი, რომელიც საავდრეფოში მიმგრეეეულია ამა თეე ან ავადმყოფეზე და მას მკერალიანის.

მკუაკალ-ი გრძეე. 1. (თერმ. უმკერალებია) კერაეეს, წაძალის ეიმბე, რასმე. 2. (თერმ. უმკერალესია) კერაეე თაეის თაეს; სამკერალოდ არის განკარიეებეი.

მკუაკალ-ი ენიე ლანძღეეს ენიმე, რასმე.

მკუაკ (მკეაზისა) 1. რასაე მარილის გემო აქეს; მარილიანი. *მ. წყალი. – მ. ტკბა. ∥ ზეიზეზე მეტად მარილიანი. მ. ეეშეი. – მ. ყეელი.* 2. მარილიანი ადგილი, – ლაშაზი.

მკუაკ-ი ნ მარილების შემცეელი, ზღაეე ნიადაგი, – ეიწი.

მკუაკ-ი 1. მჭეიეი იარაღის გამლესაეი ხელსანი, – მეეანეეზე. 2. ბაიკაზის ეამიმეეი ხელსანი, – მეეანეეზე. *მკეხეეების ბრიგადაი.*

მკუაკ-ი ენიე ლეზეი (ზნეზე !). 1). **მკიც-ი:** ზღეეი ნაწეეაე (ანატ.) – ეერიილეა ნეეეაეის ნაწილი, რომელიც მოსილეა ეორძოგეეაეა ნაწეეაეს.

მკიცაენ-ი ადამიანი, რომელიც ცდილობს ეურადეების ასიამოენოს, მათ ენინაე თაეს იმეიაკებეს თაეები პირადი სარგებლობისათეის, – მაამებელი.

მკიცაენობ-ა გრძეე. მკლიეეეიეიი ოქეეა; მკლაეეეიეა.

მკიცაენობ ენიე მკლიეეეიეის დამახასიათებელი ზნის მოქმედებაა. ∥ მკლაეეეიეის თეისება.

მკიცაენ-ი ოფიეა, რაე მკლიეეეიეი.

მკიცაენ-ი 1. ენიე კლიეეიეის; 2. ენიე კლიეაეს, – დამკლიეეეიეი. 3. ოფიეა, რაე მეზლიეეეიეი.

მკაენ-ა ენიე მკლაეს რასმე, ენიმე.

მკაკაენ-ი, მკაკაენ-ა ენიე მარეულეეს.

მკაკაენ-ი 1. რისამე სათაეეში მყოფი, – ხელმძღეანეეი, უფროსი. *ბაბ.კის მ. – ტრესტის მ. – მ. წრეეეში.* 2. პირი, რომელიც განაგებს რაიმე ფეზეეებეეეის, საწარმოს, მეურნეობის საქმეებს. *ბაბ.კის მ. – საქეეთის მ.*

მკაკაენობ-ა (ეეეეეის) მართეის სისტემა; მარეეა, ხელმძღეანეეობა, გაგებეენა. *საიელმწიფოს მ. – მწარმოეეეობის ორგანოები.*

მკაკაენ-ელ-ი (ეეეეეის) (ძ.) ენიე მარხეეების და ღეეეილების.

მკან-ი (შეხედ.) მოკაკაეებრი მეეეამარეეის ოსის აქცეის ჩასაენერი გაეეეიეეებეა. ∥ **მკაკაენ ხელან** ზიეეა – ქარაენინეის რეეისტრატეეა.

მკაკან-ი, მკაკაენ-ი იფიეე, რაე შემპეაკეაე.

მკაკან-ი (ძ.) იგიეე, რაე მანათობეე.

მკაკან (მნათისა) ეეეეეის მხატეეი. რომლის მოეალეობაც შეადეზს სანთეეების ანთეზა, ზარების რეეეა და ჰისი.

მკაკან-ა (ეირეი მანათობეი სხეეეი (მზე, მთეარე, კაენკეეაეი).

მკაკაენ-ა ენიე ნატარაზს რასმე, – მონატეეეეეი.

მკაკაენ-ი 1. ენიე ნაბაეს, – მხიეეეეი. *ბაღი მწკაეეეის თეალს იტაცებდა.* ∥ სანაზაეედ მოსეეი. *აკაღეეთად რამდენიმე მ. იყო. – გამოფეეა მრავალ მწკაეეეს ეიხეეეეს.* 2. მოსწეერე, გაედაზეა. *ტელეეიეეეის მ. ეეეო. – გამოფეეა მრავალ მწკაეეეს.* 3. მოსწერე, გაედაზეა. *ბეეერ ტკაენეეა-კაენების მ. ქალი.*

მკაკაენეენ-ი 1. იხ. დამკანეეეეელი. 2. მაღარის ზეეს, რომელიც შაზეენი მაგნის ჩაჭიხეეეეე

გდებინებს, მოიგდებინებს. მოიგდებს, მოეგდებს, მოგდებს, მოეგდებინებს.

მოამდებინებ-ს გრძედ. (საუბ.) სწრაფად მოსწორის (თავს...). — გაგდებინებს.

მოამეპ-ს გრძედ. იგივეა, რაც დაამეპს (მწიფე. 1, 2). *ახალები მოამეპს.* ▫ შდრ. მოამეპა², მოგებული².

მოამეფებ-ს გრძედ. გამოეზარნის ეისიმე ან რისამე დასაბუდებლად. შესაფერადაც. ▫ შდრ. მოეგებება, მოეგებება.

მოამეფინებ-ს გრძედ. დაეხმარება ან საშუალებას მისცემს მოიგოს.

მოამეფებ-ს გრძედ. გელფებით მოპყავს, — ლაღად მოაქნევს (ცხენს).

მოამეპარ-ს (აწმ. აეპარების) გრძედ. თავს ვაჭრობენ, სასიკეთოდ წარმოვიდგენ (არეულ-დარეულ, რიულ სიტუაციებში). — მოაწესრიგებს. ▫ შდრ. მოაეპარებინებს, მოეპარება, მოეპარება, მოგდარებული, მოსაეპარებელი, მოეპარებელი.

მოამეპარინებ-ს გრძედ. დაეხმარება ან საშუალებას მისცემს მოაეპაროს.

მოამეპენ-ს (აწმ. აეპენების) გრძედ. იგივეა, რაც მოაწესებს. *დაიძინე დედაი დაიაღლას, თაფლუს ძლივს მოიეპენებო, მერე კიდი მოაღლაღეს, ჯილის გამოაეპენებო.*

მოამეპინებ-ს (აწმ. აეპენების) გრძედ. ისე მოაწესებინებს, რომ ძლივს მოაეპენებინებს.

მოამეპინებ-ს გრძედ. გოგმანიად მოპყავს (ცხენი).

მოამერდებ-ა (აორ.მ. მოაჩენებია; აწმ. აგინებია) გრძედ. მეხიერებაში აღუდგება, — გააცხოველებს, შეახსენებს დაპირება მოიგონა. ▫ შდრ. მოიგონებს, მოაგონებს, მოაგონებინა, მოიგონება, მოგონებული, მოგონება, მონაგონი, მოსაგონებელი.

მოამერდებ-ს 1. გრძედ. გონებრივი (გარეული) მიტაცის. კაცად მოაკაცის. ‖ მოიცვალა (მორხეკნად რასმე) *ურემი მოაკაცის.* 2. გრძედ. გონებით მიაქვს. *ფლინაც ლოცვას მ.* ‖ მოსცემ (ხორაცივნაირ რამე). *ქუჩაში უთხაკ მოაკაცინებენ.* ▫ შდრ. მიაგონებს, მოგონება

მოამერდებინებ-ს (აწმ. აგრძნების) გრძედ. დაავალებს მოგრძნობს. ‖ მოგრძნებინა დაეხმარება

მოამერდებ-ს 1. გრძედ. გრძალით მოიცავს, მოიტანს. 2. გრძედ. გრძალით მოიცავს, მოაქვს, გრძალით მოაგონებს. *აგძილობალით მოაგრძალებს.*

მოამერდებ-ს (აწმ. აგრძნების) გრძედ. 1. თავს მოეგრძნა, — შეკრძნა, შეაგრძნება. *ბალბი მოაგრძნეც.* 2. თანდათანობით გაგრძნება, მოეგრძნება (რისამე ზომიერობას) *ცხელები მოაგრძნეა.* — ფული მოაგრძნება. ▫ შდრ. მოეგრძნება, მოგრძნება, მოგრძნება, მოგრძნება, მოგრძნებული, მოსაგრძნებელი.

მოამეპან-ს (აორ.მ. მოეგებან, აწმ. აგებან) გრძედ. რამესთან შეხლოდნად დაგებან ისეთან ახლო. *ცხელს მაკიდა მოაგებან.* ‖ მოაცვდებს. *სახლს კიდ მოაგებან.*

მოამრგვალ-ა (მორფ. მოსიდგომია; აწმ. აღებება) გრძედ. 1. მოკა რამეს ირიბ-ირიბად ახლოს. მოუახლოებდა. *ეკიმი ბაბიის მოაგდა.* — *ირემის ხროცელი მოაგდა.* — *ზამთარი კარს მოეკიდა.* 2. მიუვა, მიგნება (ცრუსით...). *თეალზე ცრემლი მოადგა* — *ირემი ხეიჩევი მოაგდა.* 3. მოსწყდება (წკალი...). *წკალი მეხლამდე მოადგა.* 4. მოეჩენება. *კაბა კარგად მოადგა.*

მოამეპინებ (მოაგდენინებს) დაწერებინებს (საწარმოს, ორგანიზაციის...) ხელმძღვანელის თანამშრომელ *დოკუმენტის.*

მოამეპ-ს გრძედ. 1. აცდება, შეაბეჭი ისთან ახლოდან 2. (საუბ.) უაარტყამს, სცემს.

მოამეპნ-ს გრძედ. 1. (ოფლის) ღვრის ვიმესგან წუხებენ. *ავადმყოფს ოფლი მოაღვრია.* 2. რამე ხმის გამოსვლით (დაქცევის) *პრიქაზის მ. ზღვაოსანს მ.* ▫ შდრ. მოიღერს, მოეღერება, მოღერა, მოღერილი, მოღერება, მოიღერა.

მოამეპნ-ა (აწმ. აღრძენების) გრძედ. აიძულებს მოიცვლოს, მოიცლოს. — მოიძრაგინებს. *ჭ ოავ* (მცხ., ხუნკ.) მოაღრძენებინებს — ტკიპონრძენებს.

მოამეპნ-ს (აწმ. აღრძენების) გრძედ. ღუნეს, გახდის, ისეთნაირ (მოქნილად, დრმასად...) შესქნებას. *ტეხილი მოაღრძენა.* სიტყვიერ მოაღრძენა. ▫ შდრ. მოღრძენება, მოღრძენება, მოღრძენება. მოღრძენება. მოღრძენება. მოსაღრძენებელი.

მოამეპარ-ა (აწმ. აეპარების) გრძედ. ეპარაფით დაეპარება, ეპარადით შეაქრობს ▫ შდრ. მოაეპარებინებს, მოეპარება, მოეპარებინებს.

მოამეპარ-ა (აწმ. აეპარების) გრძედ. ეპარაფით დაეპარება, ეპარადით შეაქრობს ▫ შდრ. მოაეპარებინებს, მოეპარება, მოეპარებინებს.

მოამეპარ-ს გრძედ. სთხოვს ან დაავალებს მოაეპაროსოს.

მოამეპნ-ს გრძედ. 1. მოაკლებს (ბელს, პირს...), — წაავებინებს. 2. იგივეა, რაც შემოაკლებს. *ლეზაკს ანბიაი მოაკლეო.* ▫ შდრ. მოიკლებს, მოეკლება, მოაკლება, მოსაკლები.

მოამეპნ-ს გრძედ. მიეღინებით გამოეზარნის. ▫ შდრ. მოეკლინება, მოკლინა, მოკლინება, მოკლინებული, მოეკლინებული.

მოამეპნინებ-ს (აწმ. აზელინებს) გრძედ. დაავალებს აბრეშუმის მოაზელინოს.

მოამეპნინებ-ს გრძედ. მოეზარნის, აზელინებს. *ბოროტი ძალის მოაზელინებს.* ‖ მოაზელინებს. *ლეზაკს ანბიაი მოაზელინებ.* ▫ შდრ. მოაზელინება, მოზელინება, მოზელინება, მოზელინებული, მოსაზელინებელი.

მოამეპნინებ-ა (აწმ. აზელინების) გრძედ. ეპარაფით დაეპარება, ეპარადით შეაქრობს ▫ შდრ. მოაეპარებინებს, მოეპარება, მოეპარებინებს.

მოამეპნინებ-ს

მისცემს. - დაამრგვალებს. ამოუბრტყელებს. ⊂ შდრ. მომრგვალება, მომრგვალდა, მომრგვალებული.

მოამტვრევ-ს (აწმ. ამტვრევს) გრღვ. მოატეხს, მოხდის (ნაკეთებობის ბზარს) ბუს ტოტები მოამტვრია. ⊂ შდრ. მოიმტვრევს მოეტმტვრევა, მომტვრეული

მოამშვ-ს გრღვ. მშილს აძლევებს, - დაამშევს ბაყშვებს აწ მ. ⊂ შდრ. მომშევა. მომშვილი.

მოამშიპინ-ს ეგრეთ. დაბზარვის მოთხოვნილება აქვს ჭურჭელს. მოამშიპინებინებს, მოამოსაპირებინებს.

მოამჭიდრებ-ს გრღვ ვაიმრავლებინებს რისამე ზედაპირს ხვლილ ხატულეთით მოამრავალი. ⊂ შდრ. მომრავალი.

მოამჭირვებ-ს გრღვ ვაიმრავლებს რისამე ზედაპირს ხვლილ ხატულეთით მოამრავალი. ⊂ შდრ. მომრავალი.

მოამჭრელებ-ს გრღვ.

მოაკარიალებინებ-ს *გრდმ.* დაავალებს ან სთხოვს მოაკარიალოს: მოკარიალებინებ დიახსარეს.

მოკაჟება-ა *გრძლვ.* 1. (*თურმ.* მოსკაჟდნება და მოსაკეთებია), იგივეა, რაც მოსაკეთება *ყოთანს ყური მოაკეთა*. 2. (*თურმ.* მოსაკეთდნება) *ბზ.* მოაჟდება (ბნიშ. 2).

მოკაჟება-ს *გრდმ.* ტყეული ეტყეის: ტყეულით შეიდღიანი შეიყვანს, — შეაცილებს ტყეს მოაკაჟებს — ყალიბად გაიკეთებს, ყალიბად მოესმება ფიცი მოაკაჟებს — მცდარად დაინახავს; მოერჩენება. ფიცის მოაკაჟება (ხაკ.) — ცოტა ხნით დაიბინძურება. ◻ შდრ. მოიტყეება, მოიტყეფება, მოეტყეება, მოიტყეება, მოიტყეებული, მოიტყეებული, მოიკაჟებული, მოიკაჟებული, მოიკაჟებული, მოსაკაჟებელი. მოსაკაჟებელი.

მოკაპასუნებინებ-ს (*აწმ.* აბაკუნებინებს) *გრდმ.*: თავს მოაკაკუნებინებს — ისე მოიქცევა. რომ მოაკაკუნონ.

მოკაპწპწება-ს *გრდმ.* რაშრენდეს დაკუნდეურებს. ◻ შდრ. მოიქსერება, მოეკლურებული.

მოკაპწპწება-ს *გრდმ.*: ხელ' ებ'ს მოაკაპწპწება — ხელ' ებ'ს აქეთ-იქით მიუსე-მოუსამს (რასამე მოესაძებნად). ◻ შდრ. მოეუთაურება

მოკაპწპწებება-ს *გრდმ.* ფარდაგებით და მისთ. მოიუნჭს, მოირთავს. ◻ შდრ. მოეფარდაგება, მოიფარდაგ' ებული.

მოკაპწპწებ-ს *გრდმ.* მოადგას გაშლილ რასმე. ფარდას *მ.* — *მძრებზე მოსასხამი მოაფარა*. ◻ შდრ. მოიფარდაგება, მოიუფარება, მოიფარება, მოიფარებული, მოსაფარებელი.

მოკაპწპწ-ს *გრდმ.* 1. გაშლის და ისე მოაფარებს. 2. იგივეა, რაც მოაქცევს *ბზეშ ამოვიდა მოაფინა ქალებს*.

მოკაპწპწინებ-ს *გრდმ.* დაავალებს ან დაიბრძანებს მოაფინონ, მო' პ'უფინოს.

მოკაპიტალებ-ა (*თურმ.* მოაპიტალებია) *გრძლვ.* აზრად მოუვა. — მოიტყეპნის. *კარგ რამ მოაფიქრა.*

მოკაპიტალ-ს *გრდმ.* იგივეა, რაც მოაფიქრებინებს. *რამ მოგაფიქრათ აქ კარეს დადგმა?*

მოკაპიტალებინებ-ს *გრდმ.* პირველებს ან სამუშაოებს მისცემს მოაფიქრებინოს. *პასუხი მოაფიქრებინა.*

მოკაპილებ-ს *გრდმ.* ფოთლად აქცევს. — მოაფოთლებინებს.

მოკაპილებინებ-ს *გრდმ.* ფოთლიც გახდის, — მოუშვებს, მოაღენებს (მოეჭრილს, დაჭიმულს .).

მოკაპნება-ს *გრდმ.* მოიეშვებს, მოადენებს (მოჭრილს, დაჭიმულს .). *მკლავის ძარღვი მოაფთნა*. ◻ შდრ. მოიიფების, მოეფთნების, მოეფთნება, მოიფონება, მოსაფონებელი.

მოკაპპაპება-ს *გრდმ.* ფრატფრატი მოაქცს (ფეხები ..).

მოკაპპ-ს *გრდმ.* ძალიან სწრაფად მოაკეთს. *მხედარი მოაფრინა ციხეს*. ◻ შდრ. მოეფრინდება, მოაფრინდება, მოფრენა, მოფრენილი.

მოკაპრიალებ-ა *გრძლვ.* ფრიალით მოაქნს. ფრთას *მ.*

მოკაპრიალებ-ა (*თურმ.* მოაპრენია) *გრძლვ.* 1. ფრენით მოაწყვება. *ბეკრი ფიქრობს მოაფრინდება.* 2. გაფაქ. სწრაფად მოაჯდება, მოიხტება (ცხენს..).

მოკაპრიალებ-ს *გრდმ.* უხეირო რასმე მოაკრის. *ნამცხვარზე შაქარი მოაფრქვიეს. — ნაოხუნის ასხეპი მოაფრქვიეს.* ▮ მოაცს ურემს, მოაკერებს. ◻ შდრ. მოეფრქვევა, მოეფრქვეული.

მოკაპპაპებ-ს *გრდმ.* მოაფარებინებს აქეთ მხრეს (ჩვეულებრივ ა ან ი პირს).

მოკაპპაპ-ს *გრდმ.* ფხრენით მოაცილებს. *ბაღეთს ნამეჭადო მოაფხრენ.*

მოკაპპაპება-ს *გრძლვ.* ქანაობით მოაქცს.

მოკაპპაპ-ს. 1. *გრძლვ.* სწრაფად მოიცვლის ან მოიტანს. *მძღილზე მოაქანა ატყოშიბილი.* 2. *გრდმ.* ქანაობით, ფრენით მოაქცს. *ქარი ალაქნებს მ.* ▮ სწრაფად მოაკეთს ან მოაცს. *მხედრები ციხეებს მოაქანებენ.* ◻ შდრ. მოექანება.

მოკაპპაპებინებ-ა (*აწმ.* აქანებინებს) *გრდმ.* სთხოვს ან დაავალებს მოქანონს; მოქანებინებ დიახსარეს.

მოკაპპაპებინებ-ს *გრძლვ.* ქუსქუსით, კოხტად მოაცვეს (ცხენი).

მოკაპპ-ს (*ნ. უსრ.* მოქპნება; *ოსურ ნ. ჭირ.* მოიტანა.) *გრძლვ.* 1. მოცის და თან აქეს: *ადგილს უნაყოფესებს იქიდან აქეთ. წვალი მ.* — *წყალს ბეღები მ.* 2. იგივეა, რაც მოაკეთს (ბნიშ. 2): *ძნას ურემი მოკაქეთ.* 3. შედგად აქეს, შედგად მოაკეთებს; მოსწყლებს. *სწყალას სიკეთე მ.* ▮ *ბიანი მ.* — *ბანაობის ბარალი მ.* — *გაზდებულ თან მ. ბიბიზი.ტ მიზეზად (საბუთად...) მოაქეს* — მიზეზად (საბუთად) ასახელებს.

მოკაპპაპ-ს *გრდმ.* (უსაგნოდ.) მისცემს აქეთ მხრეს, — მოუფდება (გაჯავრებული, უკმაყოფილოდ.) *ენ მოიპაჯაო!* (უსაგნოდ.) — იტყვიან თავის თავზე, რომელსაც არა აქეთ რაზე. *ფული ვინ მოიპაქეთა!*

მოკაპპ-ს *გრძლვ.* მოცის და აქნევს. *ჩანთას მ.* ◻ შდრ. მოიქნევა, მოიქნეს, მოქნევა, მოქნეული, მოსაქნელი, მოსაქნელი, მოსაქნევი.

მოკაპრჭებ-ს *გრძლვ.* ფიცი სისჭიაფით მოიცვას ან მოიტანს. *მხედრობა მოაკრიალა ციხეი.* 2. *გრძლვ.* ფიცი სისჭიაფით მოაკეთს ან მოაქეს. *ქუსლი ტეხის მოაკრიალებდეს.*

მოკაპპაპებინებ-ა (*აწმ.* აქსაურებს) *გრდმ.* დაავალებს ან სთხოვს მოქსაროს.

მოკაპპაპებ-ა (*აწმ.* აქსაურებს) *გრდმ.* (ხაკ.) იგივეა, რაც მოაკრიალებს. ◻ შდრ. მოექსარება, მოქსარება, მოქსარებული.

მოკაპპაპ-ს. 1. *გრდმ.* ტანზე ჩასმა ფარ-ხმალი. *ციხეს მოეწინა ასამდე მხედარი. ცხენი მოაწინა.* 2. *გრდმ.* ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 3. *გრდმ.* ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 4. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 5. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 6. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 7. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 8. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 9. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 10. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 11. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 12. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 13. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 14. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 15. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 16. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 17. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 18. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 19. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 20. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 21. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 22. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 23. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 24. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 25. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 26. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 27. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 28. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 29. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 30. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 31. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 32. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 33. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 34. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 35. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 36. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 37. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 38. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 39. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 40. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 41. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 42. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 43. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 44. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 45. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 46. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 47. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 48. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 49. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 50. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 51. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 52. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 53. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 54. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 55. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 56. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 57. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 58. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 59. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 60. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 61. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 62. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 63. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 64. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 65. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 66. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 67. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 68. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 69. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 70. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 71. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 72. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 73. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 74. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 75. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 76. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 77. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 78. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 79. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 80. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 81. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 82. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 83. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 84. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 85. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 86. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 87. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 88. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 89. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 90. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 91. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 92. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 93. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 94. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 95. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 96. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 97. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 98. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 99. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.* 100. (*ხაკ.*) ფარ-ხმალი ჩაიცმევინებს. *ციხეს მოაწინა.*

მოკაპპაპ-ს *გრდმ.* შიშრთის აყრამნიშნებს, ხმების მოასდომებს. ◻ შდრ. მოშიშება, მოშიება, მოშიებული.

მოკაპპაპება-ს (*აწმ.* აშინარებს) *გრდმ.* შინარად გადაიხედა (გარეთ). — შეიჭყვეს. მოაფინეროს. *ადამიანმა თანდათან მოაშინარა ცხოველი*. ◻ შდრ. მოშინარება, მოშინარებული, მოუშინარებება, მოიშინარება, მოშინარებული, მოსაშინარებელი.

მოკაპპაპებ-ა *გრძლვ.* შეიწრობენ მოაცილის (მხვნის ზედაპირს). — მოატკეცენ. ◻ შდრ. მოიშიშება, მოშიშებული, მოშიშებელი, მოშიშებელი.

მოკაპპაპებინებ-ა (*აწმ.* აშლევინებს) *გრდმ.* 1. დავალებს ან პირველს მოშლის, — დაარღვევინებს. 2. პირველს მოიშლის. *გული ადგომა ვერ მოაშლევინა.*

მოკაპპაპ-ს (*აწმ.* აშორებს) *გრდმ.* ვინმესგან, რასმეყან მოშლა ნაკეთს (ან წაიღებს). — მოაცილებს *იქ-ფრანგიაბ მოაშორა. — ტალღამაგალებ მოაშორებ. ▮* მოაცლის: მოსწერენ. *ფიზიკაშენ ტალღა მოაშორა.* ◻ თავის ვერ მოაშორებს — ხელ უშლის, რომ უფრო (ლამაზ, მშვილიერ ვინმე) იქნას. ◻ შდრ. მოაშორებინებს, მოიშორება, მოიშორებს, მოშორება, მოშორებული, მოსაშორებელი, მოუშორებელი.

მოკაპპაპებინებ-ა *გრძლვ.* სთხოვს, დაავალებს ან პირველს მოაშოროს; საშუალებას მისცემს მოაშოროს.

მოკაპპაპებ-ა *გრძლვ.* მოაშენებინებს აქეთ მხრეს (ჩვეულებრივ ა ან ი პირს).

მოკაპპაპ-ს *გრძლვ.* მოაშენებინებს (თავლებს) აქეთ მხრეს (ჩვეულებრივ ა ან ი პირს). ◻ შდრ. მოაშენებინებს, მოაშენებინებინებს.

მოკაპპაპ-ა *გრძლვ.* ანკარებით წამოვა, გამოგმართება, გამოსწეპეს ეთმნეკენ, რამეკენ. *სალეს მოაშენა.* — *სოფელ მოაშენა.* ◻ შდრ. მოეშენება.

მოკაპპაპ-ს *გრძლვ.* აქეთ გააშენებს, — მოაანთებს. *ფარანი მოაშენა.* ◻ შდრ. მოშენება, მოანაშენა.

მოკაპპაპ-ს (*აწმ.* აშენებს) *ერდმ.* თანდათანობით მოაკრძნება, განკრძალებს (ჭილობას, წყლულობს...). ◻ შდრ. მოიშენება, მოეშენება, მოეშენა, მოშენება, მოეშენება, მოშენება, მოშენებული, მოეშენებული.

მოკაპპაპ-ს *გრძლვ.* აქეთ გააშენებს, — მოაანთებს. *ფარანი მოაშენა.* ◻ შდრ. მოშენება, მოანაშენა.

მოკაპპაპ-ს (*აწმ.* აშენებს) *ერდმ.* ჩანჩალით მოიტანს ან მოიგანს. 2. *გრძლვ.* ჩანჩალით მოიქცს ან მოიაქეს. **მოკაპპაპებ-ა** *გრძლვ.* ჩაქრება მიუგანს ან მოიაქეს. *ვინრ მოაჩაჩქრებულა.*

მოკაპპაპებ-ა (*თურმ.* მოიჩერებია) *გრძლვ.* მოაჩერდება აქეთ მხრეს (ჩვეულებრივ ა ან ი პირს). — მოაშტერდება.

მოკაპპაპ-ს *გრძლვ.* მიაჩერებს აქეთ მხრეს (ჩვეულებრივ ა ან ი პირს).

მოკაპპაპ-ს *გრძლვ.* 1. დაასაბუნებს სხვა რასმეყ ნივთს სინამდვილეშია. *მაკრ თვითონ მ.* (ფილ.?). 2. დაასაბუნებს ეთაც სწნიი. *ქალალდი მოაჩვენა და ისევ ჯიბში ჩაჩა.* ▮ *ფაცი მოაჩვენებინა რადე* — ისე მოიქცევა, რომ შეცდომაში შეიყვანოს ვინმე. *ფაცი მეძინარედ მოაჩვენა.* — *ფაცი ისე მოაჩვენა, ეიფორმ დაფაცი ნაძეკამი.* ◻ შდრ. მოეჩვენება, მოეჩვენა, მოსაჩვენებელი.

მოკაპპაპებ-ა *გრძლვ.* ჩილტყნით მოაქს (ან მოაცს). ფოსტალონ *მ.* — *ტელეს მ.*

მოკაპრჩებ-ა 1. *გრდმ.* ძირიდან აუელებლად მოიტანს. — მოაბორებს. *სკამი ბუბანაძემ მოიარა.* 2. *გრძლვ.* ძირიდან აუელებლად მოაქს. ◻ შდრ. მოიარება, მოეჩერება, მოიჩერება, მოეჩერება.

მოკაპპაპებინებ-ა (*აწმ.* აჩეკვინებს) *გრდმ.* ჩეკვინებით შეაჩოჩებს. *შენთან დამაჩეკვინა მოკაჭკოთმენ.* ◻ შდრ. მოიჩეკვინება, მოჩეკვინება.

მოკაპპაპ-ს *გრდმ.* ჩჩკას მოაცს (ცხენი და მისთ.). ◻ შდრ. მოიჩქარება, მოეჩქარება.

მოკაპპაპებ-ა *გრძლვ.* ფიცით მოაცვეს ან ცუბად მოაცილებს ასე, რომ ხორცი აკანონს, — მოსაჭრელს.

მოკაპპაპებინებ-ა *გრძლვ.* მოდის და ამიხარებს. *ფეხები მ.*

მოკაპპაპებინებ-ს *გრდმ.* იგივეა, რაც დაალეფებინებს.

მოკაპპაპ-ს (*აწმ.* აღებს) *გრდმ.* 1. გამოუფენლად დატოვებს, არ (ვის) მოიხმარს. — დაალეფებს. *ბიჭი მოაღება.* 2. საშუალებას არ მისცემს, რაიმე გააკეთოს, შეუხილობა (შეაფიქრებაში...) ხელს შეუშლის. *აქრენ მოაღებინა.* — ხელისათვის მოაცლებინა. ▮ საცლებად მნიშვნელოვანი საქმისათვის გარჯის, შეადარებთ უმნიშვნელო რამისთვის გამოყე-

ნებს. ▭ შდრ. მოუნელს, მოეცლება, მოეღონს, მოეცინებელ, მომტკიცნარ, მოუფიქრებელ

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲐᲑ-ს *გარდ.* ვინმეს, დაავადებას ან ავიდლის მიზეზს აქცევ მეორეს (ჩვეულებრივ I ან II პირს).

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებს, მოაცავინებინებს, მოაცავინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑ-ს *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲘᲡ *გარდ.* ▭ შდრ. მოაცავინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს

**ᲛᲝᲐᲪᲐᲕᲘᲜᲔᲑ

ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲐ, -ᲔᲑᲘᲡ, ᲛᲠᲑᲚ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔ, -ᲔᲑᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲣᲚᲘ, -ᲘᲡ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡᲐᲓ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡᲙᲔᲜ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲐ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲐᲓᲛᲘ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡᲐᲓ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲐ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲐᲓᲛᲘ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡᲐᲓ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲐ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲐᲓᲛᲘ, -ᲘᲗ, ᲛᲬᲘᲜ. ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲙᲔᲜᲘᲡᲐᲓᲛᲘᲡ

ᲛᲝᲒᲠᲝᲕᲔᲑᲣᲚ-ი, ᲛᲝᲒᲠᲝᲕᲔᲑᲘᲡ-ი რაც, ვინც მოაგროვებს ან მოგროვდა. *მ.* მოიპაზარი.

ᲛᲝᲒᲠᲐᲕᲘ რასაც ხიგრძე ეტყობა, ოღნავ გრძელი. *მ.* საბ. — *მ.* ფოთოლი.

ᲛᲝᲒᲠᲔᲕᲐ თვალზე მომქცარი, მორეული (ტრემელი).

ᲛᲝᲒᲠᲔᲕᲐᲡ (მოგუგუნოს) რაც გუგუნებს. *მ.* ტარატარი.

ᲛᲝᲒᲠᲔᲕᲔᲡᲐ-ს გრდ. გუგუნი მოგის.

ᲛᲝᲒᲠᲔᲕᲘ-ს (ოთ. მოეგრიოს): **ᲛᲝᲒᲠᲔᲕᲘᲡ** (ოთ. მოეგრიის) გრდ. სუნთქვის შეკრავს, სულს შეუხუთავს, — მოაბრძოლა, გაუქოსა. *მგელს ტანად მოგვეა.* — ᲛᲔᲠᲔ. მოიგრეხება, მოიგუდა, მოგუდული.

ᲛᲝᲒᲠᲔᲕᲘᲡ სახელი მოგუდავს ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲒᲠᲔᲕᲔᲡ-ი ვინც, რაც მოუგუდებს ან მოიგუდა.

ᲛᲝᲒᲠᲔᲕᲘᲡᲐ (მოგუნუნოს) რაც გუნუნებს. *მ.* ცეცელი.

ᲛᲝᲒᲔᲐ [ფრ.] 1. ამა თუ იმ საზოგადოებრივი წრისათვის განკუთვნილი სპარტაკიადისებური ვარჯიშების ჩატარება-დაპურებისა, ქეიფის წესები და სხვ. ახალი *მ.* — *მოგაზე ჩავიწ.* — *მოგის მომწყვარე.* 2. ასეთი ვარჯიშების შესაფერი ტანისამოსი (ფეხსაცმელი და მისთ.). *მოგების აბეზარე.*

ᲛᲝᲒᲔᲒᲘᲡ (მოგეიხოს) ვინც დაუთს, ეფიცება ვისმე, — მოიცე. *მოგაეგდე თუ მოსამართლე გყავან, მუნდი შეიწერე აღარც ღმერთისაო.*

ᲛᲝᲒᲔᲠᲐᲮᲘᲡ (მოგერაზხისა) (ისტ.) დარბაზის (ზნამე. 4) წევრი, — კარისკაცი.

ᲛᲝᲒᲔᲡᲐ-ს (თურმ. მოეგესმის) გრდ.: ფეხს ვერ (არ) **ᲛᲝᲒᲔᲡᲐ** — მოსცალს ვერ გაბედავს, ვერ (არ) მოვა. — ᲛᲔᲠᲔ. მოსცალნ. მოაგდამს, მოიღებამს, მოიგდამს, მოიგდება, მოგდება, მოგდებას, მოგდებს, მოგდებული.

ᲛᲝ-ᲓᲔᲓᲐᲨᲔ-ს გრდ. მოედაშენი აქეს, შთამომავლობით მოსდევს. *გაიარა მოსდევამთ მაბედნიერებამ.*

ᲛᲝᲓᲔᲓᲐ-ს გრდ. 1. დალება აქეთ. — გამოიწეკა. *აქეთ მოდედე!* 2. მოეა, მოადება. *მოდდა დიდი და ასაკია სულის დაუნებებას.* 3. მოეა. დაღება (ციანიტ, რასაც ყვერი). *ციკი ჩვენზე მოდდა.* 4. მოსდგომა — დაინება (დაუნებს). მოსდება გათვალისწინებად აღარ მოეშვება. *მოსდა ცოლს საკვლევრებათ.* ᲘᲛᲔᲠᲔᲚᲘᲡ ᲓᲐ... — გამარჯვება ზმნის მოქმედების დაწყებას. — ᲛᲔᲠᲔ. მოადება, მოეშვება, მოსდგომა.

ᲛᲝᲓᲔᲓᲐᲡ 1. სახელი მოადგამს, მოადგამს ზმნათა მოქმედებისა. 2. გვარი, შთამომავლობა, თაობა. *ადამიანთა მ.*

ᲛᲝᲓᲔᲓᲐᲡᲔ-ი რაც მოადგას. *საწოლთან მ. სკამი.*

ᲛᲝᲓᲔᲓᲐᲡ სახელი მოდგებას, მოადგებას ზმნათა მოქმედებისა. *ბაჟის წამახდე მ.*

ᲛᲝ-ᲓᲔᲓᲔ-ს (ᲐᲠᲮ. სდებს) გრდ. 1. ისე მოახდინოს, შეახებს, რომ მოექნიოს, მოეპას; გამოკრას. *სარმა მოსდო.* — *ფოტს კეთ მოსდო და მოიწია თაფილკენ.* 2. ზევრის გაფანტას. *ქარმა ბეშბელი მთელ ეზოს მოსდო.* 3. შაგატარებინებს ბეურს, გაიარეცლებს (რასმე ამპაუს...). მთელ ქეყანას მოსდებ მისი ამბავი. — ᲛᲔᲠᲔ. მოადებს, მოიდებს, მოეშვებს. მოდებს, მოდებენ, მოიდებენ, მოიდებინ.

ᲛᲝᲓᲔᲓᲔᲡ სახელი მოსდებს, მოადგებს, მოეშვება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲔᲓᲔ-ი რაც მოსდებს, მოადებს ან მოედო.

ᲛᲝ-ᲓᲔᲓᲔ-ს გრდ. 1. უკან მოსდებას. *ცალკედ-ცალკე, ფეხდადგმა მოაქვეს უკან მიბრუნდა, ხომ არაფერ მოიწეკნო.* 2. მოიხის ყინულთან, რამესთან ერთად, ეინიმე, რასაც გვერდით ან უკან, — თან მოსდებს. *გვერდით ქალი მ.* 3. მოიხის რასაც გასწერაც: არის რასმე გასწერიც. *ბევს თმითაც მ.* 4. ერთი მეორის შემდეგ არის, — მისდევს. *დღე აღმართ დიდი დაღმართი მოსდევსო.* 5. შეცდება მოაქეცს, ახლეს. *დაბამაულს სახელით მ.* 6. აქეს, შენწეეს (ლენ. ჯანი...). *ჯაბი არ მოსდევსო.* — ᲛᲔᲠᲔ. მომდევნო, მომდევარი.

ᲛᲝᲓᲔᲜ-ი [ფრ.] 1. ნიმუში, რომელის მიხედვითაც აკეთებენ რამის სავარა. 2. რამის საკნის დასახაზრავებული ნიმუში. *მოდა-ლები მ.* 3. რაიმე კონსტრუქციის ტიპი, ჩარა. *მანქანის ახალი მ.*

ᲛᲝᲓᲔᲜᲘ 1. სახელი მოედინება ზმნის მოქმედებისა. *დაიწყო ბაღობა მ.* 2. სახელი მოადენს, მოიდენს ზმნათა მოქმედებისა. *ოფლის მ.* 3. სახელი მოიდენის ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲔᲜᲘᲡ-ი გრდ. მორეკავს (საქონელს...).

— ᲛᲔᲠᲔ. მოიდენს, მოსადენი.

ᲛᲝᲓᲔᲜᲘᲠ — 1. რაც მოედინება. *მოიდან მ.* ნიაღი. 2. რაც მოიდენებ. *მ. ოფლი.* 3. რაც ვინმე მოდენს, — მორეკილი. *მ. საქონელი.*

ᲛᲝᲓᲔᲜᲘᲨᲘᲜ [ფრ.] გადაკეთება თანამედროვე მოთხრობისა და ეკვნიების მიხედვით.

ᲛᲝᲓᲘᲐ-ს გრდ. 1. სხლთ აღგიღეს ინსაფლის, მოძრაობს იქიდან აქეთ, — მოეშრობა; მოედინება. *კაცი მ. — მაკარებელი მ.* 2. ეროვნულობა, აღწევს აქა-მღე (სუნი, შეეხ, სმა...). *მთებიდან სთეეე მ. — შეეხ მ. — სმა მ. — ამბავი მ.* 3. ჩამოდის, არის (წვიმა). *ცივა (თოვლი...). წვიმა მ. — სეტყვა მ.* 4. დღება, ახლოვდება (დრო...). *გაზაფხული მ.* 5. ხარობს, იზრდება (მცენარე); მოსაკაფი იცის: ნაყოფს ისხამს. *ჩვენები ხალთ ბეური მ.* 6. უწევს, ხელავს; არის. *ერთეულ 10 მოსწავლეზე ერთი მაღალეთელი მ.* მოდი! — ჩამრთალი სიტყვა: გამოსაკაფად მოწვიდებას, სეირად, თხოვნას, წაქეზებას და სხე. *მ.*, დღეს ამაზე ნუ ვილაპარაკებთ! (ᲛᲝᲓᲘ ᲓᲐᲛᲔ... — აბა, თუ შეგიძლია! *მოდი და ნუ მიმაბეზე!* 7. მოსწ-დრ — 1) მოდის მისი, მისთვის ან მასთან, — მოეშის. *ჯაჭვს სეხი მ.* 2 *დუნაღა-გაზეთი მ.* 2) სდის, ჩამოსდის. *სისხლი მ. — ცრემლი მ.* 3) მოსკაც (ქონაზეც, მოსაკაფი). *ხეი ბეური მოსდიო.* 4) უწნდება (ამაზე, დილით). 5) უმართებს, ' შეეშინდება. *თაეს აბედება. ეს რა მ., როგორ თბერვა?* 6) ამისდის (მაგ., ყარტი); ეჯდება (კამათელი...). — ᲛᲔᲠᲔ. მოედის.

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲓᲐ-ს გრდ. აგიდებენ (მდინარე). — ᲛᲔᲠᲔ. მოდდება, მოდიდებული.

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲑᲐ სახელი მოდედება ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲑᲔᲡ-ი რაც მოდედება. *მ. მდინარე.*

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲑᲘ საკმაოდ დიდი. *მ. ჭიქა.* — *მ. ეზო.*

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲜᲘ (მოდიდენის) დრეიფზე მყოფი. *მ. ტეხი.* — *მ. ქუსლიანები.* — *მ. პოლარული ხიდაკები.*

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲡ (ᲐᲠᲮ. დრტეს) გრდ. 1. მოხის, მოღუნავს. *მწეილი მოდიდა.* — *თავი გვერდზე მოდრა.* — *თავმდაბლობას მთებიც მოეცილებიან.* 2. გაჭდ. გაკეტს, დაიმარჩიელებს, ტეხს მოაბრეყინებს. *მტკრებს ვერ მოდიდა.* — ᲛᲔᲠᲔ. მოადრეკინებს, მოიდრეკს, მოეშრეკს, მოიდრეკება, მოეშრეკა, მოედრეკა, მოედრეკილი, მოედრეკელი.

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲡᲐ სახელი მოდრეკს, მოიდრეკება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲜ-ი ვინც, რაც მოიდრეკა. *წელში მ.*

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲡ-ა გრდ. იგიღეს, რაც მოიდრეკება. *მაღალ ან მოდრეკა და დაბალი ვერ შენეელია.*

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲡᲔᲑᲘ (მოდედენისა) ვინც, რაც დედნების. *მ. მტკარი.*

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲡᲔᲑᲐ-ს გრდ. დედნით მოდის, მოედინება (მდინარე).

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲑᲐ-ს (ᲐᲠᲮ. დენდება) გრდ. დენე გახდეს, — მოეშვება, შესუსტდება.

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲡᲐ-ს სახელი მოადენებს, მოდენებ-ა ზმნათა მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲜᲘᲠ-ი ვინც, რაც მოდენდა; რაც მოედენდა. *მ. წყლისები.*

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲜ-ი მიდის შესაფერი. *მ. ფებაიემელ. —* ᲛᲔᲠᲔ. *ვარიანტები.*

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲡᲐ სახელი მოადენებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲘᲓᲔᲡᲐᲚᲘ-ი რაც მოადუღეს. *მ. თამაში.*

ᲛᲝᲓᲘᲓᲣᲦᲔᲑᲐ-ს გრდ. მზე ცარცად ნამოიწევა, დილა დედად იქცევა, დღე ქალნება.

ᲛᲝᲓᲘᲚᲔᲡᲣᲚᲘ-ს (მოდილესულის) ვინც დღესასწაულობს.

ᲛᲝᲓᲘᲚᲐᲙᲔᲑᲐ-ს (ᲐᲠᲮ. ეალერება) გრდ. ალერ-ნით მიბერვნას, — მოიალერებს, მოეშერება.

ᲛᲝᲓᲘᲚᲐᲚᲘ-ს (თურმ. მოიპმის) გრდ. 1. მოგზაურება რამე ეკიპაჟით, — მოიალერებს, მოეშერება. *თურმე ეფსიკით მოდილალი.* 2. *ფიდან მოდილალი.* 3. მოგზაურება ცხენით, ეშოლით, ეკიპაჟით და სხე. — მოეშერება. *ცხენით ნუ ეროლაკებით!* (ᲛᲝᲓᲘᲐᲠ ᲒᲐᲡ... — აბა, თუ შეგიძლია! *მოდი და ნუ მიმაბეზე!* 7. მოსწ-დრ — 1) მოდის მისი, მისთვის ან მასთან, — მოეშის. *ჯაჭვს სეხი მ.* 2 *დუნაღა-გაზეთი მ.* 2) სდის, ჩამოსდის. *სისხლი მ. — ცრემლი მ.* 3) მოსკაც (ქონაზეც, მოსაკაფი). *ხეი ბეური მოსდიო.* 4) უწნდება (ამაზე, დილით). 5) უმართებს, ' შეეშინდება. *თაეს აბედება. ეს რა მ., როგორ თბერვა?* 6) ამისდის (მაგ., ყარტი); ეჯდება (კამათელი...). — ᲛᲔᲠᲔ. მოედის.

ᲛᲝᲓᲘᲓᲣᲚᲔᲑᲐ-ს გრდ. აგიდებენ (მდინარე). — ᲛᲔᲠᲔ. მოდდება, მოდიდებული.

ᲛᲝᲓᲘᲓᲣᲚᲔᲑᲘᲡ სახელი მოდედება ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲘᲓᲣᲚᲔᲑᲘᲡ-ი რაც მოდედება. *მ. მდინარე.*

ᲛᲝᲓᲘᲓᲣᲚᲔᲑᲘ საკმაოდ დიდი. *მ. ჭიქა.* — *მ. ეზო.*

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲘᲡ (მოდინების) დრეიფზე მყოფი. *მ. ტეხი.* — *მ. ქუსლიანები.* — *მ. პოლარული ხიდაკები.*

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲡ (ᲐᲠᲮ. დრტეს) გრდ. 1. მოხის, მოღუნავს. *მწეილი მოდინა.* — *თავი გვერდზე მოდრა.* — *თავმდაბლობას მთებიც მოეცილებიან.* 2. გაჭდ. გაკეტს, დაიმარჩიელებს, ტეხს მოაბრეყინებს. *მტკრებს ვერ მოდინა.* — ᲛᲔᲠᲔ. მოაღრეკინებს, მოიღრეკს, მოეშრეკს, მოიღრეკება, მოეშრეკა, მოედრეკა, მოედრეკილი, მოედრეკელი.

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲡᲐ სახელი მოღრეკს, მოიღრეკება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲘᲡ-ი ვინც, რაც მოიღრეკა. *წელში მ.*

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲡ-ა გრდ. იგიღეს, რაც მოიღრეკება. *მაღალ ან მოდრეკა და დაბალი ვერ შენეელია.*

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲘ (მოდედენისა) ვინც, რაც დედნების. *მ. მტკარი.*

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲐ-ს გრდ. დედნით მოდის, მოედინება (მდინარე).

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲐ-ს (ᲐᲠᲮ. დენდება) გრდ. დენე გახდეს, — მოეშვება, შესუსტდება.

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲡᲐ სახელი მოადენებს, მოდენებ-ა ზმნათა მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲘᲠ-ი ვინც, რაც მოდენდა; რაც მოედენდა. *მ. წყლისები.*

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲔ-ი მიდის შესაფერი. *მ. ფებაიემელ. —* ᲛᲔᲠᲔ. *ვარიანტები.*

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲡᲐ სახელი მოადენებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲔᲡ-ი რაც მოადუღეს. *მ. თამაში.*

ᲛᲝᲓᲘᲜᲔᲑᲔᲡ-ა გრდ. მზე ცარცად ნამოიწევა, დილა დედად იქცევა, დღე ქალნება.

ᲛᲝᲓᲘᲚᲔᲡᲣᲚᲘ-ს (მოდილესულის) ვინც დღესასწაულობს.

ᲛᲝᲓᲘᲚᲐᲙᲔᲑᲐ-ს (ᲐᲠᲮ. ეალერება) გრდ. ალერ-ნით მიბერვნას, — მოიალერებს, მოეშერება.

ᲛᲝᲓᲘᲚᲐᲚᲘ-ს (თურმ. მოიპმის) გრდ. 1. მოგზაურება რამე ეკიპაჟით, — მოიალერებს, მოეშერება. *თურმე ეფსიკით მოდილალი.* 2. *ფიდან მოდილალი.* 3. მოგზაურება ცხენით, ეშოლით, ეკიპაჟით და სხე. *მ.*, დღეს ამაზე ნუ ვილაპარაკებთ! (ᲛᲝᲓᲘᲐᲠ ᲒᲐᲡ... — აბა, თუ შეგიძლია! *მოდი და ნუ მიმაბეზე!* 7. მოსწ-დრ — 1) მოდის მისი, მისთვის ან მასთან, — მოეშის. *ჯაჭვს სეხი მ.* 2 *დუნაღა-გაზეთი მ.* 2) სდის, ჩამოსდის. *სისხლი მ. — ცრემლი მ.* 3) მოსკაც (ქონაზეც, მოსაკაფი). *ხეი ბეური მოსდიო.* 4) უწნდება (ამაზე, დილით). 5) უმართებს, ' შეეშინდება. *თაეს აბედება. ეს რა მ., როგორ თბერვა?* 6) ამისდის (მაგ., ყარტი); ეჯდება (კამათელი...). — ᲛᲔᲠᲔ. მოედის.

ᲛᲝᲓᲘᲡᲐᲠᲘ [ფრ.] 1. ნიმუში, რომელის მიხედვითაც აკეთებენ რამის სავარა. 2. რამის საკნის დასახაზრავებული ნიმუში. *მოდა-ლები მ.* 3. რაიმე კონსტრუქციის ტიპი, ჩარა. *მანქანის ახალი მ.*

ᲛᲝᲓᲘᲡᲐ 1. სახელი მოედინება ზმნის მოქმედებისა. *დაიწყო ბაღობა მ.* 2. სახელი მოადენს, მოიდენს ზმნათა მოქმედებისა. *ოფლის მ.* 3. სახელი მოიდენის ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲘᲡᲐᲚᲘ-ს გრდ. მორეკავს (საქონელს...).

— ᲛᲔᲠᲔ. მოიდენს, მოსადენი.

ᲛᲝᲓᲘᲡᲔᲑᲘ 1. რაც მოედინება. *მოიდან მ.* ნიაღი. 2. რაც მოიდენებ. *მ. ოფლი.* 3. რაც ვინმე მოდენს, — მორეკილი. *მ. საქონელი.*

ᲛᲝᲓᲘᲡᲔᲜᲘᲨᲘᲜ [ფრ.] გადაკეთება თანამედროვე მოთხრობისა და ეკვნიების მიხედვით.

ᲛᲝᲓᲝ-ს გრდ. 1. სხლთ აღგიღეს ინსაფლის, მოძრაობს იქიდან აქეთ, — მოეშრობა; მოედინება. *კაცი მ. — მაკარებელი მ.* 2. ეროვნულობა, აღწევს აქამდე (სუნი, შეეხ, სმა...). *მთებიდან სთეეე მ. — შეეხ მ. — სმა მ. — ამბავი მ.* 3. ჩამოდის, არის (წვიმა). *ცივა (თოვლი...). წვიმა მ. — სეტყვა მ.* 4. დღება, ახლოვდება (დრო...). *გაზაფხული მ.* 5. ხარობს, იზრდება (მცენარე); მოსაკაფი იცის: ნაყოფს ისხამს. *ჩვენები ხალთ ბეური მ.* 6. უწევს, ხელავს; არის. *ერთეულ 10 მოსწავლეზე ერთი მაღალეთელი მ.* მოდი! — ჩამრთალი სიტყვა: გამოსაკაფად მოწვიდებას, სეირად, თხოვნას, წაქეზებას და სხე. *მ.*, დღეს ამაზე ნუ ვილაპარაკებთ! (ᲛᲝᲓᲘᲐᲠ ᲒᲐᲡ... — აბა, თუ შეგიძლია! *მოდი და ნუ მიმაბეზე!* 7. მოსწ-დრ — 1) მოდის მისი, მისთვის ან მასთან, — მოეშის. *ჯაჭვს სეხი მ.* 2 *დუნაღა-გაზეთი მ.* 2) სდის, ჩამოსდის. *სისხლი მ. — ცრემლი მ.* 3) მოსკაც (ქონაზეც, მოსაკაფი). *ხეი ბეური მოსდიო.* 4) უწნდება (ამაზე, დილით). 5) უმართებს, ' შეეშინდება. *თაეს აბედება. ეს რა მ., როგორ თბერვა?* 6) ამისდის (მაგ., ყარტი); ეჯდება (კამათელი...). — ᲛᲔᲠᲔ. მოედის.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲐ-ს გრდ. აგიდებენ (მდინარე). — ᲛᲔᲠᲔ. მოდდება, მოდიდებული.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘᲡ სახელი მოდედება ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘᲡ-ი რაც მოდედება. *მ. მდინარე.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘ საკმაოდ დიდი. *მ. ჭიქა.* — *მ. ეზო.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡ (მოდიდენის) დრეიფზე მყოფი. *მ. ტეხი.* — *მ. ქუსლიანები.* — *მ. პოლარული ხიდაკები.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡ (ᲐᲠᲮ. დრტეს) გრდ. 1. მოხის, მოღუნავს. *მწეილი მოდიდა.* — *თავი გვერდზე მოდრა.* — *თავმდაბლობას მთებიც მოეცილებიან.* 2. გაჭდ. გაკეტს, დაიმარჩიელებს, ტეხს მოაბრეყინებს. *მტკრებს ვერ მოდიდა.* — ᲛᲔᲠᲔ. მოადრეკინებს, მოიდრეკს, მოეშრეკს, მოიდრეკება, მოეშრეკა, მოედრეკა, მოედრეკილი, მოედრეკელი.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡᲐ სახელი მოღრეკს, მოიდრეკება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘᲡ-ი ვინც, რაც მოიდრეკა. *წელში მ.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡ-ა გრდ. იგიღეს, რაც მოიდრეკება. *მაღალ ან მოდრეკა და დაბალი ვერ შენეელია.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘ (მოდედენისა) ვინც, რაც დედნების. *მ. მტკარი.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲐ-ს გრდ. დედნით მოდის, მოედინება (მდინარე).

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲐ-ს (ᲐᲠᲮ. დენდება) გრდ. დენე გახდეს, — მოეშვება, შესუსტდება.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡᲐ სახელი მოადენებს, მოდენებ-ა ზმნათა მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘᲠ-ი ვინც, რაც მოდენდა; რაც მოედენდა. *მ. წყლისები.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲔ-ი მიდის შესაფერი. *მ. ფებაიემელ. —* ᲛᲔᲠᲔ. *ვარიანტები.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡᲐ სახელი მოადენებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲔᲡ-ი რაც მოადუღეს. *მ. თამაში.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲔᲡ-ა გრდ. მზე ცარცად ნამოიწევა, დილა დედად იქცევა, დღე ქალნება.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲔᲡᲣᲚᲘ-ს (მოდილესულის) ვინც დღესასწაულობს.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲙᲔᲑᲐ-ს (ᲐᲠᲮ. ეალერება) გრდ. ალერ-ნით მიბერვნას, — მოიალერებს, მოეშერება.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲚᲘ-ს (თურმ. მოიპმის) გრდ. 1. მოგზაურება რამე ეკიპაჟით, — მოიალერებს, მოეშერება. *თურმე ეფსიკით მოდილალი.* 2. *ფიდან მოდილალი.* 3. მოგზაურება ცხენით, ეშოლით, ეკიპაჟით და სხე. *მ.*, დღეს ამაზე ნუ ვილაპარაკებთ! (ᲛᲝᲓᲘᲐᲠ ᲒᲐᲡ... — აბა, თუ შეგიძლია! *მოდი და ნუ მიმაბეზე!* 7. მოსწ-დრ — 1) მოდის მისი, მისთვის ან მასთან, — მოეშის. *ჯაჭვს სეხი მ.* 2 *დუნაღა-გაზეთი მ.* 2) სდის, ჩამოსდის. *სისხლი მ. — ცრემლი მ.* 3) მოსკაც (ქონაზეც, მოსაკაფი). *ხეი ბეური მოსდიო.* 4) უწნდება (ამაზე, დილით). 5) უმართებს, ' შეეშინდება. *თაეს აბედება. ეს რა მ., როგორ თბერვა?* 6) ამისდის (მაგ., ყარტი); ეჯდება (კამათელი...). — ᲛᲔᲠᲔ. მოედის.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲐ-ს გრდ. აგიდებენ (მდინარე). — ᲛᲔᲠᲔ. მოდდება, მოდიდებული.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘᲡ სახელი მოდედება ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘᲡ-ი რაც მოდედება. *მ. მდინარე.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘ საკმაოდ დიდი. *მ. ჭიქა.* — *მ. ეზო.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡ (მოდიდენის) დრეიფზე მყოფი. *მ. ტეხი.* — *მ. ქუსლიანები.* — *მ. პოლარული ხიდაკები.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡ (ᲐᲠᲮ. დრტეს) გრდ. 1. მოხის, მოღუნავს. *მწეილი მოდიდა.* — *თავი გვერდზე მოდრა.* — *თავმდაბლობას მთებიც მოეცილებიან.* 2. გაჭდ. გაკეტს, დაიმარჩიელებს, ტეხს მოაბრეყინებს. *მტკრებს ვერ მოდიდა.* — ᲛᲔᲠᲔ. მოადრეკინებს, მოიდრეკს, მოეშრეკს, მოიდრეკება, მოეშრეკა, მოედრეკა, მოედრეკილი, მოედრეკელი.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡᲐ სახელი მოღრეკს, მოიდრეკება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘᲡ-ი ვინც, რაც მოიდრეკა. *წელში მ.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡ-ა გრდ. იგიღეს, რაც მოიდრეკება. *მაღალ ან მოდრეკა და დაბალი ვერ შენეელია.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘ (მოდედენისა) ვინც, რაც დედნების. *მ. მტკარი.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲐ-ს გრდ. დედნით მოდის, მოედინება (მდინარე).

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲐ-ს (ᲐᲠᲮ. დენდება) გრდ. დენე გახდეს, — მოეშვება, შესუსტდება.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡᲐ სახელი მოადენებს, მოდენებ-ა ზმნათა მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘᲠ-ი ვინც, რაც მოდენდა; რაც მოედენდა. *მ. წყლისები.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲔ-ი მიდის შესაფერი. *მ. ფებაიემელ. —* ᲛᲔᲠᲔ. *ვარიანტები.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡᲐ სახელი მოადენებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲔᲡ-ი რაც მოადუღეს. *მ. თამაში.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲔᲡ-ა გრდ. მზე ცარცად ნამოიწევა, დილა დედად იქცევა, დღე ქალნება.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲔᲡᲣᲚᲘ-ს (მოდილესულის) ვინც დღესასწაულობს.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲙᲔᲑᲐ-ს (ᲐᲠᲮ. ეალერება) გრდ. ალერ-ნით მიბერვნას, — მოიალერებს, მოეშერება.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲚᲘ-ს (თურმ. მოიპმის) გრდ. 1. მოგზაურება რამე ეკიპაჟით, — მოიალერებს, მოეშერება. *თურმე ეფსიკით მოდილალი.* 2. *ფიდან მოდილალი.* 3. მოგზაურება ცხენით, ეშოლით, ეკიპაჟით და სხე. *მ.*, დღეს ამაზე ნუ ვილაპარაკებთ! (ᲛᲝᲓᲘᲐᲠ ᲒᲐᲡ... — აბა, თუ შეგიძლია! *მოდი და ნუ მიმაბეზე!* 7. მოსწ-დრ — 1) მოდის მისი, მისთვის ან მასთან, — მოეშის. *ჯაჭვს სეხი მ.* 2 *დუნაღა-გაზეთი მ.* 2) სდის, ჩამოსდის. *სისხლი მ. — ცრემლი მ.* 3) მოსკაც (ქონაზეც, მოსაკაფი). *ხეი ბეური მოსდიო.* 4) უწნდება (ამაზე, დილით). 5) უმართებს, ' შეეშინდება. *თაეს აბედება. ეს რა მ., როგორ თბერვა?* 6) ამისდის (მაგ., ყარტი); ეჯდება (კამათელი...). — ᲛᲔᲠᲔ. მოედის.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲐ-ს გრდ. აგიდებენ (მდინარე). — ᲛᲔᲠᲔ. მოდდება, მოდიდებული.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘᲡ სახელი მოდედება ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘᲡ-ი რაც მოდედება. *მ. მდინარე.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘ საკმაოდ დიდი. *მ. ჭიქა.* — *მ. ეზო.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡ (მოდიდენის) დრეიფზე მყოფი. *მ. ტეხი.* — *მ. ქუსლიანები.* — *მ. პოლარული ხიდაკები.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡ (ᲐᲠᲮ. დრტეს) გრდ. 1. მოხის, მოღუნავს. *მწეილი მოდიდა.* — *თავი გვერდზე მოდრა.* — *თავმდაბლობას მთებიც მოეცილებიან.* 2. გაჭდ. გაკეტს, დაიმარჩიელებს, ტეხს მოაბრეყინებს. *მტკრებს ვერ მოდიდა.* — ᲛᲔᲠᲔ. მოადრეკინებს, მოიდრეკს, მოეშრეკს, მოიდრეკება, მოეშრეკა, მოედრეკა, მოედრეკილი, მოედრეკელი.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡᲐ სახელი მოღრეკს, მოიდრეკება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘᲡ-ი ვინც, რაც მოიდრეკა. *წელში მ.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡ-ა გრდ. იგიღეს, რაც მოიდრეკება. *მაღალ ან მოდრეკა და დაბალი ვერ შენეელია.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘ (მოდედენისა) ვინც, რაც დედნების. *მ. მტკარი.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲐ-ს გრდ. დედნით მოდის, მოედინება (მდინარე).

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲐ-ს (ᲐᲠᲮ. დენდება) გრდ. დენე გახდეს, — მოეშვება, შესუსტდება.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡᲐ სახელი მოადენებს, მოდენებ-ა ზმნათა მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲘᲠ-ი ვინც, რაც მოდენდა; რაც მოედენდა. *მ. წყლისები.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲔ-ი მიდის შესაფერი. *მ. ფებაიემელ. —* ᲛᲔᲠᲔ. *ვარიანტები.*

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲡᲐ სახელი მოადენებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲛᲝᲓᲝᲚᲐᲑᲔᲑᲔᲡ-ი რაც მოადუღეს. *მ. თამაში.*

**

საღებად მოიხმობა. – წ.-სახსენებლად მოეწერება. 2. ისხვლის, იმსჯელებს; განიხილავს (რაიმე საკითხს), გამოკვლევისათვის მოემზადება. – ეკითხები მოემზადა.

მოემზადება-ა *აწ.მ.* მემზადება; ვემზადები. *გრძ.* მომზადებება. გაემზადა. რაიმის ან ვისთვის ან მისთვის. – გარანტიისთვის შემსვლელი უკვე მოემზადა მ. – გარანტიისთვის შემსვლელთან უკვე მოემზადებიან მ. მზადდებიან.

მოემზადევა-ა *გრძ.* მოსაზრისება აქვთ მყოფს (ჩვეულებრივ I ან II პირს).

მოემზარება-ა *გრძ.* ხაგრძნება; ეგრძნება. ხელის მოხვდება ისე, რომ ზედ ეგრძნება; ხელით ეგრძნება. – ეკითხები ხელი მოემზარა.

მოემზერება-ა *აწ.მ.* ვემზერები; ვიმზერები. *გრძ.* მომზერება. გამოიმზერა. ვინმეს ან ვისკენ. ხედვას მიაპყრობს. – ეკითხები ფანჯრიდან მოემზერა.

მოემზირება-ა *გრძ.* ხაგრძნება; ეგრძნება. ხელის მოხვდება ისე, რომ ზედ ეგრძნება; ხელით ეგრძნება. – ეკითხები ხელი მოემზირა.

მოემიმო-ს *გრძ.* 1. ესმის, ეგონება. ბმაური მ. 2. (ბგ.) იგივეა, რაც ეთანხმება.

მოემპოჩა-ა *აწ.მ.* ვემპოჩა. *გრძ.* მომპოჩება. 1. მოიმპოჩა მისი. – ეკითხები ფრანზელი. 2. წაიწყმედება. გასაჩინრების ხელით მ. ჰ გაუქრება, დაკარგება (მნიშვნელობა, ძალი...).

მოენახვება-ა *გრძ.* ხაგრძნება; ეგრძნება. სურვილი გაუჩნდება რაიმე. – მოეჩვენება მისი ნაცვა მოეხედება.

მოენარევება-ა *გრძ.* 1. (ბ. *პირ.* მოეჩვენება, ეთქმის, მოსწერებიან) საეთოდ ვერ მოიხსენიება. – საეთოდ ვერ მოიხსენიებენ. ჰ ვერ ხედავენ. 2. (ბგ.) ეგრძნება. რაც მოისწერებიან.

მოენარევება-ა *გრძ.* 1. (ბ. *პირ.* მოეჩვენება, ეთქმის, მოსწერებიან) საეთოდ ვერ მოიხსენიება. – საეთოდ ვერ მოიხსენიებენ. ჰ ვერ ხედავენ. 2. (ბგ.) იგივეა,

მოეფე-ა (*თურმ.* მოსწეკია) *გრლვ.* 1. მოეპალლება, გაეხეორება. დაეწეკა (აქეთ წაბობაღეს, გამოპქეულს). 2. მოეხეორება (ღამე, ავდარი...). *გზაში წვიმა მოეწეკა.*

მოეთვლა-ა (*თურმ.* მოსწერია) *გრლვ.* რამეში (ქარაგმაში— თითო, ორიოდეში — ენა) მოპყრება და ეტანება.

მოეთოფლა-ა (*თურმ.* მოსწერებია) *გრლვ.* კარგად მიინწეს; ჩა ფელის, რომ კარგია. *საკაბე მოეწერა.* — *ტურისტებს ქალაქი ძალიან მოეწონათ.* — *მაგრებლებს წარმოდგება მოეწონათ.* — *გოგოს ბიჭი მოეწონა.*

მოეთოთვლა-ა (*თურმ.* მოსწყვნია) *გრლვ.* იფიცა, რაც მოსწყვიტეს. *მოეწყინა უამბობაებიდ გოგნა.*

მოეთუმა-ა (*აწმ.* ეწყობა) *გრლვ.* 1. მოგვარდება, მოწესრიგდება, ასწორდება. *საქმე კარგად მოეწყო.* 2. მოაწყობს, მოაკეთებს (თავის ცხოვრებას, საქმეებს...). *ზამთრისათვის კარგად მოეწყვნენ.* 3. შედეგს, ჩატარდება, გაიმართება. *მოეწყო ლექციაა-მოხსენებები.* — *მოეწყო ათასნაირი მეკრება.* 4. რაიმე სახეს მიიღებს; რაიმე ეზოი წარიმართება. *საქმე კარგად მოეწყო.* — *შედეგმართება ვის სახარებელად მოეწყო.* 5. შეიქმნება, ჩამოყალიბდება. *ლიტერატურული ენა მოეწყო.* — *სამხატვრო ენოვნური მუზეუმი მოეწყო.* 6. (საეკ.) მოთავსდება. *ოჯახი ახალ ბინაში კარგად მოეწყო.* 8 კალაქ. სამსახურში (სასწავლებელში...) შეეკ. *კარგსამყაროში მოეწყო მოეწყო.* — *ინსტიტუტში მოეწყო.*

მოეთუპება-ა (*თურმ.* მოსწყურება) *გრლვ.* იფიცა, რაც მოსწყურდება.

მოეთპობა-ა (*თურმ.* მოსპობებია) *გრლვ.* იფიცა, რაც მოსპობილება

მოეთფობა-ა (*თურმ.* მოქცობა) *გრლვ.* მიექცევა ბა ატი მკოფლი (ჩ ვეშაპის) [ან II პირს]. — მოხუცი. მიმოქცევა.

მოეფიება-ა (*თურმ.* მოსცხებია; *აწმ.* ეცხიება) *გრლვ.* 1. მოაეღება (ხელს, კბილს...), — მოაწებება, შეეკიდება. *ლონისაც მოეფიება.* — *მოაფრინა მოეფიება.* 2. *გადატ.* მიეკიდება, შეეხება (რაიმე საქმეს).

მოეფიჩაკა-ა (*თურმ.* მოსცხეკია; *აწმ.* ეცხიკება) *გრლვ.* მოუხეირნეს; მოსჭირა შესაძლებელი იქნება.

მოეფიჭაკა-ა (*თურმ.* მოსცხებინა) *გრლვ.* იფიცა, რაც შეეცხებინება.

მოეფოკა-ა (*თურმ.* მოსცხოკა; *აწმ.* ეცხოკა) *გრლვ.* 1. მოიკერება მისი,— მიეკეთება. 2. მოიკრება (ბნის შე, 2) მასთან, — მიეკერება, — მოეკერება. *მოეკერე სახლში მოეკერა.* ♦ *ოავი მოეკრება* — *საქმეში შეჭიდება*; სახელი გაეტყობება.

მოეხაოჩკა-ა *გრლვ.* ხათრი ეეწიება ვისიმე,— მოეკიდება. *თქვენი მოეხაოჩკა.* — *ნუ მოგეხათრება.* ♦ *ნუ მოგეხათრება.* ♦ *ნუ მოგეხათრებათ.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამ.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდე.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდის.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაცა.* ♦ *ნუ მოგეხათრებამდისაც

მოიზიდვა (მოიზიდვინა) იხ. რაც თავდინამიკელი.

მოიზომება სახელი მოითხრობას შესწორებული მოქმედებისა. ◊ ზედაპირ მოითხრობა. ◊ ზედაპირ მოითხრობა. ◊ ზედაპირ მოითხრობ

ესისთან. წარმოდგენამ ბალღი მოიხიბლა. — ასეთი-ლილტვის მოიხიბლეს.

მოიხიზნება-ა (აწმ. იზნილება) გრძედ. მოზნელენ: მოზნელ შეიძლება.

მოიხლართება-ა გრძედ. ზლაზუნით, ზანტად მოდის კაცები ერიანით მ.

მოიხნიება-ა გრძედ. მოიხრება, მოიღუნება. წელში მოიხმება-ა.

მოიხრება-ა გრძედ. საკმაოდ გაიზრდება, — წამოიზრდება.

მოიხრჩობ-ს გრძედ. მოეშვება (თმას, წვერს).

მოიჯადოსნებინა-ს გრძედ. თათბირს, ბჭობას გაასრულებინებ. ერთმანეთში მოითათბირებ. ▭ შდრ. მოუთათბირება, მოათათბირება.

მოიჯიბლა-ს (აწმ. იობნობს) გრძედ. ცოტათი გაითბობა. სახლი ცოტ ბევრადაც, ხელი მოითბო-ვო. ♦ ხუჭუს ბოთბობას გადაგც. (საუბ.) — არაკეთილისინდისიერი ჭკუით ამბავის, შეიძენს რასმე. ▭ შდრ. მოთბობა.

მოიჯითინება-ა (აწმ. ითნობება) გრძედ. მოდენდება, მოეშვება. ამებისაგან მოითნობა.

მოიჯიჩება-ა (აწმ. იჩობება) გრძედ. ცელით ან სათიბი მანჭანით მოიჭრება (ბალახი და მისთ.). მოიკელება.

მოიჯიჭ-ს (აწმ. იობნს) გრძედ. ბიტანს, გაუტანს (ტაბრაზეს, ტაკიერს, შუბრაგოროვს და მისთ.). მოაბნიელ! (საუბ.) — ღორა ბანს მოიცდენ! ▭ შდრ. მოაობნინებენ, მოუთბნებ, მოითბნება, მოიბობნი, მოიბაბნება, მოუთმენელი.

მოიჯიჭ-ს (იგივ. მოუთბობს) გრძედ. ♦ სულს მოათბენა — მოსულიერდება, შეუბას იერშნის (დაღლილობის შეშფოთე). ▭ შდრ. მოიტბ.

მოიჯიჭება-ა (აწმ. ითხრება) გრძედ. (საუბ.) მოისერება, მოიითხესება.

მოიჯიჭოს I. 1. გრძედ. კაცებურადაც დაიწინაობთ. ბუჭდა მოითბოვა. — ბალებში შეეთბოსნოვას მოითბოვენ. 2. გრძედ.ᵉ საბჭოობა, სხვირება. ეს საქმე დიდ დროს მ.

მოიჯიხნა-ა გრძედ. მოითბრდა; შეიძლება მოთბორნენ.

მოიჯიხულება-ა (აწმ. იობნება) გრძედ. მოიხერება, გაჰუსტანება.

მოიჯიხულ-ს (აწმ. იობუნს) გრძედ. მოისერობს, გაიუსტანებს. სპბე მოითბუბა.

მოიჯირგვნა-ა (აწმ. იკაზება) გრძედ. მოიროდება, შეიმკობა; გამოეწყობა. ქალი მოიკაზება.

მოიკაკვა-ს (თურმ.ᵉ ბოუკაკვის თავით') გრძედ. მოკაკვება თავისას. ♦ ცოდა მოიკაკვება — იტიება, რაც თითს მოკაკვებს.

მოიკალთება-ა (აწმ. იკალთება) გრძედ. მოიხრება, მოიღუნება. წელში მოიკალთა.

მოიკალთებინა-ს გრძედ. (საუბ.) საფულეებად მოთავსებება (დანახარჯები, ფულები, ღირებება...) საფეხე. ჩრდილში მოიკალთება. ▭ შდრ. მოკალთობება, მოკალთებული, მოკალთებული.

მოიკაკუნება-ა (აწმ. იკაკუნება) გრძედ.: თავს მოიკაკუნებენ — თავს მაიმუნები მოაჩვენებენ ვისმე; თავს მოისწყლებენ. ▭ შდრ. მოკაკუნება.

მოიკაპება-ა გრძედ. უკეთ გახდება, — მოიჯდინონდება. ავადმყოფს მოეკეთა. ♦ მოსულება. ბავშვს აგაკარება მოიკეთა. ▭ შდრ. მოკეთება, მოკეთება, მოკეთებული.

მოიკაპება-ა (თურმ. მოუკეპეს) გრძედ. ფეხმორთხმით დაჯდება. გაიგონე მოიკეპა.

მოიკაპება-ა (აწმ. იკეპება) გრძედ. 1. მოკეპება-ვინ. ♦ მოიხარება. წელში მ. 2. ფეხმორთხმით დაჯდება; მოკეპებული დაწევება. კაცა ღუმელთან მოიკეპა.

მოიკეთ-ს (აწმ. იკეთს) გრძედ. 1. მშრალი ია-რაღაი მოიკეთა. 2. (მ.) განდეკინა, გაიძეკინა (ბუ-ში თავის წევრს).

მოიკეპება-ა (აწმ. იკეპება) გრძედ. შეიძლება მოკეპეთის, — მოიხრება.

მოიკეპ-ს (აწმ. იკეპს) გრძედ. მოიხრის, დაიხრის (თმის, წვერის და მისთ.).

მოიკერვა-ს გრძედ. მოცერს და იკერავს, იკარდეს (ტანს).

მოიკვნება-ა (თურმ. მოუკვდ' ვბ'ია; აწმ. იკვდ-ება) გრძედ. 1. ცხიერებს, მოიცდის (ხელს). ბმალ-ებს) გრძედ. 2. მოეღება, ვეღნიერება (ხასი-ათი, ტანი...). ავთრებელი ქვა ბაღს არ მოიკვდე-ბა. 3. გაიხსნის რაღმ. სიძედ მოიკვდა. — მწარად მოიკვდა. 4. ზღუაზე მოიდგმა, — პიკოდება. გუდა მოიკვდა.

მოიკიმება-ა (თურმ. მოუკიმებას) გრძედ. 1. ტანისას: მოკებნის, მოიბიტას. დედამ პაპუნი ეზოსკენ მოიკიმა. — წმანარმა ათასი ბარგი მოიკიდა. 2. ამპარის პირიდან (შეხედნის, მისალ-მების ლრმის) ერთმანეთის, მოუსალმება, მოკითხვა.

მოიკიჩავლება-ა (აწმ. იკიჩნება) გრძედ. ცხვრის მოიკიჩავება-ა (აწმ. იკიჩნება) გრძედ. მოიღე-რაც. უკმაყოფილების გამხდება. ▭ შდრ. მოიჩურება, მოიჩურეთი.

მოიკიჩება-ა (მოიჩებოდა) ეოლაის ან რაღაცის იმედით მყოფი. მოიკიჩა.

მოიკიჩება-ა (აწმ. იჩობება) გრძედ. მოიაშა-დება თავისთვის. საკუზე მოიკიჩება.

მოიკლაკნება-ა გრძედ. იგივეა, რაც ჩამოიწილულება. ნაპირი მოიკლაკნება.

მოიკნაზება-ა გრძედ. მიზნისაკენ (მნიშნ. 2) მოიკნაზა. მოიგონებს რასმე. უკეთილობა მოიკნაზება. ▭ შდრ. მოიმიზნება.

მოიკობება-ა (აწმ. იმცება) გრძედ. ნამცეცი ან ნაწვენი მოიჭრება (პურეული მცნარე); შეიძლება მოიკობ. პურეული მ. — ბანები მ.

მოიკობინებება-ა (აწმ. იმცებინება) გრძედ.ᵉ თავს მოიჭრევინებენ. საკუზე მოიჩურეთები (ფიცარ.).

მოიკოვებება-ა გრძედ. იზობა, ვაატეხება. ჩაიდენს რასმე. ნეთუ ჭკუთხეყოფილი ადამიანი მოიმოქმედებდა მაგ საქმეს? — რალა არ მოიმოქმედებს, ნაგარამ მაინც ეერაფერს გამდენენ.

მოიკობინება-ა (აწმ. იმცებინება) გრძედ. რაიმე დაკვლების შესარულებინებს, რასმე გააკეთებინებს თავისთვის, — გამოიყენებს ვისმე რაიმე საკმეში ▭ შდრ. მოუმსახურება, მოემსახურება.

მოიკობინა-ა გრძედ. მოაბტერეს თავისას ან თავისთვის, — მოიიტბს.

მოიკოკრი-ს გრძედ. მოდის და თან მღერის. **მოიკოკრინა**-ს გრძედ. (საუბ.) მგრაგნ გადაიკრდეს, — მოიმღერება. შდრ. მოიყოკრება.

მოიკოკრინება-ა გრძედ. ბაყბყს ხმას, გაიჩენს (ქალი). ადეილად მოიმღერებაა.

მოიკოკავ-ს გრძედ. რთველს შეშდეგ ენანება ავკაიქ შერჩენილ ყურძენს მოკრეყს, — მოკრეხლავს. ▭ შდრ. მოიკეკვეს, მოიკეკვილი.

მოიკოკინება-ა (აწმ. იობნება) გრძედ.: თავს მოიობნებინებენ — თავს შენიარც მოაჩვენებენ.

მოიკოკინება-ა გრძედ. ოდნავ მზარეა, **მოიკოკვინება**-ა გრძედ. (საუბ.) მობეზრება რამე.

მოიკოკვება-ა (აწმ. იმწყლება) გრძედ. ტბას ჩაუტბება და გამოსულის სამეალებას მოუსობს. მტკნარ ყარი ბეღაბში მოიიწ ყმდეის.

მოიკიპიარულება-ა გრძედ. 1. გაიმპიარულებს (თავს). 2. იგივეა, რაც გამბიარულება.

მოიკიჩობა-ა გრძედ. იგივეა, რაც მოიმჩრობს. ▭ შდრ. მოეემრობა, მოიმჩრობა, მოიმჩრობილი.

მოიკიჩობება-ა გრძედ. გარეკი შეიძენს, იწერის (ტანებს, ფულს...) — შდრ. მოიკიჩება, მოიკიჩებული.

მოიკიჩობინა-ა (აწმ. ინაობირება) გრძედ. 1. თავისაკენ კეთილად განაწყობს, — მოიიმრობს, გადმოიბიბინებს (ჩვეულებრივად გულ სიტყვასთან). ყველა მოიიბინება ადამიანა. 2. ვაჟკაცობა გული მოიიბინება. 3. ნაცრობით მოიიბინებენ (მოკლას, დაიჭერს). თოლიელ ძალეთ მოიიბინეს. ▭ შდრ. მოიბინება.

მოიკიჩობინა-ა (აწმ. ინაობება) გრძედ. სათანადო სამეულით წყალში გაიჩენს (ტანებს, ფულს...) — შდრ. მოიკიჩობინება, მოიკიჩობინებული, მოიკიჩობინებული.

მოიკიჩინება-ა (აწმ. ინაობება) გრძედ. (მ.) სინანულს იგრძნობს და აღიარებს (დანაშაულს, ცოდვას — ჩაეულებრივ ლაქეთ). ღორეებმა მოიიბინა. ▭ შდრ. მოინანება, მოინანებული, მოიბინებული, მოინანებული, მოიბინებული.

მოიკიჩინა-ა (აწმ. ინაობება) გრძედ. სათანადო სამეულით წყალში გაიჩენს (ტანებს, ფულს...) — შდრ. მოიკიჩობინება, მოიკიჩობინებული, მოიკიჩობინებული.

მოიკიჩინება-ა (აწმ. ინაობება) გრძედ. (მ.) სინანულს იგრძნობს და აღიარებს (დანაშაულს, ცოდვას — ჩაეულებრივ ლაქეთ). ღორეებმა მოიიბინა. ▭ შდრ. მოინანება, მოინანებული, მოიბინებული, მოინანებული, მოიბინებული.

მოიკიჩინა-ა (აწმ. ინაობება) გრძედ. (მ.) მოიჩინა, მოიჩინებული, მოიჩინებული, მოიჩინებული

მოიძვლება-ს (*აწმ.* იძვლების) *გრძლ.* 1. გადაამუშავებს და შეითვისებს (მიღებულ საკვებს). *კაცმა ამისთანა ლუკმა არ უნდა გადაყლაპოს, რომ ვერ მოინელოსო.* 2. გადატ. გადაიტანს, შეგნებას, შეურიგდება (შეუზარებას, სირცხვილს...). *სირცხვილი ვერ მოინელა.* 3. გადატ. (სატ.) იმსჯელებენ, გადაწყვეტენ, შეიჩვევიან ვინმე. *შეილის დაღმა მოინელა.* ◻ **შდრ.** მონელებინებს, მონელება, მოსწელებული, მომწელებული, მოსანელებელი, მოუნელებელი.

მოიინება-ს (*აწმ.* იინების) *გრძლ.*: გულს მოითმენს — დარდს, სწუხარებას, სევდას გაიძლებს, გულს ოყვრებს ◻ **შდრ.** მოითხრება, მოითმინება.

მოიკარვა-ს (*აწმ.* მოუკარავს, *აწმ.* იკარავს) *გრძლ.* მალულად, ჭორფლად წვიმებს ან წკაპუნებს და მითოვნებს. *ფული მოიკარა.* — *ცხენი მოიკარა.*

მოიკარება-ს *გრძლ.* მალულად, შეუმჩნეველად ფეხმძრეული მოდის. *ლანდივით მ.* — *ღამე მ.* (ფიგურ.) ◻ **შდრ.** მოეპარება, მოპარება.

მოიკარსე-ს (*თურმ.* 'მოუპარავს თავისი'; *აწმ.* იპარავს) *გრძლ* სამარცხვინოდ ან სპეციალური მიზეზით მოიცლის (წერს...). *ულაფაში მოიკარა.* — *პირი მოიპარა.*

მოიკატრევა-ს *გრძლ.* დასაბერებს თავისთან; მოიწვევს *სტუმრად ხუფანათან მოიპატრევს.* ◻ **შდრ.** მოპატიჟებს, მოპატიჟებული, მოსაპატიჟებელი.

მოიკოცვა-ს *გრძლ* არის, არსებობს, მოიძებნება. *ამისთანა ბიჭი ბევრი არ მ.* — *წეველში ბევრი ბუღანოები სიცილიდან მ.*

მოიკოცვა-ს *გრძლ.* შეიძენს; იშოვის რასმე (შრომით, გარჯით). მიაღწევს (წარმატებას, გამარჯვებას...); მოიხვეჭს, დაიმსახურებს (სახელს, დიდებას, სიყვარულს, პატივისცემას, ნდობას...). *გამარჯვება მოიპოვება. ჩემსპირობაზე მოიპოვა.* ◻ **შდრ.** მოუპოვებს, მოიპოვება, მოეპოვება, მოპოვება, მოპოვებული. მოსაპოვებელი, მოუპოვებელი, მოსაპოვარი.

მოიკოცვება-ს *გრძლე* იგივე, რაც გამოიპრანჭება

მოიკრიბება-ს *გრძლ.* ფრინველად მოისურვებს, მოინდომებს, მოიგუნებებს. ◻ **შდრ.** მოეპრანჭება, მოპრანჭება.

მოიკრუკა-ს (*თურმ.* 'მოუპრუწავს' *ბავშვს*') *გრძლ.* მოარულეს თავისას. *ტურებს მ.*

მოიკაწნე-ს *გრძლ.* ¹. სინრისანი მოუა. 2. სირბილით მოიღლის, დაიქოშს რამე. *ხოდელი მოიკაწნა.* ◻ **შდრ.** მოიკაწნება, მოეკაწნება, მოკაწნება.

მოიკაჭვა-ს *გრძლ.* შეიკრიჭვს (ჩაიცვამს, გაიკეთებს ..) ზომით შესატყვისს. *ფეხსაცმელად მოიკაჭა.* — *თბილსაფრენი მოიკაჭა.*

მოიკაჭვება-ს *გრძლე.* წყლით (წყლით და საპნით...) ჭუჭყი მოსცილდება (რასამე ზედაპირს) *ატკაცი მ.*

მოიკაჭვებ-ა (*აწმ.* იკრიჭება) *გრძლე.* კოსტაც გამოეწყობა. — მოიკაზმება. *სარკის წინ მოიკაჭო.*

მოიკიტ ვა-მოიპაჭვება-ა *გრძლე* მოიინთება, მოიკაზმება, — გამოეწყობა. ◻ **შდრ.** მოიკაჭა-მოკაჭება, მოიკოცვა-მოკაჭება.

მოიკიცხა-ს (*თურმ.* 'მოუტყამს თავისაზე') *გრძლ.* 1. შეიქადაგებს. *ცოტა მოიკიცხა და ისე დაჯდება.* ◻ **შდრ.** მოიკიცხება, მოიკიცხება.

მოიკიდე-ს *გრძლ.* მოარულეს თავის თავს. მიიცილებს, მოიშორებს, აიცილებს.

მოიკიცხა-ს (*თურმ.* 'მოუტყამს თავისაზე') *გრძლ.* 1. შეიქადაგებს. *ცოტა მოიკიცხა და ისე დაჯდება.* ◻ **შდრ.** მოიკიცხა, მოიკიცხება.

მოიკიდე-ს *გრძლ.* მოარულეს თავის თავს. მიიცილებს, მოიშორებს, აიცილებს.

მოიკიდება-ს (*აწმ.* იკიდება) *გრძლ.* 1. განიკურნება, *ჭრილობა მოიკიდა.* 2. იგიჟება, რაც მოინარჩუნებს.

მოიკოდვება-ს *გრძლე.* მოიწყვეტს; მორწყვა შეიძლება. *მოსაკანი მ.*

მოიკოცვა-ს *გრძლე.* რბენით მოდის. *ქალი მოიკრბოდა.*

მოიკოცნა-ს (*თურმ.* მოუსაზრებია; *აწმ.* ისაზრებს) *გრძლ.* მოიიცრებს: მიხედება. სცნაობდა *მ.* ◻ **შდრ.** მოსაზრება, მოსაზრებული, მოუსაზრებელი.

მოიკასკიდნა-ს (*აწმ.* იასკიდნება) *გრძლ.* ვისიმე, რასამე დაცდენას, არცოდნას შეამჩნევს, იგრძნობს.

მოიკაჭა-ი (მოიკაჭოს) იანის მსწორეული (სახა.): **მოიკაჭვება-ს** *გრძლ.*: *ჩვეულებრივ მრ.* მოიხარებენ ◻ **შდრ.** მოიპრასკუნებენ, მოითხუთხრებენ, დასხდნენ და *მოიხარებენა.*

მოიკაჭვება-ა *გრძლ.* საფრად ვამოიცვებს.

მოიკაჭვება-ს *გრძლ.* ხაკრზე გაპოეტებს, მოაპოეტებს.

მოიკაჭვება-ს *გრძლ.* ოფიცერ, რაც მოისაქმებს.

მოიკაჭვება-ს (*აწმ.* იკაჭვების) *გრძლ.*: თავს მოისაუნებს — თავს საწყლად, საცოდავად მოარჩენებს. ◻ **შდრ.** მოისაწყლება, მოისაწყლება.

მოიკაჭა-ს (*თურმ.* 'მოუსვამს თავისაზე') *გრძლ.* ნაბიჯებს, გაიარა-გამოიარა. *ბევრი მ.* ◻ **შდრ.** მოსვამს, მოსვამენ.

მოიკაჭა-ს *გრძლ.* ¹. ლაშქრდება, დაწყნარდება, დაშინდება. *სანამ თავისი წადილი არ აისრულა, ვერ მოისვენა.* 2. დაისვენებს. ³ დაწყნარდა დასაძინებლად. *ვაშინი მოიროვით და მოისვენეთ.* — *ორგორც ცხადვე, ისე მოისვენები.*

მოიკაჭება-ა *გრძლე.* მოსცლა შესაძლებელია. *შენთან აღარ მ.*

მოიკაჭა-ა (*აწმ.* ისკრება) *გრძლ.* გაისკრება, გაიშვებიანდება.

მოიკაჭი-ს (*აწმ.* ისკრის) *გრძლ.* მოსკრის თავისას, — გაისკრის, გაიშვებს *ხელი.* *ხელ-პირი მოისკრის.*

მოიკაჭი-ს[2] (*ნ. ძრ.* მოისკრება) *გრძლ.* მოიქნევს და გადააგდებს. *ქვა მოისკრა.*

მოიკაჭა-ს (*თურმ.* 'მუსრავს თავისაზე') *გრძლ.* მოსინდავს თავისას, *ფიბეზეი მოისინდა.*

მოიკიბნე-ს *გრძლ.* 1. ცვლილი აღიქვამს (ლანდარკს, ხმაურობას, მუსიკას და სხვ.), — ყურს დაუგდებს, რადიოგადაცემას *მ.* — *მოისმენდას მ.* 2. ლაქვებებზე დასწერებით გვესმენა, მისწავლის რასმე *ახალ-ვეელის ისტორიას ცერს მ* ◻ **შდრ.** მოსაისმენი, მოუსმენს, მოსმენა, მოსმენილი, მოსმენი, მოსასმენი, მოსასმენი, მოსასმენი, მოსასმენი.

მოიკიდი-ა *გრძლე.* ისმის იქიდან აქეთ, *ჭეხილი მ.* — *ფეხის ხმა მ.* ◻ **შდრ.** მოესმის.

მოიკოშა-ა (*აწმ.* ისაშება) *გრძლე.* 1. ბილო მოიცემა, — განაგებენებს; აღმოიფხვრება 2. შეწყდება, აღარ ქნება, დაეძს *მოიშვა მ.* — *მოსი ხა-ხსნებელი მოისაშა.*

მოიკრაშა-ს *გრძლ.* მოსრესს თავისას, — დაისრესს, თვალები მოისაშა.

მოიკიბლიდნა-ს 1. *გრძლ* თავს მოისულელებს — თავს სულელად ამოქნევს მასთან მჭიდრო. 2. *გრძლე.* ცოტა სულელდა, — მოისულელა.

მოიკარჩვა-ს *გრძლ.* სურველი გაუწევნება რასამე, მოიწადინებს, მოიგნებებს, სურვილს გამოლტვამს, *დაიწყე მოიკარჩა.* — *გასვლისება მოისურა.* ◻ **შდრ.** მოესურება, მოისურება.

მოიკაჭვება-ა *გრძლე.* ცოტა სუსტია. *მუშაობა მ.* — *ეროსაკაცად მ.*

მოიკიდნი-ი *გრძლ.* თავის მხარეზე გადაიყვანს ფულით, საჩუქრებით. *მოწმეები მოისყიდეს.* ◻ **შდრ.** მოსყიდება, მოსყიდული, მოსასყიდი, მოუსყიდელი.

მოიკიდნა-ს (*აწმ.* იისრაფება) *გრძლ.*: ხალოვნებს მოისწრაფებს — სიცოცხლის ბაღრეზედ მიისპობა. ◻ **შდრ.** მოესწრაფება, მოესწრაფება, მოსწრაფება, მოსწრაფებული.

მოიკიდნა-ა *გრძლე.* მოეშვებოდა მოაჩქარის, *გოგო-ბიჭები მ.* — *ბიჭები მოისწრაფოდნენ.*

მოიკიბა-ს[1] (*თურმ.* მოუსთამს) *გრძლ.* მოისაცმს (ქვეწრით ან ირგვლივ) ბეურს. *შეილები გულოსით მოისაცა.*

მოიკიბა-ს[2] (*თურმ.* მოუსთამს; *აწმ.* ისაცმს) *გრძლ.* 1. გამოიტანს, გამოიცამს ბეურს (ნაცოფს, ფიქრებს — ქაღალდზე). *გაშლის კარად წოსაცა.* 2. იგივეა, რაც ეაწოსაცამს. *ნაპაცი მ.* ³ მალეს მოისაცმს — მალეს, სიკეთეს იზამს.

მოიკიბება-ა *გრძლ.* მოისხლტება თავისას ან თავისიანს, მოიშორება, მოიეცილება. *ძროხამ ბჭი მოისაცა ლეტა.*

მოიკაჭა (*მოიტანს ხშირს ხრამანებითის შეცილილი და გაუგებარი ფორმა*) — (სატ.) მოიცილა! *მოიტა ეე ამთი, მე დავაყარე!*

მოიკაჭა-ს *გრძლ.* ¹. წამოიღებს გარკვეულ ადგილამდე. *წყალს მ.* — *ხელისარეგ ბევრი ბეურე მოიტანა.* 2. გაიჩენს რაიმე მოქმედების შედეგად: მასი წყალობით გაჩნდება, იქნება. *სიკეთეს მ.* — *ზარალს მ.* 3. (ქმნ. ობ.) ქმენს (შეცნობ) მოიცილებს, მოიქცევა. *ბე წაიქეც და კონკიან მოიტრალით ქეციმ მოიტანა.* ◻ **შდრ.** მოიტანება, მოიტანა, მოტანა, მოტანილი, მოსატანი, მოსატანი.

მოიკაჭა-ს (*თურმ.* მოუტაეია; *აწმ.* იტაცება) *გრძლ.* 1. ძალით წაიღებს ან წაიგდებს. *ქალი მოიტაცეს.* — *წვეთმა ცეცხლი მოიტაცა, ჩვენი სენოსაც იტაცა.* 2. სწრაფად წაიღებს. *ელვისაი კამერები მოეტაცა წყალს.* ◻ **შდრ.** მოატაცებინებს, მოატაცება, მოტაცებული, მოტაცებელი, მოსატაცებელი, მოსატაცებელი.

მოიკიბა-ს 1. *გრძლ.* 1. მოტყდნა (მოისკდეს) თავისთვის. *ხეები მოიტყდა.* 2. გადატ. დაიმშვიდა (ხელს, ფეხს...). *ფეხი მოიტყდა.*

მოიკიბნებინება-ს *გრძლ.* ტრფიალით ზედაპირზე მოიცილება (სითხე).

მოიკაჭა-ა *გრძლ.*: ხმას მოატკბობს — ტკბილად დაიწყებს ლაპარაკს. ◻ **შდრ.** მოეტკბობა, მოტკბება, მოეტკბება, მოტკბობა.

მოიკარჩე-ს *გრძლ.* დატოვებს თავის თვის, — მოინარჩენებს, შეშორინაბავს. *უკან დახარჩენებელი ფული მ.* ◻ *უკან მოიტოვებ* — გაისჭერება. *უკან ჩაბოდიშებს. ბაღე ებერნაბმა უკან მოიტოვა მოშაველი ბაღები.* ◻ **შდრ.** მოტოვება, მოტოვებული.

მოიკიდნა-ა *გრძლ.* მოაკარაკლებს თავისას ან თავისიანს. — მოიბრძენებს. *კოცონ მოიკიდნა.*

მოიკიდნა-ა *გრძლე.* იფიცება, რაც გაიტყრესება.

მოიკიდნა-ა (*აწმ.* იფიცება) *გრძლ.* ¹. მოიკიდნა-ს (*თურმ.* 'მოუპირავს თავისას' *აწმ.* იტირავებს) *გრძლ.* მოკირავებს თავისას ან თავისთვის. *გულისპირს მ.*

მოიკიდნა-ა (*აწმ.* იტირება) *გრძლე.* მოქირავებს. *ბაგეს.* ◻ **შდრ.** მოეკირავება, მოკირავება.

მოიკიდნა-ა *გრძლ.*: თავს მოიკაჭლებს (სატ.) — ძალიან ეეცდება რასმე, თავს ეკამოცდება რამისთვის, ეიმეცსთვის. ◻ **შდრ.** მოეკირავება.

მოიკიდნება-ა *გრძლ.* (სატ.) 1. გამბიარულდება, გეწეებაზე მოვა. 2. მოიხასიათება, მოეკირავება, მოეკირავება. ◻ **შდრ.** მოეკირავება.

მოიკაჭა-ს (*თურმ.* ' მოუტყეპავს თავისას') *გრძლ.* ¹. ტყეპავს ფიქრებს, *ცარიელ მოეკირავა.* ³ (სატ.) მოიხასიათებს, მოიკირავებს. *ჯადოსი მოიკირავა.*

მოიკიდნა-ა *გრძლ.* 1. სასიამოვნოდ დამშვიდებას; მოთმინებას ან ნებისყოფას. 2. ცოტა ლაგდება (ტკივილი). ³. ცოტა ნელდება, მოეკირავება.

მოიკიდნა-ს 1. *გრძლ.* რომელიმე ეერით მიმართულებით სწრაფად მოეწევენ გაკაპასებს, აამოძრავებს. *მოეკარ მოიქნა.* — *მჭეიდროს კეერი მოიქნა.* 2. *გრძლე.* მოეის და იქნეს. *მეზიარი მოიდგიდა და ეეიის მოიქნევდა.* ◻ **შდრ.** მოეწევა, მოეწევა, მოეწევა, მოსწევა, მოსაწევი.

მოიკიდნა-ა (*აწმ.* იტრიალებს) *გრძლე.* მოეკირავებს; შეიძლება მოეკირავნენ.

მოიკიდნება-ა (*აწმ.* იტრიალება) *გრძლე.* ქუჩაში, შავი ლუქუნებით დაიფარება, დაბნეულებად (ტა). — ◻ **შდრ.** მოეკირავება.

მოიკიდნა-ა (*აწმ.* იტრება) *გრძლ.* 1. იგივეა, რაც მოიღეწება. 2. გადატ.: ცოტა ეეება (სატ.). ◻ **შდრ.** მოეკირავება, მოეკირავება, მოეკირავება.

მოიკიდნა-ა (*აწმ.* იტკვეს) *გრძლე.* 1. იმოკვლების რაიმესაკენაც. ეიმაში ასე თუ ისე, ეკამაც მოიკეთ. 2. (ძე.) უკანეე მოეა. 3. მოიკირავება. 3. კეერების ლმაში დაიწეებს (გაიკარეებელი ქაიამი ან სხვა მაიაური ფრინველი). 4. (ძე.) რომელიმე (ახალ) სარწმუნოებაში მოიღება.

მოიკიდნა-ა *გრძლ.* 1. მოიაოსებს, ადგილს მოეწვნის თავისთან. *ბაკეში შეაში მოიკეიდა.* 2. მოიბრძენებს, მოიკირავებს. *ქუდს ეკერაზე მ.* 3. მოიბრძენებს; მოიღეწება. *ბაკი გვეიდეზე მოიქეია.* ◻ *ეკერ*

მოძღვარ. ♢ ზედაც[ეკ]ი ზედაც[ეკ]ი, ნ. ვეფხ. მოსწ. მაგრ[ეკ]ი[ეკ]ი მოვრდ[ეკ]ი. მოსწ. ♢ ზედაც[ეკ]ი ზედაც[ეკ]ი, ნ. ვეფხ. მოსწ. მაგრ[ეკ]ი[ეკ]ი მოვრდ[ეკ]ი.

მოილე-ს ზედ. ტანისკენ (რიგიანად ბმის ტანისკენ) ნ. ! ბმაგდნ., ზედაზნ... მოილე-ს ტანის დეფიციტი (და სპორტი ხშირ ტანი. მიზეზია). მოილის მოილის (ტ.) დეფიციტი, მოილა. მოილე-ს ტანი. ♢ ზედ. ტანისკენ, მოილა. მოილე-ს ტანი.

მოილე-ს ზედ. ტანისკენ. წრიალ-ე ტანისკენ (ტანის ტანი.) ! ტანისკენ მოილე-ს ტანი. ♢ ზედ. ტანისკენ,

მოიწონებს – ,,მასკოლიული იქნება თავისი თავით; ხანდაზეის თავისი რამეთო, ვინმესთო.

მოიწოვა-ს (*თქვა, ' მოუწოდა თავისთ*) *გრდ.* ზელას მხისთო მოიწვიდნეს, მოიყოლეს (ოფლს, ცრემლს).

მოიწოვა-ს *გრდ.* იფიეკი, რაც დაიწყებს. ▫ შდრ. მოწყება, მოწყვეული.

მოიწყვლ-ს *გრდ.* უგუნებოდ გაბღენა, – ცალონდა, დაღალულიყავი. *უსეშოდ არ მოიწყვნეო! – ეთმაზაც მოიწყვნა.*

მოიწყვლ-ს (*აწ.* იწყვეტს) *გრდ.* მოწყვეტს თავისას ან თავისთის. ♦ წვილს მოიწყვეტს – ალლას ლაღლეცას (მძიმე ზრომით).

მოიწყოდ-ს *გრდ.* მოიწყოს თავისას ან თავისთის. *ცხოვრება კარგად მოიწყო.* – *სახლ-კარი მოიწყო.*

მოიხად-ს *გრდ.* – თავის ლრობ (დამბ...) მოხადა – თავის ცხოვრებას დასარულება. ‖ გალაღდო გაუვი, დამეფერებდა, თანამედროვეობისათვის უკიდო გახდება.

მოიხვევ-ა *გრდ.* უკანა, შეიმსება (ტერფისი ქვებით, ოქროთი, ვერცხლით...), მიქედავენ და *გარსკვლავებით მოიხვევ* (ფიგურ.).

მოიხვია-ს (*აწ.* იხვევს) *გრდ.* 1. მოუკეცს თავისას. ხელზე ხელი *მოიხვია*. 2. მაგრად შემოირტყამს, შემოკრავს. *ქამარი მოიხვია.* ▫ შდრ. მოუკეცს, შეუკრავს, მოიკეცა, მოიკერილი, მოისაკერი.

მოიხვიანებ-ა *გრდ.* იცოცება, რაც შეიმეხნება

მოიხვიანი-ს *გრდ.* იგეიება, რაც შეიმეხნების.

მოიხვრპა-ა (*აწ.* იხვრპება) *გრდ.* 1. მოიჭიკნეს, მოჭრა შეიძლება. 2. სწრაფად მოკა, – მოკარდება. *ცხენიანი მოიჭრა სანლაზ.*

მოიხარ-ი (*აწ.* იხვის) *გრდ.* 1. მოჭრის თავისას, – მოიცვეთს *შეჭეპი მოიჭრა.* – *ნაწნავები მოიჭრა.* 2. მოჭრის თავისათვის. *ეული მოიჭრა.* ♦ თავს მოიჭრის – საქეცერიდ თავს შეიჭეხვნეს.

მოიხვპავ-ა (*თქრა.* ' მოუქსაკთ თავისთ') *გრდ.* მშიერად მოიხვეპს სხეულზე. *ნაბადი მოიხვეპა.*

მოიხაზ-ა *გრდ.* იცივეა, რაც შემოიხაზება

მოიხაზ-ა *გრდ.* მოხაკაუნენ; მოხაკეცა შეიძლება. *თბილი მოიხაკა.*

მოიხარვპ-ა (*თქრ.* მოუხარვპას) *გრდ.* 1. გაიხარვპა, მოიხარვპა, მოიხარვპა. 2. მოიხარვპა თავისათვის. *კვერხს მ.*

მოიხარპვ-ა (*აწ.* იხარპება) *გრდ.* დღეებით მოიზღაღება რამ სამხედრად; მოხარპვენ. *თეეში ბაღე მოიხარპა.* ‖ დღეებით დამუშაღება რამე. *ეკბი მოიხარპა.*

მოიხატ-ა *გრდ.* მოხატვენ; მოხატეა შეიძლება. *დარბაზის კედლები მოიხატა.*

მოიხდენ-ს *გრდ.* შეიფერება, იეშვება, აიტანს. ▫ შდრ. მოიხდენ[2], მოიხდენი[2], მოსახდენი[2].

მოიხდი-ს (*აწ.* იხდის[1]) *გრდ.* 1. მოიძრობს, მოიცილებს (ზედ ღახურილს, დაფარებულს, მოსახმულს). *ქუდი მოიხადა. თავსაბანი მოიხადა. – ნაბადი მოიხადა.* 2. ავადმყოფობას, ეშმიერებას (ისეთ ავადმყოფობას, რომელიც ადამ განეშორებოდა). *წითელა მოიხადა.* 3. შესარულებს (თავის ვალს, მოვალეობას; სასჯელის ვადას..). *ვალი მოიხადა სამშობლოს წინაშე.* – *სასჯელი მოიხადა.*

მოიხეპვ-ა (*თქრ.* მოუხეპას) *გრდ.* 1. თვალს მოაშორებს (ოქიდან აქეთ ან უკან). 2. გადგ. უკეთ გაბღება (ავადმყოფი). – მოიკეთებს.

მოიხვ-ა *გრდ.* მოხეკენ, მოხეკეა შესაძლებელია.

მოიხვ-ს *გრდ.* მოხეკეს, მოხეკეა შესაძლებელია. *კამის კალთა მოიხვა.*

მოიხვ-ს (*აწ.* იხვეკს) *გრდ.* მოიხეკეს თავისას, თავისთვის ან თავისაზე. *თავსაბანი მოიხვა.* – *ნაბადი მოიხვა.*

მოიხვპ-ა (*აწ.* იხვეპს) *გრდ.* მოიხეპეს თავისას, თავისთვის ან თავისაზე. *ბოქვინა მოიხვპა.*

მოიხვპ-ა (*აწ.* იხვეპს) *გრდ.* მოიპოეპს, მოიპეს (ფეხს, ქონებას.. სახელს...). ▫ შდრ. მოეხვეპს. მოხეპეს, მოიხეპეი, მოხეპეული, მოხახეპეი, მოსახეპეი.

მოიხვევ-ა (*აწ.* იხვევა) *გრდ.* მიწა, ნიადაგი გაეხეიერებს (გუნთით და მიხთ.) რისამე დასათვალ., მოხხვენ. *ანეული მოიხვა.*

მოიხიალ-ა (*აწ.* იხიალება) *გრდ.* ტკლაპ მოეწონება ვინმე, რამე. *ქალის სალაპნით მოიხიალა.*

მოიხილ-ა (*თქრ.* მოუხილას) *გრდ.* (ზ.) ნახეს, იხილავს. ▫ შდრ. მოხილეა, მოსახილავი, მოსახილველი.

მოიხვ-ა *გრდ.* ხლანით, კლანით მოდის, მეელი *მ.*

მოიხვ-ს *გრდ.* იცივეა, რაც მოიხხვება

მოიხარ-ს *გრდ.* 1. გამოიყვრება რამე, ისარგებლებს რამეთი. – იჭერება. *ეული ფრენოვილად მოიხარა.* 2. მოიხედელობს (საქეიფო). *რადგანაი მეზობლები მოიხარა.*

მოიხვრპა-ს *გრდ.* (წინე.) დაუხსნეს ისრების (ისეთისთან), – მოიწყვეს. *ამორჩეული მოიხვრპეს საკეთილთან.* ▫ შდრ. მოიხვრპის, მოხხრპა, მოხხრპილი, მოსახრპილი.

მოიხოვ-ა (*თქრ.* ' მოუხოვას თავისთ'; *აწ.* იხოვას) *გრდ.* მოხეთქეს (ოფლს, ცრემლს). ♦ ცხელის მოხოვას – ცხელოლეკი ლერწს მოიღოლეკს ენთანაც ამისუნცვით. *ცხელი სანლეკი მოიხოვა ცხელი.*

მოიხრპა-ა (*აწ.* იხრპება) *გრდ.* შეიწეკება ცხიმი; მოხრპაკენ. *ბაბო მოიხრპა.* – *ალტვენი მოიხრპა.*

მოიხრპა-ა (*აწ.* იხრება) *გრდ.* მიიღერეს, მოიკეკება, მოხრაკი; შეიძლება მოხარონ. ♦ წვილი მოიხრება – მოიკეკება (ალმასი – ხიბერისაგან, ჯაფისაგან...).

მოიხრ-ს (*აწ.* იხრის) *გრდ.* მოხრის თავისას. *ეული მოიხრა.* ♦ თავს მოიხრის – იცივეა, რაც ქუდს მოიხრის (*იხ.* ქუდი).

მოიხრპობ-ა *გრდ.* იცივეა, რაც მეიხრეპება ▫ შდრ. მოხრეპება, მოხრეპული.

მოიხრპვ-ა *გრდ.* იცივეა, რაც მეიხრეპება ▫ შდრ. მოხრეპება, მოხრეპული.

მოიხვპ-ა *გრდ.* ის. მოიღეპება. ▫ შდრ. მოხრეპება, მოხრეპული.

მოიხვპ-ა (*აწ.* იხვეპს) *გრდ.* 1. მოიჭრაზ, მოიჭრა (ან ლაწირს) ვისიმე, რისამე შესახებ. – მოიგონებს, ახსენებს. *აეტორი ტექსტში მოიხსენია.* ▫ შდრ. მოხსენიება, მოხსენიებელი, მოხსენიებული.

მოიხსნ-ა *გრდ.* 1. მოშორება, მოსცილება (მოპყრობით, მოსაკერებელ.). მოხსნა 2. გაათავისუფლებს, დანთხოვენ.

მოიხსნ-ს (*აწ.* იხსნის) *გრდ.* მოხსნის თავისას, – მოიცვეს (მოშეგრებულს, აკილულს..). *ათავეულ მოიხსნა.* – *ზურგჩანთა მოიხსნა* – *ქამარი მოიხსნა.*

მოიხუპა-ა (*თქრ.* მოუხუპას) *გრდ.* 1. გამოსცილებს ან შემოსცილებს მოხუპვას (კარს...). 2. მოისხამს, ჩაიხიბნება. *ჩაიხიბნა მოიხუპა.*

მოიხვრპ-ა (მოყვარისა) ოყარით ამღები რასმე. – ოყარადარი

მოიხვპ-ა *გრდ.* გეხს მოიგეპება – იცივეა, რაც გეხს ოეეპებს ან ▫ შდრ. მოაეეპვინებენ, მოეეპება, მოეეპვა, მოეეპებული.

მოიხრპა-ა *გრდ.* მეხიერად თავს მოიყრის, მოეხრეპება ატეი.

მოიხარპვ-ა (*აწ.* იხარპება) *გრდ.* ეული მოიხარპება. ▫ შდრ. მოაეეპვინებენ, მოეეპება, მოეეპვა, მოეეპებული.

მოიხვპ-ა (*თქრ.* მოუხეპას) *გრდ.* 1. გამოსცილებს, რაც ეულს ოეეპებს ან ▫ შდრ. მოაეეპვინებენ, მოეეპება, მოეეპვა, მოეეპებული.

მოიხვპ-ა (*აწ.* იხვეპს) *გრდ.* 1. მოიჭრაზ, მოიჭრა (ან ლაწირს) ვისიმე, რისამე შესახებ. – მოიგონებს, ახსენებს. *აეტორი ტექსტში მოიხსენია.* ▫ შდრ. მოხსენიება, მოხსენიებელი, მოხსენიებული.

მოიხვპ-ა (*აწ.* იხვეპს) *გრდ.* 1. მოიჭრაზ, მოიჭრა (ან ლაწირს) ვისიმე, რისამე შესახებ. – მოიგონებს, ახსენებს. *აეტორი ტექსტში მოიხსენია.* ▫ შდრ. მოხსენიება, მოხსენიებელი, მოხსენიებული.

მოიხვპ-ა (*აწ.* იხვეპს) *გრდ.* 1. მოიჭრაზ, მოიჭრა (ან ლაწირს) ვისიმე, რისამე შესახებ. – მოიგონებს, ახსენებს. *აეტორი ტექსტში მოიხსენია.* ▫ შდრ. მოხსენიება, მოხსენიებელი, მოხსენიებული.

მოიხვპ-ა (*აწ.* იხვეპს) *გრდ.* 1. მოიჭრაზ, მოიჭრა (ან ლაწირს) ვისიმე, რისამე შესახებ. – მოიგონებს, ახსენებს. *აეტორი ტექსტში მოიხსენია.* ▫ შდრ. მოხსენიება, მოხსენიებელი, მოხსენიებული.

მოკვეთილ-ი რაც მოკვეთეს. *მ. თმა.*

მოკვეთა სახელი მოკლეს ზმნის მოქმედებისა.

მოკვეთვა-ს გრდ. ცხილი მოკვეთს, *მაკარა მოკვეთრება.* ▭ შდრ. მოკვერენ, მოკვეტინებს, მოიკვეტება, მოკვეტა-ნ. მოკვეტილ-ი.

მოკვეთება სახელი მოკვეთის ზმნის მოქმედებისა.

მოკვეთილ-ი რაც მოკვეთის ან მოკვეთილის. *მ. ტარიკელაი.*

მო-ი-კიდნ-ა (ფორმ. მოკუდ ებ'ია; *აწმ.* -კიდებს) გრდ. 1. მოაკვდებს, ჩაჰკიდებს (ხელს). *მხარზე ხელი მოკიდა.* 2. იცოცხლებს, ცოცხალ *მოიკიდა ზურგზე.* ▭ შდრ. მოაკიდებინებს, მოიკიდებს, მოაკიდებს, მოკიდება, მოკიდება, მოკიდებინებ, მოკიდებული, მოსაკიდებელი.

მოკიდება სახელი ‹მოკიდებს, მოუკიდებს ზმნათა მოქმედებისა.

მოკიდნელ-ი 1. რაც მოკიდებს ან მოეკიდება (მნიშ. 3). — ანთებული, მოდებული (ტანსაც). 2. რაც მოეკიდა (მნიშ. 4, 5). *ურას ობი აქორდა მ.* ‖ *ღუონ ჰქონდა მ.* 3. ვინც მოეკიდა (მნიშ. 6) ვისმე რაღმე. *სძიდე მ. – მტრად მ.* 4. მოყოლებული, დაწყებული. *უძველესი დროიდან მ.* ‹ ფხიზლად აქვს მოკიდებული — დამჭერებული საქმე.

მოკიდ-ი გრდ. 1. კიდელით მოდის. 2. მაკიდით. ▭ კიდელით მოსელეს.

მო-ი-კიდნებ-ა (ფორმ. მოკუიდებას) გრდ. ასხეს მოისხიას (რაიმე საცეცხლისაგან). *ია უნდა მოკიდნებას, პაკეშაო!* ‖ მოსთხოვს რასმე, *ოფიციანტს ანგარიში მოკიდნებას.* ▭ შდრ. მოკიდნებას, მოკიდნებინებ, მოკიდნებინებ, მოკიდნებინებ

ბოლოდროინდელ-ი ეინე მოიელოგინა. ახლად *მ.* ქალი.

ბოლოდროინ-ი 1. ცდა, მიცდა, ლოდინი. *ძმის მოლოდინით ბეღი გადაელია.* 2. იმედი, ეარაუდი. *მ.* გაუმართლდა. ¶ მოლოდინს გადაატარა – მოსალოდნელზე მეტი (უცნობისა...) ეამოედა, მოხდა. მოლოდინში – მოლოდინის დროს, რომ ელის (მაშინ). *შეელის მ. თეენენ.*

ბოლოდროინა (საუბ.) იეოდა, რაც მონაზონი (ეწინე 1).

ბოლოზაინა (ბოლოზაჩინი) [Viburnum orientale] ფაბალი ან ხაშეალი სიმაღლის ბუჩქი; აქეს სამ-ნაკეეთიანი ფოთლები; ისხამს წითელ, ეეწიან, ერთ-კორკიან ნაყოფს.

ბოლოსაკ-ს (თერძ. მოელაკეს) გრდემ. ეენის მოსწო მოეწენეს, თითს მოეხვიეს (რისაც ასაელეულად ეო პირის გამოეელებს *ეკაი ბოლაკა.* ◻ შდრ. მოელაკეს, მოელაკე, მოელაკილი.

ბოლოსავა სახელი მოლიაკეს ზმნის მოეწენებისა.

ბოლოსიძ-ი რაც მოელაკეს. *მ.* თოეენი.

ბოლოსკა (მოელაკვა) (ეუთხ.) იეოდა, რაც ბაღაა.

ბოლოსავა 1. სახელი მოელიაკეს ზმნის მოეწენებისა. 2. (მ.) სახელი მოილიაკეს ზმნის მოეწენებისა.

ბოლოსავა (ეუთხ.) იეოდა, რაც მოეერისა.

ბოლოსავა გრდეე. მცირედ დალეზა; რისამე ნაწილი დალეზა. ◻ შდრ. მოპალი.

ბოლოპარმ-ი ოდნავ ღერეი.

ბოლოეავა სახელი მოიიკენს ზმნის მოკმედებისა, – მხიარულება, ცრუა ტარება.

ბოლოეინ-ი ეინე მოიელინა, – გამხიარულებული.

ბოლოეობა-ა გრდეე ოდნავ გაღეზება.

ბოლოინი (ბოლონინა) (მ.) ღენინის მონაწილე; ღენინის მიეეარული.

ბოლეაბეზარებელ-ი (მომაბეზრებელია) რაე, ეინე თაეს მო'ა აბეზრებს ეიისე. *მ.* ცხა. – *მომაბეზრებლად წეიძს.*

ბოლაბარდება-ა გრძეე. საკმაოდ გამაერცხება. – მოლონიერება

ბოლაბარება სახელი მოიამაგრეს, მოიმაგრება ზმნათა მოეწენებისა.

ბოლაბარება-ი 1. ეინე, რაე მოამაგრეს (ზნაზე 1) *რაკეიდაან მ. ამბანაკი.* 2. ეინე, რაე მოამაგრეს (ზნაზე 2) ან მომაგრდა. *მ კოლმეურნეობა.*

ბოლიდელებ-ი (ძ.) მონოეეებული, ბოდებული. *მ. ნაეი.*

ბოლიდელიარება სახელი მოიმაგდელიარებს ზმნის მოეწენებისა.

ბოლიდელიარება-ი ეინე მოიმაგდელიერს, – მაგლერი. *მეზობლები მ. ჰყაეეს.*

ბოლიეკ-ი (მომსელია) 1. ეინე, რაე მოელს, ფიცი მომაეეით ალეზის, *ეაკაეი – მოლიაკეით.* 2. ახლაეფლის მომგეენე; რაე შემდეგ იქნება. *მ. წელი. – მ. აოქეენები. – მ თაოსა.* 3. აეწყოს შემდეგი დრო, დრო და მოელენები, რაე ჩვენს შემდეგ იქნება, მყოფადი. *ქეეენის მ.* მოსაელენი – ახლანდელი დროის, აეწყოს შემდეგ. *მ. შემეგდებით ეროსანეის.*

ბოლაკდევ-ი 1. სიკედილის პირას მყოფი, – ხულთბრძანეი. 2. იხ. მოკედა.

ბოლაკდინებელ-ი (მომაკედინებელია) სიკედილის გამომქედეი. – *სასიკედილო. მ. ბრძა-ქედნებული ღოდეა (რეალე.) – მეტად მძიმე ღოდეა. ¶ ძნელად საკაეი რამ.*

ბოლაკდება-ა (აქ. მარაგდება) გრდეე. საქმარო ნივთებით, მასალით, სურსათით... უზრუქეელყოფილი იქნება.

ბოლაკება სახელი მოიმარაგებს, მომარაგდება ზმნათა მოეწენებისა.

ბოლაკება-ი 1. რაე მოიმარაგა. *მ.* ნედლეელი. 2. ეინე, რაე მოიარაგა. *ყველა სკოლა მომარაგებულია საბეელმძღეანეღეებით.*

ბოლაო თანეღეულე: ოდიეე, რაე მოსაო, იხ. მარგა 1 პირთან. *წერილი ზემს მ. იყო გამოგზაენილი.*

ბოლარიკ-ს (თერძ. მოეზარითეს; აქ. მარითეს) გრდ. 1. აქეთ მოაქეეს, მოაეეეს. 2. მოაშაეებს რაზედაც (საბრძოლეელად, თაედასხმისათეის...); გარკეეეე მეგობართან მისეეეს. *არწეეს ქალაქე-ბი მოხარათა. – მეეელეი მოეხარათ.* 3. მიმართაეს პირეელ ან მეორე პირს. *წერილი მოეეხარათე.* 4. აეწყოს (სიმეონის საკაეს). 5. რამე მეეანაზღაეს (საათს და მისთ.). ზამპარას დაეხეეს ასაბუქებლად. *საათი მოხარათეს.* ◻ შდრ. მოეეხარათება, მოიხართება, მოეხარათება, მოიხართება, მოეხარათეი, მოხმართეი, მოხმარათება.

ბოლარიტება 1. სახელი მოიხარათეს ზმნის მოეწენებისა. 2. მიმართეა. მიეწოდება (პირეელი ან მეორე პირისადმი).

ბოლარიტ-ი რაე მოიხართეს *მ.* ბაათი.

ბოლარიტება სახელი მოიიმარჯეებს ზმნის მოეწენებისა.

ბოლარიჯებელ-ი რაე მოიხმარეეს. *ბეღში მ. ეეთი.* – *სასრულად მ. თოეი.*

ბოლაზეავებელ-ი (მოსაზეავებელია) რაე მოაზეავს რამე, – *რასაც მანიშნებელი, რასაც ეკისკეეან ნიშანი.* – *მიეზეავებელი. ეეყაბის მ. ქაბილი. – კარეის. ს. ცინაბები.*

ბოლაბება სახელი მოეხაბეს, მოეეხაბება ზმნათა მოეწენებისა.

ბოლაბება-ი 1. რაე მოეხაბეს; რაე მოეხაბება. *მ. ბეღეები.* 2. რამე მოიხაბა. *მ. ღელ*

ბოლაბებელ-ი (მოიხაბეღებელია) ეინე, რაე ' მო'აბეეეეს ეიისე. *მ. ბარეეერია.*

ბოლაღი ეოკათი მალეი. *მ. მორეკ. – მ. კარკ.*

ბოლაეკეიებელ-ი (მომაეკეიებელია) ოგეეა, რაე მომგალობელი.

ბოლაეკ-ი რაე. ეინე მოღეა.

ბოლაბა-ი 1. ეინე, რაე ' მო'აეეეს ხმას. *მ. ბიჭეეი.* 2. (ძ.) ზრნობი ხაჩოს მსეეეელი. – შეეეთი. *მოიჭაბა.* 3. (ძ.) ზრნობი ხაჩოს მოიჭაბეი. *კარი შემნაბეი სეეთაა კარც მოიჭეებ-სარ.*

ბოლაბაბიბ-ი (ეამომეეი.) იხ. მოეეხაბი

ბოლაბაკილ-ი ეინე, რაე მოაეეეს – გამომეეეეი. *ალმეეეელი (რაიმე ეეძმობილის და მისთ.). სეეეის მ. სამეეეა. – მაეის მ. ეეაბალი. – ცრუპენეის მ. ხეირათ*

ბოლაბინ-ი, ბოლაბილაკილ-ი (მომეეორებელია) ეინე მოიეეეეის ტყეეეის მ.

ბოლაბილაკ-ი ეინე, რაე მოაეეეს. *ლაბეს მ. მეზობელი. ¶ ბაბილაკილი კაბეეი მ.!' თეალზე მ. ცრემლი.*

ბოლაბა-ი 1. ეინე მოაეეეს რამე. 2. ეინე, რაე მოსეეეს რამე და ცდილს ც.

ბოლაბინეი 1. უმეაელეე მოშეეეი, შემდეგში. *ბოლაბეეი წლები. – მომდეეეი ეკეიდეი.* 2. ახალეი მოშეეეი, – უმცროსი (და ან ძმა).

ბოლაბილაკ-ი (მომეეიარებელია) რაე მომეეარებს.

ბოლაბიკაობა-ს გრძეე. 1. მოედინება, მოდის. *ალაზანი კახეთის ე. ეაბალე ეაქეს, გაბოლს, მოდის. ცნობები ძეეელი წყაროებიდან მ.*

ბოლაბეკა-ი ეინე ემდეომის ეეისე, რასმე. *ბეღის მ. – მ. აბაეთ ჰაეეს.*

ბოლაბება სახელი მოიმდეეეს ზმნის მოეწენებისა.

ბოლაბება-ი ეინე მოიმდეეეს, – დამდეეეებული.

ბოლაბი-ი [ლათ.] 1. ღრის უმცროსები მონაეეეი. 2. რაიმე თეალსაზრისით ეწინეეეელებით გაეეემეეეა, ეეთაბეება, ღრო. *გადამწყეეეეი მ. – ბეღ-საეეეეი მ.*

ბოლაბებელ-ი უფრო ბეეეი: ბეტი; ბეტისმეტი *მ. ეეთაალეეა. – ეეთაბნ მ. ხაო ათ მოსეჭაბრძება და ეეიეეეეეი მ. ეეყაეეთ. – ბიჭეეტისეეა – ბეტისმეეეტ-ნ. ეეეეეაეე ბეტნ მ. ეეაეარეი ეეენაბ.*

ბოლაბინ-ი ეინე მოიაეეეს რამე (ეინე მოაეარა რამე). *მაა ეა ასიან. მ.* 2. ეინე ეეეეის, მოეეეის (ზნაე 2) ეეისე, რასმე. *გაეეეეების მ. – ოფაბის მ.*

ბოლაბილაკება-ა (აქ. მზადება) გრძეე. 1. მზა გახდება, მზად იქნება, – გაეზადება 2. ნაადეეი, საფეეეელი, საჭაბალი პირისეეის შეეეებება არსაბ-ეე განსაზღეეეეულებეე. 3. ეაეეეეონება, დახეეეეეეეა. *კითხეაბის ტრაქტორისტი მოეზადდა.*

ბოლაბება სახელი მოიაზადებს, მოიმზადება. მოეეზადება ზმნათა მოეწენებისა.

ბოლაბება-ი 1. რაე მოაზადება ან მოზადდა (ზნაე. 1, 2). *მ. ეაბაზადება ან მოზადდა (ზნაე. 3). მოეზადა. მ. ეაბაზადება. – ქარბნის-თეის მ. კარადები.*

ბოლაბება გრძეე. (საეუბ.) ზზე კარგა ბაღეე ამეეა, – მოდეეეედება.

ბოლაბინ-ი (მომზარალია) ეინე უზეაბს, – მაგეეარეეი.

ბოლაბიდელ-ი რაე მოიმზადა. *მეეიბანის მ. ბაკანი.*

ბოლაბაბ-ე ეინე ერთი აღეეიდან მეორეზე გადაეის საცხეეირებლად. – *მიხეეეეელი. აჩაკ.ეეიდან მეხეირები. მ. ტოეეები.* ¶ ეინე ზამთარს ბაღში აგა-ერებს. *ზაფხეეის ეი – მთაში. მ. მწყემსები.*

ბოლაბაბება-ს გრძეე. მომთაბარეა, მიიეეეეის– ღე ცხეეირების ეძებეე. *კიერაეები მომთაბარეობ-დნენ.*

ბოლაბაბება მოითაბარეო ყოფნა.

ბოლაბინაბება-ი (მომეეიარებელია) ეინე ' მო'აეიეირებს გარეეე ცხეეირებს. *ეეეეეეეის მ.*

ბოლაბეზ-ი ეეისე, რასაც მოითეეა შეეელა. *მ. აგაზანაი. – ხალი მეტისმეეეტად მ. ეეხეეეეა.*

ბოლაბება-ი 1. ეინე სხეეისაგან ბეეეს მოაეორეე, – მეკარე. *მ. ხელმძეეანეე.* 2. ეინე კარ-ეაად ერეეეეა რაიმეი და მაღალი ბარისხის რამე (მაგ., ნაზარჩოეეს) მოიიხოეე. *მ. მწკეეეეელი. – მ. მაეურეეელი.*

ბოლაბინებელება მომეხიერება ოეეისება; მოეხიერეე უნარი.

ბოლაბეზება სახელი მოიმეზეეეს ზმნის მოეწენებისა.

ბოლაბეზება მოიპაეჭრით დატარეა. *ბეეჩეელის მ. ⊂ შდრ. მოპირაჭრეეელი.*

ბოლაბეკაბება-ი მოსაჭრელი დატარეა. *მ. ეეეეა.*

ბოლაბეკ-ი იეოდა, რაე შემოეეეეი.

ბოლაბეკაბა (მოპოეჭაეია) მოსაზღეეე, მეზობელი, ახლო ყოეეი. *მ. რაიონები. – მეეენოეებს მ. ცაიეები.*

ბოლაბა სახელი მოიმეეეს, მოეეეეება ზმნათა მოეწენებისა.

ბოლაბა-ი (მოიმეეეეია) მოსაზღეეე, მეზობელი, ახლო ყოეეი. *მ. რაიონები. – მეეენოეებს მ. ცაიეები.*

ბოლაბა სახელი მოიმეეეს, მოეეეეება ზმნათა მოეწენებისა.

ბოლაბა-ი 1. ეინე, რაე მოიმეეეს; რაე მოეეეება. *მ. ბეეეები.* 2. ეინე, რაე მოიმეეეს (ზნაე 2) ან მოეეეება. *მ. ეეეეეეეეეი

მოშორება (მოშორებისა) ვინც მოეშორო რასმე. — მშობელი, მხლებელი; მოწყმ. *ძველი აბრების მ. — ბეჭდის მ.*

მოშორებული ი ლეული, რაც მოშორებული. ჩიტს ფრთები ჰქონდა მ.

მოშორი (მოშორისა) ვინც მოიშორებს. *მ. ტკივილი. — მ. ნერვიში.*

მოშორი ლ ვინც რაც მოიშორებს ან მოიშორებული. *მ. ტკივილისა

წინააღმდეგი შეხედულებების მქონე. – მოწინააღმდეგე (პარიან). მოპირ). მოპირდაპირენი უფრო მეტნი იყვნენ, ვიდრე მომხრენი. 2. ხალიჩული შეკიდულების ერთ-ერთი მონაკვეთი შუაში. მოპირდაპირენი ერთმანეთს შეუპყრნენ.

მოპირპა სახელი მოპირპას ზმნის მოქმედებისა.

მოპირპირებია (მოპირპირობის) იგივეა, რაც მოპირდაპირე.

მოპირპირებინა გრძლვ. რამეზე შეიკაპიწი ქვის, ხის ან ლითონის ფენით დაფარვა, მოპირკეთება.

მოპირპირება სახელი მოპირპირებინა ზმნის მოქმედებისა.

მოპირპირებული იხ. მოპირპირებული.

მოპირპირებული სახელი მოპირპირებინა ზმნის მოქმედებისა.

მოპირპირებული იხ. მოპირპირებული.

მოპირპირი იხ. მოპირპირი.

მოპირპირობა იხ. მოპირპირობა.

მოპირპობა იხ. მოპირპობა.

მოპირპობინა იხ. მოპირპობინა.

მოპირპობინება იხ. მოპირპობინება.

მოპირპობინებული იხ. მოპირპობინებული.

მოპირპობინებული იხ. მოპირპობინებული.

მოპირპობინი იხ. მოპირპობინი.

მოპირპობინობა იხ. მოპირპობინობა.

მოპირპობინობა იხ. მოპირპობინობა.

მოპირპობინობა იხ. მოპირპობინობა

მოაბრუნონ. 3. სადაც უნდა მობრუნდეს რამე. ტრამვაის *8.* წრაც.

მოსახვია *n.* რაც უნდა მოიხვიოს; რაც მოეკიდას ხელს შეუწყობს. *8. ალიხვიცა (ქსდრაკის პარტიაში).* მოსაკიდად — მოეკიდის მიზნით.

მოსაჯარისებელ-ი (მოსაცერებელია) 1. რაც. ვინც უნდა მოიჯარეონ. 2. რითაც უნდა მოიჯარეონ. მოსაჯარისებლად — მოჯარების მიზნით.

მოსაკარებელ-ი (მოსაგარებელია) რაც უნდა მოაგვარონ ზოგი რამ *მოსაგარებელია.*

მოსაკეთ-ი რაც უნდა მოგლეყონ, — მოსაწყენ-ტი. *8.* ბაღანი.

მოსაკონებელ-ი (მოსაგონებელია), **მოსაგონარ-ი** ვინც, რაც უნდა მოიგონონ. მოსაგონებლად, მოსაგონრად — მოგონების მიზნით.

მოსაგროვებელ-ი (მოსაგროვებელია) რაც უნდა მოაგროვონ.

მოსაღებ-ი 1. რითაც უნდა მოიღონონ. *ოფლის 8. წამალი.* 2. რაც უნდა მოღონონ. მოსაღებად — მოღების მიზნით. *წკვილი ძროხების 8.*

მოსაძიებე (მოსაძიებლია) ვინც საძიებელს.

მოსაჭდებელ-ი (მოსაზღუდებელია) რაც უნდა მოაჭდეონ. მოსაზღუდებლად — მოღუდების მიზნით.

მოსაპ-ი (ძე.) ჰომეზენელი (საბა); მორწმენე. *ღვთის 8.*

მოსაპ-ს 1. (*იყენ. 6. ძირ. ემოს*) *გრდეკ.* შემოსილია, დაფარულია რამით. *ძაღლს ბალანი 8. — მოხეულ თეთრი თმა 8.* 2. *გრდ. იხ.* შემოსავს. ⊂ შდრ. იმოსება, იმოსება, ემოსება, მოსილი, სამოსელი.

მოსაპ-ი (მოსაცილებელია) პურეული ან სხვა შეწონილ-ათვლილ-ტკეცის მეფით რაოდენობა, მიღებული ერთი წლის. *პურის 8. — ფერმის 8.*

მოსაპირკეთ-ი რასაც გარს უნდა მოაკეთონ რამე. *კაბაზე 8. არშია, მოსაკეთებელ — მოკეთების მიზნით.*

მოსაპირკეთ-ი 1. რასაც გარს უნდა მოეკონონ (იხ. მოეკონას, მნიშვ. 1). — შემოსაკეთელი. *შორი გზა ჯერჯან 8.* 2. ვისაც, რასაც უნდა მოეკონონ (იხ. მოეკონას, მნიშვ. 2). *ეს საქმე ადვილი მოსაკეთელია.*

მოსაპირკეთებ-ა კარგი მოსაკეთის მომცემი. *ვენახის 8 ქიმენი — 8. წელი.*

მოსაპირკეთებ-ა მოსაკეთის რაოდენობა ფართობის ერთეულებზე.

მოსაპირკეთ-ი 1. რაც უნდა მოიჩიჩინონ. *ეღობი აქეს 8.* 2. რაზედაც, რაშიც უნდა მოიჩიჩინონ. *ეღობის 8. ჯაჭ-ვი.*

მოსაპირკ-ს 1. რაც უნდა მოიხვიონ. 2. რითაც უნდა მოიხვიონ. *შეშის 8. მარბილი.* მოსახვა-დავად — მოხვიების მიზნით.

მოსაპრაზვა 1. სახელი **მოისაზრებს** ზმნის მოკმნებისა. 2. აზრი; შეხედულება, თვალსაზრი-სი. *საფუძვლიანი 8. — თავისი 8. გამოთქვა. — მი-სი 8. გამართალია.*

მოსაპრაზებელ-ი 1. ვისაც კარგი მოსაპრზების უნარი აქვს. — საზრიანი. *8. ბიჭი* 2. რაც მოისაზ-რება. — მოფიქრებული. *8. პასუხი. — 8. გეგმა.*

მოსაპრაზებელობ-ა მოსაზრებული თვისება. *8. გამოირჩევა.*

მოსაპრაზვ-ა (მოსაზეზოება) 1. რაც. ვინც ესაზღვრება რამე, ეისმე, — მომიზეზე. *8. ქვეყნე-ბი. — 8. ეკლესები.* 2. *ბალაკ.* ახლო მდგომი, მონათესავე (დარეი...). *8. მეცნიერებები.*

მოსაპრამენ-ი (მოსათვალებია) რაც უნდა მოათვალონ. მოსათვალებლად — მოთვლების მიზნით.

მოსაპრამებელ-ი (მოსათვლებელია) 1. რაც უნდა მოათვლონ სადმე, რამეში. 2. სადაც, რაშიც უნდა მოათვლონ რამე. მოსათვლებელად — მოთვლე-ბის მიზნით.

მოსაპრმ-ს რაც უნდა მოითბონ.

მოსაფიქრ-ი რაც უნდა მოიიფიქრონ, რის მოთმე-ნაც შეიძლება, — ასატანი. *განა ეს მოსაფიქრია? — მისგან ყველაფერი მოსაფიქრია.*

მოსაფლ-ი (მოსაწამებელია — სულის მოთქმის მიზნით. — შესაწუხებელად.

მოსაფრონ-ი 1. რაც უნდა მოითხონონ. 2. რითაც უნდა მოითხარონ. მოსახარებლად — მოთხრის მიზნით.

მოსაფრონ-ი რაც უნდა მოეთხრონ, — საჭმობი.

მოსაჯაზვ-ი 1. ვინც, რაც უნდა მოაჯაზონ. 2. რითაც უნდა მოაჯაზონ. მოსაჯაზვად — მოჯა-ზების მიზნით.

მოსაჯალ-ი 1. (*იყენ. 6. ძირ. ემოს*) *გრდეკ.* შე-მოსილია, დაფარულია რამით. *ძაღლს ბალანი 8. — მოხუცს თეთრი თმა 8.* 2. *გრდ. იხ.* შემოსავს. ⊂ შდრ. იმოსება, იმოსება, ემოსება, მოსილი, სამოსელი.

მოსაკალ-ი (მოსაცილია) პურეულის ან სხვა შეწონილ-ათვლილ-ტკეცის მეფით რაოდენობა, მიღებული ერთი წლის. *პურის 8. — ფერმის 8.*

მოსაკალმ-ი რასაც გარს უნდა მოაკეთონ რამე. *კაბაზე 8. არშია, მოსაკალებელ — მოკეთების მიზნით.*

მოსაკალ-ი 1. რასაც გარს უნდა მოეკონონ (იხ. მოეკალას, მნიშვ. 1). — შემოსაკეთელი. *შორი გზა ჯერჯან 8.* 2. ვისაც, რასაც უნდა მოეკონონ (იხ. მოეკალას, მნიშვ. 2). *ეს საქმე ადვილი მოსაკეთელია.*

მოსაკალიან-ი კარგი მოსაკეთის მომცემი. *ვენახის 8 ქიმენი — 8. წელი.*

მოსაკალიანობ-ა მოსაკეთის რაოდენობა ფართობის ერთეულებზე.

მოსაკ-ი 1. რაც უნდა მოიჩიჩინონ. *ეღობი აქეს 8.* 2. რაზედაც, რაშიც უნდა მოიჩიჩინონ. *ეღობის 8. ჯაჭ-ვი.*

მოსაკიდ ავ-ი 1. რაც უნდა მოიხვიონ. 2. რი-თაც უნდა მოიხვიონ. *შეშის 8. მარბილი.* მოსახვა-დავად — მოხვიების მიზნით.

მოსაკრაზვ-ა 1. ისეთი **მოისაზრებს** ზმნის მოკმნებისა. 2. აზრი; შეხედულება, თვალსაზრი-სი. *საფუძვლიანი 8. — თავისი 8. გამოთქვა. — მი-სი 8. გამართალია.*

მოსაკრაზებელ-ი 1. ვისაც კარგი მოსაზრების უნარი აქვს. — საზრიანი. *8. ბიჭი* 2. რაც მოისაზ-რება. — მოფიქრებული. *8. პასუხი. — 8. გეგმა.*

მოსაკრაზებელობ-ა მოსაზრებული თვისება. *8. გამოირჩევა.*

მოსაკრაზვ-ა (მოსაზეზოება) 1. რაც. ვინც ესაზღვრება რამე, ეისმე, — მომიზეზე. *8. ქვეყნე-ბი. — 8. ეკლესები.* 2. *ბალაკ.* ახლო მდგომი, მონათესავე (დარეი...). *8. მეცნიერებები.*

მოსაკომპანებ-ი (მოსათვალებია) რაც უნდა მოათვალონ. მოსათვალებლად — მოთვლების მიზნით.

მოსაკომპანებელ-ი (მოსათვალებელია) 1. რაც უნდა მოათვალონ სადმე, რამეში. 2. სადაც, რაშიც უნდა მოათვალონ რამე. მოსათვალებლად — მოთვლე-ბის მიზნით.

მოსაკომრ ავ-ი რაც უნდა მოითბონ.

მოსაკონებ-ი რაც უნდა მოიიფიქრონ, რის მოთმე-ნაც შეიძლება, — ასატანი. *განა ეს მოსაფიქრია? — მისგან ყველაფერი მოსაფიქრია.*

მოსაკონებელ-ი (მოსაფლებელია — სულის მოთქმის მიზნით. — შესაწუხებელად.

მოსაკონორნ-ი 1. რაც უნდა მოითხონონ. 2. რითაც უნდა მოითხარონ. მოსახარებლად — მოთხრის მიზნით.

მოსაკონორნ-ი რაც უნდა მოეთხრონ, — საჭმობი.

მოსაკაზვ-ა 1. ვინც, რაც უნდა მოაკაზონ. 2. რითაც უნდა მოაკაზონ. მოსაკაზვად — მოკა-ზების მიზნით.

**მოსაკალმ

ული მოტანით. მოხატვინებლად — მოტანების მიზნით.

მოსატყუებელ-ი (მოსატყუებლისა) (ტ.) რაც უნდა მოიტყუონ. – მოსატყუებელად. მოსატყუებლად — მოტყუების მიზნით.

მოსაპობ-ი რაც უნდა მოტეხონ. *ზ.* სიმინდი. მოსატეხად — მოტეხის მიზნით.

მოსარბილებელ-ი (მოსარბილებლისა). 1. რაც ვინე უნდა მარბილებლის ან მოტრიალებლის. 2. სადაც უნდა მოტრიალებლის ადგილ ქრისტიანის *ზ.* წრე. მოსატრიალებლად — მოტრიალების მიზნით.

მოსარჩენ-ი იგივე, რაც მოსაკუთებელი.

მოსარჩენებელ-ი[1] (მოსარჩენებლისა) 1. ვინც უნდა მოარჩინონ. შენი *ზ.* ბავშვი ეიან არის? 2. რითიც უნდა მოარჩინონ ან მოიტკეპონ. *ქ.-ხიხი. ზ.* საკნები. მოსარჩენებლად — მოტკეპის მიზნით. *ქ.* შენი *ზ.* ბავშვი ეიან არის? 2. რითიც უნდა მოარჩინონ ან მოიტკეპონ. *ქ.-ხიხი. ზ.* საკნები. მოსარჩენებლად — მოარჩენის მიზნით. *ქ.* ჩემი

მოსახსენებელ-ი 1. რაც უნდა მოიხსნას. 2. ვინც უნდა მოიხსნას. 3. რაც უნდა მოიხსნას. მოსახსნელად — მოსახსნის მიზნით.

მოსახსნა-ი 1. რაც უნდა მოიხურონ. 2. რაც უნდა მოახურონ ან მოიხურონ.

მოსაცა სახელი მ ო ს ე ც ე ს. მ ო ს ე ც ე ს ა — მოსაცა მოგებულებისა.

მოსაცავებდა სახელი მ ო ა ს ე ე ვ ა ღ დ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

მოსაცავებელ-ი სულდგმული. *მ. ბაბუკი.*

მოსაცარა (მოსეორისა) სეორის მაცურებელი. *მ. ბაღნი.*

მოსაცირე (მოსეორისა) ვინც სეორნობს. *მ. ახალგახორცობა.*

მოსაცირნობ-ი *გრძედ.* სეირნობით მოდის. *ქალები წყალზე-წყალისად მოსაცირნობენდნენ.*

მოსაცე-ი ვინც. რაც მოუსიც ან მოესია ვისმე, რასმე. *მ. ძაღლები.*

მოსაცმ-ს (თარმ. მოუსაცმს) *გრძედ.* რისამე მცირე ნაწილს შესაცმს, დაცვეს. *ჩაი მოსაცა. — ერთი ცალი მოსაცა* ▭ შდრ. მოსცმს.

მოსაცვნება სახელი მ ო ა ს ე ე ვ ნ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა. ნ მოსაცვნება აჩა აქეს — ვერ ისვენებს, — შუნუხებულია. მოსაცვნებას არ აძლევს — არ ასვენებს, აწუხებს.

მოსაცვნებელ-ი ვინც. რაც მოასვენებს, ვინც მოისვენა. ▮ დაუნებარებელი, შვებული. *მ. ებოლოცა.*

მოსაცა სახელი მ ო ე ა ზმნის მოქმედებისა. ▮ მცირედ მოსცა (სპეც.). — ოქტიან დიდი არეულობის, საერთო აღელვების, აურზაურის შესახებ.

მოსაცა სახელი მ ო ს ც ე რ ნ ს ზმნის მოქმედებისა.

მოსაცრ-ს (აწმ. სცრის) *გრძედ.* გასცრის, გააშუშხვინებს ▭ შდრ. მოისცრის!, მოუსცრის, მოისცრა, მოსცრა, მოსცრილი.

მოსაცრილ-ი ვინც. რაც მოისცრეს ან მოისკარა, ტალახით მ. ფეხსაცმელი — *სინამდვილეში მ.*

მოსიარულე (მოსიარულისა) ვინც, რაც დადის. *მ. ეკლესიაებრა. — ღონეზედ მ.*

მოსილ-ი 1. ჩაცმული, შემოსილი *ძაძით მ. — ჯაჭვნით მ.* ▮ დაფარული. *წვერ-ულვაშით მ. სიბნე. — მწვანით მ. მინდორი. — თოვლით მ. მთები.* ‖ შემკული. *ოსკაჭანდით მ. — ყვავილით მ.* 2. (წიგნ.) აღშფოთილი (რაიმე უფლებით).

მოსილ-ს-ა (თარმ. მოუსილეს) *გრძედ.* სილით დაფარავს (მდინარე). ▭ შდრ. მოსილვა, მოსილეული.

მოსილვა სახელი მ ო ს ი ლ ე ს ზმნის მოქმედებისა.

მოსილვილ-ი რაც მოსილა (მდინარემ). *მ. ნაპირი.*

მოსილწყავ-ს (თარმ. მოუსილწყავს) *გრძედ.* წინასწარ გასილწყავს, შეასწრებს *ხმელს ვადა მოსილწყა. — კარი მოსილწყა,* ისევა თუ არაო. ▭ შდრ. მოსილწყავე, მოუსილწყავს, მოსილწყა, მოსილწყვი.

მოსილწყავა სახელი მ ო ს ი ლ წ ყ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

მოსილწყვ-ი რაც მოსილწყეს.

მოსირბინ-ი სირბილი ნაკრები *მ. ჩოგბა-ბადეები.*

მოსისინებ (მოსისინისა) რაც სისინებს.

მოსისხლე (მოსისხლისა) 1. სისხლისმსმელი. *მ. ფრინველები.* ‖ სისხლის ღვრის მოყვარული. 2. (ბ) სისხლის აღებით შურისმაძიებელი. ნ მოსისხლე მტერი — შურისგებელი მტერი, დაუნინებელი მტერი.

მოსისხლობა მოსისხლის თვისება

მოსისჯვარულე (მოსისჯვარულისა) ვისაც. რასაც სიფერული სწყვია, სიფერულით აღსავსე, — მფცარული (მნიშვ. 1). *მ. ეოლ-ქმარი. — მ. გულის პატრონი.*

მოსისჯვარულება სახელი მ ო ს ი ს ჯ ვ ა რ უ ლ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

მოსისჯვარულ-ს *გრძედ.* 1. (თარმ. მოსმსყდარა) ერთბაშად ჭაშნაკი, დაიბერება *მოიდან ცვილი მოსჯდა.* 2. (თარმ. მოსკლიმაა) იცივებს, რაც წასცდება (მნიშვ. 1) *ქალს ცვილები ოსკვა თავლთაგან.* ▭ შდრ. მოსაცვიდა, მოსმცდარი.

მოსკმ-ს სახელი მ ო ს ა ვ მ ს ზმნის მოქმედებისა. *ღვინის მ.*

მოსკმ-ა სახელი მ ო ი ს ა ვ მ ს !, მ ო ს ა ვ მ ს ! ზმნათა მოქმედებისა. *მაძლრე ბედის მ.*

მოსკმა სახელი მ ო ი ს ვ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

მოსკნილ-ი ▭ შდრ. მოსკნილი.

მოსკორპ-ა (აწმ. სკორს) *გრძედ.* გასცრის, გააშუშხვინებს ▭ შდრ. მოისცრის!, მოუსცრის, მოისცრა, მოსცრა, მოსცრილი.

მოსკორპილ-ი ვინც. რაც მოსცრეს ან მოისკარა, ტალახით მ. ფეხსაცმელი — *სინამდვილეში მ.*

მოსკორპილ-ი ვინც. რაც მოსცრეს ან მოისკარა, ტალახით მ. ფეხსაცმელი — *სინამდვილეში მ.*

მოსკრ-ა *გრძედ.* (ტ.) სულ ერთიანად ღაბაკებს. — *ამოიღეს უნაგირი, მოსკრა.*

მოსკრ-ს-ს *გრძედ.* გასცრის, დასცრის. ▮ ტალახით გასცრის. *ეპარხინი თოთქოსდა მოისკრა.* ▭ შდრ. მოისცრის, მოუსცრის, მოისცრილი.

მოსკრა სახელი მ ო ს ც რ ე ს ზმნის მოქმედებისა.

მოსკრილ-ი *გრძედ.* სრულიად მოსილი. *მ. ეოლ-ქალი.*

მოსკრილ-ი რაც მოსილა.

მოსკრილობა სახელი მ ო ს კ რ ი ლ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა. 2. ნარჩენება სწავლა-ვარჯიშობისა. *მ. ანატომიაში.*

მოსკრილობელ-ი 1. ღრმად ვაქცეებული. *მ. საქმე.* 2. გონებამახვილური, მახვილი. *მ. სტუდენტი. — მ. მეცნიერება.* ▮ მოსკრილებული ზედაპირი — ზედაპირი, რომელიც დაჭაობებულია ლორწოვანი ნივთიერებით.

მოსკრილობა 1. ღრმად ვაქცეებული. *მ. საქმე.* 2. გონებამახვილურობა, მახვილი. *მ. მეცნიერება.*

მოსკრილობელ-ი 1. ღრმად ვაქცეებული. *მ. საქმე.* 2. გონებამახვილურობა, მახვილი. *მ. მეცნიერება.*

მოსკრილობა მოსკრილობის თვისება

მოტირალ-ი 1. გარდაცვლილის დასატირებლად მისული. — დიდმტირებელი. 2. ოგიება, რაც მტირალი. *ისმოდა ბ. ბაკურების ხმა.*

მოტირალი *გრძეც.* 1. ტირილით მოდის. 2. მი-ს-ტირალი — მტირალით მოხდეს.

მოტირალება *გრძეც.* მცენარული მოსტიფლება (მინის ზედაპირის) რაიმე ნაწილზე; მოშენდეს.

მოტირალე (მოტირალება) ზანე ტატირის, მოტატირებ-ის, მოტატირებ-ინ, მოტატირებ-ენ, მოტატირებ-ენ ზმნათა მოქმედებისა.

მოტირალე (მოტატირება) ზანე ტატირებს, — მტატირებ. *ბ. ბაკური.*

მოტკბა *ზ.* ვარდ. 1. ცოტათი ტკბილი გახდება. 2. გადატ. ლმობიერი გახდება. — მოტკბება.

მოტკბარ ტოტათი ტკბილი. *ბ. ღონონ.*

მოტკბობა სახელი მოტკბობს, მოტკბება ზმნათა მოქმედებისა.

მოტკბო-მოიმატო რასაც ტკბილი და მცირე ბემი დაკრავს.

მოტკბო-მჟავე (მოტკბო-მჟაოსა) მკრეხ. რომელიც ხან ტკბილი ეგემნა დაკრავს.

მოტკბობა სახელი მოტკბების ზმნის მოქმედებისა.

მოტკბონი-ს ვარდ. ოცოვა, რაც დატკბონს. — ს შდრ. მოტკბება, მოტკბერება

მოტკბონება რაც მოტკბონეს. — დატკბონება. *ბ. მოდებნა.*

მოტკბონება გრძეც. (საუბ.) მოცა (ისე, რომ თან არაფერს მოიტანს). *ქალაქიდან ტაიძეთ მოტკბონება.*

მოტკბობა სახელი მოტკბობების ზმნის მოქმედებისა.

მოტკრობა სახელი მოტკბების ზმნის მოქმედებისა.

მოტკრობ-ილ-ი 1. რაც მოიტკეცეს. — მოტკრობილ-ი *ბ. საკმენელი.* 2. ვინც, რაც უკან მოიტკეცეს.

მოტკრობ-ა *გრძეც.* მოდის წყალში (ტკლაპოში...) ფეხით.

მოტკრა-ი [ფათ.] იგივე, რაც ძრავა.

მოტკრაკ-ა *გრძეც.* ტარებით სცემს, დატეტეკვებს (დათეკ...).

მოტკრივინ-ი რაც მოტკრიცი (ძრაკვით) შეშაობს, მოძრაობს. *ბ. ნაკვ.*

მოტკრიცებ-ინ-ი შეკანკრული ტრანსპორტით აღჭურვილი. *ბ. ქარი.*

მოტრიბ-ი (ფრ.) ხელოსანების მსგავსი (მაგრამ უფრო მძიმე) ხანქანა, რომელსაც აქეს შიგადგმის ძრავა.

მოტკინებება *გრძეც.* პირს აქეთ ოზამს. დაძაბებეზე მოტრიალება.

მოტკინება სახელი მოტატრიალებს, მოტატრიალების ზმნათა მოქმედებისა.

მოტკინებებ-ინ ვინც, რაც მოტატრიალდა.'

მოტკიაშა-ს (თურმ. მოტატრიალებ) *გრძეც.* იგივე, რაც გატრესვას. — ს შდრ. მოტატრესება, მოტატრესება.

მოტკიაშებ-ინ იგივე, რაც გატრესვები (ზმნებ, 1). — გადატრესვები. *გადაღობეზე ბ. ზიდები.*

მოტკრივ-ი (მოტატრიალება) ვინც ეტრიის ვასმე. *ქალებმა ბ. ! რისამე მოცეირალი. ღონონ ბ.*

მოტკრაკებ-ინ (საუბ.) მოსეირალი, მოთბუკრალი.

მოტკრება *გრძეც.* 1. (თურმ. მოტატკვარა და მოტატრიალა) გატბეგება ანე, რომ ძირითად ნაწილს მოსცილდეს, ტოტი მოტატკა. *ბ.* დაეძლიერებენ, დასუსტდება, გატბეგება. *ქალი მოტატკა, მოეშვა.* 2. მოსტბეგება (თურმ. მოსტკვლიან და მოსტბებია) — 1) გატბეგება და ისე მოიკეთებს, მოშორდება (რაიმე ნაწილი რასმე), — მოატკვება. *ფანქარს წვეთი მოსტკვა.* — *ბარს ტკა მოსტკვა.* — ფრინველი მოსტკვა. 2) გადატ. დაეშვებელება, დაეზიანება (რაიმე მაგარის დარტყმებით, მოხვედრებით; ხელში ხელზე, ფეხზე...). *ხელი მოსტკვა.*

მოტკრება სახელი მო'ს'ტკვება ზმნის მოქმედებისა.

მოტკება 1. სახელი მოატკვებს ზმნის მოქმედებისა. *წინა-ზომაში ბ. 2.* სახელი მოიტკვებს ზმნის მოქმედებისა. *ქალის ბ. ბაკურ-ის მოტკვება* — 1) ტკეილის თქმით. 2) ხრაკით, მოხერხებით.

მოტკვებინება ვინც მოტატკვა.

მოტკვინება (მოტატკვება) *გრძეც.* შეეფოთა მოეცა შეცვლილს დაეშვებს, შეცდება; მოატკვებენ. *ანგარიში მოტატკვინა.* — *წერილი მოტატკვინა.*

მოუბარაძელ-ი (მოუზრებელია) მოუსაზრებელი, მოუფიქრებელი (ადამიანი).

მოუბარაძლება მოუზრებლის თვისება.

მოუბაძებ-ს (თურმ. მოუღილებენა; *აწმ.* უაღებენს) *გრძეც.* იცავეა, რაც მოუღილებენა. *ამ ბ.* უაღებენს) ⇨ შდრ. მოუღილებენა, მოაღილებენა.

მოუბაძ-ა *გრძეც. იხ.* მოუღილი. *მორიდან ბ. ჩ აკაც-წყლის კარკალ ბ.*

მოუბაღლება *გრძეც.* მოაბაღლების ამსთან.

მოუბაღლებ-ა *გრძეც.* მოაბაღლებება ამსთან. *ნაკი ნაპრა მოუბაღლება.*

მოუბაგ-ს (თურმ. 'მოუბაგს მოსთვის') *გრძეც.* მიუბაგს აქეთ მცოდს. *ორმაქლობაზეს უაგონები მოუბაგს.*

მოუბაკ-ი (მოუსრია) მოსაუბრე, მოლაპარაკე მოქნეკი. *ტკბილად ბ.*

მოუბაღინებ-ს (*აწმ.* უბოდინებს) *გრძეც.* მოდინებს მოუხიბს.

მოუბაღინება (თურმ. მოუბაღინებია) *გრძეც.* 1. მობრუნებება ამისკენ. *მოუბრუნდა და ბელი ჩა-მოართა.* 2. მობრუნება მასთან, — დაუბრუნდება. *ოჯახს მოუბრუნდა.*

მოუბრუნებ-ს *გრძეც.* მოაბრუნებს მისას ან მასკენ.

მოუბოდ-ს *გრძეც.* 1. მოაგდებს ამისთვის, ამასკენ. — გადმოუდებს. *ძაღლს ძვალი მოუგდო.* 2. გადატ. (უსაბუღე.) მისცემს (სამაღლოდ აქეთ მცოდს). *ორათედ გორში მოუგდო.* 3. დაუბოუებს საზრუნავად, გააჩენებინებს (აქეთ მცოდს). *ბაკნები მოუგდო.* — *საქმე მოუგდო.* 4. აქეთ არსებულის,ენ მისცემს მიმართულებას (წყალს). *წინაქალეს წყალი მოუგდო.*

მოუგმ-ა (*აწმ.* უგმის¹) *გრძეც.* 1. მოიგების (მნიშვ. 3) მასთან. *ნარდი მოუგო.* — *პოკერ მოუგო.* 2. მოუგებს. უსახეებს (! ან !! პირს).

მოუგრძივ-ა (*აწმ.* უგრძივებს) *გრძეც.* თავიდან მოაშორებს. *ბუზებს ბ.*

მოუგრძივება *გრძეც.* მცირე ხნით მოაწკიანებს ტკბეულ წყენის დაწვებამდე (ხმის, თიკანს...) ⇨ შდრ. მოგრძივება.

მოუგრძივებელ-ი (მოუგეარებელია) რაც არ მოუგეარებიათ, — მოუწესრიგებელი.

მოუგრძივებება მოუგეარებების მდგომარეობა.

მოუგრძივდ-ა (თურმ. მოაგრძიანებია) *გრძეც.* დაგეგრძიანდება, შეეგრძიანდება. *მოიჭრატ მოუგრძივდეო.* ⇨ შდრ. მოგრძიანება, მოგრძიანებული.

მოუგრძივებ-ინ *გრძეც.* მოაგრძინებს მასთან. *შეაბა-ვილი მოუგრძივა.*

მოუგრძვ-ს (*აწმ.* უგრძეის) *გრძეც.* მოგრძეის მისას ან მისთვის. *ცებარს ბალახს ბ.*

მოუგრძნებ-ს (*აწმ.* უგრძნებს) *გრძეც.* მოიგრძნებს, შეიგრძნება) *გრძეც.* მოიგრძნებს, შეიგრძნება) *გრძეც.* მოიგრძნებს, შეიგრძნება

მოუქნელ-ი *გრდ.*: გუდს მოეცალობს — სიბრაღულს აღუარავს; ეისიმე გუდს მიიგება.

მოუქცევნელ-ი ვისაც არ მოეცლოდნენ. *მ. სტეფანწმ.* I რასაც არ მოეცლოდნენ: უცხონი. *მ. შემოხედვა.* — *მ. სიკეთით.* მოეცლოდნელად - უცილოდ. უცემ.

მოუქცევნელობა მოეცლოდნელად მოიხდენი რამ მოეცლოდნელობისადმ ელად ეეა.

მოუქცევნ-ა (*თერძ.* ' მოეცლოცას/ *მისთვის*') *გრდ.* მოეცლოცას აქეთ წყოს (ჩვეულებრივ I ან II პირს). ააბალი წელი მოგვლოცას.

მოუქცევნ-ი *გრდ.* I. მიიილებენს სხვებისათვის, — მოაღებენს. *სტეფნის მოეცლიწეს.* 2. გადაჭ. (სუფ.) მადიანად შეექცევა (რაშე გემრიელს). *გოზინაყს მოეცლინა.*

მოუპატრებელ-ი (მოუსპატრებისა) ვინც, რაც მოიპატრებული არ არის. *მ. ორფანიწმი.*

მოუპარპაშებელ-ი (მოუმარაგებელისა) ვინც, რაც მოიპარაგებული არ არის.

მოუპარპაშებლობა მოუმარაგებლის მდგომარეობა.

მოუპარპაშ-ა რაც არ მოუპარავთ. *მ. ბაკო.*

მოუპარპაშ-ა (*თერძ.* ' მოუპარათეს *მისთვის*'; *აწ.* უმარათებ) *გრდ.* ხელს მოუპარაკეს — დახმარებას გაუწევს, ხელს შეუწყობს, უშველის.

მოუპარპაშებ-ი *გრდ.* (*ბაბილის.*) მოეცლებს) I. (*თერძ.* ' მოუმაგებია *მისთვის*') უფრო შეძლე გაეხდის, — გაუზრდის, დაუმატებს ბაჯაჯი მოეზარკეს. — *სამუშაო მოეუმაგებ.* 2. (*თერძ.* მოუმაგებია) გაადიდებს, გააძლიერებს; გააზარებს ძოვას მოეუმაგ. — *აკაბაზე შეელაო, მოეხაგა კრებაო.*

მოუპაგებ-ა (*აწ.* უშრალებს) *გრდ.* მოაშრალებს ხმის ან მისთვის. *ეაბაშია მოუშრალა*

მოუპაგებელ-ი (მოუშრალებისა) I. რაც არ მოუშრალებიათ. არ მოშრალებულა. *მ. გაკეთილი.* 2. ეინც მოშრალებული არ არის. *მ. მოსწავლე. მოუშრალებული — ისე, როგორ არ მოშრალებული. ზაშარის მ. შეხუხნენ.*

მოუპაგებლობა მოუშრალებლის მდგომარეობა.

მოუპაკ-ი რაც მოგილი არ არის.

მოუპაკ-ი *გრდ.* მოგლის მისას ან მისთვის.

მოუპოებებელ-ი (მოუწყობისებისა) I. რაც არ მოიწესებულა (იხ. მოიწესება მნიშ 1). *მ. ყურძენი.* 2. ეინც არ მოიწესებულა. *მ. გზაკვალი.* 3. გადაც (წეკ.) რაც არ მოიწესებულა (იხ მოიწესება. მნიშ. 3). — რასაც არ ხოსცია (მუსრულებისა..) *მ. აზარი — მ. საკითხი.*

მოუპაპაშ-ა *გრდ.* სინათლეს მიმართულებას მისცემს ამისკენ, — მოუშუქებს.

მოუპაპაშ-ა ეინც არ მოუპაოლავთ.

მოუპაპიშ-ა (*თერძ.* ' მოუპაოლეს *მისი*'; *აწ.* უპაოლებს) *გრდ.* მოიპოლეს მისას. *მეილი მოუპაოლა.*

მოუპაოებელ-ი (მოუწმაებელისა) (მტ.) I. რაც არ მოუწმაებიათ. 2. ეისაც არ მოუპაგებია.

მოუპაპაშებ-ა (*აწ* უპაოლებს) *გრდ.* I. ადგილს შეუსვლის. — *გადაუწყვეტს ძრომას: აღგელი მოუპაოლა.* 2. (სუფ.) ხელსაც (ამას ვინ გაელას) დაარტყამს. 3. (*თერძ.* მოუწმაებ-ა) *გ.* ხელს მოუპაოლებს (სუფ.) — მოსელ ხნით ასუსტებს უკილ., — ხელს გაუპარაკებს.

მოუპაპაშ-ა (*თერძ.* ' მოიპასაბს *მისთვის*') *გრდ.* მონახაზს ასისა ან მისაც, — მოუქნის, უპოლის. *დაკარგულ ენაჩნება მოუხაპა. — ძიზეიან ეერ მოუნახეს.*

მოუხოებ-ა (*აწ.* უნდება) *გრდ.* I. რისამე მოხოსნელება გაეჩნება, — მოეხურება. *ლაპარაკი მოეწყო.* — *ხიდელში წასელა მოეხდა.* 2. მოეხდება, მოეწერება, დაიჭერება. *ლილიი ფიფქიან არ მოეხდათ.* 3. მოასწორებს, დაახარჯება (დროს, ძალას...). *ოღაზაურობას ერთი ოკე მოეხდა. — ჩაცმას დიდანს მოეხდა.*

მოუხოებ-ა *გრდ.* მოინდილებას რაიმე ცუდის გაკეთებაზე ეთმსყოფს. — დაუპრებს რასმე. *ცეცხ მოენდიოს. — წაალმევეს მოეხდიოქს.*

მოუხოებელ-ი (მოეხურებელისა) რაე ეერ მოინელეს. *მ. საჭმელი. მ. ძაფი.*

მოუპარპაშ-ი I. რაე არ მოუპარაკათ. *მ. წერილი.* 2. ეისაე არ მოუპარაკეს (წერილ). — გაუპარაკეთ.

მოუპირპაშ-ი რაე არ მოეპირაკეთ. *მ. ცეცხი.*

მოუპირპაშებელ-ი (მოეპირკეთებისა) რაე მოპირკეთებული არ არის. *მ. კედლები.*

მოუპოებ-ა *გრდ.* (წეკ.) მოიპოებს მისთვის.

მოუპოტინებ-ა *გრდ.* წასწეებს ხელის მოსაჭიდებლად: მოუფათურებს (ხელს). — ზედ. ჭიდაობენ, მოპატინებენ.

მოუპაპ-ი I. (ტ.) მემპუნეს ქონების გამეც: ხელი. 2. (ისტ.) რომელიმე პროვინციის, ქალაქის, თემის და მისი. გამეც. *თბილისის მ. — ქობულის მ. — დიდი მ. გიორგი ააკაძე.*

მოუპაპობ-ა *გრდ.* (ტ.) მოუპაკად არის, მოუპაკის საქმიანობას ასრულებს.

მოუპაპობა (ტ და ისტ.) მოუპაკად ყოფნა, მოუპაკის თანამდებობა.

მოუპაპინებ-ა *გრდ.* სირბილით მოეტანს; სწრაფად მოუტანს. *წყალი მოუჭაპინა.*

მოუპაპ-ა (*აწ.* ურეს) *გრდ.* აამხორებენს, მიატარ-მოიტანებს (კოენს, ჭიობს და მისთ. — ხიხოსში, უადისებურ მასაში...). *ჩაის მოუპაა.* — დაეხს ეიიცეი მოუპაა. — *ზედ. მოუპაა, მოიტან, მოიეილი, მოიპაეი, მოსარეელი, მოურეელი.*

მოუპაპ-ი (მოურეელისა) I. რისთეისაც არ მოურეიათ. *მ. ჩაი.* 2. ეისაც ეერ მორეეან, — უილეელი, დაეუმარებენ. *მ. ეაი.*

მოუპაპ-ა (' მოუპეიის *მისთვის*') *გრდ.* მორეაეს მისას, ხიხოსის ან მასთან. *საკონლის მ.*

მოუპიპობ-ა (*აწ.* უჩიდება). *გრდ.* მორიდებას მასთან, — შეუთანხმდება რამეში. *ფანში ეერ მოუჩიდა.*

მოუპიპებელ-ი (მოურიდებელისა) ვისი არ რის ერთმანეთის მორიდება შეეძლებელია: შეუთავსებელი. *მოუჩიდებელი - მოუჩიდების გარეშე.*

მოუპიპებლობა მოურიდებლად ყოფნა, მორიდების შეუძლებლობა.

მოუპიპიდებელ-ი (მოურიდებლისა) I. პირდაპირი, პირფათური. *მ. კრიტიკა.* — *მ. შეხსაება.* 2. უხეში, უხეში. *მ. ადაკეაზრება.* — *მ. ლაპარაკი იყოდა. მოუპიპიდებლად* — მორიდების გარეშე. *მ. უთხრა სიმართლე.*

მოუპიპიდებლობა მოურიდებლის თვისება.

მოუპიპ-ა (*აწ.* ურიბა) *გრდ.* მორიბა (მნიშ. I). განაეურებენ მისი, — გაუმრთელება. *ეეი მ ძალე მოუჩიბა.*

მოუპიპინ-ა (*აწ.* ურიბენს) *გრდ.* მოაჩიბენს მისას. — განეურებას. *წამალსა ჭამილი მოურიბინა.*

მოუპიპინებელ-ი (მოურიბენელისა) რის, ვისი მორიბენაც არ შეიძლება. — *მ. ავადმყოფი.* — განეურებელი. *მ. ავადმყოფი მ.*

მოუპაყვ-ა რაც მორჩეული არ არის *სამინდი მ. დარია. მოუჩეყვაეა* — *მორჩეყვის გარეშე.*

მოუპაყვ-ა (*თერძ.* ' მოურჩეყვეს მისი') *გრდ.* მორჩეყვეს მისას.

მოუპაყვებელ-ი (მოურჩეყვებისა) ოგიეე. რაე მოურჩეყვეე.

მოუპაყვებელობა მოურჩეყვების მდგომარეობა.

მოუპაჭებელ-ი (მოურჩეულებისა) (სუფ.) ეინე, რაე ეერ მოარჩეულეს; ეინი, რის მორჩეულებაე არ შეიძლება, — გამოუსორჩელი.

მოუპილ-ი (ტ. სუფ.) საიაშაე ეელაე მოდიან (იტყოდნენ საიქოს შესახე). *ბოუპილელაი ზე წაიდა — მოეხდა*

მოუპილიან-ი რაე მოსალეაანი არ არის. *მ. წყლიწყალი. — მ. ეელი.*

მოუპილიობა მოსაელის სიმეორე.

მოუპაზრებელ-ი (მოეხაზრებისა) I. ეინე მოხაზრებული არ არის, — მოუმედრეელი *მ. აფამაანი.* 2. რაე ეერ მოიხაზრეს, — მოეუფიქრებელი. *მ. მოაჩეელი.*

მოუპაზრებლობა მოეხაზრებლის თვისება

მოუპაჟიშებ-ა *გრდ.* მოეკაშიშებეს (ჩვეულებრივ I ან II პირს). *ძაღლებმა მოეკაშიშეს.*

მოუპაშ-ა *გრდ.* მოეხეს (ჩვეულებრივ I ან II პირს). *ძაღლების მოგეხიშეს.*

მოუპაშებ-ა *გრდ.* I. (*თერძ.* ' მოეხესამს *მისთვის*') მეხებით მოაკარებს მისაზე. — ეაიეაამს, ეაღა. ეხეამს. *თაეზე ხელი მოეხეა.* 2. ფასიებს, ეაიეებს. *ეაიზე მერმი მოეხეა.* 2. (*თერძ.* მოეხესამს) — ეეერის მოხმარებაში ეაიეაებს (ხელებს, ნიჩ ხეამს...). (საეე.) ეაღა სარჩელით. — ეეერეელაე. *ამა მოეხეამ აქედან!* (მოეხეაამს ხელს ეა.... — *სატყეის მასალაა; აძლიერებს მიწმედების მნიშვნელობას მოეხეაე ხელი ეა.. ყეელი დაიგიჭერი.*

მოუპაპაშ-ი (*თერძ.* მოეხეამს *მისთვის*') *გრდ.* ფასეაამს მის გეეერდით.

მოუპაპარ-ი (მოეხეერნის) I. ვისაე მოხეერნე ბიიი ეერ ეეერ არ შეეძლოა მეხეამ მოსაჭმე. მეხეამ მოქმედი: დაეხეეარო, დაეხეარიმეეო, დაეეხორციეი. *მ. ფიაასაეიი. — მ. ეეაჩეეიი.* 2. სამშეიეი მაკლეეიეი. — ზედოაიი, მეეეეაიე. *მ. ეიოარეა. — მ. ძიეი.* ხიხოსეეიი — დაეხეეიეი, დაეეენაიე. *მ. ეეიი.*

მოუპაპაშ-ა *გრდ.* I. ეეიეეი. რაე მოაჩეეიეს (მნიშ. I). ეიოეეა არ ხოეეეეა, აძაეი ავეეი ეაიეეეეი. 2. ეეაეეეეეს ეაიაიიეეეეეა. *ხტეეარა ხიხოეეეეეა.* (ეეეი არ ხოეეეეეა. — ეეეი ა არ ხოეეეეეა. (ეეეი ეეეეე

რო. უწესრიგო (ადამიანი; მუშაობა...). მოუწესრიგო – მოუწესრიგობის გარეშე. *ს.* მუშაობენენ.

მოუწესრიგობა მოუწესრიგო თვისება. *ტანის ს. ‖ ს. გამოიჩინეს.*

მოუწვნიანა (ფორმ. ‘მოუწვნიას შინი’, *აწმ.* უწნიას) *გრდმ.*: ხაყ მოუწვნიას (საუბ.) – ტკბილი სიტყვით მოიმოხრობა, გადაიხარჯება, – მოიადვილებს. *ი* შდრ. მოქონება.

მოუწონებელი იხ. ერთ ენერ მოერთობაენენ.

მოუწოება-ს (*აწმ.* უწსოს) *გრდმ.* მოქცოს მისთვის. *ბელთაობენებს ს.*

მოუწყვა-ს *გრდმ.* მოუხრენებს, მოუტრალებს. ‖ მოუწყვებს, მოუწონებს *ბაღე მოუქეთ.*

მოუწყლიანება *გრდმ.* მოუხრენებს *ბაღე მოუქეთ.*

მოუწყლიან-ი *გრდმ.* ‘მოუწყლიანება’. *ბოლოს მოუღებს – მოსპობს, გაანადგურებს.*

მოუწყობა-ს (*აწმ.* უწერებს) *გრდმ.* შემობრუებს, ასწევს (ხელს, ჯოხს...) ვინმეზედან, რამისთვის დასარტყმელად. *მუშებს ს. ‖* მოიშვებს, დაუშინებს (თოფს...).

მოუღილ-ი ვინე, რაე მოღილი არ არის.

მოუღილ-ი *გრდმ.* იგივეა, რაც დაუღილ-ი.

მოუღილ-ა-ს *გრდმ.* ‘მოუღილებს *მასთან*’) *გრდმ.* მოეღილებს მისას ან მისთვის.

მოუღილ-ა-ს *გრდმ.* მოღილებს მისას, – დაუღრეს.

მოუღილ-ა-ს *გრდმ.* (*აწმ.* ‘მოუღილებ *მასთან*’) *გრდმ.* მოღილებს მისას ან მისთვის.

მოუღილ-ა-ს *გრდმ.* 1. მოიდანს მასთან ან მასთან, – მოაკერის *მცირედ მოუღასენ.* 2. გადაკ. დაუსახელებს (მაგალითს, საბუთს...), დაიმოწებს მასთან (ვისიმე ნათქვამს...). *მაგალითს ს.*

მოუხვენებ-ი (*მოუქნელობა*) ვინე, რაე არ მოუქნებიან. *წესრიგში ს. არ-ი-ენ.*

მოუხვენა-ს (*თარგმ.* მოაჯილია) *გრდუკ.* უაშაობს, მოეთაოსობს. *ზღაპრს მოუუკ.*

მოუხრა-ს (*აწმ.* უცრს) *გრდმ.*: ააკს მოუხრას – ერთად შეკრებს, შეაგროვებს.

მოუხრენება-ს *გრდმ.*: *ვინს მოუხრავებს* – ჯერს მიიწოებს რასამე წინააზე.

მოუხვენ-ი (*აწმ.* უშებს) *გრდმ.* 1. ახლოს მოსულის ნებასა, საშუალებას მისცემს. *ეგ აქ არ მოუქნაო!* 2. მოაპირებს, მოაცილებელებს (მოქნილ, დაშილ...). *მოსაათაევად მოუქნენ.* 3. მოაბრუნებს (ჯაჭვსა და ფალთაზე...); *ანძრს, ორკანს მოუქნა.* – *ბიჭი მოუქნა და დაცდაო.* 4. მოიხრილის, ‘დაიცვენის (თმას, წვერს).

მოუხვენებელ-ი მოშებულის გარეშე.

მოუხვენ-ი *გრდმ.* ახლის მოტანას აქეთ მცირე ენიშვნაზან ან რამესთან (საბუს, სხეულის რაიმე ნაწილს). *ფეხილს ხელუაბი მოუქეთა.*

მოუხვენ-ი-ა-ს *გრდუკ.* შინაურო გაუხდება, შეეჩვევა. *დაუახლოებენ.*

მოუხვენ-ი-ა-ს *გრდმ.* ახლოს მოიტანს ვინმეს ან რამესთან. *ბაღე მოუქნია.* – *ჭიქა ბოლომდე ისე მოიყუდა!* – კარგად ბრძანდებიან! დღეგრძელი იყაოთ!

მოუხვენებელ-ი (*მოუხრებელი*) რაე ვინე ეჯრ (არ) მოუხრებიანა, – მოუსრეებელი. *გინდ აბუზონი მეხრებელი, გინდ ჩ. ჭიკარი. მოუხრებელები, ჩე ხრებელეე* – ისე, რომ არ მოაშორონ, არ მოიშორონ ან არ მოიშორებენ.

მოუხვენებ-ა-ს (*აწმ.* უმეშება) *გრდუკ.* მოიშვებ. *ბაღი მისი. ჭიკალოს მოუმეშვა.*

მოუხვენებ-ა-ს (*აწმ.* უმეშებს) *გრდმ.* მოაშებს მისას.

მოუხვენებ-ი (*მოუმეშებელი*) რაც არ მოშებენეე, *ს. ბარა.*

მოუხვენ-ა-ს (*თარგმ.* ‘მოუშაობას *მისი*’. *აწმ.* უშობას) *გრდმ.* მოუშობს მისას. *ორგანიზმი მოუშობა.* – *სიცოცხლის ს. (ფიზიკ.).*

მოუხვენ-ა-ს *გრდუკ.* მოიჭინს *ბაღი ქვემ ქვე მოქვეი თან ს.*

მოუხვენ-ა-ს *გრდმ.* მოიჭინს აქეთ მცირეს (ჩვეულებრივ ‖ ან II პირის). – *ხელი მოიჭინეთ.*

მოუხვენ-ა-ს (*აწმ.* უჭინს) *გრდმ.* მოიჭინს აქეთ მცირეს (ჩვეულებრივ ‖ ან II პირის). – *ფეხი მოიჭინა.* – *ბიჭი მოიჭინა, მოიჭინეთ...*).

მოუხვენ-ი (*აწმ.* უჭინს) *გრდმ.* მოიჭინს აქეთ მცირეს (ჩვეულებრივ ‖ ან II პირის). – *ფეხი მოიჭინე.*

მოუხვენ-ი-ა-ს (*თარგმ.* მოაწყობას *მისი*; *აწმ.* უწობას) *გრდმ.* 1. მოწყობს მისას. 2. გადაკ. ატანსებს გაუხდის (სიცოცხლეს...). – *მოუშობას.*

მოუხვენ-ი-ა-ს (*აწმ.* უწეს) *გრდმ.* 1. გრდმ. მოსწყვს მასას ან მისგან. *ს.ცამი მიმიეშა.* 2. *გრდმ.* მოაღწევს. *ქვა აქამდეი გრ ს. 3. გრდმ.* მეკვ. მოაღწევს მისი (ტიტი...). *ისეთი მაღე ს. – მოღიგეთან მოუშია.* 4. *გრდმ.* შეხედვა, ერჩება. *ბაკმეებმა კანდაკანდი გაიჭეს და თითის ბეთ-ბეთი მოუწნა.* 5. *გრდუკ.* მოიღება. *სოფელში მოუწია წასვლა.* – *ღამის გადვა ცის ქვეშ ს. – ლოდინში დიდხანს ს.*

მოუხვენ-ი-ა-ს *გრდმ.* მოაწერს მისაზე. *ცნობაზე ხელი მოაწერა.*

მოუხვენ-ი-ა-ს (*თარგმ.* მოაწყვებინებს) *გრდუკ.* მოიწერიგებ*ინებ* მისი. *ეხლორეა თანდათან მოაწერიგებია.*

მოუხვენ-ი-ა-ს *გრდმ.* მოაწერიგებს მისას ან მისთვის.

მოუხვენ-ი-ა-ს (*თარგმ.* ‘მოაწერიგებას *მისი*’) *გრდუკ.* მოიწერიგებს მისას ან მისთვის. *ეხლორეა თანდათან მოაწერიგებია.*

მოუხვენ-ი-ა-ს *გრდმ.* მოაწერიგებს მისას ან მისთვის.

მოუხვენ-ი-ა-ს (*მოუწესრიგებელია*) რაც არ მოწესრიგებულა არ არის. *ბ. ალხაიბა.* – *ბ. საკაობები.*

მოუხვენებელ-ი მოუწესრიგებლის მდგომარეობა.

მოუხვენ-ა-ს (*თარგმ.* ‘მოაწყვას *მისთვის*’) *გრდმ.* 1. მოწყობს მისას ან მისთვის. *ერთმა-კეკრიხი მოაწყვა.* 2. *გრდმ.* მოიგებს, რაც დაუდის.

მოუხვენებ-ა-ს (*თარგმ.* მოაწყვინებს) *გრდუკ.* დაწყობს მასთან (ჩვეულებრივ ‖ ან II პირთან), დაწყვის ვისიმე რისამე გვერდით ან წინ.

მოუხვენებ-ი (*მოუწყვებელია*) ვინე არ მოუწყვიან. *მოუწყვებელ – მოწყვის გარეშე.*

მოუხვენ-ი *გრდმ.* მოწყვნეს მისას ან მის თვის.

მოუხვენ-ი-ა-ს *გრდმ.* 1. მიმართავს, მოუმბობს რაიმე საქმის შესასრულებლად: *ლიზეგი მრთიმთი მერიობისაკენ ს. 2.* (ძე.) დაუსახელებს, მოუმბობს, დარჩევს *მოუწოდებ.* – *ბიჭი. მოწვიდებ*ან, მოწვიდებენ*ან.*

მოუხვენ-ი-ა-ს (*აწმ.* უწონებს) *გრდმ.* მოიწონებს მისას. *განზრახვა მოუწონეს. – არჩევანი მოუწონეს. – პროექტი მოუწონეს.*

მოუხვენ-ა (*თარგმ.* ‘მოუწყვას *ამისთვის*’) *გრდმ.* მიეწყვას აქეთ მცირეს (ჩვეულებრივ ‖ ან II პირს).

მოუხვენ-ი-ა *გრდმ.* მოაწყვნეს მისას.

მოუხვენ-ა-ს *გრდმ.* 1. მოწვეებს მისას ან მისთვის. *მტკეცანი მოუწყობდა.* 2. იგივეა, რაც დაუწყებს (წყალს).

მოუხვენებენ-ი (მოუწყვეტილია) რაც მოწყვეტილი არ არის. *მ. კარლი. მოუწყვებელები, მოუწყვებლელე* – ისე, რომ არ მო' ს'წყვეტონ; ისე, რომ არ მო' ს'წყვეს.

მოუხვენ-ა-ს (*თარგმ.* ‘მოუწყლას *მისი*’) *აწმ.* უწყლას) *გრდმ.* (ძე.) მოწყლეს მისას, – დაუკოდას. *ტკლს ს.* (ფიგურ.).

მოუხვენებ-ი-ა-ნ-ა (*თარგმ.* მოსწყლიანებია) *გრდუკ.* იგივეა, რაე დაუწყლიანებია.

მოუხვენ-ა-ს (*აწმ.* უწყნა) *გრდმ.* 1. მოაწყობს მისას ან მისთვის. *მსაბიობ შეხვედრა მოუწყვეს.* 2. დაუწყობს გვერდით. *შემწყარ ინდაურს კარტოფილი მოუწყვეს.*

მოუხვენებელ-ი (მოუწყობელია) რაე მოწყობილი არ არის. *ბ. კლუაი.* – *მ. ბიძა.*

მოუხვენებლობა მოუწყობელის მდგომარეობა. *ოჯახის ს. – საკმის ს.*

მოუხვენ-ა-ს (*თარგმ.* ‘მოუწყლას *მისი*’) *გრდმ.* მოეწყლას მისას.

მოუხვენ-ა-ს (*აწმ.* უწერს) *გრდმ.* 1. სხეულსასა მხრიდან ერთდროულად დაეჭერს (კბილებს...). 2. მაგრად მოკიდებს (ხელს) (ადამიანს, გაუშვებს) ‖ მაგრად შემოკრასს, შემოარტყმას. *ტბეს მოსაკთავეები მოუწერა.* – *თოკი მოუწერა.* 3. ტრაილით მჭიდროდ ჩასვამს (ადამიანს, მოუშებს). *ონკანს ს. – ხრახნი მოუწერა.* – *მებრძები მოუწერა.* 4. ენერო ენენს, ფეხს აჭაგნებ (ფეხსაცმელი...). ‖ ხილეთ (ფრჯა...) – *მოუწერა* – ძალიან აფიცებს, ფიწლი გაძლერებენ.

მოუხვენ-ი რაე არ მოუწერათ.

მოუხვენ-ი-ა (*აწმ.* უჭრია) *გრდმ.*: 1. მოუწის მისას ან მისთვის. *ბერი მოუჭრია.* 2. მოცლე პასუხით შეაწუეებინებს ლაპარაკს. *მკაცრად მოუჭრა ‖ სიტყვას მოუჭრა* – იგივეა, რაც მოუწის (მნიშ. 2) *მოუჭრა ისე, რომ მოსაღაც არ არის. ბ. მზეკარმიანი.*

მოუხვენ-ი-ა-ნ-ა *გრდუკ.* მოდის და უზარია, სიხარულით მოდის. *მინ ბ.*

მოუხვენ-ი-ა-ნ-ა-ს რაე არ მოუჩრათ.

მოუხვენ-ი-ა (*აწმ.* უჭრია) *გრდმ.*: 1. მოუწის მისას ან მისთვის. *ბერი მოუჭრა.* 2. მოცლე პასუხით შეაწუეებინებს ლაპარაკს. *მკაცრად მოუჭრა ‖ სიტყვას მოუჭრა* – იგივეა, რაც მოუწის (მნიშ. 2) *მოუჭრა ისე, რომ მოსაღაც არ არის. ბ. მზეკარმიანი.*

მოუხვენ-ი-ა-ნ-ა *გრდუკ.* მოდის და უზარია, სიხარულით მოდის. *მინ ბ.*

მოუხვენ-ი-ა-ნ-ა-ს რაე არ მოუჩრათ.

მოუხვენ-ი-ა (*აწმ.* უჭრია) *გრდმ.*: 1. მოუწის მისას ან მისთვის. *ბერი მოუჭრია

მოქარგავ-ი იგივეა, რაც უწინა (მნიშვ. 1, 2). *ი. ტკაკი.* ▫ *ი ამაღლიშვილი.*

მოქარგვილება მოქარგვილის თქმისა, — მოკვწილება.

მოქარგვილ-ა (*აწ ი.* უქარგლა) *გრდუ.* უეცარდად შეეხება რამეთი. მაკახელნის რამის თავალში თითი მოეკრაჭა. — *ცისკე ფერსალეზე ხელი მოეკრაჭა.*

მოქარგვილ-ი ▫ სასაც ადვილად ცერ მოხვედება კაცი. — მოკვილი, მოქარგილი, უხერხო. *ი. ადგილი.*

მოქარგვილ-ს (*აწ ი.* უქარგს) *გრდ. მ.* მამაროულებას შეიცველს ამქონკენ. *ცხენისანგნა ნევნსკენ მოეკრავა.*

მოქარგვინ-ა (*აწ ი.* უქარგს) *გრდ.* მოკვილებს, შესძენს. *ლექსებსა სახელად მოუქარგვეს.*

მოქარგვილ-ი იგივეა, რაც მოკვილაკი.

მოქარგვილებულ-ი (მოეხმარებელისა) გამოყენებული, უსარგებლო, გამოსაყენებელი. *ხე-ტყე ი. ცარ-ნაო. მოეხმარებელად — გამოყენებულად. უსარგებლოდ ცარიელი ი. ტკიცა. ქადალნი.*

მოქარგინ-ა *გრდ.* (წიგნ.) დაუსაბუნს, მოახმანის *ამოძრავებულის მოუნებას საკვალისთან.*

მოქარგავ-ი *ოთ.* ის არის. *ი. ვეღელი.*

მოქარგავ-ს (*თურქ.* ' მოუხარეს *ძირი ან მისთვის*'; *აწ ი.* უხარეს) *გრდ.* მოხნავს მიწას ან მისთვის. *ნაკვეთი მოუხნეს. ./.*

მოქარგილ-ი რაც არ მოუხილავთ.

მოქარგილ-ი 1. რაც არ ცვრა მოხარეს. *ი. ბაღ-ვახეთი.* 2. ვინც არ მოხნილა (ზედაც). 3. ქადაც. ვინც ვერ მოხარეს. — გაუხეველი, დაუშორებილებელი.

მოქარგილება მოუხილვილის თქმისა.

მოქარგინ-ს (*აწ ი.* უხრის) *გრდ.* მოიხრის პირას. *ვაზს ლერწი მოეხარა.* ტ ქვეს (თავს) *მოუხრიან* — 1) თავის დახრით ვისიმე მიმართ ავტორისეებს გამოხატავს. 2) ვისიმე უპირატესობას აღიარებს. — დაემორჩილება.

მოქარგილ-ი რაც არ მოუხსნიათ. *მოუხსნელად — მოხსნის გარეშე.*

მოქარგვა-ა *გრდ.* მოეკრება ვისმე, რასმე. მოკვრებება ვინმესთან, რამეთთან (ხანხუხრად...). თუს ღილებება აქეთ მხარეს (ჩვეულებრივ ! ან !! პირს).

მოქარგინ-ს (*თურქ* ' მოუხრავს *მიმთოს*') *გრდ.* მოიხრება მის წინ (კარს...).

მოქარგილებ-ა *გრდუ.* მოხუთება მისი, — დაეხრება. *მეთაველი მოუხედი.*

მოქარგინ-ს (*აწ ი.* უხრიბს) *გრდ.* უცრო ხშირად ჩაიდნს, გააკეთებს, იზამს რასმე; უცრო ხშირად მოხდება რამე. *ძალლებმა ყეფას მოუხრიან. — თოვამ მოუხრიბინა.* ▫ ხშ. მოხშირდება, მოხშირება, მოხშირებული.

მოქარგილ-ა (*თურქ.* მოხედვილობა) *გრდუ* 1. ოგონეა, რაც მოუხედება. *ხეფრის მოუხედა.* — *ოროთის მოუხედა.* 2. მოუხედება აქეთ მხოლ (ჩვეულებრივ ! ან !! პირს). *გვერდით ნაცნობი მოიხედა.*

მოქარგილებულ-ა *გრდუ* მოეხედება, მოიხედვა, სიმტკიცე დაკარგება. ▫ ხშ. მოყავილებული.

მოქარგილ-ი ვინც რაც მოუხმენდედა. *ი. მოხეული. — ი. კბილი — ი. კარი.*

მოქარგილ-ი (*თურქ.* მოუხარაბუა) *გრდ* დაუხმარეს ახლოსმავლო, ირიელნე, თვსელი ხმელეში მოხვანა. ▫ ხშ. მოიყარებება, მოუხმარეა, მოუხმარეთი.

მოქარგვა სახელი მოხვანება ზმნის მოქმედებისა.

მოქარგილ-ი რაც მოუხმარს ან მოიუხარა *ი თვსელი.* ‖ აქა-ან. სიტყვასხვაა ადგილას მყოფი (ბეგრი). *მინდორში ი მაუნეკი.*

მოქარგილება სახელი მოხუთრდებების ზმნის მოქმედებისა

მოქარგილებულ-ი 1. ფარდაკეპით და მისი. მოფენილი, მოინილი. *ი. ფარხმანი.* — *ი. კოპე.* — *ი. ტახტი.* 2. (ტკ.) ფარდაკეპით და მისი. შემოზღუდული სპეციალი.

მოქარგილებულ-ი იგივეა რაც მოფარდაკეპული.

მოქარგილება სახელი მოხარეების, მოქეთრება ზმნათა მოქმედებისა. მოფარდაკება — იგივეა რაც მოფარდაკება.

მოქარგილებულ-ი 1. ვინც, რაც მოეფარა ვისმე, რასმე. *ინდა ბეხ ბ.* 2. რაც მოაფარეს ან *ი. მოფარდაკეპ. ნაბადი ქვირდა ი.* 3. დაცული, შეფარული. *ი. ადგილი. მოფარებულად — ისე. რომ არ ჩანდეს, — მალულად.*

მოქარგილებელ-ი (მოფარდაკესია) რაც ფართხალებს. *ი. თეფში.*

მოქარგილებელ-ი (მოფარავკეთია) ვინც ფარავკობს; ვინც ფარავკობის მოსდევს.

მოქარგილებ-ა *გრდუ.* 1. ფარდაკეპით (ზნიშე. 1) მოეფრინდება. *მჭრეველები მოფარდაკესან.* 2. ფარდაკეპით (ზნიშე. 2) მოეკა. — მოლასლასება. *მოხეული მოფარდაკება.*

მოქარგილებ-ა *გრდუ.* 1. ფარდაკეპით (ზნიშე. 1) მოფრინდება. *ი. ტკაკი.* ‖ *ი აბალუაშვილი.*

მოქარგილება მოეხედვილის თქმისა, — მოეკრულება.

მოქარგილ-ი რაც არ ცვრა მოხარეს. *ი. მაკვთი.* 2. ვინც არ მოხარია (ზელში) 3. ქადაც. ვინც ვერ მოხარეს. — გაუხეველი, დაუშორებილებელი.

მოქარგილება მოეხედვილის თქმისა.

მოქარგილ-ი (*აწ ი.* უხრის) *გრდ.* მოიხარის პირას. *ვაზს ლერწი მოეხარა.* ტ ქვეს (თავს) *მოუხრიან* — 1) თავის დახრით ვისიმე მიმართ ავტორისეებს გამოხატავს. 2) ვისიმე უპირატესობას აღიარებს. — დაემორჩილება.

მოქარგილ-ი რაც არ მოუხსნიათ. *მოუხსნელად — მოხსნის გარეშე.*

მოქარგილ-ა *გრდუ.* მოეკრება ვისმე, რასმე. მოკვრებება ვინმესთან, რამეთთან (ხანხუხრად...). თუს ღილებება აქეთ მხარეს (ჩვეულებრივ ! ან !! პირს).

მოქარგილ-ს (*თურქ* ' მოუხრავს *მიმთოს*') *გრდ.* მოიხრება მის წინ (კარს...).

მოქარგილებ-ა *გრდუ.* მოხუთება მისი, — დაეხრება. *მეთაველი მოუხედი.*

მოქარგილ-ი (*აწ ი.* უხრიბს) *გრდ.* უცრო ხშირად ჩაიდნს, გააკეთებს, იზამს რასმე; უცრო ხშირად მოხდება რამე. *ძალლებმა ყეფას მოუხრიან. — თოვამ მოუხრიბინა.* ▫ ხშ. მოხშირდება, მოხშირება, მოხშირებული.

მოქარგილ-ა (*თურქ.* მოხედვილობა) *გრდუ* 1. ოგონეა, რაც მოუხედება. *ხეფრის მოუხედა.* — *ოროთის მოუხედა.* 2. მოუხედება აქეთ მხოლ (ჩვეულებრივ ! ან !! პირს). *გვერდით ნაცნობი მოიხედა.*

მოქარგილებ-ა *გრდუ* მოეხედება, მოიხედვა, სიმტკიცე დაკარგება. ▫ ხშ. მოყავილებული.

მოქარგილ-ი ვინც რაც მოუხმენდედა. *ი. მოხეული. — ი. კბილი — ი. კარი.*

მოქარგილ-ი (*თურქ.* მოუხარაბუა) *გრდ* დაუხმარეს ახლოსმავლო, ირიელნე, თვსელი ხმელეში მოხვანა. ▫ ხშ. მოიყარებება, მოუხმარეა, მოუხმარეთი.

მოქარგილება სახელი მოხუთრდებების ზმნის მოქმედებისა

მოქარგილებულ-ი 1. ფარდაკეპით და მისი. მოფენილი, მოინილი. *ი. ფარხმანი.* — *ი. კოპე.* — *ი. ტახტი.* 2. (ტკ.) ფარდაკეპით და მისი. შემოზღუდული სპეციალი.

მოქარგილებულ-ი იგივეა რაც მოფარდაკეპული.

მოქარგილება სახელი მოხარეების, მოქეთრება ზმნათა მოქმედებისა. მოფარდაკება — იგივეა რაც მოფარდაკება.

მოქარგილებულ-ი 1. ვინც, რაც მოეფარა ვისმე, რასმე. *ინდა ბეხ ბ.* 2. რაც მოაფარეს ან *ი. მოფარდაკეპ. ნაბადი ქვირდა ი.* 3. დაცული, შეფარული. *ი. ადგილი. მოფარებულად — ისე. რომ არ ჩანდეს, — მალულად.*

მოქარგილებელ-ი (მოფარდაკესია) რაც ფართხალებს. *ი. თეფში.*

მოქარგილებელ-ი (მოფარავკეთია) ვინც ფარავკობს; ვინც ფარავკობის მოსდევს.

მოქარგილებ-ა *გრდუ.* 1. ფარდაკეპით (ზნიშე. 1) მოეფრინდება. *მჭრეველები მოფარდაკესან.* 2. ფარდაკეპით (ზნიშე. 2) მოეკა. — მოლასლასება. *მოხეული მოფარდაკება.*

მოქარგილებ-ა *გრდუ.* 1. ფარდაკეპით (ზნიშე. 1) მოე

მოქარგული, მოქარგუა, მოქარგული, მოქმედება, მონაკარგი, მოსაკარგ' ად'ი.

მოქარგვის სახელი **მოქარგავს** ზმნის მოქმედებისა.

მოქარგვილ-ი რაც მოქარგეს. *მ. ცისკრისათვის. — მ. ვარსკ.*

მოქარგვილება ის, რაც მოქარგულია რაშრომ: ნაკარგობა.

მოქარგილ-ი (მოქარგილისა) ქართულად მოლაპარაკე, კარგი. *მ.*

მოქარგ-ს (თარ*მ. მოქარგას*) *გრდმ.* ქარგის მოხდის, მოართობეს. *შეარგას მ.* — ■ შდრ. მოქმედება, მოქარგული, მოისქარგი, მოქარგული.

მოქარგვა სახელი მოქარგავს ზმნის მოქმედებისა.

მოქარგვილ-ი რაც მოქარგეს.

მოქარგილ (მოქარგისა) ენიც ქართ'ნის.

მოქარგ-ს (თარ*მ. მოქარგას*) *გრდმ.* (კუთხ.) ოფიცი, რაც მოსწყვა (მწიად. 2). ‖ მოსწყვა და შეისუნთქვის (თამბაქოს ქუაზე).

მოქარგვა სახელი მოქარგავს ზმნის მოქმედებისა.

მოქითე (მოქითისა) ენიც ქიტოსის.

მოქიშიანება სახელი მოიქიშიანებს ზმნის მოქმედებისა.

მოქიშიან-ი რაც მოქიშიანებს ზმნის მოქმედებისა.

მოქიშიან-ს (თარ*მ. მოქიშიანს*) *გრდმ.* (კუთხ.) ოფიცი, რაც მოსწყვა (მწიად. 2). ‖ მოსწყვა და შეისუნთქვის (თამბაქოს ქუაზე).

მოქიშიანება სახელი მოიქიშიანებს ზმნის მოქმედებისა.

მოქიშიან-ი რაც მოქიშიანებს ზმნის მოქმედებისა.

მოქნა (მოქნისა) ენიც ქნევისა. *ხიმინჯის მოქნა. — მ. ხელისა.*

მოქნევ-ი (თარ*მ.* მოქნევისა) *გრდმ.* ქნევის მონაწილე. 2. (დამცრ.) ქნევის მოყვარული.

მოქნევება (ქნევის) მიერთ.-მოყრილი.

მოქნილ (მოქნილისა) ენიც ეკნილება ვისმე. — მტკიც.

მოქნილ-ი ფართოთავიანი ლითონის ღერძი, ჭანჭიკი, რომელიც იხმარება ლითონის ორი ნაწილის დასაკავშირებლად.

მოქნილ-ი რასმე წქნილი, ჩამფენი. *კარგი ცალქნილი მ.* ‖ მოქნილი პალო ლოგინისქვეშ ნაწყაროებში გამოფენილი ადამიანის მსატვრული სახე. მოქნილი ალმა — ფერადზე მცოფი ალმა.

მოქნილება.-ს *გრდმ.* 1. აკეთებს რასმე: მუშაობს; გაიჩენებული არ. ვის სანაცარიოში მოეჯ წელი-წადს *მ. — საერთო ძალით მოქმედებენ.* 2. ზუგავლენას ახდენს ვინმეზე. *რაზეზე ახალი წყაზით კარგად მ. — სითბო მ. მეცნიერს ზრდაზე. — ბრინი და ცდებენ უარყოფითად მ. ცხვალის ხარისხზე.* 3. ძალა აქვს, ძალაზია. *კანონი მ. საბეჭდწიგნის მთელ ტარტარიაზე.* — ■ შდრ. მოქმედი, მოქმედება, ნაქნელი.

მოქნილება 1. რისამე კეთება; მუშაობა. *ენერგიული მ. — საგანი იყო მ. — მანქანის მ. — მოქმედების გეგმა. — მოქმედების ასპარეზი.* 2. ზუგავლენის მოხდენა ვინმეზე, რაზეზე. *ქარის, მ. ნაიდაგებზე.* 3. ძალის ხმარება. *კანონის მ. ეროი წესით გაკარნახეულის,* 4. ლიტერატურულ ნაწარმოებში მოხორშიალი ამბის მსულელობა. *მოთხრობის მ. წარმოუის ამერეობა.* 5. ღრანმტკიცე ნაწარმოების (წარმოდგენის) ნაწილი. *ეროე მ. სამი სურათისაგან შედგება.* 6. მათემატიკური გამოთვლის ძირითადი სახეობა. *ოთხი ალიმოქმედებაა.* ■

მოქნილებითი-ი. მორფოლოგიაში ბოლება (გრამატ.) — სახელის ერთ-ერთი ფორმა; მისი ნიშნებია: -ით' ა' ან -თ' ა'. მოქნილებითი გვარი (გრამატ.) — ზმნის ფორმა, რომელიც მოქმედების პროცესი წარმოდგენილია რეალური სუბიექტიდან ამოსული (ა-პირობ.). ენებითი გვარი). *მოქმედებითი გვარის ზმნებია:* აამენა, დაამაო, მოაშხაო და სხ.

მოქნა სახელი მოქნის ზმნის მოქმედებისა.

მოქნევ სახელი მოქნის ზმნის მოქმედებისა.

მოქნევ-ი რაც მოიქნევს, მოუქნევ. *მ. ხახრ. — მ. ხმალი.*

მოქნი-ს (აწმ. ქნის) *გრდმ.* სათანადოდ დაამუშავებს, გამოიყვანს; მოიღვლეს (ტყავს), — გამოქნის. ■ შდრ. მოიქნება, მოქნა, მოქნილი, მოსაქნელი, მოუქნელი.

მოქნილ-ი 1. რაე მოქნეს. *მ. ტყავი.* 2. თავისუფლად მოძრავი. *ფეხის თითები. ისე მ. არ არის, როგორც ველოსიპ.* 3. უნარიანი, მოხერხებული; მარჯვე მ. *ზეზოთა. — მ. გეგმა.* ‖ მოქნილი ენა — მოხერხებული სიტყვა-ხასიათი.

მოქნილობა მოქნილის თვისება.

მო-ე-ქნ-ნ-ა ■ ბოლქ.

მოქნევა სახელი მოუქნევს ზმნის მოქმედებისა. ‖ თავის მოქნევა (სპორ.) — ტანიერი სიტყვით ვარჯიშება, — მოთამყვანა.

მოქნილ-ი სახელდებული ეზერიდან უბრალო ამბავი უბრალო ნაკეთობა.

მოქნილ-ს (თარ*მ. მოქნილას*) *გრდმ.* ქრთამს. — ■ შდრ. მოქნილება, მოქნილი, მოქნილობა, მოქნილთამაში, მოქნილთამაში.

მოქნილება სახელი მოქნილებს ზმნის მოქმედებისა.

მოქნილ-ი ენიც მოქნილთამაში.

მოქნილ-ს *გრდმ.* 1. ქნის, უბერავს (ქარი, ნიავი...) იქიდან აქეთ. 2. დიდი სისწრაფით მოდის (მორბის, მოფრინავს...). *აეროპლანი მ. — მორბედნენ ბუდარები.* ■ შდრ. მოქნილება, მონაქნილი.

მოქნილობითება *გრდმ.* 1. (ძვ.) იგივეა, რაც გაქნილობითება. 2. გალაკ. (ზ.) გამოსულ ნორჩებს, მოჭედილნებს, მორჯულებს. ■ შდრ. მოქნილობითება.

მოქნილობითება სახელი მოქნილობითებს ზმნის მოქმედებისა.

მოქნილობითებ-ი ენიც მოქნილობითებს.

მოქნილობ-ს *გრდმ.* იგივეა, რაც მოქნილ.

მოქნა-ს *გრდმ.* მაღებს ერთმანეთში გარკვეული წესით გაუქნა-გაჯაჭვების და გამოიყვანს (ზნარებს ან რაიმე ჩასაყიდულ. დასაბურავს). *წინდები მოქსოვა.* — ■ შდრ. მოაქსოვინებს, მოიქსოვა, მოქსოვილი, მოსაქსოვი.

მოქსოვა სახელი მოქსოვს ზმნის მოქმედებისა.

მოქსოვილ-ი რაც მოქსოვეს. *ხინძ მ. წინდები.*

მოქსოვნება-ს *გრდმ.* 1. შეიძლს შეიკრავს. — მოიღუნება. 2. გადაჭ. მოიღრუნება, ჩაიმანევდება (საავდრო ტაბ...). — ■ შდრ. მოქსოვნებული.

მოქსოვნებულ-ი 1. ენიც მოქსოვილზე. 2. გადაჭ. რაც მოქსოვილა, — მოღრუნებული. *მ. ტა. — მ. ფიცი.*

მოქსოვნება-ს *გრდმ.* იგივეა, რაც მოქსოვნება. — მტკიცდა. — ■ შდრ. მოქსოვნებული.

მოქსოვნებული-ი იგივეა, რაც მოქსოვილი.

მოქსოვილ-ი (თარ*მ.* მოქსოვილისა) *გრდმ.* (სპეც.) იგივეა, რაც მოქსოვილი. ■ შდრ. მოქსოვილი.

მოქსოვილ-ი ქსოვილი. შეი ღრუბლითი დაფარული, დაბნეულები (ცა).

მოქსოვილ-ი ენიც მოქსოვილზე.

მოქსოვილ-ი 1. იგივეა, რაც მოღუნული. *მ. სამუშაო.* 2. მოღრუბლული (ცა).

მოქსოვილ-ს (აწმ. ქსოვილის) *გრდმ.* (სპეც.) იგივეა, რაც მოგრეხილი. *მ. ბალი.*

მოუადლევებულ-ი ვინც, რამაც მოადგა. *ჩვენამდე მ. ისტორიული ძეგლები.*

მო-ა-ყვა-ს *ვრცად.* 1. მოდის და თან ჰყვება ვინმე, რამე. *პატარძალი მოაყვათ.* || მოდენის, მოერევა. *ფეხით მოაყვა.* *მთისკენ ცხენით მოაყვათ.* 2. მართავს, უძღვება (აქეთ მომავალი ადგომილით, ეტლის და მისთ.). 3. ასაბუქებს, იმოწებს რამეს. *კარგი მაგალითი მ. – ბელშეკერვილის ტექნიკი მოაყვათ მთლიანად.* 4. დარჩება ან დათესვას და უყლის, *მოსწყვეს. კოლმეურნეობას კარგი მოსავალი მ.*

მოუავიწყარ ორსიტ ყაფიდური.

მოუავსე (მოცდაშია.) ყაფანით მოლაპარაკე.

მოუავსე (მოყაშაშია.) რაც ყაშაებს. *მ. არწივი.*

მოუგნება სახელი მოაგნების ზმნის მოქმედებისა.

მოუგნებულ-ი რაც ვინც მოაგნეს კარებთან *მ. ეტლი.* || *ოსით მ. ზარაღი.*

მოუდ-ს *ვრცად.* 1. მოდის (მორბის, მოფრინავს) და ყვება 2. მო-ა-ქვს – ყვნით მოხდებს.

მოუკვნა სახელი მოიცვანის ზმნის მოქმედებისა.

მოუკვინილ-ი 1. ვინც, რაც მოიკვანეს (ადამიანი ან სხვა ცოცხალი არსება) ახლად *მ. პატარძალი* 2. რაც მოიკვანეს. *მ. ცოტაკა.* || *მოსაკალი.* 3. მოხდენილი აღსაგზნები, შნოიანი, ლაზათიანად *მ. ტანი.* 4. რასაც ფორმისა. *ნაძგალითო მ. რქები*

მოუკვინილება მოხაზულობა, ფორმა; აგებულება, აღსავგება. *ჭერის თაღისებური მ. – ლამაზი მოყვანილობის ცაზა.* – *ხმელის კარეი მ.*

მოუკვრნა (მოკვრნას) 1. ცოლის ნათესავი ქმრის ნათესავებისათვის და, პირიქით, ქმრის ნათესავი ცოლის ნათესავებისათვის. 2. (ცუდ.) იგივეა, რაც ცოლისმა 3. ახლობელი, ქუთლის მცირე, – *მოკვრნის პირი უძრავი. მცირე – პირი უკანნა.* 4. (ტ.) იგივეა, რაც მოყვარული (ზნიც. I. 2). *ჩხვიმის მ. – ქეთლის მ.*

მოუკვრნულ-ი 1. ვისაც უყვარს ვინმე, რამე. –, მოსაყვარული. *მშობლების მ. – თვალის მ.* 2. ვისაც უყვარს რამე, – ვინც მიდრეკილებას იჩენს რამისადმი, *მუსიკის მ. – ნადირობის მ.* 3. პირი, რომელიც მისდევს რამის მხირთადი სამუშაოსაგან თავისუფალ დროს, – ირასპოროტინისაგან. *მ. ავტომძღოლი. – მ. ჩიტებერიული.*

მოუკვრულება მოყვარული თვისება.

მოუკვა-ი (ტ.) მოაქმე, მახლობელი, ამხანაგი.

მო-ა-ყვა-ს *ვრცად.* 1. (*ნ ძირ.* მოაყვა, *თურქ.* მოაყოლია) 1) მოვა ვინმესთან, რამესთან ერთად; გამოაყენება (უკან, ქვედანაკვეთ.) ვისმე, რამე *ბიჭს ამხანაგი მოაყვა.* 2) მოიყოლებს, თან მოიკვანს ან მოიტანს ვისმე ჯერ *მოაყვა.* – *მოიფიცა ძველი ხელნაწერი მოაყვა.* 3) ერთი მეორის შემდეგ იმეორებს, გაიმეორებს; ერთის მეორეზე მეტად ლაპარაკობს. *ზამთარს გაზაფხული მოაყვა.* – *ბარეს ბარეკი მოაყვა.* 4) გამოიწვევს რასმე. *შედეგად ეფექტს მოაყვა.* *მოლაპარაკებას შედეგი არ მოაყოლია.* – *დანაშაულს სასჯელი მოაყვა.* 5) მოაქცევა, მოხედვა, მოემეორეცვევა საღმე, რამეში. *მან ქანის ქიქე მოაყვა.* – *თევზი ბადეს მოაყვა.* 6) დახვეწვა, შეუდგება რასმე. *ლაპარაკს მოაყვა* 2. (*ზნიც. ლაკეთილ ამჭოვს წყვანში*) 1) მიდის ვინმესთან, რამესთან ერთად. ვისიმე, რისამე ცალკეულ, (უკან) მისდევეს ვისმე, რამე. *კაცს ქალი მოაყვანდა.* – *აეკონობილები ერთმანეთს მოაყვნენ.* 2) მოდის რისამე გასწერივ *მონადირე ჯაჭვებს მოაყვებოდა.* 3) არის, მდებარეობს რისამე გასწერივ, რისამე გაყოლებით, – მოსდევს. *მდინარის სანაპირო მოაყვებოდა.* – ს. ზედ. მოყოლა², მოყოლილი².

მო-ა-ყვა-ს *ვრ.* (*ნ ძირ.* მოაყვა, *თურქ.* მოყოლია) *გრდვ.* ტკბილს რასმე ამბავს, თხრობით, ზეპირად გაღმოსცემს რამე. *ზღაპარს მოაყვა.* – ს. ზედ. მოუყვება, მოყოლა², მოყოლილი², მონაყოლი.

მოყვითალო ორსიტ ყვითელი. *მ. ფერი.*

მო-ა-ყვირ-ი-ს *გრძვ.* ყვირილით მოსდევს.

მოყვარ-ება-ა იხ. დამოყვარება.

მოყვარ-ება-ს *გრძვ.* მოყვრულად ეპყრობა *მტერს ძმურად და მოყვარულ მ.*

მოყვარება მოყვრად ყოფნა.

მოყვარ-ე-ბ-ი-ს მოყვრის დამსახასიათებელი, მოყვრის შესაფერი. *მტერი თუ მოყვრული მოეკიდეს, მოეპყრობით.*

მოყვასე (მოუასიხს.) ვინც ვიასებს, დაყვასებს, – ესაკმოდ, უახლოეს მოსაყვასე.

მოყვან-ს *გრდვ.* მასკვიას აქეთ მხრიც (ნეფესებრივ I. ან II პირს).

მოყვანება (ძვ.) სახელი მოაყვანების ზმნის მოქმედებისა.

მოყვანებულ-ი (*თურქ.* მოყვანილე) *გრდვ.* გაყინულ ზეკრიანები.

მოყვან-ს (*თურქ.* მოყვანილე) *გრდვ.* გაყინულ ზეკრიდან; გაყინავს რისამე ზედაპირს. *გზები მოყინა.* || გაყინავს, დაამზრობს. – ს ზედ. მოაყინავს, მოიყინება, მოეყინება, მოყინვა, მოყინული.

მოყინვა სახელი მოყინავს ზმნის მოქმედებისა.

მოყინულ-ი ზეკიდან გაყინული. *მ. გზა. – მ. თოვლი.* || გაყინული, დამზრალი. *მ. კარტოფილი. – მ. თოვლი.*

მო-ა-ყირჩა-ა-ს (*აწმ.* პყირჩება) *გრდვ.* მოპყირჩდება, მოსწყირდება ერთი და იგივე რამე). *ცხინვალის საჭმელი მოაყირჩდა. – მასი თავდაცვა-საელჩის თმრთა მოაყირჩდათ.* ⊏ ზედ. მოყირჩება, მოყირჩებული.

მოყირჩება სახელი მოაყირჩების ზმნის მოქმედებისა.

მოყირჩებულ-ი 1. რაც მოაყირჩეთ. *მ. ხაშლეტი.* 2. ვისაც მოსყირჩეს რამე. *საკმაოდ-საკმაოთ მ. ოყირნე.*

მოყმე (მოყმისა)(ძვ.) ეპიკური, პაპური, რაინდი.

მოყრილ-ი სახელი მოაყრების/ ზმნის მოქმედებისა. – ვინმესთან, რამესთან ერთად მოსული.

მოყრილ-ი სახელი მოაყრების/ ზმნის მოქმედებისა *ამბის მ.*

მოყრილება სახელი მოაყრილებს/ ზმნის მოქმედებისა.

მოყრილებულ-ი 1. რაც მოაყრეს. – შემოეყრებული კაცის კაბის პრანა *აკონდა მ.* 2. დაწყებული. მოკიდებული. დილიდან *მ.* დაღამებამდე *იმუშაეს.* 2. მომდევნო, მომდევნო ხუთი შვილი *აკადა ერთმანეთს მ.*

მოყრილება სახელი მოაყრილებს ზმნის მოქმედებისა.

მოყრილებულ-ი 1. რაც მოაყრეს. – შემოეყრებული კაცის კაბის პრანა *აკონდა მ.* 2. დაწყებული. მოკიდებული. დილიდან *მ.* დაღამებამდე *იმუშაეს.* 2. მომდევნო, მომდევნო ხუთი შვილი *აკადა ერთმანეთს მ.*

მოყრილება სახელი მოაყრილებს/ ზმნის მოქმედებისა. *ამბის მ.*

მოყრილება სახელი მოაყრილებს/ ზმნის მოქმედებისა.

მოყრილებულ-ი 1. რაც მოაყრეს. – შემოეყრებული კაცის კაბის პრანა *აკონდა მ.* 2. დაწყებული. მოკიდებული. დილიდან *მ.* დაღამებამდე *იმუშაეს.* 2. მომდევნო, მომდევნო ხუთი შვილი *აკადა ერთმანეთს მ.*

მოყრილება სახელი მოაყრილებს/ ზმნის მოქმედებისა.

მოყრილებულ-ი 1. რაც მოაყრეს. – შემოეყრებული კაცის კაბის პრანა *აკონდა მ.* 2. დაწყებული. მოკიდებული. დილიდან *მ.* დაღამებამდე *იმუშაეს.* 2. მომდევნო, მომდევნო ხუთი შვილი *აკადა ერთმანეთს მ.*

მოყრილება სახელი მოაყრილებს/ ზმნის მოქმედებისა. *ამბის

მოშორება (მოშორებია) ვისაც შორს ვისაზე. — შორაბა.

მოშორებება მოშორების თვისება.

მოშრომება სახელი მოაშენებს ზმნის მიქმედებისა.

მოშენე (მოშენებია), **მოშენებინ-ი** (ს.) შენილის ამსგავსი, შენილის ჩამოსახდები; მოცელე, მოჭიშე, მორბენალი.

მოშენებ-ა (თარ. მოშენაჳს. აწ. შენაჳს) გრად. 1. მცირედ შენაჳს ცხრში (ხახეს, ხარეს, ყმილეს...). 2. მოხალისეს, დახალისებ. 3. ეაახსნის, ეაღაწერაჳს, ეაგაჩარაჳსებ (ეკალეა, ხშე..) ▭ შდრ. მოშენება, მოშენილი

მოშენება-ა (აწ. შენდება) გრდვ. თანდათანობით მოხდება. განიკურნება (ჭრილობა, ჳცილ...).

მოშენება სახელი მოაშენებს, მოშენილება ზმნათა მოქმედებისა.

მოშენებელ-ი რაც მოშენდა, რაც მოშენილათ. *ბ. ჭრილობა.*

მოშენება სახელი მოაშენებინებს ზმნის მიქმედებისა.

მოშენ-ი გრდვ. შენილით მოდის, მოდენობა (მცირარე...).

მოშილინა (მოშალინაა) ჩალინის მოთამაშე (მაწის ნაკეთი). 2. ჩალით დახურული (ნაგებობა).

მოშალ-ა გრდვ. ჩაწს სადილზე. *ტბა ბ. — მთელი ბ.* ▭ შდრ. მოჭამა ნ.

მოშალინება-ა გრდვ. 1. ჩაწნილით მოდის. *ძღეკი. ბ.* 2. მოა-ჩაწნილებ-ს — ჩაწნილით უკან მისდევს.

მოშალინა (მოჩაწნ[ი]ქრა[ნა]) ჩაწნ[ი]ქრით მდგნარი, მიმდინარე (წყალი).

მოშალინ-ა გრდვ. ჩაწნ[ი]ქრით მოდის, მოედინება (წყალი).

მოშალინე (მოჩაჭ[ი]ქა[ნა]) ჩაჭ[ი]ქით მოსიარულე. *ბ. საბედარი.*

მოშალინ-ა გრდვ. ჩაჭ[ი]ქით მოდის. *ქორიც წემდარი ბ.*

მოშახახ-ი (მოშახახ[ი]ა) რაც ჩახ[ი]ახებს[ა]. მოკაშკაშე. *ბ. მზე.*

მოშახახება (მოშახახ[ი]ა) რაც ჩახ[ი]ახებს[ა]; რაც მოჩახ[ი]ახებს, — მოჩ[ი]ნარაც. მოჩუხჩუხე. *ბ. ჩუ.*

მოშახახ-ა (მოჩახ[ი]ახ[ი]ა) ჩახ[ი]ახით მოდის, — მოჩ[ი]ნარაც[ი]ებს, მოჩუხჩუხებს. *წყარო ბ.*

მოშინ-ი (ეკ. ეკ.) ?.

მოშინინ-ი. რაც, ვინც მოჳჩ[ი]ნეს, — მიჩ[ი]ნებული (ჩჳეულებრივ ! ან II პირს); შემოჩ[ი]ნებული.

მო-ს-შინაება-ა გრდვ. მისჩ[ი]ნებია აქეთ მყოფს (ჩჳეულებრივ ! ან II პირს). *რას მოჩ[ი]ნებიაკ?*

მოშიკაშკაშ-ა გრდვ. ჩჳრ[ი]ებით მოჳა.

მოშიკე სახელი მოიჩ[ი]ჳეს, მოჩ[ი]ჳება ზმნათა მოქმედებისა.

მოშიკება ? სახელი მოაჩ[ი]ჳენებს, მოჳჩ[ი]ჳენება ზმნათა მოქმედებისა. 2. არაობებული ვინმე, რაშე, რომელიც წარმოსახებით როგორც რეალურად არსებული; რაც ეჩ[ი]ებენათ (მზნმე. 4). მოჩ[ი]ჳენებათ (მზნმე. 2).

მოშიკებითობ-ი არაობებული, ტყუილი, ფარისეულობა, მოსაჩ[ი]ჳენებელი. *ბ. თაყვანისცემა. — ბ. მჳეობანება.*

მოშკვნ-ი ვინც, რაც მოჩ[ი]ეის; ვინც, რაც მოჩ[ი]ეიან. *ბ. ჳეკვი.*

მოშიშ-ა (თარ. მოჩ[ი]იშაჳს) გრდვ. იგრეკ, რაც მოჩ[ი]იშებ. ▭ შდრ. მოიშიება, მოჩ[ი]იება, მოჩ[ი]ჩ[ი]ებ.

მოშიშება სახელი მოჩ[ი]იშებს ზმნის მოქმედებისა.

მოშიშინ-ა გრდვ. შეუჩ[ი]ინ მოდის, მოედინება (მდინარე...).

მოშიშინება (მოშალინაა) ჩალინის მოთამაშე (მაწის ნაკეთი). 2. ჩალით დახურული (ნაგებობა).

მოშიშინ-ი 1. ჩალისაგან გამოკეთებული (მაწის ნაკეთი). 2. ჩალით დახურული (ნაგებობა).

მოშიშ-ა გრდვ. ჩაწს სადილზე. *ტბა ბ. — მთელი ბ.* ▭ შდრ. მოჭამა ნ.

მოშიშინება-ა გრდვ. 1. ჩაწნილით მოდის. *ძღეკი. ბ.* 2. მოა-ჩაწნილებ-ს — ჩაწნილით უკან მისდევს.

მოშიშინა (მოჩაწნ[ი]ქრა[ნა]) ჩაწნ[ი]ქრით მდგნარი, მიმდინარე (წყალი).

მოშიშინ-ა გრდვ. ჩაწნ[ი]ქრით მოდის, მოედინება (წყალი).

მოშიშიკე (მოჩაჭ[ი]ქა[ნა]) ჩაჭ[ი]ქით მოსიარულე. *ბ. საბედარი.*

მოშიშინ-ა გრდვ. ჩაჭ[ი]ქით მოდის. *ქორიც წემდარი ბ.*

მოშიშახახ-ი (მოშახახ[ი]ა) რაც ჩახ[ი]ახებს[ა]. მოკაშკაშე. *ბ. მზე.*

მოშიშახახება (მოშახახ[ი]ა) რაც ჩახ[ი]ახებს[ა]; რაც მოჩახ[ი]ახებს, — მოჩ[ი]ნარაც. მოჩუხჩუხე. *ბ. ჩუ.*

მოშიშახახ-ა (მოჩახ[ი]ახ[ი]ა) ჩახ[ი]ახით მოდის, — მოჩ[ი]ნარაც[ი]ებს, მოჩუხჩუხებს. *წყარო ბ.*

მოშიშინ-ი (ეკ. ეკ.) ?.

მოშიშინ-ი. რაც, ვინც მოჳჩ[ი]ნეს, — მიჩ[ი]ნებული (ჩჳეულებრივ ! ან II პირს); შემოჩ[ი]ნებული.

მო-ს-შიშაება-ა გრდვ. მისჩ[ი]ნებია აქეთ მყოფს (ჩჳეულებრივ ! ან II პირს). *რას მოჩ[ი]ნებიაკ?*

მოშიშაშკაშ-ა გრდვ. ჩჳრ[ი]ებით მოჳა.

მოშიშე სახელი მოიჩ[ი]ჳეს, მოჩ[ი]ჳება ზმნათა მოქმედებისა.

მოშიშება ? სახელი მოაჩ[ი]ჳენებს, მოჳჩ[ი]ჳენება ზმნათა მოქმედებისა. 2. არაობებული ვინმე, რაშე, რომელიც ეჩ[ი]ებენათ (მზნმე. 4). მოჩ[ი]ჳენებათ (მზნმე. 2).

მოშიშებითობ-ი არაობებული, ტყუილი, ფარისეულობა, მოსაჩ[ი]ჳენებელი. *ბ. თაყვანისცემა. — ბ. მჳეობანება.*

**მოშიშე

ოროსანი ზმნ. ორ ადგილზე მდგომი, ორ ადგილზე მყოფი.

ორპირა ზმნ. ორ პირზე მდგომი, ორ პირზე მყოფი.

ორპირობა ზმნ. ორ პირზე მდგომობა, ორ პირზე მყოფობა.

ორსართულა ზმნ. ორ სართულზე მდგომი, ორ სართულზე მყოფი.

ორსართულობა ზმნ. ორ სართულზე მდგომობა, ორ სართულზე მყოფობა.

ორსაფეხურა ზმნ. ორ საფეხურზე მდგომი, ორ საფეხურზე მყოფი.

ორსაფეხურობა ზმნ. ორ საფეხურზე მდგომობა, ორ საფეხურზე მყოფობა.

ორსახელა ზმნ. ორ სახელზე მდგომი, ორ სახელზე მყოფი.

ორსახელობა ზმნ. ორ სახელზე მდგომობა, ორ სახელზე მყოფობა.

ორსახლიანი ზმნ. ორ სახლში მდგომი, ორ სახლში მყოფი.

ორსახლიანობა ზმნ. ორ სახლში მდგომობა, ორ სახლში მყოფობა.

ორსაწოლიანი ზმნ. ორ საწოლზე მდგომი, ორ საწოლზე მყოფი.

ორსაწოლიანობა ზმნ. ორ საწოლზე მდგომობა, ორ საწოლზე მყოფობა.

ორსვეტა ზმნ. ორ სვეტზე მდგომი, ორ სვეტზე მყოფი.

ორსვეტობა ზმნ. ორ სვეტზე მდგომობა, ორ სვეტზე მყოფობა.

ორსიმაგრიანი ზმნ. ორ სიმაგრეში მდგომი, ორ სიმაგრეში მყოფი.

ორსიმაგრიანობა ზმნ. ორ სიმაგრეში მდგომობა, ორ სიმაგრეში მყოფობა.

ორსიმაგრობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნულობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

ორსიმაგრუნობა ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომობა, ორ სიმაგრეზე მყოფობა.

ორსიმაგრუნული ზმნ. ორ სიმაგრეზე მდგომი, ორ სიმაგრეზე მყოფი.

**ორსიმაგრუნ

(*თურმ.* 'მოუწყვის მისთვის') – დაწყვის რასამე ნაწილს (თაქს. ყუერს, ბოლოს.). ◻ შდრ. მოიწყვის, მოუწყვის, მოიწყვა, მოუწყა, მოიწყაი.

მო-ს-ფვლებ-ა *გრძლივ.* 1. მოუახლოვდება, მიაღწევს იმწუთად. რომ უცნობ შეხვედრ ისქიან აქეთ (ვაჩიანეთი ხელით, პირით. – მოშორებით მყოფს. ა ისქიან). *ტურ. მოგაწყვა.* 3. სწვდება. ყელს აქეთ წეროს. ძალით ეკრანში მოაკვლია. 4. მოიდება, მოუწყა რაიმე ადგილამდე (წყალი) *ჭალა წკალამდე მოუწყვა.*

მოფვლება სახელი მოაწვდენს ზმნის მოქმედებისა.

მოფვლებილ-ი რაც მოაწვდინეს. *მ. ბმა.*

მოფვლილ-ი იგივე, რაც მოწოდებული.

მოფვლა-ა *გრძლივ.* მოიწყვს და აქეთ ღაწყვა. ◻ შდრ. მოაწყვა. ფოწყა. მოწყალა. ფოწყალა.

მოფვლა სახელი მოიწყვის ზმნის მოქმედებისა.

მოფვლისა-ნ *გრძლივ.* (ტურუნ ხელის ჩამოსისინი) ცერკლად რაღა გამოაღებს. გამოაცილა (ძრობას, ცხვარს და მასთ.). *ასტარალაშა ძროხა ვერ მოწყავლა და. ეხლა მწყდება.* ◻ შდრ. მოიწყლის, მოუწყლის, მოწყალა. მოწყალილი, მოსაწყალი, მოსაწყლი.

მოფვლილ-ი *გრძლ.* (ტურუნ ხელის ჩამოსისინი) ცერკლად რაღა გამოაღებს. გამოაცილა (ძრობას, ცხვარს და მასთ.). *ასტარალაშა ძროხა ვერ მოწყავლა და. ეხლა მწყდება.* ◻ შდრ. მოიწყლის, მოუწყლის, მოწყალა. მოწყალილი, მოსაწყალი, მოსაწყლი.

მოფვლინ-ა *გრძლ.* წყიდ-წყთად მოგის. ჩამოდის. *წყარო ძალის მოწყლილია.*

მოფვლის სახელი მოწყლის ზმნის მოქმედებისა.

მოფვლინ-ა *გრძლ.* (ტურუნ ხელის ჩამოსისინი) ცერკლად რაღა გამოაღებს. გამოაცილა (ძრობას, ცხვარს და მასთ.). *ასტარალაშა ძროხა ვერ მოწყავლა და. ეხლა მწყდება.* ◻ შდრ. მოიწყლის, მოუწყლის, მოწყალა. მოწყალილი, მოსაწყალი, მოსაწყლი.

მოფვლინ-ი ვინც, რაც მოიწყვის. *მ. სტერეტი.* – *მ. ქვაბი.* – *სადასტრელად მ. მსაბიობი.* ‖ *მ. თაბაბური.*

მოფვლა-ს *გრძლ.* წვიმს მოცა. – იწვიმებს. *ტუნინ მოწყავს.*

მოფვლა სახელი მოწყავს ზმნის მოქმედებისა.

მო-ს-ფვლენ-ა *გრძლ.* მოსდის სიმსუქნეს, ცხიმს (ბოლოს ნახარშს).

მოფვლენ-ი რაც მოსწყინეს. *მ. სიმწუხარე.*

მოითხლი იფერე ფიცელ ცეცხლს *მ. ალი.* – *მ. თმა.*

მოილპე (მოწილაშია), **მოილპა** (მოწილა-ხა) წილში მყოფი, წილის მჭირე. – მოზიარე. *მ. ძმა.*

მოილაწილდება (მოწილაშეყვანა) 1. ვინც წილაღებულა რასამე. ვინც თქმას წინააღმდეგ იბრძოს. *ახალი პროექტის მომხრენი და მოწინააღმდეგენი.* – *რეაქციის მ. ძალები.* 2. მოპირდაპირე მხარე (ბრძოლაში, ომში...); მტერი. *მოწინააღმდეგეთა ჯარები.* – *მ. უკან იყო შეიარაღებული ჩიონ პირდაპირ მხარე რაიმე საკრებულო შეჯიბრებაში. ლოსიეული მ.* – *მ. გუნდი.*

მოილაპე (მოწილაშია) 1. ვინც, რაც სხვებზე წინ მიდის, წინ მოუწყვის ვისმე, რასმე. *მ. ჩაზმი.* 2. ეკონომიურის ვინმე მიხედვით სხვებზე წინ მდგარი. *მ. ქვეყანა.* ‖ წარმატების მქონე (საქმიანობაში...). *მ. საწარმო.* – *მ. სტაჟიორი.* 3. შეიმჩნევი, პროგრესული. *ინტელიგენციის მ. ნაწილი.* 4. იფიცა, რაც მოსწინავე წერილი. ◻ მოწინავე ხაზი – ფრონტის წინა ნაწილი, რომლის იქით მტრის ჯარებია. მოწინავე წერილი – სასელმძღვანელო სარედაქციო წერილი, გაზეთში პირველ ადგილზე დაბეჭდილი.

მოილწილ-ს (თურ. 'მოუწილწყლის') *გრძლ.* მცირე წვიმს მოუა, – წაწილწვიმს.

მოილწილ-ი იფიცა, რაც დაწილწყლები. *მ. ჩითი.*

მოილწილ-ი სრულ ასაკს მიღწეული, – დაუკაცებული ან დაქალებული. *მ. ბიჭი.* – *მ. ქალი.*

მოილწილება მოწილწყლად ყოფნა.

მოილწილა მორიგება, მოკრძალება. მოწიწებით – მოკრძალებით. *მ. ემთხვია.* – *მ. შეპატიება.*

მოილწილა სახელი მოწიწების ზმნის მოქმედებისა.

მოილწილ-ა (აქვ. წილწინა) *გრძლ.* კბილებით, ჩრჩყალებით, ფრჩხილებით... მოღეჭვის (ბალახს, თმას...). *ბეკერას ბალახი მოწილწინა.* ◻ შდრ. მოაწილწინა, მოიწილწინა, მოწილწინა.

მოილაქავს (მოკრაკალია) რაც წკრაილებს. *მ. ზარი.* – *მ. ბზა.*

მოილაკაკ-ს *გრძლ.* იფიცა, რაც მოჭუტავს. თვალებს *მ.* ◻ შდრ. მოწკრაკა. მოწკრიალა.

მოილაკა სახელი მოწკრაკის ზმნის მოქმედებისა.

მოილაკილ-ი იფიცა, რაც მოჭუტული. *მ. თვალები.*

მოილდება-ა *იხ.* შემოწილება.

მოილე (მოწილია) 1. რასმე შემოსეულის დაბრუნე. მხარელი. *უნებური მ.* 2. სასამართლოში ან სავაჭრო-სახელო ორგანოებში ჩაწერების მისაღებად მიწერული პირი, რომელსაც რაიმე ფული გამოსართმევი თუ უასაბუნებელი საქმის შესახებ. *მოწყის ჩაწერება.* – *მოწილის დაკითხვა.* – *მელიმ თავისი ,ლელი მოწყიდე მოიუყანო.* 3. სამოქალაქო ქორწინების ღროს საქმიანი პირი, რომელიც ჩაწერაში მოწილეთ ალაგებენ და შეიფილებს. ‖ ნიშნად დაუნიშნა – დაუთანხმება, რომ მოწის იყოს, მოწყნდ გაწყლეს (სამკაპნოლოში...) და დაუკალატეს ჩაწერა ნაწილ.

მოილნილ-ს 1. (აქვ. წილნა) *გრძლ.* მოაცილებს ჭიქას. ამბორს, – მოასუფთავებს. 2. მო-ს-წილნა-ს (აქვ. სწილნა) – მოწმენდს ბისას, – *მოიუსათავებს. ქალმა მაგრამ ხანე მოსწილნია. – ცოლ[ილა მოსწილნა.* ◻ შდრ. მოაწილნილი, მოწილნა, მოიწილნა, მოუწილნა, მოწილნილი, მოსაწილნი.

მოილნილ-ი რაც მოწილნილია. *მ. ბისაბენი.*

მოილნილ-ი სახელი მო-ს-წილნ-ს. მოიწილნ-ა ზმნათა მოქმედებისა.

მოილნილ-ი ვინც, რაც მოიწილნა, მოიწილნათ. *მ. ენო. – მ. ბაბაკო. ‖ ჯიგაკ. ულოსენ, უნისენ. მ. ტა. – მ. ცოე. – მ. ტაქე.*

მოილნილ-ი-ა *ზმნ.* მოწილნილ-ი-ა მოწმენდილი და მოყრილებული. *მ.-მ. ტა.*

მოილნება მოწმენდ ყოფნა.

მოილნა-ს *გრძლ.* ადასტურებს, ამტკიცებს რასმე. *გამოკვეთილები ცოდვები ჩვენს წარმატებას მ.*

მოილნება 1. ოფიციალური დოკუმენტი. ცრუა, რითაც რაიმე დასტურდება. *პირადობის მ. – ცანათლების მ. 2. იხ. მოწმება.*

მოილპ-ს (*თურმ.* მოუწილპა) *გრძლ.* დაწნავს (კალათს, გოდორს და მისთ.). ◻ შდრ. მოწეპა. მოწეპა.

მოილნ-ი 1. რაც მოწნეს *მ. კალათი.* 2.წნელით გაკეთებული პატარა ნაგებობა, – წნული.

მოილნება-ა სახელი მოაწნეპას ზმნის მოქმედებისა.

მოილნება-ა 1. სახელი მოწნეპას ზმნის მოქმედებისა 2. ფართო მასების წინაშე დასახული სახელმძღვანელო იდეა, ამოცანა, მოკლედ ამომხვეული, ლაკონურად გადმოცემული ფორმულირებული ლოზუნგი. *საკომპარტიო მოწოდებანი. 3. (წიგნ.) მინაკანის მასწრაფება, მიდრეკილება რაიმესაკენ. მუსიკა მისი მ. ფაო.* ‖ *მოწოდების სიმაღლეზე იყო (ფეხა, ალმინდა...)* (წიგნ.) – კარგად გაარჩია თავი დაკისრებულ მოვალეობას.

მოილნებულ-ი რაც მოაწოდეს. *მ. ტრნაი.* ‖ *მ. წვიდეული.*

მოილნებულ-ი ვისაც მოწერილს. ‖ *მოწოდებულ-ი* (წიგნ.) – ვისაც აქვს. მისი ვალია. *პატრონი მ. უბელმღებელური მასების.*

მოილნა-ს *გრძლ.* წოვით გამოწერას. გამოილებს, გამოიტანს (რძეს და მისთ.). *ბავშვმა ძუძუ მოწოვა.* ◻ შდრ. მოწოვა. მოსაწოვი.

მოილნა სახელი მოწოვის ზმნის მოქმედებისა.

მოილნება სახელი მოაწოვებს ზმნის მოქმედებისა.

მოილნა სახელი მოაწოვების ზმნის მოქმედებისა.

მოილნილ-ი ვინც, რაც მოაწყა. *მ. სისხლი.* – *მ. ბეკეკა* (ფიგურ.).

მო-ს-წილნ-ს *გრძლ.* კარგად მაგრძნია, კარგი პგონია რაიმე ან ვინმე, ცნობილია რამენი, ვინმეთი. *მოსწონდათ მისი ხასიათი.* – *ხალხ მეეფესი მ., ხალხ – მეეფისის ეოლიო.* ‖ *ოდი მოსწონა – თავი მოიქცა, – ამოკოის თავისი რამენი, ვინმეთი.* ◻ შდრ. მოსაწონი.

მოილნება სახელი მოიწონებს, მოეწონება ზმნათა მოქმედებისა.

მოილნებული-ი ვინც, რაც მოიწონეს, მოეწონათ. *მ. ქალი.* – *მ. ნაწარმოები* (ფანდ.) *მოწონებულ[ილ!* (საუბ.) – *ჩართული გამოთქმა – ძალიან კარგი. გეთანხმი. ოდისთან გამომავი ოყო რომ ვენი მოწონებული!* – *ისეთი სიტყვა უთხარი – თქვენი მოწონებული!* (ირონ.).

მოილნილ (მოწრალია) ვინც წრაილებს სადმე. *ქუჩაში მ. უსაქმურები.*

მოილნა-ს (*თურმ.* მოუწრუას); *აწმ.* წრუას) *გრძლ.* წრუილით მოსცმს. *ღუნი მოწრუა.* – *ჩა მოწრუა.* ◻ შდრ. მოწრუა.

მოილნა სახელი მოწრუას ზმნის მოქმედებისა.

მოილნა-ს (*თურმ.* მოუწრუას) *გრძლ.* ხელის მოჭერით წვენს (სითხეს) გამოაღებს, – გაწრუას. *ახლად ამოყვანილი ყვავი მოწრუა.* ◻ შდრ. მოიწრუა. მოწრუა. მოუწრუები. მოსაწრუი.

მოილნა სახელი მოწრუას. მოიწრუას ზმნათა მოქმედებისა.

მოილნალ-ი 1. რაც მოიწრუა. 2. რაც მოიწრუის.

მოილნა-ს (*თურმ.* მოუწუსეს) *გრძლ.* ადგილიდგილ დასაცილებს წყლის დასხმით. ◻ შდრ. მოწუსვა. მოუწუსები.

მოილნა სახელი მოწუსვას ზმნის მოქმედებისა.

მოილნი-ს *გრძლ.* პირში ჩაიღების და პატარა-სა და ვინს წყლის დასხმაზრებით რასმე მოწუს. *ვინ ნელი მოწუწნა.* – *კანეტკა მ.*

მოილნალ-ი რაც მოწუსეს *მ. ატანი.*

მოილნალ (მოწუწუსია) ვინც წუწუსის, შემბრალებელი; მგმნე, ფიშმარე. *ალაპა,ია მ.* მოწყალე – ლმობიერად, სიბრალულით. ‖ მოწყალე თვალით უყურებს – კეთილად არის განწყობილი; მზრდელობს მოწყალეთ ხელმწყდე' ე'! (რეცილეციაში.) – ზრდილობიანი მიმართვა ოფიციალური ურთიერთობის დროს (ზოგჯერ ქსენსა ირონიული ელფერი).

მოილნალება 1. მათხოვართათვის მისაცემი ვინ საკოთხი. *მოწყალების თხოვნილის.* 2. (ძვ.) წყალობა, დახმარება, სიკეთე. მოწყალებით (ძე.) - იფიცა, რაც წყალობით. ‖ მოწყალების და (ძველებურად) იფიცა, რაც მეფიციის და. მოწყალების კაცობა გადატარებს (ძე.) – მეარტელობის გაუწყეს, ღუთს მოწყალება (ძე.) – რაც ვითომდა ლეშის შეშრობით აქეთ: ქირებს, სურსათ-სანოვაგეს და სხე. მოწყალების მოლებს (ძე. წიგნ. 'ხოგჯერ ირონ.) – კეთილად გაწყნარება.

მოილნალება (ძე.)' იფიცა, რაც მოწყალება (მნიშვ 2).

მოილნა-ს (*თურმ.* მოიწყდარა და მოწუყებულა) *გრძლ.* 1. მოსცილდება და ჩამოერაღება. *ვაშლი მოწყდა ბიდან.* 2. ერთბაშად დაიძრება ადგილიდან და გაეშურება. *ტეფრი წრეზე ადგილიდან.* 3. უცბად მოდრეკილება, ძალა გამოლევება (დაღლილობისგან, მშიმილისგან...) 4. მოაკლდება (*თურმ.* მოსწყდა-მთა ე მოსწყდება. *აქმ.* მოწყდება) – მოსაკლება რამე. *ასეთმა ღილი მოსწყდა. – ბელის ტანი ეხლა მოსწყდა.* ‖ *ურთიერთობას, კავშირს გაუწყდეს, – ჩამოხელთება, ჩამოეცემა ამისანაირად. მოსწყდა.* – *სწაულმა მოსწყდა.* ‖ *მოშეცდ თავიდან51* (საუბ.) – მომშორდ! დამეხსენი! *ადგილიდან მოწყდება ან ადგილს მოსწყდება* – ერთბაშად გაიქცევა. – *მოკურცხლეს.* ◻ შდრ. მოიწყდება. მოიწყდომა. მოიწყდარა

მოილნდება 1. სახელი მო-ს-წილნდ-ს ზმნის მოქმედებისა 2. ფართო მასების წინაშე დასახული სახელმძღვანელო იდეა, ამოცანა, მოკლედ ამომხვეული, ლაკონურად გადმოცემული ფორმულირებული ლოზუნგი. *საკომპარტიო მოწოდებანი. 3. (წიგნ.) მინაკანის მასწრაფება, მიდრეკილება რაიმესაკენ. მუსიკა მისი მ. ფაო.* ‖ *მოწოდების სიმაღლეზე იყო (ფეხა, ალმინდა...)* (წიგნ.) – კარგად გაარჩია თავი დაკისრებულ მოვალეობას.

მოილნილ-ი რაც მოაწოდეს. *მ. ტრნაი.* ‖ *მ. წვიდეული.*

მოილნილ-ი ვისაც მოწერილს. ‖ *მოწოდებულ-ი* (წიგნ.) – ვისაც აქვს. მისი ვალია. *პატრონი მ. უბელმღებელური მასების.*

მოილნა-ს *გრძლ.* წოვით გამოწერას. გამოილებს, გამოიტანს (რძეს და მისთ.). *ბავშვმა ძუძუ მოწოვა.* ◻ შდრ. მოწოვა. მოსაწოვი.

მოილნა სახელი მოწოვის ზმნის მოქმედებისა.

მოილნება სახელი მოაწოვებს ზმნის მოქმედებისა.

მოილნა სახელი მოაწოვების ზმნის მოქმედებისა.

მოილნილ-ი ვინც, რაც მოაწყა. *მ. სისხლი.* – *მ. ბეკეკა* (ფიგურ.).

მო-ს-წილნ-ს *გრძლ.* კარგად მაგრძნია, კარგი პგონია რაიმე ან ვინმე, ცნობილია რამენი, ვინმეთი. *მოსწონდათ მისი ხასიათი.* – *ხალხ მეეფესი მ., ხალხ – მეეფისის ეოლიო.* ‖ *ოდი მოსწონა – თავი მოიქცა, – ამოკოის თავისი რამენი, ვინმეთი.* ◻ შდრ. მოსაწონი.

მოილნება სახელი მოიწონებს, მოეწონება ზმნათა მოქმედებისა.

მოილნებული-ი ვინც, რაც მოიწონეს, მოეწონათ. *მ. ქალი.* – *მ. ნაწარმოები* (ფანდ.) *მოწონებულ[ილ!* (საუბ.) – *ჩართული გამოთქმა – ძალიან კარგი. გეთანხმი. ოდისთან გამომავი ოყო რომ ვენი მოწონებული!* – *ისეთი სიტყვა უთხარი – თქვენი მოწონებული!* (ირონ.).

მოილნილ (მოწრალია) ვინც წრაილებს სადმე. *ქუჩაში მ. უსაქმურები.*

მოილნა-ს (*თურმ.* მოუწრუას); *აწმ.* წრუას) *გრძლ.* წრუილით მოსცმს. *ღუნი მოწრუა.* – *ჩა მოწრუა.* ◻ შდრ. მოწრუა.

მოილნა სახელი მოწრუას ზმნის მოქმედებისა.

მოილნა-ს (*თურმ.* მოუწრუას) *გრძლ.* ხელის მოჭერით წვენს (სითხეს) გამოაღებს, – გაწრუას. *ახლად ამოყვანილი ყვავი მოწრუა.* ◻ შდრ. მოიწრუა. მოწრუა. მოუწრუები. მოსაწრუი.

მოილნა სახელი მოწრუას. მოიწრუას ზმნათა მოქმედებისა.

მოილნალ-ი 1. რაც მოიწრუა. 2. რაც მოიწრუის.

მოილნა-ს (*თურმ.* მოუწუსეს) *გრძლ.* ადგილიდგილ დასაცილებს წყლის დასხმით. ◻ შდრ. მოწუსვა. მოუწუსები.

მოილნა სახელი მოწუსვას ზმნის მოქმედებისა.

მოილნი-ს *გრძლ.* პირში ჩაიღების და პატარა-სა და ვინს წყლის დასხმაზრებით რასმე მოწუს. *ვინ ნელი მოწუწნა.* – *კანეტკა მ.*

მოილნალ-ი რაც მოწუსეს *მ. ატანი.*

მოილნალ (მოწუწუსია) ვინც წუწუსის, შემბრალებელი; მგმნე, ფიშმარე. *ალაპა,ია მ.* მოწყალე – ლმობიერად, სიბრალულით. ‖ მოწყალე თვალით უყურებს – კეთილად არის განწყობილი; მზრდელობს მოწყალეთ ხელმწყდე' ე'! (რეცილეციაში.) – ზრდილობიანი მიმართვა ოფიციალური ურთიერთობის დროს (ზოგჯერ ქსენსა ირონიული ელფერი).

მოილნალება 1. მათხოვართათვის მისაცემი ვინ საკოთხი. *მოწყალების თხოვნილის.* 2. (ძვ.) წყალობა, დახმარება, სიკეთე. მოწყალებით (ძე.) - იფიცა, რაც წყალობით. ‖ მოწყალების და (ძველებურად) იფიცა, რაც მეფიციის და. მოწყალების კაცობა გადატარებს (ძე.) – მეარტელობის გაუწყეს, ღუთს მოწყალება (ძე.) – რაც ვითომდა ლეშის შეშრობით აქეთ: ქირებს, სურსათ-სანოვაგეს და სხე. მოწყალების მოლებს (ძე. წიგნ. 'ხოგჯერ ირონ.) – კეთილად გაწყნარება.

მოილნალება (ძე.)' იფიცა, რაც მოწყალება (მნიშვ 2).

მოილნა-ს (*თურმ.* მოიწყდარა და მოწუყებულა) *გრძლ.* 1. მოსცილდება და ჩამოერაღება. *ვაშლი მოწყდა ბიდან.* 2. ერთბაშად დაიძრება ადგილიდგილ და გაეშურება. *ტეფრი წრეზე ადგილიდან.* 3. უცბად მოდრეკილება, ძალა გამოლევება (დაღლილობისგან, მშიმილისგან...) 4. მოსაკლება (*თურმ.* მოსწყდა-მთა ე მოსწყდება. *აქმ.* მოწყდება) – მოსაკლება რამე. *ასეთმა ღილი მოსწყდა. – ბელის ტანი ეხლა მოსწყდა.* ‖ *ურთიერთობას, კავშირს გაუწყდეს, – ჩამოხელთება, ჩამოეცემა ამისანაირად. მოსწყდა.* – *სწაულმა მოსწყდა.* ‖ *მოშეცდ თავიდან51* (საუბ.) – მომშორდ! დამეხსენი! *ადგილიდგილ დასაცილებს წყლის დასხმით. ◻ შდრ. მოიწყდება. მოიწყდომა. მოიწყდარა*

მოილნალ-ი 1. რაც მოიწრუა. 2. რაც მოიწრუის.

მოილნა-ს (*თურმ.* მოუწუსეს) *გრძლ.* ადგილიდგილ დასაცილებს წყლის დასხმით. ◻ შდრ. მოწუსვა. მოუწუსები.

მოილნა სახელი მოწუსვას ზმნის მოქმედებისა.

მოსწავლე-ი (ს.) მოსწავლის მოსწავლეობა.

მოსწავლეობა სახელი მოსწავლის მოსწავლეობის.

მოსწავლე-ი ეკლ. ეპისკოპოსის ან ეპისკოპოსის მოსამსახურე.

მოსწავლეობა სახელი მოსწავლის მოსწავლეობის.

მოსწავლე *ზმნა* 1. ვინმე რაიმე ცოდნას ან უნარს ეუფლება, სწავლობს. *ბავშვი მოსწავლეობს.* 2. ვინმე ან რაიმე ვისთვის ან რისთვის ზრუნავს, ეპყრობა. *ბავშვი მოსწავლეობს.*

მოსწავლეობა სახელი მოსწავლეობის.

მოსწავლე *ზმნა* 1. ვინმე ან რაიმე ვისთვის ან რისთვის ზრუნავს, ეპყრობა

მოხთომა სახელი მოეხეთქება ზმნის მოქმედებისა.

მოხთომი-ი 1. მოკლედ რომ ვთქვათ, მოხდა (ლაზ. ჯანდა). 2. ფიქრი, რაც მოხდებოდა *მ.* ეფიქრა. — *მ.* ნაფიქრი.

მოხედ (მოხედია) (ძვ.) 1. სახელმწიფო დაწესებულების მოსამსახურე პირი, კანცლერიდან *მ.* — ვინ არის *მ.* ბოლოდროინდელი? (საქმ.) — 1) რა საქმე მოხედეს? 2) რა მისი ხასიათი? რა ენა? 3) რა საჭმოა (ენაში)? ვის რა ენაცა? ენაც?

მოხედება სახელი მოიხედებას ზმნის მოქმედებისა.

მოხედია (ძვ.) 1. მოხედვა ფოთლის, მოხედის საქმიანობა. 2. კრძალვა, მოხედება.

მოხედვება სახელი მოიხედვებს ზმნის მოქმედებისა.

მოხვაჭვა (დარჩ. მოხვაჭებას) გრდვ. ხელისთვის მოაცილებს, ☐ შდრ. მოხვაჭება. ხელიდან გაუშვებს, მოხერხებულ შემთხვევას ვერ გამოიყენებს, მოხერხებულ შემთხვევას ვერ გამოიყენებს.

მოხვაჭება (ამ*ქ.* მოხვაჭვა) *ტრიალ.* მოქცევა. მოგორება, მოხვაჭებენ. ტყუპსტრების გამოცემა მოხვაჭებაა.

მოხვაჭება I. სახელი მოხვაჭებას ზმნის მოქმედებისა. 2. უნარი (რისამე გაკეთების). ზნეობრივად. სიმარჯვე დიდი *მ.* გამოიჩინა. მოხერხებული. სიმარჯვე. ენობრივი. ჰკვიანი და *მ.* ხუთით — საშრომელი. ენობრივით ჰკვიანი და *მ.* განთქმული. ♦ შრომაში: ისტატურად. *მ.* აკეთებდა ყველაფერს.

მოხვაჭებელ-ი 1. ენობრივ ენერგიები, — მარჯვე. ენობრივი და *მ.* კაცია. ხელმარჯვე, გაწაფული. 2. ხელსაყრელი შესაფერისი. *მ.* ენობრივი, ვაიდაღი შეიარსა. 3. ოფიციალური საზოგადოებრივ ასპარეზებში შეძენაზე მიზანმიმართული. 4. რაც მოიპარა, ისიც *მ.* ენობრივად ხელში. *მ.* საქმე. მოხერხებულად — ხელი, — მოეკარებული. *მ.* ხელის საპირის თქმა. მარჯვედ. ისტატურად. *მ.* შეიტანა საპირის თქმა. ისტატურად.

მოხვაჭებელობა მოხერხებულის თვისება. ისტატობა.

მოხვაჯა სახელი მოხერხავს ზმნის მოქმედებისა.

მოხვაჯი-ი რაც მოხერხება. *მ.* ხე.

მოხვაჯა სახელი მოეხერხება (მნიშვ. I) ზმნის მოქმედებისა.

მოხვაჯილე (მოხვაჯილასა) ენობრ. რაც ხერხალში დასხვრეტილა. *მ.* ნაჯერი. მოსახერხი რამე. *მ.* ნაჭერი.

მოხვაჯილი რაც მოხერხდა. მოსახერხი რამე. *მ.* ნაჭერი.

მოხვაჯილობა (ამ*ქ.* ხელოვნება) ენობრ. ხელოვნური ხერხალი. ენობრივი ხელოვნება. ენობრივი ხელოვნების ნაწარმოები.

მოხვაჯილობა

რება, შეიბოჭება. 2. გალატ. მოიხიბლება. *ქალის სილამაზით მოხიბლული.*

მოჯადოვინება (მოიჯადოვინა) დაქორწინებული მეუღლის მემამულის ან ქალიკის შეერთებაში.

მოჯადოქრება, მოჯადოებინება მოჯადოვების მდგომარეობა; მოჯადოვილი ყოფნა.

მოჯადოვე (მოჯადოვისა) (ძვ.) ჯადოს მოქმედი. — ავსპისელი.

მოჯარჯვება ე ჯრჯოლე. ჯარაჯ მოჯარჯვება, — თავს მოიყრის აქ. *მთელი სოფელი მოიდანზე მოჯარჯვა.* — გამაფიცულე ფრანგულელები მოჯარჯვნენ. ▭ შდრ. მოეჯარება, მოყარებულია.

მოჯარჯვენ-ი ე ეიწე, რაც მოჯარჯვა *მ. ბალმა.*

მოჯაჯვება (მოჯაჯვაყობა) რაც ჯაჯვდებს. *მ. ჯორქი.*

მოჯახება სახელი მოიჯახებს, მოიჯახება ზმნათა მოქმედებისა.

მოჯახვება სახელი მოიჯახუნებს ზმნის მოქმედებისა.

მოჯდება-ა გრძეკე 1. (თორმ. მომჯდარა) ადგება და და ჯდებოდა რამესთან, ეიისქვისან ახლოს (იქიდან აქეთ). *მოჯდექ აქეთ!* 2. მო-ს-ჯდება- (თორმ. მოსულდომა) იფიქრე, რაც მოსჯდება. *ცხენს მოსჯდება ზურგზე და გაიკეცნა.* ▭ შდრ. მოიჯდება, მოეჯდება. მოჯდილია. მომჯდარი.

მოჯდომა სახელი მოიჯდება, მოიჯდება, მოეჯდება ზმნათა მოქმედებისა.

მოჯდომება სახელი მოიჯდომებს ზმნის მოქმედებისა. ეკუთ *მ.*

მოჯერაშვილ-ი ეინე. რაზიც გული იყურა, მოიჯერა. — რამეთი სავსებით დაამაყოფილებული.

მოჯერება (მოჯერობა) ეინე ჯერობის უფლას ეისმე

მოჯერინება (მოჯერინთობა) ეინე ჯერინთობს

მოჯერინთობ-ა ეკუთე. ჯერინთით მოდის (ეტენე; ცხენსზე... ამხედრებული).

მოჯეირება (მოჯეიყოფობა) (სპეშ.) ეინე ჯეიყვნებს; — ულაზათოდ, გაეულებულად მოლაპარაკე.

მოჯერობინება-ა გრძეკე. იყიეე, რაც მოიჯერობინებდა. ▭ შდრ. მოჯერობინება, მოჯერობინებული

მოჯერობება სახელი მოჯერობინებს ზმნის მოქმედებისა.

მოჯერობინებულ-ი იყიეე. რაც მოჯერობინებული.

მოჯერჯას-ს *გრძეკე.* (ეკუთ.) ფიეეე, რაც მოჰაგაბეკებს

მოჯერინ-ი (ეკუთ.) მოხერხული, მოეტყილი (კარი)

მოჯლაჯან-ს (თორმ. მოეჯლაჯებს) *გრძემ.* იყიეე, რაც მოჯლაჯებს.

მაკაკა-ი ეინე იაპარეს.

მაკაოვილ-ი ეინე იაპონის ან ეინე იაპეა რამე, ეინმე

მაპოპა-ი ეინე პოპაეს.

მაპარიაკ-ი (მაპარიკლისა) 1. (ძე და წიკე) ეისაე უსკრა. უეინაეს რამე (ზედაზე). 2. რისამე მეღონაეკი, ბატონ-პატრონის, მპრისპირეკი. *ქეეეს-ნის მ.*

მაპაა (მაკაასი) წყალბადის შემცეკი ქიმიური ნაერთი, წყალში გახსნილი მჟავე გემოსია. *გოეორის მ. — ძმრის მ.*

მაპიდება-ა იხ დამაყდება

მაპაე (მაკაისა) 1. სპეციეკური მწკეაე (ტყეზე. ეის, ფრინეის და ეისთ.) გემოს მქონე. *მ ეაკეთ. — მ. ღეეინი.* 2. დამაკეეეკეთ. დამწიეეეეეეი. *მ. კოტრი. — მ. კომპოსტი.* 3. (ეკუთ.) იგივე, რაც მწიეეი კომპოსტის *მ.* 4. გაყაეე. (სპეშ.) უსიამოვნების გამომწვეეი უეეეეი, უხამსი. *მ. სიტყვები.* ◊ ფაკეე წყეეეი — ნაპირზეფაკეის შემეეეეი მინერაეური წყეეეი. ფაკეე გეეეეაზეე (სპეშ.) — უეენებოდა. ცეხ გეეეაზეე.

მაპაეი (მაკაეეეი) [Oaslis cornicuiata] დაბაეი ეიკეაბი; ეკეეს მჟავე ყეოთეები; იხმაბს საკარა, ყეოეიე ყეეეიეეეეს.

მაპიეიანა (სპეე.) მჟავის შემეეეეეის ხარისხი რამეეი. *ეიეის წეენის მ.*

მაპაეა (მაკაეაეი) [Rumex acetosa] პოეყეეეეეი მატიტაეასებრია ოეკაბისა; აქეს მოეჩაბი მჟავე ფოთეეები, რომეეეეც საკეეეეეე იხმარება. '

მაპ-ეაბ' ეპ-ი ეინე, რაც ეეეეებს.

მაონაკ-ი რაც ფინაკი.

მაპაკაეიაკა იხ. გამჟღეენეეეეს, გამომეეეეეეეეს.

მაპაკა-ი რაც ეეეეეი, ◊ **მაეეეი თაპმოყაკი** — როეეეეი ეარიოეეეის ეეეის სახეი სიეეეეი პეეეოეეეეეეეე ირხეეე და ეეეეის (შდრ. ბ, გ, ზ). საპირის. ეეეე თაპმოეეაბი.

მაპაკაე- პირეეეი ნაწეი ეეეეეი ეეეეეეეეის; ნიშნაეს პეეეეის შემეეეეეს. მაკ., მრაეეეეპირეეეეაი. ნი, მრაეეეეეეეეაი, მრაეეეეეეპაკაეეაეი.

მაპაკაე-ი (მრაეეეეის) 1. დიდი რაოდენობის, ბეეეი; დიდძაეი. *მ. საბრძეაე აკეეე.* — *მ. მოიბრე პკეაკ.* — *მ. საეეეეის წინ მოხეე.* 2. იყიეე, რაც ხოეეი. მრაეეეაე — დიდი რაოდენობით, — ბეეემდე.

◊ **მრაეეეეაგან მრაეეაე** (მრაეეეაგან უმრაეეეაე) — ძაეეაის ბეეეი.

მრაეეეეეიაპ-ი ბეეეი აოაეის შემხეეეეი, აოაეობით ადამიანისაგან შემხეეაეი *ქარაზნის მ. კოეეეეეეეეი.*

მრაეეეეპარ-ი მრაეაეეი საბის, — მრაეეეეპარი, ბეეეეეაეი. *ი. ფონეეეეეი.*

მრაეეეეეაპობა მრაეეეეეაის თვისება.

მრაეეეეაზის (ეინეპ.) იეეეეეი, რაც მრაეეეეეეეეი, მრაეეეეეეეეი.

**მრაეეეეეეეე

ლი შემრულებელი სცენაზე, – არტისტი ოპერის *ზ. – ესტრადის ზ.*

მსახიობობა მსახიობად ყოფნა; მსახიობის პროფესია

მსაჯულა-ი 1. თავდასხმულებზე-პირველზედ სააღსრულებლად დაკვირვებული პირი, რომელიც ეისმენს სხვადასხვა დაცვისა და ბრალდების ახსნა-განმარტებას ეინაც ბატონობს *ზ. – სასკ.ტერმ.* ზ. 2. ტრიბუნალის (ნიკენ) ადამიანი, რომელიც ასრულებს ეისთვე ნებას. დეპუტატი ბალის მსაჯულა.

მსაჯულთუფლ-ი (ძვ.) უფლებანი მსაჯული.

მსაჯულთუფლ-ი (ისტ.) ერთ-ერთი დიდი მოხელე ძველ საქართველოში – სალარისა და სამეფო სახლის შინაური მეურნეობის გამგეებული.

მსახლობლ-ი (ძვ.) ოჯახეი, რაც მოსამსახურეე. *ნ ბალახი* **მსაჯულ** – მოსაბლეობის მეორ არჩეული პირი, რომელიც მონაწილეობას სასამართლო პროცესში.

მსაჯულთუფლ-ი (ისტ.) ძველ საქართველოში – სახელმწიფო ხელისუფლების თანამდებობის პირი, უფროსი მოსამართლე

მსაჯულობ-ს *გრძელ.* მსაჯულის მოვალეობას ასრულებს, – მსაჯულობს.

მსაჯულობა მსაჯულად ყოფნა; მსაჯულის საქმიანობა.

მსაკმ-ი ეინე, რაე ზეკეს ეისმე, რამე, – ეისიმე, რამის მაკეთო. *ამის ზ. არა ეინაბის რა.*

მსაკმეზა რითაც ორი ან მეტი საგანი თუ მოვლენა მსგავსია ერთმანეთს. *ბაბოსთან ზ. – გარეგნული ზ. – საოცარი ზ. – პორტრეტული ზ.*

მსახვრალ-ი (მსესხებლისა) ხელის ამღები.

მსახლეობა 1. მამფისარობა. *ცნობრების ზ. – სპექტაკლის ზ. – არჩეულების ზ.* 2. მოარაკობა, მიმოსვლა. *ვარსკვლავების ზ. – მატარებლის ზ.*

მსიგნელ-ი ეინე, რაე სინჯავს, – შემოწმებელი. *ვაჟთების ზ.*

მსიდ-ი ეინე სვამს, – დამლეკი. ‖ ეისაც ბევრი სმა შეუძლია. სმა უყვარს (ლეგინაკი, არყოსა...).

მსიდ-ი 1. ეინე ისმენს რასმე. *მსმენელობის სიმღერა მოიწონა.* 2. ზოგიერთ სასწავლებლებში – მოსწავლეე, სტუდენტი. *სამეცნიერო აკადემიის ზ. – მოყალეკადემიკოსის ზ.*

მსიფლიო 1. ზედაპირ ქვეყანა, ქვეყნიერება, ღედაბენ. *მსოფლიოს ისტორიული პროცესი. – მსოფლიოს პრობლემური ძალები. – ეკონომიკის მეცნიერების ძალები. – მსოფლიო მეცნიერების ისტორია. – მსოფლიო ზღვები. – მსოფლიო ჩემპიონატი.* 2. რაე. ეინც მთელ ქვეყანას ქვეყნიერებას განეკუთვნება. *ზ. რეკორდი. – ზ. ჩემპიონი.* 3. იგივეე, რაე სამყარო.

მსოფლმხედველობა შეხედულებათა, წარმოდგენათა სისტემა საგანგების ეის ანონზომიერებებზე, ბუნებისა და საზოგადოების მოვლენებზე. *მარქსისტული ზ.*

მსრალ-ი (წყენ.) მოიბრალე.

მსრალედ-ი 1. ეინე იმეორებს თოქს, ქცევ და სხვ.). *ქვის ზ.* 2. ქვეითი ჯარის საბრძოლო მოსაგზაურე. *მსრალედ ლეგიონი.*

მსრეზ-ი ეინე, რაე ტკეცნეს. უსტეენეს.

მსრეიპ-ი იგივეე, რაე მსრეენი. ზ. ბუღალტერი ‖ *ზ. ქარი.*

მსრომპა-ი (მსტვრომა) (ძვ. და წყენ.) მშეკრავი, ჯაშუში.

მსუშპ-ი 1. რასაც. ეისაც მეორე წონა აქეს, – მძიკე (ასპირანტ. მძიმე) *ზ. ნივთიერება. – ზ. ფეხბურთელი.* 2. ადვილეე, იოლი; მცირედი. *ზ. ჭრილობა. – ზ. გამანეენი. მაგრამ ჭირიმე – ძნიკედ: ადვილად მეორედ. ჭირიმე ზ. ამწია. – ზ. დაჭრილი.* ‖ მცეცხეე ატმოსფერული – მეორე ცალის ქცევებში მოკიდებული ატმოსფერი ‖ რამეულმაგალითიანი სამუშაო ატმოსფერი. ‖ ეინც მოეწყინება – მრეწველობა – მრეწველობა, რომელიც ამზადებს ფარო ნიშანდებულ საწყობს.

მსუნაგ-ი წყნეო. ღორმუცელა. *ზ. კაცი. – ბოლოკის თქვა: უკაცრავსად გამოვალი, მსუნაგმა გამიფიცა.*

მსუნაგობა მსუნაგის თვისება. *ძალით მსუნაგობას მიეცემა.*

მსურვალ-ი რასმე სურეიდან მქონე. *სწრაფის ზ. – ბალის ზ.*

მსუნავ-ი 1. რაე სუფთის ჭირვეთი *ზ. პალიბა.* 2. სუსხიანი, მცნად ცივი. *ზ. ქარი. – ზ. ყინვა.*

მსუქან-ი (მსუქანია) 1. ეისაე, რასაც ხსეკნეში ქონი ჭარბად აქეს. – გასუქებული (ასპირანტ. გამხდარი, მქლე). *ზ. დედალი – ზ. ბოროკი.* 2. ეხებიან ხილზეც. *ხილის ზ. ეკლიანები. – ზ. ბლექანი ლუკა.* (ყველ.). 3. გადაჭ. სიფიერი, ბისაკლიახი, ნაყოფიერი. *ზ. მიწა.*

მსუქან [Sedum stoloniflerum] მრავალწლეანიანი მცენარე: ავსე სქელი ფოთლები: იკეთებს ღეროს წვერზეზე ქინქელისებრად შეკრულ მოყვარდისფერ ყვავილებს; ხმარობენ მხლად.

მსუქან-მსუქან-ი (მსუქან-მსუქანია) საკმაოდ მსუქანი. *ზ. ძაღე.*

მსუქ (მსუქანია) ძლიერ მსუქანი, ზედმეტად ცხიმიანი. *ზ. საქონელი.* ‖ მეტად სიფიერი. *ზ. ნიადაგი. – ზ. შემოდგომა (ფიქრ.).*

მსიფელ-ი (ძვ.) იყივეი, რაე მფოდეი

მსიფელობ-ი (წყენ.) იყივეი, რაე მფოდეი

მსრავ, მსრავლ (ძვ. და წყენ.) სწრაფად, სასწრაფოდ.

მსრავლწერაგვარ-ი (მსწრაფლწერამალეული) (წყენ.) სწრაფად წერაზეე, – რაე მალე გაიეეის. *ზ. გამეწილიერება. – ზ. შეამაეეფლეება.*

მსრავლწერაგვარობა მსწრაფლწერამალეის თვისება

მსჭვალ-ს ის. გამსჭვალეა.

მსხალ-ი (მსხლისა) 1. [Pyrus sp. div.] ხე ვარდისებრთა ოჯახისა: იკეთებს თეთრ ყვავილებს, ისხამს ყვითელ-წითელ შეიწრეული ტანის ნაყოფს. 2. ამ ხის ნაყოფი.

მსხალა-ი იგივეე, რაე მსხლეში. *დარამაზი მ. ბალები.*

მსხლეზ-ი *ნეეულებრივ მრ.* მსხლეზნი – რომლებიც სხედის. *მაგიდასთან ზ. – კრებაზე ზ. – მაგარაკეებში ზ.*

მსხლობ-ა (ძვ. მსხლობაობა) იყივეი, რაე მსხლეში.

მსხვაკ-ი 1. (ძვ.) რომელიმე ლეგიონისაეის შეწირული ნივთის ან ეფისაგან ანაზება. *მსხვრაკლის მეწირეა.* 2. რასმე ეებედნიერ შემთხვევის ან ძალმოსილების შეხეედა ნაგნები ან დაღეული. *ღალატის ზ. – კაბანაკოფის ზ. – ავრეანის მსხვერპლნი.* 3. (ენოე.) სხეისი გუნდისათეის რისამე დათმობა, ეირაე სიკეთეზე უარის თქმა. *ეზაც იყო ეველეკარი მსხვერპლისთვის.* ‖ მსხვერპლის გაღეეს (წყენ.) – ნებაყოფლობით უარი იმეთის რამეზე ეისმე. რისამე სასარგებლოდ

მსხვილ-ი 1. დიდი ღიამეტრის მქონე, დიდი სიმეტრის: დიდი ზომისა (ასპირანტ. წერილი). *ზ მარცალი. – ზ. ნაჯნაკვამი. – ზ. ძაფი. – ზ. ნემსი. – ზ. ასოები. – ზ. წკიპა.* 2. დიდი მოცულობისა, მაზრდაზომისა, დიდი მნიშვნელობის მქონე. *ზ. საწარმეო ცენტრი. – ზ. წარმოება. – ზ. მეურნეობა.* ‖ მსხვილი ფული – დიდი ღირებულების ფული.

მსხვილება ის. გამსხვილება.

მსხვილთავა (მსხვილთავასი), **მსხვილთავიან**-ი რასაც მსხვილი თავი აქეს. *ზ. ლეკანები.*

მსხვილ-მსხვილ-ი საკმაოდ მსხვილი. *ზ.-ზ. კალი. – ზ.-ზ. ცრემლები გადმოსცვიდეს.*

მსხვილება (მსხვილებასა) 1. მსხვილების რეზანაკი ეისმე. *ეისი ზ. ეისმე.* 2. *ზ. ეკონომიკის ძალები.*

მსხვილ-ი ეინე სხლეის. ეაბის. ‖ სხეალეი ღაბეელიანებული პირი. *მსხვილეელი მოიზალება.*

მსხვრა სახელი აწსხვრეეს, ზ. მტერეი ეაცი

მსხვრალ-ი ეინე. რაე ამსხვრეეს

მსხვრალ-ი იგივეე, რაე დამსხვრეეი.

მსხლისებრ-ი მსხლის მოეკანილობისა.

მსხლე-ი (სპეე.) იყივეი. რაე ჩამოსხმეეი (მრიხე. 2).

მსხმილ-ი ბეზისა და ზოეი სხეი ნწერის კეეცხი.

მსხმილარე (მსხმილარისა) 1. რაე ისხამს (ნაყოფს, ხილს). – ნაყოფის ხმიდეში (ხეხილი). *ზ. მსხალი.* 2. რასაე ასხია. რასაც ნაყოფი აქეს დასხეული. *ზ. ხეხილი. – ზ. ზეკამი.*

მსხმოიარეზა მსხმოიარის მდგომარეობა. *ეურძნის ზ. ეკიცი ვაყო.*

მსხვპნ-ი 1. (ძ.) სასამართლის დადგენილება ... განაჩენი, გადაწყვეტილება. *სამართალი* 2. 2. გადაწ. (ძვ. და წყენ.) შეიარაღება, ვაჭეეზა, გადაწყვეტილება. *ბალის ზ.* ‖ მსჯელის დადება (სამართ.) – სასეეეის გადაწყვეტება. *მისეა.*

მსჯავრდება (სამართ.) მსჯავრის დადება.

მსჯავრდებულ-ი (სამართ.) – ეისაც მსჯავრი დასდეს, ეისაც მიესაჯოს რაიმე სასჯელი.

მსჯელობ-ა *გრძელ.* რაიმე საკითხის (საგნის) შესახებ აზრის, მოსაზრების გამოთქმა. ▭ ზედ. ამხჯელეეს.

მსჯელობა სახელი მსჯელობს ზემოთ მოქმედებისა: აზრის გამოთქმა. *განსჯა. ლოგიკური ზ. – განეეეხებული ზ.*

მსკასკას-ი იგივეე, რაე მკასკასეელი.

მსკასკასე-ი ეინე, რაე მკასკასეს. *ზ. ფიქრები. – ზ. სიტეე.*

მსკარას-ი შეუბრალებელი, უსწორეელი მსარი. – დესპოტი, ტირანი. ‖ შეუბრალებელი ადამიანი.

მსკასკასობა მკაცრაეის თვისება.

მსკასკასე-ი (მკასკასისა) 1. ისეთი (გარეული ეხოეელი, ეენიეელი). რომელიც ხორციით იკეეზება. 2. გადაჭ. ნასროფელი, ეზმეელეელი. მხარეელეელი

მსკაპლობ-ს *გრძელ.* მკაცრეელის თვისებეზე ის ეენს; მკაცეეზეელია.

მსკაცრეელობა მკაცრეელის თვისება. *მეეელმა სოფლებში ეკილეკა ზ.*

მსკაცრეელ-ი მკაცეეზეელის დამახასიათებელი. *ზ. ოხეზი.*

მსკეპნ-ი (მკეეეის) 1. ეაზის ყეავილეელი. *ყურძნის ზ. – კეეის ზ.* 2. ხეელის ნაწილი მაგრილან თითის წვერებამდე.

მსკეპ-ი (მკერია) 1. ეინმეზეთის ავის მდომი, ავის მოქმედი. *ზოსიმეზეი ზ.* 2. *კლასობრივი ზ.* 3. მოსიძულვილი, მოწინააღმდეგე მხარე (ბრძოლაში). *მტრის მაჯაკი. – მტრის დამარცხება.* ‖ შენს (თქვენს) მკერდ! (სალ.). – ტყეეიან ეინეი ამბით მიეესენი შთაბეჭდილების გასაძლიერებლად. *თქვენს მკერდ, რაც მაშინ გადაკურეა! შენი (ენი, თქვენი) მტერი!* (სალ.). – იგივეე, რაე შენს (ენეს, თქვენს) მკერდ! მკერდ! (მკერდას!) – (სალ.). – იგივეე, რაე შენს (თქვენს) მკერდ!

მსკაკ-მოყვარე (მკერ-მოყვარია) მკერი და მოყვარე.

მსკარეოვარება მკარაბა და მოყვარება

მსკნ' ელ-ი: ქალს მკერ' ელ'ი – ეინც ეკეა ტკბს (ხელოსანი).

მსკეპ-ი (მკერია) 1. წეზიეი და შრომაი ხელეულებისაგან შემდგარი ფიეეითი მასა, რომელიც პირში ადვილად იფარგლება *მკერდ კარამაზეეები.* 2. მაეეიაადი ფესენილისებრი მასა, რომელიც ჩარმოქმნება ყეავილეზე (სასქეეეულეში); შედგება მცენარის მამრობითი ეუნარეეზისაგან. ‖ მტეეის ადგილი, მკერად აქცევ – ეაარაღეარეს, გაატარებეეს ეუთნე ფეხთა მტეეი (ძვ., ლამპრ.) – ეისიმე მონათრობილი.

მსკაკლება-ა იხ. ამმკერდება.

მსკაკასკაპ-ი მკერის შესაკერი ხელსაწყო. *რომელიმე წერეეის საფარიმეის, აქეეის.*

მსკაიპაპ-ი მეზი, რომელიც ‘დაბერთას და გადმოტეირთავს ეემს. მატარებელს და მისთ.

მსკაიპაპ-ი (ენეე.) ენეე ატეირეეს რასმე

მსკარეეე სახელი ამმკერეეს ზემოთ მოქმედებასა.

მსკარეეე-ი რაე ადვილად იმმკერეეა, მეორე. მატეხი. მსკრეეადი.

მსკაიპ-ი მტერით დაფარული *ზ. ქუჩა. ეეიზაეეეები.*

მსკაიპაპ (მკერიანასი) (პატან.) ეეეიანეის საწერი; შეიცავს წერილი ძაფისა და მის წეეეზე ეანეეიარებული სამკერდისაეან. რომელშიაც ეარმოიქმნება მამრობითი უჯრედები.

მსკაიპაპ-ა იხ. გამმკერდარება.

მსკიპ-ი (ძვ.) ბაღი, ბაღ-ბოსტანი.

მსკიპ-ი ეინე ტკონის *ზ. ქალი.*

მსკიპაპ (მკიარანი) ეინაც ტკეულ-უბრალოდ და ხშირად ტკონეი სწეეეა. *ზ. მაეეეი.*

მსკაეეეი (მკაცეეეისა) ძაბრეი გაშლილი ხელის ცერის წეეეიდან ნეეის წეეეამდე; იხმარება სიგრძის საზომად. *ხუთი ზ. გადაზომა. – თოეი ორ მკეაეეეზე ეეეი.*

მსაპპაპ (ძ.) გაკნილი, ხაამი.

მსკიპაპ-ი რაე სტეეეეი, საღაე სტეეეეი. *ზ. კბილი. – ზ. ეეეი.*

მსკიპეეეპ-ი 1. რაე სტეეეეი. – მტეეეეი. *ზ. ხარა.* 2. გადაჭ. (წყენ.) საერძნობლიად. მოსაეეეეებელი. *ზ. ხაეეეები ტკეეეეეეეეეი* – ეეეეეეე. *ეშხეეეეეეეეე

მცლასმგლვრ-ი (იმ და საუბ.) გაღატ. უფაზნი კოცნა (ხაბა.).

მცლე (მცლისა) იგივეა, რაც ტლე. ტ ჩქლიც (ჩქლიც) დაეფანა — თავს შეშოცლება; ეკმსტერლებება.

მცრაჯ-ი სხეულსხვეა შეყერილობის (ჩქეულებრივ რეზი, ცისფერი ან თეთრი) ფრინველი, აქეს დიდი ნინახვი. *შინაური* 8. — *გარეული* 8. — *მცრაჯის ლუღუნი*.

მცრაჯიო საკმელი სოკო ერთგვარი.

მცრაჯიის შპრ-ი (მცრაჯისფრისა) (პიტ.) ღია ალუმიო, მოცისფრო (ცის შეფერილი ეკითხება). *მ. ფა.* — *მცრაჯისფრად ინპაო*.

მცრომ-ხ გრძელე. ვისიმე, რისამე მცრალ, მცრად არის ფიქალიქეზელი. — ეკმკერებს. *ერთისპეკის მცრომ-პეც*. ↔ ზედ. უეცრიბს, მცრომ.

მცრომპა სახელი მცროსხ ზეზნის მოქმედებისა; მცრომ ყოველს, მცრად გადაკეთებას; ეცლება.

მცრომ-ი მცრის შესაფერი, მცრის დამახასიათებელი. *მ. მოქმედება*. მცრომად — როგორც მცრის შეფერვება. *მცრის* 8. დაიბედება.

— **მცრომ** (მცრებისა) იხ მცრე

მცრომპაპ-ი 1. ვინც ტუქსავს. 2. *ტუქსვის გამომცემი*.

მცრომპაპ-ი (ალლ...).

მცრომპაპ-ი ვინც ტყვრცნის. *მაცრის* 8.

მცრომპაპ-ი 1. ვინც გამტყვრება, ვინც მარადაც არ არის. 8. *იყო და არც ტყვრებოდა*. — *ვინ გაარჩევს 8 და მარადაც?* 2. ვინც ტყვის, — მატყვარა. *მტყუანს ტყვილს კარამდე მიაცილებო*. ‖ მტყვან ზე და ზენი (ჩქეს შორის).‖ - ფიცხებური ოქმა იძიებენ, ვისაც თავი მრთალი ეკუთხა (ლაკაბი, ჩხუნები).

მცრომპაპ სახელი ა მ ტ ყ ვ ნ ე ბ ს ზზნის მოქმედებისა *შეიღ* 8. *დაიტყუო*.

მცრომპაპ-ი (მცრებულისა) ცეცხლმოკიდებული შეზმ (შეხის ლერი).

მცრომპ ყოველთვის, მარად, ნაადგ. *უსაქმო კაცისათვის 8. უქეთაო*. ‖ წუთამ ჭამს (წიკნ.) — ყოველთვის. *მცრომპ დღე ყოველდღე მცრომპ ჯამა* — ყოველ ქვირა, ვირაობით. *მცრომპ დამ* ‘ — ყოველ ღამე *მცრომპ წიცხ* — ყოველწუთიერად, ყოველ წამს. *მცრომპა დიდი თბილა*, — ხელნა, ეკერება. *მუკირით შეიქედა*.

მცრომპ იგივეა, რაც *მცრომპ*.

მცრომპ-ი რაც მცრომპ, ყოველთვის არის. მარადიული; განუწყვეტელი *8. თოვლი — 8. მოძრაობა*. ‖ რაც მცრომპ მოქმედებს; უცდი (პაპიოსი). დროებითი). *8. პასპორტი*. — *8. კომისია*.

მცრომპ-ი რაც მცრომპ მოქმედებს. *8. ყოველსაა*. — *8. სემინარი*

მცრომპ მცრომპის თვისება; მცრომპად ყოფნა. — *ზარადასობა. უნაკრების 8*.

მცრო, მცრე (კუთხ.) იხ. იხუნელა.

მცრომპ-ი სალანძღაო სიტყვა — ოხერი, ტაალი, უსარგანო.

მცრა [მცრძ.] (წიკნ.) პოეტური შთაგონების წყარო; ავარეული თვით პოეტური შთაგონება, შემოქმედება.

მცრაპაპ-ი მეიზრის მქეღებური ლითონის ქვედი, რომელიც მას დარტყმისაგან იცავდა.

მცრომპ-ი [მცრძ.] ცხენსებული, რომელიც აწარმოებს რისამე (ხელოვნების) ექსპერიმენტს, სამეცნიერო კოლექციების, ისტორიული მნიშვნელობის ძეგლე სავრებისა და მისთ.) შეგროვებას, დაცვასა და გამოფენას. *ბელიუ ეკიმ 8*.

მცრომპ-ი (მეზმეუნეასი) (საუბ.) ქმიქმეზა, ემმაკი, გაკვნილი ადამიანი.

მცრომპ მატკვნილი (ბამხით...) გატეხილი ჭოგრაო, მრევალი თავქედ საფეხი.

მცრ-ი ქმრის და *მცელი, მენ გეუმპრებიან და, ძმაკაცო, მენ გაიგონეო*

მცრიხრპ-ი იხ. მცელი მეილი.

მცრმპრპპრპ [ლატ.] კონკრადაცია ტალეკული ნაზაგების (ან თოვლებისა). რომელებითაც ასახულია მოძრაობის თანამდებლეროები ფაზები; ეკრანზე ეჩნის თანმიმდევრული მოძრაობის ილუზიას.

მცრმპრპპრპ-ი მუტატიკეციკოის წესით გადადებული. *8. ფილმი*.

მცრმპრპ-ი მეტატიკეციკური ფილმი.

მცრი [არაბ.] დაბალზომებით ხმენისაგან დაცული გამომშრალი გეკმი.

მცრ-ი წერილი მწერი ერთგვარი, — ქინძილა.

მცრ-ი კანის გადამდები დაავადება; იცის წერილი ვამოსაყარი და ძლიერი ქაქილი, — მცერი, **მცრიჩ-ი** [ბრუნ.] სამხედრო ან სამოქალაქო ფორმის დასაცმელი. *ოფიცრის 8*.

მცრიპ-ი ეისაე მუნი სკეიმს.

მცრ-ი მეტყველების უნარის მოკლებული ადამიანი. *ყმეღი ვინ მოიცალა და — მუნჯმაო*. — *მუნჯის ენა დედამ იცის*. *მუნჯად* — ხმის ამოუღებლად. *ჩუმად. 8. ისხდნენ*.

მცრმპრპ-ა იხ. დამუნჯდება.

მცრმპრპ-ი მუნჯის დამახასიათებელი; მუნჯებისთვის განკუთვნილი. *8. ანბანი. მუნჯური — მუნჯის მსგავსად. 8., ხელებით, ეკლასაუბრეთ*.

მცრმპ-ი ძმრის ჩაფების მოხარშული ლორის ფცრები.

მცრ-ი მაკი ნაღები ღუმელების და საკვამლეების შესაწმენდ ნაჭრებებზე ჩაფები საწვავის არსაკრელი წყის შესიდად.

მცრ-ი [ბერძ.] (ძე.) სურვნელოვანი ფისი.

მცრ-ი ახლად გამოსული აბრეშუმის ჭია.

მცრა (მცრასი) 1. რეზ-ენილი, შავ-ნითელი. 2. შავ-წითელი ძაღლი (სპაბ.). *ტ მცრა ნაზზ-ია — მცარე ხარისხის ქსოვილები*.

მცრაპა ტკნილ წყარში მოხარშული ხილეული ან ზოგი პოსტეული ალეულის. *8. — კაკლის 8*.

მცრაპპპპ-ი რაზე ეჩნასაც. *8. ქილა*. — *8. ჩაი*. ‖ მცრაპაი გასერილი, *8. კოკაი*. — *8. თითები*.

მცრაპპ-ს იხ. გამეჩეკეს.

მცრაპ-ი (ძე. და საუბ.) ნელმა, სერეულა, წადილი. *მცრაზმ, ეწნა. ტ ყოველმე გულის მცრაზი* — ეინმესთვის ძვირფასი, ეთანმე ჩმეული.

მცრაპ-ი ი ე ე ე

ბ ზიდვა, ზიდვა (მოზიდვა...) – ორსულობის პერიოდი.
ზიდვა (ზიდვა...) – ორსულობის პერიოდი. ზიდვა (ზიდვა...) – ორსულობის პერიოდი. ზიდვა (ზიდვა...) – ორსულობის პერიოდი.

მეუპარი (ძვ.) ორეული, რაც უნდა.

მეუნიერება ი ეული. რაც ცოდნაა. ‖ ეული წყალქვეშა სპრუსობის ასორუები.

მეუნიერ-ი ეული. რაც ეკონომიკას.

მეუნიერება (მეცნიერებანი) 1. ეიხაე, რასაც ყველი სწავლა სწავლია. *ი.* ეული, *ა.* ბაბისეული. 2. ბაბიკ. ‖ ეული ეული, თეალსაჩინო (ეული). *ი.* ეული. *ა.* ბაბიკ. ‖ ეული ეული ეული

ᲐᲑᲪᲣᲓᲐ-ი 1. რაც ცოდის. **ი. ᲛᲬᲔᲠᲐᲚᲘ.** – **ი. ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲐ.** 2. ვინც ცოდავს. **ᲙᲚᲔᲠᲘᲙᲝᲡᲘ ი.**

ᲐᲑᲪᲣᲓᲔᲑᲐ. **ᲐᲑᲪᲣᲓᲔᲑᲘᲡ-ი** რაც იფიქრებს, იფიქრება, ფიქრია **ი. ᲒᲐᲜᲪᲓᲔᲑᲘᲡ.**

ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ-ი 1. ვინც, რაც ცუდის, ცუდად მყოფი. 2. ცუდად მყოფი ადამიანი. 3. ცუდად მყოფი ცხოველი. 4. ცუდად მყოფი ნივთი. **ᲒᲐᲜᲐᲬᲧᲠᲔᲜᲘ ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲙᲐᲪᲘ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲡᲘᲢᲧᲕᲐ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲪᲮᲝᲕᲔᲚᲘ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲬᲘᲜᲐᲓᲐᲓᲔᲑᲐ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲒᲠᲫᲝᲑᲐ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲛᲔᲑᲐ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲮᲔᲚᲘ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲮᲔᲚᲘᲡ ᲓᲐᲬᲔᲠᲐ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲮᲔᲚᲘᲡ ᲬᲔᲠᲐ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲮᲛᲐ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲮᲛᲘᲡ ᲐᲦᲔᲑᲐ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲮᲛᲘᲡ ᲐᲦᲔᲑᲐ ᲓᲐ ᲓᲐᲬᲔᲠᲐ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲮᲛᲘᲡ ᲓᲐᲬᲔᲠᲐ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲮᲛᲘᲡ ᲬᲔᲠᲐ.** – **ᲐᲑᲪᲣᲓᲘ ᲮᲛᲘᲡ ᲬᲔᲠᲐ ᲓᲐ ᲐᲦᲔᲑ

ბეგები. — *ზ.* დახსნენენ. **მწკრალზე** — იგივეა, რაც მწკრიალზე. *ზ.* ჩაჯადაგებული ლაზი.

მოჯარისებ-ა *იხ.* ლაშქრისებება, ჩარშერიებება.

მოჯარი-მოჯარისებ მწკრიებად. *ზ.-ზ.* ცარგული ბუეში.

მოჯაჭვა-ი *იხ.* მწნხელები.

მოჯაჭვე-ი ვინც წესების, ასუფთაების რამე. ადგილ *ზ.* — ფუძისაგნლის *ზ.*

მოჯაჯ ე-ი ვინც რაც წნეხს, წნეხაში დაოსტატებული პირი.

მოჯინ-ი საგანგებოდ დამზადებული ბოსტნული. *კომპოსტის ზ.* — *ტატის ზ.*

მოჯინჭვ-ი სხეულისა ხახის წნეხი.

მოჯინჭვობა იგივეა, რაც მწნილეული.

მოო-ი, მოოვ-ი ვინც, რაც ნოეს (ტომეს). სწეულ რასმე

მოოვებ-ი (მწოვებლის) ვინც, რაც ანოეებს, — მაწოვარი (მნიშვ. 1)

მოოლ-ი იგივეა, რაც მწოლიარე.

მოოლიარ (მწოლიარობა) ვინც, რაც წევს. *ზ.* აკადმყოფი.

მოოწავ-ი *იხ.* მწნხელები.

მოოწე-ი 1. ვინც წინის, — ამწინი. 2. რისამე აწონაზე მოსუნეკე პირი. *ხაწყობის ზ.*

მოუთხე (მწუთხისა) მეგობრებად წოლაზე. *ზ.* ხაკმელი. — *ზ* მწნილი.

მოუკავ-ი ვინც წუთაზე. *ჯიხვის მწნარავები.*

მოუხარ (მწუხარისა) 1. ვინც წუხს, — ნაცვლობ-ი. *ზ.* დეღა. 2. წუხილის მემცენი, წუხილის გამომხატველი. *ზ.* ხაბე. — *ზ.* ბბა. **მწუხარედ** — წუხილით, ნაღვლიანად.

მოუხარებ-ს *გრძელ.* (წიგნ.) მწუხარებას განიდის, — წუხს

მოუხარებ-ა წუხილი, ღარდი, ეარაში. დიდი *ზ* განიცდა. — ისის *მწუხარების* ხახლეარა არა *ა ქონდა.*

მოუხრ-ი (ძვ.) 1. (პოეტ.) ხალამის ბინელი. — შეღებება. *ზ.* დადვა — *წნეხის ეარსკვლავი.* — *მწუხრის ჭამა-ზ.* (ეკლ.) ხალამის ლილეკ. *ზ.* დარეკეს. — *მწუხრის ზარი.*

მოუხრობ-ი (ძვ.) მეტად ღამაზი, მოხდენილი, მშვენიერი.

მოუხრობებ-ი (მწუხრობილისა) (ძვ.) ვინც სწყალობს ვისმე, — წყალობის მიმეები. მოწყალე.

მოუშავ-ი 1. ადამიანი, რომელიც საქონელს მწყემსავს. 2. (ძვ.) მოძღვარი, მღვდელი.

მოუშავებ-ს (*ირან.* უმწყემსებს) *გრძელ.* ცხელს, პატრონსოს (ხალთარზე გაჩენილ საქონელს). *ცხვარს ზ.* — ხდ. მწყემსავ, ხამწყემს აქ!ი.

მოუშავება ხახელი მწყემსად ყოფნა. მწუხრის საქმიანობა.

მოუშავობა მწყემსად ყოფნა. მწუხრის საქმიანობა.

მოუშავრ-ი მწყემსის შესაფერი, მწყემსის დამახასიათებელი.

მოუპრ-ი (მწერისა) [Coturnix coturnix] მინდვრის პატარა ფრინველი ხოხობისებრია ოღანის. არა მეკადა *ზ.* ხუსა, არა *ღეო გვარი მონაო. ზ* მწერების ამოჭამს (სიტ.). — სუფლიერ ლაპარაკს დაინყებს.

მოუპრაობა მწყერზე ხაფრობა.

მოუპრობ-ი — დაბალი, პრეკალი, მოღენინებული სოკო ჭრიალების

მოუპრუბებ (მწყერფეხისა) [Digitaria sanguinalis] ერთწლეკანა ხაბალახი; ღეროს წყერზე ორ-ოთხ ტოტად თაკვდება. ხახირეზე ხაკრისის ხაკრისის ხაკვლისად.

მოუპრობ (მწყერისტაცისა) [Anthus campestris] მცირე ზომის ფრინველი წყალწყალასებრთა ოჯახისა; აქეს მოგრძო ბოლო; ცხოვრობს მინდვრებსა და ველებზე

მოუხ ხეუა ხახელი ა ხწნყედეეს ზხნის მოქმედებისა.

მოუხეუ-ი იგივეა, რაც დამწყედელი.

მოუოხე-ი (მწნილისა) ვინც აწკრის რასმე.

მოუოხ-ი 1. ზეხახებელი, მწნყობილი, თანამდებეური. *ზ. ჩიკუნი. — ზ ხამეცია. — ზ. ბოლოკაია.* — *ზ.* ხინტყმა. — *ზ.* ბბა. 2. ხაწონაზე მოხუნეკე ეერთი განსაკუთნებული ჯგარის ხახეო ან ქვეკანაეთები. *ტებრიხაძია ზ.* — ჯარის,კაცები მეკოპიები ჩაყენენ. **მწეოხად** — მეწეოხედ; მეხმატკნეულად. *წერილი ზ. მოფიხიკეულ.* — *ტიხი ზ. მელეოდა.* ყ მწეოხების ხაცვლა — ამოქმედებას, ამუშავებას (წარმოება, ქარხანა, მანქანა...). **მწეოხობა** ხახელი ეკავია მეეხმობეეს, გაეექცება. ეეღარ იმეშაეებს. *ჩარხი მწეოხობიდან გამოვიდა.* — *ელექტროსადგური მწეოხობიდან გამოკეთდა.* **მწეოხობა** ხახელი გაზნეულან — მეუსაბამს, მოქმედების ხაშუალებას მოუსაბამს.

მოუოხ-ი ა გამწყრალი, გაჯავრებული; განრისხებული. *ზ.* გამოხედეა. **მწეოხად** — გაჯავრებით, მრისხანედ. *ზ.* შეხედა. ყ *რაეეზე მწეოხედ* არის (ბრძანდება, გახლავთ...) — (ხაუბ., არონ.) რისამე ეეოდნა (გამოცდილება...) აკლია. *ისთქმა-ტიკაზე მწეოხად* არის.

მოუოხობა (მწყრომარისა) წეროხობით აღსავსე წეროხის გამომხატველი. — ხრისხანე. *ზ. გამომეტყეეელება.* -- *მწეოხობისებეე ლაპარაკობდა.*

მოუოხობ-ი (მწეოხობილისა) ვინც წყრება, — ბრაზობიხნ. ეეეჩნა.

მოუპაპ-ი, მოუპაპე (მწეპრალისა) ეხსაკრასაკე სწეპრია. — მოეხეეეეებეეა. *ზ. ხაკონეეა.*

მოპ-ი ხიხინჯის პური. *ეეეის ზ.* — *ძაეა გზია, ზაკარია, ეეიეი ზვაეიე ბაკრაიან.*

მოპიხ ეხ (*L.sclarius deliciosus*) საჭმელი ხოკო, ქუდი ღ ფეხი მოიკარნენეხ ეეეხეეეე

მხდალ-ი მშიშარა, ლაჩარი.

მხდალობა მხდალის თვისება, — სიმხდალე.

მხეკ-ი 1. იგივეა, რაც გამხმარელი. ახრის *მ.* — *ზედან მ.* 2. ფიცარი, რაც გამხმარელი. *ბარდის მ. ზედან მ.* 2. იგივეა, რაც გამხმარელი.

მხეხარა (მხეხარასა) 1. ეხების მჭედლისა, — ცხენისანი. 2. (ძე.) ცხენისანი მებრძოლი. მოღაშინე 3. ვაჟკაცის ფიცია, რომელიც ცხენის თავს წარმოდგება.

მხეხარათმხეხარ-ი (მხეხარათმთარსა) ჯარის უფროსი, ჯარის წინამძღოლი, — სარდალი. *გამოჩენილი სპეშიაა მ.*

მხეხარათმხარობა მხეხარათმთარად ყოფნა.

მხეხარათმხარობ-ი იგივეა, რაც მხეხარათმთავარი.

მხეხვენ-ი ენის ხელავს. *კარგად მ.*

მხეხვენრობა (მხეხვენრობისა) ერთ-ერთი შეკრძნება, რომლის ორგანოა ენაკი: ხელების, ტანსაცმის უნარი. *მხეხვენრობის ნერვი. — მხეხვენრობის ორგანო. — ოპერაციის შემდეგი მ. დაკარგულა. ტ მხეხვენრობაში მოილის* (მხეხვენრობაში ეკნის) — (ენაკ.) ანკარაში გაუნეტებ, გაითვალისწინებს.

მხეხვენრობით-ი (ენაკ.) მხეხვენრობასთან დაკავშირებული. *მ. მეხბიერება.*

მხეხვენ-ი ენის ხელის (ეხნის, ხარს...).

მხეხარინ-ი 1. მხეხარა ჯაჭვი. 2. ასე უწოდებენ კატალანატერი ქვეყნების აგრეთვე სამხედრო წოდებას.

მხეხარა 1. მხეხრის თვისება. 2. კრეტ. მხეხრები, ჯარი, ლაშქარი.

მხეხრან-ი 1. სამხეხრო; საომარი. *მ. სალაში, — მ. ფიცრის.. — მ. ღიდების მეზღვაში.* 2. მხეხარანა, მოლაშქრეთა სიმღერა. 3. სახელწოდება თანამედროვე ქართული დამწერლობისა, რომელიც განვითარდა ნუსხურიდან მე-11 საუკუნეში. *მ. ანბანი.* მხეხრულად — ასე, როგორც მხედარს შეეხეხრის. *მ. გამოწყობილი.*

მხეკვ-ი (მხეკისა) (ძე.) ნაყოფი ან ნამხეხი ეკი ქალის, ტყე ეკი: მოახლე: ხელზე მოსამხახურე ეკალი.

მხეხლან-ი 1. ენის ხერხავს. 2. მუშა, რომელიც ხერხით ჭრის; ხერხით მოიმუშავებს.

მხეხ-ი 1. გაკრული ეკიტებული ეხლიანი, — ნაგირი. *საბინი მ. — მხეიდზე ნაგირაობა.* 2. გადატ. (ლანძღ.) ჩაგრული ეკლური ინსტრუმენტების მჭირე, უსამართლოდ მკაცრ ადამიანზე.

მხეხეხა-ა იხ. გამხეხელება.

მხეხია მხეხის თვისება. ‖ გადატ. სისასტიკე, ეხლურობა. *გაუგონარი მ.*

მხეხნ-ი მხეხის დამხახასიათებელი. *მ. საქეხელი. — მ. მუნება. მხეხურად — როგორც მხეკს შეეფერება. მხეხურად გაეწერებინა.*

მხეხავ-ი 1. ენის ხეხავს რასმე. *ქვაბის მ.* 2. (ხეკ.) ენაკ ხეხერებს ასწორებს რასაშე ხალასპირს. *მინის მ. — ლითონის მ.*

მხეხელ-ი ენის ეხლეხება ეხისე.

მხეხელ-ი ენის ეხლეხება ეხისე.

მხეხელ-ი ენის ეხლეხება ეხისე.

ნ

ნაბანოება-ი ვინე აბანოში იბანავა.

ნაბარაკი-ი აეარაკუზე ნამეფოი

ნაბერავ-ი ვაღაზე აღრე მოშდარი: აღრე დამგვიანებული: აღრე შემოსული, — აღრეული. *ნ.* ზამთარი. — *ნ.* ჭაღარა. — *ნ* ხილი.

ნაბეჭდობა-ი ვინე იეკადმეოუა: ვისაც აეად მყოფობა ახლად გამოეელილი აქეს. *ახალი ნ.*

ნაბეჭრ-ი, **ნაბეჭრად**-ი 1. ამინდი აედრის შემდეგ. ნაეედრიე გზა აქაალებებული იყო. 2. სადაც აედარი იყო. *ნ. მდელო.*

ნაბეჭაება-ი ავი კაცის ნამოქმედარი.

ნაბრავ-ი აზოგენების ნაფოეი, პროდუქტი, — ნაფიერი. *მეენიერული ნ.*

ნაბულ-ი (ეუთხ.) ოეიეეა, რაც ლეიზა.

ნაბულევ-ი ოეიეეა, რაც ნაბეველი.

ნაბუსაბა-ი 1. ვისმეენდა (ან რაიმეაე) ამაეი გასწეიე. *ნ.* ეეძანა. 2. აშაეის, შრომა-გარჯის ნაკეოი, — ნაგარანაეეიეე. *მამაკაცობის ნ.* — *კოლმეურნეობის ნ. მოაქეო შინ.* 3. ვინე აშაეი გასწია. *ნ.* ქალი.

ნაბაბრა-ი რაც ცამბეს, — მონაფილი, მონაბრძანებიზი.

ნაბავ-ი ვისაც ეამა, — ნასიამოენები.

ნაბავნაბამ-ი ვისიმე ამხანაგად ნამყოფი.

ნაბაგარიშევ-ი რაც ოანეარიშეა. *ბარკეები ნაბაგარიშეია.*

ნაბედრაკევ-ი რაე ეანდრაზე. *ნ.* სახლი — *ნ. ხმალი.* || *მამა-პაპათა ნ. ადათ-წესები.*

ნაბოზვ-ი არაკანონიანი გზით შეძენილი, — არაკანი.

ნაბღდიმევ-ი (ძე.) აღეფიმის მომდევნო დღეები. ნაადღიმევეს — აღეფიმის შემდეგ.

ნაბაკლდღვ-ი ახალი წლის მომდევნო დღეები. ნაბაკლწლევს — ახალი წლის შემდეგ. *ნ. თოელი მოგეები.*

ნაბაღ-ი (ნაბდისა) 1. მოთეელიდი მატყლისაგან დამზადებული ნაბისასხამი. *დათბი ნაბიას ნე დაიცდენ, აეცდინო ქალამანიაო.* 2. მოთეელიდი მატყლით, სქელი ქსოეელის მსგავსად დამზადებული, — ქეჩა. *ნაბდის ქუდი.*

ნაბაღმ (ნაბადისი) მეეი ლეეჯეი ფერის სოკო; ოემეება.

ნაბადიზებელ-ი ვისაც ნაბადი აქეს მოსპობეი.

ნაბადიზებელ-ი ვისაც ნაბადი აქეს მოპბეული.

ნაბადღმაებელ-ი ვისაც ნაბადი აქეს ნაოსპობეი. *ნ. მწყემსი.*

ნაბაკ-ს ან. გამაბაეს, მიმაბაეს.

ნაბალობა-ი ადგილი, სადაც ბალახი იყო. *ნ. ნაკეეია.*

ნაბაზ-ი რაე ეზა. *ჯაჭეით ნ. ძაღლი.* — *უღელში ნ. ხარი.*

ნაბან-ი 1. რაშიე გაბამეს, დაბამეს ან დაიბამენეს. *ნ. წყალი.* 2. ვინე ვის დაბამეე, ვინე იბამაეა. *აბალი ნ. ოეი.*

ნაბაწეა-ი ვინე აბამეეეს ან იბამა, — ნაბანი (მწიეე 2).

ნაბაზ-ი რაე ' დაზარეს, — დაზარეეი.

ნაბაოკ-ი ეეზეის მწეეეეი ინეექციური დაეადება.

ნაბაგონაბ-ი (ნაბაგონრძანა) ბატონად ნამყოფი, ბოეიეი ბატონი.

ნაბაბუნ-ი, **ნაბაბუნ**-ი (საეუბ.) ნაქეიფარი, ნაღეეინეე. *ნაბაბუნეეს თაეი ბქეიეეა.*

ნაბიეიან-ი ვისიე ნაბადი აქეს წაბისპბეული. *ნ კაცი.*

ნაბიეისაქე-ი, **ნაბიე ზ'ქეიეა** (ნაბდისძეეი) ქეიეი, გაეეეეთიეი ნაბადი.

ნაბლდევ-ი ფერ'ხილეებით, ბრეშეაეებით (ბლეეინით) გაეეეიეი ბეშეეეი. *ჩიტის ნ.*

ნაბეშ-ი ვინე, რაე ' დაზეეეეს, — დაბეეეეი.

ნაბეძ-ი რაე (ვინე) ' დაზიეეს. *ნ. ხილი. — მაკრატელა ნ.*

ნაბეძ-ი დაბეეეეიეი, დასტამბეეი. *ნ. კრებეეი.*

ნაბმა სახეეი ნაბადის ზნის მოეეეეებისა

ნაბზარ-ი ოეიეეა, რაე ბზარი.

ნაბიჩარ-ი სადაე წინად ბინა იყო. *მწყემსის ნ.*

ნაბიჭვარ-ი (ნაბიჭერისა) (ძე.) ფეიეა, რაე ბეეი.

ნაბიჭ-ი 1. ფეხის ეერი გადადგმა, — ბიჯი. *მოკეე ნ.* — *ჩამწეეეიმე ნ* გადადგა 1 ფეხის ეერი გადადგმის ოდენა მანძილი. *ათიოდე ნაბიჯზე არაფერი ჩანდა.* 2. სიარული, სეეა (ქეეითად). *ნ. აჩქარა.* — *ნაბიჯს მიეეეა.* — *ჩქარი ნაბიჯეით.* — *მტკიეე ნ.* 3. გადაც. მოეეეეეეა, ქეეეა. *მეეაო ნ. ნაბიჯით* — ნელა. აეჩქარებელად. *ღობეში ნ. წაეა, ჭიობი ა ეარბილეთ.* || *ნაბიჯით აარ!* (სპორ. ხაზი.) — სიარულის დაეწეების გაგაჩერეეეეა. პირეელი ნაბიჯ' ეე'ი — რაიმე საქმიანობის, მოეეაეეების დაწეეეეა, *ორ ნაბიჯზე* — ძალიან ახლოს. *ჯიეეს ნაბიჯზე* — ყეეეეან, ახლოახლეეთ.

ნაბიჯებ-ი უაზროდ და არეულ-დარეეეეად ნათეეეეეი.

ნაბიჯეპა (ნაბიეეპარასი) ბოლოს გაჩენილი, ყველაზე უფერესი ზეეეი.

ნაბიჯებ-ი (ძე.) რაე უბიეეეეეე

2. გალატ. (ლესხ.) იტყვიან ეკლესიაში ინსტრუქტორის მქონე, უსამართლოდ მკიცრ ადამიანზე. — მხეცი (მხეცმე) 2). ♦ ნადირობა მაგარია (ძვ.) — ნადირობა მხარეული ღვთაება (ფშაველი).

ნადირობა-ს *გრძივ.* 1. ნადირს, ფრინველს დასდევს, ეძებს დასაჭერად ან დასაჭერად. *მწყურხე 6.* — *ტყრძელებენ 6.* 2. გამოსცდება იმედს (ნადირზე, ფრინველზე, მწერზე... — ტირელზე, ფრინველზე...). *ლიმი ღამე 6.* — *კაცა თავგეზებ 6.*

ნადირობა სახელი ნადირობს ზმნის მოქმედებია. *იოკიხე 6.* — *ძალღუბი 6.*

ნადირ-ზარისკალი ნადირი და ფრინველი.

ნადირობ-ი მედგრად ან სხვა ლითონებიან დნობით გამოყოფილი ლითონი. *მაღალპარისკიანი 6.*

ნადირობი (ეკონ.) 1. იგივეა, რაც ღონიცე. 2. წინაცი (ქალი).

ნაჭეპ-ი სამღერა, რომელსაც ნადში მღერიდნენ.

ნაჭეწ-ი 1. რაც დუდება, ადეიქნება (და გაცვეთება). *6. წყალი.* 2. რაც დუდების შემდეგ დადება. *წერაქვის ტეხქის 6.* 3. ხაქო, რომელიც მიიღება ყველის შრატის დუდილითა და დაშრობით.

ნაჭრ-ი ნივთიერება, რომელშიც ერთი ან სხვადასხვა ელემენტის ატომები გარკვეულ ქიმიურ კავშირში არიან. *ორგანული ნაერთები.*

ნაჭობ-ასარკ-ი ემპლოიონი გაკეთებული, ემპლოური ნამოქმედარი.

ნაკ-ი [ლატ.] 1. მოკრძი, ნინ წასუნტებული და ერთგანი სიღრმის მქონე მოწყობილობა წყალში გადასაადგილებლად. *სადეგნაო 6.* — *ხალეწილი 6.* — *მოტკრიალი 6.* — *ნინისანი 6.* 2. (ძვ.) გემი, ხომალდი. 3. იგივეა, რაც სანნაკეი. 4. იგივეა, რაც კოდი (ზნიმე, 2).

ნაკ-ი 1. ვინე დადილდა, ვინე ირა *მთელი ღამის 6 იყო.* 2. ბეგრაკნ. სხვადასხვა მხარეს, სხვადასხვა ადგილს ნამყოფი. *ნ. კაცია.* 3. ეინიმე, რანაც ხასიათდება, — ნაკვალევი. *ქიმეულის 6.* — *გზას 6. ეტკიებელი.*

ნაკარაჭევ-ი რაც ოყარაჭდეს; გათელილნინგრეული.

ნაკარჩ-ი 1. ლაჟი, თავისუფალი ღრუნა (ფრინველისა), სიარული (სარისი, ხტომა, თამაში). *მერჩენის 6.* — *ებერნ ნაკარჩზე გადავიდა.* — *ნაკარჩით წამოეკიდა.* 2. გადაკ. შეუზღუდავი მოქმედება, თარეში.

ნაკარჩობ-ა სახელი ნაკარჩობს ზმნის მოქმედებისა.

ნაკარჩობ-ი იგივეა, რაც დაკარჩნინი.

ნაკარჩობ-ი ვინე ან რაც ავარჯიშეს, ვინე ოყარჯიშა. *კარგად 6. ჯეზი.* — *კოთხეინ 6.*

ნაკაშტ-ი 1. რაც იკაშკაშე (მნიშ. 2). *6. ბაკრნელი.* 2. ეკაშკაშეი (მნიშ. 1) აღებული ფული, თანაბ. *გამოდებულობის ღლეები 6. ანბარობა.*

ნაკაჭობ-ი ვინე იკაშმნა.

ნაკაჭობ-ი ეკაშმნის შემდეგ.

ნაკეწკიტ-ი აღებული, სადაც წინათ ეწნახი იყო.

ნაკიდ-ი ნაკეთობის გადამუშავებით მიღებული მილეწილი ფერის სანებეი ხოსტე ნაკეთის სეხი.

ნაკიდ-ი ნაკეთის შემცველი: ნაკეთით დასერილი. *6. ჭერტელი.* — *6. ბელები.*

ნაკიდობ-ი თხეულად ორგანული ზეთოვანი საწვავი ნივთიერება: მოიპოვება ბინის წიაღში; მისგან მიიღება ნაკეთი, ბენზინი და სხ.

ნაკიდობ-ასარჩევნ-ი ნაკეთობის გადამუშავებით მიღებული პროდუქტი (ნაკეთი, ბენზინი...).

ნაკიდობ-ასპეც-ი ნაკეთობის გადასაკეთი მილსადენი.

ნაკიდობ-ა-ნაკეთობ-ა ნაკეთობის საცავი.

ნაკიდობ-ა-ხელ-ი ნაკეთობს გამოსახელი. *6. ქარაგმა.*

ნებისა. *სტუდენტთა ამხანაგი 6.* — *დამსვენებელთა პარტეული 6. სანადირო ფრინველი.* საკადილი მსგავსად.

ნამკვდრე3-ი ბუმბებიც კალაპოტში მიმდინარე მცირე წყალი. *მთის 6.* || ნაკადი (წყლისა). *წვალეკრის 6.* — *ოფლის ს* (ფიტარე).

ნამყოფარ-ი (სპეც.) რაც სრულდება კონტეიერის საშუალებით. *წარმოების 6. სიმტკიც. — 6. მეთოდი. ხაკადური* — *ნაკადური ხვედი.*

ნამუშევ-ი დაარსებული ხორბლეულის ნარჩენი (წერილი და დამტვრეული მარცვლები, ხარვეზით მიღებული ოქილი, ქუნჭები და სხვ.); აგმესვენ მისაყარ ფრინველს.

ნამყარობა3-ი 1. რაც უკარნახეს. *6. ჩარწერა.* 2. *გამოძ.* (ფიზ.) რაც ჩაეწინეს; რამით გამოწვეული. *საქმის ორტეხებით 6. რეცენზირებისათვის.*

ნამპი-ი რაც ' გა'კეთეს, — *გაკეთული 6. ტყვ.*

ნამუთია6-ი ადგილი, სადაც ტყე ნაკაფია.

ნამცხვარ-ი ალებნაირი, რომელსაც ახალ საზეიმოდ ადგილი ეჭირა ოჯახში. *ახალი ცხოვრების საფიტს ზედებეი ვახდა; ირაკაკი.*

ნამყრ-ი კაპრის კალი, — *ნაფხაჭნი. ლურჯმწის 6.*

ნამპინ-ი 1. ჯხეის ადგილი (სპა). — *ნაკბილი. ძაღლის 6. — გუელის 6.* 2. ღონივ დამპეპეტი (ლესინი).

ნამდარ-ი რასაც უკმნიან. *6. ვაშლი.*

ნამდილარ-ი 1. კბილის კვალი (რაზეც). — *ნაკბენი. ძაღლის (მგლის...) 6. ენტეროლი.* 2. კბილის ამოცემის, ამოჭრის ადგილი.

ნამეთ3ი-ი რაც ' გა'კეთეს, — *გაკეთებული. ნ. ჭრა — ეკლიმდგინეც 6. — ოსტატის 6.*

ნამეორ3ა გაკეთებული რამ, — *ნაწარმოი. თოხის 6. — მიკიტნული 6. — ძველი 6.*

ნამქე-ი საკონსის გარავალი (ნებეი) ოთეროც სასუქი, — *პატიენი.*

ნამპრა-ი 1. გაკეთილი ადგილი (ქსოვილზე, ქაღალდსა და სხვ.). *მოკეცილი ქსოვილის, ქაღალდის და მისთ ერთი ფენა, სპპრის 6. — ქოლგის 6.* 2. *ხაოქი ტუჩის ნაკეთები.*

ნამპი-ნამპი-ი რამდენიმე ნაკეთის მქონე. *რამდენიმე ხაკეთილი ერთანეთზე დაკრეპილები. ნაკადნაკეთილი* — *ნაკეთების სახით.*

ნამპრე3ი-ი იფიეთა. *რაც კეთილი (მნიშვ. 1). ენა-ზის 6.*

ნამპხ-ი რაც ვინც, კეთებს, — *გამოკეთებილი. კარგად 6 საქონელი.*

ნამპრი-ი 1. მიწის რაიმე ნაწილი, რომელიც ნეფელებრივ ვისიმე სარეზლობაშია. *საკარმიდამო 6.* — *საკოლმეურნეო 6.* 2. ეკმოკეთილი, გამოჭრილი ქსელები *6. ქსელის ქარხანა.* 3. რაიმე მილაკნი თხელეულის ან ქსელეული გამოეყვნილი ნაწილი, ცალკე გამოქეცული ფილიკის ქარხანა, *6 მეხანე.*

ნამპრმპრ-ი ცალკე გამოყოფილი ნაწილი სპეციალური ხათვისის, სადგომისა (ქეშე, თეთრეფრინაოზე და სხვ.). *კომპონენტი ბომბალიდ ეკიპაჟის 6.*

ნამპრპრპპპ-ი (ნაკერჩხლისა) ეეეიჩმოლილებული შეშის გაგარკვრების ნაწილები, გაეკარვრებული ხაბრძოლი.

ნამპრპპპპ-ი (ნაკერჩხლისა) იფიეთა, რაც ნაკერჩხალი.

ნამპპ-ი 1. დაკეცვებით გაჩენილი ნაპერწკალი. 2. *მრ.* ნაკეკვები — მოსწრებული სიტყვები, თქმები. *აკაკის 6.*

ნამპ-ი 1. ხახის ან სხეულის ესა თუ ის გარეგანი, თვალით შესანიშნავი ნაწილი. *ხახის ლაპარაკი ნაკეთები.* 2. (ფიგ.) ფორმა, გარეგანი მოხაზულობა რისამე. *ეკეთის ნაკეთები.* 3. (მეთქ.) სიხარტყის ნაწილი, რომელიც შემოსაზღვრულია ჩაკეტილი ტეხილი ან მრუდი ხაზით 4. (ვრამატ.) ულელილების ერთეული, წარმოდგენილი ფუძის სახით (პირისა და რიცხვის ნიშნის გარეშე). *ნაკეთილ ამწყვის წყება.*

ნამპპპპპ-ი 1. რასაც იკლეკნენ: კბილების შედეგად მიღებული *ხერხოზული მეცნიერული 6.* 2. იფიეთა, რაც ნაკბილეეი.

ნამპპპპპ-ი რაც კენტები. — *დაკენტებილი. არაბის 6. ფოთლები.*

ნამპპპ-ი ნაკაპან წელიწადი — ყოველი მეთხე წელიწადი, რომელსაც თებერვალში 29 დღეა (ბაეცვლილ 28-ისა).

ნამპოთხ-ი ვისიმე ბეჭდი წინით აქეს წაკითხული.

ნამპოთხპპ ნაკითხის თვისება.

ნამპხრ-ი რაც იკისრეს, რის შესრულებაც დაიპყრეს. *6. ვალდებულება გააპალდეს.*

ნამპ-ი ვისიმე, რისამე რაიმე ცუდი თვისება, — *დეფექტი. ფიზიკური 6. — ნაკლს ვერ ხედავს კაცი.*

ნამპპპ იფიეთა, რაც ნაკლებად.

ნამპპპ-ი პირველი შემალეწერელი ნაწილი რთული ეუშუებისა, ნიჩრისა: ნაკლებად. *მაგ., ნაკლებად ეფიცარებული.* ნაკლებად ოფიციალური, ნაკლებობით დებული.

ნამპპპ-ი 1. შეღარებით ცოტა. *შეღარებით მცირე (ჩაპრანაკ. მცირე). 6. ძალა აქეს. — 6. დახ. 2. ეარეეი, ცდილ. თბა თბაზე 6. შეეძლო შეეჭამოთ. ნაკლებად — 1) ეიერი ეოჩაკთა. 6. დამჩაგრებული ხაკეთილი. 2) მცირე ოდენობით. ქეიი 6. მოუყვება. ...*

ნამპპპპპპ ისეთი მეფეობრეთა, რომელსაც რაიმე ალეიად. — *სიმცირე. მინის 6.*

ნამპპპპპ-ი ნაკლის მქონე. ნაკლის შემცველი. *6. მხარეები.*

ნამპპპ-ი რაც ხავსე არ არის. *6. ბოთლი. — 6 ქვეეეი.*

ნამპპპპპ-ი , ნამპპპპპპ-ი (ძვ.) იფიეთა, რაც ნაკლეეანი.

ნამპპპ-ი იფიეთა, რაც ნაკაზები.

ნამპპ-ი (ძვ.) 1. იფიეთა, რაც ნაკბილეპეეეი. 2. *რასმე მჭრელი ორპირიანი მრისნეული რამ.*

ნამპპპპპ-ი (ნაკოჭლისა) ნაპობი (ეეეისა, ხილა).

ნამპრპპპ-ი რაც კოჭებეე, — *დაკოჭლებული. 6. ბუნეკები.*

ნამპრპპპპ-ი ადგილი (ტანზე). სადაც კოჭოში ეკეთნაირი მოკეთებული, კოჭოსის კეალი (ტანზე).

ნამპპპ-ი ეიხაც ეკოცეს ' ხაღაც ეკოცეს.

ნამპპპ-ი 1. იფიეთა, *რაც ეკეთილებული.* 2. *რასმე მჭრელი ორპირიანი მრისნეული რამ.*

ნამპპპპპ-ი (ნაკოჭლისა) ნაპობი (ეეეისა, ხილა).

ნამპრპპპ-ი რაც კოჭებეე, — *დაკოჭლებული. 6. ბუნეკები.*

ნამპრპპპპ-ი ადგილი (ტანზე). სადაც კოჭოში ეკეთნაირი მოკეთებული, კოჭოსის კეალი (ტანზე).

ნამპპპპ-ი ეიხაც ეკოცეს ' ხაღაც ეკოცეს.

ნამპპპ-ი 1. იფიეთა, *რაც ეკეთილებული.*

ნამპპპპპ-ი იფიეთა, რაც ნაკაზები.

ნამპპ-ი (ძვ.) 1. იფიეთა, რაც ნაკბილეპეეეი. 2. *რასმე მჭრელი ორპირიანი მრისნეული რამ.*

ნამპპპპპპ-ი (ნაკოჭლისა) ნაპობი (ეეეისა, ხილა).

ნამპრპპპ-ი რაც კოჭებეე, — *დაკოჭლებული. 6. ბუნეკები.*

ნამპრპპპპ-ი ადგილი (ტანზე). სადაც კოჭოში ეკეთნაირი მოკეთებული, კოჭოსის კეალი (ტანზე).

**ნამ

ნაჟკედ-ი (კედ.) იხილე, რაც ნაჟკედში

ნაჟ-ი 1. იხილე, რაც ნაჟში ნაჟ-ის 2. ილიაწულის ოსპის ეკლესიის ბასრის ჩასასვრელად განთხრილი ნაკეთი ქვაბული — ნაჟისაგან გაკეთილი ჭილო.

ნაჟისაბერა-ი ადგილი, სადაც ღინაო ჩიასხლე იყო. *ძველი ნ.*

ნაჟობაჟალ-ი (ტრ.) მოკლული ბაზეული.

ნაჟობაჟალ-ი რაც ნაჟობაჟებულ ‹ ნაჟობაჟალი რად. პაციენტის ნამოწოლი ადგილი ნაჟობაჟალი ფრინველის ბუდე. ნაჟობაჟალი ფრინველის ბუდის ნაჟობაჟალი ძროხა. ავსილი ფიქრით ილია

ნაჟობაჟალ-ი რაე იღებენ. ‹ ვისიმე მოუკითხავი ნუგეშილი. *პოეტის ნ.*

ნაჟოჟაჟალ-ი ნაჟობაჟებული ნამეფარი

ნაჟაჟალ-ი (წაჟად.) გამრავლების შეფერხება მცენარეთა ჩატეხი

ნაჟაჟაჟ-ი 1. ეროს უნის მსახურობა. ჯარმი *ნ.* 2. ვისიმე ვინმესთვის სამსახური გაუწევდა.

ნაჟაჟაჟობა (ტრ.) სამსახურში ყოფნის ხანგრძლივობა დაკალიფიას წესით ნამსახურობაში თვის.

ნაჟაჟაჟ-ი დამსხვრეული რისამე ნაწილი. — მფრე ნაჟხეული. *ბინის ნამსხვრევები.* — ფეხით ნაჟის *ნ.*

ნაჟაჟაჟ-ი დამსხვრეული რისამე ნაწილი. — ნაცხი, ნამხიული. *პირის ნამტვრევები.* — *ბოდიშის ნ-ებით ვიტყვი.*

ნაჟაჟაჟაჟ-ი 1. ვისიმე ეკლესია, რომ უმორთია. *ნ ქალი.* 2. რაზეკენ ეკლიანი, რომ უმორთია. *ნ ტოტები.* — *ნ ხატე.* — *ნ ხის.*

ნაჟჟი-ი პატიოსნება, სიწმინი. *ნამუსის დაკვეთა.* — *ხიდნიი და ნ. ბ ნამუსი ახდის* (ხსუბ.) — *ვაჟკაცობენ, ნამუსის ქუდი ხურავს* (ხსუბ.) — *ნამუსიანია, პატიოსანია. ნამუსს ხიხუნებენ ვისმე* (ხსუბ.) — *პატიოსანად, უდანაშაულოდ გამოცდების* (სხუების თქმით). *გააშარაზეს* (სხუნაირ). *ნამუსს შეუნახავს* (ხსუბ.) — ვისიმე საიდუმლოს, დანაშაულის დაფარვას, არ გაამხელს. *ნამუსზე მიაყენებს* (შეაგინებს) — (ხსუბ.) *მის ნამუსს, სინდისს მოეფიცება.*

ნაჟჟიაჟიჟ-ი (ხაკ.) ვისიე ნამუსი ახალს **ნაჟჟიაჟიჟიჟ-ი** (ხაკ.) უსამუსო, უსინდისო.

ნაჟჟიაჟ-ი ვისიე ნამუსი აქვს. — *პატიოსანად, ნამუსიანად დაიქეცი.* — *პატიოსნად.*

ნაჟჟიაჟიჟა ნამუსიანის თვისება.

ნაჟჟიაჟაჟ-ი, ნაჟჟიაჟიჟ-ი (ტ.) იხ. ნამუშევარი.

ნაჟჟიაჟობ-ი (ნამუშევრობა) 1. რაც მუშაობით, შრომით შეიქმნა, — ნამოხმი. *ვინ თვის ნ.* — *წერილები ნ.* — *ხელაღებით ნამუშევრობის გამოცდა.* 2. (ტ.) დამუშავებული (მიწა). 3. ბუშაობის, შრომის ცვლილი (მაგ., ხელების). 4. რაიმე მუშაობაში, საქმეში ან ტრანსპორტის ფული თავისთვის *ნ.* მიიღო. 5. ვინე იმუშაკა. — *ნაკუთი, ნამხრომი* (ადამიანი).

ნაჟჟიაჟაჟ-ი ადგილი კაზმე, სადაც მუშაკა ჰქონდათ. *ლიფაზე ნ. ეშენა ეკლე.*

ნაჟჟიაჟ-ი (პიკე.) მეხლმაჩრის ნაკეთი, ნახარკლული. *ნამაჯახით ნ. — ფეხის ნ.*

ნაჟჟიჟ-ი ვისიმე ფეხით, ჭარხლით ან სანაგე შეგროვებული, მოგროვილი. *თოვლის ნ. — ბაკრის ნ. ტროპიკებში.*

ნაჟჟიჟიჟაჟ-ი მეტლეთან ნასროები.

ნაჟჟიჟ-ი მეხრეთან გამოკეთილი შეკერილ.

ნაჟჟიჟ-ი რაე ' დ'ამჭიქებს.

ნაჟჟი 1. (ტ., ზოგ.) იხილე, რაე წვიმაკენ (მზიდე 1). 2. (გრამატ.) ზმნის ფორმა, რომელიც ნიშნავს, რომ ზმნით აღნიშნული პროცესი მიმდინარეობდა მასზე დასახელებულ პირთან მიმართებაში. *ნ. ძირითადი. — ნ. ნარეთი.*

ნაჟჟიჟ-ი 1. ვინე წყნათ.ფი სადმე ირჩევა *ნ. — მოიპა. ნ. ხუხეთაგანთ ნ.* 2. ვინე წინით თუ რაეს თანამდებობაზე. *პარლამენტის ნ. — მიმდინარეობენ ნ.*

ნაჟჟიჟაჟ-ი საერთო საბეჭდი საცხოვრებელ სახლთან არსებული ყველა დამხმარე საგებობის ხელობით (ისტორიაში).

ნაჟჟიჟ-ი 1. მცირე ნაზნაკაკი პურობა, შემალის და ჩისთ. *პურის ნამცეცები. — ნამცეცებად აქცევ.* 2. ფაფაზე, ხელ ცოტაკი კარ ერთი ბუშეკი (არ უთქვ. ნაწილაკთან ერთად). *ნ. პურის არ დამეყვა კისერში. — ნ. ბოლოს ჭიქაში ღვინო.*

ნაჟჟიჟ (ნამცეცანი) ძალიან პატარა, ერთი ხელ ჭამა (ზმნასთან ერთად). *ნ. ბიჭი. — ერთი ნ. ცხელები.*

ნაჟჟიჟიჟა 1. (ხაკ.) რაიმე დიდი ზედაპირის ზეორე ფენის გაყრილებული პურის ჭამა, რომელზედაც ჩასანთებული ასანთებები იფრქვის ფაფს. 2. ტყიდან წერილისა ხასაათი. — წერილნარება. *ბალის ნ. — ჩამოსახსნა.*

ნაჟჟიჟაჟ-ი (ხაკ.) რაიე ' ნი'ობენ. — ნოსტალგიური.

ნაჟჟიჟაჟ-ი ოფიცერ რაე ' ნი'ობენ. — ნოსტალგიური.

ნაჟჟიჟაჟ-ი ვინე სიცოცხ გამოაკა. — *ზეთიანი ნ.*

ნაჟჟიჟაჟ-ი (ნაჩეჩერობა). 1. ხაკინდიტო ნაწილის, ბოძნაღებული ფიანდაზის, ზოგჯერ პატარა ნაჭრების ხაჩიი ჩეჩერ. 6. 2. საერთოდ, ფეხიანური გაჩიჩეჩერა (ბუხა, ნაზუები და მისთ.).

ნაჟჟიჟაჟაჟ-ი 1. ვინაე (რასაე) ეძიზა და ეხეთ პრობ ვაიღეთა (ეკ ასლიდან რეგისტრაციაც ეერ გაპარტყეთა). 6. *ძალით.* 2. *ნოგორიმე ახალ გაიძიეს ეიკეთებს აქეს: ჩაიუფიე ეტეთაკი, რომ ეხეთ ეძიეთებენ. 6. ფეხაკენ. — ნაწილობრივ.*

ნაჟჟიჟ-ი ხაძინები ეძიზა. რაე იეწყიდა და ჩიდეა. ახიდ არ ეკინება. — ნაწილობრივ დასწრაფილი. *პასპორტის ნ. — ანაძიის. ნ. — ხაძინების ნ.*

ნაჟჟიჟა-ი ოყიეა, ვინე ეაჩეკეი

ნაჟჟიჟაჟაჟ-ი მეჯუმაჯე ნაჩეჩეი.

ნაჟჟიჟაჟ-ი (ნაჩეჩერობა) ხეიჩენის მოაკეთი ეეჩის გეჩეჩეზე ამინაკეთი ზეეჩეტი ჭეიჩოტი. *ნ. ეეჩის ეეჩეჩეზე ამინაკეთი ზეეჩეტი ჭეიჩოტი.*

ნაჟჟიჟ-ი 1. (ტ., ზოგ.) ცემა, რაე წამიაკეთ (ზმნებ. 1). 2. (გრამატ.) ზმნის ფორმა, რომელიც ნიშნავს, რომ ზმნით აღნიშნული პროცესი მიმდინარეობდა მასზე დასახელებულ პირთან მიმართებაში. *ნ. ძირითადი. — ნ. ნაზმნური.*

ნაჟჟიჟ-ი 1. ვინე ეაჩეკეი ეეჩის ეეჩეჩეზე ამინაკეთი ზეეჩეტი ჭეიჩოტი. *ნ. ეეჩის ეეჩეჩეზე ამინაკეთი ზეეჩეტი ჭეიჩოტი.*

ნაჟჟიჟაჟ-ი (ნაჩეჩერობა) ხეიჩენის მოაკეთი ეეჩის გეჩეჩეზე ამინაკეთი ზეეჩეტი ჭეიჩოტი. *ნ. ეეჩის ეეჩეჩეზე ამინაკეთი ზეეჩეტი ჭეიჩოტი.*

ნაჟჟიჟაჟ-ი (ნაჩეჩერობა) ხეიჩენის მოაკეთი ეეჩის გეჩეჩეზე ამინაკეთი ზეეჩეტი ჭეიჩოტი. *ნ. ეეჩის ეეჩეჩეზე ამინაკეთი ზეეჩეტი ჭეიჩოტი.*

ნაჟჟიჟაჟ-ი (ნაჩეჩერობა) ხეიჩენის მოაკეთი ეეჩის გეჩეჩეზე ამინაკეთი ზეეჩეტი ჭეიჩოტი. *ნ. ეეჩის ეეჩეჩეზე ამინაკეთი ზეეჩეტი ჭეიჩოტი.*

ნარ-ვასილ-ი (ნარ-ველისა) წარი და ვასილი. ‖ ვასილი-ანი ბალახები სავრთოდ.

ნარევ-ი ი. 1. ზ ყნილი, რომლითაც რამე გარეცხეს. *ძველებმა ნ. 2. რასაც რეცხავდნენ, — გარეცხილი. ბევრეულ ნ. ეკონომ.*

ნარევ-ი ი. იღრიჩიღილო, ოყრობიკო ადგილი (ტბილი, ვაზიანი...).

ნარი-ი ი. რაც დაართეს, — დართული (ძაფი). *ბაბის ნ. — ნართის დაძახება.*

ნარი-ობ-ა ი. ნართისაგან მოქსოვილი რამ ნ. ზედაპირი.

ნართ-ენ-ი ი. ნართისაგან ამოღებული ნაწილი, რომელიც მეორე ფიცრის გამოწეული ნაწილი უნდა ჩავდგეს.

ნარინჯ-ი ი. 1. [Citrus aurantium] ციტრუსოვანი მცენარე; აქვს სურნელოვანი თეთრი ყვავილი და მოხრილი ფორმის ნაყოფი, იყენებენ სალიქიე. 2. ამ მცენარის ნაყოფი. 3. იგივეა, რაც ნარინჯისფერი.

ნარინჯისფერ-ი (ნარინჯისფრისა) რაც ფერით ნარინჯს ჰგავსაგონებს, — მოწითალო-ყვითელი.

ნარიშ-ი რაც მგონიერებ გამოძიები, — გამოძრიელი. *ნ. ქვა. — ნ. კერძი.* ‖ რაც ადიდებულ მდინარეს მოაქვს (და ურჩა გამოძრიელს). *მდინარე ნარიშ მოაქანებდა.*

ნარიშ-ობ-ა ი. ადგილი, სადაც წინათ რიგი იყო. *მდინარის ნ. 2.* იგივეა, რაც ნარიგი.

ნარკ-ოზ-ი ი. პატარა ლიტერატურული ნაწარმოები, რომელსაც საფუძვლად უდევს ნამდვილი ამბავი, ეხარებრებისეული ფაქტები. *პუბლიცისტური ნ. — ნ. მოწინავე კოლმეურნეობის შესახებ. — მთავრული ნ. 2. რაიმე საკითხის ზოგადი გადმოცემა. ქართული ლიტერატურის ისტორიის ნარკვევები.*

ნარკა ბაბის ქსოვილი, — უხეში მიტკალი.

ნარნარ-ი ი. 1. მცენარეების ნაში, ტოროზი. *ნ. ქალი. — ნ. ხით. — ნ. ხილი.* 2. ტანადი, სასიამოვნო (ხმა). *ნ. მელოდიები.*

ნარნარ-ობ-ა ი. ნარნარის თვისებების ქონება. ‖ ზედ. მონარნარება.

ნაროდნიკ-ი [რუს.] (ისტ.) ნაროდნიკობის მიმდევარი (ქართული სახელწოდება: ხალხოსანი).

ნაროდნიკობა (ისტ.) ნეო-ლიბერალურ-ბურჟუაზიული ინტელიგენციის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მოძრაობა რუსეთში მე-19 საუკ. მეორე ნახევარში; აიდეალებდა გლეხურ თემს, უარყოფდა მუშათა კლასის ხელმძღვანელ როლს რევოლუციაში (საკარადელიო ნეოროდნიკობა ხალხოსნობა).

ნაროდნიკულ-ი (ისტ.) ნაროდნიკობის დამახასიათებელი (ქართულში იხმარებოდა: ხალხოსნური).

ნარო-ობ-ა ადგილი (ხეზე), სადაც რაკი (ნუჟარი) იყო.

ნარო-ი ი. მსხვილად ნაფქვავი. *ნ. ბრდატ. (საპნ.) დაუცერცხლებად ნაფქვავი.*

ნარპ-ობ-ა ადგილი, სადაც ურქინა რამეს. — ნარჩენი.

ნარც-ობ-ა ი. ფალდაფული. 2. რისამე რღვეული მიეღებული. *ნ. ძაფი.*

ნარც-ი [Cardiuus] ეკლიანი სარეველა ბალახი ერთეგვარი.

ნარც-ი ი. საგანგებოდ ამოჩრეული, ცელისაზე კარგი, საუკეთესო. *ნ. ბილი. — ნ. ფმაწეილები.* 2. იგივეა, რაც ანარჩევი. 3. რაც ვისმე ურჩია. *ნ. ჭკუა. ამ ჭკუამი დაუჯდა.*

ნარცხ-ენ-ი ი. 1. რაც დარჩათ ჭამის შემდეგ. *ვახშმის ნ. — სადილის ნ.* 2. რისამე დამუშავების შედეგად დარჩენილი (ჩვეულებრივ უფარგისი) ნაწილები. *წარმოების ნარჩენები.*

ნარჩინ-ობ-ა (ნარჩინებისა) ნაცრისფერი ან თეთრი ჩიტი; თავი შავი აქვს; შემოდგომაზე ფრენ იცელის.

ნარჩორ-ი ადგილი, სადაც ტყე ამოკაფა (ხარმა, კაფერმა...). — ნარჩენი.

ნარცისოვნა (ნარცისებრსახი) [Centaurea iberica] ულეველი მცენარე რთულყვავილოვანთა ოჯახისა; ულეველს წითელ ფიფილებს, იზრდება გზის პირებზე, ეზოებსა და ზოგჯერ ბაღებში.

ნარცხ-ი იგივეა, რაც ნარეცხი (მწიმე. 1).

ნარწმ-ენ-ი რასაც რწმენენენ; მორწმუნე. *ნ. ბოლშევიკი. — ნ. სომეხი.*

ნარწმ-ობ-ა იგივეა, რაც ირწმენა, რამენ.

ნარწყ-ი ი. ადგილი, სადაც წყალი იყო. *გზა ნარწყიანია. წყალი ნარწყიაო.*

ნასვიდ-ენ-ი ი. ვინმე ისვიდება. *ნინ ნ. მოეთვა. ბაბი იყო, ნ. ნასადილები — სადილის შემდეგ. ბაღი ნ. დაიხარა.*

ნასვლ-ობ-ა ი. (მქ.) სალდათის ნაწყვრი, ნაჯარისკაცი.

ნასვამ-ობ-ა ვინე გაასამართლეს, — სამართალში ნამყოფი.

ნასვამობრობ-ა (სამართ.) ნასამართლეობის მდგომარეობა; სასამართლოს მიერ მსჯავრის დადება. *ნასამართლობის ვადანი.*

ნასამართლ-ი ი. იგივე, რაც ნასამხრეი. (მწიმე. 2). ნასამხრალზე — იგივეა, რაც ნასამხრეი

ნასამხრალ-ი ი. ვინც იასამხრა. 2. სამრის შემდეგი ღერი. *ნასამხრეი — სამხრის შემდეგ.*

ნასაუზმ-ენ-ი ი. ვისც ასაუზმა. 2. საუზმის შემდეგი ღერი. *ნასაუზმეი — საუზმის შემდეგ.*

ნასაჩრაქ-ი რაც იჩაქნეს, — ნაჩიქნეული.

ნასაჯარ-ი ადგილი, სადაც წინათ საჯარო იყო: საფრანს ნასაჯრებული. ‖ მიტოვებული საჯარო, შენობა, რომელიც წინათ საჯარო იყო.

ნასახ-ი ი. იგივეა, რაც ჩანასახი. 2. ცალი, ნიშანი; ნატამალი (ჩვეულებრივ უარყ. წინადადებაში). *სიმაღლე ნ. არ აყო — კაცის ნ. არ ჩანდა. — ვერძნობის ნ. არ უტყობიდა. — ცალის ნასახიც ვერ მიიგნებ.*

ნასახლარ-ი ადგილი, სადაც წინათ სახლი იყო: სახლის ნაშენებები. *ძველი ნ.*

ნასახლ-ი რასაც სერაფენენ, — დასერილი.

ნასახლ-ი ი. 1. რაც ისახლეს, — სესხად აღებული. *ნ. ფული, 2. შეთესილებული, მებრნეული, გადმოცემული (ნინა ენოდეს, ხანა წყალობას). ნ. სოფელი. — ნ. სიტყვები.* 3. (საუნ.) ასრილის პირველი სამი დღე (მ. სტილოები), რომლისაც თითქოს ზამთარი სესხულობს გაზაფხულისაგან; ამ დღეებში, ჩვეულებრივ, ცელი ამინდი იყოს.

ნასეხვ-ი სეტყვისაგან გათეთრებული, — დასეტყვილი. *ნ. ვენახი.*

ნასვიმ-ი ი. ვინე (საკმაო რაოდენობით) ღვინო (ან სხვა მაგარი სასმელი) დალია, — მთვრალი, დაღრეული. *ეძებთობა, კარგა ნ. ვყო.* 2. რაც დალიეს. — შემთვრალი. *ნ. ღვინო.* 3. ხაიდანაც მოსული, შესვლა; რის ნაწილიც დალიეს. *ბიჭობა ნ ჭყაღი დალია. ნასვამზე — რიდესაც ასვამან ან ვყო ვინმე, — სიმთვრალეზე.*

ნასვამ-ობ-ა ნასვამის და ნაშვამი.

ნასვამობა ნასვამის მდგომარეობა. — სიმთვრალე. *ნ. არ ეგულობოდეს.*

ნასვენ-ი რამდენიმე წლის მოუხნავი და დაუთესავი (მიწა). *ნ. მიწების ათვისება.*

ნასვრეტ-ი სვრეტი, ფოთი. *ყველის ნასვრეტები.*

ნასვრეტიან-ი ნასვრეტების მქონე. *ნ. ავაური.*

ნასვიფოვნა-ი ვინე ისიამოვნა. *თეატრიდან ნინ გაბრუნდენ.*

ნასიარულ-ი იგივეა, რაც ნაფალი.

ნასიმინდ-ი ადგილი, სადაც სიმინდი იყო დათესილი (ნინა წელს). *ნ. ნაკეთები.*

ნასისხლ-ი, **ნასისხლ-ა-ი** რასაც სისხლი ანწერია, — სისხლიანი ცალის: *დათვს ნ. ხახეი.*

ნასიცხ-ი ი. ნითელი გამონაყარი სხეულზე სიცხის ვამო. 2. იგივეა, რაც ფასიდენენი. *ნ. ბარები.*

ნასიცხიან-ი ციცხი სიცხისაგან გაბურებული. *ნ. ხახე.*

ნასიცხ-ი ვისიმე სიძეც ნამყოფი.

ნასიძ-ი ი. ოთელ, ძაფის და მისთ. ერთმანეთთან გადაბმის ადგილი. *ცალნი მრავალი ნ. — ნასკვი გამანძა.* 2. (ხატაკ.) ხეტყის ტყეში გადაჭრილებული ნაწილი, რომელიც ნაკუთვად ეთიარება.

ნასკვნ-ა-ობ-ა ნ. გასაკეთებელი.

ნასკვნ-ი რასაც ნასკვი აქვს.

ნასკნ-ი რაც მოისპობება, რასაც ისპობენენ. — მოსპენილი, გაუნელი. *თვალით ნანახი, ყურით ნ. — ნასმენით გაბრუებული.*

ნასოკ-ობ-ა (მტ.) სოფლიდან ნამყოფი, ყოფილი სოფლელი.

ნასოფლ-ა-ი ადგილი, სადაც წინათ სოფელი იყო.

ნასპან-ი (მტ.) იგივეა, რაც ნაპრალი.

ნასრულ-ი რაც ისრულეს, რაც ეხლოვენ. *ნ. ქმა. ნ. ნ ცუდბარა.*

ნასუნთქ-ი რაც ისუნთქეს; ამოსასუნთქი (პაერი)

ნასუნთქ-ი ჭამის შემდეგ დარჩენილი საჭმლის ნარჩენები. *ძაღლს ნ.-გადაუყარეს.*

ნასუფ-ი პირტკბეთ, რომელსაც საგანგებოდ ასუქებდნენ; საერთოდ ვასუქებული. *ნამუქი ბუროკა. — ნ. ქათმები.*

ნასციწ-ი (მტ.) იგივეა, რაც ნაფილი.

ნასციწიდა (ასტე.) ხაბანალიდან გაფორმებული ყიდვა-გაყიდვა, — საკუპრო გარიგება. *ნასციწიდის ქალალდი.*

ნასწავლ-ი ი. ვინე სწავლა მიიღო. — განათლებული. *ნ. ახალგაზრდობა. 2. ვინე სწავლობდა. სოფლის ნასწავლი ნ. 3. რაც ისწავლეს. — დასწავლილები. 4 გაკეთილი. — პაემნათ ნ. ლექსი.*

ნასწავლ-ი რაც ისწავლეს ვისმე

ნასწავლობა ნასწავლის (მნიშვ. 1) მდგომარეობა.

ნასწორ-ობ-ა რასაც ასწორებდნენ, —ვასწორებული. *აეგორის მიერ ნ. ქუჩები.*

ნასხმა-ი ი. რაც ვაასხეს; ჩამოასხეული (წერილი წერილი ტოტები). 2. (კუთხ.) იგივეა, რაც ფეშილი. *ტეხილ ნ. — ფიჭის ნ.*

ნასხვისხარ-ი ადრე სხვისად ნამყოფი, — სხვისეული. *ნ. ბანკაღეული.*

ნულ მხარეს, მის ფოტოგრაფიული სიზუსტით გადმოცემას.

ნატურალისტ-ი 1. ბუნების შემსწავლელი, — ბუნებისმეტყველი. 2. ნატურალიზმის მიმდევარი.

ნატურალისტობ-ა ნატურალიზმის დამახასიათებელი. ნატურალიზმიდან გამომდინარე.

ნატურალობ-ა (ლათ.-იდან) სუფთა, შეურეველი, ბუნებრივი სახით არსებული. *ნ. ღვინო.* — *ნ. ოსპი.* ‖ ისეთი, როგორიც სინამდვილეში არის, — ბუნებრივი. *ნ. ზომა შრედერი.* 2. რასაც ფულით ეკი ათა, პრიორიტეტით, საკონცესიო ხელიას, ანაზღაურებენ. *შრომატლებენ ნ. ანაზღაურება.* ‖ **ნატურალური მეურნეობა** — მეურნეობა, რომელიც პროდუქტებს ანაზღაურებს საკუთარი წვლილის მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად.

ნატუსალობ-ა, ნატუსალუს-ი ტუსალად ნამყოფი.

ნატუსაობ-ა რასაც ტუსები შეიპყრე, — ნაკიდალი.

ნატუსაობ-ა ადგილი, სადაც ენახად ტყე იყო.

ნატუსი-ი (საუბ.) ვინც ტყიანეს, — ტაკტყილი.

ნატუსიობ-ა ტყეიდ ნამყოფი.

ნატუსიშვილ-ი (ძვ., ნეკნ.) ომში ნამოვარი, — ნაღელეი.

ნატუსიშვილ-ი ადგილი, სადაც ტყეია მოსული ვინმე, რასმე. *ჩკერდზე ნ. ეტყობოდა.* — *დატრიალებ ნატყეთაროში ბამბა ჩაიჭერიან.* ‖ რასაც ტყეები მოხედა, — ტყეებით დაფარილეული. *ნ. ქონიშა.*

ნატყრ-ობ-ა რაც ტყორწეს, — ნასოდილი. *ნ. ობარი.* — *ნ. ქვა.*

ნატუცარი-ი ცალხა, მოგონილი.

ნატუცარ-ი ნათუცამი, ნატაცარაკელი.

ნატუცი-ი კარგად მოელილ (ტანად).

ნატუცილ-ი ურმის ნაკეთი, ნატეხელი. *ნატრმალეში წყალი მიდიოდა.*

ნაჩეჩარ-ი ულილის ნადგამი ადგილი (ხარის, კამეჩის ქნდზე).

ნაჩეჩარობ-ა მეტად სწრაფად გაკეთებული, შესწორებული. — *ნაჩქარები. ნ. დასკვნები.* — *ნაცემა-დეკად შედგენილი გეგმა.*

ნაჩიზ-ი (არაბ.) თამბაქოს ბოლის ფილტვებში ჩაშვება, ჩაყლაპვა და ამოშვება. ‖ **ნაჩაზის დაყრა** (ხაზე.) — ნაფიზის გაკეთება.

ნაჩიზობ-ა რაც ფარხეს. — დაფარხეტება.

ნაჩიზუნ-ა ოგიდე, რაც საფასური.

ნაჩიქ-ი რამის იფეთქა.

ნაჩქ-ი რაც სადმე (რამეზე) ეფინა, — დაფენილი, გაბნეზე ნ. ხალიჩა.

ნაჩქა-ი ფილტვები; შეფერილი. *იქრთხილ ნ. ლილეები.*

ნაჩქალ-ი (ნაფერილისა) ფერდის ქონი, მელის ქონი.

ნაჩქალ-ი (ნაფერილისა) რისამე შეკირე ნაწილი, — ნაფლეთი, ნაკეწერი; ფარატენა. *თოლების ნ.*

ნაჩხაპ-ი, ნაჩხიპ-ი (საუბ.) რაც ეთმის უფერმკრთალ, — ნაჩუქარი, ნაძღენები.

ნაჩხაპ-ი ფეხის დანაფენი ადგილი, ფეხის ანაბეჭდი, — ნატეფილები. *ადამიანის ნ. — ცხენის ნ.*

ნაჩხაპ-ი [ბერძ.] მსაფერი სუნის მეორე თეთრი კრისტალური ნივთიერება; ხმარობენ მედიცინაში და ტექნიკაში, ადრეულ პერიოდში ამ ბენზოლის დაშაეულ ჩრდილოსაგან.

ნაჩხიპ-ი ეკლის ერთი მოსმით მოთიბული ბალახი. *მოჩკლება ნაფიპებ ნაფიპებზე აწევნენენ.*

ნაჩხრ-ი რასაც (შაქ., ზეფერის) ზედაპირზე არსებული უხეირო ნაწილაკების თხელი ფენა. *ჯერ ცხელისაგან ნ.*

ნაჩხრ-ი, ნაჩხრალ-ი რაც იფიტრეს, რაც მოიფიტრეს ან მოიფიტრეული. — *ნ. გაეფარ. — ნ. გამოამეცადა. — ნაფიტრის განმორიელება.*

ნაჩხრ-ი ვინც დაიფიტა. ‖ **ნაფიტი მაკაულები** — ბეჭედზედ ქვისეული — მოსაზღვრის მიერ არჩეული პირები, რომელსაც გამოაქვთ გადაწყვეტილება მრალდებულის გამართლების ან გამტყუნების შესახებ. **ნაფიტი ჯანლი** (ძვ.) — იფიტა, რაც ფიქალი.

ნაჩიპარ-ი იფიტა, რაც ნაფიტი.

ნაჩქ-ი ნაჩეკი, ნაკეწერი, ნაკეწრი (ქსოვილისა, მატყლისა...). *ზეჭრის ნაფლეთები. — ნაფლეთებად ქცეული კაბა. — ლორბლების ნაფლეთები* (ფოლკ.).

ნაჩქ-ობ-ა ნაფლეთებად ქცეული. — დაფლეთილი, ნაფლეთ-ნაფლეთად — ნაფლეთებად, ნაკეწრებად.

ნაჩოჩ-ი ხის ანაზიდენ, ხის ანაცალი. *ზეკის ნ. — ზე ნაფოტებად აქეთებ. — ლიდ ხეს დიდი ნ. დასხეულო.*

ნაჩოჩა (ნაფოტასი) ზღინარის პატარა თეფში ერთეული.

ნაჩოჩ-ი ვისაც ეფერებოდნენ, ვინც ეფერებოდნენ.

ნაჩარ-ი 1. ვინც, რასაც ოფრინა. 2. რაზედაც, რას თავზედაც ოფრინა. 3. გადატ. **ნატრიში.** *იჩრის ნ.* 4. რაც ფრენით გაიარეს, ასელთან *1 000 000 კმ ქვეშით ნ.*

ნაჩრინჩალ-ი ოფრინეზე ნამყოფი, ფრინტიდან დაბრენებული. *ნ. ჭალისკაცები.*

ნაჩრაჩუ-ი რაც აფრქეული. — დაფრქეული.

ნაჩუჩარ-ი (ნაფეზობისა) იხ. ნაფეზარი.

ნაჩხრიშ-ი რაც გაფშრატეზეს, — ფურთხი.

ნაჩხალ-ი (ნაფეზობის) განოყიერებული, გაპატენული მიწა.

ნაჩქაზ-ი ოგიდე, რაც დაფქვილი. *წმინდა ნ. — ნაფქვილის ბარხანი.*

ნაჩხრ-ი რაც დაიფშვნა; რისამე ფშვნის შედეგად დარჩენილი. *ნ. სიმინდი.*

ნაჩრიჩ-ი რაც დაიფშვნება; ფშვნეზით მიღებული. *ჩსელის ნ.*

ნაჩხალ-ი რაც აფშრეულ, — აფშრეული. *ნ. ნაცარი.*

ნაჩიქინ-ი ფიქნით მიღებული კანი (ზოგიერთი ბისტნეულისა, ხილისა...). *კოტრის ნ. — კარტოფილის ნაფიქვნები. — ვაშლის ნაფიქნები.*

ნაჩხრ-ი რა ‘და’ფხვნებს; ‘და’ფხვნის ცალი. — ნაკარი.

ნაჩხვ-ი რაც ფხიქის. *ნ. ჭიობი.* ‖ **ფხვნით მოცილებული ნაწილები.** *სტაფილოს ნაფხვნები.*

ნაჩხრ-ი რაც ცალიფხა, — ნაფშვნილი; ფხვნილი. *ზეკრის ნ. — ცარიელ ნ.*

ნაჩხრიჩალ-ი ფხიზლად ნამყოფი. *ნაფხიზლარ მაგრა ჩასხვნებელია.*

ნაჩიკ-ი რისამე მოფხრეული ნაწილი, — ნაფლეთი, ნაბეჭი, ნაფლეთი. *ქაღალის ნ.*

ნაჩ-ი რაზედაც სასის წაკრძალეული ბოლი ნწილი.

ნაჩიჩაჩ-ი რაც იქაფადეს.

ნაჩიჩაჩ-ი ადგილი, სადაც წინაო ქაღალი იფო; ქაღალის ნაწებრეები.

ნაჩიჩ-ი იფიტე, რაც ნაპაჩაჩარ.

ნაჩხრაჩ-ი რაც ხანახდაცა, — გამოქანდაკებული.

ნაჩარ-ი 1. ქარისაგან ჩამოფრილი (ხილი). *ნ. მსხალი.* 2. ქარისაგან მოხერილი, მოტანილი. *ნ. სილა.*

ნაჩარ-ი რაც ქარეზე, — მოქარეული. *ნ. ეტყობა ბოლი.* — *ყვავილებით ნ. მინდორი* (ფიქარ.).

ნაჩარაჩ-ი 1. ნაქარის ზასიათი, ხარისხი, თვისება. 2. კორ. მოქარეული ქსოვილები. *ქარხულ ნ.* **ნაჩარ-ი** ღუდეული ქორს სითხის თაქზე მოგლებული ქაფი. *ბორჯის ნაქაფის მოხდა.*

ნაჩარ-ი (კულ.) ოგიდე, რაც წყალშეპარა.

ნაჩქ-ი საქმეკავით შეპრილ ბეჭედზე ტატნი. ‖ **ამ ტატნილისაგან დაცნეზეული ფენო** (იაიან ქარილებო).

ნაჩხა-ი ვინც, რაც აქეს. *ნ. ღვინო. — ნ. მოჭადეკე, — ფიქალიანი ნ.*

ნაჩხალ-ი ვისაც აბეზღებდნენ, — ნაცბეზღებელი.

ნაჩხრ-ი (ნაცხეთისა) ენიც აქეთაც, — ენის ნაწილი ნაწყვეთი. *ნ. ხაჭარებრი დაიშალენენ.*

ნაჩქნ-ი (ენაზე.) ნაწვალებენ, ნატანჯი.

ნაჩარაჩ-ი 1. სადაც წინაო (წინა წელს) ქერი იყო დათესილი. *ნ. ბიწმიონი.* 2. რაზედაც ჯერ ქერი დაფქვეს (და შემდეგ სხვა რამე). *ნაქერალური ფიფქვილი პური.* 3. ქერით ნასუქი (ცხენი...).

ნაჩარაქერ-ი ხის ჭამიანი ქერქი. *ყორს ნ. ეჭიპა.*

ნაჩარაჩალ-ი ქერქიად ნამყოფი.

ნაჩიჩაჩ-ი რაც, ვინც იქარაფეს, — დაქარაფებული. *ნ. ოთახი. — ნ. მუშები. — ნ. ცხენი.*

ნაჩიჩი ქლიბით აცილილი წერილი ნაწილაკები (ლითონისა, ხისა...). *ტკბილს ნ.*

ნაჩხაჩ-ი (ძვ.) იფიტე, რაც ნაკნარი.

ნაჩხაჩ-ი 1. ქაღალი, რომელსაც ქნარი აკეთდა და ალარა პკეთე. 2. ვისიმე ქნარად ნამყოფი მამაკაცი. **ნაჩაჩ-ი** გაკეთებული, ქნილები, ნამოქნელარი. *ალია მამაკაც ნ. შეილილუნების მოეკითხებაო.*

ნაჩიჩ-ი რაც ფინით ვისმე ჰქონდა. *მწერლის ნ. ნიკეთები.*

ნაჩრაჩილ-ი, ნაჩრაჩილ-ი ვინც იქირაწინა.

ნაჩრაჩ-ი რისამე ქნილის ცალი, ნიმანი.

ნაჩხრ-ი ნ. ისე მოქნილი, — მოქნილილი. *ბელთან ნ. 2.* იფიტე, რაც ქსოვილის. *ამბეზეთის ნ.*

ნაჩხალ-ი (ნაქერქილისა) ქერქიანისი ნაშთი, — მოაპირკეთი. *ნ. ბადალაკეი.*

ნაჩარაჩ-ი ხის ქერქსა და შეიქანს შორის ამასებული ფენა.

ნაჩრაჩ-ი 1. საბეის, ნიორის და ზისი. ბოლქნების გარეთა მშრალი ფენებები. 2. (კუთხ.) იფიტე, რაც ფენებია.

ნაჩხალ-ი 1. იფიტა, რაც ნაღაშეი. *ნ. რძე.* 2. ძრო, რომელსაც ღამე უკვე გადასულია, თენდება. 3. რაც ღამე მოხდა.

ნაჩარ-ი 1. რაც დაიღარა, — დაღარული, დანაღმული. *ნ. სახე.* 2. ხნულებს შუა დარჩენილი კორდი. *ნაღარის ხვნა.*

ნაჩარა [არაბ.-სპ.] ლეონის საცემელი საკრავი — მრგვალმხრიანი ქვაბის მსგავსი ორმებრანი, პირზე ტყავგადაკრული. *ბუკი და ნაღარა.*

ნაჩქ-ი 1. ისეთი (ფერი), რომელიც ნამდვილად აქვთ, ხელზე აქვთ. *ნ. ფერი.* 2. გადატ. (საუბ.) ნამდვილი, უტყუარი. *ნ. სოტყვა.* — *ნ. შესაძლებლობა. ნაღდად —* 1) ნაღდი ფულის სახით. 2) გადატ. (საუბ.) ნამდვილად.

ნაჩქა-ი აღებულები ძროს ზედაპირზე სქლად მოქდებული ცხიმი. *ნაღების მოხდა.*

ნაჩქ-ი ოგიდე, რაც შეღებილი. *ძველად ნ. ჭერი. — ინიად ნ. წვერი.*

ნაჩქიან-ი რასაც ნაღები' უქვს, რაშიც ნაღები შეერიეს. *ნ. ყავა.*

ნაჩიქვა-ი ვინც იღეკვს.

ნაჩიჩაქ-ა (ნაღრალასი) (კუთხ.) მოჭრილი სიმინდის ღერო, მინდორში ჩარჩენილი.

ნაჩიჩ-ი რაც ‘და’ქერილ, — დაღერილები. *ნ. სიმინდი.*

ნაჩიჩალ-ი დაფშვნილი, დაფხვნილი. *ნაღრაჩილად ქსელი ზეამეღი.*

ნაჩაჩ-ი რასაც ღეზვიდნენ, რაც ღეზეს, — დაღეზილი.

ნაჩაჩ-ი 1. რაც ‘და’ღარეს ან დაიღარა, — დაღერილი. 2. იფიტე, რაც ნაღარები.

ნაჩაჩაქ-ი 1. მშრალი ხეები. 2. ადგილი, სადაც ლარი მიდგომებოდა.

ნაჩაჩ-ი 1. რაც იფეთქეს, — მოღეაწერები მოსპეული, შეჩნეული. *მაკაკის ნ.* 2. ვინც ილეწა, — ნაშრომი, ნაღაჯი (ადამიანის). *დიდად ნ. კაცი.*

ნაჩაჩ-ობ-ა ნაღეაწერი ნაღეაწი და ნაშრომები. *მამა-პაპათა ნ.-ნ.*

ნაჩაჩ-ნაშრომ-ი ნაღეაწი და ნაშრომი.

ნაჩაჩ-ი-ნაშრომალ-ი ნაღეაწი და ნაჭირნახულები.

ნაჩიჩ-ი (ნაღელასა) 1. მოშენკარ-ყიდოული ფერის მწარე სითხე, რომელსაც გამოიმუშავებს ღვიძლი. *ნაღელის ბუშტი. ნ. გალილ. ფერი, კაკმანი, სველ, წნეხარება, ჯაგრი. ნ. ჭიქა. — ნ. ჭიქა. — ნ. ჭიქა.* ‖ **ნაღელი ავდნება** — დანაღელისწყება. *ნ. ჭიქა.* ‖ **ნაღელი ჭიქა** (საუბ.) — მალიან ცხიერება (ზედმეტი მუშაობისაგან, სირბილისაგან...). *ნაღელის ზამნეზა — სიმწარე აკეზების.*

ნაჩიჩალ-ი (ნაღელასი) (საუბ.) ოგიდე, რაც ნაღელი. ‖ **ნაღელა. უნაღელა** — ძალიანაც შეწუხებული, გაბოროტებული.

ნაჩიჩიჩიჩ-ი დაღარდანებული. *ნაღრაჩილი.*

ნაჩიჩ-ი დაღეჯნილები წყეთ ან ნეკეთები (სანთლისა, ჭონისა და მისთ.).

ნაჩაჩალ-ი (ნაღერილისა) ნაკეპრისაკი (ჩეკეთებრივ ბეჭრი ერთად). *ნაღერილალეზე ზეჩწყარი სიმინდი.*

ნაჩაჩ-ი 1. ოგიდე, რაც ნაღეწინეკი. 2. ისეთი (ჭურჭელი), რაშიც ღვინო ესმა.

ნაჩიჩ-ი ეინე ღვინო დალია, — ნასვამი, მთვრალი. *ნაღვინეზე* — ღვინის სმის შემდეგ, — ნამთვრალეზე.

ნაჩიჩ-ი დარდიანი, სევდიანი. *ნ. ადამიანი, — ნ. სიმღერა. — ნაღეკლანაკი გალიები.*

ნაჩიჩიჩაჩ-ა ან. დანაღეკლანებება.

ნაჩიჩ-ი ნ. გრძელ. ნაღეკლი (ზნიზე, 2) აქეს, — დაჯილის, წეზს.

ნაჩიჩ-ი ნაღეკლა ნაღეკლობს ზღნის მოწმეებისაა.

ნაჩიჩ (ნაღიტანა) პატარა ტანისა, დაჩაგრული (საქრნელი).

ნაჩაჩ-ი ძლიერი ფეხეზეკნილი ბერეი. *ტანქაყრინა-ლაზედეკ ნ. — წეკაღეკზა ნ.*

ნაჩიჩაჩიჩაჩ-ი სამზეკრო მოსამსახურე — ნაღმსატყორცნის მსროლელი.

ნაჩიჩაჩ-ი (ნაღმისა) პატარა სწრაფმავალი სამეღრო ხომალდი, ნაღმების შეიარაღებული.

ნაჩაჩაჩიჩაჩ-ი ნაღმის სასროლი იარაღი.

ნაჩიჩ-ი 1. რაც ‘შეღობეს, — გადალობილი, შეღობილი. 2. იხ. ნაღობარი.

ნაჩიჩაჩ-ი ღობის ნაჩენი (შეშა...); ღობიდან გამობრობილი, გამომშეერეული (წნელი...). *ამეღ. ნაღობები.*

ნაჩიჩ-ი ადგილი, სადაც ლიმი ეთესა. *ნ. ნაკვეთი.*

ნაჩაჩაჩ-ი წყლისაგან ჩალრმავებული, ჩაბათხარი, ჩახარამული (ხევი...).

ნაჩაჩიჩ-ი რაც ღრმაეს, — სახხარში ამოვარდნილი. *ნ. წყლავი აქეს. — ნ. ფეხი ფეხ ტკიანდა. ‖ ტკიანი აქეს ნაღრაჩიჩ* (ხაუბ.) — იტყვიან, როდესაც ვინმე სასულიერეს სჩადის, უსაფრთხოებას ამცდევენებს.

ნაჩაჩ-ი გრძელ. ფხვნილი, ჩერჩეტის (მაგარ რასმე)

ქმის და მისი. ცემით. *მარილს ნ.* — *ნოორს ნ.* ⊂ შდრ. ანაგვინებს, უსაფუძვლო, ინსპექტორ, ნაცვ., სანაყო.

ნაკალაშვი-ი (წიკნ.) ყალიში, შეთითხნილი რამ. *ბურტყვილიული შაკალაშვილი ნ.*

ნაკანიკალ-ი ყამირი, რომელიც მოხნეს. *ნაგარ-მირალი თოქი ნ.*

ნაკაპვ-ი სადაც წინათ ფაბა იყო. *ნ. მოიძებნ.*

ნაკარა-ი 1. ძირს დაგრილი. *ნ. ქუდი.* — *ნ. ქვები.* ‖ ხიდან ჩამოვეცვნილი (ხილი). — ნაკარა *ნ. ვაშლი.* 2. ახლად ამოყრილი ყლორტები (მცენარისა). 3. განშტოებული რქები; (ირმისა, შეღისა). 4. ახლად გამოჩეკილი ფუტკარი.

ნაკარაშვარა-ი (საპ.) გამოუვნებელი, უპარგისი, გადასაყრელი რამ, — ბარახტა. *ნ. ბილი.* — *რკინე-ულის ნ.*

ნაკაჩალა-ი 1. ყანაღად ნამყოფი. 2. ყანაღით შეტენილი, ნაშიენი (ტომები...).

ნაკაჭ-ი 1. ზოგი ხილის, კენკრის ან სხვა მცე-ნარის (მაგ., ატმის, ვარდის...) შეჭრილი წვეტი, არავ-ში შერული ადგილის. — *ხიდის ნ.* 2. სპირტში ნადები მცენარეული ან ცხოველური ნივთიერების ხსნარი ან გამონაწური.

ნაკაჯა სახელი ნაყაჯას ზაზის მოქმედებისა.

ნაკაკანტარა-ი 1. ადგილი, სადაც ყვავილები იყო. *ნაყაკაკანტარაში პურის თესვა.* 2. ყვავილისაგან (ზნიზე, 2) დანრეული საბურველი (ადამიანის საბურველ-ნ. *ეფრანგია.* ‖ ასეთი სახე; ვისაც ასეთი სახე აქვს

ნაკიდ-ი რაც იფიდეს, — ფიდეთ შეინილი. *ნინანიდ ნ. ღუნით ორჯერ ითრობილი.*

ნაკიდი ბაყოფული ტკბილი საჭმელი, მომზადებუ-ლი ნაღებისაგან, ხილის წვენისაგან და სხვ.

ნაკიდ-ი (ძვ.) ყმაწ ბამყოფი.

ნაკიდ-ი 1. ეიწე ან რაც ვისმე ეფიდეს. *მუნჯის-ლის ნ. ცხენი შეიძინა.* 2. ვინც ეყოლათ, შეეძინათ. *პირეული ქმარისა ნ. შეიკლა.*

ნაკიდ-ი 1. შეეხარის ის ნაწილი, რომელიც ეი-თარებეა ფეიფილიდან (შეტნილიდან ნასკეიდან) გაკა-ყოფილებიის შემდეგ. *მწიფე ნ.* — *ხე ნაყოფით იღნო-ბაო.* 2. ადამიანისა და სხვა ძუძუმწოვრების ჩანა-სახი დედის შეფილში 3. ბადაგ. რაც რამესგან არის მიღებული, რისამე შედეგი. *განაცილების ნ.* — *ღმის ნ. გამოიღო.*

ნაკიდნი-ი 1. რასაც ნაფიდი აქეს. — მსხმოიო-რე. *ნ. ხე.* 2. ბადაგ. ფიფეს, რაც ნაყოფიერი (შნიშ. 3).

ნაკიფიპა-ი 1. მოსაღებინი, ნოყიერი (მიწა, ნიადაგი). 2. კარგი გამრავლების უნარის მქონე. *მცრეთი ნ. ფრიმწეულია.* 3. ბადაგ. ნაყოფის (შნიშ. 3) მომცემი, — შეიდეგინი, ასარგებლო. *ნ. ზრიტა. ნაყოფიერად* — იხე, რომ ნაყოფიერი იყოს რამე, ნაყო-ფი ეძინოს რასმე. *ნ. ბუმაიდეს.*

ნაკიფიპაფვა-ა ობ. განაყოფიერება.

ნაკიფიპაფვა-ი 1. მოსაღებინიანობა (მიწისა, ნიად-გისა...). 2. შეილიერება.

ნაკა-ი მეიფიერული საჭმელი; ლუკმა-ნ ნაჭრილ არ უნახავს — ლუკმა არ ჩაუფიდეს პირში.

ნაკარპპა-ა *ობ.* დანაყოფება.

ნაკანიპა-ი (სპეც.) ფუტკრის გამრავლება, ზა-ტება,.

ნაპპ-ი 1. ბეკლიდე. *ნ. ობეა.* ‖ გაფიმული, ჩამოშლილი. *ნ. თმა.* 2. ნაფიროი (კლდისა...) 3. (ქუთ.) ხერხი ფეილი.

ნაპაპიპპპ-ი რაც ' გა'პმალშინეს, — გამა-ლულშინეული. ‖ მფრენის თხელი ხრე, შალამინით აფილი, — ბურასუფილა.

ნაპპაპა-ი იფიდეს, რაც მაშრაპი.

ნაპპპაპ-ი იფიდეს, რაც დაშაშრეი.

ნაპპიპაპპ-ი (ძვ.) შეკრფილ ნამოფილი, — ნამიწაყარი.

ნაპპ-ი 1. რაც ' ა'პნეს, — აშნეიდეს, ნაგები. *ქვით ნ. კედლები.* — კარგად ნ. *ბინები.* 2. მონაგები, ნამატი. *ებრიის ნ.* 3. გადაგ. შეამოსელიება, მოდ-გმა. *იმრაელის წინამ ნაშენმა!*

ნაპპპპა-ი იფიდე, რაც ნაშენი (შნიშ. 1).

ნაპპპპა-ს *გრძივ.* მრავლდება (ცხოველი, ფრინ-ველი...).

ნაპპპპა 1. (ძვ.) ნაგებობა. 2. ნაშენის ხასიათი. *მეჭიდრო ნ.* — ბიდი ნაშენობით გამოირჩეოდა.

ნაპპპპ-ი ეიხე ეიფილეს.

ნაპპპპპა-ა, **ნაპპპპპპ-ი** ენიე იშეიდეს, — შეილად აყვანილი.

ნაპ-ი 1. რისამე არსებობის ცალი; ადრე არ-სებული ნივთნი, — გაფინანსდი, ნაჩენი. *გადაშენე-ბულ მცენარეთა ნამთები.* — *მამონგის ნამთები.* 2. (ზაფიმ.) რიცხი, რომელსაც მიფიდეს, გასაყოფს რომ გაყაყოფის მოცილი ნაწილისა და გამყოფის ნამრაკეი გამოეკლესი. *ათი რომ ათზე გაყოთ, დარჩება ნამთი — 1.*

ნაპპპპა-ი 1. შეამომავალი; შთამომავალება. *გა-ორება ააკაძის ნამიფერნი.* — უკანასკნელი ნ. 2. ზრდადაუმთავრებელი ცხოველი, რომელსაც ფიდა მფარეელობს.

ნაპპპპპპ-ი ენიე აშიშმილეს, ენიე იშიშმილა. *ფიდი ნნნის ნ.*

ნაპპპ-ი შიბიდი, დაბადებული, გაჩენილი. *აბ-ლად ნ. შიიშენი.* — *მთამი ნ. ფფიანარე* (ფრაკ.).

ნაპპპპპა-ი (ნაშენობა) იფიდა, რაც ნაშენი.

ნაპპპპ-ი რაც იშიფიდა. *შრომით ნ. ფილი.*

ნაპპიპ-ი 1. შრობით მოპოვებული, შრობით შეფრნილი. *თაფიდი ნამრობით ხარობს.* 2. სამეფნო-ფო თხზულება, გამოკვლევა, — შრომა. *სარკამიეენიე-ნი ნ.* — *ფილოსოფიური ნ.* — *მარქსიზმის კლასი-კოსთა ნაშრომები.* 3. ვინე (ბეური) იშრობა, — ნაჯაფი.

ნაპპიპ-ნაპპპპ-ი ნაშრობი და ნალეული. *მრავალი წლის ნ.-ნ.*

ნაპპიპ-ნაპიპპპპპპპპ-ი ნაშრობი და ნაგინ-ნახულეფი. *კოლექციებებსა ზაფეულის ნ.-ნ. დაიპი-ნაფეს.*

ნაპპიპ-ნაპპპ-ი ნაშრობი და ნაჯაფი.

ნაპპპპპპპ-ი შეადინს შემდეგი ფრო. *ნაშუა-დღეინს ორი საათი.* ნაშუადღეს — შეადინს შემდეგ.

ნაპპპპპპპპ-ი შეადინს შემდეგი ფრო. *ნაშუა-დღეინს ნამ საათზე.* ნაშუადღეზე — შეადინს შემ-დეგ; შიშ ნ. *დამორეფდა.*

ნაპპპა-ი (ძვ.) უბრალო ქსოფილი. *ნაშურის ამაღ-ლები.*

ნაპპპ-ი ფიიპანი, რომელსაც ცალი გვერდის გა-სწორეფი კიდეები ოდნავ მომრუდებული აქეს.

ნაპპპ-ი რაც ჩეჩნეილი, დაწიწკნილი, ნ. *მაგ.ცალი.*

ნაპპპ-ი 1. რაე ' გა'შეიეს; რაე ' დაშეიეს. *ნ. ტყე.* — *ნ. შეშა.* 2. ნამიანი, ნამეფანი. *ეუნდის ნ.* 3. რაც ეიმეე გაეშეიეს; გახეთქილი. *ბზეთან ნ. თაფი.*

ნაპპპპ-ი 1. დაჭეფილი, მოჭეფილი, შეჭეფილი. *შრომის ნ.* 2. გამოეფილი, ნაცადი. *ნ. ხერხი გამოიი-ყენა.*

ნაპპპპპპ-ი რაე აჩეფნეს (უჩეფნეს) ან რასაე აჩ-ეფნეეეს. *გამოფეფნეს ნ. ეყო ახალი ფილეფნები — მაღე ნ. იყნება ახალი ფილა.* ‖ მითითებული. *ნ. ადგილისკენ გასწია.* — *ეთქვა გაგზაეფეს ნ. მა-ნამანთან.*

ნაპპპპა-ი ნაბერები, ნასერტები.

ნაპპპპპპპპ-ი რასაე ' ნაჩერტ' ებ'ი აქეს.

ნაპიპპ-ი რაე ჩიჩჩეს ნ. *ხიჩ-ნ.*

ნაპიპიპა-ი ჩეილის ანაბეჭდები, ცალი. *ნ. ფოტო-ები.*

ნაპპპპპპ-ი (სპეც.) ჩუმად, ფარულად, საიდუმ-ლოდ გაკეთებული. *ნამეშაოები* — ჩუმად, საიდუმ-ლოდ ფარულად ცოლად ნ. *შეირთო.*

ნაპპპპა-ი რაც არეული ფიისე ნ. *ფეიფნა.* — *ნ. ჩეჩქარ ებიეს კბილეი არ გაუსინჯავსო.*

ნაპპპპპ-ი ნაადრევად, კარგად მოუფიქრებლად გაკეთებული, — აჩქარებული. ნ. *პაპუნა.* — *ნ. დასკ-ენა.* — ნ. *გადაწყვეტილება. ნამჭახვად* — აჩქარე-ბულად, სწრაფად. *წერილი ნ. ეყო დაწერილი.*

ნაპპპპა-ი ერთი ან ორი წლის უხნავი მიწა.

ნაპპპპპპ-ი 1. რასაე უჩეფილება. ‖ სადაე უჩ-ეფილება ვინმე, რასმე. *წეფნილ ნ. ადგილი ცხედ-ლი.* 2. ჩეფილების გამოკვანილი (სახეები — ეჩოეფილ-ნე...).

ნაპპპპპა-ი ვინე იჩიბუა; წამხეფებული. *შინ ნ., ნაიეჩ-ნაჭეეეი დაბრუნდა.* — *ნ. ძმები შეარ-გეს.* — *მეზობელთან ნ. იყო.*

ნაპპპ-ი 1. რაე ხეფილი, გამოსეფილი, — გამო-ეფილი. *ნ. ბერძნი.* — *ნ. იარაღი.* 2. გამოეფილების ჭმენე, — გამოეფილი. *ნ. ბეეეძნეეფილეი.* — *ნ. მე-ბრძოლი.*

ნაპპპა-ი (ხაეროსა) 1. ჩეის შეფილად დარჩენი-ლი ჭეფეის წყალი ბაპა ჩეფი ფერისა *ეფილი ნ.* — *ნ.ყარაღ ეფილით შეხა.* 2. მეფნარეთა დაკაეული; ინეეეის ეეოეეეის სიკეთე. *ეეეის ნ.* ‖ ნაკეთი ეეჭ-ეეეეი — არაფეის აკეთეის, უსაქმეეეეა; უსარეეეეი საქმის აკეთეის. თავეეეეში ნაკეთი ზაფეის — შეეე-ფეის, რომ მოაკეთეის.

ნაპპპა (ხაეროსანი) ხაეროსფეიი, *ნ. ჩიტი.* — *ნ. ბეეჭვეული.*

ნაპპპ-ნაპპპპ-ი ნაკეთ-ნაკეთად აქეთ — ოეიეეე, რაე ნაკარეეეეად აქეთ.

ნაპპპპპპპპ-ი რასაე ნაკარი ეფეეი.

ნაპპპპპპპ ნეფაეეეი ნაკეთი ეფეეი. *ნაკარაკეთი ნაკეთი ეფეეი.*

ნაპპპპპპპ (ხაეროსანი) [Chenopodium] ეეოეეეეეის ხაეეეეეეი ბაეაბა აქეს მონაკეიე-ეეო-ეჩეეეეის ფოთლები და ძაეაან ნეფაი ფეეაეი ეეეეეეეის მსეაე ხმაეაობენ.

ნაპპპპპპ (ხაეროსანი) ქეეაეი. ‖ ქეეაეეეი ხეეაა-ეფის ეეეეეეის ეეეეეეეეეეეი; ეეეეეი და ეეეეაა ნეფაი ეეეეეეეეეეეი ხეეაეეეეეეეეეეე

ნაძარცვი-ი მარცვი მოპარული, — ნაყაშალარა. *ნ. ქონება.* — *ნაძარცვად ხაუე ტოზრები.*

ნაძვნ-ი ხე, ვინც ეძებს.

ნაძვნ-ი რაც ეძებენ ან დაიძებნა. *მაგალ. ნ. — სელის ნ.*

ნაძერწ-ი ტერწვით გამოყვანილი, — გამოძერწილი. *ნ. ფიგურები.*

ნაძვ-ი [Picea] წიწვოვანი ხე: აქვს წაბლისებრი წიწვები და თავდაკიდებული გირჩები, მერქანს ხმარობენ სამშენებლოდ. ზედაპირული საკრასებისათვის და სხ. ◊ ხასაჯენელი ნაძვის ხე — ახალი წლისათვის დაფიქსული მორთულ-მოკაზმული ნაძვი მაგრად გასართობად.

ნაძვისნ ოფიცე, რაც ნაძვისო.

ნაძვნ-ი ნაძვის ტყე.

ნაძიმ-ი რასაც ეძებენენ; რის პოვნაც ან მიღებაც ენდომება. *ნ. ლიმონები.* — *ნ. ამეცნიერო ბარიაბი.*

ნაძირ-ი აბრეშუმის ჭიის ლეკიელი და ფუტკრების ლეკიები, ღასაზე დარჩენილი.

ნაძირალ-ი რაიმე ჭურჭლის ძირზე დარჩენილი ღვინო, დუნდო, ჭუჭყი, ღვინის ნ.

ნაძირალე (ნაძირალასი) 1. ოფიცე, რაც ნაძირალი. 2 გადაც. (ლანძღე) გადაცვარებული, გაბრწყინებული, ზნეობაცმულით ელემენტები. *ბაზოგადოების ნაძირალები.*

ნაძირალ-ი რასაც ძიძგნიდნენ, — დაძიძგნილი. *სკვებისაგან ნ. ღორი.*

ნაძრ-ი ოფიცე, რაც ნაძრალები.

ნაძრ-ი — (კუთხ.) 1. ოფიცე, რაც მწიკნვიდი. 2. წინალი (ეკონ.).

ნაძრ-ი, **ნაძრ**-ი 1. რაც მოძოცე (ეხოცელა). *ნ. ბაღალი.* 2. ხადაც ძოვდნენ; რასაც ძოვდნენ. *ნ. მიდღიანი.*

ნაძრ-ი (კუთხ.) ნაგლეჯი, ნაგლეჯი, ნაჭეჭი. ‖ გადაგ. ნაგმეჯეული, ნაგმეჯები.

ნაძრაზ-ი გაღალანდული, ხახელეკეტილი, აუგიანი. *ნ. ხიდიღიდეკე. — ნ. ქალი.* ◊ ნაძრაზი ადგილი (ცრუმორწ.) დანავსული, მოსარიდებელი ადგილი.

ნაძღვნ-ი ვინც უძღვნეს ვისმე. *ნ. საათი.*

ნაძუძუ-ი ვინც, რაც აწაძუძე, ვინც ეწაძუა. ‖ **ნაძუძე**. *ნ. ქუდაკი.*

ნაძურ-ი 1. ვისიც უნაძლეს. 2. ოფიცე, რაც შენაძლეული. *ნ. ჯინაძი.*

ნაწაზ-ი ქარაწინის, ფაბრიკის, საწარმოს მიერ გამოშვებული საქონელი, — პროდუქცია. *საწარმოო ნ. — საკონდიტერო ნ. — ამრეზილეული ნ. — ტრაქტორული ნ.*

ნაწარმოებ-ი გონებითი შრომის, შემოქმედების ნაყოფი. *მხატვრული ნ. — მუსიკალური ნ. — ნაწარმოების ანტიკრი.*

ნაწვიმ-ი (ნაწვიმარსა) ოფიცე, რაც წვიმიდი.

ნაწერ-ი 1. რაც წერის, - ცარცილი, პარკეტული *ნ. — ზაკიდ ნ. — ცარცით ნ.* 2. *ჩვეულებრივ მრ.* ნაწერები — მწერლის მიერ შექმნილი ნაწარმოებები. *ფ. ქილდიაშვილის მეცნიერულ-ლიტერატურული ნ.*

ნაწვი-ი 1. რაც წვრის, — დაწვრილი. *ნ. მაგალი.* 2. რისამე წვრილს შეღებულ დარჩენილი ნაწილი. *ბამბის ნაწვრილები.*

ნაწვიმ-ნაწვიმ-ი წვიმის და დაცვიმი ნაშთები, მოპოვებული. *მთელი წლის ნ.-ნ.*

ნაწვიმ-ი ვინც, რაც აწვალეს ან ეწვალა. *ნ. ადამიანი.*

ნაწილ-ნაწილ-ი ნაწვალები და ნატანჯი.

ნაწილ-ი რაც წვილადეკი, — წვილებად ჩამონაგალი. *ნ. წყალი.*

ნაწილ-ი რაც ‘მიწილეს; ‘მიწილეთი მიღებული (რძის ქაითიტიკა).

ნაწილ-ი (ნაწვილასა) 1. მომკილი ყანის (პურის, ქერის...) ნაშთი, — ნაპური. 2. მინდორი, რომელზედაც ჯერ კიდევ არის მომკილი პურეულის ან მოთიბული ბალახის ნაშთი. *ნაწვილების მოხვნა.* — *ნაწვილადე ფეხვა.*

ნაწიმ-ი 1. წვიმასავით წამოსული; წვიმის სახით მოვლენილი. *ნ. ცრემლი* (ფიგურ.). 2. ოფიცე, რაც ნაწვიმარი. *ნ. ჯერანი. ნაწვიმი — ოფიცე, რაც ნაწვიმარზე.*

ნაწიმარ-ი (ნაწვიმარისა) 1. ღრო, ამინდი წვიმის შემდეგ. *ამაღე ნ. ღვი.* 2. რასაც წვიმის დასცხდა, — წვიმისაგან დასველებული. *ნ. ტანსაი. — ნ. ჯრა. — ნ. მინდორები.* 3. წვიმისაგან ნარჩენილი. *ნ. მუ-ბეკები. ნაწვიმარზე — წვიმის შემდეგ. ნ. წყიღანე ადილებიდეკი. — ნ. ბაღალი ბიბილებები.*

ნაწივნ-ი 1. რაც იწივნება. *ნ. პჭიღაი გაჭიკ-ვება.* 2. ვინც ჩაიც იწვნია.

ნაწიწკ-ი 1. ნაპირი, კიდე რისამე. *ქსოვილის ნაწილებები. — ქაღალდის ნ.* 2. შრილობის, ალის მიმართულებით ზოლი სხეულზე.

ნაწიწკნ-ი 1. მთელის შემადგენელი ერთეული; ის, რისგანაც მთელი შედგება; ის, რაც მთლიან სისტემაში შედის და რის ცალ-ცალკე გამოყოფაც შეიძლება, *ერთი მუსიკური ნ. — სხეულის ნაწილები. — მანქანის ნაწილები. — მოსაკიდელის ნ. — ქალაქის ტერიტორიული ნ. — საბჭოთა კავშირის ეკონომიკური ნ.* 2. რისიმე ნაწილობრივის დასრულებული მონაკვეთი. *რომანის პირველი ნ.* 3. ზოგი დაწესებულების განყოფილება, რომელიც ამა თუ იმ დარგს განაგებს. *სადაზღვევო ნ. — სამხატვრო ნ. — სამხედრო ნ.* 4. ცალკული საგარისო ერთეული. *სატანკო ნ. — ქვეითი ნაწილები. — ნაწილის მეთაური.* 5. წვეულებრივ მრ. ნაწილები (ძე, რეღლ.) — ადამიანის ძვლები, თმა და სხე., რომლებსაც ცხელისაში ინახავდნენ და მორწმუნეებს ურიგებდნენ როგორც წმინდა რასმე. ◊ ნაწილი არ ჩასული ვისიმე პირში (ნაწილი არ ჩასული ან არ ჩაეგება პირში, ნაწილი არ უნახავს ვინმეს) — არაფერი უქმია. მოხმებული ნაწილი — ოფიცე, რაც უმეტესი ნაწილი უმჯობესი ნაწილი — უმეტესობა. მეტი წილი.

ნაწილობ-ი რაც ვისმე უწილადეს. *ნ. საჭმელი.*

ნაწილ-ი 1. პატარა, სულ მცირე ნაწილი. *უბილაკი ნაწილაკები.* 2. (გრამატ.) დამოუკიდებელი მნიშვნელობის უქონელი ბგერა, ბგერათა კომპლექსი ან ხოლაკი, რომელიც ერთის წინადადების წევრის ან მთელ წინადადებას და მნიშვნელობას უკეთის მას რაიმე ხრავ. *კითხვითი ნ.*

ნაწილობ-ა ობ. გამაწილებება.

ნაწილობ-ა (ძე, რეღლ.) რასაც ნაწილები (მნიშვ. 5) აქვს, რაშიც ნაწილები აღებია. *ნ. ფეთი. — ნ. ბაგი.*

ნაწილ-ნაწილ, ნაწილ-ნაწილად ცალკე ნაწილებად: თანდათანობით; ეტაპობრივად. *ვაღი ნ.-ნ.* გადაიხადა.

ნაწილებრივ არასრულად, არამთლიანად. *დაქ-ცები ნ. დაკასტრები. — ქარხანა ნ. აშენდა.*

ნაწილებრივ-ი არასრული, არამთლიანი. *ნ. ეკონომები.* ნაწილობრივობა — ოფიცე, რაც ნაწილობრივ.

ნაწილობრივობ-ა, **ნაწილობრივად** ცალკე ნაწილობრივ: თანდათანობით, ეტაპობრივად. *ვაღი ნ.-ნ.* გადაიხადა.

ნაწილობრივ-ი ადგილი, სადაც წინად წისქვილი იყო.

ნაწილ-ი რაც წიწკნეს, — დაწიწკნილი. *ნ. წიაბები. — ნ. ბეწკი.*

ნაწილობ-ი სადაც წიხელი ჩასცხეს. *ნ. მარცვლებიანი.*

ნაწილ-ი *ჩვეულებრივ მრ.* ნაწილეები — ადამიანისა და ცხოველის საჭმლის მომზადებული ორგანოების ერთობლივი მთავარი ნაწილი მოქნილი მიღების სახისა. *სტრიო ნ. — თორმეტგიდა ნ.*

ნაწილ-ი დაწწილი თმა (ქალისა). *წიხეული ნ. — წვეული ნ. — ნაწნავები შეიგრა.*

ნაწილ-ი ნაწნავები.

ნაწილ-ი რაც იწრობებოდა. — ნაგური. *ნ. წყალი. ნაწილ-ნაწილ* ნაგურ-ნაგურ. — წრიალ-წრიალ.

ნაწილობ-ი რაც აწრიალა, — ნაირფერი, ნაცრისფერი.

ნაწილობ-ი რაც იწრობებოდა. — ნაგური. *ნ. წყალი.*

ნაწილობ-ი 1. რაც აწრიალ, გამოაწრიალა. *ნ. ფოლადი.* 2. გადაგ. ვინც იწრიალებოდა, — ფიზიკურად და მოთაურულად გამობრძმედილი; გამოცდილი. *ბრძოლაში ნ. — ზღიაობაში ნ.*

ნაწნავ-ი რაც რისგანმე გამოიწურა; ნაგონი, *ტყავის ნ. — ბრიზულის ნ.*

ნაწნავ-ი-ნაწნავ-ი, **ნაწნავ**-ი რაც უწნავია, ნაწნაქები. *ნ. ჩიხა-ალალები.*

ნაწნავ-ი 1. ვინც აწნეხებენ, ვისაც ეწნაც რაშე, თქვენზე ნ. ქარ. 2. წყნარ ვამოშტებული. *ლაპარაკი ნ. ლილოები. — ნ. ბმით მიმართა.*

ნაწნავ-ი ნაწნეხის მფლობელობა; წყნარი, ხარბეზე ნ. *შეეხვეო. — ძველი ნ. აღარ გაიხსენეს.*

ნაწნავ-ი 1. რაც წიწნეხეს ან მიწნეხა, — ნაგლეჯი. *ქაღის ნ.* 2. ხადაც ქსოვილები ან მიწნეხა (ჩვეულებრივ ხილის) ნაწილი რისამე. *ზამთრის ნ.* 3. ცალკე ამოღებული ნაწილი (რასაც ნაწარმოებისა). *მოთხრობის ნ.* ხაწნეხებად — ოფიცე, რაც ნაწნეხე-ნაწნეხებად.

ნაწნავ-ნაწნავ-ი ოფიცე, რაც ნაწნეხე-ნაწნეხებად.

ნაწნავ-ნაწნავ-ი ნაწნეხების სახით წარმოდგენილი. *ნ.-ნ. ღრუბელები. ნაწნეხ-ნაწნეხები — ნაწნეხების სახით. — ნაწნეხ-ნაწნეხ. პასუხს ნ.-ნ. ითხოვდა.*

ნაწნეხ-ი ადგილი (სხეულზე), სადაც წნეხეს იყო. *ნ. ეტყობოდათ.*

ნაწოვ-ი ოფიცე, რაც დაწოვილი. *ეპროფილაქტიკური ნ. ქუპები.*

ნაწ-ი, **ნაწ**-ი (კუთხ.) ოფიცე, რაც წეწეხი.

ნაწუ-ი ზეა ფიქსული ქუაბის ჩამოსაკიდებელი ჯაჭვი, — საკიდელი (იგივე იმერული).

ნაწყმ-ი 1. რაც ჭამეს, — შეჭმული. *ღორ ხადღაც არ ჰკონიათ ნ. — აპაის ნაჭამზე ტკბილაც ჭიალეწილის მოსჯის კმაღიან.* 2. რასაც ჭამდნენ; ნაწილობრივ შეჭმული; ჭამის კვალი. *ვაღის ნ. ეტყობოდა.* 3. ვინც, რამე ჭამა რამე. *ამსაპარტიი ნ. წაღილა.*

ნაწყმნ-ი (სუფ.) ეშნიდ. ულაზათოდ ნაჭამი; საჭმლის ნარჩენები. *ნ. ეყაპა.*

ნაწყობ-ი ადგილი, სადაც წინად ჭაობი იყო. *ნ. ველი. — ნ. ბაღლები.*

ნაწყრ-ი მოწყრებული, მოიწყებული, შეზიზღები. *ნ. პროფესიონალი.*

ნაწყვ-ი რაც დაიჭნეს, — დაჭნეული. *ბუზე გაკლეკილი ნ.*

ნაწყვ-ი 1. ჭნეული ფოთლიანი. — გამოჭნეული. *ნ. ფეხები.* 2. რაც მოჭნეს, — მოჭნეული. *ნ. ბაღი.* 3. რაც დაჭნეს. — დაჭნეული. *კარგად ნ. ხარი. — ლურსმნით ნ. ჩექმები.*

ნაწყრ-ი (წიწკრისა) 1. რისამე პატარა ნაწილი, მოდიღებული მოცილებაზე. *ხერის ნ. — ყველის ნ. — ხაკრი ნ.* 2. ცრუმოკ ქსოვილის, მატერიის ნაწილი, ნაკუწი. *ნაგრებიანად შეკერილი პარკი.* 3. (სუფ) საფრთხე, ქსოვილი, მატერია. *ტეორემაში ნ. — ხახაზ-ნე ნ.* 4. ცალი (საგანი, ნივთი ...), რომელიც რაიმე კომპლექტის შემადგენლობაში შედის. *სერიაში 12 ნაკრისაგან შედგებოდა.* 5. (ძე.) ნაკეთი (მიწისა). *ეროი ნ. მიწა.*

ნაწყრ-ი რაც ვისმე ეწრის (ხელში).

ნაწყრ-ნაწყრ-ი (ნაწყრ-ნაწყრისა) ნაკრებისგან შემდგარი. *ნაწერ-ნაწრიდ — იგივეა, რაც ნაწერ-ნაწერ.*

ნაწყრ-ი დაკრეფილი, დაწნილეული.

ნაწყრ-ი ხახერგები; ჭუჭრუტანა. *კარის ნაკრეტებში სინათლე შემოდიოდა.*

ნაწრ-ი ნაწრობი, გარეკილი მოსავლეები, შეიძრები. *ნ. ცილი შრომით, ჯაფით მოწეული, — მოსავალი. ჭირნახული. კოლმეურნეთა ნ.* 2. ნაშრომი, ნაკაცი (ადამიანისა...). *ნ. გლეხკაცი.*

ნაწრ-ი რასაც (ეისაც) ბეერს აჭმევდნენ, — ნასუქი. *კარგად ნ. ქათმები.*

ნაწრ-ი (კუთხ.) მშრეული ხარატის ცვალი. ნიშანი. *ხმლის ნ.*

ნაწრ-ი ჭხოვილზე ფერადი აბრეშუმის ძაფით გამოკეთილი ხახები.

ნაწრ-ი სადაც ჭრილობა პჭონდათ; ჭრილობის ცალი. *ნ. ფიფი ნ.-ცალი. — მჭარზე ნ. ეტყობოდა.*

ნაწრ-ი ნაწრობის ნაშთების ნაწილი, — ნაწრობად; ნაწერ-ნაწერ; ნაწილ-ნაწილ. *წინად თაკიდები ნ. ყოდნენ მამლებს.*

ნაწრ-ი რასაც ზუსტებენდნენ, რაც დაჭნეულებს, — დაჭნეულებია, ნასრები.

ნაწრ-ი 1. რაც გამოსაწერი, — გამოსწერილი. *ზიან ნ. არაფი.* 2. რისამე გამოსაწერის შემდეგ დარჩენილი, — გამოსაწერი. *ზრუკვლობის ნ. — ლეკვის ნ.*

ნაწრ-ს (ფორმ. უნასაზე) გრდმ. 1. თვალით, მხედველობით აღიქმებს, — იხილავს. *ახალი კინოსურათი ნახა. — ხოსპიტი ნახა.* 2. მივა და შეხედავს, დათვალიერებს, — ინახულებს. *ექიმმა აუადმყოფი ნახა. — მაკე ვნახავდი... — აქ ოდესი — არა მწარე, ზოგი ტკბილი. — ზეით ჭირიანი.* 3. გადაგ. მოხედნა, შეიტნის, გაიგება; განიხილება. *ვნახოთ, რა ეწერება! — ზეით ვნახავთ, რა ტკბა უნდა ვაკაციო. — ნახა, რომ არაფერი გამოდის. — მაშა ნახე, ცუდი ნახე, შეილი ასე გამოიპატრო.* 4. განიცდის გამოცდილს, გადაატანს. *სარდალებმა ნ. — ზარალი ნახა.—ვისაც ეხლა უნახავს, წესახლით ომის კოშკები. ‖* მიილებს (ჩარგალებს, ზარალებს...). *ახა ვიცოდე, ახა გაეცოდე, სარგებელი ვერა ვნახეო.* 5. (სუფ.) იგივეა, რაც ისეთს. *ოსამ ხალეკრე ნახა, სახლობი კი — ვერაო.* 6. ოცნებობს, გასანდყვის (ტეხის); შეუპრს. *ლეკრა არ უნახავს მთელ ცხენ. — ხალთ ტეროთი არ უნახავს. — დათეკა თქვა, რასაც ჩვენი თათი ვერ მოეკეთეო, ტეხი ვერა ვნახეო. ◻ ზედ. უნახავეკ!, ინახება, ნახეკ, ნახეკი, მნახეკეთ, ნანახი, ხანახეკ, უნახეკი.*

ნახარ-ი ხაეროი გამოსახეული, ხაზებით შესრულებული (ნაკეთი, ქსეკა). *ხაბეთის ნ. — მანქანის ხერილის ნ. — ტეოროგრაფული ნ.*

ნახარხარ-ი (ადგილის) სადაც ხანძარი იყო; ხარხრის კვალი.

ნახაჭრ-ი ხაჭრეთი მოცრეხეული ჭრილობა; ასეთი ჭრილობის კვალი. *წკლავზე ნ. ეტყობოდა.*

ნახახუნ-ი იგივეა, რაც გაბრწყინებული.

ნახახუნ-ი რამაც იხარა, — გაბარებული.

ნახ-ი 1. რაც იხარებოდა, — მოხარებული. *ნ. ბოროი.* 2. რისამე ხარშეული მილეხული წვენი. *ბოხრის ნ. — ხორციხ ნ.*

ჯაბაკჭ-ი იგივეა, რაც დანაბარჯი.

ჯაბაკი ი. 1. რაც დაბატკნა. *ფარქართ ნ.* ‖ ბატკნით შესრულებული, — დაბატკნული. *ნ. ფილმი.* 2. მბატკნობის ნაწარმოები, — სურათი. *ფილოსოფიის ნ.* — *ბაბატკნის გამოფენა.*

ჯაბეწნ-ი რაც ხეხნის, — გახეხნილი. *ნ. ცხენი.* — *ნ. ხორი.*

ჯაბეჟ-ი რაც რასმე მოახლის, — ნაგლეჯი (ქაღალდისა, ქსოვილისა და მისთ.). *გაზეთის ნ.* — *პერანგის ნ.*

ჯაბეკარ-ი (ნახევრისა) 1. რაიმე მთელის ორი თანაბარის ნაწილიდან ერთ-ერთი. *ნ. ვაშლი.* — *ნ. პური.* — *წელის პირველი ნ.* — *მეოცე საუკუნის მეორე ნ.* 2. რაიმე დროის მიხაკეტის შუა ნაწილი. *ივლისის ბაბეკარში წვიმა მოეცხო.* ‖ მომდევნო საათის 30 წუთი. *ცხრის ნ.* — *შეხვედება პირველის ნახევრიდან ორის ნახევრამდე.* (საუბ.) ცილი (ჭრილობის). ‖ ჭრილი (ცილისთვის). *ნახევარად* — *არასრულად, ნაწილობრივ, სანახევროდ. ნ. აშენებული სახლი. ნახევარზე* — *იგივეა, რაც ნახევრად. საქონელი ნ. შმიერი იყო.*

ჯაბეკარნაწილ-ი გუთნეულის ნახევარი, გუთნის ხარ-კამეჩი ორიდან ოთხ ულელამდე.

ჯაბეკარად და მხოლოდ მამით ან მხოლოდ დედით.

ჯაბეკართჭნაზ-ი ნახევარი თუნის ტკეპნილის ჭურჭელი.

ჯაბეკარკაშ-ი არახრულებადობანი კაცის ადამიანი, რომელსაც დიდი (ფიზიკური თუ ზნეობრივი) ნაკლი აქვს

ჯაბეკარკირიოკ-ი 1. ნახევარი კილოგრამის წონისა. *ნ. თევზი.* 2. ნახევარი კილოგრამის ტკეპნილისა. *ნ. ქილა.*

ჯაბეკარკჭნეჭ-ი ხმელეთის ნაწილი, რომელიც სამი მხრით ზღვით არის შემოსაზღვული, ხოლო მეოთხე მხრით შეერთებულია კონტინენტთან ან ქუხრეთთან *ყინორის ნ.*

ჯაბეკარკობრიპჭნ-ი რასაც ნახევარი მეჭრის ხმარობ ადენს.

ჯაბეკარმოშკარე (ნახევარმთვარისა) არასრული მთვარე (ნაშუალის მოვლინებისას).

ჯაბეკარ-ნაბეკარ-ი ნახევარი და ნახევარი ტაღულ. *ნ. ჭ-ნ. ვაშლი მინდა.*

ჯაბეკარპაპაჭინეკ-ი ნახევარი საუკუნის ხანგრძლივობისა. *ნ. მოღუპვეთა.*

ჯაბეკარსჭნერ-ი 1. ხელოსნის ნახევარი. ‖ ასეთი ფორმის საკანი. *თაღის ქვაზის მარჯვენა ნ.* 2. დედამიწის ან ცის სფეროს ერთ-ერთი ნახევარი. *სამხრეთ ნ.*

ჯაბეკარჭნაბრიპაბ-ი ნაწილობრივ დამუშავებული ნაწარმი. *ხორციან ნ.* — *ნახევარფაბრიკატების წარმოება.*

ჯაბეკარჭნიპნ-ი სპორტული შეჯიბრება, რომელიც ერთ სუნქრას ფინალს.

ჯაბეკარჭნიპნაჭ-ი ნახევარფინალის ხასიათისა. *ნ. შეკიდრება.*

ჯაბეკარკმ-ა ამა მხილოც მამით ან მხოლოდ დედით.

ჯაბეკარკრკ (ნახევრწრისა) წრის ან წრეხაზის ნაწილი

ჯაბეკარჭნპ-ა იხ. განაკვეთება.

ჯაბეკარჭნ-ი (წიგნ.) არასრული, კუთმოკლეული, შეზღუდული. *ნ. გადაწყვეტილება.*

ჯაბეჭმპ-ი 1. დახეული შედეგად მიღეული ნაწილი რისამე. *შიშის ნ.* ‖ გამსკდარი კლდის (ქუის და მისთ.) ნაწილი. *ლოდის ნ.* 2. გახეთქის შედეგად გაჩენილი ნაპრალი. *კლდის ნახეთქებში პატარა ამოსულიყო.*

ჯაბეჩრპაბ-ი 1. ვინც ხერი ნახა რამეში 2. გაბარებული, გაზრდილი (მცენარე).

ჯაბეჭპპ-ი 1. ვისიმე ხელით გაკეთებული. შეჭნილი ადგილი *ტანი ორადგან ნ.* — *ბამბებიანი ფიტასხლისის ნ. იხ.* 2. იგივე, რაც ბანკალი.

ჯაბეჭპპარ-ი რასაც, ვისაც ხელი აბლეს, — ხელგაზეული.

ჯაბეჭმრიშპარ-ი (ძვ.) ხელშეწყობ (მეფეთ) ნამყოფი.

ჯაბეჩრპ-ი ხეჩნების შედეგად მიღებული ხის ნაფხვენი ნაწილაკები. *ბოდგაშეზე დაყრილი ნ.* ‖ ასეთივე ნაწილაკები ლითონისა.

ჯაბეჭპიპნპპ-ა ვინც ბეტონალებას, ვინც იხეტიალა.

ჯაბეშ-ი რასაც ხეხნენ, რაც ხეხეს.

ჯაბეშა სახელი ნაბაკა ზნეობის მოკრძედებისა.

ჯაბეშრიბ იგივეა, რაც *შეიფიცებით!*

ჯაბეშპ-ი რაც ახეთქა. (დაახეთქა, შეახეთქა)

ჯაბეჭპ-ი ხელის შედეგად ფილტვებიდან და ხასუნთაქე გზებიდან გამოსული ნაწილი.

ჯაბეჭპ-ი რაც ხეხეს (ხეხეს), მოხეხეს).

ჯაბეშრ-ი. 1. ხეხნით გამუშავებული. 2. ფარდაკის ქსოვის ღრმა ნარჩენი ბეწვი. ‖ ბამბის და მისთანაა ნარჩენები გადამუშავების დროს.

ჯაბეჩრპ-ი რაიმე სიმრტყეში, სავარცხ გაკეთებული წერილი სიღრმეც. — *შუბრტყნა; ხეჩენი.*

ჯაბეჩრპ ჯაბეპნ-ი ნახეჩრტ ებს მქონე.

ჯაბიზპპრ-ი, ჯაბიზპპ-ი 1. ვინც გაბიზპნილია 2. (ისტ.) ხიზნად ნამყოფი.

ჯაბიჩრ-ი მსხვილებსა რჭისანი საქონლის ჯოგი. *სოფლის ნ.*

ჯაბიჭპრმ-ი იგივეა, რაც დაბლარაული.

ჯაბიჭმ-ი რაც მოხლიჩეს ან მოიხლიჩა. *ატმის ნ.*

ჯაბიპპ-ი 1. რაც იმსრულა, — მოხმარებული, გამოყენებული. *კარგად ნ. სოცყვა.* — *მცირედ ნ. იარალი.* 2. არაახლები, ვისიმე ხელში ნამყოფი. *ნ. ტიპები.* ‖ ნაცვამი (ტანსაცმელი, ფეხსაცმელი...) ნ. *პალტო.*

ჯაბიშპ-ი იგივეა, რაც ეკო.

ჯაბიჭპ-ი ხმლით მიეწერებით ჭრილობა. *ჯუბერზე ნ. ეტყობა.*

ჯაბიპპ-ი მოხნული მიწა,—მოხნული, დახნული. *გუთნით ნ.* — *ნახნავის ფარეზება.*

ჯაბიპპ-ნათმპ-ი ნახნავი და ნათესი.

ჯაბიპპ-ი, ჯაბიპპპ-ი რაც ' დაჰხოცეს. — *ნაკაწრი. ნ. ლეოპები.*

ჯაბიპრ-ი ნალეწი ბზე ან ნაცეზეი ღომის კილო.

ჯაბიპპპრპპ-ი სადაც წინათ (წინა წელს) ბოსტნები იყო დათესილები. ‖ ასე *ნაკარაული მინდორის დამწერვალები.*

ჯაბიპპჭნ-ი (ბაბოლნისა) საჭმელის (პურის, მჭადისა...) ნამტერები, ნამტვრევები.

ჯაბიპ-ი რასაც ხრავენ. — *გამოხრული, დახრული ნ. ძველები.* — *თავდების ნ. თამაკი.*

ჯაბიპპჭნპპპპ-ა (საუბ.) მრავლად, ნაყარ-ნაყარად ბახრავი. *ნ. ძველები.*

ჯაბიპპპ-ი 1. რასაც ხრაკავენენ, რაც იხრაკებოდა. 2. ხრაკით დამწერალი, გამუქებული ნაწერი ან ნამე (ტესტისა, ხორციისა...). *ერთი გადაწერეს ისე, რომ ნ. არ შეჰყვა.*

ჯაბიპპპ-ი ვინც, რაც აბსენს, — ხსენებული.

ჯაბიჭმპ-ი 1. გადახტომით დაძლეული მანძილი; გადახტომით გადაადგილება. *ჯუფების ნ.* — *პატარა ნ.* — *ორი-სამი ნ. გააკეთა.* 2. გადაგ. (წიგნ.) სწრაფი გადასვლა ერთი მდგომარეობიდან მეორეში; ერთბაშად მომხდარი ცვლილება. *ნ. შეეცნიერებაში. — თვისებრივი ნ.* ‖ ნახტომი შეშლილება (საუბ.). — *ანეკრიშში მოტყუებულმა, მოლოდინი არ გაუმართლებულმა.*

ჯაბიჭმიპპპპპ-ი (წიგნ.) ნახტომის (მნიშვ. 2) მსგავსი, ნახტომის თვისების მქონე. *ნ. განვითარება.*

ჯაბიპპ-ი რაც. ვინც ნახეს. *ნაკრძალი თვალით ნ.* — *ბეკერი ისტე აქეთ ნ. და გაეგონები.*

ჯაბიპპ-ბაბპრიპპ-ი ნახული და გაგონილი. *ეკამპი ნ.-ს.*

ჯაბიპპპ-ს გრძელ. 1. დალის ეისიმე, რისამე სახასიათებელ. — ხელება ვისიე. *ავადმყოფის ბმირად ნახული ნ.* (საუბ.) იგივეა, რაც პოლიციას.

ჯაბიპ-ი 1. რაც ახრალს ან ეზოსა რასმე. *სახლზე ნ. ცრამიები. 2.* რაც დაფარულია რამეთი. *ცრა-მიტკით ნ. სახლი.*

ჯაბიპ-ი² ნახრა ენები — ჩაჩნური, ინგუშური და ბაცბური (წოვაიშური) ენები

ჯაბიპპპ-ი რასაც ახურებენ ან ხურებდნენ. *ნ. თონე.*

ჯაბიპპპ-ი ხუთსახე ნამყოფი, ჯოფილი ხუთეში.

ჯაბიპრ-ი. 1. ხისაგან წვეთი დამზადებული სახეცივი მასალა შაი ფურნალი, ჩაჭერილი ნაკეცრის ნალ. 2. იგივეა, რაც ტკანაშინი.

ჯაბიპრპპპ-ი ქიმიური ელემენტი, რომელიც ყველა ორგანული ნივთიერების უმნიშვნელოვანესი მოქმედებელი ნაწილია.

ჯაბიპრიპპ-ი რაზე ნამხრისა; ნამხრით გასეფრილი. *ნ. ტოტები.*

ჯაბიპრიპპპ 1. ნამხრისაგან ორგანული. 2. შეწარით, რომელიც შეიღეს ნამხრის შეკვას. *ნ. ბეზი. — ნ. ლიში.*

ჯაბიპრიპპპ-ი ნამხრისაგან და ფანგასგან ნაკეთი.

ჯაბიპრპპპპპპ-ი ორგანული ნაერთი, რომელიც ნამხრისაგან და ფიჭისაგან შედგება.

ჯაბიპრპპპპპ-ი ხიტიტებისათვის აუცილებელი ორგანული ნივთიერებანი, რომლებიც ნამხრისაგან, ფანგებისაგან და ფუალებისაგან შედგება.

ჯაბიპრიპპპპპ-ი ჯანოსანაკეთი ნამყოფი. *ფიფი ნ. ჯანისაკეთი.*

ჯაბიპპ-ი 1. ვინც ჯაფა გასწია. *ღიდად ნ. ადამიანია.* — *მთელი ცხოს ნ.* 2. რაზედ ჯაფა გასწიეს, — ჯაფით შექმნილი.

ჯაბიპ-ი პოეტური ლექსი.

ჯაბიპპრპპ-ი, ჯაბიპრიპპ-ი (საუბ.) 1. ჯახირი, დიდი წკალებით, ვაი-ვაგალობით გაკეთებული, შექმნილი. 2. ვინც ჯახირი, წკალება გამოირა.

ჯაბიჭმ-ი 1. ვინც, რაც ოდნავ სადმე ეხებით ნ. 2. სადაც (რაზედაც) ოდნავ ვინმეს, რამე ჭკაბებით ნ. — *შეხების ნ.* — *თავისი ნ. ებენი ამბოვა.*

ჯაბპრ-ი (სპეც.) ისეთი (სითხე...), რომელშიც ზღერეც შესაღებლობები გამსჭიალია რაიმე ნივთიერება. *ნ. ბინაში.* — *ნ. შეღ. ჯუკრი.*

ჯაბპპრ-ი (საუბ.) შეუპარებლის შეფიცვა მილეული. *ნ. ბოროტული.* — *ნ. ცბიერი.*

ჯაბპრპპ-ი რაც ჯიუტობს, რასაც ჯიუტობენ. *სპეციალისტი ნ. ლექსი.*

ჯაბპპპ-ი 1. ვისაც აჯობებს, — დამარცხებული. *ნ. მოკრივე.* 2. ვინც აჯობა ვისმე, — გამარჯვებული. *ნ. ბარ, ნუ ბრძოდი!*

ჯაბპპპპ-ი 1. ცუდად უმნიც (ცუდი ხელით) ნაწერი. 2. გადაც. (დაბერ.) უხეირო, უნიჭო, უმნიშვნელო ნაწარმოები.

ჯაბპპპ სახელი ა ნ გ რ ე ვ ს, ი ნ გ რ ე ვ ი ს ზმნათა მოქმედებისა.

ჯაბრპპ ვისიმე კონიაკინფორმერებში. რისამე მართებულებაში დარწმენება და ამაზე დაფიქრებული დამოკიდებულება. — *საიმედოდ, სარწმენოდ მიჩნევა.* ნ. *გამოეკიდა.* — *კოლექტივის ნ. გაამართლა.* — *ვისიმე ნდობით სარგებლობა.* — *ნდობას არ იმსახურებს.* — *კაბინეტს იკანონის, ნდობას კი არა-ფინისო.* ‖ ნდობით აღჭურვილი პირი — პირი, რომელიც არჩევნების წინა ღლეებში ამომრჩევლებს ანტრის დასახებულებულ კანდიდატურას.

ჯაბრპპ სახელი ე ნ ძ ა ზმნის მოქმედებისა, — სურვილი, ნდობილი.

ჯაბრპრპპპ-ს გრძელ. იგივეა, რაც ენდა.

ჯაბპ-ი ხელის ვიღაც თითებისანაგი.

ჯაბპ-ა 1. ვიღაცის ან შესაძლებლობა თავისი შეხედულების ან სურვილის მიხედვით მოქმედება. *ავადმყოფს ადგომის ნ. მისცეს.* 2. სურვილი. *ბალთების ნ.* — *ბებრს ნებას ძალუძა. ნებაზე* — *იგივეა, რაც თავის..* ნებაზე. *საკონცერ ნ. გაუშვეს. ნებით* — *იგივეა, რაც თავისი-ნებით. ძ თავის (ზენს, ჭვის...) ნებაზე* — *როგორც თვითონ უნდა (როგორც შენ გინდა, ძ მინდა...). თავისი (ზენი, ჭვი...) ნებით* — *სხვისი სურვილის უკთხვად (აპირობ. ძალით). ნებით თუ უნებლიეთ* — *იგივეა, რაც ნებისთი თუ უნებლიეთ ნებაზე მოქმედებ* — *საშუალებას მისცემს როგორც უნდა, ისე მოიქცეს.*

ჯაბპპპპპპპ-ი რაზედაც ნება დართეს: *რაც ფასაზედაც (კანონით, წესით ..). მწყვრზე ნადირობა ნებადართულია.*

ჯაბპპპპპპპ-ი რაზედაც ნება არ დაურთავთ, — აკრძალული. *ნებადაურთველად* — *ისე, რომ ნება არ დაურთავენ.*

ჯაბპპ-ს გრძელ. (პატივისც.) სურს, უნდა. *თუ გნებავთ, ხალამური მასალებს გაამეტებთ? — ბადაც ნ., აქ მიბრძანდეს! (ანონ.).*

ჯაბპ-ჭპპპ ნელ-ნელა, აუჩქარებლად, დინჯად. *ნ.-ნ. მიდიოდა.* — *ნ.-ნ. მუშაობს.* — *ნ.-ნ. ლაპარაკობს.*

ჯაბპპპპპ რისამე შესრულების უფლება, მიღებული უფროსისაგან, სათანადო ორგანოსაგან. *ბარების ტარების ნ.* — *გამგზავრების ნ.* — *ნ. ახლო.*

ჯაბპ-ბპპპპპ-ი იგივეა, რაც ნება (მნიშვ. 2). *ბანი ნ.-ს. შეარულა.* — *ბანის ნებასურვილის პასუხ.*

ჯაბპ-ჭპპპპპპპ დამუშავებულად იმისაგან, უნდათ თუ არ უნდათ, — ნებასთი თუ უნებლიეთ. *ნ.-ე. დააწამებდა.*

ჯაბპ-ჭპპპპ, ჯაბპ-ჭპპპპპ იგივეა, რაც ნება-უნებლიეთ.

ჯაბპპპრპპპპ-ი ნებაზე მიმეები: თავისი სურვილისა და შეხედულების მიხედვით მოქცეის უფლება. ნებაყოფლობით — ნებაყოფლობის საფუძველზე (აპირობ. იძულებით).

ნებსით (წოდ.) ნებით, თავის სურვილით. ♦ ნებსით თუ უნებლიეთ — თავისი სურვილის მიხედვით თუ მის მიუხედავად.

ნებულობა გრძედ. (ბუ.) ოფიც., რაც ნებაუს.

ნებჭიმა [ლატ.] გამოსახულება მუქწერტილებისაგან ფირფიტაზე ან ფირზე, რომელზედაც თეთრი ნაწილები შავდება გამოსული, ხოლო შავი ნაწილები თეთრდება.

ნებსახეობა ი. (წინგნ.) უარყოფითი (სპარისა). პოზიტიური).

ნებიო [Helichrysum] მცენარე: იღიების ჯგუფებად შეკრებილ პატარა ყვითელ ყვავილებს: ხალხური მედიცინაში ხმარობენ ლეიღის სამკურნალოდ.

ნებლ-ი რასაც ერთეულის ტენი ახლავს, გამოეშრობილი (შეადარე. ..). *სპარისა*). ხმელი *ნ. შეშა*, ♦ ახალი, ახალშემოსული, ქორცი (ზოგიერთი ბოსტნეული, ხილი), — ჭყინწილი. *ნ. ლობიო*. — *ნ. კაკალი*. — *ნ. ტყავი*. ♦ ახალი, დაუმარილებელი (თევზი, ხორცი). ♦ ნედლი ბასალა — დაუმუშავებელი მასალა.

ნებლედ-ი ნედლი მასალა, რომელიც საჭიროა რაიმე პროდუქციის დასამზადებლად *სასოფლო-სამეურნეო ნ. — ნედლეულის გადამუშავება*.

ნებვა-ი დედაკაცი ღორი, თხა ან ცხვარი.

ნებისმყოფელ-ი (ეკონ.) ნეოკლასიური მიდგომისას; ჩაუნედლებელ ობაზე, რომელიც სხვა სახელფასოების შორის წარმოებს.

ნებისმყოფელ-ი 1. ვინც, რაც არც ერთ მხარეს არ ემხრობა (დავაში, პრობლემაში...). 2. ისეთი (ქვეყანა, ტერიტორია), სადაც საერთაშორისო შეთანხმების მიხედვით არ შეიძლება ომის წარმოება, სამხედრო ბაზების განლაგება.

ნებ-ი 1. მეზობელ. ყველაზე ახლარა თითი ხელზე, ფეხზე. 2. ვაზის გასხეულის სამუშაოსთვე დატოვებული ორ-ან სამკვირტიანი რქა. ♦ ნეკნზე ან მხარ-ხმარ! (სპან.) — ეძახიან ასაკის შეუფერებელი, ბავშვური საქციელის ჩამდენს.

ნებსარ-ი ცვილისაგან სის ნარჩენი ტოტები.

ნებსნარნარ-ი (წეკერის ხეობა) [Acer] ფოთლოვანი ხე; აქვს სამ-ხუთნაკვთიანი ფოთლები; მერქანს ფარდოდ იყენებენ სამრახაო საქმეში.

ნებსნოვნა (ნეკისოდენაი) (სპან.) ძალიან პატარა.

ნებნ-ი წვრილი რკალისებური ბუალი, რომელიც ხერხებულიდან მოდის ვეღრეზის ტყეთან.

ნებნიდნებ-ი [ბერძ.] ვისიმე ვარდაცვალების გამო გამოქვეყნებული წერილი, რომელიც შეიცავს ცნობებს მიეცვალებულის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ.

ნებნ-ი აუქარებელი, დინჯი (ცალრისა). ჩქარი, სწრაფი). *ნ. მოძრაობა*. — *ნ. ბაბილოთ წაკედი*. ♦ პატარა, სუსტი, მცირე (ნაცარი, წვიმა, ცეცხლი...). *ნ. ცეცხლი*. — *ნ. სიო*. ♦ რაც ოდნავ იმჩის, — წყნარი (ხმა...). *ნ. ჩურჩული*. — *ნ. ზმით მეორეთი*.

ნებნ-ად ჭარბენილად, დინჯად (სპარისა). ჩქარა, სწრაფად). *ნ. იარეთი*. — წიგნი *ნ. კითხულობს*.

ნებნა-ნებნა იღიები, რაც ნელ-ნელა.

ნებნებნა-ა *იხ.* განელებება, გამოსვლება.

ნებნთებნე-ა ოღნავ თბილი. *ნ. წყალი*.

ნებნინებ ნელა და ნელა.

ნებნ-ნებ ნელა და ნელა, ძალიან ნელა. *ნ.-ნ. ძილი მოვრია*. — *ხალხ ნ.-ნ.* დაიშალა.

ნებნებნაობა ნელა. ნელ-ნელა მოქმედება. ნელ-ნელობით — ნელა, ნელ-ნელა.

ნებნებნებნ-ი [ნელისებელისა] საერთო სახელწოდება სხვადასხვა ჯიშებისა,ერი სურნელეობით ზეთისა.

ნებნ-ი 1. ღრუთნის წვრილი ჩხირი, რომელსაც ერთი ბოლო ეკიპით აქვს. მეორე კი გახერხებული (ასეულის ასაკეპად): იხმარება საკერავად. *წმინდა ნ. — ნემსის ყუნწი, — ნემსზე ძაფის აცმა. — აქლემის ძუძუი და ნემსის ჭუჭყი — ორთე ჭუჭყია*. 2. ნემსისმაგვარი ლეთნის ჩხირი: გამოიყენება სხვადასხვა სამეთოდებისათვის. *გრამოფონის ნ.* ♦ ნემსს გაუყვება — კამკამე (კენჭისტე...) შუაგანა ნამალი (მშრალის სამეალეთნი). ნემსის ყუნწში გაძერვა — ყველაზედ გაადვილება, ყოველ ღონეს იხმარა, არაფერს მოეთაკვა (რაიმე მიზნის განხორციელებისათვის). ♦ ნემსი არ ჩაეკარება — ატყვიან, როდესაც ხალხი საფეზ დიდი ჭიდეა, სიცივეწყრება.

ნებნა-ს (ფარნ. უნებისას) გრძედ. ფიცია, რაც ქმნის (მნიშ. 1).

ნებნისნაირა (ნემსიფერასახი) წვრილ-და გრძელსხეულიანი მწერი: აქვს ორი წყვილი სიფრთოსა ფრთა.

ნებნიწვანა (ნემსიწერასი) [Geranium] მრავალწლიანი ბალახოვანი მინდვრის მცენარე: აქვს მეტწილად დანაკეთული ფოთლები: იყენებს მოწითალო ან მოლურჯო-იისფერ ყვავილებს.

ნებსსპ-ი იღიება, რაც ანკეში.

ნებსსპა (ნემსსპასი) ჩასაბნის წყარო, რომელიც ვაზნას ხელებს.

ნებნ (ნენასი) (ეკონ.) დედა (შეილი იტყვის თავის დედაზე).

ნებნა-ი ღობით ცხვარი.

ნებნპ ცხვრის დაკრილება.

ნებნპ-ი 1. დასარგავად განკუთვნილი ნორჩი ჩრაველწლიანი მცენარე (ან მისი ნაწილი). *ვაზის ნ. — ვაშლის ნ.* 2. (ეკონ.) იღიება, რაც ტანადი.

ნებნპპ-ს *იხ.* დანერგება.

ნებნპპ სახელი ნ ე რ გ ა ე ს ზმნის მოქმედებისა.

ნებნ-ი [ლატ.] 1. ბოქაულის წარმონაქმნი ადამიანისა და ცხოველის ორგანოებში; ასეთი წარმონაქმნების ქმნილ თავისა და ზურგის ტვინისაგან განსხვავებული სისტემის, რომელიც მართავს ორგანიზმის მოქმედებას. *მეტაბოლიზმის ნ. 2. მრ.-ში ნ ე რ გ ე ბ ი* — ამ ორგანების ერთობლიობა, სისტემა, რომელიც განსაზღვრავს ორგანიზმის მოქმედებას და ადამიანის ქცევას. *სუსტი ნ. — ნერვებმა უმტყუნეს*. ♦ ნერვებს აუწევს (მოეშლის) — მეტისმეტად აიაელვებს, გაანაწყრებს.

ნებნპპპნ-ი ვისიც ნერვები აქვს ამლილი.

ნებნპპპ-ნ (ბუ., საეკ.) იხ. ნერვული (მნიშ. 2).

ნებნპპ-ნ 1. ნერვებისაგან შემდგარი; ნერვებთან დაკავშირებული *ნ. ქსელები*. 2. ნერვების გაღიზიანებით გამოწვეული. *ნ. სისუსტე*. 3. ნერვებაშლილის დამახასიათებელი. *ნ. ხმა*. — *ნ. სიარული*. ნერვოზი — როგორც ნერვულს შეეხება. *ნ. გამოძახილი თაეი*.

ნებნპპპპ-ს გრძედ. ნერვულ აღგზნებულ მდგომარეობაშია, ნერვების გაღიზიანებას განიცდის. *მაშინ დროს ორჯერ გუძლი ნერვოზდება*.

ნებნპპპნ საქელი ნ ე რ ვ ე ღ ობ ა ზმნის მოქმედებისა.

ნებნ-ი (ეკონ.) რაიმე ჭურჭლის ძირი (გარედან). *ნაკის ნ. — ბოდეის ნ.*

ნებნპპპ-ნ ოღნავ ბღანგი უფერული სითხე, რომელსაც პირის ღრუში გამოყოფს განსაკუთრებული ჯირკვლები; ხელს უწყობს საჭმლის მონელებას. ♦ ნერწყვი მოსდის (მოუვა) — ჭამის მეტისმეტად სურვილისაგან პირში ნერწყვი გამოყოფილა; რამე საშინელი ამბის მოეხსენება განსხვავის ან დანახვის გამო. *ნერწყვს ყლაპავს — იტყვიან, რაც ნერწყვი მოსდის*.

ნებნპპპპ-ს იხ. ნერწყვდება.

ნებნპპ-ი 1. [Cucumis melo] ბალღვიანი მცენარე გოგრისებრთა ოჯახისა; ისხამს ჩვეულებრივ ოვალურ მრავალფეროვანი ზომის; ხორცი წენიანი აქვს, ტკბილი და სურნელოანი 2. ამ მცენარის ნაყოფი.

ნებნ-ი ტენი, სისველე. სინოტივე. *ღამის ნ. — ნესტის სუნი*.

ნებნპპ-ნ (ნესტარისა) 1. დედაღი ფეხების ორგანო, რომლითაც ის თავს იცავს (ზ)ხვეტის) და ჩვილთათვის კვერცხებს დებს. 2. ქვედის ეწა, ხალის რბენებით მზნელებული და მეგნალი. 3. (ბუ.) სალამტკერი დანა. — ლანცეტი. ნესტარშეიდი, ნესტრად შეარედ. წრეკაედ. *ნ. ხვდებიდა მისი სიძეყვეში*.

ნებნპპ-ნ (ბუ.) ყოველეულობი ჩასაბერი საკრავი.

ნებნპპნ-ნ ნესტის მქონე, ნესტიის შემცველი, სოტიო. *ნ. პაერი*. — *ნ. მიწა*. — *ნ. ყეელი*.

ნებნპპპპპ-ს *იხ.* დანესტიანება.

ნებნპპპპნ ნესტიანის ოფისება; სინესტიე. *პაეროს ნ.*

ნებნპ ცხეირის გარეთა ნერეი (ორიეან თითოეული). *მარჯეენა ნ. — მარცხენა ნ.*

ნებნპპპ-ს *იხ.* ცხეირის ხმარება.

ნებნ, ნებნპ ნატყირას გამომჭახელი სიტყეა. 1. *ან კარგი ღეწვიროს, რომ..., როგორ ძალიან მინდა, რომ..* 2. *ძალე მოეეიდოდეს ზაფხული. — ნ. შემეელოს ფიქრებში. — ნ. ბალე გათენდებოდეს*. 2. *ან კარგი იქნება, რომ ვიცოდე! როგორ ძალიან მინდა, რომ ვიცოდე (კითხეით წინადადებაში). 3. ძიმ ალბად შემხეედრია ეე კაცი? — ნ. ხალ მიდის? — ნ. ხალ დაიკარგა? ♦ წედაეთ ამას, (შენ², თქეენ²...) — (სპან.) ოტყიან ამის შესახებ, ვისაც შენატრიან. *ნეტავი მენ, რომ არაფერი ვიცოდეს! ნეტავი ან ფლეს (ან ფლის)! —* (სპან.) ამბეეიან, ჭორეეს კარეი რამ მოიგონებენ წესრულიდან.

ნებნპპ იგივეა, რაც ნებაე ი².

ნებნპ-ნ 1. მტკიცებული სასიამოენო, — სანატკრო. *ნ. ფრო. — ნ. სიეეწეულეე*. 2. (ბუ.) სრულიად შეხვედრი, — უბედნიერესი. 3. (ეკონ.) წესიდანის ეპითეტი. ♦ ნეტარ არიან მოწყალენი (სპან.) — იტყვიან, როდესაც ვინმე ამაოდ მოელის რაიმე სიკეთეს.

ნებნპპპპ-ს გრძედ. ნეტარებაშია, ნეტარების გრძნობს, — განეცხრომებაა. *ხან ჩაგდილში წაბორეეი ნ.*

ნებნპპპპ მცხისებელი სიამოენება; განეცხრომა. *ნ. მარტეხის ჭამი. — ნეტარებით ეეხება ქალი*.

ნებნპპპნპპპპ-ნ იტყვიან გარდაცვლილის მსჯეებისას პატეისცემის (ზოგჯერ ირონიის) გამოსახატავად (ამგარამ ამბობენ მხოლოდ ირონიულად).

ნებე (ნეფისა) (ძე. და საეკ.) იგივეა, რაც მეფე (მნიშე. 2).

ნებე-დედოფალ-ი (ძე. და საეკ.) იგივეა, რაც მეფე-დედოფალი (მნიშე. 2).

ნებე-პატარძალ-ი (ნეფე-პატარძლისა) (ძე. და საეკ.) იგივეა, რაც მეფე-პატარძალი.

ნებნიე-ნ (ძე. და საეკ.) იგივეა, რაც მეეიენი.

ნებნპპ-ნ 1. ტკბილი ჭეეხი, რომელსაც ყეავილები გამოყოფენ. 2. ბეკრნეიი მითოლოგიაში — ღმერთების სასმელი, რომელიც მათ უკვდავებას ანიჭებდა.

ნებნ ფოთლებიანი ხის ზტო (მოკაფეეი) ან ფოთლები (მოკრეფილი, ჩამეეცქნილი). *ლეეეის ნ. — ნეეროთი თაედაცმაბილი ლოკი*.

ნებნპპპპპ (ნებმომპალისი) (სპეც.) ნიადაგის შემადგენელი ნაწილი, რომელიც წარმოქმნილია მცენარეული და ცხეეეულეი ორგანიზმების ლპობისაგან.

ნებნ-ი (წინგნ.) ეეკანი, ცხეელი. *დიდი მოღეაწის ნეშტის გადმოსვენება*.

ნებნ-ი 1. სუფთა ჭილაი (ბაბა). 2. სქეეი ბამბრიის ნაჭრებისაგან დაწნეეი საფენი, ფარდაეი (იეიან ქაბუკში).

ნებნ-ი საქრელის გასაეეი, — ნაკეეი, პატივი. *ყეავი ნეშეზე ჯდება და პოლოს ართეეებდაო*.

ნებნპპ სახელი ა ნ ე ბ ე ს, ი ნ ე ბ ე ს ზმნისმოქმედებისა.

ნებნპპ-ს *იხ.* შეინახეეს.

ნებნპპპ სახელი ა ნ ე ბ ე ე ს ზმნის მოქმედებისა.

ნებნპპ მუჭაე, ყოეელთეეის, მარად. *კაცს ნ. ქორწეილიე მობერძენებაო. — უსაქმო კაცისათეის ნ. უქმეაო*.

ნებნპპ-ნ 1. დედამიწის ქერქის ზედა შრე. *ნოყიერი მცენარე ფესეს იღებს. ნოყიერი ნ. — კორნაეი ნ. — ნიადაგის გაფხეეეება*. 2. *გადაჭ. რისამე საფუძეელი, საყრდენი მოლაპარაკებათაეის ნიადაგის მოძებნეა. — მის ეეჭეეეს ნ. არა აქეეს*. ♦ ნიადაგს მოსწყდება — წინააღმდეგ მეიხეეეს ისეთ ქმედებას, რისამე შესაძლებლობას შეამცირებს. *რასაც (რაობე) ნიადაგზე რისამე შეეეედა, ამა თუ იმ მიზნით*.

ნებნპპპპპპ (ნიადაგმიეღნისა) ნიადაგმცოდნეობის სპეციალისტი.

ნებნპპპპპპპპ მეცნიერება, რომელიც შეისწეელის ნიადაგებს.

ნებნპპპპპპ ყოეელდღეეეეეი სახმარი; მუდამ საჭირო *ნ. ეეიდენი*.

ნებნპპპპ ნიადაგის ქმნ ა არსებული. *ნ. წეეეება*.

ნებნ-ი სუსტი, ნელი ქარი, — სიო. *გრილი ნ. — მთის ნ. — ნიაეზე ეეეებება*. ♦ *როგორმე ნაეი დაბერაეს (ეეიან), — რაიმე ცელოეება მოხდება, რაშე სიახლეე მოსალოდნელეი. ცოე ნაეს არ მიაკარებს — ძალიან გაეეფიხილდება, სათეთაოდ მოექცეეა. ნაეთეით, ნაესაეით — მსუბუქად. ეეგლი ნ. მიეჭოდა*.

ნებნპპპპ *იხ.* განიაეეება.

ნებნპპპ-ნ (ნიაეჭროსი) 1. იგივეა, რაც ნიაეი. 2. *ძლეეერი ქარიშხალი ზღეეა ნ. — ატყდა ნ.* 3. გადატ. სწრაფი, მკერი (ადგილზე ცხეერე). *ნიაექანაეით — სწრაფად, გამქანაეით. ნ. მიეჭოსა! — ნ. გაეეეეა*. ნიაეჭოს ცხენი — იგივეა, რაც ნიაექანი (მნიშე. 3). *ფეხდენილ ნიაეჭოს ეეხეეებენ*.

ნებნპპპპპ-ნ (პოეტ.) სწრაფი, მკერი.

ნებნ-ი (ძე.) არაკეანი, ქანცეი; ძალა, ღონე. *ნ. გამოეეესა. — არაფრის ნ. აღარ აქეთნდა*.

ნებნპპპპპნ ვისაც ნიაეი გამოეცალა, — არაკეთაგამოეეეული.

ნებნპპ-ნ კლდის თხა, — ჭეირეკეი.

ნებნპპ-ნ ღობეი ზოსის ქედნარშიაეალი; გავრცელებული ტერიტორიაზე ქედნეზეში.

ნებნპპპპ-ნ (ნიაეეირისა) მოვარდნილი წყაეი: ჩნდება დიდი წვიმებისა ან უხეი თოეეის დნობის შედეგად. ♦ სისხლის ნიაეეარი — უხეად დაეერილი ერეი მეეი.

ნებნპპპ-ნ (Apium graveolens) მეეეარე (მწეანილი) ქოლგანაეთა ოჯახისა; აქეს სპეციფიკეური სუნი და გემო; იხმარება სპეციოლის შესაკაზმად.

ნებნპპპპ [Ranunculus repens] ბალახი ბაიაღების ოჯახისა; აქეს ნიახურის მსგაესი ფოთლები, მხიარეი ეეერო და ყეითელი ყეავილები; ფოთლებს მწეაედ სმხმრობენ.

ნებნპპპ-ნ (ნიაღეისი) პატარა ჭირეი მაღალბეერი ჩიტი.

ნებნპპპნ-ნ ისეთ ადგილზე, სადაც ნიაეი ეეეება, მეერეი; ნიაეზის მეხეეეეი. *ნ. ეეობანი*. — *ნ. მზანი*.

ნებნპპპპპპ (ნიაეზისმირა) (ნიაეზისპირანი) ეროსეეეეეენი ბალახი ეაროსეებრთა ოჯახისა; აქეს რთეეი ფოთოლი, სეერაღი მდგომი, ღეერო და ყეითელი ყეავილი.

ნებნპპ-ნ (ნიაეზოსი) 1. დარჩეეი კაკლის გუ-

ლი. დანაყილი ნ. — ნიგნების ზეთი. — ნიგნების ჩერჩმელი. 2. იგივე, რაც კაკალი (ძნაშე I, 2).

ნიგნაკალ-ი (ნიგნაკლისა) (კუთხ.) *იხ.* ზეგნაკალი.

ნიგნარ ცხენის კისრის დასასარული ბეგნების თავთან.

ნიგნავ-ი იგივე, რაც ოქსავი.

ნიგნი-ი 1. უსულო საგანი, ნივთეულებრივ. ადამიანის ხელით გაკეთებული. *ძველებური ნ.* — *საოცარი ნივთები.* — *საკანცელარიო ნივთები.* 2. (ფიგურ.) ყოველი საგანი, რაც გრძნობის ორგანოებით აღიქმება.

ნიგნაკვლიება ხმეიდასხვა სახის ნივთები. *ძველებისა ნ.*

ნიგნობარ-ი მატერიალური, საგნობრივი, ფიზიკური (საპირის., საცნაური). — *ნ. სამყარო.* — *ნ. დამოკიდებულება.*

ნიგნობრივება *იხ.* რისკენაც შეიძლება ფიზიკური სხეული. — მატერია. *ორგანული ნ.* — *ფეთქებადი ნ.* ♦ ნივთიერებათა ცვლა — ერთობლიობა პროცესებისა, რომლებიც ხდება ორგანიზმში საკვების მონელების დროს.

ნიგნიე-ი ერთი იმ ორ ტელთაგანი, რომლებიც თითო ბოლოთი ერთმანეთთან აერთებენ ეკიპაჟის ორ ბოლოს ხელიხელით შეროსის ეერიდნის და ქმნის საბურავის ჩარხს.

ნიგნოვან-ი ნიერთი შეზედულები, შეკაზმული. *ნ. ბაში.*

ნიკაკ-ი პირისაბის მოსრეკავებული ბოლი — *ქსელ* ების წინწამოწეული ნაწილი.

ნიკალ-ი (ნიკლისა) [ვერძ.] ქიმიური ელემენტი. ეერკულესიური მნიელფიზიდი ლითონი, *ნიკელის მადნი.* — *ნიკელის ჩაიდანი.*

ნიკორა (ნიკორასი) 1. პატარა თეთრი ნიშანი კამეჩის, ხარის... შუბლზე. 2. მსხვილებსა რქებსანი საქონელი, რომელსაც შუბლზე ასეთი ნიშანი აქვს (ხშირად იხსენება კამეჩის, ხარის... საუკეთესო სახელად). *ნ. კამეჩი.*

ნიკოტინ-ი [ფრ.] შხამისა ნივთიერება, რომელიც თამბაქოშია.

ნიკრიზ-ი 1. საქონლის ქარები სახსრებისა და ძვლებების ქრონენული დაავადება, — ავი ქარი (სპა). **ნიკრიზ-ი** 1. საქონლები ან სასონჯი, საიდეები ნაწარმი. *ქალალდის ნ.* — *ქსელების ნ.* — *ფეხსაქმელის ნ.* 2. იმისთი ცალეკე აღებული რამ, რომლის მიხედვითაც შეიძლება წარმოდგენა ვიქონიოთ რამეზე მთლიანად. *მეცნიერების ნ.* 3. საბეჭდა, ფორმა რამისმე. *ახალი ნიმუშის შაშხანა.* — *1985 წლის ნიმუშის ავტომობილი ჯეიპეი.* 4. იგივე, რაც მაგალითი (ძნაშე. I). *შეშაობის კარგ ნიმუშს ძლევიან ახალგაზრდა ოსტატები.*

ნიორა-ი (ნიერისა) [Allium sativum] ბოსტნეული მცენარე შრომაზნისებრია ოფლისაც; მოაქვს სპეციფიკური სუნისა და გემოს ბოლეტისათვის; იხმარება საკმელის ჩასაკმელად ეკიპაჟის ნ. — *დამატებული ნ.*

ნიორაფალ-ი (საიარაღლისა) დანაყილი და წყალში შერეული ნიორი; იხმარება ჭრილოკ სანელებლი. *ნიორწყალში ჩაგდებული ქათამი.* ♦ ნიორწყალად აქცევს (ნიორწყალით გახდის) — (საკმ.) ძალიან სცემს, დაბეჭავს; გააწყვეტინებს.

ნიორა 1. ზოგი უხეირებელი ცხოველის (მაგ., ლილოკინას) რქოვანი საფარი სხეულისა მოგვანილობისა (ლიანაგები, ხვეული...) ფორმისა. 2. ეკიპის გარეთა ხვეულებისა საფარი.

ნინა-ი 1. წყნი, რიგი, ჯგუფი, მწკრივებისა. *ცხრა ნინა.* 2. *იხ.* შეკვეთილად. 2. ზნე; ხასიათი. 6. წაყვა. — *ნ. შეეყვეთილ.*

ნინ' შეუშვებ-ი, ნინ' შეუშვებენ-ი ეისაც ნინი არ შეშლია; ეისაც ნინი არ შეუყვნია. ნინ' შეუშვებენ, ნინ' შეუშვებდნენ — წესის შეუდელებად: ზნის ხასიათის შეუდელებად. *ცხოვრობს.*

ნირაშვილ-ი, ნირაშვილ-ი, ნირაშვილ-ი ეისაც ნინი შეეშვილა, შეუშვილა, წაუყვა.

ნისნა დანაზარეი ან რისამე წასი. რაც შემდგომში უნდა გაგაიაზოო, — ეაცი (ანაბრის). ნალები). ნამაგალი — ნისნის ხასიათ, — ეაცად. *საქონლის ნ. გაყიდვა.*

ნისპარაკ-ი ფრინველის პირის წინ წამოგრძელებული რქოვანი ნაწილი. *არწივის ნ.* — *კაკაბის ნ.* — *მოკაკვებული ნ.*

ნისპარაკ-ა (ნისპარკასი) ნისპარკის მსგავსი, ნისპარკის მოცდნილობისა. *ნ. ცხვირი.*

ნისრ-ი პატრის წერილ-წერილ წვეთებად დამდგარი ორთქლი, რომელიც თეთრ-მონაცრისფერად ფარავს ცივ ფანჯრის და პატრს გამქვირვებელებას უკარგავს, — ბურუსი, ჯაბანი. *სქელი ნ.* — *ნისლში გამქვარული არე-მარე.*

ნისრა (ნისრასი) ნისლისფერი, ნაცრისფერი (საქონელი); ხშირად იხსენება ასეთი ხარის, ძროხის... საკუთარ სახელად. *ნ. მთისული.*

ნისრისან-ი რასაც ნისელი ახლავს, — ბურუსიანი. *ნ. დილა.* — *ნ. ზღვა.*

ნისრისებურ-ი რასაც ნისლი ახეფია. *ნ. ზმა.*

ნისრისებ-ი იგივე, რაც ნისლიანი.

ნისკარ-ა *იხ.* ლიბარა.

ნისუნ-ი [ფრ.] (ჩიენ.) ოქსავ შესამნიეი განსხვავება რამეში, — ელეური ლერწვი ფერის სხვადასხვა ნ. — *წარმოთქმის ნიუანსები.*

ნისა [Arum orientale] ტყის მცენარე ერთგვარი: აქეს ტაროდ შერეპენილი პატარა ყვავილები და ფრთისებური დასარეული გრძელ ეერქეეზინაი ფოთოლი.

ნისპან-ი (საკმ.) ყვედა საეცალი.

ნისპან-ა-პან-ა (საკმ.) ნაყვედაი და პატარაეი, — საეცალები.

ნიხან-ი (ნიხანისა) 1. ხასეზე ასაგარებელი ნაჭერი (ზოგჯერ ადამიანის პირსახის. ეზოეიელის თავ-პირის და ხისი. გამოსახულება), რომელსაც ჭრილეში აქეს თვალებისათვის. *ნაკი ნ.* — *სპასკარი ნ.* — *დაიდეს ნ. 2. გადაც. (ზეგნ.) მოქეეზინაი, თვალის ასახეეზი, ნამდვილ ზარსაფთა დასაეარებელი გამოსახულება (სიტყვა, ქცევა). ფარისეველთან ნ. 3. სახის დასაეეთი საბურავი. მუდმივრად ნ. — ირიფინალის ნ. 6. მიდევნილების სახის ანაბეჭდი თაბაშინისა. ♦ ნიხანს ამყარა, ჩაიხატებინა გამოძახილებზე, გამოაეეარაეინებ ეიზიმე თვალსაჩინოებას, ბნელ ზარსეეზს და ვისი. ნიხანს ამოიხატნენ — თავის ნამდვილ ზარსეეზს გამოაჩენს, გამოაეეარებინებ.

ნიხანაზარაკან-ი ეისაც ნიხანი აქეს ამარაებული.

ნიხან-ა *იხ.* შენიღბეეს.

ნიხანან-ი, ნიხანიან-ი ეისაც ნიხანი აეეო ეეეთია სახეეზე.

ნიხინიან-ი, ნიხინიან-ი, ნიხინიან-ი (ჩ.) *იხ.* ნიპიდიან-ი, ნიპიდიან-ი, ნიპიდიან-ი.

ნიხ-ი [Amanita caesarea] საჭეეი სოკო; აქეს წითელი ფერის მომრგვალო ქუდი და მოყვითალი ეერფხეი ფეხი.

ნიხ-ა გამოეარმაეეებული ადგილი ეედეში რამის ეეეეს შესადებელად.

ნიხა (ნიხასი) 1. მოგიდო თეთრი ნიშანი ხასი. კამეჩის შუბლზე. 2. მსხვილებსა რქებსანი საქონელი, რომელსაც შუბლზე აქეთ ნიშანი აქეს (ხშირად იხსენება ხარის, კამეჩის საკუთარ სახელად). *ნ. ხარი.* — *ნ. ხბო.* 2. *იხ.* ეიეით ეი ნიშანი.

ნიხაპან-ი ეისაც კრისტალური ნივთიერება; გამოყენება აქეს ტკენეკის და მედიცინაში. *ნიხაპური სპირტი.* ♦ ნიხაპურ ამოიტეხება (საკმ.) — 1) გაიქეეეს, დაიფრთხოს, გაეედეს. 2) გააღიზიანებს, გააშარაზებს.

ნიხან-ი (ნიხანისა) 1. საგნის ან მოეეეების დამახასიათებელი, სხვა საგნებს ან მოეეეებისაგან განმასხვავებელი თვისება. *ლაპიდქმლიანი და ატმიანი ეეეეი მაგარსაგნებისა. მარეეებელი ნიშნები* 2. რამეზე მომასენებელი, მარეეებელი (ზოგჯერ მო.-ში), გრძნობის ნიშნები გამოარჩევა. — *მანი ჩაზნიკეი ცუდი ნიშანია.* — *ამაეეთეეების ნიშნად წეიგნი ეეძეეა.* 3. ხელის, თაეის.. მოძრაობა ან ეერსაჩერ დაფიქსირებული რაიმე მოეეეება, რითაც აღნიშეებენ, მიიხატავრებენ რამეზე; სიგნალი. *ბრძოლის დაწეეების* 6. 4. რაიმე შემთეეა, დაეეეეული ან სხვა სახით აღნიშნული მნიეეის საკამათეო გამოსარკვევად. *ქათამს ნ. შეაკეა.* — *თაეის ჩეჩოდან ნ. დაადო.* 5. დალი, ცეცი, ნაკეეოლეეი. *ეეეაეზე ნიშანი დაასეა.* 6. ლინოსის პატარა ზომის საგანი სხეულისაგან მოგანილობის, უნარაეეეად ჭერაეზე პატარეეეი ეეეეის ნიშნეეეეი. პირეეეეი ნიშნეეეის ეეეეეის ეეეეეის (ეერთადეეი, ეეკერეეი...) ან ეეეეეეი-ხეეი (5, 4..). *ეეეეეეი* 6. — *საკამეეეე ნიშნეეეი* 6. ეეეეეე

ნორმალური [ლათ.] 1. ისეთი, როგორიც უნდა იყოს; ჩვეულებრივი. *ნ. მდგომარეობა.* — *ნ. სიმაღლე.* — *ნ. ტემპერატურა.* — *ცხოვრების ნ. პირობები.* 2. ფსიქიატრიულად ჯანსაღი (ადამიანი).

ნორმალობა [ლათ.-ფრან.] (ხსნე.) ეკვივალენტური ან ტიტრიული მაჩვენებელი ნორმებისა, რომელთა შესაბამისადაც წარმოება მუშაობა. *ტიტრი ნ.* — *შრომის ნაყოფიერების ნორმალობები.*

ნორმალურად ი. 1. ნორმატიულ სახისა. 2. ნორმის ხასიათისა. *ნ. ლუქსორნი.*

ნორმა-ი 1. ახალი, ახალშობილი; ახალუმოსული, ქორფა, ახალგაზრდა (მცენარე და მისი ნაწილები). *ნ. ბალახი.* — *ნ. ყლორტები.* — *ნ. ტყე.* 2. ახლად დაბადებული, ახლად გაჩენილი, ჩვილი (ადამიანი, ცხოველი; მათი ნაწილები). *ნ. ბავშვი.* — *ბარძაყი ნ. ფრთები.* 3. ბავშვობის პასკონა, — ზრდადაუსრულებელი. მოზარდი. *ნ. თაობა.* — *ნ. ლეწნიერი.* — *ნ. წყობილება.* ♦ ბავშვი, მოსწავლე, რომელიც მონაწილეობს რაიმე სამეცნიერო წრეში. *ნ. ბატარალისტები.* — *ნოინ ტექნიკოსთა სადგური.* 4. მოზარდის, ბავშვის კუთვნილი. *ნ. აცმულობა.* — *ფრჩხილის ნ. ტირეები.*

ნორმალის ნორმის მფლობარობა, — სინორჩე.

ნორმა-ი [ლათ.] 1. გრაფიკული გამოსახულება მუსიკალური ბგერისა; თვით ბგერა. *ნოტების გარჩევა.* — *ნოტების რეკვილი. 2. პრ. ნოტები* — ასეთი ნიშნებით ჩაწერილი მუსიკალური ნაწარმოების ტექსტი, ასეთი ტექსტების შემცველი რვეული, წიგნი. *ნოტებით დაკვრა.* — *ბალეტი სიმღერის ნოტებზე დადგმება.*

ნოტა [ლათ.] დიპლომატიური მიმართვა ერთი ქვეყნისა მეორისადმი. *საპროტესტო ნ.* — *ნოტებს გაცვლა.*

ნოტარიალური-ი ნოტარიუსის საქმიანობასთან დაკავშირებული, — სანოტარო. *ნ. კონტორა.*

ნოტარიუსი-ი [ლათ.] პირი, რომელსაც კანონით მინიჭებული აქვს ნოტარიული აქტების დამოწმებისა და გაფორმების უფლება.

ნოტიო 1. წყლით გაჟღენთილი, — ნესტიანი. *ნ. მიწა.* — *ნ. პაჯა.* — *ნ. ქვიშა.* 2. რასაც სინესტე ახლავს, — წყიმიანი; ნამიანი. *ნ. ბაზაფხული.* — *ნ. ღამე.*

ნოტო (ესპან.) ფარის ან ნახირის ერთი ნაწილი.

ნოტო-ნოტო (ესპან.) ნაწილ-ნაწილად, ჯგუფ-ჯგუფად, გუნდ-გუნდად.

ნოჩპა-ი (ნოქრისა) (ძე.) დაქრაგებული გამოფიტული სავაჭრო, მაღაზიები.

ნოხაი (ნოღაისი) ფეიდეი, რაც პაპუა.

ნოხაჯ (ნოღაისი) მცირენაის გაყოლებაზე არსებული ნაყოფიერი ადგილი. *მტკვრის ნ.*

ნოხვისა-ი 1. მსუქანი, ფუთაობანი, მაწიერი (ხარი, ღორი). *ნ. ძროხა.* — *ნ. ბაკეული.* 2. კარგი მოსავლის მომცემი (ნიადაგი). — პოპორი. *ნ. მიწა.* — *ნ. ველი.*

ნოხისება ნოყიერის თვისება, — სინოყიერე. *ნიადაგის ნ.* — *ბაკეთის ნ.*

ნოხო (ესპან.) პატარა, მცირე მდინარე. ♦ გუბე, ტბორი.

ნოხა-ი იღლია, რაც ხალიჩა.

ნუ ნაწილაკი: აღნიშნავს, რომ ესა თუ ის მოქმედება არ უნდა შესრულდეს. *ნ. წამეკიდე.* — *ნ. გეშინია.* — *შენ დარდი ნუ გიკვდეს.* — *დარში ნაბადს ნუ დაიდებენ, აჯადარში ქალამანსაო.* ♦ თურმე ნუ ატყობთ (სატ.). — თქვენს რაიმე მოულოდნელის, გასაოცრის გაგონებისას.

ნუბაბა-ი (ს.ხ.) გემრიელი, სანუკვარი საჭმელი.

ნუბია-ი 1. ისეთი რამ (სიტყვა, მოქმედება...), რაც ადამიანს დაამშვიდებს, რიხამე რწმენას, იმედს ჩაუნერგავს. *ნუგეში თაამოქრილ წყლობასავე ეთქმის.* 2. გადატ. ეისზედაც იმედს ამყარებენ; ეისაც შეხარიან. *მისი ნ.* — *შეილია.* ♦ ნუგეშს ამცემს (მო-ს-ცემდა) — ნუგეშის სიტყვებით მიმართავს, — ანუგეშებს, *დაარიმედებს, გაამხნევებენ.*

ნუგეშისმცემელი-ი (ნუგეშისმცემელისა) ვინც ნუგეშს სცემს ვისმე.

ნუგეშისცემა ანუგეშო სიტყვებით მიმართვა, — დაამშვიდება. *გამხნევება.*

ნუგეშის-ს *გიფარე.* თავს ინუგეშებს.

ნუგეშისცემა-ი ვინც ნუგეშს საჭიროებს. *ნუგეშისაგან* — ნუგეშისცემის მიზნით.

ნუგეშისა-ი (ძე.) საგნალი; სურსათი.

ნუთე ნაწილაკი; გამოხატავს კითხვას, გაოცებას, — ვაჰ. *ნ. ალაზ დაბრუნდება? — ნ. ჩვენი გაწყდა დამარხვიდან?*

ნუკა-ი ირმის, შველის და ზოგიერთი სხვა გარეული ცხოველის ნაშიერი. *შველის ნ.*

ნუნ-ი იხ. ნილი.

ნუნარაობა [ლათ.] ნიშნიების დასხმა მოყოლებით.

ნუნიზაციკა [ლათ.-იდან] მუნიერება, რომელიც სწავლების ძველ მოწესებსა და მეთოდებს.

ნუსა ნაწილაკი; გამოხატავს ეარაფრას. *ნ. გაკარება დაარდ შენს გულს!*

ნუსა 1. კანი ცხრ ხილის ირეკილივ. 2. ღრძილის გარეთა ნაწილი კბილის ირეკილივ.

ნუსაა (საუბ. კნინ.-მოფერ.) იგივე, რაც ღუნი.

ნუსა-ი ხეზე ავადმყოფური ამონაბურცი, — ორკა, კორძი.

ნუსარისა-ი რასაც ნუცრ ეს'ი აქვს. *ნ. ჭუბა.*

ნუსა უარყ. ნაცვალსახ: ნურანაი, ნურაფერი. *ნურას ანუგეშებენ?* — *ნურას შეგაცყი!* — *ნურად ჩაგდებ!* ♦ ნურას უკადრისად — 1) იგივეა, რაც უკადრისად. 2) ბიდიშის მოხდა ირონიულად, დაცინვით.

ნუსაკინ უარყ. ნაცვალსახ.: ნურე ერთი ადამიანი. *ბეალამედ ნ. მოეკა.* — *ამ ამბავს ნურავის ეტყვით.*

ნუსარა უარყ. ნაცვალსახ.: ნურე ერთი რამ, — ნურაფერი. ♦ ზოგჯერ შემაღლებული ნაწილება გათიშული ათ შორის მოქცეული სიტყვით (არა — რა). *ნურა გეფიქრება რა. — მაკინი ნურა გინდა რა.*

ნურანდრაის იგივეა, რაც ნურასილეს.

ნურასილეს არც რაღას, არასილეს. *ნ. ნულარ იქნება ეიმი!*

ნურავინ-ა (ნურავრისა) უარყ. ნაცვალს.: ნურე ერთი რამ, — ნურარა. *ნურაფერს ეტყვიან.* — *ფოქრი ნურაფრისა ექნებათ.*

ნურავის იგივეა, რაც ნურავინ.

ნურასად ნურე ერთ ადგილას; ნურე ერთ მხარეს. *ნ. ნუ იტყვი, რაც გითხარი!*

ნურაც უარყ. ნაწილაკი: ჩვეულებრივ იხმარება ჩამოთვლისას, *მარტო რომ წინ გედგას, ზამთარც ნ. აქეს და ნ. ახაგებო.* ♦ ნურც ერთი — სულ ნურაკინ; სულ ნურაფერი.

ნუხა 1. იგივეა, რაც სია. *პროდუქტების ნ.* 2. ოგივეა, რაც ცხრილი (მნიშვ. 3). *ლექციების ნ.*

ნუხანავშენა-ი ოგივეა, რაც ნუსხური (მნიშვ. 1).

ნუხანა-ი 1. ძველი ქართული დამწერლობა, რომელიც გავრცელებული იყო მე-9 — 11 სს.; წარმოადგენს ასომთავრულის (მრგვალოანის) შემდგომ განვითარებას: მე-11 — 12 სს.-ში მისგან განვითარდა თანამედროვე წერა — ვ. წ. მხედრული. 2. ქართული — შეფარებით მცირე ზომის ასოები (ნაბეჭდი), რომლითაც ჩვეულებრივ გაბეჭდილი ტექსტები იწერება. სხვა ენებში — ანალოგი ასოები (შდრ. მთავრული).

ნუხარ ნაწილაკი: მეტი ნუ, უკეთ ნუ. *მაკან ნ. წკოდაკ.* — *ნ. მოხვალ.*

ნუხარავინ, ნუხარავის უარყ. ნაცვალს.: სრულიად ნურავინ; მეტი ნურავინ. *ნ. იფიქრებს, რომ...*

ნუხარავისოდის მეტი ნურასოდეს, აღარც როდესმე.

ნუხარავრა-ი (ნუხარაფრისა) სრულიად ნურაფერი; მეტი ნურაფერი; უკეთ ნურაფერი. *ნუხარაფერს ნუ იტყვი.*

ნუხარაშე იტყვიან წყეულის გასაბაითლებლად (მაგრ. როდესაც ვისმე დაწყეულან, მაგრამ ისე, რომ ღასაწყევლად არ ემეტებათ). *შე ბასიკეთილე, ნ., შენს!*

ნუხარასად უკეთ ნურსად, მეტი ნურსად. *ნ. წაბაკეთ!*

ნუხარი ნაწილაკი: უკეთ ნურც, მეტი ნურც. *არე ჩვენ მიგალთ და ნ. ისინი მოეკლენ.*

ნუხრ-ი, ნუხრ-ი (ძე.) დამპრუნეი ნუშის გული.

ნუხა-ი 1. [Amygdalus communis] ხაშაღილი ხაბალღის ხე ვარდისებრთა ოჯახისა; ისხამს ნაკუჭიან ოვალურ ნაყოფს, რომელიც ბუდეშია მოთავსებული, ნაყოფი იქმნება. 2. ამ ხის ნაყოფი. *ნუშის ზეთი.* — *ნუშის ნამტვრალი.*

ნაჩაშა სახელი ანძრევს, ანძრევა ზმნათა მოქმედებისა.

ნშე შორისდებული; ნიშნავს უარყოფას: არა!

ნძღაშა სახელი ანჯღრევს, ინჯღრევა ზმნათა მოქმედებისა.

ო

ო! შორისდებული; იგივეა, რაც **ოჰ!**

-ო ნაწილაკი; იხმარება მესამე პირის ნათქვამის გამეორებისას. *დედამ შეიბრალა, ნუ დამჭერდებაო.*

ოაზისი-ი [ბერძ.] ადგილი უდაბნოში, სადაც წყალი მოიპოვება და მცენარეულობა ხარობს.

ობი-ი სოკოს ქსელი, რომელიც მოთეთრო, მოცისფრო ან მოშავებო ლაქების სახით უნდება ხეების პროდუქტებს (ან სხვა საგნებს). *ობის სუნი.* — *პურს ო. მოეკიდა.*

ობა (ძვ.) იხ. დღეობა (მნიშვ. 2).

ობდება ან. დაიობდება.

ობელისკი-ი [ბერძ.] ძეგლი, რომელიც წარმოადგენს ზედითკენ თანდათანობით გაწვრილებულ სვეტს.

ობიანი-ი რასაც ობი აქვს მოკიდებული, — დაობებული. ო. პური.

ობიექტი-ი [ლათ.] 1. (ფილოს.) ჩვენს გარეშე და ჩვენი ცნობიერებისაგან დამოუკიდებლად არსებული სამყარო, მატერიალური სინამდვილე. 2. (წიგნ.) მოვლენა, საგანი, პირი, რომლის-კენაც არის მიმართული ვისიმე მოქმედება, ფიქრდება და სხვა. *დაკვირვების ო. — შესწავლის ო.* 3. საწარმო, დაწესებულება, შენიშვნების და მისთ. როგორც რაიმე მნიშვნელობის ქონებული. *სამხედრო ო. — სამრეწველო ო. — სამრეწველო ო.* 4. (გრამატ.) ობიექტის დამატების (მნიშვ. 3) საცალო.

ობიექტივი-ი. 1. ჩვენს გარეშე, ჩვენგან დამოუკიდებლად არსებული. *ო. სინამდვილე.* — *ო. მიზეზები.* 2. მიუკერძოებელი, მოუკრძალებელი (პაიროს.). სუბიექტური). *ო. კრიტიკა.* 3. (გრამატ.) ობიექტის გამომხატველი. *ო. პირი.* — *ო. თავსართი. ობიექტური* — ისე. როგორც სინამდვილეშია, — მიუკერძოებლად. *კრიმინალი შეიპყრეს ობიექტური ფაქტებით.*

ობიექტურობა ობიექტური თვისება.

ობივატელი-ი [რუს.] ადამიანი, რომელიც მოკლებულია საზოგადოებრივ თვალთახედვას და ცხოვრობს მხოლოდ წვრილმანი, პირადი ინტერესებით.

ობლიგაცია [ლათ.] სახელმწიფო სესხის ბილეთი.

ობლობა ობლად ყოფნა. *ო არ უგრძნია.* — ობლობაში გატარებული.

ობოლისებური-ი ობიანი, დაობებული. *ო. პური.*

ობოლა ეგზასხისნაირი შაშანი ებოლელი: იკეთებება შკერებით. რომლებიც მის მიერ გაბმულ ქსელში ებმებიან.

ობოლ-ი (ობლისა) 1. უდედმამო, ანდა მხოლოდ დედაო ან უმამო ბავშვი დედით ო. — *ობლის კვერი ტკბა, ტკბა და გვიან გამოტკბაო.* 2. (პოეტ.) უპატრონოდ მიტოვებული. *ო. სოფლები.* 3. (წიგნ.) ერთადერთი განსაკუთრებული; ძალიან კარგი. *ო. ვარსკვლავი.* — *ო. ვაჟკაცი.* ◊ *ობოლი მარჯანდება* — დიდი მარჯანლები, რომელიც იშვიათია და ძვირფასად იფასება.

ობოლ-ებანა-ი (ობოლ-იბრისა) (ძვ.) ობოლი და ობერი, — უსაქმონი, უფუისტარი.

ობოლდ-ი (ეკონ.) უმქონო, ჩერჩეტი.

ობოლპაპაძისეული [ფრ.] შენობა, რომელიც საეპიდემიოლოგიო არის მოწყობილი ანტირონიშული, გეგმიურად და სხვ დაკირეულებისათვის; სამედიცინო დანიშნულებით, რომელშიც ასეთი დაკირეულები წარმოებს. *აბაზანების ობოლპაპაძისეული ო.*

ობრაზა (ობეზანი) (საფხ.) ხერხე, ტლაკვი (ადამიანის).

ობრაზო შებასხით ხმის გასაგლეზად.

ობ-ი მარცვლის დასარეცხამდე პურეულის ნათესის დაკვნინება, ოწყვეს მცხეპარეთ მხე. ცხელი ქარი.

ობჯა ხის, ქვის ბოძებზე დადებული ფიცრული სალაი. *წამების ო. — ამრეული ო.*

ობჯა [ბერძ.] სახლების ლექსი

ობჯახანი-ი იგივეა, რაც **ობჯა**.

ობჯაკეთება [ფრ.] ხელშეკრულებების ნიველირებაა სხვადასხვა, სპორტით გაზაფხულზე, ხმირობენ როგორც პარფიუმერიულ-პიგიენურ საშუალებას.

ობენ (ძვ.) მხილველ. მარტო.

-ობენ-ი, -ობენა სიდიდით რისამე რაოდენობისა. — ტოლი, ფარდი (იწერება წინა სიტყვასთან ერთად). *კაკლისობენი კენჭი. — ამბილოდენა ხეტყვა. — ნემსისობენა ჭუპრუტანაში ერთი ურემი სიმინდი შეეყარა.*

ობენობა სიდიდე, რაოდენობა. *მნიშვნელოვანი ო.*

ობეს (ძვ. და წიგნ.) იგივეა, რაც **ობეხა**.

ობეხმე (ძვ. და წიგნ.) იგივეა, რაც **ობეხა**.

ობეხლე (ძვ. და წიგნ.) იგივეა, რაც **ობეხა**.

ობეხლეხა ერთ დროს, ძველად. წინათ.

ობენობა, ობენი (ძვ. და წიგნ.) ძველისაგან, დასაბამიდან.

ობენობამდე, ობენითე (ძვ. და წიგნ.) დასაბამიდანვე. იმთავითვე, თაკუნაქეც.

ობენიდან-ი (ძვ. და წიგნ.) უძველესი დროისა. ძველისძველი. *თავდაპირველი. ო. გადმოცემა.*

ობენა ცოტაოდნ. მცირედ. ძლეულ. *საშუალოზე ო. მაღალი — ტყემლი ო. ბეკუნაკეზ. — ო. ჩანს.*

ობენა-ი ძალიან პატარა. *მცირეოდენი. ო. განაბეკუნება. — ო. ზეკეზა ობენი. ობენაკე — ოცეკი, რაც ობენე*

ობენაკეა მხილველ ობენაკ, — მცირედი, ძლიერ ცოტა. *საწყალი ო. ბეკუნაკეზ.*

ობენე-ი ნაცრისა თუ თეხლის მოწმენდის ისეთი საფეხური, რომელსაც ის ჯერ კიდევ რჩილება, რჩილნი.

ობენობენა-ი იგივეა, რაც **ობენი**.

ობენიან-ი 1. ორად ბილთით დამაგრებული მოხრილი წკეპლა ან სხვა რამ რკალის ფორმისა. 2. (მათემ.) მრუდი ხაზის ნაწილი, რომელიც მრუდის ორ წერტილს შორის არის მოქცეული.

ობი შორსმდებელი; გამოსატყვის კმაყოფილებას, სიხარულეს.

ობენიან-ი [ფრ.-იდან] სიგრძივ გაჭრილი ცილინდრის მოხაზულობის მქონე. *ო. ჭარკე. — ო. მაგიდა.*

ობენია [ლათ.] მილნეების, ატტავების კოლექტიური გამოხატვა ტანისკერძოდ და შემახილებით. *წკეპარე, ბანგძრძლივი ო.*

ობეზა (ძვ.) სანერი ჭაღალდის რაოდენობის საზომი: ერთეული; ულრის ოც დასტას.

ობენი-ი ცალკე საგნების სახელი, ბინაში ან დაწესებულებაში: *სამადლო ო. — სამუშაო ო. — ბაღალო ო.*

ობენაკეა [თურქ.] ხასპუშეი თამაშობის ერთგვარი: მიფოლებით წაკუნებულ ამხანაგებზე რიგ-რიგობით გადახტომა.

ობიზ-ი პირველი შემადგენელი ნაწილი რიცხვითი ფუძეებისა: ნიშნავს ოთხი რისამე შემცველს. მაგ. ოთხსილიანი, ოთხსიმიანი, ოთხმხიანი.

ობიზ-ი 1. რიცხვი და რაოდენობა 4. 2. იგივეა, რაც ოთხიანი (მნიშვ. 2). *ობიზი — ჭვენებით (ითქმის ეზოების წაყვანის შესახებ). — ოთხამოცებით, ◊ ობიზე ფეხ — ხელებზე და მუხლისთავებზე დგახ. ობიზი ამოდგა — 1) საქონლის გატყავება ტყავის გაუჭრელად. 2) გადაქ. დაეზოგავად ცემა. ◊ ობიზ კეთილ შეა — წარგიდ-მარტო დაბერულ საფეიქრო. ობიზად მობანილი — წელში ძლიერ მოხრილი. მოკუნტული.*

ობიზაოდენობით ჭვენებით.

ობიზაო-ი რიცხვი და რაოდენობა 400.

ობიზაკეთ (ძვ.) იგივეა, რაც **ობიზამოცეზით**.

ობიზაკეზა (ობიზეგერდასი) ოცეული, რაც ობიზეგერდასი.

ობიზაკეზიან-ი ობიზი ჯეგრდასის მქონე. *ო. გეთმეტყველი ეკეთესი.*

ობიზაზიზ 1. იგივეა, რაც ობიზერ. 2. ობიზერ გამეორებული. *მსოფლიოს ო. ჩემმაზი.*

ობიზერეულ-ი ობიზი ერთეულისაგან ან ადამიანისაგან შემდგარი.

ობიზობაკ-ი იგივეა, რაც **საბარეზა**.

ობიზობაკეა (ობიზოცეულასი) 1. ობიზი თელის (ბორბლის) მქონე. *ო. ურემი.* 2. ობიზი თელის მქონე საზიდარი. *ებენმემძღვნი ო.*

ობიზიან-ი 1. ობიზის შემცველი. 2. ხასკილი ნიშანი — კარი. 3. საათამაში ქალალდი, რომელზედაც ობიზი ტუძეა გამოსახული.

ობიზიაკეთობიზ იგივეა, რაც ობიზკეთობიზ.

ობიზიაკერეზ, ობიზიაკერ დაახლოებით ობიზი.

ობიზიაკე-ი ობიზკერ აღებული, — ობიზმაგი. *ო. ძაფი.*

ობიზკლაზიან-ი მეფის რუსეთში — ობიზი კლასის შემცველი (სასწავლებელი).

ობიზკეთობ-ი, ობიზაკეთობა (ობიზკეთობასი) ობიზი კეთობის მქონე. *ო. მაკიდა. — ო. წერწყა. — ო. ქალალდი.*

ობიზკეთობიან-ი ობიზი კეთობის მქონე გეომეტრიული ეიგურა.

ობიზკეთობიან-ი იგივეა, რაც ობიზკეთობი.

ობიზკეთობიზ ობიზეგე მზაურის: ფიგურ მაარას. *ო. ეზა ჯერიდეც გაბმაბნელი. ◊ ობიზეგე მზრდან; ყველი მზრდან. სკამეთი ო. ეემოზღვეულება მოგბიან.*

ობიზმაზ-ი იგივეა, რაც ობიზეგი.

ობიზმიც-ი რიცხვი და რაოდენობა 80.

ობიზმიცდაკმ-ი ობიზეგი და რაოდენობა 90.

ობიზმიცდაკმიან-ი ობიზმიცდაკმაბა წელი — საეკუნის მიხაკვით ობიზმიცდაკმაბა წელზე ნაკლები.

ობიზ-ობიზ-ი ობიზი რამდენჯერმე. *ო.-ო ჭირმეკელ ჯადა ეროდ.*

ობიზობიან-ი (ობიზობიზმაბა) მოხეკელე. რომელიც

კარგად სწვეოლის და საგნებში ილების შეფასება 4-ს (ან 4-ბა და 5-ს). — კარგათანი.

ოთხუჭა ი ოთხი ფეხის მჭერე ცხოველი, — პირუტყეი. *შინაური ო. — გარეული ო.*

ოთხუჭიანი (ოთხფეხანი) იგივეა, რაც ოთხფეხი.

ოთხუჭიან-ი რასაც ოთხი ფეხი აქეს. *ო. მაგიდა.*

ოთხუჭიან-ობა ოთხი ლეროს მქონე. *ო. ყაყაჩა.*

ოთხშაბათ-ი კვირის მესამე დღე.

ოთხშაბათობით ყოველ ოთხშაბათ დღეს.

ოთხშაბ-ი (ბ.) ოთხი ძალის (სიმის) მქონე საკრავი.

ოთხშვიდა (ოთხშვიდასანი) რასაც ოთხი ნაწილად აქეს. *ო. პირამიდა.*

ოთხშვიდიან-ი იგივეა, რაც ოთხშვიდა.

ოთხშვიდ-ი (ბ.) ოთხშვიდიანი დაწერილობის სკოლა.

ოთხწლიან-ი რაც ოთხი წლის განმავლობაში ხდება. *ო. ვადა.*

ოთხწლან-ი 1. ოთხ რიგად, ოთხ წყებად აღებული, — ოთხმაგი. ხალი *ო. დარეკვ.* 2. ოთხშენ გამრავლებული ოთხი. *ო. თვეები — თვეთშენები.*

ოთხჯერად-ი ოთხჯერ განმეორებული. *ო. კითხვა.*

ოი! შორისდებული; გამოხატავს: 1) სატკივარს, სიბრაზეს, აღტაცებას. *ოი, თქვენ ქირიმე, თქვენო! — ოი, ამას ენაცვალა დედა!.* 2) გაოცებას. *ოი, ეს რა თქვი?!* 3) დალონებას ან წუხილს. *ოი, შენ გაიხარე! — ოი, გაგიწყდეს ბმა!*

ოიმე! შორისდებული; გამოხატავს წყენას, გაჯავრებას. *ო., ეს რა მიქნეს!?*

ოინ-ი (თურქ.) 1. (ს.ხ.) ეშმაკობა, ხრიკი, ფანდი, თვალთმაქცობა. *ო. მოიფიქრა, — ოინები გაუგიათ. — ამ ქვეყანაღმდებოდა ოინები, — ეს სულ ამისი ოინებია! ‖* ცდილობს, ცელილებისა. *ბავშვები სხვადასხვა ოინებს ხმარობდნენ. ‖* სპორტ. *რა ო. იქნება, რომ პატარა ბიჭი დიდს მოერიოსოს? 2.* ხალის ოინობის ბიჭი დიდი მოერიოსოს? 2. ხალის ოინობის ბიჭი დიდი სოფლის; ცელილი, ცელილები.

ოინბაზ-ი (თურქ.) (ს.ხ.) თვალთმაქცი, ეშმაკი, მატყუარა. *დიდი ოინბაზია! ‖* გადატ. ცელილი, ცელილები.

ოინბაზობ-ა გარეშე. (ს.ხ.) ოინბაზივით იქცევა; ოინობაზობა.

ოინობა 1. ოინბაზის თვისება. 2. სახელი ო ი ნ ბ ა ზ ო ბ ა ს ზემოთ მოქმედების.

ოკაზიო (ლატინ.) [ბერძ.] კონტინენტებს შორის მოქმედი წყლის დიდი სივრცე. *ატლანტიკის ო.— წყნარი ო.*

ოკარინა ხუნერმასწორი, ოლონოლური, *ო. ქუჩები.* ‖ გადატ. მთლიანად-მთლიანადი. *ო. ნაწერი. — ო. ამოება.*

ოკუპაცია [ლათ.] სხვა ქვეყნის ტერიტორიის დროებითი დაკავება ამა თუ იმ ქვეყნის სამხედრო ძალების მიერ.

ოკუპაციონ-ი რის ოკუპაციად მოახდინეს. *ო. ტერიტორია.*

ოლპარ-ი [ბერძ.-იდან] მთელის სამოსლის ნაწილი, — ცელზე ჩამოსაცმელი გრძელი დგა ვიწრო, ოქროთ ნაქარგი ნაჭრები.

ოლე (ოლია) 1. პატარა ტყე მინდორში ან შენობის ახლოს. *პატარა ოლეები ლამაზად დატოვებული ხე (ან ბუჩქი).*

ოლიმპიადა [ბერძ.] 1. ოლიმპიური თამაშობანი. ზამთრის *ო.* 2. სპორტული ოლიმპიადა დატოვებული ხე (ან ბუჩქი).

ოლიმპიონ-ი [ბერძ.] 1. ოლიმპიური თამაშობანი. ზამთრის *ო.* 2. სპორტული ოლიმპიადა დატოვებული ხე (ან ბუჩქი).

ოლიმპიური ასაკობრივი ასაკობრივი (თამაშობანი) — თანამედროვეთ საერთაშორისო შეჯიბრება სპორტის ყველა ძირითად სახეობაში (იშართება 4 წელიწადში ერთხელ — ძველი საბერძნეთის ოლიმპიადების მსგავსად). ოლიმპიური სოფელი — სპეციალური ქალაქი (იხ. ქალაქი, ზნიზე 3) ოლიმპიური ასაკობრივის მონაწილე სპორტსმენთათვის.

ოლიმპიური ვაზის კულტურის დაფენების ერთი მეთხე სახეობა დასაკეთილ საკართველოში; ვაზს მაღალ ტანს უშენაან, და საყრდენად გრძელ ხარს უყენაბენ.

ოლონ-ი იგივეა, რაც ზარანში.

ოლონ-ი შორისებული; გამოხატავს წინშის მოგებას, იმედებას პირის ნაიკვალისებულებას.

ოლქ-ი (თურქ.) სახელმწიფო ტერიტორიის ადმინისტრაციულ-პოლიტიკური, სამეურნეო, სამხედრო და სხვა ერთეული. *მოსკოვის ო. — აღმოსავლეთი ო. — საარის ქვეყნის ო. — ამერიკის ქალაქის სამხედრო ო.*

ოლქრობ-ა საღებავი ქიმიური (პარტახა, კოშკაქიმიისა).

ომ-ი. 1. შეიარაღებული ბრძოლა სახელმწიფოებს შორის. *სამეჭიოა კაეშნის დიდი სამარცხვინო ო. — სამარცხვინო ომი. — ომის გამოცხადება. 2. გადატ. ბრძოლა. შეჯიბრა. ჩხუბი. შეზლა-შეხვედრა. სხვა სხვის ომში ბრძოლაო.*

ომაჯენ-ი ომის წინადრინდელი. *მრეწველობის ო. დონე.*

ომბაშ-ი რისიანი, ვაჟკაცური, ბეიერი. *ო. შეკაძილი. — ო. ბიჭური.*

ომბალო [Mentha pulegium] სურნელოვანი ბალახი; ბაზრები ტენიან ადგილებში (მეტწილად დასაღები საკართველოში); იხმარება სავმლის შესაკაზმად.

ომბრ-ი ფერმწკრივიანი ადამიანის ხის ფეხი.

ომბრაშენ-ი ვინე ომი გაგლიანდა, — ნაომარი. *ო. ვაჟკაცი.*

ომბრაშეა ომის დრო; ბრძოლა ომების (ბაპირის). *მშვიდობიანობა.*) *გაწეწვეტული ო. — ომიანობის პირნელეები.*

ომბრაშენ-ი ომის დროს არსებული. *ო. ლიტერატურა.*

ომბრაშენ-ი ომის შემდეგ არსებული. *ო. წლები.*

ომბრ-ს გარდუვ. ომს აწარმოებს, ომში მონაწილეობს.

ომგრაშა (ომობანანი) ბავშვების თამაში: ყრიან ქვაბრი; ორ ჯგუფად გაიყოფიან და ეიომან ერთმანეთს ეომებიან.

ომონ-ი [ბერძ.] (ლინგე.) სიტყვა, რომელიც ზეკრიანობის შედგენილობით ემოგვეა სხვა სიტყვას, მნიშვნელობით და ნაწარმოებით კი განსხვავება მიხვან (მე, *ანაზი — დაბალი და ანაზი — მიწის დასამუშავებელი იარაღი*).

ონ-ი ქართული ანბანის მეოთხმეტე ასოს — ო-ს სახელწოდება.

ონავარ-ი (ინგლისია) 1. თავდაზხმული, მტკიცებელი. *ო. ფრთხელი.* 2. ცელეი, ანცი. *ო. ბიჭები.*

ონავარობა ონავარის თვისება.

ონავარ-ი სითხის ან პირის სადენი მილის ასკეტი. *ო. — პირსაბანის ო. — მოწეეული ო.*

ონკოლოგია [ბერძ.] მედიცინის დარგი; შეისწავლის სიმსიკნეების და მათი მკურნალობის მეთოდებს.

ონკოლოგიურ-ი ონკოლოგიის ხასიათისა. *ო. საავადმყოფო.*

ონკოფიდა (ონტკოფისა) იგივეა, რაც ფეხუეები.

ონოფ [Satureja spicigera] ბალახოვანი მცენარე; აქეს ეიწრო სურნელოვანი ფოთლები; იცეთების თეთრ ყეავილს.

ონოი! ონოი! იგივეა რაც ოაჲ!

ონოს! ონოის! იხ. ოაჲ!

ონოჲ! ონოჲა! იხ. ოაჲ!

ონტან-ა [ლტ.] 1. თეატრში შესასრულებელი მუსიკალურ-დრამატული ნაწარმოები; წარმოდგენა, რომელიც მიეწერება პირველ მეეერან ორკესტრის თანხლებით. *ო. «დაისი». 2.* თეატრი, რომელშიც ასეთი წარმოდგენები იმართების. *ოპერის შენობა.*

ონტანტინ-ი 1. სამხედრო ოპერაციასთან დაკავშირებული. *ო. გეგმა. 2.* რაც რაიმე ამოცანის, გეგმის დაეეულებლად შესრულებასთან არის დაკავშირებული. *ო. ჯგუფი — ო. მუშაობა. — ო. ხელმძღეანელობა.*

ონტანტინეობა ოპერაციული თვისება. *ო. გამოიჩინა.*

ონტანტინ-ი [ლათ.] 1. იგივეა, რაც კინოოპერატორი. 2. პირი, რომელიც ახორციელებს რაიმე საწარმოო პროცესებს, ოპერაციებს. *გამომეცილით მან-ქანის ო. ‖* ბმის ოპერატორი — კინოფირზე ბგერის ჩაწერის სპეციალისტი.

ონტანტია [ლათ.] 1. ქირურგიული მოქმედება ცხოველზე ან სხეულის რომელიმე ორგანზე მკურნალობის მიზნით, ეხლით *ო. — ეხლიანი ჯგუფი. 2.* ერთი მიზნით გაერთიანებული სამხედრო ნაწილები, საკვანძო ხაზის და სხვა სამის ამოცანის შესრულებას. *მანქან ოპერაციები. — ელექტრო ოპერაციები.*

ონტანტა [ლტ.] კომპიუტერ მუსიკალური წარმოდგენა, რომელშიც სიმღერები, ლექსიკური და ცეკვები ერთიანდება ერთანმეთს.

ონიტან-ი [ბერძ.] ხაშხაშის მოეეწი ყეავილი ჩხაკი წენისაგან მოსაეეებული ნარჩატიკული ნივთიერება; მედიცინაში იყენებენ ტკივილის გასაყეუნებლად. — *თხიანი.*

ონიფიციე [ლათ.] 1. (წიგნ.) წირსაღმეფე მოქმედება, წირსაღმეფება. *2. რაიმე ორგანზაციის, პარტიის შიგნით არსებული ჯგუფი, რომელიც უმრავლესობის საწინააღმდეგო პოლიტიკას აწარმეს. საპარტიული ტერ ო.*

ონიფიციონ-ი ოპორტუნიზმის ხასიათისა. *ო. დაჯგუფება.*

ონიფიციონ-ი [ლათ.] მოწინააღმდეგე პაექრობის დროს; მოკამათე. *ოფიციალური ო. დისერტაციის დაცვაზე.*

ონიფიციონტობ-ა [ფრ.] მაჩაბეიზმ-ლუნინიზმის მიმდინარეობა, რომელიც მიმდინარობა მეშვიდა მოძრაობაშია; აგარეშე პრინციპალისტის ლეკამოსაწინააღმდეგო ბრძოლებს ბურჟუაზიის ანტიკრიზისის პოლიტიკაზე, ქადაგებს ბურჟუაზიასთან შემთანხმებლობასაც და ეიანაპრობელთან, უარს ამბობს კლასობრივ ბრძოლაზე, ბრძოლის რეეოლუციურ საშეალებებზე.

ონიფიციონიზმ-ი ოპორტუნიზმის მოშორე. *ოპორტუნიზმის პოლიტიკის გამტარებელი, — შემთანხმებელი.*

ონიფიციონიზმობა ოპორტუნიზმის ფორმა.

ონიფიციონიზ-ი ოპორტუნიზმის დამხმარეობელი. *ო. მიმდინარეობა.*

ონკიპა [ბერძ.] 1. ფიზიკის დარგი, რომელიც შეისწავლის სინათლეს. 2. კრეტ. ხელსაწყოთხაც-რუმენტების, რომელთა მოქმედება ეწმანება ამ მეცნიერების კანონებს. *ოპტიკის მასალა.*

ონკიპურ-ი. 1. ოპტიკის ხასიათისა; ოპტიკის პრაქტიკულ გამოეენებასთან დაკავშირებული. *ო. ხელსაწყო.* 2. სინათლისა; შეეედრებითი. *ო. ცდილობა.*

ონკიპელ-ი [ლათ.-იდან] (წიგნ.) ყეელაზე ხელსაყრელი. *ო. პირობები.*

ონკიპიმიზმ-ი [ფრ.] — ყეელაფერში კარგის, ნათელი მხარეების დანახეა; მხნე განწყობილება, მომავლის რწმენა (საპირის. პესიმიზმი).

ონკიპიმისტ-ი ოპტიმიზმით გამხეიანი ადამიანი (საპირის. პესიმისტი).

ონკიპიმისტურ-ი ოპტიმიზმის ხასიათისა, ოპტიმისტის დამახასიათებელი. — *იმედიანი, ხალისიანი.* (საპირის. პესიმისტური). *ო. განწყობილება.*

ონკ- პირეეი შემხეედენის წინეით რაიეი ფუძეებისა; ნიშნავს ორ რისამე შეხეედეს. *მაგ. ორთეანი, ორთელიანი, ორკასიანი, ორლეეიანი, ორტონიანი.*

ონკ-ი 1. რიცხეი და რაოდენობა. *2. ო. კერძელის შედეგიანი ეერძ ერის ეერ დაიჭერსო. 2.* მეორეული, ცოტა. *რაზედაც მე, ბრძოლი ეეედით ჯობედი, ო. ბიჭეა მაგის საბეჭედი. 3.* იგივეა, რაც ორიანი (მნიშ. 2). *პირთმეტიკაში ო. ხოდი. ორად —* 1) ორ ნაწილად. *მქონაე ე ეოდა კალატი. 2)* ისე, რომ ორ ადგილს *ე. ეჩეედნა. 3)* ორად მოხრილი — მაგიან მოხრილი, მოკუნტული. *ორ ცდისას შეა ამოვა (დგას, ჩქეიან) —* (საკ.). *ორეერ გასაჭირშია ორად ხელად* (საკ.). — *უკეთანაც, სიხარულით. ორში ერთი — ან ერთი, ან მეორე. ან ერთი და ორი — ერთეი მეტი, — ბეერი. ორად ორი — მხილეი ორი.*

ორაპან-ი [Salmo] ზღეის მოზრდილი სარეწაო თევზი; ქირითითბისას შედის მდინარეებში, აქეს რბილი, ნაზი მოეარდისფერი გემრიელი ხორცი.

ორაპარჩილ-ი რაც ორი ადამიანის მოსაცმელად არის განკუთენილი. *ო. ეტლი. — ო. კეპი.*

ორაპზარ-ი (ორაზრანინა) ორგეარი აზრის, მნიშეენელობის მქონე; გარკეეულობას მოკლებული. *ო. პასეხი. ორაზრიანად — როგორც ორაზროეან-ებს შეეფერის. ო. გაიღიმა.*

ორაპზრ-ობა ორაზროეანი ხასიათის ქონა.

ორაპძაბა [ფრ.] იგივეა, რაც ასთერი.

ორაპსი-ა რიცხეი და ციფრთა 200.

ორაპტორ-ი [ლათ.] ვინც საჯარიო სიტყვას წარმოიქეამს. ‖ ვისაც საჯაროდ სიტყვის თქმა ემარჯეება. — *მეცერემეტყეელი გამოჩენილი ო.*

ორაპტორულ-ი ორატორის დამახასიათებელი. *ო. ნიჭი.*

ორბა-ი [Gyps] მაღალ მთებზე მცხოერები დიდი მტაცებელი ფრინველი.

ორგანიზა [ლათ.] ცოცხალ სხეულის სამოძრაო გზა. *დედაძირძის ო.*

ორგანიზაციონ-ი რასაც ორი ბოძანება აქეს, — ორსეულიანი.

ორბაპ ორ ადგილას. *ო. გაბერეული ფიცარი. — დღეს ო. იყო საქმეზე.*

ორბაპ-ი ორმაგი განის მქონე (ქსოეილი). *ო. ჩითი.*

ორბაპ-ი [ბერძ.] კლაეიშებიანი ხასეულ მუსიკალური საკრავი; აქეს მილების სისტემა, რომელშიც პაური საჭირეულებით იბერძნება.

ორბაპნიზაციონ-ი [ფრ.] ორგანიზაციის მოშეყეობა; რაიმე საქმის წამოშეებეით და ხელმძღეანეელი. *გამოჩენილი ო.*

ორბაპნიზაციონ-ი ორგანიზატორის შესაფერი. *ო. ნიჭი.*

ორბაპნიზაციე [ფრ.] 1. სისტემაში მოყეანა, მოწესრიგება, მოწყობა. *შეიძლება ო. 2.* საზოგადოებრივი გაერთიანება ან საბეჭდეწიგნო დაწეებულებაში. *პარტიული ო. — პროფკეეთილი ო. — სამეწარმეო ო.*

ორბაპნიზაციონ-ი რაც ორგანიზაციას ახასიათებს, — საორგანიზაციო. *ო. მუშაობები.*

ორბაპნიზებ-ა 1. ორგანიზაციაში გაერთიანებული; დარაზმული. *ო. პროლეტარიატი. — ო. შრომა. ორგანიზებული ბრძოლა. 2.* გეგმაზომიერად; მოწესრიგებული. *ო. პროფესია. — ო. გამოსელა. — კარგად ო. ეესწრებია. ორგანიზებულად — როგორც ორგანიზებული შეიძლება. მასაკეთი გამოცდები ო. ჩატარდა.*

ორბაპნიზ-ი [ფრ.] ეოელისაი მილაანის (არსეპას ან მეცნარე), რომელიც შეთანხმებულად მოქმედ ორგანიზაციაგან შედგება. *ადამიანის ო. — ცხოველის ო. — მცენარის ო.*

ორბაპნი [ბერძ.] 1. ორგანიზების ნაწილი, რომელ-

საც გარკვეული დარისმუნება აქვს. *მხედველობის ო. — შინაგანი ორგანოები.* 2. სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი დაწესებულება. *პარტიული ორგანოები.* — *მმართველობის ორგანოები.* 3. პერიოდული ბეჭდვითი გამოცემა (გაზეთი, ჟურნალი, ბიულეტენი). *ქალაქდაბა — სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ო.*

ორგანიზ-ი 1. ორგანიზებითობა, მეცნარეულ და ცხოველურ სამყაროსთვის დამახასიათებელი ო. *ნივთიერებანი. — ო. ქიმია. — ო. სისტემა.* 2. ადამიანის ორგანიზმთან, მის ორგანოებთან: შინაგან აგებულებასთან დაკავშირებული. *ო. დაავადება.* 3. რაც მოელენის ბუნებით, არსით არის განსაზღვული, რაც მისი აგებულებიდან, ტკრეტულობიდან გამომდინარეობს. *ო. ნაკლი. — რისამე ო. წინააღმდეგობა.*

ორგანული ორი ნაწილის, — ორნაწილიანი. *ო. ქალაქი. — საქმისადმი ო. მიდგომა.*

ორგანოიდი იგივეა, რაც ორგანელი.

ორგანონი ორი მხრიდან; ორი ადგილიდან.

ორგანულ-ი ფარული მტკიცი, — მოღალატე, მუხანათი. *ქვეყნის ო.*

ორგანულად *ერთად.* ორგანულად იქცევა; ორგანულად ქსელი ვისმე.

ორგანულობა ორგანულის ფენისება.

ორგან-ი [ლათ.] 1. საკანებრივი ნიშანი, რომლითაც ბელისუფლება ავალდებულებს განსაკუთრებული დამსახურებისათვის. *ღირსების ო.* 2. კათოლიკე ეკლესიის ორგანზაცია. *მეზობელია ო.* 3. ზოგიერთი საიდუმლო საზოგადოების სახელწოდება. *მასონობა ო.*

ორგანიზაც-ი (ორგენიზმისა) ორგენიზი და ჯილდოებული.

ორგან-ი [ფრ.] წერილობითი განკარგულება, დოკუმენტი, რომელიც რისამე მიღების უფლებას, რისამე ნებართვას იძლევა ბინის ო. — *დაასტამპრების ო.*

ორგინალობა-ი [ლათ.] მკრთალი ვნების საავადმყოფოში, კლინიკაში.

ორგინტან-ი ორი დღის ხანგრძლივობისა. *ო. ლაშქრობა. — ო. ვიზიტი.*

ორგ (ორისა) 1. ოცეული, რაც გეგმა. 2. (ეკის) ათბარა საწნახელი.

ორგეოპაპ-ი 1. ორ ენაზე მოლაპარაკე. *ო. ბალი.* 2. ორ ენაზე შესრულებული *ო. ლარნაკი.— ო. ლექსიკონი.*

ორგედ-ი სავსებით სხვისი მსგავსი ადამიანი. *პირდაპირ მისი ორეული.*

ორთაბაკრძალ-ი მხილეიდ ორ მოწინააღმდეგეს შორის ბრძოლა სხვათა ჩაურეველად *მოკრივეთა ო.— ორთაბრძოლაში გამარჯვებული.*

ორთავა (ორთავისა) ოცეული, რაც ორთაეული.

ორთავ-ი, ორთავ იხ. *ორ-ნიგე.*

ორთავიან-ი რასაც ორი თავი აქვს. *ო. მწერალი.*

ორთავიერ-ი ტიეის ხიფი წყალში მოსასმელად.

ორთავიზ (ორთავისა) 1. ორ თვალის მქონე. *ცალთვალა მარი ო მარის წამებენ თავიან ეგორპან.* 2. ორი თვლის (მარიხლის) მქონე. *ო. ურემი.* 3. ორი თვლის მქონე საზიდარი. *ტეხმეშებენი ო.*

ორთავიანობა (ეკის) ორი ოთახის მქონე (სახლი).

ორთვიან-ი ორი თვის ხანგრძლივობისა. *ო. ბიულეტენება.*

ორთვიან-ი 1. რაც ორ თვეში უნდა შესრულებულიყო. *ო. ვეგმა.* 2. საზოგადოებრივი ღონისძიება, რომელიც ორი თვის განმავლობაში ტარდება. *კალაქის კეთილმოწყობის ო.*

ორთვიანობა-ი რასაც ორი თვალი (მნიშვ. 1, 2) აქვს. — *ორპირპლიანი. ო. ეტლები.*

ორთინი-ი ორკაპიანი ფიცარი; ამხარის თიეის, ბზის, ძნის . ასაღებად.

ორთოგრაფია [ბერძ.] ოცეული, რაც მართლწერა.

ორთოგრაფიულ-ი ორთოგრაფიის ხასიათისა. *ო. ლექსიკონი. — ო. შეცდომები.*

ორთოხ-ი ორმხრივი პირის მქონე თოხი.

ორთაკვა სახელი თორმეტ ვაჟს ზეძნის მონაწილეობის.

ორთნულ-ი აირისებური მდგომარეობა, რომელშიც გაზალის სითბე ,გათხიპის შედეგად, *ჩასის ო. ამდენი. — წყალის ო.* ე ორთქლის მაჭანა — ორთქლის ძალით მოძრავი მანქანა. *ორთქლის ცეპი — საეაწყლო დახურული ჭურჭელი წყლისაგან ორთქლის მისაღებად და დასაგროვებლად.*

ორთნულას-ს იხ. *დაორთქლება.*

ორთნულდ-ა იხ. *აორთქლება.*

ორთნულიან-ი რასაც ორთქლი ასდის. *ო. მიწა.*

ორთნულიაკ-ი (ორთქლმავლისა) ლოკომოტივი, რომელსაც ორთქლის ძრავა აქვს. *სამანქანო ო.*

ორიან-ი 1. ორის შემცველი. 2. საკეთილო ნიშანი არადამკვიდრებელი ორიანი *მიღება.* 3. ხუთიანი ქულელი, რომელზედაც ორი ქულა გამოსახულია. *ავტორის ო.*

ორიენტაციან-ი [ლათ.-ფრან.] 1. არანათლიანი, არანასესხები, დამოუკიდებელი შეხედულება. *ო. პიროს.* 2. თავისებური, განასკუთრებული. *ო. შეხედულება. — ო. კონსტრუქცია.*

ორიენტაციონერობა ორიგინალურის თვისება.

ორიენტაციონ-ი [ფრ.] 1. სიფრცეში ადგილმდებარეობის გარკვევა. *ტყეში ო. დაკარგა.* 2. გარემომცველ პირობებში, გარემოებებში გარკვევა. *სწრაფი ორიენტაციის უნარი.* 3. მოქმედების წარმართვა გარკვეული მიზანთენდენციით *სწორი პოლიტიკური ო.*

ორიპ2, ორიპ3 სწორედ ორი; ერთიც და მეორეც.

ორიპოდ, ორიპოდ დაახლოებით ორი. *ჭიანდეკნიმ. მცირეოდენი. ო. ფლემ ჩამოვა. — ო. ჭიქა ღვინო დალია.*

ორიპოდობრ დაახლოებით ორჯერ.

ორიპას-ი, ორიპას (ორკასისა) ორი კასის მქონე. *ბილიარი ორად გაყოფილი. ო. ჯიხა. — ო. ტოტი. — ბეკლის ორად გაყოფილი.*

ორიპასიან-ი ოცეული, რაც ორკასიანი.

ორიპაჭიან-ი [ფრ.] სხეულისეეა ინსტრუმენტების დამკერელ მეცნიერთა ჯგუფეი, რომელიც ეროდ ასრულებს რაიმე მეცნიერულ ნაწარმოებს. *ბიმფონიური ო. — სიმებიანი ო.*

ორიპე-ი 1. ორად გაკეთილი. 2. ორჯერ მეტი, ორმაგი. *ო. ჯაფა. — ო. მზრდელობა. ორკეეად — ორ ფენად. — ორმაგად.*

ორიპეიპან-ი იხ. *გაორკეეება.*

ორიპეიპენ-ი ორ ეეზე მქონე (ეეზეები).

ორიპენ-ი ორ ენაზე მქონე (ეეზეები).

ორიპენიან-ი ორი ენაზე გაეეფენები, ორჯერ ეიეებული, ორეეფენი. *ო. ფაჭარა — ო. ეაეეფარი. ორმაგად — ორ ეეეს მქონე. გეეფის ო. შეერეეეეეა.*

ორიპიპან-ი ორი მაეეის მქონე (ხიდი).

ორიპო მიწაში ამოთხრილი, ამოღრმავებული აღგილი. *ღრმა ო. — ეაისეროსე ო. ე ორმოს ეეეეეთ — ეეეე რასმე. დაღეეეის ეეეროეი.*

ორიპოე-ი 1. რიეიხი და რაოდენობა 40. 2. (რეცეპტ.) გარდაეეეაეეიდან მეორიეი დღეი მიეეეაეეებეეეისათეის გადაეხდილი ეირეა ან ეანაეეიდი. **ორიპოეპაპ-ი** რიეიხი და რაოდენობა 50.

ორიპოეპაპიან-ი ორმოციანეეანი ეეეეხი — ეაეეეეის მონაეეეეი ორმოციდან ორმოცდაათამდე ორმოდეი ეეეაბედე.

ორიპოეპაპიან (ორმოციანისა) რიეოის მიხედეეით ორმოციანათ.

ორიპოეპაპ-ი: ორმოციანი ეეეეხი — ეაეეეეის მონაეეეეი ორმოციდან ორმოცდაეეეის ეეეაბედე.

ორიპოეპაპიან დაახეეეეეით ორმოცი.

ორიპოეპაპ ერთ ორ ეეეეეეეეეეის შეეეეეეა ო. ეეიაე ორმოეეეეეეი — ორი ორეეეეის ეიხეეეეით.

ორიპოეპ ორ ეეეეეეეეეე

რო, ძნელად მისასვლელი ადგილები მთებსა და ხეობებში.

ორწყალშუა ორწყალშუა ართ (ფსა) — 1) ორპირფილ. გაურკვეველი მდებარეობისა. 2) გამოცდილ. უთმელი მდებარეობისა.

ორჭინჭი ორ ჭინჭრის სარჭის ორ სახეობაში.

ორჭოფნა 1. მერქანი, ქსელანი, არამგლეული ადამიანი. 2. იგივეა, რაც ორჭოფული.

ორჭოფობა გრძელ. ორჭოფის თვისებებს ამჟღავნებს: ყოყმანობს, მერყეობს.

ორჭოფობა სახელი ორ ჭ ო ფ ო ბ ს ზმნის მიქმედებისა.

ორჭოფობენ ორ ორჭოფიანი, ბუნდოვანი, გაურკვეველი. ი. ქალაქი. — ი. მდგომარეობა.

ორჭოპი ორმხრივ ხაოიანი (სატენ. ნიხი...).

ორხაზი ორი ხაზის შესვლირის, შერთების ადგილი.

ორხაზე 1. ორი ხაზის მისაკიდის მქონე სახნელი იარაღი. 2. მიხაზილი ფიმა, რომელსაც ორივე პირელზე ხაზს ქაჩი ავეს; ხმარობენ ხის გასასუფთავებლად. 3. ამოროსაგან დამზადებული ჭურჭელი, რომელსაც ორი გრძელი ტარი აქვს; ხმარობენ ქვევრიდან წყლის, თხლის, ლორის ამოსაღებად (იგივე ინჭრობით).

ორხელისუფლიანობა ერთ სახელმწიფოში (ან ორგანიზაციაში) ერთდროულად ორი ხელისუფლების არსებობა.

ორხვიან ორი ხმით შესაბრუნებელი (სიმღერა).

ორხოპა (ძ.) იგივეა, რაც ხალიჩა.

ორჯაჭვიან თითის დიდი ჯამი.

ორჯერ ორ ჯერობაზე. — ორგზის.

ორჯერჯერ რაც ორჯერ ხდება, ო. კეთება.

ორკაბა ნერგილები ისეთის ასაკისა (ჩხუნარში) და სამრეთ ოსეთის აეგანისმოლური ოლქის (საქართველოს სსრ-ში) ძირითადი მოსახლეობა.

ორკაბელი, ორკაბელება (ძ.) იგივეა, რაც თურქები.

ორკაბელი (ძ.) ომსილიების (თურქების) დამახასიათებელი, — თურქული.

ორკი [Lens culinaris] ცხასელ ერთწლეული პარკოსანი მცენარე; აქვს ისრისებრი 1-3 - მარცვლიანი პარკები.

ორკიტა [ხ.ა.ორკა.] 1. თაგისი სავრის კარგად მფარდე ხელსაწირი. 2. წარმოების, საამქროს ტექნიკური სპეციალური დარგის ერთ რომელიმე ეინრო უბანის ხელმძღვანელი. *ტექნ.* ო. — *საამქროს* ო. 3. გადაჭ. რაიმე საკმაოდ დიდად გამოცდილი, დახელოვნებული ადამიანი, ვერტხლის ო. — *მხატვრული ხარატული* ო. — *სპეციალ.* ო. — *პოროზის* ო. (ზედაბრ. ლაპ.). 4. (ძ.) მასწავლებელი, აღმზრდელი.

ორკიტობა იხ. დაოსტატებულება.

ორკიტობა 1. ოსტატად ყოფნა; ოსტატის საქმიანობა. *ზემოხსენებული* ო. — *მოეცილებინა* ო. — *ვედარგოფინო* ო. 2. გადაჭ. მოხერხება, ეშმაკობა. *ოსტატობას მოეხერხებინა.*

ორკიტობენ 1. ოსტატის (ზნეშე, 1, 3) დამახასიათებელი, — მაღალ კარგად, მაღალხარისხოვნად შესრულებული. *ოსტატურად მოსაკეთილი კაზმა.* — ი. *ნაწერებია.* 2. გადაჭ. მოხერხებული; ეშმაკური. ი. *პასები.* — ი. *პოლიტიკა.* ოსტატურად — 1) როგორც ოსტატს შეეფერება. 2) გადაჭ. მოხერხებულად. *მარჯვედ, ეშმაკურად.* ი. *მოატყუეს.*

ორკნა ორი ისპების დამახასიათებელი, ისპებში შეხმილი. ი. *ენა.* — ი. *ყველი.*

ორკოველა (ორკოველასი) (საუძ.) ხეკრე, ტლანქი; რეგვენი, შეუსწორებელი ადამიანი.

ორკშარი ქვლიანის ჭაში; აქეს მსხვილი, მრგვალი, შეძი ღეროები ნაყოფი; გავრცელებულია საქართველოს ბარის ბაღებში.

ორკნავი შუასხილი საქონლის გასარკვად.

ორკი [Populus alba] საშუალო სიმაღლის ან მაღალი ხე ვარაყი გაშლილი აქეს, ტირტი — ნაკერისებური, ფოთლებით — თავეწუვებული; იხმარება წყლის პირებზე.

ორკიანი (ორგირისა) [ბერძ.] სამხედრო მეთაურთა შემადგენლობის პირი არმიისა და ფლოტში. *გენერალის* ო. — *საზღვაო* ო.

ორკიანება ი. [ლათ.] 1. ხელისუფლების მიერ მიღებული, დაკანონებული; თანამდებობრივი. ო. *პირი.* — ი. *პრეს.* — ი. *ძრნობა.* 2. რაც ყველა წესის, ყველა ფორმალობის დაცვით ხდება. ი. *შეხვედრა.*

ორკიანება — [ბერძ.] საგზეო-სასმლის მიმტანი რესტორანში, სასადილოში.

ორკიორება 1. ოფიცრად ყოფნა; ოფიცრის წოდებულება. 2. კრებ. ოფიცრები. *ოფიცრობას მოეკარა თავი.*

ორკიო ბლის გამხმარი ტირტი, რომლისგანაც აქვთებენ სარკას.

ორკნ- 1. კანქვეშ ჯირკვლების მიერ გამოფიტული გამჭვირვალე სითხე. ი. *მოუედა.* — ი. *წურწურვით ჩაწოდებას.* — ი. *მოიწოდნა.* 2. გადაჭ. იხმარება კი ნაწილკაცთან ერთად). *ითამაშეთ, ო. ძალიან ნუ იმხიარულებთ!* — *თუ გინდ უკულმა დაჯექი, ო. კი სწორი თქვეო.*

ორკიდე 1. კავშირი; იგივეა, რაც ღელეწ. 2. ნაწილაკი: გამოხატავს დასტურს, დათანხმებას, — დიახაც, მართლაც). ი. *რომ დასაწერი აო არის!*

ორკრო ალიორმაგებული ადგილი. — *ორმაგი.*

ორკრომიანი უსწორმასწორო ზედაპირის მქონე. ზოგჯერ ჩაკრანტული. ზოგჯერ ამოზურული. ი. *ქუჩა.* — ი. *მიწა.* — ი. *ხიდები.*

ორკა ქვევრებური წნილი ერთეული — უდრის 3 ჭირანქვის ანუ დაახლოებით 1200 ვრას.

ორკა უკანა ტანიდან ნაწვლავების წყლის ან სხვა სამკურნალო სითხის შესაყვანი ხელსაწყო.

ორკან-ა (საუძ.) დიდი, უშნო ტანის, ტლანქი კაცი, — აფლაყვია.

ორკან-ა იხ. აორკანა. ⊂ შდრ. ობეა, ნაოხი, საოხ' ავ'ი.

ორკა სახელი ო ზ ა ჯ ს ზმნის მიქმედებისა.

ორკა (ორხოსანი) [Glechoma hederacea] ბალაბანურისებრა ოჯახისა; აქეს გრძელი მხოსავი ღერო; იკეთებს მოწიოსალი ყვავილებს, ყვავილის ადრე გაზაფხულზე; ხალხში ხმარობენ სამკურნალოდ.

ორკიანა-ი (ორხიანობა) იხ. ორხიანი.

ორკან-ი (ორწინა) ურმი, ზარმაცი, ჯიუტი (მუშა პირუტყვი). ი. *ცხენი.* — ი. *ბარი დაიფარეთ გაიქეცით.*

ორკნა-ს ერწყვ. ორწინს თვისებებს იჩენს. — ზარმაცობს, ჯიუტობს (მუშა პირუტყვი).

ორკნა სახელი ო რ წ ნ ა ს ზმნის მიქმედებისა.

ორკიან-ი ძველი ხალხური თქმულებით — მაუე არსება, ტყის კაცი.

ორკიანობა (ორკიანტერები) 1. ქართველ მითოლოგიაში — ნაგირთ მფარველი ღვთაება. 2. (საუძ.) ხელმ. რეგვენი, უზნეობა.

ორკიანობენ-ი გრძელი ყ ოსები, რომლებსაც ფეხებს დასცდებიან კაუჭები ან ქუსლ. ზედ შეფეკებიან და ისე ფდდნან.

ორკიანობენ-ი ეინე ორორგებზე ფდან.

ორკი-ი ქუჩაში შემოზღუდული ორმო მდინარეში, თევზის სავარაც

ორკიან-ი 1. (ძ.) ხელმოკლე (ჩვეულებრივ რაიმე უბედური შემთხვევის გამო დაზარალებული) კაცის მიერ გამართული წვეულება, რომლის დროსაც სტუმრები მასპინძლის შემლებისდაგვარად ანლეულნენ მისაწრაფს. 2. საერთო ბარგით გამართული ნადირი, ლხინი (იგივე რაჯაში).

ორკიორენ-ი (ორხობლისა) დიდი ტეტრაოსანიდან ნავი.

ორკი-ი რიცხვი და რაოდენობა 20.

ორკიანი რიცხი და რაოდენობა 30.

ორკიანიან-ი: ი ე დ ა ა ბ ა ნ ი წლები — საუკუნის მონაკვეთი ი ე დ ა ა ბ ა ნ ი ს ა ნ ი ს ა ნ ი ს

რობს ქალაქში. — გაბერი, შე ობერო! — გიგია ეს ო?. 5. (ბ.) ვისაც. რასაც არაუინ არა პყავს. — უპატრონო. უთვისტომო, ეული. ბებერი ქეირიანი და ო. ოყო. ობოლად – 1) უპატრონოდ. ეულად. ო. დარჩა მამაი საბე-ჭაობ. 2) (საუბ.) დიდი რაოდენობით. — ბლომად. ფული ო. პქონდა. — დაბლეზე საკონცელი ო. ეყარა. ◊ ეს ობერო! (საუბ.) — ჩართული სიტყვები; გამოხატავს უკმაყოფილებას რა ჭირსა. ეს ობერი, რა ამბავია? ვინ ობერო! (საუბ.) — ჩართული სიტყვები: ვინ იქნება ისეთი, რომ... ამაზე ვინ ო. იტყვის უარს! და ობრად უნდა? (საუბ.) — რად უნდა? რა ეშმაკად უნდა? ობრად დახარჯენი — ლანძღეაა. ობრად დარჩება (დაეარგება) — უპატრონო გახდება (გაეფლეება), პატრონი მოუკედება.

ობპი-ტიპი-ი 1. (ბ.) ობერი და ტიალი (იტყოდნენ ობოლზე. უპატრონოზე). 2. (ლანძღ.) ობერი. ეიგინდარა. ეიცაე ო.-ტ მოთრეულა. ◊ ეს ობერტიალე (საუბ.) — ოცდა; რაც ეს ობერი.

ობპრა საბელი ობრავეს ზმნის მოქმედებისა.

ობპპ! ოგიეა, რაე ლამე!

ობრავს-ს *გრძედ.* წწუპარების, ტანეების... გამოშატეელ ამობახილს გამოსცემს.

ობრაბპნ-ი [Petroselinum hortense] ორწლეანი მწეანილეელი მცენარე ქოლგოსანთა ოჯახისა, აქეს სპეციფიკური სუნისა და გემოს ფოთლები, იხმარება საკმელის შესაკაზმად.

ობრდება-ა *იხ.* აობრდება, გაობრდება.

ობრიგპნ-ი საღანძღაეი სიტყეაა.

ობრობა (საუბ.) ჯანდაბა, უბედურება. ბად ობრობაში? — ბეში, ქონქეა, კოლო და ათასი ო. იიდოდა.

ობტი-ი [არაბ]: ჯობიე ობტში (ობტიდან) ‹ აბშიეა (საუბ.) — ვისიმე ჯადოს ამოიორას; სამაგიეროს გადატეიის ვისმე.

ობუნ-ი ვისაც სასაეილო ამბების თქმა ხერხეა, — ენამოსწრებული, ხუმარა.

ობუნობ-ს *გრძედ.* საობუნო რასმე ამბობს,— ხუმრობს. უკბილოდ ო.

ობუნობა საბელი ობუნდაბს ზმნის მოქმედებისა.

ობპპპა-ი (ობპორისა) ორობელი, რომელიც ასდის ეზელ. გაბურებულ რასმე. ამაკლი წნელიდან ო. ამოდიოდა. — ნარბენ ეზეზს ო. ამდიოდა. — ამდაგი ამოყრილი ბინ.ლების ო.

ობპპპ-ი 1. წითელყურწმიანი ეაზის ჯიში; გავრცელებულია სამეგრელოში. 2. ამ ჯიშის ღეინო.

ობპპბ-ი [თურქ.] 1. ერთად მეხეორეს უახლოეს ნათესაეთა ჯგუფი (ოდ-ჭმარი, შვილები, შვილები, შვილთაშვილები...) *პრაკტიკულად* ო. — ოჯახის ბურჯი. — ოჯახის შეფისაკალი. — ბაღებთა ძმური ო. (ეიტყეს.). 2. ეხლოელთა ან ფრონდელთა ჯგუფი, რომელიც შედგება მამლის, დედლისა და ნამიერთაგან. *წყლის ო.* ‖ ერთ სკაში მოთაესებული ფუტკრის ჯგუფი. 3. ერთი და იმაე სახეობის ზოგ ცხოელთა და მცენარეთა განაღლეებული ჯგუფი. *ლიონი და ეეფხეი კატების ოჯახის ცხოელებია არიან.* — *ვარდისებრთა ოჯახის მცენარეები: ვაშლი, ბალი, ჩარენყეი...* ◊ ოჯახს მოუკედება — ცოლს შეირთაეს, ოჯახს შეეძინოს.

ობპაპპნპპნ-ი (საუბ.) უცსყოფილების, საცხედურის გამომშატეელი სიტყეა, მიმართული ისეთი პირისადმი, ეისაც საერთოდ მორიდებით ეკიდებიან. *რატომ ამბობ მაგას, შე ოჯახაშენებულო!*

ობპბდაპპპპნ-ი, ობპბდაპპპპნ-ი (ზედ.) — ეისაც ოჯახის დაქეეყეას უსურეებენ. *რას გადაშეკეთა ეს ო!*

ობპპპნპ-ი ოჯახის მჭირე. ოჯახისაკენ — ოჯახის ეეირებით ერთად.

ობპპნპნპპ-ი ოჯახის უფროსი.

ობპპიპპნპ-ი 1. ოჯახის ეეირი ოჯახმოეულები, გამოიხედეთ გარეთ! 2. (ბ.) შეძლებული ოჯახის შატონი.

ობპპიპპნპიობა ოჯახიშეილად ეოლეა.

ობპპიპპნპიობ-ი ოჯახიშეილის დამხასიათებელი. ოჯახიშეილებაკე — როგორც ოჯახიშეილს შეეფერის.

ობპბაპპპნპ-ი (საუბ.) ლანძღეა ეერთეარი. *რას ჩამეიგდა ეს ო.?*

ობპბაპპბ-ს *გრძედ.* ოჯახში შრომობს, საოჯახო საქმიანობას ეწეეა.

ობპბაპბ-ს 1. ოგიეა, რაც ოჯახი. საბელზე მეიელი ო. ჩეიგარა. 2. (საუბ.) ცოლი, მეუღლე 3. საბელი ოჯახობს ზმნის მოქმედებისა. *ბელი მაკეთ ოჯახობაბ.*

ობპბპპნ-ი ოჯახის დამხასიათებელი, ოჯახს შესაფერი; ოჯახთან დაკავშირებული. *ო. გარემო.*

ობპბპპნპ-ი ლანძღეაა ერთეარი. *შე ოჯახქორო, რა ღრის ეგ არის!*

ობპიპპბპპ-ი შეიეცილის თაეზე გადებული ბელი, რომელზედაც ბკიდაა ჯაჭეი (იქიან გერაპში, იმერეთში).

ობპი! (ეეთხ.) ოგიდა, რაე ეკეთ!

ობპ შორისდებული; გამოხატავს: 1) წუხილს, სინანულს, გაგაეერებას, *ო., ვე გაწყალეთ!* — *ო., არ გამაგონოთ!* 2) აღტაცებას, სიამოენებას. *ო.! რა კარგია! ო., ღირსძანდით!* 3) გაკეირეებას, გაოეებას. *ო., ეკეე რამოდენა ძერეა ამორელია ბმობი!*

ობბ! შორისდებული; გამოხატავს: 1) წუხილს, გაგაეერებას. *ჩეშმან რა ბელი პქონდა, ო.!* 2) ნატერას, სურეილს. *ო., ნეტა დამსაბავა ზენა ბაყი!*

ობპ! შორისდებული; გამოხატავს გაკეირეებას. *ო., თქეენე აქა ბარო!*

ობპპპ! შორისდებული; გამოხატავს დიდ გაკეირეებას. *ო., რამდენი ბალი ია?!*

პ

პაბრი-ი [ინგლ.] (ბუნ.) ზღვის ფრინველი, ბატისოდენა, ფერფლისფერი ბუმბულით, ფრთების ბოლოები შავი აქვს, ცხვირი ყვითელი.

პავანა [ესპ.] (ისტ.) ესპანური ცეკვა.

პავანა [ესპ.] (ბოტ.) ყავის ხეების ჯიში

პარაზიტულ-ი 1. პარაზიტის (ზნშუ. 1) თვისების მქონე. ♢ *ჭიები.* — *ს. მეცნარეები.* 2. გადატ. (ლანძღ.) პარაზიტის (ზნშუ. 2) დამსახასიათებელი. *პარაზიტულ ცხოვრებას ეწეოდა.*

პარაკლის-ი [ბერძ.] (ძვ.) საეკლესიო მსეულებრმსახურება, საეფდრებელი ან სამადლობელი ლოცვა. ♢ *გადაიხადეს.*

პარალელ-ი [ბერძ.] 1. პარალელური ხაზი. 2. დედამიწის ზედაპირზე ეკვატორის პარალელურად გაეულებული წარმოსახვითი ხაზი. 3. გადატ. (წიგნ.) მოეულება, რომელიც შეიძლება შეადარონ რამეს; შედარება. *ისტორიული ♢. — ♢ გაავლო ორ მოეულს შორის.*

პარალელიზმ-ი ორი პირის, დაწესებულების, ორგანიზაციის მიერ ერთსა და იმავე დროს ერთგვარი საქმიანის შესრულება ერთმანეთთან შეუთანხმებლად.

პარალელოგრამ-ი [ბერძ.] (მათემ.) ოთხკუთხედი, რომელსაც მოპირდაპირე გვერდები ერთმანეთის პარალელური და ტოლი აქვს.

პარალელურად-ი. ისეთი (სწორი ხაზები), რომლებიც ერთ სიბრტყეეზე მოთავსებული და ერთმანეთის არ ↑გადაკვეთენ. 2. გადატ. რაც რამეებთან ერთად. *ერთდროულად ხდება ♢. ♢ ვასწავლით.* პარალელურად — 1) რისამე გასწვრივ. *მდინარის ♢. მდელოებზე.* 2) რამესთან ერთდროულად ან *ა*ყოთან-ზე ♢. *მუშაობს.*

პარამანდ-ი შეიდღიანი კიტრის მეხუთე დღის სახელწოდება. ♢ *კეკლაში ზუთ პარამანდ აქეს* (საუბ.) — ამბობ, გადაწყვეტილებას ხშირად იეულის, ხან ერთს ამბობს, ხან — მეორეს. *წან ორი პარამანდი აღარ უფიქრ* (საუბ.) — დიდხანს ვერ იეიცნებენ. *მთელი პარამანდი* (დიდი პარამანდი) — (რელიგ.) დიდმარხვის უკანასკნელი პარასკეეი.

პარასპორტ-ი (ძვ.) ბაზრობა, რომელიც პარასკეებით იმართებოდა ხოლმე.

პარასკევობ-ი ყოველ პარასკეე დღეს.

პარაშუტ-ი [ფრ.] თეთრმებრეშინაქსიან ადამიანის გადმოსახტომი ან მტკიცოსის ჩამოსაგდები ლითონ. პაერში იხსნება ქოლგასავით.

პარაშუტ-ი**ს**-ტი ადამიანი, რომელიც პარაშუტით გადმოხტომისა და სპორტული ♢ ეწევა.

პარაშუტ-ი**ზმ**-ი [ფრ.] თეთრმებრეშინაიდან ადამიანის გადმოსახტომი ან მტკიცოსის ჩამოსაგდები ლითონ. პაერში იხსნება ქოლგასავით.

პარაშუტ-ი**რ**-ება [ფრ.] თეთრმებრეშინაიდან ადამიანის გადმოსახტომი ან მტკიცოსის ჩამოსაგდები ლითონ. პაერში იხსნება ქოლგასავით.

პარაშუტ-ი**სტ**-ი ადამიანი, რომელიც პარაშუტით გადმოხტომისა და სპორტული ♢ ეწევა.

პარაშუტ-ი**სტ**-ი**რ**-ება [ფრ.] თეთრმებრეშინაიდან ადამიანის გადმოსახტომი ან მტკიცოსის ჩამოსაგდები ლითონ. პაერში იხსნება ქოლგასავით

პატივსემულ-ი ვისაც პატივს სცემენ. – დაუსაბუთებელი. *ყველასგან პ. აღიარებული. 2.* ზრდილობიანი მოპყრობა. *პატივსემული გთხოვ! – პატივსემული მასწავლებელი!*

პატივსაცმ-ი (პატიმრისა) პირი, რომელიც ციხეში (საპატიმროში) არის მოთავსებული. – ტუსაღი.

პატივსაცმის პატიმრად ყოფნა. *ბუთი წლით პ. მიუსაჯეს.*

პატიოსნებ-ი (პატოსანისა) 1. ქცევისნებისყოფის, მართალი, წესიერი, უზადო (ადამიანი). *პ. კაცი. 2.* ასეთი ადამიანის დამახასიათებელი. *პ. ზრახვა. 3.* წესიერი ყოფაქცევისა. – *ნათესაობა, უზნეკეთილი (ქალი). ‖ პატიოსნად* თქვა – მართალი ჭეშ. კი. *ეხლა ეს პატიოსნად სიტყვის წამალი, დასტურის გამოძებნილი. პატიოსნად გითხარი!* – *ვამბობ, ნამდვილს ვამბობ. პატიოსნად გამიწყრნენ!* – *ვამბობ, ნამდვილს ვამბობ. პატიოსნად დაგვიწერეს.* მსგავსად დასტურებულად. *პატიოსნად* – *ისე, როგორც პატიოსანს შეეფერება.* ქვითრისწინადმოგებულ. *პ. ოქროკანა.*

პატიოსნება პატიოსნის ფლობა. *დარწმუნდა მის პატიოსნებაში.*

პატიოსნებ-ა პატიოსნის დამახასიათებელი. *პ. მოპყრობა. – პ. კეთილი.*

პატივ-ი პატივის მოქცევა. – დასაბერება. ‖ თხოვნა, ხელწა რისამე (მაგ., სურვილთან დასახებით) შესახება. *ბეჭედ პ. არ დასჭირებია. – პ. დაუწყეს ერთმანეთს.*

პატივ-ა-ს გ-ნყ-ს. 1. სტუმრად იწვევს. *ბატონი პატივობდა, მასპინძელივით ორივე სოფელსაო.* ‖ სთხოვს მასთან ერთად ჭიქიდეს სადმე. *ოცადრმი პ. 2.* უმასპინძლებდა რაშენ. *ნაყობზე პ. ‹‹ შვილ, ისაკოვიჩ, ეს პატრონს, პატიოსან, პოპატიოს.*

პატივისა სახელი პატივების ზმნის მოქმედებისა.

პატივისა-ს გ-ნყ-ვ. *ობ.* პატივებს. ‹‹ შვილ. პატივობა.

პატივისა სახელი პატივების ზმნის მოქმედისა.

პატრიარქ-ი [ბერძ.] რომელიმე ქვეყნის მართლმადიდებელი ეკლესიის მეთაური, უმაღლესი სასულიერო პირი.

პატრიარქატ-ი 1. პატრიარქატის ღირსიდება; პატრიარქის დამახასიათებელი. *პ. მეუღლეობა. 2.* ტაძარი, ტაძრის ნაწილი, სადაც პატრიარქი ემსახურება. *პ. ადგილ-წესები.*

პატრიარქალ-ი [ლათ.-იდან] პირველყოფილ-ტომობრივ წყობილების ფორმა, მატრიარქატის მომდევნო, რომლის ფარგლებშიც საქორწინო და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მამაკაცი იყო გაბატონებული.

პატარინა-ბ-ი [ბერძ.] ადამიანი, რომელსაც უყვარს თავისი სამშობელი, მზად არის მისთვის თავი გასწიროს, – თავისი ხალხის ერთგული, სამშობლოსათვის თავდადებული, მამულიშვილი.

პატარინობ-ა თავის სამშობლოსა და ხალხის სიყვარული, ერთგულება. – მამულიშვილობა.

პატარინობ-ა პატრიარქის თვისება.

პატარინობ-ი პატრიარქის დამახასიათებელი; პატრიოტობისად გამომდინარე. *პ. პოეზია. – პ. გრძნობა.*

პატარრ-ა [ლათ.] 1. რისამე მქონე, მფლობელი. *ბაღის პ. – ტბის პ. – მწვანე დაბარშემდა ჩალა, პ. – წამაგიანაო. 2.* ოჯახის წევრი თავისა ახლო ნათესავებს შორის. *ქმარი. შვილი პ. – ცოლ-შვილის პ. – წერილშეკრული პ. – დედა-მამის პ. 3.* მფარველი, მზრუნველი, მომხრე. *ბავშვების კარგი პ. გამოუჩნდათ. 4.* რაიმე სულიერის პრიველ-ყოფილ ფორმათა მქონე. *დედა ნიგნის პ. – კარგი მწყემსების პ. 5.* (ისტ.) პრიველ-ყოფილი წოდების წარმომადგენელი პატრონყმობის ღროს. ‖ *პატრონს მასპინძლობა* (საუბ.) – გახთხოვდა. *ხიდეან პატრონი – ატყვიან ობოზე. ენიც თაიის დაპირებას პირნათლად ასრულებს.*

პ-პატრონება გ-ნყ-ვ. პატრონად პყავს, – უქნის, ზრუნავს; მფარველობს. *ოჯახს პ. – ენებს პ. ‹‹ შენ. პატრონობა, უპატრონება, ეპატრონება.*

პატრონება სახელი პპატრონობს ზმნის მოქმედებისა; პატრონად ყოფნა. *ასდენ პ. ბებიაფერ-ბოლი.*

პატრონობ-ა (ისტ.) სპარშეულ-ოსმალური ფეოდალური წყობილების ადრინდელი საეზოური, რომელიც წინ უსწრებდა პატრონყმობას; მთელი სამოსახლოება შედიოდა ზღაბრობამდე დაფიქრილი იყო პატრონებად და ყმებად: შეიქ პატრონი იყო თვით ქვეყნიერი, რომლებიც ვინმეთ ეფიქრებოდნენ, ეს ყმები კიდეც თავიანთი ხელქვეითობის ანუ ყმების პატრონები იყვნენ და ა. შ.

პატრონ-ი [ფრ.] მცირერიცხოვანი შეიარაღებული რაზმი (ან სამხედრო გემი, თვითმფრინავი), რომელიც თავდაყრის ადგილებს წყნარებს, უნიშნოებას ან გარკვეულ რაიონებსა. *ბამბეფრო პ. – მილიციის პ. პატარშ-ი* დაკრებილი ბამბის ძაფი, ჩვარი ან საკანეფიდან დამზადებული ქსოვილის ნაჭერი ღამპაზს, სანოვაგეში, ნაფიქრალში და მისთ; გამოიყენება ჭრილობის და განათებისათვის.

პატრუა [ბერძ.] ხანმოკლე შეჩერება მეტყველების, სიმღერის, შეშაობის და სხვ. დროს.

პატრ-ი [ლათ.] საეროსანშირო ხელმწყრალება. *თავდაუსხმელობის პ.*

პატრიზმ-ი [ლათ.] ავადმყოფი თავისი წყრნალი ეშინის მოპარი.

პატრა (პატრასი) (საუბ.) იგივე, რაც პატრა (მნიშვ. 1).

პატრავა (პატრასავა), **პატრავინა** (პატრასვინა) (ქნინ.) ძალიან პატარა. *პ. გოგონა. – პ. მძივებო.*

პატრავინა (პატრასვინანი), **პატრავინებელა** (პატრასვინანელანი) (ქნინ.-მოფერ.) იგივეა, რაც პატრავა, პატრასინა.

პატრავნა (პატრასვინანი), **პატრავნელა** (პატრასვინანი) (ქნინ.-მოფერ.) იგივეა, რაც პატრავა, პატრასინა.

პატრა (პატრასი) 1. ძალიან პატარა. *პ. ეზო. – პ. ბაღი. ‖ პატარა ბავშვი. პ. ძაძუს ჭიკვდა. 2.* (საუბ.) ცოტა მეტრე. *პ. აარჭარე ბეღელ? – პ. დამაცადე!*

პატრასა-ნ იგივეა, რაც პატრა.

პატრეშ-ი იგივეა, რაც პატრა.

პატრუა (პატრუასი) 1. პატარა და წკრატწეული (ბეღური). 2. ასეთი ცხერის პატრონი. *პ. გოგო.*

პატრუნ-ი იგივეა, რაც ბამბაში, თვალის პ.

პატრ-ი პირფერით შემფერებელი ნაწილი რთული ფუძეებისა; ნიშნავს: პედაგოგიურს, მაგ., პედინსტიტუტი, პედგიმნაზია, პედფაკულტეტი, პედსაპმენი.

პატრიმ-ი [ბერძ.] მამაწილეულება, ალბრძოლი დამოპირებული.

პატრიმონიალ-ი [ბერძ.] მეფეობრება მოზარდთა სწავლებისა და აღზრდის შესახებ. *პედაგოგიკის ტერმინი.*

პატრიოტიზმ-ი პედაგოგიკასთან დაკავშირებული. *პ. მეცნიერებანი.*

პატრიოტიზმ-ი პედაგოგებთან დაკავშირებული, პედაგოგებისათვის განკუთვნილი. *პ. პაპკი. – პ. ამხელინტერესი.*

პატრიკ-ი [ფრ.] მაშკანის, მუსიკალური საკრავისა და სხვათა ფეხის ბერკეტი. *ეკლოსაკეთან პ. – რიალის პ.*

პატრიკნ-ი [ლტ.] წერილმანებში ფორმალური წესრიგის მტკიცედ დაცვეული. *– პიროკრატი, ფორმალისტი.*

პატრიკნ-ი პედანტის დამახასიათებელი, შესაფერი. *პ. მსჯელობა.*

პატრიკნობ-ა [ბერძ.] პატეზია ეცოდნი.

პატრიკნ-ი [ფრ.] 1. რაიმე ადგილის საერთო ხედი; ბუნების სურათი. *ხიდელის პ. 2.* სურათი, ნახატი, რომელზედაც ბუნებაა ასახული.

პატრიკნ-ი (ეკონ.) იგივეა, რაც მეტრიკა.

პატრიკნა (ეკონ.) იგივეა, რაც მეტრიკა.

პატრიკა [ლათ.] ფეოდალი უზრუნველყოფა წესით დამსახურებისათვის (მოხუცებულობის, ინვალიდობის და მისთ. გამო).

პატრიკნ-ი (ფრ.) პირი, რომელიც პატრიკას იღებს.

პატრკნ-ს იხ. გაპენტავს.

პატრკნა სახელი პენტავს ზმნის მოქმედებისა.

პატრკნ (პენტიოსი) მწერი; აქეს ორი წყვილი მჭიქისებრი ტრანსლუციდული ფრთა. *ჭრელი პ.*

პატრკნა (პენტოსა) (ეკონ.) პატის მამა; წინამარი.

პატრკნა სახელი პენტავს ზმნის მოქმედებისა.

პატრკნ-ს იხ. დაპენტავს.

პატრკნ-ი ფეფაკირის ან წმერის განაყოფიერების ორგანო.

პატრ-ი (ძვ.) იგივეა, რაც ქაფი. ‖ წყლის პერი (Lemna trisulca L.) – წყალისზედაპირზე თავისუფლად მცურავი პატარა მცენარე. *სწორედ ბრტყელები.*

პატრნ-ი 1. თეფშისაზომის ნაჭერი, შემჭიდრო ზედა ტანისა ჩასაცმელი. – ზედა საცვალი. *ქალის პ. აბრეშუმის პ. – ლინდა. ‖ მამაკაცის ზედა საცვალის ზედიდან ჩასაცმელი მოკლეში ტრიკოტისა. ნიკოლოზ პ. – მანდილებანი პ. – მოკლებანები პ. 2.* მოსმული, ქუდებები. *ტ პატარნის ამოკაცი* (ძვ. საუბ.) – *ქუდის საცვალი.*

პატრნა (პატრნასი) ვისაც პატრანის მეტი არაფერი არ აცვია. *პ. ბაკუნი.*

პატრნასნ-ი 1. ეისაც პატრანი აცვია. 2. (საუბ.) იგივეა, რაც ქუდებედანი.

პატრნასნ-ი [ეგვარ. სახ.-იდან] იგივეა, რაც ეტრატი.

პატრიმ-ი [ბერძ.] ქალის მონაკვეთი, რომლის განმსვეთებმიც ხდება რამე (ღეზის, ვიოლინების და მთლიანებრივ). *ზედაპირის პ. – თხის-შემდგომი პ. – გამოცდების პ.*

პატრიმნობ-ა პეიოლოგიად დაფიცა. *ქალიანი ლიტერატურის ისტორიის პ.*

პატრიმნა პეიოლოგიად გამოცდების (ვერსაც გაუვლიათ) ერთობლიობა. *ქალიანი პ.*

პატრიმნებ-ი რაც გარკვეული პეიოლოგის, გარკვეული ღროის შემდეგ ჩნდება ან მეორდება. *აეიდწყრომის პ. შეტევა. – პ. შემოწმება.* პეიოლოგიად – გარკვეული პეიოლოგის შემდეგ. – *ღრლადღრო.*

პატრიმნობ-ა პეიოლოგის თვისება.

პატრიმნ-ა [ბერძ.] ქვეყნის ცენტრალურ დაშენებულები, განაპირა მხარე, ადგილი. *პეიოლოგიაში შეშაობს. ‖ რისამე ცენტრისაგან დაშორებული ნაწილი.*

პატრიმნებ-ი პეიოლოგიაში მყოფი, მდებარე პეიოლოგიაში მოქცეი. *პ. ნერვული სისტემა.*

პატრ-ი [ფრ.] ტკიცეზის საფეიროს ბაკანი ზაზეიებისათვის.

პატარნებელ-ი [ლათ.] სწორი ხაზი. რომელიც მეორე სწორ ხაზთან ან სიბრტყესთან ქმნის სწორ კუთხეს. *პერპენდიკულარის ტიპები.*

პატარნებელ-ი – რაც პერპენდიკულარის წარმომადგენს. *პ. ხაზები. – პ. ტიპები. პერპენდიკულარულად – პერპენდიკულარის მიმართულებით.*

პატრნ-ი [ლათ.] რაიმე დაწესებულების, საწარმოს და მისთ. პირადი შემადგენლობა: ერთი და იმავე პროფესიის ადამიანთა ერთობლიობა. *ტექნიკური პ. – პამფილეტონ პ.*

პატრნ-ი გარკვეულ პირთან დაკავშირებული, პირადი, პიროვნული. *პ. მიწერეა მიილი. ‖ პერსონალური პენსია – პენსია რომელიც ენიჭება საბჭოთა კავშირის მოქალაქეებს განსაკუთრებული დამსახურებისათვის.*

პატრნ-ი [ფრ.] მსატვრული ნაწარმოების (პოემის, რომანის, ფილმის...) მოქმედი პირი. *კომედიური პ.*

პატრნპატრ-ი [ლათ.] 1. მოიუკეთი სიფრიც. ზედი. *თავიდ ეედეეენი პ. 2.* საკნების სიდიდის, ფორმის, მდებარეობის მოწესეებითი ცვალებადობა დამკვირვებლისაგან დაშორებით გამოცეეული. 3. ეისამე. რისამე შესაბეეებითი მოსაეეება. *ქვეყნის განეითარების პერსპექტივები. – კარგი პერსპექტივის მქონე.*

პატრნპატრნ-ი პერსპექტივის (მნიშვ. 3), კარგი მომავლის მქონე. *პ. ენინაღდება. – პ. ახალგაზრდა.*

პატრნპატრნ-ი რაც პერსპექტივით (მნიშვ. 3) არის გათვალისწინებული; მომავლისა. *პ. გეგმა.*

პატრნნ-ი [ლათ.] ყეიეფარში. *ცუდი, ბნელი მაარების დანაბა, სეეეეარების, გუდაკატეეილისა, მომავლის ფრენის უქონლობა, უიმედობა (პაპიროსი. ოატმილები).*

პატრნნობ-ი პესიმიზმით გამსჭვალული ადამიანი. (პაპიროსი. ოატმილისტი.).

პატრნნობ-ი პესიმიზმის ბასიათისა: პესიმისტის დამახასიათებელი. (პაპიროსის. ოატმილისტური). *პ. განწყობილება.*

პატრნ-ი კოკაში (თხისა), *ბიჭი ეეეეი (ეხუროსა).*

პატრ-ი 1. ცალი ხელის ან ფრთაშენის მოფუძელი ორივე ნეეეის მქეეეაში ჭედვის ფორმისებურად მოხრილი. – მუქი. *წყლით პატერ. 2.* რაც აეეეეი ჩაეეეეა. *ეეეეი პ. ბარდით.*

პატ-ი გარკვეული პრნეეეეეეაა; საამპონი, კარგი შესაეეეეაა, ლაზათი. *საეეეეეეე პ. ფაეეეი. – ყველაფერს ამეეეეი პ. ქალაეეეეა.*

პატრნნა-ი. პატრნნა (პენტნანაკა) (ხაეეე.) 1. ეინც მოხდენილად, კოხტად იცეაეეს. 2. იგივეა, რაც პენტანი.

პატრნნ-ი პენის მქონე. *პ. ქალი.*

პატრნნო [ლტ.] ელაეინებაანი მუსიკალური საკრავი მაღალი ყეეის ფორმისაა; აქეს ეეერდაკეეეეეად გაბმული ლითონის სიმები.

პატრნნ-ი [ფრ.] პიანინოს, როიალის დამკერელი მუსიკოსი.

პატრნ-ა [ფრ.] 1. ფრამატული ნაწარმოები სცენაზე წარმოსადგენად. *საპრიმიერეეეი პ. 2.* პატარა მუსიკალური ნაწარმოები.

პატრნ-ი [ინგ.] ქალაქკარეი ჯაეეეეეაგ გასეირნება ეეერის გასაკარეეეეად.

პატრნ-ი [ინგ.] ეინც საფრენ აპარატს მართავს, – მფრინავი.

პატრნნ-ი 1. [Piper nigrum] ტროპიკული მცენარეთ ბუჩეი; აქეს ხუთკი ეერეი; იხსაზს მრეკალი. მთავარ ეერის ცხარე ნაყოფს. *2. ამ მცენარის ნაყოფი; იხმარება საკმისის შესაკამაეად (მეტწილად დაწეიული). 3.* (ეეონ.) იგივეა, რაც წიწაკა.

პატრნნინ-ი პიპერინით შეზაეებული. *პ. პაპრიკი.*

პატრნნ-ი პიპერინით ეაეეეეეეეეეი აქეს მოყვრილი.

პატრნ-ა 1. დიდი ჯამი. *ეერით პ. ბიელ. – წყლით სავსე პ. 2.* ხაეყრილის თეეეეი.

პატრნპ-ი იგივეა, რაც პიპა. *ეეეეეეეის პ.*

პატრნნინ-ი [ფრ. ლათ.-იდან] ზღეეის ფრინველი, რომელსაც ფრენა არ შეეძლია; გავრცელებული ეაერატეისა ანტარატიდაში.

პატრნნ-ი [ფრ.] აპკარა ზაპპარაკები ზაზე; ეეეეეეეეე

ოებელი; პაიჭურებისაგან შემდგარი. ♢ ორკანიზაცია.

პირველხარისხოვანი პირველი რანგის ხელმძღვანელი. ♢ეკუთვნილება. ♢ორიგინ ♢.

პირველი [ინგ.] მსუბუქი ჭიაოების ხაშინათ ან ლოგინში რასაცილები ტანსაცმელი; შეიდება შარვლისა და კურტკაისაგან.

პირი. პირველი შესაფუნებელი ნაწილი ჭილეი ფეკუნებისა; ნაშთები. 1) პირის (მრიგ. 1), პირის ღრუს მაგ., პირკერული, პირკაშინული, პირკაშინული, პირდაკეთილი, პირდაკერული, პირდარტენილი. 2) პირის (მრიგ. 2), პირისაგან მაგ., პირკაშეკერული, პირდაჭაშინი, პირიშინული, პირშრეკილი. 3) პირის (მრიგ. 8). ტურქების ზემოთა, ღია ნაწილის მაგ., პირვანური, პირშრკერული. 4) პირის (მრიგ 9), ნაჭრილის მჭრელ მხარეს. მაგ., პირფაკეთილი, პირმაჭილი.

პირი-ი 1. ნაპირი ტუჩებ შორის, პაციალ ჭრილი, ტუჩების მოხატულობა. ♢ *პირკეში.* — *პირში ჩაეხედა.* — *კბილებით პირს აეკაფებინა.* 1 ტუჩებს. ყბებს და ხორხს შორის მოქცეული ღრუ პირი უმრავლა. — *ლუკა პირში ჩაიდო.* — *თეუზა თქვა: ხალვეზი ბევრი მაქვს, მაგრამ პეწლათა მაქეს საჭელ.* 2. ხახე, პირხახე ♢ *დაიხსნა.* — *პირი დაიხანა.* — ♢ *ხახოვა.* 3. ადამიანი, პიროვნება. *ოფიციალური პ.* — *სამხედრო პ.* — ♢ *მთავარი მოქმედი პ.* 4. დედნისაგან შეხტაც ნაფილები (გადაწერილი, გადაბეჭდილი) ტექსტი. — *ასლი, ფოტოპირის პ.* — *განეკითხებინა პ. პირის გადაკეთება.* 5. ზედაპირი, გარეთა მხარე. — *ზედაპირი. მიწის პ.* — *ფირნის პ. (ან. აგრეთვე, კარგი პირი, ცუდი პირი).* 6. ქუთაისებრ. ბალიშზე და მისთანებზე გარეთან გადასაკერად ქსოვილი. *ბალიშის პ.* — *სამოსის პ.* 7. ფრთა. *ორი ნაპირი.* ფხის პ. — *წყლის პ.* 8. რაიმე მერეწილის ზემოთა, ღია ნაწილი. *ფორმის პ. დაეფქვა.* ♢ *პირის პ. მოსტეხა.* — ♢ *ტოპორის პ. მოეკურა.* — *პირამდე პ.* (ან: პირთამდე) საკმე. 9. იარაღის მჭრელი მხარე. *ბალთის პ.* — *ნაჯახის პ.* 10. წყება, რიგი, ჯერი, ბრძანება *ერთი პ. ძალით წყალობა მოეფინა.* — *რამდენიმე პირად მეღობელებენ.* — *ბაში პ. ტკეცი გამაკეთა* (ფოტოგრ.). 11. დამაჭერი (რაიმე ფრთის). *ხალამის პ.* — *ბაზეზელების პ.* 12. (გრამატ.) ზმნის ფორმა, რომელიც აღნიშნავს მოქმედებას. (I პ.) ან ამბის, ვინაობა ელაპარაკობ (II პ.), ან კიდევ იმის, ვის (რის) შესახებაც ელაპარაკობენ (III პ.). *ზმნაში — ფუძეა, რაც პირის პირის პ. პირველი პირის (I პირის) წყლის პირის.* — *ტრის პირის.* ♢) რაიმე შესაძლებლობის (სიცხელის, ყრუობის...) ზონაზე. *ბუკვდილის პირის ფეი. ეთხევ პირთ* — ვისიმე სამეულით (შეუფელის, შეატყობინებს...). *ბაყრის პ. შეუთავა.* პირში — *პირდასირ, უშუალოდ, პირისპირ. პირში თქმა.* — *პირში მთხრალი.* — *ნუ პირში მაუქნ, ნუ პირ პირს უკან მაძაგებო.* ♢ *ის პირთი* (უნდა შებეჭდა, მოეფდა, მოეფდა, დაიმსხვრა, უთხრა...)? — *როგორ? ის სინდისით* (უნდა შებეჭდა, მოეფდა, მოეფდა...)? *კაცი პირი — ბარეთა, ენა, ზედა მხარე (ქსოველისა...). ფეფი პირი.* — *მიეჩითა, უკანა, ქვედა მხარე (ქსოველისა...). პირზე ბეჭითა — ხმირად, წარმატება ახსენებს. პირს არ დააკარებს* — *არ შეეძლო (საჭმელის). პირს აუნებინა* — *(ხმელი იარაღის) ახლებურ პირს ტაკიაზე ამპინი მოსწორებულის. ფილოსოფის პირი აეწყო. პირში ხელის ჩასმისა* — *ხმის არ ამოიღებინებს, გააშეშებს, პირის გაგება* — *პირობის დარღვევას ლაღადი. პირის გატეხის თავის გაგება (ლაპობიან. პირის ფეხი ფეხ* (ხაუნ.) — *ეკუთვნილ საჭმელებში გარკვეულ უნაკი აქეს პირზე დაადგას* — *პირში უბერეს ხის ნაჭმიანებენ რასმე. პირში ჯდომ* — *პირდაპირ, დაუფარავად, მოურიდებლად ეტყვის. პირში ჯდომა* — *სიტყვის დამთავრებას არ დაიცლის და ისე იტყვის (ჩვეულებრივ, საწყენ რამეს). პირის ზარება* (ხაუნ.) — *იტყოფნენ მაღიან ახლოებელ ადამიანებე. პირს იბერებენ* — *გაბარუნდება, უკან წევა. პირს იზამს* (ითხო ვინ) (ხაიმერ — *მიბარუნდება (მიბარუნდა) ხათოზე. ჯვარედას პირი ქნა შთასენ.* — *მეზარეობს პირი ქნეინ ქალაქისკენ. პირში იყრიან* — *უყვირ ჩაიფეს პირში. პირში ჯდომა ან მაუდება* — *არაფერი უშმინა. პირიდან ღეჭვას ' დამოუკიდებლად* — *საქმეები ' უკმარის. პირი ღეჭვის ყოველთან* — *საქმეები ' ხელიდან. პირის ღეჭვის ჭიაოებან* — *ხალხის

პირობელ-ი 1. გამხდარი სახისა (ადამიანი). 2. (ლეშის.) თხელპირიანი სატევნო ჩარხისა.

პირობენ-ი 1. პირობის შემრულებელი, — პატიოსანი. ♢ კაცი. — ♢ ოქმის. 2. მამული, მფლობელის პირობენი. ♢ ვინც ითქმის პირობა, მოკალთა შეასრულა. — ეკლოკინდლოსერი, პატრონაჟი (საპირისპირო). პირმოთნეობა — ეკლოკინდლოსერიც, პატრონჟიც. ♢ გაკალთა J. შეპირება.

პირობენობენ-ი ვისაც პირი, სახე ნაფიცარი აქვს.

პირობა 1. შეპირებება. ♢ დადვა. — პირობას მეელი მიაწერენ. — ♢ დაიცლეგა. 2. ფიცილება, ალფიმა. ცოლქმრობის პ. — ♢ შეპირება. — წყალი პირობას ეწერაო J. ბერთველი. ♢ წინადღეებმა, მოთხოვნა, წყალი პირობები წაუვიდეს. 4. ფრ. პირობები — ვითარება, გარემოება, რომელშიც რაც ხდება. ბენებრივი პ — ბაეროვნული პირობები ♢. — კონკურენციის პ. ან. რაზედაც დამოკიდებულია რისამე წარმოება, რაც განსაზღვრავს რასმე. ეკონომიკური პირობები ♢. ♢. ჯერი, რიგი, ეშხობა. სამი-ოთხი პირობით — გარკვეული პირობის დადებით. დამნაშავე ერთხელ პ. გამოეშვეს. — იმ პ. წაიცა, რომ მალე დაბრუნებოდა. ♢ ვისიმე, რასამე პირობაზე — რაიმე შესაბამისად. ეკლესიაზე შემოდგომის პ. კარგი დღე ვყო. — ამაღამაზედა კაცის პ. კარგი გამოცდილება ეკონომიკა. ერთი პირობა — ერთიანი. ერთ ფურად ერთი პირობა გადაწერეთ წარეულთა. პირობის ადგილ (მიდგენ) — პირობას ♢ და უფლებ. — შეპირებას, და პასუხებს პირობას მამხილებენ ♢ აიმენიებს. რომ შეპირებულს რასმე, დაპირებას მიაგებინებს. პირობას გადაეკ — პირობას დაპირებულს, არ შეასრულებს.

პირობენილი 1. წინასწარ დათქმული, შეთანხმებული. ♢ ნიშნები. 2. რასაც ძალა აქვს მხოლოდ გარკვეული პირობების. ♢ საჭელი.

პირობენილება (ენაც.) პირობითის თეისება.

პირობენება გარკვეულ ფასებსაა მცენე ღალის ადამიანი, ატარონელი პ. — სხვ კაკლისის მოქალაქეობის უფრენელებელთა პირობენების მელშეებლობა.

პირობენობა ვისაც პირზე ოფლი აქვს.

პირობენობა (პირსახსნა) 1. პირის დასახსნად განკუთვნილი ნ. ნაკლები. 2. პირის დასახსნი მოწყობილობა წყლის საათები, რომელიც აქვს ონკანს. 3. ღიობი, სადგომი, რომელიც განკუთვნილია ხელის პირის დასახსნად.

პირობენობენ-ი, პირობენობენ-ი რიგაც პირს იბურავენ.

პირობენობენ (პირსაცმელი) 1. პირამდე სატენე ბოლომდე სატენე. ♢ ტოლჩა. 2. მსუქანი სატენე. — პირსაცმელი და სატენე. მსუქანი სახის ქალი.

პირობენობენ-ი (ენაც.) პირიდან მოცილება, მოშორება. ♢ ნაკლები პ.

პირობენობენ-ი ვისაც პირი ნაფიცარი აქვს

პრაბტნი [ლად.] პაპასეულის თემისა; საფუძლით აღიარება. *პ. მოიპოვა.*

პრაბჭარაშვილი [ლად.-ხევს.] 1. მარტოდენ გადმოცემული, ზეფრასთის გასაკეთილშობილებლად. *პ. ლეკები.* 2. ვინმე, რაც საფიქრალით პატივისცემით, მოწიწებით სარგებლობს, ღირსად გაფრთვილებული, საფრთხილოდ ცნობილი. *პ. მოიწვიალა.* — *პ. ძე.*

პრაბჭარაშვილა [ბერძ.] სტუმართაგან ალერსისმსურველისა და გარდნილების ცრემლების გამოსაცვლელად სუნთქვური სურნელი, ღიტერატურა და სხვ.

პრაბჭარაშვილ-ი პირსახელების ხასიათისა.

პრაბჭი-ი [ფრ] ოფიცერი, რაც ნავსადგური.

პრაბჭაბილ-ი [ფრ.] თან საკარებელად მარჯვედ ადგილად გადასაკეთი, პატარა. *პ. ხანქვეშ მანქანა.*

პრაბჭატი-ი [ფრ.] აღმოსავლის მატკვრული ან ფოტოგრაფიული გამოსახულება.

პრაბჭატილ-ი პირტყვების ხასიათისა. *პ. მხეცები.* — *პ. მოკაცნა.*

პრაბჭატილ-ი [ფრ.] 1. ძალიან ლამაზად ნაკეთი საკარებელი ნივთები, ჭურჭელი და სხვ. 2. ასამაღლებელი ფიქალის ფირფიტა.

პრაბჭატილ-ი [ფრ.] ასამაღლებელი ფიქალის ფირფიტა.

პრაბჭატილ-ი [ფრ.] 1. ძალიან ლამაზად ნაკეთი საკარებელი ნივთები და ჭურჭელი

პრაქტიკა [ბერძ.] 1. ადამიანთა მოქმედება, რომლითაც ისინი ზემოქმედებენ ირგვლივ მყარსა და გარდამქმნან მას. თეორია და პ. 2. თეორიული ცოდნის გამოყენება და საქმეში განხორციელება. როგორც სასწავლო პროცესის შემადგენელი ნაწილი. *სტუდენტების სასაფრანგეთო პ.* — *პედაგოგიური პ.* 3. გამოცდილება, დახელოვნება რამე საქმიანობაში. *პ. ნაკლები ჰქონდა.*

პრაქტიკანტი ი. პრაქტიკასთან დაკავშირებული. *პ. საქმიანობა.* // პ. მედიდურობა. 2. საცოდაობა. *პრაქტიკანტი უნარიანი, საქმიანი, გამოცდილი.* პ. ადამიანი.

პრაქტიკარობა-ი, პრაქტიკარობა-ი (ხაზგ.) იხ. მცნ.-ში.

პრაქტიკოსი [ლათ.-იდან] 1. ზოგი რესპუბლიკური სახელმწიფოს მეთაური. *პაფრანგეთის პ.* 2. ზოგი დიდი დაწესებულების, ორგანიზაციის ხელმძღვანელი. *მეცნიერებათა აკადემიის პ.* — *ფეხბურთის ნაკრების მწვრთნელი პ.*

პრაქტიციტი-ი [ლათ.] 1. ექიმის, თათბირის, ჟრიანტის ხელმძღვანელი ორგანო. 2. რომელიმე ორგანიზაციის, დაწესებულების პრეკვიული ხელმძღვანელი ორგანო. *სტრ.კ უმაღლესი პალატის პ.* — *მეცნიერებათა აკადემიის პ.*

პრაქტიკუმ-ი [გერმ.] გასაგები საჭიროების დასახმის ცნობარი.

პრაქსია [ლათ.] 1. ფილოსოფ ან ნივთიერი ჯილდო რაიმე წარმატებისათვის, დამსახურებისათვის. *ლენინური პ.* — *პ. კონკურსში გამარჯვებისათვის.* 2. შემთხვევითობით დამატებითი ფულადი ანაზღაურება სპორტსმენთა შორის გადასარბენებისთვის.

პრაქსეპა [ფრ.] პირველი წარმოდგენა თეატრალური პიესისა.

პრაქტიკა-მოწინააღმდეგი [ფრ.] მთავრობის მეთაური.

პრაქტიკული-ი პირებით დაკვალიფიცირება.

პრაქტიკული-ი [ლათ.] რაიმე ორგანოში ან ნივთიერება, მთხზველები მეწერილი გამოკვლევისათვის, წერილობითისათვის და სხვ. *ქიმიური პ. — პ. მეფიციონი პ.*

პრაქტიკა [ლათ.] იხ. წერილი.

პრაქტიკა [ფრ.] პერიოდული გამოცემათა (ჟურნალ-გაზეთების) ერთობლიობა. *საჭიროა პ. — პრესის მუშაკები. — პრესის გამოშვებული.*

პრაქტიკული [ინგ.] ოფიციალური პირის ან მოღვაწის (მოღვაწეთა) საუბარი პრესის წარმომადგენლებთან რაიმე საზოგადოებრივ-პოლიტიკური საკითხებზე.

პრაქტიკი-ი [ფრ.] (წიგნ.) გაკეთება, ავტორობა, წერილი. პ. *ნოველა.* — *პრესკონფერენციის პრაქტიკები.*

პრაქტიკული-ი [ლათ.] რაიმე უფლების მამთვრებელი. *მხოლოდ ზემოთქმის პ.*

პრაქტიკული [ლათ.] 1. რისამე მოპოვებისაკენ სწრაფვა, რაიმეზე თავისი უფლების გამოცხადება. *დიპლომატიური პ. აქეს.* 2. უკმაყოფილების გამოხატვა, საჩივარი, პრეტენზია. *პ წაუყენა.* 3. (სპორ.) გადაწარმებული წარმოდგენა თავის თაკზე. *დიდი პრეტენზიები აქეს.*

პრაქტიზირება-ი პრეტენზიის გამოხატვილი. *პ. ქონა.*

პრეზიზი-ი [ლათ.] (ტრამატ.) იგივეა, რაც თავსართი.

პრეზიდენტი-ი [ლათ.] შემოსული, რომელიც წარმოადგენს ნაშუამს ან გამარჯვების შემდეგდროინდელი მსგავსი შემთხვევისათვის.

პრაზნიკ-ი იხ. პრეზნიკ.

პრაზნიკობა ხელის პრეზნიკის მოქმედება.

პრაკი-ი 1. ფეხსაცმელი, ლაპლაპა, ბრწყინვა, ბზინვა. *პრკის პ.* 2. ბრილიანი, ბეზვაში (ფეიერვერკის).

პრაკტიკა (პრაკტიკი) რასაც პრაკტიკი გააქეს, — მოეცალაკეს, მოეცალე პ. ლილეში. — პ. *პაჭკაცი.*

პრაკტიკა *გრძივე. პრაკტიკი გააქეს სარკე პ. ! ფეხები პ. ∈ ზედ. მოპრაკიკე.*

პრაკტიკობა [ლათ.] განსაკუთრებული უფლება, შეღავათი, უპირატესობა. *წოდებანი პ. — პ. აქეს. — პრაკტიკების სარგებლობა.*

პრაკტიკობა-ი 1. ვინე პრაკტიკების სარგებლობს. პ. *კლასი.* 2. რაც პრაკტიკების ატრიბუტი. პ. *მედიმარეობა.*

პრაზნ-ი (ფრ.) ჯილდო შეჯიბრებაში გამარჯვებისათვის.

პრაზნა [ბერძ.] 1. მრავალწახნაგა სხეული, რომლის ორი ერთნაირების პარალელური და ტოლი წახნაგი (ფუძე) მრავალკუთხედებია, ხოლო დანარჩენი წახნაგები (გვერდები) — პარალელოგრამებია. 2. ხიდი ფორმის გამქვრეობილი სხეული, რომელშიც სხვადასხვა გადაადგილება და ბრუნვა შეიძლება ერთნაირად ეფრინდეს ატმოსფეროში.

პრაზნიკი-ი [ლათ.] 1. პარალელოგრამი; გაწუთაირებული, ჩამორჩენილი. *პ. მეურნეობა.* — *პ. ახორციელება.* 2. მარტივი: ტლანქი, მოუხეშავი. *პ. მოქმედება.*

პრიზნა-ი [გერმ., ლათ.-იდან] დასაცავად ერთ-პანში — სამეფო სახლის წევრის ან მთავრის ტატული.

პრიზნა-ი [ფრ.] დასაცავი ერთ-პანში — სამეფო სახლის წევრი ქალის ტიტული.

პრიზნა-ი [ლათ.-იდან] 1. რომელიმე თეორიის, მოძღვრების, შეხედულების, ამოსაცავი დებულება, სახელმძღვანელო იდეა. *სოციალიზმის პრინციპია — ათანაერეულობა მისი შესაძლებლობის მიხედვით, ათანაერეულ — მისი შრომის მიხედვითო.* 2. მოქმედების, ქცევის მიზანადი წესი, რწმენა; თვალსაზრისი. *მტკიცე პრინციპით ხელმძღვანელობს თავის საქმიანობაში.*

პრინციპულ-ი 1. პრინციპიდან გამომდინარე. პრინციპზე დამყარებული. *პ. კამათი.* — *პ. საკითხი.* 2. პრინციპების დამცველი, პრინციპების განუხრელად შემხრულებელი. *პ. ადამიანი.*

პრინციპიზმი [გერმ.] *განკვეთილი პრინციპების შესაბამისად მოქცევა.*

პრინციპიზმი-ი [გერმ.] პირველობა რისამე ვინ-მოწესებაში, გამოგონებაში, რაიმე იდეის ჩამოყალიბებაში.

პრიზმა-ი [რუს.] (რედაქციამდე.) იხ. ბოკაჟელი.

პრიკ (პრკოსა) იხ. პრკ.

პრიმაკია [ბერძ.] რიგი თეორიული ან პრაქტიკული საკითხი, რომელიც საჭიროებს გარკვევას, შესწავლას, ბაღწევა აღწერას პრობლემები. — *საერთაშორისო პრობლემები.* — *პრობლემების გადაჭრა.*

პრობლემატიკა (ფიგ.ნ.) პრობლემათა ერთობლიობა.

პრობლემატიკ-ი (ფიგ.ნ.) რაც პრობლემას წარმოადგენს. — შესაძლებელი, საეარაუდო. 2. ნაკლებად სარწმენო, საეჭვო.

პროგრესი [ბერძ.] გარკვეულ მონაცემებზე დამყარებით რაიმე მოვლენის, პროცესის განვითარებაში მოსალოდნელ ცვლილებათა წინასწარ განჭვრეტა. წინასწარმეტყველება. *ამინდის პ.*

პროგნოზი [ბერძ.] 1. მიმაცავი მეშაობის მოქმედების გეგმა. *პპოქრეული პ.* — *საბრძოლო პ.* 2. დელეგაციებისა, რომელშიც ცალკეულია პალტიტური საჭიროს, ორგანიზაციის ან ცალკეული საზოგადო მოღვაწის მსოფლიოდანისთვის საფეიერი, ძირითადი ამოცანები და მიზნები. *საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის პ. საბრძოლო პროგნოზი პ. 4. ინ ნოსრების, ნაწარმოებთა ერთობლიობა, რომელიც სრულდება კონცერტზე. ცირკში და სხვ. სპექტაკლის მოქმედ პირთა და მის მოთამაშეთა მონაწილეთა სია. 5. რადიოს, ტელეფონის გადაცემათა შემადგენლობა. 6. მოქმედების გეგმა, ფაქტებისა, რომელიც ატმოსფერულ უნდა შესარულოს მანქანამ, ჩარხმა, დანადგარმა და მისი.*

პროგნოზი-ი [ლათ.] წინსულა, აღსულობა. *მეცნიერების პ.*

პროგნოზისა [ლათ.]. (მათემ.) გარკვეული წესით შრარ რიცხვთა მრ ერთობა. *არითმეტიკული პ. — გეომეტრიული პ.*

პროგნოზირება-ი პროგრესის ხელის შეწერვა, — მიწნავა. პ. *კლასი.* — პ. *პროდუქტი.* — *კაეთპროდუქის პ. წაწილი.*

პროდუქტი-ი [ლათ.] 1. საგანი, ნივთიერება, რომელიც მიღებულია ადამიანის შრომის შედეგად. *ნაკლოვანის გასწორება — პროდუქტები. — რძის პროდუქტები. პ. ფერმა. რისამე შედეგი, ნაყოფი.*

პროდუქტივიზმი პროდუქტის მოხეშება, — ნაყოფიერი. პ. *საქონელი.*

პროდუქტიული [ლათ.] 1. (ეკონ.) ფასეულობა. 2. გარკვეული ღირებული ნაკოდენობის პროდუქციის (ხორცის, რძის, ქერქლის...) მოეციის სახელი. *მეცხოველეობის პ. — ფრთხეულის პ.*

პროდუქცია [ლათ.] 1. წარმოების პროდუქტების ერთობლიობა ან წარმოების ცალკეული პროდუქტი. *ბაღალი ხარისხის პ. 2. ბაღაკ. ადამიანის შემოქმედების ნაყოფი. სამეცნიერო პ.*

პროეკტი-ი [ლათ.-იდან] 1. რისამე ასაკებად ფიზმეტეხული გეგმა. *თეატრის პ. — პიდის პ. 2. რაიმე ღონისძიების წინასწარი, საეარაუდო ტექნიკი. რეზოლუციის პ.*

პროეციის [ლათ.] 1. (ბ.) ფილაქარეს (ან მსხვილ კალტურულ ცენტრს) დაშორებული დასახლებული ადგილი, ეკუთვ მხარე. 2. აღმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეული ზოგიერთ სახელმწიფოში.

პროვინციალიზმი (ბ.) 1. იგივეა, რაც ლაქტიკაში. 2. (უსაკუთ.) ჩამორჩენილობა, შეზღუდულობა.

პროვინციელ-ი (ბ.) 1. პროვინციის მცხოვრები.

პროვინციელ-ი (ბ.) 1. პროვინციის ან პროვინციელის დამსახასიათებელი, — კუთხური. 2. რაც პროვინციას ახასიათებს. პ. *სტანდარტი. პ. ქალაქი.*

პროვისანტი-ი [ლათ.] პოლიციის ფარული აგენტი, რომელიც შეპარული რევოლუციურ ორგანიზაციაში პროვოკაციის მოსახდენად.

პროვოკაცია [ლათ.] გამეცნილი საქციელი, ენობე ნაკეთები ისეთი მოქმედებისათვის, რასაც მიაეცია მისთვის მძიმე შედეგები. *პროვოკაციაზე არ წამოეგო.*

პროვოკაციონ-ი პროვოკაციის ხასიათისა.

პროზა [ლათ.] თხზობითი მხატვრული გაეცულასი ლიტერატურა (რომანები, მოთხრობები და მთხ.). *ქართული პ.*

პროზაიკოს-ი მწერალი, რომელიც მოთხრობებს, რომანებს და მისთ. წერს.

პროზაული-ი პროზის ხასიათისა. *პ. ნაწარმოები.*

პროთპა-ი [ბერძ.] სხეულის ხელოვნური ნაწილი (ფეხი, ხელი, კბილი...). რომელიც გაკეთებული აქეთ დაკარგული სათანადო ბუნებრივი ნაწილის ნაცვლად.

პროლეტკულტი [ლათ.] პოლიტიკური ხასიათის საგანგაშო ფურცელი, მოწოდება (ჩეკულებრივ არაფერდიდური).

პროცესუალური საბელმწიფო ორგანო, რომელიც თვალყურს ადევნებს კანონიერების დაცვას და პასუხისგებაში აძეულს კანონის დარღვევეებ.

პროკურორ-ი (ფრ.) თანამდებობის პირი, რომელიც თვალყურს ადევნებს კანონის ზუსტად შესრულებას, აგრეთვე გამოეის სახელმწიფო პროცესებად სასამართლო პროცესზე *რესპუბლიკის პ.*

პროლეტკატი-ი [ლათ.] კაპიტალისტურ საზოგადოებაში — დაქირავებული მუშა, რომელსაც საწარმოო საშეალებები არ გააჩნია. *პროლეტკატები ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!*

პროლეტკატი-ი [გერმ., ლათ.-იდან] კაპიტალისტურ საზოგადოებაში — ეკსპლუატირებული კლასი, რომელსაც საწარმოო საშეალებები არ გააჩნია.

პროლეტკულტი-ი პროლეტკატის, პროლეტარიატის დამსახასიათებელი, პროლეტარიატის ინტერესებიდან გამომდინარე. პ. *ანტაგონისტური.* — პ. *რევოლუციონერი.*

პროლოგ-ი [ბერძ.] ლიტერატურული ნაწარმოების შესავალი ნაწილი. *რომანის პ.*

პროპაგანდა [ლათ.] რაიმე იდეის, მოძღვრების, ცოდნის გავრცელება და ღრმა ახსნა-განმარტება. *პარტიული პ.*

პროპაგანდისტ-ი პირი, რომელიც რისამე პროპაგანდას ეწევა.

პროპაგანდისტ-ი პროპაგანდის ხასიათის მქონე, პროპაგანდისათვის განკუთვნილი. პ. *მუშაობა.*

პროპელერ-ი [ინგ.] საპაერო ხრახნი, რომელიც მოძრაობაში მოაყვეს თვითმფრინავი.

პროპორცია [ლათ.] 1. განკეეული თანაფარდობა ნაწილების შორის. 2. (მათემ.) ორი შეფარდების ტოლობა. *არითმეტიკული პ.*

პროპორციონ-ი ერთმანეთთან სწორად შეფარდეული ნაწილების მქონე. პ. *აგებულება.*

პროსპექტორ-ი [ფრ.] სარკვევიანი ხელსაწყო, რომლის გამოსაცდა ძლიერი შეკის კონუს განკეეული მიმართულებით.

პროსტატორ-ი [ლათ.] რეკტორის მოადგილე.

პროსტასტა-ი [ლათ.] 1. ქალაქის სწორი და განერი ქუჩა. — ვაეშილი. *რიგაკეული პ. (თბილისი-ში).* 2. ნაშრომის, სახელმძღვანელოს დაწერილებითი გეგმა.

პროსტიტუტი [ლათ.] ქალების მოურ საკუთარი სხეულით ვაჭრობა, — მეძავობა.

პროტაჟი-ი [გერმ.] რაიმე მოეელინაღდი უარყოფითი დამოკიდებულების, უკმაყოფილების ენერგიული გამხატვა. პ. *განაცხადა.*

პროტესტი [ლათ.] გაელენისაკენ პირის მიერ ვინმესთვის უკანონოდ აღმოჩენილი დახმარება, მფარველობა. პ. *გაეწია.*

პროტესტ-ი პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ფუძეებისა; ნიშნავს: 1) პროტესტულს. მაგ., პროტესტანტიზმი, პროტესტანტული. 2) პროტესტაციონერს. მაგ., პროტესტანტი, პროტესტიზელი.

პროტესტი [ლათ.] ადამიანის ძირითადი საქმიანობა, სპეციალობა. *რთული პროპორციონ პ. — ეკონომიკის პ. — პროფესიული პ. პირობა.*

პროტესტიონერ-ი ადამიანი, რომელმაც რაიმე საქმიანობა თავის ფუძედ პროფესიად გაიხადა. პ. *და მოეყვარული ავტომძღოლები.*

პროტესტიონერ-ი პროფესიასთან დაკავშირებული, პროფესიიდან გამომდინარე, პროფესიის დამსახასიათებელი. პ. *ინტერესები.* — პ. *დაავადება.* — პ. *დაავადება.* ♦ *პროფესიული კავშირები* — მასობრივი ორგანიზაციები, რომელიც აერთიანებს ერთი პროფესიის ან ერთი წარმოებაში მომუშავე პირებს.

პროფესორ-ი [ლათ.] უმაღლესი სკოლის მასწავლებლის უმაღლესი სამეცნიერო წოდებულება.

პროფილ-ი (ფრ.) 1. სახის (ან რაიმე საგნის) განსაკუთრება გეერილობა. *სახის ლამაზი პ. — პროფილით გადაეეული სურათი.* 2. რისამე ჭრილი. *გზის პ.* 3. (ჭიპ.) საქმიანობის მიმართულება, სასიათი. *ქარხნის პ.*

პროფილაქტიკა [ბერძ.] ღონისძიებანი, რომელთა მიზანია რაიმე დაავადების თავიდან აეილება. ||

გასაფრთხილებელი ზომები დაზიანებისაგან, გაფუჭებისაგან რისამე დასაცავად. *აქტიური ბიბლიოთეკების J.*

ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲐᲜᲘᲖᲐᲪᲘᲐ-ი პროფილაქტიკასთან დაკავშირებული. — გაფრთხილებითი, დაცვითი. *სამკურნალო J. კაბინეტი. — J. მეთოდები. — J. რემონტი.*

ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲐᲜᲣᲚᲘ-ი პროფესიული კავშირი. *პროფკავშირის წევრი.*

ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲐᲜᲣᲚᲘ-ᲞᲠᲝᲤᲡᲐᲘᲣᲖᲘ პროფკავშირთან დაკავშირებული, პროფკავშირის ხასიათისა. *J. აქტივი. — J. ორგანიზაცია.*

ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲐᲜᲘᲖᲛᲘ-ი პროფკავშირული კომიტეტი.

ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲐᲜᲘᲖᲐᲪᲘᲐ-ი პროფესიულ-ტექნიკური. *J. სასწავლებელი.*

ᲐᲛᲘ-ი (საპ.) დიდი, სქელი და გადმობრუნებული ტუჩი.

ᲐᲛᲘᲜᲐ-ი (ეკლ.) კოცონი.

ᲐᲛᲘᲡᲔᲠᲕᲐ [ფრ.] 1. რისამე შესასრულებლად, განსახილველად საჭირო მოქმედებათა, ღონისძიებათა თანამიმდევრობა. *აქტის შედგენის J. 2.* ეკიპის მიერ მკურნალობის მიზნით დანიშნული ღონისძიება (აბაზანა, მასაჟი და მისთ.).

ᲐᲛᲘᲡᲔᲜᲘ-ი [ლათ.] 1. რაიმე რიცხვის ერთი მეასედი ნაწილი, მისი ნიშანია %. *რისამე რაოდენობა, გამოთვლილი მეასედი ნაწილებით. გეგმა 103 პროცენტით შესრულდა. 2.* იგივე, რაც *სარგებელი* (მნიშვ. 1).

ᲐᲛᲘᲡᲔᲜᲢᲘᲡ-ი 1. პროცენტებით (მნიშვ. 1) გამოხატული. 2. პროცენტის (მნიშვ. 2) მოქმედი. *J. ანაბარი. — J. ვნება.*

ᲐᲛᲘᲡᲔᲜᲢᲔᲑᲘᲐ-ი პროცენტებით გამოხატული. *J. წილობრივი მონაწილეობა. — პროცენტების მიხედვით.*

ᲐᲛᲘᲡᲘᲐ-ი [ლათ.] 1. რაიმე მოცულობა თანამედროვეთა მონაწილეობა, რისამე განუთარების გზა. *ტექნოლოგიური J. — ხელსაწყოს J. 2. დაავადების მიმდინარეობა. ანთებითი J. 3. სასამართლოში საქმის გარჩევა. სისხლის სამართლის J. — პროცესზე დასწრებული მოწვევები.*

ᲐᲛᲘᲡᲘᲐ [ლათ.] მრავალფეროვანი ხალხის სული რისამე აღსანიშნავად. *საბჭოთა კავშირის J. — საზეიმო J.*

ᲐᲛᲘᲡᲘᲜᲔ-ი სწრაფად ტრიალი. *ქუსლების J.*

ᲐᲛᲘᲡᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *გრძედ.* პრინციპით მოძრაობას, — ბრუნავს, ბზრიალებს. *აბატაზრდები პროფილაქტიკურ, ექსპედიციურ*

ᲐᲛᲘᲡᲘᲜᲔ-ის ზმირი პროფილი.

ᲐᲛᲙᲔᲜᲔ-ის *გრძედ.* ბრტყელი.

ᲐᲛᲜᲔᲖᲘᲐ (საპ.) პრანჭვის (ტუჩების); ჭუტავის (თვალების). ◇ *ზედ. პრუწია.*

ᲐᲛᲝᲒᲘᲐ (საპ.) ხალხი **ᲐᲛᲝᲬᲧᲔᲑᲡ** ზმირე მოქმედებისა. *ტყეების J.*

ᲐᲛᲝᲔᲜᲔ-ი იხ. წრუპნელი.

ᲐᲛᲝᲜᲔ-ს *გრძედ.* იფიცება, რაც *ბედნიერ.*

ᲐᲛᲝᲜᲘ-ს იხ. *გაკეტილი.*

ᲐᲛᲡᲒᲔᲠᲘᲡᲢᲘ მწერალი, რომელიც პუბლიცისტურ წერილებს წერს.

ᲐᲛᲡᲔᲠᲘᲡᲢᲘᲙᲐ [ბერძნ. ლათ.-იდან] *საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ხასიათის ლიტერატურა თანამედროვე აქტუალურ საკითხებზე.*

ᲐᲛᲡᲔᲠᲘᲡᲢᲘᲙᲘ-ი პუბლიცისტიკის ხასიათისა, პუბლიცისტიკასთან დაკავშირებული. *J. წერილები.*

ᲐᲛᲡᲔ-ი [ფრ.] წმინდა, რბილი და სურნელოვანი ეზენილი; იყენებენ პიგიენური და კოსმეტიკური მიზნით. *J. წამალი.*

ᲐᲛᲡᲔ-ი [ლათ.] იგივე, რაც *მაჯისცემა.*

ᲐᲛᲡᲔᲚᲘ (პუმპულასი) იგივე, რაც *დასტამბი.*

ᲐᲛᲡᲔᲜᲔᲑᲐ (პუმპულასი) (ეკონ.) იგივე, რაც *ფუნქცია.*

ᲐᲛᲣᲚᲐ-ი [ლათ.] 1. რაზესთის გაწყვეტილი ადგილი სათვალთვალო *J. — შესარჩევი J. ‖ ადგილი,* სადგომი, რომელიც მოწყობილია რაიმე საქმიანობისათვის. *ტყეულობით სალაშაროო J. — საველიო J.* 2. *რაიმე ღელეების, ტყეტების პატარა ნაწილი,* რომელიც გამოყოფილია ნორჩით ან ხმოთი. *შეთავსების წესი §§ 2-5 J. ‖* დასახლებული პუნქტი — *ქალაქი, სოფელი, დაბა და მისთ.*

ᲐᲛᲣᲚᲐᲜᲔᲡᲐ-ი [ფრ.] ზედმეწყვნით წესიერი რისამე შესრულებაში. *J. ადამიანი. პუნქტუალურად — ზუსტად, წესიერად.*

ᲐᲛᲤᲘᲗᲔᲐᲢᲠᲘ [ბერძ.] (გრამატ.) სასვენ ნიშანთა სახარება.

ᲐᲜᲐ-ი 1. ადამიანის საკუთრების პრიდეტები, რომელსაც ხორბლეულის ფქვილისაგან აცხობენ. *თორნის J. — თეფთრი J. — პურის ნატეხი. 2.* მეტაფორ. *რომელის მარცვლის ფქვილისაგანაც აცხობენ ამ საკვებს, — ხორბალი (მნიშვ. 1). პურის ფაფა. — პურის წყა. — პურის ლეწვა. 3. ამ მეთვარის მარცვალი, — ხორბალი (მნიშვ. 2). კოლმეურნეობას წელს J. ბეური მოუვიდა. —J. ბეღელში შეინახეს. — J. დაფქვეს. ‖ პურის ჭამა — საჭმელის ჭამა (საღილზე, ვახშმზე და მისთ.). პური მხა — იგივე, რაც მხა. პური მოიფიქრა — იგივე, რაც მოიფიქრა. პურს გატეხს* (საპ.) — *პურს, საჭმელს ვინმესთან ერთად შეჭამს. მეგობრები უერთმანეთოდ პურსაც არ გატეხდნენ. პურის ღმობა — პურის ფქვილისაგან მოზელილი ცომი (წერ. პურისცომი).*

ᲐᲜᲐᲖ-ი ჩასაბნელებაში გაფენილი, — *სტუმართა მოფარე. პურადმა კაცმა ქალიც კაცს სამი გადრეზინა ავლიპაო.*

ᲐᲜᲐᲖᲘᲡ-ს *გრძედ.* პურადობას იჩენს. *მატონი J., ვაი ყმებიის ბრალიო.*

ᲐᲜᲐᲖᲘᲡᲘᲐ პურადის თვისება.

ᲐᲜᲐᲖᲘᲡᲘ-ი, **ᲐᲜᲐᲖᲘᲡᲘᲐ** (პურადისასი) *ტიწი* (ჩასპინძლობაში). *არასტუმართმოყვარე. J. კაცისა მარილი მეტი ნაჭამი.*

ᲐᲜᲐᲖᲘᲡᲘᲠᲘᲐ პურადვირის თვისება. *ვინც მწარე ლეკა პურად გაჭამა, პურადვირობას ნუ უმრთო.*

ᲐᲜᲐᲖᲣᲠᲔ-ი მარცვლეული მცენარეები, რომლებსაც პურად იყენებენ, პურეული თესვა.

ᲐᲜᲐᲘᲜᲔ-ი 1. პირით (მნიშვ. 2) მდებარე. *J. ადგილები. 2. პირით (მნიშვ. 3), ხორბლით, მარცვლით საცხე (ასპინძა. პურადკაცები). J. ძნა. — J. ქვაბი.*

ᲐᲜᲐᲘᲜᲐᲜᲐᲡᲘᲐ 1. პურის ჭინაო. 2. უმეშაობულიანობა. *ვინის J.*

ᲐᲜᲐᲘᲜᲘᲜᲔ-ი ხაში (პურის გასაფუებელი).

ᲐᲜᲐᲙᲐᲠᲘᲜᲔ-ი სტუმრისათვის მირთმეული საჭმელ-სასმელი; სტუმრობა; სტუმრის გეღეზედან დახედვა. *J. გათმობა. — პურმარილზე მთლეწა. — J. ქუაზე დადე, გათელი და წინ დაგხედებაო. — პურმარილის დაწყება ქუაზე ეფიქრა.*

ᲐᲜᲐᲙᲐᲠᲘᲜᲘᲡ-ი ვინ პურმარილით შეხვედრა იცის, — *სტუმართმოყვარე, ხელგაშლილი. J. კაცი.*

ᲐᲜᲐᲚᲘ-ი [ლათ.] ოფეთა, რაც *მაჯისცემა.*

ᲐᲜᲐᲚᲘᲖᲘ (პუმპულასი) ოფეთა, რაც *დასტამბი.*

ᲐᲜᲐᲚᲘᲜᲘ (პუმპულასი) (ეკონ.) იგივე, რაც *ფუნქცია.*

ᲐᲜᲐᲛᲐ-ი [ლათ.] ოფეთა, რაც *მაჯისცემა.*

ᲐᲜᲐᲛᲐᲚᲔᲜᲘ-ი სალაპ ან რაშე ცოტა პურია (ასპარავ. პურნანი). *J. ძნა.*

ᲐᲜᲐᲛᲐ-ს *გრძედ.* პურობაში მონაწილეობს, — ნადიმობს. *ქალები და კაცები ერთად პურობდენ.*

ᲐᲜᲐᲛᲐᲚᲐ პურის ჭამა, — ნადიმი, ლხინი, ქეიფი.

ᲐᲜᲐᲛᲝ-ი იგივე, რაც *ბეურეული.*

ᲐᲜᲐᲛᲣᲜᲔ-ი იგივე, რაც *ბეურეული.*

ᲐᲜᲐᲜᲔᲑᲘᲜᲔ-ი ეძახა პური, საჭიელი არ უქნიაო. *J. წკეპლა. — J. ირო.*

ᲐᲜᲐ-ᲞᲐᲜᲐᲜᲔᲑᲘᲜᲔ-ი პური და ფუნთუშეული. *პურ-ფუნთუშეულის ნაწარმოი.*

ᲐᲜᲐ-ᲧᲐᲜᲘᲜᲘ (პურ-ღუნინისა) პური და ღუნინ; საუბრეულ-სასმელი: *პურმარილი. სოფელი პურ-ღუნინით ეგებებოდა დელეგაციას.*

ᲐᲜᲐᲡᲐᲛᲐ-ი *პურაბური, ბუნჭი.*

ᲐᲜᲐᲡᲔᲚᲘᲡᲐ პურშეულის თვისება.

ᲐᲜᲐᲡᲘᲜᲔᲚᲔ-ი *ფაფა პურის ჩაყრილი. J. ჭაჭანაწყი.*

ᲐᲜᲐᲡᲜᲘ-ი (საპ.) *იხ. ფურთხი.*

ᲐᲜᲐᲡᲣᲚᲘ (საპ.) *ᲐᲠ ᲣᲜᲓᲐ ᲛᲔ ᲞᲣᲠᲘ ᲛᲘᲛᲔᲪᲔᲛᲘᲜᲔᲑᲘᲐ*

ᲐᲜᲐᲤᲔᲚᲘ (ეკლ.) *სახელი პუტკაცს ზმირე მოეწონებია*

ᲐᲜᲐᲪᲐᲪᲘ (პუტკუნასი) (საპ.) *მსუქანი, ფუნჩულა. J. ბიჭები. — J. ბეღები.*

ᲐᲜᲔᲜᲔ-ი (ეკლ.) *ჩურჩული, ბუტბუტი.*

ᲐᲜᲔᲜᲔᲑᲐ-ს *გრძედ.* (ეკლ.) *ჩურჩულებს, ბუტბუტებს.*

ᲐᲜᲘᲜᲘ (პუნკასი) (ეკლ.) *პრანჭია.*

ᲐᲜᲘᲡᲐᲜᲘᲡᲘ-ი (საპ.) *ნაოჭასხეული, ნაოჭებიანი. J. კაბა.*

ᲐᲜᲘᲨᲜᲐ 1. (ძ. და წმიწ.) *სახელი ᲐᲕᲒᲠᲘᲜᲘᲡ ᲖᲛᲘᲡ ᲛᲘᲛᲔᲪᲔᲛᲘᲡᲐ.* 2. *იხ. დასურათება.*

ᲐᲜᲜᲘᲜᲔ-ი (ძ. და წმიწ.) *სახელი ᲐᲕᲒᲠᲘᲜᲘᲡ ᲖᲛᲘᲡ ᲛᲘᲛᲔᲪᲔᲛᲘᲡᲐ.* 2. *იგივეა, რაც ფასურათები. ‖ საპასუხოდ დამშვიდებული. — პატიმარი.*

ᲐᲠᲐᲙᲘᲜ-ი 1. წერილი, მხიარე ფაქტობრივად ლირ. *რომლითაც ხდება მეცნიერის უდაბნო-ტიური განსაზღვრა. წარწერის J. 2.* იგივეა, რაც *უნდაში* (მნიშვ. 2). *ჯაჭის J. 3. ფხა, ბეწვი* (ლობიოს, ცერცვის და მისთ. პარკისა). *4.* იგივეა, რაც *პრეზიდენტი.*

ᲐᲠᲐᲚᲘᲡ (ᲐᲠᲬᲐᲚᲘᲡ) მისადგმელი ხის კოჭი (გვერდაში).

ᲐᲠᲐᲠᲐ-ი იგივეა, რაც *სტერილური.*

ᲐᲠᲐᲡᲔᲠᲘᲝ-ი ᲐᲠᲬᲐᲠᲙᲔᲠᲘᲡ (*სტერილიზების*) მიხედვით, *სანეკასტერილიზაციო ოპერაციათა რაიმე ტექნიკასა. ლექსის J.*

ᲐᲠᲔᲡ-ს *გრძედ.* (ეკლ.) იგივეა, რაც *ჩურჩულს. ◇ ზედ. აჩურჩულს, უჩურჩულს, აწრეპს.*

ᲐᲠᲘᲡᲔᲜ (ეკლ.) *სახელი ᲐᲠᲬᲔᲜᲡ ᲖᲛᲘᲡ ᲛᲘᲛᲔᲪᲔᲛᲘᲡᲐ.*

ქ

ქაჯია-ი (გაკრ.) მსხვილი ტყის (დათვზე საუბრობენ).

ქაკაბა-ი [ფრ.] ქალის მოკლე შუბა ტანსაცმელი.

ქალქან**ქ**ა-ი (კუთხ.) იგივეა, რაც მაჭანკალი.

ქანა-ი (ძე და წიკ.) დრო, ხანი. *ქან**ა**ს სრ**ა**ხლა.* — ხოტბის *ქან**ა**ს*. | ჩასაწერ ფაში ფარავდან (ფარაჯას)— რისამე დრო დადგება. *ქან**ა**ს ვეთაური* (წიკ.) — გასული ხანგრძლივი დრო. — დრთოა ეითარება, *ქან**ა**ს ტ**ა**ნალი* — დროის ცვალებადობა, დროთა ბრუნვა. *ქან**ა**ზედ ქან**ა**შედ* (*ქან**ა**ზედ ქან**ა**შედე*) — იმ დროიდან ამ დრომდეც. უსხოვარი დროიდან დღემდე, შედარ. *ქან**ა**ს წ**ე**რა* (ესალ.) — გვიანი წერა. *ადამ**ა**ნს ქან**ა**ს* (საუბ.) — ძველისძველი.

ქანი[2] 1. შავი ჭირი. 2. (საუბ.) უცნური, პირქუში (ადამიანი). *ფ. ვინმეზე!*

ქამოსაწერელ-ი (ქამოსაღწერელისა) (ძვ.) ისტორიული ამბების აღმწერი, — მემატიანე.

ქამირობა ქამის, შავი ჭირის ეპიდემია.

ქამახ-ი (ქამ**ჯ**რახა): ქამ**ჯ**ახს აუწერს (კუთხ.) — საქმეებს აუწერსუხს, გზა-კვალს დაუხვევს.

ქამე-ი ზოგი საეკლესიო ლიტერის (მწუხრის, ცისკრის და სხვ.) კრებული.

ქამი-ი ქარიანი ამინის მეთქვსმეტე ასოს — ჯის სახელწოდება.

ქამი-ი I. მილნაცილი ლერწ რეიზის ზედაპირზე, წარმოშობილი ქარეკის შედეგად. *ფ რ**ა**მდენ ქ**ა**მი, ქარიანი ქვეყანა.* 2. (ქონ.) რ-ტილაკის ბილთერეგის ნაირათ. ქანქ**ა**ლდ**ა**ნ. *ამ ზ**ა**ღარ ქ**ა**მი.* ფ.

ქამან-ს იხ. დაკანკუნებ ⊂ შდრ. აკანკუნებ, ჯ. ნგეა. უკანკვაი.

ქამან**ჩ**არ I. ასაილენის ქანეი. *ჭ ამ ქ**ა**ვ**ა**ხ**ა**ლ**ა**ნ დ**ა**მზ**ა**დებული მწკარე საღებავი. 2. შავი სალ**ა**ტა, ამზადებენ მოლილებული თავშავა ბალახისაგან, რაც მეტიშიე ყრიან წყალსა და ძველ რკინაზედ.

ქამან**ჯ**ელ-ი ქიმიური ელემენტი, *ლითი შავის, პატრასა და წვლის შემადგენლობაში, ატმოსფეროსა და წყლის ზემოდენილობაში, ანიმალებისა და ხეხილის ნაყოფებსა და წვიანობა.*

ქამან**ჯ**ი სახელი ქ ა ნ ჯ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

ქამან**ჯ**ი განკეთი დაფარული. *ფ. ლ**ე**ღარ**ქ**ნი.*

ქამან**ჯ**ი**ან**-ი (ქანგისფერისა) რაც ფერით ქანგს მოგვაგონებს, — წითელფერა. *ფ. ჩ**ო**ხა.*

ქამან**ჯ**ი**ან**ელ-ი რასაც ქანგი აქვს მოყრილები.

ქამან**ჯ**ი**ან**ელ-ი რასაც ქანგი აქვს მოგებული.

ქამან**ჯ**ი**ან**ელ-ი [ფრ.] ქანგარმერიანში მიმუშავე პილიციელი.

ქამან**ჯ**ი**ან**ი [ფრ.] ბეჭედისფერ ქვეყნიში — გასასუთრებული პილიციელი ჯარი რევოლუციურ მოძრაობებთან საბრძოლველად.

ქამან-ი [ფრ.] ხელოვნების რაიმე დარგის ნაწარმოების სახელი, რომელისთვისაც დამახასიათებელია ესა თუ ის სიუჟეტური და სტილისტიკური ნიშნები. *პ**ა**ნკ**ე**ი ფ. — სათავეადასავალო ფ.*

ქამან**ჩ**ი**ან**ი-ი ფანჯრით დაკავშირებული.

ქამან**ჯ**ი**ან**ი, **ქამ**ან-ი (საუბ.) ფაცერი. რაც ზამანზეა.

ქამან**ჩ**ი**ნ**ი [ფრ.] თაიისებური სიტყვებსა ან გამოთქმები, რომლებსაც ხმარობენ რომელიმე პროფესიული ჯგუფის, წრის... წარმომადგენლები.

ქი**ქ**ა-ს იხ. დაკეთებენ.

ქი**ქ**ა**ვ** სახელი ფ ე ნ ე ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ქი**ქ**ა-ი [ფრ.] ბელის გამოშტაველებითი მოძრაობა (რკეულებრივ შეტყეულებისას).

ქი**ნ**ი**ან**ელ**ი**ან**ი ქსანების გამოყენება ლაპარაკის დროს.

ქი**ნ**ი**ნ**-ი [ფრ.] ლითონის პატარა ნიშანი, რომელსაც ატარებენ ზოგი საზოგადოების წევრები, ამლევენ ავორთეც რისამე სახსოვრად ან რაიმე შეჯახრებაში გამარჯვებისათვის. *ეკ**ო**ლ**ე**ის ფ.*

ქი**ჯ**ა-ი წვიმის რამნაირწყეთი ხის ფოთლებზე, — ლეშში.

ქი**ჯ**ი-ი 1. შტო, რომელსაც ფოთლები შერჩენილი აქეს. წკაპილ ფ. 2. (კუთხ.) იგივეა, რაც ჭოკი.

ქი**ჯ**ი-ს გრძედ.: *ჩ**ვ**ენებრ**ე**ვ შრ. ფ ე ე ი ა ნ ე ვ ე ნ* — ფიქიის გამოსცემენ. *ჩიტები ფიქიობენ.*

ქი**ჯ**ი**ან**-ი (კუთხ.) ბრწყინვა, ცისკრობი.

ქი**ლ**ე**ბ**-ი [ფრ.] მაშკარის უსახელო წელზედით ჩაცმები (პიჯაკის, სერთუკის, ფრაკის ქვეშ.).

ქი**ნ**-ი 1. ღილი, უხვეული სერეული, წკადილი. *ტ**ო**ნ**ი**ს მ**ო**ჭ**ა**რა, — ფ. მ**ო**ი**ც**ალა. — პ**ი**რ**ქ**ნ**ე**ული ფ. 2. ჯ**ა**ჯ**ი**რა, ჯ**ი**ნ**ი**ან**ი** ერთი ხის ძირას *გაკ**ე**თ**ე**ბ**ი**ლი, მ**ა**ყრამ წწ**ე**ულების ფ. მ**ა**ქ**ვ**ს.*

ქი**ნ**ი**ან**-ი 1. ჯიუტი, თავისკენა, ჭირვეული. *ფ. კ**ა**ც**ი**ა.* 2. ღ**ე**ჯ**ნ**ებული, ამ**ო**ჭ**ე**ბული. *ფ. წკ**ა**დილ**ე**ბი, ფრ**ო**ნ**ა**ამ**ე**ნ — ჯ**ე**ნტლ**ე**ბ**ი**ს ფ. ერთ**ა**ს და ი**ძ**ახეს *ბ**ა**ლ**ა**ან**ა**ს.*

ქი**ნ**ი**ა**ნ**ო**ბ**-ა გრძედ. ჯიუტობის, ჭირვეულობის. *პატარა მაკ**ე**დ**ო**ნ**ე**თ*ი ფ.

ქი**ნ**ი**ა**ნ**ო**ბ**ა ფინანსის ოფისება.

ქი**ნ**ი**ნ**ა**ვ**ა (ქინქლაღასი) შ**ო**ნ**ი**ური, სისხლსაყ**ო**. *ტ**ა**ლ**ა**ვ**ე**ბ**ი. ფ. პ**ი**რ**ა**ხ**ა**ლ**ე**ბ**ი.*

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ვ**ა სახელი ე ი ნ ე ღ ლ ე ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ვ**-ი ოფისე, რაც ჩინილებან.

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ვ**ა (ქინქლაღასი) იგივეა, რაც ქინქლაღა. *ფ. ქ**ა**ლი. — ფ. კ**ა**ტ**ე**ბ**ი.*

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ვ**ა წერილი წერა, — თქირი.

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ვ**ა-ს გრძედ. წერილად წეიმს, — ცრის. *მ**ო**ყ**ო**ლ**ე** დ**ო**ღ ფ.*

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ვ**ი**ნ**-ი ქინქლაღის შემდეგი. *ფ. ლ**ე**ტ**ე**რ**ე**ბ**ი. — ფ. ლ**ე**ტ**ე**ი.*

ქი**ნ**ი**ნ**ი**ნ**-ი (კუთხ.) შინაური სუსტი არაყი.

ქი**ნ**ი**ნ**-ი 1. ხმაურობა; ყაყანი, ძახილი, ყვირილი. *ბ**ა**ღ**ა**შ**ა** შ**ე**ჭ**ყ**ვ**ე**ტ**ა** ფ. 2. ღრიანცელა ხმიანობა, — ჭიკჭიკი.

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ვ**ა გრძედ. ყიფინი გაუღის, *ჩიტები ფიქ**ი**ნ**ე**ბ**ე**ნ.*

ქი**ნ**ი**ნ**ა-ი ტალიან წერილი. *ფ. ს**ა**მ**ო**ნ**ა**ლ**ი. — ფ. ნ**ა**ც**ა**რ**ი. — ფ. წ**ე**რ**ი**ლ.*

ქი**ნ**ი**ნ**ა-ი [ფრ.] მცოხნავი ცხოველი; აქეს ხუთიან გრძელი კისერი და მაღალი, წერილი ყურებით; ბინადრობს აფრიკაში.

ქი**ნ**ი**ნ**-ი [ფრ.] სავეიალისტია ჯგუფი — კონკურსზე გამოუვენებენ და მისთანებზე პრემიების მისანიჭებლად.

ქი**ნ**ი**ნ**-ს იხ. გაფლეტს.

ქი**ნ**ი**ნ**ა სახელი ქ ლ ე ტ ს, ი ე ლ ი ნ ტ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ქი**ნ**ი**ნ** 1. [Rubus idaeus] ტანმორჩილი ქერკლიანი ბუჩქი ვარდისებრთა ოჯახისა; ისხმის სურნელოვან, მოწითალო ფერის ტკბილ ნაყოფს. 2. ამ მცენარის ნაყოფი. *ყ**ო**ლ**ე**ს მ**ო**ჯ**ა**ნა.*

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ბ**ი**ნ**-ი (ყოლესფერისა) რაც ფერით ყოლეს მოგვაგონებს, — მოწითალო ვარდისფერი.

ქი**ნ**ი**ნ**-ს გრძედ. წვეთ-წვეთად გამოდის სალაშნე (სითხე). *ბ**ა**ღ**ა**ტ**ა**ნ**ი**დან წ ვ ა ლ ი ფ. — შდრ. ფონტანი, ჭაობები, ნაკონი.

ქი**ნ**ი**ნ**ა სახელი ფ ო ნ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ქი**ნ**ი**ნ**-ი 1. იგივეა, რაც ყოველი. 2. იგივეა, რაც ფლანური. 3. იგივეა, რაც ერთული.

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ბ**-ი ფრინველთა ან ადამიანთა ხმაური (უსარაკვესად მხიარული), — ფოთლი, ჭიკჭიკ-ხიხილი. *ეზოში ბავშვების ფ. ისმოდა.*

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ბ**ა-ს გრძედ. ჭრილული გაკაქნა. *ჩიტები ფრ**ი**ნ**ა**ვ**ე**ნ**ე**ბ**ენ.* — ა ბ ა ლ ა ვ ა ზ ნ ე ბ ი ი ფ ი ნ ა ვ ე ნ ე ბ ე ნ.

ქი**ნ**ი**ნ**ა-ი, ყურინელთა გალების ხმა. — ფლეტული. ჭიკჭიკი.

ქი**ნ**ი**ნ**ა-ს გრძედ. ჭრილული გაკაქნა. *ჩიტები ფ**ი**ნ**ა**ქ**ნ**ე**ბ**ენ.*

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ბ**ა თრთოლა, კანკალი *ქალი ფ**ი**ნ**ე**ბ**ით* ა ი ტ ა ნ ა. — ტანში ჭ ი ნ ე ბ ი ს დ ა ს ა ნ ა.

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ბ**-ი ტანში გაჭრილობა. *ს**ა**ა**ვ**ა**დ**ო**ბ**ო ფ. — ს**ი**ნ**ა**ს ფ. — ტ**ო**რ**ა**ნ**ე**ბ**ი**ს ფ**ა**რ**ა**ნ**ა.*

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ბ**ა ტრთოლა, კანკალი *ქალი ფ**ი**ნ**ე**ბ**ით* ა ი ტ ა ნ ა. — ტანში ჭ ი ნ ე ბ ი ს დ ა ს ა ნ ა.

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ბ**-ი ტანში გაჭრილობა. *ს**ა**ა**ვ**ა**დ**ო**ბ**ო ფ. — ს**ი**ნ**ა**ს ფ. — ტ**ო**რ**ა**ნ**ე**ბ**ი**ს ფ**ა**რ**ა**ნ**ა.*

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ბ**ა ტრთოლა, კანკალი *ქალი ფ**ი**ნ**ე**ბ**ით* ა ი ტ ა ნ ა. — ტანში ჭ ი ნ ე ბ ი ს დ ა ს ა ნ ა.

ქი**ნ**ი**ნ**ე**ბ**-ი ტანში გაჭრილობა. *ს**ა**ა**ვ**ა**დ**ო**ბ**ო ფ. — ს**ი**ნ**ა**ს ფ. — ტ**ო**რ**ა**ნ**ე**ბ**ი**ს ფ**ა**რ**ა**ნ**ა.*

ᲦᲚᲐᲕᲜᲐᲒ-ი იგივეა, რაც **ტლაპნაგი**.

ᲦᲚᲐᲜ-ი 1. შავმიწითალო (ფერი). *ტ. ჩოხა.* 2. შავ-თეთრი, მუქი ნაცრისფერი, რუხი. ‖ ზღაპარა. *ოშაში ტ. გარეობდა.*

ᲦᲚᲐᲜᲗᲐᲕᲘᲡᲔᲑᲐ (ტლანთაულებასი) ჭრილა თავლების მჭრელ.

ᲦᲚᲐᲜᲗᲘᲚᲔ-ი ტლილი (ზღაპარა) თმის მჭრელ.

ᲦᲚᲐᲜᲬᲧᲐᲠᲐ (ტლანწყარასი), **ᲦᲚᲐᲜᲬᲧᲐᲠᲘᲚᲔ-ი.** ტლილი (ზღაპარა) წყარის მჭრელ.

ᲦᲚᲐᲞᲐᲜᲔᲚᲔ-ი ტლარუნი, ტლრიალი (ბეური ხაგნისა). *ეკვნების ტ.*

ᲦᲚᲐᲠᲔᲜ-ი 1. ლითონის საგნების ერთმანეთზე მირტყმის ხმა, — ტლრიალი. *დუშების ტ. — ეკვნების ტ.* 2. იგივეა, რაც ტლერა.

ᲦᲚᲐᲠᲔᲜᲐ (ტლარუნასი) იგივეა, რაც ეკვანი.

ᲦᲚᲐᲠᲔᲜᲐᲒ-ს გრდვ. ტლარუნი გააქვს. *ეკვნები ტლარუნებენ.*

ᲦᲚᲐᲜᲗ-ს იხ. გაკლენის.

ᲦᲚᲐᲠᲜ-ს გრდვ საამურ ბეურებს გამოსცემს, საამურად ხმიანობს. *ტ. ფარფური.* — *დარბაზში ტ. ბეთ-ლეემის სიმღერია.* ▫ შდრ. ტლერა, მტლერი.

ᲦᲚᲐᲠᲐ სახელი ტლერს ხმის მოქმედებისა.

ᲦᲚᲐᲠᲔᲚ-ი რაც ხასიათნორად ტლერს. *ტ. პანტი.*

ᲦᲚᲐᲠᲔᲚᲝᲑᲐ საამური ხმიანობა. *საკრავების ტ.— თანამედროვე ტლრიალობის მოთხრობა* (ფიფურ.).

ᲦᲚᲐᲠᲔᲚᲔᲑᲐ სახელი ა ტ ლ ე რ ე ბ ს ხმის მოქმედებისა.

ᲦᲚᲘᲜᲒ-ი (საუბ.) დიდი წვიმტლი, — *ბოტტი.*

ᲦᲚᲘᲚᲔ-ს გრდმ. უხმოდ ზელს, სრესს. ▫ შდრ. *ტლვლემა.*

ᲦᲚᲘᲚᲔᲑᲐ სახელი ტ ლ ე ლ ე მ ს ხმის მოქმედებისა.

ᲦᲚᲘᲜᲐ-ს გრდვ. იგივეა, რაც *ტოლა.*

ᲦᲚᲘᲜᲘᲚᲔ-ი იგივეა, რაც *ტილი. ჩიტების ტ.*

ᲦᲚᲘᲜᲘᲚᲔ-ᲤᲮᲕᲘᲚᲔ-ი ტლინილი (ტვილი) და ჭყვილი. *ფრინველთა ტ.-ტ.*

ᲦᲚᲘᲞᲐᲜᲔᲚᲔ-ი წერილი, ნისლიანი წვიმა.

ᲦᲚᲘᲞᲐᲜᲔᲚᲘᲐᲜ-ი ნისლიან-წვიმიანი, მოღრუბლული და ნამიანი. *ტ. შემოდგომა.*

ᲦᲚᲘᲠᲘᲚᲔ-ი იგივეა, რაც *ტლირუნი.*

ᲦᲚᲘᲠᲘᲚᲔᲑ-ს გრდვ. ტლრიალი გააქვს, — *ტლარუნებს. ტრაილერებენ ზანზალაკები.*

ᲦᲚᲘᲠᲗᲔᲚ-ი 1. ფრინველთა გალობა, — *ტრიკიკი. მერიბლების ტ.* 2. *გადატ.* ტიტინი, ტიტები (ბავშვისა).

ᲦᲚᲘᲠᲗᲔᲚᲔᲑ-ს გრდვ. ტლერტლის ხმას გამოსცემს. ▫ შდრ. *მოტლერტლულ.*

ჩ

ჩა 1. (რისა) კითხვ. ნაცვალს.: იმისთვის ცვლადების მნიშვნელობათა (საგნები, ცნობილები...), გარდა ადამიანისა, — რომელი საგანი, რომელი ცნობილი. *რა მოხდა? — რამ გააკვირვებია აქ მოსული? — ყველა რა აქვს, ბეს რა მოსდევთ. — ქუდზე რა უწერია, პატენტი ქონდათ? 2.* არ. არაერთი. *ჩვენ რა გიჭირს, ჩვენ ეკითხები! — ეიტა რომ დაასკვნეს, რა უშავს? — უნდა წაუყვე, სხვა რა ღმა მაქვს? 3.* რამდენი?, რა რაოდენობისა (ფული)? *რა მიეცი საათში? — რა დაგიჯდა მოგზაურობა? 4.* როგორი? *რა შეუძლებელი ყოფილა? — რა საჭმელი არ ყოფ! 5.* როგორ? *რაგამახარე? — რა კარგია გაზაფხული! 6.* (წინ.). კავშირი: რომ, როდესაც, როგორც კი. *გაიგო რა ეს ამბავი, დაფორთხა. 7.* (საუბ.) ნაწილაკი: გამოხატავს ხაზგასმას. *ჩემთან ერთად წამოდი რა! — პილული მოვიდე რა? ჭ რას გამოე — კაცშია: მთუხთიეს შეხედზე. ფეხები ბრძოლაშია, რას გამოე ოთახი კუპლით ვყო საჯე.*

ჩაბა 1. ნაგებობა, რომლის საშუალებითაც გუშებით გადასვლით მდინარის ან არხის ერთი უნიდან მეორეში, სადაც წყლის დონე განსხვავებულია. 2. მოწყობილობა, რომლის საშუალებითაც ჩაკეტავენ ან მოუდებენ წყალს არხში.

ჩაბან ი ზედა ლიხე.

ჩაბანა ობ. შემორაკეტა.

ჩაბან-ი იგივეა, რაც *როგორც. ჩაგვარად — ოგიდა, რაც როგორ.*

ჩაბინ რაც უნდა, *როგორც უნდა... ჩ. ეთიდეს, ობილად არ ჩაიეკამს.*

ჩაბინება ფოუდეგვარი, ნებისმიერი. *მოძრაობდით ჩ. დროს. — ჩ. წიგნის ზიეჩა შეიძლება.*

ჩაბ რას გამო, რატომ, რასთვის, *ჩ. მარ მოწყვენილი?*

ჩაბნა კავშირი; მიუთითებს მიზეზზე. — *უინაღან, ობიგან არ წვალ ძელა არ დაძარაკუნ, ჩ. მაინი გაზრცელდეო.*

ჩაბნაკა იგივეა, რაც *რადგან.*

ჩაბიელება-ი რაც *რადიუსის .სახით ან რადიუსის მიმართულებით ვრცელდება. — ხმიგისებური. ქალაქის ჩ. დაგეგმვა. რადიალურად — რადიუსების მიმართულებით. ჩ. გარკვეული ტიპები.*

ჩაბიაბარა-ი [ლაო.] 1. დენგრაფული გაოთბების ზიწეობიდების — მილების სისტემა, რომელშიც ცხელი წყალი ან ორთქლი მოძრაობს. 2. აეტომობილის და სხვა მანქანების მაგაზეთის ძრავებში — წყლის გასაგრილებელი ხელსაწყო.

ჩაბიასი [ლაო.] რაიმე სხეულიდან ზომიერად გამოსხივება. *ზომის ჩ.*

ჩაბიასება-ი [ლაო.] (წინ.). გადაწყვეტილები, გადაძვრელი, უკიდურესი. *ჩ. ღონისძიება.*

ჩაბიი [ლაო.] 1. უმეთაური კავშირგამხმელობა მაღალი სიხშირის ელექტრომაგნიტური ტალღების (რადიოტალღების) საშუალებით. 2. ამ გზით ხმის მიმდები და გადამცემი მოწყობილობა. *ჩ. ღიდგეს.*

ჩაბიი პირველი შემადგენელი ნაწილი ისეთი ფუძეებისა; ნიშნავს: 1. *რადიოსთან დაკავშირებულს. მაგ., რადიოიდგება, რადიოიმიღება, რადიოსადგაოა, რადიოგადაცემა. 2. რადიოკავშირებულობა. მაგ., რადიოატეკრება, რადიოიმეორებელობა.*

ჩაბიოაბონენტ-ი ზოგი ეკონომური ელემენტის ატომგულის დაშლასთან დაკავშირებული; თან ახლავს ელემენტარული ნაწილაკების გამოსხივება. *ჩ. ელემენტები. — ჩ. წყვილი. — ჩ. გამოსხივება.*

ჩაბიოაპარატურა რადიოტექნიკის თავისება.

ჩაბიოგაზომვა რადიოს საშუალებით რისამე (სივრცეების, მეტყველების, მუსიკის...) გადაცემა შორ მანძილზე. *რადიოგადაცემათა პრინციპი.*

ჩაბიოკავშირ-ი დენწყვეტილება, პუნქტი, საიდანაც წარმოებს რადიოგადაცემები. *ეროვნული ჩ.*

ჩაბიოინჟინერ-ი *რადიოგადაცემათა მიწყები ასპარატი.*

ჩაბიოკონტაკტ-ი რადიოთი, რადიოტექნიკით დაინტერესებული პირი. *რადიოამოყვარულთა წრე.*

ჩაბიოლაბორანტ-ი ვინც *რადიოგადაცემებს იხმენს.*

ჩაბიოლაბორატორ-ი საფიზიკო, რომელიც *რადიოს საშუალებით გადასცემს და იღებს ბეტრებს .და სხვა სიგნალებს.*

ჩაბიოლოგია *სპეციალურად მოწყობილი შენობა, საიდანაც ანძრევებენ რადიოგადაცემებს.*

ჩაბიოტელეფონ-ი ელექტრომაგნიტური ტალღები, რომლებსაც იყენებენ ბეტრებისა და სიგნალების უშუალოდ გადასაცემად შორ მანძილზე.

ჩაბიოტექნიკა ა. მეცნიერების დარგი, რომელიც სწავლობს მაღალი სიხშირის ელექტრომაგნიტურ რხევებსა და რადიოტალღებს. 2. ტექნიკის დარგი, რომელიც განსაზღვრულებს ამ ტალღათა გამოყენების კავშირგამხმელობაში, ნაეოგაციაში, ტელევიზიაში და სხვ.

ჩაბიოფიზიკა *რადიოასპარაქტრიი აღებული რასამე. ქარხნის ჩ.*

ჩაბიოხმ-ი *რადიოთი ეწობაია გადაეცმა-მიღების სპეციალისტი.*

ჩაბიუპა-ი [ლაო.] 1. სწორი ხაზი, რომელიც აერთებს წერტილის ან სფეროს ზედაპირის რომელიმე წერტილის ცენტრთან. 2. გადატ. (წინ.). რისამე გაკეთებულების ან მოქმედების ახე. *აეოაკიის მოქმედების ჩ. /*

ჩაბე (რაცი) ქართული ანბანის მეჩვიდმეტე ასოს — ჩ-ს სახელწოდება.

ჩაბხა კარის ან ფანჯრის დასაკეტი რკინა, რომელიც გადაეცემება კოჭაზე.

ჩაბხაკ-ის იხ. ჩაკაზაკი.

ჩაბხა 1. ჩის ზედაპირ. *ჩ. Рεεзьмо?* 2. რის შესახებ. რის გამო. *ჩ. ლაპარაკობთ? 3. რატომ, რისთვის, ჩ. მარ შეწუხებენო?*

ჩაბხ-ი 1. ჯარის, ლაშქრის ნაწილი, გარკვეული საბრძოლო ამოცანის შესასრულებლად გამოყოფილი. *მზეკრატია ჩ. — პარტიასთა ჩ. ჩადგმინთა ორგანიზებული ჯგუფი, გუნდი. მეზობლებია ჩ. 2.* პიონერთა რაზმებულის ძირითადი ნაწილი, რომელიც ატრთიანებს ერთ კლასში მოსწავლე პიონერებს. 3. (პიიელ.). ერთეული. კლასზე მცირე და ოცდაზე მსხვილი, — *ტიგი. გარლისპირთა ჩ. — კოლექტივთა ჩ.*

ჩაბხა (ბუ. და წინ.) რაიდენ, რამდენად. *რიგით.*

ჩაბია კავშირი, მიუთითებს მიზანზე. — *იმისათვის, რომ. დედეგაკეთები ეკატალების გვირგვინებით მოვდგნენ, ჩ. პატივი ეცით გმირთა მხსოვნისათვის.*

ჩაბი- პირველი შემადგენელი ნაწილი ისეთი ფუძეებისა; ნიშნავს: *რაიონულს, სარაიონოს. მაგ., რაიკომი, რაიკომკომი, რაიოფიცერი.*

ჩაბიალბაკომ-ი სამაღლო დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი.

ჩაბიბრივ-ი რაიონული კომიტეტი — რაიონის (წინაშე. 2) ხელმძღვანელი პარტიული (კომპეტენტული...) ორგანო. *პარტიის ჩ. — რაი.კომის სწყობა.*

ჩაბიგა იგივეა, რაც *რაბე.*

ჩაბიგ-ი 1. უალრესად პატიოსანი, ქედნეშმორჩილი, დიდსულოვანი ადამიანი (მამაკაცი). *როგორც ნამდვილი რ., ასე იქცეოდა.* 2. (წინაშე.) უმაზარი, ეშმარი, თავდავიწყებით მებრძოლი. *ბალიასთან ერთად ბრძოლით მაბრძოლი. 3.* (ბუ.) მოკვეთილი, სატრფო. *4.* (ისტ.) ფეოდალური წრეების წარმომადგენელი, მამიდან აღმერთული მხედარი.

ჩაბიდიდა რაიონის თვისება, რაიონად ყოფნა.

ჩაბიდეკ-ი რაიონის (წინაშე. 1, 2) შესაფერი, რაიონის ღამახასიათებელი, რაიონულად — *როგორც რაიონს შეეფერის, ჩ. მოიქეა.*

ჩაბიონ-ი [ფრ.] 1. რაიმე ნიშნის მიხედვით გამოყოფილი ადგილი. *სამრეკლოს ჩ. 2.* საპჭოთა კავშირში — მცირე ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეული ოლქის, მხარის, რესპუბლიკის; ადრეული ტიპი ქალაქის მემადგენლობაში. *ჭითელ წყაროს ჩ. — რაიონის ცენტრი. — ქ. თბილისის ოქტომბრის რ.*

ჩაბიონელ-ი რაიონთან (წინაშე 2) დაკავშირებული, რაიონის კუთვნილი, — *სარაიონო. პარტიის ჩ. კომიტეტი. — ჩ. გაზეთი.*

ჩაბისაბჭო დეპუტატების რაიონული საბჭო. *რაიმხატვრის თაემჯდომარე.*

ჩაბისარქმ-ი ბმირად გამოორებული რაკუნის ხმა, — *კაკაკუნი. კოდალას ნისაკარის ჩ.*

ჩაბიხმა[1] [ფრან.] 1. რეაქტიული ძრავას მქონე საჭრნი ასპარატი. *კოსმოსური ჩ. 2.* დენითით დატენილი პილული, რომელიც გასროლის შემდეგ პაერში გამოსცემს სხეულასხვა ფერის სინათლეს; იყენებენ ფეიერვერკებში, სასიგნალოდ და სხვ.. — *შემხეჩა.*

ჩაბიხმა[2] [ფრ.] იგივეა, რაც *ჩოგანი* (წინაშე. 2).

ჩაბიხ კავშირი: 1) იგივეა, რაც *რადგან. ჩ. კაეის ხეზი აიდო, ირემზმა გაქცეკა დაკარა. 2)* როგორც კი, რა დროსაც. *ჩ. ბარიკადებეზე, ღილაკი-ლილი ფეზზეკ.*

ჩაბიჩაბ-ი ეიწროქუჩიანი შეუხედნელი სოფლის ნაწილი. *კლდო მრიყეზე და ღელეის ჩაკირაკი ქაღქეზია. 2.* ხმა, ხმაური. (წყარისა, ნაკადულისა...). *3.* ჭიკჭიკი. გალობა (მგალობელ ფრინველებისა). *4.* ხმის თამაში (სიმღერის დროს). *5.* იგივეა, რაც *ჩაური. ხარისკეთან ჩ.*

ჩაჩაკაბა (ჩაკაკანი) რაც *ჩაკაკაეზე. ჩ. წვიარო.*

■ *ჩ. ხმა.*

რაპარაპა-ს გრძივ. რაკრაკის ხმას გამოსცემს. *წყარო ჩ.* ‖ *ბედუინეთი ჩ.*

რაპატი-ი ნაწყვეტ-ნაწყვეტი ხმა, რომელსაც გამოსცემს მაგალი სავნის ხშირი ცეცხ ასეთისავე სავან-ზე. — *კაკენი. ისმის კარებზე ჩ.*

რაპატობა-ს გრძივ. რაკენის ხმას გამოსცემს. *ხარეულია ჩ.*

რაპი იგივეა, რაც რაპე.

რაპი-ი [Boehmeria nivea] მრავალწლოვანი სართავი მცენარე ჭინჭრისებრთა ოჯახისა; იძლევა მაღალი ღირსების ბოჭკოს.

რაპიდ-ი 1. *ჩა* რაოდენობისა.. *ჩ. ძმა გყავს? 2. ჩა* ბევრი; *ბევრი, ეკ. ჩ. გვიწერეთ? — ჩ. ეიდენით! 3.* რაც უფრო, რამდენადაც. *აუცდენობამას ჩ. დაეწერეთ, უფრო დაგიწერთო. რამდენად — ჩა ზომით; რა რაოდენობით ჩ. ცარმეშენა ეს ამბავი?*

რაპიდობ-ა იგივეა, რაც რაპიდ-ნაირი.

რაპიდობით (რამდენიმეს და რამდენისამე) განუსაზღვრ. ნაცვალსახელი: მეორე რაოდენობის, არაბეური. *ტყიდან ჩ. ცხენოსანი გამოვიდა. — ჩ. ნაბიჯი გადადგა. — ჩ. წვეთ გაეიდა.*

რაპიდობითობა რამდენიმეზე გამრავალებული, არაერთხელ. *ჩ. ეიყავი თქვენთან.*

რაპიდობით მამაკაც. ზა სქესისანი: *იმდენი, როგორც ის (ეს), რაოდ. ოდენობისა. ჩ. ეიძრე მოგლეკვდა, იმდენი გულს ჩამოეთალეთ. — ჩ. თავია, იმდენი ჭკუაა.*

რაპიდობისა-ი 1. რამდენი სახისა. 2. მრავალი სახისა. — *ბეეროანი. ჩ. ადამიანია ქეეყანაზე!*

რაპიდობა 1. რამდენ ჯერობაზე; რამდენზე გამრავლებული. *ჩ. ეიდა კრიში? 2. ბეეროჯერ, მრავალჯერ ჩ. უთხრა, მაკრამ არ იყვირებს!*

რაპიდობამდე იგივეა, რაც რამდენიმეჯერ.

რაპე (*ბოტ.* რამის ღა რამეს, *ნათ.* ჩოსიმე და ჩოშიო, *მიმართ.* რაღმე და რამეც, *მოქმ.* რითიმე და რამითი) განუსაზღვრ. ნაცვალს.: *რაღაც ნივთი, მოულენა, ეხოვილი... ჩ. ზომ არ გაგიგიათ?*

რაპიდობაჯან რამე საშუალებით, *როგორმე. ჩ. მოაბერხე ჩვენისკენ!*

რაპიდიე (ძე და წინ.) რაღაცანაც, ინიციან, *რომ..., იმის გამო რომ...*

რაპიდენიჩ-ი რამისმე მსკავსი, რამე სახისა. *რამდენადაც — იგივეა, რაც რამდენადაც.*

რაპიდენიდე (რამეროგორც) (საუბ.) სხვადასხვა ჩა-ზე. *ჩ. იყიდა.*

რაპიდ ჯ'ანდ (ყუთს.) *იხ. რანჭაინაგ.*

რაპიდ-ი [არას.] (ძე.) სამკითხაო ქუთსა. ‖ *რამდენ ჯერს — რამდენი იმეთხუთვეს.*

რაპიდოდენა (რამოდენანაი) რა სიდიდისა, რა ზომისა, რა დიდი, *როგორი დიდი. ჩ. გაზრდილა! — ჩ. წყალი მოდის!*

რაპანიგაჯ (რამსიგანისა) (საუბ.) რა განიერი, *როგორი განიერი. ჩ. სამანაო!*

რაპანიგარაქ (რამსიგრძისა) (საუბ.) რა გრძელი, *როგორი გრძელი. ეს ჩ. თოკია?*

რაპანიდიდე (საუბ.) რა დიდი, *როგორი დიდი; რამდენენაი. ჩ. ბეეროა? — ჩ. ბეჭი ბ ქამბაღია!*

რაპანიპანაჯ (რამსიისელისა) რა მაღალი, *როგორი მაღალი. ჩ. კოშკია!*

რაპანიდიდე (რამსიიმისიანა) რა მძიმე, *როგორი მძიმე. ჩა ჯეთია!*

რაპანიქაქ (რამსიისქანა) რა სქელი, *როგორი სქელი. ჩ. კაცია!*

რაპანიგიჩ (საუბ.) რა მსხვილი, *როგორ მსხვილი, ჩ. ქლიავია!*

რაპანიჯრაჯ (რამსიღრმისა) რა ღრმა, *როგორ ღრმა ჩ. ჭაა!*

რაპანიორაჯე რა შორს, *როგორ შორს. ჩ. წასულა!*

რაპანიორიდი, რაპანიორიდჯ (საუბ.) რა სიშორიდან, *რა შორიდან. ჩ. ეროვანიდან მწყინს მასთან!*

რაპანა (რამეული) (საუბ.) იგივეა, რაც *რამდენი. დღეი, ნარატიი, სარამდეი.*

რაპანა (წინა.) *რისამე დედააზრი; ძირითადი თეისება, არსი, ბუნება. სიტეალისტური წყობილების ჩ.*

რაპიდენ (წინა.) *როგორ, რამდენად, რაზომ.*

რაპიდენ-ი (წინა.) იგივეა, *ვიცით, რა რამდენი.*

რაპიდენობა 1. *რისამე რიცხვი, სიმრავლე. მოს. წაკლულა ჩ. სულაში. — წიგნებიის ჩ. პიპელითოვკაში.* 2. *ლოგიკური კატეგორია — საგნების, მოვლენების, პროცესების ისეთი ვარდულებაა, რომ. ლის ცნებაც განსაზღვრულ მოხენებამდე არ იწევეს ძირისეულად, თვისებრივ ეცლილებებს, არამედ მხოლოდ ამზადებს მათ. ჩ. გაღადის თეისებრიობამდე.*

რაპიდენობიე-ი იგივეა, რაც *რაოდენობრივი. ჩ. უსიხარბეობა.*

რაპიდენობიე-ი რაოდენობაზე დამყარებული, *რაოდენობის გამოხატველი, — რიცხობრივი. ჩ. მათ წევეზეკაცები.* — *ჩ. ეკლიანები.*

რაპამს (ძე.) *როდესაც.*

რაპარა-ი *იხ. რიგრიგი.*

რაპრეპრენ-ი *იხ. ღრანგალი.*

რაპრიმ იგივეა, *რაც რარიგ.*

რაპრიმ (საუბ.) *რამდენი ხანია. ჩ. მოეედი! — ჩ. გაღეიძეს!*

რაპატაპ-ი მაგარი სხეულების ეარდნის, ეემის, ეროპანეიის მიხეულს ხმა, — ხშირი რახუნი. *ხაპრეის ჩ. ეიეეება. — ქვები ჩამარხეით ტეიოეი. ‖ სიტყვიხ რახარუნი — ეაუბარი, ეთავხილი ლაპარაკი.*

რაპარაპა-ს ეუწრიმასტერით ზედაპირზე ზემძე სხეულის (ქვის, ეტლის, მანქანის...) მოძრაობის ხმა ეეიეეის ჩ. *ისმოდა. — ქვები რაბრახით მიეეოთებედნენ ქვეეით.*

რაპრაპა-ს გრძივ. *რახრახით მოძრაობს, რახრახი გაიქცა.*

რაპხი-ი (ძე.) *შამფურიალი, წვახლისფერი ცხვინა.*

რაპხი-ი აღეთის მორთულობის ოქროსი ან ეერცხლისა.

რაპაჯ-ი მაგარ სხეულზე მაგარი სხეულის ეემის ხმა, — ბრახეი. ‖ *სიტყვების რახეი* (საუბ.) — *უთავბილო ლაპარაკი, — ფიეეა.*

რაპაჯრაჯ-ს გრძივ. *რახეი გაიქეა.*

რაპაჯ იგივეა, *რაც ეარეეს ხმის მოეჩენებისა.*

რაპაჯ იგივეა, *რაც ეარხინი.*

რაჭის გრძივ. (ძე. და წინ.) *დარბის, ჩარბის. ჯამში რბიან (ეყოფენ). ⊂ შდრ. მორბენალი.*

რაჭიჯ-ი 1. *რაც ადვილად ეიეეის ფორმას, აღეილად იენექება, ღეეეება, იეეეიება (ალხინან), მაკარა). ჩ. ეიინა. — ჩ. მიტ. — ჩ. ხაერალი.* 2. *ეაზ ეკაენ, ტკივილ...). ნენახეი (ამა, ეაეეი) ჩ. ბეეჩ. ბეეი.* 3. *ხორეი (ჩვეულებრივ ეეიეეის ხორეეისაგან განსხვავებით ტეიო და ჩხეიანი). ეიიეეე ჯეკაა და ჩხეიანი ატარდა. 4. გადატ. ღამშობიარი, თეთრეფერი; ფრაზა-ეეიი. ჩ. ბასიათი. 5. ხმისა, ხასიათისეეი. ჩ. ეაეეა. ჩხეიაეი — 1) ასე, რომ ოდნავ შეეხოს, არ დაეეჯახოს. კოსმიური ხომალდი ჩ. ეაკეეა ჩათარეზე. 2) ფრანეად; ხრაჩქიანად. აბალაზრდას ჩ. შენიშნეს, რომ უეცარეად ეოეეეა. ‖ ჩხეიაი გაეიძა — რეინეზის სამზარეთ გაეანა, რომელშიც დასაჯდომი (დასასვლელ) ადგილები ჩხეიია.*

რაჩიდჯაბა *იხ. ღარძალეეება.*

რაჩიდჯ-ი 1. *საკლავის ჩხალი, უხეეო ხორეი. 2. ხილის, ბაღნეზის კანქეეშა ნაწილი, — ხორეი (ზხინე. ე).*

რაჩიდიჩ-ი იგივეა, რაც *რაჩიდეული.*

რაჩიდე 1. (ძე.) *ჩრდ. ხორხილი. 2. ხახორტული შეეჯიბრება სახერაეეში (ეეელოსაეედეთ, აეტოხილითაც...).*

რაჩაპ *იხ. ღარეეის ან შდრ. ეარეაე, ირეეეა, ჩქეა, რეეული, ზრეეალი, სარეეი.*

რაჩაჯ-ს გრძივ. *სარეეელად ჩიაქეს ეინძეეიეის, რაძეეიეის, ეხეეეა, ეეეეეის. სითბო ჩ. — ბაბანეზე ჩიეეეეა ჩ. — ეეეეეზეეეის ჩხაეადებული ეეაეტა-ეის ჩ. ეეეეეეეეა ეაეაეეეეის ეეაეეეეეეა. ეეეეეეეეა ეეეეეეეეეეეეა...). ეეეეეეეეეეეეა ჩ. — ეეეეეეეეეეეეა ეეეეეეეეეეეეა ეეეეეეეეეეეეა

ნამდვილი. *რ. სინამდვილე.* — *რ. ძალა.* **ǁ** რის განზორციელებაე შესაძლებელია, რაც სინამდვილე შეიძლება. *რ. გეგმა.*

რამაძეობა ი. 1. რაც უკანდრმის ძალის მოქმედებით წარმოიშობა. *რ. მოძრაობა.* 2. რაც ასეთ ძალას იწვევს. *რ. თვითმფრინავი.* — *რ. ძრავა.*

რამაზია [ფრ.] 1. რაიმე ზემოქმედების ხასიათით მოქმედება. 2. (ქიმ.) ორი ან რამდენიმე ნივთიერების ურთიერთშეერთება, რომლის შედეგადაც წარმოიშობა ახალი ნივთიერება. 3. რეაქციული მოძრაობისა და საზოგადოებრივი პროგრესის დაძრუნების პოლიტიკა, რომელსაც მიმართულ ეწმინდება ტერატიული ბატონობის შესანარჩუნებლად ან დასაბრუნებლად წარმოებული ბრძოლა.

რამაციონერი [ფრ.] რეაქციის (მნიშ. 3) მიმხრე ან მონაწილე. პროგრესის მტერი.

რამაციული რეაქციის (მნიშ. 3) დამახასიათებელი. *რ. პოლიტიკა.* — *რ. რეჟიმი.*

რაშა ი [ლათ.] 1. გამოცანა, რომელშიც გამოსაცნობი სიტყვა ან ფრაზა მოცემულია სახატყვის, ასოების ან სხვა ნიშნების კომბინაციით. 2. გადაგმული გამოსაცნობი, თავსატეხი ტიპის რამ.

რაშაზე ს ან ფ. ფარდაგის, ხალიჩის ან ქსოვილის ნაჭერი.

რაშაზეობა [ლათ.] სიაში, დაცთარში შეტანა, — ალრიცხვა. *დღეს ტაქტების რ.* — *ყოველწლიური რ.* — *მიწმენდების რ.*

რაშალაშა [ფრ.] სხვდის, კონცერტნების, წრეულის და მისთ. ჩატარების წესი.

რაშარა ი [ლათ.] (წივა.) განეთარების შეფერხება, უკუსვლა, დაქვეითება. (საპირისპ. პროგრესი).

რაშარაშულ-ი [ლათ.] 1. თანამრაზი და სწორად მიმდინარე. — სისტემატური. *რ. წერილი.* 2. მტკიცედ დაფეხნილი ორგანიზაციის მქონე (არმია).

რაშარაშობა ი მოწესრიგებას, რომელიც ახლეს მიზანის მოძრაობის რეგულირებას.

რაშარაშაა, რაშარაშია [ლათ.-იდან] განკუთვნილი წესით წარმართვა. — მოწესრიგება. *დასტაბის რ.* — *ქუჩაში მოძრაობის რ.* — *წყლის დინის რ.*

რაშარაშია იფიცი, რაც რეგულება (მნიშვ. 1). *წიგნის რ.*

რაშარაშიზაშულ-ი რის რეგულირებაე მოხდა. *რ. ტექნიკა.*

რაშარაშორ-ი [ფრ.] 1. პირი, რომელიც წიგნის, გაზთიის, ჟურნალის გამოცემას ხელმძღვანელობს, მის მიმართის ამხელიებს. — *გაზთის რ.* 2. პირი, რომელიც რეგულეის უკუნის რაიმე ტექნიკის. *ელექტრატორული რ.* — *ტექნიკური რ.*

რაშარაშობა რეგულეირის საქმიანობა, თანამდებობა, რეგულეტორად ყოფნა.

რაშარაშია [ფრ.] 1. ვასწორებ, ლიტერატურულად დამუშავებს. დასასტეპად მომზადება (ტექსტისა, ხელნაწერისა.) 2. რაიმე ნაწარმოების ტექსტის სახესხვაობა. *ხელნაწერის უძველესი რ.* — *ოპერის ახალი რ.* 3. თანამშრომელთა ჯგუფი, რომელიც რედაქციას (მნიშ. 1) უკეთებს წიგნს (ჟურნალს...) გამოსაეშდად. გამომცემლობის განყოფილება, რომელშიც ხელნაწერებს ამზადებენ დასაბეჭდად. *მთავარი რ.* — *ტექნიკური რ.* 4. დაწესებულება, სადაც რაიმე გამოცემის რედაქცია (მნიშვ. 1) ხდება. *გაზთი «ალმანახის» რ.*

რაშაციული რ-რედაქციის (მნიშვ. 1) ხასიათისა. *რ. ცვლილებები.*

რაშარაშია საორდენო კოლეგია. *ცენტრის გამზეთის რ.*

რაშა-ს ან. გარეშე, გაღარეშე.

რაშა საბეჭდ ურვეზი, ერეკა ზემოთა მოწერილობისა.

რაშაზმ-ი [Rheum] ღრღნოთილა, მაღალი მეტნარე მატიტეულებისებრთა ოჯახისა; ზოგი სახეობა ბოსტნეულად გამოიყენება, ზოგი — საძეურნალოდ, ზოგიც — ტექნიკისათვის.

რაშაზმ-ი [ფრ.] 1. სამეგობრო გაგახსა, მიზნება ბრძოლაში ან შეჯიბრებაში დამონაწილებისათვის. *რეკვიზიტის ალება.*

რაშაზიშობ-ი [ფრ.] ომში დამარცხებისათვის სამეგობრო გადახდის საბაბით ახალი ომის მოზადების პოლიტიკა.

რაშაზიშობ-ი რეანიმაციის მიზნით.

რაშაზია [ლათ.] 1. ვისიმე საქმიანობის გამოკვლევა მოქმედების სისწორისა და კანონიერების შემოწმების მიზნით. *პუბლიკატორის რ.* 2. (წივნ.) რაიმე მოძღვრების, თეორიის დებულებათა ისე გადასინჯვა-შეცვლა, რომ არსებითად დამპანონეტის ამ მოძღვრების ღირსეული.

რაშაზიშიზობ-ი მუშაობა მოძრაობაში ოპორტუნისტული მიმდინარეობა, რომელიც რეფორმის უპირობოს რეფორმატიული მარცხიერების საფუძველებს და ცდილობს მათ არარეფორმატიული თეორიებით, უარს ამხობს რეფორმატურ ბრძოლაზე.

რაშაზიშიზობ-ი რეფორმიზმის მიმდევარი.

რაშაზობ-ი თანამშრომის პირი, რომელიც რეფერატის (მნიშვ. 1) ამდენს.

რაშაბობ-ი [ფრ.] გულისა და სისხლძარღვის, სახსრებისა და ქუნთის დაავადება; ჩვეულებრივ მან ახლავს მწვავე ტკივილები, ტკბა.

რაშაზ [ლათ.-ი] 6-7-კუნთიანი ცეცხლსასროლი ხელის იარაღი; აქვს დოლი (მბრუნავი სავაზე).

რაშაზ [ლათ.] 1. საბრალოებო და სხვ. ხელშეწყობრივ ცხოვრებაში — გადადრაკება, საწარმოო ძალთა და საწარმოო ურთიერთობათა ძირფესვიანი გარდაქმნა, ძველი, დრომოჭმული წყობილების ძალით დამხობა და ახალი, პროგრესული წყობილების დამყარება. *ოქტომბრის დიდი სოციალისტური რ.* 2. ძირფესვიანი ცვლილება ცხოვრების, მეცნიერების, წარმოების რომელიმე დარგში. *კულტურული რ.* — *ტექნიკურ-ტექნიკური რ.*

რაშაზიშობ-ი რეგულეციური მოძრაობის მონაწილე.

რაშაზიშობ-ი რეგულეციის ხასიათისა, რეგულეციასთან დაკავშირებული. *რ. მოძრაობა.* — *რ. სამღერეები.*

რაშაზა ი [ფრ.] 1. წყარო, საიდანაც იღებენ ახალ-ახალ ძალებს, საშუალებებს; რისამე მარაგი. *მრეწველობის რესურსების გამოყენება.* — *სამეცნიერო საკრებითო რესურსები.* 2. მეთაურის განკარგულებაში დატოვებული ჯარის ნაწილი, რომელიც საჭიროების შემთხვევაში გამოიყენება. 3. ოკრუგი რაც თავდარეზი. (საპირისპ. ტყვე). **ǁ** ზოგიერთ რესპუბლიკაში — სასჯელაღსრულების დაწესებულება, რომელიც სასჯელაღსრულების ციხეს ცალკეული ტიპის ხუთჯერზე სასჯელაღსრულების ციხეს.

რაშაზაშობ-ი [ფრ.] სიმთხის ან ქონის საცეკა. *ნაყოფის რ.*

რაშიოზია [ლათ.] მთავრობის, სახელმწიფოს მეთაურის ან სხვა მაღალი თანამდებობის პირის ადგილსამყოფელი.

რაშიო-ი [ლათ.] დღეყოი მასალა, რომელსაც ფეხებ კაუშუკის სათანადო დამუშავებით.

რაშიოზია [ლათ.] 1. დადგენილება, გადაწყვეტილება, რომელიც მიღებულია ყრილობაზე, კრებაზე, კონფერენციაზე და მისთ. რაიმე საკითხის განხილეის შედეგად. *რეზოლეციის პროექტი.* 2. თანამდებობის პირის განკარგულება, გადაწყვეტილება, წარმოსილი საქმიან ქაღალდზე. *რეზოლეციით დადება.*

რაშიოზა-ი [ფრ.] 1. ბეჭრის გაძლეირების უნარი; ახასიათებს ისეთ შენობას, რომლის კედლები კარგად ირეკლავენ ბგერით ტალღებს. 2. გადაგ. (წიგნ.) გამომხატველება, გამოსახულება. *მან გამოსცა ღრმა ფილოსოფიური რ. ტკივილ.*

რაშიო-ი [ესპ. გვიან. ბერძ.-იდან] გზა, რომელსაც აგებენ სიმაგრეთა შესასვლელთან.

რაშიო-ი [ინდ.] მოულოდნელი რეფრენი, შეძრწუნება, რომელიც ახლეს აქტიოსტა ჯგუფი საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ან პრესის დაკვალეით.

რაშიბ-ი [ლათ., გერმ.-იდან] გზა, რომელსაც აგებენ, გეზი, ოვითმფრინავი... გადის საწყისი პუნქტიდან საბოლოო პუნქტამდე.

რაშაშ-ს ან. გარეკეის, დარეკეის. ◻ ზედ. ურეკეს, ირეკეს, ერეკეს, რეკეს, მრეკეთ, მარეკეთ, სრეკეს.

რაშაზა სახელი რ ე კ ე ე ს ზმნის მოქმედებისა.

რაშაზაშ [ფრ.] განეხებება, პლაკატი, რაღაცნაირადმე და სხვ. მომზადებული, მაგრებულების მასალებიდან. *ავტორი რ.* — *სათეატრო რ.*

რაშაშიზაშია [ლათ.] ვისიმე ცოდნის დადასტურება-საათება. *რ. მაგეის პატივსაცემი შესასრულებად.*

რაშაზაშაშია [ლათ.] 1. ძირძველობით გადაცემება გავეხილისების მიზნით. *ქალაქის ცენტრის რ.* 2. რისამე აღდგენა შემორჩენილი ნაშთების ან აღწერის მიხედვით. *ბეროსმოძღვრული ძეგლის რ.*

რაშაშა-ი [ინგ.] საკეთილო, უმანკოები შეხედ შეხედობებაში ან შეუმანაში. *მსოფლიო რ.* — *რ. დაიმედება.*

რაშაშაზაშ-ი [ინგ.] სპორტსმენი, რომელსაც რეკორდი დაამყარა.

რაშაშა-ი რეკორდის ხასიათისა, — სარეკორდო. *რ. მაჩვენებელები.*

რაშაზიშა [ლათ.] მეცნიერულ მსოფლეგაგებასთან შეუთავსებელი რწმენა ზებუნებრივი ძალებისა (ღმერთისა, სულებისა...). *რწმენებიდან ვთითან განაგებენ საქმეთა.* — *სარწმუნეობა.* *ქრისტიანული რ.*

რაშიზიშობ-ი რელიგიასთან დაკავშირებული, რელიგიის ხასიათისა, — სარწმუნეობრივი. *რ. დღესასწაული.*

რაშიზიშ-ი [ფრ.] 1. ამობურცული გამოსახულება სიბრტყეზე. 2. დედამიწის ზედაპირის აგებულება. *მთაგორიანი რ.*

რაშიზიშულ-ი 1. ზედაპირზე ამოწეული, ამობურცული. *რ. რეკა.* 2. გადაგ. (წიგნ.) წკეთი, გარკვეული, ნათელი. *მოთხრობაში რელიეფურად დახატული გმირი.*

რაშიზიშია [ლათ.] ნივთი, რომელსაც ინსპექტორი როგორც განსაკუთრებით ძვირფას სახსოვარს, ინახავს ოჯახში. — *საგანძური რ.*

რაშიზა ი [ინგ.] რკინიგზის ეკიპაჟზე დაყენებულ მსაკეთებელ დამპყრობული ფოლადის ელერი ბერი, რომელზედაც ეკიპაჟის თვლები მოძრაობს.

რაშაშა ეხლის ყელი.

რაშიობ-ი [ფრ.] შკაფება, აღდგენა (დაზიანებულის, გაცვეთილისა). *მანქანების რ.* — *კაპიტალური რ.*

რაშიზაშაშიობა რენტაბელური თვისება. — შემოსავლიანობა, საარეგნოსნიერი.

რაშიზაშაშიობ-ი [ფრნგ.-იდან] სამეურნეო თვალსაზრისით მოსაზრებული. — შემოსავლიანი, სარგებლიანი. *რ. მეურნეობა.* — *რ. საწარმო.*

რაშიზაშა-ი იგივეა, რაც რენტაბელობის სხვეში. ǁ ფრაზეული სახელი — უხეიანი სხვეში (მოკლე ელექტრომაგნიტური ტალღები), რომელსაც აქეთ გაუმჭვირვალე საგნები შეიწევის უნარი.

რაშიშაშიშობა [ლათ.] დაწესებულების, ორგანიზაციის სტრუქტურის შეცვლა, გადაკეთება, გარდაქმნა.

რაშაშაშობ-ი [ფრ.] დრამატული მუსიკალურ ნაწარმოებთა ვირთოლითება, რომელსაც თეატრში, ესტრადაზე უკრიენებენ.

რაშაშიობა [ლათ.] დასწეული მიზნით ან სახიფათოდ შესრულება დრამატული, მუსიკალური და სხვა ნაწარმოებისა, რომელიც განკეთილნილია წარმოდგენისათვის, კონცერტისათვის და მისთ. ǁ ფერწერული რეპროდუქცია ǁ) თეატრში — უკანასკნელი რეპეტიცია წარმოდგენის გამართვის წინ. 2) გადაგ. (წიგნ.) რისამე შემაშნებელი, წინამორბედი მოვლენა.

რაშაშია [იტ.] ორატორიისათვის ადგილიდან მიეიმული მოკლე შენიშვნა; შეახსენება, წამოძახილი.

რაშიობაშ-ი [ფრ.] ცნობები დღის განმავლობაში მომხდარი ამბების შესახებ, გამოქვეყნებული პრესაში, გადაცემული რადიოთი, ტელეეიზიით. *ფრონტის მატრის რ.*

რაშიობაშიობ-ი [ინგ.] გაზეთის, ჟურნალის, რადიოს... თანამშრომელი, რომელიც ამზადებს რეპორტაჟს.

რაშაშაშია [ლათ.] სახელმწიფო ორგანოების მიერ მიღებული დასასჯელი ზომა; დასჯა.

რაშაშიშობაშობ-ი [ლათ.] მოწყობილობა რადიოგადაცემათა მიმღებ გასაძლიერებლად.

რაშაშიშობია [ლათ.] 1. სურათის, ნახატის და მისთ. ხელახლა გადაღება და გამრავლება ფოტოგრაფიული ან პლეგრაფიული საშუალებით. 2. ამ წესით გადაღებული სურათი, ნახატი და მისთ. ფოტო და მ. *რეპროდუქციული ალბომი.*

რაშაშაშია [ფრ.-ლათ.-იდან] საზოგადოებრივი აზრი, შეხედულება ვისიმე (რისამე) შესახებ.

რაშიზ-ი [ფრ.] 1. მშარდველების წესი; სახელმწიფო წყობილება. *ძველი რ.* — *საარჩევნებო რ.* 2. ცხოვრების, შრომის, დასვენების, ცხეის და სხვ. დადგენილი წესი. *მკურნალობის რ.* — *დღის რ.* — *ყმაწვილის რ.* — *რეჟიმის დაცვა.*

რაშიშობ-ი [ფრ.] სპექტაკლის, კინოფილმისა და მისთ. დადგმის სამხატვრო ხელმძღვანელი. *თეატრის მთავარი რ.*

რაშიო-ი [ფრ.] ატრაქციონი, ეკიპონისა და მისთ. ფრთად ნაწილი. — ზამპარა, რომელიც ღერძს და ბარაბნის შორის არის მოთავსებული ბიძგების შესარბილებლად.

რაშაშაშია [ლათ.] სახელმწიფო მმართველობის ფორმა, რომლის ღერძსაც უმაღლესი ძალა-უფლება ეკუთვნის განსაზღვრეი ვადით არჩეულ პირებს თუ ორგანოებს. *პოპულისტური რ.* — *წოდებრივ რ.*

რაშაშაშიშობ-ი რესპუბლიკის დამსახურეთმებელი, რესპუბლიკის შესადეგი, რესპუბლიკას მსჭიდებისა. *რ. გაზეთები.*

რაშაშაშიშობ-ი რესპუბლიკის (მნიშვ. 1) სპეციალისტი.

რაშაშაშია [ლათ.] 1. დროთა ვითარებაში დაზიანებული რისამე (არქიტექტურული ძეგლის, ხელოვნების ნაწარმოების...) აღდგენა პირვანდელი სახით. *ძველი, დაშრობილი პოლიტიკური წყობილების აღდგენა.*

რაშაშიშობ-ი (რეცხვინ ა"ზია.) [ფრ.] კარგად მოწყობილი საასპარეზო (ველოსიპედისა) მუსიკოსი.

რაშაშაშიშობ-ი [ფრ.] რისამე მარაგი. *ელონგიტური რ.* — *წყლის ენერგიის რ.* — *ბუნებრივი რ.*

რ ა ბ ა-ი იგივეა, რაც თავრუ ‖ რუდი დაუხვიხება — იგივეა, რაც თავრუ დაესხმებაო.

რ ა ბ ე ზ ი ს ხ ე ლ ი — თავბრუდახვეული, გამოშტერებული, დარეზანაებული.

რ ა ბ ი ნ ე ბ ა — 1. ვისაც რუტი დასცხა, — თავბრუდახვეული. 2. გიჟი, გაბრაზული.

რ ა ბ ი ნ ე ბ ი ს ა — იხ. ლარტანჯება.

რ ა ვ ე ბ ა — [ლათ.] ყიჟინა, სტაკატის და მისთ. შინაარსის, ხმაურის გადმოცემა.

რ ა ვ ე ბ ე ნ — [ლათ.] თანამდებობის პირი — მომსეხებელი, კონსულტანტი გარკვეული საკითხების თაობაზე.

რ ა ვ ე ლ ი ნ — [ლათ.] ცოტაოდენ ორგანიზმის რეაქცია გარეგან გალიზიანებაზე; ხიძრაღულების ნერვული სისტემის მონაწილეობით. *პირობითი (შეძენილი) რ.*

რ ა ვ ი ო ლ ა [ფრ.] 1. რასამე გარდაქმნა, გადაკეთება, შეცვლა. ავტორული რ. — ფილის რ. 2. პოლიტიკური გარდაქმნა ანტიკური წეთაღების შეშინელ ლეთად. რომელსაც ახლავს მძიმედული კლასი.

რ ა ვ ე რ ო ნ — [ლათ.] უმაღლესი სასწავლებლის ხელმძღვანელი უნივერსიტეტების რ.

რ ა ვ ე რ ა ვ ა ნ — უმაღლესი სასწავლებლის აღმინისტრაციულ-სასწავლო ხელმძღვანელობა რექტორის მეთაურობით.

რ ა ზ ი - ‖ ვაკლა რეზი უყო (ხატ.) — გული შეუტოკა, შეუტრთა; გული უყრიდნო რაღაცას.

რ ა ზ ი ნ ე ნ ი რიცხვითის ატტრი.

რ ა ზ ი ნ ე ბ ა [ლათ.] ლიტერატურული ან მეცნიერული ნაშრომის, წარმოდგენის, კინოსურათისა და მისთ. კრიტიკული შეფასება გამოვლენი *გამოქვეყნებული რ.*

რ ა ზ ი ნ ი რ ე ბ ა რეცენზიის დაწერა *წიგნის რ.*

რ ა ზ ი ნ ე ბ ი [ლათ.] 1. ავთოკრატი ნარსაფრენად ქვეყნის ძირ შეღებული ბარათი, რომელშიც ავტონშულია წამალის შემადგენლობა, აგრეთვე ავადმყოფის მიერ მისი მიღების წესები. 2. რასამე დამზადების წესი. *ტორტის რ.*

რ ა ზ ი ნ ე ბ ი ს ა რეცეპტების გამოწერისა და შედგენის ლაზმადების წესები.

რ ა ზ ი ნ ი რ ე ბ ა [ლათ.] (წიგნ.) 1. ავადმყოფის მებრძენება. *მალარიის რ.* 2. რასამე (მაგალითად, დანაშაულის) გამოძრება.

რ ა ზ ი ნ ი ნ ე ბ ა დანაშაულის განმოყოფებით (წრაფელეზის) რაძდენი

რ ა ზ ი ს ა (თურმ. ურეკასეს) *გრდმ.* ჭუკის აცილის წყლით (წყლით და სანთით...). *თეთრეულის რ. — ატაკის რ. — ქვევრების რეცხვენ.* ‖ ზედ. არეცხენებს, ირეცხება, ურეცხება, ირეცხვა, მრეცხი, მრეცხავი, ნარეცხი, ნარეცხი.

რ ა ზ ი ს ა სახელი რ ე ც ხ ვ ი ს ზ ხ ნის მოქმედებისა.

რ ა ზ ი ს ი 1. ნაღირობა რასმუნ, მოპოვება რისამე (ძირითადისა, ფრინველისა...). *თევზის რ. — პენგუინების ცხოველების რ. — ჩიტების სეზონი.* 2. წერილი ხელსაწერი წარმოება, როგორც საარსებო საშუალებად დამზადებით მოპოვების წყარო.

რ ა ზ ი ს ი ნ ი (*ლათ.*) ურეკასეს) *გრდმ.* (საკ.) ოდენა, რაც ხოხლეში.

რ ა ზ ი ნ ი [Ocimum basilicum] ხორციელუნი მწყაზნელი ტუნოსანთა ოჯახისა, იხმარება საკმელის შესაკმაზად.

რ ა ზ ი რიცხვი და რაოდენობა *8*

რ ა ზ ი ს ა - რიცხვი და რაოდენობა *1000*

რ ა ზ ი ს ი (ხუ.) იგივეა, რაც ბრინჯაო.

რ ა ზ ი ს ა ნ ი ნ ე ბ ა რა საათის ხანგრძლივობისა. *რ. სამეშაო დღე.*

რ ა ზ ი ნ ე ბ ა - რა წლის ხანგრძლივობისა. *რ. ხანგრძლივობა.*

რ ა ზ ი ნ ე ბ ი [ლათ.] ქიმიური ელემენტების ნიშნები, ერთად შეკრული და გარკვეული რიგით. *ელემენტების რ. — ატომური რ.*

რ ა ზ ი ნ ი 1. რის შემცველი. 2. სათაბანო ქაღალდი, რომელზედაც რეა ტუალა გამოსახული. *ჯვრის რ.*

რ ა ზ ი ნ ი 1. გუთნის ნაწილი — მოხრილი ან სწორი გრძელი ბეღი, რომელზედაც მიმაგრებულია საკეთი, სახნისი, ფრთა, საკარებელი და სხვ. 2. საქსოვი დაზგის ნაწილი — მრეკალი ხის ნაჭერი, რომელზედაც იქსოვება ძაფი.

რ ა მ ა ზ ა 1. იხ. მრთველი. *ბაღლინ რ. თოკის რ.* 2. იხ. დარაზი. *ნეკის რ. ჯოკეის რ.* 3. იხ. შეთოკვა. 4. იხ. ჩარხთაქი. *ხელის რ. ქსელი. — მიკროფონის რ.* ⊏ ზედ. ორფეხა, რთვა.

რ ა მ ა ზ ი 1. სახელი რთვაჭი ზნის მოქმედებისა. 2. სახელი ართვაჭი ზნის მოქმედებისა.

რ ა მ ა ზ ე - რ (ხოლოსის) ეკისაბეზი ყურძნის კრეფა; ყურძნის კრეფის დრო.

რ ა მ ი ნ ე იგივეა, რაც თრთვილი.

რ ა მ ა ზ ე ბ ა იგივეა, რაც რთველი.

რ ა მ ა ზ ე - რ (საპონის). მარტივი) 1. სხვალასხვა ნაწილისაგან შემდგარი: სხვადასხვა ელემენტისაგან, მოსაზრებათა და კომპონენტებისაგან შემდგარი. *რ. ნივთიერება. — რ. წონადობები. — რ. ადებულების მაგ-ქანა.* 2. მრელად გამოსაცნობი, არეული-დარეული, დახლართული. *მრელი. რ. პრობლემა. — რ. ვითარება.*

რ ა მ ა ზ ე ბ ა იხ. გართულება.

რ ა მ ი ნ ე - ი არე-დარეული, ავრ-ზაური, შეხლა-შემოხლა. *ატყვა ერთი რ.*

რ ა მ ი ნ ე ბ ა გრძელ. რიალი გაკეცვა. — ირეკა, ტრიალებს. *ბალი რ.*

რ ა მ ა - რ ა მ ა (რა-რამაი) (საკ.) არეულ-დარეული, ავრ-ზაური, ალიაქთიო, რაღაც. ცოლი ქ.-ქ. *იყო.*

რ ი ნ ი ბ ა ზ ო (ეკონ.) რიგრიგობა, გარიგ-რიგობა.

რ ი ნ ი 1. ერთ ბაზზე განლაგებული საგნების, ადამიანების ზოლი. — მწკრივი. *მეების რ. — პარტიული ორგანიზაციის რ. — ორ რიგად ჩამწკრივებული მოსწავლეები. 2.* ჯერი, თანამიმდევრობა. *საბილეთო სალარისთან რ. იდგა. — შინ რ. მოელო. 3.* ნაწილი, წყება. *ჩიტებმა მარტყვიან პილპილი რ. დაიყარეს. 4. ჩვეულებრივ მრ. რ ი გ ე ბ ი* — ორგანიზებული ჯგუფი ადამიანებისა, — შემადგენლობა. *პატიმართ რიგების შრომა. — საჭმოსა არმიის რიგებში გაწევრიანა. 5.* (წიგნ.) ზოგი. ზოგიერთი, საკმაოდ ბევრი. *რ. საკითხი. — რ. მოკვლევა. 6.* (ბილ.-) ოცეული, ვაჟ რაზმი (ძველ. ს). *7.* თანარიგი. განკარგულება. *რიგის მიხედვა. 8.* (მტ.) მიეცალებულის მოსასვენებლად გამართული პურის ქელა. *9.* იგივეა, რაც ოციანი (ძნელ. 2). *10. ძველად* — ქალაქის ეილრი ნაწილი, რომელის ორივე მხარეს მოთავსებული იყო რასამე სახელოსნოები, საკაჭრობები (შემდეგ ასოდა დარჩა ასეთი ქუჩის სახელის შემცველობაში). *ბაშის რ. — რ. ტარიელ ტ. (ორივე თბილისში). ‖ რიგზეა, რიგზე მიდის* — წესრიგია, კარგად, სასურველად არის. *ყველაფერი რიგზე იყო. მოელი ოდენ (ნიკ.). — იკეთე, რაც რიგი (ძნელ. 5). რიგი და წესი* — წესი, წესრიგი, ჩვეულება.

რ ი გ ი ა ნ ო ბ ა (რიგგარეშეობა) რაც რიგის, ჯერის გარეშე ხდება; არა რიგითი, საგანგებო. *რ. ვიზიტის.*

რ ი გ ი ვ ე ბ ა - ან დარიგდება

რ ი გ ი ნ ე ბ ა - ან ვაკაინი კარი, — გვარიანი; ხელოვანი. *რ. სიმღერა წარმოთქვა. — საქმე რიგიანად გაკეთდა.*

რ ი გ ი ნ ე ბ ი ნ ე ბ ი ნ ე ბ ე (საუბ.) რიგიანად, გვარიანად, კარგად. *რ.-ა. შეაბერა*

რ ი გ ი ნ ი - ი 1. რიგის მიხედვით გაკეთებული. *რ. ნოტრები.* 2. ვინც ხელშეკრულებით თანამდებობაზე არ იმყოფება, ვინც არ გამოირჩევა სხვებისაგან. *ოტყვანი- ზაციის რ. წევრი. — რ. შეზნ.დი.* ‖ ვინც მეთაურთა შემადგენლობას არ ეკუთვნის. *რ. მებრძოლი.*

რ ი გ ი ს ა ჯერი, ჯერი, რიგი. *ბიწკალი ერთი რ. უკან ამოიღეს.* ‖ თაეის რიგობაზე — თაეის შესაფერისად. *ბიჭი თავის რიგობაზე ყველაფერით შემჩეცი ყო.* ‖ თავის ზრდ. თავის რიგობაზე *ქალბატონ ჩაიდნა.*

რ ი გ ი ს ი 1. რიგების მიხედვით, — მწკრივად. *ბიდ. ტაეწყვეტენ ჩ.-ჩ. 2.* ერთიანობის მიეთანებით. *მასწავლებელი ჩ.-ჩ. პიონერებს მოწვეულებ. — ბოსტნეულის და ეკანაბეის ჩ.-ჩ. ნწყობენ.*

რ ი გ ი ს - რ ი გ ი ი იგივეა, რაც რიგ-რიგად.

რ ი გ ი ს ი გ ი ი ნ ი იგივეა, რაც რიგ-რიგად (ძნელ. 2).

რ ი ე ნ ი - ი ბოლოსკენა, მორიგეა, კრძალვა. *ყმაწვილს უფროსების რ. აქუს.*

რ ი ე ნ ი (რიდისა) 1. ქსელის თაესაწყობი. — ხაო ბაღე. *ქსელის რ. შეიხსნა.* 2. იგივეა, რაც ჩალა. *ბრიელის ბაღის — დაყარული ეამოსაელენებს. (ალდებული რიელ ახადეს.*

რ ი ე ნ ი - ის. დიდ. ეარის ჩ.

რ ი ე ნ ა ვ ა სახელი ა რ ი ე ბ ს, ე რ ი ე ნ ე ბ ა ზ ხ ნ ა ს მოქმედებისა. — მორიდება.

რ ი ი ნ ა ვ ა [ბერძ.] ლექსის სხვადასხვა სტრიქონ- ში ხაოლო ბგერათა გამეორება

რ ი ი ნ ე ბ ე - ან დარგბენ.

რ ი ი ნ ი მოკლე ყოხი, ეარს ჩ. *გაეყარა. ‖ რაც- ტომელიმე სათამაშო ყოხი, ‹- ჩილეკა. ‖ კუთხის რიეი- კუდის ხაელი, ხეკეთი.*

რ ი ი ნ ი ს ა ეერიეე. ერც-ტატეულის თამაშობის.

რ ი ი ა ნ ი ს ა სახელი რ ი ე ი ა ნ ი ს ზ ხ ნ ი ს მოქმედებისა.

რ ი ი ა ნ ი - ი 1. ოფეკა, რაე რასმაკი (ძნელ. 2). *2.* იგივეა, რაე ჭიკეკი.

რ ი ი - ბ ა ბ ე ხ ე ბ ა (რიე-ტატეულისა) 1. რიეი და ტატეული (მოკლე და გრძელი ეკიხეი — ბაეშეების სათამაშო ეერიანი). — ჩილეიკა-ეკიხი. *2. ამ ეკიხეის- ბიით თამაში — ტატეულით რაეს ხორს გაეაიაეკიეს ხოეხ-ბაეშეებეის ცდილობს ეაეერნეეს დაიეჭიროს იეი. — ჩილეიკაობა.*

რ ი ი ა ხ ე ბ ა ხ ე ბ ა იგივეა, რაე რიე-ტატეულე (ძნელ. 2).

რ ი ი ნ ე - ან ბრეეულ გამოცდილი, ეამხიაარატებეი- ეი ხაა ხაკეთა ხეეტი ან ფიეეკრებიხაი ფიეეკი; ეამოეეეეეს მოიეეეხა, ხეეე ეეეეეს და ხხე.

რ ი ი ა ხ ე ხ ე ხ ი ა ხ ი რიეეულის მეხრე. *რ. ალაძი. — რ. ხაკაძი.*

რ ი ი ნ ი იხ. ეეიეეი.

რ ი ი ხ ე ხ ე ბ ა იხ. გაიხეეეეეეეა.

რ ი ი ხ ე ხ ე ბ ა იხ. გაიხეეეეეეეა.

რ ი ი ხ ე ხ ე ბ ი - ის. ეეიეეი ეეიეეი ეეიეეი.

რ ი ი ხ ე ხ ე ბ ი ხ ე ბ ი ხ ე ბ ე (ეეიეეი) ეეიხაეი ხაი

მოეცალოს! – ჩ. შენთან ვარ(ებ)ნიალობა! 3. გამოსაცდელის რიმანზე შეჭიდებლობას, შეუპასპასობას, უარ-ყოფას, – არ, ეგრ. რ. გვკადრებით მაგან ალოლა! – ბაყაყი იმნაირიტრე ჭ. წაკადილა! 4. გამოსაცდელ ამოცანაზე, აღმზრთობას (ზნორად თუ ნა-წილადაც ეროსად). ჩ., კოდეკი დასტენის? – ჩ. თუ ზოსი ბაკვნ არ ართას! 5. გამოსაცდელ გაკეთებას. ჩ., ზედთან კოდეკი? ‖ რიგორ ართან? – რა მეფო-მარეობაშია? ზოის ვარიგად ართის?

რ(ო)მ(ო)რ-ი ეროთხ. ნაეველსახელი; ნიშნავს: რა თუში-ებისას, – რასაკირი, ჩ. კაცია თქვენი ახალი ნაე-ნთაბი? – ჩ. შეხედეთ ჰკაზე?–ჩ. მოხვედით? ზოგიერთ ღიმჩვენით!

რ(ო)მ(ო)რ-ობ რაიმე საშიალებით, რამენაირად. *ეჭ-ნეტ ჩ. დაიცოლითით!*

რ(ო)მ(ო)რ-ობა მაშ რაგორ, ჩ. უნდა მოეთდეს შინ?

რ(ო)მ(ო)რ-ობ ერთეულად, რაღაცნაირად. *ჩ. ენიშ-ნა იმისი სიტყვები. – კაცი რ. დალონებული ჩანდა.*

რ(ო)მ(ო)რ-ობ მიმართებითი ზმნისართი; იხმარება კაუშირად: 1) გამოსატყვის შედარებას, მსგავსების (ჩვეულებრივ ისე ზმნისართთან ერთად). – ჩა-ნარისაგე, რაგვარადაც. ჩ. ხერს, *ისე მოიქეც.* — *ჩ. ქუნს, ისე აჩა წვეშით.* 2) იხმარება დანართ-თან და ნიშნავს: ვისითე, რისამე სახით, დანიშ-ნულებით. *შენ., ჩ. ჭკაცნი კაცი, კაცს ჩრევას მოგეც-ემ.* 3) იხმარება წარიფით სიტყვის დასაზუსტებლად. *მე, ჩ. მოგახსენეთ, აქეთნი ალი ეარ. ‖ რაიგორც ოქრო (ზოგიერ თეთრ)! – ბელივს, გაგჩირვებით; ბოლოს და ბოლ-ოს, როგორც იქნა, დაკარგით ადგილიდან. რა-გორც..., ისე – იხმარება ჩამოშლილას, ეწინააღმდეგება და კაუშირს. აქ ორსიტყვიანდენ როგორც მოხ-ედნი, ისე ახალიგაზრდები. რიგორც კი – გარკვეული მოვლენის დადგომისთანავე. – მაშინვე. რიდესაც..., მას შემდეგ, რაც.. როგორც კი გათენდა, დაუდგენ გზას.*

რ(ო)მ(ო)რ-ობ, რ(ო)მ(ო)რ-ობს რა ფრონდე, სანამ. *აქ რ. უნდა ვთქვათ?*

რ(ო)მ(ო)რ-ობ მიმართებითი ზმნისართი; იხმარება კა-უშინად; მიუთითებს დროზე. – რა ფრთააც, რიდე, წვიდა წლამა ოდი, ჩ. სასწაულებენ მაცაძარეს.

რ(ო)მ(ო)რ-ობ ნაწილაკი; გამოსატყვის უარყოფას, – არ, ეგ არ. ჩ. *ბეჭრობის! – ფუშეა კაცა მარდაცა, ოაგ-ვიც ღამესა ჩიდიან.*

რ(ო)მ(ო)რ-ობ ‖ საოჯახო ხელსაწყო (ჩვეულებრივ ხისა), რომელშიც მსხვილი მოჭრილი ქვით ნაყავენ ბარიტს, ნიგოსს და მისთ.

რ(ო)მ(ო)რ-ობ-ი 1. კითხვ. ნაეველსახელი: რა დრო-ისა. რა ხნისა. *ზაჭრისი ჩიდენთვილია? – ჩიდენ-ჯერ გაზეთს კითხულობ? 2. (საუბ.) ძალიან მცირე, ღი-ღი ხნისა. ჩ. კაცა ამოიღო ს.ჟირკომან!.*

რ(ო)მ(ო)რ-ობ ‖ *ფიდენთობის კვალობაზე* (საუბ. იხონ)— ანასხოლეს.

რ(ო)მ(ო)რ-ობ რა დროს. *ჩ. ოგო ეგ ამბავი? — ჩ. ჩა-ჩოხეთით? ‖ ანე ოთხით — ანასხოლეს.*

რ(ო)მ(ო)რ-ობ რაღაც დროს, – ოდესმე. *ჩ. შეთხრილები ნაბეჭდან.*

რ(ო)მ(ო)რ-ობ-რ(ო)მ(ო)რ-ობ კარგა ხნის შემდეგ, დიდი დაყოვნ-ნებით, ფელმპასუხით რ.-ჩ. *ზოიგაკენ გინა. – ჩ. მიბეჭდა, რომ ადგილებენ.*

რ(ო)მ(ო)რ-ობ მცირე ოდენ, მაინც რიღაც. *ჩ. უნდა წყაიდეთ?*

რ(ო)მ(ო)რ-ობ [რეს.] (ბ.) ახლად მოქრილი წყასკეც; ზეფის რიგითად ფენებენ დამნაშავის დასახვრე-ლად. *ჩიხვიდა ფეხა. – რიხვის ფარტყამ.*

რ(ო)მ(ო)რ-ობ-ა ან. გაორ(ებ)ეკ.

რ(ო)მ(ო)რ-ობ [ფრ.] კლავეტზმანი მუსიკალური სა-კრავი; აქეს პიანოსნაირკლავიატურა გაბმული ლითონის სიმები.

რ(ო)ს-ა 1. წყანილი ტოტის ძირი (ზეზე). *გამ-ბამაო ჩ. 2.* იგივეა, რაც ნეფრი.

რ(ო)ს-ობ-ა ბერძენ. (ორ.)ს(ა): ბიუნაკის, ხტის — ს ზედ. *რიგება.*

რ(ო)ს-ობ-ი 1. (ტრაქტორზე.) კულაკების უფრო-სი; წყარმოდგენილი ასეულით ბებერი დედაკაცის სახით. 2. *გადაც.* (საუბ.) უშნო, ავი, ფიქსი დედაბერი.

რ(ო)ს-ობ სახელი რიგავს ზმნის მოქმედებისას.

რ(ო)ხ-ი [ფრ.] 1. პიესის ან ეროთეატრის მოქ-მედი პირი, რომელსაც მსახიობი განასახიერებს. *მაკ-ბეთი ჩ. – ჩილთის შესრულება.* 2. რომელიმე მოქმე-დი პირის სიტყვიერი ბასება პიესაში. *ჩ. კარგად დაიარქვა.* 3. *გადაც.* მსახიობ მონაწილეობის სა-სიათი, ხასიამი, მნიშვნელობა. *პირველნაირ ჩ. ის-ტორიაში. – მეუზეო კლასის ჩ. ექტორიბრის რეუო-ლუციაში. ‖ რიგორიცაა ფილმ ამირეული, ოამაზოვის (ზოგ.ნ.) – რიგორიც მნიშვნელოვანია აქეს.*

რ(ო)ხ კაუშირი; დამოკიდებულ წინადადებას უერ-თებს მთავართან: *ეტყვიხოდა, ჩ. ლალაყდა. – შენთან-ნა, რიც ფიუაე მოდგილა. – მეგული ისე არ მოკ-ყდება, ჩ. ობის დასამარხი გამდენი.*

რ(ო)ხ-ობ ძველი რიმის სახელმწიფოს მოქა-ლაქენი.

რ(ო)ხ-ი [ფრ.] 1. რთული სოფლების მცირე დიდი თხრილები მხატვრული ნაგრამები. *ამტკიცოდ ჩ. – რიმაზის ქმილი.* 2. (საუბ.) ხანგრძლივი უძ-თიერთობა ქალსა და ვაჟს შორის, – სიყვარული, მოგზურობა. *ჩ. აქვთ.*

რ(ო)ხ-ობ-ა [ფრ.] პატარა მუსიკალური ნაწარმო-ები, ლირიული სიმღერა.

რ(ო)ხ(ო)ვ(ო)ნ-ი [ფრ.] 1. მე-19 საუკუნის პირველი მეოთხედის ლიტერატურასა და ხელოვნებაში — მი-მართულება, რომელიც ეწინ წამოსწეულად, გვიხატავ-და პიროვნულ გრძნობებს; ახასიათებდა ავსებული სამოქმედოსაგან განშე გაფლის, ინდივიდუალიზმი. 2. მიმართულება ლიტერატურასა და ხელოვნებაში, რომელიც გამჩვენელია ოატიმიზმით და მი-ისწრაფის ნათელი სამყაროსთან გვიჩვენოს ადამიანის ბალალი დანიშნულება. *მ. გორკის რეალისტური ჩ.*

რ(ო)ხ(ო)ვ(ო)ნ-ობ (ზოგნ.) ის, რაც შეიცავს ადამიანის ამაძილებელ იდეებსა და გრძნობებს. *თავისებურე-ბისათვის ბრძოლის ჩ. – შეხოვნებითობის ძიების ჩ.*

რ(ო)ხ(ო)ვ(ო)ნ-ობ-ა რომანტიზმის მიმდეკარი. *ჩ. ბეჭერებია.*

რ(ო)ხ(ო)ვ(ო)ნ-ობ-ი 1. რომანტიზმთან დაკავშირე-ბული, რომანტიზმის დამახასიათებელი. *ჩ. მიმართულება ლიტერატურაში.* 2. რომანტიკულასან დაკავში-რებული.

რ(ო)ხ(ო)ნ-ი 1. ძველი რიმის სახელმწიფოს, რო-მაელების დამახასიათებელი. *ჩ. ფილიოგრაფია.* ‖ *რო-მაული ენები* — ხალხური ლათინურისაგან წარ-მოშობილი ნონათესავე ენები (ფრანგული, იტალიუ-რი, ესპანური და სხვ.), რომლებიც შედარ ინდივიდ-რიულ ენასა ოდენ. 2. რომანის (ზნოვ. 2) ხა-სიათისა, – სამოჯნური.

რ(ო)ხ(ო)ნ-ი ძველ რიმიან დაკავშირებული; რიმის სახელმწიფოში შექმნილი, იქიდან მომდინარე. *ჩ. ლიტერატი.*

რ(ო)ხ-ობ-ი [ბერძ.] პარალელეპიპედი, რომელსაც ფუძე ტოლი ტოლი აქეს, ეკუთხეები კი ირიბი.

რ(ო)ხ(ო)ნ-ი (რომლისაც) კითხვ. ნაეველსახელი; აღნიშნავს რამდენიმედან ერთ-ერთს, – სახელობრ ვინ ან რა. *ჩ. ეროთი გთხოვ! – ჩ., თითისა მოგიჭირა, ჯველი შეგატკინა.*

რ(ო)ხ(ო)ნ-ობ (რომელიმესი) განკუთვნილ. ნაეველს.: ერთ-ერთი მრავალთაგანი. *წაიკითხეთ გალაქტიონის ჩ. ლექსი!*

რ(ო)ხ(ო)ნ-ობ მიმართ. ნაეველს.: ხშირად ‘ის; ზინე რაც. *იმ შეზობელს ჭამიდე, ჩ. ქვერიბზე მარილს მოიბერთხო.*

რ(ო)ხ(ო)ნ კიდევაც რომ, – თუნდაც. *ჩ. შეეცალოს, ჩაინე არ წაეკეც.*

რ(ო)ხ(ო)ნ-ი (ბ.) 1. სიარული, სვლა. 2. ხელით აქვთ-ბქით ტარება.

რ(ო)ხ(ო)ვ (უმართებ.) იხ. ვაგონი.

რ(ო)ხ (ბ., ზოგნ.) 1. იფიცი, რაც რიღის. 2. იფიცი რაც რიღისაც.

რ(ო)ხ-ობ-ა გრძივ. (საუბ.) უმეტესად, უთანაბრილ ეკლასიკალობა, – რიშაეს.

რ(ო)ხ(ო)ბ-ი [პოლ.] მეფის რუსეთში – კაკალუ-ჩიის, ან ფიდნაჩიების თიფიერის წოდებულება; შეხანამებოდა ცხეირი ჯარის კაპიტანს.

რ(ო)ხ-ი ან ფილოსოფიაში შეარული ხის ფიდი პირიდა შეიქნეთი, – ჯეკი.

რ(ო)ხ-ი [ჩაღ.] ხეზე ან ეტლის ერთიდერ-ული ფილა, რიღისაც ეტლის დასაკიდნენ მუის გეურ-დით, ხოლო მეფე გადაღის ეტლის შიგნე მჯარეს. *რ(ო)ხ-ი? ჩიფან ხაა (ანტ.) – დაკონაეული ჯარი.*

რ(ო)ხ(ო)ნ-ი კამეჩის ხმიანობა.

რ(ო)ხ(ო)ნ-ობ ს. ეროგნ. ჩიფნის ცამეჩი.

რ(ო)ხ(ო)ნ 1. უხეში, უშნო, ღიდი (ხმა). *ჩ. შეძა-ხილი.* 2. ღიდად დაუკვეთებული მოლაპარაკე. 3. დაუკვირვებელად, უყიდველად ნათქმანი (სიტყვა). *ჩი-ენთან — ღიუკვირვებელად, დაუკვირვებლად. უაღვი-ლიდ. ჩ. ნათქვამი სიტყვა. ‖ ჩიფით ტკეცა — შემ-თხვევით მოხედნილი ტკეცა.*

რ(ო)ხ(ო)ნ-ა იფიცი, რაც ჩინარებენ.

რ(ო)ხ-ი ხაკონსტრუქციის მსხვილად დაფქული მარ-ცვლეული. *ხიმინდის ჩ.–ი.*

რ(ო)ხ(ო)ბ-ა ან. ფაიდაშვებ, ფაიმორთნა. ◻ ზედ. *რიღება.*

რ(ო)ხ(ო)ბ სახელი რიშაეს ზმნის მოქმედებისა.

რ(ო)ხ(ო)ბ იფიცე, რაც რიღებაა.

რ(ო)ხ(ო)ბ [Lyrurus] მიხრლილი ფრინველი ქათმის ნაირია, მაგრამ ხანგრძლივი ალესერ ფეელებზე დეკორატიული ფეელან ქნევები.

რ(ო)ხ-ი 1. მსხვილად დაფქული მარცვლეული. 2. მსხვილი, უსწორმასწორო. *ჩ. ქვით ნაგები გალა-ვანი.*

რ(ო)ხ-ობ გრძივ. 1. მსხვილად ფქვილ. 2. გადატ. (საუბ.) სასუელიანებს ლაპარაკის; რთაეს.

რ(ო)ხ(ო)ბ სახელი რიშაეს ზმნის მოქმედებისა.

რ(ო)ხ(ო)ბ-ა ეწნილ, ხიხი ხმით ხმამაღლა ლაპარაკი, ხმიერი ჩ. *ისმოდა.*

რ(ო)ხ(ო)ბ-ა (რიხრიხასი) ეისაე რიხრიხით ლაპა-რაკი სჩვეთია.

რ(ო)ხ(ო)ბ-ს გრძივ. რიხრიხით ლაპარაკობს, ხმაურობს.

რ(ო)ხ შდრ. ტოტი.

რ(ო)ხ(ო)ვ(ო)ნ-ი რასაც რტოები გაუღიეი აქეს.

რ(ო)ხ(ო)ვ(ო)ნ-ობ რასაც რტოები დახრილი აქეს.

რ(ო)ხ(ო)ბ სახელი ირიგავს, ერთგვარად ზმნათა მოქმედებისა.

რ(ო)ხ(ო)ბ-ა ან. რტყმა.

რ(ო) სალმისაგან გაკეთებული პატარა ხრახი, ასეთ ხრახნი მიმდინარე წყალი. *წისქვილის ჩ. – რე მოჭ-რილები.*

რ(ო)ხ(ო)ნ-ა, რ(ო)ხ(ო)ბ-ა (ბ. და ზოგ.) შრომა, გარჯა, ზრუნვა, ღვაწლი.

რ(ო)ხ(ო)ბ-ი ხმაური, ჩოჩქოლი; აურ(ებ)აური.

რ(ო)ხ(ო)ბ-ა გრძივ. რუხრუხი გაექეს.

რ(ო)ს ფიდნაჩიის ზედაპირის შემცირებული გა-მოსახულება, ნახაზი. *საკარადელის ჩ. – პილეტტე-რი ჩ. – ფოშიკრი ჩ.*

რ(ო)ხ(ო)ნ-ი 1. მოკეთ. წყეტილი ხმიანობა (ქარ-ხისა...). *მაწილის ჩ. 2. ან. ჩაკრაკი. მდიდარის ჩ. – ბელადის ჩ. ფაიწუნებენ.*

რ(ო)ხ(ო)ბ-ს გრძივ. რუკრუკი გაექეს. ფიდილ ჩ. ◻ ზედ. *ყორკრუკებს.*

რ(ო)ხ-ი მსუქანი ძროი, თოხეები. *ჩ. პოეკოდა. – ჩ. ეპარება.*

რ(ო)ხ(ო)ნ-ი ეისაე რიღი მოერია, – ფიდეე-ბით.

რ(ო)ხ(ო)ნ-ობ-ა [პოლ.] 1. ხმის გამაძლიერებელი ხილეკართი მილი. 2. გადაკ. (წოდ.) ხმის შეხ-დილებათა, აზრთა გამავრცელებელი. *პეტერგოფის ყი-ლი პრესა — ინსპირაციონების ჩ.*

რ(ო)ხ(ო)ბ-ი ჩამფარ-ის ძირითადი მოსახლეობა.

რ(ო)ხ(ო)ბ-ი რუმინეთის ძირითადი მოსახლეო-ბა.

რ(ო)ხ(ო)ნ-ი რუმინელების დამახასიათებელი, რუ-მინეთიდან მომდინარე.

რ(ო)ხ-ი-ა [პოლ.] 1. ხმის გამაძლიერებელი ხი-ლეკართი მილი. 2. გადაკ. (წოდ.) ხმის შეხ-დილებათა, აზრთა გამავრცელებელი. *პეტერგოფის ყი-ლი პრესა — ინსპირაციონების ჩ.*

რ(ო)ხ(ო)ბ-ი ჩამფარ-ის ძირითადი მოსახლეო-ბა.

რ(ო)ხ(ო)ნ-ი რუმინელების დამახასიათებელი, რუ-მინეთიდან მომდინარე.

**რ(ო)ხ(ო)ბ-ი

რჩოვანა (რჩოვანასი) რჩოვანი გარსი თვალში. *რჩოვანას გადაჯრაგვა.*

რჩოვანი (რჩოსანია) იგივე, რაც რჩოანი. *მსაჯულება რ. საკრებული.*

რჩევა საბელი არღვევს, ირღვევა ზმნათა მოქმედებისა.

რჩენა (ძვ.) იგივე, რაც წარღება.

რჩევა საბელი არყევს, ირყევა ზმნათა მოქმედებისა.

რჩენი-ი იხ. გარჩენის.

რჩება-ი 1. იხ. დარჩება. *წარმოდგენის დაწყება-დან 10 წუთი რ. 2. იხ. მორჩება. გრძელისაგან ყველა ადვილად არ რ. 3. იხ. ჩაბორჩება. საქმეში უკან არაფის რ. ტ თვალი ჩაჩება ვინმეზე, რაზეც — თვალს ვერ აშორებს, ძალიან მოსწონს ვინმე, რაზე. ფიქრები უკან რჩება — უქმის, უმნიშვნელო საგნებ მისცემა ან სავიდანმე წასვლა.*

რჩევა 1. აორ ვაი, ამოორჩევა, არჩევანი; ბეჭდა, ამობეჭდი. *რჩევანი დაუნენ, თუ რა გაეკეთებინათ. — დაიწყეს რ. სად წასულიყვნენ. 2. საბელი არჩევს ზმნის მოქმედებისა. ლაბახის რ. 3. საბელი ურჩევს ზმნის მოქმედებისა, — ჭკვის სწავლება, დარიგება რ. პკათხეს. — რ. მოსცა.*

რჩევა-დარიგება რჩევა და დარიგება. *რ.-დ. მოსცეს.*

რჩენა საბელი არჩენს, ირჩენს ზმნათა მოქმედებისა. *ოჯახის რ. — ძაღის რ.*

რჩენილ-ი იგივეა, რაც დარჩენილი.

რჩეობ-ს გრძივ. უპირატესობას აძლევს, ამჯობინებს, არჩევს *სეკაი მაღლობ ადგილს რ.*

რჩენილ-ი 1. ამორჩეული, არჩეული. *ბალახის რჩეულნი. 2. სხვებს შორის შერჩეული და ისე გამოცემული. პოეტის რ. ლექსები. — რჩეულ ნაწარმოებებია კრებული. 3. საუკეთესო. რ. ვაჟკაცები. — ბალნი რ. ბემილი დარგეს.*

რჩეულობ-ს გრძივ. იგივეა, რაც რჩეობს.

რჩილვა-ს იხ. დარჩილვა.

რჩილვა საბელი რჩილავს ზმნის მოქმედებისა.

რჩილი (რჩილასი) რასაც რჩილავ, რჩის ამოკერა იცის, — რჩენია. *რ. ბალი.*

რჩობილ-ი იხ. რჩენილი.

რჩხა კაპებიანი ზღვის, — კრჩხა.

რჩხილ-ი ფერადის ქინი, — ეწვილი, ნაფერდალი.

რჩხვინ-ა გრძივ. ხარკუნილ გრძნობს, ხასირხებიც მიარჩია რაზე. *არც თქვისა რ., არც — გადაიქნიანაო.*

რჩხილა [Carpinus caucasicus] ფოთლოვანი ხე არფისებრთა ოჯახისა; აქვს ნაირ-ნაირი ქერქი, დაკბილული ფოთლები; მისი მერქანი მაგარი და მძიმეა. *რკინელს შეხვ.*

რჩხილ-ი (რჩლისა) შვილის, ძმის ან მაზლის ცოლი, საერთოდ ვაჟკაცი ან ოჯახში უისიმე ცოლად მოყვანილი ქალი.

რჩხილ-ჭიჭყმიან-ი რჩლი და ლეკამილი.

რჩხილ-ჭიჭ-ი რჩლი და მილი.

რჩქ (რჩისა) 1. თეორი სითხე, რომელსაც გამოყოფენ ქალი და ლეკაკი ძუძუწეროვანი ცხოველები ჩვერის ჯირკვლებიდან წრმაბარაობის შემდეგ ჩვილი შეილების (ნაშიერის) საკვებად. ∥ ეს სითხე ძრხისა (აგრეთვე თხის და ზოგი სხვა ცხოველისა) როგორც ადამიანის საკვები. *ადვილებელი რ. — აფრთილი რ. — რძის ნაწარმი. — რძის ფერაკი. 2. ზოგიერთი მცენარის თეთრი ან მოყვითალო წვენი. ლეკების რ. ∥ რძე გაუხარდა ვისმე ალას, გამოყოფს ქალის (დედალი ცხოველის) საძრძე ჯირკვლები.*

რძიანობრობ-ი მეძუძე მარჯვებელი ქალი (ან ცხოველი); *რომელსაც რძე გაუჩარა.*

რძინ-ი რძის შემცველი. *რ. ყავა. — რ. ფაფა.*

რძინება (რძიანასი) [Euphorbia] ბალახოვანი მეცნარე; ეწოლილობიან რძისებური წვენი გამოსდის.

რძინა-ბრძის (რძია-რძისა) (კუთხ.) იგივეა, რაც რძიანა.

რძიწმენ-ი (პოეტ.) თეთრი.

რძლიშა რძლად ვიყვნე.

რწევა საბელი არწევს, ირწევა ზმნათა მოქმედებისა.

რწევნ-ი (პოეტ.) რაც ირწეოდა.

რწმენა 1. რასამე სარწმენოდ მიჩნევა: დაჯერება, დარწმუნება რაშეში. *ურცელი რ. — გამორჯულის რ. 2. მრწამსი, მსოფლმხედველობა. პოლიტიკური რ. ∥ ლეკოდე, რელიგიის მიმდევრის მრწამსი; სარწმენოება. მაგის რ. — მაჩაპაულის რ.*

რწმენება-ა იხ. დარწმენება.

რწმენება 1. საბელი არწმუნებს, ირწმუნდება ზმნათა მოქმედებისა. 2. იგივეა, რაც რწმენება (მნიშ. 1). 4. (ძვ.) იგივეა, რაც ნდობა.

რწმენებული-ი 1. ოფიციალური პირი, რომელიც მოქმედებს რაიმე რწმენებულების საფუძველზე. 2. (ძვ., ლეიც.) ვისიმე განკარგულებაში არსებული (დაწესებულება...). *თქვენებრ რ. სახლეულებელი.*

რწმენებულება (ლეიც.) უფლება, რომელიც მანიშნებული აქვს ვისმე რასამე შესასრულებლად, — უფლებამოსილება. *დეპუტატის რწმენებულებანი. — ჭარიო რწმენებულებანი. ტ რწმენებულების საგანი — სამთავრობო საბუთი, რომელიც აღასტურებს ვისიმე დანიშვნას დიპლომატიურ წარმომადგენლად.*

რწყვა-ს გრძივ. წყალს ასხამს, წყალს მოუვლის (მცენარეს, ნათესს, მიწას...). *ბოსტანს რ. ⊂ შდრ. ირწყვება, რწყავ. რწყული, მრწყველი, ნარწყავი, სარწყავი, ურწყავი.*

რწყვა საბელი არწყავს ზმნის მოქმედებისა.

რწყვა საბელი რწყავს ზმნის მოქმედებისა.

რწყინ-ი მაგარი, უცრიო, პარაზიტი წნერი; ტყლეული მიხრაბაბს.

რწყინილ-ი რასაც რწყილი ახვეს, ასვეთა. *რ. ძაღლი.*

რწყილ-ი რაც ირწყვებოდა, — მირწყვილი.

რწყილება (ასე.) წყლის დალევინება (პირუტყვისათვის).

რწყინა საბელი არწყინს ზმნის მოქმედებისა.

რწყვა საბელი არწყავს ზმნის მოქმედებისა.

რწყინ-ი რაც ირწყვებოდა, — მირწყვილი.

რწყილება (ასე.) წყლის დალევინება (პირუტყვისათვის).

რწყინა საბელი არწყინს ზმნის მოქმედებისა.

რწყვა საბელი რწყავს ზმნის მოქმედებისა.

რწყინ-ი მაგარი, უცრიო, პარაზიტი წნერი; ტყლეული მიხრაბაბს.

რწყინილ-ი რასაც რწყილი ახვეს, ასვეთა. *რ. ძაღლი.*

**რწყილ

ს

საბაზანო 1. აბაზანისათვის განკუთვნილი. *ს. ოთახი.* 2. საათისი ან ნაგებობა, სადაც ამბულის (აბაზანების) არის მოწყობილი.

საბარაკო აგარაკისათვის განკუთვნილი; აგარაკად გამოსაიდგანი. *ს. აღებულები. საბარაკოდ — აგარაკზე დასასვენებლად. ს. წაეთხენ.*

საბაშო 1. რაიმე დაწესებულების აღებულობრივი განყოფილება. აერთიანებს *ს.* 2. ზოგიერთი საწინდარისეული და სხვ. დაწესებულების სახელწოდება. *დეპეშათა ს.*

საბინეტიური აგიტაციისათვის განკუთვნილი. *ს. მუშაობა.*

საბინეტნოდ (ისტ.) აღებულ-მიმეულის მფლობელთათვის განკუთვნილი. *ს. კრებები. — ს. ბანკი.*

საბონემენტი რაც ჩვეულებრივზე ადრე ხდება; რაც ჩვეულებრივზე ადრე შეიძლის, ადრე მზადდება, — ადრეული (ასპორისა საგვიანო). *ს. ბეჭდ. — ს. თეატრი. — ს. ბოსტნეული. — ს. ბილეთი.*

საბუთდებული დაწესებულება, სადაც მკერდალებენ მწოლიარე ავადმყოფებს. *ქალაქის ს.*

საბურავი ავარისთან დაკავშირებული, ავარიის შემოწვეისათვის განკუთვნილი. *ს. მანქანა.*

საბურო ადგილის მოსაწყობლად. *ს. ღრუბელი.*

საბუთი აქციის დასამაგრებლად განკუთვნილი. *ს. მასალა. — ს. საამქრო.*

საბუთციური ავიაციისათვის განკუთვნილი. *ს. ქარხანა. — ს. ბენზინი.*

საბუთოშინელი ატმობილისათვის განკუთვნილი; ატმობილებთან დაკავშირებული. *ს. მოწყობილობა. — ს. გზა. — ს. კატასტროფა.*

საბუთორო ატმორისათვის განკუთვნილი, დაწყებული. *ს. უფლება. — წიგნის ს. ტიტული.*

საბუთ-ი 1. დროის მონაკვეთი, დღე-ღამის $^1/_{24}$ ნაწილი, 60 წუთი, *ორი ს. გაეიდა. — ერთი საათით დაგვიანა.* 2. შეადგინდეს (ან შეადგინდა) 60-წუთიანი გამოთვლილი დრო. *რომელი საათია? — ღამის სამი ს. — დილ. პირველ საათზე.* 3. დღე-ღამის ფარგლებში დროის განაწილში ხელისეული. *დილის ს. — ვახშის ს.* 4. დრო, ჟამი. *მოვიდა მისი აღსასრულის ს.* 5. მეცნიერებისათვის (განკუთვნილისათვის, ლექციასათვის) განკუთვნილი დრო, რომელიც შესენებისთვის ერთ საათს შეადგენს. *საღეკლეო ს. (ან საათში — ასეკვე. ამ საათში — მაშინვე. იმავე წუთს. საათი დაკარგან — რისამე დრო მოვა, მომენტი დადგება.*

საბუთა (საათანი) [Hibiscus trionum] ერთწლიანი სარეველა მცენარე ბალბისებრთა ოჯახისა; იკეთებს მსხვილ, მოყვითალო, შიოსგან მიქეულ ფაჩეულს.

საბუთაბედო (ისტ.) ათაბაგის სამფლობელო.

საბუთაბედო-ი (საათაბაგისა) ერთი საათი და ნახევარი. — 90 წუთი.

საბუთაბედო-ნ-ი საათნახევრის ხანგრძლივობისა. *ს. მოთხრობა.*

საბუთიური რამდენიმე საათის განმავლობაში, დიდ ხანს. *ს. იძახდნენ და ეუბნებოდნენ.*

საბუთობრივ-ი საათების მიხედვით წარმოებული, განაწარმეებული. შედეგები. *ს. ანაზღაურება.*

საბულებო ალერსის გამომხატველი. *ს. სიტყვები უთხრა.*

საბულო ალფათების განკუთვნილი. *ს. არტილერია. ს ხალეო წესები — ომიანობის დროს ზურგში შესრულის დასაცავად შემოღებული საკანონო წესები.*

საბუსო სიამაყის გამომწვევი, — სასიამოვნო. *ს. წვილი.*

საბუთრებელ-ი (საამბოხისა) რაც უნდა უამბონ, — მოსაყოლი.

საბუთებელ-ი (საამებლისა) რაც კამებს საამებლად — რომ ამბონ.

საბუთრო (ისტ.) ამირას სამფლობელო. *თბილისის ს.*

საბუთრო 1. ამისათვის განკუთვნილი, ამის შესაფერი. *ს. მოიზსენება არა აქეს.* 2. ასეთი, ამისთანა. *საამისო რა მეჭირა?*

საბუთრებელი სახელთანო, სადაც წოგნებს კინძავენ.

საბუთ სიამის მომგერელი, — სასიამნოები. *ს. ნადები. — ს. გალობა.*

საბუთრო სასიამოვნო. საამო. *ს. ეხოვრება. — ს. ფიქრები.*

საბუთებული (ძვ.) ამ ქეყნისათვის, ამ ცხოვრებისათვის განკუთვნილი, — ამქეყნიური, მიწიერი. *ს. ხაზრუნაე.*

საბუთრო ქარხნის ან ფაბრიკის განყოფილება, სადაც მიმდინარეობს საწარმოო პროცესის რაიმე ნაწილი. *საამწყობრო ს. — მარტყლის ს. — სამსხმელო ს.*

საბუთებებული ამ შემოწყეისათვის, ამ მომენტისათვის შესაფერი. *ს. გადაწყვეტილება.*

საბუთებელი ამწვებელობისათვის განკუთვნილი, ამწვებელობასთან დაკავშირებული. *ს. სამუშაოები.*

საბუთებული აწყობისათვის განკუთვნილი. *ს. სამჭრო. — ს. მაძესები.*

საბუთებელ 1. ამსანთან, ამსანის შესწავლასთან დაკავშირებული. *ს. პერიოდი.* 2. გადატ. ოფიცი, რაც ამსანური (მნიშ. 2).

საბუთებელი 1. რაც უნდა ისწავლონ. *ს. დაუფლება.* 2. ისთავე ამგარონებენ. *ს. მანქანა.* 3. ამგარებისათვის (მნიშ. 2) განკუთვნილი. *ს.მოხსენება. — ს. პერიოდი.* 4. მარტივი მოწყობილობა არითმეტიკულ მოქმედებათა საწარმოებლად — ოთხკუთხი ჩარჩო, რომელშიც გარდიგარდმო რამდენიმე ღეროებზე მოძრავი კოშტებია ასმული.

საბუთრებელი ანგარიშწორებისათვის განკუთვნილი. *ს. უწყისი.*

საბუთებელ (საანეულისა) მიწის ნაკეთი, რომელიც ამიულად იხეებოდა.

საბუთებელ ამიულისათვის განკუთვნილი. *ს. ბეჭდ.*

საბუთებელ ამიულებისათვის განკუთვნილი, გამოსადეგი. *ს. ფიქრები. — ს. ცნობები.*

საბარ-ი [სპ.] (ძვ.) ანგი, რომელსაც ღილას ასრულებენ ზურგით ან დუდუკით რაიმე ნაგლიშის დროს.

საბარაკო არნახული, საოცარი, ზღაპრული. *ს. მზაკვობა. — ს. თავგადასავალი.*

საბარაკ (საარაყისა) არაყისათვის განკუთვნილი. *ს. ქვაბი.*

საბარეშო საარეშო ქსელი (გრამატ.) — ზმნის ფორმა, რომელიდანაც არა ჩანს, თუ ვისია ან ვისთვის არის განკუთვნილი ობიექტი (შდრ სათავისო ქსელი, სასხვისო ქსელი). *ს. ქსელის ზმნებია: აქვთან, ამენებს, წერს...*

საბარნაზი არსებობისათვის საჭირო. *ს. პირობები. — ს. ფონე. — ს. წყარო.*

საბარნიშნაო არატილერისათვის დაკავშირებული, — არატილერიისა. *ს. ლეტნიკი. — ს. სასწავლებელი.*

საბარძნო არქიტექტურის განკუთვნილი, არქიტექტურული. *ს. მასალა.*

საბარძნო ივიეცა, რაც არქიტექტურული.

საბარშიო არნიერობისათვის განკუთვნილი, არნიერებთან დაკავშირებული. *ს. კომისია. — ს. უფლება. — ს. კამპანია.*

საბარშიო ასპარეზობისათვის განკუთვნილი. *ს. მოედანი.* **ს**ასპარეზოდ — ასპარეზობისათვის. *ს. გამოსეენია.*

საბარშიანო ასპარანტებისათვის განკუთვნილი. *ს. გამოცდები.*

საბებისტიური ატესტაციასთან დაკავშირებული, ატესტაციისათვის განკუთვნილი. *ს. კომისია.*

საბევნო ავეის სათქმელი, — დასაძახი, სათაკილო, გასაკიცხი. *ს. საქმე. — აქ ს. არაფერია.*

საბევნიური აფიოქაზისათვის განკუთვნილი. *ს. ჭურჭელი. ॥* აფიოქაზის ხასიათისა. *ს. მსეენია.*

საბარ (ცრუმორწ.) 1. ეს ქეყანა, წუთისოფელი, საწუთრო (აპორისა, საიქიო). 2. ამ ქეყნის, წუთისოფლის დამახასიათებელი, — ამქეყნიური. *॥ საკალ' ხ' პორ ' ალ' ახ უჩნს (საეს) — არ გაგარჩენ, მოკედება. საკაოსაკენ აქნდეთნებს პირს (საეს.) — გამოაკეთებს, გამოავანმრთელებს (სიკედილის პირას მყოფს).*

საბარო აქტისათვის განკუთვნილი. *ს. ფურცელი. ॥ საკაცო დაბანაზი — სხდომებისათვის განკუთვნილი დარბაზი.*

საბარიო აქციებთან დაკავშირებული, აქციებზე დამყარებული. *ს. კაპიტალი. — ს. საზოგადოება.*

საბარაო (ძვ.) აღასისათვის განკუთვნილი. *ს. ეეფრა.*

საბარდნიო (რელიგ.) აღდგომისათვის განკუთვნილი.

საბარმიანო ალებმიეემობისათვის განკუთვნილი, აღებმიეემობასთან დაკავშირებული. *ს. უროთხოობა.*

საბარნიო აღლუმისათვის განკუთვნილი, აღლუმთან დაკავშირებული. *ს. პაიაკები.*

საბარზნიერო აღზრდასთან დაკავშირებული,— აღმზრდელობითი. *ს. მუშაობა.*

საბარმიანებელ-ი აღმოსავლეთმცოდნეობასთან დაკავშირებული. *ს. ინტერესები.*

საბარიანო აღორციელისათვის განკუთვნილი. *ს. ფურცელი.*

საანდერძო აღწერისათვის განკუთვნილი. *ს. დოკუმენტები.* — *ს. უბანი.*

საანდერძო სათ.კარაიანზე გამოცემული (გამოფენაზე) — გამოპაექარეებებს, გამომამცლელებს.

საანძლეზო (საანალუბისათვის) ანალიზისათვის განკუთვნილი (ჭილობი).

საანძლოლო ახალი წლისათვის განკუთვნილი. *ს. ნაძვის ხე.* — *ს. ბაირაღები.*

საანძრო ბასისათვის განკუთვნილი. — სასახურო. *ს. სადენი.* — საბაჟოდ ირ ეცალა.

საბაზი [არაბ.] ვითარება, მდგომარეობა, შემთხვევა, რომელიც რაიმე მიზნით შეიძლება გამოიყენონ. *მზეთან ს. მოისვა.*

საბაბიანი ბაგარისათვის განკუთვნილი. *ს. განგოლება.*

საბაბირო: საბაგირო გზა — იგივეა, რაც საბაირო-საბაგირო გზა.

საბაბუანო (საბაღებლისა) რაც ვისმე აბადია. — ჯინება, სარჩო. *ტ ბაღში და საბაღებელი* — იგივეა, რაც სარჩო-საბაღებელი, სარჩო.

საბაბული მაღალ მისაჩნეული. — სანაცვლო, სამაგიერო.

საბაგირო აგებული, სადაც სასარგებლო სამარხი, ქრძოდ მაღნეული მოიპოვება. *ქუაბაბრიის ს. — საბაგირო დაშენება.*

საბაგრანთო ბაგრაგისათვის განკუთვნილი. *ს. ბოჭალები.*

საბაგრო-ი ბაგით თეფხაობისთვის გამოსაცემი ადგილი.

საბაკვიო ბაკვეობისათვის განკუთვნილი. *ს. თაბაშმანი.* — *ს. ლიტერატურა.* ტ საბაკვო ბაგა — აღმშენებლობით დაწესებულება, სადაც 3 წლამდე ასაკის ბავშვები იმყოფებიან დღისით (მშობლების მუშაობის დროს) საბავშვო ბაღი — სასწავლო-მშრდელობითი დაწესებულება სკოლამდელი ასაკის ბავშვებისათვის. საბავშვო ხახლი — აღმშრდელობითი დაწესებულება, სადაც ახალშობილი ბავშვს ზრდიან უმაღლესი ბავშვებს.

საბაზრო ბაზისათვის განკუთვნილი; ბაზად გამოსაცემი. *ს. ბიბლიოთეკა.* — *ს. საწვრთნი.*

საბაზრო ბაზრისათვის განკუთვნილი, — ბაზრისა. *ს ზოეობანი.* — *ს. საქონელი.* ▮ ბაზრის დამახასიათებელი. *ს. დაბი.*

საბაიანდრო ბაკალესთან დაკავშირებული. *ს. საქონელი.* — ს მაღაზია.

საბაიანო (ფონ.) ბალანსთან დაკავშირებული *ს. ანგარიში.*

საბაიანსო (საბალანსისა) (ისტ.) სამუალო ადგილის გადასახადი.

საბაიანო იგივეა, რაც სამოვარი.

საბაიაბო ბალეტისათვის განკუთვნილი, — ბალეტისა. *ს. სკოლა.* — *ს. ტელევიზია.*

საბაკ-ი [ლეზგინის ნაწილი — ტანზე გადასაფარებელი, დასახურავი. *მაგლის ს. — ახრეშეთის ს. — სანთის პირი. — ფეხი იქამდე გაჰყიმე, სადამდისაც ს. გაგნევდრო.*

საბაკ-ი იგივეა, რაც დასახანი.

საბაკთი ბანაობისათვის განკუთვნილი. *ს. წყალი.* — *ს. აღებელი.*

საბაკ-ბიჭაკ-ი ლეიბი, ქუდსაფარი.

საბაკნ-ი რითაც უნდა ბაკნონ, გაბანონ; რითაც თავს იფარავენ რამე. *საცალო ს.*

საბაკაბაძო ბაკეტისათვის განკუთვნილი, — ბაკეტისა. *ს. წარმოება.*

საბაკაო ბანაოსათვის განკუთვნილი, — ბანაისა. *ს. ქოთანი.* — *ს. სისტემა.*

საბაკო ▮ ბაკის სახით დაწესებული, — ბაკისა. *ს. ტარიფი.* — *ს. შენობაები.* 2. საბეღლრეო დაწესებულება, რომელიც თავისუფალ ადგილებს ამ ხაზზეწყობილი სპეციალური შენობა-ბაგანას და ახალგაზრდებს დაიფიქსირებენ ბაკის. *ტარიელ კაკის საბაკოზე მიეგზავნილი.*

საბაკრაბი რაც უნდა ბარონ, — დასაბარაკეთი.

საბაკრაბო ბარათებისათვის შემდგარი, ბარათებისა. *ს. კატალოგი.* ტ ბაბარათო სისტემა — სურსათით ხანგრძლივად და სამრნველო საქონლის ბარათებით განაწილების.

საბაკრო 1. ბარგისათვის განკუთვნილი, — ბარგისა 2. *ის.* საბეგრით ს. *ეკიპირება.* — *ს. მანქანა.*

საბაკრაბელი 1. ბარგის საზიდარი. *ებენშებაზე.* 2. მუშებეი ავტომობილის უკანა ნაწილი ბარგის ჩასაწყობად.

საბაკრაბი ი.ს.ნიე ბჭკარი (იცოდენ ტყელად).

საბაკრო ბარისათვის' განკუთვნილი, — ბარისა. *ს. უბენი.*

საბაკტ (საბაკტისა) ბაკტების სადგომი.

საბაკტე (საბაკტერისა) ბაკტერების სანგრაში, ბინა. ▮ ზოანი ადგილი, სადაც ზაუსელში ბაკკან ავადეო.

საბაკტერო (ტ.) ბაკტერის სამყოფებელი, საბრძანებელი. ▮ ბაკტერისათვის განკუთვნილი, ბაკტერის კუთვნილი, — ბაკტერისა. *ს. ბუკაო.*

საბაკე (საბაღისა) ბაღისათვის განკუთვნილი, — ბაღისა. *ს. ადგილი.*

საბაკერნო (ტ.) ბაღისნობისათვის (შებაღებისათვის) განკუთვნილი. *ს. სასწავლებელი.*

საბაკრა (საბაღჩისა) ▮ ბაღჩისათვის განკუთვნილი ადგილი. 2. რაც ბაღჩაში მოდის, ბარობს, — ბაღჩეული. *ს. ქალგრები.*

საბაკრო (ტ.) ბაღის ფუძანი.

საბაკრო (ტ.) იგივეა, რაც საბაჟანი.

საბაკრო ბერხისათვის განკუთვნილი, ბერხის შესაფერი. *ს. ფლოსტები.* — *ს. საჭმელი.*

საბაბა-ი ჯინი, ქტი, რომლითაც მარცვლეულს ბეგავენ.

საბაბავეკა (საბეგდისაი) მოწყობილობა, რომელშეიძლება მარცვლეულის ბეგავენ, — საცეწერი. *ბიმ ს. — ქნის ს.*

საბაბარო (ტ.) ბეგრისათვის განკუთვნილი, — ბეგრისა. *ს. ფული.* — *ს. მიწა.*

საბაბრისებრო დაწლეპული, საუბედური. *ს. შეეგონა. ს. შეეცვები.*

საბაბრისებრო ბეგრირების მოსაწყობელი ან მოწინაზებელი. საბეგნირთო — ბეგნირებისათვის. ▮ გამოსაკაცვის მოქმედების კმაყოფილება რისამე გამო (ადამიანის). საუბედუროდ). *ს., კარგი ამბავებიი ყოფილა.*

საბაბრო (საფ.) ვისიმე საცოლე ან საქმრო.

საბაბე-ი (საბალისა) დასაბერი, შესაკრავი თოკი. *შეეცადის ს. — ებენი საბღაბი მიაბეეი.*

საბაბავეკ-ი (საბაბრისა) დაცემი ტკბეის გეერდების მქონე მოწყობილობა, რომლითაც ჩეეცულებრივ, ღეცმლს ებერავენ გასაცეეებლად (საბეეცლით და სხე.).

საბაბრო 1. ბერის (წინაე.) შესაფერი, ბერისათვის განკუთვნილი *ს. ტანსაცმელი.* 2. (ტ.) ბერის (წინაე. 3) საფარამი, საკანე. 3. ეკლიე ბერძნ ყოფნა შესაფერის, ეკიე ბერად შეგიძლის აპირებს. 4. იგივეა, რაც საბერძნო.

საბერძნო (საბეეძნისა) ბეეძნისათვის განკუთვნილი. *ს. მასალა.*

საბერძნ ას-ი 1. რითაც ბეეძნავენ. *ს. ზანქანა.* 2. რაზედაც უნდა ბეეძნონ. — დასაბეეძნი. *ს. ქაღალდი.*

საბერძნ-ი 1. პერანგის ან კაბის სარჩული ბეეძნთან (სიმაგრისათვის). 2. (ტ.) მაკეთ ნამოსაკმა.

საბავვე (საბეეეისა) ბეეისათვის განკუთვნილი. *ს. ფიქრები.* — *ს. ურემი.* — *ს. საბეეეი.* — ბეეისათვის, ბეეეე. *ნამეეის ს. ეილეეე.*

საბიბლიოთეკოსაცავი ბიბლიოთეკის. *ს. ტერმინი.*

საბიბლიოთეკოსაქმიანო ბიბლიოთეკებში შორის ურთიერთობისათვის განკუთვნილი. *ს. ამორეზენტი.*

საბიბლიოთეკო ბიბლიოთეკებისათვის განკუთვნილი; ბიბლიოთეკებისა. *ს. საქმე.*

საბითეო ბითუმად ეეეჭონებისათვის განკუთვნილი (აპირისა). სატეეო. *ს. ფასები.* — *ს. ბაზა.*

საბინელო ბილეთების ვასაღებად განკუთვნილი. *ს. სალაროები.*

საბილარდო ბილიარდისათვის განკუთვნილი. *ს. ოთახები.*

საბინაო ბინასთან დაკავშირებული.— ბინისა. *ს. ფონდი.* — *ს. პირობები.*

საბიუჯეტო ბიუჯეტისათვის საქმარი, ბიუჯეტით გათვალისწინებული. — ბიუჯეტისა. *ს. პერიოდი.* — *ს. ეეეეა.*

საბიძგე-ი საყრდენი, საბიძგნი. *ს. ფიჭა.*

საბიძგ-ი იგივეა, რაც ფიჭა. *ს. ბაზის ს. — ბაზარის ს.*

საბიზნეო (საბიზნესი) იგივეა, რაც ბაეეაბელე.

საბიზნესო ბიზნესის ეეეეეა. *ს. ეეეეე

საბაისოდ — საისისათვის. საბრძოლოდ.

საბალანსებელი გალანგრანსების განკუთვნილი. ს. ფანერა. ი. — ს. ფანერა.

საბალთაო (საგალთაოს) 1. რასაც გალთებენ, — სიმენტი. *ქარხანა* ს. ‖ საზომი, სადღეგრძელი სიმღერა, — ქიმი. 2. რეცეპტური ხასიათის მეცნიერული წარმოზომები, სქიი შესაბრძოლებელი, — საკულტისო სიმღერა. *ქრისტიანული* ს.

საბამველი (წერილ.) 1. გამგებლობასთან დაკავშირებული. 2. სამღერლებელი, საბრძანებელი.

საბამრთველი გამომცემლობასთან დაკავშირებული. *ს. განყ.*

საბაორედი რაიმე გამოცემისათვის განკუთვნილი, ს. დარიანი, — ს. კომიტეტი.

საბაორედო გამოცემისათვის (მნიშ. 2) განკუთვნილი, გამოცემასთან დაკავშირებული. ს. *ფორმელი.* — ს. *ტერილი.*

საბაორედოსთან გამომთხმასთან დაკავშირებული. *შინაგან საქმეთა სამინისტროს ს. სპეც.ჯორნალი.*

საბაზი (საგნისა) 1. ყოველგვარი მატერიალური მოელენა, — ნივთი. *გარეული ფორმის ს. — უსულო ს. — მოძრაობების საგნები.* 2. რის შესახებაც ვაზროვნებთ, ან რის მიმართაც რაიმე მოქმედებას ვახორციელებთ; რასაც მიჰყვებიან, საუბარ ენება. — თხზების. *მხატვრობის ს.* 3. ცოდნის, შეცნორების დარგი, — სასწავლო დისციპლინა. *სამეცნო ს. — ტექნოლოგიის ყველა ს. ჩაკაბარა.*

საბაზისო 1. რისთვისაც შეიძლება ან უნდა გაზავნა ატყდეს. *ს. მფლობარეობა.* 2. განგაშისათვის განკუთვნილი ს. *სიგნალი.*

საბაზისო 1. განსაკუთრებული, სპეციალური. ს. *მატარებელი.* — ს. *ზომები.* — ს. *ყოლიანა.* 2. ძალიან კარგი, არაჩვეულებრივი; იშვიათი ს. *ღირსი.* — ს. *საქმეები.* **საგანგებო** — 1) განსაკუთრებულად. 2) განზრახ, განგებ.

საბაზისოდ (წიგნ.) განათლებისათვის განკუთვნილი, განათლებასთან დაკავშირებული. ს. *დაწესებულებები.* — ს. *მოღვაწეობა.*

საბაზრო 1. განბის, სამეცნიერო შესანახი ადგილი. *მონასტრის ს.* — *შუხუთი — ბელოვნების ძეგლთა საგანძური.* 2. განბი, საწყაგ. გადამალული ქონ. — ქართული ლიტერატურის ს. (ჭიაურ.).

საბაზისო რაც გარანგისას იძლევა. გარანგისათვის განკუთვნილი. ს. *წერილი.* — ს. *ფული.*

საბაზრო 1. სახლის გარეშე გამოსასვენებელი სამყარი (ბაირახს). სამინარე). ს. *ტანისამოსი.* 2. უცხო სახელმწიფოებთან ურთიერთობისათვის განკუთვნილი (აპარატი). სამინარო, შინაგანი). ს. *აპარატი.* — ს. *პოლიციტა.*

საბაზრო 1. ვარუკანაში (მნიშ. 2), ქალაქთან ახლოს არსებული. ს. *კოლმეურნეობა.* — ს. *ციროდები.* 2. გარუკნისათვის (მნიშ. 2) განკუთვნილი. ს. *მაგარტელი.*

საბაკალო გასავალთან (მნიშ. 2) დაკავშირებული. — გასავლითა. ს. *ბილეთის ს. ნაწილი.*

საბაკარიო გასტროლებისათვის განკუთვნილი. ს. *წარმოდგენა.* — ს. *მოეზაღობა.*

საბავშვო გაფიქრებისათვის განკუთვნილი. გაფიქრებ ხასიათისა, განკუთვნილთან დაკავშირებული. ს. *მოძრაობა.* — ს. *კომიტეტი.*

საბაზი (ასეც.) სხვა მზარეს გადასაშვები, გასასვლელი, — სარინი. ს. *არხი.*

საბაზისო (საგნებისა) (ძე.) ოცივე, რაც ქასპნით.

საბაზისო 1. კარის საცეკი, — ურილები, რაზე. 2. კარის, დარაბის და მისი, თითოეული სახეცარი, რომელიც ღილაც და იხურება.

საბაზისო (საგნებისა) რასაც ქმედ იგებენ, — ქმედნაგები, ლოგინი. *ჩალის ს. — ბუხრების ს. — ს. ბაგეშვო.*

საბაზიო ს. გეგმით (მნიშ. 2) გათვალისწინებული. ს. *დაცალება.* — *პროდუქციის ს. ღირებულება.* 2. გეგმების (მნიშ. 2) შედგენასთან დაკავშირებული: გეგმის შემდგენელი. ს. *კომისია.* — ს. *განყოფილება.*

საბაზრო გერბისათვის განკუთვნილი, გერბთან დაკავშირებული. ს. *გამოსახება.*

საბაზარეო 1. ერთი გვარის (მნიშ. 2) წევრთა ერთიანობიობა. *ბაგრატიონთა ს.* 2. გვარის (მნიშ. 2) ქონებიდან, დამზასთათვეთან. ს. *ქონება.* — ს. *მონაკვეთი.*

საბაზრო რითაც გვიან რამე, — დასაგვიან (მნიშ. 2). *კალის ს. ღობეა.*

საბაზრო (საგნებისა) 1. ბატარა ღობეი ფეხლის, ბჭეთის და სხვ. გადმოსაწვენებლად. 2. (ბოტან.) ყვავილების ერთ-ერთი ტიპი — მთავარი ღერძი იძლევა გვერდითის ტოტების, რომლებზე თავის მხრივ ტოტაკნებები. *ფეხის ს. — ზეთის ყვავილები ს. — ბოლოს ს. — თავთავი.*

საბაზრო ი ს. ბამბის გვერდის ბოჭებზე გადებული ძელი, რომელზედაც ეწყობა კოჭები.

საბაზისო რაც ჩვეულებრივეზე გვიან ხდება; რაც ჩვეულებრივზე გვიან შეიფიქრა, ეცნიერ ფერიდეთა (ასპინძა). *საალერო). ყურძნის ს. ჯიშები.* — ს. *კომბოსტოები.*

საბაზისო რაც ჩვეულებრივზე ადრე ხდება. *ს. ჯიშები.* — *ს. ხეხილი.* — *ს. ბოსტნეული.*

საბაზარო 1. ვნის, ბნების გასაყიდად და მოსაღებად განკუთვნილი. ს. *შენებლობა.* — ს. *სამართველო.* 2. ბნაზე მოსახსნელი, ბნაზეკიდებული და მოსაღებელი ს. *ხიდი.* — ს. *საჭმელ-სასმელი.* ‖ ბნაზეკიდებისათვის ხელსაწყო. ს. *ხრიკი.* 3. რაც ბნაზე ხდება. ს. *შემთხვევები.*

საბაზისო ბნაკეკეთილსაობის განკუთვნილი; ბნაკეკეთილზე მოხდილი. ს. *რბოლა.*

საბაზრო 1. მოწმის, რომელიც ეძლევა სადმე გაგზავნილ პირს სანგარიშოდ ს. — *კომკავშირული ს. 2. გარანგისარგან მიღებული ფერედი.* ს. *ანგარიში.* 3. *ფინანსური* ს. *მარნები და ფერედი.*

საბაზისო (ს ავაიგნებელია) 1. ჯირების ღირსი. 2. ჯირების მემეიდე. ს. *სიტყვები.*

საბაზრე (საგნისა) (საუბ.) იგივეა, რაც საგანდაო.

საბაზრო (საუბ.) 1. ფსიქიატრიული საავადმყოფო. 2. გადატ. იმბეგიან ისეთ თავშეკავებაზე, სადაც დიდი უწესრიგობაა, ღრანგიანეთი.

საბაზისო (სამართ.) ჯირებთან დამდგარტერებელი. ს. *ქეთილი.*

საბაზისო სამხატვრო.

საბაზრო 1. ქვეყნებისათვის განკუთვნილი. 2. ქვეყნებისგან შემდგარი — ქვეყნებია.

საბაზრო ი 1. რაც უნდა ელოდონ (მოველოდნენ, დაველოდნენ). *ლიბრი აქეთ ს.* 2. გუნების ნაწილი — მეორე ეილები ხარის მხასიდით ლაგანი.

საბაზრო (ტექნ.) ელინებისათვის დაკავშირებული. ს. *სამაჭრო.* — ს. *ჩიჩი.*

საბაზრო ვინე, რაც უნდა ოცდაოთხ.

საბაზრო ვგრიანის შესახებო. — ვგრიანი, ს. *საქმე.* ‖ ვგრიანის შესახები, ვგრიანის მაგიდებული. ს. *თქმულებები.* — ს. *სიმღერები.*

საბაზრო (საგნის) ლ'ნა) იგივეა, რაც დასაგნიან.

საბაზრო 1. საგნის დამზადისათვებები, საგნის შესაფერი, საგანთან დაკავშირებული. *სიფრთის ს. მნიშვნელობა.* 2. ბიბლიოთეკებში — შინაარსის, თემის მიხედვით დაჯგუფებული. ს. *კატალოგი.* 3. სასწავლო საგნების მიხედვით წარმოებული, მოწყობილი. ს. *კაბინეტი.* — ს. *კაბინეტი.*

საბაზრო 1. ა.ცნის რეალიებრი ფეხი, რომელზედაც აცვანი იჯდეგა. 2. სატეფრული (ბარისა).

საბაზრო (საკუთრისა) ვიფრისათვის განკუთვნილი. ს. *ნიჭიერება.*

საბაზრო ი ნებოვანი, ბეღანი ნიუთიერება ჰუმუსგანებისა და ბზარების ამოსავსებად.

საბაზრო (საგნობისაკენ) გონისაყოსათვის განკუთვნილი. ს. *ნიგნი.* — ს. *თაფლი.*

საბაზრო (საგნებისა) საგიმნებისა) საგიმნებელი. ს. *ზარნები,* სადარბაზეები. *საგონებელი მიცემა* ‖ *საგონებლები ჩაეარდა* — საზრნებელი, სადარბაზეები გაუნებებს. *საგონებლის მოცდა* — ოავის საზრნებელზე. სადარბაზეზე ფიქრი მოიცეს.

საბაზრო ი 1. მრგვალი, სქლი ტელი მრწის ან სხვა რისამე დასატკეპნად. 2. მოკლე, მრგვალი ტელი, რომელსაც ეკიდება მძიმე ბრის ერთი ადგილიდან მეორეზე გადასატანებლად. 3. საქსოვი დაზნის ღილეი. 4. ქვა ან ხის ნაჭერი ბოძტლისათვის შესაკეთებლად. *რომ ეროვნი და ჭიასი. არ დაგროვდეს.*

საბაზრო ადმინისტრატიულ-ტერიტორიული ერთეული ინტელიგენტი, აბერეული შეურთებულ ზატაკებისა და ზოგ სხვა ქვეყანაში.

საბაზრო ი 1. რაც უნდა გრიხნან. ს. *ძაგი.* 2. რითაც უნდა გრიხნან. ს. *ხელსაწყო.* 3. სადაც უნდა გრიხნან. ს. *ხის ს. საამქრო.* **საგრიხნებელი** — გრიხის მიზნით.

საბაზისებელი (საგრიხენებისა), **საბაზისებელი** (საგრიხენებისა) ჩრდილოანი აღგილი, სადაც გაგრიხეები შეიძლება.

საბაზრო ი რაც იგრძნობა, ვ. *დაგაჭ. საკმაოდ დიდი, მნიშვნელოვანი, შესამჩნევი.* ს. *გაეშლილობა.* — ს. *ეკელიანება.* ს. *ხალხურობა.*

საბაზრო (საგრძნობისა) იგივეა, რაც საგრძნობი. **საგრძნობლად** — 1) გრძნობის აღმბერლად 2) მნიშვნელოვნად, შესამჩნევად. *საგრძნობლად.* ს. *გრძელა.* — ს. *განმტკიცდა ფიზიკურად.*

საბაზრო (საგუბრისა) წყლის დასაგუბებელი ბუნებრივი ან ხელოვნური ტაფობი. *წყალი საგუბარში მოვაგროვეთ.*

საბაზრო გუბერნიასთან დაკავშირებული, გუბერნიის ფარგლებში მოქმედი.

საბაზრო საგანგებოდ. გულდასმით. ს. *გაკეთებული საქმე.* — ს. *შეიჩქნილი თხელი.*

საბაზრე (საგუნისა) 1. გუნისათვის განკუთვნილი. ს. *წამლები.* 2. ლრუ ჩონჩილში მოთავსებული გული, — გულის ბუდე. *გული საგულეში აღარ ეგნეოდა* (ფიქარ.). 3. იგივეა, რაც გულისპირი. *პერანგის ს. ‖ გული საგულეს აქვს* — *არ ეშინია, რომ რამე მოხდება,* — მშვიდად.

საბაზრო (საგულებისა) რაც უნდა იეულოს.

საბაზრო (საგულებლისა) რაც უნდა იეულოს.

საბაზრო მნიშვნელოვანი, საყურადღებო. ს. *ცნობა.* — ს. *შენიშვნა.* — ს. *ფაქტი.*

საბაზრო გენდისათვის განკუთვნილი: გენდური. ს. *სამღერები.*

საბაზრო 1. ადგილი, სადაც გუშაგი დგას, — სავარაუდო. 2. გუშაგისათვის განკუთვნილი, — გუშაგისა. ს. *ჯიხური.*

საბ 1. რა აგვიღასს? ს. *ტოროვობა?* — *ამდენმანს ს. ანარა?* ‖ ს. სათ, სათ, სათ. ს. *მოდიხარ?* 2. (საუბ.) გამოსაცვა რისამე შეუძლებლობას. — *არ როგორ, რანაირად.* ს. *შემოძალა მაგის ამუვა! — სამაშოდ სადა მცალია! ‖* საც..., საც (საუბ.) — რა შესაფერებელია, რა შესაფერია. ს. *ამისი ლანე და ს. შენი!*

საბა უბრალო, მარტივი ს. *ტანსაცმელი.* — ს. *ეარტგნილობა.* — სადად გაფორმებული ვიტრინა.

საბაზრო დაბისათვის განკუთვნილი, დაბაში არსებული. ს. *საბჭო.*

საბაზრო სამუშაო, არა უქმე (დღე).

საბაზრო (სადგისა) აღეირის ნაწილი — თასმა, რომელიც მხედარს ხელში უჭირავს. ს. *მოხდად.* — *მიმეგებული ს. ‖ რასაც სადაც ხელი დაეჭერს — რისამე მსარეულებას ჩაიგდებს ხელში.* სადაც მოუხდება — სადაცეს ფეხედ დაიჭერს და ცხენს ნებას მიეუნებს (მხედარი). სადაც ჭაანთებენ — თავს აიმენს და თავის ნებაზე წავა, მხედარს არ დაემორჩილება (ცხენი).

საბაზრო დაეფდასის გამომწვევი, — სადგეო. ს. *საქმე.*

საბაზრო (სადგომისა) დაეთმის დასაფენი მაღალი, ეიწრო მაგიდა ტკეულისაში.

საბაზრო რაც დაეას იწვევს, — საეცლებელი. ს. *საკითხი.*

საბაზრო დაზეურეოსათვის განკუთვნილი, — დაზეურეოსა ს. *ოთახი.*

საბაზრო (სადაოებისა) დაეთმისათვის განკუთვნილი. ს. *შეკი.* სადაოებო — დაეთმისათვის. ს. *გატეხილი თოფი.*

საბაზრო (ძე. და საუბ.) დაკეპის სახელოსნო,— საპარიკმახერო.

საბაზრო 1. რა აღეიღმეც, რა პუნქტამდე. ს. *იცლას ფეხით?* 2. რა მდგომარეობამდე, რა ზომამდე. ს. *მიეიდა საქმე!*

საბაზრო იცოცე, რაც სადაქმე.

საბაზრო ი. ბორკტრემეფთა დაბაჯისათვის განკუთვნილი. 2. მეფის რეზიდენცი და კანცელარიტურ. ან კოლეგიურ ქმედებები — რეეულეციური მოთანაშის ჩაბმისათვის განკუთვნილი. ს. *ეკსპედიცია.*

საბაზრო ძმ. სადაკო.

საბაზრო 1. ეინე, რაც შეიძლება შეედარის ეინმე, რასმე, — მსგავსი. *ტოლი. ს. არ ჰყავს, — ვარსკელავებს ს. ქალი* (პოეტ.). 2. იგივეა, რაც შესაფერი.

საბაზრო 1. აღვილი, სადაც დარჩენი ღვინო, — საგუშაგო (მნიშ. 1). *ბოიწრიანე ს.* 2. დარაჯობისათვის განკუთვნილი, — საგუშაგო (მნიშ. 2). საგარაუდო. ს. *ჯიხური.* — ს. *რაზმი. საგარაუდო ფრონტის ნაწილი.* — *ჯარის ს. ბატალიონის ს.* (ჭიაურ.) — *რასმე ადგილის დაცვა.* ს. *ბატალიონის საგარაუდოზე დგომა.*

საბაზრო ადმინისტრატიულ-ტერიტორიული ერთეული ინტელიგენტი, აბერეული შეურთებულ ზატაკებისა და ზოგ სხვა ქვეყანაში.

საბაზრო ი 1. მრგვალი, სქლი ტელი მრწის ან სხვა რისამე დასატკეპნად. 2. მოკლე, მრგვალი ტელი, რომელსაც ეკიდება მძიმე ბრის ერთი ადგილიდან მეორეზე გადასატანებლად. 3. საქსოვი დაზნის ღილეი. 4. ქვა ან ხის ნაჭერი ბოძტლისათვის შესაკეთებლად. *რომ ეროვნი და ჭიასი. არ დაგროვდეს.*

საბაზრო ადმინისტრატიულ-ტერიტორიული ერთეული ინტელიგენტი, აბერეული შეურთებულ ზატაკებისა და ზოგ სხვა ქვეყანაში.

საბაზრო ი 1. რაც უნდა გრიხნან. ს. *ძაგი.* 2. რითაც უნდა გრიხნან. ს. *ხელსაწყო.* 3. სადაც უნდა გრიხნან. ს. *ხის ს. საამქრო.* **საგრიხნებელი** — გრიხის მიზნით.

საბაზისებელი (საგრიხენებისა), **საბაზისებელი** (საგრიხენებისა) ჩრდილოანი აღგილი, სადაც გაგრიხეები შეიძლება.

საბაზრო ი რაც იგრძნობა, ვ. *დაგაჭ. საკმაოდ დიდი, მნიშვნელოვანი, შესამჩნევი.* ს. *გაეშლილობა.* — ს. *ეკელიანება.* ს. *ხალხურობა.*

საბაზრო (საგრძნობისა) იგივეა, რაც საგრძნობი. **საგრძნობლად** — 1) გრძნობის აღმბერლად 2) მნიშვნელოვნად, შესამჩნევად. *საგრძნობლად.* ს. *გრძელა.* — ს. *განმტკიცდა ფიზიკურად.*

საბაზრო (საგუნისა) წყლის დასაგუბებელი ბუნებრივი ან ხელოვნური ტაფობი. *წყალი საგუბარში მოვაგროვეთ.*

საბაზრო გუბერნიასთან დაკავშირებული, გუბერნიის ფარგლებში მოქმედი.

საბაზრო საგანგებოდ. გულდასმით. ს. *გაკეთებული საქმე.* — ს. *შეიჩქნილი თხელი.*

საბაზრე (საგუნისა) 1. გუნისათვის განკუთვნილი. ს. *წამლები.* 2. ლრუ ჩონჩილში მოთავსებული გული, — გულის ბუდე. *გული საგულეში აღარ ეგნეოდა* (ფიქარ.). 3. იგივეა, რაც გულისპირი. *პერანგის ს. ‖ გული საგულეს აქვს* — *არ ეშინია, რომ რამე მოხდება,* — მშვიდადაა.

საბაზრო (საგულებისა) რაც უნდა იეულოს.

საბაზრო (საგულებლისა) რაც უნდა იეულოს.

საბაზრო მნიშვნელოვანი, საყურადღებო. ს. *ცნობა.* — ს. *შენიშვნა.* — ს. *ფაქტი.*

საბაზრო გენდისათვის განკუთვნილი: გენდური. ს. *სამღერები.*

საბაზრო 1. აღეირი, სადაც გუშაგი დგას, — სავარაუდო. 2. გუშაგისათვის განკუთვნილი, — გუშაგისა. ს. *ჯიხური.*

საბ 1. რა აგვიღასს? ს. *ტოროვობა?* — *ამდენმანს ს. ანარა?* ‖ ს. სათ, სათ, სათ. ს. *მოდიხარ?* 2. (საუბ.) გამოსაცვა რისამე შეუძლებლობას. — *არ როგორ, რანაირად.* ს. *შემოძალა მაგის ამუვა! — სამაშოდ სადა მცალია! ‖* საც..., საც (საუბ.) — რა შესაფერებელია, რა შესაფერია. ს. *ამისი ლანე და ს. შენი!*

საბა უბრალო, მარტივი ს. *ტანსაცმელი.* — ს. *ეარტგნილობა.* — სადად გაფორმებული ვიტრინა.

საბაზრო დაბისათვის განკუთვნილი, დაბაში არსებული. ს. *საბჭო.*

საბაზრო სამუშაო, არა უქმე (დღე).

საბაზრო (სადგისა) აღეირის ნაწილი — თასმა, რომელიც მხედარს ხელში უჭირავს. ს. *მოხდად.* — *მიმეგებული ს. ‖ რასაც სადაც ხელი დაეჭერს — რისამე მსარეულებას ჩაიგდებს ხელში.* სადაც მოუხდება — სადაცეს ფეხედ დაიჭერს და ცხენს ნებას მიეუნებს (მხედარი). სადაც ჭაანთებენ — თავს აიმენს და თავის ნებაზე წავა, მხედარს არ დაემორჩილება (ცხენი).

საბაზრო დაეფდასის გამომწვევი, — სადგეო. ს. *საქმე.*

საბაზრო (სადგომისა) დაეთმის დასაფენი მაღალი, ეიწრო მაგიდა ტკეულისაში.

საბაზრო რაც დაეას იწვევს, — საეცლებელი. ს. *საკითხი.*

საბაზრო დაზეურეოსათვის განკუთვნილი, — დაზეურეოსა ს. *ოთახი.*

საბაზრო (სადაოებისა) დაეთმისათვის განკუთვნილი. ს. *შეკი.* სადაოებო — დაეთმისათვის. ს. *გატეხილი თოფი.*

საბაზრო (ძე. და საუბ.) დაკეპის სახელოსნო,— საპარიკმახერო.

საბაზრო 1. რა აღეიღმეც, რა პუნქტამდე. ს. *იცლას ფეხით?* 2. რა მდგომარეობამდე, რა ზომამდე. ს. *მიეიდა საქმე!*

საბაზრო იცოცე, რაც სადაქმე.

საბაზრო ი. ბორკტრემეფთა დაბაჯისათვის განკუთვნილი. 2. მეფის რეზიდენცი და კანცელარიტურ. ან კოლეგიურ ქმედებები — რეეულეციური მოთანაშის ჩაბმისათვის განკუთვნილი. ს. *ეკსპედიცია.*

საბაზრო ძმ. სადაკო.

საბაზრო 1. ეინე, რაც შეიძლება შეედარის ეინმე, რასმე, — მსგავსი. *ტოლი. ს. არ ჰყავს, — ვარსკელავებს ს. ქალი* (პოეტ.). 2. იგივეა, რაც შესაფერი.

საბაზრო 1. აღეირი, სადაც დარჩენი ღვინო, — საგუშაგო (მნიშ. 1). *ბოიწრიანე ს.* 2. დარაჯობისათვის განკუთვნილი, — საგუშაგო (მნიშ. 2). საგარაუდო. ს. *ჯიხური.* — ს. *რაზმი. საგარაუდო ფრონტის ნაწილი.* — *ჯარის ს. ბატალიონის ს.* (ჭიაურ.) — *რასმე ადგილის დაცვა.* ს. *ბატალიონის საგარაუდოზე დგომა.*

საბაზრო ადმინისტრატიულ-ტერიტორიული ერთეული ინტელიგენტი, აბერეული შეურთებულ ზატაკებისა და ზოგ სხვა ქვეყანაში.

საბაზრო ი 1. მრგვალი, სქლი ტელი მრწის ან სხვა რისამე დასატკეპნად. 2. მოკლე, მრგვალი ტელი, რომელსაც ეკიდება მძიმე ბრის ერთი ადგილიდან მეორეზე გადასატანებლად. 3. საქსოვი დაზნის ღილეი. 4. ქვა ან ხის ნაჭერი ბოძტლისათვის შესაკეთებლად. *რომ ეროვნი და ჭიასი. არ დაგროვდეს.*

საბაზრო ადმინისტრატიულ-ტერიტორიული ერთეული ინტელიგენტი, აბერეული შეურთებულ ზატაკებისა და ზოგ სხვა ქვეყანაში.

საბაზრო ი 1. რაც უნდა გრიხნან. ს. *ძაგი.* 2. რითაც უნდა გრიხნან. ს. *ხელსაწყო.* 3. სადაც უნდა გრიხნან. ს. *ხის ს. საამქრო.* **საგრიხნებელი** — გრიხის მიზნით.

საბაზისებელი (საგრიხენებისა), **საბაზისებელი** (საგრიხენებისა) ჩრდილოანი აღგილი, სადაც გაგრიხეები შეიძლება.

საბაზრო ი რაც იგრძნობა, ვ. *დაგაჭ. საკმაოდ დიდი, მნიშვნელოვანი, შესამჩნევი.* ს. *გაეშლილობა.* — ს. *ეკელიანება.* ს. *ხალხურობა.*

საბაზრო (საგრძნობისა) იგივეა, რაც საგრძნობი. **საგრძნობლად** — 1) გრძნობის აღმბერლად 2) მნიშვნელოვნად, შესამჩნევად. *საგრძნობლად.* ს. *გრძელა.* — ს. *განმტკიცდა ფიზიკურად.*

საბაზრო (საგუნისა) წყლის დასაგუბებელი ბუნებრივი ან ხელოვნური ტაფობი. *წყალი საგუბარში მოვაგროვეთ.*

საბაზრო გუბერნიასთან დაკავშირებული, გუბერნიის ფარგლებში მოქმედი.

საბაზრო საგანგებოდ. გულდასმით. ს. *გაკეთებული საქმე.* — ს. *შეიჩქნილი თხელი.*

საბაზრე (საგუნისა) 1. გუნისათვის განკუთვნილი. ს. *წამლები.* 2. ლრუ ჩონჩილში მოთავსებული გული, — გულის ბუდე. *გული საგულეში აღარ ეგნეოდა* (ფიქარ.). 3. იგივეა, რაც გულისპირი. *პერანგის ს. ‖ გული საგულეს აქვს* — *არ ეშინია, რომ რამე მოხდება,* — მშვიდადაა.

საბაზრო (საგულებისა) რაც უნდა იეულოს.

საბაზრო (საგულებლისა) რაც უნდა იეულოს.

საბაზრო მნიშვნელოვანი, საყურადღებო. ს. *ცნობა.* — ს. *შენიშვნა.* — ს. *ფაქტი.*

საბაზრო გენდისათვის განკუთვნილი: გენდური. ს. *სამღერები.*

საბაზრო 1. აღეირი, სადაც გუშაგი დგას, — სავარაუდო. 2. გუშაგისათვის განკუთვნილი, — გუშაგისა. ს. *ჯიხური.*

საბ 1. რა აგვიღასს? ს. *ტოროვობა?* — *ამდენმანს ს. ანარა?* ‖ ს. სათ, სათ, სათ. ს. *მოდიხარ?* 2. (საუბ.) გამოსაცვა რისამე შეუძლებლობას. — *არ როგორ, რანაირად.* ს. *შემოძალა მაგის ამუვა! — სამაშოდ სადა მცალია! ‖* საც..., საც (საუბ.) — რა შესაფერებელია, რა შესაფერია. ს. *ამისი ლანე და ს. შენი!*

საბა უბრალო, მარტივი ს. *ტანსაცმელი.* — ს. *ეარტგნილობა.* — სადად გაფორმებული ვიტრინა.

საბაზრო დაბისათვის განკუთვნილი, დაბაში არსებული. ს. *საბჭო.*

საბაზრო სამუშაო, არა უქმე (დღე).

საბაზრო (სადგისა) აღეირის ნაწილი — თასმა, რომელიც მხედარს ხელში უჭირავს. ს. *მოხდად.* — *მიმეგებული ს. ‖ რასაც სადაც ხელი დაეჭერს — რისამე მსარეულებას ჩაიგდებს ხელში.* სადაც მოუხდება — სადაცეს ფეხედ დაიჭერს და ცხენს ნებას მიეუნებს (მხედარი). სადაც ჭაანთებენ — თავს აიმენს და თავის ნებაზე წავა, მხედარს არ დაემორჩილება (ცხენი).

საბაზრო დაეფდასის გამომწვევი, — სადგეო. ს. *საქმე.*

საბაზრო (სადგომისა) დაეთმის დასაფენი მაღალი, ეიწრო მაგიდა ტკეულისაში.

საბაზრო რაც დაეას იწვევს, — საეცლებელი. ს. *საკითხი.*

საბაზრო დაზეურეოსათვის განკუთვნილი, — დაზეურეოსა ს. *ოთახი.*

საბაზრო (სადაოებისა) დაეთმისათვის განკუთვნილი. ს. *შეკი.* სადაოებო — დაეთმისათვის. ს. *გატეხილი თოფი.*

საბაზრო (ძე. და საუბ.) დაკეპის სახელოსნო,— საპარიკმახერო.

საბაზრო 1. რა აღეიღმეც, რა პუნქტამდე. ს. *იცლას ფეხით?* 2. რა მდგომარეობამდე, რა ზომამდე. ს. *მიეიდა საქმე!*

საბაზრო იცოცე, რაც სადაქმე.

საბაზრო ი. ბორკტრემეფთა დაბაჯისათვის განკუთვნილი. 2. მეფის რეზიდენცი და კანცელარიტურ. ან კოლეგიურ ქმედებები — რეეულეციური მოთანაშის ჩაბმისათვის განკუთვნილი. ს. *ეკსპედიცია.*

საბაზრო ძმ. სადაკო.

საბაზრო 1. ეინე, რაც შეიძლება შეედარის ეინმე, რასმე, — მსგავსი. *ტოლი. ს. არ ჰყავს, — ვარსკელავებს ს. ქალი* (პოეტ.). 2. იგივეა, რაც შესაფერი.

საბაზრო 1. აღეირი, სადაც დარჩენი ღვინო, — საგუშაგო (მნიშ. 1). *ბოიწრიანე ს.* 2. დარაჯობისათვის განკუთვნილი, — საგუშაგო (მნიშ. 2). საგარაუდო. ს. *ჯიხური.* — ს. *რაზმი. საგარაუდო ფრონტის ნაწილი.* — *ჯარის ს. ბატალიონის ს.* (ჭიაურ.) — *რასმე ადგილის დაცვა.* ს. *ბატალიონის საგარაუდოზე დგომა.*

საბაზრო ადმინისტრატიულ-ტერიტორიული ერთეული ინტელიგენტი, აბერეული შეურთებულ ზატაკებისა და ზოგ სხვა ქვეყანაში.

საბაზრო ი 1. მრგვალი, სქლი ტელი მრწის ან სხვა რისამე დასატკეპნად. 2. მოკლე, მრგვალი ტელი, რომელსაც ეკიდება მძიმე ბრის ერთი ადგილიდან მეორეზე გადასატანებლად. 3. საქსოვი დაზნის ღილეი. 4. ქვა ან ხის ნაჭერი ბოძტლისათვის შესაკეთებლად. *რომ ეროვნი და ჭიასი. არ დაგროვდეს.*

საბაზრო ადმინისტრატიულ-ტერიტორიული ერთეული ინტელიგენტი, აბერეული შეურთებულ ზატაკებისა და ზოგ სხვა ქვეყანაში.

საბაზრო ი 1. რაც უნდა გრიხნან. ს. *ძაგი.* 2. რითაც უნდა გრიხნან. ს. *ხელსაწყო.* 3. სადაც უნდა გრიხნან. ს. *ხის ს. საამქრო.* **საგრიხნებელი** — გრიხის მიზნით.

საბაზისებელი (საგრიხენებისა), **საბაზისებელი** (საგრიხენებისა) ჩრდილოანი აღგილი, სადაც გაგრიხეები შეიძლება.

საბაზრო ი რაც იგრძნობა, ვ. *დაგაჭ. საკმაოდ დიდი, მნიშვნელოვანი, შესამჩნევი.* ს. *გაეშლილობა.* — ს. *ეკელიანება.* ს. *ხალხურობა.*

საბაზრო (საგრძნობისა) იგივეა, რაც საგრძნობი. **საგრძნობლად** — 1) გრძნობის აღმბერლად 2) მნიშვნელოვნად, შესამჩნევად. *საგრძნობლად.* ს. *გრძელა.* — ს. *განმტკიცდა ფიზიკურად.*

საბაზრო (საგუნისა) წყლის დასაგუბებელი ბუნებრივი ან ხელოვნური ტაფობი. *წყალი საგუბარში მოვაგროვეთ.*

საბაზრო გუბერნიასთან დაკავშირებული, გუბერნიის ფარგლებში მოქმედი.

საბაზრო საგანგებოდ. გულდასმით. ს. *გაკეთებული საქმე.* — ს. *შეიჩქნილი თხელი.*

საბაზრე (საგუნისა) 1. გუნისათვის განკუთვნილი. ს. *წამლები.* 2. ლრუ ჩონჩილში მოთავსებული გული, — გულის ბუდე. *გული საგულეში აღარ ეგნეოდა* (ფიქარ.). 3. იგივეა, რაც გულისპირი. *პერანგის ს. ‖ გული საგულეს აქვს* — *არ ეშინია, რომ რამე მოხდება,* — მშვიდადაა.

საბაზრო (საგულებისა) რაც უნდა იეულოს.

საბაზრო (საგულებლისა) რაც უნდა იეულოს.

საბაზრო მნიშვნელოვანი, საყურადღებო. ს. *ცნობა.* — ს. *შენიშვნა.* — ს. *ფაქტი.*

საბაზრო გენდისათვის განკუთვნილი: გენდური. ს. *სამღერები.*

საბაზრო 1. აღეირი, სადაც გუშაგი დგას, — სავარაუდო. 2. გუშაგისათვის განკუთვნილი, — გუშაგისა. ს. *ჯიხური.*

საბ 1. რა აგვიღასს? ს. *ტოროვობა?* — *ამდენმანს ს. ანარა?* ‖ ს. სათ, სათ, სათ. ს. *მოდიხარ?* 2. (საუბ.) გამოსაცვა რისამე შეუძლებლობას. — *არ როგორ, რანაირად.* ს. *შემოძალა მაგის ამუვა! — სამაშოდ სადა მცალია! ‖* საც..., საც (საუბ.) — რა შესაფერებელია, რა შესაფერია. ს. *ამისი ლანე და ს. შენი!*

საბა უბრალო, მარტივი ს. *ტანსაცმელი.* — ს. *ეარტგნილობა.* — სადად გაფორმებული ვიტრინა.

საბაზრო დაბისათვის განკუთვნილი, დაბაში არსებული. ს. *საბჭო.*

საბაზრო სამუშაო, არა უქმე (დღე).

საბაზრო (სადგისა) აღეირის ნაწილი — თასმა, რომელიც მხედარს ხელში უჭირავს. ს. *მოხდად.* — *მიმეგებული ს. ‖ რასაც სადაც ხელი დაეჭერს — რისამე მსარეულებას ჩაიგდებს ხელში.* სადაც მოუხდება — სადაცეს ფეხედ დაიჭერს და ცხენს ნებას მიეუნებს (მხედარი). სადაც ჭაანთებენ — თავს აიმენს და თავის ნებაზე წავა, მხედარს არ დაემორჩილება (ცხენი).

საბაზრო დაეფდასის გამომწვევი, — სადგეო. ს. *საქმე.*

საბაზრო (სადგომისა) დაეთმის დასაფენი მაღალი, ეიწრო მაგიდა ტკეულისაში.

საბაზრო რაც დაეას იწვევს, — საეცლებელი. ს. *საკითხი.*

საბაზრო დაზეურეოსათვის განკუთვნილი, — დაზეურეოსა ს. *ოთახი.*

საბაზრო (სადაოებისა) დაეთმისათვის განკუთვნილი. ს. *შეკი.* სადაოებო — დაეთმისათვის. ს. *გატეხილი თოფი.*

საბაზრო (ძე. და საუბ.) დაკეპის სახელოსნო,— საპარიკმახერო.

საბაზრო 1. რა აღეიღმეც, რა პუნქტამდე. ს. *იცლას ფეხით?* 2. რა მდგომარეობამდე, რა ზომამდე. ს. *მიეიდა საქმე!*

საბაზრო იცოცე, რაც სადაქმე.

საბაზრო ი. ბორკტრემეფთა დაბაჯისათვის განკუთვნილი. 2. მეფის რეზიდენცი და კანცელარიტურ. ან კოლეგიურ ქმედებები — რეეულეციური მოთანაშის ჩაბმისათვის განკუთვნილი. ს. *ეკსპედიცია.*

**საბაზ

ნივთიერებას: იყენებენ წყლიანსა ნაცრებისა და სამკუთხედის გასაკეთებლად. საცდელი ლილები.

საცდელი მიმართებითი ზმნისართია: იხმარება კავშირ.ად: 1) მიუთითებს ადგილზე, მიმართულებაზე. – რა ადგილასაც. რომელ მხარესაც. ს. უნდა, აქ წაიდეს. – ჩემ ს. ჯდომობენ, იქით საცდელი ხომ არაფერი. 2) რა შემთხვევაშიც, რაღესაც. ს. არა ვარ, ვაცდი ხვალ კარგისა მამაცისაგან. – საცაც შენი დაკვირვი მოვიდა, ამ ქალი ამბავი უწერია. 4) თუ თქვი. რადან, რაკი. ს. ამდენი მოგითხრობია, ცოტაც მოთხრიენე. ტ ხალე არის (საცდაა) – ძალიან მაღე, ახლავე. საცდა არის ცბუსრებიე მოელენ. საცდა ჯარარის (წიგნ.) – საცდა საჭიროა, სათანადო ადგილას.

საცდაზი-ი საცდარისაგან წარმოებული ლილოების ჩხარი ტყიანის გასახერხებლად.

საცდარ-ი 1. საცხოვრებელი ნაგებობა, ადგილ-სამყოფელი, დროებითი ს. 2. საცხოვრის სამყოფი ნაგებობა. *ცბერის ს.* ‖ გარეული ცხოველის ბინა (ბუნაგი, სორო და მისი.)

საცდაზო-ი 1. მაგარებული (ან სხვა ტკრანსპორტის) გაჩერების ადგილი. პუნქტი. *რკინიგზის ს. – საცდარის უფროსი.* 2. ზოგიერთი სპეციალური დანიშნულების დაწესებულების ან წარმოების სახელწოდება *მეტეოროლოგიური ს. – სატელეფონო ს. – მეცენატობის საცდელი ს.* 3. (ძ.) ოქიება, რაც საცდება. 4. მოძრავი ლაბორატორია. *ავტომობილური ს. მოძრავი მანომეტრი.*

საცდაი-ი 1. იგივეა, რაც დასაღები. 2. (კუთხ.) ჭაობი; ჭილები.

საცდაციანი დედუქტაციისათვის განკუთვნილი. *ს. კომისია. – ს. ფაილები.*

საცდე-ი 1. იგივეა, რაც დედა (ზნშ 6, 7, 8). *მაწვნის ს.* 2. საფოსტედ მოშენებული ხილ-ბოსტნეული *კოტრის ს.*

საცდეზარო დედაბრისათვის განკუთვნილი; დედაბრის შესაფერი.

საცდეკაციო დედაკაცისათვის განკუთვნილი, დედაკაცის შესაფერი.

საცდეკაციო ვინე ვისიმე დედამთილი უნდა გახდეს.

საცდეკე (საცდეზი.) 1. ქამბეკ ჭიაშის მეუღლე, რომელზედაც უკეთეს ჯიშის ამშენებენ ფილოქსერა-გამძლე ვაზის ს. 2. სანერგე, რომელშიც ასეთი მცენარეები გამოპყავთ. 3. ფიქის ურიდი, რომელიც განკუთვნილია დედა ფუძეების გასამაგრებლად.

საცდეკე (საცდელისა) (საკ.) რაც დედაღი (ზნშ) 2 გახდება ს. წოწილა.

საცდეთდეო 1. ვინც დედოფალი (ზნშ. 1, 2) უნდა გახდეს, დედოფლობის ღირსი. დედოფლად გამოსადეგი. 2. (ძ.) ოქიება, რაც საპატარძლო. 3. დედოფლისათვის (ზნშ. 1, 2, 3) განკუთვნილი,– დედოფლისა. *ს. ვილი.* 4. (ძ.) დედოფლის (პატარძლის) საჭიროი, საფლობი ს. ფარანი

საცდეზვირო დედმოძრობის შესაბერი ს. *ამპაკი.*

საცდინიშვილო დედინიშვილისათვის განკუთვნილი. ს. *კაბრუნი. – ს. საშვალებები.*

საცდიკაციო დედაკაცისათვის განკუთვნილი. ს. *ხაბლეული.*

საცდიკაციო: საფეკრეტო შეფხულება – შეფხუება ორსულობის გამო.

საცდიკაციო: საღმრკაცო ხაზი – ღრუბინი საბოკვე ხაზი მეორი მხარეთა შორის (ღრუბინი ხაზის ღრმა) ან ხაბადო ტკრატრიბაზე (საბლიო სახელის დადებულება).

საცდიმხატვრიანი დეინსტრუქციისათვის განკუთვნილი. ს. *დაიპაზი. – ქადრული პარტიის ს. დაფა.*

საცდინ-ი 1. რაზე რაც დის, მიეხებაა, ს.– დინარი. *წყლის ს. არხი.* 2. მავთული ელექტრონების გასასიგნებად

საცდისაღები დესანტისათვის განკუთვნილი ს. *ავიული. – ს. კორპანი.*

საცდისაღმო ფესენტისათვის განკუთვნილი ს. *ყურძენი. – ს. ღვინო.*

საცდიკო (ძ.) 1. დაიაჩისათვის განკუთვნილი, დიაცის შესაფერი. ს. *საქმე.* 2. ვინ ნაქსოვი კაბა (ოცან ხუხურვინი).

საცდიდაზე-ი (საცდიდაზისა) 1. ვინე, რაც უნდა აღიდნენ, დიდების ღირსი. – *სატანი ზეცის ს. პიტაკი.* 2. რაითე უნდა აღიდნენ, – დიდებისათვის განკუთვნილი. *ტკრიანა ს. ლუქსები. – შაშვების ს. სიმღერები. საღიდებელ – დიდების მიზნით.*

საცდიზანიო დიდრონის ხასიათისა, დიდებრინისათვის განკუთვნილი. ს. *კაკვები.*

საცდილ-ი 1. შეაღების პური ჭამს. ს.ილის დრო. – საცილად *მიიწერა.* 2. ამ ჯურზე მოსაღები საჭმელი. *ვეფხიკეი ს. – საცილე ამზადებს. – საცილეს შეიქეცეიან.*

საცილო ღილისათვის განკუთვნილი, ღილით გამოსაკერებელი. ს. *ხაკლიო.*

საცილ-ვაბედაი-ი საცილი და ვაბედაი.

საცილობა-ს. *გრძელე.* საცილის ჭამა. ⊏ შდრ. საცილება.

საცილობა I. საცილის (ზნშ) ჭამა. *საცილების დრო. – ძველ მოვიცლი ქორწილთან, ავაც საცილობასაო.* 2. საცილის ჭამის დრო. ს. *გადაეთვალ. – საცილობამდე უნდაო.*

საცილობა-ი იგივეა, რაც საცენი (ზნშ). 1). *წაცილის ს. – წყლის ს.*

საცილობო უნდილის სასწელებლის ღილებრის მისაღებად განკუთვნილი. ს. *ბამრომი. – ს. პროექტი.*

საცილობრივი 1. ტერატტეის ხასიათისა, – ს.ხ ხელმძღვანელი ს. *მითითებანი.* 2. ტერატტეების განმცემი. – *ზეიმი.* ს. *ოროპანი.*

საცილობრიო ტერიტორიათვის განკუთვნილი. ს. *ქელტი. – ს. ფაკულტეტი.*

საცილიპატაციო ღილებატაციისათვის განკუთვნილი. ს. *ნამრომი. – ს. თემა.*

საცილისაცილო რაე დისკუსიის იწვევს. ს. *საკითხი.*

საცილისაცილარო 1. ღილპეტერის საქმიანობისათან დაკავშირებული. ს. *პუნქტი.* 2. ღილპეტერის საქმიანი თავისი. საცდილი. *ცენტრალური ს.*

საცილე რომელიმე ადგილს. ს. *წაეფიდა. – ამდენი სიღარიბე არის ს.?*

საცილობა-ი 1. რასაც აღნობენ, რაე ღრეს, გასადნობი, დასადნობი. *ძნელად ს. ლითონი.* 2. საცილე ან რითაც აღნობენ ს. *საპონი.*

საცილეზა (საცილესთან) ღილებისათვის განკუთვნილი ს. *ქუა.*

საცილიბაზარი იგივეა, რაც საბაზარი.

საცილიტკრარი ღილტკრის სამეცნიერო ხარისხისათვის განკუთვნილი. ს. *ღილტკრება.*

საცილიზე (საცილისა) ღილებისათვის განკუთვნილი ს. *ღებინი.*

საცილიაზელა (საცილესანი) რაზედაც რასმე ტრიებენ, – *საცილეკალი.*

საცილიაზელა (საცილესანი

ელი ბ. 2. ალილო. სალე ვარკვილებენ. ბ. მოეცადინ. საკარგიშიდ — ვარკვილის მიზნით.

სავაჭარი 1. ვაჭრობისათვის (მნიშ. 1) განკუთვნილი. ვაჭრობასთან დაკავშირებული. ბ. წერა-კითხვა. ვაჭრობასთან დაკავშირებული. 2. ზედაზნა. ტანი ბ. — ბ. ხელმწერელი ბ. 3. საქონელი, ფულები. ტანი ბ. — ბაკოლმეორენ

მ ო რ ი. ზ ო ლ ი ს ს ტ ე ნ ი. ზ ო ლ ი ს ტ ე ნ ი. ზ ო ლ ი ს ტ ე ნ ი. ზ ო ლ ი

ბაში – ის ქნევას, სანამ ეთიმება სული განაგრძოს არსებობის ხიდმანის სიცოცხლის შენდეგი. კაი ალბ ხიდარები ჭიაკურის დაცარა ბისეული, ბაიქიის, ეთიმაღებები.

საიღლიე (საიღლისა) იღლიასათვის განკუთვნილი, იღლიის ადგილი.

საიღლიო ოყარით გამაკეთილ ოყარისათვის განკუთვნილი. ბ. ხელშეკრულებას. – ს. გადასახადი.

საკაბე (საკაბისა) კაბასათვის განკუთვნილი ქსოვილი. აბრეშუმის ბ.

საკაბრაზი-ი რაც ქაცრებით. ცუღნით. – შესაღები; ღრანი ბ. პასუხი გამეი. – ქმელი რა ბაკალიანია?

საკაცრო კაცრების შერჩევა-განაწილებასთან დაკავშირებული. პარტიის ბ. პოლიტიკა.

საკაცრონო რაც ხოლე საბეჭდო კავშირზე ერთელდება. ხოლეი საბეჭდოა კავშირისათვის საერთო. ს. სოციალისტური შეჯიბრება. – ს. გამოფენა. – ს. რეკორდი.

საკაჭა-ი ჩითაე ცხენის (უნაგირი, ალეური და სხე.) 2. შეკვანილეული, ხელით და მისი., რითაც საქმელის კარჩაჭე. – სანეფაქეი. ლილიის ბ.

საკაპალარიო 1. კათალიკოსისათვის განკეთილი, ბ. ტაძარი. 2. კათალიკოსის საკუთებელი, სამფლობელი.

საკაპადოჭო კაპადოჭოსათვის განკუთვნილი, ს. იარაღები. – ს. ხაშეშაო.

საკაპეე (საკაპისა) 1. კაპეშისათვის (მნიშ. 2) განკუთვნილი, კაპეშად გამოსაყენები. ბ. ტოტები. 2. მოწყობე კაპეშის, კაპეშისაგებრ. ფანერების ბ. ქსოვილი. ჩასაწყობი კოლეფი.

საკაპეე (საკაპისა). **საკაპრო** კაპრისათვის განკუთვნილი, კაპრად გამოსაღები. ს. ადგილი. ს. კაპეოს, კაპრობის შესაფერი, ბ. ფარი.

საკაპეთო რაც კაპას იწვევს, – სადარ. საცილობელი. ბ. საკითხი. ბაკაშთან – კაპასის მიზნით.

საკაპ-ი ოთახი პატრიარქთათვის (საპატრიარშიო). – კაპრა.

საკაპეტ**ო** კაპალიზაციისათვის განკუთვნილი. ს. მილი. – ს. ხაშენაები.

საკაპეტ**ო** კაპიტალისათვის განკუთვნილი. – კაპიტალისა. ს. ტაკი. ბ. ანგარიში

საკითხი. — ბ. სიტუაცია. 2. კონკურენტის მოსაგერიებლად გამოყენებული. ბ. კონტრა.

საკონტრაბანდო საკონტრაბანდო ჯგუფი — ჰაგენბეკის ადგილი კამბეტლისტურ ფილმებში.

საკონტრაჰენტო კონტრაჰენტის განკუთვნილი. ბ. ფარატში. — ბ. პროდუქტი.

საკორპორატიო რისამე კორპორაციასთან განკუთვნილი. ბ. ჰიმნი.

საკორპორატივო კორპორატივების განკუთვნილი. ბ. პუნქტი.

საკორპორატიო კორპორატორის სამუშაო ოთახი (სტამბაში, გამოსაცემლობაში).

საკორპორატიო კორპორატორის განკუთვნილი. ბ. ფორტალი.

საკოსტიუმე (საკოსტიუმოა) კოსტუმისათვის განკუთვნილი. ბ. ქსოვილი.

საკოსმ-ი, საკოსმეტ-ი ტოპი, რასაც უნდა აკმაყოფილებდეს ბედნიერი მოწმინდი.

საკოჭპარ-ი პაიპის (ავტოფეხ) ზედა მარელის ტალტის) თასის ფეხის გრეხვა ამოსაფენებელი.

საკრამ-ი სამეზიერო იარაღი, სისქემაში ბ. — ბალიარ საკრალი ორკესტრი.

საკრაპეტე (საკრაფელია) კრაფელასათვის (მნიშ. 2) განკუთვნილი. კრაფელის მოსქმის ბ. გემის ტიპარი.

საკრაპიჭო-ი საკრაპე შესასრულებელი. ბ. მუსიკა. ჰ საკრაპისაგან შემდგარი. ბ. ანსამბლი.

საკრაშელო I. (მ.) ზოგი არქეოლოგი წარმომად-ენელობითი ორგანოს სახელწოდება დესტრადგან ბ. 2. საკანეტის სადგომი, შენობა, სადაც თავს იყრიან ერთი წრის ადამიანები, — კლუბი.

საკრედიტო კრედიტთან დაკავშირებული. ბ. დაწესებულება. — ბ. ანგარიში.

საკრეზ-ი 1. რაც უნდა კრიფონ, მოკრეფონ. 2. რითაც უნდა კრიფონ ჩაის ბ. მაკრანა.

საკრამ-ი ოგივე, რაც გასაკრეჭი. ობის ბ. მაკრატელი.

საკუთარ-ი 1. რაც ვისმე, რასმე ეკუთვნის. ბ. მამა-ქანა. — ბ. სახელი. — ქარხანას ბ. მეურნეობა აქვს. 2. რაც პიროვნებას განეკუთვნება, — თვით მისი, თავისი. პიროვნებისა. მხილოდ ბ. თავი ანანია. — ყველაფერი ბ. თვალით ნანახი. 3. ნათესავებზე — ახლობლის გამომხატველ სიტყვებთან ანანებელი. ახლობლობის გამომხატველ სიტყვებთან ანანებელი. შეიღების ეუნდა. ბ. ძმა. ბ. ბაიკელის. შეიღების ეუნდა. ბ. საკუთარ ძმაში არ ირევა. ბ. საკუთარ ბაბუაზე (ვინმეზე) არსებითი სახელი, რომელსაც ორნიშნა პოზიციის, რასებითის ფასის ბ. ბ. ბ.

სამამათილო ვინც ვისიმე მამამთილი უნდა გახდეს.

სამამასახლისო (ძ.) მამასახლისის (მნიშ. 1) საკუთებელი

სამამაცო მამაცის დამსახასიათებელი, შესაფერი,-- საქმრო.

სამაცე (სამამლისა) რაც მამალი (მნიშ 2) გახდება. *ს. ეარსა.*

სამაცეც (სამამლისა): **სამამეც რქა** -- იგივეა, რაც ჭკი (მნიშ 2).

სამაჭრო მაშულისათვის (მნიშ. 2) განკუთვნილი. მამულიან დაკავშირებული. არავისთვის. *ს. მრეულთა.* -- *ს. ჩარშეთის საქონელი.* ¶ დღეს **სამამულო ომი** -- სამჭიათა ხალხის ტლეგამოსილი ომი გერმანიის ეკანზმოის და მის მოკავშირეობის 1941 -1945 წწ

სამანი -ი [ბ.] 1. საზღვარი, მოკვა. 2. მაბა ან ქვა, რომელსაც ასობეს მიწაში საზღვრის აღსანიშნავად *ს. ჩაადეს.*

სამანდაბრი სამანდაგო კომპანია -- მანდატების შემმდნარებული კომპანია.

სამანდარი მიწერებისათვის (მნიშ. 3) განკუთნილი. *ს. ორთქლმავალი.*

სამანდარი მარკალისათვის განკუთვნილი. *ს. ზეთი.*

სამანდარი მარკალისათვის განკუთვნილი, ხათალ-რიგი. *ს. ავზები. -- ს. ნაცრები.*

სამანდრომი რაე მარად, ყოველთვის იქნება. -- სამუდამო, საუკუნო. *ს. ცილება ომში დალუპულ ვმილებს!*

სამანდრული (ძ.. წიგნ.) იგივეა, რაც სამარადისო.

სამანდრულა-ი რაც უნდა მარგილონ. -- გასამარჯვება. *მოსკვარა ს.*

სამანდულ-ი იგივეა, რაე სამარადისო.

სამარა (სამარისა) იგივეა, რაც საფლავი. *მკვდარი მკვდრის ამკვდა, სამარეშედ მამზეკამენ ¶ სა ხამის კარამდე* -- სიკვდილამდე სამარის უთხოვნა -- დაუკვეთა უპირებს. *ცალი დები სამარეში უდგას* (ხატ.) -- მალე მოკვდება (ჩვეულებრივ ადამიან მოზრდილზე).

სამარამა-ი რითიც მარილაენ, აწესრიგებენ რასმე. *ს. ხელები. -- ს. კვანძი.*

სამარილე (სამარილისა) უმრავლესობა საჭიელწყაროს მიერ დადგენილი. ფიზიკურის ნორმებია და წესებია, რომელთა შესრულება უზრუნველყოფილია სახელმწიფოს მიერ იძულებით: ამ ნორმათა შეუსრულელი მეცნიერება. *ასაკვთა ს. -- საკრამო ზორილი ს. -- სამოკალაქო ს. ¶ სამარილეში აძლევს* (მაცივებს) -- ასასუსიგეაში აძლევს (მილეცს). ხამარილეში ჰყავს ჭაჭა (საუბ.) -- სამარილეანობამ გაიხარჯება.

სამარილეზიანება (ოფიც.) სამარილის დარღვევა, დანაშაულის ჩადენა.

სამარილეზიანება სასამართლო საქმების წარმოება.

სამარილეპაკ-ი (სამარილისა) დასა ან სხვა ხელსაწყო პირის დასახარისად.

სამარილიან-ი 1. კანონიერი, სწორი, მართებული. *ს. კრიტერიუმი. -- ს. მოთხოვნა.* 2. სამართლის მცნებარული, სიმპრალის მიმდევარი, მოეკრძოებული. *ს. ადამიანი, სამართლიანად -- კანონიერად. სწორად, მართებულად.*

სამართლიანობა სამართლიანის თვისება. -- კანონიერება. *სოციალური ს*

სამართლიანობრივება იგივეა, რაც იურიდიული.

სამარილე (სამარილისა) მარილის პატარა ჭურჭელი, სუფრაზე დასადები. *ვერცხლის ს.*

სამარილეში-ი სამარილე ხიდანე სიმენე -- სრული სირუმე.

სამარილ მაღალი ხარისხისა. *ღინისებისა. ს. ღეღ-ნთება.*

სამარილე (სამარილისა) მარილისათვის განკუთვნილი. -- საღილე. *ს. მოედანი. -- ს. ცხედი.*

სამარილეზ საათადარაგო, საოჯახერო, საზანაგო. *ს. ტრიქონი.*

სამარილეზიან მარშრუტებისათვის განკუთვნილი. *ს. ტაქსი.*

სამარილეზიანი რაე არცხვენს, შეარცხვენს ვისმე *ს. საქმე. სამარილეზიანი* -- სირცხვილის მომგვრელ, -მომტანი. *სამარილეზიანი პირიც გააკრა -- სიგანოდ ს. ¶ თოკქეა ¶ სამარილეზიანი პირიც გააკრა -- სიგანოდ შეარხეზინეს.*

სამარილი 1. ძველი დროის საცეცავი ან სასაიფლაო. *სამამაცრის სამარხები. -- საოჯახო სამარხეული.* 2. იგივეა, რაც დასამარხი ად'ი (მნიშ. 2). *ბი.* 2. იგივეა, რაც დასამარხი ად'ი

სამარხიან მორწმუნეები -- საქმეები, რომლის ჭამა ნებადართულია პარხვაში (პასხარა). სასხინელ). *ს. საჭმელი.*

სამარხვა-ი (პქვ.) მიწკიოლობის რაიმე ტექნიკური მიზნისათვის დაჭრეთ *ს.*

სამარხ-ი რიცხვი და რაოდენობა 300.

სამარხი მასალისათვის განკუთნილი. *ს. ტყე. -- ს. საწყობი.*

სამარხიანი მასკარალისათვის განკუთნილი; მასკარალთან დაკავშირებული. *ს. კოლეგები.*

სამასავალი რაზედაც მასლათობენ, -- სამუსაიფი, სამასაო.

სამასარე (სამასარისა) მასარების (მნიშ. 1) ჩასაწყობი. *ს. ჩანთა.*

სამაღვაწებელი 1. მასწავლებლისათვის განკუთვნილი: მასწავლებლისთვის მოსამზადებელი. *ს. ინსტიტუტი.* 2. მასწავლებელთათვის განკუთვნილი ოთახი საკლასო.

სამახარ'აო რაზედაც (ან ვისზედაც) მასხარაობენ, -- სათხუნელო, მასხარად ასაგები.

სამახი-ი დაგრძელი ტყავი უღელზე ურმის, სახნეველისა და მისი. მისაბმელად.

სამაცდინო (ეკონ.) იგივეა, რაც სამაჭანკალო.

სამაცდინო მაცდურის დამახასიათებელი.

სამაცდინო იგივეა, რაც საცდელი. *ს. დამადგარი.*

სამაცდინო მაცდურის ვასაკრძალული. *სამაჭანკლოდ -- მაჭანკლობის მიზნით.*

სამაცარიელი მაცარიელის ჭილები. *ს. ქვრეგა!*

სამაცდური დასამაზსოვრებელი, დასახსომებელი. მოსაგონარი. *ს. დღეები. -- ს. შეხვედრა. -- ს. საჩუქარი.*

სამაცდინი მაჯაზე გასაკეთებელი სამკაული. *ოქროს ს. ¶ ჩაჯაზეს საათის გასაკეთებელი თასმა.*

სამაჯვრო ბეჭდისათვის განკუთნილი. *ბეჭდისთან დაკავშირებული, -- საბეჭდო. ს. საბეჭედო.*

სამაკ სამ ადგილად. *ამბის გასაგებად ს. მიწიელნენ -- ს. ქარხნად თავი გატეხილი.*

სამაკარ-ი სამი სახის. -- სამნაირი.

სამაზარო მაზარობისათვის განკუთნილი, მაზარობასთან დაკავშირებული *ს. ვაგონი. -- ს. ბეჭდი. -- ს. ფული.*

სამაზრის იგივეა, რაც სამგერ. *ს. საკვთილ კაკუშინის გზირი.*

სამაზრო (სამგერისა) მგლის ცრუი (გაგვაურებით ამბობენ პირუტყვზე). *ს. გოგვითი ნუ აგტყი!*

სამალთი-ი (საუბ.) მგლების სანადირეული; მგლების ერთიანად (ზღასრებში, ანგარებებში...).

სამალთიარო გლეხთასათვის განკუთნილი. -- გლეხთისა. *ს. მუსაკა. -- ს. პროფესია.*

სამალიან 1. ყრილების, კორეიტნების, თაობრის... მდიგანთა ერთიანლილობა. *ყრილების ს.* 2. ორგანო, რომელიც ხელმძღვანელობს ყრილების *ს.* 3. ორგანო, რომელიც ხელმძღვანელობს რაიმესთან დაკავშირებული, ორგანიზაციის. მიმდინარე მუშაობის. ძირითადად სარეკლინგიაციო და შეცარულების მომრიგების თვალსაზრისით. *მწვრთნობის მსრულიან სამჭიის ს.*

სამანიარო მდინარისათვის განკუთნილი. -- მდინარისა. *ს. გემი.*

სამანიარა-ი მდურეის. უკმაყოფილების გამოშუბული სიტყვები. -- ნაყვედური. *ს. მეურვეთა. -- ს. არ ეთქვის.*

სამანიან-ი რაც სამ დღეს გრძელდება. *ს. ტურნირი. ლაშქრობა.*

სამანიო მეანობისათვის განკუთნილი, მეანობასთან დაკავშირებული *ს. ბიულეტენი.*

სამანი ქრისტიანეთა რელიგიის მიხედვით - სამპიროვანი ღმერთები, რომელიც იერთებს ქ. წ. ბმამასი, ძეს და ხელთ-ეწმიდას.

სამანიო მეურნეობა ცალკისები. *საზეგანოდ -- მეურნეულად. მეურნეობისათვის.*

სამანიტორი ! სამედიცინო სასამართლო -- ამ სასივეო სასამართლო, სადაც სადაო საკითხებს წყვეტენენ მომრიგებ-მოსაუნის ძალ დახმარებული პირები -- მედიატორები.

სამანიური მედიატორობას დაკავშირებული, -- საქმიანი. *საქმანური ს. დამკვრა. -- ს. ლაბორატორია. ს. ინსტრუმენტი.*

სამანიო მეზობლად გამოსაცდელი: ხეზობელ-ი, კარ-ი. *კაცია. -- ს. საქმეები. სამეზობლოდ -- მეზობლობისათვის.*

სამაჟაჟეურაო მოსაჟეურებისათვის განკუთნილი. *ს. ყოჩი. -- ს. ჯაგრი.*

სამაჟლარო მაჟლარისათვის განკუთნილი. *ს. საქმე.*

სამაჩაჩე (სამაჩქნისა) მერჩხლისათვის განკუთნილი. *ს. ქლიტეები.*

სამაჩანჩალ-ი სხეულიან სახურავზე გასასველი ფანჯარა.

სამაჩაჩელო მატყვეველისათვის განკუთნილი, მატყვეველებთან დაკავშირებული *ს. ორგანიები. -- ს. ბაკია.* სამატყვეველო -- მატყვეველის მიზნით.

სამაჩეჩ-ი 1. სამი ეკლესიათ შემდგარი ერისუელი. *ტბის ერისუელში ანის საჭი ს.* 2. კომისია სამი კაცის შემადგენლობით.

სამაჩვიანი ფერერთობისათვის განკუთვნილი. *ს. ბაიჭო. -- ს. ტკიცროსა.*

სამაჩვინო მეურნეობისათვის განკუთვნილი, მეურნეობასთან დაკავშირებული; მეურნეობის ხასიათისა. *ს. იარაღები. -- ს. წესი. -- ს. ფრენებია.* -- ს. *მეშინეობა. ს. მეშვაკი. ¶ სამეურნეო ანგარიში* -- სოციალისტური მეურნეობის ეკონომიკური წარმართვა, რომ ხარუები ოპერაციის საკეთილო შემოსავლით.

სამაჩუო (ძ.) მეურნეობის განკუთვნილი, -- სამეფო. *ს. ქალაქი. -- ს. ჯიში.*

სამაჩო 1. ქმედება, რომელსაც მეფე მართავს; მეფის სამოქალაქეო. მეფის საბრძანებელი ძალები. 2. დაკავშირებული (მნიშ. 1) განკუთვნილი, მეფობასთან დაკავშირებული. *ს. ტერიტორია. -- ს. ტახტი.* 3. (ძ.) მეფისათვის (მნიშ. 2) განკუთვნილი. *ს. ჩოხა.* 4. ტახატ. სინამდვილის ეს თუ ის სფერო, სამყარო; რაიმე მოცულობის, საგნების თავმოყრის ადგილი. *ტროფეთა ს. -- მეცნარეთა ს. -- ყინულთა ს.* 5. (ძ.) საქმო, სასიხო ¶ **სამეფო კარი** -- იგივეა, რაც კარი (მნიშ. 5).

სამაცივინო მეცადინეობისათვის განკუთვნილი. *ს. თთახი. -- ს. დღე.*

სამაცივინო მეცნიერებასთან დაკავშირებული. -- მეცნიერული. *ს. მეთოდი. -- ს. ექსპედიცია. -- ს. ხელთა*

სამაცივინო-აღსაზრდო სამეცნიერო კლუბებთან დაკავშირებული, მისთვის განკუთვნილი. *ს.ე. მეშვიდა. -- ს.ე. ინსტიტუტი.*

სამაცივრო სამეცნიერო სახლი -- იგივეა, რაც ობსერვატორია.

სამაცნიერო მეცნიერისათვის განკუთნილი; ხაზეინი. *ს. ლიტერატურა. სამეცნიერო* -- მეცნიერისათვის.

სამაცივ-ი, **სამაცივი სახლ**-ი -- სამხარეული (იმერეთსა და გურიაში).

სამაცივინ-ი 1. საქმიანობა, წინასწარი მზადება რასმე განსაკეთებლად. ვისიმე ან რისამე შესახედრად *ეამზადა ს. ... საბაღლეთ ს.* 2. იგივეა, რაც სამზადისი.

სამარაკრეთ 1. ცალკე შენობა (ნაგებობა) ან ოთახი, რომელშიც გაშარილია ღუმელი, ქურა საჭმლის მოსამზადებლად 2. მზარეულის საქმიანობასთან, საქმესის მოქმედებასთან დაკავშირებული. *ს. ნაცრა. -- ს. დანა.*

სამარეო (საუბ.) ეს ქმედება. *საავანო. სამზეოს გამოსვლისა.*

სამარხი-ი ადგილი, სადაცაა ცხედრებია, უშრეტენ ვისმე. *რასმე. ცხედრის ასაშენებელი. -- გვრის სამზერვლი, სამზრახი -- საფარებელი. საცქერელი.*

სამაჯარ-ი (საუბ.) 1. იგივეა, რაც ქოლგა 2. იგივეა, რაც აღმოსავლეთი. 3. (კუთხ.) იგივეა, რაც მზეარე.

სამაზიარო მზისთვის გასაკაფებელი სამწითელი ხე -- მზიანებისათვის. მზიანისა.

სამაისარო (ისტ.) ზეა საკუთნებში -- სახელმწიფოს ნაწილი, მხარე. *რომელსაც მთავარი მართავდა. ტერიტ. ს. -- ყოველ ს.*

სამაისაზედნო მაღნების ამოღებასთან დაკავშირებული. *ს. ცრუქვანია.*

სამაისარო ნივთიერებებთან მდუღარეებთან. რომლის ცრუთაც ადამიანის სხეულის ღრუებსა და სხვადასხვა მოქმედების შესარულება მექანიკურად.

სამაისან-ი ყამი თუის ხარგისიებისა. *ს. კარ-ი.*

სამაისი-ი. **სამაისი** (სამხოთასი) სამკაპიანი ფიწალი.

სამაისო 1. მაისათვის განკუთნილი. მაისან აღგილებში გამოსაყენებელი. *ს. არტილერია.* 2. სასარგებლო წაიღისუნელის, კერძოდ მატერიალის ამოღებისათვის განკუთნილი. მასთან დაკავშირებული *ს. ტექნიკა. -- ს. ინჟინერი.*

სამაისან-ი 1. სამის შემცველი 2. სასკოლო ნიშანი -დამაკმაყოფილებელი. 3. სათამაშო ქაღალდი, რომელზედაც სამი ქულაა გამოსახული. *ვაღის ს.*

სამაისენებელი მიგლინებისათვის განკუთვნილი *ს. ბარგები. -- ს. მოეწყობა. --*

სამაისე (სამხრისა) 1. მოწყობილობა ცეცხლსასროლ იარაღზე, რომლის საშუალებითაც ხდება დამიზნება. *ტყვიმენის ს.* 2. იგივეა, რაც მიზანი (მნიშ. 2).

სამაიცილო (ძ.) სასალილო-დუქანი, სადაც უმთავრესად მაკარონ სასმელებით (ღვინით...) ვაჭრობენ დღეს.

სამაიოლო მიწასთანისათვის (მნიშ. 1) განკუთვნილი *ს. ვიწები.*

სამაისე (სამხრისა) (ძ.) მინდისათვის განკუთვნილი. *ს. კინო.*

სამაისტრო სახელმწიფო შრომელების ცენ-

სამუსიკო მუსიკოსთვის განკუთვნილი, — მუსიკალური. ს. ნოტები. — ს. საღამო.

სამუშაო, სამუშო (ძ. და კუთხ.) სამსგეროო, სამსაცმელო, სამხელაო.

სამუშაო 1. რაზედაც მუშაობენ; რაზედაც უნდა იმუშაონ, რაც უნდა აკეთონ, მოწყის ს. — წერითი ს. 2. რითაც მუშაობენ, რითაც უნდა იმუშაონ, ს. იარალი. — ს. ტანისამოსი. 3. სადაც მუშაობენ; სადაც უნდა იმუშაონ. ს. კაბინეტი. — ს. ჯგუფი. სამუშაოდ — მუშაობის მიზნით. ◊ ს.ადგილი დღე — დღის მონაკვეთი, რომელიც წარმოებაში, ღიწესებულებაში მუშაობისათვის არის განკუთვნილი. სამუშაო ძალა — ადამიანის ფიზიკურ და სულიერ შესაძლებლობათა ერთობლიობა, რომელსაც ის ფლობს რაიმე სახმარი ღირებულების შესაქმნელად. **სამუშაოს მწარმოებელი** — სპეციალისტი, რომელიც უშუალოდ ხელმძღვანელობს რისამე მრეწველობას.

სამუშაო (საქმიანობა) 1. მუხლისათვის განკუთვნილი, მუხლზე წამოსაცმელი. 2. (ძ.) მუხლის ჯვაზანი.

სამუშაო მუხლებისათვის განკუთვნილი. ს. სოსტაკა.

სამუშაო სამსაჯი, სამწერი, სამწერო. ს. ძაფი.

სამუშაო, სამუშაობა ი.რისაც სამი ფერი აქვს; ს. ფრთა.

სამუშაო, სამუშაობა (სამყოფისა) 1. სამი ფეხის მქონე. ს. სკამი. 2. იგივეა, რაც ზედადგარი.

სამფილიანი რაც ვისიმე მფლობელობაში იმყოფება, რასაც ფლობენ (ქონება, კუთხე, მამული. ..), — საბრძანებელი. დიდი ბრიტანეთის ყოფილი სამფლობელოები. — ნადირთა ს. (ფიგურ.).

სამუხარო 1. ქსოვილების ლებასთან დაკავშირებული. ს. ხასპრი — ს. საქმე. 2. სახელოსნო ან საამქრო, სადაც ქსოვილებს ღებავენ

სამღვდელო, სამღვდელი (სამღვდელისა) რაც უნდა იმღეროს; რასზედაც უნდა იმღეროს.

სამღვდელო მღვდლისათვის განკუთვნილი. მღვდლის შესაფერი. ს. ტარიბანი. — ს. სამოსი. ◊ **სამღვდელო პირი** — სასულიერო პირი, ყოველგვ სამღვდელო მსაღლო თანამდებობის სასულიერო პირის დასახელებისა.

სამღვდელოება სამღვდელო პირები, — სასულიერო წოდება.

სამღ ჰ'თი (ძ.) იხ. სალმრთო.

სამნარი 1. დედაშინისა და სხვა ცოცხი სხეულების ურთიერთ ი ისტებს. სამყაროს წარმოშობა. 2. ბუნების, ცხოვრების, მოვლენათა ს. განკუთვნილი სფეროო, გარკვეული მხარე, ღმოვლილი ს. — მეცნიერთა ს. — სულიერ ს. 3. რაიმე თავისებურებით გამოვლენილი საზოგადოება ან მისი ნაწილი; საზოგადოებრივი წყობა. ანტიკური ს. — სოციალისტური ს. — ქრისტიანული ს. ◊ რაიმე საზოგადოებრივი გარემო (მსოფლიო მასშტაბით). **საკარისკაცო ს.** — **ფასიკალური ს.**

სამოვნება-ი 1. რაც უნდა ამონონ, — დასამჭამელი, ს. ვაშლი. — ს. ვაზი. 2. რითაც ამოვნებენ, ს. ქაშა.

სამოვნე-ი ადგილი, სადაც ეინმე (რამე) არის ხოლმე, სადაც ეინმე (რამე) ჩერდება, ცხოვრობს ხოლმე. *წვეულ ს.* — *წინაპართა ს.* — *კოცონი — ქარბედეი წვეულის ასაფეთქლი ს. იყო.* **სამყოფი ფიქ — ბინაად, საცხოვრებლად. ზაფხულში ს. ბორჯომი ან აირანა.** ◊ **სადმე სამყოფი პირი არა აქვს** — სადმე არ დაიდგომება, ვერ დარჩება.

სამოვნე-ი რაც ყოფნის ან უნდა ეყოს ეინმე (რასმე), — საკმარისი, საკმარ. წელის ს. **ს. არ-ი.** — *ს-ქონელის ს. თიკი დაეყარა.*

სამოვნელ-ი (სამოფლისა) იგივეა, რაც სამყოფი'.

სამოვარა (სამყურასი) [Trifolium] პაღახოვანი მცენარე პარკოსანთა ოჯახისა; აქვს სამფოთლიკაკანი ყოთოები; ისეთებს თავაკად შეკრებილ ცვილებს. ნოხელი ს.

სამოკმაო-ი შეიდდღიანი ციკის შეორე დღის სახელწოდება, ორშაბათის მომდევნო დღე.

სამოსლოიანი ყოველ სამშაბათ დღეს.

სამოსლისა-ი 1. სამი შაურის (15 კაპიკის) ღირებულების ვერცხლის ფული. 2. სამ შაურად ღირებული. ს. რეკეთი.

სამოსლისო მრეწველობისათვის განკუთვნილი. ს. ტრესტი. — ს. საქშაობი.

სამოქალაქო 1. მწეობრიანების დამსეცი, მშვიდობიანობისათვის განკუთვნილი; მშვიდობიანობის გამომსახველი. ს. პოლიტიკა. — ს. ხელშეკრულება. 2. ადგილი, სადაც სამშრომები, საფრთხე აღარაა მოსალოდნელი. *სამშეიდობოს (სამშეიდობოზე) გაეეცალა. — ეკილა სამშეიდობოს ატმოსფეროში.*

სამოქალაქო მწიბიანობისათვის გამეფებული, მშობიარობასთან დაკავშირებული. ს. ავადმყოფობა. — ს. ეკონომია.

სამოქალო 1. ქსეკანა, მხარე, სადაც დაიბადა ადამიანი და რომლის მოქალაქეადაც ის ითვლება. *სამშობლოს სოვგორული.* 2. ეინიმე დაბადების ადგილი. 3. ბადაგ. სადაც ეარმოიშვა. *ეურეწმა რაიმე. რუსეთი ლენინგრადის სამშობლოა. — ჩაის ს. 4. იგივეა, რაც მშობლიური. ს. მხარე — ს. მთები.*

სამსალ-ი რაც სამ ცვლად წარმოებს. ს. *მუშაობა ქარხანაში.*

სამსაზ-ი იგივეა, რაც მოსაზერვი.

სამაკ-ი (ძ.) სამი ბალის (სიმის) მქონე საკრავი.

სამაკიო სიმების სამარილის საქმეთა გამოძიებასთან დაკავშირებული. ს. განყოფილება.

სამაკიო-ი (სამხმარისა) მიეკუთვნების ჭირისუფლისათვის თანაგრძნობის გამოხმატველი სიტყვები. *სამძიმოს ეთქვა.* — ს. ეეთხრები.

სამაიო მძიმე, მწერი, უსიამოვნო. ს. *საქმე.* — ს. *ეოეერები.*

სამაჯაოსა-ი, სამაჯაოსა-ი სამი ნახაზი ბეჭედზე. ს. *ხახუნა.*

სამაჯო, სამაჯაო-ი (ძ.) ღეინის სასმელი ჭურჭელი (თასი, ახაროქვა, ვაზრი და მისთ.).

სამაკაო მწერალობისათვის განკუთვნილი. — სალიტერატურო. ს. *მოღვაწეობა.* — ს. *ენა.*

სამაკიო იხ. სამწერალი.

სამაკაო (სამწეობა) 1. მწეობრიანობის განკუთვნილი, მწეობრიან ეარემოებაში ყოფნის ხორცი. 2. სასიდიელი ან სასაუზმე, სადაც მწეობის წვეიან.

სამაკაო-ი, სამაკაო (სამწერასი) რასაც სამი წვერი აქეს. ს. *ძაფი.*

სამკაულ-ი 1. სამი წლის ხბოკანებისა. ს. *ეხედი.* 2. რაც სამ წელს გრძელდება ს. *ცრცენა.*

სამკაული რაც მწეობრებს იწვეეს. ს. *ამბავი.* — ს. *შემთხვევა.* **სამწეობარი** — წაროული სიტყვა: გამოსაცვის მთქმელის წუხილს რისამე გამო. ს., *ეერაფრით ეერ დავეშვირები.*

სამკაულ ა-ი რაც უნდა წმწეიმონ. **სამწეიმო ა'ად** — წმწეიმოს მიზნით.

სამკაულა-ი ადგილი, სადაც საპონელს წმწეიმავენ.

სამკაული წმწეობისათვის (მწიობე. 2) განკუთვნილი. ს. *მოსმაგები.*

სამკაული 1. რასაც წმწეიმენენ (ბაბონი, ფარა და მისთ.). 2. (ძ., ეკლ.) ერთი სამწეულის მორწმენი.

სამკაულაული რაც წყურეილს კარგად კლავს. ს. *ღეინო.* **სამწყურვალოდ** — წყურეილის მოსაკლავად.

სამკაცა ყურძნის ყინი ერთგვარი; გაურეცხეზე ღია ისეროვანი, სამეგრელოსა და გურიაში.

სამკეთლო 1. სახელოსნო, სადაც ღეინოს ჭიქებს, ყანწებს, ეეშხებსა რამე კაფრებს ს.

სამკეთლო-ი 1. იხ. სამჭეკლო. 2. (ძ.) თევზის სახელი კეკი.

სამკეთი-ი შვიდობიანი სპორტის სამ სახეობაში.

სამკაულები ხაზოსანთან, ხაზმალიანობის განკუთვნილი. ს. *მაგიდა.* — ს. *სამეკალებელი.*

სამკარა-ი (სამხრისა) 1. პურის ჭამა ნაშთადგილს. სადილსა და ეახშამს შორის. 2. ამ ეკერზე მისაღები საჭმელი. *სამხარა შეკეთილიდენ.*

სამკარაულიშვილი მხარეთმცოდნეობასთან დაკავშირებული. ს. მუზეუმი.

სამკარაულ მხარისათვის (მწიობე. 5) განკუთვნილი. ს. *ცოლიქეული.* — ს. *ბაზეთი.*

სამკაბაკ-ი 1. მხატვრობისათვის განკუთვნილი; მხატვრობასთან დაკავშირებული. ს. *აკადემია.* — ს. *ტილეული.* 2. იგივეა, რაც მხატვრული. *ბეეაძოს მხეკაულები.*

სამკარ-ი 1. ომის წარმოებასთან, არმიასთან, ჯართან დაკავშირებული; მისთვის განკუთვნილი. ს. *საქეარაეთო.* — ს. *ნაწილები.* — ს. *სასეკაულები.* 2. ეინე არმიაში, ჯარში მსახურობს. ს. *პირი.* 3. ასეთი პირისათვის განკუთვნილი. ს. *ფორმა.*

სამკარ-ი 1. სამწეულის საწელეო ბრძანებისათვის განკუთვნილი. ს.-ს. *ფლიგელი.* — ს.-ს. *სასეკალებელი.* — ს.-ს. *ბაზა.*

სამკარ-ი სამხელო ავიაეიასთვის განკუთვნილი. ს.-ს. *ძალები.*

სამკარ-ი 1. ხუ-ტკის სახეობი ქარხანა. 2. იგივეა, რაც სახეობი (მწიობე. 2).

სამკაულ (სამწეულა) (ძ.) ადგილი, სადაც მიეცემა, გარეული ცხოველები ამაედან ხოლმე. *საჩეეე ნებადაეა.*

სამკარულო მხატვრულის გამომწეეეე. — სახიობილო. სასაიმოენო. ს. *ამბავი.* **სამხატვრულო — მხატვრულის მიზნით.**

სამკარულება-ი (სამხილეულისა) რაც უნდა ამხილონ.

სამკაულა-ი, სამკაულა-ი სამი ხმით შესასრულებელი გუნდური სიმღერა.

სამკარა (სამხრისა) 1. მხარზე დასაკერებელი განსასხვავებელი ნიშანი — სამხედრო ან სხვა ფორმის ბრძანებულებზე. *პოლკოვნიკის სამხრეები.* 2. პატრანის მიერით მხრების ადგილას სიმაგრისათვის დაკერებული ორ-ორი ეინტი. 3. მხარზე მესაღებელი, მხარზე ჩოსაკიდებელი. ს. *გიტარი.*

სამკარაკი-ი ი. *ქუდები ერთ-ერთი მხარე, ჩრდილოეთის მიმართულება. წეიერკრე სამხრეთისკენ წითელკრე. 2. ამ მხარეზე მდებარე. — ამ მხრისა. ს. საქართველო. — ს. პოლუსი. — სამხრეთის ეეერები. 3. იმისაკენ თმიღი ქუდებისა ანსანიშნავად. ზამთარში მერინკლები სამიზეთში მოიფრიალენ.*

სამკარ-ი-ა-ი მიმართულება სამხრეთისა და აღმოსავლეთის შორის. *სამხრეთ-აღმოსავლეთის ქარი.* ‖ სამხრეთისა და აღმოსავლეთ შორის მდებარეობი. ს.-ა. *მხარე.* — ზღვის ს.-ა. *სანაპირო.*

სამკარ-ი-ა-ი მიმართულება სამხრეთისა და დასავლეთის შორის. ‖ სამხრეთისა და დასავლეთის შორის მდებარეობი. ს.-დ. *მხარე.*

სამკარ-ი სამხრეთის ქეეყნის მცხოვრები.

სამკარ-ი სამხრეთის ან სამხრეთელის დამახასიათებელი: სამხრეთიდან მოსმენარე. ს. *ტემპერამენტი.* — თმილი ს. *პაეა.* — ს. *კულტურები.*

სამკარულო მხარზე მოსაკიდი, მხარზე გასაკეთებელი რამე ზურგსაბოლო ს.

სამკარა-ს ე. ეეერეეე. სამხარს ჭამს.

სამკარა 1. იგივეა, რაც სამხარი (მნიშე. 1) 2. სამრის ჭამის დრო. *სამხრამამამ მოაკაცა.*

, სამკარ სამზე გამოკეეეებული; საგზალი. ს. *დაკაკეეა.* — ს. *სამი — ცხრა.*

სამკარალ-ი რაც სამკერ ხდება, — სამკერ ეამოერებული. ს. *ეკეეა.* — ს. *ზალეი.*

სამკარიანა-ი, სამკარიანარი უმკარობეი, უკეთოეი; სახარებელი.

სამ-ი კაპოეეი ანბანის მეოერამეტე ასოა — ხ-ს სახელ ეოდება.

სამკაზე (სანაგებია) 1. ნაგებისათეის განკუთვნილი. ს. *ყეეი.* 2. ადგილი, სადაც ნაგაეს ყრიან.

სამკარი ნადირობისათეის განკუთვნილი. ს. *პოზა.* — ს. *ტარანი.*

სამკარიო ნადირობისათეის განკუთვნილი. ნადირობისათეის შესაფერი. ს. *თოფი.* — ს. *ატეიები.* სამადრილო — ნადირობისათეის. *ძაღლი ჯერ არ ეარგეული, ს. ეარობილი.*

სამკაზარო სადაც უნდა იმეეარნენ. **სამკაზარო ადგილ** — ნაეარიდის მოსაპოეი.

სამკაზე (სანაეოსა) ნაეოის ჭურჭელი.

სამკაზიანი ნაეოეიერებისათეის, ნაოსნობისათეის განკუთვნილი. ს. *პეროხოდი.* — ს. *ხელსაწყოები.*

სამკარ 1. ნაეით გადასასეეეელი ან ნაეის მისაღებად აღებილი. 2. იგივეა, რაც სანაოსნო (მნიშე. 1).

სამკაზიანარი 1. საეპაკეეერეისათეის განკუთვნილი. ს. *ნაგებობანი.* 2. ნაესადგურისათეის მეორე ს. *ქალაქი.*

სამკარ-ი ნაესადგურებით პატრულები ჭურეეები. — ლიმანის. ‖ რასაც განსაზღვრისათეის ეიდენენ ს. *ათრი.*

სამკარალ-ი (ეკლ.) 1. იგივეა, რაც ეიწაეი. 2. მეედღეის გასამრჯელო ეიისამე მონათლილისათეის შეეძლისეეეელად ფატარებული ხელით ან სარკმელი. *სამკაზლის ს. 2. ტანტ.* ‖ ნეეეეეეი ხელით, მილი ეერის ს. — ეერების სამკარალი.

სამკარალ (სარკელისა), **სამკარალი** ნაკლის დასაფერი ადგილი.

სამკარ კეეენით რა დრომდისაც. ეიღრე ს. *ბზალი მოეიღოდა, ენამ თავი მოსკერათ.*

სამკარალ, სამკარი იგივეა, რაც სანაგ.

სამკარალ (სანაგებია) 1. მელნარის ან ნაერით ეკერილი ს. *ნეეეეი.* 2. ორფანეზიანი. რომელიც განგებ ნაოსნობას. *საქართველოს ს.*

სამკარიან-ი 1. ეყეეის ნაპირს მდებარე ტერიტორია (ქუეაზე, მხარე...). *შაეი ზღეის ს.* ‖ ეყეეის ნაპირას მდებარე. ს. *ქეეა.* — ს. *ქალაქი.* 2. ეედეეით ამოშენებული ეყეეის ნაპირი, ასეთ ნაპირას გამავალი ქეეა. *შარაგანა ს. — სანაპიროზე ბალი სეირნობდეი.* 3. საერთოდ, რისამე გაეპირას მდებარე ადგილი. *ტბის ს. — ყანის ს.* 4. ხაზეეეარამდე მდებარე, — სასაზღერო. ს. *ზონა.* — ს. *რაიონი.* სასაზღერო რაიონი. ს. *გაიმარეეს.* ‖ საზღეარზე განლაგებული, საზღერის დაცეეისათეის განკუთვნილი. ს. *რაზმი.* — ს. *ფაცეა.*

სამკარალ ხარადა მუშაობისათეის განკუთვნილი. ს. *ანაზღაურება.* — ს. *ხიმინჯები.*

სამკაზარიანი [ლატ.] სამკეეერილო დაწეეეებულება, სადაც ჩეერნილობა შესაბამებელია დასეეეებასთან. *პაეეეოთა ს. — სანატარიეების საგზური.*

სამკარალ-ი დიდად სასეეეებელი. — სასეეეარი ს. *ეკეეი.* — ს. *ეკაი დაეედეა.*

სამკარალ ქუბის ეიღრი, — მისაეწყინი, ჩირეებული

ს. ვაჟკაცად. სანაძებოდ — ნ.ინებულად. დიდებულად. ცხემრებს ს. დაბეჭდვენ.

სანაღვლებელ-ი (სანაღველებლის) ს. რაც უნდა ინაღველონ, — სანაღვლელი, სიხარბეული, ს. არაფერი აქვს.

სანამ-ა 1. რის ნაცვალ შეიძლება. ს. მაგალი. 2. რითაც უნდა ვაყონ. ს. ქვა. 3. იყოვნა, რაც რიდი-ნი

სანაშინე (სანაცინის) 1. ნაყინის ჭურჭელი. 2. კოვზი, სადაც ნაყინს ჭიდიან.

სანაყინო ნაყოფის მომცემი. ვაზის ს. ჯიში. — ს. ქარხანა.

სანაყირე (სანაყირის) (სპეც.) ცუთის მაგვარი მოწყობილობა ნაყარი ფუტკრის მოსაპაექებელად.

სანაცვლო 1. რაც შეიწუნეს და განაცვლიენეს გასამრაკეულებად (ტხოველი, მეცნარე .) ს ცხენი. — ს. ძროხა. 2. ასეთი ცხოველების (მეცნარეობა...) გამოსაყვანი (მეურნეობა .). ს. ფერმა. 3. ცხოველის მამრობითი სასქესო ორგანო ამაზედნიდ — გასამაცვლებლად (ცხოველისა, შენაარისა...). ს. შეძრუნული ვალესი

სანაცვლო რისამე ნაცვალი, — სამაგიერო, სამაგიერო. ს. გადაუხდა. სანაცვლოდ — სამაგიეროდ, ნაცვლად ს თქვენი (ზეი, მისი...) ვინმეს სამაცვლო ფ ვიის (ვაკე.) — თქვენ (შენი, მისი .) ბედნიერებისათვის ავოს' თქვენს (შენს...) ბედნიერებას შეეწიროს!

სანაცარ რაზედაც დაეთხს, კამათისას ორ მხარეს შორის დადებული პირობა, რომლის ძალითაც გამგზავნებულმა უნდა გადაუხადონ რაიმე მას, ვინც მართალი აღმოჩნდება. — ნაძღეული ს. დადეს. — ს. წაადო.

სანაცვლე (სანაწილისა) (ეკლ.) ჭურჭელი წმინდა ნაწილების (ხის ნაწილი, მხოლ. ს.) შესანახავად.

სანახაპ-ი 1. ვინე, რაც უნდა ნახონ. ქვეყ დიდებული ს. ვყო. — უნახავება ნაკლი ნაკა, — ი. რა ნახავიაო? 2. (მე.) იყოვნა, რაც სანახაობა. სანახაობად — ნახვის მიზნით.

სანახარა 1. რაც თვალწინ ისმება. რის დანახვაც შეიძლება. ტკბობითი ბუნების სანახაობები. — შემაძრწუნებელი ს. იყო. 2. მრავალრიცხოვანი მაყურებლისაგან გათვალისწინებული აგარაო ვარჯიშობი. სპორტული ს. — თეატრალური ს. — ყველა ბანახაობას ჭიდაობა ერჩივნა.

სანახარიტი-ი სანახაობის (მხოლ. 2) ხასიათი-ნა ს. ეფექტები.

სანახაც-ი (ძე და წიგნ.) ქალაქის (ეკონომიკა...) ახლომახლო მდებარე აგარაკები, მიდამოები. მუხრანის ს. — თბილისის ს.

სანაჯარო ზიარი (მამული, ქონება), რომლის თითოეული მოზიარეც შემოსული ნახელარი წილით სარგებლობდა. ს. მამული. სანაჯაროდ — 1) ხაზიარედ. მოზეური ბ. იყოდეს. 2) ნახელარად. თანაბრ ბ. ანოს ათვისებული. — დარბაზი ბ. ცალიერი ვყო.

სანაჯირე ნახიერის სანოვაგით აგსილი.

სანაჯირე (სანახშირისა) ნახშირის დასაწვეი ად შესახანი აგსილი.

სანაკა-ი (ს.) თავშესაყარი თხრილი, საიდანაც ისვრიან.

სანაკრავ-ი 1. რაც უნდა ანგრიონ 2. რითაც უნდა ანგრიონ. ს. ურო. 3. შახტებში — აგსილი საფლე ' ჩაში'ანგრეული მადანს. სანგრავად — ნერვის მიზნით

სანაღ-ი (სანღლისა) [ბერძ.] მწიგნობ ' ეპისკოპოს ხაზიერ ფეხსაცმელი.

სანაღ-ი (სანღლისა) (ძე.) მოსცრო ნაკუ.

სანაო ვისაც, რასაც შეიძლება ვნდონ, — ნდობის ღირსი. ს. კაცი. ს. ნდობა. — ს. ბრალი.

სანაოსნი მისაცნობი; მარილიანი; მიმზიდველი. ს. სახე. — ს. ქალი.

სანაპირ-ი (სანგრისა) სადაც ბეერი ნელდრა. ტბას ს ნაპა და სამგზავრი — ვერაფო.

სანაღველ-ი (სანღველებისა) მწუხარებელი, სწუხარე და მოსი., რითაც სავიზეს შეაწუხებენ. — ხაკაზში.

სანაზღ (სანგნისა) ნემსებისათვის განკუთვნილი, ნემსების შესანახი. ს. ბალიში. — ს. კოლოფი.

სანარკვ (სანგრისა) 1. აგსილი, სადაც წერი მოაკეთ. ვაზის ს. 2. ნერგისათვის განკუთვნილი. ს. მეურნეობა. — ს. ფილტები.

სანარკველი რაც ანგრეულებს ვისმე, რაც ნერვეულობას იწვევს. ს. არომატიკა.

სანარწყვ (სანგრწყვისა) ნერწყვის გამომყოფი. ს. ჯირკვალი.

სანარკაში ნეგატიური მოქმედი, — მტკიცებად სასიათვენო, საპატრეთო. ს. ბზა. — ს. წერეთი.

სანავთ (ძე და სანაშ.) 1) იყოვნა, რაც სამეფო (მხოლ. 3). 2. საცილო ვაგი 3. ნეფისათვის განკუთვნილი ს ბანეხვა.

სანახავ (სანეხვისა) ნეხვის დასაყრელი აგილი, — სანაკელე, ბეელი ჰოლეე და სანეხვეშე გაკაპაგდეო.

სანთვალე (სანთვლებისა) ცეცხლის დასაკვეთი პატარა ხელსაწყო; ხმარობენ ასანთის ნაცვლად (პაპიროსისათვის ცეცხლის მოსაკიდებლად).

სანთელ-ი (სანთლისა) 1. მოცეცხაული ნივთიერება, რომელსაც ფუტკრები გამოიშუშებენ და რომლისგანაც შეიგებენ ფიჭას. — ცვილი. სანთლის გაწმენდა. 2. ამ (ან სხვა ცხიმოვანი) ნივთიერებისაგან გაკეთებული პატრუქიანი ღერო — პრიმიტიული განათებისეული ხელსაწყო. კარტონული ს. — ქონის ს. — სანთლის შუქი. 3. მოწყობილობა, რომლითაც სხეება ააცეხა, ანთება შეგაწერა ძრაგები (ტიპ.) სინათლის ძალის საზომი ერთეული. 5. ცხიმოვანი ნაწილი, რომელსაც ატეს ჩხირის ფორმა. ქ სანთლის არაფი — ფიქსისგან გამოხდილი არაფი. სანთლით ვებეს (დაიტბეს) — გულდასმით დაეხედნენ, ძლიერ მოსინჯეს, რომ შეხედეს, აღმოაჩინეს. სანთლით საძებარი — ძნელად საპოვნი. — იშვიათი. სანთლით ვაძიებენ — ძლიერ. გახდება, გაყვითლებულა, დასუსტებულა.

სანთელ-სანთელი (სანთელ-სანთლისა) საეკლესიო სანთელი (მხოლ. 2) და საკმეველი. ს.-ს. თაკის გზას არ დაკარგაენო.

სანთიჩარ ადგილი, სადაც ნიადაგ ჭრილი, — საგრილობელი აგილი.

სანთლურა ნიადაგისათვის განკუთვნილი, ნიადაგის საფეხი. ს. ქსელი.

სანიმუშო მისაბაძი, სამაგალითო ს. წესრიგი. — ს. მოსწავლე. — სანიმუშოდ მოეწყო ბაღი.

სანიხრი (ძე.) ნისიისათვის განკუთვნილი ბ. დაეთანო.

სანიტარ-ი (ფრ.) ეშყოსი სამედიცინო თანამშრომელი, რომელიც ეშყობრება ავადმყოფებს, აცავებს საჭირბოროტო დაუნებებულების საფრთხე და სხვ. ს ჯგარისკაცი, რომელსაც აკისრია დაჭრილთა მოვლა.

სანიტარია [ლათ.] საზოგადოებრივი ხისუფთაობისა და მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა.

სანიტარიული ს სანიტარიის ხასიათისა, მის მოთხოვნილებათა შესაბამისი; სანიტარიასთან დაკავშირებული. ს. ეკიპი. — ს. წესრიგის დაცვა. — ს. მეთვალყურეობა.

სანიშნე (სანიშნისა) რასაც უმიზნებენ, — ნიშანში ამოსაღები, დასამიზნებელი

სანიშნებელ-ი (სანიშნებლისა) ნიშნის მისაცემი, — ხასიათვალი. ს. ტყვია. — ს. სტვენა.

სანიშნო რასაც ნიშნად განკუთვნილი; სანიშნებელი. ს. ხაში. — ს. ზარი.

სანიშნაობ ნიშნისთვის ბიასათის განკუთვნილი. ს. სპორტი.

სანოვაგე (სანოვაგისა) სხვადასხვაგვარი საჭმელი. — სურსათი, ბოსტეული.

სანოტაციო ნოტაციისათვის განკუთვნილი, — ნოტაციული. ს. კანტატა.

სანსკრიტ-ი ძვ. ინდოეთის განკუთვნილი, ინდოევროპული ენა.

სანსკრიტოლოგ-ი (სანსკრიტისა) 1. რაც ანუ გვეს ეისაც — გამპრწყინვალე. ს. ბრძენი. 2. ვინც ენას ასწავლიან. ფილოლოგ ი ვყო ს. სანსკრიტოლოგ — ნიკოლაძ მისაცემად.

სანთვრი ნიკერის მოჭედი, — საიმედო ს. ხიტყვა. — ს. ხახი. სანუგეშო — ნუგეშისათვის, სიმედოდ. გასაზრნეველად.

სანტაპარ-ი 1. სანაგრეო, სასურველი. ს. მიზანი. — ს. ფიქრები. 2. გემრიელი საჭმელი. ტკბილეული. შოკოლადი ს. არ ითქმ და ძროქა — სასოფლისო.

სანტაც [ლათ.] 1. ზუსტობის ინსტანციის მიერ რისამე დამტკიცება; ნებართვა. პრაქტიკიდან ს. 2. სელმწიფეების, უფლებებების ღასრულება მხარის წინააღმდეგ მოღებული ღონისძიების. ეკონომიკური ს.

სანუსური ოკეანესისათვის განკუთვნილი. ს. ჯგუფი.

სანუსური ოკეანესისათვის განკუთვნილი. ს. ჯგუფი. — ს. ბარეული.

სანუსა-ი ქარხნის ზედაი სახსარი, სადაც ცხენს ბორკილს ადებენ.

სანუსი ოღენისათვის განკუთვნილი, ოღენსა პრაქტიკა. პრაქტიკის ს. ღისსერტაცია. — ს. სამართალი.

სანუსა-ი (ალპინისა) ოსნისათვის განკუთვნილი. ს. ჯაჭვები. — ს. ბაჭიები. — ს. ბაჭურები.

სანატორიუმ-ი / 393

სანატორიუმ-ი ოკეანეთისათვის (მხოლ. 1) განკუთვნილი. ს. განკარგულება. — ს. მაკეთი. 2. ოკეანეთისათვის (მხოლ. 3) დაკავშირებული. ს. დაინახი. — ს. ანგარიში. 3. საავადმყოფოში — ოთახი, სადაც ოპერაციას აკეთებენ.

სანუსარ ოპერაციათვის განკუთვნილი, ოპერის ხასიათისა ს. ხელთეწყობა. — ს. თეატრი.

სანრგანიზაციო ორგანიზაციისათვის განკუთვნილი, — ორგანიზაციული. ს. კომიტეტი. — ს. საკითხები.

სანრთველელი ორთქლმავლებისათვის განკუთვნილი ს. დეპო.

სანრთველიანი წინასწარი, დაახლოებითი. ს. ტვიმა.

სანრსკვნარო ორკესტრისათვის განკუთვნილი, — ს. ნაწარმოები.

სანრსკვნო : საორკესტრო ნაწარმოები — რეფერენციები: სემინარია, საღაც მასწავლებლებს ამზადებდნენ (იხ. ისტატა, შნიშვ. 4).

სანრთველ (საოფლისა) 1. ოფლის გამომყოფი; ოფლის მოსადენი. ს. ჯირკვლები. — ს. წამი 2. (ძე.) იყოვნა, რაც ტყეი. ე. ცხენის ზურგზე უნაგირის ქვეშ სველი ქეჩის ნაჭერი.

სანრკრნებელ 1. იქრომებელის საბელისნო. 2. თქრომებლობისთვის განკუთვნილი. ს. იარაღი. — ს. ხაკმე.

სანრკრნებო ოქრომების ფიცი სიტყვიერები რეცეპტების წესისაებრ დაკვეშირებული: ს. ხუთწი. — ს. სიტყვიერები შეკვეთისა.

სანრ ა3'ი რითაც უნდა აიშნონ. ს. გვიშინ.

სანუარ-ი (საიტრისა) ძალიან საკეთილო, განსაკეთილებელი; არაჩვეულებრივი. ს. გმირობა. — ს. სანაძაო. — საიტრად ღაშენა.

სანრსნვარ 1. რაზედაც ვისმე იიტენობენ, ვე. გადაც. მჭეიერი. არაჩვეულებრივი, მიმხიბლელი. ს. მზარე. სანიტნებოდ — რომ იიტენონ.

სანრსკვა საოცარი რამ, — საკვირველება. ბეწვნაირ ს.

სანრკვ (საოხრისა), **სანრკრ** (ლანძ.) ოხრად დასარნერი, — სატყეო ჰაც, შე ს.!

სანრთველ 1. იიტენობის ხასიათისა, — ხასიჩრო. ს. ლეკსი. 2. რის შესახებაც იიტენობენ. ხაიტენოდ — იიტენობის მიზნით.

სანრსკრ ოცდახუთის განკუთვნილი, ოცდაში გამოსადეგი; ოცდახუთ დაკავშირებული. ს. ნიკოლაძ. — ს. საკმე.

სანსკრ ა'ნი პაემნისათვის განკუთვნილი. ს. ადგილი.

სანსკრო რაზედაც პაემრობენ. — სადაო, საკამათო. ს. საკითხი. სამაგიერო — პაემრობისათვის, საკამათოდ. ს. გამოიწერა.

სანსკრ (სანსკრისა) 1. ცხენის, სახედრის და მისთ. ასაკიდი ტერმინი. აქლემსა ამც არ დაეთქმება, ეთხის ს. არ ითქმოსო. 2. ღეღინის სიმაგნ: ულრის ან 30 წ.-ეს.

სანსკნიც-ი რასაც სანაღრე ქსელი. ს. ღეკნი.

სანსკრიტ (სანსკრიტისა) პალეონტოლოგის განკუთვნილი. ს. ქსოვილი.

სანსკრიტ პალეონტოლოგის განკუთვნილი. ს. ფორმა.

სანსკრიტ საქრობლად, ნოხისათვის.

სანსკრიტ პარამეტის გამოყენებასთან დაკავშირებული. ს. სპორტი.

სანსკრიტიკური საოფაქიმოებო მომსახურების ღაწესებულება. სადაც პარიკმახერები მუშაობენ

სანსკრიტიკურ პარალელოგრამისათვის განკუთვნილი, პარალელოგრამან დაკავშირებული. ს. ხრიტეები.

სანსკრ ა3'ი 1. რაც უნდა პარსონ, ეპარსონ. ს. ღობეები. 2. რითაც უნდა პარსონ. ეპარსონ. ს. მარქანა. — მეეანეები ს.

სანრსკვ 1. იყოვნა, რაც ხასარ' ა3'ი (მხოლ. 1). 2. რითაც უნდა პარსონ. ს ხასმენებელი.

სანრნრმენრ პარიკმახერისათვის განკუთვნილი, ს. მაკრატელი.

სანსპორ პასპორტთან დაკავშირებული. ს. ბაგაჟი.

სანსპორტ რაც პასუხისმგებლობას ბრძანოსეს. — მტკიცე ცრიტერიუმი, სერიოზული. ს. დაკალება. — ს. ხანაძლიერა.

სანსპორ პასპორტისათვის განკუთვნილი, პასპორტისა ს. ბიტყვა წარმოთქვა. — ს. პარალი ვაპიზარი.

სანსპარ 1. ვინე პაპარაძალი უნდა ვაპიდს, — ვისაც საცილედ მიიწვევენ. პასპარაძლიდ ჩორდეს. ბ ვასაბოლოო. ს. ტოგო. 2. პატარძლისათვის განკუთვნილი. ს. კაბა.

სანსპორ-ი (სპასტიკისა) 1. ეხსიე უნდა პატარი. 2. რაე უნდა პატარის.

საპატივცემ ლო, საპატივცემლო ან. პატივისცემი.

საპატიჟინო პატიჟინოს მოსაპოვებელი შენობა. — ციმ. საპყრობილე. *საპატიჟინოში მსჯდეს.*

საპატიო 1. ვისაც პატივს სცემენ. *ადამიანებს პატივისცემის ღირსი. — პატივისცემაში.* 2. პატივდებული. *ბ. პატიჟინო.* 3. ვისიმე მიმართ პატივისცემის გამომხატველი. პატივისცემაში პირისათვის განკურვნილი. *ბ. ჯილდო. — ბ. წოდებები. — ბ. ადგილი დასხდეს.* 4. რაც პატივს სდებს ვისმე; საამაყო, სასიხარულო. *ბ. მოგზაურობა. — პირადსმენა ბ. შენსა-ზე ადგილი დაიკავა.* 5. რომაზე გამართლებისათვის გამოსაცემი, — საპატიჟინო. *ბ. მოწყობა, ქ საპატიო დაება — დაება, რომელზედაც აქტყრებენ საპრობით და საზოგადოებრივ საქმეში წარ ინეულთა გვარებს, ფოტოსურათებს.*

საპატიჟისცემ 1. პატრონატის საგამგებლო. *ეპრუსალიმის ბ.* 2. პატრონატისათვის განკურვნილი. *ბ. ქუთაისი.*

საპატრონო 1. ვისაც, რასაც უნდა უპატრონონ, იფლად *მისი ბ. ფეი.* 2. (ისტ.) პატრონის (მნიშ. 5) ადგილ-მამული. **საპატრონო — პატრონობის მიუნდობ.

საპატრონო უფლისათვის განკურვნილი, უფლისათ დაკეთრებული. *ბ. ამაკ.*

საპატრონო 1. რაც უნდა პატრონ. *ბ. ბაშა.* 2. რითაც უნდა პატრონ. *ბ. ჯიხი.* 3. სადაც უნდა პატრონ. *ბაშის ბ. საამქრო.*

საპატრონო (საპატრონისა), **საპატრონა** (საპატრონისა) ხელისაწყო, რომლითაც მატყუს, ბაშის პატრატენ.

საპატრონო (საპატრონისა) პატარგად გამოსაცვეგი; პერანგისათვის განკურვნილი. (ქსოვილი).

საპატრონო (საპატრონისა) თავდაჭრეტილი პატარა ჭერქვეი პილ ილისათვის.

საპატრონო საპატრონო საოთახში, რომელიც ჩაბერვისას პიპინის ხმას გამოსცემს.

საპატრონო პირადი, პირადული, ცერძი, *ბ. საქმე.*

საპატრონო (საპირისა) ტანსაცმლის, საპნის და ვისი. ზედაპირისათვის განკურვნილი ქსოვილი (ფერ. პარჭული).

საპატრონო პირველი მასის დღესასწაულთან დაკავშირებული. *ბ. ფერმისტასათან.*

საპირისპირო რაც უპირისპირება რასმე. — *ანგნაარამდეგი ბ. ცნებები.* — *ბ. აზრი.*

საპირისპირო (საპირისპირისა) (ძვ.) პატარა ჭერქვილი კაფანი თოფის დაჭილაზე წამლის მოსახერხებლად.

საპირფარეშო 1. ოთახი, სადაც იეცამენ და იროცვიან (მსახობები — თეატრში). *მსახიობის ბ.* 2. მორთვა-მოკაზმულობის განკურვნილი. *ბ. ბეღლა-წყობა. — ბ. პარკული.* 3. ოთახი ან ნაგებობა ბეგნიერ მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლად. *საზოგადოებრივი ბ.*

საპირფარეშო პირფერობისათვის განკურვნილი, — პირფერული.

საპირო-ი, საპირფარეშო-ი (საპკურებისა) 1. რაც უნდა აპკურონ. 2. სითხის მისაპკურებელი ხელსაწყო.

საპირფარეშოებრივი რაც პელაჭკათა შორის, კოსმოსურ სივრცეში არსებობს, ხდება. *ბ. მოძრაობა. — ბ. ფრენა. — ბ. სადგური.*

საპირე-ი ან. ვასაპნავს.

საპირი-ი 1. რაც ისაპის. 2. რითაც ასპიტნ რასმე. *მორტყმის ბ. ხილი.* ♦ **საპირი აგება** — ისეთი აგება, რომელიც ოთახს, ბნელინებს, რომლის ფორი ადვილად სეღილება ცურას, — **საპირე აგება** (ან. აგრეთვე ხახვიერი აგება).

საპირე ფილ-ი რაც უნდა ასოვის ან მოიპონვის, — მოსაკლელად, მოსაპნებლად. *ძნელი ბ. ფეი. საპირე ფილ-ები* — პოეზის მიზნით. *ცვალის ბ. ძალით მოიგვანებ.*

საპირეფერე (საპირეფერისა) გასაპრეული დაკარგული პოეზიისათვის.

საპირფერული პოლემიკისათვის განკურვნილი, — პოლემიკური, ხადაო, საკამათო. *ბ. ბაკითხი.*

საპირო-ი (საპირისა) ცხიმეულისა და ტუტეებისაგან დამზადებული მაგარი ნაცარი ან სხეული მასა; წყალში იხსნება და ქაფდება; იხმარება ტანქის მოსაპირფერებლად (რეცეპტისა და ბაშის დროს). *ბაშის ქარხანა. — ბაშის ბუშტი.* ♦ **ხელის საპირე** — ხელისაწყობი ხანის.

საპირე (საპირისა) [Saponaria officinalis] ჩრდილოეთკავკასიის ბალახი მიხაკისებრთა ოჯახისა; იქიდგან შეიძლება ან ველობილი ყვავილებს; მისი ფესვები წყალში გაეხსნის ქაფდება ხასიათები.

საპირეკი (საპირეკისა) [Anagallis] ერთწლიანი ბალახა მცირეჩი ფურცლებისებრთა ოჯახისა; იქიდგან ცისფერ ან მარჯნისფერ ყვავილს; წყალში დასრულილი ქაფდება.

საპირო-ი რითაც პობაენ. *ბ. ზეთი.*

საპირისპირო-ი (საპრისაღებისა) რითაც აპრიალებენ. *ავეჯის ბ. ლაქი. — ბ. დაზვა. — იატაკის ბ.*

საპირიფარ პრიზისათვის განკურვნილი, პრიზის მილეზისათან დაკავშირებული. *ბ. ავეჯილები.*

საპირფარეშო 1. პროგრამის (მნიშ. 1) ხასიათისა, — პროგრამული. *ბ. სიტყვა.* — *ბ. დოკუმენტი.* 2. პროგრამით (მნიშ. 3) გათვალისწინებული. *ბ. წამალი.*

საპირფარეშო 1. პროექტისათვის განკურვნილი. *ბ. ბიურო.* 2. პროექტის შესაპმისი, პროექტით გათვალისწინებული. *ბ. ნამძღვილე.*

საპირფარეშო პროტესტის გამომპატყელი. *ბ. ნოტა. — ბ. ღეპრესტატიკა.*

საპირფარეშო 1. პროდესორისათვის განკურვნილი. 2. უმაღლეს სასწავლებელში — ოთახი პროდესორ-მასწავლებლებთა დასასვენებლად.

საპრალ (საპრალისა) პედრის ჭერქვეი.

საპრალ (საპრისა) 1. დაჭრილი პერის დასაწყობი ჭერქვეი. 2. პერელესისათვის განკურვნილი. *ბ. ოთახი. — ბ. გოდორი.*

საპრალი-ი (საპრისა) 1. ვისაც სიარულის უნარი დაკარგული ჰქვს. — *ციტი. 2. ბადაგ. (ძვ.) საწყალი, გლახაკი: მათხოვარი. 3. (ძვ.) ტყეე. ტუსაღი.*

საპრობილე (საპყრობილისა) საპატიჟინო, საპატიჟინო.

საპრობილი [რუს.] ძველებური რუსული სოფრობის საწოში ერთეული; უდრის ხამ ვარშიხს, 2, 13 მეტრს.

საპრობილი ჭერქვილისათვის განკურვნილი. *ბ. ნაგადა.*

საპრობილი პატარა ბავშვების სათამაშო, რომელიც ღერძულის ხმას გამოსცემს.

საპრო წესებული წერილი ხე მიწაში ჩასაჭიმასად: ოფერების ვაზის, ლეიბოის. შესამაგრებლად, ღობის გასაკეთებლად და სხე. — მარგილი, ჭიდი.

საპრობილი-ი იგივეა, რაც რაზა.

საპრობილ (ს.ა) (საპრ.) ბ. ფარდული (მნიშ. 1).

საპრობილი რაიონისათვის განკურვნილი, რაიონში არსებული ან წარმოებული. — რაიონული. *ბ. ცენტრი. — ბ. პიპელოთეკა. — ბ. კონკურენცია.*

საპრობილი, საპრობილე (საპრაკუნისა) პატარა ხის ზარი ერთგვარად, რომელსაც ტყეში საპაღაოზედ გასული საჭინელს ჴელებენ კისერზე (იგიაც იმერეთში).

საპრობილ-ი 1. რაც უნდა რანდონ. *ბ. ფიცარი. — ბ. ჩარჩო.* 2. რითაც უნდა რანდონ, რაზედაც უნდა რანდონ. *ბ. რაზა.*

საპრობილ-ი [რუს.] ქალის კაპა, გუდაპრალი და უსახელო.

საპრობილი [არაბ.] უნაგირისა და ცხენის ხნა ხაკაშის მეთხეული. — მეუნაგირე.

საპრობილ-ი² (ძვ.) ზაფრეული მოწყობილი აუზი.

საპრობილ-ი 1. სადაც უნდა ' გაპრობინონ, რბენით გასაცდელი. *ბ. ბილიარდ.* 2. რითაც უნდა ირბინონ. *ბ. ფეხბაღვრელი.* 3. რისთვისაც უნდა ირბინონ, ბეგრი იარონ, იხეტიალონ. *იმ დღეს ბ. ბევრი აქონდათ.*

საპრეზნა — რბენის მიზნით.

საპრობილ-ი 1. მოეზედვეთბის არე. — *ასპარეზი. ბაზრობის საპრობილეზე გამოსულა.* 2. მოედანი (საპრატელი შეხვედრებისათვის, მასპარებით თამაშობისათვის...). *საქიდაო ბ.*

საპრობილ-ი რბილისათვის (მნიშ. 2) განკურვნილი. *ბ. ავტომობილი. — ბ. ველოსიპედი.*

საპრობილ-ი (საპრებისა) 1. შეხსნადი, რაც მეხლისა ღილებ ყოველ 100 მანეთზე ან ნაკლის სახე ეროვნულზე (ბანკში. შეხსნადი საღარში...). — *ბანქინგი. 2. იგივეა, რაც საპრაქტიკა (მნიშ. 2), თბა ყოველთა. ბ. გაეცნოდე. ბ. ვერა ენახვო.*

საპრობილ-ი საპრებისათვის მოსული; საპრაქტიკო, საბერო. *ბ. ეკიპირება. — ბ. საქმე.*

საპრობილ-ი საპრებისათვის თვისება.

საპრობილ-ი ბერძ. 1. ოყნებს, ხმაობის რამე საგნობის, მოხიბლულებას დასაკმაყოფილებლად, მოხმის მისაღწევად. *საერთო საპრაქტიკულოდან ბ. — ზეგიბრუვით ბ. 2.* დამსახურებული, მოხეედილი ან მოხიბლული აქეს. *პატივისცემით ბ. — ავტორისგან ბ.* ♦ ⊏ **შვარ.** ისარგებლებს, სარგებლობა, მოსაკრებელ. *საპრაქტიკო.*

საპრობილ-ი 1. დაღებიანი, ყდიღემფიცელი გაკეთება, კარგი შეხვედრა; სიკეთე. *საპრაქ ფილი ბ. მოაკვდ. ბ. ზეგიბრუვა, გამოჩენება, ხელის, საოჯახ. ნიკოლოზ საპრაქტიკოსად გაჭეშა. 3. საბერო საპრაქტიკოს მოხეედილება. ტექნოლოგიით ბ.*

საპრობილ 1. რაც მოეწრება. *პაციენტს ბ. ფეხსაცმელი. — ბ. ტანსაცმელი.* 2. რაც ეროვნა, — წილი, თაკახი ბ. *მოიღო. 3. იგივეა, რაც საპრაქტიკო. ქვეყნის ბ. საქმე.*

საპრობილ-ი (საპრებისა) [ს.] ჭარიბის უფროსი, — მეფალთმოვარეთა. *არმიის ბ. — ბრიგადა შორის ცილთაეთან არის პირველი ადგილი.*

საპრობილი [ს.] 1. პირველი საროსული ქვემოთ, მოწის დონეზე დაბლა მდებარე ნაწილი შენობისა; ეფიდებენ რისამე შესანახად (ზოგჯერ საცხოვრებლადაც). *შენის ბ. — ნივთებისა ბ. 2. საცივაღეური შენობა (რეცეპტებიე მოწის ქვემოთ) ღვინის შესანახად. 3. (ძვ.) სამკიდრო, რომელიც მოწის დონეზე ქვემით მდებარე სართულში იყო მოწყობილი.*

საპრობილ-ი გრძელე. მეთაურობის (ვაჭის, ლაშქრის). ⊏ შდრ. უსარდლება, სარდლობა.

საპრობილ 1. სახელი სარდლობის ზმნის მიქმედებისა; სარდლად ყოფნა. *ქრის. სარდლები.* **საპრაქტიკო** რეალიზაციისათვის განკურვნილი. *ბ. ეკიპ. — ბ. აუნქტი.*

საპრაქ ა²-ი თაქზე დასაცემი მასე. *მეკლის ბ. — დაცემის ბ.*

საპრაქტიკო რეგისტრაციისათვის განკურვნილი. *ბ. ჟურნალი.*

საპრობილ 1. რეალიზაციისათვის (მნიშ. 1) განკურვნილი. *ბ. კოლეგია.* 2. რეალიზაციასთან (მნიშ. 3) დაკავშირებული. *ბ. სქემა.*

საპრა-ი ყურძნის, ნიჩაბი რისამე მოსაპრად. *ხიბრის ბ. — ჭასის ბ.*

საპრაქტიკო (საპრეკულისა) ეკონომიური ნათესაობაში გამორჩეული ეკლური მცენარე. *ბ. ბალახი.*

საპრაქტიკო რეგისტრაციისათვის განკურვნილი. *ბ. კომისია.*

საპრობილ რეზერვისათვის განკურვნილი, — სათადარიგო. *ბ. ფონდი. — ბ. არმია.*

საპრობილ რეზისტათის განკურვნილი. *ბ. ავტომობილი.*

საპრა-ი 1. აფიცი, სანდასე ნადირობისას ნადირის ეროვნების საბენდარისაკენ. *ბარტყი ჩაკარდნილი ეროვნულად. 2. ეროვნის ეროვნის წინ ხელნაწერ ქნდაზედ გარდიგარდმო მიკრული ლატანა, დაღმართზე ხარხის ეფექა ეკანდან და ეროვნ პირებს. 3. იგივეა, რაც საბენდარა.*

საპრობილ (საბენდარისა) წისქვილის — ეროვნის მოსმული ეკონი, რომელსაც თავი წისქვილის ქუაზე ეფექს; თანაბრად ამოძრავეეს ეროვნს, საიდანაც მარცვალი ჩაბრეის.

საპრობილ რეცხვის ხასიათისა, რეცხვასთან დაკავშირებული. *ბ. ფეხსაცმელი. — ბ. პიჯაკი.*

საპრობილ რეცობენდაციისათვის განკურვნილი, — რეკომენდაციის მემსეყრელი. *ბ. წერილი. — ბ. ბანა.*

საპრობილ რეკონსტრუქციასთან დაკავშირებული. *ბ. პერიოდი.*

საპრობილ რეკორდთან დაკავშირებული, რეკორდის ხასიათისა; უდიდესი. *ბ. მოსაკალი. — ბ. მაჩვენებელი.*

საპრობილ რასიას რენინება სჭიდება ბ. *საბელი. — ბ. ბრაკტირი.* 2. რენინებისათვის განკურვნილი. *ბ. საბელოსნო. — ბ. ბაბუაწიები.*

საპრობილ რეცენზიის საკმაოსნოსათან დაკავშირებული, რეცენზიასთის განკურვნილი. *ბ. ფაკულტები.*

საპრობილ რესტავრაციისათვის განკურვნილი, რესტავრაციის ხასიათისა. *ბ. ბაბუაწიები.*

საპრობილ-ი (საბენდარისა) 1. (ძვ. და ნოვ.) იგივეა, რაც საბენდარი. 2. იგივეა, რაც ქმედება.

საპრობილ რასაც რაციონად ეწოდა. *ბ. ნაშრომი. — ბ. წარმოდგენა.*

საპრობილ-ი 1. გასარეცხად დაგროვებული თეთრეული ან ტანისამოსი. *ბ. ნაკლები. — საბენდარ რეცხვა. — ჭეკლადობა იკლო, საბენდრის ამაკლო.* ♦ **საკლო თეთრეული** ან **ტანისამოსი**, უკეე გარეცხილი (საბანაოდ შეხვედილი). *თოკზე გადეწინი ბ. — ბაღების დაკეთება. 2. რითაც ან რაშიც უნდა რეცხონ. ბ. საპონი. — ბ. მანქანა.*

საპრობილ-ი მოსაკეთებითი ხასიათის საწყრმო, თევზის ბ. — *ნაკეთობის ბ.*

საპრობილ რეწვასთან დაკავშირებული. *ბ. გადასაფარი. — ბ. კოლეგიალი. — ბ. ფლანტი. — ბ. თეკნი.*

საპრობილ ქალის საცრისაშოსთო დღეებით — 8 მარტთან დაკავშირებული. *ბ. საჩეკანო.*

საპრობილ-ი ღამაკების სახით მიეცემული ფული, სპონეული (ფიფეა-გაიფიფეის, გაეცეცა-გამოცემის დროს), *ძეირად ყიდეა ჯილის კარადის, ზედ ფარჩით აკრთხა. — საოთახ მისეი ერთი თეკნი.*

საპრობილ-ი 1. რასაც ართავენ, — დასართავად. *ბ. მრთობა.* 2. რითაც ართავენ. *ბ. ფარხა.* 3. სადაც ართავენ. *ბ. ბაკერია. საოთახედ — რითის მეზნით*

საპრობილ-ი ხაბლის ერთ დონეზე განლაგებული საგდამების რიგი — სხეა ასეთივე რიგის ოაეზე ან ქეეშ. *პირველი ბ. — მეოთხე ბ. — ზედა ბ.*

საპრობილ-ი, საპრობილე-ი (საბოდენისა), **საპრობილ** იგივეა, რაც მოსაპრაქეეი.

საპრობილ-ი (ს.ქ.) სხეა მხარეს გადამყანი, გადასაგები; ვეერფილი შეტოლეზ წამოგანი. *ბ. არხი.*

საპრობილ რისკის გასაეევი, რისკთან დაკავშირებული. *ბ. სფერე.*

საპრობილ [ს.] 1. თადარიგი, წესრიგი. *ბ. დაგმირა. — საქმეს საოხებას აძლევდა.* 2. გამგზავნობა, მოხერხება. *საოხებას არ უეეადება.*

საპრობილ-ი საოხების მქონე. — თავაზიანი, ს. *ყოველდღიური. საოხებიანად — თავაზიანად. ბ. მოპყრობა საქმე.*

საპრაქ (საჩუნის) ველეეი გაპრალებული მინის

(ან ლიანდის) ზედაპირი, რომელშიც ათსობება მის ქინძ მყარი საკენები. ვიოლა ნ. — *სარკვლი ნაირია.*

სარკვლიანი რკინაზომთან დაკავშირებული. რკინაზომთანის გამკეთებელი, რაც რკინაზომზე ნარმოები ნ. *ქარხანა-ები.* — ნ. *ცეხი.*

სარკვლ-ი (სარკვლისა) ოფიცერ. რაც ფანჯარა. სარკვა ჭიქაკიანი კარი-ებით ფანჯი. — ფერის ფეხ-ში გამოფენება ნ. *გამოჭ,რა (გამოსული).* ე) ზეა სარკა ... ქარიფელ ჭიღაიანსა. — მიგნიდან გამოფენილი სარკა, — შეაკეთო.

სარო [სა]] იფიცა, რაც კეთილობი ე სახის ტანი (პოეტ.) -- იტყვიან მოხდენილ, წერწენ ტანზე

სარკოპაგი კაპიტალისტურ ხაზოვალობაში — რისკიპია (მეძავია) სახელი.

სარკოზა-ი (პოეტ.) ტანწერეტი (ჩქეულებრივ ქალზე იტყიან)

სარსაზ-ი. ერთ სახსალი (ხაკ.) — ცხენისა, ლაქვაში. ურაკანიანის.

სარსაზაკა-ი (Olis tetras) მოზრდილი სარაფინი ფრინველი სავაოლებრივი ოჯახისა; ბიისფრად ცელებზე.

სარტყელ-ი (სარტყლისა) I. ტკავის ან ზოგიერის ეიწრო და გრძელი ნაჭერი წელზე შემოსაკრავად, ეიდ. — ქამარი. *ქარიფელი კაბის ნ — მარცალზე შემოკრული ნ. 2.* ლიანდის, რკინაზეგრინის, ხის. ფეხს, რომელიც ქარხ ანტენა რამის სიმაგრისათვის შეფრთხის ნ. — *ფოლადალის ნ 3. პარალელების (ან ორ მერიდიანის) შორის მოქცეული ნაწილი დედამიწის ზედაპირისა. ზონიერი ნ. — ტროპიკული ნ.*

სარტყელ-ი რაც არტყამენ, რითიც ურტყამენ. ნ. *ჩაქუჩი.*

სარჩე (სარჩისა) რუსათის ქსელიანი ნ. ფიზილი. ! ღრე ნაფიზარი. *დამშრალი ნ — ხარეზე გადაფენილი წყალი.*

სარჩე [არაბ.] ხარეზელობა. გამოჩენება. ხერხი.

სარჩინ-ი ხარჩის მოჭედილი. — სახეირო. ხარეზი ლანი. ნ. *საქმე.* — ნ. *ვაჭრობა.*

სარჩან-ი (სარქმისა) [ს.] უფროსი წოდებაში, რომელსაც ირჩევენ მნელობაში ბინაზე ყოფნის დროს. *კოლეგიური ნ.*

სარჩენ-ი რითიც უნდა ურჩინო. — რა, საჭირო. — რესის მარნიან ხალი ნ *გაეკვა.*

სარჩენ-ი (სარქმისა) I. თაქსაფერი, სახურავი, ხელი ქონების ნ — *ქვეყნის.* 2. რაიმე მეკანიზმი — ხაგანა სახურავი, ხელი. გაზის ჯეტისა ორიფეის. ხორის ან ხიხეის. *ნაწერი ნ — მეხილეების ბაღის ნ. 3.* გუდის ნაწილი, ხელს უმლის სისხლის ცუნძარხაობას

სარჩენიანი რასაც სარქველი აქვს. *სარქველიანი — სარქველთან ერთად.*

სარჩინა საქმის ხაკისაობა; სარჩენად ყოფნა.

სარჩენ-ი (სარქმლისა) (ძ.) ადამიანის თავზე ღახახურები.

სარჩა-ი 1. რაც უნდა გაირჩეს. — *გასარჩევი. სიმსივნე აქვთ 2.* რაც უნდა ურჩინა ვინმე. — ორეული მისაცემი ნ *ადარაფერი აქორჩა. 3.* წერილი თავების ან სხვა შესაფერები ნაწილი სია. ენციის წაკის ხოლოს. ან თავში. *სარჩევად — ორეული მიწერი.*

სარჩენ-ი ხასამართლოში შეტანილი განცხადება/ რაიმე დაეის გადასაწყვეტად.

სარჩენ-ი კრედიტორზე მეორე. — შეხანაკეი, სასაკრონი წერილობითი ჰაკეთი ნ.

სარჩენიან-ი ხელახერი რისამე დარნილეობით. ვის. *ელექტრონი ნ.*

სარჩენ-ი (ძ.) გამოსარჩევება, ქონაკეის, ზეაკ. ვილობა.

სარჩენიან ორივე, რაც გამოსარჩევება.

სარჩენ რითაც თავი ურჩია ორჩინის. — საზრდო, სატება; ქონებაკეი. *წესად ნ — სარჩინ- ზომაკა.*

სარჩინ-სასაჩენ-ი (სარჩინ-სასაჩენისა) ქონება, საეხოროებელი. *ავადრეული ხ.-ნ. ქონდა. — ხ.-ნ შეირჩინა.*

სარჩენ-ი ტანსაცმელის, სახმრის და მისი. შეგნითა პირაკე გამოკერებული ქსელი (ზედ. სპირე). *ქალაქის ხ. — პირაკეების ნ. ე ხარჩენად დაედვა — რისამე საფრთხეში, მიზეზი გახდება.*

სარჩენიან-ი რასაც სარჩენი აქეს გამოკერებული.

სარჩა გრძელ ტანზე ახმენი. თოკ,ლოკეებად დაქრილი ბალის ქერქი ქვეყნის საკეთილდ.

სარჩენიან-ი (სარჩენისა) სირაქეების გამოწეკეი. — შეხარეხები.

სარჩე (სარქმისა) რძის შეურქეი. ფაფრების ნ. ე სარჩე კმილები — კმილები, რომელთაც ბევრი ცეცხლ ნ წელის ხანკოდს, მათ ნაიცხენ ამოხდის შედეგი კმილები. *სარჩე ფარკეული — რძის გამოშეკეი ფარკეული.*

სარჩენ რძის წარმოებასთან დაკავშირებული. ნ. *შეკეთილება.*

სარჩენ ენე რაკი უნდა გამდეს: შეილს, მსახ ან სხვა მახლობელის სათეკე.

სარჩენ 1. რაც უნდა ირჩენინ, — დამარწმუნებები. *ამმელი ნ. ეწონები. — ხ. სიტყვა.* 2. ეთხაე უნდა ეჩქენინ, — სანდო. *სანდო ნ კაცი. — ხ. პირეე. სანდოკეე — დამარწმუნებელად. დამაჯერებლად.* ***ნათქვამი ნ ეჩქენი.***

სარჩენიან 1. ეხა თე ის რელიგიური მოძღვრება... *ბიცეი. ერისკაცებეი ნ. — მამხილებელი ნ.* 2. (ქ.) იფიცა, რაც ირჩენება.

სარჩენიანი (ეკ.) სარწმუნოებასთან დაკავშირებული. — რელიგიური. ნ. *ცეხი. — ნ. წესი.*

სარჩენ-ი 1. რასაც რწყავენ ხოლმე, რაც ირწყვება. ხ.-*ნ ნორჩი.* 2. რის საშუალებითაც რწყავენ, ხ. *ავიხი. — ხ. სისტემა.* 3. ხაეკეალური ჭურჭელი (ფეხორძნისებური), რომელთაც რწყავენ რისამე (ბალის, ეხრის...), ტუქს ზე ჩამოეეხება აქეს დამრეცი ძაბრისებური ბილი.

სარჩენ-ი ოხ. სანჯაკ.

სარჩენ-ი ღეიხის ან მარცალეულის ხაწყაო.

სარჩენიან-ი (ხაკ.) 1. რასაც წყალი უნდა დალევინონ. ხ. *პირუტყვი.* 2. (პირუტყვისათვის) წყლის დასალევინებელი ადგილი ან მოწყობილობა

სარჩე-ი ორკანტიანი ჩხირი ორის დასამაგრებლად.

სასა პირის ღრუს ზედა, თაღისებური ნაწილი. ე *ხაკაო სახა — სასის ნინა ნაწილი. რბილი სახა — სასის უკანა ნაწილი.*

სასაბე (სასაბნისა) სასხის პირისათვის განკუთვნილი (ქალური). ხ. *ადგილი.*

სასაბილი 1. სადილობისეის, სხა-ჭამისათვის განკუთვნილი ხ. *მაკიდა. — ხ. ოთახი.* 2. ხაზოგადოებრივი ეკეიპირების განკუთვნილი დაწესებულება. *ხ. წყალთა. — ხ. ხოდგარი ნ. — ხ. ეკეიპირი ნ.*

სასახლეობრივი განკუთვნილი, სახელმწიფოსათვის განკუთვნილი. ხ. *ეკეიპირი ნ. ხ. ნოდგარი ნ. — ხ. ინტერესები*

სასაკრაკი ნოგრაკილების და მისი სათანადოების განკუთვნილი. ხ. *ფირეული. — ნ. ჭიხტი.*

სასაკრიელი ხაღეეწილოების განკუთვნილი; ხაღეწილოდ ხაბეჭდი. *რა აქეს ამელენა ნ ?*

სასაკრი ხაკრისის დასაკეთი ადგილი. ! ხაკრის, სადაც ხაკრისეს კეთავენ.

სასაკრიმ (სასაკრათისა) 1. სადაიის ჭურჭელი. 2. რისგანმე ხაკეთი კეთეეი. ხ. *ბოსტნეული. — ხ. პოხიერები.*

სასაკრიელი 1. სახელმწიფოებრივი ორგანო, რომელიც განიხაზღვრეი წესის მიხედვით იხილავს საქმეებეი ან ხაქმის საქმიანობის ხაწეეეს ხაკამათოდ განაჩენი. 2. ამ ორგანოს ხაწეინარხეთან დაკავშირებული. ნ. *პროცესი.*

სასაკრაზრო სამართეებრივი დასაშეეეებისა. ნ. *კოდექხი. — ნ. ძალეი. — ნ. აკრძალეი.*

სასაკრო წესით ადგილი ეკეე — სამხრითის ფრთა *ბრეკ სასაკრო ნაწილში.*

სასაკრო (სასაკრთისა) ხაწოეის (წრიეე 2) ჩასაკრებელი. — შიგნით.

სასაკ (სასაკრისა) ეაკრაკი კოლეეი ან ხეეეეეეი ლაკაეის სასაკრაკის. *ელექტრონის ნ*

სასაკრაკიო ხარეეეეების ეკეიპირების ნ. *ეკეიპირი. — ხ. ხაქეეეი.*

სასაკრო (სასაკრისა) ეაკრაკის ხარეეეეების განკუთვნილი. ხ. *ეკეიპირი. ხაბრეეეი ეკეიპირეეი ნ. ხაეეეეეე

ნილი ხითხე (წვალ., ჩაი...). ს. და საჭმელი. 3. ალკოჰოლიანი დასალევი სითხე (ღვინო, არაყი...). *საბუღების ხელსა (ბალახანაში).* — ს. მაკე მოეყარა. **სამსელ-საჭმელი** — რომ სჭამ, — დასალევად.

სასმელ-საჭმელ-ი (სასმელ-საჭმლისა) სასმელი და საჭმელი. ს.ა. აბ.კალმ.

სასმენი 1. რაც უნდა ისმინონ. — მოსასმენი, გასაგონი. *მაძი ბიძეთს ხაპრი ს. ფო.* 2. რითაც უნდა ისმინონ, სმენისათვის განკუთვნილი. ს. ხასაკეთი. *სასმენად* — იგივე, რაც მოსასმენად.

სასმინ-ი ჯვრ(ქვეი. ჭიქა, ფიალა, ყვლა...), რითაც ღვინო ან სხვა მაგარ სასმელს სვამენ.

სასრ იგივე. რაც იმედი. ◊ **სასრ წალიკვიდა** — იმედს დაკარგავს.

სასრნაკ-ი ჯრეულ. (მუ) იგივე. რაც იმედოვნებს.

სასრნაკა იმედის ჭრა, იმედი, სასრ. ს. წკარიკა. — *სასრნაკ არ კარგვენენ. სასოებით* — 1) იმედით, იმედიანად. *შეიძლ* ს. *შესვენებით.* 2) მოწიწებით, მორიდებით. ს. *ეკვირა,...* — *შუბლობაზე ს. ამად პაპანაძის თაჯი.*

სასრნაკიანი-ლ იგივე. რაც სასოწარკვეთილი.

სასრული 1. სიცილისათვის განკუთვნილი, სიხელეში არსებული ან წარმოებული. ს. ბან.ეკ. — ს. *პიტალოთი.* 2. სიცილის მგზნებარებით დაკავებული. *სასრულზე ლეკვს ჯერებს ალუმუსაცრი ალვილი. სასოფლოზე ლეკვს ჯერებს ალუმუ ს.* 3. (მუ.) სიქეფერ, სახალხო. ს. *საქმე.*

სასრულ-სასრულ-ი სიცილის შეჯერებისათვის განკუთვნილი, სიცილის შეჯერებისათვის დაკავშირებული. ს.-ს. *ეკლესიები.* — ს.-ს. *ტკბილა.* — ს.-ს. *ბაშვაობა.*

სასოწარკვეთა სასოს, იმედის მოსპობა, სასოწარკვეთილ მდგომარეობა. **სასოწარკვეთილ-ი** — უიმედო

სასოწარკვეთილ-ი 1. ვისაც იმედი დაკარგული აქვს. ს. *ადამიანი.* 2. *ამ ეთნი ადამიანის დამსახურებები.* ს. *ბრძ.*

სასოწარკვეთილება სასოწარკვეთილის მდგომარეობა; უსაზღვრო ს. — *სასოწარკვეთილებამ მოიცვა.* — *სასოწარკვეთილებით ჩაკარდა.*

სასპრაკ სპარდ.ისათვის განკუთვნილი, — ხმარებული. ს. *დარბაზი.* — ს. *სკოლა.* — ს. *პოპულარი.*

სასრიალი სრიალისათვის განკუთვნილი. ს. *მოედანი.* სასრიალო — სრიალის მიზნით. წყიდენენ *თბილისში ბიჭეი.* ს. *ეკვირა.* — *სრიალის მოედანი.*

სასრისე-ი 1. რაც უნდა ისრულონ. ს. *საფე.* 2. რასაც უნდა ეხარიანონ. ს. *ნიშნები.* 3. რითაც უნდა ისრულონ. ს. *ფიქრები.* სასრისე — სრულის მიზნით.

სასრისული სრულისათვის განკუთვნილი. ს. *მოედანი.* სასრისულ — სრულის მიზნით. წყიდენენ *თბილისში ბიჭეი.* ს. *ეკვირა.* — *სრულის მოედანი.*

სასრისულ-ი სრულება ხვეპრეულიც მიწყობილი მოედანი. *ლეგიონის ს.*

სასრისულ თოფის და მისი. სრულისათვის განკუთვნილი. ს. *ზოგადად.* — ს. *სპორტი.*

სასრისულ-ი 1. რაც უნდა ისრულონ. ს. *საფე.* 2. რასაც უნდა ეხარიანონ. ს. *ნიშნები.* 3. რითაც უნდა ისრულონ. ს. *ფიქრები.* სასრისულ — სრულის მიზნით.

სასრისულ-ი 1. ჩაკერილი, შეკერილი, შეკრული. ს. *ადამიანი.* — ს. *პრაქტიკა.* — ს. *საკეთილი. — სამკაული მოეკერებენ.* 2. *ძლიერი, მსოფლიო. ს. ქარი.*

სასტარპა სასტარპის თეთრება. — სისასტარპე.

სასტარი 1. ჩამოშლილებით დასაბანავებელი სახლი, სადაც ქორფებება ავადმიო მოწყობილი ოთახები. 2. სტუმრის მისაღები ოთახი (ბინაში).

სასტუმრო — *საც უნდა.* სტუმრობისათვის.

სასუბე (სასუხისა) 1. სასუხვის გზების ნაწილი — ხორხის გაგრძელება. *ეკრის ნამეცად* სასულში გადასცდა. 2. მიწით გადაკეთებული ქვევრის სარქველში დატანებული ხანგრძლივ მავრის დღეღამეს ღრის პატრის მოძრაობისათვის. ‖ ხანგრძლივ თონეში პატრის მოძრაობისათვის. ◊ **სასუხე ოხკვნა** — ჩასაბერ საკრავთა ორკესტრი.

სასუხეობილ-ი 1. რელიგიისათვის განკუთვნილი, რელიგიური ხასიათისა. — საეკლესიო (*პატრიარქ. საერო*) ს. *მწერლობა.* 2. რელიგიური კულტის მსახურებისათვის განკუთვნილი; ამ კულტის მომსახურებასთან დაკავშირებული. ს. *ჯიხი.* — ს. *წოდება.* — ს. *ხელისანთი.*

სასუსტენ-ი (სასუნვნელისა) იგივე, რაც საუნისელი. ს. *წამალი.* — ს. *ყველითი.*

სასუნთქ-ი რითაც სუნთქავენ. ს. *ორგანოები.* სასუნთქად — სუნთქვისათვის.

სასუნთქვა იგივე, რაც სუნთქი.

სასუსპენ-ი ვინე. რაც ხურთ. მისწორით; ვისიმე სურვილის შესაფერი. ს. *სტუმარი.* — ს. *შეღება.*

სასუსპენი სუსპენსიისათვის განკუთვნილი ხურსათთან დაკავშირებული. ს. *მაღაზია.*

სასუსპ'ან-ი ვეძრიელი სამქროები, ჩქერებრივ. ტკბილეული და ხილი, რითაც პირს იტკბარუნებენ.

სასუპაკა (სასუტელისი) (ლუთ.) იგივე, რაც ჭუჭყიანი.

სასუფევლ-ი (სასუფეველისა) (ძვ., რელიგ.) ვითომდა ზეციერთა სამეფოებრივი ზეცაში, — საშოთხე. ს. *ღმერთის! (დალოცვა).*

სასუხ-ი 1. რასაც საკანონებო ასუხებენ დასაკეთებელი. ს. *ლიტ.* — ს. *ინფორმ.* 2. ნაკადის გასანიერებელი ნიღაბები. — *პატივი. მინერალური* ს. — *ჯუნამი* ს. *შეტანები.*

სასუხის ხუსთან დაკავშირებული. ს. *ორგანოები.*

სასუხიერ-ი (სასყიდლისა) 1. რისამე გასამრჯელო, საფასური, ფასი. *შეზვიძა მცირე* ს. *ზოიიდობეკ.* 2. იგივე, რაც საფიდელი.

სასულიერ სულისათვის, თავისთან დაკავშირებული, სულიერისადმი მიმართული. — სულიერი, ს. *ტანისამოსი.* — ს. *გარეგნობა.*

სასულიერ-ი რაც უნდა ისწავლონ — დასაწყები. *გაკეთილი აქვს* ს.

სასულიერ-ი (სასწავლებლისა) 1. დაწესებულებას, სადაც მოსწავლეებს ასწავლიან, — სკოლა. *ბაშაური* ს. — *უმაღლესი* ს. — *საბელისო* ს. 2. რაც უნდა ისწავლონ, — სასწავლი. *ჭკუის* ს. *შეცდომა მოეკიდა.* სასწავლებლად — სწავლის მიზნით.

სასწავლო სწავლისათვის განკუთვნილი, სწავლასთან დაკავშირებული. ს. *ნივთები.* — ს. *პროგრამა.* — ს. *წელი.*

სასწავლო-სასწავლებლებ-ი სასწავლო და აღმზრდელობითი. ს.-ს. *შენობა.*

სასწავლო-სასწავლებლო სასწავლო და საკადრისო. ს.-ს. *ნივთები.*

სასწავლ-ი 1. არაჩვეულებრივი, შორების კანონებით აუხსნელი, ზებუნებრივი, თითქოს ღვთაებრივი მოცული. 2. გადაჭ. არაჩვეულებრივი, განსაცვიფრებელი, საკვირველი რამე. *ეკიმი სასწაულებს ამდენსაც.*

სასწაულმოქმედ-ი სასწას უალის ხასიათისა. ს. *შემთხვევა.* სასწაულმოქმედად — სასწაულის შესაფერად. ს. *გადარბა სოკეფილ.*

სასწაულთმქნელ-ი სასწაულის მომხდენი; არაჩვეულებრივი თავისი თვისებებით. ს. *მითქმანური წვალი.* — ს. *პაური.*

სასწაულთმქნელება სასწაულთმოქმედის თვისება.

სასწორ-ი 1. საგნების ასაწონი. სხეულთა სიმძიმის. წონის გასაზომი ხელსაწყო. *ზუსტად* ს. — *ადვილად* ს. 2. *ზედაპირის ერთ-ერთი თანაკვეთილუკვადი.*

სასწორად 1. სწორადდ შესაბრუნებელი: სწრაფად მოქნევი. ს. *საქმე.* — ს. *ზომები მიიღეს.* — ს. *ლუკმა.* 2. (ძვ.) თოფის წამლის ჭურჭელი, რომელიც სად პირზე გაკეთებული აქვს სანწაო ერთი სრული თოფის წამლისათვის. ‖ მარჯენის ჩანთა, სასწაოდ — *ჩქარა, მალე, დაუფიქრებლად.* ს. *ჩაიცვა.* — ს. *ქუდი გამოიკაბე.* ◊ **სასწაოდ დამბაკები** — ყანჩობელთა საქმიანი ტერმინი, რომელიც საქმიანი დაკაბელების უფლებით ნიშნავს ყველა იმ ვაჭრობის ქსელის ნებართვას, რომელიც ქსელის ქონების გასაზომად ან ქსელის ჩასაბეჭდად ხმარობს.

სასწორ-ი სადაც სხეულებს *აწონიან* ს. *კლდე-ები.*

სასხვა-ი 1. რაც უნდა ‘გაუხარონ. 2. რითაც უნდა ‘გაუხარონ. სახმაგად — ‘გაუხარების მიზნით.

სასხვათაშორისო სხვათა შორის, არა საკვანძოდ მიმდინარი, სხვათა შორის გაკეთებული. წარმოებული. ს. *საბაგადოებრივ მოღვაწეობა* — სხვათა შორის; *გაკრთი. მოიხსენებენ ზოგ საკითხს ს. შეეხო.*

სასხვისო სხვისთვის განკეთილი, სხვისი შესაფერი, სხვისთვის განსაცდელი. სახეხისო — სხვის-თვის, სხვის მიმართ. ◊ **სახეხისო ქცევა** (ეკონ.) — ქართველი ზნეის ფორმა, რომელიც გვიჩვენებს, რომ პირდაპირი ობიექტი ეკუთვნის ირიბ ობიექტს ან განკუთვნილია მისთვის (მუდამ-ლობად: უცილობს, უმეხებს, უბაძავს...).

სასხვისო-ი 1. რასაც სხლავენ. ვაზის ს. *ნაწილები.* 2. ღანაზ. ზ.ტკბილეული ან სხვა ისარი, რომლითაც სხლავენ (ვაზს...). ს. *დანა.*

სასხვისო-ი ცეცხლასაროლი იარაღის კაუჭი, რომლის გამოკრით მოძრაობაში მოჰყვება ჩაბმული. *მაძვანის* ს. — *მონადირეთ დაეშვა* ს.

სასხმენ-ი (სპეც.) 1. რაც უნდა ‘ჩამოასხან. ს. *ფეხი.* 2. რითაც ასხამენ სითხეს ან ფხვიერს. *სალაიან* ს. *ხაჭვა.* — ს. *ეკლიანი.* ◊ **სალაც ‘ჩამოასხან, ჩამოასხან ფერმერეს** — *ჩამოასხან* — რომ ‘ჩამოასხან, ჩამოსხმისათვის. სასხმისათვის.

სასხვრევ-ი (სასხვრევისა) 1. რაც უნდა ასხვრონ. ს. *სითხე.* — ს. *ბისკვი.* 2. რითაც უნდა ასხვრონ. ს. *მანქანა.*

სასხვრევ-ი დაბზარული მიწაში მილებული ზემოქმედების საშუალება. *ღონისძიება. ძირძე* ს. — ს. *მილაბადი.* ◊ **სასხვრევ ჭიდაობა** — *ჭიდაობა.* ს. *ტბა* — ს. *ნი.*

სასპან-ი 1. იგივე, რაც ჩასაბანებელი. 2. იგივე, რაც შესაბანებელი.

სასპან [ძვ. ეგვ.] სხვადასხვა სარწმუნოებაში — ყოველდღიური მსრახებელი, ეწმაკი.

სასპანავი ტანსარეცი ნივთისათვის განკუთვნილი: ტანსარეცებელი. ს. *ბაზარი.* — ს. *დარბაზი.*

სასპენ ტანსებისათვის განკუთვნილი, ტანსების გამოსუნებასთან დაკავშირებული. ს. *დილიზა.* — ს. *ზუმეკა.*

სასპენ-ი (ჭიგნ.) სატანის დამსახიათებელი, ქეთილისადმი სიძულვილით, პორნოგრაფით აღსავსე. ს. *ლიტერ.*

სასპენ-ი 1. იგივე, რაც სატანჯველი. **სასპენელ-ი** 2. ვინც, რაც უნდა ტანჯონ ან იტანჯონს. — ტანჯვის ღირსი. *სატანჯველად* — რომ იტანჯონ, — სატანჯველისაკენ.

სასპარპენ-ი (სატარბედისა) 1. ვინც, რაც უნდა ატარონ. *შეიძლ თან* ს. *ბაღეში.* 2. რითაც უნდა ატარონ რამე. ვინმე. *სატარბედად* — ტარების მიზნით. ◊ **ხელით სატარებელი** — ვინც სხვის მუშაობ **ზ**ურგით ეწეობა და მფარველობას საჭიროებს. ხელით-გულით (ხელსაგულე) *სატარებელი.* — იტყვიან იმაზე, ვინც განსაკუთრებული პატივისცემის, ყურადღების, სიფრთხილის ღირსია.

სასპარპენ ტარიფისათვის განკუთვნილი. ს. *ბროშურა.* — ს. *განაკუთვნი.*

სასპარპენ-ი (*Asparagus*) მრავალწლიანი ბალახოვანი მცენარე შრომისიებრია ოჯახისა; იზრდება ტყის პირებში და ბუჩქნარებში, მოპყავთ ბაღებში; ნორჩ ყლორტებს იწლად ხმარობენ საკვებად.

სასპაბრო სპარაბო ჯილაქი (ძვ.) — იგივე, რაც დედაკაცი.

სასპარპა-ი (სატერფისა) იგივე, რაც ბაჭიაღი.

სასპეციმაციო ტელეციმაციისათვის განკუთვნილი. ს. *კიდრო.*

სასპეციმიციო ტელეციმიციისათვის განკუთვნილი, ტელეციმიციასთან დაკავშირებული. ს. *ფილმი.* — ს. *გადაცემა.*

სასპეციფიკო ტელეციფიკონთან დაკავშირებული, ტელეციფიკასთან განკუთვნილი. ს. *სადგური.* — ს. *ქსელი.*

სასპინ-ი ისეთი რამ, რასაც ათასებუნებენ ბებრის, ლეშისთვის, ნაშიერის და მისთ. შიშინით, — ჯეელ. შიგთავსი.

სასპობნელ-ი 1. ბაღის ტარზე გვერდიდან გადეთებული კოტა ფეხის დასაჯერად 2. იგივე, რაც ბეღელი.

სასპობ-ი 1. რაც უნდა ტკბონ. *სიმინდის ბატკნად წაკიდნენ.* 2. ისარი ან ხელსაწყო, რომლითაც ტკბენ რამე, — სამტკბენი. *შაქრის* ს. — თხილის ს. 3. ადვილად ისარი, რითაც ხეზე ჭრიან ნახვრეტებს. ღრუებსა და მისთ. 4. ჭეშმ მუქარითმის საჭიელი ისარი. ◊ თავის სატკბი — თავისატკბი, თავისაძგერი.

სასპირობა-ი რითაც ტკრთიან რასმე. ს. *მანქანა.*

სასპირობ ტკრთის დასაწყობად ან საზიდად განკუთვნილი. ს. *სადგური.* — ს. *მაღაროები.* — ს. *აეროპორტი.*

სასპობ-ი (სატკალისა) იგივე, რაც სატკალი

სასპილ ტკალის ქუდის ღილი. — გასატკალე ხელი, დასაკიდი. *მოსასპობი. ეს* ს. *მელუბი შეშივ-ჩეიენენ სოფელს.*

სასპინ-ი (სატკინის) ტკივის მიხედვიმი. ადვილი, სადაც ტკივს კრავენ.

სასპინ 1. ტკივის ტარებისათვის განსაკუთრებული. ს. *მედპანტ.* 2. იგივე, რაც სატკივ.

სასპინ-ი (არაბ.) პრიალა ქსოვილი ბაჩხონა ან პირეშემოსა. *სატანინ ახალები.*

სასპიკა [ლათ.] ლიტერატურული ნაწარმოები, რომელიც სინამდვილის უარყოფით მხარეებს დასცინის, კიცხავს, ეშინის.

სასპინალ-ი (სატკირისა) 1. რის გამოც უნდა იტირონ. ს. *ახალური აქონდათ* 2. მიცვალებულთან გამართული ლხეია, ტირილი. *სატირალში წაეყვა. სატირალად* — ტირილისათვის. ს. *მოეპრალა.*

სასპინალ-ი (სატკირისა) იგივე, რაც სატირალი.

სასპინალ-ი მწერალი, რომელიც სატირულ ნაწარმოებებს წერს.

სასპინალ-ი ტირილის ხასიათისა. ს. *ფერანდი.*

სასპინალ (სატკლისა) ტკბილის (მწიაე. 4) ჩასასმელი ჭურჭელი.

სასპინ-ი იგივე. რაც ატკბობს, სიამეს პყვრის, ჯასიამოვნებს, სამტკბენი. ს. *სიტყვა.*

სასპინ-ი კანის დაავადება ეჩოდეული.

სასპინ-ი ხეთან სატკენი — შესაწუხებელი, საწყენი.

სასპინ-ი 1. რაც უნდა ტკენონ. 2. რითაც უნდა ტკენონ. ს. *მანქანა.* — *მიწის* ს.

სასპინელ-ი (სატკენელისა) მიწის სატკენი ნაირი.

ᲡᲐᲡᲐᲣᲖᲝ-ი 1. რაც უნია ' გა'ტკ,ივრობ. 2. რითაც უნდა გაგტკივრნენ, ეგასხრონის რამე. *ტკიცის ს. მან-ქანა.*

ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲐᲕ-ი (ს.ტკივილისა) 1. რაც სტკივდეთ, რაც ტკივილს იწვევს *წამალსა დალაშა ს. 2. აკადემ-ფიზა, სენი, სნეინ ძარც სხვიდანმეი სატკივრად არ-ნინა.* 3. ტკიცვა. *შესაწერებელი, სადარწყევილი რამე. ყველას ერთი ს. სტკივილა.*

ᲡᲐᲮᲐᲠᲯᲕᲐᲠᲘ რითაც ტკრაბილენ. *სატკაბაზიც – რომ იტრაბახონ, ტკრაბილის მიზნით.*

ᲡᲐᲮᲐᲠᲯᲕᲔᲚᲝᲑᲘ ტკრასლეცვლითაოვის განკეთებილი. *ს. ქსელი.*

ᲡᲐᲮᲐᲠᲯᲕᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲛᲝᲧᲕᲐᲠᲔ ტკრასლეცვლითაოვის განკეთებული. *ს. საშუალებანი. – ს. მკეთის ტკრასლეცვლითაოვის.*

ᲡᲐᲮᲐᲠᲯᲘᲡᲛᲝᲧᲕᲐᲠᲔ ტკრასლეცვლითაოვის განკეთებული. *ს. ქსელი.*

**ᲡᲐᲮᲐᲠᲯᲘᲡᲛᲝᲧᲕᲐᲠᲔᲚᲘ

საფლავის გათხრა. — საფლავის ქნა. ♦ საფლავს გაასწია — სიცოცხლეში საფლავში ჩაგიწია — ისე მოკვდება. რომ ხანგრძლივად ცხოვრობს (საყვედურობს).

საფლობი-ი დიდი ტაღარი ან ჭაობიანი ადგილი, სადაც წყალია შეინახება.

საფრანსკი-ი სადაც საფლავს ეძახა. ს. *მინდორი.*

საფრანციული ფორტეპიანოსთვის განკუთვნილი. ს. *კონცერტი.*

საფრინო ფოსტალიონის განკუთვნილი, ფოსტასთან დაკავშირებული. ს. *ურემი.* — ს. *ცხენი.* — ს. *ეკიპაჟობა.* ს. *ოსტატობა.*

საფრთხე (საფრთხისა) საშიში, საძრაგი რამე. — ბიჭითი, საშიშარები. ს. *უმუკრებოდა.* — *საფრთხეში ჩაგიდო თავი.*

საფრთხილო 1. ფრთხილად მოსაპყრობი. — გასაფრთხილებელი. ს. *საქმე.* 2. რასაც უნდა უფრთხილდნენ. — საშიში. საძრაგო. ს. *ადგილი.*

საფრთხილოდ (საფრთხილებელი) 1. ორ ერთმანეთში გადაკეთრებულ ჯოხზე ადამიანის მაგვარ სახეებით წამოცმული ძირები; დებიან ბოსტანში, ბაღში, ყანაში ფრინველთა და ცხოველთა დასაფრთხობად. 2. გადაკ. (სუბ.) იტყვიან მეტისმეტად ცუდი შესახედაობის, უშნო ადამიანზე. 3. გადაკ. (სუბ.) რაც (ვინც) აფრთხობს, აშინებს. *მე რა ს. მწია?*

საფრიველი (საფრთნელისა) 1. შიშარო ფრინველის სახელი. *კოლმეურნეობის* ს. 2. ფრინველთათვის განკუთვნილი. *ზოოპარკის* ს. *განყოფილება.*

საფრინო ფრინველთათვის განკუთვნილი, ფრინტანად დაკავშირებული. ს. *ეზოურება.*

საფუანი ა. ნიადაგი მცენარეს აფრქვევენ რაიმე ნაპალს. ს. *ამაღამდე.*

საფუარა (საფუარისა) 1. დამჟავებული პურის ცომი, რომელსაც ახალ ცომში ურევენ ასაფუებლად. ამისაწევად — ხაში. 2. მიკროსკოპული სოკოებისაგან მილეული ნივთიერება, რომელიც აფუებასა და ღვეილის ღუღილს.

საფუარაჯი-ი რასაც საფუარი უყენებს. ს. *ღომი.*

საფუთა-ი იგივეა, რაც შესაფუთი.

საფული (საფულისა) ფულის ჩასაწყობი ქისა თან სატარებელად. *ტყავის* ს.

საფულები (საფულოსნისა) 1. ფულთეზებისათვის განკუთვნილი. ს. *საქონისი.* 2. ბუღალტრისა და ფულთეზების საველო. *ოფიციანტების* ს.

საფუნაკვე (საფურტალისა) ფურაჭისათვის განკუთნილი. ს. *ბარაქელეული.*

საფური (საფურისა) 1. რაც ფური გაბდება, ფედაღი (ხბო და მისთ.). ს. *ხბო.* — ს. *ზაჯი.* 2. ფურეს საღვარი. *კოლმეურნეობის* ს.

საფურთხეები-ი (საფურთხეებისა) 1. ჭურჭელი, რომელშიც აფურთხებენ. 2. ' შე'ფურთხების ღირსი. საფურთხეები — ' ჩა'ფურთხების, ' შე'ფურთხების მიზნით. *საკონტროლო პირი ბ. რად გაეგზავნო.*

საფურტალი (საფურტლისა) ადგილი, სადაც მოთავსებულია ფურტლიანი სკები.

საფუძარი (საფუძრისა) კარ-მიდამო.

საფუძველ-ი (საფუძვლისა) 1. იგივეა, რაც საძირკველი (მნიშ. 1). ასფალს ს. *ჩაყარეს.* 2. რასაც უმყარებს, ეყრდნობა რამე, რაც რისამე არსს ქმნის. *საბჭოთა წყობილების ეკონომიური საფუძველია ყოველგვარი ექსპლოატაციის წარმოების საშუალებებზე.* ს. *მრ.* ს ა ფ უ ძ ვ ლ ე ბ ი — რაიმე თეორიის, მოძღვრების... *ძირითადი დებულებები, პრინციპები. მარქსიზმ-ლენინიზმის* ს. 4. რისამე გასაძართლებელი მიზეზი, საბაბიანი საბაბი. *ბრალდებულებს მხედველობაში არა აქვთ.* ♦ საფუძველს ჩაუყრის (წილაზ) — დაიარსებს, დაიფუძნებს, შეექმნის (რაიმე ახალს). საფუძველი შეუქნდა — არსებობის გასაღება, სიმტკიცის დაკარგვას. საფუძველი ეფლეთ — რისამე საფუძველს (მნიშ. 2) წარმოდგენს.

საფუძვლიან-ი 1. საფუძვლის მქონე, — გამყარებული, სწორი, საბუთიანი. ს. *კონტაქტი.* 2. გადაკ. არსებითი, ღრმა, სერიოზული. ს. *შემოწმება.* — ს. *ცოდნა გააკეთა.*

საფუძვლიანობა საფუძვლიანის თვისება; ბუნების ქონა. *ფაქტის* ს. — *ბრალდება მოკლებული იყო საფუძვლიანობას.*

საფუსტა-ი ან. საბუთარი.

საფუსტა-ი 1. წნისქილში დასაფქვავად განკუთნილი ჩარეცხილული (ხირახალი, სიმინდი). *კოლხის ხალხი* ს. *დაასაზე და ტარხი შინდი ალილი.* 2. ხილეული ნივთიერება, რომელიც ფქვილისაგან მზადდება. *ფაფის* ს. 3. სადაც ფქვავენ ფქვილს. *ყარიან* ს. *საამქრო.*

საფქვილ-ი 1. იგივეა, რაც საფქვავი. 2. (ბ.) ნისქვილი.

საფქვილე (საფქვილისა) 1. ფქვილისათვის განკუთვნილი. ს. *კოდი.* — ს. *ტომარა.* 2. (ფიგუა, რაც ადვილად იფქვება.

საფქვილე-ი 1. რაც უნდა ფქვნან. ს. *სიმინდი.* 2. რითაც უნდა ფქვნან. *კოპტონის* ს. *მანქანა.*

საფქვილეზე-ი რითაც ფქვავენ რასმე. *კარტოფილის* ს. *დანა.*

საფშავ-ი 1. რაც უნდა ფშვინონ. 2. რითაც უნდა ფშვინონ. *ფიზიკელის* ს. *დანა.*

საფშვილ-ი (საფშვილისა) იგივეა, რაც საფშვავი.

საფშვილე (საფშვილესა) ირანი, რომლითაც ფშვენენ რასმე *კარტოფილის* ს.

საფშვინავებელ-ი (საფშვინვარესა) რითაც აფშვინავებენ (მიწას). ს. *ცელტივატორი.*

საფშვნელ-ი რითაც უნდა ' და'ფშვნან რამე.

საფსოვნე (საფსონისა) ქათმების საფლობი.

საფსკვნე (საფსკვნისა) ქალამნისათვის განკუთვნილი (ტყავი).

საფსკვნეროჩარხი ქალაქის შორის არსებული. ქალაქებს შორის წარმოებული. ს. *ტელეფონი.* — ს. *მეფარავება.*

საფსკვნო ქალაქისათვის განკუთვნილი. ქალაქთან დაკავშირებული. ს. *საჭიროები.* — ს. *მმუნებლილობა.*

საფსკვნო 1. ქალებისათვის განკუთვნილი. *ეთრის* ს. *საწვრილებელი.* (ჩვეულებრივად). 2. (ძე.) ცელსაის შენობაზე ქალებისათვის მიბნებული საფლობი. 3. (ძე.) ოფეტი, რაც სამოსელი.

საფსკვნო-ი (საფ.) ქალთა სამკაული. *ყველა ქალი ერთად.*

საფსრო ქალებისათვის განკუთვნილი, ქალების შესაფერი. ს. *საქმე.* — *საფაო და ს. გიმნაზიები* (ჩვეულებრივად).

საფსკვო რაც ქანაობს ან აქანავებს. ს. *საჯარედი. საქანაო* — ქანაობის მოწყობილობა.

საფსკვიო ქანაკებისათვის განკუთვნილი. ს. *მარშალიელი.*

საფსნელა (საქანელასა) გასართობი მოწყობილობა. რამეზე ჩამობმული თოკები, რომელებზედაც ქორწინებისტვის გაფებული ფიცარი, მასზე დგებიან ან სხედებიან და ქანაობენ.

საფსკავი 1. ქანაკებისათვის განკუთვნილი. ს. *ბუა.* 2. (ძე.) იგივეა, რაც ფუნჯეული.

საფსრაჯი-ი ტარეზისათვის განკუთვნილი. ს. *ქნარელი.* — ს. *ძახი.* — *საწყობეული ფაბრიკის* ს. *განყოფილება.*

საფსკ (საქარისა) 1. ქარისათვის განკუთვნილი. 2. საბლის საბუჭასა და სარკმელის შორის საწრთხად ამოშენებული ადგილები; აკეთებენ ქარის მიმართულების შესაბამისად.

საფსკნო ქარხანასთან დაკავშირებული, ქარხნისათვის განკუთვნილი. — ქარხნული. ს. *პარტკომი ლიტერატურა.* — ს. *წესით დაამზადეს.*

საფსლელი (საქაღალდისა) 1. ქაღალდისათვის განკუთვნილი. ს. *ნედლეული.* 2. მუყაოს ყდა ქაღალდების ჩასაწყობად.

საფსკ აუ'-ი 1. რითაც ქარაგებ (ხიხებს, პატრს...). ს. *ბანქაბა.* — *ნაკეთის* ს. *ტუმბო.* 2. საწყობი, სადაც ქარაგებ რასმე. *წყლის* ს. (*საფაქრო*).

საფსკავი-ი 1. ჭიაქის გამოსაწერი მოწყობილობა. — წნები. 2. (ძე.) ჭახრაკი ერთგვარი (ღვინებში ნარჩენების შესაწოვებლად საწვიმებლად).

საფსკ-ი ეინც, რაც ქვის ღირსია. ს. *აბაღაზიდა.* — ს. *ბაქციელი.*

საფსრაბ-ი (საქბრისა) **საფსკვნ-ი** (საქცხვნისა) იგივეა, რაც საქცხი.

საფსკ-სადილებელ-ი (საქბრ-სადილებლისა) საქბები და სადილებელი, ქსნა-დილების ღირსი. ს.-ს. *ეაჯეკი.* — ს. *ს-ს. წრომა.*

საფსკვრა-ი იგივეა, რაც საქცხი.

საფსკვრა-ი ულუის ამოწერით ადგილი (ტაბლეს შუა). რომელიც ხაის (კაშკის) ქუდზე ედება.

საფსრელ ქვიშისათვის განკუთვნილი, ქვიშის შესაფერი, *კარგი* ს. *ადგილი.* *საქვიშეო* — ქვიშის მიზნით.

საფსლ აუ'-ი იგივეა, რაც გასაქელ აუ'ი.

საფსნისა-ი (წინა). რაც ქვნენის. *საქნჯაზედ* — ქნჯნისათვის.

საფსრ (საქერისა) ქერისათვის განკუთვნილი ♦ *საქერე ეზილი* — გვერდით ცალკე ეზილი, რომელიც ამისდის ცხენს ქუდს ჭაობ სამი წლის შემდეგ. *საქერე ჯაილი ჯერ არ ამოსულია* (ა.ხ.). — *ჯერ არ მოშენებულია, ჯერ არ დაფარულა ბუჩეზ.*

საფსრაბ (საქბრისა) 1. ორიენტის ქბაბისათვის განკუთვნილი. ს. *ბაბქრი.* — ს. *განყოფილება.* 2. საფრთხე, საფსკ ორიენტის ქბაბებია გამზადებული. *ქარხნის* ს. — *რაიონული* ს. 3. ზუბარში ან შუაღეზე ღია ქუაბის ჩამოსაკიდებელი ჯაჭვი (იყიან იმერეთში).

საფსრიო ქვითად მოსიარულეთათვის განკუთვნილი. ს. *პილიკი.* — ს. *მიდი.*

საფსრელფსრელო ქსელოქრქნელებისათვის დაკავშირებული, ქსელოქრქნელებისათვის განკუთვნილი. ს. *საქმე.*

საფსრო ქვეყნისათვის განკუთვნილი. — საერთო, საპალიო. საქნელო. ს. *საქმე.* — ს. *საზღვრაკი, საქვეყნო.* ♦ *საფსრ ქვეყანაზე.* ს. *ეკითეკა ახალი.* 2) ყველას ეკუთვნილ. — საფარიო. ს. *ეაშიაეზი.* — *მის წინაშე* ს. *მოითხოვა პოლიტიკ.* — ს. *შეაკ ებულებენ.*

საფსრივ (ძე.) 1. ქერიებისათვის განკუთვნილი, ქერივის შესაფერი. ს. *კაბა* 2. ქერივის წილი ქონება.

საფსრე (საქცხისა) იგივეა. რაც სამსახე.

საფსრიო ქილიკობისათვის განკუთვნილი. — საბუქარო. საობუჯარი. ს. *ლექსები.*

საფსრისთავე (საქნისთავისა) ქნისთავისათვის დასაბენელი ბალიში.

საფსრარო ქერით ასალები. — დასაქირავებელი. ს. *ცხენი.* — *ოთახს ეძებდა საქორაოდ.* საქორაზე (ძე.) — ქირით საქუსაროზე.

საფსრე (საქცხისა) იგივეა. რაც სამსახე.

საფსრიო ქილიკობისათვის განკუთვნილი. — საბუქარო. საობუჯარი. ს. *ლექსები.*

საფსრისთავე (საქნისთავისა) ქნისთავისათვის დასაბენელი ბალიში.

საფსრარო ქერით ასალები. — დასაქირავებელი. ს. *ცხენი.* — *ოთახს ეძებდა საქორაოდ.* საქორაზე (ძე.) — ქირით საქუსაროზე.

საფსრ (საქნისა) 1. ქნისათვის განკუთვნილი. ს. *ბაბქრი.* — ს. *განყოფილება.* 2. საფრთხე, საფსკ ორიენტის ქბაბებია გამზადებული. *ქარხნის* ს. — *რაიონული* ს. 3. ზუბარში ან შუაღეზე ღია ქუაბის ჩამოსაკიდებელი ჯაჭვი (იყიან იმერეთში).

საფსრიო ქვითად მოსიარულეთათვის განკუთვნილი. ს. *პილიკი.* — ს. *მიდი.*

საფსრელფსრელო ქსელოქრქნელებისათვის დაკავშირებული, ქსელოქრქნელებისათვის განკუთვნილი. ს. *საქმე.*

საფსრო ქვეყნისათვის განკუთვნილი. — საერთო, საპალიო. საქნელო. ს. *საქმე.* — ს. *საზღვრაკი, საქვეყნო.* ♦ *საფსრ ქვეყანაზე.* ს. *ეკითეკა ახალი.* 2) ყველას ეკუთვნილ. — საფარიო. ს. *ეაშიაეზი.* — *მის წინაშე* ს. *მოითხოვა პოლიტიკ.* — ს. *შეაკ ებულებენ.*

საფსრივ (ძე.) 1. ქერიებისათვის განკუთვნილი, ქერივის შესაფერი. ს. *კაბა* 2. ქერივის წილი ქონება.

საფსრე (საქცხისა) იგივეა. რაც სამსახე.

საფსრიო ქილიკობისათვის განკუთვნილი. — საბუქარო. საობუჯარი. ს. *ლექსები.*

საფსრისთავე (საქნისთავისა) ქნისთავისათვის დასაბენელი ბალიში.

საფსრარო ქერით ასალები. — დასაქირავებელი. ს. *ცხენი.* — *ოთახს ეძებდა საქორაოდ.* საქორაზე (ძე.) — ქირით საქუსაროზე.

საფსრ (საქნისა) 1. ქნისათვის განკუთვნილი. ს. *ბაბქრი.* — ს. *განყოფილება.* 2. საფრთხე, საფსკ ორიენტის ქბაბებია გამზადებული. *ქარხნის* ს. — *რაიონული* ს. 3. ზუბარში ან შუაღეზე ღია ქუაბის ჩამოსაკიდებელი ჯაჭვი (იყიან იმერეთში).

საფსრიო ქვითად მოსიარულეთათვის განკუთვნილი. ს. *პილიკი.* — ს. *მიდი.*

საფსრელფსრელო ქსელოქრქნელებისათვის დაკავშირებული, ქსელოქრქნელებისათვის განკუთვნილი. ს. *საქმე.*

საფსრო ქვეყნისათვის განკუთვნილი. — საერთო, საპალიო. საქნელო. ს. *საქმე.* — ს. *საზღვრაკი, საქვეყნო.* ♦ *საფსრ ქვეყანაზე.* ს. *ეკითეკა ახალი.* 2) ყველას ეკუთვნილ. — საფარიო. ს. *ეაშიაეზი.* — *მის წინაშე* ს. *მოითხოვა პოლიტიკ.* — ს. *შეაკ ებულებენ.*

საფსრივ (ძე.) 1. ქერიებისათვის განკუთვნილი, ქერივის შესაფერი. ს. *კაბა* 2. ქერივის წილი ქონება.

საფსრე (საქცხისა) იგივეა. რაც სამსახე.

საფსრიო ქილიკობისათვის განკუთვნილი. — საბუქარო. საობუჯარი. ს. *ლექსები.*

საფსრისთავე (საქნისთავისა) ქნისთავისათვის დასაბენელი ბალიში.

საფსრარო ქერით ასალები. — დასაქირავებელი. ს. *ცხენი.* — *ოთახს ეძებდა საქორაოდ.* საქორაზე (ძე.) — ქირით საქუსაროზე.

საბანაო-ი (საფლისა) შუბის, სადაც ქრისტეანთა წყრუა-ლილეა ბმართები, — ეკლესია, ტაძარი.

საბე (საკისა) 1. გუნის საჭურველად, საზღურის ალასმიწისაგან და სხვა დანიშნულებისათვის მოსაწნი ჩარჩოებით ასული. 2. საცეპტროის თაპანში — ბრტყელი ქვა ან ფიცრის ნაჭერი, რომელსაც სათაპანში მოვაკრავ ლამენ.

საბრანინი-ი ძველებური გუნური ბერთის თაპანში, რომლის მონაწილენიც ცდილობენ მოწინააღმდეგე გუნის სადენი ბერტყის მოპარტყვან (აშკარად ალ-ფერნილა ფ ა რ ა ო ნ ა ო ს სახელწოდებით).

საბუბარი-ი (საფერისა) გუნის თაპის ბარების წინა ულელიულების (ან ურემში მდორე უღელი ბარის) მოსაბმელი ჯაჭანი, ჯაჭვი, ძელი და მისი.

საბელი 1. ამონაკერი ტანსაცმლის ზედა ნაწილში ყელ-ყისნის ირგვლივ: ავრცივ ან ავგიილას მოვლებული ქსოვილი ან ზენეი. ალაპარაკი ს. — პალტის ს — პერანგის ს. 2. თაპის, რომელსაც კისერზე უკეთებენ ტილისებულ ძაღლებსა.)

საბელოსანი-ი ვისაც საფლი განსაკეთი აქვს.

საბელოსანი ი რასაც საფლო აქვს. ს. კაბა.

საბელოსანი-ი ვისაც საფლო მაპონაგვეთი აქვს

საბელო-ი 1. ოყეთა, რაც ყელსაპანი. *ოქროს* ს. 2. (საბე.) ლითონის მრგვალი ბაზრეული ფირფიტა, ქანჩის ქვეშ დასადები.

საბეთე (საფაისა) ოყეთა, რაც თაფხე.

საბეთილე (საფაისა) 1. ყველიერისაფის განკეთილი. ს. კეთილ. 2. ყველიის ჩასაფები ჭურჭელი, ყველიის ვაზა, ბოლოს ს. 3. ყველიის საკაჭრო, ყველიის პატარა. 4. საფაც ყველია განჩეკილი.

საბეთყოფილ ყველ-ფორმის კერძად, საწრეკად.

საბეთილ-ი (საფერისა) 1. ენის, რაც უფერო, ს. *მანკიერებელი*. — ს. *წიგნი* — ს. *საქმე*. 2. ამის, რომელიც ენობრივად ქორწინებას გარეშე, ფარულ კავშირში იქმნებოდა. საფაილიც (საკ.) — ლაპარაკი, მშფოთიერად, მოხელეობაც. ს. *ბოლოკილი ბაქმე*. — ს. *ამერიკელი ტერმინი*.

საბეთილ-ი 1. უმნიშვნელების, წუენის გამოსაკვა სიტყვიერად. — სამფერაუდ. ს. უფიზა. — ს. *შეუფალა*. 2. შენიშვნა რიგიერე ავტორისაგან ფერი საზეკით რამე დანაზეულისათვის. *მკაცრი* ს. — ს. *გამოუსადეგი*. 3. ყველაზე, ფაშაზე ერთი ფილა და ს. *ასი წლისაო*. — *ს ფილა უკმეხილობით ამ-ყველი საყვედურობდა ჭაშანი*.

საბეთილ-ი ბერეუ. 1. საფერეულ ამბობს. 2. ად. უსაფერეულოს.

საბეთილ-ი საღეუპრალეო, რომელსაც ნაღიშის, ჭიიეის ბოლოს საამენ.

საბეთილ (საკ.) 1. საკოფილ ღეფაც მაჩაუზე (ღიანისა და სხვ.). ამტარიაზე ს. ღიფის გამოკვლევაც საფილ ს. — ეფაფილ ბრანაფერ-ენის ს. *ეკატერინბურგის* ს. — ეფაფილ ს. *იეფის*

საბეთილ-ი შეფინაკის საშრალისათან დაკავშირებული. ს. *საშუშაკი*.

საბეთრა-ი 1. ფიფი ხმის გამოშეფნი ჩასაბერი საკრავი ლითონისა. საფილ ს. *ჩასაბერა*. — *პოორეკერი* ს. 2. საფილ ხმის გამოშეფნი ხმაფილ ს. *ორღანის*.

საბეთილ (საფილისა) 1. ფიფი ხმის ამოსაბერებელი ხელსაწყო. ს. *ორღანის*. 2. ფიფი ხმის გამომშეფნი ხელსაწყო. ს. *ორღანის*.

საბეთილ-ი

ლასი, სატრფო, საზოგადო. ს. მშვიდობა. — ს. საკადებელი ხვედრი. საფიცრად — ყველასთვის, საჯაროდ; საერთოდ, საზოგადოდ. ს. აღარა-ბული მწერალი.

საყოლ-ი 1. ვინც ან რაც უნდა პატივი, ვისაც ან რასაც იფიცებენ: *ბევრი საქიდანი არ იყო ადვილი ს.* 2. ფიცილისაგან შინაური ფრინველი, ცხოველი (ინჯრეთი, ქუთაისში).

საყოფისობაობრივი ფიგა-ციტიურებასთან დაკავშირებული; ფიგა-ციტიურების დამახასიათებელი. ს. პირობები. — ს. ნივთები. — ს. *მომსაბერების კომბინატი.*

საყრდენ-ი რასაც აყრდნობენ რასმე ან რასაც ყრდნობა რამე (ენინე). ბილის ს. სვეტები. — ს. კედელი. — ს. წერტილი.

საყრდნობ-ი იგივეა, რაც საყრდენი.

საყრელ-ი საღაც ^ დაჯრილ რასმე ნაგვის ს. ადგილი. ◊ თაგვს ძალიან ეძებინ ბეური.

საყრილობ ყრილობისათვის განკუთვნილი. ს. ლოკალები.

საყუთრო ყუთის მოშვება. — ნოყიერი, ყუთიანი; მარცვლები. ს. ხაკრესი.

საყუშარ-ი (წიგნ.) სამფიცი, საფიცრებელი; თავშესაყარი.

საყურადღებო ყურადღების მისაქცევი. ყურადღების ღირსი, — მნიშვნელოვანი, საგულისხმო. ს. შორა-ბა. — ს. ფაქტი. — ს. ახარი გამოთქვა. საყურადღებოდ — ყურადღების მისაქცევად. *მოქალაქეთა ს.!*

საყუჩა (საყურასა) 1. ყურის ბიბილიზე გასაკეთებელი სამკაული. *ოქროს* ს. 2. ყურისებური, ქუდზე ჩამაგრებული ყურზე ბიბილიკოდენი ჩამკერდებული ოქაღური ფორმის ბრტილი კანი.

საყურადღებ-ი (საყურებლისა) რასაც უყურებენ, რასაც უნდა უყურონ, — სანახაო. *სამუზეო ს. იყო.* საყურებლად — რომ უყურონ, ყურების მიზნით. *ბეღრის ს. მოისულყურებ.*

საყურადღებ-ი, საყურისა-ი, 1. ვისაც საყურე-ები (მნიშ. 1) აკიდია. ს. ქალი. 2. რასაც საყურები (მნიშ. 2) აქვს. ს. მიმოხა. — ს. გველი.

საყურაძე (საყურმაძისა) ყურძნისათვის განკეთილი. ს. *ბოთორი.*

საყუში-ი (ყუში.) რასასაფრებელი ადგილი, — საფარი.

საყუნარი საზიარო — ზირის (მნიშ. 3) გამოსაღებელი.

საყუშაო ზ ხელ-ზე — ზამთარს დაკავშირებული. ს. *მდგომარეობა.* — ს. *ქისელი მოეკედა.* — ს. *ზეკარა.*

საყუჩაძე (საზარეულის) ზარეულისათვის განკეთებილი: ზარეულად გამოსადები. ს. *ქსოველი.*

საყუჩო საღაც ყოფილა, საზაოზაძალი. ს. *საქმე.* საუჩოდ — ზარის მოსაღებად, ზარის ასაკეთებად. ს. *ზიზილი ეძებდა.*

საყუჩალაშო იგივეა, რაც საკონტრო (მნიშ. 1, 2). ს. *ნაწარმოები.* ◊ *გაიხსნა ახალი ს.*

საყუჩაე (საზაქრისა) ზაქრის ჭურჭელი. ფაიფურის ს.

საყუთრიგიგი ზემოდგომისათვის (მნიშ. 1) განკუთვნილი; ზემოდგომისა. ს. *გასილვები.* — ს. *კედლური.*

საყუთისალი ზემოსაღალისა (მნიშ. 1) დაკავშირებული. ს. *ბაღასაბაღი.*

საყუსაძალაშო ზემოსაღალისა (მნიშ. 1) განკუთვნილი, ზემოსაღალისა. ს. *ლოკერები.* 2. რასაც ზემოდან უნდება. ს. *სკალა.* 3. რაც ზემოდან უნდა ს. *სანარჩო.*

საყუთი-ი საზეთი, რომელიც ადასაკურებს საღებ ზელების უნდებას.

საყუჩე-ი 1. ვისაც ^ რასაც ზელი ს ზირდაპირ; ვისაც, რასაც უნდა უნდეონ. 2. რითაც უნდა უნდეონ; რაშიც უნდა უნდეონ. *ზყაღში ს. იყო.* — ს. *ნაკი.* 3. ს. ნაკი. ზედა. საზელის ცერაგიერ ზერეა-დე. 3. ზაზნეულით ეირიგება ფეხსაცმლის ჩაკინასას ქუსლის გასაძარეაეად. საზელად — ზელის მიზნით. ◊ საზელად არ (აღარ) ვყადაგება (საუკ.) — აღარ ვეთაყვანება ბილი არ ზოელება. საზელს არ აძლევს (არ მისცემს, არ დაიდებს) — (საუკ.) არ ^ ზი^ეზება, ^ ნა^აეცდება.

საყუჩეი რაც (ენნე) უნდა ზეღნიდეს ვინმე, რასმე. — ზესაფერი, საკადრისი. *ზეღე-დეთნელის ს. სეფის გაიწია.*

საყუთიღუნაობ 7 ნოემბრის (ოქტომბრის დიდი სოციალისტური რევოლუციის წელისათვის) ღიღესასწაულისათვის განკეთებული, მასთან დაკავშირებული. *ზეზრიგეთა ს. დეზინესტაცია.*

საყუთიღუნ 1. რაც ზეღნიდან ზეღის, ზეიღიეზულეს და ზეზღვიძ თაობებს, ვისიმე ზეთამიმღეთან გადაეცემა. 2. ბაღის ზეთამზეულობისათვის, ჭკუის მოსაღებისათვის გათვალისწინებული განკეთებული. *ტყეების გაჩეხება და დაეეა ს. საქმეა.* საუკეთესოდ — ზინაზრეთან ზეთამიმღეთისათვის. ს. *ზყეზნიერ ნაჩარჩოები.*

საყუთიღუნ ქალის შინაგანი ორგანო, რომელშიც ისახება და ვითარდება ნაყოფი.

საყუთიგა 1. შინ. სახლში გამოსაყენებელი ან გასაკეთებელი. ს. *ცაკა.* — ს. დაეეეება. 2. საზელმწიფოს. ზეკინი ანსაეეეო, ეარმოებული. — შინაეეეი (საპოზტო, საეარო). ს. *ბაზარი.* — *ქეეყნის ს. მდგომარეობა.* — ს. *კოლექტიე.*

საყუთიღ-ი (საშინელისა) 1. შინის მოზეყრელი. — ს. საზარელი, ზემაძრზენებელი. ს. *ზმა.* — ს. *ხიზმარი.* 2. გაღატ. ძალიან ცუდი. ს. *ამინდი იყო.* — ს. *პირობები.* 3. გაღატ. ძალიან ღიდი, ზტკიზეეტი, უყოფრული. ს. *სიეარე.* — ს. *გაეჩირეეა.* — ს. *სიცხე.* 4. იგივეა რაც საშინელად. ს. *ეეჭვანი იყო.* — ს. *ამრეზილი ეეყოდა.* ანთ.ენად — 1) შინის მოზეყრელად. 2) გაღატ. ძალიან ცუდად ს. *მოიქეა.* 3) გაღატ. ზეტკიზეეტად, უყოფრად, უკიდურესად. ს. *ეღელეოდა.* — ს. დასეეზებული იყო.

საყიდლად საშინელი (მნიშ. 1) რამ, უზეყრელი ნივთი. ს. *ზოზეი.*

საყიდ-ი შინის მოზეყრელი. ს. *ზეეეი.* 1. რაზეე ზეიძლება მოიტანოს რაიმე ენება, გამოიეეეის რაიმე ეეზეეეეა, — სახეეეეი. ს. დაეეედება. — ს. ეზა. **საყიდა-ი** იგივეა, რაც ხაშინი.

საყიდრალი მოსაღილებელი ან შესაძლებელი საყრთო. განსაეეეეეი. *ბაბრის ს. თავიდან იქნა აეღილებული.* — *არაეეეარი ს. არ ზოელიდა.*

საყიდელ-ი რეზინის ხატარა ნაჭერი ნაწერის საშლელად.

საყი ქალის შინაგანი ხასქესო ორგანო; აერთებს გარეთა ხასქესო ორგანოებს საშეილოსნოსთან.

საყიდაო შიბისათვის (ან. შიბა, მნიშ. 2) განკუთვნილი, შიბასთან დაკავშირებული. ხაშიბაოდ — შიბის რეკლიგიური ღღესასწაულისათვის.

საყიდაკ-ი (საშოსისა) 1. იგივეა, რაც ხაშონი. 2. ხაჩრი, ხაზრდო, ხაშორად — იგივეა, რაც ხაშოვრედად. ◊ *ხაშეარზედ ხადის (ზედად...) — ხაჩრის ეეეეეის ხაშეეეედად ზიდის (ეეეედად...).*

საყიდლ-ი, საყიდლისა-ი რაც უნდა იეიდეთ. *ადვილად ს ეიგანი. ხაშვიდ ღღეად* — შინის მიზნით. ფეხის ს. ეეკეიდა.

საყიდლ-ი 1. რითაც ან ხადაც ამრიგები რასმე თეეთრეეეეს ს. — ხე-ტყის ს. — თამბაკოს ს. — ს. კაზეის, 2. ტანის შემრეხეაეი ეაკალი ეეეეის ეეეეინ ეაკა ზეეეა ზაჩაიგანა.

საყიდლ-ი ხაეეეეეის ეეეეე

დაიბეჭდებ. საბრძოლოდ — მზისგან თავის შეფარების მიზნით.

საჩრდილო ჩერჩელი² სათქმელი.

საჩრდილე (საჩრდილისა) ჩერჩელისათვის განკუთვნილი. ს. ნაგები.

საჩუქარ-ი ძღვანი მისაცემი ან მიღებული ნივთი. *ძვირფასი ს. — საქორწილო ს.*

საჩქარო ჩქარა ჩქარა უნდა შესრულება, — სასწრაფო. *ს. საწუხაროები. — ს. საქმე.* საჩქაროდ — ჩქარა, სასწრაფოდ. *ს. გაეშვებაო. — ს. ტანთ ჩაიცვა. საჩქაროზე* — იგივეა, რაც *საჩქაროდ.*

საჩქეფ-ი (ქუთ.) იგივეა, რაც *ჩანჩქერი.*

საჩხარუხეიძ-ი (საჩხარუხელისა) 1. რაც უნდა ამჩხარუხოს. 2. ბაქვის სათამაშო — ჩხარუხა, ხრხალა.

საჩხეპ-ი 1. რასაც უნდა უჩხეპოს. 2. რითაც უნდა უჩხეპოს. ‖ ბრტყელთავიანი, თავმოკაკული ან ორთითა ვრცელი ჩარხ თონიდან პურის ამოსაღებად. ქურაში ცეცხლის გასაცეცხლებად და სხვ.

საჩხუბარ-ი (საჩხუბრისა) 1. რაზედაც ჩხუბობენ ან უნდა ჩიჩხუბონ. — საღავო, საცილობელი. *ამ აქეთ ერთმანეთში ს.? 2.* რითაც ჩხუბობენ. *ს. ბელაქები.* საჩხუბოდ — 1) ჩხუბის მიზნით 2). (ძე., სატ.) საომრად.

საჯა იგივეა, რაც *საგაი.* ‖ საჯაა — იგივეა, რაც *საგაც არის (საგაა).*

საჯალ-ი, საჯაზეძ-ი (საცალისა) რაც უნდა სცადონ. რასაც ეცდებიან — ცდა.

საჯავ-ი საგაც რაშიც იცავენ, ინახავენ რასმე. *ბირველეთა ს. — ბაკოთის ს.*

საჯალო¹ ღილი ტოტრა ფეკილით *საკუე ს.*

საჯალო² საგაით ეკუჭობასთან დაკავშირებული (პაპორაკი). საბითები). *ს დასტენი. — ს. საქონელი.* ‖ საგალო ეკუჭობა — რასაც წერილ-წერილად გაგიგებ (პაპორაკ). *ბითუმად ეკუჭობა?*

საჯალოპრ-ი ლილიც ფუნთ საჭიარული, ვიწრო. *ს. ბილეკი. — ს. ბერი.*

საჯაშეძ-ი რაც უნდა ' გამოუცდონ; ცდისთვის განკუთვნილი, — საცნობი, შესამოწმებელი. *ს. ცხენელი. — ს. ჩამეშლოები. — ს. ტკეცებადაეფრენ.* ‖ ცდების დასაყენებლად განკუთვნილი. *ს. ნაკეცია. — ს. სადგური.* საცდელად — ცდის დასაყენებლად.

საცდელ-ი (საცდელისა) იგივეა, რაც *საცდური.*

საცდელ-ი რაც აცდენს, შეაცდენს ვისმე. *მოქმედებაში რამ ს.*

საცემარ-ი 1. ცემისათვის განკუთვნილი. *ს. დაკ ბაში. — ს. ბედნიერება.* 2. ცემისათვის განკუთვნილი მუსიკა. *ს. დაეკრძე. საცემკვარ* — ცემის მიზნით

საცემ-ი 1. ვისაც, რასაც უნდა სცემონ. — ცემის ღირსი, გასაცხადი. 2. რითაც უნდა სცემონ. *ს. ჯოხი. საცემად* — ცემის მიზნით. *ს. შეშები მოიღესო. — ს. ვერ გაიმეტეს.*

საცერ-ი (საცრისა) 1. ოხელი ფიცრის რკალზე (გარსზე) გადაკრული ძუის ან ლითონის ბადიანი ზედა, რომლითაც ფქვილს და მისთ. ცრიან (იფქვილებენ რისამე გასაწურებლად). 2. ლითონის ბადის მცირე მოწყობილობა ფხვიერ ნივთიერებათა გასაცრელად

საცერაზ-ი ცერზე წამოსაკიდი კბილებიანი ლითონის რგოლი, ჩიტებით საბმარი. — ღობეა.

საცეცხ-ი წყენებია და ზოგი სხვა უხერხემლო ცხოველების წანაზარები; წარმოადგენს შეხებისა და მსხვერპლის საძებ ორგანოს

საცეხვ-ი (საცეხლისა) 1. ცეცხლისათვის განკუთვნილი. 2. ღუმელს, ქუაბისა და მისთ. ნაწილი, რომელშიც ცეცხლს ანთებენ. *ორცილქალების ს.* 3. (სამხ.) ცეცხლსასროლი იარაღის სროლისათვის განკუთვნილი, მასთან დაკავშირებული. *ს. წერტი. — ს. პიხიდისები.*

საცეხლურ-ი ღვთისწყაულების დროს საკმევლის დასაკმევი ლითონის ჭურჭელი.

საცეხლეზაკმევ-ი ცეცხლდგარშიათვის განკუთვნილი. *ს. კეძრები.* 2. საფერი, საღაც ცეხლეურებში ორფილებს ქაჯებს ხსნერებენ.

საცეხ-ი, საცეხავ-ი, საცეხვე-ი (საცეხლისა) 1. რაც უნდა ცეხონ. *ლიში აქეს ს.* 2. რითაც უნდა ცეხონ, ღიშის *ს. კეძი.*

საცავ-ი (საცალისა) 1. იგივეა, რაც გამოსაცდელი. *ს. ტანსაცმელის* 2. ვაროვა ტანსაცმლის შიგნით, პირდაპირ სხეულზე ჩასაცმელი თეთრეული. *ერთი ბელი ს. — საცკლების ამარა ვარ.*

საცავი¹ იგივეა, რაც *პაიჭი.*

საცავიჭაბ-ი 1. ვისაც საცეფები (პაიჭები) აცია. 2. რაზედაც საცეფები (პაიჭები) აცეცია. *ს. ჩალები.*

საცავნელ-ი რაც უნდა ცეფილოს. ‖ ბაცების პირისთან დაკავშირებული. *ს. ღირებულება. საცელად* — ცვლის, გაცვლის მიზნით.

საცმენელ-ი (საცმელისა), **საცმელ-ი** იგივეა, რაც *საცვლებელი, საცვლი.*

საცმელ ცინცხისათვის განკუთვნილი. *კარება ს. ჭერილი.*

საცინაკარ ! ფიკუნალისათვის განკუთვნილი. *ს. მოეგანა. — ს. სეხნია.* 2. მოედანი, სადაც ფიკუნები სრიალებენ. *კარგად მოწყობილია ს.*

საცინ-ი ქარილი ენოვნები სავშელი — ინდივიდის ან ჯგუფის სქელნინაი შეგამაგნები ნიშანი, მნიშვნელობა და სხვადასხვა სანელებლით შეზავებული (ცივად იქმნება).

საცინაკ-ი (საცერისა) გაცივებისათვის განკუთვნილი. — გასაცივებელი. *ს. დასაფარი.*

საცინლებელ-ი (საცილოებლისა) რაც ცილობას იწვევს. — საღავო, საკამათო. *ს. საქმე.*

საცინაკარ (ძვ., სატ.) 1. ციმბორში გაღასახლების ღირსი. 2. რისთვისაც (შეუხს ღროს) ციმბორში ასახლებდნენ. *საციმბორიდან გაიხადა საქმე.*

საცინალ-ი (საცინლისა) იგივეა, რაც *სასაცილო.*

საცინარ ცერასათვის განკუთვნილი, ცერის შესაღებად. *ს. პრიალაბა — ს. წარმოდგენა. — ს. ბელოდ.*

საცინაკვნ-ი (საცილკვლისა) საოჯახო ნივთები (ჭურჭელი, ავეჯი და სხვ.), რომლებიც შეიძლება მეზობლებმა ერთმანეთის ათხოვონ

საცინეკ-ი რასაც იცვამენ. — ჩასაცმელი.

საცინაკარ-ი (ზედ.) რის გამოცნობაც, ცნობად შესაძლებელია, — გასაგები.

საცნობ-ი ენიც, რაც უნდა იცნონ; გამოსაცნობი *ბეგვეთ ღრეტელი ადვილი საცნობია.*

საცნობარ (ეზრახუ.) იხ. *საცნობი*

საცნობელ-ი (საცნობლისა) იგივეა, რაც *საცნობი.*

საცნობ ცნობებისათვის განკუთვნილი, ცნობების მიმწოდებელი, ცნობარის ხასიათისა. *ს. მაგალა. — ს. ლიტერატურა.*

საცრ-ი რასაც უცრენ, რაც უნდა დაუცრონ (ბოლს და მისთ.). *ცრარა, ს. — პოლოს ს.*

საცრეზვ-ი შეცრეების, სიცრაცრეების ღირსი, — შესაცრეველი, საბრალო. *ს. მოიტეხი, საცრაცრე — შესაბრალისად. ჭეტა ს ცრაკან*

საცრობარ საცრაცის მეცრმარეობა; სახაზეცრე უბედურება. *საცრობარა მოიგდა. — იმის საცრობაზედ შენ ეძახა*

საცრედ-ი რაც უნდა ცრიდნენ. *საცრებელად* — ცრების მიზნით.

საცრეთ (საცერისა) ქალი, რომელიც ცრას უნდა ითხოვდეს ვინმეს.

საცრეთ ვისაც ცრეას თხოვის ღრო მოეყოლა, — დასაპრინებელი. *ს. ბიჭები.*

საცრეთვინეს ვისაც ცრეა-შეღება შეპირეს.

საცრობ-ი რაც უნდა ცრობინა. *საცრობელად* — ცრობისათვის.

საცრაფე (საცერმლისა) ცრემლის გამომყოფი. *ს. ჯირკვლები.*

საცრაკ-ი იგივეა, რაც *საცერი.*

საცრარ ! 1. საფიც ცრაფერ. *ს. აუზი.* 2. რის შეშვეობითაც ცერავენ; ცერვისათვის განკუთვნილი. *თევზის ს. ბუმბერი. საცერაოდ* — ცერის მიზნით.

საცრეცხვარ საცრეცხვრად — ცეცლურების მოზნით, — საკმისკენ.

საცხეკარ-ი, საცხეკ-ი (საცქერისა) იგივეა, რაც *საცერნაკი.*

საცხარ-ი, საცხარ-ი (საცქერისა) იგივეა, რაც *საცერებელი.*

საცხ-ი ცერი ნივთიერება, რომელიც რასმე უნდა წასცხონ. *ფუხაკმელის ს. — საკაძრების ს.*

საცხვნ-ი რაც უნდა წასცხონ, წაუცხან რასმე. *ს. ზეთი.*

საცხეკად (საცხედრისა) ცხედრის დროებით მიჭაობებულები ოთახი საპეღლოდ.

საცხეკ (საცხედრის) ცხედრის საფლობი, — საფლა

საცხეკ ცხენით სადრეცხისათვის განკუთვნილი. *ს. ქვა.*

საცხეკ ცხენის ან ცხენოსნობისათვის განკუთვნილი. *ს. მოედანი. — ს. ბასრები.*

საცხვირ (საცხვირისა). **საცხვირ-ი** ცხენის ცხვირზე მარეული შემოვლებული თოკი.

საცხკად (საცხერისა) 1. ცხერისათვის განკუთვნილი. *ს. ჭალა.* 2. იგივეა, რაც *ფარეხი.*

საცხრა-ი 1. სადაც ან რაშიც აცხრობენ. *პურის ს. ქარხანა. — ბეკრმანური ს.* 2. რასაც აცხრებენ, რაც უნდა ' გამოაცხონ.

საცხრაკვნ-ი (საცხრურისა) 1. სადაც ცხერობენ ან შეიძლება ეცხრონ. *ს. პიჭა.* 2. რაც აცხრებენ, რითაც ცხერობენ. ‖ ცხრილისათვის საჭირო სარჩო-საცალებელი, ქონება. *ღორი ს. ქერ.* ფ. ვინც უნდა აცხრონ. — საჩრენი. *შეიპუები შეკლის ს. გაიფეხ. საცხრებლად* — ცხერების მოზნით. *ს. თანლებში გაგლოვდეს.*

საცხრაზ-ი (ძვ. და ნიჭ.) იგივეა, რაც *საცხრებელი.*

საცხრაზეძ-ი (საცხრებლისა) (ძვ. ცერ. მორე.) 1. ვინც უნდა ცხრაზეს. 2. რაც ვისთვის აცხრებს, ცხრებას მიანიშნებს. *ღელ ს. საქმე.* საცხრაზედ — ცხრების მიზნით.

საცხრაზეძ-ი (საცხრებლისა) ვინც, რაც უნდა ცხრაზეს, ცხრების მიზნით.

საცხრეძ-ი (საცხრისა) 1. ვინც უნდა ცხრეს. 2. რაც უნდა ცხრეს. *ს. ბალი.* 2. ცხრილისათვის განკუთვნილი. *ს. ბოლი.* 3. ცხრილის ზედა. *ს. ნაჭარი.* 4. ცხრილის ბადე. *ს. ტარი. — ს. მაძრაკა.*

საცხრაკ-ი (საცხრისა) 1. ცხრილისათვის განკუთვნილი. *ს. ხიხრი. — ს. ნაცრები.* 2. ცხრილისათვის საჭირო.

საცხრეკ (საცხრილისა) (ძვ.) მაცცილებელთა საკარნი.

საცხრეძ-ი (საცხერებლისა) 1. რაც უნდა ცხირონ ან ეცხრონ, რასაც ეცხრებენ. 2. რითაც უნდა ეცხრებენ რასმე. *თევზის ს. ასარაკები.* 3. ნივთები, რომლებიც ეცხრებენ ერთმანეთს, საკუთარ სახელთა და მისთ. სია სათანადო ცერილების მითითებით. *ტერმინთა ს. ბიბლიოგრაფიული ს. საბუღალტრო — ბიტის მიზნით.*

საცხრეკ (საცხრე) ბიტისათვის (ზნით. 2) განკუთვნილი, ბიტისათვის დაკავშირებული *ს. ექსპედიცია. — ს. ბერიკა. — ს. ჩამეშლოები.*

საცხრე (საცხლისა) ცხელისათვის განკუთვნილი, — დასახირებული. *ს. ოთახი. — ს. ტოპრაზი.* ‖ ძალის მოიცერილი. *ს. წვიანი. საცხელად* — ცხელისათვის. *დასახირებული.*

საცხრეკ-ი (საცხრებლისა) ცხელისათვის განკუთვნილი. სადაც (რაშიც) დაცხრება შეიძლება. — *საცხე ს. ოთახი. — ს. ჭერი.*

საცხრა-ი: *საცხარ ხარები* (კაბუკები) — გუთნიდან შემაშე უღელში (საგუთნის ჩრნ) შებმული ხარები, (კაბუკები).

საცხრა-ი ანკესის მაგნე (ძუაზე) გაკეთებული მცირე *საკანი ანკესის წყალში ჩასაშვებად.*

საცხრა (საცხრისა) 1. რისამე ცხრისათვის განკუთვნილი ფიცარი. — ს. *ფეკალი.* 2. შეიძლება მისი ნაწილი, რომელზედაც ცხრილებ სხვა შეცხრის ცერაც ან კალამს. *ს. ჯაჭი.* ‖ *საცხრე კბილები* — იგივეა, რაც *ძირის კბილები.*

საცხრაზეძ-ი 1. რასაც ცხრავენ. 2. რითაც ცხრავენ რასმე. *ს. ქვიანი.*

საცხრაკ-ი (საცხრისა) 1. რისამე ცხრების ნაწილი. *ს. ბალის ქსელი ნაწილი (შეკლებრივ ქსელი ბაღისთვის ცალი, ბაღისთვის ორი და ა.შ.). ბალის ს. ბაღის ქსელი.* 2. ცხრების საერთო რაოდენობა. *ს. ბალის ს. ბაღის ქსელის ცალი, ბაღისთვის ორი და ა.შ.). ბალის ს. ბაღის ქსელი.* 3. ცხრების საერთო რაოდენობა. *ს. ბალის ს. ბაღის ქსელის ცალი, ბაღისთვის ორი და ა.შ.). ბალის ს. ბაღის ქსელი.*

საცხრაზეძ-ი (საცხრებლისა) ცხრების საერთო რაოდენობა. *ს. ბალის ს. ბაღის ქსელის ცალი, ბაღისთვის ორი და ა.შ.). ბალის ს. ბაღის ქსელი.*

საცხრაკ-ი (საცხრისა) 1. ცხრილისათვის განკუთვნილი. *ს. ხიხრი. — ს. ნაცრები.* 2. ცხრილისათვის საჭირო.

საცხრეკ (საცხრილისა) (ძვ.) მაცცილებელთა საკარნი.

საცხრეძ-ი (საცხერებლისა) 1. რაც უნდა ცხირონ ან ეცხრონ, რასაც ეცხრებენ. 2. რითაც უნდა ეცხრებენ რასმე. *ს. ასარაკები.* 3. ნივთები, რომლებიც ეცხრებენ ერთმანეთს, საკუთარ სახელთა და მისთ. სია სათანადო ცერილების მითითებით. *ტერმინთა ს. ბიბლიოგრაფიული ს. საბუღალტრო — ბიტის მიზნით.*

საცხრეკ (საცხრე) ბიტისათვის (ზნით. 2) განკუთვნილი, ბიტისათვის დაკავშირებული *ს. ექსპედიცია. — ს. ბერიკა. — ს. ჩამეშლოები.*

საცხრე (საცხლისა) ცხელისათვის განკუთვნილი, — დასახირებული. *ს. ოთახი. — ს. ტოპრაზი.* ‖ ძალის მოიცერილი. *ს. წვიანი. საცხელად* — ცხელისათვის. *დასახირებული.*

საცხრეკ-ი (საცხრებლისა) ცხელისათვის განკუთვნილი. სადაც (რაშიც) დაცხრება შეიძლება. — *საცხე ს. ოთახი. — ს. ჭერი.*

საცხრა-ი: *საცხარ ხარები* (კაბუკები) — გუთნიდან შემაშე უღელში (საგუთნის ჩრნ) შებმული ხარები, (კაბუკები).

საცხრა-ი ანკესის მაგნე (ძუაზე) გაკეთებული *მცირე საკანი ანკესის წყალში ჩასაშვებად.*

საცხრა (საცხრისა) 1. რისამე ცხრისათვის განკუთვნილი ფიცარი. — ს. *ფეკალი.* 2. შეიძლება მისი ნაწილი, რომელზედაც ცხრილებ სხვა შეცხრის ცერაც ან კალამს. *ს. ჯაჭი.* ‖ *საცხრე კბილები* — იგივეა, რაც *ძირის კბილები.*

საცხრაზეძ-ი 1. რასაც ცხრავენ. 2. რითაც ცხრავენ რასმე. *ს. ქვიანი.*

საცხრაკ-ი (საცხრისა) 1. ცხრილისათვის განკუთვნილი. *ს. ხიხრი. — ს. ნაცრები.* 2. ცხრილისათვის საჭირო.

საცხრეკ (საცხრილისა) (ძვ.) მაცცილებელთა საკარნი.

საცხრეძ-ი (საცხერებლისა) 1. რაც უნდა ცხირონ ან ეცხრონ, რასაც ეცხრებენ. 2. რითაც უნდა ეცხრებენ რასმე. *ს. ასარაკები.* 3. ნივთები, რომლებიც ეცხრებენ ერთმანეთს, საკუთარ სახელთა და მისთ. სია სათანადო ცერილების მითითებით. *ტერმინთა ს. ბიბლიოგრაფიული ს. საბუღალტრო — ბიტის მიზნით.*

საცხრეკ (საცხრე) ბიტისათვის (ზნით. 2) განკუთვნილი, ბიტისათვის დაკავშირებული *ს. ექსპედიცია. — ს. ბერიკა. — ს. ჩამეშლოები.*

საცხრე (საცხლისა) ცხელისათვის განკუთვნილი, — დასახირებული. *ს. ოთახი. — ს. ტოპრაზი.* ‖ ძალის მოიცერილი. *ს. წვიანი. საცხელად* — ცხელისათვის. *დასახირებული.*

საცხრეკ-ი (საცხრებლისა) ცხელისათვის განკუთვნილი. სადაც (რაშიც) დაცხრება შეიძლება. — *საცხე ს. ოთახი. — ს. ჭერი.*

საცხრა-ი: *საცხარ ხარები* (კაბუკები) — გუთნიდან შემაშე უღელში (საგუთნის ჩრნ) შებმული ხარები, (კაბუკები).

საცხრა-ი ანკესის მაგნე (ძუაზე) გაკეთებული *მცირე საკანი ანკესის წყალში ჩასაშვებად.*

საცხრა (საცხრისა) 1. რისამე ცხრისათვის განკუთვნილი ფიცარი. — ს. *ფეკალი.* 2. შეიძლება მისი ნაწილი, რომელზედაც ცხრილებ სხვა შეცხრის ცერაც ან კალამს. *ს. ჯაჭი.* ‖ *საცხრე კბილები* — იგივეა, რაც *ძირის კბილები.*

საძოვებელ-ი (საძოვებლისა) რაც უნდა ამოვონ. **საძოვებლად** – მოუხმო მიზნით, – საძოვრად.

საძოვრა მოძოვარის უნარი, განძოვების ძალა. შესაძლებლობა. დაღლილობისგან ბ. აღარ ჰქონდა.

საძრახ^ავ-ი იგივე. რაც დასაძრახაო.

საძრახი-ი საბაო.ლ. სასირცხვილო. დასაძრახი. ბ. საქციელი.

საძრახი-ი რიგის პრობენ რასმე. ღერძმნის ბ. **საძროხელა** (საძროხელასი) ბრახნისებური ხელსაწყო ბოთლის ყელიდან საკორპის ამოსაძრობად.

საძროხ-ი სადგ. (რაშის) ძროხების სადგომი.

საძუა (საძუასი) ცხენის საკაზმავის ნაწილი. – კბილის ქვეშ ამოსაწყობი თასმა.

საძულველ-ი ენით, რაც სძულთ; სიძულვილის ღირსი. ნ. ადამიანი.

საძულვ ძულებ, საჩუქრად მოსართმეველი.

საძღრ-ი იგივე, რაც გასაძღრობი

საძღრებ-ი (საწნელისა) რაც წნელთათ. ნ. ა. ბარელია. – საწნელის შოვნით. ბ საწნელის ეწვია – გელის წაღილი შეიქრებულა.

საზავებელ-ი (საზავებლისა) 1. ვინც უნდა აზავონ. 2. რითაც უნდა აზავონ. 3. სადაც უნდა აზავონ საზავებლად – წამების მიზნით

საზავებ-ი ნივთიერება, რომელიც ირგანიზმს წაბლავს. – შხამი.

საზარავ-ი საღერძლო ხარაღი – ჭიაბუების მოსასწორებელ-მოსამრგვალებელი ან ღარების ამოსაღები.

საზარო წარმოებითი ან საეკვო-სამეურნეო ერთეული საძარცვლად ს. – მსხვილი ს. – დამიბარე ს – საჭარხლის ყოლექტივი.

საზარო-საზღაურებელ-ი საზარაფოში და დაზღვისეულებები.

საზარაფებელ-ი (საზარაფებლისა) 1. რაც უნდა აზარაფონ. 2. რითაც უნდა აზარაფონ, რისაც წარმოებისათვის განკუთვნილი. საქმის ს. ბაჯიც. საწარმოებლად – წა რჩების მიზნით.

საზარაფო წარმოებისათვის განკუთვნილი, წარმოებასთან დაკავშირებული საქარხნო გეგმა, – ს. ხარაჯები. – ს. დაკალები. – ს. პროექტი. – ს. სამძღვარე. ტ საზარაფო ტალები – მატერიალური ღირებულების წარმოების პროცესში ჩაბმული სამუშაო ძალისა და წარმოების იარაღების ერთობლიობა საწარმოო უთხოვნობამდე – სხვადასხვა სახის კედლები და მიმართებანი, რომლებიც მყარებს ადამიანებს შორის მატერიალური ღირებულების საზოგადოებრივი წარმოების დროს. საწარმოო პრაქტიკა – უშუალესი ან საცეიალური საშუალო სასწავლებლის მოსწავლეთა მონაწილეობა წარმოების თეორიული ცოდნის უკეთ შეფიქსებისა და პრაქტიკაში მისი გამოყენების მიზნით.

საზედ (საზედისა) (ძე.) ღუნის ან ლულის ჭურჭელი. – საღეინე.

საზედ-ი (საწნებლისა) სხეადასხვა სანელებლით შეზავებული, ჩაყენებული, მცივ წყალი, რომელშიც ხორცს, თევზს და მისთ. აწყნენ ან დებენ. *ბროწეულის ს. – ნიგნაზარი ს.*

საზედნიერ-ი რასაც საწნებელი აქვს. ს. ქაღალდი.

საზეთ-ი 1. რაც უნდა სწნის, საწნები. 2. რითაც სწნენ, ეწნეიან რასმე. საწნავად – წყის მიზნით.

საზეპირ-ი (საწერისა) ტრატქორი ან ავტომობილი მასზე მიმბეჭდი ტიპოთის გასაწერად. *ფუძ-ლება ს.*

საზეპირო რაიზ საზოგადოების, ორგანიზაციის, ჯგუფის წევრისათვის განკუთვნილი. ს. გადასაცდ. – ს. წიგნაკი.

საზერ-ი 1. რაც უნდა წერონ, – დასაწერი. ს. თეფშები. 2. რითაც უნდა წერონ. ს. მოწყობილობა. – ს. მანქანა. 3. რაზედაც უნდა წერონ. ს. ქაღალდი. საწერად – წერის მიზნით. წერასთვის ს. მოეშზადა.

საზერ-ი^ (საწერლისა) (ძე.) იხ. სამუშაე.

საზერ-ი^ (საწერლისა) (ლუბ.) იგივე, რაც დუდუკი.

საზარ-ალებ-ი (საწერ-კალმისა) სამელნე და კალამი. ს-ე. მოიმარჯვა.

საზერხებ-ი (საწერატლისა) (ძე.) ზოგიერთი წერის (ფუტკრის, კრაზანის..) ან უხერხემლო ცხოველის (პირუტყვის...) საჩხვეტები ორგანო, – წვილტარი.

საზიო (ძე. ეკლ.) გასამრგვალი წვერის აგება. სათვის.

საზიდ-ებელ-ი წან-ილუღუნავა შესრულები. სათვის განკუთვნილი. ბ. სამუშაო. – ს. ლიქვიდი.

საზიდ-ი 1. რაც უნდა წუნონ. ს. მაგალი. 2. რითაც უნდა წუნონ. მაგალითის ს. მანქანა.

საზიპ-ი 1. რასაც წვის უნარი აქვს. ს. მასალა. 2. ნივთიერება (ბერზინი, ნავთი და მისთ.), რომელიც ძრავას იწვის. ს. მოიძარაგებს.

საზიპანებელ-ი (საწვალებლისა): საწვალებლად – წვილების მიზნით.

საზიპ-ი საწვავად – იგივე, რაც მოსაწვავად.

საზიპი-ი სახლის ირგვლივ გაკეთებული ქუაი სახურავიდან წვიმის წყლის ჩასადენად.

საზიპ-ი 1. რაც უნდა წვილონ, რაც იწვილება. ს. ძრავა. 2. რითაც ან რაშინც წვილიან. ს. ასანთები. – ს. ქილაში. 3. იგივე, რაც საწვილები. საწვილად – წვილის მიზნით. ტ საწვილი ფური – იტყვიან იმ ფურზე, რასაც იყენებენ შემოსილის წყაროდ.

საზილ-ი ხის ან თიხის პირგანიერი ღრმა ჭურჭელი, რომელშიც წვილიან. *ჩრდილ საქარ ს.*

საზიმ (საწვიმისა) იგივე, რაც პაიჭი.

საზიმარ-ი (საწვიმრისა) 1. წყალგაუმტარი ქსოველის სამოსელი წვიმაში სამსახურად. ნ. მოიისპა. 2. წვიმისათვის განკუთვნილი, წვიმის მომცველი. ნ. ღობელი. – ნ. დამდგარან. – *ავტომატური ს.* საწვიმარად – რაც იწვიმის, წვიმისათვის. ს. მოიმზადებული ეკ.

საზიმე (საწვისისა) 1. წვის ჭურჭელი (ბადია, თასი, ჯამი). 2. იგივე, რაც ჩაჩრა.

საზიმით-ი წვრილისათვის განკუთვნილი ს. ჯარიში – ს. შკერა. – ს. ბაზა. საწვრილისად – წვრილის მიზნით.

საზიმილ-ი (ძე.) 1. წვრილშანი საჭირელი (ბადე, ნემსი... ჩაი. შაქარი...). 2. წვრილშანი საქონლის ყიდვა-ვაჭრობის განკუთვნილი. ნ. ვაჭრობა. – ს. ფუქანი.

საზიმილო (ძე.) იხ. საწვრილმანო.

საზიმე (საწვრანისა) 1. წუნწნისათვის განკუთვნილი. ნ. კარადა. – ნ. თარო. 2. (ძე.) წივნსაცი, ბიბლიოთეკა).

საზილ რაც წილში უნდა ეროს ვისმე *ძმის ს. ადგილი. – თაკილი ს. ყუელამ მოილო.*

საზილ-ებელ-ი 1. ვისიმე. რისამე წინააღმდეგ მიმართული. *მოაკრძალის ს. შეიძულება. – ბანძოის ს შემაღრებანი.* 2. დაპირისპირებული, გამომრძახები. *ორი ერთმანეთის ს.ილიან ს. ახრი.* 3. შეხვედრის მსარეს მიმართული, – საპირისპირო. *დინების ს. მიმართულებით მიეცურავდნენ.* ტ საწინააღმდეგო ადამიანი აქვს – თანაბრა ართს. საწინააღმდეგოდ – წინააღმდეგ. წინააღმდეგობის გასაწევად. *ძის ს. გაბედნიერ.*

საზილ-ი (საწინდრისა) 1. ვირაო. წინდი. ॥ საერთოდ, რისამე უზრუნველსაყოფად გაკეთილი ნივთი. 2. რასაც უზრუნველყოფენ პირობა, – გარანტია. *კარგი ხელმძღვანელობა წარმატების საწინდარია.* – *კარგი თესლი ეზეი მოსავლის საწინდარია.*

საზილ-ებლა (საწინწკრასი) ქათმის მერღის ორტყმა ფიცარი, – აქვანი.

საზილ-ი 1. (ეკლ.) წირუთისათვის განკუთვნილი გასაპრკვევლი. 2. იგივე, რაც შესაწირავი.

საზილპილ (საწისქვილისა) 1. წისქვილისათვის განკუთვნილი. ნ. წყალი. – ნ. ადგილი. – ს. *ტიმრები.* 2. ადგილი, სადაც წისქვილია, წისქვილისათვის განკუთვნილი ადგილი ყოფილა.

საზილნი (საწნელისა) წინელებისათვის განკუთვნილი, წინელების გამოსაჩენი. ს. *ცეკრებები.* ს. *მეფრინველეობის ფერმის.* ნ. განწყობილება. საწინელად – წინელების გამოსაჩენად. ნ. *ამორჩეული ადგილები.*

საზილპარ (საწისქარისა), **საზილპარა** (საწისქარისა) იგივეა, რაც საწისქარა

საზილპარ-ი რაც უნდა წინწონ. **საზილწკად** – წინწონის მიზნით.

საზილპნ-ი, საზილპრთ-ი (ძე.) იგივეა, რაც შარავალი.

საზილპნ-ი რითაც წვინწენ ან იწვიწნენ რასმე. – გასაწვინებელი. *ბელის ს. – მჭიდის ს. ჩეკის თესლის ს. მანქანა.* საწვინწნად – წვინწნის მიზნით

საზილნი-ი (ძე.) მატყლისაგან ტყავი ცხვრისა.

საზილპნ-ი (საწისქილისა) ჭურჭლის საწერი დიდი, ვრცელი ჭურჭელი ქიტკარისა ან ხისა.

საზილპ-ი 1. სადაც წნეხენ რასმე. *ჩაის ს. საამქრო.* 2. რითაც წნეხენ. *თიეის საწნეხი მანქანა. – ჭურჭლის ს. დამადგარი.*

საზილპაკ-ი 1. იგივეა, რაც საწიგაკა. 2. მოწყობილობა ძმებშეწყარ ცხოველთა საკეტად. *ავტომატური ს. – საჩქელაძეანი ს.* 3. ადგილი, სადაც ბატკნებს, ბბოროტა და მისთ. ატოვებენ.

საზილპარა (საწიგარასი) 1. ჩიზნის პატარა ბილაკი, რომელსაც ტყუპს თაეის მსგავსი ბოლო აქეს; ასეთებ ტყუპნეზიარ ბავშეს მოსაწყოდად. 2. ბოთლზე ნაბოსაცმელი ნაბეჭდებიანი ქაღნის მილაკი, რომლითაც ტუმბოებიდან ბავშეს რძეს აწოვებენ.

საზილპაკე-ი (საწინელისა) იხ. საწიგარი. საწინელად – წინელის მიზნით.

საზილპ-ი 1. რაშეიც წყდებიან. ს. *ტატები.* ॥ სადაც წყდებიან დასაძინებელად. ს. თოახი. 2. საოჯახო ავეჯი, რომელზედაც ღილნის ავადებენ და წყდებიან. დასაყენ ს. – ბის ს. 3. დასაძინებელი ოთახი. საწოლის დაწყერები ბაღში გადიოდა.

საწონ-ი 1. რითაც უნდა აწონონ რამე. ენიმე. ს. აპტეკისტი. 2. გარკვეული წონის ლითონის სიმპოზე რისამე ასაწონად. თოთების ს. 3. გარკვეული წონის სიმპოზე ფიზიკური ეკოლოგიისათვის. ჯარ ჯონში ორდუთანისა საწონით. 4. ჩამოსაკიდი სიმპოზე, რომელიც ავტორიტეტს რაიმე მექანიზმის შეხებას. საათის ს. 5. სადაც უნდა აწონონ. ს. ხურ-ტი. – ჩის ს. ფარმაცია.

საწარ წონასწორის (მნიშ 6) განკუთნილი. – წონაბრივი. ნ. მეშპოლა

საწარა-ი (სპეც.) რითაც უნდა ^ დაწრიტონ, დაამრიც (ნიადაგი...). ს. ბრთი.

საწარიტ-ი 1. რაც უნდა აწრითონ. ს. რკინა 2. სადაც, რაზეც აწრითებენ (ლითონს). ს. ლეზვი. საწრითონად – წრითონის მიზნით.

საწეთო იგივეა, რაც წეთიერი.

საწეთარ (ძე. ფალ.) იგივეა, რაც წეთისიმოწველი.

საწეთარიტა (ძე და წიგნ.) საწერთოს. წეთიასოფლის დასახასიათებელი. ამქვეყნიური ცხოვრება.

საწეხარ-ი იგივეა, რაც დასაწეხი.

საწერა-ი 1. რაც უნდა ^ და^წერონ. ^ და^წერონ. 2. რითაც უნდა წერონ; რითაც წერადენ რასმე *ფანს ს. – ყეანრის ს. მანქანა.* – ფლაკონ ს. საწერად – ^და^წერის, ^და^წერის მიზნით.

საწერაპან-ი იგივეა, რაც საწერი.

საწერპარ-ი (საწერკისა) (საპან.) ტახტისეული და სხეა გემრიელი რამ.

საწერწნ-ი რაც უნდა წერწონ. **საწერწნად** – წერწნის მიზნით.

საწერპარ-ი რაც აწერების ეთმის. – შეხარეხებელი, ს. ანაფორი აქეს.

საწერპ-ი (საწერკისა) 1. შეხრალების ღირსი, – საბრალო, საცოდავი. *ერთი ^ს. ეიწყივა. – ს ძალიან შეწუხი იყო.* 2. ღარიბი, ღატაკი. *იყო ერთი ს. კაცი.* 3. იტყვიან გარდაცვლილის ხსენებასას. ს., დიდი ბანი არ ახის, რაც მოკეეთა. საწერად – რაერიც საწერად შეეფერება. ს. მოიაქეს თათ. – ს. ისეთა

საწერიტპერ-ი (საწერალისას) იგივეა, რაც საწერალი.

საწერპრიპარი წყალგამარეგნობისათვის განკუთნილი. ნ. აუზი.

საწერპ რამე თხეეიი. წეხეირი ან მარტკლოვანი ნივთიერების რაოდენობის გასარკეეი ჭურჭელი. ღორნის ს. – ბორბლის ს.

საწერპ-ი იგივეა, რაც საწყაო.

საწერპარ-ი (საწერკისა) წყალის ღირსი, – დასაწერი. საწყაროდ – წყალის, დაწყალის მიზნით.

საწერპ-ი იგივეა, რაც საწყავარი.

საწერპი-ი რაც უნდა წეწონით ან წწვიან ნ. ამბაეი. – ს. სიტყვები უთხრა. – ს. ანაფორი უკადრებიათ. საწერპად – რომ წეწონის. – წეწონის მიზნით.

საწერპი-ი უნაგირის ქეეზე მაგნიტით ორეეული ოსმალ ნაბიჯის, ხუროკინის და მისთ. ჩასაკეთებელი.

საწერპნ-ი (საწერნისასი), **საწერპნ** იგივეა, რაც საწერნი.

საწერპ-ი 1. რითაც ან საიდანაც იწეეის რამე, – დასაწერი. დასაბამი. ს. ატეხეეი. – ს. წედგომარეთა 2. (წერა) *ჩვეულებრივ მრ.* ს ა წ ყ ი ს ე ბ ი – საუნქეეები, პრინციპები. *მათემატიკის საწყისების შესწავლა. – მოძღვრების მატერიალისტური ს. – ბიზნესდიდეთ საწყისები.* 3. (ქრამატ.) ხმარობენ ზმნისდეთ ნაწილ ფორეი არსებითის ბრეზეეში.

საწერპა საწერის თეისება; საწყისის მდგომარეობა: საწერპად ყოენა.

საწერპ-ი საბეეიერო ადგილი, სათავეო, ნაგებობა რისამე შენახვისად *მაკიბის ს. – მარცელეულის ს. – ხიალის ს.*

საწერპნ-ი იგივე, რაც გასაწყრომი.

საწერპნ-ი ^ და^წერა, დაწერა.

საწერპნ ^და^წერისათეის განკუთნილი, ^და^წერად დაკეთებული. ს. *ჩემპიონატი.*

საწერპ ნ^ი იგივეა, რაც შეეძლებელი.

საწეეეი 1. რასაც ცოცხალი გამეეეი ძალა (ცხენები, ხარკამეჩი...) უბია. ს. *ტრანსპორტი.* 2. რაც ასეთი ტრანსპორტით წარმოებას. ს. გადაზიდეეი.

საწეხნიკ (საბანძოლოს) ჭაშნიკისათეის განკუთნილი. ს. *ჭიქა.*

საწე (საბანს) გემის, თეითმფრინაეის, ავტომობილისა და მისთ. მოძრაეობის სამსახეთი მიწეენილობა.

საწეხ-ი 1. რაც უნდა ჭეეროს. ნ. დეტალები. 2. რითაც ან რაზედაც უნდა ჭეეროს. ნ. *მანქანა.* 3. (ძე.) გრეეზელი.

საწვ-ი რითაც იჭეირენ რასმე. – დასაჭერი (მნიშ. 3). *თევზის ს. ბადე. საჭერად – იგივეა, რაც დასაჭერად.*

საჭარბებ-ი 1. რასაც უნდა აუჭირონ. 2. საიდანაც იჭერებენ; ნაბეჭრები ან პატარა სარქმელი სადმე საყურებლად. *საიდუმლო ს. – ჭიქ^ის ს.* 3. რითაც იჭერებიან ან უჭერებენ რასმე. ნ. *მილი.* საჭერებად – ჭერების მიზნით.

საჭრელელი (საჭრეტლისა) ოპერა, რაც საჭრეტია.

საჭიდაო 1. ჭიდაობისათვის განკუთვნილი. *ს. მოედანი.* — *ს. ჩოხა.* — *ს. ბაღალა.* 2. ჭიდაობის ღროს დასაკრავი მუსიკა. *საჭიდაო დაკვრის.* 3. ადგილი, სადაც ჭიდაობა იმართება. *საჭიდაოზე ბაღში შეხვრპება საჭიდაოდ — ჭიდაობის მოწმეობით.*

საჭიკაობა (საქიკაობისა) გასართობი ეროვნული — პოლში ჩამოცეცხლული ულელი, რომელსაც აქცეთ-იქიდან წვერიდით აწევებიან და ატროალებენ. შემდეგ ზედ დაეკიდებიან და ქანაობენ ბოძის ირგვლივ

საჭირბოროტო 1. რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, საინტერესოა ამჟამად, ამ მომენტში. *ს. საკითხი.* 2. (ძვ.) სახიფათო, საშიში. *საჭიროებისამებრ* (ძვ.) — საშურუნაედ, სადაჯეროდაც, თავში საღმაც.

საჭირბოსნული საჭირბოსნოსათვის განკუთვნილი.

საჭირო რას საჭიროებაც იგრძნობა; რაც ვინც საჭიროებით, ესაჭიროებით. *ს. ნივთები შეკრება.* — *დაკვირვებისთვის ს. ხელსაწყოები.* — *ს. კაცი.*

საჭიროება ტრისად. რისამე საჭიროების განცდა. საჭიროა მისთვის. — *საჭიროება დაბრკოლდა ს.*

საჭიროება იმეთი რამ. რის დაკმაყოფილება აუცილებელია. *ადამიანი საჭიროების ხანგრძლივ — ს. მოითხოვება იქ ყოფნას.*

საჭირხნე-ი (ასე). ჭირხნისათვის საჭირო. *ს. მოწყობილობა.* — *ოთახელის ს. ტუმბო.*

საჭისწრო-ი 1. რასაც აჭკნობენ. 2. რითაც აჭკნობენ. 3. სადაც აჭკნობენ. *ჩაის ს. საამქრო.*

საჭიშე-ი (საქიშისა) 1. ჭიშისათვის (მოსაკრავი, შეში, მოხრაკეთი, შეწვეთი) მოპოვებული რამ, — ცერი. *ტერროლეთ — ცხელით ს. — სეფიანზე ნაირ-ნაირი საჭიშეთები ეყო.* 2. ჩაზრდილი, საკეთი. *პოლტყვის ს.* 2. რასაც ჭამისთვის იყენებენ, რაც იჭმება. *ს. სოკო.* — *ს. თევზი საჭიშეთად — ჭაშის მოზრდილ ჭამისათვის. ს. დასაწდენ.* — *ს. ჯაჭვანი.*

საჭიშე-საწნელ-ი (საჭიშეც-საწნელისა) საჭიშეთ და საწნელი. *ს.-ს. გამოუცეცხლად აქონდათ.*

საჭიშე იხ. საჭიშეთ.

საჭიროვ რაზედაც ჭირაობენ *ს. შემოელიათ. საჭიროთად* — ჭირაობის მიზნით, ჭირების საათზე.

საჭირიანობ იგივე, რაც საჭიროო.

საჭიროვანი საყოფაზრო, საეჭვო, საჩოთირო. *ს. კითხვა.* — *ს. საქმე.*

საჭიკეთილ-ი (საჭრეთლისა) ხის ამოსაჭრელი საფრჩხილი იარაღი.

საჭრაზე-ი რითაც ჭრიან რამე. *ბილოსის ს. საჭრელად* — ჭრის მიზნით. ♦ *საჭრელ კბილები* — წინა კბილები (ადამიანს აქეს ოთხ-ოთხი ზედა და ქვედა ყბაზე)

საჭრელი-ი მჭრელი იარაღი ხის, ქვის, ლითონის.. *საჭრელად. მოქანდაკის ს.* — *საბარაკო ჩაჩრის ს.*

საჭრაკ (საჭრაისა) 1. ჭუჭრაისთვის (ქუჭრაისათვის) განკუთვნილი. *ს. ხიბა.* 2. ადგილი, სადაც ჭურუნია ჩაჭრილი.

საჭრაკვნ-ი (საჭუჭრელისა) საბრძოლო იარაღი, შუბარაკეთა; ხიშუჭრიელობა.

საჭრაკვნილობითობ შეა საკუთრებაში — რაინდის 'საჭრაკვნის' მზიდველი ახალგაზრდა, — შეაბჯრე.

საჭრაჩი-ი მაშაკაცი, რომელსაც ხასჭრა: ჯარკვლები ამოსჭრილი აქეს.

საჭრაჯე (საჭრაჭლისა) (ძვ.) შეფის, სახელმწიფოს განმკეთილის საცავი, — საგანძური.

საჭუკვაკ (საჭიკეტისა) ლერწმის. დიდგულებსა და მისთანებთან გაკეთილი სათამაშო, რომელიც ფეშის საშუალებით ისროლება და ასხმაზე წვდება.

საჭუკნ-ი 1. რაც უნდა შეიჭირნე. 2. რითაც უნდა შეჭირნე. *ჯარმანის ს. მანქანა.*

საჭაჩნ (ძვ.) ჭერის საქმიანი.

საჭაჯ-ი 1. ჯაგრისები დაკიდები (ფიცრელ, ყველაზედ, ტუნირეშე და სხე.), რომელიც ერთხელ მოხდის შემდეგ აღარ ეშლირებიან. 2. (ძვ.) ოფიცერ, რაც ტიტი.

საჭაჯიან-ი საბჭოში დაკავალებული.

საჭაჯიშიდ-ი ვინც საბჭოი მოიხსაბა.

საჭაკ-ი იხ. დაჭაკაც.

საჭაჯა-ი 1 რაც უნდა ბაზონ, — დასაბაზეი *ს. ბაზონ აქეს.* 2. რაზედაც ბაზაეზე, ბაზობისთვის განკუთვნილი *ს. ქალაქები.* — *ს. მაგიდა.* 3. რითაც ბაზაეზე. 4. ხის, ლითონის ან სხვა მასალის სწორი თახსა (ჩექულებრივ სატყიმტკრებად დაცილებული) სწორი ხაზების გასაკეთებად. *სახაზავად — ბაზის მიზნით.*

საჭაჯიშ (ძვ.) ბიჭის რესპუბლიკა — ბაზინის ეკონომიკა, ♦ *საჭიჭმეზიდის კეთილინი; საბეჭდშეფისა-ვთის განკუთვნილი. ს. ტაქ. — ს. მიწეები.* — *ს. ბეჭდი.* — *ს. ბეჭდა.*

საჭაჯო: *საბაზო ფეხი (ხიმასალი)* — *ბიზიდე შეარაღებული დიდი სამხედრო გეზი.*

საჭამაკაკეთ (საჭა.) საკავიდრაკაეთ, საბარაკ. *ს. საქმე.* *საჭამაკალოგი* — *ხასაბაკეთის ასაკეთებელ.*

საჭალამე (საბაალთისა) ხალათისათვის განკუთვნილი. *ს. ქსოველი.*

საჭალიჩრ რაც ხალის ჰაერის ადამიანს, — საჭიალმენელ. *ჭალარიანი. ს. საქმე.*

საჭალიჩრ (ისტ.) ქუჭანა, რომელსაც ხალიჩა მზარავდა. *არაბეთის ს. — ხალიჩების ს.*

საჭალჩ 1. ხალის კეთილინი; ხალის კედლებრივი. *ხალიჩის ზედაპირი ან ნაირსახეობები. ხალისათვის განკუთვნილი. ს. დღესასწაული.* — *ს. ბანათები.* — *ს. მოხმარების საქონელი.* 2. ქუჭანა, სახელმწიფოს კეთილინი, — სახელმწიფოებრივი. *ს. საკეთილინო. ს. წერილები.* — *ს. ფილმი.* 3. საბჭოთა კავშირში იხმარება ზოგი თანამდებობისა და დაწესებულების სახელწოდებაში. *ს. სასარჩულო* 4. უფროს ზოგი სასაკრო წოდებაც შემდგენლობაში. *საბჭოთა კავშირის ს. არქიტექტი.* — *საკომუნელის სხრ ს. მხატვარი. სახალხო* — *სოციალ. საქმეთა ს. გამოცემა თავისი ანარი* — *ს. აღიარე თავიის დამამაცილი.*

საჭალჩრ-განსაკუთრებულ-ი (სახალხოგანმაკაიანურებულისა) რასაც მიზნად აქეს დასახული ხალის (ხალხების) განსაკუთრებება. *ს.-ს. მოძრაობა.* — *ს.-ს. პრემია.*

საჭალჩრ-ხალჩრაკ ხალიხო მეურნეობასთან დაკავშირებული. *ს.-ს. ტექნა* — *ს.-ს. ამოცანები.*

საჭალჩრ-ი (საბაზრისა) 1. ფეხელანაი ხაბრიშებული, რომელიც მიიღება მცენარეებიდან; იფერებენ ქეციის მრეწველობაში, თეთრეულის გარეცხებისას და სხე. *კარტოფილის ს.* 2. რისამე გაბრწყინვის განკუთვნილი. *ს. ბანქანა.* — *ს. ნივთიერება.*

საჭალჩრ-ხალჩრ-ი სახაბრიანი შეურნეობასთან დაკავშირებული. *ს. წელი.* — *ს. საკვები.*

საჭალჩრ რაც ეხაბრებიან, — უხერხული. *ს. ხიჩრე ჩაწოვანი.* — *ს. სიტყვებს ხმარობენ.*

საჭალჩ (ისტ.) ქუჭანის ის ნაწილი, რომელსაც ხაბი მართაუდა. *ქაჯეთის ს.*

საჭალჩრ ხანჩრის ჩასაკრობად განკუთვნილი. *ს. რაზმი.* — *ს. ჯიბე.*

საჭაჯაკ-ი (ასე.) რითაც 'ამოზაპავენ', 'ამოიღებენ სითხეს (ან ფხვიერ რასმე). *ფილის ს. მანქანა.*

საჭაჯაკ (ძვ.) 1. ბარაზის საქმიანობისათვის განკუთვნილი. — *ბარაზისა. ს. დაზმა.* 2. ბარაზის ხანგრძლივი.

საჭაჯაკ ბარაზის საქმიანობისათვის განკუთვნილი. *ს. საავქრო.* — *ს. ბარძი.*

საჭაჯაკილ ძაღილ კარდი, — ხასურველი. *ს. მოიზაკალი.* — *ს. მედგიმარეობა.* — *მეიკიდნეობის მეთოდი არ ვცით ს.*

საჭაჯე (საბარისა) რაც ბარი ვაბლება; მაშალი (ბაბი). *ს. ბარის ხასიათები შეეგნებათ.*

საჭაჯაკ ხაბლიის ნაწილი (ახალი ალიგმის პირველი ოთხი წელი) რომელიც შეიცავს ლეკვებს, იესო ქრისტეს ცხოვრებისა და მოძღვრების შესახებ. — ოთხთავი. ♦ *ოთხთავეთ ან ნიგნთაკაბი. ბაზის ს. — ბარკოდის ს.*

საჭაჯაკ (საბარკვლისა) რაც უნდა ახარონ. *ხასარკვლად* — ინსიაციის, რიტ ახარონ.

საჭაჯ'აკ'-ი 1. რაც უნდა ხარჩინ. 2. ადგილ, რაშიც უნდა 'მოზარჩინ. *ს. ქუაბი.* — *ასპრ. ს. ასაჭრო.*

საჭაჯ'აკ'-ი რაც უნდა ბარჩინ.

საჭაჯაკთაკრიაკ ხარგლობრიებისათვის განკუთვნილი. *მუნიციპალიტეტის ტერიტორია.*

საჭაჯაკ 1. რაც უნდა დაიხარკინა, — დასახარკვაი. *ს. ლეიბი.* — *ს. ფილი.* 2. წერილებში ხარჯვებისათვის განკუთვნილი ფული. *მამამ ულილს ს. გაუნაზება.*

საჭაჯიშიო გარკვეული ხალხის, ეპოქის ან სოციალურებრივი წრის დამახასიათებელი. *ს. ტექსა* — *ს. ნიღაბი.*

საჭაჯ (ისტ.) სამეფო, სახაზინო ან სასაკონო. *ს. ქალებაკთა.*

საჭაჯაკ-ი 1. რაც უნდა ხაკონ. 2. ხაზინაც, რაშიც უნდა ხაკონ. *ს. რეკვიო.* 3. რითაც უნდა ხაკონ. *ს. ფაქტიური ხასაბაკაო* — ხაკების მიზნით.

საჭაჯე (საბაკისა) (ძვ.) ბაზინის (მზიაზე 2) მოსათაუებელი ადგილი ან ნიშნი ქედელში.

საჭაჯე (საბაშისა) 1. ხასაუზმე, სადაც ბაშს (მზიზე 1) ამზადებენ და ყიდიან. 2. ჭურჭელი, რაშიც ბაშს (მზიზე 2) ინებებენ. ინახავენ. თიხის ს.

საჭაჯაკაკ (საბაჯაკაკისა) 1. ხაჯაკაურისთვის განკუთვნილი. *ს. ყველი.* — *ს. ღორი.* 2. ხასაუზმე, სადაც ხაჯაკას ამზადებენ.

საჭაჯაკ (საბარისა) ხბორების საგროში.

საჭაჯაკ-ი იგივე, რაც დამოსაბელი. *არყის ს. ქვაბი.* — *ხელის ს. ქარხანა.*

საჭაჯ (საბისა) 1. ადამიანის თავის ნაწილ მხარე, — ხირი, პირისახე. *ლამაზი ს.* — *ხაბის ნაკეთები.* — *ხაბის გამოქვეყნება.* — *ხაბეზე მწუხარება ეტყობოდა.* 2. გარეგნობა, შესახედაობა. *ქალაქმა ს. იცვალა.* 3. ფორმა, მოცულობითი. *თოკების ფოფეს ვარსკვლავის ს. აქეს.* 4. ხელოვნებაში — მოცულობითი ხმარების მხატვრული, განზოგადებული გადმოცემა ინდივიდუალური ფორმით. *მხატვრული სახეებისა ანალიზება.* 5. სურათი, ნახატი ან ფიგური ქვეყნიერზე. *ხატარება.* მაკლირების და ბრინჯაოს *ხატები.* — *გეოგრაფიული ხატები.* 6. ხაგაზეთო ან ჟურნალთა ილუსტრაციები. *ხელოვნური ეროვნული ხატები.* 7. (ფრანკ.) იდეა, რაც ასახება (ძნობ. 2). ♦ *ხოგიერთაც* (აძ., ად., ფილაც...) ხასაკი — *როგორმე ეფორმით. შესახედაობით ან შინაარსით. ტყვეები პორტყიდეთ ხაკით ალაგეთ წინ.* — *ლექციები ტექნიკის ხაკით ეკითხებიან. ეთხაკ ხახა* — *ეხიაბეს პირობებაში. ხელაბაჩება ხახა* — *ხმეთაღსა ხაგზა აქეს (ხაკუა) (წინგრ.)* — *მშიერებიაში აქეს (ხაკუა), იფიცებიან წინგრძნ.*

საჭაჯაკაკ-ი ვინაც ხაზე ალაპრიცი აქეს.

საჭაჯიოკაკ-ი ვინაც ხაზე ანიშნებული აქეს.

საჭაჯაკაკ-ი ვინაც ხაზე აჭაპრებული აქეს, — ხაბეგნილი ალიგნები.

საჭაჯა (ძვ. წინგ.) ვინაზე, რისამე გამოსაკეთებლად.

საჭაჯაკაკ-ი ვინაც ხაზე გაჭაპრული აქეს.

**საჭაჯ

სახელიან-ი 1. სახელის მქონე. 2. იგივე, რაც სახელოვანი

სახელობითვითი-ი ენიც სახელი მოიხსენება: *მწერალია. – ს. სპორტსმენი.*

სახელოვანი 1. რითაც ხელმძღვანელობენ (თავის საქმიანობაში). რითაც უნდა იხელმძღვანელონ, ს. *მოთხოვნა.* 2. წიგნი რასაშე შესახებ. *წაკითხა. სასკოლო ს. – ფიზიკის ს. – ავადმყოფის მარილის ს. სახელმძღვანელოები – ხელმძღვანელობის მიზნით*

სახელოვნური 1. გაბატონებული ჯგუფის პოლიტიკური ორგანიზაცია, რომლის მიზანია, დაიცვას არსებული ეკონომიკური წყობილება და დათრგუნოს სხვა ჯგუფების წინააღმდეგობა. ქვეყანა, რომელსაც ასეთი პოლიტიკური ორგანიზაცია აქვს. *ბატ ჯროთ ს. – ფეოდალური ს. – ბანკირული ს. – ბანკირული მარათა.* 2. იგივე, რაც სახელმწიფოებრივი. *ს. ენა. – ს. გადასახადი. – ს. ფერები. – ს. ქამოიცები.*

სახელმწიფოებრივ-ი სახელმწიფოს კუთვნილი, სახელმწიფოს დამხმარებითები. სახელმწიფოსთან დაკავშირებული. *ს. წყობილება. – ს. ინტერესები.*

სახელმწიფოებრიობა სახელმწყობრიობის წყობილება.

სახელო ტანსაცმლის ნაწილი, რომელიც ხელს, მკლავს ფარავს მოლილად (მაჯამდე) ან ნაწილობრივ. *კაბის ს. – მოკლე ს.*

სახელობა: *ვინმეზე, რისამე* **სახელობა** – ეტიკეტიშის ნიშნად ვისიმე, რისამე სახელის მატარებელი *რუსთაველის სახელობის თეატრი.*

სახელობით-ი 1. სახელისა და ვეარის მიხედვიშით შედგენილი, წარმოებული. *ს. სია.* 2. ვისიმე, რისამე სახელობისა. *ჯ. ჭელიძეს ის ს. ქართ. ენის ს. სახელობით პრემია (ვრცად.). – სახელის ერთ-ერთი ფორმა: მისი ნიშნავია «ს ზოგჯერ უნიშნო.*

სახელოსანთვითი-ი ვისაც სახელოები აკერებული აქვს

სახელოსანთ-ი ვისაც სახელოები აწერილი აქვს.

სახელოსნო-ი რასაც სახელოები აქვს. *ს. კაბა.*

სახელოსნო-ი (სახელოსნოსა) სახელის (მნიშვ 3) მქონე. – სახელოსნოქნელი, სახელგანთქმული. *ს. მეციცხლი. – ს. მასწლეოსელი.*

სახელოსნო 1. საგანგებოდ გამართული შენობა, სადაც ხელოსანი შუამთის (ხელოსნები მუშაობენ). *ზეინკლის ს.* 2. მხატვრის, მოქანდაკის საგრშალო ოთახი ან შენობა. 3. ხელოსანთან დაკავშირებული: ხელოსნის მოსამზადებელი ს. *სამკერვალეთი.*

სახელურ-ი ხანჯლის (ჭიშკრების, ორანის, კარის) ის ნაწილი, რომლითაც მას ხელში იჭერენ ან სადაც ხელს აკლებენ. *კარის ს. – ტაფის ს.*

სახელურიანობა სიტყვიერი აღნიშვნა რისამე (საგნისა, მოვლენისა). – სახელი (მნიშვ. 1). *ქუჩის ს. – მცენარის ს. – ფერმკრთალის ს.*

სახელოსნეთ-ი (სახენათლისა) ვისაც ნათელი სახე აქვს.

სახელოსნეთ-ი ვისაც ნაღვლიანი სახე აქვს.

სახელოვა 1. (პირად.) გვარზე უფრო მცირე ერთეული ცხოველთა და მცენარეთა დაჯგუფებაში (კლასიფიკაციაში). *ფეხა ნიშნიანა ს. – ბოტანიკის სახეობანი.* 2. იგივე, რაც სახე (მნიშვ. 6).

სახვარ-ი 1. რაც უნდა ‘დაზერინოს. *ს. შეშა.* 2. სადაც უნდა ‘დაზერინოს რაშე. *ს. კარმანა.* 3. რითაც უნდა ‘დაზერინოს. *ს. მანქანა.* **სახვრით** – ზერის მიზნით, – დასახვრად.

სახვრით მოხვრებული; მოსახვრებული.

სახვრიპა რაც ძირითადი სახის, ტიპის, კლასიფიკაციის ერთგვარ ცვლილებას წარმოადგენს, რაც ეოტკაით განსხვავებას ძირითადისაგან.

სახვილიანობ ხელიანის მიმართ. *წაკუდა ს.*

სახვიერით-ი ვისაც სახე შეშლილი აქვს, ვისაც სახის ნორმალური გამომეტყველება შეშეცვალა.

სახვიერით-ი 1. ვისაც სახის გამომეტყველება შეცვლილი აქვს. 2. რასაც გარეგნობა, შეხედვობა შეეცვალა. *ს. ფოთოლი. – ს. ქალაქი.*

სახვიერით-ი ვისაც სახე შეშეხედულება აქვს.

სახვიერობა (წიგნ.) იგივე, რაც სახეულება.

სახვილა (წიგნ.) სახის ცვლა, სხვა სახის მიღება.

სახვილით-ი (წიგნ.) რაშია სახე იცვალა, – გადასხვაფერებული. *ს. ქალაქი.*

სახვითითი-ი, სახვითითვითი-ი ვისაც სახე წითელი, წამოწითლებული აქვს.

სახვირაფერით-ი ვისაც სახე შორფლიანი აქვს.

სახვ’ ავ’-ი 1. რაც უნდა ხეხონ. 2. რითაც უნდა ხეხონ. *ს. ქაღალდი.* ‖ რაზედაც უნდა ხეხონ, ს. *მარბილი ხვ’ავ – ხეხვის მიზნით.*

სახვა სახელი სახვის შემშვიდებისა.

სახალიო ხვალისათვის განკუთვნილი. *ს. გაკეთილი. – ს. თაღარიგი. შეიდგა. სახვალიოდ – ხვალისათვის. ნაკეშის ს. გადადება არ უყვარდა.*

სახვიან-ი 1. რითაც, რაში ახვევენ რასმე. *ს. ქაღალდი.* ‖ ჩვილების საქერი, რომელშიც ჩვილ ბავშვს ახვევენ. – ჩვარი. 2. რითაც ახვევენ, იხვევენ რასმე. *თმის ს. მაშა.* 3. რითაც ჭრილობას უხვევენ. *დაჭრილის ს. მოსხვევ.* 4. სადაც ახვევენ რასმე. *ძლიერების ს. საავტომობილო ს. საავტომო.* 5. საიზე ვაშის ასაკრავი ხრალი. *სახვიაგა – ხვეული (გაზეთის, შეხვეული) მიზნით*

სახვიან-ი 1. რაც უნდა ხვეწონ. 2. რითაც უნდა ხვეწონ. *სახვეწად – ხვეწის მიზნით.*

სახვიო-ი 1. რაც უნდა ხვეწონ. 2. ხის ან ლითონის ჩხირი, რომელითაც ძაფს ხვეწენ, ასუფთავებენ.

სახვიობა-ი (სახვეწრისა) რასაც ეხვეწებიან ვისმე. – სათხოვნელი, შესახვეწარი. *ღილი ს. პეონები. სახვეწად – ხვეწნის მიზნით.*

სახვიო-ი, სახვიოვით-ი იგივე, რაც სახვეწარი.

სახვით-ი ხანგრძლივ ხელოვნება – ფერწერის, ეროპტიკის, ქანდაკებისა და ხუროთმოძღვრების საერთო სახელწოდება.

სახვით-ი 1. ხელისათვის განკუთვნილი ოარაფების (გუთნის, ჰარაჭის და მისთ.) საერთო სახელწოდება *რაკუთარ ს.* 2. იგივეა, რაც ხახვაი.

სახვით-ი რის გამოც ხენვიან. სახენეშად – ხავიგიდან. სამუშაოდ.

სახვრით-ი იგივეა, რაც სახრავი.

სახვრით-ი რითაც ხვრეტენ რასმე. *ს. ჩარხი.*

სახვრით-ი ხანგრძლივ (მნიშვ. 5) მქონე. სახვეთით მოხატული. *ს. ჭიქა. – ს. ფარდები.*

სახვრით-ი 1. ლაპარი (ადამიანი). *ს. ქალი.* 2. (წიგნ.) იგივეა, რაც სახიერი (მნიშვ. 2). *ს. თხრობა.* 3. (მუს.) ქეთილი, მოქალე, სათნო (ჩვეულებრივ ინსტრუმენტთა ეეთილ ეეთიკებად).

სახვირაზა (წიგნ.) 1. გარეგნობა, შეხედულება, ფორმა. 2. იგივეა, რაც გარსახიერება. 3. (მუ.) სათნოება, მიიწვლება, სიკეთე.

სახვირა-ი (სახოროსა) (მუ.) იგივეა, რაც სახიერი.

სახოროვ-ი (მუ.) ადგილი, სადაც ისრნებიდნენ. ნენ.

სახიერ-ი, სახიერ-ი (წიგნ.) რაც უნდა იხსოვნონ, – სანახავი. *საამო ს. სახლავად, სახლავად – სიხელის მიზნით.*

სახიერ (სახიერი) 1. ხილისათვის განკუთვნილი. *ს. ტანა,ი.* 2. ხილის ბუჩქები.

სახიერ (სახიერისა) 1. სინკლისათვის განკუთვნილი, გამოსადები. *ს. ხორცი* 2. სასაუბრო, ხალის ბრძანებებზე და ყოველ.

სახიოვა (მუ.) 1. სახანაო. *ს. წარმოდგენა.* 2. მუსიკალურ საკრავთა ხმა ან გალობა

სახიოვიო რასაც ხოვით მოსდევს ან შეიძლება მოსდევს, – სახში. *ს. მეფეობრობა. – ს. სამეც. – ს. გზა.* ‖ ვინე შეიძლება ხიეთით შეამთხვიოს ვისმე. *ს. პირველები. – ს. მეტოქე.*

სახიპარ-ი ფიზიკური ნაკლის მქონე, დაშავებული ადამიანი, – მახინჯი, ხელიანი.

სახიპრიდა-ი იხ. დასახიჩრება.

სახიც-ი 1. ადამიანთა საუბრებები (ან დაწერილებების) შენაბა. *ადგრამ ს. – თხზითრულობა ს. 2. გაფაქ. ერთ სახელში მცხოვრებნი, ოჯახი. მთელ ს. გარეთ გამოეფენილები. 3. ზოგიერთი ეეეტერეთ ცხოველებრივი ნივთიერების დაწესებულების სახელწოდება. მასწავლებლის ს. – დასახელებული ს. – სამხედრო ბანაკი ს. სახლში – ოჯახეი, რაც შინ.*

სახიპრით-ი რითაც ხლართაეენ რასმე, – სახანგარი. ხელსაწნელი.

სახიღვა-ი იხ. დასახელება.

სახიღით-ი (მუ.) სახელობის, ოჯახის წევრი, – შინაური.

სახიღიღა ოჯახის წევრთა ერთობლიობა, – შინაურები, ცოლ-შვილი.

სახიჩ-ი 1. სახელი ადგმა ოყივეა, რაც სახიობა ადგმა.

სახითხითხით-ი სახლის მფლობელი, სახლის მეპატრონე.

სახითხითხ-ი (ისტ.) სამეფო კარზე ან თავადების სამფლობელოში – სახლის გამგე. მნიშვნელი.

სახითხითხიხა (ისტ.) სახლეთხუნელის თანამდებობა.

სახიჩიპ-ი მამაკაცი, რომელიც იმსეე ოჯახს ან გვარს ეკუთვნის (მას. ბიძაშვილი, მოგვარე).

სახიჩით-ი ქალის შვილი ამ ქალის ნათესავებისაგეის (იმერეთში).

სახ’-ჯახ-ი სახლი და კარი (მნიშვ. 3); სახლი დამზმარე ნაგებობებით, კარ-მიდამოთი.

სახლაკალებენ-ი წყეეთა ერთგვარი.

სახლარია 1. სახლ-კარის მფლობელი, – ოჯახის. *ს. სახლკარობის წოლვისა ხელი.* 2. იგივეა, რაც სახლ-კარი.

სახლარით-ი სახლმწარეულობის უფროსი.

სახლარით-ი კაცები, რომელიც განაგებენ საცხოვრებელ სახლს ან სახლების ჯგუფს.

სახლ-ბოიან-ი გამოჩენილი პირის, მოღვაწის სახელი, რომელიც მუზეუმად არის ქცეული. *ზ. ფალიაშვილის ს.-ი.*

სახლიხ-ს გრძივ. სახლი აქეს სადმე და მასში ცხოვრობს.

სახლობა 1. ოჯახი, მოსახლე. *შეძლებული ს.* 2. ოჯახის წევრები, – ჯაკაზობა. *მთელი ს. არრევ ხა სიმინდს.* 3. ეიმოქმე ცოლი.

სახლობაზა (სახლობასანი) საბაღეში თაბაშირი ერთგვარი.

სახლობაჩ-ი სახლთან დაკავშირებული, სახლების მიხედვით წარმოებული. ს. *ფასადები*

სახლარ-ი რაც უნდა იხსოვნონ, – მოსახსენები, გამოსაცნებელი. *პრძოლაში ს იარაღი.* სახმარად – ხმარების მიზნით.

სახმარაჭენ-ი (სახმარებლისა) იგივეა, რაც სახმარი.

სახაეთეთი ხმელეთისათვის განკუთვნილი, ხმელეთზე გამოსაყენებელი, ხმელეთზე მოქმედი. *ს. მიმოსვლის საშუალებები. – ს. არმია.*

სახინძ-ი 1. (მც.) რაშიც ცეცხლს ანთებენ (ღუმელი, ქური და მისთ.). 2. გადაკ. (პოეტ.) ცეცხლი (სიყვარულისა...).

სახმო ხმის, ბგერის გამოეეასთან დაკავშირებული. *ს. სიმეენი.*

სახმობა-ი სადაც ახმობენ რასმე (მარცეეეულს, ხაის, ხაცს. ..), – სამრთალი სიმინდის ს.

სახნავ-ი 1. რასაც ხნავენ ხოლმე. *ს. მიწები. – ს. ნაკვეთი.* ‖ ხენისათვის განკუთვნილი მიწა. *სახნავის დამუშავება. – სახნავში ტრაქტორები გეეენენენენ.* 2. რითაც ხნავენ ხოლმე. *ს. ტრაქტორი.* სახნავად – ხენის მიზნით. *ს. მოიზიდვეეეი მიწა.*

სახნავ-ხამით-ი სახნავი და ხათესი. *ს.-ს. მიწები. – ს.-ს. მინდორი.*

სახნავ-სამით-ი სახნავი და ხათიბი (მიწა)

სახნით-ი სახენილის (გუთნისა და მისთ.) ნაწილი (ჩარხისა), რომელიც ბეღს ჭრის და ეეეეს ეს *საკეთილი. – არ ფაილეეა ს., არ გამეეეეეეეს სადგართან.*

სახნით-ხ-ი რასაც სახნისი აქეს. *ს. საბეღელი.*

სახნის-სამით-ი სახნისი და საკეთი.

სახოვ-ი 1. იგივეა, რაც სახიერი (მნიშვ I). 2. მხატვრული სახეების შემცველი. – ვამხატვრული, ხატოვანი *ს. ენეეი. – ს. ფრაზა. – ს. ენით დაწერილი წერეი.* 3. იგივეა, რაც სახიანი. *აიენის ს. მოაკეთი. სახოვად – მხატვრული სახეების, – ხატოვნად.*

სახოვაბა (წიგნ.) სახოვანის (მნიშვ 2) თვისება.

სახოროვ (სახორისა) ხორაცად გამოსაყენებელი, დასაკლავად ნასეეს. (საქონელი, შინაური ფრინველი). *ძროხის ჯიშები.*

სახოროთ ხოტბის შემცველი, ხოტბის სასიათისა. – ვისიმე, რისამე საქები. *სადიდებელი. ს. ლექსი. – ს. სიმღერა.*

სახოცი-ი 1. რითაც ‘ ზე ‘ იხოცებენ რასმე. – შესამხრისებელი. 2. იგივეა, რაც ცხეირსახოცი. 3. (ტენ.) იგივეა, რაც ხოლაბანდი.

სახაპა-ი 1. რაც უნდა ხრაწ. *ბეღლის თაეეის ს. თაეის დღეში არ გამოეეეეეეთ. 2. გადაკ. (სეეტ.) ეამორჩნეა, ხეირი, სარგებლობა. საბელი თეეეები აქეეეს და ს. არ ჩემო. ‖ საბაეეი ადამი – ისეთი ჯიშის ადამიანი, რომლის ხორციც მიერეული კუჭისეე და ძნელად სცილდება (იხ. აგრეთეე საპობი ადამიანი).*

სახრანიჭ-ი ხრახნების ამოსაწრახნი და ჩასახრახნი ხელსაწყო.

სახრა (სახრისა) საქონლის გასარეეი მოქნილი ჯოხი. *იფრის ს. – ბაძი სხეისა, ს. ტეეისა, დაკაკი და გაიეეეეეეეი.*

სახრიდ (სახრილისა) ადგილი ფისტების ქეის გარშემო, სადაც ხრილი იყრება.

სახრიპპპ-ი : საქმე სარწმუნოდ მიეა (მიდგება) (საეტ.) – საქმე უკიდურესს მღვიმარეობაშეე მივა.

სახრაპრპპპა (სახრირობასანი) მოწყობილობა ადამიანის ჩასახრირობად –ერთ ან ორ ბოძზე პორიზონტალურად დამაგრებული ძელი, რომელზედაც ჩამობმული ბოლოში ყულეის მქონე თოკი. **სახრაპა-ი** (სახრისა) 1. ძელების დაბოლოებათა მოძახეეი შეერთება. *ბეღლის ს. – სახრაეის ტიპეები.* 2. გადაკ. ხანძანის ნაგლეეების მოძახეეი შეერთეეის აგებიეთ. 3. *ჩვეულებრივ მრ. სახრაეები* – ფეხლეი თანხა რაიმე საჭიროებათეის, სახრირების შეგროვებას. – დაძაეეეი სახსრები. 4. საშეეაეეი. შესაძლებლობა. წყალობა. *სახრაეები ხ. – ცხოერების ხ.*

სახსენებელ-ი (სახსენებელისა) 1. ეინე, რაც უნდა ახსენონ. *ლექსად ს.* 2. სახელი. *ხალხის ს. ნოეიაბა. რისამე. ზეთი ს. ზეთისაბა.*

სახსენით ხოხრშენებენი – საქმეები (ხოროეული, რძის პროდუქტები), რომლის ქმაც ნენაჯალეთი (პატარა). სამარტეე).

სახსოვარ-ი (სახსოვრისა) რაიმე ხილი, რაიმეეაც ვისიმე ახლობელ ხაჩეეაზე, ვისიმე, რისამე -

მოსაკერებლად. დელის ს. სახსოვრად — სახსოვრის სახით. მუქუდი მისაც ს.

სახსრიანი ი. რასაც სახსარი (მნიშ. 2) აქვს. ს. ანჯამა. — ს. ბუღი.

სახსროვანი ი. ოჯიეს, რაც სახსრიანი. ს. ფეხსოსანი. — ს. მეცხრიები.

სახსრად: სახსრად ჩარგვა ბ. — გაიცდენა, განცდილების მიღება (პოეტიდენციონისაგან).

სახტომი ი. სადაც რაზედაც უნდა გაიტანონ. თხის სანეკრე ნაბა - და — ეკრანი. სახტომად — ხტომის მიზნით.

სახტუარი 1. ხტომისათვის განკუთვნილი. 2. ოჯიეი, რაც სახტუნებელი.

სახტუნებელი (სახტუნებლისა) საპაუები ხატომაში — თოკი, რომელსაც ეხტომებენ სახელურები აქვს; პაუეების ოთკ ატრიალებენ თავზე გადაკეთებით და ზედ ხტებიან.

სახუარო, სახუარო რაც ხუმრობას ეწუვის, — ხუმრობისათვის განკუთვნილი. ს. ლექსი. სახუ ნ'ახოდ — ხუმრობისათვის ს. არ ეფიცა ტ'სახუ ნ'ახოდ სამე ადამ! (სატ.) — ამაზე ხუმრობა არ შეიძლება. — მეტად სერიოზულია, შინაარსიანია.

სახუნელი (სახუნებლისა) 1. ადგილი, სადაც მინაცარე უსაფრთხება ბალიან. 2. (ზ) ოჯიეი, რაც ბუნავი (მნიშ. 1.).

სახურავი ი. რაც უნდა ახურონ, გადასახურონ რასმე. — დასაფარებელი. ს. თუნუქი. 2. შენობის, ნავებობის ზედა ნაწილი, რომელიც მას ახურავს, სახლის ს. — კრამიტის ს. 3. ზედა ნაწილი რამის შეკრულობა, ყუთისა, კოლოფისა და მისი, რომელიც მას ფარავს და რომლის ახდაც მოხდება შეიძლება. ქუდის ს. — ფიალის ს. 4. რაც უნდა დახურონ (ჩაიცვან ან ზედიდან გადაიფარონ). არც საცმელი აკლდა. არც ს.

სახურავებიდან რასაც სახურავი ახდილი აქვს ს. შენობა.

სახურავიანი რასაც სახურავი აქვს. ს. ქუდი.

სახურთმოძღვრო ხურთმოძღვრებასთან დაკავშირებული, — ხურთმოძღვრული. ს. ტატეტები.

საჯი ი ფუნის ტაფა, პური გამოსაცხობი.

საჯაჭილ ი რაც უნდა ოჯაერთ, რაც ჯაჭირებს ეთქმე. — შესაწუხებელი, სადარდებელი. ს. არაფერ აქონდათ.

საჯაჭარო ჯაერის გამოწვეული. — საჯაერული.

საჯალაბო 1. ჯალაბისთვის განკუთვნილი. ს. საძლი. — ს. ქუდი. 2. ჯალაბის საქოველი, საძეგნი. საჯალაბის კარი.

საჯაჯგრავა ნის იარაღი ახლად გარეცხილი ჭოიეილის გასასწორებლად; შეიდება ფიქრისა და ძელისაგან.

საჯარა (საჯარისა) ადგილი ბატნი, სადაც ბალხი იკრიბება (აღმ. საქართველოს მთაში)

საჯარიმო (საჯარიმოსა) ჯარიმისათვის განკუთვნილი, ჯარიმის გადასახდელებასთან დაკავშირებული საჯარიმო დარბაზი (ფეხბურთში).

საჯარიმო (ს.ნ.) ჯარისათვის, არმიისათვის განკუთვნილი. მასთან დაკავშირებული. ს. შეზარხოი. — ს. წესდება.

საჯარო საზოგადოებისათვის განკუთვნილი. — საზოგადო, საყოველთაო, საბალხო ს. ლექსი. — წიგნის ს. განძიერება. — საჯარო ბიბლიოთეკა. ტ'ადგარო გაჭრილა — ქონების, რაიმე ნივთის გაყოფის ერთგვარი წესი; გასაყიდი ნივთი დარჩება იმას, ვინც მეტ ხაფასურს გაიღებს. საჯარიოდ — საზოგადოების წინაშე. ქალის დასანახავად, გასაგონად. — საქეციროდ. საბალხოდ. ს. გამაყიდად. — თავისი შეეცდომა ს. აღიარა.

საჯარიოზა რისამე ხაჯარო ხასიათი. ხოციზ-ჯონრების ფაროთ ს.

საჯაჯი (საჯა) შუხარხუნი, თიეის მომჭერი. ს. საქმე შეეშთობა.

საჯაშვიო ჯაშუშის დამხასიათებელი; ჯაშუშობასთან დაკავშირებული. საჯაშუშო — ჯაშუშობის მიზნით.

საჯაშუში (საჯა.) ჯაშუშით გასაკეთებელი, — საწვალებელი.

საჯდომი ი 1. სადაც რაზედაც ჯდება ვინმე, რამე; სადაც, რაზედაც ჯდომა შეიძლება. ქათმე-ბის ს. ქანქარა. 2. აფიშინის სხეულის უკანა ნაწილი, რომელითაც ის ჯდება. ხაჯდომად — რომ იჯდეს. — ჯდომისათვის ტ'ხაჯდომი ცხენი — ცხენი, რომელზედაც სხვებიან და რომლებსაც არ იყენებენ შესაბრძოლად, ტვირთის ასაკიდებლად.

საჯინაო ჯინის აღმშენელი. შაკასან ს. ეის რა უნდა ქქონდეს?

საჯიჯგნო: ხაჯილდო ქვა — მძიმე ქვა, ლოდი, რომელის აწევით ჯიჯგნის ერთმანეთის ახლოპზრა კაცები.

საჯინიო ცხენების ხაფგიმი, — თავლა.

საჯინიო ჯინითობისთვის განკუთვნილი. ს. მოედანი. ხაჯინითოდ — 1) ჯინითობისათვის. ს. გამოყოფილი ადგილი. 2) გადად. ხათარშიდ, ხარშვად, ასაკუთებად.

საჯიშ (საჯიშისა) 1. შინაურ ცხოველთა და ფრინველთა (ან მეცნარეთა) კარგი ჯიშის გამოკვლებისათვის განკუთვნილი ს. კურატები. — ს. ფერმა. 2. კარგი ჯიშის, შთამომავლობის მოშენება (ხორციელი. ფრინველი. მცენარე...)- — სანაშენო. ს. ბალი. — ს. დედა ფუტკრისა. — ს. ნერგი. 3. საფუძველი, ფერმა, სადაც კარგი ჯიშები გამოპყავთ. ხაჯიშეო — კარგი ჯიშის გასაშენებლად. — სანაშენოდ. ს. გამოზრდილი ბინა.

საჯიჯგნი (საჯიჯგნისა) ჯიჯგნა ხამყრი ადგილი, სადაც ჯიჯგნი იფის.

საჯიჯგნო რაც უნდა ჯიჯგნონ. ხაჯიჯგნად — 1) რომ ჯიჯგნონ 2) გადად. ხათარშიდ, ასაოხრებლად.

საჯინიარა ი. იყოფა, რაც ხამჯობინარი. 2. ადრინაი ხაუშაე. დასაძლევი რამ (იფიან იმერეთში, გურიაში).

საჯიშე (საჯოგისა) ჯოგის საწყობი ადგილი.

საჯიჯგნიო ოჯიეი, რაც ჯიჯგნებიეთ.

საჯაჭა (საჯარისა) (ასეც.) პაერის მაღდულირებელი ხარემელი ღუმელებში და მისი.

საჯაჭარ 1. პაერისათვის განკუთვნილი, პაერთან დაკავშირებული. ს. ხარემელი. — ს. ღობეები. — კალორიფერიანების ს. ბაზები. 2. პაერში მიფრენილებამდე, ავიაკოსთან დაკავშირებული. ს. მხედრიონი. — ს. განძაში. — ს. ბომბალი. 3. რაც პაერის ძალით მოქმედებს. ს. მეგრეკელი.

საჯაჭარ-ხაჯაჭირო: ხაჯაჭარ-ხაჯაჭირო გზა — ტრანსპორტის ხახეობა — პაერში გამმეორ ბაეირზე მოძრავი პატარა ეკიპაჟი.

საჯაჭი-ი (ფრ.) რისამე წვეულება ან შეხვედრება განუწყვეტელივ ღრიის გარეშეთ მოხაჯდომი. ღღის ს. კინოში. — ჭადრაკის ერთფერთი თამაშის ს.

საჯაჭე (არაბ.) შაჯი ფერის ნივთიერება — გიგანტური არეული დამშეარი ტყეის ან სპილენძი და ეერცხლის; იყენებენ ეერცხლის ან ოქროს ნაკეთობებზე სახეების გამოსაყვანად.

საჯაჭილ-ი ხეეიანი შემკული. ს. ბმალი. —

საჯაჭ (არაბ.) დარდი, ნაღველი, კაეშანი.

საჯაჭიან-ი ხეეიანი მოეცული. — ნაღველიანი. ს. ხიმ. ღერა. — ს. ფიქრები.

საჯინა-ი (ფრ.) 1. ხეეიანების ღრო (ზამთარი, გაზაფხეი, ზაფხეი ან შემოდგომა). 2. ღრო, პერიოდი, რომელის განმაეილებაშიც რამე ხდება ან ხრულდება ხეეიანების ფარგლებში.

საჯინაჯა-ი ხეენის შესაეერი, მასთან დაკავშირებული, ხეენის მიხედეით წარმოებული. ს. ხამეეხო. — ს. ტანსაეიფერი.

საჯირა (არაბ.) თავის შესაძეერი, გასართობი რამ, — ხანახანობა. ხეირის ხაბაიად გამოეეეი ბაღში. ტ'ხეირს ამეეენს (ეერეენს), ავეერებენს! თვალის ხეირი — იყოეე, რაც ეერო.

საჯირნო-ს ბერძეე. ღია ცის ქეეშ. პაერზე დაღის ეერეება (გასართობად ან დასაეერეებად).

საჯისრო 1. ეია ეეი ქეეშ ხიეეანობით მასწავლი დღესასწაეე, გართობა. ხაჯაჭრო ს. 2. ხეენის ხეირნობის ხეენის მიხედეით წარმოებეეი.

საჯისიერიაე (ბერძ.) — ბენქიერება, რომელიც ფედალიზეის ტერმინ ნიშეეეეს ხეეეეერეეს

საჯისჯრა (ბერძ.-იდან) მიწაზომეობასთან დაკავშირებული. ეეეკლიდეი ს. ხელაჯეეროები. — ს. ხაგეთი.

საჯიჯ-ი (ინგ.) ცეცხეეაშმეე საიეეი ძეირფასეეეების შესაპაეად (ბანეებში, ხეეეეეებში..)

საჯილ-ი [Linum usitatissimum] ერთეეწეიანი ეისფერეფეეეეანი ბალხი მცენარე; მისი თხეეისაგან ეისფერ ზეთს ხღებან. ბოჭკეისაგან ამზადებენ ქსოეეეს.

საჯილ-ი ძეირფასი ხეეამი, ხაეარძეეეი.

საჯაჯა-ი ეეეეის ზედაპეი ძეირეეეეეარი ცხეეეეს; ეინა და ეეაპა კიდეეეების თითეეი ერთმანეთთან აპეებით აქეე დაკავშირებეეი.

საჯაჯია [ლათ.] ეხეეეეეა და მცენარეთა ჯიშების გაეეეეეეეეეეა ან ახაეი ჯიშების გამოეეეა. ს. ხაეეიერეი ცირკეეეი, შეეეეარებით.

საჯაჯიფიჭარი ხეეეეეეეი ხაეეეეეეი.

საჯაჯრობა-ი [ბერძ.] ხასიეეეეეი ხიეეანობა რეეეეეზაზე — ბოდი ან ბანა, რომელსაც მოპყავი ღრიები აქეე.

საჯაბაბ-ი [ლათ.] ხასწაეეეი ღეეის ხანეეაეი უმაღეეეეს ხაშაეეეეეეეეეეეს ხაეეეეეეეეეეე

ტალებით გადახურული; მართკუთხ საბუღალტრო წიგნი ქუდ ქუდ ნადიმის, ქეიფების... ღრმა.

სუფი (სუფისა) (ძვ.) 1. ბაუერი. სამეფო. ბ. დარბაზი. 2. მეფე, უფალი, ბატონი.

სუფეხარბაზი-ი სამეფო დარბაზი.

სუფეჯოგი სამეფო ღორღი.

სუფისანატი-ი (ძვ.) მეფის კარაჟი

სუფისანატი მეფის მიერ წარმოთქმული სიტყვა, სამეფო სიტყვა.

სუფიშვილი (ან დიდებულის) ქალი.

სუფიშვილი მეფის (ან დიდებულის) ვაჟი.

სუფისავარძლი წმინდა უტკივნისავან გამოქვეყნარი ქვერი: ქრისტანული მსუდელოშაბურებაში იყენებენ ზიარების დროს.

სამთამშპარი (სექტემბრისა) [ლათ.] — კალენდარული წელის მეცხრე თვე. — ენნეაბრისთვე.

სამტრია-ი [ლათ.] 1. (მათემ.) წრის ნაწილი, რომელიც შემოსაზღვრულია რკალითა და ორი რადიუსით. 2. ორგანიზაციის, დაწესებულების განყოფილება. კლიტებრის ს. — კაბინეტის ს. 3. სახალხო მეურნეობის ნაწილი, რომელსაც გარკვეული ეკონომიკურ-ადმინისტრაციული ნიშნები ახასიათებს. სოფლის მეურნეობის ს. — კულტურის ს.

სამია [ლათ.] 1. რაიმე დანაწესებულების, ორგანიზაციის ის ნაწილი, განყოფილება. სამაყოფო ლიტერატურის ს. — საორგანო სექტორები. — სექტორის გამგე. 2. რაიმე მოლიანის (მაგ. შენობის, მანქანის, ...) ნაწილი. მაძიგებლის ს. 3. ცოლიანის, კონტურებიანი, თანაბრიანი... ქსელანაწილებიანი.

სამიშვილი-ი მაღაზიის ნაქელის გამგე.

სამია, სამიი საბერის მოზარე. — თანამოსაზელე.

სამია [Aegipius monachus] მგლავნელი დიდი ფრინველები; მეტნაწილად მძორით იკვებება.

სამა-ჭორაბ-ი (სკივ-ჭორაბისა), **სამა-ჭორაბა-ი** სკივების და ყორნების.

სამა-ს[1] (ფორმ. უსკამს) გრდმ. 1. რაიმე სიმხეტიღების (ორგანიზმში). წყალს ს. — ჩაის ს. 2. ღეინით. (პ) სხვა მაგარი სასმელით) ქნიფობის. მთელი საღამო სვამდნენ. 3. (სატ.) მაგარ სასმელებს ეგუებიდა, — ღილობის. ამ ბიღლი ღრის ძალიან ს. ბ ხადღეგრძელის (სამადლობელის...) ნათქმა-ფიფობის და მაგარ სასმელს ისროვებს. ◻ შდრ. ისმება[1], სმა[1], მსმელი, ნასვამი, სასმელი, უსმელი.

სამა-ს[2] ან. დასმაში, ჩასვამს.

სამაბა-ი სვანეთის მცირერი ქართველები.

სამაბური-ი სვანების დამახასიათებელი, სვანეთიდან მომდინარე, ხ. ენა. — ს. კული.

სამა[1] (სვამა) (ძვ. და ნიგნ.) ბედი, ბედისწერა.

სამა[2] (სვია) წიწის ნაკეთი ყანის, უნებაის სიგრძეზე. რომელსაც მიწის მუშა ერთ ჯერზე ამუშავებს (ხვნის, თოხნის, ბარვის, მკის, თიბვის... ღრის). ტ სულ ჯიდაც ს — 1) სვეს მოთავაებს: ჩკაში (თოხნაში...) სამუშაოს ერთ მონაკვეთს, ზოლს (დასვენებიდან დასვენებამდე) გაათავებს. 2) გადაც. დაწერებულ საქმეს მოათავებს, ბოლომდე მიიყვანს.

სამა-ბენ-ი (წიგნ.) სუე და ბედი. — ბედისაკეთი. *ქეთევანის ს.-ბ.*

სამაბედნიერა-ი (წიგნ.) კარგი სეის, ბედის მქონე. — ბედნიერი.

სამენ-ი[1] წყლით (საერთოდ, სითხით) გაჟღენთილი (*ბაქარის*), შშრალი). ს. ბალახი. — ს. ტანსაცმელი. ტ სველი ლუკმა — რაიმე წუნიანი საქმელი ურთად ერთად.

სამენ-ი[2] ყნოსის ამოფრქნის შემდეგ დარჩენილი სითხე. — შრატი.

სამენ-ა ან. დასველებს.

სამენა სახელი ა ს ე ე ნ ებ ს, ი ს ე ნ ე ბ ს ზმნათა მოქმედებისა.

სამენ-ბენ-ბაინი ღრიდაღრო შესვენებით. *ლაპარაკობდა ს.-ბ. — მოედიდნენ ს.-ბ.*

სამენ-ი 1. ფერმკრთალურად დადებული ფხილ (ქის, ადგილის... მაგალი ვიწრო ნაგებობა). *აივნის სვენები.* — *მაღაზიების ს.* 2. გრძლად აღმართული ან მოძრავი რამ (სიხტე, ბოლო და სხ.). *ფერცხლისწვერის ს.* — *წყლის ს.* — *ცეცხლის ს.* 3. ერთმანეთის ქვეშ მოთავსებული მოლეკ სტრიქონები ნაბეჭდ ტექსტში. *გაზეთის ხაზი ს.* — *საკორექტორო სვენები.*

სამენ-ბენ-ი სვენების (ზმნიც 1). მქონე. ს. *ხიდანი,* — ს. *თაღი.*

სამენ-ბენ-ა (წიგნ.) დიდი სეის, ბედის მქონე. — უბედური. ს. *ღმოვრები.*

სამა[1] (*Humulus tupulus*) ხეთარა ბალაბივანი მეცნიერ კანაფისებრთა ოჯახისა; მის გირჩისებურ ყვავილედებს იყენებენ საღებრის დასამზადებლად და ლუდისათვის საგანგებო გემოს მისაცემად.

სამიშვი (სიბილწისა) ბილწის თვისება, — ბილწობა.

სამიშვარა (სიბინძურისა) უწმინდურობა, უსუფთაობა, ბინძურობა. *ეზოში სიბინძურეა.*

სამიშვი (სიბნელისა) ბნელის თვისება, — ბნელობა. 1. წყვდიადი. *ტყის ს.* — ს. *ჩამოწვა.* 2. გაღატ შეუნებობა, გაუნათლებლობა, უმეცრება.

სამორიტი (სიბოროტისა) ივიდეთ, რაც ბოროტება.

სამარაზი (სიბრაზისა) პრაზობა, ჯავრობა, გულმოსვლობა. ს. *ზოგრად.*

სამარელე-ი შეიღედება. შეჭრალება. *სიბრალულის ცრემლები.* — *გული სიბრალულით ავსება.* — *სიბრალულით შესცქერის.*

სამარვი (სიბრაღვისა) ივიდეთ, რაც ბრიყვობა. *სიბრაღვე ეტრფიან სიბრაღვეებსა უთითოდ და უზარ ბაზრობდეთ.*

სამრამი (სიბრმეისა) ბრმის თვისება, — ბრმად ყოფნა.

სამრაკი (სიბრტყისა) 1. ბრტყელის თვისება. 2. (მათემ.) ორი განზომილების ზედაპირის. ∥ ბრტყელი სიგანი, ბრტყელი ზედაპირი. *ცარცილ ს.*

სამრაზი (სიბრძნისა) ბრძენის თვისება, ბრძნული ქცევა: ბრძნული აზრები, ფიდი ცოდნა. *ბალზაკი ს.* — *პოლიტიკური ს.* — *წიგნი სიბრძნის წყაროა.* ტ სიბრძნის კბილი — კბილი, რომელიც ყბის ბოლოში ამოსდის ადამიანს 20 წლის ასაკის შემდეგ.

სამრძნისმეტყველი (ძვ.) ივიდეთ, რაც ფილოსოფოსი.

სამრძნისმეტყველება (ძვ.) ივიდეთ, რაც ფილოსოფია.

სამრგვნი (სიგაბრძნისა) გამიდრის თვისება გამდრად ყოფნა, — გამდრობა. ს. *უხეცებით.*

სამკვი (სიგარისა) მანძილი სწორკუთხა სიბრტყის, სხეულის გრძელ გეერდებს შორის, ფფინარის, ვზის და მისთ. ნაპირებს შორის, — ხეობათოვე, განი. *სიგანეზე* — სიგანის გაყოლებით, — გარდიგარდმო, განზე.

სამვინვარ (სიგანეგრისა): გულის სიგანეგრე — გულის დაკადებეს ერთგვარი: გულის ღრუს გადიდება.

სამაბა (ეს.) თამაშობს ფითოები. უსილზიდ დაბეგული და მისაწვდომ ეკამზადებული.

სამაბაბ-ი (ფრ.) სიმაბრის სახელი.

სამვი-ი [ლათ.] 1. (ისტ.) მეფის ან ერთი პირის ნიერ ბოძებული საბუთი. *მეფის ს. 2. რაიმე დამსაზურების აღსანიშნავად გაცემული საბუთი. სამადლო ს.*

სამვი-ზუმარ-ი (სიგელ-გუმარისა), **სამვი-ზუმაბ-ი** (ისტ.) სიგელები და გუმარები

სამინი (სიგიჟისა) გიჟის თვისება, გიჟის მდგომარეობა.

სამვლიბ (სიგლახისა) გლახის თვისება.

სამვლიბ (სიგლეზვისა) გლეზვის თვისება.

სამვნი-ი [ფრ.] 1. პირთანი ნიშანი შორ მანძილზე განსაზღვრელების, გაფრინდების ან სხვა ცნობათა გადასაცემად ზუსტი ღროის ს. — *საკრებულო ს.* — *სიგნალის ზილმა.* 2. წინასწარი გაფრთხილება, რომ მოსალოდნელია ზიხდეს კრასასუფრელი რამ. *სოფლიოს ს.* — *რუდაქციაში შემოსული ს.*

სამნალიზაცია 1. სიგნალების გადაცემა 2. სიგნალების სისტემა, რომელსაც იყენებენ საზეიმო ს. 3. მოსეირნილთა სიგნალების მისაცემად. *აქტიმატური ს.*

სამკიტ (სიგრილისა) ზომიერი, სასიამოვნო სიცივე. ფილის ს.

სამკაძ (სიგრძისა) 1. მანძილი ზ ზმის. სიჩრგის, სხეულის... ერთმანეთ დაშორებულ ორ წერტილს შორის. *სიგრძის საზომი ერთეულები.* 2. ხანგრძლივობა, სიდიდე შეზომ პიკარის ს. ღღისა და ვიღე ზიანო. *სიგრძეზე* — სიგრძის გაყოლებით, გასწერიც ტ *ვიე სიგრძე აქეს, ამ სიგრძეს მისცემს* (ასუბ.) ძლერ სიტყს.

სამკაძ-სიგანეა (სიგრე-სიგანისა) სიგრძე და სიგანე. ტ მთელი *სიგრძე-სიგანით* — მთლიანად, მთელი სიმუვიეით.

სამბრძივი ივიდ. *სიგ სიგრძეზე.*

სამბრძივი-ი სიგრძეზე გაკეთებული, — *გასწერივი. ტყეის ს.* ს. *ზოლი.* — ს. *ზოლი.*

სამდაბლე (სიდაბლისა) ივიდეთ, რაც დაბლა (ზნიც. 1).

სამდაბლე (სიდასმელისა) დაბლის თვისება. *ეაბლის ს. შეეკარა.*

სამდაწკა (სიდაწურისა) 1. მოხაზვა გაშეება, ზმის მოკეთება. ს. *ფადაეურვა.* 2. ივიდეთ, რაც დაწერვისა.

სამრაბასიძე (სიდაჯაბასძისა) დარბაისლის თვისება.

სამდგრ-ი ცოლის ფიდა.

სამდგრ-ა-სიმპარ-ი სიდგრი და სიმპარი.

სამდიდე (სიდიდისა) დიდის თვისება, — დიდებულება. *ბუნებაის ს.*

სამდიდ (სიდიდისა) 1. დიდის თვისება, დიდად

ტოვნა, დიდება. *წიგნი სიპაჭარაულ ტიკეთია და პაიჭი – სიკეთესაო.* 2. რისამე ზომა, მოცულობა, ტევადობა სხვადასხვა სიდიდის ჭიქები. 3. რის გაზომვა და გამოთვლაც შეიძლება. *შეგიძიათ ს. – უცნობი ს.*

სიდიდე (სიდიდ|ისა) დინჯის თვისება.

სიდუმქირა (სიდუმქირისა) დუმილი ყოფა, – ვაჭირვება, ტანჯვა. *ცხოვრების ს. – დიდი ს. გამოსარჩო.*

სივაჟკაცე (სივაჟკაცისა) ვაჟკაცობა ყოფნა, – ტანჯვა-წვალება, გაჭირვება, ვაჟკაცობა.

სივაკლაე (სივაკლაისა) გოლება, მწუხარება, ვაება.

სივაძკაც (სივაძკაცისა) იგივეა, რაც ვაჟკაცობა.

სივლვა-ა იხ. გასთვლება.

სივრცობა (სივრცობისა) იგივეა, რაც ვერაგობა

სივრცე *გარდ.* სიცილს გამოსცემ. – წერაა, სანთელს. *ქარი ხალა. – ტკლეულნის მაკოლები სიფიცენ.*

სივცილ-ი წმენდა, სისინი. *ქარის ს. – სიცილად მიეკონდენენ ატკოპიტელები.*

სივიყრილე (სივიყრილისა) ფართობის სიმეტრე; ეიწროობა. *ბინის სივიწროეზედ განიცდიდეს.*

სივრცე (სივრცისა) 1. (ფილოს.) მატერიის არსებობის ერთ-ერთი ძირითადი ფორმა (დროსთან ერთად); ახასიათებს გარეფენილობას და მოცულობას. *დრო და ს. 2. ერეულები ადგილი. არე, სადაც შეიძლება რამე მოთავსდეს: მანძილი რისამე შორის; ფართობი ცილადრის ს. – ზღვის ს. – უპაერო ს.*

სივრცითი-ი (ენ.ენ.) სიგრცესთან დაკავშირებული, სიგრცით ნაკარნახევი. *ს. მოძღვრებები. – ს. კომპლიშიც (ნაბადები).*

სივწენტა (სივწენტის) ზანტის თვისება, – ზანტობა.

სივწარპაც (სივწარპაცის) ზარმაცის თვისება, – ზარმაცობა, სიზანტე.

სივწარა-ი (სივწრისა) ძილში ნახული წარმოდგენები და სახეები. *დროულ კაცს სიზმარიც დაეჯერებაო.*

სივწარულ-ი (პოეტ.) განსაკუთრებით კარგი, – არაჩვეულებრივი

სივწენტე (სივწენტისა) ზუსტის თვისება, – ზედმიწევნითობა *მეცნიერული ს.*

სივიმკიც (სივიმკიცის) თამაშის თვისება; გამხეპრობა, სიფიცარე ს. *გამოიჩინა.*

სივიმო 1. საშუალო ტემპერატურა სიცივესა და სიცხეს შორის. *პაერში ს. დაგროალდა.* 2. (ეხ.) მატერიის მოძრაობის ფორმა – სხეულის ნაწილაკების მოლეკულების. აგროშვის და მისი.) მოძრაობით წარმოქმნილი ენერგია. *სითბოს ერთეული. – სითბოს დაკარგვა. 3. გადაც. კეთილი, გულთბილი დამოკიდებულება, – გულითაობა ს. იგრძნო მის წიმ წადეკიში.*

სითბური-ი რაც სითბოს (ზნაშ. 2) ატრილებს; სითბოსთან დაკავშირებული ს. ენერგია. – ს. ძრავა.

სითეორი (სითეორისა) თეორის თვისება; თეორი ული ცოდნა *თვალისწინებული ს*

სითხე (სითხისა) ნივთიერება, რომელსაც აქვს დინების უნარი და ადვილს ის ჭურჭლის ფორმას, რომელშიც ასხია, თხეველი ნივთიერება

სიტაშე (სიტაშისა) მდგომარეობა. *ფიდესაც ია-ფუად იყოდეს რაზე, – იაფობა. წელს დიდი ნიადაგი.*

სიტაპაც (სიტაპაისა) კაპასის თვისება, – სიანჩ ხლე. კაპასობა

სიტარაე (სიტარაისა) კარგის თვისება.

სიტაჯაკე (სიტაჯაკისა) ძლიერი ბრწყინვალება, ელვარება. *ფხის ს.*

სიტკბე (სიტკბისა) 1. კეთილის თვისება; სხეულთის კარგის ქნა. *ს. კეთილი, კარგი. ს. ქუაზე დადე, გაიარე, წინ დაგხვედებაო.* 2. დროებითი, ქონება. *სიკეთით ვაფსე სიკეთი. ტ სიკეთს არ დაიარის – კარგს არავინც უხაშ; არ გაახარებს.*

სიტკბეული (სიტკბეულისა) სიტკბესეული. მოხდენილობა, კოპწიაობა.

სიტკაცა (სიტკაცის) კერპი ადამიანის თვისება, ხასიათი, – ჯიუტობა, კერპობა

სიტკვიდრ-ი სიცოცხლის შეწევება. – მოკედლის (ორგანიზმისა) *ქმრული ს. – სიკედილს გადაურჩა. – სიკედილით დასჯა. ტ სიკედილს პირზე მაგდებს – მტანჯებელ დაატყვრებს, სიკედილამდე მიიყვანს (ეკსით...). სიკედილად უფიობ, მაგნაცა – მეტისმეტად უცოდ, უმწეოდ. სიკედილს თვალებში (სახეზე) უყურებს – მოსალოდნელ სიკედილს მაგნეურად ეგებება. სიკედილის პირას მიდგომა – იგივეა, რაც სიკედილის პირზე მიაკვდეს. სიკედილს შეხედ (საუბ.) – თვითს ადამიანზეც როგორც მოკედილ არსებაზე. სიკედილ ართან *ერთმეტობის რამე – იგივეა, რაც სიკედილად უფიობ. სიკედილს ფერი აფეთ – იგივეა, რაც მკედრის ფერი აფეთს.*

სიკვდილისპირა სიკედილის შემოქეკვალა რაღაც დროის გარკვეულ მონაკვეთში დახასიათებული.

სიკვდილისპირ-ი ვისაც სიკედილი აქეს მოსწრებით.

სიკვდილისპირობა (სიკედილისპირებისა) სიკედილი და სიცოცხლე. *სიკედილ-სიკედილების ხანგრძლივი იყო. – ავადმყოფობის კედილ-სიკედილის შიგნით იყო.*

სიკვდილისპირობა (სიკვდილისპირებისა) სიკედილი და სიცოცხლე. *სიკედილ-სიკედილების შიგნით იყო.*

სიკვდილისპირობა (სიკვდილისპირებისა) სიკედილი და სიცოცხლე. *სიკედილ-სიკედილების შიგნით იყო. – აკადმყოფობის კედილ-სიკედილების შიგნით იყო.*

სიკეთე (სიკეთისა) იგივეა, რაც კეთილობა.

სიკიჩობა (სიკიჩებისა) კიჩებს თვისება.

სიკლ' წერილი ქეიბა *ს. თავლებში შეეფარა. – სინდის დატკბარილი აეტკიბილი.*

სიკლ' [ს.] გაშლილი ხელის შემცირა ყბაში. *ტ სილას გაარტყმ (გაკვნესებ, სტვენ..) – გაშლილ ხელს შემოკრას ყბაში სილას აჭმევ (ხაუბ.) – იგივეა, რაც სილას გაარტყმს.*

სილაზათე (სილაზათისა) მშობიარობა, მოხდენილობა, ლაზათიანობა.

სილამაზე (სილამაზისა) ლამაზის თვისება, – სიმშვენიერე, სიკეთე. *სილამაზით გამოქმული კალი – ბუნების სილამაზით მოთბილული.*

სილპა-ი იგივეა, რაც ხილპა[2].

სილაჟარე (სილაჟარისა) ლაჟარის თვისება

სილაე (სილაისა) ლაღად ქცევა, – სითამამე

სილარა (სილარისა) ლარის თვისება, – სიმხდალე. ლარობა.

სილარ (ს.) იგივეა, რაც ხილარე

სილიი [*Cuprinus atramentarius*] საშხელი სოკო ერთგვარი: სილნარებზე იზრდება.

სილირა (სილირაისა) (ძვ.) თავხედობა, ურცხვობა, ცბიერობა

სილნარი სილიანი ნიადაგი

სილწ-ი [ქსპ.] საქონლის წენაანი საკვები – მცენარის შეკვნე ნაწილები (ფოთლები, ლერწები..), დამზადებული საკვებებო ობრით (ეკლეში). *სილოსის ჩასეა*

სილპა-ი [ფრ.] რისამე მოხაზულობა, აღმეული შიგნ მასშინელიდან ბეჭედში ან სინბეჭედში. *მომის ს.*

სილპაჟე (სილეჭედისა) ლეჭედის თვისება; ლეჭედი ყოფნა *ტ ს.*

სილპი [ს.] საკრაუნის გამბერი მაკოული, ამრე შემის ძაფი და მისი., რომელიც რხეული ფრის მეკიაულურ ბგერას გამოსცემს. *ჩონგურის სიმებში – დაკრული ს. – სიმის ჭიკარა.*

სილპაჩა (სილპაჩის) 1. ვამბერვის, სიმკერდე სიმყარე: სიმტკიცე. *ტკლეის ს. – ვკლის ს.* 2. გამაგრებული, თაედაეკული ნაგებობა, – ციხესიმაგრე. *მთელი ს.*

სილალაზა (სილალაზისა) მკლაზის თვისება.

სილამაზე (სილამაზისა) მამაეის თვისება, – გამშეენიერება, მამაეური ს. *ს. გამოიჩინა*

სილაშკ-ი (ეთნ.) მკედრის ბგერის თვისება, – სიმკვარე

სილარე (სილარისა) მარდის თვისება, – სიჩქარე. სწრაფად ახალვაზრდული ს. – ბედის ს.

სილარეტე (სილარეტისა) 1. რაც მართალია, რაც სინამდვილეს შეეფერება, – სისწორე. *ეშმაკმა ანგელოზად ქცა, ჭეშმარიტება (სპარსუ). სიცრუე ლალმედეთ და ს – ჭეშმარიტებამდეო. 2. ზნეობრივი სიწმინდე, ალალმართლობა, უდანაშაულობა, პატიოსნება მართალ კაცს ბაკონი ს. არ დაეკარგება.*

სილარტიე (სილარტიეისა) მარტივის თვისება, – უბრალოება. *კონსტრუქციის ს.*

სილარტიე (სილარტიეისა) მარტო ყოფნა, – მარტოობა. *ს. მოისწინდა.*

სილარჯე (სილარჯისა) მარჯვის თვისება, მარჯვე საქციელი. – ზოგიერთელის. *ს. გამოიჩინა.*

სილაღე (სილაღისა) 1. მაღლის თვისება. *სანლის ს. ‖ მბრის ს.* 2. სიცრუე და მასშინელი დედაშინაგანს ზედით. *ღიდ სილაღეულე ფრაზა. – სამალ ღიდე ბგონა.* 3. ფეიტეი, რაც მაღლები. *ასეულნს ს. აიკო.* 4. ბგილაგ. რისამე მაღალი დონე. *სამთაწყნო სიმაღლეებე დეს ააგიგაცილი შეშაობა.* 5. (მათემ.) ფიგურის წერტილამ ფუძემდე დაშეებული პერპენდიკულარი. *პარალელოგრამის ს. ზ. ვისიმე, რისამე ტოლი (ტოლიდან ზედით). გოგონა დეკანოზის სიმაღლეზე.*

სილაზარე (სილაზარისა) მაძღრის მდეომარეობა, – მაძღრობა. *სეკად სიმძიკენი ძლიერი კრნაბაკეი.*

სილაზვიდე (სილაზვიდისა) 1. მაზვიდის (ზნაშ. 1) თვისება. *ბედის ს.* 2. ბაკად. გამჭრიახობა; სიმაგრე. *პოლიტიკური ს. – ფინანსის ს.*

სილაზიჩე (სილაზიჩისა) მაზიჩის თვისება ფიზიკური ს.

სილაზილ-ი [ფრ.] ანტიკისტალის ტერ დეკორატიული მოპარიკული ლიტერატურასა და ხელოვნებაში მე-19 ს.-ის ბოლოს და მე-20 ს.-ის დასაწყისში მატერიულ ხერხად იცნობენ სიმბოლოზე, როგორც საგნების და მოვლენების შიფრულელი არსის გამოხატვის საშუალებას.

სილარილ-ი სიმბოლიზმის მიმდეკარი, წარმომადგენელი.

სილაზილიზმი სიმბოლიზმის დამახასიათებელი *ს. პოეზია.*

სილაზილ [ბერძ.] პირობითი ნიშანი, რომელიც რაიმე ცნებას, იდეას გამოხატავს. *მგრეკელი – მშვიდობიანობის ს.*

სილაზილური სიმბოლოს ხასიათის, სიმბოლოს მსგავსებისა.

სილაკაე (სილაკაეს) ზნედაეებულობა, უსაქმოსნობა, სულმდაბლობა.

სილაკიდ-ი [ლათ.ლილანსი.) 1. მდიდრის მდეომარეობა, მდიდრული ყოფნა; 2. ბეური, დიდძალი ქონება 3. მატერიალურ ღირებულებათა ერთობლიობა. *სამალხო ს – პენეზიანი სიმდიდრენი.* 4. რაიმე თვისებათა ჭარბად ქონა. – მრავალფეროვნება. *სულიერი ს. – ენის ს.*

სილაბინ-ი 1. სილების მქონე (საკრავი). 2. ასეთი საკრავებისაკან შემდგარი *ს. ორკესტრი.*

სილაბინა [ბერძ.] რისამე ნაწილების თანაზომიერი, პროპორციული განლაგების ეფექტის, შეკაეულის აქეთ-იქით.

სილაბრიულ-ი სიმღერის მქონე (სახე) *ს. ნაკეთები. – ს. ფიქრი. სიმღერიული – სიმღერის დაეკეთ. ს. დარეკეთ ბეეები.*

სილაგრა მეჩხერის თვისება *ტყის ს.*

სილაეთე (სილაეთისა) მაელის მდეომარეობა, მაელად ყოფნა.

სილაკაკალე (სილაკაკალისა) მაღრალის მდეომარეობა, მაღრალად ყოფნა *სილაკაკალისად ფეხზე ძლეეს იდეა. სილაკაკალეში – რიგესაც მაღრალი არის ან იყო ენინე, – ხანაკაზე. ს. ცდი ბანაკად აქეს.*

სილაკი-ი [Zea mays] პურეული მცენარე, იკეთებს ტაროს, რომელზედაც განლაგებულია ყეითელი ან თეთრი მარცეალები. *სილაკის ტარო. – სილაკის ფეფქი.*

სილაკაკა (სილაკაკის) მკედრი ადამიანის თვისება. *ს. გამოიჩინა.*

სილაკეთა (სილკეთისა) მკეთილის თვისება.–– სიტაკე. გამოკეთილება. *ფერების ს. – მხატვრული ბერების ს.*

სილაკიჩა (სილკიჩისა) მკიჩილის თვისება.– სიმაკარე. სილაკეკე. სიძკიკეე. *ნაკაეების ს.*

სილაკიჩე (სილკიჩეისა) მკიჩილის თვისება.

სილაკიპე (სილკიპეისა) 1. მკრეხეის თვისება – სიმეხიერეკე. სიმპარე. *კომპოზიციის ხაკეთ. ს. – ძკეთს ს. 2.* სხეკეის მასა მისი მოცკეთლობის ერთეკეში. *წყკეის ს. – აკმაკეფერის ს.*

სილაკიპე (სილკრთისა) მკრთალის თვისება; ფერმკრთალება, ფერმიხდილობა (აგამონანია). *სახეზე ს. დაკკრავდა*

სილაკე (სილაკისა) მკაკის თვისება, – მარილიანობა.

სილაკილ (სილაკილისა) მოკლის თვისება.– მცირე სიგრძის ქონა. *ბმილის არ უკმაკს ს., ფეები ჩინ წკადეი, ვიკრედებით.*

სილაკიპკე (სილაკიპეისა) მარცხეკის თვისება.– მარცხეკობა. *სილარცხეკი გაიღიმა.*

სილაკიპა [ბერძ.] ცეხეკი განეზეკებება, თანაგრძნობა, მინაკაკი სწრაფეკი ვინმესადმი (რასმესადმე) ს. *დაიმსაბურა.*

სილაკიპაკ-ი ვინე რაც სიმპათიას იწკევს.– მიმზიდველი, სასაძკოკო. *ს. პიროვნება. – ს. გარეკნობა.*

სილაკიპ-ი [ბერძ.] რაიმე მოეკლების (ჩეკეულებრივ რაიმე დაკადებების) დამახასიათებელი გარეგნული ნიშნები.

სილაკაკე (სილმკაკის) მკაკის თვისება.

სილაკაკე (სილაკაკისა) მკაკის ს. თვისება, – დიდი რაოდენობა, დიდი რაოდენ რისამე. *წკადა ს.*

სილაკადე (სილაკადისა) მრეკკის თვისება. *პირადობის ს.*

სილაკიპე (სილაკიპისა) მრთელის თვისება, – ჯანმრთელობა, ჯანსაღობა. *ჯანის ს.*

სილაკიპე (სილაკიპისა) უსენაკობა. *მრთელი ბანზის სილაკიპე.*

სილაკიპე (სილაკიპისა) უსენაკობა. მრთელი ბანზის სილაკიპე.

სილაკიპე (სილაკიპისა) 1. ორგანიზმის უფრთხილო არაკანონზომიერი გამოკეკეების განსაკუთრებული ბიოლოგიურ თვისებათა შეცკნით ახალუსაზიანებენ ქსოველებში. *ავთვისებიანი ს.* 2. ორგანიზმის ამა თუ იმ ნაწილის ან ორგანოს ადეკილობრივი გადიდება. *სამსიეე დაიტრა.*

სილაკიპე (სილაკიპეკის) მსუქანის თვისება.– სიმსქკე. *ს. ატრძნო.*

სილაკიპე (სილაკიპისა) მსუქანის თვისება, – ლიმფეკობა.

სილაკიპე (სილაკიპისა) 1. მსუქნის თვისება: მსუქნად ყოფნა. *კალს ს. აწკებებს.* 2. ქონი, ცხიმი.

ბოლს ს. აკლდა. 3. ნოყიერება, პოხორება. ნ. მიწისა.

სიმსხო იხ. სისხო.

სიმსხოება (სიმსხოებისა) მტკიცის თვისება, — ხიმაგრე. სიმკვეთრე. *ქნოვილის ნ. ‖ შეუღრეჭილობა, ურღვნობა, სიმტკიცე. ნუხისეული ნ.*

სიმსხოვან (სიმსხვანის) მტკიცანის თვისება,— სიმტკე. ტკეული.

სიმღვიმნ-ი პირი, რომელიც სიმღვიძეს მიმართავს, სიმღვიძეის ეშუე.

სიმღვიძეის [ლათ.] რისამე (მაგ., აკადემიური) მოგონება ვისიმე მოტყუების, შეცდომისაი შეცდინის მიზნით.

სიმღვნე (სიმღვნისა) მუნჯის თვისება, — მუნჯობა. ს. მოთქმის.

სიმღვი (სიმღვის) მყის თვისება. ფერხის ნ.

სიმთიმთი (სიმუხლისა) მუხლის თვისება, — მოღლილება, ვერაგება, მუხლთის. წუთისოფლის ს. (ფიგურ.). — *ბეღის ს.* (ფიგურ.).

სიმთინი [ბერძ.] დიდი მუსიკალური ნაწარმოები ორკესტრისათვის.

სიმთინური ს. სიმფონიის ხასიათისა ს. *მუსიკალ სიმფონიური ორკესტრი* — ორკესტრი, რომელიც შედგება სიმებიანი, სასულე და სარტყმული ინსტრუმენტების დამქორეთაგან.

სიმთკა ლუქსად შეზრობილი, ხმით შესაარგებელი მუსიკალური ნაწარმოები. *ქართული ბალეური სიმღერები.* — *საგენო სიმღერა.*

სიმთკა (სიმყარისა) მყარის თვისება, — სიმტკეი. ურღვნა, გამძლეობა.

სიმყარკა (სიმყარკისა) მყარის თვისება; მყარი ნივთიერება.

სიმყარკოვ (სიმყარკოვისა) სიმრეკილე. სიღნაგე: უმეოლეკულა, მყარკოვანი. *სოფლის ს.*

სიმყვავილოვა (სიმყვავილოვისა) სიმწიფე. სიწყნარე: უმეოლეკულა, მყარკოვანი. *სოფლის ს.*

სიმყვავილოვა (სიმყვავილოვისა) მწვანილოვის თვისება, — სიმტკოვე, სილაშაყე. მწვანილოვება. *ქალის ს.* — *ბუნების ს.*

სიმყვანი (სიმწვანისა) 1. სიმწვანილოვე, სიწყნარე. ნ. *ჩამოკაფლა.* — ნ. *დედა.* — ნ. *დაბინება.* 2. უმწიფობა. პუნეულებრიობა. *ხელების ნ.* — ნ. *დაკარგა.* 3. მწვიდობიანობა. *ქვეყანაზე სიმშვიდეა.*

სიმთნ-ი (ძვ.) იგივეა, რაც მაშინები.

სიმრალ (სიმრალისა) მშრალის თვისება, მშრალად ყოფნა. *პაუის ს.*

სიმსაბ (სიმწარისა) 1. მწარის თვისება.— სიმწარეზე უმეტესი ნ. *ბეჭონო.* 2. გადაკ. ჭარაგე: ზუგრობა. ფუსსაგატება.

სიმთინა (სიმცირისა) რისამე მცირე რაოდენობა,— სიცოტავე, ნაკლებობა. *მონენ ს.* — *დროის ს.*

სიმსაფრა (სიმპატიურის) მპატიობის თვისება, — სიმნელეე. *პრძოლის ს.* — *კრიტიკის აკლება ს.*

სიმსაკლე (სიმპატიოს) მპატე გემოს ქონა; ერთობის ს. *შეკაკა.*

სიმსაფე (სიმსაფისა). 2. სხეულის თვისება, რომლის ძალითაც იგი დედამიწისაკენ მიიზიდება. ‖ დიდი წონის ქონა (პაპიროსს, სიმსუქეე). *ნაკეფის სიმძიმით ტოტები იხრებიან.* 2. მძიმე საგანი. *სიმძიმეების აწევა.* 3. გადაკ. მძიმე, ძნელი. შემოწუხებული მდგომარეობა. — სიმნელე *ეკონომიკის ს.* — *დაპირების ს.* ‖ სიმძიმის ცენტრი (ფიზ.) — რისამე არსებითი მხარე.

სიმძიმნ-ი მუსაბარება, დარდი. *სიმძიმილით გაკარე ცოლა.*

სიმძიმპარა (სიმძლეარისა) 1. მძლეარის თვისება, — სიძლიერე, ძლიერება. 2. (სპეც.) მუშაობა, შესრულებული დროის ერთეულში (იზომება ცხენის ძალით და კილოგრამებით). *ელექტრომაყვარის ს.* 3. *ჩვეულებრივ მრ.-ში:* სიმძლავრეები — საჯარიმო თბილეზები (ქარხნები, მაჩვენები და სხე.). *ამუშავება ამაკი ნ.*

სიმძლეარა (სიმძლეარისა) იგივეა, რაც სიძლეელი.

სიმთკა (სიმწკ ა'რისა) 1. მწარის თვისება, მწარე ეგემის ქონა. 2. გადაკ. ეკეთრება, უბედურება; ტანჯვა, წვალება. *ბეღრი ს. ნაბა.* — *დამარცხების ს.* ‖ სამწარის ოდენ ფაასხვა — იტყვიან, როდესაც ვინმეს ეკიპეთ ნივთებეზე ფასი ძალიან დიდ ვაჭიებში.

სიმთკაკა (სიმწკაკისა) მწკაკის თვისება, — სიძლიერე. სიმპატიური *პრძოლის ს.* — *მოცეკი სიმწკაკეთ დაკაკვეს საკოდი.*

სიმთკაკა (სიმწკაკისა) მწკაკის თვისება; მწკაკე ფერი რისამე. *პალების ნ.*

სიმთნე (სამწკოვნისა) 1. მწიფის თვისება, მწიფედ ყოფნა *სამწიფოსაკის ეკიპეთი პრიტწკ ეცით.* — *სიმწიფეზის წესით ვაზი.* 2. ასაკში შესვლა. *ბოიწკაკეზა, მიწიფეკით.* 3. გადაკ. (წყაზ.) ხრულის გამეფიკების მიღწევა. *შეიყწკეთანი სიმწიფის პერიოდი.* — *კოლექტიური ნ. ე ხიწიფის ატეხატები* — ახე ერქვა საშეალო სკოლის დამთავრების ატესატებს.

სიმჯკატა (სიმწკლატისა) მწკლატის თვისება; მწკლატე ეგემი.

სიმჯპარა (სიმწპარისა) იგივეა, რაც მწეპარება.

სიმჯრაკა (სიმწკრიბრისა) მწკრიბრის თვისება; შეთანხმებულობა. *ანსამბლის ნ.* — *რაზმის შეკეკის ნ.*

სიმჯპაკა (სიმწპაკისა) მწპაკის თვისება.

სიმჯრკრაკა (სიმწკრიბრულისა) მწკრიბრე ყოფნა, — მჟავრებული.

სიმჯრკა (სიმწკრისა) მწკრის თვისება, — სიგამხდრე.

სიმჯჯე (სიმწდილისა) მწდილის თვისება,— მწდილობა, ღარიბობა. ნ. *გამოიჩინა.*

სიმჯი (სიმწეისა) მწეიერი საქიელი, — გაუმარილებელი სისახატე. ეელენობა, მწეიობა.

სიმჯიკაკეზე (სიმწიარულისა) იგივეა, რაც მწიაფრება.

სიმჯნა (სიმწნისა) მწხრე ყოფნა, — მწიანობა. ნ. *გამოიჩინა.*

სიმჯჯე (სიმწნეისა) იგივეა, რაც სიმწნე.

სიმჯპკაკა (სიმწპრულისა) მწურეული ფიდი საქიელი, — მწურეობა. *მწნის ს.* — *ტყემლის ნ.*

სიმჯი (სიმწეისა) მწეიერი საქიელი, — გაუმარილებელი სისახატე. ეელენობა, მწეიობა.

სიმჯკაკეზე (სიმწიარულისა) იგივეა, რაც მწიაფრება.

სიმჯნა (სიმწნისა) მწხრე ყოფნა, — მწიანობა. ნ. *გამოიჩინა.*

სიმჯჯე (სიმწნეისა) იგივეა, რაც სიმწნე.

სიმჯპკაკა (სიმწპრულისა) მწურეული ფიდი საქიელი, — მწურეობა. *მწნის ს.* — *ტყემლის ნ.*

სიმჯრკა (სიმწკრისა) მწკრის თვისება, — მწკრეობა. *ბოიწკაკეზა, მიწიფეკით.* 3. გადაკ. (წყაზ.) ხრულის გამეფიკების მიღწევა. *შეიყწკეთანი სიმწიფის პერიოდი.* — *კოლექტიური ნ. ე ხიწიფის ატეხატები* — ახე ერქვა საშეალო სკოლის დამთავრების ატესატებს.

სიმჯპკაკა (სიმწკლატისა) მწკლატის თვისება; მწკლატე ეგემი.

სიმჯპარა (სიმწპარისა) იგივეა, რაც მწეპარება.

სიმჯრაკა (სიმწკრიბრისა) მწკრიბრის თვისება; შეთანხმებულობა. *ანსამბლის ნ.* — *რაზმის შეკეკის ნ.*

სიმჯპპა (სიმწპაკისა) მწპაკის თვისება.

სიმჯრკრაკა (სიმწკრიბრულისა) მწკრიბრე ყოფნა, — მჟავრებული.

სიმჯრკა (სიმწკრისა) მწკრის თვისება, — მწკრეობა. *ბოიწკაკეზა, მიწიფეკით.* 3. გადაკ. (წყაზ.) ხრულის გამეფიკების მიღწევა. *შეიყწკეთანი სიმწიფის პერიოდი.* — *კოლექტიური ნ. ე ხიწიფის ატეხატები* — ახე ერქვა საშეალო სკოლის დამთავრების ატესატებს.

სიმჯპკაკა (სიმწკლატისა) მწკლატის თვისება; მწკლატე ეგემი.

სიმჯპარა (სიმწპარისა) იგივეა, რაც მწეპარება.

სიმჯრაკა (სიმწკრიბრისა) მწკრიბრის თვისება; შეთანხმებულობა. *ანსამბლის ნ.* — *რაზმის შეკეკის ნ.*

სიმჯპპა (სიმწპაკისა) მწპაკის თვისება.

სიმჯრკრაკა (სიმწკრიბრულისა) მწკრიბრე ყოფნა, — მჟავრებული.

სიმჯრკა (სიმწკრისა) მწკრის თვისება, — მწკრეობა. *ბოიწკაკეზა, მიწიფეკით.* 3. გადაკ. (წყაზ.) ხრულის გამეფიკების მიღწევა. *შეიყწკეთანი სიმწიფის პერიოდი.* — *კოლექტიური ნ. ე ხიწიფის ატეხატები* — ახე ერქვა საშეალო სკოლის დამთავრების ატესატებს.

**სიმჯკატ

სინჯველის გამო. ს. შიშ ყეღარ მიცდოლა. ტ ვან, სინჯველი (საკუმ.) — წამოძახილი სინჯარაზენი. ლაპარაკისას შეშინების გამო სინჯველის ამბეზე (საკუმ.) — სასოცილოდ მდგომარეობაში ჩაგდებაზე. შეარსულები. სინჯველილან დაწერილა — ძალიან შორსმეტყველი. სინჯველილაგან შეშენებული. სინჯველის ოდელი (სინჯველილი) ოხერი — ძალიან რუხერია. სინჯველიში ჩაგელან — შეარსულები. სინჯველილი ' ჩაჯარდა — შეარსულა. სინჯველს ჭაში (საკუმ.) — შეარსულა, თავს შეარსულის.

სინჯველილენი-ი (ტ. და ყმეტ.) შეარსულილი, სინჯველილაგან.

სინჯველილ-ობენ-ი სინჯველილი და ნამეინი.

სინჯველილ ობენ-ი (საკუმ.) შეარსულილი.

სინჯველილ ობა (საკუმ.) შეარსულილი.

სინჯველილ ობა (სინჯველილ-ობენ-ი) უმარაგოება, სიმარაგიდან *იმრობის ს. — ძოთხუელობა-ს ს. — პრეტენტურელი ს.*

სინჯველილ-ობენ-ი (სინჯველილ-ობა) იგივე, რაც სინჯველობა.

სინჯველილ-ი (სინჯველილ-ობა) სინჯველის თვისება,— სიმკვირე, ულმობლობა, *გაეყოლანო ს.*

სინჯველ (სინჯველი) სალის თვისება, სალად ყოფნა. — სიმტკიცე. *ჯაბის ს.*

სინჯველ-ობა (სინჯველილ-ობა) სამკვლის თვისება, სამკვლად ყოფნა,— სამკვლობა. *ბეჭით ს. ჩაიქნა.*

სინჯველ-ობენ-ი (სინჯველილ-ობა) სანჯლის თვისება: სანჯლის შეკიმპრობა. — სანჯლობა.

სინჯ-ი ლეგა, ფერი ა. ფერის მარეალი.

სინჯველ (სინჯველილ) სველის თვისება, სველად ყოფნა; ჭარბი ტენიანობა. *წყაზის შემდეგ მიწას ს. შერჩენოდა.*

სრინ-ი 1. ჟელის, ბატის. მიერ გამოცლილი ბმა. 2. ქარის, ნაავიის.. ქროლის ხმა. 3. «ხა ბეგრის გაბმულად წარმოთქმა (ცინის დასამუსტებლად. ბავშის ტასაუნებისდა და სხე.). ხ შეჩოჩნამ.

სრინ-ობა ყარედ სინის გამოცემა, სისინი გაკეთება. *ბატვან სასინჯეზენ. ჩ ქარის ს. ი შვარ. მოსისინება.*

სისინ-ი იგივე, რაც მუხედო.

სისპასაკ (სისპეტაკობა) სატკაცის თვისება,— სიწმინდე, სიფაქიზე. ფაზილეულის ს ულელი.

სისპაკ სრული თვისება. სრული ბუნება,— თვისებული ხასიათი ქონა. *ხერკამ ს. აკლია. — სხვეულის ს. ტ ოფელ სისპაკით — სრულად. სავსებით, მთლიანად. მთელი სისპკით გამოაქერაკება ნაკლოვანებანი.* სისპაკეში მოაყენა (ყმეტ.) ასარულებს. გაანაზოლიერა (მაგ. სოციალის განაწილ.) ავრეთვე განზრახვის, ბრძანების...).

სისპაკ [ბერძ.] 1. სტრატეგია, მოლიანობა ერთიანებათან ქანობზომიერად დაკავშირებული ნაწილებისა. *მზის ს — ელექტრონის პერიოდული ს.— ნერვული ს.* 2. ერთობლიობა პრინციპებისა, რომლებიც ბევრ რაიმე მოძღვრების საფუძველს წარმოადგენს. *პეტალის ფილოსოფიური ს.* 3. თანმიმდევრულად გატარებული მეთოდი, წესები, რომელთა მიხედვით ხდება რამე. *ალბრეხტ ს. — საარკვევი ს.* 4. საზოგადოებრივი წყობილების ფორმა. *სოციალისტური ს.— კაპიტალისტური ს.* 5. ორგანიზაციულად გაერთიანებული ლაზმებულებათა ერთობლიობა. *აკადემიის სისტემაში შემავალი ინსტიტუტები. — პარტიული გაზეთების ს.* 6. ტექნიკური მოწყობილობა, კონსტრუქცია ამაელი *სისტემის თეთრწრომაენი.*

სისპასაკ-ობენ-ი 1. ის, ვისაც სისპკის ქონა, სისპკაში ნაწილეს, სისტემის ხასიათისა. ხ. *კაკალოზი.* 2. რაც გამოხატავი ზეთისებრ. ხ. *ტექნიკური ს. — ტექნიკური ს. ზეთები.* — ს. *დაკეთებული.* — ს. *ტექნიკური.* — *სისტემატური ზეთიანობა.*

სისპკოზე (სისტემატია) 1. სულიერის თვისება.— უქმეობა. უგულებება 2. სულიერის დამახასიათებელი რამ. ხ. *წაალინა.* — ს. *წამოროშა.*

სისპპა (სისტემატია) 1. სულის თვისება ჯანის ხ. — *სისულგრძოვან თავაზე ვახმილი.* ხ ნებისკეთილის ს. 2. ხაკლი, ნაკლულება. *ყველას სჭირს რაიმე ს. — ინიის ზმა ს.*

სისპოზაკ (სისუფთაობა) ხუფთა შეღებვრობა, სუფთად ყოფნა სამოსელი ს.— *სოსუფთავეს კარად იცავენ.*

სისპ (სისქის) 1. სხეულის განიკეთის ზომა, გარღეკარების კეთის სიდიდე. *ყეყლის ს. — თოკლის ს. მატელოსი.* 2. სიმკვრივე, სიმკვიდრეთე (ლერწლისა, ცემლისა..).

სისწკრივ-ი, სისწკრივ-ობ იგივე, რაც გასწკრივ.

სისწრაკ (სისწრაფია) სწრაფის მოძრაობა, დენი ელექტრ. *ყლეის სისწრაფით გაეშურა. სასწრაფოს უნაგა.*

სისხამ-ი სისხამი ღილი — ადრიანი ღილა, ახლად გაღვიძებული, სისხამ ფილით (ფილაზე, ფილას) — ძალიან ადრე დილით, — დილადილობით.

სისხაბრი (სისხ ამბრა) 1. სიმკვიდრეზე, სიმარჯვე. 2. ზრუელი, მკაცრიად და პირდებილად გამოხატება. გამოთქმა.

სისხლ-ი ზეთიანი ფერის სითხე, რომლის მიმდინარეობაც ცხოველის ორგანიზმში უზრუნველყოფს სხეულის ყველიერა ქსოვილს ნივთიერებათა ცვლას. *სისხლის მიმოქცევა. — სისხლის გადასხმა. ჭ სისხლი აქვს ლეგენდარს — მრეელერობს ზეაიგრობა. ხრაში მიერტყა სისხლი შუაკარედის თავში — შეხვიშვება გაბრაზება. — გაიცხელება, გაშმაგება. სისხლში აქვს რაზე — მოსიკვიარს. თანდაყოლილი ვეში. სასიათში აქვს. სისხლის ლეგა — ძალით ქმნილი — მკვლელობის ამოთხოვნილება. სისხლის ლეგით ' ნაწერი — ძალით ხელმოწერილი. სისხლის ლეგის

ბისაგან შემდეგარი. ბ. მარაგი. სიტყვებით ~ – ზეპირ-რად. არა წერილობით მიღებით ბ. გამოუცდელ-ლი. **ლიტერატურა** 1. (ზეპ.ნ.) ლიტერატურის ენაზე, – მეტყველება. 2. სიტყვებით გამოხატული მხატვრული შემოქმედება. ბალეტი ბ.

ლიუბე-ი [ფრ.] ერთმანეთთან დაკავშირებული მოქმედებები და ამბები, რომლებიც გამოყვანილნი მხატვრული ნაწარმოების ძირითად შინაარსს. დრამატული ბ.

ლიუბოპი-ი სიტყვებთან დაკავშირებული. ლიმანის ბ. მოლაპარაკება

ლიპარიტი-ი [ფრ.] მოელფილი საჩუქარი; მოულოდნელი სასიამოვნო ამბავი.

ლიპეტე (სიტეხილი) 1. სიმპატიელი, უხეში; სიმ-დიდრე *მოსაკლები* ბ – ხერხათის ბ. – ნაღვეკების ბ. 2. ხელუბედნიერობა. გულუხეშობა. *სიტეხილ ყველის გადაკერპება.*

ლიპეთ-ი [არაბ.] (ჯუნჯ.) სახე. გარეგნობა, შეხედულება. *მისი ხ. არ მოეწონა.* – სიფათზე ეტყობოდა, რა *ბიჭიც იყო.*

ლიპარიტ (სიტყვრთისა) ოყიება, რაც სიფათოა-ნი *ორი თითის* ხ. ზოლაკი.

ლიპარატიტ (სიფათოისა) ფართოს თვისება; რაიმე ფართოების ზომა. *მოეწონის* ბ.

ლიპეპეტ (სიფაფუნა) ფაფუნის თვისება. – ხორბლეულ. სიმაგრე. ცხარეც.

ლიპეტიტ (სიფაქიზისა) ფაქიზის თვისება. ზნეობრივი ბ.

ლიპეპაპატიტ ფერმკრთალის თვისება, – ფერმკრთალობა. *სახის* ბ

ლიპეტ [არაბ.-იდან] (საუბ.) ლილის, დღის პირველი საქმისა წამოწყება (ყიდვა-გაყიდვა, ფულის აღება და სხვ.) ბ დღილის სოფთაზე (საუბ.) – დილაადრიანად, რასაც გაკეთებდით.

ლიპიპაპ (სიფიფთისა) სიფერმკრთალე, ფერწასულობა, ჯანეულ სიფიფთიდან გადაკეთა.

ლიპიპიპ (სიფიფხისა) ფიქის თვისება ბ. *გამოჭრისა.* სიფიფხი – ფიქაზე, ცხარეც.

ლიპიტიტ (სიფლიდისა) ფლიდის თვისება, – ფლიდობა. დიდი ხ. ჩანდნა.

ლიპაპაპიტ (სიფრხილისა) ფრხილის თვისება, – ფრთხილად მოქცევა, ფრთხილი საქციელი. ხ. *გამოიჩინა.* სიფრხილეში – ფრთხილად. ბ ლიფრთხილეს ათვი არ ასტკივა – სიფრთხილით არაფერი წაწყება, სიფრთხილე ყოველთვის საჭიროა.

ლიპიპაპაპ (სიფრფანასი) ძალიან თხელი, თითქმის გამჭვირვალე. ხ. *ქსელი.* – ხ. *ქაღალდი.*

ლიპეპიპაპ ფხეკრის თვისება.

ლიპიპიპ (სიფიჩხისა) ფხიზლის მდგომარეობა, ფხიზლად ყოფნა. ხ. *მართებს.* – ხ. *გამოიჩინეს.* – ხ. ფიცარება.

ლიპა [არაბ.] (საუბ.) ძაღ-ლენე, არაკათი, ილაჯი. ხ. *გამოცალა.* ხ ხიპას გაიცლა – ქანცს გამოეულეს; მეტისმეტად დაღლეს. ხიპა გაიძახება – ძაღლენე გაგონილეა.

ლიპაპაპოლეპ-ი (საუბ.) ღონემიხდილი, ილაჯგაწყვეტილი. ხ. *პატეტი.*

ლიპაპეპ-ი სიამპეპე.

ლიპაპეპეპ (სიქანცწყლისა) ოგიება, რაც ქანცწყლობა.

ლიპაპიპ (სიქაჩილისა) ქაჩილის თვისება; ქაჩილად ყოფნა. ქაჩილობა *სიმპერემდე სიქაჩილეო.*

ლიპაპაპ (სიქვსტატისა) (საუბ.) ოგიება, რაც ქვსტატობა.

ლიპეპეპ (სიქვესტისა) (ძე.) 1. სიტყვა. მოწვალება. 2. ვკუილობა, მაჭადობა.

ლიპაპიპ (სიქვრიტისა) ქვრიტის მდგომარეობა, – ქვრიტობა.

ლიპეპიპაპ (სიღარიბისა) 1. ღარიბის მდგომარეობა, ღარიბად ყოფნა. *ბიჭარიბემ ფარხის კაბა გაბიყეთინაო.* 2. გადაგ. რისამე ნაკლებობა, სიმცირე. უკმარობა, უქონლობა. *მასალის* ხ. – *ფინების* ხ.

ლიპეპაპაპ (სიღატაკისა) 1. ღატკვის მდგომარეობა, ღატაკად ყოფნა. 2. გადაგ. სრული უქონლობა (ფინებისა, ბზრისა...).

ლიპიპიპაპ (სიღილინგრისა) ღილინგრის თვისება.

ლიპაპაპ (სიღილრისა) 1. მუხლი რისამე ზედაპირიდან ფსკერამდე. ზღვის ხ. – *მიწა 10 სმ სიღრმეზე მოიხნეს.* 2. ზედაპირიდან ქვევით ან ნაპირიდან შიგნით დიდ მანძილზე დაშორებული ადგილი. *დედამიწის* ხ. – *ტყის სიღრმეში შეიიდნენ.* – *ენის სიღრმიდან ამოსროლა ბჭერა.* 3. გადაგ. ნაკლებ საღრმო ადგილი. *სიღრმე ბიჭებისა.* 4. ღრმა ადგილი ზღვაში. – ტბის ხ. – *ტბის ნაპირიდან ხუთი ნაბიჯის სიღრმეში.* ბოლოს ~ ღრმად.

ლიპაპ (სიღრუ) 1. ღრუს თვისება. 2. ოგიება, რაც ღრუ. *ჭრილობის* ხ.

ლიპაპა (სიღრუბისა) 1. ღრუბის თვისება. *ღრუბის* ხ. *შენიშნეს.* 2. არაეულწრფელობა. *მის ლაპარაკში* ხ. *იგრძნობოდა.* ♦ *თაღლითობა.* ხ. *ჩაიდინა.*

ლიპაპეპ (სიღეღნისა) ყვავილის თვისება, – ყვავილობა.

ლიპაპიპ (სიღვენის) ყვავილის თვისება, – ყვავილობა.

ლიპაპაპ-ი 1. ვისიმე. რისამე მიმართ ერთგულების, თავდადების, ერთიანვნებიერების გრძნობა. *ჩაჩიბულის* ხ. – *სამშობლოს* ხ. – *ტყვის* ხ. 2. გრძნობა ქალის და ვაჟის შორის, – ტრფიალები, მაგნერობა. *პირველი* ხ. – *პოეტური ეფიცება.* – *სიყვარულში გამოუტყდა.* 3. გადაგ. (საუბ.) ადამიანი, რომლის მიმართაც ასეთი გრძნობა აქვთ. *მიჭის პირველი* ხ. *ხმაზე გათბობდა.* 4. რისამე ძლიერი სურვილი, წყურა: *მისწრაფება. მიღწეულება. სიმართლის* ხ. – *მუსიკის* ხ. – *ცურვის სიყვარულით ღიობის ლენინგენი.* ♦ *სიყვარულს აუხსნის* (საუბ.) – *სიყვარულში გაბრუნებას.*

ლიპაპაპაპაპ-ი სიყვარულით გამსჭვალული. ხ. *ლაპარაკი.* – ხ. *ვრთვირთობა.*

ლიპაპაპაპაპ სიყვარულით მოპყრობა, მოქცევა. *ფილი ხ. აქონდათ ერთმანეთში.* – ხ. *დაუწყო.*

ლიპეპიპ (სიყეთისა) 1. ყეთის თვისება; ყვითელი ფერი, ფოთლები ხ. *შეეპარა.* ♦ *ფერმკრთალი ლამაზ ხეზე ყეთიფოთლებ გადაყარა.* 2. ღვინის დაავადება, რომელსაც თან სდევს ქაჩის გაყეთილება.

ლიპაპაპეპ (სიყმაწვილისა) ყმაწვილის ასაკი.

ლიპაპ (სიყმისა) იხ. სიყრმე.

ლიპიპიპეპ-ი იგივეა, რაც სიყრმის შეიღი.

ლიპიპაპ (სიყორნისა) ყორნის თვისება, ყორნად ყოფნა. – ყორნაობა. ხ. *გამოიჩინა.*

ლიპაპ (სიყრმისა) – ყრმის ასაკი. – ყრმობა. *სიყრმის მეგობარი. – სიყრმიდან შრომას იყო შეჩვეული.* ♦ *სიყრმის წელი* – პირველი შეიღი, პირშო. *სიყრმე გეფიცები, ჟანიკე სიყრმეზე* (სიყრმის ხმაზე) – ფიცი ა ერთგულის.

ლიპაპაპ (სიყრუისა) ყრუ თვისება; ყრუდ ყოფნა. ხ. *მოიგონა.*

ლიპაპა (სიშავისა) შავის თვისება: შავი ფერის ქონა. ხ. *გადაკრავდა.* – *ამხანაგებში სიშავით გამოირჩეოდა.*

ლიპიპეპ (სიშიშველისა) შიშველად ყოფნა, – სიტიტველე.

ლიპაპაპ (სიშმაგისა) შმაგის თვისება, შმაგად ყოფნა. – შმაგობა. *სიშმაგით ეცქინა მწერის.* – *სიშმაგეზე გადაეცა.*

ლიპიპა (სიშორისა) 1. შორი მანძილი. *თვალ-მიუწვდომელი* ხ. 2. შორს ყოფნა, დიდი მანძილით დაშორება. *აწუხებდა* ხ. *თავისი ქვეყნიდან.*

ლიპაპეპ (სიჩა უქონა) ჩაქის თვისება, – სიმაღლე. სიჩაქეში.

ლიპაპაპაპ (სიჩერქეტისა). ჩერქეტის თვისება, – სიქეტეზე, სისუფთავე

ლიპეპაპაპ (სიჩლეგნისა) 1. ჩლეგნის თვისება, – სიბლეგნე 2. გადაგ. განუვითარებლობა, დაბეშვლობა. სოციწროე (ჯონგნისა, ჯონგნობისა...).

ლიპაპ (სიჩუნისა) ისეთი ვითარება, რომელსაც ხმა არ ისმინის, ხმას არავინ იღებს, – დუმილი, მდუმარება, სიმუნარე. *სამარისებური ხ. – ხ. მისთვის-ვე.* – ხ. *დაარეცხა.*

ლიპაპაპ (სიჩქანისა) 1. ჩქარის თვისება, – სისწრაფე. *ბელის* ხ. – *თვალის* ხ. ♦ *მოძრაობის, რაიმე მოეწრების სისწრაფის ხარისხი. დიდი* ხ. *გაბედოთან.* 2. (ფიზ.) სხეულის მიერ განვლილი მანძილის შეფარდება დროის ერთეულთან *საშუალოური* ხ. – *სამეალო* ხ. ♦ *ავტომობილის მაშინისტებები ძალის გამეორებაზე.* – *მეწყერების ხარისხი. პირველი* ხ. – *მესამე* ხ.

ლიპიპიპაპ (სიჩხინჩხის) მცირეოდენი სიმსუქნე.

ლიპაპაპეპ (სიცარიელისა) 1. ცარიელის მდგომარეობა. 2. გადაგ. (ზეპ.ნ.) სულიერი გამოცლილობა, სულიერება, მისწრაფებათა უქონლობა. ხ. *იგრძნო.*

ლიპეპეპ (სიცეცხლისა) ცეცხლის საქმეული. – სიანგუ. ცეცხლობა, *ბაკშვურად* ხ.

ლიპიპა (სიცეცხლისა) ცეცხის თვისება, – ცეცხობა.

ლიპიპა (სიცივისა) პაერის ცალკეული ტემპერატურა; ცივი ამინდი; ცივი პაერი. *სეთეოსაან ბელები გაეყინა.* ♦ ხიდეეს (სიცივეებს) დაიჭერს – სიცივე დადგება, პაეთედება. *სიცივე ადგანს* – ძალზე შემცივდება (და კაბკაბს დაიწყებს).

ლიპიპ-ი სიხარულის, მხიარულების, ცმკყოფილების გამოსატყვა საუკეთესო ნიშნები და ძლიერი ამოხეთქვა. ხ. *ეეძყდა.* – *სიცილს ვერ იკავებდა.* ♦ *ხალხი დაიყოფა – სიცილს დაიწყებს ენისე საქციელის ან ნაკლულობის გამო, – სპაეციალურ ადგილს დასცინებენ. ხალხად აც' არ ეყოფა – ხასაკლილად აიგებენ, დასცინებენ, სალოდნად კეფაში ტაეებით რისამე.* – *სიმცირე. ნაკლებობა. საკეთილის ხ. – ლიტერატურის ხ.*

ლიპიპეპ (სიცოფისა) ოგიება, რაც ცოფიანობა.

ლიპიპიპეპ (სიცოცხლისა) 1. მატერიის არსებობისა და მოძრაობის ფორმა, რომელიც წარმოიშვა მატერიის განვითარების გარკვეულ საფეხურზე: წარმოადგენს ცილოვან ნივთიერებათა არსებობის ფორმას და ახასიათებს გარემოსთან ნივთიერების ცვლილებას. *დედამიწაზე სიცოცხლის წარმოშობა.* 2. ცოცხალი არსების, ორგანიზმის მდგომარეობა და ბედნიერად სიცოცხლე. ფიზიოლოგიური არსები. ხ. ცოცხალ ფოეზა. – *ცხოერება მისი ხ. საფრთხეში იყო.* – *ადამიანის სიცოცხლის ბანგრძლეეობა.* 3. გადაგ. ცხირები, საეეარელი არსება, სიმპრეეა და ბედნიერების მოშრიეებელი. *ჩემი სიცოცხლეე! 4.* ხალისი, სიმხნეეე. ეეზნი. *ოეკაბში ხ. შეიტანა.* – *სიცოცხლით სავსე ახალგაზრდა.* ♦ *ჩემს (ზენმა...) სიცოცხლეე!* – ფიცის ფორმეეა. *ჩემს (თავის...) სიცოცხლეზე არ (ეეს...) – არასოდეს, ეერასოდეს... მაგისთანა ადამიანს ჩემს სიცოცხლეზე არ მეეენდირთან! ჩემს (თავის...) სიცოცხლეზე პირველად (მეორედ...) – საერთად პირეელად (მეორედ...). ჩემს სიცოცხლეში პირეელად ეხედავდი.*

ლიპიპიპაპაპ-ი ეიხეე რასაც სიცოცხლის უნარი აქეე.

ლიპიპიპაპაპიპეპა სიცოცხლისუნარიანის თვისება. *ჩანაკადის* ხ.

ლიპაპა (სიცრუისა) რაც სინამდეეილეს განზრახ დაშანიეეებულად წარმოგეიდგენს, რაც ცხარაცი არ არის, – ტყუილი, *მტკნარი* ხ. – ხ. *მოიგონა.*

ლიპაპეპ (სიცეეხლისა) 1. ცეცხის თვისება *თაეის* ხ. *გამოარინა.* 2. ცეცხი საეეელი. ხ. *ჩაიდინა.*

ლიპეპეპაპ (სიცეცხლიანა) ცეცხი კაცის თვისება, – ცეცხკაცობა, აეკაცობა. *ბოროტება*

ლიპაპიპაპ (სიცქერისა) ცქერის ფენისება, – სიმარეე. სიმკეირეეზე. *სიცქერაზედ* – ცქერაზედ

ლიპიპაპ (სიცხეისა) 1. სიცხეკაცის, მკაფიოობა, გარკეეეულობა. *საგამოძიებო საქმეზე* ხ. *აკ ლდა.* – *საკითხის* ხ. *შეიტანა.* 2. სინამდეეილე, რეალურობა (სიმშრეს, ოცნებას, მოჩეენებას და მისთ. საპირისპიროდ). *ოცნება სიცხადედ იქცა სიცხადედ – ცხადედ.*

ლიპიპაპ (სიცხარისა) ცხარის თვისება; ხიმწეაეე. სიმპატრე. *ძმარის* ხ. *აკლდა.*

ლიპიპ (სიცხის) 1. პაერის მაღალი ტემპერატურა; ძლიერ გახურებული, ცხელი პაერი: ცხელი ამინდი ზაფხულის ხ. 2. აეადმყოფობით სხეულის მაღალი ტემპერატურა. *მაღალი* ხ. *აქონდა.* ♦ ხიცხეს (სიცხეებს) დაიჭერს – სიცხე დადგება. ხიცხეს აძლეეს (მხსნელს) – სიცხე აეწეეეს (აეადმყოფს).

ლიპიპ-პაპაპაპა, ლიპიპ-პაპაპაპა ძალიან დიდი სიცხე. – პაპანაქეება. ზაფხულის ხ.-ე.

ლიპიპიპ-ი 1. ვისაც სიცხე (მხნეე. 2) აქეს. ხ. *აეადმყოფი.* 2. იგივეა, რაც ცხელი. ხ. *ამინდი.* – ხ. *ღვე.*

ლიპაპოპეპ (სიცხოელისა) იგივეა, რაც სიცხელეე.

ლიპაპოპეპ (სიცხოელისა) 1. სითბო, სიცხე, მცხუნვარება. *ზნის* ხ. 2. ცხოეელმყოფელობა, სიცოცხლისუნარიანობა. *სულის* ხ. 3. სიცხადე, გარკეეეულობა. *სიცხეში ხ. პიეეა.*

ლიპაპეპ (სიძაბუნისა) სისუსტე, უღონობა, უძლეერება.

ლიპა (სიძისა) ქმარი ცოლის ნათესაეებისათეის. **ლიპაპაპიპ-ი** (საუბ.) სიძის ხასენება პატივისეემით ან ირონიით. *ცოტა ღეინო ეყუაროს ჩემს სიძეებთანაც.*

ლიპიპა სიძედ ყოფნა.

ლიპაპაპაპაპ-ი სიძე და პატარძალი. მეფედედოეალი (მხნეე. 2).

ლიპაპიპაპ-ი სიძე და სიმამრი.

ლიპაპა (ძე.) მეძაობა, მრუშობა.

ლიპაპეპ (სიძეცილისა) 1. ძეელის თვისება. *სიძეეელისაან გაცრეელი კაბა.* 2. რაც ძეელ დროს განეკეთებენა. *ძეელი დროის ძეელი, ნოყიო. სიძეელეთა დაეება.*

ლიპაპაპაპაპაპა-ი სიძეელეთა (მხნეე. 2) ხასაკი.

ლიპიპიპა (სიძეერისა) 1. ძეერის თვისება. *ანაელეე ბრძას სინათლის სიძეერეე.* 2. ისეთი მდგომარეობა, *რომელსაც ტერიტორიის* ეყოფნება რამე. *ბაზარში დიდი* ხ. *იყო.*

ლიპაპეპ (სიძლიერისა) ძლიერის თვისება, – ძლიერება. *ტალღების* ხ. – *შეტაეების* ხ. ♦ *ბერძნების* ხ. **ლიპაპეპ** (სიძნელისა) 1. ძნელი თვისება. *მწყობრობების* ხ. – *საქმის* ხ. 2. ძნელად გადასაელახეი რამ. – *დაბრკოლება. სიძნელეების გადალახეა.* – *სიძნელეებს არ შეეშინდნენ.*

ლიპიპიპაპ-ი დიდი მშრომელი და ზნეობის გრძნობის. ხ. *გამოამეცადინა.* – *მისცა-ში სიძულეარი ადამიანის გამოკეეეთეა.*

ლიპაპეპ (სიძუპისა) ბუნების თვისება, – ხელშეუხეეადობა, ძვირეასი. ხ. *გამოიჩინა.*

სიწარილე (სიწურწილისა) წერილის თვისება. *თოკის ს. — წვეთის ყური. — ნაკეთილი ს.*

სიწითელა (სიწითლისა) 1. წითელი ფერის ქონა; წითელი ყური. *მზის ს. — დას ს. შეპარებოდა.* 2. წითელი ლაქა სახეზე, სხეულზე: ოწვეტს სხვადასხვა მიზეზით სისხლის მოწილა. *მოოქმედის ს. — სიწითლემ გადაუარა.*

სიწითლეშოკონ-ი ვისაც (რასაც) სიწითლე მოერია, — ალწითლებული.

სიწითლე (სიწითნილისა) 1. წმინდად ყოფნა; წმინდის თვისება. *სინდისის ს. — სიყვარულის ს.* 2. დაუშვნილებლობა, შეურყვნელობა. *დაეცვათ ქალწულ ეფრის ს.*

სიწრაფე (სიწურფილისა) წრფელის თვისება, გულწრფელობა. აღვადნობილობა. *გულის ს. — ხელწრფელობა — წრფელად. აღვაღ-მართლად. ს. ნათქვამი.*

სიწუწკ (სიწუწკისა) იგივეა, რაც წუწკობა.

სიწყალ 1. სინუმე. მდუმარება; სიჩუმილ. მშუხრობა. *ს რამოვარდა. — გარემო ს. სუფევდა.* 2. წყნარი, მშვიდი ხასიათი, — სიდინჯე. *ს. დაკარგა.*

სიშავე (სიშავისა) შავებული ფერება, — შავებული. *ს. და ცთომენ. — სიშავის ბანა.*

სიშარა (სიშარისა) შარიან ფერება. არსებობა; შარები რაოდენობა; შარობა. *საქონლის ს.*

სიშარავება (სიშარავისა) შარიანად ფერება, — შარიანობა.

სიშინავ (სიშქლინისა) შქინის თვისება; შქიანად ყოფნა, — შქიანობა.

სიშრალე (სიშრელისა) 1. შრელი ფერის ქონა. 2. გადაჯ. არარიფერობება, ნაირფერობა, სხვა-დასხვაობა ახასიათ ს.

სიხალისე (სიხალისისა) ხალისის ქონა, — ხალისიანობა.

სიხარება (სიხარებისა) ხარების თვისება, — გაუმაღლობა, ხარობა. *ს. გამოიხატა.*

სიხარულ-ი 1. გრძნობა, რომელსაც იწვევს სანაძრონი რამ. — სიამოვნების, კმაყოფილების განცდა, მხიარული განწყობილება. *დიდი ს. — სიხარულით აიყო.* 2. გადაჯ. რაც, ვინც ასეთ გრძნობას იწვევს. *მაკეშეი — მწუხრებრის ს. — ჩემო სიხარულო! ყ სიხარულით აღარ არის (ფიზზე აღარ დგას) (ს-ული.) — ასალამ უმარა ლაზე.*

სიხასხას (სიხასხასისა) ხასხასა ფერის ქონა, ხასხასა ფერი ჯვალეების ს.

სიხვეე (სიხმელისა) ხმელის თვისება; ხმელად ყოფნა.

სიხშირ (სიხშირისა) 1. ხშირის თვისება. *მზიანი ღღეების ს. — მაგიისქვეშ ს. ხეთის ს. — მოსაკლებობის ს.* 2. (ხეეს.) სიდიდე, რომელიც გამოსაკვეთ ხშირი მოძრაობის, რხევისა და მისი ხარისხს. *მაკალი სიხშირის ელექტრონები.*

სიხსნა (სიხსნისა) ჯაბნის თვისება, — ჯაბნობა.

სიხვნისა (სიხვანისა) ჯანსაღის მდგომარეობა. ჯანსაღად ყოფნა, — ჯანსაღება.

სიხმილ (სიხმელისა) (სიტ.) ჭლიღად ყოფნა, — ჭლიღობა.

სიხიპნე (სიხიპნისა) ჯიტის თვისება, — ჯიტობა.

სიხიტ ჯიქის (მწიფე. 2) თვისება, — ჯიქება

სა საგანებრივ გამართული ყუთი (ქალთა — ბეჭედმალილი მონა) ფუძემოსართი.

სააქა [ლათ.] სხეადასხვა ხელისაწყობი — ერთ ადგილ მოთავსებული დანაყოფების სილიდეა გასაწყობად. *თეთრსამკაულის ს.*

სააქ-ი [ლათ.-ფრან] დახვალებში აკეთილი (ფუძე). ჩვეულებრივ ხისა, ფეხებიანი და ზედაპირი ეკნერი ს.

სააღერებრივ-ი მოღიანი ხის ყრილი და ფართო სკამი, რომელსაც სამ ლატვიას იყენებენ.

სააშაპ-ი [ბერძ.] 1. სამრეწველო ობიექტი, სადაც ხდება ნაწარმის დამზადება. 2. ამ ობიექტის მუშაკთა კოლექტივი.

სააშაპ-ო ის. დაკავშირებული.

სააშაპ-ოდ ის. დასაკეთებლად.

სააშაპ-ოდ-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობა ის. დასაკეთება.

სააშაპ-ოდ-ობ-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო ის. დასაკეთებელი.

**სააშაპ-ოდ-ობ-ის-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი-ა-ო-ი

სოციალ-დემოკრატ-ი სოციალ-დემოკრატიული პარტიის წევრი.

სოციალ-დემოკრატია მე-19 ს.-ის ბოლოს ევროპიდან ალეკსანდრიული მიმართულება საერთაშორისო შუშაობა მოძრაობაში: პირველ ხანებში მიზანად ისახავდა ბრძოლას კაპიტალიზმის წინააღმდეგ. ბოლო პერიოდებში გადაეკვეთა წერილობითუნარიან რაბოჩენისტურ მიმდინარეობასად.

სოციალ-დემოკრატ-ია სოციალ-დემოკრატიის დამხმარეთანი. მის პრინციპებზე დამყარებული.

სოციალისტ-ი [ფრ.] კომუნიზმის პირველი საფეხური — საზოგადოებრივი წყობილება, რომელიც ბურჟუაზის ბატონობას ცვლის პროლეტარიატის დიქტატურით; ამ წყობილების ჭრის წარმოების საშუალებები საზოგადოების საკუთრებას წარმოადგენს, არ არსებობს ადამიანის მიერ ადამიანის ექსპლუატაცია, ხორციელდება პრინციპი — თითოეულისაგან მისი უნარის მიხედვით, თითოეულს მისი შრომის მიხედვით. *ჩვენი პარტიის მიზანს 2 სოციალისტური პარტიის წევრი.*

სოციალისტ-ი 1. სოციალიზმის მიმხრე. 2. სოციალისტური პარტიის წევრი.

სოციალისტ-ობა სოციალისტად ყოფნა.

სოციალისტ-ური 1. სოციალიზმის დამხმარისათვისებელი, მის პრინციპებზე დამყარებული. *ს. საბელწიფო.* — *ს. რეკონსტრუქცია.* — *ს. საკუთრება.* — *ს. სისტემა.* 2. კაპიტალისტურ ქვეყნებში — სოციალ-დემოკრატების დამხმარისათვისებელი, მის პრინციპებზე დამყარებული. *ს ხიდისებური ქვეყნებში ზედაპირება* — შრომითი და შემოქმედებითი აქტივობის მობილიზაციის მეთოდი, რომელსაც მიეცავთ შრომის ნაყოფიერების ზრდასა და სოციალისტური მეურნეობის საერთო აღმავლობისაკენ, კომპეტენციის ამაღლებისაკენ.

სოციალურ-ი [ლათ.-იდან] რაც საზოგადოების, ადამიანების ცხოვრებასთან არის დაკავშირებული და მათ ურთიერთობას ასახავს, — *საზოგადოებრივი. ს. პროგრესი.* — *ს. მეცნიერებანი.*

სოციალურად [ლათ.-ბერძ.] მეცნიერება საზოგადოებისა და მისი განვითარების კანონების შესახებ.

სოციალურ-ისტ-ი სოციალური ეკონომიკის დაკავშირებული. *ს. გამოკვლევა.*

სოციალურ-ისტ-ობა სოციალური უზრუნველყოფა.

სოციალიზაცია სოციალისტური შეფიქრება.

სოჩ-ი [Abies] ნიჩეოვანი ხე ფიქტისებრთა ოჯახისა: წიწვს ქუდისაკან ორი თეთრი ზოლი აქვს; ისპამს სწორედაც გირჩებს, რომლებიც მომწიფებისას ზედვე იშლება ქერქლებად.

სოხავ (სოხანია) (ქუთ.) მიწის იატაკი.

სპა [ს.] (მ.) ჯარი, ლაშქარი.

სპაზმ-ი [ბერძ.] კუნთების კრუნჩხვითი შეკუმშვა. *ნერვული ს.*

სპაზმურ-ი სპაზმის ხასიათისა. *ს. ხველა.*

სპაზმოლიზ-ი ორანეულის ტიპის სახეულნიდება.

სპარსულ-ი სპარსეულთან დაკავშირებული, სპარსეთიდან მომდინარე. *ს. პოეზია.* — *ს. მინანქარი.*

სპარტაკიადა მასობრივი შეჯიბრება სპორტის სხვადასხვა სახეობაში [ეწოდა რომში მონათა აჯანყების ბელადის — სპარტაკის — სახელის მიხედვით]. *საკავშირო ს.*

სპასპარ-ი [ს.] (ისტ.) ჯარის უფროსი, მხედართმთავარი, სარდალი.

სპასპე-ი [ს.] (ისტ.) ჯარის უფროსი, მხედართმთავარი, სარდალი.

სპასპე-ი (მ.) ძველებური ქუდის საერთო სახელწოდება.

სპაშვილ-ი ენის სპეციალიას ეწევა. — გადმოდიდეული.

სპაშვილობა [ლათ.] ფართო მოხმარების სიტყვის, პროფესიების, სხვადასხვა ფასეულობის ცდევა-ფაფიდან მოგების მიზნით. *ბრძოლა სპეციალობის წინააღმდეგ.*

სპაწკა-ი 1. ძალიან თეთრი. *ს. თოვლი.* 2. გადაგ. წმინდა, უშნო, ცელი. *ს. პირთეტება.* — *ს. მეგობრობა.* — *ს. გრძნობა.* — *ს. გული პატრონი.*

სპეციალ-ი [ფრ.] თეატრალური წარმოდგენა, საღამო.

სპეციალ-ი [ლათ.] სხვადასხვა ფერის ზოლი, რომელიც მოიცვა გამშვირიელ პრინციპში სინათლის სხივის გაელის დროს. *მზის ს.* — *სპექტრის ფერები.*

სპეციალურ-ი სპეციალობის დამხმარისათვისებელი, სპეციალობას დაკავშირებული. *ს. ფერები.* — *ს. ანალიზი.*

სპილ-ი პირველი შემდეგრეული ნაწილი რთული ფუძეებისა; ნიშნავს სპეციალურს. მაგ., *სპეციალისტი.* სპეციალური.

სპილიტიკ-ი [ფრ.] ადამიანი, რომელიც ამა თუ იმ სპეციალობაშია დახელოვნებული. *გამოცდილი ს. — ახალგაზრდა ს.*

სპეციალიზ-ი ზეციცერების, ტექნიკის, ხელოვნების და სხვ. ეკლექციული დარგი. // ესა თუ იმ საქმიანობას, ხელობას, პროფესიას, რომელიც საგანგებო დახელოვნებას მოითხოვს. *აკორნიობის ს. მილილი.*

სპეციალ-ი [ლათ.-იდან] 1. განსაკუთრებული, საგანგებო დანიშნულების მქონე. *ს. მაგარეული.* — *ს. დანიშნულება.* 2. ამა თუ იმ სპეციალობასთან დაკავშირებული, სპეციალობის დამხმარისათვისებელი. *ს. საბჭოთებელი.* სპეციალურად — საგანგებოდ, განსაკუთრებით.

სპეციოზ-ი [ლათ.] ის, რაც ამა თუ იმ საგანს, მოვლენას განასხვავებს დანარჩენებისაგან, — თავისებურება. *საშენიერო ფუძნობის ს.*

სპეციფიკ-ი რაც სპეციფიკას ამყვანებს; მხოლოდ ამ საგანს, მოვლენას... დამხმარისათვის, — თავისებური, განსაკუთრებული. *წამლის ს. სენი.*

სპეციფიკურ-ი (სპეციფისიმლისა) სპეციალური ტანსაცმელი (სანიჭობა მუშაობისათვის).

სპილენძ-ი ადვილად ჭედადი მოწითალო ფერის ლითონი. *სპილენძის ქუაბი.* — *სპილენძის ფული.* — *სპილენძის მაღარო.*

სპილენძილ-ი სპილენძის ნაკეთობანი.

სპილენძისფერ-ი რაც ფერით სპილენძს მოგვაგონებს. — მოწითალო-მოყავისფერი.

სპილენძოვან-ი (ბ.) საკრავი ერთგვარი, — დიდი ნაღარა (სპა).

სპილო ხმელეთის ყველაზე დიდი ძუძუმწოვარი ცხოველი; აქვს ხორთუმი და ხქვეი, თითქმის უმაღლესი კბილ: მასიძის აქეს ორი გრძელი ეშვი; ტყეებსა მცენარეებით; ბინადრობს ცხელ ქვეყნებში. *სპილოს ძვალი.*

სპილონ-ი [ბერძ.-იდან] ხელეული ხაში, ბაეთული, ზამბარა და ცხ.

სპილონ-ი სპილოსის ფორმისა. — ხელეული. *ს. ბაეთული.* — *ს. ზამბარა.* — *ს. კბილი.*

სპირა-ი [ლათ.] ავრილად, ავდრილად ალებადი და მეტწილად მაორბეული სითხეა, რომელსაც ხდიან შაქრის ან სახამებლის შემსუქელი ნივთიერებიდან. *ყურძნის ს.* — *სპირტის გამოხდა.*

სპირტიან-ი სპირტის შემსუქელი. *ს. სასმელები.*

სპირტიანა სპირტის წვით მოქმედი ქურა.

სპრა-ს იხ. პოსპორის.

სპრაც [ბერძ.] მეტწილად ერთეულრიანი წარმონაქმნი, რომელის საშვილებითაც ხდება უმეტესი ზეცნაერების (წყალმცენარების, სოკოების, ხავსის...) და ზოგიერთი უმარტივესი ცხოველის გამრავლება.

სპორანგ-ი რაც სპორების საშვალებით მრავლდება. *ს. მეცნარეები.*

სპორან პირველი შემდეგრეული ნაწილი რთული ფუძეებისა; ნიშნავს სპორტულს, სასპორტოს. მაგ., *სპორტკუთხა, სპორტსაზოგადოება.*

სპორტ-ი [ინგ.] სხვადასხვაგვარი ფიზიკური ვარჯიში ორგანიზების გამპარების და ყოველთვის ფიზიკური განვითარების მიზნით; ჩვეულებრივ, შეჯიბრების სასიათს ატარებს. *სათბილარო ს. — საცხენოსნო ს.*

სპორტსმენ-ი [ინგ.] პირი, რომელიც სისტემატურად მისდევს სპორტს.

სპორტულ-ი სპორტთან დაკავშირებული, სპორტისათვის განკუთვნილი, სპორტის სასათისა, — სასპორტო. *ს. ბოლოკაბი.* — *ს. ინვენტარი.* — *ს. სეზონი.*

სრა (ს.) (მ.) სასახლე (მეფისა...).

სრასახლე (სრასახლისა) (ძვ.) ოგივეა, რაც სრა.

სრასპენ-ი (მ.) ოგივეა, რაც სრა.

სრაშიკ (ფიქ.) სირბილი-ბანქნა. *ცხენების ს. — გაძთა ს.* (ფიქ.) *ს. შიკრიკი.* — *ს. შორსმსვლელი.*

სრე (სრისა) (ქუთ.) იგივეა, რაც სრეკა.

სრეკა (ქუთ.) იგივეა, რაც სრული. — *ს. შვრი. სრული. ნასრეკი.*

სრეკა (ქუთ.) 1. განსხვავებული ფერის ზოლი. 2. პირტეკეი, რომელსაც შუაგზე სხვა ფერის ზოლი გასდევს.

სრეკა-სრეკა (ქუთ.) ზოლებად. *ზოლ-ზოლად.*

სრეს-ს ან. გასრესს, დასრესს.

სრესა სახელი სრესის შემსრულებისა.

სრე-სრა (ქუთ.) ზოლებად, ზოლ-ზოლად.

სრეულ-ი (ბ.) ნასროლი, გასროლილი.

სრისე-ი 1. გლეხ ზეიკანოზე დაფრცელებელი, ნარჩენი მოძრაობა. *ეთესვის ს.* — *ყინულზე ს.* — *ტოტებით ფიქრული ს.* // გეელის მოძრაობაზე იტყვიან. *ყველი სრისული მოგეთხოვა.* 2. წყალში ან პაერში მცურავი, ნარჩენი. *თევზმა ბადეზე დაიწყო წყალში ს. — ჭაი სრისული წყალია.*

სრისვა (სრისული) 1. რაც სრისაღით მოძრაობს. 2. სწრაი, ელვი შეხაპირის მქონე. *ს. ფიცარი.*

სრისვა-ს *გრძეც.* სრისაღით მოძრაობს. *ტოტი-ს ყინულზე ს.* // *პაერში მერეაღი ს.* — *შვრ. მოსროლეც.*

სრისე-სრისით ბანგრძლეეი, გაბმული სრისული. *ტორილა ეცში ს.-ს. ფრინველს.*

სრისე-ბრისე-ი სრისი და ტრიალი.

სრულ-ა 1. მოქმედი გადაგდება *ქვის ს.* // წნეგა, ყრა (ტლეწ.ტეხისა...). // ავდება, აყრა. *პაერში ქუდების ს.* 2. ცეცხლსასროლი იარაღის სასხეუთის გამოცრილი ლულაში დენის აღეფეკა და ტყვიის (ჭურვის...) გამტყორცნა, რასაც თან ხლდე ხმეკუსა ხმა. *თოფის ს. — ნიშანში ს.* 3. ცეცხლსასროლი იარაღის ერთი გასროლისთვის საჭირო (ტყვია-წამალი). *რამდენი ს. დაგრჩათ?*

სრულ-ი 1. რასაც არაფერი აკლია, — მთლიანი, მთელი. *ს. ხასა.* — *სწავლის ს. ურანი.* // უალრესი. *ს. სიძნელე.* — *ს. სიხარე.* 2. რასაც (ეისაც) არაფერი ხელს არ უშლის, არ აბრკოლებს. *ს. წყობა.* — *ს. უფლება აქეს მოითხოვოს.* — *ს. ბატონ-პატრონი ყოსად.* 3. ხამოელო, ვადამწეულ; ხმკეიც ს. *გამოჯდება.* 4. მსხეილი, დიდი თავთავები *ს. მარცვლი* გაიკეთა. 5. (ხაზე.) ფართო, განიერი (ტანსაცმელი, ფეხსაცმელი). *ს. ყაიდები.* — *ს. ფეხსაცმელი.* 6. ხრე მეტი, არც ნაკლები. — *ზომები, მილები. ბაკეეთილის სწავლას ს. ერიი საათი მოეცნა.* — *ს. ხეთი კილოგრამი გაიარეს.* 7. უეშეელი, უდავო, ნამდვილი. *ს. იმედი აქეს.* — *ს. ჭეშმარიტებაა.*

სრულ-ი — რისამე გამოკეეთის გარეშე, — მთლიანად. *ფული ს. ჩაპარა.* — *ხაბეთი ს. ეწერა.*

სრულსპექტაკლ-ი სრული ეიმკერ განვითარების მიღწეეით. — *ზრდადამთავრეული ხე. ხე. — ს. ბავშეი. ს. ეხეები.*

სრულდებ-ა იხ. შესრულება.

სრულდებ-ი იგივეა, რაც სრულიად.

სრულიად 1. სულ, მთლად. მთლიანად. *ს. გამწყდნენ ტყვია.* — *ს. არ მოეელოდა.* — *ცეელი ს. გაწყრა.* — *ეჭვი ს. უსაფუძეელო გამოდგა.* 2. ქეეყნის აღმნიშეეელი სახელის წინ — მთელი, მთლიანი. *სამჭიროა ს. საკავშირო ყრილობა.* 3. *არ უარყოფით ნაწილკავან ერთად* — სულ არ, ოენისეიდაც არ. *ს. არ ყმინია.* — *თავს თავზე ს. არ ეიცრობ.*

სრულდგომ-ილ-ი ჩეეულებრეეი ზომისა (კონფიციანი).

სრულეულებ-ი 1. ყველა კანონიერი უფლების მქონე. *ს. საბჭოთა მოქალაქენი.* 2. გარკეეული უფლებების აღჭურეილი. *ს. წარმომადგენელი.* 3. შეუზღუდეელი ძალაუფლების მქონე. *ქვეყნის ს. მმართეელი.*

სრულეულებ-ობ-ა სრულუფლებიანის მდგომარეობა.

სრულხასიან-ი მაღალი ღირსებისა, მაღალი ხარისხისა. *ს. გამოკეეული.* — *ს. ხაკეეთი.*

სრულხასიათ-ობ-ა (ეწ.ნ.) სრულეყოფილობა.

სრულ-ობ-ა (ეწ.ნ.) იგივეა, რაც სრულეყოფილება.

სრულყოფ-ს *ეწრდ.* სრულეყოფილს ხდის (ან გახდის) *ს.ორგანიზეეი თავის ორგანოებს.* — *ს. ხრულეყოფს წარმოეების ტექნოლოგიას.*

სრულეყოფ-ილ-ი დახეეწილ. გაეეხლებულ. *მანქანის ს. ხრულეყოფილი.* — *ს. ხეეთრეები.* — *ს. ხეეთრეები.*

სრულეყოფილ-ობ-ა ეინც სრულეყოფილებას მიაღწია. *ს. ადამიანი.*

სრულეყოფილებას ახაკი, რომლის მიღწეეის შემდეგაც ადამიანი სრულეყოფილებით მოქალაქე ხდება.

სრულპატ-ს (*თურქ. ' შე'ულურპატას*) *გრდმ.* ოგივეა, რაც სრეკა-ს.

სრულპატ-ს (*თურქ. ' შე'ულურპატას*) *გრდმ.* ეიწროდ გაღებული პირით ისუნდრაეე (პატრა), ისროეს (სიიხეს). *ჩიაეს ს.* — *ხ. ხდრ. ისროეს, სატეეს.* (ეწ.ნ.) ორ ზოლის ან ოდენ ერთ ზოლად შემაერე, თეელით ეეღიის ეიწრო სიგრძე. *ხოსტრების ს.*

სრულპატ-ს სახელი სრულპატ-ს, ისროეს ზმნათა მოქმედების.

სრულპატ-ი ცხეირით პაერის შეისუნთქეა ხმის გამოქეთნით.

სრულპატ-ი [ლათ.-იდან] *ზმქ.* გმაეილ, მგაერ, უცილეელი. *ს. ფასები.* — *ს. მტკიცებულება.*

სრულპიტ [ბერძ.] რისამე განეეიერების საფეხური, პერიოდი. *პირეელი ს.* — *საბოლოო ს.*

სრულპიტ-ილ-ი ნაგებობა, რომელსაც აქეს სპეციალურად მოწყობილი მოედნები — სპორტულ შეჯიბრებათათეის და სავარჯიშოდ. *ცურაეების — მაყურებელთათეის.*

სრულპატ-ა (ძვ.) ფერადეანი ქსოეილი, სქელი ფარჩა, ოქროქსოეილი.

სრულპატ ნარჩენები, სადაც აწყობენ და პეჭდაეენ ნიგნებს, ეერნილ-გაზეთებს და სხეა გამოცემებს.

სრულპატ-ი სტამბის დამხმარისათვისებელი, სტამბაში საოეის გამეეენებელი, — სატამბოში.

სრულპატ-ი [ინგ.] ტრანსპორეი სახე. ნიმუში, რომელსაც უნდა შეესაბამებოდეს ნაწარმოები ხარისხის, ზომის, წონისა და სხე. მიხედეით.

სტანდარტიან-ი 1. სტანდარტით განსაზღვრული, სტანდარტის შესაბამისი. *ნ. საღებავი.* — *ს. ნაკეთობანი.* 2. გაფიცვის თავისებურების მიკლებული, — ერთიანურობის, შაბლონურობა. *ს. ვითარება*

სტეპ-ი [ფრ.] რაიმე დარგში მეურნეობის ბაზრის ძლიერება. *ერთ სანარჩენში მეურნეობის 25 წლის ს. აქვს.*

სტეპან-ი [ანტ.] სისწრაფეს სპორტული შეჯიბრების დაწყების მომენტი. *II ასეთი შეჯიბრების საწყისი პუნქტი.*

სტაკნა [რუს.] ოცეული, რაც წერილი (მრიმე). 2. *სამაგიეროო ნ.*

სტატისტიკა [ინგ.] 1. მეცნიერება რაოდენობრივ ცვლილებათა შესახებ საზოგადოებისა და სახალხო მეურნეობის განვითარებაში. *სასწავლო-საცდელო ს.* 2. მასობრივ მოვლენათა, შემთხვევათა რაოდენობრივი ანგარიშება. *მოპადონის ს.*

სტატისტიკურ-ი სტატისტიკასთან დაკავშირებული; სტატისტიკასთან დაკავშირებული *ს. მონაცემები.*

სტაციელ [Daucus sativus] 1. ორწლიანი ბოსტნეული მცენარე ქოლგისებთა ოჯახისა; აქვს მოყვითალო წითელი გამხმარფესვებიანი ფესვი, რომელიც იქმება. 2. ამ მცენარის ფესვი სტაფილოს *ჯიშები.*

სტაციონარ-ი [ლათ.] სტაციონარული დაწესებულება. *ს.ამბულატორ. ს.*

სტაციონარულ-ი მუდმივი, ერთ ადგილას მოთავსებული, არამოძრავი. *ნ. კინოდანადგარი.*

სტაპელიფელ-ი [რუს.-იდან] საბეჭდავი კაუჭების ნოვატორი, რომელიც მრავლის მწარმოებელი გახდა. *ს. საყოფაცხოვრებო ნივთები*

სტარატელი [ინგ.] ფრთიანი ჭიანჭველების ფრთების მოსაცილებელი ხელსაწყო.

სტარ-ი [ინგ.] ფეხი ან დაფა გამოუვლის ეკიპირებების მოსათავსებლად.

სტარობაზა [ბერძ.] სტენოგრაფიული ჩანაწერი. *მოხსენების ს.*

სტარობაზია [ბერძ.] განსაკუთრებული ნიშნებისა და შემოკლებათა გამოყენებით ზეპირი მეტყველების სწრაფად ჩაწერის წესი. *სტენოგრაფიის კურსები.*

სტენოგრაფისტ-ი სტენოგრაფიის სპეციალისტი.

სტენოგრაფიულ-ი სტენოგრაფიის წესით ჩაწერილი *ს. ანგარიში.*

სტენტორ-ი [ლათ.-იდან] მიკროორგანიზმებისადან გამეწყვილი *ს ბიძგი.* — *ს. წყალი.*

სტერილიზ-ი [ინგ.] დეზინფექცია ანუ ბაქტერიებისაგან გაწმენდილი *ს. ნივთი.*

სტვენ-ა გრდმ. იგივეა, რაც უსტვენს (მრიმე. 1, 2, 3). ◇ *შდრ.* უსტვენს, სტვენს, მსტვენი, მსტვენი.

სტვენს სახელი სტვენს, უსტვენს ზმნათა მოქმედებისა.

სტვირ-ი 1. ხალხური ჩასაბერი საკრავი. დამზადებული მცენარის ღრუ ღეროსაგან 2. იგივეა, რაც გუდა-სტვირი.

სტილ-ი [ფრ.] 1. ხელოვნებაში — ამა თუ იმ ეპოქის, ერის, მოძღვრებისათვის ან ცალკეული შემოქმედის დამახასიათებელ გამომსახველობით ხერხთა, მხატვრულ თავისებურებათა ერთობლიობა, რაც განპირობებულია იდეური, საზოგადოებრივ-ისტორიული მიზანისმის ერთიანობით. *თანამედროვე არქიტექტურული ს.* 2. ენობრივი თავისებურებანი, რომლებიც ახასიათებს ამა თუ იმ მწერალს. ლიტერატურულ მიმდინარეობას, ჟანრს, *უადას პოეტური ს.* 3. ქცევის ან ვინმეს თავისებურებები, მანერა. *შეშლობის ს.* — *თამაშის ს.* 4. წელთაღრიცხვის სისტემა. *ძველი ს.* — *ახალი ს.*

სტილისტ-ი ლიტერატურული ენის სტილის კარგი მცოდნე. *II პირი, რომლის მოვალეობაა რაიმე ნაწერის რედაქტირება (მაგ., საკანონო სტატიების) ენობრივი უსწორებება.*

სტილისტიკა [ფრ.-იდან] 1. ლიტერატურის თეორიის დარგი, რომელიც სწავლობს მხატვრული ენის თავისებურებებს. 2. ენათმეცნიერების დარგი, რომელიც სწავლობს ენის გამომსახველობითი საშუალებებს.

სტილისტიკურ-ი სტილისტიკასთან დაკავშირებული. *ნ. დაკვირვება.* — *ს. კატეგორიები.*

სტირპენ-ი [ლათ.] (წყნ.) რაც წაკეპნების, ბიძგის ანუ ცემის მოქმედებისაგან ის ადგილი ადვილი ნიშნები. *ზურგის ს.* — *მატერიალური ს.*

სტიპენდია [ლათ.] ყოველთვიური ფულადი დახმარება, რომელიც ეძლევათ სტუდენტებს, ასპირანტებს.

სტიპენდიან-ი პირი, რომელიც სტიპენდიას იღებს.

სტირვა 1. იგივეა, რაც სტკბენი. *სტკივილთან მ ბრძოლა.* 2. გადატ. (წყნ.) უოსიმე მოქმედების, მოვლენების ზეკეთილი, კარგად ცნობილი, საგანგებო არე, გარემო. *მაკიპოდან თავის სტკივილი იყო.*

სტკივილ-ი [ბერძ.] ზოგიერთის მძიმე ფიზიკური (ტანჯობილი, ხანმარი, წყლულოვანი, მოწოლისებრი ..) *ს. მწვეთნარებელი.* — *სტკივილის მიხვეულილი.*

სტიპტიკ-ი 1. სტატიკით, სტატიკითით გამოწვეული. *ნ. უბედურება.* 2. ტაბატ. ანალიზებზე დაწერილი. შეიცნებული ხელმძღვანელობის გარეშე მიმდინარე. *ნ. ამბობება.* — *ნ. გამოსულება.*

სტომატოლოგ-ი სტომატოლოგიის სპეციალისტი ექიმი.

სტომატოლოგია [ბერძ.] მედიცინის დარგი, რომელიც იცავება პირის ღრუს, კბილების, ყბებისა და სახის დაავადებებს.

სტომატოლოგიურ-ი სტომატოლოგიასთან დაკავშირებული. *ნ. პოლიკლინიკა.*

სტომპ-ი [ბერძ.] (ძვ. და სალ.) ტუმბო. მუდი.

სტრატეგია [ბერძ.] ომის ან ომიანების მეცნიერება, ომის ან ომიანების ოსტატობა

სტრატეგიულ-ი სტრატეგიასთან დაკავშირებული, სტრატეგიით განსაზღვრული. *ნ. გეგმები.*

სტრიქონ-ი ერთ ხაზზე ნაწერი ან ნაბეჭდი სიტყვების (ასოების..) რიგი. — *პწკარი. ღილის სტრიქონები* — *ბეჭდური ტექნიკის ტერმინი.*

სტრუმ-ი [ბერძ.] ლიმფაზე შინაარსობრივად და ორგანულად გაერთიანებული რამდენიმე სტრიქონი.

სტრუქტურა [ლათ.] რისამე შემადგენელი ნაწილების ერთიერთმიმართება. — *ავტობუსის, წყლის, აღნაგობის დაწესებულების ს.* — *წიაღაგის ს.* — *ენის ს.*

სტრუქტურალ-ი რისამე სტრუქტურასთან დაკავშირებული. *ნ. თავისებურებანი.*

სტუდენტ-ი [ლათ.] უმაღლესი სასწავლებლის მოსწავლე *ენინერსიტეტის ს.*

სტუდენტობა 1. სტუდენტის მდგომარეობა, სტუდენტად ყოფნა. 2. კრებ. სტუდენტები. *ქართველ ს.*

სტუდენტურ-ი სტუდენტის დამახასიათებელი, შესაფერისი. *ს. ცხოვრება.*

სტული [იტ.] 1. მოქნილობის ან მბაგერის საზღვარში 2. ს.ლულა, რომელიც მბაგერის ან მსახიობების ამწილებს. *საათობრო ს.* 3. თეატრი, რომელშიც ახალგაზრდები, დამწყები მსახიობები ოსმაზნებენ. *ხალისური ს.* 4. სპეციალური სადგომი, სადგისე აწყობილებენ რადიოს და ტელევიზიებისთვის.

სტუდიელან-ი სტუდენტთა ქალაქი (იხ. ქალაქი, მნიშვ. 3).

სტუპრ-ი (სტუპრისა) [. ვინმესთან შინაურ ეთიარებაში (ოჯახში) მოსული ან საკარეზედან მოწვეული. დამპატიჟებული პირი. *სტუპრად დაპატიჟებ. — ნ. უწვია. — ფიც მამაძეელი არ ღონიძლი, სტუპრად ა მოეწვიენებით. -2.* კრებზე, სხეთაშიც.. დასასწრებლად მოწვეული უცხო პირი. *ყრილობის სტუპრები.*

სტუპრობითვაზე (სტუპრობითყრილობა) ვისიც სტუპრის მოსვლა უფიარს, ვინც სტუპრად გეულიად და ხალისიანად შეიპურობა. *ნ. მამაძილეელი. — ნ. ოყაბა.*

სტუპრობითვაზეობა სტუპრობითყრილობის ფაქტი.

სტუპრობითვაზეობის სტუპრობითყრილობის დამახასიათებელი სტუპრობითყრილობა — როგორც სტუპრობითყრილობის შეიძლება. *ნ. შეიქცია.*

სტუპრობაზინელ-ი (სტუპრობასინძლისა) სტუპრის დასინძლისება.

სტუპრობასინელობა სტუპრობასინძლის ცალიერი ურთიერთობა. მასპინძლის მიერ სტუპრის პატივისცემა

სტუპრისნ-ი ისევი, რომელსაც სტუპრები ბრძანად ჰყავს. *ს. ოჯახი.*

სტუპრისობა სტუპრების ყოლა.

სტუპრობ-ს ტრიუ. სტუპრად ყოის; სტუპრად მიელი. *ს.*

სტუპრობა 1. სტუპრად მისვლა, სტუპრად ყოფნა. *პაპაკაოს სტუპრობაში, ნუ ეგონია ბუჩრობაო.* 2. სტუპრების გამასპინძლება. — წეკუეება, ნაცობი. ფილი *ს. ქეიფობა.* 3. კრებ. სტუპრები. *ნ. დაამასეთ.*

სუ შორისდებული; ნიშნავს: გაჩუქდით! ხმა გაიკეთ! ნუ ლაპარაკობ! *სე, ნუ ტირი!* — *სე, არ გაგეგონ!* ! ¶ ზენე — სე, მეც — სე! (სპუნ.) — *ირიდე გაეჩუქებით! ნუთუ ზენ იტყვი, არე მე ვიტყვი!*

სებისპან-ი [ლათ.] 1.(ეკლესიას) ადამიანი, როგორც შემხვედრები და მოციქული არსება: უსინათლოების გარე სამყაროს. *როგორც შემხვედრის ობიექტს.* 2. (ეკლ.) *ანალიტიკური მოციქული.*

სებისპანი-ნ-ი 1. (ეკლესიას) სებისპანის დამახასიათებელი. — *ანალიტიკ. ს. ეფიციალური.* 2. (ეკლ.) ანალიტიკური მოციქული. *ნ. ეპისკოპოსები, მიტროპოლიტები.* — *ს. მიდგომა.* 3. (ეკლ.) სებისპანის გამომსაჯელი. *ს. პირის ნიშანი ზმნაში.*

სებაკოსიანელ-ი [ლათ.-ბერძ.-იდან] 1. რაც პაპით დედაშინის ტრანსპორტ ცხელ სარჩელის უახლოესება. *ს. ბანაობები.* — *ს. ქვეყნები.* 2. ასეთ ადგილებთან დაკავშირებული. *ნ. პაპა.* — *ს. ლანდარები.*

სებაკა თეთრი ქსოვილი მიეცაღებულის გასაწყვეტად.

სვაენირ-ი [ფრ] სამახსოვრო ნივთი, საჩუქარი.

სვაჯალისტ-ი [ბერძ] სახელმწიფოს სრული დამოკიდებულების ეკონომიკა.

სვაჯალისტ-ი სუფერისტების მქონე, — დამოუკიდებელი. *ს. სამეცნიერო.*

სვანა-ი (სვანისა) [ს.] ფერადი ნაჭრები ჭილოკით რაიმეზე გადასაკერებლად. *ქუდებზე გასაკერებად და სხე. ლეიბად ს. — სუნის სვანა. — აბანოს ს.*

სვან-ი სუფთად ვაილილი ფიჩი ღომის ამოსაზელად (იგივე ვერხვის ან იმერეთში).

სვან-ი ხაკლიის ზურგიდან ბეხებშეის ორივე მხარს გრძელად ამოჭრილი ძაფილი ხორცი. *საკმაო მწკიოები.*

სვან 1. მთლიანად. მთლად. ერთიანად. სრულიად. *ნ. მთად მხალია.* — *ნ. ბბა ხაკაშე ქალაქი ვან.* 2. მთელ. ყოველთვის. განუწყვეტელად. ერთიათად. *ნ. ბიბისაგან მიდიოდენ.* — *ნ. ეხა ოდა ვან.* 3. მთლიად. *ნ. დაიწეკეთ ვაკაკეები იყვნენ.* — *ნ. ბეთი წელია იქნებიან.* — 4. ძალიან *ნ. მაკლა მოკეთ.* 5. ყველასე უფრო. *ნ. ეკაბა-ს-ამზე იყვნეს. ნ. ეხეთ წელია — 1) ყოველ ამინდებიანად ან ამნაირ ვინაობა ფილი მიეცაღებ. ნინდა

სულადობა საერო რაოდენობა (ადამიანებისა, აქრთვე შინაური პირუტყვისა, ფრინველისა). *მოსახელობის ს.* — ტერმის სულადობის გაზრდა. — *სულადობის ცალკეა.*

სულადობისმიხედვით ს სულადობის მიხედვით გამოანგარიშებული, განსაზღვრული. *შეფიზიკულებიდან ს. მარჯენებული.* — *ცენზის ს. შედეგი.*

სულად ორივე, რაც სულ (მნიშვ. 1). *ს ხუთად კი — სრულიად არ. პიროში ქუდს ხუთად არ ეკიდებაკვიდება.*

სულადაყენილ-ი ვისიც სული აქვს გაკეთილი. — სულუანაბული.

სულადაყენებ-ა გაჩუმებული, გაყუჩებული. სულგაყენებული. *ს. უსმენდა.* — *ს. შესაქებად.*

სულადაყენებლად-ი (ძვ. სიტ.) ორივე, რაც ცხონებული (მნიშვ. 2).

სულადაყენ-ი 1. ატუქარებული, მომთმენი. 2. დიდსულოვანი, ლმობიერი, დამთმობი, ეთილშობილი. *ს. ადამიანი.*

სულადაკლებ-ა სულგრძლის თვისება. *ს. გამოიჩინა.*

სულ-დუნ-ი სული და ტანი. *ს.-ე. გადაეწყალა.* — *ს.-ე. შეუნუგეშა.*

სულაეშვ-ი ყველი ერთგვარი, მოხარშული და გადაშენილი.

სულაზვირ-ი ცოცხალი არსება, — სულიერი.

სულაზვირობ-ა *გარეშე.* სული უდგას, — ეიტყვლებს: არსებობს. *იმქვეყნად ს.*

სულაკვრ-ა ხმის ჩორდეებული ხმა: ნიშანის: *სულ გაჩუმდი! ჩუმად!*

სულამი-ი (ძვ. ცერემორწ.) ორივე, რაც საიქიო.

სულან-ი ძლიერ სუსტი გონებრივი უნარის მქონე. — *შეკვალაკული. ს. შეგონებით მცირე უარყოფილი. სულელივით იცინის.*

სულელობ-ა *იხ* გახელვილება.

სულელობ-ს *გრძელ.* სისულელეს სჩადის, სულელივით იქცევა. *რას სულელობ?*

სულელობ-ა სულელის საქციელი. — უგუნურება, სისულელე.

სულელურ-ი სულელის დამსახიათებელი. — უშქარო. უგუნური. *ს. სიცილი. სულელურად* — *როგორც. სულელს შეეფერება. ს. ლაპარაკობდა.*

სულთამაძრ-ა შიმაკვდავის უკანასკნელი წუთები. — ავონია.

სულთამაძ-ა (ძვ., ეკლ.) მიეცალებულის სულის მოსახსენებელი საგალობელი.

სულთამხილვა-ა 1. (რელიგ.) უღმობელი ანგელოზი, რომელიც ცოტი ადგას მომაკვდავს და სულს უხუთავს. სულსა ხდის. *სულთამხილველი დაბედნიერმა თავს (სპეკ.). 2. გადატ.* ვინც, რაც სულს უხუთავს ვისმე. — *მტარვალი, მბანჯგვლელი; მკვლელი, მომსპობი.*

სულთან-ი (სულთანისა) [არაბ.] შუის ტატული ზოგ მაჰმადიანურ ქვეყანაში.

სულთმობრძან-ი სიკვდილის პირას მყოფი, — მომაკვდავი.

სულთმა 1. სუნთქვა. *ჩამოცა და ს. გაორეკდა.* 2. ოხერა, კვნესა, ხვნეშა.

სულის-ხორცი-ელად სულიერად და ხორციელად, მთელი არსებით. *გაგონილმა აძრაზმა ს.-ს. შეძრა.*

სულიერ-ი 1. ცოცხალი არსება, სულდგმული. *ქვეყნად ს. 2.* ადამიანის შინაგან ფსიქიკურ სამყაროსთან დაკავშირებული, — *არაბირეული. ბაღლის ს. კულტურა.* — *ს. სიმდიდრე.* — *ს. სამწერლე.* 3. ქრისტიანული რელიგიასთან დაკავშირებული, — საეკლესიო. *ს. მამა.* — *ს. შვილი.* სულიერად — *არაბირეულად. შინაგანად. ს ხულიერად დაიცვმა* — ოგიეკი, რაც უნდა თქვიმა.

სულიერ საეკლესო მისპარეკ საგალობელი არსებობისები. *ჩვენი ს.!*

სულიზიდვა (მოიცრ.) ეიმიცოცის ბერობასი, საგალობელი ადამიანი. *ჩვენი სულთმდგმელ ვ'!*

სულისთვის ორივე, რაც სულთქმა.

სულისკვეთება (ნიგნ.) შინაგანი განწყობილება; ძლიერი სურვილი, მისწრაფება, გულისთქმა. *ქრისტეს ს.* — *საბრძოლო ს.* — *ახალგაზრდობის ულზრდა პატრიოტიზმის სულისკვეთებით.*

სულისკვთებ-ა (ნიგნ.) 1. გამსცოცხლებელი, მაცოცხლებელი. *ს. ნაყიდ.* 2. რისამე სულის შემდგომი, წამოძრახვა. *იღვა ჰაეკვაკაძე ეყო ერთგულ-განმათაეისუფლებელად მოძრაობის ს.*

სულისშიგნით (რელიგ.) ქრისტიანული რელიგიის მიხედვით — წმინდა სამების მესამე ელემენტი.

სულკანონიკ-ი ლანძღვა ერთგვარი.

სულკაცისმხედ-ი (ძვ.) იტყოდნენ გარდაცვლილი ადამიანის ხსენებისას მისდამი პატივისცემის გამოსახატავად. — *ცნობილი.*

სულმდგმელ-ი (ნიგნ.) დიდსულოვანი, დიდხასბოვანი, პატრონასი, კეთილშობილი (ადამიანი). *ხალობის სულმდგმელი.*

სულმდგმელობ-ა (ნიგნ.) სულდგმულის თვისება. *ხალობის ს. — ტერმის სულადობის გაზრდა. — სულადობის ტალღა.*

სულმოსაბრძოლ-ი სულმდგმელის თვისება. *შერეული ს. ქართველებისა. მეფეთაეულებიან ს. მარჯენებული.* — *ცენზის ს. ზრდა.*

სულად ორივე, რაც სულ (მნიშვ. 1). *ს ხუთად კი — სრულიად არ. პიროში ქუდს ხუთად არ ეკიდებაკვიდება.*

სულნაკლულ-ი ვისაც სული აქვს გაკეთილი. — სულუანაბული.

სულნაყენებ-ა გაჩუმებული, გაყუჩებული. სულგაყენებული. *ს. უსმენდა.* — *ს. შესაქებად.*

სულნაყენებლად-ი (ძვ. სიტ.) ორივე, რაც ცხონებული (მნიშვ. 2).

სულნაკლულ-ი 1. ატუქარებული, მომთმენი. 2. დიდსულოვანი, ლმობიერი, დამთმობი, ეთილშობილი. *ს. ადამიანი.*

სულნაკლულობ-ა სულგრძლის თვისება. *ს. გამოიჩინა.*

სულ-დუნ-ი სული და ტანი. *ს.-ე. გადაეწყალა.* — *ს.-ე. შეუნუგეშა.*

სულნეშ-ი ყველი ერთგვარი, მოხარშული და გადაშენილი.

სულნეშვირ-ი ცოცხალი არსება, — სულიერი.

სულნეშვირობ-ა *გარეშე.* სული უდგას, — ეიტყვლებს: არსებობს. *იმქვეყნად ს.*

სულნიშან-ი სულის ნიშანი; ნიშნისკენ: *სულ გაჩუმდი! ჩუმად!*

სულიმი-ი (ძვ. ცერემორწ.) ორივე, რაც საიქიო.

სულინ-ი ძლიერ სუსტი გონებრივი უნარის მქონე. — *შეკვალაკული. ს. შეგონებით მცირე უარყოფილი. სულელივით იცინის.*

სულელობ-ა *იხ* გახელვილება.

სულელობ-ს *გრძელ.* სისულელეს სჩადის, სულელივით იქცევა. *რას სულელობ?*

სულელობ-ა სულელის საქციელი. — უგუნურება, სისულელე.

სულელურ-ი სულელის დამსახიათებელი. — უშქარო. უგუნური. *ს. სიცილი. სულელურად* — *როგორც. სულელს შეეფერება. ს. ლაპარაკობდა.*

სულთამაძრ-ა შიმაკვდავის უკანასკნელი წუთები. — ავონია.

სულთამხილვა (ძვ., ეკლ.) მიეცალებულის სულის მოსახსენებელი საგალობელი.

სულთამხილველ-ი 1. (რელიგ.) უღმობელი ანგელოზი, რომელიც ცოტი ადგას მომაკვდავს და სულს უხუთავს. სულსა ხდის. *სულთამხილველივით დაბედნიერმა თავს (სპეკ.). 2. გადატ.* ვინც, რაც სულს უხუთავს ვისმე. — *მტარვალი, მბანჯგვლელი; მკვლელი, მომსპობი.*

სულთან-ი (სულთანისა) [არაბ.] შუის ტატული ზოგ მაჰმადიანურ ქვეყანაში.

სულთმობრძან-ი სიკვდილის პირას მყოფი, — მომაკვდავი.

სულთმა 1. სუნთქვა. *ჩამოცა და ს. გაორეკდა.* 2. ოხერა, კვნესა, ხვნეშა.

სულის-ხორცი-ელად სულიერად და ხორციელად, მთელი არსებით. *გაგონილმა აძრაზმა ს.-ს. შეძრა.*

სულიერ-ი 1. ცოცხალი არსება, სულდგმული. *ქვეყნად ს. 2.* ადამიანის შინაგან ფსიქიკურ სამყაროსთან დაკავშირებული, — *არაბირეული. ბაღლის ს. კულტურა.* — *ს. სიმდიდრე.* — *ს. სამწერლე.* 3. ქრისტიანულ რელიგიასთან დაკავშირებული, — საეკლესიო. *ს. მამა.* — *ს. შვილი.* სულიერად — *არაბირეულად. შინაგანად. ს ხულიერად დაიცვმა* — ოგიეკი, რაც უნდა თქვიმა.

სულიერ საეკლესო მისპარეკ საგალობელი არსებობისები. *ჩვენი ს.!*

სულიზიდვა (მოიცრ.) ეიმიცოცის ბერობასი, საგალობელი ადამიანი. *ჩვენი სულთმდგმელ ვ'!*

სულისთვის ორივე, რაც სულთქმა.

სულისკვეთება (ნიგნ.) შინაგანი განწყობილება; ძლიერი სურვილი, მისწრაფება, გულისთქმა. *ქრისტეს ს.* — *საბრძოლო ს.* — *ახალგაზრდობის ულზრდა პატრიოტიზმის სულისკვეთებით.*

სულისკვთებ-ა (ნიგნ.) 1. გამსცოცხლებელი, მაცოცხლებელი. *ს. ნაყიდ.* 2. რისამე სულის შემდგომი, წამოძრახვა. *იღვა ჰაეკვაკაძე ეყო ერთგულ-განმათაეისუფლებელად მოძრაობის ს.*

სულისშიგნით (რელიგ.) ქრისტიანული რელიგიის მიხედვით — წმინდა სამების მესამე ელემენტი.

სულკანონიკ-ი ლანძღვა ერთგვარი.

სულკაცისმხედ-ი (ძვ.) იტყოდნენ გარდაცვლილი ადამიანის ხსენებისას მისდამი პატივისცემის გამოსახატავად. — *ცნობილი.*

სულმდგმელ-ი (ნიგნ.) დიდსულოვანი, დიდხასბოვანი, პატრონასი, კეთილშობილი (ადამიანი). *ხალობის სულმდგმელი.*

სულმდგმელობ-ა (ნიგნ.) სულდგმულის თვისება. *ხალობის ს. — ტერმის სულადობის გაზრდა. — სულადობის ტალღა.*

სულმოსაბრძოლ-ი სულდგმულის თვისება. *შერეული ს. ქართველებისა. მეფეთაეულებიან ს. მარჯენებული.* — *ცენზის ს. ზრდა

ბლაწკი. 3. გადატ. რაც გარკვეული ცოდნის, კვალიფიკაციის მოითხოვს, — არაუნებო, ოსტატური. ს. ნაშუშვარი. — ს. ბელობა. 4. ზმარად ხმარობენ წესი-და-ჩი (იხ.) მნიშვნელობით. ს. წყალი. — ს. სპირტი. — ს. შალი. ‖ ს. გრძნობა. — ს. ქარაფშუტი ლაპარაკობს: სუფთად — ისე, რომ სუფთა იყოს. ს. გამოეწყო.

სუფთავდება-ა იხ. გასუფთავება.

სუფლირება [ფრ.] (ძვ.) იგივეა, რაც მოკარნახე (მნიშვ 2).

სუფრა [არაბ.] 1. მაგიდაზე გადასაკრებელი ქსოვილი. 2. იგივეა, რაც ტაბლა (მნიშვ 1). 3. პურის საჭმელად მოშზადებული მაგიდა. სავსე ს. — სადღესასწაულო ს. — სუფრას მიუსხდნენ. — სუფრის თავში ისხა. ‖ სუფრას გაშლა — სუფრას მოაშზადებს პური საჭმელად (დაკლას სათანადო ცხოველი ან ფრინველის, საჭმელ-სასმელს).

სუფრაზე-ი ერთ-ერთი ქართული სანადიმო ხელხური სიმღერა.

სუფრება-ა იხ. დასუფრება.

სუფიან სახელი ა ს უ ქ ვ ს ზმნის მოქმედებისა, — გასუფსა.

სუფი-სპანი შორისებული, ნიშნავს: გასუქდი! შუქანი გახდი!

სუფთა (სუფთასი) უკმაონკალისოდ ყველა, ყველა ერთად, ერთიანად. ს. გაწუწდა.

სუფთაობა-ი (სუფთაობრობისა) (საუბ.) ერთიანად, უკმაონკალისოდ ყველაფერი. ს. დაკაენწყდა. — ს. მისი ბრალია.

სუქან [პერძ.] 1. გეომეტრიული სხეული, რომელიც წარმოიშნებიდან წერის ბრუნვით თავისი ღერძეტკრის გარშემო. სფერის მსგავსი. ‖ ასეთი ფორმის მქონე სხეული. — ბირთვი დედამიწის ს. 2. გადატ. (წინაზ.) რისამე მოქმედების, გაეროულების არე. მოპაერთების ს. — ობსერვატორიის ქვეშები გაეცნენ სფერონები დედამიწის. 3. გადატ. საზოგადოების გარკვეული წრე. — ფენა, გარემო. გაეცნენიან სფეროები

სხარაჯ-ი სულის ყორმისა. ს. გემბათი

სჯილ-ი 1. რასაც დიდი განივკეთით აქვს, დიდი სისქისა. (საპირის). თხელი). ს. ფეხა. — ს ფიცარი. — ს. ტუნები. 2. მსუქანი, ჩასწნილი, ტანმაღონილი. ს. დედაკაცი. 3. ისეთი (წვეთი, ფაფა და მისთ.), რასაც წყალი შედარებით ნაკლებად აქვს ს. ფაფა 4. მწიკლო, მკვრივი ს. ნილაი. 5. ხშირი, ეზიერ ს. ტყეი — ს. წყარები. ხშირად — ისე, რომ სქელი ფაფა ს. ცაცებული ოფლით. ‖ სქელ ფაფის ხატი ფარი (სატ.) — იტყვიან ფუქიან მედგარ ვინმეზე

სქელდება-ა იხ. გასქელდება.

სქინკანინა-ი 1. სქელი კანის მქონე. ს. წიგნი. — ს. ტორტი 2. გადატ. (საუბ.) უგრძნობი, უხეში, ტლანქი. მიუხედებელი, გაუგებარი (ადამიანი).

სქინ-სქინ-ი 1. საკმაოდ სქელი ს.-ს. კაეი. 2. სქელი და სქელი, ბევრი სქელი ხატოვებზე ს.-ს. წერებები ეწერა.

სქინტავინ-ი დიდი მოცულობისა, მრავალფურცლიანი (წიგნი...).

სქემა [ბერძ.] 1. ნახაზი, რომელიც გამოხატავს რისამე მოწყობილობას, ნაწილების ურთიერთმიმართებას ტაფიოიმიშეულების ს. 2. რისამე გაგმოქმედების, აღწერა ხოლმე რიმანის ს

სქემატური-ი 1. სქემის (ზნიშე. 1) ხასიათისა. 2. ზოგადად მოცემული; განზოგადებული სახით წარმოდგენილი. ს. ნაწარმოები.

სქესი-ი 1. ორგანიზმთა გამრავლებისათვის მნიშვნელოვნის მქონე ნიშნების ერთობლიობა, რომელთა მიხედვითაც განსხვავება ერთმანეთისაგან მამაკაცი და ქალი, ფუძალი და მამალი. ორივე სქესის მოქალაქენი. 2. ზოგ ინფორმერულ და სემიოტურ ენაში — სიტყვათა გრამატიული კლასი, დამახასიათებელია ბერძნული გარკვეული დაბოლოებანი და შეთანხმების თავისებურებანი საშუალო ს. — მდედრობითი სქესის სიტყვები რუხეთში.

სქესობრივ-ი სქესთან (ზნიშე. 1) დაკავშირებული. ს. ბაკთები. — ს. უჯრედობა.

სქიზოფრენია 1. შეა საუკუნეებში გაბატონებული ფეოდალური, რომელიც ცდილობდა ხელოვნური, წმინდა ფორმალურ-ლოგიკური მსჯელობით გაეძლიერებინა ქრისტიანობა. 2. (წიგნ.) ცნობიერების პარკვეული მოშკვეთილი, უსინათლობა მსჯელობა.

სქიზოფრენიკ-ი 1. სქოლასტიკის მიმდევარი. 2. სქოლასტიკური მოაზროვნე

სქიზოფრენიკ-ი სქოლასტიკასთან დაკავშირებული, სქოლასტიკის ხასიათის მქონე. ს. მსჯელობა.

სქოლიო [ბერძ.] შენიშვნა, განმარტება რაიმე ტექსტში, ინტერპრეტაციის, წვეთებრივ. გვერდების ბოლოში ან კიდეებზე.

სქორპა (ძვ.) იხ. ყორეა. — ს ზედა. მსუთდეული, ნასყიდი, ასაყიდელი.

სქორპიტი-ი: სფიდეთი უნარი — მკიდეელთა შეაძლებელობა, უნარი, შეიძინონ გარკვეული რაოდენობის საქონელი.

სჯილ [ლათ.] 1. თეატრის შენობის ნაწილი — ფარმიდეენისათვის განკუთვნილი მოედანი. 2. პეესის, სპექტაკლის მოქმედების ცალკეული ნაწილი, — ს. მეორე მოქმედების ცალკეული ნაწილი, — ს. გამოსვლა 3. მსატყრული ნაწარმოების (რომანის, გამოსვლა 3. მსატყრული ნაწარმოების (რომანის, მოთხრობის...) ცალკეული ეპიზოდი. დასამასოვრებელი ს. — გამოთხოვების ს. 4. იგივეა, რაც თეატრი. *ქართული სცენის მოღვაწეები.*

სჯისარი [ლატ.] ფრანგული ნაწარმოები, რომელის მიხედვითაც ოპერების კრისუნუსი.

სჯისარიანი ს ცენარის ავტორი.

სჯისარიანობა (სცენარისადმი) პირი, რომელიც ძირითადი საქმეობა ოპერის ან ფილმის სცენარზე მუშაობა. სცენარისტობა. *სცენარისტული ნიჭი.*

სჯისარისტული ნიჭი.

სჯისარისტობა სცენარისა და მასთან დაკავშირებული საქმიანობა. *სცენარისტობის ნიჭი.*

სჯისარისტობა ს ცენარის ავტორობა. ს. ნიჭი.

სხვისიხახვა ლრორ.ხხეი შემოხვევაში. ხ. *ორორ.* — ხ. *ბევრჯერ შებაჯერია.*

სხვის-ი კუთვნ. ნაცვალსახელი. რაც სხვას აქვს; ვინც სხვას ეკუთვნის. ხ. *ხაბლი.* — ხ. *შვილები.* — ხ. *ვაჭარი — ლობეს ჩხალია.*

სხვისჯელ-ი სხეული *ნაკრძალი.* — *ნასხვისარი.*

სხვისიხან-ი ვინც ნათესაი, ახლობლები არ არის. — გარეშე, უცხო პირი. *სხვისაან ზ მოედგა.*

სხვლა სახელი ხ ხ ლ ა ვ ხ ზშნის მოქმედებისა, — ზუხმეტი რჩების ან ტოტების მოჭრა (ვაზისა და სხვა მცენარეებისათვის).

სხვი-ი 1. სანათლის ვიწრო ზოლი, რომელსაც გამოსცემს მანათობელი სხეული. *მზის სხივები.* — *პროჟექტორის ხ.* 2. (სპექ.) რაიმე ენერგიის ნაწილაკების კონის ნაკადი. *რენტგენის სხივები.*

სხივჯვრაქვეშ-ი (პოეტ.) მზის სხივებით განათებული. ხ. *ველი.*

სხვივიხ-ი ოქროსი, რაც სხივოსანი. ხ. *ვარსკვლავები.* ‖ ხ. *თავადები.* — ხ. *ხაბე.*

სხვიიშრა-ი ოქროსი, რაც სხივოსანი.

სხვივიჯოხა (წიგნ.) სხივიერობის თეისება. — *ბრწყინვალება. ვარსკვლავების ხ. დაკარგებ.*

სხვისიჯ-ი ოქროსი, რაც მზიდელი.

სხვივისხხრ-ი (სპეც.) ერთი წყაროდან გამომავალ სხივთა ფორმის მქონე ხ. *სიოელები.* — *თავლის ხ. სხეულის.* ‖ *სხივოსანები ტაილი (ანატ.).* — წინა მხრის ერთ-ერთი ტაილი.

სხვისჯხაჯა-ი (პოეტ.) სხივების მოქმედი. — *მანათობელი. ხ. მზე.*

სხვისოჯვიჯაჯა (სხივმომფინარისა) (პოეტ.) რაც სხივებს პყრობს, — *მანათობელი. ხ. მთვარე.*

სხვისჯიხიჯ-ი (პოეტ.) ნათელმოსილი, შარავანდედიანი. ხ. *თავადაზედაება* (ეფიურ.).

სხვისჯვნჯ-ი (პოეტ.) სხივების მომფენი. ხ. *ბაბე* (ეფიურ.).

სხვიჯაჯნი-ი (პოეტ.) სხივოსანი, ბრწყინვალე, ნათელი ხ. *ბმა* (ეფიურ.).

სხვიჯოხაჯ-ი (სხივოსნისა) 1. სხივების მქონე, სხივთა მფრქვეველი. ხ. *მზე.* ‖ ნათელი, განათებული. ხ. *ცეკ.* 2. გადატ. (წიგნ.) მოელვარე, მბრწყინავი. ხ. *თვალები.*

სხვისოხჯიხა სხივოსნის თვისება.

სხვიჯაჯ-ი (ფიზ.) სხივის დამახასიათებელი. ‖ *სხივური ენერგია — ელექტრომაგნიტურ ტალღათა ენერგია.*

სხვიჯჯვნიჯ-ი (წიგნ.) რასაც სხივები მოეფინა. ხ. *მაღლი* (ეფიურ.).

სხვისჯჯვრაჯ-ი (პოეტ.) უსიერიზლო (თვალები).

სხლაჯ-ს იხ. გასხლეტა. ⊂ შდრ. ისხლეტა, სხეტა, მხხლეტი, ნასხლაეი. ნასხლეტი, სასხლაეი.

სხლეტ-ს იხ. ასხლეტს, მოსხლეტს. ⊂ შდრ. ისხლეტს, სხლტება, უხსლტება, სხლეტა, ნასხლეტი, ნასხლეტში, სასხლეტი.

სხლეტა სახელი ხ ხ ლ ე ტ ს, ხ ხ ლ ტ ე ბ ა ზშნამოქმედებისა.

სხლტა (სხლტისა) სამოსახლოს ირგვლივ ღობედ შემოღობული ბეჭნარ-ბარდა.

სხლტება-ა იხ. ასხლტება, მოსხლტება.

სხმა¹ I. სახელი ა ხ ხ ა ვ ხ¹ ზშნის მოქმედებისა. წყლის ს. 2. ოქროვა, რაც თავსხმა. ⊂ შდრ. სხმული, შესხმული.

სხმა² სახელი ი ხ ხ ა ვ ხ² ზშნის მოქმედებისა. *კაკალმა კარგი ს. იცოხ.* — *ეამლს მეტი სხმისაგან ტოტები ეშტერეოდა.*

სხმარხაჯ-ი ქნევა, მოუსვენარი მოძრაობა (ხელფეხისა).

სხმარხალვიხ-ს გრძლვ. ხელ-ფეხს იქნევს.

სხმინ-ი მწერის მიერ ხორცზე მიყრილი კვერცხები.

სხმულ-ი (სპეც.) ჩამოსხმის გზით მიღებული ნაწარმი. *ფოლადის ს.* — *თუჯის ს.*

სხმულება სახელი ა ხ ხ უ რ ვ ბ ზშნის მოქმედებისა.

სხმულებულ-ი 1. რაც ასხურეს. 2. (ძე.) დანნწყლული.

სხმა (ძვ. და წიგნ.) სახელი ს ხ ა ხ¹ ზშნის მოქმედებისა. — *განხილვა, მსჯელობა, კამათი.*

სხმა-ბაას-ი მსჯელობა, კამათი. *გაიმართა ცოტი ხ.-ბ.*

სხმი-ს¹ გრძლვ. I. (ნ. ძირ. დასხვა) ეინმესთვის დადებული სასჯელი სისრულეში მოქცევა. *მოღალატეებს სასტიკად სჯიან.* 2. (ნ. ძირ. საჯა) სპორტულ შეჯიბრებაში — თავლყურს ადევნებს წესების დაცვას და ანგარიშებს შექმნილ დაეას, გაუგებრობას. *მეჯობრებმა სკოდა ძოსკოველი მ.ავეი.* 3. (ნ. ძირ. განსაჯა) (ძე და წიგნ.) განიხილავს რასმე. — მსჯელობს, მეჭიმს რამეზე. *კეთი სკთს და კეთი ფიქრობსო.*

სხმი-ს² გრძლვ. იხ. *ოჯის.*

სხვილ-ი (ოქ.) ოქროვა. *რაც ოქროსული.*

სხვილიან-ი (ძვ. და საეკ.) კანონიერი. ხ. *შეეილეე.*

სხვილ ის¹ხვაბილ-ი (სხეულ¹ ის¹შფებლისა) (ძე) იხ. *რეულ¹ ის შფებელი.*

8

ტაპტი ახლად ფუძადებული ბავშვის სიარული. ტაატით — ნელ-ნელა, მძიმედ. ტაპტი ჭ. მიდიოდა.

ტაპპა-ი [არაბ.] 1. ხის მოზრდილი, სინოსკვეთი ფიცრები: ჩვეულებრივ ხმაროვენ ხორბლის სარეცხად. 2. იგივეა, რაც ტაბლა (მნიშვ. 1)

ტაპპა (ტაპაკანი) 1. ბრტყლად შეწნული ეკრანა. 2. იგივეა, რაც ტაპაკი (მნიშვ. 1). 3. თხლად დაჭრილი, ფუდილში ამოვლებული და შეწნული ხორცი. თეფში და შიში. 4. ბრტყელი. ჭ. ლობიო. — ჭ. სოკო

ტაპპაშელა (ტ.. ერემიორ) ალვილი, სადაც თითქოს თავს იყრიან კუდიანები და ეშმაკები ლდიაობის დამე

ტაპარაშა-ი (ტ.) უქონელი, ღარიბი, ლატაკი.

ტაპერ-ი [გერმ] დაფა, რომელზედაც ჩაბეჭდებულია ტექნიკაში მუშაობისათვის აუცილებელი სამსახურში გამოცხადებისა და იქიდან წასვლის ალრიცხვისათვის. ‖ თოთო ასეთი ტექნიკი

ტაპერა (ტაბლასანი) [Pierls cretica] გვიმრის ერთ-ერთი სახეობა: ჩვენში გავრცელებულია უმთავრესად დასავლეთ საქართველოში.

ტაპიკ-ი უხეში ნაწილი, თავმსხვილი ჯოხი, უხელში ჭვილ-წყვილად ხის ჩაჭრილი საჭინლის შესაბმელად

ტაპარა პატარა ტაბაკი.

ტაპრა I. ლაპალი მიგიდა. ‖ ასეთ მაგიდაზე დაწყობილი სასმელ-საჭმელი. *შინ რომ ყმაწვილს მოიყვან, გაიფი ტაპრა რა უნდაო.* 2. (ტ.) იგივეა, რაც საკუთხი. 3. (ტ.) ტაბაკზე, ხონჩაზე.. დაწყობილი საჭმელ-სასმელი, რომელიც მწყაზეს ახალწელის დიღას ოჯახში მიპქონდეს.

ტაპლაკ-ი პატარა ტაბლა (მნიშვ. 1).

ტაპლაშარა (ტაპლაკურასი) [Evonymus latifolia] საშვალო ზომის ბუჩქი: იყენებს პატარა მაყეთაილი ყეთილებს; ისხამს წითელ, ფრთებიან, თავდაკლულ ნაყოფს.

ტაპრეშ-ი [ფრ.] ფხეიერი წამლის დაწნებილი პატარა ფრაგი ანალოგის ტ.

ტაპრა [ლათ.] იგივეა, რაც ცხრილი (მნიშვ. 3). *გამრაელების ტ.*

ტაპრაშტაბ-ი [ფრ.] უხეიერი ხასმი.

ტაპრაშ-ი, ტაპრიშ-ი სახელურიანი პატარა ფიცარი ხარეხის საფქვავებლად.

ტაპრაშელ-ი იგივეა, რაც სალათა (მნიშვ. 2).

ტაპრაშ-ი (ტ.) შეხტილისათვის. ‖ ტახუხის თავი (ხაუბ.) — ჯანდაბას, დოზაბა, ტახუხს ეყიდნენ — ხიარუელის ღილ ზეკნა უკანა ფეხების ერთმანეთის ახეფდრუს (ტრენი, ხატენელი..)

ტაპაკ-ი, ტაპაკა (ტაგანისა) [თურქ.] პატარა კოდი (მნიშვ. 1).

ტაპაშა-ი (ტ.) ჭუთი, კოლიფონი.

ტაშა I ლეკების სტრიქონი.

ტაშა [ფრანგ.-იტალ] ვრცელი, ძირითადად ფიწეოვანი ტყე ევროპის, აზიისა და ამერიკის ჭრელლიფთ ნაწილებში.

ტაი-ტაი-ტაი! იგივეა, რაც ტა-ტა-ტა!

ტაიფონ-ი [ჩინ.] ქარიშხლებრივი ძალის წყნარი ოკეანის დასავლეთით — ჩინეთში, იაპონიაში და სხვაგან.

ტაიჩ-ი 1. კარი საჯდომი ეზოში, — ბედაური. 2. სატანავრებში ნაძაღი — მაღალ ფეხებზე დაწყობილი ტანავრებიანური მსხვილი ტბილი.

ტაიფოსან-ი (ჭიკჭე) ტაიკუზე (მნიშვ. 1) მჯდომი.

ტაკაბაკ-ი რისამე პერიოდული ცემის ან მუქანიშნის (საათის, მანქანის..) მუშაობის ხმა, — რიტმული კაკუნი. *საათის ტ. — ისმის ჩაჭრის ტ.*

ტ-ტაკაბ-ს გრეხ. ითვლა, რაც ატკეხს. *ეხეთში თითო სტაკა.* ‖ ლაზ. ატკეხს, იტკეხს, ეტკეხა, ტკეხა.

ტაკაბა სახელი ატაკეხს (ატკეხს) ზმის მოქმედებისა.

ტაკმ-ი მოკეთილი კოლეხის ან სხვა ორგანის დარჩენილი ნაწილი

ტაკიმასარა (ტაკიმასარასი) 1. კიმონური პერანგი ძველებურ წარმოდგენაში, ცოლური, — ხუმარა, კლოვნი. 2. მასხარა, ლაზღანდარა.

ტაკიმასარაობა ტაკიმასარას საქციელი; მასხარობა, ლაზღანდარობა

ტაკიმასარან-ი ტაკიმასარას დამსახასიათებელი

ტაკიხეშ-ი იგივეა, რაც ტაკატუკი.

ტაკაშ-ი, ტაკაშ-ი იგივეა, რაც ტაკატუკი. *წყობის წვეთების ტ.*

ტაკან-ი (ტ.) მომცრო სალეხე ჭურჭელი.

ტაკ-ი სახეზე (წნახავად ან სხვა მიზეზით) გაჩენილი ლაქა.

ტაკვაშარ-ი (ტაკლურასა) (ტ:) ტანსაცმელი.

ტაკვაშარ-ი (ტაკლურასა) იგივეა, რაც ტაკლურა!.

ტაკვაშარ-ი (ტაკლურასა) ხელებით აკეთული და ვაზით გადახურული სარდიფლებელი. — ცანძატური, თაღარი.

ტაკვაშარ-ი (ტაკლურასა) იგივეა, რაც ტაკლურა!.

ტაკაჭ-ი გრძელი გასასვლელი (სადგომში...). — დერეფანი.

ტაკანტ-ი [ბერძ] განსაკეთრებული უნარი, ნიჭი ამა თუ იმ დარგში (მაგ.. მეცნიერებაში, ხელოვნებაში)

ტაკანტინან-ი ტაკანტის მქონე. ჭ. *მწერალი.*

ტაკაბ-ი 1. წყლით დასველებული, დამპალი (და ამიტომაც მოწყვლადი) ჭ. ფიცარი. — ტაკლაბი ჩაჯდა. — ტაკლაბი აშოსწოლი. 2. ტაკლაბი, რომელსაც საქურველად იყენებენ. ტაკლაბად წერილობითად. — ტაკლაბის ამოზარები — იგივეა, რაც ღობეში ამოსვრის.

ტაკაბისნან-ი ტაკლაბით დაფარული: ტაკლაბით მოსვრილი. ტ. ორლობე. — ტ. ფეხსაცმელები

ტაკაბარაშ-ი რასაც ტაკლაბი ეწერება. ტ. წყალი.

ტაკიშა-ი ტაკლაბ ბიჭი — ჩანაგი. მხარეშეკაი, მონიდებული ბიჭი

ტაკიშ-ტაკიშ-ი ტაკლა-ტაკლაი ბიჭები — მონიდნენი და მხარეშეკნაი ბიჭები.

ტაკ-ტაბ-ი ტაკლი (ტაკი) და ტაბი.

ტაკ-ტაბ-ი ტაკლი (ტაკი) და ტაბი. ‖ გაჭიკვიბის ტაკლ-ტაბი (ხაუბ.) — ყოველგვარ საქმეში და გასაჭირში გამოსადეგი, დამხმარე ადამიანი.

ტაკიშ-ი [ფრ.] რასამე მიღების უფლების დამადასტურებელი საბუთი საკონტროლო ბარათი.

ტაკლა (ტაკლასა) 1. წყლის ორჭელი მოძრაობით გამოწვეული ხმაური (ზღვის, მდინარის...) ზედაპირზე. — ზეირით. ზღვის ტაკლები. — *ტკბილი ტაკლების მსაპობა.* ‖ შქლაური ნაკადი (პაერისა...). 2. ტაკატაკ. ფოფი, მოძრაცი მსხა (ხალისისა..) 3. რბეითი მოძრაობა ფიზიკურ გარემოში, რაიმეთ გადაეცემა მოკლე ტალღებზე

ტაკლიშაშა-ი ტაკლიშაშან-ი. ტაკლიშაშ-ი რაც ტაკლაზეს მოგაკარებს, — ამოზნექილ-ჩაზნექილი ტ. ზედაპირი.

ტაკმაზან-ი (ძვ. და ლეხ.) სანაშენი საქონელი (ან ფრინველის).

ტაკ-ი 1. ადამიანის ან ცხოველის სხეული თავისა და ხელ-ფეხის გარდა. *ტანში გასწორება. — ტანში ცრუპენტელა დაეკარა. — სადაც ყოფის თავი გაეტეხა, ეროსა ტანიც გაეკეთაო.* 2. ვიდაც. სამაღლე. სიღიდე (ადამიანისა, ცხოველისა). *სამეცნო ტანის კაცი.* ‖ სისქე. ხელეხლისა (ფიცრისა..). *ღილი ტანის ჭიკნი.* 3. ხის ღერო ფუძეებისა და ტოტების გარეშე. *ფეხის ტ. ტანად — ტანით, სხეულით; ზომით, მოცულობით. ტ. ბრეკ კაცი. — კაბეის ტ. ტლანქია. ტანი — ტანზე ტ. ჩაიცვა. — ტ. ეკიდაო.* ტანს ათენის – სიამტკიცეზე ეკიმარჯვება ხერხეულად. ტანდაბეული (ხაუბ.) — ტანსაცმელით და ფეხსაცმელით; ჩაეწყობილად, ტან-ფეხით (მნიშვ. 2).

ტანან-ი ტანად ღილი და მოხდენილი (ადამიანი). — ახეული, ტანჩოსანი.

ტანაშრიხა ტანის აეეწეულება, სიმსქეე კარეი ტანადობის ეეწყეეით.

ტანაშრიხ-ი ეინე, რამე ტანი ათეარა. — მაღალი. ტ. აბალეაზრდა.

ტანაშრიხან-ი იგივეა, რაც ტანაყრილი. ტ. ალეთბეე.

ტანაბრაშ-ი ახიანი ტანისა, — ახიანი.

ტანარაშ (ტანბრიანა) ახიანი, ბრეკ. ჭ. ეაეკაკი.

ტანაშრიხ-ი 1. ეჩით წყლის ჭიჩი. 2. მცირე ზომის წყლის ზღეჩი: მეტწილად ზეჩეით დაეეჩაეს.

ტანაბაბაშან-ი იგივეა, რაც ტანახეული (მნიშვ. 3).

ტანაშაშან-ი იგივეა, რაც ტანშეული.

ტანაბაშიხ-ი იგივეა, რაც ტანხეული! (მნიშვ. 2).

ტანშაბან-ი (ტანშაბანასა) ტანახეი ტანისა; ტანახეი. ჭ. ეეეხაკი.

ტანაბაშიხან-ი სხეეხასთეა ეარეეიში, რომელთა მიზანია ფიზიკურად განაეეთაროს და ეკანტარის ადამიანის ორეანიზმი.

ტანაშაშიხან-ი ტანეარეიშან ეკაეეშირებული, ტანეარეიშანთან ეან.ეეეენიერი. ჭ. ეეეხეეა.

ტანიშაშიხან-ი ეეისე ტანი არ აეეეა, — ჩაეეიერი.

ტანიშაშიხან-ი ეინე ტანი ჩაიეეა. — ჩაიეჩერი.

ტანიშიხ-ი ტანიერეა, ტანწერეა, ტ. ბიჭი.

ტან-ჩიხ-ი ტანი ეი ეიეეენი: ხეეეეეი.

ტანიაშიხ-ი იგივეა, რაც ტანაეეეეეი.

ტანიაშიხიშან-ი ეიხაე ტანახეიშნი ეიეეა. — ტანაეეეეეი.

ტანაშიხიშიხ-ი ეიხაე ტანახეიშნი შეიეიეეეეი აქეს.

ტანა-ი [ანგ.] ჯაეშნიანი თეითმეეალი ეეეხეეა ეანქანა, ეეეაკალებული ქეეეხეებით და ტკეხაეეეეეით.

ტანჯვანარი მაღალი და კოხტა, — ტანწერწეტი, ტანარი. ტ. ქალი. — ტ. ალუკა.

ტანჯვა-ი (ინგ.) თხეული ტყეროების (ნაგობის...) გადასაზიდი გემი.

ტანჯინი საკანაო ჯარხის სამოქმედო მოსამაპარუე.

ტანჯვიანასდღეში ტანჯვის წინააღმდეგ საბრძოლველად განკუთვნილი. ტ. ქვემენი.

ტანჯინე-ი (ტანსაცმლის) მაღალი ტანისა, — მაღალი.

ტანჯვაკაცივ (ტანსაცმელისა) ხარისტანი, რომელიც ტანჯარდეში მისდგეს.

ტანჯვიანარ ამარი ტანისა, — ტანდაბალი. ტ. ქალი. — ტ. ბუჭასუნელი ძროხა.

ტანჯარიძე მორიგილი ტანისა, — ტანდაბალი. ტ. მიხეილი. — ტ. ფერკაჭები.

ტანჯარიძე ვაჭრობელი ტანისა, ჯანმრთელი.

ტანჯვიძე მსხვილი ტანისა, — სქელი. მსხვილი. ტ. ჭიდრები.

ტანჯვა-ი ოყიება, რაც ტანადი. ტ. ჯოჯოები.

ტანჯვიანება ტანადობა, ახოვნობა. დეისებერი ტ.

ტანჯარი ტანწერწეტი, ტანწერილი ტ. ჭიპკუო.

ტანჯვიძე-ი (ტანსაცმლისა) რასაც ტანზე იეუპენ, — ტანისამოსი. ზოგ ტ. — ხაზამთარო ტ.

ტანჯვიძეთანჯვიძე-ი ჯინაც ტანსაცმელი შემოგლეფილი აქვს

ტანჯვიძეია-ი ვინც ტანსაცმელი აცვია, — ჩაეცხელი.

ტანჯვიძე-ი დიდი ტანისა, — სრული, მოსული, ტ. მიძინო.

ტანჯინე-ი ოყიება, რაც წანწალი.

ტანჯინეძა-ს ჯრთეუ. ოყიება, რაც წანწალის.

ტანჯვა-ი 1. ტანი და ფეხები. მთელი ტ.-ფ. ხალხიაკუთხეთი პქონდა. 2. (საუბ.) ტანსაცმელი და ფეხსაცმელი. ხასაგარეთ ტ.-ფ. შეეძინეს.

ტანჯვიძეთანჯვიძე-ი ტანშიშველი და ფეხშიშველი.

ტანჯვიძე-ი ტიტველი, შიშველი.

ტანჯვიძეტანჯვიძეია (ტანწერწეტანი) წერწეტი ტანისა, — მაღალი და ტანწერილი. ტ. ქალი.

ტანჯვიძე-ი წერილი ტანისა, — წერილი, ტანწერწეტი ტ. ჯოჯოხა. — ტ. ახალუზრდა.

ტანჯვა-ს (ფორმ. უტანჯავს) ჯრდ. აწვიმებს, აწეკავებს: ძლიერ აწუხებს. ტ.ოროკები ტანჯავდა. ⊏ შფრ. იტანჯება, იტანჯება, ტანჯვა, ტანჯული, ტანჯვეკი, ტანჯველი, ნატანჯი, სატანჯვარი, ატანჯველი.

ტანჯვიძეთანჯვიძე მოსატენი ტანისა, — კოხტა, მოხდენილი. ტ. ეკიტეი.

ტანჯვა სახელი ტანჯვაეს ზმნის მოქმედებისა.

ტანჯვა-ვაჯვა ტანჯვა და ეეიპა.

ტანჯვა-ვაჯინა-ი ტანჯვა და ეარიმეი.

ტანჯვა-ფრთხილება ტანჯვა და მწუხარება.

ტანჯვა-ჯაჯვა ტანჯვა და ჭაშება.

ტანჯვა-ჯაჯვა ტანჯვა და წვალება.

ტანჯვა-ი ენიც (რაც) ტანჯვეს ან იტანჯვა. ტ. ადამიანი. ⊏ ტ. ბუეხი.

ტანჯვა-ჯაჯვაჯვა-ი ტანჯული და ჯაჯიანი.

ტანჯინ-ი ქარიანი ამბანის შეცნობეეზე ასოს — ტას სახელწოდება.

ტანჯ-ი 1. ხელში ხახმარი რაიმე იარაღის (დანის, თოხის, ხმლის და მისთ.), აგრეთვე ფრთის და მისთ. სახელური. *მაჯანაბის* ტ. — კოკის ტ. — ცულ-ს ტ. — დანას ბთს ტ. *პკონდა*, 2. მილი (ჩიბუხისა). *ჩიბუხის* ტარი. 3. ოყიება, რაც თითისტარი. ‖ თითისტარო ქალისგან გაკრეხე.

ტანჯა [ინგ.] საქონლის მოსათესებელი ჭურეელი ან შესაფუთავი მასალა. *მინის* ტ. — *ქაღალდის* ტ.

ტანჯვა (ტარაბუნი) (საუბ.) შელის ამოსაღები ჩარხი, — საფეიერეო ტ.ტარაბუნა დაჭიმეეს (საუბ.). — ოყიება, რაც თავისუფ დაეხმეეა.

ტარაბუნა (ტარაკუნაი) (საუბ.) მეტიჩარა, ჯნაკეიობა მატარებელი.

ტარაბუნაობა (საუბ.) ტარაკუნეას თეიობა; ტარაკუნას საქციელი.

ტარაკი-ი [Rutilus rutilus heckel] საშუალო ზომის თევზის კობრისებრთა ოჯახისა.

ტარანტაბა-ი [რუს.] (ბჭ.) ეტლი ერთვეარი.

ტარაშე-ი (საუბ.) მეტიჩარა ქალი.

ტარაშენა (საუბ.) [Acipenser Stellatus] მოზრდილი თევზი-ზღვისებრთა ოჯახისა.

ტარბა-ი [Pastor roseus] ფრინველი შიმინისებრთა ოჯახისა; ანადგურებს მწერებს.

ტარბაზული რასაც გრძელი ტარი აქეს, — გრძელტარიანი. ტ. ხელი.

ტარბაზება ან. ტაკტარეეზე ზმნის მოქმედებასა.

ტარაშა სახელი ტარაბეს ზმნის მოქმედებისა. ებრძნის ნაბიჯით ტ. ‖ ჯრის ტარება — გარეთობა, ლხინი.

ტარიშე-ი რასაც ტარი აქეს. ტარხალიდ — ტართან ერთად.

ტარიშე-ი (ბჭ.) 1. ბაგასი ერთ წელიწდე. 2. ტაკი რაც მსხვილადაც უნდა შესწორონ, — შესანარაკი.

ტარიშე-ი [ინგ.] რაიმე სახის გადასაბადის (ან საზღაურის) განაკეთით ან განაკეთითა ცხრილი, — ნიმუში. *შემოიტანეთ* ტ. — *ერთიანი* სახელმწიფო ტ. — *ტელიერის* გადახდის ტ.

ტარიშელე (ტარიშელეთა) რასაც მოკლე ტარი აქეს ტ. *კოკისა*.

ტარიშ ყველეულის ერთ-ერთი ტიპი; აქეს სქელ ლერწოე მჭიდროდ მედგმარე ყვავილები (მარცელები, თესლი). *სიმინდის* ტ.

ტარიშე-ი რასაც ტარი ასხია. ტ. *სიმინდი*.

ტარიშ-ი ოყიება, რაც ამინდი.

ტარიშიშ-ი თხის ტყავი მაღალხარისხოვანი. *ტარიკონის* ჩეეზები.

ტარიშა-ი ოყიება, რაც ენის ტარტარი. ‖ ენის ტარტარი — ყბეების, ლაქლაქი.

ტარიშა (ტარტარაში) ვისაც ენის ტარტარი სჩეეია.

ტარიშაშა-ს გრდეე. ყბეების, ლაქლაქეს.

ტარიშატრი-ი [ბერძ.] (ბჭ., ცრემონტ.) ეშმაკი, მატყვარი, ავი სული.

ტარიშატრიშე-ი (ბჭ.) ტარტარეზის შესაფერი; საშინაო, შეშხარაკი.

ტარხინა [Artemisia dracunculus] სანელებელი ტარხუნ ეკიპარ ეეიპის ჭერხე სურნელეეიან მწეანილი.

ტარაშ-ი (ტატანა): ეის ტატანი — ოყიება, რაც ეის ტატნობი.

ტარაშ-ი გაწეწორძილი, გაჯაერებილი ლაპარაკეი; ხმამაღლა დატეეეეა, — ეიტეხი. ტ. *გაიძახა*.

ტა-ტა-ტა! შორისეეებული: გამოხატავს: 1) გაკვირეეზს, შეწყრომას. *ტა-ტა-ტა, ეს რა ამბავია?!* 2) აღტაცებას, აღფრთოვანებას. *ტა-ტა-ტა, რა კარგია?!*

ტარაშა-ი: ეის ტატნები — ეის კამარა, ეის თაღი, ტა.

ტარაჯი (საუბ.) ხმამაღალ, უშნოდ ლაპარაკეი.

ტარაჯა (საუბ.) მხეეიერი, სქელი, ფარიკით ხელები ან ფეხები.

ტარე ლეიონის ბრტყელი, მრგვალი, დაბალ კიდიანი ჭურჭელი რაიმე საჭმლის შესაწეეებად ან მოსახრაკეად. *აღეეიანის* ტ. ‖ ერთ ტარაში ოწეთან — ერთიანარ გასაგრძნი, ერთნაირად ცუდ მდგომარეობაში ყოიან. ერთ ტარაში მოაქცეს — ცუდეას ერთნაირად მოეეეეას, ერთნაირად განსჯეს.

ტარაშოვარი (ტარაშენარის) ოყიება, რაც ერჩიეელეზი.

ტარბა (ტარეელასი) ჯიხი, რომლითაც რიყისქეელს თაბაშირეეს.

ტარეელა (ტარეელასი) [Rhodeus sericeus amarus] მტკნარი ეეელის პატარა თევზი ერიცხეარი; ღელტარეელას (ეეარიოდ ყოიის გავრცელებული დაჩეელეეი საქართეელოში).

ტარეზი-ი დასაჭირეებელი ჰაეარიდნიი ადგილი (მთეეს ეიორის).

ტარეი [ფრ.] დასაჭირეებელი ატრაქციონი, რომელზეც ფასის გადასახდელად აქეს მრიეოეელი.

ტარა-ი [ლათ.] 1. მეცრეელური მეტრული ერთეული. 2. რაიმე ერთგეარეეან მოძრაეობის ყოფელი ნაწილი: ღრო თანაბარ დარტყმებს შორის. 3. ზომიერების ეერძნობა, რომელიც უკარნახებს ადამიანს თაეაზნად მოქცეეას ეოსიმე. რისაც მოწართ, — თაეფეეზეერილობა. *დიდი ტ. გამოიჩინა*.

ტარიშა-ი ტატანის ტაეიდე (მწიმე. 3) მჭიდე. ტ. *ადამიანი*. ‖ ტატნის შემსეელი. ტ. *საქეელი*.

ტარიშ [ბერძ.] 1. (საბჭ.) ბრძოლის მოწმეობრივი და ჯეარშეეების თეერით და პრაქტიკეა. 2. დიდ დასაეეეეი მოწმის მოსაეეეეი ხერხებისა და დასაეეეეთა ერთობლიობა. *ლენინიზმის* ტატნეეი და ბრძოლეი.

ტარიშეიშ-ი ტატნის ხასიათის, ტატნაკეი დამახარეებული. ტ. *ამოცანა*. — ტ. *ხერხები*. — ტ. *ეარაუდეა*.

ტარ-ი ხელის ხელზე ეემა (მოწოწების, აღფრთოვანების, თანხმობის გამოსახატავად, ეისიმე პატეესაეემად). *მეეეარე* ტ. — *ტაშის გრიალი*. — *მოხმაურებელს ტაშით შეხეედნენ*. ‖ რიტმეელად გამორეეული ასეთი მოქმედება ზოგი ცეკეის ასაყოლებლად. ‖ შეხახილი ტაშის დასაკრავად. ტ. *ქალები*, ტ.! ტ *გაუძახა* ბიჭებმა — ხელის ხელზე კრას, ეემის დაიწეებს. *ტაშს შემოკრა* — ხელს თაეის ხელზე დაკრაეს (მოწოწების, აღტაცების... გამოსახატაეად).

ტაშიანი ღია, გაშლილი ადგილი მთეეს შორის. *სამეფოს ტ.*

ტაშიაური ტაშის დაკერა, ტაშისეემა. ტაშ.

ტაშიხახუნი-ი ეინც ტაშს უკრაეს. ‖ ტაშიჭ. (იხორ.) რისამე მოწმენებელი. ტ. *ბეეერი ტაშიხეუნეი*...

ტაშიხაეა ტაშისკერა, ტაში. *მსაბიობს ტაშის ეემოთ შეეიეეეენ*.

ტაშ-ტაშ-ი, ტაშიტაშ-ი (საუბ.) 1. ტაში, ტაშისკერა. 2. შეხახილი ტაშის დასაკრავად.

ტაშა-ი ლათინის მოზრდილი, გაშლილი, მრგვალი (ან მოგრძე) ჭურეელი. *ფერანის ტ.* — *ტ. ბეკეი*, *მმა გაეარდათ*.

ტაშ-ტაშიში-ი ტაშისა და ფანეერის დაკერა ეეკეთ-თანაბარ; ხმიანი. *გაიმართა (გაიწყო) ტ.-ფ.* — *ტაშ-ტაშეერეის ხმა გამოეიოდა*.

ტა-ტაშ-ი 1. (თერძ. უტაკეა) ხერაეედ ეეეიდად წაკეეეეს, დაკეეეეს ხელს (პირს...). ხელ ტაკეა წკლაეში. — *შეკეეეა ხატაკ პირი ტეეეეზე*. 2. იხ. გამოსატყეს, მოსატყეეს. — ეა ფშრ. იტატეს უტატეს, ტაკეა, ტატაეეეი, ნატატეი.

ტაკეეა 1. სახეეი სტატეეზ ზმნის მოქმედებისა. *ბელში ბელის ტ.* 2. სახეეი იტატეეს ზმნის მოქმედებისა. *ჯიბეეზე ბელის ტ.*

ტაკეირება 1. ერთმანეთისაკენეე ‘მოტატეეა რისამე (ხმირად გართობა-თამაშის ხასიათისა). *ბავშეემა გამართეე ეეეიდობა, კაკლების ტ.* 2. მტაეეელობა, ძარეეა-გლეეეა, ჭიაეელობა.

ტაკეარი-ი (ტატნისა) შენობა ღეთისმსახურების საოეის; ეკლესია. *ბაგრატის ტ.* — *ტაძრის ნანგრეეები*.

ტაკარეეი-ი (ძე.) მეფის მხლებელნი, მეფესაკა დაახლოებული პირნი.

ტაკ-ი 1. მაშალი ღორო. 2. გარეეეი ღორი ტახის ეეეეეი.

ტაკა-ი 1. ხის გრეეეი ოთხეეეეიანი დგანი დასაწეო (ან დასაჯდომი). 2. საეარაკეი, რომელზეც მეეე ჯდებოდა ოყიეიალური მიღების დროსაც. *სამეფო* ტ. ‖ იხმარება მეფის ხელი ხელეების სიმბოლოდ. *ტახტის დაკარეეა*. — *ტახტიდან გადადგომა*. 3. საეარაკეი სა,ჯდომელო ტახრნი უმაღლეეი სასუფეეოო პირისათეის (კათალოკოსისათეის...). 4. ოყიება, რაც ტახტა ‖ *ტახტზე ადა* — გამეფდებოდა. *ტახტიდან ჩამოგდება* — ხელეეი ხელისუფლების წაართეეა. ‖ *ტახტის ანდერძი* (ძე.) — უმეცაელო მეფის ქეეეეერდნი ანდერძი.

ტახტა (ტატანარ) უმაგრიის კეეის წინ და ეკან ამოშეერილი ნაწეერები.

ტახტარეეა-ი (ტატნრეეანისა) [ას.] (ძე.) მდგრეეად მოპირეეი გადასაეეეეი სატაეებელი დიდებულთა და მსხეერეეოსანთათეის. *ტახტეეშებეეეი* ტ. — ხელოენ ზეაჭეე გამართეეი ტ.

ტახტიძე ტატნეეის სხეა ძირითადი მხასხეირება.

ტახტიანი-ი ტატნეეებით დაკაეშირებული, ტატნეეისაგან მომდინარე.

ტახა ბუნებრიეი ჭყანლასტეეი, რომელიც არ უკაეშირდება ზეეას ან ოყიანეს.

ტახრა-ი დიდეებეეეეი ჭყანლი, გუნე. *ქეეანი ტ. ოყიდა*.

ტახრაეა-ს იხ. დატახრაეეს.

ტახრაეა-ა იხ. დატახრაეეა.

ტახრაეა სახელი ტახრაეეს ზმნის მოქმედებისა.

ტახაეი-ი [Ruta graveolens] მონაერისფერ-ეეეეე ბეეწ-ბალაზიანი; იკეეეეს მიიჭეეენ-ცხეეეეად ყეეეეს; აქეს თაეისებური მძაფრი სუნი, ჩეეეენი მიაეეეეე

საბელიანი გალიასთვის მისაღები. ფარდა ტ. (რამეული ფერად გალესვის). ლეიბი)

ტანსაცმლისმკერავი ტ. (ტანსაცმლეულის) ერთ-ერთი სპეციალობის ხელოსანი.

ტანსაცმლისფერი ფერი.

ტანსაცმოსანი [ბერძ.] ანატომიაში ორგანო, რომელიც ქმნის ტანსაცმელს

ტინით-ი ტინის შემცველი, ტინისაგან შემდგარი. – კლდისნი, კლდოვანი. ტ. ზღა.

ტინა-ი [ბერძ.] 1. რისამე ორგანიზმის თუისებრივი ნივთიერების შეძრე ნაწილი: რისამე ხის ფირის, *შეკრჭობილების* ტ. 2. = *ბაკტერიების* საბ. რომელიმე განსაზღვრულია ავადმყოფობა გამოწვეული ჯანყის თვისებრივი. *ქარხნული ქილის* ტ. *ტუბერკულოზი ლიტერატურაში.* 3. (ბიოლ.) ნივთიერება და ცხოველთა ქლასიფიკაციის ერთეული შემდეგი ერთეულით: ტიპობიების ქვეშ.

ტინკლინ-ი [ინგლ.] საკლასო წესების კრებული.

ტინოვან-ი გარკვეული ტიპის (იხილე. 1) შესაბამისი, – სანიმუშო. ტ. *პროექტი.*

ტინპრო-ი რომელიმე ტიპისათვის (იხილე. 1) ნიშანდობლივი თვისებებით აღჭურვილი, – დამახასიათებელი ტ. *მაგალითი.* – ტ. *მოცულობა.*

ტინ-ი [ლად.] სპეციალურად მოწყობილი ნაგებობა მოზაიკით სრულიათვის.

ტინპ-ი [ბერძ.] (წიგნ.) ნაკერი, სამაგიერო შრიფტები, რომელიც ბეჭდვითის თვითნებურად ცვლა-დებინებით, – დეზ.სიტყ.

ტინური [ბერძ.] (წიგნ.) თვითნებობაზე და ცვლადობაზე დამყარებული შრომადღეობა.

ტინურ-ი [ფრ.] 1. სესხის ან ლატარიის მოგებათა გათამაშება. 2. რაიმე ბეჭდვითი გამოცემის ცალკე ფურცლებად საერთო რაოდენობა. *ფიდი ტირაჟით გამოცემული წიგნი.*

ტინა [ფრ.] ხასიათი ნიშნები – პორტრეტული ხერხი (=).

ტინა-ს გრძივ. 1. ტირილი აქეს ატებილი, ცრემლი სდის. *მაკმან, ტკბილი, რასა ტირი და – გაჩმდის და ანგარიშო.* 2. ს-*ტირ-ს* – 1) ლარდის, ნაღველობს, წუხს რაზმე. *მწყემი დაწყარენს სტირიდეს, პატრონნი წუპალებსაო.* 2) გულიდამს ვისმე. *დეღა ეუღონდ დალეკეღ წეილს სტირადაო.* ◻ შდრ. უტირის, მგლირალი, მოიმგლირალი, სატირალი, სატირები, სატირალი, უტირალი.

ტირაც (ტირანი) იგივეა, რაც მგლირალა.

ტირიძ-ი 1. ცრემლის დენა დარეხის, მწუხარების ან ტკივილის გამო (ზმირად დაუნებურებელი ბგერების გამოქვემით, სლუკუნით). ტ. *მოკრძალა.* – ტ. *მოროდა.* 2. გლეხეა (ცრემლით, მოთქმით). *ურიგო ტ. მკვლარს ფუძს გაიგონებენო.* 3. იგივეა, რაც სატირალი. ◊ *ტირილის ტირილი* (ძე.) – ბევრი ავადმყოფის მწუხარება, ზღვეა. *ტირილი მოსდის ეტირება: სატირალად არის განწყობილება.*

ტირიძ-ტირილი გაბმული ტირილი. *ბავშვის ტ.-ტ. წკივილი.*

ტირია [Salix] საშუალო ან პატარა ზომის ფოთლოვანი ხე: ახლა ეიწერო, მოკლეყურწიანი ფოთლები; იზრდება უპირატესად მდინარის პირებზე, ტბორიან ადგილებში.

ტირიანა-ი სადაც ბევრი ტირიაი ღმახ.

ტირიპა [Tulipa] ფესვოსანი ბოლქვიანი მცენარე შრიმწიწიფესოვანი ოჯახისა; ყვავილს შეიძლება ფერადი ფაფარი.

ტირიპანა-ი [ბერძ-იტალ.] (წიგნ.) უზარმაზარი, ძლევრი. *ტ. ძალა. – ტ. ბრძოლა.*

ტირიპელ-ი 1. ვისაც არაფერი აეპოს, – შიშველი. *ტ. ბაღვი.* 2 ხმელთან ნაწილი, რომელიც არაფერით არა აქვს დაფარული. *ტ. მკლავები.* 2. გაგაც. ვისაც ტანსაცმელი არა აქვს. – ღარიბი, ღარიბული ჩაცმული. 3. თმით (ბუმბულით, ბალნით...) შეუმოსავი. *ტ. ბარძყები.* 4. უმცირესო. მოშველებული მოგზაურებული (ადგილი). *ტ. მინდორი.*

ტირპელ — იხე. რომ ტირპელი იყოს.

ტირპელა (ტირპელასი) იგივეა, რაც ტირპელი.

ტირპელ-ტირპელი-ი ჩაუმოლილ-ჩაუხურავი, ღეღდაღ. ღარიბულად ჩაცმული.

ტირპელდ-ა ან. გაგიტიღლდება.

ტირპელ-ი ბროწეულის ნარჩენი ჭურჭი; იყენებდნენ შაე საღებავად.

ტირპენ-ი 1. ახლად ენამოღებული ბავშვის ღაპარაკი, – ტირპენი. *ტირპენი ტ.* 2. (პატ.) ურთიერთ ღაპარაკი. – *ყბედობა. მოაყვა ტირპენს.*

ტირპენ (ტირპინანი) ვისაც ტირპინ ხშირად ეკეთება, – ტიტებაკ. *ტ. გოგონა.*

ტირპინ-ა გრძივ. ტირპინით ღაპარაკობს, – ტირპინებს. *ტირპინებდა პატარა. ♦ შენ რასას ტირპინებ ვეღარ ვიგებთო?* ◻ შდრ. ეტირპინება, მოტირპინე

ტირპინაც (ტირპიანანი) (საბ.) იგივეა, რაც ტირპელი (იხილე. 1). *ტ. ბავშვები.*

ტირპინ-ი [ღად.] წიღებულება. რომელსაც ვისმე ანდერძით რაიმე საქმეში წარმატებისათვის, ღაშსახურებისათვის. *წერმოინიან ტ.*

ტირპინ-ი (საბ.) უთავბოღოდ ღაპარაკი, – ბღეღნა.

ტირპინან-ა გრძივ. (საბ.) ტირპინით ღაპარაკობს.

ტირპინა სახელი ტ ი რ პ ი ნ ი ს შნის მოქმედებისა.

ტირპინ-ს გრძივ. ტირიდნ. უხეშობით ზელს (ეოსს...). ♦ სრულ. პკლეტს (ხელში ჭერით).

ტირპ-ი [ბერძ.] გადაღებული დაავადება, რომლისთვისაც ძლიერი ცივ-ცხელებაა დამახასიათებელი. *მეეღის ტ. – პარტახტაობ ტ.*

ტირპ (ტირანი) (საბ.) შეეგერემნენ, შეეთ ადამიანი (ჩვეულებრივ, პავშვზე ამბობენ).

ტირპპ-ი (ტირპოსი) თხელი გამფენი ქღეღი (ზენობაზი, ოთახში ...). ფანერის ტ.

ტირპ-ი იგივეა, რაც ტირპი.

ტირპპ-ი ზოგი ფრინველის (მაგ.. ღღღის) დამახასიათებელი ბახილი. ♦ ვაეაკ. ხმიანი, ვაეაკი ხმა. *ტ. ქაღეპის ტ. აბეღის.*

ტირპპპ-ს გრძივ. ტირპპი გაეღის, ტირპი-ნი აქეს ატებილი. ღღღეი ტირპპირებს.

ტირპპ (ტირპპი) მაღალი, წვეთიანი ხმით სიცილი, – კისკისი, ტირპიანი.

ტირპპ-ი რისამე შემოქმედის ან მეგრეეეიი (ეურეეე წეით) გამოწეეეული ქეეეიანი ხმა. *მთაწმინის ტ. – შეეხის ტ. ღეეეეეში.*

ტირპპპპპ-ი ზეღნიეე, ზედმიწევნითაი გამჭირვებული ტკაცანი. *მათრახის ტ. – ბებერნი მეეხის ტ. ტაქ-ტაქ-ტაი.*

ტირპპ-ი 1. ზეღიზეე, ეაიმით გამეორებული ტკაცანი. – ტკაცა-ტკაცი. *სატეხ ტ. ტირპინეეეი. ამეეი ეეეირანი.* სპრეეეის ტ. ეეეიეეეეეი, რაც ტკაცანი. ზოეეეის ტ.

ტირპპპ-ი: ტეეეის ტკპარეეი – ტეეეის ემსეეეი (კმაეოეილების ნიშნად. რაიმე ტკბილის, ეეეჩიეეის შეემის ან ღაეეეის გამო). *ბავშეი ყოეად ტეეეის ტკპარეეიი.*

ტირპპპ-ა იხ. ტაკპეეეა.

ტირპპ-ი 1. სასიამოენოდ შესაგრძნობი, მაერის, თაელის ეემის მქონე. *ტ. ნამეეეარი.* – *ტ ჩაი.* ♦ *ეემრეეეი. ტ. პური ჭამა.* – *ბიელ ღღეეა ტკპილეეა.* 2. ეაეაკ. ხიამის მომგერეეი, სასიამოენო. *ტ. ძილი.* – *ტ. ხმა.* – *ტ. სიტყეა.* 3. გაეაკ. ცქიეი სათეო, აღეერსიანი ტ. *ადამიანი.* – *ტ ღიმილით.* 4. ახლად დაერეეეი ეერჩნეეი წეენი. *ტკპილეეაე* – სასიამოენოდ, ბეეეიერად. *მშეიდად. ტ. ცხოერობენ.* – *ტ. ხსოენაეე.* ◊ *ტკპილი ღღეეა* – ღაეეეიერებელი, ღაეემღებელი ღღეეა.

ტკპილეეი-ი, ტკპილეეობა სხეედასხეა ტკბილი საკეეეი (ნაკეცერები, კანეეტკები...).

ტკპილეეპპპ-ი ტკბილი თათარისა (ფეეეამეეშისა) ანდა ხილის მოხარეეეი ფაფისა (იგივე ამერეეიაი).

ტკპილეეპპ-ი იგივეა, რაც ტკბილეეიერი.

ტკპილეეპპპპ-ი (ტკბილეეიერისა) სასიამოენოდ, ეეენარად და სპინტერესოდ მოღაპარაკე, მოხაეეირე.

ტკპილ-ეეპპ (ტკბილ-მეეოსა) რასაც ერთდროეეიად ტკბილი და მეეი აქეს. *ტ.-მ. ეაშელი.*

ტკპილ-ეეპპპპ (ტკბილ-მეეორისა) ტკბილი და იმავე ღროს მეეარე. *ტ.-მ. მოგონებები.*

ტკპილეეპპპპპ-ი ტკბილი, სასეერო სალაპარაკოს ბმა.

ტკპილეეპპპპ-ი (ტკბილეეპპპპ) ტკბილად და იმავე ღროს სეეეიის მოეეეერეეი. *ტ. ბმა.*

ტკპილ-ტკპილ-ი 1, ბეერი ტკბილი (საეემელი). 2. ხაეერად ტკბილი.

ტკპილეეპპპპპ-ი ხაეეიდ მოხაეეირე ქართეელი. *ტეეეიეეეეეეეს ტკბილეეი. ტკპილეეი – მშობეეი ეეეეეეე

(გული...). 3. გადაკ. შერყევის, ყოყმანის. ▫ შდრ. უტოკავს, ტოკვა.

ტრიალა სახელი ტრიალას ზღის მიქრეულებისა

ტრიალ-ი 1. ირისპირი, თანასწორობა (სიცილისა...) *სამი ტ. ფიცარი. - ტაიშის სიმაღლეები ერთიანად ტ. იყო. ‖* თანასწორობა (მდგომარეობის): *შესაფერი ტ. ეძებნა ტ. ან არასდ? 2.* ამხანაგი, მეგობარი, სწორი. *თავის ტოლებში პირველი იყავი. - ტოლები შეიკრიბნენ ერთ ზღვაში. 3. ტიპიკ.* შეუღლება, ცილი. *ტ. არა ჰყვანს — ფერხდება, ყველას სწყრას. ტოლს არ იღებს — არ ჩაბრძანება, არ ჩამოუდგება.*

ტრიალ (ტალღასი) რისამე თან ასვლისა (სიცილით) *ზღვა ისე არ ცხარება, რომ ტუბის ტ არ დაარღვიო.*

ტრიალ-ობაობა-ი ტალღა (შდრ. 2) და ამხანაგი,— ტოლ-სწორი. *ტალღ-ობაბაუების გამოსახულება*

ტრიალობაობა 1. ტალღ-ობაბაუის თვისება, მდგომარეობა. *ეს და ტალღობაობაუების გამოწვევა? 2. კრებ.* ტალღ-ობაბაუები. *ბიუტ ტალღობაობაუების ტურ ცნწეობაოა. — ტალღობ ბრაგობაის გამოძახილი ეყო.*

ტრიალობაობა-ი ტალღ-ობრაობის დამახასიათებელი, შესაფერი. *ტ. ქნევა.*

ტრიალდა-ი [თურქ.] მტკიცე ჩუოცილის ქინძული, ფართო სატრფიალ, რომლებსაც ოსეთის წეოცებში ჯვარსაკეცს შარლის ზემოდან.

ტრიალოკა-ი ტალი (ცნობ. 2) ლა ბიქები.

ტრიალაური (ტალღურული) (მათემ.) ტალი ფუნქციების ცნობე ტ. *ხასიათები.*

ტრიალთება (ტალღ.ეთ.ბა) (მათემ.) ტალი კვლიცების ცნობე. *ტ. ფარადეკ.კანონი.*

ტრიალ [თურქ.] დაკეთილი ხიარი, ბრინჯით და სხვადასხვა საწერეკვეთი მეზობელი, კოშკოსანი ან ეზოს ფლთილები გუნდა-გუნდად შემდგარი და წეუნი მოხატული.

ტრიალ-ობაობა-ი ტალღ-ი (შნიშ. 2) და ბეკობარი.

ტრიალ 1. ტალღ, თანასწორის წდეოსპრება, თეცისება. 2. ალეკეპრიალეგამოსახულება, რომლის მარჯვენა ნაწილი ულრის მარცხენას. *ტალღის ნიმაწილ (ო)*

ტრიალ-სწორ-ი ტალღ (შნიშ. 2) და სწორ,— ტალღ-ობაბაუი. *ტალღ-სწორები შეკრებილიყვნენ.*

ტრიალ-ტრიალ-ი ერთობაუიანის ტალღ ტ.-ტ. *ბიჭები ტალღ-ტალღ — ერთი ზომით, თანაბარად. ტალღ-ტალღის მაკრძალი და წყალი ტ.-ტ. აღელა*

ტრიალშავება [თურქ.] ოცეული ანუ ოცმაღალი.

ტრიალშავების *ტალღ. ტალღშავების ანაზა*

ტრიალშავება ტალღშავების ყოფნა

ტრიალაჩ-ი რისამე (ცისიანე) თანასწორი, შესაფერი.

ტრიალ-ი (წიგნ.) ობეკე მნიშვნელობის. ღირებულების მქონე

ტრიალშაობ-ი ტალღ-ი ფაქტის მქონე ტ ხატვნები.

ტრიალშაობ-ი (წიგნ.) ოცეული, რაც ტალღ-ობაა.

ტრიალაჩა (ტალღ.ეთ.ბა) (მათემ.) ტალი ფუნქციის ცნობე. *ტ. ხაზ.ტალღეთ.*

ტრიალ [ხა.] ლითონის ან ფაიფურის პიალა, ყურიანი ჭურჭელი

ტრიგ-ი¹ 1. პირველყოფილი თემური წეოზიღებისათვის დამახასიათებელი ეთნიკური ერთობისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციის ფორმა: ავრორიანების ზონარიცხეკა ეკუთვნ. *ქართველი ტომები.* 2. მოდგმა. *შთამომავლობა.* ♦ *იფიშის ტომი* (ძვ.) — ადამიანი. *ეფხო ტომი* (ძვ.) — ეფხო ხალხი.

ტრიგ-ი² [ბერძ.] რაიმე თხზულების, გამოცემის ნაწილი ცალკე წიგნად.

ტრიპარა (ტალრისა) მტკიცე ქსოვილისაგან შეკერილი სათავსო ჩვეულებრივ ეზისერი რისამე შესანახად ან გადასახლებად. *ფქვილის ტ. — ტარილი ტ. ფეხზე ეკერ ფიდგანით*

ტრიპატ-ი [ესპ.] მოფლებული და სათანადოდ შეზავებული პომიდორი

ტრიპაჭი-ი (ძვ. და სალ.) ოცეული, რაც ხალხოსნობა

ტრიპოკა ტალღიანობა ნაზომიერება. წკრიალ შიმა.

ტრიპოკირება ტალღ-ის დამსახიათებელი, ტიპიკის დაკვალიერებული. *ხალხის ტ. შეზადებული.*

ტრიპისა ასტალა ტალრა,— *თიოპი*

ტრიპ-ი [ბერძ.] 1. (შეს.) ტალღ-ობერული სიდიდის შეალედი ორ მეზობელ ბეერს შორის 2. მსაკვრობაში — ყურის ეხა თუ ორმხივ შესაძლო ხვეთა.— *ელექტრ. ნათელ ტიპები. 3.* ტალღ. სავრის ეხა თუ ის ერა, — *ქილო, მეფობები ტ. — ტ. შეიცვალა.*

ტრიპ (ფრ.) წ.ნის ერთეული მეტრით სისქებისა ზედის 1000 კილოგრამს.

ტრიპიტი ტრინის ნიშნით, ოდენობით, ტრინებად (ის ტრინა). *ტ. ხასუქი ხეღიგანს მოწონდნენ.*

ტრიპპ-ი ტრიფე. დაკეთ წყალში (ლაფში...) ფეხით...

ტრიპა სახელი ტალრაეს ზღის მიქრეულებისა.

ტრიპარა-ი, ტრიპარ-ი საწნახელში ჩასადები ლასტი ტალღის გასწორებ.

ტრიპარაშვილ [ბერძ.] 1. გეოლეზის ნაწილი, რომელიც სწალლის დედაშინს ზედაპირის ეაზომავს და გვეზე. რეცხვა მისი ეამოსახვის ხერხები. 2. ადგილის ზედაპირი და მისი ნაწილების. პუნქტების ურთიერთანლოკეება.

ტრიპარაშვილ-ი ტრიპორაციასთან დაკავშირებული. ტრიპოგრაფიის ხასიათის. *ტ. რეკა. — ტ. ტექნიკური.*

ტრიპოგრაფია [ბერძ.] რომელიმე ქვეყნის, მხარის გეოგრაფიული სახელთა ერთობლიობა

ტრიპოგრაფ-ი ტრიპოგრაფიასთან დაკავშირებული.

ტრიპა-ი იგივეა, რაც ოთუა.

ტრიკა-ი 1. ზოგი ღილი (ბოლოების ფეხი. — *ტოტი, თაეთ ყეეების ტოტები. — ქალაქის ტ.: რასაც ჩვენ ტ. არ მოეუწეი, გემო ვერ ნაკრძალეო. 2. გადაკ.* იტეეიან ადამიანის დიდ ტალაჩე ხელზე. ▫ შდრ. ტოტა

ტრიპა სახელი ტალრაეს ზღის მიქრეულებისა.

ტრიპა (ტრიპალები) [Alauda arvensis] ხატალა ზეცალების ფრინველის ბეღურების ოჯახისა.

ტრიპაჭი [ლათ.] ოცეიმოძრავი წესჩვეულება მოგზაო ჯარი.

ტრიპა-ი [იტ.] ალამიანის ტანი (ოავისა და კიდურების ვამოკლებით): *მისი სკილტებული გამოსახულება.*

ტრიპა (იტ.) უფეკანი ეეომისაგან დამზადებული დიდი ზომის ხაკრისტიანო ნამცეცები

ტრიპაბ-ი. 1. სიარული აღამიანისა, რომელიც ფრინველებისას ეეო ოეიას. — *ბაბისეი. „ეეე ტრიპამიანი მიდიოდეო. 2. გადაკ.* რისე ხიარისა (ზღვის ზედაპირისა. ეკეეოსისა...). *ზღვამ ტ. დაიწყო. 3. გადაკ.* ყოფაში, ეეხოვრება. *მოიყვა ყოყმანსა და ტრიპანებს. — იყო ეეხო ტრიპანში.*

ტრიპაბ-ინება ტრიპ. 1. ტრიპაბინის დაწყება. — *ბაჩანაეეს. 2. გადაკ.* იარების (ზღვის ზედაპირი ეკეეოსისა...). 3. *გადაკ.* ყოყმანობს. *შეჩერება.*

ტრიპ-ი [ეერძ.] ბეთრის ძიგნართა ხრიწის შეღებვა წარმოთხილით მეკრეი ხაეს: *ოეეეეეის ხიწეეეე ტრიპ-ინება* გამეეეეის ეეეეის ეეეეის

ყინამი ტ 2. გადატ. მუშაობა, გარჯა. საქმიანობა სადმე ოფიციში ტ – ცენზორი ტ. ს ამერიკული ყოფაქცევა. მოქმედება სადმე. რაიმე წესები ასტანი ტ. 3. მიმოქცევა (ფულისა). ტრიალი – იხე. რომ ტრიალებენ, ტრიალი წავალ ტ.

ტრიალ-ი² : ტრიალი მინდორი (ველი) – ოცარო, დიდი მინდორი (ველი)

ტრიალა (ტრიალასი) რაც ტრიალებს. ტ. კარი. – ტ საკარისა.

ტრიალებენ-ი იხ. ტალტრიალებენ

ტრიალებს-ს გრეულ. 1. ტრიალით მოძრაობს, – პრეკიას ნისკვილის ქვა ტ. 2. გადატ. მიდი-მოდის, იცავ (ხალხი...). ბაზარი ათასნაირი ხალხი ტ. ? ზრიალის, საქმიანობს სადმე დასამუშაოს ადგილზე ტ. 3. ენ. ტრიბრუნავს (სიტყ. სუნი.). ბაკარი ბერი ტ – ჯვარულები ხმა ტ. 4. იმეორებს. მოქცევებს (სადმე, რაიმე წესებს). ბაღებს ტ. – ლიტანიებში წერილში ტ – ზედ. უბრალოებს, ჩაჩარილებს

ტრიალ-ტრიალი ზედიზედ გამეორებული. ხმირი ტრიალი. ბერთო ტ-ტ. წაიყოლ პაერის.

ტრიალ-ი ტ. ტრიალები მინდორი – იხ. ტრიალი მინდორი

ტრიალა (ლატ.) (წიგნ.) საზოგადო მოლაპარაკე. გამონაკლისი. ორატორი და პუბლიცისტი.

ტრიალა [ად.] 1. საგანგებოდ მოწვეულები ამა-ღლებული ადგილი ორატორისთვის. 2. ნაგებობა, რომლისაც ამ ადგილი ორატორისთვის აშენებული. რომელიც მეცნიერებით დასასხდომად (საკლასიო). ›

ტრიბუნალი ტ. [ლატ.] 1. სამართლებრივი ამა-ღლებული ადგილი ორატორისთვის. 2. ნაგებობა, რომელიც ამ ადგილისთვის აშენებული. ორატორის ტრიბუნალი ამ ადგილიდან ამხილებდნენ რიგი-ან მეცნიერებით დასასხდომად (საკლასიო).

ტრიბუნალი [ლატ.] 1. სამართლებრივი ორგანო, რომელიც შეისწავლის საქმეებს და ადგენს ბრალდებულებს. 2. სამართლებრივი ორგანო, რომელიც ხელმძღვანელობს ტრიბუნალის მუშაობას. ტრიბუნალის წევრი. ტრიბუნალის მდივანი. ტრიბუნალის სხდომა. ტრიბუნალის გადაწყვეტილება. ტრიბუნალის განჩინება. ტრიბუნალის განაჩენი

ტუკანური ი. ეთნიკ. ტუკანები. ტუკანური ენა.

ტუკანური ენა ენა. ტუკანური ენა.

ტუკანური ენები ენა. ტუკანური ენები.

ტუკანური ენობრივი ოჯახი ენა. ტუკანური ენობრივი ოჯახი.

ტუკანური ენობრივი ოჯახის ენები ენა. ტუკანური ენობრივი ოჯახის ენები.

ტუკანური ენობრივი ოჯახის ენების ენა. ტუკანური ენობრივი ოჯახის ენების.

ტუკანური ენობრივი ოჯახის ენებზე ენა. ტუკანური ენობრივი ოჯახის ენებზე.

ტუკანური ენობრივი ოჯახის ენებზეც ენა. ტუკანური ენობრივი ოჯახის ენებზეც.

ტუკანური ენობრივი ოჯახის ენებზეცა ენა. ტუკანური ენობრივი ოჯახის ენებზეცა.

ტუკანური ენობრივი ოჯახის ენებზეცაა ენა. ტუკანური ენობრივი ოჯახის ენებზეცა

უ

უადგილო შეუსაბამებელი. უწყალო. ე. საქმელი.

უადვილობა უადგილობის თვისება.

უაზროდ-ადვილი ადვილ-მაგრამ არმჭიდრე. ე. ანმაგარი.

უაზრო მიზანშეუწონელი, უსაფუძველო, შეუფერებელი, ე. მეშრობა. უაზრობა — 1) ადგილის (მნიშვ. 8) გარეშე, — უსამსახუროდ. ერთობაში ე. იყო. 2) უსაფუძვლოდ. ე. გათქვა. ◊ უადგილო ადგილს — შეუფერებელ ადგილზე: შეუფერებელ გარემოებაში.

უაზროება 1. ადგილის უქონლობა, — სივიწროე. 2. გადაც. მოსაზრებულობის: შეუფერებლობა. თავის წაყენების უადგილობამ მიიყვანა.

უაზროებაა იხ. გაუადგილებელი.

უაზროებს იხ. გაუადგილებს.

უაზრას; არა უაფრო — არა უმეტეს ადრე.

უაზრობა იხ. უაზრო.

უაზრობით ადგილის გარეშე მიხედნარე. ე. მუშაობა. უადგილოდ — აუცხოდ უადგილოდ.

უაზროდ რის ისტორიე ცნობილი არ არის. ე. ხელმწიფეს.

უაზრო აზრს მოკლებული, — უმნიშვნელო. ე. ლაპარაკი.

უაზრობა აზრის უქონლობა. წაიჭკვიის ე. ! ანეიტრება გზის გაყრილება ე. იყო.

უაზრობაა იხ. გაუაზრებლობა.

უაზრობს იხ. გაუაზრებს.

უალაგო იგივეა, რაც უალიგო. ◊ უალაგო ადგილ — იგივეა, რაც უალიგო ადგილს.

უალაგობა ე. გრეხ. ალეწილი უხერხო, — გაალწება. ეიცრება.

უალარიული რაც ალარაფრის არ შეიცავს. ე. ბარმელები.

უალი რასაც ალი არა აქვს.

უალიო რასაც ალი არ დასდგომია, — უფლით. ◊ უალო ალიზე — შეუღრეპილ ფრის, — უფლოდ.

უალმიო ამით გარეშე.

უალობა ე. გრეხ. უალებს, მოუხორხებს, თავისი თავგადასავალი უამბო. ◊ ფიქრ. აფიხორინებს, მოაფე ნაამბობი, საამბობელი.

უალღა იხ. დაუალღება.

უალღებ იხ. დაუალებს.

უალიფიცირება უცხო ამინდი. უალიფიცირებამ ბელი შეუქმნა. — ე. რამდენიმე დღეს გაუარეღება.

უალიფიც; უალიფიც — ამის გარეშე. ◊ ხელა უალიფიც — სხვა ამის ადგილზე, ამის მდგომარეობაში მყოფი.

უალიპაი ძალიან ბევრი; ურიცხვი, უთვალავი. სტატიაზე ე. მალიი იყო. — ე. საქმე აქვს.

უალჩარი იგივეა, რაც უსიამოვნო ე. სიტყვა. — ე. ღღე.

უალჯანრი ეისაე ამინაკი არა პყავს ! ეინე ამ. ხანაკის ეერ იგუეს. უალჯანრად — ამინაკის უფლად.

უალჯანრებ (თურმ. ' უიზერიშია *მინალეის*') გრძელ. ალნაირაეებს მისთვის. ! ანდარაეებს სიეეაღეებით გაეწყეეს რისაც რიდეებიან ე. ! ამჯარაეებს სიეეაღეებით დაეაეს რეის რისაც მარჯის გაჯახებას.

უალჯარიო რასაც ანგარება არ ამოუმეფებს. ე. ადამიანი. 2. რაე ანგარებით არ არის გამოწეეული. ე. დამპარეა.

უალჯარება უანგარო თვისება. — უწყალება.

უალჯარებ ე. გრეხ. 1. ანდერძით (მნიშვ. 1) დაუტოვებს საღალ უანდერძა. 2. ანდერძად (მნიშვ. 2) დაუპარებს. ⊂ ზედ. ნაანდერძეეი.

უალა უარყოფითი პასუხი თხოვნაზე, მოთხოვნაზე, წინადადებაზე. ე. ეეიბრება. — უარით გაისტუმრა. — გამამრგუალს მოეეაზე ე. თქვა. ◊ უარზე დგას, უარზე — უარს ამბობს. ღრე უარი — გადაწყეეტილი, მტკიცე უარი.

უალაჩარ არაფრის მქონე; ღატაკი. უალაჩარად — არაფრის მქონედ. — უარაყოფად დარჩა ე.

უალაჩარება არაფრის ქონა, სიღატაკე. უარაჩარობას ცხეეეღეეი ბარი სჯობიაო.

უალაჩი უფრო ეეეი (საპირისპ. უეეთესი). უარეს დღეში ჩაეეეიდნენ. — მოჭარაეი ძაღლი მყედრის უარესია. უარესად — 1) უფრო ეეედად. აგადმყოფი ე. არის. 2) უფრო მეტად (ეჭეეიან ეეეე რამეზე). ამინდი ე. კიდია. — ე. აგარაკი. ◊ ჩაი უარესი — კიდევ უფრო უარესი, უფრო ეეეი ეიმისთვის. თუ არ გამოეეაღებდეი, მით უარესი მოიფიქრა.

უალაჩესება იხ. გაუარესდება.

უალაჩობა უარები მფლობელობა, ეითარება (საპირისპ. უმდიდრობა). ე. არა ჩანს.

უალმყოფი, **უალმყოფი** (უარმყოფლისა) ეინე უარყოფს, რასმე.

უალობს ე. გრეხ. უარზე დგას. უარს ამბობს. რას უარობდი, ილე ეი ეიიღეიად? — ზედ. უარობა.

უალობა საბელი უარი ბს ზმნის მოეეეეებაზა.

უალობაეი რის უნდა უარყოს. უარსაეოფად — უარყოფის მიზნით.

უალყოს გრეხ. უარს ამბობს, არ თანხმდება. უარყო ბანი ეინახადება. ე. ეიდა. უარყოფა. უარეოფილი, უარმყოფი. უარსაყოფ! ელი.

უალყოფა საბელი უარყოფს ზმნის მოეეეეებაზა.

უალყოფითი (საპირისპ. დადებითი) 1. უარყოფის მეშეეელი. გამომაექეეელი. ე. პასები. — ე. ზედეი. 2. ეეეი ფიზიკების მქონე. ე. ეეიონები. — ე. გაკეთება მოაფიქრა. 3. (მათემ.) ნეღეზე მეორე, რაც ალინაეეეა მინეეი ნიშნით. ე. რიცხეები. 4. (ფიზ.) ელექტრობის იმ სახეობასთან დაკავშირებული, რომლის მატერიალურ ნაწილაკებს ელექტრონები. ე. პოლუსი. — ე. ელექტრული მუხტი.

უალყოფილ-ი რაე (ვინ!) უარყეს. — უალმდებელი. უდებელეყოფილი. ე. წინადადება.

უალჩირ რასაც არჩენა არა აქეს. ე. ლეიწაეი.

უალჩირ (საუბ.) ეინე ეიმეს, რასმე ეერ ეფედებს. ეერ ეფიღებს.

უალჩირება (საუბ.) უარჩირ! თვისება, — შეუფებლება.

უალჩირებ ე. გრეხ. იხ. გაუარჩირებს.

უალაჩ მეორენეეეაღნი. ზარალდაემაეებელი. **უალაჩობ** ე. გაეაც. ეეეიები.

უალაჩობ იხ. გაეაც. ეეეიებს.

უალრუნი მეტისმეტი, უდიერი. უალრუნად — მეტისმეტად. ზედმიწეენით. უალრუნად პატიოსანი ადამიანი.

უალრეთ იხ. გაუახლებს, განეახლებს.

უალრეთი ეეეიაზე ახალი, სულ უკანასკნელი ბანაა. ე. ტექნიკა. — ე. აღმოჩენა.

უალრეთი ეეეიაზე ახლო (მნიშვ.. 1, 2, 3). ე. ადათები. ! ე. მეეიბარი.

უალრეთებ იხ. დაუახლოეებს, მიუახლოებს.

უალრეთ ეინაე, რასაე ბადალი არ მოეეენება. — მეუღარებელი. სიტყეის ე. ოსტატი. — ე. ხიბიცე.

უალრეპა-ი უხეიერი, უწეეო, საწყალი, ბეჩაეი. გამოჩნდა ერთი ე სიტყეა. — ე. ეკოლება.

უალრეპება უპატრონეა თვისება სკლეროი ე.

უალრეპებ-ს გრეხ. : ფეხზე უხაკუნებს — უკეხების ბაკუნით ეეჯერეეეს.

უალპ-ს 1. იხ. აუპანს. თეალებს ე. 2. იხ. გაუპანს. ხელებრეს ხავსს ე. ე. იხ. დაუპანს. მოელოდნელ კითხეა ეწან ე. 4. იხ. შეუპანს. ეტანაი ებერა ე

უალანი (ეანსია) 1. ეიხალეის აწ სოფლის ერთერთი კეთილ. ნაწილი. შეიძლება ე. — ხეეი ე. 2. განაზღეერეული ნაწილი, მინაკეეეი (ეერთგნება). 3. ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დასაეეოეი რისამე. საარჩეენო ე. — საექიო ე. 4. გადაც. საზოგადოეი ეერთი საქმიანობის გარკეეული სფერო. დარეი ზეცნობის მნიშვნელოეანი ე.

უალრეპებ იხ. გაუპანეებს

უალნაეებ უნინდან (მხოლე. 1) უბანში. უბნებში. ე.-ე. დაეუნტეროდნენ. ! უბნების მიხედეით. ბალი ე.-ე. შეეროდა.

უალმი რასაც ბაეი არ აქეს ე. საქონელი. უხაეო — ბაეის გადაუხდელად. ე. წეიწკანიდან საქონელი.

უალაპ-ს იხ. დაუპარაეს.

უალაპი რასაც ბარაეი არა აქეს, — უნაყოფო (მაგ.. ეიწოა).

უალაპება ბარაეის უქონლობა. ბარაეის დაკარგეა.

უალაპ-ს იხ. დაუპარაეს.

უალაპებ-ს იხ. დაუპარაკებს.

უალმინი ეინაე (რასაც) ბატონი არა პყავს. ◊ უბატონო ბჩას არა ყიდის (საეე.) — ძალიან ცალსახად ეეჭოენა.

უალე (უბანა) 1. არე ტანსაემლის ქსელ ეკლესწორედან. ! წეროეი ეხედნი ჩოფი. 2. ზღეის პატარა ეერე. რომელიც ეკაშხადება ქეეების დასაფრენად. 3. ეერნის ხელეენი, რომლებიც ერთმანეთთან შეერთებელია დანილეებით. 4. შარაეის (საკელის..) ბარტყი, ხიხეაკი — ტოტებზეა სოკანის მისაკეეად. ◊ უხაო ჯიხე — ეკეღნერეან ტანსაემლის დაეერებული ჯარა. უხის ეოფაკი — ჯიბით სატარებელი ჩა. საწერი ეოფაკი. თავლის უხე — ოფიცე. რაე უხე.

უალაეებ იხ. გაეეხელებს.

უალაეებელ-ი მეტისმეტად ხელნერი: ყელაზე ხელნერი.

უალაეი ეინაე ხელი არა აქეს, ხელი არა სწეა. ელიხა, — ეიღეხო. ◊ უხაეო ხელი — ცალი ხელი, ხელნერი.

უალაეობა უხელის ხელოენობა, — ეიღეხება.

უალაეობ-ი 1.. ეეეიი ხელის ხელიე. — ეიღეხელი

უნდო, ზედაპი (ალპინ.). ბეღნიერი) უნებლიე კაცის ქუა აღმართში მიეწევიან. 2. გადად. (სპეც.) ცუდი, აუგნაელი. ე. ბასიათი აქეს. ‖ უნდოდ ვარსკვლავზე დაბადებული (ბიწიერი) — უბედო, უბედური (ადამიანი). უნდოდაა შეხვედება — მარცხი, ჩაწერა თან სდევს ადამიანის მსწავლით.

უნდოდაობა ცოდი მუნარება და უსიამოვნება, მძიმე ცარი; უბედობა, ბედშავობა, უიღბლობა. ე. დაატყდა. ‖ უნდოდაი შემოეყარა. ბტყვილები ე. ნაცვლილი, ცილეება.

უნდო შეუპაშვი (ფრენი...)

უნდაპვ-ს 1. იხ. ე. გაუბერვას. ბაკვის ბუშტს ე. 2. იხ. დაუბერავს ქარი ე. 3. იხ. შეუბერავს. ცეცხლს ე.

უნდაპვ-ა იხ. დაუბერვება.

უნდაპვალ-ი (უნებურქლისა) ოფიცე, რაც დაუბერებელი.

უნდაპვ-ს იხ. გაუხურტკვას, დაუბერტკვას.

უნდუ-ი თოხკუთხედი. ირიბად გასაცეთი (ქსოვილი, თაკმანი...).

უნდუნი რასაც ბეძეები (მწიგნ. 2) არ ახსნის. ე. სამეცნო.

უნჯუნ-ს იხ. აუბედნება.

უნი-ა ტრფიე. აბია მოსი. ბმი ჩრდილში ე. ‖ ბაჩრები ეკიპაჟში ე.

უნიცხეო ვისაც ბილეთი (მწიგნ. 1) არა აქეს. ე. წყნაური.

უნიცხერი 1. ვინც მინადარი არ არის, — მოშაობარე. 2. იგივეა, რაც უნიანო.

უნიცხო ვისაც ბინა არა აქეს, — უსახლკარო. უნინარიან არის.

უნიცხოება უნინარიდ ყოფნა

უნირ-ი 1. უნებელეთი. ბეკვალეთები: ეკეთი, უნეყარი. ე. კაცი. 2. ახეთი ადამიანის დამახასიათებელი (საქცია, ლაპარაკი...).

უნიჭპვ-ს ტრფიე 1. ხელს ან ზსარს წკარკუის. 2. გადად. ბიძგს აძლევს (ან მისცემს). ' წა'აქეზებს, ხელს ' შეუწყობს.

უნიფო უნანეო, უნეტარეთ ე. ბიევალეთ.

უნიფოპვ, უნიფოპვ უნიფოს თეთრება.

უნპვ3 ს' იხ. აუბნევს, დაებნევს '

უნპვ3-ს' იხ. დაებნევს', შეუბნევს

უნპვნ-ი უბნის (მწიგნ. 1) მცხოვრებთ ე. ბიწყებთ.

უნპვნპვ-ა იხ. დაებნევება.

უნპვნპ-ს იხ. დაებნევებას.

უნპრ-ს ტრფიე. (ძვ.) ამპრობს, ლაპარაკობს; საუბრობს. ⊂ შდრ. უბნობა

უნპრპ (ძვ.) სახელი უბნობს ზმნის მიმდინარისა

უნოლოპვ-ს იხ. მოუნდომებს

უნოლოპი მოურიდებელი, უნებედი, თავხედი. უნოლოდ — ბოდნის ბო უნოლოდ მოურიდებლად. ე. იქცეუნან.

უნოლოო რასაც ბოლი არა აქეს, — უსასრულო. უბოლოდ — უსასრულოდ

უნოპპპვ-ს იხ. შეუნოპპებს.

უნოპრაპვ-ს იხ. გაუნოირებებს.

უნოპრაპვ-ი 1. მეტისმეტად პირადი. 2. უფრო ბოძიები.

უნოპრაპი კეთილი, ალალი, უმწიკვლო. ე. ადამიანი. ‖ უნდაზეული, ულოდნელი.

უნოპრაპპვ-ა იხ. წაუნოძიებულება.

უნოპპ-ს ტრფიე. (პატეიტიკ.) უძლეშის. აჭუქებს. ‖ მიანიებს, მიისვრის: უნდალიბებს (უფროსის უნდრუს). მიბიაუთ (ტეხიტეკი) — ზარალიანობაა. მიმართავა. მიმეცით (მოგვეცით). წიგნი ბ. — ნება ‖ მოეპასუხეთ. ⊂ შდრ. ეპოიტა, პოიტა, პოიტეული, ნაპოიტი, საპოიტარი.

უნოპპპვ-ს იხ. შეუნოპპებს

უნოპი-ს ტრფიე. ბეღილი გაიქეს მისას (დაპეჭდილ ხელ-ფეხს).

უნაპპპვ-ს ტრფიე. აისაკუთებს მასზე. მისაზე. ფილს ე. — მაკიდას ზეიცქერს ე.

უნაპპი უნიაც არის ეკიპაჟთან — ეკიპაჟის, არ ეკუსაკუთვნის ვისმე. — უნიანად არის.

უნაპპი 1. ვინც რაც არაფერთ არ გამოირჩევა. — ჩვეულებრივი, მარტივი, სადა. ე. ადამიანი. — ე. ჭკუმარიტები. 2. რაც ფერადებიან ღირსი არ არის, — უნანაზებელი. ე. ამპავი ე. ვისაც ბრალი არა აქეს, — უდანაშაულო. ალალ-მარალი. ამ. საქ. ფერი ე. კარ.

უნაპპიპვა უბრალოს თვისება. — სიხალასე ფორმების ე. — ე. ადამიანის ამოკვეთან.

უნაპპპვ-ს ტრფიე ამოპრეების მისაზე ან მასზე — ერთგანა და ბრახვენის ხმას გამოაცემინებს: უნოაგენებს. ფილს ე.

უნრიპვ-ს 1. ტრფიე. ბრიალეთს მიი. — ეცლეს (ფულეთა). 2. იხ. დაუბრიალებს.

უნრპპვ-ა იხ. დაუნრპვებება.

უნრპვ-ს იხ. დაუნრპვებს.

უნრპვ-ს იხ. დაუნრპვებს.

უნრპვ-ს იხ. გაუნრპვებს.

უნრპვ-ს იხ. გაუნრპვებს.

უნრპვპვ-ა იხ. დაუნრპვებება.

უნრპვპ-ს იხ. დაუნრპვებას.

უნრპვპ-ს იხ. გაუნრპვებას.

უნრპვპ-ს იხ. გაუნრპვებას

ჩაუფლეღად. ვ. დასჯელი. 2) დამაშვილის არმქონე. ვ. ეზენ.

უღანოდ დასის გამოუფენებლად. ბ უღანოდ გამოსვლას ვდელ (საუბ.) – ძლიერ აწყენინებს, გულს მოუვლავს; დალუპავს.

უღანო იხ. უღანოდ.

უღანაკლებად ტრდ. 1. დარაჯად დაუდგება, – უცარაუნებს. ვ. ოფიცე, რაც სდარაჯობს.

უღანაკლებ-ი 1. ვისაც დარდი არა აქვს, – უშფოთველი, კმაყოფილი. 2. რასაც დარდი არ ახლავს, – უზარეზეული ვ. ლილი. – ვ. ცხოვრება. 3. გადაგდებული, უსახლისმპყრობელი. *საქმისადმი ვ. დამოკიდებულება. უდარდელად – უზარეზეულად. არსეთნად.*

უღანაკლობა უდარდელის თვისება.

უღანაკმა-ს იხ. შეეხალისება.

უღანაკმაება-ს იხ. დაუხასტრება.

უღანაბმარად დასტურის გარეშე, – ნებადაურთველად.

უღმაბ-ს გრდვ. 1. დეს მისი, მისთვის ან მასთან. სადის გვერდით ამბრძენი ვ. – ფლაი ვის ვ. და – მაგი ვისა აქვსო. 2. დეს მისაზე ან მისაში, კოკა მჭიდრე ვ. – კოკაში წყალი ვ. 3. დეს, ცხოვრობს მასთან (მდგომარეობა). 4 დეს მასთან (სამუშაოდ). – ექოსტრუნებ. 4. ვარაუდობს რასმე, სდარაჯობს; მწყვდსაც. ცხვარს ვ. ვის უფლებას? – რას დეპაპარ? რატომ არ ეპრალე? მასაზე (გვერდით) უდგას – ეხმარება, მხარს უჭერს. არაფერი უდგას წინ (არ უდგას წინ) – არაფერი ეშლის ხელს.

უღანაბ-ს იხ. დაეფიქრებს, შეეხალისება.

უღანაბა-ს 1. იხ. უღანაბ. *შეეხალისებულის ფაქიზე ვ.* 2. იხ. ყალიბე. ვ. ბ. დაუფიქრა. *მოსაკლის კარგი ამოწერი ვ. – ქალი მამ არ ვ.* 3. იხ. მაუდგება. *საკლის სწორად ვ.* 4. იხ. ჩაუფიქრა. *ჯიბრზე ვ.*

უღაბნა იხ. შეუღებს, წარუდგენს.

უღაბა-ი იხ. უღაბი.

უღაბ-ს იხ. დაუფიქრს, ჩაუფიქრს.

უღაბაკაცო ვისაც დედა-კაცი არ ჰყოლია. ვ. ოჯახი.

უღაბაკაო ვისაც დედ-მამა არა ჰყავს, – ობოლი. ვ. ბაკრეო. *უღაბაკაოი – დედ-მამის გარეშე.*

უღაბაკაობა უღაბაკაოის მდგომარეობა, – ობოლობა.

უღაბო 1. ვისაც, რასაც დედა არა ჰყავს, – დედაც ობოლი. 2. რასაც დედა (მნიშ. 6. 7. 8) არა აქს. *უღაბო – დედის გარეშე ვ. გაზრდილი.*

უღაბობა უღაბის მდგომარეობა. *ბავშვ ვ. არ აგრძნობინებ.*

უღაკ-ს გრდვ. იგივე, რაც უწეკს. *ბილეთი ვდაბეშე ვ.*

უღაკაბან-ს გრდ. (საუბ.) დეპეშით შეატყობინებს. *პასუხი უღაკაბეს.*

უღაკაბან რასაც ღეკვალი არა აქვს, – უნაკლო. *ვ. დეტალი. – უღაკაბანური მუშაობა.*

უღი-ს გრდვ. -ი. ღის მისა. მისაზე ან მისთვის. *კოლმეურნეობას ათასეულობით წყალი ვ.* 2. ასდის (სუნი), გამოსცემს (სუნს). *კარგი სუნი ვ.*

უღიაბა-ი მეტისმეტად ღიაში: უფრო ღიად. **უღიაბაკა-ა** იხ. გაეფიქრება.

უღიაბა-ს იხ. გაუფიქრებს.

უღიაბაკაება-ს ყველაზე ღიადებულ; ღიადებულზე ღიადებული. ვ. *გამეფებული.*

უღიაბაკაებობა მოსაჩუქებელ საბელმწიფოს შინ – მეფისა და ფეოდალისადმი მიმართვის ფორმულა ან მათი დასახელება (ოქვენ ბ., ბატონო, ბქონ ბატონობასთან ერთად).

უღიაბაკი-ი ძალიან დიდი, ყველაზე დიდი. *შეეწონერებოდნენ ვ. მილწევა. – ვ. ფერადებება გამოიხედა.*

უღიაბაკი-ი ერთ-ერთი იმერეთ-კახეთისეული ტიპის ნარმოდგენელებიდან ცხოვრობენ აზერბაიჯანსა და სპარსთელთანაც.

უღიაბა-ი 1. მოეწონებელი, მოსაპალი, უტიფრი (ადამიანი). 2. ასეთი ადამიანის დამახასიათებელი. ვ. *მოაქცია. – ვ. პასუხი. უღიაბად – მოუფიქრებელად, უტიფრად.*

უღიაბაობა უღიაბის საქციელი.

უღიაბაობა-ს გრდვ. უხეირშემაქებელის, დიპლომატიის ვაღენენ (ორტყმის). *ვ. ტაქტი.*

უღიაბაობის დასიკეთების დამორჩილი, – უშეხები. ვ. *მოიწყალე.*

უღიაბაობა უღიაბაების თვისება; უშეხება. *ბრძოლა უღიაბაობისათვის.*

უღიაბა-ი უღიაბის დამახასიათებელი, ჩ...ი ქცევა. ვ. *ეზნე.*

უღიაბა-ა იხ. გაეფიქრება, დაეფიქრება.

უღიაბა-ი რაც არ ღეზება, რის დაღნობაც არ შეიძლება. ვ. *მაგალეები.*

უღიაბა-ს იხ. გაეფიქრობს, დაეფიქრობს.

უღიაკაბა 1. რაც არ ითრევება; უღერებელი. 2. ოქროც. რაც შეუღებელია. ვ. *ჯაჭვები. – ვ. ბაბათი.*

უღიაკა-ს იხ. მიუღიკს.

უღიაკი-ს გრდვ. ტილია, ეთანაბრება, ეთანასწორება. *ორჯერ ორი ვ. ოთხს. – მისი თხოვნა ბრძანებას უღიაკდა.*

უღიაკი რაც თავის ღირსებე არ მოხდა. – ღალის, პირობების მიხედვით შეუფერებელი. ვ. *სტუმრობა. – ვ. სიცილი. უღიაკად – შეუფერებელ ღროს: ეიდაზე ადრე. ვ. გაგებული კაცი. – ვ. დაბერებული. ბ უღიაკი ღროს – შეუფერებელ ღროს. უღიაკი ღროს მოეკლა.*

უღიაკობა უღიაკის მდგომარეობა; მოუქნელობა. ვ. *მოიძიებება.*

უღიაკებელ-ი 1. ვინც არ ღრტვინავს, ვინც არ ჩიგის, არ ბუზღუნებს. ვ. *აგამანი.* 2. უშფოთველი, მშვიდი, წყნარი. ვ. *ცხოვრება. უღიაკებელად – უშფოთველად, მშვიდად. ტალღები ვ. გადაცმა.*

უღიაკებელობა უღიაკებელის თვისება.

უღიაბა-ს იხ. დაეღეზება, მოეღეზება.

უღიაბა-ს იხ. დაეფიქრებს, მოეფიქრება.

უღიაბა-ი იხ. უღიაბი.

უღიაბ-ს გრდვ.: გული ვაღის – ბილს ახრობს, გაბრუნებულია. ხასხაი უღიაბ – ენერგია მოქმედებული აქვს. *ძალ-ღონე ერჩის (იტყვიან ფიცს ასაკუთხრებენ).*

უღიაბაბაბა-ს ტრდ. ადღეგრძელებს მასას. *შვილები უღიაბებენ.*

უღიაბა-ი 1. ზარდაზარულებელი, ბაიფრად დაბაიფებული, – დიღნაკული. ვ. *ბაყშეი. – ვ. ბმო.* 2. გადაჭ. რასაც დიდი ხნის არსებობა არ ეტყრინა. ვ. *რეჟიმი.*

უღიაბა-ი (უღიაბა) 1. ძალიან კარგად მოქმედი (წასაღი...). ვ. *საეფიაქტი.* 2. იგივე, რაც უბრო. ვ. *მეთაბარი.*

უღიაბო ვისაც (რასაც) ტოლი არა ჰყავს, – უსადაგი. ვ. *საროდი.*

უღიაბობა უღიაბის თვისება. *წყალის ვ.*

უღიაბი ეკლის აბრქნე. ვ. *ზღარბული. – ვ. ბეჭრა.*

უღიაბ-ს გრდვ. 1. იგივე, რაც უღლევრებს. 2. ხანგაძლეობით ძლიერ სტეკა, – სტეხს. წყალ ვ. *უღიაბაბაბა-ს* გრდვ. უბრწყინავს, უღაბაკებს. *თვალები ვ.*

უღიაბ 1. უტყეო; უღიმელი (ადამიანი). 2. რასაც ეწა (მნიშ. 3. 5) არა აქვს. ვ. *ალაპარაკი. – ვ. ფეხ-საცმელები.*

უღიაბაბა უღიაბ ყოფნა; ხმის ამოუღებლობა.

უღიაბაბაბა-ს გრდვ. ერთგულებას გაუწევს.

უღიაბაბაბა-ი ყველაზე მტკიც ერთგული.

უღიაბაბაბა-ა იხ. შეეფიცებს.

უღიაბაბა-ს იხ. შეეფიცებს.

უღიაბაბაბაბა ერთობასთან ერთად ყოფნა. ვ. *არ შეეფლოთ.*

უღიაბაბაბაბაბ ერთობასთან გარეშე. ვ. *ყველაზე ამლეულებენ.*

უღიაბაბა-ს გრდვ. უმეურნეობას, უწყობლებს.

უღიაბაბაბ ეტიმის გარეშე.

უღიაბაბა გულმავიდრეო. ადამიანი. ვ. *ამამანი.*

უღიაბა-ი (უღიაბა) მოელიდნელი. უცა ბედი. ვ. *ზემობედაუი. უღიაბა – მოელიდნელად. უღიაბ. ვ. გაიდეიეკაცა. უღიაბ – იცოდა, რაც უღიაბ.*

უღიაბაბა მოელიდნელად. *უღიაბის ფაქტორი.*

უღიაბაბ-ი 1. სარწმენო, უტყუარი. *გამოვლინებების ვ. ნიშნები უმყოფა.* 2. აუცილებელი. *უღიაბ. რაოდენ ვ. წარმატება მოიცილა.* **უღიაბალა** – ჩარაზული ლიტერა: ცხადია, რა თქმა უნდა. ვ.. *ყველაფერი რიგზე ღეზება.* **უღიაბალად** – აუცილებლად. *უსათუოდ, ნამდვილად. ვ. მოეა.*

უღიაბალობა უღიაბალის თვისება, – უტყუარობა. *ქრმანარების, სრული ვ. – ვინ დაიდასტურა.*

უღიაბი ეკლის (იხ. ეკალ, მნიშ. 2) აჩრქენე, – ღროის მხრად განვასულიერეთ: სასუფაში, ვ. *პასპორტი.*

უღიაბ-ი სადაც არ უღლიათ, ძნელად სავალი. ვ. *ვზა. – ვ. მთები.*

უღიაბი ვისაც ეკალი (მნიშ. 1) არა აქვს, არაეისი არსეული მართვის.

უღიაბაბაბ ვისაც ეკალები არა ჰყავს; სადაც ეკალები არის. ვ. *ოჯახის კოლმეურნეობამაბ სანელი აუფლება.*

უღიაბაბა-ა ტრდვ. ვარეა მისი, – კარი აქვს (წვეულებიზე ვარეა. წინადადებაში). *მიიჭრა-მოიჭრა არ ვ.*

უღიაბაბა-ი რაც ვარეისი არ არის, რის გამოცნებაც არ შეიძლება. ვ. *ვარეისი ადამიანი. ვ. საქონელი. – ვ. მიწები.*

უღიაბაბაბაბა უვარეისის თვისება.

უღიაბაბა-ა 1. იხ. გაუვარდება. *ჭიქა ხელიდან ვ.* 2. იხ. გადაუვარდება. *ბერით დამუშავებას ვ.* 3. იხ. დაუვარდება. *ტენოსანობით ძირს ვ.* 4. იხ. მოუვარდება. *ფეხი თბილებში ვ.* 5. იხ. ჩაუვარდება. *ფეხი ორმოში ვ.*

უღიაბაბაბა-ს იხ. დაუვარდნის.

უღიაბაბ ვისაც ეიბშმაი არ უეშმის. **უღიაბშიდ** – ეიბშმის უეშელად.

უღიაბაბაბა-ა იხ. განუეიარდება.

უღიაბაბაბა-ა იხ. განუეიარდება.

უღიაბა-ი ვინც არაეერი არ იცის, – უსუდინარი, გაუნათლებელი. ვ. *ადამიანი. უდიდ ვ. – უეიცის შაფერისად. ვ. შედგენილი საბეთი.*

უღიაბა უეიცის თვისება. *სრული ვ. გამოაშკარავა.*

უღიაბაბა-ს იხ. დაეფიწროებს.

უღიაბ-ს 1. იხ. აუფლის). *ფერს ვ.* 2. იხ. დაუფლის. *სოციალ რეალობაში უეღლია. – ტანში ვრცანებელი უეღლია.* ‖ ფერხეის უეღლიდნენ. ვ. იხ. მიუფლის. *სანლ-კარს ვ. – აკადემიურს ვ.* 4. იხ. შემუფლის. *ბავშვები ბეს გარშემო უეღლიდნენ.* 5. გრძეც. შემოეღლებული აქეს. – არტანი. *სანლ ფალავანი ვ.*

უღიაბაბ-ი (უეზებლისა) 1. ვისაც, რასაც ეზება არ მოსეღია, არავეერი დამრჩენია, – დაეზნიანებული. ვ. *დაბრუნდა თბილის.* 2. რასაც ვისაც ეზების მიეზება არ შეეძლია. – უეზიანარი. *სანელი მწერიდ და ვ. ცხოველია. უეზებად – დაეზნიანებულად.*

უღიაბაბაბ-ს გრდვ. (წერაზ.) იგივე, რაც გაატყვებულს. *ნაღმები უეზებებულა.*

უღიაბაბაბა სანელი უეზებებულის ყოფნა ზმნის მოეზედებისა.

უღიაბაბაბა უეზებლად ყოფნა.

უღიაბაბა-ს იხ. გაუეზებულს.

უღიაბ უნაკლო. ვ. *აღნაგობა.*

უღიაბაბ-ი (ბ.) ეეშმაკო, აღსად-მარხალი.

უღიაბაბაბა (თურქ.) (ბ.) ათი კაპიკი, ათკაპიკიანი. *ეერაქლის ვ.*

უღიაბაბაბა-ი (ბ.) უნაღირთეზის ლირებულების ეერაქლის ფული.

უღიაბ-ს (ბეეზ. *აწეზ.* უეზრება, *ნ. ძირ. უეზ*) გრდვ. 1. იხმის, ჩაიღების მოსთვის. *ყველა არადერის ვ. 2. დაეზნიანებს, დაიკეეზს. სიცილ ვერაფერს ვ. 3. მაიჯრის, დაეზნაცეს (მარილს...).*

უღიაბ-ი (უეზნისა) [*Viburnum lantana*] ტანმორჩილი ბუჩქი: აქეს მუქებეული ფოთლები, იქეთეს ქოლგის მსგავსად შეკრებილ თეთრ ყეიტილ ხასხს წვნიან, მცე ნაყოფს.

უღიაბ-ი უნაკირის ნაწილი, ფეხის შესადგმელი რკინის ჩაცი. – *ავდანები.*

უღიაბაბა-ს გრდვ. მათრახით და ხმით სიეზს. *კამეჩებს ბათრეს ვ.*

უღიაბაბაბა-ი მტკიცმტკიცედ ღიდი. ვ. *მთები. – ვ. ჭაღარი.*

უღიაბ-ი [თურქ.] 1. (ისტ.) ასისთავი. 2. (ბ.) მამასახლისი.

უღიაბაბა-ი უზნეეების ხსრ მოძრაობი მოსახელობა.

უღიაბაბა-ი უზნეეების დამახასიათებელი, უზნეეთიდან მომდინარე.

უღიაბაბაბაბ ვისაც, რასაც ზედმიწეეული არა აქვს, – უმეთოდეური, უსაგრონო. *უედაო მეეიელეური დატოვებული ბაეშეი.*

უღიაბ-ს გრდვ. ზელს მასას ან მისთეის. *ბალი ძოხს ვ.*

უღიაბაბა-ი (ბ.) 1. ყველაზე ღიდი, ყველაზე უფროსი, – უმსეელესი. ვ. *მსაჯული.* 2. იხმარებოდა ღეთის სახელად.

უღიაბ-ს გრდვ. 1. (*იყენ. ნ. ძირ. უეზა*): ჩრ უხ-ხეზას) ზის მასთან. ზის ან ზინაზე. *ბაყიდას ვ.* – *ამბავიანი ტეერდით ვ.* – *კაცა კალთაში ვ.* ‖ გადაჭ. ასეს (ტანი, კალთებეი). *მწეეარეი კალი ვ.* ‖ ჩასმეეით აქეს. *ბაეშეი ჭეირფასი თეალი ვ.* 2. (*იყენ. ნ. ძირ. ფაეშეა*) ეეიარს. *ეეზება. ეეზება ეეიარის ეეიარ ვერაფერ ვ.* ‖ რას ეეზება? (საუბ.) – 1) რისთეის ზეხარ? 2) რისთეის ხარ აქ? *ისაგან არ ეეზება?*

უღიაბაბა-ა იხ. დაეზნიანებს.

უღიაბაბა-ს იხ. დაეზნიანებს.

უღიაბარაბა-ს იხ. გაეზნიანებს.

უღიაბაბაბ-ი (უზნარებელისა) (რელიგ.) ვისაც ზედარება არ მოეეია. *სპეციალ მაზნარებელი, მოციკალ უზნარებელთან.*

უღიაბაბ-ს (თურმ. *ნ. უზნდაგან მოსთვის*) გრდვ. ზიდეის ფისთვის.

უღიაბაბ ვინც გულეზნეიანი არ არის, ვინც ნაკლებად ზიზნეიანია.

უღიაბ ყველ კოდე ეეზნით (ღიღით). *ეაშაყარ ზეიეზნით ეეზნია. უეზნია – ზმნის კეეზე (ღიღით) ვ. არაფერ ქადაგება. ვ. ეაშაყარ გაამიეა.*

უღიაბ-ი 1. ვინც ეეზეიარიც ნორმების არ იცავს, – ზეზედაეებული. ვ. *ადამიანი. 2. ასეთი ადამიანის დამახასიათებელი. ვ. საქეეთი. 3. უეზიანიო, ვირტეული. ვ. ბაეშეი.*

უღიაბაბა უეზეის თვისება.

უღიაბაბაბა-ი მტკიცმტკიცედ ზოგადი. ვ. *ეზება.*

უღიაბა-ს იხ. გაეზიანებს.

უპირო ძალაან დიდი. – გაინუბოშელი, უსაზღვრო. ე. გალეკ. ე. სიმპატიური.

უპრაქტიკო ზედმეტობას, თავაზიანობას მოკლებული. – ბრძანე. ე. ამაღლებულად.

უპრეტენზიო უზრდელის თვისება.

უპრიმ-ს იხ. აღუპრიმის, გაუპრიმის.

უპრიხოდი-ი 1. ვინც არაუფრზე ზრუნავს, – უდარდელი. ე. აქაპრიხ. 2. რაზედაც არა ზრუნავენ, – ზრუნვის გარეშე მიპატიებული. ე. ტბილრეზა. – ე. ავაეულის. უზრუნველად – ზრუნვის გარეშე. ე. ცხლეობის.

უპრიხოდობა უზრუნველის თვისება, უზრუნველად ყოფნა *ჰაკუნჭიკი ე.*

უპრიხოდობად უზრუნველყოფის მიზნით მილებული ზოქება საზოგადოებრივი წესებით.

უპრიხოდოდ-ს გრდმ. ყოველგვარ პირობებს შეუმწყნის; საესებით დაკმაყოფილების რამეთი. მეშვები ბინებით უზრუნველყავს. – უზრუნველყაოთ სოფლის მეურნეობის შემდგომი აღმავლობა. ⊂ შდრ. უზრუნველყოფა, უზრუნველყოფილი, უზრუნველყოფად.

უპრიხოდოდა ყოველგვარი პირობის შეშენა, საესებით დაკმაყოფილება რამეთი. *მატერიალურ ე.* – *ქალაქის ე. სამშენო ნედლეი.*

უპრიხოდოდილ-ი 1. ვინც რაც უზრუნველყოფილ რამეთი. – საესებით დაკმაყოფილებული. *ინტერტატეს უზრუნველყოფილია ლაბორატორიებით.* 2. მინრებული. მიეკოვნებული. *სსრ კავშირის მოქალაქეებს აქვთ ე. უფლება მრომისა, დასვენებისა, განათლებისა.*

უპუსკარა (ს.) ძველებური ხისაბაიელური ჭაღა ცეცხა ერთგვარი

უპური-ი უზრუნველი პაკეთ (აქეს) – (საუბ.) მშიერელობაში პაკეთ (აქეს). ეარაღეობს.

უპუპრუპუპა-ს გრდმ. ზეგრან მოეშვერს, რომ დაეჭეროს (რამეზე ამხვეულები).

უპუპუპი-ი უაღრესად ზუსტი. ე. ხელაწყო.

უპუპუპია არასიზუსტე. *გამოთვლის ე.* – ე. დაეშვება.

უპუპ-ს გრდმ. ზღაპ მისას, მიხოხოს. დაბაჟ-ლოს ე.

უპუპუპ-ს იხ. შეუზღაპე.

უპუპუპ-ს გრდმ. 1. თაეზიანად გაეწოდებს, მისეშენს, – მიარიდმეს ხილი უთაეზა. 2. გადად. (საუბ.) ჭკოეს, ჩაარგებას (*ნიძილი უთაეზა. – მეცნიერები უთაეზა.* – ე შდრ. ნათაეზება.

უპუპიერი უზრუნველი, არეულ-დარეული. ე. ეღაბარაკი. – ე. ხალიჩელი.

უპუპიერობა უთაეზოების ჯგუნება, – უზრუნველობა, არეულ-დარეულობა.

უპუპუპ-ს იხ. გაეთაეზება.

უპუპუპება-ს გრდმ. ეთაეზებს დაეხედება.

უპუპო 1. რასაც თაეი არა აქეს. ე. *ლეროსანი.* 2. გადად. მოუსვრებელი. უქნარ, უთავბოლო ე. *მეშვაობა*

უპუპო უთაეოს თვისება.

უპუპუპუპარო ეისაც, რასაც ამეშვასეარი არა აქეს უთავეესაკოდნად – თავეზეაეროს უქონელად.

უპუპოდება-ს იხ. მოუთაოებებს.

უპუპუ-ს გრდმ. ეარაეულ, უორთის ' თეალდ უ. – *წაიძა, ე.*

უპუპუდება-ს იხ. გაეუპაზღება.

უპუპოდება-ს გრდმ. თაქთაქმ გაექცა მისას, – უბეკაეს (სიმსუქნით).

უპუპაბრდა-ა იხ. გაეუპაბრდება.

უპუპაბრი ალაეროკეარი, უთანახმელი. ე. *მიძაოლი ე. – კაპიტალიზმის ე. განკითხეა.*

უპუპაბრება-ს გრდმ. იხ თანაეკეარობს.

უპუპაბრობა-ს იხ. გაეუპაბრობება.

უპუპაბრობა რაც თანაბრობა არ არის, ე. პაძაეება.

უპუპაბრობა თანაბრებობის ეკონტაბა, ძაღლთა ე.

უპუპაბდება-ს იხ. შეეუპაბრდება.

უპუპაბა-ს იხ. შეეუპაბმება.

უპუპაბრება თანხმობის უქონლება, აზრთა სხეადასხეობა. *მათ შორის უ. ჩამოეარაეა.*

უპუპო იხ უთაეო.

უპუპრა იხ. უთაეობა.

უპუპაბგინ-ს გრდმ თაბგმნის მისაეთს. *ძეულთან ქაბთულად ე.*

უპუპაბირო რაზედაც თანაეი არ არის აღნიშნული. ე. *ძეული. – პოეტს უ. ლექსი.*

უპუპაბი მოეუფიქრებელი. მოუსაზრებელი, უთავბოლო. ე. *ადამიანი.*

უპუპაბრება უთავბოლობა. – უთავბოლობა.

უპუპაბა-ს გრდმ. (საუბ.) ჩაარტკაცა, ჩაკრაკუნა. *ნეკრი უთაკუნა.* ⊂ შდრ. თაკუნა

უპუპაბება-ა გრძუე. ფეიდა, რაც უკუაბაბებს.

უპუპაბა იხ. გაეუპაბება.

უპუპაბ-ს იხ. გაეუპაბა.

უპუპაბ-ა იხ. გაეუპაბება.

უპუპაბება-ა იხ. გაეუპაბება.

უპუპაბა იხ. გაეუპაბება.

უპუპაბა გაეუპაბებაზე. გაეუპებებლივ. ე. *გაედგენ გზაბ.*

უპუპაბი-ი *გრძუე.* ღაბეფილი აქეს. *კოლმეურნეობას უპური ე. 70 ეეკტარზე.*

უპუპალა-ი ძალაან ბეერი, ურიცხეი, უამრავი. ე. *ლაქეარი. – ე. ხალხეელი.*

უპუპალება-ს გრდმ. თეალს აღეეებს, ჩეეულებრივ მაღეალად. *კაცს თაეეს ე.*

უპუპალი ეისაც რასაც თეალი მეღეალობა არა აქეს. *ტყე უღელო ე.* ⊂ *შდრ. ეეროკანი. – ეთაეალი.* უთაეალოდ თეალის, მეღეალობის გარეშე

უპუპიბრი ეისაც თეისტობაში არა პკეეს, – უნაღთეისო.

უპუპიბ-ს გრდმ. 1. თეალის მისას ან მისთეის. ეეის ე. 2. მიიჩნეეს მისას რაღმე. *გამოეეცალეს ეკონკურსეებიდან უთაეალ.* 3. ეინიმე პირობა რასმე აგებინებს, ატყეებინებს. *მოკეთბეას ე. – მეკრას ე ე ღეკმას ეოლებს* (საუბ.) – აკეშეეს აყენებს.

უპუპიმ-ს იხ. მოეუთიმებს.

უპუპი-ს იხ. გაეთელს.

უპუპიბ-ს იხ მოეუპიბნებ (მნიშე. 1).

უპუპი ეინაც, რასაც თმა არა აქეს ე. *კაცი. – ე. ოაეი.*

უპუპობ-ს იხ. დაეუპობებს

უპუპი ეელუძირიანი, სახეელურანი გასაკურნებელი ხეელასეყო ქსეროკის (თეთრეულის, ტანსაცმლის...) გასასეროებლად.

უპუპიელ 1. საღაც თოელი არ არის; რაც თოელით არ არის დაკეთილი. 2. ახეთი (ზაპხარი), რომელსაც თოელს არ დაკეეს.

უპუპობა ცხელი უთოით ქსოეილის გასწორება.

უპუპიდიაკონი ეინაც თოფ-იარაღი არა აქეს ახსნეული. – ეიარაღო.

უპუპობ-ს გრდმ. ეეაბკალებს, ეეცხრება ხეის. *მთელ სხეეეს ე. – ხეის ე.*

უპუპუპა-ს იხ. დაეუპოქეს

უპუპუპ ეეეთ დაეეწოდეთ. *ეექეეთი, უსათუ. მონახენეს ბეერად ადრე აღგეარეს ეამოეიქეეს.*

უპუპაბ-ს გრდმ. 1) ეკნაბსგარ ეარსებას რასმე. 2) სეეს რამე, ბეეი მიეეეეს ხაზეე.

უპუპიეება უთქეეენე ყოფნა. ე. *გაგეაჭიანება.*

უპუპიეო თქეეს გარეშე.

უპუპიეო-ი 1. რაც არ ეეთქეამი. *ე. არაეეეის დარჩა.* 2. რის გამოთქეაც არეერა. რას გამოქეაც არ ხერხდება, – გამოთქეეენი აეეერელი. ე. *ტკიეეა. – ე. ცხარედ.* 3. ეინც თაეის დარეი, გაეჩერებას აღეეეეე არ ამეელებენ, ეინც ხათქეეენ ეეელი ეყლეეს. *ე. კაცი.*

უპუპიეობა უთქეეენე ყოფნა, ხმის ამოეეეეი. *ლეის ძეეს ხეეობა უთქეეენობამ.*

უპუპიეება-ა იხ. გაეუთქეეენება

უპუპიეება-ს გრდმ. *ეერაეეის, ხარგაეის (სილას, ხაბრეს...).*

უპიოპაკი-ი (ლეთ.) ეეეეეეა, რაც ეერთხეეეა.

უპიორა-ა ეეეხეეა, ეაირ ე. – *საყეეელთო ე.*

უპიორი-ს გრდმ. თხრის ეილას ან მისთეის. ' ხაბრეს ეეირთხეს – ლაეეეეას ეეირეეას ძნის ეეირხის – 1) თხრის ეილაე ძირში. *ეეეირაკე კლეეეს ეირის ეეთხრას.* 2) გადად. საეეეეეელს აყეეის, – ანეერეეს, ანაეერეეს.

უპიორპა-ს *გრძუე.* გაეე ეეირხეეას – ეეეეი ეეირეეს. ეეეეეე

უპარო რასაც კარი არა აქვს. უ. გამვლელი. — უ. ეზო.

უპარავს იხ. გაუპარავს.

უპარო სიტყ მაპარაკეი არაფერს. ოჯახს უ. დატყდო.

უპარპარებ ჩარხული სიტყვა, გამოსტაკვის ბილდინის მოხდას. უ.: რომ შეგაწუხო? ჭუპარპარებ არის (გასდავს...)! — ალალი რაღე (მაგ., ცოდნა, ფული...). უპარპარებარის პიეროზიზე. — ფილმიდან უპარპარებ გახლავართ! თუ უპარპარებ არ ვიყო (არ გახლდით...)! — თუ შეიძლება! თუ დასაშვებად არ ჩაითვლით! წერის უპარპარებ — ! იცოდა, რაც უპარპარებ. 2) პიროვნის ირონიულად, დაცინვით მოხსე.

უპარპარე-ი (ძე.) პარასკევკირი. ჭ უპარპარებ ლი პასუხია! — პოლიციმ ეიხდი ამ სიტყვისათვის!!

უპარპარე-ი დაუსახელებელი, უღასპრო. უ. ადგილი. — უ. მხარე. — უ. ეზრძელი.

უპარჩი იგივეა, რაც უპეწრელი.

უპარჯვებ ბრუნვა კბილებსა უპარჯვებს — ძალიან ცუდი რაიმე (საქმეზე, სამსჯელო). სულ უპარჯვებს — მამცირი სურვილი აქვს რისამე

უპარპარ-ს იხ. ვაუპარპარებ, დაუპარპარებს.

უპეპ-ს ბრუნვ. კბილებს (ნუხტარს...) ჩაუვლის, ჩაასობს (და ატკენს). ძაღლმა უკბინა. — ფუტკარმა უკბინა.

უპეპ-ს ბრუნვ. კბილების რაპაროთი ნაწილის მოპყრობა. ვაკლ. უკბინა.

უპილ 1. ვისაც, რასაც კბილები არა აქვს, — კბილებარავილებული. უ. დედაბერი. 2. გადაც. გინებაში ლიტერატურაში გამოიყენება. — უხეირო, უღანაათო (ხუმრობა...). უ. ბებერია. — უ. ანეკდოტი

უპილიჩია კბილების უქონლობა

უპი უფრო კარგად. — უკეთესად. ავადმყოფი უ. არის. — უ. შეგახარ, — გაკეთილი უ. ცოლად.

უპიდეს-ა იხ. გაუპიდება.

უპიდეს-ს იხ. გაუპიდება, შეუპიდეს.

უპიდეს-ი უფრო კარგი, — უმეტესები. ეზო ახორხია. — უ. მოიპარკი. ჭ მთა უკეთესი — კიდევ უფრო კარგი ეინმესთვის.

უპიდესება უკეთების თვისება. უკეთესად ყოფნა. უ. დაეძგო.

უპიდია ბრუნვ. 1. გაკეთებული, დამაგრებული აქვს თითზე ბეჭედი უ. 2. შეკეთებული აქვს. უნთია (ცეცხლი). ჭკვაის ცეცხლი უ.

უპიდია უკეთ. უფრო კარგად ყოფნა. ავადმყოფს უ. უმრჩევა.

უპიდე (ძე.) კაქციონი. თუ თუ ეინიეიბაა.

უპიდეპია ავი, პირობეი. უ. საქეთელი.

უპიკაპ-ს იხ. შეკერავს.

უპიკაპ-ს იხ. დაკერავს.

უპიკაპ-ს იხ. დაკერებას.

უპიკეპ-ს იხ. გაკეთილად.

უპიკილ კალის ლაპრაკეებლად; ულზი-უკილად უ. დაიკარგა.

უპიკილ რაც კვამლს არ აყენებს. უკვაძლად — კვამლის გარეშე.

უპიკ-ი 1. რაც არ კბენს, — მარად ცოცხალი (რეპტილიები წარმოდგენით). უ. სული. 2. ენის (რეპტილიების შემთხვევაში) მუდამ ამოსული, — მარად მოსაქნელად უ. ენისაი. — უ. ენიეი. 3 პირთა აღმძრავის შესაფერი. უ. საბერელი. ჭ რაც შინმეწერილის, ღირსების არასოდეს არ დაკარგავს, უ. იდეები. — უ. ნაწარმოები.

უპიდესება უკეთების თვისება, უკეთესად ყოფნა, — მარადიულობა. ჭ უკვდავების წყარო — იხეთ წყარო, რომლის წყალი უკდავებას ანიჭებს ადამიანს, მკვდარს აღუცენებს (ზღაპრებში).

უპიდესებით-ი უკდავყოფილი ღირსი. უკდავსახოდ — უკდავყოფის მიზნით.

უპიდესით-ს ბრუნვ. უკდავს ვახდის, უკდავებას მიანიჭებს. დაღუპული ბრძოლის ველის უკდავყოფენ.

უპიდესიება სახელი უკდავყოფს ზმნის მოქმედებას.

უპიდეს-ა იხ. მოუკდება.

უპეე მთელითან რაიმე მოქმედების დასრულებაზე. უ. ჩაკადილდენ ქალაქში, — ჩყენ უ. ვიეწინამდენ ერთმანეთის.

უპეეთ-ს იხ. შეუკეთს.

უპეიჩ-ს იხ. შეუკეთს.

უპეიჩ-ს ბრუნვ. გაკეთრებულა, გამოცხება.

უპეიჩებ-ა ბრუნვ. ფეიკი, რაც აკეთრება.

უპეიდ-ს იხ. ბუკეთებს.

უპეიდ-ს ბრუნვ. ბეჭედი ხელის თითზე აქვს. ნათია ცეცხლი უ.

უპეიდ-ა ბრუნვ. ფეიკი, რაც აკეთრება.

უპეიდ-ი ბრუნვ. 1. გაკეთებული, დამაგრებული აქვს თითზე ბეჭედი უ. 2. შეკეთებული აქვს. უნთია (ცეცხლი). ჭკვაის ცეცხლი უ.

უპეიდ-ი ბრუნვ.: ცეცხლი აქვს მოდებული — 1) ცეცხლით ეწვის, ცეცხლი აქვს მოდებული შეშას ღუმელის კარებად უ. — ღუმელი ცეცხლი უ. (ეიუკურ.). 2) გადაც. (სპორტ.) ბალიან მხარია.

უპეიდ-ი მეტისმეტად, უხეროსი, უსაზღვრო. უ. სიღარიბე. — უ. აღელვება. ჭ უკდავის ზეშთაგვაში — თუ სხეი სასწაულებან არ გაჭრა, თუ სხეა ეამოსაკიდი არ იეჭება.

უპიდეპობ-ა რისამე შეიდეროსი ხარისხი. ტკიდეროსობის მიეიდა.

უპიპ-ს ბრუნვ. კიდილით ეჭამს. ბავშვებს უ.

უპიპებ-ა ბრუნ. იყიდვა. რაც დაუეიდებს.

უპიპებ-ა იხ. ეიდვებას.

უპიპებ-ი 1. ისე, რომ არ უკიდებენ (ეისიმე. რისამე ამბავი). ამბის უ. ეაკეთა. 2. იყიდეა, რაც დაეიდებიდან.

უპილ რასაც კიდე არა აქვს. უ. ბრძანება.

უპიდეპ-ს ბრუნ. უხასიდებრებს, ნასპარებს რამს.

უპიპობ-ა (თურ. ' უკრიტიკა მისთვის') ბრუნ. 1. ვაკეთებდენ. დაბერებინი სინჯავდენ. უღეაღოვანებს, უყვრებს. 2. არ ეშვებს რისამე გაკეთებას. — ენხიკიებს. მოტოციკ უ.

უპეპ-ს იხ. დაეკეთებს, მოეკეთებს.

უპეპებ რასაც კლანებენ არა აქვს. უ. ღეიმს დაემსგავსა. უკლანებ — კლანებების უქონლად.

უპეპებ რაც დაფიდეენ არ არის კლანებად (იხ. კლანი, ზნიდე. 1). უ. საზოგადოება.

უპეპებ-ს ბრუნ. დაეკეთებს, მოეკეთებს (ავარიას). უმატებს). ფრთხეეღებამ გაღეიბას უკლებ. — ბავშვმა ტანიეის უკლო. — აკადემიურ ტკიდეღეა უკლო.

უპეპებ-ა, **უპეპებ-ი** მთლიანად, სრულად. მთელი თანხა უ. ბრძოლა. — ებერის ნამატი უ. შეინარჩუნებს.

უპეპ-ი ბრუნვ. იყიდა. რაც აკლია (შრიმე 2).

უპიპ-ი, **უპიპობ-ი** არასაკმარი, არასაკმარისი.

უპიპობ-ა, **უპიპობ-ი** უკმარ ის'ის თვისება; ნაკლებობა, არასაკმარისობა. ტანჯამდის უ.

უპიპებიება უკმაყოფილება ყოფნა, — გაუნაკლულობა. უკმაყოფილების გამოთქმამს.

უპიპებიებ-ი 1. ვინც კმაყოფილი არ არის, — ნაწყინი, გაუნაკლული. მოხსენებით უ. დარჩნენ. 2. ნაწყინების, გაუნაკლულების გამოხმაურება. უ. ხაიად ფეიდა; — ჭ. ლესაკინი. — ათი უკმაყოფილოდ გაიქნია.

უპიპ-ს იხ. დაეკეთს.

უპიპ-ი 1. მოურდებელი და უხეში. უ. კაეი. 2. ასეთი ადამიანის შესაფერი, — მკეახე. უ. პასუხი. — უკმეად დეპობა.

უპიპობ უკმეის თვისება; უკმეი ქმედ.

უპიპებ ფიეიე. რაც უკანონად.

უპიპ-ს იხ. დაეკეთებს.

უპიპაკიპობ კონტინენტის, დათმობის გარეშე წარმოებული. მიეეწერა: ემხეთებთ. უ. პრობლემა.

უპიპებიებ-ა კონტროლის უქონლობა, კონტროლის გაუეეშილობა.

უპიპ-ს ბრუნ. კოცნის მოსახ. ხელებს უ

უპიპ-ს ბრუნ. 1. ეკრაეს, მოახეეტრებს მოსახ. ფერადაფიქრს ვეფერის წიმბილ ეკრა. 2. იხ. დაეკრას. ჩინგრის უ. ჭ თავს უ. 3. იხ. შეეკრას. ფეხებს უ. — ჭხას უ. ჭ თავს უკრავს სადე (სპეც.). — შეეკეთს, ჩაეგლეს სადმე ეეიმე. ფიხეი უკრა თავი.

უპიპებიება უკრანების სსრ ძირითადი მოსახლეება.

უპიპებიებ-ი უკრანელების დამახასიათებელი, უკრანიდან მოეიდინარე.

უპიპებიება-ს ბრუნ. კბილებს უკრაეეებს — კბილების კრაეეენი ემეეერება.

უპიპ-ს ბრუნვ. 1. ეეირის, ეკანკალეს, უკიდეს. ეალი უ. 2. უბრწეინავს, უელვარებს. ტკერზე ეიმილეე უ. (ეეიკურ.).

უპიპობ-ს იხ. გაუკრთობს.

უპიპიპობ რაც კრიტიკას არ შეიკავს. უ. დაწყეტებულება. უკრიტიკოდ — კრიტიკის გარეშე.

უპიპებ-ა იხ. აუკრძალეს.

უპ (ძე.) ოფიეი, რაც ეაეეეს. ბორბალი უ. დაკრთალდა.

უპაპებ-ა ბრუნ. 1. უკან გადაადგეს. ფეხბურთელმა თავით უკანაგდო ბურთი. 2. მოიკერავებს, უკანქცევს (მტერს...). მოწინააღმდეგე უკანაგდეს. 3. უარს იტყვის რამეზე, ეინმეზე, უარყოფს რამეს. განზრახეა უკანაგო. — ი შდრ. უკანდება, უკანდებული, უკანაგდება.

უპაპებ-ს ბრუნ. უკანაგდებს, დაამარცხებს; მოიგერიებს (მტერს...). ეი შდრ. უკანქცევა, უკანქცეული.

უპაპებ-ა სახელი უკანაგდებს ზმნის მოქმედებას.

უპაპებ-ი ეინე, რაც უკანაგდეს. ჭ. მტერი. ჭ უ. თეირა.

უპაპებ-ა (ბრუნ.) მუშაობის, შრომის სასარგებლო შედეგი. მაღალი უ.

უპაპებ-ა ბრუნვ. (მე.) უკან დაიწეეს. უკანაგა ქალი. ი შდრ. უკანქცევა.

უპაპებიება (მე.) სახელი უკანაგდება ზმნის მოქმედებისა.

უპაპებ რასაც კეეი არა აქვს. ე. ძაღლი. ჭ უკანდენ ამსაზრებაენი (ბაეშ.) — იტეეი ამაეი, ამსაზრაეეენი, რომელსაც ეაამყარ არაეეერი აქვს. ეაკეთი ამხანური (მე.) — ღაბინი აბანური, რომელიც ამხანურ ამხანაგებს ამხვედება.

უპაპებ-ი ტანსარეიში — უკან გადაზნეეს, ზურგისაკენ გადახრა.

უპაპიპობ-ა ბრუნ. (მე., ენიკ.) მოიეერების, მოიშორების

უპაპიპობ-ა კრთეე. უკან დაიხეეს (ბრძოლაში); გაიქეეს (დამარცხებულენ). მტერი უკანეეს.

უპაპიპ-ს ბრუნ. (მე., ენიკ.) უკან გადაყრის. თმების უ.

უპაპებპიპ დაბალი კლდერის (მრიმე. 2) მქონე. კლდერის მხრივ ჩაბორძეეილი. უ. ადამიანი.

უპაპებპობ-ა უკლდერის თვისება

უპაპებ-ა ტანეარეიში — მკლავების ზურგისაკენ ეაეეეა.

უპაპიპობ-ა (ენიკ.) საპირისპირო, საპასუხო მოქმედება.

უპაპიპობ-ა (ენიკ.) მოძრაობა რისამე საწააღმდეგო მიმართულებით. ავლანტის თამაშეპარტაი უ.

უპაპებ-ა იხ. შეუკეშპას

უპაპ-ი 1. ძალიან ბნელი (ღამე). უ. ღამე იდგა. 2. სიბნელე. ჩქეიდაეი, უპაპეთი. უ. არეა მოდეეს.

უპაპობ-ი 1. ძლეი სიბნელე. — ჩეკლიადი. 2. იყიდეა, რაც უკანი (ზმნე. 1)

უპაპობ-ი უკეშობის უკნისაკენ (ძე.) — ამეეკლმდე. სამარაეიისკენ.

უპაპობ (ძე.) სამეკლამდე, სამარაეიისკენ, საეეკლოდ.

უპაპიპობიპ-ი (ენიკ.) პროპორციული სენაააღმდეეი. ჭ უპაპობაი სეიეთი ხიდეეები (მათემ.) — ისეთი სიდიდეები, რომელთაეან ერთის გაღიდება იწეეის მეორის იმავეჯერად შემცირებას და პირიქით

უპაპობ-ს ბრუნ. 1. (ეკლ.) კრთობეის წესს შეასრულებს, კრთობეით დაელოცავს 2. გადაც. (ძე.) დაელოცავს. უდღეგრძელებს. ჭ. ან შეკეთობებს.

უპაპობებ-ი (უკრთობელისა) (ეკლ.) რაც არ უკრთობებათ. უკრთობებელად — კრთობეის გარეშე

უპაპებ-ი (უკრთებელისა) რაც არ იკრთვება, — მოკრძალეული, განაეეერებეი ეკლ. ხეეი.

უპაპებ-ა რაც (ეინეე) უნდა უკრაედნენ. უ. დებულება. უკანაგდებაი — უკანდების ეიზნეთი.

უპაპებ (ენიკ.) კკან ეკლა.

უპაპებ 1. (ეიზ.) კკანქცეა, არეკლეა (სხივებისა). 2. (ენიკ.) გამოელენა, გამოსატეა, გაიღეა.

უპაპობ 1. სახელი უკანაგდეეს, უკანქცეეის ზმნათა მოქმედებებისა. 2. იგივეა, რაც ბრძეეა (ბრეეისა).

უპაპობ-ი ენიკ. რაც უკანაკენეს ან უკანეეი ჭ. მტერი.

უპაპებ (ეაპრობ. ენიკ.) 1.' მოეენთა ან უკანა მხრიდან კკან ე. გადაპარენა. 2. ზურგის მიმართულებით, ხაპრობრეეი, ხანგრძლიეეეი მხარე. მოკლედ ე. დატოვებდენ. ჭ ქმეეენ უკანეს ტანაეი — იგულისხმენ ან ქმეეის ამსოლეეეს. ხიდეეენეეე. ეკამე ხაქმე უკანეს დატოვებდენ. ეინმეე ხაქმე უკანეს დატოვებდენ — ბედი უმეჯენეეეს ეინმე.

უპაპობ-ი 1. ეედენ. უნეეო. უკანაზრდენ. ე. ეეოვებაი. 2. (ხაეეს.) ოდენაც ახორეეეს ეინმეზე. ჭ. ეიკეეი.

უპაპობ-ა ეედენ. — ეე ეკინდეიხო, ეე ეკიდ ბაკოო! უკანეეზრდენ — უნეზრდენ. ეოკაბილენ; ეეეეენეეე. ე. გაკაპა თაეის ებოეებაი. — ე. ეაეეეა ხაქმე.

უპაპებიპობ უკნეზრდის თვისება. ბედის ე. — ებოეებაის ე.

უპაპა (ძე., ენიკ.) ხახეეი უკანეზრის, უკანეზრის ზმნათა მოქმედებისა.

უპაპიპ-ს ბრუნ. (ძე., ენიკ.) უკან გადაყრის ნეკაც. გაკაპრეეს (ეკეეეს, დაჯრეს). — ეე შდრ. უკიეირის, უკეყრა.

უპაპიპობ (მედიც.) სიმსკეონი, რაც აჩენენეს გარეეენეი ეკნეის ან მკერანაეარის რაიმე დაეაღდებისათეის ეეეეყრენეეობას, მაკენეეობას. — ხაენაღდეეეო რენეის.

უპაპობ (ხაეკ.) ცეცხლსასროეი იარაღის ან მისი ნაწილის უკან ღაეეეე გასროლის მეშეეეე. აკეთ. მაკის ე.

უპაპობ-ა ბრუნვ. (ძე.) უკან გადაყეეეს.

უპაპობ-ა იხ. დაეკეთაგებს, ჩაეკეთაგებს.

უპაპაი-ა ბრუნვ. აღაგია მისი, — ეეწყო. წოგნები მაგიაეაზე ე.

უპაპაიპ უენო, ეკლასპრეელი. — ეელასათეე გაიეინა.

უნციი [თურქ.] (ძვ.) 1. ნაგი. მამოსავი, 2. ქარავანი.

უნციოზი მეგობრობად ლამაზი. *ქეყნის უ. ცხარე.*

უნციური სილამაზეს მოკლებული, — უშნო, უღაზათო. *უ. ადამიანი. — უ. პირისახე.*

უნციურად-ს იხ. უღეთანმდგომ.

უნციურაობა (საპ.) უხიბლოდ, სიტყვის შეუბრებელად. უქნელად. *უ. დაემთხვა.*

უნციურება-ს ეროტ. ლაპარაკებს მისი, — უხარ. ჭყეიანებს, უზნობისკენ ქაღლ ცრუნობებად წოდებად უ.

უნციდება იხ. გაეღალებება.

უნციდე-ს იხ. გაეღალებებ.

უნცუ-ი [თურქ.] მამაღი ცხენი (აქრეთე ეიჩი და მოსი.).

უნცუება-ს იხ. გამოულაგებს.

უნცუნება-ს იხ. გაეღალენებს.

უნცება-ა იხ. დაუღალება.

უნცობა-ს იხ. დაუღალება.

უნცუ-ი რაც არ იღება, — დაუღლელი, ძალაან ბევრი. *უ. ებერის დარა. უნცუად — უხეად. ბლოსად. უარო და ღონით უ. ეკონდაო.*

უნცუ-ს იხ. გამოულეს

უნცუნც-ი (უნცულესს) იგივე. რაც უნცეი

უნცუნა-ს იხ. გაეღალებს, შეეღლესებს

უნცუნა-ს (თუშ. ' უნცუნაუს *მამი*') გრდ. ღელესაც (მნიშ 1, 2) მიხას.

უნცუნცა (უნცუნცასი) [Chunbrilla juncea] ბალახი ჩირუნდეულოვანთა ოჯახისა: აქვს წკეპლებივით ღერები, ყვითელი ყვავილი. იზრდება ნათესებში და შრომულ ფერდობებზე, პერიოდის ლეღეის დროს გაეღუნება ღრუბა.

უნცუნა-ი 1. ზედა ტუჩს ზემოთ ამოსული თმა მამაკაცის სახეზე. *ტრაქტი უნცუაშენი. — უნცუაშენი გადაეზარდა. 2. მოკრძალ. მაგარი ბეწვი ზოგიერთი ცხოველის ტუჩებიდან კაკიის ე. ძაღის მსგავსი ზეთარა წამოზარდი მცენარის ყოთოთელა და ღეროზე. — პუკალი. გაბის ე. 4. ეკუთვნ. რაც ყურ-ი (სამიზღისა). 5. წამონაზარდი ზოგიერთი მწერის თავზე. წარმადებული ფრთებისა და მუხების ორგანების კალთის ე. — ღეტკის ე. ¶ წამონაზარდი თევზის ცხვირზე. წარმადებული ზეზვის ორკანის, ლოკის ე. ¶ ლეკიანებში ჩაიფენებს (საპ.) — ჩუქ-ჩუქში, ღიღნე გაიღენებს, — ეაიღიმებს. უნცუაზე უნცუაზის (ძვ. საპ.) — არყიდენს, თავს სჭრის (მაშკაკის)*

უნცუაა (უნცუაასი) (საპ.) ეთანე დიდი უნცუაშები აქვს. *უ ჯალეი.*

უნცუაზენცაუაენ-ი ოყიეი, რაც უნცუაშეღილი აბლად ე ჭკიპკი.

უნცუაზენც-ი ეიასე უნცუაშები აბლად ამოუყიდ ე აბალეაზრდა.

უნცუა-ზიჭ-ი (ძვ.) ოყიეი, რაც ბიღი.

უნცუაკაძ-ი ეიასე, რასაც ჭრიელი უნცუაშები აქვს.

უნცუაშაყაძინ-ი ეიასე უნცუაშები აწ.ეკილი აქვს.

უნცუჯ ზა'აკაკაენ-ი ეიასე უნცუაშები გაღაეზრდილი აქვს.

უნცუაშაღაძინ-ი ეიასე უნცუაშები დაწ.ეკილი აქვს.

უნცუჯ ზა'იაჯ-ი ეიასე უნცუაშები აქვს. *უ ზაკაკეი*

უნცუჯ ზა'ჩიაჯაენ-ი ეიასე უნცუაშები მიაჯრილი აქვს

უნცუაჯ-ი (უნცუაჯასა) უწყალო, შეუბრალებელი, დაუნდობელი, სასტიკი. *უ. ადამიანი. — უ. ბრძოლა.*

უნცუაკაშა უნცუაბელის თვისება.

უნცი ბნის შესაკრავი დაცვრილი სველი ნაბეჭა. *ძნა იწვიოს. უ. ოყიონეკი.*

უნციაჩი ათათანმიმდევრული, დაუსაბუთებელი. *ე ამ.ეკეთა.*

უნციაკაშა უნციეის თვისება: ღონიერის უქონლობა.

უნციაკა ბრძ ლიკაკს მისას *ძალღი ბ.ეულს* უ.

უნციციაკაშა-ს ბრძ. ოყიეი, რაც უნციციაკაშა — ე ზედ. უნციციაკაშა ბ. ეულიანაკა. ნაღლიანები.

უნციკა-ს ს. იხ. დაუნციკაც. ბზას ე. 2. ან. მიუნციკეს. წარმატებას. ე. 3. ან. შეუნციკეს.

უნციკა იხ. დაუნცება.

უნციკი-ი რაც არ ღღება

უნცატაციკაშა-ი (უნცატაციის ფორმა): უნცატაციკაშეი სხვები — სპეკტრის უხილავი სხივები, რომლებიც განუენიერება ისხიერი სხივების შეშდეგ.

უნცატაციკა (უნცატაციკასა): უნცატაციკეი ტალღები — ელექტრომაგნიტური ტალღები, რომელთა სიგრძე არ აღემატება 10 მეტრს.

უნციაციაკაშა ეიასე ლეკიანები არა აქეს, — მშიერი; ღარიბ-ღატაკი **უნციაციაკაშა** — ლეკიანების ჩუნკაკე უნიჭიერად.

უნციციკი [Trigonella cuerulea] ცისიერფერფლია მცენარე პარკოსანთა ოჯახისა, ღაღვილებების ცრას იღეს სურნელებას; მოაყვეთ პოსტანები, იხმარება საკმელის შესაკაშაზად

უნციაკაღაძა *გრძელე.* ღერწვეტა მისი.

უნციაა გარეკეული ნაწილი (საზრდოსი, საკეთ.ბისა). — ცერეი, წილი. *ფილეის უ.*

უნციან-ს გრდ. აღღენს მისას, ტკეს უ. *ბაკშვის ტკაცტკი.*

უნციციან-ს გრძელე. ბედნიერად არის, არ უჭირს, *ბან უკეთ.ზ, ბან უ.*

უნცი 1. მოუხარშავი ან შეუწვავი *უ. ხორცი. — უ. კომბოსტო.* 2. ოყიეეი, რაც ნედეი. *ბ. გადაეს.* (საუბ.) მოუქნელი, მოუხერხებელი, დინჯი (ადამიანი). **უნციციობეი** არხანელი, გაუგონარი, უჩვეულო. *უ. გემოობა.*

უნციობეი უზნეობაც — მაგის გარეშე. *უ. მოგწყინებდეთ. ¶ სხვა უნციობა — სხეა მაგის ადეიღეზე. მაგის მდგომარეობაში მყოფი.*

უნციობეიზა უნციობეიც ფილე.

უნციაკაღაძა-ს იხ. გაეშპარეება

უნციაკაკა-ს იხ. ეიღშკარება

უნციაკაკა-ს *გრძელე* მისი მაგლიერია, მისდამი მაღლობის გრძნობითაა გამსჭვალული.

უნციკეი 1. უნეი მაღეს ოყიეეს, — უსიდერო. 2. ვინე მაღეს, სიტყიეს არ შერჭვა, ვინე მაღეი არ ოყიის. უნაღლეეი — დაუუსაბუთებელ. უჩუნეეი.

უნციო ვისაე მაგა არა აქეს. **უნციო** — მაგის უქონლეა, — უხალისოდ (ჭკაზ).

უნციზიზა უნციეის ფილე *უმაკლობა უჩუიის, უნციციაკაშა* ვინე ვისიმე მაღეს, სიტყიის არ აფასებს, ვინე ვისიმე (რისამე) მაგლიერი არ არის, უკმაყოფილეი, მოიწყინაი. *ბეღის უ. — ზ. ზეიღი. უნციეეზე — რაკიე უნციეის ზედეეზე.*

უნციციაკაშა უნციეის თვისება; უნციეეზე ფილე

უნციციო; უნციციო ტალეიანეი (ძვ.) *ნაციონალეკეეური*

უნციკ 1. ჩქარა, სწრაფად; მაღე *ყეეიღეის უ. მიიგეა — ბრაკეს, საკმაოდ ე ფილეეეა. 2. რაიმე მოქმედებასთან ერთად. მაშინეე მოხეეეის უ. ტკბილპირი გამოიცეეა. — თეალს დაპაშპაშებს უ. ოყ ბარიგა*

უნციან-ს იხ. დაუნციკეს.

უნციკეი იმ.ეაშე, მაშინე.

უნციციკაშა-ი ყეეიღეის მაძაეი.

უნციო ვისაე ძაძა არა ჰაეის. — მაშით იძირეი უნაძიდა — მაძის გარეშე. *მაკეეი უ. კაიზარეა.*

უნციციაკა უნციის მწყობრიეეის *ბაკეეი უნციციკაშა მწკაეედ გაწონეიდა*

უნციკეი ვისაე მაძეი არა აქეს: უნიჭიერეი. **უნციო** უნიერ, უნაღო. უნჭეკეეი. *უ. ბაყაერეეი — უ. გოგონა.*

უნციკეიკა უნიჭოეა თვისება.

უნციკიკაკა-ს იხ. გაუმართაეს, ილიმართაეს

უნციციკაშეი რაც მართაეეი არ არის, — არაზნეობი. ერიკი, უნციო. *უ. ზებედეეება. — უნციკ თვალეეეე ბოიკეა.*

უნციციკაშა (ნაკ.) უნიერთეეის თვისება.

უნციციკაშა-ს იხ. გაეუსწორეეება.

უნციციკაშა-ს იხ. გაეუსწორეეებს

უნციციკი ეკეეე

შენელობა არა აქვს. ჯ. შემთხვევა. — ჯ. საგანი. 2. მეტისმეტად მცირე. ჯ. თანხა. — ჯ. ზარალი.

უმინიმალოვანესი მეტისმეტად მცირენელოვანი ჯ. აზრისა. — *მრეწველობის ჯ. დარგი.*

უმინალესად იხ. დაუმსგლებლად.

უმინალეს-ი იხ. დაუმყოფებს.

უმინალეს-ი ყველაზე მოკლე. ჯ. გზა. — ჯ. ვადა *პირველ.*

უმინარილესად იხ. დაუმნარილებლად.

უმინარილესი მეტისმეტად მორჩილი (ტყეკაც ახასიათებდა გამოთქმებში, რომლებთანაც თავმდაბლობას და მორიდებას-მოკრძალებას უნდოდათ გამოხატვა) ‖ უმინარილესად გთხოვთ. (ძვ.) — ძალიან გთხოვთ.

უმინასხენო სადაც მოსახლეები არ არიან, — დაუსახლებელი. *მდინარის ჯ. ნაპირი.*

უმინაშვენო რაც, ვინც არ მოშვენებს, ეშვენებს. — ჯ. *ჭაბუკილი.* — ჯ. *კოსმოსი.* უმინეშვენო — მოშვენების გარეშე. *მანქანა ჯ. ოდა.*

უმინაშვენოს-ი გრდ. უმინეშვენობას იჩენს, უმინეშვენო არის.

უმინაშვენოდ უმინეშვენოდ ყოფნა.

უმინაშვენ-ა იხ. დაუშვენერება.

უმინარო რაც, ვისც არ მოიძრაობს, — უძრაული, უმოქნილი. ჯ. *სხეული.* უმოძრაო — მოძრაობის გარეშე. ჯ. *ოფსი.*

უმოძრაობა უმოძრაოდ ყოფნა. *აეკმყოფის ჯ. ურეულობა.*

უმოდელო გრდ. 1. რისამე მოდელად უღებნა, უდასტურება რასმე. 2. იხ. დაუმოდელებს, შეუმოწმებს.

უმოდელო 1. უღმობელი. შეუძრახელელი. ჯ. *მზეო.* 2. შესაძრახელი, უშნო, უნუგეში. *ქალი ჯ. მდგომარეობაში ჩაეარდა.* უმოზეულად — 1) შეუძრახელებად ჯ. *სიცქვა.* 2) შესაძრახლისად, უშნოდ.

უმოვაშენ-ს იხ. გაუშენდნენს.

უმოკაშენ-ს იხ. გაუშენებენს.

უმოკაშენ-ი უფრო მრავალი, მეტისმეტად მრავალი. — უმეტესი.

უმოკაშენობა ულიდესი ნაწილი (ადამიანთა...), უმეტესობა. *დადგენილება ბრძოს დიდი უმოკაშენობით მიიღეს.*

უმოკაშენობა-ს იხ. დაუშენეულადება.

უმოკაშენ-ი ცოტა; სასაუქონო, უბამი. ჯ. *ბუმრობა.* — *უმოკაშენ ილაპრძეობოდა.*

უმოუშენებ-ს იხ. შეუმოუშენებს.

უმოუშენებ-ს იხ. შეუმოუშენებს.

უმოუშენელი რასაც მხედველი არ ახლავს. ჯ. *ადგილი.* უმხედველო — მხედველის გარეშე.

უმოშინებ-ი ძალიან მხედველი. ‖ *მეგობი დიდი მამაზებაძისა,* — უმხინჯესეულესი. ჯ. *სამრწყველი ღუნტრი.* — ჯ. *ფერმა.*

უმრავლეს ვისაც, რასაც მცირი არა აქვს. *არ ვაკადა კაცი ჯ., არც ეგრე მცირმორეულია.*

უმრავლო 1. რასაც მცირი არა აქვს. 2. იტყოდნენ ქალაძის თეორის შესახებ. ჯ. *საფელო.* — *მოიხეიკ ჯ. წყარო.* — ჯ. *თოქლი.*

უმრავლ-ს იხ. დაუმცირეს, ჩაუმცირეს.

უმრავლეული 1. რაც მცირეულია არ არის, რასაც ტკეცილი არ ახლავს. ჯ. *მეთბორაობა.* 2. გადაჯ. უსაძოებელს, სიამეულს გარეშე ახლებული. მოიხსენია. ჯ. *გამოსაცილი ისოკენ.* უმცკიცეულად — 1) ტკიცილის გარეშე. 2) ჯიუტობენების, გაწოფილების გარეშე. *ჯერ ტკბილობამ ჯ. ჩაიარა.*

უმცარესმა იხ. დაუმცირეულებს.

უმცარესი-ა 1. უფრო მცკიცე. *ჩვეულება რაელებზე უმცკიცესია.* 2. მეტისმეტად მცკიცე. *უმცკიცესი ქსელები.*

უმცარ-ს გრდ. მცრობას გაეწევს. მცროსთან მოეპყრა.

უმცრესად გრდ. გაეცირებს (იმედს, მოლონძს); ულაზებს. *ბაღაზა უმცკიცა.* — *ბედმა უმცკიცა.* — *ჩვენ ლაზას არ უმცკიც.* ‖ *თვალი* (ფეხლი...) დაუსუსტდება. — ზედ. უმცკიცებს, მცკიცებს, მამცკიცებელი.

უმცრესობა (უმეტესობა) ვინც არ მეშობის ბჭის გამო, რომ სამშობის ეერ შეიელობს. *უმეტესთა არა არიან კაცობლიერ ქეთევნებში.* უმეტესად — სამეშოს უქონლად.

უმცრესობის კაპადალისტურ ქვეყნებში — სამეშო ძალაზე მოთხოვნილებან უქონლობა სამეშოს მბრებელი მუშაზეის სიმრავლის დროს. *მასობრივი ჯ. — უმეშეურობის ზრდა.*

უმცრესულ-ს გრდ. მეზიარეს მოეკლება. — უმცირეს, უღალებას. *ბედმა უმეზიარა* (ფოტო.).

უმცრეს-ს გრდ. იმნერების მოიხეიკ.

უმცრეს-ს გრდ. 1. მეორის მისთვის, მის გასაგონად. *მაეშეს ნაბან ჯ. 2. გადაჯ.* (ფიქრ.) ქუბას, ხოტბას ასხამს (ლექსით). *პოეტი ჯ. ჩვენს აქმეინს.*

უმცრავ-ს იხ. აუმცირეულ.

უმცრავ-ს იხ. დაუმნეულებს.

უმცრავლებ-ი მეტისმეტად მწყინარი, — უღაზებელი. *ჯ. უცონ მნეულობა.*

უმცრავლებ-ი მეტისმეტად მწყინარი, — უღაზებელი. *ჯ. უცონ მნეულობა.*

უმცრავლებ-ს იხ. დაუმნეულდებს.

უმცრავლებ-ს იხ. დაუმნეულებს.

უმცრაოდ ვისაც მნიშვნელი ადარა ქმაეს, — *ობოლი. უმნი ბალიც — მნიშვნელის უყურად.*

უმცაღინო ვისაც მნიშვნელი არა აქვს, — უსინდისო, უსირცხვილო. ჯ. *კაცი.* ‖ *ნამუსიანი.*

უმცაღინობა უმნიშვნელ საქციელს.

უმცაღაც-ს გრდ. ნანას ეუნებს, ნანას უმღერის, ბაყშეს ჯ.

უმაციო უსაზღერო, თვალუწუდველი. ჯ. *სივრცე.* — ჯ. *ოკეანე.*

უმანო 1. შესაძლებლობას; მოხერხებას, სიმარჯვეს, ზნო. *მწყალობის ჯ. — დაკეირვების ჯ. — ჯ. გამოსაჩენა.* 2. რაიმე შინაარსი აქვისება. *თეცნიერ გალვების ჯ. — ფილის მეცნიერებითად ჯ.*

უმანიანი ვისაც რისამე უნარი აქვს, — მოხერხებული, მარჯვე, ცხნიანი. ჯ. *ბელშძღვანელი უმანოდ ნაკ.* — მარჯვედ, ცხნიანად. ჯ. *უღლება ადამენ.*

უმანიანობა უნარიანის თვისება. *მეთაურობა ჯ. გამოიჩინა.*

უმანიერესად იხ. უმანიანის.

უმანიერესი რასაც ვისაც ნაკლი არა აქვს. წესი ჩერ დაეღება. — სრულყოფილი ჯ. *ნამუშეეობა.*

უმანესი 1. რასაც ნაღეები (ნნიშე. 1) არა აქვს, რაც ნაღეებს არ ტოეებს. ჯ. *ყაეა.* 2. *ჩოლსაც ნაღეებები* (იხ. ნაღეები, ნნიშე. 3) არ არის. ჯ. *ღღეები.* უმნაღეებ - ნაღეებების გარეშე. *მოღრეკელობა ჯ.* **უმანესო** ვისაც ნამეები არა აქვს, — უსინდისო, უსირცხვილო. ჯ. *კაცი.* ‖ *ნამუსიანი.*

უმანესობა უმანესო საქციელს.

უმანაკ-ს გრდ. ნანას ეუნებს, ნანას უმღერის, ბაყშეს ჯ.

უმაიცო უსაზღერო, თვალუწუდველი. ჯ. *სივრცე.* — ჯ. *ოკეანე.*

უმან-ი 1. შესაძლებლობას; მოხერხება, სიმარჯვეს, ზნო. *მწყალობის ჯ. — დაკეირვების ჯ. — ჯ. გამოსაჩენა.* 2. რაიმე შინაარსი აქვისება. *თეცნიერ გალვების ჯ. — ფილის მეცნიერებითად ჯ.*

უმანიანი ვისაც რისამე უნარი აქვს, — მოხერხებული, მარჯვე, ცხნიანი. ჯ. *ბელშძღვანელი უმანოდ ნაკ.* — მარჯვედ, ცხნიანად. ჯ. *უღლება ადამენ.*

უმანიანობა უნარიანის თვისება. *მეთაურობა ჯ. გამოიჩინა.*

უმანიერესად იხ. უმანიანის.

უმანიერესი რასაც ვისაც ნაკლი არა აქვს. წესი ჩერ დაეღება. — სრულყოფილი ჯ. *ნამუშეეობა.*

უმანესო 1. რასაც ნაღეები (ნნიშე. 1) არა აქვს, რაც ნაღეებს არ ტოეებს. ჯ. *ყაეა.* 2. *ჩოლსაც ნაღეებები* (იხ. ნაღეები, ნნიშე. 3) არ არის. ჯ. *ღღეები.* უმნაღეებ - ნაღეებების გარეშე. *მოღრეკელობა ჯ.* **უმანესო** ვისაც ნამეები არა აქვს, — უსინდისო, უსირცხვილო. ჯ. *კაცი.* ‖ *ნამუსიანი.*

უმანესობა უმანესო საქციელს.

უმანაკ-ს გრდ. ნანას ეუნებს, ნანას უმღერის, ბაყშეს ჯ.

უმაიცო უსაზღერო, თვალუწუდველი. ჯ. *სივრცე.* — ჯ. *ოკეანე.*

უმანო 1. შესაძლებლობას; მოხერხება, სიმარჯვეს, ზნო. *მწყალობის ჯ. — დაკეირვების ჯ. — ჯ. გამოსაჩენა.* 2. რაიმე შინაარსი აქვისება. *თეცნიერ გალვების ჯ. — ფილის მეცნიერებითად ჯ.*

უმანიანი ვისაც რისამე უნარი აქვს, — მოხერხებული, მარჯვე, ცხნიანი. ჯ. *ბელშძღვანელი უმანოდ ნაკ.* — მარჯვედ, ცხნიანად. ჯ. *უღლება ადამენ.*

უმანიანობა უნარიანის თვისება. *მეთაურობა ჯ. გამოიჩინა.*

უმანიერესად იხ. უმანიანის.

უმანიერესი რასაც ვისაც ნაკლი არა აქვს. წესი ჩერ დაეღება. — სრულყოფილი ჯ. *ნამუშეეობა.*

უმანესო 1. რასაც ნაღეები (ნნიშე. 1) არა აქვს, რაც ნაღეებს არ ტოეებს. ჯ. *ყაეა.* 2. *ჩოლსაც ნაღეებები* (იხ. ნაღეები, ნნიშე. 3) არ არის. ჯ. *ღღეები.* უმნაღეებ - ნაღეებების გარეშე. *მოღრეკელობა ჯ.* **უმანესო** ვისაც ნამეები არა აქვს, — უსინდისო, უსირცხვილო. ჯ. *კაცი.* ‖ *ნამუსიანი.*

უმანესობა უმანესო საქციელს.

უმანაკ-ს გრდ. ნანას ეუნებს, ნანას უმღერის, ბაყშეს ჯ.

უმაიცო უსაზღერო, თვალუწუდველი. ჯ. *სივრცე.* — ჯ. *ოკეანე.*

**უმან-ი

ანი. 2. ვინე (რაც) არაფის არ ენდომა, – ეჭვიანი. უ. გამოხედვა. – უ. თვალით ვყურებ. უნდოდ – ისე, რომ არ უნდოსა; ეჭვით. ♦ უ. შეხედა.

უნდოსი-ი, უნდოსელ-ი (უნდოსნისა) იგივე, რაც უნდო

უნდოსობა ნდობის უქონლობა ვ. გამოუცდელობა. – უ. გამოიჩინა. – უნდობლობით ვეპყრობ.

უნდრო-ი, უნდროდ-ი (უნდობელისა) რაც ვინე არ უნდათ, – არასასურველი. უ. ქალი. ♦ უბალისო. უ. გამოჰქვია. უნდოთ ლ'აც – ნდობის გარეშე ♦ უბალისოდ. უპასუხოდ. ვ. ჩაიცა. – უ. შეეხვია.

უნებართვო რის ნებართვაც არა აქვთ. ვლაყუთით უ. ნაფლობია. უნებართოდ – ნებართვის გარეშე. უფროსთან უ. შევიდა.

უნებისყოფო ვისაც მტკიცე ნებისყოფა არა აქვს.

უნებისყოფობა უნებისყოფოს ფიისება. ვ. გამოიჩინა.

უნებლიე ვისიმე ნებაზე დამოუკიდებელი, – უნებური. უ. შიში გამოემახა სახეზე. უნებლიეთ – იგივე, რაც უნებურად.

უნებურა-ი ვისიმე ნება-სურვილზე დამოუკიდებელი, უნებლიე. უ. ოფლდენა. უნებურად – სურვილის გარეშე. უ. წამოსცდა.

უნეცრა-ს იხ. ბაუნეცრებს

უნერგა-ს იხ. ნაუნერგებს

უნეტარა-ი-ი 1. მეტისმეტად ნეტარი; უბედნიერესი. უ. ფრო. 2. (ეკლ.) კათალიკოსის ეპითეტი.

უნეხა-ს იხ. ანუნეხს, დაუნეხს.

უნეხი-ა გრძუე. ანთია ნეხი ან მისაში. ბინძიერი უ. – ტყეში ვ.

უნეცრებრა უნაყოფელი, გაუმარცვლელი. ე. მოსაზრება. – უ. ტეტა.

უნეცრებრობა უნაყოფობის პოზიტივი უ.

უნეცრა-ს გრძელ. აჭქეს ვისიმე ენა, უნეცრს (მარაოს, ქაღალდის ფურცელს და მისთ.) პატრის ასამოძრაობლად. გასაგრილებლად. აეფიქსოფს უ.

უნეცრო რასაც ნიაი არ აბერავს ვ. ამინდი. – ვ. ადგილი.

უნეცოო უღონო, უძლური; უხალისო. ♦ უუნარო, უფერგილი, მოუხერხებელი: ვ. ადამიანი – უ. თამაში. უნაათოდ – უღონოდ. პურს უ. ეკეპავენენ.

უნეცოობა უნიათოს თვისება.

უნეცოობა-ი უნეფრანგული მაღაზია.

უნეცოობა-ი [ლათ.-იდან] 1. რაც ბევრ რასმე მოიცავს, – მრავალმხრივი. ვ. ცოდნა. 2. რასაც მრავალმხრივი დანიშნულება აქვს. ვ. საშუალება. – უ. საბარაო ჩარხი. ♦ უნეფრანგული მაღაზია – დიდი მაღაზია, რომელშიც ოყოველი სხვადასხვა სახის საბრძნეველო საქონელი.

უნეცოობითად-ი 1. უხალისო საბრალებელი და საბეჭერიო დაწესებულება, რომელსაც აქვს სხვადასხვა პუნქტებარული და საპრეზიდენტო-ბიუროკრატიული განყოფილებები (ე. წ. ბიუქტატები) ♦ ბიბლიოსის სახელმწიფო უ. 2. სახელმწიფოს ბეჭედსადამსმელი, რომელიც განკუთვნილია ზოგადსაგამსმელად და სამეცნიერო-პილოსტრაციული დოკუმენტების ასამაღლებლად საღამოს უ. – ექსტრემის სახელო უ.

უნეცოობითადობითაობა-ი ენიც უნიერსიტეტის ტეტა ფაკიმაური.

უნეცოობითად-ი უნიერსიტეტის სტუდენტი ან თანამშრომელი.

უნიასტა-ი (ფიქნ.) მეტისმეტად იშვიათი ენ. ნიუკეში.

უნიასკაბა-ს იხ. ჩაუნიასკრებს.

უნიბლი რასაც ნისლი არ ახფეთა, არ ფარავს. ვ. ცა.

უნიფიკაცია [ლათ.] (ფიქნ.) საერთო ნორმაზე დაყვანა. – გაეროგარეშე. მარილეწყის უ.

უნიფიკაციო იგივე, რაც უკეთესად. დაიკარგა უ.

უნიფიკაციო ვისიე რასაც არაფერის ნიშანწყალი არ ეტყობა. – არაფრის გამომსახველი. ვ. სახე.

უნიფიკა-ს იხ. დაუნიშავს

უნიფიკი რასაც რაზე ნიშანი არა აქვს. უნიფიკნ – 1) ნიშნის დაუდებლად. 2) ნიშნის მიუკმაღად.

უნიფიკაცია მეტისმეტად ნიქიერი. ვ. პოეტი.

უნიფიკი 1. ვინაე ნიჭი არა აქვს. ვ. მწერალი. – ვ. მოსწავლე. 2. ისეთი ადამიანის ხელიდან გამოსული; დამაფასებრისპოვნად შესრულებული, – მდარე. ვ. ნაქარაფობები.

უნიფიკა უნიქოს თვისება

უნიფიკაცია რაც ნოყიერი არ არის. ვ. საჭმელი.

უნიფიკაციო-ი (უნიქერ-ოფიციანსა) [ცეზე] უმეორის მეთაურთა შემადგენლობის პირის წოდებულება მფფის რეცეპიისა და ზოგი სხვა ბურგუაზიული ქვეყნის არმიებში.

უნიფიკო უიმედო; სასოწარკვეთილი. ვ. მწყემსი-როსა. – უ. ადამიანი. უნეფიკნი – უიმედოდ. ვ. მეგალაქეთო.

უნიფიკობა უნეფიკნის ყოფნა.

უნიფიკო რასაც ნეფარ არა აქვს. უ. ფილარი.

უნიფიკაციო-ი (უნიფრედისა) რაც არ ინიარევა, – უნიფიკაო. უნიფიკედ – იგივე, რაც გაუნიფრედად.

უნიფიკ-ი (ძვ.) განაღი, საუნჯე.

უნიფიკობა-ა იხ. დაუნიბეზა.

უნიფიკად ოიის გარეშე, – უსრიფრედედად. ქალაქი უ. დათმეზე. – ჯარმა უ. გაფალაა საზღვარი.

უნიფიკაციობა-ს იხ. გაუნიქედებს.

უნიფიკაციო-ს იხ. გაუნიქედებს.

უნიფიკო ვისაც ალეზი არ აქეთა. უსალტოდ – ალეტის ჩაუფქვედად.

უნიფიკო ვინე პარტიის (მნიშ. 1) წევრი არ არის. კომუნისტების და უპარტიოების ბლოკი.

უნიფიკო ვინე (რასაც) უსპორტი არა აქეს. უსპორტოდ – უსპორტის უქონლად. უსპორტის გარეშე. ♦

უნიფიკა-ს გრძელ. 1. ცოთხეაზე პასუხს აძლევს (ან გასცემს), – მიეგება. ♦ ეკითხე უსპეხა. – არაფერი უსპეხა. 2. ძახილზე ხმას აძლევს (ან გასცემს). – გამოეხმაურება. ძახილზე არაფერ უსპეხა. 3. რისამე მიმართ თავის დამოკიდებულებას გამოამჟღავნებს, საუსპეხო რასმე მოიძახებულებს. ეკრძალებოდნენ კომპეტენის მოწილეობას კონკურენციაში შემთხვევით მოწვეულნი უსპეხებენ. – სწორედ სრულიად უსპეხებ. ♦ (ფიქნ.) შეეფერება. შეესაბამება; აკმაყოფილებს. ეს წინაპირობა ღიღვანდელ მოთხოვნილებას ვ.

უნიფიკაციო ვისაე პასუხისმგებლობის ეკრძნობა არა აქეს. უსპასუხისმგებლო – პასუხისმგებლობის ბღვრობის გრძნობის გარეშე. უ. ეკითხეთ საქმეს.

უნიფიკაციობა უსპასუხისმგებლის თვისება. ვ. გამოიჩინა.

უნიფიკო რასაც ფასეული პასუხი არ გააეცით. უსპეხო – პასუხის გაუცემლად. კითხვა ვ. დარჩა.

უნიფიკა-ს გრძელ. პატაკს აძლევს (ან მისცემს). – მოახსენებს, აცნობებს (ნაკისრ ვალდებულებათა შესრულების შესახებ).

უნიფიკაციო-ი (უსაფრებლის) რის პატრონი არ ფეიძებეა ვ. საქეთილი. – უ. ეოფეი.

უნიფიკაციო, უნიფიკაციო პატრონისეფის მოყვარეობა. უ. დამოიფიცებეა უსაფრებლით – პატრონაცეის გარეშე. უ. მოეკარნენ

უნიფიკაციობა, უნიფიკაციობა ვისიმე. რისამე მიმართ პატრონაცეის უქონლობა. ვ. გამოიჩინეს.

უნიფიკი პატრის გარეშე, – უსაფრთხილოდ. უ. ამხედრებენ. – ვ. მოილეს.

უნიფიკი 1. ვინე პატრონაბი არ არის, – უსიფრთო. ვ. ადამიანი. 2. ისეთი ადამიანის დამახასიათებელი ვ. საქეთილი.

უნიფიკობა უპატრონის თვისება.

უნიფიკა-ი რაც პატრონაცეის არ გამოსაგაეს, – უღონო. ვ. საქეთილი. – უ. სიფიცები. უსაფრთხილოდ – უსაგრეხილოდ. უდროდაც. უძლიერად. – ვ. ემხედრა. – ვ. ამხედრნენ.

უნიფიკობა-ს გრძელ. პატრონობას გაუწევს, მოუფლის ხმების ბაეშვს უსაგრძნობა.

უნიფიკობა ვისაე (რასაც) პატრონი არა აქეს. უპატრონობა ფიისება უპატრონის ბღვრ.

უნიფიკობა ვისაე (რასაც) პატრონი არა აქეს. კომუნისტების და უპატრონების ბლოკი.

უნიფიკობა ვისაე პატრონის უქონლობა. უსპასპარობა – პატრონის უქონლად. პატრონის გარეშე. ♦ ფიმაეთ უსპასპარობა ვ. ეკრძალებოდნენ ეკრძალებოდნენ ვ. ეკრძალებოდნენ ვ. ეკრძალებოდნენ ვ.

ურემი (ურმისა) 1. ხელებური ორთვლიანი საზიდარი; აქვს ჭახრებიანი ხელები და უღელი — ხარებს ამ კაცების შესაბმელად. *ამწე უ. – ჩარდახიანი უ.* 2. რაც ერთ ურემზე დატვირთება. *ერთი უ. შეშა.*

ურემისპირა (ოპერმ. *ურემებისა შიდა*[1]) გრძელ. რეიზის მხრივ. *ხარები უ.*

ურმა (ძვ.) ნებელი ღობიბე, რასაც ვამბი.

ურმაული (ძვ.) საგონელ გამოსასყიდი, რომელსაც სასიძო უხდიდა ქალის მშობლებს (იცოდნენ კაკუსიოს მთელებში).

ურმაშა წყნეტა, გასუფთავება; დატმასა (ცხენისა...).

–ურმის თანმდებული: დაურთოს მოვზიდვისთან ბრუნვაში და ანებინებს ეროსთან ერთად ყოფნას, თანაშეგონას. მოიფიცა ამბავგებითური. – ეტიკეტის ძმითური.

ურმისპა ია. დაურთოს, ჩაურთავს. *– შეორ. ერთის. საროდ.*

ურმისპირი პირელები შემდეგებელი ნაწილი რიელი ფუძესთანაა: ნინამუხი: ურმანურის მიმართ, ურმისწინაობის, ურმისწინეზე, ურმისწინის მიორის და სხვ. მაგ.: *ურმისწინა არაელებული, ურმისწინაშესაწყნეტად, ურმისწინასასარგებლო, ურმისწინაგელეს, ურმისწინაწილა.*

ურმისპირი-ი იფიცა. *რაც ურმისწეთი.* ურმისწინას *გამრეკენ ურემენ.*

ურმისპირისპირა ურმისწინის გაგება; ურმისწინითან თანმხმა. *მოღასპარკება მიმდინარეობა ყველა ურმისწინაგაკეთებიან ეთანარეობაში.*

ურმისპირისპირობა ურმისწინისთვის გაგება. ეწია ურმისწინაგაკეთებენ საშუალება და ავრილებების თანაცია.

ურმისპირისპირობა ურმისწინისთვის გაგება. *ურმისწინაგაკეთებენ საშუალება და ავრილებების თანაცია...*).

ურმისპირისპირობა (ურმისწინაგამომარის) ურმისწინაის დაბმილი ხელის მეშვეობით ე. *სალარო.*

ურმისპირისპირობა ურმისწინითანის დაბმა-რებით. კავეშა. *ურმისწინაგაკეთებენ პაქტი.*

ურმისპირისპირობა გაკეთებენ ურმისწინითანის ნინაზე. *ურმისწინაგაკეთებენ განაზღვა.*

ურმისწინაშეიდობა ლინოლეუი. შეორსმეტე-ლი მეშვეობა. *სახელით და სამეფეთო ატრიალისთვის ე.*

ურმისწინობა ჯინეზოთან, რამესთან გარკვეული დამოკიდებულება. მიმართება. *კავშირი. საუკეთესო ე. – დიალექტიკური ე. – ე. განუვიდეტ.*

ურმისწინობა ია. გაურთულება.

ურმისწინა-ს ია. გაურთულება.

ურმისწინა-ი მეტისმეტად რთული. *ე. მანქანა-ბი. – ე. პრობლემები.*

ურმისწინ-ი (ურმისწინის) [Taxus baccata] მაღალი ნინეული ხე. აქვს ძეირფასი მოწითალო ფერის გაძლიე ხერხვანი; იხმარება მისის ტანად საჩუქრად, უპირატესად ნინდისთვის.

ურმის ძველი პატიური სამეურნეო ეზოკედლისა: მოგეთანი ხანებში მოიარე შეურაცხყოფილი, დამშვიდებული ელფერი.

ურმისწინა-ი [ურმა.] (ტ.) 1. მეზის რეზენთის არმის კაზათა ჯგროს უნტერ-ოფიცერი. 2. მეზის რუსეთის ჯამზარი პოლიციის დაპაკი ჩინი.

ურმისწინობა (ტ.) ურმაფინის თანამდებობა, ურმაფინაკედ ყოფნა.

ურმისწინა-ს ია. დაურიგება. გაზეთები ე. *ბელთამოძრეობა.* 2. ია. მოურიგება. ფაქიზი ე. *ია. მოურიგება.* ამბავებს ე. ‖ *ნაკლოვანებების არისებობას არ ურიგებენაც.*

ურიმაშა-ს ია. გაურიგება, დაურიგებს.

ურიმი რაც რიგიანი არ არის, — ცუდი, უხეირო; უნესო (ჩვეულებრივ არ უარყ. საწილაკით). *უ. ადამიანი არ არის. უროგორ — ?)* ისე, *რომ რიგში არ ჩადგეს. ომის ინვალიდს უ. მოილო ხანა.* 2) ცუდად. უხეიროდ. *უ. რიგი ცხოვრობს ჭაბუკმა.*

ურიმობა უროგო მოვლენება, საქციელი. *მის უროგობას ეკრავით.*

ურიმი თელებიანა მოიტყო საზიდარი; ამხობისაგებ ხელით, რამეზე მიბმით ან მასზე დადებული ძრავით.

ურიმი (ურიელისა) სათამაშო ურემი.

ურიმობა-ი *იხ.* გაეთილებება.

ურიმობა-ი *იხ.* გაიცურებება.

ურიმობა-ი ტალიან ბეერი, — აურაებული, უანგარო, უოველი. *უ. ცარსკვლავებით მოვლილი ცა.*

ურიმული რამდენიმე ძნა ერთად დადებული.

ურიმი-ი ქვეით, რომელშიც ჩაეთს ერთი ურემი ერთმანეთისგან დაშორებული ლეიო. *ურიმთანაც — ურემთან ერთად. ბარები გაიყიდეს უ.*

ურიმული მეურმის სიმღერა.

ურიმა [ლათ.] 1. ლარანის მსგავსი ჭურვეული, რომელშიც ინამავენ ქარდაცვლილის ქრეშაციის (დაწვის) შემდეგ დარჩენილ ფერფლს. 2. ერთგვარი ცეთი, ჭურჭელით დაღებული საზოგადოებრივ ადგილებში) პაპიროსის ნამწვოსა და მისთ. ჩასაყრელად. 3. ჭრილის მქონე ცეთი, რომელიც ყრილ ბილეულებას უყრიდენ კინემატოგრაფის დროს.

ურიმი-ი (სპეც.) ბოტანის მიერ ნასარეთი მასწავლა; ნარჩენადებს მაღალ ჩაჩრილს, რომელშიც მთრანის ურნა.

ურიმ I. დიდი ჩაქური. 2. მოზრდილი ჩაქურის მსგავსი სპორტული ხალი სატყორცნად. *ურნის და შეხის ტ.*

ურიმ [Andropogon ischaemum] მრავალწლოვანი ბალახი მარცვლოვანთა ოჯახისა; აქვს წვრილი ღერო და წვერზე ჯგუფად შეგროვილი, ბეწვიანი, თავთავის მსგავსი ტოტები; ნორჩობაში ცხოველების საკვები ბალახია.

ურიმისებრი [ურმა.] (ტ.) ურმისმსგავსი მზვედრის ფიქრი; განუსაზღვრელი. *ე. სიცარიელე. – ე. სიცვეკრული. – ე. ერთაულება.*

ურიმისური რასაც სათანაო არა აქვს. *ე. ლექსი.*

ურიმო რაც სათეო არაა, — უხეიკელი, ნამდვილი, აუცილებელი. *უსათუოდ — უეჭველად, უთუოდ; აუცილებლად.*

ურიმო ენაც სალამს არ იძლევა, ენც მისაღმება არ იცის. *უსალამო — სალმის მოუცემლად.*

ურიმოდ სამართლიანობას მოკლებული, — უკანონო. *ე. სამუე. – ე. ომი. უსამართლოდ — სამართლიანობის გარეშე. ე. ეძეცვა.*

ურიმოება სამართლიანობა ცუაბერალი საქმეები. *ე. ჩაგონა.*

ურიმოდებლობა-ი ყოველდ უსაქმეთლეზი (ტ.) — მეცალი სასუელიერო პირის დასახელება. *ურიმოდებლობა* (ტ.) მცალი სასუელიერო პირისადმი მიმართვა ან მისი დასახელება.

ურიმოდებლობა *იხ.* მიუსაძრებლობა.

ურიმოდო მომზადებულობის მოკლებული, — უქნი, ულამაზო (*ბაკრაწა. სანდომიანი*). *ე. სახა ქალი.*

ურიმო უსაზრო — სანის გარეშე; სანის წასუმელად ცეცხლაბოები *ე. ამორეცხა.*

ურიმობა ეკიმუსაფეკარი. ურეები. *ე. ბალაბეული. უსარგებლოდ — უშენა, უშედეგოდ. ე. დაკარგული დრო.*

ურიმობა ლეზა უსარგებლის თვისება.

ურიმოდა-ს გრძელ. სარდლობას გაუწევს (ჯარს, ლაშქარს.)

ურიმო რასაც სარი ული არა აქვს. *ე. პალტო.*

ურიმო უსაზრო — სასიენის უქონელ. სანშეის გარეშე. უსაქმელად და ე. დატოვა.

ურიმო სასოწარკეთილი, უიმედო. *ე. სიცვა რეული.*

ურიმობა უსასოდ ყოფნა.

ურიმო რასაც დასასრული, ბოლო არა აქვს, — დაურეულებელი. უსაზრო. *ე. სიცდიდე. – ე. წყალი. – ე. სამყაროო. უსასრულოდ — დაურეულებლად. დაუბოლოებლად.*

ურიმობა უსასრულოს მდგომარეობა. *სამყაროს უ.*

ურიმობა-ი მეტისმეტად სასტიკი.

ურიმო უსაქმეო — საქციის გარეშე. *ე. მოვგაანილი სიმინდი.*

ურიმო რაც სასუფევს არ საჭიროებს — უეყაო. უსაფიანელად — სასყიდლის გარეშე. — უფასოდ. *ე. თითის უ. დაუთმობა.*

ურიმო ენაც საეზე არ უეპიია. *უსაუზიდ — საუზის გარეშე.*

ურიმობა-ს *იხ.* ჩა უსაფიანება.

ურიმობა ივიეცა, რაც უსაშინო.

ურიმობა უსაქმეთ ყოფნა. *ე. ჭეკვიანება.*

ურიმო რასაც საეუველი არა აქვს. *ე. ლიმი.*

ურიმო რასაც საეუველი არა აქვს. — დაუსაბეულებელი. უსარგებლო. *ე. ვეკეი. – ე. მიმი.*

ურიმობა უსაფეულების თვისება. *დამტკიცება ანრიგის უ.*

ურიმო 1. ენაც სალე არა აქვს. 2. ოყიეი. რაც უსაქმო. *უსაქმოდ — საქმის გარეშე. ე. ნე გაიტა დეკამერონ – ე. დარჩენენ.*

ურიმობა უსაქმოდ ყოფნა. *ე. ბეკეარება.*

ურიმობა ენაც ღირს უქნად აგრება, ენიც არა ეეიის არ აკეთებს. — უქნარა. *ე. კაეიათების შეეიან უქმეიან. უსაქმეოდად — როგორც უსაქმეს შეეფერება. მთელი დღე ე. იყო.*

ურიმობა უსაქმეოდ ყოფნა. ეეფობა და ე. კაეიათების დიდი ჭირიანი. — ღირს უსაქმეობაში ამტარეკეი.

ურიმო რასაც საქეიათო არა აქეს. *ე. ფეხ. საქმეკეი.*

ურიმო ენაც საქციელ არ უეარა, — უქეი. უხეიო. *ე. აკაეეა. – ე. აბალაზანდა.*

ურიმობა უსაქციელოს თვისება.

უსაფლო რასაც საფეხური არ აქვს. უ. კიბა. – უ. *აქრობები.*

უსაფუძვლებლად მეტისმეტად საფეხურები. ყველაზე საფეხურიანი.

უსაფუძვლებლობა გრძნ. საფეხურის ეულისება (კიბის). საფეხურებით მიმართება. – ნ. შარ. უსაფეხურობა.

უსაფქვლო 1. რასაც არაფერი ეშველება. უ. *მდგომარეობა.* 2. (საფ.) დიდი, მტკნისმტკივნეული. უ. *ბიცეპ.* უსაფქველო *საქმე.* 2) სტრისმტკივნეული. ძალიან ძლიერ. უ. *ტკივილი* (საფ.) – 1) საშინელის უსრულებლად. უ. *ჩაშლილი საქმე.* 2) სტრისმტკივნეული. ძალიან ძლიერ. უ. *ტკივილი.* – უ. *ცხელება.*

უსაფიქრო რაც ხაშში არ არის. – უხიფათო. უ. *მდგომარეობა.* – უ. *მოძრაობა.* – უ. *სამსახურებლად.*

უსაფიქროება, უსაფიქრობა I. უსაშიშროს თვისება. 2. საშიშროებისგან დაცული უზრუნველყოფა. *ტექნიკური* უ.

უსაცილო იგივეა, რაც უფლებები.

უსაცილობა 1. უფლო საინფექციო; ყველაზე საბაგელი უსაკრაულებ ავადმყოფი იყო.

უსაძრაკეთო რასაც საძრკეული არა აქვს. უსაძრკეულო საძრკეების გარეშე.

უსაწოო რასაც საწოსები არა აქვს. უ. *საბრალო.*

უსაწყლეს-ი ყველაზე საწყალი. ‖ უფრო საწყალი.

უსაჭიროსი-ი ყველაზე უფრო საჭირო; მეტისმეტად საჭირო.

უსაჭმელ I. ეწისქვ. რასაც საჭმელი არა აქვს. 2. საღეე საჭმელი არ არის. *უწყალო* და უ. *უდაბნოში.* – უსაჭმელ – საჭმლის უქონლად. უ. *დარჩენილი საქონელი.*

უსაჭოლოება უსაჭმლის მდგომარეობა, საჭმლის უქონლობა *ჯიგუნის* უ. *აწუხებდათ.*

უსაჯავრ-ი იხ. დაუსაჯავრებს.

უსაჯელ I. ეწისქვ. რასაც საჯელი არა აქვს. უ *მწყურვალი.* – უ. *ქვრა.* 2. რასაც საჯელი და ჭაჭარა არა აქვს მოეწყობილი. – ანონიმური. უ. *წერილი.* 3. საჯელ-ჭაჭრილი, საჯელშეწყობებული. 4. ეკრ საჯელ-ეანაწერით არ არის. უ. *ფაქტები.* უსაჯელოდ – საჯელოდ უხეიროდ. ცუდ-უმალიერ, სამარცხვინოდ. *უ მოკვდა.* ‖ უსაჯელო თოფი – იხ. პრაჯითი.

უსაჯილეო რასაც საჯილეები არა აქვს. უ. კაბა.

უსაკლვო იგივეა, რაც უსაჯელო.

უსაკლარო ეისაც საჯელ-ეარა არა აქვს; უსინათლო უსაჯელობა – საჯელ-ეარის უქონლად. უ. დარბა.

უსაკლარობა უსაჯელარის მდგომარეობა.

უსაკლო იგივეა, რაც უსაჯელარო.

უსაკო I. რასაც საზე. მოხ.ტკლოს არა აქვს, რაშედაც არაყენი არ არის გამოსატკეთი, – საცა. *უ ნიით* – *უ* ფარდაგი. ‖ რასაც გარკვეული საზე არა აქვს. – უფერობო. უ. *ღრუბელი.* 2. გაცაქ. (ენენ.) დაბოლოებლობას; თავისთავადობას მოკლებული, – უპრინციპო. უ. *ადამიანი.*

უსაკოა უსაზოს თვისება.

უსაზოობა გრძნ. საბოლოდ მისცემა, მიუღებლის. *ტერიტორიის* უსაზოობა.

უსაზოობაზე გრძნ. საბოლოდ მისცემა, მიუღებლის. *ტერიტორიის* უსაზოობაზე ლაპარაკობს უ. ტერმინი.

უსაზრო საზარალო; ყველაზე საბაგელი უსაზრო ადგილ-ეარაზე იყო.

უსაზრო საზრის არ არის. – უბედური. უ. *ადამიანი.* – უ. *ცხოვრება.* – უ. *ბედი.* – უ. *ცხოვრების ფილოსოფია.* – უ. *ბრძოლა.* – უ. *ომი.* – უ. *ტყვეობა.* – უ. *ტანჯვა.* – უ. *ფიქრ

ტი. ‖ ასევე ადამიანის დამახასიათებელი. ულ. *მოკვდრება*. — უ. *წამოძახილი*.

უტაცება უტაქცევა ფუისება. უ. *გამოიონება*.

უტაცება ბ გრდ. სტაცებს (ხელს) მისას. *ფილ ბელი უტაცა*.

უტაცო მეფე. რომელსაც სამეფო ტახტი არ უკუთვნა, რომელიც არ მეფობს. **უტახტოდ** — სამეფო ტახტის გარეშე. უ. *დაორენილი მეფე*.

უტახს ს 1. ი.ბ. *შეეხება. მტკინა* უ. 2. ან. დაკვრა. *ხელი უტახეს* უ. 3. ი.ბ. *მიეტანეს. მწყაზით მეელის ძალებს* უ.

უტახვა ს გრდ. ‖ ვაჩას უტახვა — გაჩას ‘ დალუმობის.

უტახვარი (ძვ.) სიგრძის საზომი ერთეული; უდრიდა 143 ბაზეს.

უტახტო რასაც ტახტი არ ახლავს. უ. *სურათები ოდდადენაში*.

უტახი ი 1. რაც არ ტკდება. *ბრეულ გასაკეთებლი*. 2. *უძლიერი. შეუდრეკელი. მტკიცე*. უ. *ძალა*. — უ. *ჯიგარი*. — უ. *ნებისყოფა*. ‖ *ტანი, ჯიღები*. უ. *ბიჭი*. 3. *გაუწბილი, გაუკადავი (ტყი...)*. ‖ *დაუმუშავებელი, მოუწესებელი (მიწა...)*.

უტახა ს 1. ი.ბ. *ატეხის. ჩაწყის* უ. 2. ი.ბ. *გაუტახის, თავის* უ. 3. ი.ბ. *მოუტახის. პატრ* უ.

უტაჩეჩი (უტაჩეჩია) *ფუთა. რაც უტახი*. უ. **უტაჩიო** (სპუნ.) *უჩეჩო, სუფთა, ბრაყი შე უ.!* **უტაჩიობა** (სპუნ.) *უტაჩიის თვისება*.

უტაჩ-ი-ი [ალთ.]. **უტაჩ-ი-ჯაჭ-ი-ჯაჭ-ი** სასმისად გამოსუდებული, მაგრამ ნაღდეულად ვარგისი ნარჩენები (ლითონისა, ქსოვილისა...).

უტაჩ-ი-ი რასაც ტირილი არ ახლავს, ვის გაუგონია *ლაჩარი* უ. *და ჭირი — უკიდარი*.

უტაჩა ს გრდ. ‖ *ფიდას (ყოფას) უტარებს (ქუდზე.)* — *ეიდ საქმეს დამარებს. ცუდ დღეს დაუფრის*.

უტაჩრ-ი-ს გრდ. ‖ *ტანის მისი. ზინ რომ პაუქი გიტაჩრდეს, ბარეი ცალის ის უნდათ? ‖ ს საბე უტაჩრან — მტარალის გამომეტყველება აქეს*.

უტაჩრ-ი-ი (უტაჩრინი) 1. *უნებედ თამაში, შეხვედება მოურიგებელი, თავხედი, უზნეული. უ. ადამიანი*. 2. *ასეთი ადამიანის დამახასიათებელი, შესაფერი. უ. ლიტყვა-პასუხი*. — უ. *გამოხედვა*. — *უტაჩრული ტიკეთი*.

უტაჩრობა უტაჩრის თვისება.

უტაკება ა ი.ბ. *გაეტაკება, დაეტაკება*.

უტაკება ი 1. *უფრო ტაკილი. მაქარზე უ*. ‖ *გადატ. უფრო სასიამოვნო*. 2. *მეტისმეტად ტაკილი*. ‖ *გადატ. მეტისმეტად სასიამოვნო. ჯ. ბალიში. უტაკებული ფერადება*.

უტაკინება ი ი ი. *იქიეთ, რაც უტაკებინ*.

უტაკინ-ა ი ი. *დაეტაკების*.

უტაკინ-ა-ი (უტაკინაია) *რაც არ სტაკიათ, რაც არ სტაკნილა. უტაკინაი ი — იქიეთ, რაც უტაკინებულია. სულ ე. დაიარა ყველა კმილი ‖ უტაკინაი თავს აგა კაცებს ი ი. აუტაკინ თავს აიტკეცებს. უტაკინაი ლეკნა — აღაცი, დაუმაღლებენ ლეკმა*.

უტაკნავება ს გრდ. *იქიეთ, რაც უტაკნაშენებს*.

უტაკნება ს ი. *დაეტაკნების*.

უტაკნა ს გრდ. *ტოკის მისი. წარბა ე უ*. ‖ *უჭერილებს, უჭერს (ქსელი...)*.

უტაკნ-ი ს გრდ. ი ი. *აეტაკნის*.

უტაკნ-ი-ი ი ი. *გაეტაკნილები*.

უტაკნ-ი ი. *აეტაკნება*.

უტაკნ ი 1. *რაც ტოკი (მნიშ. 1) არ არის, — არაანაბარი. უ. წყალი ფუძისაგან*. 2. *ეიისა ტოკი (მნიშ. 2). სწორი არა ასკეს. უტაკნა — ტოკის, სწორის გარეშე*.

უტაკნება 1. *უტაკნის მდგომარეობა, თვისება*. 2. (ბაოგ.) *ტკრნინი, რომელიც გვანიშნებს, რომ ესა თუ ის სიდიდე მეტია ან ნაკლებია მეორეზე. უტაკნების ნიშანი*.

უტაკა (ხალ.) (ნიკ.). *ფიპტაბატიკური რამ, განეხორციელებული ოცნება*.

უტაკინრ-ი-ი (ნიკ.). *რაც უტაკიას წარმოადგენს, — განეხორციელებული, ფანტასტიკური*.

უტაკილება ს გრდ. ‖ *ტრილებს, დადის მის ირეულივ. — უცილ. სალეს ლიდასს უტაკილებენ. 2. გადატ. ლასპარაკობს გამეფებით ეროსა და იმსიგ რამეზე. სხეთაზე სულ ერთ საკითხს უტაკილებენ. 3. ი.ბ. დაუტაკილებენ. ‖ თოფი აზარ (ფიქრი...) უტრაალებს — რაიმე აზრი (ფიქრი...) არ შორდება. ბევრ უტაკილებს ეიისე ე ეიისმე გუშნია (რაიმე გრძნობა...). ბევრი დაიფი უტრაალებს*.

უტაკნავება ს ი. *გაუფრესება. შეეტრესება*.

უტაკნავება ს ი. *ეიეთ, რაც უტაკნრეთება*.

უტაკნავება ი ი. *დაეტაკნრების. ცუდ ადგილ მეტისმეტად ტკრდა. ეიეთ ადგილ უტაკნავება*.

უტაკნ-ი ი. *მეტისმეტად ტკრდა. — უმიდეთ-ეირეი*.

უტაკნავ ს ი. *გაეტაკნება*.

უტაკნავება ს გრდ. *ტკაცუნით ურტყამს, სცემს. თავში ე. — ხაკონელს საბრეს უ.*

უტაკნება ა ი. *გაეტკნება. ურემს ღერძი ე. — ჭიქა ბელში ე. ე. ი. გამოუტკნება. თავს არ უტკნეს-ბოდა, თორემ ჯაად ეიო. ე. ი. მოუტკნება. ტოკი ე*.

უტაკნ ი *საღაც ტკნ არ არის. ე. ადგილ. — ე. ზიმეილი მთა*.

უტაკნა ა *ტკის არარსებობა. უ. ძალან აწუხებდნენ*.

უტაკნება *მეტყველების უნარს მოკლებული. — უენო, ეიმენელი. უ. ბენება. უტკნად — ეიმენელად*.

უტაკნავებელი ‖ *უტკნინსტრუმენტი — ტკნინსტრუმენტის გამოკეთებელად*.

უტაკნრ რასაც *ტკნა არ ეერეია. უტკნრად — ტკნის გამოკეთებელად*.

უტაკნრა *უტკნად ჭიქა*.

უტაკნრა ბ გრდ. *ტკლაშენით სცემს, ურტყამს. ტოკის მთისაკენ ე*.

უტაკნრ-ი *მარადიული, ნამდვილი, სწორი, სარწმუნო*.

უტაკნრობა *უტკნარის თვისება*.

უტ! *მორისიდებული; გამოხატავს გაკვირვებას ან უსიამოვნებას გრძნობას. უ, ის ეიოა!*

უტაოება ა ი. *გაეუთოების. დაუთოების*.

უტაოვ ბ ‖ *ეიისე უტაოების არა აქეს: უტაოვ ბ ‖ — უტაოვების უქონლად*.

უტაპარ ‖ *ეიისე რისამე უნარი არ შესწევს. ე. რაშიე რასამე უნარი არა ეერიებს, არა ჩანს. უ. ხელმძღვანელობა. უუპარიდ — უნარის გარეშე. ტკნინის უ. ეიმენ ეიმენად*.

უტაპარება *უნარის თვისება, უნარის უქონლობა*.

უტაპება ს ი. *დაეპრების*.

უტაპ ‖ *მორისიდებული; გამოხატავს გაკვირვებას ან უსიამოვნებას. ბრძნობს. უ, ეიოა!*

უტაპება ა ი. *გაეპრების. დაეუთოების*.

უტაპება ა *უთოების მდგომარეობა*.

უტაპრ-ი *ეიისე რასაც უტრონი არა აქეს. უტრონიდ — უტრონის გარეშე. უტრონი ეიისე*.

უტაპ! ‖ *ეიეთ, რაც უე უ!*

უტაპრ-ი-ი *რასაც უტრედები არა აქეს. უ. ნივთიერება*.

უტაპრ-ი-ა-ი *რასაც ფათერაკი არ ახლავს. უტაპრიაი — ფათერაკის გარეშე*.

უტაპრ-ა ბ გრდ.: *ხელებს უტაპერებს — ხელებს უსვამს, უეცერებს. ბაკში ბელებს დედას საბეზე უტაპერებენ. ‖ რამეში ხელებს ფათერით ეიმის რასმე. ფორეში ბელებს უ. — ძროკაში ბელებს უ*.

უტაპ-ი (უეცრად) (ძე.) 1. *იქიეთ, რაც ტრფიი. 2. (წერაც.) ბაკონი, პაკონი. მპრობენებელი*.

უტაპ-ი-ა-ი ბ *გრდ.*: *გული უტაპ-ეკლებში ‖ გული აჩერებით უტეპრის (რაიმე ძლიერი გამეფის გამო)*.

უტაპ-ა ბ ი. *დაეუპარაკის*.

უტაპრ-ი ბ ი. *შეეუპარების*.

უტაპრ-ა ბ გრდ. (ძე.) *თაეს დასტრაილებს, ანებივრებს. ზედ. ფარფლობას*.

უტაპრობა ა ი. *გაეუპარობის*.

უტაპრობ-ი *მეტისმეტად ფარული. მშრომელთა უ. მასები*.

უტაპრობ-ა ბ ი. *გაეუპარობიდება*.

უტაპრ-ა ბ გრდ. *ოფიან. რაც უტაპრობენ*.

უტაპრ-ი *ეიისე ეიეთ ადგილს (ან ადგილებს) მის გარშემო, მის ახლოს*.

უტაპ-ა ბ ი. *გაეუეს, დაეუეს*.

უტაპ-ი-ი ბ გრდ. *ფენა, ადგილი მისი. ტატკეზე ქერა უფერთან*.

უტაპა ბ ი. *შეეუფრების*.

უტაპარ *იქიეთ, რაც უფერული (მნიშ. 1, 2)*.

უტაპრ-ი ი. *ჩასაც ფერი არა აქეს. ე. ეიოთბე. 2. ფერშერთანეი, ფერშენელეი, ფერდაკარგული. უ. საბე. — უ. ეა. ე. ალაგ. ერთფეროვანი, უშინაარსო; ზერელე: უინტერესო. უ. ნაწარმოები*.

უტაპრება *უფერულის თვისება*.

უტაპ ბ ‖ *რასაც ფესვები არა აქეს. 2. გადატ. (ნიკ.) საყრდენს, საფუძველს მოკლებული. 3. გადატ. უთვისტომო, უმეარო. უფესვო ბ ‖ — ფესვების გარეშე*.

უტაპრ-ა ბ გრდ. (ალბ.) *ფეშკაშად მისცემს. — მიეძღვნის, ანიჭებს. პატარა ლიკარ უფეშკაშეს. — ზედ. ნაფეშკაშო*.

უტაპ ი *რასაც ფეხ ბ'ი არა აქეს. ე. ეიო. ‖ ე. მაგიდა. უფეხო — ფეხების უქონლად*.

უტაპ-ა ბ *ფეხ ბ'ის უქონლობა; უფეხოდ ცხოვნა*.

უტაპრა (უფეხრანი) [Caprimulgus] *მობერი ღამის ფრინველი ერთგვარი*.

უტიქაჭ-ა ი ბ. *დაეფიქრების, ჩაეფიქრება*.

უტიფრ-ა ბ ი. *გაეტიფრების*.

უტიქ-ი ი. *ეინე არაფერზე ფიქრობს, — დაუფიქრებელი. ე. რაზედაც ფიქრი არ შეიძლება; განუხორციელებელი. უფიქრელად — ფიქრის გარეშე, — დაუფიქრებლად*.

უტიც-ა ბ გრდ. ‖ *ფიცით ეუბნება. უტიცებს რასმე ე. ი ბ. დაეფიცაეს*.

უტიც-ა ბ ი ბ. *მიეფიცების*.

უტეკა ბ *რაიმე მოეზრდების, რისამე კეთების, განხორციელების შესაძლებლობა, რაც განსაზღვრული და განმსაზღვრელი საბელმწიფო კანონით და საზოგადოებრივ ურთიერთობაში დამკვიდრებული მორალით. ბატრიენო უ. ‖ ნება, ნებართვა. უ. მისცეს. — უ. ჩაბოძოვეს*.

უტეკაიანრ-ი ეიისე უფლება ასაროს, — უუფლებო.

უტეკაბა-ოვაბ-ი უფლება და მოვალეობა.

უტეკაბოსინრ-ი (ეკნ.). *უფლების მქონე. უფლებით აღჭურვილი. უ. წარმომადგენელი. — კრება უფლებამოსილია შეეძლოს მემობაობა*.

უტეკაბოსინება (ეკნ.). *უფლებამოსილის მდგომარეობა, — უფლებების ქონა*.

უტეკაბაიანრ-ი ეიისე რასმე უფლება აქეს ჩამორთმეული.

უტეკაბინ-ა (ეკნ.). *უფლებებზე დაფუძნებული, უფლებებთან დაკავშირებული*.

უტენიჭ-ი (ანატ.) *მეფის შეილი. — ბატონიშვილი*.

უტოთ რასაც ფოთლები არ ასხია. უ. *ხე. — უ. ტოტები*.

უტოს-ი ბ. *მოეუოსებს. = ზედ. ეუონება, ფონება. საფოსებელი*.

უტორაპება ბ. *აეუორაიებს*.

უტორაბ-ი ბ. *გაეუთოვნებს*.

უტორაბ ‖ *რასაც გარეკეული ფორმა (მნიშ. 1) არა აქეს. ე. სპეული. 2. ეიისე ფორმა (მნიშ. 5) არ აქეცია 3. რაც ფორმას (მნიშ. 5) არ შეესაბამება. ე. ქუდი. 4. (ლინგ.) რასაც ფორმა (მნიშ. 7) არა აქეს. ე. სიტყვები. უფორმოდ — ფორმის გარეშე*.

უტორო *რასაც ფრთა, ფრთები არა აქეს. უ. მწერები*.

უტორტმან-ა ი ბ. *დაეფორთხება*.

უტორტმ-ი-ი ბ გრდ. *ფრთებსა მისცან, ეშინია მისი, — გაეფრინა, ფრიდება. მას ყველანი უფორთოდ-ნენ. — სიცხეს არ უ*.

უტოტიჭ-ა-ი ბ გრდ. *ეიისე, უტანეკლებს (ტანეი)*.

უტოტიჭრ-ა ბ ი. *გაეუფრთხილება*.

უტოტოჭ-ი ი ი. *გაეუფრთხება. დაეუფრთხობს*.

უტოტიჭ-ა ბ ი. *დაეუფრთხობის. დაეუფრთხობს*.

უტოტიჭ-ი ბ. *ეიისე ეიეთ ადგილებს მისას ან მის ახლოს, მის წინ. ნიავი ცაბას ე. ე. გრდ. ეიისე ფრთა მისი თავდაფარი უ*.

უტოტიჭ-ა ბ გრდ. *ფრინველს მის ახლოს, ფრენინთ უელის. წინ აეკეთა უფრინავდა*.

უტოჭ *შეფარებით; უმეტესად ეს უ. კარიდან ცვლაების, ეიიდრე ძმა. ე უფრო და უფრო — თანდათანობით (რისამე მატების ან კლების შესახებ). უფრო და უფრო ილრაკეთება. ზედ უფრო — უფრო იმიტომ: უფრო იმის გამო; კიდევ უფრო*.

უტოჭრ-ა (ძე.) *უფრო მეტად. კიდევ უფრო*.

უტოჭრ-ი-ი ბ. *ახალთი, წელოვანებით სხვებზე ადრე. მეტი ხნისა. ე. კაკი. — ე. ფა. 2. ხელმძღვანელად აღიარებული (ლაკაში). ოჯახის უ. — თუ საბლში უ. არა ეყავს, ეეიდაბირე. 3. ხელმძღვანელი, ხელმძღვანელი (თანამშრომლობის პირისპირ გამეფ, ხელმძღვანელი უ. — საბუმბეთა უ. რნ.). მტაბის უ. — საფეხურის უ. — ეიმენ ეიმენ ერთობით, თანამეშრომლობით, სამსახურებრივი ან ფრთებრივი სხეებზე ფიდი. უ. ეკიმი. — უ. თანეკრი. — ე. ლეიგნანტი. — ეკონის უ*.

უტოჭრ-ი-ა-ნ-ი *სრული საშეალო სკოლის ერთ-ერთი უფროსი (მე-8 — 10) კლასის მოსწავლე*.

უტოჭრობ-ა ბ გრდ. *უფროსის საქმე ასრულებს. — უფროსის*.

უტოჭრობა ა 1. *უფროსის (მნიშ. 1) მდგომარეობა. აღარე ე. იეთან და აღარე უფროსობა! 2. უფროსად (მნიშ. 2, 3) ყოფნა, — ხელმძღვანელობა. ოჯახის ე. ე. კრებ. უფროსები*.

უსარო-უსაროსი–ი უყრისი და უწერისი; დიდი და პატარა.

უსაროსუსაროსობა უყრისიება • და უწერისობა; დიდ-პატარაობა. *უსაროსუწერისობის მიხედვით დასხედნენ.*

უსარსარი ი. 1. მეტისმეტად ღრმა, თვალწაუნდვრელი ხვრი. ხრამი *უსარკვლში ჩადაირეკა.* 2. ბუთად (წრეზე) დიდი ხვრილი, ფათერაკი, ღრეჩო. *უსარკვლისაკენ ცოტა მიიქცა* (ცოლი, ქმარზე.) შეუწყნარებელი უთანხმოება. *ცამა-ჭალის შორის, ეს გარნდა.*

უსარკო რაც არ გაფუჭებულა. ე. *ღორი.*

უსველ ეისაც ფული არა აქვს. **უფულო** – 1) ფულის გარეშე. ე. დარჩა. 2) უქონლო. *ისტამბ ე. მეშაობდა.*

უსველობა უფულოდ ყოფნა, ფულის უქონლობა.

უსველდება ი. ფ. გაფუჭებულება.

უსველება ი. ფ. გაფუჭება.

უსველა ი. (ფორმ.) ფ. უფულოდ მისის ან მისთვის') გრძელ. ფუტკის მისას ან მისთვის

უსველდება ი. ფ. დაფუჭებულება.

უსველნი ი. ფ. დაფუშენის.

უსხაპნება ი. გრძელ. მაგარ რამეზე მაგარ და წვეტიან რამეს უსვამს.

უსხაპნი ი. გრძელ. ფიჩქნის მისას.

უსხაპნება ი. გრძელ ეუსაკუნებს მისაზე; ადებ-ატენებს ისეთნაირად ე. კარს.

უსხვნი ი. ი. დაუფხენს. *მაძლარი მზიერ წერილად უფხენდაო.*

უსი ი. რასაც ფხა არა აქვს ე.თავთავი. ‖ ე. თეფში. 2. გაუწესებელი, ცუდად მშრალი (იარაღი) ე. ბრმალი. 3. გადაკ. უუნარო, მოუხერხებელი, უნებილი (ადამიანი).

უსიხაპნა ი. გრძელ ქაღაგუნს მისთვის, ამბობს მის საცერადღესგონოდ: ეურჩენს.

უსიდრი ი. **უსიდრა** ი. გრძელ. 1. პირიდან, ალუფთაშმს. *მეზობელსა ბარი უქადე, ღმერთო შენ მოგეყოფოს.* 2. უსირებს, ეშეკრებს. *გული რალაც ცდად უქადაგდა.*

უსიერება ქალის უცოლობა, უქალოდ ყოფნა. ოჯახს ე *ეტანებოდა.*

უსიმარ ეისაც ქმარი არ ახტება. ‖ რასაც ქმარი არა აქვს ე. კაცი. **უქმარო** – ცოლის გარეშე.

უსიარპვა ი. ი. ამოუქარგავს, მოუქარგავს.

უსიარპვა ი. ი. გაუქარწყლებს.

უსიართვება ი. ი. გადაუქარწყლებს.

უსიარ როდესაც ქალი არ ქრის, – მწეველო, მწვილი, წყანარი (ამინდი).

უსიარობა უქარო მდგომარეობა

უსიარყვლება ი. ფ. გაუქარწყლება.

უსიარყვლა ი. ი. ფ. გაუქარწყლებს.

უსისპარება ი. გრძელ. ეარწყლებს, თავს უქნევს

უსიპ-ი გრძელ. აქვს მისას. *მეორეს ვინც გოქვას – მწერია. ვინც გოლაგება – მეწიალო.*

უსიპითება უსუფთოდ ყოფნა. ე. *მეატყევე.*

უსიპითდა ეყოფა ე-ად. შეუსვლიდ. ე. არის. – ე. გაიდა

უსიპვნნ-ი გრძელ. ჯვლს (ხელს...) **უსპვნდნ** – ჯვლს (ხელს...) უწუხებს, უდარჯავს. (დარდი, ეარი მი...)

უსიპვნებაკაპა-ს ი. ფ. დაუქმედბარებს. ⊏ შდრ. *უსმუხებაკაპა*

უსიპ-ა გრძელ აქვია, ეწოდება მისას. *მამას იეა-ნე ე. ? რას მიქვია? (ბაუზ.) – არაფერად მიიჩნია; რა საჭიროა? რას მიქვია ტკბილი სიტყვა?*

უსიპითა ი. ი. გამოუქვითავებს, დაუქვითავებს.

უსიპავება ი. ი. დაუქორწყებს.

უსიპაქიპა ი. გრძელ. (ქათმ.) უბერავს, უქრის (ნაცვი.).

უსიპნება ი. ი. შეუქარქნის.

უსპ-ი უსარეველი, გაბერუსაღარი; ფუქი. უნაგიო ‖ უსაქმო, არაფრის გამქნეველი, ზარმაცი. ე. *აცა უსპნა – 1) ამაოდ. უქნია. 2) უსაქნელ. ცდამ ე. არ ჩაუარა. – ე. ჯდომას ე. ურჩია ხალობაო.*

უსპარაგნელო ეისაც ქმარ-შვილი არა ჰყავს. უქმარშვილოდ – ქმარ-შვილის გარეშე.

უსპნება ი. ი. გაუქნიება.

უსპე (უქნია) დღე, როდესაც არ საქმიანე, ისვენებენ; არასაბუმო დღე, დასვენების დღე. *უსაქმური კაცისათვის შუადან უქნიაო. ‖ ასეთ დღეს რაიმე ზეიმისათვის განკუთვნილი დღესასწაული. I მაისის ე.*

უსპაღნ-ი (ჭიკ.) რომ ქნევა არ შეიძლება, – შეუსვლელი, არასაქნელი. *ყოველდ ე. საქმე.*

უსპნ-ს ი. ი. შეუქნის.

უსპოგ-ს გრძელ. ზეიმის, დღესასწაულის.

უსპოგა ი. 1. უქნად (ის. უქნე) მიჩნეული. – დღესასწაული. 2. უქმად (ის. უქმი) ყოფნა. –უსაქმურობა.

უსპოგ ეისაც ქმარი არ ჰყავს. უქმოდ – ქმრის ფულად.

უსპა გრძელ. (ბაუზ.) იგივეა, რაც უფო. *საკმეტის მარილი ე.*

უსპაპა (უქნარასი) არადროის გამქნეველი, – ზარმაცი, უსაქმური. ე. აბალგაზრდა.

უსპარპა უქნარას ოვისება.

უსპნ-ს ი. ფ. დაუქნეს.

უსპოპნ-ს ი. ი. აუქოთებს.

უსპოპ-ს ი. ი. მოუქნიებს.

უსპოპნ-ს ი. ი. მოუქნიებს.

უსპოპნ-ა (უქნილია) ქნების არმქონე. – ღარიბი, ლატაკი. უქნილად – ღარიბად გარეშე. *ჩამქარი ბიზეზის, ე. გაიელინა გაკეთილი.*

უსპოპნება ისეთი ეიოთარება, რომელსაც არა აქვთ რაშე. – არქნ-ნ. *პირს ე. – უქონლობამ დიდის კაცა მაცეცხლინა.*

უსპოპნიდნ ქორწინების გარეშე ერთად მცხოვრები (ქალი და კაცი).

უსპაპნ-ა იხ. გაუქნება, ჩაუქნება.

უსპაპპნ ეყრილობა – ქრთამის გარეშე.

უსპნ-ს გრძელ. 1. ქრის ნის ახლის, მიმკენ. *ფანას ნიავი ე.* 2. გადაკ. (ბაუზ.) ეკუთხეული, ეწერქანება. *მაგას ეგვალა, ცოტა ე. ? თავში უქრის* (ბაუზ.) – იგივეა, რაც უქროს (ნნიშ. 2).

უსპრნ-ი, უსპრნპნ-ი (უქრნალია) რაც არ ქრება. – ჩაუქრობელი. ე. ლამპარი. *უქრობელი – ჩაუქრობელად. ცაცილნი სულ ე. ალმრნ სჩრდა.*

უსპრნ-ს იხ გაუქრობს, ჩაუქრობს.

უსხაპნა-ს იხ. დაუქსაფსის.

უსხოპ-ს იხ. მოუქსოვს.

უსპნ ეისაც ქუდი არ ახურავს, – თავშიშველი. *უქულო – ისე. რომ ქუდი არ ახურავს, ე. დადის.*

უპპნ რასაც ქუდი არა აქვს. ე. ფრანცუზი.

უსპპ-ს იხ. აუქნევს. გაუქნევს.

უსპპ-ა გრძელ. 1. რომელიმე კოლოზე ცალპარეს, კეთილად მეტყველებს *ამერეკლად* ე. 2. სხვა სახეს აძლევს მისას. – ეკილინ, ‘ გაირა ეკინის, გაეუბედნა, *ჩამქარეულად უქცია სამოსი. – ჭირად ლხინად ეუქცია.* 3. იხ. აუქნევს. *ეზას ე. 4. იხ დაუქცევს ოყაბს ე.*

უსპპპა-ს გრძელ. 1. ღილებს ჩაიფენს ვისმე მიმართ. *საპრიანის არ ე. ? ცოლს უღალატა.* 2. გადაუხვევს, უარყოფს. *მშობლის ანდერძს არ უღალატა. – ჩვენ ვისაც ვერ ვღალატა.* 3. გადაკ. ეკატნენს; დაუსრულებლად. *მეხსიერებამ ეღალატა – მეხსიერებამ ეღალატა. – ბედმა ეღალატა.* ⊏ შდრ. ეღალატება, მოღალატება, ნაღალატები.

უსპნ უნაყოფო, მწირი, მოუსავლიანი. ე. *მიწა.' – ე ენეოწყდა. ‖ უნაყოფო. ე. პალამი. ‖ ნაღლეცნიერი რის მოგეცი (ძრიელ...).*

უსპპნება იხ დაუღმეზება.

უსპპნება-ს გრძელ. დაღლების მისი. *ღონეები ე.*

უსპაპა-ს იხ. დაუსარჯის.

უსპაპნება მეტისმეტად ღარიბი.

უსპ-ს ი. 1. იხ. აუღებს, ზიხრავს ე. 2. იხ გაუღებს. *კარს ე. 3. იხ. მოუღებს. ბილთს ე.*

უსპპპა-ს გრძელ. დებაზე მისას ან მისთვის. *კისას ე. – ისაკაც ე.*

უსპნ-ი (უღია) 1. გაღებული ხე. წყვილი ხარის ან კამეჩის ქუდზე დასადებელი ურემში (ტანაჭში...) შესამაგრებელ. 2. გადაკ. მოეკლების, ეკლდებულების ხამბიზე; ტკბილი. *ტკილისკის ძმაო, ეს ე. წყვილი ბარი (კაპეჩი). ორი ე. ბატკანივით.* 4. მორჩილი ჯიში, ირიბებულად რკალით კისერზე უმაგრებენ წერილებსა შინაურ ცხოველს (ლორს, თხას...), რომ ლობეში ვერ გაძვრეს. 5. რისამე შეპირებულები, ერთმანეთთან დამაკავშირებელი ნაწილი. *ბერეკინის – აკერის ე. – სამწორის. ე. ? ეულის დადგმაში, დაიმიერეს, დაიმარ ილეს უღელ ვიეულ ? გამონაწილები ეისიც შრომის, ჯაფის, დაეხმარება რაიმე სპობე შრომაში.*

უსპპპა-ს გრძელ. ლელეს მისი. ‖ ჯვლ უღელს – ლელეს. შეიოთეს

უსპნდრდნდნ-ი მოაყრებელი, ქედის ჩაზნექილი ადგილი, სადაც გადადის ღერა, – ზღარა, გადასაკიდი. *ყორნის ე.*

უსპნდნ 1. უღლის ქუდს. 2. გადაკ. ჩაცვარაში, მონობაში, მონორიებაში

უსპპპა-ს იხ. მოეღლების

უსპპპა-ს იხ. დაეღლების

ი, ეღლეთი 1. ეისაც ღმერთი არა ჰყვარს, – უღმერთო, ეარეშენი. 2. გადაკ. (ბაუზ.) მეტისმეტად ცუდი, შეუპარებელი. დაეწყნილები. *ე. კაცი. – ე. ნაძონა. – ე. სიცეკვით. უღმერთ – 1) ღვთის ეარეშე. 2) გადაკ. (ბაუზ.) შეუპარებლად, დაუნდობლად. ე. სცემა.*

უსპპნობა უღთოის ოვისება.

უსპპპა-ი (უღეურობა) რაც არ ეაღვილებულა, – გაუღვებელი. ე. ჯერი.

უსპპპა-ს იხ. გაეღვილება.

უსპპპა-ს იხ. გაეღვილებს.

უსპპპა-ს გრძელ. გულში უღვიდს – გულში აქვს, მის გულში ცოცხლობს (რაიმე გრძნობას...). *იმედი გულში ე. ითვლება ბაკვირაბალიად (ამიტომდეო...) უღვიდს – ოვალებში უსრულებს. ლოცვები (ბაუზ.) უღვიდებს. წმინდად უღვიდნ – ლოცვით (ბაუზ.) უღვიდებს.*

უსპპპნ რასაც ღონეო არ ანძლებს, ღონის მოკლებული ე. ხალილი. *უღონოდ – ღონის გარეშე. ე. ისრისკაკა.*

უსპპპა-ს იხ. გაეღონებს.

უსპპპნება (ეარაბ.) ზმნის ცალკეა ხორა, რიგრიგის. ღერილი .. მორეკილი

უსპპპა-ს იხ. დაეღონის.

უსპპპნ-ს გრძელ. 1. ღილიანი შესაკერი. 2. ფაფა უცრის (საბე. თიკლეში ..). ‖ ბევრ უღილს – ბევრ სწყალობს. ⊏ შდრ. ღილება, ეღილება, მოღილება, შეღილვა.

უსპპპნ უმაღილო, უსიოკლო; ფერე. ე. სიოკლი. – ძალიან ე. ყველა ე ეტიკერება.

უსპპნ-ს ეარეშე მისას, ‖ კაცის ? ცოლის ხუნდებით ეარეშენი. *ოფიცერ ე. ? ღონე ეღალატა, ძალიან ეღალატა, მოღალატა, მოღალატება.*

უსპპნ 1. ეარე (რაე) რასამე ღონისი არ არის; თანამდებობიდან გადაყვანენ. *ოფიცერე ე. 2. ღონისების მოკლებული, – ეარშენელი. ე. ბაყაბი. 3. გადაკ. უსაფრთხო, უხიფათო, ეარშენი. ე. ადგილი.*

უსპპნ-ს ეარეშე. ეარეშენი მისას, ‖ კაცის (ხელის, ტანის...) უღონობა – მოსვენების არ ანძლებს, – აწუხებს. *ავადმყოფობამ ეარშენა.*

უსპპნ-ს ეარეშე. ღონისის მისას, ‖ კაცის (ხელის, ტანის...) უღონობა – მოსვენების არ ანძლებს, – აწუხებს. *ავადმყოფობამ ეარშენა.*

უსპპნ-ა 1. რასმე უყრის ღრმა. 2. მეტისმეტად ღრმა ‘ ყაიდაც. *უსაზღვრო, უფიქრებელი.*

უსპპნება 1. რაც ღრეცების არ არის; მოწმენილი (ეა). ე. ღამე. 2. გადაკ. *უსარულები, მხილველი, ხედველი. ე. ღრეცები.*

უსპპნ-ს ეარეშე. ღონისის მისას, ‖ კაცის (ხელის, ტანის...) უღონობა – მოსვენების არ ანძლებს, – აწუხებს. *ავადმყოფობამ არ ანძლებს, – აწუხებს.*

უსპპნ-ა ეარეშე. ‘ ანძლების უღონობა – კაცის ტანის ეარეშენი ეშეკრება.

უსპპნ-ს იხ. დაუღონებს.

უსპპნ-ა (თუქ.) (ბე.) ბეღლი, ბეღწირება. ‖ ფულის არ ფაფანა – ფულეა, რაც ოხტისაკის არ ეღებს.

უსპპნება-ს გრძელ. იგივეა, რაც უღონებენ.

ი შდრ. ეღებენება.

უსპ-ი დაეწნებულები შინა. – ყაბიანი.

უსპ-ი (თუქ. *აწ*ი. უმრავლ., *მვ.* უსაბ, *თურქ.* ‘უქნია *მნიშვნ.*') ეარეშე. 1. მოიძოქრება რაშე ეისიმე მოძაღთან, შეამთხვია რაშე. 2. დაიკარა, ჩაკარა, ღებებაკა (მაჩიანი. – საკმეტის, სასმელის..). ⊏ ‘ფა ეყო? – 1) სად ეყანელი? *ღონემ ფეხს რა ეყო? 2) რა ღირეს. რა ეირებაში ჩაეკარა? თავით ეყო* (ბაუზ.) – ოვალი ჩაეკარა, თვალით ანთქმა რაშე.

უსპპნება-ს გრძელ. ფაფიანებაკა.

უსპპნება-ს იხ. გაეფაფიანებს.

უსპრპნ-ს ი. 1. ეარე ყაიდაკით, მოშვიდობით არ ოვალის. 2. რაე ყაიდაკითაც არ ხდება ფულის ე. ბაჩაკი. *უსაბრალოდ – ყაიდაკის, მოშვიდობით ეა-*

მოკლებული ე. სადილი. უსიდრნდ – ლეინის დაუღებლად. ღეინის გარეშე. ე. ისრისკაკა.

უსპპნ-ს იხ. ე. გაეკარებს.

უსპპნება (ეარაბ.) ზმნის ცალკეა ხორა, რიგრიგის. ღერილი .. მორეკილი

უსპპნ-ს იხ. დაეკარის.

უსპპნ-ს გრძელ. 1. ღილიანი შესაკერი. 2. ფაფა უცრის (საბე. თიკლეში ..). ‖ ბევრ უღილს – ბევრ სწყალობს. ⊏ შდრ. ღილება, ეღილება, მოღილება, შეღილვა.

უსპპნ უმაღილო, უსიოკლო; ფერე. ე. სიოკლი. – ძალიან ე. ყველა ე ეტიკერება.

უსპპნ-ს ეარეშე მისას, ‖ კაცის ? ცოლის ხუნდებით ეარეშენი. *ოფიცერ ე. ? ღონე ეღალატა, ძალიან ეღალატა, მოღალატა, მოღალატება.*

უსპპნ 1. ეარე (რაე) რასამე ღონისი არ არის; თანამდებობიდან გადაყვანენ. *ოფიცერე ე. 2. ღონისების მოკლებული, – ეარშენელი. ე. ბაყაბი. 3. გადაკ. უსაფრთხო, უხიფათო, ეარშენი. ე. ადგილი.*

უსპპნ-ს ეარეშე. ღონისის მისას, ‖ კაცის (ხელის, ტანის...) უღონობა – მოსვენების არ ანძლებს, – აწუხებს. *ავადმყოფობამ ეარშენა.*

უსპპნ-ა ეარეშე. ‘ ანძლების უღონობა – კაცის ტანის ეარეშენი ეშეკრება.

უსპპნ-ს იხ. დაუღონებს.

უსპპნ-ა (თუქ.) (ბე.) ბეღლი, ბეღწირება. ‖ ფულის არ ფაფანა – ფულეა, რაც ოხტისაკის არ ეღებს.

უსპპნება-ს გრძელ. იგივეა, რაც უღონებენ.

ი შდრ. ეღებენება.

უსპ-ი დაეწნებულები შინა. – ყაბიანი.

უსპ-ი (თუქ. *აწ*ი. უმრავლ., *მვ.* უსაბ, *თურქ.* ‘უქნია *მნიშვნ.*') ეარეშე. 1. მოიძოქრება რაშე ეისიმე მოძაღთან, შეამთხვია რაშე. 2. დაიკარა, ჩაკარა, ღებებაკა (მაჩიანი. – საკმეტის, სასმელის..). ⊏ ‘ფა ეყო? – 1) სად ეყანელი? *ღონემ ფეხს რა ეყო? 2) რა ეირებაში ჩაეკარა? თავით ეყო* (ბაუზ.) – ოვალი ჩაეკარა, თვალით ანთქმა რაშე.

უსპპნება-ს გრძელ. ფაფიანებაკა.

უსპპნება-ს იხ. გაეფაფიანებს.

უსპრპნ-ს ი. 1. ეარე ყაიდაკით, მოშვიდობით არ ოვალის. 2. რაე ყაიდაკითაც არ ხდება ფულის ე. ბაჩაკი. *უსაბრალოდ – ყაიდაკის, მოშვიდობით ეა-*

უსაირათობა უსარათოს თვისება, უსარაისოდ ყოფნა.

უსარა ზმნ. ვარ. ვარა მინი. თუ ნიღაბ არ გიმკმია, ახლა რად გიფარო.

უსარაფობა ს. გრდნ. იქიდან, რაც უსარაფდება.

უსარი რასაც ყველა არა აქვს. ე. წიგნი.

უსე (ძვ.) საღილობის ტკბილი.

უსიდამა ს. გრდნ. გზას გადაეღობოს, თავს დაუდგის და ცინ ლაშუფრობა. ბანობს უსიდენ.

უსიერი რასაც ცელი (მწიფე. 4) არა აქვს. ე. ფეხსაიერებელი.

უსიერმა იხ. დაუცერებს, წაუცერებს.

უსიერა გრძლ. 1. დაცერებული ზედაპირი. საწერთაოდან დარჩენი უყურადღებო. 2. დაცერებული, დაფდებული აქტი. აგტორობაზედ, მრთელობილი ე

უსიერა გრძლ. 1. ქუდის ეიხიმე, რომაზე წინაშეც ეფიცი უნდეს. შეშინებული ძაღილი ეირი წერილებს ბეჭდეს უსეფდიო. 2. გადაც. დასპაიების (ცოლანი და მოსი.) 3. (ფ., პოეტ.) უკალის (ბუღალტ.).

უსიერმა იხ. დაუცერებს

უსიარა ს. გრძლ. 1. სიფარულის გრძნობით არის გამსჭვალული ვინმესადმი. რაზედაც. ძმობითი ე ნ ვერიის. ეიან ეხალი თაეფიცეფებით ეყვარია. 2. ძლიერი სიყვარული აქვს რასამე. – ზოგნაირს მაკვირვებელია ე. – ქართაველი ე. ეარ ე. 3. გადაც. რედაც. უსეფია (ქცევაზე). ბრძენკაც ნოემთო ადგილი ე. ე გოდარდის! (სააკ.). – კრაკოლიების გამოშიგნეული სიტყვა. ჯ.. კარი დრო გაეგარეთ! – ბევრ ჯ., გაეკარა სოფელში! ოე გიფიარეფ! (სააკ.) – ჩარილი უფრთხილი გამხატვის თხრების თე გიფარეფ, ნუ მაწყვინებენ! ლ შენ, მოეკარილი.

უსიარა გრძლ. უამისოს, მოუხერხებ. ზღაპრის ე. – ქმარი ღამეკარის ავიო და ცოლი ამპავ უსიარ-ბიდიო.

უსიერობაველ-ი (უსიერებლისა) იგივე, რაც დაუსიერებელი ე. ლუკა.

უსიერდება ა იხ. გაუფიცლება

უსიერება გრძლ. იგივე, რაც დაუფიცრება.

უსიერი-ს გრძლ. ვერიან მის გასაგონად. სმაზედა უსახმა. გალმიდან რაღაც ე. ! სმაზედა უსაერებას, უნერება.

უსიერი-ს გრძლ. 1. იყოფის მიხედის. კაბა უყიფია. 2. იხ. გაუფიცლის.

უსიერის გრძლ. (ძვ.) სმაზედა ეხასის, – უფიცრის.

უსიერდა გრძლ. (ძვ.) სმაზედა დაუსახეს,– დაუფიცრებს

უსიერა იხ. გაუფიცება.

უსიერასთი (საკა.) ეფდი ეოსმთოსა, – უბედო, უიღბლო.

უსიერასა-ს (თორემ, ' უფიოსაც მოითხოვს') გრძლ. ეხერიან ახლის მოგანით და შეეუნებეფი რომაც ხუმს გამიჯდეკეს, – დაფხოვეს. უსეფნა. ყვაფილ უყოსა.

უსიერ-ი 1. ეიხაე ეიმზე არა ეყავს. 2. საერეული. რომელსაც ჯერ არ შეფიცია უფილი – ფილის გარეშე.

უსიერება ა ფილ. ეკეთილს ამერიად ე.– ფილის გარეშე.

უსიერ-ს 1. იხ. გაუფიცს. საკმელის ამერიად ე.– მაგ ფილს გაიგის ე. 2. იხ. გამოუფიცს. ეჭას ე. 3. იხ ბაეფიცეს გაიგის ეხალი ბედის ეიფიცეს.

უსიერმაფო რასაც ფიცხლით არ ახლეს. უფიცხლოდ – ფიცხლის გარეშე. მინდევეა ე. – ე. ჩიაფერა ხელი.

უსიერა გრძლ. 1. ფრაა მისი ან მისაზეი. კალთაში ცოიხალ ე. 2. გაფიცილი აქვს. ცელს ზეთის ქაფი ე.

უსიერს გრძლ. 1. გაიფილ. ნემსით ეიფეს ე. 2. იხ. გადაეფერის, ძაღლს ნაეფიცეს ე. 3. იხ. დაეფილს, ეკიაფებს საკეპს ე. 4. იხ. მოეფილს. ხალის თაეს უფიცან. 5. იხ. ჩაეფილს, ცხენს თიკას ე. მაგალი. ! (.. ზენე ზენი ფილ ფილ) უფილ კაკალი! (სააკ.) – ზენე რამდენიც ვინდა ეცადე, ვეღარაფერს უშეიცი (კაფფეზედ საუბრე), გეუანია ალნება.

უსიერმა იხ. გამოუფილს.

უსიერი რასაც ყასაც ეიხი არა აქვს. – უმაწყინარი (ხასპელი). ე. საკეთი.

უსიერა ეკეთა. ფილია მისი ან მასთან. ეკიდი კალთაში ე.

უსიერობაველ 1. ეიხე ყურადღებას არ იჩენს. ე. ბოსტნეულე. 2. რასაც ყურადღებას არ ახლეს. საქმისადმი ე. დამოკიდებულება. უფიცადღებობა – ყურადღების გარეშე.

უსიერადმიება უყურადღებოდ ყოფნა, ყურადღების მოქცევაზედ ეკეთება. ე. გამოჩინება.

უსიერობა გრძლ. 1. მიეფილება აქვს მიმართული რამეზედ. ეიხეს ეიმ. – უფილის. ხელობა ე. – ხელობის ეიმ. – ეიმ ფილ ე. – გამეცადინეობა ე. 2. გადაც. მიმართულება, მიქცევა. ეკითხეს ბაიფილება ახლა ეიმ ფილ ეკეთებაზე? ეიმ ფილ ეკეთებაზე, შეიფევით საქმეს!

4. ეკიდ. მოიზიდვა, თავისა. აღიარება, გარსაზღვრა. *რაფარ უყურებით მის საქმეებს? ? (ეროთ) უყურეთ!* (სააკ.) ! იფიდან, რაღაცა რაიც საინტერესოს, ეკ ეკეთის. მოეკლიფინეს, იფერება. უყურება, ყურება, მაცდურეკეთ, საყურებელი.

უსიერ I ეფილა, რასაც ყური (მწიფე. 1) არა აქვს. *ტკბე ე. ნუ ეკარია და მინდორი – უთავალია (ეროკარ).* 2. რასაც ყური (მწიფე. 2) არა აქვს, ყურმოკეტილი. ე. ქილაში.

უსიერა-ს იხ. გაუყურებს.

უსიერა ეკეთა, ოხერა, ეკეთა, წეხილი.

უსიერა-ს გრძლ. (სააკ.): *რა უნდა? – 1) რა ეიაფილება? რა მოეკა? რა გიხაკ, რომ წეხილად მოიქეკი? 2) რა დაშავებულა? რა გაფლანდება? რა უნდა, რომ ღიღი არ ჩიეფილე? არა უნდა (რა)!– 1) არაფერია! ნე გეფიღერებით! ეწყინა, ამაგრამ. არა უნდა რა! გაეცალე! 2) ცეკვი არ არის საკადრის არა უნდა რა! არაფერი უნდა!* – ოქროვა, რაც არა უნდა (რა)! (მნიშვ. 1)

უსიერმა იხ. გაეშაფილება. ეკეთაფება.

უსიერა იხ. გაეშაფება. დაეშაფება

უსიერა გრძლ. შარს შარსფება, შარს აეფება.

უსიერი რასაც შაჭარი არა აქვს. ე. ჩაი.

უსიერი რასაც ეყავს ეიხეი ეიმ ფილ ეკეთებაზე არ მიაქეს.– უნაყოფო, უეშო ადგილი. ე. ოფი. უფიდედო – შეფენა გარეშე. ბოლოსაც ეკეთა ე. ფილ.

უსიერ-ი დაეხატებენეთ. უაცრიელი ე. ადგილი. **უსიერ-ს** იხ. დაეშაფს.

უსიერ-ს იხ. აეშენებს, გაეშენებს.

უსიერ ეკეთი. უფიდედო – შეფენა გარეშე. ! ხმეი უფილი (საკა.) – შენს გარდა ხმეა. ხმეი უფილი ეყრე არ მოიქეთება.

უსიერმა უფიდედ ყოფნა. ე. დაეყენი.

უსიერასთან-ს გრძლ. შეღავათ. (ზნიმე. 2) მოსეფმა. – შეუფასებელმა. ნაამაგის უფილებათ.

უსიერასთან შეღავათის, დათმობის, ეიმ ხარისხისის გარეშე ნარჩენები. ე. შეკალობი. – ე. პატეკობა.

უსიერა-ს იხ. გაეშენება.

უსიერ-ს იხ. გაეშენებს.

უსიერ ეკეთი. ეკეთა. ! ხმეი უფილი (საკა.) – შენს გარდა ხმეა. ხმეი უფილი ეყრე არ მოიქეთება.

უსიერმა უფიდედ ყოფნა. ე. დაეყენი.

უსიერასთან-ს გრძლ. შეღავათ. (ზნიმე. 2) მოსეფმა. – შეუფასებელმა. დათმობის, ეიმ ხარისხისის გარეშე ნარჩენები. ე. შეკალობი. – ე. პატეკობა.

უსიერ I ეფილა, რასაც ყური (მწიფე. 1) არა აქვს. *ტკბე ე. ნუ ეკარია და მინდორი – უთავალია (ეროკარ).* 2. რასაც ყური (მწიფე. 2) არა აქვს, ყურმოკეტილი. ე. ქილაში.

უსიერა ეკეთა, ოხერა, ეკეთა, წეხილი.

უსიერა-ს გრძლ. (სააკ.): *რა უნდა? – 1) რა ეიაფილება? რა მოეკა? რა გიხაკ, რომ წეხილად მოიქეკი? 2) რა დაშავებულა? რა გაფლანდება? რა უნდა, რომ ღიღი არ ჩიეფილე? არა უნდა (რა)!– 1) არაფერია! ნე გეფიღერებით! ეწყინა, ამაგრამ. არა უნდა რა! გაეცალე! 2) ცეკვი არ არის საკადრის არა უნდა რა! არაფერი უნდა!* – ოქროვა, რაც არა უნდა (რა)! (მნიშვ. 1)

უსიერმა იხ. გაეშაფილება. ეკეთაფება.

უსიერა იხ. გაეშაფება. დაეშაფება

უსიერა გრძლ. შარს შარსფება, შარს აეფება.

უსიერი რასაც შაჭარი არა აქვს. ე. ჩაი.

უსიერი რასაც ეყავს ეიხეი ეიმ ფილ ეკეთებაზე არ მიაქეს.– უნაყოფო, უეშო ადგილი. ე. ოფი. უფიდედო – შეფენა გარეშე. ბოლოსაც ეკეთა ე. ფილ.

უსიერ-ი დაეხატებენეთ. უაცრიელი ე. ადგილი.

უსიერ-ს იხ. დაეშაფს.

უსიერ-ს იხ. აეშენებს, გაეშენებს.

უსიერ ეკეთი. უფიდედო – შეფენა გარეშე

უმცირესი იხ. გაუქმესს, გაამოუქმეს.
უმცირესობა იხ. გაუქმეულება, შეუქმედება.
უმცობა ან. გაუქმეს, ფიქმეს.
უმცოდ-ი 1. მოუქმედი, შეუქმედი. *ღმერთი ძალის უ. — ურიგეს რე მოაჩეყე, ნარიგეს ნე მოაკ.-ლეტო.* 2. ოყოდა, რაც უქმედია. *უ. ხმა.*
უმცემა ან. უქმედა, რაც არ ქმედება.
უმცემ: უქმედნი. იყოდა, რაც არ ქმედება.
უმცემ: უქმედნი — ნეკის გარეშე უ. *წასდეან. ხმა უქმედნი (სატ.) - სხვა ჩვენს ნაცვლად, ჩვენს ადგილას ყოფილი. სტუა ურიგნი ერთ ამბავს ატეხდა.*
უმცემება უქმედნილ ყოფნა.
უმცემელ არან; უქმედელარიი, უგასარი, გასაოცარი, უ. საძაბაოა. ‖ ფილი. შესანიშნავი. *უ რაოსატება.* ‖ ზედო. სხვაეარი, განსხვავებული, *ჩვენთვის ყველაფერი უ ეყო.*
უმიმ-ი *ყურეე* 1. საჩიარი შეაქეს ეიმნეზე (სასაპრილო ში...). *მეზობელს უ.* 2. საცდეკურ. უმსკეოლებას გამოთქვამს ვისიმე, რისამე მიმართ. *მეცს არ უ. ‖ ამბობს, რომ სტკივა რამე. სამეც აკადემიური რას უ. — ტკივილებს უ. ტეეჩნის არეში.*
უმიეშა ან. ყურეე. საჩიარის აღძრაც ვისიმე მიმართ. *სასამართლოში უჩიეეა.*
უმიანარ-ი რაც (ენაც) არა ჩანს, — თვალით დაუნახავი, უხილავი. *ჯრხვინებდა უ. ჯრხვინა. — უ. უჯრედები. — ე. ობიექი.*
უმიანარება ან. გაუჩინარდება.
უმიანარება ის გრდ. *უჩინარება ქუდი — ზღაპრებში — ქუდი, რომელიც ადამიანს უჩინარს ხდის.*
უმიეი 1. ვისაც თვალის ჩინი არა აქეს, — უსინათლო. *ორივე თვალით კარგად.* 2. ოყოდა, რაც უჩინარი
უმიე (ძე.) ვისაც რაიმე ჩინის, ხარისხი არა აქეს.
უმიაკება იხ. დაუჩინდება.
უმიიეება გრდ. დაფინებით ეუხსნება, უჩრქვეს ერთსა და იმავეს (რასაც ჩაგონების მიზნით). ‖ ზედ. ეჩიჩინება.
უმიჩიჩება გრდ. (სატ.) ოყოდა, რაც უჩუჩურებს.
უმცემ-ი გრდ. ენაც ეწოდეს — ენამორჩილები ლასარკოზს (ელასარკეზეს).
უმცუდება იხ. დაუჩეეწდება.
უმცუდება იხ. დაუჩეეწეეს.
უმც-ი გრდ. (ძე.) ოყოდა, რაც უჩანს.
უმცდა იხ. გაუჩნდება, გამოუჩნდება.
უმცდა იხ. დაუჩნდება.
უმცდა იხ. დაუჩნდეს.
უმცდა იხ. დაუჩნდეს.
უმცდა იხ. დაუჩნდეს.
უმცდა გრდ. (სატ.) ეოფაეთი სტკივა (მაგ., კბილი). გრძნობს, რომ უნდა ასტკივდეს.
უმცდაება გრდ. ‖ 1. ჩუჩუნით ანეალებს,— უჩხეიანეს ცდილებ უ. ‖ საეროდ, ანეალებს ვისიმე, რასმე. *მეინარე ეწყან ე. გადაჭ. (სატ.) აქეზებს, აგულიანებს.*
უმცკაება იხ. აუჩქარების, დაუჩქარებს.
უმცდ გრდ. ‖ ოყოდა მოსაპრი, სიცხეე უ.
უმცდ-ი გრდ. თითების მოქნეით სხეულზე (მაგ., ხელის) გრძნობს, რომ უნდა ასტკივდეს.
უმცდაება გრდ. ‖ 1. ჩუჩუნით ანეალებს,— უჩხეიანეს ცდილებ უ. ‖ საეროდ, ანეალებს ვისიმე, რასმე. *მეინარე ეწყან ე. გადაჭ. (სატ.) აქეზებს, აგულიანებს.*
უმცკაება იხ. აუჩქარების, დაუჩქარებს.
უმცდ გრდ. (ძე.) ეოფაეთი სტკივა (მაგ., კბილი).

უძებნი-ს იხ. მოუძებნის.

უძვა-ს გრძლ. ტკბა მასთან, მისაზე ან მისაში,– ულუფს. კომპალი ტკბილზე უ. – ვაჟკაცი გაბერილ უ. – **უძვი** ვისაც მე. ვაჟკაცური არა აქვს. – უქნილ. უ. ცოლ-ქმარი. უძვიც – მის უფლებაც. – უმეზ. ცოლებრედ. უ. დაიბორკნენ.

უძიერა მის, ან საერთოდ, შეიღის უფლებაა,– უმეცნიება.

უძივნობა-ი მეტისმეტად ძნელი. უ. ხელმაკრეობა. – უ. ცილებრა.

უძირკნა-ს იხ. დაუძირკნებს.

უძირკნობა-ი მეტისმეტად ძვირფასი. უ. ლოკ-ბენტი. ♫ უ. მწვანარი.

უძიღი რასაც შეიღი არა აქვს. უ. მირაი.

უძიპნა-ს გრძლ. 1. იხ. გაუძერება, დაუძერება. 2. იხ. შეუძერება. საბელობა ვინ-აჭვეულთ უძერებთან. 3. იხ. ჩაუძერება. ♫ სულს უძერება – არ ეშვება, მაძი გულისწადილის გაგებას ცდილობს.

უძიპნობა-ს გრძლ. იგივეა, რაც უსაგძვლებს.

უძიღი ვისაც არ სძინებია, – ღამესათეო. გამოუძინებელი. რამდენიმე დღის უ. უძილოდ – ძილის გარეშე. – დაუძინებელად. ღამე უ. გაათენა. ♫ უძილი ღამე – ფიზიზელად. დაუძინებელად გატარებული ღამე.

უძიღნა უძილად ყოფნა; ისეთი ავადმყოფური მდგომარეობა, როდესაც ვერ იძინებენ ხოლმე. ♫ დასინემდა,– ე. აწეუბებს.

უძინარი იგივეა, რაც უძილო.

უძირითადესი ყველაზე ძირითადი. უ. საკითხები.

უძირო 1. რასაც ძირი არა აქვს. – ძირგაყარდნილი. უ. ქვაბი. 2. გადაჭ. გაუზეაღებით ოტყვიან ბანაკს ღრმა რაღაც. უ. ტბა. 3. ზედაპირებრივ მხ. უძირო ტბები – მსუქანი, ხასელაძირანი ფერხაობლები, – ზედაპირ. უფორმო. ♫ ძაძის გარეშე. 2) უმეცნიერად უ. გეგმაები.

უძირნა-ს გრძლ. ძაძრის მისას ეკრი ნელ ენით ლაპარაკი (ფიცარ.)

უძლვნა-ს იხ. გაუძლვნას.

უძლვნილ-ი (უძლეველისა) ვისაც ვერ სძლევენ,– დაუმარცხებელი. უ. ჯარი.– უ. საბერძნეთი.

უძლეველობა უძლეველის თვისება. *მწვილობის საქმის* უ.

უძლიერება-ა იხ. გაუძლიერება.

უძლიერებ-ი იხ. გაუძლიერებს.

უძლიერებ-ი ზეგანმეტად ძლიერი; ცუდალზე ძლიერი უ. ლარგებრა. – მსხვილთან უ. მოქალაქეები.

უძნარა-ი 1. ისეთი რასაც ძალ ღონე გაძნელებული აქვს, – ძალიან სუსტი, უღონო. ♫ ჩოხეთი. – უ. ყმაწვილი. 2. ვისაც არ შეუძლია რაზე, უძლურად გამოდგეს რაზე ეკონომ. უძლურად – უღონოდ.

უძღვნა-ს იხ. დაუძღვნებს.

უძღვნება უძღვნის მდგომარეობა. ფიზიკური უ. – უ. ცალება. გრძნობება თავის უძლურებას.

უძრ ვისაც ძმა არა ახლავს, ე. ქალი, უმობილ – ძმის უფლების.

უძრა-ს იხ. გაუძრეს, დაუძრა

უძრაობა-ს იხ. გაუძრეს, დაუძრა

უძრაობა-ი 1. უფრო ძნელი. 2. მეტისმეტად ძნელი. უ. პირობები. – უ. ცუნ. – ე. ამოცანა.

უძოპანა (ქანცარასა) ბალახი. ფიჩქნელივ არ ძლებენი (საქონელს.).

უძოპანა (ფოლკლორისა) [Trolius patulus] მაღალი მთის მრავალწლიანი ბალახი ბაიასებრივთა ოჯახისა; ყვავილს ყვითელი ფერფლები, ზმანიანია.

უძახაბინო არ ბრძანებს, – უსაძახაო. უძახაოდ – გაუძახებელად. უ. იდგა. – უ. მწვანარე ქედს ბაყაო შეეკიდებიან ე ეძახიან ჭიჭინა – ვისიმე ხელობაზე არსებული. ბიჭი, სანდალი (ბაბანაძის). ბიჭობიდან ფეხ-ბურთი (ბაბანაძის). ბიჭობიდან ფეხ-ბურთი.

უძახაობა უძრიალი მდგომარეობა. უძრავად ყოფნა.

უძახაობ-ს იხ. დაუძრახებენ.

უძახაობელ [Caragana] ლაპალი ბეჭ-ბაბანაისა-თვა ოფასთან; ისხამს ყვითელ ყვავილს. ტურფულებელი ყელუნაგი; რვიფერ რიგრიგ ფეთქებიან ფოთლებს; იყენებენ ბაღებად ცოცხალ ღობედ.

უძახაობ-ი 1. ვინც უძრაობა ზარალს იცვლის. 2. უფრო ძალ დარწმენილი, ძალის ჭიდაობა (ბაბანაძე). უძრაულად – ისე. რომ ძალა არ სწეიყენის.

უძიბნა-ს იხ. გაუძიბეს.

უძიბნა-ს იხ. გაუძიბეს.

უძიბნა-ი იგივეა, რაც გაუძიბნილი. ♫ უძიბნა შეილი (ბ.) – სახარებას მახეტიური – ურიი. ულიმანი შეილი, რომელიც მშობლების სახლიდან წაიყვან და შემდეგ ხელმოკრული დაბრუნდეს.

უძიბნა-ს გრძლ. 1. ხელმძღვანელობს. მეთაურობს. *ამხრენებელი ბანდობისას* უ. 2. აკეთებს; ატყობს, თავს ართმევს, უძლეულს. *თავის ხაჭრის ყარგად* უ. ♫ შდრ. ძღილა, მძღილი.

უძიბნ-ს გრძლ. იგივეა, რაც მოუძღის, მიუძღება (შრომ. 1. 2).

უძიბნ-ს გრძლ. 1. ძლევა, საჩუქრად აძღეულს (ან მისცემს). *წიგნი უძღევა.* – *ჭკვალების თაიგულს* უ. 2. შეიწნის (ლექსს, მოთხრობას...) ვისიმე, რისამე მაგთანაცემად. მოსავონებლად. *ლიტმა ლუქსი თავის მეგობარს უძღევა.* ♫ ლუქრს, გამოაქვეყნებს (საგაზეთო წერილს, ნარკვევს...) ვისიმე, რისამე პასუხს. გამეთან *ბანეთიანი სტატიები უძღევა წარმოების მოწინააღმდეგეს.* 3. მოიახლებს, უტყვის (საღამო. მადლიანს, ქმაო-დილებას...). ⊏ შდრ. უქნევებს. ძღება, ნაძღევი.

უძიბნილ ძღების მოუთმენელად. ძღების გაორებ.

უძიღნი-ი, უძიღნილ-ი (უძღომილისა) იგივეა, რაც გაუძღომილი.

უძიღნილ-ი უნაძღომი ნადილის უქონლად. – უსაკილოდ.

უძიპპნა-ს იხ. მოუძმაკაცებს.

უძიპპნა-ს გრძლ. 1. წამებებით უმეცრობებს. *ქალაქმა რომ წამაგი იცოდეს.* თავის თავს *ფუძაბ. ღებულობ.* 2. იგივეა, რაც შეუძმაკაცებს. *ეგრეთ* უ. 3. გადაჭ. (სპეც.) მოუხერხებს რასმე. – უმეცნიებს. *მის საქმის ეერაფერი უწყია.*

უძიპპნა უმეცნიება – ეამის უქონლად; მცირედობა – უმეცნიებას ძირითადი. უ. საკითხები.

უძირო 1. რასაც ძირი არა აქვს. – ძირგაყარდნილი. უ. ქვაბი. 2. გადაჭ. გაუზეაღებელი ოტყვიან ბანაკს ღრმა რაღაც. უ. ტბა. 3. *ჩვეულებრივ მხ. უძირო ტბები* – მსუქანი, ხასელაძირანი ფერხაობლები, – ზედაპირ. უფორმო. ♫ ძაძის გარეშე. 2) უმეცნიერად უ. გეგმაები.

უძირნა-ს გრძლ. ძაძრის მისას ეკრი ნელ ენით ლაპარაკი (ფიცარ.)

უძლვნა-ს იხ. გაუძლვნას.

უძლვნილ-ი (უძლეველისა) ვისაც ვერ სძლევენ,– დაუმარცხებელი. უ. ჯარი.– უ. საბერძნეთი.

უძლეველობა უძლეველის თვისება. *მწვილობის საქმის* უ.

უძლიერება-ა იხ. გაუძლიერება.

უძლიერებ-ი იხ. გაუძლიერებს.

უძლიერებ-ი ზეგანმეტად ძლიერი; ცუდალზე ძლიერი უ. ლარგებრა. – მსხვილთან უ. მოქალაქეები.

უძნარა-ი 1. ისეთი რასაც ძალ ღონე გაძნელებული აქვს, – ძალიან სუსტი, უღონო. ♫ ჩოხეთი. – უ. ყმაწვილი. 2. ვისაც არ შეუძლია რაზე, უძლურად გამოდგეს რაზე ეკონომ. უძლურად – უღონოდ.

უძღვნა-ს იხ. დაუძღვნებს.

უძღვნება უძღვნის მდგომარეობა. ფიზიკური უ. – უ. ცალება. გრძნობება თავის უძლურებას.

უძრ ვისაც ძმა არა ახლავს, ე. ქალი, უმობილ – ძმის უფლების.

უძრა-ს იხ. გაუძრეს, დაუძრა

უძრაობა-ს იხ. გაუძრეს, დაუძრა

უძრაობა-ი 1. უფრო ძნელი. 2. მეტისმეტად ძნელი. უ. პირობები. – უ. ცუნ. – ე. ამოცანა.

უძოპანა (ქანცარასა) ბალახი. ფიჩქნელივ არ ძლებენი (საქონელს.).

უძოპანა (ფოლკლორისა) [Trolius patulus] მაღალი მთის მრავალწლიანი ბალახი ბაიასებრივთა ოჯახისა; ყვავილს ყვითელი ფერფლები, ზმანიანია.

უძახაბინო არ ბრძანებს, – უსაძახაო. უძახაოდ – გაუძახებელად. უ. იდგა. – უ. მწვანარე ქედს ბაყაო შეეკიდებიან ე ეძახიან ჭიჭინა – ვისიმე ხელობაზე არსებული. ბიჭი, სანდალი (ბაბანაძის). ბიჭობიდან ფეხ-ბურთი (ბაბანაძის). ბიჭობიდან ფეხ-ბურთი.

უძახაობა უძრიალი მდგომარეობა. უძრავად ყოფნა.

უძახაობ-ს იხ. დაუძრახებენ.

უძახაობელ [Caragana] ლაპალი ბეჭ-ბაბანაისა-თვა ოფასთან; ისხამს ყვითელ ყვავილს. ტურფულებელი ყელუნაგი; რვიფერ რიგრიგ ფეთქებიან ფოთლებს; იყენებენ ბაღებად ცოცხალ ღობედ.

უძახაობ-ი 1. ვინც უძრაობა ზარალს იცვლის. 2. უფრო ძალ დარწმენილი, ძალის ჭიდაობა (ბაბანაძე). უძრაულად – ისე. რომ ძალა არ სწეიყენის.

უძიბნა-ს იხ. გაუძიბეს.

უძიბნა-ს იხ. გაუძიბეს.

უძიბნა-ი იგივეა, რაც გაუძიბნილი. ♫ უძიბნა შეილი (ბ.) – სახარებას მახეტიური – ურიი. ულიმანი შეილი, რომელიც მშობლების სახლიდან წაიყვან და შემდეგ ხელმოკრული დაბრუნდეს.

უძიბნა-ს გრძლ. 1. ხელმძღვანელობს. მეთაურობს. *ამხრენებელი ბანდობისას* უ. 2. აკეთებს; ატყობს, თავს ართმევს, უძლეულს. *თავის ხაჭრის ყარგად* უ. ♫ შდრ. ძღილა, მძღილი.

უძიბნ-ს გრძლ. იგივეა, რაც მოუძღის, მიუძღება (შრომ. 1. 2).

უძიბნ-ს გრძლ. 1. ძლევა, საჩუქრად აძღეულს (ან მისცემს). *წიგნი უძღევა.* – *ჭკვალების თაიგულს* უ. 2. შეიწნის (ლექსს, მოთხრობას...) ვისიმე, რისამე პატივს

უჩიან-ს *გრძლ.* იწკინს, საწყინად მიიჩნევს მისას. *მაძაყი და არ მიუწყინია!*

უჩიანი-ი რაც არ წყლებს. — *გარუწყლებელი. ბალ-ზას უ ბაკალი. — ზრომის უ. სტაჟი.*

უჩიანებ-ს *იხ.* გაუწყლებს.

უჩიანებელი (უჩანებლისა) 1. ოგიეკი, რაც უწყლებო 2. (გრამატ.) ნაცვ. უარყოფ. უწყლებელი — განუწყლებელი. უწყლებლად

უჩიანი-ს *გრძლ.* აწყვია ჩიანაზე, მისაში, — ულაგია ჭურჭელი თაროზე *უ. — ხელები შეხლებზე უ. — წიგნები ჩანთაში უ.*

უჩიან-ს *გრძლ.* (ძე. და წყან.) ოგიეკი, რაც იცის, თვითონ კარგად ეკ. თავისი მეგობრობა. ♦ ალაპს (ლეზგიდა...) უწყიან (ხალხ.) — არავინ იცის (რა იქნება, რა მოხდება, როგორ იქნება რაღა..).

უჩიანარი 1. წყანარი, წმენიერი, მშვიდობიანი, თეინიერი. *უ. ადამიანი. — უ. ტბილისი.* 2. რაც წყნას არ გამოხატავს *უ კილოთი ნათქვამი.* 3. რაც მაწყინარი არ არის. *უ. საქმეები. — უ. ხილი.* უწყინრ ა"რად — წყენის გამოუხატავად.

უჩიანარობ-ა უწყინარის თვისება, ხასიათი; უწყინარად ყოფნა.

უჩიან-ი ხია ჩირამდე გაცდა-მილების (ან სხვა ტექნიკარიული მონაცემების) შესახებ. *ბელჯიკის უ. — საწერავი შუსატყრების უ.*

უჩიან-ს *იხ.* მოუწყლებს.

უჩიანდ-ნ-ა *იხ.* დაუწყლებინება.

უჩიანი 1. სადაც წყალი არ არის. *უ. მიწები.* 2. რასაც წყალი არ უჭირავს. *უ. ღვინო.* უწყლოდ — წყლის უქონლად, წყლის გარეშე.

უჩიანობ-ა უწყლოდ ყოფნა, წყლის უქონლობა. *უწყლობამ დაძრახვინა მიწა. — უწყლობამ ძალიან შეაწუხა.*

უჩიანდებ-ს *იხ.* დაუწყლებულებს.

უჩიან-ს 1. *იხ.* აუწყლებს. *ეროსანიან ბზამ უწყლებენ. — ნაბოლე უ. 2. იხ.* დაუწყლებს. *საზიდარზე ბაზის უ. 3. იხ.* მოუწყლებს. *ხალხიანობა მეხეულის უწყლებენ. 4. იხ.* შეუწყლებს. *ჯველთფერში ხელს უ. 5. იხ.* ჩაუწყლებს. *ნეშოდანი ტანსაცმელს უ.*

უჩიანან-ა *იხ.* გაუწყრება.

უჩიან-ს *იხ.* შეუჩანს

უჩიანებ-ს *იხ.* გამოუწედავს.

უჩარ-ს *გრძლ.* 1. მჭიდროდ აქეს შემოკრული, მშვიდრად არტყია; სტკენს, აწუხებს სიცივისგან. *საყელო უ. — ფეხსაცმელი უ. 2.* (საუბ.) იტყვის, რაც გადაუწერს (მნიშ. 2). *ცხენს უჭირა ზაალისა. 3. იხ.* დაუწერს, მოუწერს

უჩარი-ა *გრძლ. იხ.* უჩრა.

უჩარო 1. რასაც ჭერი არა აქეს. *უ. და ეიაბატო ოთახი. 2. ვაგონ. უსახურო. უჩროდ — 1) ისე, რომ ჭერი არა პქონდეს. 2)* გადატ. უსახურად. *უ. დარწმენ*

უჩარან-ს *გრძლ.* უცერებს, უცქერის, უშრებს (ჩვეულებრივ მაღლიდან).

უჩარინინან-ს *გრძლ.* (საუბ.) ოგიეკი, რაც უშერტს. *დაწკეთნად ეკ.*

უჩიმან-ს *იხ.* გაუშიმასს, დაუშიმასს.

უჩირ-ს *გრძლ.* 1. გაჭირვება ადგას, — გასაჭირშია. გაჭირვებულია; ცდილ სიღარიბეშია. *სტუდენტთა-ბის დროს ძალიან უჭირდა. — ბალღის დედას თუ შია, სოფელს უჭირსო. 2.* გაჭირვებით ახერხებს, — უმნელდება. *თქმა უ. — ხალიჩელი უ. — ხუნთქვა უ. ♦ ალაფვით* უჭირს (არა უჭირს რა) — არა უშავს რა, არაფერი უშავს. *და უჭირ? — იცივდა, რაც რა უშავს?*

უჩირან-ს *გრძლ.* 1. რაზე აქეს (ხელშიო...), რაშეც უკიდია (ხელი, ბაძი ე. ბელში... *ალაპი ე ეკ.* 2. ეკ.ანია, ფლობს, ბაკადრონებულია (რაიმე ადგილს, ქმედებას..). *გადასაწყვეტი პრეტენ უ. 3. აქეს (რამის) ფანჯრებიანობა ...). პასუხისგებაში ეკისტი უ. 4.* (საუბ.) დაქირავებული აქეს (პფიეს) *ოთახი ე. მეორე ბაკონელი ♦ მაღალ უჭირავს — ამაღლ აწეული აქეს. ეკრიდელის ჯერები მაღლა უჭირავს. თავი კარგად* (ძვირად) *უჭირავს — კარგად (ძვირად) იქცევა. თავი მაღლა (ამაყად...) უჭირავს — ამაყად იქცევა.*

უჩირკვან-ს *იხ.* გაუჭირვებს.

უჩირკვილ-ი 1. ვისაც (რასაც) არ გაუჭირვებია; უჭნებელი. *2. ადვილად დასაძლეველი. — ადვილი. უ. გზა. უჭირვილად — გაუჭირვებლად. ადვილად. მაგ უ. გადაწარეკი. — მთელი ეკთერეს უ. გაკადა.*

უჩკვინ-ა 1. რაც არ ჭკნება, — დაუჭნობელი. *უ. ვარაკილი. 2. გადატ.* მარად ცოცხალი, — უკიდეკი; წარუმხელელი. *უ. ლიდეკა. — უ. სიტყვა მოიგონეკ. — უ. მზეზინეობა. უჭკნობად — ეკრიდ. უ. მოიქცა.*

უჩკვინ 1. ვისაც ჭკვა არა აქეს. — მკუთასკენა, სულელი; ბრიყვი. *სულმოკლე კაცი უჭკვიო მოსაწყინებელი. 2. ასეთი ადამიანის დამახასიათებელი, — სულელური, ბრიყვული. — გამოშეტყველება. — ეკ.ასაკი. უჭკვოდ — ეროგიც უჭკვოს შეეფერება. ეკ. მოიქცა.*

უჩკვინობ-ა უჭკვოს თვისება. *ყველაფერი თავიდან უჭკვიობა მოეეედა.*

უჩკნ-ს *გრძლ.* აჭნევს მისას.

უჩნან-ი 1. ვისაც (რასაც) არაფერი უჭასია, — მშიერი. *ორი დღის უ. საქონელი. — ბამბაბუძი უ. წკაიდა. 2.* (საუბ.) საეროდ ლოკას მშიერი (*საპირის.*). *მშიმელი, მნიშ. 2). უ. ბავშვი. უმშიდლად — ისე, რომ არ უჭამია. უ. დაიძინეს.*

უჩმილ-ა უჭმელად ყოფნა.

უჩმილ-ს, უჩმილ-ი უჭმელი და უსმელი, — მშიერ-მწყურვალი.

უჩრ-ს *იხ.* აუჭრელებს.

უჩრ-ს *იხ.* აუჭრელებს.

უჩრ-ს *გრძლ.* 1. მჭრელია, ბასრია მისი. *მჭელს კბილები აღარ უჭრიდა. 2. იხ.* გაუჭრის, მოუჭრის. *უჩრ-ა-ლ-ი* (Asplenium ruta-muraria) *ფარული გვიმრა:* ოხრების კლდის ნაპრალებში; ხალხში იხმარება ლიზენტერიის სამკურნალოდ.

უჩრა-ს (*ორიგ. უჭრ-ს, იგის მონაწ.*) *გრძლ.* ჭედკაცს მისას, — მჭიდროდ უდაბეს აჭედ-იქრად (ხალხ..).

უჩრან-ს *გრძლ.* 1. ჭყვის მისი. 2. *გადატ.* (საუბ.) აქეს, ბაბადია, გააჩნია (ფული).

უჩრან-ა *გრძლ.* დაჭედილი, გაჭედული აქეს (ფაღარები).

უჩრიდნ-ს *გრძლ.* ოგიეკი, რაც დაუწყლებს. *ეს! იცოცა, რაც უ!*

უჩა გაუღეარი ეიმისაგან მოზელილი, ფიცრზე გაბმული სიფრცის ნაჭერი.

უჩა-ი-ი: *უჩაი ჭყეპი — მოუხელთი ქსელი, საიდანაც ღვინო ჭერს არ დაუშარავეთ.*

უჩარ რაზედაც (რაშიც) ხაზები არ არის გაკლებული. *უ. რეკლაი. — უ. ქაღალი.*

უჩაიკან-ს *გრძლ.* ხაიზს გაუწყებს. *⊂ შდრ. ეხა-ოიკან-ს.*

უჩაიარ ვისაც არავინა ხაიარი არა აქეს. — მოწყლებული. *უხაიარი — ხაიარის გარეშე. ეკ ოიქეა.*

უჩაიიხან-ს *იხ.* გაუხალისებენ.

უჩაიიხან-ს *იხ.* გაუხალისებს.

უჩაიიხ-ს *იხ.* გაუხალისებს. *უჩაიიხ-ი* ხალისს მოკლებული, — მოწყენილი, დაღვრემილი. *ეკლესიაზე — ხალისის გარეშე. ეკ. აკლდებს ხაკრეს.*

უჩაიიხობ-ა ხალისის უქონლობა, — მოწყენილობა. *ეკ. დაეკყო.*

უჩაიკ-ს *იხ.* გაუხმობს

უჩაიკ-ი (ხმეც) — უეცად სახმილი დაწყებულების შეკაკკარებე თანამშრომელთა შრომის ანაზღაურებად.

უჩაიკ-ს *იხ.* შეუხმებს.

უჩაიკ-ი (ხმეც) — ოგიეკი, უწყსო, უმხეკველი, *ეკ ქცევა. — უ. ხეკრობა.*

უჩაიხობ-ა (ხმეც.) 1. უხამსის თვისება. *2. უხამსი საქციელი უ. ჩაიდინა.*

უჩაიხობან-ს *იხ.* გაუხამკრძალებენ.

უჩაკ ხაზმილეკა, ეკ თითონ; დღემდელე. *უ. ბედნიერება.*

უჩაკან-ს *იხ.* გაუხარებს.

უჩაკ-ი ხარების ეკ. გაუხმაგრძალებენ.

უჩაკ ხაზმილეკა, ეკ თითონ; დღემდელე. *უ. ბედნიერება.*

უჩაკან-ს *იხ.* გაუხარებს.

უჩაკაჭო რასაც ხარეზი გვ'ი არა აქეს. *უ. ბრუნი. ♦ უ. ტკივილი. უხარეზოდ — ხარეზე გვ'ის გარეშე.*

უჩაკ-ი-ა *გრძლ.* სიხარულის ეკერის, ხასიხარულის მისთვის. *პატარას სკოლაში წასვლა უ. — ბედაბის უთხრეს: ეკთანდებით და, სკლო, შენ ეკბალი. დღესვ! — შდრ. მოხარული.*

უჩაკ-ი-ს *გრძლ.* (ძე.) ოგიეკი, რაც უხარია.

უჩაკობ-ი ცუდი ხაროსხის (მნიშნ. 3) მქონე. *ეკ. პროდუქცია. — ამოუხაროა ეკ. შეხრულება.*

უჩაკობობ-ა უხარისხოს თვისება.

უჩაკაჭ-ი-ი 1. *იხ.* ძნელად ეხარისება, *ეკ. პარიზი. — ეკ. ლონდონ. 2. რასაც ხარეზი აკლია, — მოუხარისო. უ. ხილი დეკორაციაა.*

უჩაკაჭ-ს *იხ.* მოუხარისებს.

უჩაკიდ (უხარებელსა) ოგიეკი, რაც უხარისები (მნიშნ. 1).

უჩაკიდნ ხარჯების გარეშე.

უჩაკიდო ცდილ, მძიმე ხასიათის (მნიშნ. 1) მქონე. *უხასიათო — უცერებლად. უ. ოყო.*

უჩაკიდობ-ა უხასიათოს თვისება.

უჩაკაჭ-ს *იხ.* დაუხარებს.

უჩაკ უჩაკ-ს *გრძლ.* ხახერეთი უქვას. *ქვებს ეროსანეთს უ. ⊂ შდრ. უჩახერეს.*

უჩაკ-ს *იხ.* გაუხლებს; მოუხლებს.

უჩაკ-ს *იხ.* წაუხლებს.

უჩაკ-ს 1. *იხ.* გაუხდის. *ბალავდარამდე უ. ხაქრეს. 2. იხ.* გაუხლებინა. *ყალს თანდათანობით უ. ♦ წყლის დაახლებას დღეს უ. ♦ მაგალითას უ. 3. იხ.* მოუხლა. *ნაკრების ქუდს უ. ♦ მიიხმო უ. ეკ ხელმწიფე.*

უჩაკ-ი-ი ოგიეკი, რაც გაუხელებელი.

უჩაკ-ს *იხ.* დაუხეს!.

უჩაკ-ს *იხ.* გაუხეთქს.

უჩაკ-ს *იხ.* დაუხეთქებს.

უჩაკ-ი უროგო; ცდილ; უწესო. *უ. ლექსი. — უ. ცხა. — უ. ტიპი. ♦ ცხენი წკცდის ფეხს გაუჭვეთნებენ.*

უჩაკობ-ა (უხეთობისა) უხეთის თვისება, — სიგლაზე, უკარგობა; ხეთობის ეკ.

უჩაკ-ს *იხ.* აუხეკს.

უჩაკობ-ს *გრძლ.:* ფრთა უხეკეთებს — შესაფერ მოხერხებული ფრთის შეურჩევს.

უჩაკ-ი-ა *გრძლ.* გახეკილი აქეს (თავისი).

უჩაკაჭ-ს *გრძლ.* ხელმძღვანელობას გაუწევს, გაუძღვება წარმოებას უხარისად ე.

უჩაკაჭობ-ა უხელმძღვანელო — ხელმძღვანელის გარეშე.

უჩაკ-ი ვისაც ხელ'ებ'ი არა აქეს. *უ. კაცი. — ეკთანად უ. ხაბარდან. უხელოდ — ხელ'ებ'ის დაუხმარებლად, ხელის მოუკლებლად. უ. გაალო კარი. — უ. გადაჭა ღობეზე.*

უჩაკ-ი-ა უხელოდ ყოფნა.

უჩაკ-ი-ი ვისაც არაფერი ხელის ახა აქეს, ვინც არც ერთი ხელობა არ ეიის.

უჩაკ-ი-ა რაში ხელგასული არ ეკთერეთი. *უ. წვეტებელა.*

უჩაკ-ი-ი (საუბ.) ოგიეკარებელად, უშნოდ

უჩაკაჭ-ს *იხ.* ჩაუხერეკს.

უჩაკაჭ-ს *იხ.* მოუხერეკს.

უჩაკაჭ-ს *იხ.* მოუხერხებს.

უჩაკაჭ-ი 1. რასაც ხერხებელი არა აქეს. *უ. ლიპარეტები.* 2. გადატ. ხერხი ეკ ხელმოუკიდებელი. *უ. ხერხებელი ჩაშრომა. — უხერხებელი ეკ ადამიანი.*

უჩაკაჭობ-ა უხერხებელის თვისება.

უჩაკ-ი ოგიეკი, რაც მოუხერხებელი (მნიშნ. 2). *უ. ბიჭი.*

უჩაკაჭობ-ა უხერხის თვისება. — მოუხერხებლობა.

უჩაკ-ი 1. ოგიეკი, რაც მოუხერხებელი (მნიშნ. 2). *უ. ბიჭი. 2. საჭოთაო. შესაფერისი ეკ. ხერხებელი ჩაშრომა. — უხერხებელი ეკ ადამიანი. 3.

უჩინრად რასაც ხინჯი არა აქვს. – უნაკლო. უ. ღვინო.

უჩირადა იხ. აჭიანურება.

უჩიუბო რასაც ხიფათი არ ახლავს, საფრთხე ხიფათი არ არის მოსალოდნელი. – უწყინარი, შეუფერხებელი, უფაფხურო. უ. ადგილი. – უ. მგზავრობა. უხიფათოდ – ხიფათის გარეშე. უ. მიაღწიეს მწვერვალზე – უ ინციდენტს.

უჩიუნებს გრეხ (საუქ.) იგივეა, რაც უღიტინებს ⊂ ზედ უღიტინებს.

უჩლარაშას იხ. დაუსრულებლად.

უჩრი-ს გრეხ. ახლის, დაახლის მნიშვნ. თაქ ქუაზე უ.

უჩიპარი I რაც ჯერ არ უხმარიათ, უ. ფეხსაცმელი. – უ. ქუდი. 2. რასაც ჯერ მოიხმარენენ, – გამოუსტელარი. ურჩები.

– **უჩიპარჩილი** იგივეა, რაც უხმარი. უხმარად ლიდ – გამოუცხრებლად. მოუხმარებლად.

უჩიპარობა, უჩიპარჩილობა უხმარის, უხმარებლის თვისება.

უჩიპარო რაც ხმარის არ იწყვის. რასაც ხმარი არ ახლავს. – ჩემი უ. სარეცელი. – უ. ტანსაცმელი. – უ. ლილეი უხმაროდ – ხმარის გარეშე. უ. შეეფიდა ოთახში.

უჩიპა-ა იხ. გაუხმება.

უჩიო I. რაც ხმას არ გამოსცემს, – უხმაური. უ. ნაბიჯები. – უ. სალონი. 2. ჩუმი, წყნარი; უსიტყვო. უთქმელი უ. ტირი. – უ. დასტური. 3. (ბ) ხმის უფლების არმქონე უხმოდ – ხმამოუღებლად. ჩუმად. უსიტყვოდ. ყველა უ. იყო. – უ. დაეთანხმა. – უ. დაეხორხილა.

უჩიპა-ს' იხ. გაუხმება.

უჩიპ I. რაც ხმას არ გამოსცემს, – უხმაური. უ. ნაბიჯები. – უ. სალონი. 2. ჩუმი, წყნარი; უსიტყვო. უთქმელი უ. ტირი. – უ. დასტური. 3. (ბ) ხმის უფლების არმქონე უხმოდ – ხმამოუღებლად. ჩუმად. უსიტყვოდ. ყველა უ. იყო. – უ. დაეთანხმა. – უ. დაეხორხილა.

უჩიპა-ს' გრეხ. (წიგნ.) იგივეა, რაც მოუხმობს.

უჩიპა-ს' იხ. გაუხმობას.

უჩიპა-ი რაც არ 'მოუხსენი, — მოუხსენი.

უჩიპა-ს იხ. მოუხსენი.

უჩიპა-ჯიშა-ი უხმაო და უთქმი.

უჩიპა-ი ხმიდ უფროსი, უფრო ხმიერი; მეტი ხმისა. *რომელია ჭექვის შორის უ.?* – ეგაი წელიდ უ.

უჩიპიტა-ა იგივეა, რაც უხმაო.

უჩირა იხ. მეჭურჭლეობა.

უჩირი I. რასაც ხორცი არ აქვს, რაც ხორცით არ არის გაკეთებული. უ. სალოცი. – უ. ბიბილა. 2. გამხდარი, ჩელე. უ. ბეღელი. 3. (ბ.) ხორცეულის თვისებებს მოკლებული, – უსხეულო. უხორცო – ხორცის გარეშე.

უჩირაშა I. (საუქ.) ხორცის უქონლობა, ხორცის უქმელობა. 2. (ბ.) ხორცეულის თვისებების მოკლებულობა, – უსხეულობა.

უჩიშას-ა იხ. დაუშიებას.

უჩა-ა [Ostrya carpinifolia] ხაშაელი ხიშალების არ ფიბაცი ხე ანყისებრთა ოჯახისა; იზრდება მეტწილად აჭარისა და სხვისთის ტყეებში.

უჩა-ს იხ. გამოუხსნელად.

უჩი-ს იხ. დაუხსნის, მოუხსნის.

უჩიჩიშა იხ. დაუხრწილებს

უჩიჩიშ-ი რაც არ ისრწყინება. – გაუხრწილი.

უჩიჩიშობა უხრწილის თვისება.

უჩიჩა (საუქ.) ვისაც ჯიგარი (წნიპე, 4) არა აქვს. – მშიმეული, ნაღებაური სიცივილის ეჩინებას ძლეული.

უჩიჩარობა (საუქ.) უჯიგრის თვისება.

უჩიჩიბარ ცუდი ჯილაგისა, – უშენო, უჯიშო, ცუდად. ცუდი. უხილო. უ. ფეხა,ცი.

უჩიჩებობა იხ. ვაუჯიკუბობა.

უჩიჩი I. ცუდი ჯიშისა. უ. ძაღლი. – უ. ცხენი. 2. ცუდად. ცუდი, უხეირო. უ. კაცი.

უჩიჩობა უჯიშის თვისება.

უჩიჩიბის ბრეხ. ჯილაგის მოსას.

უჩიჩაბაშა-ს ბრეხ. ბეხეს დროების პურის ზედაზედ (ხბო...), რომ რაც მაშოვნეს. – ბურნის.

უჩაჯაშაი (ბ.) იგივეა, რაც ბოდლაჯაჯას.

უჩიხ-ს გრეხ. ჯაჭის მისადგის, – ურიკეშია. *როგორც უ.. ისე მოიქცეს. – ცივკრის ჩვენით იყო!*

უჩიხი ეისაც ჯიხი არ უშორის ხელში. *სოფელი ჭირის უსალიო, მის გაუჯიხ უვარიოო.* უჯიხოდ – ჯიხის გარეშე. *მოიტეს უ. სიარული ალარ შეეძლო.*

უჩა I. გამოწეული გასისხლული რისამე შესისხლი ჯუკი (ჩიტისა, კრაზისა...). 2. იგივეა, რაც უჯრედი (წნიპე, 2, 7).

უჩა-ა-უჩა-ა დ' უჯრედებად. ჭადრაკულ-ად. უ.-ი *ჩართეული ეკიპი. – უ.-ე. დაყოფილი ნაკეთი.*

უჩა-ს' ბა-ი-ა-ი 1. რასაც უჯრა, უჯრები აქვს. უ. მაგიდა. 2. იგივეა, რაც უჯრედებიანი. უ. რკინა.

უჩა-ა-ი I. ორკანიზმის აგებულების უმარტივესი ერთეული – დიდსანი ნივთიერების მარცვალი ფორმა, რაც ცხოველთა და მცენარეთა სამყაროსათვის. 2. თითიერული სწორედ ნივთიერი. რომელიც მილებულია პარალელური და პერპენდიკულარული ხაზების გადაკვეთით 3. რისამე (ბადის, ფიქრის...) დასკვეთი ფარადეი, რეული *ქუსკეთის* უ. 4. პირველადი პირტიტული (კომპიუტერული...) ორგანიზაციის ძველი სახელწოდება (1930 წ.-მდე).

უჩა-ა-ჩიშა-ი უჯრედების შემადგენი. უ. *ქსოვილი.* – უ. რკვევი.

უჩა-ა-ობა-ი (საეე.) რაც (მცენარის...) უჯრედებს აკავშირებს ერთმანეთთან. უ *ნიადაგებრა.*

უჩა-ა-ობა-ი უჯრედების წმენე. უჯრედებისაგან შემდგარი. უ. ორგანიზმები.

უჩა-ა-ჩიშ-ი უჯრედის ხასიათ; უჯრედებისაგან შემდგარი. უ. აღნაგობა.

ჭუ! მოთხოვდებელი: გამოხატავს: 1) აღტაცებას. *ეჰ, რა ქოფი ყოფილა?!* 2) გაკვირვებას. *ეჰ, რამრეგია გაზრდილა?!* 3) წუწუნებას. *ეჰ, მთა-ყდით კაცო!* 4) ჯავრის ამოყრის სურვილს, მაქრას. *ეჰ, ერთი მეღვა ჩამაგდებინა!*

ჭაპარ I. სალაც რაიმე პაერი არ არის; რაც პაერის გარეშე ხდება. უ. სიარული. 2. საფაც ხელთა პაერის ნაკლებობაა, სადაც პაერი არ იწრიწება. უ. ოთახი. უპაერობ – პაერის გარეშე.

ჭაპარობა უპაერის წყვილიერება; პაერის უქონლობა.

ჳ

ჳაჳი ბაქშეის ენაზე აღარ არის!

ჳაბარაკა [ლათ.] საწარწყლო სატრანში, სადაც ხლება ნედლეულის გადამუშავება მანქანური წესით. *მაუდის ფ. – ფეხსაცმლის ფ.*

ჳაბარაკა-ქარხანა- ი ჳაბრიკები და ქარხნები.

ჳაბაღა [ლათ.] მხატვრული ნაწარმოების ქარგა, რომელშიც ხორციელდება ძირითადი კონფლიქტი. *რომანის ფ.*

ჳაგონაკი [ხუ] მინარაის ტიპური აღმოსავლეთის ზიდ ქცევანში.

ჳაკანი [ბერძ.] გალასპისწელსახურავიანი მეურეში ეტლი.

ჳარა [ფრ., ბერძ.-იდან] ცალკეული სტატია, მოსენტი რაიმე მოვლენის, პროცესის და მისი. განვითარებაში. *მოლაპარაკება ამად. გადამწყვეტ ეტაპში შევიდა.*

ჳამა ზოგიერთი ბანქოს თამაშის დროს – ოქცეულ, რომელსაც ორივე მხარეს თანაბარი რაოდენობის ქულები შერჩება ხელთ.

ჳამალი [ეგვ.] იგივეა, რაც სურო.

ჳაიაკაკი [ხუ.] მოელილები უსიდერო შემოხვევა. უსიდერობა, – ხიდათი. *ფ მეექობება. – წყალი დღე და ამა – ფათერაკია*

ჳამაჳამაკი-ი რასაც უათრო, სწეს, – ხიდათიანი, პარტიანი. ფ. თაეგადასაკალი – ფ ღღე.

ჳამირი [არაბ.] პატარა ლაკაპიანი პური უფუარი ცომისა, სახელგახეულად გამოსაცხარი საჯიხე.

ჳამპარი-ი იგივეა, რაც ხელ' ებ'ის ჳაათენი. *ტ ხელ' ებ'ის ჳაათენი – ხელების აქეთ-იქით მოძრაობა, რასაც მოსატანად, ვნის გასაგებად (პიპნელეში).* ॥ ხელების რეგა რამეში, *გაბერვისი ბელების ფათერაკი.*

ჳამპარის-ს გრძივ. 1. ფათერაკ ეძებს რამე. *ჩანთაში ფ.* 2. გაბერვებელივე აკეთებს რამეს, საქმიანობს, ფუსფუსებს. *დიპლომების შინ. ფ. – ზედ. მოფათერე.*

ჳამეთი-ი 1. იგივეა, რაც ფარფატი. 2. იგივეა, რაც ფარფატი.

ჳამეთ-ი იგივეა, რაც ფარფატი. *ერთების ფ.*

ჳამია-ი [ფრ.] თიხის მასა, რომელშიც თაბაშირი და სხვა ნივთიერებანია შერეული; მისგან ამზადებენ ცრუკიკურ ნაკეთობებს. *ფაიანსის ნივთარა. – ფაიანსის ჭურჭელი.*

ჳამიჳარი [ბერძ.] მჭიროვი, წყალშეუღწევი მინერალური მასა, დამზადებული სპეციფიკური ხარისხის თეთრი თიხისა და სპეციალური მინარევებისაგან; იყენებენ ცრუკიკული ნაკეთობებისთვის. *ფაიფურის ჭურჭელი.*

ჳაკეთაბა-ი [ეგრძ.] უმაღლესი სასწავლებლის განყოფილება, რომელშიც ისწავლება გარკვეული მეცნიერების საფეხურიანი დისციპლინები. *სამედიცინო ინსტიტუტის საქურთალი ფ.*

ჳაკეკაბა-ი (ფალავანია) [ხუ.] 1. მოქიდავე. *გაძლიერებული ფ.* 2. გადაჭ. ჳაკეკი, გმირი.

ჳაკეკითეკეკაბა-ი ფალავანთა შორის ეკამარჯვებული.

ჳაკეკითია ფალავანის თვისება, ფალავნად ყოფნა.

ჳაკეკა-ი იგივეა, რაც ჳაკეკი.

ჳაკეკაჳა-ი [ხუ.] ხელისა და ფეხის თითების მოკლე ლულოვანი ძვლები.

ჳაკეკა-ი [ხუ.] 1. მაგყლის ფარდაგი. 2. იგივეა, რაც ჩ ჯარი.

ჳაკაჳეკეკა-ი სხვადასხვა ფალასი: ბორძიკები, ჩვრები..

ჳაკეკაკი-ი ძველი ხალხური სალიტერატურო ენა (III — VII სს.).

ჳაკია [ფრ.ქ.] 1. ჭკალეულური კაფიანი თოფის (დაჭაშის) ის ადგილი, სადაც თოფისწამალს აწრიგენ და ჩაბერწყალი ნიღბებოდა. 2. თვით თოფის წამალი. *ტ ფალაშ კაცია – ფალაშ კაშია.*

ჳაკეკითაკაბრა-ი ფალიტიკების რაზეები. – გამყალებული *ისტორიის ფალიტიკატორები.*

ჳაკეკითაკაკა [ლათ.] რაიმე ნამცეცის, ჭუშკარიდის შეკვეთ შეღებინი, ფალითი. – რისამე ფაკალების. *ხალამელის ფალიტაკია*

ჳაკეკაჳა-ი ტკბილეული ერთგვარი – ერბოში (ზეთში) ახრეშილი და თაფლით (ან შაქრით) შეზავებული და მომაჯული ფქვილი (ცეცხლზე ცხვლად).

ჳაჳაკ-ი 1. რეცეპ. ქნაობა (რამეში ან რაიმეზე სუსტად დამაგრებულობა). *ბალის ფ.* 2. ფეხზე ძლიერ დგომა. – ტორტმანი.

ჳაჳაკა (ფალანგალები) რაც ფაშფალებს.

ჳაჳაკაკ-ი გაეთნის ნაწილი – ღილისტის ღერძი.

ჳაჳაკაკ-ს გრძივ. 1. ფაშფალით მიბრაწყს, კიდე დამაგრებება. 2. ძლივ დგას ფეხზე. – ტალახში ფაშფალებდა. 3. ძლივ ფეხს ითრევს ავადმყოფობის ან ასაკის გამო.

ჳაჳაკა [Tragicomedy] ერთ-ერთი ეპიზოდური ლიტერატურული ფილმი წეკნი ულვაშ. იყო მაღლერებში, საბრუნებზე. იქმნება უმად. *მე რით მეეხსნება დაფიქრ., ფ. მაშინ გაეცდათ.*

ჳაკაკი-ი იხ. ფარაკი.

ჳაკაკიზ-ი რეცეპტურა: რწმენით ეკეთებული გაბატება. *ბრძანებისწესრიგია. ॥ რაიმე საქმით ან ილეთით ეკეთებული გატაცება.*

ჳაკაკიკა [ლათ.] ფაბატიზმით შეპყრობილი. – *ბრძანებისწესრიგია.*

ჳაკაკიკაკა ფანატიკოსის თვისება, ფანატიკოსად ყოფნა.

ჳაკაკიკა-ი ფანატიზმის მსახური, დამოკიდებული. *ფ. რწმენა.*

ჳაკი-ი [ხუ.] 1. ჭიდაობის ხერხი იღეთი, ოსტატური ფანდით ასაკეთებს. 2. ხერხი, ხრიკი, ოინი ნიშნავრება ფანდს მოიგონებს.

ჳაკეკა-ი ქარხნები ხალხური სამსახიანი საკრავი.

ჳაკაკაკ-ი ფანდურზე დასამღერებელი სიმღერა.

ჳაკაკა [რუს., ეგრძ.-იდან] 1. ხის ობელი ფეხლელი: ფეხებეზე ზედი საღეურელი ნაკეთობის (ხაკ. ავეჯის) ზედაპირზე გადასაკეთებლად. 2. ასეთი ეფექტების ერთობლიობე გარდაკარგმა დაწერებით მოცემული ფიგური, – ეიორეცია.

ჳაკაკი [პოლ] 1. თამაში, რომლის დროსაც მონაწილენი შეხედნილი კენჭების მიმდევით ასრულებენ რაიმე სახეშარო დავალებას. 2. ასეთ თამაშში მონაწილეობა მიღ ნილის საერთაშორისო მიცემული ნიშნად.

ჳაკაკა-ს (თეძო, უფაჳაკეს) გრძელ. 1. უთავბოლოდ ხარჯავს, ფლანგავს (ფულს, ქონებას..). 2. ჰყენს არეშიოს, ეფრქვევის (სუსს, ხმას..). *ნაცრის ფანტელად აფრქვია. 3. აბ. გაფანტვის, ეფრქვევის – შდრ. ფანტვა, ფრქვევა. ფანტება, მფ.:ნ.პასე. მფანტველი, საფანტი*

ჳაკაკაკა [ბერძ.] 1. შემთხვევითი წარმოსახვა, წარმოქმნა; წარმოსახვის, წარმოქმნის უნარი. *მწიდობის ფ. ³ ოცნება. 2. მოეონილი, დაუკვირვებელი, გაუფრთხილებელი შეამჩნევი რამ. სიცრუე*

ჳაკაკაზირა-ი ფანტაზიის ამფილი. – *მფიქნებე.*

ჳაკაკაზირაკა ფანტაზიორი ყოფა, ფანტაზიის ყოფილი.

ჳაკაკაზია ფანტაზიასთან დაკავშირებული, ფანტაზიული. *არარეალური, ზღაპრული რამ*

ჳაკაკაჳითაკი-ი ფანტასტიკის ბასიათისა, – *ფანტაზიი ფაკალების ზღაპრული. ფ. ამბავი*

ჳაკაკეკი-ი, ჳაკაკეკა თაეულ ფიქრი

ჳაკაკეკ-ჳაკაკეკა ფანტელ-ფანტელად. ფიქრებად. თავი ფ.-ე. მოდის.

ჳაკაკა ხანეული ფა ნ ტა ვ ხ ზერის მოქმედებისა.

ჳაკაკი (ფანტაზიაი): ფანტაზიი ფაკალი – მშრალად მოხარშული და ერთიანი მოშენილი ფქვილი, რომელიც მარეცილ-ძარღვად იშლება.

ჳაკაკაკა-ი იგივეა, რაც ფაშფალები.

ჳაკაკა (ფანტაზიანი) [ლტ.] 1. სამოენებლო საქციანი სპექტაკლის, – *ბეჭი. 2. ასეთი საეთარი მიმღერა სიმღერო საფანტი ხელსაწყო.*

ჳაკაკა-ი (ფანტაზიანი) ვარაიტის მოეონი, წერილი ჩხირი, ბის ბეღეში ჩასაეული; ობობების საწრეფე. სახატავად, სახატავად

ჳაკაკი-ი (ეეონ.) ფან. ფანჩატეხი ახალი ეკეთის ფაბრიკაო, მეჯ რამ ეკეთის ფარატაკი.

ჳაკაკაკა-ი 1. ფილების ფერეფანი (სახ.), ფილიკი მეფერის ტიპებებით და ფიფილების ეკალწერეთი სარჩილეთები, ეკეთები, – ტანსერი, თაეკაი 2. მეფეეში ეკეთხერეთი ნაეებობა ბაღის (ტანსერეკილად).

ჳაკაკაჳაკი-ი (ხატ.) სხვადასხვა ჩამაეფერი. ფ. ეკიეკეთო. *ქამი ბაღეში ფარფატი.*

ჳაკაჳაკი-ი (ეეონ.) იგივეა, რაც ფამფურა.

ჳაკაკაკი-ი აჩქარებული ძაფის (ეკეთის). *ეკეთა ფ. ტაეკეა. ॥ ეკეთ ფანტელებით – დაბანეკილ. ფიქრ ინტერესით, მოწყურებით.*

ჳაკაკაკაკ-ს ეკრძივ. ფანტელით ეკეთის (ეკეთს). = შდრ. ეკეთბრეკეკას

ჳაკაკა (ფანჯრისა) [ხ.] შენობის ეკდილში დეკორაციული ღია ადგილი (ხანათლის და პაერისათეის), რომელშიც მოთავსებული ჩარჩოა ჩასმული, – *ხარეკილი.*

ჳაჩი- ქართული ანბანის ოცდაშვიდეკე ასოს – ფის სახელწოდება.

ჳაჩი- ॥ ეწინაედეკი საათები ითქოდა: წუთობაც ჭვრეტილი ლითონის (ხის ან ქვისა) ბრეკეკ ან მაგრძნობიარეკე ოფეწინაეწინე ფირფიტის ფართეკეზედ საეან თაეის ღასაკეკად. *ფილიპ პოპპარტელი ფ. ბმულთან. 2. საეეკარის ზედა, მოპირკეთებული ფილის ფინის მოსაკერკლებელად. 3. (ხმეც.) მოწყობილობა ეკეთების გაეისუფლებად. 4. ეკლათარეთან საათამდე ეკმარიანად მიწეკილობა, დიდი, რომელზედაც ეკალთაეთან ფიქრებიან.*

ჳაჩა- ॥ ეკრეოსანი ჯიშე. *ფ. მოიპოეეს და კოლხეთში წინ მიეყეანა* 2. საფრთხე, ჭირი. *ნაცრის ფ. – ჯიბეკით ფ.*

შარა¹ [თურქ.] (ძვ.) 1. უმცირესი ფულის ერთეული. – კასრი. 2. (საუბ.) საერთოდ. ფული. ◊ გახრეხილი შარა (საუბ.) – ისტერიული ძალიან ცოტა ფულზე.

შარაბან. **შარაბანა** მძიმეებით მორთული და ფერადი ძაფით მოქარგული გუდუზე ასაფარებელი (იღებან თეშებზე და ფშუე-ხევსურეთში).

შარაბან (თურქ. უიღურის) გრდემ. 1. ურნიკის, დაკუნაზის ხელის, – შალაკის. შორეს ნიშნის ფ. – თავისი სპეციალი ფ. 2. მოუწესრიგო, აჯილეს რაკე. საბალახოებს წამირი ფარაული. 3. არ აშენდეს ნუნის, არ ათშარაუნეს, არაფის უმწილს, საიდუმლოდ ისპაჯის: მაღაჯს. საიდუმლოს ფ. – ქალი ფარაულ თავის ელოდაწვანან. 4. მეცარელობას უწნეს, იფარაულ, ფაცაც. დუდის ლილეი ბუდარიდეს! 5. იბნეს ისტაშრეს (ეალს), ანაზღაურებს (ზარალს, დანაზარალებ...). შემოსაყოფი ვასაკეთ ძლეს ფიანდაზს. ◇ შდრ. ავდარიანებს, იფარაულს, უფარაულ, ფარე, ფარული, შეფარული, შეფარებელი, საფარველი.

შარაბი (ფარანისა) [პერს.-ნდან] გასაპნებული ხელსაწმენდი მინის,ცელულოზისაი ან მინისმაგიანი კილეი, რომელშიც მოთავსებულია სინათლის წყარო, – ელიექტროსა.

შარაბიჩი [პერს.] ძველი ეგვიპტის მეფეთა წოდებელება.

შარაბინა იფიეს, რაც ფარანა.

შარაბინა [ხა.] 1. ნაკეთეული, ნაფიცეთი (ძველი ქსოვილისა, ქაღალდისა...). 2. ეაფაქ. იტყვიან ულელიანარ მნიშვნელობას მოკლებულ ქაღალდზე, ლაკუმენტზე, ფ. ქაღალდი.

შარაშა [თურქ.] იფიეს, რაც მაჯარა.

შარაშარ ამოგანდა ალდებული ძველი ქარაფული ხალხური გუნდური თამაში ბუთისაი (ძველად ეწოდებოდა ხაყვარითა).

შარბა სარეში თიქნი ერთგვარი; იცის მდინარეშიც [Lucioperca lucioperca] და ზღვაშიც [L. marina]; იჭმებაი დამარილებული და გამხმარი.

შარბან. **-ი** (ფარდულისა) [სპან.] 1. სამაზოლეო ხელსაწყო, რომელსაც აქეს ორი ფეხი, ერთმანეთთან ხახსრით შეერთებული; იხმარება ჩრის შემოსაბამად, ხაზის გასაზომად და სხ. 2. *ჩუკულებრივ მრ.:* ფ ა რ ჭ ე ე ბ ი –) რაიმე ტერტყორნის საზეგრები. *საორენტირო უბნის* ფ. 2) რისამე გაეროვნების, მოქმედების არე, ზღვარი. *მწერალთა სამამდელოს ფარგლებს არ სცილდება.*

შარბაშა იხ. შემოგარეკვას.

შარბენ-გალასაფარი ერთგვარი (იღებან თუშეთში).

შარბი – 1. ვისიმე, რისამე ტოლი. ფარო, თანაბარი, ტოლი; შესაფერი, თავისი ფ. არავინ ეყვარა. 2. დანაყოფები ჩრიხუოის ყელზე. 3. ურმის ჭალებზე მიდებული ლატები; ურემზე შესადები ჯირი ბზისა, სიმინდისა და მისთ. სახლთაგან (ქარხნები, იტრეთში). ფარიში – ფარდაგი, შესაბამისად; სანაცვლო. ◊ ერთ ფარ ფარში მოაქცევს – ერთმანეთის ტოლად მიიწევს. მაღალ ფარხაზს (სიტყვიერ...), მაღალ ფარდაზეც (ლაპარაკ...) – ბრტყელ-ბრტყელი (ლაპარაკი...). უშინაარსო, მყვირალა (ფრაზებით...).

შარბა 1. ქსოვილი რაზეც (მაგ. ფანჯარაზე, კარზე) ჩამოსაკიდებლად ან რისამე გამოსაფენად, გადასაბნისებად. ფარიდი ორად გაეყოფილი ოთახი. 2. მაყურებელთა დარბაზისაგან სცენის დასაფარავად ჩამოშვებული ქსოვილი. ფ. ახდაა. – ფ. დაიწია. ◊ ფარდას ^ ახდის რასმე – ^ გა^ამჟღავნებს, ^ გამო^საჯაროებს რასმე.

შარბან. **-ი** [ეგვ.] მსხვილი მატყვილის ძაფის უსაო ქსოვილი სადენად ან ქედელზე გასაკრავად.

შარბან ზედ ნიშან. **-ი** რასაც ფარდა აქეს ჩამოფარებული.

შარბან ზედ ნიშან ფარდ ^ ებ^ აქეს ჩამოფარებული. ფ. ფარ^ჭერები.

შარბოზა (მაიორ.) იფიეს, რაც შეფარდება.

შარბოზობა (წიგნ.) იფიეს, რაც შეფარდებითი.

შარბუზ. **-ი** 1. გაფას ურეული (ზოგჯერ უაედებენ) ბაგებიას შეშის, თიხის, მოსაკეღის... შესაბამაეად თამაშების სამრთაედ და სხე. 2. პატარა ფიცრული სავაჭრო, – კიოსკი. 3. ფანჯრის, კარისა და მისთ. თაეზე ჩამოშეერილი საბურავი (იღებან იმერეთში).

შარბაშა სახელი აფარებს, იფარებს ზმნაზა მოქმედებისა.

შარბ^ა -ი [არაბ.] (ძვ.) გაფრთხილება, ხელის შეწერა. სათეფთ მოპაროაა, მოეცა.

შარბაშა (ძვ.) იფიეს, რაც ფარეზი.

შარბაშა-ი [არაბ.] (ძვ.) თავდაეზაეარად შინაპოლიციაეზე, ხელზე მოსაბმელარე.

შარბაშ-ი ბის (ან ურთნის) ჩრიხი რასაც ნაწილების ერთმანეთზე გადასაბმელად. – ჰაეზეკი.

შარბაშობა (იხ.) ფარეზების (იხ. ფარეზი¹) ეფრონი.

შარბაზი ცხენის საზიმთრო საფენი.

შარბა სახელი ფარავს ზმნის მოქმედებისა.

შარბაზა [ხა.] ღიმის პატარა პეიეალი ერთგეარი; სინამდეე ეტაენება და მის გარშემო ფარაეებს. ◊ ფარეანაზეთ თაეს ეელეს (თაეს დასატრიალებს) – თაეს ეელეს, გამსაერებით ეულის.

შარბაშ-ი (ფანოსისა) (ძვ. და საუბ.) საფიცარი ნაწიარმი. – ქსოვილები.

შარბი (ფარისა) იხ. ფარიო.

შარბიშფარ-ი (საუბ.) ფაიფურის, ფაიანსეეის, ფაიენსეეის ნაწარმი. – ეეროეანული.

შარბიშფარ-ობა (საუბ.) ფაიფურის, ფაიანსეეის, ფაიენსეეის ნაწარმის ეროეანული ხასიათი.

შარბიშფარ-ობა (ძვ. და საუბ.) ფიცეა, რაც ფარფენული.

შარბი 1. რასაც დიდი განი აქეს (პაპიროსს, ეიგრო). ფ. *ქეიფეა.* – ფ. *მზაო-ბეეჭი.* – *ტოეორეების ფ. გზაეე გამოეიდა* (ეეიეეჩ.). ‖ დიდ მანძილეზე გაეწეელი, – ეორეული. ფ. *მინდორი.* 2. ბეერის მომცეელი, ბეერისათეის გამკეთებელი, – მსხოპრეი. მრავალრიცხოეანი. ფ. *ჩრეეები.* – ფ. *მაპები.* – ფ. *მოხმაკობის საეროეელი.* 3. დიდი. ფ. აზრთა გაეეცალ-გამოეეცალ. – ფ. *გამოიმეაურება.* – ფ. *გაკაპანების ადამიანი.* ფარიოდ – 1) განიერად, ერცელად. *სხეისი იმეიდით ლოგინის ფ. ეე დაიგება.* ‖ დიდად. ფ. *გაეტელი ეილეეები.* – კარი ფ. *გააღო.* 2) ბეერის, უმრავლესობის მომცეელად. ფ. *გაარაედა სიეადილტერის მეგობრებზა.*

შარბიშ-ი 1. სიბრძნის ნაწილი, შემოგარეული მრეეით ან ტეეიანი ხაზით. *ბაქეთეების* ფ. 2. სიერეე, ზედაპირი, სპეციალურად ან ბუნებრივად გამოყოფილი რაიმე მიზნისათეის. *საცხოეებელი* ფ. – *სათეს* ფ.

შარბიშეიდ-ა იხ. გაფარეოლეება.

შარბილიაზეციან-ი ფართო ლილეფაეის მქონე (ძაინიზზა).

შარბილიაზეციან-ი ფართო პირის მქონე. – პირფართო. ფ. *ღობე.*

შარბილიაზეციან-ობა ფართო პირის ეიდნე. – პირფართოეა. ფ. *ღობეა.*

შარბილიაზეციან-ობა რასაც ფართო ფარფენები (ზნიშე. 2) აქეს. ფ. *ქეიფი.*

შარბილ-ი იფიეს, რაც ფართოხალი.

შარბილეიბ-ა გრდეე. იფიეს, რაც ფართხალეს, = ზედ. უფართოეეს, მოფართოეეს.

შარბილ-ი 1. მოეელი ხმეეიეთი (ხელ-ფეხით, ფრთებით) უნებური და ეეზეეი მოძრაეობა. *ჩიგის* ფ. 2. ფაენქაეი (ტანისა).

შარბილეიბ-ა (თურქ. უფართხალეა) გრდეე. უარხალეით მოძრაეობა, ბადეში თევზი ფ. ‖ ტალი ფ. = ზედ. უფართხეეეს, მოფართხალეს.

შარბიშ-ი ფრთხილის დროს ფრთების ცემის ხმა.

შარბიშ-ი ფაჩით შეიარაღებული.

შარიაშ-ს გრძეე. ფარიკაობას ეეწეე ჯიმბერ თან = ზედ. ფაჩი,ფაჩობა, მოფაჩი,ეე.

შარიაშა 1. ხმეიან, დაძრით და სხეა ცივი იარაღით (ფარის მოშეეეეებით) ბრძოეა ორ ან მეტ პირს შორის. 2. სპორტის სახეობა – სხეადასხეა მეზრეეი ან მშეიდეები იარაღით ბრძოეა ორ პირს შორის. *მსოფლიო პირეეელობის ფარიკაობაში.*

შარიშეიბ-ი ფაჩის[^ მოეეანილობის, ფარის მსგავსი. ფ. *ჯირკეეი.*

შარიშეიბ-ი (ფარისეეელისა) [ბერძ.-იდან] ფსეი-დო, თეეთმეშქეო, ცბიერი.

შარიშეიბ-ობა გრდეე. ფარისეეელურად იქცეა, – თეეთმეშქეობა.

შარიშეიბეიბ-ა 1. საბეეი ფარისეეელის ზმნის მოქმედებისა. *მოაჯეა ფარისეელობაზა.* 2. ფარისეელის თეისება. ფ. *გამოაშკარა.*

შარიშეიბ-ობა ფარისეელის დამახასიათებელი. – ლაპარაკი ფ. ფარისეელურად – როგორც ფარისეეელს შეეფერება.

შარიშეიბიზმ-ი ფარმაკეოლოგიის სპეციალისტები.

შარიშეიბიზმ [ბერძ.] მეცნიერების დარგი, რომელიც სწაელობს სამკურნალო ნივთიერებათა მოქმედების ორგანიზმზე; წამალთმცოდნეობა.

შარმაშეიტ-ა [ბერძ.] აფთიაქის შეშეი, რომელიც წამლებს ამზადებს, ‖ საამფთიაქო. საქმის სპეციალისტი.

შარიშ-ი როგორი, ბეერიანი, ეამისადგეი; კარგი, ეეთიანი. *სახელი გედგას ფარიშეთი. შენ რამ გედგა ფარიშეთი.*

შარიშეიბ-ი [სპ.] (ძვ.) მანძილის საზომი ერთეული, ეაერთად სამ მილს; ეეგეი.

შარიშეიშეიბ-ი [Achillea] მრავალეწლიანი ბალახი რიხეიანი ეაეეთეთა ეეფერის ეეიეებით; ეეეეეეს ფეიიდან ან ეარეისფერ ფეიიდან. ეეეეის ეეფრით ქონდა გასაეიდი შეკრებილი; აქეს ეერძელად დანაეეეული ფოთლები.

შარიშეიბ-ი 1. იფიეს, რაც ფეიიეა. 2. იფიეს, რაც ფიცქი (ზნიშე. 1) *ოთახის* ფ.

შარიშეი-ი 1. ეეინაზის, დაეეარეეეეი; დაბეეეეეი ქეიფებით ფ. *ეეის.* 2. არაეეეკარა, მაღეეეი. ფ. *კარი.* – *ნივთები ფარეეი ადგილს დაიკაეეეს.* 3. იფეეეეი საიდეეეეი. ფ. *ზრახეა.* – ფ. *კეეჭნისყრა.* ფარეეეად – მაეეეეეად; საიდეეეეად.

შარიშეიბ-ა 1. ძეეეეი რიხეე (თხეეეი, მოეეეეი რისამე): ფრანკი. 2. იფიეს, რაც ფარფენა.

შარიშეიბა (ფარფენისა) 1. რასაც ფარფენაი ეაქეს. 2. იფიეს, რაც ფარფენა. ფ. *ეეკეეეი.*

შარიშეიბა-ს გრდეე. ფარფენი გაკეეს; ფრაკეეეეს. – ფ ზედ. იფარფენეს.

შარიშეიბ-ი 1. ფრინეეეეის ფრთების ნეეი ეეეეე ფრენისას, *ქონი ფარფენით გაფრინდა.* ‖ ეაკეაე. ფრთაეი რისამე (ფოთლის, ქაღალდის...) ეეაძეეეეეე

გადაუბღის საქონლის მიღებისას ფისტის საშუალებით. [ჩიგნების გაფხაჭნა ფასდაკლებით.

ფასდაკლება-ი რასაც ფასი აქვს დაკაწრული, – გაუუასურებელი.

ფასდაკლება ფასის დაკლება. ფ. *სასრულველით საქონლეზე.* ფასდაკლებით — დაწესებული ფასზე საკლებად. საღილებს! *ფიქრს* ფ.

ფასდაკლებ-ა ფასის დამდები, დამფასებელი.

ფასდაკლებ-ი (ძვ.) იგივე, რაც ფასდადებული.

ფასდაკლებელი-ი რასაც ფასი არ დაედება. – მეტისმეტად ძვირფასი. *მეიზეული* ფ. *ეკსპონატები.* 2. გადაჭ. შეგიდ დიდი მნიშვნელობის, ღირებული მჭირე. ფ. *საჩუქარი გაიწია.* — ფ. *წელილი შეიტანა.*

ფასდება-ა იხ. დაფასდება.

ფასედ-ი საფულედები, მონეტებისაგან შედგენილი. ფ. *გადაეყარა.*

ფასედება ძვირფასი ნივთები: განძეულობა, სიმდიდრე. *მატყრალიური ფასეულობანი. — კულტურული ფასეულობანი.*

ფასი-ნ-ი 1. რასაც ფასი აქვს; ძვირფასი. ფ. *ასჩუქარი.* 2. რაშიც ფასი უნდა გადაიხადოს. ფ. *ელექტრ.* ♦ ფასი-ანი ქაღალდები — ფულის დოკუმენტები.

ფასი-ანი-ი ზღაპარში — ფიქრის ზომის ცრუნიელი, რომელიც, ჩქეიანებოდა, გამაჯერში ჩაეყრნენ ვეშის ეშმაკის.

ფასობა-ს გრძედ. 1. ფასი აქვს, ღირს. *ოქრო ძაფასობა, მაკრამ ქვიანად ფასობრი.* 2. გადაჭ. შრიმელობას, ღირებულებას. გამაჯერი აქვს. *კაცია — ათასად ღირს, ასია — კაცად არ ფასობრი.*

ფასონ-ი [ფრ.] გამოჭრილობა, ფორმა, მოდელი, რომლის მიხედვითაც ქსრავენ რასმე (ტანსაცმელს, ფეხსაცმელს...). რაიმე ნაკეთობის გარეგნული მასასედობა, ფორმა

ფასობრიობა (სპეც.) ფასების წარმოქმნა, დადგენა.

ფასსაუკ-ი [ლატ.] (წიგნ.) თითქოსდა ბედნიერი ცხოვრების გარანტიები, გარდაუვალი.

ფასტა-ი ადვილად სტეროვადი, ფშვნადი (პური, ხაჭ..).

ფასტა-ა სახელი ფ ა ტ რ ა ს ზმნის მოქმედებისა

ფასტა-ვ-ი იხ. გაფასტრავს, გამოფასტრავს.

ფასუა [ლატ.] ცხოველთა სამყარო. *საქართველოს ფლორა და ფ. – საარქეოლო ფ.*

ფასუ ზედაპი ან რბენა გაკრნილი უქმილის (ან მარცვლეულის) დიდხანით შესქლეულები საჭმელი. *მანანის ფ. — ფასუი შეზნეულები დრო უბერავდათ.* ♦ საკრძილ. ყოველკვარის შესქლეულები ნაგლეი მასა (ფაფუს (საუკ) — ტრეფილ სტეტისტიკად სუსტად უმაცოზე. *ფეიები ფ. ხილ აბა ვიქეი, ვამლიაარე!* ♦ ხელი ფაფას! (საუკ.) — ეკმეიან, რიცა აფრთხილებენ ეუნებე: ნიშნავს: არ მოეკარო! არ შეეხო! ხელს არ ახლო.

ფასუასა-ი' (ძვ.) მოხრეველი, ბრტყელი თაავისებური (მაშაკაცისა).

ფასუასა-ი², **ფასუაზ**-ი ქალის ნაოჭებიანი შიდა ჩასაცმელი (იცავს ფეხ-ხვეშურობისგან).

ფასუაი-ი (ფაფრასა) კისრის ვრცელი მალანი (ცხენისა, ლომისა...). ♦ ფაფას ჰოსლის – ვანძოსიხდება, ვამსხვრევიდება.

ფასუაკაჭი-ი იგივე, რაც ფაფაჭალელი.

ფასუალელი-ი 1. რასაც ფაფარი აქვს ამელი. ფ. *ფერანი.* — ფ. *ლომი.* 2. ვაცაკ. (წიგნ.) ძლიერ აღელვებული, აზარებული (ზღვა, ტალღა ...).

ფასუაფუა (საუკ.) იგივე, რაც ფაფაფუანი.

ფასუა-ი [ლათ.] ბეწვიანი ტკიცის (ქსოვილებად კრავეულის) მაღალი ქუდი.

ფასუანება ვისაც ფაფანი ახურავს.

ფასუან-ი, ფასუანობა სხვებასხვაგვარი ფაფა.

ფასუია (ძვ.) ფაფუკული ქიაყელი (იცავენ ზამთრის გასრულს); ფაფუკული ქიაყელი ფერი. ♦ ბიგის ფაფუკა (ძვ.) - - ვითომც ნიგნების მოსაპოვებლად ცალ ფაფუკ ქსელის დღე – ქვეიღების მაზით (იფლიენ კახეთის ფუძეში).

ფასუან-ი [სპ.] ფაფუკ ზანიი, ნაჭი (პუმულეი, ჩატყეი, ქსოვილი, სხეული...). ფ. *თოქლი.* — ფ. *ბეღლები.*

ფასუანა თაოის პერის თხეი, გაბრაზი გულდი; თიოქეზე მამიშარი პერის ქნეკი.

ფასუანელე (ფაფუ-ნ-ელე-ს) 1. იხეკი, ხმელი თოხის პერი. 2. ვაცაკ. (პატეკ.) თხელი, გამტკიცი (საქონელი, ადამიანი). ფ. *გოგო.*

ფასუანება თაეის ვამოლეკა — ფაფაფუანი; ბაეი-ბაეე.

ფასუანა (ფაფუნარა) ვისაც ფაფუნარი სრეკი ვოა — ბაეია.

ფასუანობ-ს გრძედ. ფაფუნარი გაეკეთს.

ფასი-ნ-ი (ბა) 1. ბაღიან სუფთა. წმინდა ფ. *ჩაეი-*ფასიანება. — ფ. *ტანსაეცები.* 2. სასუფაკი. ეუწერეული. ფ. *ქაღა.* — ფ. *გრძნობა.* — ფ. *ეულის ასპრინი.* 3. დაბეჭდილი, ნაბეჭდი. ფ. *ტექნ.,-ეა.* — ფ. *ოპტატის.* ♦ *ფიქრად შეეკრილი ფასიანეეი.*

ფასი-ი [ლათ.] ნაჭეკილი, ჭეეშარიტი, არა ვაბნილი. *ფილოსოფიის ისტორიული ფ. — შეერი ფ. ფიეეკეეა.* — *ეკატერინა იი. ფასეკრინოეა.*

ფასობრიება ფასეკრებული. ფასეკრი ნიგნის ფასიანი. *ფიეეკეეა ფ. ფიეეკეეა.* — *ეკატერინა იი. ფასეკრინოეა.*

ფასობრიება ფასეკრებული ნიმა

ტეიდალიზმით დაკავშირებული ფ. ურთიერთობა. — ფ. წყობილება.

ᲭᲔᲠᲐ-ი 1. შეიპუქნილება, რომელსაც ახლეს თვალზე საყვრი მოერ ანარეული სინათლე მაჟი ფ. — ფიქრი ფ. 2. ადამიანის სახის ისეთი თვ ისეთი შეფერილობა, კარგი ფ. *აქვს.* — ლაღი ფ. *უფრ.* 3. პოეტიდალური სალეპი სახისა (მხატვნული უსარგლოან ერთად). 4. (სახ.) ეთიკის შესაფერი, *ეს რა ჭერი ფიქრია!* ‖ ფერი მიხედა (წასვა) — სახის ფერის დაკარგვას (ზიზისაგან...). — *ვაჟკაცობის რა-გვარიმე ფერისა და ფიქრი ფ. — როგორიმე ფერის მიღებას, როგორიმე ფერისა გახდებას. ფერი ეკისტება* — იგივეა, რაც ფერი მისდის (წვეთა).

ᲭᲔᲠᲘ-ᲐᲜ 1. რაიმე ფერის ან ფერების მქონე (არა თეთრი და არა შავი). *ფ. ქსოვილი.* — ფ. ფილმი. — ფ. ლითონები. 2. მრ. ფერადები — სხეულისხვა ფერის საღებავები. *მზაკვარმა ფ. დაამზადა.* — ფიცარი ფერადებით შეღება. ‖ ფერად ლითონები — სპილენძი, ტყვია, თუთია, ნიკელი და მისთ. (განსხვავებით შავი ლითონებისა — რკინისა და მისი შენაერობებისაგან).

ᲭᲔᲠᲐᲓᲓᲔᲑᲐ ან ობ. ა-ებულად, გაფერადება.

ᲭᲔᲠᲐᲓᲘᲐᲜᲘ-ᲐᲜ ენიც თეორკანიანია რასას არ განეკუთნება. *ადრეული ფ. ჩაღები.*

ᲭᲔᲠᲐᲓᲘᲡᲔ-ი 1. იგივეა, რაც ფერადი (მნიშვნ. 1) ფ. *ყვავილები.* 2. გადაც. (წინაზ.) მსაზრული. ფ. *მეტყველება.*

ᲭᲔᲠᲐᲓᲛᲔᲢᲧᲕᲔᲚᲔᲑᲐ (წინაზ.) ფერადეულის ობიექტება. *ეკოლოგიის ფ.*

ᲭᲔᲠᲐᲓᲠᲔᲠᲐᲓᲘ-ი სხეულისხვა ფერისა. — ქრილი, ჭრილ-ჭრილი. ფ.-ფ. *ყვავილები.* — ფ.-ფ. *ალმები.*

ᲭᲔᲠᲐᲕᲜ-ს იხ. გაფერავს.

ᲭᲔᲠᲐᲕᲜᲔᲑᲔᲚ-ი რასაც ფერი აქვს გადასული, — ფერადკარგული, გახუნებული. ფ. *ფერადები.* — ფ. *წყარონი.*

ᲭᲔᲠᲐᲕᲘ 1. ადამიანის ან ცხოველის სხეულის ნაწილი — მარჯვენა ან მარცხენა მხარე ნეკნებიდან თეძოებდე. ფ. *ატტიკელი.* 2. იგივეა, რაც ფერდობი. *მთის ფ. — ტყიანი ფ.* ‖ ფერდ ამოდვეთ (სპეც.) — მიიშლეთ მხარეა, კარგად დარაზედა. ფერდები ჩაჩეთვეთ (მეტეოროლ.) — ფერების შეერა უმეტესობით; დაიშრა. ფერდ ფერდ მოეკა — იგივეა, რაც ფერდები ჩასცივდეს.

ᲭᲔᲠᲓᲘ იგივეა, რაც ფერდობი.

ᲭᲔᲠᲓᲘᲐᲜᲐᲠᲔᲓᲘ-ი ენისა, რასაც ფერი აქვს დაკარგული, — ფერმკრთალი, გაფითრებული. ფ. *ქალი.* — ფ. *ტერესი.*

ᲭᲔᲠᲓᲐᲙᲐᲚᲐᲜᲓᲔᲑᲔᲚ-ი რასაც ფერდები აქვს ამოვსებული (უპირატესად იტყვიან გამძლარ საქონელზე).

ᲭᲔᲠᲓᲐᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡᲔ-ი იგივეა, რაც ფერდაბრეცვილება.

ᲭᲔᲠᲓᲐᲙᲐᲠᲒᲣᲚᲔᲑᲘᲡᲔ-ი რასაც ფერდები აქვს ჩაღრეცილი (უპირატესად იტყვიან მშრე საქონელზე).

ᲭᲔᲠᲔᲕᲔᲪᲐ (ფერფლასაი) 1. ფერფლთან ფერი. ‖ საერთოდ, ასეთი ცხოველი. ფ. *ღორი.* 2. გადაჭრილი (ნაკეთობა). — ფერფლეული. ფ. *ბალიში.* [

ᲭᲔᲠᲗᲛᲝᲛᲐᲚᲐ-ი ფერფლით შეღებული. ფ. *ძროხა.*

ᲭᲔᲠᲗᲘ იგივეა, რაც ფერდობი.

ᲭᲔᲠᲗᲘᲡᲐ ფერფლებრივი ადგილი. — ფერფლები. *ტყიანი ფ. — ეკალასთის ფერხლები.*

ᲭᲔᲠᲗᲘᲡᲔᲑᲘ სახელი ეფერება ზმნის მოქმედებისა.

ᲭᲔᲠᲗᲐᲕ ᲐᲠᲐᲕᲐᲠᲘ ხანგრძლივი ფერებით, მოფერებით ატარებული ბ ეშეი ფ.-ფ. *ცხოვრება.*

ᲭᲔᲠᲗᲔᲓᲘᲡᲔ-ი ფერფიდაზი (ხასაზეთის პრეფინიაში) შპ-ახასის მიერ მე-17 ს.-ში კახეთიდან გადასახლებული და იმათი მოსახლეული ქართველები.

ᲭᲔᲠᲗᲔᲚᲘ-ი ფერფიდნელების კუთვნილი, მათი დასახლებისათვის. *ქარაფელი ეწნის ფ. კოლო.*

ᲭᲔᲠᲗᲐ სახელი ფერაფს ზმნის მოქმედებისა.

ᲭᲔᲠᲗᲘᲡᲐ-ს იხ. გაფერთხვის, დაფერთხვის.

ᲭᲔᲠᲗᲘ (ᲭᲔᲠᲗ.) სახელი ფერთხვის ზმნის მოქმედებისა.

ᲭᲔᲠᲗᲘ [ფრ.] 1. ზღაპრული გრძნეული ქალი. *წყლის ფ.* — *ტყის ფ.* 2. გადაც. (პოეტ.) ლამაზი, მომხიბლველი. *მომაკვდინებელი ფ.*

ᲭᲔᲠᲘᲜᲔ-ი იგივეა, რაც დაფერილი.

ᲭᲔᲠᲘᲡᲓᲐᲜᲔᲑᲘᲡᲔ (ფერისდანების) სახეზე გამოსაცალი წენიკი ცხრილებ-ჩარჩოებიანი მუწკუნი. — *ძიძის ბოები.*

ᲭᲔᲠᲘᲡᲘᲡᲐᲕᲘᲗ (ფერისიებრივი) [Daucus carota] ველური ან ბაღნეული, იდის ნაჭამატებში, ბუჩქნარებში და გზისპირებზე.

ᲭᲔᲠᲘᲡᲘᲡᲐᲕᲘᲗᲔᲚ 1 (წინაზ.) ფერის ცვლა. — გადასხვაფერება. 2. ერთ-ერთი ქრისტანიული დღესასწაული; მოდის 6 აგვისტოს (ძველი სტილით).

ᲭᲔᲠᲘᲡᲘᲡᲐᲕᲘᲗᲔᲚᲘ (სპეც.) იგივეა, რაც ფერფერი.

ᲭᲔᲠᲘᲡᲐ [ფრ.] 1. საბერებო სამკერმო. სადაც მისდევენ სოფლის მეურნეობის ამა თუ იმ სპეციალურ დარგს. *მეფრინველეობის ფ. — ცხვრეულეობის ფ.* 2. (ისტორიულად) ქვეყნების ერთობა სახელოვნო-საბრძნო საქონლის საწარმოო, საკულაკ ან ფეკალით ალებულ მიწაზე.

ᲭᲔᲠᲘᲡᲔᲜ-ი (ისტ. ფრ.-ლდან) კასპიისპირეთის ველობებში — ფერიდის პატრონი ან მოიჯარე.

ᲭᲔᲠᲘᲡᲔᲠᲘᲐ ფერიზერიდან ყორნა; ფერიზერის საქმიანობა.

ᲭᲔᲠᲘᲛᲔᲠᲔᲑᲘᲡᲔ-ი იგივეა, რაც ფერიმკრთალი. ფ. *ბავშვი.*

ᲭᲔᲠᲘᲛᲙᲠᲗᲐᲚᲔᲑᲘᲡᲔ-ი რასაც რაიმე ფერი მისცეს, შეხმინეს. ფ. *ღაწვნი.*

ᲭᲔᲠᲘᲜᲔᲑᲔ-ი ფერდკარგული. ფერმკრთალი. ფ. *ქალი.*

ᲭᲔᲠᲘᲜᲔᲑᲘᲡᲔᲑᲐ ფერმკრთალის თვისება

ᲭᲔᲠᲘᲡᲐᲜᲔᲑᲘᲡᲔ-ი ენისე, რასაც მკრთალი ფერი აქვს, — ფერმკრთალი, ფერმკალული, გაფითრებული. ფ. *ქალი.* — ფ. *სახე.*

ᲭᲔᲠᲘᲡᲐᲜᲘᲡᲔᲓᲔᲑᲐ-ა იხ. გაფერმკრთალება.

ᲭᲔᲠᲘᲡᲐᲜᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ფერმკრთალის თვისება, — ნაფერმკრთალე

ᲭᲔᲠᲘᲡᲔᲜ-ი ფერწერის ოსტატი,— მხატვარი.

ᲭᲔᲠᲘᲡᲔᲜᲔᲑᲘᲡᲔ-ი ფერმკრთალი, უფერული, ფერმიხედილი. ფ. *ამალეკობა.*

ᲭᲔᲠᲘᲡᲔᲜᲔᲑᲘᲡᲐ ფერმკალულის თვისება; ფერმკრთალება. ფ. *ემნიანის სახეზე.*

ᲭᲔᲠᲘᲡᲔᲡᲔ-ი (ფერისებელისა) იგივეა, რაც ფერშეყვლილი. ფ. *ყვავილები.* ‖ *ᲭᲔᲠᲘᲡᲐ ბარეზე.* შეიფერება, შეშეების, ეკადრება.

ᲭᲔᲠᲘᲡᲐᲜ-ი (ფერონების) კარგი ფერისა, ღაღეტი. ფ. *ლილები.*

ᲭᲔᲠᲘᲡᲔᲜᲔᲑᲘᲡᲔ ფერონების თვისება.

ᲭᲔᲠᲘᲛᲘ უმრმის ფერის წრიულად შეკრული ხის რკალი, სიღეების მოსაჭიად შეკრისები.

ᲭᲔᲠᲘᲛᲘᲠᲔᲓ-ი ფერი (მნიშვ. 3) და უმარილი. ფ.-ე. *უკეთ ხაბეზე.*

ᲭᲔᲠᲘᲛᲘᲡᲔ-ი იგივეა, რაც ფერშეფერილი.

ᲭᲔᲠᲘᲡᲔ-ი 1. ნამწყარზე მოდებული ფერადოვანი ნაცარი,— ნაცხი. *პაპირუსის ფ. — ნაღვერდლის ფ. გადაეფარა.* 2. მტერი (ძველთაგან). 3. თხელი, ხარფიანებისა კანი რისამე (მარეცხილისა, სოკოსი...), — *აფსი.ეთ. ფიქვის ფ. — ეკმასიოს ფ.* ‖ ფერხლად აქცევ — ღაწვას, გადაწვავს, გადაბუგავს

ᲭᲔᲠᲘᲡᲘᲗ-ს იხ. დაფერფლეულს.

ᲭᲔᲠᲘᲨᲐ-ი (სპეც.): ფერფერის მისდის (წაუვა) იგივეა, რაც ფერი მისდის (წაუვა). ფერფერი ეკისტება — იგივეა, რაც ფერი ეკისტება.

ᲭᲔᲠᲘᲔᲚ-ი (ფერშლილის) [ᲒᲠᲖᲔ-ისდან] პირი, რომელსაც საშუალო საბედნიერო განათლება აქვს, — ქალის თანამეშე.

ᲭᲔᲠᲘᲨᲔᲡᲔᲡᲔ-ი 1. რასაც ფერი შეეფერება აქვს. 2. გადაც. უმაშარი, შეფერებული. ფერშეფერებულად — ფერის შეუფერებლად.

ᲭᲔᲠᲘᲨᲔᲤᲔᲠᲔᲑᲘᲡᲔ-ი 1. რასაც ფერი აქვს შეფერილი, — გაფერებული. ფ. *ქალალდები.* 2. ენისა ფერი აქვს შეფერილი. — ფერშენაფერი.

ᲭᲔᲠᲘᲨᲔᲑᲔᲑᲘᲡᲔ-ი (ეკონ.) ფერდკარგული. ფერმკრთალი, გაფითრებული.

ᲭᲔᲠᲘᲨᲔᲚᲘ (ფერშლილასაი) იგივეა, რაც ნაქნარი.

ᲭᲔᲠᲘᲨᲔᲚᲘ (ფერშლილასაი) [პოეტ.] ფერშლილის (ნაქნარის) მსგავსი. — დაფარული. ფ. *გოგა.*

ᲭᲔᲠᲘᲨᲔᲡᲔ-ი 1. ენისე ფერი წაეფიდა. — გაფითრებული. *ფიშისაგან ფ. 2. უფერული.* გახუნებული. ფ. *ფიონილი.*

ᲭᲔᲠᲘᲨᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔ ფერშლილის თვისება, მფერმარეობა.

ᲭᲔᲠᲘᲨᲔᲚᲐ ფერშეღება, საღებაფერით ხატვის ხელოვნება. *ფერწერის თხატები.* — *ფერწერის დაკვეთები.*

ᲭᲔᲠᲘᲨᲔᲚᲔ-ი ფერწერასთან დაკავშირებული, ფერწერისათვის განკუთვნილი. ფ. *ნაწარმოები.*

ᲭᲔᲠᲘᲨᲘ-ი (ძ.) იგივეა, რაც ფეშით.

ᲭᲔᲠᲘᲨᲘᲗᲘ-ი იგივეა, რაც ფეშითი.

ᲭᲔᲠᲘᲨᲘᲗᲘ (ძ.) იგივეა, რაც ფეშითით.

ᲭᲔᲠᲘᲨᲘᲗᲘ ერთგვარი ძველებური ჯვრული ეკვა სიმღერათურთ (ლაზ ფშუა-ხევსურეთში, რაჭაში).

ᲭᲔᲠᲘᲨᲘᲡᲘᲡᲐ-ი ფერი და ხორცი, — პირისახის ფერი და სიმსუქნე. *ფერ-ხორციანი კაცი.*

ᲭᲔᲠᲘᲨᲘᲡᲔᲑᲔ-ი კარგი ფერ-ხორცის პატრონი. ფ. *ქალი.*

ᲭᲔᲠᲘᲨᲔᲔ-ი ქონილი ჯვეშერი ცისკი — ხელიხელ აკიდებული მოცეკვაები წრეს უყვნენ და თან სიმღერას ასრულებდნენ. ‖ ფერშეფერი ჯოხი — ხალხის საჭროს სავმელი მონაწილეობას მიიღებს.

ᲭᲔᲨ-ი ფერწყლიანი ქუთ წაკეთილი ჯონების მეცნიერებისა (ისტორიული ახლო აღმოსავლეთის ზონე ქვეყანაში). [მართველ ერთ-ერთი ქალაქის სახელის მიხედვით].

ᲭᲔᲠᲘᲨᲔᲚᲘ 1. მეკრანის ერთ-ერთი ძირითადი ორგანი, რომლის ერთ მხრეზეა დამაგრებული და ღილის საწრელს. *მკერდის ღილები.* ‖ ქალის ის ნაწილი, რომელიც მოთავსებულია ყბის ძვალში (პ. (მაიშ.) სიღრეც რომელიც მისი ამა თუ იმ ხარისხით აცვა-ნის დროს იძლევა ახალ რიგებს. *კბილისტერი ფ. ‖ ფეხზის ამოდება* (მაიშ.) — მოძებნა რიცხობის, რომელიც ფეხის მასეგრებლის ხარისხში ასვლისთვის, მოცდების ფეხვეშეშის გამოსახულებას.

ᲭᲔᲨᲔᲓᲔᲑᲔᲡᲔ-ი 1. რასაც ფეხი აქვს გადაჭრილი. 2. გადაც. ჩქარიდან დამკვირებული, — ფეხმოკიდებული. *ღრმად ფ. ზზე-ჩვეულებანი.*

ᲭᲔᲨᲔᲓᲔᲑᲔᲡᲔ-ი 1. რასაც ფეხი ეკრ გაეღება. 2. გადაც. რაც ეკრ დამკვირებულა.

ᲭᲔᲨᲘᲜᲔ-ი რასაც ფეხი აქვს. ფ. *ნეკრი.* ფეხიანად — 1) ფეხებიანად ერთად, — ძირანად. ფ. *მოგლეკილი ბე.* 2) გადაც. მთლიანად.

ᲭᲔᲨᲘᲜᲔᲑᲔ-ი 1. რასაც მაგარი ფეხები აქვს. ფ. *ზეთა.* 2. გადაც. (წინაზ.) მტკიცე, ძლიერი, ურყეი. *ურწყეი.*

ᲭᲔᲨᲘᲛᲘᲨᲐᲠᲐᲕᲔᲑᲔ-ი რასაც ფეხი აქვს მიმწარებული. ფ. *კაცები.*

ᲭᲔᲨᲘᲛᲘᲨᲐᲠᲐᲕᲔᲑᲔᲡᲔ-ი (ფეხმომუშარებელისა) რასაც ფეხი მოუმარებელი აქვს. ფ. *ჯეკალი.*

ᲭᲔᲨᲘᲜᲔᲡᲔ-ი [ფრ.] ხელოვნების ამა თუ იმ დარგის მიღწეულთა ჩვენება, დათვალიერება საზოგიმო ეთიკარებში. *თეატრალური ფ. — მუსიკალური ფ. — კინოფილმების ფ.*

ᲭᲔᲨᲘᲜᲐ (ფეხურასაი) ზოგიერთი მცენარის მიწიხსტეშა ღერო; ფხრების მეტწილად პორიზონტალურად. *ელეკრების ფ. — ფეხურათ გამრავლება.*

ᲭᲔᲨᲘᲜᲘᲡᲔ-ი რასაც ფეხურა აქვს. ფ. *სარეველები,*

ᲭᲔᲨᲐ-ი (Panicum miliaceum) პურეული მცენარე; აქვს ჭენიკი, პრიალა, კოლში ნაბჟდარი მარცვალი; მისგან ამზადებენ ბურღულს. ხმარობენ აგრეთვე საქონლისა და ფრინველის საკვებად.

ᲭᲔᲨᲘᲛᲔᲡᲔ-ი (ფეშმაბლისა) [სპ.] ხელოსნის წინასაფარი. *ტყავის ფ.*

ᲭᲔᲨᲣᲚᲔ-ი [სპ.] (საფ.) საჩუქარი, ძღვენი ფეშქაშ — მიჩუქებია! მომიძღვნია!

ᲭᲔᲨᲘᲐ იგივეა, რაც ფეშხი.

ᲭᲔᲨᲘᲛ ხელსაწნეხლი გაჭრილი დაკლული ცხვრის, ბრინაის და მისთ. ნაწილები.

ᲭᲔᲨᲘᲛ-ᲭᲔᲨᲘᲛᲔᲚᲘ ფეშმაშელი. *დაკლული საქონლის ფ.-ფ. დაკრა.*

ᲭᲔᲨᲚᲔᲚᲘ-ი საეკლესიო ჭურჭელი — ლითონის თეფში ე. წ. ფნინიდან ნაწილებისა დასახსენებლად (იხ მორება ბარძიმთან ერთად).

ᲭᲔᲨ-ი პირიქით შემდეგებული ნაწილი რითი ეულებისა; ნიშნავს: 1) როგორიმე ჭიშის მქონეს. *მაგ.* ფეხმაღალ, ფეხმოკიდებული. 2) ეფხოან დაკავშირებულს. *მაგ:* ფეხმაგიერი, ფეხსაურო, ფეხსაწყინარი.

ᲭᲔᲨ-ი 1. ადამიანის ქვედა კიდური, ცხოველის კიდური — სასიარულო ორგანო. ფ. *გადადგა.* — ფ. *მოიჭება.* 2. ზოგი ნივთის (მაგ., მაგიდის, სკამის, სამხისის და სხე.) საყრდენი. 3. იგივეა, რაც სახსნელი. *თოფი ფეხზე შეაყენა.* 4. (საკუნ.) მეორე ცოლი წინამდეგი ცოლის მიმართ (ან მეორე. ქმარი წინამდეგის ქმრის მიმართ). 5. იგივეა, რაც ძირი (მნიშვ. 3). *ორი-სამი ფ. მაკვალი.* ფეხი — ფეხუბნე. ფ. *არაფერი ეეეა.* ფეხით — ტრანსპორტის რაიმე სახეობის გამოუყენებლად, რაშეის ჩაუედნიერად, რაშეზე შეუდგომელად. — *ქვეითად. შინ ფ. წავედი.* — ფ. *მოსილი ფეხით.* ‖ ფეხზე ადგება — იგივეა, რაც აგება. ფეხი ართვა — სწრაფად ეერ გაიელის. ფეხზე არის — ამდგარია (ლოკინიდან), აღარ წევს. ფეხს ან დაფეხს (დააფეხს) სადე? — არსებიეს არ მივა სადმე. ეენმესთან. *ეინის ფეხს ან აყრის სადე?* ვის ეენებიეს ეინმეს მისვლა სადეს? ფეხს არ უყენებს — ერთ ადგილეზე დგას, არ მიდის. ფეხს არ უყენებს — არაფერს არ უყენებს (რისამე ფასს). ფეხს აუქნა-რებს ეერო ჩქარა წავა. ფეხს გაგაჩქარებს (გააფეხებს) — ადგილიდან დაიძრებინა, წავა, გაეშორება. ფეხებს გაიწევს (გაქცევას) — (სატ.) მოკვდება. ფეხზე დაყენებს — 1) განკურნავს (მწვალიერ აავადმყოფს) ისე, რომ სიარული შეძლოს; 2) გადაჭ. გაამლიერებს, მოაღონიერებს, დამოკიდებულებს გაიხდის. *ოჯახი ფეხზე დააყენა.* 3) ავამოძრავებს, ავამოქმედებს. გაშოცდებს; ააფეხებს, შეამოწმებს. *მოიწვიეს ამ-ბებს მთელი ბალი ფეხზე დააყენა.* ფეხს დააშენა — ეერო ბეგად შეიერნება. ‖ არ დაუთმობს, ეცილება რაეიმე გაიფლების (ეეჭოლობაში და მისთ.). ფეხზე დადგება — 1) განკურნება. ეეიმე ეეიდება (მწვალიერ აავადმყოფს) ისე, რომ სიარული შეძლოს; 2) გადაჭ. გაამლიერებს, მოაღონიერებს, დამოკიდებულებს გაიხდის. *ოჯახი ფეხზე დააყენა.* 3) აამოძრავებს, აამოქმედებს. გაშოცდებს; ააფეხებს, შეამოწმებს. *მოიწვიეს ამ-ბებს მთელი ბალი ფეხზე დააყენა.* ფეხს დააშენა — ეერო ბეგად შეიერნება. ‖ ენანეკრების ეეიმე ეეიდება

ლი. ფეზზე ტრიალებს – დაუსვენებლივ შრომობს, საქმიანობს. ფეხები უკან ირჭვა – სიღლიმე წასცდა, ან სასმე მისცა უცხონ. ფეხის ქონა (ძე.) – გასაშრეული რაიმე საჭის მოგაკვრისათვის (რასაც ხშირად, მისცა-მოსცა სჭირდება). ფეხებში ჩაუყარეფინა – ეიძულებინა დიდი თხოვნის, ზეშეწყნის გამოსახატავად. ფეხებს ძლეს დააკოცნეს – ძლიერს დაცთს (სიტყვის, აკვადრეფების,... გამო). ფეხს წაიგრძნობ – მაღლი დაეშვებიდა. ფეხზე წამოდგება (წამოიგებია) – იფიცა, რაც ჩამოლეკა (წაიმიტებია). ფეხის ხმას ამცეს – სხეის ქცევის მიხედვით იძრაწეიტეს, აწგარიშმეუცველად მიბაძეს ვისმე.

ფეხაკრეფით.ი 1. ენც ფეხი აიღეა. აბლად ფ. *ბაკნი*ნ. 2. ფიდაც. (წიგნ.) რეც ეს-ეს არის წარმოიშვა, – ახლად ჩამოყალიბებული. ფეხმძიდეები. აბლად ფ. *ლ*ტრე.

ფეხამორეული.ი ფეხნატკენი, კოჭლი. ფ. *ძაღლი*.

ფეხაპრანგით უხმო, ნელი ნაბიჯით. ფ. *ლაფან*. – ფ. *მიხაკრაძი*.

ფეხაქოთქით.ი ენც ფეხზე ამოიკეთილი სამყმე.

ფეხაპრანგ.ი ენც ფეხზე მტკიცედ ფეხი დგება (სიარულისას). ფ. *მიფლიანი*.

ფეხაპრანგით.ი 1. ენისაც ფეხი არ აუფეხებს. ფ. *ბაკნი*ნ. 2. ფიდაც. (წიგნ.) რაც ჯერ სათანადოდ არ მომგრებულა. – წელიწადზარათი.

ფეხაწეული ფეხის აჩქარებით, – წყარა. ფ. *შეეფია ოთახში* – ფ. *მიქელი*ა.

ფეხაწეულ.ი ენც ფეხი აუწყო სხეებს. *პოეტ*ნებია ფ. *მიქელიძე*ნ.

ფეხაქნეობა (ძე.) ბეგნიერი ფეხისა (იტყოდნენ იმაზე, ვისი პირველად შესვლაც სამზე თითქოს დაწყნეულებისათვის ბედნიერების მომასწავებელი იყო)

ფეხაზიანა (ფეხმძიმესანი) რასაც ფეხზე ბეშეული აქეს ფ. *დუდაო*.

ფეხაჩარი.ი ბეჭითის სპორტული თამაში ფეხით ორ გუნდს შორის, რომლებშიც თეთრთმჭერ-თეთმიჭი მოთამაშეა: თითოეული ეუნდი ცდილობს გაიტანოს ბურთი მოწააღმდეგის კარში.

ფეხაჭიდ.ი ფეხბურთის მოთამაშე.

ფეხაჯაკაჯან ეწ.ი კაცის ფეხაჯაკაჯანი – ხადეც არაენ ყოფილა, – ეცნობილი, მოეცალი.

ფეხაჯაზე 1. კეკლუცად. *წ*ეკაო *ეკრ*ფილეს ფ. *მიქელ*ეძე. 2. ფეხით, ქეითად. *წ*ედაო*ო* ფ *ეკრ დაეწ*ეოდა.

ფეხაღმაცად.ი ენისაც ფეხი ადეილად ეღრძობა ხოლმე.

ფეხაღმოცა 1. (ფეხდგომეაანი) ენც ფეხზე დგას, – მდგომარე. *ფეხდგომეეან მ*ოიკ*ოდა* ზეროეზე *სა*ათე *ტ*ოხაო. 2. ფეხზე დგომით ფ. *ჭ*ამდა ეაკრძ.

ფეხაზა. პირფეხით შემადგენელი ნაწილი რიეი ფეშქეეშისა, ნიშნაეი ფეხბურთის დაკეაშირებეის. მაკ, ფეხეეშაღმაცეარი.

ფეხაზმევარი.ი ეეისაც რასაც ფეხები აშეერილი აქეს.

ფეხაზმაფრენ.ი ეეისაც ფეხები გაშეეილი აქეს. *ბიჭი იწ*ეა ფ.

ფეხაზვეჭაჭავენ.ი რასაც ეეისაც ფეხები დაშტერეული აქეს. ფ. *ბაჭიკო*.

ფეხაზვეხვეით.ი ენისაც ფეხისგეეეები დახეეილი აქეს.

ფეხ'ბაეიან.ი ენისე, რასაც ფეხ'ები აქეს. ფეხიანნი დაეეეშენით, თორემ ეფეეით სად წაგეეეან.

ფეხაზმიეიკაეებ.ი ენისე, რასაც მოკრეეეი ფეხები აქეს.

ფეხაენიან (ეეთხ.) მასწაეაეი, საეშაო.

ფეხითი ფეხებთან. *აეიაქეეოდ ფ. დაჯ*ექი.

ფეხისაჭირ.ი, **ფეხისაეპა**.ი (საეეხ.) ოეიეეა რაც საპირფეხეეო (ზნაც. 3).

ფეხიზეეულ.ი ტერფის ნაწილი ქეეეეეა და თითეები შეხება.

ფეხაეაპარ.ი რასაც ენისაე მაეარი, ღენეიენ ფეხები აქეს. ფ. *ცხენ*ი.

ფეხაეალ.ი ბალი, სწრაფი, მკეირაეხეი. ფ. *ჭეეეი*.

ფეხაეაჩ.ი ბარადაც ჩქარა, სწრაფად მოსაიარეე. ფ. *მიეკ*ირეი. – ფ *ცხენი*. ფეხაეაჩად – სწრაფად ფ. *ცაიეზეი ხაეისაკენ*.

ფეხაჯაეაეი.ი (საეხ.) იტყეიან საეი ფეხების პატრონზე. ჯრაკეეეეზე.

ფეხაჯაეეით ფეხების მოეეეეით. ფ. *ფხეეით*.

ფეხაჯეით.ი ენისაე ფეხები აქეს მკეეეეით. *ტაიტეე ოდი*ო ფ.

ფეხაჯეეთით.ი ენისე ფეხი მოიკეეეს; მკეირად. ენ ადეიით ფ. *ცხოეეეს*.

ფეხაჯიხვეაეით.ი ენც რაიმე ფეხი მოიკიდა, – დაიკეეირეეეეეი. *ეს ბოეეეეეა ფ*აიხეეეა ფ. – *ძეეეეაგან*ეე ფ. *ეზო*.

ფეხაიეეე (ფეხმაეეეაა) 1. ენისე მოკეე ფეხი აქეს. 2. რასაც მოკეე ფეხი აქეს. ფ. *ბაგი*ი.

ფეხაეეგაჭავენ.ი ეეისე, რასაც ფეხი მიიქეეეეული აქეს. ფ. *ცხენი*ნ. – ფ. *ხაეაი*ნ.

ფეხაეეზოეიან ფეხების მორთხმით. ფ. *ისხდნენ*.

ფეხაეეჩაეეებ.ი ენიე ფეხმძიმეეეეეა ზა.ს. ფეხმეეეეეეა. – ფ. *ჯეეეა*.

ფეხაეეაკიეებ.ი (ფეხმაკეეეეეეა.) ფეხის მოსაკეეეეეეი. ფეხმაკეეეეეეა – ფეხის მოსაკეეეეეეი. ლასაკეეეეეეა.

ფეხოეეეეეეაეი.ი ენისე, რასაც ფეხი მოეეეეეეი აქეს. ფ. *ცკაეი*ნ. – ფ. *კეეეეეეი*ნ.

ფეხოეეეეეეაეი.ი ენისე, ფეხნეეეეეეეეეა) 1. რასაც ენისაე ფეხი ეეეე ეეეეეეეეეეა. 2. ფაეზეეი ფეხის ეეეე ეეეეეეეეეეა. 2. ფაეზეეი ფეხის ეეეე ეეეეეეეეეეა. – ეეეეეეეეეეა, ეიეეეა. ფ. *ეეეეეეეეეეი*ნ.

ფეხოეეეეეეაეი.ი ენისე ფეხი არ მოეეეეეეა. **ფეხოეეეეეეაეი**.ი ენისე ფეხი ეეეეეეეეეე

ფილოლოგიური ფილოლოგიასთან დაკავშირებული

ფილოსოფია [ბერძ.] 1. მეცნიერება ბუნების, ადამიანთა საზოგადოებისა და აზროვნების განვითარების უზოგადეს კანონზომიერებათა შესახებ. *მაგისტრალისტარი* ფ. 2. ტაეტაკ. (ირონ.). მცდარ-ფილოსოფიური ან ზედაპირული განსჯებით გამოწვეული საკითხებზე. *თუ ცხოვრება, ძმაო, ფილოსოფიაა?*

ფილოსოფიური ფილოსოფიის დამხმარიათე. ფილოსოფიასთან დაკავშირებული. ფ. *სისტემა*. ფილოსოფიურად ფილოსოფიური თვალსაზრისით

ფილოსოფოსი ფილოსოფიის სპეციალისტი; ფილოსოფიური სისტემის შემქმნელი. *ქველი პერძენი ფ. ანტიკური.*

ფილოსოფოსობა ს. *გრძელ.* (ირონ.) ფილოსოფოსად მოაქცს თავი: მაღალფარდოვნად მსჯელობს განფენებულ საკითხებზე.

ფილოსოფოსობა *გრძელ.* 1. ფილოსოფოსად ყოფნა. 2. ტაეტაკ. (ირონ.) სახელი ფილოსოფოსობს ზემოთ მოქმედებისა.

ფილუსკა ს. [ბერძ.] ვაშის ბაკნების მწერი; ცხოველის უმარტივესი ჯიში ფეხებზე.

ფილუსკასებრნი (ფილოკერასებრნი) (სპეც.) რასაც ფილოკერას ეკუთვნების. *ჯიშის ფ. ეთმება.*

ფილტრი ადამიანისა და ხერხემლიანი ცხოველების სასუნთქი ორგანო; მოთავსებულია გულმკერდის ღრუში ფილტვების ანთება.

ფილტრა სახელი ფილტრავს ზმნის მოქმედებისა.

ფილტრი-ი [ფრ.] ხელსაწყო ან ნივთიერება, რომელში გატარებითაც წმენდენ სითხეებს ან აირებს მინარევებისაგან. ‖ ხელსაწყო რაიმე სხეულის, ბერტყის და მისთ. შესაკეთებლად, შესასუსტებელად.

ფილტრაცია ს. გაფილტრვა.

ფილე (ფინნ.) იგივეა, რაც ფინია.

ფილტ-ი [იტ.] 1. ბოლო დასქელებით ნაწილი რასამე. – დასასვრელ პიესის ფ. 2. ამა თუ იმ სპორტული შეჯიბრების დასქელით ნაწილი, რომელშიც ეწევა გამოკვლევილის გამარჯვებული. *საფეხბურთო თამასის ტაიამაშობის ფ.*

ფილტრი-ი დასქელილი, საბოლოო. *ფ. ბერძა. ‖ ფ. შეჯიბრება.*

ფილტრა [ფრ.] 1. ფუძეები სახსრები, რომელიც ხასაბათ-სამეურნეო მხრივის ეწევინება. 2. (სპეც.) საერთოდ, ფუძეი ფიზიკების *საქმე ჯერ აქონდეთ კარგად.*

ფილტრაცია 1. საგინანსო საქმეების სასკვანო. *ფისტაცია.* 2. კაპიტალისტები. რომელიც მხედილ ფუძედ ოპერაციებს აწარმოებს, – ბანკირი.

ფილტრა-ი ფინანსებთან დაკავშირებული, – ფუძეები. საფინანსო.

ფილა-ი [ს.] (საუკ.) 1. ჭეშმარიტის დამტკიცება, – შეფასება. 2. გადაჭ.-უხეირო, უვარგისი ხელსანი.

ფილოზოფა (საფ.) ფინანის ხელსანი.

ფილოზ-ი *შეზომ.* საფინანსო განყოფილება.

ფილტრი-ი [ს.-თურქ.] მსხვილი სასროლი ქვემეხი.

ფილტვი-ი ფინეთის ძირითადი მოსახლეობა.

ფილი-ი (საფ.) ეული, უცარცხანი. *ფ. ეთმება კოდალა. ფინთაც — ეულად, ავად. ძალელ ფ. ლერწმებია. — ფ. ყავ, სიცხე აქონდა.*

ფილიზი-ი იგივეა, რაც ფინდიანი.

ფილია პატარა ძაღლი, – გოშია.

ფილი-ი [ბერძ.] ოჯახ. რაც ინდისტრმა.

ფილი-ი [ინგ.] 1. სასწრაფოში სპორტული შეჯიბრების ბოლო ნაწილი 2. ასეთი შეჯიბრების ბოლო პუნქტი. *ფინიშთან პირველი მიიჭრა.*

ფილტრი ფისნეულებით დაკეთებული. მასწავლ მოსწონარე. ფ. ენა. – ფ. სახლი.

ფილხა (კუთხ.) იგივეა, რაც ნაბეჭდი.

ფილმა-ი (ფინნდნის) ფაიფურის ან ფაიანსის პატარა ჯურჭინი ჭურჭელი, ყავის, ჩაის და მისთ. დასალევებად.

ფილრა-ი ერთ ფინით (კუთხ.) – იგივეა, რაც ერთი ბეჭედ.

ფილრა ს. [ინგ.] ავაკეთო ან სამრეწველო საწარმო; საწარმოო გაერთიანება. *უეიოიური ფ. – საბჭოთა ფ. – საავტომობილო ფ.*

ფილრა-ი [ს.] (ისტ.) ორანის შაჰის, ისმაილთის სულთანის და ზოგი სხვა მაჰმადიანური ქვეყნის მმართველის პრმანებულება

ფილრატი-ი იგივეა, რაც ანარა.

ფილრატი [ს.] მერქნული ცისფერი ძვირფასი ქვა. *ფილრატის ბეჭედი.*

ფილრატისფერი (პოეტ.) რაც ფერით ფილრატს მოგაგონებს, – ცისფერი. *ფ. ღა.*

ფილრატა-ი ფილრატი ფერადები.

ფილრატა ს. 1. თხელი ნაჭერი ხისა, ლითონისა და მისთ. 2. ალაბაშისის მრეალი თხელი ნაჭერი, რომელზედაც ჩაწერილია ხმა ერაპოფონზე და ჩასხთავისუფლდ დასაკოპავად.

ფილრაწ-ი ფინდ ფფირაწი (კუთხ.) – ერთი ბეჭედ; ერთი ერთში.

ფილხა ს. 1. სპეციფიური სუნის მქონე ნივთიერი ნეფრი, რომელსაც გამოყოფენ ჩვეულებრივ ცოცხალი მცენარეები; პატრნე მაგრდება. 2. ნაფთობისაგან ან ქვანახშირისაგან მიღებული შავი მკვრივი მასა.

ფილი (მოეტ.) კაც. ‖ ფინთ, ფინთ – კაცის მოსახმობი სიტყვები.

ფილფინ-ი [ფრ.] სპილენძის პატარა ხუფი, ჭედილებული ნივთიერებით დაბერილი (ფეთქების დარტყმით და იწვევს მეხმის ანთებას პისტოლში, ჭურვში).

ფილვანა (ფისურნაისი) (ქნან.-მოფარ.) იგივეა, რაც ფისო.

ფილი-ი ტარილი, თაფლკამილილი ფიჭა.

ფილა-ს-ის ფ. გამოფიტვა.

ფილ-ი ი. 1. ვარცლის ფიცარი. 2. (კუთხ.) თარო, რაფა. *სარკლის ფ. 3.* (კუთხ.) ბუხრის ბაკი.

ფილ-ი ცხოველის (ფრინველის) ფეხური; ნარჩომადგენს მის ტკავი, რამეთი (ბაბმით, ნახერხით...) გატკნილს. *ირმის ფ. – პრეპის ფ.*

ფილი იგივეა, რაც ფია.

ფილ-ი (კუთხ.) 1. ცელურტული 2. შრიალი.

ფილი (ფილიონი). **ფილიპი-ი** იგივეა, რაც ხრიალი (მწიფე. 2).

ფილ-ი 1. ოთხთის კრისტალოვანი. *ფოლთის ფიფქები ცვივდა.* 2. აბალმოსული მშრალი, დაუშვადარი (თოვლი). ფ. *ფილი.*

ფილ-ა-ს 1. *გრძელ.* ფილვად თოვს, ფილვი ეცვა. 2. *იხ.* მოფილვა. ‖ *შდრ.* ფიფქვა, ნაფილვი.

ფილ-ა სახელი ფილვას ზმნის მოქმედებისა

ფილ-ი (ფილტიანა) ფეროვანი ქანი; ისპია, სალა ხა თხელ-თხელ ფილოვანებად.

ფილ-ი 1. თაკისთვის გუნებაში მსჯელობა, რისამე წარმოდგენა. — აზრად ქონა. *საკლარ ფიქრებში ზე გართული. — ფიქრადაც არ მოსულია.* 2. საკონებელი, საგარეშეო, საზნრანი. *დეკანატის წევრთ სოციის ფ. აწერებებათ.* — ფ. *ნუ გაქვს, ყველაფერი კარგად ეწყნას. ვისიმე ფიქრით* — ვისიმე აზრით, შეხედულებით. *ჩვენი ფიქრით, წარმოდგენამ კარგად ჩაიარა.* ‖ ფიქრები აქვთ — ეიქრები ეიქრებოს, ხელასხვა ფიქრი შეაწუხებს. ფიქრი არ აქვს — საფიქრებელი, შესაწუხებელი. არ არის; საკმეო არ არის. ფიქრმა არის — ფიქრობს, ჩაფიქრებულია. *ვისიმე, რისამე ფიქრმა არის* — ფიქრობს ვისმეზე, რამეზე, ადარდებს, აწუხებს ვისმეზე, რამეზე ფიქრი. *დედა შვილის ფიქრმა ჰყო. ფიქრად აქვს* — მინდიდ აქვს, განზრახული აქვს. *ფიქრს ეძლევა (მოეცმება)* — ფიქრს ეიანეზებს, — დაფიქრებულა. *ფიქრი მოეკვეთა ვისიმე, რისამე* — რამეზე დაფიქრებულა; ვისიმე, რისამე ზედ შეჩერებია. *ფიქრი წაიღება (ფიქრისა წაგა)* — ღრმად ჩაფიქრებულა. *ფიქრი ნუ გაქვს — ნუ გეშინია, ნუ გედარდება, ნუ გაგაწუხებს.*

ფილანჩიზინ-ი ვისიე ფიქრები აეშალა.

ფილანჩი-ი ფიქრები. ნაღველი, დაფიქრებული; დაფიქრებული ვინ. *ფ. თავალები.*

ფილანჩიზიდ-ი (ფიქრშეუნელებლობა) (წყნან.) რასაც ფიქრობთ კი ვერ მისწვდებიან.

ფილანჩიდ-ი ვინე ფიქრს მოეცი.

ფილანჩ-ს *გრძელ.* 1. ფიქრს ეძლევა, – თავისთვის გუნებაში მსჯელობს. *ბიდიოდა და თან ფიქრობდა. — ეინ ეცის, რას ფიქრობდა იმ დროს.* 2. ფიქრად აქვს, აზრად ეიანეზე, რამე; გუნებაში ზრუნავს ვისმეზე, რამეზე *მოიმადებენ ფ. — შეიძლება ფ. ვ. პაოლინა, ფარმაცევტი.* *ასე ძნელი არ გამოდგა საქმე, როგორც ფიქრობდა. 4. გაწუხებაა აქეს რასამე. — ასეთს რამე არასდ წასვლას არ ფიქრობდა. — ახლას ამაზეზეც ფ. — ზედ. ნაფიქრი, საფიქრებელი, უფიქრელი.*

ფილანჩი (კუთხ.) იგივეა, რაც დამბაჩა

ფილანჩი-ი ფიფქის და მისთ. დეკილის ხმა.

ფილ-ი [ს.] 1. ცელი, ბალეული საფენი (ფარდული, ხალიჩა, ჯეკილი...). 2. ძაბა; ტანსაცმელი.

ფილ-ი 1. მიეჩვილი პატარა ტოტებიანი ხე ან ხის ნაპრალი შეხ (გაშმაჩარი, *ფიფხის კონა. — ფიფხით დატკეპილი ურემი.* 2. (კუთხ.) აბალი წერილი ტყე.

ფილხა (ფიჩხანი) სოკო ჯრთეკარი.

ფილხ-ი (კუთხ.) აბეილი, სადაც ფიჩხი (მწიფე). 2. წერილი ტყე. *ფიჩხიანში ენაბადი დაიკეთ.*

ფილ-ი მტკიცე პირობა., აღთქმა. *ერთგულების ფ. – ფ. მწყან, პილო მაკერძესებო. ‖ ფიცს ვიდებს — აღთქმას, სიტყვას მისცემს ვისმე. ფიცს ტატეხ — ფიცს, სიტყვას არ შეასრულებს. ფიცს მიბეჭდავ — ფიცით შეაპირებინ, აღუთქმინ რასმე.*

ფილ-ა-ს (თურმ. უფიცოს) *გრძელ.* ფიცს ამბობს, ფიცით იოლ(ებ)ინებს რასმე. – *ფიცულობს. ცოქალის, უთანრას. ნინ.ეთ მთქ.ეთ.ალის ფ. უფიცავ, მე მიცი ღილაც.* ფიცულად არ გამოგიკეთ.

ფილ-ი (ფიცრისა) 1. ორსიდე მხრით პრტყელი ხის ნაჭერი, ჩვეულებრივ მორის სიგრძივ მიმართულებით. *ფიცრის ფ. — ფიცრის ოთახი. ფ. ქიბრისა.* 2. ლითონის, ქვის და მისთ. პრტყელი ნაჭერი. *მარმარილოს ფ. ფ.*

ფილ-ა-ს (სპეც.) 1. ფიცრებით გაკეთებული შემსილებული მოედანი, პატანი. 2. ხარაზობა დაგებული ფიცრები.

ფილ-ა სახელი ა ფიცებს, ი ფიცებს ზმნათა მოქმედებისა.

ფილ სახელი ფიცება ზმნის მოქმედებისა.

ფილ-ა-ს (ფიცულობა) ჭაობ (ძვ.) – ძნელ გადაცემა ერთ-ერთი წესი — ორი ეიკეთი სასმელში (არაში, ლუდში...) თავისთი იარაღის ეერცხლის ჩაეხედად, რამდენიმე წუთის თავიანთ სისხლის ჩაწრეტად და დალეეად.

ფილ-ა-ს-ის (ძვ.) ვინე ფიცულრსელი ჭაობ, – ძნელ გადაცემი.

ფილ-ი ფიცის თქმა, საფიცარი სიტყვების წარმოთქმა. *მოაჭვა ფიცილ. — ფიცულთი ტირილისთვის, ტკეცილი — ფიცი ლისაო.*

ფილ-ა-ს-ი (ძვ.) იგივეა, რაც ფიცულრსელობა-ზმნა.

ფილ-ი 1. ფიცრით ნაგები, ფიცრისა. ფ. სახლი. — ფ. ოთახი. — ფ. ღობე. 2. ფიცრის სახლი. ფ. აამენები. — *სოფლები რამდენიმე ფ. იდგა.*

ფილ-ა-ს *გრძელ.* ფიცის, ფიცილის სიტყვების ქმნილი. - იფიცება. *ფიცულობდა, ცაკრას არ უფიცრებდნენ. - მამის სული დაეწუვებოდა და მამინაც ეკიანას ფიცულობდით, ტ ეისიე ზოგ ფიცულობა – ძალიან უცნაის ვინმე და ამიტომ საფიცრად ეკიანს. ‖ ფ. მოეცი.*

ფილ-ი 1. ფილის სწრაფი, ჩქარი, მარჯეე (მოძრაობაში, ზრახვაში, ბრძოლაში). – ფ. *მეფე. — ფ. ბარი. — ფ. ჩერებელი. 2. ძალის ეიხელი. — ცხენე ფ. ცეცელი. — ფ. თორე. ‖ ცხარე, მწეავე. ფ. ლაპარაკი. 3. ვინე მალე, ადვილად აფილებს, ბრძოლობა. ფ. აბალაზრდა. — ფ. ნუ ხარ! 4. ადვილად ტეხადი, მყიფე: ხმელი. ფ. ფოლადი. — ფ. ეკა. — ლეკა ფ. ბეკა. ფიცხად — სწრაფად. (ქნარად; ფ. *ჭიკრა ხელი ჯდება. — ცრცელეი ფ. ქადაგება.*

ფილ-ი ა ან. ვაფილებს.

ფილ-ი 1. სასწრაფოდ, დაუფერხებლივ შესასრულებელი. ფიცხელი ბრძანება. – ფიცხელი განკარგულება. 2. ცხარე, სასტიკი, ულმობელი (ბრძოლა...). ფ. *ომი.* ფიცხლად — სასწრაფოდ, დაუფერხებლივ. ფ. *შეუდგა საქმეს* ფიცხლად — ისეთ ეკი, რაც ფიცხლად. ფ. *ქუდს ხელი ხდაკა. — ფ. წაეთქა.*

ფილ-ი ფიცხობის ეიცხე.

ფილ-ა ფიცხის თვისება., — სიფიცხე.

ფილ-ი (ფილწილის) თიეის, ძნის და მისთ. ასაკები ორ-, სამ- ან ოთხთითა იარაღი, თოეებში მოხრილი.

ფილ-ი იგივეა, რაც პატალი.

ფილ ფიტკრისაგან გაკეთებული ცელილის სწორი, სიმეტრიულად გაწნილებული ეერცხლის თაელის დასაეორებლად გაწნილებული ეერცხლის დასაბეჭად.

ფილ-ი [Pinus] ნეწეოვანი ხე; ისხამს მსხეილ ეერცხლისებრ ნორჩებს. *ფიჭის ტყე.*

ფილ-ა-ს 1. სადაც ფიჭი იზრდება. ფ. მთა. 2. იგივეა, რაც ფიჭებნარი.

ფილ-ა ფიჭის ტიპ. *ასწლოვანი ფ.*

ფილ-ი (კუთხ.) მასწავლი, საუბარი.

ფილ-ი ა ადგილი, სადაც სოფლის ბალი ი ადრის თაეს ბასას ეც, თავმოსაქცევად (ფუნაეი).

ფილ-ი [ს.] მხედრული ბრძანება, სხეადასხეა ჯგარად მოწოდებული. *ძახილ ფ. — ფიანდაზა ფ. — ქომ. ფიციანი ფ. – ბოიფიანი ფ.*

ფილ-ს *იხ.* ჩაფილეს.

ფილ-ი [არაბ.] (ძე., საფ.) ვინე, მაგანი. ‖ ფლანი და ფლანი — სხეადასხეა ვინმე, — მაკანი და მაკანი; სხეადასხეა რამე.

ფილ-ი [ფრ.] მარჯეენა ან მარცხენა მხარე მწკრივისა, მწყობრისა, ფრონტისა; ჯარის ეანაეაგების (აგრეთეე ჯალაკის დაფის, სანარდანების). *ფრონტის მარჯეენა ფ. — ლაზეების მოფ.*

ფილ-ა ს. ფალანგა.

ფილ-ი [ს.] 1. ნაფეური, ნაგლეეი რამ (ეანი-ე). 2. (ძე.) სამეალეეიარო სამ.ეილი.

ფილ-ა-ი ხის საღეინე (სპეც.); დიდი პირფაჩით ხელეეი, მეტწილად ხისა: იხმარება სხეადასხეა სი-

ფლანი ი ტკბილი, უხეირო, ქუსლმაღლებული ფეხსაცმელი

ფლანტაფლანი, **ფლანტიფლანი** ი 1. ულოკლებით ანდა ფეხზე ფიქრი ფეხსაცმლით სიარულისას გამოცემული ხმა. აგდება ფეხების ფლანტაფლანი წკარეხი. 2. (პრ.) მოდებ-მოდება, გმეორება.

ფლანტენი ორ ქალი სიარული და ამ სიარულისას გამოცემული ხმა. *ბიჭი დების ფლანტენით წკარეხი.*

ფლანტი [ფლანტისა] მდინარის, ხეების ჩანგრეული ნაპირი. *ფლატეს წაადგნენ.* — *ურემი ფლატეზე გადავარდნილიყო.*

ფლანტი ი სადაც ფლატეა ანის.

ფლანტი ი იგივეა, რაც ფლანტენი.

ფლანტი ი 1. იგივეა, რაც ფრანტი. 2. (საუბ.) ხეტიალი. *ფეხში გ.*

ფლანი ი ფეხზე დიდი ფეხსაცმლით სიარული. ას გამოცემული ხმა.

ფლეთი ი გრეხილ ნაფლეთებად აქცევა. — *ნაკუწ-ნაკუწ ხდეს, ფლეთავს.* ◇ *ზედ.* იფლითება, ეფლითება, ფლეთა, ნაფლეთია.

ფლეთა სახელი ფლეთის ზმნის მოქმედებისა.

ფლეთა [ლტ.] მცენარეთა სამყარო. *ფ.* და *ფაუნა.* — *საკარადელის ფ.*

ფლოსტი ი უქუსლო სანიაო ფეხსაცმელი, რომელსაც ასაპოე მხოლოდ თათზე აქვს. *ფლოსტი ფლოსტი აქონდა გაყრილი.*

ფლოქი ი [ალილ.] რომელიმე ქსელის გემების ერთობლიობა. *საპეჭთა კაპიტნის სამხედრო-სავლეთ ფ. — საკავრო ფ. — შაჟი ზღვის ფ. ◊ სამოქმო ფლოტა — თევზმჭერავებების ერთობლიობა. — აქაიკის.*

ფლოქვი ი ცხენის, ეირის და ზნისო. ჩლიქი.

ფლუნი ი (ძე) ოჯრის ან ქვრესლის ფენი (6—7½ ამაზის ღირებულებისა).

ფოთ- ი (საუბ) 1. ჩქარი, ფიცხი. 2. გიჟი, შმაგი.

ფოთარ- ი (აუთ.) იგივეა, რაც ფუსფუსი.

ფოთარება ი გრძივ. (აუთ.) იგივეა, რაც ფუსფუსება.

ფოთა ი მოუსვენრობა, შფოთვა. შფოთვა და ფ.

ფოთილი ი 1. იგივეა, რაც ფოთლებად. ფ. ჭამა. 2. ფოთლითან შემსგავსი (ტანკ. ადგილი). *ბზის ფოთლისაბრი მოიმარჯვნენ.*

ფოთლიკანა [ფოთლიკანისაი] ხოჭო ერთგვარი; ჭამს ფოთლებსა და მწიგნე ყულორტებს.

ფოთლისებრ- [ფოთლისებისა] რასაც ფოთლი ასხია. ფ. *მცენარეები.* — ფ. *ტყე.*

ფოთორი- [Geranium psilostemon] მრავალწლიანი ბალახოვანი მცენარე ნემსიწვერასებრთა ოჯახისა; აქეს დანაკეთული ფოთლები, იცვლებს ზოთელ ყვავილს, ბზრების მთის ბუჩქნარებში; იზრდება სალბატიად.

ფოთორ- ი (ფოთლისა) მცენარის ერთ-ერთი მრრთადი ორგანო; წარმოადგენს სხვადასხვა ფორმის თხელ, ჩვეულებრივ მწვანე, ფირფიტას. *ბაზის ფ. — ბამბისა ფ. — ფოთლების შრილი.*

ფოთოლა- ი (ბოტან.) ფოთლით ფოთოლის ერთი ნაწილი. *ლეიბის ფ. — ირმის ფ.*

ფოთოლებაყვინტი- ი, **ფოთოლებაყვინტ**- ი რასაც ფოთოლი გასცურდება.

ფოთოლებაჭამია- ი: ფოთლებედან მცენარეები (ბოტან.) — ხეები და ბუჩქები, რომელთაც ზამთრის პირზე ფოთოლი სცვივა.

ფოთოლებევნა, **ფოთოლებევნა** ფოთლის ყუნა შემოგარშემო.

ფოიე (ფოიესი) [ფრ.] თეატრში, კინოში და მისთ. — დარბაზი, სადაც იმყოფებიან მაყურებელნი სანახაობის დაწყებამდე და ანტრაქტის დროს.

ფოკაზი- ი [ლათ.] 1. გარდაცვლილი ან არულეული სხეულის გადაკეთების წესრიგი. *გამაოდებელი ფოტოგრაფიული ფოტოგრაფიული* დაღების დროს საგანი მაქსიმალურად გარკვეული გახდეს მოსახულებას იძლევა. 3. გადაკ. (ნიგნ.) რისამე შეგრძენი, ცნებრი.

ფოკაზი- ი [ლათ.-იდან] 1. ჩარჩეტი ილეთი, ტრიუკი, რაც თვალს აბეზარებს და მაყურებელის განცვიფრებას იწვევს. მოჭიდებითი ზებერებრობითი; დამრეობის იწვევს. 2. ფიზიკურ ფენომენი. მოუნილობაზე, რაიმე ცარიელობრივის ცოდნაზე. *ფოკუსების შეკეთება.* 2. *კამილიზირების ფოკუსი.*

ფოკაზი- ი დაჩემებული მატყუარი, ერთად შეყრილი, ერთმანეთზე გადაბმული-გადაბეული (იგივ ფშატვილურობით, ერწყნი).

ფოლა- ი [ს.] 1. სალი, მოვრცხლებისფერი ლითონი, რომლის ნაპრით გარკვეული რაოდენობის ნატრიუმთან. *ფოლადის მილები.* — *ფოლადის დროა.* 2. გადაკ. იმპარება ძლიერის, უდრეკის, შეუპოვრის ეპითეტად. *ფოლადის ჯალი აქვს.*

ფოლადი- ა იხ. ფოლადისებრი.

ფოლადი- ი 1. რასაც ფოლადი აქვს შეერთილი. 2. *გადაკ.* მაგარი, მტკიცე. *ფ. ნებისყოფა.*

ფოლაქი- ი [ს.] 1. (კუთ.) იგივეა, რაც ღილი. 2. (ძე. და კუთ.) იგივეა, რაც ფირფიტა. 3. თუშური ნაჭდის ქუდის ცაზე შეკერილ დეკორენული მრგვალი, ღილის ტოლა ნაჭდისაგან ნაჭერი.

ფოლიანა- ა იხ. დაფოლიანება.

ფოლიანი- ი [ბერძ.] დიდი ფირმატის სქელი წიგნი.

ფოლიო [*Scabiosa*] ბალახოვანი მცენარე გვრემისებრთა ოჯახისა, ე ცის ფოლიო [*Scabiosa caucasica*]— ცისფერიყვავილიანი მცენარე. *გაფრცელებული ჭოს მდელოებზე.*

ფოლლრინა- ი [ინგ.] საკლერი ზეპირი შემოქმედება, ზეპირსიტყვიერება. *ქართული ფ. — ზეპირსიტყვიერი ფ.*

ფოლლორისტ- ი ფოლკლორთან დაკავშირებული, ფოლკლორის ხასიათისა. *ფ ექსპედიცია.*

ფოლორან- ი (ძე.) 1. ქუშა, შეკა. *ძველი ამბილის ფოლორიები.* 2. მოედანი. *ტრილი ფ.*

ფოლორან- ი 1. (ძე.) სახელგატებელი, ზნედაფიული. 2. (საუბ.) ფლიდი, ფარისევლი

ფოლორანობა (ძე. და საუბ.) ფოლორან- სუფთა.

ფოლხვ- ი, **ფოლხვ** (ფოლხვისა) იგივეა, რაც ფოლხვი.

ფოლხვ (ფოლხვისა) მოშველები. დუნე, დაუძლეველი.

ფონ- ი მდინარეები გასასვლელი ადგილი, სადაც წყალი თხელია და ნელი. *ფ. გასაკალი ფალიერი.* — *ცხენოსანმა ფონს ფალერი ძებნა. ◊ ფონს გა-ვა* — *ბაბანოების გადაკეთებაზე, ხიდობის ასაღებად. მიწაზნს მიაღწევს.*

ფონ- ი [ფრ.]1. ძირითადი ფერი, რომელზედაც დახატული ნახატი. *ფერი ფ. 2. რისამე (მაგ. შენობის, ქანდაკების...) უკან არსებული სიერე. ცის ფ. 3. გადაკ. (ნიგნ) ვარეული პირობები, გარემოება, სადაც რაშე ხდება. რომანის ისტორიული ფ.*

ფონი- ი [ლათ.] 1. რისამე მარაგი, რესურსები. *წყლის ფ.* — *სამინაო ფ. 2. რაიმე მიზნისათვის განკუთვნილი თანხა. ბენზინის ფ.*

ფონა (ფონისა) იგივეა, რაც ფონდეკი.

ფონდა სახელი უფონების ზმნის მოქმედებისა, — მოფონება.

ფონდაჟი [ფრან.] 1. ენამაქსენორების ტარეი, რომელიც ენის ბგერით შეღებერების სწავლებს. 2. ენის ბგერითი შეფერებითი. *ქართული ენის ფ.*

ფონდაჟი- ი ფონეტიკასთან დაკავშირებული.

ფონა- ი [ბერძ.] 1. საოფლე ჯირკვლის წვრილი წასწერები კანის ზედაპირზე. 2. ნივთიერების ნაწილაკების მორის არსებული სიცარიელე; სერები. *ლითონის ფორები.*

ფონა- ი (ძე.) მოედანი.

ფონაკი- ი (ფონისა) 1. (ძე.) ბზის სახეობანი ეურეს (სახა). 2. გრძელი თითხელიანი უმარო სახელაური, რომელშიც ცხენებს ამაძენ. — *ჯაგეი.*

ფონაკ ვაჭი- ი იგივეა, რაც ფორუჯ ვაჭიანი.

ფონაკიანი- ი იგივეა, რაც ფორონიანი.

ფონაკი- ი ფიდი ნინჯეკი, ბალი (სპეციფიკ. ქსოვილის. ბეწვზე...). *ავაშის ბეწვის ფონაკები. — ალპაკის ფონაკები.*

ფონაკ ვაშანი- ი ფორუჯების მქონე. *ფ. ბოსა-ხამი.*

ფონაფილ- ი (ფონოფილისა) 1. [*Citrus sinensis*] ხეხმწყლიანი ციტრუსიანი ხე; თეთრად ყვავის; ისხამს ნარინჯისებურ წუნიან ნაყოფს. 2. ამ ხის ნაყოფი.

ფონაფაშ- ი გრძივ. ფონოხეით დადის. *ბავშვი ატარებ ფ.*

ფონაფაშ- ი იგივეა, რაც ფარიხალი.

ფონაფაშ- ი გრძივ. იგივეა, რაც ფარიხალები.

ფონაფაშ ხე- ი ფიხის (ფონაფილისა — ფორთხის) ფასმოსილი მოსახილი (ფონაფილისა — ხილეი).

ფონაფილ- ი იგივეა, რაც ფონაფილი.

ფონაფილ- ი ფონოხეის მქონე. — ფონაფილი.

ფონაფილ- ი (საუბ.) ფონოხის ქინა. ფონოხის ხიბლინე. *ფონაფილის ხე.*

ფონაქიტ- ი არეი ფარეი, ჩიჩქილი, მოუსვენრობა.

ფონაქიტ- ი ქრძივ. მოუსვენრობა, შფოთვა.

ფონაკ [ლათ.] 1. გაკრეული მოსახულება, მოყვანილობა ფონაზე. ლანდის ფონოვანი, 2. შინაარსის გარეგნული გამოხატულება, ფარეი. ნული მხარე. *ფონიანი ენობრივი, შინაარსი ფორმა. ფორმასა და შინაარსის ბეღლეობა.* 3. რისამე საბეიმო, ფიქი. *88 ფარადელების ფ.* 4. ღიდეგრილი ნიმუში რისამე (მაგ., რაიმე საბეიმოსა). *ოქრის ფ. — ფ. №* 7. 5. ერთი ტანისებული (ფერის, გამოუხატავისა და ასევე ნიშნების მიხედვით), რომელიც ღიდეგრილის სხვადასხვა კატეგორიის პირველია. *სამხედრო ფ. — მოსწრებული ფ.* 6. ფილმი (მხიბე. 1). *ტურების ფ.* 7. (ლინგვ.) სიტყვათა ელემენტი და ნონადაფების სახე.

ფორანტინი- ი 1. გარეგნული ფორმის ღიდეგრილი ანსების ანსებითი მხარის საზომები; ფორმეულის შესრულების ფერის, რასაც მოითხოვს დიდეგრილი წესი. *ვეფხვი ფ. დაიფარ ანსა.*

ფორანტენი- ი 1. ფორმის მხრივ. ფორმის მიხედვით წ.-ისრებული, ფორმისათვის დამახასიათებელი. *ფორმისა ფ. გაკრისანტები.* 2. გარეგანი ფორმის დაცვისათვის საჭირო. გარეგნული. *არაარსებითი. ფ. წესი შესრულდა.*

ფორანტი- ი [ფრ.] წიგნის, ფურცლის, ბარათისა და მისთანათა ზომა. *მცირე ფორმატის წიგნები.*

ფორანტიკი [ლათ.] (წიგნ.) ადამიანთა საზოგადოების განვითარების საფეხურები, რომელსაც ახასიათებს საწარმოო ურთიერთობათა კარგადუნდა ხასიათი. *ფეოდალური ფ. — ბანდადგომეობა-ტომობრივი ფორმაციები.*

ფორანტიკა ან. ეკუთვნილება.

ფორანტი- ი 1. ფორმის (ზნიმე. 1) მქონე. 2. ფისაი ფორმა (ზნიმე. 5) აქეთ 3. (ლინგვ.) ფორმის (ზნიმე. 7) შემეცნება. *ფ. სიტყვა.*

ფორანტი [ლათ.] 1. (წიგნ.) მოკლე და ზუსტი სიტყვიერი გამოსატვა; გამოაზელების რასამე. 2. მათემატიკურ სიღრმეში წესება, რომელიც გამოსატვლია პირობითი ნიშნებით. *ალგებრული ფ. 3. რიცხვ ტიპიურ შეფერენციალთა და პრიტების პირობითი, ასოებით გამოსახვა. გეოგორედრაკა ფ.*

ფორანტი- ი ფორუნის მქონე. — ფორანტი.

ფორანტინა (საუბ.) ფორუნის ქინა.

ფორანტინი [ლტ.] პათანიოს და რიოალის საერთო სახელწოდება.

ფორანტი- ი 1. ფეხის არეული სიარული, — *ბარბაცი, ბორძიკი. კაცი ფორანტით წავიდა.* 2. ენის ბორძიკი. *ფორანტით კითხულობდა.*

ფორანტინა- ს ფრეკვ. ფორანტით დადის.

ფორანტ მცირედ ჩაკრანტავებული ადგილი, — ღრმე-ღა. ფაკილ ფ. — *მიწაში ფაკეთებული ფ.*

ფორანტინა- ი იგივე ფორთ ატეხა. *სადაც ფორთა.*

ფორანტა [ფრ.] 1. კავშირგაბმულობის ერთ-ერთი სახეობა — დაწერილებული, რომელიც ანარმოვის წერილებს, ამანათებს, ფულის და მისთ. ბაგეშვისა და ავადმყოფისათვის ჩაბარებას. ◊ *კავშირგაბმულობის განყოფილება. ფორატის გზავნილობა ერთ-ერთ წერილების და მისთ. გაგზავნას ეწო-ვილებოდა. ფ. პოლდა* 3. (ასტ.) დაწერილებულება, ორბელა წერილების და მისთ. გაგზავნას ანარმოებდა ფორატის ტერმინალი. *ფორატის გზით გადაგზავნა ფოსტის ტერმინალი.* ◊ *ფორატ ფული* — *საბალანსო ფული, რომელსაც ფოსტა ანარმოებდა ფილიალებსა და ტერიტორიულ ერთეულებში.*

ფორატი- ი (ფორატისა) იგივეა, რაც ფულადი.

ფორატირ- ი (ინგ.-იდან) ფოსტის თანამშრომელი — წერილების დამზადებელი.

ფორატი- ი [ინგ.-იდან] ქაღალის მსუკვი სა-ფოსტო დაწერებულება.

ფორატ ტელეგრაფი- ი ფოსტ- და ტელეგრაფი.

ფორ ფორ- ი [ხერხ] ხელით ქიმიური ეფექტი; სინათლეში ანათებს; მოიპოვება ზოგიერთ ანარულის შემადგენლობაში. ცხოველთა ძვლებში, ცხოველთა და მცენარეთა ქსოვილებში.

ფორფორი- ი, **ფორფორ**- ი ფოსფორის შემ-ადგენ. ფ. *ბასეინი.*

ფორფორ- ი: ფოსფორული ნაერთა — ფოსფორის მსგავსად ციმციმს უფრთ ნაერთა.

ფორფ [ბერძ.] იგივეა, რაც ფერფურასა.

ფორფორ- პირფერი შეღებეული ბაწრით რაღაც ფერფლისა. ნიმნავს: 1) ყორტიანფიფლს ბაც, ფრტალისარაკი, ფრტოკალისარაკიანა.

ფოტოტროპიული. 2) რასაც შესრულების სისწორეს შეეხება. მაგ. ფოტოსამხატვრო

ᲤᲝᲢᲝᲐᲞᲐᲠᲐᲢᲘ ფოტოგრაფიული აპარატი.

ᲤᲝᲢᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲐ ფოტოგრაფიული ხელოვნება.

ᲤᲝᲢᲝᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲛᲐᲒᲜᲘᲢᲣᲠᲘ [ბერძ.] *I.* სპეციალ. განსაკუთრებით მიღებას მეცნიერ-ტექნიკაც მასალებსა სპეციალური ფოტოგრაფიული აპარატის საშუალებით. ფოტოელ. ფ. 2. ამ გზით მიღებული ანაბეჭდი, ნახაზი. ფოტოტრანსპარ. 3. ხელოვნ. ანუ ხელოვნის ფიზიკალური ანალიზის ფოტოგრაფიული საშუალებით

ᲤᲝᲢᲝᲔᲚᲔᲥᲢᲠᲝᲛᲔᲢᲠᲘᲐ სწავლა.

ᲤᲝᲢᲝᲜᲘᲜᲘ 1. ჩვილი პაპუას ხელ-ფეხის მოძრაობა. 2. ფეთქა, რაც ძნელა. 3. იგივეა, რაც **ᲤᲐᲠᲗᲘ** *თვალების* ფ.

ᲤᲝᲜᲔᲑᲐ (ფონებისა) რაც ფონებს. ფ. ბალახიანი. ‖ ფონის ფაფუკება — ჯაგრის ფაფუკება

ᲤᲝᲜᲔᲑᲘᲡ ქარაგ. ფონებით მოხატულის. ბაკანი ფ.

ᲤᲝᲜᲘᲔᲠᲘ [ლათ.-ფრან.-იდან] (ტბ. სპეც.) მელოდიის ცალი

ᲤᲝᲜᲘᲡᲐᲡ კრძალ. ფონებით დახატ. მოხატული.

ᲤᲝᲜᲘᲡᲐ ხელოვნ. (ფონისებრი ხიმინჯი — ფონების) დასპობებით მოხატული, გადაადგილება (ძირს ღრმად ჩაწევა, დაშრობილება). — ბოძება.

ᲤᲝᲜᲘᲡᲐ (ბერძ. სახე.) იგივე, რაც ფონება. ფოტოფონი ფონი — ფონების ცვლენი.

ᲤᲝᲜᲘᲚᲘ 1. რამეზე (მაგ. ფარდაზე, ხეზე, ყაბალახზე და მისთ.) ჩაფენილები ან ეკიდნენ დაკრეული ტანები, ზოლები. თავშლილ ფონილ. 2. ფრაზილის, სახეის ნიღაბის და მის. ღიმილ და ფიქრიანი ფონილ. ბოლოს ფ. — ბოლოკიან. ფ. 3. სიმინდის ულუფაზე. (საქმ.) წვრილ საქმეებში — ყიდულიები ის (ხორც. ლობიო და სხვ.), რისკენაც ეს საქმეები დაპრიალებული (წვრილ საპრიალებლად) *ხელმაც. წვეთნი მისთანები და ფონილ კარგათ.*

ᲤᲝᲜᲘᲡᲐᲜᲘ რასაც ფონ/ ებ'ი აქვს. ფ. ფარდა. ‖ ფონიანი კანფეტი — ფფეთებური კანფეტი. ჯოხიანი ჭრილი, ზემოული თაქა და ბოლოში ფონების მქონე ფერად ფერად ქაღალდის ბავშვებში

ᲤᲝᲜᲘᲡᲘ ხერხეტანიანი სახოფლო-სამეურნეო ია-რიდი აქვს სამ ან ორკბის კბილები: იმსრავს ნაოთხის, ბაღასმულებას და მისთ. მოსაფარულად ფონის გასაფხეურებლად და მოსასწორებლად

ᲤᲝᲜᲘᲡᲐᲚᲘ (ლათ. *fonticulus*) ხის ტოტების ჭრილობ. ადგილას, ანთონის (ნათხის...), ამოსვლები და ამოწურებული

ᲤᲝᲜᲘᲡᲐᲜᲘ რასაც ფონ/ ებ'ი აქვს. ფ. ფარდა. ‖ ფონიანი კანფეტი — ფფეთებური კანფეტი. ჯოხიანი ჭრილი, ზემოული თაქა და ბოლოში ფონების მქონე ფერად ფერად ქაღალდის ბავშვებში

ᲤᲝᲜᲘᲡᲘ ხერხეტანიანი სახოფლო-სამეურნეო ია-რიდი აქვს ხის ან რკინის კბილები: იმსრავს ნაოთხის, ბაღასმულებას და მისთ. მოსაფარულად და მოსასწორებლად

ᲤᲝᲜᲘᲡᲐᲚᲘ (ლათ. *fonticulus*) ხის ტოტების ჭრილობ. ადგილას ნახ. ამოსვლები და ამოწურებული

**ᲤᲝᲜᲘᲡᲐᲜ

ფაილ-ი. (წყარ.) ალფ. უბანი, სადაც შეიძლება შესრულდეს რაიმე მოქმედება ერთდროულად მრავალი ადამიანის მიერ. *სამეზობლო ე.*

ფარნაგულ-ი ფერნაგზე მყოფი ან ნამყოფი მებრძოლი.

ფარნაგისპირა (ფარნაგისპირასი) ფერიცერის პირას, ფერიცერთან ახლოს მდებარე. *პარტიული ფ. ზღვალი.* — *ფ. სოფელი.*

ფარნაგულ-ი ფერიცერის დასმახასიათებელი, ფერიცერთათვის დამეკუთვნებული ფერი. *ფარნაგული ფერის ტანსაცმელი.*

ფარნაგულ-ი 1. ცხოველის წმინდა ფერობაზედ ერთობაში გამოსული პატრის ხმა. *ცხენის ფ.* 2. ნაპრალები, თავსხლეტილები, ნაჩეჩები-ნაწყვეტებიდან. *გიორგის ფ. წარკვეთა.*

ფარფანაგ-ი გრძეტ. ფრატენს გამოსცემს. *ეთრი ფრატენებელი.*

ფარფატ-ფატაგინი სწორი ფრატენით. *ცისკენა ფ.-ფ. მიფატიფენენ.*

ფრძ3333 სახელი ა ფრ^ქეეეც, ი ფრ^ქეეეც-ვა წმინდა მოქმედებანი.

ფრძეეეც-ი ფიცეი, რაც დაფრძეული.

ფრნიიც-ი. 1. რაჭიანი წაბაზარი თოთის წყარზე. *ბეჭდის ფ. – ფეხის ფრნიიცეები.* 2. ეტიკეტით გრავიტული სიმაინ ან მაიოლისკენა ნიშანი — შეიცავი ხაზი (სწორი, ბოლოშიხრილი, ფიგურული). ფრნიცის გამსაზ — *ფრნიციის ტიპური.* ♪ *ფრნიციის ტიპი.* ფრნიცელის ოფეა — ძალზე პატარა პაპანინა, ფრნიციი არ წამოსტკიცენა — არაფერი ასტკივებს, აფილ არ ყოფილა. ვისიმე ფრნიციაფიც არა ღირს (სპ.ა.) — ვისმეზე ბევრად ნაკლებია, ვინმესთან შედარებით არაფერს წარმოადგენს.

ფრნიციც (ფრნ ნიციანი) ანაპა ურნის კაციური ბე რომლითაც ურემი უღელს უერთდება (იგიან იმერეთში).

ფსალმუნ-ი [ბერძ.] 1. ძველი ალიქმის ერთ-ერთი წიგნი, — ფსალმუნი. 2. ამ წიგნის შემადგენი ფაღაკული ლიტერატურა.

ფსალმუნთან [ბერძ.] გამოკოსებული სახელი ან გვარი, რომელსაც იწერენც ზოგიერთი მწერალი, ხელოვანი ან სხვა საზოგადო მოღვაწე.

ფსიხ-ი იგივე, რაც ანიქეი.

ფსიქიატრ-ი ფსიქიატრიის სპეციალისტი ექიმი.

ფსიქიატრია [ბერძ.] ექიმეობის ცალკე, რომელიც სწავლობს ფსიქიკურ დაავადებებს და მათ მკურნალობას.

ფსიქიატრიულ-ი ფსიქიატრიისათვის დამეკუთვნილი, ფსიქიატრიასთან დაკავშირებული. *ფ საავადმყოფო.*

ფსიქიკა [ბერძ.] სულიერ განცდათა ერთობლიობა როგორც შეცდენ ცნობიერებაში თანდეკური სიმდგომის ასახვისა. *ბავშვის ფ.*

ფსიქიკური ფსიქიკასთან დაკავშირებული, — სულიერი. *ფ. დაავადებანი.*

ფსიქოლოგ-ი ფსიქოლოგიის სპეციალისტი.

ფსიქოლოგია [ბერძ.] 1. მეცნიერება ფსიქიკური მოვლენების კანონზომიერებათა კვლევისა და ფორმების შესახებ 2. ფსიქიკური თავისებურებანი, სულიერი სამყარო. *ბავშვის ფ.*

ფსიქოლოგიური ფსიქოლოგიასთან დაკავშირებული.

ფხაა ღარდგარი წყლის ზედაპირზე მოდებული მწვანე ლორწოებრი მასა. *წყლის ფ.*

ფხაჭრა იგივეა, რაც ჭრა (ზნეზე, 8). *ზღვის ფ. ჭრიალ ფ.*

ფხაწმინ-ი [Haliaetus albicilla] დიდი მტაცებელი ფრინველი ქორისებრთა ოჯახიდან.

ფხიწინ-ი 1. მოსაწნელებლად მიღებ ტაეტი ბალიით გამაძლიერებელი ნაღების. 2. მაქმის ზიგაგული თამაშები — ბოლოს ასაკვანად ცალრმილი ქაღალდი

ფხაბ ს. [Pistacia vera] ტანმორჩილი ხე, ხისებრ ბუჩარ, თეთრ ყვავილებიანებს მიეკუთვნება, ნაყოფი ხილად მიიჩეჩება ტკბილი და ძვირფასი ნუშისებური ნაკელი აქვს. 2. ამ ხის ხილი. მისგან გამოიხდება ზეთი ისეთივე ტკბილი, როგორც ნუშის ზეთი, ხმარობენ ტკბილეული ნაკეთობების დასამზადებლად.

ფუ! ზიზღისგამომხატველი ხმაური, რომელიც მიიჩეჩება ეუფლიანებით ბავშვის, ცხოველის ან ადამიანის მიმართ, ვინც ზიზღს იწვევს. *ფუ, რა ბინძური ხარ!*

ფუა იგივეა, რაც ფია.

ფუაჭა სახელი ი ფ^ქეეეა ზნის მოქმედებისა.

ფუაჭეე-ა იხ. ფუაჭეეს, ფიფუაჭეეს.

ფუაჭეც-ი (ბქ.) იგივეა, რაც ფუტფუტი.

ფუთ-ი [არაბ.-ოდან] წონის ერთეული საზომი: ერთეული, უდრის 16,3 კგ-ს; იხმარებოდა მეტწილად სისტემის შემოსავლებზე.

ფუთა [არაბ.] იგივეა, რაც ბახჩა.

ფუთაჭ-ი იხ. ზედაფაზე. ◇ *ზედ. ფუთაჭ საფუთაფი.*

ფუთაა სახელი ფ^თაჭეს ზნის მოქმედებისა.

ფუთაჭ-ი ეწოდა ფუთის წონასა, ჭ ყინლი ფუთის ტიპალობისა (ჩუქრული).

ფუთეჭ-ი (ბქ.) ფიფუტი, ფიფუტაჭა.

ფუთეა სახელი ფ^თ^ეეს, ი ფ^თ^ეეს ზნისა მოქმედებისა.

ფუთნ-ს იხ. ფუთნინს.

ფუთოვით რამდენიმე (ბევრი) ფუთის წონისა. *ზამთარში ოჯახი ფ. ხარჯავდა კარტოფილს.*

ფუთოვით, ფუთობარ (საფ.) იგივეა, რაც ფუთობით

ფუთოვით-ი სრულიი წერილი ჭიაყელის ერთ ადგილას სიმრავლის და ერთობლიობის პრეა (ეკლებასთან ითქმება ადამიანებისა და ცხოველებზედაც).

ფუთოვით-ს ჭრილეე. ფუთოვითით მოიწამებს. *ბაღლები ფეთფთობენ.* – *ფრინველები ფეთფთობენ.*

ფუთქ-ი (ეუთ.) ბიეეა, რაც ჩიეეა (ზნეზე 1).

ფუთ! ფიეეა, რაც ეუთ ფ. *თქვენ ბაყაყობას!*

ფუთ-ი გრძეტ. 1. ხალეეთით ამოსული ნაწილი (ფიმა). 2. კეკლუცი ამხეს. – ბოლოს, ხრწილაც ეეეიმ ეეეიმ მაგად ფეთფთ. 3. იგივეა, რაც ფუთეეეეს. *ჭიამაიას ფუთეეეი ფეთფთნენ.*

ფუთნ-ი საეეეფრიო ღეეფეეი, ამოსეეეა, ამოსეეეა (ფიმნა).

ფუთნ-ს იხ. ფიფუთნეს.

ფუთა სახელი ფ^თაჭეს ზნის მოქმედებისა.

ფუთ-ი 1. ეეიიანის ან ქსელადის ნოსნი, რომელიც წარმოადგენს ლარტყეეეების საზომს ყოველი გაეიფილისას. *ქაღალდის ფ.* – ბეჭდვა ფ. – ფეთის ბარეეა. 2. რამეთის განეეეეეეილი თანხა: რამდენის გადახდაც. *ეარის ფ. ფეთა* – ფეთის სახით. ფ. *ასი მანეთად აქონდა ეეამოღებული.* ♦ ფეთის მაზე (სპ.). – ანტეთან ისეთ რამეზე, რაც ეეეეეეეეეეს ფეთის ზედაპეც ბარეეის ისეეეეს. *ფეთს მოჭრა – ფეთის ნოსნის გამოეეეეა. ფეთს ტრაილი – ფეთის მიმოქცევეა.*

ფუთეჭ-ი რაე ფეთით არის გამოსაბეეეი. ფ. *ყეეელეეი.*

ფუთიან-ი 1. ეიისე ბევრი ფეთი აქეს. ფ. *კაც.* 2. რაზედ ფეთია. ფ. *ქისა დაეკარგა.*

ფუთიანობა ფეთიანის მდგომარეობა.

ფუთიეე იგივეა, რაც ბეეეა.

ფუთიეეეა (ეეეეეეეეეეი) ბალიან ნაწილი. – ფაეეი ფ. *ბალიშები.* – *ეეეეეეეეეე

ფუტკრო 1. დასმალი და მზრალად გამოცხებული, ხაჭაპურად მოლღებული ხე. 2. ოგიყი, რაც ფუტკრო.

ფუტკრიობობა ან. დაფუტკრულება.

ფუტკრი-ი ოგიყი, რაც ფუტკრისა.

ფუთქა! ოგიყი, რაც ფუ!

ფუთქა (ფუთქასანი) (ძვ.) ბავშის ენაზე — ფუალი, ღმერთი.

ფუთქ, ფუთქა (ფუთქასი). **ფუთქა** (ფუთქასი) ბავშის ენაზე — ტკეპნილ, ნატკეპნი.

ფუთქი-ი ოგიყი, რაც ფუთქისა.

ფუთქობა-ს¹ *გრძლივ.* ოგიყი, რაც ფუთქულება.

ფუთქობა-ს² *გრძლივ.* ფუთქებობაშია. განსხორობაშია, ნახიერობს.

ფუთქობა ყოველბრიად სრული, მხიდრული და უზრუნველი ცხოვრება. — განიხრახა. *ფუთქობას მიჩვეული.* — ისეთი ტკიდრაში, მხიდრული საყოველთაო-რებო საგნები, რომელთაც პრატიკული დანიშნულება არა აქვთ.

ფუთქი-ი ცხელი ნაცარი, — თუთე.

ფუთქა-ს ან. გაფუთქვა-ს.

ფუთქა სახელი ფუფუაკეს ზმნის მოქმედებისა

ფუთქაში-ი¹. ქარაფშუტა, უქნარა, უსაქმური. ფ. აბალაგაზრდა. 2. ოგიყი, რაც ფუთქაეული. ფ. ქალაქაური.

ფუთქაშობრა ფუთქაეული თვისება.

ფუთქაშობრა-ი ფუთქაეების დამახასიათებელი. ფ. ლაპარაკი. ფ. ცალფრანგობა. ფუთქაეული ფუფუნება. ფ. როკოკო ხაკრძა.

ფუთქარი 1. (ხის ტკეპნი). სილრეც (ხის ტკეპნი). 2. ასეთი სიღრეის მჭიდე (ხე). — უფულოობანი. ფ. ზოგიერთ.

ფუთქარობა-ი რასაც ფულური (ზმნიდ. 1) აქვს. ფ. ზეპა.

ფუთქი (ფუთქისა) უფალო, ფუქი. ფ. კაკალი. — ფ. ფილები (ფიქრი,).

ფუთქი (ხაუბ.) ოგიყი, რაც თიაქარი.

ფუთქა-ს¹ ან. ჩაფუთქა-ს.

ფუთქა-ს² (ფორმ. უფუთქეს) *გრძლ.* (კუთხ.) ჩაკეთქა. ატაკეთ (ფილები — ხანგალს და მიხი.).

ფუთქა-ი მხატეულის საფანლიანი, წვნიანი ხაქმელი: ფუქეული შეჭამადია (ხაბა).

ფუთქი-ი ხიმაწყის ტკაის გარშემო შემოხვეული ფოთლები. *ფუთქის კონა.* — *ფუთქით ფაფობა-ლი ლილი.*

ფუთქი 1. (მოფურ.) ხბო; ხატი. 2. ბავშის ენაზე — ძროხა.

ფუთქი-ი (კუთხ.) ოგიყი, რაც ჩურჩული

ფუთქია (ფუთ ფუ'ასი) [Lumpsuna sp-div] ფრთწლეულები მცენარე. ყეთილი ენისებრი ფეკილი კალთებად აქვს შეკრებილი; ფოთლები იხმარება მწიკად.

ფუქი-ი 1. რკინის ფოცხი. 2. ხაგმელის მოსაკრეფი ხელის ხატრაც ჯოხი (იტკან მთიულეთში).

ფუქხა-ი (კუთხ.) ხიჩყის ამოსაღები ჩანგალი.

ფუსანა-ი 1. სოფიეზე. მოეთმწყინება. მოუსვენრობა. 2. ღელის დუღილისას გამოცემული ხმა, — შეშფოთი.

ფუსანა (ფუსუნასი) 1. ფიცხი, მოუსვენარი. 2. შეშფოთა (ლეონ, მაჭანა).

ფუსანა-ს *გრძლივ.* 1. ცხარობს, ფიცხობს. 2. შეშფოთს ისეროს (მაჭანა), — შეშფოთებს.

ფუსა (ფუფისა) 1. რისამე საკრდენი, — სახიკრეული, ხაფუძველი. *ხახლის ფ.* 2. ადგილი, სადაც დგას ტრისე სახლი, სახლ-კარი, ეკრა. *მამა-პაპის ფ.* 3. (გრაძატ.) ფუძისის მოკლილი ნაწილი, რომელთანაც დაკავშირებულია ხაკვანძირეი მნიშვნელობა. *ზოლის ფ.* — *მაძაგეი ფ.* 4. ქიმიური ნაერთი, რომელიც მეტალთან შერთებით წარმოქმნის მარილს, ტ ფუძის ანჰიდრიდი (ძვ.) — ხალხური ცრურწმენით: ანჰიდრიდი, რომელიც იფარავს სახლს, მის ბარაქასა და ფოკუთხის.

ფუსიდრიანი-ი (ფუძემდებლისა) 1. დასაბამის მიმდეში, — დამეუძნებელი, დამაარსებელი. ხაბერძნო ლიტერატურის *ფუძემდებლები.* 2. (წერ.) რაც ჩასაც ფუ ხაფუძველს წარმოადგენს, — ამოსავალი, ძირითადი. ფ. *პრინციპები.* — *თე. ფალაბიშვილის ფ. ნაშრომები.*

ფუსიდრიანობა-ი ოგიყი, რაც ფუძემდებლიანი (ზმნიდ. 2).

ფუქნება-ა ან. დაფუძნებება.

ფუქ-ი 1. უფალო, ჭიანი (კაკალი და მისი.). ‖ ცარიელი. *ფ. ქაღები.* 2. ტკეპნილ-უხრალო, უნაყოფო, უხინაარო, უქმი, ამაო. *ფ. ხიტყვა.* — *ფ. იქეცი.* — *ამაგმა ფუქად არ ჩაიარა.* — *ღრის ფუქად არ კარგავეს.*

ფუქიდრა-ა ან. გაფუქვება.

ფუქიდრა ხაჩელ ა ფუქვებს, ფუქდება ზმნაა მოქმედებისა.

ფუქინდაშაბა (ნაგნ.) ფუქი, ამაო, უხარგებლო ლაპარაკი.

ფუქიშუქა (ფუქიფუქასი) [Coluteo orientalis] ტანმორჩილი ბუჩქი: აქეს რთული ფოთლები მონაკრძალისებრი-ენოვანი ყვავილი და ბუშტისებრ გაბერილი ხიხელეულები პარკები.

ფუქარა (არაბ.) (ძვ.) ლარნაკი, ლატაკი (ხატყვა იხმარებოდა ავაზაკნი. ეკონომის). ფ. ჯელები.

ფუხერა-ი ფქვილის შეტანილი ერთგვარი (იტიან ფუსიდრი).

ფუხერა-ი ფაფელის დუღილისას გამოცემული ხმა. — თუხუხი.

ფუხერაში-ს *გრძლივ.* ფუხუხები გაიქეს, — თუხთუხებს, ტკდა ფ.

ფუხ! ოგიყი, რაც ფუ!

ფუხა სახელი ფქვაკეს ზმნის მოქმედებისა.

ფუხაკ-ი (ფერ. დაფუხებას) *გრძლ.* 1. ფქვილად ხქცევს ბქეეს. *ხიმინდს ფ.* — *ენე რა უნდა თქვანო, წინქეთლა კი ფქვანო.* ‖ ყავას ფ. 2. გადაფ. (ხაუბ.) რაიმეს, ჩამაფერ, ხრდღობს. ▭ ზედ. აფქვეინებენ, უფქვეს.

ფუხიდრა რაც ფქვილივითაა. ფ. *ქირა.*

ფუხინ-ი მარცვლეულის წვნიანი ფქვილი. *პურის ტკეპი — მჭადის ფ. ფქვილის ბაკრა.* ‖ ხაერთოდ, რაიმე ნივთიერების წვრილი ფხვნილი. *კარტოფილის ფ. — ქირის ფ.*

ფუხინდედ-ი 1. ხმაგახმავი ფქვილი. 2. მარცვლეულის ფქვილის ხმაგახმავი ნაწარმი.

ფუხინდედობა ოგიყი, რაც ფქვილეული.

ფუხინდა-ი რაზიც ფქვილია. ფქვილის შემცველი. *ზეჭმე ფ. ტკდა ეკოდა.* ‖ ფქვილში ამოგანცვილი. ფ. *ხელები.*

ფუხა 1. მდინარის პირას გამოშვილარე წყალო. 2. წყნარას პატარა შენაკადი. *ფქვილ და ღელეები ადიდდნენ.*

ფუხედაბა-ი ფქვილის მჭიდეი ქარხნეულები.

ფუხანი (ფქვნისა) ოგიყი, რაც ფქნა.

ფუხანი (ფქვნისა) ხის ფქვნებიდან ამოლაგამოცემი ფქნარე. — ფქვეთი ამოსული ნერგი.

ფუხა-ი 1. [Elaeagnus] ხამეაო ხიმაღლის ან დაბალი ხე; აქეს ეიწრო მოგრძოლანცოლური ფოთლები: იცვიეს პატარა ზომის, ყეთილ. სურნელეან ყვავილებს: ისხამს მოგრძო-მოცვითალო, ეკრკან ტკბილ ხაყოფს, რომლის კანსშიგნითა ნაწილი მრრალია და ფქვილეითი ითქვება. 2. ამ ხის ხაყოფი.

ფუხა-ი ფაფალების კუთვნილი, მათი დამახასიათებელი. *ფუხარად* — *როგორც ფუძეულს ხრეეთ.*

ფუხა-ს ან. გაფქვეს.

ფუხა სახელი ფქნას ზმნის მოქმედებისა.

ფუხა-ს *გრძლივ.* ოგიყეს, რაც ფქნისაეს.

ფუხაბ სახელი ფქვენს ზმნის მოქმედებისა.

ფუხიდრა *გრძლივ.* 1. ხუნთქვისას ნელ ხმას გამოსცემს. *ძროხა ფ. — მძინარე ფხვრიკაეთ.* 2. (ძვ.) ხურნელებას აფრქვევს (ყვავილი...). ▭ ზედ. ფქვეს, ფქვიხა, მფქვნელი.

ფუხიდა სახელი ფქნიხეს ზმნის მოქმედებისა. *ენძის ფ.*

ფუხა სახელი ფქნენის ზმნის მოქმედებისა.

ფუხაბ-ი რაც ფქვნენა.

ფუხაბ-ს ან. დაფქნენტეს.

ფუხაბა სახელი ფქნენტეს, იფქნენტეს ზმნათა მოქმედებისა.

ფუხინ-ს ან. დაფქნენა.

ფუხინ-ი ოგიყი, რაც დაფქნენი. *ფ. მინა.* ხაფქნელი ან ხაბანაკო ტკეი სახლის ახლოს (ლეჩუმი).

ფუხაბაფუხაბა-ი (კუთხ.) ოგიყი, რაც ლაწაწილეული.

ფუხინაბ-ი (ფუნისელებისა) *Ononis arvensis*] ეკლიანი ზემოსილი ბუჩქნაირა მცენარე პარკოსანთა ოჯახისაა; იკეთებს ვარდისფერ ან თეთრ ყვავილებს, იწოდება ფქნის (ფხნის) ახლის ან, საერთოდ, ტკბნან ადგილებში.

ფუხინა-ს ან. აფქნეკეს.

ფუხინა სახელი ფქნრკაეს ზმნის მოქმედებისა.

ფუხინაბ-ი უსინტყოდ, ნაწყვეტ-ნაწყვეტი ხმის გამოცემით, ეკეეხედი ტკირით.

ფუხინინა-ს *გრძლივ.* ფქნრკაენი ჯოხის.

ფუხინაბ-ს ძილში ეჭნეს.

ფუხინაბა-ს *გრძლივ.* ფქნრკაენი გაიეის.

ფუხინ-ს *გრძლივ.* ფქნეიის ხმას გამოსცემს.

ფუხინ-ი ხარის, ეკამენის მიერ ეხეირის ნესტარებიდან ღრიალებრი ხეერის ნაკადის გამოშვებისას გამოცემული ერთგვარი ხმა. ძლიერი ფქნისეა.

ფუხანა (ფუხეკანასი) [Lycoperdon] პატარა მრგეკი ხოკო; ნორმალებში ხორციანისა და ოვიბრა-

ფუხაბ-ი რასაც გული არა აქეს (კაკალი, მარცვალი, თავთავი და მისი.). — ფუქი. ფ. *თხილი.* — ფ. *თავთავი.*

ფუხაბნ-ი ოგიყეს, რაც ქუხტენი. *ხაბერძნეთიდან გაქეონდა ფ.*

ფუხაბხეპ-ს *გრძლივ.* ოგიყეს, რაც ქუხტენებს. **ფუხაბხეპილ-ი** (ფუხტენეულისა) 1. ეკავილი, რომელიც ხაყოფს ვერ ან იძლევა. 2. უხაყოფო ყვავილეიანი მცენარე.

ფუხაბა სახელი ფქნენის ზმნის მოქმედებისა, **ფუხაბაბ-ი** რაც იფქნერება.

ფუხაბინ-ს ან. დაფქნენის.

ფუხაბა სახელი ფქაკეს ზმნის მოქმედებისა.

ფუხაბინ-ს ან. გაფქეკენის.

ფუხა 1. ნემსიეით წვრილი ნაწამაწილი თაეთაეის კილეზე. 2. თეეის წვრილი ტკალი. 3. ლეიძიის ხაქმელი ხელეი. 4. ბასრი პირი ხმერეით ინარეის. *ნამწვლის ფ. — წკლეტ ცერით ფ. გაეხლეკეთ.* 5. გადაც. უკიანი, გამჭრიახობა, ხიმარჯეე. *ფ. გამოირინა.* ‖ ეკონის ფხა — ეკორის ზურგი.

ფუხაბეხინ-ი რასაც ფხა (ზმნიდ. 4) აღეეინეი აქეს. *ფ. მაგეილი.*

ფუხახხეპ-ი ოგიყეს, რაც ფხაკეეინეი.

ფუხახხა-ი რასაც ფხა (ზმნიდ. 4) ბასრი აქეს.

ფუხაბ : ფხაკაბ გაიფხნა (ხაუბ.) — იგიყეს, რაც ფხაკაბ გაადენს.

ფუხაბხეპა-ი ოგიყეს, რაც ფხაკაფხეპეი რასაც წაიხის ხმა, — ფხაფენი. *ფ. გაიკეს.* — *კაკამ კარეის ფ. დაიწყო.*

ფუხაბხა-ი 1. ოგიყეს, რაც ფხაკაენი. 2. (ხაუბ.) ოგიყეს, რაც ფაფენი.

ფუხაბხა-ი 1. ოგიყეს, რაც ფხაკენი. 2. (ხაუბ.) ოგიყეს, რაც ფაფენი.

ფუხაბ-ი (ფხლისა) (კუთხ.) იხ. ზმაეი

ფ-ფუხაბ-ს *გრძლ.* ხელს (ფერხ ხელებს...) უხაზმს ქაეიის გასაკრებლად. *ბზის რქეების ძირებში ამდაბლა. ‖ გუდას ამდაბს* — ეარეხს, ფრუხარებას უკარებს; ამბეს. ▭ ზედ. იფხანს, ეფხანება, ფხაბა.

ფუხაბა სახელი ეფხანს, იფხანეს ზმნათა მოქმედებისა.

ფუხაბხ-ი (კეთ.) ოგიყეს, რაც ფარხანები.

ფუხაბა ფხაკაბ გაადენს (მოიფხა...) — (ხაუბ.) ერთბაშად გაიქეცა, გაეეხნება, — მოკრძალება.

ფუხაბხ-ი 1. მაგარ რამეზე მაგარი და ფეეტანი რისამე ერთგეარის გასმით გამოცემული ხმა. 2. (ხაუბ.) ერთბაშად, მოსხლეტკით გაქეცეებას გამოცემული ხმა *ფხაკანი მოკურდება.*

ფუხაბხაბ-ი 1. მრავალეგზის გამოცემული ფხანები, ფხაკენი. *კალმის ფ.* 2. (ხაუბ.) ოგიყეს, რაც ფხაკანი (ზმნიდ. 2). *თაგეი ფხაკაფხეპით გარბოდა.*

ფუხაბნა სახელი ფხაკენის ზმნის მოქმედებისა.

ფუხაბნ-ს *გრძლივ.* 1. ოდნავ ჭრის (ფრჩხილით, ბრჭყალით, ეკლით და მისთ.), — კაერაეს. *ძაღლი ფხაკენად ფხაკენდა მიეწა.* 2. ეკედად ჭერს. *კალამი სამხეტად ფხაკენდა ქაღალდს.* ▭ ზედ. იფხაკნის, იფხაკნება, ეფხაკნება, ფხაკნა, ნაფხაკნი.

ფუხაბნა მაგარ რამეზე წეეტანი რისამე (კლაკნეების, ფრჩხილების...) გამეხნი გამოეეხნეი უსიამოენო ხმა. *რაღაც ფ. მოისმა.*

ფუხა-ს *გრძლ.* რისამე თხელ ზედაეეხს (კანს, ხაღებაეს, ეიმს, ტკალახს...) აცლის ბრტყელი პირის ჭეხე ირაკიეით. *ატაკს ეე. — ფეხსაცმელს ფ. ეე.* ▭ ზედ. იფხაცება, ფხეკა, ნაფხეკი, ხაფხეკ' ელ'ა.

ფუხაბა სახელი ფხაკეს ზმნის მოქმედებისა.

ფუხაბა-ი ერთმანეთთან დაკაეშირებული წვნიანი ნაწილებისაგან, ბაკნეკაეისაგან შემდგარი. *ფ. ნივთიერება.* — *ფ. ნაწიბური.* — *ფ. თოკეი.*

ფუხაბიბა-ბ ან. გაფხეიერება.

ფუხაბიბა ფხეიერის თვისება, — ხიფხეიერე.

ფუხაბ სახელი ფხნენის ზმნათა მოქმედებისა.

ფუხაბნ-ი ან. დაფხნენი. ▭ ზედ. უფხნენი, ფხნენა, ფხნენი, ფხნენება, ხაფხნენი.

ფუხაბნა ან. დაფხნენა. ▭ ზედ. უფხნენა, ფხნა.

ფუხაბნ-ი წენეე, ფხეიერ ნაწილებად ქცეეი ხაკმე. — ნაფხენი, ნაფხეკი. *ფ. ხაამაღლი. — ჩაის ფხნენი ეკამაღეი ფ.*

ფუხაბ-ი 1. რასაც ფხა აქეს. *ფ. ბოროტალი.* ‖ *ფ. თეეზი* ‖ *ფ. ბზალი.* 2. ეეიაე ფხა (ზმნიდ. 5) აქეს. *ფ. კაეი.* ფხაბაე — ეიროკაე, მარჯეენე. *ფ. ზოლეკი.* ‖ *ფხაბი ეკამაკაე (სიტყეა) — გონიერი ლაპარაკეი (სიტყეა).*

ფუხაბეპა ფხაბის თვისება. *ბზლის ფ.* ‖ *ქალაქა*

ფხიზელი (ფხიზლია) 1. ვისაც რასაც არა სძინავს, — მლვიძარე. 2. წინდახედული, ფრთხილი; ცქვიტი, ტუსალი. *კურდელი ფ. ცხოველია.* — *მეცხვარის ფ. ძაღლები.* 3. ვინც მთრალი არ არის. *რაც ფხიზელ ფიქრში ვქვს, ის მთვრალს — ენაზეო.* ფხიზლად — 1) ღუსმენილად. *მთელი ღამე ფ. გაატარეს.* 2) ფრთხილად, წინდახედულად *სტკრს ფ. ეარაულიდნენ.* 3) დაუფორხილაც. ‖ ფხიზელი გონება — სალი, ნათელი გონება. *ერისიმე ფხიზელი თვალი* - იტყვიან ისეთი ადამიანის თვისებაზე, ვინც ყოველთვის ფხიზლად არის, ვისაც არაფერი გამოეპარება. ფხიზელი ძილი — არაღრმა ძილი.

ფხიზლება იხ. გამოფხიზლება.

ფხიზლობს *გრლვ.* ფხიზლად არის, არ იძინებს. *ყველას ეძინა, მხოლოდ მორიგეები ფხიზლობდნენ.* — *ძაღლები ფხიზლობდნენ და მთელი ღამე ყეფდნენ.*

ფხიზლობა ფხიზლად ყოფნა; ფხიზლის თვისება, — სიფხიზლე.

ფხიკაბი -ი (საუბ.) ოყიება, რაც ფხუკიანი.

ფხიმა [Saxifraga] ფაბალი ტანის კლდის მცენარე; იტეფებს თეთრ, ეარდისფერ ან მოყვითალო ფერებს.

ფხიფხელა -ი (ძე.) ფხოვის (თანამედროვე ფშაეხევსურეთის) მკვიდრი ქართველები.

ფხიფხი -ი (ძე.) ფხოველების დამახასიათებელი.

ფხირა სახელი ი ფ ხ ი რ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

ფხირვა სახელი ფ ხ ი რ ე ნ ა ზმნის მოქმედებისა.

ფხირნი-ს იხ. მოფხირნის.

ფხისუფხისუ -ი ზედიზედ, ხშირი ფხრეწის ხმა. *ამოდის ქალალდების ფ.*

ფხარ-ს *გრლვ.* ერთბაშად ხეს. ფლეთს. *ქალალდებს ფ. ⊂ შურ.* ოფხრიწება, ეეხრიწება, ფხრეწა, ნაფხრეწი.

ფხარა სახელი ფ ხ რ ე წ ნ ზმნის მოქმედებისა.

ფხაში -ი ოყიება, რაც ფხუკუნი (მნიშვ. 1).

ფხაკნა -ი ვინე კლდეკიდეზე მაღე ფიქლება. ბრაზდება.

ფხაკნობ-ს *გრლვ.* ფხუკიანობას იჩენს; ფხუკიანეთ იქცევა.

ფხაკიანება ფხუკიანის თვისება.

ფხაკნ-ი 1. ეე შინრებული კატის, კურდღლის და ზოგი სხვა მატარა ცხოველის მიერ გამოყენებული ხმა. კატა ფხუკუნით წაეოთება. 2. ოყიება. რაც ფრუტუნი (მნიშვ. 2). *ბაკვებმა ფ. მოიყოლეს.*

ფხაკნობ-ს *გრლვ.* 1. ფხუკუნის ხმას გამოხეიშვ. 2. ფხუკუნით იტყობა, — ფრუტუნებს. *ღოცელ ბოტკაეზე ფხუკუნებდა.*

ფხაკნა -ს იხ. მოფხუკუნა.

ფხაკნა სახელი ფ ხ უ კ უ ნ ა ზმნის მოქმედებისა.

ქ

ქა! შემოკლებული ქალი! (მიმართვის ფორმა ქალების საუბარში). *რაა თქ, ქა, როგორ გგონიხარ!* ‖ გამოხატავს განცვიფრებას (იტყვის ქალი საუბარში). *უი, ქა! რას ამბობ?*

ქაა! იგივეა, რაც ქა!

ქაბაჯ-ი [ს.] დაკეცილი ხორცი მოგრძო გუნდებად შეშლილი, ხახვთა და სანელებლით შეკაზმული.

ქაბა ნამსხვარი, რომელსაც გულად აქვს ცხიმში ასტრებილი მოხალული ფქვილი. *თუ გული გქონდა, ქ. ორი ბელით იმეზვაო. — შენი კეტი გორჩილის სმენას ქაბაათ.*

ქაბაბ-ი (ბგ.) ხაგის შაპური, რომელსაც ვითომ შეიძლო ხაგიან უროიერთობის დამყარება. ‖ ქაბაბად დადება — 1) (ბგ.) ქალები იქნება, ქაბაბად მიეცემინება მოიწყინებას. 2) გახარ. (საუბ.) გაუთამაშებელ ლაპარაკს მოუსვამს. *ქაბაბად დაიცხეული — 1) (ბგ.) ვინც ქაბაბად დაიცა (მნიშვ. 1). 2) ვინც ქაბაბად დაიცა (მნიშვ. 2).*

ქაბაბებ-ის გრილე. 1. (ეკლ.) ქაბაგების წარმოთქმული კაცლოსოს *ქ.* ‖ გახარ. (საუბ.) დარიგება, ჭკუის სწავლება. 2. გაგრძელება (რაიმე მოძღვრებისა, ოდენ ას...). *მარქსიზმ-ლენინიზმის ქ.*

ქაბაგობა 1. ქაბაგად ყოფნა, ქაბაგის თვისება. *ქ. არაფის უდიდეს შენთვის.* 2. იხ. ქაბაგება.

ქაბაგ-ი საბეთ ი ქ ი ნ ა უქ ი ქ ი ს შობაია მოწვეებისა.

ქაბიან-ი (ეთნ.) იგივეა, რაც ქაგა.

ქაბიც-ი 1. მუქარა. *ქაფილით უთხრა.* 2. თავის ქება, კეცხა, ტარაბახი. *ვაკაცს ქ. არ მემეგინა.*

ქაბიჩაკვაი-ი ქერის მოგანილობის ქაგა, ცერცვული ქაგა.

ქა-ბიჯ *ქ. გრილე.* ქაფილი აქეს ატებილი, — ეძახეებს. ‖ ზურგი პქონა (საუბ.) — იგივეა, რაც ზურგი ქნევებს.

ქაბ-ი ციხის გალავანი.

ქაგიზ-ი ქაღნის გაღიზიანების სპეციფიკური შეგრძნება, რაც იწვევს გაღიზიანებული ადგილის ფხანის მოთხოვნილებას. *ბელის ქ. — მთელს ტანზე ქ. დაეწყო.* ‖ ენის ქაგილი (საუბ.) — ლაპარაკის, ლაყბობის გეგნება, განწყობილება.

ქაგ-ილიგ (ქაგ-ილისა) ქაგი და ციხე — ციხე-გალავანი.

ქაგილ-ი (ქაგილისა) მომცრო შინაური ფრინველი. *ქ. კაკანებს. — ქათმის ქერტები. — მოხარშული ქ.*

ქაგინი-ი ქაღის ზედა ტანსაცმელი, ბენეშოელებელი. *ბაღერდის ქ.*

ქაგინებაი-ი [არაბ.] პარფიორული ქება; კომპლიმენტი. *ბევრი ქ. უთხრა.*

ქაგინებ-ილ-ი (ქაგინებისეული) [Geranium columbinum] ერთწლეული ბალახოვანი მცენარე ნემსიწვერასებრთა ოჯახისა; ხშირობენ მთელ ა. — გვორელა.

ქაგიშაგ-ი თვითრად ელეპარება, ბრწყინვა, კრიალი. ‖ ქაღაქთ გაიქქა — ბალიან სუფთაა (თეთრი რამე).

ქაგიშაგი (ქაგიშაისა) რაც ქაგიშაგებს. *ქ. ეკრანი. — ქ. თოვლი.*

ქაგიშაგებ-ა *გრილე.* ქაღქაით გაიქქა: თეთრად ელეპარება, ბრწყინავს. *ტაზე მთვარე ქაგიშაგებდა — თოვლი ქაგიშაგებდა.*

ქაგ-ი (ქაგისა) 1. მცენარეთა სქესის სრულწლოვანი ადამიანი. *ლამაზი ქ.* 2. მცირე მღვრიებითი სქესისა, — ასული. *ქ. შეეძინა.* 3. (საუბ.) ოვაცა რაც ცოლი. ‖ ქაღი და კაცი — ყველა ერთად, ქალებიცა და კაცებიც. *ფერხულში ჩაება ქაღი და კაცი. ქაღი და ბიჭები (საუბ.) — იგივეა, რაც ქალ-ბატონი.*

ქაგა (ქაღასი) [ს.] ოფიცა, რაც თავის ქაღა. ‖ თავის ქაღა — ადამიანისა და სხვა ხერხემლიანი ცხოველების თავის ჩონჩხი.

ქაგაბიჩა (ქაგაბიჭასი) (საუბ.) ვაჟური ხასიათის, ქცევის ქაღი, გოგო.

ქაგაბიჭურ-ი (საუბ.) ქაღაბიჭას ხასიათისა. *ქაღაბიჭურად — როგორც ქაღაბიჭას შეეფერება*

ქაგაბ-ი (ქაღქისა) სალამი, ქაღამი (საუბ.) — ურთიერთმისალმება, — სალამ-ქაღამი.

ქაგაბაწ-ი (ქაღაბწისა) ხამი ტყავის მარტივი, შინ ნაკეთი ფეხსაცმელი, ასეთივე ტყავის თასმით (ლოპით) ამოსხმული (იეცამდნენ ძველად) დარში ნაპადს ნუ დააგდებ. *აკაკიმაც — ქაღაბაწსაო.*

ქაგაბჩილ-ი ეინაც ქაღაბაწი აცია.

ქაგაჭ-ი 1. დიდი დასაბერებული აუქტები, ჩეკულებრივ, ადამინისტრაციული. საბრწყინეო, საკაჭრო და კულტურული ცენტრი. *ქ. და სოფელი. — ქაღაქის ცენტრი. — ქაღაქის გარეუბანი.* 2. (საუბ.) საქონლის ქაღაქი თბილისი. *ბეგო ქაღაქში მივედით. — ქაღაქიდან დაბრუნდნენ.* 3. ჯგუფი საცხოვრებელი ან საკამათური შენობებისა, რომლებიც გაერთიანებულია თავისი ტანი-შენუქებით. *სტუდენტთა ქ. — საუნივერსიტეტო ქ. ქაღაქად — ქაღაქში. ქ. ცხოვრობს.*

ქაგაჭაჩაობ ქაღაქს გარეთ, ქაღაქის ახლო-მახლო ადგილებში *ქ. წაეიდნენ ექსკურსიაზე.*

ქაგაჭ-ილ-ი 1. ქაღაქის მცხოვრები. 2. (საუბ.) საკეთილ ქაღაქ თანილის მცხოვრები.

ქაგაჭიშვილ-ი ქაღაქთშვილებრ ახეციალისტი.

ქაგაჭიშვილობ-ა ქაღაქების შეწესებლობა. *სოციალისტური ქ.*

ქაგაჭკომ-ი ქაღაქის კომიტეტი (პარტიისა, კომკავშირისა)

ქაგაჭრაობ (ქაღაქობისასი), **ქაგაჭრობ-ა** (ქაღაქობისასი) ბაეშვების (ბერთოთა) თამაში ერთგვარი. **ქაგაჭრ-ი** ქაღაქისა და ქაღაქელების დამახასიათებელი; ქაღაქში წარმოებული. *ქ. სამეურვეო.*

ქაგაჭრ-ი — როგორც ქაღაქელს შეეფერება.

ქაგაჭ-ქაგაჭ ხუთდასხეა ქაღაქში, ქაღაქიდან ქაღაქში. *ქ.-ქ. მოგზაურობა.*

ქაგაჭრ-ი [ს.] (ბგ.) თხელი აბრეშუმის თაეზე მოსახეევი ქაღებისა.

ქაგაწაკ-ი (ქაღაწაკისა) 1. (კუთხ.) საბრალო, საწყალი. *უბედური ქაღი.* 2. (მოფერ.) ქაღი.

ქაგაჭრ-ი (ქაღაჭრისა) მხედველი, ლაპარაკი (მაშაკაცი).

ქაგაჭრობ-ა ქაღაჭრის თვისება.

ქაგაჭრობ-ა ქაღაჭრის დამახასიათებელი.

ქაგაჭრობ-ი 1. საბუნებრობის დროს — საბერის შეეფერე. 2. ხელოვნებისა საზოგადოებაში — ხელოვნურობრივ წრის წარმომადგენელი ქალი (მსახიობის, მოცაკეის მიმართ). 3. თავაზიანი მიმართვა ან ხსენება ქალისა. *ქალბატონო ელენე!* 4. ხელობით ან დაცინვით იტყვიან ქალზე (ხშირად თავის ცოლზე). *ბუტაიაბა დაიწყო ამ ჩემმა ქალბატონმა.*

ქაგაბატონობ (ბგ) ქალბატონად ყოფნა; ქალბატონის მსგავსად ქცევა

ქაგაბატონურ-ი (ბგ.) ქალბატონის დამახასიათებელი. *ქალბატონურად — ქალბატონის მსგავსად, შესაფერად, ქალბატონივით. ქ. იქცეოდა.*

ქაგაბიჭ-ა (ქაღაბიჭასი) იხ. ქალაბიჭა.

ქაგ-ილ-ი ქალი და ვაჟი *ქ.-ვ. ჰყავს.*

ქაგთაჭ-ა (ქაღთაჭისა) ლამაზი ქალის ეპითეტა.

ქაგიჭ-აკაციან ქალიც და კაციც, ქალი და კაცი ერთად. *ჯანას ქ.-ვ. შეესწრნენ.*

ქაგიშვილ-ი 1. ადამიანის შვილი მდედრობითი სქესისა, — ასული. *ქ. შეეძინა.* 2. ახალგაზრდა გაუთხოვარი ქალი, — ქალწული. *ჭაბუკები და ქალიშვილები.*

ქაგიშვილობ-ა 1. ქალიშვილად ყოფნა, ქალიშვილის მდგომარეობა. *გათხოვების შემდეგ ქალიშვილობის გვარი დაიკარგა.* 2.კრებ. ქალიშვილები. *ლიბნში მთელი სოფლის ქალიშვილობას მოეყარა თავი.*

ქაგიშ-ი 1. ქალის თვისება; ქალად ყოფნა დაღლილის შენი ქ.! 2. კრებ. ქალები.

ქაგ-ჩაჭ-ი (ქალ-ჩრდილისა) (საუბ.) ახალგაზრდა გასათხოვარი და გათხოვილი ქალები ერთად (ოჯახში, სოფელში ...).

ქაგ-ხიბ (ქალ-ხიბისა) გათხოვილი ქალი და მისი ქმარი (ქალის მშობლებისათვის).

ქაგჭარ-ი ქალის დამახასიათებელი, ქალის შესაფერი. *ქ ხინაზე.*

ქაგჭიჭარ-ი (მითოლ.) ქალი ღმერთი. *ნაღორძიის ქ. ქალი.*

ქაგ-ჭაბ (ბგ.) 1. ქალი და ყრმა, — ქალ-ვაჟი. 2. ქალი და ბავშვი.

ქაგჭიჭ-ი გაუთხოვარი, უბიწო ქალი.

ქაგჭიჭაჩრ-ი (წიგნ.) ქალწულის შესაფერი, დამახასიათებელი. *პორელი ქ. სიქარელი.*

ქაგჭიჭობ ქალწულის თვისება; ქალწულად ყოფნა, — სიქალწულე.

ქაჩა (ქამასი) იგივეა. რაც ქამასოკო.

ქაჩა-ი [ს.] 1. მშენელისა და ფურგლის იარაღი — პურის დასატრიალებელი მშიელდი. 2. იგივეა, რაც ხვენი.

ქაჩაჭ-ი [ს.] ცხოველის დასაფერი ხელსაწიო სასრული თოკი. *ქამასტის ხრილა.*

ქაჩაჭაჩა-ი (ქამასტისა) [ს.] 1. (ბგ.) ოცივეა, რაც მეკამანეზე. 2. (კუთხ.) კარგი მშრომელი.

ქაჩაჭიჭ-ი ქამასით (მნიშვ. 2) საკრაკი. — ხეკინი.

ქაჩაჭა [ს.] აღმოსავლური ხამოსიანი საკრაკი, რომელსაც უკრავენ ქამანით (ხემით).

ქაჩაჭ-ი (ქამრისა) [ს.] ტყავის ან ჭილოფილის ენერო და გრძელი ნაჭერი წელზე შემოსარტყმელად. — სარტყელი.

ქაჩაჭ-ხიბლ-ი (ქამარ-ბაბუკისა) ქამარი და ხანჯალი. *წელზე ქ.-ს. ირტყა.*

ცრუხე. ფარჩების მასალისტვის და სხვ. ჩელვიწრაფავე მოსაკერი ბისელ სარდაფებში, სათბურებში.

ქაფსელწყალი [ბერძ.] თბილი ქვაყნების ქუდარმავალი, ხელიკის მსგავსი, გარეში პირობების (გამათების, სიოსმოს...) მიხედვით ცალკის ნედრს.

ქაფრიან-ი ვისაც ქაფრი აღგია. ‖ რაზედაც ქაფრი არგაკიდ; რასაც ქაფარი აქვს. *ქ. კაბა.*

ქაფს [ს.] (ძვ.) აბრეშუმის ფერადი ქსოვილი, ერთგვარი.

ქაფ-ი[1] ქარილი ანბანის ოცდამეორე ასოს — ქ-ს სახელწოდება.

ქაფ-ი[2] [ს.] დედამიწის ქერქის წრიულისული, მინერალური ზრე *ეეეკაფები ქ.* — დაწილეეეე *ქაფები.*

ქაფაობ-ს გრძელ. აქეთ-იქით მოძრაობს რაცმეცნელად (თაეისუფლად ჩაბობილი რამე, ასეთ რამეზე მოთავსებული რამე, ჯიხე). *ბაყეეი საკანელაზე ქ.* — შდრ. ქანაობს, მოქანავე.

ქაფაობა საბილი ქ ა ნ ა ო ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ქაფა (ძვ.) ოქროს ვარაყი.

ქაფაკ-ი [ს.] (ძვ.) იგივეა, რაც ქანდაკება.

ქაფაკობა ხელოვნების ნაწარმოები — თიხისაგან ან სხვა მასალისაგან გამოძერწილი, ქვისაგან, ხისაგან... გამოთლილი ან ლითონისაგან ჩამოსხმული ფიგურა, — სკულპტურა. *გოლეეი საკკაძის ქ. — მარმარილოს ქ. — ბრინჯაოს ქ.*

ქაფკაკობენ-ი (ჩიგნ.) იგივეა, რაც გამოქანდაკებული.

ქაფკარა [არაბ.] 1. ქათმის საკვლიში ხარისხი (საქათმეში). 2. (ძვ.) თეატრში — ბალკონის ზედა იარუსი იაფფასიანი ადგილებით.

ქაფკაკარ-ი [ს.] (ძვ.) იგივეა, რაც მოქანდაკე.

ქაფლ-ი[1] დალმართი, დაქანებული ადგილი.

ქაფლ-ი[2] (სპეც.) ქანის ნამსხვრევი. *მილიდან გამოიღეს 1000 კუბმეტრი ქ.*

ქაფლაკ [ს.] (ძვ.) ხერელი, გვირაბი.

ქაფლარ-ი ორეული, წყნეული, ქანაობა.

ქაფლარ-ი (ქანქარა)-ი. 1. ღერძ. რიმეიე დაკიდებულია ზემოეე წერტილზე და ეანაობს აქეთ-იქით. 2. საათის ნორმალი, რომელიც თავის ღერძზე აქეთ-იქით თანაბარი მოძრაობით აწევ-დაწევის საათს ხელას.

ქაფლ-ი [თურქ.] ხრახნიანი ღრეს მჭიდე მრავალწახნაგოვანი ლითონის ნაჭერი ჭანჭიკის მოსაჭედად.

ქაფლაბ-ი ბუჩქებით ან ტყით დაფარული ლაღანი, ძნელად სავალი ადგილი. *ღობეზე ქანარბები.*

ქაფლ-ი ძაღლ-ინე, ხარკანი. *ქ. გამოეეია.* ‖ ქანცი გაუწყვეტა (გამოეეეეა, გამოეეეეა...) — ბაღლინე გამოეეეეა. *ძღიან დაიღალა.*

ქაფლაკ-ს იხ. დაქანებეეს, მოქანცეეს

ქაფლაგმოვლინ-ი, ქაფლაგმოქმნილ-ი ვისაც, რასაც ქანცი გამოეეია, — არაქანაეამიეელი.

ქაფლაგმოქანცი ვისაც, რასაც ქანცი გაუწყდა.

ქაფლიცქნელ-ი, ქაფლიქმილ-ი იგივეა, რაც ქანეეამილეელი.

ქაფრა-ი [ბერძ.] სრული უწესრიგობა, არეულ-დარეეულობა.

ქაფრაჩა-ი ქაოსის ხასიათისა, უწესრიგო, არეულ-დარეეული. *ქ. მდგომარეობა.*

ქაფრ-ი 1. პაერის მოძრაობა, მიმდინარეობა პორიზონტალური მიმართულებით. *ძლიერი ქ. — ქ. ქრის.* — *ქ. ამოვარდა.* 2. *ჩვეულებრივ შრ.* ქარები (საუბ.) — იგივეა, რაც რეემაცაზში. *ქარიეეი — ძალიან სწრაფად და მაეეეეულად. ბიჭი სანლოდან ქ. გამოეეაიდა.* ‖ ქარს ამოიღებს — ცოტაეთი დასუსტდება. *ქარს გადაჰყვა — გაანიავებს (ფუსს, ქონებას...). ქარი უცრად (საეეს.) — იეეეეე, რაც უცრად (შიეეე 2).*

ქარაბაზ ძველ ხელნაწერებში, ნარწერებში — შემოკლებული სიტყეის ეიაეეე ნიშანი (—) თეით შემოკლებულად დაწერილი სიტყეა, რომელსაც ასეთი ნიშანი უნდა მაგ., *წ-ი* ნაცვლეეეე, *რა* ნაცვლად). *ქარაგმის გამოეენა, ქარაგმებით ეიეწერა.* იგივეა, რაც ქარაგმეეეა.

ქარაგმილ-ი ორაზროვანი, გადაკრული (სიტყეა, ლაპარაკი...). *ქარაგმეეეა — ორაზროვნეეე, გადაკრულად, ქ. ლაპარაკობდა.*

ქარაგმ-ი [ბერძ.-თურქ.] [*Parisella*] ფოთლეეანი ზღერეი, ეეეის კენკეებსა და ხეეეზე. ეეის ხაეეი.

ქარაკაბ-ი (ქარაეენა) [ს.] 1. საკალმახაო საკლარი ეეოსეეეები, ეეიბორტეეეი აქეეეები (აღმოსაეეეთის ქეეეეების უდაბნოეეი და ეეეეაპში). *ძაღლი ყეფს, ქარაეანა მიდის.* 2. გადაეეე. ადამიანები, ცხოეეეეები, საზიდრები და ა. შ., რომლებიც გამწკრიეეებული მიდიან. *ცხენების ქ. — ეაქეეოეეი ავტომობილების ქ. — გემების ქ.*

ქარაკოზ-ი (საუბ.) პირი, რომელიც უბრალო რამეს გააიეეებს; აჩქარებული ადამიანი.

ქარაბაზ ფუსეეი — სტეორის მოაეარი ნაწილი ჩრეიაა.

ქარაბ-ი დიდი, ფრთაეი კლდე. *ქარაგიდან გადაეარდა.*

ქარაგმედა (ქარაგმეეეასი) აჩსეეერიოზეეი, ზერელე (ადამიანი), — თაეეკარაანი ცეჩდები.

ქარაგმედობა ზერელე ეეეეება. *ქარაგმეეეობამ აჩეენა.*

ქარაგმედობა ქარაგეეეეას თვისება.

ქარაგმეეა (ქარაეეეეასი) (კეთ.) იგივეა, რაც ქარაეეეეა.

ქარაგმედ-ი უეეე ამოეარდნილი ძლიერი ქარი. *ქარაგმედი ეეეეეეეეა* (ეეეეეეეეა) და *N. ucranica*) დაბალი ბალახეეეეი მცენარე ტეეილანოეა ოჯახისა; აქეეს მონაერისფერ-ეეეეაე ფოთლები, იკეეეეეს ლეეეე ან ეეიეეერ ყეეაეილებს.

ქარაბაზ-ი, ქარაბაზა ღილი კაეეი, — ჯიხე.

ქარაგმაგება (ქარაბობაეება) ძლიერი მარეეა-ეი ქარი. *ქ. ამოვარდა. — ქ. მძეინეარებდა.*

ქარაგმაგი იგივეა, რაც ბუეი.

ქარაგმედა თოეეეალი ქარი. ‖ ქარაეეეეა ადგილს (ადგილი) — იეეეეე, რაც ბეეეი აადგილს.

ქარაგმედ-ი რასაც ქარაეეეეა, ამსეეეეა, რომელსაც ქარაეეეეა. *ქ. ზამთარი. — ქ. ღამე.*

ქარაგმა [ს.] 1. მოწეეეეილება მისაეარეეი ეეეეეეის გადასაეიმაეეად. 2. გადაეე. (ეეეეე.) ნეიანი, ამბაეი (მსატეეეეი ნაწარმოებისა...). *მოიგონებიან ქ.*

ქარაგმედ-ი იხ. ამოეარდეეეეე, მოეარდეეეეა. — შდრ. იქეარეეეეე, ეეეეარეეეეე, იქეარეეეეა, ქარეეეეა, ქარეეეეე, ნაეარეეი, საქარეეეეი.

ქარაგმედ-ი (ქარეეილი) [ს.] (ისტ.) ხელეეანი, რომელშეც შეგრძნობა დაამთაერა, მაგრამ ჯერ ისტატდაც არ იყო დაღლილეეი და ქაეერისეეეეე შრომას ეწეოდა.

ქარაგმედე (ქარაგმედისა) რასაც ქარი ჭერ აზიანებეეს. *ქ. ჯიხის ეამეეი.*

ქარაგმედ სამეეი ქარგაეეს ზმნის მოქმედებისა.

ქარაგმედ-ი (სპეც.) ეეიეეერებით გაეეეეეეული რკალი, რომლის მიხედეეითაც კეთდება ქეეის (ან ბეტონის) ყაეილი.

ქარაგლიხა (ძე.) ქარგლად ეოეენა.

ქარაგლ-ი იგივეა, რაც მოქარგეეი.

ქარაგლიხა (ეეეენ.) ქარგეის ხელიხა; ნაქარგეი-ხა. *ქარგეეეეის ნიმუეეები. — ქარგეეეეის ოსტატი.*

ქარაკა [ს.] მაგარ, ეამეეირეეეეე ფისოეანი ნივთიერება ეეიეეეე ეეეენაეი, *ქარეეის ერნაეილებისა.*

ქარაკასა [ს.] (ძე.) 1. ქარაეენა, ეაეზარების გასაკარეეეეი, ღობის გასაეეეეე ადგილი, — ფენეეეეი. 2. საეავიო სახლი, სადაც გამართეეეი იყო საეეიანლის საეზიაეი და მაღაეზიები.

ქარაკიშირა (ქარეეიშეირანა) რაც ეეეენო ქარეეის მოეეეეენებს. *ქ. ეეეინო. — ქ. აგამი. ქარეეიშირად — ისე, რომ ქარეეიეეერი ჰქონდეს.*

ქარაკა (კეთ.) იგივეა, რაც *ბაკი*[1].

ქარაკაკეეეეება იხ ქარაეეეეეეება.

ქარაკეეეეება-ი სატეეეეეეეეეეის სხე ეიეეეეეეი მოსაეეეეა.

ქარაკეეეეეეეეეეა იგივეა, რაც ქარაეეეეეეა. ზეეეეეეეა.

ქარაკეეეეეეეეეეა (ქარეეეეეეეეეეეეა) ქარეეეეეეეეეეეეის ლიტერატურაში, ისტორიაში, ეეთნოგრაფიაში) შემსწავლელი მეცნიერებათა ერთობლიობა.

ქარაკეეეეეა-ს *გრძელ.* ქარეეეეის თვისებაზე იქეეეს.

ქარაკეეეეეა 1. ქარეეეეეეა ეეეენა. ქარეეეეეის ფეეისება. 2. ეეეეა. ქარეეეეეეეეი.

ქარაკეეეეეეეეა იგივეა, რაც ქარეეეეეეეეეეეე

ქაშმოდბარი-ი რასაც ქაღი აქვს მომდგარი. *ქ. რძე.*

ქაშმოჩარეული-ი რასაც ქაფი აქვს მორეული. – აქაფებული. *ქ. ზღვის ტალღები.*

ქაშმოშვიდნი-ი რასთვისაც ქაფი არ მოუხდებიათ.

ქაშუა (ქაშუასები) [Hermaria] მიწაზე გაბნობილი მოსაკრისფერო ბალახი მოხაკისებრია ოყაბისა; იზრდება მრისაქსა და ხშირ ადგილებში, წყაღში სოფლის პირებთან ქაღებზე.

ქაშუა-ი [არაბ.] ძლიერ სპეციფიკური სუნის მქონე უფერული გამჭვირვალე ნივთიერება; იყენებენ მედიცინასა და ტექნიკაში.

ქაშუა (ქაშუასები) [Filipendula hexapetala] მრავალწლიანი ბალახოსანი მეღწარე ეკრიღისებთა ოჯახისა; იქნთებს თეორ ფერადს, ისპრეც მდელოებზე, ფიქიღი ტყეების პირთან ქაღებზე.

ქაშუაში-ი ძლიერი ფეხილი. *წყლის ქ.*

ქაშუაშ (ქაშუაშები) რაც ქაფქაფებს: მდღაღი *ქ. რძე.*

ქაშუაშებ-ს გრაფე. ქაფქაფი გაედის. *სამოკაო ქაფქაფებდა.*

ქაშჩარ-ი [სპ.] ფაიფურით დილი კოფი ქაფის მოსახდელად და წუნარიდან რასაც ამოსაღებად.

ქაშხი (ქაშხასი) [Engraulis grayscheilus] ზღვის წერილი თევზი; ძლიერ სწრაფად მრავლდება; სარეწლო მნიშვნელობისაა.

ქაშხა [არაბ.-ს.] საკალატრო ბრტყელი ოარაღი რკინისა; იხმარება პაპანაზის კეღების გასასწორებლად გასალესად.

ქაშხან-ი 1. აჩქარებულად, ხმაურით პირღია სუნთქვა (დაღლილობისაგან, სიცხისაგან...) *ქ. აუკაც. და.* 2. (ხაუბ.) გაუთავებელი, გამძვინი ხმაისაღებელი ღაპარაკი. *ქალების ქ. იქიროა.*

ქაშხაშ-ს გრაფე. 1. ქაშანა (მწიაე) 1) აქეს აბეთხელი. *ფრინველები სიცხისაგან პაეროვან ქაქანებდნენ.* 2. (ხაუბ.) ქაქანით (მწიაე) 2) ლაპარაკობს. ⊏ შდრ. ჭეჭქეჭის. მოუსაჭნე.

ქაქალნ-ი [არაბ.-ს.] 1. სპეციალური მასალა საწერად. სახატავად. საბეჭდავად და სხ.: მზადება ხის ბოჭკოს ან ჩვრების მასისაგან. *საწერი ქ. – სახატაო ქ. – ქაღალდის წაკეთება.* 2. (ძ.) ოფიციალური წერილობითი საბუთი. 3. (ხაუბ.) იგივე, რაც ბახჩი. *ქაღალდის თამაში. – ქ. დაარაკვნა.* ◇ *ქაღალდს გაეწყო* (ხაუბ.) – საიაპანში ქაღალდით (ბანქოთი) მკითხაობას დაიწყებს

ქაჭ-ი [ს.] ბუნებრეულის ფუჭა. ნაგავი (ან წყალში) მოხარშული.

ქაჭა: ჭაშა ვაშლი – ზოგი ჯიშის ვაშლი, რომელიც მორეფდან რამდენიმე ხნის შემდეგ ფაშარი ხდება.

ქაჭან-ი (ძ.) შამიში ან ბოლეში გაქსელილი ბადე.

ქაჭაშა-ი თიხის ჭურჭელი, სოჭიქელი და მოხატული [სპარსეთის ქალაქ ქაშანის სახელის მიხედვით]. *ქ. ყაში ან ქაშანური ყაში. – ქ. ჭურჭელი ან ქაშანური ჭურჭელი.*

ქაჭაჭა-ი [ს.] [Scuciscus cephalus orientalis] მტკნარისა წყლის თევზი კობრების ოჯახისა.

ქაჭაჭი ზღვის პატარა თევზი, ჩამეხ, ჩქიკლა-რაც. ღიმარილებულს.

ქაჭაჭ-ს (ადრიდ. უფრ.ხაუ.) ჭრიდ. 1. ტუმბოს ხაზშეკეთებით იცემს ხაიდანმე (ხიიოხეს) და გადაადენს ხაკეძე. *საკეძაკეი ხაიდანი ღილ-ღამეში მილიონ ყველაო წყალს ქ.* 2. (ეკონ.) ეწნიოდა ეწნევ (თამაშებს). 3. (ეკონ.) ამბილებს (ოფლებს) ⊏ შდრ. ჭეჭქეჭის. ქაჭნა, ქაჭნი, ქაჭნი, ქაჭნი.

ქაჭალი-ი [ქართ.] [ს.] 1. კაცი, რომელსაც თავზე თმა არ აბნიაოს. *ქაჭალმა რომ წამოიარა ღილი, თავის თავს მოაპარუნებდა.* 2. (ხაუბ.) იგივე, რაც მელატეი.

ქაჭან-ი ტუსაღის, ციხისა და მისი. ნ'ნაღი.

ქაჭაე ხასკეი ქაჭაეს ზაზის მოქმედებისა.

ქაჭეთება ქაჭეთეა ყოფნა. – ხიქაჭეთე.

ქაჭი-ი 1. [Hippophae rhamnoides] ტალიანი ბუჩქი ფუნაგისებრიოთ; იასპან წვრილ კენჭიან, ღია ნაცრისფერ ნაყოფიან; ხშირობენ ციცაბო ღობეებ. 2. ამ ბუჩქის ნაყოფი: ისჭმება და სარიფაქის წარმოებაში იხმარება. 3. ხის ტალი (სამა.).

ქაჭიანი-ი რასაც ქაჭი (მნიშ. 3) აქეს. – ტალიანი.

ქაჭი-ი [ს.] 1. (ცრუპრინტ.) 1. ათი სული, ვინმაკი. 2. გაფაქ. თაქეზ ხელაღებული, დამოძრაეული ეღემაკეთი *ეს ბიჭი ნამდეილი ქაჭია!*

ქაჭკე: მოიეერებით მომაკვდე, ჩვეულებრივ, ბავშეისაკენ, ახაკეთებრძნობაკენ. *მოიეერე. ქ. რა გეჭირეაო? – ეერც ნაბეელი. ქ.? – რა გეჭირეას, ქ.?*

ქაჭ-ჭაჭაბ-ი (ეერეჩრინტ.) ხაღებით და ეერჩეით.

ქაჭიაშეილ-ი [ხაზ.] ხაზის გეერეითი ტოტები. მეჭოს. მეჭნაე უნაკ. ეერცხეით გამოკეთილი (ბალეზე. ალუბალეზე. ეერხეილეზე. არყის და სხეაზე): მეჭნეილად პარაზიტი ხოკეოების მოქმედებითაა გამოეეეული.

ქაჭიხა ქაჭკე ყოფნა; ქაჭის თეისება.

ქაჭკა-ი 1. ქაჭეის დამაკაიათებელი. – ჭაღეინერი, ეშმაკეური. 2. გადაკ. ეეეეტანეი. გაეეეე-პარი, მზეკეე მისახეედეი (ენა, ღაპარაკი). *ქაჭკაკ – 1) ეშმაკეურად. 2) გადაკ. ეეეეტანეირად, გაეეებეროდ. ◇ ქაჭკეი ენა – ეერიგეარი, ხეეეოეერეფეე გაროეეეებეი.* ეეეთეის ხეიხაროეის გაეეეებარი ღაპარაკი (იგიეე ქაჭეეა).

ქე (ეეთ.) მეტაიეებითი ნაეეიღაკეი; დაიხმარის ეეხნ. ⊏ ეი.

ქეხა 1. ხაბეეი აქეაბ ზაზის მოქმედებისა. *ქაბის ხიკეთე.* — *თაკიდ ქ. კიკაკაე ეოროპი.* 2. ხაოხებო ეეეეში, — ოდა. *ჩაბრაბაკეც ღეექაკაე შეთბაბ თაბრიკ. ქ.* ◇ *ქეხაკაე ქეხა* — ღიღი ქეხა. *ქეხაბ შეაბაბ* — *ქეხით მოიხიხეინეს. შეაქეხეს.*

ქეხაკიდეხა ქეხა ღა ღიღეხა. ◇ *ქეხა-ღიღეხა მოიხიხეინეს.*

ქეხაკე-ი ეინე, რაც აქეს. — ხაქეხი, ხაბაკეხი. *ხაქეეეეინიდ ქ. – ხიღაბაზით ქ.*

ქეჩ-ი 1. ზეეხა ხაეეინეის (ხაროს, კაბეინის) კიხერი, ეულის ღაბაღები აოეეიღი. *ზეეხის ეეეე ხაბეკოკ, ხეეროა — ეეეეე. ხაროა ბაროა — ქეჩეიკ.* 2. (ხაუბ.) ადამიანის კოხეხი. 3. ეეკარხეეეეეი მთა, — ხიერი, მთაეარებიანი. *კაეკაეიხეის ქ.* ◇ *ქეჩეი მთაეარები* (მთიეარეა) *ეიხიბე, რომაბე ეეეეიბე* — *ეეიბეხეეეეეი ეეიხეეეეეი.* ◇ *ქეჩეი ეეიხეეეეეი* (მთაეარეა) *ეიხიბე, რომაბე ეეეეიბე* — *ეეიბეხეეეეეი ეეიხეეეეეი.*

ქეჩეხ-ი ეინე, რაც აქეს. — ხაქეხი, ხაბაკეხი.

ქეჩეხა ხაბეეი აქეაბ ზაზის მოქმედებისა.

ქეჩეხ-ი [ხპ.] (კეთ.) ჩაიდანი (ეეეეის ასაღები ეეეეეეეი).

ქეჩეხეხა (ეე.) 1. ეხ. ხაბეეეეეი. 2. გადაკ. ხბიეეი, ეაბეეეეაეეეი. ღაბაბაიეეეი კაეეი.

ქეჩიხაკ-ი (ძ.) ეიხეეეეეი და ეეხეიაბაეეეი ეიხაეი.

ქეიხ-ი [არაბ.] 1. პეეის ჭაბა და ეეეინის ხპა ეეეეიხაა ეეხიაე, რაბაე თან აბღაეს ეიხაკეეეეაა, — ეეხიხ ტაკეეაბ, ხაყიხ, ღეეეიხ. *ქ. ბაბაკეეეე.* 2. ეეეებაბ-ბაეეხეეეეეხეეეეეა, ეიხაკეეეე, ეეეეეეე

ქვიმაზი-ი იხ. თეშაყი.

ქვიმა 1. ძაგარი ქარი, მთლიანი ან ნატეხების სახით. *ხიში ქვა.* — *ქვის სროლა.* — *ქვის მთელელი.* — *წიქქელის ქ.* 2. მარილების მაგარი წარმონაზარდი ნაყარ ორგანოებში. *ქვის ფილა სალინარებში.* 3. ოყიული, რაც კოჭი[1] (მსიტე). 1). ♦ ქვას აყრდება და თავს შეუშენის (საუკ.). — ერთხელ ნათქვამს აღარ გაიცარცვება, დაიოწებს რასმე. — გაჯილებდება. ქვა გახეთქ. — 1) დიდი ძალა აქვსა (რაიმე საბუთის...). 2) ყოველგვარ დაბრკოლებას გადალახავს ქვის გული აქვს — პატუქვაა. თავში ქვა ცეცხ (ახალთა)ს' — (საუკ.) რაც უნდა, ისე ჭკნება კაცსაც ეა ადამიანს (მოაკლოს). — იტყვიან საყოლად. შეამჩნიეს ვინმეს შეხე ქვის კოფვა — I) ქვის ოცა. 2) გადაქ. ძალიან მძიმე სამუშაო. ქვას ქვაზე არ (აღარ) დატოვებს — ერთიანად დაანგრევს, გაანადგურებს მოსახლეს. ქვა ქვაზე არ (აღარ) დარჩება — ერთიანად დაინგრევა, განადგურდება. ქვის ბანა — პორელეფილი კულტურის უძველესი პერიოდი, რომელსაც აღამიანი ქვის იარაღს აკეთებდა და იყენებდა შრომაში.

ქვაბი-ი 1. ლითონის ჭურჭელი (ჩვეულებრივ ცილინდრული ფორმისა) საჭმლის მოსახარშად ან წყლის გასაფრქვევლად. *ალუმინის ქ.* — *ფაქის ქ.* 2. ის რაღენობა რასაც (საჭმელისა...), რაც ამ ჭურჭელში ჩაეტევა. *ერთი ქ. ღომით.* 3. დამწერილი ჭურჭელის წყლის ორმაგლად გადასაქცევად. *თოფქის ქ.* 4. (ზ.) ოგივე, რაც გამოქვაბული.

ქვაბა-ი ჩაეარდნილი ადგილი მთებს შორის, თბილისის ქ.

ქვაბათისა-ი (ქვაბქოთისა), **ქვაბათისა** (ქვაბქოთისანი) თიხის ქვაბი.

ქვაბაწილა (ქვაოყლასანი) [Lithospermum arvense] სარეველა ბალახი ლაქვარასებრთა ოჯახისა: ტეტრაწილად პურელის ნათესებში იყრის.

ქვაბირა-ი დაუწნელი კირი.

ქვაბკაშხაჭი-ი 1. ჩირქიანი საჭირ.ცელში სიმაგრისათვის ჩაგანაწელი კუთხის ქვა 2. ვაფაქ. (წიგნ.) ჩარჩოები ფიცა, ფუცარზრა. საიუქველი რისამე მარქილი ქ.ჩიჩიტი თეთრის ქ.ქიქილებით მოლესული ბუდეები ღორებულების შესაბამ.

ქვაბლიტ-ი ფიქალი ქვა. ლიქი.

ქვაბმაწიკ-ი გაქაჯებული მარილი, რომელსაც მიწიდან ილებენ.

ქვაბაზი [Quercus ilex] მარადმწვანე მუხა ერთ-ეული.

ქვაბაზი-ი ორგანული ნაშთებისაგან მაგარი ნაწვავი წიაღისეული, ჩვეულებრივ შავი ფერისა. *ქვაბაზიანის საბადო.* — *ქვაბაზიანის ამოღება.*

ქვაბურა (ქვაბურასანი) [Bupleurum rotundifolium] ერთწლიანი მცენარე ქოლგისებრთა ოჯახისა; უხეირაგებად პურელის ნათესებში იყრის.

ქვაბლაბა-ი სალესი ქვა.

ქვაბაბაკ-ი მრგვალი გრძელი ქვა, რომლითაც საცვეე რასმე ოყრიან. (ფიქალი).

ქვაბენილ-ი ქვით მოფენილი, მოკირწყლული ნაწილი ქუჩისა (ტროსაროების საცალიგ).

ქვაწერილ-ი ქვა ლარნაკის ან ლულის გრილ.

ქვაყარა (ქვაყორანა) ქვისა და ლულის გროვა.

ქვაყარილ-ი 1. ქვით მოფენილი ადგილი. 2. ქვათა და ღორღით შეკრული ხელოვნური მალლობი; ქუჩის, ნაოსნის საკვანძო *ქვაყრილის კეთილი.*

ქვაყრილ-ი (სუკ.) ქვის კედელი ოფიციერ უზრდელს ფრთხა (ამგამად პოლიციის) არქიტექტორები გაითვრების ფორმის.

ქვაცხარილ-ი (ცეთხ.) ოგივე, რაც ცხრილი (ზრნე 1).

ქვაცრია (ქვაწერილი) [Cerastium arvense] (საუკ.) ბალიან ხელსაყრელი, — ძუნწი.

ქვაცხრილ-ი ხელეკი. გამოქაბული კლდეში.

ქვაჩ' ჭემოკლ. ქვითი. ქ. დაიქნი. — *წყინწკარე ქ. მაცქანეთია ბევრს.*

ქვაჭ' (ქუთხ.) 1. ცხკლეპინი ნაწილაკი; კი. ბი. დიახ კიდევაც. 2. ოგივე, რაც ცაბა.

ქვაჭაბი პირველი შემსუბუქებული ნაწილი რიული ფენებისა; ნიშნავს რაიმე ძირითადის ნაწილს, მასზე დაქვემდებარებულს. მაგ. *ქუდარეულის ქვაჭაბია.* ქუდრიმისა. *ქუდრიმტკბეტი.*

ქვაჭაწიან-ი ჩუმი ეერაგი (საბა); ქვაშქვაც, გაიქცევა.

ქვაჭაბიჭაბა-ი (ძე.-წიგნ.) გაიძერა, მუხაწათი, ეერაგი.

ქვაჭაკაური-ი სამხედრო ერთეული, რომელიც შედის უფრო მსხვილი სამხედრო ნაწილის შემადგენლობაში. *მსროლელთა ქ. — მეკავშირეთა ქ.*

ქვაჭაკვირიტება ვანადიუმისების ნაწილი.

ქვაჭა (ქვეყანა) რამესთან შედარებით ქვეით არსებული, მთისაქენი. — *ქვეითი* (პაპორის). ზედა). *ქ. ბაღი.* — *ქ. ჯა.*

ქვაჭაკან-ი 1. წელს ქვემოთა ნაწილი ადამიანის ტანისა. 2. ქალის კაბა; წელს ქვეით ჩაბაღებული.

ქვაჭაწვენ-ი ოგივე, რაც ქვედაკაბი (მნიშ. 2).

ქვაჭაიჭაჭ ქვეითა ადგილიდან ზეციოსენ (საპირის). ზედიდან). ქ. დაეძაბენ. — *ქ. აცკა ხელი.*

ქვაჭიი 1. ქუდა ნაწილები, დაბალი (პაპირის). ზედაო). *ქ. ჩაეოდა.* 2. ჩრისაც შემდეგ. *ამის შესახებ ქვეითი მოგახენებთ.*

ქვაჭიითა ქვეით მყოფი, ქვეით არსებული, — ქვედა. ქუდთა. *ქ. სართული.* — *ქ. ტეხი.*

ქვაჭიითაბ ზედიდან ქვეით, ქვეითა მიმართულებით (პაპირის). ზედაოდან).

ქვაჭაკ-ი ღერის შესაბამი თოხის ღიდი ჭერშეკი. ცერების მოგანილობისა; ინასაგებ ქვეით ცილინდრ ჩამაბრუნეს. — *ჭერი.* ♦ *ქვაჭაში ზიხ* — არ იცის რა ხდება ირგვლივ, ცხოვრებას მოწყვეტილია.

ქვაჭით-ი 1. ცემით მაკალი (პაპირის). ცხენისანი, მხედარი). *ქ. ჯარი.* — *ქ. ეხედნაკის დასეირნება.* 2. ქვეით ჯარის მებრძოლი ქვეითად — ფეხით. *ქ. ცალრეა.*

ქვაჭითაბა იხ. დაქვეითება, ჩამოქვეითება.

ქვაჭ.-ი (ძე.) 1. მოწყვილე. კეთილი. 2. ძმრე. გულადი.

ქვაჭლიჭაჭ-ი ეინე ქვეშმოწეებას ჩრდილ, ეინე ეერ ეერაგობა.

ქვაჭლიჭაჭა ეინე ქვეშმოწეებას ჩრდილ, ეინე

ქვაღწერილი ბალახეული მცენარე იღის ქვიშიანებსა და კლდოვან ადგილებში; ფოთლები იბსრკის ზღვად.

ქვიშიანა ქალის მეშინელი. ზღვის ქ. ჩაპიონი.

ქვიშივა [ფორქ] (ლეონ.) იხ ალუსალი.

ქვიშიანობა ქვიშიანი ნიადაგი.

ქვიშოვნა-ი 1. იგივეა, რაც ქვიშნარი. 2. (სპეც.) მოპასიერული (ლითონის, მინერალის) შემცველი ღვრი ნიადაგები. *ოქროს ქ.* — *ალმასის ქ.*

ქვიშა (ლეონ.) იგივეა, რაც ჩრდილი.

ქვიშივ-ი ქალი, რომელსაც ქნარი მოუკვდა ან ქალი, რომელსაც ქნარი მოუკვდა ან ქალი. რომელსაც ცოლი მოუკვდა. *ქართველ ქორწილში ქნარის პატრონ ერთ-ერთ პირველი.*

ქვარიშიანა ქერიფის მეფე-მპრინველი, ქნარად ძალიან ფრენა.

ქვარიშ-ოსპორ-ი (ქერიც-ოსპერია). **ქვარიშ-ოსპორ-ი** ქნარი ქალები და ოსპერი. *ქვარიც-ოსპერის მეფე-ქნარი.*

ქვარიშოსპორია ქერიც-ოსპერის მეფე-მპრინველი.

ქვარიშოსპორ-ი (ქერიც-ოსპორია) (ბ.) უპატრონო, უმეფო ქნარი ქალი.

ქვარიშოსპორია (ბ.) ქერიც-ოსპორის მეფე-მპრინველი.

ქვარიშ (ქნარისა) [Setaria italica moharium] ველკაისნაირი კულტურული მეცენარე; იქიდან ქნარ-ფქვილ: მზადებ ფაფას.

ქიაპია ქიაპ-ები წყიდენ (ლეონ.) — გაიაც მწვერვალს.

ქიშია ა ლოსტა სიმინდი, ხმელით სიარული (ბაგ: ნიტრია).

ქიზიტლაბ-ი ქიზიკის მეფენი ქართველები.

ქიზიკია-ი ქიზიკელების დამპყრობელები ელი, ქიზიკიდან მოგიანაზე.

ქიმპ-ა.[არაბ.] 1. ცილინდრული შეურესელი. *თიხის ქ. — მინის ქ. — ნავრნის ქ. — მაყრენის ქ.* 2. რაც ასეთ შეურესელში ნავა ერთი ქ. *ერთი.* 3. მარცვლეულის ფქვილის საზომი: ულრის ერთ ფუთს (იგივე ორმოცა და ცუროში). 4. (ლეონ.) იგივეა, რაც მარა (მნიშვ. 1).

ქიპლავ-ს იხ. ტკიპლავს.

ქიპლიან-ი ბუშარა, ოხერი.

ქიპლიობ-ა ტკიპე. ხუმრობას, ოხუნჯობს. *ლაღად, ქნარებად, ქილეგობს.*

ქიპლიობა სახელი ქალი კაცის ზმნის მოქმედებისა.

ქიპლიზ-ი ღორე, რომელზედაც სახლის ბატკანს კლავენ.

ქიშ-ი ვაზისშეერილი, წაწყვეტილული ნაზილი-ნაწამე. *ქიშის ქ. — ვაზის ქიშები ქ. — ნაკეთ ქ.*

ქიშია [ბერძ.] ბუნებისმეტყველების ერთ-ერთი მიმართულება დარგი — მეცნიერება, რომელიც ატომების ნივთიერებათა შეღეწილობას, ურთიერთებას და უმთავრეს თვისებებს.

ქიშიატ-ი ქიშიის სპეციალისტი.

ქიშიატობა 1. ქიშიასთან დაკავშირებული. *ქ. ფორმულები.* — *ქ. ანალიზი.* — *ქ. წონა.* 2. ქიშიის ისეთებით ცარიელი, ნაღვერდული. *ქ. ნაცარი.* — *ქ. ან ალკალი.* — *ქ. წყალი.* ♦ *ქიშიური ფანქარი* — განსაკუთრებული გრაფიტის შემცველი ფანქარი, ის ფანქარი, თუ დატანილ ნაწილი ნაღვერდული წერს.

ქიშიურ-ი: ქიშიური ვნება ცილის (ჰემოგლობინის) ნაწილი, უფასო ნაწილი (ბაგ: ნიტრია).

ქიშიური ქიშიის ნაწილი

ბრძანება ი. ბრძანება. ბრძანებისა ბრძანებისა ბრძანებისა

ქუთქუთა (ქუთქუთასი) [Thlaspi arvense] პეტრელის ნათესებში გავრცელებული სარეველა ბალახი. ჯვაროსანთა ოჯახისა. იცნობს თითო ჯიშია ლებს: ისხამს ბრტყელ მომრგვალო ნაყოფს.

ქუშა[1] 1. გასუნთქოთ ბაშის ფილტვი. *ბაშმან ქ.* — *ლორთქმან ქ.* (ფიქრი.) 2. ახლადგამორეცხილი. ნაზ-ბუმბულიანი (ბარტყი, ნინილა). *ქ. წითლები.* — *ქ. ბარტყი.*

ქუშა[2] მოეკიდა აღმნიშნელი სათვალავი ერთეული სპორტულ თამაშში, შეჯიბრებაში. თბილისელ-ებმა ფეხბურთელებმა *ცოტაოდენ 20 ქულა.* ‖ საკვა-მიერი ნივთების ღუმის ყოველი ერთეული. *ბისკვიტს გამოცდაზე 20 ქ. დააგროვა.* — *ერთი ქ. დააკლდა.*

ქუქუმა მწკრივად ასაგები ხორცის ნაჭერი.

ქუქუმა [ოურქ.] მამაკაცის ზედა სამოსელი ფეიქ-ფაისა ქსოვილისა, ბუნკმოლებული. *ბაეთრდან ქ.— ქანთელი ქ.*

ქუქუმანი ფისად ქულაგა ადევნა.

ქუქუმანი (ბ.) ბაზარი; ბაზრის დუქანი.

ქუმბი-ი (ქუმბისა) მოსაღები მარეკლის ფქვილი. ‖ ასეთი ფქვილი, ღვე წყალში ასვრემილი.

ქუმირაშა მრეკე ინფექციური დაავადება, ესპარატებად ბიუროს: დამახასიათებელია ხელის ტკივილი, გამონაყარი. შემდეგ კანის ქვეშ ლეტილდება.

ქუნქლა ოყიება, რაც ქინქლა.

ქურა [არაბ.] 1. საბერელარაი სამწედლი ცეცა ლითონის გასახურებლად. 2. ღუმელი ოიხის ჭურჭლის, აგურის, კრამიტის და მისთ გამოსაწვავად. 3. (სპეც.) ბრმელის ქვეშა ნაწილი. 4. მოწყობილობა ცეცხლის გასაჩაღებლად ან რაიმე სხვა სახით სიმძლავრეის მისაღებად *ელექტრონის ქ.* — *გაზის ქ.*

ქურანი (ქურნისა) წაბლისებური ეხენი.

ქურაში ნაბერეტი საშარაულის ქარაზე, რაზედაც დგამენ ქვაბს და სხვ.

ქურაშაში [არაბ.-სპ.] (ბ.) აგურის, კრამიტის და მისთ. გამოსაწვავი ქარხანა.

ქურდ-ი დამნაშავე, რომელიც ქურდობს, ამარავს. *აქლემის ქ. და ნემსის ქ. — ორივე ქურდაო.*

ქურდაბა იხ. გაქურდაც.

ქურდაბასობა ქურდობანი ქურდი.

ქურდობა *ქურდ.* მაღალად, ფარულად ოთეხსებს სხვის რასმე. — ბარაკეს. ⊂ შდრ. ოქურდების, ქურდობა, ქაქურდალი, საქურდალი.

ქურდობა სახელი ქურდობს ზმნის მოქმედებისა. *მარტივ ეკამო დოთხოვნაც, ქურდობა ქვნა ბრძოსეკრიან?*

ქურდულ-ი 1. ქურდის დამახასიათებელი. 2. გა-დატ. ფარული, მალული. *ქ. გამოხედვა.* — *ქურდულად გაეიდა ბარეთ.* — *ერეშელი ქ. მოიწმინდა.*

ქურთები-ი ირანული მოდგმის ხალხი; ცხოვრობენ ირანში, თურქეთში, ერაყში.. ნაწილობრივ, სპეციალურ კავშირში (ამიერკავკასიაში...).

ქურთნის ვარდ. ქურა ამოხის, აცლის ხეს. ⊂ შდრ. ნაქურთნები.

ქურთშა-ი ოყიება, რაც ქურტაკი.

ქურთულ-ი ქურთების დამახასიათებელი. ქურთებთან დაკავშირებული.

ქურო (საკ.) მანქანის ან სხვა მოწყობილობის ჯრედი ნაწილების (მილის, ღილების...) შესაერთებელი დეტალი.

ქუსაი-ი [არაბ.] (ბ.) საბანგადაყარული ტახტი, რომლის ქვეშ დგას გაღეიფული მაყალი (ფეხების შესვენდნენ ხილეს ეახალებად).

ქუსი 1. წარმოებებში — კუდების მსახური, რომელიც ასრულებდა მსხვერპლის შენირვის რიტუალს. 2. გადატ. (ეკიპ.) პირი, რომელიც თავდადებით ემსახურება მეცნიერებას. ხელოვნებას და ხალხი. *მეცნიერების ქ. — ხელოვნების ქ.*

ქუსლა (ქურსაში) (ბ.) პირქუში, ენქნი, წარბშეკრული (ადამიანი).

ქუსტ-ი [ოურქ.] თბილი (ასწამთრო) ზედა ჩასაცმელი ბეწვეულისა. წაკის *ქ.*

ქუსტაშვილ-ი (ქურნეულასი) (ეთნ.) ოყიება, რაც შალასანელი.

ქურციმანი [Gazella subgutturosa] ცხელებში მცხოვრები ჩლიქმკაფიანი ცხოველი. — ჯეირანი.

ქუსლ-ი 1. ადამიანის ტერფის უკანა ნაწილი. 2. ფეხსაცმლის ის ნაწილი, რაზეც ტერის ქუსლი თავსდება. ‖ შესაბამისი ნაწილი წინდისა. 3. ფეხსაცმლის ძირზე ქუსლთან დაკერებული ტყავი (ზე ან სხვა მასალა) სიმკვრივისა და სიმაღლისათვის. *მაღალი ქ. — ტყაპის ქ.* 4. ზოვი მაღალი ჭურჭლის ქუდს ნაწილი გარედან. *ზეკლაის ქ. — ქვევრის ქ.* 5. გუთნის ან კაკის ნაწილი, რაზედაც სახნისია ნაბოლქული.

ქუსლებაჯანებელ-ი ვისაც ქუსლები (მწიფე. 1) დაზეთქილი აქვს.

ქუსლებაკეთებელ-ი რასაც ქუსლები (მწიფე. 2) ჩაიელილი აქვს. *ქ. ფეხსაცმელი.*

ქუსლისანი ქუსლის სქორნე. *ქ. ფეხსაცმელი.*

ქუსლის იხ. ქუსლა.

ქუსლ-ი შავი, ბნელი. *ქ. ცვალი.* — *ქ. ღრუბლები.*

ქუსე (კუთხ.) ოყიება. რაც ჭიობები

ქუსვაში ქალის ფეხების კალთებზე შემოქლიბული სხვადასხვა ფერის არშია (იცავს ფრაქში, თუმლებში).

ქუში-ი ოყიება, რაც პირქუში.

ქუშაკანი მეფეული, პირქუში. *ქ. შუხლი.*

ქუშაკაც დურეული იარაღი — ფიცრის ნაპირის გასასუნქებელი გრძელი ნაკეთი (რანდი).

ქუნი-ი [Festuca sulcata] მრავალწლიანი ბალახი მარცვლოვანთა ოჯახისა. აქვს თხისებრი ფოთლები და წვრილი ღერო ფხიანი თავთუნებით; იზრდება კლდეებზე. შრომულ ადგილებსა და საძოვრებზე; ცხვრის კარგ საკვებად ითვლება.

ქუპა (სპ.) ქალაქებში (დაბებში...) სახლების ორ შეკრიეს შორის გაყვანილი გზა. *გამერი ქ. — მთავარი ქ. ქ ქუჩის ბიჭი — ქუჩაში უსაქმოდ მოხეტიალე. ზედაღდებიდან მიტანებული ბიჭი. ქუჩის ქალი* (ლანძღ.). — *მეძავი. ქუჩის კაბა* (ძვ.) — ოყიება, რაც ჭიშკარი. *ქუჩაში ერეკება* — სასუსნავის თმორის (ბავშ.).

ქუჩასანდ-ი პატარა, ეიწრო ქუჩა, ჩიხი. *ძველი თბილისის ქუჩასანდები.*

ქუჩა-ქუჩა ქუჩებში. ერთი ქუჩიდან მეორეზე. *ქ.-ქ. დაწანწალები.*

ქუჩდება იხ. მოქუჩდება, შეიქუჩდება.

ქუჩი-ი ოყიება, რაც ფუნჯი. *სიმინდის ქ.*

ქუჩური უხამსი, უშვენო, უშნოური. *ქ. ქცევა.*— *ქ. სიტყვები.*

ქუჩურად ეროვად, ერთად. ჯგუფურად.

ქუხ-ქუხი! 1. ღორის მოსახმობი ძახილი. 2. ძაღლის მოსაფერებელი სიტყვა.

ქუხილისება-ა იხ. დაქუხებისება.

ქუხილა (ქუხილასი). **ქუხილი** (ქუხილისი) (მოეუნ.) გოჭი (ბავშვის ენაზე).

ქუხ-ს გრძელ. 1. ქუხილის ხმა ისმის. *როგორც ქ., ისე არა წვიმსო.* 2. გადატ. დიდ. ძლიერ ხმას გამოსცემს. *ზღვა ქ.* — *ზარაზანი ქ.* ‖ *გაისმის* ‖ *ქუხილს გასაგონად. სარდლის სიტყვა ქუხდა.* 3. გადატ. (წეიგნ.) ღიდად ცნობილია, სახელგანთქმულია *მისი სახელი ქუხდა.* ⊂ შდრ. შეუხარე. მოქუხარი.

ქუხილ-ი 1. ჭექა, გრიალი ღრუბლებში, რაც თან ახლავს ელვას. 2. გადატ. დიდი, ძლიერი ხმა. *ზარაზანის ქ.* — *ჩანჩქერის ქ.*

ქუა, ქაა! ოყიება, რაც აქმა!

ქვაბ-ს გრძელ. ხმის გამოცემით, ბრელად სუნთქავს. *ცხენები ქვიწენ.* ⊂ შდრ. ჭრიხა, მჭრიხავი.

ქვაბა სახელი ქვნს ზმნის მოქმედებისა.

ქვაბაბ-ს გრძელ. ოყიება, რაც ქუხს ⊂ შდრ. ჭრიხა, მჭრიხავი.

ქვიკვა სახელი ქვინავს ზმნის მოქმედებისა.

ქვიკინ-ი ოყიება. რაც ქვიკუნი.

ქვიკინა-ს ვარდ. ოყიება, რაც ქვეტუნება.

ქვილ-ს გრძელ. ქვილს გამოსცემს *ქაჯი ქ.*

ქვილ-ი 1. ერთგვარი ყრე. გაბმული ხის პაერის მოძრაობისა. *ქარის ქ.* — *საბერელის ქ.* 2. იხ. შხული

ქვაბაში-ი ნაწყვეტ-ნაწყვეტი ქნევა *საბერელის ქ. ჯაკეს* (ფოლ.).

ქვაბაშან-ს ვარდ. ქვეტკნის ხმას გამოსცემს *ალა ქვეტკნელა.* — *ორთქლმავალი ქ.* (ფიქრ.).

ქვევა 1. სახელი ექცევს, ექცევა ზმნათა მოქმედებისა. *წყლის ქ* 2. სახელი ექცევა, ექცევა ზმნათა მოქმედებისა. — მოქცევა. *ეკიპიერი ქ.— უიეკარი ქ.*— *ტოლმხვაგარი ქ* 3. სახელი ექცევა ზმნის მოქმედებისა. *მხრის ქ.* 4. (ბ.) ექცევა ზმნის მოქმედებისა. მხრის ქ. 4. (ბ.) ფიწის საზომი ერთეული დასაღეთო საქართველოში; ფიწის საზომი ერთეული დასაღეთო საქართველოში; უდრის 900,კგ. საკენ. ‹ქაქარაის 2/5-ს›. 5. (გრამატ.) უდრის 900,კგ. საკენ. ‹ქაქარაის 2/5-ს›. 5. (გრამატ.) ზმნის ფორმა, რომელიც გამოხატავს კუთვნილებით ზმნის ფორმა, რომელიც გამოხატავს კუთვნილებით ურთიერთობას სუბიექტსა და ობიექტს ან ობიექტს ურთიერთობას სუბიექტსა და ობიექტს ან ობიექტს შორის. *საკრძნო ქ.* — *საბაღნო ქ.*

ქცევა-ი რაც იქცა რადმე. — გარდაქმნილი. *ორთქლად ქ. წყალი.* ‖ თეალებად ქცეული (საუბ.) — იტყვიან იმაზე, ვისაც თვალები ფართოდ აქვს ღაღებული და დაბაბულად უცქერის ვისმე. რასმე. *ლაპარაკად ქცეული* (საუბ.) — იტყვიან იმაზე. ვინც ვანუწყვეტლივ ლაპარაკობს. *სმენად ქცეული* — იტყვიან იმაზე. ვინც. რაც დაბაბულად ისმენს. *უსმენს რასმე.*

-და ნაწილაკი: 1. დაერთვის სიტყვას და ნიშნავს: 1) მხოლოდ. *ოცდაათი მანეთიღა კრავები-და. — რამდენიმე კაცილა იყო.* 2) უკვე. *გვიანღა იყო.* 3) კიდევ, კვლავ, *როდისღა მოხვალ?* 4) აბა, ნუ-ტაეი (კითხვით სიტყვებთან). *ვილა რას გააწყობდა?* 2. აძლიერებს იმ სიტყვის შინაარსს, რომელსაც ეხმიანება. *ამბავები ძალიან ღია იყო.*

დაბაში-ი [არაბ.] ნიკაპქვეშ ჩამოშვებული (უპირატესად სიმსუქნისაგან). ‖ ზოგი ცხოველის (ბარის, კამეჩის...) ჩამონაზარდი ყელზე. ‖ ქათმის ნისკარტქვეშ მბრიალოსავეარი ჩამონაზარდი.

დაბაბინა-ი დაბაბის მჭრელი.

დაბაკ-ი ფეხსაცმელში ხანძრზე ჩაკეთილი თხელი ტყავი, ქსოვილი და მრავ.

დაბაკა (დაბაკანი) ზოგი ფრინველი, რომელსაც ნისკარტქვეშ ყელზე ბლიმად აქვს პატმბული. *ღ. დედალი., — ღ. მიქე.*

დაბაკ-ი. (ლიტერატუ.) ჩაკეთრჩხიანი სპარი. *ღადარში ცამოსტენებარი მწკივი.*

დაბალუნდა ოლონოლორი, ლიონლიანი, ბრეყლად საეილი ადგილი. *ღ. ტყე. — ღ. ვაზა. — კლდეების ღასწალეთში სოარული.*

დაბაჯა სახელი ღ ა ღ რ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

დაბი! იგივე, რაც ღაფლეთა.

დაბო! (ძე.) ზღვის ტალღა.

დაბრაკ-ს *იხ.* გამოღაბრაკვა.

დაბრაჩ-ი ღაბრაჩი ტალღი ადრია, აქეს. *ღ. კვეხი.*

დაბღნ-ი (ქუთ.) იგივე, რაც კაბუჭი.

დაბღაჭ-ი ტყიერ ნაღიას: ულეარება, კაშკაში. ბღეეჩიალეი. *ეარბ.ტყლაეებს ღ. ტაქ'ონღაი.*

დაბღვაჯა (ღაბღაჯასი) რაც ღაბღაჯებს. *ღ. ცეცხლი.*

დაბღვაჯ-ს გრძელ. ღაბღაჯი გააეს. *ცეცხლი ღაბღაჯებია.*

დაბჩაე-ი ნაწიეებ-ნაწიეები ეეფა ერთეულიარი (ძაღლისა.).

დაბჩაეებ-ს გრძელ. ღაეეიეი გააეს (ძაღლს).

დაბნ-ი [არაბ.] 1. მაგარის მსხეიერი ბაგი. ღაბლის წინაეი. 2. თხის ბაგნის მსხეიერი ნართი, თიკვა დაერეხილი.

დაბო [არაბ.-სპ.] ეერიანი ბორაგი. *ღ. ფიალის პატარძალი.*

დაბა [არაბ.] 1. (ისტ.) ეაღასაბაეი მიწით სარგებლობისათეის (ეემრატეესაგ ხმირად ეჯარაეაუღლის ან ეუელის სახით). 2. ეემპაეველი, ბარაქა (მენსისა, ეირნახეულისა და მისთ.). *მინის, ღ. 3. ნაწ-ელი: წეელის ბარაქიანობა და ცხიმიანობა. ძროხის ღ. — ძროხას. ღ. სულ ალარ ჰქონდა. 4. თაყეისაეთეის საჭირო ნაქმარი, რასაც ფიქარი ეღეეს ყეაეილებიდან.*

დაბა-ეილება-ი (ისტ.) ღაბა- (ზმნიდ. 1) და ეილები.

დაბაბი [არაბ.] 1. გამეცხლება, ეერაგობა, ორეულობა. *საბრძოლის ღ. არის უმძიმესი ღანაშაეული. — ღაბადით ძროკეებ.* 2. სხეაზე ეიცემა, ირტეელობის გამორეშა, მოეალეობის უეულებელყოეა (ეკაიარაბაში, სიფაილეში...). — მოტეეება, ეილეის ღ. — მეგობრის ღ. 3. უარყოეა, დაკმაყა (თაეისი ერმუნისა, ეეხისა და მისთ.).

დაბაბისა-ი იგივე, რაც მოღალატე.

დაბაბობ-ს გრძელ. 1. ღალატს ჩაღიდის (საბრძოლოს მიმართ.). 2. ერთეული არ არის (ეილისა, ეჩრისა); არ იცავს თაეის მოეალეობას (მეეარაბეში.). — აბეკუმს. 3. უარყოეს. გემის (თაეის, ეჩეზნის, ეეხის და მისთ.). *ძ. გადატ. უმტკეიენეს, უსუსტება, ელეეა. მებრაერება ღ. — მოიტეეს ღირე ღალატობა.* ‖ ზედ. უღალატებს, ღალატება, მოღალატე, ნაღალატეი.

დაბაბი-ი ღალის (ზმნებ. 2 3, 4) მჭირე, — გამოსაყენებანი. *ჩალის ღ.*

დაბაბა [Crex crex] ჭაობის მომერი რუხ-მოყეითეისერი ფრინეელი; აქეს ეერეელი და ხმირი ნისკარტი.

დაბობა-ა *იხ.* ღაღაბეება.

დაბე (ღაბნა) 1. ღრიის მოსაკეეთი საღამოდან ღილამდე. *ამ ეელი ღ. — ამთაოაბი ღ. 2.* იგივე, რაც ღამით. *ღ. ეეხილეება. ‖ ღამის ″ეარეება — ღამის ეუსილად ეარაეება ღამე მჭიდროებია — ეამოსაღებია, ეაბრთხილება ღამით. ღამის ხმირად გათეება — ღამის ეასალად ეარაეება. ღამის პურად — ერძელი და ფართო პერანეი. ღეეეიანში ჩასაცმელი.*

დაბაბობეე-ი ეიწე ღამე ათია, ეიწე ღამე ეამღილ გააგანა.

დაბაბაღამ-ი ეიწე ღამე გაეცხა. — ღამეთეთეი.

დაბეიმეიი იგივეა, რაც ღამეთეთეი.

დაბეეღ-ი (წერ.) რაე ღამით არის, ღამით ხდება. *ღ. სიჩუმე.*

დაბიაჩ იგივეა, რაც ღამბანად.

დაბიაჩად სანამ ეერ ეიღეე ღამეა, ეერ ასეე ღამით, გათეეზებამდე *ღ. ბედენერ გზაზ*

დაბიი რიგი ღამე *ღ. ეერძა მოეიდა.*

დაბიიდეე-ი რაე ღამით იყო. ღამით მოხეა. *ღ. შეხეედეა.*

დაბიიჩაჩიობა (ძ.) ღამის მერაღე ყოენა.

დაბეეა (ღაეერსება) [Vespertilio] პატარა მფრინავი ძუძუმწოეარი ცხოეელი.

დაბეეა, დაბ-ეიდე, დაბ-ეიდი იგივეა, რაე ღაბლობრივი.

დაბეეაეეიი იგივეა, რაე ღამეამბით.

დაბეეაეიი ღამის ღრის: ღაეჩე ეხ'ის ეამბაელამაში. *მწერალი რომაის ღ. წერილი.*

დაბ-ი ქართეეი ანბანის ოცდაშეიდე ასოს — ღ-ს სახელწოეება.

დაბაბ-ი (ხალ.) იგივეა, რაე ღაბნელი.

დაბაბ-ი (ხალ.) ძლეეღლეეიით ხიარული, — ღაბნეება.

დაბაბაბ-ს გრძელ. (ხალ.) ღაბნელით ღაბის.

დაბიი-ი [Allium ursinum] ტყის ბალახი, აქეს ძირში გამსხეილებული ღერი და ფართო ფოთლები; ღერის ეეერზე იკერის თეთრ ყეაეილებს: ეეის ხიეის ხეხი; ნოემრიაში მიხაიშეული და ეჩაიხეეეი ეჭმა.

დაბინისებ-ი რაე ეერიდე ღაბნელს მოეაკეთნებს, — *ეჭეი ეშეაე*

დაბაბაბ-ი ხმიანი ეეეი (ხალ). ღაბაბეება — უბეელ (ოთხის ეერემლის ეარეზე). *ღ. ჭაჩიეეეიი (სპეციალ.) ერთეული.*

დაბი [Lanius] მომერი ფრინეელი ეროცეარი, — ეკიხეეი, ეეხნეა.

დაბნეა-ი 1. ეეითელად ეელაერება, ეეითელად ბრწყინეა. *გაეაარა ღ. გააეკი* 2. (ეეთ.) ფეაეი, რაე ხაბაეში.

დაბნეაბ (ღაბნეაბი) 1. რაე ღაბნელებს. *ღ. ეერეეები. — ღ. ხაბე.* 2. ასეთი ხასის მჭირე. *ღ. ქალი.*

დაბნეაბ-ს გრძელ. ღაბნეაეი გააეს. *მინდორში გაეარეეის ეაღირეებენ. ‖ ზედ. უღაბნეებს, მნიეაეებს.*

დაბრა-ი 1. ხითხის ღია საგებარი ხასა (ან ღაფთნისა). *წიწკეეების ღ.* 2. გრძელი ჩაღაბეეეის რამეზე. *მეშკეეეის ღ. ჯაეეების ინოსათეის.* 3. ხაბის ნაკეი. *ეაღის საბეზე ღაბეეი აჰედა.*

დაბაბე (ღაბაბისა). **დაბაბბეა** (ღაბაბეეეიანი) (ეეთ.). იგივეა, რაე ასხეზეეა.

დაბაეპ-ი (ოფიც. უეხარეს) ეერეთ. ღაბს აეეებს, ღაბეეს უეეთეეს. ‖ ზედ. უეაბეეს, ინტაეებს. ეეხა-ბერეა, ღაბეა. მღაბაეეი, მღაბეეეეი, ნაბაბი, ხაღაბეი.

დაბაბაბ-ი (ხალ.) პატარა ღაბი

დაბაბეე-ი ეეიხეეეეის ეჭირე. *რომელთაც ეეხაღ ეეითელად ეეხეეეა კოდში (იგიეან ზეით ობეეიეეში).*

დაბაბიბა-ი ღაბეების ეჭირე: ღაბეაეეი.

დაბაბ ხასეი ღ ა ბ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

დაბაბ-ი [არაბ.] 1. ხმირე ეჩიეების პატარაი, ბეიეე ეეეიაბაეის მჭირე. — ხეეეისკეეე. უეჩიეეი (პაეიაბაე. მდიდარია). ბეიაეაბ ეეთბეეი – *ბეიეეეიაბი.* ღა ეეაბის ეეთბეეი *ეეით მოეეეაო.* 2. ბაღაე. იგივეა, რაე ღაბნელი. *ღ. ხეეეი. — ღ., ეაბნელი ხაეეხეე. 3. ეაღაე. ეეიხის ეჩიეეეეი ღ ბაბეეიეთეა. — ნაეეხაი ღ. ტყე. 1* ეჩეიი. *ღ. ნაადეი, 4. გაეეაღ. ხიეიხეე, ხაეეის მოკეეეეი, — ეაბნეი-ხაიხეეეი. სუხეი. ღ. ეეღეეიხეეეა. ღაბაბე — ხეეეხეეეეეე. ღ. ეეითელად. ღ. ეეითელი ხაბაეეი-ეა — ეეიეეა, რაე თბილი ჩრეეეეეეა.*

დაბაბიბა-ა *იხ.* ეეღაბაბეება.

დაბაბიბა 1. ღაბაბეე ეეიეხ. — ხიღაბაბე. 2. ეჩეე. ღაბაბეები.

დაბაბიბ-ი ღაბაბის ეესაეეეეი, ხიღაბაბის ჩაჭეეეეეი. *ღ. ჩაეეხეეეა. — ღ. ეაბნეაი. ღაბაბეე-ეაბა* — ღაბაბის ეესაეეეეისაბე. *ღ ჩაეეხეეეა.*

დაბაბ-ეაბა-ი ჩებაბეეეეეეი ღაბაბი, — ეაბა,ეი.

დაბაბიბიბ-ი (ღაბაბეეეეეა) ბეეეაბი — ეაბა,ეი. *ეაბაბიბიბ-ი* (ღაბაბეეეეეა) ბეეეაბი — ეაბა,ეი.

დაბაბ-ეაბა-ი (ეეთ.) ეეეეეეეეეეი ეეეეეეეეეეი. — ეეეეეეეეე

ლატაკური-ი ლატაკის დამახასიათებელი; ღარიბული ხასიათისებური.

ლატვა-ს (ლატვ. ლუტვიები) – ხალხ ლატვიები – 1) სალი ძლიერ ულვაში; სიტყვიერის პრიპაკა, ცეცხლა. 2) გადატ. (წყინ.) გაჭიანურებით არსებობს, – ძლივს ბოკინობს. ◻ შდრ. ლატვა, ბლატვი.

ლატვა სახელი ღ-ვაებს ზმნის მოქმედებისა. ‖ ხალხით ლატვა – სიტყვიერის პირას ყოფნა.

ლატვებ-ი ბირი ხმით ყვება.

ლატვება-ს გრძყვ. ბირი ხმით ყვება (ძალით).

ლაც-ი (ცოტ.) ჭუჭყი; მწი კვალი.

ლაცან-ი (წიგნ.) ხმამაღალი თქმული-მოწოდება, ხატობისადმი მიძახილით ღ. ‖ ხმამაღალი ხვედრა, შუვალა. არაფის ქმნილი ბიძა ღ.

ლაცვან-ა-ს გრძყვ. (წიგნ.) 1. ხმამაღალი ლაპარაკობს; გაიძახის, ყვირის. ადრე ხელ ახვა რასმე ღილაკისა. 2. ჭიდაც მეტყველებს რამეზე, მოქმედს გამოხატავს რამე. *მისი პირით თვით თვით სიმართლე ღაღადება.* – *ქალის საბე ღაღადება მწეობარებას.* ◻ შდრ. იღალადებს, ღაღადება, მღაღადებენ, მოღაღადე, საღაღადებელი.

ლაცვაობა (წიგნ.) ხმაღელი ღ-ვაება ზმნის მოქმედებისა.

ლაცვიერ-ი (წიგნ.) ოყიეი, რაც ღაღადი.

ლაცვიერ-ად გრძყ. (ბტ.) ღაღადით ამბობს (ან იტყვის); ქაშოობაზეა.

ლაცკი-ი ფირადი ტოტკიანი, ელეპარა, ბზნარა, ხასხასი (ხათქისა, ბალღისა...).

ლაცკ-ი-ი ფიდელის ბაიიაებური ხმიანობა ცეკვების ღაღების წინ.

ლაცკა (ლაღანაში) რახაც ღაღანი გააქცს, – მოღალაც. ღ. *ჯვალი.* ‖ ღაღანა ჭითი (საუბ.) – ჭითედ-ყვითელად აბრეწილები ჭითი.

ლაცკა-ს გრძყვ. ღაღანი გააქცს. *ქვეყნით მწკაცედ* ღ. ◻ შდრ. მოღაღანე.

ლაცკან-ა-ს გრძყვ. ღაღანს გამოსცემს (ქათამი).

ლაცკა-ი (ცოტ.) გიდლის (ყალთაის...) ჩამოსაკიდებელი კაუჭი, კაკი.

ლაცნიკ-ი (ცოტ.) ჭიუმანი; ფრიალო.

ლაცა-ი ოყიეი, რაც ლაცი.

ლაცაშვილაობენ-ი ვისაც ღაღვები აქვს დაკნინებული.

ლაცაშვილაძენ-ი, ლაცაშვილიძენ-ი ვისაც ღაღვები (ლოცვები) აქვს შეფაკლული, აწითლებული.

ლაცაშიობ-ა ღაღვის (ლოცვის) ძხლის თავი თავის ქნევით.

ლაცაშკან-ა (ღაღვშკლისა) ვისაც ღაღვები აქვს ამოჩეჩილი, ამოძვრილი.

ლაცაშიძენ-ი ოყიეი, რაც ლოცაშიობენი.

ლაცაშ-ი უცაბედ ღაღვის ძროს ხმის გამოცემა.

ლაცენ-ი ოყიეი, რაც ლაბალუნი.

ლაცკა (ლაცკანა) ცერზე წამოსაცმელი ლაბადისელის საკერავად ბარაღი ლითონისა, ჩხუპში ხახმარი (იგინდერზე ხუსხურებში, პოლულეთში).

ლაცი-ი [არაბ.] (საუბ.): ღაღანს გააქცს (გააგდებინებს...) – ძაღ-ღორებს გამოაქცს. ღაღანსდე ლაცანს! ბაზეზს (ხასიათს...) – არ მოეშვებაო; დაწერილებით გამოიკითხავს, გამოიძიებს.

ლაცინკ-ი (საუბ.) ხალანძაეი სიტყვაა.

ლაცა 1. საბელი იღებს ზმნის მოქმედებისა. **2.** საბელი ა-ებს ზმნის მოქმედებისა.

ლაცან-ა (ლაცან-

ღვინობა სახელი ა ღ ე ი ე გ ე ბ ს. ღ ე ი ნ ე დ ე ბ ა ზამთარი მოქმედება.

ღვინო-ს გრძივ. 1. წაყლაპვისებრად ანთია. უალიც ისევის წაკეკლაბალი ღ. 2. ენთილად ეკლატრებს. 3. გადაც. გაღიზიანებული. გაბღვერებული: გამწყრალებული. 4. ამოდის, ფეთს (ცოცხი). ◇ ზედ. ეკლიანის.

ღვინიწ-ი ოყიდა, რაც ფეთი.

ღვინია-ი სადაც ღვინა ხარობს; ღვინით დაფარული ადგილი.

ღვინა (ლეონასი) [Trilliaria caucasica] ბოლქვიანი მცენარე შრომანისებრთა ოჯახისა: იქნება ღ. ნისლიანად შეიქერილ ერთ ფეთელს; იზრდება ბუჩქარებში და წიწკნელ ფერდობებზე

ღვინდა-ა იძ. დაღვინებეს.

ღვინია ღვინოსფერი საძირკველი (ჩეულებრივ იხმარება ასეთი საქონლის საკეთარ სახელად). ღ. ბარი,

ღვინიან-ი რაშიც ღვინო დგას ან იდგა. ღ. ქილა. — ღ. ჭიქა.

ღვინო [Russula lilacea] სამჭიდო სოკო ვინაგანა, ქუდი ნაზი აქვს; ღვინისფერი დაკრული.

ღვინის-ხმა-ი (ღვინისხმიერება) რაც ღვინო მოიღეს ღვინოს მოყვარეებს — მოსაკეთ წნილეს. ღ. ხმა ღვინისფერად — წითლად, მუქ წითლად.

ღვინო (ღვინოს) ყურძნის ნაწურნი, თავთითი დაწდებული ნაწილები სამნილი წითელი ღ. — ღვინი ღ. — ღვინის დაყენება. — ღვინოდ გაღებული ყინოთ გაღებული ბეთრანი.

ღვინო-პრას-ი (ღვინო-პრასი) ღვინო და პრასი.

ღვინოსმოვა (ღვინოსმოყვარეობა) ქართველი (ბატონური) სახელწოდება თქმებისა.

ღვინოსმოვარ-ე ვინც ღვინო გაგაკრა, ნახგამი, შეზარხოშებული.

ღვინოსმოსვა (სპე.) თავისკარი ღვინო, რომლისგანაც შემდეგ ამყენებენ სხვადასხვა სახეობის ღვინოს

ღვინოსხვამ-ი ვინც ღვინო დალია, — ნასვამი, მთვრალი.

ღვინოწითა-ა ეპატარა ნიგნარა, იტეთებდენ თმაში, იასამნებენ ყელზე, ასხმდენ კოლებიტ აკაშნე (ეროპორტენებიით მას აკი თეალისაგან უნდა დაეცვა პატრონი).

ღვინჯან-ა გრძივ. ღმინით მთვრალობაშია, არა სძინავს. ა ც ა ნ ნ ი ა ბ ე ზ ზ ს ღ. ◇ ზედ. ლეიძილი, ფხიზლობა.

ღვინჯა სახელი ა ღ ე ი ე გ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ღვინიწ-ი იხვთა მთვრალობაზე, რომელსაც ღამბალი, — ცხისნაცვალ ყოფნა ძალი ღვინოდაც ჯერ — ალარც ძალი ჯერობა და ალარც ღ.

ღვინძ-ი 1. ადამიანისა და ცხოველის ყელისაც დიდი საჭმლის მოსანელებელი ჯირკვალი, რომელიც ნაღველს გამოიმუშავებს. 2. გადაც. სისხლით ნაღვაკეი. — ალვალი ღ ძმა — ღ. მოძალებელი. 3. გადაც. (წინა) ძალიან ახალგაზრდი. ღ. ბაქრე.

ღვინჯან-ა სახელი ღ ე ღ ა ლ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ღვინჯან-ი ნ. გრძივ. მრავალჯერადი მოპირ-მოპირება, — ცოცაობა, ჯერეის ◇ ზედ. იღეალებენება, ღეღალებენება, ღეღალებენება.

ღვინჯან-ი (ბ.) ტოტიანი ბარდანი.

ღვინი-ა. ღვინიან-ი (ღვინიანანი) (სპე.) ზედ-ტოტიანი

ღვინ სახელი ღ ე ღ ი ნ ს ზმნის მოქმედებისა. ♦ ოყიდან ღვინა — ფიდი ჯარეკა, ზნოში. სისხლის ღვინა — ხიდან-ღვინები. ცრემლის ღვინა — ტირილი.

ღვინ-ს გრძივ. ჭუკქნილებან მოს უშვებს (ხილაც). — ასხამს, აქცევს. ◇ ზედ. აღეწყინებს, ღეღოს, ღეღოება, ღეღოება, ღეღოება, ნაღვარი, საღეწილი.

ღვინოდა იყოფა, რაც ღვინებელი.

ღვინოფობა (ღვინოფობანი) (სპე.) ძალიან კარგად ფასბანილი, — გაღეწერელი.

ღინ ი. რაც ფაიზერი, დაკეტილი არ არის, — ბოლებული. ღ. კარი. ♦ ზოგიერი (იმერანი). ♦ გახეული (ფილები): დაღეზული (პარი). 2. გვერდ-დეზებინიერი ან თავაზიანი (ბაქრობა). ღ. ბიჭობა. 3. გამიზეულებელი. დაღეზარი (მეკრეი, კოსერი...). 4. რაც შეშაობს, საქმიანობას აწარმოებს, რაც დაკეტილი არ არის (მაღაზია...). მაღაზია ღია დღეს ♂ საათიდან. 5. ნათელი, არაშეკი, ბაეი. ღ. წვიდები. — ღ. ფერადე. 6. ისეთი (კრეა, სხვილა...), რომელზედაც ყველა შეიძლება დაიწეროს. ღ. პარტიული კრება. — ა ა ნ ე ნ ი ე ბ ი ა ა ბ ე ნ ი ა ნ ი ა ნ ი ა

ღლანძია (ღლანძიები) (საფ.) წვრილი, გამხდარი, მქნეტი. *პარტყიბის ღ. კოტორი.*

ღლაპი 1. ახალგაზრდა ცხენი, შეუვეშლელი პარტყი. 2. ზოგი ბუჩქნარიანი ცხოველის (მაგ., თაგვის) ახალგაზრდა ბაბილო. 3. გადაც. (საფ.) ჩვეულ. პატარა ბავშვი. ♦ **გუშინდელი ღლაპი** (საფ.) — მეტად ახალგაზრდა, გამოუცდელი.

ღლაპა *გორგ.* (საფ.) იგივე, რაც **ღლეტყ**. ♦ **ზღარ. ღლეტყ**.

ღლაპა (საფ.) სახელი **ღლეტყს** ზაზის მოქმედებისა.

ღლაჩა იხ. **ღლილა**.

ღლიავ იხ. **ღლილა**.

ღლიაპ-ი (ეთნ.) იხ. **ღლილა**.

ღლიდნაბ ზაზებისა და ინგუშების ძველი სახელწოდება.

ღლიდო დიდი წყარო, — *ოაყისბა*.

ღლიკი-ი (ლეთისა) რელიგიური რწმენით — უხილავები ძალის მქონე ზებუნებრიული არსება, რომელსაც მოაწერდნენ სამყაროს შექმნასა და გარემას ზ ღვთის ამანათად (მგ.) — უკანონოდ. ღვთის ცლება (მგ.) — უსერთო, მოუხერხებელი, სადროდან უშნარა. *თუ ღმერთი ცწყნის* (საფ.) — ახოვნის გამომაგდილი მიმართვა. ღმერთმა იცის (ღმერთმა უწყის)! — (მგ., საფ.) ვინ იცის! *გაურკვეველია, არაფერ არ იცის. ღვთის პირიდან გადაცილებული* (საფ.) — შეურეცხელი, დაწუწაცილი. ღვთის რისხვა (წყრომა) — (მგ., საფ.) დიდი უბედურება, მძიმე განსაცდელი. *ღმერთო, მიგულე! მე და ჩემმა ღმერთმა!* — (მგ., საფ.) დაიფიცა ის განსაცდელი, რომ ტყუილს არ ამბობს, რომ მართალია ასეა; *ეფიცაც! რა ღმერთი უწყოდა?* (საფ.) — რა მოხდის, რა ეშველებაო? *ღმერთო ჩემო!* (საფ.) — ჩარიგი გამოიქმა — გამოხატავს წუხილს, გაკვირვებას, გაოცებას და სხვ. *ღვთის ტვინო!* (საფ.) — წყეული. *ღვთის წინაშე* (მგ., საფ.) — სიმართლე რომ ითქვას. *ბაღლინა ღმერთის* (საფ.) — იტყვიან ჩვეულებრივ ისეთ ბრიყვ ზე ზედაც. *ღმერთმა ზეწყალი* — ღმერთის ნებით, ბედით.

ღლიკმაზ-ი (ეთნ.) რელიგიური რწმენით — ღმერთთან გათანაბრებული ადამიანი, ♦ გადაც. დიდი ძალის, ღონის მქონე ადამიანი; სიტყვით თავს ადამიანი.

ღლიკმაზი-ი (მგ., საფ.) ფიცია: იტყვიდნენ, როცა ვინმე უბედნიერ ვინმე დაერწმუნებინათ თავის სიმართლეში.

ღლიკმაზ-ი იგივე, რაც **ქალღმერთი**.

ღლიკ-ს იხ. **ღალმენ**.

ღლიკა სახელი **ღმერთს** ზაზის მოქმედებისა.

ღლიკა (ღმერთი) ფიცია: ეფიცებოდნენ, როცა ვინმეს სწყინდა.

ღლიკი (ღმერთი) ფიცია: იტყვიდნენ, როცა ვინმეს სწყინდა.

ღლიკი-ი გამეფი ხმიანობა (ზეკლია, ვეფხვისა და ხოსი.). დათეს ღ. *სანგასთვისი.* ♦ გადაც. გამეფი მოთქმა, ტირილი.

ღლიკიძეს სახელი **ღმერთს** ზაზის მოქმედებისა.

ღლიკიძეს-ს (თეიმ. ულმუძლესს), **ღლიკიძ-ს** *გორგ.* (საფ.) იგივე, რაც **ღლეტყ**ლება. ♦ **ზღარ. ღლეტყ**.

ღლიკილა (ღმერთილა) რასაც ღმერთი სჩუქნია (ტყვეთან კაცის).

ღლიკინ-ს *გორგ.* ღმერთი გიუფს.

ღლიკინ-ი სუსტი ხმით ფილტვიდან ჩრდილოეთ ან ტყიდანი კაცის ღ. — *ბაყუნის ღ.*

ღლიკი-ი (ბ.) ფინი (სპმა).

ღლიკა (სპეც.) ოფლივე გამოშინა, — *შეკერკოს (თამბაქოს, ჩაის... ფოთლისა).*

ღლიკა-ს იხ. **ზეღლიკა**.

ღლიკ (ღლისა) წნელით, ფიცრით და მისთანებით შემოვლებული ზღუდე ეზოს, რასაც მიწის ნაკეთით გაკრძალი. *მაღალი ღ. — ქვიშენული ღ.* ♦ ♦ **ღამის ღ.** (მგ.) — ტყვეობა ადამიანზე, რომელსაც არაფერად აგდებენ, ადევნებენ ჩაგრავენ, ავდებენ ამორიგებენ.

ღლიკმაკაცი (ღლიკმორალისა) [Troglodites troglodites] რუხი ფერის პატარა ჩიტი, ბელურის მსგავსი, — ჭინჭრაკა.

ღლიკ-ლიკ ღლისა, ღლიკების გაფლეთილი ხის მოგლარებია.

ღლიკ-ლიკი (ღლიკ-ფორმა) ღლე და ფორე ზედაპირის ფორმა.

ღლიკ-ლიკა (ღლიკ-ფორმა) ღლე და ფორე ზედაპირის ფორმა.

ღლიკ-ლიკი (ღლიკ-ფორმა) ღლე და ფორე ზედაპირის ფორმა.

**ღლიკ-ლიკ-

ღარიხა ს. ღრეობა აქვს. ღრეობით არის გართული.

ღარიხა დიდი ქუთი, ღრეს ტარება. – ნაღმი

ღარიხი 1. ეიღრო და ვრცელი ჭუჭრაჭუა. კარის ღ. – ატარან ღ. 2. (საკ.) ეიღრო შეიღებული მანქანის, მექანიზმის ნაწილების შიგნის. ღრეშიდ – ისე, რომ ღრეში ფეხს დაკრეხენ. კარი ღ. ითო.

ღარიხი ის დალრეხენ, მოღრეხენ.

ღარიხა სარელი ღრეხენ ზმნის მოეშველებია.

ღარიხა სახელი იღრიჭვება, ეღრიჭვება ზმნათა მოეშველებია.

ღარიხა (ღრეჭიანი) ეირე მუქამ ილოიქება.

ღარიხ-ის იხ. ღალრეხენ

ღარიხა სახელი ღრეხენ ზმნის მოეშველებია.

ღარიხ-ი ეიმჩენი ხმაწაღაა ხმაწინა (ზიგი ნაგირის ან ზოსაჭეი ცხოველისა). ღოშის ღ. – მცირაჭის ღ (ფიგურ.). ჩ დილი ხმით ყეირილი (ადამიანისა) ‖ გადაც ხმამაღალი ტირილი. – ბღეილი, ბიჭმა ღ ამოუჭირა.

ღარიხა (ღრიალები) ეიხაე, რასაც ღრიალი ეჩვეთა

ღარიხობ-ს გრძელ. ღრიალის ხმა გამოსცემს. მეფხარაულ ღ

ღარიხობ-ი (ღრიალებია). **ღარიხობ-ი'** (ღრიალებულია) იგივეა, რაც მორიელი.

ღარიხობ-ი' (ღრიალებია) (კუთხ.) კლდოვანი ეიწრო და ღრმა ზეობა, ხრიამი

ღარიხობ-ი' (ღრიალებია) ერთად შეკრებილი მრავალი ადამიანის ერთხროული ღაძახეი, ყვავინი. – დიდი ხმაეირობა, აეროპორტი. ღ ატყდა. – ღ. იყეა.

ღარიხობ-ი' (ღრიალებია) (კუთხ.) იგივეა, რაც ღრიალ.ეული

ღარიხოვანა [*Astrodaucus orientalis*] იორეღლეყანი მცენარე ქოლგოსანთა ოჯახისა; აქეს ხაღილი ღერო და ეიწრო ნაწილებად დანაკეთები ფოთლები, ისხამს ეყლეტით მოეყრილ ნაყოეს: იხმარება ზზრაღ, კლდოვან ადგილებსა და ბუჩქარებში.

ღარიხა-ს გრძელ. 1. სპაეიფიკურ ფაჩაე ხმას გამოსცემს (გაკეთილი ხალით და ჭიხი.) და ამით ეუნეე ვისმე რასმე. – ღრეს, იღრიხება. 2. გადაც. (ეაკეტეე.) იგზავნან ადამიანზე, რომელიც ეედ ხასიათზეა და ხეეწნეეს, ჩხეეხას, ბრაზობს. ◻ ზედ. ღრიხეე, ზღრიხეე.

ღარიხა სახელი ღრიხავ ზმნის მოეშველებია.

ღარიფრიხა (კუთხ.) იგივეა, რაც ჭუთი.

ღარიხინ-ი 1. გამჭეეი, ეხიამოეო ხმიანობა (ზისკეიეიისა, გუთნისა. .) 2. გადაც. (საეკ.) მოხმებრაეებით ობოენა, ხეეწნა, მეეხვა ღ. ეაეწეო.

ღარიხინ-ს გრძელ. ღრიჭინის ხმას გამოსცემს. ეჩიკეეი ღ. ◻ ზედ. ეღრიჭინეეს.

ღარიხინ-ი 1. მეხაე ეღრიხე თეღის ტრაკიის ფრის გამოცემეეი ხმიანობა, – ჭრიალე. ბორბეღების ღ. 2. გადაც.' (ხაეკ.) იგივეა, რაც ღრიჭინი (ზნიშე 2).

ღარიხიხა (ღრიჭინიანი) 1. რაე ღრიჭინეეს, ღ. კარი. 2. ზმის ჰაკარა, დაბალეხეეიანი ეურეი

ღარიხინ-ს გრძელ. 1. ღრიჭინეს გამოსცემს ეჩიკეეი ღ. 2. გადაც. (საეკ.) ეხიამოეეს ხმიან ზეღარს ან ეიკაპიკა. არღანი ღ. .

ღარიხ-ხარიხინი გამჭეეი, გაეეხეეეი ღრიჭინი. ჭინი გეთაზე ღ.-ც. გაეეხა.

ღარიხი იგივეა, რაც ღრეხი. ღრიხეე – იგივეა, რაც ღრეჭი.

ღარა 1. ზედაპირიდან ეხეეხაეე დიდი გაბარეის ეჭარე. ღ. ეა. – ღ ეჭიხარე. – ღ. ჭრიალა. 2. გადაც ზიაკარის ზიხეეეეი რაეე, სეროზეე ეღ. საეეხეეიანი, დიდი. ღ. ეოეხა. – ღ. ა ხაბა! – ღ. ზეეკარება. ღრიხე – საეეხეეიანად. ძლეერად. ზჭკოეედ ღ. გაიეეხეეი ეხეეეეი. – ღ. ამოიხაბა. ‖ ღრმა ზეეხე – ეხრიხეედან დიდ ზაბრიღეზეაეიეე.

ხეეი ზეეეეი (ზნიშე. 4). ღრმა თეეეზი – ჩაერმაეეეეეი თეეეზი (ეჭეიანისათეეის). – ზაიღეეეა. ღრმა ხიღი – გეეხის ძირი. ღრმად ზიხეეე' ეჭიღე' – ძნეეეეე

ყაბალა-ი [თურქ] რასილა ზეთილის წონილა ვრაჟილეგატეგანი თაქსაჩუნაკი. ჩუქულიკრე. მამა-კაციკა.

ყაბალაბინგ-ი ვისაც ყაბალახი აქვს მოხუცული. **ყაბაყრიტელა-ი** ყაბაყლო-ბაღლაყუთის ასარ ძირიანი მოსახელეობა (ბაღლაყუთან ერთად).

ყაბაყრიტელი-ი ყაბაყლოქუდის კუთვნილი. ყაბაყლისა და ყაბაყლოქუდის დაკავშირებული.

ყაბაყ-ი [თურქ.] Cucurbita pepo var. pirotomi-ta] 1. გოგრის სახესხვაობა; ხშირად პურზე, ისპაზე პატარა ნაყოფს. 2. ამ მცენარის ნაყოფი. იხმარება კულინარიაში.

ყაბაჩ-ი [თურქ.] (ტკ.) 1. სამოსზედ დაფენილი ტროპიკი ლილიების ოჯახი, რომელსაც მრავალწლიანი ცხენაყინწა ისარს უსწორებს ჩამოსაფენად ვიწრო ჯუნგლებად; ვინც ჩამოაფენდა ჯილდოდ ამ თასს იღებდა. 2. ამფილი, სადაც ამპარტავნად ნიშანში სწორდა. 3. ყაბაჩის (მნიშვ. 1) მოსაპოვებლად გამოსაყენებელი ტყეკიპრა.

ყაბაჩობა (ტკ.) იგივე. რაც ყაბაჩი (მნიშვ. 2).

ყაბაჩობა ტყეში შეკრეფილი ხილეული.

ყაბელუბუკ-ი ფლავი შეწერების ხილეული.

ყაბელ-ი [არაბ.]: ვაჭრის ალის (ვაჭრული ალის) – თანამგზავრ. თანმხლების აფხაზეთს.

ა-ყაბელდება-ა იხ. დაყაბულდება.

ყაბელობა გრძელე. რასაც ყაბულს ალის, — თანამგზავრ.

ყაბ-ი [არაბ.] მუსლიმანთა სასულიერო მსაჯული, მოსამართლე.

ყაბაკა [თურქ.] სასამართლო ორგანოების მიერ კრძალი პირის ან ორგანიზაციის კუთვნილი ქონების გამოყენების აკრძალვა. *საერთელ ყ. დადება.* — *ყ. მოხსნა.*

ყაბალამაზობენ-ი რასაც ყაფილი დააფუძნებ.

ყაბრა-ი [არაბ.] ფასი, ღირებულება; დასაცავა; ძნიშვნელობა. ფული ყ. ადის.

ყაბანი [თურქ.] (ისტ.) ზეთის ტიტული აღმოსავლეთის ზღვ ქვეყანაში. *ხომლოთ ყ.*

ყაბანობა (ისტ.) 1. ყაენის პატრონობა. 2. იხ. ყაენობა.

ა-ყაბა-ა (ნ. უარ. ზმოქმ. *წყ.* ყარულება, *თერმ.* ზეთლა) ვრცელე. 1. მოსილი. ტკეფილ, მსხვილა ვინმე. რამე (ცოტნაღი არსება). *სასი შეიქნი ყვ. - კარი შეგიპარო ყვ.* — *ჭაშა არა ყვ.* — *ნიტყვი ყვ. ჯ ალეს (აქტანისტილა...). ოთხ,ცოტნა ყვ. 2.* შეიცავი შეისწავლების ხშირად წერა (ხსნარება ნაწყის მოიღებასთან, რომელიც კულინარიის საგანი სულიერია). *შეიცავ ხაბაყვეში პატრი ყვ. მოიპარებული. — ძაღლი დაიპრეა ყვ. — ტიტი შეკანყული ყვ. ⊂ წყარ.* ეყოლება. ეროლ. ნაფილი. საფილა. ეფილი.

ყაყა [არაბ.] 1. ერთგვარი ტრიკოტაჟის სქელკაბის (ყველ ხის) მაქმანული (ფასული). *დაფქვილი ყ.* 2. ამ ქსელისაგან შოპნილი და დაფქვილი მჭადისაგან მოშზადებული საჭმელი. *ძმანი ყ.*

ყაყაჩა-ა (ყაქაფნია) [არაბ.-სპ.] ჭერქვილი, რომელშიც ყიდის ხელოსანი.

ყაყარა-ი (ყაქარი) [თურქ] ნაპოვნი თხელი ფილაკი შენობის სახურავად.

ყაყარაკინ-ი რასაც ყაყარი ადრიდი აქვს. *ყ. ოცა.*

ყაყარა-ყაყარ შილ-შილად. *ფ-ფ.* დაბეკრილი მი. *წა.*

ყაყარენ-ი (ყაყარენია) 1. იღლიით საპატენი ჯოხი ფეხმტკიცესთან ან ცალფეხათვის. 2. საჯენთან საბჯენი ჯოხი.

ყაყახა [არაბ.-სპ.] საზოგადოებრივი სასადილო, საღამე ყველს სვამენ.

ყაჩაღობა-ი (ყაჩაღობასა) რაც ცელი მოხალელ გვეს მოეცავორებს, — მიხაილობენ. *ყ. კაპა.*

ყაჩენ-ი [არაბ.] განსაზღვრული, დათმენილი ღრო რამე პირობაა. — ვიდა. *ყ. გადელი* (გადელი).

ყაჩაღ-ი ყალთო გაფლობენელი. *ყ. ხალი.*

ყაჩაჩა-ი (ხალა.) 1. იგივე, რაც ღიღილი. *ძაღლების ყ.* 2. გაუთავებელი, ხმაპრიალი და უშვარი ლაპარაკი, — ბაიდები.

ყაჩაჩა-ი [არაბ.] (ტკ.) ყაიფრის, ბუშმენების მქხოველი ხელოსანი.

ყაჩარობა (ისტ.) სამხედრო რანგილების საიხოურებელი მეხიება.

ყაჩარობა (ისტ.) ქართველი თავად-აზნაურთა 1902 წლის შეთქმულების მონაწილეთა ყაჩარებებში ცხოვრების პერიოდი (სახელების ხოხლისა).

ყაჩაჩობენ-ი ყაჩარობასთან დაკავშირებული. *ყ. ცხოვრება.*

ყაჩაჩ-ი [თურქ.] (ტკ. კუთხ.) ელეხი.

ყაჩახ-ი იხ. ყაჩახი.

ყაჩახა (ყაჩაღაური) [Muscari] ბოლქვიანი მცენარე ქრომანისებრთა ოჯახისა. ღეროს წვერზე ტყვიის მტკიცებად შეკრებილ ამბრა ლურჯ ყვავილებს.

ყაჩახენ-ი ყაჩახეთის სხვ ძირითადი მოხალელობა.

ყაჩახენ-ი (ტკ.) იგივე, რაც ქაჩალები.

ყაჩახენა-ი (ძვ. ლეთ.) ყაჩახის დამახასიათებელი, — ელეხური.

ყაჩახენა-ი ყაჩახების (იხ. ყაჩახები) დამახასიათებელი, ახარი ეფექტი.

ყაჩიბ-ი [არაბ.] ბუღალტერ (ბანში) შეფარების იხეთი დასაწერები, რომელსაც ეწერე ვერ ხედებ. პატრა ყაიმით დამთავრდა. — *მიჭადრაკეთები ჯაიხე უკანასკნელ ... სიჭნარისათანი. ყ. ცხრილები.*

ყაჩიბობენა ყაჩიბთანაში ფეხიება, — მოხელეობენა.

ყაჩი-ი [თურქ] ვარგარიტა ჯიშის ერთგვარი.

ყაჩილ-ი ალაბის ნიხრი; თავსწორული და კაკალი.

ყაჩ-ი მაჩაბლის მსგავსად შეკრული ფიქრები ოთხის ხოეის ხაყრილად (იცან შუაში).

ყაჩაჩ-ი (ყაჩალია.) [არაბ.] 1. მსაჯერის ფენჯი. გამოსაყენებელ. ქ ხალის ოსტატი (ჭიგნ.). — ოტყიან მხატვრობ. ყალმით ნახატი (პოეტ.). — იგივეა. რაც კალმით ნახატი

ყაჩაჩა 1. ნარის ქედის შემოკეცილი ნაწილი. 2. (ტკ.) ხეტკვეში ყრაფის ტყავი.

ყაჩაჩარ-ი (ყალაქრია) [არაბ.-სპ.] (ტკ.) დანიშნული ბაბის ქსოფილი ერთგვარი ზანაური წარმოებისა. *ყაჩაჩრის ბობრა.* — *ფარხა და ყ..*

ყაჩაჩრინ-ი (ტკ.) ყაჩაჩრის მქონე.

ყაჩანი (ყალნისა) (ტკ.) ბეკარა. გადაასაბადი.

ყაჩა-ი [არაბ.] 1. არანაშენებელი, მცრივ ნაშენებლის მომსაკეთებელი. *ყ. ფიქლი.* — *ყ. პასპორტი.* — *ყ. მარჯილები.* 2. ჯიადა. არაკეთილშენებელი (ადამიანი). 3. ახალი ადამიანის დამახასიათებელი *ყ. პათოლ.* — *ყ. გრძნობა.*

ყაჩაჩინენ-ი ვინც სიყალბე. თაღლითობა ჩაიდინა.

ყაჩარობ-ი გრძელე. ყალბობას ამენს: სიყალბეს ხმაგის.

ყაჩარობა ყალბის თეორება. — სიყალბე

ყაჩაჩაჩენ-ი [ა.] პირი, რომელიც სიცილებს ხმაგის. — თაღლითი

ყაჩაჩაჩენობ-ა გრძელე. ყალიაბრილობას ეწყო.

ყაჩაჩაჩენობა ყალიაბაჩების თეორება, ყალიაბაჩების საქმიანობა.

ყაჩაჩაჩენურ-ი ყალიაბაჩების დამახასიათებელი. *ყ. მაქნილობები.*

ყაჩაჩარ-ი [თურქ.] ცარიელი, უნარგაული ადგილი (ჩაც-ეკონომში, ტყეში...).

ყაჩია [არაბ.] ლიანის ჩარჩის ნიხრიანი.

ყაჩია-ი [არაბ.] 1. ამა თუ იმ პოეტთანილობის სათავეი. რაშიც ისპაქის რაიმე მასის მიმთეთ ხათაური მოეგონილობის მისაკუთნად. *ქართ ყ. 2.* ოფიციალური კალიგრაფი.

ყაჩიბობა-ა იხ. ჩამოყალიბება

ყაჩიბ-ი [თურქ.] სასყიდელი, რომელსაც საქმით აძლევს საცილის ქმოლეკის (აღმოსავლეთის ზოგ ხალხში, რომლებშიც გაფლისმაშის სახით შემთანგეშილია ეკონომიური ცხოველების ფასთან)

ყაჩიბ-ი [არაბ.-სპ.] (ტკ.) იგივე, რაც ჩიხები ფალიის ეწევი.

ყაჩობ-ი იხ. ყალბები.

ყაჩყ-ი [არაბ.]: ყალეზე ლოდგება (შეფიქსა)— 1) უკანა ფეხებზე შეფიქსა (ცხენი.). 2) გაფლ. აღელდება; საჩნაველშედგენ გამოეწვიება.

ყაჭა [თურქ.] (კუთხ.) ბრეკელეწერა სატყეარი.

ყაჭაჩარ [*Gratzeria pontica*] კენკეული ერთი ხახეობისაგანი; ისპაჭან 'მხეკელ. ხოლეან, შიგაღლახერო და ტკბილ ნაყოფს; მოაჭიეთ პატეზმა, უპირატესად აღმოსავლეთის საჭარიელეთში.

ყაჭინ-ი [არაბ.] უჩიკეი ტაეშენებელი ძინი. *ყ. მოხმენ.* — *ყ. და ნაიყვნი მიწების ათეიება. ქ გამოს გაკეთა* — ყაჭიის მიხნავს.

ყაჭიენ-ი ყაჭიის ძიწებიან.

ყაჭიენ-ი ყაჭიის ძიწებიან ტიპი

ყაჭ-ი 1. თაეთავიანი კულტურების (ხორბალის, ქერის და ხოსი.) ნაცვეი. *ყანის ჭ.ყ.* 2. ხიმინდის ნაცეი (დასკეეეი საქართველოში). ტკბარეულ. *ეო ყ. ქ* ყანის ია [*Viola arvensis*] — ერთწეწეანი ბალახეებეეეი ოეეიის ოჯახისა. ეიწოეება ყანებსა და დასახეულებულ ადგილებეში. ეანის ბოჭკა [*Caucalis wuiroides*] — ერთწეწეანი ეეეეკარე ეხსპის კაეეეიან ეკეეებიან ნაყოფს; იხმარება ხორაკეეეების ნაცოეეებში.

ვაშნ ნიორი [Allium rotundum ძ cet.] ბოლქვიანი მცენარე, იყენებს ქილეებად შესწორებლად ნედლეულის: ტკბილად ცალებსია გვირგვინებული ნიორის სუნი აქვს.

ვაშპოზი-ი (ძვ.) ამრეზილის ჭალიული ერთკუთხა. ბანაობის ადგილი.

ვაშტარისა (ვაშტარისი) (ქუთ.) იგივეა, რაც ცალა.

ვაშღი-ი² (ხ).-არაბ.) (ძვ.) დაწნეხილი, თეთრი შაქარი.

ვაშღ-ი³ დამსაღი ადგილი (ხეზე); სიღამსღ. *ხეს ვ. ეკიდნენ.* — *ვაშღში ჩაბუდებული ჭიაღეები.* ‖ დამსაღი (ზე.). *ვ. ტოტი.*

ვაშთარა (ვაშთარასა) (არაბ) (ძვ.) სასრული ერთეული.

ვაშლ-ი (საუბ.) 1. რიგეა, ფაშარალი. *ბოიჩა ვ. დაიწერა* 2. ნაჭდაც. ნეტარალი, ყალალი.

ვაშლაება-ს გრაფე. (საუბ.) 1. ფაშარალება. 2. ნაჭდაც.

ვაშლაებ-ს სასუფე (წრიშე 1); ხორბალ. *ვაშლაებული წიაფაზის ბეღელი.*

ვაშნა [Arilea] წყლის დიდი ფრინველი. აქეს გრძელი კისერი და ნისკარტი, მაღალი ფეხები.

ვაშნ-ი 1. ლეინის (ალერთი პრაკის) სასმელი რძე (ხორბლის, ფიქიანის და ქიშის). 2. მასლის ფერი. ‖ ფაშნების ტროალი (საუბ.). — *ვაშნებით ლეინის სჩა.*

ვაში (ეკონ.) იხ. ლაბაში.

ვაშპ-ი იგივეა, რაც ფიტკი (წრიშე 2).

ვაშპაა-ი (Coracias garrulus) სამეფალო ზომის ფრინველი; შეხორციო მოწეწანა-ცისფერი, მოცისფალო-ფაშა და სხვა ფერის ბუმბულით, სახის მაგრე მეწერებს.

ვაშრ-ი ქართველი ანაზანის ლეგამენთის ასოს — ჟ-ს სახელწოდება.

ვაშრ-ს გრაფე. (ეიღი სუნი ეფიის, *მჭიდრო ფაშლა. ტ ფიქის (ალფის...) სუნად ფაშს (ალვა) — იტყვიან, როდესაც ვისმე ხიკის (ალფის...) სუნი ამოსდის პირიდან. ‖ ფაშ. უფაშს, ჩფაფალი.*

ვაშრაპენელ-ი ვაშრაპენიდან (ამჟამად მოიაზი ფაშრაპენის ალ. აზერბაიჯანის სსრ-ში) მომდინარე. *ვ. ცხენი.*

ვაშრაპენ-ი (ძვ.) იგივეა, რაც ყარაბინი.

ვაშრაპენ-ი იგივეა, რაც ყრაველი (მწიფე. 2).

ვაშრაპენობ-ი [ფორქ.] (ძვ.) ამტანობითი პრობლემა შეი ქსოველი წვინდა მატყლისა. ‖ ასეთი ქსოველისაგან შეკერილი. *ვ. ზარბეკი.*

ვაშრაზა [Phyllloscopus borealis] პატარა მფაფრობელი ფრინველები ასპუჭაკისებრთა ოჯახისა.

ვაშრაულ-ი [ფორქ.] 1. შეიარაღებული მეცნიერი — ფარაჯი გუნდი ბიძგაკაცი *ვ* — *ლაშის ვ.* 2. შეიარაღებულ პირთა ჯგუფი, რომელიც სადარაჯო სამსახურს ეწევა: *ფარაჯები დგანან. — ფარაჯთან გამოცდა.* ◇ *ბაღადო ფარაჯი* — სამხედრო ქმედებაზეთი ან რამდენიმე კაცისაგან შემდგარ ჯგუფი, რომელიც ეამოყოფილია ვინმეს პატრონაჟისათვის.

ვაშრაულ-ს გრაფე. 1. ფარაჯად ყოს. 2. პ-ფარაჯობას — ფარაჯად ყოფას ვინმეზე, რამეზე. ‖ თეალყურს აღევნებს, თვალი უჭირავს ვინმეზე, რამეზე. *კოლმეურნეობის ვენახს პუ. — ავადმყოფს ჰყარაულობდა.*

ვაშრაულობ სახელი ' ყ ა რ ა ვ ე ლ ო ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ვაშრაშ-ი [ფორქ.] (საუბ.) შავი ფერისა (ადამიანი).

ვაშრაშობენელ-ი, ვაშრაშობენ-ი [ფორქ.-ს.] ბედი თამაშობაში — წერილი ვაჭარი ან ხელოსანი (ვაშრაშერეული ფერადი ნიგნარაბასტილით, დალოდნებული).

ვაშრაშ-ი [არაბ.] (ძვ.) 1. უცხოელი პური მეფეი. გადასხვეული. *ვაშრაშ-ი ბრინჯი.* 2. ყ-დაც. ეკ-ტკრონი, სავსკლი, ტარიბი.

ვაშტან-ი ხიბინძურე. ჭიქები.

ვაშტაშ-ი [ფორქ.] (ეკონ.) იგივეა, რაც საშაშირი!

ვაშრაშ-ი (ყარდნისა) [Salsola dendroides] მრავალწლიანი ბუჩქნაირი მცენარე ნაცარფაშისებრთა ოჯახისა; გავრცელებულია ალპინოიდებულ ეფერებს ეზოების საკიდებლად.

ვაშპაშა-ი 1. ყაყანი, ხმაურობა. 2. იგივეა, რაც ფაშფაშა.

ვაშპაშა (ყარდნისა) 1. (ძვ.) ცილმაღალი და რაკრაკა სასმისი. 2. გ.დაც. მაღალი და ტანმორჩილი, — ფერებეა. *ვ. გოგონა.* ‖ წერილი და ხსალი ლი (ხელი ნელი...).

ვაშპაშ-ი [Cyconia] თეთრი ან შავი მობრძალი ფრინველები: აქეს გრძელი კისერი და ნისკარტი; მაღალი ფეხები.

ვაშპაშ [არაბ.] 1. [Mustela erminea] მომცრო ტანის ეხლფენი ძუძუმწოვრათა ოჯახისა; აქეს ფიტრისი თეთრი (ქვეის ზეფრზე კი შავი) ბეწვი. 2. ამ ცხოველის ბეწვი.

ვაშპაშ-ი [არაბ.] საჭიდლის დამცველი ან ხორციის გამყოფელი. *ფხა თავს ტოროლი და ვ. ქინძისა.*

ვაშრიშ [არაბ.] (საუბ.) არაგულისფერებად ტკბილად. მოსარეფებლად. *ვ. ტკოლი.* — *ვ. ჯაფერებდა... ვ. შეხაფაფა ფფლი.*

ვაშპაშ-ი იგივეა, რაც ფაფაში.

ვაშპაშ-ი (ფორქ.) ფაიფასავე ეფერი ან ფაიფასავე ხილეი ხავეთ. *ეხლოსა ვ.*

ვაშპაშ-ი [არაბ.] (ძვ.) 1. ცელებზე გამხმარული თაროები, დაფფილი ოთხკუთხედებად, ფურა-ფურად. 2. ცელები, ხალაე ასეთი რამ არის გამხმარი.

ვაშპაშ-ი (ფაფრისა) [არაბ.] (ძვ.) ბაზრის ცალი სასყიდი. ‖ აღგილი (ბაზარში), სადაც ასეთი ხასყიდი იყო გამხმარული.

ვაშპაშა (ყაფრისა) ძლიერ ფაქანებული. *ვ. კაცი — ვ. კლდე.*

ვაშპაშ-ი [ფორქ.-ილან] გაფალაში წალება (ძვ.) — ჭვინტიანი წალები, რომლებიც ფეხებით ფაფრული ფაფრისთვის აგრეთვე.

ვაშ-ი (ეკონ.) ფრთე. ფაფანი ლაპარაკობს. ბუნ. ფაფრის ფრთა.

ვაშ-ი [ფორქ.] ფაფრული ფრინველების ფრთის ფაფრები ფაფის ქვეშ. ფაფრის ფრთა. *ფაფრის ფრთა ფაფრის ფრთა.*

გალობს (ბუღალტერი). ∽ შდრ. უფუს, ოკუკუა, ყუდა. მყივარი.

ყუა სახელი ყ ე ნ ს ზ ნ ი ს მოქმედებისა.

ყუაჭი-ი ხელსახ. ჩერჩები, მტერი.

ყუაჯა ყუჯის ოთხეზა.

ყუკა-ი 1. [Cornus] სამფილი ზომის ზეკა ან რეჩი ფერის ფრინველი ყორნისებრთა ოჯახისა. 2. სათამაშო ქალალდის (პარტიის) — ერთი ოთხ სახეობათაგანი, რომელზედაც ზეკი ფერის შუბის პირია გამოსახული ყუკიან ეკლიან ეკლიან ერთი ტაღი ზეკიკან ფერი ფერი ზეკიკან ფერი ფერი ზეკიკან ფერი ფერ

ყირიზონელი ყირიზების დამამზადებელი. ყირიზებისა და ჩიჩხირების მოქნილობა.

ყირიმ-ი (ძვ.) ირგვლის ციხესი ოთხი ერთგვარი (ციხისის სახსნოდან შემოპქონდათ საქართველოში).

ყირიმელი-ი ყირიმიდან მომდინარე. *ძველებური ყ. თოფი* (ის. ყირიმი). — *ყ. ირემი.*

ყირიმზ-ი [თურქ.] (ძვ.) ზღვიერი.

ყ.პირველზ-ა ის. პოპყირქლება.

ყისინა (ძვ.) უხეში ქსოვილი ერთგვარი. *ყისინის ჩოხა.* — *ყისინის ტომარა.*

ყისპატი-ი [არაბ.] (საფ.) ბედი. იღბალი.

ყისპათიან-ი (საფ.) ყისპათის მჭონე.

ყისტ-ი იგივეა, რაც ქისტი.

ყიფლიბანდ-ი ზვიერი ბაგეზის თავის ქალას ნაკეცების შემაერთებელი ქსოვილი, რომელიც შემდგომ შაგრდება.

ყიყვ-ი იგივეა, რაც ჩიყვი.

ყიყვიან-ი იგივეა, რაც ჩიყვიანი.

ყიყინ-ი *ბმაპაძე.* ბაყაყის, აგრეთვე ბაკის, იხვის ხმიანობა.

ყიყინა (ყიყინასი) რამაე ყიყინი იცის, რასაც ყიყინი სჩვევია (ბაყაყის ვითარება).

ყიყინებ-ს გრძელი ყიყინის გამოსცემს. *ბაყაყები ყიყინებენ.* — *ბაკები ყიყინებენ.*

ყიყლიყ[1] *ბმაპაძე.* მამლის ძახილი, ყიივილი

ყიყლიყ[2] გაოძეულილ ცვრებში ამოვლებული და ერსიაში შეხვრილი პური.

ყიშვლ-ი [თურქ.] დასახლებული ადგილის, სოფლის სახელწოდება შუა აზიაში

ყიჭინ-ი (ცეკ.) ოგიო, რაც ღიჭინი.

ყიჭიჭ-ი ყლაპი ლაპარაკის.

ყიჭიჭებ-ს გრძელ. ყიჭიჭივით ლაპარაკობს.

ყლაპ-ი (საფ.) ყლაპი სამლის ერთგვის ჩაშვება, ჩაყლაპვა, — ყლუპი. *ერთი ყ.-ზეკით.* ♦ ყლაპადა არ ვყოფა (საფ.). — ძალიან ღიტაა მისთვის (ლეკი.). ყლაპ უზამს (საფ.). — უცბად გადაყლაპავს, ჩაყლაპავს.

ყლაპავ-ს ან გადაყლაპავს, ჩაყლაპავს. ⊏ შდრ. *აყლაპვინებს.* ყლაპვა, მყლაპავი, საყლაპავი.

ყლაპვ-ი ყლაპი ან ზეკითაც ♦ ყლაპვის გაადგნა— 1) ზეკითი ჩაგირდება. 2) გადაყლაპება.

ყლაპვინ-ა *ბმაპაძე.* ბეგრი ყლაპვის ხმა.

ყლაპვა სახელი ყლაპ-აც ს ზმნის მოქმედებისა. ♦ ხატვების ყლაპვა — ლაპარაკში სიტყვების გამოტოვება. ♦ ცრემლების ყლაპვა — თავშეკავების ტრიალი.

ყლაპია (ყლაპასი) (საფ.) ოტყინს ბეერი ჭაბუკების მხედრულზე. *ვეჩამე — ყლაპიან მეძობაიან, არ უჭირს და — წეკრაიო.*

ყლარაბ-ი (კეთილ.) 1. დამფარი წყლის შედარჩინე მოდებული მწვანე ლოლოწისებრი მასა. 2. ჩიბებუს ტარში დაფრთელი მოყვითალი, ღორღოვანი მასა. 3. გოგრის გამნაზომელი.

ყლარყ[1] (საფ.) ოგიეთ, რაც ყლარწელი.

ყლარყ[2], **ყლარყ-ი** (საფ.) ღუმის ერთმანეთზე ჩაყლაპება.

ყლარჩ-ი მცენარის ნორჩი ტოტი

ყლარტ[1] ჭა-ი-ნ ყლარტ[2] ებ'ის მქონე.

ყლაჭ-ი ოგიეთ, რაც ყლაპი. ყლუპი.

ყლაჭ-ი ოგიეთ, რაც ყლაპი *რამდენიმე ყ.* დალია.

ყლაჭავ-ს (თურმ. 'გადაუყლურწყვს) გრძელ. (საფ.) ერთიანად ზედ ყლაპვა (სასმელის). — გადაყრაც. ⊏ შდრ. *ყლურწვა.*

ყლაჭავ-ს (საფ.) სახელი ყლურწვ-ს ზმნის მოქმედებისა

ყლაჭავ-ს (თურმ. 'გადაუყლურწყვს) გრძელ. (საფ.) ოგიეთ, რაც ყლურწყვს. ⊏ შდრ. *ყლურწვა.*

ყლაჭავ-ს (საფ.) სახელი ყლურწვ-ს ზმნის მოქმედებისა

ყმა 1. (ისტ.) ბატონყმობის დროს — მემამულის (ბატონის) მიწაზე მცხოვრები გლეხი, რომელსაც არ გააჩნდა წარმოების საშუალებანი, ამუშაებდა მემამულის მიწას და ასრულებდა მას ღალას. 2. (ისტ.) ბატონობობის დროს — ბატონის (მნიშვ. 5) ქვეშევრდომი, ხელქვეითი. 3. (ძვ.) რომელიმე ხატის. სალოცავის მლიქვეი (ფშაე-ხევსურეთში). 4. გადატ. მორჩილი, მსახური, ხელქვეითი. *ცრუ გაიხადა.* 5. (ძვ.) ოგიეთ, რაც ყრმა (მნიშვ. 2). ♦ ყმა ყლობა— ოგიეთ, რაც ყმა (მნიშვ. 1).

ყმაღალშიტ-ი (ისტ.) რომელთაგან ძლიერი სახელმწიფოს ქვეშევრდომი (ქცევაში).

ყმაღლენობ-ა (ისტ.) ყმაღლობიდან ყოფნა.

ყმაყმინ-ი 1. იგივეა, რაც ბაყმინი. *ღიჭი ჭაეილით გაიზრდება, ყ. — ციმილიანი,* 2. ზანაცვა-ზრდა (ქართ. ქალეი). ♦ *კაცი. — ყ. ქალი.* 3. ვაჟი, ჭაბუკი. *ღიჭი წელის ყ. — ახლანდა ყ.*

ყმაყმინდა-ა ის. გაყმაწვილდება.

ყმაყმინკა-ი ყმაწვილი კაცი, — ახალგაზრდა, ჭაბუკი.

ყმაყმინკასობა 1. ყმაწვილკაცის ასაკი; ყმაწვილკაცის თვისება. 2. კრებ. ყმაწვილკაცები.

ყმაყმინკასური-ი ყმაწვილკაცის დამახასიათებელი. *ყ. სიმპარდე.*

ყმაყმინჩ-ა გრძელ. ყმაწვილივით იქცევა, ყმაწვილობას იჩენს/ირჩენს.

ყმაყმინჩობა 1. ყმაწვილად ყოფნა: ყმაწვილის ასაკი. *ყმაწვილობის წლები.* — *ყმაწვილობითვე ბეკითად ვეო.* 2. კრებ. ყმაწვილები. 3. გადად. გამოუცდელობა, გულუბრყვილობა; ბავშვობა.

ყმაყმინჩ-ი ყმაწვილის დამახასიათებელი, მესაიერი. *ყ. ბუნება.* — *ყ. გადაეცა ყმაწვილურად — ყმაწვილის შესაეერისად.*

ყმაყმინჩობა 1. ყმაწვილი ქალის ასაკი; ყმაწვილი ქალის თვისება. 2. კრებ. ყმაწვილი ქალები.

ყმაღლი-ნ (ძვ.) ყმების პატრონი (მემამულე).

ყმობა (ძვ.) ყმის მდგომარეობა, ყმად ყოფნა.

ყმუი-ნ (ძვ.) ყმის ხმაურობა, ყმად ყოფნა.

ყმუილ-ი (ძვ.) ყმუილი, ყმეილის გამოსცემა.

ყმუილ-ი მგელის, ძაღლისა და ძუხთანაცა გაბმული ხმიანობა.

ყმუილ-ი ყმის შესაყვარი, ყმისთვის დამახასიათებელი, ყმებისა — ყმის შესაფერად, ყმასავით.

ყმუილ-ი ცხენის (ყორნის) მიერ ჩაწყვეტ-ჩაწყვეტად გამოცემული ხმა.

ყნოსავ-ს (თურმ. უფროსეს) ცხვირით შეიგრძნობს ვინმე რისამე სუნს / შეიგრძნობს, — სუნავს. *ეაჭარ ყ. — ეაჭელ ყ.* ⊏ შდრ. *აუნოსვინებს, იყნოსავს, უნოსავს ცხონსა, მყროსაეი, საყნოსელი.*

ყნოსვა 1. ერთ-ერთი შეგრძნება, რომლის ორგანოა ცხერი, სუნის აღქმის, შეგრძნების უნარი. 2. გადად. (სიტყ.) ალღო, მიხვედრილება. *პოლიციელობა ყნოსვაც მოაგზარ.* 3. სახელი ყნოსავ-ს ზმნის მოქმედებისა

ყოვლ-ი (ყოველსა) მრავალში თითოეულად ყველა, ცალცალში თითო. *ტკოსებელმედენ ყოველ ბალიწოს.* ♦ ყოველ ფუხას! ბანაგეზე — ყოველგან, ახლა-ახლა ყოველ ღონეს ხმიხარ — ყველაფერს გავაკეთებ რისამე მოსაღწევად, ყოველნაირად ეეცდები რისამე.

ყოველბამ ოგიეთ, რაც ყველგან.

ყოველბაჟ-ი ყოველს მოიცველი. — ყოველნაირი, ყველანაირი. *წარმოეს ყ. ოპერაციები.*

ყოველდღე ყოველ დღეს, — ყოველდღიურად, მუდამდეე. *ზარმაცისთვის ყ. უქმეთ.*

ყოველდღიან-ი ყოველდღე განმეორებული, მუშაობა. — *ყ. საზრდოკეთ.* ♦ გადად. *ჩვეულებრივი, ბუნებრივი. ყ. ცხოეება.* ყოველდღიურად — მუდამ, ყოველდღე, განუწყეეტლე.

ყოველდღიურობა (წიგნ.) ყოველდღიური ყოფა. ცხოეების ჩვეულებრივი მიმდინარეობა.

ყოველთე ყოველ თეეს, ყოველთეეურად. *ყ. ან მაინეის ირეს ეეძინოს.*

ყოველთეის ყოველ დროს, მუდამ. *კოკა ყ. წყალს ან მოიტანსო.*

ყოველთეისა ყოველ თეეს განმეორებული. — *ყ. დამპარაკი.* — *ყ. ვერნალი, ყოველთეეური.* — *ყოველ თეეში, ყ. ამბობს ანგარიშს*

ყოველივე (ყოველიეები) ცალცალი; ყოველგეარი. *ყ მათ თვალეინ მოიხედა.*

ყოველივ-ი (ყოველიერისა) იხ. ყველაეერი.

ყოველკაცად ყოველ კაცისაგეის გამოორებული. *ყ. ბეერეის.* — *ყ. ეეძრებოდა.* ყოველკაცისაგეის — ყოველ კაცისაგეი. *მეეეს ყ. სრულდას.*

ყოველკაცის ყოველ კაცის დღეს. — კაცობრიად. *ყ. ჭიდაობა იბარობეიდა.*

ყოველკაცისად ყოველ კაცის გამოორებული. *ყ. ბეერეი.* — *ყ. დასეეებული.* ყოველკაცისად — ყოველ კაცის, კაცობრიად ერთნაირ ერთეულ. *სრულდა. საკითხი ყ. ზეყანეულეა.* — *ყ. დაკეეებული და ეეძნებიან.* — *ყ. მიეძინეენ.* — *ყ. გაიძინა და ეეძინება.*

ყოველმარი, ყოველმარიი 1. ყოველეარად, ყოველნაირად. *სრულდა. საკითხი ყ. ზეყანეულეა.* — *ყ. დაკეეებული და ეეძნებიან.* 2. ყოველ მხარეს. — *ყოველან. ყოველ ეეძნებიან.* — *ყ. მიეძინეენ.* — *ყ. გაიძინა და ეეძინება.*

ყოველმარიან-ი ყოველეარი, ყოველნაირი, სრული. *საქმის ყ. გაეება.* — *ყ. ცოდნა.*

ყოველნაირ-ი იგივეა, რაც ყოველგარი.

ყოველნაირ, ყოველნაირა ყოველ ღამეს, ყოველ ღამით.

ყოველდღეს ყოველ წელიწადს. *კონკურენცია იმპარდას ყ.*

ყოველდღეინა-ი ყოველ წელს განმეორებული. *ყ. ზემოსაეეი.* ყოველწლეური — ყოველ წელს. *ყ. იზრდება ქვაბმოზის პროდუქი.*

ყოველან სრულიად, საეეინო, მთლად. *ყ. უიანო კაეია.* ♦ ყოველად ზეზანდა (ძვ.) — მართალ ღეთის. ზეზანდის ეეიიეეი.

ყოველდღიურალ (ყოველდღიურალისა) (ძვ.) დღიდან მოეეალე.

ყოველდღიურ-ი, ყოველდღიურ-ი (წიგნ.) ყოველდღეს. ყველაერის მოსეელეა, მეეეეეა.

ყოველდღიურად (ყოველისმეღლისა) (წიგნ.) ყველაერის მეეიდნე. მრავალჯერი ცოდნის პატარინი.

ყოველნაირად (ყოველის ზეძლისა) (წიგნ.) ყველაერად, ყველაერის ზეძლეა.

ყოველნაირ-ი (ყოველსა) ყველაერი ზეძლეა. ♦ *ყ. ეეიეეი* (ის. ეეიეეი). — *ყ. ეეიეეი* (ის. ეეიეეი). — *ყ. ეეიეეი* (ის. ეეიეეი).

ყოველნაირა იხ. დაყოველნაირა.

ყოველ ეეიეეი ეეიეეა ზეძნის მოეელეიდნა.

ყოველ-ი ეეიეეი ეეიეეა ზეძნის მოეელეიდნა.

ყოველ-ი [არაბ.] (ძვ.) კოკის ან კასრიდან ერთგვარი ხანძრის ეეიეეა.

ყოველ[1] [არაბ.] (ძვ.) ყოველის მოთაეეზე

ყოველ[2] [არაბ.] (ძვ.) ყოველის მოთაეეზის გრძელ. (ძვ.) ყოველ[2]-ზე ეეიეეი ეეიეეა ზეძნის მოეელეიდნა.

ყოველ[3] [თურქ.] (საფ.) ეეიეეი ნაცრის ეეიეეი. — ეეიეეი, ეეიეეა. ♦ *ეეიეეა. — ყ. ეეიეეა.* — *ყ. ეეიეეა.*

ყოველ-ი [თურქ.] (საფ.) ეეიეეი ნაცრის ეეიეეი. — ეეიეეი, ეეიეეა. ♦ *ეეიეეა. — ყ. ეეიეეა.* — *ყ. ეეიეეა.*

ყოველ-ი [თურქ.] (საფ.) სტეეიეეიეეი ეეიეეიეეიეეი ეეიეეიეეი.

ყოველეა (საფ.) ყოველეიეე ეეიეეა.

ყოველ-ი [ყორანისა] [Corvus corax] ეეიეეიეეიეეი ეეიეეიეეიეეი; ეეიეეი ეეიეეი ეეიეეიეეი ეეიეეიეეიეეიეეი. ♦ *ეეიეეიეეი ეეიეეი* (ანეედ.) — ეეიეეიეეიეეი ეეიეეიეეიეეი ეეიეეიეეიეეი ეეიეეიეეიეეი.

ყოველ-ი [ყორანისა] ეეიეეიეეიეეი ეეიეეიეეიეეი ეეიეეიეეიეეი ეეიეეიეეიეეი.

ყოველ-ი

ყოველობა-ს გრძლე. ჯოელობია, ვერ გადაუწყვეტია რაც, – მეფლობს. ▭ შდრ. ფიფობნება.

ყოველი-ი იგივე, რაც ყოფილი.

ყოველის (ყოფილისა) ენიე ყოფილება. *ყ. ჭმაჭ-ყილი.*

ყოველობა-ს გრძლე. დიდ რაღმე მოაქცს თავი. ▭ შდრ. ყოფილობა.

ყოველობა საპყრი ვ ე ლ ე ო ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ყოველ-ი მაჯის პირი (ჩვეულებრივ სამკუთხეულის სახისა) გადაკეცით. *ამაღლებ ყ.*

ყოველ-ი კოქნის მსგავსი ხელსაწყო ფიზიური რისამე (ფქვილის, პუდრულის...) ამოსაღებად.

ყოველ ვ ე ნ ი ა-ი რასაც ყოფნა აქვს. *ყ. ტაძველისა.*

ყოველ-ი [ოერქ.] 1. დაუოფილი მამალი ცხვარი,– ვერძი, ერკემალი. 2. გადაღ. (საკ.) მოჩხუბარი, დალაქი, უბნის *ყ.*

ყოველობა ყოფნების ჸიდაობა, ჩხუბი.

ყოველის მორისებული; გამოსაგას მოწონებას, წასაძლისებას. *ყ., ოქრო, ვაჟკაცობა!*

ყოველ-ი ყოფნა. გამხდარი. მაძიები. მარჯვე. მხნე. *ყ. ალი. ა. ყ. ზოიერა.*

ყოველობა-ა ან. გაყოლადება

ყოველობა გრძლე. ყოველად იქცევა.

ყოველობა ყოფილის თვისება.

ყოველობა-ა (ყოფილაური) [Cyclamen] მრავალწლიანი ტუბერიანი მეექვსე ფუნოსულასებრთა ოჯახისა; იკეთების ტუბერუნით, ეარდისფერ ან ნითელ (იშვიათად თეთრ) ყვავილს. ჸ ქართული ყოფნაური [Cyclamen ibericum] – ჩვენში ველური გაურცელებული მეეხრე; იკეთების წითელ ყვავილს. სასრულ ყოფნაური [Cyclamen persicum] – კულტურული ყოფნაური; იკეთების სხვადასხვა ფერის დიდ ყვავილს; მოაქვად ჭოთნებში.

ყოველობ-ა გრძლე. (საკ.) ყოფად (იხ. ყოფი, ზნის). 2) მთქმ თავი.

ყოველობა სახელი ყ ო ფ ნ ო ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა. *ყ. ა ს ე ნ ი ს* ზმნის მოქმედებისა.

ყოველობ-ი ყველის, ღორისა და მისთ. ხმიანობა.

ყოველობა (ყოველაური) რასაც ყოველი სჩვევია (ქალის, ყოფნის,... ნიშთებია).

ყოველობ-ა გრძლე. ყოველაური მგამოცემა. *ყ ე ლ ი ა ნ ი.*

ყოველობა სახელი ა ყ ო ფ ნ ო ბ ა ს ზმნის მოქმედებისა. *ყ ო ფ ნ ა* ზმნის მოქმედებისა.

ყოველ-ი გრძლე. 1. ბედი ბედენი, – დაფრილის. *ყ. წოდება* დანაცემული *ყ.* – ბატკუზე წიგნები *ყ.* – ცხვრე ფოთლები *ყ.* 2. მნ. ყ რ ა ნ ე ბ ი (უსაკუთ.) – ხორცნ. ხორცხრომენ. ნენ ხმიდ ყ. და ხორციც აკლდებენ. ჭ ის ყრია? (ძროხები ყრია, ანა ყრია რა) რაღმენი (საკ.) – რა საერეკლოა აქეს (არაფერი საერეკლოა მოაქეს) რასმე. ▭ შდრ. ხორა, ეყრება.

ყრა-ს 1. იხ. აყრას[1]. *ოატკან ყ.* აბლის დასაგებად. 2. იხ. ამოყრას. *თოხიდან* ^ეულს *ყ.* 3. იხ. გაყრას, გაბოყრას. *ბუდა ფუძეური მამრების ბიეკვენ და ტაეეი ყრიან.* 4. იხ. ეკლაყრას. *ქუდის ბევრი ყ.* 5. იხ. გადმოყრას. *ტარფლების ყ.* 6. იხ. დაყრას. *ნამეტების ძირს ყ.* 7. იხ. *ეღეკლის ლეკვების ყ.* 7. იხ. შეყრას. *ქალალდების ბუნარში ყ.* 8. იხ. ჩაყრას, *ეაეი ჯაეში* ყ. 9. ა-ვით–ს – ის. აპყრას, იარაღს პყ. ▭ შდრ. აფრეცინებს, აყრის, იყრის, იყრეინებს, უყრის, იყრება, ეყრება, ყრა, ყრილი, ნაყარი, საყრელი.

ყრა-ნ-ი ყრა-ვ-ნილობა, წერთოდა და მისთ. ხმიანობა.

ყრილ-ი მიწის, ქვის და მის. დაყრით გაკეთებული, ამაღლებული ადგილი. *რაგის ქვის ყ. – ტკნარების ყ.*

ყრილ-ნ-ა გრძლე.: ჯაჭვის ყრილობის ენობრივ, რამეზე – იხ. ჯაჭვის იყრის.

ყრილ-ნ-ა 1. დიდი საზოგადოებრივი ორგანიზაციის წარმომადგენელთა კრება. *საბჭოთა კავშირის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ყ. – მასწავლებელთა ყ. – ეროელთა დელეგატთა.* 2. (ძვ. და წიგნ.) ხალხის თავშეყრა, კრება. *სოფლის ყ.*

ყრილ-ნ-ი იგივე, რაც ყრილი.

ყრილ-ნ-ი ზოგი ფორმელების ხმიანობა.

ყრა-ს 1. ბავშვი, ვისზეც ^ეი. 2. ახალგაზრდა, ჭაბუკი.

ყრილ-ა ყრის ასაკი.

ყრილ-ა-ი, ყრილ-ნ-ი (საკ.) იხ. ყანყატი.

ყრილ-ნ-ი 1. ჯილისა და კამეჩის ხმიანობა. 2. გადაღ. (უსაბუკე.) უღისაგან ხმა. მაღალი ხმისერა, – ღრიალი.

ყრილ-ნ-ი (ყრილინარი) რასაც ყრილინა სჩევია (ჩვეულებრივ, ვირის ესპიეციალად იხმარება).

ყრილ-ნ-ი-ა გრძლე. 1. ყრილინის გამოსეულება. *ეი-რი ყ. – კამეჩი ყ.* 2 გადაღ. (უსაბუკე.) უღისაგან ხმა. *ეი-ნის ყ.*

ყრა 1. ადამიანი, რომელსაც სწენა არა აქეს, ყრინი არ ეყრის. *ყ. მოხეეი.* 2. გადაღ. მოყარულილი, უსიერული (ადგილი...). *ყ. ტყე.* ‖ ჩამორისენილი, გაეამილებული (სოფელი, ქუჩანა...). 3. დაბალი, გაურკვეველი (ხმა...). *ყ. ეეკლიანი მოიხმა.* – *ყ. ბმით ეაეის. ყ. ტკეილი ოცნება.* ჭ ეოველი ^ერენი, ^ერეც – ხმამაღალი, ძლიერ გასაგონები. ჭ *მოისმოდა ზარმაზარის ხრიალი.* ‖ ჭრე თანხმოვანი ისეთი თანხმოვანი, რომლის წარმოთქმისაც არ მონაწილეობენ სახმო სიმებში (მაგ., პ, ფ, თ, ტ). *საპირის.* მყლერი თანხმოვანი.

ყრილ-ა (ყრულანი) (კუთხ.) იგივე, რაც ყრუ-ნუკა (ძროხე).

ყრილ-ნ-ი (ყრულანი) (საკ.) იგივეა, რაც ყრუ-ნუკა.

ყრილ-ნ-ი ა. იხ. დაყრულება.

ყრილ-ნ-ი ა ხალხიანი, რომელიც ყრუე არის და მუნჯიც. *ყრე-ნუკ ეიკა ხაზოგადოება.* – *ყრუ-ნუკ ეკოლა ხაზოგადოება.* – *ყრუ-ნუკ ეკოლა-ინტერნატები.*

ყრილ-ნ-ა (ყრულანი) (საკ.) 1) იგივეა, რაც ყრუ. 2. გადაღ. გამოჩერჩეტებული, გამოთავხედებული.

ყრა 1. მცრელი იარაღის პირის მოპირკეთება, ხრასმენილი მხარე. *თოხის ყ.* – *ბერის ყ.* 2. პერის გარეთა (სქელი) მხარე. 3. ნეკნის (ტყავისა...) ის ნაწილი, სადაც ტყავდებული ცრემლნენუნე გადაკერებული. ‖ ეაეის მხრაეარი – თითქმის ბოლომდე მოგანილი (საქმე...).

ყრამი-ა [არაბ.] 1. სინოფერე, მაწეირობა (საკეთებელს. *ჭმეიან ყ. ნაკლები აქეს.* 2. ძალა, ღონე, ავად-*მყოფი ეკითხე მოეეეი.*

ყრამიან-ი 1. ყრამის მქონე. – ნოყიერი, მაწეირი, მარგებელი (საკეთებე). *ყ. ხაერაკი.* – *ყ. საკეეები.* 2. ძლიერი, ღონიერი; ჯანიანი.

ყრამიანობა ყრამიანის თვისება. *კეერების ყ.*

ყრიდ (ყრდანა) (ძვ., წიგნ.). სადგომი, თავშესაფარი.

ყრიდან სახელი ა ყ რ ე დ ე ბ ა ს ზმნათა მოქმედებისა.

ყრიდ-ა გრძლე. (კუთხ.) გაჩერებულია, დგასა, დაყენებულია. ▭ შდრ. ყუდია, უყდია, საყდარი.

ყრან-ი 1. ოთხკუთხი საათები, ჩვეულებრივ ფიცრისა. *ბის ყ. – ტრონის ყ. – საფოსტო ყ.* 2. ახალ ხაეეეში მოქეეული ნაოდენობა რასამე. *ეროთი ყ. ეაშლილი.*

ყრულა ეიწრო ჭრილის მქონე პატარა დაბურული ჭურჭელი ხურდა ფულის ჩასაყრელად და შესანახავად.

ყრულ-ი [თურქ.] იგივეა, რაც მარაყული.

ყრულნიან-ი ყრულის მქონე. – მარაყულიანი. *ყ. თოკი.*

ყრიმპალა [თურქ.] წსკდომი ჭურჭი. *ბელის ^ყ. – ჩაყარგილეთი ყ.*

ყრიონი-ა გრძლე. დაფიქრებული.

ყრიონი-ი (საკ.). სულ-ხუთი, ლენცელი.

ყრიოსელ-ი (კუთხ.) დიდხანს და უნაყოფოდ ლიდინი.

ყრიოლ-ი ერთად დაფშვილი ძნის ზეინი, – ფრთამოქცეული.

ყრიწ-ი 1. ფოთლის, ქაღალდის ან ნაყოფის ის ნაწილი, რომლითაც მიმაგრებულია ტანისაგან. *ბელის ყ.* 2. დანის, ფანდის და მისთ. წვეტიანი ლერო ტანის დასაბეჭდად 3. ლითონის კაუჭი კარის მისაბმელად ჩარჩოზე. 4. ნახერები ამა თუ იმ ნაგებნის შიგ რისამე გასაყრელად. *ნემსის ყ.*

ყრილნ-ი რასაც ყრენი აქეს.

ყრა-ნ ადამიანი, რომელიც ნაწილი რაიმეს ყრილნისა; ნიშნავს ყრილნის დაკეთებელს. *მაგ., ყრილგრძელი, ყრილაქეთელი, ყრილასმენს, ყრილნკრული.*

ყრა-ნ 1. სმენის ორგანო; მისი გარეთა ნაწილი ნიჭარის მოეეეილობისა. *დიდი ყრენი. – ძალის ყრენები დაიჭრეს.* ‖ სმენა. *ყ. აკეეეეეს. – ბმაეეს ყ. ზეაჩეეა.* 2. რაიმე ჭურჭლის ხელის მოსაკიდებელი ნაწილი, – სახელური. *ეოიქის ყ. – კალათის ყ.* 3. რაიმე კეეთილი საკნის კეეთე. *ნეეეის ყ. – ლეეჩქეის ყ. – სანმნის ყ.* ‖ ეეეის აკეეა – ყრენი კარგად არ ეესმის. ყრენ ათხოეეეს – ყრენ დაეეეეს; ყრენდაეეეს მოაქეეეს, ყრის ამოეეთან (ზზე, მთაერე) – ამოიჭრენრა. ყრენაა ან გაანძრეს (არ გაიგებრებენ, არ გაამარჯვებენ) – არაფრად ჩააგდეს (ეისიმე ნათქეამს). თაეს არ შეიერებს (რისამე გაგონებაზე). ყრის აეეეეს – ყრენი ხელს მოაკიდეს და გამოსეეეს (დასაწყენად). ყრენ ხეეეეეს არ ეეეეეეს – გაეეერებულია მოსენილით, გაგონილით. ყრენებდან ხმამაღალ გაგონებას (აკეთებ.). გაიგეეს, შეიგნეს, ეიგისენს ძალზე ეესმენ (ეჭეს ყრენებს). 1) მოუსმენს. 2) ყრენდებას მოაქეეეეს; დაეეეერებს, დაეეეეეეს. ყრენებს ყოეეეეეს – ყრენდებას გაამაეეეეებს (რისამე გაგონებაზე). ყრენ ყეეეს (წიგნ.) – მეინმენს, დაეეეერებს რასმე. *ეოისენე ყრენაეეე მაგრენეეს რაღმ –* ეინმე შეიჭყიტოს, გაიგეეს რასმე. ყრენ ჰეეეეეეეეს– 1) იგივეა, რაც ყრენს დაეეეეეეს. 2) მთქეეეეეს, უსატრონებს, ყრენადებას მოაქეეეეს. *ყრენით ჰეეთიეეეეა– ნაძალადეეეი, შეეეეეეეეული.* (ეეაქეი, საჰეეთი, მჭეიე-ბა...). ყრენ მოეკრაეს – შემთხეეეეით გაეგონეეს რაღმე. ერთ ყრენი ეეეეეეეს და მეორეში გაეეეეეეეს (საეუბ.) – ნათქეამს, გაგონილს ყრენადებას არ მიაექეეეს. ყრენში ჩაარეეეეეეს – ეეეეეეე, შემპარაეად ეტყეეს, ჩაეაგნებს რასმე. ყრენებს ჩაშიეეეეს – მოიეეეეს, დანაეეეეეეებენ. ყრენის ჩარჩო – ძალიან ახლოს ეინმესთან. – იქეე, მეზობლად. ყრის ხვრინ – მოსაესენად არ ეესიამოენებს. ყრენებზე ხახეი დაეჭიკ (ყრენებზე ხახეი აქ დაეჭრას!) – (საეუბ.) ეერაეეის დაკელებს. ყრენადენრ აენებს. ყრენებს გამოთბერებენ (გამოთბეეეეეს, გამოთბრენ!ნაც) – (საეუბ.) გაოგებს. შეიგნებს, შეისმენს რასმე.

ყრანჯლება-ი (ჭიგნ.) იგივეა, რაც საყრანდღებრო.

ყრანჯლება 1. აზრის, შეეეეეეეების ან ამნების მოგროეა. მიაყოფა რამეზე. *ყ. გააძახეეა.* – *ყ. მოიქეეა.* 2. მწარეეეეეება. *ბავშეს ეეეეეეეეს არ აკლებდნენ. ყრანჯლენით* – გეეეეეით, დაეეერებით. *ჭოხისენა ყ. ეეეეეეეეს* – ეეეეეეეე

ლის ყურზე იდებენ მოსასმენად, ხოლო მეორეში ლაპარაკობენ.

ᲣᲩᲠᲝᲑᲐᲓ ი. ისეთი, რაც ყურმოკრულად.

ᲣᲩᲠᲝᲛᲐᲙᲠᲔᲚᲘ ი. რასაც ყური მოჰკრეს. — *შემთხვევით გაგონილი, მოსმენილი. ყ. ამბავი, ცნობა.* **ყურმოკრულად** — შემოხვევით, ჭორად. *ყ. გაგონილი.*

ᲣᲩᲠᲛᲝᲛᲥᲠᲘᲚᲘ ი. რასაც ყურ ებ'ი მოჭრილი აქვს. *ყ. ნაგახი. ტ ეისიმე ნებასურველის უსიტყვოდ, ბრმად შემსრულებელი.*

ა-ᲣᲩᲠᲝᲑ-ს გ. იხ. უყურებს.

ᲣᲩᲣᲐᲜᲒᲐᲨᲐ რასაც ყურების პანტური სჩვევია (ითქმის ჩვეულებრივ, ეირზე).

ᲣᲩᲣᲗᲘᲐᲜᲘ [თურქ.] სალანძღავი სიტყვაა. *ამაი შენზე, შე ყურუმაცო! — უყურე ამ ყურუმაცს, რას ამბობს!*

ᲣᲩᲣᲗᲔᲕᲔᲚᲘ (ყურყუმელასი) თაქვლამა წყალში ჩახელა.

ᲣᲩᲣᲗᲔᲕᲔᲚᲝᲑᲐᲖᲔ გ. ბანაობის, ცურაობის დროს წყალში იმალება თავიანად, — ცინობეს.

ᲣᲩᲣᲗᲔᲕᲔᲚᲝᲑᲐ საბელი ყურყუმელაობაზე ზმნის მოქმედებისა.

ᲣᲩᲣᲗᲘ ი. მეელის ხმიანობა.

ᲣᲩᲣᲩᲐ ი. (საუბ.) დიდხანს ლოდინი, ცდა.

ᲣᲩᲣᲩᲐᲜᲐᲖᲔ გ. (საუბ.) დიდხანს იდგის, გაჩერებულია ერთ ადგილზე (ვისიმე, რასაც მოლოდინში) ⊂ შდრ. აცურებებს, იცურებებს.

ᲣᲩᲨᲘᲚ (ყურშილი) ძაღლი, რომელსაც შავი ყურები აქვს; ჩვეულებრივ ასეთი ძაღლის საბელად იხმარება.

ᲣᲩᲐᲪᲘᲪᲘᲐ (ყურეცურაცია) რასაც ყურები მუდამ დაცქვეტილი აქვს (ყურდღეს ესითეტად იხმარება).

ᲣᲩᲐᲩᲘᲜ (ყურჩინა) ეაზის ნაგოები; წარმოადგენს ტკბილი წენიანი მარცვლებისაგან შემდგარ მტკვანს; ადამიანის საკვებია; მისი დაწურვით აღნებენ ღვინის. *თეთრი ყ. — შავი ყ.*

ᲣᲩᲐᲩᲜᲘᲜ რაშიც ცურწნა. *ყ. გოდრები.*

ᲣᲩᲐᲩᲝᲜᲘᲜᲐ ცურწნის მწილობის დრო. ‖ რიგეული.

ᲣᲩᲐᲨᲘ (საუბ.) ძლიერ შავი *ყ. თმა. — ყ. წიწა.*

ტ ცურები (ან ცურებიანი) შავი — იცოცა, რაც ცურები ცოცხებით შავი ფაილები.

ᲣᲩᲐᲩᲐᲑᲐ [Auricula judae] სოკოა ეხოვებათან; იღის ხეზე.

ᲣᲩᲐᲩᲣᲗᲔᲕᲔᲚᲘᲡ-ᲗᲐᲜ გ. (საუბ.) იყოფა რაც ცურუმელაობს.

ᲣᲩᲑᲐᲜᲔ-ი შეყრის ხმიანობა, — *კუნტები.*

ᲣᲩᲔᲜ-ი მეელის ხმაური, ბუბუნი, ცურცური.

ᲣᲩᲔᲜᲔᲚ-ს გ. ცურვი გაკეთს (მეელს).

ᲣᲩᲜ-ი მშვილდი, ჩეჩი, წენარი. *ყ. დილა.* — *ყ. კაცი.*

ტ ცურნი მოსტყვეპა (საუბ.) — ძალა დაეკარგება.

ᲣᲩᲝᲠᲒᲐ იხ. გაცურება.

ᲣᲩᲘᲠᲔ-ი ცურაც ვიდა, — დეშილი, სიწყნარე, ხმაშეული. *ღამის ყ.*

ᲣᲩᲘᲠᲔᲚ-ს გ. ცურაც, ჩეჩით ცხის.

შ

შაბი-ი [არაბ.] თეთრი კრისტალური ნივთიერება; იყენებენ ტკბილეულში როგორც სადუღინებელებელი საშუალებას და სხვ.

შაბიში-ი [ფრ. ებრ.] შეიდღიანი კვირის მეექვსე დღე.

შაბათ-კვირაობით შაბათობითა და კვირაობით.

შაბათობა რიგზე საზოგადოებრივი საქმის ნებაყოფლობითი კოლექტიური კეთება არსამეშაო დროს (პირველ ხანებში შაბათობით). კომუნისტური წ.

შაბათობით ყოველ შაბათ დღეს.

შაბაშობა-ი დიდი, შავი ფერის მტაცებელი ფრინველი ქორისებრთა ოჯახისა.

შაბაშ (ძე.) შორისდებული; ეაშა! ყოჩაღ! ბარაკაალა!

შაბაშ-ი¹ [ძე. ებრ.] (ძე. და საუბ.) მუშაობის შეწყვეტა; დასვენება.

შაბაშ-ი² [სპ.] (ძე.) ქორწილში (ლხინში) მოცეკვეის ან შეშესაკეთა ხასარგებლოდ შეგროვებული ფული.

შაბიშაო-ი [Trifolium resupinatum] საკვები ერთი სახეობა ცხოველთათვის; იკეთებს ლრუვეროან ვარდისფერ ყვავილებს; ცხოველების კარგი საკვებია.

შაბიშაკ-ი (შაბიშაშის) [არაბ.] ღისფერი გამჭვირვალე კრისტალური ნივთიერება; იყენებენ მედიცინაში მესაწამლავეებად, საღებავების დასამზადებლად, და სხვ.

შაბიშ-ი შაბის შემცველი. ♦ წყალი.

შაბლონ-ი [ფრანკ.] 1. ნიმუში, რის მიხედვითაც ამზადებენ ერთგვარ ნაკეთობებს. — თარგი. 2. გაფად. (წინად.) საყოველთაოდ ღნობილი, გაცვეთილი ნიმუში, რომელსაც ბრმად მისდევენ, მაბაღენ.

შაბლონურ-ი (წინად.) შაბლონის (მნიშ. 2) ხასიათისა, — გაცვეთილი, ტრაფარეტული. ♦ პოეტური ხერხები.

შაბურჯ-ი (შაბწყლისა) შაბიანი წყალი, შაბის ხსნარი. შაბწყალში *ამოვლებული ნაჭერი.*

შაბრიდ-ი (ბე.) იგივეა, რაც შეგირდი.

შაგრინ-ი (შაგრენისა) სითხის ნაკაფი, რომელიც ზეით ამოლის მილიდან ან ხერხელიდან ღნვეის ძალით, ნაკეთობის წ. ♦ ნაკეპობა წყლის ამოსაღებელზედ წნეული ძალით.

შაკ-ი პირველი შემხვედრილი ნაწილი რაიმეი ფუძეებისა; ნიმნაკი: 1) შაკის შემცველი. მაგ., შაკ-თეორი. 2) შეი ფერის რასამე მქონეს. შავთვალება, შავაბიანი, შავაწიანი.

შაკ-ი 1. ნაბმარის ფერი; ამ ფერის საკანი (*აპარატის, თეთრი*). ♦. *საღებავი.* — ♦. *თმა.* — ♦. *კაბა.* — ♦. *კატა.* — ♦. ფოტოფერები (ჰალერ.-ში). 2. სამეცნიერო ტანსაცმელი ამ ფერისა. *ქალმა შეკერა ჩაიცვა.* 3. შეღებვისთან შეეხე ფერისა. ♦. *კანი.* — ♦. *პური.* — ♦. *ბიჭი.* 4. გაფად. ბორგი, ავი, ცუდი. *თეორია და შაკის გაიჩეკა ანწყალა.* — *თეორი კბილი და* ♦. *ტყლეო.* 5. ნასწორები სანწრი, რომლიდანაც ტკბილი სუფთად (თეთრად) უნდა გადასწერონ. *შაკის თეორად გადაწერა.* შაკად — 1) შეე ფერად. ♦. *შეღებილი კაბა.* — ♦. *დამწიფებული მაყვალი.* 2) გაფად. ცუდად. უხეიროდ, ბეღლუულისრად. ♦. *წაეეთილა საქმე.* 3) ისე. *რომ შაეი (მნიშ. 5) იყოს.* ♦. *დაწერილი მოთხრობა.* ♦ შაკი ფილ ადგას (შაკ ფილზია) — ძალიან ცუდ მდგომარეობაშია, ღიდ გაჭირვებაშია. შაკ ფილზე გაჩენილი (დაბადებული) — უხეიო, ბედკუთხე. შაკით — ძალიან ცუდად ეყოფაბა. შაკ ფილს ჭამაშენს (დაეარსა) — ძალიან დატუქსავს. შაკ ფილში ჩაეგდებს — ძალიან ძნიმე მდგომარეობას შეუქმნის. შაკ კუნძს ჰაეგდეეს. (ძე.) — ტარიელი კუნძის ღრისას ხმას არ მისცემს. შაეი ლალოსები — რკინა, ფოლადი, თუჯი. შაეი მიწა — 1) შავნაწა ნაადგილი. 2) (საუბ.) იმპარება სათლავის ეკითეტად. შაეი ღუმი (ძე.) — არაკეთილშეიკერი, დამბარე მუშა. შაეი ხანში — ხანშიში, რომელსაც არ სჩარჩება სპეციალური ეეიდნაკეთი ანატკაცობა. შაეი ფილი — სალესების, თიხაბრის ხეეზი ფილი. შაეი ქვა (საუბ.) — იგივეა, რაც მანგანეში. შაე ქუსლა ვერ გაიეებს (საუბ., ეაბტილე.) — ვერაფერს პიხერეს, ვერაფერს გაიგებს. შაეი ქვა და ნაცარი ცხეილ! — წყეულეაა. რა შაე ქვად უნდა? (საუბ., ეაბტილე.) — რისთვის უნდა? რაში გამოიაღება? რა ოხრად უნდა?

შაკარდან-ი (შაკარდნისა) [Falco peregrinus] მტაცებელი ფრინველი საშეალო ზომისა; გაფერთნილ იყენებენ ნადირობაში.

შაკალაკა (შაკალაკასი) [Leonurus guinguelobatus] ერთწლიანი ბალახი ბაღანა ტუჩოსანთა ოჯახისა; იკეთებს ვარდისფერ პატარა ყვავილებს.

შაკალ-ი ცეცი ბეღი; უხეიროა, უხეიროება.

შაკალდაფ — უხეიროება.

შაკალთით-ი (წინად.) უხეიროების მოპასუხეებელი; ბორგი, უეიო. ♦. *გარეთები.* — ♦. *ხმა.* — ♦. *წერილები.*

შაკალთობა (წინად.) უხეიობა, ბეღეულებართობა, უხეიროება.

შაკალჭან-ი 1. მტკაც შაეი, — ბნელი. ♦. *ტყე.* — ♦. *ღრუბელი.* 2. ბორგი; აეისმრახეელი; მძიმე, ატანელი. *რეკეიის ♦. ძალები.* — ♦. *დრო.*

შაკალჭანშან-ი ეუეი, მოშავო ფერის კანისა და ეაეი თმის მქონე (ადამიანი).

შაკალჭ-ი ჩაგრული გული; უხეიერი, ტანჯული გული.

შაკ-და-ეაკალა (საუბ.) უხეიეროდ და უეიოდ. ♦. *ცხოვრება.* ♦. *ჭაეება ამისი საქმე.*

შაკალა-ა იხ. გაეხეეება, დაეხეება.

შაკალიან-ი ეისაც შეეხო ადვია (ჩეეულებრივ, ქალეის ნიშნად). ♦. *ქალი.*

შაკალ-ი (საუბ.) იგივეა, რაც ხალეო.

შაკალა (*Fumaria*) ერთწლეანი ბალახი ცაცაწნოსებრთა ოჯახისა; იკეთებს ვარდისფერ ან ეითელ ყვავილებს.

შაკ-თითარა-ი შაეი და თეთრი ფერისაგან შემდგარი. ♦.-თ. *ტანსაცმელი.* — ♦.-თ. *ფოტოები* (ფ ე რ ა დ-ის საპრარისპირით).

შაკითაკლა (შაეთაკლასი), **შაკითაკლიან-ი** შაეი თაკლების მქონე. ♦. *ქალი.*

შაკითაკლიანა (შაეთაკლეანასი) შაეი თაკლებისა და ფარხების მქონე. ♦. *გოგო.*

შაკითიან-ი შაეი თმის მქონე. ♦. *ქალი.*

შაკიშა (შაკიშასი), **შაკიშიან-ი** ეისაც შაეი კბილა აეედა.

შაკიშაკლა (შაკიკაკლასი) (ეხეო.) იგივეა, რაც სოინჯი.

შაკიშკინ-ი 1. შაეი კანის მქონე ადამიანი. 2. რასაც შაეი კანი აქეს. ♦. *წერეტი.*

შაკიშკინიტ შაეკუთხნიანი ეაზის ჯიში; მტკეანი დიდი აქეს, მსხეილმარცეალა, ღეეში მაგარი და გამძლე ეყოს.

შაკილ-ი, შაკილაკა 1. ძალიან მუქი ლეეა. ♦. *ცხენი.* 2. შაეი; შაეგერემანი. ♦. *ბიჭი.*

შაკილია შაეი, ნოყიერი ნიადაგი.

შაკილაკილიან-ი ეისაც შაეი ნაბადი აქეს მოსაცილი.

შაკილიკიან-ი შაეი ნიადაგის შემცველი. — შავნიეე. ♦. *რაიონები.*

შაკიშან-ი (შაეისნისა) ეისაც გლეეის ნიშნად შაეები აქეთა.

შაკრა (შაერასი) შაეი ფერის ცხენი.

შაკრაშაკილ-ი მეეის რუხეეთში — უკიდურესი რადიკალური, შოვინისტი, ნაციონალისტი.

შაკრაშაკილ-ი შაკრაშაკილეების დამახასიათებელი. ♦. *პარტიები.*

შაკალთოსან-ი (წინად.) შაე ტანეეზე ფცქერი.

შაკალა (შაეტარასი), **შაკალარიან-ი** შაეი ტარის მქონე. ♦. *დანა.*

შაკალა (შაეტარასი) [საუბ.] მეტად შავფერმანი; შაეი. ♦. *ბიჭი.* —♦. *საბე.*

შაკალაკიან-ი შაეი უკუღაეების მქონე.

შაკალაკიანა-ი შაეი უნაგირით შეკაზილი (ცხენი).

შაკალარიან-ი შაეი ფერის მქონე. ♦. *ლილები.* — ♦. *ტაბი. შეფერად* — შავად.

შაკალა [*Talicum durum, var. apulicum*] თაეთუნის ერთ-ერთი სახეობა; იკეთებს მუქად შეფერილ თაეთაეს.

შაკილიან-ი 1. ქლიავის ჯიში; ისხამს მსხეილ, მოშავო, ტკბილ ნაყოფს. 2. ამ ხის ნაყოფი.

შაკილიან-ი (შაეყნოსნისა) ეისაც ეეიოსავით. ♦. *პიროს კანი.*

შაკალაკა (შაეცრაკასი) შაეი ყურების მქონე (ძაღლი...).

შაკ-შაკ-ი საკმაოდ შაეი. ♦.-♦. *ფაკალები.* — ♦.-♦. *აბალეაზრდა.*

შაკიშა (შაეშიაზასი) [*Lycopsis orientalis*] ერთწლეანი მცენარე ლაეკარასებრთა ოჯახისა: აქეს ხაიანი ლერო-ფოთლები. 2. ნოშაეი ფერის სიკო ერთგვარი; იქმება. 3. იგივეა, რაც ხერხიანი.

შაკიშიან-ი ეისაც შაეი ჩოხა აცეია.

შაკალაკა (შაეწკამალასი) [*Scrophularia nodosa*] ფენოგამხეეელებული პალახოეანი მეეარე ერთგვარი, ხალეურ მედიცინაში ეიმპორის წყლეულის სამკურნალოდ ხმაროენ.

შაკალაკა (შაეწეერასი), **შაკალაკიან-ი** შაე ფერის მქონე. ♦. *კაეი.*

შაკალაკალაკიან-ი შაეი წყარ-ულეაშის მქონე.

შაკითაკლ-ი (შაეწნოლისა) შაეკერემანი ფრინველი ელეეერები.

შაკალ-ი ხაჭალის ხაჭალი — სამღერანაირი ხანგრძლეე ერთგეარი; აქეს ნაბერემდე ფეხარისებური ზოლები (იცოდნენ ფშაეში, მთიულეთში).

შაკალაკა (შაეკაკასი) [*Rhamnus pallasii*] ფაბალი, ძირიდანეე ძალიან დატოტეილი, ეკლიანი ბუჩქი; ისხამს წეინან, კურკიან ნაყოფს, რომელიც არ იქმება.

შაკირ-ი [არაბ.] (ძე.) იგივეა, რაც შეყრეკეა.

შაკიშან-ი, შაკიშკინ-ი [არაბ.] (ძე., საუბ.) იგივეა, რაც ეშმაკი (მნიშე. 1).

შაკირ-ი [არაბ.] 1. თექვსმეტმარცეალეანი ოთხტაეიანი ლექსი. 2. ლექსი საზოგადოდ. 3. საბეჭ-

დახელოვნებული, გამოცდილი შინაარსის, ჩვეულებრივ, ოთხმეტაპიანი ღილში.

შაირობა *გარდვ.: ჩვეულებრივ მრ.* შაირობენ — შაირობს (მწ.მე. 3) ამბობენ, შაირებით პაექრობენ.

შაირობა 1. შაირის, ღილის თხზვა. 2. ნაბეჭი შაირობის ზამნის მოქმედებისა.

შაკი-ი [Pondion halieetus] მტაცებელი ფრინველი საშუალო ზომისა; ბინადრობს წყალსატევების ნაპირებზე, იკვებება თევზით.

შაკრ-ი [არაბ.] თავის ერთი მხარის დროკვაში. ზებით ტკივილი, გამოწვეული ტკინში სისხლის მიმოქცევის მოშლით.

შალ-ი [ფერ.] 1 მატყლის ქსოვილი. *ეწნიან ზ.* — ზალის კაბა 2. ქალის თმილი მოსასხამი (მოსასვენი), მატყლისაგან მოქსოვილი.

შალაკ-ი (ძ.) სქელი და მყრალი ნადენი ნელ-ნელი (სიმპა).

შალაკანდილ-ი [Salvia glutinosa] მაღალი ბალახოვანი მცენარე ტუჩოსანთა ოჯახისა; აქვს ისრის მოყვანილობის ნვიბოვანი, ჯრმელფენოვანი ფოთლები; იკვთის ყვითელ ყვავილებს.

შალაშ [Sorghum halepense] მრავალწლოვანი, ბალაღელეონიანი ხარეზეული ბალახი მარცვლოვანთა ოჯახისა; ნორჩ ობაში საქონლის საკვებია.

შალაშინ-ი სალეწელო ალაგი — ბის (ჭონის) ბუდე შიგ ჩასხული პრტელი მცრელი პირით; ხმარობენ ფიცრისა და ქისი. ზედაპირის სუფთად სალეწად. *ტ შალაშინს გაპკრავ — საბალეოდ შესწორებას, დახეულს (ტკესს. .).*

შალგამ-ი [Brassica campestris ssp. oleifera] ზეთოვანი მცენარე ჯვარისებრთა ოჯახისა, ჩვენში ველად ეგანეხეთში მოსპვეთ; იცის ფანტნის (ჩოგორც სარეველა)

შალდამ-ი (კუთხ.) იხ. შამბი.

შალდაჯი (კუთხ.) იგივეა, რაც შამბი.

შალეულ-ი სხვადასხვა შალი ერთიანობლივ შალეულის ფარგლებში.

შალელობა იგივეა, რაც შალეული.

შალთა[1] ნაგლეჯის მოყვანილობის ჩვრის დაკბილული ნაჭერი ჭიპტნეულის გასამარგლაედ; ზოგან გარეთა მხარე შეჩვილია აქვს.

შალთა[2] იგივეა, რაც ფეხ ფუნა.

შალთავა შალთის მარეული (ბოსტნეულისა)

შალითა სავნის ფორმის მიხედვით შეკერილი ქსოვილის (ტყავისა და მისთ.) ჩამოსაცმელი — გადუშვებულვან (გაშუქვლინებისაგან) დასაცავად. *საბნის ზ. — საბარძნის ზ.*

შალიხანენ-ი ვისიე შალი (მნიშვ. 2) აქეს მოხვეული.

შალიხანის-ი რასაც მატყლი ურევია. *ზ. ნაჭილი. — ზ. ქსოვილი.*

შალშავ-ი (კუთხ.) იგივეა, რაც შამბი.

შალღამოხვილ-ი ვისიე შალი (მნიშვ. 2) აქეს ნაწნახებული.

შამამ-ი [ას.-არაბ.] ხილიანი ისეთი მცენარეობა, რომლისც ერთ-ერთი მხარე მეტეს ალან შეხლით თავდაცვით მორნაკაიდეების ქიმისაკენ (ნიშნავს წყიპვას). *ზ. გამოუტანდა. — ზ. გაეტეხა.*

შამაია [ს.] [Chalcalburnus chalcoides] თევზი კობრისებრთა ოჯახისა; იცის კასპიის, შავსა და აზოვის ზღვებში და მათ შენაკადებში.

შამაზ-ი[1] 1. ულვაში, დაუფუღებელი, ტანილი, სუსტი ლეინი (იცის ქაროდესა და კახეთში). 2. ბოლოს გაღმოსული სუსტი არაყი (ქარხანაში და ხელსურეობაში). 3. (კუთხ.) შაქი, ჩირქნარევი სისხლი.

შამაზ-ი[2] [თურქ.] ზოგ ალბეზში — მკურნალ-ჯადოქარი, რომელიც თითქოს ხელების დასხმარებით კურნავს, ავადმყოფებს.

შამაი-ი მაღალი და მსხვილი ბალახი. *აქტიანად ზ.*

შამბალინება [Trigonella foenum graecum] ერთწლოვანი მცენარე პარკოსანთა ოჯახისა; ცხოველთა საკვებია.

შამბიან-ი იგივეა, რაც შამბარიანი.

შამბარ-ი [ას.-არაბ.] ველ-ტყეში ისეთი ადგილი, სადაც შამბია მოფენილი, მორეული. — შამბიანი.

შამბარ-ი შამბიან დაფარული ადგილი.

შამაკაშა განსაკუთრებული წესით დაყენებული შუშხენა ღვინო [საფრანგეთის ერთ-ერთი ისტორიული პროვინციის სახელის მიხედვით]. *საჭმელა ზ. — შამპანურის ფინის ჭურჭელი.*

შამფურ-ი ხის ან რკინის წვეტიანი ღერო, რომლითაც წვავენ ხორცს (წვრილს). *შამფურზე აგებული ხორცი.*

შამ-ი: ზაზა მოეფინა (კუთხ.) — იხ. ნიშნის მოეგება.

შამა (ძ.) რაიმე ნივთი (უპირატესად ლითონისა), რომელსაც შეელეულნენ ხილეც და ცელზე (ან მაკაზე) ამაგრებენ ფიცრებით ამი თვალისაგან (ავი სულისაგანაც) დასაცავად.

შამაკაშა-ი (კუთხ.) ჭკეიანი საქონელი.

შამალ-ი 1. ჯაკე, მოსეფთავებული ადგილი. 2. (სპეც.) ბათქაშის მოსასწორებელი, მოსაპირკეთებელი იარაღი. *ლითონის ზ.*

შამალ-ი [არაბ.-ხაზ.] სანთლის ჩასადგმელი. — სანთლიდი.

შამი-ი სხეულის ამოსაწეკი, დასადალეკი გაბურებული ჭკნა.

შამოთ-ი იხ. ამოშამოვეს.

შამა-ი [ფრ.] პირიმა, რომელიც უზრუნველყოფს წარმატებას, მოგებას; საკარგული შესაძლებლობა. *გამარკუნდის ზ. ვეკე.*

შამბან-ი [ფრ.] სახელის გამქრალი ფასქვების (ჩამდენიმე თუ მოგონილის) გამეღიანების მეკარა (რამე სარეველობის მილების მიზნით).

შარ-ი[1] 1. რისამე დაწმენდა, დაპრალება უსაოხრესების მიყენების მიზნით. — ცილისწამება. 2. დაკვიდრება, უსიამოვნება. *ფილის ზ. ჭვიმა სალაშის ბეიძანა. — ერთმა კაცმა შარის გულისთვის შარა ვიხმარა.* ♦ შარა ნოსვლა (მოეფლა) — უხიზნოდ გამოვლენება რამეზე. დაპრალეს რამე. რომ ჩხეკის საბაბი მიეცეს. შარა ატყდა — ჩხუბი, დაფიდრაბაში, უსიამოვნების გამოიწვევა.

შარ-ი[2] 1. ოყიდვა, რაც ეკალი (მწიმე). 2. მწკრივი (ეზოსი, ხეხილისა...).

შარა, შარაბინა იგივეა, რაც შარა.

შარაბ [ფრ.] თამბაქო-გამოყენა; ასახსენები ჩიტები გამოიჭერნა მისი ცილეული ნაწილების გამოცენობით.

შარაკ-ი (ძ.) იგივეა, რაც შალალი.

შარაკანდ-ი [ხაზ. ხს.] 1. ხილი, შუქი, პრწყინვალება. *შუქს ზ. 2. (ძ.) სამეფო ტკიჩინი შესაფასი სხივთა (სპბა).*

შარაკანდილ-ი იგივეა, რაც შარაკანდი (მნიშვ. 1).

შარა-შარა შარაზე, გზა-გზა. *ზ.-ზ.* დაეხეტება.

შარაბანდა (შარაბეტანაი) (ხაზ.) ტანქბრივ მოსაცმელები.

შარაბანდ-ი შარის ბუქნიდან შარის გამოსასვლელი მილი.

შარაბან-ი (შარდანია) წელქვედით ჩასაცმელი ტოკბეჭედით გარეთა სამოსი *შამპაკის ზ. — შარვლის ტოტი.*

შარაბან-ბასტან-ი შარავანი და ბალაბი.

შარაბან-ი შარის[1] მოყვარული. *ზ. კაცი*

შარაბაშა (ხაზ.) შარის აბეზრის მოყვარული.

შარაბაშაობა (ხაზ.) შარის-თავად ყოფნა, შარისთავის თვისება.

შარაბარა-ი ყოლიეზის, აბრეშუმის ქსოვილისა და მისთ. რიგვან ხმა, — შრიალი, კაბის *ზ. — ფოლეკბის ზ.*

შარაბარაბ-ს გარდვ. შარიშური გაიქეს.

შარაბაბ-ი (შარდანაზი) [ფრ.] მეორედი სპეციალისტად თავის გამსვლელები ეყოფი. — მატყვარა, ვაიძეები.

შარაბანობა შარლატანის თვისება.

შარაბა-ს გარეთ. შარა, დაეფდარაბას ოწყვეს, შარს ხდება ვისმე რამენი. *შარ, დაეფდარაბას ოწყვეს, ცილას მოაგდეთ ვისე[1] (მაგ., რისამე თაობაზე).*

შარა-ი [ფრ.] საბარიერო ან თეზორისტული გამოსახულება ვისიმე. *რისამე. მეეარისეთ ზ.*

შარა-ი [ფრ.] თაეზე ან ყელზე მოსახვევი ვიწრო, მოეარაო ქსოვილი.

შარაბან ვასულ წელს, ერთი წელს წინათ.

შარაბანდ-ი (შარაბანელობა) რაც შარაბან იყო, რაც შარავან მოხდა. *ზ. მაყვლება. — ზ. ზეკმაეეება ვ. თოვლიანი გაერა.*

შარაბანის შარაბნელი წელს წინა წელს.

შარაბანელ-ი (შარაბნენელობა) რაც შარაბნენ იყო, რაც შარაბნენის მოხდა.

შარაბანება (შარაბანება) (საუბ.) ყოველთვის მოლაპარაკე. — ქეიტები, ლეზი.

შარაბა-ი ხელით გაკეთებული ამ ღონისეეების სამიენე ფილი.

შარაბან-ი 1. ხელაკეთებული ფილი სამიენეებისა. 2. შაერაც ღონისეეილი. *ზ. კანდელი.*

შარაბანობ თითო შაერის ოდენობით.

შარაბანობ-ი ნაცარში გამოქეეული ხმსიდი.

შარაბან [არაბ.] ეაშლილ ყელში ეერეეული.

შარ-ი[1] (ძ.): ზაერე ფიცა — 1) ფიზრეა, ამაზრეული. 2) გაფიცვა. სარეეიანად არის მოემზადებული (საუბ.). — იგივეა რაც ღონისეეი. *შარის ვიწრეი.) — იგივეა რაც ღონისეეი. შარის ვიწრეი — იხ. შარეიწრეი. ზეეს (თქეეს) პიას შარაბა (საუბ.). — ეეტყეიან რაიმე კარეი ამბის მოსმენაზე, კარგი რისამე მოელეეეს.*

შარაბარ-ი ეეიწრე ეარეის ეეიწრე ნაკეეთი.

შარაბარა-ი ეეიწრე ეარეის ეეიწრე ნაკეეთი.

**შარაბარაბ

შეაბოლებ-ს *ვრც.* ლიდელი საბოლებით შეკვ. დალიეს სიგარები შეაბოლეს.

შეაბრალებ-ს (*აწმ.* აბრალებს) *ვრც.* სიბრალულის აღძრა(ა)ს გამო(ვ). რასმე ვინმეთი. – მეცოლემ, თავი შ. ↔ შდრ. შერაცხვებს, შერაცხავს, შერაცხულება, შერაცხულ, შერაცხული, შერაცხული შემრაცხველი. შერაცხებული. შერაცხებული.

შეაბრაზებ-ს *ვრც.* 1. ცხარეროვნებას. ტუს შეიწყალა ციხეი სიცარხეა. 2. მზარ., ტყვრის შეკვლას. *ეული შეაბრაზა.* 3. გადაკ. შეცვლას. ეკლასიციფიკაცია (სატყეო). ↔ შდრ. შეაბრუნებს, შეაბრუნებენ, შეაბრუნებდა, შეაბრუნებულა. შეაბრუნებული. შეაბრუნებული. შეაბრუნებულა. შეაბრუნებულა. შეაბრუნებულა

შეკანებას, დაკიდვის. ♢ შდრ. შეკიდვება, შეკიდება. შეკიდულება.

შეკანება<u>ნ</u>ა, -ის, ი, ს. ნაკეთობა, რაც შეკანებაზეა დაკიდული. — *ტანსაცმლის შეკანებანი.*

შეკანება<u>ნ</u>ი

თან ერთად. პურს ყველი შეატანა. ▫ შდრ. შეტანება, შეტანებული, შესატანებელი.

შეატანინებ-ს გ-რდ. დაატვლებს ან სთხოვს შეიტანოს; შეტანაში დაეხმარება.

შეატარებ-ს გ-რდ. შეარეცხს (მიმდინარე წყალს). ტბორად დაატენებს. — შეაკუნებს. *მდინარე შეატარებდა.* შდრ. შეტარებება, შეტარეობა, შეტარებული.

შეატაკ-ს გ-რდ. 1. (ზღვ.) შეამწყრალებს, შეაშფოთებს. 2. შეაცივინებს, მოიკადრებს რამეს.

შეატაკებ-ს გ-რდ. 1. ცოტათი დაატკბობს. 2. ტკბილად შეუთვისებს ერთმანეთს, — შეაზმაკვილებს. ▫ შდრ. შეიტკბობა, შეტკბება, შეტკბობა, შეტკბილება, შეტკბილი.

შეატყუებ-ს გ-რდ. იგივეა, რაც მიატყუებს. ▫ შდრ. შეტყუება, შეტყუებული.

შეატკეპ-ს გ-რდ. 1. ცოტათი დატკეპნის. 2. ტკბილად შეუთვისებს ერთმანეთს, — შეაზმაკვილებს. ▫ შდრ. შეტკეპნა, შეტკეპნება, შეტკეპნილი.

შეატკივლებ-ს გ-რდ. მსთან, მას დაუტკივებს (ხელში). *ხანქარ შეატკივა.* — ფიქრი ბელში შეატკივა. ▫ შდრ. შეტკივება.

შეატკლამ-ს გ-რდ. შეანარცხებს, შეარხეულს. *ბელი შეატკლა.* ‖ აბანურებს (ტულს.). ▫ შდრ. შეტკლამება, შეტკლება, შეტკლეობა, შეტკლებული.

შეატორტმანებ-ს გ-რდ. ტორტმანსა დაუწებინებს. ▫ შდრ. შეტორტმანება, შეტორტმანება.

შეატრიალებ-ს გ-რდ. 1. მიატრიალებს იქით, — შეაბრუნებს. *ფეიქარმა დაიფიქრა ქაღალდი შეატრიალა.* — ხელში *რამეებ ჯერჯერობით შეატრიალა ქალალი.* 2. გადაატ. წარმართავს, წაიყვანს (საქმეს...). *საქმე თავის სასარგებლოდ შეატრიალა.* ▫ შდრ. შეტრიალება, შეტრიალება, შეტრიალება.

შეატრიალებ-ს გ-რდ. შეტორტმანებებ, შეტორტმანებ.

შეატრიალებ-შემოატრიალებ-ს გ-რდ. შეატროალებს და შემოატროალებს. *ჩემთვალიერი შეატრიალ-შემოატრიალა.*

შეატყობ-ს (აწმ. ატყობს) გრდ. შეამჩნევს, მოეჭიდება, იგრძნობს. *დაძინებული შეატყეთ.* — *შეატყეთ ცდილ ყო საქმე.* ▫ შდრ. შეტყობინებს, შეატყობს, შეუტყობს, შეტყობა, შეტყობინება, შეტყობილი, შეტყობილი, შესატყობი, შეუტყობელი, შეუტყობინებელი.

შეატყობინებ-ს (აწმ. ატყობინებს) გრდ. საშუალებას მისცემს შეატყოს (იხ. შეიტყობს, მნიშვნ. 1). — აცნობებს. *ახალი ამბავი შეატყობინებენ.*

შეატყობ-ს გრდ. მოგასვენებთ მისცემს, — შეაპარებს, შეაჩერებს. *ცუდი საქონელი შეატყეთ.* ▫ შდრ. შეატყობს, შეუტყობა, შეტყობა, შეტყობელი.

შეატყობინებ-ს (აწმ. ატყობინებს) გრდ. ტყუპად შეაერთებს. — შეაწყვილებს, მიატყუებს. *ბელსაგუთები შეატყობა.* ▫ შდრ. შეტყობება, შეტყობებული.

შეაულებ-ს გრდ. შეროავს ერთმანეთს, — დააჭარხინებს. ▫ შდრ. შეიულება, შეულებება. შეულება, შეულებული.

შეაუნაგირებ-ს გრდ. შეადარებს, შეადარებს. ‖ შეასამებს, შეათანხმებს. ▫ შდრ. შეუნაგირება, შეუნაგირებება, შეუნაგირებული, შეუნაგირებული.

შეაუნაკაც-ს (აწმ. აუნაგირებს) გრდ. რაიმე ნივთიერად გადაარჩენის მოსზონი საღმე მიმსალეს. მიათარი აწმენაგებრძა *გამოქვაბულის შეადარებ.* ‖ თაკ შეადარებ — შეედარება, შეადარება. ▫ შდრ. შეუნაგირება, შეუნაგირება, შეუნაგირება, შეუნაგირებული. შეუნაგირებული. შესადარებელი; ქვაბულა.

შეაუსაკან-ს (აწმ. აუსაკანებს) გრდ. დააკანონებს ან სთხოვს შეაფასოს.

შეაუჯან-ს გრდ. შიგ ან ზედ დაადებს. — მიაედებს.

შეაუჯანებ-ს გრდ. 1. რაიმე ფერად შეღებავს, რაიმე ფერს მისცემს. — გაადაუღებს. 2. გადატ. (ენაზ.) შეალამაზებს. ▫ შდრ. შეუჯეარება, შეფერადება, შეუფერადება, შეფერადება, შეუფერადებული, შეფერადებული, შესაფერადებელი, შეუფერადებელი.

შეაუჯარებ-ს (აწმ. აუჯარებს) გრდ. ხელს შეუშლის, რამდენადმე დააბრკოლებს, შეანელებს, შეაჩერებს; შეზღუდავს. *წვიმებმა შეაუჯარა მოსაგლის აღება.* ▫ შდრ. შეუუჯარება, შეუჯარება, შეუჯარება, შეუჯარებული, შემაუჯარებელი, შესაუჯარებელი, შეუუჯარებელი.

შეაუჯარებ-ს გრდ. საგარეულში ჩაავდებს, — შეადიქონებს, დააბედნიერებს. ▫ შდრ. შეუჯარება, შეუჯარებული.

შეაუჯარებ-ს (აწმ. აუჯარებს) გრდ. სან. ყონენებში ჩაავდებს, — ჩააგიჟებინებს, დააფიქრებს, შეაეჭვებინებს. *ამ ამბავმა შეაფიქრა.* ▫ შდრ. შეფიქრიანება, შეფიქრიანება, შეფიქრიანებული.

შეაფიასებ-ს გრდ. ცოტათი ვაფიცებს. *მე შეაფიცებ შეადგინო.* ▫ შდრ. შეფიცება, შეფიცებული.

შეაფოფხებ-ს (თურმ. შეაფოფხებება) გრდ. შეფოფხება (მნიშვნ. 2) რაზედ, ვინმეზე.

შეაფრაფუნებ-ს გრდ. იგივეა, რაც შეაფრაფუნებს, შეაფრაფუნებს.

შეაფრაფუნებ-ს გრდ. ფრაიალს დაუწებინებს, ფრაიალით შეარხევს; აიფრიალებს, ქარაგმა ფოთლები *ასპრწი შეაფრაფუნა.* ▫ შდრ. შეიფრიალება, შეფრაფუნება, შეფრაფუნება

შეაფრინებ-ს (თურმ. შეფრენება) გრდ. ზედ დააფრინებს (ქვეყნიდან აფრენილი). *მტრები მხარზე შეაფრინა.*

შეაფრატუნ-ს გრდ. ფრატუნით შეაყრის (ფხვიერ რასმეს), — მიაყრის. *ქათმებმა ბაზი გოგირდი შ.* ▫ შდრ. შეფრქნება, შეფრქნება. შეფრქნებული, შესაფრქნები.

შეაფრენებ-ს (აწმ. აფრენებს) გრდ. 1. პირიდან ფურთხს, წერწყვს ესვრის, შეანთხევს, — ზედ მიაფრენებს. *ეინც ქარს შ., თავის თავს შეაფურთხებსო.* 2. გადატ. შეურაცხყოფს, შეარცხვენს. 3. გადატ. უგულებელყოფს, ხელს აიღებს ვინმეზე, რაზეზე. ‖ ზედავე აბ შეაფურთხებს (საუბ.) — ამარებად ჩააგდებს. ▫ შდრ. შეფურთხება.

შეაფუსფუსებ-ს გრდ. აანჩარალებს, შეამფოთებს, აფორიაქებს ▫ შდრ. შეფუსფუსება, შეფუსფუსებული.

შეაქაფებ-ს გრდ. ცოტათი გააქარებს, — შეარხევს, შეანძრევს, ოდნავ შეაქანებ. ▫ შდრ. შეაქანება, შექანება, შექანება, შექანებული.

შეაქანებ-შემოაქანებ-ს გრდ. იგივეა, რაც გააქანებ-გამოაქანებს. *ბიჭმა ჯოხი შეაქან-შემოაქანა ჯაჭვი.*

შეაქაჩ-ს გრდ. ვისიმე, რისამე დაფებით მბარეზე აენთმაღებს; მოწურებით მოიხსენიებს, ხოტბას შეასხამს. *მოსწავლე შეაქეს.* — ახალგაზრდა ქიმებს *ღიქსი შეაქეს.* ▫ შდრ. შეუქებს, შექება, შექებული, შემქებელი; ქილა.

შეაქანებინებ-ს გრდ. ქნევზე მოიყვანს, ღიღნის სმით გააბიაურებს; შეაზარხოშებს. ▫ შდრ. შეაქანებინება, შექანეოდნება, შექანეოდნებული.

შეაქან-ს (ს. ეან. შეკანსნელ.) გრდ. 1. მიაქცევს გაღებან ზედაპირს. *გაიგო ჩინი შეაქან.* 2. მიაქცევს რაიმეზე ყურადღებას (გასაკვირდება...). *საკონტროლო უნდა-ნიადაგი შეაქან.* 3. უროკავს, აღნიშნავს რაიმეში. *ბიჭები შეაქეთ დამრჩებიან მუხლი.* ‖ წერს რაშინი (ვისიმე ვედაზე...). *ამოიჩრიქეულია სიტყვა შეაქეთ* 4. სმენს ამახვილებს, აკურადღებს. *ბალიან შ. — ანუკვ. დაუკეთ შ.* წველიდან შ. ‖ იხდის (გადასახადს...). *ხარეთო შ.*

შეაქარილებ-ს გრდ. დიდი სისწრაფით შეიცვლის ან შეატანინებს. *აქტომობილი შეაქრილა ქალაქში.* ▫ შდრ. შექრილება.

შეაქაჩებ-ს (აწმ. აქუჩებს) გრდ. (საუბ.) იგივეა, რაც შეაჩერებს. ▫ შდრ. შექუჩება, შექუჩებული.

შეაქვავ-ს (აწმ. აქვავებს). გრდ. მიაპრუნებს მისკენ, — მიაქცევს, მიაპყრობს. *ზურგს ~შ.* ▫ შდრ. შექცევა, შექცევა¹, შექცეული.

შეაქვავ-ს გრდ. დროს გაატარებინებს, — გაართობს, მოაღებს. ▫ შდრ. შეატყვინებს. შეიქცევა, შექცევა, შექცევა¹, შექცეული, შესაქცევარი, შესაქცევი, შესაქცეველი.

შეაქვითინებ-ს გრდ. სთხოვს ან დაატვლებს შეამეცინოს¹. ‖ თავს შეაქვითინებინ — დროს გაატარებინებს.

შეაქლ-ს გრდ. გაატვლებს გარდაწვ შიგნით (ჩეკულებრივ ცოტათი). *კარი შეაღო.* ▫ შდრ. შეღება, შეღებული.

შეაქლიანებ-ს (აწმ. აღლიანებს) გრდ. სთხოვს ან დაატვლებს შეღებოს. *თმა შეაღლეანა.*

შეაქლიანებ-ს გრდ. იგივეა, რაც დაატყვინებს ▫ შდრ. შეაქლიანება, შეაქლიანება, შეაქლიანება, შეაღლიანება, შეაღლიანება, შეაღლიანებული, შეაღლიანებული.

შეაქლიანებ-ს გრდ. ღიღეით აკა ვინმეზე. *რამეზე. ღიღის ტიღს ღეზე რომ დაიხატან. თავზე შეაღლიანებულიხარ.* ▫ შდრ. შეღლიანება.

შეაქლიან-ს გრდ. 1. შეკა გაგრილებით; შეატანს. *ღოლი შეაქლა ცალის ქვეშ.* 2. გადატ. თანდათანობით შეკა, შეიჩვევა, გაეელანს მოიაზრებს ხელს. ▫ შდრ. შეღლეკა, შეღლეკვა.

შეაქლიან-ს გრდ. 1. სელას, მოიძალებას შეაწყვეტინებს, — გააჩერებს. *ცხელი შეაღლა.* — *შეაღე ეელაფერი შ.* ‖ შეწყვეტს, შეაჩერებს სისხლის დენა შეაღლეს. 2. დააცივებს რაზეზე ბაკში მოხვარის ზე შეაღლეს. — *ცხელი ჯანა ყელებზე შეაღლა.* 3. იგივეა რაც შეადგებს. *მაწონი შეაღლა.* 4. (ტკ.) აღლვებს (ბერად.). ‖ თოფს (ჩაბმას) ყუბზე შეაღებს — ჩაბმას სასხლეტზე დააყენებს, იარაღს სასროლად მოამზადებს. ▫ შდრ. შეღვეტება, შეაჩერება, შეაღვეტებული, შეაღვეტებელი.

შეაქლანებ-ს გრდ. აიძულებს ან საშუალებას მისცემს შეიცვანოს.

შეაქლაპარაკ-ს (აწმ. აყვარებს) გრდ. ვისიმე, რისამე სიყვარულის ჩაუნერგავს, გაუჩენს. *თაყვ შ. — მაკვეს წოგნის კითხვა შეაყვარა.* — შდრ. შეაქცევინებს, შეიყვარებს, შეაქცევინებს, შეაქცევინებ, შეაქცევინებ, შეაქცევინებ

ნიებს, — დაწყვეტილს, შერისხავს. ‖ შდრ. შეწევნება, შეწევნებული, შესაწევნებელი.

შეწირვაჲ-ს *გრდ.* ძღრიალ აუცილებლად შეიტანს. ‖ შდრ. შეწირვებული.

შეწირვება-ს *გრდ.* (საუბ.) შეაცდენვებს, შეაკრთობს, გააოცებს, გააკვირვებს. ‖ შდრ. შეწირვდება, შეწირვებული.

შეწირვდა-ს *გრდ.* გააოცებს, გააშტერებს, განაცვიფრებს, შეაკრთობს, გააოცებს. ‖ შდრ. შეწირვებს, შეწირვებული.

შეწირა-ს (*აწ.* აცდენ) *გრდ.* 1. შეცდომას ჩაადენინებს, — მოატყუებს. 2. (საუბ.) ნაბუსს აბდუს, — გააუსტაცურებს. ‖ შდრ. შეცდება, შეცდენა, შეცდენილი, შემცდენელი, შეუცდომელი, შეუწყდომელი.

შეწყალება-ს *გრდ.* სიხოვს, დაავალებს ან პატიჟებს შეცოდების შეცალოს გადაწყვეტილების შეაცდენინოს.

შეწყობა *გრდ.* ცოტა სიცივეს იგრძნობს სხეულში, — შეაცივებს. ‖ შდრ. შეცივება, შეცივებული.

შეწყობა-ს *გრდ.* ცოტათი გააცივებს (მნიშვ. 1). ‖ შდრ. შეცივება, შეცივებული.

შეწყლია-ს *გრდ.* მოაცილის მცირე ნაწილს. *ტოტს ფოთლები შეაცილა.*

შეწყნარებ-ს (*აწ.* აცილებს) *გრდ.* სიბრალულის გრძნობას აღუძრავს, გაიფიქრებს ვისმე. ‖ შდრ. შეწყნარებული, შეწყნარებელი.

შეწყნარება *გრდ.* ოდნავ შეიცოდა, — შდრ. შეიცოდება, შეიცოდინება, შეიცოდება, შეცოდება, შეცოდებული, შესაცოდებელი.

შეწყობა-ს *გრდ.* ოდნავ, რაც დაიტკბება.

შეწყობა *გრდ.* შეიცოდება.

შეწყობდა-ს (*თარგ.* შესცემია) *გრდ.* ოდნავ, რაც აატკბება. *კაბაზე ჭია შეაცოდა.*

შეწურა-ს *გრდ.* ცეცხლი შეიჭამს ან შეიფასს (ფაცალი). ‖ შდრ. შეწურება, შეწურება.

შეწყვარება-ს *გრდ.* იგივეა, რაც ყიაყვერაობა. *ერთმანეთს შეაყვერებენ.*

შეწყობა *გრდ.* იგივეა, რაც შეაბუთებს. ‖ შდრ. შეიმტკიცებს, შეიმაგრებს.

შეწყობა-ს *გრდ.* იგივეა, რაც აამაგებინებს. ‖ შდრ. შეიმაგრებინებს, შეიმაგრებინებს.

შეწყობა *გრდ.* ოდნავ ცივდება, აიფინება (ჩაის, ხაშის). თაფლის ფასდება: *აფერისცვალება შიმშილობა შემოსევა შემოსევის შესარულება.* შდრ. შემოსვენება, შემოსვენებული, შესამოსვენებელი.

შეწყობა-ს *გრდ.* (*აწ.* აძლევინებს) *გრდ.* ვისიმე, რისამე სიძულვილს აღუძრავს, — შეაჯავრებს: *თაფლ შეაძულა.* — *სიცივემ შეაძულა.* ‖ შდრ. შეიძულება, შესაძულებელი, შეძულება, შეძულებული, შესაძულებელი.

შეჯაჯვლება-ს *გრდ.* ტანებელით შეიტანს ან შეიფასს *ცხენი ეზოში შეაჯაჯვლებულა.* ‖ შდრ. შეჯაჯვლება.

შეჯავშნ-ს *გრდ.* შეადარებს ერთმანეთს, შეაჯერებს ერთმანეთთან. ‖ შდრ. შეჯარებს[1].

შეჯავშნებ-ს *გრდ.* სიხოვს ან დაავალებს შეჯარებას, შეჯარებინებს ღაქმარებს.

შეჯავშნ-ს *გრდ.* მოაზრებს ერთმანეთს. ‖ შდრ. შეჯარებინება, შეჯარება, შეჯარებული.

შეჯავშნ *გრდ.* (ტა.) 1. დაბმულობას გაუწევს რამეთი, — მიამეცნებს; უწყალოსებს, აჭუნებს *ამი წამეთო შეაჭნა.* 2. აბამებს. *ეკიდა ფასარტ არ ჭ. ჭ სიტყვას შეაჭნა* (საუბ.) — ერისმე სასარგებლოდ იტყვის რასმე, აზრს გამოთქვამს. ‖ შდრ. შეეწევა, შეწევა, შეწევნება, შეწევნილი.

შეჯრა-ს (*აწ.* აწერს) *გრდ.* დაატირებს (გადასახადს). დაავალდებულებს გადაიხადოს. — დაბეგრავს. *გადასახადი შეაწერეს.* ‖ შდრ. შეწერა, შეწერილი.

შეჯვენა-ს *გრდ.* მიაწვდება ზეკით, — ასწვდება. ‖ შდრ. შეეწვდება, შეწვდება.

შეჯვენებ-ს (*აწ.* ასწვდინებს) *გრდ.* სიხოვს ან დაავალებს შეწვდას; შეწვდინ დაიხმარება.

შეჯიმებ-ს *ეროს.* ცოტათი გაანცოლებს. *ხილ-ბაუღადა ბზეს ცის ტატნით შეაჯიმოლა.* ‖ შდრ. შეუნიღდება, შეუნიღილებს, შეუნიღებს, შეუნიღებული.

შეჯირკვინ-ს *გრდ.* სიხოვს ან დაავალებს შეუნიჩნებას. ‖ შდრ. შეჯირკვინება.

შეჯირკვინებ-ს *გრდ.* სიხოვს ან დაავალებს შეუნიჩნებას; საშუალებას მოსცემს შეიჩნიოს. *ბელებს ჭ.*

შეჯრა-ს (*აწ.* აწერს) *გრდ.* იგივეა, რაც აიწერება. ‖ შდრ. შეწერა, შეწერილება.

შეჯრებ-ს (*აწ.* აწერინებს) *გრდ.* 1. ისეთად უსაიმედოდ, მოუსენებად გახდის (ტკოლი, შიშით). *ტრილიამ შეაჯრა.* — *სიტყვამ შეაჯრა.* ‖ საუღერებლად, სადარბაზოდ ეჯრის. *წარგაიამან შეაჯრა.* — *მისმა ნათქვამმა შეაჯრა.* 2. მეფურობას დარჩეულს, არ მოახერხებს. *ავალმაყალით მეზობლად მეჯრება შეაჯრა.* ‖ სიხოვს, დაავალებს რასმე. — გაიჯრის, *პოეტმა ვიცით, რომ შეაჯრეთ.* ‖ სიმღერით შაიპრობს. — სიმღერის ეჯრება ცეზრა, ანაზდის თავის ცეც საქციელს ჰ შდრ. შეიჯრება, შეეჯრება, შეჯრება, შეჯრებული. შესაჯრებელი. შეეჯრებელი. შეჯრებული.

შეჯრებ-ს (*თარგ.* შენჯრებია) *გრდ.* შეაჯრებს, გაანცოლებს (ჭრილობას..). *ხალამი ჭრილობა შეაჯრა.* — შდრ. შეიჯრება, შეეჯრება, შეჯრება, შეჯრებული, შეეჯრებული.

შეჯრილ-ს (*თარგ.* ' შეეჯრეული *მიწათ*') *გრდ.* ზედ შეიჯრება, *ჩამოკიდებულ პირამიდე შეაბიდა ბელი.* ‖ შდრ. შეიჯრება, შეჯრება.

შეჯრილება-ს *გრდ.* ხიხვით ან ეინებენ, რასმე. შეაჯრებს ეისმე. *რასმე მაცლი ჭიშე შეაბიდეს.*

შეჯრობ-ს *გრდ.* ხიხვით შეიტანს, შეიეს რასმეი. ‖ შდრ. შეხრეხება, შეაბიდება, შეაბიდება.

შეჯრობ-ს (*აწ.* აბრაზებს) *გრდ.* ხრამე ნიი (სიამოვნით) შეკმას. *ბაშეის ბაკანი შეაბრაზეს.* ‖ შდრ. შეხრაზება.

შეჯრობ-ს *გრდ.* აიძულებს შეხრაზოს. ‖ შდრ. ხე ეერ შეაბრაზებინა — ეერ შეაშინებს.

შეჯრობ-ს *გრდ.* მოაგონებს. გაახსენებს პირად შეაბიდა. ‖ შდრ. შეხსენება, შეხსენებული.

შეჯრობ-ა (*აწ.* აბატკა) *გრდ.* შეხტება (მნიშვ. 1) *ჩაშეხტა ეკნებე.* 2. ოდნავ ბრაზს ეიგრძნობს. 3. (საუბ.) გაუწყრება. გაუწყრება ცატუსებს ჭ შდრ. შეხტომება, შეეხტომება, შეხტომებული. შეხტა, შეხტომება.

შეჯრობ-ს *გრდ.* იგივეა, რაც შეაბრაზებს. ‖ შდრ. შეხტომება, შეეხტომება, შეხტომებული.

შეჯრობ-ს *გრდ.* ოდნავ, რაიმეს სიძულვილს გაუჩენს. ‖ შდრ. შეხტომება, შეხტომება, შეეხტომება, შეხტომებული.

შეჯრობ-ს *გრდ.* ოდნავ, რაიმეს სიძულვილს გაუჩენს. ‖ შდრ.

შებერდება *გრძლვ.* სიბერეში შეა, — მობერდება.

შებერება *სახელი* შებერდება, შებაბერება, შებაბთა მოქმედებანი.

შებერებული-ი 1. ვინც (რაც) შებერდა, — მობერებული. 2. ვინც შებაზრდა ვისმე (რასმე).

შებერვა 1. *სახელი* შებერვის ზმნის მოქმედებანი. *ბერლ* ᲐᲐ. 2. *სახელი* შებერებება, შებაბერება ზმნათა მოქმედებისა. *შეკლის* ᲐᲐ.

შებერილი-ი რაც შებერა, — ოდნავ გაბერილი. *შ. მუცელი.*

შებერილობა შებერილის მდგომარეობა. *მუცლის შ.*

შებერკვნა-ს (*თურმ.* შებუბერკვას) *გრძლ.* ღობათა აბერკვას; შეარხევს. *ბორბალი შებერკვა.* ⊂ შდრ. შებიბერკვას, შებიბერკვება.

შებერტყა-ს (*თურმ.* შებახილწვას; *აწმ.* ბილწვას) *გრძლ.* ბილწს გახდის, — წაბილწვას; შერწყნის. ⊂ შდრ. შებინძილწვა, შებილწვა, შებილწული, შებილწვილი. შებაბილწვად.

შებილწვა *სახელი* შებილწ წაეს ზმნის მოქმედებისა.

შებინძილწ-ი ვინც, რაც შებილწვს ან შებილწეს.

შებინძილწა-ს (*აწმ.* ბინძილწას) *გრძლვ.* ოდნავ დაბინძილდება, — მოსაღამოვედს. ⊂ შდრ. შებინძება, შებინძილწება.

შებინძილწება *სახელი* შებინძილწდება ზმნის მოქმედებისა.

შებინძილწ-ი ოდნავ დაბინძილები. *ახალი შ. იყო.*

შებიწვება *სახელი* შეუბიწყნის ზმნის მოქმედებისა.

შებმა *სახელი* შეაბამს, შებებრება ზმნათა მოქმედებისა. *ბაღების შ. ᲠᲔᲙᲝᲜᲐᲜ შ.*

შებნევ-ი 1. რაც შებანს, შებანის ან შეუბანია (მნიშვ. 1). *ბაკ ლესქის კარი ᲐᲮᲚᲐᲮᲐ შ. — ურეკში შ. ბარეები.* 2. ვინც შეუბა (მნიშვ. 2). *ᲒᲔᲠᲒᲘᲐᲜᲘ შ. ბარეან შ.*

შებნევა[1] *სახელი* შეაბნევს[1] ზმნის მოქმედებისა. — შეფრქვევა.

შებნევა[2] *სახელი* შეაბნევს[2] ზმნის მოქმედებისა.

შებნევნ-ი[1] რაც შებანილი, შეიბნეული. *ღილები შ. აქეს.*

შებნევნ-ი[2] რაც შებანილ, შეიბნეულ. *ღილები შ. აქეს.*

შებოდნება *გრძლვ.* ბობღიად შეა. ⊂ შდრ. შებობღება.

შებოდნება *სახელი* შებობღება ზმნის მოქმედებისა.

შებორკა-ს (*თურმ.* შებუბოლას) *გრძლ.* 1. ბოლით გამურავს, — გაბოლავს, შეშურატყავს. 2. ბოლში გამოაყვანს (ხორცს, თევზს). ⊂ შდრ. შებოლება, შებოლვა, შებოლილი, შესაბოლი.

შებორება *სახელი* შებორ ლებს, შებორ ლებს ზმნათა მოქმედებისა.

შებორლა *სახელი* შებორლ ზმნის მოქმედებისა.

შებორილ-ი რაც შებოლეს ან შებოლია, — გაბოლილი. *შ. ᲮᲮᲘᲜᲘ. ᲘᲨ. ᲒᲝᲪᲔᲜᲘ.*

შებორკა-ს (*თურმ.* შებოხორკას; *აწმ.* ბორკას) *გრძლ.* 1. ხელ-ფეხს შეკრავს, — გაოთკავს; ბორკილს დაადებს. 2. *გაკაც.* გასაქანს არ მისცემს, — შებოჭავს. *შიშმა შებორკა მთელი მისი არსება.* ⊂ შდრ. შებოხორკავს, შებოხრება, შებოხრეკება, შებორკვა, შებორკილი.

შებორკვა *სახელი* შებორკავს, შებორკ კავს ზმნათა მოქმედებისა.

შებორკ-ი ვინც, რაც შებორკეს. *შ. ცხენი.*

შებორკა-ს (*თურმ.* შებოხორკას; *აწმ.* ბოხკას) *გრძლ.* 1. ხელ-ფეხს შეკრავს, — შეკოჭავს. 2. *გადაკ.* გასაქანს არ მისცემს, — შეზღუდავს. *მოკაკლაკვამ შებორკა მოწინააღმდეგის ფიქრები.* ‖ *დაბორძიკილებ, მოიცა, მაშმა შებორკა.* ⊂ შდრ. შებოჭვა, შებოხრება, შებორკება, შებოხვა, შებოხილი, შემბორკვი.

შებორკება *სახელი* შებორკვას, შებორკ ვის ზმნათა მოქმედებისა.

შებორკ-ი ვინც, რაც შებოჭვა. *ᲙᲐᲚᲗᲐᲜᲔᲑᲘᲡᲐᲒᲐᲜ შ. — თავს შებორკილად გრძნობს.*

შებ-ბგაკვლება *გრძლვ. იხ.* შებრწყლება.

შებრკლება *სახელი* შებრკ ლებს, შებრკ ლება ზმნათა მოქმედებისა.

შებრკლებული-ი ვინც შებრკალეს.

შებრკოლა-ს (*თურმ.* შებუბრკოლას; *აწმ.* ბრკოლას) *გრძლ.* იფიცას, რაც დაბრკოლას. ⊂ შდრ. შებრკოლება, შებრკოლვა, შებრკოლილი.

შებრკოლება *სახელი* შებრკოლ ზმნის მოქმედებისა.

შებრკოლებული-ი რაც შებრკოლა, — შებრკოლილი.

შებრკოლილი *მეტყველება* ენის, რაც შებრკოლა. *ᲙᲐᲠᲐᲒᲝᲖᲘᲡ შ. ᲐᲚᲐᲞᲐᲠᲐᲙᲘ.*

შებრკოლილობა შებრკოლილის მდგომარეობა. *მეტყველ შ.*

შებრკოლილ-ი (*თურმ.* შებუბრკოლილს) *გრძლ.* ლოკავს დაბინძურებულ, — შეარხევს. *ბორბალი შებრკოლა.* ⊂ შდრ. შებინძილწება, შებინძილწვა, შებინძილწვილი.

შებრკოლვა *სახელი* შებრკოლ ზმნის მოქმედებისა.

შებრკოლილ-ი ოდნავ დაბინძილები. *ახალი შ. იყო.*

შებუბა *სახელი* შეუბიჯ ზმნის მოქმედებისა.

შებმა *სახელი* შეაბამს, შებებრება ზმნათა მოქმედებისა. *ბაღების შ. ᲠᲔᲙᲝᲜᲐᲜ შ.*

შებნევ-ი 1. რაც შებანს, შებანის ან შეუბანია (მნიშვ. 1). *ბაკ ლესქის კარი ᲐᲮᲚᲐᲮᲐ შ. — ურეკში შ. ბარეები.* 2. ვინც შეუბა (მნიშვ. 2). *ᲒᲔᲠᲒᲘᲐᲜᲘ შ. ბარეან შ.*

შებნევა[1] *სახელი* შეაბნევს[1] ზმნის მოქმედებისა. — შეფრქვევა.

შებნევა[2] *სახელი* შეაბნევს[2] ზმნის მოქმედებისა.

შებნევნ-ი[1] რაც შებანილი, შეიბნეული. *ღილები შ. აქეს.*

შებნევნ-ი[2] რაც შებანილ, შეიბნეულ. *ღილები შ. აქეს.*

შებოდნება *გრძლვ.* ბობღიად შეა. ⊂ შდრ. შებობღება.

შებოდნება *სახელი* შებობღება ზმნის მოქმედებისა.

შებორკა-ს (*თურმ.* შებუბოლას) *გრძლ.* 1. ბოლით გამურავს, — გაბოლავს, შეშურატყავს. 2. ბოლში გამოაყვანს (ხორცს, თევზს). ⊂ შდრ. შებოლება, შებოლვა, შებოლილი, შესაბოლი.

შებორება *სახელი* შებორ ლებს, შებორ ლებს ზმნათა მოქმედებისა.

შებორლა *სახელი* შებორლ ზმნის მოქმედებისა.

შებორილ-ი რაც შებოლეს ან შებოლია, — გაბოლილი. *შ. ᲮᲮᲘᲜᲘ. ᲘᲨ. ᲒᲝᲪᲔᲜᲘ.*

შებორკა-ს (*თურმ.* შებოხორკას; *აწმ.* ბორკას) *გრძლ.* 1. ხელ-ფეხს შეკრავს, — გაოთკავს; ბორკილს დაადებს. 2. *გადაკ.* გასაქანს არ მისცემს, — შებოჭავს. *შიშმა შებორკა მთელი მისი არსება.* ⊂ შდრ. შებოხორკავს, შებოხრება, შებორკება, შებორკვა, შებორკილი.

შებორკვა *სახელი* შებორკავს, შებორკ კავს ზმნათა მოქმედებისა.

შებორკ-ი ვინც, რაც შებორკეს. *შ. ცხენი.*

შებორკა-ს (*თურმ.* შებოხორკას; *აწმ.* ბოხკას) *გრძლ.* 1. ხელ-ფეხს შეკრავს, — შეკოჭავს. 2. *გადაკ.* გასაქანს არ მისცემს, — შეზღუდავს. *მოკაკლაკვამ შებორკა მოწინააღმდეგის ფიქრები.* ‖ *დაბორძიკილებ, მოიცა, მაშმა შებორკა.* ⊂ შდრ. შებოჭვა, შებოხრება, შებორკება, შებოხვა, შებოხილი, შემბორკვი.

შებორკება *სახელი* შებორკვას, შებორკ ვის ზმნათა მოქმედებისა.

შებორკ-ი ვინც, რაც შებოჭვა. *ᲙᲐᲚᲗᲐᲜᲔᲑᲘᲡᲐᲒᲐᲜ შ. — თავს შებორკილად გრძნობს.*

**შებრწყ

შეჯიბრებისული შეჯიბრება, შეჯიბრებაობა იხ. შეჯიბრება.

შეჯიბრი ზმნ. რისამე ზიანით (ან მაღლა) დაღება. ⊂ შდრ. შეიღება, შეიღება, შეღება, შეღებული.

შეჯიბრება სახელი შეჯიბრებ ზმნის მოქმედებითი.

შეჯიბრებული-ი რაც შეჯიბრება.

შეჯიბრი-ი 1. რაიმე პროცესის, პროცესის მოქმედების რამ. დის.ცხენების (ბერი.) სალეწავი. *შიბრები და შ.* — *ავადმყოფობის შ.* — *სასურველი შ.* 2. რაც მიილება რაიმე მოქმედების შემდეგ, რასაც მიაღწიეს. *არჩევნების შედეგები.* — *შეიტყვეთ შეჯიბრის შედეგი?* ◇ *ჩოგანობის შედეგი* გამოლეშის (მოთქმის) — ჩოგანობის შედეგი ეწერება: შედეგად მოსწყვია რამე. **შედეგად** — ზმნისართთა თანდებულოვანი ფუნქციით: დაერთოს ნათესაობით ბრუნვაში და აღნიშნავს, რომ რამე ხდება რაიმე მოქმედების შემდეგ, რაც მოხდეს რამე. რამე იწყება რამის. *ბუკიდით მუშაობის შ. მშრენელობის ჯალაბი დაიმთავრეს.*

შეჯიბრებ-ინ რასაც ნელთლებრივ კარგი შედეგი მოსდევს, წარმატებით დამთავრებული. *შ. ლონისძიება.*

შეჯიდრება-ა (*აწმ.* დედება) *გრძლივ.* შეიკერება, შესაქონლება (რძე — მაწვნისა; ხილისი. .)

შეჯიდება სახელი შეჯიდებ ზმნის მოქმედებითი.

შეჯიდებული-ი რაც შედედებ კარგად *წ. მაწონი.* — *შ. ხილები.*

შე-ს-ჩეჭა *გრძლივ.* იგივეა, რაც *სსდეს.* *გზა ბეღობას შესცილეთ.*

შეჯივარი [*ფრ.*] (ნიკ.) სანოსეში ნაზარმიდანი— ხელოვნების, ლიტერატურის უდიდესი მოღვაწე. *კარლო ლიეონის შ.* — *ბალზაკი შესანიშნავი შ*

შეჯინი-ა (*აწმ.* დენის) *გრძლივ.* შეიკეცება (სატანჯველი..)

შეჯინი *გრძლივ.* 1. მიდის გარედან შიგნით. *თოფში შ* — *გემი ნაუსადგურში შ.* — *ფან ჯონიან სონგი ლუ შ.* 2. წევრი ხდება (რაიმე თრგანიზაციისა); ფუძვის (სწავლის, მუშაობის საქმე). *უნივერსიტეტში შ.* — *კომპაქიაში შ.* 3. რისამე ფარგლებში, შემადგენლობაში. *საკრებულო შ. სსრ კავშირის შემადგენლობაში.* 4. შ.-ს-დან — შედის მისთვის, მასში ან მისაში *მაკანაის ფული შ.* — *ფუძსაქმელში წყალი შესხიდოდა.*

შეჯინი-ი [*თურქ.*] თოფის ბრონი ხაზებისა სრული (იცილებენ ტყვიაში).

შეჯიპაბა (*აწმ.* დრება) *გრძლ.* 1. გადიქეცი მიგნით. — *შელესვა.* 2. გადაჭ. გაჭედა, დაიინჩარიელება. ⊂ შდრ. შეიფრიცება, შეიჭედა, შეიჭედა, შეიჭედული. შეჭედული, შეჭედილი.

შეჯიპაბა სახელი შეჯიპ ზმნის მოქმედებითი.

შეჯიპაბული-ი რაც შეიჭედა

შეჯიპება-ა (*აწმ.* დრება) *გრძლ.* უკან დაიბეჭდება (წინააღმდეგობის, სიძნელის.. წინაშე). — დაფრთხება. შეკრთება. *მოწინააღმდეგე ვაჟი შეჯრა.* — *ცხენი შეჯრა.*

შეჯიპებება სახელი შეჯიპებებ-ზმნის მოქმედებისა.

შეჯიპებებული-ი რაც შეაჯილაბეს

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* დწინის თვრთოების, შეკავშირების (ლითონის); შეადუღების.

შეჯიპება სახელი შეაჯილებ ზმნის მოქმედებისა.

შეჯიპებული-ი რაც შეადუღა. ⊂ *ლითონები.*

შეჯიპა-ს (*აწმ.* დილებს) *გრძლ.* საცდელებში ნაღების ან პაწინის ნელთეული კარაქის გაკეთებას, კარაქი შეიღება. ⊂ შდრ. შეიდღიებება, შეიღება, შეიღებული, შეიადღება.

შეჯიპება სახელი შეიღებ ზმნის მოქმედებისა

შეჯიპებინ-ი რაც შეიღებს ან შეიღებება. *ახალ შ. კარაქი.*

შეჯიპრება-ა (*თურქ.* შეაბერეთ) *ერძლ.* შეიბერება მისი, ოდნავ გაიბერება. *შუადღე შეიბერა.*

შეჯიპება-ა *გრძლ.* 1. (*აწმ.* შეაბრეს) ულელს დაიდგამს (ხარი...). *ცხოვრების უღელი შეეგნენ* (ფიცარ.). 2.(*თურქ.* შეაბმია) შეეჭიდება შეებრძოლება. *პირისპირ შეება.* — *საქმეს შეება.*

შეჯიპრება-ა (*თურქ.* შებრძანა; *აწმ.* ებრძანება) *გრძლივ.* შეეკერება (ხელი, ფეხი).. ⊂ შეეშლება (ხელი).

შეჯიპალება-ა (*თურქ.* შებრალება) *გრძლივ.* სიბრალული აღეძვრება ვისიმე, რისამე მიმართ, — შეიცოდება

შეჯიპება-ა (*თურქ.* შებრაწება; *აწმ.* ებრაწება) *გრძლივ.* იგივეა, რაც დებრაწება.

შეჯიპრენება-ა (*თურქ.* შებრძანება) *გრძლივ.* ბრძოლას დაეწეწება. გაეშურთავს, — შეეჭიდება. *მტკრის წ. ⅡⅡ წინ აღუდგება. უსამართლობას შეებრძოლა.* ⊂ შდრ. შებრძოლება, შებრძანება ლაზ.

შეჯიპლება-ა (*თურქ.* შებრძოლება) *გრძლივ.* შებრძოლება მისი, — შეუბრძოლდენ. *ავადმყოფობა შეებრძოლა.*

შეჯიპება-ა (*თურქ.* შეაბეჭდება; *აწმ.* ეგება) *გრძლივ.* წაა ვისიმე, რისამე შესახედნად; წაა და შეხედება. — *მოეგებნა. სტუმარი შეეგება.* ⅡⅡ *შეხედება. სანელოვან წერილთან ღირსეულად შეეგებენ.*

შეჯიპება-ა (*თურქ.* შებეჭებება) *გრძლივ.* ოყოვა, რაც შეეჭიდების.

შეჯიპება-ა (*თურქ.* შეაჭედება; *აწმ.* ეჭედება) *გრძლივ.* სხვას, სხეულურ პიროვნებს თავისი ხასიათით შეეწყობა, შეეთვისება. *ადვილად ეჯარ შეეგება.* — *ახალ პირობებს შეეეგება.*

შეჯიპება-ა (*თურქ.* შებრალება) *გრძლივ.* დაეძს ლაშქრებს, დაეძს გაეშმაუთეს. *ალაშ შეედაეე, გამწარება შეეჯრებათ.* ⊂ შდრ. შებრალება.

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* ნაკლულ შეღონ (ან შეეა).

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* ვისიმე, რისამე ღირი, შეეკერი, ღირად გახდება; მიიმსგავსება, გაეტრილება. *სწავლას ეჯარ შეეკერი შ. — რა შ ტკბილ ილაპარაკებ.*

შეჯიპარება-ა *გრძლივ.* ეიჭრასას დაეწეწებს, გაეწეწება თანაბას, ხასიყოფილ შეაძლეს რამეში. ⊂ შდრ. შეეაჭრება.

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* ეკრჭანით მიმართულ— შეეხედვება, შეეთვისება. *მზერაღილი შეეკედება.*

შეჯიპებება-ა *გრძლივ.* აეკ-ია გაეფთრებება (თმა, წერილი). ჭიდაობა გამოჯერება (თმაში...)

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* იგივეა, რაც შეაჯერება.

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* მოზარე, მოგანცოლე გაეხედება.

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* ზიზღს მოეპერის, — შეაძლეულება, შეესძულება

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* შეიზიდება მისი. — შეეძლიება *ეეეძოის გეეძოი შეეზიდა.*

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* 1. ზიდის ხაზს შეეჯრება. *ძეკალი ძეკალ შეეზიდება.* 2. ეიმეცნიან ერთად გაიზრდება და შეეგიასება, შეეჭედა. *ძმებივით შეეზიდნენ ეჯარ ეჯარ.*

შეჯიპება-ა (*ეჯარ.* შეაზიდება) *გრძლივ.* ეჯარ *შეეზიდ შეეზიდა.* ⊂ *აჭაჭ ჰაეს კარად შეეზიდნენ.*

შეჯიპება-ა (*ნ. ძირ.* შეეთანა) *გრძლივ.* ეეაბრეეე.) შეეა

შეჯიპება-ა (*თურქ.* შეაკასობება; *აწმ.* ეკასობება) *გრძლივ.* 1. შეეკეეეება მისი, — შეეჭრება, დაეწეწება. 2. გადაჭ. შეეწეწება, ოყოვა, რაც შეეწეწება, შეეშინოება *უღელები შეეკედი*

შეჯიპება-ა (*აწმ.* ეკედება) *გრძლივ.* (კარა) 1. შეეჭრება, გაიჭიმება რაიმეში. 2. გადაჭ. ეაღ გაღეეა ნაკერები, ჩაეჭრება (ხსენის საქმეში).

შეჯიპრება-ა (*ნ. ძირ.* შეეკრა, *თურქ.* შეაკერა, *აწმ.* ეკერება) *გრძლივ.* შეეკეეება მისი; შეეჭრება, დაეწეწება. 2. გადაჭ. შეეწეწება, ოყოვა, რაც შეეწეწება მისი; შეეკრა.

შეჯიპრება-ა (*თურქ.* შეაკოთხება და შეაკოთხეთა) *გრძლივ.* კიათხეთ (მნიშ. 1) მიმართავს. — *პაოთხეს.* ⊂ შდრ. შეკითხეა, შეეკითხეთ.

შეჯიპება-ა (*თურქ.* შეაკეეება, *აწმ.* ეკეეება) *გრძლივ.* შეეკეეება მისი. *ბეკეთ შეეკეეება* — *ძალიან შეეჭიდება*

შეჯიპასაპება-ა *გრძლივ.* 1. ოყოვა, რაც გამოელასაპება. 2. შეეკასობა, შეეკაეა.

შეჯიპება-ა (*აწმ.* ელება) *გრძლივ.* შეეელაეება მისი, — შეეჭრელება. *თავჩოგანობით შეეელა.*

შეჯიპება-ა (*აწმ.* ელება) *გრძლივ.* ხელს აილებს რამეზე. — ეაიმეკება, ხაიობოს. *თამამდებობას ვერ შეელია.* ⅡⅡ *ხელ შეიღეთ* — *თან გაგაყოლებენ. ხელ შეაღებინა.*

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* მიემატება. შეემინება: შემატება. *ძალ-ღონე შეემატა.* — *ოჯახს ახალი წევრი შემატა.*

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* ოყოვა, რაც მოემზადება (მნიშ. 1) *წაკასეულად შეემზადნენ.*

შეჯიპისება-ა *გრძლივ.* დაეწარონა, თავს დაატყდება (მარცხი, ხიოსათ...). *უბედურება შეემთხვა.* — *ეასაომოებას შეემთხვა.*

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* შეეძლეეა მისი. *თვალები შეეძლეა* (ფიქრს.).

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* შეიძლება შეაძნარნ. — შეეძალა: შეეძნებედნ. *აღელვება შეეძნა.*

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* ეეაბრალება, შეეეეეეება.

შეჯიპება-ა *გრძლივ.* შეებრალება, შეეეეეეება.

შეჯიპებინება-ა (*აწმ.* ენებინება) *გრძლივ.* ვისიმე. რისამე მაკიერაობა გასწეეს რამეში, — ვისიმე ადგილს დაეჭერს, — შეეცალს. *ბუშაობაში შეენაცვლა.*

შეჯიპება-ა (*აწმ.* ენაბება) *ერძლივ.* შეინახება მისი ან მისთვის; შეეინახეს.

შეჯიპაბა-ა (*თურქ.* შეაკრავა; *აწმ.* ეკრავს) *გრძლივ.* 1. მაღეეეეა. ფარეეეა. შეეშნეეეა ფეხ ეინძრეოს, ბაო ხიმაღლებში შეეკასობა. 2. ააკ-ღიაან დაეტყოობა, შეეტყობა. *ჭალაა შეეკასობა.* — *საბერე შეეკასობა.* — ფოლეების *ხიკეთილე შეეკასობა.*

შეჯიპება-ა (*თურქ.* შეაკეთება; *აწმ.* ეკეთება) *გრძლივ.* 1. ხაკეთილი ფარეეეა. შეეშნეეეა ფეხ ეინძრეოს, ბაო ხიმაღლებში შეეკასობა. 2. ააკ-ღიაან დაეტყოობა, შეეტყობა. *ჭალაა შეეკასობა.* — *საბერე შეეკასობა.* — ფოლეების *ხიკეთილე შეეკასობა.*

შეჯიპება-ა (*თურქ.* შეაკეთება; *აწმ.* ეკეთება) *გრძლივ.* 1. ხაკეთილი ფარეეეა. შეეშნეეეა ფეხ ეინძრეოს, ბაო ხიმაღლებში შეეკასობა. 2. ააკ-ღიაან დაეტყოობა, შეეტყობა. *ჭალაა შეეკასობა.* — *საბერე შეეკასობა.* — ფოლეების *ხიკეთილე შეეკასობა.*

ხებს, შესაძლებ ვიწრო რაზეში შეხვლას. შეხვლას. *იმიდება ბაბარტები ალი, რომ ბელი თავისუფლად შეეტეოდა.* — *ასე ბურიშები ვერ შეეხვა.*

შეხატება-ა (*ფორმ. შესატყობია*) *გრძლივ.* ტყბილად შეეწყობა. შეეთოსება.

შეხარხება-ა (*ფორმ.* შესარხეთა; *აწმ.* ეტრესება) *გრძლივ.* შეიტრესება მისი. — შეეწყობა. *ხასე შეეტრესა.*

შეხვება-ა (*ფორმ. შესტყობია*) *გრძლივ.* შეეწინება. დაეტყობა: შეატყობენ. *წყალი შეეტყო. — ავადმყოფის უკეთესობა შეეტყო. — ელვისმაგი სიმღერალე არ შესტყობოდა.*

შეხვევნება-ა (*ფორმ.* შესტყუნება) *გრძლივ.* მოტყუებით შეეხე. — შეეპარება. *მზერს შეეტყეე.*

შეხვეწება-ა *გრძლივ.* შეეხვეწ გაუხდება. — შეეუღლება.

შეხვლება-ა (*ფორმ.* შეეხვლებია) *გრძლივ.* მოწიოთალო ყვრო ლაქვდა (სახეზე). — შეეწინოლება. *ლოკაბი შეეხვლა.* ⊂ შდრ. შეეხვლებია, შეეხვლება. შეხვლებელი.

შეხვარება-ა (*ფორმ.* შეხვარებია; *აწმ.* ეფხარდა) *გრძლივ.* 1. შეეხაბატება. *ენობები ბინამდვილად არ შეეხარებოდნა.* 2. შეეხრება.

შეხვარება-ა (*ფორმ.* შეეხარებია) *გრძლივ.* თაეს შეეიარებს რასმე. შეეხდნება. *ცაცხვის ნრფილს შეეხარებენ.*

შეხვეიება-ა (*ფორმ.* შეეხვეიებია; *აწმ.* ეფეთება) *გრძლივ.* მოეხვიებენ ენისმე რისამე. — შეეხაბატება. *ქალ-ვაჟი ერთმანეთს შეეხვეიებიან. — არ შეეცილებიან ეცხით საქციელს! — ბიჭები სიმაღლეზე არ ჰ.*

შეხვინება-ა *გრძლივ.* მოეკვა, მოეგინება (მთის, მაღლის ა.შ.). *ცხვარი მთის კალთას შეეხინა.*

შეხვიება-ა (*ფორმ.* შეეხვიცება) *გრძლივ.* ფიცს მისცემს რაზეში, რაზეზე. *ერთმანეთს შეეფიცენ ერთგულებაში.* ‖ *ძმად შეეფიცება* — ოგიცე, რაე ძმად ეკეფიცება.

შეხვრაება-ა (*ფორმ.* შეეხვრებია) *გრძლივ.* ღრმეთი შეეჭრება: შეეხვრებ?.

შეხვნება-ა (*ფორმ.* შეეხვნია; *აწმ.* ეფხნება) *გრძლივ.* 1. შეეიფნება მისთვის; შეეფხნიან. 2. გაეწინდება, აღეძრება; შეეწინან. *ახალ მოწაფეზე კარგი მოთაეფეთება შეეფხნან.* — *ფიცი ბჭობა შეეჭხნან.*

შეხნება-ა (*ფორმ.* შეეხნია) *გრძლივ.* 1. (ხაეზ.) აეტყდება, დაეწყება, დაეწანდება. *ორმოგნალი ჭეეფა-ა.* — *დიდი სიბარეები შეეჭნან.* 2. ოგიეე. რაე შეიჭნება.

შეხოცა-ა (*ფორმ.* შეეხცება) *გრძლივ.* 1. ცრის გაკაცრეზს, ვაერთობა: მოიღეზენ. *წარხდა თამაშით შეეხოცენ.* 2. ჭაშს ან სეაზს; მიიჯომეეს. *საეზ-მეს შ. — ჩაის შ. — ლეინის შ.*

შეხოცება-ა (*აწმ.* ეხცების) *გრძლივ.* შეიღებება მისი ან მისთვის. *ხელები წითლად შეეხცება.*

შეხოცნა-ა (*ფორმ.* შეეხოვნა) *გრძლივ.* ზედ მიეეხვევა. ‖ *სიტყვა ტკბილ (პაკვრე) შეეხოვნა* — სიტყვა გაეწუწუება, საეთქნელს ვერ ვაამთავრებს (რაიმე მოელოდნელობის გამო).

შეყარება-ა (*ფორმ.* შეეყრა) *გრძლივ.* 1. მოეწრება, შეეხვება. *თვალებში ცრემლი შეეყარა.* 2. მოელოდნელად შეხვედება. — გადეყრება. *ბიჭთან შეეყარა.* 3. გადაეხედა, დაეშორება (რაიმე დაეკადება). *გზიდან შეეყარა.*

შეყრა-ა *გრძლივ.* ოგიეე, რაე მოეწყება (ზნიეზე 2).

შეყრება-ა *გრძლივ.* ოგიეე, რაე მოეშეეება.

შეყრილება-ა *გრძლივ.* ზაზი გაეჩენება, ზიზი ატყანს, — შეეხდება.

შეყრება-ა (*აწმ.* ეშლება) *გრძლივ.* 1. შეეცდომა შოეეა. *ანგარიში შეეშალა. — კითხეა შეეშალა.* 2. აერეეა, აებნეეა. *ფეხი შეეშალა.* — *ვერ გაიგეზენ, გზა შეეშალა. — ქუჩა შეეშალა.* ‖ *ზიზი შეეშალა* — ჭეეი ოერეეა; *ზიზე ჩ.ეაფილება გამოეცდება. სახე შეეშალა* — *სახეზე ჩეეფერეეი ოერი შეეცვალა. ხელი შეეშალა* — *რაიმე დაბრკოლება შეეიმნება, ხელს შეეშლიან.*

შეყრილება-ა (*აწმ.* ეშლების) *გრძლივ.* შეეფდებად შეეხდება, — მოეშეეება.

შეყრება-ა (*აწმ.* შეეყრების) *გრძლივ.* მოელოდნელად შეეჩენა შეეხვება. — წააეყრება, შეეყრება *ტკეეი ტკბი შეეჭნა.* ⊂ შდრ. შეეხვება.

შეყრა-ა (*ფორმ.* შესჭრეეა; *აწმ.* ეჭრება) *გრძლივ.* 1. შეეხვება. *შეეჭრა თავის სტდგომარეეაში. — შეეთანხეეს შეეჭრა.* 2. ეეხიეაც მიეე, ზნიეაც ესტეჭრება. *ზელა საკამეზე შეეჭრა.*

შეყრილება-ა (*ფორმ.* შესჭხრეეა) *გრძლივ.* გაიჭეეება რამეში. 2. გადატ. (საეხ.) უდგეეელად ზედებედად ჩაეეეეა რაეზეი (საეზეი. ლაპარაკეში...) ‖ *ფეხეში შეეხხარება* — თავეეი მოეხეეება.

შეყრება-ა *გრძლივ.* დაეპირეზს, მოირდეზის (რაიმეზე გაკეეთებას, შესრულებას). — ეეცდება. *ეეკადეეო დაეწეეიეეის შეეყრა.*

შეყრება-ა (*ფორმ.* შესცალება) *გრძლივ.* 1. ოგიეე, რაე გამოეეეეება. 2. სხვის რაიმე ეაიეებს შეეფლობით თავისი რისამე ნაცვალად. *სკოლაში პატეეცის ალეფეეეი შეეეცალეთ.*

შეყილება-ა (*ფორმ.* შესყილებია; *აწმ.* ეყილება) *გრძლივ.* ეყილება ეაიეზეი რამე. ცილეეას დაეეეყება, მტკიცეეობას გაეეეყება. — შეედგება. — ᲐᲮᲐᲚ. ეეეეი შეეტრეეა.

შეყილება-ა (*ფორმ.* შესცილებია) *გრძლივ.* სიბრალეეით აეეეეეეება ენისმე. რისამე მიღწია, — შეეწრაეეება.

შეყინება-ა (*ფორმ.* შესჭხნა) *გრძლივ.* 1. შეეჭხეეება, დაეეეეეეება ენისმე. 2. დაეედება. გაეეჩხეება, ეეეეეეა (ზეეეი) კაეი ჩეეეინა.

შეყლა-ა (*ფორმ.* შესჭლება) *გრძლივ.* ძალა, ძალ-ღონე, უნარი ეეჩნეა (რისამე გაეეეეებისა, ჩაეენისა...). *ზეეის მოთმენა არ შეეეყლო. — ბარაკეი ფრენა არ შეეეყლო. — რაე შეეეყლო, პატივი სეა სტეეზეეეი.*

შეყრებება-ა (*ფორმ.* შესჭეეებება) *გრძლივ.* მიეეზეეეი. ‖ *შეეეეეეა, ოგიეე, რაეეეც ეეეეეეეეეა.* — ეეხეეეეეეეეა. *ეეეეეეეეე

შეჩარჩვა სახელი შეჩარდება ზმნის მოქმედებისა.

შეჩარხოხდება-ა *გრძედ.* სასმელისაგან (ღვინისაგან...) კარგ გუნებაზე ცოდვება, გამხიარულდება.

შეჩარხოხება სახელი შეჩარხოხდება ზმნის მოქმედებისა.

შეჩარხოხებულ-ი ეკუ შეჩარხოხდა. *ღვინით შ.*

შეჩაჩ-ს *გრძ.* ზილით შეკრთობს; რამესთან ერთად მოსდებს ⇔ შდრ. შეაშუქს, შეაზელა, შეზელილი.

შეჩეჩა სახელი შეჩეჩეს, შეაზელს ზმნა-ზა მოქმედებისა.

შეჩეჩილ-ი რაც შეჩეჩეს, შეაზელეს.

შეჩიდ-ს *(თქვს. შეუწყალებს) გრძ.* ტიტკნის რამდენიმე გზაზე, რამდენიმე ულარად *საკონცელი საწყობში შეიხლიტს.* ⇔ შდრ. შეზიდავს, შეზიდული.

შეჩიდა სახელი შეზიდავს ზმნის მოქმედებისა.

შეჩიდ-ი რაც შეზიდეს.

შეჩიზნდა-ა *გრძედ.* ოგიება, რაც შეუზიზღება

შეჩიზღება სახელი შეაზიზღებს, შეაზიზღება ზმნათა მოქმედებისა.

შეჩიზღდა-ს *გრძედ.* 1. იტირეს, რაც ცარიელად შეაზიზღებს, შეაზიზღებს ზმნათა მოქმედებისა. 2. ზედაირით შეეზიზარება. *ერთობამ პატარაზე შეიზიზღა.*

შეჩიზნ-ს *გრძედ.* გაიწეკს შეჩნიატენ, – შეიწრეს, ⇔ შდრ. შეიზნიქება, შეეწნიქება, შეიწრება, შეიწეკება.

შეჩიზნა სახელი შეეზნეკს, შეიზნიქება ზმნათა მოქმედებისა.

შეჩიზნ-ი რაც შეზნიქეს ან შეიზნიქა; შეგნიეტ ჯანრაცით. *წ. პარკ.*

შეჩიზნილობა შეზნეკილის მდგომარეობა.

შეჩირდ-ა სახელი შეეზრდება, შეეზრდება ზმნათა მოქმედებისა.

შეჩრდილ-ი 1. ვინც ვინმესთან ერთად შეაზარა. *ბაკშვობიდან შეზრდილები.* 2. რაც რასმე შეეზარდა.

შეჩხლიკავ-ს *(თქვს. შეუზლდას; აწმ. ზღუდას) გრძე.* გასაპარსს ან მოსაცმელ ⇔ შეაყოწროებს; შეაცვეს. ⇔ შდრ. შეაზღუდავს, შეუზღუდავს, შეიზღუდება, შეუზლდება, შეიზლდება, შეუზლდეთ, შეიზლდეთ, შეაზლდეთ, შეუზლდეთ, შეაზლდეთ, შეუზლდეთ, შეი

შეიღებს *ზმნ.* შეღებს თავისას. *ბაღისში ამ თავისუფალ ბავშვებში ტიხარისფერი პალიტრები შეიღებ – ტიციანი მხატვრის წერილი.*

შეიღნე-ბ *ი* ქალის ვინმესაგან აღმოსავლური შარვალი აცმევინებია (ჯიგებიან შეკერილი).

შეიფიცა-ს-ა *ვინც.* შეიფიცება, შეფიცავს

შეიჭიპიკებ-ა (აწმ. შეიჭიპიკებს) *გრძივ.* ნაღვლის მოიშველება ცხარე გაგებინება; შეცდენა.

შეიჭორფლ-ა (აწმ. ჭორფლებს) *გრძივ.* 1. თავის მარიაჟა-ცამეტიანში მოაქცევს (რაიმე ტერიტორიას). 2. თავის წილად ში მოიღებს (მნიშვნ., ნაკადს – ხმა მღარაზე, ზღვა...).

შეიჭყლეტ-ინებ-ა (აწმ. ინებს) *გრძივ.* 1. ერთმანეთი მოიშველება. 2. ერთად ჯერნელის ფერი დებედა.

შეიჭორფლ-ა *გრძივ.* შეაფერფლის თავისას, – შეიწმენდა, შეიწუხებს (თავს), ვაიჭირვება.

შეიჭრ-ი-ს (*იქნ. ნ. ძრძ. შეიცა*) *გრძივ.* შეხვ მერიც ჩინი (სალმ მომავალი), – გაიცილა, შეეჭრებ. მაღალთაში მ. – შდრ. შეუკლის, შეკლა.

შეიჭყლეტ-ინებ-ა *ტრანს.* (ვ. ვა წყნ.) მოპარელობას გაიწყვეს, – მოილებს, შეიჭყლებს.

შეიჭმა-ს *გრძივ.* 1. ჯაილება (ნაკლული ჭუჭ ჭელი). 2. ღიპშაქება უკე არსებული. *პიპლითოთეკა მ. ახალი ლიგნების.* 3. ჩაიწერების სათანადო ენობები რამენი. *ცარიელი ხელების ცოდნებით მ.*

შეიხვა-ბ-ა *გრძივ.* შეიხვება თავისას ან თავისთვის, *ჭიქა შეიხვა.*

შეიხარხა-ს *გრძივ.* მიზნარეც, თანამონაწილეც გაიხვება, წილს დაუფებს რამენი. ⇒ შდრ. შეუხარება.

შეიხვიდა-ს *ვინც.* შეხვიდეთ განიმტკიცება რამაზე ვისიმე მიმართ.

შეიხვინა-ს *გრძივ.* გააზნიქება შიგნითაც, – შეიღრიჭება.

შეიხრიდა-ს *ვინც.*: ჩრდილოეთ ბრ. შეიზრდებიან ერთად გაიზრდებიან და შეიქნებიან. შეეთვისებიან ერთმანეთს. *ბავშვობაშივე კრიალი შეიზარდნენ. – ძმებივით შეიზარდნენ.* ⇒ შდრ. შეეზრდება, შეზრდა, შეზრდილი.

შეიხლეჩა-ს (*თერძ შეუხლეჯას; აწმ. ბხლეჯას*) *გრძივ.* შეხლეჯას თავისას.

შეიხლეჩა-ს (*აწმ. ბხლეჩას*) *გრძივ.* შეეცენრილდება. შეიკლაკნება შეხლეჩებულა. *ზეთის ბალთაულები შეიხლეჩება.*

შეიხლეჩვა-ს *გრძივ.* ჭოხლერილად შეხტება და იხე ამოძარცვებან შეორხება შტოკლება.

შეიხლი-ნ [*არაბ.*] *ად.* ზნითაა.

შეიხლისკენ-ა *გრძივ.* იღოვა, რაე შეთავლებება.

შეიხლისკენ-ა (*აწმ. იღოვის*) *გრძივ.* 1. ახლობლად გაიღებას. – კარგად შეგეზვის, შეიჩვევს, დაიახლებულხ. *შეილთან შეითვისა.* 2. ისწავლის, დაეუფლება *რესურსი ადვილად შეითვისა.* 3. კარად შეიწვება, მიიღებს (*ორგანიზმი – საკვებს*). ⇒ შდრ. შეეთვისება, შეიფიქება, შეეუფლება, შეეთვისება, შეითვისებული. *შეითვისებული, შესათვისებელი.*

შეიხლისკენ-ა *გრძივ.* (*ხალ.*) ცუდად: *უსუფრად წაეხლისკა (მაგ., სალეშიერ).*

შეიხვა-ს *გრძივ.* შეაბოლებს თავისთან. *მოირეკვა შეიხარა.*

შეიხლისკენ-ა (*ნ. ძრძ. შეეთკრენ*) *გრძივ.* ენრობას დალებენ მომავალი მოქმედებისათვის, ერთმანეთს სიტყვას მისცემენ. *დიდებულები შეეთკრნენ მეფის წინააღმდეგ.*

შეიხნიზვა-ს (*აწმ. ითხზება*) *გრძივ.* შეიქნება (მხატვრული ნაწარმოები); შეთხზვენ.

შეიკაშა-ს *გრძივ.* 1. შეაკვეთს, შეაწერებს თავისას. *გაეწერებული ებნენი ძლიან შეეკაკა.* 2. თავს ძალას დაატანს, *რით უნდაზი რამ არ ენდა (არ იფიქრებს, არ გაიფიქრებს...). სიტყვაც შეეკაკა.* – *ტირილი ვერ შეეკავა ჭ ბიჭს შეეკაკებს.* – 1) თავს შეიკავებს, წინააღმდეგობას დაიტყვებს. 2) რაიმე ენობებას, სურვილს დაიძლევს. *თავი შეიკავა და ბმა არ ამოიღო.* 3) ენების ყნოს ღირს (ბმის მიღებისას) არც წინააღმდეგი იქნება და არც მოშმენე.

შეიკაზვა-ს (*აწმ. ბკაზება*) *გრძივ.* 1. უნაგირი დაიდებენ და ადგილი გაუმეორებს შეკაზვენ (ცხენს...) 2. იღოვა, რაე მოიკაზება. 3. საკაზ მით შეწილებს (ბაჭვებენ).

შეიკვლა-ს *გრძივ.* თავის ბინაში მისცემს თავგზასაყარს. – შეისახლებს. *ფეიერიები შეიკვლა.* ⇒ შდრ. შეეკვლება, შეეკვლება, შეკვლებული

შეიკვნა-ბ (*თერძ. შეუკვნას თავისთვის*; *აწმ.*

იღოვება) *გრძივ.* შეკვრის თავისას. *კაპა შეიკვნა.*

შეიკაზა-ს (*აწმ. იკვრება*) *გრძივ.* შეკვრენ; შეკრება მოხ:კრების

შეიკაზვა-ს (*თერძ. შეუკვრას*) *გრძივ.* შეკვრენ; შეკრება მოხ:კრების

შეიკაზვა-ს (*ხალ.*) *გრძივ.* შეკვრენ; შეიმალება, შეიოვნება.

შეიკაზ ჭეშა-ა *გრძივ.* შეიმალება, შეიოვნება.

– შდრ. შეკვრ ნ'ჭეშა. შეკვრ ჭ'ჭეში.

შეიკარხინებ-ა *გრძივ.* (*ხალ.*) იღოვა, რაე შეკარება (ძნაზე, 1).

შეიკაზინებ-ა (*აწმ. იკვლება*) *გრძივ.* დაკვირება. შეიკაკვება, შეკლაკვენ.

შეიკაზვა-ბ (*აწმ. ბკვლება*) *გრძივ.* შეკვლა-ვენ; ვაიკვლება ბნიერი ძლიან შეკაკვა. 2. თავს ძალას დაატანს, *რით უნდაზი რამ არ ენდა (არ იფიქრებს, არ გაიფიქრებს...). სიტყვაც შეეკაკა.* – *ტირილი ვერ შეეკავა ჭ ბიჭს შეეკაკებს.* – 1) თავს შეიკავებს, წინააღმდეგობას დაიტყვებს. 2) რაიმე ენობებას, სურვილს დაიძლევს. *თავი შეიკავა და ბმა არ ამოიღო.* 3) ენების ყნოს ღირს (ბმის მიღებისას) არც წინააღმდეგი იქნება და არც მოშმენე.

შეიკაზვა-ს (*აწმ. ბკაზება*) *გრძივ.* 1. უნაგირი დაიდებენ და ადგილი გაუმეორებს შეკაზვენ (ცხენს...) 2. იღოვა, რაე მოიკაზება. 3. საკაზ მით შეწილებს (ბაჭვებენ).

შეიკვლა-ს *გრძივ.* თავის ბინაში მისცემს თავგზასაყარს. – შეისახლებს. *ფეიერიები შეიკვლა.* ⇒ შდრ. შეეკვლება, შეეკვლება, შეკვლებული

შეიკაზა-ბ (*თერძ. შეუკვრას თავისთვის*; *აწმ.*

შეიკაზვა-ბ (*აწმ. იკვრება*) *გრძივ.* გაილტება, განადგურდება; შემუხრვენ.

შეიკაზვა-ბ *გრძივ.* შეჭრილნ, ჩაჩაყალიბებულ; დაამუშავებენ. *ხეიწლიანი ცკვია შეიკაზვა.* – *ახალი თეორია შეიკაზვა.* ⇒ შდრ. შეიზნექება, შეეჭრებული შეეჭრებული, შეჩეჩებული.

შეიკაზვა-ბ *გრძივ.* (*ჯაგნ აიწკრება*) შეაწერებენ, ღერძი შეიწერა.

შეიკაზვა-ბ *გრძივ.* იღოვა, რაე ჯაგნ აიწკრება.

შეიკაზვა-ბ (*აწმ. იღოვის*) *გრძივ.* 1. ახლობლად გაიღებას. – კარგად შეგეზვის, შეიჩვევს, დაიახლებულხ. *შეილთან შეითვისა.* 2. ისწავლის, დაეუფლება *რესურსი ადვილად შეითვისა.* 3. კარად შეიწვება, მიიღებს (*ორგანიზმი – საკვებს*). ⇒ შდრ. შეეთვისება, შეიფიქება, შეეუფლება, შეეთვისება, შეითვისებული. *შეითვისებული, შესათვისებელი.*

შეიკაზვა-ბ *გრძივ.* (*ხალ.*) ცუდად: *უსუფრად წაეხლისკა (მაგ., სალეშიერ).*

შეიკაზვა-ბ *გრძივ.* შეაბოლებს თავისთან. *მოირეკვა შეიხარა.*

შეიკაზვა-ბ (*ნ. ძრძ. შეეთკრენ*) *გრძივ.* ენრობას დალებენ მომავალი მოქმედებისათვის, ერთმანეთს სიტყვას მისცემენ. *დიდებულები შეეთკრნენ მეფის წინააღმდეგ.*

შეიკაზვა-ბ (*აწმ. ითხზება*) *გრძივ.* შეიქნება (მხატვრული ნაწარმოები); შეთხზვენ.

შეიკაზვა-ბ *გრძივ.* 1. შეაკვეთს, შეაწერებს თავისას. *გაეწერებული ებნენი ძლიან შეეკაკა.* 2. თავს ძალას დაატანს, *რით უნდაზი რამ არ ენდა (არ იფიქრებს, არ გაიფიქრებს...). სიტყვაც შეეკაკა.* – *ტირილი ვერ შეეკავა ჭ ბიჭს შეეკაკებს.* – 1) თავს შეიკავებს, წინააღმდეგობას დაიტყვებს. 2) რაიმე ენობებას, სურვილს დაიძლევს. *თავი შეიკავა და ბმა არ ამოიღო.* 3) ენების ყნოს ღირს (ბმის მიღებისას) არც წინააღმდეგი იქნება და არც მოშმენე.

შეიკაზვა-ბ (*აწმ. ბკაზება*) *გრძივ.* 1. უნაგირი დაიდებენ და ადგილი გაუმეორებს შეკაზვენ (ცხენს...) 2. იღოვა, რაე მოიკაზება. 3. საკაზ მით შეწილებს (ბაჭვებენ).

შეიკვლა-ს *გრძივ.* თავის ბინაში მისცემს თავგზასაყარს. – შეისახლებს. *ფეიერიები შეიკვლა.* ⇒ შდრ. შეეკვლება, შეეკვლება, შეკვლებული

შეიკაზა-ბ (*თერძ. შეუკვრას თავისთვის*; *აწმ.*

შეიკაზვა-ბ (*აწმ. იკვრება*) *გრძივ.* გაილტება, განადგურდება; შემუხრვენ.

შეიკაზვა-ბ *გრძივ.* შეჭრილნ, ჩაჩაყალიბებულ; დაამუშავებენ. *ხეიწლიანი ცკვია შეიკაზვა.* – *ახალი თეორია შეიკაზვა.* ⇒ შდრ.

გრძელ. ეულად ცხიერების, ცალად ცთილება. შეულებლება ცილმეხილ, დაქმარწილება ეკმაწყნე.

შეიცვალა-ს გრძელ. მოიახრებება, რომ თაკისი მოგზურაობა აღარ ცხრეროდეს, უსმინახად მყოფი დაეწაბალდის განაწყენებული ამხანაგი შეიძახე.

შეიცვალა-ს (*თურმ.* შეიცვალების თაკისთვის') გრძელ. იცვლე, რაც შეგსიძლების.

შეიცვლა-ს ვ. ცვლილე. იცვლე, რაც გაინირვება.

შეიცვლა-ს ვრძლივ. 1. შეიძლება, შეიძლება ბაყი შეიძე. — ძილი შეიძეა, — სამოძეველი შეიძე. 2. პალტ. სიმჭკვიდე მიაკლდება. ქალი წეს-ჩვენიერება შეიძეა. ყ ჩაკაზე შეიძლება — შეიძლება, გაგიცდება.

შეიცვლება-ა ვრძლივ. ცალსახ.ნდება; შეიძლება, შეიძლება.

შეიცნე-ა გრძლივ. ამოიძრნება, გამოიძრნება; შეკრძნება. კარგი ძებული შეიძრნა. — პოეტი შეიძრნა დასაფიქრად.

შეიძრახ-ს ვრძლ. მოიახრებება, რომ დაიბრკოლა, — შეიძრნეს ეკრძნეს დაიხარეთრის. სხეთას არაფერს ვ.

შეიძახებინ-ს (*აწ.* იძახებინს) გრძლ. შეარხევინს თაკისას. თაკი (*საბერ.*) არ შ. ჭ ბორბ შეიძრხევინს — დანაძონის არ შეახრწყვან. (და ამიტომ შეჩერდნიცი იქნება)

შეიძრყვება-ა ვრძლივ. შეერთდება, შეირეა. ⊂ შდრ. შეერწყმება, შერწყმა, შერწყმული

შეიძრხვა-ა გრძლივ. შეიძრხევა. შეტოკლება; შეარხევენ. ტოტი შეირხა. — ხალხი შეირხა. — ეროი ძარღვივ არ შეირხევა ხის სამუზე.

შეიხსნებება-ს გრძლ. იცვლე, რაც ჩაისახელება

შეიხვაჭ-ს (*თურმ.* 'შეუსვამს თაკისაზე'; *აწ.* იხვაჭს') *გრძლ.* 1. ადგილის და დასვამს თაკისაზე. — დაიხვაჭა *ბაკური ზრახვა შეისრა.* — *ქალი ცხენზე ეკ-ისხა.* 2. შესვამს თაკისაში, თაკის *ქვეშ. ბელთას შ.ეროვენ შეისვა ბარტყო*

შეიხვევა-ს გრძლ მცირე ხნით დაისვენებს.

შეიხვევა-ა გრძლივ. შესილი შესაძლებელია

შეიხარ-ს (*წ. ძარ.* შეისკრა) გრძლ. 1. ისკრის, ტყორცნის გარდან შეკერით 2. იცავს, რაე აიხერის. შეიხარ შეისკრა

შეიხარ-ს[2] (*წ. ძარ.* შეისკრა) გრძლ. გახსენი ხაკანები შეიტკეცენ.

შეისინქლონიზა-ს (*აწ.* ისისხლხორცებს) გრძლ. (წინე) ჩატკიცდე შეითვისება. ⊂ შდრ. შეუსისხლხორცება, შესისხლხორცება, შესისხლხორცებული.

შეისკვნა-ა გრძლივ. (საუბ.) იფიქრა, რაე გაისკვნება.

შეისკნი-ს გრძლ. (საუბ.) იფიქრა. რაე გაისკვნის. ღილები შეისკნა

შეისპა-ა გრძლ. შესვამენ; დაიღეკვა. *ბევრი ღვინო შეისპა.*

შეისხ-ს გრძლ. გაიგონებს, ყაკაჯერებს, შეიგნებს. მიხედება. *ჩვენ ეცა შევისმენდეთ ცა.* ‖ შეისწავლება არ *შეისმენა.*

შეისხალშვა-ს (*აწ.* ისხრცვება) გრძლ. 1. შეასხეულებს თაკისას, — ცხენის *ისევდაცხენ შეისხრცვა.* 2. შეღესლებს თაკისას. ფოლი ხნის ნაკვირა *შეისხრცვა.* 2. შეღესლებს, ამასხლაკებს (დასაკლასს).

შეისხრპვა-ა (*თურმ.* შეისხრტება) გრძლ. შეიწინს. ღრუბელი წვიმის ⊂ შდრ. შეიწინება

შეისხრპვა-ს გრძლივ. შეიწინება.

შეისხნეფვა-ს (*თურმ.* შეისუნთქავს) გრძლ. პაერს შეეშეფებს ფილტვებში. — ჩაისუნთქეს. ⊂ შდრ. შესუნთქვა

შეისხვიდი-ს გრძლ. 1. იფიდის ბეურს; იფიდის ბითვებად. *ხანდაზმული ფოლქლორისტებისგან ვეის ძველ შეისკვიდა.* — კლასის *ინვენტარი შეისკვიდა.* 2. (*მქ.*) იფიდა, რაე შეისკვიდის. ⊂ შდრ. შესახვედნება, შესხვედნება, შესყიდული. შემსყიდველი, შემსყიდველი, შესასყიდი. შეუსყიდველი

შეისყვეტება-ა გრძლივ. ისწყვეტება; შეისწყვეტან

შეისწავლი-ს გრძლ. 1. რისამე ცოდნას მიიღებს, — სწავლით შეითვისებს, ისწავლის. ფილოსოფოსი *შეისწავლა.* — *წვიდაეთის შეისწავლა.* 2. დაკვირვებას შედეგად ვაეცნობა რასმე. — გაურკვეეა რამენი. *ვაჭრობის საქმეკიდი შეისწავლის მოხმარებელთა მოთხოვნილება.* 3. მეცნიერულად გამოიკვლევს. *ბოტანიკა მცენარეებს შ.*

შეისწორება-ს გრძლ. ცოტაი გაისწორება. *თმა შეისწორა.* — *საათაკე შეისწორა.*

შეისწრება-ს (*აწ.* ისწრება) გრძლ. მოუსწრებლად მოესწრება. *თაკი წაადება (რაიმე ცარაზე შე).* *ვენაბინი გადაპატიჟეთ ბიჭები შეისწრო პატრონმა.*

შეისხ-ს[1] (*თურმ.* 'შეუსხამს თაკისაზე'; *აწ.* ისხამს) გრძლ. შეასხამს თაკისას. — მოისხამს. *სახე-ზე წყალი შეისხა.*

შეისხამ-ს[2] (*თურმ.* შეუსხამს; *აწ.* ისხამს) გრძლ.: ალაგს ზედასმა — იცვამ რაე ისრაის პოსხამს, ფერად ზედასმა — გამალილხება, ალტერნატივებება; გამჩნეველება. ‖ ვასაკანი შიქმა. განვითარება. ხორცს ზედასმა (წიკე.) — სისპმფილედ იქცევა. — განმორეულელება.

შეისხამ-ს[3] (*თურმ.* 'შეუსხამს თაკისაში') გრძლ. შეასხამს თაკისაზე ან თაკისაში, — შეისვამს ბეურს. *კრეზის ფერთვეკეულ წარეცილში შეიძახ.*

შეისხარპნა-ს გრძლ. შეასხურებს თაკის თაკს წყალი ხანგრე შეისხურა.

შეისხაჭ-ს გრძლ. 1. მიიკვნს გარეულან შიგნით. ცხიშეიტკეცი ლოკინი მან შეიტკენ. — შეიწნა-ვედ სალაპარაკო ფული შეიტკნა. 2. მოიკვნა რომელიმე ქვასაგანი (ქვასაგნელებს (ერთი ადგილიდან მეორეში). *ქვევაჩაში გამოსალები შეიტკნეს 4. მიაკვლებენ, მიაკვლეს, ჩაჩაიტკნ. ახალი მოსაკვლევები შეიტკნეს ცნობებში.* ‖ ჩაწენის რამენი (ვისიმე ეკვის ან კამაზე შე) ჩაჩნეველთა ხალი შეიტკნეს. 3. ნაკლებენს (რაიმე დანშეისეულებაში — გაცვალებას ან ბიძა.) — *ბინებიდაება შეიტკნა უმაღლეს სასწავლებელში.* — *სანიკაო შეიტკნა სასამართლოში 6. შესიტკნ; დაუმატებს, გაეურკვეულს რაზე. თაკის წესრულ ვ. — ანუკვ-ფიროვეკი შეიტკნა. 7. გადაიხლის (რაიმე ვაღასახადს.). საწევრო შეიტკნა. — ელ. შეატარებენ, შეეტანს, შეტანა, შეტანილი, შემტანი, შესატანი, შეეტანელი.*

შეიტაცება-ს (*თურმ.* შეეტაცია) გრძლ. მოიტაცებს და შეიიარეს შიგნით. თაკის წიაღში (მაგ., მდინარე, მიწეი..)

შეიტაჩრა-ს გრძლ. ტკბილად მიიღებს. შეითვისებს. ოჯახის პატარაკით შეიტკბი.

შეიტარებ-ს (*თურმ.* 'შეეტრუსას თაკთან'; *აწ.* იტარებას) გრძლ. შეტრუსას თაკისას. წამ. წამებით შეიტრუსა

შეიტარებ-ა (*აწ.* იტარება) გრძლივ. ნაწილობრივ ეკიკვნება; შეტრუსაება.

შეიტასაწვა-ს გრძლ. (საუბ.) აღარ ცაუბრებენ (ჩასცვისას, ბაზარაობს). — შეიჩერეს. ⊂ შდრ. შეტკაეულება

შეიტაშა-ს (*აწ.* იტაშას) გრძლ. 1. ეკიკვს ფეხის აკილწიოებია შეიტკეკ. — ეს ამბავი მთელს *ქვეყანამ შეიტკეკ.* 2. იურიზის, გაბედეს, ბიჭს იტალია თითქოს არ შეეტკვება.

შეიტაშრალება-ა გრძლივ. გათქარწყლება შეეცილ: შეტკარწყინან

შეიტაშრახ-ს გრძლ. მოტკეცებით შეიცვანს, ნაგლეზი ბაბანეში შეიტკეცენ.

შეიტაწრახ-ს გრძლ. შეკლდედ გაიხლის, — შეიჩიაკის.

შეიტაჩრახ-ს (*აწ.* იიჭარხს) გრძლ. შეაფარებს, თავგზააცრის მისცემს თავისთან, — შეიკედლებს.

შეიტაჩრახებინ-ს გრძლ. ფარხმალის ცაიძენებს; შეიფრთხილებინებს. ⊂ შდრ. შეფარხმალებება. შეფარხმალება.

შეიტაჩრახ-ს (*აწ.* იფარხს) გრძლ. ჩვენებურ*ად* რაღმე მიიწნებს (თავის კარე მდგომარეობას, თავის შესახებ ნათქვამ კარე რასმე): არ იეკიროვს. ქუაც შეიფარა. — *ბელმძღვანელის თანამდებობა შეიფარა.* ⊂ შდრ. შეეფერება, შეეფრება, შეფერებული. შესაფერი. შეეფერებელი.

შეიტაჩრახება-ა გრძლივ. (საუბ.) გაბედება, დასჭერება. ცაეფერებება ⊂ შდრ. შეეფერხებელი

შეიტაჩრხინა-ა გრძლივ. დაიფარება ბაქიდან (მთის კალთები, ფერდობი, ხე..). *ბე პრაპჭველებით შეიფინა.*

შეიტაჩრხა-ა ვრძლივ. ოთელის ფიქრები დაიფარა. ბეუბი შეეფინება. — *პატრული თოქლით შეეფინა მთები.*

შეიტაჩრხა-ა გრძლივ. : *ჩვენებურად მრ. შეიფიცებენ* ⊂ ერთმანეთს ფიცი მიიცემენ — იფიცა. რაე ძმად გაიფიცებენ.

შეიტაჩრხებინ-ა (*აწ.* იფიცებება) გრძლივ ფიცის ენის გამოსმაზე. ფიცილი შეიძლება. — ეკიცეთ. *ტყე შეიფიცა.* ⊂ შდრ. შეფიცება, შეფიცული

შეიტაჩრხინა-ს გრძლ. იცვე, რაე შეიფრთხილებს. ⊂ შდრ. შეფრთხილება

შეიტაჩრხინება-ა გრძლ. ფრთხილ ცაიძენებს. ფრთხილება ⊂ შდრ. შეფრთხილება. *ჩაფრა* შეიფრთხილება. შეფრთხილება, შეფრთხილი. ⊂ შდრ. შეფრთხილება. შეფრთხილება, შეფრთხილი

შეიტაჩრახვა-ს გრძლ. ფრთალს ცაიძენებს, ფრთალით ეკმაჩნება პატრაკის შეფრთალა.

შეიტაჩრხა-ს (*აწ.* იფრთხება) გრძლივ. ბატალ თხილიდ ჩაიეკმას; თანიც რამე შემოიტეკს: შეფრთხინან. *ქალი შეიფრთხა ბალთ.*

შეიტაჩრხინ-ა (*აწ.* იფრთხის) გრძლ. შეფრთხის თაკთან ბალთ ბალამასი შეიფრთხა.

შეიტაჩრხა-ა გრძლივ. იფიცა, რაე მოიფრენა. ⊂ შდრ. შეფრენება, შეფენილები

შეიტაჩრხა-ს გრძლ. (საუბ.) ცოტა ხანი შეიფრენებს ⊂ შდრ. შეეფრენება, შეეფრება.

შეიტაჩრხა-ს გრძლ. (მქ.) 1. შეეფრინა; გაბედა. აქეთ რაღმე. 2. დაიფრენა, აქეთ. მოსცდა. *ალთაურმა შეიფრინა.*

შეიტაჩრხა-ს (*აწ.* იფრენება) გრძლივ. 1. ცაეფერება. მოეფრინა, აიფრა. *ბეიქნა* თანაშეფრენა *ქარხნები.* ‖ ჩამოცილებება. დაარხება. *ბეიქნა* აპა-

ლი ორგანიზაცია. — სამჭიდა *ბეურნეთა შეიქნა.* 2. ღიმილებება, ჩამოკიდება უბრალოდ ცოცხალი *ბეიქნა.*

შეიტაჩრა-ა გრძლივ. (საუბ.) 1. გაბედა, გადაიტეკა რაღმე აკიდნელი (კარადა) შეიტკა. 2. აგდებება დაიწყება. გაიძახება ზედმეტი წყნეულ-ეიკეთ. ⊂ შდრ. შეიტკა

შეიტაჩრ-ს (*აწ.* იტეკის) გრძლ. იცვე, რაე შეიტკეკს[2]. *ბავშვი შეიტკა.* ყ თაკ შეიძახან თაკს ხალხთან. მოიტკვნენ.

შეიტაჩრ-ს (*თურმ* შეეტანის) გრძლ. შეეტანს თაკისას ან თაკისაკე. ⊂ შდრ. შეტანება. შეტანილება. შეტანილი

შეიტაჩრა-ა გრძლივ. ლიტ შეიძლებება; შეტანება. შეეტანება.

შეიტაჩრა-ს გრძლ. 1. მიიკვნს გარედან შიგნით. *ოთახში შეიტკნა.* 2. მიაღწიებინს, მიაპატიჟს (საწესებელ ადგილებში...) ⊂ შდრ. შეიტანება, შეეტანება, შეეტანა, შეიტანილი. შეტანილი, შესატანი.

შეიტაჩრახ-ს გრძლ. სიფრანცუზის გრძობით გაიძახებულება ეთხება, რასაც მიმართ. ბატონად შეიტკეკი შეიტკნა.

შეიტაჩრახ-ს (*აწ.* იტეკნება[1]) გრძლ. ჯაჭვით ცაიძენებს ან შეიტკნის. ⊂ შდრ. შეჯაჭვა

შეიტაჩრახ-ს (*აწ.* იტეკნება[2]) გრძლ. ჯაჭვით ცაიძენებს რაზე. — ეკაპრაზეს, შეიტკეკს. პაპას შეიტკნა ⊂ შდრ. შეეტკნება.

შეიტაჩრ-ს გრძლ შეიტკნე თაკისას. *ობვაში ბეღლი შეიტკნა.*

შეიტაჩრა-ა გრძლივ. 1. თაკს მოიფრინა. — შეიტრფება. შეიტრანება. *ბეიტან წინ ბაკონი შეიტრფა.* 2. *მრ. შეიტრტიან* — ერთმანეთს შებეეტკნიან.

შეიტაჩრ-ს *გრძლ:* თაკს შეიტრან — იფიცა, რაე თაკს მოიტრიალ.

შეიტაჩრა-ა გრძლ. (კუთხ.) თაკს შეიტრიალებს (ავდრის ღრუბლ.).

შეიტაჩრა-ა (*აწ.* იტეკნება) ვრძლივ. თაკს შეიტრიტება. სალმ. — შეიმტკიცა. *კაკლის ძირები შეიტეკნენ.* ⊂ შდრ. შეეტკნა. შეეტკნილი.

შეიტაჩრა-ა ვრძლივ. შესცილს უფლება მიეცემა, შეეტკნა შეიძლება; შეეიმეტენ ეჭ კაცი სამლაზი არ ჩ.

შეიტაჩრ-ს (*აწ.* იტეკნის) გრძლ. (ავდრ.) შეიტრიტებს, მოიტეკნა. *პატარინაკა ვეო შეიტრანა.*

შეიტაჩრა-ა (*აწ.* იტეკნება) ვრძლივ. 1. შეიტკნება. დაიტრიალებენ. მიეტეკნენ სამჭკვიანი შეიტრანა. 2. *მრ.* ეკიკვნებიან ერთმანეთს ცაიძენებენ. ‖ ჩამოცილებება. დაარხება. *ბეიქნა* აპალი ორგანიზაცია. — სამჭიდა *ბეურნეთა შეიქნა.* 2. ღიმილებება, ჩამოკიდება უბრალოდ ცოცხალი *ბეიქნა.*

შეიტაჩრა-ა გრძლივ. (საუბ.) 1. გაბედა, გადაიტეკა რაღმე აკიდნელი (კარადა) შეიტკა. 2. აგდებება დაიწყება. გაიძახება ზედმეტი წყნეულ-ეიკეთ. ⊂ შდრ. შეეტკნა. შეეტკნილი.

შეიტაჩრ-ს (*აწ.* იტეკნის) გრძლ. იცვე, რაე შეიტკეკს[2]. *ბავშვი შეიტკა.* ყ თაკ შეიძახან თაკს ხალხთან. მოიტკვნენ.

შეიტაჩრ-ს (*თურმ* შეეტანის) გრძლ. შეეტანს თაკისას ან თაკისაკე. ⊂ შდრ. შეტანება. შეტანილება. შეტანილი

შეიტაჩრა-ა გრძლივ. ლიტ შეიძლებება; შეტანება. შეეტანება.

შეიტაჩრა-ს გრძლ. 1. მიიკვნს გარედან შიგნით. *ოთახში შეიტკნა.* 2. მიაღწიებინს, მიაპატიჟს (საწესებელ ადგილებში...) ⊂ შდრ. შეიტანება, შეეტანება, შეეტანა, შეიტანილი. შეტანილი, შესატანი. შეეტანელი. შეეტანი, შესატანი.

შეიტაჩრახ-ს გრძლ. სიფრანცუზის გრძობით გაიძახებულება ეთხება, რასაც მიმართ. ბატონად შეიტკეკი შეიტკნა.

შეიტაჩრახ-ს (*აწ.* იტეკნება[1]) გრძლ. ჯაჭვით ცაიძენებს. ⊂ შდრ. შეჯაჭვა

შეიტაჩრახ-ს (*აწ.* იტეკნება[2]) გრძლ. ჯაჭვით ცაიძენებს რაზე. — ეკაპრაზეს, შეიტკეკს. პაპას შეიტკნა ⊂ შდრ. შეეტკნება.

შეიტაჩრ-ს გრძლ შეიტკნე თაკისას. *ობვაში ბეღლი შეიტკნა.*

შეიტაჩრა-ა გრძლივ. 1. თაკს მოიფრინა. — შეიტრფება. შეიტრანება. *ბეიტან წინ ბაკონი შეიტრფა.* 2. *მრ. შეიტრტიან* — ერთმანეთს შებეეტკნიან.

შეიტაჩრ-ს *გრძლ:* თაკს შეიტრან — იფიცა, რაე თაკს მოიტრიალ.

შეიტაჩრა-ა გრძლ. (კუთხ.) თაკს შეიტრიალებს (ავდრის ღრუბლ.).

შეიტაჩრა-ა (*აწ.* იტეკნება) ვრძლივ. თაკს შეიტრიტება. სალმ. — შეიმტკიცა. *კაკლის ძირები შეიტეკნენ.* ⊂ შდრ. შეეტკნა. შეეტკნილი.

შეიტაჩრა-ა ვრძლივ. შესცილს უფლება მიეცემა, შეეტკნა შეიძლება; შეეიმეტენ ეჭ კაცი სამლაზი არ ჩ.

შეიტაჩრ-ს (*აწ.* იტეკნის) გრძლ. (ავდრ.) შეიტრიტებს, მოიტეკნა. *პატარინაკა ვეო შეიტრანა.*

შეიტაჩრა-ა (*აწ.* იტეკნება) ვრძლივ. 1. შეიტკნება. დაიტრიალებენ. მიეტეკნენ სამჭკვიანი შეიტრანა. 2. *მრ.* ეკიკვნებიან ერთმანეთს ცაიძენებენ. ‖ ჩამოცილებება. დაარხება. *ბეიქნა* აპა-

შეიცვლა-ა გრკვ. იცვლა. რაც გამოიცვლება ტრანსიტიული ფორმა. ‖ პირველი შეიცვალა.

შეიცვლი-ს გრკ. შეცვლის თავისას. ‖ ჯაზის (შეხედულებას...) შეიცვლის რამეზე, ვინმეზე — სხვა ჯაზი (შეხედულება...) გაუჩნდება ვინმეზე, რამეზე.

შეიცმეხა-ა გრკვ. (წიგნ.) ვაღება, ჩაწერილობა შიგნიდან (სიტყის. მოდელის არსში), გაჩენდება შეიძლება (მოცულის არსიდა)

შეიცოდა-ს გრკ. 1. (წყენ.) ვაიტკბებ, ჩანჩქერდება (საკუთ. მოცულობის არსს., ბუნებასა), ვიტკეცები (ჩოცქნის არსში, რაოდენში). 2. იცავება, რაც იცრისას (შრიტე 3). შოთიდან ვიწრო ადგილის ამბავი... ‖ შდრ. შეიცნობა. შეცნობა, შეცრისიელი, შეცდენილი, შეცდომა ელ'ი.

შეიცოდა-ს (აწმ. იცოდეს) გრკ. შეიძლება. ‖ შეიძლება.

შეიცოდება-ა გრკვ. 1. იცქირება, იფურება მიღება თავისას შ. 2. იცქირება, იფურება ზედით. ‖ ჭკვა შ. ჭ.

შეიცხადდა-ს გრკ. (კუთხ.) 1. მოთქინი ტკბილის ძალებას ძახილისთვის სიკეთილის გამო. 2. გამოცქ. გაიოცება, შეაკეცებას (ამშრუხარ ან მოელილნენ ამბის იაკების გამო). ‖ შდრ. შეცხადება.

შეიცხადე-ს გრკვ. იცოდა. რაც შეიძლება.

შეიცხე-ს (აწმ. იხმის) გრკვ. 1. იმრთის, შემცდას, (თავის ჭირხლას...), იფლას პაიპინო შეიძინა. — ლაგამის პილეთი შეიძინა. ‖ მოისვეს, მოიპოვეს. ფილი საჭილი შეიძინა. 2. იმთეს, ვაიჩენს (ამხანაგს, მეგობარს...). 3. მილეკვს, შეთვითეს გამოცდილება შეიძინა. — ღილი ცოდნა შეიძინა.

შეიკვრა-ა, შეიკვრი-ს გრკვ. 1. ცოტათი გაიშლება, შეირხევა, შეტოკდება. ფოთლები შეიკრა. 2. ვაღება. ამბიქნდება, ამბობრუნება; ინსპორება; ამფორმდება. ღილი და პატარა შეიკრა. — მთელი ქალაქი შეიკრა.

შეიკლება-ა გრკვ. 1. მოსახერხებელია, განსახორციელებელია, აღვილია ამ საქმის ორ ღილად გაკეთება შ. — ეზის აქცევა შეიძლებოდა. — შეცდა შეიძლებოდა. 2. დასაშვებია, აკრძალული არ არის წესით შ. — აქ თამბაქოს მოწევა არ შ. ‖ დასაშვებია, განსაკუთრისნებელია, მოსაღებია. ეჭვის შეტანა არ შეიძლებოდა. — დაყოვნება არ შ. ე. მოსალოდნელია, იქნება. შ. ქუდებიდან! — ზამთარი შ. ამწვრილოვი ყაყის! ‖ ისე... რომ მეტი არ შეიძლება (საუბ.) — ძალიან. ისე გამაექვა, რომ მეტი აღარ შეიძლება. უკეთესი (უარესი) აღარ შეიძლება (საუბ.) — იტყვიან ძალიან კარგზე (ეცდენ).

შეიკლებს-ს გრდ. იფიქრა, რაც შეძლებს.

შეიკლებს-ს (აწმ. იხლებს) გრდ. ვისიმე, რასამე სიძლიერეს ჩაიღებს ვინმეში, — შეიფარებს. ძველი წაცრისა შეიძლება. — მოიტანეს საჭმელები შეიძლება.

შეიკრაფა-ა გრკვ. (საუბ.) დარისენილი შეა, მოირიებით შეა. — შეიპარება.

შეიკრე-ა გრკვ. შიგნით მიიწევა; შესწვდეს.

შეიკრე-ს გრდ. შესწვდეს თავისას. საბელთაები შეიჭრა.

შეიკრე-ს (თარჩ. 'შეიწროს თავისთვის'; აწმ. იწვიან) გრდ. შესწვდეს თავისთვის ერთიკეცრების შ.

შეიკრა-ა გრკვ. შესწით მოშაღებება; შესწვდეს. წწრაფები წვიწა. — თვეზი შეიწე.

შეიკრე-ს გრდ. მიიწევს შიგნით. — შეიპატიჟებს სტუმრად მან შეიწევს. ‖ შდრ. შეწვდეს.

შეიკრიალა-ს (თარჩ. ' შეუწიოს თავისთვის' აწმ. იწრიალებს) გრდ. მსხვრევლად გაიხდის. — ამსხვრევლებს. ღიმი მილითხმად ამდამიანის სიცოცხლე შეიწირა.

შეიკრიპა-ა (აწმ. იწირება) გრდვ. მსხვერპლად. შესაწირავად მოიღება; შეიწირება.

შეიკრკალვდა-ს გრდ. იფიცა, რაც გაიწერალებს

შეიკრკვდე-ს (აწმ. იწმრდეს) გრდ. გაიწმენდეს, გაიშრალებს, შეიბრალებ. ბელება შეიწმენდა. — ჯარი შეიწმინდა. — გრძელი შეიწმინდა.

შეიკრიმ-ა გრდ. წყვით შესცემა. — შეისრუტება. შეისუნქნა. *წცვნარე ფესვებით შ. წყალს.*

შეიკრიპა-ა გრკვ. წყვით შესცემება. — შეისრუტება სპეციალური მილით. *პაერს შ.*

შეიკრთმა-ს (აწმ. იწუხებს) გრდ.: თავს არ შეიწუხებს — არ გაითქვება, არ იზარებს რასმე გაუკეთ შეიწუხებს — ისე იზამს, რომ გული შეუწუხდეს.

შეიყვლება-ს (აწმ. იწყალება) გრდ. 1. შეიბრალება. შეიცოდება. 2. შეიწყნარება: აპატიება ან შეუწყნარებელს სახელის (მზვერეულების) ‖ ღმერთმა შეიწყალოს! (მკ.) — ღმერთმა აპატიოს! (ტყვეების გარდაცვლილზე). ⊂ შდრ. შეწყალება. შეწყნარება, შეწყალებული, შეწყნარებელი, შეწყნარებული, შეწყნარებელი. შეწყნარებელი.

შეიყვარ-ს გრდ.: თავს შეიწყნებ — თავს შეიწყნებს

შეიყვარკვა-ს (აწმ. იწნარების) გრდ. 1. ზიანების, ყურად იღების: ლაპასყოფილებს. ბანაობა ალლიმ პრალდებულის იმხობა შეიწნარა. 2. იცავება, რაც შეიწყალება (მხიც 2). ⊂ შდრ. შეწყნარება, შეწყნარება, შეწნარებული, შემწყნარებელი. შეწყნარებელი, შეწყნარებული

შეიწყნა-ს გრდ. შეიწყნის თავისაგან, არ თანხმობა ჭკ.ეში ბრაზზე შეიწყო.

შეიწყნა-ს (აწმ. იწყნის) გრდ. შეიწყნის და გაიქცდება, *მოკრეული კიმბალი ვაჟები შეიწყვა.*

შეიწყნება-ა გრკვ. ცალმხვილება ვარდან ვიწროა, ტარტყნილ. — შეიწყნილება.

შეიწყნება-ა გრკვ. იცავება, რაც ვაიქვარტება.

შეიწყრა-ს გრდ. შეიხედეს (ქუჩრეგანაში.). — შეიქნება. *სარქელში შეიჭვრება.* ⊂ შდრ. შეიქვრება. შეწვრება.

შეიწვრიკა-ა გრკვ. ჭუჭრეგანაში ან მისთ., ში შეიტანება.

შეიჭიდა-ა გრდვ.: *ჩეულებრივ მრ.* შეიჭიდებიან — ჭიდაობენ. ჭიდაობას ტუნებენ ერთმანეთს. ⊂ შდრ. შეიჭიდება, შეჭიდება, შეჭიდებული.

შეიჭირალება-ა გრდვ. ჭირხლით დაიფარება. *ბეები შეიჭირხლა.*

შეიჭმა-ა (აწმ. იჭმება) გრდვ. შემჭამენ, შეჭმა შეიძლება.

შეიჭრეწება-ა გრდვ. იცავება, რაც დაიჭრეწება.

შეიჭრეხე-ს (თარჩ. 'შეუწიოს თავისთვის') გრდ. იცავება, რაც შეიჭრეხება.

შეიჭრეხება-ა (აწმ. იჭრეხება) გრდვ. შეიღეწება. შეიკრაზე (შეკლს, წარიხს...). — მოიღეწება (სახლს...).

შეიჭრეხა-ა გრდვ. 1. მოიჭრება, მოიკეცება. *შეიძლება ტოტები შ.* 2. ღიმად შეა რაიმენ. — შეიღეწება. *ჭრილობაში ინფექცია შეიჭრა.* 3. სწრაფად შეა, შეარაგება. *შეელი ცხენის ფარაში შეიჭრა.*

შეიჭრი-ს გრდ. მოიჭრის, მოიკეცის. თმა შეიჭრა.

შეიჭრიპება-ა გრდ. ჭრილაები ვაიღება (კარი...).

შეიჭრკება-ა გრკვ. (მტ.) იცავება, რაც აღიჭრეცის. ⊂ შდრ. შეჭრკვა. შეჭრკვილი.

შეიჭრმება-ა გრკვ. *ჩეულებრივ მრ.* შეიჭრმებიან — მჭიდროდ, მოცარით შეუპუშიდებან (რაიმე საკარა საღეიშნი...). წიწილები *ეთნიკად შეიჭუქნენ.*

შეიჭვა-ს გრდ. შეიძლება. შეიჭვრეტს საღმე ან საიდანმე. *ჭიჭვრეტანში შეიჭვრა.*

შეიჭიპება-ა გრკვ. იცავება, რაც შეიჭიპება.

შეიჭიპება-ა გრდვ. დაიჭყლეტება. დაიჭეშმარიტება ვაიგება ან ვაიგება. *ტყვრეტის საღმე ან საიდანმე ჭიჭვრეტანში შეიჭვრა.*

შეიჭიპება-ა გრკვ. ბაჯის მოეკიდება. გაეწინდება, ბაჯით დაიიგარება ⊂ შდრ. შებაჯება.

შეიჭიპა-ს (თარჩ. შეუხედეს) გრდ. 1. თვალს მიაპყრობს გაღებულ შიგნით. *ტაბლის კვერ შეიჭიპა.* 2. გადაკ. შეა სამზე ცოტა ხანი. *შინ ერთი წუთით შეიჭიპა.* 3. იცავება, რაც აიხედება. *ბაღით შეიჭიპა.*

შეიჭიპრა-ს გრდ. შეახედეს(ინ). 2) თავს თავს, — წილად იჭიპნენ.

შეიჭიპა-ა გრკვ. იჭიპება ფაიფანს (რაიმე ჭსოვილით. ქაღალდით...). შეახედეს; შეჭიპა შესაძლებელია.

შეიჭიპა-ს (აწმ. იხეპის) გრდ. შეაბეკვს ხაიდანმე ან თავისთვის. *ბაჭრილი თოთ შეიჭიპა.* — თავი შეიხეპა.

შეიჭიპვიდა-ს გრდ. ათბილებს შეახეპნენ, — ახეპნენ(ინ).

შეიჭიპიდა-ს გრდ. (საუბ.) იცავება, რაც შეიხეპება. ⊂ შდრ. შეხეპილობა.

შეიჭიპრა-ს (თარჩ. 'შეუხიპნას თავისთვის') გრდ. თავშესაფარს მისცემს (საიდანმე გამოქცეულს, გადამხდეულ...). — შდრ. შეიხიპნება. შეხიპნება, შეხიპნება, შეხიპნული.

შეიჭიპრა-ა გრკვ. თავს შეაფარებს საღმე (საიდანმე გამოქცეული, გადახდეული...).

შეიჭიპრ-ს გრდ. (წიგნ.) დაუხსნის, რომ შეეღეს მასთან. — მიიხსნის გარედან შიგნით. *კაბინეტში შეიხსნა.*

შეიჭიპვა-ს (თარჩ. ' შეუხსნეს თავისთვის') გრდ. იცავება, რაც შეიჭიპნის. შეიღეწ შ.

შეიჭიპვა-ა გრკვ. 1. ხეპვი გაეწინდება. ბაკრი შეიჭიპნება. 2. იცავება, რაც შეიჭიპნება.

შეიჭიპა-ა (თარჩ. ' შეუხიპეს თავისთვის'; აწმ. იხიპება) გრდ. შეიღეწება, შეიხიპნება (ხელს, სახეს...).

შეიჭიპა-ა გრდვ. იცავება, რაც მოიჭიპება.

შეიჭრი-ს (აწმ. იხრიან) ვრდ. შეხრის, თავისას ვ წარიაც არ შეხრის - არ შეღრეცა, არ შეშრეცა. ტაბეი ვისიმე. *ძირიაც წინაზე*

შეიჭრიპა-ა გრკვ. მოცულობაში მოიკლება, ტაიპრეცისება, შეიპრეცისება (ტაიპი, კაბა...). ⊂ შდრ. შეხრეცება. შეხრეცული.

შეიხა-ს გრკვ. იცავება, რაც ვაიხსნება (ბრიც. 1).

შეიხა-ს (აწმ. იხის) გრდ. 1. იცავება. რაც მოიხსნის. *ოთახი შეიხსნა.* 2. იცავება. რაც ვაიხსნება ლილვი შეიხსნა.

შეიხეპა-ა (აწმ. იხეპება) გრკვ. 1. შეიკრება, დაიხეპება (პაპრი) 2. სული შეკეთება, სუნთქვა შეიკრება.

შეიხვნება-ა გრკვ. ბლიანდ შეიქვა. ღიმხვება (ფრანცელი, მწერი...-ხვს...). — შეიხუნებება. ⊂ შდრ. შეხუნება. შეხუნებული.

შეიხრაკ-ს (თარჩ. შეუხრაკეს) გრდ. შეა და მიიხრაკეს (კარს).

შეიხრხრება-ა გრკვ. 1. პეპრი ერთიკეც თავს შეიკრიან, — შეიკეკუნება. *თხები ერთად შებრძოლელ-ლებივნენ.* 2. იცავება, რაც შეიხრხრება ⊂ შდრ. შებრძოლილი.

შეიხვარა-ს გრდ. ეისიმე, რასამე სიძლიერე გაუხნება, — შეიძლება. შეიძლება თვალის დასანახავად შეიკარა.

შეიხვეხება-ა გრკვ.: ჭაბუკური შეიხვიას (კარს) ⊂ შდრ. შეჯახება.

შეიხვარ ი-ს გრდ. დაიფილება, დაახურება, დაითანხმება, დაკმაყოფილების ‖ გულს შეიხარ ებს — იცავება, რაც გული იფარება.

შე-ე-ა-ა გრდ. იცავება, რაც ესკერება.

შეიხვება სახელი შეკაკვება ს.

შეიხვრიხება-ა ერთმანეთან აჭრილობა ვაკმარება მჭიდრო ურთიერთობაში მყოფი. — დაკავშირებული

შეიხვრა-ს (თარჩ. შეუხშიან: *აწმ* ვაშლის). გრდ. 1. უნაგირს დაადგამს და ალვარს გაუკეთებს (ცხენს...). ‖ *ალაკინით შეიხვრის (საქმეს).* ლაპარაკი შეიხვრა. ⊂ შდრ. შეიკაზება. შეკაზება. შეკაზული. შესაკაზებელი. შეუკაზებელი.

შეიხვრა სახელი შეკაზების ს. შდრ. შეკაზების.

შეიხვრიხება-ა ერთმანეთან აჭრილობა ვაკმარება მჭიდრო ურთიერთობაში მყოფი. — დაკავშირებული

შეიხრა-ს (თარჩ. შეუკაზეს) გრდ. შეხრის, თავისას ვ წარიაც არ შეხრის - არ შეღრეცა, არ შეშრეცა. ტაბეი ვისიმე. *ძირიაც წინაზე*

შეიხრიპა-ა გრკვ. მოცულობაში მოიკლება, ტაიპრეცისება, შეიპრეცისება (ტაიპი, კაბა...). ⊂ შდრ. შეხრეცება. შეხრეცული.

შეიხრა-ს გრკვ. იცავება, რაც ვაიხსნება (ბრიც. 1).

შეიხრა-ს (აწმ. იხრიან) ვრდ. შეხრის, თავისას ვ წარიაც არ შეხრის - არ შეღრეცა, არ შეშრეცა. ტაბეი ვისიმე. *ძირიაც წინაზე*

შეიხრიპა-ა გრკვ. მოცულობაში მოიკლება, ტაიპრეცისება, შეიპრეცისება (ტაიპი, კაბა...). ⊂ შდრ. შეხრეცება. შეხრეცული.

შეიხრა-ს გრკვ. იცავება, რაც ვაიხსნება (ბრიც. 1).

შეიხრა-ს (აწმ. იხრიან) ვრდ. შეხრის, თავისას ვ წარიაც არ შეხრის - არ შეღრეცა, არ შეშრეცა. ტაბეი ვისიმე. *ძირიაც წინაზე*

შეიხრიპა-ა გრკვ. მოცულობაში მოიკლება, ტაიპრეცისება, შეიპრეცისება (ტაიპი, კაბა...). ⊂ შდრ. შეხრეცება. შეხრეცული.

შეიხრა-ს გრკვ. იცავება, რაც ვაიხსნება (ბრიც. 1).

შეიხრა-ს (აწმ. იხრიან) ვრდ. შეხრის, თავისას ვ წარიაც არ შეხრის - არ შეღრეცა, არ შეშრეცა. ტაბეი ვისიმე. *ძირიაც წინაზე*

შეიხრიპა-ა გრკვ. მოცულობაში მოიკლება, ტაიპრეცისება, შეიპრეცისება (ტაიპი, კაბა...). ⊂ შდრ. შეხრეცება. შეხრეცული.

საც ღონისძიება განსაკუთრებული პასუხისმგებლობით. ♦ *შ. წერილი.*

შემაშინ-ს (*აწ.* კნევს) *გრძლ.* 1. შეკრთხვა, დაბრკოლება. *ტოტები შეკნევის.* 2. *პირად.* შემაწუხრებს, შემაშფოთებს; შეზღუდავს. *თქმამდა მოთხრობა შეკნევდა.* 3. (*პატეტ.*) წასვლაზე მრავალფეროვნად და მნიშვნელოვნად ერთად და იმავე სიღრმეზე გაყოფს. ♦ ■ შეა.შეკნევს, შეკნევის, შეკნევინა, შეკნევდა, შეკნევინა, შეკნეული.

შემაშინებელ საბერი შეკნევის ზმნის მოქმედებისა.

შემაშინებლად რაც შეკნევს ან შეკნევა. ♦ *ტოტები.* ♦ *შეკნეული ტყეები.*

შემაშინებლობა *ქონ.* ქონებით ეუბნება რასმე—ეტრაბახება.

შემაშინებლობა *გრძლ.* ქონებით ეუბნება, ქნევით მიმართავს. ♦ *ვეხი შეკნევების* — წუხილს, სევდას გრძნობს.

შემაჩა 1. საბერი შეკრავს, შეიკერვება ზმნათა მოქმედებისა. 2. რაც ერთადაა შეკრული,—კონა. დასტა. *ერთი ■. თუთუნი.* — *ორი ქაღალდის ■.* იხ. *ნაჭა.*

შემიდებ-ს (*თურმ.* შეუძღია) *გრძლ.* დაკლებს, ჩაშოკლებს რაშეში ან რამეზე (მაკლია). *ტანისამოსი კარადაში შეკრდა.* ■ შდრ. შეკიდებს.

შემიდება საბერი შეკიდებს ზმნის მოქმედებისა.

შემიკნევ-ს *გრძლ.* 1. კილიკით დაიჭიბება, — დაიკიდებება. *ქალაქს შეკიკნია — ორთქლმავალმა შეკიკნია.* 2. ზე-პ-კილებს-ს — კილიკით შესახება,— შესკვირებს; დასუნთქვებს ■ შდრ. შეკიკნებს, შეკილებს.

შემიკნება საბერი შე/კ/იკნებს ზმნის მოქმედებისა.

შემიხება 1. საბერი შეეკითხება ზმნის მოქმედებისა. 2. იგივეა, რაც კითხვა (მნიშნ. 1). *მოიმხსენებელნ ბევრი მ. მიიცეს.*

შემინავს-ს (*თურმ.* შეუნატავს) *გრძლ.* იტივეა, რაც ჯანმავს. ■ შდრ. შეკინტავს, შეკინტვეს.

შემინავა საბერი შეკინტავს ზმნის მოქმედებისა.

შემინთხევ-ს იგივეა, რაც ჯანმევს.

შემიპარავ-ს *გრძლ.* იგივეა, რაც შეკაზმავს ■ შდრ. შეკმაზილი.

შემიპარვ-ი იგივეა, რაც შეკაზმავს.

შემიპარვ-ს იგივეა, რაც შეკაზმავს. 2. შე-პ-კნაკვებ-ს — კნაკიდით შესახება. *კაკამ პატრონს შეკკნაკვა.*

შემკნაკვება საბერი შეაკნატკნევს ზმნის მოქმედებისა.

შემკნი-ს *გრძლ.* (პატ.) ლოტ-ცოტას, წვრილ-წვრილად შეჰამს *ეპეიდურმა კოკა, კოკა, ბედნიერმა კი შეკოკნაო.*

შემკრახებელ-ი იგივეა, რაც აკოკრებული. *აბლად მ. ულეადეთ.*

შემკრავ-ს (*თურმ.* შეუკრავს; *აწმ.* კრავს) *გრძლ.* კრავ. კონებად შეკრავს. *ჩალა შეკრნენ.* — *თიხელი შეკრნა.* ♦ შეკრას, გაითკეს. ■ შდრ. შეკონებს, შეკონავ, შეკონილი, შემკონი, შემკონი.

შემკრავა საბერი შეკონავს ზმნის მოქმედებისა.

შემკონილ-ი რაც შეკონეს. *მ. ყვავილები.*

შემკონილობა *გრძლე.* 1. კონებით ერთმანეთის შეხებებება (თიხის ჭურჭლის ნატეხები). 2. ფიგურულ ხელოვნურად შეერთება, შეკავშირება.

შემკონილობა საბერი შეაკონებინებს, შეკონებინებს ზმნათა მოქმედებისა.

შემკონილობელ-ი რაც შეკონებინა. *მ. ბრალდება.*

შემკრავ-ს (*თურმ.* შეუკრავს; *აწმ.* კრავს) *გრძლ.* (ხაუნ.) გაითკეს. ■ შდრ. შეკრავ. შეკრული.

შემკრავა საბერი შეკრავს ზმნის მოქმედებისა.

შემკრთ-ი (ხაუნ.) ენიე შეკრთებს.

შემკრთ-ს (*თურმ.* შეუკრთა; *აწმ.* კრთეს) *გრძლ.* 1. თოკით, თასმით და მისთ. ერთმანეთზე დაკმაკრებს, ერთმანეთისკენ შეიერთებს. *ქვეი შეკრნ.* — *ძნა შეკრა.* 2. ხის ბასტიისაგან გაკეთებულ ყულს, ტასტს...). 3. ჩაკეცვას (გასასველებლ, მისასვეელს...). *ჭრა შეკრნ.* ■ შდრ. შეკერეინებს, შეკრავს, შეკრავ, შეკრავინა, შეკრავება, შეკრავი, შეკრავი, შეკრული, შემკერული, შესაკრავი.

შემკრთა-ა *გრძლე.* (ძე.) იგივეა, რაც შეკრთება.

შემკრთ-ს (აწმ. კრთს) *გრძლ.* 1. თავს მოუკრის, შეაგრძნებს. 2. შეკრთას (მნიშნ. 2) შესრულებს. ■ შდრ. შეკრთება, შეკრავა, შეკრვება, შეკრებება, შეჩერება, შესაკრთი.

შემკრთა 1. საბერი შეკრთებს, შეიკრთება ზმნათა მოქმედებისა. 2. ახროშტიული მოხმარებით, რომლის საშუალებითაც ორი ან რამდენიმე რიცხვიდან ილებენ ახალ რიცხვს, იმნაირ ერთეულის შემცველს, რამდენიც იყო ყველა მოცემულ რიცხვში ერთად (*პაიროსა*). *გამოკლება). შეკრების წ.ნიშანი.* 3. ხანმოკლე ეიღით თავშოყრა (სამხედრო პირებისა, ფიზიკულტურელებისა...) რისამე შესასწავლად.

შემკრთებ-ი რაც ენიე შეკრთებს ან შეკრთება *მ. ბალთა.* — *მ. ყელი.* ♦ *მ. რიცხვები.*

შემკრთებელ-ი *გრძლ.* მატარებელით მოაქვს. *ტ.-ურკულეზის (ბრასს, წყარს...).* ■ შდრ. შეკრეწინებს, შეკარეწს, შეკრეწინ, შეკრწინებს, შეკრწინა, შეკრწინელ.

შემკრთა საბერი შე/კ/რეწს, შეკრეწინ ზმნათა მოქმედებისა.

შემკრთ-ი რაც შე/კ/რეწს ან შეკრეწინებს. *მ. წერილი—ელვანი.* — *მ. ბეჭედი.*

შემკრთება *გრძლე.* ერწყმა ერთმანეთს (ფრენა, ცეკვა...) *თოკი შეკრნა.* ■ შდრ. შეკრეწინება.

შემკრთა-ა *გრძლე.* იგივეა ენიეს შეკრთა (ფრენა, ცეკვა...) *თოკი შეკრნა.* ■ შდრ. შეკრეწინება.

შემკრთება საბერი შეაკრთებს ზმნის მოქმედებისა.

შემკრთ-ი 1. ადამიანთა ერთობლიობა, რაც რაიმე მიზნით ჭრილ კოლექტივ მ. — *მეთაურთა მ.* 2. ერთობლიობა გადამწყვეტ ეიღრინებს რიგი. *მაგარ რეაქციას მ. — მძიმენინაობ მ.*

შემკრთებელ-ი (შემაკორებელობა) გამაერთიანებელი,შემაკავშირებელი.*მ. ძალი.* — *ტრების მ. პრობები.*

შემკრთებელობა 1. ენიე, რაც შეკრთა. 2. რამისთვის წინააღმდეგობის გაწევა. *გაწევს მ. ომის.*

შემკრთ-ი 1. საბერი შეკრთებს ან შეკრთება. *მ. ბატონი.* — *წელი აქვს მ.* — *გზა შეკრთილა.*

შემკრთება მონელებული საჭმლის ნაწლავებში არაორმალურად შეჩერება. — *ვაპზობა*

შემკრთ-ი (ხაუნ.) ენიე შეკრთებს.

შემკრთ-ს (*თურმ.* შეუკრთა; *აწმ.* კრთს) *გრძლ.* მოეჭერით, შემჭიდროებით რისამე მოცულობას შეამცირებს, — მოეჭიდრება. *ატმოსფერო შეკრთა.* ■ შდრ. შეიკრთება, შეკრეწინება, შეკრეწინა, შეკრეწინელ.

შემკრთა საბერი შეკრეწინებს ზმნათა მოქმედებისა.

შემკრთ-ი რაც შეკრეწინა. *ტ.-ურკულეზის (ბრასს, წყარს...).* ■ შდრ. შეკრეწინებელ-ი, შეკარეწს, შეკრეწინ, შეკრწინებს, შეკრწინა, შეკრწინელ.

შემკრთ-ი (ხაუნ.) ენიე შეკრთებს.

შემკრთ-ს (*თურმ.* შეუკრთა; *აწმ.* კრთს) *გრძლ.* 1. ხელით ან ფეხით ერთმანეთისკენ მიიწევს, ერთმანეთს უახლოვდება. *ფეხები შეკრთა.* 2. ერთმანეთზე ეიღრინებს რიგი. *მაგარ რეაქციას შეკრთა.* 3. ერთმანეთზე მიიწევს, ერთმანეთს ეახლოვდება. *ბრძოლაში შეკრნენ.* ■ შდრ. შეკრთება, შეკრთა, შეკრთებ, შეკრთებელ, შეკრთებელობა, შეკრთებელობა, შეკრთებელობა

შემაცთევარ-ი (შემაცთენა) იგივე, რაც შემაცთენი. – ქართ.

შემაცხელებ-ა გრძივ. სამსახ. ამაღლება.

შემაცხლა 1. სახელი შემაცხლებისა ზმნის მოქმედებისა. 2. მოხელეთ ადგილი წოდებრივ მიღწევებისა. 3. ... ლალ. მ. ივნიანი.

შემაცხლებ-ა 1.რაც შემაცხლა. მ. ჯაფილი. 2. იგივე, რაც შემაცხლება.

შემაცხლებელ-ი (შემაზრენელისა) იგივე, რაც შემაზრენელი.

შემაცხოვნებელ-ი (შემაზრენელისა) რაც შემაზრენებს. – ამბობს მოკლედით, თავშესაფრებში, შემრიალი. მ. ელიაშვილი. – მ. ცერცვაძე.

შემაცხობელ-ი (შემაწუხებლისა) ვინც, რაც შეაწუხებს აკაშენს. მ. – მ. ბოქრ. – მ. ფოლრები.

შემაცხობელ-ი (შემაწებებლისა) ვინც, რაც შეაწებებს რასმე, ვინც, რაიც შეაწებებს რაიმე ფასადსაც. მ. სარეცელ გამოუცია. – ცერცვაძელ მ. ბალიანი.

შემაცხოვნ-ი ვინც, რაც შეაბილწებს.

შემაცხ-ი, შემაცხებელ-ი ვინც, რაც შეაბილწებს. – შემბილწველი. მ. ძაღლ.

შემაცხელ (შემაზარებლისა) იგივე, რაც შემაზარებელი.

შემაცხლებელ-ი (შემაწებებლისა) ვინც შეაწებებს. – ლმობიერება

შემაცხლებელ-ი (შემაწინებლისა) ვინც შეაწინებს; შემაწინებელი.

შემაცხლებელ-ი (შემაწებებლისა) ვინც, რაც შეაწებებს. ადგილად მ. ბასიათ. – მ.ცაცხ პოლიტიკამ ება

შეკრება (კრების და მისი.). 2. ამხელილ ლაპარაკის, ლაპარაკის) ქრილ. 1. ორმოცდაც. მოლაპარაკე. **შეკრებილი** (ქრილ. ლაპარაკის) ქრილ. 1. ორმოცდაც. მოლაპარაკე. **შეკრებილობა

ზეციო). ფეხი ფეხზე შეიღო. ◇ შდრ. შეხო-ება, შეხოდებული.

შეიღებული ი რაც შეიღება. შეიღილი. ფეხი ფეხზე აქვს შ.

შეიღილ-ი ს გრძლ. შეიღილება (საქონელს...).

შეიღილი ს გრძლ. 1. მოღის გარეული შიქნით. *ქ.ა.ნ. 71* — მაგარაქები ბადეური შ. — ქალაქში გზა შ. 2. შეჩაქეთ. თავს უფრთხ სალმე. *ბეური ანდაზა საქონელი შ.* — სალაპარაკო ფეხი შ. 3. მკერდზედ ფეხი იკიდებს. ახალი წუხანი შ. 4. წრიალდება. მიასარეფი ხელმა (ხილი...). ასალში ხელმა (მოსავალი...). *ჯერ ერთი შეიღილება ზედ შ.* — ჭირნახული შ. 5. შემოსილ-ი — შემოსილ, შეჩაქეთ მასათან (თანხა) *საგრძნობლი თანხა შეიღილება.*

შეიღებინება (*თურმ.* შემოსპირება) *ეროვნ.* ოლნა გაეპირება. — შეეპრება (მუდელი).

შეიღიბებინა (*თურმ.* შემოსეპებინა) გრძლ. ოფიეი. რაც მოეეპებინა.

შეიღებნება გრძლ. (მე.) ირეელივ მოეღება, მოეკოდება (ეეცხლი)

შეიღიბირება (*თურმ.* შემოსეღეეება) გრძლ. შემოეეღიბინება, შემოეეეეა, შემოეეეხრება. *ტანსაცმლის სულ შემოეეღიბება.*

შეიღიბება ი (*თურმ.* შემოსდაეება) გრძლ. შეედაება აქეთ მეოხ (ჩვეულებრივ I ან II პირს). ◇ შდრ. შემოსდაება.

შეიღიბირება გრძლ. შეეეაერება აქეთ მეოხ. გარეეეულ თანხას შემოსდაეხება რაშეი.

შეიღიბება ი (*ეწმ.* ეეეება) გრძლ. 1. ირეეეელივ მოეეეეება. — შეეეეეება. 2. ოფიეი, რაე თავს შემოეეეეება (ჩვეეეეებრივ გამოთქმებში; შდრ შემოეეეეა! შენ შემოეეეეთ ჩემი თავი!) ◊ თავს შემოეეეეება — ვანსაკეთრებით მოეეეეის, მეტისმეტ მზრუნეეეეთას გამოიჩენს ვინმესადმი (რამესადმი).

შეიღითება (*ნ. ძირ.* შემოეთრა) გრძლ. (უსაჭიე) შემოე, ეიღეე ოხერი შემოითრეთ!

შეიღილება (*თურმ.* შემოსეღეება) გრძლ. თავს შემოსაეყრის შემოეხრება. ◇ შდრ. შემოსეღეება.

შეიღილება (*ნ. ძირ.* შემოეყრა, *თურმ.* შემოსეყრა) გრძლ. მნიეყრად შემოვეეეეა, — შემოეყრება. შემოეეეეება.

შეიღილებინება გრძლ. (საეუ.) უნეეხლიეთ გაეხმებაეს ეიხმე.

შეიღილება გრძლ. (საეუ.) უნეეხრად გაეხაეს, გაეეეხაეხეს ბაეეზი შემოეეეხა.

შეიღილება გრძლ. თანხათან შეეეხნეელად გაეთავდება. ფული შემოეეეა. — ალესპარაკო შემოეეხა.

შეიღიბება გრძლ. დამატებით შეეეხნება. — მიეხატება. შემოეეხრება. *ქალაქს ახალი უბნები შემოეხატა.*

შეიღიბება გრძლ. (საეუ.) უეხად შეიაყრებს, მოიეყრს (სიფაციანს, სიბარაზის... გრძნობას).

შეიღიბება (*თურმ.* შემოსპრა) გრძლ. 1. მაღეეეად, ფარეეეად, შეეეხნეელად, შემოეე ეიხმეეთან. *ზაზიაო შემოეეპირათ* (ეეეეეეხ.). 2. თანხეთან დაეხეეეა. შეეხეეა. *ჭილაო შემოეეპირა.* — *ბიბერ შემოეეპირა.* ◊ თანდაეთან აღეპრება, დაეეეეეეა. *მიხი შემოეეპირა.*

შეიღიბინება (*თურმ.* შემოსპობინება) გრძლ. შემოეეეხრება აქეთ მეოხ (ჩვეეეეებრივ I ან II პირს). *მასპინძელი შემოეეეეპობინა.*

შეიღიბება ი ნეეეხი (აქეთ, ამპხი) გაეიეეა. *ბალმი შემოეეპია.*

შეიღიბება სახელი შემოიერეთებს, შემოეეეეეხეება ზმნათა მიეხედებისა.

შეიღიბებელ-ი რაც შემოიერეეს ან შემოეეეხრება.

შეიღიბებინა (*ეწმ.* ერტყმება) გრძლ. 1. შემეეეხრება, შემოეეეხრება (ეეეხზე თავეხე...). 2. შემოეეეეა. შემოეეეეეა; შემოეეეეხა. აშაანაგს, გაეხ *ეეეეო-ბიეეეხ შემოეეეტყნენ.* — *ტალაეეეხ შემოეეტყა ოდას.*

შეიღიბებინ-ი გრძლ. იეეეეა, რაე შემოეეტყეეება.

შეიღიბებინება გრძლ. იხეეეეეე მოეეხეეეეე (ნაეხოეს, მოეეეხეეხეს).

შეიღიბება ი გრძლ. 1. გაეიეეხო მოაღეება. — დაეხეეეა. *ბიეხს ლეეეეხი შემოეიეეხენ.* 2. ყოეეეხი მხრიეან თავს დაეეხეხება, — შემოეეხრება, შემოეეხეება. *ქეეეყანას მტერი შემოეეია.*

შეიღიბება ა გრძლ. შემოსდეა შესაძლებელია ეიიმეეთეის.

შეიღიბინ-ი გრძლ. მოეეხიბა, ესიის (მნიშ. 1). *კაეეი შემოეეიბა.*

შეიღიბინება გრძლ. შემოხეეეეთ, მოეეეეიდეეეეა (აქ ფაეხთაის). *სტეემარა შემოეეეეირდა.*

შეიღიბინება ი გრძლ. შეეხსნება აქეთ მეოხეს. *წერილი წეეეეეეა შემოეეეეხა.*

შეიღიბება ა გრძლ. მოხეეხდება, შესაძლებელი გახდება ეიეჩო რაშეიეი გაემგარება რასამე: მოაეეხება, შეიძეეეს ეიეჩო რაშეიეი შემოსეეხა. შემოძრაობა *გარდი ძლეეის შემოეეეეა.*

შეიღიბებინება (*თურმ.* შემოსტმასინა) გრძლ. ჩტატეეეე შემოეეეეეეა. *ქალს კაბა შეეხოსტმასინეს.*

შეიღიბებინება (*თურმ.* შემოსტტასინა) გრძლ. (საეუ.) თავს გაატეეეინებს, — ეეეემინება.

შეიღიბებინება (*თურმ.* შემოსეეეეტეეა) გრძლ. 1. შეეიიეეეეეეა მისი. 2. შემოეეეეხა, რაშეიეიეეეეეეს ეეეეეე

შემოკაკლება (ანუ მეორე). – შეიკრიბების ⊂ შეკრ. შეძლეთოვის, შემოკერილობა, სქემოკერება, შემოკერებული.

შემოკიდვა-ს (ანუ. იდების) გრძელ. შემოკიდების ბაღის. კაბაზე კაწკაწს შ.

შემოკიდი-ს (იგივე. ნ. ძირ. შემოიარა) გრძელ. 1. ბიჯა ხმალსახვევი ალელას და ნახაზი, დაალაგლეთებს. – მოიკიდის. 2. შემოკი ჩქარე ხმით (სადმე მიმავალზე). – გამოიკიდეს. შემოიკიდეს. ⊂ შეკრ. შემოკიდების. შემძლეს, შემოკიდების. შემოსკიდეს. შემოსკიდების.

შემოკიდვა-ს გრძელი. შემოკიდების ⊂ შეკრ. შემოკიდების. შემოსკიდების.

შემოკიდვა-ს გრძელი. ბაღის შემოსაზღვრა. – შეკრ. შემოკიდების. შემოსკიდების.

შემოკირკვა-ს გრძელი. თავს შიფარის ეთხიმე რასაც არკვეთა.

შემოკირკვა-ს გრძელ. (წყლში) გამართული შეხვეა. თოკაბში პაკალი კიდი შემოსაპრა.

შემოკიდება-ს გრძელ (ანუ ‘შემოკიდება თავის თავზე’) გრძელ. 1. შეკრებილის ალაზნე ეთხიმეზე ‘ხალხის შეკრებაზე’ აბალი ეკართიაი შემოიპრა. ⊂ შეკრ. შემოსკიდების. შემოსკიდება. შემოსკიდების. შემოსკიდების.

შემოკიდება-ს გრძელ. (წყლ.) შემოიჭრების ‘ტალღე ზედაპირისაკენ, ტალღების’ ქვეშა) ⊂ შეკრ. შემოსკიდების.

შემოკიდვა-ს გრძელ. ნაკრძალი შემოკ.

შემოკიდა-ს (ანუ. ‘შეკრებილის თავის თავის’) გრძელ. 1. შეკრებილ ალაზნე საკარებელის შეხვიდა ძმაკაცის ისტატობით შემოიპრა. 2. ოფიცრ. რაც შეიძლება ცოტა ხანით შემოკიდა. – მოკიდა. შემოკიდების. შემოსკიდების. შემოსკიდების. შემოსკიდების. შემოსკიდების.

შემოკიდება-ს გრძელ. ნაკრძალი შემოკ.

შემოკიდება-ს გრძელ. (წყლში) გამართული შეხვეა. თოკაბში პაკალი კიდი შემოსაპრა.

შემოკიდება-ს გრძელ (ანუ ‘შეკრებილის თავის თავზე’) გრძელ. 1. შეკრებილ ალაზნე საკარებელის შეხვიდა ძმაკაცის ისტატობით შემოიპრა. ⊂ შეკრ. შემოსკიდების. შემოსკიდება. შემოსკიდების. შემოსკიდების. შემოსკიდების.

შემოკიდება-ს გრძელ. (წყლ.) შემოიჭრების ‘ტალღე ზედაპირისაკენ, ტალღების’ ქვეშა) ⊂ შეკრ. შემოსკიდების.

შემოკიდვა-ს გრძელ. ბაღის შემოსაზღვრა. – შეკრ. შემოკიდების. შემოსკიდების.

შემოკიდება-ს გრძელ. (წყლ.) შემოიჭრების ‘ტალღე ზედაპირისაკენ, ტალღების’ ქვეშა) ⊂ შეკრ. შემოსკიდების.

შემოკიდება-ს გრძელ (ანუ ‘შეკრებილის თავის თავზე’) გრძელ. 1. შეკრებილ ალაზნე საკარებელის შეხვიდა ძმაკაცის ისტატობით შემოიპრა. ⊂ შეკრ. შემოსკიდების. შემოსკიდება. შემოსკიდების. შემოსკიდების. შემოსკიდების.

შემოკიდება-ს გრძელ. (წყლ.) შემოიჭრების ‘ტალღე ზედაპირისაკენ, ტალღების’ ქვეშა) ⊂ შეკრ. შემოსკიდების. შემოსკიდება. შემოსკიდების. შემოსკიდების. შემოსკიდების.

შემოკიდვა-ს გრძელ. ბაღის შემოსაზღვრა. – შეკრ. შემოკიდების. შემოსკიდების.

შემოკიდება-ს გრძელ. (წყლ.) შემოიჭრების ‘ტალღე ზედაპირისაკენ, ტალღების’ ქვეშა) ⊂ შეკრ. შემოსკიდების. შემოსკიდება. შემოსკიდების. შემოსკიდების

შემოკრ-ის *გრდ.* ვარშემო მოქცის. ნაპირებს მოკრის.

შემორავლება სახელი შემოვარდნილებს ზმნის მოქმედებისა.

შემოხედნილ-ი 1. ეზიე შემოდის. 2. ენიე ანარეხს შემოსულას. ჩარიყრას (რასმე სასწაულებელიც). *ეპაპურება ინსტრუქტაჟი შემოსულელებთან.*

შემოხვნილ-ი 1. ეზიე, რაც შემოხვნა. *ქანდაკება შ. ქალისა.* 2. ეზიე, რაც შემოვიხვნა რასმე. ენისმე. *კოლონიათ შ. პიონერები.* — *სტეროზე შ. ოდალი.*

შემოჯანა-ი 1. ენიე შემოჯანის რასმე ან შემოჯანა რამე: ვისაც შემოაქვს რამე. *პატარა შ. # ჩანაწ ცუდრუჩის შ. საქართველოში.* 2. პირი, რომელსაც სახლში, ოჯახში შემოაქვს რაღ (ცუდი, ნაშიერი...). — ოჯახზე მწირებელი. *ერთმა გამქცმა ოჯახის ან შემოჭამანაო.*

შემოჯანება სახელი შემოჯანრევს ზმნის მოქმედებისა.

შემოჯანრევ-ი რაც შემოაქტრიგს.

შემოჯანიცა (ზოქ.) სახელი შემოიჯანტაციებს ზმნის მოქმედებისა.

შემოკლება-ი დამნერგებელი. დამამეცნიერებელი, დამაკანონებელი. *აბალი შეთილის შ.*

შემოკლებ-ი ენიე შემოიყვანს ეისმე. რასმე.

შემოკოკნ-ი 1. ენიე, რაც შემოკრა. *თითბრი შ. თავი.* 2. რაც შემოსკრა რასმე. *შ. ქარქი.*

შემოკრავ-ი გარშემო დაშნეარი. *კაბის შ. კალთაი.*

შემოკრავილ-ი ენიე შემოსწიალს.

შემოკრიბება *გრდ.* დამშეულებსა ირგელე.

შემოკრიტ-ი ენიე შემოსწერა ენისმე. — ენიზე ვაიწუნა: დაძხეულები. *შ. მეზობელი.*

შემოკრძალ-ი ენიე, რაც შემთვაზა. *ვარდნე შ. ბუღთელი.*

შემოკუთება სახელი შემოანათებს ზმნის მოქმედებისა.

შემოკუთ-ი იგივე, რაც შემოქილი.

შემოკუთ-ი იგივე, რაც შემოქილი.

შემოკაკნ-ი *გრდ.* შენაგნის აქეთ მწოდს (ჩვეულებრივ I ან II პირს).

შემოკაცება სახელი შემოინახავს ზმნის მოქმედებისა.

შემოკნაწ-ი რაც შემოინახავს.

შემოკნაწება სახელი შემოანგრევს ზმნის მოქმედებისა.

შემოკარება სახელი შემოაპარებს ზმნის მოქმედებისა.

შემოკარებელ-ი რაც შემოაპარს ენისმე.

შემოკარა სახელი შემოიპარება ზმნის მოქმედებისა.

შემოკარ-ი ენიე, რაც შემოიპარა. *ოთახში შ. კაცი.*

შემოკატრება სახელი შემოიპატიებს ზმნის მოქმედებისა.

შემოკაბა (ქუთ.) სახელი შემოირაგვას ზმნის მოქმედებისა.

შემორაგვა-ი (*თურმ.* შემორაგვას; *აწმ.* რაგვას) *გრდ.* (ქუთ.) რაგვით შემოლობას. ⊂ შდრ. შემოირაგვება. შემორაგვა, შემორაგვული.

შემორაგვება (ქუთ.) რაც შემორაგვდს. *შ. ეზო.*

შემორაგვება სახელი შემორიბენს ზმნის მოქმედებისა.

შემორგინ-ი *გრდ.* სირხიანი შემდის. *სპეზაზე შ. ბაკრი.*

შემორგვნ-ი 1. ნარკვევითი შემოყარქვილი. *ბეხილით შ. ნაკვეთი.* 2. ირეულივ დარეული. *ყანაც შ. აკნისგა ცხოველი.*

შემორქაც-ა (*თურმ.* შემორეცას) *გრდ.* შემოიცანს, შემოაგდებს ბედს. *საკრძალი ეზოში შემორქა.* ⊂ შდრ. შემორეკა.

შემორკეცება სახელი შემორეკეს ზმნის მოქმედებისა.

შემორიგება¹ სახელი შემოირიგებს, შემოირიგდება ზმნათა მოქმედებისა. — შდრიგება.

შემორიგება² სახელი შემოირიგებს ზმნის მოქმედებისა. — შემოქმედება.

შემორიგებელ-ი² ენიე შემორიგებს. *შ. წეზობისკენ.*

შემორიგებელ-ი³ რასაც ირეულივ დაღებული (ბეური). შემოწყრილებული; შემოწყრილებული *ცუნაბს ბარმენი თუთის ბეჟის აქეს ს!*

შემორტყმა სახელი შემოარტყამს, შემოარტყმევინ ზმნათა მოქმედებისა.

შემორტყმელ-ი 1. შემოწყრილი. შემოქერილი. შეშ-ხელეო (ჩხეტე. თავზე...) *შ. ქარაფი.* : ასხმული (არაჩვეულებრივ) წყალზე შ. ბზნალი. 2. შეწიოლებული. *სოფელს მთაში აქეს შ. — რაკი შ. ეყალი. — ბალახებით შ. ყრო.*

შემორჩენება სახელი შემოარჩენეს ზმნის მოქმედებისა.

შემორჩენილ-ი რაც შემოარჩენეს ან შემოერება. — ირეულივ მორჩენილი.

შემორჩმა-ა *გრდეულ.* ივიეის, რაც შერჩება (ძნიშ. 1, 2). *ბამაზე თითქი შემორჩენილა.* ⊂ შდრ. შემორჩენა, ნარჩენაგილი.

შემორჩმა სახელი შემორჩენს ზმნის მოქმედებისა.

შემორჩენილ-ი რაც შემორჩა. *ბალაში შ. თქმულება.*

შემოსა-ა (*თურმ.* შეუმოსავს; *აწმ.* მოსავს) *გრდ.* 1. სამოსელს, ტანსაცმელს ჩაიმეულ. *ყმაწვილი ჩოხით შემოსა.* 2. დაფარავს რამით. *ბაკანობა ბაჭარმაილითით შეუმოსეს.* ⊂ შდრ. შეიმოსება, შემოსვა, შემოსილი, შემოსილება, შემოსვა.

შემოსაკან-ი (შემოსაკნისა) წინამებით. შეურნეობით, ვაჭრობით ან სხვა საქმიანობით მიღებული ფული ან მატერიალური ღირებულება (ხასრაში). გასავალი). *ფულად შ. — სახელმწიფო შ.*

შემოსაკან-მასაკან-ი შემოსავალი და გასავალი (ბრიზ. 2). *კოლმეურნეობის შ.-ე.*

შემოსაკნელ-ი 1. რასაც უნდა შემოაკნონ. 2. რითაც უნდა შემოიარონ (იხ. შემოკნელის. ზნიზე. 1). *შ. ეზო.* შემოსაკნელად — შემოკნელის მიზნით.

შემოსაკნებ-ი შემოსავლის მომცემი, — მოგებიანი, სარფიანი, სარგებლიანი. *ეიზი შ. კოლმეურნეა.*

შემოსაკნელ-ი რასაც სალტე შემოუჭირეს. *შ. ბოლქვები.*

შემოსარგვნელ-ი რაც უნდა შემოარტყან ან შემოირტყან წელზე შ. *ქამარი.*

შემოსასკნელ-ი 1. საიდანაც შემიდინან; რითაც შემოდიან. *შ. კარი. — კალაქში შ. ეზაკეული.* 2. იდეილი. კარი, რითაც შემოდიან სადმე. შ. *ღია კარი.*

შემოსაბასა-ი 1. რაც უნდა შემოაბასონ. 2. იგივეა, რაც გადასახადი. შემოსაბასაც — შემოგასნის მიზნით.

შემოსაღებ-ა² აპ-ი 1. რაც უნდა შემოღობონ. 2. *ბოსტანი.* 2. რითაც უნდა შემოღობონ. შ. *ბანალა. შემოსაღებ ავწ-ა* — შემოღობეის მიზნით.

შემოსაკვან-ი ენიე, რაც უნდა შემოიყვანონ. შემოსაყანაც — შემოყვანის მიზნით.

შემოსაფენ-ი ენიე, რაც უნდა შემოეფინონ. შემოსაფენად — შემოფენის მიზნით.

შემოსაწყვეტ-ი (შემოსაწერტილოა) შესაწერელი (ჩვეულებრივ I და II პირსაოვის).

შემოსაჭრელ-ი 1. რაც უნდა შემოსჭრან. 2. რითაც უნდა შემოსჭრან. შემოსაჭრელად — შემოჭრის მიზნით.

შემოსახვევ-ი 1. რაც უნდა შემოახვიონ ან შემოახვიონ. წელზე შ. *შალი.* 2. სადაც უნდა შემოუხვიონ. *ქალაქში შ. ქუჩა.*

შემოსვა სახელი შემოსვეს, შემოსვეცეა ზმნათა მოქმედებისა.

შემოსვლა-ა (*თურმ.* შემოსულიყავს) *გრდ.* მჭრელი იარაღით გარშემო ოდნავ გაჭრის (კანს, ტყავს, ქერქს, ხორცს...). ⊂ შდრ. შემოსერვა.

შემოსვლება სახელი შემოსერავს ზმნის მოქმედებისა.

შემოსვნელ-ი ენიე, რაც შემოსვნა. *შ. მტერი.*

შემოსვა სახელი შემოსვა ზმნის მოქმედებისა.

შემოსვამ-ი (*თურმ.* შემოსულამს) *გრდ.* ამოიღებს (შემოიყრის) და დასვამს. ⊂ შდრ. შემოისვამს, შემოისმა, შემოსმული.

შემოსვნა სახელი შემოსვა ზმნის მოქმედებისა.

შემოსნილ-ი 1. ენიე შემოსულს ან შემოისეს. *ქალი ცხენზე ჯდაფილ შ.*

შემოსრვილება-ა *გრდეულ.* სრულიად შემოვა. *ყველი შემოსრულიყოს.*

შემოსრვილ-ი ენიე. რაც შემოეცა. *ოთახში შ. კაცი.* ! *საბუღარგარეთიდან შ. საკონტეინერო.* ‼ *ბილ.* — *შ. ყანა.*

შემოსროლება-ა *გრდეულ.* ირეულივ განსროლება. *ბისროლება.*

შემოსროლება სახელი შემოასროლებს, შემოსროლება ზმნათა მოქმედებისა.

შემოსროლებელ-ი რაც შემოისროლა.

შემოსწრება 1. სახელი შემოასწრებს ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი შემოასწრება ზმნის მოქმედებისა.

შემოსწრებელ-ი მოულოდნელად შემოსულიყო. თაღ წამოდგენი. *შ. ცხვარნი. — შემოსწრებულის საცეკვაოთ.*

შემოსმა (*თურმ.* შემოსულამს) *გრდ.* შემოსულს ბეკრს. ⊂ შდრ. შემოასმის¹. შემოისმის. შემოსმული. შემოსმა².

შემოსმა-ა *გრდეულ.* შემოსულიყავს. შემოისმის. შემოსმული. შემოსმა².

შემოსმება სახელი შემოასმებს ზმნის მოქმედებისა.

შემოსმა² სახელი შემოასმას¹. შემოისმევინებს ზმნათა მოქმედებისა.

შემოსვა¹ 1. სახელი შემოასვამს ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი შემოასვამ² ზმნის მოქმედებისა.

შემოტანა სახელი შემოტანს ზმნის მოქმედებისა.

შემოტანილ-ი რაც შემოტანეს. *ქარის შემოტანილს ისევ ქარი წაიღებსო.*

შემოტარება სახელი შემოატარებს ზმნის მოქმედებისა.

შემოტვა სახელი შემოტეტეს ზმნის მოქმედებისა.

შემოტან-ა *გრდ.* 1. გაგება და ისე გაალება ვარედან შიგნით და აქეთ. — შემოამტერეს. *კარები შემოტვეს.* 2. ნაპირს შემოეყრეს (ს.კრაზე) და შემოეცალეს კაბა შემოტანა. ⊂ შდრ. შემოატეხს, შემოატეხება, შემოტება. შემოტებილი

შემოტანება სახელი შემოტანს ზმნის მოქმედებისა.

შემოტან-ილ-ი რაც შემოტანეს.

შემოთ-ს-ტირება-ა *გრდ.* ტირილით შემოსწივლებს.

შემოთ-ს-ტირ-ი-ა *გრდეულ.* ტირილით მიმართაზეს აქეთ მყოს, ტირილით, შემოსწივის.

შემოთმასნინ-ა რაც შემოეტმასნათ. *ფეხზე შ. მეჩქეთი.* — *ცარნე შ. კაპა.*

შემოთმაკვ-ა (*თურმ.* შემოუკვაპავს) *გრდ.* შემოაკვეთინ (ლაქვნა...) ფეხით. *ძალეშა შემოთმაკვეთი.*

შემოტრიალება-ა *გრდეულ.* მოტრიალებეს აქეთ. — შემობრუნებეს. *სწრაფად შემოტრიალდა.*

შემოტრიალება სახელი შემოატრიალებს, შემოტრიალდება ზმნათა მოქმედებისა.

შემოტრიალებელ-ი ენიე, რაც შემოტრიალდა.

შემოთრაკინა სახელი შემოთრაკინებს ზმნის მოქმედებისა.

შემოთრაკინ-ა *გრდ.* 1. ტყორცნით შემოაგდებს. 2. შემო-ს-ტყორცნ-ს — ძლიერად მიაბღის, ტყორცნით მიახეთქებს. *ფარი შემოსტყორცნა.* ⊂ შდრ. შემოტყორცნა.

შემოთქვება 1. სახელი შემოატყვებს ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი შემოტყვებს ზმნის მოქმედებისა.

შემოთქვებელ-ი 1. ენიე, რაც შემოატყვა. 2. ენიე, რაც შემოატყვა.

შემოთრა-ა *გრდ. იხ.* შემოთქილის. *გარშემო შ. ჩოთრილან შ.*

შემოთხრა-ა (*თურმ.* ? შემოუთხრიან *გარშემო შ. ნაკოპები*) *გრდ.* დაახრის, შემობრახვის რისამე ირეულივ. ნარჩენების ირეულივ შემოთხრის.

შემოთხვნა-ა (*თურმ.* შემოუხრიან *მისთვის*) *გრდ.* დაუხრიან აქეთ. *ქარმა შემოუხრა.* ⊂ შდრ. შემოპხრიან, შემოებერება, შემობერება.

შემოთაბნევება-ა (*თურმ.* შემოაბნეულია) *გრდეულ.* შემობრუნებეს მისკენ. *შემოთაბნეული და დამჭელაარაა.*

შემოთაბნევებ-ა *გრდ.:* ხელს შემოაბრუნებს — ხელს შეურნეობის, საბეიერნოს გაარაკვას აქეთ მყოს (ჩვეულებრივ I ან II პირს).

შემოთაბნევ-ა *გრდ.* შეუბლერს აქეთ მყოს.

შემოთაქვნა-ა *გრდ.* შემოაგდებს მისთვის ან მისკენ.

შემოთაკა-ა *გრდ.* იგივეა, რაც შეუგებს.

შემოთაბნევ-ი-ა *გრდ.* შემოაბნევს ასანთს, ამისთვის.

შემოთხვნა-ა (*თურმ.* შემოსულიყოთია) *გრდეულ.* 1. გაბოლებეს აქეთ, გამოაქეთს. *აღმართს შეუოლეთ.* 2. ეისიმე, რასაც გარშემო დაღება. ირეულივ შემოტყმეებს. *ბალი ეარა შემოსდეთოთ.* ‼. შინაარსიდან გაუნდება, შეუმჩნეველება (რაიმე საქმეზე).

შემოთარიდება-ა *გრდეულ.* შეუფრთხეს აქეთ მყოს. *თბილისს შემოეურნეთ ალლიმაღალი სოფლები.*

შემოთარება-ა *გრდ.* შეუფრთხეს აქეთ მყოს.

შემოთა-ა (*ნ. ძირ.* შემოუეიდა) *გრდეულ.* შემოეა მასთან ან მისთვის; შემოეშტაბა (ლაშქარი, თანხა...).

შემოთარიდება-ა *გრდეულ.* შემოეარდება მასთან; შემოეცვირება, შემოეხტება, არაკენ შემოგეარდებათ.— *წყალი აქეან შემოეეკარებათ.*

შემოთარის (*აწმ.* ულის, *იყენ.* ნ. *ძირ.* შემოუარა) *გრდ.* 1. ეისიმე, რისამე ეარშემო გაიელის. *ნიას ჩრდილოეთითან შემოეეულა.* — *ეჩა ბალღს შ.* 2. შემოეა მცირე ხნით ეისმესთან.

ბეკელ სალამის შემოგარენში. Ი. თავს დაესხნენ, გზას მოუჭრეს, წინ დაუხვდნენ, ცხენი ღალატობდა შემოეყარათ.

შემოერთვნება-ს გრძედ. ვისიმე პირით აცნობებს აქეთ მფლობ. მეჯარა შემოეთვალა. — შემოეთვალა — ცნალე ჩამოვალო.

შემოერთვნება-ს გრძედ. (შემოუთიბავს მისთვის') გრძედ. მოთიბავს მის ირგვლივ. გარესემო. კომბაინით ალაღის ნაკირების შემოთიბვის.

შემოთიხნი-ს გრძედ. მის გარშემო მოთიხნის. შემოთიხნის. ეკიბ ძირები შემოთიხნა.

შემოთხრი-ს გრძედ. რისამე ირგვლივ ამოთხრის. ხის ირგვლივ მინა შემოთხრა. ⊂ შდრ. შემოთხრა.

შემოთხვნება-ი (შემოუკეთლისა) რაც შემოკეთილი არ არის, — შემოუღობავი. ᲘᲐ. ბოსტანი.

შემოთხვნა-ი (თურმ. ' შემოუკეთებს მისი') გრძედ. შემოკეთებს მისას. გაათელეთ ცოტა ნაკირები შემოუკეთეთ

შემოთხრი-ს გრძედ. რისამე ირგვლივ ამოთხრის. ხის ირგვლივ მინა შემოთხრა. ⊂ შდრ. შემოთხრა.

შემოთხვნება-ი (შემოუკეთლისა) რაც შემოკეთილი არ არის, — შემოუღობავი. ᲘᲐ. ბოსტანი.

შემოთხვნა-ი (თურმ. ' შემოუკეთებს მისი') გრძედ. შემოკეთებს მისას. გაათელეთ ცოტა ნაკირები შემოუკეთეთ

შემოთხრი-ს გრძედ. (შემოუთიბავს მისთვის') გრძედ. მოთიბავს მის ირგვლივ. გარესემო. კომბაინით ალაღის ნაკირები შემოთიბვის.

შემოთხრი-ს გრძედ. რისამე ირგვლივ ამოთხრის. ხის ირგვლივ მინა შემოთხრა. ⊂ შდრ. შემოთხრა.

შემოთხვნება-ი (შემოუკეთლისა) რაც შემოკეთილი არ არის, — შემოუღობავი. ᲘᲐ. ბოსტანი.

შემოთხვნა-ი (თურმ. ' შემოუკეთებს მისი') გრძედ. შემოკეთებს მისას. გაათელეთ ცოტა ნაკირები შემოუკეთეთ

შემოთხრი-ს გრძედ. (შემოუთიბავს მისთვის') გრძედ. მოთიბავს მის ირგვლივ. გარესემო. კომბაინით ალაღის ნაკირების

შემორჩებელ-ი რაც შემოინახება. **შემორჩენა** ს. შემოინახვა. **შემორჩენილ-ი** ს. შემორჩენა. **შემორჩენილ-ი** ს. შემორჩენა. **შემორჩენილ-ი** ს. შემორჩენ

ᲕᲔᲚᲓᲐᲒᲔᲠᲔᲒᲐ ზმ. ვიწრო ხრამის გაეცლილები. ალრიშნულ ობას, ვისაც პირველი ხმარ ვლასაკისა, მამასახლეს, ლიტრის ეკლესიებიდან ეკ — კოკა. ♦ ქალიშვილი ᲕᲔᲚᲓᲐᲛᲐᲠᲗᲔᲚᲘ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘ ᲐᲠᲐᲡᲐᲓᲐᲛᲔ ᲛᲔᲠᲔ ᲓᲐᲜᲐᲠᲩᲔᲜᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲔᲠᲔ ᲙᲝᲠᲔᲚᲘ ᲛᲔᲠᲔ ᲐᲠᲐᲛᲘᲗᲘ ᲐᲠᲐᲛᲘᲗᲘ ᲛᲔᲠᲔ

ლება. ზესტაფონის ფეროშენადნობთა ქარხნის მუშაკთა შენელება. – სწორედ ამ პერიოდში ... ქარხნის მუშაკთა შენელება. 2. სამეცნიერო შეზავება (საპონის). – ტექნიკაში.

შენელება სახელი შეანელებს, შენელდება ზმნათა მოქმედების.

შენელებული-ი რაც შეანელეს ან შენელდა. *შ. ტემპი. შ. საქმიანი.*

შენელნენ-ი შენი ნაჭობი ან ნაყოფი შ. სახეი. – *შ. ცხენი.*

შენთება სახელი შეანთებს. შეუნთებს ზმნათა მოქმედებას.

შენთვის 1. საშენოდ. შენი ეკლესიისთვის 2. შენ მარტო. *გაიცალკევებით შენ შ. იყავი, ნუ ერევი სხეის საქმეში!*

შენიან-ი ენით ახლობელი შენი ნათესავი. *შენი ოჯახის წევრი შენიანებში ეკითხებ.*

შენიშნავს ისეთი, რაც ყველაზე შენ ხარ. – შენი მსგავსი.

შენიღბავს-ი (ლაპარ. შენიღბას). *აწ შ. ნილბას*) ვინმეს. შენიშნველნი ზედაპირ ვაჭრის; დაფარავს, თავიანთ ზომაკეთილ შეხედულებას. □ შდრ. შენიღბება, შენიღბა, შენიღბული.

შენიღბება სახელი შენიღბავს ზმნას მოქმედებისა.

შენიღბული-ი რაც (ვინც) შენიღბეს ან შენიღბა. *მ. ტყვეები.*

შენიშნავს 1. სახელი შენიშნავს ზმნის მოქმედებას. 2. რისამე შესახებ მოკლედ გამოთქმული აზრი. *ავტორის შ. – სარედაქციო შ. – შენიშვნები ჩაიწერა უკის წიგნაკში.* 3. ტკბილმახვილური პირობითა ვინმეთის. *სამართლიანი შ. – შ. მოთხრ.* (შენიშვნა ადრეც (მაგ.ზმ.) – ბაკლე ' მი'ცთომების და მოუქნელის, რომ გამოასწორონ იგი.,

შენიშნავს-ის (ლაპარ. შენიშნას) ვინმე. 1. თვალს ჩიჩქნავს. – შეამჩნევს. *შეიტყობა ვერ შენიშნეს.* 2. თავის აზრს ამბის (ამ ადგილს), – აღნიშნავს. *გაზეთი ... რომ ზოგი საკითხი წოსაგრარიკეთა.* □ შდრ. შენიშნება, შენიშვნა, შენიშნული, შესანიშნავი, შეუნიშნავი.

შენიშნულ-ი ვინც ან რაც შენიშნეს. (შენიშნული – ცნობილია *შ., რომ მწყემ ადამიანს გაურბის.*

შენობა¹ რამე მასალის (აგურის, ქვის. ხის) საცხოვრებლად ან სხვა დანიშნულების ნაგებობა. *ლიანაგოვანი შ. – ეკონომიის შ.*

შენობა² : შენობით ლაპარაკი – ეიხმეთას ლაპარაკში შენ ნაციონალისელისა და ზმნის მეორე პირის მოლაშქრით რიგზეს ხმარება.

შენობდნენ. შენობენ 1. შენი ახალიის, შენი ტანსაც. *შენობენი ქალის ენდას იყოფის საოჯახო საქმე.* 2. იმედენი. რასმენიც შენ გაგეს. *შ. ცოდნა ბევრს არა აქვს. ნუგეს შეინახ.*

შენოდნობა შენოდენად ფლეს, რამდენიც შენ შეგიძლია შენდანაკის ეკრანის *შესაღებად.*

შენპირა (საპა.) იგივეა, რაც შენსაპირა.

შენსვეობა ურთიერთშორის ანგარიშიანობა; თავთავიანის გაჩენეა ანარაფლობა

შენძარება სახელი შეანძარებს, შეინძარება ზმნათა მოქმედებისა.

შენძრევა სახელი შეანძრევს ზმნის მოქმედებისა

შეაკაკვა სახელი შეაკარებს. შეუკარებ ზმნათა მოქმედებას

შეაკაკვინ-ი ვინც, რაც შეაკარეს. *შეუკარებ ზმნათა მოქმედებას*

შეაკაკვა სახელი შეაკარებს ზმნის მოქმედებისა. შაკარდი – ნორთოდოქსალ შ კაკობა.

შეაკარებინ-ი ვინც, რაც შეაკარა. *ზედის შეაკარებინ ტანსაცმელის უნაგირის ქარქაში შ.*

შეაინგილდაბა ვინც, ვისთან ცხოვრებით ერთად ცხოვრობს, სისხლის ნათესავ მიწოლით.) ← შდრ. შეყოფილებული.

შეაინგილდაბინ-ი ვინც შეინგილდა. ღვინო *ბაგან შ.*

შეაკრთობა *გრდფ.* ერთდროული დაუფიქრებლად. *შ. მოქმედება.*

შეაკრთობინ-ი (სამხარ.) ისეთი ქნეულობითის მასუხისმგებლობის უნარის მქონე პირი.

შეაკუნტრუშება (სამხარ.) შეზიკატის თეთრება

შეაკუნტრუშ-ს (თუშ. შეაკუნტრუშებს) გრძ. (ცხენ) ჩათვლის, მიიწევს, აღიარებს. *მტრად შეაკუნტრუშ.* ← შდრ. შეაკუნტრუშება.

შეაკუნტრუშ (ცხენ) სახელი შეაკუნტრუშებს ზმნის მოქმედებისა.

შეაკუნტრუშინ-ი იგივეა, რაც ცარასტრელი.

შეაკუნტრუშება სახელი შეაკუნტრუშებს ზმნის მოქმედებისა.

შეაკუნტრუშინ-ი (ცხენ) ვინც შეაკუნტრუშა. *ცხენი შეაკუნტრუშინ შეარაბინეს და გამორაობენ.*

შეაკუნტრუშა *გრდფ.* ოფლის დარბილება.

შეაკუნტრუშა სახელი შეარბილებს, შეარბილებს ზმნათა მოქმედებისა. `

შეაკუნტრუშინ-ი რაც შერბილდა.

შეაკუნტრუშ (თუშ. შეუკუნტრუშებს) გრძ.: თაქს შეკრავს (საუკ.) – თაქს შეუფრეს: შეეკრა, შეეფარება საკუნტ.

შეაკუნტრუშ *გრძ.* იგივეა, რაც შეკრეულ. □ შდრ. შეკრეული, შეკრეა, შეკრეა, შეკრეული, შესაკრავი, შეკრეული.

შეაკუნტრუშ სახელი შეკრეულ, შეეკრეა ზმნათა მოქმედებისა.

შეაკუნტრუშინ-ი (თუშ. შეკრეულის) *გრძ.* 1. შეაფარა, შეაგდებს ბეღის (საქონლის...). *ძროხები ეღამენი შეკრეულ. – წყალში შეკრეა საქონელი.* 2. შეაფარა ბოლეების (ადამიანების): *ბაკშეები სახლში შეკრეა.* ← შდრ. შეკრეა, შეკრეული.

შეაკუნტრუშ სახელი შეკრეულ ზმნის მოქმედებისა.

შეაკაკინ-ი 1. რაც ვინც შეკრეს. 2. (საუბ.) ცოტათი გიჟი, – შეკრეული.

შეაკუნტრ-ი 1. ერთმანეთში არეული. რამდენი გაჩენილი. *ქამაქანში შ. ინდაყინები.* 2. სხვადასხვა ნაწილებისაგან შემდგარი. *შ. საკეკები.* 3. სხვადასხვა მასის წარმოსადგენად შემდგარი. *შ. კომპოზიცია.*

შეაკუნტრუშ (თუთ. შეუკუნტრუშებს, აწ შ. რთავს) გრძელ. 1. ერთმანეთში შეკრეს, ერთმანეთს შეუკუნტრუშებს. 2. ეროვნად გააცალკევეს; ქრისტიანებად გაუხდის.– შეაუღლებს. ← შდრ. შეკრთავს, შეაკრთეულებს, შეუკრთავს, შეერთებულებს, შეუკრთავს, შეერთებულებს, შეუკრთავს, შეერთებ

ლან. ᲕᲐᲠᲐᲛᲞᲘᲐᲜᲘ. ᲐᲠᲐᲛᲞᲘᲐᲜᲘᲡ ᲛᲔᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲐ – ᲛᲔᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲐ ᲐᲠᲐᲛᲞᲘᲐᲜᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲨᲜᲐ.

ᲨᲔᲡᲐᲜᲘᲨᲐᲕᲘ (ᲛᲔᲡᲐᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲘ) ᲐᲠᲐᲛᲞᲘᲐᲜᲘᲡ ᲛᲔᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲐ – ᲛᲔᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲐ ᲐᲠᲐᲛᲞᲘᲐᲜᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲨᲜᲐ.

ᲨᲔᲡᲐᲜᲘᲨᲐᲕᲘᲐᲜᲘ (ᲛᲔᲡᲐᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲘᲐᲜ

რთაიე შეერწყნენ. — დაიწარება: საჭუარი. შესაწყარება — რომ შეერწყნენ, — შეწყვნისათვის.

შესაწყვა-ი 1. რაე უნდა შეწყვა ან შეიწყა. *ჲ. ალუმი. 2. რითაე ან რაზედაე უნდა შეწყვა. წმწყარდნ ჲ. ნაკეთრობალი. — კირტაფილე ჲ. ტაფა. შესწავილ — შეწყნის მიზნით.*

შესაწყვილ-ი იგივეა, რაც შესაწყვი.

შესაწყნარ-ი იგივეა, რაც შესაწყარი.

შესაწყნარებ-ი რაე უნდა შესწყარნ. შესაწყნარებელ — შეწყარების მიზნით.

შესაწყნარებელ-ი (შესაწყნარებლისა) რაც შესაწყნებელ. — წუხილის მოგაყენელი; სამწუხარო. *ჲ. აბაზი. — ჲ. მოგონება. შესაწყნებელად* — შეწყნების მიზნით.

შესაწყვეტ-ი რაე უნდა შეწყარნ. შესაწყვეტად — შეწყვეტის მიზნით.

შესაწყვეტელ-ი (შესაწყნარებლისა) (წინგნ.) რაე უნდა შეიწყნარნეს, — მოსაღები, აბეჭარშეასწყნი. *ჲ. მხიგნა. — ჲ. მიზეზი.*

შესაწყობ-ი 1. რაე უნდა შეაწყონ სადმე. 2. რაზეც უნდა შეაწყონ რაზე. შესაწყობად — შეწყობის მიზნით.

შესაწყობელ-ი რაე უნდა შეიქაბის; რის შეჭმაც შეიძლება. *ჲ. შეიქაბა, დასალეთ — დალეთა. შესაჭმელად — შეჭმის მიზნით.*

შესაჭარებელ-ი რაე უნდა შეჭარან ან შესჭარან (შეაჭრან). *ჲ. ტოტები. — თმა ჲ. აქეს. შესაჭრელად — შეჭრის მიზნით.*

შესახარებელ-ი (შესახარებლისა) რაე შეიძლება შეეხარონ. — სახარებელი. *ჲ. მდეგარპაროს არ აქონდეს.*

შესაჯე თანქლების; ახმარება ნათესაობით ბრუნვასთან, — თითაზედ. *ამჯელეულ ახალი წელნის ჲ. — ხელშეკრულება თავდაუსხლეტობის ჲ.*

შესაკვი-ი 1. რასაც შეიძლება შეეხონ. *თუალით დასანახი და ხელით ჲ. 2. რაე შეეხება ვისმე. რასმე. საკმის ჲ. საბუთები. — სოფლის ჲ. ეკონები.*

შესახებ-ი იგივეა, რაც შესახედაე.

შესახვიან-ი: *ორკომონიე შესახვიანე — როგორიმე გაორენობისა. წმწყნორი შესახვიანე — გაორენობით. ქალი ჲ. კარგი ჲ.*

შესახლობ-ა გაორენება (ადამიანისა...). *მიიმართება ჲ. — შესახებათ კოხტა.*

შესახლებ-ი სადაც უნდა შეხედნენ. ჲ. ადგილი. შესახედნად — შეხედნის მიზნით.

შესაკვი-ი 1. რაე უნდა შეაჯონ. *ჲ. ნივთები. 2. რაზედ (რითაც) უნდა შეახჯონ. ჲ. ქალალი. 3. რაე უნდა შეუჯონ. ჲ. ჭრილობა. — ხელი ჲ. აქონდა. 4. სადაც უნდა შეუჯონ (მნიშვ. 1). ცაჯრილი ჲ. აეკქეთ. 5. სადაც უნდა შეუჯონ (მნიშვ. 3). სოფლის ჲ. ნ. პატარა. ეიწრო ტუჩა, რომელიც ერთებს ორ სხეა პარალელურ ტუჩას. შესაჯეად — შეხეჯის მიზნით.*

შესაჯარ პრ.-ი (შესაჯეწრისა) რასაც უნდა შეეხეჯონ ეინმე. — საათხრენელი. **შესაჯეწრად** — შესეჯნის მიზნით.

შესაკვნელ ენ.-ი იგივეა, რაც შესაკეწრ არ-ი.

შესაკნელობ-ა გარეუე. იგივეა, რაც შესაკეწრ არ-ი.

შესაკნელობა სახელი შეეხახლებს, შეეხახლებენ ზმნათა მოქმედებანი.

შესაკნებელ-ი იგივეა, რაც ჩასახლებული.

შესაკნებელობ-ი (შესახლებულისა) რაე უნდა შეახნეს. შესახლებელად — შეხნების მიზნით.

შესაკნებელობ-ი (შესახლებისა) რაე უნდა შეახნონ; შესაფარებელად — შეფარების მიზნით.

შესაკნელობ-ა 1. ეინც უნდა შეეხნეს. 2. რაზედაც უნდა შეეხნეს ეინმე. *ჲ. კბენა. შესაკნელად — შეკნების მიზნით.*

შესაკნარებელ-ი (შესაჯარებლისა) (სპეც.) რაე უნდა შეაჯარონ. *ჲ. ჯიშების შერჩევ. შესაჯარებელად — შეჯარების მიზნით. ტმენები გამოიყენეს ჲ.*

შესაკვა სახელი შეაჯეს. შეეხეჯა ზმნათა მოქმედებანი.

შესაკვან-ი (თურმ. შეუყვანს) *გრდმ.* სითხეს გააცივებაზე. — დალეკს.' *ლეონო შესჯა. — წყალი საცხელისაქმელად შესჯა. ტაფილეულების (ამასდა-ლებულს...) ზეხვაზე საღლეკრძალის (სამაგდალებელს) წარმოთქმაზე და სასმენს დალეკს. — შდრ. შეუყვანს. შეასმენს, შეასმება. შესმა', შესმული'. შესასმელი. შესაკვან-ი* (თურმ. შეუყვანს) *გრდმ. 1. დასაქმრა რაზეს, რასმე შიგნით. რაგა გალეონი შესჯა. 2. ალაზს და დასაქმს მაღლა. — ასეთს მამალი ქაძდაიხე შესჯა. — შდრ. შესმა, შესმა², შესმული².*

შესაკვნება 1. სახელი შეესეეწერებს ზმნის მოქმედებანი. 2. ხანმოკლედ დასეეწერება (პაკა., წარმოება-დასეწერებულებაში). *ჲ. 14-იდან 15 საათამდე.*

შესაკვა სახელი შეეკა ზმნის მოქმედებანი.

შესაკვა-ს *გრდმ.* ენის ასპით შეეჭაში (თხიერ რასმე. — ბაღლი. კატა...). *კატამ ძაღ შესკლია.*

შესაკვაა სახელი შესდეკას ზმნის მოქმედებანი.

შესაკვაება *გრძლე.* ლოკათი ვასიეფება. ჭრილობა *შესკეფა. — შდრ.* შეუსიფება. შესიეფება, შესიეფება.

შესაკვაა სახელი შესიეფება ზმნის მოქმედებანი.

შესაკვაებელ-ი რაე შესიეფა; რაც შეუსიეფათ.

შესაკნებლობა სახელი შეიისხლეხორცებს, შეესხლეხორცება ზმნათა მოქმედებანი.

შესაკნებლობელ-ი მაკრეფ შეთესებული, ტყლ-რბილები გამგლარი. *ჲ. ჩვეულება.*

შესაკნებვა 1. სახელი შეესხლეტება ზმნის მოქმედებანი. *ჲ. ეერ გაბედა. 2. (ლინგ.) მნიშვნელობის ხმეტე სიტყვათა ისეთი კავშირი, რომელიც გადმოგვეცემს დასრულებულ მხედველობას (აზრს) ან მის ნაწილს.*

შესაკლება სახელი შესაკლება ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნი-ს *გრდმ.* (საუბ.) იგივეა, რაც გასკნის. — შდრ. შეიკენის, შეისკენება, შესკენილი.

შესაკნილ-ი (საუბ.) რაც შესკნეს. — გასკნილი

შესაკვაება *გრძლე.* ზედ დასკვალება. — წამოსკუპება. *ჩხიკი შესკუპა ტოტზე. — ბავშვი ფეხკლაე საკანტალზე.*

შესაკვაება სახელი შეაჯკუპებს, შესკუპდება ზმნათა მოქმედებანი.

შესაკვაბელ-ი ეინც, რაც შესკუპდა. *ბალეს ჲ. კალია. — ზეიწვე ჲ. ბავშეი. — ბოძებზე ჲ. საბინძინდე (ფიცარ).*

შესაკვა² სახელი შესეკვამს' ზმნის მოქმედებანი.

შესაკვა² სახელი შესეკვამს' ზმნის მოქმედებანი. *ტბაზე ჲ.*

შესაკვნება სახელი შეაჯმენს, შეიისჯენს ზმნათა მოქმედებანი.

შესაკნილ-ი 1. შეეწებული, გაგებული, მიხედილი. *ჲ. და გაბათლებული კაცი. 2. შეწყარებული, მიღებული. თბორვა შესხენილ იქნა.*

შესაკვ-ი² რაე შესეეს'. — დალეკილი. *ჲ. ლეონო.*

შესაკვ-ი² ეინე, რაე შესეეს² ან შეიხეეს. *მწარე ჲ.*

შესაკნა სახელი შეაჯონს, შეეხონა ზმნათა მოქმედებანი. — შეჯონა.

შესაკნობ-ი იგივეა, რაც შეჯონილი.

შესაკნიანება *გრძლე.* სრულიად შეეა. *ყველი სორობი შესჯონილეა.*

შესაკნება-ა (აწმ. სრულება) *გრძლე.* 1. გაკეთება, განხორციელება (დაკალებული. განზრახული, დაწესებული...). *განკარგულება შესრულდა. — გეგმა შესრულდა. 2. დაცული იქნება. — ახრულდება. წესი შესრულდა. 3. მიაღწეს (რაიმე წლოვანებას). გაიხდა (ამდენი თუ იმდენი წლისა). 40 წლისა შესრულდა. — ჲ მთა. დაფება (რაიმე ფრო...). პირველი საათი შესრულდა. — 15 წელი შესრულდა წწერილის გარდაეალებამდან.*

შესაკნება სახელი შეასრულებს, შესრულდება ზმნათა მოქმედებანი.

შესაკნებელ-ი რაე შესრულდა.

შესაკნება-ს (თურმ. შესრულებას) *გრდმ.* ვილრობა გაკეთები პირით შეისუნთქვეს (პაერს). შეიწროვს (სითხეს). — შდრ. შეისრტება. შეისრტება, შესრტება. შესრტება. შეშრტება.

შესრტება სახელი შესრტება, შეისრტება ზმნათა მოქმედებანი.

შესრტებელ-ი რაე შესრტება. შესრტების.

შესაკნებვა სახელი შესეფრება ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნებელ-ი რაე შესეფრეს.

შესაკნ-ი ეინე, რაც შეეიდა. *ამაღლეს სასწავლებელში ჲ.*

შესაკნობილება სახელი შეიხუნძეაებს ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნება სახელი შეესხენს ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნებ-ი (აწმ. სუნის) *გრდმ.* ცოტა-ცოტას დაწყნელად შეეჩაბს (ჩეეულებრივ რასმე). *კანეკენ შეეხნა. — შდრ. შესუნვს, შესასუნ ავ'ი.*

შესაკნებება *გრძლე.* რამდენიმეჯერ დასუნსუნება. *ადამიანი შესუნსუნებელია. ჲ შეჩეეული.*

შესაკნება სახელი შეასუნსუნებს, შესუნსუნდება ზმნათა მოქმედებანი.

შესაკნებელ-ი ეინე, რაც შესუნსუნდა.

შესაკნება სახელი შეესხენს ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნებელ-ი ეინე, რაც შესუნსუნდა.

შესაკნება-ა (თურმ. შეუსუნსუნა) *გრძლ. ეეიწყა,* რაც შესუნსუნეს. — შდრ. შეისუნსუნს.

შესაკნება-ა *გრძლე.* ოდნავ ცუდი სუნის გამოცემა. *ხორცი შესუნსუნებს. ჲ ნაკეთობანი შესუნსუნებენ.*

შესაკნებელ-ი ეინე, რაც შესუნსუნდა.

შესაკნება სახელი შეესუნსუნებს, შესუნსუნდება ზმნათა მოქმედებანი.

შესაკნებელ-ი ეინე, რაც შესუნსუნდა.

შესაკნება-ა *გრძლე.* ლოკათი გასწორდება. *საბელმძღვანელო შესწორება.*

შესაკნობება 1. დაშაბეზა, რაც ცელის რასმე. *ორზოლიანია მიიღეს შესწორებული. 2. სახელი შესწორვებს, შესწორდება ზმნათა მოქმედებანი.*

შესაკნორებელ-ი რაე შესწორდა. *ჲ. ტექსტი.*

შესაკნება სახელი შეესწრებს, შეესწრება ზმნათა მოქმედებანი.

შესაკნებელ-ი 1. ეინე შესწრო რასმე. *კეთილ ჲ. 2. რასაც ეისაე შესწრნენ. დასმაეულზე ჲ*

შესაკნ-ს (თურმ. შეუსაკნს) *გრდმ.* დასხობა რამეზე (ზედით) ან რამეში: შესეაზ ალერს *მაეშეეან ცოტანე შესჯნა. — ქათმები ქანდარაზე შესხდნენ. — შდრ.* შესხდება. შეეხდება, შესხდომა, შესხდომი, შესახდომი.

შესაკნობა სახელი შესხდება ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნ-ს *გრდმ.* შეაჭრის, შეაკეთებს (ტოტებს). — შდრ. შესხეჯა. შესხეკილი.

შესაკნა სახელი შესხეკეს ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნილ-ი რაე შესხიეს. *ჲ. ბე. — ჲ. ტოტები.*

შესაკნა² სახელი შესეხნას' ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნა² სახელი შესხნას ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნა² 1. სახელი შეესხნას², შეესხნას² ზმნათა მოქმედებანი. 2. (ენინგ.) იგივეა, რაც ქუნის (ხოტბის..) შესხნა. *ქებანის ხოტბის...) შესხნა — ქუნა, ხოტბა, დიდება.*

შესაკნელ-ი² რაე შესახეს ან შეეხნეს. *ხელ მისხმელი. ჲ. წყალი.*

შესაკნელ-ი² რაც. ეინე შესხეს. *ქანდარაზე ჲ. ქათმები.*

შესაკნება სახელი შეესხურება ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნებელ-ი 1. რაც შესახურეს ვაზის ფოთლებზე ჲ. *შპაიმანი. 2. რასაც შესახურებ ჲ ვაზი.*

შესაკვება სახელი შეაკაეებს, შეეკაეება ზმნათა მოქმედებანი.

შესაკნებელ-ი 1. მიხეთქებული, შეჯახებული. 2. გადაჯ. (ზმნის) ნაჩხუბებული, შებრძოლებული. *შეხობილეან ჲ. იყენენ.*

შესაკნა სახელი შეეკანს ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნება სახელი შეეკანს ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნებელ-ი რაც შეეკანეს.

შესაკნილ-ი რაც შეეკანეს. *ბაღჩა ჲ. ყვლი.*

ჲ ბაღეკლიანებში ჲ. *ცელილებები — დალე წერილები ჲ. საკითხები. ჲ ბაღში შეჯანილი 15 კაცი.*

შესაკნორება-ა *გრძლე.* 1. ტანადაე დადება. — შეეხედება; შეაკნორეები წეროს წყალი შეჯანდა. 2. გადაჯ. შეიწროები და ერთად შეეროვება (პიმაეი ხალხი...). *ერთიანად ბაღი შეჯანდა.*

შესაკნორება სახელი შეაკნორეს, შეკნორება ზმნათა მოქმედებანი.

შესაკნორებელ-ი რაე შეკნორდა. — შეეხებული. *ჲ. ბღინარე.*

შესაკვა 1. სახელი შეეკნეს ზმნის მოქმედებანი. *შეკნეაზე გადასეკა. 2. რაიმე აეადმყოფობის, ტკივილის ძლიერი გამოელენა უნებაე. გულის ჲ. შეკნეთ — გაჯავრებით. ჲ. ეეიხრა.*

შესაკვიმ-ი შეკნეის საისათისა. *ჲ. ბრძოლა. ჲ ჭ. ტკივილები.*

შესაკნა სახელი შეკნინს ზმნის მოქმედებანი.

შესაკნინ-ი *გრდმ.* 1. შეცდის ისე, რომ პრეიმრად იყოს. *ზეიცვლნი ბაღაჭი შეკნენ. 2. ზე-ს-ტანზე-ს (აწმ. სტანის) შეკნინს მისაჯნი. ცხეირში ბაშა შეკნენ. — შდრ. შეეკნინს, შეკნენ.*

ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲐ 495

ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲐ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲘᲡ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲐᲡ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲐᲨᲘ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲐᲗᲐ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲔᲑᲘ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲔᲑᲘᲡ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲔᲑᲡ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲔᲑᲨᲘ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲗᲐ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲗᲐᲗ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲗᲐᲡ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲗᲐᲨᲘ

ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲐ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲘᲡ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲐᲡ, ᲛᲔᲣᲛᲠᲗᲝᲚᲔᲑᲐ

ტრლ. ავსტრალიის, აუთხოლილება. ბელი შეთანხმება

შეუთავსო-ი (თურმ. ' შეუთქმის მისთვის') გრდ. (ბუ.) რასამე თანხების შესრულებასთვის დაპირება, აღებულების რასმე (ტრანს. ხატი...). ტრანსმ შეთქმა. ☐ შდრ. შეთანხმება. შეთქმა შეთქმილი.

შეუთანხმებლობა-ა (თურმ. შესთანხმებლა) გრდ. შეთხლილება მისი თან. შეუთანხმებლობა

შეუთანხმებლობ-ი (შეუთანხმებლის) ენრე რაც შეთანხმებული არ არის.) შეუთანხმებელი თვალი ენა — ისტატური ხელსაწერების ვარეშე

შეუთავსებელ-ი (შეუთავსებლის) რაც ვერ შეაკავშირებს ან არის.) შეუთანხმებელი თვალი ენა — ისტატური ხელსაწერების ვარეშე

შეუთავსებლობ-ა (შეუთავსებლის) ენრე რაც შეთანხმებული არ არის.) შეუთანხმებელი თვალი ენა — ისტატური ხელსაწერების ვარეშე

შეუთავსო-ი (თურმ. ' შეუთქმის მისთვის') გრდ. შეთხლილება მისი თან. შეუთანხმებელი თვალი ენა — ისტატური ხელსაწერების ვარეშე

შეუთანხმებლობ-ა (შეუთანხმებლის) ენრე რაც შეთანხმებული არ არის.)

ტოლების მისი. ცნების ნებისმიერი შეუზღუდავი. ∥ აუცილებლობა (ლეიბ.).

შეუზომავ|ი ა-ობ. შეუმჩნეველი მისაზომი.

შეუზომავ|ობა ა ქონ. შეუმჩნეველობა მისაზომობა.

შეუზომავ|ობა ა ქონ. შეუმჩნეველობა მისაზომობა.

შეუზომ|ი ა-ობ. შეუმჩნეველი მისაზომი. – გაუგებარი. განსხვავება შეუმჩნეველი.

შეუზომ|ობა ა ქონ. შეუმჩნეველობა; რაც არ შეუმჩნეველია. – შეუმჩნეველად – ისე, რომ არ შეიმჩნეს.

შეუზომობიან|ი (შეუმჩნეველია) რაც არ შეუმჩნეველია. შეუმჩნეველად – შეუმჩნევლად, შეუმჩნეველ.

შეუზომობიან|ობა ა ქონ. შეუმჩნეველობა. შეუმჩნეველობა.

შეუზომობა შეუმჩნეველის მდგომარეობა. *ამ. ბრის შ.*

შეუკლებ|ელ|ი ა-ობ. შეუკლებელი მასთან.

შეუკლებ|ელ|ი (*თურმ.* შესუკლებია) ა-ობ. იგივეა, რაც შეუკლებელი.

შეუკარ|ებელ|ი (*თურმ.* შესკარებია) ა-ობ. იგივეა, რაც შეუკლებელი.

შეუკარ|ებელ|ი (*აქ.* უკარებელი) ა-ობ. 1. შეუკარებელი, შეუკრებელი. შეუკრებელ ხახუნის ზომა. *შეუკარებელი.*

შეუკარებელ|ი (შეუკერებელია) ა-ობ. 1. რაც არ შეუკერებიათ 2. ქამაზ. (სიტყ.) ისეთი, რომელიც არის. – შეუღლებებელი. ნაბეჭდი. *ვ. სიმპირელე.*

შეუკრავ|ი ა-ობ. 1. რაც შეუკერილი არ არის. *ვ. ცოტნ.* 2. ქამაზ. (სიტყ.) იგივეა, რაც შეუკერებელი *ვ. რუსაძისა.*

შეუკრავებელ|ი (შეუკერებელია) ა-ობ. იგივეა, რაც შეუკერებელი. შეუკრებელი. შეუკერებელი. შეუკრებელ ხახუნის ზომა. *შეუკერებელი.*

**შეუკრავ

შეუბრალო-ა (*ორმ.* შესწორებია) *გრდ.* იგივეა, რაც *აპეურება*

შეუბჭ-ს (*აწმ.* უქამს) *კრდ.* შექამს მისას *ცხვარი მგელმა შეუქამა. მარაღაი ჩაჩოლმა შეუქამა. ♦ ფუდი შეუქამა.*

შეუგალაობ-ა (*ორმ.* შესხეკლარაულია) *კრდ.* ღრტილი გაუქლარაულებია. *წყარო შეუქლარაულა.*

შეუდი-ი რაც არ შეუქამიათ. *ჴ. ახალური ცალრიათ.*

შეუდინებ-ს *კრდ.* იგივეა, რაც დაუქსივლეს.

შეუდუნ-ს *გრძლ.* შეუქლეტს მისას

შეუკამ-ს (*აწმ.* უხამებს) *კრდ.* შეახაჩეს მასიან., – შეუქარავს, შეუნდას. *ფორები ერთმა-ისთან შეუხან.*

შეუკაშკაშ-ი (შეუხაკაშკაშა) რაც ხშირად *ლი არა არის.*

შეუკაშკაშობ-ა შეუხაშკაშის ფორება. *ფერ-ის ჴ.*

შეუკეთ-ა *გრძლ.* (*ძ.*) შეუხტება, შეუდარდა. შეუკ- = შდრ. შეჩლობა.

შეუკეთ-ი – (*ს.ეუხ.ლილია*) 1. რასაც არ შეუ-*ბია.* 2. იგივეა, რაც ხელ შეუკეთილი.

შეუკეთობ-ა (შეუხეკლილობა) იგივეა, რაც ხელ-შეუხებლობა.

შეუკეკ-ი *ფერი შესახედაობის. გარეგნობი-სა, – ეგზი. ელამპარი. ჴ. ქალის.*

შეუკვ-ს (*აწმ.* უხეკს) *კრდ.* 1. შეახეკს *ი-სის ან მისთვის. ჭრილობა შეუხეკია.* 2. იგივეა, რაც *გაუხეკვ* (მნიშ. 1). 3. მომაწილებას შეიტეხის (*საითმე მოშაველი*). *ეიერო ქერალი შეუხეკია.* 4. *გაფილი ზოგ. ეხლაჭრება (სადმე მიშაველი). – შეიტეხა. სახაზებეში შეუხეკიეს. – ამბამაგალ შეუ-ხეკია.*

შეუკვიდ-ი (შეუხეკლილა) რაც არ შეუხე-*ფილი შეუხეკიელ – 1) ისე, რომ არ შეუხეიონ ან არ შეუხეკიეს. ნაკეთი ჴ. გააქარებს. 2) ისე, რომ არ შეუხეიონ ან არ შეუხეკიეს საკმე. მინ ჴ. გაგარქვეთ კაზ.*

შეუკიდნებ-ს *გრძლ.* (*კეთ.*) იგივეა, რაც შეუ-*ლიტნებს.*

შეუკიდნებობ-ა *გრძლ. საერთო ქსენა გამონახვის ერიმეობით. შეუწყობა ერიმეს. შეუხეკიდნებლად ნუ ერთობ.*

შეუკიდნებ-ს *გრძლ. შეუწყობს. შეუთანხმებს ერთმანეთს (ხმას, პანგს, სიმებს...). ♦ შდრ. შეხმატკბილებას, შეუხმატკბილებას, შეხმატკბილებას, შეხმატკბილებულნი.*

შეუკოდ-ი (*აწმ.* უხოდებს) *გრძლ.* 1. *შეხოდებას მისი. კრილობა შეუხოდეს.* 2. *შეუ-რჩებეს.*

შეუკოდებულ-ი (შეუხოდებული) რაც არ შეხოდებულა, რაც არ ხორციელა. *ჴ. ქრილობა.*

შეუკრ-ს *გრძლ. შეხრის მისას. ♦ წარხმა ვერ შეუხრა – ცურ შეუშინებს.*

შეუკრიდნ-ს *გრძლ. დაუხრიდეს შოგნით. ♦ შდრ. შეხრიდება*

შეუკრნ-ი *გრძლ. იგივეა, რაც გაუხსნის (მნიშ. 1).*

შეუკტ-ა (*აწმ.* უხტება) *გრძლ. 1. შეხტება მისი. 2. შეხტება ისაზოგ ან მასთან. 3. შიგნით მი-ახტება, – შეუხრება, მოეკრება. სახლში შეუხტა. – ასალი ოთახში შეუხტა.*

შეუკოვან-ს (*ორმ.* " შეუხლიან ბიჭოსი"; *აწმ.* უხლიან) *გრძლ.* ! *ადამ შეუხლიან ეკლიანებში.*

შეუკრკნ-ა (*ორმ.* შესხვრებია) *გრძლ.* ეიერო *ეიერო გაფხვრებეს. – შეუნრება. ტოენ შეუხვრა.*

შეუკრა-ა (*ორმ.* შესხვლიან) *გრძლ.* 1. შეხვდება მასთან, მოსაზე. ამბავებ ვეღოსაბედნიერ შეუხვდა. 2. ჩაეშვებით და ეკით შეუხვდა ჩასაბ ჴ სიფიდ შეუხვდა. შეიღია. ღვინო შეუხვდა (*საკმ.*). – ღვინო მოეკრება. – შეიღება.

შეუხრ-ს *გრძლ.* 1. შეახრების მისას. 2. შეა-*ხრების მასთან. – შეეხარების.*

შეუკრდ-ა *სახელი შეუხვდომა ხშირ ნაწერ-ში.*

შეუკრდ-ი *რაც შეუხვდა. ჴ. საერთული. ♦ მოიწყალოს ღმერთმა შეუხვედი იქნა ჴ.*

შეუკრდა *სახელი შეუხვედება ხშირ ნაწერ-ში.*

შეუკრდებ-ი *მოელინებულად ზნე შეუხვედი-ლი ჴ. ირიშა.*

შეუკრდ-ს (*ორმ.* შეუხვედეს) *გრდ.* კირის *ხსნარით თეთრად შეღებეს (კედელი და მისთ.). – შეათეთრებს. გაათეთრებს. ♦ შდრ. შეეთეპა, შეფთეპილი.*

შეუკრდა *სახელი შეუხვედება ხშირ ნაწერ-ში.*

შეუკრდინ-ი *რაც შეუხვედეს. ჴ. ჭერი და კედ-ლები.*

შეუკრდა *მცირე აღმართი ფერდობი, მთის ჴ.*

შეუკრინ-ი 1. *რაც შეეხრა რასმე. კლდეზე ჴ. ბილწულის ფოთა ბუდეზე იქნა ჴ.*

შეუკრნ-ი *ნაკეთი ჴ. ეკვანები. ♦ შდრ. შეხრნილი, ანაორებული. კედელზე ბალიშა იყო ჴ.*

შეუკრნობ-ა *გრძლ. ფერით გახდება, რასმე ფერი მიეცემა: შეღებეპა. ეი ნოხიდან შეეხრნობა.*

შეუკრნება *სახელი შეეხრნებას, შეეხრნებეს ან შეეხრნებას შესაბამ შეუხრნებეს.*

შეუკრნ-ი 1. *რაც შეეხრნებეს ან შეეხრნებეს. 2. გადაც. (ნიშ.). შეეხმატკბილებეს. ღვინო-დენით ჴ. ანგორა.*

შეუკრა-ს *ნ. (შეუხვრეს) გრდ. რაიმე ეიერ შეეხრა. ♦ შდრ. შეეხრა, შეეხრილი, შეეხრება.*

შეუკრდ-ა *მცირედ დახრილი ადგილი, – შეეხ-ნება, ფერდობი. მთის ჴ. ♦ შდრ. შეეხრილება.*

შეუკრდებ-ს *დაეხრიდეს, დაქანებული (ადგილი).*

შეუკრდა *სახელი შეეხრებს შესაბამ შეეხრ-დება.*

შეუკრ-ს (*ორმ.* შეუხვრეს) *გრდ. რაიმე ეიერ შეეხრა. ♦ შდრ. შეეხრა, შეეხრილი, შეეხრება.*

შეუკრდ-ა *მცირედ დახრილი ადგილი, – შეეხ-ნება, ფერდობი. მთის ჴ. ♦ შდრ. შეეხრილება.*

შეუკრდებ-ს *დაეხრიდეს, დაქანებული (ადგილი).*

შეუკრდა *სახელი შეეხრებს შესაბამ შეეხრ-დება.*

შეუკრ-ს *ნ. (შეუხვრეს)

შეხსენებინება-ა *ქრთ.* იგივე, რაც გაფრთხილება.

შეხსნა სახელი შეიგებულება ზმნის მოქმედებისა.

შეხსნელ-ი რაც სოიდანღაც — უშნოდ დანაოჭებული (ნაკლარი).

შეხსნება-ა *გრ.ლექ.* ცოტაოდენ გაეხსნება. — შეხსნება. შეხსნილება.

შეხსნება სახელი შეაქანებინ, შეაქანებება ზმნათა მოქმედებისა.

შეხსნებულ-ი 1. რაც ვინმე შეხსნია. 2. (საპ.) იგივე, რაც ფრჩხილი (ზმნის 2).

შეხსნებინა (საპ.) *I,* სახელი შეიქანებინებს ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი შეაქანებინებს ზმნის მოქმედებისა.

შეხსნა სახელი შეაქანებს ზმნის მოქმედებისა.

შეხსნებულ-ი ვინმე, რაც შეხსნია.

შეხსნილება-ა *გრ.ლექ.* იგივეა, რაც შეხსნებულება.

შეხსნილება-ა *გრ.ლექ.* ქსოვილი ისე გაიხსნა, რომ ნაკერები ან ნაკერები გაიხსნა. ◻ იხ. შეხსნებულება.

შეხსნილება-ა *გრ.ლექ.* იგივეა, რაც შეხსნებულება.

შეხსნილ-ი იგივე, რაც შეხსნებული.

შეხსნილ-ი (ა)ნ. *ქსნის.* ნაკლარი; ნაკლარი ნაოჭი. ◻ იხ. შეხსნებული.

შეხსნილ-ი *ქრთ.* ქსოვილი ისე გაიხსნა, რომ ნაკერები ან ნაკერები გაიხსნა

გან გამაღების რამეს სხეის ამღებლი. ◇ შდრ. შემკერე.

შუა დასაწესებელ დახრილი და დასაბილი ხეები. *ტერასის შ. – ნელი შ. – შემის დამზადება.*

შუაბა ან. გამზეული.

შუაბას სახელი **შეუშეებს** ზმნას მოემდებინა.

შუაბაკ-ი ენის, რაც სალის შეიშეს.

შუაბაკს სახელი **შეაშეებს**-ს. **შეაშეებება** ზმნათა მოემდებინა.

შუაბაკ-ი გრდვ. შეიფერება, უხდება, ეკადრება. *ტანკურ კვეშა არ შ. ◇ შდრ. შესაშეები.*

შუაბაკა სახელი **შეუშეებს** ზმნის ყოემდებინა.

შუაბაკა-ი გრდვ. შიმი მოიტყის; დაშინება; შეშინება. *შეფერება.*

შუაბაკა-ს სახელი **შეაშინებს, შეაშინება** ზმნათა მოემდებინა. *შეაშინებ შეაშინებ შ.*

შუაბაკა-ი ენის, რაც შეშინდა. *შ. გაკეთი – შ. ქერდეული.*

შუაბაკობა-ს გრდვ. ოფლი. რაც აშიშინდება.

შუაბა I. სახელი **შეშლის, შეაშლება** ზმნათა მოემდებინა. *2. სახელი შეაშლება, შეაშლება* ზმნათა მოემდებინა. *ხელი შ.*

შუაბა-ს გრდვ. 1. შეაკლის, დაარტყის, არ შეაარაკლის (პირობის, გადაწყვეტილების...). *დიდ შეშლა. – პირობა შეშლა. 2. ჭკუაზე შეაყენა. – გადარეყე. ჭკუას შეშლა – გაშალ გადაკეთებ, გაშა გაიძრებებს. ◇ შდრ. შეაშლებინებს, შეიშლის, შეიშლება, შეიშლა, შეშლა, შეშლილი, შეშლილი.*

შუაბა-ი I. ენის შეშალა, – სულის აყაფრი-ფი. გვიდ. *შეშლილობა აქვთო.* 2. რაიმე მსეიი განეიერისგან შეყვლილი (სახე). *ჭ ქუაზე შეშლილ – იყოფა, რაც შეშლილი (შინე. ქ.).*

შუაბაკობის შეშლილის მდგომარეობა.

შუაბაკობა-ა გრდვ. (ლეკ.) ოფლი, რაც ფერშეშინება.

შუაბაშ სახელი **შეაშეშეს, შეაშეშვნება** ზმნათა მოემდებინა.

შუაბაშ-ა გრდვ. ცოტაოდ გაშრება; ზედაპირის ნაკადკის შეფიანი ფენა.

შუაბაშება-ს გრდვ. იფიფი, რაც გაშრილება.

შუაბაკა სახელი **შეაშრობს, შეაშრება** ზმნათა მოემდებინა.

შუაბა-ი, **შუაბა**-ი (ძ.) სხვადასხვა, ჩარჩა-ბარი სავეჭრო საქონელი.

შუაბაკა-ს გრდვ. ჭაშიკრება. შესიფება, გასიფება. ◇ შდრ. შეაშეებება, შეშეებება, შეაშეებული.

შუაბაკა სახელი **შეშეკნება** ზმნის მოემდებინა.

შუაბაკობ-ი რაც შეშეკი, შეეშეკილი. *ფ. სახე. – შ. ქვაფიცები.*

შუაბაკობა-ს გრდვ. შეჩი აღებერება. – შეეშარ-ბება. *ამაზრდის ბედი შეშინდა.* ◇ შდრ. შეშინება, შემაშინებ ეფექტ.

შუაბაკა სახელი **შეშინდება** ზმნის მოემდებინა.

შუაბაკა სახელი **შეაშენებს** ზმნის მოემდებინა.

შუაბაკობ-ა (ძ. შეფიფება) გრდვ. ხიშეფიფი ღიქარების, – ავიორიანების, აღელვება.

შუაბაკობა სახელი **შეაშფოთებს, შეშფოთდება** ზმნათა მოემდებინა.

შუაბაკობა-ა ენის შეშფოთება.

შუაბაკა სახელი **შეაშენებს** ზმნის მოემდებინა.

შუაბაკობ-ი ენის შეშენებული.

შუაბაკა სახელი **შეაშებებს, შეაშებება** ზმნათა მოემდებინა.

შუაბაკ-ი გრდვ. შეშფერება, უხდება, ეკადრება. *ტანკურ კვეშა არ შ. ◇ შდრ. შესაშეები.*

შუაბაკა სახელი **შეაშინებს, შეაშინება** ზმნათა მოემდებინა. *ხელი შ.*

შუაბა-ს გრდვ. 1. შეაკლის, დაარტყის, არ შეაარაკლის (პირობის, გადაწყვეტილების...). *დიდ შეშლა. – პირობა შეშლა. 2. ჭკუაზე შეაყენა. – გადარეყე. ჭკუას შეშლა – გაშალ გადაკეთებ, გაშა გაიძრებებს. ◇ შდრ. შეაშლებინებს, შეიშლის, შეიშლება, შეიშლა, შეშლა, შეშლილი, შეშლილი.*

შუაბაკობ-ი I. ენის შეშალა, – სულის აყაფრი-ფი. გვიდ. *შეშლილობა აქვთო.* 2. რაიმე მსეიი განეიერისგან შეყვლილი (სახე). *ჭ ქუაზე შეშლილ – იყოფა, რაც შეშლილი (შინე. ქ.).*

შუაბაკობის შეშლილის მდგომარეობა.

შუაბაკობა-ა გრდვ. (ლეკ.) ოფლი, რაც ფერშეშინება.

შუაბაშ სახელი **შეაშეშეს, შეაშეშვნება** ზმნათა მოემდებინა.

შუაბაშ-ა გრდვ. ცოტაოდ გაშრება; ზედაპირის ნაკადკის შეფიანი ფენა.

შუაბაკა სახელი **შეაშრობს, შეაშრება** ზმნათა მოემდებინა.

შუაბ-ი, **შუაბ**-ი (ძ.) სხვადასხვა, ჩარჩა-ბარი სავეჭრო საქონელი.

შუაბაკა-ს გრდვ. ჭაშიკრება. შესიფება, გასიფება. ◇ შდრ. შეაშეებება, შეშეებება, შეაშეებული.

შუაბაკა სახელი **შეშეკნება** ზმნის მოემდებინა.

შუაბაკობ-ი რაც შეშეკი, შეეშეკილი. *ფ. სახე. – შ. ქვაფიცები.*

შუაბაკობა-ს გრდვ. შეფიფ

შეჯარა სახელი შეჯარაჭის ზმის მოქმედებისა.

შეჯარაჭა-ა (*აქტ. მეწრება*) *გრძლვ.* 1. ძრომით შეგა (ვიწრო რაშეში). *გველი ბერტელში შეჯარა.* — *ობაგი სოროში შეჯარა.* — *ბიჭი გაბედა ქვეშ შეჯარა.* 2. მალულად შეგა. *სალში შეჯარა.* 3. გაფაქ. (უსაფრთხ.) მოგზაურობა. *თვალთმაქცურად შეგი (რაიმე ორგანიზაციაში...).* ◻ შდრ. შეუყარება, შეჭარა, შემოჭარა, შესაჭარი.

შეჯარაჭაობა-ა *გრძლვ.: წყაულებისა მრ.* შეძირვილ ადგილებად. — ოყიგება, რაც წასაბუღავ-დებინან.

შეჯბა-ს *გრდნ.* ძალ-ღონე, უნარს გამოიჩენს; მოახერხებს რაიმე. *აეადეყოფმა ალარაფი შეჯბა.* — *სტეფნენ ტყვიან მწერალთ ანელა შეჯბეს.* ◻ შდრ. შეალწევინებს, შეიძლება, შეიძლება, შეელება, შეძლება, შეძლებული, შესაძლებელი, შესაძლებელი, შეუძლებელი.

შეჯბება 1. სახელი შეძლებს ზმის მოქმედებისა. 2. ხარჯ-ხასაძღებელი: ქონება, სიმდიდრე. ფიცელი. ფიდი შეძლების პატრონი.

შეჯბებია შეჯბარი-ის მესაძლებლობის ფარგლებში ხდება. *ჲ. მონაწილეობა მიიღეს.* — *ჲ. დაბმარება გაუწიეს.* შეძლებისამებრ — შესაძლებლობის მიხედვით. *თითან ჲ. მოაწყეს.* — *ნაკლი ჲ. გამოასწორეს.*

შეჯბებულ-ი შეძლების მქონე. — მდიდარი, ნივთიერად უზრუნველყოფილი. *ჲ. კაცი.* — *ჲ. ოჯახი.* ‖ მდიდრული. უზრუნველყოფილი. *ჲ. ცხოვრება.*

შეჯბებულება შეძლებულის ფენომენება. *კოლმეურნეთა მეძლებულთა ოჯახი.*

შეჯბეს სახელი შეძლებს ზმის მოქმედებისა.

შეჯბეულ-ი რაც შეიძლება. — შეთავაზებული. ‖ (ხატ.) სამოწყალოდ, სამადლოდ მიწოდებული. *ჲ. ჯერი ძაღლის არ ჭამაო.*

შეჯბარებულ-ი ცოტაოდენ დამზრუნველი. — მოძმეზრუნველი. *ჲ. ღუნრო.*

შეჯარა-ს (*თურმ. შეუძლოდ*) *გრდნ.* 1. ოდნავ გაანძრეს. ადგილიდან დაძრეს, — შეარხეს, შეატრიალეს. შეაქნიეს *ნიავმა ყოთალები შეძრა.* 2. გაფაქ. უეჭვე დააცვიფრეს, — აამოძრავეს, აამოქმედეს *ამ ამბავმა ქვეყანა შეძრა.* ‖ აამხედრეს. *მამლებმა ყვავილი შეძრეს იქვარიან.* ◻ შდრ. შეთრევა, შეთრვა, შეძრეული, შემძრეული.

შეჯრება სახელი შეძრება ზმის მოქმედებისა.

შეჯრულ-ი რაც ვინე შეიძრა. *მძიელი სოფელი ჲ. ეყო ამაალი ამბით.*

შეჯრულება-ა *გრძლვ.* ძლიერ შეშინება. თავზარი დაეცემა.

შეჯრულება სახელი შეაძრწუნებს, შეძრწუნების ზმითა მოქმედებისა.

შეჯრულებულ-ი ვინე შეძრწუნდა.

შე-ს-ძირნი-ა (*აწ.მ. ბრწყინვა*) *ეროვნ.* სიძულილი გაუჩნდება ვისიმე. რისამე. — შეზიზღრდება, შესძულდება. *ჭიანური შესძირვალა.* — *კაცი შესძულდა.*

შეჯრება სახელი ვეიძულებს, შესაძრდება ზმისათა მოქმედებისა.

შეჯრებულ-ი ვინც. რაც შეიძულეს ან შესაძრებელ-ი.

შეჯრჟილება-ა *გრძლვ.* ჟრჟოლით შეპყრობა.

შე-ს-ძრვილ-ი *გრძლ.* 1. ძლენად. სასუქად მიკრისხულ. — მიუსუნებს. 2. შესძინს, შესძატებს (ქონებას...). 3. მოაახლებს, ეტყდეს (საცას, მაღლობას. ქება-დიდებას...).

შეჯრილა სახელი შეეძლება ზმის მოქმედებისა.

შე-ს-ძრვა-ს *გრდნ.* იფიცას, რაც დასჭირდეს. ◻ შდრ. შეფიცება[3].

შეჯაჯვა[1] სახელი შესწამებს ზმის მოქმედებისა.

შეჯაჯვა[2] სახელი შესწამებს ზმის მოქმედებისა.

შეჯაჯვილ სახელი შეწამლავს ზმის მოქმედებისა.

შეჯაჯვილ-ა (*თურმ. შეუწამლავს, აწ.მ. წამლავს*) *გრდნ.* წამლავს (მისიც 3) შეასხურებს (ტენიანობს). ◻ შდრ. შეაწამლავებს, შეწამლავს, შეწამლებული. შესაწამლავი. შეუწამლავი.

შეჯაჯილ-ი რაც შეწამლეს. *ჲ. ჯრნაბა.* — *ჲ. ბეჯითი.*

შეჯაჯება სახელი შეაწყვებს ზმის მოქმედებისა.

შეჯაჯილ-ი ერთმანეთის მიწებებული. *ჲ. ხორცსტრუქი.*

შე-ს-ჟვა-ს *გრძლ.* მიხრეცს შიგნით. *ჟვარ შეჯრილი.* — ◻ შდრ. შეხრეცს, შეიხრეს, შეხრა. შეხრეული.

შე-ს-ჟვა-ს *გრძლ.* 1. აცხს. მოაცხობა (უსარო, ძაღა, ღონე. შესაძლებლობას...). *ყვავილთან ღონე ჲ.* — *ცოდნა არ ჲ.* — *სწავლის უნარი ჲ.* 2. (ძკ.) ხელს უწყობს: სწყალობს. *ამინდი ჲ.* — *ბედი ჲ.*

შეჯჟა სახელი შესწყებს ზმის მოქმედებისა.

შეჯჟა (ძკ.) სახელი შეაწყებს, შეეწყება ზმისათა მოქმედებისა.

შეჯარა სახელი შეაწერს ზმის მოქმედებისა.

შეჯარილ-ი რაც შეაწერეს. *ჲ. გადაბაბადი.* — *ჲ. ბარკი.*

შეჯოჯ-ს ‖ 1. რაც შესწეხს. *ჲ. ჯგნა.* 2. შიგნით მიმპარალი. — *ჩაკარნახელი. ჲ. წყერი.*

შეჯაჯა სახელი შეწყვეს ზმის მოქმედებისა.

შეჯაჯა-ს (*თურმ. შეუწყეს, აწ.მ. წყაც*) *გრდნ.* ცეცხლზე წყალი საკმეზელად მოაშხეპებს. *კარტოფილი შეწყა.* — *ეკეთი შეწყა.* — *სიმინდი შწყა.* ◻ შდრ. შეაწყვებინებს, შეიწყეს, შეუწყებ, შეიწყება, შეწყა, შეწყვეთ, შეწყვეთი, შესწყვეთ, შესწყვეთი, შეწყვეთილი, შეწყვეთილი.

შეჯა-ჟვებ-ა *გრძლ.* მისწყვეს მაღალ მყოფს, მაღალ ადგილებს. *კაცი ვერ შეწყვეს ძეძვისაო, პარაკეთი დღესაო.* ◻ შდრ. შეწყეთს.

შეჯაჯვეს სახელი შეაწყვენს ზმის მოქმედებისა.

შეჯაჯილა სახელი შეაწყვებს ზმის მოქმედებისა.

შეჯაჯა-ა *გრძლვ.* დაწყვის რისამე ქვეშ. რისამე შიგნით. *ღონიძნი (საბანში) შწყნა.* ◻ შდრ. შეწოლა, შეწოლილი.

შეჯაჯა სახელი შეაწყვებს ზმის მოქმედებისა.

შეჯა-ჟიკ-ი *გრძლვ.* წოლილით შესახმის.

შეჯა-ჟიკ-ა *გრძლ.* 1. წოლილით შესახმის. 2. იფიცას, რაც იწოვებს. *ქალმა ულიანი შეწყნეა.* ◻ შდრ. შეწყეთება.

შეჯიჯება სახელი შესწოვებს ზმის მოქმედებისა.

შეჯიჯდება *გრძლვ.* ღობაით გაწოლილებს.

შეჯიჯება სახელი შეაწოლებს, შეწოლებს ზმათა მოქმედებისა.

შეჯიჯებულ-ი რაც (ვინც) შეწოლილა; რაც შეუწოლებიათ. *მხიბებან ჲ ჯირაზოდნი.* — *ჲ. ხახე.*

შეჯა-ჩიკაპ-ს (*თურმ. შეუწრიალეს, აწ.მ. სწრიალებ*) *გრდნ.* 1. მსხვერპლის (მხიზე, 1) მაარილებენ, ბაკურის (ლეკიანის, ცელქის, ხატს...). 2. მსხვერპლის ლეკიანის, ცელქის, ხატს...). *სიცოცხლე მაწყლის ალაჯ გაიღეს).* — *ანაეულების. სიცოცხლე მაწყლის მაწყლის.* — *ათი შეწყრა.* — *სამშენებლო ბანაკის 3. დამხმარებს გაუწყეს რაჭვი.* — *შეწყეს ამი თოხა. ნი. შეწყრა.* ‖ მოაწყობინებს, მიეძღვნის ღვთი ღონი (ოთხისა სწირვეულან. 4. ჭიყრაში — ფიფრის (პალის) განსაზომ დაუყვანებს მოწყობილების მოსაკლავად ცხოველი პოზიციის გასაუწყებლად). ◻ შდრ. შეაწირვინებს, შეიწირა, შეიწირება, შეწირება, შეწირვა, შეწირული, შესაწირი.

შეჯრილა სახელი შესწირავს ზმის მოქმედებისა.

შეჯრილ-ი რაც შესწირეს. *ჲ. ბატკანი.* — *ჲ. ფილი.* ‖ *ჲ. ხილეულები.* ‖ *ჲ. პატკი.*

შეჯრილება ს. ზესაწირავი, სამსხვერპლო, სალმრთო. ქ. ღამისპირის მიზნით შეფრილები, შეწირვილი რამ.

შეჯჟჟება-ა *გრძლ.* 1. წყმული (წყმუხების) ამოუქნევს, გამოაცურებს. *ზღუაშ შეწყნეულა.* 2. შეწყნეულებას (წყნეულით (წყმუხებით) შესახმის. *ძაღლმა კარაბინა შეწყნეულა.*

შე-ს-ჟჟებ-ა *გრძლვ.* წყმუხებით შესახმის. *ლეკვი კარს შეწყნეულებია.*

შე-ს-ჟჟნ-ა *გრძლ.* მოაწყნეს, მოაცუნათებს, შეეწყნეულებს, შეეწყიცეს (პირახოციი. ბელასხოცი...) ◻ შდრ. შეაწყნებინებს, შეიწყნეს, შეეწყნეულ, შეწყნეული, შესაწყნელი.

შეჯრილა სახელი შესწყნეს, შეაწყნებს ზმასათა მოქმედებისა.

შეჯრილება ს. სამსხვერპლო ადგილებული წყნილი სატყეო ლიანის *ჲ.* — *წ.წყნილ.*

შეჯჟჟრაჟა სახელი შეაჭანჭარებს ზმის მოქმედებისა.

შეჯჟჟრაჟება ს. იფიცა, რაც აჭანჭარებულა.

შეჯჟჟრაჟება-ა *გრძლვ.* ცოტაოდენ ჭანჭარებულა. ◻ შდრ. შეჭანჭარებულა. შეჭანჭარებული.

შეჯჟჟრაჟებულ-ი ცოტაოდენ ჭანჭარებული. *ჲ. ფხა.*

შეჯჟჟრაჟ-ს (*თურმ. შეუქნიეს, აწ.მ.*) *გრძლ.* 1. მჭიდროდ შეარქვიან (ხმე. ჩოხ ქაიქნიან) 2. იფიცას, რაც დაქნიეს (ხმით) 3. ჯიცეს, რაც ხოცნიეს. ◻ შდრ. შეიქნევს, შეაქნევს, შეაქნევა, შეაქნევი.

შეჯჟჟა სახელი შეაქნევს ზმის მოქმედებისა.

შეჯჟჟილ-ი რაც შეაქნეს. *ჩ.ფიფრი.* ‖ *ოყრილ-ვეროტლით ჲ. ბრალი.*

შეჯჟჟილ-ა (*თურმ. შეუქნიეს*) *გრძლ.* ღილებს გაიგულებს დაჭიკჭიკ-ი. — შექნევს. ◻ შდრ. შეაქნევს, შეაქნევა, შეაქნევი.

შეჯჟჟილა სახელი შეაქნევს ზმისათა მოქმედებისა.

შეჯჟჟილ-ი რაც შეაქნეს ან შეიქნევა. *კრამა ფეიქრის ჲ ქარგი.*

შეჯჟჟილ-ა (*თურმ. შეუქარტალეს*) *გრძლ.*

იყოფა. რაც გაჯვარტლაცს. ▭ შდრ. შეიჯვარტლება, შეჯვარტლული

შეჯვარტლულ-ი იყოფა, რაც გაჯვარტლული. ▽ ფიზიკური. — *ვ. ბერიაში.*

შეჯვრედა სახელი შეიჯვრეტს. შეიჯვრეტება ზმნათა მოქმედებისა.

შეჯდომა სახელი შეეჯდება ზმნის მოქმედებისა.

შეჯდომილ-ი ვინც, რაც შეჯდა ვისმე, რასმე. *წმინდა ალექსი ვ.*

შეჯერება-ობა ა. გრძლ. (ირონ.) შეთვრება და ალპაობა,ლხეინი.

შე-ს-ჭიქრება-ს 1. გრძლ. ჭიქრიული შესახედი. *ჩიტებისა ვ. ბარათაშვილს.* 2. გრძლ. ჭიქრიული შეხედვის. ჭიქრიით უდაღვება.

შეჯიბრება (ირონ.) სახელი შეეჯიბრება. შეეჯიბრების შესაბამება ზმნათა მოქმედებისა.

შეჯიბრებულ-ი (ირონ.) ვინც შეეჯიბრება. *კარგად შ. იყო!*

შეჯირავებელ-ი (მტ.) იგივეა, რაც შეწერებული.

შეჯირავებს-ს (თურ. შეუჯირავებს) გრძლ. ჭირა-ხლით დაფარავს, *ფანჯრები შეუჯირავებიყო.* ▭ შდრ. შეჯირხლული.

შეჯირხლ-ი რაც შეჯირხლა, შეიჯირხლა, — დაჯირხლული. *ფიქრის შ. ტოტი.*

შე-ს-ჯიხვინებ-ს გრძლ. ჭიხვინით უხმობს, ეხმაურება (ცხენი).

შეჯლაბ-ა გრძლვ. ცოტაოდენ დაჯუნება. *ფოთლები შეჯრა.*

შეჯოგება სახელი შეჯნების ზმნის მოქმედებისა.

შეჯოგვა სახელი შეჯნების ზმნის მოქმედებისა.

შეჯოგა სახელი შეჯაჭვის ზმნის მოქმედებისა.

შეჯოგება-ა გრძლვ. იგივეა, რაც დაჯმუნება. ▭ შდრ. შეაჯმუნებება, შეჯმუნება, შეჯმუნული.

შეჯოგნილ-ი იგივეა, რაც დაჯმუნილი. *ვ. წინამთვარი.*

შეჯოგა-ს (თურ. შეუჯმახეს) გრძლ. იგივეა, რაც შეჯმუნება. ▭ შდრ. შეიჯმუნება.

შეჯოგა სახელი შეჯმუნების, შეიჯმუნების ზმნათა მოქმედებისა.

შეჯოგნ-ი (ა/წ. ბჟუნნის) გრძლ. შეიკრუნჭე (შეჯუნჭ. წარბებს...). მოღუშვის (სახეს... — წყრომის, უსიამოვნების... გამოსახატავად). ▭ შდრ. შეიჯმუნის, შეიჯუნჭების, შეუჯმუნის, შეჯმუნის, შეჯმუნილი.

შეჯოგნილ-ი (ა/წ. ბჟუნნის) შდრ. ▽ წარბები. — *ვ. ბუაძე.* 2. ვინც შეიჯმუნა. — შეიკეცულები.

შეჯოგნილობა გრძლვ. იგივეა, რაც შეჯოგნილობა. ▭ შდრ. შეჯოგნება.

შეჯოგნილობა სახელი შეჯოგნილობაზე ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრა სახელი შე'ს'ჯრის, შეიჯრება ზმნათა მოქმედებისა.

შეჯრედება-ა გრძლვ. 1. ცოტაოდენ აქა-იქ აჯრედება. *ხალიჩა ყვავილებით შეეჯრედებულიყო.* 2. წვრილობას დაიწყებს (ბალი), — შეთეკნდება. ▭ შდრ. შეჯრეტება.

შეჯრედნილ-ი რაც შეჯრედა. *ვ. ქვე. I ვ. ჯორჯაძენი.*

შეჯრილ-ი *გრძლ.* 1. ჯაჭრის გარდენ შიგნით. 2. ჯა-ს-ჯრა — იგივეა, რაც ჯაჭრის. ▭ შდრ. შეაჯრის, შეიჯრის, შეაჯრება, შეჯრება, შეჯრა, შეჯრილი, შეჯრილება.

შეჯრილება-ა *გრძლვ.* 1. ჭრილაღი შეიღება (კარი). 2. ჭრილაღით შეკა (ურემი).

შეჯრილ-ი 1. რაც შეჯრილ. *კლდეში ვ. სადებარტყ-ბი.* 2. რაც შეიჯრეს (შეაჯრეს) რამე (ვისმე); რაც შეიჯრეს. *ხის ტოტები აქეს ზ. — ვ. ნაკრებაული.* 3. ვინც, რაც შეიჯრა (ზნეშ. 2) სიღმე. *გელანაძე ვ. მაკარაძეები. — ოთარ ჭილაძის.* 4. გარკვეულ ვანილიზე შესული, შედნული რამეში. *ფლავნი ვ. ყორნინი.*

შეჯ-ჯ-ლაბ-ა გრძლვ. შეაჯლაი ელასარკვა.

შეჯრეტა (მტ.) სახელი შეიჯრეტება ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრეტ-ი (მტ.) ვინაც საჯრურები აქვს ასახმელი.

შეჯრეტილება (წერან.) იგივეა, რაც აღშენილობა.

შეჯრეტ-ი (თურ. შეუჯრეტეს) გრძლ. 1. ჩვი-ლრილ, მოცრილ მოათავსებს რაშეში. 2. დაჭიქნის, დაჯეჭავს ან ისე შეკერს რაშეში. ▭ შდრ. შეიჯეჭება, შეჯეჭება, შეჯეჭილი.

შეჯრეტა სახელი შეეჯეჭავს ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრეტ-ი ვინ, ვინც შეჯეჭავს ან შეიჯეჭა. *ყოფაქცევა ვ. ჩიქობავას.*

შე-ს-ჯრიან-ა გრძლვ. ჭყვილინი შესახმის, *კატა შეჯრიალა პატრონს.*

შეჯრება სახელი შეიჯრატება ზმნის მოქმედებისა.

შე-ს-ჯრიან-ს გრძლვ. ჭყიფილინი შესახმის.

შეჯრიალება-ს *გრძლ.* 1. ჭყიფილს გაისიცქმა. — ფრინველის, დაიჯრეკის. *ბერტყალა შეჯრიალა.* 2. ზე-ს-ჭყიფებ-ს — ქვეყნიერი შესახმებს; დაუჭიფებს. ▭ შდრ. შეაჯრიალებს, შეჯრიალება.

შეჯრიალება სახელი შე'ს'ჯრიალებს ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრიალ-ი *გრძლ.* დაჯრილებს, დაჯეჭავს გარდენ შიგნით. ▭ შდრ. შეაჯრიალებს, შეიჯრიალებება, შეჯრიალება, შეჯრიალი, შეჯრიალებული.

შეჯრიალა სახელი შეჯრიალებს ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრიალ-ი 1. *რაშეჯრიალ-ი* შეჯრიალი, შეჯრიალებული. *ბეჭრიგები ვ. ფორტომი.* 2. ერთმანეთთან შეთანხმებული *კოლმეურნეთა პირადი ინტერესები კარგად არის ვ. წიკი სახოგადოებრივ ინტერესთან.*

შეჯრიალება (საკ.) სახელი შეხანძრალეს ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრიალ-ი (თურ. შეუჯრიალეს; ა/წ. ხანძრალეს) გრძლ. (საკ.) 1. ნაჩქარევად და უმეთოდოდ შეჯეჭავს. 2. გადაკ. ხასულადებელ ზეთზაეს, — შეთითნის. უკანა ტალიი შეხანძრა. ▭ შდრ. შეხანძრა, შეხანძრება.

შეჯრიალება (საკ.) რაც შეხანძრეს. *ვ. ჭილი.*

შეჯრიალება სახელი შეეჯრიალებს, შეეხარებ-ა ზმნათა მოქმედებისა.

შეჯრიალ-ი გრძლვ. სიხარულით შეჯყერეს. ▭ ხა-რული მოსი. *დედა შეჯილ ვ.*

შეჯრიმა (მტ.) სახელი შეეხედება ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრიმა 1. სახელი შეეხედება, შეეხედება ზმნათა მოქმედებისა. 2. ერთ-ერთი ხერ შეერწყმებათაგანი — კანის ფენისა, რომლის ბაუსალებითაც ეიგებით სა-ვნების სიობის, სიცივის, ფორმის და სხვ.

შეჯრიმა-ს (ა/წ. შეუხედეს) გრძლ. 1. თვალს მიაპყრობს ვისმე, რასმე ყურებს; დაინახავს. *ცას შეხედა. — ერთხანაც შეხედე. — შეხედე, რა ლა-მაზია! 2. გადაკ. დაუცირებენ; შეაფასებს. *საკითხს სხვა თვალით შეხედა. ▮ ერთი შეხედე' თ'ი (შეხედე, შეხე' თ'ი) — (საუბ.) იმხელაზე, როდესაც რაიმე საინ-ტერესოს, უჩვეულოს, მოულოდნელს დაინახავენ ან გაიგონებენ. ხედავ ან შეხედავ — ცერადებას არ მიაქცევს არაფერს. ▭ შდრ. შეხედება, შეხედვა, შეხედება, შეხედვა, შემხედველი, შეხედვარი, შეხედველი.

შეჯრიმა სახელი შეხედავს, შეიხედავს ზმნათა მოქმედებისა. ▮ ერთი შეხედვით — 1) პირ-ველი შთაბეჭდილებით. *ერთი შეხედვით ქალი არა უშავდა. 2) ერთი თვალის გადაკვლევით, მა-შინვე. *ჭეკერა თქვა, რემ დაიწერ ბაღლე ერთი შეხედვით ვიცნობო.*

შეჯრიმება 1. მოსაზრება, აზრი, თვალსაზრისი. *გორგასლეული ვ. — მეფური ვ. — პოლადაკეი ვ.* 2. იგივეა, რაც შესახედაობა.

შეჯრიმა-ს გრძლ. (საუბ., უპატივ.) შეჯამს ან დაალეს. ▭ შდრ. შეხედება.

შეჯრიმება სახელი შეეხედოთქვებს, შეეხედ-ება ზმნათა მოქმედებისა.

შეჯრიმება (საკა., უპატივ.) სახელი შეხედ-ება ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრიმა სახელი შეეხედება ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრ-ი ბოლოდან, ქუდიდან ზედით გაჭეული.

შეჯრა სახელი შეეხედ ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრება სახელი შეეხედება ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრედნ-ი ხეებად შეერთებული. *ვ. სამონდო.*

შეჯრეტა-ა (ა/წ. ხეხება) გრძლვ. 1. პირისპირ შეხერება. *ქუჩაში ნაცნობი შეხედა. — მთა მთას ეერ ჭ., ხალხს კაცი კაცს — ყოველთვიური. 2. ნახავს, ისა-ვის, წაიკვნესებს. ირმის ნაკალზე შეხედა. 3. იქ იქნება ვისმე. რასაც მოსული დროს, — შეეკებება, დახე-დება (ზნეშ. 1). დელეგაციას ავროდრომზე შეხედენ. 4. *ჩვეულებრივ შრ. შეხედებიან — თავს მოიყ-რიან რაიმე მიზნით (ვისიმე გასაცნობად, ატრაქ-ციად, სასაუბროდ, დროს გასატარებლად...). *ამორჩ. ჩვენები შეხედნენ დეპუტატს. — ახალ წელს შეხედ-ნენ. ▭ შეიშიბეჭება, გაღახდება. *უსაამოვნება შეხე-ლან. — სიძნელეები შეხედა. 6. მისი საკუთრება გა-ხდება; წილად ხვდება, ერგება. *კარგი ბიძაც შე-ხედათ. — ლაში ცოლთანაც შეხედა. 7. (საუბ.) და-ესახთება, შეყრება (რაიმე) აკადემიურობა. *ბაქშე წითელა შეხედა... 8. შეგხებიან. თანალისის ფინა-მის ფიზიკოსებები შეხედნენ მოსკოველ თანაკლე-ბულებს. 9. ჩაეფლის, ჩაინიჭნის, დაიჭირება რაღმე. *მის წინადადებაზე კარგად შეხედნენ. — მწარედად შეხედნენ. ▭ შდრ. შეხედება, შეხედვება, შეხედერი, შეხედვარი, შეხედველი.

შეხედება იგივეა, რაც შეხედერა.

შეხედერა სახელი შეხედება ზმნის მოქმედე-ბისა. *ახალი წლის ვ. ჩ ხაროსთვისთის ვ. ფიქ-ბერთან.*

შეხედერება სახელი შეახეედრებს ზმნის მოქმედებისა.

შეხედრ-ი 1. ვინც, რაც შეხედა (ზნეშ. 1, 2, 3, 4) ვისმე. *შემხედველ ვ. მეზარეო. — ტკბილი ვ. დათო. 2. რაც შეხედა (ზნეშ. 5, 6, 7) ვისმე. ვ. უხაიშოებენ.*

შეხედა-ს (ა/წ. ხვედს) ვრძლ. იგივეა, რაც შეახედებ. ▭ შდრ. შეახედებს, შეახედვინებს, შეიხედებ, შეიხედვინებ, შეიხედვა, შეიხედვა, შეხედვა, შეხედვინებ, შეხედვინა, შეხედვინებ. შეხედვინა, შეხედვინებ.

შეხედვა 1. სახელი შეეხედვეს, შეიხედვეს, შეეხედვეს (ზნეშ. 1) ზმნათა მოქმედებისა. 2. სა-ხელი შეეხედვეს (ზნეშ. 2) ზმნის მოქმედებისა.

შეხედა-ს ვრძლ. ბარით, ნიჩბით და მისთ. შეა-გროვებს (ბზეს, თოვლს...). ▭ შდრ. შეხედება.

შეხედება სახელი შეხედებს ზმნის მოქმედებისა.

შეხედ-ი 1. რაც შეახედეს. *ქალაქში ვ. კაბა. 2. რაც შეეხედეს. ▽ ჭილობა.

შეხედნა სახელი შეეხედნეს ზმნის მოქმე-დებისა.

შეხედილება (საკა.) სახელი შეიხედილ-ება ზმნის მოქმედებისა.

შეხედა-ს გრძლ. ხვედრით შეეხამს. *ჩაი შეხედასა. — კაკამ რძე შეხედოსა.* ▭ შდრ. შეხედება, შეხედვინება.

შეხედა სახელი შეხედეს ზმნის მოქმედებისა.

შეხედა-ს[1] გრძლ. გახედებს გარედან შიგნით. ▭ შდრ. შეხედება[1].

შეხედა-ს[2] (ა/წ. ხედეს) (საუბ.) იგივეა, რაც შეხედებ-ს. ▭ შდრ. შეხედება[2].

შეხედა[3] სახელი შეხედეს[1] ზმნის მოქმე-დებისა.

შეხედა[4] (საუბ. სახელი შეხედეს[2] ზმნის მოქმედებისა.

შეხედნა სახელი შეეხედნეს ზმნის მოქმე-დებისა. *წაიხედაოთ ვ.*

შეხედნილება-ს გრძლვ. ხიხედნილი შეხედნის

შეხედნილ-ი იგივეა, რაც შეხედნილი.

შეხედა 1. სახელი შეეხედა, შეეხედება ზმნათა მოქმედებისა. 2. ერთ-ერთი ხერ შეერწყმებათაგანი — კანის ფენისა, რომლის ბაუსალებითაც ეიგებით სა-ვნების სიობის, სიცივის, ფორმის და სხვ.

შეხედა-ს (ა/წ. ხედეს) გრძლ. 1. თვალს მიაპყრობს ვისმე, რასმე; ცალხანაც. *ცას შეხედა. — ერთხანაც შეხედე. — შეხედე, რა ლა-მაზია! 2. გადაკ. დაუცირებენ; შეაფასებს. *ბაკობის სხვა თვალით შეხედა. ▮ ერთი შეხედე' თ'ი (შეხედე, შეხე' თ'ი) — (საუბ.) იმხელაზე, როდესაც რაიმე საინ-ტერესოს, უჩვეულოს, მოულოდნელს დაინახავენ ან გაიგონებენ. ხედავ ან შეხედავ — ცერადებას არ მიაქცევს არაფერს. ▭ შდრ. შეხედება, შეხედვა, შეხედება, შეხედვა, შემხედველი, შეხედვარი, შეხედველი.

შეხედა სახელი შეხედავს, შეიხედავს ზმნათა მოქმედებისა. ▮ ერთი შეხედვით — 1) პირ-ველი შთაბეჭდილებით. *ერთი შეხედვით ქალი არა უშავდა. 2) ერთი თვალის გადაკვლევით, მა-შინვე. *ჭეკერა თქვა, რემ დაიწერ ბაღლე ერთი შეხედვით ვიცნობო.*

შეხედება 1. მოსაზრება, აზრი, თვალსაზრისი. *გორგასლეული ვ. — მეფური ვ. — პოლადაკეი ვ.* 2. იგივეა, რაც შესახედაობა.

შეხედა-ს გრძლ. (საუბ., უპატივ.) შეჯამს ან დაალეს. ▭ შდრ. შეხედება.

შეხედება სახელი შეეხედოთქვებს, შეეხედ-ება ზმნათა მოქმედებისა.

შეხედება (საკა., უპატივ.) სახელი შეხედ-ება ზმნის მოქმედებისა.

შეხედა სახელი შეეხედება ზმნის მოქმედებისა.

შეხედ-ი ბოლოდან, ქუდიდან ზედით გაჭეული.

შეხედა სახელი შეეხედ ზმნის მოქმედებისა.

შეხედება სახელი შეეხედება ზმნის მოქმედებისა.

შეხედნ-ი ხეებად შეერთებული. *ვ. სამონდო.*

შეხედა-ს (ა/წ. ხედეს) გრძლვ. 1. პირისპირ შეხერება. *ქუჩაში ნაცნობი შეხედა. — მთა მთას ეერ ჭ., ხალხს კაცი კაცს — ყოველთვიური. 2. ნახავს, ისა-ვის, წაიკვნესებს. ირმის ნაკალზე შეხედა. 3. იქ იქნება ვისმე. რასაც მოსული დროს, — შეეკებება, დახე-დება (ზნეშ. 1). დელეგაციას ავროდრომზე შეხედენ. 4. *ჩვეულებრივ შრ. შეხედებიან — თავს მოიყ-რიან რაიმე მიზნით (ვისიმე გასაცნობად, ატრაქ-ციად, სასაუბროდ, დროს გასატარებლად...). *ამორჩ. ჩვენები შეხედნენ დეპუტატს. — ახალ წელს შეხედ-

შეპრალება სახელი შეპრალების, შეპრალების ზმნათა მოქმედებისა.

შეპრალებული-ი რაც შეპრალდა, რაც შეპრალდათ. კარგად ვ. ქართული.

შეპრალვა სახელი შეიპრალვის ზმნის მოქმედებისა.

შეპრალვიდა-ა გრძელ. ხიბლით შეყვა. ◻ შდრ. შეპრიხება

შეპრიხება სახელი შეპრიხდება, შეპრიხდება ზმნათა მოქმედებისა.

შეპრა-პა-ი (თურმ. შეპრაკება) გრძელ. ოცება, რაც მოპრაკება. ◻ შდრ. შეპრიკება, შეპრაკება, შეპრაკვა.

შეპრაპება სახელი შეპრაკების შეპრაკვის ზმნათა მოქმედებისა.

შეპრაპულ-ი იგივეა, რაც მოპრაკული.

შეპრაპვება სახელი შეიპრაპვების ზმნის მოქმედებისა.

შეპრი-ი გრძელ. შიგნით მოხრის ქ წარმაგა არ უხრის — იგივეა, რაც ცრისაც არ უხრის ◻ შდრ. შეპარხენებს, შეიხრის, შეპრა, შეპრილი.

შეპრიწ-ი რაც შეპრიწდა, შეპრიწდათ.

შეპრიწ-იხ-ინილი დაუარული ვ. წოსკვილი.

შეპრიწება სახელი შეიპრიწება ზმნის მოქმედებისა.

შეპრუპულ-ი რაც შეპრიწკება, — შეკმუშნილი, შებლეწილი. ვ. ტყაპი. — ვ. კანი.

შეპრჩილება სახელი შეუპრჩილებს ზმნის მოქმედებისა

შეპსვება სახელი შეპახსენებს ზმნის მოქმედებისა.

შეპხნა სახელი შეპახნენს ზმნის მოქმედებისა.

შეპხნი-ი გრძელ. იგივეა, რაც მოპხნის (მნაშე. I. 2) *კაპარი შეპხნა.* ◻ შდრ. შეპხნის, შეპხნის, შეპხნება, შეპხნვა, შეპხნა, შეპხნილი.

შეპხნილ-ი რაც შეპხნება ან შეპხნეს. ვ *ხაკრძნი.*

შეპჯება-ა (აწმ ხდება) გრძელ. 1. ხტომით აეა რაშენე. ლოკუნე შეპჯა. 2. ხტომით აყარდა, — ატტება. *ტბეში ზღვით შეპჯა* 3. უცბად ცოინრება. შეტრედება (შაშისაკან. მოულოდნელობისაგან). — შეკრთება. *სწორედ სწორე შეპჯა — ძილში შეპჯა.* ◻ შდრ. შეახტება. შეუხტება, შეხტომა, შემხტარი.

შეპხომა სახელი შეახტება, შეხტება ზმნათა მოქმედებისა.

შეპხუნება სახელი შეახტუნებს ზმნის მოქმედებისა.

შეპხუპ-ს (თურმ. შეუხუპოს; აწმ. ხუპავს) *ეჩიქ.* 1. სუნთქვას უაუხელებს, შეკერავს. 2. ტანატ. გასაქანს არ მისცემს, — შეზღუდავს, შეკუნწრავს. ◻ შდრ. შეუხუპავს, შეიხუპავს, შეეხუპება, შეხუპულება, შეხუპულ, შეხუპაური, შეხუპულები.

შეპხუპა სახელი შეახუპავს ზმნის მოქმედებისა.

შეპხუპ-ი 1. რაც შეეხუპეს ან შეეხუპათ. *ხელი ჰქონდა შ. — ვ. ხუნდაძეს.* 2. დახშული, დაგუბებული. დახუპული (მაგ.) 3. ასეთი პაუზის შესმაცდელ. *ო. თოთხმ.* 4. ტანად. შეზღუდული, შებოჭილი. *მოძრაობა ჰქონდა შ.*

შეხურება სახელი შეეხურება ზმნის მოქმედებისა.

შეხუპრაპვნ-ი ეუხრაობს ეფრესული ვინმესთან. *ეროსანეთთან შ. ივავნენ*

შეხვიხვნ-ი ცოტაოდენ ვიხვნება.

შეხვიხვება სახელი შეიხუნძლება ზმნის მოქმედებისა.

შეხვიხვნ-ი ფრინველებით და სხვ. ავხვეხილი, დატვირთული (ხე.). — შეხურხულილი.

შეხვარება-ა გრძელ. 1. ცოტაოდენ გახურება. 2. ტანატ. აღიზნება. ვახურება. *ცხენი შეხურდა და მოწყვდა ადგილიდან.* 3. გადატ. შეთბება, შეხარობება.

შეხვება სახელი შეახურებს, შეხურდება ზმნათა მოქმედებისა.

შეხვაჯვნ-ი რაც (ვინც) შეხურვებს ზმნის მოქმედებისა. შ. *მიწა.* ▮ შ. *ცხენები.*

შეხვაჯვნ-ი იგივეა, რაც შეხურნილი.

შეხვაკ-ს (თურმ. შეუხუპავს) გრძელ. იგივეა, რაც ვახურებს. შდრ. შ.

შეხვაკება-ა გრძელ. იგივეა, რაც შეეხურება.

შეხვაკვნა სახელი შეახურებს, შეიხურებს, შეეხურება ზმნათა მოქმედებისა.

შეხვაჯვნ-ი ვინც, რაც შეიხურება, შეხურებული.

შეხვიდნ-ი 1. ძველად — ვინც ჯვაშნით (მნაშე. 1) იყო შემოსილი. შ. *მეომრები.* 2. რაც ჯავშნით (მნაშე. 2) ავის დაფარული. შ. *ავური მოძალება.*

შეხვიდნება-ა (აწმ. ჯავშება) გრძელ. 1. ჯავში გახვეთება რასმე; შეხჯაზვენენ. 2. გადატ. ვინაიმე, რამემე მეშინოს, საშინაოსის შეიძლებს თავი მოეკრება, დასცემა გაეკეთილება.

შეჯახება სახელი შეაჯახებს, შეჯახდება ზმნათა მოქმედებისა.

შეჯახებული-ი რაც შეაჯახეს ან შეჯახდა. შ. *ისტორიები.* ▮ შ. *შეიდგები.*

შეჯაჭვრება სახელი შეჯაჭვრების ზმნის მოქმედებისა.

შეჯარება-ა გრძელ. ჯარად თავს მოიყრის,— შეგროვდება, შეიკრიბება. ◻ შდრ. შეჯარული

შეჯარებული-ი ვინც რაც შეჯარდა. შ. *მაღაი. შეჯარებული ხალხი.*

შეჯახვნა-ა (თურმ. შეუჯაჭვეს) გრძელ. ჯაჭვით შეკრულ. ◻ შდრ. შეჯაჭვული

შეჯაჭვნ-ი ვინც რაც შეჯაჭვეს.

შეჯახვება სახელი შეჯაჭვების, შეეჯაჭვება ზმნათა მოქმედებისა.

შეჯახება სახელი შეიჯაჭვრებს ზმნის მოქმედებისა.

შეჯვრება-ა (აწმ. ჯგუფება) გრძელ. ჯგუფად თავს მოიყრის,— შეკრთვება, შეკრთება. *ალადა ერთ ადგილას შეჯვრება*

შეჯვრება სახელი შეაჯგუფებს, შეჯგუფდება ზმნათა მოქმედებისა.

შეჯვრებულ-ი რაც შეჯგუფდა. შ. *მწყემსი.*

შეჯრა-ა გრძელ. 1. (აწმ. ჯდება) ავი და დოყლება (ცხენზე ხუმ. .). ტანებზე შესვა. ▮ ჯდა და დოყლება 2. შეხ. ჯდება (თურმ. შესჯდომია) იგივეა, რაც შეკეთება. ◻ შდრ. შეკეთება, შეკეთება, შეკეთილ, შეჩეჩილი, შემდეგომი, შესაკეთილი.

შეჯრება სახელი შეჯდება, შეეჯდება ზმნათა მოქმედებისა.

შეჯრება სახელი შეაჯერებს ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრებული-ი რაც შეაჯერდა ზმნის მოქმედებისა.

შეჯრებულ-ი 1. რაც შეაჯერეს ან შეჯერდა,— შეკარებული. 2. ვინც შეჯერეს.

შეჯრებული (სპე.) სახელი შეაჯგარებს ზმნის მოქმედებისა

შეჯარებული-ი (სპე.) I. რაც შეჯარეს. 2. შეჯგარებს. შეიჯარებული. შ. *ბიჭები.*

შეჯრიხება რაიმე მოღვენების (შუნობის, თამაშის და მისთ.) დროს. რომლის დროსაც მონაწილეები ინტენსიურად ავლიან ერთმანეთს ისტატობას, ხელოვნებას, და სხვ. *ხიტიკალების შ. — ს.ორაქაური შ. — მესიჯოთა შ.*

შეჯრიხებულ-ი შეჯახებაში ჩაბმული. შეჯახების მონაწილე.

შეჯრიხება-ა გრძელ. ჯარისკაცი შეა.

შეჯრიხება სახელი შეაჯრიხებს, შეჯარისკაცებს ზმნათა მოქმედებისა.

შვაპ-ი იგივეა, რაც შვავი

შვაბა შემოსაქცევი. რაშენე ვანთავისუფლების სამუშაოდ დახასიათებული ვერთვალი. შ.

შვაბება შეკეთილი მოძრაობა მოსაქცევა.

შვაბება-ა შეკეთების დამახასიათებელი ვერთვალი შ.

შვაბი (ზედნიერ.) (Capreolus capreolus) სამუალო ზომის ცხოველი ცხეთილი ირმისებრთა ოჯახისა; მამალს აქვს დატოტვილი რქები.

შვაბა სახელი შვაბის ზმნის მოქმედებისა ♦ ობოლი შვაბია შე (ბერძენ). *ჩამფენი...* (სპე.) — ოტყვიან, რომელსაც უნდათ აღნიშნონ თავისი სიმარდე.

შვაბება სახელი ა შვაბება, ეშვაბება ზმნათა მოქმედებისა.

შვაბი-ს გრძელ. დამშვიდება უწესრ. ხელის უნუობის რაშენი. — ეხმარება თითქმის შ — პატრის გადატანაში შ. ▮ ისმინის (ეკატერინისაგან, ვანსაკუთრებითაც). ◻ შდრ. უშვებინს, ეშვებინს, შვებილ, შვებილი. მაშვილი. შვებული, შვიდილ, ნაშვილი, სამშვილი.

შვაბვა იგივეა, რაც შვაბება.

შვაბინ-ს გრძელ. 1. ზმნის, ლაშობის აძლევს. — უხდება ამშვენებს, ლამაზი შ. — კაბა ქ. 2. შეიფერებს, გაფერება. — შეიფინის. გაფარის ტანასაბი არ შ. ◻ შდრ. სამფინი.

შვაბინ-ი გავშვირი, ეკამიფერილი ნაწილი ირასამე კალის შ. — კრაზის შ.

შვაბინ-ი 1. ძლიერ დაქანებული: ციცაბო კლდე. შ. კლდის შ. — ქ. კლდე. — ვ. კვლიაი. 2. ზოგადად დაციცაბული ადგილი ან ციცაბო სამოსი ან ციცაბო ადგილზე მდებარე ობოს შესაბრძოლველად.

შვაბინ-ინ-ა თავისებური კონსტრუქციით ნაგრები ანარები, რომელიც ადის პაკრის და ეშვება ეკრიტიკულად.

შვიბ (Abutilon theophrasti) ერთწლიანი მალალი მცენარე ხალბირებრთა ოჯახისა: მისი ბოჭკოს ჩართიან გრეხენ თოკს და ქსოვენ სატრიქნე ტილოს.

შვიდ-ი რიცხვი და რაოდენობა 7.

შვიდასი-ა რიცხვი და რაოდენობა 700

შვიდასობა-ა შვიდ ცალს შეიცავენ: რაც შვიდ ცალს ვასტარს. შ. *ცალა — ვ შენაწერთან.*

შვიდება-ა შვიდ ერთეულისაგან შედგება.

შვიდება-ა შვიდ ერთეულისაგან შედგენილი

შვიდებული-ი ატვირთ ბაქანზე ორმეტივე ნაძერვად (არა ცხრა ოცდა, არამედ შვიდ თეზრა) დაიპაყვა.

შვიდი-ი შვიდის შემსვლელი. ▮ *სათაშინ ქალალი (პაწაწის პაპათი). ჩარტყეული შვიდი ქუაბი გამოაქვეყნა*

შვიდობ (შვიდეთობა) დასაჯილდოებით შვიდი.

შვიდობა (შვიდეთობა) გაუძელი სასტიკი სიტყვების შემოქმედებით გეზით. ფილოსოფიური შვიდი კაცისაგან შეთხზა

შვიდობი-ი შვიდი ნაკეთისაგან. ფიქსაგან შემდგარი. ვ. ლეკაი.

შვიდობა-ი, შვიდობაობა ა) ფიქსაგან შემდგარი. ბ) *ფიქსა.* — ვ. ცოტაძე.

შვიდ-ჯერ-ი შვიდი და შვიდი. ხელზე შვიდი *თითის ვ.-ვ. ნაძავეი ვაგალეკი.*

შვიდწილ-ი შვიდწილიანი ანაწილი სამოცი სულია.

შვილ-ი შვიდი წლის შემდეგი, შვიდი წლის ხასურძოვიანობა ♦ *ქ სწავლა.* — ♦ *სკოლა.*

შვილ-ი 1. ადამიანი თავისი მშობლების მიმართ. *ის უარმყოფი მშვილი, რომ 3. ჩაკიძეს. მამაო — ღვთი წყვ. მამა ჩემე. ვ. ანა გამოქმედი.* 2. ვინმე (წოვ.) ამა თუ იმ ადგილის ვეხრის მკვიდრი. *შ. — სამშობლოს ვაკეცვლენ შეიღენ.* ამა თუ იმ წერაში აღნიშნული. ამა თუ იმ ფერის ცხენის მფლობელი. *შ. ბოსტნის ვაზისა.* ♦ ვ შვილად ასე მოკლეთ (მოფიქრებით) შეიღის გვრეტა შეიღიშეილს და ისხენე ვინ ასაკის ძმობილი შეიღად ვაიყვანა. შვილად ვაკეთება. — ოჯახში პატრონის სტატუსით შეიღის ბავშვის ნაშთი შეიღის უფლებით. — იქვეყნებ

შვრება (*იგუნ. სხ. იზან., ნ. ძირ. ქზა*) გრძივ. სჩრდილ., აკეთებს რასმე, კარგ საქმეს შ. – *კარგად შ., ცუდად არაფერს უკეთებდა.* ♦ რას შვრება? – 1) რას აკეთებ? რას საქმეს აკეთებ? როგორ ცხოვრობ? 2) ავადმყოფობ? რას სჭირს? (ლანდის შემყოფისთვის). 2) (ასურ.) როგორ ართობ? როგორ ცხოვრობ?

შვრია (*Avena sativa*) 1. პურეული მცენარე მარცვლოვანთა ოჯახისა. აქვს ბოჭკოო, მტკნარად კოლმე ჩაშენილია მარცვალი; მოიხმარენ ცხოველების საკვებად და საბურველად. 2. ამ მცენარის მარცვალი.

შვრიანა (*Bromus*) [ბრომუსი] ერთ., ორ- ან მრავალწლიანი ბალახი მარცვლოვანთა ოჯახისა. ♦ უფრო ხშირად [Bromus inermis] მრავალწლიანი შვრიანები ერთი სახეობა. იმაროზენ საქონლის საკვებად.

შვრიას (შვრიასები) [Avena fatua, A. ludoviciana და სხვ.] ერთწლიანი სარეველა მეხორბლეობაში, გავრცელებულია პურეულის ნათესებში.

შიბა ძველი წინსაროი ზმნისა (ახალ ქართულში წარმოდგენილია ჩა-ს სახით); ახალ ქართულში შემორჩენილ აქვს ზოგ სიტყვას. მაგ. შიბა-ნთქმა, შიბა-ბუჭდილება, შიბა-გორება.

შიბაჩოჩა-ს (ბ. და წინ.). იგივეა, რაც ჩააგრილებს. ♦ **შიბ.** შიაგორება, შიაგორებული, შიამაგრებული.

შიბა-ვ-ვარა-ს (*ოურმ.* შიაგორვარას) გრძივ. (ბ. და წინ.) იგივეა, რაც ჩაპბერება, ♦ სულ შიაბერაჭა (წინე.) – გამოაყიფცნებს

შიბაჭდილი-ი (ბ. და წინ.) იგივეა, რაც ჩაბეჭდილი.

შიბაჭდილება ადამიანის შემეწევებაში შეერთებული გზით მიღებული გარეგანმეხსიერების კვალი. *პაულოს შიბაჭდილებაები.* – *მოგზაურის შ. – შ. გუულაძა.* ♦ **შიბაჭდილებაზე** მიბაღება (გადმოცემა) – შიბაჭდილებით შეეძლებათ შეეძლოთ – შიბაჭდილებას მიბაღება.

შიბაჭდილ-ი (ზნე.) სახელი შ ი ა ა გ რ ე ნ ებ ს ნიშნის მოქმედებისა. 2. (ფსიქ.) სხვის ნებისყოფაზეზემოქმედება, შეაგონებს წვალო.

შიბერებული-ი (წინე.) 1. შიაგონებიდი (შინე. 3) ბაშვებული., ნ. ბარბაროსული შ. *ღვინები.* 2. შიაგონებიდი (შინე. 3) მოეცნი. *შ. პოეტი.* – *შ. ორატორი.*

შიბიშიბა-ა (*ასწ. ინთქმება*) გრძივ. (წინე.) ჩაიძირება, ჩაიკარგება (რისამე ხილვიდან). *უკასრულო შიაინძა.* – *ტალღებში შიაინძა.* – *ღამის წყვდიადში შიაინთქა* (ფოეტურ.).

შიბაპარებელ-ი (შიაპარებელისა) (წინე.) შიაყარებიდი (შინე 3) გამოწვეული. ♦ **შ.** სახე.

შიბაპარებ-ი (წინე.) კარგი შიაბეჭდილების მიხდილი. ♦ *შ. ტექსტი.* – *შიახარობა შ. თამარი.*

შიბიშინებ-ი (წინე.) რაც შიაინძიდის.

შიბრ- ძველი წინსაროი ზმნისა (ახალ ქართულში წარმოდგენილია ჩაწო-ს სახით), შემორჩენილი აქვს ერთ ფუძეს: შიაწო-შიაელი, შიაწო-მაელობა...

შიბრეკებელ-ი (შიაწოწელისა) აღმაჩენი თავისი წინააღმდეგის მიმართ; შეიღი და მიმდევარი თაობები. – *ნაშიერი. გეორგი საკართველოს შიაწოწაელები.*

შიბრეკებელება 1. შიაწოწაელები. 2. არ დაიკნეტვის. 2. ახალგაზრდა თაობა უფროსი თაობის, შობილების მიმართ. ♦ **შ.** არ დაიწონა. შიაწოწაელობა – შიაწოწაელის მიხედვით. – წარმოშობით.

შიბრეკებლობ-ი შიაწოწელებასთან დაკავშირებული. ♦ *შ. თვისება.*

შიბუნიკ-ი (ბ. და წინ.) იგივეა, რაც ბანაფიქრი რეკონსტრ. ♦ **შ.**

შიბუნკუს-ს (*ფორმ.* შიაწოწკუნას; *ასწ.* ნთქავს) გრძივ. 1. ს ხ ა რ ბ ე ნ ე ბ ს შეუბამს, გადაფუძარებს ბეღურს, 2. *გადატ.* მოიღებს თავის წიაღში, მოიცავს მოლეანად. *ზღვამ შიაინძა.* – *ცეცხლმა შიაინთქა.* – *წყლიადმა შიაინთქა* (ფოეტურ.). 3. (ფიზ.) შეიიწნება, შეიწოვას, შეისრუტება. *ღუდაბენის შეფაილი შ. სითბოს.* ♦ **შ.** შიაწოწილება, შიაწოწება, შიაწოწებული, შიაწოწებელი.

შიბუნკუს სახელი შ ი ა წ ო წ ა ს, შ ი ა ი ნ თ ქ ვ ი ს ა ნ ზმნათა მოქმედებისა.

შიბუნკებელ-ი იგივე, რაც შიაწოწკუნა ან შიაინთქვა. *შ. საკმელი.* ♦ *შ. ხელფასი.*

შიბუნკებელება (*ფორმ.* ' შიაწოწკუნაჭვა *მასდარის*') გრძივ. (ბ. და წინ.) იგივეა, რაც ჩაწერებაჭვა.

შიბა-ა იხ. დაშიება. ♦ **შ.** შიენილი, ნაშიები.

შიენილ-ი (ბ. და წინ.) იგივეა, რაც ცარიელი. ♦ **შ.** თანხმეულები; ლიერიოზის მიეცნი ბრუნვას და წინადადების სახეობათ ერთად უპასუხებს კითხვებზე რაში? (ვისში?) ალენშიეცი 1) რომ ვიღმე, რაც რასმე შიგნით იმყოფება. *სოფელში ცხოვრობს.* – *ტრამვაიში შიხვ. 2)* მიმართულებას გარეთან შეგნით. *ქალაქში შიფის.* – *სანელში შეფის.* 3) რისამე ღროს, ხანგრძლივობის თვეში ან *მაგიან.* იღებს პირობის ნაწილის პირობა ნგობიდან.

შიბა გრძივ. შიშნილის შეერთება აქეს, ჭამა უნდა. *რაც გშია, ნაჭამია, ცივი მზპალე მაჭამია.* – **შ.** შიჭირ.

შიბა-ი 1. იღიცა. რაც ძენ.ეი. *ეკრებილის შ.* 2. ეიღრის, ნაპრების, ღიმის და მისთ. თაეზე გაღეკეტებული წნელი სიმტკიცისათვის. 3. ქსოფილში გაყვეთილი წნელი ჭრელ ნიღაბებად. *შიბები ფარულად ტანსაცმელზე (ქუდზე...). ნიღაბი შეიქცეს ტანის პირი.* – *თეზრო ქუდის შ. 4. კლეის ნიბი.*

შიბაბი ზარდის სადენი ხის მილი, აკეთში ეკასკეთებენ.

შიბიბ-ი ზიბის შეკრე, შიბით შეკრული. ♦ **შ.** წიბ-დები.

შიბ რისამე შიგნით; რისამე სიღრმეში. ღრმაში ისე გაიყარ, *რომ შ. არ შეიძლებოდეს.* – **შ.** ეყა სიფლეში წყარო.

შიბა 1. იგიეა, რაც შიგნითია. 2. იგიეა, რაც შიგ.

შიბალვება 1. ალეკ-ალეკ. აქა-იქ. *ზოგ-ან პარკები შ. ამოეკეთნილი იყო.* – *კაბა შ. დაკეთებული.* 2. ხანგახან, ღრიდგილ-ღრი. *შ. ეზე გამოანათებდა მთელზე.* – **შ.** შიმნილ ყიეიის ისმენდა.

შიბაჭ (ბ.) თანდებული: იყოცვა, რაც -ზე.

შიბაჭ-ი იგიეა, რაც შიგნეცია. 2. იგიეა, რაც შიგ.

შიბალვება 1. ალეკ-ალეკ. აქა-იქ. *ზოგ-ან პარკები შ. ამოეკეთნილი იყო.* – *კაბა შ. დაკეთებული.* 2. ხანგახან, ღრიდგილ-ღრი. *შ. ეზე გამოანათებდა მთელზე.* – **შ.** შიმნილ ყიეიის ისმენდა.

შიბაჭ (ბ.) თანდებული: იყოცვა, რაც -ზე.

შიბაჭ-ი იგიეა, რაც შიგნით

შრიალისებრ-ი რაც ჟღერით შინჩს მოუგავს, – ბზე ფოთოლი. *ხ. ბაყაყი.*

შრიალ-ი იგივე, რაც შინჩიანი (მნიშვ. 1).

შრიალა შინჩის მსგავსობის ლერწ.

შრიალ-ი [რუს.] (სპორტ.) იხ მაზალა.

შრიმანელიძე-ი სამეგრელოს კაცობრიობის დიდ სამოცდაო იმერი დაღუპული მეომარი *შიმონელიძეთა ძეგლი.*

შრიმანელიძეობა შრიმანელების მფლობელობა.

შრიმპ [ვაჭრ.] 1. მოძრაცი დასაკეცი ტრიბო. წარმოადგენს ანჯამებით ერთმანეთზე გადაბმულ ქვაოველგანკუთხედ რამდენიმე ჩარჩოს. 2. გადაც. საფარი, ნიღაბი.

შრიპ-ი [ფრ.] 1. პირობითი ნიშანთა სისტემა საიდუმლო წერისათვის. 2. წერეწინის, ხელწერების, საგრძნიანი ქაღალდებისა და მისთ. აღსანიშნავი პირობითი ნიშანი.

შრიპპან-ს იხ. გაშიფრაზე, დაშიფრაზე.

შრიპსტა [ს.] აღმოსავლური ხელიალით სიმღერის კილო.

შრი-ი მოსაკლიდნელი (ან თავსატეხებელი) საწერობის განცდით გამოწვეული ეული, შეშფოთებული გრძნობა. *შიშმა შეიპყრო (ატაცნა).* – *შიშით კელი წაუეფლო.* ♦ შიშს აჭმევს (საუბ.) – შეაშინებს შიშს ზარს დასცემს – ძალიან შეაშინებს, შიშ ჭამს (საუბ.) – შეეშინება. შიშის ზარი დაეცემა, შიშის ზარი (შიშის ქარი) ათქაშს – ძალიან შეეშინება. შიშის ქარი უფლის (ტანში) – ძალიან ეშინია.

შრიშპ-ი, შრიშპ-ი (თუშ.) ფეხაცი ცხვარი ერთიდან ორ წლამდე.

შრიშპ-ი (ი შიშელისა) 1. ვისაც არაფერი აეპია, – ტიტველი. ♦ სხეულის ნაწილი, რომელიც არაფრით არა აქვთ დაფარული. *ხ ზურგი.* 2. გადაც. ვისაც ტანსაცმელი არა აქვს. – ღუნაც. ღარბებელაც ჩაეცეთა. 3. უმეცრებით, მოშიშებულები (აღგილი). *ხ. შიშა.* ♦ შიშველი ხმალი – ქარქაშიდან ამოღებული ხმალი.

შრიშპა (შიშელაში) იგივე, რაც შიშელი.

შრიშპ-ობრიშპ-ი (შიშელ-ტიტველისა) ჩაუფიქრ-დაუფრაცი.

შრიშპ-ობა იხ. გაშიშველება

შრიშპობა რაიმე საერთოით გამოწვეული საღეველთაო შიში.

შრიშპ-ი ადელებამდე მისული წყლის (ან ჭურჭლის), რომელიც წყალია) ხმა. *ჩაიდნის ხ.* ♦ წყლით შემოსაგან წყის ღროს გამოეგებული ხმა. *ჭიშა შიშინი იწეოდა.*

შრიშპა რაც შიშინებს.

შრიშპა-ს ქ. გორეულ. შიშინი გაავსეს. *ქვაბი ხ.*

შრიშპობენ-ი შეშინებული

შრიშრიშენ-ი ეისაც შიში აქვს მორეული, – შეშინებული

შრიხარპა-ი ისეთი (ხმა, ლაპარაკი...), რაშიც შიშია შერეული, რაშიც შიში ეტყობათ

შრიხარპ-ი (საუბ.) ვინც შიში განიცადა, – შეშინებული.

შრიხ-ს *გორეულ.* 1. შიში აქვს რისამე, – ეშინია (მნიშვ. 1). 2. შეშინებულია რაიმე ეულის მოლოდინით, – ეშინია (მნიშვ. 2). *შიშობდა, ეაითუ ქილით ადრე ვერ გაეღეჯინო.*

შრიხ-ი რაიმე ცხიმიანის ' შეწვის ხმა.

შრიხის (შიშხინასი) რაც შიშხინებს.

შრიხისა-ს *გორეულ.* შიშხინი გაავსეს. *ჭაშფურზე შწვადი ხ.*

შრიშა იგივე, რაც ჯაკა.

შრიხ-ი [გერმ] (საუბ) იგივე, რაც კარადა.

შრია საბეჭდი ეულის ხმის მოქმედებისა.

შრიალისებრ-ი იგივე, რაც შრიალები.

შრიალისებ-ი [გერმ.] ბრის გადასაკეთი მოწყობილობა რკინაზომების გადასაწყვეტებად (ან საკონტროლოდ) პუნქტებთან).

შრიალ-ი ზამთარში, ბუნებრასა და მისთანებში სიარულის ხმა.

შრიმ-ი ნიადაგის მიერ ჩამორეცხილი მიწის ზედაპირის წერილი ნაწილაკები, რომლებიც შეიძლებ ორგანული ნივთიერებათა გახრწნილ ნარჩენებს; კარგი სასუქია.

შრიმიან-ი ზღამის შემცველი; ზღამით დაფარული. *შეინარის ხ. ნაპირი.*

შრიმ-ი [გერმ.] მოქნილი ბილი სიიხის ან ალის გადასაკეთებლად.

შრიმა [გერმ.] 1. მამაკაცის მრგვალი ფარფლიანი ქუდი. *ჩალის ხ.* 2. ქალის ქუდი.

შრიმაშრიმ-ი (საუბ.) იგივე, რაც შრიალები.

შრიმაშრიმ (საუბ.) მოქნილი რისამე ეულის, რტყმის ხმა. *ეიეების ხ.* – *მაისისაში ხ.*

შრიმ-ი [ოთურ] გიდ. გადცრეული, ფუთფუთი.

შრიმ [გერმ] ქალის კაბის გრძელი უკანა კალთა, რომელიც ძირს მისთრეს.

შრიმშრიმ-ი შლეიფის მქონე. *ხ. კაბა.*

შრი-ს 1. იხ. გაშლის. *ხეფხას ხ. 2. იხ. ეაღაშლის. წიგნს ხ. 3. იხ. დაშლის. ხაათს ხ. 4. იხ. ჩაშლის. ძნას ხ. 5. იხ. წაშლის. ღაწერილს ხ. ღ. შეხ. ამოვლენს, იშლის, უშლის, იშლება, ეშლება. შლა, შლილი, ნაშლა, საშლელი, უშლელი.*

შრიმიან-ი (საუბ.) შამპანური, ბურჭულა და მისთანებში სწრაფი ხალოვნი; *ასეთი ხიალოვნის ხმა.*

შრიშ-ი (წყაზ.) ოყიდა, რაც ეკშილით

შრიშრიხა (წურ.) შეილის მეტისმეტობა. *ფოთოლი ვ. – ჯვალით ვ.*

შრუ (ტ. და ეკან.) ხუთეული, რიეული.

შრაპ-ი გიდ. ეაგიეულები, მტერიანე. *ვ. ქარი* (ეუფურ.).

შრაპა (შრაკასი) [Alnus cavcasica] მრავალწლიანი შიშიანი შეეწარე ძალეეფარჩენებიანი ოჯახისა; აქვს მსხვილი ფოთლები; იტეიის მეერედ იისფერ ყვავილებს; ხარობს მრეალ ადგილებში ეაეის წყლის ნაპირეს; ხმარეფრცელია.

შრაპრაპ-ს გიდ. მსატიცი იქეიეა

შრაპრაპ-ი მსატიც ფრინველების ხმა.

შრაპრაპ-ი მსატიც ფრინველების. *ვ. ხოეეარული.* **შრაპრაპ** – ოთხოეა მსატიც ვეფხეეის. *ვ. მიხაკეული.*

შრაპა მსატიც ფრინველის ეაეის ხმა.

შრაპა-ი გიდ. ეაეის ხმა. *ვ. ხეეარი.*

შრაპრაპ-ი (ეაეის ხმა) ეაეის ხმა.

ᲠᲐᲦᲐᲪ. ᲛᲔᲠᲙᲘᲜᲐᲡ; ᲐᲠᲘᲔᲜ ᲠᲔᲪᲔᲜᲖᲘᲐ. ᲛᲔᲠᲙᲘᲜᲐᲡ ᲛᲡᲒ. ᲙᲐᲜᲘᲡ Ვ. – ᲥᲐᲚᲪᲔᲚᲣᲠᲘᲡ Ვ.

ᲨᲠᲘᲐᲜᲘ (ᲨᲠᲘᲐᲜᲘᲡ) ᲠᲐᲦᲐᲪ ᲨᲠᲘᲐᲚᲘᲡ ᲛᲡᲒᲐᲕᲡᲘ, ᲠᲐᲪ ᲨᲠᲘᲐᲚᲔᲑᲘᲡ. – ᲛᲔᲜᲠᲘᲐᲜᲘ Ვ. ᲒᲐᲛ.

ᲨᲠᲘᲐᲜᲘᲡᲔᲑᲠ ᲛᲔᲠᲙᲘᲜᲐᲡ ᲙᲐᲜᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲠᲢᲔᲑᲔᲚᲘ ᲤᲠᲗᲔᲑᲘᲡ ᲨᲠᲘᲐᲚᲘ ᲙᲐᲜᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲗᲔᲑᲘ ᲓᲐᲜᲐᲧᲠᲔᲑᲘ ᲛᲘᲜᲐᲗᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲠᲜᲐᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐᲜᲐᲧᲠᲔᲑᲘ ᲛᲘᲜᲐᲗᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲠᲜᲐᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐᲜᲐᲧᲠᲔᲑᲘ ᲛᲘᲜᲐᲗᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲠᲜᲐᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐᲜᲐᲧᲠᲔᲑᲘ

ᲨᲠᲘᲐᲜᲘᲡᲔᲑᲠ-ᲨᲠᲘᲐᲜᲘᲡ ᲮᲔᲚᲜᲐᲬᲔᲠᲘ ᲒᲐᲜᲙᲣᲗᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲨᲠᲘᲐᲚᲘ ᲙᲐᲜᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲗᲔᲑᲘ ᲓᲐᲜᲐᲧᲠᲔᲑᲘ ᲛᲘᲜᲐᲗᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲠᲜᲐᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐᲜᲐᲧᲠᲔᲑᲘ ᲛᲘᲜᲐᲗᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲠᲜᲐᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐᲜᲐᲧᲠᲔᲑᲘ

ᲨᲠᲘᲤᲢᲘ [ᲘᲜᲒᲚ.] ᲛᲐᲒᲐᲠᲘᲡ ᲐᲜ ᲡᲮᲕᲐ ᲛᲐᲡᲐᲠᲒᲔᲑᲚᲘᲡ ᲛᲐᲒᲘᲠᲘ ᲓᲐ ᲛᲐᲡᲖᲔ ᲒᲐᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲤᲘᲠᲛᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ.

ᲨᲠᲘᲤᲢᲘᲡ ᲛᲐᲒᲘᲠᲘ ᲛᲐᲒᲘᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ ᲓᲐ ᲛᲐᲡᲖᲔ ᲒᲐᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲤᲘᲠᲛᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ.

ᲨᲠᲘᲤᲢᲘᲡ ᲛᲐᲒᲘᲠᲘᲡ ᲓᲐᲜᲐᲧᲠᲔᲑᲘ ᲛᲐᲒᲘᲠᲘᲡ ᲓᲐᲜᲐᲧᲠᲔᲑ

შარისმკითხველ-ი (შერისსიტყვებისა) ვინც შერს იძიებს, ვინც შერისძიებას სჩადის, ჩადენს.

შარისმგებელ-ი (შერისმგებელისა) (ქორ.) იგივეა, რაც შერისმსაძიებელი.

შარისძიება სამაგისროს გაღასხა მიყენებული შეურაცხყოფის, ღალატისთის, ჩადენილი ღანაშაულისათვის. *სამწ.ელი შ. — შერისძიებით მოკლეს.*

შარო 1. ტყეში სერებს შუა ჩაღრმავებული ადგილი. 2. (სპეც.) მთრებისა და მისთ. თაქვე საცრნელი ღარიბი.

შარხპა-ი ყურ-ულმარილის წასასმელი ჭიქიელი.

შარ-ი იგივეა, რაც სანათელ ჭრის შ. — ლამპის შ. შეჯ მიაღებს (ქორ.) — სათელ გახლის. გაბმარტავეს, სიცხადეს შეიტანს.

შარჩევ-ა იხ გაშუქდება.

შარჩარაჭოპარა (შუქმრაწობაროსა) რაზედაც შუქის (სინათლის) ხულ მცირე მოქმედება კი გაელენას ახდენს შ. ფირფიტა — შ. ბელაწყო.

შარჭოფშენ-ი (ქორ.) რაც შეჯს (სინათლეს) მოაკლებს.

შარჭოფშენილ-ი (ქორ.) გაშუქებული, განათებული.

შარჭოფშენ-ი (ქორ.) რაც შეჯს (სინათლეს) აღენს; შანათებელი. *შ ძთკარე.*

შარცინშენ-ი სასიკვდილო ელექტროკარანი ჩიოფლი, მწვავე და ჭიიანელი ყურის მინებით ქუჩებზე გზებზე მოძრაობის მოსაწესრიგებლად. *აქტომატური შ.*

შარჯარა (შუქურასი) ხასოგნალი შუქის გამომცემი კოშკი, რომელიც აღმართულია ზღვის ნაპირზე გემებისათვის გზის საჩვენებლად.

შარჯარაბაჭკეშ-ი ცოხკრის ვარსკვლავის (ალარტა ვულპის) ქარხული ხალხური სახელი.

შარჯპარ-ი სანათურზე ჩამოფარებული რამ ხანათლის ხაძეკვირის შესასუსტებლად

შარჭინილებმა მანათობელი ან განათებული საგნების ფენილება.

შარ-ჩარდინ-ი ყურწერასა და გრაფიკაში — ნათელი და მუქი (ჩრდილოვანი) მხრიბების, ზოლების განაწილება ნახატზე.

შარჭ-ი [არაბ.] ქიმპოზა, მტრობა, ჩხუბი.

შარჭ-ი ცხენის ფეხის დაკაღება.

შარხ [ს.] 1. იგივეა, რაც მიწა. *შეშის ქარხანა.* — *ლარხის შ.* 2. მინის პატარა ჭურჭელი წამლის შ. ¶ შარხ კაცი — იტყვიან გრძელ, სწორ და კრიალა კაცზე. შარხ ათხეპა — იტყოდნენ ქალის ლამაზ თითებზე.

შარხაბანდ-ი [ს.] შემინული აივანი.

შარხა-ს იხ. მინეშესეს.

შარხვეშ-ა იხ. მოიშვებება.

შარხვიან-ი შეშებით (მინებით) გამართული. — შემინული.

შარხულ-ი შეშის (მინის) სხვადასხვა ნაწარმი. *შეშეული ქარხანა.*

შარხულობა იგივეა, რაც შეშეული.

შარხა საბელი შეჯავეს ხშირ შოშელებისა.

შარხაკ-ი (ძ. და კუთ.) იგივეა, რაც ცეკა. *აქლემის შ. ბიდზე გამოჩნდებაო.*

შარხ-ი შეშის ხახიდან (ხაუბ.) — გაუგებრობა, ღატეშავა, შეცთენა.

შარხაკ-ს იხ. დაშენავს

შარხაკ-ი 1. სიხიდან აირის გამოყოფისას გამოყენებული ხმიარება. 2. იგივეა, რაც შიშინი.

შარხაკა (შეშენასი) 1. რაც შეშენების შ. მაკარ. 2. (ხაუბ.) იგივეა, რაც რაკეტა (მნიშ. 2). *ფეიერ-ფეირული შეშენები.* — შ. აეშეულ.

შარხაკობ-ს გაჩერეც. შეშენეს გამოსეცემს.

შერთ-ი 1. აღიაქოთი, აჩეულობა, აგრესიული, ჩხუბი მომავარი შ. — შ. აეყრებენ. 2. (ხაუბ.) აეშხეპრის ამტები, მოჩხუბარი. *ლოთი ის არ იცის და შ.*

შერთაკ-ს გაჩერეც მოეცილებულ კაცს, — მოჩრაკას: წეხს. *აკაღმენილი შეთხაკეხა. ს ლეღეკეს, ზღვა შ. (ფიგურ.). ლ შეჩ. შეთხეა, შეშეთაეა შეშეთკარე. საშეთხაკ, უშეთხეული.*

შერთხა საბელი შეჯავეს ხშირ მოშელებისა.

შერთხინ-ი მოეცილებული, აღელეცებული. შეშეთკარე: აჩაშეშენილ, აჩაწენარი. *შ. ქალაქ. — შ. ძალი. — შ ჭედარე (ფიგურ.).*

შერთხისნობა 1. შეთხიანაის თვისება, უთაკარება. 2. შეთხის ფრო, აჩეულობა.

შერთხისთკ-ი (ხაუბ.) ხშირად შეთხის ამგეები, — ჩხუბისთავეი.

შკარ-ი [*Rhodendendron ponticum*] მარადმწვანე მოჩრილი ბუჩქი აქვს მოსჭი ფოთოლი: იცდებს წითელ ყვავილს

შკაბ-ი ხაჭმელეი ნივთიერება, რომელიც ხაქელის იწვევს. *გველს შ. ¶ შკაბ ამთხვეს — ღეარძლიანად ლაპარაკობს. შკაბ ამეეს — ხიწყარეს, გაჭირვებას ანაბეეს, განაღვენებს. შკაბად შერთება (ამოდა) — მაწყარებს, ჩაშკაბებება (ხაჭმელი...).*

შკაბა (შკაბანი) [*Veratrum lobelianum*] მინის მრავალწლეული. *შკაბანი ბალახი; იცდებს მოწყენი ყვავილს.*

შკაბაკ-ს იხ. მოშკაბას. ლ შდრ. იშკაბას. უშკაბეს, იშკაბება, უშკაბეს, შკაბეა, შკაბაეა.

შკაბაკოკ [*Amanita muscaria*] შკაბანი სოკო ერთეული: აქეს თეთრად დაწინწკლული წითელი ქუდი

შკაბაბენილ-ი შკაბანი (მნიშ. 2) და ბულებანი.

შკაბა საბელი შხაკავს ხშირ მოშელებისა.

შკაბან-ი 1. შკაბის შენცელი. *შ. ხოკო - შ. ბალახი. ¶ შკაბანელი. მოწყენელი. ¶ ანალი. 2. გადატ. ბინოკლი, ღეარძლიანი, ბენელაეი. შ. სიტყვები უთხრა. — შ. ფეხმაკეი — ჩოკოლად შკაბანად — ჩოკოლის შკაბაკის (მნიშ 2) შეფერეა. შ. ჩაელაპარაკა.*

შკაბარავ-ი რასაც შკაბი ურეა. — შკაბიანი.

შკაბ-ხაბიაეე შკაბი. ხაწყობელი

შკაბაბიაბაბეშ შკაბის ხაწყობაღებელი. *შ. შრატი.*

შკაბ-ი 1. იგივეა, რაც შეელი. *შ. მოწყინალობას, რომელს დაჩეკებელი ეხარო ხოლიდან წყალი შეელებად გამოეხს: ხმაჩარეა ღაბაკანად. ტანზე წყლის გაღასაელებად. 2. ტანზე წყლის გაღაელება ასეთი მოწყინალობიდან. 3. ჭაელი.*

შკაბაბიაბ-ი იგივეა, რაც შკაბენი. *წეთის შ. შკაბარი* [*Sparganium*] წყლის ზედარე ეინაგარ. აქეს ბაღალი ღეარო და ბრტყელი ფოთლები; იაჩარეხა მტენყლად აჩიბენში

შკაბან-ი 1. წეთხის (ან საერთოდ, წყლის) ხეხარი და მხხეელი წეთების ხახის, ტიხის ხახ. *წეთის შკაბანად მოდიოდა. 2. იგივეა, რაც ტყლაშენი.*

შკაბაბა (შკაბანაი). შკაბანი წეთხ — ეჩეა ძლიერი წეთხ.

შკაბ-ხ 1. ბრთეე. შკაბენი წეთხ. 2. იხ. გადაშკაბეა.

შკაბა საბელი შხაკავს ხშირ მოშელებისა. **შკაბაკ** იგივეა, რაც წეკბეა.

შკაბრ ცაკის შხაკავი შიგნეი ფრინველი.

შკაბ-ი ტყეების ხმაკენი ფრინველი.

შკაბ-ი ტყეულებაზე ხშ. შხეეებ — სწრაფად გატყორცნილი ხიმაზე. წყეულა. — წინწკლეება. წეთხის შ. — ჭიხის ხმაზედან ტყორცნა. **შკაბ-ხ** ბრთეე. შკაბენებად ცეცხ. ოფრენება. **შკაბ-ხ** ბრთეე. 1. იგივეა, რაც შკაბ. 2. იგივეა რაც შეშხინეს.

შკაბენ-ი იგივეა, რაც შკაბეელი.

შკაბან-ი 1. იგივეა რაც ჩხრიალი (მნიშ. 1). **შკაბ-ს** ბრთეე. შკაბელი ჯაკეკს ეკიდრაე შ. — ქარხ შ. — წკეპლა შკაბეელი. ლ შდრ. უშკაბეს.

შკაბენ-ი 1. წყლის ხერხავი ფირების ხმა: ჩრასმე მთელ პატრის გაკეთილი გამოცემული გაბმული ხმა.. *მკაბარის შ. — ხატრას შ. — ხეტყეა მხეტყილის მიღებას. 2. იგივეა, რაც შეელი (მნიშ. 2).*

შკაბენ-ი (ძ.) იხ. რჭალა.

ზ

ზა- წინსართი ზმნისა: 1) აღნიშნავს მიმართულებას ზედაპირ ქვეით და აქეთან იქით. მაგ. ზაკარი, ზა-ხტა, ზა-ცემა. 2) ზმნის უარყოფი სახის ფორმებს აქცევს სრული სახისად მაგ. ზა-კბინა (შდრ. · კბინა.). ზა-არცა (შდრ. არცა.). ზა-ცეც (შდრ. · ცეც.). 3) ზმნის ფორმის ახლავს მეორადის მნიშვნელობას. მაგ. ზა-კბენს (შდრ. · კბენს.). ზა-არცამს (შდრ. არცამს.). 4) ზოგჯერ ზმნის არსებითად უცვლის მნიშვნელობას. მაგ. ზა-უცილია (შდრ. გა-უცილია). ზა-ხარებას (შდრ. გა-ხარებას).

ზაამბა (თარძ. ჩაუმბა) *გრდფ.* 1. რაჭაში ან რაიმე მიმაბმელ, ძროხას *ტრემში* თავი ჩაამეს. 2. მონაწილეობას მიიღებინებს, ჩარევს რაშინ. წყვილობაში ჩაამა. ▭ შდრ. ჩაიმება, ჩაებმება, ჩაამა, ჩაამეული.

ზაამარაგება *გრდფ.* ბარგისამაგ ჩასვამს (ზაგაზრებელში და მაძთ.). ▭ შდრ. ზაბარგება, ზაბარგება.

ზაამარხება (ანძ. აბარება) *გრდფ.* 1. მასავებს, ჯადასავებს მოსაულებად შესაწახად. მიაბარებს. ფილ *ნ.* 2. მიაქედის წინასწარ განსაზღვრული წესით ლოცვისურვებას მორაკად სახელწოდების ჩაამარა. 3. საჭირო ცოდნას გამოიმენს (მოსწავლე, გამოცდაზე) და დადებით ნიშნს მიიღებს. გამოცდები ჩაამარა. – მთიულეთსა ჩაამარა. ▭ შდრ. ჩაიბარება, ზაბარება, ზაბარებული, ზაბარებელი, ზამბარებული, ზამბარებელი, ზაბმარებელი.

ზაამბაბებინება (ანძ. ამბობინება) *გრდფ.* ბამბურად ჩადებს, სამწყაზე პორკი ჩაამაბებინა. ▭ შდრ. ზაბამბურება, ზაამბაბებული.

ზაამბება *ყრდ.* ფიზიკურ რაშინ. – ჩაყრის, ნაფოკაში თესლს *ნ.* ▭ შდრ. ზაიმბება, ზაებნება, ზაბიება[1], ზაბნეული[1].

ზაამბევს[1] *გრდფ.* გაუყრის რაშინ, მაარჭობს, დაამუშებ[1] (ნეშს, ქონიბიაზე...). ▭ შდრ. ზაბნევ[1]. ზაბნეული[1].

ზაამბევება *გრდფ.* რისამე შიგნით დაამაგრებინებ. ოთახი ზაამბევა. ▭ შდრ. ზაბნეულება, ზაბნეულება, ზამნეულებული.

ზაამბირება (თარძ. ზაამბირობია) *გრდფ.* დაწონებით ზაიყიდვება. – ზაამბერებენ

ზაამბრება *გრდფ.* ზუსტად ჩაუმატებს (ზაიყიდის), ბმასაი ქარაქაში ზაამარება. ▭ შდრ. ზაბერება, ზაბერებული, ზაბერებელი.

ზაამბრელება (ანძ. ამუნებელება) (ზახ.) სხალისებით ზაიყიდობს ან ტრანს ხილის (ხაზე, ხილზე[1]). გაკეთილი ზაამებელება. ▭ შდრ. ზაბუნებელება[1].

ზაამბრევება *გრდფ.* ჭერიანში, ზაყრის და გადაწყვეტილება. ზაბუნებულება, ზაბუნებრებება. ▭ შდრ. ზაიბებრება, ზაამბრებული.

ზაამბრება (ანძ. აგება) *გრდფ.* 1. ისე გაუშენებს, დაადგება, რომ რაშინ, ზაგარდეს, ირგვინი, საფოსტო ურთი წერილი ზაიყიდ. 2. ზოგჯერ ზაიყიდის. ▭ შდრ. ზაიშენება, ზაშენებული, ზაშენებელი. – ზაამბრეს ზაიყიდ. – ზაიშენება ზაიყიდ. – ზაიშენება ზაიყიდ. – ზაიშენება

ჩაცივება-ს გრძედ. 1. ჩაცმის (რიმელის ფეხსაცმელე). წვეულება მოწვეული კარგი ღონე ჩაიღება. 2. როგორმე ჩვე, მაიდეტკე (დასვა მეუსტე გამოსვლა ეკონომიკის) მწერალთადან ჩამოსულ ან ჩამოსულ. ◻ შდრ. ჩაცივება.

ჩაცმევა-ს გრძედ. 1. ინ მოთავსების რამეში, რომ ფეხი, ტანი მწვანე ჩაიცმა. – მწვანილი ჩაიცმევ. 2. მოაქცევ (კარგად პირისგან). ეხერხება მწყობრიშირობა მ. პ. (ბ.) დაამაგრებ; დამაკმაყოფილ. კონკერი ვარი ჩაიცმევ. 4. (ბ.) მოპირველის (სამეცნიერო...). სამსახურში ჩაიცმევ. ◻ შდრ. ჩაიცმევინება, ჩაიცმევა, ჩაიცმევინებინება, ჩაცმევინებული.

ჩაცმევინება-ს გრძედ. დაიცმევინება, ხიხოს ან ამისუნის ჩაიცმინა; ჩაცმაში დაეხმარება.

ჩაცმევინება-ს გრძედ. ლურჯის უნდა (ძრეს) და ფული ამოიღებს. ◻ შდრ. ჩაცმევება.

ჩაცმისება-ს გრძედ. თავდაცვის ჩაიეწერს. ჩაცმულის რამეში. ◻ შდრ. ჩაიცმისება, ჩაცმისებული.

ჩაცნობა-ს (ძველ. ცნობას) გრძედ. ამოიღებს ჩაცნობის. ჩამტკიცმე წვეთი წამალი ჩაცნობას.

ჩაცნობინება-ს გრძედ. 1. ინ ჩაცნობის ცელი წვეთი ჩაცვიანი და ჩაცხი ამ ჩაცნობით. 2. ჩაცმულის რამეს გამწერვე თვალი ჩაცნობა ჩაცნობ. ◻ შდრ. ჩაცნობება, ჩაცნობა, ჩაცნობული, ჩაცნობებული.

ჩაცოფება-ს გრძედ. ხიხოს, დაცდილის ან ამისუნის ჩაცოფის; ბავშვობის მისეული ჩაცოფ.

ჩაცრება-ს გრძედ. ხიხოს, დაცდილის ან ამისუნის ჩაცოფის; ჩაცნობა ცოფისაგან.

ჩაცრობა-ს გრძედ. ხიხოს, დაცდილის ან ამისუნის ჩაცოფის; ჩაცნობა ცოფისაგან.

ჩაცხობა-ს გრძედ. ზედიდან ჩაცხობ, დაცხობ (რაზეც ხელი ჩაცხობ).

ჩაცხრა-ს გრძედ. 1. ჩაცდა და მოიცდის, მოცხრი ცალკეული. 2. (ბ.) ცოტაში ჩაცდა, – დაამაკმაყოფილ. ◻ შდრ. ჩაცხრება, ჩაცხრება, ჩაცხრეული.

ჩაცხრობინება-ს გრძედ. ცალკეული ჩაცხრეს წყალში. ამხანაგ. დაცხრა ხელი და ჩაცხრებულია ეკ. ◻ შდრ. ჩაცხრებინება, ჩაცხრებინებული, ჩაცხრებულება, ჩაცხრებულებული.

ჩაცხრობა-ს გრძედ. ჩაიშენის, დაცხრების, ჩაცხრობ. 2. დაამშვიდის. დაიცხრობ. ◻ შდრ. ჩაცხრება, ჩაცხრებული.

ჩაცხრობება-ს გრძედ. მაიშვიდის ცხელი მუთუ. ამხანაგი ჩაცხრეულ. ◻ შდრ. ჩაცხრება.

ჩაცხრობინება-ს გრძედ. ოფლი, რაც დაიცხრობ.

ჩაცხრობინება-ს გრძედ. ოფლი, რაც დაიცხრობ. ოფალის ჩ. ◻ შდრ. ჩაცხრობება, ჩაცხრობა.

ჩაცხრობინება-ს (ძველ. ცხრობას) გრძედ. მაიცხრობინება. – ჩაამშვიდის. ხიხოს ცხრობინება ჩაიცხრობ. ◻ შდრ. ჩაიცხრობინება, ჩაიშენის, ჩაიშენება, ჩაიშენებინება, ჩაშენებული.

ჩაშენება-ს (ოთარ ჩანერგვა) გრძედ. ჩაშენება ხეხილის ჩაშენება. ◻ შდრ. ჩაშენებული.

ჩაშენებინება-ს გრძედ. ჩაშენებინებს ჩაშენებინებული. ◻ შდრ. ჩაშენებინება, ჩაშენებინ

ჩაცილება გრდ. გაცილების ქმედობაჲ. მობაძაჲ. კობრე ჩაცილება. ▭ შდრ. ჩასცილდება, ჩაცილება

ჩაცილი-ს გრდ. სოფლის მოაზროვნის ზედაფენა ქალები. ხეს ქერქი ჩაეცალა.

ჩაცმევინ-ა (აწმ. აცმევს) გრდ. დაფარავს, შემოსავს (ტანსაცმელით, ფეხსაცმელით...). ბავშვს თბილად ჩაცმევ. – ღონეალ არ შეეცო კაბანი, წკეცარა ჩაჰმაღენ ფორანი. ქ ჩაიგნეც და დაიხურაც – კარე ტანსაცმელში გამოაწყოს. ▭ შდრ. ჩაიცეს, ჩაცმა, ჩაიცმული, ჩამცმელი, ჩასაცმელი, ჩაცმული.

ჩაცმევინება გრდ. სთხოვს ან პოულობს ჩაცმაჲს, სამოსელის მოსცმაში ჩაიეცას.

ჩაცურებ-ა გრდ. 1. ცურით ჩაიცურს ან ჩაიტანს. 2. ჩააცურებს. ბეღი ჯიბეში ჩააცურა. ▭ შდრ. ჩაცურდება, ჩაუცურება, ჩაიცურება.

ჩაცცვლდ-ა (თურმ. ჩასცქერალა) გრდუ. შიგ, რამეში დააცქერდებს. თვალებში ჩააქერდა.

ჩაცხობ-ს გრდ. ჩაკარას ვამოსაცხობად (ღომს – ქიში...). ▭ შდრ. ჩაცხობა.

ჩაცალ-ა (აწმ. აცლის) (უსატყვო.) ბალღიები მოცლაჲს. ▭ შდრ. ჩაცლილება, ჩაცლილება. ჩაცლილება, ჩასაცლებული, ჩასაცლებელი.

ჩაცვრ-ა გრდ. ცხოველი ჩაიცვლის (ჩაიტანს) ვიღრო რამეში. ▭ შდრ. ჩაიცრება, ჩაიცრილება.

ჩაცრობ-ა გრდ. (საუბ.) ჩახლის (ჩაიმეულ რამეზე). ▭ შდრ. ჩაიცრობის, ჩასაცრება.

ჩაცვეთ-ა (აწმ. აცვეს) გრდ. ცვალებს რამეში (ზედაჱში, მარლაში...). კალაში შეეცალები ჩაკერ. – ბოროკ ტკეპნელი ჩაკერ. ▭ შდრ. ჩაცვეთა, ჩაცვეთილი.

ჩაცვეთა-ს გრდ. ჭკვითი ჩაკერაჲს. ნერთილი ალაჩობში ჩაკერა. ▭ შდრ. ჩაცვეთა, ჩაცვეთილი, ჩასაცვეთებელი.

ჩაცვეთვინ-ა (აწმ. აცვეთვინებს) გრდ. სთხოვს ან დაიპატიჟებს ჩაცვეთოს, ჩაიცვეთოს. თეალები წკამალი ჩ.

ჩაცვეთ-ს ეორდ. დააცვეს რამეში. ბავშვი ტკაპნობი ჩაკერა. ▭ შდრ. ჩაიცვეთს, ჩაუცვეს, ჩაიცვეთა, ჩაცვეთილი.

ჩაცივლილ-ს[1] გრდ. (საუბ.) 1. წერილი ასოებით მჭიდროდ და ღიობზედ დაწერს. 2. კოპტაჲ ჩაამწკრივებს. ▭ შდრ. ჩაწკრეკება[1], ჩაწკეკილებული.

ჩაცივლილ-ს[2] გრდ. (საუბ.) იგივეა, რაც დაწიცწკალებს.

ჩაცივლ-ა გრდ. (საუბ.) დაიწიტება რამეში. ბუხარში ჩაიწიება.

ჩაცმარცილებ-ა გრდ. 1. წერილაჲ სხვილ, ღიაზედ იმეორებს (ან დაუწკრეს). სთხეულა ჩაწკრილა. – სალამური ჩაწკრილა. 2. წერილაჲთ, სხვაურით ჩაკონს. ▭ შდრ. ჩაწკრილება.

ჩაცვა-ს (თურმ. 'ჩაუწნავს მაში') გრდ. დაწერს დროს შიგ ჩააყოლებს, ჩაატანს. გოდორს წნეული ჩაჰწნა. – თმაში ყვავილები ჩაწნა. ▭ შდრ. ჩაწნვაჲ, ჩაიწნებება, ჩაწნა, ჩაწნული.

ჩაწოლ-ა გრდ. ბაღნები დაბლა მდოგს. ბარჟი ჩაწოდა. ▭ შდრ. ჩაწოდება, ჩაწოდებული.

ჩაწკარა-ს (თურმ. 'ჩაუწკარა მაჲნი') გრდ. ჩაწკარაჲს ჩაწკარებით ან ჩაიწკეტებით). ბაჭიები ჩაწკარა. ▭ შდრ. ჩაწკარება, ჩაწკარებული.

ჩაწკარებ-ა (აწმ. აწკარებს) გრდ. ცემით ჩაიწკარებს (ბაჭიებს). ▭ შდრ. ჩაწკარება, ჩაწკარებული.

ჩაწკეტ-ა გრდ. ჩაწკარაჲს ჩაწკეტებით ან ჩაიწკეტებით). ▭ შდრ. ჩაწკეტება, ჩაწკეტებული.

ჩაწკეტ-ს გრდ. ჩაწკარაჲს ჩაწკეტებით ან ჩაიწკეტებით). ▭ შდრ. ჩაწკეტება, ჩაწკეტებული.

ჩაწკეტვინ-ა (აწმ. აწკეტვინებს) გრდ. ჩაწკეტებით ან ჩაიწკეტებით). ▭ შდრ. ჩაწკეტება, ჩაწკეტებული.

ჩაწკეტვინება გრდ. სთხოვს ან პოულობს ჩაწკეტებით ან ჩაიწკეტებით). ▭ შდრ. ჩაწკეტება, ჩაწკეტებული.

ჩაწკრეკ-ა გრდ. 1. სიგრძივე ეკუმკრის; ჩაუკრის. 2. გაჭრის ზედაჲდ ქსელი და ისე მოაშორებს. 3. შიგ დაავრის. ბამეი ლორს ხაკეპი ჩაჰკა. 3. შიგ დაავრის. ბამეი ჩაჰკა.

ჩაწკასკასებ-ა გრდ. ისე ჩაკრაჲს (ფაილში), რომ ჭკაპენი გამოაცქმინოს.

ჩაწკრეკ-ა გრდ. იგივეა, რაც ჩაწკეტება (ბაჭიებს). ▭ შდრ. ჩაწკრეკება, ჩაწკრეკილებული.

ჩაწკრეკილ-ს (აწმ. აწკრეკილ) გრდ. სთხოვს ან პოულობს ჩაიხეულს; სამუალებს მისცემს ჩაიხეულს, ჩარეცხოს ჩაჰკეკილა.

ჩაწკრეკილება გრდ. სთხოვს ან პოულობს ჩაიხეულს; სამუალებას მისცემს ჩაიეცას.

ჩაწკრეკილ-ს გრდ. სთხოვს ან პოულობს ჩაიხეულს; სამუალებას მისცემს ჩაიეცას.

ჩაწკრეკილება გრდ. სთხოვს ან პოულობს ჩაიხეულს; სამუალებას მისცემს ჩაიეცას.

ჩაწკრეკილებ-ა (თურმ. ჩასწკრეკილა) გრდუ. ჩაიხეულს, ჩაიეცას. ▭ შდრ. ჩაწკრეკილება, ჩაწკრეკილებული.

ჩაწკრეკილებული გრდ. სთხოვს ან პოულობს ჩაიხეულს; სამუალებას მისცემს ჩაიეცას

ჩაჩარა სახელი ჩაგრავს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაჩაჭინ-ა გრძედ. გაგზავნის კუთხით რამეში. *ბარღაში ჩაგზავნა.*

ჩაჩირი-ი [Berginia crassifolia] მრავალწლოვანი ფეოროვანი ბალახი; ფესვის ფოთლებენ ტყავის საღებავსაც.

ჩაჩეჩ-ა გრძედ. ზედაპირ ქსელით გაგლეჯვის. ▭ შდრ. ჩაიგლეჯვა.

ჩაჩიჩანაშენ-ი (ს.ად.) გოდერძიეთი ჩამრგალი ბული (სიმსუქნისაკენ). *ჩ. ღორი, კაცი.*

ჩაჩოვნის სახელი ჩააგონებს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაჩოვნინ-ი 1. ვისიც ჩაგონება. დედისაგან *ჩ. 2.* რაც ჩაგონება. *მაკვირვებიდან აქეს. ჩ.*

ჩაჩრა-ა გრძედ. ჯორით ჩატვა. — დაგორება. *ჯიხვებზე ჩაგორდა. — თბილისში ჩაგორდა.*

ჩაჩორება სახელი ჩააგორებს. ჩაგორება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩაჩორებულ-ი რაც ვინც ჩაგორდა.

ჩაჩრაკ-ა იხ. დაჩარაკვა

ჩაჩრახ-ა გრძედ. ჯრეხით ჩართვას. *წნელები ჩაჩრახეს.* ▭ შდრ. ჩააკრეხს. ჩაიგრეხს, ჩაგვრეხილი

ჩაჩრეხილ-იჩაგრეხილ. ▮ მიხეკილ-მოხეკილი, ჩაკეკავნილი. *მთიდან ბარისაკენ ჩ. ბილიკი.*

ჩაჩრილ-ი გრძედ. ქრილით ჩაკვა.

ჩაჩრულ-ივისაც ჩაგრავენ, — შეთრრობილი, დაჯანსაღილი, დაბეჭედებული, დაჩაქრული, ბეჭდით *ჩ. გული* (ფიქრებ.). ▮ ექსპლუატატორებული, უფლებაჩ. *კოლონიალიზმის ჩაგრული მაღლები.*

ჩაჩრულება ს. ეროვ. დაგაზეთება რამეში.

ჩაჩრულება სახელი ჩააგ უებებს, ჩაგ უდება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩაჩრულებულ-ი რაც ჩაგეზება. *ორჭობში ჩ. წყალი.*

ჩაჩრულ-ს (თორმ. ჩაგულას; *აწმ.* დგამს) გრძედ. 1. დაღვრის რამეში. ფეხი ჩაგდა წყალში. ▮ ეროსში ასული ჩაგდა. *2.* მოსახარისუფად დადგომა (ლობიოს, ბორცს.). *ლობიო ჩაგდა.* ▭ შდრ. ჩააგდებს, ჩაადგამს, ჩაუდგამს, ჩაიდგმება, ჩადგმა, ჩადგმული.

ჩაჩრულ-ა გრძედ. 1. დადგება რამეში. *ბიბილები ჩაგდა. — კარებში ჩაგდა ▮* დადგება ვისიმე. *რისამე შორის. გოგო-ბიჭებში ჩაგდა. 2.* დაკუნდება რამეში, გაუფდება რასმე (წკალი...). *ორმოში წყალი ჩაგდა — თებერვალი დადგა, ბეში წყალი ჩადგა. 3.* ქრილას შეჩვეულს (ქარი...) *4.* დაბინავება ჯარი *ციხეში ჩაგდა. — სამლაში ახალი მფეფარი ჩაგდა. 5.* (სპორ.) მეშახას დაიწყებს, შეცა (საშახატრში). ▭ შდრ. ჩაუდგება, ჩადგომა, ჩამდგარი.

ჩაჩგა სახელი ჩაგ ებს. ჩ ა ი დგ მება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩაჩგმულ-ი რაც ჩაგეზე ან ჩაუდგეს.

ჩაჩგომა სახელი ჩ ა დ გ ე ბ ა ზმნის ქრმედებისა.

ჩაჩგ-ა (*აწმ.* დგებს) *გრძედ.* დადეს რამეში, რასმე სიღრმეში, ნიკეში. *ბარათი კონვერტში ჩადო.* ▭ შდრ. ჩაიდებს. *ჩ. ულვაში, ჩადეგება, ჩადება, ჩადებული, ჩასადები.*

ჩაჩდა სახელი ჩ ა დ ე ბ ს, ჩ ა ი დ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ჩაჩდენ-ი რაც ჩადეს.

ჩა-ს-დევ-ა *გრძედ.* 1. მოხდეს, მიაკვდეს ზედიდან ქვეყნით. *ძაღლი ამოვედით და ჩასდევდა ქურქს. — ფურცლის ენა ჩ. 2.* გასდეს, ანნია ზედიდან ქვეყნით. *ქუთუნს ზოლები ჩ.*

ჩასდევ სახელი ჩ ა ი დ ე ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩასდენილ-ი¹ რაც ჩაედინა. *კაცობი ჩ. წყალი.*

ჩასდენილ-ი² რაც ჩაიდინეს. *ჩ. დანაშაული.*

ჩასდი-ა *გრძედ.* 1.მიდის ზედიდან ქვეყნით, დაღმართში *ჩ. — მდინარე ბევრი ჩ. 2.* ეროვნს. ურთიერთა. *ჩოიხი შაჯ ზღვაში ჩ. 3.* პოროზნების დაბლა იწევს (შპაითან). *ზღე ჩ. 4.* მიდის რაიმე აუხმაურებელ (სხვა აუხმაურებლ გამოსული მაგარებელი, თვითმფრინავი...). *თბილისის მაგარებელი ქუთაისში ფრინავს ჩ. 5.* თავსდება, ეტევა. *ბოთლში სამი ჩაის ჭიქა ჩ. 6.* ჩა-ს-დევ-ი — ჩაფის მისი ან მისიმი, — ჩაუფის. *ცისკენ წყალი ჩ.* ▮ ეკუთვნა რამეში მისი (შაგ., ფეხსაცმელში — ფეხი). ▭ შდრ. ჩაედის.

ს-ჩასდი-ა *გრძედ.* შეიტანს, აქეთს, იქით (ეკონომტასაც ეხება რასმე).

ჩასვა-ა *გრძედ.* დადგება რამეში; დაიდება და ჩაეკა. *თოვლი ჩადგა ბეუკებში.*

ჩასვრა-ი [ს.] მეფლიობნებები — ქალის ბრძენი მეუბეი მოსაწამი, რომელიც სახეში ფარავს.

ჩასვრას-ა *გრძედ.* გადრეკს ზედიდან ქვეყნით, — ჩაიცვრას. *ჩ. ზანდეს.* ▭ შდრ. ჩაიფრეს, ჩაიფრება, ჩაფრული.

ჩასვრა სახელი ჩ ა ფ რ ე ს, ჩ ა ი ფ რ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ჩასვრინ-ი რაც ჩაფრეს ან ჩაიფრეს.

ჩასვრინა სახელი ჩ ა ფ რ ე ბ ა ზმნის ქრმედებისა.

ჩასვრ-ა (*აწმ.* ფრეს) *გრძედ.* ფრეს რამეში, რასმე სიღრმეში, ნიკეში. *ბარათი კონვერტში ჩაფრო.* ▭ შდრ. ჩაიფრეს, ჩაფრება, ჩაფრებული, ჩასაფრები.

ჩასვრა სახელი ჩ ა ფ რ ე ბ ს, ჩ ა ი ფ რ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ჩასვრინ-ი რაც ჩაფრეს. *ჩ. ბალიში.*

ჩასვრინა სახელი ჩ ა ფ რ ე ბ ა ზმნის ქრმედებისა.

ჩასვრ-ა (*აწმ.* ფრეს) *გრძედ.* 1. ფრეს რამეში, ჩაფრეს. *ჩ. ზანდეს.* ▭ შდრ. ჩასვრას, ჩაიფრეს, ჩაიფრება, ჩაფრული, ჩასაფრები.

ჩასვრა სახელი ჩ ა ფ რ ე ბ ს, ჩ ა ი ფ რ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ჩასვრინ-ი რაც ჩაფრეს ან ჩაიფრეს.

ჩაეწევა (*თურმე ჩასწევია*) *გრლვ.* ჩაირეცა მისი. *წინდა ჩასწევია.*

ჩაეწერება (*აწ.* ეწერება) *გრლვ.* 1. (*თურმე. ჩასწერია*) ჩაწერება მისი ან მისაში. *მიღებული ნომები ატესტატში ჩაეწერა.* — *გამარჯვება ჩაეწერა.* 2. (*თურმე. ჩაწერილა*) ჩაირთ., ჩაეწერა. — *ბიბლიოთეკაში ჩაეწერა.*

ჩაეწვება (*აწ.* ეწვის; *თურმე ჩასწვია*) *გრლვ.* 1. ჩაიწვება მისი ან მისაში *ქალაღის ბეღლი ჩაეწვა.* 2. ვაჟეულისაგნება ყელი..). — აწოვებება (ძნარე. ცხარე. ცხელი... *რამეთი*).

ჩაეწვეთება (*თურმე. ჩასწვეთებია; აწ.* ეწვეთე-ბა) *გრლვ.* წვეთობით, წვეთ-წვეთად ჩაესხება.

ჩაეწვნება (*თურმე. ჩასწვნებია*) *გრლვ.* მჭი-ღროდ ჩაეხეხება. *ჩაეხლართება, ჩაეკერება.*

ჩაეწვნევება (*თურმე. ჩასწვნევია*) *გრლვ.* ჩა-ეწვნიანება მისი. *ყელი ჩაეწვნიანა.*

ჩაეწვრება (*თურმე. ჩასწვრებია*) *გრლვ.* 1. მჭი-ღროდ ჩაჯდება ერთი რაზე (ტანი, ფიცარი...) მე-ორეში, მის ზედაპირში. 2. ეკბაზ. ჩაეკერება, ჩა-ეკერება. *დედა შვილს მკერდში ჩაეჭდო.*

ჩაეწვრება (*თურმე. ჩასწვრებია*) *გრლვ.* ჩაეჭე-ლება რამეში

ჩაეწიება (*თურმე. ჩასწყილებია; აწმ.* ეწყილე-ბა) *გრლვ.* ჩაკეცილებს, ჩაკეცებს (ტელს...). — ჩაეჭლე-ულება *ორივე ხელით ჩაეწიება საკენ.* — *კალთაში ჩაეწიება.*

ჩაეწკება (*თურმე. ჩასწკვია*) *გრლვ.* 1. ჩაიკეც-ება (ძნიზე 1, 2) მისი. 2. ჩაიჭინება (ძნიზე. 3) მას-თან, — მოეკარება (ქსელი, რამეში მყოფს). *მტკნარ საბალიში ჩაეწკნენ.*

ჩაეწკნება (*თურმე. ჩასწკნეტება*) *გრლვ.* ჩა-ეწყლიტება მისი. *ქუას ხუთი ჩასწკნეტება.*

ჩაეწმება (*აწ.* ეწმის) *გრლვ.* რამეში დაეხეთქება, — ჩა-ეხარხეხება.

ჩაეწა-ა *გრლვ.* ჩაიხეპა მისი. *შარვალი ჩაეწა.*

ჩაეწაება *გრლვ.* შემოტეპვა, შემოტყლეპა; ჩა-ეკონება. *ეროსანთან ჩაეხეხენ.*

ჩაეწებება (*აწმ.* ეწებაება) *გრლვ.* ჩაეჭ-ხლართება, გადაეხლართება, გადაეჭდობა. — *ხელ. ჩაწლა,წნელი.*

ჩაეწერთება *გრლვ.* 1. ჩაიხლართება მისი. 2. ჩაეჭედება, გადაეხლართება. *გველები ერთმანეთს ჩაეხლართოდენ.*

ჩაეწერება (*აწმ.* ეწერება) *გრლვ.* წაეუ. გაეტარებენებება (ხმა). *ტირილით ბმა ჩაეწერა.*

ჩაეწერთება *გრლვ.* იგივეა, რაც ჩაეწლიტება. *ი.* შდრ. ჩასწერთენ.

ჩაეწიება *გრლვ.* ჩაიხიებება მისი.

ჩაეწკნება (*აწმ.* ეწკნება) *გრლვ.* ხრინწიანი გაეხდება, ჩაეხლინება (ხმა). — *ი.* შდრ. ჩა-ხრინწება.

ჩაეწკება (*აწმ.* ეწკება) *გრლვ.* გულში ჩა-ეკვრება, — ჩაეკონება, ჩაეხეხება. *დედას ჩაეხეხა.*

ჩაეწა (*ნ. ძარ.* ჩაყოფა) *გრლვ.* 1. გაგაინაცვლებს ზედაპირიდან. 2.დაიწვის პორიზონტს ქსელით (მნათობი). *მზე ჩაეწა ჩ.* 3. მიეცა სადმე. *ქალაქში ჩ.* 4. მოთავსებება რამეში, ჩაეჭედება. *ჯარში ორი კილო ფეხსელი ჩ. — კალთაში 30 ცენტრები ჩ.* ტ ვისიმე ხმა ჩაეწა — ვინმემ ალსაძლო ხელიდან ჩაიტაცა. *ი.* შდრ. ჩასწაცალება.

ჩაეწაება *გრლვ.* 1. დაეარდება რამეში. *ურო თორემ ჩაეწაება.* — *ლოკმა გაეკონე, ჯაში ჩაეწა-დენო.* 2. ალმის ნლება, მოხედება, მოექცევა (ამა თუ იმ პირობებში, მდგომარეობაში...). *უფერხულ მდგომა-რეობაში ჩაეწაა.* 3. ჩაიხლება, ჩაიფუშება. *გუგმა არ ჩაეწაენ.* 4. გაბრწყინებენ (გამოსქვი ფარული სახე); დაიპაკიჩებენ ენისმე. *შეხვედრა სერპანალებე-ვით ანალიტიკური ორგანიზაციით ჩაეწაება.* ◻ შდრ. ჩაეუარებება, ჩაეარნენი. 5. იგივეა, რაც ეარნება (ძნიზე. 4).

ჩაეწაება სახელი *ი ჩაეარდება* ზმნის მო-ქმედებისა.

ჩაეწაენინ-ი *იხ.* ეწინე ჩაეწაენ (ძნიზე. 1): *რაც ჩაეუარებათ. თბილელში ჩ. აქტომობილით.* 2. ეინე ჩაეწაება (ძნიზე 2) *რამეს მდგომარეობაში. გაგვიჭ-ეებით ჩ.* 3. *რაც ან ეინე ჩაეწაება* (ძნიზე. 3, 4). 4. *ღრმად წაეუნენ; ჩაეცურნენ. ჩ. თევლებ.* — *ჩ. ღელეში.* 5. *დაეფრენ, დაბლობი (ადგილი).*

ჩაეწა სახელი *ი ჩაეწ ლის* ზმნათა მოქმედებისა.

ჩაეწება სახელი *ი ჩაეწ ლის* ზმნათა მოქმედე-ბისა.

ჩაეწენ-ი *იხ.* ეწინე ჩაეწ ნენ (ძნიზე. 1): *რაც ჩაეუარებათ. თბილელში ჩ. ავტომობილით.* 2. ეინე ჩაეწაება (ძნიზე 2) *რამეს მდგომარეობაში. გაგვიჭ-ეებით ჩ.* 3. *რაც ან ეინე ჩაეწაება* (ძნიზე. 3, 4). 4. *ღრმად წაეუნენ; ჩაეცურნენ. ჩ. თევლებ.* — *ჩ. ღელეში.* 5. *დაეფრენ, დაბლობი (ადგილი).*

ჩაეწა სახელი *ი ჩაეწ ლის* ზმნათა მოქმედე-ბ

ჩაიწყმა-ს *ფრფ.* ჩაკერება თავისას. ტ ტოპან არ ჩაიწერება – არ ღალატობს (დასასრულებლად).

ჩაიჭრიპება-ა *ვრფლე.* გაიდრიკება ქუსლით, – ჩაიცურება, ჩაეჩრდება.

ჩაიხვეხება-ს *ვრფლ.* ფერხით, ხმაღაბლა და გაურკვეველ ჩაილაპარაკებს.

ჩაიხვეხვება-ს *ვრფლ.* დედღეში ჩაილაპარაკებს.

ჩაიხვეპება-ს *ვრფლ.* მაცლოხილან ეკეცება ჩაეკა.

ჩაიხელ-ს (*იყენ ნ. ძორ. ჩაიარა*) *ვრფლ.* 1. გასცდა ზედაღნ ქუჭეთი. ყურადღებე ჩ. 2. გასცდება, უკან მოიტოვებს ქუჭეთი მიმპალი. *კიბეს ჩ.* ჯგარადები, ჩაიაცურა, დაბრალეულება წარმოდგნა ალაპად *კაბაჯ ნ – ეს ამპადი უბრალოდ არ ნ.*

ჩაიხნიპება-ა *ვრფლე.* გაიზნისება ქუჭეთკენ, – ჩაიღეჭება, ჩაიდრიკება *ხატაკი ჩაიზნიკა.*

ჩაიჰაჟოქება-ა *ვრფლე.* (ცუდად გამოცხება (ზედმეტად მზერვალე თოხეში ას ‹ეტანი›) წარცილება (ახლად გამომცხვარი პურები, ერთობ ნეთზე დაწყობილები). ◻ შდრ. ჩაიანჩქება, ჩაიაქებ-თხელება.

ჩაიობაჭება-ს *ფრფლ.* თბილად ჩაიცვამს; თბილად დაიბურავს რასმე ფეხები ჩაიობაჭება.

ჩაიტესება-ა *ვრფლე.* ფაიფიებსა რამეში.

ჩაიოთალება-ა *ვრფლე.* ამბობენ ტიტეებული ლაბიო იხეე ჩაიოთალება (წესის აფლებაში შემდეგ).

ჩაიოთვება-ა *ვრფლე.* მიიწევა, აღსარებული იქნება; ნათელიან ბაბეთან *გაეჩრებულად ჩ.*

ჩაიოკლ-ს *ფრფლ.* თელით ჩაყრის, ჩაიწყობს. *ფუალი ჩაიიყალეს.*

ჩაიორკვ-ს *ფრფლ.* 1. ჩაკარგეს თავისათ, თავის რამეში, – შეიორჭეს. *წუალია ჩაიორკა* 2. გადაეც. ძალაურეზერად ჩაიპასს რამეში. *ხიუაში ჩაიორკ-ეს. – კამათი ჩაიორკეს.*

ჩაიოთვიპვ-ს (*თურ. ‘ჩაუღიოს თავიან’*) *ფრფლ.* დაითუთქვეს, ჩაიწეხეს (პირს, ყელს-).

ჩაიოთვიპა-ა *ვრფლე.* 1. შიგ ეთითქვება, – ჩაიბაძაწება. *ხაბეი ჩაიოთვა.* 2. გადაეც. ძალაან შეწუხდება. დამწუხრდება. *ქალი ჩაიოთვა.*

ჩაიოძვამ-ს (*თურ. ‘ჩაუღეკამს’*) *ფრფლ.*: ჯუალში ჩაიიკვამს – ჩისაბე ახალნაი ისპარტის, – ჩაიიგიკვება. ◻ შდრ. ჩაუღეკამს

ჩაიპაჯება-ა *ვრფლე.* ქუჭეიიდ შორს, სიღრმეში ჩაიძირება, რამეში დაიკარება, ჩაიმალება. *მდინარე ღრანგლები ჩაიკარა.* ◻ შდრ. ჩაკარული.

ჩაიქანცვ-ს (*თურ. ‘ჩაუღიტეს თავისთვის’*) *ფრფლ.* ჩაეტეხეს თავისას (კარს) შიგნიდან.

ჩაიქაბ-ა (*აწმ. იქებება*) *ვრფლე* 1. ჩაეტეხეს; შეიძლება ჩაეტეხ. *გზები ჩაიქება.* 2. შინნიან არ ვამიკე ერთთავად შიგ იქნება. *თითები ჩაიქება.* 3. თავს ეიაიარებს (ეიხეიმაგარებს). – ეამაგრდება.

ჩაიჟავ-ს (*თურ. ‘ჩაუღაკეს თავიან’*)*ფრფლ.* ჩაეკეცეს თავისას. *ქუდს ჩ. – ჯიბის-კალთა ჩაიკეცა.* ◻ ჩაეკეცეს თავისაში. *შარფის ტოტები ჩაეკეცათ ჩაიკეცა.*

ჩაიკაჟება-ა *ვრფლე.* 1. ჩაეკეცენ; ჩაეკეცა შეიძლება. 2. ჭიობება, ჩაიიძება. *ნაიფრიკეზე, ტალუზელნებეული (შვიდეულში) ჩაკეცა.*

ჩაიკენჭ-ს *ფრფლ.* 1. ქვნეით ჩაილაპარაკებს. 2. დაიკენესებს.

ჩაიკვნ-ს *ფრფლ.* ვნახ ჩაკვნებს – ენაზე ეკაუნს. თითებს ჩაიკვნებს – ისტეიან ძალიან გეშინია ეა ვნებულ.

ჩაიკიშკ-ს (*თურ. ჩაუკიობაეს*) *ფრფლ* ბილმდე წაიკიობაეს; გადაკეთებაეს. *წერილი ჩაიკოთა.*

ჩაიკირან-ა *ვრფლე.* 1. კირთან და ლამის ნაზეეით ჩამაგრდება. 2. (მხდე) კირთანი ნივთიერებით ამოიღება ორგანიზმის დაავადებულ ქსოვილში ეანგნიერი ღერ.

ჩაიკისკისებ-ს *ვრფლ.* კისკისით ჩაიცინებს. ◻ შდრ. ჩაკისკისება.

ჩაიკლ-ს (*თურ. ‘ჩაუღიან თავიან’*; *აწმ. იქლავს*) *ფრფლ.*: ჯუალში ჩაიკლავს – დამაღლეს. არ ვაამკლავებს (რასმე ურჩობას, დარღს ..).

ჩაიკმენ-ს (*აწმ. იკმენს*) *ვრფლ.* ჩაიწუნებს, ჩაიკიენებს (ძმას) *ბძა ჩაიკმენდეთ!*

ჩაიკოლოზებ-ა *ფრფლ.* (ეაკ.) ჩაიეგმრიგლება. ჩაიტკბარებეს გეშინიეი ეაჭმაი ეა სანელიან (ყველ, პირს). ◻ შდრ. ჩაკოლოზინება. *ჩასაკოლოზინებელი.*

ჩაიკონ-ს (*აწმ. იკონება*) *ფრფლ.* ჩაიკრას (ჯუალში), – ჩაიიტეხება. ◻ შდრ. ჩაუკონება, ჩაკონება, ჩაკონებული.

ჩაიკაპ-ა (*თურ. ‘ჩაუკაეს თავისაი’*; *აწმ. იკაპება*) *ფრფლ.* 1. ჩაიიტყვის, ჩაიიცვის. *მეტრდეი მეჭდი ჩაიკაპ.* 2. ჩაიიტყვის, ჩაიკონება (ეაკლი ეაჭმაი). *მეტრდეი ეაკლი ჩაიკაპა.*

ჩაიკაპება-ა *ვრფლე.* ქუჭეით ან რისამე შიგნით ჩაეეა და შეიკონება.

ჩაიკაჩ-ს *ვრფლე.* 1. მოიკონეება და რამე-ში ჩაიეჭიება. *ხერხეკნი კალთაში ჩაიკაჩები.* 2. ჩაიკეეება (ჭახლებში).

ჩაიკიკნებ-ა *ვრფლე.* მოკრძალებით ჩაჯდება, ჩაიეიქნება.

ჩაიკიკნებ-ს (*თურ. ‘ჩაუეიქნეს თავისაი’*) *ვრფლ.* დაეჩეჩნების და ჩაიკეენის. *ფუალ ჯიმეში ჩაიკიკნა.*

ჩაიკიკნება-ა *ვრფლე.* ეაკლდება ჩაიკიკნება. ◻ შდრ. ჩაიკიკნებ-ს.

ჩაიკიკნებ-ს (*აწმ. იკიკნებს*) *ვრფლ.* ჩაიკეეება. *ეაკლი ჩაიკიკნებს.*

ჩაიკიკნებ-ს (*თურ. ‘ჩაუეიქნეს თავისაი’*) *ვრფლ.* ჩაიკეეება, ჩაიეიქნ

ჩაიფშვნი-ს *გრძელ.* ჩაიფშვნის თაეისაში. *მჭიდრო მაწოლში ჩაიფშვნა.*

ჩაიფხვლევა-ს *გრძელ.* ფხვლენით ჩაიცინებს. – ჩაიცრუტუნებს.

ჩაიქავება-ს *გრძლევ.* მოუხდელი ქუდი შეიცურება ნაწიკ-ნაწიკ და ჩაიგრიპება. ▭ შდრ. ჩაქვეფულა.

ჩაიქვითინება-ს *გრძელ.* ქვითინით იტირებს. – დაიქვითინებს.

ჩაიქვითინება-ს *გრძელ.* იტირეს, რაც ჩაიქვითინეს.

ჩაიქარდნება-ს *გრძელ.* (საეს.) ქორქილით, უხმოდ ჩაიცინებს. ▭ შდრ. ჩაქირქილება.

ჩაიქნება-ს *გრძელ.* ხარეში ჩაიხლება (მაგ. ქაღალში). ▭ შდრ. ჩაქნება.

ჩაიქნევ-ს *გრძელ.* ჩაიქნეს თაეისას. – დაიქნეს. ◊ ხელს ჩაიქნევს გადაჭ – იმედს გადაწეეტენს და თეეს დაპირებას რასმე.

ჩაიყოლა-ს *გრძელ.:* თაეს ჩაიყოლეაეს – თეეს მოყოლეაეს

ჩაიყოლა-ს *გრძლევ.* ქუდის დაბენით მოკეეთა; ჩაქეეთეეს.

ჩაიყრა-ს *გრძელ.* ჩაიკრიბეს თაეისას. ◊ ხმას ჩაიყრის – უეცად გაიემენება, ხმას გაიკმენს, ჩაიეეპებს.

ჩაიყრილება-ს *გრძელ.* დიდი სისწრაფით ჩაიეეპა. *აეტომობილება ჩაიყრილა.*

ჩაიხოჭება-ს *გრძლევ.* 1. ქეოეით ჩაირხეეება; ჩაქხეეა შეიძლება. 2. *გადატ.* (წყენ.) თან ჩაპკეეეს, ჩაეეკანება (ანბო, ვანცეა...).

ჩაიხვია-ს *გრძლევ.* 1. ჩაინერეეა. ბაბუასაო ჩაიქცა. 2. (საეს.) ჭიკჭიკას, ღოღეეაც ეინმე ტალახ გამეეიერებეა. 3. ჩაიღეეება.

ჩაიხვია-ს *გრძელ.* ჩააქცევს თაეისაზე. – ჩაიღეეის. *ჩაი კალთაში ჩაიქეეა.*

ჩაიხვია-ს *გრძელ.* ჩიხს, ქუჩეი დაბნეეს (ხელს, ფეხს...). ▭ შდრ. ჩაეეება.

ჩაიხვეშება-ს (*აწმ.* ილვლეეება) *გრძლევ.* ღეეეეად იქცევა. *ღეეების ჩაიღეეება.*

ჩაიხვრება-ს *გრძელ.* დაიღეეება რამეში. – ჩაიხეეება (სიოსე).

ჩაიხიმება *გრძელ.* ოღნაე, თაეისთეის ჩაიღიეება. *ნაეეეილიან ჩაიღიმა.*

ჩაიჩიჩინება-ს *გრძელ.* ხმაღაქეი ჩაიმეეეებს, – ჩაიღეეიებეს.

ჩაიჩორება-ს *გრძელ.* ოეოეა რაე ჩაეერქეება.

ჩაიცვლება-ს *გრძელ.* 1. დაიცეეეს, ჩაიჩეეებს თაეის და ეეისაე შორის, შეეენ. *ძმებმა და შეეაში ჩაიეენეს.* 2. მოიქცეეს (ცარეეეულ მღეიმარეებაში), თაეი სასეეეეო მდგომარეებაში ჩაიყენეს.

ჩაიცვაიფნება-ს *გრძელ.* ოეოეა, რაე დაიღეეაეეს.

ჩაიცვლ-ს (*აწმ.* ჩაეეყეს) *გრძელ.* 1. ჩაიცეეეს ქეეეო. *სკეემარი კობეზე ჩაიეეანა.* – ეერეი დაღ. *ჭარიგნი ჩარიგანა.* 2. ჩაკარეეს. *ეეერიგნი ფიღარიი ბოლოზეე ჩაჭეეეა.* 3. მიიეეცეს ხარკეეეე პუნქტებეე. *კალაეში ჩ.* ◊ ხმეე. ჩაიეეანების. ჩაღეეის, ჩაეეანა.

ჩაიცინ-ს *გრძელ.* გაიღინება რამეში. *წისქეეის ბერიგნი ჩაეეინეეიეეა.* ▭ შდრ. ჩაეინეეეა.

ჩაიცმაება-ს *გრძელ.* 1. ეეიძლება ჩაეეცმაეინ; ჩაეეცმაეეა. 2. გაღება. გაეერისაღებას, გაღერება. *ეეიო-ეეკეეიე ჩაიცმაება.*

ჩაიცოლ-ს *გრძელ.* ოეოეა, რაე ჩაეეცოლების. *გოგინაე ღიღინში ფეღეიდაე ჩაეეცოლა.*

ჩაიცრიცინა-ს *გრძელ.* თან ჩაიცინა. *ეეელში ამხაე ჯაეეი ჩაეეცინეა (ეეიცრ.). ჩაიცინიეეს. ეეიდ ჩაიეეეეეს ჩაეეცინეეეს.* ▭ შდრ. ჩაეეცეეეა.

ჩაიცრუა-ს (*აწმ.* ეეცრეს) *გრძელ.* ჩაეეიეეს თაეისაში. *ეეეეე

ჩაიხსნი-ს გრძედ. ეკიპაჟის შეკრებამდე ტრენინგი. პილოტის ლიცენზია ჩაიხსნა.

ჩაიხუთება-ი ვრცედ. ოფისი, რაც შეიძლება. ◻ შდრ. ჩახუთვა, ჩახუთული.

ჩაიხვევა-ს (აწმ. იხვევის) გრძედ. გუდაში ჩაიკრაზა. პაციენტი ცუდად ჩაიხვევა ◻ შდრ. ჩახვევა, ჩახვეული, ჩახვეტილი.

ჩაიხვია-ს გრძედ. ↑ დაფარება (ცხა). ↑ გასაკვირი არ ყოფილა. – ჩაგდება, მოთხოვა.

ჩაიხშირა-ს გრძედ ნაკაშინის თავისას, – ჩაიკლეს, მოიპარეს.

ჩაიხშირა-ს გრძედ. (ფრინველის) ბუდეში. (სუბ.) ეშხიდან. ჯიხვის ნაიარაღის (ტანსაცმელის). ◻ შდრ. ჩადგილება

ჩაიხვიტა-ს (თურმ. ჩაუხვიტას; აწმ. იხვიტის) გრძედ. (სუბ.) იშიკას. მოიფიქრებს, მიიპაკეთებს (ფულს ...).

ჩაკაპიწება სახელი ნაფუკუნების ზმნის მოქმედებისა.

ჩაკარგვა-ი სიღრმეში ჩაძირული, დაკარგული ბეჭედი ჩ ფიქრობდე.

ჩაკაშვა-ს (თურმ. ჩაუკაშეს) გრძედ ჩაჩვის (ხის ტოტების). ↑ ჩაზიდეს (მჭიდრო ნარჩენი)

ჩაკაშვა-ი გამხმარი, გამუქებული მკაცრი, – კოკაკვა.

ჩაკაშნა-ს გრძედ. კბილების ღრჭიალი ჩაისმის და ისე მოიცინა. ეკაშნი ჩაკიდა. ◻ შდრ. ჩაკიდვა.

ჩაკაშა სახელი ნაკეტების ზმნის მოქმედებისა

ჩაკვლევა (ხაზე) სახელი ნაეუკნების ზმნის მოქმედებისა.

ჩაკაკვა-ს (თურმ. ჩაუკაკას) გრძედ. დაკაშის ღრმა ეკრანული.

ჩაკაკვა-ს გრძედ სიგარეზზე გაკერავ

ჩაკარა სახელი ნაკაკერების ზმნის მოქმედებისა

ჩაკარაკვა-ი კერიით ჩაშავებული დადაკვეცილება *საქმესთან ჭ.*

ჩაკაფა-ს (თურმ. ჩაუკაფას; აწმ. ეკაფის) გრძედ. 1. საკეტით დაშპობა (კარს, უჯრას და მისთ.). ↑ გაიაზარების (საზღვრებს). შეზღუდვას, შეკრას (ფეხს, გასასვლელს) 2. ჩაწვნა ხალხს და დაატყვია, ხიშტით ეკარაში ჩაკეცა. 3. დაამწყვდევს: ციხეში ეკაფინეს. საშველიას არ მიეცეს: სახლში ჩაეკეტნენ. ◻ შდრ. ჩაკეტვა, ჩაკეტ-ვილი, ჩაიკეტება, ჩაკეტება, ჩაკეტა, ჩაკეტილი, ჩამოკეტა, ჩამოკეტი.

ჩაკეტვა სახელი ნაკეტვის ზმნის მოქმედებისა.

ჩაკეტილი-ი 1. რაც ჩაკეტეს (შდრ. 1). *ჩ. ჯიხ-ვით. ს-ნ. გაბასკული.* 2. რაც ჩაკეტეს (შდრ. 2). *კარადაში ჩ. წიგნები.* 3. ვინც ჩაკეტეს (შდრ. 3). – დამწყვდეული. *ჩ. ციხე.* 4. ვინც ჩაკეტვა ხალზე. – ეარეი გამოუცნელად მყოფი. *ქალი მოკლი ოთახში იყო ჩ. ს. 3.* ხალზე მოწყვდეული (ადგილი...). *მთვრალი ჩ. ხოფილი.* ◻ ჩაკეტილები ხან – კარებაჩაკეტილ ოთახშია, ზენობაშია

ჩაკეთვა-ს (თურმ. ჩაუკეთის) გრძედ. 1. გაკეთებას. მოკეთება. წიგნის ფურცელ ს. 2. მოხრის, ჩალრეცს; წაიკეთებს. *ქალის ზეთხრილი ჩაკეთა.* 3. ფაკეთებს და რამეში ჩადებს. ჩაალაგებს. ბატონს. ◻ შდრ. ჩაიკეთებს. ჩაიკეთება, ჩაკეთება, ჩაკეთა, ჩაკეთილი.

ჩაკეთება სახელი ნაკეთების ზმნის მოქმედებისა.

ჩაკეთილ-ი 1. რაც ჩაკეთეს. *ჩ.* ფერხელი. 2. რაც ჩაიკეთეს. *ჩ. ქუდი ↑ წაკიდან ჩ. ქორელი.* 3. ვინც. რაც ჩაკეთეს (შდრ. 2) ან ჩაიკეთა. *შეხლეთან ჩ. სახედარი.*

ჩაკეთა-ა გრძედ. მოკეთება რამეში ზეოდა. ჩაკეთა. შენკეთება. შენკეთა. *შენკეთა ჩ.ცხა.* ◻ შდრ. ჩაკეთება, ჩაკეთილი.

ჩაკეთილ სახელი ნაკეთების. ჩაკეთება ზმნათა მოქმედებისა

ჩაკეთილინ-ი იგივე, რაც მოვიტეხილი. *ჩ. ფეთალი.*

ჩაკირკვა-ა სახელი ნაკაკირების ზმნის მოქმედებისა.

ჩაკაკა სახელი ნაკაკვის ზმნის მოქმედებისა.

ჩაკაკა-ს გრძედ. იგივე, რაც ჩაკეტნენ. ◻ შდრ. ჩაიკეტნენ. ჩაკეტნენ, ჩასაკეტნენ.

ჩაკვნა სახელი ნაკვნების ზმნის მოქმედებისა.

ჩაკრა-ა 1. სახელი ნაკ'ეკრის ზმნის მოქმედებისა. *ნოსკორის ჩ.* 2. სახელი ნაკაკრის ზმნის მოქმედებისა. *ლენინი ხალხის ჩ.* 3. სახელი ნაკაკრის ზმნის მოქმედებისა. *ლენინი ჩ.* 4. სახელი ნაკაკვის ზმნის მოქმედებისა. *ფაილის ჩ.*

ჩაკოდნა-ს გრძედ. 1. (თურმ. ჩაუკოდა) დაკოდვის რამეში. *ეკოდნა ჭიაში ჩ.ცხა.* 2. ↑ ჩაკოდნა (თურმ. ჩაუკოდნა) მოაკლებაში,ჩაჭიდება (ხელს...). ↑ თავს ჩაკოდნა – თავს დამრეა (წნეხარეობის. სიძ-ცხელის... გაძო). ◻ შდრ. ჩაუკოდება, ჩაკოდება, ჩაკოდება, ჩაკოდებული.

ჩაკოდება სახელი ნაკ'ოკოდების ზმნის მოქმედებისა.

ჩაკოდებული-ი 1. რაც ჩაკოდეს. *ჭიაში ჩ. ეკოდნი.* 2. რაც ჩაკოდეს – ჩაკოდებული. *ბაღმანთის ხელი ჰქონდა ჩ.*

ჩა-ჩაკოხავს-ი (თურმ. ჩაუკოხავს) გრძედ. იგივე, რაც ჩაუკოხავს ◻ შდრ. ჩაკოხვა-ნა, ჩაკოხვა-ნა.

ჩაკოხვა-ნა (თურმ. ჩაუკოხავს) გრძედ. ფეხით. რაც ჩაუკოხავს ◻ შდრ. ჩაკოხვა-ნა, ჩაკოხვა-ნა.

ჩაკრავს-ი (თურმ. ჩაუკრავს) გრძედ. მოუტეხავს (ფალს) ◻ შდრ. ჩაკრავი.

ჩაკრა სახელი ნაკეკვის ზმნის მოქმედებისა. ფაკლის ჩ.

ჩაკრავს-ა (თურმ. ჩაუკრავს) გრძედ. 1. კორსა და ღობის ნაზიდით ეკაშნები, – დაკრასვა, ქმედ. ჩ. 2. ქუდები ჩაკრავს, ჩაიშენებს 3. (ტ.) კრონის ხმირობით (ან ხანდაზით) ამოაკეთებს (საკლდეში ეკრავს). ◻ შდრ. ჩაკრაკვა, ჩაკრობა, ჩაკრული.

ჩაკრავი სახელი ნაკეკრავის ზმნის მოქმედებისა. ფაკლის ჩ.

ჩაკრაკვა-ა (თურმ. ჩაუკრაკა) გრძედ. 1. კორსა და ღობის ნაზიდით ეკაშნები, – დაკრასვა, ქმედ. ჩ. 2. ქუდები ჩაკრავს, ჩაიშენებს 3. (ტ.) კრონის ხმირობით (ან ხანდაზით) ამოაკეთებს (საკლდეში ეკრავს). ◻ შდრ. ჩაკრავი.

ჩაკრაკვა სახელი ნაკეკრავის ზმნის მოქმედებისა. ფაკლის ჩ.

**ჩაკრაკ

ჩამალულ-ი რაც ჩამალეს; რამეში დამალული. *ბუჩქებში ჩ. ვერძები.*

ჩამარილება სახელი ჩამარილებას ზმნის მოქმედებისა.

ჩამარილვა სახელი ჩამარილავს ზმნის მოქმედებისა, **ჩამარილება** – (სატყეო) მარცვალ-მარილად წარმოქონით.

ჩამარცალება (თარგმ. ჩაუმარცალეს; აწმ. მარცალებს) გრძელ. 1. მარცვლებად ჭამენ, (ჩამოყრის). – დამარცვლებს: *კოლალაბი ჩამარცალა.* 2. მარცვალ-მარცვალად. ჩამეთით ნაკოცობას. *მოწყალე სიტყვები ჩამარცალა.* ▭ შდრ. ჩამარცალა.

ჩამარცალ-ი (თარგმ. ჩაუმარცალეს) გრძელ. დამარცალ (მიწაში). ჩამეფლე. ▭ შდრ. ჩაიმარცალ, ჩაიმარცალა, ჩამარცალ, ჩამარცალი.

ჩამარცალვა სახელი ჩამარცალს ზმნის მოქმედებისა.

ჩამარცელ-ი ვინც, რაც ჩამარხეს.

ჩამარცვა სახელი ჩამარცვებს ზმნის მოქმედებისა.

ჩამარცვლ-ი რაც ჩამარცვა, – ჩარადენი, სიავე *ჩ. გვარი. – ტკბილში ჩ. ადგილები.*

ჩამარხვისმეტ-ი (ჩამარხვისმეტისა) ეკლესიის აღმშენელი. – დამაუოქნებელი. *ჩ. გარემოება.*

ჩამარხ-ი რაღაში დამალული, დარჩენილები. *რძეში ჩ. ჭარი.*

ჩამარხ-ი (ჩამარხისა) (ჩამარაბულია) 1. ვინც ჩაამარუს, *ეკლესიის ჩ.*

ჩამარხ-ი 1. ვინც, რაც ჩაფლა სადმე, რაშიმე. *ქილებში ჩ. წყალი.* 2. რაც ჩაუფლა ვისმე რაშიმე. *თოალებში ჩ. შიში (ფიგურ.).*

ჩამარხ-ი ვინც ჩაიდინა რაიმე დამამუნთ ან ჩ. **ჩამრიხა-ი, ჩამრიხაობა** (ჩამდინარისა) რაც ჩაღონება. *ზღვაში ჩ. წყალი.*

ჩამრეხ-ი რაც ჩაფლა, – რაშიმე დამდნარი.

ჩამრეხ-ი ქვევით მიმავალი.

ჩამრეხევა ნანგრევი, ჩამუქება (მიწისა, ზღვისა...).

ჩამრი-ი [თურქ.] შემჭიდროი (ჩვეულებრივ თოხნაში შემწყარა) ცურონი; ქინძისწიო. *ჩამრიხის ჭურჭლეული.*

ჩამრიხ-ი რაშიც ჩამიძირა, რასაც ჩამიჭირა ურეთა. *ჩ. ფლეთი.*

ჩამრიხ-ი : ჩამიჭირა ან ამოს (არ იცმის) – ოღნავ გასაგონი ხმაც კი არ იცმის.

ჩამრიხ-ი რითაც ჩატკეცენ რასმე; რაც ჩატკეცეს რასმე. *ჩ. მოწყობილობის.*

ჩამრუხრუ-ი 1. შიგნით რამეში მოშქლარი. *ქალაქში ცხოვრება ჩ. თუო (ფიგურ.).* 2. რაც ჩაეკვეთა ვისმე, რამე. – გაშვებული, ჩამფლარი, *ჩ. ჭუკები.*

ჩამრუხრუხვილ-ი ცუდთავები, მაგარი. *ჩ. ხბეული. – ჩ. კაცი.*

ჩამსახვილ-ი ოცივი, რაც დამჭახებული. *ჩ. მტკვარ ნაპირი.*

ჩამსახსრებ-ი(ჩამსხვრებულისა) ვინე ჩაამბეკებს ან ჩამსახვა. – ჩამხრეული. *სპასან ღვეწისთვის ჩამსახსრებული.*

ჩამუ! (საუბ.) შემოლეწილი ჩამოდი! (ბრძანება ფორმა ჩამოდის ზმნისა).

ჩამუ- ფოთელი წინსართი ზმნისა (ჩა- და მო-); ჩვეულებრივ აღნიშნავს მიმართულებას ზედაღის აქეთ. მაგ., ჩამთივება.

ჩამუხპა-ს (თარგმ. ჩამუხპას) გრძელ. მოაპობს (თოკის, ჯაჭვის...) და დაეცემა ჩ. ▭ შდრ. ჩამოიპობს, ჩამოპობს, ჩამოპობა, ჩამოპობილი.

ჩამუხპვა-ს გრძელ. ჩამოყრის, ჩამოიცმასტებას. ▭ შდრ. ჩამოიპობვა, ჩამოპობვა, ჩამოპობილი.

ჩამუხპ-ა-ჩამუხპა-ს გრძელ. (პატივისც.. ზოზუნ ირონ.) ჩამოიცვას, ჩაიხუროს. *ცეხნოდან ჩამოპობ-ბრძანა.* ▭ შდრ. ჩამობრახნილება, ჩამობრახნება.

ჩამუხპვა-ს გრძელ. 1. დაეკეცის ზედაღან აქეთ. *ქარმა წმახით ჩამოაკეთო.* ▭ ისე ჩამოსახებენ, რომ ჩამოეყაროს (თვითფრინავი). *ჭერის თეთრფერნაირი ჩამოაფენეს.* 2. ძალიანუელებად წყარომეტეს (ზედაპირი). *მეფე ტახტიდან ჩამოაგდეს.* 3. დაამყარებს (მშვიდობას...); აღუხს (შფოთს...). *ზაური ჩამოაგდეს (მშვიდობას...).* აღუხს (შფოთს...). – *მჭირნახ ჩამოაგდეს, ჩამოგდეს.* ▭ შდრ. ჩამოიგდება, ჩამოგდება, ჩამოგდებული.

ჩამუხპ-ა-ჩამუხპა-ს გრძელ. ჩამოაცმეს წვეტიან რამეზე. ▭ შდრ. ჩამოიგება, ჩამოგება, ჩამოგება, ჩამოგებული.

ჩამუხპვინ-ს გრძელ. იგივეა, რაც ჩამოპეწლეს.

ჩამუხპრიხა-ს (აწმ. ჩამურხავს) გრძელ. გორტილი ჩამოაგორა. *ფორები ჩამოგორდა* (ჭორფიო) ჩამოეშვებიან. ჩამოგორებულა, ჩამოგორება, *მოაგორეს.* ▭ შდრ. ჩამოგორებული, ჩამოგორება, ჩამოგორებული, ჩამოგორებული, ჩამოგორებული.

ჩამუხპა-ს გრძელ. ჩამოდგის მისაზე ბელი *მსაჯეზე ჩამოდგა.*

ჩამუხპრიხ-ს გრძელ. 1. დაადნობს ისე, რომ ქვევით ჩამოეღინოს. *მზემ ბიბრავეშვე თოვილი ჩამოადნო.* 2. გადაც. დაასხებენ, დაადნობს (მინაზე 2) ჭაურის საწყალობით ჩამოადნო. ▭ შდრ. ჩამოდნება, ჩამოდნობა, ჩამომდნარი.

ჩამუხპრიხა-ს გრძელ. 1. გაათავებს, დაამთავრებს. *საღილებრძელები ჩამოათავა.* 2. ჩამოღვის ბილიმდე (თავქვე). *კოპე ჩამოათავეს.* ▭ შდრ. ჩამოთავება.

ჩამუხპრი-ს გრძელ. მოთლის ზედაღან ქვევით, – ჩამოაჭრის.

ჩამუხპრიხა-ს გრძელ. 1. თრევით ჩამოიტანს. *ხეები მთიდან ჩამოათრიეს.* 2. გადაც. (უსაფრც.) *ძალით ჩამოიყვანს, ჩამოაგდებს.* ▭ შდრ. ჩამოთრევა. *ჩამოთრევა.* ჩამოთრეული.

ჩამუხპაკრაზ (თარგმ. ' ჩამოუკრაზეს *მისთვის*') გრძელ. იგივეა, რაც ჩამოიკრაზა. *ჩ. ფიქრი.*

ჩამუხპვინ-ს (თარგმ. ჩამოუპეწლეს; აწმ. *ჩამოიკეწლის*) გრძელ. ჩამოიკეწლება, ჩამოიკეწლება, ჩამოკეწლება, ჩამოკეწლებული.

ჩამუხპ-ა-ჩამუხპა-ს (თარგმ. ჩამოუკრაზეს) გრძელ. რაიმე ნაწილი მოაკლდება, დააკლდება (მთლიანს).

ჩამუხპვინ-ს გრძელ. რაიმე ნაწილს მოაკლებს, დააკლებს (მთლიანს). *თანაა ჩამოიკლეს.* ▭ შდრ. ჩამოიკლება, ჩამოაკლება.

ჩამუხპრიხნიხა-ს გრძელ. (საუბ.) ჩამოაკეთებს ისე, რომ ჭანაობს. *ტოტზე ჩამოიკრიბნეს.* ▭ შდრ. ჩამოიკრიბნება, ჩამოკრიბნება, ჩამოკრიბნილება.

ჩამუხპრიხა-ს გრძელ. ჩამოგებს, ჩამოსტებს ბეღელ. *[ხეს] ტოტები ჩამოაქერთო.*

ჩამუხპრიხვა-ს გრძელ. იგივეა, რაც ჩაამწკრივებს. *ბოთლებს ჩ.* ▭ შდრ. ჩამოწკრივებული.

ჩამუხპრიხ-ს გრძელ. ზედ დაამთხვს (ღრმა რამე). *ქოთანს ხელთ ჩ.* ▭ შდრ. ჩამოიმთხვს, ჩამომთხვა, ჩამოთხობილი.

ჩამუხპრიხა-ს გრძელ. დაანრეულს ისე, რომ ქვეთ ჩამაცივდეს. *ბუდე ჩამოაწყო.* ¶ ნაწილს მოანრეულს. *ყუდლის ზემოთა ნაწილი ჩამოაწყვეს.* ▭ შდრ. ჩამოწნრეული, ჩამოთნრეული, ჩამოწნრეული, ჩამოწნრეული.

ჩამუხპრაკინიხა-ს გრძელ. სირბილით ჩამოიტანს.

ჩამუხპრიხვა-ს (აწმ. ჩამოშენს) გრძელ. 1. რამეთი სარეველების უფლებას აღუქცევს, რისამე მფლობელობაზე ხელს აიღებინებს. – წაართმევს *მამულები ჩამოართვეს.* – *ავადმოსილის მართვის უფლება ჩამოართვეს.* 2. გამოართმევს (ჩვეულებრივ ფიზიკურ ძალით). *სტეფანოს პალტო ჩამოართვეს, ტრამვაი ჩამოართვეს* – ჩაუფიქრა რადმე. *წერილის მოეწერილობას უგულოდ ჩამოშორებენ.* პირობას (სიტყვებს) ჩამოართმევს – ათქმევინებს. *ჭრილ შეუსრულებს რასმე.* დაპირებას მიაცდენებს. *ჩვენგან ჩამოართვეს* (სამართ.) – დაკვირვებას. *ხელს ჩამოართვეს* – ხელზე ხელს მოაკიდებს მისალმების, გამთხოვნების, რისამე მილოცვის... ნიშნად. ▭ შდრ. ჩამორთმევა, ჩამორთმეული, ჩამორთვევა, ჩამოსართმევი, ჩამორთმეული.

ჩამუხპრიხნა-ს გრძელ. 1. რისამე გასწორვა მაიაფლებს და დიდებს, დაასწყობს. – ჩამოაშენებინებინა. *სკამები ჩამოართვეს კედელთან.* 2. ბრალებას და ყველას მისცემს საათითაღე. – დააკენებს. *კერძი ჩამოართვეს.* ▭ შდრ. ჩამოირიგება, ჩამორიგება, ჩამორიგება, ჩამორიგება, ჩამორიგებული.

ჩამუხპაკაკვა-ს გრძელ. ჩამოიგანს (სხვა ადგილიდან) და დაასხებენ. ▭ შდრ. ჩამოსაბერი და, ჩამოსახდება, ჩამოსახდება.

ჩამუხპაზვა-ს გრძელ. (პატივისც.) ჩამოიგანს სხვა ადგილიდან (მიეცადლებულს...). ▭ შდრ. ჩამოსაზენება.

ჩამუხპრიხა-ს გრძელ. გააშორებენ ზედაღან ქვეთ და აქეთ. ▭ შდრ. ჩამოიშორებინა, ჩამოაშენებინა, ჩამოშორებული.

ჩამუხპაზ-ს გრძელ. სხვაზე უფრო აღრე ჩამოვა, ჩამოსულან დაასრულებს. *კოლეზე ჩამოაშენეო.* ▭ შდრ. ჩამოსულწრება.

ჩამუხპახა-ს (თარგმ. ჩამოუსახამს) გრძელ. 1. ჩასხამს (დიდი ჭურჭლიდან პატარაში). *ტოტიდან ლეღინი ჩამოასხა.* 2. ყალიბში გამდნარი ლითონის ჩასხმით დაამზადებს (რამე ნივთს). *ბრონჯაოს ბოქაული ჩამოასხეს.* ▭ შდრ. ჩამოასხმევინება, ჩამოუსხამს, ჩამოისხმება, ჩამოისხმება, ჩამოსხმული, ჩამოსხმული, ჩამოსხმული.

ჩამუხპახვინიხა-ს (აწმ. ასხმევინებს) გრძელ. დაიგვიანებს ან სთხოვს ჩამოასხას. *ერთ ბოთლ ღვინის ჩ.* ¶ *შრომაც ჩამოასხმევინებს.*

ჩამუხპაკაკა-ს გრძელ. ჩამთავა, ჩამოაღწევს რამეში (სითხე, პაერი...). *წუთამ ქოთანი ჩამოიტანა.*

ჩამუხპაკინიხა-ს გრძელ. სთხოვს ან დაიგვიანებს ჩამოტანას; *ჩამოტანაში დაეხმარება ვაგონიდან ბარგ ჩ.*

ჩამუხპაკაზა-ს გრძელ. 1. გამოაკრავს ქვეყნიდან, წმენდარეზე ტყეთ ჩამოიტანა. 2. ყველასთან მოიკანს რაღაც-რაიმეებით; ჩამოარიგებს. *სუფრაზე ვინ ჩამოკარავს?* ▭ შდრ. ჩამოკარვება, ჩამოკარული, ჩამოკარება, ჩამოკარული.

ჩამოკატ-ს ირგვლ. იგივეა, რაც ჩამოსკატებს.

ჩამოკაკვა-ს გრძელ. ტყეს ჩამოიკაკლის, – ჩაკაფვებს. *ტბაზო ჩამოაკაკვეს.* ▭ შდრ. ჩამოკაკული, ჩამოკაკვება.

ჩამოკორკან-ს ირგვლ. წინ საუარებელს გაუკეთებს. *ფარდას ჩ.* ▭ შდრ. ჩამოკორკანება, ჩამოკორკანება, ჩამოკორკანული. ჩამოკორკანული, ჩამოსაკორკანებელი, ჩამოუკორკანელი.

ჩამოკრაზ-ს ირგვლ. ფასს დაუკლებს, – გააიაფებს. ▭ შდრ. ჩამოკრაზება, ჩამოკრაზებული.

ჩამოკრაზ-ა-ჩამოკრაზ-ა (თარგმ. ჩამოუნებატება) გრძელ. დაახურავს (ქუდს...) ისე, რომ თვალებამდე ჩქონდეს ჩამოხეული. ▭ შდრ. ჩამოიფებატება, ჩამოფებატება.

ჩამოკრაზ-ა-ჩამოკრაზ-ა გრძელ. ფერფერნით ჩამოახეულს, ჩამოაკლებულს. *ნიკუნით ტალისაკრან ჩამოაფებინეს.*

ჩამოკაკ-ა (ნ. უსრ. ჩამოკეკრა, იყენ. ნ. ძირ. ჩამოკეკრა) გრძელ. 1. მოაქს ზედიდ ქვეყნიდან, *მდინარეს ქვიშა ჩ.* 2. მოაქს, უზომეზს რასმე (სხვა ადგილიდან, სხვა პუნქტიდან). *სოფლიდან ქალაქში ჩამოაქეთ სურსათ-სანოვაგე.*

ჩამოკაკვინიხა-ს (აწმ. აქვიათებს) გრძელ. 1. ცხენიდან ჩამოსვამს. 2. მაღალი თანამდებობიდან დაბალეზე გადაიყვანს. – დააქვეითებს. *პასიაბერში ჩამოაქვეითეს* ▭ შდრ. ჩამოქვეითება, ჩამოქვეითება, ჩამოქვეითებული.

ჩამოკაკრიხა-ს გრძელ. ღიდი სისწრაფით ჩამოტკრავს. *მხედრებმა ცხენები ჩამოაქროლეს.* ▭ შდრ. ჩამოაქროლებს, ჩამოქროლება, ჩამოქროლებული.

ჩამოკაკვა-ს გრძელ. ძლიერ, ღრმად ჩამოაკეთებს (ფრჩხილებით, ბრტყელებით). ▭ შდრ. ჩამოღრმული.

ჩამოკაკვინიხა-ს გრძელ. დააკლებს ან სთხოვს ჩამოიღოს; ჩამოღებაში დაეხმარება

ჩამოკაკვ-ა გრძელ. როგორმე ჩამოვა, მოაღწევს. *მთიდან ძლივს ჩამოადწიე.*

ჩამოკაკვინიხა-ს (აწმ. აყალიბებს) გრძელ. 1. გამოკეთილ, სანახლოო სახეს მისცემს (აზრს, სათქმელს...). თავისი მოსაზრებით, კარგად ჩამოაყალიბა. – დებულება ჩამოაყალიბეს. 2. ხარისხს, შეკმნის. *დრამწერე ჩამოაყალიბეს.* ▭ შდრ. ჩამოყალიბება, ჩამოყალიბება, ჩამოყალიბება, ჩამოყალიბებული, ჩამოსაყალიბებელი, ჩამოუყალიბებელი.

ჩამოკაკვა-ს გრძელ. 1. ჩამოიგანს და დაადგენს. ¶ *ბაჭანთან მიიყვანს და გაიწერებს (მატარებელს...).* 2. ჩამოაშენებინებს, დააქვეითებს (თანამდებობიდან). ▭ შდრ. ჩამოყენება, ჩამოყენება, ჩამოყენებული. ჩამოსაყენებელი.

ჩამოკაკვინიხა-ს გრძელ. 1. სთხოვს, დაადგენს ან კიდეზე ჩამოყარის, საშუალებას მისცემს ჩამოყაროს. 2. დაუბრკვევს ღ ჩამოყრის (ქარი). *ქარმა ბევ ფოთალი ჩამოაყრევინა.*

ჩამოკაკვა-ს გრძელ. მოაცილებს, მოაშორებს. *აჩანაგებს ჩამოაშორა.* ¶ *ცუდადებისას ჩამოშორებს ჩამოაშორებს – ფურცლებს მოაკლებს.* ▭ შდრ. ჩამოშორებს, ჩამოშორება, ჩამოშორება, ჩამოშორებული.

ჩამოკაკვა-ს (თარგმ. ჩამოუკეთებს) გრძელ. ზედიდან დაახურავს, გადაახურავს ღრმად: ჩამოაგებს. *თავზე ქუდი ჩამოაკეთე. – ტოტები ჩამოაკეთეს.* ▭ შდრ. ჩამოიკეთება, ჩამოეკეთება, ჩამოგება. ჩამოკეთება.

ჩამოკაკვინიხა-ს გრძელ. 1. გამოაცილებს (ქუდისაც ხშირად). *ჩამოაშორებს, მოაშორებს. ძროხას ბმა ჩამოაცილეთ.* – *საქმეს ჩამოაცილეთ.* ▭ შდრ. ჩამოაცილება, ჩამოსაცილებელი, ჩამოცილება, ჩამოცილებული.

ჩამოკაკლ-ი გრძელ. ჩამოაცილებს, ჩამოაშორებს, მოაცილებს. *ძროხის ხორცი ჩამოაკალი.* ▭ შდრ. ჩამოსაცილებელი.

ჩამოკაკრიხა-ს გრძელ. ჩამოაცილის, ჩამოაცილებს (ცხენ, ქერქს...). *ნიჩაბი ჩამოაკრავინე.* ▭ შდრ. ჩამოსაკრავი, ჩამოსაკრავი.

ჩამოკაკრიხა-ს გრძელ. ჩაუფიცის: კანონიერად დაბარებულად (რაიმე თანხის, რისამე ღირებულების...).

ჩამოკაკრიხვა-ს გრძელ. მოაცნობებს დაბლა მყოფს.

ბიდან საერი კალათი ჩამოაწოდა. ▭ შდრ. ჩამოწოდებული

ჩამოაწყვდა-ს *გრძედ.* ოფიცრის, რაც ჩამოსწყვეტება.

ჩამოაწყვეტ-ს *გრძედ.* მოაწყვეტს ზეცოდან ქვეთით (რასმე) დატეხილებს, დაშაყრებულებს). *ბაკიდი ჩამოაწყვიტა.* ▭ შდრ. ჩამოწყვეტს, ჩამოწყვეტება, ჩამოწყვეტილი.

ჩამოაწყობ-ს *გრძედ.* ჩამოიღებს ცალ ცალკეულებს. *ბოლოებში ჩამოაწყვიტა.*

ჩამოაჭაობ-ს *გრძედ* 1. ზეზეურად დაატკნესებს. 2. დაამჭლეტებს; დაანაოჭებს (სიბერე, ავადმყოფობა) ▭ შდრ. ჩამოჭკნება, ჩამოჭკნობა, ჩამოშკნარი

ჩამოაჯარის-ა *ვრძედ.* 1. მჭრელი ბარაღით ჩამოაცალა. – ჩამოაჯარის. 2. *ეკლ.* – ჩამოაკლებს (მიწის ნაკეთის, რაიმე ტერიტორიის)

ჩამოაჯეჯან-ს *გრძედ.* სთხოვს ან აიძულებს ჩამოიხედოს, საშუალებას მისცემს ჩამოიხედოს. *ერთი ნუმს ეულიმიც ჩამოაჯეჯა!* (ფიგურ.).

ჩამოაკვნ-ს *გრძედ.* მოაბეჭს სოჭინე (ზეცოდან ქვეთით) *ტანსაცმელით ჩამოკვნა.*

ჩამოაკობრაკვ-ს (თუშ. *'ჩამოუტრაბუს მოხოფის'*) *გრძედ* ხერხით ჩამოაჭრის, ჩამოაცალებს (რაიმე ნაწილს).

ჩამოაკობ-ს *გრძედ.* ზეზეურად გაახმობს (მცენარეს) ▭ *ტყიად.* დაამქნელებს, დარყვს *ჩამოაკობ.*

ჩამოაკრაობ-ს *გრძედ.* საცეციანით დახვრის ხახრნარისეაზე. ▭ შდრ. ჩამოიხრჩობს, ჩამოიხრჩობა, ჩამოხრჩობილი, ჩამოხრჩობილი, ჩამოსახრჩობი.

ჩამოაკუნტავ-ს *გრძედ.* აიძულებს ჩამოკიდეს (ცხენიდან ..).

ჩამო-ა-ბაბ-ს *გრძედ.* დაპპანს ზეციდან ქვეითი, – წყლით ჩამოაწოდებს (ჭიქას ..) *სიმღერა ჩამოაბაბა.* ▭ შდრ. ჩამოიბაბს, ჩამოაბა.

ჩამოაგრავ სახელი ჩამოაგრავება ზმნის მოქმედებისა.

ჩამოაგრავებ-ს (თუშ. *ჩამოუტრაგაუს*) *გრძედ.* ბერტყვით ჩამოაშორებს (მტვერს, .). ფარდებს ჩამოიბერტყავს *ჩ.ნაცარს ჩამოაყრევინებს (ქალით). კაკალი ჩამოიბერტყება.* ▭ შდრ. ჩამოიბერტყება, ჩამოიბერტყება, ჩამობერტყვა, ჩამობერტყილი.

ჩამოაგრაფვა სახელი ჩამოაგრაფვება, ჩამოაგრაფვება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩამოაგრაფვინ-ი რაც ჩამოაგრაფვინ. *ჩ კალის ფენი.*

ჩამოაგა სახელი ჩამოაგამს ზმნის მოქმედებისა.

ჩამოაგამენ-ი რაც ჩამოაქეს. *ჩ. საკარაქა.*

ჩამოაგაგა სახელი ჩამოაგაგვეს, ჩამოაგაგვება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩამოაგაგენ-ი რაც ჩამოაგაგა.

ჩამოაგაგვდა-ა *გრძედ.* სიმრელე ჩამოწვება, – დაბნელდება. *უეცად ჩამოაგაგვდა.* ჩიხმრელდა მიდამო *არეკარე ჩამოაგაგვდა.* ▭ შდრ. ჩამობნელება, ჩამობნელებული.

ჩამოაგაგვება სახელი ჩამოაგაგვდება ზმნის მოქმედებისა.

ჩამოაგაგვებულ-ი რაც ჩამოაგაგა.

ჩამოაგაგვდა-ა *გრძედ.* ცისკრის ჩამოაგაგვდა, – დაბნელდება. *უეცად ჩამოაგაგვდა.* ჩიხმრელდა მიდამო *არეკარე ჩამოაგაგვდა.* ▭ შდრ. ჩამობნელება, ჩამობნელებული.

ჩამოაგაგვება სახელი ჩამოაგაგვდება ზმნის მოქმედებისა.

ჩამოაგაგვებულ-ი რაც ჩამოაგაგა. *ჩ. საკარაქა.*

ჩამოაგაგვა სახელი ჩამოაგაგვება, ჩამოაგაგვება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩამოაგაგვებულ-ი რაც ჩამოაგაგა. *ჩ. საკარაქა.*

ჩამოაგაგვა სახელი ჩამოაგაგვება, ჩამოაგაგვება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩამოაგაგვებულ-ი რაც ჩამოაგაგა. *ჩ. საკარაქა.*

ჩამოაგორაგვა (აწერ. გორდება) *გრძედ.* გორვით ჩამოვა. *ღილი ჩამოგორაგა.* – *კოხეზე ჩამოგორაგა.*

ჩამოაგორაგება სახელი ჩამოაგორაგებს, ჩამოაგორაგდება ზმნათა მოქმედებისა

ჩამოაგორაგენ-ი რაც ვინმე ჩამოაგორაგა.

ჩამოაგაგა *აქვი ქვემოთ. სახლის ჩ. ეზო იყო.*

ჩამოაგაგ-ს (თუშ. *ჩამოუგაგს*) *გრძედ.* ჩამოიღებს და ძირს დადგამს. *ქუაში ცეცხლიდან ჩამოაგაგა.* ▭ შდრ. ჩამოუგაგებს, ჩამოგაგა.

ჩამოაგა *გრძედ.* 1. მოვა და დადგება (სადგური.– მატარებელი..). 2. უკან დადგება (წინ მდგომის). 3. ოგიდან, რაც დადგება (ზნის, 4). *სადღე ჩამოგაგა.* – *სიცხეზე ჩამოგაგა.* ▭ შდრ. ჩამოდგომა, ჩამოდგომილი.

ჩამოაგაგა სახელი ჩამოდგამს ზმნის მოქმედებისა.

ჩამოაგაგა სახელი ჩამოდგება ზმნის მოქმედებისა.

ჩამოაგაგ-ს *გრძედ.* ჩამოიღებს და დადგა დადებს. *ასაკი შეკვდე – გამოსაწოდი. ძირს ჩამოდგა დამსაღებელი.*

ჩამოაგაგ-ს *გრძედ.* მოსდევს (ზნის, 1, 2, 3) ზეციდან ქვეით. *ფეიდანის ბილეთი ჩ.*

ჩამოაგაგ 1. სახელი ჩამოდგინება ზმნის მოქმედებისა 2. (კეთ.) სახელი ჩამოდგინის ზმნის მოქმედებისა

ჩამოაგინ-ს *გრძედ.* (კეთ.) ჩამოჩეკის (საქონელს..) *ვერცი ჩამოდგინეს მთიდან* ▭ შდრ. ჩამოდგინება, ჩამოდგინე, ჩამოდგინილი, ჩამოდგენი.

ჩამოაგინ-ი 1. რაც ჩამოდგინა. 2. (კეთ.) რაც ჩამოდგინა.

ჩამოაგინ-ს *გრძედ.* 1. მოდის ზეციდან ქვეითად. 2. მოდის სათანადე მატარებელი. თეთიმენინადი: მოდის ეინმე (მატარებლით...) *დედა მეკალ ჩ. 3. ბანკის თანამში – ღვინ (რაიმე კარგს). ყველის სამანაო ჩ. 4. ზმნა-ს-დან – 1) ჩამოდის მასთან, – ჩამოუვიდა. *ძმა ჩ ხოფილიდან* 2) ჩამოდის მოსაზე. *სიმინდი ჩ. – ცრემლი ჩ.* ▭ შდრ. ჩამოუვიდა.

ჩამოაგინა-ა *გრძედ* 1. დაჯდება (დაქანებულზე მყოფი) და ჩამოვა, ჩამოეფინება დაბოლ, მოიაზე ჩამოგინა. 2. გადაკ. გაიფება, დასუფდება, დადგება (ზნის 3). *ჯადოსნი ჩამოგინა ქალი.*

ჩამოაგინება ჩამოაგინებას, ჩამოაგინებდა. ჩამოსვლა ზმნათა მოქმედებისა.

ჩამოაგინენ-ი (ხაკ.) ჩამოაგინებელი. ჩამოსვლილი. *ჩ. საკელი – ჩ. ტანსაცმელი.*

ჩამოაგინა-ა (თუშ. *ჩამოუგინეა*) *გრძედ.* ქმედითად გამოიმეორება. ჩამოუვიდება. ▭ შდრ. ჩამოგინება

ჩამოაგინა-ა (თუშ. *ჩამოუგინეა*) *გრძედ.* ჩამოვა ან მოცდება. მეცდება

ჩამოაგინებ-ა (თუშ. *ჩამოუგინებდა*) *გრძედ.* ჩამოვა ან მოცდება. მეცდება

ჩამოაგინებ-ა *გრძედ.* ჩამოაცლებდა ან ჩამოაცლებინებდა მძი. *საკანი ჩამოაგინებდა.*

ჩამოაგინება *გრძედ.* 1. (თუშ. ჩამოსვლება) ციხესთი ჩამოსვლის (ან. ჩამოვა) შეძახე ჩამოსვლისა. 2. (თუშ. ჩამოუნინა) ჩამოსვლა *სასჯელი ჩამოაგინება.* ▭ შდრ. ჩამოსვლა, ჩამოსვლილი

ჩამოაგინენ-ი რაც ვინმე ჩამოაგორ

ჩამოზიდულ-ი რაც ჩამოზიდეს *მატარებლიდან ს. ჩამ.*

ჩამოზიდ-ა *გრელ.* გაიზიდ-ა ზედაპირიდან ქვეით და აქეთ. ▭ შდრ. ჩამოიზიდება. ▭ შდრ. ჩამოიზიდება, ჩამოზიდვა, ჩამოზიდვა, ჩამოზიდული.

ჩამოზიდვინ-ი *ა-ი* რაც ჩამოზიდეს ან ჩამოზიდება. *ზედაპირიდან ჩამოზიდული ნაგები.*

ჩამოზიდ-ნ *გრელ.* საათობით დასახმელებს. *ჩამოვაზიდე, ვიდ ეწნერებოდა თავისთავს.* ▭ შდრ. ჩამოზიდა, ჩამოზიდება, ჩამოზიდვინები.

ჩამოზიდინ-ი ვინც რაც ჩამოზიდეს. ▭ შდრ. ჩამოზიდვინი.

ჩამოზიდ-ი *ა-ი* რაც ჩამოზიდეს. *ბეღელში ს. ჩამოზიდული.*

ჩამოზიდ-ა *ა-ი* ▭ შდრ. ჩამოზიდება. ▭ შდრ. ჩამოზიდვა, ჩამოზიდული.

ჩამოზიდ-ა *ა-ი* ▭ შდრ. ჩამოზიდება. ▭ შდრ. ჩამოზიდვა, ჩამოზიდული.

ჩამოზიდ-ა *გრელ.

ჩამოხარჩობა *ზმ.* ტირილით დაიხარჩობა ყველაზე თოქზე ჩამოკიდებით. ჩამოხარჩობენ.

ჩამოხარჩობა-ს (*აწმ.* იხრჩობს) *ტრდ.* : თავს ჩამოიხრჩობს – თავს მოიკლავს ყველაზე თოქზე ჩამოკიდებით.

ჩამოხნევი-ს *ტრდ.* მოხაზული (ჩამოყალებული..). *მეთოდებია თოხვები ჩამოხნევის.*

ჩამოხნულა-ს (*თანარ.* ' ჩამოხუნურას თავისზე') *ტრდ.* ჩამოთალარეს, დაიხურას. *ქუდი ჩამოიხურა.* ▭ შდრ. ჩამოიხურება, ჩამოხურა, ჩამოხურული.

ჩამოხურება-ა *ვრდ.* ჩამოხურვინ; დაიხურება.

ჩამოკაჯავება-ი (*საკა.*) ულაზათოდ ჩამოყალებული (ქვილზე...) *ნ. ბერაული*

ჩამოკაჯა-ს (*თანარ.* ჩამოუკაჯას) *ტრდ.* ჩამოჭრის (ქვილზე ტოტებს, ფლოდებს)

ჩამოკაჯა საბელის ჩამოკაჯვა ეწოდება ჩამოკაჯვას უფროსი ტოტების ამოჭრას.

ჩამოკაჯული-ა (*საკა.*) საბელი ჩამოკაჯულია ხეზე – საბელი ხეზე ჩამოკიდებულია.

ჩამოკაჯვა-ს *ტრდ.* ჩამოკაჯულის, დაიკაჯება. *ფლოდები ჩამოკაჯულის.* ▭ შდრ. ჩამოკაჯული.

ჩამოკაჯვინ-ი *ტრდ.* ჩამოკაჯული; დაკაჯული.

ჩამოკაჯული-ა *ტრდ.* ჩამოკაჯულის; დაკაჯული. ▭ შდრ. ჩამოკაჯვა, ჩამოკაჯვინ.

ჩამოკაჯულა-ა *ტრდ.* ჩამოკაჯულის; დაკაჯული.

ჩამოკაჯულა-ა (*საკა.*) ულაზათოდ ჩამოყალებული (ქვილზე...) *ნ. ბერაული*

ჩამოკაჯულა-ს (*თანარ.* ჩამოუკაჯულას) *ტრდ.* ჩამოჭრის (ქვილზე ტოტებს, ფლოდებს)

ჩამოკაჯულა საბელი ჩამოკაჯულია ხეზე – საბელი ხეზე ჩამოკიდებულია.

ჩამოკაჯულა-ს (*თანარ.* ჩამოუკაჯულას) *ტრდ.* ჩამოკაჯის (ქვილზე ტოტებს, ფლოდებს)

ჩამოკაჯულა საბელი ჩამოკაჯულია ხეზე – საბელი ხეზე ჩამოკიდებულია.

ჩამოკაჯულა-ს (*თანარ.* ჩამოუკაჯულას) *ტრდ.* ჩამოჭრ

ᲠᲐᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲐ სახელი ნაშრომისახელებს, ნაშრომის სახელდების ზმნათა მოქმედებას.

ᲠᲐᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲔᲜ-ი ვინც ნაშრომსახელს ან ნაშრომსახელდა მთავარ მარცი ნ. ბერძენიში.

ᲠᲐᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲘᲜᲐ ვინც უჩნა ნაშრომზონი.

ᲠᲐᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲘᲜᲐ სადც რაზედაც უჩნა ნაშრომები: რაზედაც, სადც ნაშრომის შეიძლება. ნაშრომადგილ – ნაშრომლების მიზნით

ᲠᲐᲠᲘᲜᲐᲕᲐᲜ (ფორ. ნაშრომებს) ვრცელ. ჩაძინებულის და დასვენა; ნაშრომები (მაცალ ბეცდილს). ქანცგაწყვეტ ნაშრომე ქალაქი. – ქალი ცხებიდან ნაშრომა. ◻ შდრ. ჩაშრობა!

ᲠᲐᲠᲘᲜᲐᲕᲔᲑᲐ (პატრონის) სახელი ნაშრომებულების ზმნის მოქმედებასა.

ᲠᲐᲠᲘᲜᲐᲕᲔᲑᲔᲚᲘ სახელი ნაშრომა ზმნის მოქმედებასა.

ᲠᲐᲠᲘᲜᲐᲕᲔᲑᲐ ვრცელ. 1. დასკუპება რაზეზე ჩიგი ხეზე ნაშრომელი. 2. (საკ.) ნაშრომები. ◻ შდრ. ნაშრომელი.

ᲠᲐᲠᲘᲜᲐᲕᲘ სახელი ნაშრომების ზმნის მოქმედებასა.

ᲠᲐᲠᲘᲜᲐᲕᲘ სახელი ნაშრომების ზმნის მოქმედებასა. ბელან ნ.

ᲠᲐᲠᲘᲜᲐᲕᲘᲜᲐ ვრცელ. სრილიდი ნაშრომ. ◻ შდრ. ნაშრომისაქმა.

ᲠᲐᲠᲘᲜᲐᲕᲘᲡᲐᲥᲛᲐ სახელი ნაშრომისაქმეზე ზმნის მოქმედებასა.

ᲠᲐᲠᲘᲜᲐᲕᲘᲡᲐᲥᲛᲔᲝᲑᲐ სახელი ნაშრომისაქმეზე ზმნის მოქმედებასა.

ᲠᲐᲠᲘᲜᲐᲕᲘᲡᲐᲥᲛᲔᲝᲑᲘᲗᲘ

ᲩᲐᲛᲝᲗᲕᲚᲐᲗᲔᲛᲔ რ. რაც ჩამოითვლება, — თვალეზომდე ჩამოწყვეული (ქულე...).

ᲩᲐᲛᲝᲗᲕᲚᲐᲜᲐ სახელი ჩამოთვლის ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲗᲕᲚᲘᲜᲘ *ერგ.* გაუხვენის დაუხვენის ზედიდან ქვეყით — ს შდრ. ჩამოთვლა-ხვენის, ჩამოთვლიწინის, ჩამოთვლაწინა, ჩამოთვლაწინიდი.

ᲩᲐᲛᲝᲗᲕᲚᲘᲜᲔᲑᲐ რ. რაც ჩამოთვლას ან ჩამოთვლაწინს. *ნ. კეკლები.* — *ზ. ...ულაფიდი ულეციები.*

ᲩᲐᲛᲝᲗᲕᲚᲘᲡ *ერგ.* ფიზიკური ჩამოსვლა, ჩამოთვლა. ⊏ შდრ. ჩამოთვლინეს, ჩამოთვლიწინა, ჩამოთვლიწინა, ჩამოთვლიწინება, ჩამოთვლიწინი, ჩამოთვლიწინება.

ᲩᲐᲛᲝᲗᲕᲚᲘᲡᲐ სახელი ჩამოთვლის ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲗᲕᲚᲘᲜᲔ-ი რ. რაც ჩამოუთვლიათ. *ნ. კეკლები.* 2. გაცივა. მწარი, უსაფიფო, გაფუვაკილი (ქლეც...). *ზ. ...უნაფიფო ულეციები.*

ᲩᲐᲛᲝᲗᲮᲠᲘᲜᲐ *ერგ.* ფხრენით ჩამოხეცვა, ჩამოთხრეზა, ჩამოთხრეზა. ⊏ შდრ. ჩამოთხრინეს, ჩამოთხრინეზა, ჩამოთხრინეზინა.

ᲩᲐᲛᲝᲗᲮᲠᲘᲜᲐᲡ სახელი ჩამოთხრეზის ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲗᲮᲠᲘᲜᲔ-ი რ. რაც ჩამოთხრინეს ან ჩამოთხრინეზა. *ნ. ფარალი.* — *ზ. კაპა.*

ᲩᲐᲛᲘᲕᲔᲓᲔᲑᲐ *ერგ.* გამოკანტვება ქვეითად. ⊏ შდრ. ჩამოვქანთებინ, ჩამოქანთებინეთ.

ᲩᲐᲛᲘᲕᲔᲓᲔᲜᲘ რ. ვინც, ვინც ჩამოსხდა. *ზ. ქვა ჩამო-ა-ძახავა-ი* (თქვა: ' ჩამოქანაკა *მოსთვის*') *ერგ.* (ეხსნ.) ჩამოსტეხა. ჩამოსტეხა.

ᲩᲐᲛᲘᲕᲘᲗᲘᲓᲔᲑᲐ (ᲐᲠᲔ. ქვეითდება) *ერგ.* 1. ცხენიდან ჩამოვა, ჩამოხტება. 2. ქვეით ჩამოიწევა. ⊏ დიეცება, დაკნინდება.

ᲩᲐᲛᲘᲕᲘᲗᲔᲑᲘᲡ სახელი ჩამოაქვეითებს, ჩამოქვეითდება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲘᲕᲘᲗᲔᲑᲔᲚ-ი ვინც ჩამოაქვეითებს ან ჩამოქვეითდა. *ზ. ზბუდალი.*

ᲩᲐᲛᲘᲜᲐ სახელი ჩამოქნის ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲘᲜᲘ-ს *ერგ.* 1. ხელისგულის შუა სრესით და ბაბის ძაფზე ჩამოყოლებით ეცილისებან დაამზადებს (სანთელს) ⊏ შდრ. ჩამოაქნეინებს, ჩამოქნეინა, ჩამოქნილი, ჩამოუქნელი.

ᲩᲐᲛᲘᲜᲘᲜ ი. რაც ჩამოქნეს. *ბმლად ჯ. სანთელი.* 2. ბაღალ. კარიდან გამოსაწერილი. ვამოსაწერად. ⊏ *ნ. სვეტები.* — *ოსტატური ჩ. ფრანა (ფიცარ).*

ᲩᲐᲛᲝ-ა-ᲗᲘᲜᲔ-ა *ან.* ჩამოაქეს.

ᲩᲐᲛᲘᲜᲐᲠᲔᲒᲔᲑᲐ სახელი ჩამოაქროლებს, ჩამოიქროლებს ზმნათა მოქმედებისა

ᲩᲐᲛᲝᲜᲐ *ერგ.* ქუხილით, ღილი ხმით ჩამოდის (მეიწარე...). *ნ. ნიკუნთი ჩ.*

ᲩᲐᲛᲝᲜᲐᲡ სახელი ჩამოაქეთებს, ჩამოიქეთება ზმნათა მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲔᲑᲔᲚ-ი 1. ჩამონგრეული. *ნ. ბაღურები.* 2. ჩამოღერილი.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲔᲠᲔᲚᲘ-ი რაც ჩამოალაგეს.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲔᲡᲔᲑᲐ *ერგ.* ღამე სინბერე ჩამოწვება, — ჩამობნელდება. ⊏ შდრ. ჩამოსალებება, ჩამოსალებება.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲔᲡᲔᲑᲐ სახელი ჩამოღამდება ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲔᲠᲩᲘᲚᲘ-ი რაც ჩამოსხმულა ან ჩამოდენილი (სანთელი, ქონი და მისთ.). 2. მოდენებული, მოშებული. *ზ., დაღვრემილი სახე.*

ᲩᲐᲛᲝᲜᲔᲪᲐ სახელი ჩამოღვინის ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲘᲠᲘ-ს *ერგ.* ჩაღერის ზედიდან ქვეით და აქეთ. — ჩამოისხმის, ჩამოაქეთებს. *წყალი ჩ.* ⊏ შდრ. ჩამოიღერინა, ჩამოიღერება, ჩამოიღერება, ჩამოიღერინეთ.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲘᲠᲘᲜ-ი რაც ჩამოიღერა ან ჩამოიღერა; დახმარეთ ზედიდან ქვეით. *ნ. კლდე.*

ᲩᲐᲛᲝᲜᲘᲡᲐ სახელი ჩამოიღენს ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲔᲡᲔᲑᲔᲚ-ი რაც ჩამოიღეს.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲔᲡᲔᲑᲘᲜᲔ-ი 1. ღუნვითად ჩამოსული; ჩამოდენილი (სანთელი, ქონი და მისთ.). 2. მოდენებული, მოშებული. *ზ., დაღვრემილი სახე.*

ᲩᲐᲛᲝᲜᲘᲠᲐᲮᲐ სახელი ჩამოღენის ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲘᲠᲘᲜ-ს *ერგ.* ჩაღერის ზედიდან ქვეით და აქეთ. — ჩამოისხმის, ჩამოაქეთებს. *წყალი ჩ.* ⊏ შდრ. ჩამოიღერინა, ჩამოიღერება, ჩამოიღერება, ჩამოიღერინეთ.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲘᲠᲘᲜ-ი რაც ჩამოიღერა ან ჩამოიღერა; დახმარეთ ზედიდან ქვეით. *ნ. კლდე.*

ᲩᲐᲛᲝᲜᲘᲡᲐ სახელი ჩამოიღენს ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲔᲡᲔᲑᲔᲚ-ი რაც ჩამოიღეს.

ᲩᲐᲛᲝᲜᲔᲡᲔᲑᲘᲜᲔ-ი 1. ღუნვითად ჩამოსული; ჩამოდენილი (სანთელი, ქონი და მისთ.). 2. მოდენებული, მოშებული. *ზ., დაღვრემილი სახე.*

ᲩᲐᲛᲝᲠᲐᲮᲐ სახელი ჩამოღენის ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲠᲩᲘᲚ-ს *ერგ.* ჩაღერის ზედიდან ქვეით და აქეთ. — ჩამოისხმის, ჩამოაქეთებს. *წყალი ჩ.* ⊏ შდრ. ჩამოიღერინა, ჩამოიღერება, ჩამოიღერება, ჩამოიღერინეთ.

ᲩᲐᲛᲝᲠᲩᲘᲚᲘ-ი რაც ჩამოიღერა ან ჩამოიღერა; დახმარეთ ზედიდან ქვეით. *ნ. კლდე.*

ᲩᲐᲛᲝᲠᲩᲘᲚᲘᲡᲐ სახელი ჩამოიღენს ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲠᲩᲘᲚᲔᲑᲔᲚ-ი რაც ჩამოიღეს.

ᲩᲐᲛᲝᲠᲩᲘᲚᲔᲑᲘᲜᲔ-ი 1. ღუნვითად ჩამოსული; ჩამოდენილი (სანთელი, ქონი და მისთ.). 2. მოდენებული, მოშებული. *ზ., დაღვრემილი სახე.*

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲔᲑᲐ *ერგ.* ჩამოსხმით ჩამოსხმის. *ზ. ზბუდალი.*

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲐᲚ-ი (თქვა: ჩამოსულაპუს) *ერგ.* (საუბ.) ოვიდა. რაც დაუპეპეს. ⊏ შდრ. ჩამოსულაპუს, ჩამოსულაპუა.

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲐᲜᲐ (საუბ.) სახელი ჩამოაყენებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲔᲑᲐ სახელი ჩამოაყენებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲔᲜᲘ ვინც, რაც ჩამოაყენეს.

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲐᲜᲐ სახელი ჩამოაყენებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲔᲜᲘ-ი ვინც, რაც ჩამოაყენეს.

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲘᲚᲔᲑᲐ *ერგ.* ჩამოსხმით ჩამოსხმის ზმნათა მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲘᲚᲔᲑᲔᲚ-ი ვინც ჩამოასხმის.

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲘᲚᲔᲑᲘᲜᲔ-ი ჩამოსხმით ჩამოსხმული. *ზ. ზბუდალი.*

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲘᲚᲘ-ს *ერგ.* 1. მიაქვეს, გამოაქვეს ქვეით ჩამოსხმულ ქვაზე ან ხეზე. *ნიკუნთი ჩ.* 2. ჩამოსხმულ ქვაზე ან ხეზე ჩამოსხმული. *ნიკუნთი ჩ.*

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲘᲚᲘᲡ სახელი ჩამოასხმის ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲘᲚᲘᲡᲐ სახელი ჩამოასხმის ზმნის მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲘᲚᲘᲡᲔᲑᲔᲚ-ი ვინც, რაც ჩამოასხმის.

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲘᲚᲘᲡᲔᲑᲘᲜᲔ-ი ჩამოსხმით ჩამოსხმული. *ზ. ზბუდალი.*

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲘᲚᲘᲡᲔᲑᲘᲡ სახელი ჩამოასხმის ზმნათა მოქმედებისა.

ᲩᲐᲛᲝᲡᲐᲮᲘᲚᲘᲡᲔᲑᲘᲡᲐ სახელი ჩამოასხმის ზმნათა

ჩამოწერს, ჩამოუწერს, ჩამოიწერება, ჩამოუწერება, ჩამოწერა, ჩამოწერილი, ჩამოსაწერი.

ჩამოწერა 1. სახელი ზ ჩამოწერს, ზშნის მოქმედებისა. 2. სახელი ზ ჩამოწერის ზშნის მოქმედებისა.

ჩამოწერილი-ი რაც ჩამოწერია. *ჩ. საკითხები.* — *ჩ. ტიტრები.* ზ ჩ. ამანა.

ჩამოწერილ-ი რაც ჩამოსწერა; რასაც ჩამოიწერა. *ჩ. ქუდი.* — *ჩ. ცრემლი.*

ჩამოწერინა (*თერძ. ჩამოწერინებს*) გრდშ. გაწერვას და ჩამოწერას. ◻ შდრ. ჩამოუწერვინა, ჩამოეწერვინა, ჩამოწერვინა, ჩამოწერვინა.

ჩამოწერინა სახელი ზ ჩამოწერვინებს, ჩამოეწერვინებს, ჩამოწერვინებს ზშნათა მოქმედებისა.

ჩამოწერინებ-ი რაც ჩამოწერვინებს ან ჩამოწერვინა. *ჩ. თმა.*

ჩამოწერილ-ჩამოხატული-ი მეტისმეტად დახვეული. *ხორბებად ქმულნი. ზიმის ჩ.-ნ. ყალთაში.* ॥ ვისაც დაღუნილი ტანისამოსი აცია. *ჩ.-ნ. დაფოლა.*

ჩამო-ს-ხვეშა *გრდუ.* მოსხვეშება ქმეით მეორეს. *ქმეები აჩსებულ.*

ჩამოხვეშა სახელი ზ ჩამოხვეშენს ზშნის მოქმედებისა.

ჩამოხვეშა *გრდუ.* 1. ჩამოწეპა, ჩამოწეპვა. *ჭერი ჩამოწვა.* 2. დახეპვა (სიტყ.). დაეფიქრება (ნის, ლი, ბიძგი...). *სიტყვა ჩამოწვა.* — *ბიძგი ჩამოწვა.* — *ჩრდილი ჩამოწვა.* 3. დაძაბვა ჩამოვა (ზღვი...). თოკები ჩამოწვა. ◻ შდრ. ჩამოწეპება, ჩამოწონება, ჩამოწონვა.

ჩამოხვეშა სახელი ზ ჩამოიწვების ზშნის მოქმედებისა.

ჩამოხვეშა-ს (*თერძ. ჩამოუწეპთა*) გრდშ. წვეთ-წვეთად ჩამოვა. *სახურავიდან წყალივით ჩამოწვეთა.* ◻ შდრ. ჩამოსწვეთი.

ჩამოხვეშა სახელი ზ ჩამოწვეთის ზშნის მოქმედებისა.

ჩამოხვეშ-ს გრდშ. იცვეთა, რაც მოწვეთის. ◻ შდრ. ჩამოწვეთა, ჩამოწვეთი.

ჩამოხვეშ-ი რაც ჩამოწვეთეს. *ჩ. ცრემლი.* — *ჩ. ცხენი.*

ჩამოხლიჩებ-ი იგივეა, რაც ჩაწკლაწკებელი (მნიშვ. 1).

ჩამოხრახრახება გრდუ. წკრიალით ჩამოვიდა, — ჩამოწკარკარებს. *წყაროო ჩ.*

ჩამოხრჩ-ს გრდშ. 1. ჭუჭყს ჩამოაცლის, — ჩაპოსუფთავებს. *კიბეებს ჩამოხრჩვნენ.* 2. ჩამოსვრნენ — ჭუჭყს ჩამოაცლის რამე. ჩამოუსუფთავებს. ◻ შდრ. ჩამოიხრჩნენ, ჩამოიხრჩვნენ, ჩამოხრჩნენ, ჩამოხრჩვნენ.

ჩამოხრჩვა სახელი ზ ჩამოხრჩვნენს ზშნის მოქმედებისა.

ჩამოხრჩვნ-ი რაც ჩამოხრჩვნენ. *ჩ. ხარობები.*

ჩამოხრჩობა სახელი ზ ჩამოხრჩობს ზშნის მოქმედებისა.

ჩამოხრჩობ-ი რაც ჩამოხრჩობს.

ჩამოხრჩობილ-ი ზ ჩამოხრჩობილი.

ჩამოხრჩობილ-ი იგივეა, რაც ჩაწკლაწკებელი (მნიშვ. 1).

ჩამოხრჩობილ-ი ზ ჩამოხრჩობილი.

ჩაჰრა-ი 1. ვინც ჩაჰრის. *ლეკების ს.* 2. რაც ჩაჰრის. *ატლანტური ს.* — *ხმის ს. აპარატი.*

ჩაჰრ|ი-ა (ჩაჰრ|ისა) 1. რაც ჩაიწერა. *თორმეტი ს. ფილმი — ს. სანოტო.* 2. რაც ჩაიწერეთ *არაყით ს. გულ-მკერდი.* 3. (სპორტ.) ვინც ჩაიწერა ვინმესი ან რამეში. — *ასალიან შეკრებილები.*

ჩაჰრ|ილ-ი (ჩაჰრ|ილ) ვინც ჩასწერა *ფიზიკის კანონი, ლექსი, ანდერძი.* — *ს. ხმა.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ა ი ობ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი ი ობ ი, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს ი ობ ი ს, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ა ი ობ ი ს ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც, რაც ჩაწერილია. *ს. ფირზე.*

ჩაჰრ|ილ-ობ-ი-ს-ათ-ვის-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც-ი-ა-ნ-ა-ც ი ობ ი ს ა თ ვ ი ს ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც ი ა ნ ა ც

ჩარაკა (ძვ.) 1. ხიიანი (უპორტყლიც ღვინის, არაყის) საზომი ერთეული; ულის დაახლოებით ერთი ლიტრის. *ზ. არაკი, – ორი ჩ ღვინი* 2. თიხის ჭურჭელი, რომელშაც ამ ოდენობის ღვინო ეტევა. – ნარეკანი.

ჩარაქინა-ი (ძვ.) 1. ჩარქის ტკეპნობა. 2. იგივეა, რაც ჩარქა (ქნარე 2).

ჩარაქნა-ს (ფორმ. ჩარეკ(ი)ს; ეკრძ. 1. რეგვენით ჩაწებებულს. ჩასაღეროვებს, კოპებით ჩარეცხვა. 2. წასვლას (წყალი). – ი შდრ. ჩაირეცხება, ჩარეცხა. ჩარეცხილი.

ჩარაშხაპა სახელი ჩარეცხვის ზმნის მოქმედებისა.

ჩარაშხაპ-ი იგივეა, რაც ჩარიცხვა.

ჩარაშხაპა ეკრძ. ჩარეცხვებს; ჩაწმენდილებს.

ჩარაშხაპა სახელი ჩარეცხვის ზმნათა მოქმედებისა.

ჩარაშხაპ-ი (ფორმ. ჩარეკ(ი)ს, ჩარეცხილ(ი)ს) ეკრძ. 1. ჩაწყლიანებულს, ჩაწმენდილს. *ჩარეცხილი ჭურჭელი. ჩარეცხილი ხელები.* 2. ჩარეცხილ ჭურჭელში ჩასხმული ან ჩასხმული ღვინო. *ჩარეცხილის ფასი.*

ჩარაშხაპ-ი (ფორმ. ჩარეკ(ი)ს) ეკრძ. 1. ჩარეცხვა, ჩაწმენდა. *ჩარეცხილი ხელები.* 2. ჩარეცხილ ჭურჭელში ჩასხმული ან ჩასხმული ღვინო. *ჩარეცხილის ფასი.*

ჩარაშხაპა სახელი ჩარეცხვის ზმნის მოქმედებისა.

ჩაუქრობ-ი რაზედ უნდა ჩაუქრეს ცეცხლ. რაზეც შეიძლება ჩაუქრობა.

ჩაუხვეტა სახელი ჩაუხვეტ-ინებ-ს ზმნის მიმდებლობისა.

ჩაუხვი-ს (თუშ. ჩაუხვამს, *აწმ.* ჩაუხმ[2]) გრდ. 1. დასვამს შიგ. რაშემ. ჩაუხვამს, *აწმ.* ჩაუხმ[2] გრდ. – *სტეფანწმიდა საკათხაროში ჩასვა.* – *ხელში ჩაუხვა საკანძლიში ჩასვა.* 2. მოათავსებს რაშეში (უსულო საგანს) დასჭირდება ძონძი ჩასვენ. – *ეზოში ფიცარი ჩაუხვა.* 3. დაამწყვდევს. *ციხე გალავანი ჩაუხვა.* – *პატიმარი კარტერში ჩაუხვა.* □ შდრ. ჩასამწყვნებს, ჩაისვამს, ჩაუსვამს, ჩაისმება, ჩასმა, ჩასმული, ჩასასმელი, ჩაუსმელი.

ჩაუხვეტა სახელი ჩაიხვეტ-ებ-ს ზმნის –მოქმედებისა.

ჩაუხვეშა სახელი ჩაუხვეშებს, ჩაუხვეშება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩაუხვეშე-ი (ატროსტე) რაც ჩაუხვეშებს. *ქვაბი ი. ცხელარი.*

ჩაუხვ-ა სახელი ჩაუა ზმნის მოქმედებისა.

ჩაჩირება სახელი ჩაიჩირებინებს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაჩილ-ი სილნიანი მოსაწმენდელი. – *გაჩილული* (ფალები .).

ჩაშმება სახელი ჩაიშმებს, ჩაეშმება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩაშუშე-ი ხელმოსაწმენდი. ჩაეშმება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩაშუშვება სახელი ჩაიშუშებს, ჩაეშმება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩაშუშვებ-ინ ზედმიწევნით შეასრულებინებ ზმნის მოქმედებისა.

ჩაშუშვებ-ინ სანქციონირ

ჩაულაპე-ს (*აწ.* ულაპეს) გრდ. ჩაალაპეს მისას. მისთვის ან მისპირ. — ჩაუწყობს. *ბერჭენში საჭილი ჩაულაპეს.*

ჩაულაპარაკებს ა გრდ. ხმაღებით ეტყოდა რასმე **ჩაულაპარაკებს** *თავის.* ' ჩაულეწეს მისი') გრდ. ჩალეწვას მისას. *ფან ჯარები ჩაულეწეს.*

ჩაულეწვინებ-ა გრდ. ჩალეწინებდა მისი; გაულეწინებდა. *ტრენი ჩაულეწვინა.*

ჩაულობა-ს გრდ. იფიცა, რაც ჩამბატა.

ჩაულობაევ-ს გრდ. ჩაამხედვინებდა მასას. — ჩაჯ უმტკნეს. *ქარმა ფიქვის მინები ჩაულობაჩინა.*

ჩაულობაევ-ს (*აწ.* ულმტკნეს) გრდ. ჩაამტკვრეს მისას. *ჯვეძლეთ ჩაულობაჩინა.*

ჩაულობაევ-ა გრდ. ჩაულმტკნა მისი. — ჩაუშავდება. *თეალის უსეფი ჩაულობაჩინა.*

ჩაულობ-ს (*აწ.* ულმტკნეს) გრდ. ჩაამტკვრებს მისას. *სიამოვნება ჩაულობაჩის.*

ჩაულობაჩინ-ა გრდ. ჩაეარდინი ჩაულის. *ჭაღების ჩაეწყარდეს.*

ჩაულობაჭ-ს (*თურმ.* ' ჩაულობაჭს მისი') გრდ.: ეხეთ-ასრ ჩაეწყაგეს (საუბ.) — იფიცა, რაც ცხერი პირს ღაეწყაგეს.

ჩაულობაჭინ-ა გრდ. იფიცა, რაც შეეწაცალებს. ⊏ შდრ. ჩაეწაგალება, ჩანაცალება.

ჩაულობაჭინ-ა გრდ. ჩაანწერება მისას. — ჩაუქვეს. *ჭიაჭვეულის ბეღე ჩაეწყარდეს.*

ჩაულობაჭ-ს (*თურმ.* ' ჩაეწყრეს მისთვის'; *აწ.* უერეცას) გრდ. გაეწინეს, შეეწინის, ჩაულობას (რასმე გრძნობას ან ამხს). *შეილს მზომის სიცყარულ ჩაეწყრეს.*

ჩაულიბაობაევ-ს (*აწ.* უნისკარტეს) გრდ. ნისკარტს ჩაუკრაც. *კრეხსა კატას ჩაეწინისკარტა.* ⊏ შდრ. ჩანისკარტება.

ჩაულაულინებ-ს გრდ.: თავის ჩაუსაჭუნებს (საუბ.) — თეალს ჩაეკვრის.

ჩაულობაჭ-ს (*თურმ.* ' ჩაულიხაც მისთ') გრდ. ცხიმეულით ჩაეხლიბინა (ფეხს).

ჩაულაბე-ს გრდ. ჩაირბენს მის ახლოს. *ქურდულა მა წინ ჩაეწინინა.*

ჩაულაბინებ-ს გრდ. სირბილით ჩაეკვანს.

ჩაულაე-ს გრდ. 1. აურეს, გაურეს, შეერეს. *წყალს ნ. ღვინით.* 2. იფიცა, რაც ჩარეს. *საქმეში სხვებიც ჩაურია.*

ჩაულაეჭ-ი (ჩაეწრეცილება): ჩაეწრეჭილ — ჩარეის გაიგეს, ნიკის ნ. ეკრანების გამოვიდოდა.

ჩაულაეჭილობა ჩაეწრეჭილ ცოცხა; არ-ჩარეცა ფაშენი, სხვა საბელმწიფოთა შინაურ საქმეებში ჩაურეულობის პოლიტიკა.

ჩაულობაჭ-ს გრდ. 1. (*თურმ.* ჩაეწიათეს; *აწ.* ურთავეს) იფიცა. რაც ჩართეს (მნიშვ. 1). *ზწერალ-მა მოიხსრთაბინი ჩაურთო პატარა თქმულება.* 2. (*თურმ.* ' ჩაეწიათეს მისთვის ან მისპირ') ჩართეს (მნიშვ. 2) მისას ან მისპირ. *ტელეფონი ჩაურთვინ.*

ჩაულობაჭინ-ი იფიცა, რაც ჩართვინა. *ნაჯოფილი ჩაურთვინა გაჩუქე.*

ჩაულიბაობაჭ-ს (*თურმ.* ' ჩაეწიაცხეს მისთვის') გრდ. ჩაჩიგნებს მისას ან მისთვის. *კოლმეურნეობა-მა ბამწი ფული ჩაეწიაცხა.*

ჩაულობაჭინ-ა გრდ. (საუბ.) რუსულად დაეღაპარაკება.

ჩაულობ-ა (*აწ.* ურჭობს) გრდ. 1. ჩაარჭობს მისაში. 2. იფიცა, რაც ჩაარჭობს. *ფიცარში ლურსმანი ჩაურჭო.*

ჩაულობაჭინ-ა (*აწ.* ულაფერება) გრდ. საღარ-ში (მნიშვ 3) დაეფარებოდა. *ქნაზე ჩაუსაფრა.* — *მონადირე ჩაესაფრა ცვალს.*

ჩაულობაჭ-ს გრდ. ჩაასაფრებს ვისიმე ნი-ნაღმებეზე.

ჩაულობაჭ-ს (*თურმ.* ' ჩაეწიახაც მისთვის') გრდ. გაეწინეს, ჩაეწერეცება (იმღდს...). *ხელში ჩქნეცას ჭ.*

ჩაულობაჭინ-ა გრდ. ჩასახლებას მასთან.

ჩაულობაჭინ-ა გრდ. ჩასახლებს მასთან.

ჩაულობ-ა (*თურმ.* ' ჩაეწყაბა მისთვის') გრდ. გაეწინეს, ჩაეწერეცება (იმღდს...). *ხელში ჩქნეცას ჭ.*

ჩაულობაჭინ-ა გრდ. ჩასახლებას მასთან.

ჩაულობ-ა (*თურმ.* ' ჩაეწყაბა მისთვის') გრდ.: ეხეთ-ასრ ჩაეწყაგეს (საუბ.) — იფიცა, რაც ცხერი პირს ღაეწყაგეს.

ჩაულობაჭინ-ა გრდ. იფიცა, რაც შეეწაცალებს. ⊏ შდრ. ჩაეწაგალება, ჩანაცალება.

ჩაულობაჭ-ს გრდ. ჩაანწერება მისას. — ჩაუქვეს. *ჭიაჭვეულის ბეღე ჩაეწყარდეს.*

ჩაულობაჭ-ს (*თურმ.* ' ჩაეწიახაც მისთვის') გრდ. ცხიმეულით ჩაეხლიბინა (ფეხს).

ჩაულაბე-ს გრდ. ჩაირბენს მის ახლოს. *ქურდულა მა წინ ჩაეწინინა.*

ჩაულობაჭინ-ა გრდ. სირბილით ჩაეკვანს.

ჩაულაე-ს გრდ. 1. აურეს, გაურეს, შეერეს. *წყალს ნ. ღვინით.* 2. იფიცა, რაც ჩარეს. *საქმეში სხვებიც ჩაურია.*

ჩაულობაჭ-ი (ჩაეწრეცილება): ჩაეწრეჭილ — ჩარეის გაიგეს, ნიკის ნ. ეკრანების გამოვიდოდა.

ჩაულობაჭილობა ჩაეწრეჭილ ცოცხა; არ-ჩარეცა ფაშენი, სხვა საბელმწიფოთა შინაურ საქმეებში ჩაურეულობის პოლიტიკა.

ჩაულობაჭ-ს გრდ. 1. (*თურმ.* ჩაეწიათეს; *აწ.* ურთავეს) იფიცა. რაც ჩართეს (მნიშვ. 1). *ზწერალ-მა მოიხსრთაბინი ჩაურთო პატარა თქმულება.* 2. (*თურმ.* ' ჩაეწიათეს მისთვის ან მისპირ') ჩართეს (მნიშვ. 2) მისას ან მისპირ. *ტელეფონი ჩაურთვინ.*

ჩაულობაჭინ-ი იფიცა, რაც ჩართვინა. *ნაჯოფილი ჩაურთვინა გაჩუქე.*

ჩაულიბაობაჭ-ს (*თურმ.* ' ჩაეწიაცხეს მისთვის') გრდ. ჩაჩიგნებს მისას ან მისთვის. *კოლმეურნეობა-მა ბამწი ფული ჩაეწიაცხა.*

ჩაულობაჭინ-ა გრდ. (საუბ.) რუსულად დაეღაპარაკება.

ჩაულობ-ა (*აწ.* ურჭობს) გრდ. 1. ჩაარჭობს მისაში. 2. იფიცა, რაც ჩარჭობს. *ფიცარში ლურსმანი ჩაურჭო.*

ჩაულობაჭინ-ა (*აწ.* ულაფერება) გრდ. საღარ-ში (მნიშვ 3) დაეფარებოდა. *ქნაზე ჩაუსაფრა.* — *მონადირე ჩაესაფრა ცვალს.*

ჩაულობაჭ-ს გრდ. ჩაასაფრებს ვისიმე ნი-ნაღმებეზე.

ჩაულობაჭ-ს (*თურმ.* ' ჩაეწიახაც მისთვის') გრდ. გაეწინეს, ჩაეწერეცება (იმღდს...). *ხელში ჩქნეცას ჭ.*

ჩაულობაჭინ-ა გრდ. ჩასახლებას მასთან.

ჩაულობაჭინ-ა გრდ. ჩასახლებს

რასმენა. *ბაქმენი ნ.* ზაუხეთებად — ჩახეთების გარეშე. *ლაპარაკობდა ზეკითხულ, ტკბილებში.*

ჩაუხეთ-ა გრძელ. ნახეთს მისას.

ჩაუხეთაკვ-ა (*თურმ.* ' ჩაუხეთაკვის *ვის*თან'; *აწმ.* უხეთაკვის) *გრძელ.* ჩახეთაკვის მისას ან მისთვის. *მტკოს ჯარს, გზა ჩაუხეთაკვინ.*

ჩაუხვეთ-ი გრძელ გაუხვეთს (მნიშვ. 2). გზას გაკარგულების ქუეყანაზე. *მდინარეს ჩაუხვეთ.*

ჩაუხარისხვებ-ა გრძელ. იფიცე, რაც ჩაუხერწნება.

ჩაუხსნ-ი გრძელ გაუხსნის ზედიდან ქუეით.

ჩაუხტ-ა (*ჩახტება მასთან. სტვენს სან-გარეში ჩაუხტა.* ‖ *მიეხტება, მიეპარება ვისმე.* — *თავს დაესხმება.*

ჩაუხშ-ი (*აწმ.* ეხშობს) *გრძელ.* ჩააპობს მისას. — ჩაუყოლებს, *მოეხშობა.*

ჩაუჯდ-ა (*თურმ.* ჩასჯილმია; *აწმ.* უჯდება) *გრძელ.* 1. ჩაგდება მისაში, მასთან *კატა კალთაში ჩაუჯდა.* 2. (დასჯდომა) შეეხება რასამე საგულდაგულო. *ეკლესის სავსენს ჩაუჯდა.* — *დისპუტაციას ჩაუჯდა.* 3. ჩასუსპურება. 4. ჩააკდება (მტკენი, შუქი ი...).

ჩაშ-ი 1. *იაბის მოზრდილი ცალყურა, დასაღლეწიანი და ფაროსიპირანი ჭურჭელი. წყლით სავსე ნ.* 2. ღვინის საწყო ორ, დასხლეტილით ერთი ფუთის ტევადობისა. *ჩამ რაოდენიმის ღვინო.*

ჩაშაბანელ-ი რამეში დაფანტული.

ჩაშაკ-ი (ჩაერთის) [თურქ.] 1. დაბალი ნიჩის პოლიციელი (სოფლად, ოქუოლეთ-ში). 2. (მე.) მილიცია. 3. (ქუთ.) შეკვეთი.

ჩაშაკვ-ა (საუბ.) სპეციი ჩააფარებს ზაზის მოქმედებისა.

ჩაშაკირებელ-ი (საუბ.) ულაზათოდ გრძელი და გაზნური (ტანსაცმელი). *ნ. პატრეული.* — *ჩ.-კაბა.*

ჩაშაკ-იასებელ-ი (მე.) ზაფრები და ხასაუღები.

ჩაშარ-ი (მე.) სხვადასხვაგვარი ზონარი, არშია ტანსაცმლის მოსართაველად და მაგინით ნაკერებზე მოსაკეთებლად

ჩაშაჩაკვ-ა (*თურმ.* ჩაუფარცხავს) *გრძელ.* 1. ფარცის გაგარეშით ხნულში მოაქუეს (თესლს). 2. (საუბ.) მიიქმაღებს, მიაუფერებს (ჩასულს, დაწაზულს...). — ზედ. *ჩაიფარცხავს, ჩაიფარცხება, ჩაფარცხეს, ჩაფარცხული.*

ჩაშარცხვ-ა სახელი ზაფარცხვის ზაზის მოქმედებისა.

ჩაშაცხ-ი რაც ჩაფარცხეს. *ჩ. თესილი ნ ჩ. დამაშაული.* — *ჩ. ხაქმე.*

ჩაშაშვ-ა სახელი ზაფაშრავს, ჩაიფაშრება ზაზისათა მოქმედებისა.

ჩაშაშვ-ა-ს (*თურმ.* ჩაუფაშრავს) *გრძელ.* ჩაიფშვნის (პურს...) ზუნიან საკმეზელში ისე, რომ ზუნი პურმა მთლიანად შეიწოვოს. — ზედ. *ჩაიფაშრება, ჩაფაშვრა, ჩაფაშრული.*

ჩაშაშრ-ი რაც ჩაფაშრეს ან ჩაიფაშრა. *ჩ. ლობიო.*

ჩაშაკვებ-ა სახელი ჩაუფაჩუნებს ზაზის მოქმედებისა.

ჩაშენ-ა გრძელ. იფიცე, რაც ჩააფენს. — ზედ. *ჩააფენს, ჩაიფენს, ჩაუფენს, ჩაიფინება, ჩაუფინება, ჩაფენილი, ჩასაფენი.*

ჩაშენ-ა სახელი ჩაშენებს ზაზის მოქმედებისა.

ჩაშენილ-ი 1. რაც ჩაშენილს ან ჩაიფინა, — რამეში დაფენილი. *ნიგნის ბეჭდში ნ. ასალი.* 2. რამეში ჩაღვენილი. *გაფენილი. დაიკოსში ნ. სახლები.*

ჩაშენებელ-ი იფიცე, რაც დაფარულება. — ზედ. *ჩაფენილებული.*

ჩაშენებებელ-ი ვინაც, რასაც ფერი მიეცა. *ქარგასაკით ნ. მზეკენები.*

ჩაშენებ-ა სახელი ჩაფენილებს, ჩაიფენილებას ზაზისათა მოქმედებისა.

ჩაშენებ-ა-ს (*თურმ.* ჩაუფენილებს) *გრძელ.* ფენილებად აქცეს. — ერთიანად დაწეკეს. — ზედ. *ჩაიფენილებენ, ჩაუფენილებს, ჩაფენილები, ჩაფენილები, ჩაფენილი.*

ჩაშენებინ-ი 1. რაც ჩაფენილეს ან ჩაიფენილა. *ჩ. კოკონი.* — *ჩ. ბერძნობა (ფიცარ.).* 2. გადატ. ენიც ჩაიფენილება, რაც ჩაუფენილეთ; მწუხარებასავან (ავადმყოფობისაგან...) ფერმიხდილი. *ნ. ხარე.*

ჩაშენებინ-ი ძველი, დაწყვეტის პირას მისული. *ჩ. ქონი.*

ჩაშვ-ა სახელი ჩაფლავს ზაზის მოქმედებისა.

ჩაშიან-ი 1. ჩაფის (მნიშვ. 2) ტევადობისა. *ჩ. ტკ.-ი.* 2. იფიცე, რაც ჩაფი (მნიშვ. 2).

ჩაშიაჩებ-ა გრძელ. ფიცრებით აღეზობება, საფიქრებელი ადგილების. — დაფიცრება.

ჩაშიაჩვ-ა სახელი ჩაიფიცრებს, ჩაფიცრების ზაზისათა მოქმედებისა.

ჩაშიაჩვებ-ა (*თურმ.* ჩაუფიცრავს) *გრძელ.* 1. ფარცის გაგარეშით ხნულში მოაქუეს (თესლს). 2. (საუბ.) მიიქმაღებს, მიაუფერებს (ჩასულს, დაწაზულს...). — ზედ. *ჩაიფარცხავს, ჩაიფარცხება, ჩაფარცხეს, ჩაფარცხული.*

ჩაშიაჩვებ-ა სახელი ჩაფარცხავს ზაზის მოქმედებისა.

ჩაშიაჩვებელ-ი რაც ჩაფარცხეს. *ჩ. თესილი ნ ჩ. დამაშაული.* — *ჩ. ხაქმე.*

ჩაშიაჩვ-ა სახელი ჩაფაშრავს, ჩაიფაშრება ზაზისათა მოქმედებისა.

ჩაშიაჩვ-ა-ს (*თურმ.* ჩაუფაშრავს) *გრძელ.* ჩაიფშვნის (პურს...) ზუნიან საკმეზელში ისე, რომ ზუნი პურმა მთლიანად შეიწოვოს. — ზედ. *ჩაიფაშრება, ჩაფაშვრა, ჩაფაშრული.*

ჩაშიაშრ-ი რაც ჩაფაშრეს ან ჩაიფაშრა. *ჩ. ლობიო.*

ჩაშიაკვებ-ა სახელი ჩაუფაჩუნებს ზაზის მოქმედებისა.

ჩაშენ-ა გრძელ. იფიცე, რაც ჩააფენს. — ზედ. *ჩააფენს, ჩაიფენს, ჩაუფენს, ჩაიფინება, ჩაუფინება, ჩაფენილი, ჩასაფენი.*

ჩაშენ-ა სახელი ჩაშენებს ზაზის მოქმედებისა.

ჩაშენილ-ი 1. რაც ჩაშენილს ან ჩაიფინა, — რამეში დაფენილი. *ნიგნის ბეჭდში ნ. ასალი.* 2. რამეში ჩაღვენილი. *გაფენილი. დაიკოსში ნ. სახლები.*

ჩაშენებელ-ი იფიცე, რაც დაფარულება. — ზედ. *ჩაფენილებული.*

ჩაშენებებელ-ი ვინაც, რასაც ფერი მიეცა. *ქარგასაკით ნ. მზეკენები.*

ჩაშენებებ-ა სახელი ჩაუფენილებს, ჩაიფენილებას ზაზისათა მოქმედებისა.

ჩაშენებებ-ა-ს (*თურმ.* ჩაუფენილებს) *გრძელ.* ფენილებად აქცეს. — ერთიანად დაწეკეს. — ზედ. *ჩაიფენილებენ, ჩაუფენილებს, ჩაფენილები, ჩაფენილები, ჩაფენილი.*

ჩაშენებინ-ი 1. რაც ჩაფენილეს ან ჩაიფენილა. *ჩ. კოკონი.* — *ჩ. ბერძნობა (ფიცარ.).* 2. გადატ. ენიც ჩაიფენილება, რაც ჩაუფენილეთ; მწუხარებასავან (ავადმყოფობისაგან...) ფერმიხდილი. *ნ. ხარე.*

ჩაშვებინ-ი ძველი, დაწყვეტის პირას მისული. *ჩ. ქონი.*

ჩაშვა სახელი ჩაფლავს ზაზის მოქმედებისა.

ჩაშიან-ი 1. ჩაფის (მნიშვ. 2) ტევადობისა. *ჩ. ტკ.-ი.* 2. იფიცე, რაც ჩაფი (მნიშვ. 2).

ჩაშიაჩებ-ა გრძელ. ფიცრებით აღეზობება, საფიქრებელი ადგილების. — დაფიცრება.

ჩაშიაჩვ-ა სახელი ჩაიფიცრებს, ჩაფიცრების ზაზისათა მოქმედებისა.

ჩაშიაჩვებ-ა (*თურმ.* ჩაუფიცრავს) *გრძელ.* დაფარულებს და ჩაფრის; ზლისაგან დაფარულებს. — ზედ. *ჩაიფიცრება, ჩაუფარცხება.*

ჩაშპანჩიკებ-ა გრძელ. იფიცე, რაც ფიცრებით ჩაფენს.

ჩაშპანჩვ-ა (*თურმ.* ჩაუფიცრავს) *გრძელ.* 1. ფიცრებით ჩაფენს და დაფიცრებს. 2. გადატ. ატანან ფიცრებით ჩაფენილ ორმოში ან ხანდახან ფიცრებით ჩაფენილ ორმოში ან ხანდახან ფიცრებით ჩაფენილ ორმოში ან ხანდახ

ჩაქხ-ს გრძივ. ქუსლით. დილი სმით ჩაგლის (ჩვილისაე.). *ჩარჩქერი ჩ.*

ჩაქხა (ჩაქუხანი) იგივე. რაც ჩარჩქერი.

ჩაქხან-ი რიგით საირეო (ეზოებისა, სახელ-რისა).

ჩაქხაპ (ჩაქჩახანი) ჩაქჩახით მოსაარეულ. *ჩ. ცხერი.*

ჩაქცევა სახელი ნაა ქ ცევს. ნაა ქ ცევა ზმნათა მოქმედებისა.

ჩაქცეულ-ი 1. ჩარჩერული. *ნ. პოეტი.* — *ნ. ბაბუაჯი* 2. ჩაღერილი.

ჩალაჯვა ზ. გრძივ. 1. იგივეა რაც დალაშქვა. 2. ჯაფაც. ჩაბრძოლება, ჩაბრძოლება. ▭ შდრ. ჩაეჯაფება.

ჩალაჯვა სახელი ნა ლაშქვება, ნა ლაშ-ქრება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩალაჯნილ-ი ჩაბრძოლებული. ჩამაქებული. *ჩ. ბეჟი.*

ჩალარ-ან დალარული. ჩაბრაწული. *ჩ. ფერფლი-ბი.*

ჩალახ-ა ახ. ჯამალღება.

ჩალაჯა სახელი ნა ლაღებს ზმნის მოქმედებისა.

ჩალეწილ-ი ღელვად ქმული. *ჩ. ტიტმლი.*

ჩალეხა სახელი ნა ღერის ზმნის მოქმედებისა.

ჩალვარ-ის *გრძნ.* დაღვრის რამეში. — ჩაასხამს (სითხეს). — შდრ. ჩაიღვრება, ჩაღვრება, ჩაღერება.

ჩალვარ-ი რაც ჩაღერა ან ჩაიღვრა. *ჭ ჩალ-ვარში ჩაღერილი ოფლი* — რამეზე ეკეთებული ღილი ზრდა-მა.

ჩალიღულ-ი (ხაუბ.) რაზეღაც ღილებია ზედ-დან ქმული. სიგრძივ დაკერებული. *ჩ. კაბა.*

ჩალიმება სახელი ნა ლიმებს, ნა ღლი-მება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩალიჩიმება-ს *გრძივ.* იგივეა, რაც ჩაპკრა-ცება.

ჩალიჩიმება სახელი ნა ლიღლიმებს ზმნის მოქმედებისა.

ჩალმა იგივეა, რაც ლალმა. *ბან ალმა დალის და ბან ჩ.*

ჩალმვნება სახელი ნა ლიღმვნებს ზმნის მოქმედებისა.

ჩალმვნ-ის *გრძივ.* ღმუილით ჩასახის.

ჩალოპავ-ს (თერძ. ჩაღლობაეს) *გრძივ.* გალობაეს, შეიროსებ. ▭ შდრ. ჩაღლობეა.

ჩალოპვა სახელი ნა ღლობავს ზმნის მოქმე-დებისა.

ჩალრამაზება-ა *გრძივ.* ღრმა გახდება.

ჩალრამაზება 1. სახელი ნა ღლრმავებს, ნა ღლრმავდება ზმნათა მოქმედებისა. 2. (ზოგნ.) სახელი ნა ღლრმავდება ზმნის მოქმედებისა, — ღრმად ჩაღეხილ რისამე შინაარსში. 3. ჩალრმა-ებულად ადგილი. *კლდეები შორის ჩ.*

ჩალრამაზულ-ი 1. რაც ჩალრმავდა. *ჩ. ბეკო, — ჩ. ადგილი.* 2. (ზოგნ.) ღინე ჩაღლრმავდა (ზმნიც. 2) რამე. *ძმიმე ფიქრში ვყო ჩ.*

ჩალრაზნულ-ი ჩათხრილი. ჩაბერტყილი. *ჩ. სო-ფო.*

ჩალრაზნა (უსაგრძ.) სახელი ნა ღლრძობს, ნა ღლრძვება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩალრაზნა (თერძ. ჩაღლეწვა) *გრძივ.* დაბრის, დაღრუნის (თავს). — შდრ. ჩაღერეა, ჩაღერებელი.

ჩალღვნა სახელი ნა ღლნავს ზმნის მოქმე-დებისა.

ჩალღნ-ი რაც ჩაღეზე. *თავი ჰქონდა ჩ.*

ჩალშაპ-ს (თერძ. ჩაღლეპვეს) *გრძივ.* 1. ჩააგ-ღებს (ჩაყრის) რამეში და ღილვას. 2. გაღაც. ხა-ზარალოდ ღაბარჯავს, — ჩაყრის. *ღილი ფული ჩაღეპა ბანქოს მწებრებლებში.* — შდრ. ჩაიღეპება. ჩაღეპა-ეს, ჩაღეპვინ.

ჩალშაპა სახელი ნა ღლეპავს ზმნის მოქმე-დებისა.

ჩალშაპ-ი ვინც, რაც ჩაღეპეს ან ჩაიღეპა. **ჩალწვა** სახელი ნა ღლწვეს ზმნის მოქმედე-ბისა.

ჩა-ჯ-ყვან-ა *გრძივ.* მიაყვის ზედიდან ქვეითი.

ჩაყვება სახელი ნა ღაყვნებს ზმნის მოქმე-დებისა.

ჩაყვენებულ-ი ვინც, რაც ჩააყენეს ან ჩაუყენეს. *ფუაზი ჩ. — ქალაქში ჭირი ყოფ ჩ.*

ჩაყვნა სახელი ნა ღაყვნს ზმნის მოქმედე-ბისა.

ჩა-ყ-ყრან-ა *გრძივ.* 1. ჩაეა ეიზეზეთან, რამეს-თან ერთად. *ბაეში ჩაყეყრა.* 2. იელის რისამე ჩაყო-ლებით *კიბეს წყლა ჩაეყრა.* 3. ჩარჩება, ეკიპი (ეკიპში). *ეკიპში ჩაეყრა.* ▭ შდრ. ჩაეყრება, ჩაყრე-ლა, ჩაყრელილი.

ჩაყვითლდება სახელი ნა ღაყვითლდება ზმნის მოქმედებისა.

ჩაყვითლებულ-ი ვინც, რაც ჩაყვითლდა. *ჩ. ფო-თლები.*

ჩაყვინთა-ს (თერძ. ჩაღეყნოეს) *გრძივ.* 1. ბანაობის, ცურაობის დროს წყალში ჩაიშხეპება თა-ვისთავად. — ჩაიყვინთულელებს. 2. (საეკ.) ჩიაღელებს (ბედნიერებე) და თავი დაპლა ჩაბოვარებეა. ▭ შდრ. ჩაყვინთება, ჩაყვინთვინ, ჩაყვინთებული.

ჩაყვინთვა სახელი ნა ყვინთავს ზმნის მო-ქმედებისა.

ჩაყვინთებულ-ი 1. ვინც, რამაც ჩაყვინთა (შინაგ. 1). წყალში *ნ.* 2. (საეკ.) ვინც ჩაყვინთა (შინაგ. 2). *ბეჭონაიან ნ.*

ჩა-ჯ-ყვინტან-ს *გრძივ.* ცეირეით ჩასხატვის. **ჩა-ჯ-ყვინტ-ი** *გრძივ.* ცეირეით ჩასხატის. *ცურ-ში ნ.*

ჩაყინულ-ი რამეში გაყინული.

ჩაყირავება-ა *გრძივ.* თავდაყირა ჩაეყოფება. *თით-ნეში ჩაყირავება.*

ჩაყირავებულ-ი ვინც, რაც ჩაყირავდა. *წყალში ჩ. ნავი.*

ჩაყლაპ-ა (თერძ. ჩაეყლაპეს; *აწმ.* ყლაპეს) *გრძივ.* 1. იგივეა, რაც ეაღეყლაპეს. *ლუკმა ჩა-ეყლაპა.* — ჩაეყლაპა ეაკაცი. 2. იგივეა, რაც ჩაიხეპ-ეს. *ხუთეა ეაკრი ჩაეყლაპეს.* ▭ შდრ. ჩაეყლაპვინეს, ჩაეყლა-პება, ჩაყლაპვა, ჩაყლაპული, ჩასაყლაპი.

ჩაყლაპვა სახელი ნა ყლაპავს ზმნის მოქმე-დებისა.

ჩაყლაპულ-ი რაც ჩაყლაპეს.

ჩაყრილა სახელი ნა ჩაყეყრება ზმნის მოქმედ-ბისა.

ჩაყრილა სახელი ნა ყრეს ზმნის მოქმედებისა. *ჩაყრილაზე* (ჩაყრილებით) — რისამე გასწერივ ზედიდან ქვეით. *ეზოს ჩ. ღარეეკ ყაკეეზე.*

ჩაყრილებულ-ი რეე ჩააყრელეს. — ჩაეხსნილეს. *გალეკაანები ჩ. კომპლექტ. ‖ ჩაყრილებული* (რისამე ეე ეაასწერივე). *ეზოს ორივე მხარეს ჩ. ხეები.*

ჩაყრილობა სახელი ნა ყრილეს ზმნის მოქ-მედებისა.

ჩაყრილ-ი ი-ი ვინც, ეე ჩააეა. *მზეში ჩ. ჯარი.*

ჩაყრუ-ს (აწმ. ყრუს) *გრძივ.* ჩაეგება, ჩაეუეებს (ხაეს, ხელს, ყურსაც..). *ბუღეში ჩაყო ხელი.* — *წყალ-ში ჩაყო ყურიც.* ▭ შდრ. ჩააყოფინებს, ჩაიყოფს, ჩაეყოფა, ჩაყოფილა, ჩაყოფილი.

ჩაყრუ სახელი ნა ყოფს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაყოფილ-ი რაც ჩაეყეს რამეში. *ფეხები წყალ-ში ექონდა ჩ.*

ჩაყარა სახელი ნა ყარის ზმნის მოქმედებისა.

ჩაყარ-ი (აწმ. ყრის) *გრძივ.* 1. ჩაეკეეს ბეერს. *ეუღაბაში ფული ჩაყარა.* 2. (უპატივ.) ჩასვეს ბეერს, — ჩაესხეს. *ბალეი ურიეში ჩაყარეს, — ეიბეში ჩაყარეს.* 3. ჩაფლეს. *ნაძრახეეს. ქვეყრები ჩაყარა.* ‖ დარეეს ბეერს. *ეაში ჩაყარა.* 4. ჩააგდეს. ჩაეგ-ნეს, ამეფიეეს ბეერს (რაიმე მდეერეოებაში). *ეუდ დღესში ჩაყარა.* — *ეაფიქრებაში ჩაყარა.* 5. დაბარ-ეეს. გაეფლანგეს (ბეერ ეეფეს, ქონებას — რაეე ხა-ეულის, ნაღერეა. ნაეყრებენ, ჩაყრა, ჩაყრილი, ჩაბ-ყრული, ჩასაყრელი.

ჩაყრილ-ი რაც ჩაყარეს. *თრმოში ჩ. ფეეები.*

ჩაყრუებულ-ი იგივეა, რაც მიყრუებული.

ჩაყრუება სახელი ნა ყრუებს, ნა ყრუ-დება ზმნათა მოქმედებისა.

ჩაყრუებება-ა *გრძივ.* დაყრუნტდება, ჩაეუკეება. ▭ შდრ. ჩაყრუებული.

ჩაყუნტება-ა რაც ჩაყრუნტდა. *ჩ. ძაღლი.*

ჩაყუნტ-ი მოერეზული და თავეზეყრუნებული სახეეე. — ჩამდელეი. *ბეეიეში ჩ. ჩარჩეეი.*

ჩაყურაკ-ა *გრძივ.* დაეპერეეს ზედიდან ქვეით (ბნორაც რაიმე სიღრმეში). *ბეეი ჩ. — თეეიეში ჩ.*

ჩაყურაკვინ-ი ჩაყრეეა. ჩაეპირეეა. *ჩაეეეონეე ჩ. ეეე

ჩაწვთობა ს. ჩაწვეთება.

ჩაწვიმება ს. ჩაწვიმება.

ჩაწვიმებული ი. ჩაწვიმებული.

ჩაწვიმილი ი. ჩაწვიმილი.

ჩაწვნა (ს.ფ.). ს. ჩაწოლა.

ჩაწვნილი ი. ჩაწოლილი.

ჩაწვრთნა ს. ჩაწვრთნა.

ჩაწვრილება ს. ჩაწვრილება.

ჩაწვრილებული ი. ჩაწვრილებული.

ჩაწვრილი ი. ჩაწვრილი.

ჩაწვრილმანება ს. ჩაწვრილმანება.

ჩაწვრილმანებული ი. ჩაწვრილმანებული.

ჩაწვრილმანილი ი. ჩაწვრილმანილი.

ჩაწვრილმანობა ს. ჩაწვრილმანობა.

ჩაწვრილმანობილი ი. ჩაწვრილმანობილი.

ჩაწვრილმანობს ზმ. ჩაწვრილმანობს

ჩაწვეთებულ-ი რაც ჩაწვეთოს ან ჩაწვეთა. *ჯვრები ჩ. წამალი.*

ჩაწვეს სახელი ჩ ა ა წ ვ ე ნ ნ ზმნის მოქმედების.

ჩაწვენილ-ი ვინც, რაც ჩაწვინეს. *აკაკაში ჩ. ბაყები.*

ჩაწვინ-ი ჩანაწვენილად გადახრილი, პირიზონტს მიახლებული (მზე).

ჩაწვა სახელი ჩ ა ა წ ვ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩა-ს-ფიცი-ს *გრძედ.* წელიწად ჩასახსნ.

ჩა-ს-ფიცებ-ს *გრძედ.* წელიწადი ჩასახსნებს. *ჯარი ჩასწერეს.*

ჩაწითლდა *ა-ს გრძედ.* 1. შpast გამოლღება. 2. ერთიანად გაწითლდება, საყმაოდ გაწითლდება. ♦ შდრ. ჩაუწითლდება, ჩაწითლდა, ჩაწითლებული.

ჩაწითლება სახელი ჩ ა წ ი თ ლ დ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწითლებულ-ი ვინც, რაც ჩაწითლდა. *ჩ. თვალები.*

ჩაწკარობა (ა-ს-ბ.) სახელი ჩ ა ა წ კ ი ნ კ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკარობა (ა-ს-ბ.) სახელი ჩ ა ა წ კ ი ნ კ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკნელ-ი (ა-ს-ბ.) წერილი ასოებით მჭიდროდ და ლამაზად დაწერილი. 2. კოხტად ჩაწერილებული. *ჩ. ტრილები.*

ჩაწონილ-ი ნელ-ნელი (ფხა, თავი...).

ჩაწონილებულ-ი ისეთი (ცვილზე), რომელშიც შავი ნიჩილა.

ჩაწიხლა სახელი ჩ ა წ ი ხ ლ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწიხლ-ა (*ოურ.* ჩაუწინხლავს; *აწმ.* წინხლავს) *გრძედ.* იგივეა, რაც დაწინხლვა. ♦ შდრ. ჩაინინხლება, ჩაწინხლა, ჩაწინხლული.

ჩაწინხლ-ი იგივეა, რაც დაწინხული.

ჩაწკრიალება სახელი ჩ ა ა წ კ რ ი ა ლ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკრიალ-ა (ა-ს.) სახელი ჩ ა ა წ კ რ ი ა ლ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკნილ-ი *გრძედ.* მჭიდროდ ჩაახუნა, მაზლარათაში. ♦ შდრ. ჩაუწკნილება, ჩაწკნილობა.

ჩაწკნილ-ი რაც ჩაწკნეს ან ჩაუწკნა. *ტრიამდენიმე ჩ. ყვავილები.*

ჩაწოდება სახელი ჩ ა ა წ ო დ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწოდებულ-ი რაც ჩაწოდეს.

ჩაწოლა სახელი ჩ ა წ ე ვ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწოლილ-ი ვინც. რაც ჩაწვა. *ლოგინში ჩ. — წყალში ჩ.: კამეჩები. ჩ. ბაბა. ჩ. საკონცხი.*

ჩაწკაბა სახელი ჩ ა წ ი კ ბ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკარ-ა-ს (*ოურ.* ჩაუწკრავს) *გრძედ.* 1. გაწკრაც (დაწკრაც) და ჩაპასპან. 2. ჩაპასპანში უკანასკნელ წერთაწერე. ჩაცალის. *ლოკოდან ლუნი ჭიქა-ში ჩაწკრა.* ♦ შდრ. ჩაწკრავს, ჩაწკრება, ჩაწკრა, ჩაწკრული, ჩაპასპანი.

ჩაწკრაც სახელი ჩ ა წ კ რ ა ც ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა. ♦ ზმნ ჩაწკრაცება — ამე ხაც ჩ ა წ კ რ ა ც ე ბ ა.

ჩაწკარ-ი რაც ჩაწკრეს. *ჩ. ტრილები.*

ჩაწკრეს სახელი ჩ ა წ კ რ ე ბ ა ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკრეტა *გრძედ.* ჩაწვეთი, ჩაუმეთი ჩაწკრეტა! *ბაღე ჩაწკრეტა-ე-ჩა-ს-წკეტა-ს:* ბაღის ჩაწკეტას ძალიან აწყენინებს რასმე. — ბაღს მოუკლავს. ♦ შდრ. ჩაწკრეტინებს, ჩაინწკეტა, ჩაწკრეტას, ჩაწკეტა, ჩაწკეტება, ჩაწკეტილი.

ჩაწკეტა სახელი ჩ ა წ კ ე ტ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა. ♦ ზმნ ჩაწკეტა — (უკანდაც.) — უკან გაჩერება.

ჩაწკეტილ-ი რაც ჩაწკეტის ან ჩაწკეტა. *ჩ. სიმი.*

ჩაწკარობა *გრძედ.* მოწყნარდება; ჩაწკნელდება. *წვიმა ჩაწკნარა. — ქუაშებიან ცეცხლი ჩაწკნარა.*

ჩაწოება სახელი ჩ ა ა წ ყ ო ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწოებილ-ი რაც ჩაწყნარა, — ჩაცხრებული. *ჩ. ბაღი.*

ჩაწყლიანება (ჩაწყლიანასი) [Leithrea squamaria] პარასიტი ფესვზე: იკეთებს მოვარდისფერ ფიფილს; პარასიტობას ხის ფესვებზე.

ჩაწყვეტ-ა 1. რასაც ჩაუწყვეტს. 2. რაც ჩაატყდეს, — ჭიას მსგავსად ჩაღარული. *დანით ჩ. ნიშა-ნი.* 3. გადაკ. (წერა.) რაც ჩაიშლება ან ჩაიწერება (გულში, მეხსიერებაში...).

ჩაწყობა სახელი ჩ ა ა წ ყ ო ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწყობილ-ი რაც ჩაიშლა. — მჭიდროდ მასხული რამეში.

ჩაწყდა-ს (*ოურ.* ჩაუწყდავს) *გრძედ.* 1. მჭიდროდ ჩასხამს. ჩაარზომს. 2. ყუთში მოათავსებს და სახურავს დაადებენს. ♦ შდრ. ჩაიწყება, ჩაეწყდება, ჩაწყებული.

ჩაწყდება სახელი ჩ ა ა წ ყ დ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწყდომილ-ი რაც ჩაიშალა.

ჩაწყრენ-ი რაც ჩაშენდა ან ჩაიჭედა.

ჩაწკა 1. სახელი ჩ ა ა წ ყ რ ე ბ ს ზმნის მოქმედება. 2. სახელი ჩ ა ი წ ყ რ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკრინ-ი *გრძედ.* ჩაწკრეული ნაჭრებისაგან შეკერილი. *ჩ. კლაპატონი. — ჩ. ტრილები.*

ჩაწკრინება სახელი ჩ ა ა წ კ რ ი ნ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკრინ-ა (*ოურ.* ჩაუწკრინავს; *აწმ.* წინკრავს) *გრძედ.* იგივეა, რაც დაწინკრა. ♦ შდრ. ჩაინინკრება, ჩაწინკრა, ჩაწინკრული.

ჩაწკრინული სახელი ჩ ა ა წ კ რ ი ნ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკრინულ-ი ვინც, რაც ჩაწკრინეს. *ჩ. ტრილები.*

ჩაწკრიტა *გრძედ.* ჩაწკრეტა, ჩაწკეტა. *ბაღე ჩაწკრიტა-ე-ჩა-ს-წკეტა-ს:* ბაღის ჩაწკეტას ძალიან აწყენინებს რასმე. — ბაღს მოუკლავს. ♦ შდრ. ჩაწკრიტინებს, ჩაინწკეტა, ჩაწკრიტას, ჩაწკეტა, ჩაწკეტება, ჩაწკეტილი.

ჩაწკრიტინება სახელი ჩ ა ა წ კ რ ი ტ ი ნ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკრიტინ-ა (*ოურ.* ჩაუწკრიტინავს; *აწმ.* წინკრიტინავს) *გრძედ.* იგივეა, რაც დაწინკრიტინა. ♦ შდრ. ჩაინინკრიტინება, ჩაწინკრიტინა, ჩაწინკრიტინებული.

ჩაწკრიტინებული სახელი ჩ ა ა წ კ რ ი ტ ი ნ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკრიტინებულ-ი ვინც, რაც ჩაწკრიტინეს. *ჩ. ტრილები.*

ჩაწკრიტინება (ა-ს-ბ.) სახელი ჩ ა ა წ კ რ ი ტ ი ნ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკრიტინ-ა (ა-ს-ბ.) *გრძედ.* მოაკლებს (ხელს...). *მოაყარა ორივე ხელი ჩასხედად.* ♦ ჩაუწკრის, ჩაასახს. *ძალიან კბილი ჩასხედა ბოროტ.*

ჩაწკრიტას სახელი ჩ ა ა წ კ რ ი ტ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაწკრიტ-ა 1. ვინც (რაც) ჩაეშვება ვისმე, რასმე. 2. რაც ჩასხედება. *ხელები ჩაჭრიმეს ვისმე ბაღისაღმა ჩ.*

ჩა-ს-ფიცავ-ს 1. *გრძედ.* ჩიაქიცით ჩასახსნის. 2. *გრძედ.* ჩიაქიცით ჩასახსნებს; ჩიაქიცით ეტყვის რასმე. ♦ შდრ. ჩაიფიცებ-ს.

ჩაწკავ-ა *გრძედ.* 1. შიგ დაკბენა. *ვინაში ჩაწკიტნი ჩამჭკნარა.* 2. იგივეა, რაც დაკბენა.

ჩაწკენ-ი *გრძედ.* დაკბეჭნის და ჩადის რაღაც-ში. *ყუთში ქაღალდი ჩაჭიმუხნა.* ♦ შდრ. ჩაიჭიმუხნის, ჩაუჭიმუხნის, ჩაჭიმუხნილი.

ჩაწკნილი 1. რაც ჩაჭიმუხნეს. 2. იგივეა, რაც ჩანაოხებული.

ჩაჭრა სახელი ჩ ა ჭ რ ი ს, ჩ ა ი ჭ რ ე ბ ა ზმნათა მოქმედებისა.

ჩაჭრ-ი *გრძედ.* 1. ბაჭრის ზედიდან ქუდით. 2. დაჭრის და ჩაჭრის რამეში. *ქუაბში ბოროტ ჩ.* 3. დაწალეკვების ან რაიმე შეთანმხვედის დროს მოპარდაპირე მხარეების ხელის დაკერით ვაჟკაცობების ჩამოთვლილ ხელს (დამოწმების ნიშნად). 4. არაღამაზი ფოფოლებელ ნიშნის დაკერით (გამოცდაზე). ♦ შდრ. ჩაჭრის, ჩაჭრის, ჩაიჭრება, ჩაეჭრა, ჩაჭრა, ჩაჭრილი, ჩანაჭერი.

ჩაჭრილ-ი 1. რაც ჩაჭრეს (ზნეზე, ...). — სიგრძე გაჭრილი. *ჩ. კაბა.* 2. რაც ჩაჭრეს (ზნეზე, 2) რამეში; რაც ჩაჭრეს რასმე. *ტრიწილი ჩ. მწვანილი.* 3. ზედიდან ქუდით, სილრმეში მოთარეული, ჩაზეპული. *ბეღში ღორად ჩ. კლდე.* 4. ვინც ჩაჭრეს (ზნეზე, 4) ან ჩაიჭრა. *ჩ. სტატიანი.* ♦ გულში აქვს ჩაჭრილი ...ს) დასხოვნილი აქვს (ჩვეულებრივ უსიამოვნო რამე). 2) ვისიმე სიყვარული აქვს გულში.

ჩაჭრა-ს-ს (*ოურ.* ჩაუჭრიხავს) *გრძედ.* იგივეა, რაც მოჭრუტავს.

ჩაჭრაქ-ა-ს (*ოურ.* ჩაუჭრაქავს) *გრძედ.* ჩაჭრიქვნის. ჩაბეჭნის. ♦ შდრ. ჩაჭრაქება, ჩაჭრაქული, ჩაიჭრაქება, ჩაჭრაქა, ჩაუჭრაქა.

ჩაჭრაქვა სახელი ჩ ა ჭ რ ა ქ ვ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაჭრაქვილ-ი რაც ჩაჭრაქეს. *ჯიბეები ჩ. ცხელი საღრი.*

ჩა-ს-ჟიჟი-ს *გრძედ.* მჭიდროდ ჩასახსნის. *ჯარში ჩ.*

ჩა-ს-ჟიჟებ-ს *გრძედ.* მჭიდროდ ჩასახსნებს. *ჯარში ჩ.*

ჩაჭეჭ-ა *გრძედ.* 1. გაჭყლეტს რამეში. 2. დაწოლით ფორმას დაკუპრავს (მაგარ რასმე.) ♦ შდრ. ჩაჭეჭება, ჩაეჭეჭება, ჩაჭეჭილება, ჩაჭეჭილება, ჩაჭეჭილება.

ჩაჭეჭება სახელი ჩ ა ჭ ე ჭ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩაჭეჭებილ-ი 1. რაც ჩაჭყლიტეს. *ჯიბეში ჩ. ბარჟყები.* ♦ ჩ. ჩაიდანი. 2. გადაკ. ჩაღრმავებული. *ფორმისებური ჩ. ტრილები.*

ჩაჭეჭილება-ი ხელმოღებული, დახვრებული. *ჩ. ლოდები.*

ჩაჭიაჭ-ა-ს (*ოურ.* ჩაუჭიაჭავს) *გრძედ.* დახაჭავს რამეში. ♦ შდრ. ჩაიხაჭაჭება, ჩახაჭა, ჩახაჭული, ჩახაჭაჭი.

ჩაჭიაჭება სახელი ჩ ა ხ ა ჭ ა ჭ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩახაჭაჭ-ი *ა-ს გრძედ.* ჩახაჭავს. *ჩ. ძაღლი. ♦ შდრ. ჩახაჭაჭებ-ს.*

ჩახაჭაჭებ-ს (*ოურ.* ჩახაჭაჭავს) *გრძედ.* ჩახაჭაჭებს. ♦ შდრ. ჩახაჭაჭებ-ს.

ჩახაჭაჭებ-ს (*ოურ.* ჩახაჭაჭავს) *გრძედ.* ჩახაჭაჭებს. ♦ შდრ. ჩახაჭაჭ-ი.

ჩახაჭაჭება სახელი ჩ ა ხ ა ჭ ა ჭ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩახაჭაჭებულ-ი რაც ჩახაჭეს. *ჩ. ტრილები.*

ჩახაჭაჭი სახელი ჩ ა ხ ა ჭ ა ჭ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩახაჭაჭ-ი *ა-ს გრძედ.* ჩახაჭავს. *ჩ. ძაღლი. ♦ შდრ. ჩახაჭაჭებ-ს.*

ჩახაჭაჭებ-ს (*ოურ.* ჩახაჭაჭავს) *გრძედ.* ჩახაჭაჭებს. ♦ შდრ. ჩახაჭაჭ-ი.

ჩახაჭაჭება სახელი ჩ ა ხ ა ჭ ა ჭ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩახაჭაჭებულ-ი რაც ჩახაჭეს. *ჩ. ტრილები.*

ჩახაჭაჭი სახელი ჩ ა ხ ა ჭ ა ჭ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩახაჭ-ა (*ოურ.* ჩახაჭავს) *გრძედ.* ჩახაჭავს. *ჩ. ძაღლი. ♦ შდრ. ჩახაჭაჭებ-ს.*

ჩახაჭ-ა-ს (*ოურ.* ჩახაჭავს) *გრძედ.* ჩახაჭავს. *ჩ. ძაღლი. ♦ შდრ. ჩახაჭაჭებ-ს.*

ჩახაჭება სახელი ჩ ა ხ ა ჭ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩახაჭებულ-ი რაც ჩახაჭეს. *ჩ. ტრილები.*

ჩახაჭი სახელი ჩ ა ხ ა ჭ ე ბ ს ზმნის მოქმედებისა.

**ჩახ

ჩახლართვა სახელი რ ა ხ ლ ა რ თ ა ვ ს, ჩ ა ხ ლ ა რ თ ე ბ ა ს, ჩ ა ხ ლ ა რ თ ე ბ ა ს შ ნ ა ვ ა მოქმედებისა.

ჩახლართულ-ი რაც ჩახლართულს ან ჩაიხლართა *ზ. ლოლაძ.* ‖ *ი. საკვე.*

ჩახლეჩ-ს ტრფიალ. გახლეჩს ზედაპირს ქნევით, — ჩაპაპობს ც ზედ. ჩაიხლეჩს. ჩაეხლეჩინება, ჩახლეჩა, ჩახლეჩილი.

ჩახლეჩა I. სახელი რ ა ხ ლ ე ჩ ს შ ნ ი ს მოქმედებისა. 2. სახელი რ ა ხ ლ ე ჩ ი ს შ ნ ი ს მოქმედებისა.

ჩახლეჩილ-ი რაც ჩაეხლეჩნათ, — წასული, ჩაბრისწული (ხის)

ჩახლეჩილ-ი იგივეა, რაც ჩახლეჩილი.

ჩახლეჩი-ი [თორნ.] თოფის, რევოლვერის და ცხრათასა ცეცხლასანთელი მექანიზმის დასმული ნაწილი *ჩ. ფიქრიე შეიფიქრა.* — *ნ. დადეშქ.* ‖ *კილტ.* (საუბ.) იტყვიან მკვირცხლ, ყორანე ადამიანზე. *დიდი და ამ ბიჭისო, ატყდება და ჩამიბიჭონ.*

ჩახლვა-ა *გრეთე* შიგ გახმება; გალახმება. *ბოსტნეში ჩახლა. წყვანილი.* — *ა. ას, ჩახლილი!* (წყევა) ▭ შდრ. წამხმარი.

ჩახლვ-ი (*თორმ.* ჩაუხლავს) *გრდმ.* ხელით ნაიდაგში შეურეცხ (სასუქსა.). *შემოდგომით ბალახებს ჩახრაკვენ ხოლმე ნიადაგში.* ▭ შდრ. ჩახეხება, ჩახეხა, ჩახხვილი.

ჩახლვილ-ი რაც ჩახლვა. *ნიადაგში ჩ. სასუქი.*

ჩახოსპ-ს (*თორმ.* ჩაუხოცავს) *გრდმ* დახოცვას, გაყეულებს (ნეკეულებრივ, რაღაცნ მოშენებულებს). ▭ შდრ. ჩაიხოცება, ჩაეხოცება, ჩახოცა, ჩახოცილი.

ჩახოცვა სახელი რ ა ხ ო ც ა ს შ ნ ი ს მოქმედებისა

ჩახოცილ-ი ვინც. რაც ჩახოცეს.

ჩახოხავ-ს (*თორმ.* ჩაუხოხავს) *გრდმ.* ქათმის (ან ზოგი სხვა ფრინველის, აგრეთვე. ბატკნის, კურდღლის.) ჩახოხებიდან (შნიშ. 2) გაა,ეთეს. დედალი ჩახოხავ. ▭ შდრ. ჩაიხოხება, ჩახოხება.

ჩახოხილ-ი 1. რაც ჩახოხვებს. *ს. ქათამი.* 2. ქართული ეროვნული კერძი – ხოხბის (შემდგომ ქათმის ან სხვა ფრინველის) შეჭამანდი, ერთობ მოხერაული ხახეთის და პოლიფონის წენით.

ჩახოხვა-ა *გრეთე.* ხოხვით ჩ ა ვ ა. *ღრანტეში ჩახოხვა.*

ჩახრა სახელი რ ა ხ რ ი ს შ ნ ი ს მოქმედებისა.

ჩახრაკავ-ს (*თორმ.* ჩაუხრაკავს) *გრდმ* 1. მოხრაკვის ქუაშნა ან სხვა რაიმე ჭრილნაი ჭურჭელში. 2. ოგიეზე, რაც დახრაკვენ ▭ შდრ. ჩაიხრაკება, ჩახრაკვა, ჩაეხრაკვინა.

ჩახრაკვა სახელი რ ა ხ რ ა კ ა ვ ს, რ ა ა ხ რ ა კ ვ ი ს შნ ი ს მოქმედებისა.

ჩახრაკულ-ი რაც ჩახრაკეს ან ჩაიხრაკა. *ჩ. ვარდა.* — *ჩ. ბოლეი.*

ჩახრაშავ-ს (*თორმ.* ჩაუხრაშავს) *გრდმ* 1. ხრაშს, ხრაშუის ეაიჭენს ‖ ჩაჭიეის (მეიანურ – ბაიორულს...) *ნიაღეაყის ეზა ჩახრაშა.* ▭ შდრ. ჩაიხრაშება, ჩახრაშა, ჩახრაშვილი.

ჩახრაშვა სახელი რ ა ხ რ ა შ ვ ი ს შნ ი ს მოქმედებისა.

ჩახრაშულ-ი რაც ჩახრაშა (მდინარეზე.). *ჩ. ნაჭირები.*

ჩახრაშულება სახელი რ ა ა ხ რ ა შ უ ნ ე ბ ს შნ ი ს მოქმედებისა.

ჩახრახნ სახელი რ ა ხ რ ა ხ ნ ი ს შნ ი ს მოქმედებისა.

ჩახრახნი-ს (*ა*ᲗᲐ ხრახნის) *გრდმ.* ტრიალით ჩაშავრების (ხრახნიან რამეზე). ▭ შდრ. ჩაიხრახება, ჩახრახნა, ჩახრახნილი.

ჩახრახნილ-ი რაც ჩახრახნეს. *ჩ. ჭაშჭირი — ს. ელექტროსათური.*

ჩახრა-ს *გრდმ.* დახრის, ჩ ა ლ ე ბ ს (თავს). ‖ უეხეკ არ ჩახრას – არ დაიგდებს დასაყენებლად. ▭ შდრ. ჩაიხრება, ჩახრა, ჩახრილი.

ჩახრაჩა (ჩახრაჩალი) ზაფხულ ჩანჩქერი.

ჩახრაჩალ-ა *გრეთე.* ხრიალით, ხმაურით ჩ ა ვ ა. *ქვევი ბეღი ჩახრაჩალ-ა.*

ჩახრაჩვენ-ს *გრეთე.* ხრიალით ჩ ა დ ე ს. — ჩ ა ხ რ ა ჩ ა ლ ე ბ ს. *კლდენე წყალი ჩ.*

ჩახრინ-ს რაც ჩახარებ ან ჩ ა ი ხ ა რ ა.

ჩახრინწვენ-ს რაც ჩახრინწიან. — ჩ ა ხ ლ ე ჩ ი ლ ი, ხრინწიანი (ხმა).

ჩახრუხულ-ი რაც ჩ ა ი ხ რ უ ა.

ჩახრუხული-ი ქართული ლეგენდის ფორმა — ოთხკუთხიანი სტრიული ღუმელისეული ტაეთილა და შესაფარი ჩითმით.

ჩახრჩობა სახელი რ ა ა ხ რ ჩ ო ბ ს ა და ჩ ა ხ რ ჩ ო ბ ა ს შნ ი ს მოქმედებისა.

ჩახუასკავ-ი პაიპის შემოსაკერი ბადთა. — ლეკურნები.

ჩახუნა ზედიდან ქვეიით ვახსნა. *ლილეების ჩახნა.*

ჩახუნ-ს *გრდმ.* გახსნის ზედიდან ქვეიით. ▭ შდრ. ჩაიხსნება, ჩაეხსნინა, ჩაიხსება, ჩახსნა. ჩახსნილი.

ჩახსნილ-ი რაც ჩახსნეს ან ჩაიხსნეს. *ჩ. პალტო.*

ჩახტა-ა (*ა*ᲗᲐ ხტება) *გრდუ.* ხტომით ჩ ა ვ ა. *ბაყაყი გუბეში ჩახტა.* ▭ შდრ. ჩაეხტება, ჩახტომა, ჩახტებული.

ჩახტომა სახელი რ ა ხ ტ ე ბ ა შნ ი ს მოქმედებისა.

ჩახუთვა სახელი ჩ ა ა ხ უ ნ ე ბ ა შნ ი ს მოქმედებისა.

ჩახუთულ-ი იგივეა, რაც შეხუთული (შნიშ. 2, 3). *ჩ. ასური, ს. ჩ. თოასი.*

ჩახულ-ს *გრდუ.* ხულით, ხმაური ჩ ა ვ ნ ს (წკალი...).

ჩახუნ-ი 1. ჩეხის ხმა, — ჩახაჩუნი. 2. იგივეა, რაც ჩახანი. 3. იგივეა, რაც ჩლახური.

ჩახუნება-ა *გრდუ.* ტკენის, სისუსტის შეყოლის გამო (პარკუნელი, თივა ..) გახურვება და გახუშვება. ▭ შდრ. ჩახურება, ჩახურული.

ჩახურება სახელი რ ა ხ უ რ ვ ე ბ ა შნ ი ს მოქმედებისა.

ჩახურებულ-ი რაც ჩახურდა. *ჩ. ფანელი.* — *ჩ. ბორანელი.*

ჩახუხულ-ი მშიერად. მტკიცედ დახურული. *ჩ. ფანჯრები.* — *ჩ. ფაანაები.* ‖ დახურული, ჩ ა ხ ნ ე ბ უ ლ ი ჭერი. *ჩ. ბეთა.* — *ჩ. თოაბი.*

ჩახუცება სახელი რ ა ი ხ უ ც ე ბ ა. ჩ ა ვ ე ხ უ ც ე ბ ა შნ ი ს მოქმედებისა.

ჩახუცებულ-ი ვინც (რაც) ჩაიხუცეს, ვინც ვის-მე (რასმე) ჩაეხუცა.

ჩახუცვა-ს (*თორმ.* ჩაუხუცავს) *გრდმ.* იგივეა, რაც დახუცვა.

ჩახუცხუცება-ი იგივეა, რაც დახუცხუცება. **ჩახცრა** სახელი რ ა ა ხ ჭ რ ა ს შნ ი ს მოქმედებისა.

ჩახჩირ-ი რაც ჩახაჩრეს.

ჩახჩირ-ი ირკელივ დახჩეხი. *ჩ. წრე.*

ჩახჩახ-ი [ეიპანი, ბრწყინვა, ელვარება.

ჩახჩახ-ი² 1. ჩ ხ რ ა ი ნ ი, ჩ უ ხ ჩ ხ ი ნ ი (წყლისა). 2. იგივეა, რაც ჭაჭჭახი *ნ ხ ი ნ ი ნ ი ნ

ჩენ-ს იხ. გაჩეს; დაჩეს. ◇ **ზღრ. ანჭობინეს, ირჩენს ჩენა, ჩაჩენი, სარჩენ!.**

ჩენა სახელი ჩენს ზმნის მოქმედებისა.

ჩენება — ჩენისმიერეულის სოციალისტური რესპუბლიკის ძირითადი მოსახლეობა (სსრეულებიან ერთად).

ჩენება-ი ჩენისების დამახასიათებელი, მათი. კულინარი. ჩენისსრეულიდან მომდინარე. *ს. ბრძოლი. — ს. ფეხსაცმელი.*

ჩენები [Phalaracrocax]. მფრინველი. ჩენულებრივ მაგრძელკისიანი ფრინველი; იკვებება თევზით.

ჩენინა-ი (ჩენისა) 1. ძველი შეიღლის ნაგლეჯი. — ჭინჭი. *მტკვის სარწყავი ს.* 2. ჩვილი ბავშვის შესაფენი ქსელი. — სახვევი.

ჩენის 1. გაკაშკაშებით, წერთნით გამოშუქებები ბუნი ჭანარი. — გაბრაწუნება. *დაბჟამან მუშაობის ს. — ს. ზედინა.* 2. იტირება. *რაც ჩენულება. ჩენეულ აქეს დილით ალერ ადგომა.*

ს-ჩენი-ა *გრდუნ.* ჩენულებად ქცევა, ახასიათების. *სიტყვის გაკეთა ან ს-ნ.*

ჩენ I. პირველი პირის მრ. რიცხვის ნაცვალსახელი; მოლაპარაკე ადნიშნავს თავის თავს ხმამაღალ ან სხვებთან ერთად. *ჩენელი და თქვენ ძარისი. — ს. ბიძინ და-ძმანი ვიყავით. 2. ზოგჯერ იხმარება მე ნაცვალსახელის მაგიერად, როდესაც ავტორი მეთხუთმეტს მიმართავს. ♦ ჩენზე (ჩენს ზედა)* ზარჩენ (საუკ.) — საილუმელიდ იყოს, ნურავის გაუგიზნებენ.

ჩენ-ა კუთვნ. ნაცვალსახელი: რაც ჩენს გვაქვს, ვინც ჩენ გვყავს; რაც, ვინც ჩენ გვკუთვნის. *ნ. სოფელი. — ს. ქლანი. — ს. ამბანაგები. ჩენსა[ა] ნ[ა] — ჩენის სახლში, ჩენს ოჯახში. — ჩენთან. რატომ ს. არ მოდიხარ?*

ჩენა იგივე, რაც ჩენე. *ჩენია გვყავდა აი ძალ-ლი.*

ჩენი-ა-ნ, ჩენისებური-ა-ნ ჩენ შორის ჩარნილიც თითიეული ჩენი წრისა (ჩენეულებრივ ახლაც მსაზღვრელი: ყოველი, თითიეული, ზოგი და მსხო.). *ბეკრი ს. იყო ოქ მასში. — ერთი ს. ზღასაზ ამბობდა.*

ჩენიერ-ა ჩენნოვან, ჩენ მოშორი, ჩენეფაში. *ს. სანთლიერეთ ყოველდღეში მაღე გათქვა.* ♦ **ჩენნ-ად თავად** — ჩენ თვითონ; ჩენი მხრით. *ჩენნად თავად მზად ვარ მასაი დაგიგზონო.*

ჩენნები ჩენ მოშორი.

ჩენნებ-ა ი-ნ ჩენა. რაც ჩენეფილი.

ჩენნებ-ა-ნ ჩენნი სახლის (ოჯახის) ან წრის წევრები; ჩენნი მხრისანი. — ჩენნიანები. *ჩენნებისგან წერილი მივიღეთ.*

ჩენნებ-ა 1. ჩენნი ან ჩენნების (ჯენნებს) ზმნის მოქმედებისა. ახალი კონიფილების ნ. 2. ასიები დაკითხვაზე. 3. იგივე, რაც მორენება (ზმნა 2). ♦ **ჩენნებაზ ამდენ** (მოსდის) — უსახურებს დასძენ კითხვაზე (რაიმე ხანგრძლივ მოქმედებაზე). *საამორილოში).* ჩენნებას მამოაკმაყოფილებ (საამორ.) — დაკმაყოფილებ.

ჩენნებინება-ი ჩენნი გვარისანი, ჩენნი ბიძაშვილები (ბიძები), (ჩენეულებრივ ახლობლი მსაზღვრელად, ჩენნებიანი ფორმით). *ჩენნებიანი გიგა-ბიებები. — ჩენნებიანი ეუნახი.*

ჩენნებინი-ი ჩენნებიანი ნაცვალსახელი (გრამატ.) — ნაცვალსახელი, რომელიც გამოსატყვა რაიმეზე ეთნიურ მეთოდებას (ეს, ეგ, ის და სხვ.).

ჩენნები-ა ჩენნის მსგავსად, ჩენნისაეთ, ჩენეულებრივად.

ჩენნები-ა ჩენნი მხრისა, ჩენნი ქვეყნის დამხასიათებელი ნ. *კაცია. ჩენეული მხრის, ჩენნი ქვეყნის დამხასიათებელი ნ. სამეურნეო. მეფე ჩენნებურად. — როგორც ჩენ ეთქით, შეგეძლებოს, გენნეგება.*

ჩენნები-ა ჩენნი ნაკრანი. *ნ. ბაღი.*

ჩენნობინ 1. ხანგრძლივ, ჩენნი გულისთვის. *ნ. წერილი გამოუგზავნიათ. 2. ჩენნ მარტო, გამყარ-კვებენ ნ. ქიმიკოსად, ენაკვარამდით.*

ჩენნობინა ჩენნი ახლობელი (მინაური, ნათესავი, თანამემამულე...).

ჩენნისთანა (ჩენნისთანანი) ჩენნი მსგავსი, — ჩენნნაირი.

ჩენნისურ-ი იგივე, რაც ჩენნისთანა.

ჩენნია ჩენნი მინაურები, ახლობლები, ნათესავები, ჩენეიანები.

ჩენიობენ-ი, ჩენიობია (ჩენეფილსანი) (საუბ.) 1. იმფენი. რამდენიც ჩენ ვართ. *ან რამდენიც ჩენ გვაქვს (გვყავს).* ♦ *რამდენიც ჩენ ეთქით, შეგეძლება. 2. ჩენი ტოლი. ბიჭი, ახე. ნ. ეძებს.*

ჩენიობინება ჩენნიფილებად ყოფნა; რამდენიც ჩენ შეგიძლია. *ბიჭად ჩენეიფილობამდე ბევრი აკლია.*

ჩენიობი ჩენის ქუდანაში. ჩენის კეთხეში. *ს. ბაზაფხულია კარი იყოს.* ♦ **ჩენეზნა** (ჩენის შორის) დაჩ-ჩენ, ჩენეზნ (ჩენის შორის) რომ თქვას — (საუბ.) საიდუმლოდ იყოს, ნურავის ეტყვიდეთ.

ჩენიობინება-ი კუთვნ. ნაცვალსახელი: ჩენი (თითეულის ცალკეული). *ს.-ნ. საბლებმასეც წაკეთ-ლით.*

ჩენიობ-ი 1. დაჩენული, მიჩენული. *შრომას ს. — ადარე აფიდნობს ს.* 2. დამხასიათიცება, ნიშანდობლივი. *ნ. სიცილ ჭით ლაპარაკობდა. — ს. გულმოდგინებით შეუდგა ვაჭაკეში.*

ჩენიობება 1. ამა თუ იმ წრეში (ან მთელ საზოგადოებაში) დამკვიდრებული წესი ქცევა-მოქმედების. *მთიულთა ძველი ჩვეულებანი. — ს. ტკაცნეზე უმტკიცესია.* 2. ღრმად გამხასიათებაში შემოსული ბული საქციელი, ჩვეუ. *ცუდი ს. ჭ ჩვეულებად აქვს — დაჩენული რამე. — სჩვეუა.*

ჩენიულებისებრ-ი 1. ჩენეულების მიხედვით. 2. როგორც ყოველთვის, ისე. *ნ. ადრე გაიღვიძა.*

ჩენიულებრივ-ი ჩენეულების მიხედვით, ჩენეულებრივად. *ნ. მოიკითხა. — ფრინველები ნ. ჭიკჭიკებდნენ.*

ჩენიულებრივ-ი-ა 1. ის, რაც სჩეუიათ (სჩეუდათ). — დამახასიათებელი. *ალარ ეტყოთოდა ნ. სი-მარჯვე. — მისთვის ნ. თავაზიანობით მოიკითხა. — ჩენეულებრივზე ადრე წაკეთა სამსაურში.* 2. რაც, ეიმე არ ვამოირჩევა სხეეზისაგან; ისეთი, როგორიც ბევრი სხეა. *ნ. ქართული სოფელი. ჩვეულებრივად — ისე, როგორც ყოველთვის, — ჩენეულებისამებრ. ნ. იყო ჩაეშვილი.*

ჩენიჭებ-ი რიცხეი და რაოდენობა 17, ათი და შეიდი.

ჩენიც-ი 1. ახალი, რბილი, ნორჩი, ქორფა. *ნ. ბოროტი. — ნ. ულაოჭები.* 2. გაფაქ. ნაზი, სასთნო. *ნ. გული. — ნ. ბაბოთი.* 3. ახალშობილი, თითო (ბაღენა...).

ჩენჭობ-ა გრდ. იგივე, რაც ხერეტს (ზმნიც 1). — ნ. ჭრილ. ნერეტს, ნაჩერეტი.

ჩენჭობა სახელი ნერეტს ზმნის მოქმედებისა.

ჩიბ (ჩიბისი) ა ტატარა ტანისა. *ნ. ქალაში.* ♦ (საუბ.) დაბალი და გამხდარი (ადამიანი). *ნ. კაცი.*

ჩიბაზნა-ა იხ. დაჩიაზეება.

ჩიბაზნი-ი (ორფრ.) თამბაქოს მოსაწევი მოწყობილობა ა ტატარა ჩარჩოსებური პურეული, რომელსაც ეკიდება გაკეთილი აქეს ღრე ტარი პირში ჩასაღებად. *ჩიბეზნ ეწეოდა. ♦ ჩიბეზნის კეთება (გაწეწა...) — ჩიბეზნის თამბაქოთი გატენა.*

ჩიბეზნა (ჩიბეზნისი) [Capella gallinago] მოზრდილი სანადირო ფრინველი ღილეის ჯიშისა; ბინადრობს ჭაობიან ადგილებში.

ჩიბე! შეძახილი ცხენის ან თხის გასარეკად.

ჩიბი-ს გრდუნ. 1. ჩიგელით აბრაზს; უკმაყოფილებას გამოთქეამს, წუხს. *ქარაული ავადმყოფის გადარჩენაზა ჩიოდნენ.* ♦ ნაღველის, დარდის, ბრძა რას ჩ. *ვი — ოჩაკე თვალსაო.* 2. საჩივარი შეიქეს (სასმართლოში...). 3. (კუთხ.) ამბობს. ◇ **ზღრ. უჩიეს, მოჭრიეში.**

ჩიბინ-ი 1. საყვედურის, უკმაყოფილების გამოხატვა სიტყვიერად (რაიმე უსიამოენების, ტკივილის და ზნსი. გამო). *ისმოდა მოხუცებულის ნ. 2.* საჩივრის შეტანა (სასმართლოში...).

ჩიბი-ი ბაბრის თხელი, სახეეიანად შეოელილი. *ჩიტის ტყა. — ალი შეგრძ ჩ. ♦ ფეხის ჩიბი — სანაბის ქსეეიანა პარი (სანრჩენი).*

ჩიბია ღაზნის სქელი წინაგ ორპარიად მოქსოელი ფეხსაცმელი (ჩეულებრივად სმხრობენ).

ჩიბია-ს იხ. დაჩიბიაეს.

ჩიბიანებ-ი ფანრთოების (ტრილე) მერქნინი.

ჩიბიჭობ-ი (საუბ.) იგივე, რაც ჩიოეება.

ჩიბა (ჩიკასი) დაბალი (ჩეულებრივ სამეფისა) სკასი (იეიან ფუზეი-ბეტყეროანი, თეთრთმანი).

ჩიბარი 1. ტყის ან ხის სათამაშო სამხნეზე, რომელსაც ხალან ეყრიანან. 2. იგივე, რაც ბზრიალეა. *ჩიკორთეთ ტრიალების (ეეიტუნ.).*

ჩიბარა (ჩიკორასი) (საუბ.) ა ტატარა ტანისა (ადამიანზე იტყეიან).

ჩიბა ა სამფილის ბეული ბამბის ნართი ა ტატეზისათეის (იცილებენ ეუშაეაში).

ჩიბია (ჩიბიკასი) მოყეე და მსხეილი სათამაშო ჯიხი. *რომელსაც ორივე ბოლო წაეილება, წაეწერილებული აქეს, — რიკი.*

ჩიბიაკა ჩიბიკა-ს ფორმის თამაში (ბავშეებისა) — ჯიხით ჩიბიკას შორს გადაისროან; მორჩისაძებელ ადგილის ჩიბიკას შორს გადაისროან; მორჩისაძებელ ადგილს ეეძებენ.

ჩიბიკა-ჭორ-ი 1. ჩიბიკა და (სათამაშო) ჯიხი, — რიკტაფეიკა. 2. იგივე, რაც ჩიბიკაობა.

ჩიბ-ი ქართეელი ანბანის ოცდამეექვსე ასოს — ჩ-ს სახელწოდება.

ჩიბ-ი² იგივე, რაც ჩიბინი (ზმნა 2). *თეალები ჩ. წაეარდა. — ჩ. დაკარგა.* ♦ თეალს ჩიბი — 1) ხმელეთება. 2) იტყეიან ძნელზე, ძალიან საძიებელ ადგილზე. *ჩემო თეალის ჩიბი!*

ჩიბ-ი² [რუს.] მეფის რუსეთში — სამხელთ პირთა და სამოსლაეის მოხელეთა სამსაბურებრიეი ხანისხი, *ოფიცრის ჩ. — სამოკალაქო ჩ. — შინაზე წარდგენა.*

ჩიბა-ი (ძე.) ზეთისხილის ფოთლის ფერი. ♦ საერთოდ, ფერი; *კაცის ჩ. აღარა აქეთ.*

ჩიბარ-ი [სპ.] იხ. ალეთისტე.

ჩიბებპარპაზ-ი ეისაც თეალის ჩინი აქეს დაკარგული. ♦ *ისეთი (თეალებ-ი), რომლებშიც ჩინი აქეთ დაკარგული.*

ჩიბებრიმ-ი (კუთხ.) იგივე, რაც ჩაქრაქი.

ჩიბებულ-ი შესანიშნაეი, დიდებული, საკუთარ. *ს. ლეონ. — ს. მოწაეეი. — ს. გულებაზე იყო.*

ჩიბეულება-ი ჩინეთის ძირითადი მოსახლეობა.

ჩიბინ-ი, ჩიბინეს-ი (ძე.) ეიწაე რაიმე ჩინი², ხანისხი აქეს.

ჩიბ-ჭობეება-ი (საუბ.) მეფის რუსეთში — ჩინები და ორდენები მოსაპაებარე. — მოხელე. 2. გადაჭ (უპატივც.) ქონა, რომელიც დაკისრებულ საქმეს უსულო ულოდ ეკიდება.

ჩიბინებინება (ძე.) 1. ჩინოენიკად ყოფნა. 2. კრებ. ჩინოენიკები.

ჩიბინებინება-ი ჩინოენიკის დამხასიათებელი; უსულგულო, ფორმალური, ბიუროკრატული. *საქმიანობი ჩ. დამოკიდებულება.*

ჩიბ-ჩობეება-ი (საუბ.) მეფის რუსეთში — ჩინები და ორდენები მოსაპაებარე. მოხელე.

ჩიბინობ-ი (ძე.) იგივე, რაც ჩინენობი.

ჩიბინ-ი² ჩინელების დამხასიათებელი, ჩინელებისა. *ეეროელი. ჩინეთიდან მოხმობილნი. ჩ. სურეები.* ♦ *ჩინური ანბანი — იტყეიან გაუგებარ, თაესატეხ რამეზე. ჩინური კედლით აღმართული ეისიმე შორის — სრულიად გაუგეეტელი აქეთ ურთიერთობა.*

ჩიბინ-ი² თეთრფერმკრთალი ეაზის ჯიში ჯიხეებრი; მისგან ფეეის მაღალხარისხოეანი ღვინო; გაფრცელებული ქართლში.

ჩიბინ-ი (ძე. საუბ.) ჯანყლობა (ეაჭრობაში), ღიჯინი.

ჩიბინ-ი² (კუთხ.) იგივე, რაც ჩრინილი.

ჩიბინობ-ი (კუთხ.) მიზეზიანი, მარიანი (ადამიანი).

ჩიბინებ-ი იხ. ჩინებები.

ჩიბინებ-ი ნ. იგივე, რაც ნაპერწკალი. 2. ნინწკალი, შეხეი (წყლისა).

ჩიბინებინ-ი (ჩინნ ხეროსა) წეროები, ხმელი ტოტები, წეროები ფიჩხი, — კიჩაები.

ჩიბინა 1. ა ტატარა ჩიტი, — ჩიტეროსი. 2. ხამაღილე ეეროა. 3. მოეეეროანი იტყეიან საყეარელ ბავშეზე

ჩიბ-ი საკანტეხო ჯაეშანით ხილი ღილეის ჩ. — ა ტის ჩ. ♦ *ჩინად კი ღირს — იტყეა, რაც ეოტრად არ ღირს. ჩინად არ ეღირს — არაფრად მაინცია, არაფრად თელის.*

ჩიბა-ს იხ. დაჩირაეეს.

ჩიბაკ-ი [სპ.] იგივე, რაც ყაეარი.

ჩიბაკებ-ი (ჩირაკედნისა) [სპ.] 1. ჯიხი, რომელზედაც ნაკეთნი ამოელებული ჩეარი ამეეია; ხმაურებენ ეანაპირებენ ეეროანი. 2. ხანაეი, ღობიანი, კანელეი.

ჩიბაკ-ა — დაბალი (ნახეარ მეტრამდე) ბეჭერ.

ჩიბაკებ-ი ჩიჩეეულებით დაფარეული ადგილი. — ბეჭერანი.

ჩიბაკ-ა სახელი ჩ ი რ ა კ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ჩიბაკ-ი ხმელი ბეჭებისანი ქერქი.

ჩიბაკობ-ი (ჩირაკედნისა) [სპ.] 1. ჯიხი, რომელიც ეამოეარდნილ ცხენედნიერ ორეანრიანზე ეშოელილი ღერძის ღერძის. ანთეეის შეიდეაც. ♦ *ჩირეზ ხოსაეებს — სახელს გიტეხენ. ჩირეზ მოეეხეთ — სახელი გიტეხ-დება.*

ჩიბაკობა-ა ჩირეის გამოყოფისა და დაეარეეეის ადგილი.

ჩიბაკებ-ა იხ. დაჩირეეება.

ჩიბაკინ-ი რასაც ჩირეი ეერეია; რაზედ ჩირეია ჩამეეარი. *ნ. სიხელი. — ნ. ჭრილობა.*

ჩიბაკობინება-ი სახეეიანად ეაკეთნი, ეერყეენელი.

ჩიბაკობინ-ი ჩირეის შემეეელი, — ჩირეინი. *ნ. ანგარიში.*

ჩიბაკინ-ს გრდ. 1. იგივე, რაც ჩერჩხეეს. 2. (კუთხ.) იგივე, რაც ჩიჩქნის.

ჩიბ-ი 1. ა ტატარა გარეეეული ფრინველი (ხელეეა, ბულბული, ფრინეალი და მსხო.). *მეცილობელი ნ. — ჩიტების ჭიკჭიკი. — ჩიტის ბუდე. ჩიტის ბარტყი.* 2. (საუბ.) იგივე, რაც ბელეეა. ♦ *ჩიტის ენა ეაქეს — მეტად გულჩათხეილია. ჩიტად გადაეერეენება — იტყეიან, როდესაც რასმე ძალიან მაღალი ეეროდან ეეხედებიან. ჩიტის რძე არ აკლდება — იტყეიან*

უნე. ზღვრული სუფრაზე. ნიგნი ზღოსა. — ოფეი. რაც ჩაინა.

ჩინკაპარჩა (ჩინგაკეპარჩა) [Puracantha coccinea] ფაბალი ან ხაშეალის ხიმილების ვალიანი ბეჭ-ნი ეარიფებებრთა ოჯახისა; იხხამს წითელ წვრილ წვნიან ნაყოფს.

ჩინკამხანძი — მხხლის ჯილი; ისხამს მრგვალ წვრილ ნაყოფს; მწიფობისას ვალი უშიდებს.

ჩინკაჰხ (ჩინგბალიკა) იფეი. რაც სპირე ბა-ფო.

ჩინკაკარონა (ჩინგსაკონასი) [Carduelis carduelis] ჭრილი შავალიანი ჩიჩი.

ჩინჩინაკა (ჩინგრიგალასი) (საკ.) იტყვიან ეე-რაკეტ, ტარაფეშეტა ადამიანზე.

ჩინჩისპაკა (ჩინგისთაკასი) [Cagea] ბიელეტიანი პატარა მცენარე ზრდასრულებრთა ოჯახისა; იცნობა ყვითელ ცვილებს, ყვიის ალე გაზაფხულზე.

ჩინჩისპაკა (ჩინგისთაკასი) 1. [Asperula] ბალაბიანი მცენარე ეეიფრისებრთა ოჯახ.-სა; იცნობს თეთრ ან სოსან ფეიალებს. ტყის ჩ. — ჯა-ნის ჩ. 2. ნაკბიათს. ბრელის სახე ეერიგალის.

ჩინჩიპაკა (ტ.) ვიდაშეცდა ჩიჩქვის მოსამღელე-რებლად ყველაფრის გაკეთებული ტიპი (ეყოფნება კახეთში. ეშაეში)

ჩინჩიპხაკა (ჩინგრიგალასი) [Phalaris canariensis] მაღალი, მრავალწლიანი ბალაბი მარცელიანა-თა ოჯახისა; უხეიდ ეეყოფილია; მის მარცელს ფრინველების საკვებად ხმარობენ.

ჩინჩიპაკა (ჩინგორნითასი) [Ornithopus sativus] ერთწლიანი ბალაბი პარკოსანთა ოჯახისა; იეე-ფიან ბოკვინგრიანი ყვავილებს; ბარიის სიღნაღებ-ზე, ხმარობენ ცხოველთა საკვებად.

ჩინჩიპხაკა (ჩინგიჩვეკასი) [Episcedium] მრავალ-წლიანი ბალაბიანი მცენარე კონაბერძენებრთა ოჯახისა; იეეფებს ყვითელ ყვავილს.

ჩინჩიპაკა (ჩინგლიდასი) გარეული ლილი, იხხამს წვრილ შავ ნაყოფს.

ჩინჩაკა (ჩინგრანასი), **ჩინჩაკია** (ჩინგრანასი) (ქინ.-მიიურ.) ჩიჩი; ასევა ჩიჩი.

ჩინჩაპიე-ა ეეფრები ადამიანის გაფრცელებული ეა-პარაკი

ჩინჩაპია (ჩინგჩიფასი) (უპატეე.) ჩიჩქვიფით მოლაპარაკე

ჩინჩაპიპხ-ს გრძელი ჩიჩქვიფით ეაპარაკობს

ჩინკა-ი [Acerina] ფეეში ერთეეარი; აქეს ფხიანი, ეკლიანი ფარფლები.

ჩინკიპა იფეი, რაც ლეშაები.

ჩინკიპაპ-ი ეიაე ჩიჩილა (ლეშაკი) ბერაე.

ჩინკოპაპ-ი (ბაეე.) ენის ამოეაზის გაბი ფა-ჭამიაეებელი (მეტყველება...). *ჩ. ეიეეები, ჩიჩო-თაეები — დამპარიეებელი (მეტყველება...). ჩ. ფი-წვრილი წვრილი.*

ჩინჩიპა-ი (ეკონ.) იფეი, რაც ნაეჩაეი.

ჩინკა-ი ავადმყოფობა, რომელიხაც ღამისაკთა-თებელეა ეაონებები ჯირეეების ჩამაეხიეებელი გადილება.

ჩინკიპაპ-ი ჩიჩის მჭიდე.

ჩინკაპა-ი ფონეებების სალხაპი მილის გაეაკ-თიეებელი ნაწილი, სადაც ხაეეები ღებები (ეეეში ჩასაელამდე).

ჩინკიპა-ი 1. ცხენისა და მისხამაეთა ქეეა ტე-ხი. 2. გრძელი ბიბილოებერი წაბაზარი იხხეაეე-რის ნასაკარეხე.

ჩინჩა (ჩინჩიასი) 1. ბაეეფის ეწაზე — ხიჩეი (საეეშეეი). ჭ ჩაჩაე ეეხეი და ბაბა (საეკ.) — ეიეე უჩეი, ასიე უჩეი, ეეეკაეეური უჩეი. 2. (ეკონ.) უეარ-ყოეი, ეკეაზეი.

ჩინჩიპაპ-ი ჯიხი (ზეეეჩიეაე ხიხილის) ბერ-ბეეჩეიაეებრი ასპაიეებით, ეიორიეეეი ტაბლეეეი-თა და ხიეეით (იყოეხეე საპაეეეეეე ხაბარიეე-ეის ზედ ეეხიეეით)

ჩინჩიპ-ი ეერთის და იმიეეი დაფენები ღაპა-რაკი (რისაც ჩაგონების მიზნით).

ჩინჩიპა-ი 1. წერილი ჩაეეის ჭილები. 2. ხეეეი უხეეი ქსოვილი. *ჩიჩიხის მარეაე.*

ჩინჩა-ი ხუთ ფეიიდ რამ, ერთი ბეეეა. ერთი ეიიქ-ხა; აპეეწიხა ბაეეები (ხორციხა). *ერთი ჩ. ხიიეი.*

ჩინჩპა ხაეეეი *'ს'ჩინჩ ეჭხიხ* ეაჩის მოეეედე-ბიხა.

ჩინჩიპ-ი გრდ. 1. აეი-იქ. ზეეეეეე, არაღრმაე თხრილი. *ჩიჩეიხ ჩ. ჩ ეეეეს. ჩიხრეეხ· კოდალი ეეხ ჩ. — ქაიაეეი პაეეიხ ჩ. 2. ხ-ბიჩეხიხ-ს — ან. ეამოსირეეხის. ი ზეხ. ირიხ ეჩიხ, ჩიხჩეხ, ხაჩიხ ეჩიხ.*

ჩინჩა-ი (ეკონ.) ღია ეეეეეი (თეაეეები).

ჩინჩიპა-ი იფეეი, რაც ჩეეეეეხა.

ჩინჩა-ი 1. ეაჭაეხ ეეეხა, რომელეც ბიეეიხა ჩა-ეეხეეეეეი და გაეაეეეეეი ეხა აქეს. 2. ჩეიიხეეის ხაეხა (ეაიიხაეეხეაე ხიეეეეეხი). *ჩიჩეიხ ხეეეეეხ ეეეეეეეეი. ჩიჩეხ ხეეეეეეეეი ეიეეიხ. ჩიჩეხ ხეეეეეეეეი ეიეეიხ.* 3. გეეეეხ. გაიიეეეეი ხეეეიხ-ჩიეიხა. ხიეეიაიაეეხ ეიჩეხ ეეეეეეი.

ჩინჩიპა-ი ეეეეის ან ეხეეის ხიიეის ეეეხაი ეეეეი. ეეხაეეეეეი ეიეეეეეეი ეიეეეეეი, ეეხეეეეი, ხაჩეეხა და ეიჩიეი.

ჩინჩიპა-ი (ეიეეეეეეი) [Puracantha coccinea] ეაბაეი ან ხაეეეეეი ხიიეიეეის ეეეეეეეეი ეეეეეეეეეი ეეეეეეეეე

გადატ. წაკლის მქონე. — წაკლულები. *შეწყობის ჩ. მხარეები.*

ჩრდილოურ-ი ჩრდილოეთის კუთვნილებისათის და მასასიათებელი.

ჩრდილქაშვ ჩრდილის ქვეშ. — ჩრდილში.

ს-ჩრ-ა გაჩრილი. (სუფ.) გაჩრილი, გარემოცული აქვს *პაპაროსი ხუთ პირად ს/ნ.* ‖ პირი პირად ჩრდა— ბმის ამოღების, სიგარეტის თქმის საშუალება აქა აქეს

ˊ ს-ჩრ-ნ-ს 1. *იხ. ზე ˊ ს'ჩრის.* ჯორს ალება ხუთლი და ცხენის *ს/ჩრიდენი.* 2. *იხ. ჩ ˊ ს'ჩრის.* ▭ შდრ ამრის, ირის, ერის.

ჩრჩილი ია ფეროვანი პეპელა, რომლის მღილიც შალის ქსოვილებს, ბეწვეულებს, ავრთვეც ფეტკრისა და ფუნარულის პარებებელია. ‖ *ჩრჩილივით შეჭამდნენ* (სუფ.) — ჩაიფიქრებდა.

ჩუ შემპალი მინაუბრის გასაკუთებლად გამოყენები, *ჩუ / ჩუ* ფუძის ბმა ისმის.

ჩუბრ-ი (ბ.) მაძრაგი, ადამიანისად მსრილელი.

ჩუბრ-ი 1. (ტ.) მცირე ფრთაქვა. 2. (ისტ.) ნაკვთის მსგავსი გრძელტანიანი საიმარო ხანარი.

ჩუბ-ი [თურქ.] 1. ცხენის (ხარის...) ზურგზე გადასაკრებელი ქსოვილი. — ბალიშა. ‖ ტყვილი საუნებო. 2. ოფიც., რაც ზალითა. *თოფი ამოაძრო ჩუბიდან.* 3. (ეთნ.) იფიც., რაც ცეკვანი.

ჩუბლუნ-ი 1. რასაც ჩუნი (მნიშ. 1) აქვს გადაწარეული. *ჩ. ტრეფნი.* 2. რაც ჩუნია (მნიშ. 2). არის ჩასმული. *ჩ. თოფი.* 3. (ეთნ.) იფიც., რაც კუნტანისა.

ჩუნ-ი 1. დაბალი ხმიანობისა, — ხმადაბალი. *ჩ. სიტყვა. — ჩ. ხაუპარი. — ჩ. ქილიპინი.* ‖ უხმაურო, წყნარი. *ჩ. ლაშე. — ჩ. ცხო.* 2. ხმაამოუღებელი, ხმადაკმაყოფილი, უსიტყვო, წმენი (ადამიანი). *ჩ.-კაცი. — ჩ. ბაყრი.* ‖ უხმაურო, შეუმჩნეველი; უსიტყვო. *ჩ. წწნობრება. — ჩ. ჩოლეპერება.* ‖ თავმდაბალი. *ჩ. ჩუმ.ეკ. ჩუნიდ — 1)* ხმადაბლა. *ჩ. ლაპარაკობენენ.* 2) უხმოდ, უსიტყვოდ, ხმაამოუღებლად. *ჩ. შედიოდნენ.* 2) ფარულად, მალულად. *თოფი ჩ. წვიდი.* ‖ ჩუნი ცეკვა (სუფ.) — არაქეთილად გამოსახული, ფარული ცეკვა.

ჩუნა (ჩუნსა) 1. უფეროდ (უკეთოდ) შეფეთებული რბე (კარაქის შესადებად). 2. (ეთნ.) იფიც., რაც ცო. *ჩუნის შეჭამანები.*

ჩუნათიშა (სატ.) ჩუნად ნამალეთად ცეთება რისამე.

ჩუნაღა (ჩუნაღასი) (სატ.) 1. ჩუნი (მნიშ. 2). სიტყვაბერი. 2. იფიც., რაც ჩუნი უნა.

ჩუნაღა-ა გარეთ. იხ. ვარეშედება.

ჩუნაკა (ჩუნაკა) დიდი დაშეთები შუალი. **ჩუნაკა-ი** (ეთნ.) იფიც., რაც ნამჭარი.

ჩუნაკა-ს-ი იხ. ჩაჩუნჭრაც.

ჩუნ-ჩუნ-ი ჩუნი, ხმადაბალი. *ჩ.-ჩ. ლაპარაკი.* ‖ ფარული. *ჩ.-ჩ. მოლაპარაკება. ჩუნ-ჩუნად — ჩუნად.* ხმადაბალ, ჩურჩულით. *ჩ.-ჩ. ბაუბარობდენ.* ‖ ფარულად, საიდუმლოდ. *ჩ.-ჩ. ცილისწამებენ.*

ჩუნობა (ჩუნობასი) ვინე ჩუნად მალულად მოქმედებს, — ქმედება. *ჩუნობაც — მალულად. ქმედება.* ‖ უკეთებდა ქალებს. — ჩ. ეკატრიკა.

ჩუნობაძეა (ჩუნობეულია) (სატ.) იფიც., რაც ჩუნობა.

ჩუნობობა ჩუნობად. მალულად მოქმედება.

ჩუნობაც-ი (თურქ. ეუნუჩებს) ტრედ. რქების, ცრ ჩოლეპა. ‖ ბუნრნის, თავს უფლებაებრა.

ჩუნობ-ი 1. ცოლეულების (პარკოსანთა) ჩურჩა. 2. (ეთნ.) ბალახის ნაკრეპი.

ჩუნობას-ს იხ. ბეჭურობაც.

ჩუნობა ჩუნი ხმადაბალი. *ჩ. ლაპარაკი.*

ჩუნობა სახელი ჩ. ურობაც ხმარებელი.

ჩუნობა (ჩუნობისა) 1. მარტივლებამიცელილი პარკი, ჩენონი (პარკოსან მცენარეთა და სხვ.). ‖ ცეკვინის ხარელის კანი (წვენებამიცელილი). 2. ცეკვაგამოცელილი (ცეკვიცეანი ხილეი). *შინდის ჩ.*

ჩუნობას-ს იხ. ფარულის.

ჩუნობა სახელი ჩ ურობაც ხმის მოქმედებისა.

ჩუნობა-ნ-ი 1. რასაც ჩუნის არა აქეს გაცელილი. 2. ჩურობი (მნიშ. 2) შეკაზმული შეჭამანები. *ჩ. ფლეკი. — ჩ. ბაკიშა.*

ჩუნობ-ი უხმოდ, მეტისმეტად ხმადაბალ, ნუ ბაც ლაპარაკი.

ჩუნობ-ობ-ს გრდუე. ჩურჩულით ლაპარაკობს. ▭ შდრ. ირჩინულება, ეჩურჩულება, ეჩურჩულება.

ჩუნობ-ობ-ობა-ი (სატ.) ჩურჩული და ცერ-ცული.

ჩუნობ-ი (სატ.) იფიც., რაც ჩურჩება (მნიშ. 2).

ჩუნობა-ი 1. უკუნო და უფლო მუხუკი ფეხსაცმელით. 2. (ტ.) უკუნო ნაკა. *მაღალკულთანი ჩ. — ჩუქის ყული.*

ჩუნობა-ს ნაკუნი (ნუხტარსი) ქალის ჩითა (ჩუხტის მოფანილობა), რომელსაც ყელის ადგილი ღია აქეს (იქიან თეშდება).

ჩუნ-ი, ჩუნა (ჩუნტა). იფიც., რაც ფუშტი. *ჩ. კაკალი.*

ჩუნა-ს-ს იხ. დაჩუნტვა.

ჩუნა სახელი ჩ ურტვა ზმის მოქმედებისა.

ჩუნაკა (ჩუნტაკასი) ბავშვთა გადამფენი დაავადება იქიც ალის გაწითლებება და სითხეები ბუშტუკების გაჩენა, ხშირად — სიცხეები.

ჩუნაკა სახელი აჩ უქვას ზმის მოქმედებისა.

ჩუნაკაძ-ი იფიცე. რაც ნაჩუქარი.

ჩუნაჩობა (ჩუნტურული (სკულპტურული ან გრაფიკული) სამკეთილი. *ჩუნჩიც შეიძება გეოფტრიული ფიგურების, ცხოველთა ან მცენარეთა... გამოსახულებებისაგან, — ორნამენტი. ქართული ჩ — ჩრქნობის მეჩრელი.*

ჩუნობ-ობ-ობ-ობა-ი ჩუჭრობილი შეჩელი, — მოჩუჭრობილული. *ჩ. ხოკაბი. — ჩ. ატკაბი.*

ჩუნობა-ი (ჩუნჭრობა) კედლებში გაკეთილი ფცხილი, მოხრილული ტაფიზე.

ჩუნ-ი კაბის ნაოჭი მამაკაცის სასქეთო ასოს ბოლოში.

ჩუნობ-ი მცირე მოძრაობა, მცირედ განძრევა, — ფაჩუნი.

ჩუნუნობ-ს გრდუე. ჩუნუნი გაკეთის, ოდნავ იძრევა — ფაჩუნობს. ‖ მოუსვენრად არის, — ფუსფუსებს.

ჩუნჩ-ი 1. ჯოხის და მისი. ეცხებლში; ნაღვერდლში, რისამე ჭუჭრუტანაში... შეყოფა და მოძრაობა, ტრაალი. — ჩ.ნიკი (მნიშ. 1). *ეცეხლში ჩაწნის ჩ. გადად.* (სატ.) ნაქეზება, შეგულიანება, ჩ.ნიკი (მნიშ. 2).

ჩუნჩობ-ი (ისტ.) საქართველოს სამეფო კარის საპატიო მოხელეთა ერთ-ერთი წოდებულება.

ჩუნჩობ-ა წყლის ჩქერი დინების წარმოქმნილი ხმიანობის, — ჩქრალეს, ნაკადულის. *ჩ.* წყლის (ხოხობის) ძლიერი ფეხილის ხმა.

ჩუნჩობა (ჩუნჩობასი) ჩუნჩუნი მდინარე; მოჩუნჩუნე. *ჩ. ნაკადული.*

ჩუნჩობა-ს გრდუე. ჩუნჩუნი გაკეთს. *წყარო ჩ. ქოთანში ლორი ჩ. ს.* შდრ. ჩოჩუნჩუნე.

ჩუნჩ-ი რისამე ხმა, ხმაური. *თოფის ჩ. — მათარის ჩ.* ‖ მცირე გამბაურება, — ფაჩუნი. *ჩქანიც კარ აჩ ისმოდა.*

ჩუნჩობ-ობ-ი იფიც., რაც ჩქმი.

ჩუნჩობ-ს გრდუე. ჩქმის გამოსცემს, — ხმიანობს.

ჩუნჩ-ი ეთნ. ასაკის მცირე ფრო სტრიდაი მოძრაობისათვის. — სწრაფი. *მალი (ასპრობის ნელი). ჩ. სალოცავი. — ჩ. მედიარე. — ჩ. ბაკაროვეული.*

ჩუნჩ-ა 1. სწრაფედ; მცირე დროის განმავლობაში (ასპრობის ნელა). *ჩ. წერა. — ჩ. ლაპარაკობს. — ფრო ჩ. გადის.* 2. იფიც., რაც მალე. *ახლადელები ჩ. მოვა. — ჩ. წვალით სოფელში.*

ჩუნჩობ-ა-ა ის. აჩქარებება დაჩქარება.

ჩუნჩობ-ა გრდუე. სიჩქარის იჩენს; ჩქარა, სწრაფად მოძრაობს, ეშურება (რისამე შესრულებას). *ჩქარობდა, რომ შინ დროზე მისულიყო. ▭* შდრ. მოჩქარე, ნაჩქარეი.

ჩუნჩობ-ინ-ი (ჩქარისნისა) მოწინავე მუშა, რომელიც იცენებს შეშრობის ჩქარიულ მეთოდებს. *ჩ. ბაკატი. — ჩ. მაკრატელი.*

ჩუნჩობ-ინ-ი რაც დიდი სიჩქარით წარმოებს. *ჩ. მზეეწილეული. — ფილოდან ჩ. დენთა.*

ჩუნჩობ-ჩუნჩობ-ი ჩქარა და ხშირი. ჩქარ-ჩქარა, ზედიზედ მოხდენით. *თვალების ჩ.-ჩ. ბაბიაბი.*

ჩუნჩობ-ჩუნჩობ-ა ჩქარა და ჩქარა, ზედიზედ, მოცილებით. *ჩ.-ჩ. ლაპარაკობს. — ჩ.-ჩ. დადის.*

ჩუნჩობ-ი იფიც., რაც ჩქარეული.

ჩუნჩობ-ნ-ი იფიც., რაც ჩქარეული.

ჩუნჩობ-ნ-ობ-ა იფიც., რაც ჩქარეული.

ჩუნჩობ-ობ-ი ის. ჩქარა, ჩქარეული.

ჩუნჩობ-ი წყალში (ცილისწმენა) რისამე ჩაკარნის ან წყლის (ხოხობის) სწრაფი მოძრაობის ხმა. *ტალღების ჩ.*

ჩუნჩობობ-ს გრდუე. ჩქარეულის ხმას გამოსცემს, ჩქარეული გაკეთს.

ჩუნჩობ-ობ-ი იფიც., რაც თუშთები.

ჩუნჩობ-ობ-ს გრდუე. იფიც., რაც თუშთებს.

ჩუნჩ-ი მდინარის სწრაფი დინება კალაპოტის დაქანების და ქვის ალაგილას. *ღელის ჩქერები.*

ჩუნჩ-ა ჩქარი დინება. — ჩქერი.

ჩუნჩ-ი იფიც., რაც ჩქერ.

ჩუნჩ-ი 1. ხმაურით დენი (ნაკადისა). 2. (ეთნ.) შეშრეული ლენი.

ჩუნჩ-ს გრდუე. 1. სწრაფად, ხმაურით დის (მდინარე...). — ჩ. ჩრომალეს. *ხმა ქვეს. წყარო ჩ. — ზაფრანაი ჩ.* 2. გადად. სწრაფად მოძრაობს (სისხლი — სისხლძარღვებში). ♂. გადად. (ენკ.) ეხოვლად. აქტიურად მიმდინარეობს. *სიცოცხლე ჩ. — შეშაობა ჩ.* ▭ შდრ. ჩუქუნს, ჩქეფნა, მჩქეფარე.

ჩუქეს სახელი ჩ ქვეს ზმის მოქმედებისა.

ჩუქ-ჩუქობ ჩქეფნი, ჩქეფარჩქეფი.

ჩუქ-ი იფიც., რაც ჩანგალი (მნიშ. 1).

ჩუქ-ს იხ. დაჩქეფის.

ჩუქ-ობ-ა სახელი ჩ ქეფ-ს ზმის მოქმედებისა, — ფლეთა, ფლეთა.

ჩუხალ-ს იხ. მიჩქმალება.

ჩუხ-ობ-ა გრდუ. თითების მოქერით სხეულზე (მის რაიმე ნაწილზე) ხორცის ხტყვნის. ▭ შდრ. ირჩ-ობეს, უჩრეს, ჩქმეტა.

ჩუხ-ობ-ა სახელი ჩ ქ ობ-ს ზმის მოქმედებისა.

ჩუხ-ი 1. ქორვა, ნორჩი. *ჩ. ბაბანა. — ჩ. ბურ-ლაკ.* 2. ახალმოზარდი ხე. *კაკლის ძირიც ამოსულა ჩქოცები.*

ჩუხ-ი ფაკალნარანი რიგ მდინარის პირას. *ფიჩნის ჩქოცები.*

ჩუხალ-ი იფიც., რაც ჩხრიალი (მნიშ. 1). ნაკადულის ჩ.

ჩუხალა (ჩქრიალასი) იფიცე, რაც ჩხრალა.

ჩუხალ-ობ-ა გრდუე. იფიცე, რაც ჩხრიალეს (მნიშ. 1). — ჩ. შდრ. ჩოჩქრიალე.

ჩუხრ იფიცე, რაც ჩქაბი.

ჩუხრ-ობ-ა გრდუე. აჩქარებით ძეერს, ტოკავს (ქვეს). ‖ მოძრაობს, ჩქეფს (სისხლი...). — ჩ. შდრ. უჩქრილეს, ჩქრილება.

ჩუხრ-ობ-ა სახელი ჩ ქრ ილ ეს. ზმის მოქმედებისა.

ჩხა 1. კაპების საკიდარი (ჩვეულებრივ ხისა). — კაჩხა. *შინდის ხის ჩ.* 2. ირმის დატოტილი რქა. 3. ეუნის აჭრილი ტოტი მტკუნებისაგან, — ჯრჩხა. *ყურძნის ჩხა.*

ჩხაბაკ-ი ეუნის ჯიში: აქეს მოგრძო მტევანი; იცის საკუთთესო წითელი ღვინო; გავრცელებულია გურიასა და აჭარაში (უპირატესად მაღლარად).

ჩხაბი-ს გრდუე. ჩხაეილი გაკეტს. *ტუნა ჩ. — ჭერი ჩ. ჩ ბაკეში ჩ.*

ჩხაბიძ-ი ზოგი ცხოველის (ტურის, კატის...) და ფრინველის (ფცის, კაჟკაჟის...) უსიამენო, ცუროსანების წასვლები ხმიანობა. ‖ უსიამოვნო, ხმამაღალი ტირილი.

ჩხაბიძაბ-ა ის. ზედიზედ რამდენიმე ჩხაუნი. *ნაძვის ქვეშის ჩ.*

ჩხაუნ-ი 1. ლეიონის საკენის მაგარ რაიმეზე მოქვედრებისას გამოცემული ხმა. *თოფის ჩ. — ფოფაკარატის ჩ. — კრისტოსნის ჩ.* 2. უბედურად დაცემა (ფანდურისა და მისთ.).

ჩხაუნობ-ს გრდუე. ჩხაუნი გაკეტს, ჩხაუნს გამოსცემს.

ჩხაპა (ჩხაპასი) წერილი თევზი ერთგვარი; აქეს წითელი ფორებები.

ჩხაპას სახელი ჩ ხ აეინის ზმის მოქმედებისა.

ჩხაპან-ს იხ. გაჩხაპანის. დაჩხაპანის.

ჩხაჩ-ი აბრეშუმის უცარცხი პარკი (საფუძველი ვარგა მოსაღები).

ჩხაჩ-ი იფიცე, რაც ჩხაჩარჩური.

ჩხაჩ-ი (ეთნ.) იფიცე, რაც მეჩხერი. *ჩ. კბილები.*

ჩხაჩ-ობ-ა ეთნ. ჩხერი ჩხარუნი. *გაჯეულ ჩ. 2.* უბერიოდ დაცემა (ფანდურისა და მისთ.). — ჩხაუნი. ფანდურის ჩ.

ჩხაჩობ-ი [Turdus viscivorus viscivorus] გარეული ფრინველი მუშიფრთოთა ოჯახისა; მინდორეთა, ბუღეჭრელი.

ჩხარ-ობ-ა იფიცე, რაც ჩხარაჩხური.

ჩხარაბ-ი ლეიონის საგნების ერთბაშეთში დარტყმა-დაცემის ხმა. *დეზების ჩ. — ხმლების ჩ. — ქამაღების ჩ.*

ჩხარაბა (ჩხარაესა) 1. რაც ჩხარუნებს. 2. იფიცე, რაც ხრიალია (მნიშ. 2).

ჩხარაბ-ობ-ა გრდუე. ჩხარუნი გაკეტს.

ჩხაპ-ი (ეთნ.) იფიცე, რაც ჩანჩქერი.

ჩხაპობ-ი რასაც ჩხები აქეს.

ჩხარა იფიცე, რაც ჩხარუნი. *აბჯრის ჩ. — ბმლეების ჩ.*

ჩხარაბ-ს იხ. დაჩხერვას.

ჩხარაბ სახელი ჩ ხ ე რ ა ე ს ზმის მოქმედებისა.

ჩხარეტ-ს 1. *ტრდუ.* წვეტიანი საგნით წერილად ხერტნის (კანს, ქაღალდს და სხვ.); წვეტიან რამეს ამოჭრის, ურჭობს. *ქაღალდს წერწილი ჩ. — თუნუქს ლურსმნით ჩ.* 2. ს-ჩხეტება-ს *ტრდუე.* — ჩხეტებინებს ტკივილს გრძნობის სხეულში. *გეერდში მჩხეტებს* ▭ შდრ. ირხეტებს, ეჩხეტებს, ირხეტებება, ეჩხეტებება, ჩხეტება, ჩხეტებებ ელ'ი, ნაჩხეტები, ჩხეტება.

ჩხეტება სახელი ჩ ხ ე ტ ე ბ ს ზმის მოქმედებისა.

ჩხეტებინ-ა (ჩხეტებინასი) რაც ჩხეტებს, რაც ირხეტებინებს. *ჩ. წერწილები.*

ჩხინ (ჩხინასი) (ეთნ.) ჭორილა (თევზები).

ჩხინ-ა ჩხის ჭორე (ირმის ეთითებია).

ჩხიბავ-ს (თურქ. ურიბაუს) გრდმ. (ზ.) ვაჭ-დასწიმო ულორდება, სინჯავს. ◇ შდრ. მიხიბავი.

ჩხივი-ს გრდვე. ოგლება, რაც ჩხაული.

ჩხივილ-ი ოგლება, რაც ჩხაული.

ჩხივა-ი [Carulus glandarius] გარეული ფრინველი ბელურასნაირთა რიგისა; აქვს ფერადშეღებილი ფრთები, – ჯაყაფარა.

ჩხიკ-ი 1. ოგლება, რაც ჩუჩხერი. 2. ლოგინის; წვალება ძრაგან დაეწერ ჩ.

ჩხინკილ-ი (კეთილ.) ოგლება, რაც ჩინჩხვარი.

ჩხიპალა (ჩხიპალასი) (საუბ.) გამხდარი, ზეწელ (ზეწლაგები...).

ჩხირ-ი 1. ხის წვრილი და ხშელი ტოტის ჩაჩხანატები. 2. ასეთი ფორმის ლითონის თუ სხვა მასალის წვრილი ფიში. *ხანეულის ჩ.* – წინწის საქსოვი ჩხირები. ♦ ჩხირის გაგამხრეწებელი არ არის (საუბ.) – არაფრის გამკეთებელია, უქნარაა. ჩხირი კეთილს! (საუბ.) – იტყვიან, როდესაც სასურველი, მაგრამ იშვიათად რამე მოხდება: მოეა ეინმე გაკეთებენ რასმე და სხე. – როგორც იქნა კოხტა ჩხირები – ტუნერკელიზის ბაცილები.

ჩხირიკ-ა გრდვე. 1. გაჩხირულია რამეში. 2. გადატ. აქა-იქ დგას (შდრ. საბლები).

ჩხირაკედელ-ა (ჩხირაკედელასი) (საუბ.) ვინც ჩხირაკედელაობს, ეიასაც ჩხირაკედელაობა სჩვევია.

ჩხირაკედელაობ-ს გრდვე. (საუბ.) ცუდ-უბრალოდ ხაეჩხანარს; უმნიშვნელო საქმეებს აკეთებს.

ჩხირაკედელობა (საუბ.) ხახელი ჩხირაკედელობს უშნის მიმეფებისა.

ჩხირაჩხვ-ს იხ. ჩირჩხარაკეს.

ჩხირგე (ჩხირგისა) მდინარეში ჩახერგილი წერილი ხეები.

ჩხრ 1. საეჭვილე მარცელეულია – სიმინდი, ღომი და სხე. 2. გაუცხებელი თაეული ღომისა.

ჩხრიკ-ი სხეადასხეა საგნის უწესრიგო ძრეია.

ჩხრმ-ს 1. იხ. გაჩხრეკს. 2. ჩხრეკას (შდრე. 2) ანარჩენებს. ◇ შდრ. ანჩხრეკს, უჩხრეკს, ჩხრეკას შემხრეკ ელ'ი, საჩხრეკ ელ'ი.

ჩხრმპ 1. საასელი ჩხრეკვის უნარის მოქმედებისა. 2. ოგლიაელები სინჯეი, თვალიერება (ბელისუფლების წარმომადგენლების მიერ) ჩამალული, აკრძალული რამეების ძიებით. *პოლის ჩ.* – ჩხრეკას ორდერი.

ჩხრპალ-ა (ჩხრეკილასი) წყალში გათქეფილი ხალის (ქეცლის) დატოებული შემკამხეი (ღიად ხეეცურეთში).

ჩხრპალ-ი (ჩხრპალ.) 1. ხერხალი ფიშების ხმა (წყალისა, ნაკადულისა...). 2. ხმაური (ღილითის, ფიოეურის...) საგნების ერთმანეთზე მიხეა-მორტყმით გამოეეული ხმა. ♦ ჩხერპალ ჩ. – ბეერის ჯალის ჩ.

ჩხრპალ-ა (ჩხრპალასი) რაც ჩხრპალებს; ჩხრპალი მოიდინ. რე. ჩ. ნაკადული.

ჩხრპალე-ს გრდვე. 1. ჩხრპალით (შდრე. 1) მოედინება. *ოე ჩ. – ჩანჩქერი ჩ.* 2. ჩხრპალი (შდრე. 2) გაკეს. *ჯიქეი ჩ. – ზოგის ბაჭმაე ჩ., ზოგის კაკალე აჩო.* ◇ შდრ. უჩხრპალებს, მოჩხრპალე.

ჩხრპალ-ჩხრპალ-ი მრეკალეზის ჩხრპალი.

ჩხრპალ-ი (ჩხრპალასი) ოგლება, რაც ჩანჩხვარი.

ჩხრო ამხრიალი, აკუსკუსებული რამ

ჩხრ-ი 1. ყანამეეი ღაეიდანაზა, ადგილ-ადგილ, ოეროაეი. მეზობლების მხრიდან *ჩ.* მოხდილად – მეეიმე ახეთ ხიდგეან ნე იყეეი, რომ ეეროეების ფორ მეეტრიეეეი. 2. ეემა-ტკეცა, მეეზეი-კოეი ხელისაეეილი *ჩ.* – მეეიმე ოატანილი დაიწეროთ. 3. (ძე. საუბ.) ოხი.

ჩხრჩოლ-ი (საუბ.) ხმირად ჩხუბის ამბები; ჩხუბის მოეაეეილი.

ჩხრჩოლ-ს გრდვე. 1. ჩხეეი (შდრე 1). ადგილ-ადგილ აქეს ეეიმეეიან. 2. ჩხეეეი (შდრე. 2). ეეიმეეეეიია გაეეეეი. 3. (ძე. საუბ.) ოეიი ამოხეეის. **ჩხრჩო-ი** 1. ეაჭეი კანი ეეიოეეეაი (თეეეეიი). 2. დასაფეეეი ადგილეეი (ეეიაეი). 3. ეეეეი (და სალეეე ბასალის) გაეასხმეეეე ეეიმოსახეეი ჭერეეეი (ხეეეეეეეეი).

ც

ც I. დედამიწის ზემოთ არსებული სივრცე (რომელიც გუმბათის ფორმისა ჩანს). — ზეცა. *მოწმენ. დილა ც. — გარკვეულებით მოჭედილი ცა. — ცა და დედამიწა.* 2. ქუდის ზედა ნაწილი. ♦ ცაზედ (ცაზე) აფენს — ქუდი-ბეღლებს შეასხამს, — ძალიან აქებს. ცის გამსმა (სოც. მეურნ.) — ვაზის ლურწიბისათვის თავების გაღავჭრა, რომ ყურძენს მეტი პაერი და მზის სხივი მოხვდეს. ცის გემბაია (დის ხალი, ცის კაბადონი, ცის კაბა, ცის ტაცნობა) — ც. ის ხილული სივრცე. ცას ეწვევა (დიენეზე, ხევსურეთ.) **სისხარულით** — ძალიან უხარია, გაუხარდება რამე ცაზედ მაძაღლი (საუბ.) — ყოველდ მარადღი. სრულიად უდანაშაულო. ცით მოწყვდებული ჭირკლავი — იტყვიან ძალიან ღარბზე ადამიანზე (ჩვეულებრივ, ქალზე). ცაც პატი მოიპასა — განუწყვეტელად წვიმს. ცაც პატი შეიკრა — დიდი ხანია არ უწვიმია. ცა ფაჩუა ჩამოფდის (საუბ.). — კოკისპირულად წვიმს, — თაქსმას. ცა და ქვეყანა (საუბ.) — ყველა, ყველანი; უყელა ადგილი. (ღია) ცის ქვეშ — შენობის, ნაგებობის გარეთ. *მუზეუმი ღია ცის ქვეშ.* — *ღამე ცის ქვეშ გაათია.* ცა ქუდად არ მთქნია, ფეხსაფეხ — ქალამანად — ძალიან თავისუფლად იქცევა. არაყის (არაყურს) არ უწუნებ ანგარიშს. ცას ზეაბერებება (საუბ.) — ფიდხანს აღიცხებენს, დიდხანს არ მოკვდები ცამ ჩაფხას თუ ფეხამოწყმ — იტყვიან უფხოუპეროდ დაკარგულზე.

-ც² პ ნაწილაკი; I) ყურადღებას ამახვილებს იმ სიტყვაზე, რომელსაც ახლავს (უახლოესება ავაროენეთ-ს მნიშვნელობას). *სტეპოვიც მოვიდნენ.* 2) ერთობის ეკითხით ნაცვალსახელს ან კითხვით ზმნისართს და აქცევს მას მიმართებით ნაცვალსახელად, ზმნისართად. მე, ვინც, რაც, სადაც, როდესაც.

ცაზაფრენი, **ცაზაპარაკები**, **ცაკაჟვა**. (მაღალეარად.) იტყვიან მეტად მაღალ რამეზე. *ც. თოქლიანი წნევარეული.*

ცამაძალება ძალიან მაღალი, მრავალსართულიანი შენობა. *ნოე-თორჩოს ცაკაძალებენ.*

ცაც-ი I. ორობაგან. წვეთისაგან ერთი. *ც. თვალი.* — *ეხლ მუდიზე დაიშორა.* 2. წვეთული სათვისე (ჩვეულებრივ უეუთოდ შეფუთული). 3. ვისიმე ტოლი, სწორი, ბადალი. *ც. არა ყაყაჩ.* 4. შეკავშირებელი ერთი (ჩვეულებრივ იმპარება რიცხვით სახელებთან). *ბეთი ც. მანქანები.* ცაცად — ცენტად, უტოლოდ. *ც. დაიარება.* ♦ ცალი თვალი აქვს (უფიანად) ვინმე *მეცკენე, რამეცენ* — უფიანდებოდა ვისმე. რასაც ცალი ჭვრეტი უჭამს — უფრანდებოდა ვისმე. რა ცალი გაგიფია? (საუბ.) — რა საქმე გაქვს, რაცხა არა გაგიფია? (აარა შეალიასა პასუხად ეტყვიან ხოლმე) ცალი ფეხი პასპანიზე უდგას — სიკეთილს პირასაა, აღსასრული უახლოვდება. ცალი ფხით — იტყვის, რაც ეღებინება.

ცაცვაპალი-ი. (პოტ.) ლაქუცრად, ლუქუდი ც.

ცაცხვა-ი ერთი სტანდარტული განის მქონე, ეინრო (ქალეიილი). *შდრ. ორანი¹, ც. ტილი.*

ცაცხვარძა (ცალფეროსანი) რასაც ცალი ტერფი აქვს. *ც. ქინი.*

ცაცხინი ცალ მხარეს, ცალი მხრით.

ცაცხვაცი-ი, **ცაცხვაცა** (ცალთვალასანი) 1. ერთი თვალის მქონე; ცალი თვალით უსინათლო. *ბრძანა შინის ცალთვალიანი, ანდ პირველი სარდალიო.* 2. იტყვის, რაც ერთთვალიანი. ც. *სანამონდე.* — *ც. ოდა.*

ს-ცაცნა ქრდუვ. თავისუფალი დრო აქვს რამისათვის. *ბაიაჭიმიდ არ ჭ ცალია.*

ცაცნაი-ი (პატ.) იგივეა, რაც სატელო¹.

ცაცნაჯაია-ი იგივეა, რაც ასკინკილაობა.

ცაცა I. სხვებისაგან მოშორებით, — განკერძოებით, განცალკევებით. *ც. ცხოერობს.* — *ც. მოეკალაძა.* 2. (ცალკე) განკერძოებით მყოფი, — განცალკევებული. ხმა. *ც. ოთახი გამოუყვეს.* — *საკითხს ც. ნაბრძანი მიეცენება.* ♦ ცალკე..., ცალკეური მხრით..., მეორე მხრით... *ც. სიეევეს, ც. მამშილება შეაწუხა.*

ცაცაკე-ი I. ცალკე არსებული, — განმარტებული. განცალკევებული. *ც. შემობევება.* 2. თითოეული; ზოგი, ზოგიერთი. *ბრიგადის ც. წევრება.* — *ქალაქის ც. რაიონები.*

ცაცაკი-ი იგივეა, რაც ცალმაგი.

ცაც-ცაცაკ იხ. ცალ-ცალკე.

ცაცენცენ-ი იგივეა, რაც ერთლულიანი. ც. თოფი.

ცაცხა-ი რაიმე ერთისაგან, ცალისაგან შემდგარი (გაკეთებული...), — ცალეა. ერთმაგი. *ც. ნაქსოვი.* — *ც. დამ ფარა.*

ცაცხარია ერთი მხრით, ცალი მხრით. *ალაზნის ველს ც. ეძახდნენ დაღესტნის მთები, ც. — ცილეხმხრივი.*

ცაცხარია-ი I. რაც მხილოდ ცალ მხარეს ან ცალი მხრიდან ხდება. *ც. ევნებელია.* — *ც. ალეკრატი.* — *ც. მოძრაობა (ქეჩაში).* 2. რაც მხილოდ ერთ მხარეს თავდაცვისწინებს. *ც. მხაკეთობა.* — *საკითხის ც. გამუქება.* — *წარმოების ც. განეთარება.* 3. რაც მხილოდ (ხელმეორეულის მონაწილე) ერთის მხარემ მოახდინა, მოიელი. *ც. გადაწყვეტილება.* ცალმხრივად — რასაც მხილოდ ერთი მხარის გათვალისწინებით, ნაწილობრივ. *ც. წარმოდგენილი ვითარება.*

ცაცხაკე-ი ერთხელ გამოხდილი (არაყი).

ცაცხიით ცალ-ცალკე, თითო-თითოდ. *ჭურჭელი ც. ითეალიერა.* ♦ ცალკეთან გაჭრაობა — იტყვიან, რაც საცალო ვაჭრობა.

ცაცხიით-ი რაც ცალობით იყოფება (და არა წონით, ზომით). *ც. საქონელი.* — *ც. ეურ-ფეშთეზე.*

ცაცხირა-ი რასაც ერთის, ცალის სისქისა, — ცალშაღი ც. *აგურის კედელი.* ცალპატაკ — ცალპირი წესით; ისე, რომ ცალპირს შეიცავდეს. ც. *ნაშენი კედელი.* — ც. *ნაქსოვი.*

ცაცხაზოლა-ი ხელში დასაჭერი ზამპარიანი სასწორი, — ბუშტიანი.

ცაცხ-ი ცხენის შესაბმელი მოწყობილობის ნაწილი — ტყავგადაკრული ხის ოვალური რგოლი, რომელიც ცხენს კისერზე აქვს ჩამოცმული.

ცაცხელ-ი (ცალუელისა) რაშიე ერთი ხაპი (კამერი) შეიიპება. ც. *მარხილი.*

ცაცხელა (ცალუხელასანი) ულიულისაგან ერთი, ცალი (ხოლმე ხაპზე ან კამერზე). *სულ არაფრის ც. ვარი სდგიარო.*

ცაცხა (ცალფასანი) ცალმაგი, ცალკეული, ცალფეროსანი. ც. *ძაფი.*

ცაცხარა (ცალფერიანი) რასაც ცალი ტერფი აქვს. ც. *ცხენაი.*

ცაცხაჯი-ი იგივეა, რაც ცალმაგი.

ცაცხაჯია-ი (ქალ. ცალფეროსანი) 1. ერთი ფეხით ან ერთი ფეხიდან ხტომით მოსიარულე. 2. იტყვიან ისეთ ადამიანზე, რომელიც ერთ ფეხზე ხტომით მოსიარულეობს. — *ც. ცხენი.*

ცაცხაჯია-ი იხ. ცალ-ცალკე

აქციონი პოლიტიკური რეჟიმი, რომლის დროსაც უმაღლესი განუსაზღვრელი უფლება ეკუთვნოდა მეფეს (არისტოკრატიის დამფიცი).

ცარა-ი რბილი, თეთრი ქორქა; იყენებენ რისამე გასაათვრებლად. დაიბეჭდა საწერად და სხვ. ტაბაკის ნაგები.

ცარცოვან-ი (სპეც.) ცარციის შემცველი.

ცარცოვრობ-ი იხ. ცისკენშეფთი.

ცარიკატურ-ი (ლიტ.) 1. ლეჭრილ, ფორეზისფერი ფა. 2. ასეთი ტიპის მქონე (ქსელაზე).

ცა-ვლასავა ცა და ქვეყანა.

ცაბა-ი (მოფერ.) ბავშვის (საწესინა) ხელი.

ცაცია (ეპიტაზი) 1. ადამიანი, რომელიც მარცხება ხელს ხშირობს მარდულის ნაცვლად 2. მარცხება ხელი. *ე. შემოაკლა სანქრი.* — *მაგარი ე. აქვს.*

ცაცუნ-ი ოფიცერი შენება. *ბაღშეზე დედას დაუწყო ხელებით ე.*

ცაცხ-ი გაწერილობით შეცხება.

ცაცხვ-ი ცაცხვისებრთა ახეული, ცაცხვის ტყე.

ცაცხ-ი ბალახეულის კონა ან ფოთლებიანი ფიჩხი, რომელსაც უფებენ აბრეშუმის ჭიას პარკის გასაკეთებლად.

ცაცხ (ეპიტაზა) მზის სხივით განათებული წენკიანი მტკვარი (ხაბა), მცქარის ნაწილაკი. *ქვრად ცაცხ (კუთხ.)* — სულ პატარა, ცოტა.

ცაცხაც-ი ძლეური კანკალი, — *მაგმაგი. ცაცხაცს ამტანა.*

ცაცხაცა (ცაცხაცანი) 1. ენინ, რაც ცაცხაცებს,— მოვაცხაცე *ე. ბერეთი კოლი ამაშინ.* 2. [Briza] ბალახოვანი მცენარე მარცვლოვანთა ოჯახისა, ყვავილები შეკრებილი აქვს მოკრეკილი თავთავებად.

ცაცხაცან-ი *გრდუე* ცაცხაცი გაგაქს. *სიფეთით ე.* — *ზედ. უკაცხაცებს.*

ცბიერ-ი 1. ეერაგი, მზაკვარი, გაიძერა. 2. ცუროგული, მზაკვრული. *ე. ზედ ეფიცი. ცბიერად* — მზაკვრულად; ეშმაკურად. *ე. გაიღიმა.*

ცბიერება ცბიერის თვისება

ცბიერობ-ი *გრდუე.* ცბიერებას იჩენს.

ცბიერობა *იხ.* ცბიერება.

ცბიერულ-ი *იხ.* ცბიერ (ზნიშვ. 2).

ცბუნება შეცდომა, შეცდენება.

ცბუ-ი 1 სახელი ნაგდის ზმნის მოქმედებისა, *ცდა პეფის წინააღმდეგ.* 2. რაიმე მოქმედის გამოცდილება ხელოვნურ პირობებში, — ექსპერიმენტი. *ქიმიური ცდის ჩატარება.*

ცდა² სახელი იცდის, უცდის ზმნათა მოქმედებისა.

ცდება-ა *იხ.* გაცდება, მოცდება. *შინ დაუთანხო იყო, ტკეცილად ცდებოდა.* 2. *იხ.* შეცდება. *მოჰპადიკა ებრიად ცდებაო.*

ს-ცდის *გრდ.* 1. მოქმედებას (ან იმოქმედებს) რისამე შესარულებლად (რის შესრულებაც ძნელია, საკმეპია). *ცუდთან, ცდა ბედის წინააღმდეგ.* 2. *იხ.* გამოსცდის. *ცდილ-ა ეიტეკენი* — *ცდილი.*

ცდენება 1. სახელი ა ცდენებს ზმნის მოქმედებისა. 2. შემსდეგნი რამ, — *საცდენი.* 3. მოცდენები.

ცდენებ-ი ვინც აცდენს, — შეცდენილი.

ცდა-ი 1. ესპატიკურ და რიტმულ მოძრაობათა ხელოვნება. *ცეკვის თეორია.* 2. ასეთ მოძრაობათა წყება გარკვეული ტემპისა და ფორმისა, რომელიც სრულდება მუსიკის აყოლებით. *ბალერი ე. — ლეზგინკი ე. — სამეჯლისო ე.*

ცეკვავ-ს *გრდუე.* ცეკვას (ზნიშვ. 2) ასრულებს.

ცეკვა-თამაშ-ი ცეკვა და თამაში.

ცეკვა-სიმღერა ცეკვა და სიმღერა.

ცეკვა-ცეკვით ცეკვაეე (ცეკვაეი) და იმღ. ცეკვასებური მოძრაობით. *ე.-ე. შემოგრსალეთ.*

ცეკ-ი სწორი, წვერში მოხრილი საოთხი ღარაული, რომელიც სახელურან ვრცელ ტარზეა დაკეთილი.

ცეკვას-ი ან. მოეცილეს.

ცეკვე სახელი ეეეკვის ზმნის მოქმედებისა.

ცეკინ-ი ვისიც ფლიატეს. ცელი უმრავეს ხელშია.

ცელ-ნაგვან-ი (ელე-ნაგვანის) ცელი და ნამგალი.

ცელ-ი მხიარული და მოძრავი, — *ანდი, დაუფეთაური (უპირატესად ბავშვზე ითქმის).*

ცელქობ-ს *გრდუე.* ცელქის თვისებებს იჩენს, — *ანდიზს, ეეშმაკობს. ბავშვები ცელქობენ.*

ცელქობ-ი ცელქის დამახასიათებელი, ცელქის მსგავსი. *ი. ბავშვობა.*

ს-ცემ-ს *გრდ.* 1. რასმე არტყამს, ხდახებს. *კოდელა ჩეს ნოსკარებს ს.* 2. ხმას გამოაცემინებს, უკრავს. *ტამს, ს.,* — *ბუკა ს.* 2. ურტყამს ' გაელახავს. *ჯიხინთ სცემა.* 3. ეეკიპება, ეზეთებს. *ნიაკო საბეი სცემდა.* 4 სწეეეს *თმა კოკუმამდე ეე.* 4. მუშაობს, ბეჭის (ტყვი...). 5. *იხ.* გამოსცემს. *გამოსცემეთ «გამაოცებელი სამელმძღვანელოები» ს.* — შდრ. აცემინებს, იცემს, უცემს, იცემა, იცემება, უცემა, ცემა, მცემელი, ნაცემი, საცემი, უცემი

ცემა 1. სახელი სეემს, იცემს ზმნათა მოქმედებისა. *თავში ე.* 2. სახელი უცემს ზმნის მოქმედებისა. *ტკეის ე.* 3. დაკერა, ხმის გამოცემინება. *ფორეის ე.*

ცემა-ტკბილ ეეის, ტკეის. *გაიმახოა ე.-ე.*

ცემინებ-ი [ლერმ.] მინარალური ეეზეროსანებრ ნივთიერება. რომელსაც (წყალში ხსნილი) მილეეს ქეიშიანი შეკრეხები მასა; იყენებენ სამრეწველო საქმეში. *ცემენტის ქარხანა.*

ცემნ-ი [ლატ.] მოქცაეის პლატფორმა (ან სამხედრებრივი) უფლების განსაზღვრის ეხა თუ ის ხელზონა. *ქონებრივი ე. — ტერიტორიის ე.*

ცენზორ-ი [ლათ.] თანამეშობის პირი, რომელიც ცენზურას ახორციელებს

ცენზურა [ლატ.] სახელმწიფოს მეთვალყურეობა ხეეეთით სიტყვაზე ან სხვაგან გამოსეეეზე. *საბეჭდო ე.*

ცენტნერ-ი [გერმ.] წონის ერთეული მეტრული სისტემისაში. ულის 100 კილოგრამს.

ცენტრ-ი [ლათ.] 1. რაიმე ღერძების, ხაზების მიმართულებათა გადაკეთების წერტილი გეომეტრიულ ფიგურაში, რაიმე ფართობათა თავშოების წერტილი სხეულში. *წრეხაზის ე.* 2. რისამე შეკეეეი, შეა ადგილი, შეა ნაწილი. *ბოეეის ე. — ქალაქის ე.* 3. ქალაქი, დიდი დასახლებული პუნქტი, რომელსაც აქეს ადმინისტრაციული, სამრეწეეო, კულტურული და სხვა მნიშვნეეეეანი ადგილი ირეეის. *ტყვნისათვის ე.* 4. ეამოძრავებელი ე. — *სამრეკეეო ე.* 5. *ზოეი ისეთი ფიეეეებელების ან გამეეეიერების სახეეენიეების შემადგენეეი ნაწილი, რომეეეც რასმე განაკეეის საცდეეეეობით ე.— ეამოკეეეით ე. — საეაკეო ე.*

ცენტრალიზაცი-ა [ფრ.] თაეეეე

ცეცხლსახურება იგივეა, რაც **ცეცხლსაცმელი**. მხედრ.

ცეცხლსაჩრდილი *ი.* იხ. **ცეცხლსაფარი**.

ცეცხლსაჭმელი *ი.* (ცეცხლმჭამელი ლ'ის) რაც ცეცხლს ეჭამება. *ე.* ზარბაზანები. — *ე.* მთა. — *ე.* თვალები (ფოლკ.).

ცეცხლსვამი *ი.* 1. ცეცხლისაგან შემზადარი. 2. ბადაგ (ნიკალ.) მუშებისთვის. *ე.* სიგარეტი.

ცეცხლსასმელი *ი.* თოფისწამლის ავსათვისი სარული *ე.* ბარული.

ცეცხლსასმელი *ი.* ბანძონის ჩასაკრობი, სპეციალური ასარაკი.

ცეცხლსაფარი *ი.* რასაც ავდილად უჩნდება ცეცხლი. *ე.* სოფე.

ცეცხლსაჯარი *ი.* ლუწელის, ორთქლის ქვაბებიის გასურასაზე მოწყობილი გუმბათი.

ცეცხლსაკმელი *ი.* რასაც ცეცხლი აქვს წაკიდებული.

ცეცხვა სახელი ცენცხვაძე ზემოდებულისა.

ცეცხვაძე *იხ.* ცაიდებული.

ცეცხვა *ი.* ცეცხლი. ზედალ. ბერძნის *ე.* ტ ფაშია ცალისა (ზედ.). — ღორების შეცხელა. ◻ ზედ. უეცარებელი.

ცვაკლობი *ი.* რაც იცვლება. რასაც ცალიერება ახასიათებს. *ე.* მოღრუბლულობა.

ცვაკლობრივა ცალებადის თვისება. *ტმოთქმის ე.* ▪ დაუდგარობასა. ხასიათი.

ცვაკი (ცვრისა) 1. მცვრალების ზედაპირზე გაჩენილი წყლის წვრილი წვეთები ტენიანი პაერის გაფრქვევის შედეგად. — ნაბი. 2. იგივეა, რაც წვიმი (მხედ. 1). *წვიმის ე.* — *ერთი ე.* ღვინო არ *იყო*, თუ (მხედ. 1).

ცვაკობა *იხ.* ცაიდებული.

ცვაკობრობრი *ი.* ცაიდებული, ცალამელი. *ე.* ბალხი.

ცვაკ-ცვაკი ცვარი, ნაბი.

ცვაკოცვაკება *ი.* (პოეტ.) ცაიდებული, ცალამელი.

ცვაკ-ცვაკობ ცვრების სახით, — წვეთ-წვეთად.

ცვაკობა *იხ.* ცაიდებული.

ცვაკობა სახელი ცვაკობ ზემოდებულისა.

ცვაკა იგივეა, რაც ცვრენა.

ცვია *ზმნ.* 1. ცვრება ცვაკობ ზემოდებულისა. 2. ცრიდან ცრიდან ცაიდება (ბუნებაზე, ბოსტნეულზე..) ჭაჭვი, რომელსაც გარკვეული დროის მანძილზე ხშირ ასეთი ჭაჭვი ცალიერ, საწყაოში ჩაედინება ცვრის სხვადასხვა ზომიერებაზე.

ცვიდა *იხ.* ცაიდება, ცალამელი. ◻ ზედ. ცაიდებული, ცალამელი, ცალიერი, ცალამელი, ცალამელი.

ცვინვა *ზმნ.* ცვრის ცალამელი. ◻ ზედ. ცალამელი, ცალამელი, ცალამელი, ცალამელი.

ცვინვა *ი.* ცვრის ცალამელი. ◻ ზედ. ცალამელი, ცალამელ

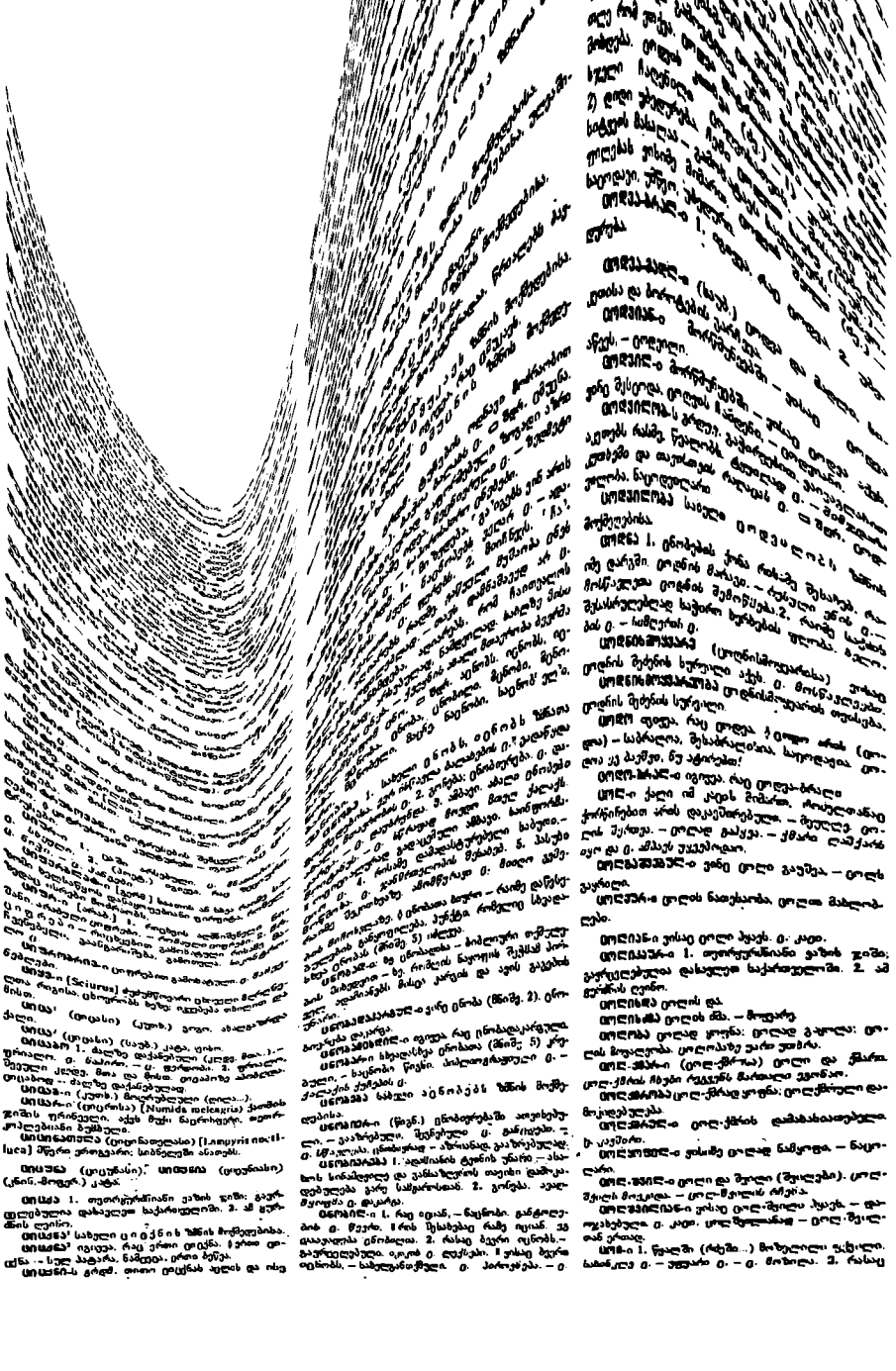

გამოცხობა აკლია. – ცუდად გამომცხვარი (პური, შპონი...).

ცოფეულ-ი ცოფისაგან გაკეთებული საჭმელი.

ცოფილ-ი რასაც ცოფი აქვს მოცებული. ც. ბუღალტერი. ჩრდილოეთი ცოფილი მთათაშორეთი. ც. კაბელი.

ცოფხალობ-ი რასაც ცოფი ეწერეთა, რაშიც ცოფია შერეული. ჭუკუებს ც. ჭინჭარი დაუდგეს.

ცოფხალ-ი (სპეც.) რითაც ცოფს ზელენ. ც. მანქანა.

ცოფია პაერში ლიპლიპი, იშაოს ქეთება, – ბოინი (ზნაიე 2).

ცოფა 1. (ცოფასი) მეორე ჩაოდენობა (ბაღისა). ბეღური, ც. ფული – ბადიე არ ღირს. ც. ცხრაფოსი. 2. მცირედ. ცოტაოდენ, ე. ავად არის. – ც. მოლიმინდოდა. – ც. მოიადმინეთ! ◊ ცოტა არ ვფიქრობ (საუბ.) – თითქმის, კინაღამ. ცოტა ხ' გაწყვდა (საუბ.) – ცოტაღა დაპარდა, კინაღამ. ცოტა ხ' გაწყვდა ორმოში არ ჩავარდა. ცოტაც და ხელად – ასე თუ ისე. მეტ-ნაკლებად. ცოტად თუ ბევრად კარგი რომანი. ცოტა ხანს – დროის მცირე მონაკვეთში. ცოტა ბანს შეისვენებ.

ცოტაოდენ-ა იხ. დაცოტაოდენ.

ცოტაოი ოდნავ. მცირედ. ძმაზე ც. უფროსია. – წყალეიდანამ ც. იკლო.

ცოტაპაპა (ცოტაშვილი) (საუბ.) ცოტა. ცოტაოდენი.

ცოტაოდ-ა ზრდილ. ცოტად. არასაკმარისად მიწონებენ, – ეკონტაკებს. ◻ შდრ. იცოტავებს, ეცოტავება.

ცოტაოდენ-ი იგივეა, რაც ცოტა (მნიშვ. 1). ც. ფული და ავად. ცოტაოდნად – რამდენადმე. ცოტაოდენ, მხედ ც. გაადრო თოქლი.

ცოტაოდენიმე ცოტა ხანს. ცოტა ხნით.

ცოტა-ობა 1. მრავალჯერ ცოტა. ცოტ-ცოტას ჰკვამს. 2. მრავალჯერ, ცოტაოდენ, ერთ-ნელა. თანდაათან. მაგთული ც.-ც. გასწორდა.

ცოტაოდენობით მცირე-მცირედ. ცოტ-ცოტა (მნიშვ 2). ეალი ც. გადიიხადა.

ცოტ-ი მცირე ჩაოდენობით ცხოველებისა და ადამიანებისა. ზრდილები ნელ-ნელა ხისტდებიან

ცარიალა (ცქრიალასი) ცქვარი, მარდი, სიცოცხლით სავსე. *ე. გოგონა. – ე. თვალები. – ე. ბიჭონა-ხოხობა.*

ცარიალება-ს *გრძედ.* 1. ცქრიალით დაღის 2. იგიჟება, რაც ცოცხლებს. *აამე ჯარისკაცები ცეკვაცეკვებენ.*

ცაცა-ი 1. დაუფარავი, აშკარა. *ე. უპირატესობა. – ე. სიცრუე ჩვ თვალსაჩინო, ნათელი. ე. მაგალითი. – ცვლილების თავიდან აცილე ე. იყო. ჩ უეჭველი, უდავო. ცხადია, რომ... 2.* სინამდვილე (*ბაჭიის. სიცრუის*). *სიზმარია თუ ე. ცხადად(-ი)* დაუფარავად, აშკარად; უდავოდ. *ყველაფერი ე. ჩანდა. 2)* თვალსაჩინოდ. *წარმეტი ე. წარმოდგენა. – ე. ამხელ.* 3) ნათქვამის (და არა წარმოსახვაში). *შეიძლება ამხილეს ე. და სიზმარში.*

ცაცხვდება *იხ.* გამოეცხადება.

ცაცხვება იგივეა, რაც ცხადდება

ცაცხვება-ს *გრძედ.* ცხადს ხდის (ან ცხადდის). – ნათელყოფს. *' გამბაუმკარაებს შეეცადნენ ცხადად ბარიკადებზე კარგი მოიწმენდეს.* ◻ შდრ. ცხადყოფა.

ცაცხვება სახელი ცხადყოფს ზმნის მოქმედებისა

ცაცხვი-ი 1. საცრის მსგავსი ხელსაწყო. *რომლითაც მარცვლეულს (ხორბალს, ქერს.) წმენდენ ყოლის, ბზისა და მისთანაებისგან. 2. მაყოლებლად-ბადიანი ჩარჩო ქსოვილის, ხრეშისა და მისთ. გასაწმენდად მსხვილი მინაკირეხისაგან.*

ცაცხა-ი იგივეა, რაც ცხარე *ცხვარი ძროხა, თუ გაციებარი, ცხარიანი.*

ცაცხრება-ა *იხ.* გაცხარდება.

ცაცხრა (ცხარისა) 1. *მწვავე. მშუშაები ვეშიში. ე. ძმარი. – ე. წიწაკა. 2. მტკივნე მოურელე. მწველი. ე. თონე. – ე. მზე. 3. მძაფრი, ფიცხელი, სასტიკი. ე. ბრძოლა – ე. კამათი. ‖* გადატ. გულისგამწარებით ტკბარე ცილწამით – გულმავიწყებით (ტირილი, დაცინვა-რისი...). *ცხარე დღეს დააწვდებს (დაავსრის) – ძალიან გაუჭირავთ, დატუსაღებს.*

ცაცხრობა *გრძედ.* ბრაზობას, ფიცხობს, *კამათში ძალიან ცხარობდა.*

ცაცხრა-ი ცხაურისმაგვარი: გისოსის მსგავსი ავეჯი-ლების *ე. — საკენკისათვის ე.*

ცაცხრა (ცხაურასი) იგივეა, რაც გისოსი. *ლუმელის ე. — საკენკისათვის ე.*

ცაცხა-ა *იხ.* დაცხება.

ს-ცაცხა-ს *იხ.* მოსცხებს. ◻ შდრ. აცხებს. აცხობინებს, იღებს, ეცხება. ცხება, ცხებული, ნაცხი, საცხ' ებ'ი.

ცაცხა სახელი ს ც ხ ზ ზმნის მოქმედებისა.

ცაცხვ-ი (ძვ.) კურდღელი (მუდის ერთ-ერთი ეპითეტი იყო).

ცაცხვა-ი (ცხვერისა) მკედარი ადამიანის სხეული, — გვამი.

ცაცხ-ა *გრძედ.* 1. სიცხეა (*საპირისპ.* ცივა). *თბილისში ზაფხულობით ძალიან ე. 2.* ს-ცხელ-ა-ი- 1) სიცხეს გრძნობს, სიცხე ეწვნება (*საპირისპ. ცივა*). 2) ცალკ. (სახე) სულელია რამესთვის, ვინმესთვის; ვდაინდება რამე ვინმე (წკეპლაზე, უარყ. ან კითხ. წინადადებებში). *შენთვის არაფერს ვტ. — ახლა მაგიტომ შეგხედე?* ◻ შდრ. ეცხელება.

ცაცხ-ი მაღალი ტკმნილჯაფის მცენე. — მოკ. ეალე (*საპირისპ.* ცივი). *ე. ღვე — ე. ეთო. — ე. ზაფხული.* ‖ ტკბე გვალე – მაშინდა, ერთიანად, დაეკონენდება. *ეხედ გალეზე მიიქეთი გადაწყვეტილება.*

ცაცხვდება-ა *იხ.* ეაცხელდება.

ცაცხვება იგივეა, რაც ეიღე-ცხელება

ცაცხვებიან-ი ეიღე-ცხელება (ეიღე-ცხელება) სჭირს

ცაც-ცაცხ-ი 1. ძალიან ცხელი (ახლად გაც მოდგმული. გამოლებული ეცცხლიდან.). *ე.-ე.-რაც.* 2. მრავალი ცხელი. *ე.-ე. ბაჟალოები.* ‖ ტკბილ-ცხელი ამბები (საუბ.). – ახალ-ახალი ამბები.

ცაცხელ-ა 1. საქსოვ ჯაზაში — მრისაზელების მიმწერ-ებლებელი იარაღი (ფანტ-ხუნდურებში, მთიულეთში). 2. (ეროხ.) იგივეა, რაც ჭახრაკი.

ცაცხ-ა ღვინი ნაწყენ-ჩაღებული ეხდელი; ოყნებში ნესხვეული ხდელი, შესაბამისად და სხე შეკაშკაშელი *ე. — ეხენის ტიპები. — ხარი ე. მაყარას არ დაიკარგაო. ‖* ცხენის ძალა — ძრაკის, ზანქანის და მისთ. სიმძლავრის საზომი ერთეული ტკბები გამშენდება (საუბ.) — იტყვიან დიდი ეერთხის სახლზე, ბინაზე)...

ცაცხვაჭარი-ი ცხენებზე მსხდომთა ბერთის თამაში (ჩოგნებით). *შეკვიდრება ცხენებით.*

ცაცხვაჭობენ-ი ცხენებით მოთამაშე.

ცაცხვაცხვა ცხენზე ზმნ და ისე. – ცხენით. *ე. ტკეცა ძიერნაკლულებენ. – ეხდის ე. წინაღუდა.*

ცაცხოსაბრინველი *იხ.* ცხენსაბერი.

ცაცხოსი-ი 1. ჭინაო ეხენი ჰყავს. 2. რაშივე ცხენია შეპასუხი. *ე. ეხდელ.* ‖ ტკბილნაირ კაცი – ცხენისახე.

ცაცხოსკაკიანად (საუბ.) ცხენივე და კაცივე *ე.-ე. ეკაცნი და ცხენები.*

ცაცხოსკაცი (ცხენოსანისა) იგივეა, რაც ცხენოსანი

ცაცხოსკაცი (ცხენოსანისა) 1. [*Leucojum aestivum*] ფლორისტული ბილეულობი მცენარე, იცქმოება თეთრ ყვავილებს 2. სიმინდის ერთ-ერთი ჯიში.

ცაცხოსკაცა (ცხენოსკუდასი) [*Erigeron canadensis*] ერთწლიანი სარეველა ბალახი რუდუნებულებით ვამოა ცხენისა.

ცაცხოსკაცა (ცხენობეხლისი) [*Ephedra*] დეკორატიული მცენარე; იზრდება დაბალ ბუჩქად; ყვავილნი მეღიერნაში

ცაცხოსკაცა (ცხენოსკუდასი) 1. საქართველოში გავრცელებული სხვადასხვა ჯიშის ცაშის სახელწოდება. *კახური ე. — აჭარული ე. — მეგრული ე. — ოფიციური ე. 2.* თხილის ჯიში; გავრცელებულია გურია-იმერეთში.

ცაცხოსკაცა (ცხენოსკაცასი) [*Aesculus hippocastanum*] მაღალი დეკორატიული ხე; ცხაცში წაცილის მსგავს ნაყოფს. *რომელიც არ იჭმება.*

ცაცხკაცა-ი ეინაე კარი ცხენი ჰყავს. ეინე კარგ ცხენზე ზის.

ცაცხ-კაც-ი ცხენი და მასზე მჯდომი კაცი ერთად.

ცაცხოსაცა (ცხენოსაცასი) საბავშო თამაშობა – ჯოხზე გაცილაგებება და სირბილი.

ცაცხოსა-ი 1. ცხენზე ჩჯდომი, – მხედარი. *მკალაქეთელი ე. 2.* ხალისტები. *რომელიც ცხენის ნაბას მოსდევენ. 3.* ეინე (რაც) ცხენზე ჰყვანის მოქმედებს ეკარ.

ცაცხოსრია ცხენზე ჯდომის. ცხენით სალაშეის კარგად ცოდნა; ცხენოსნური სპორტი. *შეკვიდრება. ცხენოსრიობაში.*

ცაცხოსრიობა ცხენოსნობასთან დაკავშირებული *ე. ხალიჩა.*

ცაცხოსაცენ-ი საკვანძენო მოწყობილი ადგილი, სადაც ცხენებს აბამენ

ცაცხოსაცხა-ი ეერშა, სადაც ჯიხვად ცხენებს აბენენ.

ცაცხ-ცხაცა-ი ცხენი და ეკაცნი.

ცაცხოსაცენი რაშივე ცხენი, ცხენებია შეპასეი *ე. ეკნი*

ცაცხოსთხინი ცხენის ქენთხი

ცაცხა-ი (ცხერისა) 1. წერილებად რქიანი ცხაეელი; ამენებენ მატკნარს, ხორცისა და რძისათვის (*ცხელის გასაკეთებლად*) *ცხვარის ფარა. — ცხვრის ყვავი. 2. ყრუ.* ცხვრის ფარა

ცაცხა-ა (ცხვარასი) [*Centaurea Fischeri*] ლეკარგიანი მცენარე — მთის ღილილი; იკეთებს ლეჩქ, ყეიყვე ან თეთრ ყვავილებს

ცაცხა-ცაცხაცა-ი ცხვარი და მატკანი; ცხვრები და მატკნები.

ცაცხარო თეთრი სოკო ერთეული.

ცაცხა-ცხაცა (ცხვარ-მეცხვარისა) იგივეა, რაც ცხვარ-მწყემსი.

ცაცხა-მწყემს-ი ცხვარი და მწყემსი; ცხვრები და მწყემსები.

ცაცხა-ცხრიც ცხვრები და ძროხა; ცხვრები და ძროხები.

ცაცხა-ა *იხ.* გაცხოცება.

ს-ცაცხა-ი *გრძედ.* იგივეა, რაც რუხფერა.

ცაცხა პირველი შემაქმედებითი ნაწილი ოთელი ფუძეებისა: ნიშნავს რიგორიმე ცხვრის მეხვრეს, მაგ., ცხვრისმეცხვრეს, ცხვრისგამგეს, ცხვრისგამცხებელს.

ცაცხა-ა 1. ყნოსვის ორგანო ადამიანის სახეზე და ცხოველის ღრუნეზე. *ცხიანი ე. — ვინმე პატარა ცხვრით და ცხვრიანი სტეფილოებით. 2.* წინ წაპოწეული ნაწილი (ჭითისა ან რაიმე სავნისა). *გემის ე. — კვერის ე. ‖* ვინმეთ (ორი...) ცხვრად მოვეა (ვინმე...) — ერთმეტ (ორნეტ..) დაკეშმარიტ (რაც ცოტაოდენით ან კაცზე ნაკლებია, ან ცუდი). *ცხვარში ცხვრადა* (საუბ.). — ისანაზე ცხვიან. *ცხვრის ოფლნი ცხვრებს და პირიდან ჰარავნიანენ(-ენ)* ვამოსაცხვრის პირს თაფლებენ ჩმაუნით. *ცხვრის წუნდა — ამაკაცებენ ეკაცსა უკანალისაზე. ცხვარ ში უცხარ – ცხვრად ხენენეს უჭირს. ხერხი აქეს. ცხვრის ეკრ გაყოფს გარეთ* (საუბ) — *გარეთ ეკრ ვიეა* (სიცივის და მისთ. გამო). *ცხვრის ეკრ შეყოფს ხაფრე* (საუბ) — *ეკრ შეეა* (დიდი სიფიცრეის გამო).

ცხვრის მამოეეების (დაეეების) — მოიწეენს, დაღონდება. *ცხვრის მაგონებს* (წაგონს) *რამეს* (საუბ.). — გაერეა, ჩაეერება *ცხვრისთან* (ცხვრისა) *ძმას ადენს* (ადენინებს) — (საუბ.) *შე ღეღს ღაცდეს; ჩაამეხრობა, ამოაშამებს რამე.*

ცაცხა (ცხერისა) (საუბ.) გრძელი, ღიდი ცხერის მენე.

ცაცხაცხვიდ უკალრისად, აღებებით, ამპარტავნულად.

ცაცხაცხენ-ი ამპარ, მეგიდერი *ე. ღაღის.*

ცაცხაცხაცხაცხენ-ი ეინაე ცხვარზე კანი აქეს ეადებებული.

ცაცხაცხ-ცაცხენ-ი ეინაე ცხვარი გაღეს ეეერეით აქეს *ნიეთისაგან ე.*

ცაცხაცხაცხენ-ი ეინაე ცხვარი გამოეეებული აქეს.

ცაცხაცხვენ-ი ეინაე რაიმე ცხვარი გამეეებული აქეს.

ცაცხაცხრენ-ი ეინაე გრძელი ცხვარი გამეეებული აქეს.

ცაცხაცხვენ-ი ეინაე რაიმე ცხვარი ფაიეებული აქეს.

ცაცხაცხრენ-ი ეინა

ე. აქონდა. ტ ცხოვრება დუღს (და ადუღოდეს)– სიტყვიერად. შემოქმედებით საქმე ცხოვრებაა.

ცხოვრებისეული-ი (წარგნ.) ცხოვრებასთან დაკავშირებული. ე. გამოცდილება. – ე. კონფლიქტები.

ცხოვრობ-ს გრძლივ. 1. არსებობს. (ადამიანი, ცხოველი). ცოცხალი არის. ცოცხლობს. 2. იმყოფება, ბინადრობს. ქალაქში ე. – სოფლად ე. – კარგ პირობში ე. 3. სიცოცხლეს ატარებს, თავს იჩენს ხელმოკლედ ე. – ხელმკლით ე. ⊂ შდრ. ეცხოვრება, ცხოვრება. მცხოვრები, მაცხოვრებელი. ნაცხოვრები, საცხოვრებელი.

ცხოვნებ-ა გრძლივ. 1. (ტ. ცრემლორწ.) ეფიცრება სამოსიდან შრობილება, სასუნთქველის დაშვებულობას (ასპირაც). წ-წყმედება). 2. გადატ. (ხაუბ.) დიდ სარეპუტაციას ნახავს: დიდად ნასიამოვნები დარჩება

ცხოვნება (ტ., ცრემლორწ.) საბელი ა ც ხ ო ნ ე ბ ა, ც ხ ო ნ ე ბ ა შენათა მოქმედებისა, – სულის ხალუნი რეტარება საიქიოში.

ცხოვნებულ-ი (ტ. ცრემლორწ.) 1. ეინც ცხორლა. ქურქის ქურქი ეფიფრებელია. 2. იტყოლნენ გარდაცვლილი ადამიანის ხსენებისას მიხდომი პატივისცემის გამოსახატავად. – განსვენებული. ე. კარგი კაცი იყო.

ცხრა 1. რიცხვი და რაოდენობა 9. ერთი თვის ცელი ე. ძმამ გათხოვა. 2. იხმარება ბევრის, მრავლის გაგებით. ე. ტყავს გაძრობენ. ტ ცხრა მთას იქით – ძალიან შორს.

ცხრასი-ი რიცხვი და რაოდენობა 900.

ცხრათვრიან-ი ზღაპრებში: რასაც ცხრა თავი აქვს ე. დევი.

ცხრათვალა (ცხრათვალასი): ცხრათვალა ზღვა (პოეტ.) – ზღურელე. მცხუნვარე ზღვა.

ცხრაკუნ-ი ცხრა ფესად დაკეცილი. ე. საბელი.

ცხრაკლიტულ-ი ზღაპრებში – მიუვალი საკვრებელე. რომელსაც ცხრა ერთიმეორის მომდევნო დაკეტილი კარი აქვს.

ცხრაკოკიან-ი მჭიდელი (ქუდი), რომელშიც ცხრა კოკა ჩაგის.

ცხრამეტ-ი რიცხვი და რაოდენობა 19. ათი და ცხრა.

ცხრაპირ-ი ცხრა ფენის მქონე. – ცხრაკეცი. ცხრაპირად დაგრებული თოკი. ტ ცხრაპირი ტყავი სძერვა – დაუზოგავად იყენებენ.

ცხრატყვა (ცხრატყვასი) [Lonicera iberica] ხაშეალო სიმაღლის ტატიტეული ბუჩქი: ღეროებს ტყავი ადვილად სძერვა: იყენებს წყალ-წყალ ლუდის ასადაშანის ბსურ

ძ

ძაან (საუბ.) იგივეა, რაც ძალიან.

ძაბავ-ს იხ. დაძაბვა.

ძაბვა 1. სახელი ქმ. **ძაბავ-ს** ზმნის მოქმედებისა. 2. (ელექ.) სიდიდე, რომელიც დამახასიათებელია ელექტრული ველებისთვის ელექტრული მუხტის გადაადგილების დროს. *მაღალი ძაბვის ხაზი.*

ძაბრ-ი მილის მქონე ღრუ კონუსი; იხმარება ვიწროყელიან (პირფერ) ჭურჭელში სითხის ჩასასხმელად.

ძაბრისებრ-ი. **ძაბრისებრ-ი** ძაბრის მოყვანილობისა. *ძ. ქუდი.* 2. ჩაღრმავებული ადგილი მორეცში.

ძაბუნ-ი ძაღას მოყლეპული. — ულტრა, უნაათო. ‖ სიმხვნევეს მოყლეპული, — ჯაბანი.

ძაბუნება-ა იხ. დაძაბუნება

ს-ძაბ-ს გრძლივ. იგივეა, რაც სძუნს.

ძაბაკაშა-ი, ძაბიკაშა-ი 1. მძიმე საგნების ძლევის რყევით გამოწვეული ხმაური 2. იგივეა, რაც ბაგაბუგი

ძაბაბა სახელი ძაბაგებ ზმნის მოქმედებისა.

ძაბაბან-ი ენინე, რაც ამაგებ, —ამუად ნახსნენი, ნაამაგები.

ძაბაგა სახელი ძაგრაგებ ზმნის მოქმედებისა.

ძაბრაკ-ს იხ. ვაძაგრაგებ.

ძაბაკაბ-ი ძლიერი კანკალი *ქალ-ს ძ. დაამწყრმინა.* — *შიშით ძაგძაგმა ატანა.*

ძაბაკაბებ-ს გრძლივ. ძაგძაგი გაუვლის. ▭ შიკრ. უძაგძაგებს.

ძაბ-ი[1] იგივეა, რაც ძაღა. *ძაღათ თანაფარდობა. ტ რაც ძალი და ღონე აქვს — მთელი ძალიი, რაც ძალა შესწევს. ძალს ახაა (ერთია...) და ძალს ეხა (მეორე...)* — (საუბ.) თითოეული ცდილობს, თავისი გაიგინოს; ეჯიბრებიან ერთმანეთს, კარგა ძალი (კაი ძალი) — ბევრმა, საკმაოდ ბევრი.

ძაბ-ი[2] ცხვრის (თხის...) ნაწლავისაგან დაგრეხილი ძაფი; იყენებენ ლარსდ. *ჩონგურის ძ.*

ძაბა 1. კუნთების ენერგია, რომელიც წარმოადგენს მოძრაობისა და წონასწორის წყაროს. — ლონე. *წელკაბი ძ. აქვს. — ძ. აღმოაჩნა ბრაზილ.* 2. პიროვნების ან ჯგუფის მოქმედების უნარი. *ბატონის ძ. — ეროვნებაშიაც.* 3. (ფიზ.) მექანიკური ზემოქმედება, მიზეზი, რომელიც მატერიალურ წერტილს აძლევს აჩქარებას. *სიმძიმის ძ.* ‖ ინტენსივობა. *ტეტრის ძ. — დენის ძ.* 4. საკალდებული ხასიათი რისამე. *კანონის ძ.* 5. დასამაგნთა ჯგუფი. *საზოგადოებრივი ძალები. — სამხედრო ძ. — შეიარაღებული ძალები.* ძალით — ძალის გამოყენებით. ძალად — იგივეა, რაც ძალით. *ტ ძალაზე (ძალაზე ართ, ძალაზე ფეხ) —* ძალით უნდა თავიის გაიგინოს. *ძალა ადგას რამეზე —* ხშირ ხმარებაშია რაშე. *რა ძალა ადგას? — ვინ აძალებს? რა აიძულებს? ძალა გააგებინა — 1)* ზედმეტად დაიტანჯინეთ. *ურეზმ ძალი დაიტყა.* 2. ჭიდაობისუნარიანი იქნება (რაშე ჭნას, ჩაიფინის.); გუშინდელივე რაშე ძალას დაუკარგავს — 1) დაახუნტებს, დაათენურებს. 2) გააუქმებს. *ძალა მოეცა — მეტი მოსვლა (ხარშვა...) ძალაზე შეხდა — ძალას (მნიშვ. 5) ატანებს. კანონი ძალაში შესვლის გამოქვეყნების დღიდან. ძალას ხმარობს — ძალის გამოყენებით მოქმედებს. ძალის ბრძანება — ძალის გამოყენებით მოქმედება. ძალის ბრძანებით* (საუბ.) — ძალით, ძალის გამოყენებით. *ძალის ბრძანებით ჩაიყვანეს.*

ძალადობელ-ი ვისაც. *რასაც ძალა აქვს გამოლეული.*

ძალადასაგებელ-ი რასაც ძალა (მნიშვ. 3) დაკარგული აქვს. *ძ. ხალები. — დადგენილების ძ. წესები.*

ძალადასხივნა (ძალადმდინარეში) (საუბ.) ძალით ამტვრიმეული; ვითომ სიკეთის მქნელი მოძალდე.

ძალადმა-ს გრძლივ. ძალადობას იჩენს.

ძალადობა ძალის ხმარება, ძალმომრეობა.

ᲠᲡ-ძალა-ს იხ. ღა ს'ძალაც.

ძალა-ი იხ. ძალით.

ძალამიხილ-ი ღონეგამოლეული, დასუსტებული.

ძალაობილ-ი ძალის (მნიშვ. 2) მქონე. — გაღონიანი *ძ პიროვნება.*

ძალაოსებულ-ი ვისაც, რასაც ძალა (მნიშვ. 1) მოეკა. — მოღონიერებული. *ძ. ავადმყოფი.*

ძალაპა-ს გრძლივ. ძალას ხმარობს, ძალადობს, ძალაზეა *ეინე ძალაობდა — ფერადდება.*

ძალაობა სახელი ძალაობ ზმნის მოქმედებისა.

ძალაუნებლად-ი ვისიმე უნებურად გაკეთებული, შესრულებული. *ძალაუნებურად — სურვილის გარეშე, უნებურად. ძ. ქაციერობა.*

ძალაურნებასახლებულ-ი ხელმძღვანელი კლასის (ან პირთაუნების) პოლიტიკური მაგონება. *ძალაურნეობისათვის პრინციპი — ბელშე პოლი ძ.*

ძალაშინ-ი წყეროანი რეინის ტექნ; ოყენებენ სანგრეყავი და აყრილ. ბეტყებად.

ძალგულოვან-ი მამაცი, შემმართებელი.

ძალგულოვნება, ძალგულოვნობა ძალგულოვნის თვისება.

ძალდაკანება ძალის დატანება, — დაძალება იძულება. *ძალდატანების მხხვეპლი. — ძალდატანებით დაითანხმა.*

ძალდატანებით-ი, ძალდატანებულ-ი რაც ძალდატანებით ხდება ან მოხდა, — ძნელებით; ნაძალადევი. *ძ. ღიმილი*

ძალდატანებულ-ი (ძალდაუტანებლისა) რაც ძალდატანების გარეშე ეკეთება. მოხდა, — თავისუფალი. *ბუნებრივი. ძ. მოძრაობა. ძალდაუტანებლად — ისე, რომ ძალა არ დატანებიათ.*

ძალდატანებულ-ი ძალდაუტანებელის მფეთქარეობა. — პულებრაობა.

ძალდაკან იგივეა, რაც ძალისმიერად.

ძალდაკან-ი ძალების (იხ. ძალი[2]) მქონე. — სიმტკიცით. *ძ. საკრავი.*

ძალვა სახელი ᲠᲡ-ძალა-ს ზმნის მოქმედებისა.

ძალვე (საუბ.) ძალან, მეტად. *ძ. გამხდარა. — ძ. ცივა. — ძ. დადილა.*

ძალთაკან-ი (წინ.) მეტად დიდი, უდიდესი ძალა.

ძალიან ძლიერ, ძალზე, მეტად. *ძ. ღიმაზი ქალი. — ძ. შემინებულია. — ძ. ცხელა. ტ ძალიან კარგი — სიტყვის მასალაა; ენინიშნავს თანმხმობას: კარგი! ცდილი და პატრონაა!*

ძალინ-ი ძალის მქონე. — ძლიერი. ‖ მაგარი, მაორაპელა (ღვინო).

ძალისაკ ᲠᲡ-ნაწილ-კლარული ძალიან ახლა *ძ. წუ გამოიდებს თავს. ს ცრორედ რომ, დილაზე. ძ. ეუცარს თავისი საქმე.*

ძალისძმა-ა იხ. გამსულანეება.

ძალისმიერ-ი (სპ.) ძალაზე დაფრენილობილი, ძალის გამოყენებით შესრულებული. *ძ. თამაში (ფეხბურთში) — ძ. გამოვლა.*

ძალისძალით ძალდატანებით, ძალით; ძლეს, ეკვირებით. *ვინ ძ. წაიყვანეს. — ძ. აძრიელი ძმა.*

ძალისძალა (წინ.) ძალის, ძალების დაძაბვა.

ძალმრთლება ძალის გამოყენება ვისიმე წინააღმდეგ. *ტლანქი ძ. — ძალმომრეობის მსხვერპლი.*

ძალმ ბიძის ცოლი. — ბიცოლა (ჩვეულებრივ იხმარება მიმართვისას). *ᲠᲡ მამართა ხნიერ (ცოდნა ტოლი) ქალისადმი. 2. ოყოფა, რაც ძალუძს.*

ძალოვან-ი (ძალოვნისა) ძალის მქონე. — ღონიერი; ძლიერი. *ძ. ბიჭი.*

ძალოვნა (წინ.) ძალის ქონა. ძლიერება; შეძლებულობა.

ძალისან-ი (ძალისნისა) ‖ იგივეა, რაც ძალიანი. *ᲠᲡ ასორტიმენი. რომელიც ძალისნოსას მისცეს.*

ძალოსპრა სპორტის სახეობა რომელსაც განეკუთვნება სამმაგნების აწევა და. აგრეთვე. კრიტი და ჭიდაობა.

ძალა (ძალუსი) ბიძის ცოლი, — ბიცოლა.

ძალმ-ი ოყოფი. რაც ძლიერი. *კარზე ძალმად დააკაკუნეს.*

ძალმ-ს (ნ. ძარ. ძალდეს) გრძლივ. (წინ.) ძალა შესწევს რისამე. — შეუძლია. *ხმის ამოღება არ ძ.*

ძალ-ღონე (ძალ-ღონისა) ძალი (ძალა) და ღონე. *საქმეს შეალია ძ.-ღ. ტ ძალ-ღონეს მოიკრიბს (დახარჯავს) — ძალ-ღონე ენერგია მოუმატება (თავის თავზე გარკვეული ძალდატანებით შეხვედა).*

ძალინგამოსულ-ი ვისაც ძალ-ღონე ეამოცლული აქვს.

ძამიც (ძამისი) 1. ძმა. *ძამიკო. 2. მოძმეთა ეფიციალი.*

ძამიკო (ენინ.-მოფერ) 1. ძმა (უპირატესად მოზარდისას). 2. ოყეი. რაც ძამია (მნიშვ. 2)

ძამაბ-ი ხანგრძლივი, უსიამოვნო წვიმა და სიცივე. *შუაში. ტალახი.*

ძარა 1. ურემზე დასადგმელი დიდი მოწნეული სათაფლი (სიმინდის, ყურძნის... გადასატანად). — ყანაში. *ა სიმინდის სატვირთო (ურმის ბეი კოლს). 2. ტრაქტორით მოწეული მოძრაობით სანუკეთეო (ფრინველისა და ცოფისა — გასასუქებლად). 3. მოწნეული სასიმინდე.*

ძარა (ძარასი) 1. ურმის ძირი ფი ზედა ნაწილი — ღერძისა და თვლების გამ., კიბედ. 2. აქვთმოძრაეის და მისი. კონსტრ.

ძარასნ-ი რასაც ძარი (მნიშვ. 1) აქვს. *ძ. ურემი*

ძარძვ-ი 1. სისხლის სადინარი ღერე პილი ადამიანისა და ცხოველის ორგანოებში, — ხისხლძარღვი ველის ძარღვები. — ტკინის *ძ. — ძარღვებში სისხლი უცახება (ფიცხეს.) 2. იგივეა, რაც ტყნი. კარგად ძარღვები ფალეშია — ბოლომ ძარღვები მოიკეცა. 3. (საუბ.) იგივეა, რაც ნერი (ანატომიაში აღნიშნავს ნერწყვისა ბაზვაკებით, რომლებიც ენიდან ნერწყვის მეცნიერის ფიზიოლოგი. მსვლის ერთეული. 5. (ბოტან.) რასაც მაგონი ამოსულებული ნაპრალი*

ლეღამინის ქერქში. *ქინაძემთის ფენის ძირთადი ძ.*) ბარკეთ გეფასკვება (სპეშ.). — კუნთის ჯრეხ ნება დაეწყოთა (ფიზ.). — *ბარკეთის აუშლის* (სპეშ.). — ნერვების აუშლა. *ბარკეთები აეშლება* (სპეშ.). — ნერვები აეშლება

ქარკვებდაბერილ-ი ვისაც ბარკეთები აქვს დაბერილი. ‖ რაზედაც ბარკეთები აქვთ დაბერილი. *ძ. კაცები.*

ქარკვებივან-ი იგივე, რაც ბარკეთიანი (მნიშვ. 1,2).

ქარკვიან-ი 1. ბლიშად ბარკეთების, ბეწვების მქონე. *ძ. ხორცი.* 2. კარგად ჩასხმული, მკვრივი. — დასაწოვნელი. *ძ. ყმაწვილი.* — *ძ. ხელები.* 3. რაც იწონება. *ძ. ქილი.* — *ძ. წერა.* 4. ქაღალდ. მოქრილი, მასვილი (სიტყვა, აზრი...). — *ძ. აზრი.* — *ძ. სიტყვა-პასუხი.*

ქარკვიანაბა-ი (ძარღვმკერდსა) მძლავრი, ღონიერი. *ძ. მკლავები.* — *ძ. ბიჭი.*

ქარკვიშვილ-ი (საკუთ.) დაქმილი მფლის მჭიდე, ოდნავ ნაღრობაში. *ძ. ფეხი.*

ქარცვა სახელი *ქარცვას ზმნის* მოქმედებისა.

ქარცვა-ვალვება ძარცვა, ყაჩაღობა.

ქარცვას-ის იხ. გასარცვევა. ▫ შდრ. მასრცველი, ნაძარცვი, სასარცვეთი.

ქარცვ-ი წერილად და გრძელად დარითული ბოქკო (ბაბმა, აბრეშუმი და მისთ.). *თეთრი ძ. — აბრეშუმის ძ. — ლურჯის ძ. — ნეშომი ძ. გაუყვანა.* ‖ სხვა მასალისაგან მაგის მსგავსად დაშნადებული რამ. *ვერტ ცხლის ძ.*

ქარცვანარ-ი რაშიც ძაფი გაყრილი. *ძ. ნემსი.*

ქარცვაპვილ-ი რაზედაც ძაფი დახვეული. *ძ. მაპარა.*

ქაფვილ-ი სხეულახხეთა ძაფი.

ქაფვილა იგივეა, რაც ძაფვილი.

ქაფვაკოთპ-ი სადაც ძაფს ართავენ. *ძ. ფაბრიკა.* ‖ რაზედაც ძაფს ართავენ. *ძ. ღილზა.*

ქაფვაღება-ი სადაც აბრეშუმის ძაფის ამოღებაზე შუშაობენ. *ძ. ფაბრიკა.*

ქაფვაზავვა-ი სადაც ძაფს ახვევენ. *ძ. ნაამქრო.* ‖ რითაც ძაფს ახვევენ. *ძ. მანქანა.*

ქაკა ტკბნის გოგირდმჟავა მარილი; ტკბნის ალკალი. *ძაფის ბსპარა. — ძაფაში გაფლეპილი ქსოველი.*

ქაკნ-ი 1. მკლის მოდგმის გაშინაურებული ცხოველი; იფერებენ სანადიროდ, ტრიბების დასაცავად და სხე. *მონადირე ძ. — ეზოს ძ. — ძ. შინ არ ქარგიდა და — სანადირიდ გატრიალი.* 2. იმპარება რომელიც სალანძღოდ ეუბნება. ‖ ძაღლადაც არ ‘ჩაგვეს (სპეშ.). — ანგარიშს არ ‘გაუწევენ. *ძაღლის ბედი აქვს* (სპეშ.). — აგებენ იმ ადგილს ორ ძაღლს ადამიანზე. *ძაღლი არ გამოდგება გარეთ* (სპეშ.). — *ძაღილა ცივა;* ცუდი, აუდრიანი ამინდია. *ძაღლის ლუნებაზეა* (სპეშ.). — *აც გუნებაზეა, გაბარბაცებული. ძაღლის ღიპეი* (სპეშ.). — *იმდენად ბავშვე გაიკვირვებით. ძაღლა ბატონს ეყეფის* (სპეშ.). — *ღონე არიელ-დარეულობაა, გაწეკიოსობაა. ძაღლის სატაცური* (Tamus communis) — *მრავალწლიანი ხეხარა მცენარე; იხსპმს შიპნიან ნაყოფს; მის ფესვებს ხმარობენ რეცეპტებში სამკურნალოდ. ძაღლის ყასს გამოხაპს* (სპეშ.). — *აფხედებენ.*

ქაკლისაპნ-ი. 1. *ქარაგი ზღაპრების პერსონაჟი — კაცი-ბუმბა, ბოროტი ხული.* 2. (ლანძღ.) დაუნდობელი, ავი კაცი.

ქაკლითხვა (ძაღლითხვასი). **ქაკლითხ-ალაკნ-ი** (საკუთ.) ძაღილა ბეკრი.

ქაკლისნირა [Torilis] ბალაბოვანი მცენარე ქოლკასისთა ოჯახისა; ისხამს კაუჭიანი ყავრით მოფენილ წვრილ ნაყოფს.

ქაკლისხვა [Cynoglossum] ორწლოვანი მცენარე ლაქვარასებრთა ოჯახისა; იცნობს მოცისფერ-მოწითალო ან ღია ყვავილს; ნაყოფი კაუჭიანი ეკლებით აქვს მოფენილი.

ქაკლისპვიპა (ძაღლისბალახი) [Erythronium caucasicum] პატარა ბოლქვიანი მცენარე შრომისიყვარულთა ოჯახისა; ღეროს წვერზე ოქროსებრ ფერ მსხვილ მოწითალო ყვავილს; აქვს ლაქებით მოფენილი ფოთლები; ბმარობენ მხლად.

ქაკლი ზ'ვპიპ-ი საღაქმელი სიმპვიპა.

ქაკლისპვიპ (საკუთ.) *ძაღილა და- პატასაკი. მგრძელად.*

ქაკლიხვპვა (ძაღლიხვეული) [Rubus caesius] დაბალი ბუჩალი; ნაყოფი მცრეხისფერი ნაყოფქიით აქვს მოსილი.

ქაკლიკორა (ძაღლინორასა) [Ornithogalum pyrenaicum] ბოლქვიანი მცენარე შრომისმოყვარეთა ოჯახისა; ღეროს ზედაპირს თეთრ ყვავილს; იწოდება პურულის ნათესებში.

ქაკლისპვიპ-ი (საკუთ.) ძალზე ცუდი, უკეთური, არასაღმინო. *ძ. სოციალური. — ძ. საქმეები. ძალუმაფრად* — ძალზე ცუდად. *არაადამიანურად. ძ. გაკარება ცხოვრებას.*

ქაკლისპ-ი 1. ძაღლისთვის დამახასიათებელი. *ძ. ერთგულება.* 2. *გადაც.* (საუბ.) ცუდი, არაადამიანური. *იყო ძ. ცხოვრება. — ძ. სიცილილი. ძაღლურად ბრუნვისა და ცხოვრება. — ძ. სიცილილი. ძაღლურად მზერისა.*

ქაკლისპვიპა (ძაღლისფრთხილი) [Solanum nigrum] ერთ-ან მრავალწლიანი მცენარე; იცნობს თეთრ ან ყვითელ ყვავილებს; ნაყოფი წვნიანია, შავი, წითელი ან მოიწვანო; შამპინია.

ქაპპ' სამეღოკეთო სამოსელი (თალხი და შემოქრობები). *ძაძით მოსილი ქალი.*

ქაპპ' 1. [Vigna sinensis] წერილმარცვლიანი, მაკრთალიანი პარკოსანი მცენარე. 2. (ეუთხ.) იგივეა, რაც ლობია.

ქაპპის-ი ძაძით მოსილი. *ძ. დედაბერი.*

ქაპპა-ს იხ. დაძახებას. ▫ შდრ. ძახება, მძახებელი, სახახება.

ქაპპა სახელი *ძახებას ზმნის* მოქმედებისა.

ქაპპილ-ი, ქაპპილა [Viburnum opulus] საშიაღნო სოსნიის ბუჩქი; იცნობს ქოლგის მსგავსად შეკრებილ თეთრ ყვავილებს; ისხამს წითელ, წვნიან, ორთესლიან ნაყოფს; იზრდება ტყეებში. *ძაძებივის ჭალა.*

ქაპპილ-ი 1. ხმამაღლა ხმობა, მოწყდება, დახმება. *გარეული ისპის ძ.* 2. ხმამაღლა თქმა რისამე. *პოლუპის ძ.* 3. თავისებური ხმის გამოცემა (ზოგიერთი ფრინველის მიერ). *ჭიკჭის ძ. — გუგულის ძ. — ტ ბახლის ნიშანი* (გრამატ.) — სასუფი ნიშანი (!), რომელიც რიმე ეზოგიის (აღტაღების, გაკეთებას...) გამოხატავდა წინადადების დასეშისას.

ქაპპილპვიპ-ი (საკუთ.) ხმირი ძახილი.

ქაპპ-ს *გრძელ.* ხმამაღლა სცემს, ტკაცას (გუნდ.: გუნდს: ერთნაირის პერიოდით შეკრძნეა-გაღაწოვების გამო). ▫ შდრ. უხეკნს, ძგერს.

ქაპპა სახელი *ძგერს ზმნის* მოქმედებისა.

ქაპპება სახელი *აძგერებს', ეძგერება ზმნათა* მოქმედებისა.

ქაპპა-ი 1. ჭიმვა (წრაპებისა...). 2. იგივეა, რაც წაბაღება.

ქაპპი (ბეღიძა) 1. თხელი გამყოფი კედელი რისამე. — ტიხარი. 2. ტიხრისებური გამყოფი ელემენტი ორგანიზმის სხეულისა ორგანოებში, ღრუებში. *ცხეირის ძგლოვანი ძ. — ეუნთოპორისი ძ.* 3. კიდე. *ხაპირი. მაგიდის ძ. — ხაკის ძ.*

ქაპპიპ-ი მაგარ საგანთა (ქვის, ტკბნის...) ერთიმეორეზე ღლიერად მოხვედრის ხმა.

ქპ (ძმა) 1. ადამიანის შვილი მამრობითი სქესისა, — ეაჟი. *ეკაშვილი. ძე შეეძინა.* 2. მამაკაცის მამის სახელის მეორე წილი. *ანტონ პატენ ძე ჩხენი.* 3. *გადაც.* ან: **ადამიანის ძე** — ოქმის ადამიანზე. ან: **ღვთის ძე** ან: **ქე კაცისა** (მტ. რელიგ.) — იესო ქრისტეს ეპითეტია.

ქპპა სახელი *ძგნის, ეძგნს ზმნათა* მოქმედებისა.

ქპპნ-ს *გრძელ.* იგივეა, რაც ეძგნს. ▫ შდრ. აბეზნინებს, უძეპნს, იძეპნება, ძეპნა, მძეპნელი, ნაძეპნი, საძეპნ ‘ელ’ს.

ქპპნ-ი 1. ნაგებობა ან ქანდაკება ეოსიმე, რომლის სამახსოვროდ. *რუსთაველის ძ. — მარშანიის ძ.* 2. წარსულის მატერიალური კულტურის ნაშთი, *ისტორიული ძეგლები.* 3. ძველი მწერლობის ნაწარმოები. *ფეუდალური ეამეთა ზე-ნ ის. ძეგლთა.*

ქპპ-ს *გრძელ.* მოთავსებულია, მდებარობს, ა. ფეხს. *წიგნი ადგილზე ძ. — მთებზე თოვლი ძ.* ▫ შდრ. ადგას, უძეპს.

ქპპ-ი 1. (ბეკ.) იგივეა, რაც ხე. 2. იგივეა, რაც მთა. 3. მსხვილი ღარძალი ხისა (ავრეთვე, ეოთითნისა ან სხვა მასალისა). 4. ფეხბურთის კარის ჩარჩოს ხარაზა. *ბურთი ძეკის მოხვედრა.* ‖ ძეკზე გაჰხა (ისტ.) — სასჯელის სახეობა — ჯვარზე ან ხარზე დასმა.

ქპპა (ბეკასი) დიდი ბე კრუპე.

ქპპპა-ი ოთხკუთხი მცირე ზომის საგანი. *ძეკლა-კუბის ქეადენილი.*

ქპპპაბ-ი მთლიანი ხისაგან გამოთლილი პარმუხტული ბარი (ბეკის მოსახდელად...). (იცინან ამგვარებით).

ქპპპა-ი მომაკვა-მოიწერი გემოსი, — მწკლარტე ძ. *ღეინო.*

ქპპპიწპპა-ი (სამხ.) ტილებით ამოშენებული მოწვრი საცეცხვე წერტი.

ქპპპპპნ-ი ეეხით ან ფიქეარისან (ქარეებან) გამართული მერხი, რომელსაც ფეხებად მოკაში ჩარჩოებით აქვეხა აქვს. — *ბოკონი* (მნიშვ. 2).

ქპპპპპპ-ი მთლიანი ხისაგან გამოთლილი, ხასათეხნილი სკამეღონი.

ქპპპა-ი 1. ძეღებით (მორებით) ნაშენი. *ძ. ბაღები.* — *ძ. ბოსეები.* 2. ამგვარად აშენებული სახლი. — ჯარეებული. *ამერიკ გაფართოვდ ძ.*

ქპპპპპ [Zelcova carpinifolia] დიდი ხე თელისებრთა ოჯახისა; აქვს ხონეკოსებრი-ბოხეებანი ქერქი, დაბოკეტული ეარეი, წვრილი ფოთოეები; მერქანი ძალიან მაგარი აქვს; ნაყოფი პატარა ზომის კაკალია.

ქპპპრპ-ი [Circus] მოზრდილი მტაცებელი ფრინველი შავარწინაარიანთა რიგისა.

ქპპპპრპ (ტელეორანა) 1. ძეღითა და ქვით (ფეხა-ფეხა) ნაშენი გალავანი. 2. ქვით ამოყვეეეეი ღიდი ნაგებობა; გამოიყენება ჯვეისრებად, ბერწეკიანად და სხე.

ქპპპპპ-ი შაეეერწინავი ეაზის ჯიში; აქვს დიდი, ოდნავ კუპსი მტევანი; გაერეეეებულია ინერთები (ინერთე რაჭასა და ქართეეში).

ს-ძპ-ს იხ. შესძეს.

ქპპ-ი სელის, კანაფის და მისთ. დამუშავებისას მიღებული მხხრეწტკეოისი ნარჩენი; იყენებენ მანქანების საწმენდად. საჭრელავად და სხე.

ქპპპპ-ს *გრძელ.* წვრილად ჩეჩს, წეწავს. *კანაფს ძ.* ▫ შდრ. იძეპნება, ძეპნა, ნაძეპნი, საძეპნ ‘ავ’ი.

ქპპპპა-ი იგივეა, რაც ძაძაები.

ქპპპპპ სახელი *ძეპნ-ს ზმნის* მოქმედებისა.

ქპპპპ სახელი *ძეპნ-ს ზმნის* მოქმედებისა.

ქპპპპ ეეხის ეეეე

ლი ცოცხი კორაც ტეის, ძ. ნიაკპის ქრიშაკო. 3. დიდი წარსულის მქონე. ტრადიციული. ძ. ოყაბი. — ძ. ქალაქი ♦ წინაწილები, აღორწილები. ძ. ფრო. — ძ. მწერლობა 4. ეთნე დიდი ბრილიანა (რაიმე საწარმოებაში, მდგომარეობაში...). ძ. რეკორდსმენე-რი. — ძ. მსაბიობი. — ძ. ნაცნობი. 5. ნებადართე მრ. ძველებური — ძველებურად. ძველებური ნაირი. ძველებური დამოკიდებული. ძველის დაკერება. ძველად — ძველ დროს; წინ-ნად. ♦ ძველი მოყარე — მოყარე უკანასკნელ (მეთოხე) ფაზაში. ძველი ღვინო — წინა წლებში დაყენებული ღვინო. ძველი შეღებილი ფერი — ჩვენს ერამდე. ჩვენს წელთაღრიცხვამდე.

ძველა ბაღიან გაიეთილი. ტყილი, ძველმანი რამ. *ბიშოსა ბმელი არ იცის და საცეკვე — ძველაო.*

ძველდება ა იხ. დაძველება.

ძველება, ძველებობა იგივეა, რაც ძველებუ-რად.

ძველებური უწინდელი, წინანდელი. ადრინდელი. დაუბრუნდა ძ. ეკანი ‖ ძველი ღირიც და მნიშვნ. ძეცლისწინანი ეკეთა — ძველმანებს ბაზაში.

ძველმოდური = ძველი მოდისა; ღრმოდებული. ძ. ჩაცმულობა

ძველნაშენი რაც ძველად აუშენებ. ძ. საცდარი.

ძველშავი იგივეა, რაც ძველშავი

ძვირი ი. ღირი ფასის მქონე (ბაზრის) იაფი). ძ. საქონელი. — ძ. ფეხსაცმელი. 2. არაბრირი, იშვიათი. ძ. სტუმარი — ძ. ხანაბაში გახდა. 3. ცუდი, ავი, ბოროტი რამ. სხეის ძეორს არაფერეს არ ეშურება. 4. (მე.) ფეხნი. ძვირად — 1) ფიდ ფასად ძ. ღირებული ნივთი. — ამაკი კოტის ძ ნუ იყოფი, მაღე გაიფიცება. 2) იშვიათად, იწეულად. ქალაქში ძ ჩამოვიხე ხოლმე. ძეორი (ძეორად) დაუვლიან — 1) ხელს გაიაფების ჩამეზნი ფიდად. ფიდი შრომის. ფეხაცმის ფიდეკე ზოლებს. ბოაბრებს რასმე. ძეორად დაუსვამ — 1) ისეთ მდგომარეობას შეუქმნის, რომ ხელი გაფაიფდის რამეში. 2) გაფაქ. ცუდ საქმეს დამპრობს რისამე გამო. თავისდაძ ძეორად ტაიტეა.

ძვირდება იხ. გაძვირდება.

ძვირისმყიდველი ვინც სხეის ძეირს, ავს ამბობს.

ძვირობა ქრდვ. (ძ.) 1. ძეირად ფასობს, ბნელი საქონელია. 2. ტეზნობს. ხელმოუწერელია

ძვირობა ძეირის თვისება; სიძვირე.

ძვირფასი ი. 1. რაც ძეირად ფასობს, — ძეირად ღირებული. *ძ. ლეიმოეტი.* — *ძ. ქუჩები.* — *ძ. სამკაულები.* 2. ძდირფასეი; მაღალპრინციპიანი, საკეთილსო. *ძ. გამოცემა.* ‖ მეტად მნიშვნელოვანი; ძაღალ კარგი. *ძ. ბეჭედნერი.* — *ძ. ცნობა.* 3. დიდად საბრუნაეში; საფასური *ძ. სტუმარი.* — ბაღისათეის *ძ. პოეტი.* ძეორფასად — მდგრადეთ ძ. *მწერალთაღან* ძეორა. ძეორფასად ეჭა — ეიეიდეთ ეჭა ბეჭედი და მისი მიწერა-ჩასახსენებელი.

ძვირფასება, ძვირფასეობა ძეორფასი ნივთები.

ძვინვარი ი. ძველი. ძველების მქონე. *ძ. ბოიდი. — ძ. ნაკეური.*

ძველისწყლიანი (ძველისწყლეული) ძველის ზედაპირის მფარავი მეშრეობელი ქსოვილი მოთეთრო ფერისა.

ძველისწყლიანა (ძველისმეკრალეი) ძველისა და ძველისწყლიანის ანთებითი დაზიანება.

ძველისწინი ძეც ეწეისაგან შეფერეული. *ძ. ქსოეილი.*

ძვლა I. სახელი ძრავის, იძერის ზემნაია მოეწყეობის. 2. *ძრ. ძეგნები ტაცდ.* (ენიკ.) — ძნიშენელოეანი ცელილებები (უცეთესისაკენ) საზოგადოეებრივ ცხოერებაში. ‖ ძერა არა აქეს — ეერ ინძრეა, ეერ იძერის. ძერა აღ აჩოს — სიმეიდროეე. განაძრეული ხაეუალება აღ აჩოს. ძერას ეერ უზამს (საუბ.) — ეერ დაძრაეს ადგილიდან.

ძვრა I. იხ. გაძერეა შეიძრეა. 2. ს-ძერეა იხ. გაძერეა. მოსაძერეა — ს ‖ ფრ. უძერეა, ტ ეკრა მა, მხოლ. ეკლი, საბრალო.

ძვრომა იხ. ძრომა.

ძია (ძიასი) I. დედის ან მამის ძმა, — ბიძა. 2. მიმართეა მამის ხნის უცხო კაცისადმი.

ძიაშვილი ძიას სახელეეი.

ძიაძუა (ა.ფიეიანც.) ძიად შეხაფერი კაეი (ხასიათეა უპირატესად მოძართეისას).

ძიგა (ბიასი), **ძიგნი** (ბიეი) ენიძეა; ქაბაში (ბაეეზის ენაზე).

ძიგა-ძიგნი ენიძეების, ქათმების ხოსაძმობა, ბახილი, — ჯუჯუ-ჯუჯუ!

ძიგვა (Nardus stricta) ბაბაეი მარცეეიანი მეეიეარე. აქეს ჯაეუად შეკრებილი წეიალი ხეენაი ფოთეეები, გაერცეეებული მთის მდელეეებზე.

ძიგძიგი იგივეა, რაც ბაგძაგი.

ძიგძიგება ა-ბრალეე იყოეა. რაც ბაგბაგებს. ♦ ზედ უძიგძიგებს.

ძიკა I. (ენიკ.) სახელი ეძიგების ზემნის მიენეეისაკენ მიხეედნის ♦ იხ. ტალი ძ. 2. (სპეც.) საბაღოს შესაეეებია გეოდეზიური მეთოდებით. ბერეეეი და სხე. ქეანაბიშის ძ. — ნაეთობის ძ. 3. იგივეა, რაც გამოძიება. *ენიძანეარი ძ.*

ძიძ-ი ქართეელი ანბანის ოცდამეერე ასოს — ძ-ს სახელწოდება.

ძიძ-ი ფიზიკურეგეური მედიცინარის (ტერის გარეეეეე მონაკეეთებში). როდესაც ცნობიერება მოდუნებულია ან სრულიად შეზღუდულია და ორგანიზმი ისეერებს: *ტრამ. ძ. -ა. მთერია. - ძიღიდან ეკამიერკეა — ძ. გაეუფთრის. ♦ ძიღში გაკასრება* (საუბ.). — ძიღში მოკედება ძიღს გაბოიკრის (საუბ.) კარგად გამოძიღებეა. ძიღი გაეტკეეება (გაეუჯირთება, გაეფიცრდება) — ტაეის ეძიღეიდ გაკატარება, არ ტაეძინება. ძიღად მოეედება — ხანგრძლეეად იძინებს, ღიდხანს ეერ გაიღეიძებს. ძიღი მოეედება — ძიღი ეეეკარგება, ტკეეილება ძიღი ნებისა! — სიტყეები, რომლებიც უსუფეეებს ხოლმე მეეიდ ძიღს ტაეზე ეე გაძინეეი ეეეეიტებისას.

ძიძა-ბებია ი. ძიძა ბაეშეი (ბიძინე I).

ძიძაბაჭიობა, ძიძაბიჭობა ეესაე ძიღი გაეუნა. — ძიღგამოეეისება.

ძიძაგამზრდელი ეესაე ძიღი გაეუნა. — ძიღგამოეეისება.

ძიძაგზა [Glis glis] მოძერი მერეეეეი ღაეიეეის ტიპის ცხეეეეი ერთეეეი.

ძიძაეეშვი (ძიძისეეეშეი) (საუბ.) ბაეეი ძიღის მოეეარეეი, ძმობისა.

ძიძისშარი დაძინების წინა ხანი, — საღამო.

ძიძისშარი (ძ.) იხ. ძღისშარი.

ძიძისჯიქა ჯიქეეი, რომელსაც დაძინების წინ ეეეკეთან ბაეეეს.

ძიძიერება ეესაე ძნაეა ძიღი ჰიეეია.

ძიძვიანა (ძიღეეიანარა) ძიღ-ეეეიანეეა, ბუნაანი ეეეოეი. — ნახეეიდან ძმანარე. ძიღეეიანარა — ძიღ-ეეეიანეეა. — ძიღ-ეეეიანეეი.

ძიძგნა ეეეიეეა, რაე ეეხიეეეეა ძიღი ჰიეეია.

ძიძგნა (ძიღეეიანარა) ძიღ-ეეეიანეეა, ბუნაანი ეეეოეი. — ნახეეიდან ძმანარე. ძიღეეიანარა — ძიღ-ეეეიანეეა. — ძიღეეიანარა.

ძიძგნება ეეეიეეა, რაე ეეხიეეეეა ძიღი ჰიეეია.

ძიძგნეეა ეესაე ძიღი ეეეიეეა ეეხიეეეეა

ძირძიტა (ძირძიტასი) (საუბ.) იგივეა, რაც ძირ-ბაგარა.

ძირწითელა (ძირწითელასი) [Echium rubrum] ბალიანი მცენარე ლაქვარასებრთა ოჯახისა; აქვს მოწითალო მსხვილი ფესვი; იყენებს ნიადაგს გამაგრებლად.

ძირხვეზა 1. საკვებად ვარგისი ძირი ზოგი მცენარისა. 2. ამგვარი ძირის მჭრელ (მცენარე).

ძიძა სპეციალურად მომზადებული ძუძუს მაწოვებელი ქალი.

ძიძარა 1. (ისტ.) ბავშვის ძიძით გაზრდის წესდებება. 2. ძიძად ყოფნა.

ძიძგილობა-ს *გრძედ.*: *წვეულებრივ მრ.* ძიძგილაობენ–ს 1) ჩხუბობენ, ნისკარტს სცემენ ერთმანეთის (მამლები). 2) ულაზათოდ ჭიდაობენ, – ბილაძღნობენ.

ძიძგილობა სახელი ძიძგილაობს ზმნის მოქმედებისა. *ძაძლების ძიძგილობა.*

ძიძგნა სახელი ძიძგნის ზმნის მოქმედებისა.

ძიძგნის-ჩ *გრძედ.* ჯილეს წვრილ ნაწილებად ნისკარტით (ფრინველი), კბილებით (ცხოველი); კორტნის, ჯიჯგნის. *ხვადი ლეშს ძ. ◻ შიგნ. უძიძგნის, ძიძგნა, ნაძიძგნი.*

ძიძი-ი, ძიძიჲ პატარა ზუნკეკი.

ძიძიშვილი-ი ძიძის შვილი.

ძიძიშვილობა ძიძიშვილად ყოფნა.

ძიძო [Melilotus] ორწლიანი პარკოსანი მცენარე; იყენებს მწყემსები ძუძუების პატარა ზომის, ფიფქად ან ფთრ ყვავილების პარკს; ბიჭებისა ცხოველების სატყუარად და სამეურნეოდ.

ძიძობა იგივეა, რაც ძიძაობა (მნიშვ. 2).

ძლაბ-ს იხ. ბაძლებს.

ძ'ს-ძლევ-ს *გრძედ.* იხ. ძ' ს'ძლევს. ◻ შიგნ. იძლევა², ძლევ², ძლევი, მძლე, მძლე' ეს'ი², უძლეველი.

ძლევა' სახელი აძლევს ზმნის მოქმედებისა.

ძლევა² 1. სახელი სძლევს ზმნის მოქმედებისა. 2. (წინა.) გამარჯვება. *ძლევის დროშა.* – *ძლევის სიმღერა.* – *ძლევის ფიქრნი.* ‖ ძლევად ზმნიზ. (წინა.) – იგივეა, რაც ძლევამოსილი.

ძლევამოსილ-ი (წინა.) გამარჯვების (გამარჯვებათა) მომპოვებელი, – გამარჯვებული; ძლიერი, ყოველისშემძლე. *ძ. ჭეშკარა.* – *ძ. ჯარი.*

ძლევამოსილება (წინა.) ძლევამოსილის თვისება. *სახეთად სახელწოდების ძ.*

ძლევი-ი ვისაც სძლიეს, – დამარცხებული. *ძ. მწყრო უკუნებით.*

ძლიან ტალიან, ბალზე. ფრიად, მეტად. *ძ. ლაზარი.* – *ძ. ცბილი.* – *ძ. უყვარს.*

ძლიან-ი 1. დიდი ძალის მქონე, – ღონიერი, ფიზიკურად *ძ.* – *ძ. მოწიფებისაებრ.* 2. ‖ დიდი გამძლეობის მქონე. *ძ. პირუტყვნი.* 3. ჩვეულებრივზე მეტი, – ფალიან დიდი. *ძ. ქარი.* – *ძ. გრძნობა.* – *ძ. ტკივილი გამოიწვია.* ‖ ზმნიზ. ძალიან. *ძლიან ცხელა.* – *ძლიან ცუდად* – იგივეა, რაც ძლივრ. ‖ ბ. ზმნათა. *ძლიან* – იგივეა, რაც ძლივრ. ‖ *ძლიერნი* (ფალიანი) – ბასიანი. *ძლიერნი ამა ქვეყნისანი* (წინა.) – ამქვეყნიური მქონენი, გამაგონებენი. *ძლიერი წრის* (კლასის, ფენის) წარმომადგენელნი.

ძლიერება-ს იხ. გაძლიერება.

ძლიერება ძლიერის თვისება, – სიძლიერე.

ძლიერებაჲ-ნ ძნელად გასაგონი, ბალიან ჩუმი. *ძ. ხმა.* – *ძლეულებაჲნიცა* – ბალიან ჩუმსაც. *ძ. წარიჭერებული.*

ძლიერ 1. გამჯირეხით, ძნელად. *ძ. ჩაეძინა.* – *ფეხზე ძ. დადგა.* – *ტკივილი ძ. დაეძაბე.* 2. ოდნავ; თითქმის არც კი. *კაბა შეხეული ძ. უფარავდა.* – *ძ. გასაგონი ხმა.* 3. შეძახილი, რომელიც გამოხატავს სასურველი მოშენების დადგომას. *ძლიერ არ მოგეკონენეთ!* (ბედით ფიქრს უღვთო – 1) ბალიან დაღონდა, დაქანცულია. 2) სადაც მოკვდება. 3) გადატ. ბალიან ფეხით, სადაცაა დაიშლება, დაინგრევა. *ზიდეს სული ძლეულ უფლის.*

ძლიერი ღონიერი/ფიზიკურად ძლეული. *დაღლილობისაგან ფეხზე ძ. იდგა.*

ძლიერობა იგივეა, რაც ძლიერ.

ძლიერობისაებრ დიდი გაჯირეხით, წვალებით, ჩაფრენით იქნა. *ძ. აღდა.* – *ძ. იტირა.* – *სოფლამდე ძ. მიაღწია.*

ძლიერი-ი (ძვ.) 1. პირველი სიტყვიერი საგანლობელი საგალობელთაგა ჯგუფისა; მის კილოზე უნდა შესრულებულიყო მისი მიმდევი საგალობელები. 2. სასულიერო სიმღერა, რომელიც გალეშილში არ სრულდებოდა (ფარფლებ იმერეთში).

ძლიერიერ-ი (ძვ.) ძლიერობის ხასიათისა. *ძ. გალობა.*

ძლივრ-ი იგივეა, რაც ანკარა².

ძლივ 1. ერთი დედ-მამის ეკუთვნილი სხვა შვილებისა მიმართ. *უფროსნი ძ. – ერთი თხილის გული ექვსნი ძმამ გაიყვნა.* 2. *წვეულებრივ მრ.* ძმები გადატ. – ახლობლები, თანამოსაზრენი, საერთო ინტერესების მქონენი. *ერთ ბედში მყოფნი. ძმათა სიხარულ დათქმაო. ძმაო!* – მეგობრული მიმართვა მამაკაცისადმი. ‖ ძმად გაფიცება (შეფიცება) – (ძვ.) დაეძმებიდებოდა. დაუმტკიცებელება (ფიცულნაწერის ჭიმით). *ძმათა სასაფლაო* – ომში ან რაიმე საერთო საქმეში დაღუპულთა საერთო სასაფლაო. *თუ ძმა ბაძრ* (ხატ.) – იხმარება თხოვნისას: შენი ჭირიმე.

ძმაბიჭ-ი (ხატ.) მეგობარი ეკატ. – ამხვინთა.

ძმაბიჭობა (ხატ.) ძმაბიჭის თვისება; ძმაბიჭის მეგობრობა.

ძმაბიჭურ-ა-ი (ხატ.) ძმაბიჭის დამახასიათებელი, შესაფერი. *ძ. ურთიერთობა. ძმაბიჭურად* – როგორც ძმაბიჭს შეფერება.

ძმად-ი, ძმადე (ძმადისა) (ძვ.) დედოფლის (მნიშვ. 3), პატარძლის გამყოლი კაცი, – ძმობილი.

ძმადვეფიც-ი (ძვ.) ვინც ძმად გაეფიცა, დაეძმობილება ვისმე, – ძმობილი.

ძმადვეფიცობა (ძვ.) ძმადნაფიცის თვისება, ძმადნაფიცად ყოფნა.

ძმადშეფიცულ-ი (ძვ.) იგივეა, რაც ძმადნაფიცი.

ძმათამკვლელ-ი ძმათამკვლელი ომი – ომი ახლობელთა შორის.

ძმათმოყვარე (ძმათმოყვარისა) თავისი ძმების, ახლობლების მოყვარული.

ძმაკაც-ი (საუბ.) კარგი ამხანაგი, მეგობარი.

ძმაკაცობა (საუბ.) ძმაკაცის თვისება; ძმაკაცის მდგომარეობა.

ძმაკ-ი (ძმრისა) თაეისებური ცბარე, მცირე ეგემის მქონე სითხე ‖ ფუნჯებრივ, დამჟავებული ღვინის მქონე ბასრისა ბაზრისის წესანელებული. *ღვინის ძ.* – *ეძარე ძ. – ძაკად აქ იყო ძმრითი, მიქ გაეროდა წყალი.*

ს-ძმაკად-ნ იხ. დასძმაკრავს.

ძმაკრდებ-ა იხ. დაძმაკრდება.

ძმარუბ-ა სახელი ს ძმარაეს ზმნის მოქმედებისა.

ძმარწყაპა (ძმარწყაპასი) ორგანული მჟავა – დამახასიათებელი მჭადრი სუნის მქონე უფერო სითხე.

ძმარწყაპო-ი (ძმარწყაპისა) საწებელი – ძმარში გაკეთილი ნიგოზი.

ძმარ-ფუძ-ნი წყალში შერეული ძმარი, შენელებული ბასრით, მწვანილითა და მარილით.

ძმარწყ-ი [Ruscus hypophyllum] ტყის მრავალწლეული მცენარე; აქვს ფოთლის მსგავსი ტყაეისებური ტოტები; მათ ქვეშ მარუნე ყვავილი და შემდეგ მრგვალი წითელი ნაყოფი ეთმარება; ცხოველების საეკეთესო საკვებია.

ძმისშვილ-ი ძმის შვილი, – ძმისწული.

ძმისწილ-ი ძმის შვილი.

ს-ძმრა-ს *გრძედ.* ძმრას ურეკს.

ძმრა 1. ძმად ყოფნა; ურთიერთობა ძმათა შორის. *კაცთა ძ. აქეთ.* 2. ძმური განწყობილება; მშვიდობიანობა. *ბალთა ურღვეთენ ძ. ძმრასა!* ან *ძმრასა!* საფიცარი სიტყვა: ძმრასა გეფიცები, გაფიცე.

ძმრაბერძმრა ძმრა და ურთიერთა.

ძმრიბრ-ი ძმად მიჩნეული, ძმის მაგიერი. ‖ ძმადნაფიცი. *ძმრიბრო!* – მეგობრული მიმართვა ასაკით ტოლი უცნო კაცისადმი.

ძმრისწულ-ი 1. ძმრით შეზეული. *ძ. სიგზეთი.* 2. რაშის ძმარი ასხია ან ჭანა. *რასაც ძმრის სუნი აქეს. ძ. ბითალი.*

ძმურ-ი ძმისათვის დამახასიათებელი. *ძ. სიფვარული.* ‖ ახლობლისაებრი, მეგობრული. *ძ. დამბარება.* – *ძ. საღაზი.* – *ძ. ალაპი.* – *ძ. კაკმინი, ძმურად* – როგორც ძმის ახასიათებს, ძმის შეეფერება. ‖ ძმურად გაიყვეს – თანაბრად გაიყვეს.

ძნა მოჭედი თავთავის კონა; ასეთი კონები შეიწყობ დადგმული. ‖ ძნის ზაფხა – კალოში ძნის გაშლა გასაცეცხად.

ძნელ-ი პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ფუძისებისა; ნიშნავს ძნელს. *მაგ.* ძნელმისაგებნი, ძნელმისაძიებელი, ძნელსაწინო.

ძნელ-ა ისეთად ითვლება ან გასაკეთებლად საძნელო, ‖ ძნელ, რითაც (საქონლის) აფენიან). *ძ. საქმე.* – *ძ. საფალი.* – *ძ. საოქმენი.* ძნელად – ისე, რომ ძნელი იყოს. *ძ. გადასწვავება ადვილი).* *ძ. საქმე.* – *ძ. საფალი.* – *ძ. ცხენები.* ძნელად – ისე, რომ ძნელი იყოს. *ძ. გადასწვავება ადვილი).* *ძ. საქმე.* – *ძ. საფალი.* – *ძ. ცხენები.* ძნელად – ისე, რომ ძნელი იყოს.

ძნელებობა (წინა.) დიდი გასაჭირი, უბედურება (მთელი ქეყნის ან ჭელების მისწვალებით). *მე-13 – 18 სს. – ძნელებების ხანა იყო საქართველოს ისტორიაში.*

ძნელებება-ა იხ. გაძნელდება.

ძნელებინება-ი (სპეც.) რაც ძნელად ღნება. *ძ. ღონინი.*

ძნელმისაგებ-ი ძნელად მისაგებელი. *ძ. გამოქვაბული.*

ძნელმისაძიებ-ი ძნელად მისაძიებელი.

ძნელმისაწინო-ი ძნელად მოსათმენი.

ძნელსაფალებელ-ი (ძნელსაფალებისა) ძნელად საფალები.

ძნელსაწინო (ძნელსაწინოსა) ძნელად საწინაო.

ძნელად (ძვ.) იგივეა, რაც ძნელად.

ძო-ს *გრძედ.* ეძონი ნაწყნარს, ნელივს და ჭამს (ბალახს – ცხოველი). *ცხენი ბალახს ძ.* ◻ შიგნ. ძოვა, მძოველი, ნაძოვ' ნ'ი, საძოვი.

ძოვა სახელი ძოვს ზმნის მოქმედებისა.

ძოვება სახელი აძოვებს ზმნის მოქმედებისა.

ძონძ-ი 1. *წვეულებრივ მრ.* ძონძები – მძლავრ ძველი, დაფლეთილი ტანისამოსი, – კონკები. *ძონძებში იყო გამეყვენი. – ძონძებად ქცეული ტანსაცმელი.* 2. ძველი ქსოვილის ნაგლეჯი. *ძონძით გაკრული მჭიდრო.*

ძონძებიან-ი ეისაც ძონძები აცეია.

ძონძებულ-ი ძონძები ერთად.

ძონძებან-ა (საუბ.) ძონძები. *ს.ეკრძნი ჩაყრილი ძ.*

ძონძიან-ი (საუბ.) იგივეა, რაც ხორხორი.

ძონძან (ძ. და კუთხ.) ძველ ბანის წინაო, ამას წინაო.

ძონ-ი (ძვ.) იგივეა, რაც მარწყანი.

ძონძეთ-ი (ძვ., პოეტ.) ძონძისფერი (მარწყნისფერი). 2. ამ ფერის ფერობაი ქსოვილი. *ძონძულის მოსაცმელი.* 3. (ძვ.) იგივეა, რაც ძონძიანი.

ძონძისფერ-ი (ძონძისფრისა) (პოეტ.) მარწყნისფერი; წითელი. *ძონძისფ' ეროვნ* – წითელად.

ძრაკ-ს' იხ. დაძრაკს'.

ძრაკ-ს-ს' იხ. დაძრაკს'.

ძრაკა (ძრაკასი) მანქანა, რომელიც რაიმე ენერგიას გარდაქმნის მექანიკურ მუშაობად, ამოძრავებს რაიმე აეტომობილის *ძ.* – მიიჯნება ან.

ძრაკობა (სპეც.) იგივეა, რაც მოძრაობა, ამაკაბარი *ძ.*

ძრახვა-ს იხ. დაძრახვა.

ძრახვილ-ი იხ. ძლიერ.

ძრიმ ფრანგი, ძირი.

ძრიმა სახელი აძრობს ზმნის მოქმედებისა.

ძრიმაკვანძილ-ი იგივეა, რაც ძირგაეარდნილი.

ძრიმას სახელი ძერებს ზმნის მოქმედებისა.

ძრიმილ-ი (სპეც.) ქურდულად შეძრობა და სიარული სადმე, *ეერ მოიშალა ბიჭის ჯენაბში ძ.*

ძრიმა 1. შინაური მეწველი მხხეიერებას რძიანი სქეიერი. – ფური (საპირის. ხარი). *პატარაქალმა ძ. ეერ მოწველა. ბაკი მრუდეკარ. 2. ბროხისა და ხარის საერთო სახელი. ძრობის ხორცი. – ძრობის ნაბადი.*

ძრობ-ს *გრძედ.* კანკალებს, თრთის, ცახცახებს. ‖ მეტისმეტად ეშინია, შიშს ამჟღავნებ. ◻ შიგნ. ძრწეულ.

ძრწეულ სახელი ძრწეს ზმნის მოქმედებისა.

ძრწვნა (ძ.) იხ. ძრწეულ.

ძე ხორციანშემეული ცხოველის დედალი (საპირის. ხვადი). *ძ. მგელი.* – *ძ. ლომი.*

ძვა ცხენის კუდის ბეწეი, გრძელი და მაგარი. *ძეის ბამე. – ძეის სიმეაი.*

ძვასმინანაკეც-ი რასაც ძეა გამონასკეული აქეს. *ძ. ცხენი.*

ძვა-ფაფარ-ი ძეა და ფაფარი (ცხენისა).

ძვაძვა-ი იგივეა, რაც ძვინძილი.

ძვინძ-ი ძეის მქონე. *ძ. მშვილები.*

ძვინძ ძე ცალი.

ს-ძვინძ-ს *გრძედ.* სიძეულით აქეს ვისიმე, რისამე მოშორება, – ეეკარებს, სძაეს. *ეირს კოჭა ს'ბულდა და – ცხვირში ჩაეწინწინნენ.*

ს-ძვინძ-ა იხ. შესძულდება.

ძვინძულ-ი ზოგიერთი ცხოველის ნელი, მძიმე სირბილი. *დათვის ძ. – მგლური ძ.*

ძვინძულებს *გრძედ.* ძუნძულით დადის, დარბის. *მგლი ძ.* ◻ შიგნ. მოძუნძულეს.

ძვინ-ი 1. ვისაც არ ემეტება დასაბარებად თუ გასაცემად ისეთი რამ, რაც ჭარბად აქეს. *ძ. კაცის ჭამში ლუკმა არ დასეედებოდა.* 2. გადატ. მცირე რაოდენობისა, იშეიათი. *ძ. ღონებები.* ძუნძულ – 1) ოდნავ ეეწინ ახასიათებს, – ხელმჭირვალეა. 2) გადატ. იშეიათად: ცოტათი. აქა-იქ. *ძ. წოდილი ღონები.* – *ძ. განათებული ქუჩა.*

ძვინძობ-ა იხ. გაძვინძება.

ძვინძობ-ს *გრძედ.* ძუნძეიით იქცევა – ეერ იხეტებს რასმე.

ძვინძულა 1. ძუნძის თვისება, – სიძუნძე. 2. სახელი ძუნძობს ზმნის მოქმედებისა.

ძვინძულისძუძუმა იგივეა, რაც სიტყვაძეირმა.

ძვირა 1. [Setaria-ს ეეცერი სახეობანი] ერთწლეული საკვებეა ბალახი მარცეეოვანთა ოჯახისა; იეენებს თავთავის მსგავსად შეკრებილ ყვავილებს; იხმარება ცხოველების საკვებად. *ყვითელი ძ. – მწვანე ძ. 2.* [Setaria verticillata] – ამ მცენარის ერთ-ერთი სახეობა; თავთავი ცხოველებსა და ბეერს (მნიშვ. 1).

ძვირა (საუბ.) სახელი იძვირებს ზმნის მოქმედებისა.

ძვირაკი-ი (საუბ.; უპატივ.) ხანგრძლეივად და მოელინგში დროს რაიმე საკეებლობის, გამოსრების.

ძვირ ადამიანის) (ან სხეა ბუნებრეივი ეხეების) სარგებელ ჯერ-კეალი. *ძეეს აერივეს.* ‖ ძეეი – ძეეის გარეშეა ასკარა ბედნიერი. ძეეს თავიდანეე ბედნიერ ბედეი ეეკერა. ძეეს თავიდანეე ბედნიერ ეეკერა ასკარა ბედნიერი ნაწილი, რომელიც ადამიანს ბედნიერ ეეკერა ასკარა ბედნიერ

ძაძუშა ძუძუზე ქალი.

ძაძუძი (ძუძუანი) იგივეა, რაც ძუძუწიანარი (ხევსურ. I). ძ. პატკანი. ◊ ძუძუა ამა — იგივეა, რაც ძუძუამა.

ძაძუძარდავა (ძუძუარწყვანი) [Fragaria sp.] ბარ წყვის ფაქიზი; ისპასის მოგრძო ნაყოფს.

ძაძუძავაზა (ძუძუმაყვალები) [Rubus dolichocarpus] მაყვალის ფაქიზი; ისპასის მსხვილ მოგრძო ნაყოფს.

ძაძუ-ხასარდ-ი ძუძუები და მკერდი.

ძაძუძიკ (ძუძუმტკა) ვეინმესთან ერთად ერთი ძუძუთი გაზრდილი (მოკამ არა მისი ძმა ან და).

ძაძუძოროკარ-ი (ძუძუწოვრობა) 1. ძუძუს მწოველი. ძუძუს წოვის პატკანა, — ძუძუა. ძ. ბალღი. 2. ხერხემლიანთა უმაღლესი კლასის ცხოველი, რომელიც თავის ნაშიერებს რძით კვებავს.

ძაძუძოროკა (ძუძუწოვარობა) იგივეა, რაც ძუძუწოვარი (მნიშვ. 1).

ძაძუძაყოფ-ი ვისაც ვისიმე ძუძუ უწოვია.

ძაძუძაკვან-ი იგივეა, რაც ძუძუნაწოვი.

ძაძუძმა ძუძუზე ვაფი.

ძაძუ-ა ან. გაძლება.

ძაძუნ-ი (ძველია) საჩუქრად მირთმეული რამ (ჩვეულებრივ, ხილეული, ბამეული, ხასხეული და მისთ.), — მოსაკითხი ძღვნად — ძღვნის სახით.

ძაძუ სახელი ხძღვნის, უძღვნის ზმნათა მოქმედებისა.

ს-ძაძუნ-ს გძღვ. ძღვენი, საჩუქარი მაისის ყინწისათ. უძღვნის. ◊ შდრ. უძღვნის, უძღვნება, ძღვნა, ნაძღვენი.

ს-ძაძუნ-ს გძღვ. (ძე.) იგივეა, რაც სძღვნის. ◊ შდრ. ძღვნობა.

ძაძუნა (ძე.) სახელი ხძღვნობა ზმნის მოქმედებისა.

ძაძუნა სახელი უძღვნება ზმნის მოქმედებისა.

ძაძუნ სახელი ძღვნა ზმნის მოქმედებისა.

ძაძუნაკან (სპან.) ისე, რომ ძღვნობას გასაძღომად. მაძღრისად. ქორეტყეს საკვები ძ. მისცეს. — ძ. ჭამა.

წ

წა. წინსართი ზმნისა: 1) აღნიშნავს მიმართულებას აქეთ თქოი, წინ. მაგ., წა-ვიდა, წა-ვედრა. 2) ‹აღნიშნავს, რომ მოქმედება ზეროლეს, სახელდახელოა. მაგ. წა-ისპუშა, ძროხა წა-აპალახა. ‹-ე› ზმნის ქარული სახის ფორმის აქცივს სრული სახისად მაგ., წა-შალა (შდრ. შალა). წა-თხუსა (შდრ. თხუსა). 4) აწესვის ფორმის აძლევს მყოფადის მნიშვნელობას. მაგ. წა-ვლის (შდრ. ვლის), წა-თხუნის (შდრ. თხუნის). 5) ზოგჯერ ზმნას არსებითად უკეთებს მნიშვნელობას. მაგ. წა-აგება (შდრ. მოაგება, გა-აგება), წაართვა (შდრ. მართვა), წა-ბრალება (შდრ. დაბრალება).

წაბაში ‹თურმ. წაუსაბი; *ს*წ. აბაში› გრდ. მიაბამს, გადააბამს დასაგრძელებლად. *თოკს თოკი წააბა.* ▭ შდრ. წაბმა, წაბმული.

წაბაჯაბება ‹-ს გრდ. ბაძახებს დაანჯღრიანებს, — დააპრახაკებს. *წამოქცა ბაროს და წაბაძაბება.* ▭ შდრ. წაიბაძაბება, წაბაძაბეული.

წაბილწვინება ‹-ს გრდ. საშიალებას მისცემს წაბილწოს.

წაბორკილება ‹-ს გრდ. ფეხებში მოეგება და წაბაძაბუნებს. ▭ შდრ. წაბორძიკება, წაბორძიკება, წაბორძიკებული.

წაბრაზება ‹-ს გრდ. (პატარდება.) წაიყიან. ‖ მოწყენით ჩაიღება (ხატს...). ‖ (ირონ.) ცილში წაბრძანებას. ▭ შდრ. წაბრძანება, წაბრძანება.

წაბუბა ‹-ს გრდ.ვ. ლოკაცი ჰგავს, — მიეგავს.

წაბძენა ‹-ს (ა*ნ*წ. აგდება) გრდ. წინ გააგდებს (ზნიშ. 2), წინ წაიყენებს. *ცხენი წინ წააგდო.* ▭ შდრ. წაგდებინება, წაიგდება, წაგდება, წაგდებული, წაგდება, წაგდებინება, წაგდებული.

წაბძენინება ‹-ს გრდ. სწრაფად მოისწრის ...(თავს). — მოაგდებინებს. *ქალაქს თავი წააგდებინა.*

წაბვნა ‹-ს (ა*ნ*წ. ავდება) გრდ. 1. ზარალს წაბავს, — იზარალებს (ეკონომიაში...). ‖ დაავლებს რამე. *ბოფლიო დაიწყო მასწავლებლობა და ამით არაფერი წაუგია.* 2. დამარცხება (ჩრდილოეთში, შეჯიბრებაში...). *ბერია წაგიგია.* — ეტლი დაკარგა და პარტია წაგია (*ქალაქ.ცხა*). ‖ თავს წაიკლავს — დაამცირებს თავისი მიზეზით, საშეს წაიკლებ —დამარცხდები, გაამცირებ (სახამართლოში). ჭკუას წაიკლავს — მოგიკლავს. ▭ შდრ. წაგება, წაბვნება, წაბვნება, წაგებული.

წაბვნებინება ‹-ს გრდ. აიბუღებს წააგოს.

წაბლა ‹-ს გრდ. იგივე, რაც წაბლეული. *ცარიელ თავი წააბლია.*

წაბლანდება ‹-ს გრდ. გოგმანით წაიფანს (ცხენს), ▭ შდრ. წაგოგმანება.

წაბლანდება ‹-ს გრდ. სიგრძეს წაუმატებს. ▭ შდრ. წაგრძელება, წაგრძელება, წაუგრძელება, წაგრძელებული, წაგრძელებული.

წაბლაპა ‹-ა (ირონ. წასვლამაა) გრდ.ვ. 1. მოულოდნელად მიადგება რამე. *უფსკრულს წაბლაპენ.* 2. იგივე. *რაც გამოადგება. ორნი რამენი წაბლაპენ.* ‖ თავს წაბლაპა — იგივე, რაც თავზე წამოადგება.

წაბლაჭა გრდ.: ცხვირდაწვა (ძმარ...) წააჭრა — ჩააშმაგებს, აბოლშაგებს ▭ შდრ. წაფეხა.

წაბლიება გრდ. ფერილისა და ულილის დამატებით გადაიზრდება (ბაზს) და ახლად დამზადებს. *ცოტა* მის მოზელის წინ. ▭ შდრ. წადილება.

წაბლუკუნება გრდ. ცოტას აეარაკუნებს. ▭ შდრ. წაიკარაკუნება, წაკარაკუნება.

წაბლწვა ‹-ს (ა*ნ*წ. აღწება) გრდ. დააღებას (მნიშვ. 1), მოაქცევს. სტაცებს (ხელს, კბილს...). *ცხენს სადაცემი ხელი წააღლო.* ▭ შდრ. წაღეჭება, წაღეჭება.

წაბთხვება ‹-ს გრდ. სითამამეს შესძენს; გაათამამებს. ▭ შდრ. წათამამება, წათამამებული.

წაბრძი ‹-ს გრდ. მჭიდრო ინარეით მოაცილებს.. - მოათლის. *ხარს წვერი წააბალა.*

წაბრძენა ‹-ს გრდ. 1. თრევით წაიღებს. *ძროხა წაბორძა.* 2. (უპატივც.) ძალით წაიყვანს. ▭ შდრ. წაბორძება, წაბორძი, წაბორძული.

წაბუბუნება ‹-ს გრდ. ცრემლი წამსტატს. ▭ შდრ. წაცრემლება.

წაბუბუნება ‹-ს გრდ. იგივე. რაც წაბაჯაბება. ▭ შდრ. წაცეკვება, წაცეკვებული.

წაბუბუნება ‹-ს გრდ. ოდნავ წაიმტკნს. ▭ შდრ. წაიკნება, წაკნება.

წაბუდება ‹-ს გრდ. ფეხებით მოეგება და წაბაძაბუნებს. ▭ შდრ. წაბორძიკება, წაბორძიკება, წაბორძიკებული.

წაბუდება ‹-ს გრდ. (პატარდება.) წაიყიან. ‖ მოწყენით ჩაიღება (ხატს...). ‖ (ირონ.) ცილში წაბრძანებას. ▭ შდრ. წაბრძანება, წაბრძანება.

წაბუდა ‹-ს გრდ.ვ. ლოკაცი ჰგავს, — მიეგავს.

წაბძენა ‹-ს (ა*ნ*წ. აგდება) გრდ. წინ გააგდებს (ზნიშ. 2), წინ წაიყენებს. *ცხენი წინ წააგდო.* ▭ შდრ. წაგდებინება, წაიგდება, წაგდება, წაგდებული, წაგდება, წაგდებინება, წაგდებული.

წაბძენინება ‹-ს გრდ. სწრაფად მოისწრის ...(თავს). — მოაგდებინებს. *ქალაქს თავი წააგდებინა.*

წაბვნა ‹-ს (ა*ნ*წ. აღება) გრდ. 1. ზარალს წაბავს, — იზარალებს (ეკონომიაში...). ‖ დაავლებს რამე. *ბოფლიო დაიწყო მასწავლებლობა და ამით არაფერი წაუგია.* 2. დამარცხება (ჩრდილოეთში, შეჯიბრებაში...). *ბერია წაგიგია.* — ეტლი დაკარგა და პარტია წააგია (*ქალაქ.ცხა*). ‖ თავს წაიკლავს — დამარცხებს თავისი მიზეზით, საშეს წააგებს —დამარცხებულ, გაამცირებ (სახამართლოში). ჭკუას წააგებს — მოგიკლავს. ▭ შდრ. წაგება, წაბვნება, წაბვნება, წაგებული.

წაბვნებინება ‹-ს გრდ. აიბუღებს წააგოს.

წაბლა ‹-ს გრდ. იგივე. რაც წაბლეული. *ცარიელ თავი წააბლია.*

წაბლანდება ‹-ს გრდ. გოგმანით წაიფანს (ცხენს), ▭ შდრ. წაგოგმანება.

წაბლანდება ‹-ს გრდ. სიგრძეს წაუმატებს. ▭ შდრ. წაგრძელება, წაგრძელება, წაუგრძელება, წაგრძელებული, წაგრძელებული.

წაბლაპა ‹-ა (ირონ. წასვლამაა) გრდ.ვ. 1. მოულოდნელად მიადგება რამე. *უფსკრულს წაბლაპენ.* 2. იგივე. *რაც გამოადგება. ორნი რამენი წაბლაპენ.* ‖ თავს წაბლაპა — იგივე, რაც თავზე წამოადგება.

წაბლაჭა გრდ.: ცხვირდაწვა (ძმარ...) წააჭრა — ჩააშმაგებს, აბოლშაგებს ▭ შდრ. წაფეხა.

წაბლიება გრდ. ფერილისა და ულილის დამატებით გადაიზრდება (ბაზს) და ახლად დამზადებს. *ცოტა* მის მოზელის წინ. ▭ შდრ. წადილება.

წაბლუკუნება გრდ. ცოტას აეარაკუნებს. ▭ შდრ. წაიკარაკუნება, წაკარაკუნება.

წაბლწვა ‹-ს (ა*ნ*წ. აღწება) გრდ. დააღებას (მნიშვ. 1), მოაქცევს. სტაცებს (ხელს, კბილს...). *ცხენს სადაცემი ხელი წააღლო.* ▭ შდრ. წაღეჭება, წაღეჭება.

წაბთხვება ‹-ს გრდ. სითამამეს შესძენს; გაათამამებს. ▭ შდრ. წათამამება, წათამამებული.

წაბრძი ‹-ს გრდ. მჭიდრო ინარეით მოაცილებს.. - მოათლის. *ხარს წვერი წააბალა.*

წაბრძენა ‹-ს გრდ. 1. თრევით წაიღებს. *ძროხა წაბორძა.* 2. (უპატივც.) ძალით წაიყვანს. ▭ შდრ. წაბორძება, წაბორძი, წაბორძული.

წაბუბუნება ‹-ს გრდ. ცრემლი წამსტატს. ▭ შდრ. წაცრემლება, წაბურება, წაბურ

წაკისკისება-ს გრძედ. ჩაჭრაქით წაიფასნი (ტირნი, სახედარნი...)

წაკმორება-ს გრძედ. დაარორებს, წაკარიებს, ტკეპნ-ამ წკარიოვა. ◻ შდრ. წაარორებს, წაკრიალებს, წაკრიალებს, წაკრიალებული.

წაკრიხება-ს გრძედ. ძარიდან აუღებლად წაიღება. ◻ შდრ. წაკრიხება.

წაკრიხებება-ს გრძედ. ამხებების ეიმებოთან, წაკალიების ეიმებე ეუნიხე წეიოსაეები წაკრიხება. ◻ შდრ. წაიხებება, წაეიხებება, წაკრიხებება, წაკრიხებული.

წაკუდნა-ს გრძედ. ოფიცრ, რაც შეიძლება. ◻ შდრ. წასეცემა, წაეეცება, წაეცემა.

წაკუნტი-ს გრძედ. მოაეიცილება, წაკარხობ. წაკვრიხ. ბეც ცკლირტი წაიეეცა. — კაცობრ თაეი წაცაცა. ◻ შდრ. წაცეცა.

წაკუნტებულება-ს გრძედ. ცუნეულიი წაიცემა. მეცლიიე ეკიია წაკუნტებულა. ◻ შდრ. წაცეცნებულება.

წაკარკიხება-ს გრძედ. მეორედ მოაკლება.

წაკარკიხ-ს გრძედ. I. აკარიობს (რაშეზე წამოცემულს...). — წაიაღლის მაზრაზე ეწკ[ეთ]ის წაკეეთ[ილ]ის წაკეეთილი. 2. გაღატ (ეკეთა) ეკეთიაეიგ ეკეთის წაკეეთილი. ◻ შდრ. წაკეეთილება.

წაკრიხ-ს გრძედ. I. აკარიობს (რაშეზე წამოცემულს...). — წაიაღლის მაზრაზე ეწკ[ეთ]ის წაკეეთ[ილ]ის წაკეეთილი. 2. გაღატ (ეკეთა) ეკეთიაეიგ ეკეთის წაკეეთილი. ◻ შდრ. წაიხეთება, წაეეხეთება, წაეხეთება, წაკრიხეთება, წაკრიხეთებული.

წაკუდნა-ს გრძედ. ოფიცრ, რაც შეიძლება. ◻ შდრ. წასეცემა, წაეეცება, წაეცემა.

წაკუნტი-ს გრძედ. მოაეიცილება, წაკარხობ. წაკვრიხ. ბეც ცკლირტი წაიეეცა. — კაცობრ თაეი წაცაცა. ◻ შდრ. წაცეცა.

წაკუნტებულება-ს გრძედ. ცუნეულიი წაიცემა. მეცლიიე ეკიია წაკუნტებულა. ◻ შდრ. წაცეცნებულება.

წაკარკიხება-ს გრძედ. მეორედ მოაკლება.

წაკარკიხ-ს გრძედ. I. აკარიობს (რაშეზე წამოცემულს...). — წაიაღლის მაზრაზე ეწკ[ეთ]ის წაკეეთ[ილ]ის წაკეეთილი. 2. გაღატ (ეკეთა) ეკეთიაეიგ ეკეთის წაკეეთილი. ◻ შდრ. წაიხეთება, წაეეხეთება, წაეხეთება, წაკრიხეთება, წაკრიხეთებული.

წაკრიხება-ს გრძედ. მარიდან აუღებლად წაიღება. ◻ შდრ. წაკრიხება.

წაკრიხებება-ს გრძედ. ამხებების ეიმებოთან, წაკალიების ეიმებე ეუნიხე წეიოსაეები წაკრიხება. ◻ შდრ. წაიხებება, წაეიხებება, წაკრიხებება, წაკრიხ

ᲗᲐᲕᲘᲗᲠᲔᲑᲐ (*ფორმ.* წასვრა) *გრძივ.* წაიჭრება მისი. *ხეს ტოტები წაეჭრა.*

ᲗᲐᲕᲚᲐᲕᲔᲑᲐ *გრძივ.* ცოტაობით გაეხასხვებება

ᲗᲐᲕᲚᲐᲕᲔᲑᲐ *გრძივ.* ხეტიალით წავა. *სალმე წაეხეტებოდით.*

ᲗᲐᲕᲜᲐᲒᲔᲑᲐ *გრძივ.* 1. (*ფორმ.* წაზედება) მოეხვევა, შეეხვევა. 2. (*ფორმ.* წაზედვება) შეეხება, გაეხვევა (დანორილები...). *ალანში წაეხვია. ტანზედა წაეხვია.* (უსაბუთე.) წაეკ სადმე: წაეთრევა, წაეხეტება.

ᲗᲐᲕᲜᲐᲮᲐᲕᲐ *გრძივ.* ცოტაათი, მცირე ხნით დაეხმარება, — წაიშველებს. *საოჯახო საქმეში წაეხმარა.*

ᲗᲐᲕᲝᲭᲠᲐ *გრძივ.* ცოტაოი გაეხუმრება.

ᲗᲐᲛᲒᲚᲐᲡᲘ (*ფორმ.* წასაგლასხვა) *გრძივ.* გვერდს წაიკრავს, — დაეფლობის. ▭ შდრ. წაგლასხვა.

ᲗᲐᲜ-ი [*Lura lutra*] 1. მტაცებელი ძუძუმწოვი, რი ცხოველი კვერნისებრთა ოჯახისა. წყლის პირას ბინადრობს და თევზით იკვებება, ძვირფასი ბეწვი აქვს. 2. ამ ცხოველის ბეწვი. *წაეის ქუდი.* — *წაეის ქუდი.*

ᲗᲐᲚᲐ (*ნ. ძარ.* წაეიდა) *გრძივ.* 1. სელით ადგილს გაფხანისეულებს, — გაემარცხება, გასწეს. *როგორც მოხედა, ხეირიანი, ისე წაეალა შინაო.* 2. განეითარდება, წარიმართება (საქმე...). ♦ ენის წაეა — დენისაურება (საქმეში, ცხოერებაში).

ᲗᲐᲚᲐᲮᲔᲑᲐ *გრძივ.* 1. წინ გადარეება; გაექანება (აქედან იქით). 2. წასხეება. *ბეეზეი წაეალა და ათთიდან.* 3. წასცდება (ძნიხე). 1). *ცხეირიდან სისხეი წაეალა.* ▭ შდრ. წაეარდნება, წაეარდნილი.

ᲗᲐᲚᲐᲮᲔᲑᲐ სახელი წაეარდება ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲚᲐᲮᲔᲚᲘ-ი წამსეული (სისხეი).

ᲗᲐᲚᲐᲮᲔᲚᲘ კლეის ბილეი.

ᲗᲐᲚᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲐ სახელი წაეაეარჯეებს, წაეაეარჯებს ზმნათა მოქმედებისა.

ᲗᲐᲚᲐ-ᲗᲐᲛᲘᲡᲘ (*ნ. ძარ.* წაეიდე-წამოიდე) *გრძივ.* 1. ოფლის აქეთ-იქით. 2. დაიმეეება და ხეხეასხეა მიმართულებით წაეა (ადამიანთა ჯგუფი). *ყეეელი წაეალ-წამოეალდნენ.*

ᲗᲐᲚᲐᲮᲔᲑᲐ სახელი წაეაეარჯეების ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲜᲐᲒᲔᲑᲔᲜ-ი (ეკთხ.) რასაც თავი მოეხეურავს (ოთმო, ქეეეერი).

ᲗᲐᲜᲔᲑᲐ სახელი წაეელებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲜᲘᲡ-ᲣᲚ (*ფორმ.* წაეზნიდას) *გრძივ.* წაიღეს რამდენიმე ეზიდ. ▭ შდრ. წაეზიდეს.

ᲗᲐᲜᲘᲡᲔᲒ-ი 1. რაც წაეზიდეს. 2. წაგრძელებული, (ეზნ) წაეზეეული. *წ. ქეეეი.*

ᲗᲐᲜ-ი (ჭ.) სანაეური ცხეი.

ᲗᲐᲜᲐᲬᲐᲚᲔᲑᲐ (საეხ.) სახეეი წაეთავეებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲜᲐᲬᲐᲚᲔᲑᲐ *გრძივ.* სითამამე მოეეცსა; გათამამდება.

ᲗᲐᲜᲐᲬᲐᲚᲔᲑᲔᲜ-ი ვინე ფათამამდა. *გამაკეეე-ბით წ.*

ᲗᲐᲜᲐᲬᲘᲚᲘ (საეხ.) სახეეი წაეთაეებს ზმნის მოქმედებისა, — წარმგამს.

ᲗᲐ-ᲗᲐᲜᲘᲡᲘ *გრძივ.* წაიძინებს, ჩაჯ'ხეეეებს (ეგი წეთეეებს ამ მაც წაეთეებს). *დაკაეეეის წაეიდინა.* ▭ შდრ. წაიეეეება.

ᲗᲐᲜᲔᲡᲔᲒᲘ სახეეი წ'ხ'თეეებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲜᲔᲡᲘ *გრძივ.* წეეის გაეეეთებს, გაეეწეენეეს სადღეეეს. (ადით (ეგაჭაეს...), — გაეილის (*მხიმე. ვ*). ▭ შდრ. წაეთეის, წაეეეის, წაეთეეა, წაეთეეეი, წაეაეეეეეი.

ᲗᲐᲜᲔᲡᲘᲜᲔ-ი რაე წაეთეეეს. *წ. ფაეკაეი.*

ᲗᲐᲜᲔᲡᲔᲑᲐ სახეეი წაეთეეეეს, წაეთეეეეეეს ზმნათა მოქმედებისა.

ᲗᲐᲜᲔᲡᲔᲒᲔᲜ-ი 1. რაე წაეთეეეეს. 2. (უსაბუეე.) ეეიეე წაეთეეაა.

ᲗᲐᲜᲘᲗ-ი ეეეეეის შეეაეაეაე მოეჩაეებეეეი მარილიანი ჩრაქე (ან წეეეი). — წაეე.

ᲗᲐᲜᲐᲬᲘᲜᲔᲜ-ი უხეეეოდ წაეჩეეეე; მოთბუნანელი, მოეცრალი. *ფერეეეაჩალითი წ.*

ᲗᲘᲗᲐᲜᲐᲬᲘᲜᲔᲑᲐ *გრძივ.* ოფეეე, რაე წაეთაეეეეეე

ᲛᲐᲛᲝᲬᲛᲔᲑᲔᲚᲐ *გრლვ.* : *ჩვეულებრივ მრ.* წაიჩხუბებიან – ჩხუბი მოუვათ, ირხვებენ.

ᲛᲐᲛᲣᲚᲔᲑᲔᲚᲘ (*ამერ.* იტრების) *გრდფ.* ჩასცხებს თავისას. – ჭიასავით. – ჭიასავით ტკივილზე პოპიკას წ.

ᲛᲐᲛᲣᲜᲔᲑᲐ-ს *გრდფ.* ეოტკა ხმით დაიძინებს. *ნახედველად ზაალიშვილი.* – ჩრდილში მაჟინა. ◻ შდრ. ბაუძინება.

ᲛᲐᲜᲐᲠᲛᲐ-ს *გრდფ.* წაბერილს თავისას, – მოიმართის (რაღაზე ჭამიდნელს...). ფეხიდან ჩუსტი წაიძრო. – *მეტყველი წარიძრო.*

ᲛᲐᲜᲔᲕᲔᲚᲔᲑᲔᲑ-ს *გრდფ.* (ეკოს.) იფიცა, რაც წაიმძღვარებს.

ᲛᲐᲜᲔᲚᲘᲜᲔᲑ ᲘᲕᲔ-ს *გრდფ.* იფიცა, რაც ჩაიმძღვარებს.

ᲛᲐᲜᲘᲕᲔ-ა *ვრლვ.* 1. ნის გაიწვა: ჩასწეწენ. 2. იფიცა, რაც ჩაიწეწა (მზიდე 2).

ᲛᲐᲜᲘᲕᲔ-ს *გრდფ.* 1. ჩასწეწეს თავისას. 2. გაიწეწა წინისკენ. ▮ ჩარმატებას მოიპარებს, დაწინაურდება (ხასიათურში...).

ᲛᲐᲜᲘᲕᲘᲜᲔ-ს (*ამერ.* იწედის) *გრდფ.* წინ გასწეწეს, გაიშვერეს, ჩასწეს (ხელს, კოსერს...). ◻ შდრ. წაწეწილი.

ᲛᲐᲜᲘᲕᲔᲚᲔ-ს *გრდფ.* სახელგახელილ მოიწმენდეს; ცოტაოი მოიწმენდეს. *თვალებიდან ცრემლი წაიწმინდა.*

ᲛᲐᲜᲘᲠᲐᲜᲘᲜᲔᲑ-ს *გრდფ.* წრიალინით წაილასპარაკეს.

ᲛᲐᲜᲘᲕᲘᲜᲔᲑ-ს *გრდფ.* წეწნით წაილასპარაკეს.

ᲛᲐᲜᲘᲕᲘᲜᲔ-ს (*ამერ.* იწყმედს) *გრდფ.* სულს წაიწყმედს (ძე. ცრემორწ.) ეიითქვა სულს ძაღუკასა (ტკეულის ან ათის თქმით. ცოდი სატკეოლით). მომკედნებელ ღოდას ჩაიდენს.

ᲛᲐᲜᲘᲕᲘᲜᲔᲑᲐ-ა *გრლვ.* (ბუ.) იფიცა, რაც წაჩუმდება.

ᲛᲐᲜᲘᲕᲠ-ს *გრდფ.* წაუჭერს თავისას ხელები ყელში, წაიჭირა. ◻ შდრ. წაუჭერს, წაეჭირება, წაჭერა, წაეჭერილი.

ᲛᲐᲜᲘᲠᲘᲜᲔᲑᲐ-ს *გრდფ.* ეოტკა იჭიორაუნს. *შეხვედრენ ერთმანეთს და წაიჭიორაუნეს.* ◻ შდრ. წაჭიორაუნება.

ᲛᲐᲜᲘᲠᲘᲜᲔ-ა *გრლვ.* ზედიდან გადაიჭერება: წაჭრილ, წაჭრა შეიძლება.

ᲛᲐᲜᲘᲠᲘᲜ-ს *გრდფ.* წაჭრილის თავისას. *ხიდის ბოლო წაიჭრა.*

ᲛᲐᲜᲘᲡᲔᲚ-ს *გრდფ.* წახდენს თავისას ან თავის-თვის. – გაიოქუშებს. *ჩქუშელს წაიხდინეს* (საუკ.) – მუშელს მოიშლის

ᲛᲐᲜᲘᲮᲔᲑᲔ-ა *გრდფ.* ეოტკა რამე შეჭამს. *შეხვედრაც წაიიეშა.* ◻ შდრ. წაიეშება, წაიხვეშებული.

ᲛᲐᲜᲘᲮᲐᲠ-ა *გრლვ.* წინ უკანაიხრება.

ᲛᲐᲜᲘᲮᲘᲜ-ს *გრდფ.* წახსნის თავისას. – მოიხსნას, წაიძრას.

ᲛᲐᲜᲘᲮᲠᲐᲜᲐ-ს *გრდფ.* ეოტკითა გაიხუპნებს ◻ შდრ. წაეხუპნება, წახუპნება.

ᲛᲐᲜᲘᲮᲣᲜᲐ-ს (*თურმ.* წაუხუნას) *გრდფ.* დაიხუნას. წაიფარება. *ბაბაჩი წაიხუნა.*

ᲛᲐ-ი. 1. ფაკ. 1. იფიცა, რაც ჭამია. 2. (ეკოს.) იფიცა, რაც შრატი წმინდა. 3. ბატის ან ქუნის წუნიანი ქერქი, ბახეით ან ნიერით შეზადებული (ტკიან ფუნაში).

ᲛᲐᲚᲐᲛᲐᲖ-ს (*თურმ.* წაუალეს) *გრდფ.* საქმეზედ უფარგისს გაბღის, გააფუშებს (მოუალაგი სპილენძის ჭურჭელი).

ᲛᲐᲚᲐᲛᲘᲜᲔᲑᲔᲚ-ი ხალხი ნ **ᲙᲐᲪᲘᲜᲔᲑᲐ** ხმლის მოქმედებისა.

ᲛᲐᲚᲐᲛᲘᲜᲔᲑᲔᲚᲔ-ი რაც წაიკაპიწა. წ. *საბელოები.* ▮ სახელოების ჭუკეთი გამიშვებული (წალაკვები...). წ. *ბალები.*

ᲛᲐᲚᲐᲛᲣᲚ-ი იფიცა, რაც კაწკაწი.

ᲛᲐᲚᲐᲠᲐᲜᲐ ხალხი **ᲙᲐᲙᲐᲠᲔᲑᲐ** ხმლის მოქმედებისა.

ᲛᲐᲚᲐᲡᲐᲜᲔᲚ-ი ქერქით წამაგებული. წ. *აბრეშ.*

ᲛᲐ-ᲨᲙᲘᲜᲔ-ს *გრდფ.* მჭირეი იარაღით წაიცლის, წაკეჩის, – მოაკეცის. *ბეხ ქორს წაიკეცა.* ◻ შდრ. წაკეცება, წაკეცილი.

ᲛᲐᲚᲐᲗᲘ ხალხი **ᲙᲐᲙᲔᲔᲑᲐ** ხმლის მოქმედებისა.

ᲛᲐᲚᲐᲗᲘᲜᲔ-ი 1. რაც წაკეცილს. 2. (მაიგმ.) რასაც ზედა ნაწილი მოცილებული აქვს ფუძის პარალელური სიბრტყით. წ. *ლინენი.* – წ. *პირამიდა.*

ᲛᲐᲚᲔᲜᲐ ხალხი **ᲙᲐᲙᲐᲠᲔᲑᲐ** ხმლის მოქმედებისა.

ᲛᲐᲚᲔᲜᲘ 1. ხალხი **ᲙᲐᲙᲐᲠᲔᲑᲐ** ხმლის მოქმედებისა. 2. ხალხი **ᲙᲐᲙᲐᲠᲔᲑᲐ** ხმლის მოქმედებისა.

ᲛᲐᲚᲔᲜᲘᲜᲔ-ი 1. ვინც წაკეცა ჯისმე. – წაჩხუბებული. წ. *მეტიჩარები.* 2. რაც წაკეთდეს. *ჩალას ცდებით აქვს წ.*

ᲛᲐᲚᲘᲗᲔᲑᲐ ხალხი **ᲙᲐᲙᲐᲠᲔᲑᲐ** ხმლის მოქმედებისა.

ᲛᲐᲚᲘᲗᲔᲑᲘᲜᲔ-ი რაც წაიკითხეს. წ. *წიგნი.* ▮ წ. *მოხსენება.*

ᲛᲐᲚᲘᲜᲐᲚᲐᲜᲔᲑᲐ-ა *გრლვ.* : *ჩვეულებრივ მრ.* წაკინკლაობენ – ჩხუბობენ – კინკლაობას დაიწყებენ, – წაილაპარაკებიან. ◻ შდრ. წაკინკლება. ◻ შდრ. წაკინკლება.

ᲛᲐᲚᲘᲜᲐᲚᲐᲜᲔᲑᲐ ხალხი **ᲙᲐᲙᲐᲠᲔᲑᲐ** ხმლის მოქმედებისა.

ᲛᲐ-ᲮᲐᲠᲔ-ს (*თურმ.* წაუურას) *გრდფ.* ზედ გაჰკრას. – წაარტყას. *ფეხი წაჰკრა.* – *მეტყველი წაჰკრა. – კოსერი წაჰკრა.* ◻ შდრ. წაკრას, წაიკრას, წაკრება, წაკრული.

ᲛᲐᲚᲘᲡᲔᲑᲐ ხალხი **ᲙᲐᲙᲐᲠᲔᲑᲐ** ხმლის მოქმედებისა.

ᲛᲐ-ᲮᲐᲠᲔ-ს (*თურმ.* წაუურას) *გრდფ.* ზედ გაჰკრას. – წაარტყას. *ფეხი წაჰკრა.* – *მეტყველი წაჰკრა. – კოსერი წაჰკრა.* ◻ შდრ. წაკრას, წაიკრას, წაკრება, წაკრული.

ᲛᲐᲚᲘᲡᲔᲑᲐ ხალხი **ᲙᲐᲙᲐᲠᲔᲑᲐ** ხმლის მოქმედებისა.

ᲛᲐ-ᲮᲐᲠᲔ-ს *გრლვ.* 1. ზედ გაჰკრას: წაარტყას. *ფეხი წაჰკრა.* – *მეტყველი წაჰკრა.* – *

ერდული წამოაგდონ. ▭ შდრ. წამოაგდებინებს, წამოიგდებს, წამოვიგდებ, წამოგდება, წამოგდებული.

წამოაგდებინებ-ს *გრძედ.* ა ხმ. წამოაგდებინებს, წამოიგდებს, წამოვიგდებ, წამოგდება, წამოგდებული.

წამოაგებ-ა *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებს, წამოაგო, წამოაგებული. ▭ შდრ. წამოაგებინებ-ს, წამოაგებინებს, წამოაგებინებინებ-ს.

წამოაგებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებს, წამოაგებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებს, წამოაგებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს, წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებ-ს.

წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებინებს, წამოაგებინებ-ს, წამოაგებინებს, წამოაგებინებ-ს.

წამოაგებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინებს, წამოაგებინებ-ს, წამოაგებინებს, წამოაგებინებ-ს.

წამოაგებინებ-ს *გრძედ.* (ხალ.) წამოაგებინ

ᲬᲐᲛᲝᲔᲠᲗᲔᲑᲐ (თურმ. წამოაქომაგებია) არქაიზ. ოდნ. რაც გამოიკრთობება.

ᲬᲐᲛᲝᲔᲪᲔᲓᲐ (თურმ. წამოკვლევა) გრძლვ. წამოიკვლევა მისი. *ქრის. წამოიკვლია.*

ᲬᲐᲛᲝᲔᲙᲕᲔᲗᲔᲑᲐ გრძლვ. (საუბ.) აღიარებება. წამოიძახებება, დაიდებება. ▭ ᲬᲔᲠ. წამოეკვეთებული.

ᲬᲐᲛᲝᲔᲙᲕᲔᲗᲔᲡ გრძლვ. მოეზმარება, მოეშველება.

ᲬᲐᲛᲝᲔᲛᲔᲑᲐ გრძლვ. გაეშლება გადმოვიდინება, გადმოეშლება. *თმები ყინ წამოეშალა.*

ᲬᲐᲛᲝᲔᲛᲔᲠᲘᲡᲮᲐ (თურმ ᲬᲐᲛᲘᲮᲐᲠᲘᲡᲮᲐ) გრძლვ. (საუბ.) აცილება, რაც ეკეთხრება.

ᲬᲐᲛᲝᲔᲡᲔᲑᲐ (თურმ. წამოსცემია; *აწმ.* ეემება) გრძლვ. წამოეგება, ჩამოეგება.

ᲬᲐᲛᲝᲔᲡᲮᲐ (თურმ. წამოსწვეია) გრძლვ. ოდნ. რაც ღუნება გზაში ცხენიანი წამოეწია. ▭ ᲬᲔᲠ. წამოწვეა.

ᲬᲐᲛᲝᲔᲫᲐᲮᲐ (თურმ. წამოსწეწია) გრძლვ. გაიწეწება და წამოეშება (თმა).

ᲬᲐᲛᲝᲔᲪᲐᲪᲐ გრძლვ. სეგნალით წამოვა.

ᲬᲐᲛᲝᲔᲫᲐᲮᲐᲡ გრძლვ. წაეცხარება აქეთ მეორე (ჩვეულებრივ I ან II პირს), — წამოეშეცდება.

ᲬᲐᲛᲘᲓᲐ (ნ. *ძირ.* წამეცოდა) გრძლვ. 1. სულით ავდილს გადმოინაცულება, — გამოსწვეს; გამოემართება. *წეკალი წაცდენ და წამოეკენ, ქვიანში დარჩიანარო.* 2. მოჯა (წეთმა ..).

ᲬᲐᲛᲘᲐᲠᲔᲑᲐ გრძლვ 1. სწრაფად, ერთბაშად აღება, — წამოიჭერა, წამოხტება. *გულგახეთქილი წამოვარდა.* 2. იცივე, რაც წამოუარდება. *ჯიბიდან ხალათად წამოშეკარა.* ▭ ᲬᲔᲠ. წამოუარდება, წამოუარდნილი, წამოუარდნილი

ᲬᲐᲛᲘᲐᲠᲔᲑᲐ საბელი წამოვარდება ზმნის მოქმედებისა.

ᲬᲐᲛᲘᲐᲠᲔᲑᲘᲜᲔ-ი 1. ვინც, რაც წამოუარდა. 2. გამოწეული, წამონეული. *მკერდი წინ ქარნაო წ. — წ. თიალის კალთები.*

ᲬᲐᲛᲘᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ზმნიანი წამოუელის ზმნის მოქმედებისა.

ᲬᲐᲛᲘᲐᲠᲔᲑᲔᲡ სახელი წამოაელებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲬᲐᲛᲘᲖᲘᲓᲐ-ი (თურმ ᲬᲐᲛᲘᲖᲘᲖᲓᲐ) გრძლმ. წამოიღება რამდენიმე გზად ბარგი წამოზიდვა. ▭ ᲬᲔᲠ. წამოზიდვება, წამოზიდული.

ᲬᲐᲛᲘᲖᲘᲓᲔᲜ-ი 1. რაც წამოზიდა. 2. წინ წამონეული. *წ ფთა.*

ᲬᲐᲛᲘᲖᲐᲠᲓᲔᲑᲐ სახელი წამოიზრდება ზმნის მოქმედებისა.

ᲬᲐᲛᲘᲖᲐᲠᲓᲘᲜᲔ-ი ვინც, რაც წამოიზარდა.

ᲬᲐᲛᲘᲗᲐᲕᲔᲑᲐ (საუბ.) სახელი წამოუთავებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲬᲐᲛᲘᲗᲐᲕᲔᲑᲔᲡ სახელი წამოითავებს, წამოეთავება 2. (უპატივ.) ვინც წამოეთავს.

ᲬᲐᲛᲘᲘᲓᲔᲕᲜᲐ გრძლვ. გამოიბერება, გამოიჩეჩება.

ᲬᲐᲛᲘᲘᲜᲔᲕᲜᲐ გრძლვ. გადმოიგრება, წამოიგრება ▭ ᲬᲔᲠ. წამოინეება.

ᲬᲐᲛᲘᲙᲘᲓᲔᲑᲐ გრძლ. 1. წამოაგდებს თავისას ან თავისთვის, 2. წამოისხამს, წამოიცვამს (ხელთახელთ, დაუდევრად)

ᲬᲐᲛᲘᲙᲘᲓᲔᲡ გრძლ. ზედ დაიდებს. *სათვალე წამოიგდო ცხვირზე ᲗᲘ წამოიცვლებს (ზეუბნე)*

ᲬᲐᲛᲘᲙᲘᲜᲔᲑᲐᲡ გრძლ. იცივე, რაც წაიგდებუნებს.

ᲬᲐᲛᲘᲙᲘᲜᲔᲡ გრძლვ. ბალღინის დაძახებით წამოიყენებს, წამოიმაღინებს *სკამიდან წამოიხეთა.*

ᲬᲐᲛᲘᲙᲘᲠᲐᲕᲔᲑᲐ-ᲡᲐ გრძლვ. ზღაზნენი, ზანტად წამოიყვანება.

ᲬᲐᲛᲘᲙᲘᲠᲔᲑᲐ-ᲡᲐ გრძლვ. 1. ცოტათი გაზრდება. *ბალაბი წაქოთაბარდა.* 2. მოზრდილი (მნიშვ. 1) გახდება. *ბავშვები წამოიკარწყნენ* ▭ ᲬᲔᲠ. წამოკარწყდება, წამოზრდილი, წამონაზარდი.

ᲬᲐᲛᲘᲙᲘᲡᲕᲔᲑᲐ ბ გრძლ. ერთს დაიკერნეებს. *ცრესთი წამოიძახებს. ავადმყოფმა წამოიკეთება.*

ᲬᲐᲛᲘᲙᲘᲠᲘᲜᲔ (თურმ. წამოკუდრება) გრძლმ. ალიკების. *მოიკიდება. გუდა წამოიკიდა.*

ᲬᲐᲛᲘᲙᲘᲠᲘᲜᲔᲡ გრძლ. კეთილსო წამოიძახებს. *ძილში წამოიკიდებს* ▭ ᲬᲔᲠ. წამოკიდება.

ᲬᲐᲛᲘᲙᲘᲗᲮᲔᲑᲐ გრძლ. ერთს დაიკნაველებს. ▯ *ანაკალის ხმაზე წამოიძახებს.* ▭ ᲬᲔᲠ. წანაკვნესება

ᲬᲐᲛᲘᲙᲘᲠᲘᲡᲮᲐ გრძლ. (საუბ.) იცივე, რაც დაიკრისებს. *ქუდი წამოიკრისა.* ▭ ᲬᲔᲠ. წამოკრისებული.

ᲬᲐᲛᲘᲙᲘᲠᲜᲔᲑᲐ გრძლ. ერთნაირად კრუტუნს გამოსცემს. *კატამ წამოიკრუტუნა.*

ᲬᲐᲛᲘᲙᲐᲗᲔᲑᲔᲡ გრძლ. ერთბაშად კრუტუნს გამოსცემს. *კატამ წამოიკრუტუნა.*

ᲬᲐᲛᲘᲚᲐ (საუბ.) უდაზეთად მოიდებს ან დაიხურავს ფარაჯა *წამილია.* ▭ ᲬᲔᲠ. წამოსული.

ᲬᲐᲛᲘᲚᲐᲜᲐᲫᲔᲑᲐ გრძლ. წუნარად წარმოთქვამს, დაიწყებარაკებს. ▯ უუსაფ. მოეულოდნელად დაიწყებარაკებს.

ᲬᲐᲛᲘᲜᲔᲑᲔᲑᲔᲡ გრძლ. ლუღლუტით, ენაზეირეებით წაიცვლიანებს რასმე

ᲬᲐᲛᲘᲜᲐᲗᲔᲑᲐ გრძლვ. 1. წამოდგება და (წელში) ვაიმართება. 2. აღიმართება, წამოიჭიმება *ქვეკეთილის შეჩინა წამოიმართა.*

ᲬᲐᲛᲘᲜᲔᲪᲔᲓᲐ გრძლ. სიმეცრით წარმოთქმას; დაიმეცრებს.

ᲬᲐᲛᲘᲠᲘᲮᲕᲐᲡᲐ ბ გრძლ. იცივე, რაც გამოიმეტკვასება.

ᲬᲐᲛᲘᲠᲘᲪᲔᲚᲔᲑᲐ გრძლვ. (საუბ.) უღაზეთდ, მოეწონებულად წამოიცვლება. ▭ ᲬᲔᲠ. წამოცვლილი

ᲬᲐᲛᲘᲠᲘᲪᲮᲐᲕᲡ (თურმ ᲬᲐᲛᲘᲠᲘᲪᲮᲐᲕᲡ) გრძლ. (ფ.) დაიზრუნებ

ᲬᲐᲛᲘᲠᲘᲪᲮᲔ (თურმ ᲬᲐᲛᲘᲠᲘᲪᲮᲐᲕᲡ) გრძლ. (საუბ.) ცალეზე წამოიცვამს *წამოიცვა ცალეზე.* ▭ ᲬᲔᲠ. წამოიცვა.

ᲬᲐᲛᲘᲠᲘᲪᲮᲘᲡ (ნ. *ძირ.* წამირიცხა) გრძლვ. ოდნ. რაც თაეზე დაიდგამს. ▭ ᲬᲔᲠ. წამოსმა.

ᲬᲐᲛᲘᲠᲘᲪᲮᲘᲚᲐ (ნ. *ძირ.* წამირიცხილა) გრძლ. (საუბ.) დაუფიქრებლად იტყვის, — წამირიცხა *სულელე წამოიძახილა.* ▭ ᲬᲔᲠ. წამოსრულა, წამოსრული.

ᲬᲐᲛᲘᲠᲘᲪᲘᲜᲘᲡᲔᲑᲐ გრძლ. ვეძლიანად ღეარძლებნაც წამოიძახებს.

ᲬᲐᲛᲘᲠᲘᲪᲮᲐᲕᲡ (თურმ. ' წამოეუხმს თავისაზე') *აწმ.* იხმაშს') გრძლ. მოიბერავს რასმე (მბრუნეზე, ბეჭედზე). — *ბოისმაშს. ქუდი წამოიხმაშა.*

ᲬᲐᲛᲘᲮᲔ ᲐᲠ-ᲡᲐ (თურმ. წამოეუხმაშს თავისაზე') გრძლ. *თაეზე წამოხმაშა* — თაეზე დაიხურა, გამომპრეზის ბეჭის.

ᲬᲐᲛᲘᲮᲘᲜᲔᲑᲐ გრძლ. წამოიგანს, თან წამოიგონებს.

ᲬᲐᲛᲘᲛᲘᲠᲐᲕᲔᲑᲐ გრძლ. აბერდება და მსიმონე გაჩუნებება *ბაბუები ძილში წამოიმარტა.*

ᲬᲐᲛᲘᲛᲘᲜᲔᲑᲐ გრძლვ. (ფ.) წამოთხეამს. დალეაიარებს.

ᲬᲐᲛᲘᲛᲔᲪᲐᲠᲔᲑᲐ გრძლვ. (საუბ.) უწესოდ, უზნეობად მოიქცევა. ▭ ᲬᲔᲠ. წამოტეულარეული

ᲬᲐᲛᲘᲘᲓᲔᲡᲮᲐᲡ ბ გრძლ. მოტეუნებით წამოიეუნს, — გამოიტეუნება. *ბაღლები წამოიტეუნა ეზოს გარეთ. — ბუნების მშეენიერებამ წამოიტეუნა (ფოეტ.).*

ᲬᲐᲛᲘᲛᲐᲮᲐᲡ ბ გრძლ. ზედ მოიგარებს, მოიხერაეს მაღი წამოიფარა.

ᲬᲐᲛᲘᲛᲘᲜᲔᲑᲐ-ᲡᲐ გრძლვ. ბეშეულს აიშლის, — აიფხარებება. *ბეღურა წამოიგინებება.*

ᲬᲐᲛᲘᲛᲘᲜᲔᲡ გრძლ. (ეკონ.) იცივე, რაც წამოინურულება.

ᲬᲐᲛᲘᲛᲘᲜᲔᲡᲮᲐᲡ ბ გრძლ. ეშმეიელით წარმოთქვამს.

ᲬᲐᲛᲘᲛᲘᲜᲔᲡᲮᲐᲡ ბ გრძლ. ქნიინინით წამოიძახებს.

ᲬᲐᲛᲘᲛᲘᲜᲔᲡᲮᲐᲡ ბ გრძლ. ბრიმალით, მოიეუნება. *ქვეკეთილის შეჩინა წამოიმინა.*

ᲬᲐᲛᲘᲛᲘᲜᲔᲡᲮᲐᲡ ბ გრძლ. გამოიქნევს, მოიეუნებ. ▭ ᲬᲔᲠ. წამოეუნება, წამოეუნება.

ᲬᲐᲛᲘᲛᲘᲠᲜᲔᲑᲐ გრძლვ. ფიფქის, ყვავილის პირის ზეეი წამოეარნინება (ფოეტ.).

ᲬᲐᲛᲘᲘᲪᲘᲔᲑᲐ გრძლვ. ეეცქერება (ჩვეულებრივ. მოელანაკეთებულ). *კეთი წამოიცივეა.*

ᲬᲐᲛᲘᲘᲠᲔᲡᲮᲐ ბ გრძლ. 1. წამოსეელისას თან გამოიყოლება. 2. გამოსეეეა (ხელს..). *ბელი წამოიღო მეზობლ დასაბრძოლებლად.* ▭ ᲬᲔᲠ. წამოსეელება, წამოსეეეა, წამოსეეეული, წამოსეეეა, წამოსაეეეი

ᲬᲐᲛᲘᲘᲜᲔᲜᲔᲑᲐ გრძლ. ღიღინით, ხმაგაბმით წამოიძეერებს. *თავისთვის წამოიღიღინა.*

ᲬᲐᲛᲘᲘᲜᲔᲡᲔᲑᲐ ბ გრძლ. იცივე, რაც დაიღეეეულებს ▭ ᲬᲔᲠ. წამოღეეეულება.

ᲬᲐᲛᲘᲘᲠᲐᲕᲔᲑᲐ ბ გრძლ ღრიალით წამოიძახებს, — დაიღრიალებს

ᲬᲐᲛᲘᲘᲠᲐᲕᲔᲡ ბ გრძლვ. ეოტანით მოიღერეებს.

ᲬᲐᲛᲘᲘᲜᲔᲡᲮᲐᲡ ბ გრძლ. ეეცქერა წამოეეეეეა, წამოიჭირვნეტყვის. *ეეეეე

ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡ სახელი ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲛᲫᲦᲔᲠᲘ. **ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡᲐ** ᲠᲐᲛᲔ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡ ᲐᲜ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲗ. **ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ** ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐ. **ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜ** ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐ. **ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲐᲓ** ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐ. **ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜ** (ᲡᲐᲣᲑ.) ᲠᲐᲘ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡ. — ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘᲡ ᲒᲠᲫᲔᲚᲘ. **ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ** ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐ. **ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜ** (ᲡᲐᲣᲑ.) ᲠᲐᲘ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡ. **ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜᲐᲓ

წამოუღერებს ზმნათა მოქმედებისა. ჯობის წ. 2. სახელი ნამოღერღეზა ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲐᲚᲘ-ი 1. იგივეა, რაც მოღერებული (მნიშვ. 1). წ. ჯობი. 2. ვინც წამოღერავს. წ. ბიჭები.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲬᲐᲠᲙ-ი გრდ. იგივეა, რაც გადმოცვრის, ნამოცვრის. **ᲗᲐᲕᲘᲡᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲐ-ა** გრდ. 1. ლიტერატურული (ლიტერატურა) ნაწერი. 2. ნაწერების (ეპისტოლეს) ძველებურ ნიმუშთა ერთგვარი კრებული.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲪᲔᲛᲐ გრდ. 1. ლოცვით ნათქვამი. 2. გადატ. ნუცა. ძლევამოსილი ლოგინიდან.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲬᲘᲕᲔᲑᲐ (თარგმ. ნამოწყლვა): ეწმ. ყავლ ევის) გრდ. მაღლა ასწევს, ამოსწევს, ნამოწიოს (თაქა...). პარტყიბა თავები ბუდიდან ბედიდან. ◻ შდრ. ნამოიყვანება.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲬᲘᲕᲔᲑᲔᲜᲐ გრდ. იგივეა, რაც ნამოიცელცელებს.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲬᲘᲕᲔᲑᲔᲡᲐ სახელი ნამოყენების, ნამოუგენების ზმნათა მოქმედებისა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲬᲘᲕᲔᲚ-ი 1. რაც ვინმე ნამოაწევს (მნიშვ 1). წ. ბოძი. Ა ფეხზე წ. აკადმური. 2. რაც ნამოაყენეს (მნიშვ 2) ან ნამოაწიეს წ. ბრალდება

ᲗᲐᲕᲘᲡᲬᲘᲕᲔᲑᲐ სახელი ნამოყენების ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲬᲘᲕᲘᲜᲔ-ი ვინც რაც ნამოაწევინა.

ᲗᲐᲕᲘᲡ-ᲗᲕᲘᲗᲐ-ა გრდ. 1. ნამოცა ვინმესთან, რამესთან ერთად, — თან ნამოსვლება. ᲨᲘᲜ ნამოსვლა. — დილის მატარებელს წ. 2. თავისით უნებურად თან ნამოღილებს ვისმე. 3. (საუბ.) გამოპკეთა (ცოლად). ◻ შდრ. ნამოყოლა, ნამოყოლილები.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲬᲘᲕᲔᲚᲔᲑᲐ სახელი ნამოაყენებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲬᲘᲕᲘᲚᲘ სახელი ნამოიყენების ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲬᲘᲕᲔᲑᲐ სახელი ნამოიყენებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲠᲕᲔᲒᲐ-ა გრდ. იგივეა, რაც გადმოცვრა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲠᲕᲔᲒᲔᲑᲐ სახელი ნამოაყირავებს, ნამოყირავებინებს ზმნათა მოქმედებისა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲠᲕᲔᲒᲔᲑᲐ სახელი ნამოყირავებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲪᲘᲜᲔ-ი ვინც, რაც ნამოიცინა ვისმე. რასმე.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲪᲘᲜᲘ-ა გრდ.: თავს ნამოსწიე — 1) თავს ასწევს (მზრალიარე...). 2) გადატ. გამოამშვენა, ამოქმედებდა (მანამდე მიუწერებული, უმოქმედო).

ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲪᲐ სახელი ნამოყრის ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲙᲐᲜᲐᲚᲔᲑᲐ (საუბ.) სახელი ნამოაყანანებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲙᲐᲠ-ი გრდ. 1. გადმოყრილ (რაიმე ჭურჭლის) მოპირქუშებითი.): კალათიდან ლობიები ნამოყარა. 2. ნამოგდების. აყვლებს, ფეხზე დაყენებს ბეჭრს. ნაღარას ხმამ ბანაკი ნამოყარა. 3. ენის გამოსწევა: ვაჭიანურებს. დაკვდა და ფეხები ენა ნამოყარა. 4. ნამოპარკ-ული — გასროალების, ნამოპარკის (ლაგამს). ◻ შდრ. ნამოყირავებენ, ნამოიყრის, ნამოყრილ, ნამოიყრება, ნაყოფა, ნამოყრილი.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲠᲔᲒ-ი რაც ნამოყარეს.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲚᲔᲑᲔᲚ-ი (საუბ.) აღმოჩენილი (მხლით რამე). — ნამოდგმული. მოსაკიდი წ. ფეიზები. — გოროზი ცოტე იყო წ.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲜᲔᲑᲔᲚ-ა გრდ.ვ. იგივეა, რაც დაუნებებლება.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲜᲔᲑᲔᲚ-ი რაც ნამოუნებლა. — დაუნებებელი, წ. ძალლი.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲪᲔᲡᲐ გრდვ. იგივეა, რაც ნამოუნებდება.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲐᲚᲔᲑᲐ გრდვ. (საუბ.) დაუნებლება, დაუუქმება. ◻ შდრ. ნამოუფალა. ნამოუფალული.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲔᲚ-ი (საუბ.) იგივეა, რაც დაუნებელი.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐ სახელი ნამოაუფლებს, ნამოუნებელებად ზმნათა მოქმედებისა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲔᲚ-ი ვინც ნამოაუფლა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲔᲚᲘ სახელი ნამოაუფლებს ზმნის მოქმედებისა.

ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲘᲡ-ᲗᲐᲕᲘ ნამოაუფლებს ზმნის მოქმედებისა.

**ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲘᲡ-ᲗᲐᲕᲘᲡ

ᲜᲐᲛᲔᲪᲜᲘ-ი ვინც ნაკლებს ვისმე *მაგან ჴ. არაფინ მცეაულა.*

ᲜᲐᲛᲔᲪᲜᲝ ვინც. რაც ნაკლებს რასმე ჴ ᲛᲝᲠᲩᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲜᲐᲛᲔᲪᲜᲝ — გამარჯულებული (მხარობა). ტყითს ნამეცნი (საკ.). — თაქრობაზეზარებული. ტოლებს ნამეცნი — გამარჯულებული.

ᲜᲐᲛᲔᲪᲜᲝ-ᲛᲝᲛᲠᲘᲗᲔᲑᲐ-ი ვინც ნაკლებს და ნამოაღებს, ვისაც მიაქცს და მოაქცს.

ᲜᲐᲛᲔᲪᲜᲔᲑᲐ სახელი ᲒᲐᲜᲘᲛᲪᲘᲠᲔᲑᲡ ᲜᲗᲘᲡ მოქმედებისა. ᲒᲐᲛᲔᲪᲜᲔᲑᲐ — ისე, თითქოს მცირისო.

ᲜᲐᲛᲔᲪᲢᲔᲑᲐ-ი (საკ.) ვინც ნაალეტს.

ᲜᲐᲛᲘᲜᲐᲠᲘ 1. ვინც, რაც ნაიარებს, ეკისკი, რასაც მიაჯაჭს. *ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜ ჴ. 2. გადატ.* ᲛᲬᲘᲜᲔᲠᲘ ᲜᲐᲛᲘᲜᲐᲠᲘ — *ჯეტმანქანის ჴ. 2. გადატ.* (საკ.) ნაბრენილი, ასტკივილისმცოდნე. *ᲨᲘᲜᲗᲘᲡᲐᲓᲛᲔ ჴ.*

ᲜᲐᲛᲘᲜᲐᲠᲘᲐ, ᲜᲐᲛᲘᲜᲐᲠᲘᲡᲘ ნაგიები, რაც ნამიღებული.

ᲜᲐᲛᲘᲜᲔᲚᲘ-ი ვინც ქილაფერში სხვას ბატკუნ. **ᲜᲐᲛᲘᲜᲔᲚᲘᲡ** ᲜᲐᲛᲘᲜᲔᲚᲘ ᲗᲝᲨᲘᲡ. — მიმბაძველობა.

ᲜᲐᲛᲘᲜᲘ-ი რაც ჩანს. *ᲛᲔᲜᲐᲜ ᲒᲔᲜᲘᲠ ᲛᲔ. ᲐᲠᲛᲝᲜᲘ.*

ᲜᲐᲛᲘᲠᲘᲜᲔᲑᲘ-ი ოცივი, რაც ნარჩობილი.

ᲜᲐᲛᲘᲡᲐᲜᲘ-ი ვინც, რაც ნაცივი. *ᲒᲘᲜᲔᲑ ᲒᲘᲜᲔᲑᲘ.*

ᲜᲐᲛᲘᲡᲐᲜᲝ რაც ნაცივი, — ნაგებული.

ᲜᲐᲛᲘᲡᲐᲜᲘ-ი რაც რამენე ნაიზარება. *ᲛᲐᲚ ᲒᲝᲛᲑᲘᲡ ჴ.*

ᲜᲐᲛᲘᲗᲘᲗᲘ-ი რაც ნაკეთისეკი. — ნაკეთისეკი. ჴ. *ᲙᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲒᲐᲜᲘ.* — ჴ. *ᲒᲐᲛᲘᲗᲘ.*

ᲜᲐᲛᲘᲥᲐᲠᲘ-ი რაც ნაქარგები. — ფანაშკარი. *ᲒᲣᲚᲘᲡ ჴ.*

ᲜᲐᲛᲘᲚᲐᲙᲐᲕᲘ (*თურ. ნუსუბაჰკაყი*) *გრძელ.* ᲓᲘᲓᲘ ქონით დაფარული, ᲒᲗᲝ ᲤᲐᲜᲐᲕᲔᲑᲘ. ▭ ᲨᲔᲠ. ᲜᲐᲜᲐᲫᲘ ᲠᲣᲪᲘᲔᲠᲘ.

ᲜᲐᲛᲘᲛᲔᲠᲘ-ი რაც ნამეჭრა (თოქლა). ჴ. *ᲜᲐᲛᲔᲚᲘ.*

ᲜᲐᲛᲘᲛᲔᲠᲘ (ნამეტრისა) (ზნეპ.) 1. რასაც ზომის ზომასთან პირობა, — ზომაპირობა. *ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲣᲠᲘ ᲜᲐᲛᲘᲛᲔᲠᲘ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲐ.* 2. *ᲙᲐᲜᲝᲜᲘ ᲛᲘᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘᲡ ᲜᲐᲛᲘᲛᲔᲠᲘᲡ* ᲡᲐᲮᲔᲑᲘ ᲛᲘᲬᲔᲠᲐ. *ᲡᲢᲘᲠᲜᲐ ჴ.*

ᲜᲐᲛᲘᲛᲔᲠᲘ-ი რაც ზომიერი. — ზომეტული. *ᲛᲔᲠᲔᲛ ᲓᲐᲛᲐᲜᲐᲮᲚᲔᲑᲘᲡ ᲜᲘᲛᲔᲠᲘ-ᲓᲐᲛᲐᲜᲐᲮᲚᲔᲑᲐᲜᲘ.*

ᲜᲐᲛᲘᲜᲐᲮᲐᲕᲘ 1. რაც ნაახლებენ. 2. ოცივი, რაც ნაცივი. *ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲐ ჴ.*

ᲜᲐᲛᲘᲡᲐᲠᲘ (ზნეპ.) რაც ნაუმძღვარებს რასმე წინ დართული. *ᲒᲘᲜᲔᲑᲘ ჴ. ᲐᲫᲔᲑ ᲒᲘᲜᲐᲮᲐᲕᲔᲑᲐ.*

ᲜᲐᲛᲘᲡᲐᲮᲘ-ი ქუთუთის კიდეზე ამოსული ბეწვი. *ᲒᲠᲫᲔᲚᲘ ᲬᲐᲛᲘᲡᲐᲮᲘ. — ᲛᲪᲘᲠᲔ ᲬᲐᲛᲘᲡᲐᲮᲘ.*

ᲜᲐᲛᲘᲮᲐᲠᲔᲑᲐ ჴ. *გრძელ.* ᲠᲐᲨᲘᲠᲔᲑᲘᲡ, ᲠᲐᲨᲘᲛᲔᲑᲘᲡ.

ᲜᲐᲛᲘᲮᲐᲠᲔᲑᲘ-ი რაც ნაშორებია.

ᲜᲐᲛᲘᲮᲐᲠᲘ იგივეა, რაც მიმშორებელი.

ᲜᲐᲛᲘᲮᲐᲜᲘ-ი (ზ.შეკრ.ისა) რაც წ' ხ წვეს. — მოშწყარი.

ᲜᲐᲛᲘᲪᲘᲓᲔ ᲘᲜᲔ-ი (ძვ.) ვინც, რაც წაწყმედს.

ᲜᲐᲛᲘᲪᲐᲮ-ი (ზ.შეკრ.ისა) 1. რაც ნაცხი. — გაუუმქებული. ჴ. *საქმე.. — ჴ. ღუნო. 2. გადატ.* (საკ.) ლაზერული, ასტკივილსმცოდნი. *ᲨᲘᲜᲗᲘᲡᲐᲓᲛᲔ ჴ.*

ᲜᲐᲛᲘᲪᲮᲔᲑᲘ-ი ვინც, რაც ნაახლებს რასმე. *საქმის ჴ.*

ᲜᲐᲛᲘᲪᲮᲘᲠᲔᲑᲐ, ᲜᲐᲛᲘᲪᲮᲘᲠᲔᲑᲘᲡ იგივეა, რაც ნამიღებობა.

ᲜᲐᲛᲘᲪᲮᲘᲠᲔᲑᲘ ნამიღებობის ფული.

ᲜᲐᲛᲘᲪᲮᲘᲠᲔᲑᲘᲡ ᲜᲐᲛᲘᲪᲮᲘᲠᲔᲑᲘ ფული. — მიმბაძველობა.

ᲜᲐᲛᲘᲪᲮᲘᲠᲘ-ი რაც ნაცხი. *ᲛᲔᲠᲔᲛ ᲬᲘᲠᲘ ჴ. ᲐᲠᲛᲝᲜᲘ.*

ᲜᲐᲛᲘᲪᲮᲘᲠᲘᲡ ᲜᲐᲛᲘᲪᲮᲘᲠᲘ ფული. — მიმბაძველობა.

ᲜᲐᲛᲘᲪᲮᲘᲠᲘᲡᲔᲑᲘ-ი იგივეა, რაც ნამიღებობა.

ᲜᲐᲛᲘᲪᲮᲘᲠᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ᲜᲐᲛᲘᲪᲮᲘᲠᲘᲡᲔᲑᲘ ფული. — მიმბაძველ

წარმოვიხენ-ი I. რაც აწარმოეს ან წარმოება. ♢ *ზეთისა.* — *ანტეკოლოგების მიერ* ♢. *გათხრები.* 2. შეკმნილი, ნაწარმოები. — *კოლექტივისთა მიერ* ♢. *პროდუქცია.*

წარმოსაჩენ-ა (*ამწ.* ესახება) გრლვ. (წიგნ.) წარმოდგენაში თავდაჯერებით დაუდგება. — წარმოდგება. *თავისით ცოტაღაც წარმოჩენაა შამპანელი შემთხვევა.*

წარმოთქვამ-ს (*თურმე.* წარმოუთქამს) გრლვ. I. ხმამაღლა (საჯაროდ) იტყვის ბანაფიცებული სიტყვა წარმოთქვა. — *საფიქრებელი წარმოთქვა.* 2. იტყვის, რაც გამოთქმებში (მნიშვ. 2) ♢ შდრ. წარმოითქმება, წარმოითქმა, წარმოსათქმელი, წარმოუთქმელი.

წარმოთქმა სახელი წარმოთქვამს ზმნის მოქმედებისა.

წარმოთქმად-ი რაც წარმოითქმის. ♢. ფრაზები.

წარმოითქმად-ი გრლვ. წარმოისახება გონებით. *ათასგვარი საფრთხე წარმოითქმება. ბ შენ წარმოიდგინე! (ანუ ნუ წარმოდგინდები!) — ამბობენ, რომელსაც სული მოსაუბრის რაშენე ფრანდება მიაპარო-ბინონ.*

წარმოითქმად-ა, წარმოითქმი-ს გრლვ. I. ხმამაღლა (საჯაროდ) თქმება. 2. ხმამაღლა თქმული მოსალაპარაკებელი სიტყვებით წარმოთქმება. 3. იტყვის, რაც გამოითქმება (მნიშვ. 2)

წარმოიხატ-ა გრლვ. (წიგნ.) განსახორციელება, ვისიმე წარმოდგენაში რაიმე სახეს მიიღებს, — გაშინ ხდება წარმოდგება.

წარმოიხვეწ-ა გრლვ. (წიგნ.) შეიქმნება, წარმოიშობა ახალი ნიშთიერება წარმოიქმნა.

წარმოიხმ-ა გრლვ. (წიგნ.) განჩნდება, წარმოიქმნება, შეიქმნება. *ახალი სახელწოდება წარმოიხმება.* — *გუნდებრიობა წარმოიხმა.*

წარმოიხდებ-ენ (წარმოსდგენენ) 1. პირი, რომელიც ვისიმე დავალებით, ვისიმე სახელით მოქმედებს. *მთავრობის წ. 2. წერილ რაიმე ჯგუფისა, სხეულობისა თაობის წარმოსდგენები*

წარმოსდგომ-ილება 1. წარმოსდგენელად ყოფნა: წარმოსდგენენის მოვალეობა ♢. *დაკავებულ დანიშნულებისა, რომელიც ვისიმე, რისამე წარმოსდგენელია და მის ინტერესებს იცავს. საქართველოს სრკ ♢ მოსკოვში.* — *საკავშირო ♢ 3. რაიმე ორგანოში წარმოსდგენელთა პირველ შესი, უფლება. წარმოსდგომელობის უფლება.*

წარმოსდგომელობ-ილი — წარმოსდგენელობენ (მნიშვ. 3) დაფუძნებელი, — *პრინციალი. წ. კრება.* — *წ ორგანო*

წარმოსდგომა წარმოშობა; წარმოქმნა *ქარბუქებისა წ*

წარმოხდებ-ა (წიგნ.) რაც წარმოდგება — წარმოქმნილი ან წარმოშობილი.

წარმოხედვ-ა ♢. ეიინე წარმოდგება.

წარმოხედვილ-ი (წიგნ.) ეიინე, რაც წარმოქმნის ნიშნავს.

წარმოხმ-ა (წიგნ.) რაც წარმოდგება — წარმოქმნილი. *გოლის წ. ეიინეები.* — *იმის წ. მიზეზები.*

წარმოხმ-ა (წიგნ.) რაც წარმოიქმნა რაიმე პროცესის შეღეგად. *ცხიმეანი წ.*

წარმოხმ-ენ-ა იგივეა, რაც წარმოშობილი.

წარმოხმ-ილ-ი 1. რასაც წარმოიდგენენ; მისახედველი, გასაგები. *ადვილი წ.* — *ძნელი წ. ეთ, რაც ჰოდა.* 2. რაც უნდა წარმოადგინონ (ფეხზე) წარმოდგენაში — წარმოდგენის ნიშნით.

წარმოხმ-ილებ-ა ნაკლები ან მოძღვნილი აგებულებისა, — მოსული, თვალსაზრისი. ♢. *კაცკაცი.*

წარმოხმ-ილებ-ა წარმოსდგენის თვისება.

წარმოხმ-ილებ-ენ-ი რაც უნდა წარმოქმნან. *ძნელად წ. სიტყვები.*

წარმოხმ-ილ-ი (თურმე. წარმოსახავს) გრლვ. (წიგნ.) დაისახელებს, განსაზღვრებს, წარმოაჩენს. ♢ შდრ. წარმოიხატება, წარმოესახება, წარმოისახება, წარმოსახავი.

წარმოხმ-ილ-ი 1. სახელი წარმოსახავს. წარმოსახვის ზმნაა მოქმედებისა. 2. (ფსიქ.) ახალი წარმოდგენის შექმნა უკვე არსებულთა გარდაქმნით. *არისტოტელეზეი წ.*

წარმოხმ-ილებ-ი 1. წარმოსახვის ხასიათისა. წ. *სურათი.* — წ. *ბერძენი.* 2. (სპეც.) სინამდვილეში არარსებული, გონებაში წარმოდგენილი. წ. *ბაზი.*

წარმოსახვ-ენ-ი რაც წარმოსახვას ან წარმოისახა — განსაზღვრებული. *მსახიობის მიერ წ. როლი.*

წარმოჩედვ-ა გრლვ. (წიგნ.) 1. წარდგება ვისი მე-ფის წინაშე, ვისიმე წინაშე ჩნდება. 2. ნინ გადაეშლება. *წოდებადეები სურათი წარმოჩედვა.*

წარმოჩედვ-ნ-ა გრლვ. წარმოიდგენს (მნიშვ. 2) ამსახველ სახეებს ♢.

წარმოჩედვილ-ი (წარმოდგენილია) 1. რაც არ წარმოდგენილია. 2. შეუძლებელი ვინაობენ ♢. *ეთ გაქცევა.* 3. მეტისმეტად დიდი, არასეულებრივი; საკვირველი. ♢. *სიხარული.* — ♢. *ღრმალი აგება.* წარმოდგენილობა — *არასეულებრივად. მეტისმეტად.* ♢. *ლეღაპყრა.*

წარმოჩედვილობა წარმოდგენის ზედმიწევნობა; *არწარმოდგენა. საბედნიერო ♢.*

წარმოჩედვილ-ი 1. რაც არ წარმოდგენილია. ♢. *სიტყვა.* 2. იგივეა, რაც გამოუცდელი. ♢. *მწერალია.* — ♢. *მიმი.*

წარმოჩენ-ა (წიგნ.) 1. სახელი წარმოქმნის ნიშნა წარმოქმნების ზმნათა მოქმედებისა. 2. (ლინგ.) იგივეა, რაც სიტყვაწარმოება.

წარმოჩენ-ი გრლვ. (წიგნ.) შეკმნის, წარმოშობს. ♢. *ხელ. წარმოჩენები, წარმოქმნა წარმოქმნილი, წარმოჩენილები, წარმოჩენა.*

წარმოჩენილ-ი (წიგნ.) რაც წარმოშობს ან წარმოიქმნა ახლად ♢. *ხელ.* წარმოჩენები, წარმოქმნილი, წარმოშობი, წარმოჩენა.

წარმოჩენ-ა 1. დაბადებით რომელიმე ერის, კლასის, წოდების კუთვნილება. — წარმოშობილობა. *ვინაობენ წ. — წარმოშობით ქართველი.* 2. სხვი. ♢ *წარმოშობის, წარმოშობა* ზმნათა მოქმედებისა. *ეინ წ.*

წარმოჩენილ-ი (წიგნ.) რაც ეინე წარმოშობს ან წარმოიქმნა. — განსხვი ახლად ♢. *პროდუქტები.*

წარმოჩენ-ს (წიგნ.) სახელი წარმოიქმნა, წარმოიქმნება და ზმნათა მოქმედებისა.

წარმოჩენ-ილ-ი (წიგნ.) რაც წარმოიწყო.

წარმოჩენილობ-ა გრლვ. (წიგნ.) გამოკვლიობა, გამოჩენება, წარმოიწყება.

წარმოჩენ-ა ალტაისტში მოხვედრა. — მოხვდება. ეი. ♢ *ქალი.* — ♢. *ბეჭედი.* — *ფოთლეები წარმოჩენა დიდ გალიაზე.*

წარმოჩედვილ ენ'-ი (ამ.) იგივეა, რაც წარმოჩენილ ენ'-ი.

წარმოჩ-ი მოყვითალი ფერის სტაბილური მინა (უსამაგრ თოხის ჭურჭელის: ეკამოჩენში წოდებება).

წარსაწყენ-ი რაც ეინე უნდა წარსაწყინოს. მოსაწყენელი — წარდგენის მოუნდა.

წარსულ-ი I. *ძველი, განვლილი დრო, — ბანეფი, ქვეყნის ♢. — წარსულზე ფიქრი. — ჩვენი ♢. 2. რაც წინათ იყო, — განვლილი, გასული. ♢. ხალხურ-ში წარსულად ძველ დროდ ითვლება. წარსული მნიშვნელობა* (ფორმის) *ბუნება.*

წარ-ს-ახ-ხმ-ა (თურმე. წარსტაცია) გრლვ. (ძველ.) იგივეა, რაც ტაცებით. ♢. შდრ. წარტაცება, წარტაცი.

წარსაცავ-ი (ძვ. წიგნ.) ტაცვა ნაკვთა, დატაცება. ♢. შდრ. წარტაცვილი.

წარსაცავილ-ი (ძვ. წიგნ.) დატაცებული.

წარსაცავ-ი სახელი წარტაცვის ზმნის მოქმედებისა

წარსაცავ-ი გრლვ. (წიგნ.) წარღვნა ვისიმე წინაშე. სამართალის წარდგა. — *წვიაობს წარდგა.*

წარსაწერ-ი (*ამწ.* ეიინე) გრლვ. წარადგენს. (მნიშვ. I) მასიან. *ბეღურეთა წ*

წარსაწერილ-ი (წარსაწერილია) რაც არ წარწერებია.

წარსაც (წარეკანი) (ლიან.) უსუფთაო (ადამიანი).

წარსაცადებ-ი (წარეცხებელია) რაშიც წარმატება ვერ მოიცხეთ. ♢. ცდა. — წ. *ნაფიობა. წარუმატებელ-ი* — წარმატების მოეღწეულად

წარსაცადებ-ა წარმატების უქონლობა ფრთხილობით ♢.

წარსაცდომ-ა გრლვ. (წიგნ.) იგივეა, რაც ეიეშცდარება.

წარსაწერ-ი (წიგნ.) რის წამლა. დაეწერება არ შეიძლება. ♢. *ზეთისქვეშეული.* — ♢. *ხელი* — ♢. *კაცი.*

წარსაწერ-ი (წიგნ.) წარეშველი. აღმოეჩენი ეინეები.

წარსაწერ-ა ბანეფეები ღვაწლთანი — ნაღდი ღვაწლის, რომელიმე ვისიმე მიღწევაზე დაეყრდნობა (ადამიანთა ცხოვრებაში ხშირი მოვლენაა). 2. ეიდეგ. ისეთნაირ, ნაღდეინი 3. (წიგნ.) სახელი წარღვნის ზმნის მოქმედებისა.

წარსაწერ-ს გრლვ. (წიგნ.) წაიღებს, წაღეყრის (ადიდებული წყალი). ♢. შდრ. წაირეცხება, წარეცხა, წარეცხენი.

წარსაწერილ-ი (წიგნ.) ადიდებული წყლისაგან წაღებული. — წაღეცული.

წარსაწერ-ა სახელი წარღვნის ზმნის მოქმედებისა.

წარსაწერ-ს გრლვ. წაიღიცეს, გაიტანებიდეს. წაიღებს, წარიტანებს. წარეცხა, წარეცხენი.

წარსაწერილ-ი რაც წარეშლა ან წარიღება. 2. შეეცდინება გადაწერილი. — ღამანახულებული (ძველი ხელნაწერი, ტექსტი...).

წარსაწერილ-ი I. *კაცი სამსახურისათვის გამორჩეული ნიჭის* (დაწერისუნარიანი, ჭკვლეთილი...). ♢. *მთელი.* 2. *წარმატება* (წერაკითხვა) *წარონებული ხელოვნის.* — *ხალხი წარმოჩენილი ღამისთანა.* ♢. შდრ. წარიმატებული.

წარსაწერ-ა 1. *ზოგიერთ საბედნიერო ეინეს წარმოჩენილი.* ღირებული ♢. *ფილოსოფია.*

წარსაწერილობა (წიგნ.) წარმოჩენილის მდგომარეობა.

წარსაწერილობა (წიგნ.) წარმოჩენილის მდგომარეობა

წარსაწერ-ა მოკეე ტაქტი (რასაც ზედაპირე ფენა.) ეიეეული ♢. — *ინტერესის ♢. — მდგომარეობის წარეწერები* ♢ შდრ. წარწერილი

წარსაწერ ენ'-ი წარწერ ენ' ეიეს შეკრ. ♢. ეკა.

წარსაწერილ-ი (ძვ.) იგივეა, რაც წარეწერი.

წარსაწერ-ა გრლვ. (ძვ.) იგივეა, რაც წაწერება.

წარსაწერ-ა გრლვ. (ძვ.) იგივეა, რაც წაწერება ♢ შდრ. წარწერება, წარწერილი, წარწერილობა, წარწერილ ენ'-ი.

წარსაწერილ-ი (ძვ.) სახელი წარწერების ზმნის მოქმედებისა.

წარსაწერ-ა გრლვ. (ძვ.) იგივეა, რაც წაწერება ♢ შდრ. წარწერება, წარწერილი, წარწერილობა, წარწერილ ენ'-ი.

წარსაწერილ-ი (ძვ.) სახელი წარწერების ზმნის მოქმედებისა.

წარსაწერ-ა (ამწ. წარეწერია) გრლვ. (წიგნ.) წაიღება. ეედაცდა ეკაცის, მიიპობა ♢ შდრ. წარწერება, წარწერილი, წარწერილობა, წარწერილ ენ'-ი.

წარსაწერილ-ი (წიგნ.) სახელი წარწერების ზმნის მოქმედებისა.

წარსაწერილ-ი (წიგნ.) წაიღილი, მიიპობილი და კარგული ♢. კაცი. — ♢. *ამბები.*

წარსაწერ-ა იგივეა, რაც მიიპობა

წარსაწერ-ა რაც უნდა წაიგონ. *ეს წიგნი* ♢ *ადვილი წასაკითხია. წასაკითხ ენ'-ი* — *წაკითხვის მიზნით.*

წარსაწერილ-ი (წასაწერებელია) რაც უნდა წაიწერონ. წასაწერებელი — წაიწერების მიზნით

წარსაწერილ-ი რაც უნდა წაიწერონ. წასაწერებელი — წარიწერების მიზნით.

წარსაწერილ-ი სახელი წარწერების ზმნის მოქმედებისა

წარსაწერ-ი 1. რაიმე, რა გზითაც უნდა წაიღონ. ♢. *ავსილია აქვს.* 2. რა საშუალებითაც უნდა წაიღონ ♢ *ფული აქვს.* 3. *ეინე უნდა წაიყვანო ეკარ ♢.*

წარსაწერ-ი რა უნდა წაიღონ. *ადგილზე წ. საღებავი. წასაწერად — წაიწერ მიზნით*

წარსაწერ-ი *ან წასაწერ — ეან წასაწერი*

წარსაწერილ-ი (წასაწერებელია) რისიც შეიძლება წაიწერონ. წ. *საქაღალდე წასაწერად — წაიწერების მიზნით.* ♢. *შდრ. წასაწერი პარი*

წარსაწერ-ი ეინე უნდა წაიყვანონ. *წასაწერად — წაყვანის მიზნით.*

წარსაწერ-ი ეინე უნდა წაიღონ. *წ ტანსაცმელი* ♢. *საფეიქრო. წასაწერად — წაღების მიზნით.* ♢. *შდრ. წაიღებული პარი*

წარსაწერ-ი ეინე უნდა წაიყვანონ. *წასაწერად — წაყვანის მიზნით*

წარსაწერ-ი რა უნდა წაიწერონ ან წაიწერის წასაწერად — წაწერის მიზნით.

წარსაწერ-ი რა უნდა წაიწერონ. *წასაწერად — წაწერის მიზნით.*

წარსაწერ-ი (*ამწ.* I. ეინე, რაც უნდა წაიწერონ. ეეს 2. რითაც შეიძლება წაიწერონ ან წაიწერონ. (შდრ. სალე). *წასაწერად — წაიწერის მიზნით*

წარსაწერ-ი რა უნდა წაიწერონ. *წასაწერად — წაწერის მიზნით.*

წარსაწერ-ი (წასაწერებელია) ეინეც უნდა წაიწერონ. *წასაწერად — წაწერის მიზნით*

წარსაწერ-ი (წასაწერებელია) რითა

ნასკლობა სახელი ნასკლების ზმნის მოქმედებისა.

ნასკა სახელი ნასკვავს, ნასკვავს ზმნათა მოქმედებისა. *მაღალობა წ.*

ნასკვნ-ი რაც ნასკვავს ან ნასკულს. *წ. სალეზიო.*

ნასკულიდება-ა გრძლ. სრიალით წყა. — გასრიალება გვალ ნასკალადა.

ნასკულ-ი 1. ვინც რაე წყალდა. *წასულები მალე დაბრუნდნენ.* 2. რაე წასული ვისმე. ‖ წასული კაცისთვე ხაჭე (სუბ.). — ცუდადაა ვისიმე ხაჭე.

ნასორდება-ა გრძლ. ოგიეცა, რაე მოსწორდება. ▭ შდრ. ნასწორება.

ნასორდებულ-ი ოგიეცა, რაე მოსწორებული. *წ. ადგილი.*

ნასრაება სახელი ნასაწრებს, ნასწორებას ზმნათა მოქმედებისა.

ნასრაებულ-ი ვინე ნასაწრეს (რაიმე სამრას საქციელზე). *დანაშაულზე წ.*

ნასხვა-ს გრძლ. ნაკრის (წერილ ტოტებს...). ‖ ნაიელის (მჭრელი იარაღით). *წ. ნასხვა.* ნასხვილი.

ნასხვა სახელი ნასხვას ზმნის მოქმედებისა.

ნასხვილ-ი რაც ნასხიეს. *წ. ბალაში.*

ნასხლტომა სახელი ნასხლტება ზმნის მოქმედებისა.

ნასხვა სახელი ნაასხვამს ზმნის მოქმედებისა. *საქონლის წ. მთაში.*

ნასხვენ-ი რაც. ვინე ნასხეს. — გარეკილი.

ნა-ს-ხასხ-ა გრძლ. ოგიეცა, რაც ნასხვება. ▭ შდრ. ნატკაცება, ნატკაცება, ნატკაცება, ნატკაცებული.

ნატკაცება სახელი ნაატკაცებს (ნასტაკებს) ზმნის მოქმედებისა.

ნატკაცება სახელი ნაატკანს, ნაეტკანებს ზმნათა მოქმედებისა.

ნა-ს-ტკაცებ-ა (თურმ. ნატკაცა) გრძლ. ნაარღვეს, მოსტკაცეს. *გაუვეთ ბეელიდან წყლეკა...*, *ჯვლს* (ფაცას) ნატკაცებ — მოიხმარება; გაიტკაცებს (მნიშვ 2). ▭ შდრ. ნატკეცა.

ნატკაცება სახელი ნატკაცებს ზმნის მოქმედებისა.

ნატკა-ს გრძლ. 1. მოტკეს ზედიდან; მოტკეს ცოტას. *ჯარ წ.* 2. ნა-ს-ტკეს — მოსტკეს ცოტას — ნატკეს. ▭ შდრ. ნაკეცება, ნატკეცა, ნატკეცა. ნატკეცება, ნატკეცა, ნატკეცა, ნატკეცა

წაშიშვლება გრძლვ. შიშველი წაა.

წაშრატნება გრძლვ. შრატნით წაა. ◻ შდრ. წაცრატნება.

წაშრატნება სახელი წაშრატნდება ზმნის მოქმედებისა.

წაშრობება გრძლვ. იგივეა, რაც დაშრობება. *ცხვარი წაშრობა.*

წაშრომება სახელი წაიშრომება ზმნის მოქმედებისა.

წაშტარა (წაშფარასი) 1. დიდი ჯამი. 2. ორსაწილიანი თიხის ჩაფი

წაშუშება სახელი წაიშუშების ზმნის მოქმედებისა

წაშ-ი, წაშა (წაქასი) (კუთხ.) იგივეა, რაც შრაში (მნიშვ. 1).

წაშფიდება გრძლვ. შეგულიანება, გაბედულება შეიპყრება, გზთაშემდეგ (რომ რაშე ჩაიფიქრა).

წაშფიდა სახელი წაიშფიდა, წაშფიდება ზმნათა მოქმედებისა

წაშფიშვლება-ი ვინე წაშფიშვს ან წაშფიშვა.

წაშვიშვება სახელი წაიშვიშვების ზმნის მოქმედებისა.

წაშვიშვ-ი (თურმ. წაშფიქვა) გრძლმ. ცოტაოდენ გაშტყეპა ◻ შდრ. წაშქვიშვა.

წაშლიშვ-ი (თურმ. წაშფლიშვა) გრძლმ. გაქლიშვის ზედაპირიდან ◻ შდრ. წაშქლიშვა, წაშფლიშვა, წაშქლიშვა.

წაშლიშვა სახელი წაშლიშვის ზმნის მოქმედებისა.

წაშლიშვნ-ი რაც წაშქლიშვა.

წაშშვა სახელი წაიშშვების ზმნათა მოქმედებისა

წაშუშე-ი ვინც რაც წაიშუ. — ძირს დაეშვა. ღრ მოჭიდავე.

წაია შაილილიანი, ქუსლიანი ფეხსაცმელი, — ჩიქმა

წაიბაა სახელი წაიიბების ზმნის მოქმედებისა.

წაიბა-ჭოკაა წაიება და მოტანა.

წაიბაენ-ი 1. რაც წაიიეს. სკოლაში ჟ. საუზმე. 2. მოგალებული (წყლისაგან, ქარისაგან...). *ბიდი ჟ. დაბეგდათ — ქარისა არე მოგანილი წინდა და არც წაიებენიათო.*

წაიბა-ჭაჭილება სახელი წაიიბ-ჭაჭილების ზმნის მოქმედებისა, — აქეთ-იქით ტარება.

წაიბა-ჭაჭილებენ-ი რაც წაიიბ-ჭაჭილეს.

წაიბილება სახელი წაიიბილების ზმნის მოქმედებისა.

წაიბლა-ს გრძლმ. (საუბ.) იგივეა, რაც წაიღლეს. ◻ შდრ. წაიღლეტს. წაიღლეტა, წამოღლეტა.

წაიბლება (საუბ.) სახელი წაიიღლეტს ზმნის მოქმედებისა.

წაიბა 1. წინ, პირდაპირ (პაპირაც. უკუღმა). *ბორანის ჟ. ტანაი-ი.* 2. მარჯვნის, მარცხენა მხრით. ჟ. მეპირეზი. — *წისქვილი ჟ. ბრუნავს.* 3. გადად. კარგად. *კეთილად. მაგი საქმე ჟ. წაეიდა. ◊ წაეცა პირი — კარგი პირი (ქსოვილისა...). ◊ წაეა ფიქრებისაგან (ბევრის ჩარხი) — საქმე კარგად წაუვა.*

წაიბაარი-ი პირდაპირი, სწორი. *აღმართი და დაღმართიანი, არც ერთია წაეხმართო. წაეხმართა — იგივეა, რაც წაეეხა (მნიშვ. 3).*

წაიბა-უკუბა წაეხა და უკუღა, წინ და უკან. ჟ.-ჟ. *ატარაუებს.*

წაიბენა-ს (თურმ. წაიღუნასუ) გრძლმ. წინ დაღუნვის თავი წაეუნა.

წაიბენა სახელი წაიაყენებს, წაიუყენებს ზმნათა მოქმედებისა.

წაიბენებენ-ი რაც წაიაყენებს ვისმე ჟ. პრალეზის.

წაიბაა სახელი წაიიყანს ზმნის მოქმედებისა.

წაიბაენ-ი ვინე, რაც წაიიყანეს.

წაიბაა-ჭაოშაა წაეცა და წამოეცა, — აქეთ-იქით ტარება. *ბავშვის წაეყან-წამოეყანას უნდება.*

წა-ე-ყვება-ა გრძლვ. 1. *წაეა ვინმესთან ერთად, თან გაჰყვება წაეყვა. — ეკლემთან წაეყვა.* 2. თავისდა უნებურად თან წაიღებს რაშე. *წიგნი წაეყვა.* 3. (საუბ.) გაპყვება (ცოლად). მისთხოვება. ◻ შდრ. წაყოლა, წაყოლილი.

წაყვებინება სახელი წაიყვებინებს ზმნის მოქმედებისა.

წაყვიდომი იგივეა, რაც მოგვიანალი.

წაყოლა სახელი წაეყვება ზმნის მოქმედებისა.

წაყოლენ-ი ვინც, რაც თან წაეყვა ვისმე, რამე. — *გაფილები.*

წაყოფს-ს გრძლმ. ტოტით შეყოფს, ბაყოფს. *ფეხი ფიჩტელებში წაეყო. — ბელები ფქვილში წაეყო.* ◻ შდრ. წაყოფა, წაყოფილი.

წაყოფა სახელი წაეყოფს ზმნის მოქმედებისა.

წაქშიქილ-ი რაც წაეცეს ჩამქში.

წაყრა სახელი წაყრის, წააყრის ზმნათა მოქმედებისა.

წაყრან-ს გრძლმ. 1. წინ დაყრის. 2. წა-ს-ყრა-ს — წაეძოლის. ◊ *ლაგამს (ძღეოს) წაეყრან — ძმ. ლაგამს წამოაყრის.*

წაყრენ-ი რაც წაეყრეს ან წაეყრა. — დაფენილი. *ზედ მიწა აქონდა ჟ.*

წაყრეება სახელი წაეყრეების ზმნის მოქმედებისა.

წაეეხა გრძლვ. (უსატეც.) წაეა, წაეთრევა ◊ წაეხდება და წაეხდეთ (უსატეც.) — იგივეა, რაც წაეხეება.

წაეეხენ-ი რაც წაიეხრეს. — წინ გაშვერილი ნაწილი. ◻ შდრ. წაეხეება.

წაეხეება სახელი წაეხეების ზმნათა მოქმედებისა.

წაეხენ-ს (ა-ს-ი. ზლის) *გრძლმ.* 1. *ეკაუნებს ხანზე გაღასმით, ამოგუნებით და ბასით.* (დაწრილს, დაჯაფილს). 2. *მოსპობს, გაანრობს (რასმე ქედან, ნიშანს...).* ◻ შდრ. წაეხეენებს, წაეხლის, წაიშლება, წაშლა, წაშლილი, წასაშლელი, წასაშლელი.

წაეხენ-ი რაც წაეხლეს ან წაიშალა. *ჟ. სტრიქონები ჩ ჟ. ყველი.*

წაეხენებენ-ი გრძლვ. ჩანშალით წაეა.

წაეხეება გრძლვ. (საუბ.) იგივეა, რაც წაეხენება.

წაეხენებენ-ი გრძლვ. ჩეროკეით წაეწერს წინ.

წაეხა (საუბ.) სახელი წაეჩრება ზმნის მოქმედებისა.

წა-ს-ჩაჩანენ-ა გრძლმ. ჩეროკეით წაეწერა-ჩაკრებს. *ყურები წაეჩაჩრიტნა.* ◻ შდრ. წაეჩრეწერა, წაეურეწერა, წაეჩრეწერა.

წაეჩაჩენება სახელი წაეჩაჩრეწერებს ზმნის მოქმედებისა.

წაეჩაეება (საუბ.) სახელი წაეჩხაეინის ზმნის მოქმედებისა.

წაეხაეინ-ს გრძლმ. (საუბ.) 1. *საზრის გაღასმით წაელის (დაწერის).* 2. *ულაზათოდ, დაუდევრად წაეწერს.* ◻ შდრ. წაეხაზვა, წაეხაზინება.

წაეხაეინენ-ი (საუბ.) რაც წაეხაზეს.

წა-ს-ჩაეინებ-ა გრძლმ. *ოდნავ ურხეულებს.*

წა-ს-ჩაეინე-ს (თურმ. წაეჩხინასუ) გრძლმ. (საუბ. უადგილოდ, ზედმეტად ჩარეულ რაშეში ◻ შდრ. წაეურხინება.

წაეხაეინება სახელი წაეჩხაეინება ზმნის მოქმედებისა.

წაეხაეინენ-ი ვინე წაეჩხეინა ვისმე, — ხასიათი.

წაეცაეცაეება გრძლვ. ცანცარით წაეა, — წაეჩარაკებება.

წა-ს-ცეეხ-ა გრძლვ. 1. *იცემა, რაე წამოცყლებას. არე ერთი სიტყვა არ წაეცეხია.* 2. იგივეა, რაე წაეცდება. ◻ შდრ. წაეცდომა. ◊ *ხელ წაეცეხა — რაშეზე დაეწყო.*

წაეცეხენ-ი რაც წაეგორეს. — წინ გაშვერილი ნაწილი. ◻ შდრ. წაეხეენება.

წაეცა სახელი წაეწევს ზმნათა მოქმედებისა.

წაეცი-ს (ა-ს-ი. ზლის) *გრძლმ.* 1. *უაუნებს ხანზე გაღასმით, ამოგუნებით და ბასით.* (დაწრილს, დაჯაფილს). 2. *მოსპობს, გაანრობს (რასმე ქედან, ნიშანს...).* ◻ შდრ. წაეხენებენება, წაეშლის, წაიშლება, წაშლა, წაშლილი, წასაშლელი, წასაშლელი.

წაეცენ-ი რაც წაეხლეს ან წაიშალა. *ჟ. სტრიქონები ჩ ჟ. ყველი.*

წაეცენებენ-ი გრძლვ. ჩანშალით წაეა.

წაეცეხენება გრძლვ. (საუბ.) იგივეა, რაც წაეჩანება.

წაეცეხენებენ-ი გრძლვ. ჩეროკეით წაეწერს წინ.

წაეცა (საუბ.) სახელი წაეჩრება ზმნის მოქმედებისა.

წა-ს-ცაეჩანენ-ა გრძლმ. ჩეროკეით წაეწერა-ჩაკრებს. *ყურები წაეცაეჩრიტნა.* ◻ შდრ. წაეჩრეწერა, წაეურეწერა, წაეჩრეწერა.

წაეცაეჩენება სახელი წაეხაეინებს ზმნის მოქმედებისა.

წაეცაეება (საუბ.) სახელი წაეჩხაეინის ზმნის მოქმედებისა.

წაეხაეინ-ს გრძლმ. 1. *საზრის გაღასმით წაეხლის (დაწერის).* 2. *ულაზათოდ, დაუდევრად წაეწერს.* ◻ შდრ. წაეხაზვა, წაეხაზინება.

წაეხაეინენ-ი (საუბ.) რაც წაეხაზეს.

წა-ს-ჩაეინებ-ა გრძლმ. *ოდნავ ურხეულებს.*

წაეხაეინე-ს (თურმ. წაეჩხინასუ) გრძლმ. (საუბ. უადგილოდ, ზედმეტად ჩარეულ რაშეში ◻ შდრ. წაეურხინება.

წაეცაეება სახელი წაეჩხაეინების ზმნის მოქმედებისა.

წაეხაეინენ-ი ვინე წაეჩხეინა ვისმე, — ხასიათი.

წაეცაეცაეება გრძლვ. ცანცარით წაეა, — წაეჩარაკებება.

წა-ს-ცეეხ-ა გრძლმ

წაიკაწრა. თუნუქ. ტაფ წაიკაწრა. ♦ თავს წაიკაწრა (ფიქრობს). – ისეც წაიკაწრებს.

წაკაწრა საწყ. წაიკაწრა, წაიკვნესა ზმნათა პირველწყობა.

წაკაწრინა მაგრად მიეკონა, კედლი წ. ბზელი გაუეპა.

წაკერაკვება საწყ. წაიჭორავებს ზმნის მოქმედებანი.

წაკრა საწყ. წა-ს ნაწილის ზმნის მოქმედებანი.

წაკრა-ის ტრად. 1. ზედაპირ გაფხეხის. – ნაკეთის. ჯოხის პილო ირაობად წაკრა. 2. წა-ს ჭრილი რაიმე ნაჭრილ. – წაიჭრის. ჯარბალ ფიჩხები წაკრა. ◇ ხელ. წაკრის, ნაკრის, წაკრებული წაკრებია. წა ხმა, ნაკრილი, წაკრილი. **წაკარ-ის** რაც წა-ს ნაწილი წ. ტოტები.

წაკეცება-ს (თუნუქ. ნაკეცებას) ტრად ოფლი. რაც მოეკეცებოდა.

წაკეცვა-ს ტრად. 1. ოფლი, რაც გაეკეცებოდა. 2. გადატ. სულიერად დაეცემა; საქციელი ეკეცება. პრძენი სიფიცხილით წაგვეკეთ. ◇ ხელ. წაეკეცება, წაიწყდება, წაიწყდინა, წაეწყდინა.

წაკეცვა საწყ. წაეკეცვის ზმნის მოქმედებანი.

წაკვანძა საწყ. წაიკვანძებს ზმნის მოქმედებანი.

წაკვანძული წაკვანძულ ფიცარზე ნაკეთი ნივთი.

წაკვეთა საწყ. წაიკვეთება ზმნის მოქმედებანი.

წაკვეთილი ნაკვეთ ადგილზე ნაკეთი ნივთი.

წაკვნესა საწყ. წაიკვნესებს ზმნის მოქმედებანი.

წაკვნესა ტრად. ვაიმეს ან ოხვრას ამოუშვებს. ◇ ხელ. წაკვნესებს, წაკვნესინებს.

წაკვნესინება საწყ. წაიკვნესინებს ზმნის მოქმედებანი.

წაკვნესინებული ნაკვნესინები ხმა.

წაკვნესინებს ტრად. ვაიმეს ან ოხვრას ამოუშვებს. ◇ ხელ. წაკვნესებს, წაკვნესინებს.

წაკვნესინებული ნაკვნესინები ხმა.

წაკვნესინებული ნაკვნესინები ხმა.

წაკვნესინებული ნაკვნესინები ხმა

წვლილ|ჩაწვლილ-ი რასაც წელი ჩაუწვლილი აქვს (საქონელი).

წვლილ|ხარისხ-ი წელში წახრილი, წაღუნული. წ. დედაბერი.

წვლილ|ხარხვა (წელწერწერაში) იგივე, რაც წერ ტიტ. წ. ქალი.

წვლილ|ჩარხ-ი ვისაც წერილი წელი აქვს, — წერწერები.

წვნიან კაკლის (ნაყოფის) გარეთა გარსი მოგწვანო ფერისა; მის ნახარშს ყავისფერ საღებავად იყენებენ.

წვნიან|ხარშ-ი რასაც წენგო ზედაც აქვს. წ. კაკალი. || წენგოთი მოსარეცხი, მეღებელი. წ. ბეღელი.

წვნიან|ხარშ-ი (წენგოსერთხა) რაც ფერად წენგოს ნახარშში მოგვაგონებს, — ფიქი ფაფისფერი. წ. ქინაქილი.

წვრა-ი კაკლის ხის ტერტის გამონახარში საღებავი; მოყავისფრო-შავად ღებავს (იხილ. რაჭა-ლეჩხუმში, იმერთისა და გურიაში).

წვრა-ს გრძედ. 1. ასოება (ცოცხები...) გამოსვეს (ქაღალდზე) ან სხვა მასალაზე — კალმით, ფანქრით...); ასოებიან საშუალებით გადმოსცემს (სიტყვას, რიცხვ შინაარს, აზრს ...). *მასწავლებელი დაფაზე წ. — წერილს წ. — მიღებული შედეგების დაკვირვება წ. 2.* თხზავს, ქმნის წერილობით (რაიმე ნაწარმოებს). *ლექსებს წ. — ოპერას წ. ვ. ს-წერა — ან.* მისწერს, მოსწერს. **ასოწვრილ ხელზე** (ძე.) — ყურის გამოსახვით ლაპარაკს. **ჭკაზე სწერს** (ძე.) — ცალუკილი წესით აუოწერწერებს. ▭ **ზედ. აწერს**, აწერინებს, იწერს, უწერს, იწერება, ეწერება, წერა, მწერალი, ნაწერი, სანერგი.

წვრა I. საბეჭდი წერის ზომის მოქმედებისა. 2. (ძე., ცოტნაძე) ადამიანის ხმა (ფიზიოლ.). ხუთწერი, ბეთხოვნერა. წერა ადგას (წერას ჭეშმარიტ) — იტყვიან, როდესაც ვინმე თავის დაღწევას თვითონვე უწყობს ხელს. როდესაც ვინმე საბედისწერო ნაბიჯს გადადგამს. *ეისიდე, რასაც წერა გაჰფვა* — ვისიმე, რისამე მსხვერპლი გახდება.

წვრა-ხობნილ-ი წერა და კითხვა წერა-კითხვის *უცოდინარი. — ქ.-ყ. მაღე ისწავლა.*

წვრა|ადწერილ-ი (წერამწერილის) (კუთხ.) იგივეა, რაც ბედისწერული.

წვრა|ვან-ი ორი წუდნიანი პირის (ან ერთ მხარეს მჭრელი ფრთის) მქონე რკინის იარაღი, რომელსაც შუაზე ტარი აქვს დაკეთილი; იყენებენ შიგნის სათხრელად. ქანების სანგრევად.

წვრა|ვინი-ი წვრაქვის მსგავსი რკინის იარაღი; იყენებენ ალაინისტები ყინულის სამტკეცედ ან მწერალეულზე ასაღწევად.

წვრამდელ-ი გასაზომად დაწყობილი ხეზეი.

წვრი-ი *გრძედ. 1.* დაწერილია. *ლექსები რვადენი წ. ||* დაბეჭდილია, ეამოქცეულებულია. *აბა, ნახეთ, რა წ. გაუგიათ 2.* ს-წრია—ს: *ყველა სწერია!* (ძე.) — დალიცა — *ღმერთის დაიფაროს! ცუდი ამოროს!* ▭ **ზედ.** აწერია, უწერია.

წვრილ-ი წერის ხასიათისა; წერილებითი წ. *სამუშაო. — წ. გამოცდები.*

წვრილ-ი *1.* დაწერილი ტექსტი, რომელიც ვისმე ეგზავნება. წ. გაგზავნა. — წ. *მიიღო. — კონვერტი წერილებით წ. 2.* კრებული, ცარცული ან გეზუთში გამოკეთებული ფილა შიმის პუბლიციტური ან სამეცნიერო ნაწარმოები. — *სტატია სავიზიტო წ. — კრიტიკული წ ტ წერილ ნაილებ — (ხუმრ.) ზოგიერ.*

წვრილ|ზომით დაწერილი სახით პასუხი წ. *ვასკეთ.*

წვრილ|ზომით-ი დაწერილის (ან დაბეჭდილის) სახით წარმოდგენილი. წ. *ტექსტი. — წ. გაზეთი.*

წვრილ-ი *1.* ხეთოფი ხალვათი ერთგვარი; იხმარება თიხის ჭიქებში, ცარაბებული ნაწარის მოსახაბავად; გამოწვის შემდეგ წითელ ფერს ღებულობს.

წვრო (Grus) ჯაბის მიმდინარეში დიდი ფრინველი. აქვს მაღალი ფეხები და გრძელი, სწორი ნისკარტი.

წვრო|ხვიტა (წვრისწეროსანი) [Lepiota procera] მაღალფეხიანი ქუდიანი სოკო ერთგვარი; იჭმება.

წვრილ-ი ადგილი, აუქმები, რომელშიც მოწყობილია, განლაგებულია რაიმე. *საავადმყოფო წ. — დამამზადებელი წ.* საციხისწვრილი დაფიზე წ. — ომში, ბრძოლაში — *ტყვიამფრქვევი, ქვემეხი და მისი.*

წვრილ-ი *1.* რაიმე წვეტიანით (ნემსით, ფანქრით, კალმით...) ზედაპირ. — ნაჩხვლეტი ან უმეცრესი მრგვალი ფაქტ. 2. სასვენი ნიშანი (;); იხმარება თხრობითი წინადადების ბოლოს, აგრეთვე სიტყვის შემოკლებისას. 3. გეომეტრიის, აგრეთვე შენახვისა და ფიზიკის, ძირითადად ცნება განსაზღვრების არსებინე ადგილი. ხაზის მინიმალური სახლი ეარი. *სწორი ხაზების დაკვეთილ წ. — უმოკლესი მანძილით ორ წერტილს შუა. 4.* განსაზღვრული ადგილი, პუნქტი სივრცეში. *პირობითის წერტილზე წ.* ვილი, პუნქტი სივრცეში. *პირობითის წერტილზე წ.* 5. დონე, სტადიუმი, საფეხური. *საქმე ერთ წერტილზე იყო გაჩერებული. ||* დონე, ზღვარი, რიცა იწყება რაიმე ცვლილება. *ტემპერატურის წ. — გაყინვის წ.*

წვრილ-ჩოჩე (წერტილ-ხმოვანი) სახელი ნიშანი (:), ერთმანეთისაგან გამოყოფს ერთმანეთთან შინაარსობრივად მჭიდროდ დაკავშირებულ მარტივ წინადადებებს.

წვრტილოვან-ი *1.* წერტილის მსგავსი, წერტილივით მცირე, ძალიან პატარა. *2.* წერტილებისაგან შემდგარი. წ. *ხაზი.*

წვრილა [Lanmerus caucasica] სამუალო სიმაღლის ბეჭი ეხრაფაკვისებრთა ოჯახისა; იზრდება ტყეებში.

წვრილ|ბა-ი წერილი და მოხდერილი (ტანი, წელი) ||ასეთი წელის მქონე. წ. *ქალი.*

წვრილ|ბა (წერწერაში) იგივეა, რაც წერწერი.

წვრ-ი *1.* გარკვეული ქსელის ნორმა, როცა ჩაცმულია. ზარდალების წ. — *წესის დარღვევა. — წესი და ჩვეულებრივ წ. 2. ჩვეულებრივ წ-ზე. წ ხ ე ბ ი* — გარკვეული ქსელის ნორმასთა ერთობლიობა. კრებული. *ჭიდრაკის თამაშის წ. — ქუჩაში მოძრაობის წ. 3.* მეთოდი, ხერხი. *ხელოვნური სუნთქვა გარკვეული წესით.* წესი — წესის, ჩვეულების მიხედვით. წ. *აწეო ხის უნდა იყოს ტ წესად აქვს — სჩვევია.* წესს აუვიდა (ეკილ.) — იცივა, რა ანდერძს აუვიდა. წესის გადახვა (ძე., რუნება.) — შესრულება ზნე-ჩვეულებისა, წესისა, რომელიც დაკვიშირებული იყო მოცემულებულის კულტთან. წესად დადგა, შემოდგა — ჩვეულებად გადაიქცევა, დაიწესება.

წეს-აღებულ-ი იგივეა, რაც ადათ-წესები.

წესდება-ა ან. დაწესებულება.

წესდება რასაც მოქმედების, შიგნითის განმსაზღვრელი წესების კრებული. *საჭმოსი კავშირის კოოპერატივის პარტის წ. — სამრეველო წ. — სანიტარიული პარტელის წ.*

წესი|ჩა-ი *1.* ისეთი, როგორსაც სალამაზო წესი მოიხსენიებ წ. *მოწყვე. წ. ცხოვრება. ჩ ნიკანი, კარგი, ღირსეული წ. ცხოვრება. 2.* (მაღად.) ერთგვარი ელემენტების შეხვე. წ. *სამკვიდრო. წესი სოფლად — ვინც ვისაც შესაბამისად წ. გაფორმებული ორ-ში, — ფოსტა წ. ბუსოლის. ტ წესიერი წოლაფი (მათთვის.) — წოლილი, რომელიც მოეცნო ნაკლებად.*

წესი|ჩარჩა წესიერის თვისება; წესიერის ვითარება წ. *დამკაცება.*

წესი|ჩენ-ი წესიერის დამსახასიათებელი, წესის თანახმად გამართული. *თეთრეულის წ. მოცემობრეობა.*

წესი|ჩიერება წესიერების მდგომარეობა. ლაპარაკის წესიერებისა წესით, წესის შესაბამისად.

წესი|ჩიერი-ი წესის მიხედვით გამართული რისამე ეთვისება; ღისციპლინა. *წესიერის დაცვა. — წესიერის დარღვევა. ტ წესიერება* მოიდან — მოაწესიერებას

წესი|ჩიერ-ი წესიერის მქონე.

წესი|ჩიერება წესიერის ქონა. — წესიერება.

წეს-ჩვეულება წესი და ჩვეულება.

წესი|ჩყობილება იგივე, რაც წესიერება.

წეპ|ა ან ეროტ ხნის წინ. წ. *მოეკალ.*

წეპ|ალა ავადმყოფ წელად. წ. *ან საკაბე იყო საუპარი.*

წელ|ადგება-ა წელაწელის მსგავსი; ისეთი, როგორიც წელან იყო. წელაწელისაგან — იხე. როგორც წელან.

წელ|ადელ-ი (წელანდელისა) რაც წელან იყო. წელან მოიხსენია. წ. *ტრადიცია არ დაიფიწყო*

წელ|ადა უკან წელან. *ჯარ კიდე წელან. ეს წ, უნდა გეთქვა!*

წელა|ა-ს (ფარმ უწერწყს) ვრცელ. 1. მოქმედებად წერილად ამტკიცებს *მხედველობისა. წ.*

წელ|ნ-ი (წენგნისა) 1. მარილად ერთად დაწყნელი ნივთის (შეცაწმაც). 2. იგივეა, რაც კოტანი.

წელ I. საბეჭდი წერის ზომის მოქმედებისა. 2.ცხარე რამეთი გალიზიანება (კაზისა...). *ყელის წელ.* 3. სწრაფად მიმდინარე ქიმიური რეაქცია, რომელიც ახლავს სითბოს გამოყოფა. *ნატრიუმის წ. — წელს რეაქცია.* 4. გალავ. (ნიკ.) გზნება, აღფრთოვანება. *შემოქმედებითი წ.* ▭ **წელი** და **დაგება** — ფიდი და ჭილფენი, ტანჯვით. *წელიანი წელთა და დაგეთ გასაღები.*

წელ|ადება საბეჭდი ი ნ ე ბ ი ე ბ ე ბ ა ზნის მოქმედებისა.

წელ|ბ I.ის. დაწერვა, შეწერვა. 2. ს-წერა—ის. დასწერვა. ▭ **ზედ.** იწერვა, უწერვა, იწერება (იწერს), ეწერება (ეწერს). წერა, მწერალი, ნაწერი, სანერვი.

წელ|ადება ის. გაწერილება.

წელ|ადება საბეჭდი ი ნ ე ბ ე ბ ს, ე წ ე რ ე ბ ა ზნისათა მოქმედებისა.

წელ|ბა *1.* ატარებულ ეწერილის. (მხიმე. 1). *ლუქმა პურისთან წელაიდან. 2.* გაჭიანურებით ელილაობს რასმე. — ეწელება (მხიმე. 2).

ს-წელ|ბა-ს გრძედ I. ხელს (პირს...) წაალებინებს ხელში ჭრედა. — *საყელოში სწერდა. — ძალით წეკალებს სწერდა. 2. ის.* მასწერებს, მასწერებინა. ▭ **ზედ.** წერდება.

წელ|ება I. საბეჭდი ს ნ ე ბ ე ბ ა ზნის მოქმედებისა. *ჯარიდან წ. 2.* (წიგნ.) რასამე ახლის, შინაარსის გაგება, — *ჩაწერდა. ღრმად წერდნენ ენაო.*

წელ|ბა *ის.* დაწერა.

წელ|ბა საბეჭდი ი ნ ე ბ ე ბ ს, ე წ ე ბ ა ზნათა მოქმედებისა.

წელ|ბაბელ-ი ახალგაზრდა, რომელიც სამხედრო მოსამსახურეში გაგზის სამხედრო სამსახურში გაწვეის წინ. წ. *წვეულებრივი ახალგაზრდა.*

წელ|ბი-ი *1.* ხითხის პატარა მრგვალი ნაწილები წერილის წერათი. — *ერთი წ. ბაიული. ||* ხაერთოდ, მცირე რაოდენობის ხითხე. *წერილი არ დაეღეწა. 2.* წ ე ე ე ბ ი — თხზვილი ნაწერი. რომელსაც წერილის საითხავად სკვნენ. გულის წ. ტ წერილ ხელაწერ — ეწერილებული რაოდენობის ამოსაბეჭდი ფასის ხელმოწერილი. რაც საქონლის ფასის ან ნაწილის მქონე ხელმოწერილი

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲔᲑᲔᲚᲘ-ი რასაც წერი (მწიგ. 1) მოკუმებული აქვს. წ. ბაბუაღელი.

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲙᲐᲜᲐ-ი ვისაც წერი მოპარსული აქვს.

ᲥᲐᲠᲗᲝᲚᲘᲜᲔ-ი რასაც წერი მოტებილი აქვს. წ. ფანქარი.

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲙᲐᲪᲘᲐ-ი ვისაც წერი მოშენებული აქვს.

ᲥᲐᲠᲘ იგივეა, რაც წერი (მწიგ. 2). ბოს წ.— ბჭის წ.

ᲥᲐᲠᲘᲚᲘᲐ (წერო-ლირასი) წერი (მწიგ. 2). წვერო, ქუნერო. ბჭის წ. — ჭიდრების წერო-ლირები.

ᲥᲐᲠᲘᲚᲐᲜᲔ-ი (წერო-ლინია) ვისაც წერი (და უღელში) აქვს.

ᲥᲐᲠᲐ-ᲣᲔᲚᲘᲐ-ი წერი (მწიგ. 4) და უღელი. ახლად ამოსული წერო-უღლიანი აქვს. წ. ამოწვეული.

ᲥᲐᲠᲐᲚᲔᲜᲘᲐᲜᲘ-ი წერო-ულიანის მწიგ.

ᲥᲐᲠᲐᲛᲔᲚᲘᲐ-ი მცირეწილი წერის მწიგ.

ᲥᲐᲠᲐᲡᲐᲛᲐᲚᲘ (წერო-ჯამალი) (დიალ.) მერხები, თხელი წერის მწიგნ. წ. ხუთეული.

ᲥᲐᲠᲐᲡᲐᲡᲐᲮᲐ (წერო-ჯიხასახა) (საუბ.) 1. ვინც წერის (მწიგ. 4) ეკაზიარებს. 2. თხის ეპითეტია.

ᲥᲐᲠᲐᲤᲐᲜᲔᲚᲘ-ი რასაც წერი აქვს წამახული. წ. ფანქარი.

ᲥᲐᲠᲐᲮᲐᲜᲔᲚᲘ-ი რასაც წერი აქვს წამახული. წ. სარი.

ᲥᲐᲠᲐᲮᲐᲜᲘᲜᲔ-ი რასაც წერი აქვს ნატეხილი. წ. ფანქარი.

ᲥᲐᲠᲐᲪᲐᲛᲐᲮᲐ-ი რასაც წერი წამახული არა აქვს.

ᲥᲐᲠᲐᲨᲘᲜᲔ-ი რასაც წერი, წერების გამზადარი აქვს. წ. წრიული.

ᲥᲔᲓᲐ-ი მჭიდრო, მჭიხვლებადი ბილი რისამე, ნებსით წ. — ბაბუაღის წ. ‖ ძალიან დაფერხებული ბილი რისამე. ტკბილათის წ.

ᲥᲔᲓᲘᲐᲜᲘ-ი რასაც წეტი აქვს. წ. ქვა. — წ. ტკბათი.— წ. ნისკარტი.

ᲥᲔᲓᲔ-ი იგივეა, რაც მონუკუეში.

ᲥᲔᲓᲔᲑᲐ საგანგებოდ დაამაგრებული ხალხისათვის გამართული დერის ტარება. — ნადირი. დიდი წ.

ᲥᲔᲓᲘ-ი ფხის ნაწილი შუბლს ქვემოთ კოპამდე (უსორატესად ადამიანის). წ ეკიდა ჭაღი.

ᲥᲘᲜᲘᲜᲐᲠᲘ-ი (წივილ-ჩივილი) მაგარი წუილის მწიგნ. — მოსმენაგარი. წ. ჯიკკიი.

ᲥᲘᲜᲘᲜᲐᲚᲔ-ი (წივილალეში) ვისაც რასაც მაღალი წუილები აქვს.

ᲥᲘᲜᲘᲡᲐᲠᲘᲐ-ი პაიჭუბე შემოსაკერი ზონარი.

ᲥᲘᲜᲘᲜᲘᲡᲔ-ი (წივიწივილისა) ვისაც შიშველი წვიდები აქვს.

ᲥᲘᲜᲘ ს ბერძენ. წვიმა მოდის. გადაუვლებიად წ. — ჩიორგორ ქუხს, ისე არა წვიმსო.

ᲥᲘᲜᲘᲐ აბჭოს ცეცხლ ნაღელი, რომელიც წყლის წვეთების სახით ეცემა დედამიწაზე. ფეხება წ. — მზაკუნა წ. — ‖ წყალს დაუშვებს (დაახლებს) — დიდი წვიმა მოვა

ᲥᲘᲜᲘᲐ-ᲘᲜᲔᲠᲐ-ი წვიმის, ავდარი; წვიმები.

ᲥᲘᲜᲘᲐ-ᲗᲘᲗᲔ-ი წვიმა და თიფეი.

ᲥᲘᲜᲘᲐᲜᲘ რაშიც წვიმა უნდაა,— წვიმიანი. წ. თოფალი.

ᲥᲘᲜᲘᲐ-ᲮᲐᲮᲐᲜᲐ წვიმა და ხეტყვა.

ᲥᲘᲜᲘᲐ-ᲙᲐᲪᲘᲐ-ი წვიმა და ქალიშვილი.

ᲥᲘᲜᲘᲐ-ᲛᲐᲠᲘᲐᲜᲔ-ი იგივეა, რაც ძაბანაღი.

ᲥᲘᲜᲘᲐ-ᲛᲔᲚᲘᲐ-ი წვიმა და წკარიშალი.

ᲥᲘᲜᲘᲐ-ᲛᲝᲡᲐᲚᲘᲐ-ი ისეთი (დღე...), როდესაც წვიმაა; ისეთი (წვიმ დრო), როდესაც ხშირი წვიმაა. წ. დღე. — წ. შემოდგომა.

ᲥᲘᲜᲘᲐ-ᲛᲝᲠᲘᲜᲘᲐ-ი წვიმიანი და თოვლიანი.

ᲥᲘᲜᲘᲐᲜᲘᲡ ბაზარი, გაბმული წვიმები.

ᲥᲘᲜᲘᲡᲔ ცხელ-ირგვლ გამონაღები ღონორე.

ᲥᲘᲜᲘᲡᲔᲜᲘᲐ-ი 1. ვისაც, რასაც წენიტები ჩამოსდის, — ცინცლიანი. 2. (ლანძღ.) ბინძური, უხეირო. შე წენიტალიანო, შენა!

ᲥᲘᲠᲘᲗ (წერილა) ან. წრეირე.

ᲥᲘᲩᲐ (საუბ.) წერილი, წენიკი. წ. თვალები.

ᲥᲘᲩᲐ [Polygonum orientale] ერთწლეული მცენარე მატებაგულასებრთა ოჯახისა; აქვს მაღალი ღერო და თავშკაპიდრული წითელი მტევებები.

ᲥᲘᲩᲐ-ᲧᲘᲜᲩᲐ-ი (საუბ.) იგივეა, რაც წერილ-წერილი. წ.-წ. თვალები.

ᲥᲚᲔᲑᲘ სახელი წელ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

ᲥᲚᲔᲜᲘ-ი 1. (წიგნ.) წილი, შენაგანი; დამსაზურება. თვალსაჩინო წ. მოეწილეს შეცნიერებაში. 2. (ძვ.) წერილი, წერილმანი რამ. 3. (ძვ. ეკლ.) მცირე შეწირულობა, შესაწირავი. ‖ გადატ. ნივთიერი დახმარება. წყალობა — წერილად, დაწერილებით. ‖ როგორმე წესულს შეიგნებს (წიგნ.) — რაიმე მოსაწილეობას მიიღებს რისამე გაკეთებაში.

ᲥᲚᲔᲑᲘ სახელი წ ნ ა ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

ს.-**ᲥᲚᲔᲑᲘᲐ** გორდ. იგივეა, რაც იწერება. ᲪᲐ შდრ. აწერებინებენ, იწერებენ, წერვეთ, ნაწერები.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲐ სახელი ი წ ნ ე ვ ს ზმნის მოქმედებისა.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ-ი 1. რასაც წენი აქვს (საჭმელი). წ. ხინკალი. ‖ ნენები. პირტკბილის წ. საკეთილი. 2. იგივეა, რაც წენი (მწიგ. 2). ბორცის წ. 3. რაშიც წენი, წენიანი საჭმელია. წ. ქვაბი.— წ. მათლები.

ᲥᲚᲔᲑᲘ-ი ძალიან წერილი. წ. ღობეო. — წ. თოჯილი.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ სახელი ნ ე რ თ ნ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ-ს ან. გაწერთნის. ᲪᲨᲠ. იწერთნება, წერთნა, წერთნილი, მწერთნელი, საწერთნელი, უწერთნელი.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲔ-ი იგივეა, რაც გაწერთნილი.

ᲥᲚᲔᲚᲘ 1. მცირე დიამეტრის მქონე; ვიწრო (ბაღირის). მსხვილი). წ. ბე. — წ. თოკი. — წ. წვერი. — წ. ბილეკი. ‖ გამხდარი, ხმელი. წ. გოგო. 2. მაღალი, გამკეთი (ხმა). 3. პატარა ზომისა (მრავალი). — პატარა-პატარა. წ. კეთრები. — წ. ვაშლები. — წ. თევზი. ‖ ნაზადაგუმოსაგები, მცირეწლიანი (მრავალი). წ. მარტყები. — წ. შეილები. 4. უმნიშვნელო, წერილმანი. წ. საქმეები. — წ. საკითხები. 5. ცოროშიკურად არაალერი; არამედიარი. წ. გაგრები. — წ. ბუსკეთრე. — წ. მეურნეობა. წერილად — 1) წერილ ასწერებად: მცირე ზომის ნაწილებად. წვრა. წერა წ. დაკაო. — მაძღარი მწიერს წ. უფხვინდაო. 2) დაწერილებით. ყველაფერი წ. უამბო. წ. გამოკითხა. ‖ წერილი ხერხებია — ალესი წერილ შესაკეთებელ, რომლებიც ცხოვრობენ თავისი შრომით და ზოგჯერ იყენებენ დატრიალებულ მუშებს. წერილ ფეხი — ხერხი ფეხი. წერილ ეოლ-შეილი — ერთი და მცირეწლიანი შეილები.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡᲗᲕᲘᲡ-ი წერილი ხერხების დახმასიათებელი, წერილ ბერეულისთან დაკავშირებული. წ. იდეილიანი. — წ. პარტები.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲜᲐᲗᲐᲜᲐ-ი არამედიარი, წერილი გლეხებისათვის დამახასიათებელი. წ. მეურნეობა.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ ᲔᲜᲐ იხ. გაწერილდება.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲐᲜᲐ (წერილთავაში), **ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡ**-ი რასაც (ვისაც) წერილი თავი აქვს.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲐᲜᲐ (წერილთავალ' ეგ'ასი), **ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲐᲜᲐᲡᲐᲜ**-ი წერილი თვალების მქონე.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ ᲜᲔᲜᲐ იხ. წერილ-ნენა.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ-ი 1. წერილ-წერილი, წვრილი. წ. ნივთები. 2. მცირე, უმნიშვნელო. წ. საქმე. — წ. მეურნეობები. — წ. ნაკლი. ‖ მცირე ან უმნიშვნელო რამ. უბრალო წერილებები. 3. ცალკეული, ცკრო რამ — ლტაები. მისი წარსული ყველა წ. იცოდა. 4. ვინც უმნიშვნელო რამეების გამოლეზებით იცის. წ. ადამიანი.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲑᲔᲚᲘ იხ. დაწერილობები.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲘᲡ წერილების ადამიანის თვისება.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲘᲡ წერილების დამახასიათებელი.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ-ი (სპეც.) წერილი მარცვლების შემცველი. წ. ქვიშა. — წ. ჭარხალი.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲡᲐᲛᲔᲠᲜᲝ-ი წერილი მესაკუთრის დამახასიათებელი. წ. ფლეხური მეურნეობა.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲙᲐᲠᲘᲐᲜᲘ წერილი ტარის მქონე. წ. ჩიბუხი.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲚᲔᲜᲐ წერილებება საქონელი (ცხვარი, თხა, ღორი, ზოგჯერ — ფრინველიც). წერილფეხების ჯიში.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲛᲐ (წერილფუძანი) 1. წერილი, პატარა, მცირე ზომისა (საქონელი). 2. იგივეა, რაც წერილი (მწიგ. 5). წ. თავადები (ძვ.).

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲛᲘᲡᲐ 1. იკუეს, რაც წერილფეხები. 2. ბიჭად. პატარა ბავშვები. 3. გადატ. (საუბ.) მცირე საბრძოლის, დაბალი თანამდებობის მქონე. ადამიანები.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲜᲔᲜᲘᲡ-ი წერილი ქუსლების მქონე (ფეხსაცმელი).

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲡᲔᲚᲘ-ი 1. ბევრი მცირეწლეული შეილი. წ. ფალეთია. 2. მცირეწლეული შეილების პატრონი. წ. ქალი.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡ-ᲧᲘᲜᲩᲐ-ი 1. მრავალი წერილი. წ.-წ.ჩხირები, 2. საკმაოდ წერილი. წ.-წ. ქალი. წერილ-წერილად — წერილად (და მრავალად). ბოროდ წ.-წ. დაჭრა.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲜᲘᲡ-ი რასაც წერილი ხმა აქვს. წ. სტვირი.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲫᲘᲒᲘᲡ-ი სადაც წერილი ჯიგებია. წ. სერი.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲔ-ი იხ. წერილშანი.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲘ (წერილშანსი) იგივეა, რაც წერილინი.

ᲥᲚᲔᲑᲘᲡᲮᲐ ბაბაძარ. წინილის წილილის ხმა.

ᲥᲚᲔᲜ-ი ხეტიალი, წინილი. სხეის კარზე წ.

ᲥᲚᲔᲜᲐ (წიალასი) მუშლი, ქინქლა.

ᲥᲚᲔᲜ-ᲩᲘᲜᲔ-ი თრეკა, ხეტიალი. წიალ-წიალით მიდიოდნენ.

ᲥᲚᲘᲐᲡ [Sclerantus] დაბალი, გაფარჩხულ-დატოტვილი ერთწლეული ბალახი მიხაკისებრთა ოჯახისა; ინჩორების ხროილ. ქუთაისი ადგილებში

ᲥᲚᲘᲐᲨ-ი (კუთხ.) 1. იგივეა, რაც წივილი. 2. იგივეა, რაც ნიოკოხა.

ᲥᲚᲘᲙᲝᲜᲐ-ს ბრძეკ. (კუთხ.) 1. იგივეა, რაც წიკოს. 2. იგივეა, რაც ნიოკოხა.

ᲥᲚᲘᲜᲔ-ი 1. შიგნითა ნაწილი, სიღრმე რისამე. ტყის წ. — ღობის წ. — დედამიწის წ. — ბაღის წიალდან გამოსული მოღვაწე (ფიგურ.). 2. მოშენებული მოყვასიერო. მუქი წ.

ᲥᲚᲘᲡᲐ (წიალასი) [Polygonum patulum] ერთწლეული ბალახი მატიტკესებრთა ოჯახისა, აქვს ტატოტული ღერო: იკეთებს მტევნებად შეკრებილ პატარა ყვავილებს: ინჩორების ნანახატებსა და ნათესებში.

ᲥᲚᲘᲜᲘᲐᲜᲔ-ი (კუთხ.) ძარღვინი (პური, თიხა).

ᲥᲚᲘᲜᲘᲜᲔᲡᲔ-ი დედაშინეს წიალები არსებული (ან დედაშინის წიალიდან ამოღებული) მასალა.— მთამშენებელი. წ. სიმაგრეზე. — სასარებელი წ.

ᲥᲚᲘᲡᲔᲚᲐ (წიკე.) ძირითადი თემისაგან გადაწეული. ლირსული.

ᲥᲚᲘᲨᲘ 1. ორი ხიბრძალის ურთიერთგადაკეთილის ადგილი გარდაწეს. პირამიდის წ — კუბის წ. 2. იგივეა, რაც წუნი.

ᲥᲚᲘᲨᲘᲐᲜᲔ-ი წიბოების მქონე. წ. მილი. — წ. ყურძენდები.

ᲥᲚᲘᲐᲜᲔ-ი 1. რაიმე დაბეგვილი ტკეცების შემცველი წიკეული, ერთად აკრებული. ნოდეულების წ. — ლენტების წ. ჯრედი ლიტერატურული ნაწარმოების ნაწილი ქედანაწყობი. ანალიზირეული ისტორიის პირველი წ. — ამჟი წიგნისაგან შემდეგარი რიმაში. 3. სპეციალური ნაბეჭდულების დეეთარი. ბანიერის წ. — შეთავეყნილებათა წ. 4. (ძვ.) ნერილი, ბარათი. წ. (ძვ.) ნერილობითი სახეები. ნერილობითი ანდერძის წ. — ანდერძ

ფიქრიელი (წიფლისანი) [Parus cyanus] პეტლეთელი, ტრაქლებოლოიანი ჩტი ერთეკარი.

ფიქრილა-ს ქ ა ნ ე ლ ე ბ ი. ნაწყვეტ-ნაწყვეტად ფიქრი. წიფლიელები ფიქრილებენენ.

ფიქრილი-ი პირქელი შემდეგნელები ნაწილი რთული ფუძეებისა; ნიშნავს წიფლი ფერის რისამე მქონეს, მაგ., წითელ-ფიქრილი, წითელ-ფიქრილანი.

ფიქრილი-ი (წიფლისა) 1. სისხლის ფერის მქონე. ფ. ვაშლი. — ფ. ღრუბლი. — ფ. ყვავილი. — ფ. ყელსა ჭკვეთ. 2. გადაც. რევოლუციური, კომპრომისტური, ფ. პარტიაზეები. 3. ჩვეულებრივ წ ი თ ე ლ ე ბ ი — რევოლუციონერები, კომპრომისტები, წითელარმიელები ქ ო ნ ე ლ ე ბ ი ს რისამე წ ი ნ ა ა ღ მ დ ე გ ი. — ყ ე ნ ა ნ ი ფ. ლ ვ ი ნ ი. ¶ წითელ ა რ მ ი ა — საბჭოთა არმიის სახელწოდება 1946 წლამდე. წითელი გვარდია — პოლიტიკურების მიერ შექმნილი შეიარაღებული ორგანიზაციები რაზმები 1917 — 1918 წლებში. წითელ კვერცხს უგარჭობს (საუბ.) — ელიოლიაფერს, ეპირფერებს. რა წითელი კოჭა? (საუბ.) — რით არის სხვაზე უკეთესი? წითელი კუთხე — საზოგადოებრივ-პოლიტიკური შეხედულებების განსკუთნილი, სათანადოდ მოწესრიგებული ადგილი. წითელ ქარა — ცანის გადმებული ფერის ცაფიანი წითელი ჯიში — საინჟინრო-სამრეწველო ორგანიზაციაა, რომელიც ცხმარების უწესებ ავადმყოფებსა და დაჭრილებს წითელი ზოლიანი გასაწვის (წიკრ.). — მეცნიერად ახლის გამოსახული (რასმე ახლი, ლიტა).

ფიქრილა (წ ი თ ე ლ ა ს ი ა) ბავშვთა გადამდები დაავადება: იციან კანზე წითელი გამონაყარი.

ფიქრილა-ფერ-ი-ნ-ი წ ი თ ე ლ ი ა ს მ ს გ ა ვ რ ი.

ფიქრილა-ფერ-ო-ვან-ი წ ი თ ე ლ ი ფ ე რ ი ს მ ქ ო ნ ე.

ფიქრილა-ფერ-ო-ვნ-ი წ ი თ ე ლ ი ფ ე რ ი ს მ ქ ო ნ ე.

ფიქრილა-ფერ-ო-ვნ-ი-ა რაზედაც ხუთქიმიანი წითელი ვარსკვლავია დამაგრებული ან გამოსატყვი წ ი თ ე ლ ი ფ ე რ ი ს ნ ა ვ ა.

ფიქრილა-ჯაბა (წითელჯაბასიანი) 1. ოფიცერ, რაც წითელჯაბიანი 2. სიყოს ერთეკარიანი.

ფიქრილა-ჯაბიან-ი ვისაც წითელი კაბა აცვია, — კაბაჩითელი ქ ა ლ ი ს ა.

ფიქრილა-კაბიან-ი 1. რასაც წითელი კაბი აქვს. 2. ჩ ვ ე უ ლ ე ბ ი ს ა მ ბ. წ ი თ ე ლ კ ა ბ ი ა ნ ე ბ ი — ამერიკელი ინდიელები, რომლებიც ხახეს წითელად ღებავენ.

ფიქრილა-კოსტიან-ი რასაც წითელი კოსტები აქვს. წ. ქაბა.

ფიქრილა-ლეშ-ია-ნ-ი, ფიქრილა-ლეშ-ე (წითელლეშ ეს) ვისაც წითელი ლეშები აქვს, — ლეშაწითელი.

ფიქრილა-ლეშ-ი-ა წითელი და ლეშები, წითელი, რომელსაც ლეშები ფერი გადასკრავს.

ფიქრილა-პრანჭა (წითელპრანჭანი) ვისაც წითელი პერანგი აცვია. ქ. პიქი.

ფიქრილა-ჩაზე-ი-ნ წითელი (ლეიტენანტი, კაპიტნის ტარი) ჩაზმის მონაწილე.

ფიქრილა-ხარ-ი-ზან-ი რასაც წითელი ხარის ცხი აქვს. წ. ლაბა.

ფიქრილა-ძირ-ი (წითელქუდიანი) 1. ოფიცე, რაც წითელქუდიანი. 2. ცნობილი საბავშვო ზღაპრის პერსონაჟი გოგონა, რომელსაც წ ი თ ე ლ ი ქ უ დ ი ს ბ ე რ ა ს ა ც ვ ი ა ნ ი ა ვ ი ს ი ა ნ ი წითელი ქუდი ხურაზე. წ. გოგონა.

ფიქრილა-ძირ-ია-ნ-ი-ა ვისაც წითელი ქუდი ხურაზე აცვია. წ. პიონერები.

ფიქრილა-ძირ-ია-ნ-ი-ა-ვან-ი-ა ვისაც წითელი ქუდი ხურაზე აცვია და ყელსაც. წ. პიონერები.

ფიქრილა-ძირ-ია-ნ-ი-ა-ვან-ი-ა-ნ-ი წითელი და ყელსაც წითელი. წ.-ტ. კომლები.

ფიქრილა-ხალათიან-ი ვისაც წითელი ხალათი აცვია.

ფიქრილა (წითლასი) კუთ. წითელი ფერის ცხენი.

ფიქრილა-ხა იხ. ჯავრილაზა.

ფიქრილა-ხ-ი (საუბ.) რაც წითელ რასმე შეიღებს. წ. ნითის ასოსაგან. ¶ ჩრასმე წი თ ე ლ ი ე ნ ი ნ ა. წ. ქ ა ვ ე ბ ი.

ფიქრილი [Russula foetens] სოკო ერთეკარიანი.

ფიქრილ-ი 1. წითელი, ღიმღიას ხასის მქონე, წ.-კაკი. 2. მოწითალო ფერისა (თმა...). წ. წ ვ ე რ ი.

ფიქრილი-ნ-ი წერილი, უსიამოვნო ხმით ლაპარაკი, წ ი ტ ი ნ ი ს მ ო ქ ც ე ვ ა.

ფიქრილი-ნ-ი (საუბ.) 1. წერილი. უსიამოვნო (ხმა). 2. ვისაც წ ი ტ ი ნ ი ა ს წ ე რ ე ა. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი ბ ე რ ძ ე ნ უ ლ ი ხ მ ი ს ა ნ ა ლ ი. წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ა ს ი ა ნ ი. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა (საუბ.) უ ხ მ ი ნ ე ბ ე ლ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ვან-ი-ა (საუბ.) წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ვან-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი-ა-ნ-ი წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

ფიქრილი-ნ-ი-ა წ ე რ ი ლ ი ა ნ ი ხ მ ი ს მ ქ ო ნ ე. წ. ფ ე ხ ა კ ი ე ი.

**ფიქრილი-ნ-ი-ა

წინაღებული-ი უწინდებური, ძველებური, წინანდებურად — ძველებურად; წ. ბალისაში ივო.

წინაღმდ-ი (წინააღმდეგი) 1. რაც წინაო იყო ან მოხდა, — უწინდელი. დაათვალიერებს წ. ბრძანებების ადგილი. — წ. სილამაზე შეირნეოდა. — წ. უსიამოვნება დაავიწყდათ. 2. რაც გარკვეული დროის წინ იყო ან მოხდა, ორი წლის წ. ამბავი.

წინაზაფხ-ი (წინაზარისა) ძველ დროს შემოღებული ნათესაობა. ∥ ძველ დროს შეხვილები თანაპირშეყრილ. *ჩვენი დიდი წინაპრები.*

წინააწირვა (წყნდ.) პირობა, რომლის წინასწარ არსებობას აუცილებელია რისამე მოსახდენად, გამოსაწვევად. *უნდი მოსაკლას წ. — წინაპირობების შეკვრა.*

წინააქებ-ტორაიშ-ი წმანიანგლოობული ხასი — სახოგადოების განეთათრების უმეტესი ხანა, რომლის შესახებაც წერილობითი ცნობები არ მოიპოვება.

წინააპარაქვეშ რაც ავი-პრიკეტების ხდება, რაც არავინებს უსურვებს წ. კრება. — წ. კამპანია.

წინააპარაქვეშო რაც დღესასწაულის წინ ხდება, რაც დღესასწაულს უსწრებს. წ., ჯაჭობა.

წინააპიშო რაც პირველი მაისის დღესასწაულის წინ ხდება წ. სამზადისი

წინააპრტოგზაურ რაც ოქტომბრის დღესასწაულის წინ ხდება. წ. სოციალისტური ეალდებულებანი.

წინააპრილიო რაც ყრილობის წინ ხდება, რაც ყრილობას უსწრებს წინ. წ. *სოციალისტური მზადება.*

წინასიტყვა ოგივე, რაც წინასიტყვაობა.

წინასიტყვაობა რაიმე თხზულების თავში დაწერილი წერილი. *ავტორის წ. — რედაქტორის წ.*

წინაუსწრ რამეზე ადრე, რისამე მოხდებამდე. — წინდაწინ, ადრეულ. წ. დამუშავებული საკითხი. — წ. გაგზავნილი წერილი — წ. *შეხვედრი პიღეთები.*

წინაუსწარ-ი რაც რამეზე (მოსავლზე, ძირითადზე) ადრე ხდება, რაც წინ უსწრებს მას. წ. *ქიმა — წ. გაწ. მოლეკი.* ∥ რამეზე ადრე მიწოდებული ან მიღებული. წ. *ეროები. — წ. წინაგებები.*

წინაუსწარაგნებ-ა რაც წინასწარ განსაზღვრა. წ. *წყვლილობა.*

წინაუსწარასებობა (წყნ.) წინასწარ დასაბუდი მიზანი, ამოცანა.

წინაუსწარეტყველ-ი (რელიგ.) ვინც ეთითმცდა მომავალის წინასწარმეტყველების, ღვთის ნების მაუწყებელი.

წინაუსწარეტყველება წ. *წერასწარ ამბობს, რა მოხდება.* — ◻ **ზედ.** ინწინასწარმეტყველებს, უწინასწარმეტყველებს, წინასწარმეტყველება.

წინაუსწარეტყველება ი. წინასწარ განჭვრეტა რისამე. წინასწარ თქმა ამისა, თუ რა მოხდება. *ამინდის წ. 2.* რაც ინწინასწარმეტყველეს, — წინასწარ ნათქვამი. *მისი წ. გამთხოვდა.*

წინაუსწარეტყველ-ი წინასწარმეტყველების მემეტყველი. წინასწარმეტყველების ასხაითისა. დიდი ალვას წ. *სიტყვები.*

წინაუსწარეტყველება (წყნ.) გათვალისწინება, წინასწარ განსაზღვრა, განჭვრეტა რისამე. *მეკინიერულ. წ.*

წინაუქვემ 1. ერთმანეთის საპირისპირო, უროინერთისაწინააღმდეგო. წ. *მოკიმდგომა.* — წ. ლაპარაკი. 2. ოგივე, რაც პირიქით.

წინაუქცოდ-ა ად. დღინაწუდეს.

წინაუქცოდ-ი, წინაუქცოდი იმ დღის, რომელიც უშუალოდ ეძღვნება რაიმე მოვლენას, რამეს ამსგუს. *ახალი წელის წ. შეიფიდნენ ეროსმანეთს* (ად. წინაწ ღამე).

წინაუქცოდილ-ი (წინააღმინდლისა) რაც რისამე წინა ღამეს მოხდა, წინა ღამეს იყო. წ. *ქეიფა.*

წინაუქცოდა (წინაღილისა) 1. (ყოზ.) ნიეთიერების თვისება, უნარი — წინააღმდეგობა გაუწიოს რაიმე ზემოქმედებას, ეცდილებას. *აბსოლუტური წ. — პაერის წ.* 2. (პორ.) გზის შემკვეთი საშუალება. მოძრაობის შემაფერხებელი პირობები რაღაის, ზნეებისა და მისი. *ღრუბ. — დაბრკოლება. წინააღმდეგობა რამენ.* — *წინაღობის გადალახვა.*

წინაუქვე თანდებული: მოითხოვს ნათეს. ბრუნვას და აღნიშნავს: 1) ვისიმე, რისამე ზ ყოფნას, იღება *აბრალებების წ.* — *წარდგა კრების წ.* 2) როგორიმე დამოკიდებულებას ვინმესთან, რამესთან. *მოკალეობა სამშობლოს წ. — დაპრაზება სახოგადოების წ.*

წინდ-ი 1. ოგივეა, რაც გიჩარი. 2. ოგივეა, რაც ბეღელი.

წინდა ნაქსოვი ფეხსაცმლის (იცვამენ ფეხსაცმლის შიგნით). *ქისელი წ. — ქალის წინდები. — წინდის ქსოვა.*

წინდას-ს იხ. დაწინდვა.

წინდა-პაიან-ი წინდა და პაიჭი წინდები და პაიჭები.

წინდაპაიჭებ-ა 1. დაკვირვებული, ანგარიშმიუმებელი, დაუფიქრებელი (ადამიანი). 2. რისამე წინასწარ გაუთვალისწინებლად ჩაფენილი (საქმიანობა...), განუყოფელად ნათქვამი (სიტყვა...). წინდაუხედაღ — დაუკვირვებლად, დაუფიქრებლად. წ. გადაწყვეტილების მიღება.

წინდაუხედაღ-ი წინდაუხედაღის თვისება: წინდაუხედაღი საქციელი. წ. *გამოჩინება.*

წინდაწინ რამეზე წინ (დროის მიხედვით), რამეზე ადრე, რისამე (მოთათვის, მოპარის) მოხდენამდე. — წინასწარ. *ყველაფერი წ. გათქვი. — ფული წ. გადაიხადა.*

წინდაწინდლ-ი 1. ვინც მოგიჭრებულად, დაკვირვებულად მოქმედებს, წ. *ადამიანია.* 2. წინასწარ მოფიქრებული, განსჯილი, გათვალისწინებული (მოქმედება...). წ. *ღალარაკი.*

წინაუქვეთება წინდაუხედაღის თვისება; წინდაუხედაღი საქციელი. წ. *არ აპატია.*

წინაუქვეთ-ი (ენობა.) 1. თანდეული, რომელიც წინ დაერთოდის სახელს. 2. ზმნისწინი.

წინაფიშინარი-ი წინდის საქმით იარაღი — ფოლადის ან ხის ჩხირი.

წინაფხა (წინდფხისი) წინდა, რომელსაც ქელი არა აქვს.

წინაფხ წინ მხრიდან, ებერს წ. დაუარა.

წინაქარ-ი 1. დერეფანი, სარქები. 2. ბინაში შესასვლელი პირველი, მოცარო ოთახი (არასაბეორეტელი). სიიდასაც შეიძლება სხვა ოთახებში.

წინაქეშ-ი ტანვარჯიშში — მკლავების წინ გაშვერა

წინაქვეშობა ოგივეა, რაც წინასვლა.

წინაქორთ-ი (ცრუმატ.) სიტყვის ნაწილი, რომელიც მარტივ ფუძეს (ძირს) წინ უძღვის, — თავსართი.

წინაქუპარ-ი (წინსაჭრისა) ქსოვილისა და მისთანათაგან შეკერილი ნაჭერი, რომელსაც იფარებენ წინა მხრიდან ტანსაცმლის დასაცავად გაკუშულებისაგან.

წინაუსწარ-ი ვისაც წინასწარი უკეთია

წინაცვ-ა 1. წინისკენ სვლა, წინ წასვლა, წინ წაწევა. წ. *ძნელდებოდა. — ჯარის წ. შეაჩერეს.* 2. წარმატება, განვითარება, პროგრესი. *ქარხანაი თავარის წ.*

წინაცვ-ა (წინტაესანი) [Charadrius] ჭაობის ფრინველი, გულთეთრი და ნაცრისფერი; აქვს გრძელი, სწორი ნისკარტი.

წინაცვალ-ებ-ა ად. ზედ.

წინაცვიმ ოგივეა, რაც წინათვიმი.

წინაცვიმებ-ა წინწაცვლებული საქმე — საქმე, რომელის ნაწილი წინასწარაა ზედ გაკეთებული.

წინაცვლებ-ა წინწაცვლების ნაბიჯი (ჩიკ.) — წინსვლა, წარმატება.

წინაცხოველ-ი 1. ვინც, რამაც წინ წამიწია; ვინც, რაც წინ წამიწეწია. 2. წინსვლის გამომწვევი, გამომშვრალი. გამოსულები. წ. შუალი.

წინაცხაპარ-ი (წინწაცქრისა) გამოდისას პირველად გადმოსული ბრაზი, — თავი არაგი.

წინაცხეც-ი 1. ვინც, რაც წინ წაეცდა, — დანაშაულებული: სხვებზე ადრე წასული. წ. *ბაბები, წინწაცხეცულებს დაეწია.* 2. განვითარებული, მოწინავე. წ. *მეკინიერება.*

წინაცხვეთა წინის ცენ წაწევა. წინ გადასვლა.

წინაცხვეც-ი 1. ვინც, რამაც წინ წაიწია; რაც წინ წასწევს. 2. ურო ბაღალ საფეხურზე ასული, განვითარებული, დაწინაურებული. წ. *საქმე.*

წინაცც-ი საკრავი — ლეიონის თეიზი, რომელსაც მეორე აბჭარიგე ფიცრის დაკერით ამაგრებენ.

წინაცხ-ებ-ა (წინწაცხეთი) ოგივეა, რაც წინწაცხი.

წინაცხ-ი (წინწაცხეთი) (საუბ.) წერილი. პატარა. ზ. ზალები.

წინ-ცინ ოგივეა, რაც წინწაცნინ.

წინაცხ-ი (წინწაცხისა): *ჩვენსებრივ მრ. წინწაცხები — 1)* სითხის წვეთები, — შხეპები. *წვიმის წ. 2)* ფერადი ჭრაქიანები ქსოვილზე. *ლურჯი წ. თეთრ ფონზე.*

წინაცხც (წინწაცხასა) [Gypsophila elegans] ბალახისებური მეწაღვრე მიხაკისებრთა ოჯახისა; იყენებენ თეთრ ან ვარდისფერ წერილ ყვავილებს.

წინაცხც სახელი წინწაცხაც ზმნის მიმდებარისა.

წინაცხცაკ-ი (ცრუმ. უწინწაცხასა) გრძელ. ღობაი წერილ.

წინაცხცაკ-ი რასაც წინწაცხები აქვს, — დაწინწაცხული. *წ. ჩითი. — წ. ყელსახვევი.*

წინაცხ-ი ოგივეა, რაც წიოკობა.

წინაცხობა ბრძენ. წიოკობა აქვს ატებილი; ერთ ამბავშია. *პაემანები ეზოში წიოკობდნენ. — კრების წიოკობდა (ფიქრობ.).*

წინაცხობა წერილი ხმით ცქერილი, — წივილ-კივილი.

წინაცხობ-ა ბრძენ. დარბის და წინ-წინის ისახის (ჩიტებისაკენის თავმაშინ). ◻ **ზედ.** ინწინწეს, წინწინობა.

წინაცხობა სახელი წინწაცხობს ზმნის მოქმედებისა.

წინაცხობა ◻ **ზედ.** ინწინწაცხობს, წინწაცხობა.

წინაცხობა სახელი წინწაცხობა ზმნის მოქმედებისა.

წინაცხ-ებ-ა (წინწაცხეთი) ოგივეა, რაც წინწაცხი.

წინაცხ-ი (წინწაცხეთი) ოგივეა, რაც წინწაცხი.

წინაცხ-ი (წინწაცხეთი) (საუბ.) წერილი. პატარა. ზ. ზალები.

წინ-ცინ ოგივეა, რაც წინწაცნინ.

წინაცხ-ი (წინწაცხეთი): *ჩვენსებრივ მრ. წინწაცხები — 1)* სითხის წვეთები, — შხეპები. *წვიმის წ. 2)* ფერადი ჭრაქიანები ქსოვილზე. *ლურჯი წ. თეთრ ფონზე.*

წინაცხც (წინწაცხასა) [Gypsophila elegans] ბალახისებური მეწაღვრე მიხაკისებრთა ოჯახისა; იყენებენ თეთრ ან ვარდისფერ წერილ ყვავილებს.

წინაცხც სახელი წინწაცხაც ზმნის მიმდებარისა.

წინაცხცაკ-ი (ცრუმ. უწინწაცხასა) გრძელ. ღობაი წერილ. ◻ **ზედ.** ინწინწაცხაკ.

წინაცხცაკ-ი რასაც წინწაცხები აქვს, — დაწინწაცხული. *წ. ჩითი. — წ. ყელსახვევი.*

წინაცხ-ი ოგივეა, რაც წიოკობა.

წინაცხობა ბრძენ. წიოკობა აქვს ატებილი; ერთ ამბავშია. *პაემანები ეზოში წიოკობდნენ. — კრების წიოკობდა (ფიქრობ.).*

წინაცხობა წერილი ხმით ცქერილი, — წივილ-კივილი.

წინაცხობ-ა ბრძენ. დარბის და წინ-წინის ისახის (ჩიტებისაკენის თავმაშინ). ◻ **ზედ.** ინწინწეს, წინწინობა.

წინაცხობა სახელი წინწაცხობს ზმნის მოქმედებისა.

წინაცხობა ◻ **ზედ.** ინწინწაცხობს, წინწაცხობა.

წასვლა ზმ. წასვლა გააქვს.

წასვლა-ი 1. იგივე, რაც წასვლა. წვეთის წვეთების წ. 2. იგივე, რაც წასვენება. მწვანის წ.

წასვლასწრ-ი გრძივ. წასვლასწრება (წასასვლელად) გა-ატარ. წვეთები წ.

წასკაპნება-ი რიგებელი წასვლა. დერებიან წ. – ხანგრძლივად წ.

წასმა ზმ. 1. იგივე, რაც წასმა. 2. ტანსაცმლის ან ფეხსაცმლის ჩაცმა. 3. ტანსაცმლის ან ფეხსაცმლის ჩაცმის ხერხი.

წასმა-ი 1. იგივე, რაც წასმა. 2. ტანსაცმლის ან ფეხსაცმლის ჩაცმის ხერხი.

წასმევინებ-ი ზმნის ნასმევინებ ფორმა.

წასმენა ზმ. 1. ვინმეს ვისიმე ცუდად მოხსენიება. 2. ვინმეს ვისიმე ცუდად მოხსენიების შედეგად ვისიმე ცუდად მოხსენიება.

წასმენა-ი 1. იგივე, რაც წასმენა. 2. ვინმეს ვისიმე ცუდად მოხსენიების შედეგად ვისიმე ცუდად მოხსენიება.

წასმენინებ-ი ზმნის ნასმენინებ ფორმა.

წასმენინებელ-ი ის, ვინც ვინმეს ვისიმე ცუდად მოხსენიების შედეგად ვისიმე ცუდად მოხსენიებას აიძულებს.

წასმენინებელობა

ზოლებით-ი

ზოლებიანობა იხ. ზოლებიანობა.

ზოლებიანობა ზ. ზოლებიანობა.

ზოლებიანობა ზ. ზოლებიანობა.

ზოლებიანობა ზ

წვნოჭ-ი შპერი, წეთოი (წყლისა ან სხვა რამ სითხისა); ჩამნთქმელი წყალი (ან სხვა რამ სითხე). *სველ ჩვარს წუნწყლები გამოეთოდა.* — **წუნწყლები** შეეძახა.

წვნოჭა-ი 1. მყრალი ლაფი; წუმპა-ii საქონლის შარდი, ნაცარზე (ბოსელში) დაგუბებული. 2. (სპეც.) წყალში გახსნილი ნაკელი; იყენებენ სასუქად.

წუპპა-ი (სპეც., ლანძა.) იფიცი, ალე წინკალი.

წურპა-ს *გრძედ.* 1 მოჭერილი, დაწნეხილი სითხეს აღნიშნ. აგალის *ყურძენ წურპას.* 2. საწრეხი (ხილტრში...) გატკარბილი ხეხილის ⊂ შედ. აწურავს, აწურინებენ, იწურავს, იწურება, ესწრება. წერია, მწურავი, ნაწური, საწურ' აგ'ი.

წურპაწელა (წურბელასა) 1. [Hirudo] სისხლისმწოველი ჭია; ცხოვრობს მტკნარ წყალში; ზოგ სახეობას იყენებენ სამკურნალოდ — სისხლის გამოსაღებად. *წურბელები დაასხეს.* 2. გადაგ. ხეხიის ზრომილი მცხოვრები, პარაზიტი ადამიანი. ◊ **წურბელებს მოაკიდებს** — წურბელებს დაასხამს.

წურავა სახელი წურავს ზმნის მოქმედებისა.

წურავდა ვიწროველიანი ჭურჭელი წყლისათვის. — ქილაზი.

წურწურა-ი უხეიგ დენა (ოფლისა, წყლისა...). წურწურობდა — ღვარად, უხეიგ (ოფლის ოფლის, წყლის დენაზე). *სისხლი წ. ჩამოსდიოდა.*

წურწურა-წურწურაობს იფიცი, რაც წურწურები.

წურწურა-ი 1. წერილი და მალალი, უხეიგი (ხე). — ლიტაი. 2. წაწვეტებული, წინწილა (მაგ., ქუდი).

წუსა რაბილი უყელი ან დასაღეღილები ჭუჭასქელი (ლეკანდენ ძმელად). *ეთრიანი წუსები.*

წუსა-ჭაჭ-ი ეიდე და ჭეჭა.

წუსა-ი 1. სუნწასული (ჭამაში...). — მსუნაგი. წ. *ძაღელი.* — წ. *ბაკშეი.* 2. იგივეა, რაც წუნკალი. *ერთმა ურჯელა ღორმა ასი ღორი გაუსაროა.*

წუსაობა-ს *გრძედ.* წუნკლობას იჩენს.

წუსობა წუნკის თვისება; წუნკის საქციელი.

წუსაჭი-ი იგივეა, რაც წუმპიანი.

წუსკედა-ს *გრძედ.* იგივეა, რაც წუმპიანები.

წუსა სახელი ' ს' წუნკის ზმნის მოქმედებისა.

წუხნი-ს *გრძედ.* 1. ბაკვების (ხორციელით...) ისრეტაკენ (ჩისაკენ წვეხს)-2. პირში ჩაგებული ისრეტაკენ. *კაკვებს წ.* 3. ს-წუხნა-ი — ' გამო სწეიც (წუხს) ⊂ შედ. იწუხნის, წუხნა, საწუხნი

წუხნი-ი უკმაყოფილების გამოთქმა, — ჩივილი *უმიზეზო წ.*

წუხაკა (წუხნასი) ეიხაე წუხნი ხჩკვია.

წუხაკა-ს *გრძედ.* წუხნიანი ღაპარაკობს. *ყვე-ლაფერზე წ.* ⊂ შედ. მოწუხნე.

წუხარაკა-ი ტანზე, ხელსაჭერილი.

წუხარაკობა-ს *გრძედ.* წუხარაკობას იჩენს.

წუხარაკობა წუხარაკის თვისება.

წუხა-ს *გრძედ.* წუხილით არის შეპყრობილი, — დარდობს, ნაღვლობს. ⊂ შედ. უწუხს, წუხარე. საწუხარი.

წუხაჩიქლ-ი (წუხანდლისა) რაც წუხელ მოხდა, რაც წუხელ იყო. წ. *წვიმა.* — წ. *ქეიფი.*

წუხჭა-ს *იხ.* შეწუხება

წუხელ გუშინ ნაღამით; გუშინ ღამით. წ. *ჩამოკიდა.* — წ. *კინოში იყო.*

წუხინე-ი დარიგი, ჯიგრი, ეარაში.

წუხილ-ი წუხილის შემცველი, წუხილით აღსავსე. წ. *წიდამარეა.*

წუხა-ი [Laurocerasus officinalis] 1. მარადწვანე ბუჩქი; აქეს ტყავისებრი, პრიალა ფოთლები; ყვავილს თეთრ მტევნებად შკრებილ ყვავილებს; ისხამს ცოქოიან, წვნიან მეტწილად შავ მრგვალ ხილს. ნაყოფს. 2. ამ მცენარის ნაყოფი; ფშუტა.

წუხა-ს *იხ.* აწუხუს.

წუხაწყა (წუხაწმახი) [Zhillyrea medwedewii] მარადწვანე ბუჩქი; ყვავილს მკრთალ ყვითელ ფაფუკებებს; იხსომა ერთ ეჯერ, ხორციან ნაყოფს.

წუხ-ი პირეული შემაღენელი ნაწილი რეული ფუძეებისა: ნიშნავს წყალთან დაკავშირებულს. მაგ., წყალგამძლე. წყალგარეული, წყალგაუმტარი. წყალსაზომი.

წუხ-ი (წყლისა) 1. უფერული, გამქვირვალე სითხე (წყალბადისა და ჟანგბადის ქიმიური ნაერთისთე) (წყალბადისა სამყოფლად. სარეზინე, ხაბაზად, ხართ); იხმარება სამყოფლად. სარეზინე, ხაბაზად, ხართ; იხმარება სამყოფლად. *სამყენი წ.* — *წყალის წყაროდ და სხვ. სამყენი წ.* — *წყალის წ.* — *წყლის წ.* — *მინერალური წ.* 2. ეს სითხე მდინარის, ტბის, წყაროს... სახით. *წყლის გადაგდება.* — *წყლის პატარა.* — *წყლის ფონტანები.* — *ორკა წყალზე გატყდება. წყალზე* — წყლის მოსაკანაფე. ◊ **წყლის ანღელები** — წინასწარი განზრახვით არეულ-დარეული, შეორთა იწვევს. **წყლის ბალღი** — ნაფლითა-ნაგან წყალზე სიარულით დაწნეხი ბილიკი. **რა წყალი ხი გადაკვალა (ჩაუვლია)!** — (სატ.) რა ეშმა! როგორ მოეპქვს! რა ეღონაო! **წყალში გადაყრილ (მაკრან) — 1)** უსარგებლოდ დახარჯვის (ფულის, ქონებისა...). 2) დაკარგვის, დაღუპვის (ამაგის...). **წყალი არ გაეკ-ვა** (სატ.) — ნამეცნიერია, ჭეშმარიტია. *ამ ამბავს წყალი არ გაკვა.* **წყალივით** ფიქი (სატ.) — *ბატაკ კარგად, ზედმიწევნით. ზუსტად იცის. წყლის ზედა — ეაზრი, უსარგებლო რისამე კეთება. წყლის ბაყაყი* — ადგილე, რაც ტყნეო. **წყლის ზაფხი (Cinaclus)** — მაშთის ოდენა მონაცრისფერო ფრინველი ეინგრაქა-სებრთა ოჯახისა; ცხოვრობს მდინარის პაპანაკს, იკეებება თევზით. **წყალი ზეპირებია** (სატ.) — საეჭვოდ შეურყევი, დასაკერწყნი მოეჩვენება. **წყალი (კოკა) წყალი ჩაიღვინა** — დიდი ხანი გაიცალა, ბევრი ღირი გავა; ბევრი რამ გამოიცვალა. **წყალისა წუწვალ (წყალისაც წყალიან!)** — (სატ.) — დაალეთის! ალარ ალრსების! **წყლის წიწაკა** (Nasturtium officinale) — მცენარე ჯვაროსანთა ოჯახისა; იკეებენ თოვლ ცკეთილს. **წყალი ზეპირებია** (სატ.) — საეჭვოდ შეურყევი, დასაკერწყნი მოეჩვენება. **წყალი (კოკა) წყალი ჩაიღვინა** — დიდი ხანი გაიცალა, ბევრი ღირი გავა; ბევრი რამ გამოიცვალა. **წყალისა წუწვალ (წყალისაც წყალიან!)** — (სატ.) — დაალეთის! ალარ ალრსების! **წყლის წიწაკა** (Nasturtium officinale) — მცენარე ჯვაროსანთა ოჯახისა; იკეებენ თოვლ ცკეთილს. **წყალის ცხენი** (ცისკარი) — მცენარე ჯვაროსანთა ოჯახისა; იკეებენ თოვლ ცკეთილს. **წყალი ზეპირებია** (სატ.) — საეჭვოდ შეურყევი, დასაკერწყნი მოეჩვენება. **წყალი (კოკა) წყალი ჩაიღვინა** — დიდი ხანი გაიცალა, ბევრი ღირი გავა; ბევრი რამ გამოიცვალა. **წყალისა წუწვალ (წყალისაც წყალიან!)** — (სატ.) — დაალეთის! ალარ ალრსების! **წყლის წიწაკა** (Nasturtium officinale) — მცენარე ჯვაროსანთა ოჯახისა; იკეებენ თოვლ ცკეთილს. **წყალის ცხენი** (ცისკარი) — მცენარე ჯვაროსანთა ოჯახისა; იკეებენ თოვლ ცკეთილს.

წყალ-ი ქიმიური ელემენტი, ჟანგბადი უფრო მსუბუქი ალონი; ფარგლობილ შეერთებით წარმოქმნის წყალს.

წყალა ზმნის წყალში ბერთას ხარისხეული ოთახში ან მოცემული გუნდს შორის. *შეეფარება წყალებში.*

წყალა-ზედაპირ-ი წყალის ზედაპირის მოთამაშე ხასიათისენი

წყალა-ანიმალ მცენარეთა ბინადარი (მდინარის) გამოქმა.

წყალა-ბაბა-ი (სპეც.) წყლის გამქარი.

წყალა-ბაყაყ-ი მაღალი ორი ან რამდენიმე მეტრისოდის ეიზეის შორის.

წყალა-ბაყაყ (წყალა-ცმელი) რაც წყალში ან წყლისაკენ არ ფუძნება. წ. *ბაკაკი.*

წყალა-ბაყაყ-ი ზედაპირის მოთამაშე ხასიათისენი

წყალა-ბალახ-ი რასაც წყალი აკეს გამყალები ტბორაი.

წყალა-ბალახ-ი (წყალა-ბალახისა) [Ranunculus] ბალახეული მცენარეთა ოჯახის ბინადარი

დუქნილი წყლის რაოდენობა, რომელიც. ნორა ვეფხის ნორის ტოლია. *1.500 ტონა წყალწყვეთს ბობალდი.*

წყალხმელეთია (წყალხმელეთასი) (სპეც.) რაც წყალშია და ხმელეთზედაც ძლებს, არსებობს. *წ. მცენარეები. — წ. ცხოველები.*

წყალჯვარედინა წყლის სპორტი. *წყალჯვარედინის სახეები.*

წყაღსარა (წყაწყარასი) ოცეული, რაც ბოლოქანქარა.

წყარო 1. მინდან; კლდიდან გამომდინარე წყლის ნაკადი. *აწკარა წ. — ცივი წ.* 2. (წყნ.) სალანდი გამომდინარეობს, წრმოიენება რაიმე, დასაბამი. *სინამდილის წ. — შემოსაულის წ.* 3. მეცნიერულ გამოკვლევაში გამოყენებული საბუთი (წერილობითი ძეგლი, ზეპირი გადმოცემა...). *წერილობითი წ.* 4. სადინარე მოდის რაიმე ცნობა. *სარწმენო წყაროდან მიღებული ცნობა.*

წყარობისმეცნიერება ისტორიის დამხმარე დარგი, რომელიც წყაროებს (ზნიშე 3) სწავლობს.

წყარობისნი ს ხალიც წყაროებია. წ. ადგილი.

წყდება 1. იხ. გაწყდება. *ძაფი ხშირად წ.* 2. იხ. გაიწყლება. *ყველა საკითხი ადვილად არა წ.* 3. იხ. დაწყდება. *წყალი წ.* 4. იხ. შეწყდება. *ჭექა-ქუხილი არ წყდება.* 5. ს-ზედება — იხ. დასწყდება, მოსწყდება.

წყდომა სახელი წ ს წყდება ზმნის მოშმედებისა.

წყე წილი. ნაწილი (წყაპი); წყეა (ზნიშე 2). *ერთი წ. ბრინჯი და სამი წ. წყალი.* ◊ *ერთ წყეზე* — სანყაო სანუაოზე. თანაბარი რაოდენობით.

წყეპა 1. მსგავს საგანთა შეკრიე, რიგი. 2. იგივეა რაც ეკლა (ზნიშე. 2). *პირველ წყეპაში სწავლობს. — მეორე წყეპაში შემოიდა.* 3. კომპლექტი, ხელი. *ორი წ. ბალთა. — ორი წ. ლოგინი.* წყეპად — 1) შეკრიედ, რიგად. *ბან წ. გაშლილი სუფრა.* 2) ერთში თანშემდეგად ჯგუფებად. *ორ წ. წაკიდნენ.*

წყეპა-წყეპა 1. წყეპა და წყეპა. — შეკრიები, ჯგუფები. 2. იგივეა, რაც წყეპა-წყეპად. წყეპა-წყეპად. *ბალტი წ.-წ. მოდგილია.*

წყეპია სახელი წყეპლის ზნიშე მოშმედებისა, — კრულვა.

წყეპლა-კრულვა იხ. წყეპლა-კრულვას ეფილად.

წყეპლი-ს გარდ. საკეთილო, უხეიერებას უსურვებს, — კრულვას, შეაჩენებს. *წყეპლილად თავად გაჩენან დღეს. — ვინ შეჩენებს, იწყევლის, იწყევლის, უწყევლის, იწყევლეს, ეწყევლინება, წყევლა, წყეული, მაწყეარი, საწყევარი, საწყეული.*

ს.წყნს-ს გარდ. ენებს, ზიანს ავიენებს (რასამე, ვისიმე) ნორმალურ მდგომარეობას: ჯანმრთელობას, ზრდა-განვითარებას...). *ღვთისგან დაკადებულს კაცსაც სწ. — ზოგ მწევარეს ზედმეტი სინთქვაც სწ.* — ვინ. აწყენს, წყენა, მაწყინარი.

წყნა 1. სახელი ს წყნს, ი წყენს ზნიშე მოშმედებისა. *სახეზე წ. შეეტყო.* 2. სახელი ს წყნს ა წყნს ზნიშე მოშმედებისა. *ზოგის ხილვა წ. ზოგის ხილვა წ. ეტყობა.* 3. ზიდი, რაც წყენინება. *მისგან წ. არ მახსოვს.*

წყნანარა რაშიც წყენა ეტყობათ. წ. ბმა.

წყნია (წყნიანი) (სპს.) ვისაც ადვილად ეწყინება ხოლმე.

წყნინება სახელი ა წყნ ი ნ ე ბ ს ზნიშე მოშმედებისა.

წყნინე-ი 1. ვინე დაწყნილეს. — დაწყნილილი. 2. მუსაპათი, შეჩენებული.

წყნა 1. სახელი წყნა ს ზნიშე მოშმედებისა. 2. ნაწყაოთი ან რაიმე ჭურჭლით აწყილი. — წყე. *ერთ წ. ქერი.*

წყნილ-ი 1. ძალიან ბნელი, — უკენი. წ. ღამე. 2. დიდი სიბნელე. — უკენითი. *ღამის წ. — წყდომილი მოეცილი. — მზედარი წყდომილმა შთანთქა.*

წყნიან-ი 1. იხ. გაწყენილი. *ძაფს წ.* 2. იხ. გაიწყენილს. *რიელ საკითხებს ადვილად წ.* 3. იხ. მოწყენილს. *ყველაფერს წ.* 4. იხ. შეწყენილს. *მუხლობას წყვეტენ ბაათზე.* 5. ს-წყენილს-ს — იხ. დასწყენილს, მოსწყენილს. ◊ შდრ. აწყენილს, იწყენილს, უწყენილს, წყენილი, წყენილი, ნაწყენილი, საწყენილი, უწყენელი.

წყნიან-ი 1. სახელი წყნ ე ტ ს ზნიშე მოშმედებისა. 2. (სპეც.) ბეური ადამიანის მისეული, მისცეა სადმე მაღაზიაში ან. წ. *იყო.*

წყნიან-ი (სპეც.) რაც ^შეწყნილება ხოლმე. რაც უწყნეტი არ არის. წ. *მოთრარა.*

წყნიანება 1. სახელი ა წყნ ე ტ ე ბ ს ზნიშე მოშმედებისა. 2. (სპეც.) მფოთვა, ბორგვა, მოუსვენრობა, ეთავგადასახი. *კრება ერთ წყნეტებაში იყო.*

წყნიანი-ი რაც დროდადრო (ან ადგილ-ადგილ) წყნეტა; ნაწყნეტ-ნაწყნეტი. წ. დენი. — წ. ბაზი. წყნეტებად — ნაწყნეტების სახით, ნაწყნეტ-ნაწყნეტად. არა გაბმით.

წყნინ-ი 1. ორი ეალი (რეფულებრივ, ერთგვარი საენების თელისას). წ. *ფეხსაცმელი. — ორი წ. წინდა.* 2. (სპეც.) ქალ-ვაჟი ერთად. *მოეყვანე წ. — შეუვარებული წ.* 3. ისეთი (მთელი რიგები), რომელიც ორზე იყოფა ნილადის გარეშე (საპირისპ. ცენტრ). წყნილად — ისე, რომ წყნილი იყოს ჩიტა-ბი ბეჭედ წ. *ისხდნენ.* ◊ წყნილის გამოხმა — დაკოდება.

წყნინება-ა იხ. დაწყნილება.

წყნინილნიან-ი წყნილი (გაყოფილი) ჩილიქის მქონე (ზოგი ბაღანის მქონეები ცხოველი: ძროხა, ცხვარი, ღორი, აქლემი, ირემი...).

წყნინ-წყნინ-ი სხეულისა წყნილი. წ.-წ. *ფეხსაცმელი. წყნილ-წყნილად — წყნილებად. წ.-წ. ცაკვდნენ.*

ს.წყნ-ს გარდ. *ეკმაყოფილთა რამეთი, — გულს აწყენა. — შენ. იწყენს, აწყენინებს, უწყენს, სწყინდება, ეწყინება, წყენა, წყენინება, ნაწყენი, საწყენი ენა უწყინარი.*

ს.წყნინება-ა იხ. მოსწყინება.

წყნიან-ი იხ. მოწყენილი.

წყნიან-ი 1. რაშიც წყნეტა. წ. *ღორი.* 2. რასაც წყალი ურეცა. წ. *ღვინო.* ‖ უხეად წენიანი (ბილი). წ. *მსგალი.* ◊ *კუდნა, ღამბაში* (თევზები).

წყნიანება (სპეც.) რისამე შემთხვევლობაში წყლის არსებობა, წყლის შემდეგობა. *ჯურანის წ.*

წყნია (წყლისანი) იგივეა, რაც მაწყაარი.

წყნისპირ-ი იგივე, რაც ნაპირი (ზნიშე. 1).

წყნისპირა (წყლისპირასი) რაც წყლის პირს, წყლის ნაპირას არის. წ. *ქონელი.*

წყნისწყნ-ი ოდნავ მონაცრისფერი; ფერი (ზნიშე. 2). წ. *ძაფი. — წ. საკაბე.* ‖ უფერული. წ. *თვალები.*

წყნისჩიტა (წყლისჩიტასი) იგივეა, რაც წყლის შაშვი.

წყნეტ-ი ჩარქოფანი ან ანთებით მოცული პატარა ბრილობა კანის ზედაპირზე ან ლორწოვან გარსზე. ◊ *კუჭის წყნეტი — კუჭის ქრონიკული დაავადება — მისი ლორწოვანი გარსის დაზიანება, ღიმილის წყნეტი — საქორწილ ინფექციური დაავადება ერთგვარი.*

წყნეტება-ა იხ. დაწყნეტება.

წყნეტიან-ი, **წყნეტოვან**-ი წყნეტის მქონე; რასაც წყნეტი (წყნეტები) ახლავს. წ. *დაავადება.*

წყნეტ-ი იხ. წაწყნეტს.

წყნარ-ი 1. ნელი, აუჩქარებელი. წ. *ხიარული.* 2. არაძლეულარე, მყუდრო. წ. *ზღვა.* ‖ წ. *ცხოვრება.* 3. უქარო და უწვიმო, — დარიანი. წ. *საღამო.* 4. ხმაიანი, ჩუმი. წ. *ლაპარაკი. — მდინარის წ. დუდუნი.* 5. მშვიდი, აუღელვებელი: სათნო. წ. *ქალი. — ბაის წ. გამოშეტყველება. წყნარად — 1) ნელა, აუჩქარებლად. წყალზე ბაეი წ. მიცურაეს.* 2) ხმაიანად, ჩუმად. *მდინარე წ. მიედინება.* ‖ მშვიდად აუღელვებელად. წ. *საუბრობენ.*

წყნარება-ა იხ. დაწყნარება.

წყნობა 1. სახელი ა წყნ ო ბ ს ზნიშე მოშმედებისა. 2. (სპეც.) შენობის კედლის ამოყვანა (აგერით, ქვით ...). 3. გალავანება (რაზმისა, ჯარისა...). ‖ დარაზმულობა, წესრიგი (ჯარისა...). 4. აგებულება, სტრუქტურა. *ენის გრამატიკული წ.* 5. იგივეა, რაც წყობილება. წყობით — დაწყობილად, მწყობრად.

წყობა-წყობად გუნდებად. დასხდან, ფენებად. წ.-წ. *დაყონა.*

წყობილ-ი 1. გარკვეული წესით განლაგებული, — დაწყობილი. *რაზმებად წ. ჯარი.* 2. ლამაზად შეხამებული, მოხდენილი. წ. *სახე. — წ. კბილები.* 3. ამწყობილი, მწყობრი; შეწყობილი. *ჯარის კაცები. წ. ნაბიჯით მიდიოდნენ.* წყობილად — წესრიგით, დაწყობილად.

წყობილება საზოგადოებრივი თუ სახელმწიფოებრივი მმართველობის წესი, — წესწყობილება, წყობა. *სოციალისტური წ. — საკლასიკური წ. — რუსული, ევროპული წ. — ბურჟუაზიული წ. — გვარისუელი წ.*

წყობილსიტყვაობა (წყნ.) 1. პოეტური მეტყველება. 2. სიტყვაკაზმული მწერლობა. *ქართული წყობილსიტყვაობის ისტორია.*

წყობისამ მწყობრად, წესზე, რიგზე. წ. *დაალაგებული მეშა. — წ. ცაპარაკობს.*

წყობა ა. ცაწყობა. — ი შდრ. უწყობა, წყობილი, მწყობრად, მწყობრიდან, საწყობში.

წყობა 1. ხელის ნაწილი იდაყვიდან ზეა თითის წვერამდე. 2. *ძველებური სიგრძის საზომი; ულის ხელის ამ ნაწილის სიგრძეს.*

წყობრად სახელი წ ყ რ ე ბ ა, უ წ ყ რ ე ბ ა ზნიშოა მოშმედებისა.

ს.წყობრდება-ა იხ. მოსწყრდება.

წყობრება იხ. ს.წყობრდება.

წყობრილ-ი 1. წყლის სხის სურვილი, მოთხოვნილება. 2. *გაჯატ. ძლიერი სურვილი რისამე. გამარჯვების წ. ◊ წყურვილს მოკლევა — იმედეს დალეწა (წყალს, ღვინოს...). რომ მეტი აღარ ენდომება, — წყურვილს დაიმყოფილებს წყურვილს კლავს (ნაღლაბ) — წყურვილს აკარებენ (რაიმე სასმელი...).*

წყურვილმოსილ-ი ვინც, რამაც წყურვილი მოიკლა.

ს.წყურა-ა *გარდ.* 1. წყურვილს გრძნობს (წყალსას...). 2. *გაჯატ. დიდი სურვილი აქვს რისამე. მასთან ყოფნა სწყურიდა.* — შდრ. მწყურვალი (მწყურვალე).

წყურა-ი ოცეული, რაც უწყურა.

ჭ

ჭა 1. ღრმა და ვიწრო ორმო (წყლისებრივ ქვით ამოშენებული). რომელშიც მიწისქვეშა წყალი გროვდება *ჭის წყალი*. 2. სპეციალურად გაკეთებული ორმო სხვადასხვა ტექნიკური საჭიროებისათვის. *კაბელის ჭა*.

ჭაბუკ-ი ახალგაზრდა, ყმაწვილი, უხუცი. *18 წლის ჭ.* ‖ ჯარ დაფიქსირებული, ყმაწვილი. *ჭ. ფეხბურთელები*.

ჭაბუკობა ჭაბუკად ყოფნა. *ჭაბუკობის წლები*. — *ჭაბუკობის ასაკი*.

ჭაბუკურ-ი ჭაბუკის ღამახასიათებელი, შესაფერი *ჭ. ენერგია*. — *ჭ. გატაცება*.

ჭაბუკურად -ად საბურველმანძანით გაყვანილი ღრმა ვიწრო ხერელი დედამიწის ფენებში. *ნავთობის ჭ*.

ჭაჭ-ი იხ. ჩჭადი.

ჭაჭარ-ი (ჭაღარა) [Plutanus] მაღალი ხე: აქვს დატოტვილი ვარჯი, ნაცრისფერი ქერქი.

ჭაჭრაქ-ი 1. თამაში გარკვეული წესებით 64-ურედიან დაფაზე თეთრსმენ-თეფსმენიები თეთრი და შავი ფიგურით. *მსოფლიო პირველობა ჭადრაკში*. 2. ამ თამაისათვის საჭირო დაფა და ფიგურების კომპლექტი. *ჭადრაკის დაფა*.

ჭაჭრაქულ-ი ჭადრაკებიანი, ჭადრაკული. *ჭ. ქსოფილი*. ‖ ჭადრაკის ფიგურებივით განლაგებული *მცენარეთა განლაგების ჭ. სისტემა*. ჭადრაკულად — ურა-ურად. ◊ ჭადრაკულად ადგმა (აყრა) — ადგილ-ადგილად. *ჭადრაკულად აყრილ ბაღში ხეები ერთმანეთისაგან თანაბარ მანძილზე დგანან*.

ჭაკან-ი[1] 1. წყლის ზედაპირის მცირე რიგზეული რხევა, ტოროლა. *ქნის ჭ*. 2. (ბე.) მსხვილი ნაწლავი თხისა; ქონული. 3. (ლუთ.) პანდუკელი, ხაი, ბუზი. 4. (სპეც.) ამონაყარი წყლის ან აირის სვეტში. *შაირეულის ჭ*. — *ორთქლის ჭ*.

ჭაკან-ი[2] იგივეა, რაც ჭიაქი.

ჭაკვან-ი იგივეა, რაც ჭივჭავი

ჭაკ-ი იგივეა, რაც ფაშატი *ჭ. ებრძო*.

ჭაკურ-ი (ქუთ.) იგივეა, რაც ჩოკანი (მნიშვ 1).

ჭაკურიჭია (ჭაკურბოასი) ბერთოს თამაში ერთგვარი — მოიამაგენი ორ ფეხუნად იცოციან და ცდილობენ ჭაკურენით (ჩოგნებით) ხის ბურთი ლეღეზე ვაიტანონ (ისევ ან გუროში, იმერეთში).

ჭალ-ი *ჩვენებრივ მრ.* ჭალები — ურმის ღერძებზე თანაბარ მანძილზე ჩასმული გაოცილი ხეები, რომლებზედაც ხეღნების პარალელურად ჩამოცილებია ზურგები..

ჭალა წყლის პირა ნაყოფიერი (სანა); ეკუე ალგილი (ტყიანი ან უტყეო) მდინარის პირას; ანაყოფის ჭალები.

ჭალმა-ი იგივეა, რაც ჭალა.

ჭალა-მინდორ-ი ჭალა და მინდორი.

ჭალა-ტყიან-ი ჭალები და ტყეები.

ჭალაშთამა (ჭალაჭამანი) [Elaeagnus angustifolia] ფშატის ჯიშის მცენარე — ყვლიანი ბუჩქი ან ხე: იყენებენ ლაქსად ღობედ.

ჭალა-ჭალა ჭალაზე, ჭალაში (ითქმის სანის, მოძრაობის შესახებ). *ჭ.-ჭ. მიუყვიდა ნაკრძალი*.

ჭალიან-ი ადგილი, რომელიც ჭალას წარმოადგენს.

ჭალიჭინ-ი სამხრეთ-დასავლეთის ძლიერი ქარი (იცის გურია-სამეგრელოში).

ჭამ-ს მრდფ. 1. ღეჭავს და ყლაპავს. *კამლს ჭ.* — *ძროხა თივას ჭ.* — *აკი ძაღლი არც თეთრის ჭ.. არც სპრას აჰქუცო*. 2. ვაჭამ. (საუბ.) მეტისმეტად აწუხებს გამუდმებით, ერიჭუება. *მეზობლები ერთმანეთს ჭამენენ*. 3. წინ, ხუსაზე (უნეში ქსოვილი, მქუნარი...). ◊ *ჭერს ჭამს* — საკმეულს ჭამს, ↔ შავ. იქაში, უკამაზ, იქმეზა, ჭამა, მქამელი, ნაჭამი, საჭმელი, უჭმელი.

ჭამა სახელი ზმნის მოქმედებისა, ჭამვა (ს). — საჭმელად. ◊ *ჭამაც ღმა* (საუბ.) — ბევრს ჭამს, სულ ჭამს.

ჭამა-ჭამა იგივეა, რაც ცმა-ჭამა.

ჭამა-ხელაური (საუბ.) უხამიდ ბეჭრის ჭამა. *ჭამა-ცყლაური მოვედარდი*.

ჭან-ი[1] იხ. ჭანები.

ჭან-ი[2] ცეცხლ დიდოდილი (ბზიდელი).

ჭანარ-ი[1] (ჭანრასი) [Barbus capito] საშუალო ზომის თევზი, გაურეცხებელია აღმოსავლეთ საქართველოს მდინარეებში.

ჭანარ-ი[2] (ჭანრასი) 1. ნახერად ნედლი. *ჭ. ყავა*. — *ჭ. შეშა*. 2. ნესტიანი. *ჭ. ამინდი*

ჭანჭ-ი[1] 1. ბრჭყალი. ლანჯი *ავლიის ჭანჭები*. 2. (სპეც.) ფებზე დასამაგრებელი სამკლავებიანი, ცილებიანი ლითონის მოწყობილობა ბოთლის ასასვლელად.

ჭანჭ-ი[2] სიმეკვე ჭმახი *ღვინის ჭ. შეკსაროა*.

ჭანჭა (ჭანჭასი) [Agrostis] საშუალო სიმაღლის ბალღიანიანი და ფესვიანი მეფნარე მარცვლოვანთა ოჯახისა; პანიკანი სარეველაა: ბზარობენ ცხოველების საკვებად.

ჭანჭარ-ი რასაც ჭანჭები აქვს. — *ბრჭყალებიანი*.

ჭანჭარ-ი (ჭანრასი) იხ. ჭანარი.

ჭანჭი-ი ერთ-ერთი კარიელური ტოტი, რომელიც დასაზღვრულია შეი ზღვის სამპარიზე, ამჟამად თურქეთის ფარგლებში (მცირე ნაწილი ეხეორძის საერთაშორისო, ძირითადად ხასპიური სოფელ საოფში). — *ღაზეი*.

ჭანჭარ-ი 1. ჭანების დამახასიათებელი, ჭანური: *ენა, ტიპი*. *ჭანური ლეგენდა*. — *ღაზური*. *ჭ. ორნამენტები*. 2. ხასლეთნის ენაში ერთ-ერთი.

ჭანჭარ-ი ხალხი, ნათ. *ჭ. ყამა*.

ჭანჭარ-ი 1. ხრასნიანი მოქსინი. 2. ხის ან რკინის კოჭა მაჩქანის ან ხმა რისამე ნაწილების ერთმანეთზე გასაბმელად.

ჭანჭარ-ი ლორი წელიანი ნიტით (სანა).

ჭანჭარიან-ი ხალე ჭანჭრიანი. — ნესტიანი, ღაშაიანებული.

ჭანჭარ-ი 1. ქლიავის ჯიში ერთგვარი. 2. ამ ხის ნაყოფი: მსხლის მოგრძნილებისაა, ხატარა და წუნიანი; ტკბილ-მჟავეთ ეემი აქვს.

ჭანჭარ-ი სთხისა ნედლეთ ნაკლებ ჭარბედი.

ჭანჭარ-ი ჭრილ. ინდღრევი ნაკლეკ ჭარხლეში (სიახე). *ქალში ღერძი ჭ*.

ჭანჭარ-ი (Evonymus) საშუალო სიმაღლის ბუჩქი ან ხე: გავრცელებულია ტყეებში; ეკეთებს ნეშით ჯეელებს.

ჭარ-ი ადგილი ღაბლობში, სადაც ღამდგარა წყალია. *გაუყალი ჭ. — ჭაობის მცენარეები*.

ჭარ-ი ბაკონი, ჩქელებრივ, ღაწნული თამაშია (ზოგჯერ მაჩიელი თოკით). *გეთნის ჭ.* ◊ (ბზიურობის) ჭარ-ი ეწევა (ჩწევ...) — მძიმე შრომას, ჯაფას ეწევა.

ჭარაწყვეტა ძალ-ღონის ეკლერვით დაძაბვა; თავდავიწყება შრომა ჭარაწყვეტით ეკლიდენ ბარეულს. — *თავისი სიცოცხლე ხელ ჭარაწყვეტაში ქონდა გადაჭრილი*.

ჭარაშეა-ი ხეკრული (პირმოკრაწყვილ) ღუქსა

ჭარა-ი ქარიანი ანძანის ღიდამტკიც ახის — ჭ-ს საბელწოვანა

ჭარა-ი ჭანჭრიანი კანი (ჯეელისა, ხეკრული ფრინველის ფეხისა).

ჭარა-ი ზოზუზ შეხი, მოხეტქებული. *ჩიტობის ჭარა ჭ. ძაღები*. — *ჭ. საკრიელი*. — *ჭ. წარაწყა. ჭარაში* — ზოზუზ შეხად.

ჭარაშიმ-ს ერთგე. 1. ჭარაშია, ზოზუზ შეხია. 2. ს-ჭარაშიმ-ს — სხეულზე შეხია. *ცხელებით ძმას ხე.* — ღაობაში ახალგაზრდობა ჭარაშიობა. ‖ ზედმეტი აქვს რაზე ბოროტ ჩარილი ჭარაშიობა.

ჭარაშიმა ჭარაშიე ყოფნა, არსებობა, — *ხიჭარაზე*.

ჭარაშიმაშია (ტკბ.) ხაკრულის წარმოება ისეთი რაოდენობით, რაც ეეერ ხალეხა. *ჭარაშკაშრიე-ბის ეერიშიგნით კასტატისტიკურ კვლეეებში*.

ჭარაშია (ჭარაშია) [Teucrium chamaedrys] მრავალწლიანი ბალახოვანი მეფნარე ტეოსიანთა ოჯახისა: ეკეთებს რეალურად განლაგებულ ფაეილებს.

ჭარაშია ხაწყაო ბაღებარი კოლის ტკეალხახისა.

ჭარაშია (ჭარა.) წყლის კოკა. — *ჩაჭა*.

ჭარაშია-ჭ ხაბი შესაეი ეაიკაცური ორთა მქონე (მაშაკიდე). *ჭ. ჭიხეეი*. — *ჭარაშკაშ ჭამოეეული ჭარხალი*.

ჭარაშკაშია ჭარაშკაშ ჭოეხა.

ჭარაშ ხოლოს მკაეიი ფრინველი ერთეკარა.

ჭარაშ წყლიან-ხაბაღაბიი ეეეი.

ჭარაშკაშ-ი ეეეხა, რაე ენის ჭარაეკეი. ◊ ენის ჭარაშკაშ — გაეეაეეხეკად და ეაეეეეკად ღაბაშაკი. — ტკარაეი. ჭარაშკაშ ენა — გაეეაეეხეკად და ეაეეეეკად მიღაბაშაკეე ენა.

ჭარაშკაშ-ი (ჭარაშკაშია) ეეეხეა, რაე ენაჭარაშკაშია.

ჭარაშკაშ-ი (ჭარაშკაშია) [Bela vulgaris] ორწლიანი ეეიდეი ან ეეეიან ძირხეეხეკ მცენარე ხაეარაშკაშიეეხეა ოჯახისა; აქეს მსხეეი ეეეხეე; ხაშარეა ხაეეხეეის ეხაშაშეეხეკად. ჭარაშკაშეეი ეაეეხეკეი ეაეეხეკეი. ◊ ხეჭარაშ ჭარაშკაშ — ეეეიან ჭარაშკაშ, რომელიც ეხეად ეეიიეეხ ხაკარა.

ჭარაშ-ი ეეეხეა, რაე ჭარაეი.

ჭარაშკაშ (ჭარაშკაშია) ეეეხეა ეეეხეკეი, ხაეეაშაშია ეაეეხეკეი. *ჭარაშკაშ ეეეხეკეი ეეეხეკეი ეეეხეკეი*.

ჭარაშკაშ-ი ხაეეხეკეი ეეეხეკეი ეეეხეკეი ე

ჯალა ტ. ტყვია. 2. რაზი ჯალა აქვთ გარეული. ჰ. წვერ-ულვაში.

ჯალაპვდება-ა იხ. გაჯალარავდება.

ჯალაპვდებული-ი ვისაც ჯალარა აქვს მორეული, საკმაოდ გაჯალარავებული.

ჯალაპვდება-ი, ჯალაპვდებულ-ი იდიომ. რაც ჯალარავდება.

ჯალაპოსან-ი იგივე, რაც ჯალარა (მნიშვ. 3).

ჯალვ-ი საფიქრალი (საბა).

ჯალვასხირ-ა (ძვ.) ჭაშნაკის გამსხვილებული, ღონის შემრთელი.

ჯალვინ-ა სახმელი (ღვინოს...) ნიმუშები გემოს გასასინჯად. ‖ გემოს გაჯანსაღება – გემოს გაუსინჯვა (ღვინოს...).

ჯალვ¹ 1. ცურვის ნარჩენი ღვინის დაწურვის შემდეგ ქასრა, ბერთვად ქლერტი და წიპწა). ჭაჭის არაჟი. (საუკ.) ჭაშნის არაჟი. *ხილის ჭალვ ჰ. გამტკრეს.*

ჯალვ² (ეკუთ.) იგივე, რაც თირკმელი.

ჯალვასხირ-ა (საუკ.) ჭაშნის გამოსაწური (ღვინის სახეშარი ეპითეტი).

ჯალვაშ-ა *გრძედ. : არ (არავინ...) ჭაჭანები – სრულიად არ (არავინ...) არის, არ არსებობს, არ ჩანს.*

ჯალვაშეს *ვინიშე, რასამე ჭაჭანება არ არის* – ვისიმე, რისამე არსებობის ნიშანიც კი არ არის, სრულიად არაფერ (არავინ) არ არის, არ ჩანს. *ქუჩაში აფიშებიან ჰ. არ ვარო.*

ჯალვაშეთ-ა იგივე, რაც ჭრილაღი.

ჯალვი (ჭაჭანი) მგელი (ზეპირი ენაზე).

ჯალვან (ჭაჭანური) ახლად ამოფენილი პატარა წვეთი ყვლეფი (ამერეთში, გურიაში).

ჯალვან-ი ხმამაღალი უსიამოვნო ლაპარაკი.

ჯალვანჯან-ა იგივე, ხმამაღალი, უსიამოვნოდ ლაპარაკი. ‖ უსიამოვნოდ ხმიანობა.

ჯალპ-ი გაგლეჩის, დახეპების, თოფის გაგარდნის და მისთ. მკვეთრი ხმა. *თოფმა ჰ. მოიღო. – ამხრეთ რუქების ტ.*

ჯალპაშ-ი ხმირი ჭახანი.

ჯალპან-ი ხრახნისი მოსაჭერი მოწყობილობა, *ჭახრაკის მოჭერა.*

ჯალპაპა (ჭახრაკისა) (საუბ.) მობერებული, გაჭრილი.

ჯალპაჭერ-ი (საუბ.) ეშმაკური, მობერებული (სიტყვა, ლაპარაკი...).

ჯალპან-ი იგივე, რაც ჭახანი.

ჯალპან-ი¹ 1. ზოგი ფრინველის მაღალი და მკვეთრი ხმიანობა. *ბაშთან ჰ.* 2. იგივე, რაც ჭახუჭანი.

ჯალპან-ი² იგივე, რაც ჩაჩანი.

ჯალპან¹ (ჭახჭახანი) რასაც ჭახჭახი¹ სჩუქნია.

ჯალპან² (ჭახჭახანი) იგივე, რაც ჩაჩანი².

ჯალპანჯან-ს¹ *გრძედ.* იგივე, რაც ჩაჩანობს¹.

ჯალპანჯან-ს² *გრძედ.* იგივე, რაც ჩაჩანობს².

ჯალ (ხმაზე) მჭიდრო იარაღით ხეზე ამოკვეთილი ნიშანი, – ნაჭდეი.

ჯალპაჩან-ი, ჯალპან-ი რაზედაც ჭედა, ჭდედია. *ჰ ჯიხი.*

ჯალპა სახელი აქვს ეკუთვნის ზმნის მოქმედებისა.

ჯალპან-ი ქვითკირი ამშენებელი, ან სახელი.

ჯალპა 1. სახელი აქვს ღობეს ზმნის მოქმედებისა. 2. ორი სადენის ერთმანეთში ჩამაგრება (ქარხნებისა და შესაბამისი შენობების საშოსაბით).

ჯალპან-ი რის დამუშავებაზე ქედით შეიძლება.

ჯალპან-ი, ჯალპან-ი რაზედაც ჭედა, ჭდედია. *ჰ ჯიხი.*

ჯალპა სახელი აქვს ეკუთვნის ზმნის მოქმედებისა. *ჯალპან-ი* ქვითკირი ამშენებელი, ან სახელი.

ჯალპა 1. სახელი აქვს ღობეს ზმნის მოქმედებისა. 2. ორი სადენის ერთმანეთში ჩამაგრება (ქარხნებისა და შესაბამისი შენობების საშოსაბით).

ჯალპან-ი რის დამუშავებაზე ქედით შეიძლება.

ჯალპა ნესტიანი, ჭაობიანი.

ჯალპა-ი მიწიდორში, ხაღებში ჩამდგარი წყალი.

ჯალპიანი-ი ნესტიანი, ჭაობიანი.

ჯალ (სხვ.) ფიქის ჭედრები დაგრეული ქვაღილის მტკიცე (ფუძტრის საკეცხია).

ჯალ-ი 1. ნაკუბოების (ოთახის, დარბაზის...) ზედა პირიზონტალური ნაწილი, რომელიც კედლებს ერთმანეთს. *მოაკეთეთ ჰ. – ჭერზე დაკიდებული ჭალი.* 2. გადაკ. პინა, სამოყვანელი, საკუთარი ჰ. *აქეს.* 3. ოგივე, რაც სხვენი. *ჭერში შეჭახული სურსათი.* 4. გადაკ. (ეიგ.) რისამე, რაიმე მიღწევის ზედა ზღვარი. *ე ჭალს გააჯარები* (საუბ.). – დიდ სიხარულს მეშობრებს ხასხვნი.

ჯალ 1. სახელი აქვს ზმნის მოქმედებისა. *თავზის ჰ.* 2. სახელი უჭირავს ზმნის მოქმედებისა. *ხელში ჰ. რისამე.*

ჯალპ-ი 1. [Armeniaca vulgaris] ხეხილი ვარდისებრთა ოჯახისა; ისხამს მომრგვალო ყვითელ ან მოწითალო-ყვითელ კურკიან ნაყოფს. 2. ამ ხეხილის ნაყოფი; აქვს ტკბილი ბირკი.

ჯალპაბალ-ი იგივე, რაც დაბალჭერიანი.

ჯალპაბაღ-ი უსახლკარო დარჩენილი.

ჯალპა (ჭერებსი) (ეკუთ.) ეკუთვნილი ჭერი საქონელი, — ეკუთვნ. (წაეკუთვნება იმნაირება საქონლის საკეთილო სახელად).

ჯალპა-ი¹ რიგის ქვა; რიგი.

ჯალპ-ი² [Aspius aspius] თეზში ერთეკვარი; ჩვენში გავრცელებული დასაჯეთი საქართველოს წყლებში.

ჯალ-ჯალ-ი (ჭერ-კედლისა) ჭერი და კედელი.

ჯალპაღალ-ი იგივე, რაც მაღალჭერიანი.

ჯალპის ჭალ-ი (ჭერმისწერისა) რაც ჭერით ჭერამს მოეკვრებოდა, — მოჭერილი ციოელი.

ჯალპიშ ჭერის შემოსაღის (დამწერების) დონ.

ჯალ-ჭაშ (ჭერ-ფენისა) ჭერი და ფუძე. *კარ.*

ჯალპაჭერ ზმნა. 1. ჭერს ქნევ. 2. შინ, ბინაში, *თავის ჰ. ცხოვრობდა.* ‖ ერთ ჭერქვეშ — ერთ სახლში, ერთ ბინაში, ერთად (ცხოვრების შესახებ).

ჯალპიო ორნარფრიანი სახლის ზედა სართული (თუმცა და ფშაჯ-ხევსურეთში).

ჯალ-ს *გრძედ.* 1. ქუხილის ხმას გამოსცემს, — ქუხს, გრგვინავს. *წამდაუწუმ ელაქვა, ჭექდა.* 2. იგივე, რაც დაჭექს. *ჭექს მრაკალჟამიერი.* ⊏ შდრ. ჭექა, ჭექა-ქარ.

ჯალპ სახელი ჭექს ზმნის მოქმედებისა, — ქუხილი.

ჯალპაჭიან-ი ხშირი და ძლიერი ქუხილი. *ამცდა ჰ.-ქ.*

ჯალპარიტ-ი (წინწ.) მართალი, ნამდვილი, უტყუარი. *ჰ. მეკობრობა. – ჰ. ქილა. – ჭეშმარიტად გული შემატკივა სამშობლოს.*

ჯალპარიტება 1. სინამდვილე, სიმართლე, სიწორე. *სრული ჰ. – უბრალო ჰ.* 2. (ფილოს.) მატერიალური სამყაროს სწორი ასახვა ადამიანის ცნობიერებაში. *პასოლუტური ჰ. – მსჯელობა ჭეშმარიტების ეშმეებების ფორმა.*

ჯალპაშ-ა იხ. ჭაშნაკის დაშქვილება.

ჯალპან სახელი ჭექსა ზმნის მოქმედებისა.

ჯალპ-ი [Secale] ბალღეული მეცენარე მარცვლოვანთა ოჯახისა; აქეს ბოგრძნი, მოლეღიხანი თავთავი. *ჭალის ყანა.* 2. ამ მცენარის მარცვალი. *ჭალის პური.*

ჯალპ-ი მხრეწაგეი ტყიელები გეგრელი (ან მეგრული). *ჭალპა გელში გაარა.* ‖ ჭალი დაადგა — ჭალი გაეწნება.

ჯალპან-ს იხ. ჭალპალეს.

ჯალპარტ-ი მური, რომელიც ეფინება რისამე ზედაპირზე. *ჭალპარტით გამოეფქვილი პური.*

ჯალპარტან-ს იხ. გაჭალპარტება.

ჯალპარტიან-ი ჭალპარტით დაფარული, — გაჭალპარტული. *ჰ. ბუხარი. – ჰ. ჭერი.*

ჯალპარტისფერ-ი იგივე, რაც ჭერით ჭალპარტს მოგვაგონებს, — მავი.

ჯალპლი-ი იგივე, რაც ბაწვი (მნიშვ. 2).

ჯალპან-ი ღეშპილნების (ნაღის, ქალამნის, ქოშის...) წანდებისა და ზედით ამწეული ცხვირი.

ჯალპან (ჭალპანი) [Cannabina] ჩიბი ერთეკვარი ბეღურისნაირება.

ჯალპანა (ჭალპანები) [Prunella] მონაცრისფერ ჩიბი ერთეკვარი ბეღურისნაირთა რიგისა; ბინადრობს ქლეღებსა და აღპური ზონის ეღეებში.

ჯალპანიან-ი რასაც ჭალპანი აქეს. *ქვეღებური ჰ. წყალი.*

ჯალპა-ი (ძვ.) სხეკი (რამეში გამოსახული, გამოკანდეული).

ჯალპანიშან-ი (სპეც.) გამჭვირვალე გამოსახულება ქაღალდში, *ქაღალდის ფულის ჰ.*

ჯალპაშან-ი მშვიდი, რომელიც ცქეღია შეიძლება და ისეც გამოსცქეღავს.

ჯალპაშ-ს იხ. გაჭალპარტ. ⊏ შდრ. უმეჭრეტს, იჭერობება, ჭერება, ჩაჭერებ ელ'ი, ჩაჭერებ ელ'ი.

ჯალპან 1. (წინწ.) სახელი ჭერება ზმნის მოქმედებისა, — ჭაჭანება. *სინამდვილის ჰ.* 2. სახელი ეშმერება, იჭერება ზმნათა მოქმედებისა. *სარქმელში ჰ.*

ჯალპანი-ი (წინწ.) ჭერებაზე (მნიშვ. 2) დამყარებული, ჭერების შედეგად მიღებული. *ჰ. წარმოდგენა.*

ჯალპან (ჭერობება) ეიწერო სიგრძივი ჭუჭრუტანა.

ჯალპანიერ იგივეა, რაც ჭუჭრუტანა.

ჯალპანიან-ი (საუბ.) იგივეა, რაც ჭერებაა (მნიშვ 2).

ჯალპანება (ჭერობისანი) მცირე სარკმელი.

ჯალ მოგრძო რბილსუბეულიანი უმეღო ცხოეელი. *მიწის ჰ.* — *აბრეშუმის ჰ.* ‖ თავის ჭიას ამაობას (საუბ.) — თავის პატარა სურეელებს ღმობენ ტკბილებს. ნებსვს ჭია — იგივეა, რაც ფუშაგორია.

ჯალპაშუშან-ი იგივეა, რაც ჭიაღეა.

ჯალპაკოკოს (ჭიაკოკონასი) (ძვ.) აღდგომის წინა ოთხშაბათს (ღამით) დანთებული კოცონი (ეეითად კუდაბზიანების დასაფრთხობად), რომელზედაც ბატკნებს ღებენ ხოლმე.

ჯალპაკოკოება (ძვ.) ღამე, როდესაც ჭიაკოკონებს ანთებდნენ.

ჯალპაკა (ჭიაშაიასი) [Coccinella] პატარა, მრგეალი ხოჭო წითელი ან ყეითელი ფერისა, შავწინწკლებიანი ან თეთრფაფლიანი; ანადგურებს მღილს და სხეა მავნებელებს.

ჯალპაკ-ა (ჭიაშარიასი) (საუბ.) იგივეა, რაც ჭიაშაია.

ჯალპაბაღ-ი ჭიები და მატლები.

ჯალპაბაღ-ი (ჭიაშკედლისა), **ჯალპაკ-ა** (ჭიაშკედლისა) (საუბ.) სუსხი, უძლეური.

ჯალპ-ი 1. რასაც ჭია აქეს გაჩენილი, — დაჭიანებული. *ჰ. ეაშეილი.* — *ჰ. კაკალი.* ‖ დაეედებული, გაფუჭებული (კბილი). 2. (საუბ.) ავადმყოფი, სუსტი. ‖ საკი დაეი, უეარისი.

ჯალპაშ-ა ჭიასაებრ ნაჭამი; დაჭიანებული. *ჭიანი. ჰ. კაკალი. ‖ ჰ. კბილი.*

ჯალპანა-ი ხეხილის საკრავი ერთეკვარი. *ბერკეტი რომ ჭიანურის დაკერას ისწეკეთი, საიქიოს გამოადგება.*

ჯალპანაება-ა იხ. ჭაჭანურება.

ჯალპანეული-ი (ჭიაწეკეული) პატარა მწერი სიფრიფანა-ფრთიანთა რაზმისა. ‖ ჭიანეული ფუხს არ დაადგამს — იტყვიან საღმო, ეეწიერან ადამიანზე.

ჯალპა ჭიად ყოფნა. *ფუტკრის ჭიაობის პერიოდი.*

ჯალპაკ-ა ჭიები და პეპლები.

ჯალპ-ი ღრუბლებიდან, ნისლიდან გამოშეეება (მწეიხეა).

ჯალპა (ჭიატასი) ციმცირა, ხრჭეიალა. *ჰ. მარგალები.*

ჯალპაშ-ს *გრძედ.* ჭიატით ანათებს (მწეხ).

ჯალპაჭიან-ა (ჭიაფანელასი) იგივეა, რაც ფუშაგორია.

ჯალპაჭერ-ი (ჭიაფრთასი) წითელი ფერის საღეაეი. *დანაკელი ჰ. – წერაკელი ჰ. – ჭიაფრად შეღებილი.*

ჯალპაჭა (ჭიატერასი) [Phytolacca americana] მრავალწლოვანი ბალახეანი მცენარე; აქეს მოწითალო ფატარტალი ღერო; ღეეთებს თეთრ ეწერილ ყეავილებს; ისხამს ყურძნის მსგავსად შეკრებილ ნაყოფს (საღებავად და მელნის გასაკეთებლად იხმარება).

ჯალპაკ-ა (ჭიატერასი) მრგეალი, ღრმე, მოწითალო ფერის მინის ჭიკ. ჭიკ. *იალაღებიდან. – ჰ. გეეით დაეროსა და ეწყნათ. ჭიაყეით ნაწეილად – ხრმა ნაწეილის დანამატი.*

ჯალპაკ სხეადასხეა ჭია. ჭიები.

ჯალპაკ (ჭიაჭუანი) იგივეა, რაც ჭიაღეა.

ჯალპ-ი იგივეა, რაც გუდასტეარი.

ჯალპ ეაზის სარი.

ჯალპაშ-ს *გრძედ.* 1. ჭიდაობა აქეს გამართული ეინმესთან, ეეხეადება ეინმე. *ბიჭები ჭიდაობენ.* ‖ ჭიდაობას მისდევს, ჭიდაობა იცის. *ახალგაზრდა კარგად ჰ.* 2. ეიღილი, ბრძოლა აქეს გამართული (რაზე ცხოეელს). *ეოცეები ჭიდაობენ.* ⊏ შდრ. ჭიდაობა, მოეიდედე.

ჯალპაკ სპორტის სახეობა — ორი ადამიანის ეებმა რიცა თითოეული ცდილობს მეორის ფეხიდან ან ეაკეეთის. *ქართული ჰ. – კლასიკური ჰ.* ‖ ბრძოლა, რომლის ცხოეელებისა. *ობა გასეედა და ჭიდაობამ ჰ. მოიეიდა.*

ჯალპაკ-ა იხ. მოსჭიდება.

ჯალპან-ი ეაშეა, ეაშეის ჯიში; ჭიდაობა, თამაშობა. *ჰ. – ეოლეიბოს ჰ. – გრძნობათა ჰ.* (ფიგურ.). ‖ ბუნის ჭიდილი — დაკაედება, გამოწეეული ბუნის კუნთის სისხლეებრებით.

ჯალპი-ი *გრძედ.* ჭიფით გაკეთ (წერილ ფრინდოეს).

ჯალპიან-ი წერილ ფრინდეებთა ხმიანობა:: ფილტეი.

ჯალპან-ი [Carduelis spinus] პატარა მოყეითალო-მოშეინეო ჩიბი ბეღურისნაირთა რიგისა.

ჯალპანიან-ს *გრძედ.* იგივეა, რაც ჭიკეის.

ჯალპ-ი იგივეა, რაც ჭიკი².

ჯალპაკ-ი¹ [Veronica polita] ეოსფეღოეანი პატარა ასარეეელა მცენარე ზაესწაღასებრთა ოჯახისა; აეთებს თეთრ ან ღისფერ ყეავილებს.

ჭიპარტა-ი[1] იგივეა, რაც ცნობა.

ჭიპარტა-ი 1. ზოგი ფრინველის ხმიანობა, — ღიღინებული. *ბულბულის ჭ.* 2. გადაგ. (მოფცარ.) ტკბილად, სასმენლ ხაზილარ. *ტიტველის ჭ.* 3. ირონიით ზმნათან, საერთოდ, ლაპარაკზე. *ეგ ბევრ სხეულად ჭიპარტობს ჭიპარტობ.*

ჭიპარტობ [ჭიპარტაობა] 1. რასაც ჭიპარტი (მნიშვ. 1) სჩვევია. *ჭ. ბულბულთ.* 2. გადაგ. (მოფცარ.) ვისაც ჭიპარტი (მნიშვ. 2) სჩვევია. *ჭ. ბაყშეთ.*

ჭიპარტობ-ა გრძელე. 1. ჭიპარტს გამოსცემს. *ბულბულები საამურად ჭიპარტობენ.* 2. გადაგ. (მოფცარ.) ჭიპარტიით (მნიშვ. 2) ლაპარაკობს. ⇔ ზედ. მოჭიპარტე.

ჭიპრო-ს იგივეა, რაც ქოჭორი.

ჭიწ-ი[1] [Juncus] 1. მრავალწლოვანი ბალახოვანი მცენარე; ხმარობენ ჭილობების, ქუდებისა და სხე. მოსაკეთებლად: გავრცელებულია ყველგან ტენიან ადგილებში. *ჭილის ქუდი* 2. იგივეა, რაც ასპარიკი.

ჭიწ-ი[2] თვსსლისაგან მიღებული ხასიას ბალეკი, რომელსაც მეორე წელთწადს რგავენ მსხვილ ბოლქვების მისაღებად.

ჭიწიბ-ი რკინის ან ხის ჩხირი, რომელიც ღერძის (ჭანჭვიკის ..) ბოლოშია ჩარჭობილი, რომ ბორბალი (ჭანჩი..) გარეთ არ გამოვარდეს.

ჭიწოზ-ი ჭილის (ან სხვა მცენარის) ღერდანის საგან მოქსოვილი სატენი. *მწიდელს ჭილიანი ია-ნოთები.*

ჭიწლოდა (კუთხ.) იგივეა, რაც ჭილა[1] (მნიშვ 1).

ჭიწლოვან-ი [Corvus frugilegus] ყვავის მსგავსი მთელრო შავი ფრინველი.

ჭიშკ-ი იხ. გაჭიშკვა.

ჭიშკა სახელი ჭიშკვის ზმნის მოქმედებისა.

ჭიშკ-ი-ან იხ. ჭიშკინი.

ჭიშკი მეფლის ერთობის ქიშკი (ჩაუვლებრივ ერთვის ხენებაზე). *ლილიკი ჭიშკიანი.*

ჭიწკა 1. (ერთჯერ.) ვაი სული (წარმოფიქრნილი ასკვდილი სატკარა არსებისა). 2. გადაგ. (საკ.) ოხვინის ცდილ, ტქვიდ, მოხერხებულ ბაყშეზე

ჭიწკ-ი (საკ.). 1. იგივეა, რაც ჩვარა. 2. გადაგ. (ირონ.) ქნოვილი, მაგვარია.

ჭიწკპარ-ი [პინჭვრასი] [Urtica] მწუხარი ბალახი; იკიდება თავთავის ფრთგანაი მცარნილი ფურცლ ფიქსით — დაავადება ფრთგანაი; აკადმწყოს ტანზე ფითლად გამოკრის ხოლმე და ქუთება.

ჭიწვიკ-ი (პინჭუ ე'ლისა). **ჭიწვიკა** (პინჭვილისა) იგივეა, რაც პინჭვილი

ჭიწილი დოქის მოყვანილობის ასტარა სალეწი ჭურჭელი თიხისა.

ჭიწილიპ-ი ურმის ღერძის ჭილები.

ჭიწკორ-ი ჩიჩერის მსგავსი ჭანაზარი ინდაურის ნისკარტს ზემით.

ჭიწკაპა (პინჭრატაპა) იგივეა, რაც ღობემბუ-რალა.

ჭიწკიწიწიწა [Lamium album] ფესტრიანი ბალახი ტუჩოსანთა ოჯახისა; ღერო და ფოთლები პინჭრისასა ეგვაგს.

ჭიწკვლ-ი 1. აცალმაგალ. 2. იგივეა, რაც ჭინჭვილინი.

ჭიწკვლიპ-ი 1. ჭილა ჭინჭვილი (მნიშვ. 1) სჩვევია, — ჭილეული. 2. ავადმოსარი. *ჭ. ღილე.*

ჭიწკვლიპ-ა გრძელე. პინჭულობს.

ჭიწკვლობა სახელი ჭინჭვლობს ზმნის მოქმედებისა.

ჭიწობა (ჭიოტასი) [Agrostemma githago] 1. ერთწლოვანი ზომიანი მცენარე მიბაიცებრთა ოჯახისა; ისპაზს დაფოტელ ღერძზე თითო-თითოდ განლაგებულ დიდ, ხასპასა ჭოთელ ყეყნებს; იცის პურეულის ნათესებში. 2. (ძე.) პატარა, ჭერილი. *ჭ. მარგალიტი.*

ჭიპ-ი 1. ზოელის ზეაში პატარა ჩაღრმავებული ადგილი, რომელიც ჩრცა ჭილაანის მიჯრის შემდეგ. ბაკშეს პატარა ჭიპაშიც სჩვეთდა. 2. ცხლის ამოყვანის შემდეგ ზედაპირზე ნამდებული ამოყვანილი ყველის პატარა ნაწილები, რომელიც ყველის პატარა ნაწილები. *ყველის ჭ.* (ჩოტაჭ.) ადგილი, რომელიც თავ მიმაგრებულია თეძლი ნაყოფის კედლებზე. 4. ამონაზრდული ადგილი გოგოლის (პომელანის ხილ-გან გამოთელილი პომელიხის) შუაში. ⇔ ჭიპა ზოეშ-ობა, (ჭიპა) აქეს ზოგჯერ ადგილ, რამეში (საკ.). — დიდი ზანია არის, ცხოერის საფმე. მისდევს რაიმე საქმიანობას.

ჭიპა (ჭიპასი) თარიის მეფელი, დამრიალებული.

ჭიპლპარ-ი (ანატ.) ბარეულაი მილი, რომელიც ბუმბერწვიანი ცხოველის ჩანასახს აერთებს საშვილოსნოსთან და გადასცემს მას საკვებს დედის ორგანიზმიდან.

ჭიპობ-ა იგივეა, რაც ჭიპქვნა.

ჭიპ-ი 1. საერთო სახელწოდება ცხოველთა (ჭიობის, ბაღლის, ღორის..) წრეზედ გადაწყმული ადგილებისა, რომელთაც ნაწილს სხეულისა ეწოდება. *ჭიპის ჭ.* 2. იგივეა, რაც შეი ჭიპი. 3. (საკ.) რაიმე მსხვილ გადაწყმული ადგილი. 4. ჭაჭრიკის, უმეტესწილად, ჭიპის ჭ. ბალის, ბალი, ჭირის ადგილი. 5. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 6. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 7. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 8. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 9. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 10. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 11. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 12. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 13. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 14. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 15. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 16. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 17. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 18. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 19. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 20. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 21. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 22. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 23. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 24. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 25. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 26. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 27. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 28. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 29. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 30. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 31. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 32. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 33. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 34. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 35. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 36. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 37. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 38. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 39. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 40. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 41. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 42. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 43. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 44. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 45. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 46. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 47. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 48. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 49. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 50. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 51. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 52. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 53. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 54. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 55. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 56. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 57. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 58. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 59. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 60. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 61. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 62. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 63. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 64. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 65. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 66. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 67. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 68. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 69. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 70. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 71. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 72. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 73. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 74. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 75. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 76. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 77. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 78. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 79. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 80. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 81. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 82. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 83. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 84. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 85. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 86. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 87. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 88. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 89. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 90. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 91. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 92. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 93. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 94. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 95. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 96. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 97. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 98. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 99. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.* 100. ჭილეს. *ჭიპის ჭილა, ჭილის ჭილა.*

ჭიპიპ-ი (ჭიპასი) იგივეა, რაც ჭიპა.

ჭიპინ-ი 1. იხ. ჭიპინები. 2. იხ. ჭიპინი.

ჭიპინ-ა (ჭიპინებს) 1. ზოგი ფრინველის ხმიანობა, — ჭიკჭიკებს. *ბულბულები ჭიპინებენ.* 2. ირონიით ზმნათან, საერთოდ, ლაპარაკზე. *ეგ ბევრ სხეულად ჭიპინებს.*

ჭიპინ-ი [ჭიპინაობა] 1. ზოგი ფრინველის ხმიანობა, — ჭიკჭიკი. *ბულბულის ჭ.* 2. გადაგ. (მოფცარ.) ტკბილად, სასმენლ ხაზილარ. *ტიტველის ჭ.* 3. ირონიით ზმნათან, საერთოდ, ლაპარაკზე. *ეგ ბევრ სხეულად ჭიპინებს.*

ჭიპინ-ობ [ჭიპინაობა] 1. ზოგი ფრინველის ხმიანობა, — ჭიკჭიკი. *ბულბულის ჭ.* 2. გადაგ. (მოფცარ.) ტკბილად, სასმენლ ხაზილარ. *ტიტველის ჭ.* 3. ირონიით ზმნათან, საერთოდ, ლაპარაკზე. *ეგ ბევრ სხეულად ჭიპინობს.*

ჭიპინობ-ა გრძელე. 1. ჭიპინებს. *ბულბულები ჭიპინობენ.* 2. გადაგ. (მოფცარ.) ჭიპინით (მნიშვ. 2) სჩვევია, — ჭიკჭიკებს. *ბაკშეთ ჭ.*

ჭიპინობ-ა სახელი ჭიპინობს ზმნის მოქმედებისა.

ჭიპიპ-ი [ჭიპინაობა] 1. ზოგი ფრინველის ხმიანობა, — ჭიკჭიკი. *ბულბულის ჭ.* 2. გადაგ. (მოფცარ.) ტკბილად, სასმენლ ხაზილარ. *ტიტველის ჭ.* 3. ირონიით ზმნათან, საერთოდ, ლაპარაკზე. *ეგ ბევრ სხეულად ჭიპიპობს.*

ჭიპიპობ-ა გრძელე. 1. ჭიპინობს. *ბულბულები ჭიპიპობენ.* 2. გადაგ. (მოფცარ.) ჭიპინით (მნიშვ. 2) სჩვევია, — ჭიკჭიკებს. *ბაკშეთ ჭ.*

ჭიპიპობ-ა სახელი ჭიპიპობს ზმნის მოქმედებისა.

ჭიპიპ-ი (ჭიპასი) იგივეა, რაც ჭიპა.

ჭიპიპ-ი 1. იხ. ჭიპინები. 2. იხ. ჭიპინი.

ჭიპინ-ა (ჭიპინებს) 1. ზოგი ფრინველის ხმიანობა, — ჭიკჭიკი. *ბულბულის ჭ.* 2. გადაგ. (მოფცარ.) ტკბილად, სასმენლ ხაზილარ. *ტიტველის ჭ.* 3. ირონიით ზმნათან, საერთოდ, ლაპარაკზე. *ეგ ბევრ სხეულად ჭიპინებს.*

ჭიპინ-ობ [ჭიპინაობა] 1. ზოგი ფრინველის ხმიანობა, — ჭიკჭიკი. *ბულბულის ჭ.* 2. გადაგ. (მოფცარ.) ტკბილად, სასმენლ ხაზილარ. *ტიტველის ჭ.* 3. ირონიით ზმნათან, საერთოდ, ლაპარაკზე. *ეგ ბევრ სხეულად ჭიპინობს.*

ჭიპინობ-ა გრძელე. 1. ჭიპინებს. *ბულბულები ჭიპინობენ.* 2. გადაგ. (მოფცარ.) ჭიპინით (მნიშვ. 2) სჩვევია, — ჭიკჭიკებს. *ბაკშეთ ჭ.*

ჭიპინობ-ა სახელი ჭიპინობს ზმნის მოქმედებისა.

ჭიპიპ-ი (ჭიპასი) იგივეა, რაც ჭიპა.

**ჭიპინ

გონიერია, ჭკუაზე შეიძახა (შეიცხა) — გაგიჟდება. ჭკუაზე ზეიწია — იტიტა, რაც ჭკუაზე შეირყევა. ჭკუაში ჯაგარდა — ჭკუას მოიკრიბა, — დაჭკვიანდება.

ჭკუა- პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ფუძეებისა; ნიშნავს ჭკუასთან, გონებასთან დაკავშირებულს. მაგ., ჭკუადაბერილი, ჭკუადახეული, ჭკუამახვილი.

ჭკუამცირედ-ი იტიტა, რაც გონებაგახსნილი.

ჭკუა-პოზიცია ჭკუა და გონება; გონიერება.

ჭკუაშეკრული-ი თავგამაბერებული. გონებადაბნეული.

ჭკუაშეცდომა-ი დინჯი, ჭკვიანი, გონიერი.

ჭკუაშეცდომ-ი ვისიც ჭკუა დაბნეული აქვს, — გონებაარეული.

ჭკუას^ ა)ჰყიდ-ი (ჭკუას^ აზროცლისა) ჭკუაანი, ცონიერი.

ჭკუასმენლ-ი სულელი, ჩერჩები, უჭკუო.

ჭკუაჩამიქრ-ი გონებამახვილი, გონიერი, ხაზრიანი

ჭკუაჩოლე (ჭკუამოლესა) უჭკუო, ჭკუაოხელი, სულელი.

ჭკუაჩოლეობა 1. ჭკუამოლეს თვისება, — უჭკუობა. 2. იგივეა, რაც ჭკუასულობა.

ჭკუაჩხვეტი-ან (საუბ.) მსუბუქი, მრავალ ჭკუის პატრონი, — მოსულელო.

ჭკუაწასული-ან (საუბ.) მოსულელო, ჩერჩეტი.

ჭკუაწაღებ-ან ვისაც ჭკუა აკლია, — მოსულელო.

ჭკუაწუნა-ი სუსტი ჭკუის პატრონი, — ჭკუასაღები.

ჭკუაწყობა (მედიც.) ჭკუასუსტის მდგომარეობა; გონებრივი მოუმზადებლობა.

ჭკუპობ-ი იგივეა, რაც ჭკვიანი.

ჭლასი-ი [Allium fistulosum] ხახუის ერთ-ერთი სახეობა; ღეროებს წვრილი, მოგრძო ბოლქვებს, იშვიათად ფესვებს, მრავალფეროვან ბოლქვებით.

ჭლაპალეული-ი წყალში რისამე მოძრაობით გამოწეული ხმა.

ჭლეშ-ი (ძ. და საუბ.) ოყიტე, რაც ტუბერკულიოზი.

ჭლეშიან-ი (ძ. და საუბ.) ჭლეპით (ტუბერკულიოზით) დაავადებული.

ჭლიჩ-ი 1. იგივეა, რაც ჩლიქი. 2. ფეხის წვერი, ჭლიკებზე დადგომა.

ჭმახ-ი 1. მჭახე, მოჭმარებული. ჭ. ლეონი. 2. სიმკაცრე, ზანგი. ლეონის ჭ. შეეკარა.

ჭობე (ჭმახისა) ოყიტე, რაც ჭმახი (მნიშ. 1).

ჭობეა სახელი აჭმეევს ზმნის მოქმედებისა.

ჭობეობა (საუბ.) ჭაშა-სმა, ლრეობა, ქეიფი. სმეულთა და ჭ.

ჭობეულ-ა გრძელ. (ბ.) ოყიტე, რაც წუხს. ◻ ზედ. ჭმეულა, მეშინია.

ჭობეულ-ი (ბ.) სახელი ჭმეუნავს ზმნის მოქმედებისა. 1. (წიგნ.) მწუხარება; დარდი. *ჭმეულ ჭობეულა. — ჭმეულის გაკარვება.*

ჭობეს სახელი ჭმეუნის ზმნის მოქმედებისა.

ჭობეულ-ს იხ. დაჭმეუნის.

ჭობეს სახელი ჭმეუნის ზმნის მოქმედებისა.

ჭობელ-ი იხ. ზედნეული. ◻ ზედ. ჭმეუნა.

ჭობელ-ი ოყიტე, რაც ცარიელი.

ჭობელ-ი (საუბ.) გაბედარი, მეხე. ჭ. კაცა.

ჭოლ (კუთხ.) შემოკლებული ბაჭო! (მიჩაროთა ეპიონადმი, კაციობაში).

ჭოჩარ-ი ოყიტე, რაც ჭოკი. 2. ხელში დასაჭერი ოსტიკარის ხელსაწყო მილის სახისა შიგნით მუოდი საგნების დასანახავად.

ჭუბინჩი-ი ოყიტე, რაც ჭიკარი (მნიშ. 2).

ჭუილ [Tringa] ჭაობის გრძელნისკარკა ფრინველი ერთგვარი.

ჭუკ-ი 1. ფერადი ღა გრძელი ჯოხი (ჩაეკეთებოდა კაკლის დასაბერტყად). 2. სანრატელი იარაღი — სიმაღლეშე გადასახტომი გრძელი ლატანი. *ჭოკით ხტომა.*

ჭილოკ-ი 1. მოკლე ტანი ჩაეკეთებოდა ბუზ სასროლად. *ქვევიდან კაკალს ჭილოკს ესროდნენ.* 2. ბოლოში ორხობაანი ჭოკი, რომლითაც ნავს (ტივს) მართავენ (იფიან გურიაში).

ჭინ-ი (ძ.) ტყავის, ბეწვის ქუდის (აგრეთვე ტანსაცმლის) მკერავი.

ჭინა 1. ძველი ჩაფლობა — ადგილობის წინა ღელეს მისაღლიად კარებკარ დადიოდნენ და მღერიდნენ საგანგები სიმღერას. *ჭინაზე სიარული.* 2. ამ დროს შესასრულებელი სიმღერა.

ჭინია (ჭინისაი): ◻ ჭინაი ჩინა მოკლე ჩინა ერთგვარი (იფიდნენ გურიაში).

ჭინკურ-ი, ჭინკურ ჭაობიანი ადგილი. ◻ ჭანჭრობი.

ჭიკარ-ი (ჭიკარისაი) ხის სახეში მსხვილკბილა ქლიბი.

ჭიკ-ი მონაგონი, ტყეული ამპავი; მიოქმა-მოოქმა (ჩვეულებრივ ვისიმე ცოდაქციის შესახებ). ჭ. გაკარგელენ. — ამთქვეთო ჭ. დადიოდა. — ჭ. არ გამართლება.

ჭიკაკ-ი იხ. ვაჭიკაკუს.

ჭიკაჭიკ-ი გრძელ. ჭიკუს ამბობს; ჭიკუს აცრცუებს.

ჭიკაჭიკ სახელი ჭიკაკობს ზმნის მოქმედებისა.

ჭიკაჭიკ სახელი ჭიკაკობს ზმნის მოქმედებისა.

ჭიკაჭიკ-ი სახელი ჭიკაკობს ზმნის მოქმედებისა.

ჭიკაჭიკ-ი (ჭიკაჭიკასაი) ჭიკუნის ამბობს; ჭიკუს აცრცუებს.

ჭიკაჭიკ სახელი ჭიკაკობს ზმნის მოქმედებისა.

ჭიკაჭიკ-ი იგივეა, რაც ჭიკაჭიკ-ი

ჭუკის მსგავსი ცხარი ხმიანობა *წიწილების ჟ. 2. ტკბილი საუბარი დაბალი ხმით.*

ჭიკჭიკა (ჭიკჭიკობს) რაც ჭიკჭიკობს. – *ბოლქვიკა.*

ჭიკჭიკობს *გრძივ.* 1. ჭიკჭიკა (მნიშვ. 1) გამოსცემს *მწყერები ჭიკჭიკობდნენ.* 2. ჭიკჭიკით (მნიშვ. 2) ლაპარაკობს, საუბრობს *მოხუცები ტანტალად ჭიკჭიკობენ.* ◇ *იხ.* ჭიკჭიკება.

ჭიკ-ჭიკ-ჭიკი იგივეა, რაც ჭიკი-ჭიკი.

ჭიკნა ა სამხილიანი ხელისთვის საკუთარი ერთგული; გაერკვეულებული ადამიანი.

ჭიკობა წიაქის ყელზე ან ხერგილზე გაკეთებული ვიწრო ხვრელის გასაფართოებლად ∥ ქალამნის ყელყუა.

ჭიკა-ჭიკა ბავშვის ცქერა – ბანაობა.

ჭიკჩირი ი მწერთა განვითარების იმ პერიოდში, რომელსაც მატლის ფაზისთვისაგან სრულ სიმწიფეში გადაყავს, ამ დროს იგი ზოგჯერ პარკსაც მოთავსებული ამბრიონის ჭიას ჭ.

ჭიკჩირება იხ. დაჭურვება

ჭიკჭიკა ი (ხაკ.) სითხის მოძრაობის ხმა.

ჭიკჭიკება *გრძივ.* (ხაკ.) ჭიკჭიკი გაჰქვს *ებიში ტაფაზე ჭ.*

ჭიკი ი იგივეა, რაც ჭიკვი. *ორმოგოლოსანი ჭ.* ∥ ჭიკში ზის – იგივეა, რაც ჭიკვში ზის.

ჭიკა ი საბრძოლო მასალის სახეობა, რომელსაც ჭიკებისი ასეთნაირ: აქვს ცილინდრული კორპები და წარმეტებული თავი. *ჭიკების ჩამხერჩყვებიდ ტაქტიკი*

ჭიკისმსვრი ი ადგილი, სადაც ჭიკებია (ჭიკრებია) ჩადგმული.

ჭიკ-ჭირანგი ი (ჭიკ-ჭირანგა) ჭიკი (ჭიკვი) და ჭირანგი. *ჭირანგი ჭიკებითური*

ჭიკჭიკი ი (ჭიკჭიკება) საერთო სახელი ისეთი ნიშნებისა, რომლებიც იძსარება საგმელისათვის (ქვაში, ჯაში, თოვში და მისთ.) ან სასმელი საოფის (ჭიქა, ჯამი და მისთ.). *ფაიფურის ჭ.* – *ჭიკის ჭ.* – *ჭიკჭიკის კარადა.*

ჭიკჭიკებული ი ხმიანისა ჭიკჭიკი.

ჭიკჭიკვილობა იგივეა, რაც ჭიკჭიკვილი

ჭიკჭიკა ს (თერძ. ' მო'ჭიკჭიკა) გრძივ. ოდნავ, ხანგრძლივ ხანგრძლივ (თვალს). ◇ *იხ.* ჭიკჭიკება, ჭიკჭიკი

ჭიკალა (ჭიკჭალასი) (ხაკ.) 1. წერილი, მოჭიკჭიკული (თვალები). 2. ახალი თვალების მქონე.

ჭიკვა სახელი ჭიკვის ზმის მოშმენებისა.

ჭიკვაკ ს (თერძ ' ჭიკჭიკის) გრძივ. ჭიკვნის; კრაზის. *ფრთხილობის ჭ.* ◇ *იხ.* ფრთხილად ჭიკჭიკის, ჭიკჭიკება.

ჭიკანჭალა პატარა ნაბერეტი (კარში, კედელში.) *ჭიკრიტკანში წვიმდა.* – *ჭიკრიტკანები ამოკრეწეს.* – *ვაი ჭიკრიტკანიდან წვიმის და კარეწის. ბოდიშიც ვიკითხე ჭიკრიტკანიდან.*

ჭიკანჭალი ნაკი კალა ჭიკანჭალებში იყრის, ფეხსაცმელ ქალის; ღაბით ჭრიჭინებს.

ჭიკნი ი (ხაკ.) ბატის, იხვის და ბისთ. ნაბიჭვი. ბატის ჭ. 2. იგივეა, რაც წინული (მნიშვ 1).

ჭიკნა ი უსუფთაობა, ხიბინძურე, ბინძური ჭ. *ბოლიოლი*

ჭიკნიანი რახაც ვისიე ჭიკნი აქვს. – გახეული. ჭ. ქსარაგი. – ჭ. იატაკი. – ჭ. ხელები.

ჭიკნიანება იხ ჭიკნიანობება.

ჭიკნი ი 1. უხასიათო ხმა რისამე – ჭიკნიანი. ზერან-ქიდეკის ჭ. 2. ბუზღუნი, ბურტყუნი.

ჭიკნიანა *გრძივ.* ჭიკნები გაჰქვს.

ჭიკნიანი ი ოფეთი, რაც ჭიკნები.

ჭიკნიანა ი ჭიკნიანი ბრძოლის ხმაობანა (სხა).

ჭიკნიანა *გრძივ.* ჭიკნების გამოცემა.

ჭიკაკა (ჭიკაკანი) ვისაც, რასაც ჭიკვილი აქვს, – *ჭიკანი კაცი.* – *ჭიკანი ფრინველი.*

ჭიკაკა *გრძივ.* ჭიკვილის გამოცემა. *ქათმის ჭიკაკა ხორცის გასაფრთხილად ∥ ქალამნის ყელყუა.*

ჭიკა-ჭიკა ბავშვის ცქერა – ბანაობა.

ჭიკანი ი მწერთა განვითარების იმ პერიოდში, რომელსაც მატლის ფაზისთვისაგან სრულ სიმწიფეში გადაყავს, ამ დროს იგი ზოგჯერ პარკსაც მოთავსებული ამბრიონის ჭიას ჭ.

ჭიკრიტკანა იხ. დაჭურვება

ჭიკჭიკა ი (ხაკ.) სითხის მოძრაობის ხმა.

ჭიკჭიკება *გრძივ.* (ხაკ.) ჭიკჭიკი გაჰქვს *ებიში ტაფაზე ჭ.*

ჭიკა ი იგივეა, რაც ჭიკვი. *ორმოგოლოსანი ჭ.* ∥ ჭიკში ზის – იგივეა, რაც ჭიკვში ზის.

ჭიკა ი საბრძოლო მასალის სახეობა, რომელსაც ჭიკებისი ასეთნაირ: აქვს ცილინდრული კორპები და წარმეტებული თავი. *ჭიკების ჩამხერჩყვებიდ ტაქტიკი*

ჭიკისმსვრი ი ადგილი, სადაც ჭიკებია (ჭიკრებია) ჩადგმული.

ჭიკ-ჭირანგი ი (ჭიკ-ჭირანგა) ჭიკი (ჭიკვი) და ჭირანგი. *ჭირანგი ჭიკებითური*

ჭიკჭიკი ი (ჭიკჭიკება) საერთო სახელი ისეთი ნიშნებისა, რომლებიც იძსარება საგმელისათვის (ქვაში, ჯაში, თოვში და მისთ.) ან სასმელი საოფის (ჭიქა, ჯამი და მისთ.). *ფაიფურის ჭ.* – *ჭიკის ჭ.* – *ჭიკჭიკის კარადა.*

ჭიკჭიკებული ი ხმიანისა ჭიკჭიკი.

ჭიკჭიკვილობა იგივეა, რაც ჭიკჭიკვილი

ჭიკჭიკა ს (თერძ. ' მო'ჭიკჭიკა) გრძივ. ოდნავ, ხანგრძლივ ხანგრძლივ (თვალს). ◇ *იხ.* ჭიკჭიკება, ჭიკჭიკი

ჭიკალა (ჭიკჭალასი) (ხაკ.) 1. წერილი, მოჭიკჭიკული (თვალები). 2. ახალი თვალების მქონე.

ჭიკვა სახელი ჭიკვის ზმის მოშმენებისა.

ჭიკვაკ ს (თერძ ' ჭიკჭიკის) გრძივ. ჭიკვნის; კრაზის. *ფრთხილობის ჭ.* ◇ *იხ.* ფრთხილად ჭიკჭიკის, ჭიკჭიკება.

ჭიკანჭალა პატარა ნაბერეტი (კარში, კედელში.) *ჭიკრიტკანში წვიმდა.* – *ჭიკრიტკანები ამოკრეწეს.* – *ვაი ჭიკრიტკანიდან წვიმის და კარეწის. ბოდიშიც ვიკითხე ჭიკრიტკანიდან.*

ჭიკანჭალი ნაკი კალა ჭიკანჭალებში იყრის, ფეხსაცმელ ქალის; ღაბით ჭრიჭინებს.

ჭიკნი ი (ხაკ.) ბატის, იხვის და ბისთ. ნაბიჭვი. ბატის ჭ. 2. იგივეა, რაც წინული (მნიშვ 1).

ჭიკნა ი უსუფთაობა, ხიბინძურე, ბინძური ჭ. *ბოლიოლი*

ჭიკნიანი რახაც ვისიე ჭიკვი აქვს. – გახეული. ჭ. ქსარაგი. – ჭ. იატაკი. – ჭ. ხელები.

ჭიკნიანება იხ ჭიკნიანობება.

ჭიკნი ი 1. უხასიათო ხმა რისამე – ჭიკნიანი. ზერან-ქიდეკის ჭ. 2. ბუზღუნი, ბურტყუნი.

ჭიკნიანა *გრძივ.* ჭიკნები გაჰქვს.

ჭიკნიანი ი ოფეთი, რაც ჭიკნები.

ჭიკნიანა ი ჭიკნიანი ბრძოლის ხმაობანა (სხა).

ჭიკნიანა *გრძივ.* ჭიკნების გამოცემა.

ჭიკაკა (ჭიკაკანი) ვისაც, რასაც ჭიკვილი აქვს, – *ჭიკანი კაცი.* – *ჭიკანი ფრინველი.*

ჭიკაკა *გრძივ.* ჭიკვილის გამოცემა. *ქათმის ჭიკაკა ხორცის გასაფრთხილად ∥ ქალამნის ყელყუა.*

ჭიკა ი 1. ცხვრის ან თხის ნაჭრის ნაჭერი, ნაჭრის ნაჭერი. *ჭიკა ტანსაცმელი* 2. ნაჭრის ნაჭერი, ნაჭრის ნაჭერი. *ჭიკა ტანსაცმელი*

ჭიკანა ი ნაჭრის ნაჭერი, ნაჭრის ნაჭერი. *ჭიკანა ტანსაცმელი*

ჭიკანი ი ნაჭრის ნაჭერი, ნაჭრის ნაჭერი. *ჭიკანი

ხ

ხაბაზ-ი [არაბ.] (ძ.) პურის მცხობელი. — მეპურე.

ხაბაზობა (ძ.) ხაბაზის ხელობა, ხაბაზის საქმიანობა.

ხაბაკი (საუბ.) იხ. ბარგი (მნიშვ. 1).

ხაბაკხეშაკი (საუბ.) იხ. ბარგი-ბარხანა.

ხაბარი [არაბ.] (ძ., საუბ.) ამბავი (ჩვეულებრივ ამბავ სიტყვასთან ერთად). რა ამბავია, რა ბაბარია!

ხაბარძა [არაბ.-სპ.] (ძ.) 1. მეეტლეების და მზსთ. შეძახილი: ჩამოდექი, გადადექი გზიდან! 2. (საკ.) ოცდაექა, რაც ერთნელინან.

ხაბაზობა (საუბ.) უხეშფარა, უხეირო ხნელი. ♦ მღარე საქმელი (უწუნო).

ხაბიზინა ალიზენი ბაღებიარი, რომელსაც გულად აქვს ნიგოზი, ყველიანი ხაჭო ან კარტოფილი.

ხაბარხაბა [სპ.] (კუთხ.) იხ. ხაზაბარი².

ხაბიზინ (ძ.) 1. ჩათელა. მინდვრი, შორაცხეთ რაიმე. 2. წყვილება, ღიმინი.

ხაბილობა (ძ.) ოცდაე, რაც ხაბილი (მნიშვ. 2). *ზემოთ ქორწილს მოეყდა. ქვემოთ — ბადილობასაო.*

ხაბზა-ი [არაბ.] (ძ.) ხაჭრელი ან პოპლეე.

ხაბაზი-ი რბილი გლეჟი ხაოს მჭირე აბრეშუმის მკრივი ჭოველი. ხაკეთილი ბალები ხაბაზეული ბალები.

ხაბარდაბაზარ-ი რასაც ხაეერდი აქეს გადაკრული. *ხ. ხავარძელი.*

ხაბაზრიხაბაზი ხაეერდის მხაგავი.

ხაბაზრიხაბა-ი (ხაეერდრენხა) 1. ხაეერდიეით რბილი. *ხ. მელი.* 2. გადაქ. ხასაამენო, ჩვეულებრივ ბიხი (ხმა).

ხაბაზრიხაბა ხაეერდენის თეისება.

ხაბაზრიხა [Sagelea patulo] ერთწლეოვანი დეკორატიული მცენარე რთველეელეულთა ოჯახისა; აქეს ყვითელი ან მოწითალო-წარინჯისფერი, ფრთანისებრ დაკოეილი ფოთლები

ხაბის ეერეენე. ხაეილს გამოსცემს.

ხაბილი-ი ეერე თითქოს ჩამეერილი ხმა. *ჭელის ხ. — მელიების ხ.*

ხაბიზ-ი 1. ერბოში მოზმეული ფქვილი (ხმაობენ ქილის გულად). 2. ეეება, რომელსაც ეხიში ბლიშად აქეს

ხაბიზხაბ-ი რაში (ეეულად) ხაეერი არის. *ხ. ქაღა.*

ხაბხ-ი დაბალი ეეეეეო ხაეირავანი მცენარე; იზრდება ტენიან ადგილებში, ხეების, ქეეების და სხე. ♦ ხაეს ეემიეეს — ნაკლებად საიმედო რამეზე ამყარებს თავის იმედებს. *წყალქვეშა ხაეს ეეჭიდებიან.*

ხაბხაბ-ი რაც, ხაეიათ არის დაფარული. *ხ. ლობი. — ხ. წიწილები.*

ხაბხაბა ხაბ-ი (ხაბხაბფრხა) რაც ფერით ხაეს მოგვაეონებს, — ხილი მწეანე. *ხ. ხილი.*

ხაბხ ხიეიხაბ-ი 1. რასაც ხაეი აქეს მოდებული, — ხაეხაანი. *ხ. ხაეები.* 2. გადაქ. ტკეენი, ტკრიალეენები. *დაბაეხებული ხ. ჩვეულებები.*

ხაბხ ხიეიხაბ-ი ოცდაე, რაც ხაეხაანი. *ხ. ლობი.*

ხაბხაბ-ი სუსტად, ჩახლეჩით ხმაინრა.

ხაბხაბაბ-ს *გრუეე.* ხაეხაეს ეეეეს.

ხაბ-ი 1. ეიწრო ზოლი რისამე ზედაპირზე. რაიმე სიმრეტყეზე ან სიერეეში. — *ეკრანი. სქოლო ხ. — ტყის ხაზი.* 2. ეიწრო ზოლი რისამე ეეეეეზე. — *ხაზის გაყვანა.* 3. ეიწრო, რისამე განსაზღვრა ერთ რიგად, ერთ მწკრივში, რისამე საზღვარი, ფონე. *ფრონტის ხ. — პირწერეული ხ. — სანაპირო ხ. — პორტუგალიის ხ.* 3. ზოლის სახის მქონე ტექნიკური ნაეეეობა: რისამე გადაეეემის გზა, მიმართულება. *ტრამეაის ხ. — ტელეფონის ხ.* 4. მამა-პაპათა ან შთამომავლობათ თანმიმდეერობით რიგი. *ნათესაეეის ქალის ხაზით.* 5. მოერმედებათა, შეხედულებათა, მიმართულებათა ერთიანობა. *პარტიის ეენერალური ხ. ნ. ეადაქ.* რაიმე მოქმედების სფერო. *პროფკავშირული ხაზით მეუშაობ.* ♦ ხაზს გაესეამს — 1) ხაზის გაეეეებით გამოყოფს სიტყეებს. 2) გადაქ. (ეიგნ.) ეერაფერებას გააამხეელებს რაშეს, განსაკუთრებით აენიშნავს რასმე. ხაზს გადაეეემს — უარყოფს, დაინეეეებს რასმე.

ხაზავ-ს იხ. გაბაზაეს, დაბაზაეს. ♦ შდრ. იბაზება, ხაზება, ხაზაეი, ხაზხაეი.

ხაზაბაზ-ი (ოსტ.) ჩრდილოეთ კაეკასიაში მცხოვრები ხალხი, რომელსაც მე-6 — 10 საუკუნეებში შექმნა ძლიერი სახეემწიფო დონიდან აზოვის ზეეამდე.

ხაზაბაზეს, ხაზაბაზთ (ეიგნ.) — ეერაფერების გამახეელებით. — *საეანეებოდ, ჩაყიეოდ.*

ხაზაბაზთ-ი (ეიგნ.) რასაც ხაზი გაუხეეს.

ხაზაე 1. ხაზეეი ხ ა ზ ა ეს ზმნის მოქმედებისა. 2. ხაზებით გამოსახეა, ნახაზების შედგენა. *ხაზეის ტექნიკილი.*

ხაზაზ-ი ხაზების მქონე, — დახაზეული. *ხ. რეეული.*

ხაზიან [არაბ.] 1. (ძ.) სახეელმწიფოს ქონება (ეულითა თუ სხეა სახით ეარმოდგენილი). ♦ *ადგილ-მამულიანი საეენანსო ორგანო მეეის რესეეთში.* 2. თოფის და ზოეი სხეა სასროეი იარაღის ნაეილი, სადაც ეაზა იდება.

ხაზიანაბა-ი (ხაზიანერობა) [არაბ.-სპ.] 1. (ძ.) ხაზინის გაზგე. 2. რომელიმე ორგანიზაციის ფასეულობათა (ეულის და სხე.) მცეედი.

ხაზიანაბან-ი (საუბ.) ეიწე ხმიანად აეადყოფობს.

ხაზია [არაბ.] (ძ., საუბ.) იგივეა, რაც ხაზიაბაეა.

ხაზიაბაეა [არაბ.] (საუბ.) დაეიდარაბა, ეუხეეეერება. *ხაზიაბაეაში გაეეეა.* — *ხაზიაბაეას გადაეეება.*

ხაზირა-ი [არაბ.-სპ.] საბრეისეემა, თაეაზში. *შეხაეეების ღიდი ხ. პეროდა.* — *ამხანაგის ხაზირით წაეიდა კინოში.* ♦ ხაზის გაეეეეეს — ხაზირით, ხაზირაზე მოეექეება. *ხაზის არ გაეეეეს* — ხაზირის გამო ეარს არ ეტეეის რაშეს. *თუ ხაზით გაეეს!* (საუბ.) — ძალიან გაიხეე!

ხაზირანი-ი ეიწე ხაზის ეერ ეეტეეს სხეას, — ხირხირეებული, ხეეეხაეეებული. *ხ. კაცი.*

ხაზირანება ხაზირანის თეისება.

ხაზირან-ს *ერძეე.* ხაზის ეეწეეს.

ხაზირანა-ი (არაბ.-სპ.) (ძ.) 1. ლარეზეშეეებული, იქეეანი, კოსეინი. *ხაზირანა-ეაზ ხრძალეეთ!* 2. იგივეა, რაც ხაზირი.

ხაზირანება (ძ.) იგივეა, რაც ხაზირანობა.

ხაზიან-ი [ხინე.] (ძ.) ეოელი; ქალბატონი.

ხაზიან-ი ხეთქეიანის, ხაერიც ეეეეის ხმა.

ხაზიანხეშაკ-ი ხეთქეიანი ხმა. *ხ. ხისეთი.*

ხაზიანეე-ი იგივეა, რაც ხაზიანი.

ხაზ-ი სქეეი, ეეეეი ქსოეეილი.

ხაზ-ი გოგრა ერთეეარი.

ხაზ-ი² [სპ.] 1. მოყაეისეერო მეეანე. 2. ასეთი ეერის ქსოეილი. *ბაკის ბალაში.*

ხაზა [სპ.] დაშეკერეული, დაეეშეენილი ნახშირი, ქუანახშირის ნამეეცები.

ხაზიხშირ-ი (ხაკისეერისა) იგივეა, რაც ხაკი (მნიშვ. 1). *ხ. ხარკეი.*

ხაზ-ი ეერტყლიეით ლაკა კანზე. ჩვეულებრივ, ოფნაე ამოხეერეული.

ხაზ-ი² [სპ.] (ძ.) იგივეა, რაც ხალიჩა.

ხაზ-ი³ (კუთხ.) იგივეა. რაც ქუმელა.

ხაზა კაკლის დასაბერებელი ეეიხი.

ხაზაბ-ს იხ. ბოხაეაეს.

ხაზიან-ი 1. ხაშიანო ეერძეეი და ეეართო ტანსაემელი. *აღმოსაეეერო ხ. — ხაეეიდეეეეის ხ.* 2. ხამოსეი, რომელსაც იცეამენ ტანსაემლის ეეშეიდან (სისეუეოების დასაცაეად) ხეიეიერით პროფესიის მუშაკები. *თეთრი ხ. — ექიმის ხ.* 3. მაშაკაცის ეედა ხაღეეთი ტანსაემელი, რომელეეედაც ქამარს ირტყამენ, — ბღეუა. *ხაკინის ხ.*

ხაზიანობ-ი ეისაც ხაღეათი აეეია.

ხაზიანობისხაზ-ი ეისაე ხაღეათი (ზნიშე. 1) აქეს მოსხეეული.

ხაზიან-ხაღაეიზ-ი (ხაღეათ-ხარეულისა) ხაღათი (ზნიშე. 3) და ხარეული.

ხაზიან-ი (ხაღხისა) (კუთხ.) ოცდაე, რაც ღეერეი.

ხაზიან-ი (ხაღხისა) პირფარეით ქონაეი (ხაბა).

ხაზიან-ი [არაბ.] 1. ისეეი, რასაც სხეა პრაეეეერეული, — ეენიერი (უპირატესად ლიტონებეე ითქმის). *ხ. ოქრო.* 2. ხაშეეილი, უტყეეარი. *ხ. ნაეი.* — *ხ. ეეეშაეობა.*

ხაკ' ეხიან-ი 1. ეისაე ხაღეაბ (ის. ხაღი²) აქეს 2. ხარეიდაე ხაღეაბ აქეთ. *ხ. ხაბე.* 3. ეერით განსხეაეებეეი ადგილების მქონე (ქეაეი, კანი... *რაიმე ცხეიეისა*). *ხ. ირემი. — აეაზა ხ. ცხოეეელია.*

ხაკიან (ძ.) 1. მატყლის უხეში ქსოეილი. 2. ცხეირის ტკეივის მოსასხამი.

ხაკეა ხაღეი ხ ა კ ა ეს ზმნის მოქმედებისა.

ხაკეიან [არაბ.] ეერთეი, ეაინერი. *ხ. ეეეინარი.* — *ხ. პეროანი.* ხაღეათად — 1) ისე, რომ ეიერო არ იყოს, ეიერად არ ეპონდეთ, — თავისეეეულად. *ტანსაემელეი ხ. აედა.* 2) ეეეეზეეედად. *ხ. ეერძნობდა თავს.*

ხაკეიანობა ხაღეათად ყოენა. *აეტობუსში ხ. იყო.*

ხაკეიან-ი 1. ტკეივის პარეი, ტოხარა. *ეეეი ხაღათში არ დაიხაღებაო.* 2. თოეეზე (ან ღერეზეხე) ჩაეხსაცმელი ტკეივის ხეედი.

ხაკიან-ი ეისაე, რასაე ხაღათ აქეს. *ხ. ქალი.*

ხაკიხი-ი 1. ხინელოეება, რისამე გაეეეების სურეილი. *ხრობის ხ. — ხალისით ხოეეაობა ხაქეს.* — *ხ. ეარეი ეეეეეა.* 2. ეარეი ეეეეა, ხხოარეი განეეყრა ხილაის ხეეეეეა. *ხ. ეეეეეა.*

ხაკიხიან-ი 1. ხალისის მქონე. *ხ. ბიხეეი.* 2. ხალისის ეეეეეეელი. — დაეეხარებელი. *ხ. ეხრობა.* ხალისიანად — 1) დაეეხარებლად, ხინეღოეებით. *ხ ეეეეხობა.* 2) ხხიარულად, გულიად. *ხ. ელაპარაკება ყეელას.*

ხაკიხიანობა ხალისიანის თეისება; ხალისიანად ყოენა.

ბალიჩობა-ს *გრძივ.* ბალიჩიანად არის, — მხიარულობს.

ბალიჩობა სახელი ზ ა ლ ი ჩ ო ბ ს უწნის მოქმედებასა.

ბალიხა [არახ.] (ისტ.) 1. არაბთა სასულიერო და სახელმწიფო მეთაური მე-13 ს.-ში. 2. უფლებასა და ღირსებაღებული სულთნების ტიტული.

ბალიხობა დაბალული ბუნებულის ფიცა, ცბიმიანი.

ბალიხა [ს.ა.] ხაოს მჭირე ხახაანი მჩიმე ქსოველი: იყენებენ იატაკზე დასაფენად, ცხენების მოსართულად. ნიხი.

ბალიჩობა-ი ფაზიდან ბალიჩაკა გადაფარებული ან დაკიდებული. *ბ. ტახტი. — ბ.-კედელი.*

ბალიჩისჩქვეშა ბალიჩის ნაფლეთი. ძველი დახეული ხალიჩა.

ბალიჩკა-ი (სპეც.) ბალიჩის ქსოვის წესით დამზადებული. *ბ. ნაჭრები.*

ბალტაზი [ფრან.] (საკვ.) 1. უხეირო, არაკეთილსინდისიერი, უეიჟაც შემოქცეული მეშვაიზე. 2. ამ გზით გაკეთებული ნივთი. 3. ძირითად ხელსაწყოს შეკეთ. დამატებით აღებილად ნაპოვნი ფული.

ბალტაზან-ი (საკვ.) რაც ბალტაზის (მნიშვ. 1, 2) წარმოადგენს. *ბ. ნამუშევარი. ბალტაზანად — არაკეთილსინდისიერად და უეცნობად.*

ბალხ-ი 1. ადამიანთა სიმრავლე, მრავალი ადამიანი ერთად. — ადამიანები. *ქუჩაში ბ. შეიკრიბა. — ბალხ' ნ'ო და ჯამაათ' ნ'ო! — ბალხში ათეი არ გა მოეცუთება.* 2. ნოსაბელების ფართო მასა *მზრობელი.* 3. ამა თუ იმ ქვეყნის მცხოვრებნი, ერთი ქვეყნის ან სახელმწიფოს მოსახლეობა ერთობლივად. *ქართველი ბ.*

ბალხა იგივეა, რაც ბალხ.

ბალხობაჯან-ი (ბალხმრავლისა) მრავალრიცხოვანი ნევრებისაგან ან მონაწილეებისაგან შემდგარი. *ბ. ოჯახი. — ბ. მიტინგი.*

ბალხობაჯობა ბალხმრავლის მდგომარეობა. *ქუჩაში ბ. იყო.*

ბალხობა-ი (ისტ.) ბალხისნების მიმდეგარი; *ქართველი ბალხისნები. — ბ. მწერლები.*

ბალხობობა (ისტ.) ნაროდნიკობის ქართული სახელწოდება.

ბალხობ-ი (ისტ.) ბალხისნობის დამსახურებულები, — ნაროდნიკული. *ბ. მოძრაობა.*

ბალხობა-ი ბალხის დამსახურებული, ბალხის კეთილნები. ბალხისაგან მომდინარე. *ბ. ლეგენდები. — ბ. შემოქმედება.* — *ბ. სიძლეგარი.*

ბალხობობა ბალხურის თვისება, ბალხური ბასიათი *მუსიკის ბ.*

ბამ-ი 1. დაკმუხულებული, გამოუნებელი, მოუქნელი. *ბ. ძაფი. — ბ. მიწა. — ბ. ტკეცი.* 2. ბამის ქსოველი, შინ დაროული მსხვილი ძაფისაგან (ჩეულებრივ, შეუთხავი). *ბამის პერანგი.* 3. გამოუდეველი, შეურჩეველი. *ბ. ენებენ. — ბაღელ ჯერ ბამია. — ბამად არის ქალაქში.* ბამი ბალაბი — უმოყანი, ბალაბა. ბამი თაფლი — იგივეა, რაც უეიჟური თაფლი, ბამი წყალი — იგივეა, რაც ხისტი წყალი.

ბამაშვა ბრძყელი ლოყოსანა ქორგანარი, ბამე-ი (ტ.) ფეხსაცმელი; წაღა.

ბამობა *გრძივ.* ბამად. ბამიფი (მნიშვ. 3) იქნეს; ვერ ვგუეძა ვისმე, რასმე. — უეიჟობა.

ბამობა 1. ხალიჩი ხ ა მ ბ ს უწნის მოქმედებისა. 2. ხამის (მნიშვ. 3) ოფისება.

ბამა *იხ.* ქაჯნა.

ბამთ-ი [ს.] : ბამეზა — იგივეა, რაც ბამეშაშვა.

ბამეშაშ-ი უღელს შეურჩეველი; უხეიჟნავი, გამოუქნელი. *ბ. მოიზეური.*

ბამეშობა *გრძივ.* უხეირნულად, საჩოთირიდ ეჩეულება რამე თავისიდან; უყურადნა, მორეცხულად. *ბატარაქალი ბამეშობით, ზედაპირ მთლე თამაშობა. — ზედ. იხამეშება, ეხამეშება.*

ბამეშ-ბამეშ ხანგამოშვებით. ღრიალებენ, ნაწყვეტ-ნაწყვეტ. *ბ.-ბ. ხმეზე თამაშაძან. — ბალეი ბ.-ბ. ეკოდა.*

ბამეშ-ბამეშ-ი ნაწყვეტ-ნაწყვეტი, ხანგამოშვებით. *ისმოდა ბ.-ბ. ხმეები. ბამეშ-ბამეშად — იგივეა, რაც ბამეშ-ბამეშ.*

ბამნამ-ი ხურა-გაღება (ქუთაისი-წაზეშბისა), ხუმვა-გაღება (ოფანეთისა). — ფიხური.

ბამნამეშ-ს *გრძივ.* ბამნამით მოძრაობს (ქუთაისები, წაზეშბები). *ი ფიხ. უბამნამეს, მოსამაძე.*

ბან ზოგჯერ, ღრიალებენ, ხანგამან. *ბ ბან... — აღნიშნეს ოფიციალურ. მონაცვალეობან. ბ წვიმდა, ბ. თოვდა.*

ბან-ი[1] ქართული ანბანის ოცდამეთრმეტე ასოა — ბ-ს სახელწოდება.

ბან-ი[2] (ბნისა) 1. დროის მონაკვეთი; დრო, დაწნი დიდი ბ. გაეფიდა. 2. ადამიანის ასაკი. — ხნიერებაზეა. *დიდი ბნისაა — ჭკვა ბამჩერ კი არა, თავდაცი.* 3. ზედეული ოჯახების (ან კედლის) ფიცრებს შუა, ღიობები. *ი ადამის ბნისა — ძალიან ძველი. ბიელ ბანებში — ბიელი დროს. იმ ბანებში — იმ დროს, იმ დროის განმავლობაში. ბანში შეცა — ბანი მოემატება, ბანდაბერეი გახდება. ბანში შეხვედა — მოხუცებულობის ასაკს მიაღწიებული. — ბანდაბერეი, ღირსეული ადამიანი (რა ბანისა) — კარგა ღრია გასული ხნა შეიძლე, დიდი ხანია.*

ბან-ი[3] (ოჯარ.) (ისტ.) შეიე, მთავარი ზეთიერთი თურქი და მონილული ხალხისა.

ბან[4] დროის შეტ-ნაკლებად დიდი მონაკვეთი, რომელიც გამოიყოფა რაიმე დამახასიათებელი ნიშნის, მოვლენების მიხედვით, — პერიოდი, ეპოქა. *ქვის ბ. — ბრინჯაოს ბ. — დაიწყო ახალი ბ.*

ბან[5] [ს.] იმპარატორი ლუქის სტროფის (ლუკლების) სახელად.

ბანა [ს.] (ბე.) თავმეჩასარო სახელი ღვთიდმიერება და ინტიდეთათვის.

ბანაბანან-ი დიდი ხნისა, — ხნიერი, ხანდაზმული. *ბანდადასული კაცი.*

ბანაბანობან ბანდამან, ღრიღიერი, ღრიგაბნეობით ბ. წყობა.

ბანაბერეობა, ბანბერეობან ღიდხანს, დიდი ხნით. *ბ. წოდებად ღაიდნენ. — ბანქანა ბ. გამოეიტრებოდნენ.*

ბანბერეობა რაც ხანგრძლივ, დიდხანს გრძელდება. *ბ. გვალვა.*

ბანგრძლივობა-ის. გახანგრძლივებეს.

ბანგრძლივობა 1. დიდხანს მოქმედება, დიდხანს არსებობა. *მოგიან ბ. არა აქეს.* 2. ბანი, დრო, რომლის განმავლობაში რაიმე მოქმედება ან არსებობს. *სწავლის ბ. ხანი წელია.*

ბანდაბერეობა ღრიღიერი, ღრიგაბნეობით, ბანგამოშვებით. *ძალით ბ. წამოიყვეთებდა.*

ბანდაბერეობ-ი 1. ხანგრძლივი, დაყოვნებული. *ბ. სტუმრობა.* 2. ხნიერი, ხანში შესული. *ბ.-კაცი.*

ბანდაბერეობა 1. ხანგახანობით ყოფნა. 2. (ხანში) ბ ე დ ა ს ნ ა ხ ვ ა. ვედა, რომლის გაცლას შემთვეი კარგად ან ისეთნაირად არ ეწერება.

ბანდაბან [არაბ.] (ისტ.) თხრილი, სანგარი.

ბანდაბან ღრიგამოშვებით, ღრიღიერით, ხანგამოშვებით. *ზოგჯერ. ბ. თოკრობი დადგან.*

ბანდიბან *იხ.* ხანდახან.

ბანდიბა ბანდეზეა ქართული ენის უძველესი ძეგლებისა და წარწერების (ზ.-ს – 7 ს.ს.). საღაც მეორე სუბიექტური და მესამე ობიექტური პირების ნიშნად იხმარებოდა ხ (მაგ., ბანეკ. ბიბილ. ხრქეა...). *ბ. მრავალთაგან. — ბ. ძეგლები. — ბ. წარწერა.*

ბანდიცა (ხანმოკლეობა) რაც მეორე ხანს გრძელდება. *ბ. ბედნიერება. — ბ. სიცოცხლე.*

ბანდიცობა ხანმოკლე არსებობა.

ბანეზა: *ამ ბანიანში — ამ ხნის განმავლობაში. ერთ ბანიანს (ან: ერთი ბანიანა) — მეორე ხნის განმავლობაში.*

ბანეზინ-ი იგივეა, რაც ხანში შესული.

ბანეკა ქილის მსგავსი ყურიანი სადღესასწაულო ფაიფური. *ბანეკა ბანეზე — ბანეკა გამანდურებული ფაიფური. — ბ. ჭაიზე. — ბ. ჩაკერები. — ოქრან ბ. (ფიტული).*

ბანეკანაყოფილთვეიანი ბანიანის სანთალმეფური. *ბ. ღირსნიკეთი.*

ბანკოლა (ბანქოლასი) [Lupinus] ერთ- ან მრავალწელიანი პარკოსანი მცენარე; იყენებენ მწვანე ეკვებაირად შეფრენე. მწიფენი შეჩრენილ ფეიანებს; მოსაყენ მწვანე სასუქად ან ტყეროსტიული მინდინი; ზოგ სახეობას საკმეზლად მსარობენ. — ლიპანური.

ბანსაზ-ი 1. ბანისაო, ღასაზიანი. *ბერიკაცი ბანბალით მოაბიჯებდა. 2. ფრიანის პარტყენით "ფრენა უნდო ფრენა. — ფარფატი. ყველი ბანბალით მოწონებული.*

ბანსაზ-ბანსაზობა გაიმეორი ხანსაზიანი. *მოიცა ბ.-ბ, მოიდა.*

ბანსაზა სახელი ხ ა ნ ხ ლ ა ს ხ ნის მოქმედებისა.

ბანსაზ-ს *იხ.* შეხანძლავს.

ბანსაზ-ი (ხანკლისა) [ს.] ბრტყელი ორპირი წეიდანი იარაღი, ხანკალივით. *ბ ხანკლის ბაკრატიონ (გაეფიდა) — ბ. ხანკალი.* ბანკლით ფაქრის ან ძველ ხანკლების ტანადი — ხანკლებით ჩხეი. *ხანკლის წვალი — ხანკალა დანა, ხანკლის ტარისებრ შიგნითა მხარეს მაგრებული.*

ბანსაზობა ხანკლით ხანკალობენ. **ბანსაზობენ-ი** ხანკლით ქარაგმების (ამოწერილი) ხანკალი უნიკეის ხელში. *ბ. ტაეეაკა.*

ბანსაზა *იხ.* დასაწყლეს.

ბანსაზა-ი, **ბანსაზობა**-ი ხანკლით შეთარეებული.

ბანსაზა-ი ხანკლებით ცეკვა.

ბანს დაახლოებით ხანში შესული. *ბანეკი ბ. ეყოფა.*

ბანსაზ-ი (ხანკლისა) [ს.] ხანკალი, ხანკალივით ბრტყელი ორპირი ხანკალი. *ბ. ხანკლის ტარი.*

ბანსაზა [ს.] (ბე.) ხანკლის ტარი.

იებებს ფთილ. კალათებად შეკრებილ ყვავილებს; სამკურნალოა.

ხარისჩლიქა (ხარისძუძუა) [Asarum ibericum] ტყის მრავალწლიანი ბალახი; აქვს გრძელყუნწიანი, ჩალების მოგვანებიანის ფოთლები; დეკორატიულია; იყენებენ სამკურნალოდ.

ხარისძროხა (ხარისძროხისებრი) [Helleborus] მრავალწლიანი ბალახოვანი მცენარე ბაისუბნისა ოჯახისა; აქვს ხანიანები ფოთლები; ყვავილს შესხეფილ მოქრეხანი-მოყვითალალი ან ლეღნისფერ ყვავილებს; შხამიანია.

ხარისხი I. 1. საეტიკეტო (კობაია). *რამდენიმე ბ. ალბანია.* 2. რანვი, თანრიგი. *მეცნიერებათა ცალკეული სამეცნიერო ბ.* 3. რისამე შეფასებითი ღირებულება. *კარგი ხარისხის საქონელი.* — *პროდუქციის ბ. გაიუმჯობესებენ.* 4. (მათემ.) რიცხვის თავის თავზე განმეორებით გამრავლების შედეგი. *ხარისხის მაჩვენებელი.* — *ნიკელის ხარისხი ორისა.* 5. (ტრანსპ.) ზედაპირული სახეღებისა და ზღვისპირის ფორმა, რომელიც მიუთითებს ამ ზედაპირთაგან ან ზღვისართიანი გამოსატანი თვისების მეტ-ნაკლებობაზე. *შეღარებითი ბ. – აღმატებითი ბ.* 6. ჭიდრაკის თამაშში – განსხვავება მხიმე ფიგურისა (ტანისა) და მსუბუქი ფიგურის (მხედრის ან ქუსლ) ღირებულებას შორის. *ბ. დაკარგა. – ბ. მოიგო.*

ხარისხიანი კარგი ხარისხის (მნიშვ. 3) მქონე. – ხარისხოვანი. *ბ. პროდუქცია. – ბ. ზრდა. ხარისხიანად* – კარგად, მაღალხარისხოვნად.

ხარისხიერება ხარისხიანის თვისება. *თამბაქოს ბ. ზეამოწმება.*

ხარისხოვრივი რაც ხარისხის (მნიშვ. 3) მიხედვითაა განსაზღვრული. *ბ. მაჩვენებლები.* ხარისხობრივად — ხარისხის მიხედვით. *ბ. უფრო მაღალი საფეხური.*

ხარისხოვანი იგივეა, რაც მაღალხარისხოვანი. *ბ. ჩაის ფოთოლი. – ბ. ფოლადი. ხარისხოვნად* – იგივეა, რაც მაღალხარისხოვნად. *ბ. შესრულებული სამუშაო.*

ხარის ხოვნება იგივეა, რაც ხარისხიანობა.

ხარისხა I. რისამე გადასაცემებლად, გადასაღებად გაფენული ღობანი. *კარქაში გადიქცევი ბ. – ხარიხაზე დაკეთებული ჩურჩხელები.* 2. მოიჯარის ნაწილი – რიყეთებზე გაფენული ბელი. *აიქნის ბ.*

ხარხა-ი გადასახადი, რომელსაც გამარჯვებული ხალხები დამარცხებული ქვეყნის ხალხს, მოსახლეობას. *ხარკის დადება. – ხარკის აკრეფა.*

ხარკალ-ი (ხარკლისა) იგივეა, რაც არტახანი.

ხარკალა (ხარკალასი) ბორნის ნაწილი — ეკრანაკლასიდან მბრუნავი ბოძი, რომელიც ხაპირებზე გაბმულ ბაგირს უჭერებინა.

ხარკალნი მამალი კამეჩი.

ხარკალნი-ი (ხარ კალნი) ხარები და კამეჩები. *ხამი ულელი ბ-ე.*

ხარკალ-ი I. იგივეა, რაც ხარორემი. 2. იგივეა, რაც ხარგახეხი.

ხარ-მზრალი (ხარ-მებრალი) (მტ.) ხარი და მებრე; ხარები და მებრეები.

ხარო I. ლერწმის ორმო. 2. (მტ.) ლრმა ბზელი ორმო (სასაფიქრად). – ჯაჭოლები. 3. მარცვლეული შესაწანი ხის ჭურჭელი (ან პელლის განკუთვნილება).

ხარობ-ა *ბერძულ.* 1. სიხარულის განიცდის, — უბარია, გახარებულია. *შეიცვალის ბედნიერებით ბ.* 2. იზრდება, გაბარებულია (მცენარე). *ჩვენში სუბტროპიკული მცენარეები კარგად ბ.*

ხარობა (ბარ-ურობა) ხარის ნახირი.

ხარობა-ი (მტ.) იგივეა, რაც ლაგამი.

ხარ-ურობა-ი (ბარ-ურობისა) ხარი და ურემი; ხარ-ზებული ურემი.

ხარურობ-ი ეისაც ხარ-ურემი ჰყავს.

ხარხა-ი იხ. მოხარშავს. ⊂ შდრ. იხარშვის, უხარშავს, იხარშება, ხარშვა, მხარშეი, ნახარში, სახარშ² ავ'ი, უხარშეი.

ხარხვა სახელი ხ ა რ ხ ვ ე ს ზმნის მოქმედებისა.

ხარხრ I. წერილად დაჭრილი და მოხარშული ბელი ან ბელის ნაჭამანები, ერთობილი, ხახვითა და კვერცხით შეზავებული. 2. იგივეა, რაც ხარჩო.

ხარხრ წენიანი წესჩაშლილი — ბრინჯით, ხახვით, წყვანილითა და ტკბილით მოხარშული ხორცი.

ხარ-ხრობა ხარები და ცხენები.

ხარხვა (მტ.) იგივეა, რაც საჯარული (მნიშვ. 2).

ხარხვა-ი ხმამაღალი სიცილი. *ბ. ატყდა.*

ხარხვარხვა ხ ე რ ხ ვ ე ს. *ხარხარი აქეს ატებილი. გულიანად ხარხარებდნენ.*

ხარხინ-ი ცურნის საწერავი მანქანა .(იხილე იმერეთში).

ხარხვ-ი ცხრის შიგნეული, წერილად დაკეპილი, მოხარშული, შენელებული მარილითა და სიმტკიცით; ხმარობენ საგულეც ხიჭლისათვის (იცილე სანიღლიეში).

ხარც-ი I. რაც იხარჯება, — ვასაკალი, დანახარჯი. *ფული ბ. – ენერგეტიკურ ბ. – სამამაცლის ხარჯები. – მარჯენის ანაზღაურება.* 2. რაც უნდა მოსცილდეს რამე და გადაიყაროს, — მინარჩენი; ნაკლული. 3. ადამიანთა გარკვეული რაოდენობისათვის საჭირო სასმელ-საჭმელი, სანოვაგე. *ბ. სოფლიდან წასვლისა.* 4. (ქუთს.) ოფიცი, რაც ქვეყნები. 5. (მტ.) იგივეა, რაც გადასახადი. *ტკისიტე, რისაც ბარჯზე – ვისიც, რისაც რიცხვიდან, ვისიც შე, რისამე ანგარიშში. სკკა რიგები იზრდება მოცი-ნაც: შემომდევნის ბარჯზე. ტკისიტე ბარჯით (ბარჯზე)* – ვისიმე ფულით. ვისიმე სახსრებით. *ბაზეკარგო გადაგზავნეს საბეღლეწყოს ბარჯით (ბარჯზე).* ხარჯს ეწევა (ბარჯვეს) – საკმაო რაოდენობით ‘დაზარჯავს (ფულს და სხე.). *ბარჯი მოსდის* – ეხარჯება, ხარჯავს.

ხარჯავ-ს იხ. დახარჯავს. ⊂ შდრ. ახარჯავენ, ხარჯავდა, ხარჯავება, ხარჯავ, მხარჯველი, მხარჯავი, ნახარჯი, სახარჯ² ავ'ი.

ხარჯ-ვიროკი (სარ.) ხარჯი, გასავალი.

ხარჯ-გასასვლელი ხარჯი და გასასვლელი.

ხარჯვა სახელი ხ ა რ ჯ ვ ე ს ზმნის მოქმედებისა.

ხარჯთმაღვრიცხვა შემავალი ხარჯებისა და შემოსაღლის საგარეული გამოანგარიშება. *მშენებლობის ბ. შეადგინეს.*

ხარჯიან-ი რასაც ხარჯი (მნიშვ. 2) აქეს, — მინარჩენიანი. *ბ. თეძლი.*

ხარჯიან-ი მამალი ჯიხვი.

ხარჯულ (ხარჯულასი) სახარჯო ღუნო,— წყალსაჭარა (იცილე იმერეთში).

ხარ-ი [არან.] (მტ) თამაში. გაბედული. მოურიღებული (მოქმედება). *ბ. ქცევა.*

ხარა [არან.] (მტ.) იგივეა, რაც საჯარული (მნიშვ. 2).

ხარხრ-ა გრძელ. (მტ.) ხანი ხღება, — თამამდება. ⊂ შდრ. ეხანება.

ხარიან-ი 1. ადამიანის სულიერ თვისებათა ერთობლიობა, რომლებიც მის ქცევაში ელინდება, — ზნე. *მტკიცე ბ. – ამორეული ბ. – სპარტული ბ. გაუფუძლა.* 2. სულიერი განწყობილება, – ტუნება. *კარგ ხასიათზეა.* 3. რისამე თვისება ბუნებრივ პირობებს ბ. შიგნით. *ინტერნეტი ხასიათის ჩიხანიც ბ. ტროპიკული ხასიათზე დაფუძნება — როგორიმე ხასიათი (მნიშვ. 2) შეეშენებინა.*

ხასიათდება-ა გრძელ. 1. იხ. დახასიათდება. 2. მოსთვის დამახასიათებელია, ნიშანდობლივია *მცდარმარწუხის დაძახებითობით ბასიათდებოდა.*

ხასიათმახვილ-ი (ხასიათწამხვილისა) ეისაც ხასიათი, გუნება წაუხდა, ვინც ცუდ ხასიათზე დადგა. *მთელი დღე ბ. იყო.*

ხასიხას¹ (ძვ., დამყირ.) ეისიმე ხასად. საყვარელად ყოფნა.

ხასიხას² (მტ.) ხასად ყოფნა, — სიოსმამე, მოურიდებლობა

ხასიხა-ი (ქუთს.) აზელი, ბარტყი (მნიშვ. 2).

ხასხარიზ-ი [არან.-ფორქ.] [Caesalpinia echinata] ბაგარმერქნიანი ხე ერთგვარი პარკოსანთა ოჯახისა; მერქნით სამსახიც ჯიშია.

ხასხა-ი ცრუხახით ურის გამოცემა, — კრიალი (რაიმე ფერად). *ბალახს მწვანედ ბ. გაატენ.*

ხახხახა (ხასხასასი) რაც ხასხასებს, — კრიალა, ცინცხალი (ფერი). *ბ. მწვანეო. – ბ. ფოთლები.*

ხახხახ-ა გრძელ. ხასხასი გაიქნე. დაბაროებული სიმხვნით მწვანედ ბ. ⊂ შდრ. მოხასხასა.

ხახ-ი [არან.] 1. (მტ. და ზეგნ.) ტკივილობა; სახე. 2. ღუთების ან წმინდანის (წმინდანების) მატკივრული გამოსახულება, რომელსაც მორწმუნეები თაყვანს სცემენ. *ბატკანი მოკვდილი ეკლესიის.* 3. ნარმარეული ღუთება, რომელიც თითქოს მფარველობს მთელ თემს ან ცალკეულ გვარს (ფუძეზეცხვრებით). ‖ ამ ღუთების სამსხვერპლო მიწა-წყლული სალოცავი ადგილი. *ბატნი – ბატის* (მნიშვ. 3) ღმერთის. ღვთსახლეულნი. – *ბატკანაზე.*

ხახა-ს (ოურ. უხატავს) გრძელ. 1. გამოსახავს რასმე ფერების ან ხაზების საშუალებით. – ქანჩის (ხერხის, ნახატს). *მხატვარი ხერხის ბ. – კარტინ ბ.* 2. გადაწ. ასახავს. აღწერს; გადმოსცემს. *მწერალი სამამულიო კარტინ ბ.* 3. (საუბ.) ლამაზად წარმოიჩენს, – აშშენებენ. *ეს კაბა გახატავს.* 4. *იხ.* გამოხატავს. ⊂ შდრ. ახატავს, ახატვინებს, იხატავს, იხატება, ეხატება, ხატვა, ხატული, მხატვარი, ნახატი, სახატავი.

ხახატვა (ხატვასი) ეისეთი (თეორ-შავ-ფილოსი) კაცი.

ხახატვა (მტ.) გამოსახატულება, გამოსახატულება, ხურათი, სახე.

ხახატვა სახელი ხ ა ხ ა ტ ვ ა ს ზმნის მოქმედებისა.

ხახატ-ა *გრძელ.* დახატული არის. *კედელზე ხურათი ბ. ⊂ შდრ. ახატია.*

ხახოხა (მტ.) ხატის დღეობა, ხატის დღესასწაული, – ჯვარობა (ხევში, ფშავ-ხევსურეთში...).

ხახოხან-ი (ხატფანისა) (ზეგნ.) ხატების (მნიშვ. 1), სახეების შემნეული. *ბ. დამწერლობა. – ბ. ხმოვნება.* ‖ ხატტრელი, გამოსტატეული ეთისი. *ბ. აღწერა. – ბ. გამოთქმა. – ბ. ენით დაწერილი ნაშრომი.*

ხახოხანება (ზეგნ.) ხატოვანის თვისება.

ხახოხა-ი [Bunias orientalis] მცენარე ჯვაროსანთა ოჯახისა; იყენებს ცეთილ ყვავილს; ისხამს კაკლის მსგავს უხეშობისწორო ნაყოფს; მისი ნორჩი ღეროები იჭმება.

ხახოხ-ი, ხახოხა (ხატფასი) ჭრელი, მოხატული; ლამაზი. *ბ. პეროანი. – ავაზაკის ბ. ბეწკი.*

ხახოხობა იგივეა, რაც მოხატულობა.

ხახოხა რელიგიური ფერწერის დარგი – ხატების წერა, ხატვა.

ხახ-ი ძლიერი, მჭეკარე, ზარდამცემი (ხმა). *ბ. ხმით ვეძახოდა.*

ხახახ-ა ცხოველთა დასაჭერი მოწყობილობა; მახე. ‖ ხახაწები გაბმაა – 1) ხაფანგში მოყენებულა. ხაფანგი დაიჭერს. *მელია ხაფანგში გაება.* 2) გადატ. მოსწრაფით ხრიკების მსხეპილობა გადვის. ხაფანგს დაუდგამს – 1) ხაფანგს დაუდგამს, დასდგამს. 2) გადატ. ხრიკებს მოუწყობს, უმზადებს.

ხაფონ-ი [ს.] (მტ.) ჯავშნის ქვეშ ჩასაცმელი დამპალები ლეიბები.

ხაფარ-ს იხ. დახაფრავს.

ხახაფ-ი სქელი რისამე დულილის ხმა. *ჭაჭის ბ. – ფაფის ბ.* ‖ საერთოდ, დულილის ხმა. *წყლის ბ.*

ხახაფობ-ს გრძელ. ხაფხაფი გაუდის.

ხაფ-ი [ს.] 1. წენიანი ყერის ჭრილობის ან ცხერის მოხარშული ფაშვისა (და, ადგილეც, წლეულებისა). 2. დამზეებული პურის ცომი (შენახული ხაფუნარად). – პურისეული.

ხაფალ-ი (ხაშლისა) (საუბ.) მშვილ. გამხდარი; ავადმყოფი (ძროხა, ცხენი, თხა...).

ხაფარ-ი (ქუთს.) იგივეა, რაც ჭორნიკი (მნიშვ. 4).

ხაფლას (ოთურ.) ძროხის ან ცხერის ხოხრი, მწრალად მოხარშული (შეკუაზმეიად).

ხაფხ-ი I. ჯაილის ორთქლი. 2. ცივება, ციებ-ცხელება.

ხაფხას-ს იხ. დახაშშას.

ხაფხიან-ი ხაშიანი, ჯაილის ორთქლით გაგვლენილი. *ბ. ადგილი. – ბ. პური.*

ხაფხარ-ი მარილის, შაბის, ქვაკრულისა და მისთ. დანაყული, მინაფქული.

ხაფხავ-ი [Papaver somniferum] .[ს.] 1. ერთწლეულები მცენარეები ოჯახისა ოჯახისა; იყენებს მსხვილ, სხვადასხვა შეფერილობის ყვავილებს; მოუმწიფებელი ნაყოფის რძანაო ნეწყისაგან ხელოვნურად ღებულებს; თესლისაგან – ჯაჭოს ხარისხის ზეთს. 2. ამ მცენარისაგან დამზადებული სითხე; ძილის მომჭერელია.

ხაფხაშა (ხაშხაშასი) იგივეა, რაც ტაფლა.

ხაჩ-ი თავიანი ჯოხი, ჩოგანი, რომელიც ხაჩაობის ღროს იხმარება.

ხაჩაა ცუდად ნაქსოვი, უხეში ზალი (იცილე ფშაური).

ხაჩაობა საბავშვო თამაშობა — ბიჭები ორ ჯგუფად იყოფიან და ხაჩებით მრგვალი ხის კოჭებს ერეკებიან მოწსაკლმდეგის პინის.ეენ.

ხაჩიტ-ი ქუაბის, ქოთნის ძირზე მიშეღარი საშმილი (ფაფა, თაოპარა...).

ხაჩაკან-ი ნამცხვარი, რომელსაც გულად აქეს ყველი (ან ხაჩი).

ხაჩრ ფოს, ჩუქის² ან შრატის (მნიშვ. 1) წამოდუღებით დაყენული მასა.

ხაჩრ-ობრ-ი ერბოში ვადხელებული ხაჭო (იცილე უშაქრო).

ხაჭრილ-ი ისეთივე ხაჭო ჩაყენები. *ბ. მიმკალი.*

ხაჭა I. ქირის ღრუ უკანა ნაწილი. *ბაბა უჯრება.* ‖ ქირის ღრუ. *ეღვიათ ბაბა. 2. (ანატ.) ქირის ღრუსა და საყლაპაეი მილის შემაერთებელი კუნთოვანი მილი, ბაბის ღრუ.*

ხა-ხა; ხა-ხა-ხა ბმაბატყოთი: სიცილის; გამხატვის ხმამაღალი სიცილს.

ხახახმორ-ი ეისაც ხმა გაუშრა (წყურეულისგან); ძალზე მოწყურებული, — პირკამშრალი.

ხახახღნ-ი იგივეა, რაც პირფაღებული.

ხახახ-ი (ხახასია) 1. გონის მსგავსი მოწნული ჭურჭელი (წნელისა ან ტკეჩისა) ხორაგისა და ხილეულისათვის. 2. იგივეა, რაც ცხავი (მნიშვ. 1).

ხახახ-ი (ხახისა) [ენობ.] ენისაკენა სასულიერო პირი.

ხახახა (ხახასასი) [Rubus saxatilis] ბოთე ბალახოვანი მცენარე ვარდისებრთა ოჯახისა; ხასიათს წეთად ნაყოფს, რომელიც იჭმება.

ხახახობრ-ი მოგრეხილი, იმეღგაკრულებული, ხეღუდარეულად დარჩენილი. *ბაბაობრები ტაიჭრა.*

ხახა-ი [Allium cepa] ბოლქვიანი ბოსტნეული მცენარე შრომანიებრთა ოჯახისა; ჯგუფად ფეთაობებს ლელიებრები ფოთლები.

ბი: ყველაფერი ლერწის წვერზეა შერჭობილი; ბოლქვი და ფოთლები საშინელის შესაკრძალად იბრძვის და უმადაც იქმება. *მწერად ბ.* ♦ ხახვის ფურცელი — ხახვის ბოლქვის გარეთა თხელი კანი. ხახვივით შერჩა *რაჟე* (საუბ.) — ასეთს არ აგებინებენ, პასუხს არ მოსთხოვენ, დაუჯდელად ჩაუვლის.

ხახვითესლა [Lysimachia vulgaris] ბალახოვანი მცენარე ფურცლულაყბაროვან ოჯახისა; ყვითელი ყვავილები განლაგებული აქვს ზედა ფოთლების იღლიებში.

ხახვიან-ი რასაც ხახვი აქვს, რასაც ხახვი ურევია. *ბ. ერთობ კეკრუნი.*

ხახვიერი სოკო ვოლვეარი; იქმება.

ხახვი-ი სავსის მონაცემის მასზე მეტიოდენ მიღებული სხვა საგნის ზედაპირზე. *ბაღების ბალი.*

ხახალია (ხუთალიანი) (კუთხ.) ფიქალი, რაც ღია.

ხახო (ძრ. ხახორები და ხახოები) ძროხის ნაშიერი (ერთ წელამდე).

ხახოსანი რასაც ხახო ახლის. *ბ. ძროხა.*

ხაოვანობა (ხაოვერიანი) (საუბ.) ვინაე არაფრის დამსვლა არ შეუძლია.

ხაოვანა (ხახოვანელასი) [Galega orientalis] მრავალწლოვანი ბალახი პარკოსანთა ოჯახისა; იყვითება მტვერვენად შეკრებილ მოცისფრო-იისფერ ყვავილებს; ცხოველების კარგი საკვებია.

ხაჯა I. სახელი ხ ტ ნ ' ზმნის მოშენებისა. 2. სახელი ი ხ ტ ნ ' ზმნის მოშენებისა. ♦ *ყველის ხაჯა — ყავრის ქვითკი.*

ხაჯა-ა' I. იხ. ამოხდება. *შიმწილით ხელი ხაჯაობდა.* 2. იხ. ეკიდება'. *მზიანად აკიდ ხ. ქ.* იხ. მოხდება. *ხაიანკარელო აბრები ხ.*

ხაჯა-ა' იხ გაბღენა'.

ხაჯაობა სახელი ა ხ ტ ე ნ ე ბ ს ზმნის მოშენებისა.

ხაჯი-ს' I. იხ. ამოხდება. *შიმწილით ხელი ხაჯისდა.* 2. იხ. ამობდები, *ცეკინობით ხელს ხაჯისდნენ.* 3. იხ. გაიდის', *ხაკუშობა ხელს ხაჯისდნენ.* 4. იხ. გაიდებს, *ხამანი ხ.* 5. იხ. ეკიდება, ამოხდის. *ალაჯს ხ.* 6. იხ. მოხდის. *ქვევის თავს ხ.* ♦ ხ. ენა — ენის ამოდენილობა, იმდენი, ვიდრე ენა ეტევა, ფლეკნილა, მშიერი, ნაბადი, ხაბადი, ხაჯილი, ხაჯილი, უბადი.

ხაჯი-ს' იხ. გაიდის', *ხალასკაცად ხ.*

ხაჯ (ხინა) I. ზოგადი სახელი მრავალწლოვანი მცენარეებისა, რომლებსაც მაგარი ღერო (ტანი) და განშტოებული ვარაყი აქვს ფოთლიანი ხვედი — *ღიმე ყოფანი ხეები.* — *ხეების ფარეკა.* — *ეკალნიანი ხ.* — *ხის ჩრდილი* 2. ახეთი მცენარეების შერქანი როგორც სამშენებლო (სატყეოდ) მასალა *ხის ჯანღი.* — *ხის ხმაური.* — *ხის სკორე.*

ხაჯაში-ი იგივეა, რაც ჩალაგვარი.

ხაჯალაბა (ხუხალაბანი) [Solanum dulcamara] მცენარე ძალღადურძნისებრთა ოჯახისა; იტყორცნის ტოლჭის მსგავსად შეკრებილ სოსან ნეცოლებს; ისხამს ელეფსისებურ, წვნიან, წითელ ნაყოფს.

ხაჯ-ი ადგილი, რომელიც მხეხელითაა ამრეზილი მოქცეული. *მათ წინ მწვერვალი ბ. გადაიშალა. ჩასული ადგილის სურათი ქალაქის სავროთ ბ. — საკართველოს ხეხების ალაბინი.*

ხაჯაპ-ს ტრიალე. I. თვალითო, მხეხელობითო აღიქმება. — *ულხენს, უსიამოვნებს. კაცი ფათერს ხეხაჯაც და კვალს ეკიდება.* 2. *მხეხელობის უნარი აქვს კარგად ხ.* — *ცუდად ხ.* — *თვალით ეულიან ხ.* 3. *ვინმეს ამის ნეშს, ატყობს. ხეხაჯაც, ძაღარე თვი ხარეზ.* — *ცუდს ვერაფერს ხეხაჯაობენ.* 4. *გადაჭ.* (ფიქრს) *მოინიშნება, ცნობს, ეჭვიანობს, რაციმს. საქირიდან ხეხაჯ ლმერთს სამრეალით ხელაფერს სრულიად.* 5. *ხეხედნა, ნახულობს. იმედითად ხეხაჯნენ ერთმანეთს.* ♦ *შენ, ხეხეა, ხეხეული.*

ხაჯია სახელი ხ ე ხ ა ვ ს ზმნის მოშენებისა.

ხაჯა სახელი ხ ე ხ ნ ი ს ზმნის მოშენებისა.

ხაჯნი-ს ტრიალ. შესაჯდომად ან შესაპრელად წერილის (ცხენს ..): უღელში შეამას ანუკეს (ხარს, კამეჩს). ♦ *შენ, იხეხენა, ხეხნა, ხეხნელი.* ხახენი, ხახენი. *უხეხელი.*

ხაკაკა (ხეკაკანი) [Gleditchia triacanthos] სამშვილო სიმაღლის მე ხეკოსანთა ოჯახისა; აქვს გამწვილ ფატარკული ვარაყი, მუქი ჭანჭალისფერი ტრჩილი; ასხია გრძელი, მაგარი ეკალები.

ხაკი-ი I. მცირანოთი ღრმა კალაპოტი (მთებში). *ღრმა ბ. — ხეკეს ხეკრძნე მოეტრნა.* 2. ამგარა ხეობნარე მთებს შუა. ♦ *ხოლეზრეებს.* 3. ავლინალტაკიდული ღრილეული აღმოსავლეთი ტერიტორიის ძველ სახელოვანთაგანი.

ხაკა-ს იხ. გახეხს, ხეხნის.

ხაკა სახელი ხ ე ე ს ზმნის მოშენებისა.

ხაკაბაკა ხეხის გასეს, ხაჯის მეორე ნაპირას.

ხაკაკაკა ოყივეა, რაც ხეკ-ხეკ.

ხაკაკა-ა იხ. გახეხეკა.

ხაკიბაკა-ა (ხეკიბარია) (ძვ.) 1. ხეხის მოთევეკ, წინასწარელი როგორც საერო, ისე ღრეიციურ საკუთარ საქმეებში [ხეკა. (საქართველოს ერთერთ მთიან კუთხეში)]. 2 მთავარი მღვდელმსახურთა ხაკში, — ხეკაკი, დეკანოზი (ქ ხეკ-ჭიკურთაში).

ხაკიბა პ'არია (ძვ.) ხეხისპირად ფოთა; ხეხის პირის მოკა_ეთა

ხაკიბისპი-ი (ისტ.) სოფლის (ხეხის) მეფე არჩეული მოხელე.

ხაკბაკაბა-ი საკართველოს ერთ-ერთი კუთხის — ხეხისურეთის — მკვიდრი ქართველური.

ხაკბაკაბ-ი ხეხისურების დამახასიათებელი, მათი კეთილი. *ბ. ძროხა.*

ხაკ-ბა ხეხის გაფლეკზე. ხეხის გამცრეკ. *ბ.-ბ. ოარტ.* — *გზა ბ.-ბ მიდიოდა.*

ხაკბა-ი, ხაკბაკბა-ი ბეჭის ხეხი, — ხეხები.

ხაკბა-ი ამგზე მოხმარი ჩანთა (ჩვეულებრივ ხეკისა ან კანაფისა).

ხაკიკა ის მცირე ზომის ქსელი ნოსაბელთა უკეცლეს ხანაში. ხეხიების საბელქსელი.

ხაკიბა-ი ხეხიებთან დაკავშირებული, მათი დამახასიათებელი. *ბ. ლურჯული ღამესკენები.*

ხაკიბ-ს *გრდ.* I. *ან. ტრიალ.* 2. ხეხიკ-ს (საუბ.) — 1) მაგრად პრსქვს. ღაკრაკუნებს, დაიკეხს ხეხის (მოქნეულ ხელს, ფეხს). 2) *ან.* ზეხეხეკს, ხახეხეკს. ♦ *შენ, ახეხეკ, უხეხენ, ხეხეს, ხახეხეკი, ხეხეული.*

ხაკიბ-ს *გრდ.* I. *ან. ტრიალ.* 2. ხეხიკ-ს (საუბ.) — 1) ხეხის ხეხვა — ფიცით ფლეკნილობა. ქვის ხეხვაში — ფიცით ცილისწამება. 2. ხეხვა (საუბ.) — ხახეხი ხეხიკ-ს ხეხის მოშენებისა.

ხაკიბაკა სახელი ა ხ ე ხ ე ბ ა ს ზმნის მოშენებისა.

ხაკიბ-ი (ხეხირია) ფიზიკური ნაკლის მქონე. დაზაკეკილი ადამიანი. — *ხახირია.*

ხაკიბირება ხეხირად ყოფნა.

ხაკიბა-ა იხ. ხეხირება ყოფნა.

ხაკიბა-ი (ხეხირია) I. ვაჭა, რომელიც ორივე მხარეს ხეხის ჩაშენილებით ტაეტებიან ბ. ეკატნებზე გასული ვაჭი, — ტაეტიანი. *მწკივებით დაჯდნენ ბ.*

ხაკიბაკბ-ი რასაც ხეხაკი აქვს; სადაც ხეხაკია ბ. *ეზო.*

ხაკიბა-ი (არაბ.) I. სიკეთე, წყრმატება 2. სარგებლობა, მოგება, გამოორება. *ხეხით!* — სიკეთეს! *დღეგრძელობას!* (ეტყვიან ეზოიდან დაკვირვებისას). *ხეხთან ან დაკეხის* (რა ხეხის დაკეხის!) — (ეს) საეხიის არაფერ ეზოს; არ გაკმარება, ეჭვის, ხეხის ნაკლი (საუბ.). *რაიმე სარგებლობას მოველის.*

ხაკიბირ-ს გრძელ. I. ხეხის, სარგებლობას ხედავ ან იძლევი. 2. ხარობს (მეეზოვე).

ხაკიბაკა (ხეკაკანი) იგივეა, რაც კრაველი.

ხაკიბა-ი უდარნობელი, ტკვლეკი კაცი.

ხაკ. პირველი შემადგენელი ნაწილი ორული ფერმკრთალი; ნიშნავს: 1) ხელთან' დაკავშირებულს. *მაგ. ხელთათმანები, ხელსაწირი.* 2) პატარა, მოცრი რამის. *მაგ. ხელსაბანი, ხელთეხი, ხელკარის.*

ხელ-ი I. ადამიანის ზედა ტოტი. *ბ. მოკეკია.* — *ბ. ხელის გაკეკვით.* *ბ. ხელი ამწია.* 2. ამ ორგანოს ნიშნებით მიმდინარ თითების მოლონდე. *ბ. მოკეკილი.* — *ხელობის ოფლიანებით.* 3. ოფიცი. რაც ხელებთან. *ლილის ხ.* — *კალთის ხ.* 4. ერთად სამპარო ნივთების სრული ნაკრები. — *კომპლექტი. ერთი ხ. ლიგანი.* — *თითო ხ. ტანსაცმელი წაიღეს თან.* 5. ერთი თანაში რისამე (ქაღალაკის, ბანქოსი და სხე.). *ერთი ხელი ნაჯრი თამაშეს.* 6. წერის, ხსოვნის გამოვლინის თავისებურება. *ლამაზი ხ. აქვს.* — *გარეული ხელით ბარეზი.* 7. ეკინე რამე აკეთებს.— *მოსაქმე მწარეულები ხ.* — *ეკრანის მოქმედები ხ. სკირიდეს ხ.* რისამე გაკეთების. მოეთის უნარი. — *ხ. ხელისა.* 8. *ხელისა* გაკეთების (მუშების). რაიმე საპარიო ოარიანი გამოურჩევიან *ბ. სიკეთე ერთ-მანეთს.* ხელისა — ხელით დასაქმი, ხელით საბრძო, ხელით წასაღები; საკარა. *ხელის ჩანაა.* — *ვისიმე ხელში* — ვისიმე თანდასწრებით. *მის ხელში დალია ღვინო.* ♦ *ვისიმე ხელით* (ვისიმე ხელთაა) *ეკიდე. რაჟე* — ვინმეზეა დამოკიდებული ვინმე რამე ხელზე აქვს (ხელთ აქვს) *რაჟე* — ხელში უკირავს: მის ეკარკეულებია რამე საპარი ხელთ *აკირავთ.* ხელს *ალებს ვინმეზე, რაჟე* — მიატოვებს, თავს დაანებებს, გაწირავს ვინმეს. *რამე ხელს ალებინებს რაჟეზე.* — *თავს დაანებებინებს რამეს. ხელი აქვს ამ აქეს* (რა ხელი აქვს?) *ვინმესთან.* — *არ ესაქმება* (რა ესაქმება?) *ვინმესთან. რამისთან.* ხელს *აძლევს ვინმე* — ხელსაყრელია, *სასარგებლოა ვინმესთვის.* ხელს გაავლებს (საუბ.) — წავა და *ამ ნაიღებს, მითხოვს* (ხსენ რამე). ხელები გაგიხსნება. — *თავისუფალი მოქმედების საშუალება მიეცი-ხა.* ხელ გაფლეზს (გაიარაკს...) — ხელს სწრაფად იტაცებს, მოიცდება (იარაღზე)... ♦ ხელს სწრაფად *ჩაიცვამს* (ჯაჭვებით) ფეხის ამოსაღებად ხელს გაიყრის — არასაჭიროს საქმეს ჩაიდებს. ხელიდან გაიშვებს — გაშალაშინებს (მოხერხებით, ეშმაკობით). *დაკბეჭდის.* ხელიდან გამოვიდეს — წაგრძელდეს დაკარგება. ♦ *დეკელებას: მოეკედება.* ხელს *ეკაკანება* (ვისიმე) 1) იშრომებს, ეკაიძებს. 2) ხელს *ეკაკანებს*

წინააღმდეგობას გაუწევს ხელიდან გამოვეკა რამე — გაიკეთებს რამეს. შეეძლეს გაიკეთოს რამე *ვისიმე ხელით გაკეთებული რამე* — ვისმე ბაგაში ნამუშევარ რამეს. ♦ *ხელის ბაგაში ნამუშევარ რამეს ვინმეს გაკეთებას* (გამომუშავებას ხელს გაიეწყობს) — დამსახურებას გაუწევს, ხელს შეუწყობს. ხელიდან გაიწერს — დაკარგავს, შეეძლეს (მარჯვე ღონის, შემთხვევას...). ხელს გაიმარჯვებ — ხელს აღელვებს, უარს ამოქმედებს რამეზე. — *თავს დაანებებინებს.* ხელს გაიყრის — დაკარგავს რამეს დამსახურებულ გამოკეთებას. ხელს გაიყრის — დაკარგავს ნამუშევარს დაფასებას. ხელ გაიყრის — დაკარგავს ნამუშევარ დაფასებულ ფიზიკურ ან სხე.). ხელი მოეწყობა — შეძლებს, მოახერხებს (ძნელად შესარულებელ რამეს). ხელი მოეწყო — ჯანმრთელობა შეძლებს, ძალა მოეკრიბა (ავადმყოფს). ხელის ჩაქნევა — შეძლებს, მოახერხებს (ძნელად შესარულებელ რამეს). ხელი მოეწყო — ავადმყოფობა შეძლებს, ძალა მოეკრიბა (მაგ. კარგი), ჯილეტა (მაგ. კაბისთვის), ფეხის (კარგს, ნარჩენს და მსგავ.). ხელში მოიყვანს — იფიქრა, რაც ხელში ჩაიფიქრა. ხელს მოკიდებს *რამეზე* — 1) ხელს შეახებს, წაიკეთებს. 2) გაგიკეთ. დაიწყებს, შეუდგება რამეს ხელზე მოსაქმეზე — შეუდგება, მოახერხებს (ძნელად შესარულებელ რამეს). ხელი მოეწყობა — ჯანმრთელობა შეძლებს, ძალას დაიკრიბს. ხელი მოსწყდა — ავადმყოფობა რამ ამოსდგომია. ხელის ნიშანი — ვინმეს ხელით ნაკეთები ნივთი. ხელის ნიშნით — ხელით გაკეთებული. ხელის ნიშნით — ვინმეს ხელით გაკეთებული. ხელის ნიშნით — ხელით გაკეთებული. ხელის ნიშნით — ხელით გაკეთებული. ხელის ნიშნით —

ხელბორკილ-ი ხელების შესაკრავი ბორკილი.

ხელბუნაგ-ი ერთეული სპორტული გუნდური თამაში ბურთისა ხელით.

ხელბურთ-ი ხელსაწორის მოთამაშე სპორტსმენი.

ხელბარძ-ი ხელის ბარძი, პატარა ბარდი.

ხელგაბალიშებ-ი ენის ხელი გადაპკრა ვისმე ხელგადახვევით.

ხელგადაკვეთ-ი ენის ხელი გადაპკრა ვისმე.

ხელგამოსაკვან-ი (ხელგამოსაკვანა) ვისაც ხელიდან ყველაფერი გამოუვლის, ვისაც ყველაფერი ეხერხება.

ხელგამოღრძინ-ი ვისაც ხელი გამოწვდილი აქვს.

ხელგარეშირაბ I. გამბრყვება, შრომისშეყვარება. 2. ოგივეა რაც ხელსაქმე. *ბელგარაულობის გაკეთილი. — ხელგარაულობის წრე.*

ხელგაკაჟებულ-ი (ხელგაბრძენებული): ხელგაუხვრელად — უმოძღვად, გაუმეცნელად.

ხელგაკრძალ-ი ვისაც ხელი აქვს ენობესთვის გაკრილი, — მკლავგაკრილი.

ხელგამარჯვ-ი ვისაც ხელი აქვს გამეტრილი.

ხელგამოლ-ი 1. ვისაც ხელები გაშლილი აქვს. *ბ. მთელგან ბმულობა. — ბ. ფეხკვეთი.* 2. ვისაც ფეხის ბაჭიკა, სხვების პატრონისებრ, გამასპინძლებამ უფიქრა, — უნეო. პერიკი (პაპრიკა). ხელმოჭერილი). *წუზრუნველი. მოქმედნობას მოკლებული (ციხურებს). ხელგაწელილად — არა მოქმედნად ცალის ბ. ბაზეკაცსა. — ბ. ტბორისა.*

ხელგამოლიშებ ხელგაქნილის თვისება.

ხელგამოქნილ ხელის გაქნილი.

ხელგამოქნილ-ი ვისაც ხელი აქვს გაწვდილი.

ხელგაწინან-ი თავისუფლად მოქმედების შესაძლებლობის მქონე.

ხელგოზ-ი პატარა გოზი.

ხელგორღინ-ი (ხელგოდრისა) პატარა გოდორი.

ხელგაჯვინ-ი ვისაც ხელ' ებ'ი აქვს დაბჯენილი რამეზე.

ხელკაბანაკებ-ი იგივეა, რაც გულხელდაკრეფილი.

ხელკამაკვაკნ-ი (საკ.) ენის ხელი დაიმშვენა, — რაიმე საჩუქრის, ძღვნის მიმრთველი ვინმესთვის, *ძღვნად ბ.*

ხელკაპა (ძ.): *კურთხევა (საეკლესიო თანამდებობაზე).*

ხელკაჭრ-ი (ძ.) ნაკერობა (საეკლესიო თანამდებობაზე).

ხელკიდ 1. უშაო, ჩქარა, ხელად. საბელდაწელილად. ბ. *დანაყრებენ. — კიდევი ბ. შეიტანეს.* 2. *ხელით. ბ. შეკვნენ.*

ხელკიდ-ი ოგივეა, რაც ხელჩართული. *ბ. პრძოლა.*

ხელკრა-ა ან. გაბედულება.

ხელკრძ-ი მომცრო დოქი.

ხელკვ. პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ფუძეებისა: ნიშნავს ხელებთან დაკავშირებულს. მაგ., ხელებგაბოლილი, ხელებგაბოლილი ხელი, ხელებგაბეჟილი.

ხელკვაკარიაბ-ი. (წიგნ.) ვისაც ხელები აპყრობილი, აწეული აქვს.

ხელკვაკრაც-ი ვისაც ხელები აშიერილი აქვს.—ხელებაწეული.

ხელკვაკრეც-ი ვისაც ხელები აბიბაიბებული აქვს. ვისაც ხელები უცაბაზებს.

ხელკვაკრეც-ი ვისაც ხელები აწეული აქვს.

ხელკვაკაკნ-ი ხელშეკრული. *თოკად ბ.*

ხელკვაკვაკნ-ი ვისაც ხელები გაფარჩხული აქვს. *ბ. ონჯა ტაძებე.*

ხელკვაკვაკრ-ი ვისაც ხელები გამეტრილი აქვს. *უხორკლოო ბ. მიფიცია.*

ხელკვაკვიც-ი ვისაც ხელები გაწვდილი აქვს.

ხელკვაკვიც-ი ვისაც ხელები დაბჯენილი აქვს რაზე.

ხელკვაკაკიკვაკ-ი ვისაც ხელები დაკავაზებული აქვს. *ბ. ფეხსიარეზე.*

ხელკვაკაკიკვაკნ-ი ვისაც ხელები დასისხლიანებული აქვს.

ხელკვაკვაკრ-ი ვისაც ხელები შებორკილი აქვს.

ხელკვაკაკნ-ი იგივეა, რაც ხელშეკრული.

ხელკვაკა-ი ნამყენი მოშენი ხეები, რაც ერთ ხელში თაესდება. — *მშვილდები.*

ხელკვრ ცალი ხელით სახმარი პატარა ცული.

ხელკვრტა-ა, ხელკვრტაბ-ი *ბრძეკ.* (ძ.) უფლება აქვს რასამე.

ხელკვაკრ-ი პატარა ვარცელი.

ხელთათმან-ი (ხელთათმონისა) ნაქსოვი ან შეკრილი ხელზე ჩასაცმელი (ზამთრისთვის თითებიანი). *ბ. ტყაპის ბ. — ქალის. ბ. — თეთრი ბ.*

ხელთათმანიან-ი ვისაც ხელთათმანები აცვია. *ბ. ქალ. 2. რაზედაც ხელთათმანი აცვიათ. ბ. ხელი.*

ხელთანავარ-ი იხ. ხელნაწერი.

ხელთოფა (ხელთოფისა) ბავშვების სათამაშო, სატყიარნებელი თოფი — დიდებულას ან ბაბუაწყრო, რომელსაც ტანიან დაქშუნილი ფოთლები, ხელი ქალალდით და სხვ.

ხელთამნან-ი (წიგნ.) რაც ადამიანის ხელით არ არის შექმნილი; რის შექმნაც ადამიანის ხელს არ შეუძლია. *ბ. მშვენიერება.*

ხელთმნილ-ი (წიგნ.) ადამიანის ხელით შექმნილი *ბ. ძეგლი.*

ხელიან-ი 1. ვისაც ხელი აქვს. 2. სახელურის მქონე, — *ტარიანი. ბ. ჭაობი.*

ხელიანად-ი ხელის მტევნის შიგნითა ნაწილი უთითებოდ. *ბ ხელთაგულზე ტატოები — დიდი პატივისემოთ და სიფაქიზით ' მო'ეპყრობა.*

ხელის ჩადება: ერთი ხელსაწყოსება *რამე* — 1) ერთი ხელის სიფაციით ან სისუქე. *ნაკეცის ერთი ბ. მოაკლო.* 2) გადაკე. ძალიან პატარა (მაგ., მინის ნაკეთი). *ერთი ბ. ერთ ეკონაგა.*

ხელის მოკიდება (ხელისმოკიდისა) {საკ.} იგივეა, რაც მეგრ.-ური

ხელის მოქნევით-ი იგივეა, რაც ხელმოწერითი.

ხელის უკან-ი (ხელისუკნელისა) 1. ხელისუკნელის მქონე, — მხრძანებელი 2. ხელისუკნელის წარმომადგენელი.

ხელის ჩაქნევა პოლიტიკური ბატონობა, სახელმწიფო მმართველობა, მისი ორგანონი. *საქმეთა ბ. — უწესრიგონი ბ. — ხელისუფლების ორგანონი.*

ხელისგასაკნევ-ი ვინც ერთმანეთს ხელი გადაუნია.

ხელისგასაკრ-ი იგივეა, რაც ხელგაკრული.

ხელისგასამკვიდრებ-ი (ხელისგასაგომკვიდრ'ლ'ისა) ძალიან გასაკრთობელებელი. — *ძერობისი.*

ხელისგასაკრთობ-ი ვინც ერთმანეთს ხელი მაკიდა, მოკიდა.

ხელისა-ი 1. სიმინდის საფშვნელი ან ღერის საცემი მოხრილთავიანი მსხვილი ჯოხი 2. სახენელი იარაღის ხელის ტარი. 3. ვისიმე მკლავში ხელის გამოდება, მოკიდება. *ბელაკვთა მოდითიდენ. ბ ხელკავ გამოსცემ — ხელს მკლავში გამოსცემს, მოკიდებს.*

ხელისათ-ი პატარა კალათი, — კალანჩა.

ხელისკ-ი მოკლე კვერი. *ჩრუნინს მოკლე ჯოხი. პოლიციელებმა დერნინგრაძეები ხელკეტებით გარეკეს.*

ხელისკრა ოგივეა, რაც კვერი[1].

ხელისკრილ-ი (ძ.) ოგივეა, რაც ხელსახოცი (მნიშ. 1).

ხელისკრ-ი საქმის მარდად და კარგად გამკეთებელი, ხელმარჯვე.

ხელისკრისა-ი საქმის ერთგული, სინდისიერი (მუშა...).

ხელისპირ ოგივეა, რაც მარტოხელი.

ხელისპირ-ი, ხელისპირისა-ი (საკ.) ოგივეა, რაც მარტოხელი (მნიშნ. 2). *ხელმარტოდ, მხრიდან ეშმეევეა ჰპურქვილი. ხელმარტოდ — მოეშვირებელად, არასმარჯვედ.*

ხელისპირ ოგივეა, რაც მარტოხენი.

ხელისპირ (ხელისპირეთის) მარჯვე ხელის პატრონი, — საქმეში მოხერხებული; ცოხაღი. *ბ. ბიჭი. — ბ. ოსტატი. — ბ. ქირურგი.*

ხელისპირება ხელმარჯვის თვისება.

ხელისპირენ ოგივეა, რაც მარჯვენე.

ხელისპირ (ხელმეორისა) რაც ხელსაღა, მეორედ ქმნილა. *ხელმეორედ — ხელახლა, მეორედ, ისევე წერილი ბ. გადაკოპია.*

ხელისპირობ-ი რაზედაც ხელი მიეწყებაან,— ადვილად მოსაპოვებელი. *ნ რაც შეიძლება ადვილად, ადვილად იშოვნეს, მისაწვდომი. ბ. ფასები.*

ხელისპირებ-ი 1. ვისაც ხელი მოკიდეს. *პატარაკი ბ. გადაკვეტილებენ.* 2. ვინც ხელი მოაკლია რასმე, ვინც ვინმეს *ბ მოსდევდა.*

ხელისკე (ხელმოკლისა) ლარიბი, უქონელი. *ბ. ოჯახი. ხელმოკლედ — ლარიბად. ბ. ცხოვრობდენ.*

ხელისკეობა ხელმოკლის მდგომარეობა.

ხელისპირ-ი ოგივეა, რაც ხელის მოქნევი.

ხელისპირა (ხელმომჭირნისა) 1. ოგივეა, რაც მოჭირნეობა. 2. ოგივეა, რაც ხელისუფლება.

ხელისპირ-ი, ხელისპირისა-ი (ხელმოკლისა) ლარიბი, ხელმოკლედ მცხოვრები. *ბ. ოჯახი.*

ხელისპირ-ი ვისაც ხელი აქვს. 2. სახელურის მქონე, — *ტარიანი. ბ. ჭაობი.*

ხელისპირ-ი ხელის მტევნის შიგნითა ნაწილი უთითებოდ. *ბ ხელთაგულზე ტატოები — დიდი პატივისემოთ და სიფაქიზით ' მო'ეპყრობა.*

ხელის ჩაქნევა ოგივეა, რაც ხელმოწერითი.

ხელისპირ-ი ვისაც ხელი აქვს. 2. სახელურის მქონე, — *ტარიანი. ბ. ჭაობი.*

ხელისპირ-ი ხელის მტევნის შიგნითა ნაწილი უთითებოდ. *ბ ხელთაგულზე ტატოები — დიდი პატივისემოთ და სიფაქიზით ' მო'ეპყრობა

ხელმძღვანელი (წარმ.) რაზედაც სხვის უფლება არა აქვს, — უკანონელი, უფლო.

ხელმძღვანელი ხელმძღვანელად — ისე, რომ ხელი არ შეეშალოს, — დაუბრკოლებლად, შეუფერხებლად.

ხელმძღვანელი ხელმძღვანელად — ისე, რომ არ შეეშალოს; ხელუხლებლად.

ხელმძღვანელობა ხელშეუხებლობა, მაიცარულად ხელშეუხებელობა. მოქალაქეთა ხელის ბ.

ხელმეორეობა ხელის შეწყობა.

ხელმეორეობა ხელის შეხებული აქვს

ხელმეორობა ხასარიო მოკლე შები.

ხელმეორობა ხელის ხელი ჩაგებული აქვს რამესთვის ვინმესთვის.

ხელმკერდნელი ი. ვინაც რასაც ხელი ჩაგებული აქვს რამესთვის ვინმესთვის.

ხელმკერდნელი ი. ვინაც ხელი ჩაგებული აქვს რამესთვის ვინმესთვის.

ხელმოკლეობა ი. ვინც ხელის ხელმოკლეობა ჰქონდა ხელმოკლეობა ჰქონდა ხელმოკლეობა ჰქონდა

ხაულ-ზევა ხაულ თუ ზევა, რამდენიმე დღის შეგდება გამოცდების ბ.-ზე. დაიწყება.

ხალისიანი ხალისის მომფენი დღეც. – ზევა.

ხალისობენ-ი (ხალისობილა) რაც ხელ იქნება, რაც ხელ მთხვდა. ბ. დღე. – *დღეგანდელ კვირაზე მთხრეთ ხალისობილ ქალაქში.*

ხალო [Populus hibrida] დიდი ხე ალბა ფოთლით ბაიროსფერი ქერქი, დაბოლოდ გაგანძელი ყვარ. ჯი. დანაკეთები, ქუდისდან თეთრი ფიფილით.

ხალოსა ხალ ტანი.

ხალი-ი ფარისებური ბოტანიკის წინა ნაწილი.

ხალისიან-ი გამოსული ხასიათისაგან ძალიან ბუნებრივად ნაბუნარი ტაბილი ნიშიდი ლენი [ნაჭის სიგრძე ხვანჭკარის სანელას ,,მიხედით].

ხალჭი-ი ხილარიო, ნასკვი.

ხალხანარ-ი (ხვანჭარისა) უხილებო მარცლის დასამაგრებელი ტანზე – მის სათავეში გაგრილი ზონარი (ძველად ჭრილდნენ პრიუშების ბადისაგან).

ხალხანისა-ი რაზე ხვანჭარია გადაკეთილი. ბ. მარაგი.

ხალხისა-ი (ხვარიტელისა) [Convolvulus arvensis] მრავალწლეული სარეველა ბალახი; აქვს ხეივა-ის ღერო და ასარაფანი ფოთლები; იკეთებს ბაბრასებრ თეთრ ან ვარდისფერ ყვავილებს; გავრცელებული ნაცვიერ პირველში). (ეთრ.ბ.ხილ პირველში).

ხალხამ-ი [ს.] (ბ.) მსხვილებება საქონელი.

ხალ-ი ცოდი სიტყე. – ხალაჩქება.

ხალხარ-ი (ხვაგრისა) [Noctuide] მაქი ფერის ღამის პეპელა; აქვს მომხო ბუსუსიანი სხეული; მარებელია. ბორაზის ბ.

ხალხისა-ი ისეთი (დღე. ზაფხული..), რიდესაც ხვატია.

ხალ-ი თეფშის თხილი.

ხალხალ-ი [ს.] საიდუმლო, გულისნადები. ბ. *გაუმჟღავნება.*

ხალხა-ა *გრძელ.* 1. *იმ.* დაბუდება. *სტეპრიან მუცამ გულილად ბ. 2. იმ.* მოხეიბება. *გაკეთი ყველაფერს ამეულად ბ. 3. იმ.* მოიტანა. *ტყვია მოზანს ბ. 4. იმ.* შეხვედა. *ნათქვამები მშირად ხედებიან ერთმანეთს.* ბ ფილად ზედება – 1) შეხედება, ერევა (კანანჭილებისას, ტენის ერთისა). 2) (წიკ.) შეხვედა პოეზის რაიმე (ტიპოგრაფია). *წილად ხედა ბედნიერება, ეშფოთა დიდ შეცნიერთან ერთად.* ◻ შდრ. უხედება, ხვდომა, ხვდომილი.

ხალხია სახელი ხვედა ხმის მოქმედებისა. წილად ბ.

ხალხილ-ი წილად ხვდომილი – რაც წილად ხვდათ.

ხალხა ხის ერთ.

ხალხა-ი 1. რაც ერევა, შეხედება ერისმე. – კეთილი, წესი, ულუფა, კერძი. 2. სვე. ბედი. *მწარე ბ. – თავის ხვედის დაემორჩილა.* ბ ხვედნი წონა – 1) ოდენა რაც ერთი წონა. 2) გადატ. (წიკ.). შეფარდებითი რაოდენობა რისამე. *შეუნაბეთის ხედ-ფონ წონა საკარგეთის სოფლის მეურნეობაში დიდია.*

ხალხ-ხ 1. *იმ.* გახეევა; შეხვევა. *თამბაკოს ქაღალდში ბ. 2. იმ.* მოხვევა. ხელი ბ-ს თავისკენ ხვევა – თავისკენ იწვევ ვინმეში. ◻ შდრ. ახვევა, იხვევა, ეხვევი, იხვევი, ეხვევი, ხვევი, ხვევნა, ხვეული, ხვეული, მხვევი, ხვეული.

ხალხა სახელი ახვევს, უხვევს, ეხვევი ზმნათა მოქმედებისა.

ხალხა სახელი ეხვევი (მნიშ. 5) ზმნის მოქმედებისა.

ხალხა-ხარისხ-ი ხვევნა და ალერსი.

ხალხა-ხარისხ ხვევნა და ალერსი.

ხალხა მრავალი ერთი. ბ თავისი ხვეზა – ფიქრი

ხალხა 1. *კრებ.* ხვეული ხერხემალი სუბიექტი (ხასუნინი გზების გაღიზიანების ან დაავადების გამო). *ხვეულ ატმაზი.* 2. (სატ.) იგივეა, რაც ყოველ ხვეული.

ხალხა 1. სახელი ახვევნებ ზმნის მოქმედებისა. ▮ იგივეა რაც ხვეულ (მნიშნ. 1). 2. იგივეა, რაც ყოველ ხვეული.

ხალხა 1. *გრძელ.* ბაზით. ნიშნით და მისთ. აგრილება (ბზეს, თოვლის ..). 2. გადატ. (სატ.) ბეერის მოლეშის (ფეხის) ..). 3. (ქუთ.) იგივეა, რაც გვის. ◻ შდრ. ხედება, მხვედება, ხანდება, ხანდება.

ხალხა სახელი ხვედნ ზმნის მოქმედებისა.

ხალხ-ი 1. კლეპილები, მოხვეული-მოხვეული. ბ. *კიბე.* – ბ. *ბეღლის წიწვები.* ▮ ხვეული (ომა). 2. გრაკვილისებურად დახვეული ცომისაგან გამოსახვარი. ბ. *ქადა.* 3. დახვეული, დაგრძელილი რამ. ბ. *ფალოსა.* – *ჩუქურთმაში ტიმოყენებული ხვეულები.* 4. ხმიანურ-მოხვეული გზის ნაწილი მოსახვევიდან მოსახვევამდე. 5. თითოეული კლაკნილი (ტვინისა). 6. ცერზე წამოხაგმული საჩუბარი იარალი დაკრებილი მაყთულისა (იფიდნენ ფშაველ). ხვეულად – მთხვეულ-მოხვეულად. *კლაკნილად. ერთ ადგილას ჯდა ბ. მიდიოდა.*

ხალხ-ი 1. ხის ჭურჭლის სათლელი (გულის ამოსაღები და სხე.) იარაღი. 2. რკინის თხელპირიანი სატეხი.

ხალხ-ს *გრძელ.* 1. ხვეული თელის (ხის ჭურჭლის). 2. *იმ.* ხვეულის. ◻ შდრ. ხმხვეული, ხვეზა, ხანდები, ხანდები.

ხალხა სახელი ხვეზნ ზმნის მოქმედებისა.

ხალხა სახელი ეხვეზნება ზმნის მოქმედებისა.

ხალხა-ხალხა ხვეზნა და ალერსი.

ხალხა-ხალხა ხვეზნა და ალერსი.

ხალხი-ს *გრძელ.* 1. ღრმად, ხმაურის გამოცემით სუნთქვის, – ქშენა. 2. იგივეა, რაც ოხრავს.

ხალა სახელი ხრავს ზმნის მოქმედებისა.

ხალხ-ი 1. ხანგრძლივ (მიწაში). ჩვინჩო და გრძელი ხორო. *გელის ბ.* 2. ვიწრო გვირაბი. ბ *გველის ხერეხში გაჭრება* (სატ.). – ბეერნაირ დაბრკოლებას გადალახვა, ფოველგვარ საშუალებას იხმარა (მიზნის მისაღწევად).

ხალხ-ს *გრძელ.* ბრაზობრეშით ჭამა, – ახრამუნებს. *ცხენი ქერას ბ.* ◻ შდრ. ხერეხს.

ხალხა სახელი ხერეხს ზმნის მოქმედებისა.

ხალხა-ს *გრძელ.* ნაწუწუტ-ნაწუწუტად, ხმაურით სჭამს, ჩაის ბ. ◻ შდრ. ხეწუწუტ.

ხალხა სახელი ხერეხს ზმნის მოქმედებისა.

ხალხი-ი იგივეა, რაც ნაბერეტი.

ხალხა-ს[1] *იმ.* გაბერებულს, დაბერებს.

ხალხა-ს[2] *იმ.* შეხერებს.

ხალხა[1] სახელი ხერეტს[1] ზმნის მოქმედებისა.

ხალხა[2] (*მც.* სავ.) სახელი ხერეტს[2] ზმნის მოქმედებისა.

ხალხი-ი იგივეა, რაც ნაბერეტი.

ხალხ-ი *იმ.* ხერინვა.

ხალხა-ს *გრძელ.* ხმინით სუნთქავს ძილში. ◻ შდრ. ხერინვა, მხერინავი.

ხალხა სახელი ხერინავს ზმნის მოქმედებისა, – ხმინით სუნთქვა ძილში. ბ. *ამოვიდა.*

ხალხ-ი მხვილ-მხვილი მარცვლების შემცველი. – *ხარულოვანი.* ბ. *ხარილი.* – ბ. *თოვლი.* – ბ. *ეკლი.*

ხალხა-ხალხ-ი ბეერი ხერხის.

ხალხა სახელი ხეხლავს ..ზმნის მოქმედებისა.

ხალხ-ი [ს.] 1. (ბ.) ჯადო, ჭრილება. 2. ბადაგ. მოამიბლაობა, მიმზიდველობა. *ქალის ბ. – სიმღერის ბ.*

ხალხავ-ს *იმ.* მოხიბლავს.

ხალხ-ი 1. ნაგებობა მდინარეზე, ხეებზე და მისთ. გადასასვლელად. *რკინიგზის ბ. – ხიდის ბეჭედი.* 2. საქსოვი დაზგის, აქტომაბილის და სხე. სიიტ-რიულ ნაწილთა შემაერთებელი ლარტყა. *აქტომობილის ღერძის ბ.* 3. ფოცის ნაწილი, რომელზედაც ასხმულია კბილები. 4. ოქროს ან ფოლადის თამასა, რომელზედაც მასპაჩენილია ხელოვნური კბილები. 5. ქსელის მზრუნველ ფერფლინად ჩაგებული მაგ-დის ჯოხები (მაგრის დეფილის ღრის ჭაჭის შესაკავებელად). ◻ ხიდი გადება (წიკ.) – კავშირს, ურთიერთობას დამყარებება ეისიმე, რისამე შორის. ხიდი ჩატეხება (წიკ.) – კავშირი, ურთიერთობა გაწყვეტება ეისიმე, რისამე შორის. ხიდის ყური – ხიდის ხმელეთთან შერთებული ნაწილის ნაპირი.

ხიდ-ჭრილ-ი ხიდები და ბოგირები.

ხიდაკეთ ხიდის გაკეთა. ხიდს იქით.

ხიდისპან-ი ხიდის დასაწყისი, ხიდის ყური.

ხიდ-ი [ს.] 1. პატარა ხიდი. 2. (სპეც.) ხიდის სახისა. ბ. *აწევ.*

ხიდაკეთ ხიდის ქუშ.

ხიდ-ი ხიდის წინ არსებული. ბ. *სიმაგრე.*

ხიდ-ს იგივეა, რაც ხეივს.

ხიდ-ი 1. ერთობლიეი ხმიანობა (ჩიტებისა). *ტოეილი და ბ. 2.* იგივეა, რაც ხეული.

ხიზ-ი გაბზარული თიხის ჭურჭლის საკეული – ბამბის და ფანტიდ-გაცრილი თიხის ნარევი ცილინ ან ხის თხის ჭინჭა, მოღებული.

ხიზა იგივეა, რაც ხეზი.

ხიზა-ი (ხიზისა) [ს.] 1. (ბ.) ფრთები სხეის შეკედლებული პირი, (მცირე) შემოსეეის ან ავადმყოფობის გავრცელების ღრის და სხე.). 2. (ისტ.) შემამეული მიწაზე მოსახვეე თავისუფალი ალეხი, რომელიე გაღასახადს ეძის თანაბრად იხდიდა.

ხიზა ხიზით ვალესა. ლესა, *საწრაფლის ბ.*

ხიზა სახელი ხიზნავს ზმნის მოქმედებისა.

ხიზილისა [თურქ.-ს.] თეეზის ქვირითი, ხაშეულად გამზადებული. *მარეცლოვანი ბ. – წოდეული ბ.*

ხიზნავ-ს *იმ.* გახიზნავს.

ხიზნა 1. (ბ.) ხიზნად (მნიშ. 1) ყოფნა. 2. (ისტ.) ხიზნად (მნიშ. 2) ყოფნა, ხიზნის მდგომარეობა.

ხითხით-ი ხმაალაპარაკი სიცილი *გულიანი ბ.*

ხითხითს ეისიც ხითხითი სწეეია.

ხითხითობ-ს *გრძელ.* ხითხითით, ხმაალაპარაკი იცინის. ◻ შდრ. ხოხოხითობ.

ხითხარ (ბ.) იგივეა, რაც ხარო (მნიშნ 1).

ხიი! შეკმაჩილი ხარის, კამეჩის უკან დასახედად ან ბეერზე მისაყენებელად.

ხიშ-ი 1. იგივეა, რაც მჭარკ. 2. (ქუთ.) პურის ან მჭადის ხმელი ნატეხი.

ხიშ-ი ზოგი მცენარის საშეწეელად ეარგისი ნაყოფი (ჩეეულებრივ, ტკბილი და წენიანი). *საადრეო ბ. – ზეწიდე ბ. – ხიდის ბალი. – ხიდის წეენი.* ხილად – 1) ხიდის მაგვარად. *ხიდეული. შეჭამს ბ. თუ შეკვამს.* 2) ისეთად. ხიდეული სასარგებლად. *დათქმა თქვა: სიმონდო ბეეო შეეჭამე, ბ. არ გამიხდეს.* ▮ ახალი ხილი (სატ.). – იტყეიან რაიმე სიახლის შესახებ. *50-ან წლებში ტელეეიზია ახალი ხილი იყო ჩეენში.* – ბ. ხილით (სატ.). – ეის ნაწილად ეეყრის არის ეეყრობა ხილით. *ტიხრებიდან ხილით* (სატ.) – ეისმე არ გაეკარა, რას წარმოადგენს, რა არის, *მისთეის შორიც ეეყო ბ. იყო.*

ხიშაბან-ი ქალის თაეის წასაკრავი სამკეთებეი ქსეეილი.

ხიშაკ-ი *იმ.* გახიშაკეს.

ხიშაკ-ი თაელისანი ფიჭა.

ხიშ-ბოსტნეულ-ი ხილი და ბოსტეეული. *ბაღლინარისბაეები ბ.-ბ. – ბოლ-ბოსტნეულის ბაღაზია.*

ხიშეულ-ი ხმეადასხეა ხილი.

ხიშეულობ იგივეა, რაც ხილეული.

ხიშა 1. სახელი იხ ილავს[1] ზმნის მოქმედებისა. 2. სახელი ხილავს, იხილავს[1] ზმნის მოქმედებისა.

ხიშაკ-ი (წიკ.) რაც შეიძლება დაინახოს. – მხედეელობისაეოეის მისაწეედომი. *ბ. ხმეედ.*

ხიშაკობ (წიკ.) 1. ხილეული ფეეისება. 2. ხილეის, დანახეის შესაძლეელობა. *ღრუბლად ღრეს ბ. შემცირდეელა.*

ხიშაკლ ადგილი, სადაც მოკრეფილ ხილს აგროეებენ.

ხიშ-კანკალ-ი (ხილ-კენკრენისა) ხილეულ და კენკრენაი (ჩეენანერები).

ხიშკნა-ი ხეხილის ბალი.

ხიშობა ხილის შეშხილეა. *ხილობის დრო.*

ხიშხიშ-ი ხილის შესახები სათაეი.

ხიშხიშობ-ი 1. ხილის სახმარი ბანკახა. 2. სათაეი, სადაც ხილს ახმობენ.

ხიშკნ-ი რის დანახეაც შეიძლეა, – მხედეე-

ლერბისათვის მისაწვდომი (ᲐᲚᲐᲠᲓᲘ). უხილავი). ბ. საფრენი.

ᲮᲘᲚᲕᲘᲡᲛᲐ ხილისაგან შეკრით მოძარცული ფიფქებური მასა. ვაშლის ბ.

ᲮᲘᲚᲘᲡᲔ-ი (საუბ.) სხეულისხვა ხილი, — ბილული.

ᲮᲘᲚᲘᲜ-ი (საუბ.) ფუანდი; შარი. ბ. *ᲛᲝᲠᲬᲧᲕᲘᲡ.*

ᲮᲘᲚᲘ (ხიმინა) ძელის ღრიჯე წყვილ-წყვილად ჩასობილ სარებს შუა ირიბად ჩაწყობილი ძელები.

ᲮᲘᲚᲘᲡᲔ-ი ნიადაგში (ჩქეულებრივ მღინარის ფსკერზე) ჩასობილი ძელი ნაგებობის საყრდენობად.

ᲮᲘᲚᲘᲡᲬᲐᲜᲘᲡ-ი ხიმინგებზე აგებული დაყრდნობილი ბ. ბილი.

ᲮᲘᲚᲘᲡᲔ-ი (ხინკლისა) დაკეპილი ხორცი (კარტოფილი, ხაჭო...) პურის ცოცხში გახვეული და მოხარშული.

ᲮᲘᲚᲘᲡᲔᲚᲐ (ხინკლისები) ღორის, ფეტკის ან ბრინჯის წვენით შეჭამანები.

ᲮᲘᲚᲔᲜᲘᲡ-ი ჩაშრე, რაზედაც ხინკალია. ბ. *ქვაბი.* — ბ. *ხოხბა.*

ᲮᲘᲛᲐᲜᲐ (ხოჯან. უბინაობა) გრდემ. არჩევს, არკვევს; კაზმავს (წარაცილებულს).

ᲮᲘᲛᲔ-ი ნაკეთი, ზედი. წაკვი. ბ. *ვერ უპოვნი.* ტ ᲮᲘᲛᲔᲛᲔ ადგა (ᲒᲐᲒᲔᲑᲐ) — წაწუნებია, გაუხს აცლია.

ᲮᲘᲛᲔᲜᲘᲡ-ი ხინჯის მქონე.

ᲮᲘᲜᲘ ოგიეთი, რაც ბინ!

ᲮᲘᲜᲘ-ი (ᲪᲝᲪᲮᲐᲚᲘ) გამხდარი, მშხეკი.

ᲮᲘᲜᲙᲐ-ი გრძელი. გახირებული.

ᲮᲘᲜᲘᲐ-ი (ძე.) ოგიეთი, რაც ცრობილი.

ᲮᲘᲜᲘᲐᲜᲔᲑᲔ-ი (ძე.) ოგიეთი, რაც ცრობილები. ბ. *ქალები.*

ᲮᲘᲜᲙᲐᲚᲔ-ი (ხირხლისა) 1. ძელური ღობე. 2. ჭიშკარში გაფორილი გრძელი ლატაკი.

ᲮᲘᲜᲙᲐᲜᲔᲑᲘ ქვიანი და ქვიშიანი ნიადაგი. ბ. *ᲛᲘᲬᲐ.*

ᲮᲘᲜᲙᲘᲜᲔᲑᲐ, ᲮᲘᲜᲙᲘᲜᲝᲑᲔ-ი წინწკალთა და ფენიანლეულით შენელებული ნიგნების შეკამანები.

ᲮᲘᲜᲙᲘ-ი ხეშეში, ხმელი, ხაში. ბ. *ᲓᲐᲛᲔᲪᲕᲘ.* ტ ხინკი წყალი (ᲡᲐᲡᲛ.) — კირიანი მარილებისაგან მდიდარი წყალი; ხანი წყალი.

ᲮᲘᲜᲯᲘ ხელის გაკმელი თითებზე ამოზეცული ძაფი. — პატარა შელი.

ᲮᲘᲜᲯᲝᲗ-ი (არაბ.) ფათერაკი, განსაცდელი, საფრთხე. ბ. *ᲨᲔᲫᲘᲛᲔᲑᲐ.* — ბიფათს გადარჩა.

ᲮᲘᲜᲯᲝᲗᲐᲓᲔᲑᲘᲔ-ი ვინც ხიფათი გამოიარა, — განსაცდელს გადარჩენილი.

ᲮᲘᲜᲯᲝᲗᲘᲐᲜ-ი რასაც ხიფათი ახლავს. ბ. *თაქარდობაკეთილი.* — ბ. *ნაფიორობა.*

ᲮᲘᲠᲒᲘᲡ-ი გრძელკალთიანი ზედა სამოსი მამაკაცთა.

ᲮᲘᲠᲔ-ი ოგიეთი, რაც ჯირჯვილი (ᲛᲜᲘᲔᲒ. 2).

ᲮᲘᲠᲔᲑᲐ [ს.] წყლისანი საბერებელი იარაღი, ჩერეზულებრე თოცის ლულაზე ჩამოცმული.

ᲮᲘᲠᲒᲐᲡᲐ-ი ოგიეთი, რაც ბარტყი (ᲛᲘᲜᲓ. 2).

ᲮᲘᲠᲒᲐᲜᲐ-ი 1. რასაც ხიდგი აქეს გაკეთებული. ბ. *თოფი.* 2. ხიდგით (ხიდგიანი თოფით) შეიარაღებული ბ. *ვაჩაული.*

ᲮᲘᲠᲓᲐᲚᲔ-ი (ხიჩატალისა) ეელური ხილი. წ ეუნარო ხილი.

ᲮᲘᲠᲘᲜ-ი, ᲮᲘᲠᲘᲜ-ი (საუბ.) ოგიეთი, რაც ღიტინი.

ᲮᲘᲠᲘᲜ-ᲗᲐᲚᲐ (საუბ.) იქცეთან ყელის გამოჭიმული დაკლაზე (ბავშვის ეანაზე). *ეელის ბ.-ზ. ეუკეთ.*

ᲮᲘᲠᲘᲜ-ი წყლიანი ანაზღუნი (ცალეიანთ). *თითში ბ. ᲨᲔᲫᲘᲛᲔᲑᲐ.*

ᲮᲘᲠᲘᲡ-ი დუნის ან ღორის ქონის გადადნობის შემდეგ დარჩენილი ნაშრი.

ᲮᲘᲠᲘᲡᲐ საბელი ხიჩნის მოსაწვდომად.

ᲮᲘᲠᲘᲜᲘ-ს გრძელ. ძძელებს ხორეს აცლის, — ეიწყ. ნოს. ბ ᲨᲔᲛ. ხიჩნა

ᲮᲘᲠᲗ-ი ოგიეთი, რაც ხიჩეი.

ᲮᲘᲠᲗᲐ-ი თეთრეულობით ეაზის ჯიში ერთეულად; მისგან საუკეთესო ღვინო დგება; გავრცელებულია კახეთში.

ᲮᲘᲠᲘᲐ (ხიხიასი) ბავშვის ენაზე — ცეცი რამ, რის პირში ჩადებაც არ შეიძლება.

ᲮᲘᲠᲘᲜ-ი ხრიწინანი ხმა ფიცრებში (სენთქვის დროს).

ᲮᲘᲠᲘᲜᲗᲔᲜ-ს გრდემ. ხიხინს გამოსცემს.

ᲮᲘᲠᲘᲞ-ი (ეოხ.) ᲛᲬᲘᲠᲔ, უნაყოფო ადგილი.

ᲮᲪᲐ სახელი ა ხ ლ ი ს, ᲔᲚᲔᲪᲐᲡ ᲜᲐᲗᲔᲚᲘ ᲛᲝᲠᲬᲧᲕᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

ᲮᲪᲐᲒᲐ სახელი ხ ლ ა კ ნ ი ს ᲮᲜᲘᲡ ᲛᲝᲠᲬᲧᲕᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

ᲮᲪᲐᲜᲘ-ს გრდემ. ბრგეს, ცლაქინს. *ბმო-ეედს* ბ. ᲗᲐ ᲨᲔᲛ. ᲮᲔᲚᲐᲠᲔᲑᲡ, ეეხეაᲡᲔᲑᲡ, ᲮᲪᲘᲐᲡ.

ᲮᲪᲘᲐᲒᲐ სახმილ ხარბად ჭამის ᲛᲔᲡᲘᲜᲘᲡ ᲮᲛᲐ.

ᲮᲪᲘᲜᲔ-ი ხარბის ხმაური შესმის ᲮᲛᲐ.

ᲮᲪᲘᲜᲔ-ი პირის ხმაური ხარბად ჭამის დროს.

ᲮᲪᲘᲠᲗ-ი ერთმანეთში ეაბმული, დახვალანჯული რამ (ძაფი, თოკი...). *ბაეთების* ბ.

ᲮᲪᲘᲠᲗᲘᲡᲐ-ი გრდემ. 1. ერთმანეთში აბამს, — ხელანჯავს (ძაფს...). 2. ეურთმანეთს აქცევს (ფეხებს, ხელებს). 3. ბაღებ რეს, აჩითლებს, აჩეჩავს (საქმეს). 3. ერთმანეთში გაბმით, ერთმანეთში გადაეურვით, ჩაეეჭით აკეთებს. *ოსიას* ბ. *ძაფს/ს.* ᲗᲐ ᲨᲔᲛ. უხელართებს, იხლართება, ეხლართება, ხელართული, ნახლართი, სახლართაება.

ᲮᲪᲘᲠᲗᲘᲡᲐ სახელი ხ ლ ა რ თ ა ვ ს ᲮᲜᲘᲡ ᲛᲝᲠᲬᲧᲕᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

ᲮᲪᲘᲠᲗᲔ-ი აბურძული, დაბურთული.

ᲮᲪᲘᲡᲐ სახელი ა ხ ლ ე ბ ს ᲮᲜᲘᲡ ᲛᲝᲠᲬᲧᲕᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. *ხელის ბ. — პირის ბ.*

ᲮᲪᲘᲡᲐ 1. სახელი ა ხ ლ ა ვ ს, ე ა ხ ლ ე ბ ს ᲮᲜᲘᲡ ᲛᲝᲠᲬᲧᲕᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. 2. სახელი ა ა ხ ლ ე ბ ს ᲮᲜᲘᲡ ᲛᲝᲠᲬᲧᲕᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

ᲮᲪᲘᲡᲐ (ხლეპსანი) იხ. ხლეპსა.

ᲮᲪᲘᲚ-ის იხ. გახლეპს. ᲗᲐ ᲨᲔᲛ. ᲮᲔᲚᲐᲠᲔᲑᲡ, ეეხლეპᲡᲔᲑᲡ, ხლეპს, ხლეპსა, ნახლეპი, სახლეპი.

ᲮᲪᲘᲡ სახელი ხ ლ ე ბ ს ᲮᲜᲘᲡ ᲛᲝᲠᲬᲧᲕᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

ᲮᲪᲘᲡᲔ-ი (სპე.) რის გახლეჩვე შეიძლება, რაც ხიხლეპება.

ᲮᲪᲘᲜᲙᲐ-ს გრდემ. (ეეოხ.) რაზეეცილი ხმით ლაპარაკობს.

ᲮᲪᲣ-ი (ძე.) ოგიეთი, რაც ეღეეი.

ᲮᲪᲣᲚᲐ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲜᲕᲐ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲐ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲐᲜᲘ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲐ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲐ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲐ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲐ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲐ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲐ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲐ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔᲚᲐ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲐ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘᲡᲔ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲐ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔᲚᲔᲑᲘ (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲐ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

ᲮᲪᲣᲠᲔᲚᲘᲡᲔ-ი (ხლეპეხლაი) (ეახტეიე) 1. (ხეეპ.) მანეეია გრეხია. 2. (ეეოხ.) ოგიეთი რაც ეღენიაკეი.

**ᲮᲪᲣᲠᲔᲚ

ლობისა; მაღალი ხმის მქონე *ბ. სიმღერა.* ხმამაღალ – ხმამაღალი. *ბ. ლაპარაკი.*

ᲮᲛᲘᲜᲔᲑᲐ *ს.* გრძედ. ხმის გამოსხივება, ხმაურობა. *წვიმრები ხმიანობენ.*

ᲮᲛᲘᲐᲜᲝᲑᲐ საბედნიერო ხმიანობის ხმების მოქმედებისა.

ᲮᲛᲘᲠᲔ-ი იგივეა, რაც ხმიანი.

ᲮᲛᲚᲘᲡ-ი ხმის მქონე. – ხმიანი. 2. *(ქვ.)* ხმის უფლების მქონე. 3. მეფის რუსეთში – ქალაქის თვითმმართველობის ან ერობის საბჭოს დეპუტატი.

ᲮᲛᲫᲔ-ი ძაფის ზექრის ღრის გაცელილი ცერკვი და ძისთ.

ᲮᲜᲔ ბოლშევიკი ადგილი ნაკერში.

ᲮᲜᲘᲡ ᲙᲠᲔᲛᲘ. მინაზი, ნიადაგის აფხეკორების (გუთნით და მისთ.) რისამე დასათესად. *ტრაქტორით ბ. – ძაღლ აღმართის ხნავით.* ◇ ᲬᲔᲠᲐ. ამჯერებების, უხნავის, იხენება, ხენა, ხნული, მხერები, ნახნავი, სახვეული, უხნავი.

ᲮᲜᲐᲠᲘᲐ-ი *(ზ.)* თხრილი, ორმაო.

ᲮᲜᲔᲔ-ი იგივეა, რაც ხნევი.

ᲮᲜᲔᲕᲐ-ი ხნევა. ზედაპირის, ღრმულის (ადამიანის). ‖ ძველი, დიდი ხნის *(ზეპირ.)* ამბავი.

ᲮᲜᲔᲕᲜᲐ 1. ხნიერის თვისება. 2. იგივეა, რაც ხნიერება.

ᲮᲜᲘᲔᲠᲘ ხანის, დროის განმავლობაში. *წვირე ბ. ხირეც ბ. ხნიერად მწოვარაა.*

ᲮᲜᲘᲐᲜ-ი *იხ.* ხნიერი.

ᲮᲜᲘᲐᲜᲝᲑᲐ ხანი, წლოვანება, ასაკი *საკუნიო ბ.*

ᲮᲜᲔ-ი რაც მოხნეს, – ნახნავი. *თავლუწულები ბ. – ღრმა ბ.*

ᲮᲝ! იგივეა, რაც ჰო.

ᲮᲝᲑᲘᲡᲜᲐ *(ხიბლაკელური)* რქოვანი (ან ძველი-ვანი) ფარი, რომელიც გარს აკრავს კიბოს, კუს და მისთ.

ᲮᲝᲒᲐᲜᲐᲨᲘ *(ხიბლაკელური)* ნარჩენი (ან ძველი-ვანი) ფარი, რომელიც გარს აკრავს კიბოს, კუს და მისთ.

ᲮᲝᲒᲐᲜᲐᲨᲘᲜ-ი 1. ღილი ფართობის, კარგი სახნავ-სათესი მიწა. *კოლმეურნეობის მიდამოებში.* 2. ფილი ახო ტყეში.

ᲮᲝᲒᲐᲕᲐ *(ხიბლაკელური)* [Galium tricorne] ხარუელა მაღალი ენწორიანებითა ოჯახისა; აქვს ხაოიანი ღერო და ფოთლები; ისსაბმ ძრაველი, ეალი მხრიდან წამწვანედ ნაყოფს.

ᲮᲝᲘᲜᲐ *(ხიხუაისი)* (ლუბ.) იგივეა რაც ბარკა.

ᲮᲚᲔ-ი იგივეა, რაც ხიბოკვეტა.

ᲮᲚᲔ-ი შინაური ცხოველთა (უპირატესად ღორისა და კამეჩის) დაკვალების ერთეული.

ᲮᲚᲔᲐ-ი *(ხიურისა)* 1. კასრისმაგვარი პატარა ჭურჭელი ხის ქერქისა. 2. იგივეა, რაც ქილა. *ცეცხლის ბ.*

ᲮᲚᲔᲕᲐ *(ხიკეხსი)* 1. იგივეა, რაც ხოკერი. 2. *(ლუბ.)* სქელკანიანი გოგრა.

ᲮᲚᲘᲡ სახელი *ხიოკაეს* ზმნის მოქმედებისა.

ᲮᲚᲔᲜᲐ *იხ.* ქილენა.

ᲮᲚᲔᲜᲘ-ი წერილი თევზის საკვირი პალე.

ᲮᲚᲔᲠᲘ ნაწილები; გამოსატყვს მოქმედების მრავალჯერობის. ზღვაზე *ისვენებს ბ. – ზაპირობით ვთელი მოდის ბ.*

ᲮᲚᲔᲠᲘ იგივეა, რაც *-ქა* (მნიშ. 3). *ერთ მხარეს მამაკაცები ისხდნენ. ბ. მეორე მხარეს – ქალები.*

ᲮᲚᲘ ნაწილები: 1) ბეშოსტაკის კოთხეას და აღნიშნავს დაკალატვებას, – *ეს ბ. ბედვით, ის მოხდა! – ბ. გასწიო ხმა?* 2) ოხშარები ეკრიფილი სიტყვას. თან ერთად და აღნიშნავს დაქვემებას, – იქნებ. *ბარ შეი ბ. არ ყალია ბოლეს?*

ᲮᲚᲘᲐᲔᲠ-ი დიდი საზეპირო გემი. ‖ **ᲮᲚᲘᲐᲔᲠᲘᲡ ᲛᲔᲜᲔ** – ხალერნი ასპარები, რომლითაც ადამიანი კისრისზე მიიერთებს. ხასპარო ხიხლეფი – დიდი თანაშეერთეც თვითმფრინავი.

ᲮᲚᲘᲐᲜᲔᲑᲔ-ი 1. *(Malus pumila)* ადნიური გვარლის ჯიში; ისსაბმ მცრალ ფიფილ ნაყოფს; მწიფდება შუახანებში; გაფრცელებულია უმთავრესად აღმოსავლეთ საქართველოში. 2. ამ მცენარის ნაყოფი.

ᲮᲚᲘᲔᲜ-ი 1. ვარსკვლავთა ერთ-ერთი კრებული. 2. მაღალ დახვეული სასანთლე. – ჭაღი. ‖ ტოტებიანი დიდი ბაწვალი. – კანდელაბრი. ბიანი დიდი ბაწვალი. – კანდელაბრი.

ᲮᲜᲔ-ი, ᲮᲜᲔᲐ იგივეა, რაც გონი.

ᲮᲝᲜᲓᲐᲙᲐ-ი *(ხონთქრისა)* [ს.] *(ძვ.)* ოსმალეთის მეფე, სულთანი.

ᲮᲝᲜᲐ [ს.] მოერანი ტაბაკი, ოდნავ გულამოღებული. *ჩილით ხაჟნე ბ.*

ᲮᲝᲜᲔᲑᲐ-ი იგივეა, რაც ხეხნარი.

ᲮᲠᲐ *(ხორასნი)* ერთმანეთზე უშუალოდ (შემაღლებულად) დაყრილი რამე. *შეშის ბ. – ხაშინდის ბ. ხილად – ვენახად, ზღუდედ. ტაქლი ბ. ეზაკა.*

ᲮᲠᲐᲑᲐ [ხ.] (ხაკ.) სურსათ-სანოვაგე, საჭმელი. *ბ. საძეფით ჰქონდათ.*

ᲮᲠᲐᲑᲔᲜᲔ-ი (საკ.) სხვადასხვა ხახის ხორაგი.

ᲮᲠᲐᲑᲔᲜᲔᲑᲐ (საკ.) იგივეა, რაც ხორაგეული.

ᲮᲠᲐᲑᲜᲔ-ი (ხორასნისა) *(ძვ.)* თოფი ერთგვარი.

ᲮᲠᲐᲑᲜᲔᲔ-ი *(ძვ.)* ხმალი ერთგვარი [ირანის ტახტ ხორასნის ხახელის მიხედვით].

ᲮᲠᲐ-ᲑᲝᲠᲐᲜᲔ ხორაგ, ეროვად, ზეობად.

ᲮᲠᲐᲑᲔ-ი (ხორბლისა) 1. უმთავრესი ერთწლიანი პურეული მცენარე მარცვლოვანთა ოჯახისა; აქვს დაშრეული ღრე ღერო; ეიწრო და გრძელი ფოთლები; ღერო ხილოვნების თავთავით, რომელშიც მოთავსებულია მარცვლები. 2. ამ მცენარის ნაყოფი – მოკრძო, ტკბ მხარეზე გასწერილი ღარის მქონე მარცვალი; მისი ფქვილისაგან აცხობენ პურს.

ᲮᲠᲐᲑᲔᲔᲜᲔᲑᲘ იგივეა, რაც პურეული.

ᲮᲠᲐᲑᲔᲔᲜᲔᲑᲐ იგივეა, რაც ჭურჭლეული.

ᲮᲠᲐᲑᲔᲜᲔᲑᲐ რაზე ხორბალია. *ბ. კოლი. – ბ. ტომარა.*

ᲮᲠᲐᲑᲚᲘᲡᲤᲔᲠᲐ (ხორბლისფრისა) რაც ფერით ხორბალს მიეკუთნება – შეკეკრმანისა და თეთრის საშუალო (კაწ...). *ბ. სამე.*

ᲮᲠᲐᲑᲜᲔ ცხენების ფიფილ ნაკეთი ზედსაფენი.

ᲮᲠᲐᲑᲝ ღილი სანწავლო ერთეული (იქიან რაც ...ლეს ბეშქმი).

ᲮᲠᲐᲕᲔᲚᲐ *(ძვ., საკან.)* იხ. ქოლერა.

ᲮᲠᲐᲕᲘᲡᲔ-ი [აჩარ.] 1. წაკრძეული ცხენი სპილოსი (და ზოგი სხვა ძუძუმწოვარი ცხოველისა) – სუნთქეის, ფისოსისა და შეხების ორგანო. 2. ზოგი მწერის სხეულის წინა ნაწილის გრძელი წანაზარდი. *ფუტკრის ბ. 3. (სპეც.)* ზოგი მანქანის ნაწილი წაგრძელებული ფორმისა. *კომპასის ბ.*

ᲮᲠᲐᲕᲘᲡᲔᲜᲘᲐᲜ-ი რასაც ხორაგში აქვს. *ბ. მწერები.* ‖ *ბ. მანქანა.*

ᲮᲠᲐᲔᲚ-ი მეორე ზომის ბურთი.

ᲮᲠᲐᲔᲚ ᲮᲐᲜᲘᲐᲜ-ი რასაც ხორულები აქვს, ხორულები დაფარული. *ბ. ყანა. – ბ. კოტრები.*

ᲮᲠᲘᲗ *იხ.* ქრიხი.

ᲮᲠᲘᲗᲘ-ი თიეის, ბალახის კონა.

ᲮᲠᲘᲜᲗᲘᲡᲔ-ი [ხორინთისა] 1. [Artemisia cina] მრავალწლეული ბუჩქსაბა მცენარე რთულფოთლიანთა ოჯახისა; აქვს ფახალი ღერო; იყენებს სატანაო. ალი ლეიბად შეჩრენილ ცხილეებს. 2. ამ მცენარისაგან დაშშადებული (ნაწნელებიან) ჭიის წამალი (გაუშლელი ყვავილები, გამხმარი და დაფქვნილი).

ᲮᲠᲘᲜᲗᲘᲡᲔᲜᲘ *(ძვ.)* იხ. ხორასნული.

ᲮᲠᲘᲠᲔ-ი *(ეუთხ.)* იგივეა, რაც ხერხი.

ᲮᲠᲘᲮ-ი ზოის ნაოჭებში ჩარჩენილი თოელი.

ᲮᲠᲘᲮᲔ-ი ქართული ტრუნალეწური თავისებური რიგების მქონე ჯაგუეული (ფერხულის მსგავსი) ცეკვა შამაკიდებისა. ‖ მუსიკა, პანგი, რომელზედაც ამ ცეკვას ასრულებენ.

ᲮᲠᲘᲮᲐᲚᲐ-ი ცხელი ქარი.

ᲮᲠᲘᲮᲘᲐᲜᲔᲚ-ი სააღა ხორშტი ოცის. *ბ. ჯელები. – ბ. უდაბნო.*

ᲮᲠᲘᲚ-ი 1. ადამიანის ან ცხოველის სხეულის კუნთოვანი ან ფორნეულის სხეული. მისი ნაწილები, რომელსაც საგრძნეო ორგანები ეყენებენ. *ქაძის ბ. – ტურის ბ. – ხორცის წვეში.* 2. ზოგი სილის რბილი ნაწილი, ძირითადად ცხიმისგან. *აქმის ბ.* 4. ადამიანის სხეული. *ტანჯეი ბ. უსწრდა.* ‖ ხორცს დაჯრის – გახდება, დაშვნეულდება. ხორცს შეაბაძს – სინამდვილეში (სანაძლეოში) იქცეეს, – განსაზღვრულდება. ხორცს ' შეაბაძს – სინამდვილეში იქცეეს, – განხორციელდება. ხორცსა და სისხლად (საფიცარი) – 1) გასაქმება. 2) ტოდაც მოპყრობა, წესით მოპყრობა.

ᲮᲠᲘᲡᲘᲜᲐᲡᲜᲐ *იხ.* შეხრიცხეება.

ᲮᲠᲘᲡᲝᲕᲔᲚ-ი 1. სხეულისებრ ხორცისაგან დაშენებული საქმეები. 2. ხორცის შეწევეი (სანქმეი ..).

ᲮᲠᲘᲡᲢᲐᲜᲘᲐ იგივეა, რაც ხორეული (მნიშ. 1).

ᲮᲠᲘᲡᲮᲘᲐᲜ-ი 1. რასაც ხორეი (მნიშ. 2) აქეს, რაზედაც ხორცია. *ბ. ტკეცი.* 2. რაც ხორცს (მნიშ. 2). შეიცავს, რაც ხორცით არის გაკეთებული. *ბ. საკეი.* 3. ხორცის (მნიშ. 3) მქონე, – არაეშენიანი, ნაკლებეშენიანი (ხილეი). *ბ. ბალი.*

ᲮᲠᲘᲡᲮᲝᲜ-ი 1. ხორცით მოსილი, – სხეულის მქონე (ადამიანის ენობეიგან). *მას ეერაფერით ბ. ეერ შეეეერებოდა. ეერაფერი არსება, სულდგმული. ბ. არაეინ ჩანდა.* 2. მიწერები, აბეეშეული (ბალირასა). სულიერი). *ბ. ჩიტი რაფეიანი. – ბ. სოკეარეები.* 3. *(ბ. ლუღიც.)* ფეტეიების წინა ცალი. ხორცის ბეთრა ბალი. ხორცეულად – ხორცით, სხეულით, ეიწიგნეად (ბალირას). სულიერად).

ᲮᲠᲘᲡᲮᲘᲔᲚᲔᲑᲐ *ს. იხ.* განხორციელება.

ᲮᲠᲘᲡᲮᲘᲡᲤᲔᲠᲘ-ი (ხორცისმჭამელისა) რაც ცხოველური საკვებით, ხორცით ეკვებება. – მტაცებელი (ცხოველი, ფრინველი).

ᲮᲠᲘᲡᲘᲡᲮᲔᲠᲔ-ი რაც ფერით ადამიანის ხორცს მოგვაგონებს, ხორცად შეხამებული ფერი, – პირის. ფერი. *ბ. აბრეშუმი.*

ᲮᲠᲘᲡᲘᲡᲮᲔᲠᲔᲐ (ხორცისფერასი) [Alraphaxis caucasica] ეკლიანი დაბალი ბუჩქი მატიტკლისებრთა ოჯახისა; იცვფებს ხორცისფერ ან თეთრ ყვავილებს.

ᲮᲠᲘᲡᲘᲡᲮᲚᲘᲐᲜ-ი ხორცეული ამოპაწიები (ზოგჯერ აეადმყოფური) ადამიანის ან ცხოველის სხეულზე. 2. *გადაც. (ლანდ.)* საბოგადოებისათვის უსარგებლო, მავნე, ზედმეტი ადამიანი, – პარაზიტი.

ᲮᲠᲘᲡᲘᲡᲔᲠᲘᲐ ხორცმჭამე თფილება.

ᲮᲠᲘᲡᲘᲡᲮᲚᲔ-ი (ხორცეულისა) 1. ხორცის (მნიშ. 1) შემცველი, ხორცისაგან შემდგარი. *ქაძის ბიძგი. ხორცეული ბოლოკი.* 2. პატარა ნამუსარაო, რომელსაც გუნდად ხორცი აქეს (იგიან ხეეში).

ᲮᲠᲘᲡᲘᲡᲮᲛᲐ (ხორცისებისა). კარგად ჩასუქებული, გაძეცირებული; მსუქანი. *ბ. სხეული. – ბ. ტარეანი.*

ᲮᲠᲘᲡᲘᲡᲮᲐᲛᲐ-ი მაწვანა, რითაც ხორცს კეპავენ.

ᲮᲠᲘᲡᲘᲡᲮᲔᲐ *(ეუთხ.)* განხორციელება; განსაზღვრება. *ზანაურის ბ.*

ᲮᲠᲘᲡᲘᲡᲮᲔᲚ-ი (ეუთხ.) სინამდვილედ ქცეული, განხორციელებული. *ბ. მიზნები.*

ᲮᲠᲘᲡᲘᲡᲮᲔᲚᲔᲑᲐ (ეუთხ.) განხორციელება. *ბ. მეეარეულებელი. ბ. ოცნება.*

ᲮᲠᲘᲨ-ი ადამიანისა და ცხოველის სასულის დასაწყისი ნაწილი.

ᲮᲠᲘᲨ-ი *იხ.* ღორები.

ᲮᲠᲘᲨᲔᲜ-ი *იხ.* ღორეიანი.

ᲮᲠᲘᲨᲘᲜᲔ-ი (ეუთხ.) იგივეა, რაც ხორხოეა.

ᲮᲠᲘᲨᲘᲜᲔ-ი იგივეა, რაც ხორხოეი.

ᲮᲠᲘᲨᲘᲜᲔᲑᲐ (ხორხოეისა) წერილი, გაყინული თოელი.

ᲮᲠᲘᲨᲘᲜᲝ-ი ხმაურისა სიცილი (ბეერისა). *ქალაეები ბ. იცინა.*

ᲮᲠᲘᲨᲘᲜᲝᲑᲐ-ს გრძეე. ხორხეი გაკეეს.

ᲮᲠᲘᲨ-ი ალაის ღეეი, ღეეის გამოსაბარძი.

ᲮᲠᲘᲚᲐ [არაბ.] დიდად შეეეება, ეშეა-დიდება. ◇ **ხხიეაბა** ' შეეახაბა – ეეებით ' შეეაეოს, ძალიან აეეეს.

ᲮᲠᲘᲛᲐᲠᲘ (ხოტორასი) (საკან.) იგივეა, რაც -კოტორა.

ᲮᲠᲘᲜᲙᲐᲨ-ი *იხ.* ჯადოხორაგეს

ᲮᲠᲘᲨ-ი ნაეის მოსაცმელი ნიჩაბი.

ᲮᲠᲘᲨᲐᲚᲘᲡ-ი (ხოშკალისა), **ᲮᲠᲘᲨᲐᲚᲘᲡᲐ** (ხოშკალისა) *ზმნები სეტყეეა.*

ᲮᲠᲘᲨᲜᲐ-ი წერილისა და მსხეიის საშეალო, – მოსხეა. *ბ. მაღალეატები.* ‖ მოსხეიდან დაფეეული, – ხერხეი. *ბ. ბალიში.*

ᲮᲠᲘᲨᲜᲐ-ᲮᲠᲘᲨᲜᲐ ბეერი ხოშნის, მსხეიც-მსხეილი. *ბ. ხე. სეტყეა.*

ᲮᲠᲘᲪᲐ-ს *იხ.* დახოცეეს. ◇ ᲬᲔᲠᲐ. ახოცეინებს იხოცეის', უხოცეს. იხოცება, ეხოცება, ხოცეს!.

ᲮᲠᲘᲪᲐ! სახეეი ხ ო ც ა ე ს ზმნის მოქმედებისა

ᲮᲠᲘᲪᲐ² სახეეი ი ხ ო ც ა ე ს ' ზმნის მოქმედებისა

ᲮᲠᲘᲪᲐ-ᲫᲔᲪᲐ ხოეეა, ეეეება.

ᲮᲠᲘᲪ-ი *იხ.* ხეეეი.

ᲮᲠᲘᲪᲘᲐ-ი საგოგეაეების მქონე თხეეი ფიცარი რომელზედაც ახალდაბადებულ ბავშეს დაკარეეენ.

ᲮᲠᲘᲪᲘ მწერი, რომელსაც აქეს მაგარი ზედა ფრთები და სალრდნეეად მოეეჩინილი პირი.

ᲮᲠᲘᲪᲘᲐ-ს *(ხურძ. ეუხოსეის)* გრძეე. რამეზე გართობილი მოძრაეობს. ◇ ᲬᲔᲠᲐ. ხოხეა, ხხოხაეი.

ᲮᲠᲘᲪᲘᲜᲝᲕᲐ-ი (ხოხინოეფრისა) რაც ფერით ხოხინს მოეგაგონებს, – ცისფერად მოლეიეებული ეერეი.

ᲮᲠᲘᲪᲘᲡ სახეეი ხ ო ხ ა ე ს ზმნის მოქმედებისა

ᲮᲠᲘᲪᲚ-ი (ხოეეს.) იგივეა, რაც ხოხეა

ᲮᲠᲘᲪᲜᲘ-ი (ხოეეს.) ხაკარა და კოხეა (ტკეენი...). *ბ. ტკეენი. ხოხმაეაე – კოხეაე. ბ. ზეკეეროეი ტანსაცმელი.*

ᲮᲠᲘᲪᲝ სახეეი ხ ო ხ ნ ი ს ზმნის მოქმედებისა.

ᲮᲠᲘᲪᲜᲘ-ს გრძეე. მოლიანად, ქიხაძედ ეოეეს (ბალახს.). ჯამს (ფოთოლს). – ◇ ᲬᲔᲠᲐ. ხოხნა.

ᲮᲠᲘᲮᲐ-ი [Phasianus] ქათამეეე მოგეარეო ფრინველთა; მამალს აქეს ლამაზი ბუმბეროეი (ყეეი, ფრთები, ბოლო).

ᲮᲠᲘᲮᲐᲚ-ი (საეან.) იგივეა, რაც ბიეეჩი.

ᲮᲠᲘᲮᲔ-ი თევეზებეიდი ღეეი, კოკა და მისთ.

ᲮᲠᲘᲮᲔᲚᲘᲡ (ხიხოსკისი) (ძე., საეან.) არაგნერ ეეხეიანი.

ᲮᲠᲘ-ᲮᲠᲘ შორიეებეეე; გამოხატეეს გაოეებას.

ᲮᲠᲘᲮᲐ [ს.] (ძე.) საპაეო პირი, წაეის ინეიერეო. თაეი კაცი (ჩასაეებად შაის კარზე).

ᲮᲠᲘᲮᲐᲜᲘᲡᲮᲐ (ეუხ.) ხოეეანის (აღა-მაჰმად-ხანის) საკარიეეეისაო შეიხოეეეი ტიტე.

ᲮᲮᲐ სახეეი ხ ტ-ს ზმნის მოქმედებისა.

ᲮᲐᲑᲐᲮᲐᲜᲔ-ი იგივეა, რაც ხრაგეანი. *ტანჯეი ბ. ისპრეის.*

ᲮᲐᲑᲔᲔᲜᲔ-ი ხეკარ რამეზე აღგილის მინაეეეების გამოეეეეეის ხმეარი.

ხრახნიჩა-ს გრძივ. ხრაგუნი გააქცს. *თარიმი ააკეთებ ბრაგუნობდენენ.*

ხრაკ-ს იხ. გამოხრაკვა.

ხრაკალი-ი თიხის ხელსაწყო ერთგვარი; დახვრეტილია რამდენიმე ალაგას; ამ ხაზვრეტებში დებენ შამფურების ბოლოებს; იყენებენ მწვადის შესაწვავად (იცან ნაცვალი).

ხრან-ი დაბრაკული. დამწვარი ხორცი (ქონი...). *ბორჯს ბრაკის გემო აქონდა. — ბრაკის სუნი იდგა.*

ხრაკუნ-ს იხ. მთხრაკუნებ.

ხრამა საბერი ხრაკაჟს ზშირს მოქმედებისა.

ხრამინ-ი რასაც რასის სუნი და გემო აქვს.

ხრანჯ-ი ხის ტოტებიდან ამოზრდილი ღეროს ბოჭკოები; ხმარობენ ასაწევად, ჭილოფენებისა და ცალთების დასაწნეხავად და სხე. მრავალი გაიხის ამგვარი.

ხრან-ი კლდიანი ღრმა ხევი, — ღრანტე. *ცხენი ბრანში გადაიჩეხა.*

ხრანტ-ს იხ. დახრანტვა.

ხრანტალ-ი იგივეა, რაც ხრანჭი.

ხრანტალ-ი ხრაშების შემცველი; დახრაშული.

ხრანტელ-ი [Varicarhinus] ცერილი გემოიანი თევზი ერთგვარი [მდინარე ხრამის სახელის მიმდებით]. — ფინ ხრტილი.

ხრანჩ-ი მაგარი ან ხმელი რისამე ჭამის ხმა. *საძროხეო ბრაზურით ჭამდა ჩალაბ.*

ხრანჭა (ხრაშჭინასი) რასაც ხრაშენი გაიქეს, ბ. ჯერი.

ხრანჭან-ი ელში ხრიალი, ნახულის ამოწვნეველის ხმა.

ხრაპან-ი ხმამაღლა ხერეხის ხმა.

ხრაპან-ი ხრეშზე ან გაყინულ ზედაპირ თოვლზე სიარულით გამოწვეული ხმიანობა. *თოვლს ბ. გაკვირდა.*

ხრაშნ-ი 1. იგივეა, რაც ხრაშხრაში. 2. ფიქალი, რაც ხრაშენი. *ბრაშენით ჭიშა.*

ხრაშან (ხრაშენასი) 1. რასაც ხრაშენი, ხრაშხრაში გაიქეს. *ბ. თოვლი.* 2. იგივეა, რაც არაკოსკა.

ხრაშან-ს გრძივ. ხრაშენს გამოსცემს, ხრაშხრაში გაიქეს.

ხრაშან-ი 1. ზღვაში ღრმის ლურსმნისებური ღერი (ლითონისა). 2. ეგების ან თუთიმფრინავის სამოძრაველები მოწყობილობა — მბრუნავ ღერზე დამაგრებული ლაპიტები (ფრთები).

ხრაშან საბელი ხრანტნის ზშირს მოქმედებისა.

ხრაშან-ს იხ. ჩახრანტნის...

ხრაშანი-ი ხრაშის მჭიდე

ხრაშანი-ი ხრაშის ზედა მხარე

ხრაშანი-ი ხვეული ნიკაპ გარშემო.

ხრაშანი-ი ხრაშის მხარე

ხრაშანი-ი ხრაშის ხმა

ხრაშანი-ი ხრაშის შემცველი; ხრაშიანი. *ბ. ქანი.*

ხრი-ს იხ. დახრის, მოხრის.

ხრიან-ი 1. მაგარი წყრილი საგნების ეკუნის ხმა. — ჩხრიალი. *ქვეშის ბ.* 2. ოფლი, რაც ცხრაცი. 3. ელში გამოცემული ღრე. ხერხის მსგავსი ხმა. *სელოსოტრძალის ბ.* 4. ტაფაზ. ხრაწნიანი, ანასუფთა (ხმა). *ცალიანის ბ.*

ხრიალა (ხრიალი) 1. რაც ხრიალებს. 2. ჩეღი ბაყვის ვასაკთანი სათამაშო. — ჩხარაკა. 3. [Alectoralophus] ბაღანა ერთგვარი; იკეთებს ყვითელ ყელაღეს; იხმ ამს. კოლიოს ნაცოლს; თუსით ნაფოთის კენჭებს სეკლდებს და თიბვის დროს ხრიალი გაქვს

ხრიალ-ს-ხრიალ-ი ხრიალი და გრიალი, — გამმეი ხმიანი.

ხრიალვ-ს ხრიალი, ხრიალი გაიქეს. *ადრიაში მწყოი აკადემიური ბრიალებდა.*

ხრიალ-ხრიალ-ი გაბმული ხრიალი. *ეტლის ბრიალ-ბრიალი მიდიოდა.*

ხრიმინ-ი (სუკ.) ეტლის, ურმის და მისთ. მძრახათი გამოწვეული ხმიანი.

ხრიმინ-ს-ხრიმინ- (სუკ.) ხრიგინი გაიქეს. *ტრაქტორ ბ.*

ხრინგინ-ხრინგინ- (სუკ.) გამმეული ხრიგინი.

ხრინ-ი/ გაიღეჭრული ხერხი რისამე მოსაღრვედ. — ღონი. *ბრიკები მოეწყვება.*

ხრიპ-ი, **ხრიპ**-ი შესაკრავი კაუჭი (ტანსაცმელისა), — ღილის. *ფუძალი ბ. — აბალების ბრიკები.*

ხრიპ-ი (კუთხ.) 1. ორშიაში (ქსელიდან) ლეინის ამოსაღები ჭუჭუნელი). 2. ოფიც ჭერქელი სხეა რამ დანინუნელებისა (მაგ., ეკალის, მიხლის... მოსაკრეფად).

ხრიშ-ი 1. ფქვილის მტვერი (ნისკვილის ქვებზე). 2. (კუთხ.) მშრალი თოელი, ბეწვი დაფხვილი. 3. ფოთლის ფიფქი, — ნაფიფქი. 4 ჩერჩხელაზე, ტკბილეულეულზე თეთრად მოფენილი შაქარა. 4. ოფლი, რაც მსხმელი.

ხრიშან-ი ჩაბლეჩილი ხმა. ბ (ხმლის) ხრიშანი გაურქვდა (მოუფაქი, მოეკაფა, მოფრთა...) — ხმა ჩაეხლიჩება.

ხრიშან-ი 1. ჩაბლეჩილი, აჩხუნეული (ხმა). 2. ვინაც, რასაც ასეთი ხმა აქეს. *ბ. გასაფრთინა. ხრიშანიანად — ხრიშნებით ხმით. ბ. ლაპარაკობდა. — ბ. მღერიდენენ.*

ხრიშნივან-ი, **ხრიშნიანად**-ი იგივეა, რაც ხრიშნები.

ხრიპ-ი 1. სადაც მეფარე არ ხარობს, — მოტიტვლებული ადგილი, მწირი, უნაყოფო (აღგილი...) *ბ. მწვ.* — *ბ. ძოა.* 2. მოტიტვლებული, მწირი აღგილი. *მოხაზი გადაჭრეული ბრიპ კეთილ მოიპანდა.*

ხრიპნ-ა ან. გამოჩენება.

ხრიპნ-ი ხრიალი ხმა ქსელი. — ხრიალი (მწიგნ. 1). *ბ. კლეკ.*

ხრიპნ-ი (საუბ.) ხრიალი, ხრიტკანი.

ხრიპნ-ს-ხრიპნ- გრძივ. (საუბ.) ხრიგინი გაიქეს.

ხრიპ ოფიც, რაც ხრიალი.

ხრიპ-ი (საუბ.) მაღალი და გამხმარი, — ფულა ფეხი.

ხრიპა 1. მტკიცედ ცხოველი ცენტრი. *მწყვიმის ბ.* 2. გადაც. (ლანძღ.) ჯგუფი ადამიანებისა, ჩარიგებით ადამიანის რამე სრულის. *ავსარაზანების სამრეფო ბ.* 3. ოფიც, რაც გრძივ. *ქვის ბ. ხრიპა* — ხრიგის სახით. — გენდერ. უპატრონო ძაღლები ბ. დაღლილნენ, ჩ ცალიკაც ბ. ეყარა.

ხრიპან-ხრიპან ჩ ხრიგების სახით. *ნაგვით ბ.-ბ მოფენილი*

ხრიპან-ი (საუბ.) ოფიც, რაც ბიჭები.

ხრიპან-ი ოფიც, რაც ხრიალი (მწიგნ. ე).

ხრიპან-ს გრძივ. ხრიალებს (ელში).

ხრიპნ-ი (ჭა.) მიდგომი კაცი (სპა.). — ხრიგი.

ხრიტან-ი შესაფთებელი ქსოველის ურთკინით სახელის (მიქნილი და წერილი). — კაკანატელი. *ფარის ნაგანის ბ.*

ხრიტან-ხრიპან-ი ხრტილის შემცველი. *ბ. ქსოვილი.*

ხრიშან-ს იხ. დახრიტვას.

ხრიპან-ი 1. იგივეა, რაც ჭრეტენი. *კაკის ბ.* 2. ოფიც, რაც ლრეტენი. *ლორის ბ.*

ხრიპანა (ხრეტენასი) ოფიც, რაც ლრეტენა.

ხრიპან-ხრიპან-ი გრძივ. 1. იგივეა, რაც ჭრეტენებს. 2. იგივეა, რაც ლრეტენებს

ხრიპანა სახელი ა ხრიმან, ი ხრიმან ზშირად მოქმედებას. ხმობას — წვეთი (ჭყვეტენი. *ფიშის ბ.* რომელიც ვინმე ვიცით). *ხრიტან-ხრიტანა. ბ. ხრიტანა. ხრიტანა ბრანდაცეს.*

ხრიტან-ი გრძივ. წვიას - კვალის ამოწნის, *ჭრიტენ ბრანდაცეს. — ბ.* ზშირ. ხრიტენა, ხრიტანა.

ხრიტან-ს-ხრიტან- იხ. ხრიტენ ზშირ. ხრიტანა.

ხრიტანა სახელი ა ხრიტან, ი ხრიტან ზშირად მოქმედებას. ხრიტანა

ხათისაწი-ი (ხათისაწისა) მოსწავლე, რომელიც ხათისაწის სწავლობს, — ფრანცუზისაწი. *ბ. მოსწავლე.*

ხათისაწის I. ზედ. 1. ხათ ეკუთვნ. 2. გადაც. მრავალ-ენოვანი, გამჭრიახ.

ხათისაწისებრ-ი-ა-ი. I. ხათის სახოლეის შესწავლა (შენობა). *ბ. სახლი.* 2. (საუბ.) მეტისმეტად უნაზეური (გოგონა).

ხათისებრობა-ი-ა ხათის სიფაქიზის მქონე. *ბ. კოხტა.*

ხათისებრად-ი-ა ხათის ტანისაგან შემდგარი. *გოგოს თმისებრაა. ბ.* ხათის ტანის წინანი. *ბ.* ფიქრიანი. *ბ.* ფიქრიანი ტკბილებისა. *ბ.* ფიქრიანი. *ბ.* ხათის ტანის

ჯ

ჯაბაკი (ჯაბნისა) [არას.] 1. მწი შარა, მიდალი, ლასარი 2. ლარნელი, არაჯადაყური. ჯ. ბასაკი.

ჯაბაჯუბა [ხა.] 1. (ზა.) ოარაღის სატყობი. 2. (ხაუმ.) ძველი, დანგრეული რამე (მაგ., ავტობინები).

ჯაბანის ან. დაჯაბნის

ჯაბანობა ჯაბნის თვისება.

ჯაბი-ი უხეში, ჯელიანი ელეური ბუჩქი

ჯაბიკ-ი (ჯაბნისა) გრძელად ასხმული ყურძნის მტევნები, ∥ საერთოდ, ხილის ასხმელი.

ჯაბირ-ი (ჯაბრისა) ღორის ქუჩრისა და ზურგზე ამოსული უხეში ბალანი. ♦ ჯაბარის ამღლის (ამდება) – 1) ჯაბარი ცალფრე დაუდგება. 2) გაბედ. გაბარაზდება.

ჯაბარა (ჯაბარასი) იგივე, რაც ჯაბრიანი.. ჯ. თაკი.

ჯაბარაჯბილ-ი 1. რასაც ჯაბარი (ბალანი) აქვს ამხელილი. 2. გაბედ. აღელვებული, გაჯაბრებული.

ჯაბან-ი, **ჯაბან** (ძ.) იგივეა, რაც ფორანი (მწიფე, 2).

ჯაბანობ-ი 1. სიბეცე ჯაბებია. ჯ. ჭერტობა. 2. ოფლეა, რაც ჯაბებარი.

ჯაბანჯაბ-ი ვამეფილი, უხეირო (ცხენი). მეფი ჯ ქვრივის სხეის ბეფაურასაო.

ჯაბაშვან-ი (საუკ.) იგივეა, რაც ჯაბჯაბი.

ჯაბჯაბ-ი ჯაბეი დაფარული ადგილი. ჯ. ჯაკალეს. – ბჭობა ჯ.

ჯაბარინ-ი ჯაბრის ეფექტი.

ჯაბარის-ი ძველად, რომელშედაც ხშირი ჯაბარი (ან მისი შემცველი რამ) არის დასხმული: ამ მარეხა რასამე საწყნებლად. კიბეზე. ჯ. – ტანისამოსის ჯ. – ფეხსაცმლის ჯ.

ჯაბარიტიძე [Carpinus orientalis] რცხილის სახეობა: ხმელეთს ბუჩქად ან პატარა ხეც: აქეს ძალიან მაგარი მერქანი.

ჯაბჯაბ-ი იგივეა, რაც ჩაჭიაქი, ჯორის ჯ.

ჯაბჯაბ-ი (საუკ.) ჯაბები, ჯაბანარი.

ჯაბაბ-ი (ხა -არაბ) [Orchys] ბალახოვანი მცენარე იცოფებს თავისებურ ბუკინით ყვავილებს.

ჯაბი [ხა] 1. (ცოტნიძე.) ისეთი რამ (ნივთი, ნაჭადი). რაც ეროთნული აღნიშნა, შემთხვევის აღმნიშნა (ვისაც გაეცინებინ, ვის სახელზედაც ეგაცინებენ). – თოლიანმა. ჯადოს ეაცეთება. 2. გაბედ. (ხაუკ.) იცოცხლა რაც ჯაბლისური. ჯ. ღამე. 3. გაბედ. (ხაუკ.) იტყვიან მახინჯ ადამიანზე.

ჯაბიანა-ი [ხა.] (ძ.) იგივეა, რაც ჯაბიანი.

ჯაბიან-ა (ძ. ცრემონტ.) ჯადოს გაკეთება.

ჯაბიანა-ი (ჯადოსპობა) (ცრემონტ.) იგივეა, რაც ჯადოქარი.

ჯაბიჩაკ-ა (ჯადოსპარკა) ზღაპრებში – ჯადოსნური სარკე, რომლის შეხლოვებელიც ვითომდა მივე ცნელთვის დაინახავდა, რასაც კი მოსურვებდა.

ჯაბოსნობა (ცრემონტ.) იგივეა, რაც ჯადოქრობა.

ჯაბოსნობ-ა 1. (ძ.) რასაც ჯადოს ასეთ აქეს – ასაწყლულებრივი. ჯ. ჭაშალი. 2. გაბედ. მომხიბლავი. მ. მიმყვარებელი, წარამარეი ჯ. ლიმილი. – ჯ. პანეკი. ჯადოსნურად – მომჯადოებლად, წარიმტკიცად.

ჯაბოსნურა ზღაპრებში – ჯადოსნური სიტყვა, რომელზედაც მფლობელის სურვილისამებრ ნაირნაირი საჭმელები წნდება.

ჯაბრ-ა (ჯადოქრისა) [ხა.] 1. ადამიანი, რომელსაც ეთითი ჯადოთი შეყრა შეეძლოა, – ჯადოსანი, გრძნეული. 2. გაბედ. რასამე დიდი ოსტატი. ტყვის ჯ.

ჯაბრიანობა ჯადოქრის თვისება.

ჯაბუან [არას.] დიდი ოხრები; ოფლებენ მარცვლეულის სანაფაც.

ჯაბარ-ა [არას.] 1. (ძ.) პატიოსანი ქმა, ტერფსი თევზი 2. ტერფისი ფეხის ულვაკრთანა, ხარისხი ალეჩქის ჯ. 3. მიმხვალობა, მოხვედრილობა. შნო. ლაზათი ლაშაი ქალის ჯ. 4. მაგნის მარცვი. 5. ბებერზედა (ან ხელოვნური) ღამაზი სახეები ხეზე, ქაღაზე, ფოლადზე და ხმე ჯაბარზედა – სალაყაპი. ჯასაზედა.

ჯაბარიან-ი 1. ჯაბარის (ზნისა. 2, 5, 6) მქონე ჯ. ბიჭ. კოლეგი 2. ჯაბარის (ზნის. 3) მქონე ჯ. ქალი. – ჯ. ცხენი.

ჯაბარიანობა ჯაბარიანის თვისება

ჯაბიან-ი ჯაბარეთის ჭკიდრო ქარხნეებები

ჯაბიან-ა ჯაბარეთის და ჯაბარების დამახასიათებელი, ჯაბარეთიდან მომდინარე.

ჯაბზ-ი [არას.] 1. (Myristica moschata) მარადმწვანე ხე ენთიანი: იცხეის თეთრ ყვავილებს: ისხამს მსხვილ ხორცოვან, ყვითელ, გარეშენელად ატმის მსგავს ნაყოფს; ცაღუკულებულა ტროპიკულ ამერიკაში. 2. ამ მცენარის თესლი. მცირე სურნელიანი: აქეს ცხარე სასიამოვნო ეემი, იყენებენ ეროთნარიაში, მედიცინაში.

ჯაბრ-ი [არას.] 1. ტარელი, სადგისტიკი ჯაჭრის ჭრელ

ჯამგირიან-ი (ტ. და სპეც.) იგივე, რაც ხელ-ფასიანი.

ჯამეჯამი [ს.] 1. თოკზე მოსაარელე. – მუშაო-თა. 2. ცოლის მსახიობი. – მსახიობ-ის, კლიენ.

ჯამეჯამობ-ა გრძლ. ჯამბაზის საქმიანობას ეწევა.

ჯამეჯოზა სახელი ჯამბაზობას ზმნის მოქმედებისა.

ჯამბაზობ-ი ჯამბაზის დამსახიათებელი. ჯამ-ბაზური – ჯამბაზის მსგავსად. თოკზე ჯ. ტანაობა.

ჯამბარა ჯაჭვი ან საკისებიდან დაწნული ლეიბი ცხვირ ბარის მოსაპირკეთებლად ეროვნულ გუთანზე.

ჯამდობ-ა იხ. შეჯამება.

ჯამე (ჯამბიდან) [არაბ.] საკრებულო მცირეი.

ჯამ-თავები ჯამ' ებ'ი და თეფშ' ებ'ი.

ჯამ-კოვზ-ი ჯამ' ებ'ი და კოვზ' ებ'ი.

ჯამობ-ი, ჯამები-ი 1. იგივეა, რაც ჭიაყელა. 2. ჭიაიგრძნობი შეღებილი ქსოვილი (ჩვეულებრივ აბრეშუმისა).

ჯამოჭილ-ი თიხის დიდი ჯამი.

ჯამ-ჯამობილ-ი (ჯამ-ჯერჯერობით) ჯამები და სხვა ჭურჭელი.

ჯან [ს.] 1) შორისდებული; გამოხატავს აღტაცებას, ჯ., რა კარგი დილაა! 2) ნაწილაკი; გამოხატავს მოფერებას, ხუმრობას. აბა, ძმაო ჯან, აბა!

ჯან-ი' ქართული ანბანის ოცდაცამეთორმეტე ასოს – ჯ-ს სახელი დება.

ჯან-ი² [ს.] ადამიანის ღონე, ძალა. ♦ ... და იმის ჯანი! (სპეც.). – იტყვიან, როდესაც მეტი ალარაფერია საჭირო. ცელს ერთი, ორი მოკრავა და იმისი ჯანი! ზეგი რა ჯანია! (ზედმეტი ჯანი არის! (არა აქვს!) – სხვა გამოსახატავი არ არის (არა აქვს). არაფერი გაეწყობა! ჯანმა გააგდებინებინა – ძალ-ღონეს გამოელეს (მტკიცებული მუშაობით) ჯანი გაიყარეს! (ჯანი გაიყარნენ!) – (სპეც.) რაც უნდა, ის მოეწყვეს! რაც უნდა, ის მოხდეს! არ შეუნდა, ის მოეწყვეს! რაც უნდა, ის მოხდეს! ♦ ჯანმაგის ადამიანი (ან ჯანმაგი) – ძალ-ღონეს გამოელეს (მტკიცებული მუშაობით) ჯანი გაიყარნენ – დასუსტდება, დაქანცულ ჯანსაღ ადამიანებზე – დასუსტებულ, დაქანცულ ჯანსაღ ადამიანებზე. ჯანზე კარგადაა (ჯანზეა) – ჯანმრთელობა, კარგადაა, ცოცხალია. ჯანზე მოვა – ჯანი მოემატება, – მოღონიერდება. ჯანი შეხვედა – ჯანი, ღონე აქვს.

ჯანაა (სპეც.) იგივეა, რაც ჯანდაბა.

ჯანარი-ი [არაბ.] (ტ.) ჯანთერები ექიმი.

ჯანაჯიერ-ი, ჯანაჯიოლ-ი ვისაც რა-საც ჯანი აქვს გამოელეული, გამოცლილი.

ჯანაკლიულ-ი დასნეულებული, დაუძლურებული.

ჯანდაბა [არაბ.] (სპეც.) ჯოგობითი. მოუსაქმებელი; უსუფთაები (ზოგჯერ იხმარება სიტყვა დო-ნა ნასთან ერთად). ასე ჯანდაბაში გაიარაო სა-ფლე? – ჯან ჯანდაბაში შიგნის? ჯანდაბას! – რაც არის, არის! რაც უნდა, ის მოხდეს! ჯ.! – როგორც გინდა, თუ მოიქეცი! ♦ ჯანდაბას ამხიდ თავი (და გაჭე)! – თავში ქუა უხლია! რაც უნდა, ის ქნას! ჯანდაბასთან გზა პეჭობა! (წყევ.) საიათაც უნდა იყოს წავიდეს! რაც უნდა, ის ქნას! – თავში ქუა უხლია! რა ჯანდაბად უნდა? (ირან.) – რა ეშმაკად უნდა?

ჯანდაბ-ი გამხეპრი, მხეცე (საქონელი). ♦ გადაჯანსუხი, უღირსი ადამიანი.

ჯანდარ (ჯანდარისა). **ჯანდარა** (ჯანდარასი) [თურქ.] ხაშიოვის ჯანაჯინი მონაღირეთა ხისა, – საფალნარაკი ♦ ჯანდარაზი გამოელილი (სპეც.) – ბეგრი ჯაჭ ვ ნ ე ბ ი ს მხარეთი.

ჯანდაქმ-ი ჯანმრთელობას დაქცეა. ჯანდაცვის სამსახურები.

ჯანიან-ი ვისაც ჯანი შესწევს, – ღონიერი, ჯ. ბიჭია. ჯანიანად – ჯანის მქონედ. ჩოხებად ჯ. ვაჭრ-იყურებული.

ჯანიანაობ-ა (ჯანმაგრობა) მაგარი ჯანის მქონე ნ. – ჯანიანი, ღონიერი. ჯ. ახალგაზრდი.

ჯანიანობ-ა ვისაც ჯანი აქვს მიხდილი, – დაუძლურებული.

ჯანმთელობა ჯანმრთელად ყოფნა; ჯანის სიმრთელე. – ჯანსაღობა, ჯანმრთელობის მდგომარეობა. ♦ ჯანმრთელობას უნდა გაუფრთხილდეო. – ჯ. უსურვე.

ჯანსაღ-ი 1. ვინც ავად არ არის, ვინც კარგადაა, ჯანმრთელი; საღი. ჯ. ადამიანი. – ჯ. კრიტიკა (ფიგურ.). 2. ჯანმრთელობისათვის სასარგებლო. ჯ. ჰაერი.

ჯანსაღობ-ა ან. ჯანჯანსაღობა.

ჯანსაღობა ჯანსაღის მდგომარეობა, ჯანსაღად ყოფნა.

ჯანსაღ-ი ნისლიანი ბურუსი ჯ. ჩამოწვა.

ჯანჯან-ი ჯანღის მოცული, – ნისლიანი ბურუსიანობა.

ჯანღიდ (ჯან-ღიდისა) ჯანი, ღონე (ადამიანისა). ♦ ჯან-ღიდით სავსე – ჯანმრთელი და ღონიერი.

ჯანღ-ი [სპ.] 1. აჯანყება. 2. შფოთი, უმბაო-ფიალა.

ჯანღან-ი ოცეული, რაც ჯანღი.

ჯანღან-ი [ჯანჯღილა] [ს.] (სპეც.). ისეთი (ადამიანი), რომელიც ყველაფერზე ფუხს იღიქვეს, – ჭირქეული, ჭირქეულები.

ჯანღან-ი ნელი სიმაღლი.

ჯანღიდ-ი [ს.] იგივეა, რაც კოჭა².

ჯანღიდ-ი გრძლ. (სპეც.) ფუხს იღიქვეს საქმის გადაწყვეტისას; ჭირქეულობს.

ჯანღიდა (სპეც.) სახელი ჯანჯანსაღობა ზმნის მოქმედებისა.

ჯანღან-ი, ჯანღა (ქუთ.) იგივეა, რაც ჩურჩელი.

ჯანღღან-ი წყლიანი, ჭლეკი.

ჯანღღარებ-ს გრძლ. იგივეა, რაც ინჯღრევა.

ჯარ-ი 1. შეიარაღებული და საბრძოლველად მომზადებული ადამიანების ერთობლიობა. – ლაშქარი. ქარდველთა ჯ. 2. იგივეა, რაც არმია. საბერძნეთა ჯ. – ქეთილი ჯ. 3. (სპეც.) ერთად თავმოყრილი ხალხი, ხალხის დიდი შეკრებილობა. ჯ. და ჯინაო. 4. (ძვ.) ლღვიანში ან ხატობაში დროს გასატარებლად შეკრეული ხალხი. ჯარად – ერთად, ჯგუფად (ადამიანები); ბევრი რამ ერთად. ჯ. დამსხდარი ხალხი. ♦ ჯარს მოიყვანს (სპეც.) – არმიაში სამსახურს გაიეცის.

ჯარა² [ს.] პრიმიტიული მანქანა, რომელიც ბამბას (ბამბასა...) ართავენ, ძაფს ამზადებ (ზოგჯერ მხოლოდ ახეკვენ მასაზე). ♦ ჯარასაგან ტრაილები – იგივეა, რაც ტრიკოტაჟით ტრიალები.

ჯარა³ [არაბ.] (ტ.) იგივეა, რაც ჯარატქმნი.

ჯარაკვნი-ი (ტ.) მიწაური ქვმაი, – ქვემაპარი.

ჯარალ-ი ყარის (იხ. ჯარა²) ნაწილი – მოკრული წერილი ჩხირი, რომელზედაც ორთეკა და ისპასება ხდება.

ჯარა-ჯარა დიდი რაოდენობით, ბევრ-ბევრი, – ყარად. ჯ.-ჯ. მოელთა ხალხი.

ჯარბ-ი (ტ.) მძეგრმარე ასაკი (სახა).

ჯარგანჯილ-ი ვისაც ჯარი გამოელილი აქვს. – ჯარში ნამსახური.

ჯარაჯალ-ი (ყარაჯულისა) იგივეა, რაც ტელური.

ჯარდ-ი 1. ჩისაბე ნამზერეული. 2. ლითონის ნივთის უცარისი და გადასაყრელი ნაწილები: ტყლი ნივთები ლითონისა. თუჯის ჯ. – ჯართის მეტყველება.

ჯარიანობ (ტ.) 1. ლაშქრობა. 2. შეკრებილი ხალხის ღრიანი ტკარება (ხატობაში და სხვ.)

ჯარიმა [არაბ.] 1. ფულის გადახდევინება სასჯელად. 2. სპორტშეჯიბრების დასჯა თამაშის წესის დარღვევებისათვის (ქსელების ჩამოკლებით ან თამაშის პირობების გაუარესებით).

ჯარიმებ-ა იხ. დაჯარიმება.

ჯარიმაც-ი ოდენი სამხედრო მოსამსახურე.

ჯარიმაციობ-ა ჯარისკაცად ყოფნა.

ჯარიმაციული ჯარისკაცისათვის დამახასიათებელი ჯ.-ლაქ ცოდნად – ისე, როგორც ჯარისკაცებმა იციან.

ჯარიმა (ტ.) იგივეა, რაც ჯარისკაცა (ზნეზე 2).

ჯარისკაც (ჯარისკაცისა) იგივეა, რაც ლაშქარი.

ჯარჯა-ი 1. ეკლიანი ბუჩქი. – ძეძის, ფიჩხის და მისთ. კონა. 2. დაგარებული წნელი, მრგვალად შეკრული, რამეზე ჩამოსაცმელად. – კვერვები.

ჯარ-ჯარაობ-ა (სპეც.) ჯარი (ზნეზე. 3), ჯარაათი.

ჯარ-ჯარად დიდი ჯგუფებად, ბევრ-ბევრი ერთად ჯარად. ხალხი ჯ. ჯ. მოდიოდა.

ჯარჯარობ-ა რაზეცაც ჯარჯი დევს. ჯ. ლობე.

ჯარა [არაბ.] ძმაბე ზრდა. ♦ ჯარა დაადგინა – დიდი ზრდის გაწევა მოუხდება.

ჯარაა (ჯაფასისა) იგივეა, რაც ჩხიკეი.

ჯარიანობ-ა (ჯარისკაცობა) იგივეა, რაც ჯარიმაციობა.

ჯარაა (ჯალამანი) ნუშისაგან ან ჩიონისაგან ტკბილის ცერი.

ჯარა-ი (ტ.) ხარჯებელი, აუცი.

ჯარაა [ს.] ჯიბით სატარებელი პატარა დასაკეი ფიცარი. – კალმის ფიცარი.

ჯარაკ-ი ნჯღრევი, ლაქვაკი ოღროჩოღრო გზაზე (ურმისა, ეტლისა...).

ჯარაკა (ჯაჯვაკისა) რაც ჯაჯვაკებს. ჯ. ეტლი.

ჯარაკაა გრძლ. ჯაჯვაკი გაკეთს. ურემი ჯ.

ჯარჯ-ი [არაბ.] 1. საიდუმლო ადგილი, რომელიც ჯარისკაცს ეწვევა. 2. (სპეც.) მაბეჭდავი, აფშინსტაროგიასთან ენის მიმსგავსი.

ჯარჯარობ-ა გრძლ. ჯარჯშემდ არის.

ჯარჯარობა 1. შეჭრილება ისეთი ცნობებისა, რომლებიც წარმოადგენს საიდუმლო სამხედრო საიდუმლოს, ხსნა საბჭოშეფიზიაციის გაცხადებად. 2. (სპეც.) ჯარშიდა (მსიც. 2) საქმიანობა, საქციელი, – მაბეჭდავობა. ენაკანობა.

ჯარჯარობ-ა ჯარშებ'ის მიერ წარმოებული; ჯარშეების მიერ მოწყობილი. ჯ. საქმიანობა – ჯ. ცნობები. ჯარჯარად – როგორც ჯარშეს შეეფერება.

ჯარჯ-ი 1. ერთმანეთში გაყრილი ლითონის ჩარეულის მწკრივი (თოკის დანიშნულებისა). ჯარჯით დაბმული ქოფაკი. 2. იგივეა, რაც ბორკილი (ზნეზე 1). 3. (ტ.) ჯაჭვნი, ბეჭთარი. ♦ ჯარჯის პირანგი – იგივეა, რაც ჯაჭვნი (ზნეზე 1).

ჯარჯვნ-ა (ჯარჯვილასი) ჭრელი, შავ-თეთრი (ქათამი...). ჯ. დედალი.

ჯარჯიან-ი 1. ჯაჭვის (ზნეზე 1) მქონე. 2. ვისაც ჯაჭვი (ზნეზე 3) ეცვა.

ჯარჯისებრ-ი, ჯარჯისებრივ-ი ჯაჭვის მსგავსი.

ჯარჯ-ჯარჯალ-ი (ტ.) ჯაჭვი (ზნეზე 3) და მუზარადი.

ჯარჯვნობ-ა ჯაჭვის მსგავსი ჯაჭვის გამოჭედვის ტანობილებული. ჯ. და კრილური გადამწყვეტები. ♦ ჯაჭვური ფიქრები – ქიმიური ან ატომური რეაქციის, რომლის დროსაც აქტიური ნაწილაკების გამოყენება იწვევს ახალტიპურ ნაწილაკთა მრავალ ჯარაფქმნის (ე. წ. ჯაჭვებ).

ჯარჯვნობილ-ი (ტ.) ვისაც ჯაჭვი (ზნეზე. 3) აცვია.

ჯარი ლაშაზი ჭრილი (თვალები).

ჯარ-ი 1. იგივეა, რაც ჯაჭვნი. 2. (აუხ.) შეჯახება, შეხლა-შემოხლა.

ჯარაკ-ი იგივეა, რაც ჯახუნი. ჯიხვების რქე-ბის ჯ.

ჯარაკობ-ი ზედაზედ, მრავალჯერ განმეორებული ჯახუნი.

ჯარაბა სახელი აჯახებს ზმნის მოქმედებისა.

ჯარაბილ-ი იგივეა, რაც ძახველი.

ჯარიმ-ი (ტ.) წყლიანი ადგილი ტალახიანი, წვალებით სავალი ნაწილი.

ჯარიმა 1. (ტ.) ნაწილი ქვმაი, – ქვემაპარი. 2. (ტ.) ნაწილი ყარის (იხ. ჯარა²) ნაწილი – მოკრული წერილი ჩხირი, რომელზედაც ორთეკა და ისპასება ხდება.

ჯარა-ჯარა დიდი რაოდენობით, ბევრ-ბევრი, – ყარად. ჯ.-ჯ. მოელთა ხალხი.

ჯარბ-ი (ტ.) მძეგრმარე ასაკი (სახა).

ჯარგანჯილ-ი ვისაც ჯარი გამოელილი აქვს. – ჯარში ნამსახური.

ჯარაჯალ-ი (ყარაჯულისა) იგივეა, რაც ტელური.

ჯარდ-ი 1. ჩისაბე ნამზერეული. 2. ლითონის ნივთის უცარისი და გადასაყრელი ნაწილები: ტყლი ნივთები ლითონისა. თუჯის ჯ. – ჯართის მეტყველება.

ჯარიანობ (ტ.) 1. ლაშქრობა. 2. შეკრებილი ხალხის ღრიანი ტკარება (ხატობაში და სხვ.)

ჯარიმა [არაბ.] 1. ფულის გადახდევინება სასჯელად. 2. სპორტშეჯიბრების დასჯა თამაშის წესის დარღვევებისათვის (ქსელების ჩამოკლებით ან თამაშის პირობების გაუარესებით).

ჯარიმებ-ა იხ. დაჯარიმება.

ჯარიმაც-ი ოდენი სამხედრო მოსამსახურე.

ჯარიმაციობ-ა ჯარისკაცად ყოფნა.

ჯარიმაციული ჯარისკაცისათვის დამახასიათებელი ჯ.-ლაქ ცოდნად – ისე, როგორც ჯარისკაცებმა იციან.

ჯარიმა (ტ.) იგივეა, რაც ჯარატქმნი.

ჯარიმ-ი (ტ.) ნაწილი ქვმაი, – ქვემაპარი.

ჯარიმა 1. (ტ.) ნაწილი ყარის (იხ. ჯარა²) ნაწილი – მოკრული წერილი ჩხირი, რომელზედაც ორთეკა და ისპასება ხდება.

ჯარა-ჯარა დიდი რაოდენობით, ბევრ-ბევრი, – ყარად. ჯ.-ჯ. მოელთა ხალხი.

ჯარბ-ი (ტ.) მძეგრმარე ასაკი (სახა).

ჯარგანჯილ-ი ვისაც ჯარი გამოელილი აქვს. – ჯარში ნამსახური.

ჯარაჯალ-ი (ყარაჯულისა) იგივეა, რაც ტელური.

ჯარდ-ი 1. ჩისაბე ნამზერეული. 2. ლითონის ნივთის უცარისი და გადასაყრელი ნაწილები: ტყლი ნივთები ლითონისა. თუჯის ჯ. – ჯართის მეტყველება.

ჯარიანობ (ტ.) 1. ლაშქრობა. 2. შეკრებილი ხალხის ღრიანი ტკარება (ხატობაში და სხვ.)

ჯარიმა [არაბ.] 1. ფულის გადახდევინება სასჯელად. 2. სპორტშეჯიბრების დასჯა თამაშის წესის დარღვევებისათვის (ქსელების ჩამოკლებით ან თამაშის პირობების გაუარესებით).

ჯარიმებ-ა იხ. დაჯარიმება.

ჯარიმაც-ი ოდენი სამხედრო მოსამსახურე.

ჯარიმაციობ-ა ჯარისკაცად ყოფნა.

ჯარიმაციული ჯარისკაცისათვის დამახასიათებელი ჯ.-ლაქ ცოდნად – ისე, როგორც ჯარისკაცებმა იციან.

ჯარიმა (ტ.) იგივეა, რაც ჯარატქმნი.

ჯარიმ-ი (ტ.) ნაწილი ქვმაი, – ქვემაპარი.

ჯიბობა 1. ობ. დაკლება, ნაკლები ვ. 2. იმ. შეკლება. ცხებზე ვ. 3. ობ. შაკლება. ავადმობილები ვ. ⊂ შფრ. აკლება, უკლება, საკლები.

ჯიდი -ი ობ. მჭლეობა (მწიფე 2).

ჯიდობა საბელი ჯ ვ ე ბ ა ხშირად მოქმედებისა

ჯიდობელი ობ. რომ ჯდება; ზის და ისე. ჯდომით. ვ. ჩამაძინებელი. – ვ. ისიობა.

ჯიდობა [ხ.] მიწა-ფენილი ან ნაკეთები მეინარის გასწვრივ (ან ზღვის ნაპირზე), რაც აბანოები მდინარეს (ან ფიცის მოდამოებს წალეთისაგან). ხაჩაიური ვ.

ჯიდაბ იმ. გაკეთებენ.

ჯიკლი (საუკ.) იტალეს, რაც ჯანელი.

ჯიშიბა (ხ.) იმ. ჯანობა.

ჯიშლი [არაბ.] (საუკ.) ახალგაზრდა, ჭაბუკი, ქმაწვილი.

ჯიშლობა (საუკ.) ჯეიულად ცხოვნა.

ჯიშიანი (ჯეიანობა) [თურქ.] იტალეს, რაც ტურკია

ჯიშობა [ხ.] 1. (ძ.) იტალეს, რაც მარჯა 2. (საუკ.) ცხოვა. ტრიალეთი ჯანით. პიქტების ვ. – ვინი ვ. ცოტაები მოდაობენენ.

ჯიშობა-ჯიშობა ძ' (საუკ.) ცხოვარ-ცხოვა, ჯანცხოვნებენ ისეთ-ისეთად ვ–ვ. ცოტაობენენ ისეთ-ისეთ.

ჯიშ-ი [ინგ.] შეჩრილი მოხარშული და ახალგაზრდა ხილი, ლიქერის ვ.

ჯიშლიშენი [ინგ.] იტალიან ზრდილი, რაინდული ტანეული სამხედრებს

ჯიხ 1. პირეული რიგები, სხვაზე ადრე. – პირველად, უწინ ვ. ვ. ტანეთილები მოიშხაბა, შემდეგ ამ ბანაკიდან წავიდა. 2. აქამდე; გარეული მოქმედის დაღვრამდე მოიშხაბის ამბის შესახებ ვ. არაუთ იცოდა. – ვ. არ ვიცოდით. ♦ ჯერ ვინ – ჩამოთვლილის პირველი პუნქტის აღსანიშნავად ამბობება. ჯერ კოდევ (ჯერ ისევ) – 1) ტანეც ისევ. ვიცოდა ჯერ კოდევ ბავშვი ვიყავი. 2) უკვე წინათ. ადრე ჯერ კოდევ ადრინ ბავშვი ვიყავი.

– **ჯიხი** ნაწილაკი: დაერთვის რიგებით სახელს. აქ-იქეს მას ზმნისართად და განსაზღვრებ მოქმედების გამეორებას, ცვლის. იარეთ – ა ვ ლ ე თ – მ ე ვ ე ნ ე თ.

ს-ჯიხა გ ი ლ ე ვ ე ვ 1. სიმარილეულ. სარწყნელ მიპრნია, დარწყნებულება რამეში, – სწავს. გაგონილი ამას აკეთრილა. 2. ეულებს ვისმე რასმე. ენდობა ვინმე რამეში. თუ ნეში არა გეუჯახა, სხვას ასთხოვეთ.

ჯიხ-ი 1. რისამე, ვისიმე ფრო, რიგი. მათი ვ – იყო. – მისი ჯერიც მოეფიო (დადგა). – ვინც მოდიოდა, ფქვადადო, ვინც არა და. ჯერს უცდიდით. 2. რიგი და წესი. ვეძე თამაში ვ. არ არის? 3. ეკრანი, ოდის (წყვეულებრივ – სახლის გარეთ მოქმედებისათვის). ეკრანში ვ. წავედით. 4. იფიქრა. რაც ეცვლა (წესზე ვ). ჩვიოდა ვ. ეკრანი. 5. ტეტიალობენენ. აქტიობების ერთი ეკრანიდან გასხვეთ (ან ზარბაზნის ჯავეთის ერთი გასროცვა ეკრანიდან) ეკრანზე – ერთეული, ერთ გაეკეთებენ, ერთ ჭამაზე და ახე. ჯერით – მორიგეობით, რიგრიგობით. ზღაპრებს ვ. ეყვეთოდენ. ♦ საფიც ჯერ არის (წიგნ.) – საფიც საქმითა, საათანადო ადგილეს. ჯერი მოვა ეოველზე, რამეზე – ეოისმე. რისამე ჯერი მოვიდა.

ჯიხ-ჯ-ი (მათემ.) მთელი რიცხეი, რომელიც უმანძილოდ იყოფა ამა თუ იმ რიცხეზე უმეორესი ვ.

ჯიხაკვაშეიდი (ტ., წიგნ.) იტალეს, რაც აქამდე.

ჯიხაკ ამ ლრამდე. აქამდე. ვ. არ მოვალთ მან.

ს-ჯიხობა ობ. დაინტერესება.

ჯიხობა საბელი ი ჯ ე რ ვ ა ნ ს, ს ჯ ე რ ე ბ ა ზმნათა მოქმედების.

ს-ჯიხ-ა გ ი ლ ე ვ ე ვ. ეოცა ოდენობა (მცირეს...) – ხვედრი – ეოცის (მცირეს...) ხვედრები. ეოცა ოდენი ქმაყოფილია.

ჯეროშენი (ჯეროვნობა) (წიგნ.) ისეთი, რაც გაეორეს უნდა იყოს, – სათანადო; მაროებელი, რაც გაგანი. ვ. ეფრაფერებს ეყქცეა. ჯეროვნად – სათანადოდ, მაროებულად. ხალხის ვ გადამწყვეტა.

ჯიხობენ ჯერ ჯერნერთით.

ჯიხ-ჯიხი ერთიანების შემდეგ, თავ-თავის ჯერზე, – რიგ-რიგად.

ჯიხჯიხობა 1. ჯერ კოდევ აქამდის. ვ. ეკრაფერი გაგიგია. 2. ამდენად. ჯერჯერობით ვ. მეტი არაფერი არ არის საჭირო.

ჯიჯინ-ი პეპრულის (ხორაბლის, ქურის...) ალბინაური (თავთავის დასმამდე) ვ. ბიბლიები.

ჯიჯიშობა ჯეჯილიც ფოთა (პეპრულისა).

ჯიჯიხ-ი [ხ.] 1. ფარდაულად ბაქანი ზალიანი ქალიეთი. 2. ამბეკინი ჭიიანების სალეში.

ჯიკრ ეტეი ქმაყოფილ, ბოძებულის თხის ბეწეი ეერეული ჯალათის ტოლანი.

ჯიკა-ი (ჯალიანა) 1. ეერთიმეორის ეეს ეარეკლეული ი. ეეს დაკეცეი ორი ჩიჩინა (ეეთხი, ეეიცარი). 2. ეეს ხაეის ეეთხიანი ეეთხიანი. რამაზე ხიზნად. ვ. ქამაც

2. ეერიტანეული კედლის სიმაღლეი – ეერტიკალური, ღერი, რომელზედაც პერპენდიკულარულად აჭიმა გადაჭედილი ბეთე. ეეერი მიაკეე ეერი. 3. აბეთი ხაზის მეჩხე ორეული (ბეეის რეზეთში). 4. ხაზიანაი ქსელედაი (ბანქოში) ეერთი ოთხ ხაზიანაიგანი, ზეი ეერიანა. ეერთ ეერ. – ეერთ ხაზ. 5. ეეშე-ხეეს-ეერეთი – იეყეეა, რაც ხაჭი (ხნიზე, 3) ეეთხიანა ვ. ეე ეაზია – იეყეეა, რაც ეეარეეი ხაჭ. ♦ ეეაი აეეარხაზაი (ტ.) – აქეეთაი ეეაი ეა ეაიეეეი ეეეეეეეე ხაეეეეეეე

ჯინჯარ-ი (ჯინჯრისა) იგივე, რაც ჭინჭარი.

ჯინჭვა იგივე, რაც ლაქა.

ჯინჭილაჭ-ი ბოქაულები, ბოგა. *კუდულ ჯინჭილაჭები აქანაც შედგნენ.* ∥ ხარის, ლაქანი. *ჯინჭილაჭებზე ჩაჩოკიდებული ჩურჩხელები.*

ჯინჭირ-ი 1. იგივე, რაც ჯაჭვი (ძნიშ. 1). *ჯიშს და ჯილაჭ-კაცი ჯინჭილით უბრალო.* 2. ძალების რკინისებრ ბეწვისანი ცილსაბამი. 3. ფიჩხისანი ზონარი ან ყათანა.

ჯინჭირა ქერის პური.

ჯინჭირ-ებრ-ივ-ი 1. ჯინჭილით (ძნიშ. 3), ჯინჭილებით შემკული. *ჯ. ნაპები.* 2. (ტყ., სუბ.) ვისაც ჯინჭილები (ძნიშ. 3) ეცმის. *ჯ. ოფიცერი.* **ჯინჭირ-ებრ-ობ-ა** რასაც ჯინჭილი (ძნიშ. 2) აქს შეპბერეი *ჯ. ძაღლი.*

ჯინჭრ-ი ზომიერად ცხელი. – *მფლეთსაც და თბილის საშვალო (საბა).*

ჯინჭხალ-ი (სუბ.) ხელის ‹ერა; თოლვა; თაჩუნი.

ჯინჯალ-ებ-ა *გრძეკ.* (სუბ.) დათარეშობს.

ჯინჯან-ი [არაბ.] 1. შეშება (ცხენისა...). 2. ოფება, რაც იასნები (ძნიშ. 2) *ჯინჯან-ჯინჯანით – ჯინჯანით, ჭენებით. ცხენი ჯ.-ჯ. მაყაყავა.*

ჯინჯინ-ებ-ა *გრძეკ.* ჯინჯანში მოსაწყლებს. ▫ *შდრ.* ჯინჯანობა.

ჯინჯინობა 1. სახელი ჯ ი ნ ი ო ბ ს ზედნ მოქმედებისა. 2. დღეი, მარეულა.

ჯინჭა-ი იგივე, რაც ჯუნჭი (ძნიშ. 1).

ჯინჭა-ი ჯინჭარ კუნძი.

ჯინჭვა (სუბ.) დაბაღნი, ჩასაწნელი (ადამიანი).

ჯინჭვან-ი (ჯინჭილისა) ოფკაძი, რომელიც შეიმოსებიან ოფცანიზნის საჭირო ნივთიერებებს (ნერწყვს, რძეს...), ან ბამფოფის მაფნე (ოფლს..). ფარისებრი *ჯ. – სარძეე ჯინჭვები.*

ჯინჯილებისნ-ი (სუბ.) ვისაც ბრონქული ჯირკვლების ადენჯილები აქვს. *ჯ. ბავშვი.*

ჯინჯილიან-ი (სპეც.) ჯირკვლების შემცველი, ჯირკვლების ადენჯილის მქონე.

ჯინკალებ (ჯარეჭნასი) (სუბ.) 1. *კუნძი, ჯინჭარი.* 2. *გადაჭ.* იგივე, რაც ჯიჩკა.

ჯინკვან-ი (ჯინჯილისა) იხ. *ჯინჯილი.*

ჯინკვან-ი სიმსივნე. შეშუპება.

ჯინკვინებ-ა იხ. *გაჯირჯვებება.*

ჯინკი-ი 1. ეინე ცდილობს თავისი გაიგანის, თავისი გაბრძანება შეასრულოს, თუნდაც ჯინჯრებს, ავადმყოფობა არ მოითხოვდეს ამას, – *ცრუა, თავზეა თავისთავადვა. 2. გადაჭ. ისეთი (ცხოველი...), რომელიც ადვილად არ ეშინოდეს ადამიანს. ჯ. ცხენი. – მაინცრ ძნელად იგებება, ჯიუტია. 3. ასევთი ეინამე (რასაც) შესაფერი. ჯ. ბასიკთო. – ჯ. ბასიკთოდა. ჯიუტად – როგორც ჯიუტს შეეფერება. ჯ. ბაჯარობდა. ∥ ფატქები ჯიუტია (ნიგნ.) – ფატქების წინააღმდეგ ქამათი უსარგებლია.*

ჯინკობ-ა იხ. *გაჯიუტება.*

ჯინკობ-ა *გრძეკ.* ჯიუტობას იჩენს.

ჯინკობ-ა ჯიუტის თვისება.

ჯინკ-ი 1. [*Leopardus pardus*] დიდი ნადირი. ბატისებრია ოჯახისა; აქვს მოყვითალო, წინწკლებიანი ბეწვი. – *ბაბარი. 2. გადაჭ. ჯიუტი, თავნება.*

ჯინკ [*Lonicera caprifolium*] ტყის ბუჩქი ეროვანი; აქვს ზეთიანი ყვავილი, ლამაზი ფორმისანი; იქმნება სეფსელეთსა და ქართველში. *ზედაო ბალებშიც.*

ჯინკნ-ი (ჯიქნისა) იგივე, რაც ცერი.

ჯინოს-ს *გრძეკ.* ჯიქობას იჩენს.

ჯინოს-ა ჯიქის (ძნიშ. 2) თვისება.

ჯინკარ ბუ უსოროკი, მორიელებრთავი და ვიწრეკი. – *მფლეთსაც და ობილის საშვალო (საბა).*

ჯინრ-ებ-ა (სუბ.) ხელის ‹ერა; თოლვა; თაჩუნი.

ჯინჯალ-ებ-ა (სუბ.) დათარეშობს.

ჯინჯან-ი [არაბ.] 1. შეშება (ცხენისა...). 2. ოფება, რაც იასნები (ძნიშ. 2) *ჯინჯან-ჯინჯანით – ჯინჯანით, ჭენებით. ცხენი ჯ.-ჯ. მაყაყავა.*

ჯინჯინებ-ა *გრძეკ.* ჯინჯანში მოსაწყლებს. ▫ *შდრ.* ჯინჯანობა.

ჯინჯინობა 1. სახელი ჯ ი ნ ი ო ბ ს ზედნ მოქმედებისა. 2. დღეი, მარეულა.

ჯინჭა-ი იგივე, რაც ჯუნჭი (ძნიშ. 1).

ჯინჭა-ი ჯინჭარ კუნძი.

ჯინკვა (სუბ.) დაბაღნი, ჩასაწნელი (ადამიანი).

ჯინკვან-ი (ჯინჯილისა) ოფკაძი, რომელიც შეიმოსებიან ოფცანიზნის საჭირო ნივთიერებებს (ნერწყვს, რძეს...), ან ბამფოფის მაფნე (ოფლს..). ფარისებრი *ჯ. – სარძეე ჯინჯვები.*

ჯინკვინებ-ა (სუბ.) ვისაც ბრონქული ჯირკვლების ადენჯილები აქვს. *ჯ. ბავშვი.*

ჯინკვიან-ი (სპეც.) ჯირკვლების შემცველი, ჯირკვლების ადენჯილის მქონე.

ჯინკალებ (ჯარეჭნასი) (სუბ.) 1. *კუნძი, ჯინჭარი.* 2. *გადაჭ.* იგივე, რაც ჯიჩკა.

ჯინკვან-ი (ჯინჯილისა) იხ. *ჯინჯილი.*

ჯინკვან-ი სიმსივნე. შეშუპება.

ჯინკვინებ-ა იხ. *გაჯირჯვებება.*

ჯინკი-ი 1. ეინე ცდილობს თავისი გაიგანის, თავისი გაბრძანება შეასრულოს, თუნდაც ჯინჯრებს, ავადმყოფობა არ მოითხოვდეს ამას, – *ცრუა, თავზეა თავისთავადვა. 2. გადაჭ. ისეთი (ცხოველი...), რომელიც ადვილად არ ეშინოდეს ადამიანს. ჯ. ცხენი. – მაინცრ ძნელად იგებება, ჯიუტია. 3. ასევთი ეინამე (რასაც) შესაფერი. ჯ. ბასიკთო. – ჯ. ბასიკთოდა. ჯიუტად – როგორც ჯიუტს შეეფერება. ჯ. ბაჯარობდა. ∥ ფატქები ჯიუტია (ნიგნ.) – ფატქების წინააღმდეგ ქამათი უსარგებლია.*

ჯინკობ-ა იხ. *გაჯიუტება.*

ჯინკობ-ა *გრძეკ.* ჯიუტობას იჩენს.

ჯინკობ-ა ჯიუტის თვისება.

**ჯინ

ჯუფთობა 1. (სპეც.) ზედაპირის შეერთება, გაზედაპირება. 2. (მათემ.) ელემენტების შეერთების ვარიანტი სიმრავლეში.

ჯუფტ-ი ლეარძლიანი (ადამიანი), ლერწი.

ჯუფტა-ი, ჯუფტარა (ჯუღურასი) ვისიც სახე ოსპისნაწიბურებული (დაჭრილი, ნაცემ-ნაგლეჯარი...) აქვს.

ჯუფა [ს] 1. ძალიან პატარა ტანის ადამიანი, – ქინწრისკაცი, ლილიპუტი. 2. ჩვეულებრივზე ცოტა ტანით უფრო პატარა, მოკლე, დაბალი. ფ. სამოსები.

ჯუფი-ჯუფი! იგივე, რაც **ჯუჯუ-ჯუჯუ!**

ჯუფსაკლია იგივე, რაც **ჯუჯუსკალი.**

ჯუფუტა (ჯუჯუტასი) ქათამი (პატარა ზომის).

ჯუფუჯაძ-ი კალია ერთგვარი.

ჯუფუ-ჯუფუ! ქათმების, წივილების მისაბმობი ძახილი.

ჯუფჯუმ-ი 1. ცხვირში ლაპარაკი, – დუდღუნი. 2. იგივე, რაც ბუზღუნი

ჯუფჯუმა (ჯუჯღუნასი) ვისიც **ჯუჯღუნი** სჩვევია.

ჯუფჯუმამ-ს ჰრთვა. **ჯუჯღუნით** ლაპარაკობს.

ჯუფჯუმა-ი იგივე, რაც ბუზღუნი

ჯღა 1. ტრაქტორით შეო. ძოძღუსაც სარდან მეურნეობს (კიტრს, ლობიოს..) ეწოდებ პარდის შესაკეთებლად. 2. იგივე, რაც ჩხა (მნიშ. 1, 2).

ჯღაბა სახელი **ჯღაბნის** ზმის მიმდევარსახა.

ჯღაბნ-ს გრდ. 1. უხეირად, გაურკვეველი ხელით წერს. 2. (დამერ.) უმნიშვნელოდ, უნიჭოდ წერს (ლექსს, მოთხრობას, სტატიას..). = შდრ. **ჯღაბა, ჯღაბანელი, ნაჯღაბნი.**

ჯღაბანა (ჯღაბანასი) შამთანი სოკო ერთგვარი

ჯღაბ-ს გრდეკ. ჯღიალი გაუტს. ბაკში ფ.

ჯღაბილ-ი ხმამაღალ, უგუნი ტირილი, – ღმუილი ჩაგაღილი.

ჯღან-ი 1. გაცივებული, დახუნძული ფეხსაცმელი. ‖ უფასოდ, უმნიშ შეკერილი (ან დაკერებული) ფეხსაცმელი. 2. გამაწყვეტი ჭილობანი. 3. გაფხ. (სპეც.) ქედი, უმნიშ რამ.

ჯღანა-ს (ირიბ. ჯღნასას) გრდ. 1. ჯღას აკეთებს, ‖ უმნიშვნელოდ, უხეიროდ კერავს. 2. (კვლ.) ღრღნის, მანჭავს (სახეს).

ჯღანა 1. სახელი **ჯღანავს** (მნიშ 1) ზმის მოქმედებისა. 2. (კვლ.) სახელი **ჯღანავს** (მნიშვ. 2), **ჯღანვა-ს** ზმათა მოქმედებისა

ჯღანან-ი ვისიც ფერზე ჯღანები ალია. ‖ რაზედაც ჯღანები აკეთია.

ჯღანჯნ-ი (სპეც.) ფოთლის რაც ძელდანაი.

ჯღიბა 1. ბოქაულის მკერდანი. 2. იგივე, რაც ტყიაი

ჯღაჟ (ჯღრჟასა) (კვლ.) მოფლი, მხეთგილი რამ.

ჯღაჭა (ჯღრჭასა) უსაფერი, მოჯღრეული (ადამიანი).

ვ

ვა! 1. შორისდებული: 1) იხმარება დასაზუსტებლად. *გიორგი, ვა, გიორგი!* 2) გამოხატავს წუხილის-შეშფოთებას. *ვა, არ შეფრქვი!* ‖ გაფრთხილებას. *ვა, თავს გაუფრთხილდით!* ‖ შეკრთომა-გაოცებას. *ვა, ეს ვინ არის?* 3) იხმარება ჩაკითხვისას. — *რა, ჩია მოიარეთ!* — *ვა?* 2. ნაწილაკი: 1) იგივეა, რაც აი (მნიშვ. 1). *ვა ალი და ვა ალი, ვა იხმარება წყევლისას. თქვენი სინდისი-კი გაწყვდა, ვა!* ‖ *ვა და ვა!* (სუფ.) — ძლივს, დიდი გაჭირვებით. *სოფლამდე, ვა და ვა ორი-კილომეტრიღა იქნება.* *ვა ბერიი და ვა მოედანი!* — ენახოთ, რასაც იზამ, რაც გაგვიე!

ვაა! დაძახება შორ მანძილზე ხმის მისაწვდენად.

ვააგო! შეძახილი ხარების გასარეკად.

ვააგიტაცია [ბერძ.] — საქრისტიანო ლიტერატურის დარგი — ჭორწინების ცხოვრების აღწერილობა.

ვააგიტაციული-ი. პაგიოგრაფიის ხასიათისა. *ვ. მწერლობა.* — *ვ. თხზულება.*

ვაან ნაწილაკი ანბანის უკანასკნელი ასოს — ჳ-ს სახელწოდება.

ვააველი-ი სახელწოდება ძველი ქართული ენის ძეგლებისა, სადაც მეორე სუბიექტური და შესაბამისი ობიექტური პირების ნიშნად ხმარებულია ვ (მაგ. პურელ, უშვილიე, მოპუროლ, ხელეთ...) შდრ. ხანმეტი ჲ. *ქცეულ-ჲ-ს.*

ვააკი-ი [ბერძ.] დანგასაფის, აზოგისა და სხვა უფერო პირების ნარეული, რომელიც ქმნის დედამიწის ატმოსფეროს და რითაც სუნთქავს ცოცხალი არსება. *ჭეთს ვ. — სუფთა ვ. — პაერის ანალიზი.* ‖ პაერის გამოკიდება — მკრნალობის ან დახვრეტის მიზნით ღრუებით წვეთ სხვა ადგილს, სადაც განსხვავებული (უცნაური) პაერია. პაერში ჯაჭვი (წყვ.) — გამოურკვეველ მდგომარეობაში, საფუძველი გამაცილია აქეს.

ვააკაპნობა-ი (სპეც.) რაე პაერის ატარებს. *ვ. მილები.*

ვააკარიანელ-ი რაზიე დახშული პაერია, სადაც პაერი არ მოძრაობს. *ვ. ჭარდაგი.*

ვააკრასი-ი პაერის შემცველი.

ვააკრასიან-ი ვინე პაერანოხის მოსული.

ვააკრასიობა პაერზე მიჯაჭვი ამარაგებით (ტირანიული, აეროსტატი...) ფრენა.

ვააკრასი-ი (პაერიანისა) 1. პაერისაგან შემდგარი. *ვ. სივრცე.* 2. მეტად ნაზი და ნატიფი. *ვ. ქალი.* — *ვ. ნამცხვარი.* 3. (ბ.) არახორციელი, ზეციური. ‖ პაეროვანი კოცნა — კოცნის ნიშანი ხელის ტურზე მილებით და პაერში აჭრეით. პაერიან კოცნას ადებს - უსიერო ოენებაშია, ფანტასტიკური გემების შეღებითაა გარული.

ვააკრასიაა პაერონის თეორიება.

ვააკრასიზმ-ი (სპეც.) მილი ან მილების სისტემა ჭერტეჟიანისათვის.

ვააკრასიზმიალი საპაერო თაფლასმის საწინააღმდეგო. *ვ. თაფლაყეა.*

ვააკრატიზ-ი ღემელის ჩაშენებული თენების სათავსი რისამე გამოსაცხობად ან შესაწვავად.

ვააკრატიზ-ი (სპეც.) რაშიე პაერი ჭერ შეიდწვეს.

ვააა [არაბ.] ამა თუ იმ ადგილისათვის დამახასიათებელი მეტეოროლოგიური პირობების ერთობლიობა, — კლიმატი. *ზომიერი ვ. — თბილისის ვ. — წყალი პაერში — ნესტიანი პაერის გამო გაცივდება. პაეან არ ვაარგას — ცოტა პაერში არ დაკრას (ნათქვამ ცხენს)... ზურგში პაეა აარხა — ზურგი გაუფუქდა (ცივი პაერისაგან — ნათქვამია ცხენს).*

ვაან! შორისდებული: 1. იხმარება დასაზუსტებლად. *ვ., გიორგი, გიორგი!* 2. გამოხატავს: 1) წუხილ-შეშფოთებას. *ვ., შენი ჭირიმე, ლუარსაბ!* 2) დანანებას. *ვ., რა ლმერთი წაუვიდათ საქმე!* ‖ *ვაან გადგა!* — აი, წუთისოფელი! *აი, სატირელებია ხალხი... ვაი — იხმარება მრავალგვარი საშუალების ჩამოთვლისას, ვაი ქუდიო, ვაი წაშლებიო, ვაი საგანგებო მოკლეო — და ავადმყოფი გადაარჩინეს.*

ვაიაან 1. იგივეა, რაც პაიპარად. 2. (კუთხ.) ბუნდოვნად, ძლივძლივობით. *ვ. ახსოვდა.*

ვაიაა! [თურქ.] შორისდებული: გამოხატავს წასვლას. *ქუდს დაიხურავს და ვ.!*

ვაიძ შორისდებული: გამოხატავს გაწყრომას, დაცუნვასა. *ვ., ვიმ ბარ?*

ვაიმაა! შორისდებული: გამოხატავს გაკვირვებას ან წყენას. *ვ.! ეს რა გაგიგია?* ‖ *ვიდა ვაა! — გამოხატავს გაკვირვებას. ეიიდა ვაა! მართლა ეფრე ყველაფერი?*

ვაიაა! შეძახილი მიმართვისას. *ვ., აქეთ წამოდით!*

ვაიაა! შორისებული: გამოხატავს: 1) გაკვირვებას. *ვ.! მაშ ეგრეა საქმე?* 2) დანანებას. *ვ.! ნეტი ოდესმე მრტენეთ.*

ვაიაან! შორისდებული: გამოხატავს ნატვრა-დანანებას. *ვ.-ვ., ნეტავი იმათ!*

ვააააააა! შეძახილი მოძრავთა სიშორეში.

ვააააააიან-ი [ბერძ.-ლათ] სისხლის შემღებავი ნივთიერება; შედის სისხლის წითელი პიგმენტების შემადგენლობაში.

ვაიან! გასაზმეებელი შეძახილი (მოძრაობაში, სულაში). *აბა, ვ., წაეედითო!* ‖ *პური, ბიჭო! — ჩაერთის წინადადებაში სწრაფი ჴ-ების აღსანიშნავად. ჩაილაგა ბარეი და ვ-ით, ბიჭო!*

ვაიაიაა! ვაიაიიაა! შეძახილი მოზღვავა სიხარულში.

ვაიაიაჯ აჴ! იგივეა, რაც ერიაჯ აჴ.

ვაიაითხლ-ი [ბერძ.-იდან] მჭიდროდ დახშული, — პერგამენტი. *ვ. ჭურჭელი. ხელნაწერები — ისე, რომ პერგამენტი იყოს. ვ. ცალრეული ჭურჭელი.*

ვაიაიიაა [ბერძ.] (წყვ.) რისამე ქმილეთი ხასიათი. *ზრნობი ვ.*

ვაიაიოზ-ი [ბერძ.] 1. შეა საუკუნეებში, — დიდი ეკლესია, მთავარი. 2. დასავლეთ ევროპის ზოგ ქვეყანაში — თავადის ტიტული.

ვაიაკაჯ-ი [ფრ.] წინის ფართობის საზომი ერთეული: ეახლის 10.000 კე. მ-ს.

ვაიაკარიბაჭი-ი პეტკარია რაოდენობის მიხედვით ნაშენარიშეე. *ჩაის ვ. მოსავლიანობა.*

ვა-ვი *ბრაძაძ.* გამოხატავს ხმაბაძალ სიცილს.

ვაააი! ვააააი! შორისდებული: გამოხატავს გაკვირვებას.

ვაიაიი-ი [ლათ.] მცენარე ან ცხოველი, წარმოქმნილი ნიმნ-ნივთიერებით მეტ-ნაკლებად განსხვავებულ შრომითაგან.— ნაჯეარი.

ვიიიაა [ბერძ.] შეცნიერება ჯანსრთელობის შესახებ; შესაწავლის დაკვირვებათა თავიდან აცილების

საშუალებებს. ∥ ჯანმრთელობის დაცვის პრაქტიკულ ღონისძიებათა ერთობლიობა. პოლიო ჯ. – წერილის ჯ.

ჯანთვანი ა პიგიენასთან დაკავშირებული; რასაც პიგიენის წესები მოითხოვს. ჯ. პირობები. – ჯ. ჯაზანა.

ჯიდრავდება [ბერძ.] – მეცნიერება სითბეების ურთიერთობისა და მოძრაობის კანონთა შესახებ, აგრეთვე ამ კანონების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ.

ჯიდრავლიკური ა ჰიდრავლიკასთან დაკავშირებული; წყლის წნევით მოქმედი. ჯ. წრეები. – ჯ. ტურბინა.

ჯიდრო. [ბერძ.-იდან] პირველი შემადგენელი ნაწილი რთული ტერმინებისა; ნიშნავს წყალს, წყალთან დაკავშირებულს. მაგ. ჰიდროგეოლოგია, ჰიდროენერგია, ჰიდრომეტეოიზერიანი, ჰიდროთერაპია.

ჯიდროელექტროსადგური ა წყლის ენერგიით მომუშავე ელექტროსადგური.

ჯიდროფობია [ბერძ.] შეშინება, რომელიც სწვეულას წყლის რესურსების გამოყენებას, აგრეთვე წყალდიდობასთან ბრძოლას ხერხებს.

ჯიდროფიზიკოსი ა ჰიდროფიზიკასთან დაკავშირებული. ჯ. ჯაკებობა. – ჯ. მეცნიერება.

ჯი ი ზ ნარინჯებული; გამობაცებს ფიტონციდებს, ნიშნის მოგებას. ჯ., ახია თქვენზე!

ჯილზი [გერძ.] 1. ქალაქების მასრა, რომელსაც თამბაქოთი ტენიან (პაპიროსის გასაკეთებლად). 2. ლითონის ბილი ტყვიამფრქვევის, შურდულებისა, აქეს ფსკერი, რომლის ხახვრეტებიდან იღება ფისტონი

ჯილზი [ბერძ.] 1. საწყობი სიმინდის, რომელიც მილებულია სახელმწიფო ფონდისთვის ან კოლმეურნეობის ნიშნობლად. ბაბრიოს ჯილზის ბახელმწიფო ჯ. – კოლმეურნეთა ჯილზის ჯ. – ინდივიდუალური. 2. (ტ.) ღებულების საწყობული, საცალოდ.

ჯიმნაზიალი [ბერძ] – 1. (მათემ.) კორექტული კვეთის ერთ-ერთი მრუდი. 2. (ლიტ.) გაზეთიდების ხერხი.

ჯიპონი ა [ბერძ.] 1. ხელოვნურად გამოწეული ძილთან მიახლოებული მდგომარეობა. 2. ზემოქმედება ვინმეზე ასეთი მდგომარეობაში მოსაქცევად. პიპნოზით მკურნალობა.

ჯიპნოლოგიური ა [ფრ.] პაპნოზის ჰიპეციალისტი.

ჯიპოთეზა [ბერძ.] რაიმე მოვლენის ახახნებლად წამოყენებული მეცნიერული ვარაუდი, რომლის უეშეცლობა ჯერ არ არის ცნობილი დამტკიცებული დედამიწის წარმოშობის ჯ.

ჯიპო! იგივეა, რაც ოჰ!

ჯიპ-ჯიპ! ძმაძაც. გამობაცებს სმაცილა ხილულს.

ჯი! ძმაძაც. გამობაცებს ირონიულ ტაეტებას, ბაღინებას.

ჯო! I. ნაწილაკი: 1) გამობაცებს დასტურს, თანხმობას (ახლოებულს შორის; ზედ დიახ). წყალი, ბეცი? – ჯო! 2) ახსრება შეწყვეტილი თხრობის გაგრძელებისას, – ჰო-და, ჯო, ამას კამბობდი. 3) იხსრება დაფიქრების, წაკვეთების, დასწყვეტილი თხრობის შემოკვეთში. – ახა-, კარგი! გაჩერდი, ჯო, გეყოფა! 2. შორისდებული: 1) გამობაცებს გაკვირვებას, მოწონებას ან ალტაცებას, – ოჰო. 2) იყენებს რაც ჰოი ჰო, ახლა მიგხვდი! ∥ კოდევ ჯო! – შესახლებელია: გასაგებია; დასაშვებია. ღრუბე რომ მოისელიო, კოდევ ჯო!

ჯიპარიზა – მერფინა. ეთერსანი.

ჯო-ჯა (სპეც.) ნაწილაკი: 1) იხსრება შეწყვეტილი თხრობის გაგრძელებისას. ჰო-და, მოდითმდე ეს ჩემი და დაიწერი პიკეტი. 2) იხსრება პასუხში, – მეც, რატ ასე, ჰო-და, გაეცი ახლა პასუხი.

ჯოდ (სპეც.) ნაწილაკი: გამობაცებს დასტურს, თანხმობას, – ჰო!

ჯოდ! I. შორისდებული: გამოსაცებს გაოცებას, შეკრახას. ჰოი, ჩამოვაწყობიდეს ხელში! 2. გამობაცებს ალტაცებას. ჰოი, შენ კი გენაფიცავ!

ჯოდდ შორისდებული იგ. ეიმე

ჯოიან [ინგ.] ჯინსებზე ან ბალახზე ბეჭდილ გენდერი თამაში ერთეული.

ჯოიპანიანი ა ჰოლანდიის ძირითადი მოსახლეობა.

ჯოიპანიური ა ჰოლანდიელების დამახასიათებელი. ჰოლანდიიდან მოდებული. ჯ. ველი.

ჯოკინაჯი [ლათ.] ფეხით გამამწყვილი. რიგებისა შრომის სახელოსნო ალეგენ (ხელშეკრულებით) ლიტერატურის, მასალების და სხე

ჯოკი: I. შორისებული; ამხარება მახეყრის ალსანიშნავად ჰოი, კარგი, კარგი! 2. ნაწილაკი: იგივეა რაც ჰო (მნიშ. 1.).

ჯოკიბა ჰოს თქმა; თანხმობა.

ჯოკიანა შესახები მოქმედია სიმღერაში.

ჯოკიანი შესახები მოქმედია სიმღერაში

ჯოკიანი: ჰოსახები ალფრის (გაალრმის) – (სპეც.) იგივეა, რაც ოფიციალი ალფრ. (სპეც.) – იგივეა, რაც ოფიციალი ალფრ.

ჯოკი! ჯოკი იგივეა, რაც ეს!

ჯოკიბი შესახები კამერის გასარკვად.

ჯოკიანი იგივეა, რაც ჰოიანი

ჯოკიანი [ბერძ.] 1. ხილული სასქესო ცხის და ფალოპიის ან წყლის ხვალაინის შიგნით – ცის ფასალები. შეკ ჯოკიანიდან მიეცია. 2. გადატ. (წყან.) ტოტის, ანტერესების წრე გოგონები ჯ. – ჯოკიანიდან გადათიანა.

ჯოკიანიანი ა [ფრ.] პოკიანიანური ბაზი (სასოსის) ჯინსებული).

ჯოკიანიანი ა ჰოიანიანის (მნიშ. 1) პაროლურად მეტარე (ბასთან). ჯინსებული). ჯ. ბაზი. – ჯოკიანიანურად – ჯოკიანიანის გადაცემა.

ჯოკიანი (ტ.) ფეხი, რაც ოჯიანი

ჯოკიანი (ჯოკიანელი) (ლათ.) საუკეთესო, ჩვეულებრივ საშუალო. საკეც ჯ.

ჯოკიანელი (ჯოკიანელი) (ტ.) ძვ. ოფიციალი.

ჯოკიანი შორისებული გამობაცებს გაოცებას ჯ.! რა კაცი ვიყავი!

ჯოკიანი შესახები მოპირდაპირე. ჯ., გაჩერდით!

ჯოკი-ჯოკი! შორისებული, გამობაცებს გაკვირვებას, მოწონებას ან ალტაცებას.

ჯი! იგივეა, რაც ეს! ჯე, ის ჩვენი გაფიც ფილი!

ჯიანიანი (წყან.) იგივეა, რაც კაციანი ფილი.

ჯიანიანი (წყან.) იგივეა, რაც კაციანი ფილი.

ჯიანიანი (წყან.) პესიანის სახალის ჩქინე პესიანიანი. კაციანიფილიანი გამოკვლევა. ჯ. შეხედულებანი.

ჯიანიანი [ფრ.-იდან] პესიანიანური ზედაპირები – სიზუსტეებიანი შეხვედრების (ფილიალების, ატაჩინის ფილიალია და სხე.) – სახელებისმეტყველი და ტექნიკურ შეხვედრებისაგან განსხვავებით.

ჯიანიანი [ლათ.] (წყან.) აღმასავლეთ; გვლშესტკოდან ჩრდილოეთით სხვენისაკენ ჯ. ჩიპერთან. – ჯ. აღმასავლეთ.

ჯიანიანიანი (წყან.) პესიანიანის ოფიციალი.

ჯიანი (პესიანა) ტ ცხენი

ჯიანი ჯიანი იგივეა, რაც ეს!

ТОЛКОВЫЙ СЛОВАРЬ ГРУЗИНСКОГО ЯЗЫКА

Одиотомник

Главный редактор Чиковани Ариадна Степанович
Редактор Чабашвили Михаил Николаевич
(На грузинском языке)
Главная научная редакция Грузинской Советской Энциклопедии
380062. Тбилиси. прос. имени Г. Церетели № 1

თბილისი
1986

სპეციალურად ამ გამოცემისათვის ენციკლოპედიური გარნიტური გადამუშავებულ იქნა ფოტონაბეჭდისათვის ამ შრიფტის ავტორის ანტონ დუმბაძის მიერ და ლენინგრადის პოლიგრაფიულ მანქანათმშენებელ ქარხანაში დამზადდა შრიფტოგანები.

რედაქტორი ც. თავაძე მხატვარი შ. ნიორაძე; მხატვრული რედაქტორი ტ. ჭანტურაძე; ტექნიკური რედაქტორები: ბ. ასათიანი, თ. ქობალავა; კორექტორები: მ. გაბუნია, მ. გოცირიძე; გამომშვები თ. ცაგარელი.

გადაეცა წარმოებას 12/X — 84; ხელმოწერილია დასაბეჭდად 24.04.85; ფორმატი 60×90¹/₈; ქაღალდი საბეჭდი № 1; გარნიტური ენციკლოპედიური; ბეჭდვა ოფსეტური; პირობითი ნაბეჭდი ფურცელი 37; საღებაცხვირ-ანაბეჭდი ფურცელი 173,05; პირობითი საღებავანატარება 74. ტირაჟი 60000 (მეორე ჩაშვება 30001 — 60000) ეკზ.) შეკვ. № 2393.

ფასი 6 მან. 40 კაპ.

ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია. 380062. თბილისი, აკად. გ. წერეთლის გამზირი, № 1.

საქართველოს სსრ გამომცემლობათა, პოლიგრაფიისა და წიგნის ვაჭრობის საქმეთა სახელმწიფო კომიტეტის სახელობის ტფილისის ქიმიური ქარხანა. 380062. ტფილისი, მეურნეობის ქ. № 7
Тбилисская химическая фабрика им. И. Чавчавадзе Госкомиздата Груз. ССР. 380062. Тбилиси пр. Дружбы № 7.